8 JAN 1941

INDIAN OPINION

Founded by
·MAHATMA GANDHI·
·IN 1903·

No. 1—Vol.–XXXIX. Friday, 3rd January, 1941. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

Truth And Non-violence

"TRUTH and non-violence are all-mighty entities independent of ephemeral things like politics. Those politics are nothing worth divorced from truth and non-violence. Truth and non-violence are synonymous with God, and whatever we do is nothing worth apart from them. Our little doings and our little systems will disappear, but truth and non-violence endure for ever. Any power that I possess, any influence that I wield, is derived from my fifty years' devotion to truth and non-violence. They give me new inspiration and new power every day, so much so that if I was completely saturated with them, I would not even need to argue with you. I should not be a votary of principles which depend for their existence on politics or anything else. I am their votary because they are omnipotent. Why do I regard truth and non-violence as synonymous with God? It is because I can make no one else or thing my God even as I have made no one my guru. They are priceless things and one has to purchase them with one's life."

—GANDHIJI.

સત્ય અને અહિંસા

"સત્ય અને અહિંસા એ એક જુનવાઈ વસ્તુ છે. એ એક સ્વતંત્ર હસ્તિ છે. અલ્લા એ, રામ છે. કુદરત એ આપણાથી અળગો હોય તો તે સત્ય અને અહિંસારૂપે છે. એના ગુલામ આપણે થવાનું છે. એ આપણો ગુલામ ન થાય. એમ આપ એ કહેવું એ જુદી વાત છે. આપણે એને એના પૂજારી થવા માગીએ તો થઈએ. આપણે તો મરી જવાનાં, કરોડો મરી જશે, પણ સત્ય અને અહિંસા કાયમ રહેશે. મારી સત્ય અને અહિંસાની ઉપાસના ૫૦ વર્ષથી ચાલી રહી છે. એમાંથી મને તો નવી શક્તિ મળ્યા કરે છે. એનું જો સંપૂર્ણપણે પાલન થતું હોય તો આજે તમારી સાથે દલીલ કરવી પડે છે તે પણ ન કરવી પડે. પોપટ રામનામ જે તેની અસર નથી પડતી, પણ ભક્ત રામનામ જે તેની અસર પડે છે. કારણ પોપટના હૃદયમાંથી એ અવાજ નીકળે છે, ભક્તના હૃદયમાંથી એ અવાજ નીકળે છે. સત્ય અને અહિંસા હૃદયમાંથી પ્રગટવાં જોઈએ, તો એની અસર પડે આમ એ જુનવાઈ વસ્તુ છે, પાંચણી વસ્તુ નથી. પાંચણી વસ્તુની પૂજા હું નથી કરી શકતો—જેમ હું કોઈ દેહધારીને નથી પરમેશ્વર બનાવી શકતો કે નથી ગુરુ બનાવી શકતો. કારણ ગુરુ એ સસ્તી ચીજ નથી, તેવજ સત્ય અને અહિંસા એ મહાગોંથી વસ્તુ છે, એને માટે તો આપે કીંમત આપવી પડે છે. એને કોઇની જરૂર નથી, મોટા માંધાતા એનું ઉચ્ચારણ કરે તેજ એની કીંમત થાય એમ નથી; એ તો સ્વતંત્ર અણમોલી વસ્તુ છે."

—ગાંધીજી.

Gandhi Heritage Portal

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

જાન્યુઆરી તા. ૫ના અરસામાં સ્ટીમર મુંબઇ જવા ઉપડશે.
સફર તેમજ રૂા પેસેંજરો લેવામાં આવશે.

દરબન આવ્યા પછી તમારો માલ તથા મુનીયન ફ્રાયનાન્સ રેગ્યુલેશન મુજબ નાણા સાથે લઈ જવા વિગેરે સંબંધી હકીકત મળવાથી અજાબસ્ત કરી આપીશું.

દાણીના ઉપર તમારૂં નામ તથા B. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રો) લીમીટેડ

હીંદી પેસેન્જર એજન્ટ.

૩ જી ક્લીઃ હિંદુ બીજી સાથે પા. ૧૪ ૧૨ ૦.
,, ,, મુસલીમ બીજા સાથે પા. ૧૫ ૫ ૬.
,, ,, બીજી વગર પા. ૧૧ ૧૪ ૬.
સેકન્ડ ક્લાસ સીંગલ બિજી વગર પા. 33 ૧૫ ૦.

સ્ટીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ટીકીટોના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

Phone 2-0432. Tel. add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.
390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,
No. 4, Kort Street, Johannesburg.
'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.
Tel. Add: "CITYSHIRT" 110

THE
NEW INDIA ASSURANCE
—COMPANY, LIMITED.—

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ હીંદી વીમા કંપનીમાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસેા, કામદારોને લગતા વીમાઓ, આગવડ વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતરાવી શકાય છે. હીંદી કંપનીને ઉતેજન આપવું એ દરેક હીંદીની ફરજ છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue
DURBAN.
Telephone 2-5845 Con.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street,
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4475
P. O. Box 3641.
Tel Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa. 118

Gandhi Heritage Portal

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM, RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL

'PHONE 20990 CORNER PINE & GREY STS.

SITUATED IN THE HEART OF DURBAN'S BUSINESS AREA.

ENGLISH & INDIAN MEALS.

MODERATE TARIFF.

BOARDING & LODGING BY DAY, WEEK OR NIGHT.

THE EPIC FAST

(BY PYARELAL)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1933, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.

320 Pages. Price: 2s. 6d.

Obtainable From The Manager:

INDIAN OPINION, Phoenix, Natal.

દીક્ષનરીઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ દીક્ષનરી મહાત્મા ગાંધીજીની સુચનાથી તૈયાર કરેલા ઘણાખરા જોડણી કોશના આધારે સુધારા વધારા સાથે બનાવવામાં આવી છે. વિદ્યાર્થી આલમ માટે તો ખાસ જરૂરની અને ઉપયોગી છે. તેમાં બંને ભાષાના ગાળો, કહેવતો, મોટા શહેરોની વસ્તી, મોટી નદીઓની લંબાઈ, વજન, માપ, કહેવતો, વિગેરે પણ ઘણી વસ્તુઓનો સમાવેશ થયેલો છે.

પાકું પૂંઠું પાના ૧૪૦૮ પ્રસિદ્ધ કીમત રૂા. ૫.

Manager, 'Indian Opinion, Phoenix.

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

	Rs.	As.
Lectures from Colombo to Almora	3	8.
Jnana—Yoga	4	12.
Raja—Yoga	4	4.
Karma—Yoga	11	12.
Bhakti—Yoga	0	12.
Karma & Bhakti—Yoga (in one volume	1	8.
Essentials of Hinduism	0	8.
In Defence of Hinduism	0	4.
Modern India	0	8.
My Master...	0	4.
Chicago Addresses	0	4.

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A comprehensive chronological account of the Master's wonderful life,—the only authorised edition of its kind in English.

(Second Edition)

Thoroughly revised and improved with a foreword by MAHATMA GANDHI. Price: Re 1-

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4. Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

શરીરના દરેક પ્રકારની નબળાઈમાં
આખાયે અમૃત કરનાર.

ઝંડુ અશોકારિષ્ટ

૫૬૨, ખાંસી ચીજરે
રોગોનો ઘરગથ્થુ ઉપાય.
દરેક ઘરમાં જોઈએ જ એવું.
૧ રતલી બાટલીની કી. ૪-૬.

બાળકોનાં પેટનાં દર્દોમાં
આખાયે કામ કરનાર

રડતા બાળકને રમતું કરવાનો બાબાપત્ની
ફીકર મટાડવાનો અકસીર ઉપાય
બીલકુલ કેફ વગરનું

ઝંડુ બાલ-શૂલાર્ક

— બાળકોવાળા —
દરેક ઘરમાં જોઈએ જ એવું.
—શીશી બેકની કી. રૂ. ૧-૭.

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પી. બોક્સ નં. ૫૫૧૩, મુંબઈ નં. ૧૪.

સા. આફ્રિકાનાં સોલ એજન્ટસ: મેસર્સ. એમ. એસી એન્ડ સન્સ, સ્ટાન્ડ ૨૩૮, એશીયાટીક બજાર, પી. બોક્સ ૧૨૦૫, મરિત્ઝબર્ગ.
મેલાનીઅનમાં મળવાનું ઠેકાણું: અમૃત ફાર્મસી, ૧૪ રોયલ સ્ટ્રીટ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું સુચીપત્ર આજેજ મંગાવો. એજન્સી માટે લખો બોક્સ ૧૨૦૫, મરિત્ઝબર્ગ. 857

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of Neat Jewellieries at reasonable prices to suit your pockets. 1241

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સારું પેકિંગ કરી C. O. D. થી
મોકલવામાં આવશે. મળોઃ—

P. O. Box 84. 139 Brook St. Durban. 171

Gandhi Heritage Portal

શિયાળો!! એટલે ખુટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય

જે તમારે તમામ જીવનની ખરી મજહ લેવી હોય તો આ શીયાળામાં પુષ્ટીકારક પાકો બનાવી તમારી તંદુરસ્તી પાછી મજબુત અને બળવાન બનાવી દો! પણ યાદ રાખશો કે ફાયદાકારક ખોરાકો બનાવવા માટે સારો, તાજો અને શોકખો શુદ્ધ માલજ વાપરજો. અમારે ત્યાં શીયાળાના પાકો બનાવવા માટે ખાસ તાજો અને શુદ્ધ માલ આવી ગયો છે.

અમારે ત્યાં સીંગોડા, બદામ, ચારોલી, પીસ્તા, પંજાબી સાલમ, સફેદ મુસલી, ખારક, ખજાની, કોપરા વાટી, ગોખરૂ અને ગાંજા, ચાર મગજ, એપચીની, અસગન, ગુંદર, અંબર, સોના ચાંદીના વરખ, અબરત, વીગેરે તમામ દીંદનું કરીયાણું સાંપી પડું, જરી મુલીએ

ઉપરાંત દાંડા ભરતી તમામ ગ્રોસરી હમેશ સ્ટોકમાં રહે છે.

હીંદુસ્તાનમાં મશહુર ગણેલી સુરતની બરફી, પીસ્તા બરફી શી. ૩-૬ રતલ, બદામ બરફી શી. ૩-૬ રતલ.

મુંબઈના તરેહવાર હલ્વાઓ બદામી હલ્વો શી. ૧-૯ રતલ, સફેદ પડવાળો હલ્વો શી. ૨-૬ રતલ, રંગીન બદામી હલ્વો શી. ૨-૦ રતલ, સુફેદ બદામ હલ્વો શી. ૩-૦ રતલ અગારે સાંધી મળશે.

નવાબી પાર્ડર: શરીરના કોઇ પણ ભાગમાંથી માત્ર બે મીનીટમાં વાળ સાફ કરી દે છે. ૩ બોટલ શી. ૩-૬ પોસ્ટેજ ફ્રી. મુલીયન મારે. એક વખત ઓરડર આપી ખાત્રી કરી લો.

દેશના ગોદામો: ૭૦૦૬૦ શી. ૧૯-૬.

P. O. BOX 709. **I. G. H. BASSA,** 153 Grey Street, Durban.

વેચવાના પુસ્તકો

નીચેના પુસ્તકો બધા ચુંટી કાઢેલા જાણીતા લેખકોના છે. હમેશાં પુસ્તકો સુંદર જતાં જ્ઞાનપુર્ણ અને સારા લેખકોના વાચવા જોઇએ. જેથી આપણા જ્ઞાનમાં વધારો થાય અને આપણું ચારીત્ર ઘડાય. એ ઉચ્ચ આદર્શને ધ્યાન માં રાખી અમે પુસ્તકો મંગાવીએ છીએ. ઉચ્ચ સાહીત્ય જ્ઞાનમાં વધારો કરે છે.

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

મારી હકીકત કથા (મ. ક. ગાંધી)	૧૨	૧
બાતે મજુરી કરનારાઓને (રાવજીભાઇ)	૨	૦
સારે કરીયું રૂડા (રાવજીભાઇ)	૧	૧
ધર્મ સંસ્થાપન (ગાંધીજીના અપૂર્વ વિદેશના વિચારો અને લેખો)	૧	૧
ગદ્યમાળા ગાંધીજી (રમણલાલ)	૦	૬
રાષ્ટ્રવીર શિવરાજ	૧	૬
સત્યાગ્રહની ચિકિત્સા	૪	૧
આપણી કેફેલો બાબત ૩ જો	૫	૧
અપંગની પ્રતિજ્ઞા	૪	૧

ધાર્મિક સાહિત્ય

ઈશોપનિષદ મહર્ષિ દયાનંદનું ભા. સ.	૨	૦
પરમાર્થસાર	૧	૦
સત્યાર્થ પ્રકાશ દયાનંદકૃત	૨	૬
અનાસક્તિ યોગ (ગીતાનો ગાંધીજીએ કરેલો અનુવાદ)	૧	૦
ગંગા પ્રભાત (ગાંધીજી)	૧	૦
ચંપતરાય પાંડાવણી	૪	૦

શા. રમણલાલ વસંતલાલ દેસાઇ કૃત

ભારેલા	૧૬	૦
ભાગ બારમો ભાગ ૩	૭	૦
,, ,, ભાગ ૪	૮	૦
ઠિબ્બચક્ષુ	૭	૦
પુર્ણાહુતિ	૫	૦
કનેક પટા	૭	૦
ગાંધીજી હરિજન અને અંત્યજસેવા	૭	૦
ગિરીબ	૭	૦
હરિજન નામ	૫	૬
કોલિજમાં (પુનર્મુદ્રણ)	૫	૬
જયંત	૬	૦
સુવર્ણરેખ (રમણલાલ દેસાઇનું બીજું મંડન)	૮	૬

બીજાં કેટલાક પુસ્તકો

પ્રેમ પાઠ્ય (નોવેલ)	૭	૦
જીવનના તત્વોકારો (મોટી)	૨	૭
ચિંતામણી (વિક્રમ પુરસ્કાર)	૪	૦
કુસુમ સાગર (કુસુમ શ્રીબહેનો લેખમાળા)	૧૦	૦
આપણી ગુજરાતી સુધારો	૪	૦
ઈસપ (રવીન્દ્રનાથ ટાગોરના બંગાળી મુખવાતીમાં અનુવાદ દીપક બાંધી)	૪	૬
કપટનીતી (રસીક નોવેલ)	૬	૦
સાબરમતી	૪	૮
ઉષા અકબા	૭	૦
ગુરુવીરની વાતો	૪	૬
અનારબી સદીનું કાલ	૪	૦
સાહસિકોની સૃષ્ટી	૩	૬
ભારત મુસ્લીમ નાયક	૧૪	૦
રાષ્ટ્રીય સંગીત ગાયક	૧	૬
મોતીના તોરણ (તોરણો બનાવવાની રીતો)	૩	૦
વીર જયદેવ	૪	૬
વંદેમા	૧	૬
વિશ્રામના અને બીજી વાતો	૪	૦
લઘુ ફ્રેન્ચ સંગ્રહ ભાગ ૨ જો	૨	૦

ચારુબાનુની નવલ કથાઓ

શીકાંત ભાગ ૩	૭	૦
મંદાકાન્ત	૩	૦
ઉષા	૬	૦
પરણિતા	૨	૬
પલ્લી સમાજ	૩	૦
રમાબ્રી	૪	૦
અપૂર્વ આરતી	૭	૬
ચંદ્રરામા	૬	૦
અકબરી	૫	૬
જીવન ગાથા	૩	૦
ચરીત્ર હીન	૭	૬
સુભદ્રા	૫	૦
નવીના	૬	૦

શા. ચારુબંધુના બધાં પુસ્તકો સુંદર રસપદ કહ્યા છે. આ બધાં ઉત્તમ પ્રકાશનો છે.

નવલ કથાઓ

કેસાણાણા અને બીજી વાતો (બસ્ત કથા)	૩	૦
કુરબાનીની કથાઓ	૨	૦
મંદાર માળા (કુંજી વાતો નોવેલ)	૫	૦
ચંદ્રરાજ (નોવેલ)	૪	૦
ભાભા (બાળ)	૪	૬
ભગીરથદાસનો હાસ્ય સંગ્રહ	૬	૦
ભવોદ્રજના	૫	૦
ભાસીની રાણી	૫	૬
ભાંડવાના જજ (કુંજી વાર્તાઓ)	૩	૦
તાતી તલવાર (રાજપુત કથા)	૪	૦
દ્રષ્ટિપરીવર્તન (સોલ્સ્ટોયની બોધક કાદંબરી	૪	૦
કેસી ચોપરાણી (નોવેલ)	૩	૬
પુષ્પ ખના (બાળ સંગ્રહ)	૪	૬
પુષ્પ ખિખા	૩	૬
નારી હૃદય (કથાઓ)	૪	૬
નોર નગરીઓ (હાસ્ય રસીક કથા)	૭	૦
પ્રેમાશ્રમ (સુંદર રસીક નવલકથા) ભા. ૧	૬	૦
,, ,, ,, ,, ભા. ૨	૪	૬
પુરાતન જનોસ્ત (નોવેલ)	૪	૬
પ્રેમ પ્રભાવ (નોવેલ)	૫	૬
પુનર્લગ્ન	૩	૬

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

Gandhi Heritage Portal

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 24003, Res. 24008.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

INTERNAL VIEW OF OUR SHOP.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES, BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES. Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £30. THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up. PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards.
EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.

Branches: 53, WICKS STREET AND 60, WICKS STREET, GARAGE 7, MOSS STREET AND 53, WICKS STREET, VERULAM.
'Phone 39, Verulam.

દરેક મેલમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે

બનારસની મીનાકારવાળી અને સાડી, તેમજ જાતજાતની ફુદીદાર સાડીઓ કી. ૧૦, કી. ૮૫, કી. ૧૦૫ થી ઉપર અને પા. ૨૦ સુધીની.

બનારસથી હમણાજ આવેલી છે.

કસબ કામની સાડીઓ કી. ૨૫ અને કી. ૬૫ થી ઉપર. જાતજાતની જાતવાણી સાડીઓ કી. ૧૨-૧ અને કી. ૧૭-૬ થી ઉપર.
કસબનું કેપ-ડી-શીન કી. ૩-૧ નું પાકું ૪૨ ઈંચ અને ૪૫ ઈંચ પહોળું. સાડીનું બેસ્ટ ડીઝાઇનનું કપડું, ૪૫ ઈંચ પહોળું વારની, કી. ૧-૧, કી. ૧-૮, કી. ૨-૦ અને તેથી ઉપર. હમણાજ આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ કી. ૨૫, કી. ૬૦, કી. ૪૫ અને તેથી ઉપર. 1242

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રીકાનું જાણીતું સાડીઓનું ગૃહ

૧૪૧, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

માંગો:
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

નમારી સાડીઓ ગાડીના મેજર
બેહાનીસબર્ગ ખાતે
પી. સ્ટાનલી,
૬૦, બી સ્ટ્રીટ, જુહાસ્બર્ગ.

ગરાજ
૭ વિક્સ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

Gandhi Heritage Portal

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.
The Most Popular Refreshment.
There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.
Sole producers of all Suncrush drinks.

'Phone 23350. Tel. Add. "Naarijee."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
Country orders executed at lowest Market prices.
We supply wedding requirements also.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ
પ્રોપ્રેટર: મણીબાઈ માણકબાઈ દામીરાણા.
દરેક જાતની મીઠાઈઓ, ફોરબ્સ ચીની તેમજ ચેવેા ચેવા, મસાલાથી ભરી બનાવીએ છીએ.
અમારૂં તમામકામેલું સુરતી ચુડું, ચેવ, ભમરા, ગાંઠીયા, ગાંઠીયા, ખારસ વિગેરે દરરોજ તાજાં બનાવીએ છીએ.
શીયાળામાં ખાવા લાયક સમણા પાકેા તૈયાર રાખીએ છીએ તેમજ ઓર્ડર પ્રમાણે સ્પેશીયલ બનાવી આપીએ છીએ.
પાર્ટી વિગેરે માટે મેાટા પ્રમાણમાં જોઈતી કેાઈ પણ જાતની મીઠાઈ ઓર્ડર પ્રમાણે ટુંકે વખતમાં બનાવી આપીશું.
બહારગામથી મંગાવનારને માલ પુરતી સંભાળથી કાળજીપુર્વક પેાસ્ટલવામાં આવશે.
PHONE 33-6575. P. O. BOX 3680.
THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART.
34 President Street, Corner Diagonal St., JOHANNESBURG

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."
D. K. PATEL
Fruit and Vegetable Exporter
—SPECIALIST—
in South African, Canadian and Australian Apples
—also—
Cape Fruit on hand in season
We have in stock Peaches which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ
ફ્રૂટ અને વેજીટબલ્સ એક્સપોર્ટર.
સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન
એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ
ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ
પીચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.
કંપનીના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે
નારંગીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.
P. O. Box 755. 19, Cross St. Durban.

Gandhi Heritage Portal

INDIAN OPINION
Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 1.—Vol. XXXIX. Friday, 3rd January, 1941.

Indian Opinion

FRIDAY, 3RD JANUARY, 1941

The New Year

THE old year has passed and we have entered into the new year. The year 1940, in this twentieth century, will be remembered as one of horrors of war; a year when civilisation was at its lowest ebb and humanity had, once again, reverted to the age of barbarism. We have witnessed the Spanish War and the war between China and Japan, but the present war in Europe between Britain and Germany has put the rest of the wars into the background.

We are entering into the new year with no signs of its abating, much less terminating in the near future. Our prayer, nevertheless, will be that God may, in His great Mercy, withdraw His wrath over mankind and bring peace and happiness to the aching world. But prayer alone will be of no avail. War is the result of our own sins. God created us to live as brothers, one and all, with no caste, creed or class distinctions. We talk of human brotherhood but it is hopelessly lacking. We have created distinctions between rich and poor, high and low, black and white. These distinctions have engendered pride and arrogance among certain sections of the people, who, by their power of wealth, have kept other sections under subjugation. Man's power or a nation's power is judged today by the wealth and armaments he possesses, not by the standard of his morality. When morality is at an ebb and physical power holds sway over mankind, there is bound to be a clash and that is the clash that we see personified in the present war. That clash will not end unless the human mind is revolutionised; unless those who hold power become more humble and are willing to part with that power and to work for human brotherhood irrespective of class, creed or colour.

What do we find instead? We hear so much about crushing the diabolic forces of Nazism and Fascism. We hear so much about various "New Orders," each advocate of such an order having a special brand to suit himself and his kind—politically and nationally.

We Indians and non-Europeans generally are among the exploited and the crushed people and we are crushed under what is known as British Imperialism. We are, therefore, able more than anybody else, to see in this talk of crushing the forces of Nazism and Fascism and of establishing a "New Order," utter hypocrisy. You cannot destroy an evil in another when you are yourself suffering from the same evil. You cannot fight for the protection of freedom and democracy when you deny freedom and democratic rights to millions of people whom you have kept under your heels for you to exploit. That is the position of four hundred million people in India and nearly ten million non-European people in South Africa. There will be hope for peace in this new year only if the parties at war realise this folly of theirs and try to mend their ways instead of continuing the barbarous methods of slaughtering innocent men, women and children and destroying what it has taken human ingenuity hundreds of years to create. That should be their resolve coupled with a sincere effort to abide by it if peace is desired in this new year.

If there is hypocrisy on the side of the warring parties there is as much hypocrisy among us as well. There are some of our people in South Africa as well as in India who have gone out to help the British Government in their war efforts. We maintain that they have not done so out of any patriotic motive. They have done so and are doing so because they are and wish to remain slaves of Imperialism. It is said by their supporters both in India and in South Africa that ours is a domestic quarrel between our Government and ourselves but that Nazism and Fascism are our common enemies which we must help to destroy. These words signify either utter ignorance or hypocrisy.

Here in South Africa we find General Smuts, the Prime Minister of the Union, who has led this country to the aid of Britain against the opposition of a very strong minority in Parliament and without the consent of over nine million non-Europeans who form part of the Union's population but

Gandhi Heritage Portal

have no voice, saying: "What we are fighting for in this war are the spiritual things, such as mercy and justice and kindness and human sympathy and understanding—the things that lie deepest in our religion and our outlook in life. Those are the things that are in danger." And yet we find these being trampled upon in so far as we Indians and non-Europeans generally are concerned.

General Smuts is further reported to have said in one of his speeches: "There is definitely something wrong in the economic machine of South Africa.....I hope that in the ten years coming we shall see much less poor whiteism and unemployment, and far-reaching changes in the social and economic position of the people." No mention is made of poor Indian-ism, poor African-ism or poor Coloured-ism. So, poor whiteism is to be eliminated at the expense of the non-white sections of the people.

Again, Mr. Lawrence, Minister of the Interior, in an interview a deputation of the Civil Liberties Association recently had with him, in connection with the internment of anti-fascists and the application of the emergency regulations, is reported to have said, stating the Government's policy for future internments, that any person, who in any way obstructs the Government's war efforts, would be liable to be charged or interned, depending on the sufficiency of the evidence. In regard to the so-called "agitators" among the non-Europeans, the Minister said that, *any persons working among the non-Europeans who, although, they did not subvert the Government's war efforts, stressed the economic issue of the non-Europeans, would also be interned for subversive activities.*

What more evidence is needed to prove the inconsistency of the Government between the declaration of high principles for which the present war is fought and their deeds?

Let us now turn our eyes towards India. The British Government there, is dealing with the leaders of public opinion in a manner suggestive of Nazism. And all this because these leaders championed the cause of the oppressed masses of India. All this because they *dared* to ask for freedom and democracy, which is one of Britain's war aims—the Britain which was, and still is, so very concerned about the loss of independence suffered by Poland, Zechoslovakia, Finland and Belgium, the Britain which declares war to maintain the freedom of other independent states and hopes to wage such a war with the assistance of her non-White Colonial subjects who do not know freedom in their own country.

And yet it is said by our ultra-loyalists that this is merely a domestic quarrell between ourselves and our Government!

The fact is that the snake in the form of British Imperialism, in whose clutches it has been our lot to fall, is faced with more venomous snakes in the form of Nazism and Fascism. We can have sympathy for the snake, in whose clutches we are, if we are set free from its clutches and our independence is restored to us. But that is what it refuses to do. It were better, therefore, that all the snakes were destroyed.

Our efforts in the New Year, should be to shed all hypocrisy and false sense of fear and to make a sincere effort to free ourselves and to free humanity from the clutches of the imperialistic system so that peace and prosperity may once more reign supreme over the whole world which is sick of wars and sick of the present system of Government which is eating out the vitals of the people. With these sentiments, we wish our readers peace, prosperity and happiness in the New Year.

Notes And News

Mr. S. B. Mehd's Arrival

ACCORDING to the latest information, Mr. S. B. Mehd is expected to arrive in Durban on Saturday, January 4.

Dr. Dadoo's New Year Greetings

Dr. Y. M. Dadoo, General Secretary of the Non-European United Front (Transvaal) and leader of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress, in extending to all members, friends and supporters of the above organisations his best wishes for 1941, says:—"The advent of the new year will see the intensification of our struggle for the emancipation of the oppressed peoples of South Africa. Our fight goes on against all Colour Bar laws, anti-Asiatic legislation, pass laws, poll tax and segregation. This is the avowed goal of these two organisations and nothing short of the accomplishment thereof will stay our progress. The year 1941 will, in all probability, be one in which the non-European peoples of the Union will be called upon to make momentous decisions for their future welfare. When the time comes, we must be organised and prepared to use our opportunities to the best advantage."

Natal Indians Thanked

Sir Rama Rau, recently appointed High Commissioner for India in the Union, has sent his thanks to the Natal Indian Association for their message of congratulation on his appointment. Sir Rama Rau states: "I am directed to convey to the Association the Government of India's appreciation of the spontaneous expression of satisfaction by the Association at the change in status in the office of Agent-General. The Government of India share in the belief that this change will beneficially affect the Indian community in South Africa."

Mr. Leslie Blackwell in Durban

The need for building up the industrial side of South Africa's life was emphasised on Tuesday, December 31 last, by Mr. Leslie Blackwell, M.P., speaking at a lunch given in his honour by the Natal Chamber of Industries in Durban. "Durban is destined to become one of the great ports of the world," said Mr. Blackwell. Speaking of his visit to factories in and around Durban, Mr. Blackwell expressed his satisfaction at the way in which Indian labour was being utilised. It was well, he said, that so much of the Indian population was being absorbed by industry in this way.

Gandhi Heritage Portal

THE LIBERTY WE WANT

By
M. D. In "Harijan"

"UNSER KAMPF" (Our Struggle" is the title fashioned after Hitler's "Mein Kampf" (My Struggle) of a book by Sir Richard Acland, M.P., a baron belonging to a distinguished English family that has fought on the side of the people the battle for their liberty. In this *Penguin Special* the author pleads for "a complete change in our hearts," if England is to be turned back from the road to ruin. "If we have to fight for twenty years, we can fight, we can pay, we can face the sacrifice," say some of the war mongers. But Sir Richard Acland asks: "Who is going to pay? What are the sacrifices going to be? What guarantee have we that they will be worth while? Is there no other way?" And *pace The Times of India* which expressed its surprise the other day at Gandhiji's statement that the British people did not know what they were fighting for, Sir Richard Acland asks:

"For what are we asked to make these sacrifices? What is the moral stimulus which is to drive our people on to bear these sacrifices? We are fighting against something which is hellish enough in all conscience, and that will carry us a long way. To oppose this thing our people will suffer much. But is this enough? What, after all, are we fighting and sacrificing for?.....If we could be quite certain that all this suffering would bring us something which would be worth while, and if there was no other alternative but to endure it, then there is no doubt that as a people we could face it. But nobody has yet given us any sort of assurance that all this suffering is going to lead to anything better than we know to-day."

He suggests a new and a better way, a 'new morality' by which humanity can be saved from this hellish massacre, and he appeals to every Britisher to throw in "the whole of your strength, the whole of your mind, and the whole of your courage" to work along the new way he has tried to show.

His new way consists in throwing overboard monopoly capitalism; in throwing away the hypocritical claim that "we are fighting from the bigness of our hearts in order to restrain aggression and restore Poland, when we have done nothing to restrain aggression or to restore Manchuria, Abyssinia, Spain, China, Austria, Czechoslovakia, Lithuania or Albania;" in disarming and accepting and enforcing the principle of common ownership by means of an international organisation working out the manufacturing costs of different commodities and directing various Governments what commodities to concentrate on, what to export, what to import; in banishing all armies, navies and air forces owned by *individual* countries; in having an international armed force; in a new Cabinet with a changed heart and determined to carry out the new plan, and having achieved self-purification (I am using a word familiar to us) to appeal to the Germans to stop the war.

I will not go into the details of this plan, not at any rate in this article. Two details I will mention. The author declares:

"We cannot persuade the people of Germany that we are fighting to free Europe unless we set out at once to free India. They all believe we are fighting to preserve our Colonial possessions and their's unless we set out at once to transfer these possessions to the only people who have any right to them. They will believe we are fighting to hold them in military subjection unless we set out at once to create a system in which no one can hold anyone in military subjection. They will believe we are fighting to impoverish the workers of all Europe for the benefit of our financiers and industrialists unless we set out at once to create a system in which no industrialists or financiers can impoverish any workers."

Let us back our words and ideas by deeds and they will surely have effect, says the author. How, he asks, did Hitler succeed when he set out to re-arm Germany and make her master of Europe? Because he had vision, he had a will and the courage to translate his thought into deed. It may have been a task directed to dire results. "But, can we not find, for good, the same courage in the face of difficulties which he found for evil? If not, what are the chances of defeating him?"

For India he suggests the appointment "as Secretary of State and as Viceroy two men who are known to be determined that British economic and political control in India shall end at the earliest possible moment. Community problems in India no doubt present difficulties which are very useful to those who do not desire to abandon our control. But in the hands of men determined that they should be solved and backed by a Government equally determined, they would be overcome. The fact must be faced that the new Viceroy would have to encounter the fierce opposition of all those Indians who enjoy the highest regards of the present order, just as we should at home. This opposition would have to be overcome."

How is the "new morality" to begin, who is to disarm, who is to start the process of self-purification? "What we need now is the adoption," says the author, "in our public and political life, of those elementary ethical principles to which we have long paid lip-service in our churches. Our change of heart must be translated into action at once. ...If we cannot persuade all men at once to accept our new morality, at least we shall make sure that the destiny of our nation and of mankind is in the hands of those who do accept it, and not in the hands of those who do not." And then he goes on to suggest a number of concrete measures to be adopted—two I have already mentioned—by the new Government, and an appeal to be made by it to the German people. Two small paragraphs from this suggested appeal I shall allow myself to quote:

"All arms in the exclusive possession of separate nations we desire to destroy. We ask you to send your people to us to destroy our own arms. We ask that our people shall come over to watch you destroy yours."

And:

"If we beat you, what shall we gain? You will fight again, and your youngest children, those on whom all your hopes are fixed, will die as we and you are dying now. If you beat us, what will you gain? We shall fight you in the future, and our youngest children, on whom we fix our hopes, will die in killing yours."

But a Government with a changed heart has yet to come into being. To do so Sir Richard suggests no rebellion, no violently aggressive propaganda. What part will you play, the author asks every Briton.

"Will you take your part in the struggle to create the will for this early peace and this new world? Will you this week persuade ten more people to understand the position in which we find ourselves?.....If you mean to take the courageous course, then take courage **Reject the taunts of those who will tell you that you are diverting the nation from its war effort.**"

This last sentence in Sir Richard Acland's appeal is worth noting. There is no question of diverting the nation from its war effort, no question of embarrassing the Government, to use the phrase we are using here—for there is no violence there. Accord to us the same liberty to work for a new order as that you are exercising in order to march the nation to its doom.

Studied in this light the Bombay resolution and Gandhiji's mission to the Viceroy were but a corollary to his appeal to every Briton, which has a close parallel in Sir Richard's appeal made, by the way, in point of time, slightly earlier than Gandhiji's appeal.

Gandhi Heritage Portal

or his book was published in February 1940.)

When we come to think of it, it is not only a right we claim, it is a sacred duty we have to perform. For if we do not speak out, if we do not proclaim against the ruinous process, we are being guilty of abetting the crime and the outrage that the present order and the war that is being fought to bolster it up constitute.

Sir Richard Acland describes in a chapter on 'Liberty' how the Conservative Party, that happens to rule Britain, is "chiselling away into our liberties;" how by various potent means—the Law Courts, the Police and the Army—they are depriving men of their liberties; how in fact the resources of those who are interested in maintaining the present order are being used to curtail the liberties of those who are opposed to that order.

That, some of our reactionaries here will say, makes it clear why in India we cannot expect to enjoy more liberty than people in England. It does not follow so easily The Conservative Party is elected there by a majority of their own people. Here the Government is an alien imposition with no right but that of force to speak on behalf of our people. There may be some excuse there for the 'chiselling away' into the people's liberties. Here there is none whatsoever. Day in and day out the pretence is being maintained and proclaimed to the world that India is with Britain in this war with a shamelessness of which the only excuse is a violent war. Are we to go on believing when we are told by one interested in maintaining the present order that "at least 99 per cent. of the people" of the Punjab want to participate in this war?

Sir Richard's book is the expression of the righteous indignation of a soul who is outraged by the action of a section of his countrymen. What the Congress claims is the liberty to exercise its right, or as I have shown, to perform its duty to speak out against Indians being drawn into the war which has no purpose for them and which means the moral and material ruin of the nation. If the right is not accorded, the duty has to be performed, cost what it may. And all matters of duty are matters of conscience.

INDIAN REFUSED LICENCE IN LADYSMITH

THE Ladysmith Town Council sat recently as a Licensing Appeal Board to hear the appeal lodged by Mr. Hugh L. Kidman on behalf of the Ladysmith and District Chamber of Commerce against the decision of the acting borough licensing officer, pronounced on October 25 last, granting the application made by M. V. Riga and Co., for a certificate of approval for a new Government licence (general dealer, restricted to the sale of leather goods, outfitting and hardware) for the premises known as 282 Murchison Street, Ladysmith.

The following Councillors were present: The Mayor, Mr. J. W. Sinclair, Mr. A. W. Crosswell, deputy Mayor, Mrs. M. Cochrane, M.P.C., and Messrs. O. B. Jones, M.C., H. E. K. Anderson, W. H. Smith, H. Quick, the Town Clerk, Mr. H. B. Currin, and the Acting Borough Licensing officer, Mr. D. R. Donaldson.

Mr. E. R. Rawlinson appeared for the applicants.

After the hearing of the licence application on October 25, the Ladysmith and District Chamber of Commerce lodged an objection on the following grounds: (1) That there is no necessity for the licence applied for as the requirements of the public are adequately catered for by the existing businesses; (2) from the application advertised it is uncertain who the applicant is; (3) rules and regulations governing applications of this nature have not been fully complied with.

In the case of the applicants Vithal Lala said he was a member of the firm of M. V. Riga and Co., and at present held a general dealer's licence, restricted to the sale of leather goods, at 282 Murchison Street, Ladysmith. He was seeking to change this licence to a general dealer's licence, excluding groceries and soft goods. His partner conducted the Durban business. He wanted to deal in outfitting, hardware and tobacconist goods, and was quite willing for his licence to be restricted to these things. At present he was carrying only leather goods, but since the military camp had been established in Ladysmith business was improving. Many of the soldiers, who would buy from him if he had their requirements in stock, said he hadn't got anything they wanted. They wanted ties, shirts and tobacconist goods. His business had improved. His turnover before the establishment of the camp was £60 to £75 per month, and since the establishment of the camp at Ladysmith it had slightly increased and was now from £80 to £85 per month. His business capital was £450 and he was prepared to increase this if this licence was granted. None of the other dealers had objected to his having this licence, only the Chamber of Commerce.

"I heard of the evidence given in Pillay Bros.' case, where Amod's business had increased by 50 per cent.," said Lala. "My experience is that it is a necessity to have this licence because the population has increased. Contractors are always busy building new houses and a new hospital is in the course of erection, and their staff will have to be catered for. I have been in Ladysmith since 1903. I was a boot and shoe repairer with my father, but my firm was registered in 1926 and I began business on my own."

Questioned by Mr. H. L. Kidman, attorney for the objectors, Lala stated that he wanted to give up the licence he held at present and take a new one, as the sale of leather goods would be included in the new licence.

Mr. T. W. Yardley, called by the objectors, said he was a member of the Ladysmith and District Chamber of Commerce, and he was a general dealer in business in Ladysmith. His licence was a full general dealer's licence, but he had restricted it to certain lines. His licence on paper was the same licence that the applicant was applying for. The two things he did not stock were groceries and soft goods.

"In my opinion there is no reasonable necessity for any additional general dealer's licence restricted to leather goods, hardware, outfitting and tobacconist wares," said Mr. Yardley. "I think the town is adequately catered for. I am aware of the approximate figure of general dealers' licences here, and of these there are quite a number catering for the articles that the applicant has enumerated. Outfitting is particularly well catered for. There has been a slight increase in general business since the coming of the military camp, but a falling off in fancy goods. That is the result of the war in general. Competition is very keen in Ladysmith."

Questioned by Mr. E. R. Rawlinson, Mr. Yardley said there had been a small increase in the population of the town. He dealt in tobacconist articles and he had difficulty in selling them.

The applicant's licence would not restrict the quality of the goods and therefore he could stock the same class of goods as Mr. Clarence if he wished.

The acting borough licensing officer announced his decision as follows: The application was granted conditional upon surrender of applicant's present licence and the restricting of the licence to be issued to the sale of leather goods, outfitting and hardware, as agreed to by the applicant.

Following legal argument at the appeal the Board adjourned to consider the appeal, and on its return Mr. H. E. K. Anderson moved and the Deputy mayor, Mr. A. W. Crosswell, seconded: "That the appeal be allowed that the licensing officer's decision be set aside." This was carried unanimously.—*Natal Witness.*

[Note—It is worthy of note here that the application for a general dealer's licence, restricted to ladies outfitting for premises situated at 355 Murchison Street, was granted and no objection was lodged against it.—Ed. I. O.]

Gandhi Heritage Portal

INDIA'S RIGHT TO COMPLETE INDEPENDENCE

"THOUGH the path may be full of difficulties and dangers, our determination is unshakable. Our patience is infinite and our means are pure. We must give clear expression to our feelings. I am sure that we shall march to our goal of freedom under the leadership of Mahatma Gandhi," declared Mr. B. G. Kher, former Premier of Bombay, addressing a rally of Congress workers at Amroti district.

Reviewing the Congress attitude towards war, the speaker referred to the Congress resolution of 1927 in its Madras session to the effect that the people of India had no quarrel with their neighbours, that they claimed the right to determine whether or not to take part in any war and further that, in the event of the British Government embarking upon any war-like adventure and endeavouring to exploit India in it for the furtherance of their imperialist aims, it would be the duty of the people of India to refuse to take part in such a war or co-operate with them in any way.

After explaining in full the implications of the Congress resolutions on war, in the various sessions of the Congress held from 1927 onwards, Mr. Kher referred to the Congress decision at Tripuri.

He referred to the amendment to the Government of India Act by Parliament with a view to confer all powers on the Central Government in India in the event of war emergency and the despatch of Indian troops to Aden. It was as a result of this persistent flouting of public opinion by the British Government that the Congress resolved, as a first step, to implement their war policy, to call upon all Congress members of the Central Legislative Assembly, to refrain from attending the Assembly sessions in August, 1939.

Adverting to the declaration by the Viceroy "that hostility had commenced between India and Germany," Mr. Kher gave an account of the various stages, which had led to the present deadlock in the Indian political situation.

Recalling the several resolutions of the Working Committee of the Congress and the declarations by the Secretary of State for India and the Viceroy regarding India's demand, Mr. Kher remarked that the "British Government had utterly failed to declare its war aims but continued to exploit India's resources in support of the war," and added that the Congress Working Committee "demanded that Great Britain should acknowledge India's right to complete independence and, as an immediate step in giving effect to this, a provisional National Government should be constituted at the centre which should be such as to command the confidence of all the elected elements in the Central Assembly and to secure the closest co-operation of the responsible governments in the provinces. They (Working Committee) declared that if these measures were adopted, the Congress would be enabled to throw its full weight in the efforts for the effective organisation of the defence of the country."

Mr. Kher then dwelt on the offer of the Viceroy in answer to the demand for a National Government and said that the offer to invite a few Indians to join his Executive Council and to establish a War Advisory Council was not what the Congress asked for but its substitution by the representatives of all interests in the national life of India; and his Excellency refused to accede to this demand. "What is worse," Mr. Kher said, "the Secretary of State made matters worse by making the most reactionary declaration which we never heard from any Secretary of State during recent years. If it is to be taken as it stands, it denies the right of India ever to attain the status of a free country or even of a Dominion at any time in the future, and it destroys all our hopes for the attainment of unity and self government. A more unsympathetic and disappointing statement it would be difficult to make, if one deliberately wanted to."

Concluding, Mr. Kher said: "Mr. Amery denies there is any deadlock between the British Government and India at all. He says that the issue is between the Indians themselves. Now the issue between the British Government and India is this: 'Does the British Government stand for democracy and freedom of weaker and smaller countries and of the people of India or does it not? Are they willing to part with power and privileges or are they not? That is the simple issue and it is no use answering the national demand by saying that the only issues are between the different peoples of the country's own national life. Are the British Government willing to make an unequivocal declaration that it stands for freedom of India and to transfer power and responsibility to Indians?' If they are, all the differences on the score of minorities and communities and religions will vanish like mist before the sun, but this will not suit the British Government. They must, therefore, harp upon the Muslim demand, the depressed classes' demand and the Princes' demand and even the demands of the vested interests of the Europeans in this country. The British Government are concerned only with their own safety and permanence of British rule and look at the Indian problem only from that point of view. This is a short-sighted policy. They must also look at the Indian point of view. How can India, with her teeming millions, remain contented perpetually under foreign rule? How can Indians be frightened into making their best war efforts merely by telling them Nazi rule or Japanese rule will be much worse than British Rule? There must be a moral motive to stir the people to the depth of their heart."

———o(0)o———

Extensive use being made in this issue of a poll-boat policy letter, which, though it has been written and edited by Mahatma M. Gandhi, is to express the views of Indian Opinion.

NATIONALIST BLOC OF THE N.I. ASSOCIATION

PROTEST AGAINST PENETRATION COMMISSION

A mass meeting of Indians will be held under the auspices of the Nationalist Bloc of the Natal Indian Association at 2.30 p.m. on Sunday, January 12, 1941, at the Parking Area, between Pine Street and Commercial Road, Durban, to protest against the Penetration Commission, which is holding an enquiry to discover whether the Indian public has been 'penetrating' into so-called European areas. The onus on our community is to prove that they have not 'penetrated' according to the terms of reference of the Commission. We know that we have the whole-hearted support of our community. We ask you to show it in a practical way by attending the meeting and taking part in the demonstration to follow—a demonstration to show the solidarity of the Indian people in the face of this new threat to our restricted liberty.

M. D. NAIDOO,
Hon. Secretary.

FUTURE STATUS OF INDIA

VICEROY DEFINES POLICY

"OUR objective remains to lead India to the proclaimed goal of dominion status, and that as early as may be," declared the Viceroy, Lord Linlithgow, addressing the annual general meeting of the Associated Chambers of Commerce of India held recently in Calcutta.

If there were ways in which greater use could be made by the British Government of the immense manufacturing potentialities of India and of her resources in men and materials, India was ready and anxious to help. The Government of India was constantly examining how best to assist industry engaged on war manufacture.

Referring to the Eastern Group Conference in India, Lord Linlithgow said it was generally agreed by the delegations that the conference had laid the foundations of a sound co-ordinated war supply policy. The Government of India had had no hesitation in accepting the conference's recommendations. India's supply department had supplied the British Government with large quantities of explosives and vast quantities of timber, cloth, garments and tents

Civil Disobedience

Lord Linlithgow expressed regret that India was now faced with a movement supported by the Congress Party which was capable of being gravely misunderstood outside India. The leaders of the Congress Party had publicly stated that they did not desire to embarrass the British Government in the conduct of the war, but at the same time they claimed, in the interest of the creed of non-violence, the right to urge the country not to help Britain's war effort with men and money

In the correspondence between Mahatma Gandhi and himself last September, he made it clear that there was no desire to suppress legitimate criticism, but Gandhiji thought it essential that Congressman and non Congressman should be allowed to urge people throughout the country to refrain from assisting India's war effort in any way that would involve India's participation in bloodshed

That was clearly not a position in which they could acquiesce. It was all the more necessary to deal with a movement of this character since he did not believe the movement corresponded in the least degree to the true feelings of the country.

Best Solution

The British Government remained anxious to secure a solution of the constitutional problem, and pointed out that throughout the whole constitutional discussion the initiative had come from the British Government and from himself.

"At no stage has any constructive proposal capable of realisation been put forward to us," he said

The British Government and himself were satisfied that the proposals embodied in his statement on August 8 remained the best solution of the problem at the present time. The proposals included the invitation of representative Indians to join the Governor-General's Executive Council and the establishment of a War Advisory Council representing India as a whole, including the States. The British Government assented to the setting-up, after the war, of a body representative of the principal elements in Indian national life to devise the framework of a new constitution.

In the circumstances these proposals were being kept open in the hope that, as there was more reflection on the real power and authority their acceptance would transfer to Indian hands, there would be a greater inclination to take advantage of them He was convinced that India as a whole remained united in detestation of Hitlerism

NATIONALIST MUSLIMS' PLEA FOR HINDU-MUSLIM AMITY

THE members of the Council of the Congress-minded Muslim Conference of South India have issued a statement to the press, in the course of which they state: "We think the Congress demand, that the British Government should promise to grant India, soon after the present war concludes, a constitution drawn up by the people, and that, in the meantime, as an earnest of the fulfilment of that promise, the Central Government should be formed by the people's representatives responsible to the Legislature, is perfectly sound. The recently published correspondence between H E the Viceroy and the president of the Muslim League brings, in our opinion, the Muslim League much nearer the Congress than ever before and provides a basis for another attempt at Congress-League understanding. We are convinced that Congress-League unity alone can bring freedom to India. Any attempt at "Hindu Revival," as under the aegis of the Mahrattas, or at "Muslim Revival," as essayed by Tippu Sultan, is bound to result, as before, in the strengthening of foreign domination. What is happening in Sind to-day shows that any division of the country on the basis of religion will frustrate the object of such a division National reconstruction is the only honourable and possible course open to all patriotic Indians The inspiration and material for such a national reconstruction should be sought in the present and in the future, not in the past. This reconstruction should be founded on the fact that India belongs equally to all those who inhabit it, not exclusively to any community whose members may be found in any area in larger numbers than others. The future constitution, polity and civics of the country should be based on democracy, non-party government, same citizenship for all, joint electorates, intelligent franchise and a common language with safeguards for every citizen against oppression of all kinds. Religious, cultural and linguistic freedom and the liberty to preach and change one's religion and the provision to impart education through the language of one's choice should be assured to every citizen and not to any community as such These matters should at first be settled between the Congress and the League After reaching a mutual agreement the Princely order and other interests should be approached The Congress should make an immediate approach towards unity with the Muslim League It should with all [illegible] proposals, acceptable [illegible] of the League The Congress should immediately appoint for every district a committee of inquiry consisting of three members, including a Muslim, preferably a nominee of the League, to enquire into the social, economic, educational, political and other disabilities of the Muslims and to suggest ways in which the Congress could serve them Based on their reports a new policy of service to the Muslims should be initiated Nothing captivates the Muslims more than kindness. And we strongly urge upon the Muslims to enrol themselves as members of the Congress in large numbers in reciprocation of its solicitude for their welfare.

Things In General

Indian And Malay Troops In Durban

LED by their own band to the strains of "There'll Always be an England," an Indian and Malay military transport unit paraded through the streets of Durban on December 30, 1940. They were officially welcomed by the Mayor, Mr. Rupert Ellis Brown, who took the salute on the steps of the City Hall. In a short speech he praised the efficiency of the unit and the loyalty of its members. He was followed by Sir Bengal Rama Rau, High Commissioner Designate to South Africa for India, who also spoke to the men from the same platform. A crowd of more than 5,000 assembled in front of the City Hall to witness the proceedings, while thousands of people cheered the men as they made their way earlier in the morning on a route march through the streets of the city.

A Public Lecture

Miss Hawa H. Ahmed, the talented Indian lady journalist of Capetown, will deliver an address on "Indian Women," under the auspices of the Liberal Study Group, Durban, on Sunday, January 5, at 7.30 p.m. at the Gandhi Library

Causes Of Backwardness Of Coloured People

According to Dr. Jean van der Poel, 55 per cent. of Coloured pupils in school are retarded and do not attain as high a scholastic standard, in the same stage, as European pupils. This retardation is also noticeable in secondary schools and among Coloured university students. This, however, said Dr. van der Poel, did not mean that there was any innate mental inferiority in the Coloureds. Intelligent tests had revealed that there was no inferiority, and even when the Coloured children who were tested, obtained lower marks than the Europeans, this could be attributed to environmental differences. Dr. van der Poel felt that in dealing with the retardation question of the Coloured pupils it was absolutely essential to consider the appalling conditions under which the teachers had to work and the children had to learn. In the vast majority of cases the classes were overcrowded and there were far too many children to each teacher. Coloured schools lacked adequate supplies of maps, blackboards and books. The need for the improvement of this scandalous lack of facilities could not be stressed too much. These bad conditions made the task of the Coloured teacher very difficult and it would have been amazing if they could have overcome all these hardships and still have produced pupils who were on par with the more privileged Europeans. Poverty too was a vital factor in the educational work. The physical condition of the Coloured child was inferior. Both the teacher and child had to work against this prevalence of malnutrition and other health disabilities attended to poverty. Improvements were urgently needed, said Dr. van der Poel. More space and more teachers were wanted. All schools should have regular medical inspection, and, above all, the period the Coloured child spent at school should be lengthened by a gradual system of compulsory education.

Isipingo Hindi Classes Committee

At an inaugural meeting held at the new Indian school, Isipingo, on Sunday last, under the chairmanship of Mr. K. D. Chowthee, the above committee was formed to conduct Hindi classes free of charge in the afternoons from the next term. The following officials were unanimously elected:—Patrons: Messrs. A. I. Kajee, R. Bodasingh, R. D. Chowthee, A. Fayers, Durasy, J. Vardon, G. R. Ghoorahoo, B. Mahabeer (Snr.), R. B. Richard, S. Keerath, K. Ramnath, D. Natalie, J. Ramkissoon, K. Nowbuth, T. Ramsingh, N. Rambaran, N. Rahooram and K. Gopaulsingh; president: Mr. S. R. Kanhia; vice-presidents: Messrs. S. Neerpath, R. Dalaloo, K. Rowlins, L. Baijon, B. Mahabeer (Jnr.), S. Gokul, B. Sukhram, S. Jaugbahadur, Ramlall, K. H. Singh, M. Fakira, U. M. Seekmundan, H. Singh, K. Keerath, M. Hansram and M. Baramdat; joint hon. secretaries Messrs. D. Roopnarian and A. Balkissoon; hon. treasurer: Mr. S. Singh; committee: Messrs. R. Nowbuth, S. Keerath, N. Ossein, D. Natalie, S. Sookharie, S. Keerath, M. H. Keerath, R. Sowpersath and K. Ragavan; auditor: Mr. M. S. Frank; inspector: Mr. S. R. Kanhia Mr. P. Bhugwandeen, a teacher of the English school, was appointed as the Hindi teacher. Those present at the meeting promised donations over £15. The Indian community of Isipingo is very grateful to Mr. A. I. Kajee, the school manager of the English school, for his kindness in donating £2 monthly towards the teacher's salary. He has kindly promised the Muslim and the Tamil sections similar assistance. Parents are requested to take the opportunity of sending their children to the Hindi classes, which will now fulfil a long felt want.

Thornville Government-Aided Indian School

The manager of the Thornville Government-Aided Indian School, Mr. S. R. Naidoo, gratefully acknowledges the following donations, per the collectors, Messrs. R. Sunwarsa Maharaj, Ram Singh, Bridgelal and S. R. Doobay, towards the funds of the school:—Albert Falls: Ganga Singh £2 2s., Goolam Hosen & Sons £1, R. R. Naidoo 10s. and D. M. Dami 5s.; New Hanover: Messrs. C. Hoosen £1, Chohan & Sons and Ahmed Khan 5s. each and M. Abdoola 2s. 6d.; Noodsberg: Mr. R. Sinanan £2 2s.; Dalton: Messrs. Jugyah Naidoo £1 1s., V. M. Narsoo £1 and M. Lakhi 5s. 6d.; Seven Oaks: Messrs. K. M. Reddy £2 2s. 6d., Seven Oaks Trading Co. £2 2s., B. Garech 10s. and Jugroo 2s. 6d.; Harden Heights: Mr. Randeen 11s.; Greytown: Messrs. M. E. Lakhi Ltd. £2 2s.; The Art Tailors (Timol) £1 1s., A. Rahim & Co., Ramayah and M. Kripuram 10s. 6d. each, Anonymous 10s. and Sambhoo Maharaj 5s.; Ahrens: Messrs. Adam Mahomed & Sons £1 10s.; Broyn's Hill: Messrs. P. Maharaj & Sons £1. Total, £25 5s. 6d

Sultan Ibn Saud

Mr. Hajee E. H. Ismail, president of the Durban Muslim Debating Society, recently cabled to Sultan Ibn Saud, in Arabic, as follows: "Congratulating you on the unsuccessful plot against your life. May the Almighty spare you many years."

Abolition Of School Fees For African Children

One of the most important announcements made by Mr. D. L. Smit, Secretary for Native Affairs in his opening speech at the recent meeting of the Natives' Representative Council, was that school fees for African children in the primary schools of Natal, O.F.S. and Transvaal will be abolished. Thus, the three Northern Provinces will fall into line, at last, with the long-established principle for free primary education at the Cape. The loss to the income of the Missions, resulting from the abandonment of the present fees for primary training, and calculated to amount to £28,500 per annum, is to be made good to them by the Union Government. The anomaly by which the children of the poorest section of the population were called on to pay fees for their schooling in the three Provinces, whereas white children pay nothing in all Provinces, is hereby at last removed. But, whilst education for the White child is compulsory up to the age of 16, there is still no compulsory education for African children. The financial obstacles to this measure remain unsurmounted.

New Flats To Let

IN ETNA LANE

Four Rooms, Balcony, Kitchen and Bathroom. Rent £6 10s per month.

Apply :

E. M. PARUK,
76, Commercial Road
Durban.

ખાસ ઇદ મુબારકના દિવસે—ખાસ ઇદ મુબારકના દિવસે

હમારા મુસલમાન ભાઈઓની ખાસ ઇદ મુબારકના પ્રસંગને લીધે ઘણે ખરચે મંગાવેલું ઈસલામી પીકચર ગાઝી સુલ્તાન સલાહુદીન આવી પહોંચ્યું છે.

સુપ્રીમ પીકચર્સનું

ઇસ્લામ અને ઇસ્લામીઓની મહાન કીર્તિને આલમઝરમાં અખંડ રાખનાર ઇસ્લામનેા સાચેા સેવક

ગાઝી સલાહુદીન

મુખ્ય કામ—
રતન આર્ટ,
ગુલામ મહમદ,
મઝહર ખાન,
યાકુબ, કાશ્મીર
લાલ, મલંગર
મસાક, કમલમ્,
ખાન, લલીતા
દેવી, કલ્યાણી

તથા
બીજા કલાકારો
મોનીઝોના અનોખા
પરિશ્રમથી તૈયાર
થયેલું મહાન
ઇસ્લામી ચેાસપટ.

ડીરેક્ટર—હાફેસજી

પગને બાતર—મહમદને બાતર કરી[illegible]

મેવીલ થીએટર

તા. ૯ જાન્યુવારી ૧૯૪૧, જુમેરાતથી શરૂ.

દર રેાજ બે ખેલ
૨॥ અને ૮ વાગે.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
અને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૬ મું | ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૩ જાન્યુઆરી, ૧૯૪૧. | અંક ૧.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર તા. ૩ જાન્યુઆરી, ૧૯૪૧

નવું વર્ષ

ડિસેમ્બર ૧૯૪૦ નું છેલ્લું વર્ષ સમાપ્ત થયું અને આપણે નવાં વર્ષમાં પ્રવેશ કર્યો છે. આ વીસમી સદીનું ૧૯૪૦ મું વર્ષ ભયંકર યુનરેણ્ણાનાં વર્ષ તરીકે, જે વર્ષમાં સુધારાનો લગભગ અસ્ત થયો અને માનવજાત ફરી પાછી જંગલીપણાનાં યુગમાં ડુબી ગઇ એ વર્ષ તરીકે યાદગાર રહ્યું જશે. આપણે ફ્રેન્સનું યુદ્ધ જોઇ ગયા અને ચીન-જાપાન યુદ્ધ જોઇ ગયા પરંતુ યુરોપમાં પોલેન્ડ અને જર્મની વચ્ચે હાલ ચાલી રહેલ હાલના યુદ્ધ બીજા સઘળાં યુદ્ધોને ભુલાવી દે તેવું છે.

નવાં વર્ષમાં પ્રવેશ કરતાં જે યુદ્ધ શાંત પડે અથવા તો નજીકના ભવિષ્ય માં તેનો અંત આવે એવાં કોઇ પણ ચિન્હ નજરે પડતાં નથી. તેમ છતાં આપણી પ્રાર્થના તો એજ રહેશે કે દીન દયાળુ પ્રભુ માનવજાતપરનો પોતાનો કોપ પાછો ખેંચી અને દુઃખોથી પીડાઇ રહેલાં જગતપર સુખ અને શાંતિ પુનઃ સ્થાપિત કરે પરંતુ એકલી પ્રાર્થનાથીજ કશું વળવાનું નથી. યુદ્ધ જે આપણા પોતાના પાપોથી પરિણામેલું છે. ઇશ્વરે આપણને સર્જીને જાતી, જાતી કે વર્ણનો ભેદ પાડયા સીવાય ભ્રાતૃત્વભાવના થી ઓતપ્રોત થઇ રહેવાને સરજેલા છે. માનવભ્રાતૃત્વની આપણે વાતો કરીએ છીએ પરંતુ આજે તેનો ગ્રંથાંતર અભાવ છે. તવંગર અને ગરીબ, ઉંચા અને નીચા, કાળા અને ગોરા વચ્ચે આપણે ભેદો પાડયા છે. આ ભેદોથી દોકોના અમુક વર્ગોમાં ખુમારી ઉછળવી છે અને પોતાના 'નાણા બળથી તેઓએ બીજા વર્ગોને ગુલામીમાં રાખ્યા છે. મનુષ્યનાં બળનું, અથવા પ્રજાના બળનું માપ તેની નીતી ના ધોરણે નહિ પરંતુ ભૌતિક બળ અને શસ્ત્રબળપરથી આંકવામાં આવે છે. નીતી ના પાયો જ્યારે ઉતરી જાય છે અને માનવજાતપર શારિરીક બળ સત્તા ચલાવતી થાય છે ત્યારે સંઘર્ષનું અનિવાર્ય બની પડે છે અને કાલના યુદ્ધમાં એ સંઘર્ષનું આપણે મૂર્તિમંત થએલું જોઇ રહ્યા છીએ. જો સંઘર્ષનું માનવજાતની મનોદશામાં પરિવર્તન નહીં થાય જેઓ સત્તા મદાંધ રહ્યા છે તેઓ વધારે નશ્ર નહીં બને અને પોતાની સત્તા છોડી દઇને જતી, ગાંધી કે વર્ણભેદો પાડયા વિના માનવ ભ્રાતૃત્વને માટે કામ કરવા તત્પર નહિ થાય ત્યાં સુધી દુર નહિ થાય.

તેને બદલે આપણે શું જોઇએ છીએ? નાઝીવાદ અને ફેસીસ્ટવાદના અનિષ્ટ બળોનો નાશ કરવાની આપણે વાતો સાંભળીએ છીએ. પોતાના અને પારકાના પક્ષને રૂચે એવી "નવી વ્યવસ્થાઓ" ના તરંગો આપણે સાંભળીએ છીએ.

આપણે દીર્ઘદ્રષ્ટિ અને સામાન્ય રીતે સઘળા ચીન-યુરોપીયનો ગાંધીવાદ કેટલા કબુલાયેલા અને ચુસાઇ રહેલા હોકો છીએ. આથી નાઝીવાદ અને ફેસીસ્ટવાદના બળોનો નાશ કરવાની અને "નવી વ્યવસ્થા" સ્થાપીત કરવાની વાતોમાં રહેલો નવો ઢંગ આપણે બીજા કોઇના કરતાં વિશેષ જોઇ શકીએ છીએ. જે દોષ પોતાનામાંજ રહેલો હોય એ દોષનો બીજાનામાંથી નાશ કઇ રીતે થઇ શકે. તમારે પોતાને સુધરવા માટે તમારી ચોદીઓ કેટલા કબજાએલા સબોલા કરોડો લોકોને સ્વતંત્રતા અને પ્રજાતંત્રવાદી હકો વિનાના રાખીને સ્વતંત્રતા અને પ્રજાતંત્રના રક્ષણ ને માટે લડે શી રીતે લડી શકે? આ દિર્ઘાત આજે દીંદુસ્તાનની ચાળીસ કરોડ ની પ્રજાની છે અને દક્ષિણ આફ્રિકાની લગભગ નેવુ લાખ ચીન-યુરોપીયનોની છે. આ નવાં વર્ષમાં શાંતિની આશા ત્યારેજ રાખી શકાય જો લડી રહેલા પક્ષો પોતાની ભુલ સમજતા થાય અને નિર્દોષ પુરૂષો સ્ત્રીઓ અને બાળકોની કતલ કરવા ની જંગલી રીત બાજુ રાખવાને બદલે અને જે વસ્તુઓ રચવાં ગાનધીની આજ્ઞા ને સેંકડો વર્ષ થયાં છે તેનો નાશ કરી નાખવાને બદલે પોતાની રીતો સુધારવા નો પ્રયત્ન કરે. આ નવાં વર્ષમાં જો શાંતિની ઇચ્છા કરવી હોય તો આ તેઓ ની પ્રતિજ્ઞા લેવી જોઇએ અને તેને અનુસરવાને પ્રમાણીક પ્રયત્ન થવો જોઇએ.

જે લડાયક પક્ષોમાં ઢંગ રહેલો હોય તો તેટલોજ ઢંગ આપણા પોતામાં પણ રહેલો છે. દક્ષીણ આફ્રિકામાં તેમજ દીંદુસ્તાનમાં આપણા કેટલાક ભાઇઓ બ્રીટીશ સરકારને યુદ્ધમાં મદદ કરી રહ્યા છે. આમે માનીએ છીએ કે તેઓ દેશ દાઝથી તેમ નથી કરી રહ્યા પરંતુ શાદીવાદના તેઓ ગુલામ છે અને ગુલામ રહેવા માંગે છે તેથી કરી રહ્યા છે. તેઓ ને દોડે આપનારાઓ હિંદુસ્તાનમાં તેમજ આ દેશમાં કહે છે કે એ તો આપણી સરકાર અને આપણી વચ્ચેનો ઘરકજીયો છે. જ્યારે નાઝીવાદ અને ફેસીસ્ટવાદ એ આપણા સમાન શત્રુ છે અને તેનો નાશ કરવામાં આપણે મદદ કરવીજ જોઇએ. આ ગપ્પાં યા તો અજ્ઞાનતા અથવા ઢંગ સુચવનારા છે.

અહી દક્ષીણ આફ્રિકામાં યુનીયનના વડા પ્રધાન જનરલ સ્મટસ, કે જે પાર્લામેન્ટમાં મજબુત લઘુમતિ વીરોધની સામે થઇને અને યુનીયનની પ્રજાના નેવુ લાખ ઉપર ચીન-યુરોપીયનો, જેમને કોઇ પણ જાતનો અવાજ નથી, તેમની સંમતિ મેળવ્યા વીના આ દેશને પોલેન્ડની મદદે દોરી ગયા છે, તેમને આપણે આ પ્રમાણે કહેતાં સાંભળીએ છીએ: "આ યુદ્ધમાં આપણે આધ્યાત્મિક વસ્તુઓ, જેવી કે, દયા, ન્યાય અને માયાળુપણું અને માનવ લાગણી અને સમજુતી—કે જે વસ્તુઓ આપણા ધર્મ અને આપણી જીવનદ્રષ્ટિ માં કડી રહી છે તેને ખાતર લડી રહ્યા

છીએ. એ વસ્તુઓ આજે લેખમાંથી આવી પડેલી છે." તેમ છતાં ફ્રીંદીઓને અને સામાન્ય રીતે બીન-યુરોપીયનોને લાગે વળગે છે તેટલે દરજ્જે એ વસ્તુઓને આપણે કચડાઇ રહેલી જોઇએ છીએ. જનરલ સ્મટસ વતુમાં એક બાયલુ દરમીયાન બોલ્યા હતા કેઃ "દક્ષીણ આફ્રિકા નાં આર્થીક યંત્રમાં ચોકસ કંઇ ખોટ રહેલી છે.....હું આશા રાખું છું કે આવતા દસ વર્ષમાં આપણે ગરીબ ગોરા પણ અને બેકારી ઘણા ઓછાં થએલાં જોઇશું અને લોકોની સામાજીક અને આર્થીક સ્થીતીમાં બહોળા ફેરફારો થએલા જોઇશું." ગરીબ ફ્રીંદીપણાની, ગરીબ નેટીવપણાની કે ગરીબ કલર્ડપણાની તો તેમાં કયી વાતજ નથી. એટલે પ્રજાના બીન-ગોરા વર્ગોના ભોગે ગરીબ ગોરાપણા ને નાબુદ કરવામાં આવશે!

વળી મુલકી પ્રધાન મી. લોરેન્સે બ્રીટીશ બ્રોડકાસ્ટીંગ કોર્પોરેશનનાં એક રેપ્યુટેશને ફેસીસ્ટવાદના વિરોધીઓને પરદેજ કરવામાં આવી રહ્યા છે તેના સંબંધમાં તેમજ એમરજન્સી રેગ્યુલેશન્સના અમલ ના સંબંધમાં કેટલ મુદત ઉપર તેમની બ્રીધેલી મુલાકાત દરમીયાન ભવિષ્યમાં પરદેજ કરવા સંબંધી સરકારની નીતી દર્શાવતાં જણાવ્યુ હતું કે, જે કોઇ પણ શખ્સ સરકારના યુદ્ધ પ્રયત્નોમાં કોઇ પણ રીતે વિઘ્ન નાખશે તેને તેની સામે ના પુરાવાના આધારે અટક અથવા પરદેજ કરવામાં આવશે. બીન-યુરોપીયનોમાં કહેવાતા "ચળવળખોરો" સંબંધમાં પ્રધાને જણાવ્યુ કે, "બીન-યુરોપીયનોમાં કામ કરનાર જે કોઈ પક્ષ શખ્સ સરકારના યુદ્ધ પ્રયત્નોમાં વિઘ્ન નહિ નાખતા હોવા છતાં બીન-યુરોપીયનની આર્થીક સ્થિતિ પર ભાર મુકશે તો તેને વિઘ્નકર્તા પ્રવૃત્તિઓને માટે પરદેજ કરવામાં આવશે."

હાલના યુદ્ધના બચાવમાં સરકાર તરફ થી અત્યાર સુધીમાં આવી રહેલા સિદ્ધાંતો અને તેના વર્તન વચ્ચે કેટલી અસંગતતા રહેલી છે એ વસ્તુ સિદ્ધ કરવાને વધુ પુરાવાની આવશ્યેજ જરૂર રહે છે.

હવે આપણી દ્રષ્ટિ જરા સ્વદેશ તરફ ફેરવીએ. ત્યાં બ્રીટીશ સરકાર મજબુત ના નેતાઓ તરફ નાઝીવાદને આંટે એવો ડોર થઇ રહી છે. અને આ સઘળું એટલાજ માટે કારણ કે ભારતવર્ષની ગરીબ જનતાના સવાલની તેઓ દ્રિઆયત કરી રહ્યા છે. કારણ કે તેઓ સ્વતંત્રતા અને પ્રજાતંત્રની માગણી કરી રહ્યા છે, કે જે બ્રીટનનો એક યુદ્ધનો હેતુ રહેલો છે. એ બ્રીટન કે જેને પોલેન્ડ, ચેકોસ્લોવેકીયા, બ્રીલજીયમ, નેધરલેન્ડની સ્વતંત્રતા છીનવી લેવાઇ તેની બહોજાર ચીંતા થઇ પડી છે; એ બ્રીટન કે જે અન્ય સ્વતંત્ર રાજ્યોની સ્વતંત્રતા દફાવી રાખવાને યુદ્ધ લાદેર કરી રહ્યું છે અને પોતાના સંસ્થાનવાસી બીન-યુરોપીયન લોકો, કે જેઓ ખુદ પોતાના દેશમાં સ્વતંત્રતા શું છે એ જાણતા નથી, તેઓની મદદથી એ યુદ્ધ ચલાવવાની આશા રાખી રહ્યુ છે.

અને તેટલું છતાં આપણા અતિવફાદાર ભાઇઓ કહી રહ્યા છે કે આ તો જોઇ આપણી સરકાર અને આપણી પોતાની વચ્ચેનો ઘરકજીયો છે!

ખરી હકીકત તો એ છે કે બ્રીટીશ શાહીવાદ રૂપી સાપ કે જેનાં પેચમાં આપણે સપડાયેલા છીએ તેના પર નાઝીવાદ અને ફેસીસ્ટવાદરૂપી વધારે ઝેરીલા સાપો તુટી પડયા છે. જે સાપના પેચ માં આપણે સપડાયા છીએ તેના તરફ આપણને લાગણી તેજ થાય અને તેના પેચમાંથી તે આપણને મુક્ત કરે અને આપણી છીનવી લેવાયેલી સ્વતંત્રતા આપણને પાછી સ્વાધીન કરે. પરંતુ એ વસ્તુ કરવાની તે નાપારે છે. એટલે આપણે તો એજ ઇચ્છવું રહ્યું કે એ સઘળા સાપોનો નાશ થાય.

આ નવા વર્ષમાં આપણી ફરજ સઘળો ઢંગ અને ધોટી બ્રીકને બાજી દેવાનો અને આપણી જાતને તેમજ માનવજાત ને શાહીવાદના પંજામાંથી મુક્ત કરવાના પ્રમાણીક પ્રયત્નો કરવાની હોવી જોઇએ, કે જેથી યુદ્ધોથી તેમજ લોકોનાં આંતરડાં કોતરી રહેલાં કાલના નંત્રથી પીડીત થઇ રહેલાં જગતપર સુખ અને શાંતિનું સામ્રાજ્ય પુનઃસ્થાપિત થાય. આ વિચારો સાથે આ નવું વર્ષ સહુને સુખ શાંતિ અને આબાદી આપનાર નીવડો એવી અમારી હાર્દિક પ્રાર્થના છે.

લેડીસ્મીથમાં નામંજુર થએલું હિંદીનું લાયસેન્સ

લેડીસ્મીથમાં એમ. વી. રીમા એન્ડ કું. એ ૨૯૨ મરચીસન સ્ટ્રીટને માટે વેપાર મુડ્રક, આજિટપ્રોપ્રીટર અને હાર્બરનો વેપાર ચલાવવા એજ મથાને મયોદિત જનરલ ડીલરના લાયસેન્સને માટે અરજી કરી હતી કે ગઇકાલના તા. ૨૫ મીએ લેડીસ્મીથના એડવીજ લાયસેન્સીંગ ઓફીસરે મંજુર કરી હતી. એ મુકાદા સામે લેડીસ્મીથ એન્ડ કીંગ્રીવીલ ચેમ્બર ઓફ કોમર્સની વતિ મી. જુ એમ. ફ્રીમેને અપીલ કરી હતી જેની લેડીસ્મીથ ટાઉન કાઉંસીલ તરફથી લાયસેન્સીંગ અપીલ બોર્ડ તરીકે સુનવણી થઇ હતી.

મી. ઇ. આર. રોબીન્સન આજદાર તરફથી હાજર હતા.

લેડીસ્મીથ એન્ડ કીંગ્રીવીલ ચેમ્બર ઓફ કોમર્સે નીચેના વાંધા રજુ કર્યા હતા. (૧) એવી જાતના પરવાના માટે કશી જરૂર નથી કેમકે હાલના વેપારીઓ તરફથી ગ્રાહકની માગ પુરતી રીતે પુરી પાડવામાં આવે છે (૨) જાહેર કરવામાં આવેલી અરજીપરથી અરજદાર કોણ છે એ નક્કી નથી થતું. (૩) આવી જાતની અરજીના સંબંધમાં અરજીને લગતા ધારાઓ અને નીયમોનું પોતાને કોઇ રીતે પાલન નથી થયું.

અરજદારો વતિ બીફલ લાલાએ જણાવ્યુ કે હું એમ. વી. રીમા એન્ડ કું. ની પેઢીનાનો એક ભાગીદાર છું અને હાલ ૨૯૨ મરચીસન સ્ટ્રીટમાં મોટર ગુડ્રજનું વેપાર કરવાને જનરલ ડીલરનું લાયસેન્સ ધરાવું છું. હવે હું એ લાયસેન્સને મોકરી અને સોકટ ગુડ્રજ સિવાયના અન્ય માલના વેપારને માટેના એક જનરલ ડીલરના લાયસેન્સમાં ફેરવવા ઇચ્છું છું. મારો ગ્રાહકવર્ગ કરનનો વેપાર ચલાવે છે. તે આકટરીંગ, હાર્બર અને રોગાકોનીસ્ટના ગાલનો વેપાર કરવા માગું છું અને ગાર લાયસેન્સ એજ વસ્તુઓને માટે મયોદિત કરવામાં આવે તેની સામે મને કશો વાંધો નથી. હાલ હું ગાર્ડ મોટર મુડ્રજ રાખું છું પરંતુ લેડીસ્મીથમાં મારફરી કેમ્પ રચવાઓની હોવાથી વેપાર વધતો જાય છે. વધતા સોબજરો ને પોતાની જરૂરીયાતો મારી દુકાનેથી ખરીદે તેઓને મારે કહેવું પડે છે કે તેઓને જોઇતો માલ મારી પાસ નથી. તેઓ દાબડો, ડોરી અને રોગાકોનીસ્ટને લગતી વસ્તુઓ માગે છે. મારા વેપાર મુખ્યપણે છે. કેમ્પ રચવામાં પહેલાં મારો વેપાર આસ્તિ

પા. ૬૦થી પા. ૬૫નો હતો હતો. અને ફ્રેમ્પ રહ્યાના બાદ હવે આસિક પા. ૮૦થી પા. ૮૫નો વેપાર થાય છે. મારો વેપારની માપણ પા. ૪૫૦થી છે અને જો આ લાયસેન્સ આપવા માં આવે તો હું ઓ માપણ વધારવા પ્રયત્ન કરું

આ લાયસેન્સ અને એની સામે તેની સામે ગ્રેન્ડર ગોડ્સ સિવાય બીજી કોઇ પણ વેપારીએ વાંધો ઉઠાવ્યો નથી.

બીજાના કેસમાં આમદનો વેપાર ૫૦ ટકા વધી ગયેલ હતો એવા જુબાની મે સાંભળી હતી.

આનો અનુભવ એ કે વસતી વધવી જોઇએ આ લાયસેન્સ અને મળવાની જરૂર છે. કન્ફાક્શનરો નવા ખરો ખાંધી રહ્યા છે અને એક નવા ફરપીગાલ પણ ખોલાઇ રહી છે જેના સ્ટાફને આલ પુરો પાડવો પડશે. હું ૧૯૦૨ પા ગ્રેડી-સ્મીથમાં હું. મારા બાપના સામે હું જોડા સમારવાનો ધંધો કરતો હતો પરંતુ ૧૯૨૬ માં મારી કર્મ રેજીસ્ટર થઇ અને ત્યારે વેપાર શરૂ કર્યો.

વિરોધીઓના વકીલ મી. મીકેનને જવાબ આપતાં ડીરેક્ટર ગ્રાલાએ જણાવ્યું કે હું હાલ જે લાયસેન્સ ધરાવું છું તે જગ્યા કરી નવું લાયસેન્સ લેવા આવું છું કેમકે ગ્રેન્ડર ગુડઝના નવા લાયસેન્સમાં સમાવેશ થઇ જશે.

વિરોધીઓ તરફથી મી. ટી. ડબલ્યુ. વાર્ડલીને બોલાવવામાં આવતાં તેણે કહ્યું કે હું ગ્રેડીરમીથ એન્ડ ડીસ્ટ્રીક્ટ ચેમ્બર ઓફ કોમર્સનો સભ્ય છું અને મેડીરમીથમાં જનરલ ડીલર તરીકે વેપાર કરું છું. મારો લાયસેન્સથી હું સમળી વસ્તુઓ વેચી શકું છું પરંતુ મેં મારો વેપાર ખૂબ લાભનોજ નથોદિત કર્યો છે. કામળામાં મારું લાયસેન્સ અરજદાર તરફથી અરજી થઇ છે તેના જેવુંજ છે. ગ્રોસરી અને સોફ્ટ ગુડઝ એ બે વસ્તુઓ હું સ્ટોક નથી કરતો.

મારા મત પ્રમાણે ગ્રેન્ડર ગુડઝ, હાર્ડવેર, આઇર્ન ફ્રીલીંગ અને ફોબાકોનીસ્ટને લગતા માલને માટે ચર્ચાદિત જનરલ ડીલરના બધુ લાયસેન્સને માટે કશી વાજબી જરૂરીયાત નથી. હું માનું છું કે ગ્રાહકની જરૂરીયાતો પુરણી રીતે પુરી પડી રહી છે. અહિં જનરલ ડીલરના લાયસેન્સોની એકદર સંખ્યા હું જાણું છું અને તેમાંના ઘણા અરજદારો જેને માટે અરજી કરેલી છે તે વસ્તુઓ પુરી પાડી રહ્યા છે. આઉટ ફ્રીલીંગ માલ પુરો પાડવામાં આવ્યો રહ્યું છે. બીજીવરી ફ્રેમ આવ્યા બાદ લામાન્ય વેપારમાં જરા વધારો થયો છે પરંતુ ફેન્સી ગુડઝનો વેપાર ઓછો થયો છે સામાન્ય રીતે એ ગુડઝનું પરિણામ છે મેડીરમીથ ના હરીફાઇ વધી છે.

શ્રી. ૪. એચ. મારડેલીએ કહ્યું કે ગ્રેન્ડરની વસતી માં ચોડો વધારો થયેલ છે. હું ટોબાકોનીસ્ટનો માલ રાખું છું પણ તે પેટાનાં મુકેલી આવે છે. અરજદારનું લાયસેન્સ ગાલની જાતપર પ્રતિબંધ મુકતી શરતો નહિ એટલે તે ચાહે તો બી. ફ્લોરેન્સના જેવોજ માલ વેચી શકશે.

એકટીંગ ચેરમેન લાયસેન્સીંગ ઓથોરીસરે પોતાનો ચુકાદો નીચે પ્રમાણે જાહેર કર્યો હતો: અરજદારની અરજી એવી શરતે મંજુર કરવામાં આવે છે કે હાલનું લાયસેન્સ તે પાછું આપી દેશે અને આગામમાં આવનાર લાયસેન્સથી અરજદારે કબુલ કર્યું છે તે મુજબ ગ્રેન્ડર ગુડઝ, આઉટ ફ્રીલીંગ અને હાર્ડવેરનોજ વેપાર કરવા માં આવશે.

આવતા સંબંધી દલીલો કર્યો બાદ બોર્ડે અપીલનો નિર્ણય કરવા બેઠા અને અપીલ મંજુર કરનારો અને લાયસેન્સીંગ ઓથોરીસરનો ચુકાદો રદ કરનારો દરાવ બોર્ડે સર્વાનુમતે પસાર કર્યો.

નોંધ લેવા જેવી બાબત એ છે કે હજોરેન્સીસ ગ્રેડીંગ આક્ટ ફ્રીટર્સની એક અંગ્રેજ બાઇએ ૬૫૫ ગરસીલન સ્ટ્રોંગને માટે ગ્રેડીંગ આઉટ ફ્રીટોમને માટે જનરલ ડીલરના લાયસેન્સની કરેલી અરજી મંજુર કરવામાં આવી તેની સામે કોઇએ વાંધા લીધાનો નથીનો.

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

સેનેટરનું રાજીનામું

સેનેટર કબલ્યુ. જે. સી. ચેપ્પનરે યુનીયન સેનેટમાંથી રાજીનામું આપ્યું છે અને બદલ કરીને કેરેનીબાત પાર્ટીમાંથી પણ રાજીનામા આપ્યું છે. તેમને સેનેટરની જગ્યા નીગળ્યુંથી આપવામા આવી હતી એટલે તેમની જગ્યાએ બીજાની બીજાયુક સરકારજ કરશે. સેનેટર ચેપ્પનરે રાજીનામું આપવાનું કશું કારણ જણાવ્યું નથી પણ એમ માનવામાં આવે છે કે તેમણે મી. હર્ટઝોગ અને મી. હર્ટઝોગના પગલાંનુંજ અનુકરણ કરવામા આવ્યું છે. સેનેટર ચેપ્પનર મી. હર્ટઝોગના જીંદગીભરના દોસ્ત છે. તેઓ જી હર્ટઝની નેશનલીસ્ટ પાર્ટીના પણ પર્ણ સુધી મેમ્બર હતા. અને જેવી પક્ષ એક વખત બારે યુનાઇટેડ પાર્ટીના ચેરમેન થયા હતા પુનીયન થયું ત્યારથી તેઓ સેનેટરની જગ્યાપર હતા અને સેનેટર તરીકે આટલો લાંબો વખત રહેનાર માત્ર બેજ માણસોમાના તેઓ એક હતા

નાબૂદ કરેલ જગ્યા સંબંધી ચેતવણી

ટ્રેજરી બાતાએ જાહેર ચેતવણી આપી છે કે તા ૧લી જાનેવારીથી યુનીયનથી બહાર જનાર કોઇ પણ માણસને યુનીયનના અમુક પાસપોર્ટના કેટલા નાણાની રકમ કોમરશીયલ બેંક તેની રકમ સીવાય સીવાય કામ કરવા દેવામાં આવશે નહિ આ મુજબની કરનારાઓને ચેતવણી આપી છે કે તેઓએ તે માટે પોતાની જોડે પાસેથી પકેલી રકમ બેલ્જી ચેમ્બ પરમીટ પાછી રાખવી. પરમીટ નહિ મેળવેલી હશે તો જે કોમ નાણા તેની પાસેથી પકડાશે તે જપ્ત કરવા માં આવશે. કાયદો હુકમ ઉલટ અને દક્ષિણ રોડેસીઆના તરફ જનારાઓને લાગુ પડશે નહિ. સમાચાર રીતે એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે વધુમા વધુ કેટલી રકમ મુસાફરી કરનારને લાગ જવા દેવાની આવશે તે જોને કે નક્કી કરવામાં આવ્યું છે પણ તે જાહેર કરવામા આવશે નહીં. પોરટુગીઝ ઇસ્ટ આફ્રિકા અને બેલ્જીયમ કોંગો જનારને પણ ઉપર મુજબ પરમીટ મેળવવી પડશે,

રંગદ્વેષી ચળવળ

બેનોની ટાકેન કાઉન્સીલના ખાસ મીટીંગ કાયમ કરાવવાની જરૂરીયાત કરે છે કે જેથી યુરોપીયન વસ્તીની જગ્યામાં નેટીવોને રહેવા દેવામાં આવતા ટ્રેસ તેનો અટકાવ કરવાની તેને ખાસ સત્તા આપવામાં આવે. મેયોરાજ ચબાતપર મી. કબલ્યુ. એમ. નેથબીંગે એક મીટીંગમાં એવું જણાવ્યું હતું કે ટાકેનના મુખ્ય ઉદ્દેશ ઉપર યુરોપીયન અને નેટીવો કમકમાટ કરેલી રચીતીમા સાથે સાથ રહે છે. આને પટીશનોએ ઉપરથી મત્તા મેળવવાનો પ્રયત્ન થયો છે કે જેથી યુરોપીયન પોલીસ વગર વોરંટે કોઇ પણ વહેંગ વતની જગ્યામા જ્યા નેટીવ ગેરમાસ્તેસર રહેતા હોય તેમાં દાખલ થઇ તપાસ કરી શકે.

જનરલ હર્ટઝોગ પ્રત્યે દીલસોજી

કેરેનીબ્બા પક્ષની બારણકી બાસ બેઠક પ્રમ એકઝેકયુટીવ કમીટીનાંથી એક સીવામના સબળા સભ્યોએ રાજીનામા આપી દીધા હતા. જો સ્ટેટમાં બારણકી પક્ષની ટ્રેજરમાં જનરલ હર્ટઝોગ સામે જે વર્ણધુક ચલાવાએલી હતી તે સામે પોતાનો તીરોધ દર્શાવી અમુક સભ્યો સભા છોડી ચાલ્યા ગયા હતા. ચાલ્યા જનારા ઓમાં મી. જે. સી. પેનરીઓ પણ હતા.

કેરેનીબ્બા પાર્ટીનાંથી પાર્લામેન્ટના મેમ્બર મી. જે. એલ. લીનેનબર્ગ અને પ્રોવીન્સીઅલ કાઉન્સીલના મેમ્બર મી. જે. એલ. એમ્સે રાજીનામા આપ્યા તેને કેપલબ્બર્ગ છાપાના જનરલ હર્ટઝોગને કેટલા આભારદર્શીઓએ અનુમોદન આપ્યું હતું. એ સભાનાં ઠરાવ કરવામા આવ્યો હતો કે જેમાં જનરલ હર્ટઝોગને રાજ્યદ્રોહમાંથી મુકી જવાની પ્રજા પડી તે માટે દીલસોજી દર્શાવવા માં આવી હતી અને તેમણે કરેલી દેશની સેવાની પ્રશંસા કરવામા આવી હતી.

નવું ટાકિનસ્ટીપ

ડરબન મેરીટ્ઝબર્ગ રસ્તા ઉપર કબુક ગોલ્ડ કોસ્ટ પાસે, ડરબનથી લગભગ ૧૬ માઇલ છેટે એક નવું ટાકિન વસાવવા પરવાનગી આપવા માં આવી છે. ટાકિનનું નામ "એસેન ટ્રાન" રાખ્યું છે, જેમા એક એકરના સભળા મળા ઘર કુકડાઓ છે. આ ટાકિન મોરાજોને રહેવાના ઘરો બાંધવામા આવશે.

બસુટોલેન્ડના ચીફ મોશીયેશ

બસુટોલેન્ડના વડા ચીફ મોશેશે મોશીયે તા. ૨૬ ની સવારે અવસાન પામ્યા છે તેની પીટાર્ઝબર્ગની પ્રજાને બીમારી માટે તા. ૨૪ ની સાંજના અને તા. ૨૫ ના એમ બે ઓપરેશન કરવામાં આવ્યા હતા. ચીફ મોશીયેને પ્રથમ ફેબ્રુઆરી માં માદીપર બેસાડવામાં આવ્યા હતા. અને તે ઉપરાંત ડૉક્ટર હાર્ડીંગ, હાઇ કમીશનરને હાથે રાજ હતી. ચીફ તરીકેની તેમની પસંદગી થતાં પહેલાં એઓ એક પહાડી મોટા કબીલામાં આદ તરીકે હતા અને તે દરમીયાન સાના રેસીડન્ટ કમીશનરને એવા દુરના પહાડી પ્રદેશમાં વહીવટ કરવામાં ઘણી સારી મદદ કરી હતી. તેઓ રમણમણતના પ્રથમ શોખીન હતા અને ઘરતના ઘોડાઓની મોટી સંખ્યા બસુટોલેન્ડમાં રાખતા હતા અને ૧૯૩૭ માં તેમને સેરોનેશન મેડલ અને ૧૯૩૯ ના જુલાઇમાં કીંગ તરફનો મેડલ મળ્યા હતા. ચીફ મોશેયને માદીએ બેસાડવા માં આવ્યા ત્યારે બ્રીટન તરફ પોતાની વફાદારી દર્શાવતાં જણાવ્યું હતું કે બ્રીટન જે નાની પ્રજાઓને બાળવાન પ્રજાના ભય નીચે કાંઇ પણ ન્યાયની દરકાર કર્યા વગર કચડાતી જોઇ શકતું નથી તેને નહી ખુદકે કરીયે જર્મની સામે લડાઇના ઉતરવું પડયું છે. પણ બસુટો કેસ તરફથી સરકારને ખાત્રી આપી હતી કે તેમની લડાઇ ન્યાયને માર્ગે છે અને બીજા દેશો સામે બસુટુઓ પણ તાજની બચાવ વફાદારીમાં સાથ આપશે. આગામી મોટી લડાઇ બાદમાં આ લડાઇમાં પણ ચીફ મોશેયને બીજા અપાવવા બસુટુઓ પુરેપુરો ભોગ આપવા તૈયાર છે. ચીફ મોશીયે પોતાને મળતો વારસો ચીફ પાઉન્ડમેજ પમાર અદાવાની સર્વોચ્ચ ઇચ્છા જોવાડયે હતો. અને તેટીલોમાં ઉશ્કેરાટ પેદા કરીને હતો હજી પરીણામે તે સત્તાના તેટીલોએ પણ ચીફ કરવા સારી મદદ કરી હતી. બસુટોલેન્ડની ઉપજની સમગ્ર આવી રહેવા એટલે એક લાખ પાઉંડ જેવા આફ્રીકાના ધારણ ધોરણ પ્રમાણે ઘણી સારી ગણાય.

ચીફ મોશીયે પોતે સહારામાં સામેલ થવાની ઇચ્છા જણાવી હતી. ડીસ્ટ્રીક્ટ કમીશનર મી. સી. જે આગસ્ટ્રેટીના જણાવ્યા મુજબ તો જો ઓફર આપતે તો તે પોતાના તેટીલોનું લશ્કર ઉભું કરી ઇટાલી સામે લડવા જતે. ચીફ મોશેય પોતાની પાછળ તેમની પહેલી પત્ની-આબુમાંથી બે પુત્ર અને બીજી પત્નીમાંથી એક પુત્ર મુકી ગયા છે. તેની પાછળ માદી કેટલે આવશે તેનો નીકાલ થતા કેટલાક દીવસ નીકળી જશે.

કુલ્સડોર્પમાં અથડામણ

ફેબ્રુઆરીની રાતના બાર વાગે કુલ્સડોર્પ ટાઉન કોલ આગળ સોલજરો અને લોકો વચ્ચે મારા મારી થતાં પરિણામે બધુ જખમીને જાનીકોલ્સપીટલમાં લાવ્યા આવ્યા હતા. ૭ સોલજરો અને એક બાબત વાતો કરતાં હતા તેઓ એકદમ મારામારી પર આવી ગયા. લોકો રોષે ભરાયા અને ધુમધડ ચાલી પડયું. કમાન્ડન્ટ કેનરેડને જાણ કરી લોકોને શીખામણ આપી વીનંતી કરી અને શાંતી થતી હોય તેમ જણાયું. એટલે લશ્કરી પોલીસે પાછા જવા માંડયું. પણ તેઓ પાછા ફરતા હતા ત્યારે લોકોના ટોળામાંથી અચાનક થયા લાગ્યા કે સુરત પાછી ફરી બીજા પોલીસો સાથે લોકોના રક્ષણ માટે તૈયાર છળા રહ્યા. ટોળામાંથી કેટલાક લોકો નોકરના પર ચડયા. એક સુબ્રસ ના બાબામા પા લાગવાથી તે બેભાન થઇ પડયો. અને બીજા કેટલાકને ઇજા થઇ. ત્યાર બાદ પોલીસે ટીયર ગેસનો ઉપયોગ કરીને તોફાનીઓ નીખરાઇ ગયા. આખા કાઉન્સર્ય જુદી જુદી જગ્યાએથી મારા મારી થતી રહી હતી અને પોલીસે આખી રાત ફેરફરીક રાખી હતી. રાતના અગીયારે વાગે શાંતી થઇ અને અગત્યાર પાછો શરૂ થયો હતો.

વધુ કુલ્સડોર્પની વેસ્ટ મોનસોલીડેટેડ માઇન ના કમ્પાઉન્ડમાં પા રપની રાતના આશરે આઠ વાગે નેટીવોમાં મારામારી થઇ હતી જેમાં બે નેટીવો મરણ પામ્યા અને બેકકીસ ઘાયલ થયા હતા. બસુટો અને રોડેશીયન નેટીવો વચ્ચે ઝઘડો તકરારમાંથી મારામાર થઇ હતી અને તેમાં ૩૦-૦ નેટીવો એ ભાગ લીધો હતો. પોલીસ જલદી જ પોહોંચી હતી પણ આખરે ભોદાનીસબર્ગથી બીજા સાર પોલીસના આવ્યા પછી અને ટીયર ગેસ છોડયા પછીજ મુસ્કેલ શાંત પાડી શકાયું હતું. ઇજીપ્ત તરફના એક કમ્પાઉન્ડમાં બીજી મારામારી ચાલી હતી અને તે બોકા સમયમાં શાંત પાડી શકાઇ હતી. કરી તા. ૨૬ ના સવારે જાપાની નીચેના બાજ ના એક ટેકણીમાં નોધાન થયુ હતું જ્યાંથી ૨૫ નેટીવોનો બહાર સારી પોલીસને સ્વાધીન કરવા પડયા હતા.

બનાવટી નોટો

જોહાનીસબર્ગના ડીટેકટીવ ખાતાએ એક નેટીવને જોહાનીસબર્ગમાં ૬૫ શીલીંગની બનાવટી નોટો ચલાવવા માટે પકડયો છે. એ કે નોટ ફેબ્રીકી પોટી માલમ પડી આવે છતાં બજારમા ખરાબો પ્રયત્ને ચલાવી દેવા પ્રયત્ન થયો હતો. એ નેટીવને એલેકઝાન્ડર કાઉન્ટરોપ આંધી પકડવામાં આવ્યો છે અને બનાવટી નોટ બનાવવાનુ સાધન મશીન બીજા સાથીઓ સર્વાત પોલીસે કબજે કર્યુ છે

મી. લેટસ્કી ક્લેકવેલ-હરબર્ટમાં

દક્ષીણ આફ્રિકાની પાર્લામેન્ટના સભ્યો મી. લેસ્કી ક્લેકવેલ ગયા તા. ૨૬ ડીસેમ્બરે હરબર્ટ આવ્યા હતા નાતાલ ઝોનલ ગોર્ટ કન્ઝરવેટીવ તરફથી મી. ક્લેકવેલના માનમાં યોજેલા મેળાવડામાં તેમણે કહ્યું હતું કે હરબર્ટ, જમત નું મુખ્ય બંદર જરૂર પ્રમે. અને હરબર્ટના મરણાનામાં દીંદી મજુરોનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે તે માટે સંતોષ જાહેર કર્યો હતો.

દિંદી લશ્કરી પરેડ

દીંદી અને મલાર્ય, મીલીટરી ટ્રાન્સપોર્ટ કુકડીએ કરબલમાં મથ તા. ૩૦ ડીસે ભવ્ય પરેડ કરતાઓ ઉપર પોતાના ખાસ એન્ટ સહીત પુષ્પ કરી, સીટી હોલ ઉપર, મેયર મી. આર. ઓલીસ બાર્ડન તથા દીંદી હાઇ કમીશનર, સર મી. રામાસ્વામીને ખાસ સલામ આપી હતી. બંને કેપ્ટનો આ કુકડીને વધાવી લેવામાં આવી હતી અને 'અરકુરી' બ્રાન્ડના બખર મુજબ, દીંદી લોકોના સ્વરાજ ઉપર બ્રીટીશ વજીર ઉપરાંત પ્રેસીડેન્ટ હાજર થયા હતા.

સુલતાન મુજન યુદ્ધ

સપ્ત આફ્રીકીમાંના અરબીભાષાના સુલતાન મુજન સુદને મારી નાખવાનું પ્રથમ નીષ્ફળ જવાના સમાચાર જાહેર થયા હતા. કરજનની મુસ્લીમ લીગેદીંગ સોસાયટીના પ્રેસીડન્ટ મી. હાજી ઇ. ઓમ, પ્રકાશકે નામદાર સુલતાન ઉપર મુબારકબાદીનો ટેલીગ્રામ તારથી મોકલી આપ્યો હતો.

મી. મેદનું અવસાન

કેપના સમાચાર મુજબ મી. મેદ કરબલના સીનીયર તા. ૪ જાનુઆરીએ આવી પહોંચ્યા પછી છે.

એકમુલન્સ પ્રવર્તી

જોહાનીસબર્ગની વેપારી પહેલીયો કે જેમ બાલુઓની પેનલ પેન ગોલ્ફરો નામથે છે તે ગોલ્ફરોનું વેસ્ટ સીપીલીયન પોલ્કરીપ સરદીસીઝના એકમ્બુલન્સ પીબાયે કરવા નીર્ણય છે કે જેથી બનાવે ઘવાઇ કુસકો પાપ સારે પ્રાથમ બાબુઓને હોસ્પીટલમાં બસેડી જવા માટે એ ગોલ્ફરોને એકમ્બુલન્સ કાર તરીકે ઉપયોગ કરી શકાય.

વરસીની ગણત્રી

ગેન્સસ બાના તરફથી બહાર પાડવામાં આવ્યું છે કે ૧૯૪૧ ના એ બાબામાં જે વસ્તી ગણત્રી કરવામાં આવનાર છે તે બાબ્ત ગોરાઓની જ છે. આ પ્રસંગે બોરા મીયાણની અન્ય કોમની ગણત્રી થશે નહી.

આભાર

સેટીકોપીયાના મી. ડી. દીપા તરફથી શા ૧૦, રહ્યાકરેટના મી. ડી. નારણ તરફથી એક મીલી, કુલ્સડોર્પના મી. ચલ્લભભાઇ પટેલ તરફથી શી ૧૦, અને મેકડફોનાલીનના મી. છગનભાઇ જોશી તરફથી એક ગીનીની 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન'ને ખોળી ગેટ ગ્રાહક સિવાયની છીએ.

'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન'ના ગ્રાહકોને ખાતરી

પ્રિય ગ્રાહક! તમારું 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન'નું લવાજમ ન મોકલ્યું હોય તો સંભાળી મોકલી આપવા કૃપા કરશો.

ગાંધીજી અને કોંગ્રેસ

(ગતાંકથી ચાલુ)

સ્વરાજનો અર્થ શો?

સ્વરાજનો ચોક્કસ અર્થ કેવા પ્રકારનો છે તે સમજાવવાની તસ્દી મહાત્મા ગાંધીજીએ, કે શ્રી. જવાહરલાલ નેહરુએ, કે શ્રી. સુભાષચંદ્ર બોઝે, કે મહાસભાના બીજે સુધારે લીધી નથી. માત્ર દેશબંધુ દાસે આ દિશામાં કંઈક કરેલ છે. કેટલાક સુધી શ્રી. ગાંધી પ્રસંગ પડયે સ્વરાજ્યનો અર્થ સાંકયાનીક સ્વરાજ્ય જેવો કરતા હતા. ફૈજપુરની ઉંદરી મુલાકાતમાં તેમણે કહ્યું છે કે 'આ બાબતમાં ગાઈ શું મંતવ્ય છે તે હું કહી શકતો નથી.' પ્રશ્ને તે સંબંધમાં સંસ્થાનીક સ્વરાજ્ય એટલે બ્રીટીશ સામ્રાજ્યની નકલ, એ બાબત પ્રજાનો ખ્યાલ આપે છે પરંતુ તેમાં સત્તા મુઠ્ઠીભર માણસોના હાથમાં આવી જાય છે પણ શ્રી. ગાંધીજી દીઠને કેવા સામાજીક ફેરફારની જરૂર છે તે દર્શાવ્યું નથી. આ પરથી સ્વરાજના ઇંક કરતાં અજ્ઞતની જે ૧૯૨૪ ની પુનામાં આ વિષયને પહેલા છેડો ગણીને તે પર ચર્ચા કરવા ની શ્રી. ગાંધીજી ના પાડી હતી એમ મને યાદ છે ન ગાંધીજી સ્પષ્ટ રીતે વારંવાર કહ્યું છે કે 'મારામાં દર્શનશક્તિ નથી,' 'મને કેવળ અંધકાર દેખાય છે,' 'મને પહેલાંની જેમ મારામાં વિશ્વાસ નથી' 'જો મારી બને સ્વરાજ ની મોજના હોય તો હું તે મોકા સભાવ રજુ કરી દઉં,' 'કોંગ્રેસે સુરેશ કોંગ્રેસવાળાએ આ નકકી કરવું જોઈએ.' 'કોંગ્રેસની કોઈ પ્રતીનીધીસભાએ ભાઈ નક્કી કરે કે દીઠને સ્વરાજ્ય ની જરૂર છે કે નહીં!'

ખેતીપ્રધાન રાજ્યના આદર્શ

શ્રી. ગાંધીની આ સંબંધની પુર્ણ જાહેરાત તેમના 'દીઠ સ્વરાજ્ય' નામના પુસ્તકમાં છે. તેમાં તેઓ આધુનીક સંસ્કૃતીનાં ચીન્હો જેવાં કે, કોર્ટો, રેલ્વે, આગબોટ, દીવાનો, રાજાની ના દીવા મોટરો, તારટપાલ, ડાયખાનાં, વકીલાતો, શીક્ષણપ્રણાલીઓ, અફયુમીય ગાડી વગેરે ખરાબ છે, ગાંધે તેનો ત્યાગ કરો, એમ કહે છે. તેઓ તેને સુધારવાના, ગોઠવવાના કે નીયમીત કરવાના નથી. જોજ રીતે તેઓ પ્રાચીન દીઠની સંસ્કૃતીને પણ, મોટાં મંદીરોને સુંદર કોરેલા પાટા કે મહેલોને સુંદર કળાકામો, ભોજનખાના, રાજકુટુંબના સાહિત્યવિદ્યાના અભ્યાસ, વગેરેને પ્રોત્સાહતા નથી. તેઓ પ્રાચીનમાં જે ગાંધીવાણું હતું તેનું પુનરુત્થાનવાણું રાજ્ય પુનઃ સ્થાપવા ઇચ્છે છે પણ તેઓ જુથી ભીન્ન છે કે, સંસ્કૃતિ, કળા અને વિજ્ઞાન પણ કુદરતની જ બનાવટ છે. (સંપુર્ણ)

ભાડે આપવાનાં છે.

એકના સેનમાં નજરે ફ્લેટ્સ

ચાર રૂમ, બાલ્કની, કીચન અને બાથરૂમ ભાડું પા કન્વન્સ માસિક.

અરજી.

શ્રી. એમ. પારેખ,

૩૬ કમરપેટ્સ રોડ, દરબન.

ઋષિઓનો માર્ગ પણ દર્શન નહિ

મહાત્મા ગાંધીએ સ્પષ્ટ રીતે કબુલ્યું છે અને તે આપણું કમનસીબ છે કે, 'હું તમને સત્ય પ્રત્યેનો માર્ગ દર્શાવી શકું, પરંતુ ખુદ સત્યનું દર્શન તો કરાવી શકું' કેમકે તેમણે પોતે સંપુર્ણ સત્યનું દર્શન કર્યું નથી; જ્યારે પ્રાચીન દીઠના ઋષીઓ સત્યનો માર્ગ અને સત્યનું દર્શન બતાવી શકે છે વ્યક્તીગત સત્યાગ્રહ વાદી તેમની પદ્ધતીમાં તેમણે મહાસત્ય નીરપ્યું નથી. ઉપનીષદ, ગીતા, અનુશ્રુતની વગેરેમાં દર્શાવેલ સત્યથી મહાત્મા ગાંધીનું સત્ય કંઈ જુદાજ અર્થવાળું છે. અહીંસા, એટલે કે મુળ મુલમાં જીવનની તમામ કોયનો પર્યાય રહેલો છે તેમના કથન પ્રમાણે તમામ માનવ આરાઓ અને નીરાશાઓનો ત્યાગ કરવો જોઈએ, અને સંપુર્ણ આત્મોપરમણમાં દીન પ્રકૃતિએ કેવળ બેતીવાડી તરફ પાછા ફરવાથી કામ પાર્યા જવાનું નથી. આપણે વધારે પાછા ફરવું રહશે. બધા રાષ્ટ્રોને તેમજ વ્યક્તીને, પોતાના સમસ્યામાં પાછા ફરવું પડશે. પાર્શ્વિ વસ્તુઓનો સ્વાદ ગુમાવ્યા પછી, અહીં પ્રત્યેની દરજ્જ અદા કર્યા પછી પાછા ફરવું રહશે.

રામરાજ્ય એટલે શું?

શ્રી ગાંધીએ ગણીવાર સ્વરાજ્ય અને રામ-રાજ્યની સરખામણી કરી છે, પરંતુ તેનો ખાસ ખ્યાલ આપ્યો રજુ કરી નથી. જો પાકીસ્તાનના મત પ્રમાણે રામરાજ્યની વ્યાખ્યા સમજીએ તો તે બેતીપ્રધાન હતુ, પરંતુ તેમાં કેવળ ગામડાંઓ ન હતાં તેમાં મોટા શહેરોનો સમાવેશ થતો હતો. વાલ્મીકિએ રામની અયોધ્યાનું કરેલું વર્ણન જુઓ, તે વાંચ અને સાંભ છે; જ્યારે રાવણની લંકા જુખ્યાને 'માંત્રિક' જેવી છે.

પાશ્ચાત્યની સંસ્કૃતિનાં દુષણો દીઠની જનતા સમજવા લાગી છે. ખુદ પશ્ચિમનાજ વિદ્વાનો જાતની વિવિધ વિચાર દોષો રજુ કરી તેની સખ્ત ટીકા કરે છે, અને પ્રાચીન કાળના સમાજવ્યવસ્થા તરફ ઝંકારનાથી ધ્યાન આપવાને સુચવે છે.

હિંદમાં નવું રાજ્ય

મજબુત ભૌતીક આધાર વગર, નિર્જીવ હૃદય અને બુદ્ધિ વગર, કોઇ પણ રાષ્ટ્ર, કોઇ પણ પ્રજા, કોઇ પણ સંસ્કૃતિ વિકાસ પામી શકે નહિ. જે રાષ્ટ્ર કે પ્રજા આવું મજબુત હૃદય કે મન ઉત્પન્ન કરીને જાળવી ન શકે, તે પ્રજા કે રાષ્ટ્ર અકાળે અવનતિ પામે છે અથવા આકસ્મિક અહિંસા કે ચિત્રકને કારણે ગુલામ બને છે. દીઠ પર આ ઉંડ્યો સ્થિતિ આવી પડી છે; પરંતુ તેનામાં પણ શક્તિ રહેલી છે. અને તીવ્ર આશા રહે છે કે જો મહાત્મા ગાંધીનું સ્થમાં જરૂરી વિજ્ઞાનું પુરણ થાય તો નવું જીવન પ્રાપ્ત થાય.

શ્રી. ગાંધી આપણું મોટામાં મોટું નૈતિક બળ છે, આજનું મોટામાં મોટું સ્વપ્ન બળ છે. તેમણે પ્રાચીન વિજ્ઞાનું સમાજવિજ્ઞાન સંબંધિનું બુદ્ધિશાળી બળ ઉમેરવું જરૂરી છે. એમ થતાં તેઓ દીઠને બચાવીને, તેનો પાશ્ચાત્યોને અનુકરણ કરવા જેવું ઉત્તમ નમુનેદાર બનાવી શકશે, પશ્ચિમની આંખો અને નબળા ગાંધુની નકલ કરવાનું બંધ થવું જોઈએ.

મહાસભા પ્રથમ વર્ગના નેતાઓ આ સંબંધે સ્પષ્ટ માનસ ધરાવે અને નિર્ણય પર આવે તેમ, અને દીઠની પ્રજાને કયુ સામાજીક બંધારણ અસલ રીતે અનુકુળ આવશે તે વિશે ચોક્કસ નિર્ણયો પર આવે તો, આજ દીઠ, મુસ્લીમ, બાકી વગેરેનું એક સંયુક્ત સ્વયંસેવક દળ તાબડતોબ કરવામાં આવે તો આ કાર્ય સુલભ થઈ પડે આ સ્વયંસેવક દીઠને ખુબ ખુબે સંદેશો ઘરે ઘર અને પ્રચાર કરે કે તમામ ધર્મો એકજ છે જાનું સમાન તત્વવાળા છે. આ કાર્ય મહાસભા સમિતિઓ સારી રીતે કરી શકે. તેઓ જાહેર વ્યાખ્યાનો કરાવે, નીશાળો ઉઘડે અને ઉઘડોની દરેક જગાનો ખ્યાલ આપે અને સમાજ અભ્યાસની જોજનામાં રજુ કરેલ વિવિધ મંડળોને તરફ તેઓનું ધ્યાન દોરે.

એકસરસ કાર્યક્રમનો અભાવ

આપણા બધા ઉમદા પ્રયત્નો નાકયું નિશાન પામતા નથી, તેનું કારણ આપણી કોઇ પ્રકારની ખામી છે. એક એવું તત્વ રહી જાય છે કે જેને કારણે આપણે કંઈ પણ પામતું નથી. મહાત્મા ગાંધીજી ને મહાસભાના સુત્ર ધારોએ ધારાસભાઓ માટે એકસરસ કાર્યક્રમની રૂપરેખા દોરી નથી કે જેના પર પ્રધાનમંડળો પોતાના કાર્યક્રમનો આધાર રાખી શકે અને જનકલ્યાણ ના માર્ગમાં પ્રગતી પામી શકે. તે બોલે આ કાર્ય દ્વારા સોકસાઇ કરવાની આશા રાખે છે, આ પ્રકારનો અસંતોષ બાબત પ્રાંતો કરતા મહાસભાસ્થાપિત પ્રાંતોમાં વધારે છે. દરેક પ્રાંતમાં અસંતોષનાં કારણો જુદાં જુદાં છે. આપણામાંના કેટલાક મહાસભાના નાનામોટા સુત્ર ધારોનું અને જાહેર પ્રજાનું ધ્યાન આ તરફ દોરવા ઘણાં વરસોથી મથે છે. પરંતુ કશુ સુધી તેમાં સફળતા મળી નથી. મહાસભામાં જે અધકચરા મનુ ઉભો થઇ છે તેને લીધે નેતાઓને અને જાહેર પ્રજાને તે પર ધ્યાન આપવા વખત મુકતો નથી. તેનો આકર તો સુધી ધરો. મહાસભા એ ઉંચલા વીસ વરસોમાં બલિદાન દ્વારા જે કોઇ પ્રાપ્ત કરેલું છે તેનો સર્વનાશ ધરો. કાર્યક્રમ માંની બાબતોને દુર કરીને એકતાંદ્વારા તેનો લાભ કરી શકાય તેવા નવીન પ્રાણ કરેલી પ્રજાને આપવાતાં મહાસંથી અટકાવી શકાય; એકતાદ્વારા આ રાષ્ટ્રીય પ્રજાને જીવંત રાખી શકાય. અન્યથા એકતાની ગેરહાજરીથી રાષ્ટ્રીય બળનું અકાળે મરણ થાય.

ઇસ્લામમાં સ્ત્રીઓનું સ્થાન.

અનુવાદક:—ગુલામરસુલ એ. ક્રેમ
બી. એ. એલએલ. બી. એલએલ.ડી.

ઇસ્લામમાં સ્ત્રીઓનું સ્થાન કેવું છે તે જાણવા માટે ઇસ્લામના એટલે હજરત મુહમ્મદ (સલ.) ના આગમન પહેલાં સ્ત્રીઓની શું સ્થિતિ હતી તે જાણવું જરૂરી છે. ઇસ્લામના આગમન પુર્વે સ્ત્રીઓને એક વસ્તુ સીવાય બીજી તરીકે ભાગ્યેજ ગણવામાં આવતી, તેમને કોઇ પણ જાતનો અધિકાર હક્ક ન હતો અને તેઓ સંપુર્ણ રીતે પરાધીન હતી. તેમના લગ્ન તેમના 'વાલીઓ' કરતા પછી તેઓ ગમે તે ઉંમરની હોય, વિધવા હોય કે કુમારીકા, અને તેમને ગમે તેમની સાથે પરણાવી દેવામાં આવતી. તેમાં તેમની સંમતી જેવું કશું હતું નહી. ઘરી રીતે એતો લગ્ન ના કરારના એક પદાર્થ તરીકે તેમને કદી ગણવામાં આવતી નહી. પતીના મરણ બાદ સંખ્યાબંધ વિધવાઓ તેના છોકરાં કે બીજા વારસના તાબામાં આવતી. જો કોઇ વિધવા પોતાના સગાને ત્યા ચાલી જતા તો તેને તેની 'ગાફેર'=dower- ની રકમ આપવામાં આવતી નહીં.

એક સાથે એકથી વધારે સ્ત્રીઓ રાખવાની પ્રથા (Polygamy) પ્રચલિત હતી અને એક પુરૂષ કેટલી સ્ત્રી સાથે રાખી શકે તે વિષે કોઇ પણ બંધન હતું નહી બલ કેટલાજ જણાના સ્ત્રીઓ વચ્ચે લગ્નની મનાઇ હતી અને એક અરબ પોતાની સાવકી મા, પોતાજ પોતાની બહેની બેન અને બાપીજ સાથે લગ્ન કરી શકતો!

લગ્નના પણ ચાર પ્રકારો પ્રચલિત હતા. એક તો હાલ જે લગ્નની પ્રથા છે તેમજ હતી પણ બાકીની ત્રણ પ્રથાઓ અનીતીની પ્રથાઓ થી રહેજ પણ બાકી હતા નહીં' આગાની એક મુજબ તો પતી કોઇ બાજીદા પુરૂષને પોતાની બાંને સંતાન ઉત્પન્ન કરાવવા માટે મુકરર કરતો, અને તે જણાંતરી ગામ ના સુધી તે પોતે તેના સમાગમથી દુર રહેતો. બીજી પ્રથા મુજબ દસ દાયી પુરૂષો એક સ્ત્રી સાથે શારીરિક સંબંધ રાખતા અને સંતાન જન્મે ત્યારે તે સ્ત્રી તે સંતાનના બાપ તરીકે એક પુરૂષનાંમથી એકનું નામ દેતી અને તે પુરૂષ તેની ના પાડી શકતો નહીં. ત્રીજી પ્રથા મુજબ એક સ્ત્રીની મુલાકાત ગમે એટલી સંખ્યામાં પુરૂષો લેતા અને તે સ્ત્રી પોતાના બારણા ઉપર એક વાવટો રાખતી. જ્યારે બાળક જન્મતું ત્યારે તે સ્ત્રીની મુલાકાત લેનારા બધા પુરૂષોને બોલાવવામાં આવતા અને ચહેરા બારખનાસ તેમાંથી બાળકનો બાપ કોણ છે તે નક્કી કરતા! આ જાતના 'બાપદા લગ્ન' તરીકે ઓળખાતું.

તે જમાનામાં કાનુનસર લગ્નો પણ પ્રચલીત હતા. પતીના પોતાની સ્ત્રીને છુટાછેડા આપવાના હક પર કોઇ પણ અંકુશ હતો નહી, અને તે પોતાની સ્ત્રીને ગમે ત્યારે છુટાછેડા આપતો અને તેજ સ્ત્રી સાથે ફરી લગ્નની ગાઠ થી લેવાતો. છુટાછેડા આપે તો પણ લગ્નનુ વિચ્છેદ થયું કે ગયું' તે કહેવું તેના અખત્યારમાં હતું; આમ એક સ્ત્રી પુરૂષના પંદરથીસોળપુર્ણ રીતે હતી અને તેની રહીની દયાજનક હતી.

ઉપર જણાવ્યા મુજબની સ્ત્રીઓની સ્થીતી ઇસ્લામના આગમન પહેલા હતી. હજરત મુહમ્મદ (સલ) ના સુધારાઓથી એ સ્થીતીમાં સંપુર્ણ પલટો આવ્યો આ સુધારો એટલો તે વિશાળ અને ઉંચ કરનારો હતો કે સ્ત્રીઓના પ્રાચદાસર દરજ્જાની બાબતમાં તે અનેરો અને દુન્યાની બીજા કોઇ પણ ધાર્મ-પદ્ધતિ કરતાં ચડીયાતો છે. ઉપર જણાવેલી લગ્નની ચાર પ્રથાઓમાંથી ઉંચલી ત્રણ પ્રથાઓને તેમણે બંધ કરી. હાલ પ્રચલિત લગ્નની પણ મનાઇ કરવામા આવી એક સાથે ચોખ્ખામાં ચોક્કો રાખવાની પ્રથાને પણ ચાર સુધી આવીને સંકુચીત બનાવી અને તેની પણ ત્યારેજ છુટ આપી કે જ્યારે એક પતી પોતાની ચોક્કો વચ્ચે સંપુર્ણ સમાનતાથી વર્તે ને તે તેમ નહી કરી શકતો હોય તો તેણે એકજ સ્ત્રી સાથે લગ્ન કરવુ એવું સ્પષ્ટ ફરમાન છે.

સ્ત્રી સાથે કુર વર્તનની સખ્ત મનાઇ ફરમાવી ના આવી અને જ્યારે તેની સાથે તેના પતીનો એક ટ્રસ્ટ તરીકે કુરતા ભલાયતો હોય તો તેને છુટાછેડા મેળવવાનો હક આપવામા આવ્યો છે. અને ઓલીજ રીતે પતી જ્યારે પોતાની સ્ત્રી તરફ હે અગર તેનું ગારણપોષણ નહીં કરે ત્યારે પણ તેપતીને તેવો હક છે. અરબોના નારી જાતી પર એટલો તિરસ્કાર હતો કે બાળક જ્યારે જન્મે અને તે છોકરી જન્મી હોય તો તેને મારી નાખવાની પ્રથા ઘણા અરબ સ્થાનમાં હતી. આ બાબતને રીવાજ અને અમાનુષી પ્રથાને સખ્ત શીક્ષાને પાત્ર ઠરાવી બંધ કરવામાં આવી.

સર વીલીયમ વીલસન મેગ્લગન સાહેબે રાખેલા મુજબના સુધારાઓ વિષે લખે છે કે, "ઇસ્લામ અને દેશની ખાસ આવશ્યકતાઓ પ્રમાણે પેગમ્બર સાહેબ સ્ત્રીઓના હકોના પણ હિમાયતી ચેમ્પીયન હતા."

હવે ઇસ્લામમાં સ્ત્રીઓનું શું સ્થાન છે તે જોઇએ. અમો લખી તે સગીર વયની દીકરી હોય ત્યાં સુધી તે પોતાના બાપની દેખરેખ અને સંભાળ હેઠળ રહે છે, પણ જ્યારે તે ઉમર સાબક (એટલે બાલરે ૧૪ વર્ષની) ગામ છે ત્યારે તેને એક સ્વતંત્ર માણસ જેવી તરીકેના તમામ હકો અને છુટ્ટા કાયદા આપે છે. પોતાના માબાપની મીલકતમાંથી પોતાનો ભાગ્યેજો સાથે તે પણ વારસો મેળવવા હકદાર થાય છે, જો કે તેમના પ્રમાણો જુદા છે; આ કર્યું ખાસજરી છે કારણ કે બન્નેના સંજોગો અને સ્થીતીમા જ ફર્ક છે તેને લઇને છે.

લગ્ન બાદ પણ બીજું બહિત ચુક થઇ જતું નથી અને તે લગ્નજીવન એક જુદા સભ્ય તરીકે રહે છે. તેનું અસ્તીત્વ કે બહિત તેના પતીના અસ્તિત્વમાં કે બક્તિત્વમાં ભળી જતું નથી, એક પતીને લગ્નના કરારથી કાયદા માં નીર્દીષ્ટ કાર્યથી વધુ કોઇ પણ સત્તા નથી એની ખત પર તેના પતીને મળતી નથી અને તેની મીલકત પર તો મુદ્દલ નહીં. બોન. મીલકત તેના પોતાના અંગત અને સંપુર્ણ હકમાં રહે છે અને પતીના આશ્રય નીચે રહેવાનો સિદ્ધાંત (coverture) ને ઇસ્લામમાં સ્વીકારવામાં આવ્યો નથી. તેના વેપારો કે મીત્રનારાઓ તેની સામે તેના પતીને કે બીજા કોઇ મીત્રને ફોડવા વગર તેની સામે કેસ કરી શકે છે. એગ્લીજ રીતે બીજાઓ સામે તે પોતે દાવો લાવી શકે છે. જ્યારે તે પોતાના બાપના ઘરથી પોતાના પતીના ઘરે જાય છે ત્યારે પણ તે કાયદા મુજબના બધા હકો બોલચાલ પોતે રાખે છે પોતાના પતીના કાબુ ઉપર તે પોતાની મીલકત પોતાના મનમા આવે તેમ વેચી શકે છે કે ટ્રાન્સફર કરી શકે છે તે બીલકતના વહીવટદાર તરીકે - વકીલ બીલકતના મુખત્યારી કે મેનેજર પણ રહે છે. લગ્ન પહેલાના કે પતીના કરાર મુજબ તેને બજારની બાબતમાં પતી પર પોતે રહે છે. તે પોતાના પતી તેને બોલાવે કે બોલાવે તો પણ તેના ઘરે જવા કરારથી બંધાયેલો નથી. પોતાની મીલકત પોતાનો ધ

વિવિધ વર્તમાન.

લડાઈના અંતની અટકાયતી

અમેરિકામાં હૈયરસ્ટ્રીટ ગાયાગોની પ્રન્વેસ્ટમેન્ટ કાર્પોરેશનના પ્રેસીડન્ટ મી. ડબલ્યુ. ડી. ગ્રેને જુનાઇટેડ સ્ટેટના એ. રાજદ્વારમ નબુમા તરીકે પણ નામના મેળવી. સને ૧૯૧૮ ના ઓપ્રીલમાં તેમનું આયાદી કરી હતી કે નવેમ્બર ૧૯૧૮ માં વિશ્વ યુદ્ધનો અંત આવશે

એક અમેરીકન અખબારમાં લખતા તે કહે છે કે "એક દાયમ ફ્રેન્કર માને તારીખનો ડાઢો મેં જાનારેલ છે તેનો ઉપયોગ મેં પણ વરસો પૂર્વે કીધો કાઢી લાખીલ કર્યું છે કે લગભગ ૩૦ કોર બખ્તર ગેમારે બખ્તર અને પ્રજાઓના ઇતીહાસમાં પુનરાવર્તન કરે છે અને તેના મદદથી હું લડાઇના બનવના બનાવોની આગાહી કરી શકું છું. આ કોઠાના અભ્યાસ પરથી દેખાય છે કે જર્મની અંતિ મકાક હારી જશે અને હાલ તે પોતાના બળતી ટોચે પહોંચ્યા ગયું છે હવે તે જે બીજો મહાન પ્રયાસ કરી શકે તેમ નથી તેમ તેના નિષ્ફળ જશે."

"૧૬૪૭ સપ્ટેમ્બર ૧૨ થી ૨૧ સુધી જર્મનો માટે હાર અને યુદ્ધ ગોઠમાં પરાજયના ચીન્હો થ જો બકાક હજી ચાલુ રહ્યો તો ફેબ્રુઆરી ૧ થી ૧૮ ના મુદ્દાનો સમય જર્મની માટે ગોલેસ ખરાબ છે અને અમારા મતનો ચપ્પુ હાર લખાયેલી છે. તા. ૧ લીથી ૧૫ મા તે ૧૯૪૧ આ સમયે દીટલર હોલાંડ સામે પ્રયારા કરીને એક વરસ થાય છે અને જાપી નીશાનીઓ એમ બતાવે છે કે મકાક તે તારીખથી ચપ્પુ આગળ નહિ ચાલે અને હું તે તારીખને અંત તરીકે ગણું છું."

સીંગાપોરમાં લશ્કર

સીંગાપોરથી તા. ૨૧ ના તાર મુજબ એક ડીંઢા લશ્કર હમણાં ત્યાં પહોંચ્યું છે આ લશ્કરમાં પાયદળ, તોપખાનું અને બીજા જુદા જુદા કામ કરનારાઓની ટુકડી સાથે સંપૂર્ણ તબદારીઓ છે. આવું મોટું લશ્કર આટલી સંપૂર્ણ તબદારીઓ સાથેનું આટલા ટુંક વખત માં સીંગાપોરમાં આ પહેલીજ વખત જોવામાં આવ્યું છે. એ લશ્કરને આખા મલાયામાં જુદી જુદી જગ્યાએ પહોંચી દીધું છે અને ત્યાં જંગલની લડાઇની તાલીમ આપવામાં આવે છે.

નાવરૂ ટાપુ ઉપર મારો

દક્ષિણ પસીફીક મહાસાગરમાં નાવરૂ નામના ટાપુ ઉપર ગયા અઠવાડીયામાં જર્મનોની એક મોટામાં રડીયારે મારો ચલાવ્યો હતો. એવી ખબર મેલબોર્નથી પ્રાપ્ત થીનીસ્ટર મી. આર. જી. મેનઝીસે આપી છે. મારાથી નુકશાન પણ થયું હતું પણ કયા જાનોની ખુવારી થઇ નથી એ રડીયર ઉપર જાપાની નામ લખેલું હતું અને જાપાનીઝ વાપરતા ચલાવેલો હતો. એ ટાપુ જેનું બીજું નામ પ્લેઝન્ટ આયલેન્ડ પણ છે તે મારશલ ટાપુની દક્ષિણે ૪૦૦ માઇલ દૂર આવેલો છે અને તે ઓસ્ટ્રેલીયા, ન્યુઝીલેન્ડ અને ઇંડોનના એકત્ર ગેંડેટ હેઠળ છે. આગલી જરમન લડાઇ પહેલાં તે જર્મનીને તાબે હતો. ત્યા ફોસ્ફોરાસના થોડો સ્તરો જાનવા ફોસ્ફેટનો પણ મોટો જથ્થો છે તેનું શોષણ માત્ર આઠ માણસનું અને જાની વસતી માત્ર ૨૦૦૦ ની છે જેમાં ૨૦૦ ગોરા છે. આગલી લડાઇને અંતે તે ટાપુ જર્મની પાસેથી લઇ લેવામાં આવ્યો હતો.

રુમરનામા બારે રેલ

ઇસ્તમ્બુલના સંદેશો ખબર આપે છે કે રુમરનામા મેન્ડોલેન અને મેનીસા પ્રાંતોમાં ૧૭૮ ગામડાઓનો વહેવાર અટકી પડયો હતો અને ૮૫૦૦ સભ્યો ધરાવાર રીનાના થઇ પડયા છે. આફતના આણી પોંહોચવા માટે તુર્કી અમલદારો અને રેડ ક્રેસંટ સોસાયટીએ તાત્કાળીક ઉપાયો યજ્ઞ કર્યા હતા

ફ્રેંચમાં બ્રાયપ્રુદી

ટાગા (ફ્રાંસ) થી જર્મનીના ખબર મુજબ જનરલ ગેમેલીન, મો. ડેલાદીઅર, મો. કેટ અને મો. લા રોઝરની સલાહના ગુન્દા માટની તપાસ થઇ ચુકાર છે તેઓ ઉપર એવું તોહમત છે કે હવાઇ હુમલા અને પેટ્રોલની બાબતમાં ફ્રાંસ ના યુદ્ધની તૈયારી બરાબર નહીં હતી જતાં તે વખતે ફ્રાંસને લડાઇમાં ઉતારી દીધું ડેલાદીઅરની કેબીનેટમાં તે વખતે મો. રોઝર હવાઇ ખાતાના પ્રધાન હતા અને મો. કેટ એ ખાતામાં આગેવા પ્રધાન હતા.

તટસ્થ આયરલેન્ડ

જર્મનીના છાપાઓએ એક તરફથી ન્યુયોર્કને તેની સ્ટીમરો આયરલેન્ડને બંદરે નહીં મોકલવા ચેતવણી આપી છે સારે બીજી તરફથી બ્રટાલીએ આયરલેન્ડને એવી ખાત્રી આપી છે કે આયરલેન્ડે જીટલ સામે યુદ્ધ પડે તો બ્રટાલી તેને સંપૂર્ણ મદદ કરશે. મી. ટ્રુમેનરાએ ડીસ્ટમસના રોજેલા નાં ખસારો કીધો હતો કે પ્રજાને સ્વતંત્રતા જાળવામાં ઉતરવું પડશે. આનો અર્થ રોમના રેડીઓમાં એવો કરવામાં આવ્યો છે કે આયરલેન્ડ તટસ્થ રાજ્ય છે. જીટલને ઉપયોગમાં આવે એવા બધા તેની પાસે છે અને તેથી જીટીશ દરીખાર ખાતાને જર્મની અને બ્રટાલીના સામે લડવામાં તે બધાની જરૂર પડે અને તેથી તેનો કબજો મેળવાનો પ્રયત્ન કરવામાં આવે તેટલા માટે બ્રટાલીના રેડીઓએ આયરલેન્ડને તેવા સંજોગોમાં મદદની ખાત્રી આપી છે.

આકાશના ચીમાના ઘર

ન્યુ યોર્કના દરીખાર ચીમા ખાતાના અન્ડર સેક્રેટરીએ બ્રટાલી સામે જીટલના થતી ફ્રતોને પરીણામે એમેરીકાથી યુરોપ, આફ્રિકા, યુરોપના પૂર્વ દેશો જેમાં અમેરીકા અને ઓસ્ટ્રેલીયાની વચમાંના પેસીફીક મહાસાગરમાંના દેશોનો પણ સમાવેશ થાય છે ત્યાં જતી માલની સ્ટીમરો ઉપર ચીમાના દરમાં વધારો કર્યો છે.

પ્રજાપ્રની પાર્લામેન્ટ

પ્રજાપ્રની પાર્લામેન્ટમાં ત્રણ દીવસ ચાલેલી ચર્ચા પછી સરકારમાં ભરોસાની દરખાસ્ત ૧૨૨ વીરૂદ્ધ ૧૮ મત પર્યાર મળે છે. વધા પ્રધાન ટુસેન સીરી પાશાએ જણાવ્યું હતું કે બ્રીટનની પશ્ચિમના રણમાં ચાલેલી જીતને લીધે પ્રજાપ્ર ઉપરનો ભય દૂર થયો છે છતાં પ્રજાપ્ત સરાવની તૈયારીઓ ચાલુ રાખશે અને બ્રીટન અને પ્રજાપ્ર વચ્ચે થએલા કરારોનું પાલન કરશે.

ધરતી કંપના સમાચાર

દક્ષીના અરઝીનકાન પ્રદેશમાં ગયા અઠવાડીયા મા ધરતી કંપના જે આંચકા થયા હતા પણ કયી જાનની ખુવારી થઇ નથી. આજ સુધા મા થયા રીપોર્ટસ્પરથી ધરતી કંપથી ૪૦,૦૦૦ માણસોના જાનની ખુવારી થઇ હતી.

વળી ઓસ્ટલના એક તાર મુજબ ન્યુ ઝીલાંડ મા પણ ધરતી કંપના સાધન આંચકા લાગ્યા હતા. ગાય દીવસમાં બે વખત ધરતીકંપ થયો હતો. મોટામાં આંચકા આપા કેન્ટરબરીમાં લાગ્યા હતા પણ તે સખ્ત નહીં હતા. ન્યુ ગેલ્ડમાં તેમજ ગ્રેટીસ્ટ ઓગપા, ક્રેન્કટન, પેન પ્લીયમેથીઆ, ન્યુપોર્ટ અને રોયલ ટાપુઓમાં ધરતીકંપના આંચકા બધાના સમાચાર મળ્યા હતા.

સીરીયા તરફ ઝપાઝપી

બેયસેન્ડ (સીરીયા) અને ઇન્દ્રો ચાયનાની સરહદ ઉપર ફ્રેંચ સરકાર સાથે ઝપાઝપી થઇ હતી. ફ્રેંચ તોપોએ નોનપાયની એક ફોરપીટલ ઉપર ગોળા ગોળીયો ચાપરે દુરી ચલાવ્યું હતું. બેયસેન્ડના તોપખાનાએ ફ્રેંચ સરકારને પીછેરી નાખ્યું હતું.

દુકાન વેચવાની છે

વીકટોરીયા સ્ટ્રીટ ઉપર આવેલી સારા ગ્રાહકોની દુકાન

વીગત માટે મળો અથવા લખો :

'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન' ઓફીસ.

સ્ટોલ વેચવાનો છે

ઇન્ડિયન માર્કેટમાં સારા ગ્રાહકો નો સ્ટોલ વેચવાનો છે. વરસે સાડા ત્રણથી સાડા ચાર હજારનો વેપાર.

વીગત માટે મળો અથવા મળો :

'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન' ઓફીસ.

નવલ કથાઓ અને બાળ સાહિત્ય

નવલકથાઓ તથા વાર્તાઓ

મોરલ રાણી	૪	૬
સોળ સતી	૩	-
સૌરાષ્ટ્રની રસધાર (સૌરાષ્ટ્રની પ્રતીહાસીક ઉર્ત કથાનો સંગ્રહ), ભાગ ૧	૩	૦
સ્નેહ લક્ષ્મી	૭	૬
સમાજની વેદીપર	૪	૬
સ્નેહ સંગમ	૪	૧
કલ્યાણ યાત્રા	૩	૬
પ્રવાલ દ્વારકા (૬ વાર્તા)	૫	૬
ભગા અને બીજી વાતો	૩	૬
પ્રેમ યાત્રા	૫	૬
ત્રિભંગની ખાસ	૩	૦
રવી દ્વારકા (સચિત્ર)	૬	૦
કોલેજકન્યા	૪	૬
મંદારમાલા (નવલીકા સંગ્રહ)	૨	૦
ત્રિભંગમા	૨	૦

રીડરો તથા ગાઇડરીઓ

ગુજરી (૨. મ. દેસાઇ કૃત)	૫	૦
મેજની કીમત	૫	૬

બીજાં કેટલાક નવાં પુસ્તકો

ગરકો (નોવેલ)	૧	-
પકવાન પોથો	૧	૦
મારવી ગ્રાહકારી વાનગીઓ	૧	૬
બાપિકાનું ગાડું (નાટક)		૬
સોળ સતીઓ	૩	૬
રહસ્યકાર	૩	૦
સરસ્વતી ચંદ્ર ભા. ૧-૨-૩-૪ સેટની	૨૨	૦
સ્નેહ લક્ષ્મી	૭	૬
સોનેરી સંદુક	૭	-
સ્નેહ સપ્તાહ	૭	૬
હાસ્ય રસીકા	૧	૦
સંસ્કાર પર પ્રકાશ	૪	૦
દુર્ગેશ નંદીની (નોવેલ)	૫	૬
રવીંદ્ર નારાયણ (ગોપબંધુ નોવેલ) ભા. ૧	૫	૬
,, ,, ભા. ૨	૬	૦
નહાન બાળા રચ સહેલા શ્લોકોનો સંગ્રહ અર્થ સાથે	૧	૪
કુસુમ પ્રકાશ	૧	૦
કુસુમના પ્રતીબીંબ (નોવેલ)	૩	૬
બાલ વાર્તાઓ (અનુવાદક મહાદેવ દેસાઇ)	૮	૦
પ્રેમનો કંઠા (રોબર્ટસન કૃત નોવેલ)	૫	૦
ચોરેલા હાર (નોવેલ)	૫	૦
સાક્રેટીસનો પ્રવાસ	૧	૬
કારકી કથા (મુનશીકૃત નોવેલ)	૩	૦
કર્મયોગી કાર્લેચર (૫. નોવેલ)	૫	૬
ભગા કારીઅરીનું રીડરસ બાગ ૧	૦	૬
,, ,, ભાગ ૨	૨	૬
ગીરાબા (ઓબેન મારે વાર્તા)	૨	૮
કપાલ કુંડલા (નોવેલ)	૮	૬
ગુલામી વેપાર	૩	-
ગામડાની ઝાંપે (ગ્રામોદ્ધાર વિષેની ગામડાની રસીલી દર્શાવતું)		૬
જગતનો ભાવતી કાલનો પુરવા (સેમ્યલ અર રાધાકૃષ્ણન)	૨	૬
જવાહરલાલજીની જીવન કથા	૧૨	૬
રાષ્ટ્ર ભાષાનો ગુજરાતી કોશ (હીંદી-ગુજરાતી)	૫	૦
ધર્મ ધર્મ કે કરાર (નોવેલ)	૩	૬
ધર્મ સુખ (નોવેલ) રોબરટસન	૩	૦
ભક્તા અને બીજી વાતો	૩	૦
વિનોદ ચારીકા (હાસ્ય નોવેલ)	૫	૦
ગ્રેસ્ટનો ઇતિહાસ (હીંદીમાં)	૭	-
હિંદીમેં ૫૦ चरखेकी, कांग्रेसका ईतिहास	७	०
કવિતા બાળા અને બોધવચનો	૫	૦
જીવન પ્રકાશ (અર્જુન કેરવસી કંપાઇ		

ગાંધીજી દંપત્ય જીવન—ગાંધીજી અને પુરુષોત્તમે પરણ્યા પછી અનુભવ લખ્યુ ગાંધી જીવન

કીંમત ગા. ૬.

બાળ સાહિત્ય

કેટલાક પઝીઓ	૪	૦
ચિત્રોવાળ (મોટી ઓકરીઓ માટે ચોપડા)	૧	૪
ગુરમાનો પુત્ર	૧	૦
નવા ગીતો ભાગ ૧ લો	૧	૬
,, ,, ભાગ ૨ જો	૧	૬
નહાન બાળક (બાળકો માટે શ્લોકોનો સંગ્રહ)	૧	૦
નાની જેન વાર્તા	૨	૦
પુંડરીકના પરાક્રમ	૧	૬
બાપુજી પુરાવ્યુ	૧	૪
પુસ્તકાલય	૦	૬
ફુરજાદ કમળ બાળવાનું જ્ઞાન	૧	૦
બાપુની કુમ દાંડી કુચનું વર્ણન	૧	-
બાળ નેગેટીવન	૧	૬
બાળ કુજ વાર્તાઓ	૧	૦
બાળ કથાવલી વાર્તાઓ	૧	૦
બાલ્યવાર્તા ભાગ ૩ જો	૧	૦
અર્વાચીનદાસિક મહાન પુરુષોની કથાઓ	૧	૬
મારી જીવન કથા (અધિકૃત)	૧	૬
મુખો અને બીજી વાતો	૧	૦
રીતિ રીતિ ભાગ અને નોળીયાની વાર્તા	૦	૬
મનો અને કુબાણા	૧	૦
વિકરાળ વન	૨	૦
બાળરસ (૨૫૬૮ પુસ્તક)	૦	૧
હીંદુસ્થાનની બાળ વાર્તાઓ	૨	૬
હાલરડાં	૧	૬
હીરા મોતી	૦	૬
યુદ્ધાબ્ધ અને ગીવસી	૧	૬
બાળ વાર્તા વિનોદ	૨	૦
બાળકાવ્યો	૧	૦
બબપુરો	૨	૬

ઝવેરી બાળકોમાં ચાલતાં પુસ્તકો

	ઝા. પે.	
બાળપોથા	૦	૬
૧ લી ચોપડી	૦	૬
૨ જી ,,	૧	૦
૩ જી ,,	૧	૩
૪ થી ,,	૧	૬
૫ મી ,,	૨	૩
૬ ઠ્ઠી ,,	૨	૬

નવયુગ પાંચનબાળા

૩ જી ચોપડી	૧	૬
૪ થી ચોપડી	૨	૦

મળવાનું ઠેકાણું:—

Manager Indian Opinion,
Phoenix, Natal

શીક્ષક જોઈએ છે

સુરત હિંદુ એજ્યુકેશનલ સોસાયટી, કરબન, નાતાલ, તરફથી ચલાવવામાં આવતી ગુજરાતી સ્કુલ માટે એક શીક્ષકની જરૂર છે. નિચે જણાવેલી સંપુર્ણ લાયકાત સાથે કિમતદારે અરજી કરવી.

(૧) ગુજરાતી શીક્ષણ વિષેનો અભ્યાસ.

(૨) શીક્ષક તરીકેનો અનુભવ.

(૩) વધારા ઉપયોગી બીજા વિષયોની માહીતી.

(૪) આકર્ષક કેટલા પગારથી કામ કરવા રાજી છે તે અરજીમાં જણાવવું.

(૫) અરજી તા. ૩૧ ડીસેમ્બરી પહેલા સુધીમાં (પ્રમાણપત્રો જોડવા હોય તે બીડવા) નીચેના સરનામે મોકલવી.

ટી. એન. મુલા, (ઓનરરી સેક્રેટરી)
પી. ઓ. બોક્સ ૧૫૫
ડરબન, નાતાલ.

'Phone 88. P. O. Box 28.

NORTHERN TAILORING Co.

CIVIL & MILITARY TAILORS AND ALL KINDS OF GARMENT MAKERS.

SUITS AND COSTUMES MADE IN THE LATEST STYLE.

WE SPECIALISE IN HIGH CLASS TAILORING.

OUR PRICES ARE TO SUIT THE TIMES.

TRY US WITH YOUR NEXT ORDER

MAIL ORDERS SPECIAL ATTENTION.

નોર્થરન ટ્રાંસવાલમાં તમારો કુડ કયાં શીવડાવશો?

નોર્થરન ટેઇલરીંગ કુંપની

તમને અપ ટુ ડેટ સ્ટાઇલનો તથા હલકને સાજતું ડ્રેસ કામ ઠિકાણા સાથે બનાવી આપશે.

ટ્રાયલ ઓર્ડર માટે ખાસ બહારગામ છે.

કાંટાના ઓર્ડર ઉપર ખાસ ધ્યાન આપવામાં આવે છે.

53 MARKET STREET,
PIETERSBURG,
N. TRANSVAAL.

આવો પધારો જુઓ

અને

તમારા માનીતા વાજીંત્રો અને રેકોર્ડઝ ખરીદ કરો

વાજીંત્રો— હારમોનીયમ, ગ્રામોફોન, વાયોલીન, બેન્જો મેન્ડોલીન, ગીતાર, ઝાઝ આઉટ ફીટ, ફલ્યુટ વિગેરે.

રેડીઓ—"હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ."

નીચે મુજબ ફીલ્મી રેકોર્ડના સેટો સ્ટોકમાં ખરીદી વાસ્તે તૈયાર છે.

(૧) જીવન પ્રભાત,
(૨) વીદ્યાપતિ,
(૩) રોમેન્ટીક ઈન્ડિઆ,
(૪) નીર્મળા,
(૫) ભાભી,
(૬) અછુત કન્યા,
(૭) જાગીરદાર,
(૮) વચન,
(૯) ચેલેન્જ,
(૧૦) હીઝ હાઈનેસ,
(૧૧) સાવીત્રી,
(૧૨) અધર ઈન્ડિઆ.
(૧૩) ગોપાલ કૃષ્ણ,
(૧૪) દેવદાસ,
(૧૫) ધુપ છાઉ,
(૧૬) પ્રેસીડન્ટ,
(૧૭) નીરાલા હીંદુસ્તાન,
(૧૮) ગ્રામોફોન સીંગર,
(૧૯) ૩૦૦ દીવસ પછી,
(૨૦) સંત તુલસીદાસ.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ હારમોનીયમ (હાથના, પગના, હાથપગ સાથે ચેટીંબલ),
,, હચીન્સ, ઓડીયન, જેનાફોન, મેગફોન ઇન્ડિઅન રેકોર્ડઝ, ફીલ્મી રેકોર્ડ.

મળો યા લખોઃ

ગોશળીઆ (ગ્રામોફોન) લીમીટેડ,
૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

RADIO RECORD TRADING Co.

38a MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG,

and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

આરૂ કવ્વાલ

N. 16215 માલિકે દુનિયા દેતા.
„ 16232 જબે બીબે ઉન્સે ઉસે રખસે.
„ 16243 હલકે મે આજ એહમદે આકી
„ 16250 ફુરસ્યાર મુહલમાનો.
„ 16272 વોહ દીલકો નાસમ્ઝી.
„ 16250 ફુરમાન પરેા.
„ 16227 મોહમદ આકાં જનાહ-૨-૨.
„ 16205 મોરી ચોરીસે મીલ્ગી.
„ 16304 આન મદી દરબારે નહલમ ગોરી.
„ 16[illegible] મક્કા મદીના.
„ 16[illegible] ગુલાબે ફુંગે ચમના.

આસ્કર ફકીરૂદ્દીન

N 16230 માખાં પર જી કરે ઉલાન.
„ 16027 ઈમ ખરક કહી મે ચમ.
„ 16042 દેખી મુજે ચુપ્પુ મે.
„ 16068 આપ કે તુરંત કુવા.
„ 16[illegible] નામ પીર કુદા કરેા
„ 16[illegible] ફકરને આપાક.

ફુખ્યે અબદલમ કવ્વાલ

N. 16205 જબ કે બાબાસે ખરબર
„ 16230 ખુદા રખબ ગોરી ખુશાબ.
„ 16241 તકદીર મોહમદ મેકે દીબગે.
„ 16270 ઉસને કસ્વામ પર.
„ 16293 આમ બગારી દાબબા મગીને.
„ 16[illegible] અકરોસ મુસલમાનેા

મોહમદ ખાલીલ કવ્વાલ

N. 16003 પાપે લાગલ બાવેા ભારી.
„ 16014 મલી પીનબર.
„ 16040 બનાબ કત ફોમુજે.
„ 16132 નસ રબા નજરી ખના.
„ 16201 સાબી મુજે પીલા દે.
„ 16249 મોહમદ હસરેને દુબ બનકે નીકમેજે
„ 16288 કોન તુજે સગબમેં.
„ 16[illegible] આહમદે મુરસલ
„ 16[illegible] હમારા બીરલગાહા.

કાસુ કવ્વાલ

„ 10015 જે દેખું ઇબે મુસ્તુફા.
„ 16064 પ્રમ ચોટ કેપુ.
„ 16071 મીઠી મીઠી બાતોસે.
„ 16169 આલમ ઉસગે જીસે હકને.
„ 16306 ઇબસે મેરી મોબ કિસ્મત જગાઇ બાગી.
„ 16[illegible] ફાસ આતમર ગુજરે.

આસ્કર અબદુલ રઝાક

F.T. 12857 મુસા સમજે બે અરમા નીકમ.
„ „ 12912 દીલમે નજરોને ચેા કુલમાને.
„ „ 12998 મે કેસે કુલકન આકેલી ચાલી.
„ „ 13213 મુબ્બ કેા જબસે તુજકેા.

કલ્લનખાન એન્ડ પાર્ટી

F.T. 12315 કે હમી કે રહે મુસા આકા તેરી ગલી.
„ „ 12860 મે ના પીર આબ બાર તેરે.
„ „ 12917 જીસ તરફ બબા કુ
„ „ 13749 મજકુમ કા હક કે આલમ પર.

રાશીદ અહમદ કવ્વાલ

F.T. 4740 કરે મુસકીલા આશાન.
„ „ 12166 મેર મ કર કે મુહતાજ.
„ „ 12215 આપ જુ કે દીલમે કુસને બાસ.

આસ્કર અમીર બખ્શ

G.E 1705 બાબકે સરવર.
„ „ 4726 બે રસુલે બાર કી કુરબાન મે
„ „ 1351 ખરા કે તુ કુલના કે તુ.

અબદુલ આરીઝ બાન

G.E 2234 સ્યબાહ રસબાહ
„ „ 2320 બેા આબે ચુનેા ક મીઠા કેને બાબે.

મેા. બકરામુદ્દીન

G.E 188 પુન પુન પુન પુન.
„ „ 437 બોજન કી બોલી.
„ „ 745 દામમ કે ગુસસે બાંક કા.
„ „ 2414 નિનકા કેકા બાબબા.
P.E. 7 મેાટરના હાબ બે તરપા કા મીદાના
„ „ 23 સાહકાર હજરત હાસન.
„ „ 27 સાહકાર હજરત બીલાય.
K.L. 310 આંકા મદની કા મેાટરના.

ઇસ્લામી રેકેર્ડ

ફુરે. પારીન (૪)
„ ફુસ્સરે.
„ મેહમાન
„ બાકર (૩).
„ મેાઝમ્મીલ.
„ બાનાબ.
„ આબાન

કામા સેટ

પારીન કરબાર (૧) ફુરે મેહમાન (૧)
બીજા મંજીલ (૪) કેકબાની મંજીલ (૩)
અબબા કુમાર (૨) કાટી કુબનબા (૨)

દર મહીને નવા રેકેર્ડ અમારે ત્યાંથી મળશે. તેના દર મહીને કેટલેાગ અમારે ત્યાંથી મંગાવી લેશેા.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE COLUMBIA and "TWIN"

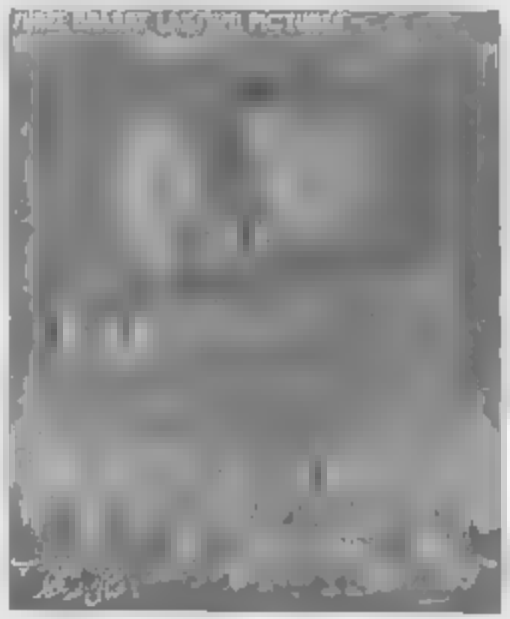
સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકોર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીલાલ એન્ડ રાજકુમારી

N. 15307 નવી મનહરી ગજાવી જા.
„ 15308 આ રંગના બાગમાં ઝોકા ખાતા ફિરુંછું.
„ 15309 સૌંદર્ય છબી
„ 15311 [illegible]

ડ્રામ અને સમાચાર

N 15347 ઈ તમારા રાધીકા-વીણાના ખેલ.
„ 15330 [illegible]
„ 15331 વિષદત્ત ચાલ્યા શોધવર વરસે.
„ 15342 વીસાગેલી રસીકાને નજરથી મોહની નજર લઈ છે.
„ 15344 પ્રભુનો પધાર ભાગ ૧ લો અને ભા ૨ જો.
„ 15312 નળદાણુનો પકડા.

N. 15314 નાથનો નામ ભા. ૧–૨.
„ 15310 રોતા રહો

ઓસ્કર ચમપક ઓર્ડર પાર્ટી

F.T 5909 જયજયાનું કરતાન.
„ „ 5971 મંગલ આરંભ પ્રભાત.
„ „ 5953 તરાણીનો સંસાર ભાગ ૧–૨.
„ „ 5946 સાંજે પગલાંને તીરે.
„ „ 5970 રહ્યાપન્નેન ભા ૧–૨.
„ „ 5956 માણીદાને ઈ.
„ „ 5937 બાકણું ઘર.
„ „ 5930 [illegible] ભાગ ૧–૨.
„ „ 5952 મુકો પાલવડો.
„ „ 5954 પાનો મુકો.
„ „ 5740 કુલ પીપળા ૬ ગમતી ગાજન.
„ „ 5727 પાસ્ત્ર જીનેશ્વર દર્શન દીજે.

GUJARATI DRAMA SETS

અવધ કુમાર	(૪)	રેકોર્ડનો સેટ.	પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનું નાટક	(૮)	
સીતા ભાગ	(૩)	„ „	નરસૈંદ મહેતા	(૩)	રેકોર્ડનો સેટ.
રાજક દેવી	(૩)	„ „	કમીલનો વારસો	(૪)	„ „
શકુંતલા	(૪)	„ „	સજ્જનગઢપ્રભુ	(૩)	„ „
વીર રાજા	(૬)	„ „	ચનરાજ ચાવડો	(૫)	„ નાટક
જેસલતોરલ	(૩)	„ „	જલંધર સાથે ગંદા	(૨)	„ સેટ.
શેઠ ગજાલસા	(૩)	રેકોર્ડનો સેટ.	શ્રીકૃષ્ણ જન્મ	(૩)	„ „

FILM RECORDS IN SETS

નરીજકા નોપ (૫)	નીરમલા (૪)	માટી આના (૩)	જગાના (૪)
આબો (૫)	મામાફોન સીંગર (૪)	કંગજન (૧)	દુરગાદ (૫)

આરતી F.T. 5246 દક્ષાયનારની આરતી. F.T. 5281 શ્રી સત્યનારાયણની આરતી.
F.T. 5191 શ્રી મહાદેવની આરતી.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-૫૩૮૨.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયોગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. 1050

"શુદ્ધ ઘી"

વતનમાં "દેશી ઢંગ" આત્રાએ પાક કરેલ ગોમ, ૨. આકોલ ગીરના બંગલાનું પોતાનું ખડકાદાલ અવરટની ફેક્ટરીનું ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

બાજ આરે પુછો યા લખો.

સોલ એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન 4, કોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન.

SAMJEE DEVSHI & SON 4, Cross Street, DURBAN. 111

'Phone 2-6235 P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent,

16 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર અને કમીશન એજંટ.

પેકિંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોક્સ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 1150

M. H. DESAI,

એમ. એચ. દેશાઇ,

હોલસેલ ફ્રૂટ મરચાંટ,

અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ યુનીયનના ડોર પણ બાજમાં C. O. D. થી સારૂ પેકિંગ કરી મોકલીએ છીએ.

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 1150

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

નવાજ સુધ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, બેડરૂમસેટ, ડ્રેસીંગ ચેસ્ટ, સાદી ખુરશી, આર્મ ચેર, સુટ કેસ, ટેબલ, મોરાસ, ગો ચેસ, ખાસકાસ્ટીક, કોમ્બ ઈલીંગ અને ડીવાન બિલોરે, તદન મીરાસોન ભાવે ખરીદી કરશો. અને પખારા બાજ બોલવા મુકશો નહિ.

બોકસ, ટેબલ અને કીચન ફર્નીચર

જે કામારી ફર્નીચર નીચે જેવાં બાજ છે તેનો ચોક્કસ હુનેર જોઇ રહે છે. બાજ જોકરવા બાબતનો બાજસ લીધા, બંગાવો અને રીપાર બાજમ વપરાશે.

L. MISTRY,

5 KORT STREET, : : : : : JOHANNESBURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2626. 1050

ફ્રૂટીંગસ

પાવડર

ઘીલી, મારકુ, બાંબા, કેંચારા, બાખી, વંદા વિગરે સબળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

ક્રીંગ્સ પાવડરના ટીન બળે છે. 1111

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

Country orders executed at lowest Market prices. Special attention given to all up-country orders.

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અમે અપકંટ્રીના ઓરડર બાલ્ડ રેખરેખ રાખી સારો માલ C.O.D. થી ચઢાવીએ છીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 1100

જુના અને જાણીતા ફરમાસુ મીઠાઇઓ અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકો

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે બીજા પરદેશ ઓર્ડર આપવાથી મળી રહેશે.

અમારી કેફેમાં ઉત્તમ બાવાર બાજ બાજુ કપેલા તાંબાના બધે જ ફરમાસુ મીઠાઈ બાજ કોફી બાજુ ફરસાણ, બાજાર, બરફ બાજસોડા વિગેર મોટા જથ્થામાં મળશે.

વધુ ખાત્રા માટે ફોન યા બધો.

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 13a KORT STREET JOHANNESBURG. 1155

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	મરતી ૧૯૪૧ જાન્યુઆરી	હીજરી ૧૩૯૯ પોષ	મુસલમાન ૧૩૫૯ જીલહજ	પારસી ૧૩૧૦ દૈવે. રજબ	સુર્યોદય કલાક. મી.	સુર્યાસ્ત કલાક. મી.
શુક્ર	૩	સુદી ૬	૪	૧	૫-૨	૬-૪૮
શની	૪	,, ૭	૫	૨	૫-૩	૬-૪૮
રવી	૫	,, ૮	૬	૩	૫-૩	૬-૪૯
સોમ	૬	,, ૯	૭	૪	૫-૩	૬-૪૯
મંગળ	૭	,, ૧૦	૮	૫	૫-૩	૬-૫૦
બુધ	૮	,, ૧૧	૯	૬	૫-૩	૬-૫૦
ગુર	૯	,, ૧૨	૧૦	૭	૫-૩	૬-૫૧

ઇનોસ 'ફ્રૂટસોલ્ટ'

એટલે આરોગ્ય—આરોગ્યતા

જીવન તાજા સુખ છે.

શરીરનું આરોગ્ય જાળવવા માટે રક્ત શુદ્ધી આવશ્યક છે રક્ત શુદ્ધ નથી હોતું તેથી કબજીયાત થઈ શરીરમાં ઝેરી તત્વો ના કારણે માથાનો દુખાવો, આલસ્ય, અને શરીરમાં ફોડલી ફોલ્લી થાય છે.

ઇનોસ સોલ્ટ નિત્ય નિયમિત લેવાથી શરીર નિરોગ રહે છે. આથી ખુલાસ તુરત થાય છે જતા તેની અસર બાકી નથી થતી અને લેવામાં પથ્ય અપથ્યનો નથી થતો. આજેજ એક બાટલી લઇ અજમાવી જુઓ.

ENO'S "FRUIT SALT"

The words "ENO" "Fruit Salt" and "Throughout" are registered Trade Marks

Sole Representatives: HAROLD HILTON (PTY) LTD

P.O. Box 405, Cape Town. 11/-

Golden Number

OF

"INDIAN OPINION"

SOUVENIR OF THE

Passive Resistance

Movement

1906—1914.

Price : Two Shillings.

to be had from:—

Indian Opinion,

Phoenix, Natal.

How Ovaltine

—helps you!—

'OVALTINE' is a product of Barley, Wheat and Malt, and possesses all the nutritive elements needed to make it an absolutely complete Food. Prepared from Nature's finest protective and restorative foods 'Ovaltine' provides a concentrated yet correctly balanced form of the vitamins, proteins, mineral salts and other nutritive elements [illegible] Food for the entire body. It is [illegible] also outstanding. Moreover, 'Ovaltine' possesses exceptional [illegible] properties which are largely derived from the new laid eggs [illegible]

OVALTINE

provides ALL the

Essential Food Properties

Energy-giving Properties

Nutriment for Body, Brain and Nerves

Protective Food Elements

THE
MANUFACTURERS
Offers You Security
LIFE
INSURANCE COMPANY

HEAD OFFICE:
TORONTO, CANADA.
Established 1887

LIFE Insurance provides financial security—its possession means freedom from fear of privation for yourself and for your loved ones.

D. M. SEEDAT
Representative.

Chief Office for Natal:
328, STUTTAFORD'S BLGS.
DURBAN.

D. PATCHIAPPEN
Representative.

ACTING MANAGER; B. BARRETT.

Indian-African Line
ઇન્ડિઅન આફ્રિકન લાઇન
કલકત્તા જનારી સ્ટીમરો

કલકત્તા જનારી સ્ટીમર જાન્યુઆરીની શરૂઆતમાં ડરબનથી ઉપડવા વકી છે.

પા. ૭–૭–૦ ડીપોઝીટ મોકલવાથી ઇન્ટરની ટીકીટ રીઝર્વ કરી શકાશે.

રેકની ટીકીટ મળવાની ખબર ૨૪ કલાક સ્ટીમર ઉપડવા અગાઉ પડી શકશે.

વધુ વિગતો માટે લખો યા મળોઃ

BASSA Ltd,
124 Commercial Road,
DURBAN.

BE FAIR TO YOUR EYES AND TO YOUR POCKET!!

Don't risk eye-strain, let our expert opticians test your eyes.

Should you need eye-glasses, South Africa's largest and most up-to-date Optical Factory is at your service.

Our reputation is your guarantee,

ESTABLISHED 1905.

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER"—ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Victoria, Natal.

INDIAN OPINION

Conducted by MAHATMA GANDHI

No. 2—Vol.—XXXIX. FRIDAY, 10th JANUARY, 1941. Registered at the G.P.O. as a Newspaper PRICE FOURPENCE.

IMPERIALISM GONE MAD

ઘેલો બનેલો શાહીવાદ

CONGRESS PRESIDENT ARRESTED

રાષ્ટ્રપતિની ધરપકડ

MAULANA ABUL KALAM AZAD
who has been arrested in Allahabad under the Defence of India Regulations

મૌલાના અબુલ કલામ આઝાદ
જેઓની હિંદ સંરક્ષણ ધારાઓ હેઠળ અલાહબાદમાં ધરપકડ થઇ છે

"WHAT is it that obliges British statesmen to remind us so often of the problem of the minorities, and to make the world believe that this stands in the way of Indian freedom? If it is really so, why does not the British Government recognise clearly India's freedom and give us an opportunity to solve this problem for ever by mutual agreement amongst ourselves? Dissensions were sown and encouraged amongst us, and yet we are taunted because of them. We are told to put an end to our communal conflicts, but opportunity to do so is denied us. Such is the position deliberately created to thwart us; such are the chains that bind us. But no difficulties or constraints can deter us from taking the right steps with courage and fortitude. Our path is full of obstacles but we are determined to overcome them."

—Maul. Kalam Azad.

"બ્રીટીશ રાજદ્વારીઓને આપણને ઘણી વખત લઘુમતિઓના સવાલની યાદ આપ શા સારૂ કરવી પડતી હશે અને આપણી આઝાદીના માર્ગમાં એજ ખરેખર અંતરાયરૂપ છે એવું જગતને બતાવવા શા માટ પ્રયત્ન કરવો પડતો હશે? જો એ ખરેખર હોય તો, બ્રીટીશ હકુમત હિંદુસ્તાની આઝાદીની માગણી સ્પષ્ટ રીતે સ્વિકારી અને આ સવાલનું અરસપરસ સમજુતીથી કાયદને માટે સમાધાન કરી લેવાની આપણનેજ શા માટ આપતી નથી? વિખવાદો તો આપણામાં રોપવામાં અને પોષવામાં આવેલા છે, અને તેમ છતા તેને માટે આપણને ટોંકવામાં આવે છે. આપણી કોમી તકરારોનો અંત લાવવાનું આપણને કહેવામાં આવે છે પરંતુ તેમ કરવાની આપણને તક આપવામા આવતી નથી. આપણને અટકાવ કરવાને ખાસ્સિયતથી આવી સ્થિતિ ઉત્પન્ન કરવામા આવેલી છે. એ સાંકળોથી આપણને જકડવામા આવ્યા છે. પરંતુ ધૈર્ય અને દીલતથી પગલા માર્ગે લેતાં અમે તેવી મુશ્કેલીઓ કે પ્રતિબંધો આપણને રોકી નહિ શકે. આપણો માર્ગ અંતરાયો કે પરંતુ તેને વટી જવાનો આપણો દૃઢ નિશ્ચય છે."—આબુલ કલામ આઝાદ.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

૩૨ ટીડીક ક્લિંક્ડ વીસી સાથે પા. ૧૪ ૧૨ ૦.
,, ,, મુસ્લીમ વીસા સાથે પા. ૧૫ ૫ ૬.
,, ,, વીસી વગર પા. ૧૧ ૧૪ ૬
સેકન્ડ ક્લાસ સીંગલ વિસી વગર પા. ૩૩ ૧૫ ૦.

સ્ટીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ટીકીટોના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

જાન્યુઆરી તા. ૨૮ના અરસામાં સ્ટીયર મુંબઇ જવા ઉપડશે. સલૂન તેમજ ૩૨ પેસેંજરો લેવામાં આવશે.

કરજન આવ્યા પછી તમારો માલ તથા પુનીયન ફ્રેઇટનાન્સ ઈન્શ્યુરેન્સ મુજબ નાણાં સાથે કર્ઝ જવા વિશેરે સંબંધી કાગળો મળવાથી બંદોબસ્ત કરી આપીશું.

ગાંસીના ઉપર તમારું નામ તથા B. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રો.) લીમીટેડ

કીંગ પેસેન્જર એજન્ટ.

Phone 2-0432. Tel. add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.

390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,

No. 4, Kort Street, Johannesburg.

'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.

Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE

—COMPANY, LIMITED.—

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ દેશ પીમા કંપનીમાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસેા, કામદારોને વગના વીમાઓ, આગવટ વિશેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતારવી હકામ કરે. કોઈ કંપનીને ઉતારવા આપવું એ દરેક રીતના ફાયદા છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue
DURBAN.
Telephone 2-5845 Cen.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ ઘવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street.
JOHANNESBURG
Telephone 33-1470
P. O. Box 3641
Tel Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE

Principal Representative For The Union Of South Africa.

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL

PHONE 20990 CORNER PINE & GREY STS

SITUATED IN THE HEART OF DURBAN'S BUSINESS AREA.

ENGLISH & INDIAN MEALS.

MODERATE TARIFF.

BOARDING & LODGING BY DAY WEEK OR MONTH.

THE EPIC FAST

(BY PYARELAL)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.

320 Pages. Price: 2s. 6d.

Obtainable From The Manager

INDIAN OPINION, Phoenix, Natal

દીક્ષનરી ઓ

અંગ્રેજી ને ગુજરાતી

આ દીક્ષનરી બનાવવા મંડીકરની મુલવણી મુજબ લેવામાં આવેલા વધારાના લેવડી કેટલા બધારે સુધારા વધારા સાથે બનાવવામાં આવી છે વિદ્યાર્થી આલમ માટે તે બહુજ ઉપયોગી છે તેની અંદર ઉદાહરણ આપ્યા છે, રૂઢિ, મોટા માણસોની વસ્તી, ગોળી બનાવવાની રીતો, પ્રમાણ, માપ, વજનો, વિગેરે બધી વસ્તુઓના બનાવવા પ્રયોગો.

પાકું પૂંઠું પાના ૧૨૦૮ પ્રયોગની કિંમત રૂા. ૫.

Manager, Indian Opinion, Phoenix

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

	R.	A.
Lectures from Colombo to Almora	1	8
Jnana—Yoga	1	12
Raja—Yoga	1	4
Karma—Yoga	1	4
Bhakti—Yoga	0	12
Karma & Bhakti—Yoga (in one volume)	1	8
Essentials of Hinduism	0	4
In Defence of Hinduism	0	4
Modern India	0	4
My Master	0	4
Chicago Addresses	0	4

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A comprehensive chronological account of the Master's wonderful life — the only authorised edition of its kind in English

(*Fourth Edition*)

Thoroughly revised and improved with a foreword by MAHATMA GANDHI

Price Re 1

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 3, Foreign 11 Shillings

Apply for a complete Catalogue:—

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

અરીસાની ફ્રેમ અકસની તબીયતમાં
આબાદ અસર કરનાર.

ઝંડુ અશોકારિષ્ટ

પ્રદર, બાયા વીગેરે
રોગોનો સપ્રોટ પ્રકાર
દરેક ઘરમાં રાખવા જેવો છે.

૧ રતલી બાટલીની કિં. ૬-૬.

બાળકોનાં પેટનાં દર્દોમાં
આબાદ ફાયદો કરનાર

રક્તવા બાળકને રમતું કરવાનો બાબાપની
ફીકર મટાડવાનો અકસીર ઈલાજ
બીજકુલ કેર પ્રમરનું

ઝંડુ બાલ શૂલાર્ક

— બાળકોવાળા —
દરેક ઘરમાં જોઈએજ જોઈએ.
-લાલી બોટલની કિં. રૂા. ૨-૪.

ઝંડુ ફાર્મસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. ન. ૫૫૧૩, મુંબઈ નં. ૧૪.

આ. આદિલના સોલ એજન્ટસ: એચ. એચ. ગોરી એન્ડ સન્સ, સ્ટાન્ડ ૨૩૮, એલીયાવાડીક બજાર, પી. બો. બોક્સ ૧૨૦૫, મરિશીયસ.
મેદાનીસ્ટ્રાલમાં મળવાનું ઠેકાણું: બાબત બ્રધર્સ, ૧૪ કોર્ટ સ્ટ્રીટ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું મુખ્યપત્ર આબેબ મંગાવો. એજન્સી માટે લખો બોક્સ ૧૨૦૫, મરિશીયસ. ૦૧૨

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets. 12ab

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant,

દરેક બાતનું ૧૨૬ અને પેકીંગના ચાર્જ સેરીજ કરી C.O.D. થી મોકલવામાં આવશે. લખો:—

P. O. Box 84. 189 Brook St. Durban. 111

શિયાળો!! એટલે ખુટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય

જો તમારે તમામ જીવનની ખરી મજાહ લેવી હોય તો આ શીયાળામાં પુષ્ટીકારક પાકો બનાવી તમારી તંદુરસ્તી પાછી મજબુત અને જોરવાન બનાવી દો! પણ યાદ રાખશો કે ફાયદાકારક ખોરાકો બનાવવા માટે સારો, તાજો અને ચોકખો શુદ્ધ માલજ વાપરશો. અમારે ત્યાં શીયાળાનાં પાકો બનાવવા માટે ખાસ તાજો અને શુદ્ધ માલ આવી ગયો છે.

અમારે ત્યાં શીંગદાણા, બદામ, ચારોલી, પીસ્તા, પંજાબી સાલમ, સફેદ મુસલી, ખારેક, ખજાની, ખોપરૂ વગરી, ગોખરૂ અને કાજુ, મારૂ મજબ, ચોખ્ખીનીબ, અસલજન, ગુંદર, અંબર, સોના ચાંદીના વરખ, જાયફળ, જીરેરે તમામ દીવસનું કરીયાણું સાંધી વહું, બદી ખુટીયો ઉપરાંત ઠંડા ખરતી તમામ ગ્રોસરી હમેશ સ્ટોકમાં રહે છે.

હીંદુસ્તાનમાં અશકુર થએલી સુરતની અરફી, પીસ્તા અરફી શી. ૩–૬ રતલ, બદામ અરફી શી. ૩–૬ રતલ.

મુંબઈના તરેહવાર હલ્વાચ્યો બદામી હલ્વો શી. ૧–૯ રતલ, સુકેદ પડવાળો હલ્વો શી. ૨–૦ રતલ, રંગીન બદામી હલ્વો શી. ૨–૦ રતલ, સુકેદ બદામ હલ્વો શી. ૨–૦ રતલ બનારે લાંબા મળશે.

નવાબી પાઉડર: શરીરના કોઇ પણ ભાગમાંથી માલ બે મીનીટમાં પાણ કાર કરી દે છે. કિ બોટલ શી. ૨–૯ પોસ્ટેજ ફ્રી. મુનીયન માટે, બેઠ પ્રમાણ ઓરડર આપી ખાત્રી કરી આ. દેશના એજન્ટો: જીવકીજી શી. ૧૯–૬.

P. O. BOX 709. **I. G. H. BASSA.** 153 Grey Street, Durban.

વેચવાના પુસ્તકો

નીચેના પુસ્તકો બાજ સુંદી કારેલા અનીતા લેખકોના છે. દરેકાં પુસ્તકો સુંદર છતાં જ્ઞાનપુર્ણ અને સારા લેખકોના વાચવા જોઇએ. જેથી આપણા જ્ઞાનમાં વધારો થાય અને આપણું ચારીત્ર ઘડાય. એ ઉચ્ચ આશયોને ધ્યાન માં રાખી અમે પુસ્તકો મંગાવીએ છીએ. ઉચ્ચ સાહીત્ય જ્ઞાનમાં વધારો કરે છે.

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

મારી કથા ભા (પં. જ. નેહરૂ)	૧૨	૦
ખેતે મજુરી કરનારાઓને (રોલ્સરોય)	૨	૦
મારે કહીયું છે! (રોલ્સરોય)	૨	૧
ધર્મ સંસ્થાપન (ગાંધીજીના અસહકારનો વિરોધ વિચારો. અને જેખો)	૧	૧
મહાત્મા ગાંધીજી (રમારંજો)	૦	૬
રાષ્ટ્રપીતા વિજરાજ	૧	૬
જલીયાનવાલાની ભિમાંસા	૪	૬
આખરી ફેસલો બાજ ૩ ભાગ	૫	૧
ભવિષ્યની પ્રતિભા	૩	૬

ધાર્મિક સાહિત્ય

ધર્મપત્ની મહર્ષિ દયાનંદનું જી. ચ.	૨	૦
પરમાર્થવિચાર	૧	૦
મહાવીર પ્રભુ-નંદેશ	૨	૧
અનાસક્તિ યોગ (ગીતાનો ગાંધીજીએ કરેલો અનુવાદ)	૧	૦
મંગળ પ્રભાત (ગાંધીજી)	૧	૦
ઉપનિષદ પાઠાવળી	૪	૦

શ્રી. રમણલાલ વસંતલાલ દેસાઇ કૃત

ભારેલા	૭	૦
ગ્રામ લક્ષ્મી બાજ ૩	૭	૦
,, ,, બાજ ૪	૮	૦
દિવ્યચક્ષુ	૭	૦
પુર્ણીમા	૫	૭
કેદીનું પત્ર	૭	૦
સંપત્તિ હક્ક અને કર્તવ્યતા	૭	૦
ગિરીબ	૧૭	૦
હડપ તાપ	૫	૧
ગોવિલ્મા (પુર્વાર્ધ)	૫	૧
જયંત	૧	૦
સુપ્રભાતેજ (રમણલાલ દેસાઇનું રીયર મંથન)	૮	૧

બીજા કેટલાક પુસ્તકોઃ

પ્રેમ યાત્રા (નોવેલ)	૭	૦
જીવતા નરેંદારો (મોટી)	૨	૭
ઇનગર્ના (વિક્ટર હ્યુગો પુસ્તક)	૪	૦
ડુકર સાગર (હુગર ગાંધવાનો ગોળીયો)	૧૦	૦
આલબર્ટ-દર્નેસ મુક્તિ સંગ્રામ	૭	૦
ઉત્સવ (રવીન્દ્રનાથ ટાગોરના ગીતોનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ કીધેલ છે)	૨	૬
રૂપજીવીની (રસીક નોવેલ)	૬	૦
સાબરમતી	૬	૪
ઉષા ચમકી	૭	૦
ધુરંધરની વાતો	૪	૬
જાગરણી સદીનું કાંઇ	૫	૦
સાહસિકોની સખ્તી	૭	૬
ભારત ન્યુઝીલ તાજા	૧૫	૦
રાષ્ટ્રીય સંગીત સાગર	૧	૬
મોતીના તોરણ (તોરણો બનાવવાની રીતો)	૭	૦
પીર બજરંદ	૪	૬
વંધ્યા	૧	૬
વિરાંગના અને બીજી વાતો	૫	૦
લધુ રોમ સંગ્રહ બાજ ૨ ભાગ	૨	૦

શરદબાબુની નવલ કથાઓ

બીરાંત બાગ ૨	૭	૦
અંદનાજ	૭	૦
દત્તા	૬	૦
પરણિતા	૮	૬
પલ્લી સમાજ	૬	૦
રમાબાઇ	૪	૦
અપુર્વ ભારતા	૭	૬
અનુરાધા	૬	૦
અજરબી	૫	૬
જીવન યાત્રા	૭	૦
ચરીત્ર હીન	૭	૬
ચુંબકા	૫	૦
વનીતા	૬	૦

શ્રી. શરદબાબુની બધા પુસ્તકો સુંદર રસમય હોય છે. આ બધી ઉચ્ચતમ પ્રકારની છે.

નવલ કથાઓ

કેળાવાળી અને બીજી વાતો (ભરત કથા)	૬	૦
કુસુમાવલીની કથાઓ	૨	૦
મંદીર બાળા (કુંવરી વાળી નોવેલ)	૫	૦
મુકુરાજ (નોવેલ)	૪	૦
ભાષા (વાર્તા)	૪	૬
ભગીરથરાયનો હાસ્ય ભંડાર	૬	૦
ભવોદ્ભવના	૫	૦
ભાસીની રાણી	૫	૬
ભાંજગાના બજા (કુંવરી વાર્તાઓ)	૬	૦
વાર્તા તજવર (રોજપુત કથા)	૪	૦
દ્રષ્ટિપરીવર્તન (રોલ્સરોયના બોધક કાર્ટુનો	૪	૦
રેખા ચોધરાણી (નોવેલ)	૬	૬
પ્રેમ ભાષા (વાર્તા સંગ્રહ)	૪	૬
પ્રેમ ત્રિભેા	૬	૬
નારી હૃદય (બાઇબી)	૪	૬
નવી નજરોનો (હાસ્ય રસીક કથા)	૭	૦
પ્રેમાકર્ષ (સુંદર રસીક નવલકથા) ભા. ૧	૬	૦
,, ,, ,, ,, ભા. ૨	૫	૬
પુરાતન જનોત (નોવેલ)	૪	૬
પ્રેમ પ્રભાત (નોવેલ)	૫	૬
પુજારીણી	૬	૬

Manager, Indian Opinion,
Phœnix, Natal.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 24003, Nos. 24488.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

INTERNAL VIEW OF OUR SHOP

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES, BUTWAH BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES. Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £80. THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up. PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards.
EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42in. & 45in. width.

Branches: 53, WIDE STREET AND 60, WIDE STREET. GARAGE: 7, MOSS STREET AND 58, WIDE STREET, VERULAM.
'Phone 39, Verulam.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે

બનારસની ભીનારવાળી અને સાદી, તેમજ ભાતભાતની પુઠીદાર સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી ઉપરને પા. ૨૦ સુધીની.

બનારસથી હમણાજ આવેલી છે.

ક્રેપ ડોમની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર. જાતજાતની ભાતવાળી સાડીઓ શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર.
ક્રેપણ્ડ ક્રેપ-ડી-ચીન શી. ૩–૧ નું વાર ૪૨ ઇંચ અને ૪૫ ઇંચ પહોળ. સાડીનું બૅરેસ્ટ બીજાઉનનું કપડું, ૪૪ ઇંચ મોટો વારનો, શી. ૧–૬, શી. ૧–૮, શી. ૨–૦ અને તેથી ઉપર. હમણાજ આવેલી નવીસ્ટાઈલ સાડીઓ શી. ૨૫, શી. ૩૦, શી. ૪૫ અને એથી ઉપર.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

બ્રાંચો:
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

બનારસી સાડીઓ મદિના બોમ્બર્ગ એડવાર્ટાઈઝમેન્ટ માટે
પી. કલ્યાણ,
૬૮, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ગેરાજ
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૮ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

TRY THE LATEST SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.
The Most Popular Refreshment.
There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.
Sole producers of all Suncrush drinks.

'Phone 28350. Tel. Add. "Naarijee."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
Country orders executed at lowest Market prices
We supply wedding requirements also
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONS BRAND (PAIN-KURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ
મેસર્સ ખારીવાલ બ્રધર્સ તરફથી
દરેક જાતની મીઠાઈઓ, બોમ્બા પોની તેમજ બીજા ફેરા. ઓર્ડરોથી પણ બનાવીએ છીએ.
અમારૂં વખણાએલું સુરતી ખુમ્, સેવ, મમરા, ભાંડીઆ, બદામ, પાનના વિગેરે દરેકનો વકરો અનાવીએ છીએ.
શીયાળામાં ખાવા લાયક સરસ પાકો તૈયાર રાખીએ છીએ તેમજ ઓર્ડર પ્રમાણે સ્પેશીયલ બનાવી આપીએ છીએ.
પાર્ટી વિગેરે માટે મોટા પ્રમાણમાં ઓર્ડરો કોઈ પણ જાતનો મીઠાઈ ઓર્ડર પ્રમાણે દુંક વખતમાં બનાવી આપીશું.
બહારગામથી ઓર્ડરદારને માલ પુરતી સંભાળથી કાળજીપુર્વક મોકલવામાં આવશે.
PHONE 33-6575. P. O. BOX 3680.
THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART.
34 President Street, Corner Diagonal St, JOHANNESBURG

'Phone 2-3381 Tel. add. "Leiapco,"
D. K. PATEL
Fruit and Vegetable Exporter
— SPECIALIST —
in South African, Canadian and Australian Apples
Cape Fruit on hand in season
We have in stock Lexches which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ
ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ વેપારનાર.
સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ
ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ
લીચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.
ઓર્ડરોના ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે નાણાંની સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.
P. O. Box 766. 18, Cross St. Durban.

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

No. 2.—Vol. XXXIX. Friday, 10th January, 1941. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. Price 6d. INLAND 8d.

NOTES AND NEWS

Concession To Non-European Medical Students

SIR RAMA RAU, Agent General (now High Commissioner for India) in the Union, has been notified officially by Mr H. R. Raikes, Principal of the Witwatersrand University, that "up to date it has always been possible for any student to take the three years of the medical course of the University. Since, however, we do not control the General Hospital, it has not been possible for us to send non-Europeans there for the necessary training, for the Hospital Board refused to accept them. However, as from the beginning of the 1941 session, the Hospital Board has agreed to non-european students attending on the practice of the non-European Hospital, and the University is taking steps to appoint the necessary lecturers to supervise the work of the students in that institution. It will, therefore, now be possible to complete the medical course at this University. I am very glad that it has been found possible to extend the course in this way, and I hope that the facilities provided may prove very useful to both Indian and Bantu students. For the present we are limiting the entry to ten non-European students per annum in the fourth year, but if the scheme works well we shall be able to increase the number. We cannot, however, take very large numbers until the new non-European Hospital at Orlando is completed, until which time there will only be a limited amount of clinical material available."

In view of the fact that, hitherto existed no facilities for Indian medical students to complete their training in South Africa, and had therefore, to go overseas at great expense, this concession will be heartily welcomed. But, while we are thankful for these small mercies, there is no doubt that by this individious racial distinction in education where a non-White is forbidden to dissect even the body of a White man, the Union of South Africa is exposing itself to ridicule before the civilised world. If the present terrible war does not inspire the White people of South Africa to take steps more speedily to establish a "New Order" in this respect, the lessons of war will have been wasted on them and they will still continue to remain in the dark age.

Death Of Mr. Amod Bhyat

The death took place at the age of 71, after a prolonged illness, of Mr. Amod Moosa Bhyat at his residence at Boksburg, Transvaal, on Thursday, January 2. The late Mr Bhyat was one of the pioneer Indians who came to South Africa in 1887. After having worked under his uncle for a while, he became a successful businessman and established businesses in different parts of the Transvaal. He was the only Indian who established the right of trade

THE LATE MR. AMOD BHYAT

and residence in the heart of Boksburg town, after considerable litigation with the Government in 1911. The late Mr. Bhyat was not merely interested in gaining material wealth. He felt keenly the humiliating treatment meted out to Indians as a community in South Africa as a result of race and colour prejudice, and became one of the staunchest lieutenants of Mahatma Gandhi in the Passive Resistance campaign started by him in 1906 and which terminated in 1913. He renounced the pleasures of life which he could easily avail himself of with the wealth he possessed, and suffered the rigours of prison life as a passive resister to safeguard the self-respect of the Indian community. Public-spirited as the late Mr. Bhyat was, his purse strings were always open to all who went to his door for deserving causes. Not only did he serve his community in South Africa, his thoughts went out also to Kholvad, the small village in the Surat district, where he originally hailed from, and rendered great help in establishing water works and electric lights in that village. Though ailing during recent years, he took a keen interest in the activities of Dr. Y. M. Dadoo, leader of the National Group of the Transvaal Indian Congress, and gave his blessings to the struggle for the amelioration of the conditions of non-Europeans in South Africa. Had he but lived, he would not have hesitated to take the Cross once again for the rights of downtrodden people even as he did not in the past. The attendance of a very large number of people from all over Transvaal at the funeral which took place on Friday, January 3, at the Boksburg Muslim Cemetery, bore testimony to the high esteem in which the late Mr. Bhyat was held by the Indian community. He leaves behind him a daughter and five sons, the eldest being Mr. Essop Amod Bhyat, who has very ably been managing his father's business and is well known in commercial circles. We extend to the bereaved our heartfelt sympathy in the great loss sustained by them.

Message To High Commissioner For India

The following message was sent by wire by Dr. Y. M. Dadoo on behalf of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress, to the High Commissioner for India, Sir S. Rama Rau, on January 4:—"News has been received of the arrest of Maulana Abul Kalam Azad, President Indian National Congress. Congress Presidents chosen as they are by popular verdict of the Indian people represent the supreme will of the Indian nation. The arrest of the head of the Nation is tantamount to ruthless suppression of the legitimate aspirations of India's teeming millions to shape their own destiny. True conscience cannot allow any Indian to be used as an instrument of the Executive by the Indian Government. National honour demands that you should resign your post immediately. Duty dictates that

you should stand shoulder to shoulder with the masses in their hour of trial. Shirking of duty at this moment constitutes flagrant act of cowardice."

Free State Administrator Renounces His Post For National Service

Dr. J. F. J van Rensburg, who recently announced his resignation as Administrator of the Free State, has been invited by the Ossewa Brandwag to act as Chief Officer and Commandant General. He has accepted the invitation. In a statement Dr van Rensburg is reported to have said: "It was my intention after retiring to rest for a while and to devote my attention to personal business, but at the present time of crisis things have developed so rapidly that there is no time for rest. For this reason I count consider a new task. That Afrikanerdom finds itself in a position of need and crisis as never before since October, 1899, must be perfectly clear even to a blind man; that dangers external as well as internal threaten our whole existence is equally unmistakable; and at the focal point of these dangers stands the Ossewa Brandwag. They have done me the honour of asking me to act as Chief Officer and Commandant-General. All the fire and venom of the enemies of Afrikanerdom —the capitalists, imperialists and their misguided followers—are being assembled against this organisation. Because it sprang into the breach to protect and perpetuate the interests of the Afrikaner and his children and children's children in their own and only fatherland, its nationals are now being threatened with imprisonment, with prohibition regulations, internment, spying, house-searching, assault and all the methods of intimidation which the enemies of Afrikanerdom have at their command to the Afrikaner's ruin and sole detriment. Against all these dangers and threats the Ossewa-Brandwag stands again in the breach; and it is an honour for me to be able to appear in the van and to share all those discomforts and dangers with them. It would have been easy for me to feign other duties and considerations, but if the policeman, the official, the road-worker, student, clerk, farmer, soldier, railwayman and others support the movement and do not shrink from their duty to Afrikanerdom, an Administrator cannot justify sheltering behind his high rank until the storm has passed. With the fullest realisation that the most responsible task possible in this time of crisis has been offered me, I thank the 250,000 Afrikaners, men and women, for their trust in me, and I express the hope that I will be able to justify that trust to the best of my ability."

Indian Opinion

FRIDAY, 10TH JANUARY, 1941

Imperialism Going Mad

BRITISH Imperialism in India is going mad. It is suggestive of its early downfall. In view of the policy of ruthless repression of freedom of speech pursued by the British Government, in that country the arrest of Maulana Abul Kalam Azad, the President of the Indian National Congress, was not at all unexpected. But, nevertheless, it must shock every Indian who has a drop of Indian blood in him. Maulana Azad's position in India can be likened to that of President Roosevelt in America. As Mr. Roosevelt is the elected President of the people of America so is Maulana Abul Kalam Azad the elected President of the people of India. There can, therefore, be no greater insult to the four hundred million people of India, than there can be no greater insult to the cause of that much vaunted democracy, for which the present war is said to be waged, than the arrest of the chief head of the Indian nation for speaking and acting truthfully. If the British Government seeks to make the world believe that India's help in the present war is voluntary while such repression is raging in that country, they have, in our humble opinion exceeded all bounds of untruthfulness. But the world is not so stupid as to believe them no matter how much they advertise the great and generous help they have forthcoming from the Indian Princes and from the great resources of India. All this help is, in fact, squeezed from India bound hand and foot. If this is the democracy for which Britain is fighting, then we may well exclaim: "save us from such democracy. We neither want Nazism or Fascism nor do we want such democracy. It is only when all those are crushed that we will see the dawn of a new era—a "New Order" in its truest form. If Britain cannot act straight with India even when she is in such dire distress it is only a sign of her utter madness, and madness is a sure sign of her destruction. It will be miraculous if she ever gains her sanity and makes amends for her sins to India which are the cause of her present suffering. Whether she does or not, that, indeed, seems to be her only last chance for her to be saved.

It is no use crying over the sufferings we are having to undergo in India. They are self-imposed and the greater the tyranny the earlier the downfall of the tyrant and of the dawn of a new era of peace and happiness.

Though our heart may ache at the arrest of India's revered leader, Maulana Abul Kalam Azad, and at the incarceration of hundreds and thousands of other distinguished leaders and public workers, we can but heartily congratulate them and pray that God may grant them strength to survive the ordeal and that He may grant us the strength to do our bit at this end to help in the cause for which they are bearing the Cross. The only way in which we can do our duty in this country is by renouncing as much as we can the pleasures of life and being prepared to suffer for the same rights of freedom and democracy which we are deprived of. Our protests will be worth nothing if we are not prepared to do this much.

"AT HOME" IN HONOUR OF SIR B. RAMA RAU

BRILLIANT FUNCTION AT THE MARINE HOTEL

AN "At Home" in honour of Sir B. Rama Rau, First High Commissioner for India in the Union of South Africa, was held at the Marine Hotel on Thursday, January 2, organised by the Natal Indian Association. There was a representative gathering present, both Europeans and Indians.

Music was rendered by the Band of the Indian Malay Corps under the direction of Bandmaster J. F. Fairchild and songs were rendered by Misses Sundrum and Lawrence, and Messrs. Henry Gabriel, N. Manickam Pillay and I. S. Bhoola.

The president of the Natal Indian Association made the following speech:

Sir Rama Rau, Mr Deputy Mayor, Ladies and Gentlemen:—As the first president of our amalgamated body—the Natal Indian Association—(with which are incorporated the Natal Indian Congress and the Colonial Born and Settlers Indian Association), I am, indeed, proud of this occasion and before such a large and representative gathering to heartily congratulate Sir Rama Rau on his elevation to the new office of High Commissioner for India in the Union of South Africa.

The elevation of our Agent General to status as announced by New Delhi and recognised by the Union Government is yet another proof of the great importance attached to the relations between India and South Africa. The conferring of a high office on Sir Rama Rau adds further lustre to the manifold work carried out by him in the interests of the Indian community of South Africa. His elevation is proof of the success of his office and the recognition of the work he has accomplished as Agent-General for India.

In some quarters fears have been expressed that this change in office will peg the High Commissioner from saying or doing anything for the Indian community.

We have no fears in that direction. It will be remembered that under the Capetown Agreement the first designation of office was described as "Agent of the Government of India in the Union of South Africa," which was later enlarged to "Agent-General for India in the Union of South Africa."

When the Capetown Agreement came into being it was stated that the Agent of India was "to secure continuous and effective co-operation between the two Governments." From the time of the appointment of the Rt. Hon. V. S. S. Sastri, as the first Agent for India in 1927, his successors carried out the injunction of their office to the best of their ability. And Sir Benegal has done no less to maintain the integrity and reputation of that office.

Mr. Sastri has once said that the Agent-General was the creature of the Capetown Agreement and has to confine his activities within the four corners of the Agreement. He said he was interpreter of new India to South Africa. Can it be said that because of the elevation of office the Capetown Agreement suffers or becomes ineffective. No certainly not. If anything, the new office which is meant to bring India into uniformity with other Dominions in so far as the status of its representative is concerned, will give not only the right of direct negotiation and representation with the Union authorities but will also give larger scope for freedom of action.

Sir Rama Rau has already explained in his Press interview that he will hereafter make representations on behalf of the Government of India but that his advice and assistance will continue to be available to any section of the Indian community which is prepared to work with the policy of the Government of India. This is not inconsistent with the terms of the Capetown Agreement. From the time that the India Agency was instituted in South Africa the Indian community here was under no delusion on this point. Co-operating and working with the successive Agents-General they have never extinguished their identity as South African Nationals and have always exercised their right of direct representations with the Union and other Authorities.

I want to assure you that in so far as the association of the Indian community with the Agent-General is concerned the creation of the new office has made no difference. The Indian community has always acted independently of the Agent-General who supported whatever they did so long as it was within the terms of the Capetown Agreement. To-day our association with the High Commissioner has not changed one whit.

We have never faltered in pursuing our fate to the uplift clause of the Capetown Agreement viz:—

"The Union Government firmly believe in and adhere to the principle that it is the duty of every civilised Government to devise ways and means and to take all possible steps for the upliftment of every section of their permanent population to the full extent of their capacity and opportunities and accept the view that in the provision of educational and other facilities, the considerable number of Indians, who will remain part of the permanent population should not be allowed to lag behind other sections of the people."

We hope that as time goes on and as better understanding grows the high and noble ideal set out in the uplift clause will be fully realised.

We believe that the new office of High Commissioner will not only give India her rightful place in this country but this enhanced status of her representative will also afford increased opportunities on the part of South African Europeans to give him that co-operation and help, which will draw closer together the Bonds of Friendship between India and South Africa.

We regard the change of office as indicating that the High Commissioner

FURTHER VICTIMS OF BRITISH IMPERIALISM

MAULANA ABUL KALAM AZAD, President of the Indian National Congress, was arrested at Allahabad while he was travelling from Delhi to Calcutta. He thanked the Police for arresting him without his offering satyagraha. He was sentenced to 18 months' imprisonment on Wednesday at Nainital.

The following distinguished leaders are mostly those who have been arrested in India as a result of the policy of ruthless repression of the British Government, who, it will be noticed, continually tries to make the world believe that India's help in the war is voluntary but keeps the world uninformed of the Nazi methods adopted by itself in denying freedom to four hundred million people: **Maulana Ahmad Sayed, Secretary, Jamiat-ul-Ulama-i-Hind; Bhulabhai Desai, Leader Congress Party, Central Assembly; Maulana Sayed Ata Ullah Bokhari, Leader Ahrar Party; Sjt. S. Satyamurthi, Deputy Leader, Central Assembly; Sjt. Yusuf Meher Ali, Socialist Leader, Bombay; Sjt. K. M. Munshi, ex Minister of Law and Order, Bombay; Sjt. Yasin Khan Nuri, ex-Minister, Public Works, Bombay; Maulana Mazhar Ali Azhar; Maulana Hifzur Rahman; Barrister Asaf Ali and hundreds of others.**

for India is no longer an intermediary but the voice of India seeking for a just solution of our problems and difficulties so that we may within a measurable time enjoy the rights and privileges as South African nationals.

Once again before I conclude I wish to convey to our Ambassador of India our heartiest congratulations and our high appreciation of his work in this country.

Let me not forget at this moment of our jubilation, Lady Rama Rau, who though in India, has our best wishes on the honour conferred upon her husband. We wish the High Commissioner of India best of success in his new office and may he and his good lady be long spared to continue their distinguished work in the cause of their countrymen.

Amongst other speakers were the Deputy Mayor, Cr. W. Wanless, V. S. C Pather, President South African Indian Congress, A. Christopher, Chairman of Committee and Capt Macaffery of the Indian Malay Corps.

Sir Rama Rau, during said applause, thanked the Association for organising the function in his honour. That such a large and representative gathering of Indians and Europeans should have come together was, he thought, evidence of the sympathetic interest taken by both communities in the change to the status of his office. He was particularly glad to see amongst those present, members of the Indian Service Corps at present on leave in the City. By offering their services to the Union Government they made a big contribution to the uplift of the Indian community.

Referring to the change in the status of his office, Sir Rama Rau said that it keenly anticipated the status which India would soon acquire as a free and equal member in the Commonwealth. As General Smuts had said in his message to the Viceroy, the change emphasised the sympathetic interest of the Union Government and of the people of South Africa in the political progress of India, an interest which has undoubtedly been stimulated by the great sacrifices which both countries are making in defence of the Commonwealth against the common enemy. Indian troops had fought magnificently in Somaliland and in the recent North African campaign. They are there in common with troops from all parts of the Empire playing an important part in freeing South and East Africa from the hands of Nazis and Fascists' tyranny.

Dealing with the functions of his new office, Sir Rama Rau said that they would be somewhat wider as he would be the sole channel of communication between the Government of India and the Union Government in all matters of common interest including trade. Trade relations between the two countries were bound to become of increasing importance and that in itself would make for a closer understanding between India and South Africa. In certain matters the Agent-General had in the past acted as the spokesman of the Indian community. This practice would now cease. He himself however always tried to promote direct contact between the Indian community and the Union Government, as it was only by such contact that misunderstandings could be avoided and different points of view appreciated. He was fully satisfied that the change in status would be entirely beneficial to the Indian community.

S. A. PRESS PRAISED BY MINISTER

CONFERENCE OF JOURNALISTS

MR. H. G. LAWRENCE, Minister of the Interior, who was unable to be present at the annual conference of the South African Society of Journalists at Pretoria on Saturday, submitted the following opening address, states S.A Press Association.

From his long association with journalists, Mr Lawrence said he had learned to respect that traditions they had built in South Africa for integrity.

"We in South Africa are in the fortunate position of living under a democratic system which recognises the freedom of the Press, he said. "Freedom of speech and freedom of writing is one of the touchstones of our national existence.

"Even with all the exigencies of total warfare it has not been found necessary, nor does the Government wish to introduce any form of compulsory Press control.

Some six or seven months ago a national conference of editors was invited by the Prime Minister to meet in Pretoria. At that conference a number of resolutions were agreed to unanimously by the delegates representing all shades of political opinion in our country.

"The general tenor of those resolutions was that the Press representatives recognised that the country was in a state of war, that there was a difference of opinion on the war issue itself, but that in the interests of the country as a whole it was necessary and desirable to impose a measure of voluntary control on the publication of news, more particularly the type of news which might convey information to the enemy or hamper the recruiting of volunteers in terms of Parliament's resolution of September 4, 1939.

Great Tribute

"The fact that such a measure of control could be voluntarily and unanimously imposed upon itself by our Press in present circumstance, despite the lines of cleavage which deface our national life, is a great tribute to South Africa's high standard of journalism. I hope that it will never be necessary to question the honouring by our Press of any one of those resolutions."

Mr Lawrence concluded: "To-day I pay tribute to you and your profession. There are times when I wish I could be one of you, with all your power to make or mar, rather than the poor politician who frets and struts his hour upon the stage and then perhaps, according to the whim of his constituents is heard no more.

"It may surprise you to know that there was a time when I attempted to dabble with journalism on a free-lance basis.

"The most striking memory I hold of those days is of the happy camaraderies of that cheerful band of professional experts who were always prepared to tolerate an interloper and give him a helping hand.

"During this Congress you will, I see from your agenda, discuss many matters of a domestic nature concerning your Association and the welfare of your members. I wish you all success in your deliberations and all happiness in the new year which faces you."

Press Freedom Maintained

It was good news to learn that the Government had no intention of introducing compulsory Press control, said Mr. W. van der Merwe, President of the South African Society of Journalists, on Saturday afternoon, after Mr. J. H. de Wet, Secretary for the Interior, had read a speech by the Minister of the Interior, Mr. H. G. Lawrence, formally opening the annual conference of the Society in Pretoria.

The Press had agreed to voluntary control and therein lay the great difference. The Press had agreed to a measure of self limitation and in self limitation lay the highest form of freedom.

The South African Press stood high when the Party political aspect of South African life was considered. Veracity was still its redeeming characteristic.

"It does mirror our times even where the Party political Press only mirrors an aspect of life.....and the prestige of the South African Press is

due to the fact that it is free and independent," said Mr. van der Merwe.

Critics of the South African Press would do well to consider the Continental Press, where there was rigid control and a sycophantic, fawning servility to its masters.

Those who wanted to control the Press wanted to see it lose its power and to become weak because they feared it and the truth.

So-called advocates of freedom and independence who admitted that they desired to curb the Press should realise that a controlled Press in a free country was a contradiction in terms.

"The man, therefore, who wants to control the Press wants to enslave the people," he said.

[Are the utterances of the Minister and the President as regards freedom of speech, freedom of writing, and the control of the Press applicable to non-Whites?]

THE GANDHIAN ECONOMY

By

Dr E. ASIRVATHAM (Ph.D)

In "Indian Review"

THE Gandhian economy includes aspects of individualism, socialism, and idealism. It seeks to apply the principle of non-violence to man's economic life. It sees clearly that large-scale mechanized production leads to materialism of the worst type, to the conquest of the backward countries of the world from which raw materials may be imported and to which finished goods may be exported, to war, militarism, and imperialism.

Over against capitalism, the Gandhian economy emphasises humanitarian and cultural values. It sets its face resolutely against all forms of exploitation, whether this exploitation is from within the country—of one class by another—or from outside. As against standardised production, it seeks to establish a system in which the initiative and originality of the individual will be given the freest scope possible to operate.

The keywords of Gandhian economy are self sufficiency, decentralised production and equitable distribution. Under this system large-scale production by impersonal agencies will disappear, except as regards goods and services which cannot very well be left in the hands of private individuals. The postal and telegraph systems, roads, and other means of communication will continue to be owned and controlled by the State. Railways, mines, forests, irrigation and the management of heavy industries will be the monopoly of the State. But primary commodities such as food, clothing, and shelter will be produced on a decentralised basis, the Government providing the necessary means by which goods produced will be properly co-ordinated and marketed. The middleman's profit as well as the profit of the industrial magnate and of impersonal companies will disappear. The primary producer will receive a reward which will be much more equitable than is possible at present. Goods locally produced will for the most part be locally consumed. In certain situations, barter economy may replace money economy. Taxes, for example, may in some cases be paid in kind.

International trade will be on a much reduced scale only as regards surplus goods. Commodities which are necessary for the health and well-being of the people will not be shipped out of the country as at present. By such restriction it will cut the ground under militarism and warfare. Each country and each natural region within the country will become a logical unit by itself. It will not be possible for any country to make itself rich by riding on the backs of others.

The gulf between the rich and the poor will become less and less marked, there being no opportunity for the exploitation of one individual or class by another individual or class.

It is true that this system calls for extended State action. But it is not the same as socialism. For, while socialism believes in controlled distribution of wealth, the system under consideration believes in an automatic distribution of wealth by carefully deciding policies at the source. Besides, while both capitalism and socialism stress material values, the system regards material values as of subordinate only in relation to human values.

POSITION OF INDIANS ABROAD

DEALING with the present position of Indians abroad, Dr. M. S. Natarajan, M.A., Ph.D. writes as follows in the course of an article in a recent number of the *Modern Review*.

Coming to the British Dominions and Colonies, Indians appear to possess full freedom in regard to their stay, movement, trade, etc., only in Irish Free State and a few other places. In all the rest, there are discriminatory legislations of some sort or the other. South Africa and Kenya are, probably, the worst offenders in this regard. The Indians enjoy the political and municipal franchise only in the Cape Province. In all the remaining provinces they are totally unenfranchised. The Indians are subjected to differential treatment in the matter of trading licences all over the Union and especially in the Transvaal. Their emigration into the Union is barred and severe restrictions are imposed on even inter-provincial migration. In the Transvaal, Indians are not allowed to acquire immovable property. In 1939 many attempts were made to humiliate Indians. The most notorious of these measures sought to be enacted then were the Mixed Marriages Bill and the Transvaal Asiatic Land Bill. The anti-Asiatic party have made efforts, especially in Natal, to further curtail the rights of Indians. In addition to many enactments seeking to restrict the trade and residence of Indians, there are many which impose irritating social disabilities such as railway and tramway regulations debarring Indians from travelling in any other carriages except those reserved for them and excluding them from race courses and betting club rooms, cinemas, etc. Recent instances of the prominent racial antipathy are the refusals on the part of Hindoos to carry with Govind Das, M.L.A., and Sir Raza Ali when he was India's Agent General.

The Asiatic (Transvaal) Land and Trading Bill passed by the Parliament of the Union of South Africa in June, 1939, is almost the climax of a series of racial and discriminatory legislation enacted against Indians. Under the cover of maintaining the *status quo*, the Act cuts clean through the rights of Indians as guaranteed by the Capetown Agreement and introduces the vicious principle of segregation. The thin end of the wedge has been driven already by this measure. The measure is so obnoxious that the Indians of South Africa would have started once again their epic struggle of passive resistance but for the explicit desire and instructions of Mahatma Gandhi to postpone launching the struggle for the time being. The Indians never sought to penetrate or take away the white man's share of lands, goods or things. Even while a commission is being appointed to examine the alleged penetration of

Indians in Durban (a commission which, by the way, is welcomed by the Indians themselves) Mr. Lawrence, the Minister of the Interior, could not restrain himself. He uttered a warning saying: "If a certain section of the Indian community attempts to encourage penetration of the predominantly European areas, the Government will take measures."

While it is quite likely that during the war, there may be no further provocation, especially under General Smuts's Government, the problems have not been solved and they are bound to raise their ugly heads as soon as the war is over. General Hertzog and Dr. Malan have not left us in any doubts about that.

It is an extremely sad state of affair that discrimination against Indians should prevail over a greater part of the globe. It is however made many times worse when one finds that as yet India has not taken any retaliatory action whatsoever.

The total number of Indians in South Africa, according to the 1936 estimates, is: Natal 183,646, Transvaal 25,561, Cape Province 10,692, Orange Free State 39, South African Protectorates 409.

THE THEORY OF TWO NATIONS

By

PROF. ABDULLAH SAFDAR

In The "Modern Review"

THE present period in India's struggle for freedom is characterised by an accentuation of differences between the various communities of our country. Many persons, who were previously prominent nationalist leaders and who therefore emphasised only common questions of the national struggle, are, today, resorting to their respective communal camps. No more do they want to know anything about the problems of the common anti-imperialist struggle. The communal question has become the first and the foremost concern of these so-called leaders and their followers.

Consequently the growth of communalism among the backward section of both the major communities of India, Hindus and Muslims, can no more be ignored; it is a definite phenomenon in the contemporary life of our country. Under the conditions, the duty of nationalists in both the communities is to protect the masses from this general epidemic by bringing against communalism the tried weapon of nationalism, the unity and indivisibility of the mass struggle for national freedom. The more precipitately the wave of communalism advances, the louder has to be the cry of the nationalists for fraternity and unity among the broad masses of all the communities. And in this connection particular firmness is demanded from Congressmen who want to overhaul the whole national movement on the basis of a healthy and militant nationalism.

We observe the phenomenon that the leadership of the Muslim League has become one of the greatest obstacles in the further development of freedom movement of our country. By declaring that they have nothing in common with the Hindus in their struggle for progress, these followers of Islam in India are acting contrary to the very spirit of their faith.

One of the finest features of Islam is its great adaptability to circumstances. Islam may be termed Nature's religion. Its fundamental principle is submission to the laws of nature. As it is declared in the Hadis, every man is born a Muslim, which means every man is born subject to the law of nature, though brought up otherwise. Quran teaches:

"Those who believe Muslims and those who are Jews and the Christians and Sabians, whoever believes in God and in the last Day and does good deeds, they shall have their reward from their Lord and there will be no fear for them nor shall they grieve." (Chapter 2, page 62).

Thus Islam's greatest message is unity of God and the fraternity of human beings. Islam has caused a fusion of races and abolition of distinctions of caste and colour. But Muslims in India, contrary to these tenets of Islam, are swayed by anti-Hindu passions and feelings. Islam teaches preeminently toleration, but, unfortunately in India Muslims are known as fanatics. Islam is a highly practical religion, but in India Muslims live in dreamland. Islam asks its adherents to actively participate in the progressive political movement of their country, but Indian Muslims have no definite political aim; and if they, under the advice of their leaders like Mr. Jinnah, indulge in politics, it is only to obstruct the freedom movement of our country. Islam teaches progress, but the Muslims in India are hopelessly backward [illegible] of life. All over the world the Muslims are becoming highly nationalist, cultivating the love of their country, but Muslims in India are running after the mirage of extra territorial Islamic nationalism.

From the demand of sole representation of the Muslims in India by the League, the leaders of this organisation have already passed to the theory of national demarcation of the Muslims, and from this demarcation they are making a "step forward" to the theory of isolation of the Muslims from the rest of the country and its people. To the present-day leaders of the Muslim League must be assigned the responsibility for conceiving, as a practical proposition, the theory of Muslim nationalism in India. Of course, as a retort to the theory Mr. Savarkar is also developing the cult of Hindu nationalism. The fiction of sectional nationalism, though illogical in concept and fantastic in practical politics is thus gaining ground. The present and future of India is conceived as a combination of sectional Indians and not as a composite unity. It has become now customary among our reactionaries and communalists to speak of Hindu and Muslim nations. The Hindu Mahasabha speaks of Hindu nation. The Muslim communalist speaks of the Muslim nation. Imperialists are also busy in propagating this theory of two nations in India. For instance, Lord Morley on one occasion said: "Only let us not forget that the differences between Mohammadanism and Hinduism is not a mere difference of articles of religious faith. It is a difference in life, in traditions, in history, in all the social things as well as articles of belief that constitute a community."

(To be continued.)

[illegible]

NATIONALIST BLOC OF THE N.I. ASSOCIATION

PROTEST AGAINST PENETRATION COMMISSION

A mass meeting of Indians will be held under the auspices of the Nationalist Bloc of the Natal Indian Association at 2.30 p.m. on Sunday, January 12, 1941, at the Parking Area, between [illegible] and Commercial Road, [illegible] protest against the Penetration Commission, which is holding an enquiry to discover whether the Indian public has been 'penetrating' into so-called Europe areas. The onus on our community is to prove that they have not 'penetrated' according to the terms of references of the Commission. We know that we have the wholehearted support of our community. We ask you to show it in a practical way by attending the meeting and taking part in the demonstration to follow—a demonstration to show the solidarity of the Indian people in the face of this new threat to our restricted liberty.

M. D. Mayson,
Hon. Secretary.

Things In General

King Edward Hospital Advisory Board

ACCORDING to Natal Provincial Gazette of January 3, Mr. S. J. Randeria, Commissioner for Oaths for the District of Durban, has again been appointed a member of the King Edward VIII Hospital Advisory Board. The following is a complete list of the Board for the year ending December 31 1941: Mr. D. S. Mitchell, M.E.C. (chairman), Mr. D. C. Barnsdale, M. P., Capt. L. Byron, M.P.C., Mr. W. S. Payne, M.P.C., Dr. G. D. A. Wallace, M.P.C., Dr. D. F. Standing, Lt. Col. W. V. Field, Councillor J. Fyfe (chairman, Native Administration Committee, Durban City Council), Mr. S. J. Randeria and Dr. J. L. Dube.

Malan's Threat Of Passive Disobedience

A gathering estimated at about 2,000 attended a public meeting addressed by Dr. D. F. Malan and General Kemp on the recreation ground in support of Mr. C. R. Swart's candidature. The issue in the election was between Afrikanerdom on the one side and General Smuts on the other, said Dr. Malan. If the Smuts candidate won the country would say that Winburg, the most Afrikaans constituency in South Africa, had declared itself in favour of participating in the war, that Winburg had declared itself for Smuts and against Republicanism, and that Winburg had rejected the Voortrekker spirit. In the afternoon the local committee of the Ossewa-Brandwag presented Dr. Malan with an address in which they expressed their appreciation for "the firm attitude he adopted on behalf of the Ossewa-Brandwag and Afrikanerdom in this time of crisis." A procession marched to the Town Hall, where the ceremony took place, bearing banners with mottos such as "We strive for a republic," Away with the Empire," "Afrikaners awake" and "We want to save our nation." Replying to the address, Dr. Malan said he had been a friend of the Ossewa-Brandwag ever since its inception. He had always felt that the cause of Afrikanerdom could not be advanced by a political organisation. There was the need for a cultural movement to walk beside the political party and the Ossewa-Brandwag filled that need. "The Ossewa-Brandwag cannot be broken," he declared. "No threat will retard its progress in any way. On the contrary every threat by General Smuts or Mr. Lawrence has acted as a stimulant, and has given the movement a big push forward." Dr. Malan said he understood that the Winburg branch of the Ossewa-Brandwag had decided not to allow itself to be banned by the Government. If the Government decided to ban the movement he (Dr. Malan) would honour his promise to take part in a campaign of passive disobedience. The membership of Ossewa-Brandwag, he added, had grown to 25,000.

Return Of Delhi Delegation

South Africa's delegation to the Eastern Group Conference on war supplies at Delhi returned to Cape Town on January 4, from India in an American liner. The delegates were Major-General F. R. G. Henré (chairman), Mr. P. Furness, Mr. F. J. Fahey, Major R. Stratford and Major R. Stratford. Mr C. A. Anderson was secretary to the delegation. Miss J. Henré accompanied her father. No statement was issued about the delegation's activities.

Christmas Truce In Civil Disobedience

According to reports from Wardha Mahatma Gandhi has ordered all persons taking part in the civil disobedience campaign to observe Christmas Truce from December 29, 1940 to January 4, 1941.

The treasurer of Indian National Congress, Shrijut Jamnalal Bajaj, was arrested and sentenced to [illegible] in connection with the civil disobedience campaign in Delhi. He [illegible] in the "A" Class. This news was published on December 23, 1940, the day on which the anti-penalty of civil disobedience commenced, and a day previous to the termination of suspension of June 4,0, on January 3, the president of the Congress was arrested. Is this not vindictive on the part of Indian Government?

End Of War Forecast

Mr. W. D. Gann, a Wall Street operator and president of the Miami firm of "Investment Counsellors," has won made a name for himself in the United States as a political prophet. In April, 1918, he predicted the end of the World War for the following November. "By the use of a 'Time Factor,'" says he in a letter to an American paper, "which I discovered years ago, proving that the Time Cycles repeat in the history of stocks commodity markets and nations, I can forecast important events in wars. A study of these time periods indicates that Germany will lose the war and that she has already reached the peak of her power. The next drive which has just started will fail. 1941 —Should the war continue to this time, January 12 to 21 indicates loss of battles and resources for Germany. February 3 to 18, this is one of the most unfavourable periods for Germany with greater reverses than at any time previously indicated if the war is still in progress. May 1 to 15, 1941, this period is one year from the time that Hitler started his drive into Holland and all indications point to the fact that the war will not go beyond this date. I figure it as the end of the war."

Eastern Province Indian Cricket Union

The following are the scores of the matches played for the League Cup (Port Elizabeth):—Orients, 1st innings 74 for 4 wickets declared (P. S. Vandayar 29, G. Vandayar 29) Regents, 15 and 51 (O. E. Jassie 20, E. Vassie 15). Result: Orients won by an innings and 8 runs. Eastern Stars, 1st innings 32 (S. Sharmar 6 for 5). Aryans 1st innings 77 (A. Naran 20). Eastern Stars, 2nd innings 13 (S. Sharmar 7 for 7). Result: Aryans won by an innings and 13 runs. Swarej, 1st innings 13 (M. B. Kara 7 for 4 runs). Orients, 1st innings 102 (P. R. Vandayar 2[illegible] G. Vandayar 21, P. S. Vandayar 21). O. Appavoo 4 for 13); Swarej, 2nd innings 24 (T. Makan 4 for 17). Result: Orients won by an innings and 65 runs.

Social & Personal

Mr. S. R. Mehd has arrived last week from India and will be staying in Phoenix for a few weeks.

Mr. Manilal Gandhi is on a tour of the Cape Province. He is accompanied by Mrs. Gandhi.

PROTEST MEETING

A mass meeting of Transvaal Indians under the joint auspices of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress, the Transvaal Indian Nationalist Youth Organisation and the Jamiat-ul-Ulema-i-Transvaal, will be held at the Gandhi Hall, cor Fox and Ferreira Streets, Johannesburg, on Sunday, January 12, at 2.30 p.m. to demonstrate our solidarity with our Motherland in her struggle for liberation. Arrest of the Congress President, Maulana Abul Kalam Azad, means ruthless suppression of National aspirations. Come and do your duty.

V. M. DADOO, Leader,
Nationalist Group.
P. R. GOPALAN, Secretary,
T.I.N. Youth Organisation.
I. KAGHWEE, Secretary,
Jamiat-ul Ulema.

New Flats To Let

IN ETNA LANE

Four Rooms, Balcony, Kitchen and Bathroom. Rent £6 10s per month.

Apply:

E. M. PARUK,
76, Commercial Road
Durban.

ખાસ ઇદ મુબારકના દિવસે—ખાસ ઇદ મુબારકના દિવસો

રતનબાઇ

હમારા મુસલમાન ભાઈઓની ખાસ ઇદ મુબારકના પ્રસંગને લીધે ઘણે ખરચે બંગાવેલું ઈસલામી પીકચર ગાઝી સુલતાન સલાહુદ્દીન આવી પહોંચ્યું છે.

ધર્મને ખાતર—મઝહબને ખાતર કોણ દાણ જતા પડતા પર કરી લેવા અને મારા તલવાર બાજીને ધર્મનું રક્ષણ કરવું એ ઉત્તમ ધર્મયુક્ત આદમીની ફરજ છે. પછી ભલે તે ધર્મ તે ધર્મનો હોય. દુનીયાની ઉત્પતિથી આજ સુધી આજ મરણે અનેક ધર્મ યુદ્ધો ખેલાય છે અને તેનો અકર જેરૂસલેમ શહેરની ગાલીકા ક્રીશ્ચીઓ અજર અરબો (મુસલીમો) ની એ ગાદ તકી કરવા માટે દુનીયાની આ ન યુધ્ધ ખતી પચ્ચે ઘણેલા યુદ્ધનો ઇતિહાસ ટુંકમાં કરતું 'ગાઝીસલાહુદ્દીન' ચિત્ર ... પોકલાસીક બોમ્બપટ છે જેને સુપ્રીમ ચિત્રોનું ઉપર કરવામાં છે

સુપ્રીમ પીકચર્સનું

ઇસ્લામ અને ઈસ્લામીઓની મહાન કીર્તિને આલમબરમાં અંખંડ રાખનાર ઇસ્લામનો સાચો સેવક

ગાઝી સલાહુદ્દીન

મુખ્ય પાત્ર—
રતનબાઈ,
ગુલામ મહમદ,
મજીદ ખાન,
બાકુભા, મંચેર
લાલ, અબ્દુલ
પ્રસાદ, હમદલુ,
ખાન, ફરીદા
દેવી, કલ્યાણી
તથા
બીજા ઘણાજ
માનવીઓના ભગાત
પરિશ્રમથી તૈયાર
થયેલું મહાન
ઇસ્લામી બોલપટ.
ડીરેકટર—બાટેલવાલા

મેવીલ થીએટર

તા. ૯ જાન્યુવારી ૧૯૪૧, જુમેરાતથી શરૂ.

દર રોજ બે ખેલ
૨॥ અને ૮ વાગે.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
સને ૧૯૦૪માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૯ મું — ડીનીકસ, શુક્રવાર, તારીખ ૧૩ જાન્યુઆરી, ૧૯૪૧. — અંક ૨.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"
શુક્રવાર તા. ૧૩ જાન્યુઆરી, ૧૯૪૧

ઘેલો બનેલો શાહીવાદ

હિંદુસ્તાનમાં બ્રીટીશ શાહીવાદ ઘેલો બની ગયો છે. તેના ચહેલા નાશની તે આગાહી છે એ દેશમાં ચાલી સ્વાતંત્ર્યને ઢાંકી દેવાને બ્રીટીશ સરકાર તરફથી જે ઝુલમગાર નીતી ચાલી રહી છે એ જોતાં રાષ્ટ્રપતિ મોલાના અબુલ કલામ આઝાદની ધરપકડ આશ્ચર્ય ઉપજાવનારી નથી. પરંતુ તેમ છતાં જેની નસોમાં હીંદીના લોહીનું ટીપું પણ વહેતું હશે તેને તો તેનાથી જબરો આઘાત થયા વિના નહિજ રહે. અમેરીકામાં પ્રેસીડન્ટ રૂઝવેલ્ટની જે તેવી સ્થિતિ હીંદુસ્તાનમાં મૌલાના આઝાદની ગણી શકાય. શ્રી રૂઝવેલ્ટ જેમ અમેરીકાની પ્રજાના ચુંટાએલા પ્રમુખ છે તેમ મૌલાના અબુલ કલામ આઝાદ હીંદુસ્તાનની પ્રજાના ચુંટાએલા પ્રમુખ છે. હીંદુસ્તાનની ત્રીસ કરોડની પ્રજાનું અને હાલનું યુદ્ધ જેને બાબત લડાઈ રહ્યું કહેવામાં આવે છે તે ગાંધી વહેલા પ્રજાતંત્રવાદનું સત્ય વાણી અને સત્ય વર્તનને માટે હીંદના રાષ્ટ્રપતિની થએલી ધરપકડના કરતાં વધારે મોટું અપમાન બીજું એકે ન હોઈ શકે આટલો ઝુલમ વર્તી રહ્યો હોવા છતાં જો બ્રીટીશ સરકાર જગતને એવું મનાવવા ઇચ્છતી હોય કે હીંદુસ્તાન આ યુદ્ધમાં સ્વેચ્છાએ અને રાજીખુશીથી મદદ કરી રહ્યું છે તો અમારા નમ્ર મત પ્રમાણે તે બુઠ્ઠાબુની કદ વટાવી ગયું છે. પરંતુ હીંદના મહારાજાઓ તરફથી તેમજ હીંદના અખુટ સાધનોમાંથી ગમે તેટલી મદદ અને ઉદાર મદદ મળતી હોવાનો દાવો બીટાવે છતાં જગત એટલું મુર્ખ નથીજ કે તે એ વસ્તુ માની લે. હકીકતમાં આ સઘળી મદદ હાથ પગથી જકડાયેલા હીંદ પાસેથી નીચોવવામાં આવી રહી છે. જેને માટે બ્રીટન લડી રહ્યું છે તે પ્રજાતંત્રવાદ જો આજ જોખમ તો "આવા પ્રજાતંત્રવાદથી અમને બચાવો" એમ કહેવું જરાયે ખોટું નહિ ગણાય. આપણે નાઝી માયતા નાઝીવાદ કે ફેશીસ્ટવાદ

અમારા ખાસ ખબરપત્રો તરફથી તાર દ્વારા

મહાત્માજીના રાષ્ટ્રપતિ હીંદીથી કલકત્તા મુસાફરી કરતા હતા, ત્યાં રસ્તામાં અહમદાબાદ ખાતે તેમની ધરપકડ કરવામાં આવી છે. તેમનો કેદ નાઈનીતાલની જેલમાં રાખશે. રાષ્ટ્રપતિએ સત્યાગ્રહ કરવાના નીચેદન મહેલાં તેમને પકડવામાં આવ્યા તે માટે તેમણે પોલીસ અમલદારનો ઉપકાર માન્યો. છાપામાં આ ખબર છાપવા જતી વેળાએ તાજા ખબર આવ્યા કે રાષ્ટ્રપતિને અગાર માસની સજા ફરમાવવામાં આવી છે.

તેમ નથી માગતા આવી જાતનો પ્રજાતંત્રવાદ. આ સઘળાનો જ્યારે નાશ થઈ જશે ત્યારેજ નવા યુગ—"નવી વ્યવસ્થા" નો તેના ખરા સ્વરૂપમાં ઉદય થએલો આપણે જોવા પામીશું. જો બ્રીટન પોતાની આવી ભયંકર સંકટની વેળાએ પણ હીંદુસ્તાનની સાથે સીધો વર્તાવ બતાવી નહિ શકતું હોય તો એ તેનું [illegible] પહોંચે છે અને ગાંડપણ [illegible] વિનાશકાળનું ખાત્રીલયું ચિન્હ છે. પોતાની બુદ્ધિની તેને કદી પણ પુનઃમાસિ થાય અને હીંદુસ્તાનને તેણે કરેલાં પાપો, કે જે તેની હાલની વિપત્તિનું કારણ છે, તેનું તે પ્રાયશ્ચિત કરે તો તે એક અદ્ભુતજ ગણાય. તેમ કરે યા ન કરે તો પણ એટલું તો ચોકકસજ છે કે તેના બચાવને માટે જો તેને એક પણ તક રહેલી હોય તો તે એજ એકમાત્ર રહેલી છે.

હીંદુસ્તાનમાં આપણી ઉપર પડતાં સંકટોની ફરિયાદ કરવી નિરર્થક છે. એ સંકટો આપણે સ્વેચ્છાએ આવકારી લીધેલાં છે અને ઝુલમનું પ્રમાણ જેમ વધારે જશે તેમ ઝુલમગારના નાશની ઘડી વહેલી આવશે અને શાંતિ અને સુખના નવ યુગનો ઉદય વહેલો થશે.

હીંદુસ્તાનના માનનીય નેતા મૌલાના અબુલ કલામ આઝાદની ધરપકડ તેમજ અન્ય સેંકડો અને હજારો પ્રતિષ્ઠિત નેતાઓ અને જાહેર કાર્યકર્તાઓને થએલી કેદની સજાથી આપણા હૃદયને આઘાત તો જરૂર થાયજ પરંતુ તેને માટે આપણી ફરજ તેઓને હાર્દિક અભિનંદન આપવાની અને ઈશ્વર તેઓને એ કસોટીમાંથી પસાર થવાની શક્તિ બક્ષે અને જે સવાલને માટે તેઓ દુઃખો ઉઠાવી રહ્યા છે તે સવાલોમાં મદદ કરવાની આ દેશમાં આપણને શક્તિ બક્ષે એવી પ્રાર્થના કરવાની છે. આપણી ફરજ આ દેશમાં આપણે એજ રીતે બનવી શકીએ કે આપણાથી બની શકે તેટલા જીવનના સુખોનો ત્યાગ કરી આપણી સ્વતંત્રતા અને પ્રજાતંત્રવાદના જે હકો આપણી પાસેથી છીનવી લેવામાં આવેલા છે તેને માટે દુઃખો ઉઠાવવાને આપણે પણ તૈયાર થઈએ અટલું કરવાને પણ જો આપણે તૈયાર નહિ થઈએ તો આપણા વિરોધીનો કશો અંત નથી.

ડૉ'દના દામ કમીશનરને સંદેશો

ટ્રાંસવાલ ઈન્ડિયન કૉંગ્રેસના નેશનલીસ્ટ મંત્રી શ્રી ડૉ. ડાડુ અબ્દુલ્લા ઝવેરીએ નીચે પ્રમાણેનો તાર ડૉંદના દામ કમીશનર સર રામરાવ પર મોકલ્યો હતો:

"રાષ્ટ્રપતિ મૈલાના આઝાદની પરવાનગીના આધાર આપ્યા ... કૉંગ્રેસના પ્રમુખ ડૉંદના પ્રજાવતથી ચૂંટાએલા દામ તેઓ ડૉંદી બંધારણ પ્રમાણે સ્થાનિક અધિકારીઓનું પ્રતિનિધિત્વ ધરાવનારા દામ છે. ડૉંદની પ્રજાના ચિરંતનજીની પરવાનગ એ ડૉંદના કરોડોની પોતાનું બાકિ પોતાને દામે બંધારણી રાજકીય અધિકારીઓને જાહેરમાં રીતે દાખી દેવા બરોબર છે. આપ પણ ડૉંદીના ડૉ'દની પરવાનગને પોતાની કરોડ મારીના એક હથીયાર તરીકે ખરા બાંધારણપૂર્વક ઉપયોગ કરવા નહિ દઈ શકાય. ગાંધીજી ગૈરસને આપને તમારે તારથી પહેલું રાજીનામું મુસ્તફા આપી દેવું પડે છે. આ કમીશનીની વેપારમાં તમારી ફરજ જનતાની પહેલે ઉભા રહેવાની છે, આપે વખતે એ ફરજમાંથી ચુકવું એ નથી નામદાર સુબ્બે છે."

ફાકતરી અભ્યાસ કરનારા ઈન-યુરોપીયનોને મુદ્દ

પીટરમેરીત્સબર્ગ પુલીસસ્ટેશના સ્ટેન્ડીપાસ્ટ શ્રી. એચ. આર રેનકસ ડૉંદના એસ્ટેટ અને રસ (હવે પુલીસના ડૉંદના દામ કમીશનર) સને સમરાવને તારદ્વારા જણાવ્યું કે "આપના સુપ્રી ફાકતરી અભ્યાસ કરનાર ઈન યુરોપીયનોને માટે પુલીસકોર્ટીના પાસ આપ કાર્યાલય ચોકીના ઉપર બંધાની વ્યવસ્થા કરી. જરૂરમ હોસ્પીટલ ઉપર આપણે કરીશ અંકુશ નહિ રોપાયી આપે ઈન યુરોપીયનોને જરૂરી તાલીમ વેપારે પ્ર ગૈરકના સ્થાના નહીંના કેસમે હોસ્પીટલ ગોઠ તેઓને ચિકિત્સાની નજોરી ... ૧૯૪૨ ની સાલથી હોસ્પીટલ ... ઈન-યુરોપીયન ચિકાર્ષી-આને ઈન યુરોપીયન હોસ્પીટલના નાર્સીંગ જેવા દેવાનું કરાજ્યુ આને પુલીસકોર્ટી નારણથી ... કૉંગ્રેસના ચિકાર્ષીઓના પાસ ઉપર દેખરેખ રાખવાને જરૂરી ફેરફારો ઓમ્બાના પગાર લેવાય રહ્યા છે. આથી હવે ઈન-યુરોપીયનો પોતાનો ફાકતરી અભ્યાસ આજ પુલીસકોર્ટીના પુરેપુ કરી શકશે. આ રીતે અભ્યાસકર્તાઓને ચિકાર્ષવાનું શક્ય થયું ... જેથી હું પણ ખુશી થઉં. હું આને આ સગવડો ડૉંદી તમામ નેટીવ ચિકાર્ષીઓને પણીજ ઉપયોગી થા પહેલે જોવી આશા રાખું. કામને માટે આપ વધુને માટે વધુના દામ ચિકાર્ષીઓને રાખવા ફરજાની આપે સમર્પણ કરી શકશે છોડે પરંતુ જો આ ગૈરજના ચારી ચાલશે તો એ મંજુરીનો આપ ... ચાલુ રાખશે કરી શકાશે. ગોરકે-ટોર્મા નથી ઈન-યુરોપીયન ચેરપીસ્ટ તૈયાર ન થાય ત્યાં સુધી કાર્યાલયના સાધનો મર્યાદિત રહેવાથી ત્યારે ચિકાર્ષીઓ અમે નહિ ગમ શકીએ."

આજ સુધી ફાકતરી અભ્યાસ કરનારા ડૉંદી ચિકાર્ષીઓને પોતાનો અભ્યાસ પુરો કરવાના દક્ષિણ આફ્રિકામાં સાધનો નહિ હતાં અને જો કારણથી ચિકાર્ષીઓને ગોટો અર્થ કરી પરદેસ જવું પડતું હતું ને દૃષ્ટિએ આ ખુટને સહકર્ય બંધાયી લેવામાં આવશે. પરંતુ આ ખાનગી મુલાકાતને મારે જો - અમે આભાર માનીએ છીએ બાકી ઓર ઈન-ગોરા ચિકાર્ષીઓ ગોરાના શરીરપર ચામડામાં પણ ન થઈ શકે એવા કેસા-પણીમાં પાકામાં આવેલા અનિષ્ટ પર્યુબોદથી દક્ષિણ આફ્રિકાની ગોરી પ્રજામાં આ બાબતમાં "નરી અજ્ઞતા" સ્થાપવાના તાકીદે પગલાં નહિ લેવા માં પડ્યા તો મુકના ગાઢો તના પર બધર્ષ નીકળ્યું ચાલ્યો આને તેઓ બાકી મુજબાજ સજાના રહેશે.

શ્રી. અબ્દુલ્લા ઝવેરાતનું અવસાન

આ અબ્દુલ્લા ઝવેરાતનું ૬૨ વર્ષની વયે લાંબી માંદગી બાદ ગુરૂવાર તા. ૨ જાન્યુઆરી ના રોજ ઓકલેન્ડમાં પોતાના મુકામે અવસાન પા છે. મરહુમ મા. ઝવેરાત ૧૯૮૮ની સાલમાં દક્ષિણ આફ્રિકાની ધરતી પર પોતાના ઘોરોને ઘોરોજોહાનીસ ખેડ કર્યા. ત્યારબાદમાં પોતાના કામના ધામ નીચે અનુક્રમ સર તેમણે ઘણી સખ્યમી વેપારની કુશેદ મેળવી લીધી અને આજોક વેપારી ગની ગણા. ટ્રાંસવાલમાં ખુબ જુદા જાકોમાં તેમણે સારો વેપાર કર્યો. ઓકલેન્ડના કારની વસાહતના ૧૯૨૨ ની સાલમાં સરકારની ઘરો બંધાવવા લીધેલ વેપાર અને ત્યાં ... ક્ષ સ્થાપિત કરનાર તેઓ એકલ ઘોરી હતા. મરહુમ શ્રી. ઝવેરાત માન આર્થિક મંત્રીત્વ મેળવવામાં સફળ નહિ હતા. આ દેશમાં જનારી અને વસ્તીદેશના પરિણામે ઘોરોનો તરફ ઓર દેખ તરીકે ... આવતી અગવાનમરેથી ચર્ચાકરી તેમને પહોંચ દુઃખ થયું હતું અને ૧૯૪૮ માં વસવાટ ... તેઓ ઘરતિહાસિક સત્યાગ્રહની સહનમાં તેઓ ગાંધીજીના ચુસ્ત અનુયાયી બન્યા. પોતાની આર્થિક સંપત્તિથી કાયમના જે મુખ બન્યા પોતે પણીજ મદદોથી સંપાદન કરી શકતા હતા તેને બદલે દાન તેમણે ઘોડી કોમનાં રાષ્ટ્રિય કાર્યમાં રહ્યમ કરતા ઓર બહાદુર સત્યાગ્રહી તરીકે કેદખાનાનાં ... સ્વેચ્છાએ ગઈરી લીધા. મરહુમ ... ... હતા અને બીજા કાર્યોને માટે પોતાનો દરવાજો ખોલો સેવા આપનારને ... પોતાની ચોખોરી ... ...

યુદ્ધ પ્રવૃત્તિમાં હિંદના સહકારનો પ્રશ્ન

મહાત્માઓમાં મતભેદ

લેખક: શ્રી. કીશોરલાલ મ. મશરૂવાળા

મ. ગાંધીજી અને શ્રી. અરવીંદ વચ્ચે

અંગ્રેજ સરકાર પ્રત્યે આટલી મહાનુભૂતિ પ્રગટ કરવા છતાં પણ આ યુદ્ધ પાછળ મહાત્માજી કોઈ પૈસા ખાતર કે પોતાના અંગત સ્વાર્થ ખાતર પોતાના સિદ્ધાંતોને તિલાંજલિ આપી દીધી છે એવું નથી. ઉલટું, સરકારના અધિકાર પ્રવર્તનોના અંતરાય નાબૂદીની તો પોતાની ફરજ માને છે; બીજી બાજુએથી, શ્રી. અરવિંદ ઘણા વખતથી યુદ્ધપ્રયત્નમાં પોતાનો કોઈ સીધો સહકાર આપતા નથી. એ પણ જાણી છે કે કેટલાક અ-હાજીપાકા સોબતી દ્વારા માજીજી કરતા હોવાની એક વિદેશીય વાત છે કે એ વાતી છે ને રાજનૈતિક પુત્રથી દૂર રહીને ઓકારાન્તમાં એ પોતાના વિષયના આધ્યાત્મિક દર્શનમાં ગળાડૂબ રહ્યા છે. આ કારણે ઘણાયત એમણે યુદ્ધ અને વિદેશીનના બચાવી દૈવા તો પણ આવી નથી; અમની કેળવણી સરકારે સદ્ધ પ્રસાર માં આવા શબ્દો કાઢી નાખ્યા નહિ "આપણા સંબંધોના કેવા મહાત્માનો વિચારે મત બાબતે કે સામાન્યજ બાબુક માત્ર અનુકરણ કરે!" આ પ્રશ્ન સ્વાભાવિક રીતે ઉપાડે છે ને તો કારણે આ વિષય પર વિચાર કરવો ઉચિત થઇ પડશે

મહાત્માઓમાં મતભેદ

આધ્યાત્મિકતા દૃષ્ટિએ જોઈએ તો કુમાશમાં આ વાત અપૂર્વ ન ગણી શકાય. મહાભારતમાં શ્રીકૃષ્ણ, ભીષ્મ અને વિદુર એ ત્રણ મહાત્મા પુરુષોનાં વાત છે. કૌરવ પાંડવોના યુદ્ધ સંબંધી તો તેમણે ઘણા વાતમા સંગમ કર્યા. પાંડવોના પક્ષમાં ... અને દુર્યોધનના માહને કારણે ચલ દુર્યોધનની દુષ્પ્રવૃત્તિને ટારવે નાદર એ વિનાશક યુદ્ધ ઘણાયું ... તેમણે ... વિનાશક યુદ્ધને રોકવાના પુરતા પ્રયત્ન કર્યા, પણ ફાવી શક્યા નહીં. પરંતુ, યુદ્ધ બારણે ઘણ પણ બારણે એ તેમણે મહાત્માઓએ ફરીને ફરીને માજી ... વીધો. શ્રીકૃષ્ણ પ્રસિદ્ધિના ... તો પોતે ... પોતે ... પક્ષે, પરંતુ પોતાની સેનાના યુદ્ધકુશળતા ... ને પાંડવોના ... પોતાની સર્વોત્તમ શક્તિઓ ... પરંતુ પોતે રાજ્યના એક કર્મચારી હોવાના ... ના પદનો ... અને એવાંને ... પોતાના ધર્મ ... અને આ ... પોતાની મતને અસહ્ય માનીને અને ... ને જોને જોયા કરવાને પોતે અસમર્થ ... એમ ... વિદ્યુત્ત ... કરવાને ... ગયા.

યુદ્ધનો ... ની ... ને ... જરૂરિયાત ... એ ... યુદ્ધ ... પરંતુ ... યુદ્ધ ... પોતાનું ... કરવાના ... માર્ગ ... પ્રત્યેની પરિસ્થિતિ અને પુનર્સંસ્કાર મુજબ જુદો પડી ગયો. આજે પાંચ વત્સર વર્ષ પછી તટસ્થ ભાવે એ ત્રણેનું સમર્થન કરવું આપણને ... નહીં લાગે; પરંતુ કદાચ તે સમયના ક્રાન્તિનાયુગના એક સામાન્ય નાગરિકની સમક્ષ આ પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થયો હોત તો એ યુદ્ધમાં જે પોતે કંઈ ... વો, તો પેલા ત્રણે મહાત્માઓના ... પોતે ... ને ... યદ્ધ ગયા હોત. અંતમાં તે એના મહાત્માનો નિર્ણય સાચો માનત, એનો નિર્ણય એની ... સ્થિતિ, બુદ્ધિ અને ... ને અનુકૂળ થઇ ગયા હોત. મતલબ કે, ત્રણે મહાત્માઓમાંથી એક પણ પોતાના મહાત્મામણાને લીધે ... ને માણસને માટે પ્રમાણભૂત ... કરત, પરંતુ એની પરિસ્થિતિ, બુદ્ધિ અને ... ને અનુકૂળ થઇ પોતાને ... પ્રમાણભૂત લાગત.

યુદ્ધ અને મહાવીર

આજ ... યુદ્ધ અને મહાવીરના ... કહી ... એમ છે. ઉપર્યુક્ત ... મહાત્માઓને ... ન ... પડેલો, બીજો ... નાનો ... આપી ... પરંતુ યુદ્ધ ... મહાવીરને ... ... કરવું ... અનિવાર્ય. ... સંન્યાસમાર્ગી અને ... ના ... ... વિષયમાં ... ... ને મહાવીરની ... ને પ્રત્યક્ષવિદ્યાઓ ... ...

ડૉ. મલાનની સત્યાગ્રહ કરવાની ધમકી

શ્રી. આર. સ્વાર્ટની ઉમેદવારીને ટેકો આપવા ચાલનબર્ગની રીફોર્મેશન ઓફિસ ઉપર ડૉ. મલાન અને જનરલ કેમ્પને મોકલવામાં આવ્યા હતા ત્યારની માનપ મેદની જેવી કમ હતી.

ડૉ. મલાને જણાવ્યું કે આ ચૂંટણીમાં ઓફ પ્રો. આર્થરબાપા, અને તેમણે પહેલે જનરલ સ્મટસ વચ્ચેની પસંદગીનો છે

જો સ્મટસ પક્ષનો ઉમેદવાર જીતે તો દેશ માં એવું કહેવામાં આવે કે બહુમતીએ ૬ જે દક્ષિ આફ્રિકામાં આફ્રિકનબાપાનું ચુસ્ત દોમામતી છે તે પક્ષ ... સરકારની બાજુ બેસાની તરફદારી બતાવે છે, અને બહુમતીએ જનરલ સ્મટસ ને ... પુનઃ સત્તા સોંપવાનું અને કલમ લાવવાની રાજમે સંમતિ આપી છે, અને ઇંગ્લેંડ જુદવા ને દબાવી દીધેલ.

જ્યારે ચાલનબર્ગની ઑફિસના બાન્ડબાજાની રવાનગી સંબંધીઓ ડૉ. મલાનને ઓર માનપત્ર અર્પણ કર્યું ત્યારે તેઓએ આ કોન્ફરન્સના પ્રસંગે ઑફિસના બાન્ડ વાળા આ આફ્રિકેન્ડર વતી જે પક્ષમાં ડૉ. મલાને લીધી હતી તેના વખાણ કર્યા હતા.

એક વરિષ્ઠ હાઉસ હોલ્ડર તરફ "અમે પ્રજાતંત્રના હક માટે પ્રયત્ન કરીએ છીએ," "સ્વતંત્રતાની માંગ કરીએ" "આફ્રિકાનરો જાગો" અને "અમે અમારી ફરજનું બહુમ કરવા માંગીએ છીએ," જેવા મુદ્દાલેખવાળા વાવટાઓ સાથે કુચ કરી હતી.

માનપત્રના જવાબમાં ડૉ. મલાને જણાવ્યું કે "મૂ ઑફિસના બાન્ડ વાજાની તેની રવાનગીના પ્રસંગથીજ મંત્રી ... તેને હંમેશાં ઑફિસર બાજુ પ્રેમ આફ્રિકન્ડરનો હાથો, રાજદારી રોટલાથી આગળ નહીં વધારી શકાય"

રાજદારી પક્ષની નાથે સ્થીને ગ્રેસ્ટ્રુવીની ચળવળની જરૂર હતી જે બહારીબાત ઑફિસના બાન્ડ પાછે પૂરી પાડી છે."

તેણે જાહેર કર્યું કે ઑફિસના બાન્ડ વાજાને કોઇથી તોડી નહિ શકાય. કોઇ પણ બાતની ધમકી તેની આગે કદમ કુચને પાછી પાડી નહીં શકે ઉલટાનું જનરલ સ્મટસ અને મી. બોરેન્સની દરેક પગલાંએ તેમાં પ્રોત્સાહન દેવું છે અને તેને આગળ ધપવાને જબરું જોર આપ્યું છે.

ડૉ. મલાને જણાવ્યું ૬ ચાલનબર્ગની ઑફિસના વાજાની સાથાએ જાહેર કર્યું છે કે તે સરકાર ના બનાવ દુશ્મનને માન્ય નહીં રાખે. જો સરકાર બનાવ કરવાનું નક્કી કરશે તો ડૉ. મલાને જણાવ્યું કે "હું મારાં વચનને માન આપીને બલામકની સલાહમાં મારો ફાળો આપીશ"

ડૉ. મલાને વીસેકમાં જણાવ્યું ૬ ઑફિસના બાન્ડપાગના ૨૫૦૦૦ સભ્યો ...

બાલ મગજ પર યુદ્ધની અસર

એક નાનાં બાળકો રેડીઓપરથી સમાચાર આવ્યા પુલ જાહેર થયું છે, અને લાંબે પહોળાના બર્લીનાઓમાં ઝાડ પાછી ઉભેલ ઇંટોના મકાનોમાં બોંબમારાના ભયંકારો બાળકોને બતાવ્યા હોવાથી. બાળક કે આખી દુનીયા માંથી પૂરા બની ... તેમ તેમ જણાવ્યું હતું. આપણે મન ... ના ઇમારતોના ધુંધાડાઓ ઉભા પરંતુ હજારો માઇલ દૂર ... ની ઘટનાઓ ... આપણા પર તથા આપણા બાળકો પર ... ની બીજી રીતે થશે એ બાબતનો ખ્યાલ આપણને ... ઓછો હતો.

સમા પુલ રહસ્યાત્મક કુ ઉભેલ બાળકો હતા પરંતુ ... પુલનો બાકી બાળકો પર જ આકર્ષ થયો પણ ... તેની અસર મારા ઉપર ખૂબ હતી કુદરતી બીકણતા પોતે તો કે મારા બાળકોના ... વધી પોતાની વાપ્યું હતું. પરંતુ દાદાનાં ... મારા ચારે અને બીજા બાળકો પુલ વિષય વાર્તાલાપ ... બાળકો માટે પણ આતુર ... બાળ બાળકો ... પુલ વિષે નહોતા બાળકોને ... જાણે છે, ઇંગ્લેંડરોમાં આ પુલ વિષે ખાસી લાગણી હોવા બાબતે કારણ બાળકો જાણતાં હોવાથી ... પરંતુ બાળકો મારીએ છીએ ... કરવા ... બાળકો પણ ... છે બાળકો ... પાછી ઉભેલ ... ઇંગ્લેંડ ... ઇંગ્લેંડ ધ્યાનમાં કરે છે ... બાળકોના ... માટે કરવામાં આવ્યો છે ... બાબતો ... ઉભેલ ...

(ઉપરના બાકીની પૂર્ણ ... વાંચવી)

... બાળકો માટે ... જાણવા માટે તેઓ પુસ્તકો ... છે.

... બાળકો ... પુસ્તકની ... ... પ્રશ્ન ... ... બાબતોમાં ... ...

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક અખ્બરો

ગેર નીતી સામે વીરોધ

ઈસ્ટીઝોમ બીચ હોલ્ડીંગ લીમીટેડ અને દરીયા કીનારાની જમીનનું ખેડાણ કરનારે કરીબ કોલારા ઉપર ગેર નીતી દાખલ કરવાની કરવામાં આવેલ અરજ સામે નાતાલ પ્રોવીન્શન એસોસીએશને જનરલ બોતાના પ્રધાન ઉપર પત્ર દ્વારા વીરોધ નોંધાવ્યો છે.

એસોસીએશન વીરોધમાં જણાવે છે કે જે મારગો પાસોમેન્ટ આગળ રજુ કરવામાં આવનાર છે તે યુરોપીયન અને નોન-યુરોપીયન પ્રજાને માટે જુદી જુદી જગ્યાઓ નીમીંત કરનારા છે. ૧૯૨૫ ના કાયદાના આવી જાતની રંગ ભેદની નીતી અખત્યાર કરવાનો હક આપવા મા આવ્યો નથી એની અમારી માન્યતા છે અને કુદરત પ્રજાના પણ જણાવવામા આવ્યું છે કે નાતાલના દીરેક્ટર ઓફ લોકલ ગવર્નમેન્ટ સંસ્થા નાતાલ પ્રોવીન્શન એસોસીએશન તેમજ બીજા વરેહના ઘણા વખતના અનુભવથી નીતીથી વીરુદ્ધ છે, અને આ કાયદાઓ (સેગ્રીગેશન) દાખલ કરવાની નીતીને અનુસરનાર હોઇ અમો જગીન ખાતાના પ્રધાનને વીનંતી કરીએ છીએ કે એસોસીએશનના પ્રતીનીધીઓને કુમકના મોકા-ણની તક આપે કે જેથી તે સબંધી પ્રધાન-સાહેબ રજુઆત કરી શકાય.

હોસ્પીટલ એકવાઝીશ્રી બીલ

કીંગ એડવર્ડ હોસ્પીટલની એકવાઝીશ્રી બીલ નો ૧૯૪૧ ના વર્ષની ચુંટણી નાહેર થયા બા. બી. પ. મીચલ, એમ પ. સી મોરનના પ્રમુખ છે. ડરબન કીસ્ટ્રીક્ટના બાકીના મેમ્બરો એ. એમ. મા એસ. કે. રાદિકીઆ હોદા રહ્યા છે. બીજા સભ્યોમાં મી ટી સી. બર્ન-સાઇડ, એમ પી. પ્રેસીડન્સીયલ કાઉન્સીલરો કે બાનરજ, મી. ચેમના, ડો. પેમેસ, મહેસીયર પ્રોક્ટર, ડો સ્ટેનટીન, બે. કે કીક્સ અને ડા કે. એસ કુર્બે છે.

ઇ. આ. ના અબ્દુરહમાની કોન્ફરન્સ

નોદાનીસબર્ગમાં ગયા અઠવાડીઆમાં નાટેલ આફ્રીકન લેબર પાર્ટીની વાર્ષીક કોનફરન્સમાં ઝોવેા ઠરાવ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો કે યુનીયન સરકારે સોશ્યાલીસ્ટ યુનીયન (રશીઆ) ની સરકારનેા સ્વીકાર કરવેા અને રશીઆ અને આ દેશ વચ્ચે વેપારનેા અને એલાયન્સનેા સંબંધ શરૂ કરવેા.

મી. ટી. એમ. પ્રોક્ટર કોન્ફરન્સ પ્રમુખસ્થાને હતા તેમણે જણાવ્યું હતું કે લેબર પાર્ટીએ સરકારને લડાઇમાં પુરી મદદ કરવાનેા ઠરાવ કર્યો છે પણ સરકાર લેબર પાર્ટી તરફ મીત્રતા નેા વર્તાવ રાખતી નથી. નાહેર કાર્યોમાં તેમના પ્રતીનીધીઓને કોઇએ તેટલી જગ્યા આપવામાં આવી નથી. આ લડાઇને અંતે નવી પદ્ધતના નહીં પરંતુ જુનીજ ઢબ તેા ચલાવું નજરમાં છે. અને એવી નવી દુનીયા રચવા માટે આર્થીક સત્તા ખાનગી હાથેામાંથી લઇ લેવાની જરૂર છે. કરટલબર્ગમાં કામદારેાએ ચાલતી હડતાલમાં પોલીસેાએ ટીઅર ગેસ વાપરેલી તે સામે પા પસંદગીનેા ઠરાવ પણ થયેા હતા. તે બાબત માં મા. મેકલેએ એવી ખાતરી આપી કે ભવીષ્ય માં એ પ્રમાણે ગેસ વાપરવામાં નહીં આવે તેમજ હડતાળ તોડવા માટે નવા કામદારોને લાવવા રેલવે અસેાનેા ઉપયેાગ કરવામાં નહીં આવે પેારને સમને કરવાનેા નહેા

ક્રીટીશ શાહીવાદના ભેાગ થઇ પડેલા વધુ નેતાઓ

[illegible]માં ક્રીટીશ સરકારની ગુલામગીરી ભરવાની નીતીના પરિણામે પકડાયેલાઓ માં નીચેના વધુ પ્રતિષ્ઠિત નેતાઓનેા સમા-વેશ થાય છે ક્રીટીશ સરકાર એ કે જગતને હીટલરના યુદ્ધમાં લેકેાએ ગાંડા કરી મુકેલું હેાવાથી બનાવટને પેાતાનાથી બનાવી રહી . પરંતુ બાળક કરતાં ઢીંઢી પ્રજાને સ્વાતંત્ર્યના નવિ આપવાને તેાફાન . [illegible] રહી છે તેવી જગતની આંખેામાં ધુળ રહી છે:

મૌલાના અલ્હાજ સઇદ, જમીયત-ઉલ-ઉલેમા-એ-હીંદના સેક્રેટરી; શ્રી. ભુલાભાઇ દેસાઇ, અધ્યક્ષ પાર્લમેન્ટમાં કોંગ્રેસ પાર્ટીના લીડર; મૌલાના સઇદ આતા ઉલ્લાહ બુખારી, આલ-રાજ પક્ષના નેતા; શ્રી. એસ. સત્ય મુર્તી, અધ્યક્ષ ધારાસભાના કોંગ્રેસી લીડર; શ્રી. યુસુફ મેહેરઅલ્લી, મુંબઇ ના સોશ્યલીસ્ટ લીડર; શ્રી. કેનયા-લાલ મુનશી, મુંબઇના કાયદેા અને નીયમના ખાતાના ભારે મંત્રી; શ્રી. યાસીન ખાનબુરી, મુંબઇના ગાદ્દે કાર્ય ખાતાના ભારે મંત્રી; મૌલાના મેજર અલી અલ્હાદ, મૌલાનાના ઝફેરઉલ્લેર રહમાન, બારીસ્ટર અસદ અલી વિ.

રાખવા આવ્યું હતું. એક ઠરાવ એવી બાતચીત નેા પ્રચાર કરવામાં આવ્યેા હતેા કે સેાલજરેા નેા પગાર દીવસના બા. ૧ નેા કરવેા અને જે સેાલજરેા અકાલત થાય અથવા તેમને માટે અને કેદેા માર્યા જાય તેમના કુટુંબને માટે બારણ પેાષણનેા બંદેાબસ્ત કરવા કોલેજ વધારા નેા ખાસ અનકાઉન્ટમા નાખવાની પણ બાબતમાં કરવામાં આવી હતી. બીજો એક ઠરાવ ચેાખા ફેસીસ્ટોને કમારે ગમ તેમ પેાલીસની અને પેાતાના વીસારેા ફેલાવવાની છુટ છે ત્યારે ટ્રેડ યુનીયન બાબાઓને પ્રતીબંધમાં રાખવા

વામા આવે છે તે સામે કરેા દક્ષીણના બાબત નેા મુકવામાં આવ્યેા હતા પણ તે બાબત પેાષામા આવ્યેા હતેા.

જોનાની લોકેશનમાં વેપારીઓ

ના ૩૧ ટ્રીસ્ટમ્બરના જોનાના લોકેશન ના બધા દુકાનદારને કોર્પોરેશનથી પાછા કરી તેની પાસેથી [illegible] રાતના દસ પછી ગોર બેરીયેા જોહન્સબર્ગમાંથી ફુટપાથ દુકાનના ગ્રાહક પણ તમામ ગેર રીતોસર કબાડી મેળવી મારી હતી અને મા. પની રોકડ [illegible] ત્યારે બાદ કેટલાક વેપારીઓના સારજે જોહ જોહન્સ બહારથી હતા જેમાં કેટલા વેપારીઓ હતા તેમની પાસે પણ તપાસ રીપોર્ટ પણ હતી. ગેરેજ ગારવાળા કેટલાક હતા પર મારા રાખીમાણે ગારાજ હતી તેમાંની બધા રીપોર્ટ પર હતી. ડીંડાને પરેશાન પડ્યા નથી.

અમેરીકાની સરહદપરના પગ ફીકા

અમેરીકા હજી સરકારમા પગલા ભરવું નથી અને તટસ્થ રહેવાની [illegible] પર ટીકા કરતાં કોલમનીસ્ટોએ "ડરાવે" [illegible] તેના તા. ૨ જીના અગ્રલેખમાં જણાવ્યું

અમેરીકાની આ તટસ્થતાની સમયમુ પુરેપુરા [illegible] કરવી નહીં, કરવી બરાબર નીતી છે તે જે મુજબ બાકીની દુનીયાના બનાવના પ્રકાશ મા અમેરીકાએ કામગીરી કરવા નથી પણ હાલને સમયે તે નીતી બરાબરી નથી બીજું ઓર બબાદારી કારણપણ છે અને કબાડી બાજુ બરાબર નથી. ખુદ પ્રેસીડેન્ટ [illegible] જણાવે છે કે હાલને પ્રસંગ જો કમે બરાબર બાજુ કરીએ તા કબારી પેઢીની દરજ્જ કબાડે પેાતે કબાડીયા યા સમજ થવાની રહે અને તેમ થાય તેા કમે જે યુદ્ધ સામગ્રીથી ઇંગ્લેન્ડને બચાવે મદદ કરીએ છીએ તે કબારે બંધ કરવી પડે આ ઓર ગંભીર સવાલ [illegible] પણ અમેરીકાએ અત્યારે કાંઇ તેના ખુરશીના ઘસકરને જવા કરવા કેટલી જરૂર નથી પડતી અને તેના દરબાર કારણે [illegible] છે તે બધાને તરત કામે લાગી રહેશે અને [illegible] નીકાર નથી [illegible] ભણામા આવેલ સમુદ્ર દેશ તેના જહાજોને રક્ષણ માટે તેમજ વેપાર માટે સાકડા પીલ્લારમાં કયાં સુધી ઓંધાકાલે રાખશે!

સિંદી અને મલબાર સીપાઇઓનું બંડ

નાતાલ કન્ટીજન્ટ એસોસીએશનના આશરા નીચે આગામી [illegible] ભણાવા બરાબરી દેશના માટે સેંટ એન્ડ્રુસ [illegible] ફ્રેસ્ટન્ટ્રીટ, ડરબન બાદ સમાજ પેાતાનાના આવી છે. જેમાં સેલ્યવારથી દાંડી અને તમામ બરાબરી રાખીને બહાર આવવું તથા તારેાને બધે એવેા બંદેાબસ્ત કરવામા આવ્યેા છે.

જનરલ ક્રેમ્પનો ઇલાજ

જનરલ ક્રેમ્પ વાચનમમાં આવે ત્યારે જણાવ્યું કે આ પેટા ચૂંટણી આંખણે એકજ મુદ્દા ઉપર લડીએ છીએ, કે જેમાં છેલ્લાં ૧૦૨ વર્ષથી ગોરાને છે ત્યાં તે મુદ્દો બ્રીટીશ સામ્રાજ્ય માટે લડવાનો છે. જનરલ ક્રેમ્પે અંતમાં જણાવ્યું - મારે તો એવો પણ વિશ્વાસ છે કે, જે પક્ષના અધિકારીઓ દક્ષ એકજ મુદ્દો હોય અને તે મુદ્દો બ્રીટીશ સંબંધનો નાશ અને સ્વતંત્ર પ્રજાતંત્ર સ્થાપનારો હોય.

પત્રકારોની પરીષદ

પત્રકારોની પરીષદમાં સ્વદેશ ખાતાના મંત્રી મી. એચ. જી. નોરમ્સે જણાવ્યું કે આપણે સામ્રાજ્યાની છીએ કે કઈની નુ આફ્રિકામાં આપણે પ્રજાતંત્રવાદના વસીએ છીએ, અને તે પત્રકારો ની સ્વતંત્રતા કારીકર છે, અને તીયેતામાં જણાવ્યું કે આપણી પ્રજાની ઉન્નતિ તેની વાચા સ્વાતંત્રતામાં અને સમાચારી સ્વાતંત્રતામાં છે. પત્રકાર પરીષદના પ્રમુખ મી. વેન્કર બાદ એ પોતાના ભાષણના અંતમાં જણાવ્યું કે જે બ્રહ્મદી, તંત્રીલેખોના ઉપર આંકુશ મુકવા માંગે છે. તે પ્રજાને મુશ્કેલ બનાવવા માંગે છે.

[બીજા દેશોમાં પત્રકારો ઉપર આંકુશ મુકવામાં આવે છે. આજ તેને ગાંધજી 'હરીજન બંધુ' તથા 'હરીજન' આજ આપણે પત્રો ચાલુ કરવા પડયા છે. જો વેન્કર સાહેબના જણ પ્રમાણે તો હિંદુસ્તાનની સરકાર કે હિંદુસ્તાનના વર્તમાનપત્રો ઉપર આંકુશ મુકવાને તેને મુકવાના દક્ષતાજ રાખવા માંગે છે.]

દરજીનો આભાર

ફ્રોક્સબર્ગના ગાંધીજી મી. જોસ પી. મેદ તથા ડરબનવાસી મી. પી. એચ. પુરોષોત્તમ તેમના પ્રવાસ દરમ્યાન તેઓ તારકાલ્ય સાથે સુખરૂપ કરવાના તે તે બદલ્યુક્રીમ આભાર પરીષદો છે. મી મેદ હાલ ગુરમ ફ્રીસ્ટેટમાં રહેતી.

૩૫ વર્ષની સેવા

ટ્રાંસ્વાલ આફ્રિકાના (મિનરલીયલ કુલીઓ) એસોસીએશનને તેમની વાર્ષિક પરીષદમાં એકમતે એવો ઠરાવ પસાર કર્યો કે દરજીખાત વર્ષ ખાણી ખાણના માણસો સરકારે પકડવા જોઇએ

પાર્લામેન્ટ મળશે

યુનીયન પાર્લામેન્ટ તા. ૨૩ થી જાન્યુઆરીએ કેપટાઉન ખાતે મળશે. મિત્ર દેશોના મોરચા રીના ખાના પ્રધાન મંત્રી મળશે. ચાલુ તા. ૨૭ માર્ચ પછી બારી સરકારી ઓફીસો કેપ-ટાઉન ખાતે ખસેડાશે.

પુછડીઓ તારો

મોરોક્કોના ખાનાના ઓબઝરવેટરીને અમેરીકા થી ખબર મળ્યા છે કે દક્ષિણ આફ્રિકાના પાદરાના માટે ગાલના પાછળ પાછળ પુછડીઓ તારો દેખાશે. જે તારો હાલ ખગોલના અભ્યાસી પુછડીવાળો હોઇ અને હમેશાં સુર્યોદય પહેલાં એક ખાણ પૂર્વ દીશામાં દેખાશે.

ઓફરની ઝડપ

ડરબનમાં મેટરકારની ઝડપના ફરકાર થયો છે. સુપરીનના ગાયકાના ગાયકારે ઝડપની ઝડપ, ફ્લાઇની રપ માઇલ નક્કી થઇ છે. પણ ઝડપથી હાંકનારને બદલે દંડની સાહા થશે. દરેક મોટર હાંકનારે ધ્યાન રાખવાં આવશ્યક છે.

પોરબંદરમાં નવા મકાનની નવી યોજના

મવરનર જનરલના નેતૃત્વ નીચે દેશમાં નવા વરસમાં વધુ મકાન માટે ૪૦૦૦ કારખો વેપારી પેઢીઓ ઉપર મોકલવામાં આવ્યા છે તેમાં દેશનો ઘેટ ફાયદાવવામાં આવેલ છે અને તે સાંધેનો ઓર બાગ કાપાઓ માટી ઘુંટો રાખવામાં આવ્યો છે કે જેના ઉપર દરેક મકદીએ શું લખવું તે માટેની સુચના છે. ઓ યોજના મુજબ દરેક પેઢીના શેઠ અને નોકરે બધી સગવડ વાસે તે દરમ્યાન દર માસે ઓછા માં ઓછા પા. ૫ ૬ઁ માટે આપવાની ગારવી કરવામાં આવી છે. તેઓની આ ઓફામાં ઓછા મદદથી પા. ૨,૪૦,૦૦૦ ની રકમ ઉભેમાં ગારખાસ થઇ શકશે.

રાષ્ટ્રિય સેવા અર્થે ત્યાગ

ડોકટર જે. એચ. ડી. હનરેનબર્ગ જેમણે ઉમ્બુંજ ઓરેંજ હોસ્પીટલના ઓકસીજનાઇઝર તરીકે ની જગ્યા પરથી રાજીનામું આપ્યું છે જેમણે ઓસેવા જેવું પાણના મંડળની નીચે ઓરીજનર અને કમાન્ડન્ટ જનરલની જગ્યા લીધી છે. તેઓએ એક નીવેદનમાં જણાવ્યું છે કે મારો પ્રસારદ રીટાયર થયને થોડો સખત આરામ લેવાનો અને મારું આનંદી કામ સંભાળવાનો હતો પણ લડાના કરોકરીના સમયે આવનયા જણાયો એટલા માટેથી બનતા ત્યાગ ક જેથી મારે માટે હવે આરામનો સમય નથી દરમ્યાન પછીથી માલવર સુધી આફ્રીકનરો આવા કોકોકરીના બનવામાં કરો આવ્યા નથી. તેમજ આબારે જણાવ્યું. અને બાતરીક તોફાનો આપણી કોમને નાબુદ કર જેવો ભય પેદા થયા છે અને આ ભયા કામની ઉમરા ઓલવા એક પાણ કે મધ્ય બીકુમા થયું છે, આફ્રીકનર કોમની આકસ્મકતાના કુરનો ગાંધીજીએ ઠાંઠી ગાંધીજીએ અને તેમનાથી દેશપાધ્યા તેમના ત્યાગો અને આમ કેમાની રક્ષા છે. અને તેની સામે મોરચો માંડી રહ્યા ને આફ્રીકનરો પોતાના અને પોતાના ઘાંઘ બારસોના ઘરો સળગાવાની સલાહ કરી રહ્યા છે એને માટે તેના આગેવાનોને કેદની પુરવામાં આવે છે. તેમના ઉપર પ્રતીબંધો મુકવામાં આવે છે, તેમના ઉપર જાસુસી કરવામાં આવે છે. ઘરોની ઝડતીઓ, ધરપકડો અને દરેક પ્રકારની ખાટ પધારી રહ્યા છે. આફ્રીકનરો પાસે આજ આજ એક દેશ છે. અને બા બધા તેમના મા મોસેવા એક બાબજ એક કરવા દ્રઢ રહ્યો છે અને તેની આગેવાની સેવામાં મને અતીમાન છે.

ઇ. અ. મા ફીલ્મનો ઉપયોગ

સાઉથ આફ્રિકામાં ઘણી નવી ફીલ્મો બનાવવામાં આવી રહ્યા છે જેના સોમા ભાગને આરતી એપમાનનો મી એચ ફીટઝર બાબતી પ્રોમ્પ્ટ છે. બીજા ફીલ્મોમાં બરનાર્ડ શોની ભેજર બારબરા પણ છે.

ઇ. આ. મા ફીલ્મને આવકારી "કુરીન ઓલીવાઓયર"

ફ્રાંસે ઓબર દરબારે બાકુબાની કોયા ગોદા માં મોટી અને ઝડપી ચાલાની સ્ટીમરે કરીન ઓલીવાઓયર જે ૮૪૦૦૦ ટનની છે તે ગઇકા ચઢેલી સાબી મુલાકારી દરમ્યાન કેપટાઉન આવે છે. ગયા માર્ચ માસમાં તે એડનાન્ડીઓ સમુદ્ર એળંગી ન્યુયોર્ક જવા નીકળી હતી. ન્યુયોર્કથી પાછા ફરતાં રસ્તે ફ્રીટાઉન બંદર ઉપર બોમ્બ હતુ. એની સાથે રહેલ બારની કેપ્ટ બધીબાર ૫૫ સ્ટીમર નડી હતી એ હકીકતને બ્રીટીશના દરીબાજ બાબતી ચોપરીતાની સાબીતી તરીકે ગણવામાં આવે છે. તેના જવા આવવાની ખબરો ગુપ્ત રાખવામાં આવી હતી.

મરણ નોંધ

ગયા સોમવારે સવારે કરબનના મી. ગાંધી-ભાઇ જગજીવનદાસ ભાઇના નામ મી. ગોવનભાઇ ભાઇના માતુશ્રીના સ્વર્ગવાસ સમાચાર તાર મારફતે મળ્યા હતા. અમો તે બન્ને બાઇઓને બાતુશ્રીબાના દુઃખમાં દીલાસો આપીએ છીએ. પ્રભુ સ્વર્ગ તે આત્માને શાંતી આપો એજ પ્રાર્થના.

સજ્જનોની વ્યક્તીનાં સ્વર્ગવાસ

તા. ૩ જી ડીસેમ્બર ૧૯૪૦ ના રોજ જોહા-નીસબર્ગ ખાતે બોના પ્રતિષ્ઠીત, અને બાઇમાન વ્યક્તી મી. ગોવીંદજાઇ ડોસાભાઇનો સ્વર્ગવાસ સમેલ છે, અને તેજ દીવસે, અને તેજ કારણે સ્વર્ગસ્થના પીતાશ્રી બા પણ હિંદુસ્તાનમાં વતન રતન બોરસદ ગામે કેળવણીપ્રેમ કર્યો છે. મી. મોનીદાસ નાથાન બજારના ૨ બાજીમાં હતા, અને ટ્રાન્સવાલ ઇન્ડીયન કોંગ્રેસ સ્થાપક હતા, અને ટ્રાન્સવાલ કોંગ્રેસ સેવા સમાજના માલા ૧ હતા, તેઓ બોર્ડ ફ્રોક્સપાસ ખાતે ડાબાના બાઇમેન્ટર હતા, અને તાજેતર બાઇ સેવા સમાજના માલા ૧ હતા. તેઓ ૧૦ વર્ષ સુધી ડાબાના ૨ બાજીમાં ઉદાર દીલે સખાવતોને માટે બાબીતા હતા ૧૦ જેઓના અવસાનથી આપણે બાઇ ખોયો છે. તેમની બાંતીમ ક્રીયા ગઇ. બા દીલેબ્જરને રવાબાઇ બાબીને ઇશ્વર ધામે પ્રાર્થનાસભા સીનોડો જોબાઇ પાસ કરવામાં આવી હતી. અને ઝાંબીયા બેરાંગ્રેસ દ્વારા અને પ્રાર્થના મી. બી. એચ. પટેલે, તાર એસ જે. આપ્યો, કરવી હતી. શોકના ઠરા અને યુનાઇટેડ લીંગ્રેસ તેમની રવાબાન ચાલા બાં બાસ દીધા હતા. ટ્રાંસવાલ કાઉ બાર

સમાજના પ્રમુખ મી. આર. કે. કેપીટી પ્રસંગના શબ્દોમાં અંજલી આપી હતી. જેનું ન સંસ્થાના ઉપ-પ્રમુખ મી. પી. એચ. મોમી તથા બન્ય સંસ્થાના બાબીનાંઓએ બાજીબ્રબ્ધ કર્યું હતું. પ્રભુ કુટુંબીજનોને બાંધા બારબ્યો બોકાવવામાં બાબ્યા હતા. પ્રભુ સ્વર્ગસ્થના આત્માને અને તેમના પીતાશ્રીના. આત્માને શાંતી આપે. અમો સ્વર્ગસ્થના કુટુંબીજનો તથા સ્નેહી મંડળ, પ્રત્યે દીલસોઝ દર્શાવીએ બીએ.

ચર્ચા પત્ર

નેટીવોને થતી સજા

ગઈ કાલના 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન'ના અંકમાંથી.

સારાંશ.— ડરબનહર્સ્ટ ખાતે કોમીનલ સેટલમેન્ટના પ્રશ્ન ના કામનું અવલોકન કરતા તાજના પ્રોસીક્યુટર મી. એ. વી. કીલ્યનસન, કે. સી.એ કીધા કરતા જણાવ્યું હતું કે ૧૯૪૦ ના વર્ષમા દસ ગાન્ધીસોએ બુનના ગુન્હા બદલ મોતની સજા કરવામાં આવી હતી. તેમાં એક યુરોપીયન અને નવ નેટીવ હતા. એક યુરોપીયનને મોતની સજાના હુકમ થતા કોર્ટની તાજુદ્ધ લાગણીઓ ઉભરાઇ ઉઠી હતી. અને મોતની સજાના આજ્ઞાઓ ગેરવ્યાજબીપણાની લાગણીમાં દર્શાવેલ ૨૫ વર્ષ ૫૮ હતી જે હજુ સુધી ચાલુ છે પણ નવ નેટીવોને મોતની સજા થઇ તે બાબતે તો કોઇનો વાંધા પણ કરવામાં નહીં' જો સજા ઉપર દલીલ કરવા વકીલો જેટલા મોતની સજાથી વીરુદ્ધ છે તેટલાજ તે ગુન્હેગારોને આપી શકાય તેટલી સજાથી પણ વીરુદ્ધ છે. તેમના મતા મુજબ જે ગુનાઓ સામાન્ય રાજના ભોગ બને પડેલા હોય છે અને તેને સુધારવાનો પ્રયત્ન કરવામા નહીં આવે તો બાકી લાગ ના માટે જવાબદારરૂપ છે. પણ જે કારણ કરનારાઓ મોતના બનાવ માટે પણ બનતા કરી શકે તો માટે વકીલો જેટલો જવાબ દેવો જોઇએ. નેટીવ ગુનાઓ પણ જોઇએ પ્રમાણે નીરસકારને પકડવે કારણે પણ છે કે કેમ? આને બેમની સજા પણ સુધારવા માટે ઢીલી કરવામાં આવે છે.

આ સવાલ જે ખરો વજનદાર જેવો છે નેટીવોના સુધરવાની પાલજ ટાઇ ગઇ છે. નેટીવનુ શોણિતજ ગુન્હા કરવા માટેનું છે. કોઇ બનાવોના ગુન્હાઓમાં તદ્દન નિર્દોષ નેટીવ પણ એક પક્ષ કરવા ગયા પછરનો બનાવ મુકેલ છે તેની તરીકીજોજ તેનો મોટામા મોટો ગુન્હો છે. ચોરી,લબ્ધજુગારમાં એનો બીજો મોટો ગુન્હો. પાસ બૂક, પોલ ટેક્સ, મોકેયલમાં વગર રજાએ રહેવું એવા એની સંખ્યાબંધ ગુન્હાઓની બનાવ એ સવારથી બીજા સવાર સુધી ગુંચવાય કરેલો હોય તમાંથી તે બધે કહ્યો બારણ એટલે તને ગુન્હો શીખવાની યુનીવર્સીટી જેવો જેલમાં તો મધ્યજ છુટકારો બીજા કાર પણ બનાવ બજુબર પરંતુ બીલકુલ જેમાંથી કસ્ત સુધારો નથી એવા કારણરૂપ તરફાયી બારપુર અગત્યને આ વર્ષનું ગાજુબર બનતા ત્રાર કેટલાંક શું આ સ્થાની અહીંના સરકારે કે બહારની મોટી પ્રજા સમજતી નહીં હોય— જરૂર સમજે છે. પણ તેમની ઇચ્છા એટલીજ છે કે એ અમુક ગુન્હાની બદના કેળવાયાજ રહે તે ઇચ્છે, બાર બારણે મુકેલ છે. એક બનાવ ગુન્હાના બનાવો બન્યો તો બારણ કોઇને આવણ તે આવણ કેમ્પોજ બનાવ, અને આવરે પોતાનો બાકીબંધોની યોદ્ધી કોઇજ ચોરાનો બદલે ચોરાઓના ઘર પણ કાઢે અને બનાવ પણ કરાવ. બદલેલા કેળવણી આપ એ ગુન્હાથી દૂર રાખવાની યોજના કરે, જોખમું કામ અને ઓછા મજુરીના કરને બદલાવત કરે તો પછી એ ચોરી કામના જેવા કેસોનો પણ કાયદેસર થાય. અને તેવા કા તેને આપવા પડે તો ગુલામીનો બનાવ કાળ અને ચોરી બાબતોના બનાવોનાનું શું થાય?

એટલા માટે નેટીવ ગે તો મુખરે એવોજ નહીં' જણાય અને એને લાંબી સજા કરવા કરતા ઝાંસીને આપી ચાલાકી કેવો જોર ભારી દબાવ કામ છે. બાકી મી. કીલ્યનસનની સખી તદન બેરબાજબી છે.

પરચુરણ ખબરો

ઓલ ઇન્ડિયા રાષ્ટ્રીય કોંગ્રેસકમિટીના રીપોર્ટ મુજબ ગાંધીજી બબતે મુલાકાત માં બે લાખ રૂપીયાનું ખાદીનું વેચાણ થયું હતું.

• • •

બ્રહ્મદેશના સમાચાર મુજબ મી. રાજગોપાલને બજનથી ચાલતા પંખાનું પેટન્ટ લાધું છે. રીજવાડા બધા દીના કરી શકે એવી યોજના તૈયાર્યુ આ પંખાના કરવામા આવી છે.

• • •

પઠાનના રેલીયસ પ્રસ્ટરોટપુરના વાર્ષિક ... રીપોર્ટ મુજબ, તરીકના બીજા ભાગો કરતા, ગોદામાં ખેડતના રોગ ઘણુ નાબાલ્ય વર્ષ થયો છે. મોટાના નાસ્તના મુખ્ય કારણ પા., સોપારી અને તંબાકુનુ વાપરી ... મોટું કરવાની બાદરકારી છે. ગાંસીસથી પ્રપાટ વર્ષની ઉમર સુધીનાઓ ઇન્સરના રોગના ભોગે ભાગે ભોગ થયા પડ્યા હતા.

• • •

પંજાબની બાર મોટી સભાના પકડિત જવાહરે જણાવ્યું હતું કે મારી નામુમ ... કહું છે પરંતુ કેટલાંક ... લખી શકતો નથી કોઇનામાં મમતા પણ મને કાયમ નથી. આવેશ ... સાફ જાણું ... ને આજ લખી શકું ?' કોંગ્રેસ અને કહેવામા આવતા કરવ નથી ને અમારા ... બાપ ... મારે કોંગ્રેસની તાકાત પ્રમાણે સાધનોના ઠીક છે.

• • •

કલકત્તાનો સાઉથ આફ્રિકન પેપર ઓબ્ઝર્વરનો ખબરપત્રી જણાવે છે કે, પચ્ચા ટ્રેડ યુનીયનના કોંગ્રેસ બાજાના કામદારોના પ્રતિનિધીઓએ બ્રીટીશ કારીગરો, ઇસ્પીરીયલ અને લીટલટનના સામે પચાસ અસંતોષપ્રદર્શનો કરેલા આપવાનું પચન આપ્યું છે. કોંગ્રેસ જનતા તથા કોંગ્રેસ કામદાર વર્ગને ચડાવને ... આપવાને નીમંત્રણ આપ્યું છે.

• • •

ગુજરાત સરકારના નાણા પ્રધાન અને ભાવનગર રાજ્યના દિવાનબહાદુર મી. કેશવપ્રસાદ મુનશીના પુત્રો મી. સરસ્વતીના પ્રધાન ગુજરાતી કવી ડાલીસીટર થયા છે.

• • •

પંજાબ યુનીવર્સીટીમાં ઉંચા વર્ષના પરીક્ષા માં ૬૦ વર્ષનો બાપ અને તેની ૨૬ વર્ષના ઉંમરની કોકરી, બન્ને બી.એ.ની પરીક્ષામાં પાસ થયાં છે. ઘણા કોકરાંને પેર કોકરા પરણતા બાપકરાણી બાપ બાળ બાળ ગુમા કણકરા યુનીવર્સીટીના બી.એ.ની પરીક્ષામા પાસ થયા છે.

• • •

બરમુડાની સરકારે કેટલાક ભારતીય ઉતારુઓના દાખલેબેસી, પત્રો નથી પેસા કાર્ય કોંગ્રેસ તેમા અવાજોના સરકારે તે સામે બોલ્ય આવતા વિરોધ નોંધાવ્યો છે. બબરદારિક પ્રજાજનો ન્યુયેર ... કોંગ્રેસના સ્ટરે બજારે ... જવાના કર્યા. એમ કહેવાય છે કે તેઓને દેશ આવવા આવું આપવામાં આવ્યું હતું

• • •

... પ્રકરણોએ 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન'ને માટે ચોટ મોકલી છે તે બદલ દિરકારીએ ... સેલર્સ આપ મી. પટેલ, ચોકલબાર મી. ... પુરુષબ્રા, ચોકલબાર મી. પ, ... ચોકલબાર મી. ...

વિરોધ સભા

ગાયુસુગીના આઝાદીના સ્વપ્નમાં આપણો ... બાજમ બાય કરવા કોંગ્રેસના ... ઠરાવોના ઠોંબાકના નકાર્યા ... ગુરુ ... ...

નવલ કથાઓ અને બાળ સાહિત્ય

નવલકથાઓ તથા વાર્તાઓ

સોરઠ રાણી	૫	૬
સોરઠ સતી	૨	૦
સૌરાષ્ટ્રની રસધાર (સૌરાષ્ટ્રની દંતકથાઓ દંત કથાનો સંગ્રહ) ભાગ ૧	૩	૦
સ્નેહ લહરી	૭	૬
સમાજની વેદીપર	૪	૬
સ્નેહ સંગમ	૪	૬
કલ્યાણ યાત્રા	૩	૬
પ્રભાત પ્રકાશ (ટૂંકી વાર્તા)	૫	૬
વાર્તા અને બીજી વાતો	૩	૬
પ્રેમ યાત્રા	૫	૬
પ્રિતમની પ્યાસ	૩	૦
રવા કારણો (ટ્રાજેડી)	૬	૦
ગ્રાજેડીઝ	૪	૬
મંદારમાલા (નવલીકા સંગ્રહ)	૨	૦
પ્રિયતમા	૨	૦

ઐતિહાસિક કાદંબરીઓ

જંસરી (ર. મ. દેસાઇ કૃત)	૫	૦
ભોજની ભવિષ્ય	૫	૬

બીજાં કેટલાક નવાં પુસ્તકો

બારકા (નોવેલ)	૫	૦
પ્રકરણ પાંચ	૧	૦
પારસી વાકહારી વાનગીઓ	૧	૬
અમિબાનું ચાર્ટ (નકશો)		૧
સોળ સતીઓ	૩	૬
રસધાર	૩	૦
અરજીનો ચાર્ટ ભા. ૧–૨–૩– એકની કિ.		૦
સ્નેહ લહરી	૧૧	૬
સોનેરી ચુકુક	૧૧	૦
ગ્રેહ સજાવટ	૧૭	૬
હાસ્ય રસાંક	૧	૦
ગ્રેજેડીઝ પર પ્રકાશ	૨	૦
દુર્ગેશ નંદીની (નોવેલ)	૫	૦
કરી નારાયણ (નોવેલ્સ નોવેલ) ભા. ૧	૫	૬
,, ,, ભા. ૨	૬	૦
નહોય ભાગ્ય રસ ભરેલા ગ્રેહોનો સંગ્રહ અમે ગાયે	૧	૦
જીવન પ્રકાશ	૧	૦
જીવનના પ્રતીબિંબ (નોવેલ)	૩	૬
પ્રેમ વાર્તાઓ (અનુવાદક મહાદેવ દેસાઇ)	૪	૦
પ્રેમનો દંભ (ટોલ્સટોય કૃત નોવેલ)	૫	૦
બીરેલા દ્વારે (નોવેલ)	૫	૦
ગ્રાહકોનો પ્રવાસ	૧	૬
કાકાની ચશ્મી (મુનશીકૃત નોવેલ)	૬	૦
કર્મયોગી રાજેશ્વર (ઇ નોવેલ)	૫	૬
ભગા કારીગરીનું શીક્ષણ ભાગ ૧	૨	૬
,, ,, ,, ભાગ ૨	૨	૬
ફ્રીબેલ (ગ્રાજેડી ચારે વાર્તા)	૧	૦
કમાલ પુંડળા (નોવેલ)	૪	૬
ગુજરાતી વેપાર	૩	૦
ગામડાની ગ્રારે (ગ્રાધીન ગામડાની સ્થીતી વર્ણવતું)		૬
જગતનો ગ્રાવતી કાલનો પુરાણ (ટોલ્સટ ગ્રા રચેલાનુવાદ)	૨	૬
જવાહરલાલજીની જીવન કથા	૧૨	૬
રાષ્ટ્ર ભાષાનો ગુજરાતી કોશ (હીંદી-ગુજરાતી)	૧	૦
જીવન ધર્મ કે કરાર (નોવેલ)	૩	૬
જીવન સ્વપ્ન (નોવેલ) રોમારોલાં	૪	૦
જાતા અને બીજી વાતો	૩	૦
વિનોદ વાટીકા (હાસ્ય નોવેલ)	૫	૦
ગ્રોથેલ્લોનો ઇતિહાસ (ટ્રાજેડી)	૭	૬
હિંદીમેં ૬૦ પરસકા ફોંગ્રેસકા ઇતિહાસ	૭	૦
કવિતા માલા અને બોધવચનો	૫	૦
ઇવનહ પ્રકાશ (અર્જુન કેરવની ગ્રંપાર		

ગાંધીજી દંપતિના ફોટાઓ—ગ્રાજે ગ્રી પુરુષોગ્રે પરવા પછી જાપુવા ગામડે ગાંધીજી ગાત

કીમત સા. ૬.

બાળ સાહિત્ય

કેટલાક પઢીગ્રો	૪	૬
ચિત્રોક્ષ (ગ્રોટી છોકરીગ્રો માટે ગીતો)	૧	૬
સુરપ્રાનો પુત્ર	૧	૦
નવા મીતો ભાગ ૧ લો.	૧	૬
,, ,, ભાગ ૨ જો	૧	૬
નક્ષત્ર માલા (બાળકો માટે "ગોળનો ગ્રોળ")	૧	૬
નાની બેન વાર્તા	૨	૦
પુંડરીકના પરાક્રમ	૧	૬
માથી પુરાણ	૧	૬
પુલકાકલમ	૦	૬
પુરસદ પળાત ગાત્રપાનું ગાન	૧	૦
બાપુની કુમ કાંડી કુમ્પનું પાંજણ	૧	૦
બાળ નેપોલીગ્રન	૧	૬
બાળ કુજ ટાગોર	૨	૦
બાળ કથાવલી વાર્તાગ્રો	૨	૦
બાળવાર્તા ભાગ ૨ જો	૧	૦
ભારતીહાસિક મહાન પુરુષોની કથાગ્રો	૧	૬
મારી જીવન કથા (ગ્રાત્મકથા)	૧	૬
મુખો અને બીજી વાતો	૧	૦
રીતિ રીતિ ભાગ ગ્રને નોગ્રાખાની વાર્તા	૦	૬
વનો અને કુબાગ્રા	૧	૦
વિકરાળ વન	૨	૦
સગરસ (રમુજી પુસ્તક)	૦	૬
હીરૂગ્રાબની બાળ વાર્તાગ્રો	૨	૬
હાલરડાં	૧	૪
હીરા મોતી	૦	૬
મુકામ અને રીવલી	૧	૬
બાળ વાર્તા વિનોદ	૨	૦
બાળકારી	૧	૦
સમપુરો	૨	૬

ગુજરાતી શાળાઓમાં ચાલતાં પુસ્તકો

	પ્રાઇ.	ર્
બાળપોથી	૦	૬
૧ લી ચોપડી	૦	૯
૨ જી ,,	૧	૦
૩ જી ,,	૧	૩
૪ થી ,,	૧	૬
૫ મી ,,	૨	૩
૬ ઠ્ઠી ,,	૨	૬

નવયુગ ગ્રંથનમાળા

૩ જી ચોપડી	૧	૬
૪ થી ચોપડી	૨	૦

મળવાનું ઠેકાણું:—

Manager Indian Opinion,
Phoenix, Natal

શીક્ષક જોઇએ છે

સુરત હિંદુ ગ્રેન્ગ્લો વર્નાકયુલર સોસાયટી, કરબન, નાટાલ, તરફથી ચલાવવામાં આવતી ગુજરાતી સ્કુલ માટે એક શીક્ષકની જરૂર છે. નીચે મુજબની સગવડ ધરીકત સારી ગ્રેગ્યતાવાળે જરૂર કરવી.

(૧) ગુજરાતી શીક્ષણ વિષેનો અનુભવ.

(૨) શીક્ષણ તરીકેનો અનુભવ.

(૩) શાળા ઉપયોગી બીજા વિષયોની જાણીતી.

(૪) અરજદારે કેટલા પગારથી કામ કરવા રાજી છે તે અરજીમાં જણાવવું.

(૫) અરજી તા. ૨૬ જાન્યુઆરી ૧૯૪૧ સુધીમાં (મેનેજરનો કોમ તેર તે ગ્રોકવા) નીચેના સીરનામે મોકલવી.

ટી એન ભુતા, (ગ્રોનરેરી)
પો. ઓ. બોક્સ ૬૭૧
ડરબન, નાટાલ.

Phone 43 P. O. Box 25

NORTHERN TAILORING Co.

CIVIL & MILITARY TAILORS AND ALL KINDS OF GARMENT MAKERS.

SUITS AND COSTUMES MADE IN THE LATEST STYLE.

WE SPECIALISE IN HIGH CLASS TAILORING.

OUR PRICES ARE TO SUIT THE TIMES.

TRY US WITH YOUR NEXT ORDER

MAIL ORDERS SPECIAL ATTENTION.

ટ્રેનાય રન ટ્રાંસવાલમાં તમારો મુદ કયાં શીવડાવશો?

નોર્થરન ટેઇલરીંગ કુમ્પની

તમને આપ-દુ-ડેટ સ્ટાઇલનો જયા કરજને સજતું ડ્રેસ કામ કિફાયત ભાવે અનવા આપશે.

ટાવલ ગ્રોડર મારે ખાસ ભલામણ છે.

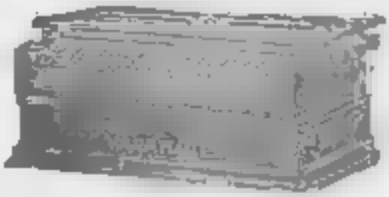
કંટ્રોલના ગ્રોર્ડર સુપર ખાસ ધ્યાન આપવા આ આવે છે.

53 MARKET STREET,
PIETERSBURG,
N. TRANSVAAL.

આવો પધારો જુઓ

અને

તમારા માનીતા વાજીંત્રો અને રેકોર્ડઝ ખરીદ કરો

વાજીંત્રો— હારમોનીયમ. ઓર્ગેફોન,
વાયોલીન, બેન્જો મેન્ડોલીન.
ગીતાર, ઝાઝ આઉટ ફીટ, ફલ્યુટ વિગેરે.

રેડીઓ—"હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ."

નીચે મુજબના ફીલ્મી રેકોર્ડના સેટો સ્ટોકમાં ખરીદી વાસ્તે તૈયાર છે.

(૧) જીવન પ્રભાત,
(૨) વીદ્યાપતિ,
(૩) રોમેન્ટીક ઈન્ડિઆ,
(૪) નીર્મળા,
(૫) ભાભી,
(૬) અછુત કન્યા,
(૭) જાગીરદાર,
(૮) વચન,
(૯) ચેલેન્જ,
(૧૦) હીઝ હાઈનેસ,
(૧૧) સાવીત્રી,
(૧૨) મધર ઈન્ડિઆ.
(૧૩) ગોપાલ કૃષ્ણ,
(૧૪) દેવદાસ,
(૧૫) ધુપ છાઉ,
(૧૬) પ્રેસીડન્ટ,
(૧૭) નીરાલા હીંદુસ્તાન,
(૧૮) ઓર્ગેફોન સીંગર,
(૧૯) ૩૦૦ દીવસ પછી,
(૨૦) સંત તુલસીદાસ.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ હારમોનીયમ (હાથના, પગના, હાથપગ સાથે ચોર્ટેબલ).
,, હચીન્સ. ઓડીયન, જેનાફોન, મેગફોન ઈન્ડિઅન રેકોર્ડઝ, ફીલ્મી રેકાર્ડ.

મળો યા લખોઃ

ગોશળીઆ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ,
૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ. ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

RADIO RECORD TRADING Co.

38a MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG,

and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

પ્યારે ફકીરાલ

N. 16215 માલિકે દુનીયા કેમ.
„ 16232 જો મીલે દિલસે દિલ રબસે.
„ 16243 હકકે મે આજ એહમદે આવે
„ 16250 દુશ્મનાર મુસલમાનો.
„ 16273 ચોદ દીલકો તામન્ના.
„ 16289 કુરબ્બાન પરો.
„ 16227 મોહમદ આલી કવાલ-૧-૨.
„ 16205 ચોરી ચોરીસે મીલુગી.
„ 16304 આન પડી દરબાર ખલમ મોરી.
„ HMV નક્શા મદીના.
„ HMV પુખારે કમે જના.

માસ્ટર કુદીરૂદ્દીન

N. 16239 ઝાખાં પર જી કરે ઉલકત.
„ 16037 એ ઇશ્ક કહી યે ચલ.
„ 16043 દેખા મુઝે મુલ્લુ મેં.
„ 16068 આવ કે દુસ્તે જના.
„ 16163 નામ પ્રીરે કવ્વા કરો.
„ HMV પુકારતે આવાહ.

કુબ્બે અહલમ કવ્વાલ

N. 16203 વલ્લ કે ઝાખાસે નરબર.
„ 16230 પુરા રબ્બે મેરી પુરાદ.
„ 16241 તસ્વીરે મોહમદ મેરે દીલમે.
„ 16279 ઉસને દરવાજે પર.
„ 16293 આજ ખુશાદી દીલકી મગીને.
„ HMV અરબોમા મુસલમાનો.

મોહમદ બાલીલ કવ્વાલ

N. 16003 પાયે નાજલ બાવો બારી.
„ 16014 ગલી પીનમદ.
„ 16049 બાબવહ દત કામુને.
„ 16132 વસ રબ્બ તબરી જના.
„ 16221 આવા મુજે પીબા કે.
„ 16249 મોહમદ હસરેમે દુલહ બનકે નીકલેગે
„ 16288 પ્રેમ તુજે સમજાવે.
„ HMV અહમદે મુરસલ.
„ HMV હમારા પીરસબાકા

કાલુ કવ્વાલ

„ 16015 જો દેખું રબ્બે મુસદ્દા.
„ 16064 બસ ચોટ કોડ.
„ 16071 મોરી મોરી બાવોસે.
„ 16169 સાલમ ઉસપે દુસ્સે હકને.
„ 16306 કમસે મેરી સોડ કિસ્મત જગાડ જાયેગી.
„ HMV બીજ આતમર મુજસે.

માસ્ટર અબ્દુલ રજાક

F.T. 12857 મુસા સમજે યે અરમા નીકલ.
„ „ 12912 દીલમે નજરેમે વો દુસમાને.
„ „ 12998 મે કર્યા દુલહન બાકેકી બાવી
„ „ 12213 પુજા દો બબસે ગુજકે.

કલ્લનખાન એન્ડ પાર્ટી

F.T. 12215 કે હરી કે રૂકે મુસા આકા તેરી મલી.
„ „ 12860 મે તો હીર બાપ બાર તોબે.
„ „ 12917 ઇસ તરફ બના ?
„ „ 12719 મજલુમ કા હક કે આલમ પર.

રાસીદ અહમદ કવ્વાલ

F.T. 12710 કરે મુશકીલ આસાન.
„ „ 12168 મેર ય કર કે ગુલજાર.
„ „ 12218 આર બુ કે દીલમે દુસ્તને બારગા.

માસ્ટર અમીર બબ્બસ

G.E. 17015 બસકે સરવર.
„ „ 17016 યે રસુલે પાક કી શાનમાન કે
„ „ 17017 હસ્ર કે તુ દુસ્તા કે તુ.

અબદુલ આજીઝ ખાન

G.E. 2211 સ્વસ્વાહ સ્વસ્વાહ
„ „ 2210 વો આવે ખુતો કે બીજા રેને નાને

એ. હકરાબુદ્દીન

G.E. 288 મુન મુન મુન મુન.
„ „ 437 જોબન કી બોલી.
„ „ 743 કાસીમ કે મુસતે બાકે કો.
„ „ 2111 દીનકા દેખા પલબા.
P.E. 7 મોજીઝા હાથ મે તરેયા કો બીજાના
„ „ 23 સાહદત હજરત હાસન.
„ „ 27 સાહાદત હજરત બીબાસ.
R.L. 310 અંદા મદુદા યા મોજીઝા.

ગુજરાતી રેકોર્ડ

સુરે. વાસીન (૪)
„ મુસાફ.
„ રેહમાન.
„ બાકર (૨).
„ મોહમદબીબ.
„ બાનાસ.
„ આગાસ

હાસ્ય સેટ

ચારીન હરકાદ (૧) નૂરે મેહદત (૧)
બીમ્બ મંગસ (૪) કહમાની મંગસ (૩)
બલબ કુમાર (૨) લાદી સુખનવા (૨)

દર મહીને નવા રેકોર્ડ અમારે ત્યાંથી આશે. તેના દર મહીને કેટલોગ અમારે ત્યાંથી મંગાવી લેશો.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE COLUMBIA and "TWIN"

સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકૉર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીલાલ એન્ડ રાજકુમારી

N 15303 નવી બનસી બજાવી બ.
„ *15308* અંતરનાં બારણાં ઓક ફુલ ફેમ્યું.
„ *15309* સંદર બ્યો.
„ *15311* ના બા.

કાસમ અને સમાબાઇ

N 15327 દુ તમારી રાધીકા-ધીનો ખેલ
„ *15328* તુંના ઢાકને બારે સેતર
„ *15331* વિપદન પારણા શીરપર વરસે.
„ *15342* રીસાયેલી રસીકાને નજરથી ઘાયલ નજર કરી છે.
„ *15344* પ્રભનો પકકાર બાત્ર ૧ લો અને બા ૨ જો.
„ *15312* નબાણુંનો પકકા.

N 15314 બાબનો નાચ બા ૧-૨.
„ *15320* [illegible]

માસ્ટર ચમપક એન્ડ પાર્ટી

F.T. 5909 જસુબાનું રસોબ
„ „ *5911* પંચમ બાજ પ્રબાત
„ „ *5915* સરાબીનો સંગાર બાગ ૧-૨
„ „ *5946* સાજ પરનાને તીરે.
„ „ *5950* રહસ્યબન્ધન બા. ૧-૨
„ „ *5956* કાલીદાને પ્રહો.
„ „ *5937* બાગનું ઘર.
„ „ *5930* બિજરત બાગ ૧-૨.
„ „ *5952* મુકો પાબરદો.
„ „ *5954* બાને મુકો.
„ „ *5740* ફુલ દીબ્યા દુ બધની સાજન
„ „ *5747* પાર્લ્વ ઝનેશ્વર દર્શન દીજે.

GUJARATI DRAMA SETS

બબરૂ	કુમાર	(૩)	રેકૉર્ડનો	સેટ.	
સીતા	બાબ	(૩)	„	„	
રાબુ	દેવી	(૩)	„	„	
શકુંતલા		(૪)	„	„	
વીર	રાજા	(૧)	„	„	
બેસબતેારસ		(૩)	„	„	
રોહ	સબામણ	(૩)	રેકૉર્ડનો	સેટ.	

પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનું નાટક		(૮)		
નરસિંહ મહેતા	(૩)	રેકૉર્ડનો	સેટ.	
વટીજનો વારસો	(૩)	„	„	
બ્રજનારાબણ	(૩)	„	„	
બનરાજ ચાવડો	(૫)	„	નાટક	
બબબેર સતી દૂંઢો	(૩)	„	સેટ.	
બીકૃષ્ણ જન્મ	(૨)	„	„	

FILM RECORDS IN SETS

મરીબડી લેાપ (૫)	નીરબલા (૪)	મારી બાંબ (૩)	જમાના (૩)
બાબા (૫)	બસબાફોન સીંગર (૪)	રંજનબ (૧)	કુરબાન (૫)

બારતી *F.T. 5346* રબાવતારની બારતી. *F.T. 5231* શ્રી સબનારાબણની બારતી.
F.T. 5191 શ્રી બહાદેવની બારતી.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તું મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેાગનલ સ્ટ્રીટ. જોહાનીસબર્ગ. 1056

"શુદ્ધ ઘી"

વલસાડ પ્રાંતમાં પ્રથમ પ્રકારનું ગામ, જે. આહીર મીરના અંગલર્ડ વેરાગર અપરાજ અવજીની કેમરીની બનાવેલ "શ્રીમંત" બ્રાન્ડનું (શુદ્ધ) ઘી.

અમારે ત્યાંથી બેાસ પ્રમાણમાં મળશે.

બાર આને પુરેા વા સવેા:

સાથેય ફાર્કિસના મેાલ ગેરન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન્ 6, Cross Street, DURBAN

6, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન. SAMJEE DEVSHI & SON 123

'Phone 2-6235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent,

16 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ વહાવનાર અને કમીશન એજન્ટ,

પેકિંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ ઓફસ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 1134

M. H. DESAI,

એમ. એચ. દેશાઇ.

હોલસેલ ફ્રૂટ વેપારી.

અમે દરેા જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ કુનીજનના ગેાઠ પણ બાજમાં C. O. D. થી સારૂ પેકિંગ કરી મેાકલીએ છીએ.

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 1136

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

ડેસ્ક્સ, બર્મા-શેવમ, બેડસ્ટેડ્સ, ડ્રેસીંગ ટેબલ્સ, સાઈડ બોર્ડ્સ, ઓફીસ ટેબલ્સ, ડાઈનીંગ ટેબલ્સ, ટેબલ્સ, ચેરસ, સી ટેબલ્સ, સાયકલ્સ, રોપ સ્ટીચીંગ અને ફીલ્ડીંગ ચિકેરે, તદ્દન ફીફામાં અને ખરીદી કરીને આપ મેળવશો તેા નહિ

ઓફસ, ડેબલ અને કીચન ફર્નિચર

જે કામની ફરમાઈશ નીચે ટેબલા પામ છે. તેનેા ચોક્કસ હમેશ તૈયાર રહે છે. આપ ફેાનદ્વારા ઓર્ડરેા આપશે તેમજ મંગાવેા અને તૈયાર આવશે પધારેા.

L. MISTRY,

5 KORT STREET, : : : : : JOHANNESBURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2525. 1056

કીટીંગસ

પાવડર

ઘીવી, મકાઇ, ચાંભેા, કંપારા, મારી, વંદા ચિકેરે મરતા જંતુઓનેા

નાશ કરે છે.

કીટીંગ્સ પાવડરના ટીન મળે છે. 1134

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices special attention given to all consignment orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જનરલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ વહાવનાર

અમે આપકંટ્રીના ઓરડર ખાસ કેયરફેપ રાખી સારેા માલ C.O.D. થી મેાકલીએ છીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 1100

જુના અને જાણીતા ફરમાસુ મીઠાઈવાળા અને પાકેા બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકેા

પંજાબી સાલમ મરડ ચિકેરે બીજા પાકેા ઓર્ડર આપવાથી મળી શકશે.

અમારી રીતના ઉત્તમ બનાવેલું બધા જાતનું કરીયાણું, અથાણાં, મરચા મસાલેા ચિકેરે પેાસ્ટ બધામાં મળશે.

વધુ બાહુના માટે હમેશ વા મળેા

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-5577. 134 KORT STREET JOHANNESBURG. 135

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી ૧૯૪૩ જાન્યુઆરી	હીજરી ૧૩૬૨ પેાષ	મુસલમાન ૧૩૫૮ રજબ	પારસી ૧૩૧૨ શેહે. મહીનો	સુર્યોદય કા. મી.	સુર્યાસ્ત કા. મી.
શુક્ર	૧૦	સુદી ૧૨	૧૧	૮	૫-૧૦	૬-૫૭
શની	૧૧	,, ૧૩	૧૨	૯	૫-૧૧	૬-૫૮
રવી	૧૨	,, ૧૪	૧૩	૧૦	૫-૧૨	૬-૫૯
સેામ	૧૩	,, ૧૫	૧૪	૧૧	૫-૧૨	૬-૫૯
મંગળ	૧૪	વદી ૧	૧૫	૧૨	૫-૧૩	૬-૫૯
બુધ	૧૫	,, ૨	૧૬	૧૩	૫-૧૪	૬-૫૯
ગુરૂ	૧૬	,, ૩	૧૭	૧૪	૫-૧૫	૬-૫૯

ગ્રેનર એન્ડ વર્થ

લીમીટેડ..

કલીયરીંગ, શીપીંગ, ઈનશ્યોરન્સ

અને ફોરવરડીંગ એજન્ટો.

દરેક બાબતો બહુ સહેલાઇ અને સરળતાથી ઠેરવી ફેરવી શકાય તેવી અપ-ટુ-ડેટ સગવડો વાળાં બોન્ડેડ વેરહાઉસોના પ્રોપ્રાયટરો, બોન્ડેડ ટીમ્બર યાર્ડ.

ખાસીય આફ્રિકાના સધળા બંદરોપર અમારા પ્રતિનિધિઓ છે.

તપાસ કરી ખાત્રી કરો.

LOURENCO MARQUES.

Avenida da Republica, 32

Telegrams "PRODUCE" P. O. Box 206.

Telephones 574 and 1173

The "FRIENDS of INDIA" SERIES

Short biographical sketches of eminent men, who have laboured for the good of India.

Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece.

[illegible]
Mrs. Annie Besant.
Allan O. Hume.
A. M. Jaya.
Dadabhai Naoroji.
[illegible]
Rahimtoola M. Sayani.
Lala Lajpat Rai.
Jahwer Chandet Vidy[illegible]
V. Krishnaswami Aiyar.
Babu Surendranath Banerjea.
Sir William Wedderburn
[illegible]
Henry [illegible]
[illegible]
Kristo Das Pal.
[illegible]
Shaikh Chintadigh.
W. C. Bonnerjee.
Charles Bradlaugh.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Nawab [illegible]
Dahrumji [illegible]

Price: One Shilling Each

APPLY:

MANAGER, INDIAN OPINION,
PHOENIX, NATAL.

Golden Number

OF

"INDIAN OPINION"

SOUVENIR OF THE

Passive Resistance Movement

1906—1914.

Price : Two Shillings.

to be had from:—

Indian Opinion,

Phœnix, Natal.

Books for Sale.

The Story of Ramayana [illegible]

[illegible] 5/-

ESSAYS ON INDIAN ECONOMY—By Mahadev [illegible] Price 4s 6d.

ESSAYS ON INDIAN ART, INDUSTRY AND EDUCATION — By E. B. Havell Price 5s.

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS.— By [illegible] Price [illegible] 4s

From: The Manager,
'Indian Opinion'
Phoenix, Natal.

Indians In South Africa

Helots within the Empire

and

How they are Treated.

By Henry S. L. Polak.

Price 2s.

To be had from:—

THE MANAGER,

INDIAN OPINION,

Phœnix, Natal.

THE
MANUFACTURERS
Offers You Security
LIFE Insurance provides financial security—its possession means freedom from fear of privation for yourself and for your loved ones.

LIFE
INSURANCE COMPANY
HEAD OFFICE:
TORONTO, CANADA.
Established 1887

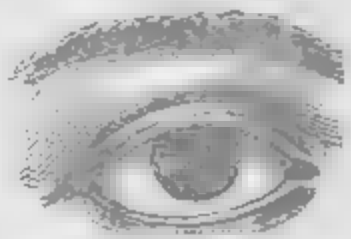
D. M. SEEDAT
Representative.

Chief Office for Natal.
328, STUTTAFORD'S BLGS.
DURBAN.

D. PATCHIAPPEN
Representative.

ACTING MANAGER: B. BARRETT.

Indian-African Line
ઇન્ડિઅન આફ્રિકન લાઇન
કલકત્તા જનારી સ્ટીમરો
કલકત્તા જનારી સ્ટીમર જાન્યુઆરીમાં ડરબનથી ઉપડવા વધી છે.
પા. ૩–૩–૦ ડીપોઝીટ મોકલવાથી મુસ્તરની ટીકીટ રીઝર્વ કરી શકાશે.
કેબની ટીકીટ મળવાની અગર ૨૪ કલાક સ્ટીમર ઉપડવા અગાઉ પડી રહેશે.
વધુ વિગતો માટે લખો યા મળોઃ
BASSA Ltd,
124 Commercial Road,
DURBAN.

BE FAIR TO YOUR EYES AND TO YOUR POCKET!!
Don't risk eye-strain, let our expert opticians test your eyes.
Should you need eye-glasses, South Africa's largest and most up-to-date Optical Factory is at your service.
Our reputation is your guarantee,
ESTABLISHED 1896.
KATZ & LOURIE LTD.
"DIAMOND CORNER"—KLOPP & MARKET STS., JOHANNESBURG.

Printed and published by Maganlal M. Gandhi [illegible], Natal.

INDIAN OPINION

Founded by
-MAHATMA GANDHI-
-IN 1903-

No. 3—Vol.—xxxix. Friday, 17th January, 1941. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

Passive Resistance

"The law-breaker breaks the law surreptitiously and tries to avoid the penalty; not so the civil resister. He ever obeys the laws of the State to which he belongs, not out of fear of the sanction, but because he considers them to be good for the welfare of society. But there come occasions, generally rare, when he considers certain laws to be so unjust as to render obedience to them a dishonour. He then openly and civilly breaks them, and quietly suffers the penalty in their breach. And in order to register his protest against the action of the law-givers it is open to him to withdraw his co-operation from the State by disobeying such other laws whose breach does not involve moral turpitude."

GANDHIJI.

સત્યાગ્રહ

"કાયદાને માન ન આપનાર, કાયદાને ચોરીથી માન્ય કરતો નથી, અને શીક્ષામાંથી બચવા પ્રયત્ન કરે છે; આમ આદરશીલ વીરોધ કરનાર કરતો નથી. તે હમેશાં જે રાજ્યનો હોય તે રાજ્યના કાયદાને માન આપે છે, નહિ કે કરાવેલી શીક્ષાના ભયને લઇને, પણ, કારણ કે તે માને છે કે સમાજના હિતમાં તે સારા છે. પણ એવા પ્રસંગો ઘણું ખરૂં ભાગ્યેજ આવે છે, જ્યારે તે માને છે કે અમુક કાયદા એવા અન્યાયી હોય કે તેને માન્ય કરવા એ કલંક છે. ત્યારે તે વગર વેર રીતે અને સભ્યતાથી તેનો ભંગ કરે છે અને તેનો વિરોધ કરવા માટેની શીક્ષા શાન્તિથી ભોગવે છે. આમ કાયદા બનાવનારના કૃત્ય સામે તેનો વિરોધ નોંધાવવા માટે, એવા બીજા કાયદાઓ કે જેના ભંગથી સદાચાર બુદ્ધી ભ્રષ્ટાય નહિ, એને ન માન આપીને, રાજ્ય સામેનો તેનો સહકાર પાછો ખેંચી લેવાનું તેને માટે તે ખુલ્લું છે."

—ગાંધીજી.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

જાન્યુઆરી તા. ૧૮ના અરસામાં સ્ટીમર મુંબઇ જવા રવાના થશે.
સલુન તેમજ ડેક પેસેંજરો લેવામાં આવશે.

દરબન આવ્યા પછી તમારો માલ તથા યુનીયન કાઇનલાઇન રેલ્વેરાત મુજબ નાણા સાથે લઈ જવા વિગેરે સંબંધી હકીકતો મળવાથી બરોબરસર કરી આપીશું.

કાગળના ઉપર તમારું નામ તથા B. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રો) લીમીટેડ

હીંદી પેસેન્જર એજન્ટ.

ડેક ટીકીટ હિંદુ બીસ્કી સાથે પા. ૧૪ ૧૨ ૦.
,, ,, મુસલીમ બીસ્કા સાથે પા. ૧૫ ૫ ૬.
,, ,, બીસ્કી વગર પા. ૧૧ ૧૪ ૬.
સેકન્ડ કલાસ સીંગલ બિસ્કી વગર પા. ૩૩ ૬૫ ૦.

સ્ટીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ટીકીટના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

Phone 2-0432. Tel. add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.
390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,
No. 4, Kort Street, Johannesburg.
'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.
Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE
—COMPANY, LIMITED.—

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ હીંદી પેઢી જીવનીમાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસો, કામદારોને વગેરે જાતના વીમાઓ, સાધારણ વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતારવાની તકલ્લ છે. હોટી કંપનીને ચૂકવવું એ દરેક દીંદીની ફરજ છે

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue
DURBAN.
Telephone 2-5845 Cen.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ હવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13,
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street,
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478.
P. O Box 3541.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE

Principal Representative For The Union Of South Africa.

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM, RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL

PHONE 21000 CORNER PIM & GREY STS.

SITUATED IN THE HEART OF DURBAN'S BUSINESS AREA

EUROPEAN & INDIAN MEALS

MODERATE TARIFF

BOARDING & LODGING BY DAY, WEEK OR MONTH.

THE EPIC FAST

(By Pyarelal)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.

920 Pages Price: 3s 6d

Obtainable From The Manager

INDIAN OPINION, Phoenix, Natal

ડીફતન ડી કિતા

અંગ્રેજી ૬ ગુજરાતી

આ ડીક્ષનરી મહાત્મા ગાંધીજીની સુચનાથી ઘણીજ પદ્ધતીસર જોડણી પ્રમાણે સુધારા વધારા કરીને બનાવેલી છે વિદ્યાર્થી આલમ માટે તે ઉપયોગી થશે અને ઉપયોગી છે. તેને અંતે પરિશિષ્ટ આપેલ, દરેક, મોટા શહેરોની જરતી, મોટી દુકાનોની સંજ્ઞા, વજન, માપ, દેશનો, વિગેરે પણ વસ્તુઓના સમાવેશ કરેલ છે.

પાકું પૂંઠું પાના ૮૪૮ કિંમત રૂપી ૫.

Manager, "Indian Opinion" Phoenix

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

	Rs	As
Lectures from Colombo to Almora	1	0
Jnana-Yoga	1	12
Raja-Yoga	1	4
Karma-Yoga	1	4
Bhakti-Yoga	1	4
Karma & Bhakti—Yoga (in one volume)	2	8
Essentials of Hinduism	0	4
In Defence of Hinduism	0	8
Modern India	0	6
My Master	0	4
Chicago Addresses	0	4

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A comprehensive chronological account of the Master's wonderful [illegible] the only author [illegible]

(Fourth Edition)

Thoroughly revised and improved with a foreword by Mahatma Gandhi [illegible]

Price Re 1.

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4. Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,

4, Wellington Lane, Calcutta, India.

શ્રીજોની દરેક જાતની બજાવણીમાં

આપનો અમર કરાર

ઝંડુ અશોકારિષ્ટ

પ્રદર, લાંબા પીરીયડ

રોગોનો ચોક્કસ ઇલાજ

કરેલ ઘરમાં રોગોનો નિકાલ.

૧ રતલી બાટલીની કિ. ૪-૬.

આગકોનાં પહેલાં દરોમાં

આપનો કિંમતી કરાર

રહલા બાળકોને રેશમી કપડાંનો આબાદની

ફિકર મટાડવાનો અકસીર ઉપાય

બીલકુલ કેર ચળકાટ

ઝંડુ બાલ શૂલાર્ક

— બાળકોવાળા —

દરેક ઘરમાં હોવું જોઇએ.

-કિંમત એકની રૂપી રની ગણ.

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બોક્સ નં. ૫૫૧૩, મુંબઇ નં. ૨૦.

મા. બાકીનાં સોલ એજન્ટસ: એચ. એચ. ઓશી એન્ડ કંપની, કરાંચ રોડ, એસ્પીમાકીક બજાર, પી. બોક્સ નંબર ૧૨૦૫, પોરબંદર.

એજન્સીઓ ઠેકાણે ઠેકાણે: ખાસ ઓફર્સ. રંગ ભેદ રહિત.

આયુર્વેદિક દવાઓનું ફ્રીપત્રક આવેલ મંગાવો. એજન્સી માટે લખો બોક્સ ૧૨૦૫, પોરબંદર.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER,)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold A large stock of New Jewellories at reasonable prices to suit your pockets. [illegible]

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant,

દરેક જાતનું ફ્રાટ અને વેજીટેબલ સારૂ ઓર્ડર કરી C. O. D. થી

મોકલવામાં આવશે. લખો:—

P. O. Box 84. 139 Brook St. Durban.

શિયાળો!! એટલે ખુટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય

જો તમારે તમામ જીવનની ખરી મજાહ લેવી હોય તો આ શીયાળામાં પુષ્ટીકારક પાકો બનાવી તમારી તંદુરસ્તી પાછી મજબુત અને બળવાન બનાવી દો! પણ યાદ રાખશો કે દ્રાવણકારક ખોરાકો બનાવવા માટે સારો, તાજો અને ચોકખો શુદ્ધ માલજ વાપરજો, અમારે ત્યાં શીયાળાના પાકો બનાવવા માટે ખાસ તાજો અને શુદ્ધ માલ આવી ગયો છે.

અમારે ત્યાં શીંગોઠા, બદામ, મારેલી, પીસ્તા, ખજુર મસાલી, ખારેક, બ્રાઝીલ, ખોપરા વાદી, ખોપરા અને ગોળ, સાર મગજ, ચોપડીની, બાસબન, મુંદર, અંજીર, સોના ચાદીના વરખ, લાકરન, વગેરે તમામ હીંદનું કરીયાણું ગોળી વટું, જરી પુરીયો.

ઉપરાંત કાંઠા ભરની તમામ ગ્રોસરી હમેશ સ્ટોકમાં રહે છે.

હીંદુસ્તાનમાં મશહુર થએલી સુરતની બરફી, પીસ્તા બરફી રતલ. ૩–૬ બદામ બરફી રતલ. ૩–૬

મુંબઈના તરેહવાર હલ્વાઓ બદામી હલ્વો રતલ. ૩–૬ સફેદ પકવાનો હલ્વો રતલ. ૨–૬ રંગીન બદામી હલ્વો રતલ. ૨–૬ સુકેદ બદામ હલ્વો રતલ. ૩–૬ રતલ અમારે ત્યાંથી મળશે.

નવાબી પાઉડર: શરીરના કોઇ પણ ભાગમાંથી બાલ ના મીનીટમાં વાળ બાદ કરી દે છે. ૪ ગોલ્ડ રતલ. ૩–૬ ગોલ્ડસ્ટોન રતલ. ૧૦–૬ માટે, એક વખત ઓરડર આપી ખાત્રી કરી લો. ઇસનાદ ગોલ્ડનાં: ઉજળુ રતલ. ૧૬–૬.

P. O. BOX 709. **I. G. H. BASSA,** 153 Grey Street, Durban.

વેચવાના પુસ્તકો

પાનકી ફકીરા (દુઃખી વાર્તા સંગ્રહ)	૧	
પીંજરને પંખી અને બીજી વાતો	૨	૬
મુક્તાનો દીપક ભાગ ૨ જો	૨	૬
બાદીકા (વાર્તાઓ)	૫	
મદુમા	૨	૬
રાગીણી (મરાઠી સુપ્રસીદ્ધ નોવેલનો અનુવાદ)	૭	૬
રખાયુ રોણી ખંડ ૧ (સાહસીકોની કથા)	૨	૬
રાજા પ્રતાપ (ઐતીહાસીક કથા)	૩	૬
લગ્ન ભજન ભજની	૭	૬
,, ,, મોટી	૫	૬
મેરાનમાં	૩	૬
ચહેતી મંગ	૫	૬
કુ ભન્ડમોર કેમ બની	૫	૬
અમે બધા (રસદાર નોવેલ)	૫	૬
બાબજ બની (હાસ્યરસથી ભરપુર)	૭	૬
એ બની મારી	૫	૬
ઉપાકાન્ત	૫	૬

કાવ્યો–ગરબા–ગીતો–ભજનો

કલાપીનો કેકારવ	૧૨	૬
મણીલાલ કવિના ગરબા	૧	૬
ગીતાંજલી (કવી. રવીન્દ્રનાથ કૃત)	૨	૬
પારસી લગ્ન ગીતા	–	૬
નીહારીકા (કાન્તે. ર. ય. દેવાધર કૃત)	૪	૬
મુક્તાદેવના (કવિરત્ન મેઘાણી કૃત)	૧	૬
સંદીપાખ્યાન ભાગ ૧ લો (ગરબા સંગ્રહ)	૨	૬
,, ,, ભાગ ૨ જો ,,	૨	૬
,, ,, ભાગ ૩ જો ,,	૩	૬
સતુ ગીતા	૩	૬
રામ નવીની	૨	૬
રામ તરંગીણી	૨	૬
રામ નીકુંજ	૨	૬
ગોલ સંગીત (ના. ગો. ભરે)	૧	૬
અંકલગીત ગાયકવાડાનું	૨	૬
બારકરજી બાલરનું	૧	૬
ચુનેણ ૪ થા પીરજીની (અંજારીયા કૃત)		
તની ભાવાંત	૧	૬
મુજાજનો નકશો	૨	૬

વેચવાના ફ્રેમ ચિત્રો

કળાના નમુનાનો સુંદર ખિલવટ સંગ્રહ

ગણપતિ		
જીસસ મરણ	૪	
કમ કલાપ	૬	
રંગ રેખા	૬	૬
અજન્તાના ફ્રેસ કોપીયો	૧૭	૬
વોટર કલર પિકચર ન્યાલમ	૬૦	

Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

શીક્ષક જોઈએ છે

મુસ્લમ હિંદુ એજ્યુકેશનલ સોસાયટી, ડરબન, તરફથી ચલાવવામાં આવતી ગુજરાતી સ્કુલ માટે એક શીક્ષકની જરૂર છે. જેણે ગુજરાતી સંપુર્ણ ડીગ્રી સાથે ઉમેદવારે અરજી કરવી.

(૧) ગુજરાતી શીક્ષણ વિષેનો અનુભવ.
(૨) શીક્ષક તરીકેનો અનુભવ.
(૩) સારા ઉમેદવારની પોતા વિષયેની માહીતી.
(૪) અરજદારે કેટલા પગારથી કામ કરવા રાજી છે તે અરજીમાં જણાવવું.
(૫) માણસ ના હોય ત્યાંસુધી ૧૯૪૧ સુધીમાં (અગાઉપણ કામ લેવા તે ગોઠવણ) નીચેના શીરનામે મોકલવી.

ધી સેક્રેટરી ગુલામ, (મોહમ્મદ સુફેદી)
પી. ઓ બોક્સ ૭૨૮.
ડરબન. નાતાલ.

સ્ટોલ આપવાનો છે

ઇન્ડિઅન માર્કેટમાં સારા ભોકા નો સ્ટોલ આપવાનો છે. વરસે સાડા ત્રણથી સાડા ચાર હજારનો વેપાર.

વીગત મારે કાગળ અથવા મળો :
'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ઓફીસ.

ભાડે આપવાનાં છે.

એરનાં સેનમાં નવાં પ્રકારો

ચાર રૂમ, બાલ્કની, બાથ અને આધુનિક ઢબનું પા ૬-૧૦-૦ માસિક.

મળો:
ઇ. એમ. પારેખ,
૩૬ કમરવૅલ રોડ, ડરબન.

દુકાન વેચવાની છે

વીકટોરીયા સ્ટ્રીટ ઉપર આવેલી સારા ભોકાની દુકાન

વીગત મારે મળો અથવા કાગળ :
'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ઓફીસ.

'Phone 63. P O Box 26.

NORTHERN TAILORING Co.

CIVIL & MILITARY TAILORS AND ALL KINDS OF GARMENT MAKERS.

SUITS AND COSTUMES MADE IN THE LATEST STYLE.

WE SPECIALISE IN HIGH CLASS TAILORING.

OUR PRICES ARE TO SUIT THE TIMES.

TRY US WITH YOUR NEXT ORDER

MAIL ORDERS SPECIAL ATTENTION.

ટ્રાન્સવાલમાં તમારો સુટ કયાં શીવડાવશો?

નોર્થરન ટેઇલરીંગ કુમ્પની

તમને અપ-ટુ-ડેટ સ્ટાઈલનો તથા દરજ્જાને છાજતું દરેક કામ કિફાયત ભાવે બનાવી આપશે.

હાયલ ઓર્ડર માટે ખાસ ભલામણ છે.

કાંઠાના ઓર્ડર ઉપર ખાસ ધ્યાન આપવામાં આવે છે.

53 MARKET STREET, PIETERSBURG, N. TRANSVAAL.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 25003, Res. 25048.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES. BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES. Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £20. THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up. PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards.
EMBROIDERED GEORGETTES from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.

Branches, 58, WICK STREET AND 30, WICK STREET, [illegible] AND 58, WICK STREET, VERULAM
'Phone 54, Verulam.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે

બનારસની ફેનારચાણી અને સાદી, બેસવર બાતબાતની બુટીદાર સાડીઓ રા. ૬૦, રા. ૮૫, રા. ૧૦૫ થી બધને પા. ૨૦ સુધીની.
બનારસથી હમણાજ આવેલી છે.

ઇમ્બ્રા કામની સાડીઓ રા. ૨૫ અને રા. ૩૫ થી ઉપર. જાતજાતની ભાતવાણી સાડીઓ રા. ૧૨–૬ અને રા. ૧૭–૬ થી ઉપર.
ઇમ્પ્રિન્ટ કેપ–ડી–ચીન રા. ૩–૬ નું ચાર ૪૨ ઇંચ અને ૪૫ ઇંચ પહોળ [illegible] ચીન લેટેસ્ટ ડિઝાઇનનું ૫૫½, ૬૪ ઇંચ પહોળ ચારણી, રા. ૧–૬, રા. ૧–૮, રા. ૨–૬ અને તેથી ઉપર હમણાજ આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ રા. ૨૫, રા. ૩૦, રા. ૪૫ અને તેથી ઉપર. ૧૨૦૮

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

બ્રાંચેસ
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ મહિલા વેચવા
જોહાનીસબર્ગ જાને
પી. રવનજી,
૧૦, બી સ્ટ્રીટ, ન્યુકાસલ

ગરાજ
૩ મેસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Sole producers of all Suncrush drinks.

'Phone 23132. Tel. Add. "Naarijee."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 5/- or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ
ઉત્તમ મીઠાઈ બનાવવા માટેનું
દરેક જાતની મીઠાઈઓ, ઓરેન્જ ક્રીમ રેઝર ચોકા ચોકા, મસાલાથી અને બનાવીએ છીએ.
અમારું ચોકલેટોનું ફુરતી ખુશ, સેક, અમરા, મંદિલ્સ, બોલ્સ, બાસ્કા વિગેરે દરેકનો સ્વાદ બનાવીએ છીએ.
ગ્રાહકોના ખાસ લાયક સમજી પાર્ટી તૈયાર રાખીએ છીએ ઉત્તમ ઓર્ડર પ્રમાણે સ્પેશીયલ બનાવી આપીએ છીએ.
પાર્ટી વિગેરે માટે મોટા પ્રમાણમાં ભેળવતા કોઈ પણ જાતની ચીકાઈ ઓર્ડર પ્રમાણે ફ્રુટ ચમનમાં બનાવી આપીશું.
બહારગામથી ઓર્ડરોને માલ ખુરતી સંભાળથી કાળજીપુર્વક પોહચવામાં આવશે.
PHONE 33-6875. P. O. BOX 3680.
THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART.
4 President Street, Corner Diagonal St. JOHANNESBURG

'Phone 2-3351 Tel. Add. "Letapco."
D. K. PATEL
Fruit and Vegetable Exporter
— SPECIALIST —
In South African, Canadian and Australian Apples
Cape Fruit on hand in season
We have in stock Loaches which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ
ફ્રુટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર.
સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ
ઋતુમાં કેપ ફ્રુટ પણ રાખીએ છીએ
લીચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.
ઓર્ડરો ઉપર પ્રોમ્પ્ટ ધ્યાન દેવામાં આવે છે
નાથીમ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.
P. O. Box 755. 19, Cross St. Durban.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 3.—Vol. XXXIX. Friday, 17th January, 1941. Registered at the G.P.O. as a Newspaper Price: 6d.

Indian Opinion

FRIDAY, 17TH JANUARY, 1941

Freedom Of Speech And Writing

"FREEDOM of speech and freedom of writing are one of the touchstones of our national existence." These words were uttered by Mr. H. G. Lawrence, the Minister of the Interior, in a message he delivered to the annual congress of the South African Society of Journalists in Pretoria last week. "You have the tremendous responsibility of dealing with news. You must be receptive to all of it to some. The publication of news should mean dissemination of the truth. It is perfectly legitimate to attempt to shape and colour public opinion in the light of admitted facts," said Mr. Lawrence, and went on further to observe:

> "We in South Africa are in the fortunate position of living under a democratic system which recognises the freedom of the Press...Even with all the exigencies of total warfare it has not been found necessary, nor does the Government wish, to introduce any form of compulsory Press control..."

We regret to have to state that our own experience in this respect is, however, an unhappy one. The authorities have been acting with us quite contrary to the high sentiments given expression to by Mr. Lawrence, which leads us to conclude that just as the declared war aims are only applicable to the European people so also are the high principles of freedom of speech and freedom of writing applicable to Europeans only.

If "it is perfectly legitimate to attempt to shape and colour public opinion in the light of admitted facts," we claim to have done nothing more than that in conducting this journal. If we have it is the duty of the authorities to draw our attention to the fact.

We have never resorted to distortion of facts and to untruth for mere propaganda purposes. We do not believe in such a policy and have never subscribed to it. In regard to the present war we have based our opposition on nothing but bare facts as they exist. We have neither favoured British Imperialism nor have we said a word of praise for Nazism or Fascism. If we have not praised British Imperialism we have substantiated our attitude by irrefutable proof. We have never indulged either openly or impliedly in favouring Hitlerism against British Imperialism as has a certain section of the European Press which is bitterly opposed to the British people. But the authorities, while they have very meanly attempted to ban our own freedom of writing and the freedom of speech and the freedom of writing of Indians generally, who have dared to oppose the Government's war policy, they have not dared to lay their hands on the section of the Press we have mentioned above.

This journal has been detained by the Censor on two occasions, the last being the issue of December 27, and was released after a week. On enquiries being made at the Post Office the Postal Authorities were uncommunicative. We were informed by the Controller of Censor on the first occasion that the reason for detaining the particular issue was that the language we used was extreme and calculated to hurt the feelings of a certain section of the people. The Controller advised us that we should adopt a more moderate tone. The facts stated in our articles were, however, not disputed. It was learnt by us at a later date that this journal was stopped by the Censorship from going to Rhodesia for no other reason than that the language was considered extreme and for that very same reason, presumably, the issue of December 27 must also have been held up for a week.

Apart from the absolutely senseless use of the autocratic powers invested in the Censorship this step on the part of the authorities is a negation of the high sentiments expressed by the Minister of the Interior at the annual congress of the South African Society of Journalists: and if there is one thing that it establishes beyond doubt it is that anything but the truth is permissible in the prosecution of the present war. The one who can best decorate untruth to make it appear as truth will be considered to have rendered the best service in the present war efforts. That is the kind of journalism that is evidently required in the present days and that is the kind of freedom of speech and freedom of writing that is permissible and welcomed by the authorities.

This attitude of the authorities and the recent statement made by the Minister of the Interior to a deputation that interviewed him on the Government's internment policy, that any European who refers to the political and economic disabilities of non-Europeans will also be liable to be interned, is certainly not one to inspire Indians or non-Europeans generally to help in a war which promises heaven to the Europeans and offers little hope to the non-Europeans of his present hellish condition in this country being in the least improved.

INDIAN PRESS IN HANDCUFFS

PANDIT JAWAHARLAL ON ABUSE OF CENSORSHIP

THE following article on the abuse of censorship was written by Pandit Jawaharlal Nehru before his arrest:—

The life of a newspaper man is not an easy one. Trials and dangers beset him and he must walk warily. It is his business and his duty to give the news of the day as fully and truthfully as he can, and to comment upon it frankly and outspokenly but without malice for any one. But his frankness and truthfulness will not save him if he oversteps the bounds of the law of libel. Nor will he escape if he comes anywhere within the purview of the other laws dealing especially with the Press.

In India a popular newspaper must inevitably be a critic of official ways, and irresponsible officialdom does not like criticism. Whether the official in India has any conscience or not we do not know, but he has tender toes, and he has the power to punish those who may happen to tread on them. It is always a problem for a newspaper man how to deal with the civilian authorities of India, who, like the King, are not supposed to err.

This problem becomes infinitely more difficult when war comes and there is a marriage of convenience between the soldier and the I.C.S. man. The I.C.S. mentality is difficult to deal with, the military is worse, a combination of the two is most difficult of all.

War inevitably brings certain restrictions. Troop movements, military dispositions and like arrangements have to be shrouded in mystery lest this information might help the enemy. Every Journalist appreciates this and governs himself accordingly. But Governments are not content with this and they claim the right to suppress all manner of other news and criticism, not realising that there is danger in this even from their own point of view. In England an attempt to introduce this hush-hush policy raised an outcry recently and the executive had to retrace its steps.

Collapse Of France

But France is the most flagrant example of the dangers of suppressing news and criticism. Before the fall of France, an authoritarian regime imposed a rigorous and all-embracing censorship, thereby not only suppressing legitimate criticism which might have helped, but also keeping the people almost entirely ignorant of developments. Nervous tension increased, wild rumours flew about and, when the shock of truth came, there was a total and amazing collapse.

These lessons, I suppose, like all other lessons, are of no use to the British authorities in India. And yet it is just where authoritarianism prevails that these lessons must be learnt, for there are no popular checks there, and the public easily believes everything that is against the Government. The wildest rumours find credence. That is, after all, the concern of the Government and is not our responsibility. But as public men or journalists we cannot divest ourselves entirely of responsibility. We want the truth to be known, and we believe that though this might hurt occasionally, it is always safer and better in the long run.

War Censorship

The war censorship has been strict in India and, so far as the war is concerned, it has been accepted, though the manner of its application has been objected to and criticized. But this war censorship, and indeed the Defence of India Act have been stretched to cover many other activities, and a progressive suppression of news, other than the war news, has taken place. This has now suddenly jumped up to a pre-censorship of all news relating to Shri Vinoba's Satyagraha or subsequent developments. And now comes the new Ordinance embracing everything that the wit of man can think and either prohibiting its publication or making it liable to pre-censorship.

This has clearly nothing to do with the war, although it might casually mention the war. It deals with 'the public safety' and 'the maintenance of public order'—phrases which are dear to the British authorities in India and whose meaning we know to our cost. It includes Satyagraha, of course, but it embraces also every kind of public activity which might not be of the liking of our British rulers. This means the killing of all independent expression of news or views. That is a serious matter for the public; it is a still more serious matter for the journalist and the purveyor of news. Ultimately, the authorities will find that it recoils upon them in a way they have not foreseen.

Journalist's Responsibility

The journalist owes a responsibility to the public. He may not forget that he is in a sense a trustee and he must not abuse his trust. But when everything, or almost everything, is pre-censored, where does he come in? Is he to function just as a mouth-piece of the Censor or the Government of the day? It would be better for a Government Gazette to be issued giving only the news that the Government wants the public to know, and not to give this news the disarming and deluding garb of a so-called independent newspaper.

I suppose we cannot convince the Government of our viewpoint, not only about Satyagraha but also about most other matters. We function in different spheres and think differently. Our objectives differ. But with the public we have a more intimate relationship and it distresses us to think that we might become the unfortunate agents for deluding the public. Ordinarily a journal would be responsible for the news it gives. That news to-day may be such that we are in no way responsible for it, for it has passed through the sieve of the Censor. And yet the public may consider it the correct news or the news that we would have given in the ordinary course. We know for a fact that this misapprehension has been created in the mind of the public in regard to events connected with Shri Vinoba's Satyagraha.

The Shy Censor

A straight way of dealing with this situation is to state clearly before each item of news which has passed through the censor's hands that it has been censored. But the censor is a shy person. He does not like to have his name mentioned or to appear before the public. He prefers to function in secret, seeking no reward for his labours from an ungenerous public. And so we are told that no mention of the censor should be made, no mention even of any suggestion or order from him, lest the public might be put out.

It is necessary, therefore, for the public to be warned. Let them remember that the long shadow of the censor darkens all the pages of Indian newspapers. Let them not think that the news we give is full or conveys a correct impression of any event. We shall try, of course, to do our duty by the public to the best of our ability. But the handcuffs and iron chains of censorship are on our wrists and feet. Let the public remember.

MASS MEETING IN JOHANNESBURG

A MASS meeting of Transvaal Indians, under the joint auspices of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress, the Transvaal Indian Nationalist Youth Organisation and the Jamiat-ul Ulema-i-Transvaal, was held last Sunday at the Gandhi Hall, Johannesburg, to demonstrate the community's solidarity with India's struggle for liberation.

Dr. Y. M. Dadoo, Leader of the Nationalist Group of the T.I.C., presided. In the course of his speech he said: "Friends,—Thanks to the strong censorship by the agent of British imperialism in India, very little news reaches the outside world about the latest development in the struggle for national liberation started by the All-India National Congress. Since the inception of this struggle a few months back, hundreds of the most outstanding and respected leaders of an all-India standing, besides thousands of others, have been incarcerated for demanding the legitimate right of the Indian masses to shape their own destiny.

I would like to recall that we have already held two protest meetings to demonstrate our solidarity with the historic struggle as well as to protest against the arrests and brutal sentences imposed upon respected leaders like Pandit Jawaharlal Nehru, Sjt. Subhas Chandra Bose, Sardar Vallabhbhai Patel, Sjt. Vinoba and others.

A few days ago we learnt from inconspicuous two or three-line notices printed in some obscure corner of the British Imperialist-controlled newspapers of this country, like the *Star* and the *Rand Daily Mail*, that the president of the All-India National Congress, Moulana Abul Kalam Azad, has been arrested and sentenced to eighteen months' simple imprisonment under the Defence of India Regulations.

The news of the arrest of the President is significant and important in that it manifests in no uncertain manner the resolve of the Indian Government as the executive instrument of British Imperialism in India to crush at all costs and by all manner of means the struggle of the Indian people for democratic rights. Be that as it may, the other outstanding fact that emerges from the arrest of the President is that it clearly shows that the authorities must have been perturbed by the growing strength and the widespread character of the movement and, therefore, they have seen fit to arrest the head of the nation. The way of thinking of our imperialist rulers is inexorable. Perhaps, in their lust for retaining ruthless domination they forgot the elementary principle of logic that the more they oppress, the greater and stronger becomes the determination of the oppressed to free themselves from oppression.

Moulana Abul Kalam Azad is an outstanding personality in the political, cultural and religious thought of Indian life. He is one of the most learned men of the East and one of the foremost authorities on Moslem theology and philosophy. His commentary on the Koran is one of the greatest contributions to Islamic thought in modern times. But more than that, Moulana Abul Kalam Azad is a staunch and ardent Nationalist and has unswervingly stood with the Congress since 1919. During the last World War he was interned in 1916 for anti-war activities. In 1923 he was elected President of the Congress for the first time—the youngest in its history.

In his very able presidential address, delivered at the Ramgarh session of the Congress, Moulana Abul Kalam Azad gave a masterly exposition of the communal question and maintained that it was an internal problem which could and would be settled by an independent India. He further stressed the fact that the communal issue was fostered and made acute by the imperialists in order to maintain their stranglehold over the vast resources of men and material of India for their selfish interests. He reiterated the implacable opposition of the Congress on the war issue and maintained that India must be free to decide for herself on the war issue as well as all the other issues.

Moulana Abul Kalam Azad has played no mean role in creating a nationalist consciousness among the Moslem masses, and his constant and continuous presence in the Congress has been a source of inspiration to Moslem India to view the Nationalist movement in its proper perspective and to contribute its due share in the national struggle against the tyranny of British imperialism and for the creation of a free and happy India.

It would not be inappropriate at this stage to refer to the policy pursued by Reuter's news agency. It has taken great pains, in conformity with the traditional British ruling class policy of divide and rule, to create a false impression on world public opinion as to the sectional or communal character of the struggle waged by the Congress. It deliberately and maliciously refrained from giving out the names of the hundreds of Moslem leaders who have been imprisoned, in order to show the outside world that the Congress struggle is merely a Hindu struggle. This sort of puerile propaganda did not and could not deceive Indians abroad as well as the progressive-minded groups of people in the various countries who consciously understand the inner working of the British imperialist system.

We have lately learned from the very few Indian newspapers that manage to reach us from India, that a very considerable number of Moslems has been imprisoned as well, and that the struggle is truly national in character. The Jamiat-ul-Ulema-i-Hind, the highest religious body of the Moslems and the supreme tribunal of Moslem theology, is standing four-square behind the Congress to-day. This enlightened body has played a very useful and important rule in the nationalist movement. Its secretary, Moulana Ahmad Saeed, a formidable personality, had, we learn, been imprisoned, and yet Reuter's agency did not consider it important to flash the news of his arrest to the world at large.

We are glad that the Jamiat-ul-Ulema-i-Transvaal has rallied to the call of the parent body and is here with us to-day, ever ready to stand through thick and thin for the cause of the down-trodden masses.

Besides the arrest of the secretary of this body, respected Moslem leaders like Moulana Sayed Ata-Ullah Shah Bokhari, leader of the Ahrar Party, Sjt. Yusuf Maher Ali, the redoubtable Socialist leader of Bombay, Moulana Mazhar Ali Azer, Moulana Hifzur Rahman, Barrister Asaf Ali, Sjt. Yasin Khan Nuri, ex-Minister of Public Works, and God knows how many more, have been put behind the prison-bars.

These names prove beyond any shadow of doubt that the Moslems of India are standing as one with the other communities in the common struggle for freedom and independence. To-day the people of India are struggling and sacrificing all they have, as Indians, for India and India's independence. The Indian National Congress, let it be remembered, to quote the words of John Gunther, the famous American author, "is more than a political party; it is in a sense the organised expression of the aims and will of the Indian people."

Moreover, the President, elected as he is by the masses, is a personification of the will of the Indian people and his imprisonment is tantamount to the complete and utter suppression of the national aspirations of the people. It is a further challenge thrown by the British Raj to the masses of India. We could not omit to mention no less respected leaders like Sjt. C. Rajagopalachariar, the ex-Prime Minister of Madras, the intellectual giant among the right wing of the Congress; Sjt. Bhulabhai Desai, one of the outstanding legal minds in the country and the highly successful leader of the Congress Party in the Central Assembly; Mrs. Vijayalaxmi Pandit, sister of Pandit Jawaharlal Nehru, and an outstandingly successful ex-Minister in the United

Province Ministry; Sjt. Satyamurti, the deputy-leader of the Congress Party in the Central Legislature and last but not the least Sjt. K. M. Munshi, ex-Minister of Law and Order in the Bombay Presidency and an eminent Gujarati scholar.

The masses of India are on the move; their determination is stronger, their resolve, grim; the caravan is moving fast. The citadel of Imperialism must be shattered.

What are we doing here in South Africa? Yes! what are we doing? Our position is worsening daily. The operation of the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Act of 1939 has caused tremendous suffering and has thrown a large number of our brethren on the scrap-heap of unemployment. The rise in the cost of living since the beginning of the war has tended to make the position of these unfortunate people more acute than ever before.

The Penetration Commission is carrying on its work. Those members of our community who have constantly advocated a policy of compromise and expediency in our relationship with the Union Government, in spite of the fact that this suicidal policy has led our community deeper and deeper into the mire, and who have pinned all their hopes in the deliberation of the Penetration Commission, will have to sit up and seriously reflect over the disastrous results of their policy.

At this very hour the Nationalist Bloc of Natal Indian Association is staging a huge demonstration in Durban as a protest against the Penetration Commission. We join them in their protest and wish to assure them that we stand solidly with them in the common struggle against the highly undemocratic action of the Union Government. We wish them every success. Our struggle in this country for the removal of all unjust legislation that affect the non European people, and for the attainment of democratic rights must go on. We must be ever ready to hearken to the call of duty. To-day, duty calls us to act. We must take up the struggle that is being waged in India. The structure of British imperialism extends over the seven seas, and although the main force of attack to shatter it is concentrated in India, we too, here in South Africa, in unity with the other non-European people, can play our part in helping to shatter it and rid the world of an obnoxious system.

We know that the present war is an imperialist war for the re-division of the world between the imperialist and fascist powers, and it is wrong, nay, traitorous for us to support this war. Allow me to quote a sentence from Sjt. Mahadevbhai Desai's article in *Harijan*:—"When we come to think of it, it is not only a right we claim, it is a sacred duty we have to perform. For if we do not speak out, if we do not protest against the ruinous process, we are being guilty of abetting the crime and the outrage that the present order and the war that is being fought to bolster it up constitutes."

It is our sacred duty to carry on a united struggle for the non-European people. The Non European United Front of the Transvaal is holding its first Provincial Conference on the 22nd and 23rd of February, in this very hall, and I make this appeal to my Indian brethren that they should become members of the Front and that they should see to it that the various Indian organisations are represented at this historic conference.

Besides, we shall have to gather our forces and keep ourselves in readiness for the struggle against the extension of the Interim Act for a further period of two years when it comes up for consideration before Parliament during the new session.

In conclusion, let me assure you that there is only one way in which we could demonstrate our solidarity with the masses in India and that is by carrying out our struggle here in South Africa with unrelenting determination and proper organisation.

At this moment the words of the National Bard of Scotland, Robert Burns come to my mind:

> Who will be a traitor knave?
> Who can fill a coward's grave?
> Who so base as be a slave?
> Let him turn and flee

And so, let those of us who are cowards turn back and flee. We have no use for them. Only those filled with courage and honesty of purpose shall remain to suffer and sacrifice, live and die for the cause of freedom and happiness of our people."

Resolutions

The following resolutions were passed:—This mass meeting of Transvaal Indians held under the joint auspices of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress, the Transvaal Indian Nationalist Youth Organisation and the Jamiat-ul-Uloom-i-Transvaal, held at the Gandhi Hall, views the arrest and imprisonment of the President of the All-India National Congress, Moulvee Abul Kalam Azad, as the most blatant act of supression of the legitimate national aspirations of the Indian people. It further views this imprisonment as the grim determination of the Congress and the people of India to carry on the struggle till independance is won. It also proclaims that: (a) The arrest of Maulana Ahmed Sa-eed, Maulana Sayed Ata Ullah Shah Bukhari, Maulana Manzur Alli Asher, Maulana Hifzur Rehman and hundreds of other Moslems demonstrate the unswerving loyalty of the Moslems to the nationalist cause, and hereby records its appreciation of the sacrifice and support rendered by the Jamiat-ul-Ulema-i-Hind, the Ahrar Party, the All-India Momin Party and other Moslem organisations to the struggle initiated by the All-India National Congress in its endeavours to secure India's independence. (b) The arrests of Sjt. C. Rajagopalachariar, ex-Prime Minister of Madras, and one of the foremost leaders of the Congress, Sjt. Bhulabhai Desai, leader of the Congress in the Central Assembly, Sjt. K. M. Munshi, ex-Minister of Law and Order, Bombay, Sjt. Yassin Khan Nuri, ex-Minister of Public Works, Bombay, Mrs. V. Pundit, ex-Minister of Social Welfare, U.P., Sjt. Yousof Maher Alli, Socialist Leader, Barrister Asaf Ali and others, indicate the national and widespread character of the movement from Cape Comorin to the Himalayas and from Karachi to Calcutta. (c) This meeting demonstrates its solidarity with the struggle of the Indian people for national liberation by solemnly declaring that it pledges itself to the struggle of the oppressed peoples of this country.

This mass meeting resolves that in view of the fact that the president of the All India National Congress is elected by popular verdict of the Indian people, and as such, he represents the supreme will of the Indian people, his arrest is therefore an indication of the ruthless methods adopted by the British Imperialist authorities in India against the Indian people in their struggle for freedom and independence. It therefore confirms the telegram sent to the High Commissioner for India by the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress, calling on him to resign, and reiterates that this is the only course open to any true son of India.

Natal University College

COURSES FOR NON-EUROPEANS

Classes leading to the B. A. Degree are to be held at Sastri College, Durban, beginning on Friday, February 28, 1941. The majority of the classes are arranged for Friday evenings and Saturday mornings. Leave may be granted to a limited number of deserving students. Applications therefor must be received by the Adviser, from whom conditions may be obtained, by February 8, 1941. The Adviser to non-European students will be attending at Sastri College to interview and enrol students as follows:

Saturday, February 8, from 9 to 12 a.m.

For students already in attendance, Thursday, February 13, Tuesday, February 18, from 4 to 6.30 p.m.

For new students, Wednesday, February 12 and Monday, February 17 from 4 to 6.30 p.m.

For all students, Saturday, February 15, from 9 to 11 a.m.

Other times by appointment.

Further particulars and all necessary forms can be provided on application to the Adviser to non-European students, Natal University College, P.O. Box 1535, Durban.

THE THEORY OF TWO NATIONS

By
PROF. ABDULLAH SAFDAR
In The "Modern Review"

(Continued from last week)

At present this theory of so-called Islamic nationhood, of two nations in India, is being vigorously propagated by the leaders of the Muslim League. Mr. Jinnah and other communalist leaders of the Muslims have started their politico-economical activities based upon this conception. In his letters to Mahatma Gandhi, Mr. Jinnah definitely states:

"I, however, regret to have to say that your premises are wrong, as you start with the theory of an Indian nation that does not exist.....Let me say again that India is not a nation, not a country, it is a sub-continent composed of nationalities, Hindus and Muslims being the two major nations."

The "Two Nations" theory has thus gained so much importance among a certain section of the educated Muslims that even the Muslim nationalists, to some extent, are being affected by it. For instance, one of the highly learned Muslim nationalists of our country, writes:

"India is a country of diverse communities, which have not only various creeds and cultures, but have also fundamentally different economics with varying influences and effects upon their respective economic development. As an illustration, one may take the Muslims who number about 80 millions, that is, about double the population of the United Kingdom. This community occupies a peculiar position in the Indian economy. Not long ago under a feudal economy it was quite strong and could hold its own against any other community. In the industrial and commercial fields it had not an inconsiderable share, but with the advent of modern capitalism with its large scale commerce and organised industries, which are conducted more on credit than on cash bases, the community last began to lose ground; and it is generally feared that if the present economic forces continue to operate, the time is not distant when the Muslim community as a whole, may be entirely wiped out of the economic state."

The learned writer has further emphasised the point concerning the peculiar position of the Muslims in the Indian economy by referring to the "essentially non-capitalistic or quasi-socialistic creed of the Muslims." According to him the usury, which is the indispensable basis of capitalism, is categorically prohibited in Islam. Continuing his argument the author says:

"And the Islamic laws of inheritance which lead to greater fragmentation of property than in any other community, and the paucity of credit, in the absence of Muslim banks and bankers, all these combined make it well-nigh impossible for a Muslim to thrive in big business or in organised industry. Sooner or later he must go down before his non-Muslim competitor, who besides all the subjective (from the capitalist point of view) and objective advantages of the usurer, has the culminating advantage of easy and cheap credit."

It is clear that according to the author of the statement, Muslims in India economically constitute a separate nation. We will presently subject this conception to critical analysis. At this stage it must be noted that even intelligent Muslim nationalists are beginning to fall prey to this theory of "Two Nations" in India. It shows how dangerously contagious this theory has become.

All this seems pathetic in the extreme and that, in a country which for centuries has never been known to be intellectually sluggish or politically lacking in acumen. It must be confessed that such a lack of responsibility on the part of Muslims in India is also primarily to ignorance and lack of capable lead among Muslims. This state of affairs shows that even eminent leaders of Muslims in India do not understand what is meant by the term 'nation' or 'nationhood.' It further shows that serious and comprehensive discussion of this question is urgently required. Consistent nationalists must solidly and indefatigably fight against the communal obfuscation, no matter from what quarter it proceeds.

Whatever the motives of the authors of this theory of "Two Nations" might be, one thing is certain—the objective result of this propagation is to divide the Hindus and the Muslims, who are the common participants and sufferers in the same political, social and economical regime. The authors of the theory forget the fact that members of both the communities have common origin and that even their religious practices and views are modified by their common participation in social, political and economic life of the area in which they are at present residing. From the point of view of nationality, the Muslims of these areas cannot be distinguished from the followers of other faiths. However, before we proceed further, we should define our understanding of the term 'nation.' Only then we shall be able to deal properly and scientifically with the question of Muslim nation in India.

What is a nation? Is it a personal matter—as some leaders think—resting largely on subjective impressions? Or

---

Iqbal adopted by Sir Iqbal, when he was away from India studying in England. After his return to India he started giving this theory a practical form. As a result of the growth of communalist sentiments among the Muslim intelligentsia, Sir Iqbal altogether forgot his "Tarana-i-Hindi" and composed his "Tarana-i-Milli." Well known are the following verses:

"China and Arabia are ours, India is ours. We are Muslims and the whole world is our Native Land."

Now Sir Iqbal began to conceive with confidence the possibility of a world-wide theocratic state (with Kaaba as its centre) in which all the Muslims were no longer divided by the barriers of country and race. The poet who previously felt a great concern for his native land (for instance, his "Tasvir-i-Dard," "Indian Children's National Song," or "Himala,") after his return from Europe began to preach the conception of Muslim nationhood. Addressing the Simon Commission he asked the British Government:

"Make such a situation that Muslims may not be exploited by the Government as well as by the Hindus, if you desire the permanent safety of the British Empire....We want protection."

Instead of mobilising the Muslim masses against the imperialist oppression and slavery, the poet asked protection from imperialism against his Hindu brethren. Previously, in his "Tasvir-i-Dard" the poet stated:

"Ignorant fellow! Think of thy country, a calamity is about to appear. Consultations are being made in the skies about thy destruction."

In Indian Children's National Song, the poet sung:

"The land in which Chishti disseminated the message of God,
The Garden in which Nanak sung the song of Unity,
Which Tartars adopted as their native land,
Which made the people of Hejaz to leave the desert of Arabia,
That is my land, that is my land."

But, now after the imperialist war and the collapse of the first non-co-operation movement when communalism began to affect certain section of the Muslim intelligentsia, the poet wrote:

"The foundation of the fort of our people is not the unity of native land."

In "Tarana-i-Milli" he condemns the growth and development of the spirit of nationalism among the Muslims because:

"It divides the people of God into Nations,
It cuts at the root of Islamic nationhood."

■ a mystical, political term which may mean anything, that is to say, is not subject to any definition. Let us analyse these questions.

In our opinion, the following are the main characteristics of a nation:

Firstly, 'nation' is a historically constituted community of people. In other words, a national community is neither racial nor is it tribal. The modern Italian nation, for instance, was formed from Romans, Teutons, Etruscans, Greeks, Arabs and so forth. The French nation was formed from Gauls, Romans, Britons, Teutons and so on. The same should be said of the British and the Germans and others, who were formed into nations from peoples of different races and tribes. It is clear, therefore, that a nation is not a racial or tribal but a historically constituted community of people.

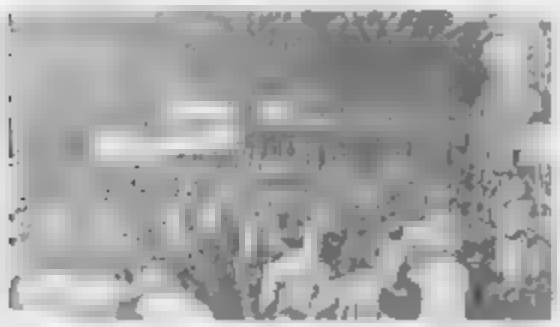
Secondly, only a stable community of people formed historically can be called a nation. It must be borne in mind that not every unit of people constituted historically can be termed a nation. It is an unquestionable fact that the great empires of Cyrus and Alexander could not be called nations, although they came to be constituted historically and were formed out of different tribes and races. They were not nations but casual and loosely connected conglomerations of groups, which fell apart or joined together depending upon the victories or defeats of this or that conqueror. In order that a historically constituted community of people may be qualified as a nation, it must not be a casual or ephemeral conglomeration, but a stable community of people.

Thirdly, the community of language is one of the main features of a nation. Without the language a nation is inconceivable. It is evident, therefore, that a stable community lacking a common language, cannot be called a nation; ■ will constitute only a political community but not a national community. The first is distinguished from the latter by the fact that while a national community is inconceivable without a national language, a state need not necessarily have a common language. The Ukrainian nation in the Soviet Union, for instance, would be impossible if it did not have a common language, whereas the integrity of the Soviet Republics is not affected by the fact that there are several different languages within their borders. It is evident, therefore, that community of language is one of the characteristic features of a nation.

(To Be continued)

PROTEST MEETING IN DURBAN

THE mass meeting held on Sunday at the Parking Area, Commercial Road, Durban, where well over 5,000 people attended, developed into a Passive Resistance Meeting when the police would not allow the demonstrators to march to the City Hall to show their protest against the Penetration Commission.

Portion Of The Huge Gathering

Throughout the mood of the people was at a high pitch. Each speaker was cheered loudly as he got on the platform. When two telegrams from the Transvaal signed by Dr. Dadoo were read the air resounded with cheers for a long time.

Early the police—there were large numbers of them including traffic and military police—tried to interfere with the carrying on of the meeting. Their first attempt was to stop the speakers from using the microphone. The reason for this was because the Nationalist Bloc had not received permission for it. One of the members of the Bloc took the responsibility for this. The next was that they did not have permission to hold the meeting. Mr. Amra then stated that he was quite prepared to take full responsibilities for the meeting. The meeting then proceeded.

The Parking Area was dotted with a sea of faces. The streets round it were lined till police cleared them. The sidewalks were also lined. A scorching sun shone down, and high in the air, the red banners with their slogans. It was all very impressive and symbolical of a new attitude. Some of the banners read: "We Boycott Commission," "Down With Segregation," "We Want Freedom," "No Taxation Without Representation," "For Work, Bread And Peace."

At the end of the meeting the crowd lined up in readiness for the procession. But again the police interfered. By this they had had reinforcement. They barricaded both sides of the street and would not allow the procession to move. They threaten ■ to use force if the crowd tried to break through. Feeling was running high. The head of the police and the leaders of the demonstration had a long conference but arrived at no agreement and decided to resist passively. For almost an hour the police barricaded the street, and for the same period of time the resisters in lines of four deep, stretching from the one end of the street to the other. At last the District Commandant appeared on the scene and conferred with the leaders. It was then agreed that the demonstration should march but not in the European area. Amid loud cheers the procession marched up Grey Street as far as Alice Street and back. The streets were lined with cheering crowds who joined the demonstrators.

Various speakers condemned the leaders for co-operating with the Commission. They held that in denying that they had penetrated into so-called 'European Areas,' they were admitting that segregation was being practised and were a party to it. The Commission, according to Mr. Lawrence, was to find facts in order to legislate. They held the legislation would obviously be against the Indians.

The Police Barricade In Commercial Rd.

The speakers were Messrs. C. I. Amra, D. A. Seedat, G. I. Moolla, S. Mungul, ■ Poonea, G. Muthukristna and Mr. Bharoochi from the Transvaal.

The following resolution was carried unanimously: -"That this mass meeting held under the auspices of the Nationalist Bloc of the Natal Indian Association records its vehement protest against the Broome Penetration Commission in as much as: (a) it tends to deprive the Indian people of the just and legitimate right to reside and trade in whatever area they desire; (b) it visualises the further restriction of the meagre rights and privileges of a permanent minority in the country; (c) ■ is incompatible with the letter and spirit of the Capetown Agreement standing as it does

for the bitter racial antagonism in the country; (d) it is inconsistent with the ideals of democracy. Therefore, this mass meeting resolves to boycott the Broome Penetration Commission and further repudiates the claim of any organisation to speak in the name of the community without first having obtained their mandate."

Things In General

Motorists To Pay £1 More

OWNERS of motor cars, buses and lorries will have to pay £1 more in licence fees this year. The increase does not apply to motor cycles, motor cycles with side cars and trailers. The Motor Vehicle Ordinance, 1937, has been amended to give the Province the necessary powers to increase the licence by £1. Licence and registration fees for 1941 must be paid before March 1.

Protecting Retailers

Effective measures to fix wholesale prices in order to protect the retailer against possible exploitation by manufacturers or wholesalers are likely to be introduced in the near future by the National Supplies Control Board, says the Pretoria correspondent of the *Natal Mercury*. This fact was made known by the chairman of the Board (Mr. F. J. Fahoy), in the course of a reply to certain criticisms made in Johannesburg on the subject of prices.

Minister Struck At Meeting

Mr. H. G. Lawrence, the Minister of the Interior, was attacked when he tried to address an open-air meeting organised by the United Party on the show grounds at Klerksdorp. The platform from which he was speaking was stormed by a crowd of demonstrators, and in the scuffle that followed Mr. Lawrence received a blow under his left eye which left a bruise. Just after the meeting had started a crowd of about 1,000 marching in column arrived at the grounds. Mr. H. G. Lawrence, speaking in Klerksdorp, issued this warning:—"In the Security regulations which are to be introduced shortly, the Government are going to deal with the Ossewa-Brandwag and even with members of Parliament."

M.Ps. Charged With Violence

Col. Jacob Wilkens, M. P. for Venterdorp, and his brother, Mr. Jan Wilkens, M.P. for Klerksdorp, appeared before Mr. S. H. Broome, Magistrate, on an allegation of public violence. Their appearance in Court was a sequel to the above disturbance. Mr. H. B. E. Thom, who appeared for the defence, asked that the reasons for his clients' arrest be put on record. They were entitled to know the nature of the charge. The Prosecutor, Mr. J. H. Odendaal, replied, "The charge is public violence." The Prosecutor said that he had been instructed from Pretoria to oppose bail, but if the Court decided in favour of the bail he suggested £200. Col. Wilkens and Mr. Wilkens both refused to accept bail of £200 each. A condition of release on bail was that Col. Wilkens and Mr. Wilkens should not attend any public meeting before January 24. They were remanded in custody until January 21. Shortly before noon a removal warrant was signed and the two men were taken by car to the Pretoria Gaol.

Provincial Committees To Meet

The Provincial Constitutive Committee will meet at Capetown on January 24 when a number of matters relating among others to provincial finances, admission, national roads and road safety will be considered.

When Permits Are Needed

The Treasury, in a statement issued in Pretoria, brings notice of the public to the fact that all persons leaving the Union for a country or territory other than the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, Southern Rhodesia, Northern Rhodesia, Nyasaland, Bechuanaland Protectorate and Swaziland, require permission to take with them any goods, including personal apparel and household effects which have a value in excess of £100.

Attempt To Burn Down The "Vaderland" Alleged

Two men are alleged to have attempted to set fire to the offices of the *Vaderland*, General Hertzog's newspaper, in Plein Street, Johannesburg. They were seen by a traffic inspector scattering petrol in the yard of the premises. The inspector approached them and arrested one of the men. The other escaped. No damage was done.

Rand—Pretoria As One City

Mrs. Smuts was the guest of honour at a "shower tea" given in Johannesburg by the women's committee of the Witwatersrand United Party. Mrs. Smuts said that she would like to see the day when Johannesburg and Pretoria were joined together in one big town to become the real capital of South Africa.

Pledge By India's New Representative

Mr. Ram Chandra, O.I.E., M.B.E., I.C.S., India's High Commissioner for South Africa, speaking at the Lahore Government College, said that in his new appointment it would be his earnest endeavour to help his countrymen in South Africa to the best of his ability and to impress upon them the necessity of living together as a happy family. He greatly appreciated the desire of the Union Government to greet India as a free and equal partner in the British Commonwealth of Nations, to which tangible expression had been given by the raising of the status of the Government of India's Agent to that of the High Commissioner of South Africa. Mr. Chandra, who succeeds Sir Kuma Rau, will take up his appointment in May.

Death Of Lord Baden-Powell

Lord Baden-Powell, the Chief Scout, died at his home at Nyeri, Kenya, at the age of 83. A telegram from the Indian Boy Scouts of Natal was sent to Lady Baden-Powell expressing their deepest sympathy at her loss. It was during Lord Baden-Powell's visit to Durban in 1936 that an amicable settlement was reached in regard to the official recognition of the Indian Boy Scouts. General Smuts sent the following telegram to Lady Baden-Powell, who is in Kenya: "South Africans and hosts of others mourn with you the passing of the world's Chief Scout, the first to initiate the great youth movement in our day and the only one to start it on right lines. To you, who so devotedly shared his life and labours, we express our deepest sympathy in this personal, national and international loss."

Thanks Notice

Mr. and Mrs. M. C. Vacmun wish to thank relatives and friends for their kind expressions of sympathy and beautiful floral tributes sent in their sudden and sad bereavement.

ROODEPOORT MUSLIM INSTITUTE

Teachers required for the above institute. Applications are invited from persons able to teach Hindustani and Arabic.

Apply to:
Chairman,
Box 5, Roodepoort.

New Flats To Let

IN ETNA LANE

Four Rooms, Balcony, Kitchen and Bathroom. Rent £6 10s. per month.

Apply:

E. M. PARUK,
76, Commercial Road
Durban.

હિંદમાં પ્રખ્યાતી પામેલી સીરકો કુંપનીનું અનમોન પહેલું ચિત્ર

"લક્ષ્મી"

"Luxmi"

આવી પહોંચ્યું છે

આ ભવ્ય ચિત્રમાં

કુમાર, બીબો, આમા બેનરજી, અને બીજા પ્રખ્યાતી પામેલા પાત્રો ભાગ ભજવે છે.

—સીધી સાદી પણ હૃદયમાં સરળ ઉતરી જાય તેવી વાર્તા—
—ચમત્કાર દીલ ધડકાવનારા પ્રસંગો—
—ભાવનાપુર્ણ કલામય નૃત્ય—

મેવીલ થીએટર

તા. ૨૭ જન્યુઆરીથી શરૂ થશે

દર રોજ બે ખેલ — ૨॥ અને ૮ વાગે.

બુકીંગ ઓફીસ: ૮૩ વીકટોરીઆ સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ફોન ૨૦૧૦૩ : : થીએટર ફોન ૮૮૫૯૩.

MAVILLE THEATRE

Booking Office: 83 Victoria Street, Durban.
'Phone 20103. —— Theatre 'Phone 88593.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
સને ૧૯૦૪માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૯ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૧૭ જાન્યુઆરી, ૧૯૪૧. અંક ૩.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર તા. ૧૭ જાન્યુઆરી, ૧૯૪૧.

બોલવા લખવાની સ્વતંત્રતા

"બોલવા અને લખવાની સ્વતંત્રતા એ આપણી રાષ્ટ્રિય હસ્તીની કસોટી છે." આ શબ્દો ગયે અઠવાડીયે દક્ષિણ આફ્રિકાના પત્રકારોની સોસાયટીની પ્રીટોરીયા માં મળેલી મીટિંગને સંદેશો આપતાં મુલ્કના પ્રધાન મી. એચ. જી. સ્ટેરેન્સે ઉચ્ચાર્યા હતા. વધુમાં તેમણે જણાવ્યું કે: "બોલવા આપવા ની તમારી ઉપર મોટી જવાબદારી રહેલી છે. તમારે સૌને આધારે આપવા જોઇએ અથવા કેટલાને નહીં આપવો જોઇએ. ખબરો પ્રસિદ્ધ કરવાનો અર્થ સત્ય વસ્તુ પ્રકાશમાં લાવવી એવો થવો જોઇએ....શિક્ષકારોથીલી સત્ર હકીકતોની દૃષ્ટિએ લોકમત કેળવવાનો પ્રયત્ન કરવો એ તદન વાજબી છે." વધુમાં મી. સ્ટેરેન્સે કહ્યું કે:

"આપણે દક્ષિણ આફ્રિકામાં વર્તમાન પત્રની સ્વતંત્રતા સિધ્ધારવાની લોકશાસન પાછળ રૂઢી રહેલા રહેવાને બાધકારણ છીએ....સંપૂર્ણ મુલ્કના સંજોગોમાં પણ સરકારને વર્તમાનપત્રોપર કડકપણે અંકુશ મુકવાની જરૂર નથી જણાઇ તેમ તેવો અંકુશ તે મુકવા ઇચ્છતી પણ નથી."

અમારે સખેદ જણાવવું પડે છે કે આ બાબતમાં અમારો પોતાનો અનુભવ કટવો નીવડેલો છે. સત્તાધીશોનું અમારા પ્રત્યેનું વર્તન મી. સ્ટેરેન્સે જે ઉચ્ચ આદર્શો દર્શાવ્યા છે તેના કરતાં ઉલટું જ છે. જે પરથી અમે એ નિર્ણયપર આવીએ છીએ કે, યુદ્ધના સમયમાં ઘડવૈયા થયેલા સીદ્ધાંતો જેમ માત્ર યુરોપીયનોનેજ લાગુ પાડવામાં આવ્યા છે તેવાજ રીતે બોલવા અને લખવાની સ્વતંત્રતાના ઉચ્ચ સીદ્ધાંતો પણ માત્ર યુરોપીઅનોનેજ લાગુ પાડવા માં આવ્યા છે. "સિધ્ધારવાથી સત્ય હકીકતો ની દૃષ્ટિએ લોકમતને સ્વરૂપ આપવાં અને કેળવવાનો પ્રયત્ન કરવો" એ જે તદન વાજબી હોય તો અમારો એવો દાવો છે કે આ પત્ર ના સંચાલનમાં અમે એ કરતાં કંઇ પણ વિરોધ નથી કર્યું અને તેનું કંઇ પણ કરેલું દોષ તો સત્તાધીશોએ એ વખત અમારું ધ્યાન ખેંચવું જોઇતું હતું. માત્ર ચળવળને ખાતર અમે હકીકતોને બાંધવા તદ્દન સ્વરૂપમાં રજુ કરી બાબત અસલનો આશય તોડ્યો નથી. કોઇ નીતીમાં અમે માનતા નથી અને તેને અમે કોળો આપ્યા નથી. કારણ યુદ્ધનાં સંજોગ માં અમારો વિરોધ અમે સત્ય હકીકતોપરથીજ રજુ કર્યો છે. જેમ આગે ઝાંઝીશ ગાડીવાહનો પણ નથી બોલ્યો તેમ નથી અમે નાઝીવાદ કે ફાશીરદવાદની પ્રશંસા કરી ઝીડીશ ગાડીવાહની અમે તારીફ નહીં કરી દોષ તો અમારી ઝો વસ્તુને માટે સજા કરેલો રજુ કર્યો છે. પુરતી રીતે કે આકસ્મકરી રીતે ઝોટીશ ગાડીવાહનો વિરુદ્ધ કોઇકવાહનો અમે પક્ષ નથી લીધો કે જેનું આ દેશના અંગ્રેજ વર્તમાન પત્રોનો આખુ વર્ગ, જે ઝોટીશ પ્રજાનો કટ્ટર શત્રુ છે, તે બાબુ કરતો આવેલો છે. પરંતુ સત્તાધીશોએ પુરૂ અમારી પોતાની સ્વતંત્રતા પર તેમજ સામાન્ય રીતે કોઇએ લોકોએ સરકારની પુરૂ નીતીનેં વિરોધ કરવાની હિંમત કરી છે, તેમની બોલવાની તેમજ લખવાની સ્વતંત્રતાપર અંકુશ મુકવાનો હલકો પ્રયત્ન કર્યો છે અમારે વર્તમાનપત્રોના અમે ઉપર જણાવી ગયા એ વર્ગની ઉપર હાથ નાખવાની તેઓ હીંમત કરી શકયા નથી આ પત્રને સેન્સર તરફથી જે વખત અટકાયતમાં આવ્યું હતું, ડીસેમ્બર તા. ૨૭ મીનો અંક અટકાવવામાં આવ્યો હતો અને એક અઠવાડીયા બાદ તેને છોડવામા આવ્યો હતો. કપાયલ ખાલા પાસેથી તેનો ખુલાસો માંગવામાં આવતાં તે ખાલાં તરફથી કોઇ જવાબજ આપવામાં નહીં આવ્યો. સેન્સરના કલટ્રોલર તરફથી અમને પ્રથમ પ્રસંગે જણાવવામા આવ્યું હતું કે કોઇ ખાસ અંક રોકી મુકવાનું કારણ એ હતું કે અમારા લખાણોની ભાષા કડક હતી અને પ્રજાના અમુક વર્ગની લાગણી દુભાય તેવી હતી. કલટ્રોલર તરફથી અમને સલાહ આપવામાં આવી કે અમારે વધારે નરમાશ ભરેલી ભાષા વાપરવી જોઇએ પરંતુ એ સખાણોમાં જણાવવામાં આવેલી સત્ય હકીકતો વીષે કશો વાંધો ઉઠાવવામાં આવ્યો નહોતો. કુંક મુદત બાદ અમારો ખુલાસો આવ્યું કે અમારી કહેવાતી કડક ભાષાને કારણેજ આ પત્રને સેન્સર બાતાં તરફથી રોકવામાં આવ્યું છે. અને ડીસેમ્બર તા. ૨૭ મીનો અંક અટકાવવાનું પણ પાછું કરીને જોઇ કારણ દોષું જોઇએ.

સેન્સર બાતાંને આપવામાં આવેલી આપખુદ સત્તા ના ઉપયોગ તદન બેજવાબદારી ઉપરાંત આ પગલું દક્ષિણ આફ્રિકાના પત્રકારોની સોસાયટીની પ્રીટોરીયા ખાતે મળેલી મીટિંગમાં મુલ્કના પ્રધાને ઉચ્ચારેલા ઉચ્ચ વિચારોનો નિષેધ કરનારું છે અને જેમ વસ્તુ જે તદન નિઃસંદેહપણે જરી આવે છે તે એ છે કે કાયદાનું યુદ્ધ ચલાવવામાં જે કંઇ પણ આવશ્યક દોષ તો તે જોઇએ સત્ય સિવાય બીજી સર્વોપરી વસ્તુ આવશ્યક છે. જે કોઇ પણ અંશતને જોવા રીતે ઇચ્છવારી શકે કે તે આબેહુબ સત્યજ બાસે તેજોદ્વેજ યુદ્ધ પ્રયત્નોમાં ખરેખરી સેવા કરેલી ગણાય. આવી જાતનાં પત્ર કારિતની આજના દિવસોમાં જરૂર જણાય છે અને આવી જાતનીજ બોલવાની અને લખવાની સ્વતંત્રતા માન્ય અને આવકારદાયક ગણાય છે.

સત્તાધીશોની આવી વલણ અને સરકારની ખરેખર કરવાની નીતીના સંબંધમાં દુઃખ મુદત પર પોતાની મુલાકાત અર્થે કેપ્યુટેશન સમક્ષ મુલ્કના પ્રધાન તરફથી કરવામાં આવેલું નિવેદન, કે જે કોઇ પણ અંગ્રેજ ઇન્ડિઅન્ગ્રેજોની આબરૂ અને રાજદ્વારી મુરબ્બીઓતોનું સ્મરણ કરશે તેને પણ પરદેશ કરી દેવામાં આવશે, એ બન્ને દાંડાઓ કે સામાન્ય રીતે ઇન્ડિઅન્ગ્રેજોને આ મુલ્ક, કે જે અંગ્રેજોને સ્વર્ગ જેવડી આપદાનું વચન આપવામાં આવ્યું છે પરંતુ ઇન્ડિઅન્ગ્રેજોને પોતા ની હાલની નરકસમાન દશામાં કોઇ પણ જાત નો સુધારો થવાની આશા આપનારું નથી, તેમાં મદદ કરવાને બદલ પણ પ્રેરનારી નથી.

ટ્રાંસવાલના હિંદીઓની ગંજાવર સભા

હિંદના રાષ્ટ્રપતિ તથા સેંકડો દેશનેતાઓને થયેલી સજા સામે વિરોધ

તા. ૧૨ જાન્યુઆરી ૧૯૪૧ ના રોજ જોહાનિસબર્ગ ખાતે નેશનલીસ્ટ મુખ ઓફ ધી ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ, ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન નેશનલીસ્ટ મુખ ઓરગેનાઇઝેશન અને જમીઅતલ-ઉલેમાએ ટ્રાંસવાલના એકત્ર આશ્રય હેઠળ દૌડુસ્તાનમાં હમણાં ઓલ ઇન્ડિઆ નેશનલ કોંગ્રેસના પ્રમુખ અબુલ કલામ આઝાદ અને બીજા સેંકડો આગેવાનો કેસોને ડીફેન્સ ઓફ ઇન્ડિઆ એક્ટ હેઠળ પકડીને સજા કરવામાં આવી છે તે બાબત વીરોધ દર્શાવવા માટે ડો. દાદુના પ્રમુખપણા હેઠળ બપોરના ત્રણ વાગે ટ્રાંસવાલના હીંદીઓની જંગજાવર સભા મળી હતી.

શરૂઆતમાં પ્રમુખે નીચે પ્રમાણે ભાષણ આપ્યું હતું:—

હીંદુસ્તાનમાંના બ્રીટીશ સામ્રાજ્યવાદના એજન્ટની બાબરે બહાર જતી અટકાવવાની સખત દેખ-રેખને લક્ષમાં લેઇ ઓલ ઇન્ડિઆ નેશનલ કોંગ્રેસે સ્વતંત્રતા માટે ચલાવેલ હીલની લડતને અંગેની બાબરે બ્રાઝેજ બહારની દુનીઆને પહોંચે છે. બોઆ લાસ પહેલાં આ લડત શરૂ કરવામાં આવી ત્યારથી આજ સુધીમાં સમસ્ત હીંદના સેંકડો નામાંકીત અને ખાનદાની આગેવાનો અને બીજા હજારોને હીંદુસ્તાનને પોતાનું ભવિષ્ય પોતે ઘડવાના પુરસ્તી હકની માગણી કરવા માટે જેલમાં નાખવામાં આવ્યા છે.

પંડિત જવાહરલાલ નેહરૂ, મી. સુભાષચંદ્ર બોઝ, સરદાર વલ્લભભાઇ પટેલ, શ્રી વીનોબા અને બીજાઓને પકડીને દેશનીઅતભરી સજાઓ કરવામાં આવેલી તેની રકામે આપણે તીરસ્કાર દર્શાવવા તેમજ હાલમાં ■ આવતી ઐતિહાસીક લડત પ્રત્યે આપણી સંગીન ઐકયતા દર્શાવવા માટે આજના આપણે સભાઓ ભરેલી છે.

આ દેશમાંના બ્રીટીશ સામ્રાજ્યવાદના કાબુ હેઠળના છાપાઓ 'રટાર' અને 'કેપી ટાઇમ્સ' જેવા ના ચોકકસ દીવસપર એક અંધારા ખુણામાં બ્યાન નહિં જેવાય તેવી રીતની તરેહે મોટીની બાબર પ્રગટ કરવામાં આવી હતી કે ઓલ ઇન્ડિઆ નેશનલ કોંગ્રેસના પ્રમુખ અબુલ કલામ આઝાદને મહત્વી બહાર આવ્યની સાથે કેદની સજા ડીફેન્સ ઓફ ઇન્ડિઆ રેગ્યુલેશન હેઠળ કરવામાં આવી છે.

પ્રમુખને કરવામાં આવેલી સજાની બાબતમાં એક ખાસ મહત્વ એ છે કે એનાથી હીંદીઓની ■ મારની લડતને કોઇ પણ જોખમે અને કોઇ પણ રસ્તે કચડી નાખવા માટે બ્રીટીશ સામ્રાજ્યવાદની હીંદમાંની કાર્યવાહી સંસ્થાએ મક્કમ નીશ્ચય કર્યો છે. તે અમે તેમ દેખ પણ એમાંથી બીજી પણ એક મહત્વની વાત સ્પષ્ટ થાય છે કે તેઓના સત્તાવાળાઓ આ ચળવળના જોરથી ખળભળી ઉઠેલા દેખાય જોઇએ અને તેથીજ તેઓએ આખી પ્રજાના અગ્રગણ્ય નેતાને પકડવાનું યોગ્ય ધાર્યું છે. આપણા સામ્રાજ્યવાદી રાજ્યકર્તાઓની મનોદશા બતાવવાથી સુધરે એવી નથી. તેઓની નીર્દય સત્તા ટકાવી રાખવામાં આપણે સામાન્ય નીયમ પણ તેઓ ભુલી જાય છે કે દબાયલી પ્રજાને વધારે દબાવી રાખવાથી તો પ્રજાને ગુલામમાંથી છુટવાનો નીયમ પણ વધારેજ મજબુત બનતો જાય છે.

મહિલાના અબુલ કલામ આઝાદ એ હીંદી જીવનના રાજકીય સેરદુતીને લગતા અને હીની સેવામાં એક પછી આગળ પડતી વ્યકિત છે. પુર્વના મહાન પીઢનેતામાં તેમની ગણત્રી છે અને મુસલમાની દીન અને ફીલોસોફીમાં તેઓ જબરદસ્ત આલીમ ગણાય છે આધુનીક સમય માં, તેમનું કુરાન ઉપરની ટીકા એ બરસામા વીચારોને માટે એક બારે બકીસ છે. પણ એ સર્વે ઉપરાંત મહિલાના અબુલ કલામ આઝાદ એક ચુસ્ત અને ઉત્સાહી નેશનલીસ્ટ છે અને છેક ૧૯૧૯થી કોંગ્રેસને પડખે અડગ ઉભેલા છે. આગલી લડાઇના સમયે ૧૯૧૬ માં તેમને લડાઇની વીરૂદ્ધની ગણત્રી માટે કેદ કરવા માં આવ્યા હતા. ૧૯૨૨ માં જ્યારે તેમને કોંગ્રેસના પ્રમુખપદે ચુંટવામાં આવ્યા ત્યારે કોંગ્રેસની તવારીખમાં નાનામાં નાની ઉમરે પ્રમુખ પદ પ્રાપ્ત કરનાર તરીકે તેઓજ પહેલે નંબરે હતા.

રામગઢની કોંગ્રેસની બેઠકમાં મહિલાના અબુલ કલામ આઝાદે પ્રમુખસ્થાનેથી જે પીઢતા ભરેલું ભાષણ આપ્યું તેમાં તેમણે અક્કમ નીતીપણાના સવાલને બારે ખુબીથી ઉકેલ્યો હતો અને સાબીત કરી બતાવ્યું હતું કે એ બાબત હીંદ ની આંતરીક સ્થીતીનો છે અને તેનો નીવેડો આઝાદ હીંદ પોતેજ લાવી શકે. તેઓએ એ ઉપરાંત ઉપર બાબ ભજન આપ્યું હતું કે એ નીતી જેહનો સવાલ સામ્રાજ્યવાદી સરકારજોજ ઉભો કરેલો છે અને હીંદની વ્યવસ્થા મંત્રીમંડળની અને બાબની સમજી ઉપર પોતાના સ્વાર્થ માટે, કાબુ રાખવા માટે, તે સવાલને બગારે તીવ્ર બનાવ્યો છે. કોંગ્રેસનો બ્રીટીશ વીરોધ બરાબર છે તેની બાજી આપી હતી અને બતાવ્યું હતું કે એ લડાઇના રાજકારણો તેમજ તેબીજા સવાલોનો નીર્ણય કરવા માટે હીંદ સ્વતંત્રજ હોવું જોઇએ.

મુસ્લીમ જનતામાં પ્રગતીશીલ ભાવના જાગૃત કરવામાં તેમણે નાનો સુનો ભાગ ભજવ્યો નથી. કોંગ્રેસને તેમનો સાથ સાંપડ્યો ત્યારથી હીંદના મુસલમાનોને આ પ્રગતીશીલ ચળવળ તેના બરા સ્વરૂપમાં સમજાવવા માટે પ્રેમી છે અને બ્રીટીશ સામ્રાજ્યવાદ સામેની આ પ્રજાકીય લડતમાં તેમને ગોરવ ઉપરાંત ભાગ કર્યો છે.

આ જગ્યાએ કોમ્યુનલ એવોર્ડની નીતી બાબે ખુલાસો કરવો જરૂરી છે. બ્રીટીશ સત્તાની સામ્રાજ્ય પાછી રાજ્ય કરવાની ચાલતી આવેલી નીતીને અનુસરી એ એવોર્ડથી પણ દુનીયાને એવું દર્શાવવા પ્રયાસ કર્યો છે કે કોંગ્રેસ આજારે જે લડત ચલાવી રહી છે તે માત્ર કોમી છે. તેણે બાબની સેનેટને અને બાદ ઉશ્કેરાયથી સેંકડો એવા ગયેલા મુસ્લીમ આગેવાનોના નામ પ્રસીદ્ધ કરીને દુનીયાને એમ બતાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો છે કે એ લડતમાં મુસલમાનો સામેલ નથી અને આ કોંગ્રેસની લડત એ માત્ર હીંદુઓનીજ લડત છે. આ પ્રચારોનો ચોકકસ પ્રચાર પરદેશ માં વસતા હીંદીઓને તેમજ બીજા દેશોના પ્રગતીકારક મંડળો જેઓ બ્રીટીશ સામ્રાજ્યવાદની પ્રપંચ નીતી સમજી શકે છે તેમને છેતરી શકયો નથી અને છેતરી શકશે પણ નહીં.

છેલ્લાં છેલ્લાં બોમ્બાર હીંદી અખબારો જે હીંદથી આ દેશમાં પહોંચ્યા છે તેમાંથી આપણને જાણવાનું મળ્યું છે કે એ લડતમાં સંખ્યાબંધ મુસલમાનો પણ ગીરફતાર થયા છે અને આ લડત સત્ય રીતે પુરે પુરી પ્રજા કીય લડત છે. મુસલમાનોની સૌથી મહાન દીની સંસ્થા જે જમાએતઉલઉલેમા એ હીંદની છે તે આજે સંપુર્ણપણે કોંગ્રેસની સાથે છે. આ વીદ્વાન સંસ્થાએ આ પ્રજાકીય લડતમાં ઘણો ઉપયોગી ભાગ ભજવ્યો છે એના સેંકડો મહિલાના અગ્રગણ્ય સભ્ય દેખો એક દર વ્યકિત છે તેમને પણ કેદની સજા થઇ છે, અને તેમ છતા આ મહત્વની બાબર બહારની દુનીયાને બહેર કરવાની રોયલ્ટર એજન્સીને કરવા ઉપયોગીના જણાયા નથી

આપણને પણ ખુલાસો થાય છે કે ટ્રાંસવાલ ની જમીઅતઉલ ઉલેમાની સંસ્થા તેની નાનુ સંખ્યાના આધારને સ્વીકારી બાબે આપણી સાથે ઉભી છે અને કોમવાદથી જનતા માટે દરેક સુખદુખના પ્રસંગમાં સાથ આપવા તૈયાર છે.

તે મંડળના સેક્રેટરીની ગીરફતારી સીવાય બીજા પણ બારબંદના મુસ્લીમ નેતાઓ જેવા કે અહમદાબાદ પાર્ટીના નેતા મહિલાના રીયાદ અલા ઇસ્લા શાહ બુખારી, મુખબાના સોશીએલીસ્ટ પક્ષના આગેવાન નેતા શ્રી. યુસુફ મોહંદ અલી, મહિલાના બજહર આલી આઝહર, મહિલાના હાજી-મુહ મદેશાન, મોરીસ્ટર અમર આલી, બુખારના પ્રગતીકારક પક્ષો બાલાના આગેવાન પીનીસ્ટર મા. નાસીન બાન નૂરી અને મુહમ્મદ યાસમ, કેટલાકો આજે જેલની કોટડીમાં પડયા છે.

આ તાજેતરીજ બનાવ સુક પુરવાર થાય છે કે હીંદુસ્તાનના મુસલમાનો આ સ્વતંત્રતા અને મુકતપણાની લડતમાં પીછે હઠ કેમ કરી રહ્યા છે. સાથે એકત્ર થઇ રહ્યા છે. હીંદુસ્તાનની સ્વતંત્રતા માટે —હીંદુસ્તાન એ હીંદીઓ માટે—ની લડતમાં હીંદના સોકો આજે પોતાના સર્વસ્વનો ભોગ આપી રહ્યા છે હીંદી કોંગ્રેસની બાબતમાં

જેન ગૅથરના શબ્દો હું તમને વાંચી દેખાડવું છું. તેઓ એક પ્રખ્યાત અમેરીકન લેખક છે અને તેઓ કહે છે કે હીંદી નેશનલ કૉંગ્રેસ એ મોટ રાજ્યદ્વારી પક્ષ નથી; પણ આખી હીંદી જનતા ની ઇચ્છા અને ધ્યેયને દર્શાવનાર અવશ્યાત સંસ્થા છે.

તે ઉપરાંત પ્રમુખ એ આખી પ્રજા તરફથી ચુંટાયલી વ્યકતી હોય હીંદી જનતાની ઇચ્છા ની પ્રતીમા છે અને તેને ચચેલી કોઇ એ આખા પ્રજાની અભિલાષાને કાયદી નામનારજ સ્થાન. હીંદના લોકોને બ્રીટીશ સરકાર તરફથી આ એક લડવાનો ચેમેજ મળેલો કહેવાય. આ પ્રસંગે બીજા એટલાજ માનવંત નેતાઓના નામ મુકવા વગર ચાલી શકતું નથી. તેમાં મદ્રાસના માજી પ્રાઇમ મીનીસ્ટર શ્રી. સી. રાજગોપાલાચાર્ય કે જે કૉંગ્રેસના દક્ષીણ પક્ષના અગ્રેસર કુશળ સદ્ગારથી છે; શ્રી. ભુલાભાઇ દેસાઇ જેઓ એક નીપુણ બારીસ્ટરો છે અને સેંટ્રલ એસેમ્બલીમાં કૉંગ્રેસ પક્ષના પીઢેતા નેતા છે; મોસીમ પીન્સના સદસ્યો પંડીત જવાહરલાલના ભેદેન છે અને સંયુકત પ્રાંતમાં માજી પ્રધાન તરીકે જેમણે પીજન મેળવ્યો છે, શ્રી. સત્યમુર્તિ જેઓ સેન્ટ્રલ એસેમ્બલીમાં કૉંગ્રેસ પક્ષના ડેપ્યુટી લીડર હતા અને છેલ્લે છેલ્લે શ્રી. કનૈયાલાલ મુનશી જેઓ મુબઇ પ્રાંત ના પ્રધાન મંડળમાં મંત્રી અને બ્રહ્મદેશના પ્રધાન પદે હતા અને જેઓ ગુજરાતી ભાષા ના એક નીષ્ણાત સાહીત્ય છે; એ બધા પણ આપણે ઇચ્છવા છે.

હીંદના લોકો આજે આકરણ ધરસી રહ્યા છે તેમનો નીશ્ચય સક્રમ છે. તેમનો ઠરાવ મજબુત છે કારણકે આજે દરેક કુચ કરી રહ્યો છે, સાક્રાજ્યવાદનો ક્રીલ્લો જમીન દોસ્ત થવોજ જોઇએ અને થશેજ.

આપણે અહીં સાક્રિય આફ્રિકામાં શું કરી રહ્યા છીએ? આપણે શું કરી રહ્યા છીએ? આપણી સ્થાની દીન પર દીન આંતરગતીએ જાણી જાય છે. ૧૯૪૨ના એરોપ્લાનીક કાયદાએ પાર વગરની મુશ્કેલીઓ ઉભી કરી છે અને આપણા સેંકડો ભાઇ બાહ્મણોને ધંધા વગર બેકાર બનાવી દીધા છે. લડાઇ શરૂ થઇ ત્યારથી ગુજરાતનો બરફ નથી આવ્યો છે અને તેણે આ કામ નથીજ બોઢની સ્થીતી ચપ્પુ બગાડ કરી છે.

પેનીટ્રેશન કમીશન તેનું કામ ચલાવ્યા રહ્યું છે. અને આપણી વિનતી સાંભળે જેઓ યુનીયન સરકાર સાથેના આપણા સંબંધમાં હુકેલી તો સાચવાની અને માંડવાળની નીતીમાં માનતા રહ્યા છે. તેઓએ તેમની આ આપઘાતની નીતીથી કોમને નપુ અને અને પણ આડામાં નાંખી છે તે છતાં હજુ પેનીટ્રેશન કમીશનના નીર્ણયો ઉપર આશા બાંધી રહ્યા છે તેઓએ હવે જાગીને તેમની નીતીથી કેટલો વીનાશ થયો છે તેના ઉપર ગંભીર વીચાર કરવો પડશે.

આજ સમયે નાતાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસની એકતાનો નેતાનશીપ એક્ટ પેનીટ્રેશન કમીશન સામેનો વીરોધ દર્શાવવાનો ખાસ દેખાવ ત્રેવા વધાની જોગવાઇ કરી રહ્યો છે. આપણે તેમના એ વીરોધમાં તેમને સાથ આપીએ છીએ અને તેમને ખાત્રી આપીએ છીએ કે યુનીયન સરકારના કેબીનેટસ્તરી અવગણના કરનાર પ્રજાની રજુઆતોની સામાન્ય લડતમાં સંપુર્ણ રીતે તેમની સાથે રહીશું. તેમને પુરેપુરા વિજય મળે એવી પ્રાર્થના રાખીએ છીએ. આ દેશમાં બીન-ગોરાઓ સામે જે અન્યાયી કાયદાઓ છે તેને દુર કરવાને અને કેબીનેટીય દરજ્જો મેળવવા માટેની આપણી લડત ચાલુ રહેવીજ જોઇએ. આપણી ફરજ અદા કરવાને આપણે હંમેશ તૈયાર રહેવું જોઇએ. આજે એ ફરજ આપણી પાસે સામેજ કામ માંગે છે અને આજે જે લડત હીંદમાં ચાલી રહી છે તે આપણે અપનાવી લેવી જોઇએ. બ્રીટીશની સામ્રાજ્યય નીતી સામે સમુદ્ર ઉપર પ્રભુત્વ રહી છે અને તો કે તેનો નાશ કરવાનો સર્વેથી સબળ દુશમનો હીંદમાં વસ રહ્યો છે જ્યાં આપણે અહીં પણ બીજા બીન-ગોરી પ્રજાઓ સાથે એક મત દુનીયાગાંથી એ નીતીને નાબુદ કરવા આપણાથી બને તેટલો ભાગ આપણે પણ લેવો જોઇએ.

આપણે બધાજીએ છીએ કે હાલની લડાઇ એ સામ્રાજ્યવાદી અને ફેસીસ્ટવાદી વચ્ચે દુનીયા ના પ્રભુત્વના બાબતમાં પડવાની છે અને તેમાં મદદ કરવી એ ખોટું છે એટલુજ નહીં પણ એ ગૌહ છે. શ્રી. મહાદેવભાઇ દેસાઇએ 'હરીજન' માં લખેલા એક લેખમાં જે લખ્યું છે તે પર આપનું ધ્યાન ખેંચું છું. તે લખે છે કે આપણે પવીત્ર ફરજ બજાવવાની છે. કોને આપણે મુંઝા રહીએ, જો આપણે આ નીર્ણાયની નીરદ પોકાર નહીં કરીએ તો આપણે પ્રભુ ગુલામને મદદ કરેલી મધ્યા હોવાની દુનીયાની સ્થિતિ અને તેને ટકાવવા માટે જે બલીદાન લેવામાં આવે છે એ ગુનેજ છે.

કુલ બીનગોરી પ્રજા માટે આપણે લડવું એ આપણી ફરજ છે. ફ્રાંસવાસની નેશન-પુરોપીયન યુનાઇટેડ ફ્રન્ટની પહેલી કોન્ફરન્સ ફેબ્રુઆરીની તા. ૨૨–૨૩ ના ગળનાર છે. અને હું મારા હીંદી ભાઇઓને વીનંતી કરું છું કે તેઓ એ સંસ્થાના સભ્ય થાય અને એ કોન્ફરન્સમાં જુદા જુદા હીંદી મંડળો પ્રતીનીધિત્વ ધરાવે.

તે ઉપરાંત બનરીમ એક્ટ કે જે વર્ષ માટે ફરી લંબાવવામાં આવનાર છે તે વખતે તેનો સામનો કરવા માટે પણ આપણે તૈયાર રહેવું જોઇએ.

અંતમાં હું તમને આનંદથી જણાવું છું કે હીંદુસ્તાનના આપણા ભાઇઓની સાથે આપણો સંપુર્ણ લાગ દર્શાવવાનો માટ એકજ રસ્તો છે અને તે એ કે આપણે પણ આ દેશમાં જરા પણ અચકાયા વગર મક્કમતાથી આપણી લડત આગળ ધપાવવી જોઇએ.

આ પત્રે દક્ષેટલાન્ટના રાષ્ટ્ર કવી રોબર્ટ બર્ન્સની એક નાની કવીતા અને યાદ આવે છે.

કોણ કરી કાયરતા ધરાશ ખોર
કોણ ભરશે નામદની ઘોર
ગુલામ બને એવો કોણ દુષ્ટ
(તે) કરે પલાયન ફેરવી પુંઠ.

આપણામાંથી પણ જે કાયર હોય તે ભલે પુંઠ ફેરવી પલાયન કરે. આપણે તેનો પક્ષ પણ નથી. જેની છાતીમાં ઠીકમત હોય જેનામું ધ્યેય પ્રમાણીક હોય તેઓજ માત્ર આપણી પ્રજાના સુખને માટે આપણી સ્વતંત્રતા માટે સહન કરવા અને આત્મભોગ આપવા, જીવવા અને મરવા માટે રહેશે.

આ સભાગાં બે ઠરાવો નીચે મુજબના સર્વાનુમતે પસાર થયા હતા.

ઠરાવ ૧ લો.

ફ્રાંસવાસના સમસ્ત હીંદીઓની તે. મુ. ઓફ પી ફ્રાં. ઇ. કોંગ્રેસ, ફ્રાં. તે. યુ. ઓરગેનાઇઝેશન અને જનરીઅલ-ડીગોલ-ઉમેરીકાઓ ફ્રાંસવાસના એકત્ર આસરા હેઠળ મળેલી આ સભા ઓલ ઇન્ડિયા નેશનલ કોંગ્રેસના પ્રમુખ મૌલાના અબુલ કલામ આઝાદની ઇદમપ્રક અને ધરપકડ સામે ઘણેજ રોષ દર્શાવે છે અને હીંદી પ્રજાની ન્યાયી અભીલાષાઓને કચડી નાખવાના નીર્ણય પ્રત્યે ધ્રુણા ધરે છે.

વળી આ સભા, તેમને ધરપકડ કરેલી સામે મહાત્મા ગાંધીની કોંગ્રેસ અને પ્રજાનો સ્વતંત્રતા માટેનો સામી લડત ચાલુ રાખવાનો અભ્યાસ નીર્ણય પણ ટેકો આપે છે. તે માટે આ સભા ઠરાવ કરે છે કે

(૧) મક્કાસના માજી વડા પ્રધાન શ્રી. સી. રાજગોપાલાચાર્ય જેઓ કોંગ્રેસના એક આગેવાન છે તેમની, સેંટ્રલ એસેમ્બલીમાં કોંગ્રેસ પક્ષના નેતા શ્રી ભુલાભાઇ દેસાઇની, મુંબઇના કાયદા અને બંદરવાના માજી પ્રધાન શ્રી. કે. એમ. મુનશીની, મુંબઇના બેરીસ્ટર જમનાદાસ મહેતા અને બીજા નેતાઓની ધરપકડ હીંદુસ્તાનના એક છેડા કેપકોમરીનથી તે બીજા છેડા હીમાલય સુધીના આખા હીંદુસ્તાનની આ સમરત પ્રજાની લડાઇ એ તેની સાથીની આપે છે.

(૨) આ સભા હીંદી બંધુઓની પ્રજા સ્વાતંત્ર્યને માટેની લડતમાં પોતાની ઓછપતા દર્શાવતા આ દેશમાંની કુલ કાયાકલ્પી પ્રજા માટે પોતાની લડત ચલાવવાનો નીર્ણય જાહેર કરે છે.

ઠરાવ ૨ જો

ઓલ ઇન્ડિયા નેશનલ કૉંગ્રેસના પ્રમુખની પસંદગી સમસ્ત હિંદની પ્રજાના મતથી થતી હોવાથી તેઓ હિંદીઓની ઇચ્છાનું પ્રતિનિધિત્વ ધરાવે છે અને તેમની ધરપકડ એ હિંદમાંની બ્રિટીશ સામ્રાજ્યવાદી સત્તા હિંદીઓની આ સ્વાતંત્રતાની લડતને નીંદ્ય રીતે કચડી નાખવા માગે છે તેની સ્પષ્ટતા કરે છે

તથા ફૂ. બ. કૉ. ના નેશનલીસ્ટ મુખે જે હાઇ કમીશનર ઉપર તેમને રાજદ્રોહનું આરોપાની પીંજરા કરનારો તાર કર્યો છે તેને આ સભા સંમતિ આપે છે અને બારપુર્વક જણાવે છે કે એક સાચા હિંદના પુત્રને માટે આવા એજ માનભર્યો માર્ગ છે.

ઉપરના ઠરાવોના ટેકામાં શ્રી. મણીભાઇ જાદવજી પટેલ, જનાબ મુસેમાન કેદાર, મોલવી જનાબ કછી, નાયક રૂદીબેટ વાળા, યુપ સીંગના મંત્રી શ્રી. મોહનલાલ, જનાબ બહમદ સાલુજ, શ્રી. મારેજ, શ્રી. સોમાભાઇ પટેલ, જનાબ તેલી અને શ્રી. ગોપાળ મીઝીએ સુંદર ગુજરાતી તથા હિંદુ ભાષામાં ભાષણો કર્યા હતા.

પેનીટ્રેશન કમીશન વિરૂદ્ધ ડરબનમાં હિંદીઓનું સરઘસ

નાતાલ ઇન્ડિયન કૉંગ્રેસ/ઇન્ડિયન કૉંગ્રેસના નેશનલીસ્ટ જુથોના આશરા હેઠળ ગયા રવીવારે પેનીટ્રેશન કમીશન વિરૂદ્ધના દેખાવમાં "નો પેસપોર્ટ પેનીટ્રેશન" (કોઇ પેનીટ્રેશન કમીશનનો વિરૂદ્ધ કરીએ છીએ) "ફાસ્ટન યોર સેફગેર્ડસન" અને "નો રેઇસ વીથઆઉટ રીપ્રેસનટેશન" ની બાવડાંઓ આપતા હતા. મહાત્મા ગાંધી અહીંઆ હતા ત્યાર પછીથી આ પહેલીજ વખતે આપડી મોટી સંખ્યામાં લોકોએ નીરાપ દેખાવ કર્યો હતો. આ પેનીટ્રેશન વિરૂદ્ધ દેખાવમાં પણ બરા બાદીની રોપીવાળા હતા, અને ઇન્ડિયન નેશનલ ગીતો ગાતા હતા.

મીટીંગનો વખત થતા પહેલાજ હજારો લોકોની મેદની પારસીક એરીયાના મેદાનમાં જમા હતી. અને સામે સાથે મોપીટરી અને સાઉથ આફ્રિકન ફાયરીંગ પોલીસ પણ સારા જથ્થામાં હાજર હતા. મીટીંગનું કામકાજ ચાલુ થયા પહેલાજ સાઉથ આફ્રિકન ફાયરીંગ પોલીસે મીટીંગમાં સાઇકોફેન વપરાય તે માટે પોપો લીધો હતો. કારણ કે મીટી કાઉન્સીલના અમુક બાલ-ઓના બાપારે મીટી કાઉન્સીલની પરવાનગી વગર સાઇકોફેન વાપરી શકાય નહિ. પણ શ્રી. અમરાએ પોતાના માથે દરેક જવાબદારી લીધી અને પરવાનગી મેળવી. પોલીસે તેનાનું નામ નોંધી લીધું હતું

દરીયાર પોલીસે પાંચ લીધા કે મીટીંગ બારતારાજોને મીટી કાઉન્સીલની પાર્કીંગ એરીયા માં મીટીંગ બારવા માટે પરવાનગી લીધી નથી. પણ શ્રી. અમરાએ તેઓને જણાવ્યું કે મીટી કાઉન્સીલ પર મીટીંગ બારવા માટેની પરવાનગી સંબંધી કામળ થયો હતો પણ હજુ સુધી જવાબ આવ્યો નથી. અને કદીવાર એ સંબંધી ની જોખમદારી શ્રી. અમરાએ પોતાના માથે લીધી હતી.

મીટીંગ પુરી થતા પછી કદીવાર પોલીસ વચ્ચે પડી અને એ દરમ્યાન પોલીસના જથા માં પણ વધારો થયો. હવે તેઓએ પેનીટ્રેશન સંબંધી દેખાવો કરવામાં પાંચ લીધા અને સરઘસ રૂપે જનતાને આગળ જતા અટકાવી. એટલામાં બરો પોલીસનો સ્ટાફ પણ આવી પહોંચ્યો. મીટીંગ બારનારા લોકોએ તેની પાસે સરઘસ કાઢવાની પરવાનગી માટે વારંવાર માગણી કરી પણ બધી બાંચણીઓ અફળ ગઇ. પોલીસોએ સ્ટ્રીટના બન્ને નાકાઓ ઘેરી લઇ મજબુત પોલીસ કોર્ડન ગોઠવી અને લોકોને ચેતવણી આપી કે અહીંઆંથી આગળ વધશો. તો હમને સખત પગલાં લેવાની ફરજ પડશે. આથી લોકો ઉશ્કેરાઇ ગયા. અને સરઘસપર્વાના મોકોમાંથી દરખાસ્તો આવવા લાગી કે આપણે આગળ વધી પોલીસની કોર્ડન તોડીએ. બધા લોકો હાર્મોર્ક રીતસર બોલાવાઇ ગયા અને રાષ્ટ્રીય ગીત ગાવા લાગ્યા. બન્નારે લોકો હવે શું કરવું તેની બાદાબાદ કરવા લાગ્યા. બાદાબાદ પુરી થતા પછી શ્રી. અમરાએ આવી જનતાને જણાવ્યું કે તેઓએ એવો નિર્ણય કર્યો છે કે જ્યાં સુધી સરઘસની આગળ વધવાની પરવાનગી મળે નહિ ત્યાં સુધી બેઠો નીરાપ કરવો. આ નિર્ણય ઉપર બધા લોક એકમત થયા.

હજારાઓ એક કલાક સુધી પોલીસો બીલકુલ મચક આપી નહિ પણ આખરે ડીરેક્ટીવ પોલીસ કમાન્ડરે આવી, મીટીંગના લોકોને સામે (બાતચીત) બાદાબાદ કરી બે સ્ટ્રીટમાં મદ્ય એલીસ સ્ટ્રીટ સુધી સરઘસ રૂપે જવાની પરવાનગી આપી. બે લોકોએ ઉશ્કેરાઇથી વપારી લીધી અને સરઘસ રૂપે આગળ વધ્યા. મીટીંગમાં પણ બોલનારાઓએ આજના બાપણા ફ્રેન્ચવાતા લીડરોને સરકાર સાથે સહમતા થઇ કમીશનનું કામકાજ સસેસુ કરવા બદલ વખોડી કાઢયા હતા. બોલનારઓએ એવો મત દર્શાવ્યો હતો કે કમીશનને એવા બાતી આપવાની કોરાપ કરવી કે પેનીટ્રેશન બીલકુલ થયું નથી. એજ આપણે આપણા માટે સેલ્ફગેશન વધારવી લેવા જેવું છે! પ્રધાન શ્રી. મોરેન્સના સુબ્દોમાં પેનીટ્રેશન કમીશનની નીમણુક ઇન્ડિયનો વીરુદ્ધ નવા કાયદાઓ લાવવા પુરતીજ છે. બોલનારાઓમાં મેસર્સ સી. આઇ. અમરા, ડી. એ. સીદાત, ઇ. આઇ. મુઝા, એસ. મનસલ (મેરીટઝબર્ગ) જી પુનત અને ફ્રાંસ્વાલથી શ્રી. જી. મુતુસ્વામના અને શ્રી. ભરગો હતા.

ઠરાવો

નીચેના ઠરાવો સર્વાનુમતે પસાર થયા હતા કે આ નાટાલ ઇન્ડિયન કૉંગ્રેસ/ઇન્ડિયન કૉંગ્રેસના નેશનલીસ્ટ જુથોના આશરા હેઠળ મળેલી સાર્વજનીક સભા બધા બારપુર્વક પેનીટ્રેશન કમીશન સંબંધી બાંધે છે છે કે (બા) કે એ ઇન્ડિયન લોકોના વસવાટના કુદરતી હકો અને કાર્ય પણ સત્તામાં વેપાર કરવાના હકો પર બાપ બારનાર છે.

(બ) કે એનાથી એક બારણા બાંધી હુકમ છે કે જે લોકો પણ હકો બાપણા જેવી બાબતોમાં કોમ પાસે રહી ગયા છે. તેના ઉપર પણ બાંકુશ મુકવા માગે છે.

(ક) કે એ કેપટાઉન એગ્રીમેન્ટના પ્રબાધ્ય અને હેતુથી વધું બાપણ છે. કારણ કે એ દુરમનાવટ વધારનાર છે

(ડ) કે એ લોકશાસનવાદના સીધ્ધાંતના વિરૂધ્ધ છે.

તેથી કરી આ મીટીંગ ઠરાવ કરી બ્રમ કમીશનનો સખ્ત વિરૂધ્ધ કરે છે. અને કોમ પણ સંસ્થા જે હિંદીઓના નામથી વખત પરવાનેં બોલાવાનો હાવો કરતી હોય તેને સખ્ત રીતે વખોડી કાઢે છે.

પરચુરણ

—ગયા બંગળવારે બોર્ડબીસલમાં બાતે રોકરી કરણ બાબતો બોલ્સની નાબ્રી બાતાના પ્રધાન શ્રી. જે. એચ. હોફમેયરે બોલા સુબના કરી હતી કે બાવતા વરસમાં ગરાબના બારમ્બને પરેશાની વળવાને માટે વધારાના પરો રેલ્વે ઉપર નાંખવા માં આવશે.

—ફીબ્રુઆરીવાથી સા. આ પ્રેસ એસોસીએશનનો બભરપત્રી જણાવે છે કે ના ૨૪ મી જાન્યુ- આરીએ કેપટાઉન બાતે પ્રાંતીક બંગ્રેસ બંગ્રેસ મળશે. રેલ્વે પ્રાંતના નાબા સંબંધી રિબ્યુલિ, ઇન્ડસ્ટ્રી, નેટાલ રોડ તથા અન્ય વીષયો ચર્ચાશે.

—ગ્રોબી હડતાળને બદલે બે મીનીટ મૌન રાખવા નો નવો પ્રયોગ ગયબનોના હુનરો બ્રધાર્યોએ અમલમાં મુક્યો હતા પંડિત મંત્રની ધરપકડ ની સજા સામે વિરોધ દર્શાવવા માટે તેમણે આ પગલું લીધું હતું. રાજકોટ બારણે માટે હડતાળે ન જવાની મહાત્માજીની સલાહ કરી- કારીને વિદ્યાર્થીઓએ આવું પગલું લેવાનો નિર્ણય કર્યો હતો. પરિણામે વિદ્યાર્થીઓએ બો પંડિતની ધરપકડ ને સખ્ત સામે વિરોધ દર્શાવતા ઠરાવો કર્યા હતા.

યુદ્ધ પ્રવૃત્તિમાં હિંદના સહકારનો પ્રશ્ન

મહાત્માઓમાં મતભેદ

સાંસારિક કર્મયોગનો પ્રશ્ન ને ગાંધીજીની મહત્તા

હવે પ્રથમથી પહેલું આપણે એ ખ્યાનમાં રાખવું જોઇએ કે આ પ્રશ્ન સાંસારિક કર્મયોગનો પ્રશ્ન છે; આત્માના સ્વરૂપ સંબંધી સીદ્ધાંતનો, એના સાધનમાર્ગનો, ધાર્મિક કર્મકાંડનો અથવા પ્રાચીન શાસ્ત્રોનો અર્થ કરવા નો આ પ્રશ્ન નથી. સાંસારિક કર્મયોગના ક્ષેત્ર માં આધ્યાત્મિક દૃષ્ટિથી ક્રાંતિ લેનાર મહાત્મા ગાંધી એકલાજ છે. એમણે પોતાનું સ્થાન "જોગયેત્ત કર્તવ્યમેવ કિંચિ-પ્પકરા: સમાચારત્" અને "સ કર્મણા તમાપ્નોતિ યસ્ય સિદ્ધિ ર્વિનદતિ માનવ:" એ ગીતાવચનો અનુસાર સંસારના કર્મક્ષેત્રમાં પ્રયોગ અને સંશોધન કરવા પાછળ આખો ટોપ્યું છે. એમણે સંસારથી અલગ પડી જઈને માત્ર તટસ્થ દૃષ્ટિથી સલાહ દેવાનુંજ કામ નથી કર્યું, પરંતુ દરેક પ્રવૃત્તિ માં જાતે ભાગ પણ લીધો છે; અપાર ગીતા આત્મજ્ઞાનથી પ્રેરાઇ પ્રેરણા મેળવીને સાંસારિક ઘટના ઓના તરફ સાક્ષીજ રહ્યા છે એમણે સાંસારીક કર્મોમાંનો કોઇ કોઇવાર સુક્ષ્મ વિચાર ભાગ ક્યાં હોય, અનેક વખતોએ સલાહ પણ આપી હોય, પરંતુ અલિપ્ત વૃત્તિથી પણ એ પોતે એમાં ભાગ નથી લેતા, આપવા ભાગ લેવાનું ટોળી દીધું છે. જે રીતે ઓઇ તરફ શ્રીકૃષ્ણ અને ભીષ્મ તથા બીજી તરફ વ્યાસ અને વિદુરજી હતા તે અહીં પણ છે.

પ્રાચીન ધોરણોનું નિરૂપયોગીપણું

એક બીજી વાત પણ આપણે ખ્યાનમાં રાખવી જરૂરની છે. તે એ કે સાંસારીક કર્મયોગના વિષયમાં આપણા સમક્ષ પ્રાચીન યુગોનાં પ્રાચીન શાસ્ત્રો આજે બહુ કામનાં રહ્યાં નથી. જે જમાનામાં અને જે પ્રકારની સમાજવ્યવસ્થા, જીવનવ્યવસ્થા અને વર્ણાશ્રમ આદિસ્થાને કાયમ કરવા કે ટકાવી રાખવા એ શાસ્ત્રો રચાયાં હતાં તે જમાનો અને તે વ્યવસ્થાઓ આજે પલટાઇ ગયાં છે. જે ચાતુવર્ણની ભૂમિકા પર હીંદુ ધર્મશાસ્ત્રીઓએ રાજધર્મ, વર્ણધર્મ, સમાજધર્મ વગેરેનું વિવેચન કર્યું છે તે ચાતુર્વર્ણ્ય પણ આજે નથી. હવે આપણા સમાજમાં બ્રાહ્મણ ને ક્ષત્રિય એ બે વર્ણોને બાકીના વૈશ્યવર્ણ, એ વર્ણોને બાકીના શુદ્રવર્ણ અને એ બધાંથી બહિષ્કૃત પંચમ તથા વિદેશી અને વિધર્મી લોકોનો સમાજ—એનું સ્વરૂપ રહ્યું નથી. દેશની રાજકીય અને આર્થિક વ્યવસ્થામાં હીંદુસ્તાનના બ્રાહ્મણો અને ક્ષત્રિયોનું જાતીય મહત્ત્વ તો કયુંય રહ્યું નથી. એ પછી વૈશ્યોનું મહત્ત્વ છે, પરંતુ એ પ્રાચીન સમયની અપેક્ષા ઘણાંયે ઘટતી છે. જે શુદ્ર અને પંચમ ગણાય છે તેમનાં સિર પણ હવે નીચાં નમેલાં રહ્યાં નથી. આને લીધે પ્રાચીન ધર્મશાસ્ત્રોનો પ્રધાન અને સનાતન

લેખક: શ્રી. કીશોરલાલ ઘ. મશરૂવાળા

(ગતાંકથી ચાલુ)

સીદ્ધાંત આપણે માટે આજથી સંશોધન કરવા યોગ્ય કે વિચારવાયોગ્ય રહેતો નથી, પરંતુ એનો પ્રત્યેક શબ્દ—અક્ષર વિશિષ્ટ યોજનાઓ અને આજ્ઞાઓ—આજના જમાનાને લાગુ પડી શકતાં નથી. દેશના સમર્થ મહાત્માઓ પ્રત્યે અત્યન્ત આદર હોવા છતાં પણ મારો નમ્ર અભિપ્રાય એ છે કે આ વિષયનો મહાત્મા ગાંધી સિવાય બીજા કોઇ મહાત્માએ ઉંડો ને સૂક્ષ્મ વિચાર કર્યો નથી આજ, અને વાસ્તવદર્શનના જમાનાની સમાજરચના હજી સુધી કાયમ છે એમ માનીને આજના પ્રશ્નો સંબંધી એ જમાનાના મંથનોનાં પ્રમાણો ઉપસ્થિત કરવા એ ગેરમાર્ગદોરવણી છે. સનાતન સિદ્ધાંતોનો પાયો કાયમ રાખીને સ્વતંત્ર બુદ્ધિથી વર્તમાન પરિસ્થીતીનો વિચાર કરી નવીન સમાજરચના નિર્માણ કરવા નો પ્રયત્ન જો મહાત્મા ગાંધીજીજ કરે.

આપવાદાદી શું કહેછે?

હવે બીજી વાત. સાંસારીક ઘટનાઓ પ્રત્યે જોવાની આત્મજ્ઞાનની સંતોની દૃષ્ટિ પડતી કરીને ગાંધવાદની રીત છે. જે પ્રમાણે નાટક ના રંગભૂમી પર બનતાં બુદ્ધ અને મૃત્યુ પ્રેક્ષકો ના દૃષ્ટિમાં મીથ્યા હોય છે એ પ્રમાણે ગાંધવાદી જ્ઞાની સાંસારીક ઘટનાઓને ગાંધવા માનવા નો સ્વીકાર કદ કરી શે છે. એને લીધે નીતી—અનીતી, હિંસા—અહિંસા વગેરેની ચર્ચાઓને અજ્ઞાનમૂલક માનીને એ તમામ સામાજીક પ્રશ્નો ની ઉપેક્ષા કરે છે અને પરંપરાગત રૂઢીને ઓળંગતા નથી. દીલાવ ની સાની સંસારની સમસ્યા ઘટનાઓને ચપરસો ખેલ માને છે. એની દૃષ્ટીમા હીટલર—ચર્ચીલનો જંગ જે ઉપર નો ખેલ છે તો ગાંધીનો સત્યાગ્રહ ઉપરનો ખીજો ખેલ છે. એટલા માટે એ બન્ને પ્રત્યે સમાન ભાવ રાખવાનો સંસ્કાર કાયમ કરી શે છે અને હીટલર—ચર્ચીલનો પુદ્ગલ આગ્રહ અને ગાંધીનો અદ્વિતીયતાનો આગ્રહ અહંકારરૂપી અજ્ઞાન નીજ પ્રેરણા છે એમ એ માની શે છે.

સાપરદણ આનવી શું કરે?

સંસારના સામાન્ય મનુષ્યને મારી સલાહ એ છે કે જો બન્નેમાંથી એક પક્ષ વાદને એ ન સ્વીકારે. આત્મજ્ઞાનની નીર્લેપ દશા સિદ્ધ કર્યા પછી મન હાથે જે વાદનો એ ભલે સ્વીકાર કરે, પરંતુ જ્યાં સુધી પોતે સંસાર વિષે હજી ગ્રહે શોપાતો હોય ત્યાં સુધી એ નિયમ ભૂલે કે એ બેમાં વાદમાંથી કોઇ એકના પક્ષ સંસ્કાર પ્રબળ કેવા એ પોતાની બુદ્ધિ અને હૃદયના વીકાસમાં અને કર્તવ્યપાલનમાં અંતરાયરૂપ નીવડશે. એને માટે તો આ વીચાર પરાવલંબ ક્યાંત થઇ પડશે કે, "આ સંસારની રંગભૂમી પર હું કોઇ પ્રેક્ષક નથી પણ અભિનેતા છું. અને મારે મારી ભૂમીકાનો અભિનય એવી કુશલતાથી કરવો જોઇએ કે જેથી મારી બુદ્ધિ અને શક્તિનો સારામા સારો ઉપયોગ થાય, સંસારનું નાટક સફળ થાય અને મને તથા અન્ય વર્તમાન નવા જાની અભીનેતાઓને ખુબ ખુબ સુખ તથા સંતોષ મળે." આ વીચારણી એ પોતાની જુબાન નક્કી કરે અને સહજ રીતે એ બાજુએ આ વીષયમાં જે પોતાના એજ અભીનેતાઓ પાસેથી ઉપદેશ અને તાલીમ મળી રહે છે

નાયકનો પક્ષ કરવો કે પ્રતિનાયકનો?

સંસારના આ રંગમંચ ઉપર આપણા સમય માં ગાંધી અને હીટલર એ બે મોટા અભીનેતા ઉત્પન્ન થયા છે. મારો કે એમાંથી એક નાયક છે ને બીજો છે પ્રતીનાયક. ઇગલાંડ, અમેરીકા, જાપાન, જર્મની, ઇટાલી, રશ્યા આદી દેશો જાણે તો હીટલરનો સાથ કરતા દેખાય કે એની દેરી બત્તી હોય, પણ એ તમામ એની પાસેથી કપ-ટેલ અને ચીકણા થઇ રહ્યા છે. એ બધાં પેલા પ્રતીનાયકના જ કામદાર, નોકરચાકર વગેરેને પૂરક કરી રહ્યા છે.

ગાંધીની ભૂમીકા એમની ઉચ્ચતમ છે અને એટલે એમની તાલીમ અને રીત પણ નીરાળી છે. હવે આપણે વિચારવાનું એ છે કે આપણે આપણી નાકાત હીટલરની સફળતા માટે પાપરીશું કે ગાંધીની સફળતા માટે. એમ માનવું કે ઇગ્લાંડને સફળ મદદ કરવાથી હીટલરનો પરાજય કરી શકાશે તો એ ભ્રમ છે એમ કરવાથી 'જર્મની' નામના દેશનો કે 'હીટલર' નામની વ્યક્તીનો પરાજય ભલે થાય, પણ પેલા 'હીટલર વાદ' નો તો વીજયજ થશે. પોતાની સાધના સફળ કરવા આ વીજયરૂપી પરાજયને ટાળવામાં જેટલી દેરી એ ગાંધીજીની સુગીકા છે. પ્રત્યેક વ્યક્તી પોતાની સ્વતંત્ર બુદ્ધીથી નક્કી કરી લે કે એ નાયકનો પક્ષ કરશે કે પ્રતીનાયકનો.

સ્વતંત્ર હિંદે શું કર્યું હોત?

બીજી વાત. હીંદુસ્તાનના મનુષ્ય સમાજ ની દૃષ્ટીએ હવે વીચાર કરીએ. ધારી લો કે હીંદુસ્તાન ૧૯૩૯ માં એક સ્વતંત્ર રાષ્ટ્ર હતું; તો એનો આ પ્રસંગે કેવો વલણ હોત? શું એ અસંલગ્નીત હતું કે હીંદુ મહાસભા, મુસ્લીમ લીગ, શીખ તથા બુદ્ધમાં માનનારા મહાનુભાવોએ ઇગ્લાંડ પ્રત્યે સહાનુભૂતી પ્રગટ કરવા છતાં પણ દેશને જંગમાં સામેલ નહીં કરવાની નીતી અખત્યાર કરત? હું એક એટલે સુધી માનું છું કે ક્રાંગ્રેસવાદીઓ જે હીંદુસ્તાની પોતા ની રાજખુશીથી સહકારમાં ક્રાંગ્રેસ જેવા માણસો હોત તેને પણ આ બધા લોકોએ રોકયો હોત, કે જેથી વખત આવતાં દેશરક્ષાને માટે દેશના મનુષ્યો ને પુરા કામ આવી શકે.

જો આ પીધાન મેળવ હોય તો દેશની પરાધીન સ્થીતીમા જે કંઈ જાગરજંતીથી પકારી લેવામાં આવે છે, તેને લાચાર થયને ફકત કોક જોઇ રહે; પરંતુ રાજકુશળથી એમાં સહકાર એ કઇ રીતે આપી શકે!

પાગલોની સાથે પાગલ નથી બનવું

એક પાંચમી વાત કહે એ છે કે મારો કે કોઇ પ્રજાતાંત્રિકાર આપણે કોઇ પાગલખાનામાં કે શરાબખોરોના અડ્ડા પર જઇ પહોંચ્યા તો આપણે ત્યાં કેવા પકારનો વર્તાવ કરવો જોઇએ? શું આપણે પણ બીજા પાગલોની સાથે પાગલ બનીને અને શરાબખોરો સાથે શરાબ પીને, અથવા એમને ફકત જોઇને, અભ્યવસ્થામાં અવ્યવસ્થા, અશાંતીમાં અશાંતી અને દુઃસ્થામાં દુઃસ્થા વધારવાનું કામ કરીશું? કે આપણું ભાન સાબુત રાખીને બુદ્ધિ અને દૃઢતાથી આપણે પાગલો અને શરાબીઓને સમજાવી પટાવી ને શાન્ત કરીશું અને એમને હોસમાં લાવવાની કોશીષ કરીશું! આ પ્રમાણે જો દુનીયા જંગના નશાથી મતવાલી બની ગઇ છે, બીજાનું લોહી તહેલકાવવાને તત્પર થઇ રહી છે તો શું આપણે પણ નશો કરવો ને એને ઉત્તેજન આપવું? આ પ્રશ્નનો નીર્ણય સૂક્ષ્મ તત્ત્વજ્ઞાનના સીદ્ધાંતોથી કરવાને બદલે સાધારણ વીચારશીલ મનુષ્યની બીયેકબુદ્ધિથી કરવો એ ઉચીત છે.

યા નિશા સર્વભૂતાનાં તસ્યાં જાગર્તિ સંયમી।
યસ્યાં જાગ્રતિ ભૂતાનિ સા નિશા પશ્યતો મુનેઃ॥

જ્યારે કોઇ પે જબત ભોગ, દુઃખ અથવા મુદ્દતાને વશ થઇને પાગલ બની રહ્યું છે, ત્યારે સુજ્ઞ મનુષ્ય હસશે નહીં, પણ રડશે; એને ઉશ્કેરણ નહીં આપે, રોકવાની ચેષ્ટા કરશે. શિવાનંદના ઉન્નાદમાં કવીએ અવધુતને માટે લાલે લખી દીધું હોય કે એ 'મૂએ' મૂએ' પણ થઇ શકે છે; પણ આપણે ન તો શિવાનંદના ઉન્નાદને ગાવ્યો છે કે ન તો અવધુતદશાના અનુભવને. આપણે તો વીવેકબુધ્ધિથી ગંભીર ચકાશીને છીએ એટલે આપણે માટે તો 'મૂએ' પ્રાજ્ઞઃ' નો નીયમજ કર્તવ્યરૂપ બની શકે.

તાત્પર્ય એ કે, આપણે આપણા કર્તવ્યનો સ્વતંત્ર બુધ્ધિથી, આપણું પોતાનાં નીતિ, સંસ્કાર, અને પરિસ્થીતી અનુસાર નીર્ણય કરવો જોઇએ. આ નીબંધમાં કેવલ આત્મજ્ઞાનને લીધે કોઇ મહાત્મા પ્રમાણભૂત કરી શકે નહીં (સંપૂર્ણ)

—'મવીહમ' માંથી

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

વેચદેરા ખાતાના પ્રધાન ઉપર હુમલો

તા. ૧૦ મીની રાતના કલાર્કસ્ડોર્પ ખાતે યુનાઇટેડ પાર્ટીએ ગોઠવેલી જાહેર સભામાં મી. એચ. જી. લેરેન્સ બોલવા આપના હતા ત્યારે સભામાં તોફાન મચ્યું હતું અને ડેટલાક માણસોએ પ્લેટફોર્મ ઉપર ચઢી જઇ મી. લેરેન્સ ઉપર હુમલો કર્યો હતો. તેમનાં કપડાં ઉપર કેટલોક માર પડ્યો હતો અને તેમની ડાબી આખ નીચે ઇજરપાની નીશાની જખ્મી હતી.

ઉપલી મારામારીના સબંધમાં બે પાર્લામેન્ટના સભ્યોને પકડીને મેજીસ્ટ્રેટ કમક્ષ તા. ૧૧ મીના હાજર કરવામાં આવ્યા હતા. તેમના નામ કરનલ કોકેરા વીલીયર્સ તથા જહન વીલીયર્સ છે. મી. એચ. પી. વ્હાઇટ કે જેઓ ભગાય પક્ષના વકીલ હતા તેમણે જણાવ્યું કે મારા અસીલો ઉપર તહોમત શું છે તે જણાવાનો તેઓને [illegible]. અને શા માટે તે બન્નેને પકડવામા આવ્યા છે તે હકતરે જોવાયેલું જોઇએ. સરકારી વકીલ મી. એડવર્ડસે જણાવ્યું કે તહોમત જાહેરમાં તોફાન કરવાનું છે. સરકારી વકીલે જણાવ્યું કે મને પ્રીટોરીયાથી સુચના મળી છે કે બારે જામીનની અરજીનો વીરોધ કરવો. તેમ છતાં જો કોર્ટ જામીન નકકી કરે તો મારી સુચના પ્રમાણે ૨૦૦ ની છે.

મેજીસ્ટ્રેટ જામીન ઉપર છોડવાની ખુશી બતાવી હતી પણ તેમાં એવી શરત કરી કે તા. ૨૪ જાન્યુઆરીના કોર્ટ સાથીની મુદતમાં કોઇ પણ રાજદ્વારી સભામા બન્ને તહોમતદારોએ ભાગ લેવો નહિ. મી. વીલે જણાવ્યું કે મારા અસીલો જામીનનો લાભ ઉઠાવવા માગતા નથી અને તેથી તેઓને તે મુદત દરમ્યાન કેદમાં રાખવા માં આવ્યા છે. માનવગેહનીથી કોર્ટ બરાબર ભરાઇ ગઇ હતી. ખચોખચ ભરાઇ જવાથી ઘણા પહેલાં તેઓને કલાર્કસ્ડોર્પથી બસોકપાનું વોરન્ટ લઇ કરવામાં આવ્યું હતું અને બન્ને તહોમતદારોને કારમાં પ્રીટોરીયા જેલમાં જઇ જવામાં આવ્યા હતા.

પ્રધાનની ચેતવણી

મી. એચ. જી. લેરેન્સે કલાર્કસ્ડોર્પ ખાતે તાજી સભા ભરાઇ બોલતાં નીચે પ્રમાણે ચેતવણી આપી હતી. ઓસેવા બાન્ધવ અને પાર્લામેન્ટના સભ્યો કે જેઓનો આજે આપણે જે અનુભવ થયો છે તેને વર્ણવી બતાવાને માટે મોટા વખતમાં સભામતીના ધારાઓ દાખલ કરવામાં આવનાર છે, જે બાબતે ઝાવાદીએ કે તે પાછીના ઝાવાદીબામાં ગેરકેટમાં પ્રસિદ્ધ થશે.

પાર્લામેન્ટમાં નવાં બીલો

પ્રીટોરીયાનો સા. આ. પ્રેસ એસોસીએશન નો સદેશો જણાવે છે કે આવતી પાર્લામેન્ટ ની બેઠક કે જે તા. ૨૪ મીએ છે, તે માટે સંપૂર્ણ તૈયારી થઇ ગઇ છે. એમ જાણવા પડી છે કે પ્રધાન મંડળે તેમની કામકા જનાયમાની પાછીમા ત્રણ નવા બીલોના દાખલ કર્યો છે. સત્તર બીલો હાલમાં મંજુર થયા છે. તેમાં કસ્ટમ ટેકસના કાયદામાં ફેરફારો તથા ચોર રીસક ઇન્સ્યુરન્સથી માલીને બજારના માલ માટે નવા વર્કમેન્સ કમ્પનસેશન એકટનો સમાવેશ થાય છે. પ્રધાન મંડળે પણ્યા બીલો મંજુર કર્યો છે. તેમાં ઇન્કમટેકસમાં ફેરફાર કરવાનું બીલ; વોર રીસકના ગ્રામાને લગતું બીલ; પેન્સન બીલ; સેન્ડ ટેન્યુર બીલ આવી જાય છે. એસોસાટીક સેન્ડ ટેન્યુર બીલ કે જે ટ્રાંસવાલ માં સ્થીતી બીમી કોર્ટ ચોકકસ કરે છે તે કાયદાની મુદત જે માસમાં પુરી થાય છે તેની મુદત વધારવામાં આવશે. આ બીલ જરૂરનું છે કારણ કે તપાસ સમીતી પોતાનું કામ આ બેઠક માટે નવો કાયદો ઘડવાને માટે વખતસર પુરૂ નહીં કરી શકે. આ ઉપરાંત બીજા પણ્યા બીલોનો સમાવેશ થાય છે.

માલના ઝાવો

નાતાલ 'મરકયુરીનો' પ્રીટોરીયાનો ખબરપત્રી જણાવે છે કે મોડા સમયમાં નેશનલ સભ્યોમ કન્ટ્રોલ બોર્ડ, રીટેલ્સ વેપારીઓનો જે માલ, માલવાલનાર, તથા જથ્થાબંધ વેપારીઓ નવા બાબતમાં બે છે તે બાબતમાં કોલસેસના ઝાવો નકકી કરવાનાં પગલાં લેશે. ઝાવોની બાજતો માં જોહાનીસબર્ગમાં કેટલીક ટીકાઓ થઇ હતી તે સંબંધી જવાબ આપતાં મી રાઇક કે જે બોર્ડના પ્રમુખ છે તેને ઉપર મુજબ ખુલાસો કર્યો હતો.

મોટું રાજધાની શહેર

સાઉથ આફ્રિકન પ્રેસ એજન્સી જણાવે છે કે યીટવોટસ્રેન્ડની યુનાઇટેડ પાર્ટીની ઓર્ગેનાઇઝેશન મંડળીએ ગીરસીસ રમઝલના માનમાં જોહાનીસબર્ગ ખાતે "ગ્રાયર ડી" નો મેળાવડો યોજ્યો હતો. તે પ્રસંગે માસીસ રમઝલે જણાવ્યું કે જોહાનીસબર્ગ" અને પ્રીટોરીયા બન્ને શહેરો મળી જઇને એક મોટું શહેર બનો. દક્ષીણ આફ્રિકાનું તે નવું શહેર બરિભર પાટનગર બને.

મોટર લાયસેન્સો

મોટરકાર, મોટરબસ અને મોટર લોરીના માલીકોને આ વરસે લાયસેન્સ ફીમાં ઝોક વધારે ચુકવવો પડશે. આ વધારાની ફી મોટર સાયકલ, તથા મોટર સાયકલ સાઇડકાર તથા ટ્રેકટર માટે હોય તેને આપવી નહીં પડે.

૧૯૪૧ નો મોટર વહીકલ કોઓરડીનન્સ એવી રીતે સુધારવામાં આવ્યો છે કે જેથી પ્રાંતને એક પોતાની ફી વધારવાની જરૂરીયાત સત્તા આપી શકાય. ૧૯૪૧ ને માટે લાયસેન્સ તથા રજીસ્ટ્રેશન ફી ચોથી માર્ચ પહેલા ભરી દેવી જોઇએ.

પ્રવેશનારે જાણવાજોગ

પ્રીટોરીયામાં તીજોરીખાતા તરફથી એવું નીયેદન પ્રસ્તની ખબર પ્રસટ કરવામાં આવ્યું છે કે કોઇ પણ માણસ યુનીયન કોડીને બીજા દેશના આશ્રય બાગમાં, એટ બ્રીટનના યુનાઇટેડ કીંગડમ, ઉત્તર આયરલેન્ડ, કેનેડા અને ઉત્તર

પ્રોટેસ્ટાંટ, બાપ્ટીસ્ટ્સ, એપ્સકોપાલના સેન્ટ, પ્રેસ્બીટેરિયન, અને સ્વાતંત્રીકોના સીમાચ. જ્યારે કોઈ તો તેણે પા. ૬૦૦ કરતા વધારે ક્રીશ્ચનોના માન લઇ જવાને માટે રૂપ ગોઠવવી જોઇએ. આ માહમાં પ્રદેશવાસીનાં લુગાં તથા ઘર વખરીનો પણ સગાસ ગાય છે.

ડરબન હિંદી મારકેટ

તા. ૧૪ ના ડરબન ઈંડી કાઉન્સીલનું એક પ્રતીનીધી મંડળ, ડરબન કન્ડીઅન મારકેટમાં વેપારી પરવાના (ટ્રેડીંગ લાયસેન્સ) ના તબાદલા બાબત ચર્ચા કરવા નાતાલ પ્રોવીન્સીયલ કાઉંસીલ ની એકઝેકયુટીવ કમીટીને મળ્યું હતું. જ્યારે થી મારકેટની શરૂઆત થઇ ત્યારથી હીંદી સ્ટોલ હોલ્ડરે વેપારી પરવાના માટે કંઈ આપ્યું નથી. આ બાબત ઈંડી કાઉન્સીલ અને પ્રોવીનશીયલ એકઝેકયુટીવ વચ્ચે ઘણા વખતથી અભિપ્રાયનો વીષય થઇ પડેલ છે.

ખોટી નોટો

ઈસ્ટાનીસ્લાસ્યા સા. આ. પ્રેસ એસોસીએશન જણાવે છે કે બનાવટી દસ શીલીંગની નોટ હજી પણ ચલણમાં છે. આ બાબતની ફરીયાદ હમણાં પાછી આસ્લ સ્કોટર ને બની છે કે બનાવટી દસ શીલીંગની નોટને મરી નોટ તરીકે ચલાવવામાં આવી છે

આભાર

શ્રી. કાનીબાલ રૂઘનાથ તથા શ્રી. ગોવનબાલ રૂઘનાથ તેમની માતુશ્રી રવર્ગવાસી લક્ષ્મીના બાબત જાણી જે બાઇઓએ તેમના તરફ દીલસોજીના કરીયા મોકલ્યા છે તેમનો તે બન્ને બાઇઓ આંતઃકરણ પુર્વક આભાર માને છે.

સ્વદેશ તરફ પ્રયાણ

શ્રી. રામચન્દ્રભાઇ રૂઘનાથ પોતાના પુત્ર નાથાલાલની પુત્રી શાંતી બહેનનાં લગ્ન કરવા સ્ટીમર દ્વારા ગોવામાં પોતાની દીકરી ને નાંદી બહેન સાથે પ્રયાણ કરશે. શ્રી. રામચન્દ્રભાઇ રૂઘનાથજી વેરાવળ નાતાલના સુપ્રતીષ્ઠીત વેપારી છે. તેમણે મહાત્મા ગાંધીજીની સરદારી નીચે ચાલેલી જલીયાંવાલા લડતમાં ૧૯૦૮ ના ભાગ લીધો હતો અને બોલકરટ ખાતે જેલ માં પણ ગયા હતા. તેઓ વેકલભના શ્રી. ગોપાલલાલ મંદીરના પણ વર્ષ સુધી મંત્રી હતા અને હાલમાં તના ટ્રસ્ટી છે. તેમણે તે મંદીરનું કામ બહુ સારી રીતે કર્યું હતું. શ્રી. ગોપાલલાલ મંદીર બંધાવતા ગાંધીજીએ ખુશ્કું મુકયું હતું. અને શ્રી. રામચન્દ્રભાઇ, શ્રીમતી નંદી બહેન તથા શ્રીમતી શાન્તી બહેનને સફળ સફર ઇચ્છીએ છીએ.

તેજ સ્ટીમરમાં શ્રી. વલ્લભભાઇ ડરખચંદ સોની રોકાવાવાળા પણ હાલ છે તેમને પણ સફળ સફર ઇચ્છે છીએ.

—:o:—

શ્રી. રામચન્દ્રભાઇ તમના પુત્ર શ્રી. નાથાલાલ તેમની પુત્રી શ્રીમતી નંદી બહેન તથા પૌત્રી શ્રીમતી શાન્તી બહેન સહ ગયા મંગળવારે સાંજના રીનીકસની સ્ટીમ માત્રાએ આવ્યા હતા. તેમણે ૧૮ મોટા ના નાશતા અર્થે ગોવા ગોની ખેર આપી છે. તેમજ નાતાલેરવાળા પટેલ કેશ કેશરવાળાએ સારી રકમ સાંઈમ મોકલાવી છે તેનો અમે આભાર સ્વીકાર કરીએ છીએ.

—:o:—

હિંદના સમાચાર

ગાંધીજીની મુલાકાતે ચાઉ-ચી-તાઓ

ચીનની રાષ્ટ્રીય સરકારના પ્રમુખ ચાઉ-ચી-તાઓએ ગાંધીજીની મુલાકાત લીધી હતી. વર્ષોમાં તેઓ શ્રી. જમનાલાલ બજાજના મહેમાન બન્યા હતા અને વર્ષોમાં રચનાત્મક કામ કરતી સંસ્થાઓનું કામ જોયું હતું. ચાઉ-ચી-તાઓએ ચીનની ક્રાંતિમાં આપેલ વ્યક્તીગત ફાળો તેમણે આનંદપૂર્વક વર્ણવ્યો હતો. ડૉ. સુબ્બારાયનના તેઓ સાથીદાર હતા. મીનથી તેઓ ગાંધીજી પર જનરલ ચાંગકાઇશેકનો સંદેશ લાવ્યા હતા. ગાંધીજીએ તેમણે કહ્યું: "અમે અત્યારે ખરાબ સમયમાંથી પસાર થઇ રહ્યા છીએ. એમાંથી કઇ રીતે પાર ઉતરવું એ કુ જણાવા માંગું છું. માત્ર વિજય બસ નથી. રાષ્ટ્રો વચ્ચે સાંતિકાયી સંબંધો સ્થાપવા જોઇએ." જવાબમાં ગાંધીજીએ કેહેલું: બન્ને પ્રાચિન દેશો વચ્ચે ખુબ સારમ હોવાનું જણાવી આજાદી પ્રાપ્ત કરવાના બન્ને દેશોના જુદા જુદા માર્ગોની ચર્ચા કરી હતી. ગાંધીજીએ ચાઉ-ચી-તાઓ સાથે ઘોડા અહિંસાની શક્તીની લંબાણ થી ચર્ચા કરી. અંતમાં ગાંધીજીએ આપણી સ્વતંત્ર નું સ્વરૂપ તેમને સમજાવ્યું હોત તો એને નિહાળવા અને આશિર્વાદ આપવા જણાવ્યું હતું ચાઉ-ચી-તાઓએ કહ્યું: "આપણા આદર્શો એક જ છે પણ જુદા જુદા સંજોગો અનુસાર માર્ગો જુદા છે. હીંદ, ચીન અને સમગ્ર માનવ જાત માટે ઇશ્વર તમને લાંબુ આયુષ્ય આપો. ક્રોધ-ભીંદ્વાંત પરના તમારા કાબુમાં અમે પ્રેરણા મેળે છીએ." વર્ષો પૂ ડરબનમાં પ્રાર્થના કરે છે."

હિંદુસ્તાનના નવા પ્રતિનિધિની મુલાકાત

ડરબનો સા. આ. તો બાબરપત્રો જણાવે છે કે શ્રી. રામચંદ્ર શી. આઇ. ઇ., ઓ. બી. ઇ., આઇ. સી. એસ. દક્ષીણ આફ્રિકા ખાતે હાલના નવા હાઇ કમીશનરે જાહેર સરકારી કોલેજમાં બાષણ કરતા જણાવ્યું કે મારી નવી નીમણુંક માં દક્ષીણ આફ્રિકામાં મારા દેશબાંધુઓને મદદ કરવાનો દીલોજનીથી મારી બુદ્ધી અનુસાર પ્રયત્ન કરીશ અને એક સુધ્ધા કુટુંબ તરીકે સાથે રહેવાની જરૂરાતની તેમના મન ઉપર ઠસાવીશ. યુનીયન સરકારે હીંદુસ્તાનને બ્રીટીશ કોમન વેલ્થ ઓફ નેશનોના સ્વતંત્ર અને સરખા ભાગીદાર તરીકે આદર સરકારવાની જાહેરાત બન્નેને બહુજ પસંદ પડી હતી, કે જેનું પરિણામ હીંદુસ્તાનના એજન્સની પદવી વધારીને દક્ષીણ આફ્રિકાના હાઇ કમીશનર તરીકે કરવામાં આવી છે. શ્રી રામ રાયની સાદીપર આવનાર શ્રી. રામચંદ્ર આવતા મે માસમાં પોતાની નવી જગ્યાએ આવશે.

ઉંદિરા નેહરૂ હિંદ આવે છે

અલ્હાબાદથી ખબર છે કે પંડીત જવાહરલાલ નહેરૂની પુત્રી કુ. ઇંદિરા નેહરૂ ફીરોજખાની સીરીયન બાર, ઇંગ્લાંડ થઇ, હીંદ આવનાર છે.

૨૦,૦૦૦ નું દાન

અલ્હાબાદના એક બેંકર શ્રી. રામપ્રસાદ ભરતિયાએ રૂા. ૨૦,૦૦૦ કોંગ્રેસ હરીજન બાંધવો સારૂ શ્રી. જિયાલાલને આપ્યા છે ને તેનું નામ બારતિયા સ્વરાજ ભુવન રહેશે.

દક્ષિણ આફ્રિકા કે પ્રધાન ન્યાયલય

(નેટાલ પ્રાન્તિક ડીવીજન મેં)

મંગળવાર તા. ૧૬ ડીસેમ્બર ૧૯૪૧ કો પીટર-મેરીટ્સબર્ગ કે પ્રધાન ન્યાયાધીશ હેયોર્ન કે સમક્ષ બિરાજ્ય જજ્જ્ર ઔર જમેનાલા કે દુસરોં કે પ્રસ્તાવ પર કે વકીલ શ્રી. માઈ. કેસર કે દ્વારા તથા નેટાલ કે રજીસ્ટ્રાર કી નિમ્નલિખિત અપીલ ઔર અન્ય પત્રો કે વાંચે ગયે હૈ, જિસસે આપ્ત હૈ કી

૧. કે પ્રતુતો દ્વારા નિયમ ૫ કારણ બતાને ચાહતે હૈ, જન કો સુનીત કીયા જાતા હૈ કી કે ઉસ ન્યાયાલય કે ગુરુવાર ૧૨ ફેબ્રુવારી ૧૯૪૧ કો નિમ્નલિખિત હોકર બતાએ કી

(ક) જો રુલ કા ઝતે ઔર જે નિયમ ૩૦ સન્ ૧૯૪/૧૯૧૧ કે સંબંધ હૈ ઔર જીસ કે સાથ નીયમ બાબીયમ વિધમન કરીને ઔર પર્યવેક્ષક કે સંબંધ કે તીસરે અનુસુચ સમય પર નિર્ધારિત હુવા ઉસ કો કયો નહિ ૧૮ દિયા જાય.

(ખ) નવીન ઝતે ઔર નીયમ જો ડોંગાટ કે હિન્દુ રહીસોં કે અધિવેશન મે ૨૪ નવેમ્બર ૧૯૪૦ કો નિર્ધારિત હુવા થા, વહ ટ્રસ્ટ ઝતે ઔર નિયમ કયો નહિ રખા જાય.

(ગ) નેટાલ પ્રાન્ત કે રજિસ્ટ્રાર ઓફ ડીડ કો કયો નહિ આજ્ઞા દિયા જાવે કી વે ડીડ ઓફ ટ્રસ્ટકર કે સૈક્શ ૧૩૪/૧૯૧૧ કે ઝતે ડીડ મેં સે રદ કર કે ઔર નવીન ટ્રસ્ટ ડીડ કા ઝતે તથા નિયમ બેરુજ કરે.

૨. ઉસ નવીન ટ્રસ્ટ ડીડ કે ઝતે ઔર નિયમ કે પ્રતિ સર્વ સમ્બન્ધીત રખને વાલે જનતાઓ કે કે લિયે ડોંગાટ કે ગોલકે બેમોરિયલ હોલ મે ઔર કરબન કે ચેટો દારલ ૨૪૮ સ્મીથ સ્ટ્રીટ, ડીબોન્સ્ટ્રસ્ટસ, કુલ ઇન્ડ કુમાર કે કાર્યાલય મે દૈનિક કામ કે સમય ૯ બજે પ્રાતઃકાલ સે ૫ બજે શામ તક પઢને કે લિયે ખુલા રહેગા.

૩. ઉસ નિયમ કે પ્રતિલીપ કાર 'યુનીયન ગેઝેટ' મે, એક બાર 'નેટાલ મરકયુરી' મે ઔર એક બાર હિંદી કે અખબાર 'ઈન્ડિયન ઓપિનિયન' મે છપા જાવેગા.

ન્યાયલય કે આજ્ઞા સે
W. J. CONRADIE,
Asst. Registrar.

J. FRASER & Co.

A true translation from English by J. A. Bandeliya
Sworn Gujarati Translator of the Supreme Court of South Africa, Natal Provincial Division.

શ્રી. આર્ય યુવક વ્યાયામ શાળા—જોહાનીસબર્ગ

તા. ૨૧-૧૨-૪૦ તથા તા. ૨૨-૧૨-૪૦ ને રોજ રાત્રે સાડા આઠ વાગે અત્રેના ઇસ્ટ પાર્કટાઉન હૉલમાં 'શ્રી. આર્ય યુવક વ્યાયામ શાળા' જોહાનીસબર્ગના ઉત્સાહી યુવકોની મદદથી "સ્વર્ગસ્થ રા. ઓ. એન્ડ્રુઝ સ્મારક ફંડ" ના લાભાર્થે ખાસ તૈયાર કરવામાં આવેલ "ચાલીસીનું સ્વાતંત્ર્ય" (નાટકના લેખક: પ્રાધ્યાપક રત્ન શ્રી. કનૈયાલાલ મા. મુન્શી, મુખ્ય પ્રધાન મુંબઇ રાજ્ય) નામે નાટક નવીન સીનસીનરી, ડ્રેસ તથા હારમોનીયમ, ક્લેરનેટ, તબલાં ને સિતારના સુમધુર સ્વરોની ગોઠવણી સાથેનાં સંગીતો સાથે ભજવી બતાવવામાં આવ્યો હતો.

બન્ને દિવસે આખો હૉલ પ્રેક્ષકોથી ભરાઇ ગયો હતો. લોકોએ આ પુણ્યકાર્યના કામમાં સારો સાથ આપ્યો હતો. નાટક ખાસ સામાજીક સુધારાનો હોવાથી પ્રેક્ષકોને ખુબ પસંદ પડ્યો હતો. ખાસ કરીને મુખ્ય-પાત્ર સે.ાર ભાઇ ભીખાભાઇ ખેરવરજી તથા રામશંકર પંડ્યાનું કામ કરનાર ભાઇ ભગવાનદાસ ગોવિંદનું કામ-ભાવ વિગેરેનું કામ જોકોને ખુબ આકર્ષક બન્યું હતું.

આ વ્યાયામ શાળાનો નાટકની પ્રવૃત્તિ તરફનો પહેલોજ પ્રયત્ન હતો, અને તે સફળ થયો હતો. અત્રેના અગ્રણીતા યુરોપીયન ગૃહસ્થ મા. વુડમેન સાહેબ તે જોવાને ઇન્ડિઅનોની પ્રવૃત્તિમાં મારો ભાગ લે છે, તેમણે પણ આ નાટક જોયું તે બાબતનો સંતોષકારક રિપોર્ટ અત્રેના 'રેન્ડ ડેલી મેઇલ' બાપામાં પ્રગટ કરાવ્યો હતો. નાટકની આખી વાર્તા તેમણે પ્રસ્તાવનીજ સારી રીતે સમજી લીધી હતી.

પ્રેક્ષકોમાં કેટલાંક યુરોપીયન નરનારીઓ, અત્રેની પાદીદાર સોસાયટીના પ્રમુખ, મંત્રી, અન્ય અગ્રણીતા ગૃહસ્થો અને સિતારો, ટ્રાંસવાલ હીંદુ સેવા સમાજના મંત્રી વિગેરે હતા. કાર્ય-ક્રમની વ્યવસ્થામાં વ્યાયામ શાળાના પ્રમુખ શ્રી. વશરામભાઇ રણછોડજી પાદીદાર તરફથી સ્વ. એન્ડ્રુઝના જીવન બાબત હુંક વિવેચન કરવામાં આવ્યું હતું અને પૂ. બાપુ વિગેરે જે આ સ્મારક ફંડ માટે 'હરિજન બંધુ' માં જાહેર અપીલ કરેલી છે તેની વિગત સમજવી હતી. બાદ મંત્રી શ્રી. વિજયદેવ મીઓ તરફથી ટુંકો રિપોર્ટ રજુ થયો હતો, અને આ પુણ્ય કાર્યમાં સહાય કરનાર, દાનદાતાઓ, યુવકો, વ્યાયામ શાળાના યુવકો, સંગીતના કામમાં મદદ કરનાર શ્રી. રણછોડભાઇ રામભાઇ, શ્રી. ઇશ્વરજીભાઇ-રામજી, શ્રી. મહમણભાઇ ભટ્ટકરામજી, સૈ. સુમંકાબા વિ. પટેલ તેમજ પાદીદાર સોસાયટીનો તેમનો બાગ હૉલ આપવા બદલ, જાહેરાતના કામમાં મદદ આપવા બદલ 'ઇન્ડિઅન ઓપિ-નિઅન' વિગેરેનો જાહેર આભાર માનવામાં આવ્યો હતો.

આ નાટકના ડાયરેક્ટર આ વ્યાયામ શાળા ના પ્રમુખ અને ભારત સારદા મંદિરના અધ્યાપક શ્રી. વિનયચંદ બી. પટેલ હતા. આ નાટક પ્રયોગ થી આમને બર્ચ બાદ કરતા આ સ્મારક ફંડમાં પાઉંડ ૨૦૦ ની આવક થઇ છે. આ રકમ પૂજ્ય બાપુજીને મોકલી આપ વામાં આવશે. ફરીયા અમારી વ્યાયામ શાળા તરફથી સર્વ સહાયકોનો જાહેર આભાર માનવાની તક ઘણાએ લીધી. ભવિષ્ય માં પણ આવીજ સેવાની પ્રવૃત્તિનું જનતા ઉત્સા-હજન આપશે એવી આશા સેવવામાં આવે છે.

હાલના નાટક બાદ વ્યાયામ શાળાનું કાર્ય નિયમિત ચાલે છે. 'આર્ય વ્યાયામ શિક્ષણ વર્ગ' ના બીજા વર્ષનો અભ્યાસ ક્રમ તૈયાર કરવામાં મુખ્ય, શિક્ષકોને આફ્રિકાઝો મદ-મુખ છે. આવતા માસ પાદ પરિક્ષા થશે ને તેમાં સફળ થનારને પારિતોષિ-કોનાં પ્રમાણપત્રો આપવા માં આવશે. હાલમાં ૭૦ ગ્રાસ જેટલાં કન્યાઓને પણ વ્યાયામ શિક્ષણવાની ખાસ વ્યવસ્થા કરવામાં આવી છે, અને તેનો લાભ કન્યા ઓ પણ લે છે.

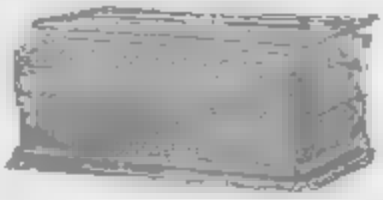
શ્રી. આર્ય યુવક વ્યાયામ શાળા—જોહાનીસબર્ગના યુવકોએ સ્વ. એન્ડ્રુઝ સ્મારક ફંડ માટે નાટક ભજવ્યો હતો, તેમાં ભાગ લેનાર પાત્રો--મેમ્બરોનો મુખ ફોટો:—

ડાબી બાજુથી—ઘુંટણ ચોરસ ફોટો વાળા શૌકનું મુખ્ય પાત્ર ભજવનાર ભીખાભાઇ ખેરવરજી; નીચે બેઠેલીઃ કુમારી જમનાબેન, કુમારી જસોદાબેન, ખુરસીપર બેઠેલા ડાબી બાજુપરથી, મણીલાલભાઇ નારણજી પાનનગ્રો, રામાભાઇ હરિભાઇ કંટારીયા મંત્રી, વચ્ચે પુસ્તક સાથે નાટકના ડાયરેક્ટર શ્રી. વિનયચંદ બી. પટેલ, વ્યાયામ શાળાના પ્રમુખ વશરામભાઇ પાદીદાર; વિજયદેવ મીઓ, મંત્રી. ડાબી બાજુથી ઉભેલી પહેલી હારમાં હરિલાલ ઓધવજી, રામજી ભાઇ નાથુભાઇ, ઉકાભાઇ ઓધવજી, શ્રી. સુમંકલા વિનયચંદ પટેલ, છોકુભાઇ ગોવનજી, ઉકાભાઇ ભાણાભાઇ, રામજીભાઇ ભાણાભાઇ. સૌથી ઉપરની ઉભેલી સાથ ડાબી બાજુથી રામશંકર પંડ્યાનું પાત્ર ભજવનાર ભગવાન-દાસ ગોવિંદજી, ભુલાભાઇ ગોમજી, રમણલાલ ભગુભાઇ, અમૃતલાલ ઓધવજી, વસંતલાલ ગોંડાભાઇ, નાનુભાઇ ઉકાભાઇ, છગનલાલ ભટ્ટકરામ, ખુશાલભાઇ મીઓ.

આવો પધારો જુઓ

અને

તમારા માનીતા વાજીંત્રો અને રેકોર્ડઝ ખરીદ કરો.

વાજીંત્રો— હારમોનીયમ, ગ્રામોફોન, વાયોલીન, બેન્જો મેન્ડોલીન, ગીતાર, ઝાઝ આઉટ ફીટ, ફ્લ્યુટ વિગેરે.

રેડીઓ—"હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ."

નીચે મુજબ ફીલ્મી રેકોર્ડના સેટો સ્ટોકમાં ખરીદી વાસ્તે તૈયાર છે.

(૧) જીવન પ્રભાત,
(૨) વીદ્યાપતિ,
(૩) રોમેન્ટીક ઇન્ડિઆ,
(૪) નીર્મળા,
(૫) ભાભી,
(૬) અછુત કન્યા,
(૭) જાગીરદાર,
(૮) વચન,
(૯) ચેલેન્જ,
(૧૦) હીઝ હાઇનેસ,
(૧૧) સાવીત્રી,
(૧૨) અંધર ઇન્ડિઆ.
(૧૩) ગોપાલ કૃષ્ણ,
(૧૪) દેવદાસ,
(૧૫) ધુપ છાઉ,
(૧૬) પ્રેસીડન્ટ,
(૧૭) નીરાલા હીંદુસ્તાન,
(૧૮) ગ્રામોફોન સીંગર,
(૧૯) ૩૦૦ દીવસ પછી,
(૨૦) સંત તુલસીદાસ.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફ્લ્યુટ, શાંતા ફ્લ્યુટ, સરદાર ફ્લ્યુટ હારમોનીયમ (હાથના, પગના, હાથપગ સાથે પોર્ટેબલ).
.. ક્રોમ્બ્સ, ઓડીયન, જૈનાફોન, મેગફોન ઇન્ડિઅન રેકોર્ડઝ. ફીલ્મી રેકાર્ડ.

મળો યા લખોઃ

ગોશળીઆ (ગ્રામોફટરી) લીમીટેડ,

૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

RADIO RECORD TRADING Co.

38a MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG,

and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

પ્યારે કવ્વાલ

N. 16215 બાકિફે દુનીયા મેન.
„ 16232 જો મીસે ઉન્સે હુસે રખતે.
„ 16243 હલફે મે આજ ઓહમદે આદિ
„ 16250 હુસ્યાર મુસલમાનો.
„ 16273 ચોદ દીલકો તામલી.
„ 16289 ફુરખાન પઢો.
„ 16227 મોહમદ આલી ફનાહ-૧-૨.
„ 16295 ગોરી ચોરીસે મોહુંગી.
„ 16304 આન પડી દરબાર બલગ ગોરી.
„ 16313 મક્કા મદીના.
„ 16317 મુખારે કુપે વતા.

મારફત ફકીરૂદ્દીન

N. 16230 આખા પર છ કરે ઉપકાર.
„ 16027 એ ખરા કહી સે ચલ.
„ 16042 કેવી મુજે સુલ્ક મેં.
„ 16065 આવ કે કુરને કહ્યા.
„ 16163 નામ પીર કહ્યા કરો.
„ 16340 કુદરતે અલાહ.

કુબ્બે આલમ કવ્વાલ

N. 16203 બન્ય - કાબાસે નજરકર.
„ 16230 ખુદા બક્ષે મેરી ખુતાએ.
„ 16241 તકદીર મોહમદ મેરે દીલમે.
„ 16270 જિસને કરબાસે પર.
„ 16293 આવ બગાડી દીલકી બગાને
„ 19 અહેસાબ મુસલમાનો.

મોહમદ બાલીલ કવ્વાલ

N. 16013 પાપે બાગમા બાગો બારી.
„ 16014 ચલી પીનજર.
„ 16049 બાબાજી કર કરમુજે.
„ 16132 બસ રબ નબરી બના
„ 16221 સાકી મુજે પીલા દે
„ 16249 મોહમદ હસરેમે કુબ્બ બનકે બોકરોજે
„ 16285 મેન તુજે સબબાબે
„ 16... બાહમદે મુરસલ
„ 16312 હમારા બીરબલવાલા

કાલુ કવ્વાલ

„ 16015 બંદે દેખું કુબે મુસતુફા
„ 16064 બસ ચોટ કાલુ.
„ 16071 બોડા બોડી બાતોમે.
„ 16109 આલમ ઉસપે કુરબે કહને.
„ 16306 કબરો બોરી સોબ ક્રિસમસ બબાબ બાંબળી
„ 16328 બીસ આલમર મુજબો.

મારફત અબ્દુલ રઝાક

F.T. 12857 મુસા સમજે યે અરમા નાકમ.
„ „ 12912 દીલમે નજરોમે વો કુલમાને.
„ „ 12998 મે બંદે કુલકન આકેબી વાલી.
„ „ 12312 પુજા હો બબમે તુજકો.

કલનબાન ચેરન્ટ પાર્ટી

F.T. 12315 કે હતી દે કરે મુસા આકા તેરી મલી.
„ „ 12860 મે તો ઘોર આપ પાર તારે.
„ „ 12917 કરા વરકે બનના કુ
„ „ 12749 બજલમ કા હક દે આલમ પર.

રાશીદ અહમદ કવ્વાલ

F.T. 4740 કરે મુસકીલ આસાન.
„ „ 12168 મેર ... ક કર દે મુસકાર.
„ „ 12218 બાર બુ કે દીલમે કુસને બારબો.

મારફત અમીર બબસ

G.E. 4705 બાકે સરવર.
„ „ 4726 બે રસુલે પાક દી મસાના હૈ.
„ „ 1381 ... કે તુ કુરબ હે તુ.

અબ્દુલ બાહીજ બાન

G.E. ... રસલલાહ રસલલાહ
„ „ ... વો આબે બુતો કે બીદા કેને વાલે.

પ્રો. બકરાબુદ્દીન

G.E. ... પુન પુન પુન પુન.
„ „ ... બગન મેં આલી.
„ „ ... બારીબા મે મુજને બાદ કો.
„ „ ... દીનકા કાંઈ બબબસ
P.T. 7 મોહબ્બા કામ રો તરવા કા બીદાના
„ „ 23 સાહદના હજરત હાસન.
„ „ 27 સાહદના હજરત બીલાલ
R.T. 310 બાદા બદુરી ના મોહબ્બા.

મરસલામી રેકોર્ડ

સુરે. બારીન (૪)
„ મુસુકે.
„ રેહમાન
„ બાકર (૨).
„ મોઝબીલ.
„ બાનાબા.
„ બાઝાબ

ઠામા સેલ

શરીન કરબાદ (૬)	નુરે મેહકત (૬)
બીબ્બ મંબલ (૪)	ફકબાની બંગિબ (૩)
બારબ કુમાર (૩)	બાદી સુબબના (૨)

દર બદીને નવા રેકોર્ડ અમારે ત્યાંથી બળશે. તેના દર બાદીને કેટલોગ અમારે ત્યાંથી મંગાવવી લેવો.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE COLUMBIA and "TWIN"

સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકોર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીલાલ એન્ડ રાજકુમારી

N. 15307 નવી જનમી બબલી ભા.
„ 15308 અંતરનાં ભાગ્યમાં એક પુત્ર છે ગું.
„ 15309 સુંદર છબી.
„ 15311 નવું જીવન.

કરસન અને સમાજદાઝ

N. 15327 કું નમારી રાખીલા-ધીનાં ખેલ.
„ 15328 તું તો કાલને મારે સોનર
„ 15331 વિપદનું વાદળ ધીરપર વરસે.
„ 15342 રીઝાયેલી રસીકાને નજરપ્યારી મોહની નજર ચડી છે.
„ 15344 પ્રભુનો પરકાર ભાગ ૧ લો અને ભા ૨ જો.
„ 15312 નખ્યાકુંનો પરચા.

N. 15314 બ્યાગનો નાચ ભા. ૧–૨.
„ 15310 ઊંચા કદા

માસ્ટર ચમકદક એન્ડ પાર્ટી

N. 5900 જરૂખાનું વરદાન.
„ „ 5971 મંગેરા બાઇ પ્રભાત.
„ „ 5953 તરણીના મંજીરા ભાગ ૧–૨.
„ „ 5940 ગાંધે યમુનાને તીર.
„ „ 5970 રેકાબનખેલ ભા. ૧–૨
„ „ 5956 બલીદાને કહિ.
„ „ 5935 બાકાલું ઘર.
„ „ 5930 વિજરત ભાગ ૧–૨.
„ „ 5951 ગુહો મારાવરો.
„ „ 5951 બાને મુકિ.
„ „ 5741 પ્રભુ ગીબ્બવા કું મકતી સાજન.
„ „ 5727 બાજ્યું છનેશ્વર દર્શન દીજે.

GUJARATI DRAMA SETS

ખલખુ કુમાર	(૪)	રેકોર્ડનો	સેટ.
સીતા હરણ	(૪)	„	„
રાજા દેવી	(૪)	„	„
શકુંતલા	(૪)	„	„
વીર રાજા	(૪)	„	„
જેસલતોરલ	(૪)	„	„
રોહ સમાજસા	(૪)	રેકોર્ડનો	સેટ.
પૃથ્વીરાજ શૈાહાણનું નાટક			(૮)
નરસંહ મહેતા	(૪)	રેકોર્ડનો	સેટ.
પરીબનો વારસો	(૪)	„	„
સલનારાયણ	(૪)	„	„
સ્વરાજ્ય ચાવરો	(૫)	„	નાટક
જલંધર સતી વૃંદા	(૨)	„	સેટ.
શ્રીકૃષ્ણ જન્મ	(૨)	„	„

FILM RECORDS IN SETS

મરીઝાદા ખેલ	(૫)	નીરઝલા	(૪)	મારી આંખ	(૩)	જમાના	(૪)
વાળી	(૪)	માઝાઇન શીંગર	(૪)	ડંગરમન	(૧)	ફરજાદ	(૫)

આરતી F.T. 5246 દયાળતારની આરતી. F.T. 5281 શ્રી સલનારાયણની આરતી
F.T. 5191 શ્રી મહાદેવની આરતી.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભજી રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. 105a

"શુદ્ધ ઘી"

દરબારમાં પ્રસીદ્ધ કોન્ટ્રાક્ટર પાસ કરેલ એમ. જે. માકંડ બીરના બંગલાનું વેરાન મકરાણા આરસથી દેલવાડાની દેલરીની અનાવધ્યું આબુનું (૨૪) થી.

અમારે ત્યાંથી બોલા પ્રમાણમાં મળશે.

ભાવ માટે પુછો યા લખોઃ

સાહેબ આદિસના સેલ એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન | **SAMJEE DEVSHI & SON**

૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, દરબન. | 4, Cross Street, DURBAN. 113

'Phone 2-6235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

and Commission Agent.

55 CROSS ST. RESIDENCE.

PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.

DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અને કમીશન એજંટ.

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોક્સ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, દરબન. 115a

M. H. DESAI,

એમ. એચ. દેશાઇ,

હોલસેલ ફ્રૂટ વેપારી.

અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ કુનીસનના ગ્રોસ પેક બાકસમાં C. O. D. થી માલ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 116a

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, સોફાસેટ્સ, વોશસ્ટેન્ડ, સાઈડ બોર્ડ, ડ્રોઈંગ રૂમ, ગ્રુપ ફોટા, કેનવા, પીયાનો, ગ્રામોફોન, રેડીયો, આયર્નબેડસ, કોપર કીટલીઓ અને ફીનીચર વિગેરે. નવા ભાવોના આજ પહેલાં કદીએ. અને પછી આજ મેળવવા મુશ્કેલ પડશે.

બોકસ, ટેબલ અને કીચન ડ્રેસર

જે કમતી ફરનીચર નીચે જેવાર આવ્યું છે તેવો બરોબર હવેજ તૈયાર કરે છે જે આજ પોકના ભાવોના આર્ડર લીસ્ટ બંધાવી અને તૈયાર આવ્યા પછીજ.

L. MISTRY,

6 KORT STREET, : : : : JOHANNESBURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2526. 105b

કીર્ટીંગસ

પાવડર

ગીડી, માકડ, ચાંચડ, કંસારો, માખી, ચંડા વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીર્ટીંગ પાવડરના ટીન મળે છે. 111a

Box 830. Tel. Rdd. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices special attention given to all [illegible] orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અને આપકંટ્રીના ઓરડર ખાસ દેખરેખ રાખી મારો માલ C.O.D. થી મોકલીએ છીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 114a

જુના અને જાણીતા ફુરમાસુ મીકાકઓ અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકો

પંજાબી સાહેબ પાક વિગેરે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી શકશે.

અમારી કેફેમા બરફ આવ્યું અને આવું દબાકો નથીયાર મળે છે દરમ્યાન બીજાની નામ કરે આવું કરવાનું, આપવા, વધુ માહીતી વિગેરે બોલા બોલાવાં મળશે.

વધુ બોલવા માટે લખો યા મળોઃ

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 13a KORT STREET JOHANNESBURG. 115

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી ૧૯૪૧ જાન્યુઆરી	હીંદુ ૧૯૯૭ પોષ	મુસલમાન ૧૩૫૯ ૧૩૯૬	પારસી ૧૩૧૦ રોજે. ૬૩૫	સુર્યોદય કે. મી.	સુર્યાસ્ત કે. મી.
શુક્ર	૧૭	વદી ૬	૧૮	૧૮	[illegible]	[illegible]
શની	૧૮	,, ૭	૧૯	૧૯	[illegible]	[illegible]
રવી	૧૯	,, ૮	૨૦	૨૦	[illegible]	[illegible]
સોમ	૨૦	,, ૯	૨૧	૨૧	[illegible]	[illegible]
મંગળ	૨૧	,, ૧૦	૨૨	૨૨	[illegible]	[illegible]
બુધ	૨૨	,, ૧૧	૨૩	૨૩	[illegible]	[illegible]
ગુરૂ	૨૩	,, ૧૨	૨૪	૨૪	[illegible]	[illegible]

શું તમારામાં જોર, ચેતન અને ઉત્સાહ છે?

અથાણાં ખાવાથી, ચિત્તને બગાડવા, અપચો અને આળસ ઊભાં થવાનાં આસાનમાં આસાન ઉપાય છે. એ ખુશીથી પીઓ કે "ઇનોઝ ફ્રૂટ સૉલ્ટ" તમારે લેવાની જરૂર છે. "ઇનોસ" શરીરની આંતરિક શુદ્ધી કરી પેટની બધી બ્યાધી ઓછી કરે છે. રોજ સવારે એક ટી સ્પુન ફ્રૂટ સૉલ્ટ એક ગ્લાસ પાણી સાથે લેવાથી તમને બધી સારા રહેશે.

ENO'S 'FRUIT SALT'

BOOKS FOR SALE

[illegible]

Obtainable from:

The Manager,
INDIAN OPINION
Phoenix, Natal.

Indians In South Africa

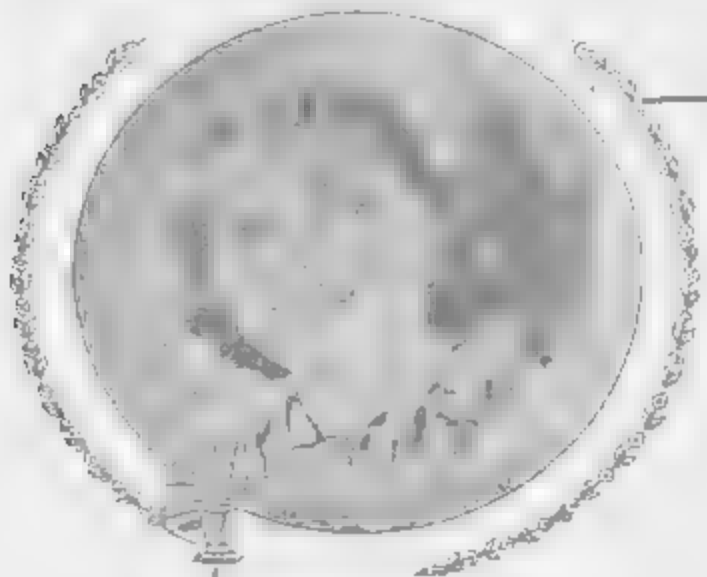
Helots within the Empire
and
How they are Treated.

By Henry S. L. Polak.

Price ... 2s.

To be had from:—
THE MANAGER,
INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

The Best Summer Drink yet!

YOU'LL find 'Ovaltine' Cold quite the most delicious drink you've ever tasted. And there is nothing like it for restoring the energy you spend so freely in the summer. Drink 'Ovaltine' every day—and note the difference

'Ovaltine'- Cold or Hot—is served at Cafes, Restaurants and Milk Bars.

Manufactured by: A. Wander Ltd., London, England.

Ovaltine Mixed Cold

THE
MANUFACTURERS
Offers You Security
LIFE Insurance provides financial security — its possession means freedom from fear of privation for yourself and for your loved ones.

LIFE
INSURANCE COMPANY
HEAD OFFICE:
TORONTO, CANADA.
Established 1887.

D. M. SEEDAT
Representative.

Chief Office for Natal.
328, STUTTAFORD'S BLGS.
DURBAN.

D. PATCHIAPPEN
Representative.

ACTING MANAGER: B. BARRETT.

Indian-African Line
ઇન્ડિઅન આફ્રિકન લાઇન
કલકત્તા જનારી સ્ટીમરો

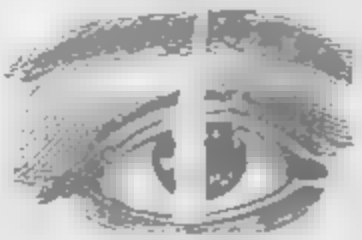
કલકત્તા જનારી સ્ટીમર જાન્યુઆરીમાં ડરબનથી ઉપડવા વકી છે.

પા. ૭–૭–૦ ડીપોઝીટ મોકલવાથી કન્ટરની ટીકીટ રીઝર્વ કરી શકાશે.

કેકની ટીકીટ મળવાની ખબર ૨૪ કલાક સ્ટીમર ઉપડવા અગાઉ પડી શકશે.

વધુ વિગતો માટે લખો યા મળોઃ

BASSA Ltd,
124 Commercial Road.
DURBAN.

BE FAIR TO YOUR EYES AND TO YOUR POCKET!!

Don't risk eye-strain, let our expert opticians test your eyes.

Should you need eye-glasses, South Africa's largest and most up-to-date Optical Factory is at your service.

Our reputation is your guarantee,
ESTABLISHED 1896.

KATZ & LOURIE LTD.
"DIAMOND CORNER" - ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

Printed and published by Manilal M. Gandhi at [illegible], Phoenix, Natal.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 4—Vol.—XXXIX. FRIDAY, 24th JANUARY, 1941. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

INDEPENDENCE DEFINED

"WHAT is this independence! A clear, definite, ringing word, which all the world understands with no possibility of ambiguity. And yet, to us unfortunately even that word has become an object of interpretation and misinterpretation. Let us be clear about it. Independence means national freedom in the fullest sense of the word. It means a severance of the British connection. It means anti-Imperialism and no compromise with empire. Words are twisted to us. Dominion Status, Status of Westminster, British Commonwealth of Nations, and we quibble about their meaning. I see no real commonwealth anywhere, only an empire exploiting the Indian people and numerous other peoples in different parts of the world. I want my country to have nothing to do with the continuance of exploitation in Asia or Africa. If the empire goes, we have nothing but goodwill for England and in any event we wish to be friends with the masses of the British people."

—Pandit Jawaharlal Nehru.

સ્વતંત્રતાની વ્યાખ્યા

"આ સ્વતંત્રતા એટલે શું? સમસ્ત જગત સમજી શકે એવો તેનો ચોખ્ખો, સરળ અને સ્પષ્ટ અર્થ છે કે જેને બીજો ગુંચવાડો ઉભો થઈ શકે તેવું જોર નહિ. છતાં પણ આપણા દુર્ભાગ્યે એ શબ્દ પણ અર્થ અને અનર્થનો ભોગ બીચારો થઈ પડેલો છે. આપણે તેનું સ્પષ્ટીકરણ કરી દઈએ. સ્વતંત્રતા એટલે તેના પુરા અર્થમાં રાષ્ટ્રીય છુટાપણું; એટલે બ્રીટીશ સંબંધનો ત્યાગ—જેનો અર્થ શાહીવાદનો વિરોધ અને સામ્રાજ્ય સાથે કોઈ પણ જાતનું સમાધાન નહીં એવો થાય છે. કૃમીનીયન સ્ટેટસ, સ્ટેટસ ઓફ વેસ્ટમીન્સ્ટર, બ્રીટીશ કોમનવેલ્થ ઓફ નેશનન્સ વીગેરે શબ્દો આપણી સામે ફેંકવામાં આવે છે, અને આપણે તેના અર્થની તકરારમાં પડીએ છીએ. હું તો ખરે કોમનવેલ્થ (પ્રજાસત્તાક) ક્યાંય જોતો નથી. હીંદુસ્તાનની પ્રજાને અને જગતના જુદા જુદા ભાગોમાં અનેક અન્ય પ્રજાઓને શોષનારૂં સામ્રાજ્ય જોઉં છું. હું ઇચ્છું છું કે એશીયા અને આફ્રીકામાં પ્રજાઓનું શોષણ કરનારાં એ રાક્ષસી યંત્રની સાથે મારો દેશ કદી પણ સંબંધ ન રાખે. જો આ યંત્રનો નાશ થાય તો પછી ઈંગ્લાંડને માટે આપણને શુદ્ધ સદ્‌ભાવ સીવાય બીજું કશુંજ નથી; અને બ્રીટીશ પ્રજાના આમવર્ગની સાથે તો આપણે મૈત્રી રાખવા ઇચ્છીએજ છીએ."

—પંડિત જવાહરલાલ નેહરૂ.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

પહેલી સ્ટીમર તા. ૨૭ ફેબ્રુઆરીના અરસામાં જશે, અને તે પછી બીજી સ્ટીમર લગભગ તા. ૧૬ મી ફેબ્રુઆરીના અરસામાં મુંબઇ જવા રવાના થશે. સલુન તેમજ ૩ક્ત પેસેંજરો લેવામાં આવશે.

દરબન આવ્યા પછી તમારો માલ તથા યુનીયન કાસલનાન્સ કેમ્પ્લેરાન્ટ મુજબ નાણા સાથે લઈ જવા વિગેરે સંબંધી હકીકતો મળવાથી બંદોબસ્ત કરી આપીશું.

કાગળના ઉપર તમારું નામ તથા B. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રો.) લીમીટેડ

લીંકી પેસેન્જર એજન્ટ.

૩૬ ટીકીટ સ્ટિંદુ ચીસરી સાથે પા. ૧૪ ૧૨ ૦.
,, ,, મુસલીમ ચીસરા સાથે પા. ૧૫ ૫ ૬.
,, ,, ચીસરી વગર પા. ૧૧ ૧૪ ૬.
સેકન્ડ કલાસ સીંગલ ચિસરી વગર પા. ૩૩ ૧૫ ૦.

સ્ટીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ટીકીટના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

Phone 2-0432. Tel. add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.
390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,
No. 4, Kort Street, Johannesburg.
'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.
Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE
COMPANY, LIMITED.

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ કંપની જીવન કંપનીમાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર મોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોને બનતા વીમાઓ, સામવટ વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતારી લેવાનું કામ કરે. કંપની કંપનીને કમીશન આપવું એ દરેક કંપનીની કરાર છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue
DURBAN.
Telephone 2-5845 Cen.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13,
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street,
JOHANNESBURG.
Telephone 33-6678.
P. O. Box 3841.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL.
'PHONE 70990 CORNER PINE & GREY STS.
SITUATED IN THE HEART OF DURBAN'S BUSINESS AREA.
ENGLISH & INDIAN MEALS.
MODERATE TARIFF.
BOARDING & LODGING BY DAY, WEEK OR MONTH.

THE EPIC FAST

(BY 'PYARELAL')

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.

320 Pages Price: 2s 6d

Obtainable From The Manager

INDIAN OPINION, Phoenix, Natal

દીક્ષા ની બી ઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ દીક્ષાની મહાત્મા ગાંધીજીના સુધારાથી ઘણાયેલા ઘણાઓના [illegible] વિદ્યાર્થી આશ્રમ માટે [illegible] તેને બંને ફાયદાના બાજો, દરદો, માતા દરદોની દવાઓ, ઘેરી ઘરીબાની દવાઓ, પથ્થ, માપ, દરદનો, વિગેરે પણી વસ્તુઓનો ઝમાવેશ થયેલો છે

પોસ્ટ પેડ્યુ મળ્યા ૨૫૮ બધેથી મળશે રૂ. ૫.

Manager, 'Indian Opinion', Phoenix.

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

	Rs.	As.
Lectures from Colombo to Almora	2	8
Jnana—Yoga	1	12
Raja—Yoga	1	4
Karma—Yoga	0	12
Bhakti—Yoga	0	12
Karma & Bhakti—Yoga (in one volume	1	8
Essentials of Hinduism	0	8
In Defence of Hinduism	0	4
Modern India	0	6
My Master	0	4
Chicago Addresses	0	4

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A compthehensive chronological account of the Master's wonderful life,—the only authorized edition of its kind in English.

(*Fourth Edition*)

Thoroughly revised and improved with a foreword by MAHATMA GANDHI.

Price Re 1.

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 3, Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

સ્ત્રીઓની દરેક જાતની બીમારીમાં
આબાદ ઇલાજ કરનાર.

ઝંડુ અશોકારિષ્ટ

માદક, બાંધા વીજેરે
રોગોનો સચોટ ઇલાજ
દરેક ઘરમાં જોઇએ જ.
૧ રતલી બાટલીની કિં. ૪-૬.

બાળકોનાં પેટનાં દરદોમાં
આબાદ ફાયદો કરનાર

રડતા બાળકને રમતું કરવાનો બાબાપની
કિંમત બદલવાનો અકસીર ઉપાય
બીજુ કશે જ નથી

ઝંડુ બાલ શૂલાર્ક

— બાળોબાળા —
દરેક ઘરમાં જોઇએ જ.
—શીશી ભેટની કિં. વી. ૧-૪.

ઝંડુ ફાર્મસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૫૫૧૩, મુંબઇ નં. ૧૪.
ના. બાકરાના સાક ઓપ્ટલ ઓપ. ઓપ. ઓશી ઓપ્ટ સ્ટ્રીટ, ફાસ્ટ ૨૩૮, ઓશીયાલીક બજાર, પી. બો. બોકસ ૧૨૦૫, મોરીશીયા.
બેલાશિસ્સર્ગમાં મળવાનું ઠેકાણું: બાબત ઇમર્સ, ૧૪ ઇસ્ટ સ્ટ્રીટ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું સુચીપત્ર બાબેલ મગાવો. એજન્સી માટે લખો બોકસ ૧૨૦૫, મોરીશીયા. ૦૧)

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER,)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets. 1/41

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક બાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ માટે પેસિંગ કરી C. O. D. થી
મોકલવામાં આવશે. લખોઃ—

P. O. Box 84. 139 Brook St. Durban. 1/41

શિયાળા ! એટલે ખુટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય

જો તમારે નવાગ જીવનની બરી મદદ લેવી હોય તો આ શીયાળામા પુષ્ટીકારક ખોરાક બનાવી તમારી તંદુરસ્તી પાછી મજબુત અને બળવાન બનાવી દો! પણ યાદ રાખશે : ... ખોરાક બનાવવા માટે સારો, તાજો અને ચોકખો શુદ્ધ માલજ વાપરવો. અમારે ... શીયાળા ... બાવવા માટે બધાં તાજાં અને શુદ્ધ માલ આવી ગયેલ છે. અમારે ત્યાં કીંમામ, ... મારેલી ... ચોપવાની, ... મુરબ્બી, ખારક, ખજાની, ખપટ વાદી, ગોખરૂ અને કાજુ, બાર બજજ, ... બ. બધેરે બધ ... કીંમતે કરીબાર્ડ ... ખરીદ કરીબાર્ડ ... ખરીદ ... ની તમામ ખોબકરી ... બતાવવા ... .

કીંમતમાં મરાડુર ... ની ... કીંમત, પીસ્તા બદામ ... શી. –૬ રતલ, બદામ બરફી શી. ૩–૬ રતલ.

મુંબઈના તરેહવાર ... ખાજાઓ ... ૬ બધ ... પેકાશો ... શી. ૨–૬ રતલ, રંગીન બદામી ... શી. ૨–૬ રતલ, ... શી. ૩–૦ રતલ ... .

નવાબી પાઉડર: ... ... બધ ... ...

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." Telephone 29001. Box 74548.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDER SHADES. Prices from 60/-.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- &
EMBROIDERED GEORGETTE from 3/ & 45/-

CHOICE BURMESE BENARES SARRIES IN SEVERAL Exq. Tint
FROM BENARES ORGY. Prices from 12/6 17/- & upwards.

Branches: 68, Wicks Street And [illegible]

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular Flavours.

'Phone 2-8345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Sole producers of all Suncrush drinks.

'Phone 29350. Tel. Add. "Nauction."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
Country orders executed at lowest Market prices
We supply wedding requirements also
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND (PAIN-KILLER) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 6d., 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ
મેસર્સ મણુભાઈ ભાણાભાઈ પટેલ[illegible]
દરેક જાતની મીઠાઈઓ, મેવાના મીઠી તેમજ મેવા મેવા, બનાવીને અમે બનાવીએ છીએ.
અમારું ઘરબનાવેલું ઘીવાળું ઘુઘરા, સેવ, મમરા, ભાખરી, બદામ, પાતરા ઉપરાંત દરરોજ તાજા બનાવીએ છીએ.
શીયાળામાં ખાવા લાયક સમયા પ્રમાણે તૈયાર રાખીએ છીએ તેમજ ઓર્ડર પ્રમાણે સ્પેશીયલ બનાવી આપીએ છીએ.
પાર્ટી વિગેરે માટે મોટા પ્રમાણમાં ખેપરી કોર્ડ પણ બનાવી મોકલી ઓર્ડર પ્રમાણે દુર પણ બનાવી આપીશું.
બહારગામથી મંગાવનારને બધા પુરતી સંભાળથી કાળજીપુર્વક મોકલવામાં આવશે.
PHONE 33-6675. P. O. BOX 3680.
THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART.
54 President Street, Corner Diagonal St., JOHANNESBURG

'Phone 2-3381 Tel. add "Letapco."
D. K. PATEL
Fruit and Vegetable Exporter
— SPECIALIST —
in South African, Canadian and Australian Apples
Cape Fruit on hand in season
We have in stock Leaches which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ
ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર.
સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ
ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ
લીચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.
ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે નાનો કે મોટો સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.
P. O. Box 766. 88, Cross St. Durban.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 4.—Vol. XXXIX Friday, 24th January, 1941.

Indian Opinion

FRIDAY, 24TH JANUARY, 1941

The New High Commissioner For India

THE new High Commissioner for India, Mr. Ramchandra's very first utterance, as reported from India, only goes to strengthen our pessimism about his post being able to do any good to Indian nationals in South Africa. Mr. Ramchandra has paid a tribute to South Africa for placing India on a basis of equality with other Dominions and he regards that as India's status being enhanced. We can only regard this utterance on the part of the High Commissioner for India as flattery characteristic of the Indian civil service. It is significant of India's slavery under the British rule for two hundred years. Mr. Ramchandra does not represent the people of India. If he did, his place would not be with a Government that has, in pursuance of its policy of crushing nationalism out of existence in India, flung into prison all her revered leaders and public workers. Representing as he does, such a Government, Mr. Ramchandra can expect from any true Indian no more respect than one can have for his Government. His fat salary is obviously worth more to him than the honour of his four hundred million brothers and sisters. It may sound somewhat harsh but we must unhesitatingly state that those who honour such a High Commissioner are nothing but traitors to their country as well as to their people. We have nothing against Mr. Ramchandra or any other Indian, for that matter, in his personal capacity, but we can have no respect for him as a representative of the Indian Government, the existence of which no people with any sense of honour and national pride can, in the present circumstances, tolerate. Mr. Ramchandra talks of India being accepted by South Africa on a basis of equality with other Dominions. Where is "equality" when Indian nationals settled in South Africa are treated as helots? Is Mr. Ramchandra going to improve their lot in this country? He cannot expect to do so as long as he is serving a Government that is keeping four hundred million people crushed under its iron heels to be used as the handmaid of Britain. Slaves at home are slaves abroad, and a post of the High Commissioner for India would only be worth anything in South Africa if the appointment were made by an independent India. The High Commissioner, under the present circumstances, can only follow the pernicious policy of the Government he represents whose only concern will be, as it has been of all representatives of the Government of India in the past, to maintain friendly relations between the two Governments at the cost of the rights and interests of the Indian people. He can do nothing more unless he is prepared to stand by his people at the risk of having to lose his lucrative post.

The Natal Indian Association honoured Sir B. Rama Rau for being elevated to the post of High Commissioner. We entirely dissociate ourselves with public money being squandered in this manner. It was an unpatriotic act on the part of the officials of the Association. In making this statement we know we are voicing the sentiments of a large number of our brethren in South Africa. The president of the Association has waxed eloquent about the "wonderful" achievements of the Agent-General in the past and about what the High Commissioner will be able to do for us in the future. We do not know whether he has done so consciously or whether he has allowed himself to be made a tool in the hands of his associates, whose views about the Agency seem to have only recently changed. It was Mr. Rustomjee who, only a couple of years ago, denounced from a public platform in Johannesburg before a meeting of six thousand people, the Agency as having been an utter failure and he was the mover of a resolution which was passed unanimously urging the withdrawal of the Agency. What has transpired since to bring about a change in his mentality? How has the Agency suddenly become a blessing to Indians in South Africa? What is worthy of note is that the president of the Natal Indian Association, who so applauded the act of the Government of India on the appointment of a High Commissioner for India in the Union, has completely blinded himself to the treacherous act of that Government of arresting and imprisoning the president of the Indian National Congress and thousands of other distinguished leaders for serving the cause of their country and of humanity. The officials of the Natal Indian Association will have themselves to blame if they are treated by their brethren not as their leaders and guides but as instruments of British Imperialism which is fast approaching its doom.

PENETRATION COMMISSION

FURTHER PROCEEDINGS

THE Durban City Council on January 13, replied to the Indians' claim that the council has failed to supply choice building sites in a memorandum which was submitted to the Indian Penetration Commission. In this the Council points out that any effort to put up choice residential sites for Indian occupation has met with immediate protests.

"As an indication," states the memorandum, "the mere consideration by a committee of councillors of a proposition that Indians should be permitted to purchase in the Stellawood area in October of last year was followed by protests from the Natal University College, two European purchasers of sites not far distant and ratepayers' associations."

"The Indian community themselves will not agree to and have always been violently opposed to any form of segregation.

"The Council is not prepared to put up sites at an auction sale at which anybody may bid, whether European or Indian, after its experiences in 1922, when a riot occurred because Indians bid for certain sites. It must therefore put up sites restricted to Indian purchasers only, and the Indian community, by their insistent opposition to the principle of segregation in any form, have made it clear that they will have nothing to do with such a proposition.

"After the 1922 Ordinance the Corporation did, in 1933-34, endeavour to dispose of a block of land in Cato Manor to Indian purchasers only. The scheme was a complete failure."

Questions On Memoranda

Questions arising from the original memoranda submitted by the Durban City Council to the Indian Penetration Commission when it first sat in Durban on December 2, occupied the whole day on January 13.

Mr. H. G. Mackeurtan, K.C., with Mr W. L. Howes, the city legal adviser, represented the City Council, Mr. Rustomjee the Natal Indian Association and Mr. A. I. Kajee the Natal Indian Congress.

Mr. Mackeurtan, who handed in a third memoranda on behalf of the City Council, said he was ready to answer questions which had been submitted by the other side, but he could not answer those which dealt with the reasons for acquisition of property.

Mr. Rustomjee asked for details of the 577 sub-divisions which the City Council in its original memorandum contended represented the number of properties which had passed from European to Indian ownership since January 1, 1937.

In reply, Mr. Howes said that he had found 13 cases which should not have been included in this list.

These 13 properties represented a purchase price of £17,555, or 2.125 per cent. of the total shown in the schedule.

Mr. Howes said he was not prepared at this stage to answer questions arising out of the third memorandum which had been submitted to the Commission. He was prepared to answer questions concerning the accuracy of the facts contained in the Council's documents and maps which had been submitted.

Mr. Rustomjee submitted that there were eight names of Indians which should be removed from the total of 577. In all, there were 57 cases of sub-divisions which should be deducted, as well as 22 cases in which the registered owners were either Indians or Europeans, or which, since 1937, had been transferred by Indians to Europeans or the Durban City Council under the Slums Act. There were also the nine cases of duplications to be deducted.

"Of the 577 sub divisions," said Mr. Rustomjee, "should not 104 be deducted, leaving 473 sub-divisions?"

Mr. Howes: "I cannot admit that for a variety of reasons, and I would have to check your addition.

Mr. Howes, in further replies, said he was prepared to concede that the natural place for expansion of Indians in a predominantly Indian area was to an adjoining area.

Resumed Sitting

The willingness of the Durban City Council to answer questions dealing with the accuracy of figures and maps contained in the Council's memoranda to the Indian Penetration Commission was again stressed on January 14. Arising out of a question put to Mr. Howes, Mr. Mackeurtan said that the City Council had tabled certain figures and certain maps, and on these he was perfectly prepared to answer questions concerning the accuracy of such figures and the maps tabled.

The Council, he said, had given no evidence, and he had purposely limited himself to answering questions on the accuracy or otherwise of the figures submitted.

The lack of amenities and housing—which he said the other side had alleged must be the cause of penetration—must be led from evidence, and witnesses could not be questioned on it at the present stage.

Mr. Rustomjee contended that the third memorandum which the City Council had submitted to the Commission had raised issues which practically laid the blame on the Indian community for not taking advantage of the housing scheme offered by the Corporation. He was entitled, he said, to have further information on that memorandum.

Mr. A. I. Kajee said he thought that they should be permitted to ask questions which would clarify the points raised by the City Council in its third memorandum.

When the Commission resumed its sitting, Mr. Rustomjee continued with his questioning of points contained in the Council's original memoranda.

Mr. Rustomjee: "The European community is much wealthier than the Indian community in property, and the divergence between the two sections is increasing? In 1937 the European had £384 per head rateable property and the Indian £85, and in 1940 the rates were: European £498 and Indian £143?"

Mr. Howes: "That may be so; it is quite possible."

Mr. Rustomjee: The European community has more sub-divisions per head than the Indian community? In 1939 for every 1,000 Europeans there were 382 sub-divisions and for every 1,000 Indians only 74 sub-divisions?—That may be.

Mr. Rustomjee: Are you aware that between 1937 and 1940 a great deal of money has been spent in improvements in Prince Edward Street, Victoria Street, Cross Street, Brook Street, Queen Street and Grey Street?

Mr Mackeurtan: I will not allow that question.

Mr. Broome: Put the question again.

Mr. Rustomjee repeated the question, and in answer to Mr. Mackeurtan, who asked the object of the question, he said it was to show the increase of the value of property in that area.

Mr. Howes: That may be; I think the increase in value in the area you mention is not comparable in the smallest extent with the increased values in West Street, Smith Street and the Beach Front.

Mr. Rustomjee: Is this irrelevant to the inquiry?—It must be for you to say. You asked the question.

Mr. Rustomjee pointed out that in 1937 the area occupied by Indians was 204.7 acres on which 24,000 Indians were expected to live, while the 79,700 Europeans had roughly 5,300 acres for their needs. This represented roughly 125 Indians to the acre compared with 14 Europeans to the same area.

Mr. Rustomjee: Do you know if the City Council has made any provision for the increased Indian population?—I must decline to answer that question at this stage.

Mr. Rustomjee: Will you agree that any European of means and moving with the times and having a taste for modern appointments and modern houses would have purchased property in the area contiguous to the predominantly Indian area?

Mr. Broome: That question to me does not seem to relate to penetration.

Mr. Rustomjee stated that he did not wish to put questions which could not be answered, and asked that as he had a further 10 pages of questions whether he could have until two o'clock to go into the matter and resume his questioning then.

Mr. A. I. Kajee then started his questioning of Mr. Howes on lines similar to those of Mr. Rustomjee and regarding the reasons for certain properties having been included in the list of properties shown as having been bought by Indians from Europeans in the period 1927 to 1940.

Tour Of Inspection

On January 16, the Commission with Indian representatives visited the areas in the old borough which were considered to be predominantly Indian in 1927, and, in the afternoon, areas in the South Coast Junction and Clairwood districts.

The Commission sat at Port Shepstone on January 20. Indian representatives from Durban Messrs Sorabjee Rustomjee, P. R. Pather, A. S. Kajee and S. R. Naidoo of Natal Indian Association and Mr. A. I. Kajee of Natal Indian Congress were present at the sitting.

Mr. J. Barnes, representing the Harding district; Mr. F. Oram, Town Clerk of Harding; Captain Garnet Blamey, chairman of the Umzumbi Malaria Committee; Mr. F. Osborne, the secretary; and Mr. L. Lawson, secretary of the Sea Park Health Committee, gave evidence.

PANDIT JAWAHARLAL NEHRU

A TRUE CITIZEN OF THE WORLD

****

By

MAHADEO DESAI

In "Hindustan Times"

****

THERE has been a chorus of protest in India and abroad against the savage sentence of four years imposed on Pandit Jawaharlal Nehru. But why the conviction itself? Pandit Jawaharlal has too keen a sense of propriety to have done what he was to do *after* his choice as second Satyagrahi, and his speeches could not have contained anything more than his statement before the court which sums up in Pandit Jawaharlal's inimitable way the resolutions of the Working Committee since September last year. It is up to Government to come out with unchallengeable extracts from the speeches which were the subject of the trial. And it must not be forgotten that Pandit Jawaharlal challenged the police reports as incoherent, and nonsensical in parts. Dr. Lohia was not wrong when he charged a police reporter who claimed to have taken verbatim notes of his speeches with having perjured himself. Perjury in Satyagrahi's trials, is a venial offence, especially because Satyagrahis offer no defence and do not cross examine witnesses.

His Outlook On International Problems

However, I have strayed away from my subject. The chorus of protest arises from the fact that Panditji's admirers and critics are alike aware of his impeccable chivalry, his delicate sense of honour and tender regard for the feelings of others. Those who have been shocked have a feeling that Government have been guilty of something dishonourable and outrageous in behaving as they have done with the finest flower of Chivalry. The Englishman who will receive the rudest shock will be Mr. Thompson. For in his book[1] 'Enlist India for freedom' he has dealt with that part of Pandit Nehru's character which should appeal most to the Englishman. Mr. Thompson writes a sort of commentary on Gandhiji's brief tribute of a few chosen words paid to Pandit Nehru after the first resolution of the Working Committee on the War. "Gandhi's testimony," he says, "is strictly accurate. The half playful charge against him in his own country is that he is too much of an internationalist and not enough of a nationalist. Not only was he in Prague through the Sudetan crisis; he spent much time in Barcelona, and last October, when he had returned from a month in Chung King (which the Japanese had bombed several times daily) as the Chinese Government's guest, brought by a plane spared from the few they possess. He remarked to me: 'I think I know more about being bombed than anyone else in India, British or Indian'. Then he narrates the story of the attempts made by Mussolini and Hitler to 'win him over to co-operation with them.' When the plane which bore him back to India, after his wife's death, reached Rome, an official of the Italian Foreign Office was waiting at the hotel to tell Pandit Nehru that the Duce had set aside time for him to see him at 6 p.m. Pandit Nehru was polite and correct; expressed his sense of honour; but flatly refused to accept the distinction. The official remained and argued. No one, he said, in any country in the world would turn down an offer such as this from the Master of Italy—distinguished visitors from America and Europe intrigued and pressed to be allowed to speak with him, even just to look at him. He had put off a cabinet meeting and he would be waiting. Of course Pandit Nehru must keep the appointment; it was nonsense to [illegible] that. He himself could not afford to accept a refusal. Pandit Nehru listened patiently, said his say quietly, and finally drew the official's attention to the fact the minute hand of the clock was nearing 6 p.m. Was it wise to let the Duce for disappointment? The official on mission flew in the 'phone and poured out a torrent of terrified speech. Next morning Pandit Nehru, who a year earlier had been in the British gaol where he had wasted the best years of his prime, went on his way to India."

Pandit Nehru who did not forget and never will consent to forget the [illegible] of Abyssinia and the murder [illegible] belly in Italy could not do otherwise. "How many Englishmen—how many Americans—" exclaims Mr. Thompson, "would have stood out against what was offered as an outstanding distinction? If only from curiosity and to be able to say that Mussolini had asked us to see him, and to be able to report what [illegible] like and said, would we [illegible] blanketed down our [illegible] and conscience and gone to see him?"

And then Mr. Thompson pays a tribute to Pandit Jawaharlal's extreme sensitiveness to all wrong, [illegible] where perpetrated. "He is one of those of whom Keats writes: –

> 'To whom the miseries of the world
> Are Misery and will not let them rest'

He does not consider any country "a far off country of which we know nothing." He feels as personal suffering all the suffering now so abundant everywhere. He was wretched after a visit to the Rhondda Valley. "You have given me a new picture of your people. I always thought that, however poor, the English could not be crushed, that they kept their independence, that they were not like us. But I have seen men be-

ing roughly treated by the police, men broken and despairing."

A Chivalrous Fighter

And few know his chivalrous refusal to exploit the seamy side of his opponents. A young English lad—a Second Lieutenant in the army—goes to him with the decision to leave the army and armed with a document that he had addressed to his commanding officer explaining how he had made the decision. Pandit Jawaharlal sizes up the young man, listens to his story with intense sympathy. He was a young man with a long military heritage but had evidently attained new spiritual and ethical values and felt that he was a misfit where he was. He had decided to burn his boats whatever the consequences and so he went and sold his uniform and donned Khadi. This meeting with this extraordinary man was, Pandit Jawaharlal explained to Gandhiji in a long letter, "a novel situation for me and I was completely taken aback. My heart went out to this young and terribly sincere boy of 25 but I did not know what to do. By coming to Bombay he had deserted—and that too, in war time. This is the gravest offence in military law and there was no doubt he would be arrested in a day or two and court-martialled. . . I felt he must go back to his regiment. To be charged with desertion was to confuse the issue apart from other consequences. He had already made his position perfectly clear to the army authorities and he could face them and fight them on the issue. I could hardly conceive of his remaining in the British army after his declaration of faith. Nor could I see how he was to get out of it. Army authorities do not permit this kind of thing. What was going to happen to him I could not guess, but it seemed to be clear that he would have a very hard time. Anyway I felt that this question must not be mixed up with desertion. I advised him therefore to go back by the next train. I further suggested to him not to do so in Khadi Kurta and *pyjamas*. He accepted my advice and said he would go back.....His face haunts me and I often wonder if I advised him rightly."

A lesser man than Pandit Jawaharlal could not have given the young officer the advice he did. He would have pounced upon the young officer's magnificent letter to his commanding officer and rushed to make capital out of it. But no. He advised him to go back, and his intense fellow feeling he expresses in just four words: "His face haunts me."

One wonders, if the Britisher knows even in the slightest degree the greatness of the man whom he had unabashedly imprisoned for four years for the offence of liberty of speech.

In The Working Committee

Pandit Jawaharlal's part in the Working Committee discussions leading up to Shri Vinoba Bhave's selection, as the first Satyagrahi, is even nobler than the incidents I have narrated above. But the chapter is too private and sacred to permit me to take any liberty with it. I shall treasure the memory of the last day with him before he left for Allahabad to be imprisoned on the station platform. He had heard of Gandhiji's contemplated fast. He had come to understand Gandhiji's plans and to discuss his future in the background of those plans. He is often hard and relentless in his argument. On this occasion he was gentleness itself. He did not even attempt to question Gandhiji's right to take the grim resolve. But with the affectionate firmness of a child pleading before his parent, he said: 'No, Bapu, you are not going to push me off!' And the little hut rang with laughter of the father and the child. As he left, Kasturba asked him to wait a second so that she may apply the *kumkum* mark on his forehead, for she knew imprisonment was a matter of a few days if not a few hours. But he gently said, 'No, Ba, leave it, it is not at all necessary'. 'But, said Ba, 'God alone knows when we shall meet again.' 'Oh no', said Pandit Jawaharlal in his impish way, 'Ba, God is asleep!'

Can really God be asleep, one wonders! With Him ruling over us, why all the wrong and the indignity, the cruelty and brutality, blind hatred and cross ignorance?

TREATMENT OF INDIANS ON MUNICIPAL BUSES

A CORRESPONDENT writes to us as follows above the nom-de-plume "Student of Democracy":—

Three Maritzburg Indians experienced a taste of Durban's colour prejudice when visiting it last week-end. They had gone to the King Edward VIII Hospital to see a patient who was seriously ill. When returning they boarded a Municipal bus running to and from the Hospital, into Durban. Ten minutes had elapsed after they had taken their seats at the back of the bus partition, and provided for the use of non-Europeans. To their utter surprise, disgust and annoyance, the driver of the bus, seeing that the portion of the bus provided for the use of Europeans was full, came up to the Indians and asked them to alight, in order to make room for other European passengers who were unable to find any seats available. The Indians, surprised as they were at this very strange request, asked for an explanation. The driver's only reply was that the seats were needed for the use of Europeans who, he said, were in a hurry to get into town. The Indians protested and said that they were entitled to and should be allowed to travel as they had not encroached into the European apartment. The driver thereupon became very abusive and threatened to use force if his request was not complied with. The Indians, protesting meekly, got off the bus.

This act of impertinence greatly inconvenienced the Indians as they had arranged a taxi to take them to Maritzburg soon after the arrival of the municipal bus. By this act of gross injustice by a civil servant to visitors to Durban, the town would, I am sure, come to be looked upon by all who read and hear of incidents of this nature as the "Hub" of racial and colour prejudice.

We are at the moment in the midst of troublous times. South Africa, we are told or asked to believe, has entered the war for the preservation of democracy and the liberation of all free peoples from the clutches of their self-imposed masters. If this is the only attitude Europeans are prepared to show towards Indians, it does not speak very much for the ideals of democracy which this country, as we are told, has set itself to preserve.

Any educated and liberal-minded person with even a scant knowledge of the very suppressive measures being instituted against the Indian in this country would, even if he does not give vent to his feelings, feel in his innermost self that the Indian is being deprived of everything that democracy represents. The true idea of democracy should be "Live and let live," and all who assist in making this an accomplished fact would be contributing their full share towards the "New Order" of things in making "the world free as air."

(Will the political leaders of the Indian community in Natal read this and ponder?—Ed, I.O.)

ROODEPOORT MUSLIM INSTITUTE

Teachers required for the above Institute. Applications are invited from persons able to teach Hindustani and Arabic.

Apply to:
Chairman,
Box 5, Roodepoort.

THE THEORY OF TWO NATIONS

By
PROF. ABDULLAH SAFDAR
In The "Modern Review"

(Continued from last week)

FOURTHLY, the community of territory is another important feature of a nation. In other words, the community of language in itself is not sufficient for defining a nation, because different nations may express themselves through the medium of one and the same language. Noteworthy in this connection is the fact that while a common language for every nation is an absolute necessity, it is not essential that different nations should have different languages. There is no nation which at one and the same time speaks several languages, but this does not mean that there may not be two nations speaking the same language. Englishmen and Americans speak one language, but they do not constitute one nation. The same is true of the Norwegians and Danes, the English and the Irish. The reason why Englishmen and Americans, etc. do not constitute one nation, inspite of their common language, is because they do not live together, but inhabit different territories. A nation is formed only as a result of lengthy and systematic intercourse, as a result of the fact that people live together for lengthy periods in a common territory. Englishmen and Americans, originally inhabited the same territory England, and constituted one nation. Later, one section of the English emigrated from England to the new territory America, and here on the basis of the new territory, in the course of time came to form the new American nation. Difference of territory led to the formation of different nations. Thus it is evident that community of territory is one of the characteristic features of a nation.

Fifthly, community of economic life is another important trait of a nation, because community of territory by itself does not create a nation. This requires, in addition, an internal economic bond which welds the various parts of a nation into a single whole. There is no such bond, for instance, between England and America or between Muslims of India and the Muslims of other parts of the world, and so they constitute themselves into members of different nations. But the Americans themselves would not deserve to be called a nation, were not the different parts of America bound together into an economic whole as a result of the division of labour between them and the development of means of communication and so forth. Hence community of economic life, economic cohesion, is one of the characteristic features of a nation.

Sixthly, the community of psychology and culture also is an important feature of a nation. It should be borne in mind that nations differ not only in their conditions of life, but also in spiritual complexion, which manifests itself in peculiarities of national culture. If England, America, Ireland, which speak one language, nevertheless constitute three distinct nations, it is in no small measure due to the peculiar psychological make up which they developed from generation to generation as a result of dissimilar conditions of life. This psychological make-up, of course, manifests itself in a distinctive culture common to a nation. It is also right that this national culture or national character is not a thing fixed once for all, but is modified by changes in the conditions of life; but since it exists at every given moment it leaves its imprint on the physiognomy of a nation. Therefore, the community of psychological make up, which manifests itself in a community of culture, is one of the characteristic features of a nation.

The above are the main features of a nation. Hence a nation is a historically evolved stable community of language, territory, economic life and psychological make-up manifested in a community of culture.

However, it must be kept in view that none of these characteristics is by itself sufficient to define a nation. On the contrary, it is sufficient for a single one of these characteristics to be absent and the nation ceases to be a nation. It is impossible to call a people a nation possessing a common culture or national character, but economically disunited, inhabiting different territories, speaking different languages and so forth. It is possible to conceive people with a common territory and economic life, who nevertheless would not constitute a single nation, because they have no common language and no common culture or national character. For instance, Norwegians and the Danes speak one language but they do not constitute a single nation owing to the absence of other characteristics. Only when all the above enumerated characteristics are present in a people can we say that it constitutes a nation.

This is, in short, the scientific definition of a nation. Of course, there are many other theories, but they have no scientific value. The Austrian theory of a nation belonging to this category, may be mentioned here because it has many features in common with the views and conception propagated at present in India by the Muslim communalists.

This theory, whose authors in Austria are the well-known socialists, R. Springler and O. Bauer, and in India Sir Iqbal, Mr. Jinnah etc., regards community of culture or national character not as one of the features, but the only essential characteristic of a nation. According to these writers and leaders, all other traits of a nation are only factors in its development. It is evident, however, that this theory ignores the fact that people possessing one culture cannot constitute a nation if they are disunited in all other respects, that is, if they are economically disconnected, inhabit different territories, and from generation to generation speak different languages. The so-called national character or culture does not fall from the skies, but is the expression of community in its conditions of life. Therefore, it must be clear that not religious rites, but the powerful social, economic and cultural environment that surround the people which determine its character, that is, give birth to a nation. The national character is nothing more than a reflection of conditions of life, a coagulation of impressions derived from the environment. Common religion or common character, therefore, alone is not sufficient to constitute a people into a distinct nation. For instance, what distinguished the English nation from the American nation at the end of the eighteenth and the beginning of the nineteenth centuries, when the United States was still known as New England? Of course, not national character and religion, for the Americans had originated from England and had brought with them to America not only the English language but also the English national character and religion. Yet, despite this community of character and religion, they at that time already constituted a nation, distinct from England. Obviously, New England as a nation differed from England as a nation not by its specific national character and religion as by its environment and conditions of life which were distinct from those of England. It became possible to speak of Americans as a nation because other characteristics were common to those who had made America their home.

The same is true of the Muslims in India and other parts of the world. Territorial, economical and political differences in the conditions of life of the Muslims all over the world have created different national types of Muslims. In spite of the community of religion among them, we witness the fact of the growth and development of various nations and nationalism among the followers of this religion.

It is therefore clear that there is in fact no single distinguishing characteristic of a nation. There is only a sum total of characteristics, of which, when

nations are compared, one characteristic (national character, culture or religion), or [illegible] language, or a third (territory, economic conditions, etc.) stands out in sharper relief. A nation constitutes the combination of all these characteristics taken together.

The point of view of the Austrian school as well as that of the Muslim communalists in India, which identifies a nation with a communal character or religion, divorces the nation from its soil and converts it into an invisible self-contained force. The result is not a living and active nation, but something mystical, intangible and super-natural. What sort of a nation would consist of people who do not understand each other (since they speak different languages,) inhabit different parts of the globe, can never see each other, and cannot act together, whether in time of peace or in time of war? Nobody can formulate any programme of action for such a paper nation. It is evident that social science can reckon only with real nations which act and move and therefore insist on being reckoned with.

The fallacy of the theory of "Two Nations" becomes clear in the light of this scientific approach. That Muslims in India do not constitute a separate nation is clear from the fact that nowhere in the history of nations and peoples religion alone was the determining factor of the birth, growth and development of a nation and of national states. The actual position of the Muslims in different regions of India shows that the term 'nation' cannot be applied to Muslims there and that, therefore, the phrase "Muslim Nation" is misleading.

(To be continued.)

Things In General

Anglo-Indian Relations

A PLEA for Dominion status for India is made by prominent Indian Liberal leaders in a joint manifesto issued at Bombay. The signatories include Mr. Chimanlal Setalvad, President of the Indian National Liberal Federation, and Mr. Sastri, a member of the Round Table Conference and Indian Privy Council. "We believe in co-operation between Britain and India if it can be achieved on honourable terms," declare the signatories. They urge that in the present policy of Britain there are a number of obstacles to India working "enthusiastically for the freedom of England and other nations." They particularly urge the nationalisation of India's defence forces "by affording equal opportunities to all classes, and the replacement of British by Indian officers." They express unreserved opposition to totalitarian systems and also their wish that India was in a position to put forward her maximum effort for the cause of freedom and democracy. "We deeply regret that the British Government has so far failed to unify British and Indian interests," they add.

Sir Jagdish Prasad Refuses Delhi Honorary Degree

Sir Jagdish Prasad has written to the University of Delhi that he is unable to take the Honorary Degree of Doctor of Laws of the University so long as the present political deadlock in the country is not solved. Sir Jagdish Prasad, while he was Education Member of the Governor-General's Executive Council, was also pro-Chancellor of the University of Delhi and the University early this year decided to confer the degree upon him.

First Annual Conference Of The T.I.N. Youth Organisation

The first annual conference of the Transvaal Indian Nationalist Youth Organisation will be held in Natal on Sunday and Monday, April 13 and 14, in Johannesburg. In terms of the constitution every district where the organisation has members shall be allowed representation on the basis of one delegate for every 50 members or fraction thereof, irrespective of whether a district organisation function or not, in the said district. It is imperative that, in order to make this conference a success, the Indian youth of the Transvaal become members of this organisation forthwith. The registration fee is 1/- and the annual subscription 1/-, both payable in advance. Application forms shall be sent on request. Age limit is 30. The venue and further details shall be published shortly.

School Leaving Certificate

Entrants for the Matriculation Examination who passed in an official language, on the higher grade, and four other subjects only and thus obtaining a School Leaving Certificate with five subjects, are as follows:—Sastri College, Class III: Fakrooden, Sayed Abdool Kader; Jeram, Rama; Manapor, Ismail Moosa; Naidoo, Apranji Ramasamy; Patel, Jayantilal Bhailal; Pather, Sivanathen Rathenam; Pillay, Jothinathan Govindasamy; Pooran, Ramchand; Singh, Hosang Haverbeen. Durbell Crescent Indian Girls' School, Class III: Godfrey, Mabel Prema. Government Indian School, Class III: Garvia, Krishnawathee; Ghela, Gangaram; Maharaj, Rocha Ramsook; Seetbal, Charles Ebenezer. Dannhauser (University Correspondence Courses, Pretoria), Class III: Goordeen, Pelick.

University Correspondence Course, Pretoria, Class II: Peerbux, Gangapersad; Naidoo, Moorooguth Dhanapathy. Union College, Johannesburg, Class III: Pillaiyandi, Thangeraju.

Matriculation Results

Following are Natal successes in the Matriculation Examination:—Sastri College, Class I: Ismail, Shaik Qassim. Class II: Aulee, Ismail Ahmed; Chetty, Moonsamy Varathurajaloo; Moodley, Doorsamy Nadason; Nowbath, Ranji Seetharam. Class III: Akbar, Yousuf; Baboolal, Akbar; Harilall, Raghoobar; Harbans, Jahwarlall; Kajee, Ismail Ahmed; Maduramuthu, Nadasen; Maharaj, Surjoo Bewsunker; Maharaj, Gopaul; Moola, Goolam Mahomed Ahmed. Naidoo, Govindarajalon Ramamurthie. Naidoo, Ramamoorthie Simlin; Naik, Vasudevan; Parbhoo, Uthoma; Pillay, Soman; Ramsaroop, Munroop; Seeraj, Balthaw; Sultan, Mahomed Ebrahim; Thakor, Shankerlal Harilal. Durbell Crescent Indian Girls' School, Class III: Godfrey, Irene Sushilla; Royappen, Muthla Prema. Private Study, Class III: Sundram, Esther Faith. Government Intermediate Indian School, Class III: Singh, Ramchandar Nandar.

University Correspondence Courses, Pretoria, Class III: Maharaj, Bipinchand.

Natal University College

COURSES FOR NON-EUROPEANS

Classes leading to the B. A. Degree are to be held at Sastri College, Durban, beginning on Friday, February 28, 1941. The majority of the classes are arranged for Friday evenings and Saturday mornings. Loans may be granted to a limited number of deserving students. Applications therefor must be received by the Adviser, from whom conditions may be obtained, by February 8, 1941. The Adviser to non-European students will be attending at Sastri College to interview and enrol students as follows:

Saturday, February 8 from 9 to 12 a.m.

For students already in attendance, Thursday, February 13, Tuesday, February 18, from 4 to 6.30 p.m.

For new students, Wednesday, February 12 and Monday, February 24 from 4 to 6.30 p.m.

For all students, Saturday, February 15, from 9 to 11 a.m.

Other times by appointment.

Further particulars and all necessary forms can be provided on application to the Adviser to non-European Students, Natal University College, P.O. Box 1525, Durban.

South African News In Brief

"Strike" At Coloured School

A LARGE number of pupils at the Newclare Government Coloured School (West Rand) went on "strike" as a protest against the appointment of a European principal. The former Coloured principal, Mr. C. J. Hoskins, retired about two years ago; his position was temporarily filled by another Coloured man, Mr. P. du Preez. Most of the parents of the 500 children attending the school, it is stated, wished another Coloured principal to be appointed. It is contended that Coloured teachers with the necessary qualifications were available. The parents signed a petition to this effect. Ninety per cent. of the parents were against the appointment of a European principal. The West Rand School Board, however, recommended the appointment of a European principal and this was approved by the Provincial authorities. When it became known that the principal was to take up his position, the parents of about two-thirds of the pupils decided that their children should not attend school. The parents are to have an interview with the Director of Education or the Administrator.

Pirow Refuses Party Post

A declaration that he would not accept the deputy leadership of the Hereniging Party because he "had no desire to be leader and wished only to be in the thick of the fight," was made by Mr. O. Pirow, M.P. for Groins, at a public meeting at Capital Park, states the S. A. Press Association from Pretoria. Mr. Pirow added that if Dr. Malan was elected leader of the Party—as he was bound to be—he would support Dr. Malan just as faithfully as he had supported General Hertzog in the past. Mr. Pirow said that members of the Hereniging Party caucus had asked him to accept nomination for election as deputy leader of the Party but he had refused.

Co-Ordination In Parliament

An attempt to co-ordinate the working of the House of Assembly and the Union Senate to a greater degree is to be made when the Senate opens on January 31. Senator G. Heaton Nicholls, of Zululand, will introduce a motion that the House of Assembly be asked to send portions of the financial estimates to the Senate early, and not to keep the Senate waiting until the House has completed its deliberations on the estimates. The motion will raise the whole question of the relationship between the two Houses. For years the Senate has been complaining that full use has not been made of it. Mr. Hofmeyr and others appreciated this fact, and the position was assisted to the extent of introducing Bills to the Senate before they passed the Lower House. It is realised that the Senate is a House of Review, but it is hoped that it will be placed in a position of fuller co-operation than it has been in the past.

Brochure Of Dr. Dadoo's Trial

A correspondent from Johannesburg writes :—

A feature of Dr. Dadoo's recent trial under the Emergency Regulations, was the fact that in spite of the publicity given to the trial, the capitalist press scrupulously refrained from giving its readers the substance of the statement which was the main item of the defence. After reading the statement one realises why this omission occurred. The Non-European United Front (Transvaal) has now published the statement in book form. It is an attractive booklet, well-bound, and obtainable in English, Sesuto or Zulu, and the price is within reach of all, the English version being threepence per copy, while the copies in the vernacular are one penny each. The N.E.U.F. Council is to be congratulated on the step taken, and the document deserves nation-wide circulation.

Non-European United Front

The Non-European United Front (Transvaal) will hold its first Provincial Conference on Saturday and Sunday, February 22 and 23, at the Gandhi Hall, corner Fox and Ferreira Streets, Johannesburg. All non-European organisations in the Transvaal are requested to send delegates. One delegate will be allowed for every fifty members of an organisation on the payment of 2/6 per delegate. Each delegate will be entitled to fifty votes. Individual non-Europeans are also requested to enrol as members at once in order that they may be entitled to participate and exercise their votes at the Conference. Organisations should submit names of delegates to the General Secretary, 17 End Street, Johannesburg, on or before January 29. Resolutions must be submitted to the Subjects Committee, 17 End Street, Johannesburg, on or before February 10. A reception and social will be arranged for the evening of Saturday, February 22. All communications must be addressed to the General Secretary, 17 End Street, Johannesburg.

Council Savings Banks Proposed

The text of a Municipal Savings Bank Bill to be introduced in Parliament by Mr. Duncan Barnside, M.P., is published in the Government Gazette. Mr. Barnside proposes to empower the Council of a municipality with more than 25,000 inhabitants to open a savings department and make loans for housing purposes on the same lines as building societies. Deposits, subject to notice of withdrawal, would be accepted up to £1,000, and, on fixed deposit, up to £2000 in any one municipal year from any depositor, interest not to exceed 3½ per cent. in the case of the former and 4½ per cent. in the case of the latter. Mortgaged property could be bought by the municipality, provided that it must be resold within five years. The Council would act as agent for insurance companies insuring the properties.

30 M.P.H. Speed Limit

An increase in the speed limit from 25 to 30 miles an hour, the prohibition of rickshas from plying for hire in the centre of the city, and that it be an offence for pedestrians to disregard the automatic traffic signals, are three of the five points dealing with road safety which Councillor S. M. Patterson has raised in a notice of motion which will come before the Durban City Council at its next meeting on Friday, January 24.

Sailed For India

Dr. Goonam Naidoo, of Durban, Mr. and Mrs. A. A. Gandhi, of Tongaat, Mr. Ranjivan Parekh of Verulam, Mr. Valji Ladha and Mr. Narandas, Tailor, of Durban and Mr. Prags Pema of Krugersdorp has left for India. We wish them a pleasant voyage.

Betrothal

The betrothal has been announced recently of Mr. K. Soobramoney, the fifth and the youngest son of Mr. and Mrs. Kallan Kanuce, Hathorn's Bill, Relief Street Extension, Pietermaritzburg, to Miss M. Kannammah, the third daughter of Mr. P. Moonsamy, of Inanda, and niece of Messrs. A. Moonsamy Bros., and grand-niece of Messrs. Tom Moongan Bros., of New Glasgow, Verulam. Mr. Soobramoney, late of Maritzburg, is assistant organising secretary of the Durban Indian Municipal Employees' Society and the South African Railways and Harbours Indian Employees' Union. The marriage will take place at the Mayville Theatre hall, Bellair Road, Mayville, Durban, on Sunday, April 6, between 10.30 a.m. and 1 p.m.

Death Of Mr. T. P. Pather

Mr. P. R. Pather, the prominent worker of Natal, has lost his father-in-law, Mr. T. P. Pather of Durban. The deceased had a sudden attack of paralysis. We sympathise with his family. May his soul rest in peace.

New Flats To Let

IN ETNA LANE

Four Rooms, Balcony, Kitchen and Bathroom. Rent £6 10s. per month.

Apply :

E. M. PARUK,
76, Commercial Road
Durban.

હિંદમાં પ્રખ્યાતી પામેલી સીરકો કુપનીનું અનમોન પહેલું ચિત્ર

"લક્ષ્મી"

"Luxmi"

આવી પહોંચ્યું છે

આ ભવ્ય ચિત્રમાં

કુમાર, બીબો, માયા બેનરજી, અને બીજા પ્રખ્યાતી પામેલા પાત્રો ભાગ ભજવે છે.

—સીધી સાદી પણ હૃદયમાં સરળ ઉતરી જાય તેવી વાર્તા—
—ચમત્કાર ઉભો કરાવનારા પ્રસંગો—
—ભાવનાપુર્ણ કલામય નૃત્ય—

મેવીલ થીએટર

તા. ૨૭ જન્યુઆરીથી શરૂ થશે

દર રોજ બે ખેલ — ૩ા અને ૮ા વાગે.

બુકીંગ ઓફીસ: ૮૩ વીકટોરીઆ સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ફોન ૨૦૧૦૩ : : થીએટર ફોન ૮૮૫૯૩.

MAYVILLE THEATRE

Booking Office: 83 Victoria Street, Durban.
'Phone 20103. —— Theatre 'Phone 88593.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
સને ૧૯૦૪માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૭૯ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૪ જાન્યુઆરી, ૧૯૪૧. અંક ૪.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર તા. ૨૪ જાન્યુઆરી, ૧૯૪૧.

હિંદ ખાતેના નવા હાઇ કમીશનર

હિંદ ખાતેના નવા હાઇ કમીશનર શ્રી. રામચંદ્રની પહેલ વહેલીજ ઉક્તિ, તેમના દેશની દક્ષિણ આફ્રિકામાં વસી રહેલા હીંદના રાષ્ટ્રોનું કશું પણ ભલું થઇ શકવા વિષેની આશાને વધારે મજબુત બનાવે છે. દક્ષિણ આફ્રિકાએ હીંદુસ્તાનને અન્ય સંસ્થાનોની સમાનતાએ સ્વિકાર્યું તે બદલ શ્રી. રામચંદ્રે દક્ષિણ આફ્રિકાની તારીફ કરી છે અને દક્ષિણ આફ્રિકાના જો પગલાંને હીંદુસ્તાનનો દરજ્જો ઉંચત કરનારાં પગલાં તરીકે ગણ્યું છે. હીંદ ખાતેના વડા કમીશનરની આ ઉક્તિને અમે નરી ખુશામત ગણીએ છીએ, કે જે હીંદના સરકારી નોકરોની એક ખાસીયત છે. ઘણો વર્ષનાં બ્રીટીશ અમલ હેઠળ હીંદની ગુલામી દશા ની જે સુચક છે. શ્રી. રામચંદ્ર હીંદુસ્તાનની પ્રજાના પ્રતિનિધી નથી. જો તેમ હોત તો તેમનું સ્થાન જે સરકાર, હીંદુસ્તાન માંથી સામ્રાજ્યવાદને કચડી નાખી તેનો નાશ કરવાની પોતાની નીતી અનુસાર હીંદુસ્તાનના સઘળા આદરણીય નેતાઓ અને જાહેર કાર્યકર્તાઓને પકડી કેદખાનામાં ગોંધી રહી છે, તે સરકારની સાથે ન હોય. જો સરકારનું પ્રતિનિધીત્વ ધરાવતા છતાં શ્રી. રામચંદ્ર કોઇ પણ ખરા હીંદીની માફેથી, તેની સરકારને માટે કોઇને પણ હોઇ શકે તે કરતાં વિરોધ માનની આશા ન રાખી શકે. તેમને પોતાના ચાલીસ કરોડ ભાઇ બહેનોની ઇજ્જત આબરૂ કરતાં પોતાને મળતા મોટા પગારની દેખીતી રીતે વધારે કીંમત છે. કદાચ સખત તો લાગશે પરંતુ અમારે નિઃસંકોચપણે જણાવી દેવું જોઇએ કે જેવા હાઇ કમીશનરને જેઓ માન આપી રહ્યા છે તેઓ પોતાના દેશ અને પોતાની કોમનો દ્રોહ કરી રહ્યા છે. શ્રી. રામચંદ્ર કે પછી કોઇ પણ અન્ય હીંદીની સામે અમને અંગત કશો વિરોધ નથી. પરંતુ સ્વમાનપ્રીય અને રાષ્ટ્રિય ગૌરવ ધરાવનારા એક પણ હીંદીથી હાલના સંજોગોમાં જેની હસ્તિ સહન નહિ થઇ શકે તેવા હીંદની સરકારના એક પ્રતિનિધી તરીકે અમે તેમના તરફ મુલક માન નથી ધરાવી શકતા. શ્રી. રામચંદ્ર દક્ષિણ આફ્રિકાએ હીંદુસ્તાનને અન્ય સંસ્થાનોની સમાન પોતાનું સ્વિકારેલું હોવાની વાત કરે છે, પરંતુ હીંદના રાષ્ટ્રોને દક્ષિણ આફ્રિકા માં જ્યારે ગુલામી દશામાં રાખવામાં આવ્યા છે ત્યારે "સમાનતા" ક્યાં રહી ? શું શ્રી. રામચંદ્ર આ દેશમાં હીંદીઓનો દરજ્જો સુધારી આપવાના છે? હીંદુસ્તાનને બ્રીટનની દાસી તરીકે ઉપયોગ કરવાને તેની ચાળીસ કરોડની પ્રજાને પોતાની લોખંડી એડીઓ હેઠળ કચડી રાખી રહેલી એક સરકારની જ્યાં સુધી તે નોકરી કરી રહ્યા છે ત્યાં સુધી તેમનાથી તે થવું અશકય છે. પોતાના વતનમાંજ જેઓ ગુલામી દશા ભોગવતા હોય તેમને પરદેશમાં પણ ગુલામોજ ગણવામાં આવે. અને હીંદ ખાતેના હાઇ કમીશનરના પદની કરી પણ કીંમત ત્યારેજ હોઇ શકે જો એ નીમાતું એક આઝાદ હીંદુસ્તાન તરફથી થઇ હોય. હાલના સંજોગોમાં તો હાઇ કમીશનર, પોતે જેનું પ્રતિનિધીત્વ ધરાવી રહ્યા છે, તે સરકારની અધમ નીતીનેજ અનુસરી શકે, અને જેની તેની એકમાત્ર ચિંતા, હીંદ સરકારના સઘળા પ્રતિનિધીઓની ભુતકાળમાં રહેલી આવેલી છે તેમ, હીંદીઓના હકો અને લાભોના ભોગે બન્ને સરકારો વચ્ચે મીત્રતા ભર્યો સંબંધ ટકાવી રાખવાનીજ રહેશે. એ કરતાં વિરોધ તેમનાથી કશું નહિ થઇ શકે, સિવાય કે, મોટી આવક આપનારા પોતાના હોદ્દાના ભોગે તે પોતાના દેશબંધુઓની પડખે ઉભવાને તૈયાર હોય.

નાટાલ ઇન્ડિઅન એસોસીએશને સર શ્રી. રામસ્વામીને હાઇ કમીશનરનું પદ મળ્યું તે માટે તેમના માનમાં જલસો કર્યો. આ પ્રમાણે પ્રજાનો પૈસો બરબાદ કરાવાની સામે અમે અમારો વિરોધ દર્શાવીએ છીએ. એસોસીએશનના અમલદારોનાં એ કાર્યને અમે દેશદ્રોહી ગણીએ છીએ. આ શબ્દો ઉચ્ચારતાં અમને સંપૂર્ણ ખાત્રી છે કે દક્ષિણ આફ્રિકામાં વસી રહેલા અમારા પ્રજા સ્વદેશબંધુઓની લાગણી અમે દર્શાવી રહ્યા છીએ. એસોસીએશનના પ્રમુખ સાહેબે બોમ્બે-જનરલની ભુતકાળની "મહાન" સિદ્ધિઓ વિષે અને ભવિષ્ય માં હાઇ કમીશનર આપણે માટે શું શું કરી શકશે તેના ખુબ બણગાં ફુંક્યાં. અમે નથી સમજી શકતા કે એ તેમણે સમજપુર્વક કર્યું હતું કે પછી પોતાના સાથીઓ, કે જેમના બોમ્બે વિષેના વિચારો હમણાંજ કરી ગયેલા જણાય છે, તેમના હાથમાં એક હથીયાર તરીકે પોતાનો ઉપયોગ થવા દીધેલો છે. બોમ્બે વર્ષ ઉપર શ્રી. શ્રીનીવાસ કૃસ્તમજીએ મોહાનીસબર્ગમાં મળેલી ૧૫ હજારની જાહેર સભામાં બોમ્બેની આ દેશમાં સહંતર નિષ્ફળતા થઇ છે એમ સમજાવી તેને વખોડી કાઢી હતી અને બોમ્બે નાબુદ કરવાની માગણી કરનારો સર્વાનુમતે પસાર થએલો ઠરાવ તેમના હસ્તે રજુ થયો હતો. ત્યાર બાદ એવું શું બન્યું છે કે જેથી તેમની મનોદશામાં પરિવર્તન થઇ ગયું છે? અચાનક બોમ્બે દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓને કરી પાછી આશિર્વાદ રૂપ શી રીતે બની ગઇ છે? પરંતુ ખાસ નોંધવા જેવી બીના તો એ છે કે નાટાલ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનના પ્રમુખ સાહેબ કે જેમણે મુનીયનમાં હીંદ ખાતેના હાઇ કમીશનરની નીમણુક કરવા માટે હીંદુસ્તાન ની સરકારની ઓટલી બધી તારીફ કરેલી છે તેમણે બોમ્બે સરકારના, પોતાના દેશ અને માનવજાતની જોવા બાજુએ રહેલા હીંદના રાષ્ટ્રપતી બીલાના અબુલ કલામ આઝાદ અને અન્ય હજારો પ્રતિષ્ઠિત સ્વદેશ નેતાઓને કેદ કરનારાં અમાનુષિ ક્રૂર તરફ પોતાની આંખો બંધ કરેલી છે. આ પછી નાટાલ ઇન્ડીઅન એસોસીએશનના અમલદારોને કોમ પોતાના નેતાઓ અને રાહબરો તરીકે ન ઝંખે પરંતુ પતનને માર્ગે જવેગે વિસરી ગયેલા બ્રીટીશ શાહીવાદના હથીયારો તરીકે ઝંખે તેમાં તેઓએ તેઓનો પોતાનોજ દોષ ગણવો રહ્યો.

પેનીટ્રેશન કમીશન

પંચની પાછી ચાલુ થએલી બેઠક

કમીશન સમક્ષ વાદી

હિંદીઓએ જે હારો કર્યો છે કે કાઉન્સીલ પસંદ કરવા લાયક ઘરો માટે જગ્યા આપવામાં નીચલી નીચલી છે તેનો જવાબ વાદી દ્વારા પ્રવેશન (પેનીટ્રેશન) તપાસ કમીશનની આગળ કરવાને સીટી કાઉન્સીલે રજુ કર્યો હતો. વાદીઓ તરફથી એવું બતાવવામાં આવ્યું હતું કે હીંદીઓ માટે રહેવાનાં ઘરો બાંધવાના પ્રયત્નો પ્રત્યે હીંદીઓ તરફથી વિરોધ કરવામાં આવ્યો હતો.

વળી વાદીનાં જણાવ્યું છે કે "ગમે ત્યારે અઠવાડીયા માસમાં હીંદીઓને રહેવા વધુ સારા ભાગમાં જમીન ખરીદવાને રજા આપવાની કાઉન્સીલ કમીટી તરફથી વખતો વખત, નાટાલ યુનીવર્સીટી કોલેજ, તે સરકારના બધે કુલ નહિ એવી જગ્યાના ખરીદનાર, બે યુરોપીયનો તથા રેલ્વે એમરો તરફથી વિરોધ દર્શાવવામાં આવ્યો હતો.

"હીંદી કોમ પોતે પણ કોઇ પણ પ્રભુ જાતની અલગ નીતીને કબુલ નહિ થઇ અને હમેશાં તેની સામે હીંદીઓએવિરોધ જાહેર કર્યો છે.

"હીંદીઓએ કેટલીક જગ્યાને માટે માંગણી કરી હતી તેમાં ગામને ૧૯૨૨ ની સાલમાં ગ્રામકોમ થઇ હતી. ત્યાર પછી ઘેર પણ જમીન હસ્તગત થઇ નથી કે જ્યાં કોઇ પણ માણસ ખાસ કરી શકે પછી તે બાજ યુરોપીયન કોમ કે હીંદી. તેટલા માટે દરેક હીંદી ખરીદનારોને ખાસજ એવી જગ્યાઓ રાખવી જોઇએ, અને હીંદી કોમે, કોમ પણ બીજી અલગ રાખવાની નીતી તરફનો તેમના હમેશાના વીરોધને લક્ષને ત્યાં ત્યાં જણાવી દીધું કે તેઓ એવા કોમ પણ સુધારાને માન્ય નહિ રાખે.

"૧૯૨૨ ના કાયદા પછી, ૧૯૩૬-૩૪ ની સાલમાં ડરબનકોરેશને, દરત હીંદી ખરીદનારાઓ વાસ્તે જ કોમેનેશનના જમીનોના બ્લોક કુલ્લો કાઢી વેચવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો. ૮ પ્લોટના વાસ્તે નીચેના નીતી હતી.'

વાદી ઉપર સવાલો

ના. ૨૭ ડીસેમ્બરે કરબન આસે (ઇન્ડિઅન પેનીટ્રેશન કમીશન) હીંદી પ્રવેશન પંચની પહેલી બેઠક મળી હતી, તે પ્રસંગે કરબન સીટી કાઉન્સીલે વાદી રજુ કરી હતી, તેમાંથી ઉપરસિત મતા પ્રશ્નોની તપાસ આખો દીવસ લીધો હતો.

મી. એચ. જ. ગેકમુરટન કે. સી.ની સાથે મી. કલ્યજુ. આઇ. દેસા સીટી કાઉન્સીલના બામદાના સલાહકાર, સીટી કાઉન્સીલના તરફથી અને નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસરીએશનના મી. કુરતમજી, અને નાટાલ ઇન્ડીઅન કોંગ્રેસના મી. એ. આઇ. કાજી, પ્રતિનિધી તરીકે હાજર હતા.

મી. ગેકમુરટન, કે જેમણે સીટી કાઉન્સીલ તરફથી પોતાજ વાદી રજુ કરી હતી. તેમણે જણાવ્યું કે, બાબા પક્ષ તરફથી રજુ કરવા માં આવેલા સવાલોના જવાબ આપવા તૈયાર છે, પણ મીલકત માલીકોના કારણોને અગત્ય પ્રશ્નોના જવાબ આપી શકશે નહિ.

મી. કુરતમજીએ પ્રથમ પેટા વીભાગની વીગત પુછી કે, જે સીટી કાઉન્સીલે પોતાની પ્રથમ વાદીમાં એવું બતાવી તકરાર ઉઠાવી છે કે, ૧૯૨૩ ની જાન્યુઆરીની પહેલી તારીખથી, યુરોપીયનોના પાસેથી હીંદીના માલજાપણામાં બળી ગીલકતો ચાલી ગઇ છે. તેના જવાબમાં મી. હોકે કહ્યું કે તેને માલુમ પડ્યું છે કે આ વાદી માં તેર કેસોનો સમાવેશ કરવો નહોતો જોઇતો. આ તેર મીલકતોની ખરીદ કીંમત પાઉન્ડ ૧૩,૭૫૫ ની છે.

સવાલના જવાબો

મી. હોકે કહ્યું કે, પંચ સમક્ષ રજુ કરવા માં આવેલ બીજી વાદીમાંથી ઉપસ્થિત મતા પ્રશ્નોના જવાબ આપવા આ તબક્કે તૈયાર નથી કાઉન્સીલ તરફથી રજુ કરવામાં આવેલા તકરારોના તથા કાઉન્સીલના દસ્તાવેજોમાં સમાવેશ કરવામાં આવેલી હકીકતની સત્યતાને લગતા પ્રશ્નોના જવાબ આપવા તૈયાર છે.

મી. કુરતમજીએ કબુલ કર્યું કે મજકુર ના સરવાળામાંથી હીંદીઓના આઠ નામો જે હતા તે કાઢી નાંખવા જોઇએ. બાકી રહેતા પેટા વીભાગના પણ દાખલાઓ પૈકે કે જે વાદ કરવા જોઇએ, તેમજ ૨૬ દાખલાઓ જેમાં નોંધાએલા માલીકો હીંદીઓ આપવા યુરોપીયનો છે, આપવા રજીસ્ટર એકટની કલમ કરબન સીટી કાઉન્સીલે સમ જીધા છે. બીજા બોકડાણ મજકુર દાખલાઓ પણ બાદ કરવા જોઇએ.

મી. કુરતમજીએ સવાલ કર્યો કે "મજકુર પેટા વીભાગમાંથી ૧૦૮ ચો બાદ ન કરવાં જોઇએ કે જેથી મજકુર પેટા વીભાગ બાકાત રહે."

મી. હોક "હું પણ કારણોને લક્ષને ! કબુલ ન કરી શકું" પણ તમારા અધિકારો મારે તપાસવા પડશે."

મી. હોકે પણ જવાબમાં કહ્યું કે, તે કબુલ કરવા તૈયાર છે કે, મુખ્યત્વે હીંદીઓના વસતી માંથી હીંદીઓના વીકાસને માટેની જગ્યા પસંદગીને ધોરણે હોવી જોઇએ

પંચની બેઠક મુલતવી રહી હતી

તા. ૧૪ ની બેઠકમાં રજુ થયેલ વાદીમાં બતાવેલા તકરારો તથા અધિકારોની સત્યતા વીષે ના પ્રશ્નોના જવાબ આપવાની કરબન કાઉન્સીલને છુટ્ટ આપવાની વીનંતી કરી હતી.

મી. કોકને મુલતવામાં આવેલા પ્રશ્નોમાંથી ઉપસ્થિત મતા મી. ગેકમુરટને કહ્યું કે સીટી કાઉન્સીલે અમુક તકરારો તથા અમુક અધિકારો રજુ કર્યો છે, અને અ. ઉપર તે રજુ કરાએલા, તકરારોના તથા અધિકારોની સત્યતાને લગતા પ્રશ્નોના જવાબ આપવા તે તદ્દન તૈયાર છે.

તેણે કહ્યું કે કાઉન્સીલે લુપ્તની આપી નથી. અને તેણે કોકને રજુ કરેલા આંકડાઓની સત્યતા આપવા બીજી બાજુ ઉપર સવાલોના જવાબ આપવાની ગણતરી આપેલી છે. વધારેની અને અનુકુળતાઓની દ્રષ્ટિ—જે તેણે કહ્યું કે બીજો પક્ષ દલીલ કરે છે કે પ્રવેશનનું ક્ષેત્ર બારણ હોવું જોઇએ—તે જુબાની ઉપરથી જોવાની જોઇએ. અને આ તબક્કે સાક્ષીઓને તે તીર્થે બોલાવી પુછવાનો તે જોઇએ.

મી. કુરતમજીએ દલીલ કરી કે બીજી વાદી જે સીટી કાઉન્સીલે પંચ સમક્ષ રજુ કરી છે તેમાં મુદ્દો ઉઠાવ કર્યો છે કે કોરપોરેશન તરફથી સુચવાએલી કાઉન્સીંગ રકાનાનો લાભ ન લેવા બાબત હીંદી કોમ ઉપર ખરી રીતે બધો દબાવ નાંખવામાં આવ્યો છે, તેણે કહ્યું કે આ વાદી વીષે વધારે બોલવા પોથવાને માટે તેને હક્ક છે.

મી એ. આઇ. કાજીએ વીચાર દર્શાવ્યો કે સીટી કાઉન્સીલની બીજી વાદીમાં ઉભા કરેલા મુદ્દાઓની ચોખવટ કરવાને માટે સવાલો પુછવાની રજા મળશે

જ્યારે પંચ પોતાની બેઠક પાછી શરૂ કરી ત્યારે કાઉન્સીલનો પ્રથમ વાદીમાં સમાવેલા મુદ્દાઓ ઉપર મી. કુરતમજીએ પોતાના સવાલો ચાલુ કર્યા.

મી. કુરતમજીઃ યુરોપીયન કોમ, હીંદી કોમ કરતાં મીલકતની બાબતમાં વધારે જાગ્રત હોવાનું તમે કબુલ કરો છો? અને બન્ને કોમોમાં તફાવત રાખવાનો હેતુ છે? ૧૯૨૩ની સાલમાં યુરોપીયનો પાસે બાકી રહેલ ગોલ ૩૮૪ ની કુલ આપના વાદમાં મીલકતો હતી. જ્યારે હીંદી પાસે ના. ૮૫ ની હતી. વળી ૧૯૪૦ ના સમયમાં યુરોપીયનો પાસે ના. ૪૬૮ ની હતી. અને હીંદીઓ પાસે ના. ૨૪૩ ની હતી.

મી કોકઃ તેમ કહવાનો કોઇ તે તાત્પર્ય હોય.

મી કુરતમજીઃ હીંદીઓ કરતાં યુરોપીયનો ની પેટા વીભાગ વધારે છે. ૧૯૩૦ ના સમયના દરેક હજાર યુરોપીયન વાસ ઓછો બાકી પેટા વીભાગ હતા, અને દરેક હજાર હીંદીઓના ૧૨૫ (૧૮) ચુંવોતેર પેટા વીભાગ હતા- તેમ કહવામાં કોઇ

મી. કુરતમજીઃ તમને ખબર છે કે ૧૯૨૩ની ૧૯૪૦ ની સાલના ગાળામાં પ્રીન્સ એડવર્ડ રહીત, વીકટોરીયા રહીત, કિંગ રહીત, જ્યોર્જ રહીત, કવીન રહીત આવે એ રહીતમાં સુધારો કરવાને માટે પીમાનો પત્રો ગોરા અને એશીયાટીક આપેલ છે?

મી મેકમુરટનઃ આ સવાલ નહિ પુછવા દઉં.

મી પ્રમુખઃ કરી પ્રશ્ન પુછો.

મી કુરતમજીઃ પ્રશ્ન કરી રીપીટ કર્યો' અને મી. મેકમુરટનના જવાબમાં કે જેણે સવાલના કેટ વીષે પુછ્યું હતું તેણે કહ્યું કે તે પ્રશ્નમાં ગીમ-કતની કીંમત વધી છે તે બતાવવાનો હતો.

મી. કોકઃ તે હતો. હું માનું છું કે તમે જણાવી ગયા તે સવાલોમાં કોમવાર વધારો પેટા રહીત, રહીત વીભાગ તથા બીજા ઇન્ડમાં વધેલી કીંમત સાથે સમાર પણ સરખાવી શકાય નહિ.

મી. કુરતમજીઃ આ તબક્કાને લાયક ન પડી શકે તેવું છેવટ તે તબક્કાજ કહેવાનું છે. તેણે સુધારો પુછ્યો છે. મી. કુરતમજીએ જણાવ્યું કે ૧૯૨૩-૪ સુધીમાં હીંદીઓની પાસે ૨૦૪-૮ એકર હતું, જેના ઉપર ચોવીસ હજાર હીંદીઓ રહે એવી માન્યતા હતી જ્યારે

૭૭૭૮૮ યુરોપીયનો માટે આજરે ૫૨૭૦૦ એકર તેમની જરૂરીઆત માટે હતી. આ સરખામણી માં એક એકરે એકસો પચાસ હીંદીઓનો વાસ ગણવામાં આવે છે જ્યારે તેહલીજ જગ્યામાં ૧૪૮ ગૌર યુરોપીયનો વસે છે.

શ્રી. ફરનગ્રહ: હીંદીઓની વધતી વસ્તી માટે સીટી કાઉન્સીલે કંઈ પણ ગોઠવણ કરી છે તે વીષે તમે કંઈ જાણો છો?

આ બનાવે એ સવાલનો જવાબ આપવાની ના પાડી દુ.

શ્રી ફરનગ્રહ: પેસા પાત્ર અને જગાના સાથે ગાલનાર અને ચાલુ જમાનાની ગોઠવણો અને માલુ જમાનાના પરીનો શોષીન કોઇ પણ યુરોપીયન, મુખ્યત્વે હીંદીઓની વસ્તી વાળા ભાગની નજીકમાં ગોલકત ખરીદશે!

જસ્ટીસ બ્રુમ: આ સવાલ પ્રવેશનને લગતો હોય એમ મને લાગતું નથી.

શ્રી. ફરનગ્રહે કહ્યું કે જવાબો મળી શકે નહિ એવા સવાલો પુછવા તેમની ઇચ્છા નથી અને જણાવ્યું કે હજી તેની પાસે બીજા દસ પાનાની પ્રશ્નાવલી છે. તો તે બાબતમાં સવાલો પુછવા માટે જો વાધા સુધીનો સમય તે લઇ શકે છે અને સાર પક્ષી સવાલો પુછવાનું પાછું શરૂ કરી શકું છું.

શ્રી. એ. આઇ. કાછલીએ પછી શ્રી. ઇંગ્રામને ફરનગ્રહની પહની ઉપર સવાલો પુછવાનું શરૂ કર્યું અને ૧૯૨૭ થી ૧૯૪૦ ના સમયમાં યુરોપીયનો પાસેથી હીંદીઓએ ખરીદેલી મીલકતની વાહીમાં બતાવેલી અમુક મીલકતો વીશેના દસ્તાવેજોને બતાવતાં પ્રશ્નો પુછયા હતા.

બીજી વાર હીંદી પ્રવેશન પંચ (હીંદી ઇમીગ્રેશન કમીશન) બપોર તા. ૧૬ મીએ તપાસ માટે બીજું હતું. ઓઇટ અઠોમાં ૧૯૨૭ની સાલમાં મુખ્ય હીંદીઓના વસવાટ વાળો જે ભાગ બચાવેલો હતો તેની મુલાકાત પણ પંચ સભ્યોએ તા. ૧૫-૧-૪૧ ના રોજ સવારે કરી હતી અને તેજ બપોરના સાથેજ કોસ્ટ અને કોલેરાપુક છાપાના તંત્રીઓની મુલાકાત લીધી હતી.

પ્રવેશનની વધારે તપાસો

પંચ સભા રવીવારે બપોરના પોર્ટશેપ્સ્ટન માટે ઉપડી ગયું હતું જ્યાં સોમવાર અને મંગળવારે બેઠું હતું. અને બુધવારથી તેણે પછી બે દીવસને માટે સ્ટર્ડરના સત્તાઓની બહારના મંડળોની જુબાની લેવાનું શરૂ કર્યું છે. પંચ તેની કરજન બાતેની બીજી બેઠક પુરી કરીને નાટાલના બીજા ભાગોની મુલાકાત લેશે.

કેપીટાઉનમાં તા. ૬ જી ફેબ્રુઆરીથી તા. ૭ ફેબ્રુઆરી સુધી બેઠક થશે. ક્રોકોમ્બો અને રીચમંડની તા. ૧૦ મી ફેબ્રુઆરીના જશે. તા. ૧૮ મી ફેબ્રુઆરીએ પંચ ઓરટકાર્ટ તથા કોલેન્સો જશે, અને ૧૯ મી ફેબ્રુઆરીએ કેપીટાઉન બાતે જશે. અંતીમની મુલાકાત તા. ૨૭ મી ફેબ્રુઆરીએ થશે. ન્યુકેસલ, ગ્રેન્કો અને ડર્બી તા. ૨૧ મી ફેબ્રુઆરી બાદ વધી છે.

શિક્ષણ અને સંસ્કારની મહત્તા

સર એસ. રાધાકૃષ્ણનનું ઓજસ્વી ઉદ્બોધન

બનારસ વિદ્યાપીઠના ઉપ-કુલપતિ સર સર્વપલ્લી રાધાકૃષ્ણને પટના વિદ્યાપીઠના સ્નાતકોના પદવીદાન સમારંભ પ્રસંગે કરેલા ભાષણનો સાર ભાગ નીચે પ્રગટાવે છે

સંસ્કારી જીવન કોને કહે છે?

ઉપનીષદના રૂષીઓ, બુદ્ધ, કોન્ફ્યુશીઅસ શોક્રેટીસ, ઇસુ અને મહમદ જો કે જુદી જુદી ભાષાઓમાં અને જુદા જુદા સમયે બોલ્યા છે, છતાં તેમની વાણીમાં બોધ નહોતો, તેમણે સ્પષ્ટ કર્યું હતું કે માનવનો આદર્શ કુબેરનો ધનભંડાર કૈસરની કીર્તી કે નીરો જેવું બળ મેળવવાનો ન હોઇ શકે. સંસ્કારી જીવન, શારીરીક બળ આર્થીક સંપત્તી, બાપારીક દબદબો કે રાજકીય સત્તા સાથે ન સરખાવી શકાય. વીજ્ઞાનના બધા લાભો આપણે ઉઠાવીએ, આપણી ટ્રેનો ખરી નામદાર કૈસરની હોય છતાં આપણે જંગલી કોઇએ જેવો સંબંધ છે. ખીસ્તના જમાનાની સદીઓ પહેલાં પહના અને તેની આજુબાજુ એવા માણસો રહેતા કે જેઓ મુખ્યત્વે નાળીયેર અને ફળફુલ બાજને જીવતા; તેમના કપડા સાદા અને ઝીરાડંબરી હતા છતાં તેમનું આંતરીક જીવન અતી ઉચ્ચ હતું. તેમાં એવા સંતો, પ્રોફ્સૂરો અને પીંડતો થઇ ગયા છે કે જેને આપણે હજી માન આપીએ છીએ, જેમનો સદેહ કાળ જતા છતાં હજુ ઝાંખો નથી થયો. સંસ્કારી જીવન એ કોઇ બાંધીક સાધન નથી. પ્રાણી જીવનથી પર એવી માનસીક અને આધ્યાત્મીક શક્તીઓને વીકસાવીનેજ આત્માનું જીવન, નીરવાધી જીવનનો આનંદ માણી શકાય.

આંતરીક જીવન કયારે વીકસે

શારીરીક જરૂરીયાતોથી આપણે પર ન થઇએ ત્યાં સુધી આંતરીક જીવનને વીકાસ સંભવીત નથી. જેઓ સંપત્તીની સગવડોથી અને સગવડવાર માટે ઝીલચાલ કરી રહ્યા છે તેઓએ આ મુળ સીદ્ધાંતને પીછાન્યો છે.

શિક્ષકના ઊંચા આદર્શો

પણ આજે આ મહાનસંસ્કાર કેમ જવાબ છે! દેશહીતેચ્છુને નડતે વેરનાં ઝિક્ષણ યુવાનોને આપણ છે. અને માનવ જાત પ્રત્યેની અનુકંપા, પ્રેમ અને સહીષ્ણુતાને બદલે તેને અસહીષ્ણુતા અને દીલના ઝેરનું પાન કરાવવામાં આવે છે સાદા ગુણ અને સુપ્રથ જીવનનો આપણને જે વારસો મળ્યો છે તે આપા ઝિક્ષણથી નષ્ટ અને છીનભીન્ન થાય છે.

ભારતીય શિક્ષકનો આદર્શ

પ્રાચીન ભારતના શિક્ષકનો આદર્શ ઉચ્ચત્તમ હતો. આત્માના સંયમશીલ જીવનની દીક્ષા અને મન અને શરીરની પવિત્રતાની સાધવડ એ તેનું ધ્યેય હતું. દરેક આકૃતમાં પાવનકારી જ્યોતિ છે, કોને વીકારે થઇ કરી શકે છે પણ તેને કદી ખુઝારી શકતા નથી, સ્વર્ગોત્તમ પ્રેમમાં તેની પરીપુર્ણતા માલ છે. આપણી જુવાનીની અવિવેકતાને બુદ્ધના આત્માની પુર્ણતા અને શંકરના મનની ભવ્યતા રૂદ કરે છે. અક્ષ વસ્તુઓની અસારતા સુક્ષ્મદ્રષ્ટતાનું તે આપણને ભાન કરાવે છે, અને માનવ સ્વભાવના મુળભુત ગૌરવની આપણને યાદ આપે છે.

સાથી વધારે જરૂર

આજની સૌથી મોટી જરૂર આધ્યાત્મીક મનસ્વીતાની છે. વીચારોમાં અને આચારોમાં આજે મહાન પરિવર્તન થવું જરૂર છે. વીજ્ઞાનને લીધે રોટી માટે માણસોને લાંબા કલાકોનો પરીશ્રમ ઉઠાવવાનો કે જબરદસ્ત યુદ્ધ ખેલવાની હવે જરૂર નથી, છતાં આપણને આંતરીક ભય રહે છે. આપણી પાસે ભૌતિક બૌદ્ધિક અને માનસીક સંપત્તીની પુર્ણતા પ્રાપ્ત કરવાના અંધા સાધનો છે. છતાં તેને તેડફવામાં આવે છે.

હિંદ અને ઝાંઝીબાર

હીંદમાં નાગરી વીરોધી પ્રચંડ ચળવળ ચલી છે. છતાં તેના સાથે હજી સમાધાન નથી કરવામાં આવ્યું એ ખરે દીલગીરીજનક બીના છે. તાજેતરના ઝીરીલ રાજનીતીનો ગંધ તેટલા ચાર અને બુદ્ધિહાણી દોષ છતાં નવા વિચારોને પીછાનવા અશક્તિ છે. નવીનત્ર પ્રગતીના સંદરો સ્થાપવાની અને હીંદી પ્રજાના વિશાલ લોકતાંત્રીક વિશ્વાસ મુકવાની માગણીને કેમ કરે! જે બીટીશ પ્રજાના વિચારસ્વાતંત્ર્ય સમીપ નાગી દિલા નહિ દેખાય અને જુની રૂઢી ચાલુ રાખશે તો માનવજાત માટે આ યુદ્ધ એક મોટી ભયજનક આદર્શરૂપ નીવડશે અને સુષ્ટી માણસ માણસ પ્રત્યે સબંધ રાખવા પ્રત્યે અને પ્રજાઓ નબળા પ્રત્યે ન્યાય નહિ દાખવે ત્યાં સુધી યુદ્ધો અનિવાર્ય બનશે. મંત્રી ઓગસ્ટાઇનને કહ્યું છે કે જો ન્યાયને બાદ કરવામાં આવે તો આ પૃથ્વીના રાજ્યોમાં લુટારાના ગ્રામ સીવાય બીજું શું રહે. જો પશ્ચાતાનું બીજું પ્રકરણ આપણે ન જોવું હોય તો શાંતિપુજકોએ નૈતીક સિદ્ધાંતોથી પ્રેરાઇને કામ લેવું જોઇએ. જો યુદ્ધનો જય રમણક્ષેત્રમાં થાય તો યુરોપનું રક્ષણ વિદ્યાપીઠોમાં પ્રોફેસરો, સંતો, પ્રીસ્ટહુડોજ કરી શકશે. આપણે અહિંસા જ્યાં સાચ આધ્યાત્મીક સિદ્ધાંત ન હોય એવી નવી દુનીયા માટે માણસના મનને તાલીમ આપવી જોઇએ.

શીક્ષણ પહેલાં કેળવણી

દેશાભીમાન કરતાં સંસ્કૃતિ વધુ મહાન વસ્તુ છે. વધતા જતા પ્રાદેશીક જગામા આત્માને જીવંત રાખવાનું કામ વિદ્યાપીઠોનું છે. સ્વતંત્રતા માટેની આપણી આકાંક્ષા સ્વાભાવીક છે. પણ તે પ્રાપ્ત કરવા માટે આપણે બ્રીટિશ અને સામ્રાજ્ય શાંતિ પણ પાળવી જોઇએ શાંતિ વગરની સ્વતંત્રતા એ ભ્રમ છે વિદ્યાર્થીઓએ લાગણીની તીવ્રતાથી દોરવાઇ ન જતાં કોણ માનસ ન કેળવવાં પોતાની મેળે વિચારતાં શીખવાનું છે. સાચો શીક્ષીત તો એજ છે કે જે નમ્ર છે, વિનીત છે, પરંતુ પોતાની માન્યતાઓને વફાદાર છે.

હિંદના સંરક્ષણ વિશેની સાચી હકીકતો કઈ છે?

લેખક : ડૉ. એમ. એસ. નટરાજન

હિંદના રક્ષણનો પ્રશ્ન હીંદમાં બ્રીટીશ શાસનની શરૂઆતના જેટલો જૂનો છે અને જગતના બીજા પરદલિત દેશોમાં આ પ્રશ્નમાં જે તત્વો દૃષ્ટિગોચર થાય છે તેજ તત્વો અહીં પણ માલૂમ પડે છે. વર્તમાન યુદ્ધ શરૂ થયું ને પહેલાં દેશના મુત્સદ્દીઓ અને રાજ પુરૂષોની ચીંતાના બીજો આટલાજ હતા; હીંદ નાં રજવાડાંઓમાં પરદેશીઓનું વધતું પ્રભુત્વ ખાસ વધારે પડતું છે તે, સરકારનું હીંદીકરણ કરવામાં કદી જ તત્પરતા દાખવવામાં આવી નથી તે, સરકાર અને બીનસરકારી વર્ગોનો જે અન્યાયી ભેદ કરવામાં આવ્યો છે તે અને દેશના સામાન્ય મહેસુલને મુકાબલે મોટી રકમ ઉપાડી જતા લશ્કરી ખર્ચનો બોજો હીંદી પ્રજાને ઉપાડવો પડે છે તે આ બધા તો ચાલુ હતાજ, પણ વર્તમાન યુદ્ધની શરૂઆત પછી બીજા જે પ્રશ્નો જેમાં ઉમેરાયા છે તે હીંદી પ્રજાનું ધ્યાન દોરી રહ્યા છે. એક તો, હીંદનાં સશસ્ત્ર દળો, પછી તે ખુશકી તરી કે હવાઈ ગમે તે હોય, પરંતુ હીંદનું સંરક્ષણ કરવા કેટલા સંપુર્ણતા ને અનુલક્ષતા જેમાં છે. અને બીજો એ કે, પોતાનું રક્ષણ કરવા ઉપરાંત, બ્રીટીશ પ્રજા-સંબંધના સમીપ-પુર્વ, મધ્ય-પુર્વ અને જરૂર જણાય તો દૂર પુર્વના પ્રદેશોમાં નાજુક અને મહત્વની જવાબદારી પુરી પાડવાને હીંદ શક્તિમાન છે।

હિંદનું લશ્કર હિંદી છે?

હીંદની પ્રજાના બધા મોટા ભાગનો જેવો અભિપ્રાય છે કે 'હીંદી' શબ્દ લશ્કરને–ખુશકી, તરી, કે હવાઈ ગમે તે પ્રકારના લશ્કરને લાગુ પડતો તે ભાગ્યેજ છે. એમ પણ કહેવાયું છે કે ખુશકી, તરી અને હવાઈ લશ્કરી દળોમાં જ્યારે મોટે ભાગે યુરોપીયનોજ અમલદારી કરતા હોય ત્યારે એમાં કશું હીંદીપણું દાખલ કરેજ નહીં. બ્રીટીશ કુટનીતીજ્ઞોને લક્ષમાં નહિ લઈએ તો સામાન્ય હીંદીના અભિપ્રાય બ્રીટીશ-ખાતાંઓ લશ્કર આવડે કેટલે દરજ્જે પચ્યા જીર્ણ થયા છે. હવે હીંદના સંરક્ષણ ખાતાંને (૧૯૩૮–૩૯) લગતી કેટલીક બાબતોની બાબતોના કુંઢે સાર" જે સરકારે તરફથી પ્રસિદ્ધ થયો છે કે સત્તાધારી (Commissioned) હીંદી અમલદારો ૨૪૨ છે ને બાકીના બધા યુરોપીયનો છે. ૧૯૧૩ થી લશ્કરનું હીંદીકરણ વધ્યું હોય તો ૧૯૩૯ માં બંને આ જ પ્રમાણ બતાવવામાં આવતું હોય તો એ હીંદીકરણ ઓકળાયાની પ્રતિતિ થઇ રહ્યું છે. એ તો દીવા જેવું ચોખ્ખું થઇ ગયું છે. વર્તમાન યુદ્ધ શરૂ થયા પછી હીંદી સરકારે હીંદીઓની સંખ્યામાં જે વધારો કર્યો છે, તે જે "દુરગામી દૃષ્ટિ" દાખવી છે, તેણે પણ આ વિધાનમાં ઝાઝો ફરક પાડ્યો નથી.

હિંદનું નૌકાદળ હિંદી છે?

આપણે હીંદના દરીયા નવિકાદળની વાત કરીએ. પેલી ઉપર ઉલ્લેખેલી સરકારી ગતદેશતનો આધાર લઈએ તો ૧ લી એપ્રીલ ૧૯૩૯ સુધી આખે દશ ટકા જેટલા હીંદી અમલદારો એમાં રહ્યાન પામ્યા હતા. અલબત્ત, આમાંથી તાલીમ પામી રહેલા કેડેટોને બાદ કરવા જોઈએ. પણ એમનો સમાવેશ કરી લઈએ તો પણ નૌકાદળના કુલ અમલદારોના ૧૭ ટકા જેટલા ભાગના પણ એ બાજોઈજ થાય. સંરક્ષણ ખાતાના મંત્રી મી. સી. એમ. જી. ઓક્ટરની એ ૧૯૪૦ ના માર્ચની ૧૮ તારીખે વટી મારા સભામાં જાહેર કર્યું હતું કે, નૌકાદળને લાગેવળગે છે ત્યાંસુધી યુદ્ધની શરૂઆત પછી એમાં ઝાઝે મોટા ફેરફારો થયા છે. એમણે એમ પણ જણાવ્યું હતું કે, "બધાજ સૈનિકો અને અમલદારો હીંદીઓ છે." પી. ઓક્ટરની કોને હીંદી ગણે છે તે અને નૌકાદળમાં કેટલા એંગ્લો–ઇન્ડિઅનોની ભરતી થઇ છે ને જાપ્રીએ ત્યાંસુધી ની ઓક્ટરીના શબ્દોના વાચ્યાર્થ ને આપણે એટલા સ્વીકારી લેવા ન પડે. ડૉ. કુંઝરૂએ તો હમણાં જોવી દરિયાદ કરી હતી કે આપણને વારંવાર નૌકાદળને ખુલ્લા વિસ્તારમાં આવ્યું છે એની ખબર આપવામાં આવે છે પરંતુ હીંદી અમલદારોની સંખ્યામાં કેટલો વધારો થયો તે તો કોઇ કહેતુંજ નથી. છેક યુદ્ધ પહેલાં નીચલી પંક્તિ માં ખાલી પડેલી જગ્યાઓમાંની માત્ર એકજ હીંદી અમલદાર માટે નીમેલ હતી. અને તે તો ગ્રેજ્યુએટ જ છે કે, જેની જોડ નાની હદ દરજ્જાની રાખવામાં આવી છે. બાકી કે જ પર્વ પહેલાં અને પ્રીવીપ કોટબુકને બધુંજ કરવું પડેલું કે એડમીરલ વેસ્ટિને વારંવાર એવી ભલામણ કરેલી છે કે હીંદીઓ ની હવે મોટી સંખ્યામાં નીમણૂંક થવી જોઇએ. કેમકે તેમણે તેમની લાયકાત પુરવાર કરી આપી છે. હાલના કમાન્ડર-ઇન-ચીફે પણ આ વાત સ્વીકારી છે પરંતુ હીંદી સરકારે પોતાનાજ નીષ્ણાતોની ભલામણોને કેમે કરીને ગણકારી નથી.

હિંદનું હવાઈ દળ હિંદી છે?

હવાઈ દળ પર નજર દોડાવીએ તો પેલી સરકારી ગતદેશતમાંથીજ આપણને આટલું જાણી દેવાય છે કે ૧૯૩૯ ની ઓગસ્ટ ૧ લી તારીખે બ્રીટીશ પીમાની ના અને અમલદારોના પ્રમાણ માં હીંદી પીમાનીઓને અમલદારો આનુક્રમે ૧૫ ને ૬ ટકા જેટલા હતા. યુદ્ધને લીધે ખાસ હીંદી અમલદારોને સેવામાં આવ્યા છે, ને મોટા નાલીમ મેળવે છે; પરંતુ તેથી જોસો આયોગ કે હીંદી હવાઇ દળ હીંદી નથી એને મોરેલ ઉતારી ચકાય તેમ નથી.

હિંદીકરણ કરવાની સરકારને પડીજ નથી

૧૯૩૬ ના મે રોયલ કમીશનના મોટામાંથી વટી ધારાસભામાં એક સાચી વાત ટપકી પડેલી. એમણે કહેલું કે જેને પેદી દર પેદીએ ઉતરી આવતી મુખીજ બારસામાં બળી દોષ તેવો કોલેજ એમ માનશે કે હીંદી સરકારનું કૌનસ્ટીટ્યુશનમાં હીંદીકરણ બહુ જરૂરી! આપણને તેમ છતાં ન એમ માનવાનું મન થાય કે સરકુમુખત્યારીનાં હવાના અનિષ્ટો સાથે કુવરસ્ટોસદનું યુદ્ધ પોસાતી વેળાએ મોદમીટન જવાબ ચમારે તીક્ષ્ણ દૃષ્ટિથી આને બમારે ચાલી મુત્સદ્દીગીરી થી હીંદના પ્રશ્નોને અને વિદેશે કરીને હીંદના રક્ષણના પ્રશ્નોને પીછેહઠશે. એ પણ ખરૂં કે જબુનાપાત્ર અમીકારો પોતાને હીંદીઓનાં આપવામાં આવ્યા ન. પણ એકંદરે જનાર્ડ મી. રોટેનહામે ૧૯૩૬ માં જે હાલત પરજાવી હતી તે હાલતને હેઠેડા હાલી આપવાની કલીજ તત્પરતા સરકારને બતાવી નથી. ૧૯ મી જુન ૧૯૪૦ ની એક સરકારી ચાદી, જે સંરક્ષણ ખાતા તરફથી પ્રગટ થયેલી તેમાં નીચે મુજબની જાહેરાત છે :—

"જેનું હીંદીકરણ કરવાના આજુ દોષ તેવા નીગેણ હીંદી કુટકીઓ રાખવાનો રીવાજ હવે છોડી દેવામાં આવે છે અને હીંદી સરકારી અમીકારીઓને આવા જે કરારોના બધા જરૂર જણાય તે બધા તેમની કાર્યવાહીના સર્વોત્તમ હેતુઓના સાધ્ય સાથે નીગમમાં આવશે. આ નીયમ બ્રાહ્મણોની કોલોનલ હીંદી અમલદારોને પણ લાગુ પડશે."

ગઢેલાબાનીના આવા નાના નાના કુટકાઓ ફેંકવા પાછે હીંદ તમારે એકલાનાજ છે. માબાપ! પણ એ જે હો તે તમારી દયા ખુબ ખુબ ખુબ લાંબી છે અને અમારી બેદાદી ના એવી રજ માપ કરવા પડતા નથી વળી હીંદી લશ્કર દળોમાં જે અનિષ્ટો પ્રવર્તે છે તેવા પણ વિષિક્ત ન જણાવતાં, ઉલટાનું તો પરસ્પરવિરોધી પ્રમાણ પણ જાહેરાતો આપે છે. દાખલા તરીકે, યુદ્ધની શરૂઆત પહેલાં ને પછી ઉભરાઇના ત્રાહી જીવાની દળમાં હીંદીઓને ભેરવાવાની યુદ્ધ થયા છે, જ્યારે હીંદના ત્રાહી જીવાની દળમાં પાસી પડેલી જગાઓ યુરોપીયનોને માટેજ અનામત રાખવામાં આવી છે; પણી, હીંદના ત્રાહી જીવાની દળમાં યુરોપીયનો ને દરબારેજ આપવાના ગાંઠે છે ને જીવાનીઓ ને અમલદારો ભેગે ભાગે યુરોપીયનોજ છે. એક બાજુએ ઓરડેનીયન અને કેનેડીયન જીવાની દળનું આપણે બાષ્પીકરણ કરીએ, ને બીજી બાજુએ હીંદી જીવાની દળનું અવસાદન કરીએ

તે તાકીદની જરૂરી જોઇએ તો પૈસો આપોઆપ ખૂંચે એવી રીતે ખ્યાલ બેસશે. દક્ષિણ આફ્રિકા, કેનેડા કે ઓસ્ટ્રેલીયામાં હાલની કચેરીમાં ભરતી પણ ખાનદાન સજ્જનોમાંથીજ થતી હોય છે

પરંતુ પર પાડવ સજાવવાનું કોમ તેમ ઉંડાણ અને હોદ્દાનાં યુરોપીયનોનેજ નહિ, પરંતુ કોલોન, બર્મા, હોંગકોંગ, ફ્રેંચ-ઇંડો-ચાયના વગેરે સ્થળેથી હોદા લશ્કર પર અમલદારી જાળવવા અને ટેકનીકલનો કે ઇજનેરોની જગા પુરવા માટે આમંત્રણ દઇને બોરીયા પ્રજાજનોની ભરતી કરવામાં આવે છે. એક વાર

મારો કે એમ માનીએ કે જરૂરતને પહોંચી વળે એટલા શક્તિશાળી હોદા ઇજનેરો કે ટેકનીશીયનો પુરતી સંખ્યામાં મળતા નથી. પરંતુ હોદા લશ્કરના અમલદારોની નીમણુંકમાં આ બહાનું રહેજે ચાલી શકે એમ નથી. એમ જણાવવામાં આવ્યું છે કે, રંગીલોના બગીચા ના યુરોપીયન માલીકો અને પીલગ્રીમી ભરતી કરીને તેમને અમલદારીની તાલીમ આપવામાં આવે છે. તો પછી શું એમ કહેવું છે કે અમલદારો મેળવા માટે યોગ્ય એવા હોદાઓ શોધવા છતાં સરકારને જડવાજ નહિ? હોદાના વીસ્તારેલા લશ્કરમાં હોદાજ પુરવાને અમલદાર તરીકે નીમવાની વાત પડતી મેલીને સરકાર પોતા અધ શિક્ષિત લોકોને વધારે કરનારાઓને શોધવા જાય તેના કોઇ પણ રીતે વાજબી બચાવ સરકારથી થઇ શકે એમજ નથી. અને આ પણ કેવા સંયોગોમાં થાય છે? જ્યારે કરીબાથી નવાઇ રહેલા હોદાઓ પાસેથી પાઇ પાઇ કરીને વસુલ કરેલા તેમનાજ કરોડો રૂપીયાનો પુકાડો મેળવાનો છે ત્યારે.

ભારત ભુષણની ના. વાઇસરોયને વિનંતી

પંડિત મદનમોહન માલવીયાજીએ નામદાર વોઇસરોય સેાર્ હીનરીયેટ પર લખેલા એક પત્રમા જણાવ્યુ છે કે વર્તમાન રાજકીય પરિસ્થિતિનુ અવલોકન કરતા જણાય છે કે સરકારે સખ્તામા સખ્ત દમનનીતી ચલાવવાનો નીર્ણય કર્યો છે. ભારતવર્ષના દશ કરોડ જનસમુહની એવી દ્રઢ માન્યતા છે કે મહાત્મા તરફથી ગાંધીજીએ જે માગણીઓ રજુ કરી છે તે એકાએક ઓળો દોવા સાથે એટલી જલ્દીથી તેમજ સરળ છે કે એથી પણ અકારણ દીના તે સ્વીકારી શકાય તેમ છે, હજી પણ વખત દીતી ગયો નથી. આપની સલાહથી ચાલેલી વર્ષો પરથી જણાય છે કે હિંદમાંનો શેતકાલ પોતાના સંસ્થાનોને કરેક જાતની સમવડો આપી રાજી રાખવાની નીપુણ નીતીમાં મોટામસ વિશ્વાસ ધરાવે છે. એકાંતના કારણોનો રંગે સરકાર લાગેા ઉપયોગ કરવા માંગતી હોય તો અત્યારે પણ કોમેન્સ સાથે સમજુતી થવાની શક્યતા છે.

ભારત ભુષણની ભલામણ

ભારત ભુષણે વધુમાં લોર્ડ હીનલીથગોને જણાવ્યું કરતાં જણાવ્યુ છે કે, દેશમાં સંપુર્ણ શાંતિની સ્થાપના થાય અને વિશ્વવ્યાપી મહાયુદ્ધમાં બ્રીટનને સંપુર્ણ મદદ મળી શકે તેટલા ખાતર તમારી સરકારના પુરા નિશ્ચયમાં પરીવર્તન થવું ઘટે છે. દેશમાં ચાલતો વ્યક્તિગત સત્યાગ્રહ જ્યારે હેમ સ્વરૂપ ધારણ કરશે ત્યારે આખરી માર્ગ સરળતાપુર્વક શાંતિ અને સુલેહની રક્ષના થઇ શકશે એવી વાત માની લેવાની તમો નામદાર મુલ કરો એમ હું માનતો નથી.

પોતાની સ્થિતિ સ્પષ્ટ કરતાં પંડિતજીએ તેમના પત્રમા જણાવ્યું છે કે રાષ્ટ્રપરસ્થાના કારણે નીરાશ અને શરીરે જીર્ણ દોવાથી સાધારણ રીતે એકાંતમાં શાંતિમય જીવન ગાળવાનું જ પસંદ કરે પરંતુ આમ છતાં દેશની માંગ થતાં મારા સાથીદારોને પગલે જતાં અને કામ રાકી શકે તેમ નથી અને મારા જીવનભંગુર

શરીરનો નાશ થઇ જાય પણ મારી નીતિ નેહરૂ અને સરદાર પટેલ જેવા બીજા આગેવાનોના અભીપ્રાયની હું ઉપેક્ષા કરી શકતો નથી. દેશમાં શાંતિના દમનથી માટે હૃદય દ્રવ્યા વીના છતાં અધીર અને અસંતોષી બન્યું છે. હજી પણ મને લાગે છે કે, આભારે પણ તમારી સરકાર ની મરજી હોય તો આ દેશની બ્યાપક આંતરીક આફાંત નાબુદ થઇ શકે તેમ છે અને પરીણામે આ યુધ્ધમા વિજય મળે જેના સમ્બન્ધ અને પ્રગતની સહાયતા મળે તેમ છે.

આંતમાં માલવીયાજીએ નામદાર વોઇસરોયને જણાવ્યું છે કે આપ નામદાર મારી સાથે અંગત મૈત્રી ધરાવતા હોવાથી અને સલ્લા લાગે તે આપ નામદારને સંભળાવવાની હું મારી ફરજ સમજું છું. પરમ કૃપાળુ પરમાત્મા પ્રત્યે મારી પ્રાર્થના છે કે તે સર્વશક્તિમાન પ્રભુ આપને સદબુધ્ધી આપે કે જેથી હીંદ અને ઇગ્લાંડ ઉપરાંત સમગ્ર દેશોનું ભારતીક કલ્યાણ થઇ શકે

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

પાર્લામેન્ટની તૈયારી

ચુંટણીના વડા પ્રધાન જનરલ જે. સી. સ્મટસ ગયા સનીવારે સાજના કેપટાઉન જવા ઉપડી ગયા હતા.

નાના ખાતાના પ્રધાન શ્રી. જે. એચ. હોફ મેયર ગયા શુક્રવારે કેપટાઉન માટે નીકળવા હતા. પ્રધાનમંડળના બધાજ સભ્યો ગયા સોમવારે કેપટાઉન પહોંચવા ધારી હતી. આવતી બેઠકમાં નવું વર્કમેન્સ કોમ્પેનસેશન બીલ જે મજુરખાતાના પ્રધાન શ્રી. મેકલી દાખલ કરવા માંગે છે તેનો હજી કેબલનો ખરડો તયાર નથી થયો. ખાતાના અમલદારો બીલ માટે તયારી કરી રહ્યા છે. સેસ્પર ડીપાર્ટમેન્ટની ઓફીસ કેપટાઉન પહોંચ્યા પછી મજકુર બીલ પ્રસીધ્ધ કરશે.

મ્યુનીસીપલ સેવીંગ બેંક

શ્રી. ડેકન જર્નાસાઇડ એમ. પી. તરફથી પાર્લામેન્ટમાં દાખલ કરવામાં આવનાર "મ્યુનીસીપલ સેવીંગ બેંક બીલ" ના વીષય સરકારી મેસેજમાં તા. ૨૭ જાન્યુઆરીના પ્રસિધ્ધ થયો છે. શ્રી. જર્નાસાઇડ એવી સુચના કરે છે કે પ્રસીસ હજારથી વધારેની વસ્તીવાળા ગામે સેવીંગ (બચત) ખાતું ઉઘાડીને બીલ્ડીંગ સોસાયટીના પૈસાથી ગરીબ વર્ગને ગાર મોનો આપવો, એવા ખાતની મ્યુનીસીપલ ઓફરીલને સત્તા આપવી. કોઇ પણ મ્યુનીસીપાલીટીના વર્ષમાં, કોઇ પણ ટ્રીપોઝીટર એક હજાર પૌંડ સુધી ની રકમ સામા વધુ દરા ભાજે મુકી શકે અને તે વરસ દરમ્યાન પાછો જોગવી શકે. અને પૌંડ બે હજાર ભોંપી મુકતના સાઠા ચાર દરાના ભાજે મુકી શકે વળી પ્રોવિન્સીયલ ટ્રીપા કંપનીઓના એજન્ટ તરીકે નીલકરોના વીમા ઉતારવાનું કામ પણ કરશે

અકાળના ભારો

અકાળનો ભાર જે અસ્વે શ્રી. ૧૪-૬ ચાલતો હતો તે હજાર વધીને શ્રી. ૧૬-૮ પર ગયેા છે. મેઇજ પ્રન્સ્ટ્રડો કન્ટ્રોલ બોર્ડને સરકાર તરફથી પૈસાની મોટી મદદ મળે છે. આ ભાવ વધવા પહેલાં એગ્રીકલચર ખાતાના સેક્રેટરીએ તેના છેલ્લા રીપોર્ટમાં એવી ખાત્રી આપી હતી. અકાળના ભાર ઉપર બરાબર કાબુ રાખી તેને બ્યાજબી ધોરણે રાખવામાં આવશે આ ભાવ વધવાનું કારણ કોઇ અકાળનો રોટા નથી. ૧૯૪૦ ના વર્ષમાં પીક લાખ ઓરતા અકાળ રહી. ૭-૦ ને ભાવે પરદેશ રવાનાય હતી જ્યારે અહીની ગરીબ નેટીવ પ્રજાને તેની રહી. ૧૪-૬ આપવી પડતી હતી. છતાં કન્ટ્રોલ

બેઠકની પાસે હજુ અમા વરસની બેલન્સ પાંચ લાખ બસ્તાની છે અને નવા પાકની મોસમ નજદીક આવી પોહોંચવી છે તે કોનો આ ભાય માં આવડો વધારો કા કારણે થયો છે તે અહોના નેતીવો વીચારમા છે.

રંગીન શાળામાં હડતાળ

–પુકસેરના રંગીનોની સરકારી શાળામાં પુરોપીયન પ્રીન્સીપાલની નીમણુંક થયાથી વીદ્યાર્થીઓએ હડતાળ પાડી હતી. મજકુર નીશાળના બાજી રંગીન (પ્રીન્સીપાલ) મુખ્ય અધ્યાપક મી. સા. રા. કે દોમ્પ્રીન્સ જે વર્ષ ઉપર નીયુક્ત થયા હતા. અને તેમની જગ્યાએ બીજા રંગીન મી. પી. ડુપ્રીજની કાલ રમાલે નીમણુંક થઇ હતી. વીદ્યાર્થીના વાલીઓએ એક રંગીન ને અધ્યાપક નીમવા અરજ કરી હતી. પણ વેરટ રેન્ડ સ્કુલ બોર્ડે યુરોપીયનની બદલામાં કરવાથી મજકુર હડતાળ પડી હતી.

પ્રેસેશન પંચ

વેસ્ટરીમ્સટન ખાતે સ્વદેશી બેઠકમાં હાઉસ ઓફ રીપ્રેઝન્ટેટીવ્સ (ધારા) તરફથી મી. જે. બાન્સ, મી. એચ. ઓરાગ હાઉસના દક્ષિણ કાર્યકર્તા કેપટાઉન અર્બેટ બ્લેબો પ્રમુખ અમલગીમકુલુ મસેરીના કમીશ્નર, મી. એચ. ઓસબોર્ન મંત્રી, અને મી. એચ. સોલન, રીપાર્ટ કેન્સ કમીટીના મંત્રીએ જુબાની આપી હતી.

પાર્લામેન્ટમાં સમાનતા

હાઉસ ઓફ એસેમ્બલી, અને યુનીયન સેનેટ નું કામ સારે ભાગે સમાન કરી દેવાનો પ્રયત્ન તા. ૩૦ જનયુઆરીએ યુનીયન સેનેટ ચાળણી દ્વારે કરવામાં આવશે. સેનેટર હીટન નીકલસ મુલ્લરેન્ડના સભ્ય એવો ઠરાવ મારશે કે હાઉસ ઓફ એસેમ્બલીએ સેનેટ ઉપર નાણાં સંબંધીના અંદાજ પત્રોના ભાગો વહેલા મોકલી આપવા જોઇએ અને નહિં કે અંદાજ પત્રો ઉપર હાઉસ ઓફ એસેમ્બલીએ ચર્ચા પુરી કરે ત્યાં સુધી સેનેટને રાહ જોવડાવવી જોઇએ. આ ઠરાવ બન્ને હાઉસો વચ્ચેના સંબંધોનો પ્રશ્ન (ઇસ્યુ) કરશે. પણ ચોથી સેનેટ કરીમાંક કરવી આવી છે કે તેનો પુરો ઉપયોગ કરવામાં આવશે નહિ. મા દોમમેકર અને બીજાઓ આ વાત પસંદ કરે છે, અને ચોવર હાઉસ આગળ પાસ કરવામાં આવે તે પહેલા સેનેટમાં બીજો ફાળવા કરવાં જોઇએ ત્યાં સુધીની સ્થીતી માં મદદ કરવી. સેનેટને બીજો તપાસી જોવા ની સત્તા છે એમ માનવામાં આવે છે, પણ આશા રાખવામાં આવે છે કે, સુલેહાળમાં હતું તેના કરતા હવે તેને એવી સ્થીતીમાં મુકવામાં આવશે કે તેનો પુર્ણ સ્વીકાર મળે.

સ્વદેશાગમન

બ્રહ્મ સ્ટીમરમાં નીચેની જનપ્રીતી વ્યક્તિઓ સ્વદેશ તરફ પ્રયાણ કરી બ્રહ્મ છે. શ્રી. અબેદ્રચંદ્ર ગાંધી તથા તેમનાં પત્નીજી, શ્રી. રાધવજીભાઇ પારેજ પેરકામવાળા, શ્રી. વાલજીભાઇ પ્રાણા કરજનવાળા, શ્રી. નારણદાસ દયાળ કરજનવાળા, શ્રી. પ્રાગજીભાઇ પ્રેમા કુમર્સેદોર્યવાળા અને પ્રે. ચુમુમ નાયકુ. આ બ્રહ્મિતિઓને અમે બહેર સફળ બ્રવાજીએ છીએ.

સ્વર્ગવાસ

નાતાલના પ્રસિદ્ધ કાર્યકર્તા શ્રી. પી. આર. પંજરના સસરા શ્રી. ટી. પી. પથર સ્વર્ગવાસી થયા છે. જે બજર બાબી અમે દીલગીર થયા છીએ. અને તેમના ઉપર આ પડેલા દુઃખમાં અમે દીલસોજી દર્શાવીએ છીએ. સ્વર્ગસ્થ ના આત્માને પ્રભુ શાંતી આપો.

શ્રી ગાંધી ભારત વિદ્યાલય (સ્ટેલનબર્ગ)

શ્રી ટ્રાંસવાલ ગાંધી ભારત વિદ્યાલયના અધ્યાપક મખા જણાવે છે કે ઉપરોક્ત વિદ્યાલયનાં ૪૨ બાળકો, આચાર્ય મી. ચાબુભાઇ એચ. પટેલ તથા અધ્યાપક શ્રી. આશાભાઇ એ. પટેલ અને શ્રી. હરિબંદ્ર આર્ય સહિત કેપ પ્રાંતના પ્રવાસે ગયાં હતાં. કેપટાઉનમાં શ્રી. સુલીમ મોગી મીઆ મંડળના પ્રમુખ શ્રી આબરભાઇ આવ્યા તથા તે મંડળના અન્ય સભ્યો. તેમજ બીજા કેટલાક મુહરબ્બીઓ સ્ટેશન પર ફુલહારથી સત્કાર કર્યો હતો. "નીચ ઇલ" માં ઉતારો રાખવામાં આવ્યો હતો. ક્રીસમસ અને નવાં વર્ષના દિવસોમાં કેપટાઉનના દોઢ ડાહ્યાઓએ ઉત્સાહપુર્વક બધાં બાળકોને અન્ન વસ્ત્રો બધ જાય નવું નવું બતાવવામા પણ મદદ કરી હતી. ઓમાન ધીયાળા, શ્રી. મંચેરજી અને મેસર્સ માર્યેક બ્રધર્સ તરફથી ગાડીનો ભેળાવામા કરવામાં આવ્યા હતા. તેમજ શ્રી સુલિમ મોગી મીઆ મંડળ તરફથી જમણ અને મેળાવડો રાખવામાં આવ્યો હતો. વળી શ્રી. મોતીરામ રણછોડજી તરફથી અને કેપટાઉનની મુલાકાતે આવેલા સાઉન્સબર્ગ ચાળા શ્રી. સોમાભાઇ પુનાભાઇ તરફથી જનાબ્રુ અને ફળફળાદિ આપવામાં આવ્યા હતા. કેપટાઉન ના દરેક દિવસના રહેવાસમાં બાળકોને આનંદ થયો હતો. સાંજે પોણે એસીઆએશ પહોંચ્યા. શ્રીમાન શેઠ શ્રીકમદાસ અને શ્રી સુલીમ મુલ્લરાની મોગા મંડળના સભ્યો પેરા મેસર્સ ચમો, બાબતજી, બાબસાહ્ય નાયા બીજા કેટલાક ઉત્સાહી યુવાનોએ બાળકોને રહેવા જગ્યા તથા નવું નવું બનાવવાની સમવય કરી આપવામાં મદદ કરી હતી. વળી શ્રી. એન. એચ આબાદા તરફથી બાળકોને એક દીવસ જગ્યા આપવામાં આવ્યું હતું. સાંજે બ્રસ્ટ બ્રેકનની મુલાકાતે ગયા હતા. દોઢ એસીઆએશીએ બ્રેબાનેસ્બર્ગ મંદિરના હોલમાં સમવય કરી આપવામાં આવી હતી. બ્રસ્ટ બ્રેકનમાં આઠ દીવસમાં બાળકોને જોવા લાયક સ્થળો બતાવવામાં આવ્યાં હતાં કેપટાઉનવાળા મકનજી બ્રેબારામ તરફથી બાળકોને ૨૦ સીલીંગ, સીમોકર ચાળા મોહનભાઇ કલન તરફથી બે પાકિટ અને બ્રસ્ટલ્ડન મોગા મુખ્ય મંડળ તરફથી પચીસ પાકિટ તથા બીજા કાકાભાઇ બાંધીઆ નાં બ્રપત્નિ બીમતી જમુનાબેન તરફથી એક ગીની ભેટ મળી હતી

ગોર્ડ એસીઆએશનમાં અને બ્રસ્ટલ્ડનમાં કેટલીક બહેનોએ પણ ઉત્સાહ પુર્વક મદદ કરી હતી. જે માટે તેમજ નાણાંની મદદ માટે બાળકો આધીકારીઓ આભાર માને છે. આ મુલાકાતના પરીણામમાં બ્રસ્ટલ્ડનમાં દોઢની સંસ્કૃતિનું જાન તથા ગાતુભાષાના બોલબ્રુ આપ્યા હકે તેવી એક શાળા ચાલુ કરવાની ભાવના મુજરાતીઓ સેવી રહ્યા છે.

પોર્ટ એલીઝાબેથના શ્રી મુજરાતી હિન્દિ મંડળના મંત્રી શ્રી મોહનલાલ ચેલન તથસાગ તરફથી બાંના સ્વાગતનો કેવાલ મળ્યો હતો. જેનો સમાચ કવેલા બ્રખારપત્રમાં બ્રયો છે.

હિંદના સમાચાર

પ્યારેલાલનો છુટકારો

મહાત્મા ગાંધીજીના સેક્રેટરી શ્રી. પ્યારેલાલ જેમને હીંદ સંરક્ષણ ધારા મેહઠ ૧ વર્ષની કેલની સજા કરવામાં આવી હતી તેમનો પીરત જેલમાંથી નાકુરસ્ત તબીયતને અંગે બીનશરતી છુટકારો કરવામાં આવ્યો હતો.

હિંદમાં ઇલાકીઓન કેદીઓ

સા. પા. ટ્રસ્ટ જણાવે છે કે બ્રજીપટમાં આવેલા વેરટર્સ કેમ્પ (પ્રવોમના જંગલો) માંથી ચાર હજાર ઇટાલીયનનો કેદી તરીજે મુંબઇ લાવવામાં આવ્યા છે.

હિંદ માટે સંરક્ષાનીક દરજ્જો

મુંબઇ ખાતે પ્રસિદ્ધ થયેલા સંયુક્ત નીવેદન માં પ્રતિબ્રત દોઢી લીબરલ આગેવાનોએ દોઢુસ્તાન માટે ડુમીનીયન દરજ્જાની દલીલ કરી છે. સહી કરનારાઓમાં પન્ડીત્સન હીબરલ ફેડરેશનના પ્રમુખ શ્રી. સંપ્રુસપ્રુ અને દોઢી પ્રીવી કાઉન્સીલના સભાસદ, અને કોળમેજી પરીષદના સભ્ય શ્રી. સાસ્ત્રીનો સમાસ થાય છે. તેઓ જીનવે છે કે હાલની બ્રીટનની નીતીમાં ઉત્સાહ અને બીજા પ્રજાઓની સ્વતંત્રતા માટે ઉત્સાહપુર્વક કામ કરવા જેટલુસ્તાન સમક્ષ પણ મુશ્કેલીઓ છે. તેઓ દરેક વર્ગને સરખા તક આપીને અને બ્રીટીશ સામ્રાજ્યારોને બદલે દોઢી સામ્રાજ્યારોની નીમણુંક કરી દોઢુસ્તાનના બચાવના સત્કારને પ્રામાણીક બનાવવાને માટે ખાસ ભારપુર્વક અરજ કરે છે. તેઓ કોરોસીડેરીયન સંસ્થાનો અગોકસ સબ્દોમાં વીરોધ બતાવે કરે છે, અને વળી તેઓનો મત છે કે પ્રજાવાદ અને સ્વતંત્રતાના હેતુમાં પોતાની વધુમા વધુ સામ મુકવાની સ્થીતીમાં તેઓ છે. તેઓએ દીલગીરી દર્શાવી હતી કે બ્રીટીશ સરકાર અમાર સુધી દીદી અને બ્રીટીશ પ્રીતો ને એક કરવાના કાર્યમાં નીષ્ફળ નીવડી છે.

શ્રી ટ્રાંસવાલ યુનાઇટેડ પાટીદાર સોસાયટી

વાર્ષિક જનરલ સભા

ઉપરોક્ત સોસાયટીની જનરલ સભા તા. ૬ ઠ્ઠી ફેબ્રુઆરી ૧૯૪૧ ને રવીવારે બપોરે બાદ ત્રણ વાગે ન્યુકાઉનમાં પાટીદાર હોલ માં મળશે. જેમાં રવાનાક, રીપોર્ટ અને ટ્રાંસવાલમાં વસતા સર્વે પાટીદાર બાઇઓ અને બેહેનોને વખતસર પધારવા વિનંતી છે.

(૧) આગલ્ય જનરલના ઠીરાવોનો (૨) વાર્ષિક હેવાલ. (૩) ઓડીટરોની અને કાર્યવાહક સમીતીની ચુંટણી. (૪) સાળા સમીતીની ચુંટણી. (૫) પુસ્તકાલય સમીતીની ચુંટણી. (૬) પરચુરણ.

ભવદીય પ્રાગજી જગત
કાલાભાઇ ભગવાનજી પટેલ
મંત્રીઓ શ્રી ટ્રા. યુ. પા. સોસાયટી

હિંદિયા પત્રોમાંથી.

સમાજમાં સ્ત્રીનું સ્થાન

બીજા ગોળ રીવ્યૂ પર લીબરલ સ્ટડી ગ્રુપ સભા મીલ હવા ગ્રેચ. ગઇકાલે ડરબન ખાતે "સમાજમાં સ્ત્રીનું સ્થાન" એ વીષય ઉપર બાપજી આપતાં જણાવ્યું હતું કે સાંભા કાળથી સ્ત્રીઓની સ્થીતીમાં ફેરફાર થતો જાય છે. તેમની ગરિબીને નબળાઇ અને કુદરતી મુશીબતોનો લાભ લઇ પુરૂષોએ ગીલકત બાલીકાના અને આર્થીક ક્ષેત્રમાં તેમને દબાવતી રાખી તેમજ ધર્મ સંસ્થાઓનો કબજો પણ પુરૂષના હાથમાં હોઇ સ્ત્રીઓના ભાગે અડચણો નાંખવામાં આવી એકદીવસમાં પુરૂષ વર્ગ પોતે બીજા થી કબજાયેલો દેખાયો સ્ત્રીઓની સ્થીતી બેહદી ખરાબ થઇ. આજે સ્ત્રીઓ પુરૂષો સાથે મતાધીકાર ગ્રાજેરના લાભાલાભ અને આર્થીક ક્ષેત્ર માં સમાન દરજ્જાને પાત્રતી બની છે. બન્નારે સ્ત્રી અને પુરૂષ બેઉ સાથે મળીને કામ કરશે લાજેજ પ્રજાના મોટા વાંધાને મુશ્કીલથી કચ કાતા બચાવારો. ઉપસંહારમાં જણાવ્યું હતું કે સમાજવાદ પહેર મોક્ષનો ઉદ્ધાર નથી. અને જે પ્રજામાં તેનો અર્ધો હીસ્સો (સ્ત્રીઓ) ગુલામીમાં હોય તે પ્રજા કદી પણ સ્વતંત્રતા મેળવી શકે જ નહીં.

શીક્ષા સામે વિરોધ

તા. ૧૭ ના ફ્રેરવર્ડના સમાચાર મુજબ લંડન મા પંડીત જવાહરલાલ નેહરૂને બનેલી કેદની સજા સામે વીરોધ દર્શાવવા મોટી સભા મળી હતી જેમાં ફ્રેન્ડ ફ્રેન્ડસ યુનીયન કોંગ્રેસના આગલા ચેરમેન પી. જોસ, એલનીને કહ્યું હતું કે પંડીત જવાહરલાલને બનેલી સજા તાજારે ૨૬ ફરવામાં નહી આવશે તો હીંદુસ્તાન માં મોટા બાકો થશે અને આ દેશને તે બારે પડશે એટલુંજ નહીં પણ એના છાંટા બ્રીટીશ શીરીયા અને ચીનમાં પણ ઉડશે.

પીટીંગમા પંડીત જવાહરલાલનો ફુટકારો અને હીંદુસ્તાનને સ્વતંત્રતા અને પોતાનું બાવી પડવાની સત્તાની માગણી કરનારો ઠરાવ કરવા માં આવ્યો હતા. આખા દેશમાં સંખ્યા બંધ બીજી જાહેરાતારી મીટીંગોમાં આ પેદેશ વેહેલી હતી. શ્રી ડાકટર મોડ રોયડને જણાવ્યું હતુ કે જ્યાં સુધી પંડીત નેહરૂને છોડવામાં આવે નહીં ત્યાં સુધી મારા દેશને માટે મને શરમ છે.

બ્રહ્મદીય રાજતંત્ર

ગઇ તા. ૧૨ જાન્યુઆરીને રવીવારે લંડન પીપલ્સ કનવેનશન જેને માટે મહીનાઓ આગળ થી તૈયારી ચાલતી હતી તેની સભા મળી હતી. સરકાર તરફથી એ સભાને ભરાતી અટકાવવા માં આવશે એવી આગાહીઓ થઇ હતી. એ સભા મેંચેસ્ટર હોટેલ્સ હોલમાં ગોળાવર હતી પણ બોજના માણસો હોલ નાશ પામવાથી લંડનમાં મેળવવામાં આવી હતી. સભાનો હેતુ બ્રીટીશ સરકાર સ્વાધીનતાનો, સોવીએટ રશીયા સાથે મીત્રાચારી કરવાનો અને બ્રીટીશના લાભ માટેની સુલેહ મેળવવાનો હતો. જુદા જુદા કામ કરનારા મંડળો તરફથી આશરે ૨૦૦૦ પ્રતીનીધીઓ આવ્યા હતા અને પ્રેસ રીપોર્ટર નથા અમેરીકાના પ્રખ્યાત લેખક શ્વાર્ઝબોર્ડર ટ્રેસર તરફથી સહાનુભુતીના તારો આવ્યા હતા. પ્રમુખસ્થાન પ્રીન્સીંગ વરકરોના આગેવાન ગી. હેરી આરમ્સે લીધું હતું પંડીત જવાહરલાલ નેહરૂના મુક્તી સબાબા ફાગલ થતાં સાંજી વધારે નાણીતોના અવાજથી તેમને વધાની સેવામાં આવ્યા હતા. એ સભામાં હબસી પ્રજા ના તેમજ ઇન્ડિયન નેશનલ કોંગ્રેસના પ્રતીનીધીઓ પણ હાજર હતા. શરૂઆતમાં પ્રમુખે જણાવ્યું હતું કે ૬૬'ના બનાવથી અને સરકાર ને સામને મોટા નાના કેદખાના ખોલી રાખ્યા છે તેનાથી લોકોમાં ઘણો આસંતોષ ફેલાયો જેને પરીણામે કનવેનશન બોલાવવાની જરૂર પડી હતી. ત્રણ વર્ષના બાદ ત્રીજાદોમાં મરીઓના છપન સુધામાં વધારો કરવાની પ્રતીકાર્ય સરકાર સ્વાધનતાની જેથી કે સરકાર બારફને રશીયા તેમજ જર્મનીના લોકો અને બધા સંસ્થાનોના લોકોમાં સહાનુભુતી થાય અને શોક સાથ મારે નો સબાદ પાસ; એ બાબતો ખાસ હતી.

મુસોલીનીને નથી બળવું

પરસોકને પંથે પગેલી પત્નીને અંતીમ અંજલી આપીને બારસ્તોનો લાઇયો જવાહર વીમાન માર્ગે હીંદ બાડો કરવો હતો. રસ્તામાં પટલીના પાટનગર રોમના વિમાનમથકમાં એને થોડાવાનું સ્થાન લીધું ને જવાહર વીમાનમાંથી બહાર નીકળ્યા કે પ્રતલીના બાંધાતા મુસોલીની એ મોકલેલો પટલીનો એક પડો આદરે તેમની સામે આવીને ઉભો થયો. અને એણે કહ્યું, "બગારા સરદાર મુસોલીની આપની રાહ જોઇ રહ્યા છે. ૭ વાગ્યાનો સમય આપને મળવા માટે તેમણે રાખ્યો છે. આપ પધારો." જવાહરલાલે એ વાત રાતિથી સાંભળીને કહ્યું, "એ આમંત્રણ માટે આભારી છું. પણ દીલગીર છું કે હું મુસોલીનીને મળી શકું એમ નથી." અદરસર તો આભોળ થઇ ગયો અને બોલ્યો, "આપની કેમ બુલ થાય છે. જગતના અનેક અમેરીકરો જેને મળવા માટે તલપે છે, અરે, જેનાં દર્શન માટે હજારો વલખાં મારે છે, તે જાતે પોતે તમને મળવા માંગે છે, જેણે તમને મળવાને ખાતર તો પોતાના પ્રધાનમંડળ ની બેઠકની સભા બાજુએ મુકી છે, તેના આ મંત્રણાનો આમ આમ અસ્વીકાર કરો એ ઠીક નથી. અને જોયા તો મારી સ્થીતી પણ કફોડી થશે, કૃપા કરી આપ આઇ કહ્યું માનો ને મળવા ચાલો." જવાહરે બાંહા પરની ઘડીયાળ સામે જોયું ને કહ્યું "હવે ૭ તો મરા આવ્યા, બસ, આપ મીલાવો. હું કોઇ સંજોગોમાં બાકી શકું એમ નથી." બીચારા અદસરની અકળા મણનો પાર ન રહ્યો એ તો ટેલીફોન પર દોડયો ને મજારાટ ને મુજરી સાથે આ બધે જે કંઇ બન્યું તે તેણે મુસોલીનીને સંભળાવ્યું. બીજી બાજુ જવાહરે રોમના પર સ્વારે ૨૬ ડીગ્રીનો બાર્ગ લીધો.

ડીટલરને મુસોલીની ડીંઢના બબ્બોનો સાથ શોબવા ૬૨૬તા હતા ને તેથી મુસોલીની આ તક લેવા માંગતો હતો, પણ એબીસીનીબાની કારમી કનલ જવાહરના હૃદયમાં ખટકતી હતી એટલે તેમણે એ બાંધાતાની માંગણીને કેમી : જગતનો કોઇ માનવી આટલી બનુકંપા, આવો રેક, આટલી દીંમત બતાવી શકે એમ છે? મને એવાને માટે જોઇ! —શ્રી. મહાદેવ દેસાઇ

ધીકતની આર્થીક તાકાત

ફોરીન ઓફેસ' કાંગ્રેસ સમક્ષ ના મોરગેન થોએ જણાવ્યું હતું કે ૧૯૪૧ ના જાન્યુઆરી ના પેહેલાંયા ૧૯૪૨ ના જાન્યુઆરી પેહેલી સુધી ના વરસની બ્રીટનની ખરીદીને માટે ૬૫૫ કરોડ અને ૫૦ લાખ પાઉંડ આપવાની જરૂર પડશે પણ બ્રીટીશનું કંઇ ગોતાં તેની શક્તિ બાત ૬૮ કરોડ પાઉંન્ડ આપવાની છે એટલે તેને ૩૭ કરોડની બોટ રહેશે.

હવાઇ રક્ષણ સ્થાન

તા. ૨૧ જાન્યુઆરીના લંડનના મજુરો ઓરલેસ્ટ સામે રક્ષણને બારેના સેલ્ટરો સુધારવાની બાગણી કરવા ઓરલેસ્ટ સ્ટ્રેટફલ્સના ડીરેક્ટરની ઓફીસે મોટા ટોળાબાં ગયા હતા. તે વખતે પોલીસોએ તેબોના ઉપર ડંડુકાઓથી હુમલો કરી બણા બ્રી અને પુરૂષોને સખત માર બાર્યો હતો. એ દરબાર લંડનના ડેલી વરકર નામ ના બાપામાં પ્રસીદ્ધ થયો હતી. પણ તે બાજુ બાંધી પરદેશ જબા દેવામા આવ્યું નહીં હતું. છતા કોઇક રસ્તે તેની ઓર નકલ અમેરીકાના સન્ને વરકર બાપાને મળી જ રેપરથી તેણે તે બબર પ્રગટ કરી. એમા સમાચાર દક્ષીણ બાફ્રિકાના પત્રોમાં પ્રસીદ્ધ થયા છે.

અમેરીકન સાહકાર

અમેરીકામાં અમેરીકાની નીતી વીરૂધ્ધના મતો ફેલાવનારી નબાસ કરવા બેઠકી હાઉસ ઓફ રેપ્રા ઝેનટેટીવ્ઝ કમીટીના ચેરમેન પી. મારટીન ડાઇસ જણાવે છે કે મારી પાસે ચોબ્બસ પુરાવા છે કે અમેરીકામાં જેટલો પૈસો ફ્રેલાઇ ગયો છે તેના કરતાં વધુ પૈસો જર્મનો બ્રયો છે. જર્મનીના વીંટર રીલીફ કંડ અને બાયલ સોલજરોની મદદને નામે બાબો ડોલર રશીયામાં ઘુસતે જર્મની ગયા છે

ભાડે આપવાનાં છે.

ઝેરના સેનમાં નવાં ફ્લેટો

ચાર રૂમ, બાથરૂમની, કીચન અને બાથરૂમ ભાડું પા. ૧૩।૦૦ માસિક.

અર્જો।

ઇ. એમ. પાદેપ્ત,

૭૬ કમરર્યલ રોડ, ડરબન.

ટૂંકમાં ટપકાં

પંડીત જવાહરલાલ નહેરૂએ જેલ જમન મહેલાં તેમની આત્મકથા માટે નવા પ્રકરણો લખ્યાં હતા. ને તે એક અમેરીકન પ્રકાશક પર રવાના કર્યો હતાં એવી ખબર છે. પંડિતજીએ આ નવાં પ્રકરણોમાં દીલ્હી વર્તમાન રાજકારણ સ્થતનો ચીતાર આપ્યો છે.

* * *

શ્રી. સુભાષચંદ્ર બોઝ જેઓ સાત દીવસથી ઉપવાસ પર હતા તેમને જેલમાંથી છોડી દેવામાં આવ્યા હતા. જેલ બહાર નીકળી તેમણે પારણાં કર્યાં હતાં.

* * *

વડોદરા નેશનલ બનારસ હીંદુ યુનીવર્સીટીએ 'પ્રોફેસર ઓફ લોઝ' ની આનંદ દીપ્રો એનાયત કરી છે.

સુરતમાં મળનારી રાષ્ટ્રભાષા પ્રચાર સંમેલન રાજકોટ પરિસ્થિતિને કારણે મુલતવી રાખવામાં આવ્યું હતું.

* * *

ડા. ફરદુનજી એક પત્રીકામાં સુચવે છે કે બાલ્કુબોએ બનાવેલી તમા ઇમારતી વસ્તુના વેચાણ માટે આખા દક્ષીણ આફ્રિકામાં અનુકુળ જગ્યાઓએ દેસીઓના ઝવારની સ્થાપના કરવી જોઇએ. ડા. ફરદુનજી નાતાલમાં નેટીવના બહાર માટે કાર્ય કરનાર તરીકે જાણીતા છે.

* * *

ખેતીને લગતી જરૂરીયાત ચીજોના ભાવો તપાસ કરવાને સરકારે નીમેલી સમીતી ચાલુ જીલ્લાના છેલ્લા અઠવાડીયામાં જુદે જુદે સ્થળે મુલાકાતો લેશે. તા. ૨૭ મીએ મેરીટસબર્ગ તા. ૨૮ મીએ ક્રેકરટાઉનમાં અને તા. ૨૯ મીએ ડરબનમાં જુબાની લેવા બેસી છે.

ગાર્ડનસીટર એક એ. પેટર્સને રસ્તાની સલામતીને અંગે ઉપરોક્ત પાંચ મુદ્દાઓથી નીચે મુજબ છ મુદ્દાઓ ઉપર આજે ડરબન સીટી કાઉન્સીલમાં ચર્ચો ઘરી. (૧) ગોદરની ઝડપની ૬૮ કલાકની પ્રતીકથી ૩૦ માઇલની કરવી. (૨) શહેરનાં મુખ્ય ભાગમાં ભારે કરતા રીક્ષાઓની મનાઇ કરવી. (૩) આમ બેકે આવતી અવરજવરની નીશાનીઓને મંજુરી નહિ એ મુજબ મંજુરી.

* * *

નીચેના ગૃહસ્થો તરફથી 'ઇ. ઓ.' ને રકમો ભેટ મળી છે. જે અમે આભાર સ્વીકારીએ છીએ. શ્રી હોરા દુલ્લભ (કીંગ્સવુડી) રૂા. ૧૦–૦, શ્રી. રતી. ગોપન (કીંગ્સવુડી) મહાત્મા ગાંધીજીના ફાળામાં પા. ૧–૧૨–૬ અને શ્રી. કે. જી. પટેલ (વીલ્ટશેરીયા વેસ્ટ) તરફથી પા. ૨–૦–૬.

* * *

પ્રોફેસર ગોજન્સી જણાવે છે કે આવતા ૬ માસમાં યુરોપના જુદા જુદા ભાગોમાંથી ત્રણ હજાર જ્યુ નીકળવાના પગને અમેરીકા જશે. જગને ફળો કરવા તારવેણી, અને રશીયા સાથે ભળી ગયેલાં પોલાંડ, એસ્ટોનીઆ, લીથુઆનીઆ અને લટવીઆથી આ જ્યુ મોટો અમેરીકા જનાર છે.

શ્રી. રાજાજીનું અદાલતમાં નિવેદન

ભ્રસ્તના માજી વડા પ્રધાન શ્રી. રાજગોપાલે તેમને સજા થતા પહેલાં અદાલત સમક્ષ નીચેનું નીવેદન કર્યું હતું.

બ્રીટીશ સરકાર પારાસણાને પુછ્યા કર્યા વિના દીલ્હીને વિમડળા પાસડી ગઇ ... દોર કરતા જેમની વસ્તી ઘણી ઓછી છે, અને જે રક્ષણ માટે દોરના કરતા ઘણા ઘણારે સજ્જ છે, એવા બ્રીટીશ સામ્રાજ્યના નીર્બળ બધા ભાગોને મુલ્કના કારણો કે ઉદ્દેશો બાલ્યાએ સાબીત, તટસ્થ રહેવાની છુટ આપવામા આવી હતી.

વડા પ્રધાન તરીકે મ પ્રાંતની પારાસણાની ભાગેવાની નીતી ૪ ઓ પારાસભાઓ દક્ષકર ના ઓકટોબરમા ૧૧૩ વીરૂદ્ધ ૨૬ ની મોટી બહુ મતીએ તટસ્થ રહેવાનો દોરના બધીકારનો દાવો કરતો ઠરાવ પસાર કર્યો હતા, અને તેથી મેં આજારે કરી ઇ ઓની બધીસ કરવાના બધીકારનો દાવો પણ કર્યો હતો. મેં બધીસને માટે આજારે મારી છાએ, આજારના તંત્રના આદેશથી, મુલ્કમો ચલાવવામા આવે છ.

સલામત કરવામાં નો હું કેવળ પારાસભાના બાગેવાન તરીકેની મારી જવાબદારીનું પાલન જ કરી રહ્યો છું. પારસભામા રપષ્ટ ઉચ્ચારની સ્વતંત્ર અધમજુના ચક ઇ

જ્યાં સુધી બુલ્કપ્રધાન સ્વેજ્ઞાપુર'ના ધોરણે ચાલે છે, એવેા દાવો કરવા ઇ ત્યાં સુધી, આ જાતની અપીલ કરી એ કેવળ નીતંત્ર રીતે બોજનો છે એટલુજ નહિ, પણ સંપુર્ણ રીતે ગેરવેજર છે, એમ દરેક શહેરીની વતીથી જાહેર કરવામા હું મારી ફરજ સમજું છું. આ અપીલ કેટલાક ધોકારસ્વેજ્ઞાના રૂપમાં કરે છે, તો કેટલાક પત્રોના રૂપમા કરે છે. આપી છુટ ન હોય તો પુલ્કપ્રધાન સ્વેજ્ઞાપુર'નો છે એ દાવો કેવળ જુઠોજ ઠરે.

આરોપનામામાં કહેવામાતી તમામ હકીકતોનો હું એકરાર કરું છું

વડા મેજીસ્ટ્રેટ ■ બબ્બાસઅલીએ રાજાજીને સજા કરતાં જણાવ્યું હતું કે 'આમ પ્રજા આપના આગમનના ક્રમ્યા રસ્તાને આપે બ્લોક કોની મારી આશા અને પ્રાર્થના છે.'

શ્રી. અબ્બાસઅલીએ ત્યારબાદ ગીતામાંથી કેટલાક શ્લોકો ટાંકયા અને કર્યું ન ત્યાગની દોષ તેણે મારે મારી ફરજ બજાવવાની છે.

રાજાજીએ મેજીસ્ટ્રેટનો આભાર માન્યો હતો, અને એમને મોટી ખુશ્રવમ્ આપવા બદલ દીલગીરી વ્યકત કરી હતી.

અદાલત બહાર મહાસભાવાદીઓ અને તરફનો વચ્ચે ચકમક ઝરાઇ ગયો હતો અથી કલાકની કાર્યવાહી દરમ્યાન દરીયાદ પક્ષના ચક સાક્ષી ઓની જુબાની લેવામાં આવી હતી.

તપાસ દરમ્યાન રાજાજીને બેસવા માટે ખુરસી આપવામાં આવી હતી.

મેજીસ્ટ્રેટે પુછ્યું: આપને મોઢાનું ઓપરેશન કરાવ્યું રહે છે, એ ખરી વાત છે?

રાજાજી: એ બાબતની ચર્ચા કરવાની હવે જરૂર નથી.

શ્રી. રાજાજીને જેલયોગ્ય એસપ્રેસમાં બપોરે વેલોર જેલમાં લઇ જવામા આવ્યા હતા.

'Phone 63. P. O. Box 25

NORTHERN TAILORING Co.

Prop. V. GAYAZER.

CIVIL & MILITARY TAILORS AND ALL KINDS OF GARMENT MAKERS.

SUITS AND COSTUMES MADE IN THE LATEST STYLE.

WE SPECIALISE IN HIGH CLASS TAILORING.

OUR PRICES ARE TO SUIT THE TIMES.

TRY US WITH YOUR NEXT ORDER

MAIL ORDERS SPECIAL ATTENTION.

નોર્ધરન ટ્રેસલરીંગ કુમ્પની

તમને અપ-ટુ-ડેટ સ્ટાઇલીશ તથા દરજીને લગતું દરેક કામ ઉંચામાત આવે બનાવી આપશે

હાલમાં ઓર્ડર ભારે માલ ભલામણ છે.

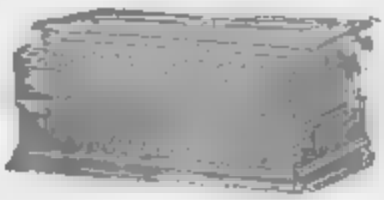
કંટ્રોલ ઓર્ડર ઉપર ખાસ ધ્યાન આપવામાં આવે છે.

53 MARKET STREET,
PIETERSBURG,
N. TRANSVAAL.

આવો પધારો જુઓ

અને

તમારા માનીતા વાજીંત્રો અને રેકોર્ડઝ ખરીદ કરો

વાજીંત્રો— હારમોનીયમ, ગ્રામોફોન, વાયોલીન, બેન્જો મેન્ડોલીન, ગીતાર, ઝાઝ આઉટ ફીટ, ફલ્યુટ વિગેરે.

રેડીઓ—"હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ."

નીચે મુજબ ફીલ્મી રેકોર્ડના સેટો સ્ટોકમાં ખરીદી વાસ્તે તૈયાર છે.

(૧) જીવન પ્રભાત,
(૨) વીદ્યાપતિ,
(૩) રોમેન્ટીક ઈન્ડિઆ,
(૪) નીર્મળા,
(૫) બાલી,
(૬) અછુત કન્યા,
(૭) બગીસ્દાર,
(૮) વચન,
(૯) ચેલેન્જ,
(૧૦) હીઝ હાઈનેસ,
(૧૧) સાવીત્રી,
(૧૨) અધર ઈન્ડિઆ.
(૧૩) ગોપાલ કૃષ્ણ,
(૧૪) દેવદાસ,
(૧૫) ધુપ છાઉ,
(૧૬) પ્રેસીડન્ટ,
(૧૭) નીરાલા હીંદુસ્તાન,
(૧૮) ગ્રામોફોન સીંગર,
(૧૯) ૩૦૦ દીવસ પછી,
(૨૦) સંત તુલસીદાસ.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ હારમોનીયમ (હાથના, પગના, હાથપગ સાથે ચેરેંબલ).
,, ટચીન્સ, ઓડીયન, બેનાફોન, મેગફોન ઈન્ડિઅન રેકોર્ડઝ, ફીલ્મી રેકોર્ડ.

મળો યા લખોઃ

ગોશળીઆ (ગ્રામોફાટરી) લીમીટેડ,

૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban. (૦૫)

RADIO RECORD TRADING Co.

38a MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG,

and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

પ્યારે કવ્વાલ

N. 16215 આલિકે દુનીમા મેરા.
„ 16232 ને ગાંસે ઉન્સે ઉસે રખસે.
„ 16243 હમકે મે આજ એહમદે આઝ
„ 16250 કુરબાર મુસલમાનો.
„ 16273 ચોદ દીલકો તામન્ના.
„ 16289 કુરબાન પદો.
„ 16227 મોહમદ આલી કવાલ–૧–૨.
„ 16295 ચોરી ચોરીસે ગાકુંગી.
„ 16304 આન પડી દરબાર બલમ ચોરી.
„ 16311 મક્કા મદીના.
„ 16341 મુખાસે પ્રેમ વખાન.

માસ્ટર ફ્રીદુદ્દીન

N. 16270 ઝાખા પર ઇ કરે ઉસકત
„ 16237 એ ખરક કદી લે ચલ.
„ 16242 દેખા મુજ મુબ્બુ મેં.
„ 16265 આગ ઇ દુસને હમા
„ 16267 નામ પીર કબ્દા કરો.
„ 16340 કુદરતે અલાહ.

કુબ્બે આલમ કવ્વાલ

N. 16202 જબ કે કાબાસે પત્થર
„ 16210 ખુલ કબ્બે મેરી ખુરાબ.
„ 16241 તસ્વીર મોહમદ મેરે દીલસે.
„ 16279 ઉસને દરવાજે પર.
„ 16293 આજ સજાદી દીલકી બગીને.
„ 16330 આસોસ્લ મુસલમાનો.

મોહમદ બાલીકા કવ્વાલ

N. 10003 પાયે સાબલ માતેા ભારી.
„ 16014 ગલી પીનઝર.
„ 10049 બાગલ કત કોમુજે.
„ 16132 પસ રબ નજરી બના
„ 16221 સાબી મુજે પીલા દે.
„ 16249 મોહમદ હસરેમે દુઘ બનકે પીવોગે
„ 16288 મેન તુજે સમજાવે
„ 16301 આહમદે મુરસલ
„ 16312 હમારા પીરસલામાં

કાલુ કવ્વાલ

„ 16015 જો દેખું રબ મુસતુફા
„ 16064 પ્રસ ચોટ કેાનુ.
„ 16071 મોડી મોડી બાતોસે.
„ 16169 સાલમ ઉસપે હસે હકને.
„ 16306 કબસે મેરી સોઇ કિસ્મત જગાઇ બાબા
„ 16338 પ્રીત આતમર મુજસે.

માસ્ટર અબ્દુલ રજાક

F.T. 12857 મુસા સમજે ને અરમા નીકલ.
„ „ 12912 દીલગે નજરોમે તેા દુલમાને.
„ „ 12998 મે કેસે દુખડા આકેલી ગાલી.
„ „ 12213 મુજા કેા બખસે તુજકેા.

કલનખાન એન્ડ પાર્ટી

F.T 12215 કે હદી કે કુરે મુસા આકા તેરી મલી.
„ „ 12860 મે તેા હીર આપ ધાર તેરે.
„ „ 12917 કુબ તરા બના કુ
„ „ 12749 મજલુમ કા હક દે આલમ પર.

રાસીદ અહમદ કવ્વાલ

F.T 4740 કરદ મસબીલ આસાન.
„ „ 12105 મેરા ના કર દે મુખતાર.
„ „ 12218 આપ જા દે દીલમે દુસરે ગારમે.

માસ્ટર અમીર બખ્સ

G.E. 1705 બાલમે સરવર.
„ „ 47-- મે રસુલે બાર કા પ્રસાન દે.
„ „ 1,5?? બક્ષ દે તુ દુસન કે તુ.

અબ્દુલ આજીજ ખાન

G.E. 2214 રબબાદ સલલાદ
„ „ 2320 તેા આપે જુતેા કે બેટા કી વાતે.

મેા. ઇકરામુદ્દીન

G.E. 288 પ્રુન પ્રુન પ્રુન પ્રુન.
„ „ 437 બનત કી ગેાલી.
„ „ 743 હામીસ કે મુસતે બકિ ના.
„ „ 3111 દીનકા દેના બનામા.
P.E. ? મેાજીઝા હાથ સે તરપા કા પીટાના
„ „ 43 બાહકાન હજરત હાસન.
„ „ 47 બાહકાન હજરત હુસેનમ.
K.I. 310 બંદા નવુદી જ મેાજીઝા.

ધર્મલાભી રેકેાર્ડ

ગુરે. ગારીન (૪)
„ પુણ્યકે.
„ રેહનામા.
„ બાહર (૨).
„ મેાઝમીલ.
„ બનાનામ.
„ આઝાન

ડામા સેટ

ગારીબ નવાજ (૧) ગુરે રેહમત (૧)
બીજા મંગલ (૪) રહમાની મંગલ (૩)
અચલ કુમાર (૨) બારી ખુબનમા (૨)

૬૨ બદલીને નવા રેકેાર્ડ અમારે ત્યાંથી મળશે. તેના ૬૨ બદલીને કેટલેાગ અમારે ત્યાંથી મંગાવી લેશેા.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE COLUMBIA and "TWIN"

સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકૉર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીલાલ ગૅન્ડ રાજકુમારી

N 15307 નવી જનાતી બજારી ભા.
„ 15308 અંતરના બારમાં ઑફ કુલ ઉગ્યુ.
„ 15310 ચૂંદડી ઢળી.
„ 15311 નવું ભા.

હાસ્ય અને સમાચાર

N. 15327 કું તમારી રાધીકા-પોપીનાં બિલ.
„ 15328 ટુંના કાલને મારે સેતર
„ 15331 બિપદનું પાણા શીરપર વરસે.
„ 15342 રીબાપેલી રસીકાને નજરયો કોઇની નજર લઈ છે.
„ 15344 પ્રજનો પકાર ભાગ ૧ બો અને બા ૨ જો
„ 15312 નબ્બાલુંનો પકા.

N. 15314 નાથનો નાદ ભા. ૧-૨.
„ 15316 બેલ ભો.

મારવાડી ગ્રામોફોન કૉર્ડ પાર્ટી

N. 15[illegible] [illegible]
„ „ [illegible] [illegible]
„ „ 15[illegible] [illegible] ભાગ ૧-૨.
„ „ 5940 સાંજે પરણાને તીરે.
„ „ 5970 [illegible] ભા. ૧-૨.
„ „ 5950 કાલી'દાને કાંઠે.
„ „ 5937 ગાવાનું પદ.
„ „ 5936 ઉજ્જડના બાગ ૧-૨
„ „ 5954 ધૂળો પ્રાણપડે.
„ „ 5954 બાને પુછો.
„ „ 5740 કુલ દીજીયા કું ગમના સાજન.
„ „ 5727 પાસ્યું છનેશ્વર દર્શન દીજે.

GUJARATI DRAMA SETS

શ્રવણ કુમાર	(૬)	રેકૉર્ડનો	સેટ.
સીતા ભાગ	(૬)	„	„
રાજા દેવી	(૬)	„	„
શકુંતલા	(૪)	„	„
વીર રાજા	(૬)	„	„
જેસલતોરલ	(૬)	„	„
જોગ સમાધિ	(૬)	રેકૉર્ડનો	સેટ.

પૃથ્વીરાજ સોહામણુ નાટક	(૮)		
નરસૈંહ મહેતા	(૬)	રેકૉર્ડનો	સેટ.
લીલાનો વારસો	(૬)	„	„
સજ્જનારાયણ	(૬)	„	„
જનરાજ ચાવડો	(૫)	„	નાટક
જલંધર સતી વૃંદા	(૨)	„	સેટ.
શ્રીકૃષ્ણ જન્મ	(૨)	„	„

FILM RECORDS IN SETS

મરીજાની તોપ	(૫)	નીરજલા	(૪)	મારી આંખ	(૬)	અમાતા	(૬)
બાબા	(૫)	મામાફોન રીંગર	(૪)	કંગગ્રેસ	(૧)	દુરગા	(૫)

આરતી F.T. 5246 દશાવતારની આરતી. F.T. 5281 શ્રી સત્યનારાયણની આરતી
F.T. 5191 શ્રી મહાદેવની આરતી.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયોગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. 105a

"શુદ્ધ ઘી"

દરબનમાં પ્રથમવાર હેલ્થ બ્રાન્ડમાં પાક ગરેલ એમ. જે. માર્કાવાળું ઓરીજીનલ વેરાવળ મહારાજ બદરશની ફેક્ટરીનું બનાવટનું ઓરીજીનું (૨૪) ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

બાલ આપે પુછો યા લખો.

લાયસન્સ આફિસના સીલ ગેરન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન SAMJEE DEVSHI & SON

૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, દરબન. 4, Cross Street, DURBAN. 112

'Phone 2-6236. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.

DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર અને કમીશન એજંટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૬ બોકસ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 115a

M. H. DESAI,

એમ. એચ. દેશાઇ,

હોલસેલ ફ્રૂટ મેરચી,

અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ બુનીસના ઉંચા પ્રમાણમાં C. O. D. થી માલ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 119b

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, સેટરોકીંગ, ડ્રેસીંગ ટેબલ, સાઈડ બોર્ડ, બોકસ ડેસ્ક, બુક કેસ, ટેબલ, ખુરશી, ટી ટેબલ, આરામખુરશી ઉપરાંત ફીનીશ અને ફીકસ્ચર વિગેરે, તદન વાજબી ભાવે બનાવી આપીશું. અને બજારી માલ મેળવવા મુકશો નહિ.

બોકસ, ટેબલ અને ફીચર્સ રીપેરર

જે કામની રેપરેશ નીચે મેનત માલ કે મોટા ટોપ કામ કરેલ હોય તે. માલ રેલવેના આવેલા માલસ ઘીવટ ઓર્ડરો અને રેપેર આવશે વધારે.

L. MISTRY,

5 KORT STREET. : : : : JOHANNESBURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2626. 105b

કીટીંગસ

પાવડર

ઘીવી, ખસક, ચાંભલ, ઈંજારા, માખી, વંદા વિગેરે સમળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીટીંગ પાવડરના ટીન મળે છે. 111a

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices special attention given to all up-country orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અમે અપકંટ્રીના ઓરડર પાસ રેલવેમ રાખી મારો માલ C.O.D. યા અગાઉથી લીજે.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 109

વતના અને અમદાવાદ ફરસાણ મીઠાઇઓ અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના ચોષ્ટિક પાકો

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી રહેશે.

અમારી દરેમાં બનમ બાબાશુ અને બનમ ઢોકળાં તૈયાર મળે છે.

દરમાસુ મીઠાઈ તથા દરેક જાતનું ફરસાણ, બાબાશુ, બરફ બારસોસ વિગેરે મોટા જથ્થામાં મળશે

વધુ બજુવા માટે લખો યા આવો:

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 13a KORT STREET JOHANNESBURG. 131

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખોરડી ૧૯૪૧ જાન્યુઆરી	દીન	મુસલમાન	પારસી	યુરોપ	યુરોપ
			૧૩૫૯-૬૦	૧૩૧૦	ક. મી	ક. મી.
		પોષ માસ	રજબ-૯	શેહે. દની		
શુક્ર	૨૪	વદી ૧૨	૨૫	૨૬	૫-૨૧	૬-૫૫
શની	૨૫	,, ૧૩	૨૬	૨૭	૫-૨૨	૬-૫૬
રવી	૨૬	,, ૧૪	૨૭	૨૮	૫-૨૩	૬-૫૬
સોમ	૨૭	,, ૩૦	૨૮	૨૯	૫-૨૪	૬-૫૭
મંગળ	૨૮	વદી ૧	૨૯	૩૦	૫-૨૪	૬-૫૮
બુધ	૨૯	,, ૨	૩૦	૩૧	૫-૨૫	૬-૫૮
ગુરુ	૩૦	,, ૩	૩૧	૧	૫-૨૬	૬-૫૯

બ્રેનર એન્ડ વર્થ

લીમીટેડ..

કલીયરીંગ, શીપીંગ, ઈનશ્યોરન્સ

અને ફોરવરડીંગ એજન્ટો.

દરેક જાતનો માલ સહેલાઇ અને સરળતાથી હેરવી ફેરવી શકાય તેવી અપ-ટુ-ડેટ સગવડો વાળાં બોન્ડેડ વેરહાઉસોના પ્રોપ્રાયટરો, બોન્ડેડ ટ્રીમ્બર યાર્ડ.

આફ્રિકા આફ્રિકાના સમગ્ર બંદરોપર અમારા પ્રતિનિધિઓ છે.

તપાસ કરી ખાત્રી કરો.

LOURENCO MARQUES.

Avenida da Republica. 32

Telegrams "PRODUCE" P. O. Box 206

Telephones 574 and 1173.

BOOKS FOR SALE

Obtainable from:

The Manager,

INDIAN OPINION

Phoenix, Natal.

Indians In South Africa

Helots within the Empire

and

How they are Treated.

By Henry S. L. Polak.

Price ... .. 2s.

To be had from—

THE MANAGER,

INDIAN OPINION,

Phoenix, Natal.

The "FRIENDS of INDIA" SERIES

Short biographical sketches of eminent men, who have laboured for the good of India.

Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece.

Rev. Dr Miller,
E. S. Montagu,
Lord Ripon,
Ravi Varma,
Sir C. Sankaran Nair,
Sir Henry Cotton,
John Bright,
Lal Mohun Ghose,
Mrs Annie Besant,
Allan O. Hume,
A. M. Bose,
Dadabhai Nauroji,
V. P. Madhava Rao C.I.E.,
Raja Ram Mohan Roy,
Rahimtulla Mahomed Sayani,
Dinshaw Edulji Wacha,
Ishwar Chander Vidyasagar
V. Krishnaswami Aiyar,
Babu Surendranath Banerjea,
Sir William Wedderburn
Lord Morley,
Sir Pherozeshah Mehta,
Swami Rama Tirath,
Sir Salar Jung,
Henry Fawcett,
Lord Hardinge,
Krishna Das Pal,
Edmund Burke,
Badruddin Tyabji,
W. C. Bonnerji,
Charles Bradlaugh,
Diwan C. Rangachariu,
Rao Bahadur K. N. Mudholkar,
Dr. Rash Behari Ghose,
The Rt. Hon. Syed Amir Ali,
H. H. Shri Sayaji Rao Gaekwar
Kashinath Trimbak Telang,
Nawab Mohsin-ul-Mulk,
Behramji M. Malbai,

Price: One Shilling Each

APPLY:

MANAGER, INDIAN OPINION,

PHOENIX, NATAL.

Golden Number

OF

"INDIAN OPINION"

SOUVENIR OF THE

Passive Resistance Movement

1906—1914.

Price : Two Shillings.

to be had from:—

Indian Opinion,

Phœnix, Natal.

THE
MANUFACTURERS
Offers You Security
LIFE

LIFE Insurance provides financial security — its possession means freedom from fear of privation for yourself and for your loved ones.

INSURANCE COMPANY
HEAD OFFICE:
TORONTO, CANADA.
Established 1887

D. M. SEEDAT
Representative.

Chief Office for Natal:
328, STUTTAFORD'S BLGS.
DURBAN.

D. PATCHIAPPEN
Representative.

ACTING MANAGER: B. BARRETT.

Indian-African Line
ઇન્ડિઅન આફ્રિકન લાઇન
કલકત્તા જનારી સ્ટીમરો

કલકત્તા જનારી સ્ટીમર જાન્યુઆરીમાં ડરબનથી ઉપડવા વકી છે.

પા. ૭–૬–૦ ડીપોઝીટ મોકલવાથી ઇન્ટરની ટીકીટ રીઝર્વ કરી શકાશે.

રેકની ટીકીટ મળવાની ખબર ૨૪ કલાક સ્ટીમર ઉપડવા અગાઉ પડી શકશે.

વધુ વિગતો માટે લખો આ મથેાઃ

BASSA Ltd,
124 Commercial Road,
DURBAN.

BE FAIR TO YOUR EYES AND TO YOUR POCKET !!

Don't risk eye-strain, let our expert opticians test your eyes.

Should you need eye-glasses, South Africa's largest and most up-to-date Optical Factory is at your service.

Our reputation is your guarantee,
ESTABLISHED 1896.

KATZ & LOURIE LTD.
"DIAMOND CORNER" BLOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Natal.

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

No. 5—Vol.—XXXIX. FRIDAY, 31st JANUARY, 1942. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

POLITICAL POWER—A FALLACY

"A NATION that runs its affairs smoothly and effectively without much state interference is truly democratic. Where such a condition is absent, the form of government is democratic in name. There is certainly no limit or restraint on the freedom of thought. It may be remembered that many reformers are nowadays laying the greatest emphasis on a new ideology. How few of us are going in for any reform in our opinions! Modern scientists recognise the potency of thought and that is why it is said that as a man thinks so does he become. One who always thinks of murder will turn a murderer, and one who thinks of incest will be incestuous. On the contrary he who always thinks of truth and non-violence will be truthful and non-violent and he whose thoughts are fixed on God will be godly. In this realm of thought political power does not come into play at all. Even so it must be obvious that political power or want of it is of no consequence in many of our activities."

—GANDHIJI.

રાજદ્વારિ સત્તા—એક ભ્રમ

"જે પ્રજાનાં ઘણાં માણસો બાહ્ય અંકુશ વિના પોતાનાં કામ સરસ રીતે, સુસંગઠિત કરીને ચલાવે છે તેજ પ્રજા પ્રજાસત્તાક રાજ્ય કરી શકશે. જ્યાં આ સ્થિતિ નથી વર્તતી ત્યાં તંત્ર પ્રજાસત્તાક કહેવાતા છતાં પ્રજાસત્તાક નથી એમ સિદ્ધ થઈ શકશે. આપણા વિચાર ઉપર તો કોઇનો અંકુશ હોતો નથી. ઘણા સુધારકો આજકાલ આપણી વિચારસામગ્રીની સુધારણા ઉપર ભાર મૂકી રહ્યા છે. આપણે કેટલા જણ વિચારોમાં સુધારણા કરી રહ્યા છીએ? શુદ્ધ વિચારોમાં મહાન શક્તિ રહેલી છે એવું આજના જ્ઞાનીઓ કબુલ કરે છે, અને તેથીજ કહેવાય છે કે 'મનુષ્ય જેવું વિચારે છે તેવો થાય છે.' ખુનનું નિત્ય ચિંતવન કરનારો ખુની થશે. વ્યભિચારનું ચિંતવન કરનારો વ્યભિચારી થશે. સત્યનું ચિંતવન કરનારો સત્યમય, અહિંસાનું ચિંતવન કરનારો અહિંસામય, ભગવાનનું ચિંતવન કરનારો ભગવાનરૂપ થશે. આમ જો આ અમર્યાદિત ક્ષેત્રમાં રાજસત્તાની આવશ્યકતા નથી, તો આપણને સહેજે સમજાવું જોઇએ કે અનેક પ્રવૃત્તિઓમાં રાજસત્તાને કરી લેવાદેવા નથી."

—ગાંધીજી.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

પહેલી સ્ટીમર તા. ૬ ઠ્ઠી ફેબ્રુઆરીના અરસામાં જશે, અને તે પછી બીજી સ્ટીમર લગભગ તા. ૨૬ મી ફેબ્રુઆરીના અરસામાં મુંબઇ જવા ઉપડશે. સલુન તેમજ ૩ક્ષ પૅસેંજરો લેવામાં આવશે.

દરબન આવ્યા પછી તમારે માલ તથા મુનીયન ફ્રાઇનાન્સ રેગ્યુલેશન મુજબ નાણા સાથે લઈ જવા વિગેરે સંબંધી હકીકતે અગાવથી બંદોબસ્ત કરી આપીશું.

કાગળના ઉપર તમારું નામ તથા B. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રો) લીમીટેડ

હીંદી પૅસેન્જર એજન્ટ.

૩૨ કીલોદ ફ્રિંડ્ર વીશી સાથે પા. ૧૪ ૧૨ ૦.
,, ,, મુરબ્બીઅ વીશી સાથે પા. ૧૫ ૫ ૬.
,, ,, વીશી વગર પા. ૧૧ ૧૪ ૬.
સેકન્ડ કલાસ સીંગલ વિશી વગર પા. ૩૩ ૧૫ ૦.

સ્ટીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને કીલોદના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

Phone 2-0432. Tel. add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.

390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,

No. 4, Kort Street, Johannesburg.

'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.

Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE

—COMPANY, LIMITED.—

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ હીંદી વીમા કંપનીમાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસેા, કામદારોને વગેરના વીમાઓ, સાચવટ વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતારવી સગવ છે. હીંદી કંપનીને ઉત્તેજન આપવું એ દરેક હીંદીની ફરજ છે.

Natal Office
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue
DURBAN.
Telephone 2-5845 Gen.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE.
Diagonal Street.
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4474
P. O. Box 3841
Tel Add "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE

Principal Representative For The Union Of South Africa.

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL.

PHONE 21999 COMER PINE & GREY STS

SITUATED IN THE HEART OF DURBAN'S BUSINESS AREA.

ENGLISH & INDIAN MEALS.

MODERATE TARIFF.

BOARDING & LODGING BY DAY, WEEK OR MONTH.

THE EPIC FAST

(BY PYARELAL)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.

320 Pages. Price: *Re. 1/1*

Obtainable From The Manager:

INDIAN OPINION. Phoenix, Natal

દીક્ષનરી ઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ ડીક્ષનરી બહારના બોર્ડોની મુલવણી પ્રમાણે અમારા વિદ્યાર્થીના જોવામાં આવતાં મુખ્ય પાનાં, અમો બનાવવામાં છે વિદ્યાર્થી આલમ માટે તે અમારા કરેલી અને ઉપયોગી છે તેનો અંતે ઘરિયા ન આપો, ઘરેણ, મોટા ઘરેણાની વસ્તી, ગોળી વગેરેની સંખ્યા, વજન, માપ, રહેવાનો, વિગેરે પણ મહત્વનો બાબતોના આપવામાં આવ્યો છે

પાકું પૂંઠું પાનાં ૧૪૬૮ અમેરી પોસ્ટ રૂપી. ૫.

Manager, "Indian Opinion, Phoenix.

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS*

	Rs.	As.
Lectures from Colombo to Almora	2	8
Jnana—Yoga	1	12
Raja—Yoga	1	4
Karma—Yoga		
Bhakti—Yoga		
Karma & Bhakti		
Essentials of Hinduism		
In Defence of Hinduism		
Modern India		
My Master		
Chicago Addresses		

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

(Fourth Edition)

Thoroughly revised and improved with

Price Re.

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion Indian Culture, Education, and other topics of International interest

Annual Subscription: Inland Rs. 4

Apply for a complete Catalogue:

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,

4, Wellington Lane, Calcutta, India.

શરીરની દરેક પ્રકારની નબળાઈમાં

આબાદ અસર કરનાર.

ઝંડુ અશોકારિષ્ટ

[illegible]

આળકોનાં પેટનાં દરદોમાં

આબાદ ફાયદો કરનાર

રડતા બાળકને રમતું કરવાનો અપ્રતિમ

ઉપાય મદદગારોએ અકસીર ઉપાય

ઓલરાઉન્ડ ફેમ પામવું

ઝંડુ બાલ શૂલાર્ક

— બાળકોબાબા —

દરેક ઘરમાં જોઈએ જોઈએ.

રાસ્તી ઓછા કી. રા ચ-ક.

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૫૫૧૩, મુંબઈ નં. ૧૪

સા. આફિસનાં સોલ એજન્ટસ: એમ. એમ. જોશી એન્ડ બ્રધર્સ, સ્વાન્ડ ૨૩૮, એશ્પીયાટીક બઝાર, પી. ઓ. બોક્સ ૨૨૦૫, મોરેશીયસ.

મેડાનીસબર્ગમાં મળવાનું ઠેકાણું: બ્રધર્સ બ્રધર્સ, ૧૪ કોર્ટ સ્ટ્રીટ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું મુચીપત્ર આજેજ મંગાવો. એજન્સી માટે લખો બોક્સ ૨૨૦૫, મોરેશીયસ.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold A large stock of New Jewellaries @ reasonable prices to suit your pockets. 1241

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ બાર પોસ્ટ કી C. O. D. થી

મોકલવામાં આવશે [illegible]

P. O. Box 84. 139 Brook St. Durban. 1241

શિયાળો!! એટલે ખુટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય

જો તમારે તમામ જીવનની ખરી મજાહ લેવી હોય તો આ શીયાળામાં પુષ્ટીકારક પાકો બનાવી તમારી તંદુરસ્તી પાકી મજબુત અને બળવાન બનાવી દો! પણ યાદ રાખશો કે કાયદાકારક ખોરાકો બનાવવા માટે સારો, તાજો અને ચોકખો શુદ્ધ માલજ વાપરજો. અમારે ત્યાં શીયાળાના પાકો બનાવવા માટે બધ્ધ તાજો અને શુદ્ધ માલ આવી ગયો છે.

અમારે ત્યાં શીંગોડા, બદામ, ચારોલી, પીસ્તા, પંજાબી સાલમ, સફેદ મુસલી, બારદ, બલાખી, કોપરા પાકી, ખોબરા અને ગાલ્લુ, ચાર મગજ, ચોપચીની, અસગન, સુંદર, અંબર, સોના ચાંદીના વરખ, બાદરન, વીગેરે તમામ ડીંકનું કરીયાણું સાંધી વટું, બધી જુદીજો ઉપરાંત કાંદી બરની તમામ ગ્રોસરી હમેશ સ્ટોકમાં રહે છે.

હીંદુસ્તાનમાં મશહુર થએલી સુરતની બરફી, પીસ્તા બરફી શી. ૩–૬ રતલ, બદામ બરફી શી. ૩–૬ રતલ.

મુંબઈના તરેહવાર હલ્વાઓ બદામી હલ્વો શી. ૧–૬ રતલ, સફેદ પકવાનો હલ્વો શી ૨–૧ રતલ, રંગીન બદામી હલ્વો શી. ૨–૦ રતલ, સુકેદ મલાઇ હલ્વો શી. ૩–૦ રતલ અમારે ત્યાંથી મળશે.

નવાબી પાઉડર: શરીરના કોઇ પણ ભાગમાંથી માત્ર બે મહીનામાં વાળ સાફ કરી દે છે. ૧ બોટલ શી. ૩–૬ પોસ્ટેજ ફ્રી. બુનીયન માટે, એક વખત ઓરડર આપો ખાત્રી કરી લો. દેશના ઓર્ડરો: છાનબીન શી. ૧૯–૬.

P. O. BOX 709. **I. G. H. BASSA.** 153 Grey Street, Durban.

વેચવાના પુસ્તકો

નીચેના પુસ્તકો બધા ચુંટી કાઢેલા અનુભવી લેખકોના છે. હમેશાં પુસ્તકો સુંદર છતાં જ્ઞાનપુર્ણ અને સારા લેખકોના વાચવા બોલાવો. જેથી આપણા જ્ઞાનમાં વધારો થાય અને આપણું ચારીત્ર ચઢાય. એ તુચ્છ આદર્શને ધ્યાન બાં રાખી અમે પુસ્તકો મંગાવીએ છીએ. દરેક સાહીત્ય જ્ઞાનમાં વધારો કરે છે.

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

મારી જીવન કથા (મ. ક. ગાંધી)	૧૨	૬
ખેતે મજુરી કરનારાઓને (રોબર્ટસ)	૨	૦
ત્યારે હરીજન શું! (રોબર્ટસ)	૨	૬
ધર્મ સંસ્થાપન (ગાંધીજીના અક્ષરદેહો વિશેના વિચારો અને લેખો)	૧	૬
મહાત્મા ગાંધીજી (રમણલાલ)	૦	૧
રાષ્ટ્રવીર શિવરાજ	૧	૬
બલાખાદની ઝિમસિા	૪	૬
આખરી કેદીઓ બાબત ૪ બોલે	૫	૬
આર્યજાતી પ્રતિજ્ઞા	૪	૬

ધાર્મિક સાહિત્ય

સંસારી મહર્ષિ દયાનંદનું જી. ચ.	૨	૦
પરમાર્થસાર	૧	૦
સત્યવીર ગ્રહ્માનંદજી	૨	૬
અનાસક્તિ યોગ (ગીતાનો ગાંધીજીએ કરેલો અનુવાદ)	૧	૦
સંસાર પ્રભાત (ગાંધીજી)	૧	૦
ઋષિનાદ પારાવળા	૪	૦

શ્રી. રમણલાલ વસંતલાલ દેસાઇ

ભારેલા	૭	૦
ભાગ બહની ભાગ ૩	૭	૦
,, ,, ભાગ ૪	૮	૦
ઝિન્દગાની	૭	૦
પુર્ણિમા	૫	૦
રખેહ મત	૭	૦
સંજોગ હાસ્ય અને સંસ્કૃતતા	૭	૦
ઝિરોજ	૭	૦
ઉદય તારા	૭	૬
ફોતિલ્મા (પુરોપ)	૫	૬
જયંત	૬	૦
સુવર્ણરેખ (રમણલાલ દેસાઇનું નવીન મંથન)	૮	૬

બીજા કેટલાક પુસ્તકો

પ્રેમ યાત્રા (નોવેલ)	૭	૦
જીવતા નરકાગાર (મોટી)	૨	૭
ફિનયર્ણ (વિક્ટોરીઅ પુસ્તક)	૪	૦
દુખર સાગર (દુખર સાગરના બોમાંચો)	૧૦	૦
આફ્રીકનેરનો મુક્તિ સંગ્રામ	૩	૦
ઉમિલ (રવીન્દ્રનાથ ટાગોરના બંગાલી મુખ્યવાર્તામાં અનુવાદ દીનબંધુ કાર્યા)	૮	૬
રમણવેલી (રસીક નોવેલ)	૧	૮
આગરમતી	૪	

Manager, Indian Opinion.
Phœnix, Natal.

ભાઇ આવવાનાં છે.

એકલા હેનમાં નવાં કુલેરો

માલ રૂમ, બાલકની, ફીટીંગ અને બારણાંમ બાકી ખા. ૧૦૧૦૦ માસિક.

અરજો,

ઇ. એમ. પારેખ,
૩૬ ક્રમરવીલ્લ રોડ, ડરબન.

ધી ટ્રાંસવાલ યુનાઇટેડ પાટીદાર સોસાયટી

વાર્ષિક જનરેલ સભા

ઉપરોક્ત સોસાયટીની જનરેલ સભા તા. ૬ ઠી ફેબ્રુઆરી ૧૯૪૧ ને રવીવારે બપોર બાદ ત્રણ વાગે ન્યુટાઉનમાં પાટીદાર હોલ માં મળશે. જેમાં સ્થાનીક, રીફ અને ટ્રાંસ-વાલમાં વસતા સર્વે પાટીદાર ભાઇઓ અને બેહેનોને વખતસર પધારવા વિનંતી છે.

(૧) આવક તથા ખરચના હીસાબો (૨) વાર્ષિક જેવાલ (૩) અમલદારો અને કાર્યવાહક સમીતીની ચુંટણી. (૪) સાધા સમીતીની ચુંટણી. (૫) પુસ્તકાલય સમીતીની ચુંટણી. (૬) બરચુરણ.

જીવણજી પ્રાગજી બારોટ
ડાહ્યાભાઇ ભગવાનજી પટેલ
મંત્રીઓ પી. ટ્રા. ૩ પા સોસાયટી

'Phone 65 P. O. Box 26.

NORTHERN TAILORING Co.

CIVIL & MILITARY TAILORS AND ALL KINDS OF GARMENT MAKERS.

SUITS AND COSTUMES MADE IN THE LATEST STYLE

WE SPECIALISE IN HIGH CLASS TAILORING

OUR PRICES ARE TO SUIT THE TIMES.

TRY US WITH YOUR NEXT ORDER.

MAIL ORDERS SPECIAL ATTENTION.

નોર્થરન ટ્રાંસવાલમાં તમારો સુટ કયાં શીવડાવશો?

નોર્થરન ટેઇલરીંગ કુમ્પની

તમને અપ-ટુ-ડેટ સ્ટાઇલનો તથા દરજીને લગતું દરેક કામ કિફાયત ભાવે બનાવી આપશે

ટાપલ ઓર્ડર માટે પાસ બલામણ છે.

કંટ્રોના ઓર્ડર ઉપર ખાસ ધ્યાન આપવામાં આવે છે.

53 MARKET STREET, PIETERSBURG, N. TRANSVAAL.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 28003, Mss. 28888.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

INTERIOR VIEW OF OUR SHOP.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES, BOTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES. Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £30, THE LATEST FROM BENARES CITY EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up. PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards. EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.

Branches: 68, WICKS STREET AND 60, WICKS STREET, GARAGE 7, MOSS STREET AND 58, WICKS STREET, VERULAM. 'Phone 39, Verulam.

ઇંગ્લેંડ સ્ટીમરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે

બનારસની મીનારવાળી બોર્ડર સાડી, તેમજ બાલબાલની જુદીજાત સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી ઉપરને પા. ૨૦ સુધીની.

બનારસથી હમણાજ આવેલી છે.

ફેસબ્રમની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર. બનારસની બાતવાળી સાડીઓ શી. ૧૨–૧ અને શી. ૧૭–૧ થી ઉપર. ફેસબ્રમનું ૬૫–ઈ–ચીન શી. ૩–૬ નું પાક ૪૨ ઇંચ અને ૪૫ ઇંચ પનેલ. સાદીનું ક્રેપ્સ ડીઝાઇનનું ૬૫ઈ, ૪૪ ઇંચ પનો વારની, શી. ૧–૬, શી. ૧–૯, શી. ૨–૦ અને તેથી ઉપર. હમણાજ આવેલી બ્લોરસ્ટેડ સાડીઓ શી. ૨૫, શી. ૩૦, શી. ૪૫ અને એથી ઉપર.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

બ્રાંચો:
૫૩ અને ૧૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

જબરી સાડીઓ મદિના ગેજન્ડ
મેહનીશબનું મારે
પી. ફલનછ.
૬૦, બી સ્ટ્રીટ, ન્યુગાલ.

મકાન
૬ મેઇન સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular Flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Sole producers of all Suncrush drinks.

141A

'Phone 28330. Tel. Add. "Naarjee."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN. 116a

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND (PAIN-EXPELLER) HEADACHE POWDERS
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN 140a

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."
D. K. PATEL
Fruit and Vegetable Exporter
— SPECIALIST —
in South African, Canadian and Australian Apples
—also—
Cape Fruit on hand in season
We have in stock Loaches which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ
ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્ષપોર્ટર.
સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન
એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ
ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ
લીચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.
ઓર્ડરોના ઓર્ડરો ઉપર બાસ પ્યાન દેવામાં આવે છે
લાચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.
P. O. Box 766. 19, Cross St. Durban. 116a

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ
ફ્રેશ બનતી મીઠાઈઓ, ચોખ્ખા ઘીની સેઝલ જેમાં જેવા, મસાલાથી અને બનાવીએ છીએ.
અમારે ત્યાંથી ઓર્ડરોસુ મુજબી મુદ્દુ. સેવ, ગમરા, મઠીઆ, ગોટાળા, ખાજા વિગેરે દરરોજ તાજા બનાવીએ છીએ.
[illegible] પ્રસંગે સેવા માટે તૈયાર રાખીએ છીએ [illegible] પ્રસંગે સ્પેશીયલ બનાવી આપીએ છીએ.
[illegible] અને જેવા પ્રસંગોમાં જોઈતી કોઈ પણ વસ્તુ [illegible] કુંકે વખતમાં બનાવી આપીશું.
મહારાજશ્રી ને ગામડાંને માલ પુરતી સંભાળથી કાળજીપુર્વક જોકલવરમાં આપશે.
PHONE 33-6575 P. O. BOX 3680.
THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART.
1 Frosfield Street Corner Diagonal St. JOHANNESBURG

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 5.—Vol. XXXIX. Friday, 31st January, 1941.

Indian Opinion

FRIDAY, 31ST JANUARY, 1941

The Struggle For Freedom

MR J. H. HOFMEYR'S broadcast last week on "The Struggle for Freedom" is thought-provoking though we do not quite agree with the views he has expressed. Mr. Hofmeyr was inaugurating a broadcast series to explain why South Africa had become involved in the war. He had, therefore, to adopt a defensive attitude and could not therefore deal with the subject impartially. His views, therefore, do not carry the weight they otherwise would.

Mr Hofmeyr began by quoting the words of the 18th century French philosopher, Voltaire:—"I don't agree with a word you say, but I shall fight to the death for your right to say it," and tried to show how utterly in conflict these words were with the spirit of Nazism, Fascism or any other form of authoritarianism. "It is against the spirit underlying those words of Voltaire," said Mr. Hofmeyr, "that the Axis Powers have girded themselves to battle. Their victory in this war would mean the extirpation of that spirit from the world." Mr. Hofmeyr has tried to make us believe that this war is not a conflict between two imperialisms—between two rival groups of nations. "If it were so," he says, "we would not have had the Dominions of the British Commonwealth—free nations—ranging themselves, by the free votes of free parliaments, on the side of Great Britain."

The fact Mr. Hofmeyr, evidently, loses sight of is that the Dominions that have ranged themselves on the side of Great Britain are part and parcel of the British Empire which has consolidated its forces to protect its domination against other invaders. The last Great War was said to have been fought for the preservation of democracy, self-determination and the freedom of small nations, and yet, do we not know how the very Governments which solemnly proclaimed these aims entered into secret treaties embodying imperialist designs for the carving up of the Ottoman Empire? While stating that they did not want any acquisition of territory, did not the victorious Powers add largely to their colonial domains? Does not the present war itself signify the abject failure of the Treaty of Versailles and of its makers, who broke their pledged word and imposed an imperialist peace on the defeated nations? And what is the spirit behind "Britannia Rules the Waves" if not rank imperialism?

Mr. Hofmeyr goes on to say

[illegible]

This sounds quite alright but there are two kinds of dictatorships. One is an imperialist dictatorship. It may be individual or a group dictatorship. In Germany we find individual dictatorship while in Britain we find group dictatorship. The present Churchill Government is a group dictatorship and there is not much to choose between both in so far as they are based on force and tyranny. But there is another form of dictatorship which is based on love and confidence of the masses. This type of dictatorship we find to-day in India where Gandhiji has been made the sole dictator of the destiny of four hundred million people. And that dictatorship is any day better than the present British Imperialism that is eating out the vitals of the Indian nation. Any dictatorship based on tyranny is doomed to die sooner or later. But there is nothing to choose between Nazism or Fascism or British Imperialism. British Imperialism is not desirable even as a lesser evil, for a tyrant in his naked form is less dangerous than one attired in a saintly garb that is the difference between Nazism and British Imperialism.

Mr Hofmeyr says: "I never speak lightly of matters touching on Christian religion." And yet in the name of Christianity Mr. Hofmeyr would support the wholesale slaughter of God's creatures in order to save humanity from falling back into the mind of barbarism. It is futile to seek to end barbarism by resorting to barbarism. That is not what Christianity teaches. In the words of Mr. Hofmeyr:

[illegible]

All this is undoubtedly too true, but practice is better than precept, and Mr. Hofmeyr should be the last person to need reminding how hopelessly backward South Africa has been in this respect in its treatment of non-European races and also how the practice of those noble principles is lacking in the treatment of non-European people including the four hundred million people of India dominated by British Imperialism.

Would not Britain and her Allies, including South Africa, be better advised to heal themselves rather than vainly attempting to heal others? That is the Christian way and the only way true peace and happiness would come to the world and with perhaps the least possible bloodshed. But in the intoxication of power and the mad attempt to protect it from its threatened destruction, our rulers have lost their sanity to be able to realise this fundamental truth.

MAHATMA GANDHI AND THE CRISIS

THE following is an excerpt from an article by Mr. Shiva Rao in a recent issue of the *New York Times*:—

When the Congress Executive's demand for a declaration of Britain's war aims with particular reference to India met with an evasive reply, the Ministries in the seven provinces under its charge decided, after some weeks of futile negotiations between Gandhiji and the Viceroy, to resign office. This decision which had Gandhiji's approval, has been criticized in some quarters as seeking an unfair advantage out of Britain's difficulties. But he draws a fine distinction between his own attitude and that of his colleagues: he would be generous, whereas they are not willing to be more than just.

"It is not a question," he said to me, "at present to decide, whether India should be satisfied with Dominion Status for the time being." The issue as it presents itself to him is "What is British policy? Does Britain still hold the view that it is her sole right to determine the status of India, or whether it is India's right to make that decision? If the question had not been raised, there would have been no discussion such as we are having to-day. But the question having been raised—and it was India's right to raise it—I was bound to throw in my weight, such as it is, with the Congress."

Once Britain concedes that right, Gandhiji thinks the solution of the Indian problem is not beyond the resourcefulness of a small committee of "the best Englishmen and the best Indians." He has lately been studying the procedure adopted by the British in Eire in 1921 and in Egypt, and found the phrase "a spirit of friendly accommodation" in Lord Allenby's declaration of 1922 appropriate to Indian conditions.

The fate of the Low Countries and France's collapse have made a considerable difference in the situation. When I reminded him of his first statement after the declaration of war, he said: "I can still repeat the question I put to myself immediately after the first interview with the Viceroy: of what value is freedom to India, if Britain and France fail? If these two Powers fail, the history of Europe and of the world will be written in a manner no one can foresee. Therefore, my question has its own independent value. The relevant point, however, is that by doing justice to India, Britain might ensure victory for the Allies because their cause will then be acclaimed as righteous by the enlightened opinion of the world."

I asked him if he had considered the Indian problem as part of a new world order which may be established at the end of the war. Dominion Status or independence may mean something very different, or nothing at all if Britain should lose the war. Therefore, I suggested, would it not be better to accept for the present the highest status Britain can offer in the Commonwealth?

But Gandhiji looks at the problem from a different angle. "I would welcome," he said, "a world federation of all the nations of the world. A federation of western (or white) nations only will be an unholy combination and a menace to humanity." But he added, "a federation excluding India is now an impossibility. India has already passed the stage when she could be safely neglected."

At any time during the last nine months, Gandhiji could have started civil disobedience and caused great embarrassment to the British. On what basis, except that of vested interests, can they deny to India the freedom and democracy for which they are fighting in Europe? The Hindu-Muslim problem has, of course, grown acute in the last three years, and civil disobedience may mean riots and bloodshed which he abhors with all the force of his spiritual being. Though every Nationalist firmly believes that the British have fomented these differences for their own purposes, Gandhiji realizes that India, to maintain her freedom, must solve the problem of minorities to their complete satisfaction.

But if Gandhiji has refrained from taking the plunge, it is not only because of his diffidence in keeping civil disobedience free from violence. Another, and even greater, consideration is that he will not embarrass the British while they are engaged in a life-and-death struggle against ruthless aggression. He would rather wait until the end of the war to assert India's claims than act on the principle that Britain's difficulties are India's opportunity.

Gradually and particularly since Italy's entry into the war, Gandhiji's ardent colleagues like Nehru (and even Bose) have begun to appreciate his point of view. Britain has been painfully slow in her response, but Gandhiji's patience is inexhaustible. "I shall see the Viceroy not once, but fifty times, if necessary," he declared in March in the open session of the Congress, before an audience of a hundred thousand. And he has the supreme advantage of being singularly free from all trace of bitterness.

I have seen Gandhiji remain unmoved before an angry audience and laugh, in perfect good humour, at savage criticisms of himself. He has a unique capacity for detaching himself from the problems that are engaging his attention. It is the result of long practice based on the central teaching of his favourite Hindu scripture, the *Bhagavad Gita* (meaning the Lord's Song).

Will he live to see the fulfilment of his hopes? One cannot yet tell. "If India achieves freedom in my lifetime, and I have energy still left in me, I will take my due share, though outside the official world, in building up the nation on a strictly non-violent basis." How much there is to be done in that direction has become clear to him in a manner which might have overwhelmed a lesser person. After five days of almost continuous deliberations, the Congress Executive came to the conclusion early in July last year that, while it accepted non-violence as an ideal, it could not endorse Gandhiji's view that India should do nothing to arm herself against external aggression. "Black as the sky outside is," he said to me immediately after this fundamental difference had become manifest, "the barometer within me is rising." But obviously he could not continue, after this decision, to be the leader of the Congress movement and the interpreter of its policy.

While the personal relationship between Gandhiji and the other leaders of the Congress, stretching back to over 20 years, remain cordial and even intimate, the implications of this rift are becoming plain. One immediate consequence has been an offer to the British that a declaration of India's complete freedom followed by the establishment of a provisional National Government at Delhi would evoke the whole-hearted support of the party for Britain's war effort. In a sense, this resolution simplifies the issue by eliminating British fears and suspicions that the creed of non-violence might prevent India's active assistance by speeding up the production of munitions and large-scale recruitment. But it also brings it down from the moral plane to the level of a comprehensible political deal. The Indian Nationalist finds British criticisms of the dictatorial powers now vested in Marshal Petain unconvincing after their recent transfer of much of the authority of the British Parliament over India to the Viceroy, who, according to the Churchill of 1933, was wielding power which should be the envy of Mussolini.

Will the British, realizing even at this late stage that the heart of India is with her in the fight against Hitlerism, make an adequate response to the demand of the Congress, supported by large elements outside the party? If they do not, how far will the Congress Executive allow itself to be deterred by the considerations which have influenced Gandhiji's judgment against civil disobedience during the war? These are questions to which the next few weeks will furnish an answer. It is not likely, however, that Congress leaders will go to the length of defying Gandhi-

ji, and even Pandit Jawaharlal (the most radical of them all) has more than once declared that such a movement is unnecessary against the tottering system of British Imperialism. But if the British are wise and far-seeing, they will come to terms with the Nationalists during Gandhiji's lifetime, secure India's enduring friendship and build up a Commonwealth, regardless of race and colour differences, which will be the nucleus of a new world order. Gandhiji, for all the revolutionary movements which he has led since the end of the last war, is at least a sincere friend of the British people. His failure will mean the extinction of all hope of a settlement by negotiation. The masses are behind him to an extent that no other leader can claim, but the youth of India is critical of his principles and would far rather accept the authority of Pandit Jawaharlal and his uncompromising creed.

PENETRATION COMMISSION

FURTHER PROCEEDINGS

THE belief that the only way to remove the causes of dissatisfaction among Indians was by granting them municipal franchise was expressed on Wednesday, January 22, by Mr Paul Sykes, recently assistant secretary to the Agent General for India, when he gave evidence before the Indian Penetration Commission which returned to Durban from Port Shepstone.

The cry of penetration was but a symptom of deep disharmony in the national fabric—a symptom of a state of friction between populational sections, especially in Durban, said Mr. Sykes. To attack the symptoms only and not the causes would be short-sighted.

"Had not divergencies taken place along the lines of colour in our descent from common Aryan ancestors, this situation would never have arisen," contended Mr. Sykes. "This Commission would never have been called into being, no matter what the differences in the standard of living had been.

"For the second time in a quarter of a century our young people are being sacrificed and our material civilisations smashed through failure to find an intelligent formula for living together. The causes of war are racial pride, intolerance and greed, whether on a national or local scale. These causes are present in Durban.

"If we are honest in our determination to build a better world order, if we would not harden our hearts and call down yet another visitation of frightfulness, if we are determined to co-operate and give the other man, because he is a fellow-man, a fair chance, then we must eradicate this canker of race and colour prejudice here in Durban."

There was a factor in race and culture contacts which remained constant as long as there were differences of race and culture. It was that people naturally gravitated in their place of living towards others of identical or similar race, religion, culture, language and customs as themselves.

Where cases occurred of a contrary movement there must be maladjustment. Remove the causes of maladjustment and abnormalities in the natural process must be eliminated.

Mr. Sykes maintained that the civic services provided by the Corporation, which should exhibit impartiality towards all sections of the urban community, showed a heavy balance in favour of the Europeans.

The rateable value of Indian-owned property in Durban was about £2,500,000, and in many other ways the Indian had to bear his share of taxation, but even if he owned nothing, paid nothing in rates and taxes, the moral responsibility for his well-being would still be the concern of the Corporation.

The extreme disparity between the civic amenities provided in Indian and those provided in European areas was very marked, but it was difficult to arrive at a monetary presentation of that fact.

There was a serious lack of housing accommodation of all types for the Indian community. This had two results: overcrowding and the driving of Indians to find living accommodation wherever they could.

"It is our opinion that the lack of civic amenities, the lack of attention to complaints of residents by the Corporation staff, the lack on the part of the Corporation to make adequate provision for Indian housing, causes dissatisfaction with present Indian living conditions," said Mr. Sykes.

"Not until this dissatisfaction is removed will Indian people abide contentedly. There must be a far greater provision both of building sites and housing for Indian purchase and occupation. There must be an impartial attitude on the part of the Corporation towards its charges, whether Indian or European, in respect of civil amenities, and this attitude must not only be a policy of the Corporation but must be reflected in equally courteous treatment by its officials. The only measure to ensure these adjustments is the granting of the Municipal franchise to the Indian."

Stanger

Mr. R. J. Gibson, Clerk of Stanger Town Board, told the Commission that the percentage of Indian-owned properties in Stanger had increased from 47.8 in 1927 to 57.5 in 1940. Stanger many years ago passed the penetration point and that town was virtually swamped, he said.

The Indian population had increased from 905 in 1921 to 1,600 to-day, and the European population over the same period from 325 to 543. In one area of the town there were 92 plots with anti-Asiatic clauses in the title deeds, otherwise there were no restrictions.

Umkomaas

Mr. Harry Hammond, Chairman of the Umkomaas Town Board, said that the Board unanimously held the view that Umkomaas was essentially a European area. About 90 per cent of the residents were retired Europeans and the area was a holiday resort. There were no industries and there was very little for Indians to do there apart from being employed as cooks and waiters in the hotels. Accommodation for these Indians was provided by the employers.

Eleven properties had been acquired by Indians in Umkomaas since 1927. Six of these were within the last three years. No properties were owned by Indians before 1927.

Park Rynie

Mr. G. T. Ross, giving evidence on behalf of the Park Rynie Health Committee, said that the Committee considered that all Indian-owned lots comprised penetration. Twenty-three lots had been transferred from Europeans to Indians since 1928, the bulk being since 1934. Three of the lots were in the middle of a European area.

"What has hit us hard is the granting of an eating-house licence in a residential area. It has had a very detrimental effect on the area as far as future buildings are concerned," said Mr. Ross.

Mrs Mabel Palmer, who prepared a memorandum on Indian penetration, said that in a growing city like Durban shifts of population were inevitable, particularly in a period when means of transport were rapidly changing. It was inevitable that some districts once exclusively inhabited by well-to-do people, should decline in the social scale and a less well-to-do class should take them over.

It should not be overlooked that this process involved a dispossession of the

Indian population by the European—Salisbury Island, Durban North and Westville were once all mainly Indian areas.

The natural tendency towards a shifting and alteration of populations of different types was accentuated, however, by two other factors in Durban: the operation of the anti-Asiatic clause, which, for well over a decade, had been operated on all sales of Corporation land, and the neglect of the Corporation to supply predominantly Indian areas with the ordinary civic amenities.

In the centre of the town the Indian streets were badly paved and lighted. In the outskirts the Indian areas were insanitary, badly lighted, the streets not made, no pavements provided, no town-planning; so that well-built houses were cheek by jowl with tumble-down shanties and derelict lots heaped with rubbish. Further transport facilities for Indians were inadequate.

The neglect of Indian interests and needs seemed to be largely due to the view very widely held that the Indians had intruded into Natal against the wishes of the people of Natal, said Mrs. Palmer, and that they had, in fact, no business to be here, and, therefore, no right to any special attention to their needs as part of the Natal community.

"The truth is that the mass of Indians brought to this country were brought at the direct instigation of the Government and people of Natal. Twice over the Natal Government sent an important official to India to expedite negotiations for the introduction of Indian immigrants, and for many years a direct Government subsidy of £10,000 a year was paid for the cost of transport. Neither the Indian nor the British Government was anxious to promote Indian migration to Natal. In 1872 the British Governor threatened to stop it altogether unless the conditions under which the 'coolies' lived were improved, and the Natal Government hastened to do all that was required of it in the way of appointing a more efficient and humane Protector of Indian immigrants, and of establishing improved medical care.

"It also agreed to conditions providing that the immigrants, once they had worked out their period of indenture, should be free to settle in the country and should be subject to no disabilities not imposed on the other sections of the population. And the policy was enthusiastically adopted by the population as a whole.

The *Natal Mercury*, when the first body of Indian immigrants landed, declared that now at last Natal's prosperity was assured—in which statement they were in fact not wrong. For it was on the basis of Indian labour that the sugar industry was built up, and it was the sugar industry that was the beginning of the success of Natal as a colony."

Pinetown And Umhlali

Evidence of alleged Indian penetration into the Pinetown and Umhlali areas was led before the Indian Penetration Commission, which continued its sitting at the City Hall on Thursday, January 23.

After some of the evidence of conditions in Pinetown had been led it was decided that to facilitate the points made by members of Pinetown Local Administration and Health Board, maps should be provided.

To enable this to be done it was arranged that the maps should be drawn up and submitted to the commission at a date in March which would be decided upon later. The balance of the evidence would then be led.

Members of the Umhlali Malaria Committee, in a brief report, set out conditions relating to the area they represented.

Verulam

Evidence of the increase of the non-European population and the decrease of the European population of Verulam since 1927 was given before the Commission.

Mr. H. N. Adams, Chairman of the Verulam Town Board, said that in 1926 there were 369 Europeans in Verulam. To-day the total was 230. Over the same period the number of Indians had increased from 772 to 1,139.

In 1929, 39.8 per cent. of the properties (excluding Government and public buildings) were Indian-owned. In 1940, 49.7 per cent. were Indian-owned.

Asked by Mr. A. I. Kajee, of the Natal Indian Congress, if the township could have been considered predominantly Indian in 1927, Mr. Adams said he had no means of verifying that contention.

The Commission adjourned its Durban sitting on January 24, and will return sometime during March. It will sit in Maritzburg from February 3. From Maritzburg the Commission will then visit various country townships and villages to take evidence. According to its present schedule its last sitting will be in the Newcastle, Dundee, Glencoe area on February 21.

STATE PENSION FOR GENERAL HERTZOG

MR. HOFMEYR'S announcement of a Bill to provide a State pension for General Hertzog was received with cheers in the House of Assembly on Monday, January 27.

Dr. D. L. Malan (Opp., Piquetberg) moved as an unopposed motion that the House noted with regret that General Hertzog had ceased to be a member of the House and that the House expressed its deep appreciation of the invaluable services rendered by General Hertzog to the country in general and to the House in particular during a period of more than 30 years, for almost half of which he had been Prime Minister, and that the House express the hope that General Herteog be long spared.

Dr. Malan said he was pleased to state that when this motion had been submitted to the Prime Minister (General Smuts) he had associated himself with it without the slightest hesitation.

General Hertzog had been a member of the House without a break since Union. He believed that there were only two other members who had shared this distinction with General Hertzog, the Prime Minister and the Minister of Labour (Mr. W. B. Madeley.)

The House should note this fact officially in a manner quite aloof and apart from Party politics.

Although some of them would like to go farther in expressing their appreciation of General Hertzog's services, the motion had been deliberately so worded that it would be acceptable to all members of the House.....

The Prime Minister (General Smuts) said that the services rendered by General Hertzog to South Africa and his prestige as a member of Parliament had earned a motion of appreciation. As the motion was an unopposed one, he could not deal with those services at length, but he and every member would have an opportunity of expressing full appreciation when the Bill proposing an annual pension for General Hertzog was introduced.

After General Hertzog's resignation the Government had felt that his services to the people and the country and to Parliament made it desirable that a pension should be granted to him.

"When that Bill comes before the House, I want to take the opportunity, on behalf of the Government and the people, to express the country's appreciation of General Hertzog," he said.

The motion was approved and the House rose at 11.15 a.m.

Indian Technical Institute

Matriculation Classes re-opening Monday, 3rd February at Carlisle Street, Clairwood and Depot Road.

Commercial classes re-opening Wednesday, 12th February at Sastri College.

G. M. TITTLESTAD,
Secretary,
Indian Technical Education Committee.

MR. PYARELAL'S UNCONDITIONAL RELEASE

MR. PYARELAL, Mahatma Gandhi's secretary, who was sentenced to one year's imprisonment last month, under the Defence of India Act, was subsequently released unconditionally from Meerut Jail owing to ill health.

Mr. Pyarelal's Statement

The following is the text of the statement made by Mr Pyarelal before the Court :—"I plead guilty to the charge brought against me. I propose to submit in a few words what has compelled me to offer civil disobedience.

"I was born in the Punjab. My father was then Extra Assistant Commissioner in Delhi—a position much coveted in those days. Many of the members of my family have occupied similar positions. In 1919, as I was preparing for my M.A. examination from the Government College, Lahore, the non-co-operation movement came and I placed my services at Gandhiji's disposal

"I had my first experience of 'war effort' during the last war. I had gone home for the summer vacation. One day the Tahsildar came there with his retinue. Important people from the village were asked to report themselves before him. They were asked to contribute money for the war, they were treated to threats and abuse and were allowed to go only after they promised the amounts demanded. I felt like sinking into the ground for shame when I learnt all this. News of women being insulted during forced recruiting was received from other districts, but no one could raise his voice against such things. My province is famed as a martial province in India. But when I saw all this the fame began to stink in my nostrils. The question of violence or non-violence was then not before me. But even so I could see that the profession of soldiering was no cure for cowardice. It could not turn us into brave people when in front of tyrants. During the Martial Law days too we had the same experience. Students who belonged to the 'University Corps' were not saved by the military training they had received from submitting to forcible saluting of the Union Jack after a compiled march of 16 miles in the blazing sun.

"In that dark hour Gandhiji placed the weapon of Satyagraha before the country. Thanks to it during the past twenty years our country has risen in its own and in the world's estimation by proudly refusing to bend before the mightiest Empire in the world, whereas the smaller nations of Europe, in spite of their sovereignty and their armaments, are to-day in the same plight as India was before the Satyagraha era. The success that attended India's non-violent effort in a certain measure brought a ray of hope to the depressed people of the world Ever since the Congress decided in 1920 to win Swaraj by means of non-violence, it has given the people of India a training in non-violence. It has, therefore, become all the more necessary for the Congress at the present moment to preach non-violence and try to save the country from being dragged into the conflagration of war. But Government, without so much as consulting the country's representatives, and in the teeth of their strong opposition, declared India as a belligerent and has been making an effort for raising recruits and money for the war. I see nothing but compulsion in this. Not content with this, Government have made it an offence to warn people against being dragged into the conflagration. India's soul is in jeopardy. No sacrifice can be too great to save it

"We do not support Hitlerism in any shape or form. But neither can we accept slavery under British Imperialism. I firmly believe that this war, far from destroying Hitlerism, will end the little difference that there may be between British Imperialism and Hitlerism Indeed, the former may, in the end, even beat the latter in calculated ferocity I firmly hold that in order to destroy Hitlerism really and truly there is no better way for India than to demonstrate to the world a successful experiment in Satyagraha That is why I raise my voice to proclaim before everyone, 'It is wrong to help the British war by men and money. The only worthy effort is to resist all war by non-violent resistance.

"I have faith that if India worthily takes up Gandhiji's lead, when the chapter is closed it will be recognised that India served Britain and the world from self-destruction by refusing to lose her sanity and firmly adhering to the principle of non-violence in the hour of darkness."

THE THEORY OF TWO NATIONS

By

PROF. ABDULLAH SAFDAR

In The "Modern Review"

(Continued from last week)

IT is evident that when we speak of religious entities, we thereby divide a nation into the followers of various religions. It is something like dividing the British Nation according to the religions professed by its members. If we divide India according to religion, we will have Hindus, Muslims, Aryans, Sikhs, Jains, Buddhists, Zoroastrians, Christians, Jews and various other religious groups. It would be absurd to consider these as constituting separate nations. In each and every country there are the followers of different religions, but they, unlike the Muslim communalists in India, do not claim to be members of separate nations.

The study of the population from the point of view of nationality, shows that Muslims in different provinces form an organic part of the various tribes, historical communities and nationalities there and that nowhere do they constitute themselves into separate national groups. In South India, Muslims are members of the historical stable communities like the Andhras, the Tamils, the Malayas and the Kanarese. In the west they are either Gujarattis or Sindhis or Mahrattas. In the east Muslims are either Orias or Bengalis or Assamese. In the north the followers of Islam are Kashmiris, Punjabis or Biharis, etc.

The underlying economic, territorial, political and social causes, in all these areas, have brought about the amalgamation of the adherents of the different religions into one and the same national entity. This is expressed, for instance, in inter-marriages, inter-mingling of customs and participation in the industrial and cultural life of the country. The Kasbatis of Gujarat, nominally Muslims, marry Hindu wives. The Gaekwads of Baroda were in childhood the symbols of Muslim mourning during the Muharrum festival. Muslims and Hindus we find working amicably even in crime. We find also Hindu Premiers in Muslim States, and Muslim Prime Ministers in Hindu States. The Hindu and Muslims meet in national and all congregations. They have joined in common philanthropic bodies. The Seva Sadan Society, a Hindu organisation, has a Muslim branch The co-operative and economical enterprises have brought the communities together for a common purpose. One and the same clubs, educational institutions, cinemas and other institutions are attended by the followers of both the religious faiths Even an imperialist, like Mr. Amery observes that communal divisions have not prevented the fruitful co-operation of Hindus and Muslims in Government of the States or in innumerable public and private activities in British India."

All these common activities have brought the fusion of members of all the religions, including Islam, into a single national entity. Contrary to the views of the Muslim communalists and also of certain so-called Muslim nationalists, the modern economic conditions are changing the habits of Muslims all over the country, just as they are affecting the life of the other communities. One of the basic precepts of Islam, as mentioned by our learned Muslim nationalist, is not to pay or accept usury. But this ethical idea, which coincided with the primitive needs of the primitive socialist society, runs counter to the modern needs. On this question to-day opinion is divided according to the class position of the Muslims. One class of Muslims is for holding to old precepts. Consequently, unclaimed interests of the members of this class, on deposits made in the Post Office Savings Banks, amounts to lacs of rupees. But there are other classes who are in favour of distinguishing between interest and usury, and allowing the one and prohibiting the other. Many Muslims are not only members of the co operative societies, which charge interests, but also occupy responsible positions of Directors and Managers of these concerns. In our own province there are many Muslims in the villages who cannot be distinguished from the ordinary Hindu money-lenders. These Muslims courageously take interest without any scruples. To-day the class of agriculturist money-lenders in the Punjab villages is rapidly gaining ground. Among this class the Muslim Jat occupies an important position. This section of money-lenders is finding ways of squaring the precepts of religion with the claims of business, though it is also a fact that the Muslim money-lender is the one who breaks his traditional precepts and takes to money-lending slyly. He is also the one who invokes religion openly to express his anti-agonistic relations against the Hindu Shahukars. It is this cynical and hypocritical use of religion that many leaders fail to evaluate when they approach the communal tension as purely religious.

Of course it is also correct that the class of Muslim agriculturist money-lenders comprises individuals who, in order to satisfy their conscience, accept the interest indirectly in service or kind. Thus it is evident that economic forces are proving more powerful than religious forces. Religious principles are giving way to economic advantage. It is an undoubted fact that the incomes of the modern capitalist states are also derived from interest. These governments, through paying salaries to their servants, indirectly distribute this interest among all their employees. Therefore it is evident that all the Muslims, who are government servants are compelled to accept interest.

(To be continued.)

South African News In Brief

Dr. Dadoo Again Summoned To Appear Before The Court

DR. Y. M. DADOO, leader of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress, who was charged on August 17, 1940, in Johannesburg under the Emergency Regulations and was sentenced to a fine of £25 or one month's hard labour, has again been served with a summons to appear before the Court at Ixopo to-day, Friday, January 31. The following is the text of the summons issued on Dr. Dadoo:—That the said accused is guilty of contravening section 12 (1) (b) read with section 12 (3) of Proclamation No. 201 of 1939, published in Government Gazette No. 2670, dated 14th September, 1939, in that, on or about 13th September, 1940, and at Ixopo Location in the district of Ixopo, the said accused did at a gathering in Ixopo Location, a place to which the public has access or at a gathering in Ixopo Location at which more than twenty persons were present, wrongfully and unlawfully make a statement or statements calculated to incite the public or a section of the public or a person or class of persons to resist or oppose the Government or any Minister, official, or member of the forces in connection with any measure adopted in pursuance of the said regulations or with any measure relating to the state of emergency which gave rise to the said regulations to wit did state *inter alia* words to the following effect: That the Government was recruiting Natives, Coloureds and Indians to go and help the Government to win the war and that they should refuse to go and help the Government.

Taxi Owners' Protest

At a meeting of taxi owners held at Maritzburg to consider the provisions of the new Transportation Act, the following resolution was unanimously carried: "That this mass meeting of European and non-European taxi owners, held under the auspices of the Natal Non-European Taxi Owners' Association on Sunday, January 26, at Maritzburg, strongly protests against the proposed inclusion of taxis in the Transportation Act, which, if passed, will operate in further restricting the number of taxis and the areas and places between which they may run, and this restriction would result in many taxi owners being thrown among the unemployed and the public being deprived of a means of transport within their reach. This meeting further resolves respectfully to request the Honourable the Minister of Railways and Harbours to receive a deputation from the Association in order to amplify their observations further on the proposed Bill."

"The Guardian" On Penetration

The motive behind the appointment of the Natal Penetration Commission is to prepare the way for more segregation laws directed against the Indian, says the *Guardian*. Those leaders of the Indian community who attempt to meet this threat with arguments that penetration has not taken place, or that only "better class" Indians have gone to live in "white" areas, are by no means likely to persuade the segregationists to drop their demand for such laws. What the leaders will do is to render the Indian community helpless in face of the segregation onslaught. To collect facts about Indian housing and to expose errors and misstatements of the segregationists would serve a very useful purpose if the information were used to show up the racial prejudice and self-interest of the advocates of segregation. Any section of non Europeans that accepted segregation as an unalterable system would be committing racial suicide. The only correct policy for the non-European people is to fight segregation in unity and with all the forces at their command.

Inquiry Into Welfare Of Indians

An inquiry into the social and economic conditions of Indians in Natal, the first full inquiry to be made among Indians, will shortly be started by a commission to be set up by the South African Institute of Race Relations in collaboration with the Natal University College, says the S.A. Press Association from Capetown. The Commission has been made possible by the generous provision of funds by an anonymous donor in response to a recent pamphlet in which the Institute pointed out the need for an inquiry. The personnel of the commission will be announced later. The inquiry will cover the health, education, economic state, employment, trading, family composition and other conditions among the Indian community in Natal. In the inquiry attention will be paid to such things as the incidence of diseases, medical services, social welfare agencies, the effects of differential legislation on social organisation, and religious development of the Indians. The object of the proposed inquiry by the Race Relations Institute is to provide the facts on which a policy can be based by "assessing the effects of new social economic and cultural forces upon them, evaluating the contribution which the Indian people have made to the well-being of the country and considering the place they are to have in political, economic and other spheres of the State."

RIO THEATRE

194 Market Street, Johannesburg. 'Phone 22-9254.

SPECIAL DOUBLE PROGRAMME

Tuesday 4th & Wednesday 5th February, at 7 p.m.

MATINEE ON WEDNESDAY 5TH FEBRUARY AT 2 P.M.

SUDAMA PRODUCTIONS

presents

SABITA DEVI

in

CHINGARI

WITH PRITHVIRAJ, E. BILLIMORIA, K. DATE, MEERA, KHATOON & OTHERS.

Awarded First Prize for the Best Indian Film in 1939.

ADMISSION: 2/3 ALL ROUND. CHILDREN UNDER 12 1/1.

HERE AT LAST!

PRABHAT'S

1940 PRIZE WINNER

INDIA'S BEST PRODUCTION

Ram Marathe, Shanta Hublikar & Shahu Modak

IN

"ADMI"

The Greatest Social Drama of Societies Gravest Problem.

THE PICTURE THAT SET A NATION THINKING.

CHILDREN UNDER 12 NOT ADMITTED.

SPECIAL EARLY STARTING TIME OWING TO A VERY LONG PROGRAMME.

Book your seats early to avoid disappointment.

ADMISSION: 2/3 all round.

Coming Soon!

The Greatest American Film all about India.

Things In General

Farewell Reception At Tongaat

ON January 18 a farewell reception was accorded to Messrs. A. A. Gandhi and V. H. Soni by the Natal Indian Association, Tongaat, and the Vishwaroop Temple and Dharmashala. A large gathering was present. Mr. A. M. Arbee, vice-president of the Association presided, duly assisted by Mr. R. Kasale, chairman of the Vishwaroop Temple and Dharmashala. Mr. A. A. Gandhi, who had been the president of the Congress in Tongaat for an unbroken period from 1919 to 1938, was presented with an address on behalf of the Association. The Vishwaroop Temple also presented Mr. Gandhi with an address in appreciation of his services to the institution since its early days. Mr. Gandhi had been the treasurer of the Temple for the period 1915-1931, and had held the office of a patron. The most outstanding of Mr. Gandhi's many benevolent acts to the temple has been his perpetual educational grant of £15 per annum towards the Hindi classes conducted at the Gokhale Hall. Along with others, he played a prominent part in the erection of the hall. Mr. V. H. Soni had served as a committee member of the Congress in Tongaat and held the office of a trustee in the Vishwaroop Temple and Dharmashala. He had always associated himself with all local movements, directed to better the lot of the community. Both Mr. Gandhi and Mr. Soni suitably replied. Mr. Gandhi made the following donations: Vishwaroop Temple, £1 1s.; Hindi Pathshala, £1 1s.; and the T.I.S.B.A. Association, 10s. Other speakers were Messrs. E. J. Choonoo, S. T. Naidoo, M. Yusuf and R. Kasale.

Sastri College Old Boys' Club

The annual general meeting of the Sastri College Old Boys' Club will be held at Sastri College, at 7 p.m., on Wednesday, February 5. Members and the leading members are requested kindly by the secretaries to attend.

Ladysmith Hindu Thirukootam And Shree Ganaser Temple

The annual general meeting of the Ladysmith Hindu Thirukootam and Shree Ganaser Temple was held at the Temple Hall, 113, Forbes Street, Ladysmith, on Sunday, January 19. The following office-bearers were elected:—President: Mr. C. S. Govender; hon. life vice-president: Mr. V. P. Chettiar; vice-presidents: Messrs. M. Pillay, M. V. Naidoo and G. G. Chetty; hon. secretary and treasurer: Mr. S. O. Modliar; assistant secretary: Mr. M. S. Achary; hon. auditor: Mr. Manickam Pillay; committee: Messrs. M. V. Naidoo, P. S. Nathan, Manickam Pillay, Gopal Naidoo, G. G. Chetty, T. N. Pillay, G. G. Naidoo and G. C. Govender. Trustees: Messrs. Narrinasamy Naicker and R. A. Pillay. It was decided to establish a Tamil school in the temple hall and the management be left entirely in the committee. The Tamil school will open on or about February 3. An application from Mr. Arumugam Padyachee, of Pietermaritzburg for a Tamil teacher's post was duly approved.

Farewell Tea Party

A farewell tea party will be held at the Liberal Study Group's Hall, Durban, on Saturday, February 1, at 8 p.m. in honour of Messrs D. A. Seedat, C. I. Amra and O. M. Jadwat.

Indian Leader Reported Missing From Sick Bed

A Reuter's message from Calcutta dated January 27 states:—Mr. Subhas Chandra Bose, the well-known leader of the Left Wing group of the Congress, is missing nothing having been heard of him since yesterday morning when he left the bedroom to which he had been confined through ill-health since his release from detention on December 5. His relatives are anxious concerning his whereabouts.

Junior Certificate Examinations

The following are the Natal successes in the University of South Africa Junior Certificate examinations:—Sastri College, Class I: Mall, Hasan Ebrahim; Homery, Krishnamurthi Sukhraj. Class II: Aboobaker, Thaz Mahomed Asiee, Esop Amod; Hamidbar, Abdul Hak Mahomed, Ellah, Benjamin; Frank, Kista Naidu; Ismail, Mahomed Hassan Hajee; Jamnun, Rubi; Kathrada, Suleman Amod; Naicker, Rangiah Alagirisami. Naidoo, Chengamnah Appiah; Naidoo, Vasanthavan Govindasamy; Patel, Ono Govind; Paruk Qasim Suleman; Singh, Hemraj Hiralall; Suthraj, Ghanasra; Vawda, Hussaman Ismail. Class III: Ally, Abdul Tyeb; Bahenia, Lalial Devaljee; Bodasing, Kooverjee Wamlraj; Chetty, Balasundara Sooboramoney; Chetty, Valiathum Naranjan; Daya, Naran Ratilal; Desai, Naranjee Manilhai; Fortune, Lazarus; Gangaram, Girdhar Hees, Kanaklal; Abdulla, Hoosie, Arthur Solomon Harris, Roy John Joseph Hendricks; Jugmohan, Pathraj; Keshwar, Pooja; Madray, Selvam; Mansingh, Sundersingh; Moodley, Kothervel Kreesamy; Mookiah, Devanathan Naicker, Ramsay Ramalingam; Naidoo, Balram Ramaswami; Naidoo, Lokmanthan Munsamy; Naidoo, Valayadam Ramsamy Naicker; Perera, Gnanasamy; Surrattanamy, Doorsai; Pandey, Lalloo Jaikran; Pandey, Ramchuran; Pandey, Sewpersadh; Pather, Manickam Pragalathan; Rajcoomar, Mahabir Harriparsadh; Ramsair, Sewnarian; Ramdath, Ramnarian; Rampersal, Doorgaparsadh; Reddy, Jagaram Narainsamy; Ruganth, Sewdath; Samuel, Joseph; Singh, Ratadhari Ruganth; Thummanna, Srinivasa; Thunsingdee, Krishna Herby. Durban Crescent Indian School, Class II: Lawrence, Therese; Naidoo, Prakasham. Class III: Charles, Joyce Hilda; Gabriel, Avril Celia; Naidoo, Girlie; Padayachee, Rathamoney; Padayachee, Rookmoney; Shum, Saraswathee; Solomon, Elizabeth Mary. Sea View, Class II: Naidoo, Bungaree Appanah. Class III: Naidoo, Junglah Seshamoney. Private Tuition, Class III: Chinnakondhal, Vengan Coopsamy; Murugan, Veerasamy; Naidoo, Ramasamy Lutchman. Government Intermediate Indian School, Class I: Choonoo, Allen Godfrey; Naidu, Naglah Minavathoo; Nobin, Banius Raymond. Class III: Kader, Goolam Abdul; Moodley, Lutchmanan Soobiah; Naicker, Govindasamy Soobiah; Naidoo, Ramasamy Sarojini; Noah, Mary Ellen.

Union College, Johannesburg. Class III: Maharaj, Kamaladevi.

Death Of Mrs. Jasnath Singh

Mrs. Jasnath Singh beloved wife of Mr. Jagnath K. Singh of 717 Umgeni Road, Durban, was cremated at the Umgeni Crematorium, after a long illness. She was of a lovable and quiet disposition and well respected by all those with whom she came in contact. The service was conducted by Swami Bhawani Dayal. The chief mourners at the cremation were her husband, Mr. R. A. Maharajh (father) and her brothers and a number of relatives. Floral tributes were sent by several relatives and friends from Natal and Transvaal.

Thanks

Mr. T. V. Rajagopal Pillay and family of Kimberley tender their sincere thanks to all friends for their kind expressions of sympathy during their recent bereavement.

ROODEPOORT MUSLIM INSTITUTE

Teachess required for the above institute Applications are invited from persons able to teach Hindustani and Arabic

Apply to:
Chairman,
Box 5, Roodepoort.

New Flats To Let

IN ETNA LANE

Four Rooms, Balcony, Kitchen and Bathroom Rent £6 10s. per month.

Apply:

E. M. PARUK,
76, Commercial Road
Durban.

આપ જાણો છો "એવીલ થીએટર"માં હમેશાં સુંદર ફીલ્મો બતાવવામાં આવે છે.
આપ જાણો છો, "એવીલ થીએટર"માં હમેશાં દિલને ખેંચી રાખે એવી ફીલ્મો રજુ થાય છે.
વધુ કહેવાની કંઈ પણ જરૂરત રહેતી નથી હાથ કંકણ અને આરસી એ કહેવત તો તમે જાણો છો.

સંત તુલસીદાસ અને
સંત જ્ઞાનેશ્વર
પછી
હમો હમારા સીનેમા શોખીનો સામે
રણજીત મુવીટોનની મહાભારતમાંથી લેવાયલી ફીલ્મ

"પૃથ્વી—પુત્ર"

રજુ કરીએ છીએ

સોમવાર તા. ૩ ફેબ્રુવારી
૧૯૪૧ થી શરૂ.
દર રોજ ૨॥—૮॥ વાજે.

જેમાં તમારા માનીતા
પાત્રો
* મધુરી
* ઈ. બીલીમોરીયા
* મજહર
* કાંતીલાલ
* ગૌરી
* બાતુન
* વલ્લીદન
વીગેરે.

બુકીંગ ઓફીસઃ
૮૩ વીકટોરીયા સ્ટ્રીટ,
ફોન ૨૦૧૦૩, ડરબન.

પૃથ્વી વર્ષોથી તરસી હતીઃ એની મીના પર ક્યાં બીજો બાજ હતો ? આજે ઉજ્જડ વગડાને બની રહ્યું હતું અર્વાચીન દુષ્કાળ, અનાવૃષ્ટિ અને ભુખમરાના શાસન હેઠળ રોવાતી પૃથ્વી પોતાના ઉદર પર નિર્બોધ કરતી માનવતાને બચાવવા પ્રભુને પ્રાર્થી રહી હતી. આકાશમાંથી આવ્યા જતા વરસ્યા મેઘ પર પૃથ્વીએ નયન ખીલાવ્યાં અને રૂડા મેઘે પૃથ્વી પર નજર કરી. બન્નેનાં નયનમાં પ્રેમ ઉભરાયો અને પૃથ્વીએ કહ્યુંઃ 'હમારા હૃદયનાથ! વરસ! એવું વરસ કે ફરી કદી પ્રફુલ્લિત થાય!.....' અને મેઘ વૃષ્ટિ કરી. મેઘરાજ અને પૃથ્વીના પ્રભુત્વમાંથી જન્મ પામ્યો 'પૃથ્વીપુત્ર —ભૌમાસુર!'

જ્યારે ભૌમાસુરે પોતાના કુમારિકાઓના વધ માટે ચોળરાણા કુમારિકાઓના હરણ કરવા માટે હાથ લંબાવવા માંડ્યા ત્યારે શ્રી કૃષ્ણને પતિ મેળવવા માટે તપ કરતી મોરિન્દીને પણ છોડાવીઃ શ્રીકૃષ્ણે મોરિન્દીને બચાવી. તેને દરીકા સહ આવ્યાઃ અને તેની સાથે વિવાહ કર્યો. પણ ભૌમાસુરના મરણ સિવાય વેણી નદિ બાંધવાની તેણે પ્રતિજ્ઞા કરી હતીઃ એથી શ્રીકૃષ્ણને ભૌમાસુરના વધ માટે વધુ પ્રેરણા થઇ. પરિણામતઃ કુલના કુતુબ કલેકશને ગીતાપઠને બહાને શ્રીકૃષ્ણે સત્યભામાને સાથે લઇ ઇન્દ્રના નંદનવનમાંથી પારિજાતકનું ઝાડ લઇ આવવાનો નિશ્ચય કર્યો

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
સને ૧૯૦૩માં સ્થાપાયું.

પુસ્તક ૩૯ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૩૧ જાન્યુઆરી, ૧૯૪૧. અંક ૫.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર તા. ૩૧ જાન્યુઆરી, ૧૯૪૧

સ્વાતંત્ર્ય યુદ્ધ

યુનીયનના નાણા ખાતાના મંત્રી મી. જે. એચ. હોફમેયરે "સ્વાતંત્ર્ય યુદ્ધ" ઉપર મંગે અકવાડીયે ફ્રોહ-મારટ કરેલું પ્રવચન વિચારવા જેવું છે, જો કે તેમના વિચારો સાથે અમે મળતા થઇ શકતા નથી. દક્ષિણ આફ્રિકા શા કારણથી હાલના યુદ્ધમાં સંડોવાયું છે એ સમજાવવાને દક્ષિણ આફ્રિકાની નામાંકિત વ્યક્તિઓ તરફથી ગોઠવવામાં આવેલી એક પ્રવચન માળાની પણ હોફમેયર તરફથી શરૂઆત થઈ હતી. મી. હોફ-મેયરને તેમ કરતાં યુનીયન સરકારના મગજનો બચાવ કરનારી વકીલ હોવાની હતી અને તેથી એ વિષયની ચર્ચા કરવા માં સ્વાભાવિક રીતે તેમનાથી નિષ્પક્ષ-પાત પણું નજ જળવી શકાય. અને તેમ નહિ થવાથી તેમના વિચારોનું બીજી રીતે પડી શકે તેટલું આ બાબતમાં ઘટતું વજન પણ ન પડી શકે.

"તમે કહો છો તેમાંનો એક શબ્દ પણ હું સમજતો નથી પરંતુ એ કહેવાના તમારા હકને માટે હું મરણાંત લગી લડીશ." આ અઢારમી સદીના ફ્રેંચ ફીલસુફ વોલટેરના શબ્દો ટાંકીને મી. હોફમેયરે એવું સાબીત કરવાનો પ્રયત્ન કર્યો કે આ શબ્દો નાઝીવાદ, ફેશીસ્ટવાદ કે અન્ય કોઈ પણ જાતના આપખુદ સત્તાવાદથી કેટલા વિરૂદ્ધ છે. તેમણે કહ્યું કે "જર્મની અને તેના મીત્રરાજ્યોએ વોલટેરના આ શબ્દોની પાછળ રહેલી ભાવનાની સામે યુદ્ધ કરવાને કમર કસેલી છે. આ યુદ્ધમાં તેઓનો વિજય થાય તો જગતમાંથી એ ભાવનાનો સમૂળો નાશ થઈ જાય." મી. હોફમેયરે આપણને એવું મનાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો છે કે આ યુદ્ધ બે શાહીવાદો–પ્રભુત્વોના બે હરીફ વર્ગો–વચ્ચેનું યુદ્ધ નથી. જો તેમજ હોત તો બ્રીટીશ સામ્રાજ્યના સ્વતંત્ર સંસ્થાનો સ્વતંત્ર મતોની અનેકી પોતાની સ્વતંત્ર પાર્લામેન્ટોની સંમતિથી મેટ બ્રીટનની બાજુએ ઉભેલાં નહિ હોત.

મી. હોફમેયર જે વસ્તુ ભુલી જતા જણાય છે તે એ છે કે, જે સ્વતંત્ર સંસ્થાનો મેટ બ્રીટનની બાજુએ ઉભેલાં છે તે તો બીજા આક્રમણકારોના હુમલા સામે પોતાનું રક્ષણ કરવાને પોતાનું બળ એકત્રીત કરી રહેલી બ્રીટીશ સામ્રાજ્યનાં એક અંગરૂપ છે. છેલ્લું મહાન યુદ્ધ લોકશાસનવાદ, આત્મનિર્ણય અને નાની પ્રજાઓની સ્વતંત્રતાને માટે લડાયું કહેવાયું હતું. પરંતુ જે સરકારોએ આ મહાન સિદ્ધાંતો જાહેર કર્યા હતા તેજ સરકારોએ મુસ્લીમ સામ્રાજ્યના ટુકડા કરી દેનારી શાહીવાદી બાજીઓ વાળી કેવી ખુપી સંધીઓ કરી હતી એ શું આપણે જાણતા નથી? વળી નવા પ્રદેશો બચાવવાનો તેઓનો ઇરાદો નહિ હતો એવું જણાવવા છતાં વિજય પામેલાં રાજ્યોએ શું પોતાના સંસ્થાનોમાં મોટો ઉમેરો નહોતો કર્યો? વળી વરસાઇલ્સ ના કરારો કેવા નીષ્ઠુર નીવડેલા છે અને એ કરારો કરનારાઓએ વચનભંગ કરી પરાજય પામેલી પ્રજાઓ પર કેવી શાહી-વાદી મુલ્કેહ ઠોકી બેસાડેલી હતી એ શું હાલના યુદ્ધપરથી સિદ્ધ નથી થતું? વળી "બ્રીટેનીયા રૂલ્સ ધી વેવ્સ" (સમુદ્રના મોજાપર બ્રીટેનીયા કેવીનું સામ્રાજ્ય છે) એ બ્રીટનના મગરૂરીભરેલાં ગીતની પાછળ નર્યો શાહીવાદ સિવાય બીજી શી ભાવના રહેલી છે?

મી. હોફમેયર વધુમાં કહે છે કે:

"એક બાજુએ આપખુદ સત્તાવાદની ભાવના રહેલી છે કે જે મનુષ્યને, વ્યક્તિગત નાગરીકને એક જાલીમ સરમુખત્યારીથી બાંધી રહેલાં રાજ્યમાં એક પ્યાદાં તરીકે ગણે છે. પોતાની બાજી રમવામાં અદના પ્યાદાં તરીકે તેનો ઉપયોગ કરે છે. બીજી બાજુએ મનુષ્યની, જેને ઇશ્વરે દ્રામતી વ્યક્તિત્વ આપેલું છે એવા એક ઇશ્વરી અંશ તરીકે અને ઇશ્વરી અંશ હોઇ ઇશ્વરે કરેલી તેની પેદા કરેલી છે તે હેતુ સિદ્ધ કરવાને માટે તેને સ્વતંત્રતા હોવી જોઇએ એવી તેની કલ્પના કરનારને લોકશાસનવાદ રહેલો છે. જો આ કલ્પના આ યુદ્ધમાં હારી રહેશે તો ખરી સ્વતંત્રતા ની દિશાએ મનુષ્યજાતીની પ્રગતિનો માર્ગ ખુલ્લો રહેશે. જો પ્રથમ જણાવેલી કલ્પના હટશે તો મનુષ્યજાતીને ફરી પાછું જંગલી-પણાના વલણમાં રઝળાતું પડશે. આ પ્રશ્ન હાલના યુદ્ધમાં સંડોવાયેલો છે."

આ વસ્તુ સાંભળવે તો સારી લાગે છે. પરંતુ સરમુખત્યારી ની પ્રકારની છે. એક શાહીવાદી સરમુખત્યારી છે. એ વ્યક્તિગત પણ હોઇ શકે છે અને તેનો વર્ગ પણ હોઇ શકે છે. જર્મનીમાં આપણે વ્યક્તિ-ગત સરમુખત્યારી જોઇએ છીએ જ્યારે બ્રીટનમાં સરમુખત્યાર વર્ગ છે. હાલની ચર્ચીલની સરકાર એ સરમુખત્યાર વર્ગનું પ્રતિનિધીત્વ ધરાવી રહી છે. એ બન્ને સરમુખત્યારી જેટલે દરજ્જે બળ અને જુલમપર રચાયેલી છે તેટલે દરજ્જે તેની વચ્ચે પસંદગી કરવાપણું રહેતુંજ નથી. પરંતુ એક સરમુખત્યારી બીજા કરતાં જુદા પ્રકારની છે કે જે પ્રેમ અને જનતાના વિશ્વાસપર રચાયેલી છે એ સરમુખત્યારી આપણે હીંદુસ્તાનમાં જોઇ રહ્યા છીએ, કે જ્યાં ગાંધીજીને ચાળીસ કરોડની પ્રજાના હાર્દિના સરમુખત્યાર તરીકે માન્યતા આપવા એ બ્રીટીશ શાહીવાદ, કે જે હીંદની પ્રજાના આત્માને ઠોકરી રહ્યો છે તેના કરતાં હજાર દરજ્જે સારી ગણાય. ઠોકર પણ સરમુખત્યારી જે જુલમ ઉપર રચાયેલી છે તેનો ગોડો વહેલો નાશ સરજાયેલોજ છે. પરંતુ બોથી નાઝીવાદ, ફેશીસ્ટવાદ કે બ્રીટીશ શાહીવાદની વચ્ચે કશી પસંદગી કરવાપણું રહેતું નથી. બોધો દોષિત હોવાના આધારે પણ બ્રીટીશ શાહીવાદ ઇચ્છવાયોગ્ય નથીજ, કેમકે એક જાલીમ સાપના વેશમાં હોવા કરતાં પોતાના નગ્ન સ્વરૂપમાંજ હોય તે બોહો

ધર્મકર છે અને નાઝીવાદ અને ખ્રીસ્તી ગાંધીવાદની વચ્ચેનો તફાવત એજ છે.

શ્રી. હોફમેયર કહે છે કે: "ખ્રિસ્તી ધર્મને લગતી બાબતોની ચર્ચા હું અધિકારી પદે નથી કરતો." પરંતુ તેમ છતાં મનુષ્ય-જાતીને ફરી પાછી જંગલીપણાના કાદવમાં પડી જતી અટકાવવાને શ્રી. હોફમેયર ઇચ્છે રહેલાં માનવીઓની ઘણ રહેલી સમુદ્ધબંધ કત્લનો ખ્રીસ્તી ધર્મને નામે બચાવ કરી રહ્યા છે. જંગલીપણાનો અંત જંગલી-પણાથી નહિ આવી શકે. ખ્રીસ્તી ધર્મનું એ શીક્ષણ નથી. શ્રી. હોફમેયરનાજ શબ્દોમાં:

"ખ્રીસ્તી ધર્મની સ્થાપના થઇ ત્યારેજ તેણે માનવીઓને કોઇ પણ અપવાદ સીવાય, એ ખુશખબર આપી હતી કે, તેમને કોઇની પણ ગાદીમાં બેસાડવાં તરીકેનું કામ કરવાને નીમવામાં આવ્યા નથી પણ તેમને દોષોનું નાબુદીપણે બનાવવાને નીમવામાં આવ્યા નથી. તેણે જાહેર કર્યું હતું કે માનવીના અસ્તિત્વ ની એક અગત્યની બાબત છે. પ્રત્યેક મનુષ્ય માં અવિનાશી આત્મા રહેલો છે, કે જેનો નિર્ણય કરવાનો પ્રયત્નજ વ્યર્થ છે.....એ પરથી એ સિદ્ધ થાય છે કે પોતાને પ્રત્યેક તરફથી પ્રાપ્ત થયેલું વ્યક્તિત્વ ખીલવવાનો પ્રત્યેક મનુષ્યનો પ્રયત્ન છે અને કોઇ પણ મનુષ્યની મજાલ નથી કે તે તેને તેમ કરતાં રોકી શકે. એ પરથી વળી એ પણ સિદ્ધ થાય છે કે મનુષ્યને પોતાની ખીલવણી કરવાની સ્વતંત્રતા નહિ આપવી, અસહિષ્ણુતા પોષવી, એક પ્રજાપર બીજી પ્રજાએ જબરદસ્તીથી પોતાની સર્વોપરિતા ઠોકી બેસાડવી એ ખ્રીસ્તી ધર્મ ના નિષેધ છે. અને આ વસ્તુઓમાં માનનારી સત્તા જો અમલમાં આવશે તો આ ધર્મનો નાશ થશે અને અધર્મના યુગની સ્થાપના થશે."

આ સમણી વસ્તુઓ સુંદર અને સત્ય છે એ વિષે કશો સંદેહ છેજ નહિ. પરંતુ ઉપદેશ કરતાં આચરણ વધારે બળ છે અને આ બાબતમાં પોતાની બીન યુરોપીયન પ્રજાઓ પ્રત્યેની વર્તણુકના સંબંધમાં દક્ષિણ આફ્રિકા કેટલું બધું પછાત છે તેમજ બ્રીટીશ ગાદીવાદના તંત્ર હેઠળ હીંદુસ્તાનની ચાળીસ કરોડની પ્રજા સહીત સકળ બીન-યુરોપીયનો પ્રત્યેની વર્તણુકના સંબંધમાં આ સુંદર સિદ્ધાંતોના અમલનો કેટલો અભાવ છે એ વસ્તુની યાદી શ્રી. હોફમેયરને આપવાની જરૂરજ રહેવી જોઇએ. ત્યારે હવે બ્રીટન અને દક્ષિણ આફ્રિકા સહીત તેના અન્ય શીવરાજ્યોની ફરજ શું એ નથી કે બીજાઓનો રોગ દુર કરવાનો નિષ્ફળ પ્રયત્ન કરવાના કરતાં તેમણે પોતાનોજ રોગ દુર કરવો જોઇએ? ખ્રીસ્તી ધર્મનું શિક્ષણ તો એજ છે અને જગતમાં ખરાં સુખ શાંતિ પણ એજ માર્ગે સ્થાપી શકાશે અને વળી બીજાઓ ખોબો ખુનરેજીથી પરંતુ સત્તાના મદમાં અંધ બનેલાં અને વિનાશના ઝનુનમાં રહેલાં વાદળાંમાંથી એ સત્તાનું રક્ષણ કરવાના પ્રયત્નની ઘેલછામાં આપણા રાજકર્તાઓ આ બધું સત્ય નીહાળી શકવાને પોતાનું ભાન ભૂલી ગયા છે. યાને વીનાશ કાળે તેઓની બુદ્ધી વીપરીત બની ગઇ છે.

ઇસ્ટ ઇન્ડિયા કંપનીનો અવતાર

ઇ. સ. ૧૬૦૦ માં ઇંગ્લાંડમાં જ્યારે મહારાણી એલીઝાબેથ રાણીએ ઇસ્ટ ઇન્ડિયા કંપનીને પુર્વના દેશો સાથે વેપાર કરવાનો ઇજારો આપ્યો, ત્યારથી અનેક નામે આખા હીંદને છતવાનું રાજકારણ સફળ કરીને એ કંપની ૧૮૫૮ માં અદશ્ય થઇ ગઇ. એજ કંપનીનો નવો અવતાર આજે ૮૨ વર્ષ પછી દિલ્હીમા થયો છે એમ કહેવાથી કેટલાકને આશ્ચર્ય થશે, પણ વસ્તુતઃ એ વાત ખરી છે. એ નવા અવતારની સાથે ક્લાઇવ, હેસ્ટીંગ્સ, વેલેસ્લી જેવા મહાન મુત્સદ્દી ઓનો પણ અવતાર થયો હોય એમ લાગે છે.

વાઇસરૉય મીશન

એ કંપનીના નવા અવતારનું નામ છે 'વાઇસરૉય્સ કાઉન્સીલ.' બ્રીટીશ સામ્રાજ્યમાં દક્ષિણ આફ્રિકા, કૅનેડા, ઑસ્ટ્રેલીઆના વગેરે પુર્વના દેશો કે તેની બનેલી આ કૉન્ફરન્સ છે. કેટલાક દિવસ પુર્વે બ્રીટીશ સેક્રેટરીએટ શ્રી. રોબર્ટસ નેતૃત્વ હેઠળ હીંદમાંની હેલોગીઝ પરિસ્થિતિની અને સાધનસામગ્રીની તપાસ કરી હીંદમાંથી પણ આંતરીક મદદ આપી યુદ્ધમાં ઇંગ્લાંડને કેવી રીતે મળે તેની યોજના કરવા માટે એક પ્રતિનિધિમંડળ હીંદમાં આવ્યું હતું. આ પ્રતીનીધીમંડળે મુખ્ય રાજકારણી મુત્સદ્દીઓ અને સરકારી અમલદારો સાથે મંત્રણા કરીને જે માહિતી મેળવી હતી તે આ કૉન્ફરન્સમાં રજુ કરી હતી. એ માહિતીના ઉપયોગ કરીને બ્રીટનને મદદ કરવાની હતી, એટલુંજ નહિ પણ પુર્વનાં રાષ્ટ્રોને આર્થીક દૃષ્ટિએ પુર્ણ સ્વાવલંબી કરવા એ પણ આ કૉન્ફરન્સનો હેતુ હતો.

પરિષદનો હેતુ

અંધાર અને મોટા મોટા શબ્દોપા પરિષદના હેતુનું બ્રીટીશ મુત્સદ્દીઓ તથા સામ્રાજ્યવાદીઓ એ મૌરવ ક્યું હતું, તો પણ હીંદ બ્રીટીશ સામ્રાજ્યના કાયમી નીકળી ગયું નહિ, બ્રીટીશ સામ્રાજ્યની ઇમારી સત્તા હીંદમાં ફરી મજબુત બને એવો એ પરિષદનો અંતર્ગત હેતુ હતો. ઇંગ્લાંડને હાલના યુદ્ધમા વિજય મળે અને હીંદ બ્રીટનથી જોડાયેલુંજ રહે, તો પણ દારૂ, કટાવી, રશીયા, જાપાન વગેરે હરીફ દેશો એકત્ર થાય તો! તો હીંદને પુર્વવત સંબંધ થી સામ્રાજ્યમાં રાખવું એ મુશ્કેલ થઇ પડે એ બ્રીટનના ખ્યાલમાં આવી ગયું છે.

સત્તા કેમ ટકાવવી?

બહારના કોઇ પણ રાષ્ટ્રની મદદ ભવિષ્યમાં ન મળે તો હીંદી જનતા અને નેતાઓની દ્વારા જ હીંદનું રક્ષણ ભવિષ્યમાં કર્યા વિના ચાલે નહિ, પણ તે સાથેજ બ્રીટીશ મુડીવાદીઓ નજરથી હીંદનું શોષણ ચાલુજ રહેવા પામે, હીંદમાંના મરી ખાણનાં ક્ષેત્રો અનામત રહે, તેવો પણ આ મુત્સદ્દીઓનો હેતુ છે. આજની બોકરશાહી જે સત્તા જમાવી રહ્યા છે તે સત્તા આ હેતુ પાર પાડવા માટે ભવિષ્યમાં દુર રહે એવો સંભવ નથી. હીંદી જનતાની પ્રતીનીધી સત્તા સ્થપાવાનોજ સંભવ છે. એમ બને ત્યારે શોષણનું તંત્ર આજની પેઠેજ ચાલતા રહે એમ સામ્રાજ્યવાદી મુત્સદ્દીઓને લાગતું નથી, એટલે કલાઇવના સમયની પેઠે બેવડી રાજ્યસત્તા ચલાવવાની સામ્રાજ્યવાદીઓ વેતરણ કરી રહ્યા છે. ઇસ્ટર્ન ગ્રુપ કૉન્ફરન્સની કાર્ય વહીની આરપાર એ વેતરણ સ્પષ્ટ દેખાય છે.

બેવડી રાજ્યસત્તા

કલાઇવના વખતમાં બંગાળમાં દર્શની રાજકર્તાઓ રહેતા હતા, પણ જનતા તો બ્રીટીશ આમલદારની આસપાસ રહેતી હતી, તેથી બ્રીટીશ લેપારીઓ જનતાને લોભાવી શકતા' કેવળ નામધારી સ્થાનીક રાજાઓ કરતાં વધારે મળતી આવકમાંથી માન-પાનો અને વિલાસ ભોગવીને ખુશ રહેતા, જનતાની પરિસ્થિતિ માટે તેઓ બેપરવા રહેતા. એ વખતે હીંદની ઓસરવા આવેલી સંપત્તિમાં બંગાળના ફાળાથી કરોડો પાઉંડ ઇંગ્લાંડ આવ્યા હોવાનું કહેવાય છે. તેજ પ્રકારની પુનરાવૃત્તિનાં ચાન્હો હવે દેખાવા લાગ્યાં છે.

દેશીના ખુરખા હેઠળ વિદેશી સત્તા

મધ્યસ્થ સરકારમાં અપ્રતીનીધીક અને બેજવાબદાર કારોબારી કાઉન્સીલ વિસ્તારવાનો સરકારે ઇરાદો પ્રગટ કર્યો હતો, પણ તે હવે તદ્દન પડી રહ્યો છે, તે બાબત એવી રાજસત્તાનું પહેલું મીન્હ છે. હાલમાં મધ્યસ્થ સરકારની કારોબારી કાઉન્સીલમાં મુદ્દામીયત અને પ્રકરણ જાન જેવા મોટા હવાદાર હીંદી ગણાય છે, તે કોઇના પણ પ્રતિનિધિ નથી. ઓલ્વે પ્રેસિડેન્સ, મુસ્લીમ લીગ, હીંદુ સભા, સીખ જમાત અગ્રપુરુષો વગેરેના આગેવાનોને મધ્યસ્થ કારોબારી કાઉન્સીલમાં પ્રવેશ કરીને 'જુઓ આ હીંદી જનતાની સરકાર' એવો દેખાવ કરવા હીંદી નોકરશાહી ઇચ્છે છે. પ્રજા સત્તા આપ્યા વિના 'જનતાની સરકાર' નો ટેકો મેળવવો એ સામ્રાજ્યવાદી તરફથી જનતા ના શોષણ માટેનોજ ખુબ છે.

નોકરશાહીની આસપાસ શાંતી પાર પડશે?

હીંદમાં દેશી રાજાઓ, જમીનદારો, પ્રજાપતી મુડીવાદીઓ વગેરે અનેક રક્ષાપિત હીતો આજે સમાજમાં પ્રતિષ્ઠા ધરાવતા નથી. બ્રીટીશ

(અનુસંધાન માટે જુઓ પાનું)

પેનીટ્રેશન કમીશન

પંચની પાછી ચાલુ થએલી બેઠક

ડરબનમાં ગયા અઠવાડીઆમાં પ્રવેશન પંચ ની બેઠક ફરી થઇ હતી. શ્રી. પોલ સાપ્રસે જુબાની આપી હતી અને વિચાર જાહેર કર્યો હતો કે ઈંડીઓમાં અસંતોષ રદ કરવા માટે તેમને મ્યુનીસીપલ હકો આપવા જોઇએ.

પ્રવેશનની ભુમ એ પ્રજાના પંજાબરાજ વીશે ઉંડા કુસંપનું ચીન્હ છે, ગીન્હો ઉપર દુકાળો કરવો અને કારણ ઉપર નહિ એ કુટ દ્રષ્ટિ છે. હાલની રંગદ્વેષનાજ કારણે છે, જો તેમ નહોત તો આ પંચની હસ્તીજ નહોત. ઈંડીઓ માટે રહેઠાણની ગંભીર તંગી છે અને ગીચ વસ્તીના પરિણામે તેઓ જ્યાં સગવડ પડતું થાય પડે છે ત્યા રહેઠાણ કર્યા છે.

સરતાં પરોની વીસ યોજનાઓમાંથી માત્ર એકજ યોજના અમલમાં આવી છે. અને ૧૯૩૮—૩૯ ના વર્ષમાં આ યોજનાઓમાંથી યુરોપીયનો માટે પા. ૨૯૪૯૬–૪–૬ ખર્ચવામાં આવ્યા. જ્યારે ઈંડીઓ માટે તેજ અરસામાં પા.૬૪૭૩–૦–૦ ખર્ચાયા હતા. આમાં મોજ મજાની સગવડો ઈંડીઓ માટે બીલકુલ નથી. એમ કે ઓવર પોતાના ઈંડીઓના સમાજના બંગલે વારંવાર રમત ગમતના રમાન માટે બોલણી કરી હતી. પણ પરિણામ શુન્યમાંજ હતું મજકુર સમયમા દસ શાળાઓમાં માણે બે હાજર આઠ સેંકડ બેંતાલીસ વિદ્યાર્થીઓ અભ્યાસ કરે છે અને એક ચેથી સંખ્યુની મુજબ તે સમયમાં નીચાલે ભણતા આઠ આળકોની દરમ્યાન તે અકબીજ સેપ્યા દાખલે છે. અમીત બીજા ઈંડી બાળકોને કુળપણી મળતી નથી. શ્રી. જુબના જવાબમાં શ્રી. સાપ્રસે કહ્યું હતું કે શહેરી તરીકેની અનુકુળતાઓની ન્યુનતા, ઈંડીઓની ફરીયાદો તરફની દુલક્ષતા, અને ઈંડી રહેઠાણો માટે સગવડતાની કોરપોરેશન તરફની ઉણપ એ ઈંડીઓના અસંતોષના મુખ્ય કારણો છે. યુરોપીયન સમાજમાં ઈંડીઓએ રહેઠાણો મેળવવા માટે બીજા પણ કેટલાક કારણો છે.

રેટેપરની જુબાની

રેટેપરના હાલના કમાર્ક શ્રી. આર. જે મીલસને જુબાનીમાં કહ્યું હતું કે જ્યાની કુલ્લે એક લાખ એક હજાર અઢેસ્ઠ હેક્ટા પોતની પ્રાપ્તની મીલકતોમાંથી ઈંડી બાલકોની બાલકતો અને જમીનોની પ્રાપ્ત અડતાલીસ હજાર ચાર સેંકડ એકરાન પોંડ છે. એટલે ઈંડીઓ માટે કોરપોરેશન સુવિધાઓ દેતા છે.

૧૯૨૯ ના વર્ષમા ઈંડી મીલકતોની પ્રાપ્તમત માં વધારો થઇ રેપ્પન દસા થયા છે, અને ૧૯૪૦ ના વર્ષમાં રેટેપરના બે લાખ સત્તર હજાર સાત સેંકડ પચાસ પોંડની મીલકતની કુલ્લે પ્રાપ્તમતમાંથી ઈંડીઓની મીલકતની પ્રાપ્તમત એક લાખ પચાસ હજાર એકરાંકને પંચોતેર પાર્સેંટ માત્ર છે. ૧૯૪૦ ના વર્ષમાં ઈંડીઓએ બે હજાર ચાર સેંકડ ૭ પાર્સેંટ કર જાણે હતો જ્યારે યુરોપીયનના કરની રકમ પાર્સેંટ એક હજાર ચાર સેંકડ પીસતાલીસ છે.

૧૯૨૧ માં ઈંડીઓની વસ્તી નવસેંકડી હતી જ્યારે આજે સોળસેંકડ નવાસુ છે, ગોજ મુદત માં યુરોપીયનોની સંખ્યા સીત્તેર પચીસની વસ્તી ઉપર થી હાલમાં પાંચસેંકડ ત્રેતાલીસની છે. રટર્સર ના એક સભામાં ખનપત્રોમાં ત્રીસ બાતપત્રો એકીસાદીક વીરૂદ્ધની રજુઆતો છે, આ સીવાય બીજા ૬૪ અરજીઓ નથી.

ડો. ફેરીયલ પાદસે જુબાનીમાં જણાવ્યું હતું કે કરબન કોરપોરેશનની મદદ આપવાની બેદરકારીના પરીણામે અને મોડમ અનુકુળતા ઓના અભાવે તેણી કાપ બીજા સત્તામાં રહેતા જાનને ગંભીર વીચાર ચલાવી રહી છે. ડો. પીટર્સે જોયું કે તેણી ૧૯૩૮ ના વર્ષમાં ઈંડીઓમાં ઘંધો ચલાવવા આવી હતી. અને હાલ માં સીરદાર અને સાઉથ કોસ્ટના મુખ્ય રસ્તા ના ખુણા ઉપર કે જ્યાં તેણી રહે છે ત્યાં એક બીમારના ભાડે રાખી હતી. ૧૯૩૯ ના વર્ષમાં તેણીએ તેના ઇખાનામાં ઈંડીઓના સેવા અર્થે રહેવાનો વીચાર કર્યો. હાલના તેણીએ તે બીમાર એક હજાર પાર્સેંટ ખરીદી છે. આ બીમારતની પડોસમાં બાલકો માટેનું બલકર સ્થાન છે. તેણીની માન્યતા હતી કે તેણીના ધંધાને લઇને ત્યાંથી તે બાલકોમાં ન્યુનીસીપાલીટીના સહકારને લઇને કંઇ અડચણ આવશે નહી

તેણીએ આ રજુ ત્યાંથી પાછેડર માટે નીમ્નય મળેલા પોતાના પ્રયત્નો વર્ણવ્યા હતા. " મેં વારંવાર ટાઉન કમાર્કને લખ્યું પણ કંઇ સંતોષકારક જવાબ મળ્યો નહિ. ઇન્સપેક્ટરો તરફથી વારંવાર મુલાકાતો મેવાઇ હતી અને તેઓએ કહ્યું કે મારે ટાઉન કમાર્કને લખવાનું મોકુફ રાખવું જોઇએ. મારે બાબીઓ અને બહેનોથી બહુ અગવડતા ભોગવવી પડી હતી. બાકડાઓ અને પરબાર વગરનાઓ બાગ ઓટલાનો ઉપયોગ કરતાં હતા તથા રાતના ગમે બાલ્યવ્યા પડતી હતી અને હું બેચેન રહેતી હતી. આવી રહીતીમાં હું યુરોપીયન સત્તામાં રહેવા જાઉં તો હું માનું છે કે તેમાં મારો દોષ નથી." શ્રીમ મેબલ પામરે જુબાનીમાં જણાવ્યું હતું કે ઈંડીઓ નવા સત્તામાં જતા હતા તે વીષયમાં પણી ગેરસમજ છે અને તે માટે તેણીએ બે મુખ્ય કારણ દર્શાવ્યા હતા. તેના પહેલું કારણ કોરપોરેશનના વેચાણ દસ્તાવેજોમાં એકીસાદીક વીરૂદ્ધની કલમ કાયમ કરવામાં આવી તે, અને સાધારણ કહેરી તરીકેની અનુકુળતાઓ પુરી પાડવાની, કોરપોરેશનની બેદરકારી જોઇ છે. તેણીએ કહ્યું હતું કે કોરપોરેશનની ઈંડીઓના હીતો, અને જરૂરીયાતો પ્રત્યેની બેદરકારી કરત તાલાસના યુરોપીયનોની માન્યતાને લઇને છે કે જે માન્યતા સાધારણ રીતે યુરોપીયનોમાં જોવી છે કે ઈંડીઓ તેમની મરજી પ્રમાણે આવ્યા છે.

અમલ્યમાસની સાઉથ બોર્ડના ચેરમેન શ્રી. ફેરી ક્રેમન્ડે કહ્યું કે બોર્ડ સર્વાનુમતે વીચાર ધરાવે છે કે અમદેવાસ મુખ્યત્વે કરીને યુરોપીયન સત્તો છે. અમદેવાસ યુરોપીયનો માટે બનાવાયું સ્થળ છે, અને ત્યાં યુરોપીયનોની વસ્તી નવાસુ દરા છે. ત્યાં કંઇ ઉદ્યોગો નથી, અને હોટેલોમાં કુલ અને વેઇટરના કામ સીવાય ઈંડી માટે બીજો કંઇ ધંધો નથી. આ ઈંડીઓ માટે તેમનાં ગ્રેડો એ રહેવાની સગવડતા કરી આપી છે. ૧૯૨૭થી ઈંડીઓએ અમદેવાસ ખા અગીયાર બાલકતો મેળવી છે, જેમાની ૭ ઉંડ્યા બાદ ખાંમાં ખરીદી છે. ૧૯૨૭ પહેલાં ઈંડીઓની એક પણ બીલકત નહોતી.

પાર્ક રેની

પાર્ક રેની હેલ્થ બોર્ડ કમીટી તરફથી મી. જી. ટી. રોસે જુબાનીમાં જણાવ્યું કે, તેની કમીટીની માન્યતા મુજબ ઈંડી ખાલીકાની બીલકતો એ પ્રવેશન છે. ૧૯૨૮ થી યુરોપીયનોએ ત્રેવીસ બીલકતો ઈંડીઓના નામ ઉપર ચઢાવી આપી છે મુખ્ય વેપારમુ ૧૯૨૮ની સાલથી છે આ બીલકતોમાં પણ કુલ્લા યુરોપીયન મકાની વચ્ચે છે. રહેઠાણના સ્થળમાં ૪૮૦૪ દાખલ (બાબાલયો) ના પરવાનો આપવાથી ગોરાઓને સખત દુકકો પડયો છે, જ્યાં સુધી વાવિધાના મકાનોને લાગે વળગે છે ત્યાં સુધી આ સત્તામાં તે વધું નુકસાન કરતા છે.

શ્રી. રેલ્વેએ બોર્ડના ટાઉનની કમીટી તરફથી જુબાની પેશ કરી. આમાં ઘોના અમુક સત્તા ના નકશા તૈયાર કરવા સુધી પણ જુબાની મુખ્ય તથી રહી હતી.

અમલ્યમાસની મતદારોમા કમાર્ક તરફથી લઇના યુરોપીયનોની સ્થાનીનું વર્ણન આપતી જુબાની [illegible] કરતામાં આવી હતી.

પેટ્રોલાની ટાઉન બોર્ડના ચેરમેન શ્રી. એચ. એન. એકરમે જુબાની આપી હતી કે ૧૯૨૧ માં તો પણ ૪૦ ટકા યુરોપીયનો વસવાટ કરતા હતા જ્યારે હાલની ખાની તેઓની સંખ્યા બસ્સેંક ચોથાની છે.

આ મુદત દરમ્યાન ઈંડી વસ્તીની સંખ્યા બાસ્સેંક બ્દોતેર ઉપરથી હાલના ઓક હજાર એકસો ઓગણચાલીસ છે.

૧૯૨૯ ની સાલમા ઈંડી બાલકોની બીલકતો ની સરેરાસ ઓગણચાલીસ દસ હતી ૧૯૪૦ ની સાલમાં તે ઓગણપચાસ દસા છે. શ્રી. એ. આઇ. કાજીએ પ્રશ્ન કર્યો હતો કે ૧૯૨૭ માં મેરેલબ ઈંડીઓ માટેનું મુખ્ય રહાન ગણાતું હતું જ્યારબાદમાં શ્રી એકરમે કહ્યું કે મારી પાસે તે મુદતની ગણતરીમાં કંઇ પુરાવા નથી. કમીશન તા. ૩૦ ડીસેમ્બરીએ મેરીટસબર્ગમા બેઠક ચાલુ કરશે. હાલની રોઠવણ મુજબ કમીશનની છેલ્લી બેઠક તા. ૨૨ ડીસેમ્બરીએ ન્યુકાસલ, ઈંડી અને ઓંકો સત્તા માટે મળશે.

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

ટ્રેકસી માલીકોના વિરોધ

ટ્રેકસી માલીકોની જોહીલ્સબર્ગ ખાતે મળેલી સભામાં નવા ટ્રાંસ્પોર્ટેશન કાયદા વિરૂદ્ધ સર્વાનુમતે નીચેનો ઠરાવ પસાર કરેલ હતો.

યુરોપીયન અને બીન-યુરોપીયન ટેકસી માલીકોની આ સભા જોહીલ્સબર્ગ ખાતે તા. ૨૬ જાન્યુઆરીનો રવીવારે નાતાલ બીન-યુરોપીયન ટેકસી માલીકોન. એસોસીએશન તરફથી બોલાવવામાં આવી હતી, તે ટ્રાંસ્પોર્ટેશન કાયદામાં ટેકસીઓનો ચલાવી કરવાની દરખાસ્ત સામે જબરદસ્ત વિરોધ ઉઠાવે છે, જો તે પાસ થાય તો ટેકસીઓની સંખ્યામાં અને જે ગતા અને જગ્યાઓ વચ્ચે ટેકસીઓ દોડી શકે તે ઉપર વધારે અંકુશો મુકવામાં આવશે, અને આ અંકુશોનું પરીણામ પણ ટેકસી માલીકોને બેકાર બનાવશે, અને જાહેર પ્રજાની પાસેથી રેલ્વેઓ મોટા ભાડા તેવા ટ્રાંસ્પોર્ટના સાધનો છીનવી લેવામાં આવશે, આ સભા રેલ્વે તથા હારબર બાબતના પ્રધાનને આ મંડળ તરફના પ્રતીનીધી મંડળને મળવા ની નમ્રતા પુર્વક અરજ કરે છે કે, તેઓ સુચવેલા બીલ ઉપર તેઓની ટીકા સ્પષ્ટ રીતે સમજાવી શકે.

જમીન ઉપર મુદ્દલ્યા

કરનલ સાહેબ બીનહેન્સ અને બી. જાન બીનહેન્સ, પાલીમેન્ટના મેમ્બરોને કલકસ્ડોર્પ માં એક મીટીંગમાં બોલાવવા તા. મોરેન્સ ઉપર હુમલો કરી મજત કરવાના સંબંધમાં કોર્ટ આગળ ઉભા કરવામાં આવ્યા હતા અને પા. ૨૦૦ ની જામીનની માગણી કરવામાં આવી હતી. પણ જામીનગીરી સાથે જે આકુક કરત રાખવામાં આવેલી તે તેઓએ કબુલ નહીં રાખતાં જેલમાં રહ્યા હતા તેઓને બાર દીવસ બાદ ફરી કોર્ટ સમક્ષ રજુ કરવામાં આવતાં મેજીસ્ટ્રેટે હરત રદ કરી હતી અને જામીનની રકમમાં ઘટાડો કરી પા. ૫૦ ની કરેલી હતી. તે પ્રમાણે જામીન પર છોડવામાં આવ્યા છે. તા. ૩ જાન્યુઆરીએ તેમની સામેનો કેસ સાંભળવામાં આવનારછે અને દસ દીવસ કેસ ચાલવાની ધારણા છે.

ચોરો પ્રધાન

સને ૧૯૪૬ના જાન્યુવરી મુજબ કેટલાક બાજુના તરફથી ગરકરણ કોલ્હાપણા ચોલજરોને ચોરૂં સમજવી તથા ધાક અને ધાસ્તી બતાવી લીધેલા કરારનો ભંગ કરી સરકારગાંથી નીકળ્યા બાદ ચોમેરના ધાંક વાખમાં કોલ્હાવાની નજરીજ કરવામાં આવે છે.

જુનાં હથીયારો

હમણાં જનરલ હેનરીનાની હરના બહાર એક બીલ્ડીંગ બાંધવા માટે પાયાનું ચોદ ફામ કરતાં સંખ્યાબંધ જંતુકો બેબેનેરેક અને વરાબને લાયતો કેટલાકે સામાન મળી આવ્યો છે. એ બધા સીસ્ને બોટીશના સરકારી માલમ પરી છે અને તે ક્રિમ ચોર વખતે ત્યાં દાટવામાં આવી હતી. કેટલીક રાયફલોના ઉપર "માડ ટોર મેન્ટર્સ" જેવા શબ્દો ચોખ્ખા વાંચી શકાય છે.

ડૉ. દાદુ પર બજવવામાં આવેલો બીજો સમન્સ

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના નેશનલીસ્ટ પ્રમુખ ના નેતા ડૉ. યુસુફ મહમદ દાદુ કે જેઓના ઉપર ૨૭મી ઓગસ્ટ ૧૯૪૦ની સાલમાં "તેહરીકસભ" ખાતે મંડેલ સભાને બંધના કાયદાને આધારે નોટીફાઇત મુકામમાં આવ્યું હતું અને પીટ રપ દંડ અથવા ત્રણ માસની સખ્ત મજુરીની સજા કરવામાં આવી હતી. તેમની ઉપર, વળી પાછો તા. ૩૧ મી જાન્યુઆરી ૧૯૪૧ ના રોજ સવારમાં નવ વાગે બીનોની મેજીસ્ટ્રેટ કોર્ટમાં હાજર થવા સમન્સ બજાવવા આવ્યો છે. ડૉ. દાદુ ઉપર બજાવવામાં આવેલા સમન્સની બીના નીચે મુજબ છે:

ડૉ. યુસુફ મહમદ દાદુ (જેને હવે પછી આરોપી તરીકે ઓળખવામાં આવશે) તે સરકાર.

ઉપર જણાવેલા આરોપીએ, તા. ૧૪ સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૮ ના નં. ૨૬૭૮ના સરકારી ગેઝેટમાં પ્રસિદ્ધ થયેલા ૧૯૩૮ ના ૨૦૪ નંબરના કેદેશની કલમ ૧૨ (૧) (બી) મુજબની સાથે વાંચવાના કલમ ૧૮ (૨)ના પાસાનો ભંગ કરવાનો ગુન્હો કર્યો છે, કે જે, આરોપીએ તા. ૧૪ સપ્ટેમ્બર ૧૯૪૦ ના અરસામાં બીનોની જીલ્લામાં (ડીસ્ટ્રીક્ટ), બીનોના કોર્ટહાનામાં જનસમુદ્ધ આગળ, કે, જે જગ્યાએ મોટો આવળ કરે છે, અથવા, બીનોની કોર્ટહાનામાં જનસમુદ્ધ આગળ, કે જ્યાં પીસ કરતાં વધારે માણસો હાજર હતાં, ત્યાં, બોલી રીતે અને જેરકાવટે લોકને અથવા પ્રજા ના એક વર્ગને, અથવા પ્રજાને ઉશ્કેરનાર ભાષા બોલ્યા એવાં નીવેદન, અથવા નીવેદનો કર્યા હતાં, કે જે સરકાર, મીનીસ્ટર, અગલદાર, અથવા પોલીસના સબ્બને હિપકાં ધારાઓને લગતાં પગલાં લેવામાં આવ્યા સરકારના કંટ્રોના હુકમને લગતા કાયદેસર પગલાંની સામે થવા, અથવા વિરોધ કરવા નીચે પ્રમાણે આરોપીએ કામના વિરૂદ્ધ શબ્દો ઉચ્ચાર્યા હતા:

સરકાર નેટીવોને, કલર્ડોને અને ઈંડીઓને ગુલામમાં પકડ કરવા માટે ભરતી કરે છે, જેમાં બોલાવવાની અને સરકારને મદદ કરવાની તેઓ ના પાડવી જોઇએ

છાપા બંધ

સંઘનું 'કેપી વરકર' નામનું મજુર વર્ગનું બાજુ ત્રાંની સરકારે બંધ કરાવ્યું છે. બોઅર વખત ઉપર તેમાં લાંના મજુર પક્ષ ઉપર પોલીસોએ કરેલા જુલમની એક કહાણી હતી-તે પત્ર તે વખતે જબર જસ્ત અટકાયતમાં પક્ષ તેની એકાદ નકલ અમેરીકા પોર્ટોરીકો અને લાંના છાપામાં તે હકીકત પ્રગટ થયેલી. તે પત્રની નકલ જહીં આવ્યાયો અહીંના મજુર વર્ગના પત્ર હેરલ્ડે' છાપી હતી. 'સ્ટાર' પત્ર આ હકીકત ઉપર એક અગ્રલેખ લખી આવા છાપાઓને કોમ્યુનીસ્ટ અને દેશ દ્રોહી તરીકે જણાવે છે.

બહિષ્કાર

વરાદાર સાહિબ આફ્રિકન્સના એક મંડળ તરફથી ગણવણ ગ્લેરથી ઉપાડવામાં આવી છે. જેનો વેપારી પેઢીઓને અરજ કરવામાં આવે છે કે આ દેશમાં જે છાપાઓ જોટનની પડતી પ્રસ્થતા દોષ અને કલાક વિરૂદ્ધ પ્રચાર કરતાં હોય તેવા છાપાઓમાં પોતાની જાહેર પ્રકરો આપવી નહીં અને તેનો બહિષ્કાર કરવો.

દક્ષીણ આફ્રિકાનો વેપાર

'સ્ટાર' પત્ર તેના તા. ૧૧ મીના અંકમાં કલાકમાંથી સાહિબ આફ્રિકાને તટસ્થ રાખવાના મતવાળાઓની આંખો ખોલવા માટેનો આમ લેખ લખી વેપારના આંકડાઓથી તટસ્થ રહેવા ની મુર્ખાઇ સાબીત કરવાનો દાવો કરે છે. તે જણાવે છે કે ૧૯૪૦ ના સોનાની નીકાસનો આંકડો ઉંચો હતાં યુનીયનની કુલ આવક અને નીકાસ મળીને પા. ૧૩૩,૬૨૦,૪૪૬ જેટલે જગજગ ચોથા ભાગ કરતાં ઉપરાંત પાવક થઇ છે જે ગમે વર્ષની સાથે સરખાવતાં બે કરોડ પાઉંડ જેટલી વધારે છે. એ વધારામાં આયાત ના એક કરોડ ચોસ લાખ અને નીકાસમાં ત્રીજા ભાગ પાઉંડનો વધારો થયેલો છે આ આંકડાઓ દર્શાવી તે બતાવવા માંગે છે કે જો કલાકમાં સામેલ થયા નહીં હતે તો સાહિબ આફ્રીકાનો આવો મોટો વેપાર થત નહીં. અને જેનાથી બીજાઓને જે બરાબી થઇ છે તે થતે નહીં.

સરકારનો નિશ્ચય

બીનીસ્ટર મોરેન્સ સીરીલ બીજરટીજ એસોસીએશનને તેના એક હરીબાદ પત્રના જવાબમાં જણાવે છે કે બ્રાહરનબેન્ડ બાબતમાં કોઇ પણ લાંના ટેબ્રડ યુનીયનની બાબતમાં હરકત કરવાનો કોઇ ઇરાદો નથી પણ કેટલાક રાબસો ટેબ્રડ યુનીયનના બહાના હેઠળ બાકતરી રીતે કલાક વીરૂદ્ધની બાબત કરે છે તે રોકવાનો ઇરાદો છે.

પ્રધાન મી. લોરેન્સ

કલાર્કસ્ડોર્પની સભામાં થયેલી ધમાલ અંગે મી. એચ જી. મોરેન્સ સ્વરાજ્યાતાના પ્રધાન ને બોડા વખત માટે સંપુર્ણ આરામ લેવાની જરૂર છે. તેને થયેલી ઇજાઓ ગંભીર પ્રકારની છે એમ હવે સાબીત થયું છે. તે ઘણો વખત પથારીવશ રહ્યા હતા, અને તા. ૨૯-૧-૪૧

ના રોજ પોતાની ઓફીસે ગયા હતા પણ સાંજ દર્દ ઉપડી આવવાથી પાછા માંદા પડયા છે.

દરજીના પગારો

લેહાનીસબર્ગ કો. ઓ. પ્રેસ એસોસીએશન નો ખબર પત્રી જણાવે છે કે દરજી મંડળ ની ઇન્ડસ્ટ્રીયલ કાઉન્સીલે ૨૭ જાન્યુઆરી ૧૯૪૧ થી રેટ ઉપર ત પંધરામાં કામ કરનારના પગાર માં આઠ ટકાના વધારને મંજુર રાખ્યો છે આ વધારાથી હજારમાં ઘણા માણસોને સાત સાત ટકા પગારો મળશે. શ્રી. યુસફને કે જેઓ દરજી મંડળના મંત્રી છે તેમણે જણાવ્યું કે, ૨૭ જાન્યુઆરીથી દરેક પુરૂષ દરજીને અઠવાડીયા ના ૪૮ કલાક કામ કરવાની મોજના મુજબ પૌંડ ૮–૬–૦ અને પૌંડ ૭–૧૬–૦ અનુક્રમે મળશે અને દરજણોને અનુક્રમે અઠવાડીયાના ૪૭ કલાક કામ કરવાની મોજના મુજબ પા. ૪–૦–૮ની પા. ૩–૧૩–૪ મળશે.

ઘર ભરનારાની બેદરકારી

હરબનની સીટી કાઉન્સીલ ગઇ સાલના ઘરો ઉપર દસ ટકા બ્યાજના લેવાને માટે કાયદેસર સત્તા મેળવવા પ્રયત્ન કરી રહી છે. જો તા. ૩૧ માર્ચ પહેલાં કરો ભરી દેવામાં ન આવે તો તા. ૨૯ ફેબ્રુઆરીથી ચઢેલી રકમ ઉપર દસ ટકા બ્યાજ લેવું એમ ઠરાવવામાં આવ્યું છે. જનરલ પરપઝ કમીટીએ હાલ માં ચાલી રહેલી અસ્તીપ્રકારક સ્થીતી સુધારવાને માટે પગલા લેવાનું નકી કર્યું છે. મુખ્યત્વેમાં સીટી ટ્રેઝરર, કાયદેસર એટર્ની બાજ સલ્લા તરીકે લેવું જોઇએ તેના કરતાં ઓછું બ્યાજ લેતા હતા.

રંગીન પ્રજાની નીર્બળતા

ફેડરેશન ખાતેનો સાઉથ આફ્રિકન પ્રેસ એસોસીએશનનો ખબર પત્રી જણાવે છે કે દક્ષિ ણ આફ્રિકા વેલફેર એસોસીએશનના આનરે પ્રમુખ મી. ડબલ્યુ સી. ફોરટર, રેસીડન્ટ કોન્ફરન્સ આગળ જાહેર કરતા પહોંચે છે કે આજે દક્ષિ ણ આફ્રિકાની આર્થીક સ્થીતી મધ્યે અસ્તીપ્રકારક છે પ્રજાના અમુક ભાગની જરૂરીયાતને પહોંચી વળવાને માટે સરકારને, સોસાયટી વેલફેર ટ્રસ્ટ નાંખવાને દલીલ કરી હતી. તેણે પોતાનું ૧ સાધારણ કુરેાપીયનોની વાર્ષીક કમાણી દરેક ઉદ્યોગમાં ૩૩ ૨૨૪–૧–૦ ની છે. આપણે દક્ષિ ણ આફ્રિકાની વાર્ષીક કમાણી પા. ૫૨–૧–૦ ની છે. જો આ બાબતમાં સુધારો કરવામાં નહી આવે તો ઘણું ગંભીર પરીણામ આવવા નો સંભવ છે કે જેનો ખ્યાલ આપણને જણાય છે, સરકારને જવાબદાર મંત્રણા કરેલ છે, એટલું કહેવામ તેમ નથી પણ ખરી જવાબદારી ગણ ની છે કે જેના કરો તો ઉપરોક્ત સોસાયટી સર્વીસના કાર્યમાં થાય છે.

રંગીનોને અટક

જહરબર્ગમાં લેવાયેલા રંગીનોના કુટુંબીજનોને ખોળા તરીકે છુટકો આપવાની પ્રથામાં ફેરફાર કરાવવા માટે એક પ્રતિષ્ઠીત કેપ્ટાઉનના બાબુ બાબતના પ્રધાન જનરલ કે. એ. સ્મટસને કહ્યું હતું, પ્રતિનીધીમંડળને પ્રધાન પતી મેજર જનરલ જે. જે. કોલીયર તે બાબા ના મંત્રી મળ્યા હતા પ્રતીનીધી મંડળે, રંગીન કુટુમ્બને માસીક સાડા સાત પૌંડ ઉપરાંત મળે છે એ વાત સમજાવી હતી. કુટુમ્બ દીઠે તપાસ કર્યા બજરજ આ રકમ આપવામાં આવે છે. ઉપરાંત આપવાની પ્રથાને બદલે જેમ યુરોપીયન કુટુમ્બોને સ્વયું આપવામાં આવે છે તેમ અપાવવું જોઇએ. એવી સુચના તેઓએ કરી હતી. યુરોપીયનોને જે દર આપવામાં આવે છે તેનો બે ત્રતિયાંશ ભાગ આપવામાં આવે એવી વાત તેઓએ કરી.

વસ્તી પત્રક

તા. ૨૪–૧–૪૧ ના પ્રસિદ્ધ થયેલા સરકારી ગેઝેટમાં એવી જાહેર ખબર પ્રસિદ્ધ થઇ છે કે, યુનીયનની ત્રીજી પ્રજાનું વસ્તી પત્રક અને રહેઠાણો, આવક તથા કેટલાંક ઢોરોની સંખ્યા તા. ૬ મે ૧૯૪૧ ના દીવસે લેવાશે.

લાયસેન્સ નામંજુર

કેનહાઉઝર આતે લાયસેન્સ બોર્ડની બેઠકમાં હકત માજી ટી. ઓ. વાદવાની નાદાર મીલકત ના લાયસેન્સનો સવાલ નીકળ્યો હતો. તે મીલકત સંભાળી લેવાને માટે નવું લાયસેન્સ મેળવવા મી. પી. એ. ટાલમેજ હાજર રહ્યા હતા. બોર્ડે અરજી નામંજુર કરી હતી

હિંદી પ્રવેશન–ગાર્ડીયન' ના વિચારો

'ગાર્ડીયન તેના તા. ૬૩ મીના પત્રમાં લખે છે કે નાટાલ પ્રવેશન પંત્રની નીમણુકમાં, હીંદીઓ સામે વધારે અક્રમ નીતીના કાયદા બહાર પાડવાનો હેતુ હોય. હીંદી કામના જે આગેવાનો, આ પગલાંના સામે ઝેરી દલીલ કરવા નો પ્રયત્ન કરતા હોય કે પ્રવેશન બધુજ નથી અટકા તો કેટલા સારા વર્ગના હીંદીઓ ગોરા લત્તામાં વસવાટ કરવા ગયા છે, તેથી કરે તેઓ જે ગોરાઓ અક્રમ નીતીને માને છે તેઓને આવા કાયદા લાવવાની બાંયધરી ઢીલી દેવડાવવામાં કોઇ પણ રીતે સમજાવી શકશે નહી. પણ આગેવાનો, હીંદી કોમને અક્રમ નીતીના કુખ્યાતની સામે ઘણામાં નબળા બનાવશે. હીંદી વસવાટ ઘોરેની કાયદેસર બેઠી કરી તે અને અક્રમ નીતીને માનવ રાખનારાઓના જુદા નીવેદનોની ચુમેા બહાર પાડીને, તેઓ અક્રમ નીતીના હીમાયતીઓના સ્વભાવ અને ટ્રેન્સવ્હાલ વીરોનો વીરહ, આ બાબતોનો ઉપયોગ કરવામાં આવે તો કંઇ ઉપયોગી કામ કર્યું ગણાશે. કોઇ પણ નોન-યુરોપીયન વર્ગ જે બદલી ન સકાય એવી અક્રમ નીતીને અનુસ કરશે તે પોતાની સ્વતંત્રતા આપવાન કરશે. આ બાબતમાં ખરી રીતે તો સમગ્ર નોન-યુરોપીયનોએ પોતાનાથી બની શકે તેટલા માણસો ને એકા કરીને એક કરવા આ નીતીની સામે થવું જોઇએ.

સુધારો

અમારા બ્લહેર ખબરના પાનાઓમાં જોહીસ બર્ગના સ્ટીમ લેન્ડ્રીસ એસોસીએશન કુંપનીની સ્ટીમર તા. ૨૭ના અરસામાં ઉપડશે એવી જે જાહેરાત થઇ છે તેને બદલે તે સ્ટીમર તા. ૬ ફીના અરસામાં ઉપડશે, કારણ કે તે સ્ટીમર મુળથી અત્રે મોડી આવવા નકી છે.

બ્લહેર પત્રો

શ્રી નવસારી ઓચ્છી મંડળ કોન્ફર્ન્સ

ઉપરોક્ત મંડળની વાર્ષીક બ્લહેર સભા તા. ૧૬–૧–૪૧ ના રવીવારે બપોર બાદ ત્રણ વાગે ફોરેસ્ટ સ્ટેશન પર આવેલા શ્રી. સોમી હોલમાં શ્રીમાન માંડલાલ પરસુબાઇના પ્રમુખપણા હેઠળ મળી હતી. જેમાં દરેક ઉત્સાહી ભાઇઓએ હાજરી આપી હતી, ડરબન મધ્યે બાદ સભાનું કામકાજ શરૂ કરવામાં આવ્યું હતું. પ્રથમ મંડળના સેક્રેટરી શ્રી. રણછોડભાઇ પરસોતમે મંડળ રીપોર્ટની મીનીટ વાંચી સંભળાવી હતી જે સર્વાનુમતે પાસ કરવામાં આવી હતી. બાદ બાદ મંડળના ખજાનચી મી. મગનલાલ બાબુભાઇએ આવકજાવકનો હીસાબ રજુ કર્યો હતો જે સર્વાનુમતે પાસ કરવામાં આવ્યો હતો.

બાદ બાદ નવા વરસ માટે નીચે પ્રમાણેના અધીકારીઓની ચુંટણી વધુ મતે કરવામાં આવી હતી. પ્રમુખ: મગનલાલ બાબુભાઇ, સેક્રેટરી: દેવચંદભાઇ નાના, ખજાનચી: ગાંડાભાઇ પરસુભાઇ. ઓડીટર: વલ્લભભાઇ પરમોતમ, કમીટી સભ્યો: રણછોડભાઇ પરસોતમ, રામજીભાઇ હીરા, નાથુભાઇ કાલાભાઇ, ચુંટણીનું કામકાજ થયા બાદ નવા ચુંટાએલા પ્રમુખે દરેક સભ્યો નો અંતરથી પુર્ણ આભાર માનેલ હતો અને મુલતવીમાં જે રીતે મંડળ ચલાવ્યું તેના કરતાં વિશેષ ઉત્સાહ રાખી આગળ વધવાને વીનંતી કરી હતી અંતમાં ડરબર પ્રાર્થના કર્યા બાદ સભા બરખાસ્ત થઇ હતી

જોહાનીસબર્ગમાં બે ઉંચ દરજ્જા પ્રસંગ

તા. ૨૬–૧૨–૪૦ ને ગુરૂવારે પાંચ વાગે સાંજે અત્રેના બાબ સાંબી હોલમાં પેટ્રો ગ્રેસીઝાએશનના લગ્નોના આર્ય મી. છગનભાઇ મોર્યાદ્રા ફોટોગ્રાફરના પુત્ર શ્રી પ્રીજલાલનાં શુભ લગ્ન જોહાનીસબર્ગના શ્રી કાલ્યાણ કરાયાભાઇનાં સુપુત્રી શ્રી કાન્તાબ્હેન (ઉર્ફે કાંતાબા) સાથે મંદિત બનાવી દ્વાળ સન્યાસીએ વૈદિક વિધિયો કરાવ્યાં હતાં આપો હોમ આમંત્રીત સજ્જનો અને સન્નારીઓથી તથા બીજા સેવા સમાજ તથા પારીવાર સોસાયટીના સભ્યોથી બારણ ભર્યો હતો. વિધિ સંપુર્ણ થયા બાદ વર તથા વધુને કુટુંબીજનો, બાંધવ વડીલો અને સ્નહીઓ તરફથી વિધ વિધ ભેટો આપવામાં આવી હતી.

જે સજ્જનો અને સન્નારીઓએ આ શુભ કાર્યમાં સહકાર, સાથ અને હેતુજન આપ્યું હતું, તે સર્વનો મી. છગનભાઇભાઇ તથા શ્રી. કલ્યાણભાઇ તરફથી આભાર માનવામાં આવ્યો હતો. સજ્જની ખુશાલીમાં શ્રી. છગનભાઇ મોર્યાદ્રા તરફથી નીચે પ્રમાણે દાન આપવામાં આવ્યું હતું :—

પેટ્રો ગ્રેસીઝાએશનમાં રા મુ. ગાંધી મંડલ પા ૧–૧–૦, ડી. ઇ. યુથ કલબ, હીંદુ મંડળ અને બીજાં મંડળ પ્રત્યેક શી. ૧૦. હીંદુસ્તાન ના સુરત જીલ્લા ક્ષત્રિય ગુજરાતી પરિષદ શી. ૧૦–૦, કળવણી ફંડ, 'હિતેચ્છુ' મારફીત, રબસાહ આર્ય સમાજ, વલસાડ સુધારક મંડળ, પારસી સુધારક મંડળ, 'આર્ય પ્રકાશ' આખુંદ, વેદ પ્રચાર આખુંદ, ગુરૂકુળ આખુંદ પ્રત્યેક શી. ૫–૦. સોહાનીસબર્ગમાં સાંબી હોલ પા. ૬–૩–૦, પાટીદાર સોસાયટી પા. ૫–૩–૦, શ્રી. ભારત ગારડા ગંદીર પા. ૨–૨–૦. 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન' શી. ૧૦.

ઇસ્ટ ઇન્ડિયા કંપનીનો અવતાર]

[૩૫ પાનાથી ચાલુ

સમજૌરનું પીઠબળ એમની પાછળ ન હોત તો તેમને આજે જનતામાં ઉભા રહેવાનું સ્થાન પણ રહેવા પામ્યું ન હોત. તે સ્થાપિત હીતો આજે અકેકાં પણ છે. કોંગ્રેસ, પ્રગતિશીલ મનેલા છે પણ સમાજહીતિથી દુર રહેવા માંગે છે; એટલે નોકરશાહી એમ માને છે કે આ સ્થાપિત હીતો પોતાના ટેકામાં છે અને સમાજ હીતિથી દુર રહેવા બાબતી કોંગ્રેસ પ્રત્યેના બ્રીટીશ વર્તનને ઠકરાવવામાં ઉપયોગી થઇ પડશે. પરંતુ એની આશા આખરે પાર પડશે કે જ્યારે જનતાની પાછી સરકાર સ્થપાવા દેવાની ફરજ તેમને થશે. દેશાવની જનતાની સરકાર સ્થાપીને રોગપણને કાયમી કરવા માટે ઇસ્ટ ઇન્ડિયા કંપનીનો અવતાર કરાવવાથી એ આગળ પાર નહી પડે.

ગાંધીજીએ જાહેર કરેલો મહત્વનો અભિપ્રાય

મુંબઇમાં યોજાયેલ પંજાબી કોંગ્રેસ જંગ અંગે ગાંધીજીએ વર્ધાથી જાહેર કરેલા એક નિવેદનમાં જણાવ્યું છે કે: પંજાબી કોંગ્રેસ જંગ વિશે મારા અભિપ્રાયની પુષ્કળ પુછપરછ થઇ છે. મને કલકત્તામાં આપ્યું છે કે સત્યાગ્રહીઓની તાજેતરમાં થયેલી ધરપકડ અને હદની સજા પ્રત્યે દીલસોજી દર્શાવવા અર્થે પંજાબી મોકૂફ રાખવાની ચળવળ ઉપાડવામાં આવી છે. કોંગ્રેસ કાર્યવાહક મંડળ પણ આ સંબંધમાં મારી સલાહ મેળવવા માટે વર્ધા આવ્યું છે. હું કબુલ કરું છું કે આ કોંગ્રેસ મેદાનના કાયદા કાનુનો અને મારા પોતાના વિશે હું જોઇએ તેવો જાણકાર નથી. આ હકીકતો આ અંગેના અભિપ્રાય બાંધવાના બાબતમાં આડે આવે છે. કોંગ્રેસે અને કારોબારે મારી સલાહ માંગવાની દરખાસ્ત પ્રત્યે મારી સંપુર્ણ દીલસોજી છે.

મેસ કાર્ય ચાલુ રાખવાની પ્રવૃત્તિ તરફ જાહેર જનતાનો ટેકો મેળવવા ખાતર હું આ અભિપ્રાય ઉચ્ચારતો નથી હું મોકાએ મોકાએ જાહેર કરું છું કે હાલની પ્રવૃત્તિ આવા કોઇ પણ પ્રકારના દેખાવોથી તદ્દન મુક્ત છે પણ જ્યારે સમસ્ત યુદ્ધીષ્ઠાળા જગત યુરોપના શાંત અને શરણ જીવન માટે તામસમાન થઇ પડેલા એક ભયંકર યુદ્ધના ઝંઝાવાતમાં સપડાઇ ગયું છે ત્યારે દીકેટ જેવા એક રમતને હું ઉશ્કેરજનક આપી રહ્યું નહિ. હું તો ધરાવું છું કે જેઓ હોંશીયારી અને તક પરસ્તે છે તેઓ તેમની હોંશીયારી અને તકનો ઉપયોગ હાલની ખુનરાજકારણોનો અંત લાવવામાં કરે, કારણ એ એક એવી ખરાબ વસ્તુ છે કે જેથી કોઇ પણ દેશને કશો ફાયદો થતો નથી.

અને આ દ્રષ્ટિબિંદુથી આગામી દીકેટ જંગ અટકાવવાની પ્રવૃત્તિને હું આવકારદાયક મેખું છું.

સાથે હું મુખ્યત્વે જાહેર જનતાનો તેઓની સ્પોર્ટની ખરાબોપરીમાં ફેરફાર કરી તેમાંથી કોમી મેસોની દીલસોજીની આપવાનો આગ્રહ કરું છું. કોમોએ અને જંગમાંઓ વચ્ચેની મેસો આમ ખ્યાલમાં ઉતરી શકે, પરંતુ હું. પારસી, મુસ્લીમ અને એવી બીજી કોમો વચ્ચેની મેસોનું કારણ હું સમજી શકતો નથી હું તો એમ માનું છું કે બેલાડીઓને ન ખાજતા આ જાતના બેદરા રમતગમતની બાબામાં તદ્દન નકામા ગણવા જોઇએ શું આપણે એવા છુતનદોષો ન રોપી શકીએ કે જે કોમી બુરસ્કારો તદ્દન નીરાળા દેખાય? આ કારણસર આ બાબતો સામે સંખ્યાબંધ મરાઠા નારાજોને હું ઓટલુંજ કહીશ કે તેઓએ મેચ બંધ કરવી, આ કારણને બધુ ઉભી સપાટી ઉપર મુકવા બદલ તેઓ દ્રષ્ટિબિંદુથી તેનો તાક આંણી સ્પોર્ટીંગ આલમમાંથી કોમી તત્વ નાબુદ કરવાની આ તક હાથ પકડી, અને તે સાથે હાલ બારે મોટાભાગે નદીઓ વહી રહી છે ત્યારે આવી રમત જમતોને આપણા જીવનમાંથી સદંતર નાબુદ કરવી.

આ બધુ હું મુખ પાદકતે કેમ તે બી બનીને રોજની ગાદી ગાદીન કહી રાખી છું કારણ કે તેમણે બીજાઓ સમક્ષ એવો અભિપ્રાય દર્શાવ્યો છે કે એક દેશનો યુદ્ધાવસર બધારે મોતના મોંમા સપડાયા હોય તે બીજાઓના ગોટા પીસવામાં રોકાયો હોય તેવા સંગતમા પણ તે પ્રજાના આનંદ પ્રમોદના તે ખેલ વ્યસનમાં ભાગ પડવો જોઇએ નહિ.

આપણી રાજદ્વારી પરિસ્થિતિ

લેખકઃ ઝીણાભાઇ વી. પારેખ.

શ્રીયુત સરકારના જોખમદાર આગેવાનોએ વારંવાર જાહેર કર્યું છે કે બ્રીટન યુરોપમાં નાની પ્રજાની સ્વતંત્રતા માટે લડાઇ લડી રહ્યું છે. બ્રીટીશ સરકારે લડાઇનો આ હેતુ જાહેર કર્યો ત્યાં હીંદુસ્તાનમાં સૈકા થયાં મુસલ્લુ અને દમનનીતી આજુ રાખ્યા પછી પણ તે હીંદુસ્તાનને સ્વતંત્રતા આપવાને તૈયાર નથી. અને હીંદના મહાન નેતાઓને હીંદની સ્વતંત્રતા માંગવા માટે જેલમાં પુરવામાં આવ્યા છે. જે સંતાનીક્ષત અને અમાનુષી કાર્યો બદલો હિટલર આજે તેજ રીતે આપી રહ્યો છે. હીંદની સ્વતંત્રતા મેળવવાનો માત્ર એકજ સર્વોત્તમ માર્ગ સત્યાગ્રહની શરૂઆત મહાત્મા. શ્રીએ માંગ્યા સાથે અને ગંભીરતાથી વિચાર કર્યા પછી કરી છે.

બ્રીટીશ આફ્રિકાની સરકાર પ્રજાતંત્ર શાસની દ્રઢમાયતી હોવા છતાં અને આ દેશની હીંદી પ્રજા શાસનનો વસવાટ કરી રહેલી હોવા છતાં હીંદી પ્રજાને કોઇ પણ પ્રકારના હકો આપવાને તૈયાર નથી એટલુંજ નહિ પણ ૧૮૮૫ થી આજ સુધીમાં વારંવાર નવા કાયદાઓ બારીને આપણી સ્થીતી કંગાળ અને શરમજનક બનાવી મુકી છે. આ દેશની સરકાર પછી તે રમતગમત, કાર્યો કે ગૃ. પ્રધાનની કોઇ પણ બાબતની રાજનીતી એ છે કે હીંદીઓને અલગજ નજીક રાખવા.

આ આપણી રાજદ્વારી પરિસ્થિતિ હોવાથી આ દેશમાં આપણા હકો સામાન્યને આપણે શું કરવું જોઇએ એ પ્રશ્ન ઉપર હાલમાં અહિની હીંદી પ્રજામાં ગંભીર મતભેદો ઉભા થએલા છે તે નીચે મુજબ છેઃ

(૧) એક પક્ષ એમ માને છે કે હીંદી સરકાર અને હીંદી પ્રજાનો સહકાર મેળવી આ દેશની સરકાર સામે આપણા હકોનું ગની શકે તેટલા પ્રમાણમાં રહ્યુ કરવાને ચળવળ કરવા આપણી, હીંદની અને આ દેશના પરિસ્થિતિને લક્ષમાં સત્યાગ્રહ કરેલ્હમંદ રીતે કરી ન શકાય.

(૨) બીજો પક્ષ એમ માને છે કે હીંદના પોતાનું આ દેશમાં સરકાર સામે સત્યાગ્રહ કરી આપણા હકો મેળવવા.

આપણી સ્થિતિ હીંદુસ્તાન કરતાં આ દેશમાં બહુજ જુદી છે. હીંદમાં મહાન નેતાઓ છે, આ દેશમાં એક પણ એવો નેતા નથી કે તે આખીની પ્રજાના મોટા ભાગનો વિશ્વાસ મેળવી હીંદના પોતાનું સત્યાગ્રહ સંચારી શકે. હીંદ આપણો દેશ છે આ પરદેશ છે. આપણા દેશમાં આપણે ગુલામોમાં છીએ. આપણી આંતરીક સ્થિતિ એ છે કે, આપણે નાટાલમાં એસોસીએશન, કોંગ્રેસ અને નેશનલીસ્ટ ક્લબો ટ્રાંસવાલમાં કોંગ્રેસ અને નેશનલીસ્ટ મુખ એવા પાંચ ટુકડામાં વહેંચાએલા છીએ અને પાંચે એક બીજા સામે કોઇ પણ રીતે સહમત થતા નથી. હીંદ સ્વતંત્ર નહિ અને ત્યાં સુધી આ દેશમાં હીંદી સરકાર અને હીંદની પ્રજાનો સહકાર મેળવી આપણા હકોનું રક્ષણ કરવાના અને તેટલા પ્રયત્નો આપણે કરવા જોઇએ.

સાઉથ આફ્રિકાના હીંદીઓને આ દેશની સરકાર તરફથી થતા અન્યાયો માટે હીંદી સરકાર અને હીંદી પ્રજા પ્રયત્નો કરવાને એકમત છે એ કે હાલની હીંદની સરકાર સ્વતંત્ર હીંદની સરકાર હોય તેટલે દરજ્જે આપણને મદદ નહિ આપે એ ખુલ્લું છે. પણ આજે હીંદની પ્રજા આપણને સાહેબે મદદ આપી શકે એમ નથી.

આવી આપણી રાજદ્વારી પરિસ્થિતિ હોવાથી આપણને મિત્રતીના સ્વર્ગમાં રમવાથી લાભ નહિ થાય અને કોઇ પણ બ્યવહાર કાર્ય કરી નહિ શકાય અને તેથી આપણી પ્રજાના ભવિષ્યનો સવાલ જોખમમાં નહિ આવી પડેને જોખમદારી સમજીને આપણે રાજદ્વારી કામકાજો કરવાં જોઇએ.

હિંદ સમાચાર

શ્રી. સુભાષચંદ્ર બોઝ

કલકત્તાનો સોમવારનો ટેલરનો તાર જણાવે છે કે મહાસભાના ઉદ્યોગ પક્ષના આગેવાન શ્રી. સુભાષચંદ્ર બોઝ જેઓને ધરફેજમાંથી તા. ૫ ડીસેમ્બર ૧૯૪૦ ના રોજ બીન શરતે મંડલાયને સખ્તે કેદી તરીકે મોકલવામાં આવ્યા હતા, તેઓ પોતાની મંદવાડની પથારીમાંથી એકાએક અદશ્ય થઇ ગયા છે અને રવીવારથી તેમના કંઇ સમાચાર નથી. તેમનાં કુટુમ્બીજનો તેમનાં બીજે ગારે ચીંતામાં છે. શ્રી. સુભાષચંદ્ર બોઝ ૧૮૯૭ની સાલમાં જનમ્યા હતા. બ્રીટીશ સરકારની આપખુદ અને દમનનીતીને લઇને તેઓને ઘણી વખત જેલ જાત્રા કરવી પડી હતી. તેઓ ૧૯૩૮–૩૯ ની સાલમાં મહાસભાના રાષ્ટ્રપતી, કલકત્તાના મેયર અને સમસ્ત ભારતના ટ્રેડ યુનીયન મહાસભાના પ્રમુખ હતા. તેઓ કલકત્તાના રાષ્ટ્રવાદી, 'ફોરવર્ડ' પત્રના પ્રયોજક હતા.

જાહેરાત

મધ્યપ્રાંત અને બરારના ગવર્નરે મહાસભા-વાદી પ્રધાનમંડળે ૧૯૩૯ ના પાનાં જંગ ખાતાના કાયદામાં સુધારો કરવાને ચલનો કરેલો કાયદો રદ કરનારો 'ઓર્ડર' પસાર કર્યો છે મહાસભા વાદી પ્રધાનમંડળે પસાર કરેલા અને અમલમાં મુકેલા કાયદા મુજબ રાજદ્વારી કેદીઓને સામાન્ય કેદીયા સ્વતંત્ર રાખવાની, તેમને પોતાનો ખોરાક, કપડાં તેમજ બીજી જરૂરીયાતો મેળવવા દેવાની છુટની જોગવાઇ કરવામાં આવી હતી. નામદાર ગવર્નરે પસાર કરેલા ઓર્ડર દેશના કયે કયે રાજદ્વારી કેદીને તેના અંગત સોગવા અનુસાર, અગે તે વર્ગમાં મુકી શકશે. જેઓની વહીવટી મુકદમીઓ તમજ રાજદ્વારી કેદીઓની સંખ્યા વધારાનો સંભવ આ ફેરફારના કારણે દર્શાવવામાં આવ્યા છે.

ચેપારી જહાજોને ઈન્સેજન નહિ મળે

દિલ્હીમાં મળેલી રાજસભાની બેઠકમાં પ્રશ્નોત્તરી ના સમયે બે અગત્યના સમાચાર જાણવા મળ્યા હતા. પંડિત કુંજરૂના એક સવાલના અપરાધ્યક્ષ જવાબનો સાર આ હતોઃ સિમીઆ સ્ટીમ નેવીગેશન કંપની વિક્ષાપાટનમના બારામાં ગોદીઓ બાંધવા સારૂ તથા તેની આસપાસના ૧૪૫ એકરના વિસ્તારમાં મજુર કોલોની સ્થાપવા માટે ૨૩૮૦૦૦ ચોકર જમીન સાંથી મુદતને પટે લેવા સારૂ સરકાર સાથે વાટાઘાટ ચલાવી રહી છે. સરકાર વેપારી જહાજોને બાંધવા ઇન્સેજન નહિ આપે.

'કોઇ હિંદી પત્રકાર ન મળ્યો?'

પં. કુંજરૂએ બીજો એ પ્રશ્ન પુછ્યો હતો કે સરકારને સરકારી વિભાગ માટે અખર અખબારી સલાહકારના ખાતામાં લેવા કોઇ માટે હીંદી પત્રકારોમાંથી એક પણ પત્રકાર દેખાયો નથી! તેના જવાબ એ હતો કે નીમાયલા પત્રકારોમાં કોઇ હીંદી નથી. જે જાતના કામની જરૂર છે તેમાં ખાસ અનુભવ ધરાવનારાઓને પસંદ કરવામાં આવ્યા હતા. એક યુરોપીયનને એ કારણે તાત્કાલીક નીમવામાં આવ્યો હતો કેમકે એની બાપ-કાતનો ઉપયોગ વધારે સારી રીતે થઇ શકે તેમ છે.

બ્રીટીશ મુત્સદ્દીઓ નવા બોજાને ઓછા-બતા નથી

શ્રી અશ્વિની કુમાર દત્તની ૧૭ મી સંવત્સરી પ્રસંગે કલકત્તામાં બોલતાં સર સર્વપલ્લી રાધાકૃષ્ણને કહ્યું હતું કેઃ—બ્રીટીશ સરકારની હાલની બધી હીંદીઓના સહકાર અને મદદમાં આંતરરાષ્ટ્રીય નીવડશે. મહાત્મા ગાંધી અને પં. નેહરૂ નાગીવાદના કટ્ટર વિરોધીઓ છે અને તેઓ નવી સમાજ વ્યવસ્થા અમલમાં મુકવા માટે પ્રયાસો કરે છે. તેઓએ સ્પષ્ટ કહેલું છે કે સ્વતંત્ર હીંદ બ્રીટીશ પક્ષ તરફથી થશે. પરંતુ બ્રીટન સાચી સત્તા છોડવાને તૈયાર નથી અને આ કેસના ગોઠવેલા વિશ્વાસ કરવાને તૈયાર નથી. વિશ્વવ્યાપી નજીક ને નજીક આવતો જાય છે અને આ કટોકટ પ્રસંગે હીંદે તમામ પ્રયાસો કરી છુટવા પડશે. જો બ્રીટન હીંદમાં પ્રજાપ્રિય સરકાર રચે તો તેને બ્રીટનને નૈતિક અને ભૌતિક રીતે મદદ કરવા તૈયાર છે. બ્રીટીશ મુત્સદ્દીઓ અસ્ત પામેલા યુગના પ્રતિનિધી જેવા છે તેઓ નવાં જોખમોને ઓળખતા નથી.

બાતમીનો શિકાર

કૈદાબાદથી નવ માઇલ દુર એક નળાપર્મા ગોળવરણના ભત્રીજાનો નવાબ મીર મેતરીબાન અને તેમના બે પુત્રો પાટન ઝોરથી પાળા કરતા બનાવનો શિકાર કરવા ગયા હતા. પ્રથમ નવાબનો એક પુત્ર ગોળીથી વિંધાઇને પડેલા બનાવને જોવા પાણીમાં ઉતર્યો પણ એનો પગ વેલામાં ભરાયો અને એની મદદે બાપ-બેટો બેજ ગયા પણ તેમના પગો પણ વેલામાં ભરાયા અને ત્રણે જણ ડુબી ગયા.

સુચના

બંગાળ ધારાસભાની બેઠકમાં બીબતી નેત્રી સેનગુપ્તા (સદગત શ્રી. જતીન મોહન સેન ગુપ્તાના પત્ની) ના સવાલના જવાબમાં મૃહમંત્રી સર નાઝીમુદ્દીને જણાવ્યું હતું કે રાજદ્વારી કેદીઓને જેલમાંથી ઘરે મુકી મેદી સાથે તેમજ દોરડા વડે બાંધીને લાવવામાં આવ્યા હતા ને વરસાદ પડતો હતો ત્યારે છત્રીનો કે વાહનનો તેમને ઉપયોગ કરવા દેવા માં આવ્યો ન હતો. આ સંબંધમાં ભવિષ્યમાં કેવાં પગલાં ભરવામાં આવનાર છે એવા એક સવાલના જવાબમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે આ બાબતના નીયમો પ્રતિ પોલીસ સુપ્રિન્ટેન્ડન્ટનું ધ્યાન ખેંચવામાં આવ્યું છે તેમજ તેનો કડક અમલ કરવાની સુચના કરવામાં આવી છે.

હાલ

સુરત મ્યુ. એ ગાળાના મકાનો માટે શ્રી. માણેકબ્હેન કેશવલાલ માણેકલાલ ચોકસીની રૂા. ૨૮૦૦૦ ની તથા શ્રી. સીતારામ હલ્લુભાઇ ચુનાવાળાની રૂા. ૧૬૫૦૦ ની સખાવત સ્વીકારવાનો ઠરાવ કર્યો છે.

વંટોળીયામાં થએલી ખુવારી

મુંબઇ સરકારની એક યાદી જણાવે છે કેઃ છેલ્લા વંટોળીયાને પરિણામે સંકટમાં આવી પડેલાંઓની મુલાકાત શ્રી. નાયટે લીધી હતી. તેઓ પ્રથમ ઓલપાડના બનવાસોર ગામે ગયા હતા. ત્યા એક સ્થાનિક રાહતસમિતિ નીમાઇ છે, કે તેણે સુંદર કામ કર્યું છે. એ ગામમાંથી ૫૧ માણસો ગુમ થયા છે ને ૧૦ જહાજોનો પત્તો નથી, એ વહાણે મેંગલોરી બનાવટનાં હતાં. જલાલપુરના મેયર ગામ માં ગારે મુલાકાતે છે ને ત્યા તો બીજા પાણીની પણ તાણ દેખાય છે. એ ગામના આશરે ૫૦ માણસો ગુમ થયાં છે. એમને તાત્કાલિક સહાય રા. સા. હીરાચંદ તરફથી મળી હતી. ૪૦ માંથી ૩ જહાજના સુકાન ઉડી ગયા હતા. ઓજલની મુલાકાતે પણ શ્રી. નાયટ ગયા હતા. ત્યાં ૧૬ ખેતીઓને ૧૮ માણીઓ ગુમ થયાં છે ને બાકી વ્યાપારી વહાણોનો નાશ થયો હતો.

લોખંડની વસ્તુઓ

બ્રીટનની સરકારે હીંદી સરકારને જણાવ્યું છે કે પોલાદ તથા લોખંડની વસ્તુઓ બનાવવા માટેના નવા ઓર્ડરો હવે હીંદમાંથી લેવામાં નહિ આવે, બ્રીટનને અગારે પોતાને તેમજ લોખંડની બહુ જરૂર હોઇ આગી બનતના ઓર્ડરો અમેરીકામાં મુકવાની શરૂઆત કરવામાં આવી છે. જુના ઓર્ડરો જેમ અને તેમ જલ્દી પુરા કરી દેવામાં આવશે. અમેરીકામાં આવી બનતના ઓર્ડરો બ્રીટીશ ખરીદી મંડળ તરફથી મુકવાની શરૂઆત પણ કરી દેવામાં આવશે.

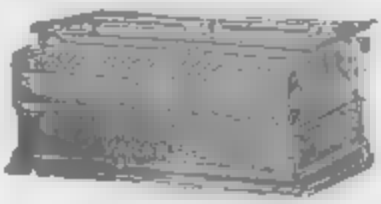
ચુંટણી

આકા (તા. ચોર્યાસી) ની ગામ પંચાયત ચુંટણીમાં નીચેના બહેનો ચુંટાયા છેઃ મેસર્સ વલ્લભભાઇ ગોપાળજી, ખીમાભાઇ માલજીભાઇ, માણેકભાઇ હરીભાઇ, મોરાર પરસોતમ, હેરાભગત કેવળજીભાઇ, મગનભાઇ વલ્લભભાઇ, મુળજીભાઇ રામભાઇ, પ્રેમાભાઇ નાથાભાઇ, વજીબા રામજી, બાબુભાઇ તળાટીબા, ને મીસીસ બાકુમતિ વલ્લભભાઇ.

આવો પધારો જુઓ

અને

તમારા માનીતા વાજીંત્રો અને રેકોર્ડઝ ખરીદ કરો

વાજીંત્રો— હારમોનીયમ, ગ્રામોફોન, વાયોલીન, બેન્જો મેન્ડોલીન, ગીતાર, ઝાઝ આકિટ ફીટ, ફલ્યુટ વિગેરે.

રેડીઓ—"હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ."

નીચે મુજબ ફીલ્મી રેકોર્ડના સેટો રોકડમાં ખરીદી વાસ્તે તૈયાર છે.

(૧) જીવન પ્રભાત,
(૨) વીધાપતિ,
(૩) રોમેન્ટીક ઈન્ડિઆ,
(૪) નીર્મળા,
(૫) ભાભી,
(૬) અછુત કન્યા,
(૭) જાગીરદાર,
(૮) વચન,
(૯) ચેલેન્જ,
(૧૦) હીઝ હાઇનેસ,
(૧૧) સાવીત્રી,
(૧૨) મધર ઈન્ડિઆ.
(૧૩) ગોપાલ કૃષ્ણ,
(૧૪) દેવદાસ,
(૧૫) ધુપ છાઉ,
(૧૬) પ્રેસીડન્ટ,
(૧૭) નીરાલા હીંદુસ્તાન,
(૧૮) ગ્રામોફોન સીંગર,
(૧૯) ૩૦૦ દીવસ પછી,
(૨૦) સંત તુલસીદાસ.

રૂપેર પાર્ટસ—દરેક વાજંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ હારમોનીયમ (હાથના, પગના, હાથપગ સાથે પોર્ટેબલ).
,, હચીન્સ, ઓડીયન, જૈનાફોન, મેગફોન ઇન્ડિઅન રેકોર્ડઝ, ફીલ્મી રેકાર્ડ.

મળો યા લખોઃ

ગોશળીઆ (ગ્રામોફોન) લીમીટેડ,

૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

RADIO RECORD TRADING Co.

38a MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG,

and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

પ્યારે ફત્યાલ

N. 16215 આશિકે દુનીયા રોના.
„ 16232 કોને મીજે છુપ્પે છુપે રજમે.
„ 16243 હમકે મે આજ ઐહમરે આજ
„ 16250 કુમ્મર મુસલમાનો.
„ 16275 વોહ દીલકો તામઝી.
„ 16280 કુરબાન પરો.
„ 16227 મોહમદ આબી ગુનાહ-૧-૨.
„ 16295 ચોરી ચોરીસે મારૂગી.
„ 16304 આન પરી દરબાર બાલમ મોરી.
„ 16313 મક્કા મદીના.
„ 16317 મુબારે કુંગે બનના.

આસ્કર ફકીરૂદીન

N. 16229 આખો પર જા હરે ઉસબના
„ 16027 ઝો ખરક કહી લે ચલ.
„ 16042 દેખા મુજે ચુલ્લુ મેં.
„ 16065 આજ કે કુરને બનના.
„ 16105 નામ પીર કુબ્બા કરો.
„ 16341 કદરતે અલાહ.

કુબ્બે આલમ ફત્યાલ

N. 16203 બજા ' કાબાસે બરબરે.
„ 16230 ખુદા રખ્ખે મેરી ચુરાઇ.
„ 16241 નસરીર મોહમદ મેરે દામને
„ 16279 ઉસને કબરમે પર
„ 16293 આજ મજાદી દીનકા મગીને.
„ 16349 અહસોસ મુસલમાનો

મોહમદ આલીલ ફત્યાલ

N. 16003 પાયે લાજમ પાયો બારી.
„ 16014 અલી પીનજર.
„ 16040 જમાદ દા કાબુજે.
„ 16122 બસ રબ્બ નજરી બના.
„ 16221 સાકી મુજે પીલા દે.
„ 16249 મોહમદ હમરેમે દુલહ બનકે નીકલેગે
„ 16288 કોન તુજે સમજાવે.
„ 16303 આહમદે મુરસલ.
„ 16312 હમારા બીરસપાયા

કોલુ ફત્યાલ

„ 16015 જો દેખું રબ્બે મુસતફા
„ 16064 ઇસ ગોદ કોપુ.
„ 16071 મોકી મીકી બાતોસે.
„ 16169 આલમ ઉસપે ઝુકે હકને.
„ 16306 હમસે મેરી રોશ કિસ્મત જગાઇ બુબની.
„ 16325 કાસ આતમરે મુજરો.

આસ્કર અબ્દુલ રેઝાક

F.T 12857 મુસા સમજે મે અરમા નીકલ.
„ „ 12912 દીલમે નઝરોમે વો કુલમાને.
„ „ 12998 મે પ્રેસે કુલહન આરબી આવી.
„ „ 13213 મુજ દો જબસે તુમ્હો.

ફલનખાન એન્ડ પાર્ટી

F.T 12215 કે હરી કે રૂકે મુસા આકા તેરી ગલી.
„ „ 12860 મે તા પીર આવ બાર તોરે.
„ „ 12917 જીસ તરફ જાતા હું.
„ „ 12749 મજમુમ કા હક હૈ આલમ પર.

રાસીદ અહમદ ફત્યાલ

F.T 9740 કરે મુશકીલ આસાન.
„ „ 13168 મેર „ કર દે મુસકાર.
„ „ 13215 આવ મુ કે દીલમે કુસને બારો

આસ્કર અમીર બખસ

F.T. 13115 બાકે ગરબર.
„ „ 13170 મે બસુલે બાક હો મુસાન દે.
„ „ 13180 મકક હે તુ કુમર હે તુ.

અબ્દુલ અસ્ટાક ખાન

F.T. 12251 સલ્લાહ સલ્લાહ
„ „ 12200 વો આયે મુતે કે ગીયા દેને વાલે.

પ્રો. બકરામુદ્દીન

F.T 288 મુન મુન મુન મુન. "
„ „ 437 લેમન કી ગોલી.
„ „ 743 હાનીજ દે મુકને બાંક દા.
„ „ 3444 દીનકા દેવા બનાવા
F.F. 7 મોહબ્બા હાથ સે તરપા હા મોહાના
„ „ 23 સાહબા હજરત હાસન.
„ „ 27 સાહાદત હજરત હુસેન.
N.F. 310 આંદા બદુરી ૩ મોહબ્બા.

ગ્રમોફોની રેકોર્ડ

૧૨ પારસીન (૪)
„ મુસ્કે.
„ રેહમાન
„ જાકેર (૨).
„ મોહમ્મદ.
„ બાલાજ.
„ આજાદ

હામા રેકર્ડ

ગરીબ દરબાર (૧) નુરે રેહબત (૧)
બીજા મંગલ (૪) રેકમાની મંગલ (૩)
બાલ્ક કુમાર (૨) કાદી મુબનગા (૨)

૬૨ મહીને નવા રેકોર્ડ અમારે ત્યાંથી મળશે. તેના દર મહીને કેટલોગ અમારે ત્યાંથી મંગાવી લેશો.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE COLUMBIA and "TWIN"

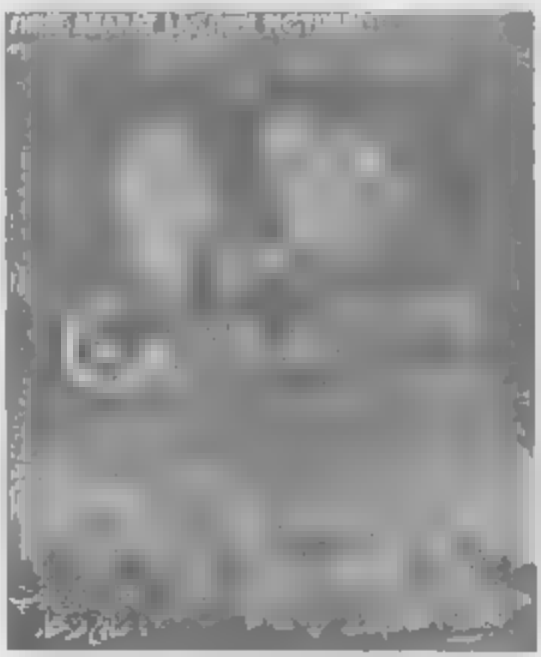
સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકૉર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીલાલ એન્ડ રાજકુમારી

N. 15307 નવી જનસી ગલપા ભા.
„ *15308* અંતરનાં આસનાં એક ફુલ ઉગ્યું.
„ *15309* સુંદર છબી.
„ *15311* નવું ઝુલ.

કરસન અને સમારબાઇ

N. 15327 હું તમારી રાધીકા-વીધીનાં બેસ.
„ *15328* તું તો હાલને મારે સેતર
„ *15331* વિપદનું પાણા શીરપર પરશે.
„ *15342* રીસાયેલી રસીકાને નજરપા કોણની નજર લડી છે.
„ *15344* પ્રભુનો પરકાર ભાગ ૧ લો અને બા ૨ જો
„ *15312* નવ્વાણુંનો ધક્કા.

N. 15314 નાથનો ભ્રમ ભા. ૧–૨.
„ *15316* બેર કહો.

માસ્ટર ચમપક એન્ડ પાર્ટી

F. T. 5969 જશુમાનું વરદાન.
„ „ *5971* મંગલ આજ પ્રભાત.
„ „ *5953* સગાઈનો સંસાર ભાગ ૧–૨.
„ „ *5940* સજે યમુનાને તીરે.
„ „ *5970* રક્ષાબન્ધન ભા. ૧–૨.
„ „ *5956* સલીદીને કહેજો.
„ „ *5937* બાગનું ઘર.
„ „ *5940* બિજરત ભાગ ૧–૨.
„ „ *5952* મુકો પાલવડો.
„ „ *5954* ગાને પુજો.
„ „ *5740* કુલ વીણવા દે ગયતી સાજન.
„ „ *5727* પાસ્વે ઝનેસપર ઇઝન દીજે.

GUJARATI DRAMA SETS

અનઘ કુમાર	(૩)	રેકૉર્ડનો	સેટ.
સીતા ત્યાગ	(૩)	„	„
રાજુલ દેવી	(૩)	„	„
શકુંતલા	(૪)	„	„
વીર રાજા	(૫)	„	„
જેસલતોરલ	(૩)	„	„
શેઠ ગજાનંદ	(૩)	રેકૉર્ડનો	સેટ.
પૃથ્વીરાજ ચૌટાજીનું નાટક	(૮)		
નરસૈંદ મહેતા	(૩)	રેકૉર્ડનો	સેટ.
ચંદીયનો ચારસો	(૩)	„	„
સજ્જનારાજીનું	(૩)	„	„
વનરાજ ચાવડો	(૫)	„	નાટક
ગાલબેર સતી તારો	(૨)	„	સેટ.
શ્રીકૃષ્ણ જન્મ	(૩)	„	„

FILM RECORDS IN SETS

મરીજકી તોબ	(૫)	નીરમલા (૪)	મારી આંખ (૩)	જગાના (૩)
બાની	(૫)	મામાફેન સીંગર (૪)	કંજસન (૧)	દુરગાદ (૫)

આરતી *F. T. 5246* દયાવનારની આરતી. *F. T. 5281* શ્રી સજનારાજીની આરતી.
F. T. 5191 શ્રી મહાદેવની આરતી.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD.

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. 105

"શુદ્ધ ઘી"

દરબનમાં પ્રખ્યાત કુલમ બજારમાં પાસ કરેલ એમ. જે. માલવી બ્રીરના બંગલા વેરાવળ મધુરાદાસ અદાણીનું ઉકાળેલું બનાવટનું ઓરીજનું (શુદ્ધ) ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

બાપ માટે પુછો યા લખો.

સાથે આવિશના સોલ એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન
૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ,
દરબન.

SAMJEE DEVSHI & SON
4, Cross Street,
DURBAN. 113

'Phone 2-6235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર અને કમીશન એજંટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોક્સ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, દરબન. 115

M. H. DESAI,

એમ. એચ. દેશાઇ,

હોલસેલ ફ્રૂટ વેપારી,

અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ બુનીયનના ફોર પણ બારમા C. O. D. થી સારૂ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 110

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, ચેસ્ટરફીલ્ડ, ડ્રેસીંગ ટેબલ, વાસણ ટેબલ, ઓફીસ ડેસ્ક, સુટ કેસ, ટ્રંકસ, બાસ. ઈ. ઈ. બ્રાસબેડસ્ટેડ, ઈઝી ચેરીંગ અને ફેન્સી ચિજો, તદ્દન જોખમ આપે ખરીદી કરશો. અને પ્રથમ વાસ મેલવવા મુકશો નહિ.

બોક્સ; રેલ્વલ અને ક્રીચન ડ્રેસર

જે હમારી દરખેપ લીધે તેમને ખાસ જે. તેવો ચેસ્ટ હમેશ તૈયાર રહે છે. બાજ જોકરના બાજોના બારણે બીજ મોકલો. આપ ને બાજ બારણ રખાશે.

L. MISTRY,

5 KORT STREET, JOHANNESBURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2626. 105b

કીર્ટીંગસ

પાવડર

ગ્રીસી, બાલ, બાંધણ, કંટારણ, બાખી, વ'દા વિગેરે ચમડા ઉપરના ડાઘાઓને

નાશ કરે છે.

કીર્ટીંગ પરવારના ફ્રીન મળે છે. 111a

Box 530. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices special attention given to all up-country orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

વેજીટેબલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અમે અપકંટ્રીના ઓરડર બાબ દેખરેખ રાખી સારો માલ C.O.D. થી રવાનીએ છીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 100

જુના અને જાહોરીતા ફરબાસુ ચીકાશવાળા અને પાકા બનાવનાર

કેપ્ટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકા

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકેા ઓર્ડર આપવાથી મળી શકશે.

અમારી દેકીમાં ઉત્તમ બાવાક અને બાવક હંમેશા તૈયાર મળે છે.

ફરબાસુ ચીકાશ વાળા દરેક બનાવ ફરસાણ, બાખાવ, વરકા બાસાકેા વિગેરે મોટા જથ્થામાં મળશે.

એક બક્ષવા મરિ ગ્રાહકો ના મળેલ

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 13a KORT STREET JOHANNESBURG. 115

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખારતી ૧૯૪૧ જાન્યુઆરી ફેબ્રુઆરી	ઈદ ૧૯૬૭ આમ	મુસલમાન ૧૩૬૯ મોહરમ	પારસી ૧૩૧૦ રોજ. કદમી	સુર્યોદય કે. મી.	સુર્યાસ્ત કે. મી.
શુક્ર	૩૧	ગરી ૮	૨	૨૯	૫ ૨૮	૬–૫૧
શની	૧	,, ૫	૩	૩૦	૫–૨૯	૬–૫૧
રવી	૨	,, ૧	૪	૧	૫૰ ૩૦	૬–૫૦
સોમ	૩	,, ૩	૫	૨	૫–૩૧	૬–૪૯
મંગળ	૪	,, ૮	૬	૩	૫–૩૨	૬–૪૮
બુધ	૫	,, ૬	૮	૪	૫–૩૩	૬ ૪૮
ગુરૂ	૬	,, ૧૦	૯	૫	૫૰ ૩૪	૬–૪૭

There are definite reasons
Why Cold
Ovaltine
is the Best
Summer Drink
It's Cooling
Refreshing
Energising
OVALTINE BUSKS

THE

MANUFACTURERS

Offers You Security

LIFE Insurance provides financial security — its possession means freedom from fear of privation for yourself and for your loved ones.

LIFE

INSURANCE COMPANY

HEAD OFFICE:
TORONTO, CANADA.

Established 1887.

D. M. SEEDAT
Representative.

Chief Office for Natal:
328, STUTTAFORD'S BLGS.
DURBAN.

D. PATCHIAPPEN
Representative.

ACTING MANAGER: B. BARRETT.

ઇનોસ 'ફ્રૂટસોલ્ટ'

એટલે આરોગ્ય—આરોગ્યતા

જોમ તોજ સુખ છે.

શરીરનું આરોગ્ય જાળવવા માટે રહત ખુબી આવશ્યક છે રહત ખુબ નથી જોઇ, તેથી કબજીયાત પેદા શરીરમાં જેથી ઝેરો ના કારણે માથાનો દુખાવો, આલસ્ય, અને ઉદાસ્ય દિવસે થાય છે.

ઇનોસ ફ્રૂટ્સ નિત્ય નિયમિત પીવાથી શરીર નિર્મળ રહે છે. આથી બુઢાપ્ય મુક્ત થાય છે છતાં તેની અસરમાંથી નથી થતી અને રોગોમાં પણ બચાવો નથી થતો. આજેજ એક બાટલી ઘર વપરાશી જુઓ.

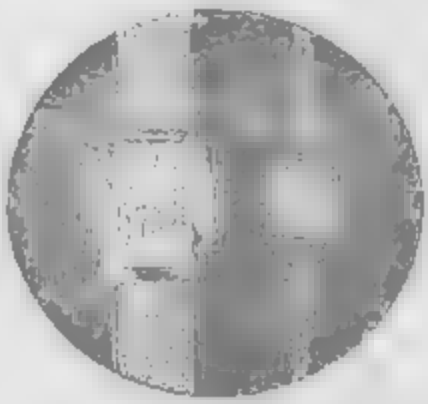

ENO'S "FRUIT SALT"

The words "Eno" "Fruit Salt" and "Trade ... are registered Trade Marks
Sole Representatives: HAROLD ... (S.A.) (Pty) Ltd
P. O. Box 865, Cape Town

એલજીન

ઘડીયાળો

આ ગલ્યનું

અમેરીકામાં એલજીન ઘડીયાળો પ્રથમ અમેરીકનો બનાવે છે. આ ઘડીયાળોના, જુદા ભાગો (રેપેર પાર્ટસ) મળવાની ખાત્રી આપવામાં આવે છે.

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER" - ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

SOUTH AFRICAN PUBLIC LIBRARY
4 MAR 1941

INDIAN OPINION
Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 6—Vol.-xxxix. Friday, 7th February, 1941. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. Price Fourpence.

Duty Of The Church

"There can be no hope of life in this country being tolerable for either European or non-European unless both European and non-European submit themselves to the reign of law. Guilty people must be punished. But they must have a fair trial. And everybody is innocent until he has been proved guilty. Anything else than this simply reduces it all to a state of barbarism, inconsistent not only with Christianity but with anything that can be called civilisation, whether European or otherwise. Violent and unlawful interference in things which lie entirely outside the province to question the wisdom and rightness of the laws which are considered [illegible] to any thing else must stand for righteousness. And [illegible] and repeat again and again that right [illegible] to peace and unity whatever be their differences of race and colour."

—Right Rev. G. H. Clayton (Bishop of Johannesburg)

ખ્રીસ્તી ધર્મનું કર્તવ્ય

"આ દેશમાં યુરોપીયન કે બીન-યુરોપીયનને માટે જીવન ટકી રહાય તેવું થવાની આશા રહેતીજ નથી, જો યુરોપીયન અને બીન-યુરોપીયન બે અન્ને કાયદાના અમલને માન દેવાને તૈયાર નહિ થાય તો. ગુનેગારોને તો સજા થવીજ જોઇએ, પરંતુ પ્રથમ તેઓની ન્યાયથી તપાસ થવી જોઇએ. અને દરેક માણસ જ્યાં સુધી દોષિત નથી ઠર્યો ત્યાં સુધી તે નિર્દોશજ છે. આ સિવાય બીજું કશું પણ આપણને જંગલીપણાજોજ ઠેલારી પાડનારૂં છે અને તે માત્ર ખ્રીસ્તી ધર્મની વિરૂદ્ધ છે એટલુંજ નહિ પરંતુ જેને સંસ્કૃતિ કહેવામાં આવે છે—પછી તે યુરોપીય હો યા અન્ય કોઇ—તેની પણ વિરૂદ્ધ છે. તેમ છતાં જે કાયદા વિરોધની લાગણી ઉત્પન્ન કરનારા હોય તેના ડહાપણ કે પવિત્રતાને વિશે પ્રશ્ન કરવો એ કંઇ આપણી સત્તાની બહારના વિષયમાં માથું મારેલું નહિ ગણાય. કેમકે જો ખ્રીસ્તી ધર્મનો કંઇ પણ સિદ્ધાંત હોય તો તે પવિત્રતાજ છે. અને તેણે ફરી ફરીને કહી કહેવું જોઇએ કે પવિત્રતાનો સુસાધ્યતાને ખાતર કદી પણ ભોગ આપી કઇ શકાશે નહિ. વળી આપણે એ કાળજી રાખવાની છે કે માણસો ગમે તે જાતી કે વર્ણનાં હોય છતાં તેઓ સુલેહ શાંતિથી રહી શકે."

—રાઇટ રેવરન્ડ જી. એચ. ક્લેટન,
જોહાનીસબર્ગના બીશપ

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

દેશુવારી તા. ૨૬ મીના અરસામાં સ્ટીમર મુંબઇ જવા ઉપડશે.
સલુન તેમજ ૩ઃ પેસેંજરો લેવામાં આવશે.

ઇરબન આવ્યા પછી તમારો માલ તથા મુનીયન ફ્રાઇનાન્સ પેમ્યુલેશન મુજબ નાણા સાથે કર્ક જવા વિગેરે સંબંધી હકીકો મળવાથી બંદોબસ્ત કરી આપીશું.

ઠાલીના ઉપર તમારું નામ તથા R. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રો) લીમીટેડ
હીંદી પેસેન્જર એજન્ટ.

૩૬ ટીકીટ	હિંદુ	બીરથ સાથે	પા.	૧૮ ૧૩ ૦.
,, ,,	મુસલીમ	બીરથ સાથે	પા.	૧૫ ૫ ૬.
,, ,,		બીરથ વગર	પા.	૧૧ ૧૪ ૬.
સેકન્ડ કલાસ		સીંગલ બિરથ વગર	પા.	૩૩ ૧૫ ૦.

સ્ટીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ટીકીટના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

Phone 2-0432. Tel add: "KARAMAT."
SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.
390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,
No. 4, Kort Street, Johannesburg.
'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.
Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE
NEW INDIA ASSURANCE
—COMPANY, LIMITED.—

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ કોંપની બીમા કંપનીમાં જુદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસો, કામદારોને બચતા બીમાઓ, સાયફટ વિગેરે દરેક જાતના બીમાઓ ઉતરાવી લેવામાં છે. કોંપની ઇનેજના આપનું એ દરેક બીંદીની ફરજ છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue
DURBAN.
Telephone 2-6845 Cen.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street.
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4475
P. O. Box 3641
Tel Add "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL

PHONE 70900 CORNER PINE & GREY STS

SITUATED IN THE HEART OF DURBAN'S BUSINESS DISTRICT.

ENGLISH & INDIAN MEALS

MODERATE TARIFF.

BOARDING & LODGING BY DAY, WEEK OR MONTH.

THE EPIC FAST

(BY PYARELAL)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevnat documents.

320 Pages. Price: 2s 6d

Obtainable From The Manager

INDIAN OPINION, Phoenix, Natal.

દીક્ષાન રીઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ દીક્ષાનરી મહાત્મા ગાંધીજીની સુધનાથી થયેલા સ્વરાજીઓના જોડણી બાબતના આપણે સુધારા વધારા સાથે બનાવવામાં છે. વિદ્યાર્થી બાળક માટે તે બરાબર ઉપયોગી છે. તેને અંતે ઉપરિત્ત બાબો, ઘરો, બીજા ઉપયોગી ઘરો, મોટી વસ્તીઓની સંખ્યા, વજન, માપ, ઉદ્દેશો, વિશેરે વગેરે વસ્તુઓનો સમાવેશ થયેલો છે.

પાકું પૂંઠું પાનાં ૨૪૦૮ પ્રસિદ્ધ કરી. ૫.

Manager, 'Indian Opinion, Phoenix

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

	R.	A.
Lectures from Colombo to Almora	—	—
Jnana-Yoga	—	—
Raja-Yoga	—	—
Karma-Yoga	—	—
Bhakti—Yoga	—	—
Karma & Bhakti—Yoga (In one volume)	—	—
[illegible]	—	—
[illegible]	—	—
My Master	—	—
Chicago Addresses	—	—

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A comprehensive chronological account of the Master's wonderful life,—the only authorised edition of its kind in English.

(Fourth Edition)

Thoroughly revised and improved with a foreword by MAHATMA GANDHI

Price, Re 1.

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4, Foreign 11 Shillings

Apply for a complete Catalogue:—

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,

4, Wellington Lane, Calcutta, India.

ચોપડાની દરેક બજારની બજવાઈમાં આબાદ અમેર કરનાર.

ઝંડુ અશોકારિષ્ટ

પ્રદર, બાપા પીપેર રોગોમાં મધોટ ઘવાય દરેક ઘરમાં હોવા જોઇએ.

૧ રતલી બાટલીની કિં. ૪-૬.

બાળકોનાં પેટનાં દર્દોમાં આબાદ કામ કરનાર

કબજ આપણને વગડુ કરવાનો બાબાવળી ફીકર બદાડવાનો અકસીર ઈલાજ બીલકુલ કેફ વગરનું

ઝંડુ બાલ શૂલાર્ક

— બાળકોવાળા —

દરેક ઘરમાં હોવું જોઇએ.

-શીશી ભરની કિં. રૂ. ૪-૪

ઝંડુ ફાર્મસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. ન. ૫૫૧૩, મુંબઈ નં. ૧૪.

મા. આદમાની શેઠ એજન્ટસઃ એચ. એચ. ભોરી એન્ડ સન્સ, સ્ટાન્ડ ૨૩૮, ઓશીયાદીક બજાર, પી. બો. બોકસ ૧૨૦૫, પોરબંદર.

ખેડાનીલબર્ગમાં બજાવું ઠેકાણું બાબા ભ્રમર્સ, ૧૪ જોર્ડ સ્ટ્રીટ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું સુચીપત્ર આપેજ મંગાવો. એજન્સી માટે લખો બોકસ ૧૨૦૫, પોરબંદર.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સારું પેકિંગ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખોઃ—

P. O. Box 84. 139 Brook St. Durban

શિયાળો!! એટલે ખુટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય

જો તમારે તમામ જીવનની ખરી મજા લેવી હોય તો આ શીયાળામાં પુષ્ટીકારક પાકો બનાવી તમારી તંદુરસ્તી પાછી મજબુત અને બળવાન બનાવી દો! પછ થાઢ રાખશો કે કૃત્રીમકારક ખોરાકો બનાવવા માટે સારો, તાજો અને ચોકખો શુદ્ધ માલજ વાપરશો. અમારે ત્યાં શીયાળાના પાકો બનાવવા માટે ખાસ તાજો અને શુદ્ધ માલ આવી ગયો છે.

અમારે ત્યાં શીંગોડા, બદામ, ચારોલી, પીસ્તા, પંજાબી સાલમ, સુકેલ મુસલી, ખારક, ખલાગી, ખોપરૂ વટી, ગોખરૂ અને કાજુ, ચારે મગજ, સોપારીનો, અસલન, સુંદર, અંજર, સોના ચાંદીના વરખ, અબરન, મીસેરે તમામ હીંદનું કરીયાણું મોંઘી વટું, જાહી ઝુડીઓ ઉપરાંત હોંશે ભરતી તમામ ગ્રોસરી હમેશ સ્ટોકમાં રહે છે.

હીંદુસ્તાનમાં મશહુર થએલી સુરતની અસલી, પીસ્તા બરફી શી. ૩-૬ રતલ, બદામ બરફી શી. ૩-૬ રતલ.

મુંબઈના તરેહવાર હલ્વાઓ બદામી હલ્વો શી. ૧-૯ રતલ, સુકેલ પકવાનો હલ્વો શી. ૨-૬ રતલ, રંગીન બદામી હલ્વો શી. ૨-૦ રતલ, સુકેલ બલાદ હલ્વો શી. ૩-૦ રતલ અગાઉ લાંબો મગાવો.

નવાબી પાઉડર: હરીરના ખોસ પણ બાજમાંથી બાદ બે મીનીટમાં ગાળ સાફ કરી દે છે. ૭ બોટલ શી. ૩-૬ પોસ્ટેજ ફ્રી. પુનીયત માટે. ઓર્ડર વખત બોરકર આપો બાકી ફરી જો. ફેરાના ગોદડાં: ૭૦×૯૦ શી. ૧૯-૬.

P. O. BOX 709. **I. G. H. BASSA,** 153 Grey Street, Durban.

ધી ટ્રાંસવાલ યુનાઈટેડ પાટીદાર સોસાયટી

વાર્ષિક જાહેર સભા

ઉપરોક્ત સોસાયટીની જાહેર સભા તા. ૬ ઠી ફેબ્રુઆરી ૧૯૪૧ ને રવીવારે બપોર બાદ બરાબર ત્રણ વાગે ન્યુકાસલમાં પાટીદાર હોલ માં મળશે. જેમાં રવાનીક, રીપ્ર અને ટ્રાંસવાલમાં વસતા સર્વે પાટીદાર બાધુઓ અને બહેનોને વખતસર પધારવા વિનંતી છે.

(૧) આવકે ગતવર્ષના દીસાબો (૨) વાર્ષીક હેવાલ (૩) અમલદારોને અને કાર્યવાહક સમીતીના ચુંટણી. (૪) રાણા સમીતીની ચુંટણી. (૫) પુનરાવલોય સમીતીની ચુંટણી. (૬) બરસુવ્યુ.

ઠરાવકરી પ્રાગજી બગત
કાંતીલાલ બગવાનજી પટેલ
ઓનરરી સે. ધી ટ્રા. યુ. પ. સોસાયટી

Phone 63 P. O. Box 20

NORTHERN TAILORING Co.

CIVIL & MILITARY TAILORS AND ALL KINDS OF GARMENT MAKERS.

SUITS AND COSTUMES MADE IN THE LATEST STYLE.

WE SPECIALISE IN HIGH CLASS TAILORING.

OUR PRICES ARE TO SUIT THE TIMES.

TRY US WITH YOUR NEXT ORDER

MAIL ORDERS SPECIAL ATTENTION

નોર્થરન ટ્રાંસવાલમાં તમારો મુદ્દ કયાં સીવડાવશો?

નોર્થરન ટેઈલરીંગ કુમ્પની

તમને અપ-ટુ ડેટ સ્ટાઈલનો તમા વરછને ઝડપ' દરેક કામ ઠિકાણસર આવે બનાવી આપશે

હાયડ્સ ઓફરે મારે ખાસ બલામળ છે.

ઈંડીના ઓર્ડર ઉપર ખાસ ખાસ આપવા માં આવે છે.

53 MARKET STREET, PIETERSBURG, N. TRANSVAAL.

Extra Protection against Wear!

Mobiloil not only guards against wear, but resists carbon, sludge and "fluid friction." It gets right to the seat of engine trouble.

GARGOYLE

Mobiloil

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA · LIMITED

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 24003, Res. 24348.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

INTERNAL VIEW OF OUR SHOP.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES. BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES. Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £20. THE LATEST FROM BENARES CITY. EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up. PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards. EMBROIDERED CHEPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.

Branches: 68, WICKS STREET AND 60, WICKS STREET. GARAGE 7, MAIN STREET AND 58, WICKS STREET, VERULAM. 'Phone 39, Verulam.

દરેક સ્ટીમરમાં આપને તથા મિત્રોથી આવે છે

બનારસની બનાવટની અને સાદી, તેમજ જાતજાતની ભુટીદાર સાડીઓ રૂા. ૬૦, રૂા. ૮૫, રૂા. ૧૦૫ થી માંડને પા. ૨૦ સુધીની.

બનારસથી હમણાજ આવેલી છે.

કસબ કામની સાડીઓ રૂા. ૨૫ અને રૂા. ૩૫ થી ઉપર. જાતજાતની જાતવાણી સાડીઓ રૂા. ૧૨–૬ અને રૂા. ૧૭–૬ થી ઉપર. ફ્રેંચબનું ક્રેપ–ડી–ચીન રૂા. ૩–૬ નું વાર ૪૨ ઈંચ અને ૪૫ ઈંચ પનો. સાદીનું વેરાયટી કી જાતનું કપડું, ૪૫ ઈંચ પનો વારની, રૂા. ૨–૬, રૂા. ૩–૮, રૂા. ૨–૦ અને તેથી ઉપર. હમણાજ આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ રૂા ૨૫, રૂા. ૩૦, રૂા. ૪૫ અને એથી ઉપર. ૨૩૬

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ઓફિસ:
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

બનારસી સાડીઓ મહિના એમ્બ્રા
એલાનીઅમ્બ્રા ખાતે
પી. રતનજી.
૧૦, બી સ્ટ્રીટ, ન્યુલાઈન.

ગોદામ
૭ મેરીક સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular Flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Sole producers of all Suncrush drinks.

'Phone 26350. Tel. Add. "Nastiles."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
Country orders executed at lowest Market prices.
We supply wedding [illegible]
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ
[illegible]
દરેક જાતની મીઠાઈઓ, ચોખ્ખા ઘીની તેમજ તેલમાં તેયાર, મસાલાથી ભરેલ બનાવીએ છીએ.
અમારૂં વખણાએલું સુરતી ચુરૂ, ચેવડા, ગમસા, ગાંઠીયા, ગાંઠીયા, ખારા વિગેરે કસ્ટમર તરફ બનાવીએ છીએ.
રીયાસાગમાં બાર્યા લાયક સમાણા બારો તૈયાર રાખીએ છીએ તેમજ ઓર્ડર મુજબ સ્પેશીયલ બનાવી આપીએ છીએ.
પાર્ટી વિગેરે માટે ભેગા મસાલામાં જોઈતી કોઈ પણ જાતની મીઠાઈ ઓર્ડર મુજબ કુંક વખતમાં બનાવી આપીશું.
બહારગામથી મંગાવનારને માલ પુરતી સંભાળથી કાળજીપુર્વક મોકલવામાં આવશે.
PHONE 33-6575. P. O. BOX 3680.
THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART.
[illegible] President Street, Corner Diagonal St., JOHANNESBURG.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."
D. K. PATEL
Fruit and Vegetable Exporter
— SPECIALIST —
in South African, Canadian and Australian Apples
Cape Fruit on hand in season
We have in stock Lesches which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ
ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ મહાવનાર.
સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ
ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ
લીચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.
ફરીના ઓર્ડરો ઉપર બાજ ધ્યાન દેવામાં આવે છે
તાજી સ ચારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.
P. O. Box 766. 19, Cross St. Durban.

4 MAR 1941

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 6.—Vol. XXXIX. Friday, 7th February, 1941.

DR. DADOO SENTENCED

UNDER EMERGENCY REGULATIONS

THE trial opened in the Benoni Magistrate's Court on Friday morning, January 31, of Dr. Yusuf Dadoo, of End Street, Johannesburg, who was charged under the Emergency Regulations.

The charge against Dr. Dadoo was that in the Benoni location on September 13 he, at a gathering of natives made a statement or statements, calculated to incite the public, or a section of the public, to resist or oppose the Government in connection with any measure adopted in pursuance of the Emergency Regulations, and used words to the effect that the Government was recruiting natives, coloureds and Indians to go and help the Government to win the war, and that they should refuse to join up and help.

Dr. Dadoo, who was not professionally represented, pleaded not guilty.

Detective's Evidence

Native Detective Sarel described a meeting in Benoni location which was addressed by Dr. Dadoo on September 13. Dr. Dadoo, he said, told the gathering that he had been arrested in Johannesburg and that he had come to Benoni to explain why. He said he had been arrested because he had spoken the truth, and that the Indians and coloured people would not go to war, that they had got nothing out of the last war, and that the present war would be the same.

The Englishmen would treat them like oranges. When they had sucked the juice out of oranges they threw the remains away.

Dr. Dadoo also stated that if the Indians, natives and coloured people stood together they would bring about the abolition of the poll tax. Other repressive measures would also be abolished.

In cross examination, Sarel said what he remembered of the speech he had given to the Court. After the meeting he repeated the words to detectives, who wrote them down and that helped his memory. He had no doubt whatever of the accuracy of the words he reported to the authorities as being used by Dr. Dadoo.

Sarel said that Dr. Dadoo in his speech mentioned Englishmen specifically and not "the ruling class."

Questioned about the pass law, poll tax and pick up methods, Sarel said he was in agreement with the law. He did not remember everything Dr. Dadoo said in his speech.

Asked if he did not remember or understand portions of the speech would not that lead to his misinterpreting the point Dr. Dadoo made, Sarel replied again that he had given the correct words.

Captain P. Kydd-Coutts, adjutant of the Indian and Malay Corps, gave evidence regarding recruiting for that unit. Enlistment in the corps was purely voluntary. Recruiting for coloured people was proceeding and from what he knew there must have been recruiting for natives also.

Speech Interpreted

Cross-examined, Captain Kydd-Coutts said there was a difference between the regimental pay of European and non-European soldiers. A non-European private was paid 2s. 6d. a day, but he did not receive that in full, part of it being placed to his credit.

"I am not concerned with that," replied Captain Kydd-Coutts when asked by Dr. Dadoo if there was anything democratic in having different scales of pay for European and non-European soldiers.

Native Constable David, who also attended Dr. Dadoo's meeting, said Dr. Dadoo stated: "It is not worth while your joining up; the pay you receive is not worth the risk. What are you fighting for? Your Government has also got a 'pick-up' and they come along at any time, day or night, and round your people up. I maintain, and I wish you to understand clearly, that your reward after this war will be like that of an orange—the substance will be taken and the peel thrown away. What's more, you've got to carry a pass, pay taxes and the work is given to Europeans."

Dr. Dadoo's reference to joining up related to the military forces. His reference to the orange was, he took it, applicable to the post-war period.

Cross-examined, David said Dr. Dadoo's speech was interpreted into Xosa, Zulu and Sesuto. He remembered every word that was interpreted in Sesuto. He did not make notes of the speech, which he had been instructed to listen carefully. David maintained that the meeting was held in November, not in September.

I put it to you that what I said was that the economic and political laws in the country are such at the moment that the machinery of government is used to exploit the labour power of the non European people, and that, therefore, they were being squeezed like an orange by the ruling class, the fruit to be eaten and pips thrown away?—No. You have given an explanation as to what your speech meant.

Questioned about the severity of the pass laws and pick-up van methods, David said that these were essential to the maintenance of law and order, and that only defaulters were apprehended.

Mr. H. J. Roux, a pass office official, gave evidence that a voluntary system of native recruiting had been in operation since last year.

When the magistrate, Mr Fowler, reminded Dr. Dadoo that the charge against him was one of "inciting," Dr. Dadoo replied: "We are merely pointing out the truth to the people, and in doing so we are not in any way deliberately inciting them by placing the true facts before them for their consideration."

Another native gave evidence relating to Dr. Dadoo's speech in the location. "I understood him to say that 'the natives are being arrested for taxes, and that the Government are now calling upon you to go and help them. Remember the way you are being treated. I don't know whether my appeal is going to be effective or not. If you all unite and stand together all this will be left alone—passes, taxes and so forth.'"

He understood Dr. Dadoo to say the Government wanted people to go to war, but that the people must bear in mind their passes and taxes.

(*Continued on page 12*)

Indian Opinion

FRIDAY, 7TH FEBRUARY, 1941

Dr. Dadoo

DR. Y. M. DADOO has been flung into prison for the offence he is supposed to have committed on September 13, of having made a statement, or statements, at a gathering of Natives, calculated to incite the public, or a section of the public, to resist or oppose the Government in connection with any measure adopted in pursuance of the Emergency Regulations, and used words to the effect that the Government was recruiting Natives, Coloured people and Indians to go and help the Government win the war, and that they should refuse to join up and help. The Magistrate found that the general tenor of the words used by Dr. Dadoo was calculated to discourage people from joining the forces and, in the circumstances, there was a contravention of the regulations, and sentenced him to £40 fine or two months' imprisonment. Referring to the suspended sentence of two months, which was passed when Dr Dadoo was previously convicted, the Magistrate said it did not appear to have been a warning to him, because he had practically repeated his original offence, and ordered in addition, that the suspended portion of the original penalty be made operative. In sentencing Dr. Dadoo the Magistrate said, "It would appear that one of your main points is the right of free speech, but there are times when one has to refrain from indulging too freely in it. And one of those times is when a nation is at war. Then it is our duty to obey the orders of those in authority."

We are supposed to be living in a democratic country where nobody is denied the freedom of speech, thought and fair criticism. Dictatorship with which Nazism and Fascism are characterised, is condemned and the aim of the present war is supposed to be to end that dictatorship. We, however, fail to see the difference between Nazi and Fascist dictatorship and the dictatorship of the Government of this country. Over three quarters of the population of the Union was never consulted on the question of war. Those are the people who are denied the rights they are entitled to as human beings. They are expected to allow themselves to be led by the Government like dumb cattle without a murmur. They are to say yes to everything that the Government decides. None can dare to champion their cause. Even Europeans, who are inclined to do so, have been warned that they would by so doing be liable to be interned. They themselves may not voice their protest. Their's is nothing but to do and die. If this is the kind of democracy for which the present war is waged, such a war can have no meaning for us, and Dr Dadoo has committed no crime in refusing to help in such a war and in advising the people he claims to represent to do likewise.

Again, it is repeatedly stated that enlistment in the corps was purely voluntary. If that is so, why should there be systematic recruiting, and why should people's brains be stuffed with only one side of the question? Why should the representatives of the people be denied the right of putting before the people the other side of the picture, and of allowing the people to judge and to decide for themselves?

We believe in discipline. We believe in law and order. But that is applicable to those who are given a voice in any decision. But the glaring fact to-day is that the Government is faced with a very powerful minority of those very people who have a voice in deciding issues affecting the State, whose activities against the war issue are not only openly subversive, but have gone to the length of defying law and order, and have led to the destruction of life and property. And yet the Government dare not use the big stick against them, which means that the Government will readily bow to violent methods—in other words, Hitlerism—but will not tolerate those who are unable to use violence or who choose to fight for their just rights by non-violent means and without attempting to injure the life and property of their opponents? There is not an instance where Dr. Dadoo's activities have resulted in a strife or disturbance of any kind. At the most they might have dissuaded some from enlisting themselves or from rendering other help in the present war. But, if enlistment is purely as voluntary as it is repeatedly stated to be, this should surely not matter very much, and Dr. Dadoo should not have been dealt with in the manner he has been. But the action of the Government only goes to prove the fallacy of the pious claim about the justness of the present war, and it should strengthen our determination to march forward in the footsteps of Dr. Dadoo in our struggle against Imperialism, whether it be Fascist, Nazi, British or of the South African variety.

We heartily congratulate Dr. Dadoo and hope that he will not be allowed by his followers to rot alone in prison, but that the struggle for true justice, freedom and righteousness, for which he is bearing the Cross, will be continued until the final goal is reached.

DR. DADOO SENTENCED

[Continued from front page

When the doors were opened after the lunch hour there was a rush for admission by Europeans, Indians and natives, and the courtroom was quickly congested.

Dr. Dadoo applied for his discharge on the ground that the native detective and police constable did not understand English and, because of their very limited knowledge of that language, they had given distorted versions of points he had made in his speech.

What he actually did state on that occasion appeared in a pamphlet which dealt with "the intolerable conditions" under which the non-European peoples were forced to live. At no stage did he mention the English people, for whom he had as much respect, especially for the working-class section, as he had for his own race.

The witnesses were unreliable because of the fact that they had no political understanding or knowledge and, consequently, were unfit to report his exact words or the meaning of the different points discussed by him.

The magistrate at this stage said he could not accede to the application.

Dr Dadoo, who declined to give evidence, made a statement in which he said that the people should have proper guidance as to the attitude they should adopt towards the war. It was their bounden duty to tell the people that this was an imperialist war. The present Government, he submitted, was nothing else but a Fascist dictatorship.

The magistrate found that the general tenor of the words used was calculated to discourage people from joining the forces and, in the circumstances, there was a contravention of the regulations.

Previous Conviction

Dr. Dadoo admitted a conviction on September 6 last year, when he was fined £25 or a month's imprisonment, a further two months' hard labour being suspended for two years on the usual conditions.

"It would appear that one of your main points," said the magistrate, "is the right of free speech, but there are times when one has to refrain from indulging too freely in it. And one of those times is when a nation is at war. Then it is our duty to obey the orders of those in authority, and that is why certain limitations are imposed upon rights.

"You have already appeared before the court and were given a partially suspended sentence. It does not appear to have been a warning to you, because you are here now having practically repeated your original offence."

Dr. Dadoo was fined £40 or, alternatively, two months' hard labour, and it was ordered in addition that the suspended portion of the original penalty —two months' hard labour—be made operative.

DR. DADOO'S STATEMENT BEFORE THE COURT

THE following is the text of the statement made by Dr Dadoo before the Court:—This is the second occasion on which I have been dictated by a sense of duty to submit a statement to the Court. The Non-European United Front in duty bound to its principle of working for the emancipation of the non-European people, and in honour bound to the confidence reposed in it by the masses of the people, must carry on the struggle against pass laws, poll tax, pick-ups, anti-Asiatic legislation, segregation, colour bar in industries, low wages, sweated labour, poverty, unemployment, and all the other laws that oppress our people, and must fight for the recognition of African Trade Unions and full rights of citizenship. In other words a relentless struggle for the democratic rights of the non-European people must be carried on.

In pursuance of this sacred task, we have no other alternative but to explain to our people the true nature of the war that is raging in Europe, Africa and other parts of the world, and to give them a proper guidance as to the attitude they should adopt. It is our bounden duty to tell the people that this is an Imperialist war, that is, a war that is being waged between Imperialist and Fascist Powers to decide as to what set of Powers shall dominate and exploit the resources of men and material of the world.

The rulers of the British Empire have, time and again, proclaimed that they are fighting the war for democracy and yet, when the hungry and starving millions of India, South Africa and the other parts of the vast colonial Empire ask that these democratic rights be extended to them first before they be asked to fight for what the Imperialists call "the independence of small nations of Europe," they are beaten up, flung into prisons and concentration camps and subjected to all sorts of brutalities. As D.N Pritt, K.C., M.P., one of the outstanding leaders of the progressive section of British public opinion points out: "They wage war to preserve the system of exploitation at home and in the colonial Empire."

Under these circumstances, how can we become the soldiers of Imperialism to crush down our own people? We maintain that it is our legitimate right to criticise a policy of the Government which affects the people adversely. Even the Cabinet Ministers are saying that the people have the freedom of criticism. To quote one example, may I be allowed to mention what Mr. J. H. Hofmeyr, the Minister of Finance, said in a broadcast speech on Tuesday, January 21:— "Voltaire said: 'I don't agree with a word you say, but I shall fight to the death for your right to say it.' How utterly incongruous these words would sound in a dictator country to-day! How utterly in conflict they are with the spirit of Nazism, Fascism or any other form of authoritarianism! The first assault of dictatorship is on freedom of criticism. For the normal functioning of democracy, freedom of criticism is indispensable.

I wonder what Mr. Hofmeyr thinks of the Government of which he is a responsible member. This Government did not consult over three quarters of the population on the question of the war, this Government did nothing to abolish laws which bind down the non-European population in abject slavery. This Government has not allowed the non-Europeans the freedom of criticism which, according to Mr. Hofmeyr, is the indispensable function of democracy, otherwise I should not be standing here in the dock this morning.

Instead the Government has resorted to the weapons of oppression to suppress the rights of the freedom of speech. Anti-Fascists, who have all along stood and fought for the principles of democracy, have been put into concentration camps whilst Nazis and Fascists are allowed to overrun the country to preach the dangerous and abhorrent doctrines of Fascism—thus indicating that the present Smuts Government is nothing less than a Fascist dictatorship masquerading under the guise of democracy.

The Government has used many devious methods to force the non-European people to join up for active service. For example, we have learnt recently that in the Northern Transvaal direct and indirect pressure is being brought to bear on the Africans to join up.

Behold the democracy of the Union Government! There is a very big differ-

ence in the allowances given to the families of European soldiers compared with non-European soldiers.

The total military allowance of a Coloured or Indian family is £7 10s. per month on the flat-rate basis, whether the family consists of a childless wife, or a family of a mother and ten children. The allowance allotted to the family of a European soldier is 3/- per day to the wife plus 8d. per day for each child. An African private gets 1/5 per day out of which he receives 9d, and if he has no dependents the payment of the balance is deferred until after the war, and in case of dependents they receive a total of 1/6 per day. In addition the pay of a European soldier is much higher than that of a non-European soldier. This demonstrates in no uncertain manner the scandalous and discriminatory treatment meted out to even those non-Europeans who are made to believe that they are offering the supreme sacrifice for democracy.

The struggle of the non-European people for liberation is not an isolated struggle, it is merely a continuation of the struggle of the oppressed masses carried on in many lands. Four-hundred million Indian people are at this very moment, carrying on the struggle. The president of the All India National Congress, Moulana Abul Kalam Azad, is languishing in jail. That great-hearted and world-respected leader, Pandit Jawaharlal Nehru is undergoing four years' hard labour in the jail of British Imperialism. Thousands of others are suffering the same fate. The people of South Africa are playing their part. The Government may imprison me, it can fling hundreds and thousands into jail and concentration camps but it cannot and it shall not suppress the demand for freedom which arises from the crying hearts of the non-Europeans and other oppressed people. The struggle goes on.

In conclusion I make this appeal to the non-Europeans of South Africa, African, Coloured, Indian, Malay, all non-Europeans unite! Create a fighting unity! Have confidence in your own mass strength, and carry on the struggle with unflagging determination until we have a People's Government which will end the persecution of non-Europeans and recognise our rights to live as human beings, institute real machinery of democracy and work for a just peace which will put an end to the devastation of war.

INDIAN PENETRATION COMMISSION

MARITZBURG SITTING

THE Broome Commission on Indian Penetration took evidence last Monday morning in Maritzburg. The City Council submitted memoranda showing that penetration had taken place to the extent of 19 properties in predominantly European areas between December, 1936, and May, 1940, while Indian ownership had increased in mainly Indian areas by 35 properties over the same period.

Mr. A. T. Allison, Mayor of Maritzburg, gave evidence on behalf of the City Council. Mr. Sorabjee Rustomjee and Mr. S. R. Naidoo appeared on behalf of the Natal Indian Association, and Mr. A. I. Kajee on behalf of the Natal Indian Congress.

Presenting the City Council's case, the Mayor, Mr. A. T. Allison, M.P.C., said that as far as the City Council were concerned, they were anxious to arrive at the true facts.

"While the Council's officials are fully prepared to answer any reasonable questions put to them, the Council agrees with the Commission that *ex-parte* statements have little value, and therefore request that notice of such questions be given in writing.

"It is our endeavour to give both the Commission and the Indian representatives our fullest assistance; though hitherto we have had no indication as to what course of action the Indians propose to adopt."

Mr. Allison said that the Council maintained that penetration had taken place, and were prepared to support that allegation by submitting plans; but it would be best left to the Commission to decide at an inspection *in loco* as to whether or not the areas concerned could be regarded as being predominantly European.

Mr. Allison added that the Council did not deem itself a competent body to explain the reasons why such penetration had taken place.

Mr. P. J. Lewis, chairman of the Finance Committee and member of the Indian Relief Committee, said that it was possible that the Council may have omitted several Indian properties from their schedule owing to their owners bearing European names.

Mr. Allison then drew the attention of the Commission to a case in which the sale of property to an Asiatic company in the heart of an essentially European area within 50 yards of the site of the £70,000 Reserve Bank had been effected in September, 1940. Prompt action had resulted in the cancellation of the sale.

Mr. S. R. Naidoo, on behalf of the Natal Indian Association, outlined the questions, all of a technical nature, which they desired the Council to answer.

"The Council's suggestion that questions be put in writing is a new departure with which the Natal Indian Association cannot agree, as this practice will give rise to further difficulties," he said.

Mr. A. I. Kajee, representing the Natal Indian Congress, said that if the Council would permit questions which were confined to the maps, they would have gone a long way towards finding the facts.

Addressing the Mayor, the chairman remarked that if every question were to be put in writing, the correspondence which would ensue would cause the Commission to last for five years.

Mr. Justice Broome proposed that the sitting should proceed on the basis of the information contained in the Corporation's maps, the Council to permit questions restricted to that information, if the officials were able to answer them verbally.

The Mayor and the Indian representatives agreed with this procedure.

From data submitted by the Council to the Commission it appears that penetration took place between December, 1936, and May, 1940, to the extent of 19 properties in predominantly European areas.

In predominantly Indian areas, Indian ownership increased by 35 properties. The Council's case is not, however, concerned with the last-mentioned increase.

The degree of penetration with which the Council is mainly concerned embraces the six wards between the station and Boshoff Street. Between the station and Chapel Street the number of Indian-owned properties rose from 23 in December, 1936, to 37 in May, 1940. In the area lying between Chapel Street and Commercial Road, some fluctuation took place during the intervening years as regards ownership, but the total number of properties owned in 1940 remained at two—the number owned in 1936.

Between Commercial Road and Boshoff Street, Indians owned 13 properties in December, 1936, this figure having increased to 18 in May, 1940.

Between Boshoff Street and East Street, which is regarded as a predominantly Indian-owned area, Indian-owned properties totalled 307 in December, 1936.

In May, 1940, this figure had risen to 342.

Further evidence by the Maritzburg City Council to be submitted to the Broome Commission on Indian Penetra-

tion, now sitting in Maritzburg, will be heard towards the end of March, a date to be decided upon later.

The information supplied in documents drawn up by the Council was found to be inadequate for the purposes of the Commission, whereupon the Mayor, Mr. A. T. Allison, M.P.C., asked for an adjournment in order that the necessary data might be obtained and furnished to the Commission.

Mr. Allison explained that it was extremely difficult for the Council to distinguish the character of certain properties by consulting the valuation roll or the city valuator because of the confusion which existed owing to the similarity between the names of European and many non-European owners.

In consequence, he proposed to prepare the correct data in consultation with the Indian representatives.

The chairman, Mr. Justice F. N. Broome, reminded the Mayor that the Commission particularly desired to ascertain the position which existed in 1927, as without those details the position at present reflected was of no use to the Commission at all.

The Town Clerk, Mr. J. McGibbon, suggested that if the Indian representatives were to question the Council on the maps laid before the Commission, the Council would undertake to make a house to house survey of the areas affected, though this would not meet the case as regards the position existing in 1927.

After several suggestions had been elaborated at length, it was eventually decided that the Indian representatives, together with a representative of the Coloured Welfare Society, would confer with the City Council at a round table conference on the subject, any points of difference to be submitted later to the Commission.

The Indian representatives agreed to indicate to the Corporation the areas they desired to be investigated in order to ascertain whether they were in fact predominantly non-European. Thereupon a joint investigation would be carried out in order to establish the position existing in 1927.

Mr. Justice Broome pointed out that the character of an area did not depend on ownership alone, occupation being the crucial test. The Indian representatives agreed that test of ownership would be registration of the properties concerned as at January 1, 1927, in the deeds office.

Before the Commission adjourned for the day, Mr. S. R. Naidoo, representing the Natal Indian Association, said that the association proposed to question the Council on its evidence, giving ample notice of such questions in writing, whereupon a memorandum of its case would be submitted to the Commission.

Mr A. I. Kajee, on behalf of the Natal Indian Congress, said that it was proposed to submit a memorandum at the conclusion of the Commission's sittings embracing the whole of Natal.

SERIOUS RIOTS IN JOHANNESBURG

FOLLOWING riots in Johannesburg in which thousands of people were involved on Saturday night, 140 casualties, mainly soldiers, were admitted to hospital.

The offices of *Die Transvaler*, the Nationalist daily, and of *Die Vaderland*, General Hertzog's newspaper, were badly damaged and are now under police guard. At *Die Transvaler* an unsuccessful attempt was made to reach the offices of the Ossewa Brandwag.

Serious clashes took place between the police and soldiers who were apparently incensed because policemen who did not wear orange tabs were sent to keep them in order.

The riots began when a bearded man was severely beaten when a number of soldiers chased him after a fight in a train near the City Hall. The fight started between some soldiers and civilians, amongst whom was a bearded man. The bearded man, who was bleeding profusely, broke down the door of a tobacconist's shop. He was taken to hospital. After this incident the number of soldiers increased.

Serious Clash

A serious clash took place outside Cuthbert's Building in Smal Street in which soldiers endeavoured to reach the gymnasium of Johannes van der Walt, the South African wrestler. The streets were loud with clamour. People coming from the theatres were caught in the disturbances.

Members of the Civic Guard were in a cordon around Marshall Square, following a report received by the police that soldiers were likely to try to release some of their comrades who were arrested earlier in the day.

The only fire occurred at the offices of *Die Vaderland* when a bundle of papers was set alight. A policeman picked up the blazing bundle and hurled it into the street. When the fire engine arrived the fire was out.

A large crowd of soldiers gathered outside *Die Transvaler* shouting: "The Ossewa Brandwag is in here. These are their offices."

At first the vanguard of the crowd attempted to gain admission to the main entrance of the building, but were prevented from doing so by some policemen and Civic Guards. The soldiers then ran round the building, smashing plate-glass windows with their canes. All the plate-glass windows in the building on the ground floor were smashed. A short while afterwards Civic Guard special constables arrived in force and the soldiers retired.

Greater destruction was caused in the offices of *Die Vaderland*. Bricks were hurled through the windows. A raid was made on the printing works and some of the machines were damaged. Help was summoned and a lorry packed with police arrived on the scene. The police jumped off and threw tear gas bombs, which drove the men back. Several policemen entered the building and chased the soldiers out.

Ugly Situation

The situation again became ugly and crowds began tearing through the streets. News of trouble near the Law Courts spread. In a few minutes soldiers and civilians had rushed to the vicinity.

The streets became a seething mass of soldiers and in the centre was a pick-up van. With a mighty heave it was overturned amid roars from the onlookers. Petrol streamed on to the ground and someone applied a match. There was a burst of flames and the van was soon alight.

In the meantime, squads of police were rushed to the spot. Many of them were without orange flashes. This raised the ire of the crowd, which shouted: "Get the Ossewa Brandwag." Fighting broke out in front of the Law Courts, and, drawing their batons, the policemen made a charge. Order seemed to be restored for a while, and the police lined up on the pavement. Lighted matches and cigarettes were flung at them.

After some time the police were moved at intervals from Pritchard Street and then the crowd cleared and the pick-up vans reversed. A number of soldiers surrounded one of the vans and attempted to capsize it. This was the signal for a baton charge by the police. They rushed after the crowd hitting at soldiers and civilians alike. One soldier received a terrific smash on the head. He collapsed and women screamed in terror. When the constables returned there were a number of prostrate figures on the ground. Military vans arrived and injured soldiers, some of whom were unconscious and streaming with blood, were put into them.

In the meantime, news arrived that trouble was being experienced at the Grand National Hotel, which is next door to *Die Transvaler*. The soldiers declared they were going to raid the Werda Club, which, they said, had its headquarters in the building. As they attempted to gain entrance a jet of water from a hose on the third floor

made the soldiers surge back. Bricks were also hurled into the street from the top of the building and the crowd beat a hasty retreat.

Police lined up. As the soldiers advanced, they were met with more tear gas bombs. They again fell back.

During the disturbances the police ordered all licensed premises in the central area to close. As the evening progressed, officers on leave were called from clubs, dances and cinemas and helped in the effort to restore order.

Brandwag Respect For Uniform

Referring to Friday night's riots, Dr. J. F. J. van Rensburg, leader of the Ossewa Brandwag, speaking at a very large meeting at Springs on Saturday night, said that these riots had followed an Afrikaans concert organised not by the Ossewa Brandwag, but by the Reddingsdaad—"the noblest body in the country." He declared that soldiers no longer had respect for a Christian movement such as the Reddingsdaad. They did not hesitate to attack a peace-loving community. They did not even respect the police. If they were to continue with this kind of conduct, the Ossewa Brandwag would soon have respect for no man in uniform, except the men wearing blue uniform.

Dr. van Rensburg expressed the hope that soldiers would in future conduct themselves in such a way as to deserve the respect of every member of the Ossewa Brandwag.

"We, on our part, demand that no member of the Ossewa Brandwag shall lift his hand against any person, no matter whom, except in a case of emergency and then only in a defensive way," added Dr. van Rensburg.

'Rand Daily Mail's' Comment

The *Rand Daily Mail*, commenting on the Johannesburg riots, says that Johannesburg is not only shocked but is determined not to have a repetition. It is impossible, says the paper, to defend the action of the soldiers who attacked the offices of *Die Vaderland* and *Die Transvaler*.

"The action was plainly stupid in that it gave a valuable point to their enemies and brought discredit upon themselves. These riots did not arise without a strong cause—and that cause is evident.

"For months past isolated soldiers have been set upon by parties of bearded men, knocked down, kicked when they were on the ground and left unconscious; and rarely in such cases has anyone been brought to trial.

"A short time ago loyal citizens at Grootvlei were attacked by men armed with iron bars and bicycle-chains; the week before last a Cabinet Minister was savagely assaulted at a public meeting; loyalists are being boycotted and the families of soldiers are being persecuted; and in none of these instances does anything really drastic appear to have been done by the Government.

"This being the case is it not natural, is it not indeed inevitable, that the soldiers should eventually hit back? If the Government, whose first duty is to safeguard the loyal elements, fails to do so, then, human nature being what it is, these people will undoubtedly act on their own account. What else can be expected?

"That is the underlying cause of the recent riots and it is for this reason that we feel that so grave a responsibility rests on the Government at the present time. It is essential that loyal citizens should be more efficiently protected, that defiance of the law should be checked, not only among the Government's supporters but also among its opponents.

"Admittedly the police had a difficult and trying task to perform; nevertheless such incidents arouse serious doubt as to how they performed it and it is obvious that an immediate official inquiry is very badly needed."

The other interesting point, says the *Daily Mail*, is the failure of the military authorities to have adequate forces ready to deal with the situation on Saturday night. Had the forces, including the armoured cars, come earlier, the disturbances might have been averted.

Call For New Regulations

The chairman of the Federation of Ratepayers Associations of Johannesburg has sent the following telegram to General Smuts: "In view of the widespread unrest throughout the Union as a result of the activities of subversive organisations, the Federation of Ratepayers Associations of Johannesburg earnestly requests you to put into immediate operation the strengthened Emergency Regulations as repeatedly promised by the Government."

MARITZBURG INDIANS PROTEST

THE Indian community of Pietermaritzburg showed its opposition to the Broome Penetration Commission last Sunday when a huge gathering at a mass meeting held under the aegis of the Nationalist Bloc of the Natal Indian Association (P. M. Burg Branch) unanimously passed a resolution boycotting the Commission.

In declaring the meeting open the chairman, Mr. R. K. Naidoo, made the attitude of the Bloc towards the Commission clear. "The Nationalist Bloc," he said, "holds that there is no necessity for the Commission, and any support to the Commission is a committal on the part of Indians to accept segregation."

Speaking against the conviction of Dr. Dadoo, Mr. Naidoo vigorously protested against the undemocratic action of the Government in imprisoning the undoubted leader of the non-European peoples of South Africa.

Among the other speakers were Messrs. Jadwat, K. S. Pillay, Moola, M. D. Naidoo, D. A. Seedat and S. Mungal who stressed the necessity of supporting the Bloc and boycotting the Commission. Dr Dadoo's conviction was strongly condemned by all the speakers. The Transportation Amendment Bill was also attacked.

The following resolutions were then unanimously passed:—

1. "This mass meeting of Indians, held under the auspices of the Nationalist Bloc of the Natal Indian Association (P. M. Burg Branch) records its vehement protest against the Broome Penetration Commission inasmuch as (a) it tends to deprive the Indian people of the just and legitimate right to reside and trade in whatever area they desire; (b) it visualises the further restriction of the meagre rights and privileges of a permanent minority in the country; (c) it is incompatible with the letter and spirit of the Capetown Agreement, standing as it does for the bitter racial antagonism in the country; and (d) it is inconsistent with the ideals of democracy. Therefore this mass meeting resolves to boycott the Broome Commission and further repudiates the claim of any organisation to speak in the name of the community without having first obtained their mandate."

2. "This mass meeting of Indians, held under the auspices of the Nationalist Bloc of the Natal Indian Association, hereby emphatically protests against the undemocratic action of the Government in arresting and convicting Dr. Dadoo. This meeting strongly resents the Government's attitude of suppressing freedom of speech and assembly of non-Europeans. This meeting demands the immediate and unconditional release of Dr. Dadoo, the acclaimed leader of the non-European people of South Africa."

3. "This mass meeting of the Indian community of Maritzburg strongly protests against the action of the Government in amending the Motor Carriers Transportation Act in such a manner as to cause inconvenience to the public and increase the grave problem of unemployment already existing among the Indian people of South Africa. This meeting requests the immediate withdrawal of the proposed amendment.

Things In General

Protest Meeting In Durban

A PROTEST meeting was held in Durban on Wednesday, February 5, under the auspices of the Non-European United Front, to protest against the conviction inflicted on Dr. Y. M. Dadoo, of Johannesburg. A huge gathering assembled at the parking area between Commercial Road and Pine Street. Mr. G. Poonan presided. Messrs. Peter Abrahams (Coloured speaker), Philemon Thule (African speaker) and D. A. Sondat spoke eulogising the courage of Dr. Dadoo and condemning the action of the Union Government for imposing a sentence on the selfless worker in speaking the truth and explaining the duty of the oppressed towards their rulers. Several resolutions were passed supporting Dr. Dadoo. There was great enthusiasm amongst the people, including Africans, who were present in large numbers. A full report of the meeting and the full text of the resolutions will be published in our next issue.

Mr. S. D. Mehd Leaves For Johannesburg

Mr. S. D. Mehd, who recently arrived from India, gave a brief account of conditions in India at the Hindu Youth Club, Durban, last Sunday. Mr. Mehd is leaving for Johannesburg by the afternoon train on Saturday (to-morrow), and intends to attend the mass meeting of Indians, called on Sunday, February 9, in the afternoon to protest against the sentence inflicted on the leader and president of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress, Dr. Y. M. Dadoo.

Deputation From Bus Owners

Messrs. A. Christopher, attorney to the Bus Owners' Association, L. Sookool, a vice-president and assistant secretary, G. R. Maharaj, hon. secretary, and P. Seebran, a member, left Durban for Capetown to interview the Minister of Railways and Harbours in connection with the amendments to the Road Transportation Act.

L.L.B. Successes

Mr. George Singh, of Durban, has obtained the L.L.B. degree, having passed Roman Dutch Law, Procedure and Evidence, State Law and Essay. Mr. A. H. Mulla, of Greytown, has also obtained the same degree at the University of Witwatersrand. Mr. Mulla will practise as an Advocate of the Supreme Court of South Africa, Natal Provincial Division. We congratulate Messrs. Singh and Mulla on their success and wish them a brighter future in their profession.

Tongaat Young Men's Association

A meeting of the Indian Youth of Tongaat was held at the T.H.S.B.A.A. Hall, Railway Street, Tongaat, on Saturday, January 25. About 35 people were present and it was unanimously resolved that a Tongaat Young Men's Association be formed. Mr. K. R. Naidoo, who presided, outlined the policy of the association, which is to be non-political. He urged that all persons or bodies catering for any of the objects should join the association. The following officials were elected for the ensuing year:—Patrons: Messrs. K. P. Desai, S. T. Naidoo, G. Harbans, A. M. Arbee and E. J. Chonoon; president: Mr. K. R. Naidoo; vice-presidents: Messrs. S. J. John, M. Harbans, and N. S. Govender; joint secretaries: Messrs. V. V. Naidoo and P. M. Govender; treasurer: Mr. R. R. Naidoo; auditor: Mr. N. Harbans; committee: Messrs. P. M. Pillay, P. R. Naidoo, V. G. Naidoo, O. S. John, K. G. Pookroy, Nadason, P. C. Pillay, V. C. Naidoo, C. R. Naidoo and K. G. Appiasamy.

Arya Sangeet Mandal

The eighth annual general meeting of the Arya Sangeet Mandal, Durban, was held in the mandal's music room, 35 Victoria Street, on Sunday, January 19. The annual report of the retiring secretary, Mr. R. Deepanand, reflected a good year's progress. During the year under review, the mandal's band entertained the public at various homes on different occasions. There was an increase in the membership. Important national and religious festivals were celebrated. The mandal held a tea party at Dilbahar Cafe in honour of one of their staunch members, Mr. D. Seebran, on his return from India, accompanied by his newly wedded wife. After the adoption of the treasurer's financial statement, drawn up by Mr. P. H. Narsoo, which showed a credit balance of about £25, the following office-bearers were elected for the current year:—Patrons: Messrs. B. Parmasir, K. Baijnath, F. Satyapal, P. H. Singh and D. Brandaw; president: Mr. Sookraj Chotai; vice-president: Mr. S. Parmasir; hon. secretary: Mr. R. R. Persadh; hon. treasurer: Mr. P. H. Narsoo; band master: Mr. D. Roopanand; assistant band master: Mr. P. H. Narsoo; general manager: Mr. D. Seebran; hon. auditor: Mr. B. Gokal; committee: Messrs. J. Ramlackan, R. Boodhan and B. Parmasir.

Nizamia Muslim Society

The monthly council meeting of the Nizamia Muslim Society, Maritzburg, was held recently. Mr. S. M. Badeuddin presided. The secretary reported that during the month relief was given to three poor Muslims and three medical treatments were given. Several towns in Natal wanted the society to open up branches, and it was decided that the matter be left over until the annual general meeting. The vacancy for an auditor was filled by the unanimous election of Mr. D. S. Jeeat. A motion of sympathy with the family of Moulana Abdul Karim and the family of Mr. I. A. Moosa was passed.

Death In Johannesburg

Mr. David Ernest passed away last Friday at his son's residence, 35, Davis Street, Doornfontein, Johannesburg. The funeral took place on Saturday in the presence of a large gathering. The late Mr. Ernest was an ardent Passive Resister. He went to jail during the campaign, and was also deported to India in 1910. He was a great sportsman, and held the office of president for several years in the sporting world. He was also a chairman of the Waiters' Union. He took keen interest in social, political, educational and sporting activities. Many floral wreaths were sent by relatives, friends, political organisations and sporting clubs from Transvaal and Natal. Deceased leaves behind a large family to mourn their sad loss. We extend to the family of the deceased our heartfelt sympathy.

Death Of Lord Lloyd

We regret to announce the death of Lord Lloyd, Colonial Secretary, leader of the House of Lords and late Governor of Bombay, which took place in London on Wednesday, February 5.

Acknowledgement

INDIAN OPINION has pleasure in acknowledging with thanks the receipt of New Year calendars and diaries from the following. Messrs. John Dickinson & Co., (Africa) Ltd., Durban; Messrs. New India Assurance Co., Ltd., Durban; Messrs. Hans Meghraj & Co., Durban; Messrs. Jacobs Bedding & Furniture Factory, Durban; Messrs. The African Life Assurance Society, Johannesburg; Mr. R. Govind, Pretoria North and Messrs. J. W. Jagger & Co. (Pty.) Ltd., Johannesburg.

New Flats To Let

IN ETNA LANE

Four Rooms, Balcony, Kitchen and Bathroom. Rent £6 10s. per month.

Apply:

E. M. PARUK,
76, Commercial Road
Durban.

આપ જાણો છો "મેવીલ થીએટર"માં હમેશાં સુંદર ફીલ્મો બતાવવામાં આવે છે.

આપ જાણો છો, "મેવીલ થીએટર"માં હમેશાં દિલને ખેંચી રાખે એવી ફીલ્મો રજુ થાય છે.

વધુ કહેવાની કંઈ પણ જરૂરત રહેતી નથી હાથ કંકણ અને આરસી એ કહેવત તો તમે જાણો છો.

સંત તુલસીદાસ અને
સંત જ્ઞાનેશ્વર
પછી
હમો હમારા સીનેમા શોખીનો સામે
રણજીત મુવીટોનની મહાભારતમાંથી લેવાયલી ફીલ્મ

"પૃથ્વી—પુત્ર"

રજુ કરીએ છીએ

સોમવાર તા. ૩ ફેબ્રુવારી
૧૯૪૧ થી શરૂ.
૬ દિવસ રોજ ૨॥—૮ વાગે.

જેમાં તમારા માનીતા
પાત્રો
* મધુરી
* ઇ. બીલીમોરીયા
* મજહર
* કાંતીલાલ
* ગૌરી
* ખાતુન
* વહીદન
વીગેરે.

બુકીંગ ઓફીસઃ
૮૩ વીકટોરીયા સ્ટ્રીટ,
ફોન ૨૦૧૦૩, ડરબન.

પૃથ્વી વસેથી; તરસી હતી: એની સોના પર જાણે કોઈ ખાસ હક્ક હતો એમ આજે ઉજ્જડ વગડાને બની રહ્યું હતું. ભમરા ગુંજણ, ખળાઈ અને મધમરાળા વાસન કોળ રોપાતી પ્રથમ ગોવાના ફેરફ પર નિર્બોધ કરતી બાલવતાને બચાવવા પ્રભુને પ્રાર્થી રહ્યા હતા. બાકસાગરથી ચાલ્યા જતા મરણ મેઘ પર પૃથ્વીએ નયન ઊંચાં અને દયા ભેવે પૃથ્વી પર નજર કરી. બન્નેના નયનમાં પ્રેમ ઊભરાયો અને પૃથ્વીએ કહ્યું: 'મારા હૃદયનાથ! વરસો! એવું વરસો કે મારાં કેવું પ્રફુલ્લિત થાય'..... અને ગોવાં ગોઠ કરી મેઘરાજ અને પૃથ્વીના પ્રણયમાંથી જન્મ પામ્યો 'નરકાસુર -ભૌમાસુર!'

નથારે ભૌમાસુરે પોતાના કુમારિકાઓના બળ માટે ગોલરથમાં કુમારિકાઓના હરણ કરવા માટે હાથ સંભાવવા માડયા ત્યારે આ કન્યાને પતિ મેળવવા માટે તપ કરતી કાલિન્દીને પણ ઉઠાવી: શ્રીકૃષ્ણે કાલિન્દીને બચાવી. હસેને દારીકા લઇ આવ્યા: અને તેની સાથે વિવાહ કર્યો. પણ ભૌમાસુરના મરણ સિવાય બીજો નહિ બાબતોના તેણે પ્રાર્થના કરી હતીઃ એથી શ્રીકૃષ્ણને ભૌમાસુરના વધ માટે વધુ પ્રેરણા મળ પારિજાતક કુલના કુટુંબ કલેશને મીટાવવાને બહાને શ્રીકૃષ્ણે મનુષ્યલોકોને સાથે મળ પ્રભુના નંદનવનમાંથી પારિજાતકનું ... મળ આપવાનો નિશ્ચય કર્યો.

MOCKERY OF DEMOCRACY

લોકશાસનવાદની ચેષ્ટા

Dr. Y. M. Dadoo

who has been flung into prison for fighting for democratic rights of non-Europeans.

ડૉ. યુસુફ મહમદ દાદુ

બીન-યુરોપીયનો માટે પ્રજાસત્તાક હકોની લડત ચલાવવા બાબત જેલની સજા મળી છે.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૯ મું. ડરબન, શુક્રવાર, તારીખ ૭ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૪૧. અંક ૬.

ડો. દાદુનો કેસ

તા. ૩૨ જાન્યુઆરીએ મેનેજરીના મેજીસ્ટ્રેટ મી. હાલિડર સમક્ષ ડાક્ટર દાદુનો કેસ નીકળ્યો હતો. મી. મુકી પ્રોસીક્યુટર હતા.

કોર્ટે ખુલ્લાજ લોકોનો ગોરા પક્ષારો કોર્ટ માં દાખલ થવા માટે મર્યો હતો. કોર્ટને બારણે સખ્તમાં બસો માણસ જેવું મળ્યું હતું. પુરોપીઅનોની પણ સારી સંખ્યા માલમ પડતી હતી. કોર્ટમાં ડોક્ટરનું નામ પોકારવામાં આવ્યું ત્યારે જબરદસ્ત પોકારો થયા હતા.

કેસની શરૂઆત થતાં નેટીવ કીપેકરીય સારેલ મજેસ્ટ્રા, ઇન્ડિઅન અને મલાય કોરના એડવાઇઝર્સ કોર્ટમાં પ્રવેશ કરતાં, નેટીવ પોલીસ કોન્સ્ટેબલ કોર્ટ પ્રવેશ કરીને અને બેનાનીમાં એક એટર્નીને ત્યાં કામ કરનાર એક નેટીવની જુબાનીઓ થઇ હતી.

પ્રોસીક્યુટરના સવાલના જવાબમાં સારેલ મજેસ્ટ્રા એ જણાવ્યું કે તા. ૧૬ સપ્ટેમ્બર ૧૯૪૦ ના બેનોની પ્રોવેશનમાં નેટીવ કોમીશ અને નેટીવ કોનસ્ટેબલ કેપાડની સાથે હું મેપા હતો. અમે લા આકારે આવા સ્થાન મોટીંગમા હતા. અમે ત્યા મપા ત્યારે મીટીંગનું કામ ચાલતું હતું એ મીટીંગ બેનોની પ્રોવેશનના રહેવેરમાં હતી. એ જગ્યા જાહેર જગ્યા છે. આશરે બસો માણસો મીટીંગમાં હાજર હતા. એ મીટીંગમાં તોહોમતદારે ભાષણ કીધું હતું. મારી યાદ દાસ્ત મુજબ તોહોમતદારે કહેલું કે હું તકારી પાસે ઉભો છું. મને જોહાનીસબર્ગમાં પકડવામા આવ્યો હતો અને ત્યા મારે પકડ વામાં આવ્યો હતો તે તમને જણાવવા હું આવ્યો છું. હું સાચી વાત બોલતો હતો. બાપણા લોકો કહે છે કે ફીંડીઓ અને કલર્ડ અને અફ્રિકન લોકોએ લડાઇમાં જવું નહીં. જો તેઓ જશે તો અગાઉની યુરોપની લડાઇમાં થયેલું તેવું થશે. યુરોપની છેલ્લી લડાઇ પછી બાપણા લોકોને કશું મળ્યું નહીં. અંગ્રેજો આપણને ઓરેંજીસ માફક ગણે છે. તેઓ ડાંડરનો ડર બાપ જાય છે અને ઉંદરો ફેંકી દે છે. એટલે આપણા લોકોએ, ફીંડીઓએ, કલર્ડોએ ખ્યાલ રાખવું જોઇએ કે આપણે એક સારોજ રહેવું જોઇએ. અંગ્રેજોએ આપણે માટે પીક-અપ-વેનો રાખી છે; પાસના કાયદા અને પોલટેક્સ રાખ્યા છે. જો આપણી પ્રજા ફીંડા અને કલર્ડ આકાર કરે તો અંગ્રેજોએ કરેલા કાયદાઓને તોડી નાખે. અને પછી પીક-અપો, પાસ અને પોલ ટેક્સ આપણે જોવું નહીં.

એટલે એ રીતે બાપણે પાસના કાયદાઓ, પોલટેક્સ અને પીક-અપ-વેનો અંત લાવીશું. આપણા લોકો જોઓ લડાઇમાં જોડાય છે. તેમને યુરોપીઅનો જેટલો પગાર અને ખોરાક મળતા નથી. આજે અહીં એકઠા થયેલાઓમાં ફીંડીઓ, નેટીવો અને કલર્ડો છે. મીટીંગ શાંત રીતે ચાલી હતી.

ડાક્ટરે લીધેલી ઉલટ તપાસ

સ. મીટીંગ ભરાયાની તારીખ આજે મહીનો તમને યાદ છે?

જ. મને તારીખ કે સાલ યાદ નથી તેને ઘણો વખત થઇ ગયો છે.

સ. તમને આખું બાપણ યાદ છે?

જ. મને જે યાદ છે તે મેં કોર્ટમાં કહ્યું છે

સ. તમે જે કોર્ટમાં કહ્યું તે અત્યે કયા રીતે યાદ રહ્યું?

જ. મેં તમારે બાપણ સાંભળ્યું ત્યાર પછી તરતજ જોનો રીપોર્ટ કરેલો અને તે સાચો જોવામા આવ્યો હતો અને તેથી મને યાદ રહ્યું છે.

સ. મીટીંગ પછી કેટલે વખતે તમે રીપોર્ટ કરેલો?

જ. બાજે દીવસે સવારે.

સ. તમે કોને રીપોર્ટ કર્યો?

જ. ઉંડર સેક્રેટરીઅલ અને ડીટેકટીવને.

સ. તમે અંગ્રેજી બાષા બરાબર સમજતા નથી એ વાત ખરી છે?

જ. હું બધું સમજતો નથી.

સ. તે દીવસે સાંજના મારા બાષણના બધા શબ્દ તમે સમજેલા?

જ. મેં જેટલું સાંભળ્યું તેટલું બધું મેં કોર્ટે તે જણાવ્યું છે.

સ. પણ તમે તે બરાબર સમજેલા?

કોર્ટ તરફથી જણાવવામાં આવ્યું કે સવાલનો જવાબ સાફી આપી શકે નહીં!

સ. મેં જે કહ્યું તેનો અર્થ તમે જોતા હતો તે જણાવ્યો છે એ વાત ખરી!

જ. હા

સ. મારા બાષણમાંથી તમને જે યાદ રહ્યું તે બરાબર છે કે નહીં તેની ખાત્રી કરવાને તમે કાંઇ કર્યું હતું?

(કોર્ટ તરફથી આ સવાલનું રબશીકરણ પુછવામા આવ્યું.)

તમે મીટીંગના ચેરમેન અથવા સેક્રેટરી સાથે તમારા રીપોર્ટના ખાત્રાપણા માટે મસલહત કરેલી?

જ. હું ખાસ જોહલજ કહી શકું છું કે મને જેટલી સમજ પડી તેટલું મેં કોર્ટને જણાવ્યું છે.

સ. પોલીટીકલ શબ્દો જે વપરાયલા હતા તે તમે સમજી લીધા છે?

જ. હા.

સ. તમારી જુબાનીમાં તમે જણાવ્યું છે કે જો તમે જશો તો યુરોપના બીજા વર્ષ જેવું થશે.

જ. હા.

સ. જોનો કામ અર્થ છે ખરો?

જ. હા.

(કોર્ટ તરફથી: યુરોપમાં બીજું વર્ષ કહેવું કે જેવી લડાઇની માફક જોમ કહેવું?

જ. યુરોપની જેવની લડાઇ.

કોર્ટના સવાલના જવાબમા ડોક્ટરે જણાવ્યું કે હું જોગ બતાવવા માંગું છું કે પોલીટીકલ બાબતો સુમજનાર માણસ આવા શબ્દો વાપરેજ નહીં કારણ તેનો કશો અર્થ થતો નથી.

કોર્ટ: શબ્દ: તેનો અર્થ થતો નથી પણ તેનો બાર્થ તો ચોક્કસ છે.

સ. જે અંગ્રેજોએ કહેલું કે રાજ્ય કરનારાઓ કહેલું?

જ. અંગ્રેજોએ જોમ કહેલું મને બરાબર યાદ છે.

સ. હું ધારું છું કે જો તમે યાદ કરશો તો તમને યાદ આવશે કે મેં જોમ કહેલું કે આ દેશના અને બીટનના રાજ્ય કરનારાઓ આ દેશના લોકોને આરે'જીસ માફક વાપરે છે.

જ નહીં. તમે અંગ્રેજજ કહેલું.

ફરી તમે કહો છો કે તેવખત મારે તમારે અંગ્રેજીએ કે જોમથી કામકાજ ચલાવ્યા છે. પીક-અપ અને પોલ ટેક્સ મુદ્દેસર જે તેઓની સામે જોક પક્ષ ઉભા રહેવું જોઇએ.

જ. હા.

સ. તમે જોમ કરેવા માગો છો કે જોક પોલીટીકલ કોદા જતાં હું જોતે અજાન હું

(અનુસંધાન માટે જુઓ ૪૩ પાનું)

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"
શુક્રવાર તા. ૭ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૪૧.

ડૉ. દાદુ

૨૫ ડિસેમ્બર તા. ૧૬ મીના નેટીવોની એક સભામાં પ્રજાને અથવા પ્રજાના એક વર્ગને ઇમરજન્સી રેગ્યુલેશન્સના આધારે લેવાએલાં કંઈ પણ પગલાંના સંબંધમાં સરકારનો વિરોધ કરવા અથવા સરકારની સામે લડત ઉઠાવવાની ઉશ્કેરણી કરનારે નીવેદન અથવા નીવેદનો કરવાના અને સરકાર નેટીવો, કલર્ડ લોકો અને ઇંડીઓની યુદ્ધમાં જવા અને મદદ કરવા ભરતી કરી રહી છે અને તેઓએ તેમાં જોડાવા અને મદદ કરવાની ના પાડવી જોઇએ એવી મતલબના શબ્દો વાપરેલા હોવાના કહેવાતા ગુના માટે ડૉ. મુસુફ મહમદ દાદુને કેદમાં જોંધી દેવામાં આવ્યા છે. ન્યાયાધીશે જણાવ્યું કે ડૉ. દાદુએ વાપરેલા શબ્દોની સામાન્ય અસર લોકોને લશ્કરમાં જોડાતાં અટકાવનારી થાય અને એ સંજોગોમાં, ધારાઓનો ભંગ થએલો છે અને તેથી તેમને પા. ૪૦ નો દંડ અથવા બે માસની કેદની સજા ફરમાવી ડૉ. દાદુને અગાઉ ગુનેગાર ઠરાવવામાં આવ્યા હતા ત્યારે તેમને થએલી ત્રણ માસની સજા મોકુફ રાખવામાં આવી હતી તેનો ઉલ્લેખ કરતાં ન્યાયાધીશે જણાવ્યું કે એ મોકુફ રખાએલી સજા આરોપીને ચેતવણીરૂપ નીવડેલી જણાતી નથી કેમકે એજ ગુનો તેમણે ફરીથી કરેલો છે, અને તેથી એ સજા અમલમાં મુકવાનો પણ તેમણે હુકમ કર્યો. ડૉ. દાદુને સજા ફરમાવતાં ન્યાયાધીશે ટીકા કરી છે "તમારે મુખ્ય મુદ્દો બોલવાથી સ્વતંત્રતાનો જણાય છે, પરંતુ અમુક સમયે એવા હોય છે જ્યારે એ સ્વતંત્રતાનો બહુ છુટથી ઉપયોગ થવો નહિ જોઇએ. અને એવો એક સમય જ્યારે દેશ યુદ્ધમાં સંડોવાયેલો હોય છે ત્યારે હોય છે. એવા સમયમાં આપણી ફરજ સત્તાધીશોના ફરમાનોને તાબે થવાની છે."

આપણે એક લોકશાસનવાદી દેશમાં વસતા કહેવાઇએ છીએ કે જે દેશમાં કોઇ પણ વાણી, વિચાર કે વાજબી ટીકા કરવાની સ્વતંત્રતા પર ઠાગા ઠૈયા પાડવામાં આવતો નથી, નાઝીવાદ અને ફેશીસ્ટવાદને લોકશાહી તરીકે વગોવી તેને વખોડી કાઢવામાં આવે છે અને હાલના યુદ્ધનો હેતુ એ લોકશાહીનો અંત આણવાનો છે એવું કહેવામાં આવે છે. પરંતુ નાઝી અને ફેશીસ્ટ લોકશાહી અને આ દેશની સરકારની લોકશાહી વચ્ચે અમે કશો તફાવત જોઇ શકતા નથી.

યુનીયનની વસતીના પોણા ઉપર ભાગની યુદ્ધના સવાલપર સંમતિ લેવામાં આવેલીજ નથી. એજ લોકોના મનુષ્યસ્વાતી તરીકેના હકો છીનવી લેવામાં આવ્યા છે. જે લોકોએ મુંગા ઢોરની જેમ સરકાર જ્યાં દોરે ત્યાં ચુંકે ચાં કર્યા વીના દોરાવાનું છે. સરકાર જે કંઈ પણ ઠરાવે તેને તેમણે હાથે હાજ ભણવાની છે. તેઓના સવાલની દીમાયત કરવાનું કોઇથી સાહસ ન થઇ શકે. તેમ કરવાની વલણ ધરાવનારા અંગ્રેજોને પણ ચેતવણી આપવામાં આવી છે કે જો તેઓ તેમ કરશે તો તેઓને પરદેજ કરી દેવામાં આવશે. વળી તેમના જાતે પણ પોતાનો વિરોધ જાહેર કરી નહિ શકે. તેઓએ તો મરણાંત લગી સરકારના હુકમનેજ તાબે થવાનું રહ્યું. જો આવીજ જાતના લોકશાનવાદને માટે હાલનું યુદ્ધ લડાઇ રહ્યું હોય તો એવાં યુદ્ધનો આપણે માટે કશોજ અર્થ નથી. અને તેવાં યુદ્ધમાં ડૉ. દાદુએ મદદ નહિ કરવામાં અને જે લોકોનું તેઓ પ્રતિનિધીત્વ ધરાવે છે. તેઓને તેમ નહિ કરવાની સલાહ આપવામાં તેમણે કશો ગુનો કર્યોજ નથી.

વળી વખતો વખત એવું કહેવામાં આવી રહ્યું છે કે લશ્કરમાં જોડાવું યા નહિ એ કેવળ મરજીયાતજ છે. જો એમજ હોય તો વિધીસર ભરતીનું કામ ચાલતુંજ શા સારૂ જોઇએ અને લોકોના મનપર એકજ બાજુ શા સારૂ ઠસાવવામાં આવવી જોઇએ? લોકોના પ્રતિનિધીઓનો લોકો સમક્ષ બીજી બાજુ રજુ કરવાનો અને લોકોને સ્વતંત્રપણે વિચાર કરી પોતાનો નિર્ણય કરવા દેવાનો હક શા સારૂ છીનવી લેવાયો જોઇએ?

અમે ક્રિસ્તખાલનમાં માનીએ છીએ, કાયદો અને સુવ્યવસ્થામાં માનીએ છીએ, પરંતુ એ વસ્તુ તેઓનેજ લાગુ પડે છે કે જેઓ કોઇ પણ નિર્ણયમાં અવાજ ધરાવી શકે છે. પરંતુ આજે તો દીવા જેવી વસ્તુ એ રહેલી છે કે રાજ્યને લગતી બાબતોમાં જેઓ અવાજ ધરાવે છે તેજ લોકોની એક બળવાન લઘુમતિ સરકારનો વિરોધ કરી રહી છે અને તેની યુદ્ધ વિરૂદ્ધની પ્રવૃત્તિઓ સરકારના કાર્યને ખુલ્લી રીતે ઉથલાવનારી છે એટલુંજ નહિ પરંતુ કાયદો અને સુવ્યવસ્થાને પણ તોડી પાડવાની હદે પહોંચેલી છે અને જાન અને માલનો નાશ કરનારી નીવડેલી છે. પરંતુ તેમ છતાં તેઓની સામે સરકારથી સખ્તાઇ થઇ શકતી નથી જેનો અર્થ એજ થાય છે કે બળજબરી—અથવા કહો કે ડિક્ટેટર શાહી—ને સરકાર નમી પડે છે પરંતુ જેઓ બળજબરી કરવાની તાકાત ધરાવતા નથી અથવા જેઓ પોતાની ન્યાયની હકત અહિંસાદ્વારા અને પોતાના વિરોધીઓના જાન માલને કંઈ પણ નુકસાન કર્યા વિના ચલાવી રહ્યા છે તેઓને તે હરગીજ પણ સહન કરવા તૈયાર નથી. ડૉ. દાદુની પ્રવૃત્તિથી તોફાન કે મારફાડનો એક પણ દાખલો બનેલો જાણવામાં આવ્યો નથી. વધુમાં વધુ જો પ્રવૃત્તિએ કેટલાક લોકોને લશ્કરમાં જોડાતાં અથવા બીજી રીતે યુદ્ધમાં મદદ કરતાં રોકેલા હશે. પરંતુ લશ્કરમાં જોડાવું એ જો તદ્દન મરજીયાતજ હોય તો પછી તેમાં કશો ગુનો નથી અને ડૉ. દાદુની સામે જે પગલાં લેવામાં છે તેને માટે કશું પણ વાજબીપણું નથી. પરંતુ સરકારે લીધેલાં પગલાંપરથી જો કંઈ પણ વસ્તુ નિશંકપણે સિદ્ધ થતી હોય તો તે હાલના યુદ્ધના ઉન્સાફીપણા વિષેના કંબલાવો દ્વારાનું પોકળપણું સિદ્ધ થાય છે અને ગાંધીવાદ—પછી તે નાઝી હો કે ફેશીસ્ટ હો, ચર્ચીલ્સ હો કે પછી હોંશણ આફ્રિકાની બાબતનો હો—તેની સામેની આપણી હકતમાં એ પગલું ડૉ. દાદુને પગલે આગળ મુકવા આપણા નિશ્ચયને વધારે દૃઢ કરનારૂં થઇ પડવું જોઇએ. આગે ડૉ. દાદુને હાર્દિક અભિનંદન આપીએ છીએ અને આશા રાખીએ છીએ કે તેમના અનુયાયીઓ તેમને કેદખાનામાં એકલા સળડવા નહિ દે પરંતુ ખરા ઇન્સાફ આઝાદી અને સત્યની હકતમાં પોતે જે આત્મ બલિદાન આપી રહ્યા છે તે હકતને અંતિમ હેતુ સિદ્ધ થતાં સુધી ચાલુ રાખશે.

[ડૉક્ટર દાદુનો કેસ]

કે અંગ્રેજ સોકોએ આ કામના બનાવ્યા છે એમ કહું?

જ. તમે એજ શબ્દો કહ્યા.

સ. તો હું તમને કહું છું કે એ વાત સાચી નથી. અમારા તમે બરાબર યાદ રાખ્યું નથી.

જ. હું કહું છું કે એજ વાત સાચી છે અને હું શું કહું છું તે હું સમજું છું.

સાર આપ ડૉ. દાદુએ નીવેદન કર્યું હતું કે બીજી જગ્યાએ પ્રસિદ્ધ થયું છે.

છેવટે મેજીસ્ટ્રેટે ચુકાદો આપતાં જણાવ્યું હતું કે બાનામાં જે શબ્દો વાપરવામાં આવ્યા હતા તેનો આશય સોકોને હડતાલમાં જોડાતા નાસીપાસ કરવાનો હતો અને તેથી પોલીસો તે બંને ગુનેગાર ઠેરવ્યા બાદ ગ્રેસીકપુટરે આગળ ચલેલી સજા તે ઘટાડીને રદ્દ કરી હતી. મેજીસ્ટ્રેટે ચુકાદો આપતાં પા. ૪૦ ઇંડ અથવા બે માસ સખ્ત મજુરી સાથેની કેદ ફરમાવી હતી. અને તેની સાથે વધારામાં આગલી સજાના જે બે માસ સાદીગેન્ડેડ તે પણ અમલમાં મુકવા હુકમ ફરમાવ્યો હતો.

ડૉ. દાદુનું નિવેદન

ડૉ. દાદુએ સમક્ષ પોતે નીવેદન રજુ કરવાની આ અને બીજી તબક્કે ફરજ પડેલી છે.

નોન-યુરોપીઅન ફ્રન્ટ તેના બંધ બારણે જે નોન-યુરોપીયનોના છુટકારા માટે કામ કરતા મંડાયલો છે અને સોકોએ તેની ઉપર જે વિશ્વાસ મુકયો તે તેથી તેની બાતલરી કરજ છે કે તેણે પાસના કાગળાઓ, પોલ કેસ, પીક-અપ-પેન, એસીયાટીક વિરૂદ્ધના કાગળાઓ, નોટીફીકેશન, બીજા રોજબારમાં દેખાયેલ, હડતાલ રોજ, સખ્ત મજુરી, બનાવટ મરીયેળી, બેકારી અને બીજા કાગળાઓ જે હમારા સોકોને દબાવી રહ્યા છે તેની સામે સતત લડત ચાલુ રાખવી અને આફ્રીકન ફ્રેન્ડસ યુનીયનોના અને સામાન્ય શહેરી નરીકના હકો પ્રાપ્ત કરવા સતત ચલાવવી. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો નોન યુરોપીયનોને માટે ડેમોક્રેટીક હકો મેળવવાને સતત લડત ચલાવવી.

આ પવિત્ર કામને આજે યુરોપ, આફ્રિકા અને દુનીયાના બીજા ભાગોમાં સાહસની લડાઇના ખરા મુદ્દાઓ હમારા સોકોને સમજાવવા અને તેઓએ કયા માર્ગે અનુસરવું તેને માટે યોગ્ય દોરવણી આપવી એ સીવાય બીજાને કોઇ માર્ગ હમારે માટે નથી. હમારી એ ખાસ ફરજ છે કે હમારા સોકોને જણાવવું કે આ લડાઇ સામ્રાજ્યવાદીઓની છે; એટલે કે દુનીયા ના સોકોને અને સગવડોને લુંટવા માટેની સત્તા હાસ કરવા માટે સામ્રાજ્યવાદી અને ફેસીસ્ટ પાર્ટી સત્તાઓ વચ્ચેની આ લડાઇ છે.

બ્રીટીશ સામ્રાજ્યના રાજ્ય ચલાવનારાઓ વારંવાર જાહેર કરે છે કે તેઓ ડેમોક્રસીના રક્ષણ માટે આ લડાઇ ચલાવે છે; છતાં હીંદુસ્તાન, સાઉથ આફ્રિકા અને સામ્રાજ્યના બીજા સંસ્થાનીક વીભાગોના કરોડો ભુખ્યા અને ભુખે મરતા મનુષ્યો જ્યારે એમ જુએ છે કે આ લડાઇ જેને સામ્રાજ્યવાદીઓ યુરોપની નાની પ્રજાની સ્વાતંત્રતા માટેની લડત ગણાવે છે તે લડતમાં તેમને બાજ લેવાનું કહે તે પહેલાં એ ડેમોક્રસીના હકો તેમને આપવા જોઇએ, ત્યારે તેમને માર મારવામાં આવે છે, કેદમાં નાખવામાં આવે છે, કોનસેનટ્રેશન કેમ્પોમાં જોડવામાં આવે છે અને તેમની સામે બધી જાતની હેવાનીયત વાપરવામાં આવે છે. બ્રીટીશ પ્રજાની પ્રગતી ચાહનાર પ્રજાવર્ગના જાણીતા આગેવાનોમાંના એક મી. ડી. જોન. પ્રીટ કે. સી. એમ. પી. જણાવે છે કે:

"ઇગ્લાંડમાં અને સામ્રાજ્યના સંસ્થાનોમાં મુલ્યવાન નીતી ચાલુ રાખવા માટે આ લડાઇ ચલાવવામાં આવે છે."

આ સંજોગોમાં હવે કેવી રીતે સામ્રાજ્ય વાદના સિધ્ધાંત જાણી હમારા પોતાના સોકોને પ્રુંદવામાં સામેલ થવા કહીએ.

સરકારની જે નીતી બોઅરોના બાબતની બ્રિટીશ નીતી કરતાં તેના ઉપર ટીકા કરવાના હમારો કાયદાસરનો હક છે જોયો હમારો દાવો છે. માત્ર જોઇએ કાગળો આપુ કે તાજા બાતાના પ્રધાન મી. જે. બેગ હોટમબરે તા. ૨૨ જાન્યુ-આરી અને રવિવારે જોહાનીસબર્ગમાં જણાવ્યું છે કે:

પોલટેકરના શબ્દો એ કે 'તમે જે કહ્યું છો તેમાંના એક શબ્દ સાથે પણ હું મળતો થતો નથી પણ તમને તે કહેવા માટેના હકને માટે હું મરતાં સુધી લડીશ.' ડીક્ટેટરશીપથી બાબતના રાજ્યોમાં આજે આ શબ્દો કેટલા અર્થ વજન ના ધરાવે છે. નાઝીવાદ, ફેસીસ્ટવાદ અને બીજા કોઇ પણ જે દુકમોથી સત્તા ચલાવનારા વારોધી આ શબ્દો કેટલા વિરોધી છે. ડીક્ટેટરશીપનો પહેલો દુશ્મનો ટીકા કરવાની સ્વતંત્રતા ઉપર હોય છે. ડેમોક્રસીના સામાન્ય નીયમ અથે ટીકા કરવાની છુટ વગર આગી શકતો નથી."

મને આશ્ચર્ય થાય છે કે મી. ડોકમેયર જે સરકારના એક જોખમદાર પ્રધાન છે તે પોતે એ સરકાર નીકે શું બોલતા હશે? આ સરકારે આ દેશની પોલ્યા બાજ જેટલી પ્રજાનો આ લડાઇ માટે મત લીધો નથી; આ સરકારે નોન-યુરોપીઅન પ્રજાને સુલ્હામાંમાં જકડી રાખનારા કાયદાઓને દુર કરવા કયું કર્યું નથી.

ખા. ડોકમેયર જેને ક્રોકસાસનવાદનું મુખ્ય કર્તવ્ય ટીકા કરવાની છુટ, તે અહિંની સરકારે રંગવાળાઓને આપી નથી, તેને બદલે ગોલ-ચાની છુટને ચડી નાખવા માટે સરકારે હરેક પ્રકારના સાધનોનો વિયોગ કર્યો છે.

ટ્રેસીસ્ટવાદના વીરોધીઓ જેઓ આપો સમગ્ર ડેમોક્રસીને પડખે ઉભા રહી તેનો બચાવ કરવાને સતત લડી રહ્યા છે તેઓને કોનસેનટ્રેશન કેમ્પોમાં જોડવામાં આવ્યા છે, જ્યારે નાઝી પાર્ટી અને ફેસીસ્ટવાદીઓને ફ્રેસીસ્ટવાદના જોખમ કારક અને પ્રોત્સાહને યોગ્ય સુચનો આપ્યા કેસમાં પ્રચાર કરવા દેવામાં આવે છે અને એ રીતે બનાવી આપવામાં આવે છે કે હાલની રંગદ્વેષ સરકાર ડેમોક્રસીના બધા હેતુ પુરાયલી ફેસીસ્ટવાદી ટીક્ટેટરશીપ સીવાય બીજી કાંઇજ નથી.

સરકારે નોન-યુરોપીયનોને લડાઇમાં સક્રીય રીતે જોડવા માટે બાજ બીજ માર્ગ અખત્યાર કર્યો છે. દાખલા તરીકે લાઠજ બાબર નગા છે કે નોર્ધન્સ પ્રાસવાસમા આફ્રિકન્સોને લડાઇ મા જોડવા માટે સીધી અને આકરતરી રીત દબાણ ચાલી રહ્યું છે.

બુઅોઃ યુનીયન સરકારની ડેમોક્રસી: નોન-યુરોપીઅન રોજગારો માટે સરખાપણાં યુરોપીઅન રોજગારોના કુટુમ્બને આપવામાં આવતા ઓલાવન્સમાં ઘણો મોટો તફાવત છે.

કલાર્ક અથવા ક્રીંદીના કુટુંબને, જેમાં બન્ને બાળકો હરે કુલ્લે ઓલાવન્સ પાસીક પા. ૧૦-૦-૦ છે, પછી તે કુટુંબમાં માત્ર એક કમીજ હોય કે તેની સાથે દશ ઉછરતાં હોય ત્યારે યુરોપીઅન રોજગારના કુટુંબને જોઇને માટે રોજની સી ૪ અને તે ઉપરાંત હરેક બાળક દીઠ ૮ પેની આફ્રિકન (નેટીવ) બાલવેદને રોજની સી. ૬-૬ ગણે છે જેમાંથી ૮ પેની તેને આપવામાં આવે છે અને જો તેના ઉપર ગુજરાનનો આધાર રાખનારા કોઇ હોય નહીં તો બાળની ૮ પેની લડાઇ પુરી થાય ત્યાં સુધી સરકાર પાસે રહે છે; પણ જો તેના ઉપર ગુજરાનનો આધાર રાખનારા કોઇ હોય તો પુરેપુરી રકમે જ સી. ૧—૬ આપી દેવામાં આવે છે. પછી આ ઉપરાંત યુરોપીઅન રોજગારને પગાર પણ નોનયુરોપીઅન રોજગાર કરતાં ઘણો વધારે છે જે નોનયુરોપીયનોને એમ બતાવવામાં આવે છે કે તેઓ તો ડેમોક્રસીને બાતર મહાન યા મહાન જોગ આપી રહ્યા છે તેમની સામે પણ આવુ બીજ ભારે વાણું અને નીંદામક વર્તન ચલાવવામાં આવે છે તે આ ઉપરથી સ્પષ્ટ તરી આવે છે.

નોનયુરોપીયનોની આ આત્મારાધી લડત એ કાંઇ એક અવનવી બનાવ નથી; જેવો આપો દુનીયાની જમીન પર કબ્જામાલા મનુષ્યોની

ગાલની બુંબેલનું ઝેર અંગ છે. હીંદુસ્તાનના આજીવ પરોઢ મનુષ્ય આજે જોજ શાંત લઈ રહ્યા છે. ઇન્ડિયન નેશનલ કોંગ્રેસના પ્રમુખ મૌલાના અબુલ કલામ આઝાદ જેલમાં પડે છે. પંડીત જવાહરલાલ નેહરૂ, મહાન ફકીરવાળા દુનીયાનો માનનીતો આગેવાન, બ્રીટીશ સામ્રાજ્યમાં વાદળી જેલમાં બાર વર્ષની સખ્ત મજુરીની કેદ ભોગવે છે બીજા હજારો જોજ હાલતે કેદમાં છે. સાઉથ આફ્રિકાના લોકો આજ તેનો પોતાનો પાઠ ભજવે છે, સરકાર મને કેદમાં નાંખે એ સાંભળને કેદમાં અને નેશનલ કન્વેન્શન કેમમાં નાખ્યા રાજે એજ છે પણ નોન-કુરોપીયન અને બીજી કચડાયલી પ્રજાઓ ના રહતા હૃદયમાંથી ઉત્પન્ન થયેલી આઝાદીની આગળીને તે કદી દબાવી શકશે નહી.

બુંબેલ ચાલુજ રહેશે.

(આની નીચેનો પેરેગ્રાફ પાંચમાં કોર્ટ તરફથી અટકાવ થયો હતો.)

ઉપરમાં કુ સાઉથ આફ્રિકાના આફ્રિકન, કલર્ડ, ઇન્ડિયન, મલાય અને કુલ નેશનલ-કુરોપીયનોને અરજ કરે છે કે સરકારને મારે અસહકાર આપો. નગારા પોતાના બળ ઉપર વિશ્વાસ રાખો, અને નગારા દરનીબરબાદ ચલાવા વખત નેશનલ-કુરોપીયનોને ત્રાસ આપવાની પ્રથા દુર કરે અને મનુષ્ય તરીકેના હકોવાળા કર કબુલ રાખે, સાચો કેમોક્રાસીને અપલમા મુકે, સાચી અને ન્યાયી સુલેહને માટે પ્રયત્ન કરે અને યુદ્ધનો ભોગ દીનાસ અટકાવે એવી લોકસરકાર પ્રાપ્ત કરીએ ત્યાં સુધી પોતાની કદત ચાલુ રાખે.

જેલને પંથ–લોકોનો ઉત્સાહ

સત્યાગ્રહ લડત ઉપાડે પછી સત્યનો કુકમ મર્તા કેટલી બહાર સંખ્યા બંધ ગ્રહેલા લોકો આ કાદુ બધું છોડાના પોકાર થઇ રહ્યા હતા અને તરતજ લોકોએ પ્રોસેસન ઓરડ્યું હતુ. પાંચ સો જેટલા માણસો હાજર હતા. પુરોપીયન, ઇન્ડિયન, આફ્રિકન, કલર્ડ વીગેરે પ્રોસેશનમાં સામેલ થયા હતા અને બાવટા બાંધ્યા હતા. પ્રોસેશન ચાલ્યું ત્યારે ગાર વાગની હારમાં ગોઠવાઇ ગયા હતા. કરમણે ચાલવાનું શરૂ કરતા પોકારકર્તાની બોહરકારમાં ડાક્ટર દાદુની સાથે પોલીસના માણસો પેલી નીકળ્યા હતા. અને કરમણે "કાદુ બધું છોડો" ના પોકાર થી વધારો કીધા હતા. ડાક્ટરના મોઢ ઉપર આનંદ છવાઇ રહ્યો હતો. પ્રોસેશન ટાઉન માથી પસાર થતું પોલીસ સ્ટેશન પોહોંચ્યું હતું. આખા પ્રોસેશનની જરની રસ્તે રહેતે કરમણને નીહાળવા લોકો ઘણા હતા અને છેવટે કરમણ પ્રોસેશન આંગણા મેદાનમાં પોહોંચ્યું હતુ. ડાક્ટર દાદુને ને ગાંધીજીમાં બોલવું કરવા માટે સભા કરવામાં આવી હતી તે ગાંધીજી પણ આજ કલ્યેરમાં જરાક હતા અને કરી જોજ કલ્યેર ના કરમણ ગાંધીજી પ્રોકારી હતી. સંખ્યા બંધ માણસો ભેગું થયું હતું અને સૌ આફ્રિકન્સ, કલર્ડ અને ઇન્ડિયન કોમોરાએ ભાષણો કર્યા હતા. બાદ બાદ ગાંધીજી પધારતા કરવા ના આવી હતી.

દક્ષિણ આફ્રિકાના જુવાન હિંદીઓને

મહાત્મા ગાંધીજીની સલાહ

આજ કાલ દક્ષિણ આફ્રિકામાં હીંદી જુવાનોની મંડળીઓ થઇ રહી છે. આ આપણી રિમનિ ખારી થવાનાં ચીનહો બહી તકાય છે. આ સંજોગોપકારક વાત છે. પણ જુવાન મંડળોને ચેતવણી આપવાની જરૂર છે.

હમેશાંને સારૂ ઓનો કુદરતી નીયમ રહેલો છે કે ૨ સવા વધારા તેના માણસોનાં મન નિર્બળ હોય ને બધા સલાહસંપ બળમા પોતાનું ભલું માને તેજ ૮ નબળા ખોટી નીતિ છે ને હારી જાય છે.

હર કોમ કેમનો આધાર તેની જુવાન પ્રજાની ઉપર છે. વધારેલા વીચારના કુ માણસો પોતાના વીચારમાં ફેરફાર નથી કરતા. તેઓ જુના વીચારોને વળગી રહે છે. તેવાઓની દરેક કોમમાં જરૂર છે, કેમકે તેવા બહાદુર જુવાનીના જોશવાળા યોદ્ધાને શાંત પાડી શકે છે. પણ જો તેઓથી તેટલો લાભ થાય છે તો તેઓથી નુકશાન પણ કેટલીક વખત થાય છે. ઓટલે કે જરૂર પડતાં કેટલાક કામો કરવામાં તેઓ તરફથી આનાકાની દોય છે. તેઓને તેજજ કરવું પડે છે. પણ આવે વખતે જુવાનીયાઓ જો સારા લોક તેઓ બહાદુર થઇ પડે છે. અપકારકો કરવા તે તેઓનાથીજ થઇ શકે છે. ઓટલે જુવાન મંડળીઓને ઉત્તેજન આપવાની જરૂર છે, તેમ તેઓને ચેતવણી આપવાની પણ જરૂર છે.

જો બધા જુવાન મંડળીઓના સભ્યો બાર દીલથી, દેશનું સારૂ કરવાના ઇરાદાથીજ ભેગા કરશે તો પછી ગોટાં કામો કરી તકશે આપણા મા મંડળો વખાણે છે. તે બાબત પણ ઘણા ચિંતન નોંધવા જેવા છે આ લડત દરમ્યાનમા જુવાન માણસે પર પર લોભ વિનયપુર્વક સોકોને સમજાવી બળો સુધારો કરાવી શકે છે કેટલાક મરીબ હીંદીઓ દારૂ પીએ છે તેઓની ઓ ઓને પણ ખબર પડે છે. જો આપણા જુવાન બધાના માણસો આ બધું જરૂરનું કામ હાથે લે તો પણ કરી શકે છે આ આસ્તાનો ... પણ કહેવું જોઇએ કે આ બાબતમાં જુના ગુજરાતી તેઓએ ઓમ નથી ધારવાનું તેઓની મદદથી બધાના વીચારમાં ઘણું કામ ન થઇ શકે. ... એ કે એમ પણ ઉમેરવું જોઇએ કે કેટલાક ગુજરાતી હીંદુઓનો દાખલો પણ ખાસી રહી છે તેઓને સ્વભાવસરનો હીંદુ ને મુસલમાન બધા મદદ કરી શકે છે.

પણ આવી જુવાન મંડળીઓ કેવાથી કેવા વીચારો ઉપર આપણની જરૂર છે. આપણા જુવાનીયામાં પણ ખોટવણી પણ ઘણી જોવી છે. આવા જોખમને દૂર કેવાથી બાબતો બધા દુનીયા ની તબારીમાનું જુદા જુદા અંધારણનું ડીસેર જ્ઞાન આપણને હોવાની જરૂર છે. બીજી પ્રજાઓ કેમ ચઢી છે તે આપણે પુરતિહાસ વાંચવાથી ઘણી શકીએ છીએ. આવા અનેક ... જુવાન મંડળીઓ કરી શકે છે. જેવું કરવાની તેઓની ફરજ છે એમ હું માનું છું. ને મને આશા છે કે મંડળીઓ આમ કામ કરી પોતાની ફરજ બજાવશે, તોફાનો કેમકાર ને આપણી ઉપર પડતા સંકટોમાં પુરતા ભાગ લેશે

કરમણમાં વિરોધ સભા

કુ મુસ્લીમ બહાદુર કાદુ કેપ્ટન કરમાવેલી બળ વિરોધ કરવા માટે કરમણ ગામ બાજા બુકારાએ માજર પાસેના વહેલના મેદાનમાં નોન-કુરોપીયનો પુનામડે કરવા આવતા પેહલા જોઇ જગી સભા ગયી હતી બળા હજારો માણસની હાજરી હતી. પો ઇ પુનમ પ્રમુખસ્થાને હતા બાદ ના પોકર આબાસમ (કેપ્ટીન બોલનારા) ગા. કીશનલ મેકસી (આફ્રિકન) અને મી. ટી એ મોદા (કાંદા) મુખ્ય બોલનારા હતા' હતા આબકારાઓએ કે કાદુની હોમ્મતના વખાણ કર્યા હતા અને યુનીયન સરકારના, નિર્દોષ લોકોને ત્રાસ આપવાના તથા મલબારીઓ પરને જુલમ તેમ હિંદુસ્તાની પ્રજાની ... સમાનહકપણાના ... માટે કરેલી લડતના કરુણ ... વખાણી કાદુ હતું. કે. કાદુએ ... આપણને કરીયો. બળામાં પાસ પાસ હતા. હાજરે રહેલાઓમાં અને બાજુસ કરીને તેઓએ કે કોમી લડતમાં હાજર હતા બધા ભારત કેસાર જણાતો હતો.

જોહાનીસબર્ગમાં હુલ્લડ

જોહાનીસબર્ગ સીટી કૌન્સીલ ગયા ગુરુવારે એક મીટીંગ મળી હતી જેમાં મોસેસ્વા માન્ડ વાખવાળા કે. એફ. વેનરેન્સબર્ગે ભાગ્યે આપ્યું હતું. મીટીંગ સવારના પુરી થયા બારી હતી. તે દરમ્યાનમાં ત્રીસ કરીબ્રાઝ હથિયારબંધ પોલીસના માણસો અંદર દાખલ થવાની ગોઠવણ કરી, પણ કોઈએ તેને અંદર જવા અટકાવ્યો. કેટલાક ગોરાઓની ભીડ અને તેને પરિણામે કેટલાંકી માણસો ઘવાયા આવ્યા. સોલજરો અને સ્ટ્રાઈકરોએ વચ્ચે ઝપાઝપી થઈ સોલજરનું એક ઘોડા ઉપરનું આગળથી બસ્તર પડ્યું હતું અને તેઓને કસ્ટડીમાં જવાનો હુકમ થયો. તેઓ ત્યાં જતા હતા એટલામાં એક ટોળાએ સોલજરોને બીજવવાના ઈરાદાથી જોરથી ગીત ગાવા લાગ્યા. અને સોલજરોએ "ઈનાંડ ના હમેશ કાયમ રહેશે" વગેરે ગીતથી સામનો કર્યો. આ પ્રમાણે તોફાનની શરૂઆત થઈ તેને પરીણામે કેટલાક સોલજરો પોલીસના માણસો અને સ્ટ્રાઈકરોના ઘોરાઈકામાં જખમ પડ્યું હતું પ્રમાણ ઉપરાંતની સંખ્યાને ઓછી વધતી બન્ને પક્ષ હતી.

ત્યાર બાદ રાત્રીના સમયના જોહાનીસબર્ગ બહાર કરી દુલ્લડ થયું હતું જેના ૬૪૦ માણસોને ઘવાય થઈ હતી. મુખ્ય પાર્ટીસ્ટાના પણ સરકારી સીપાઈઓ હતા. પણ માણસોના નામ બહાર આવ્યા હતા. અને તેમાં એક બાજુને પણ પાંચમાં પડ્યા હતા. એક સીપાઈને ગોળીથી ઈજા થઈ બોંબ ઉપરમાં આવ્યો હતો.

પ્રજાકીય રોજીંદા પત્ર 'ધી ટ્રાંસવાલર' તથા જનરલ કટેલાના ઉપર 'ધી કાફરલેન્ડ'ની ઓફીસોને બારે નુકસાન કરવામાં આવ્યું અને તે બન્ને ઓફીસો પોલીસના રક્ષણ નીચે હતી. ઓરપ્યા બાન્ડ પાર્ટની ઓફીસ ઉપર હુમલો કરવાને બદલે ધી ટ્રાંસવાલરની ઓફીસ ઉપર હુમલો કરવાના આવ્યો હતા. પોલીસના માણસો અને સરકારી સીપાઈઓ વચ્ચે ગંભીર અથડામણ થઈ હતી કારણ કે જે સીપાઈઓએ નારંગી રંગની પટીઓ નહોતી પહેરી તેઓને બદલાવત રાખવા ગોઠવવામાં આવ્યા હતા.

બાજર બાના તરફથી સત્તાવાર જાહેર કરવામાં આવે છે કે ઘણો કમનસીબ બનાવ બની ગયો તેમ બન્ને પ્રજામાં ઘણો ચકચારીને દિલગીર દિલાવવામાં આવ્યો હતો. હવે મામલો સત્તાધારીઓના પ્રબન્ધમાં પુરેપુરો આવી ગયો છે, અને હરી તોફાન થાય તેવો સંભવ નથી. રવીવારના રાતના ભયંકર વાગ્યા સુધી શાંતી હતી. એક ખુટો છવાયો હુમલો જે સરકારી સીપાઈઓ ઉપર ફીલીપર સ્ટ્રીટના "ધી ટ્રાંસવાલર" ની ઓફીસ આગળ સ્ટ્રાઈકરોઓ કર્યો હતો. જ્યારે ઘવાયેલા માણસોને હોસ્પીટલમાં મોકલી આપવામાં આવ્યા. સરકારી માણસોની રજા રદ કરવામાં આવી, અને બધા સરકારી માણસોને ડ્યુક હોલ ઉપર પીટનોટરીઅસ્ટના સરકારી પક્ષ આગેવાન હાજર થવા જણાવ્યું હુકમ કરવામાં આવ્યો. "ધી કાફરલેન્ડ" અને ધી ટ્રાંસવાલર" ની ઓફીસ ઉપર સરકારી તથા પોલીસના માણસોનો પહેરો રાખવામાં આવ્યો હતો. આખો દીવસ સરકારી માણસોની મેદની "ધી ટ્રાંસવાલર" ની ઓફીસ આગળ હતી મોટી ક્રોલ આગળ ટ્રામ કારમાં બધા સરકારી સીપાઈઓએ ઠાર્યા વાળા માણસને સખ્ત માર મારીને તેનો નવાઓ તેને ધક્કો આ હુલ્લડની શરૂઆત થઈ. કુલ્લડ સરકારી સીપાઈઓ તથા હડીયાળા સ્ટ્રાઈકરો વચ્ચે હતું.

ઘણા માણસો ફાયર કોટીને ગાયબ થયા. મોટા પ્રમાણમાં સોકડો સરકારી માણસો તે સ્થળે આવી પહોંચ્યા અને સ્ટ્રાઈકરોને સીમિત્સ્ડ સ્ટ્રીટ તરફ ભગાવ્યા. સરકારી સીપાઈઓ તેમની પાસે પહોંચ્યા. હડીયાળા માણસ કે જે કોઈ પુલ્લડમાં ઘવાયા હતા તેને ફર્સ્ટ એઈડ સ્ટેશન ઉપર આગેવાની ટુકડીવાળાની ટુકડી મોકલી આપી. તેમ પાંચ નીગ્રોકરી પોલીસ મેન અને તેને માણસો બારણેથી સહિસલામત જવાઓએ મેન જવામાં આવ્યા. સીયા હોસ્પીટલમાં ચાર જવામાં આવ્યા.

આ બનાવ પછી સરકારી સીપાઈઓની સંખ્યા વધી, અને ત્યાર બીજી દોડ તરફ ગયા. ત્યાં પાર્કના નાકદાર બંધ કરી નાંખ્યો પોલીસ ગાર્ડની રક્ષણ નીચે પાછી ફરવી ત્યારે કેટલાક સરકારી સીપાઈઓએ તેમના તરફ નીરક્ષકારના પોકારો કર્યો રસોલ સ્ટ્રીટમાં કબ્રસ્તાનના નકાન આગળ ગંભીર મારામારી થઈ. સાંજે આદિકન કુરતો ખાજ, નેહેમ્સ ન્યુઝ હોસ્પની કસરત ગાયા તરફ પહોંચવાનો કેટલાક સરકારી સીપાઈઓએ પ્રયત્ન કર્યો ટોરીઓમાં ત્યારે ઘોષણા થઈ હતી અને આ તોફાનમાં ઘણા માણસો રાતોમાં ગોળીને નીકળેલા તે કરતાં વધ હતા. કેટલાક સરકારી સીપાઈઓ તેમના મીત્રો કે ઓળખીની દીવસના બારમા પહરપક્ક કરવામાં આવી હતી તેને ઈસ્પીતાલમાં પ્રબન્ધ કરવાના છે એવા સીપાઈઓને બાજર પડવાથી તેઓએ બારણે ઉપર કેટલાક સરકારી પહેરેગીરોનો પહેરો ગોઠવ્યો હતો. કેટલાક ઓફીસોમાં તો ગેસ બોમ્બ નાંખવામાં આવ્યા હતા. "ધી કાફરલેન્ડ" ની ઓફીસમાં આગ લાગી હતી. જ્યાં કેવલ કાગળનું એક બંડલખાણ સુકવામાં આવ્યું હતું. પોલીસના માણસોએ બહાર રસ્તા ઉપર ફેંકી દીધું હતું. અને બંબાવાળાઓએ આગને ઝુલાવી નાખી હતી "ધી ટ્રાંસવાલર" ની ઓફીસની આગળ પણ સરકારી સીપાઈઓ ભેગા થઈ ગયા અને ઘુસ પાડવા લાગ્યા "ગોરાઓના બાન્ડ વાખ" આદિ છે. આ તેમની ઓફીસ ઉ. ન મકાનમાં ટોળાના મોખરા ઉપર રહેલા માણસો એ મકાનમા પેસતા આગલે બારણેથી પ્રબન્ધ કર્યો, પણ કેટલાક પોલીસના માણસો તથા સ્ટ્રેકરી પદેરગીરોએ તેમને અટકાવ્યા. ત્યારે સરકારી સીપાઈઓ મકાનની બાજુમાં જઈ બારણી બારીઓ ,પોતાની સોંટીઓથી તોડવા લાગ્યા. મકાનના નીચેના ભાગની બધી બારણી બારીઓ તોડી નાખવામાં આવી હતી.

"ધી કાફરલેન્ડ" ની ઓફીસને ખુબ નુકસાન કરવામાં આવ્યું હતું. બારીઓમાંથી ઘણા ફેંકવામાં આવી હતી. છાપખાના ઉપર હુમલો કરવામાં આવ્યો હતો અને કેટલાંક છાપવાના પત્રોને નુકસાન કરવામાં આવ્યું હતું. પોલીસ ની મદદ બોલાવવામાં આવી હતી. તોફાની ટોળાને પોલીસના માણસો આવી પોહોંચ્યા હતા. કેટલાક પોલીસના માણસો મારીમાંથી કુદી પડ્યા અને ગેસ બોમ્બ ફેંકવા જેથી કેટલાક માણસોને ઠાંકા થઈ ગયા. કેટલાક પોલીસના માણસો મકાનમાં પેસી ગયા અને સરકારી સીપાઈઓને તેમાંથી બહાર કાઢ્યા. મકાનની બાજુમા રહેલી મોટરકારો સળગાવી મુકવામાં આવી હતી. બારીઓ તથા પડદાઓ બાળી નાખવામાં આવ્યા હતા. અને મોટરોને બારે નુકસાન કરવામાં આવ્યું હતું. ત્રણ કારે આગળ તોફાન કર્યું અને તેના બધા ભાગો ભંગાર ભેગા પ્રસરી ગયા. ઘોડા વગરનાં સરકારી સીપાઈઓ અને સ્ટ્રેકરીઓ તે તરફ દોડી ગયા પોલીસ તેના મધ્યમાં હતી. તોફાની ટોળાઓએ પેટ્રનને જબરદસ્ત બળથી ઘેરવાનો પાડી. અને તેમાંથી પેટ્રોલ જમીન ઉપર ઘસડાય ગયું અને કોઈ દીવાસળી ચાંપી દીધી. ભડકાઓ બાજુમાં ઉઠ્યા અને ધાન સળગી ગયું. તે દરમ્યાન પોલીસની એક ટોળા તે જગ્યાએ આવી પહોંચી. તેમાંના પણ બારીઓએ નારંગી રંગની પટ્ટીઓ પહેરી નહોતી. આથી તોફાનું રોણું ઉલ્ટસ્વરૂપ ગયું અને ગુસ્સે થયા હતા કે "ઓરસાના બાન્ડ વાખ" ને પકડો. તો કાફરની ચામડી સફાદ થઈ અને પોલીસોએ પોતાના કુંડમાંથી તોફાનોને મારવાનું શરૂ કર્યું. થોડી વારમાં શાંતી સ્થપાઈ અને પોલીસના માણસો પગથી ઉપર ઠારમાં ઉભા રહી ગયા. તેમની સામે સળગતી દીવાસળીઓ તથા સળગતી સીગરેટો ફેંકવામાં આવી હતી. પોલીસ અમલદારોએ તથા પદેરગીરોએ સરકારને ખરોકતાનો પ્રબન્ધ કર્યો અને તોફાને ચાલ્યા જવાનો હુકમ કર્યો. બીજીવારે પ્રોચર્સ્ટ્રૂમાંથી ગોળા બોંબ બહાર પોલીસ ખરી ગયા, અને તોફાનું રોણું પણ બીજાવરાય ગયું, પીક-અપ-વાનો પાછી વળી. સરકારી સીપાઈઓના માણસો પીક-અપ-વાન ને ઘેરી વળ્યા, અને તેને ઉભલાવી પાડવા નો પ્રયત્ન કરવા લાગ્યા. આથી પોલીસ મોકલે. ડંડા મારવાની ફરજ પડી, તેઓ તોફાના ટોળા તરફ ધસી ગયા, અને સ્ટ્રેકરી તેમજ સરકારી માણસોને મારવા લાગ્યા એક સરકારી માણસ જે મારણમાં ઉભો હતો તેને

ગામમાં જબરજસ્ત દંડો પડ્યો તે હજી ગડગડે. સીપાઇઓ પાછા ફર્યા ત્યારે જમીન ઉપર બધા માણસો બેભાન પડયા હતા. હરકરી ગાદીઓ આવી પહોંચી અને ઘાયલ થયેલા જરૂરી સીપાઇઓ જેમાંના કેટલાક બેભાન હતા અને લોહીથી તરબોળ થઇ ગયા હતા તેમને ગાદીઓમાં લઇ ગયા.

પેનીટ્રેશન કમીશન

પંચની પાછી ચાલુ થએલી બેઠક

હિંદી પ્રવેશન પંચની મેરીટઝબર્ગ ખાતે તા. ૩જી ફેબ્રુઆરીને દીવસે બેઠક શરૂ થઇ હતી.

મેરીટઝબર્ગ સીટી કાઉંસીલ તરફથી મી. જોહીસને તથા મી. એચ. જે. સ્યુસ્રે જુબાની આપી હતી જુબાનીમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે મી. જોહીસને શહેરના મુખ્ય ભાગમાં ગયા સપ્ટેમ્બર માસમા હીંદી પ્રવેશન થતું અટકાવ્યું હતું પ્રોન્સીસ સ્ટ્રીટમાં પા. ૭૫,૦૦૦ ની કીમતની રીસર્વેશન જેંકના મકાનની ૫૦ વારસ હાર્ટ સેમ્બર નામની આપેલી મીલકત એક હીંદીઓની કંપનીને વેચવા ની ગોઠવણ થઇ હતી. પાછળથી જણાવવામા આવ્યું હતું કે તા. ૨૦ મી સપ્ટેમ્બરે મી. જોહીસનને ખબર કરવામા આવી કે તે પીયત હીંદીઓને વેચી દેવામાં આવી છે ત્રીજે જ દીવસે તેમણે માલીકને તાર કર્યો કે વેચાણને સમ્મતિ ન આપવા. બે દીવસ બાદ મી. જોહીસને, મીનીસ્ટર ઓફ ઇન્ટીરીયર પર તારથી વીનંતિ કરી કે આપ ઓર્ડર્સ બહાર પાડવા સામેવત્ત લત્રાદીને વેચાણ રદ કરાવો.

સીટી કાઉંસીલે જે જુબાની રજુ કરી હતી તેમાં જણાવ્યું હતું કે ૧૯૨૬ ની સાલના ડીસેમ્બર માસથી તે ૧૯૪૦ ની સાલના બે મહીના સુધીમાં મુખ્યત્વે કરીને યુરોપીયન સત્તા માં હીંદીઓએ ૧૬ બીલકતો ભેળવીને પ્રવેશન કર્યો છે, જારે તેજ સમયમા મુખ્યત્વે કરીને હીંદી સત્તામાં હીંદીઓએ ૪૫ બીલકતો ખરીદી નાખેલ કર્યો છે. સીટી કાઉંસીલ તરફનો કેસ રજુ કરતાં મેયર મી. જે. ટી. જોહીસને જણાવ્યું કે અમો સુધી સીટી કાઉંસીલને લાગેવળગે છે ત્યાં સુધી કાઉંસીલ બધા હીંદીના ભેળવવા વીરુદ્ધ છે. કાઉંસીલના અમલદારો કોઇ પણ જાતજાની પ્રજાના જવાબો આપવા તૈયાર છે. કાઉંસીલ પંચ સાથે સેમત નથી, અને તેટલા માટે એવી નોંધણી કરે છે કે દરેક પ્રજાની સંખ્યાત બબર આપવી. અમારો એવો પ્રશ્ન છે કે, કમીશન અને હીંદી પ્રતિનીધીઓને અમારે સંપુર્ણ મદદ કરવી, જેને કે હજી સુધી અમને કોઇ બબર નથી કે હીંદી કોમ કેવી જાતનું વલણ લેવા માંગે છે. મી. જોહીસને જણાવ્યું કે કાઉંસીલની માન્યતા છે કે પ્રવેશન થયું છે. અને તે વાતના ટેકામાં નકશાઓ રજુ કરીને સાબીત કરવા તૈયાર છે, પણ કમીશન ઉપર એ વાત છોડી દેવી જોઇએ કે તેઓ રાતે તપાસ કરે. અને કયા બનાવોને મુખ્યત્વે કરીને યુરોપીયન જનાઓ ગણવા કે નહિ તે બધી કરવાનું તેમનેજ સોંપવું. મી. જોહીસને વીગતમાં જણાવ્યું કે કાઉંસીલ આજે એવું પ્રતીજ્ઞ બંડળ નથી કે તે પ્રવેશન થા સારૂ કરવામાં આવ્યું છે તે સમજાવી શકે. મી. એચ. જે. સ્યુસ્રેએ જણાવ્યું કે તે બનવા જોગ છે કે કાઉંસીલે પોતાના પરિણિષ્ટમાં યુરોપીયન નામો ઘટાવતી બધી ખરી હીંદી મીલકતો બતાવી નથીય. મી. એમ. આર. નાયડુએ નાટાલ ઇન્ડિઅન એસોસીએશન વતી કેટલાક બારીક પ્રશ્નો પુછ્યા કે જેના જવાબો કાઉંસીલ આપી શકે. ગી. જે. આર. કાલ્ટએ જણાવ્યું કે કાઉંસીલ નકશાઓને અગત્યજ સવાલો પુછવા દેશે તોજ સત્ય હકીકત શોધી કાઢવાને માટે અનુકુળતા પડશે. મી. યુસે સુચના કરી કે કોરોનેરેશનના નકશાઓમાં સમાયેલીજ બબરો ઉપરજ કમીશને કામ ચલાવવુ. કાઉંસીલે ૧૬૭ તેજ બબરોના સંબંધમાં પ્રશ્નો પુછવા દેવા. જેના જવાબો અમલદારો કોર્ટેડીયા આપી શકે. મેયર અને હીંદી પ્રતીનીધીઓ આ બાબતની યોજના ઉપર સંમત થયા. કાઉન્સીલ તરફથી રજુ કરવામાં આવેલા આંકડાઓ ઉપરથી દેખાઇ આવે છે કે ડીસેમ્બર ૧૯૨૧ ની સાલથી મે ૧૯૪૦ સુધીમાં હીંદીઓએ ૧૬ બીલકતો મેળવી ને મુખ્યત્વે કરીને યુરોપીયનથી ખરી રહેલા સત્તાઓમાં પ્રવેશન કર્યો છે. સ્ટેશન અને મકાન સ્ટ્રીટ વચ્ચે આવેલા ૭ જીલ્લાઓમાં કેટલે દરજ્જે પ્રવેશન થયો છે તેની સાથેજ કાઉંસીલને મુખ્યત્વે કરીને સંબંધ છે. મી. એસ. આર. નાયડુ જેઓ નાટાલ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનના પ્રતીનીધી હતા તેમણે મી. એસીમસના પુછવાના પ્રશ્નોના બાબતને આપવા સંબંધી વાંધો ઉઠાવ્યો હતો. અને તેમણે જોર નથી પ્રથા નરીએ બધી અને તેમાં બહુ બબત લેવામાં આવશે. તેણે કહ્યું કે, કમીશનને હીંદી નથી એવા બીન-યુરોપીયનો કેટલા મીલકતો પરાણે છે તે બબર પણ જોઇએ છીએ. સીટી કાઉંસીલ તરફથી રજુ કરવામાં આવેલા એક પણ નકશામાં આ બબર બતાવવામાં આવી નથી. આ બબરો તપાસ કરવામા આવતી હતી તેટલો બબત પંચ મુલતવી રહ્યું અને જે બનાવો વીષે ચર્ચા ચાલતી હતી તે તપાસવા પંચ બપોરે ગયું.

કમીશનની બેઠક પાછી મંગળવારે બેઠી હતી પણ તે બેઠક કેવલ ૩૫ મીનીટજ બેઠી હતી અને બીજા દીવસ ઉપર મુલતવી રહી હતી.

સેમવારે માંગવામાં આવેલા નકશાઓ તપાસવા ન કરી શકવાથી મી. જે. ટી. જોહીસન એવરે માફી માંગી હતી. આવા નકશાઓ જનાવવામાં જે મુશ્કેલીઓ નડે છે તે પણ જોહીસને સમજાવી હતી, અને જોહન્સના નકશાઓ તપાસવા બધ રહે તેટલા બબતને માટે કમીશન મુલતવી રાખવા ની વીનંતી કરી. પી. એસ આર. નાયડુએ સુચના કરી કે આ નકશાઓ તપાસવા આ બાબતમાં ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ તથા નાટાલ ઇન્ડિઅન એસોસીએશન, મેરીટઝબર્ગ સીટી કાઉંસીલની સાથે સહકાર કરશે. મી. જરદીસ યુસે કહ્યું કે કેટલાક એવા બનાવો છે કે જેની તપાસ કરવાની બીલકુલ જરૂર નથી, કારણ કે તેઓ આપણા યુરોપીયનોના છે એ નીર્વીવાદ છે, અથવા દેખાવમાંજ તદન બીન-યુરોપીયન છે. સીટી કાઉંસીલનું કામ ઓછું કરવાને માટે મી. જરદીસ યુસે સુચના કરી કે હીંદી પ્રતીનીધીઓ જે બનાવો તપાસ કરાવવા માગતા હોય તે કાઉંન્સીલને દર્શાવે. મી. જોહીસને વીચાર દર્શાવ્યો કે આખો બાબત કાઉંન્સીલ ના પ્રતીનીધીઓ અને હીંદી પ્રતીનીધીઓ વચ્ચે મેળાપેજ પરીબદ કરીને સાથે બધેથી જોઇએ, અને જ્યાં જે બાબતનો નીવેડો ન લાવી શકાય તે પંચ સમક્ષ લાવવી. મી જરદીસ યુસે બારમુંદે જણાવ્યું કે ૧૯૨૬ની સાલમાં જેવા સ્થીતી હતી તે બાબતની સ્થીતી વીષે વીચાર કરવાની ખાસ જરૂરીયાત છે. પ્રવેશન વીષે વીચાર કરવાની સરખામણીનો મુળ મુદો કે જેને માટે પંચ બેઠું છે તે આજ તારીખ છે. એમ જણાય છે કે નાટાલ ઇન્ડિઅન એસોસીએશન અને નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ તેમોનો છેલ્લો કેસ કરવામાં પંચની ઉપરની બેઠક બબતે રજુ કરશે. આપણા નાટાલની સ્થીતી આમ સમાધ બશે.

જોઇએ છે

શ્રી. ટ્રાંસવાલ યુનાઇટેડ પાટીદાર સેવા-સમાજ (જોહાનીસબર્ગ) તરફથી ચલાવવામાં આવતી રસોઇ શ્રી. ભારત સેવાશ્રમ મંદિર માટે; ગુજરાતી, અંગ્રેજી, ગણિત, ઇતિહાસ, ભુગોળ વીજ્ઞની સારે એવા શીક્ષકની જરૂર છે. પાસ કરી અનુભવી જે પહેલી પસંદગી આપવામાં આવશે. લાયકાત પ્રમાણપત્ર સાથે નીચેના શીરનામે પત્રવહેવાર કરવો.

મંત્રી, શ્રી. ભારત સેવાશ્રમ મંદિર,
૧૮ કોર્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

ભારે આપવાનાં છે,

એટલા સેલમાં નવાં કપડાં

આજ કેમ, બાલકની, ડ્રાયન અને બાયકેમ બાકું પા. ૬-૬૦ માસિક.

અબોટ,
પી. એમ. પારેખ,
૩૬ કમરફીલ્ડ રોડ, ડરબન.

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

રંગદ્વેષ

યુનીયન પાર્લામેન્ટની કમીટીમાં પ્રમેકટીક એમેન્ડમેન્ટ બીલ ઉપર ચર્ચા કરતાં મી. બોસ્ટમેને સુધારો મુક્યો કે યુરોપીયન મોકરોનેજ રહેવાના ધરો બાંધવાને માટે જમીન ખરીદવાને લોન આપવાની સત્તા પ્રોવીન્સીયલ કમ્પ્લામ કમીશનને આપવી. મી. મેકડોનેલ્ડે જણાવ્યું કે ઈંડીઓ અમુક હદ સીવાય જમીન ખરીદી શકતા નથી, કે જે બીલનો હેતુની બહારની વાત છે. મી. બોલ્ડમેન વખત કારણે રંગદ્વેષનો સવાલ ઉપાડે છે, અને તેમણે એવું કંઈ સંજોગીક કારણ નથી જણાવ્યું કે શા માટે બીન-યુરોપીયનોને લોન ના આપવી! એમનો સુધારો ફક્ત રંગદ્વેષ ના ધોરણ ઉપર મુકવામાં આવ્યો છે. સેક્રેટરી ઓફ કસ્ટમ્સ જણાવ્યું કે કમીશનને આપવામા આવેલી સત્તાનો દુરપયોગ નહિ થાય. મી. કેન્ડીએ પણ કરીબ વર્ગના માણસોને લોન આપવાની વાકેફગાર કરી. મી. વોરને બીજો સુધારો કોલા મતલબનો મુક્યો કે મીનીસ્ટર ગોજના પસંદ કરે તો લોન આપવી. વેપાર ખાતાના પ્રધાને મી. બોલ્ટમેનને બીન-યુરોપીયન તરફ વધારે ઉદાર થવાને વીનંતી કરી માણસોનો ભાગ યુરોપીયનોનેજ મળતો કરવા વખતવખત આવશે, પરંતુ કે મોટેભાગની સરત એવી કરવામાં આવશે કે, જેમ તેમના બીન-યુરોપીયન સીવાય તેનો લાભ બીજા બધાજ ન લઈ શકે. સરકારના કાર્યક્રમ એકદમ મુજબ રંગદ્વેષ છેજ નહિ. મી. વોરનનો સુધારો નકામો છે. મી. બોલ્ટમેન વતી મી. વોરનના સુધારાને નાબુદ કરવાનો આગ્રહ કર્યા. અંતે બીલ વખત વધે કારણોમાંથી પસાર થયું.

પરીક્ષા સભા

દક્ષિણ આફ્રિકાની ઘોટા ક્રોમમાંથી યુનીયનની યુનીવર્સીટીના એલ. એલ. બી ની ડીગ્રી મેળવનાર કરબનના મી. જ્યોર્જ સીંગ્સ છે. તેમને ખબર આપવામા આવી છે કે તેઓ રોમન કાયદો, અને સીવીલ પીલમોમાં ઉતીર્ણ થયા છે. તેમજ મે ડાલિનના મી. એ. એચ. મુલ્લા બીટવોટરસ્રેન્ડની બી. એ., એલ. એલ. બી. ની ડીગ્રી મેળવનાર બનેલા બીન-યુરોપીયન છે. મી. મુલ્લા નાટાલમાં એડવોકેટ તરીકે પોતાનો ધંધો કરશે. અમે બન્ને નવા ગ્રેજ્યુએટને અંતઃકરણપુર્વક મુબારકબાદી આપીએ છીએ.

દરીયાપારે જવાની પરવાનો

યુનીયનના રક્ષણ ખાતાનો મંત્રી સત્તાવાર જાહેર કરે છે કે તા. ૬ ઠ્ઠી ફેબ્રુઆરીથી દરીયા પાર જવાની પરમીટ આપનાર અમલદારની ઓફીસ પ્રીટોરીયામાં પબ્લીક હાજીસમાંથી પ્રીટોરીયા સ્ટ્રીટ, સેનીયન બીલ્ડીંગ્સ, રૂમ નં. ૨૨૬, ૧૭–૧૮ મા મજલે જગામાં આવી છે.

અકસ્માતની યોજના

કરબનની સીટી કાઉન્સીલની વર્કસ કમીટીએ હાલના ઇન્ડિયન હાજીસીંગ સ્કીમને પધારવા માટે રજીસ્ટ્રારીલની બાજુમાં આવેલી ૧૨૬ એકર જમીન પા. ૮૨૪૮૫ આપીને ખરીદવાની રીકમેન્ડેશન કમીટીને બહાલમાં કરી છે. આ જમીન ઉપર ૪૫ નવાં મકાનો તથા બાળકોને રમવાને માટે જમીન, નીશાળ અને બેચારની જગાઓ ખાંધી શકાશે.

ઈંડીઓમાં ક્ષયનો રોગ

કરબનમાં ઈંડીઓને ક્ષયના રોગ માટે સારવાર મેળવવાની પછી તકલીફ પડે છે. હાલના વરસોમાં ઈંડી મેમમાં ક્ષયનું દર્દ ઝપાટાબંધ વધતું જાય છે. કરબન ખાતે રજીસ્ટ્રીલમાં આવેલી ૪૦ બેડ ક્લોજર ટ્રીટમેન્ટ હોસ્પીટલ વધારવાને માટે સરકાર ૧૮૦૦૦ પૈકિ ખર્ચવાની છે એવા ખબર તા. ૨૫ જાન્યુઆરીનું નાટાલ મરકયુરી આપે છે. ઈંડી ક્ષયના દરદીઓ માટે આ વધારવાની હોસ્પીટલમાં પુરતી સગવડ કરશે એવી આશા રાખીએ છીએ. ઈંડી કોમના ક્ષયના દરદીઓને ક્લોજર ટ્રીટમેન્ટ હોસ્પીટલમાં જગ્યા મેળવવાને પણ મુશ્કીલ પડે છે. આવા પણ દરદીઓને ફોગેલા ખાતે આવેલી કોલ્ડ એકસપર્ટ એસ્ટ હોસ્પીટલમાં રાખવા પડે છે. ત્યા કોલ્ડ ક્લોજર ટ્રીટમેન્ટ હોસ્પીટલ જેવા સારવારના સાધનો પુરતાં પ્રમાણમાં નથી.

ટેક્સીઓ સામે બાડ

યુનીયનની પાર્લામેન્ટમાં મી. કેપ જાન્યુઆરીએ પ્રધાન પી સ્ટરીને જણાવ્યું કે ચાલુ મોટર કેરીયર ટ્રાંસપોર્ટ એકટમાંથી ટેક્સીઓને બાદ મેળવવામાંથી મુક્ત રાખવામા આવી છે તે બાબત કાઢી નાંખવાનો સુધારો લાવવામાં આવશે. જો બીલ પાસ થશે તો દરેક ટેક્સીવાળાને મુકતીપત્ર મેળવવાની ફરજ પડશે, કે જેને કારણે ટેક્સીના ધંધામાં ચાંગીયાનો ધંધો કરનારાઓ બંધ થઈ જશે. આ બીલ લાવવા મા આવ્યુ ત્યારે ટીકામાં પ્રધાને જણાવ્યું કે, આજ વરસ ઉપર, ટેક્સી મારફતે મુસાફરી કરતાં બીન-યુરોપીયનોની સખ્યા કરવામાં આવી હતી આ ધંધામાં સમજમાં ૨,૮૮૫ મુસાફરો દરરોજ મુસાફરી કરે છે અને તેથી કાયદેસર ચાલતાં વાહન વ્યવહારમાં ૧૩૨૦૦૦ પોંડની ખોટ આવે છે. ઉપરની ટીકા તો આજ વરસ ઉપરની સ્થિતિ વીષે છે. પણ હાલમાં મોટરકારની ઓછી કીંમત, તથા સુધરેલા રસ્તાને લઈને આવી જાતના વ્યવહારમાં ઘણો વધારો થયેલ હોવ એમ જણાય છે. આ બીલ રેલ્વેના બચાવને માટે તેમજ કાયદેસરના વાહન વ્યવહારને રક્ષણ આપવાને માટે લાવવામાં આવ્યું છે.

પ્રતિનિધિ મંડળ

મોટર કેરીયર ટ્રાંસપોર્ટેશન એકટમાં સુચવાયેલા સુધારાની સામે વીરોધ દર્શાવતા નાટાલ નેશનલ-યુરોપીયન ટેક્સી ડ્રાઈવરોનું એક પ્રતિનિધિ મંડળ ચાલુ અઠવાડીયામાં પ્રધાનને મળવા ગયું છે. તેનો હેતુ એવો છે કે જો સુધારો પાસ થાય તો તેમનો બેચાર સુધ્ધા થઇ જશે. ટેક્સીઓને જે ચાલુ કામકાજમાંથી મારીમચડ મેળવવા માંથી મુકતી આપવામાં આવી હતી, તે બાબત બીલ મુજબ બંધ કરવામાં આવશે. મી. આર. એલ. મુલ્લી કે જેઓ નાટાલના બીન-યુરોપીયન ટેક્સી ઓનર એસોસીએશનના મંત્રી છે તેમણે જણાવ્યું કે ટેક્સીના માલીકો બીલને, જ્યાં સુધી ગાંચીયાનો ધંધો કરનાર ટેક્સીઓને બંધ કરે તેટલે દરજ્જે આધાર આપે છે, પણ એક જગાએથી બીજી જગાએ જવાને પ્રતિબંધ કરતી કલમ કે જે પછી સખ્ત છે તેના બદલે વાંધો હોવાને લઇને તેનો બીલ તરફ વાંધો છે. ટ્રાંસપોર્ટેશન બોર્ડના અમલ નીચે જવામાં આવવાને કંઈ વાંધો નથી. બાકી રીતે ગાંચીયાનો ધંધો કરનાર ટેક્સીઓને કાયદેસર નાબુદ કરીને તેમને બેચાર સુધ્ધા થવા દેવાને પસંદ કરીએ છીએ પણ એક જગા ના બદલ

રંગીન સરહદ

મુનીશન પાર્લામેંટમાં વધારાનાં નાણાંની મંજુરી મેળવાને માટે મુકાયેલા બીલની ચર્ચા વખતે મી. ચેારચીલે રંગીન પ્રજાના લોકોને લશ્કરી તાલીમ આપવાની બાબતમાં કહ્યું કે જો તેમને ગેારા લોકોની સાથમાં લડવા દેવામાં આવશે તેા લશ્કર પાછ તેઓ ગેારાઓ સાથે એકજ ટેબલ ઉપર જેસવાનેા હક માગે તેા તેમાં નવાઇ પામવા જેવું નહિ રહે.

આફ્રીકની અરજી

કરબન કુટબોલ અને ક્રીકેટ બાલ્ડ ગોસેા-સીએશનને તેમની કોંગ્રસગીઝ ઉપર આવેલી બાલ્ડ તથા મીલકતને માટે કર સંબંધી માફી મેળવવાની અરજી કરી છે. મીલકતની કીંમત પા. ૪૪૯૬૦ ની છે. અને તેનેા કર પા. ૧૨૪૪–૧૨–૬ થાય છે. કરબન ક્રીકેટીંગ રપેારટેસ બાલ્ડ ક્રીકેટીંગ એસેાસીએશનને પણ તેઓની કરીઝ ક્રાઉન્ડન રેાડ ઉપર આવેલી મીલકત સંબંધી કરમાંથી માફી મેળવવાની અરજી કરી છે. તેનેા કર પાલ્ડ ૧૪૯–૧૦–૬ થાય છે.

ગુરૂકુલ મંડળ

બેાર વખત ઉપર ટેંગાટ ખાતે હીંદી ગુરૂકુલ મંડળની રમાયના કરવામાં આવી હતી. મી. કે. આર. નાયડુ કે જેમણે સભાનું પ્રમુખસ્થાન લીધું હતું તેમણે જણાવ્યું કે, મંડળનેા ફ્રેન્ડસ બીનરાજદારી અને બાહ્યચારાની બાબતેા વધારવાનેા તથા રમતગમતનેા શેાખ ઉત્પન્ન કરવાનેા અને બાપણ દ્વારા સાધારણ જ્ઞાન આપવાનેા અને મારા સાહીત્ય દ્વારે ઉત્સાહ વધારવાનેા છે. શ્રી. પી. જી. નાયડુ અને પી. એન. સબનકર જોહીસા પંચેાએ તરીકે ચુંટાયા હતા.

હિંદીઓ સામે આક્રમણ

કરબનની ટાઉન કાઉંસીલે હીંદી નાલીયાના કેટલીક મીલકતેા સર્વ જેવાનાં પગલા ભરવા માંડયા છે. કરબન ટાઉન કાઉંસીલ સીકનડૅમ બાતે (બ્રોક ટેન્ડ ફાર્મ) બ્રક ઓફર જનાલ મેળવવાની તજવીજ કરે છે, તેમા અમલેની નદીનેા ઉત્તરના કાઠા ઉપર આવેલેા ઉંચાણ બાગ ખરીદવા માંગે છે.

કેસ હારૂ થયેા

તા. ૬ ઠ્ઠી ફેબ્રુવારી ક્લાર્ક'સડેાપ' બાતે થયેલા તેાફાન સંબંધી કાંની કોર્ટમાં પાલીમેન્ટના બે સભ્યેા તથા બીજા ૧૬ બાકસેા વિરૂદ્ધ મુકદમેા પેાલીસટ્રમના મેજીસ્ટ્રેટ સમક્ષ ચારૂ થયેા છે. કેસ ચલાવવાને જરૂરીસ્ટનના સીનીયર સરકારી વકીલ આવ્યા છે. બચાવે ગ્રન્ડેમારેા તરફથી બારીસ્ટરેા તથા વકીલેા હાજર રહ્યા છે. કેસ બધા દીવસે ચાલે એવી બકી છે.

સીદાયગીરી

મી. ટી. એ. સાદાત જોહાનીસબર્ગના બેાકેના સભાસદ છે. તેઓ કરબની હીંદુસ્તાન જવા માટે બેાટ તબતમાં ઉપડી જનાર છે. તેમને અમે સહર્ષ સહર બક્ષીએ છીએ.

વધુ અભ્યાસ

મી. આઇ. સી. આમરા, બેાન-યુરેાપીયન યુનાઇટેડ કન્ટના પેાતાનેા અભ્યાસ પાછેા શરૂ કરવાને કરબનથી કેપટાઉન જશે, તેમજ મી. સી. એમ. ગ્રહવન સીંગરસ સ્ટડી ગ્રુપના મંત્રી પણ વધુ અભ્યાસ અર્થે જાય છે. બન્ને ભાઇઓને તેમના વિદ્યાભ્યાસમાં ફતેહ બક્ષીએ છીએ.

શ્રી. સુરેન્દ્રરાય બાપુભાઇ મહેતા કે જેઓ બેાર સમયથી હીંદુસ્તાનની સફર કરીને પાછા ફર્યા છે તેઓએ "હીંદુસ્તાનની સ્થીતી" ના વિષયનું ટુંકું વર્ણન, ગયા રવીવારે સાંજના કરબન યુથ લીગ સમક્ષ આપ્યું હતું. તેઓ રવીવારે અપેારે જોહાનીસબર્ગ જવા ઉપડશે. ત્યાં ડેા. ગાદુને મકેાની સખ્ત માર મારવા બદલ ન્યાયની સભા ભરવા આવતા રવીવારે તા. ૯–૨–૪૧ ના દીવસે બપેાર બાદ બેાલાવાયેલી સભામાં હાજર રહેશે.

મુંબઇ જતી સ્ટીમર

તા. ૬ ઠ્ઠીએ મુંબઇ માટે કરબનથી ઉપડનારી સ્ટીમર તા. ૧૨ મીએ ઉપડશે. અને તા. ૧૬ મીએ ઉપડનારી સ્ટીમર તા. ૨૭ મીએ ઉપડશે, એ બાદેર અખબારમાં સુધારીને બાંચવું.

બહારપત્રો

પેાર્ટ એલીઝાબેથના ક્ષત્રિય ગુજરાતી બેાર્ડી મંડળ

પેાર્ટ એલીઝાબેથનાં શ્રી. ક્ષત્રિય ગુજરાતી બેાર્ડી મંડળનાં મંત્રી શ્રી. મેકનલાલ બેમ, બાસસારા લખી જણાવે છે કે ઉપરેાક્ત સંસ્થાના આશરા હેઠળ એક રચેારાયસ મીટીંગ તા. ૨૬–૧–૪૧ ને રેાજે 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' નાં અધિપતિશ્રી. મણીલાલ મેાંપી તેમજ બેમનાં બાદરી ધર્મપત્નિ સૌ. સુશીલા બેનનાં સ્વાગત અર્થે મળી હતી. એ સમયે બાબતેા અને બદેનેાની સારી હાજરી હતી. પ્રમુખ રા. તુલસીદાસ બાગનજીએ સ્વાગત અર્થેનું પ્રાથમીક નિવેદન કરીને શ્રી. મણીલાલભાઇ તેમજ સૌ. સુશીલા બેનનેા પુષ્પકલગીથી સત્કાર કર્યો હતેા. જેનાં જવાબમાં રા. મણીલાલભાઇ તરફથી બહેનેા બાપણી હીંદીઓની વર્તમાન પરિસ્થિતિ, સ્વદેશમાં ચાલી રહેલ અહિંસક બાઝાદી યુદ્ધ અને તે બંને પક્ષ વહેલા દેશનેતાઓની ધરપકડેા તેમજ બદપણી બા દેશનાં ગાલતી રાજાઓમાં અપાતા વર્તમાન શિક્ષણ પદ્ધતી બગે કલાકમા બાતલપક્ષ સુધરાસેા બમલમાં મુકવા બોધબે ગેારે વિવિધ વીષયેાને પ્રરણાદાયક શબ્દોમાં રજુ કર્યા હતા. સારે બાદ સૌ. સુશીલાબેન તરફથી ટુંકી સમુદાયને ઉદ્દેશીને બસરકારક શબ્દોમાં વિવેચન કરવામાં આવ્યું હતું. બા પ્રદેશમા બને ખાસ કરીને કરબમાં ગુજરાતી સ્ત્રીઓ પણજ બતિશીત રેાબ, લડેર છવનમા તેમનેા બેાગ નજીવેાજ છે. સ્ત્રીબેાએ કરા કલ વસ્તુબેાને છવનમા સાથ બાપવેા જોઇએ અને કપા કપી વસ્તુબેા બધ્ય દેવા જોઇએ, કે જેથી છવન સરલ બની રહે અને તે દ્વારા વર્તમાન સમયની પ્રગતીબેામાં બેમનેા ફાળેા મહત્વનેા બેણી શકાય, બે વિષય ઉપર ઠીક ઠીક પ્રકાશ પાડયેા હતેા. શ્રી સમુદાય માં બે મયબેનની બાપ સારી પડી હતી.

ગાંધી હેાલમાં લગ્ન

જોહાનીસબર્ગવાળા શ્રી. ટી. મગનજીની પુત્રી રેવાબેનના શુભ લગ્ન, સેટીરગીયના બીમાન ટી. રેવાશાઇના પુત્ર રતનશુલાલ સાથે તા. ૧૬–૨૨–૪૦ ના રવિવારે સાંજે જોહાનીસબર્ગ શ્રી. ગાંધી હેાલમાં રવામી બખાનંદ સરસ્વતીના હસ્ત વૈદીક વિધિથી થયાં હતાં. નુતન લગ્નબારેલ બાંધા દેલતબાજ બીમાન અને શ્રીમતિ ટી. મગનજી તરફથી વિવિધ વાનીબેાની પાર્ટી જોરવવામાં બાવી હતી. સ્થાની અને બહારથી પધારેલા દરેક વર્ગના બ્રી, પુરૂષેા, બાળકેા સહિત બહેમાનેાની સારી સંખ્યામાં હાજરી થઇ હતી. વર અને કન્યાને, સેટીરગીયા રાત્રિશાળાની વિદ્યાર્થીનીબેાએ મંગળ ગાયનથી પુષ્પહાર પહેરાવ્યા હતા. અને બીજાએ નવ પરણેલ દંપતીને દીર્ઘાયુષ્ય પ્રાર્થ્યું હતું અને શુભાશીષ બાપી હતી. અભિનંદન પત્રેા, ટેલીગ્રામ, અને બેટ માટે બા ટી મગનજી અને બા. ટી. રવાશાઇ બા પત્રદ્વારા બંતઃકરણથી બાભાર માને છે. ટી. રવાશાઇ તરફથી સંસ્થાબેાને બેટ નીચે પ્રમાણે અપાઇ હતી. શ્રી. ક્રીસ્ચવાલ હીંદુ સેવા સમાજને પા. ૬–૬–૦, સેટીરગીયા રાત્રીશાળાને પા. ૨–૨–૦, 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન'ને શી. ૧૦, 'ઇંડિયાપ્રેસ' માસીક' ને શા. ૫–૬, બ્રો. બારેડાની બાજુકા પંચને શી. ૫–૬.

ખાસ બાભાર

રતનશીસબર્ગથી પરબન વિદાય થયાં પછી સ્ટાન્ડરટનમાં મેાટર બકસમાત થવાથી રાત બને દિવસ રેાકાવું પડયું હતું. સ્ટાન્ડરટનના પ્રતિનિધિ શ્રી. જબનાદાસ બધર્સે ચર યાત્રીકેાનું બાબ્ય સ્વાગત કર્યું હતું શ્રી. ચેાગી તરફથી પબ પાર્ટી બાપવામાં બાવી હતી, તે માટે શ્રી. ટી. રવાબાઇ તેમનેા બંતઃકરણથી બાભાર માને છે.

કરબનદમાં લગ્ન

જોહાનીસબર્ગવાળા શ્રી. કરસનદાસ સવજી સરાયના જીવ્ય પુત્ર શ્રી. છેાટાલાલના શુભ લગ્ન તા. ૨–૨–૪૧ ના રેાજ કરબનના બગ્રગેની રેવાના પ્રખ્યાત વેપારી શ્રી. હરીદાસ દાહરસીનદ પુત્રી બીમતી બંધર બ્હેન સાથે થયાં હતાં, લગ્ન પ્રસંગે પધારા બાહ્યબેાએ હાજરી બાપી હતી. બમે તે નવયુગલને દીર્ઘાયુષ્ય તથા સુખી જીવન ઇચ્છીએ છીએ.

મુસલીમ સર્વીસ સેાસાયટી

ઇપરેાક્ત મંડળના સેક્રેટરી શ્રી. બી. એસ. મેહમુન જણાવે છે કે સુવર્ણિત પછી રાબ કરન કરવાનેા હુકમ કબરસ્તાન વિભાગના પેાલીસ કેસ્ટેબલથી હવે બળી શકશે.

ઘણી મહેનતના મેાલથી મહમદ બલીરા ચેાકીદારની મુનીશન સરકારે ઇસ્લામીબેા માટે નાટાલ પ્રાંત માં મજાના બમલદાર તરીકે નીમણુંક કરી છે.

આવો પધારો જુઓ

અને

તમારા માનીતા વાજીંત્રો અને રેકોર્ડઝ ખરીદ કરો

વાજીંત્રો— હારમોનીયમ, ગ્રામોફોન, વાયોલીન, બેન્જો મેન્ડોલીન, ગીતાર, ગ્રાઝ આઉટ ફીટ, ફ્લ્યુટ વિગેરે.

રેડીઓ—"હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ."

નીચે મુજબ ફીલ્મી રેકોર્ડના સેટો સ્ટોકમાં ખરીદી વાસ્તે તૈયાર છે.

(૧) જીવન પ્રભાત,
(૨) વીદ્યાપતિ,
(૩) રોમેન્ટીક ઈન્ડિઆ,
(૪) નીર્મળા,
(૫) ભાક્ષી,
(૬) અછુત કન્યા,
(૭) જાગીરદાર,
(૮) વચન,
(૯) ચેલેન્જ,
(૧૦) હીઝ હાઈનેસ,
(૧૧) સાવીત્રી,
(૧૨) મધર ઈન્ડિઆ.
(૧૩) ગોપાલ કૃષ્ણ,
(૧૪) દેવદાસ,
(૧૫) ધુપ છાઉ,
(૧૬) પ્રેસીડન્ટ,
(૧૭) નીરાલા હીંદુસ્તાન,
(૧૮) ગ્રામોફોન સીંગર,
(૧૯) ૩૦૦ દીવસ પછી,
(૨૦) સંત તુલસીદાસ.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફ્લ્યુટ, શાંતા ફ્લ્યુટ, સરદાર ફ્લ્યુટ હારમોનીયમ (હાથના, પગના, હાથપગ સાથે પોર્ટેબલ).
„ ક્રાઉન્સ, ઓડીયન, જૈનાફોન, મેગફોન ઈન્ડિઅન રેકોર્ડઝ. ફીલ્મી રેકાર્ડ.

મળો યા લખોઃ

ગોશળીઆ (ગ્રામાફટરી) લીમીટેડ,

૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

RADIO RECORD TRADING Co.

38a MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG,

and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

અાદમ કવ્વાલ

N. 16215 આલિદે દુનીમા કોન.
,, 16232 જો ખાબે ઉન્સે હસે રબસે.
,, 16243 હલકે મે આજ એહમદે આદિ
,, 16250 હુસ્યાર મુસલમાનો.
,, 16273 વોહ દીલકેા તાસબી.
,, 16289 કુરઆન પઢેા.
,, 16227 મોહમદ આલી જીનાહ–૧–૨.
,, 16295 ગોરી ગોરીસે ગોલ્ડી.
,, 16304 આન પડી દરબાર બલમ મોરી.
,, 16311 મક્કા મદીના.
,, 16312 મુખાને કમે બના.

માસ્ટર ફકીરૂદ્દીન

N. 16239 આખા ઘર છ કરે ઉલકત
,, 16027 જે દરક કદી મે ચલ.
,, 16042 દેખા મુજે ચુલ્લુ મેં.
,, 16068 આગ કે ફુલને જગા.
,, 16163 નાગ વીર જીન્દા કેર
,, 16240 કુદરતે નજારા.

કુમારે અાલમ કવ્વાલ

N. 16203 ગમ કે કાળાસે ઘરબર
,, 16230 ખુદા રબ્બેલ મેરી ખુરાબ.
,, 16241 તસ્વીર મોહમદ મેરે દીલમે.
,, 16279 કિસને કરબાજ પર.
,, 16293 આજ સાગરી દીવાકા જગાને.
,, 16310 બાકરેાસ મુસાફીરાનેા

મોહમદ બાદલીલ કવ્વાલ

N. 16003 પાય લાગલ પાનેા બારી.
,, 16014 ચલી પીનગર.
,, 16049 નમાજ, દત કોમુજે.
,, 16132 બસ રબ નજરી જાના.
,, 16221 સાબી મુજે બીમા કે.
,, 16249 મોહમદ હલરેએ દુનક જનકે નીકલેગે
,, 16285 પોન તુજે સમજાયે.
,, 16305 અહમદ મુરસલ.
,, 16312 હમારા બીરસવાલા

કાલુ કવ્વાલ

,, 16015 જો કાપું રબે મુસતુફા
,, 16064 બસ ગોટ કોપુ.
,, 16071 મીઠા મીઠા બાતોસે.
,, 16169 સાલમ કિસ્યે જુગ હકને.
,, 16306 કબસે મેરી શોખ કિસમત જગાય બાબુ
,, 16324 બાસ આતબર મુલ્કમે.

માસ્ટર અબદુલ રજાક

F.T 12857 મુસા સમજે યે અરબા નીકલ.
,, ,, 12912 દીલમે નજરેામે વેા કુલબાનેં.
,, ,, 12998 મે કેસે કુબહન આકેલી આવી.
,, ,, 12213 પુજા હેા બબસે તુજકેા.

કલ્યાન એન્ડ પાર્ટી

F.T 12215 કે હદી કે કરે મુસા આસા તેરી ચલી.
,, ,, 12860 મે તેા ધીર આઇ બાર તેારે.
,, ,, 12917 કસા નરક બતા હું
,, ,, 12749 મજમુઅ કેા હક કે આલમ પર.

વરસીદ અહમદ કવ્વાલ

F.T 4740 કરકે મુસકીલ આસાન.
,, ,, 12168 મેરે ,, હર કે ગુલઝાર.
,, ,, 12218 આર જુ કે દીલમે કુલને પારસેા.

અારકર અમીર અબસ

G.T. 4705 બાલકે સરબર.
,, ,, 4726 પ રસુલે પાક કા કુરબાન કે.
,, ,, 1381 કરક કે તુ કુલબ કે તુ.

અબદુલ અારીઝ ખાન

G.K 2234 રબલ્લાક રબલ્લાક
,, ,, 2320 વેા આયે ખુનેા કે પીકર કેન ગાબે.

મેા. ઇકરામુદ્દીન

G.T. 288 પુન પુન પુન પુન.
,, ,, 437 મેાજના કી જોબી.
,, ,, 7-13 કાસીલ કે મુસતે બાંક કેા.
,, ,, 2111 દીનકા કેમ બનમા
P.E. 7 મેાજીઆ હાજ સે તરવા કા બીકાના
,, ,, 27 સાકકા કજરત કાસન.
,, ,, 27 સાકકા કજરત બીબાજ.
R.L 316 બાંકા બટુરી કા મેાજીઆ.

બલ્લારી રેકોર્ડ

ગુરે. ગાસીન (૪)
,, ગુલફ.
,, રેકમાન.
,, બાકર (૨).
,, મેાજમ્મીલ.
,, બાનામ.
,, આજાન

ઢાકા સેટ

ગારીન કરદાર (૧) નુરે રેકકત (૧)
બાલ્ત મંજલ (૪) રકમાની મંજલ (૩)
અરબ કુમાર (૨) કાદી ગુબનબા (૨)

દર મહીને નવા રેકોર્ડ અમારે ત્યાંથી મળશે. તેના દર મહીને કેટલેાગ અમારે ત્યાંથી મંગાવી લેવેા.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE COLUMBIA and "TWIN"

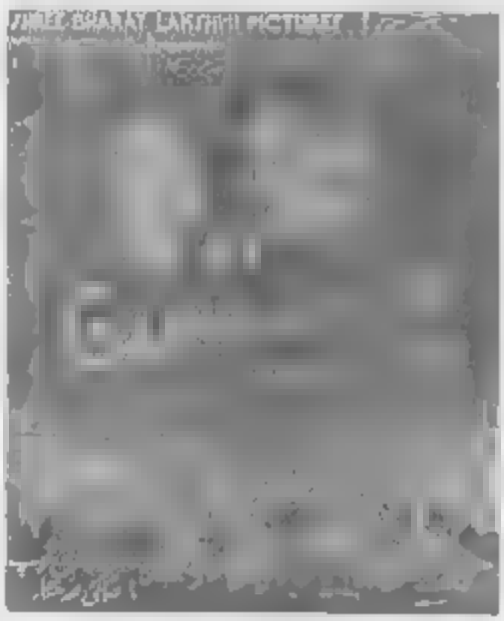
સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકોર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીલાલ એન્ડ રાજકુમારી

N. 15307 નથી બનવી બબાબી બા
„ *15308* અંતરનાં બાગમાં એક ફુલ ઉગ્યું.
„ *15309* સુંદર બબી.
„ *15311* નવું બુબુ.

કોલબ્બ અને સભાબરણ

N. 15327 કું તમારી રણીકા-રીબીનની બેબ.
„ *15328* તું તો હાસને મારે મંતર
„ *15331* બિબદ્યું પાણ બીરપર ચરશે.
„ *15342* રીબાયેલી રમીકાને નબરદીએ કોકની નબર લગી છે.
„ *15344* પ્રબનો પકકાર બાજ રે બો અને બા રબો.
„ *15312* નબ્બાવૂનેા પડકા.

N. 15313 બબાની બાબ બો. ૧-૨.
„ *15315* બેબ ગીત.

માસ્ટર મહમંપટ એન્ડ પાર્ટી

F.T. 5000 બબુબાનુ ઘબાબ
„ „ *5001* નંબબ બાટક બબાબ.
„ „ *5002* સરાબીનેા સંબાર બાબ ૧-૨.
„ „ *5010* સોડ બબુનાને તીરે.
„ „ *5027* રેલાસ-પ્યર બા. ૧-૨.
„ „ *5050* બાસીંદીને કોંઢે.
„ „ *5937* બાબાનું ઘર.
„ „ *5936* બિજરત બાબ ૧-૨.
„ „ *5052* બુબા બાબબો.
„ „ *5951* બાને પુછે.
„ „ *5740* કુલ ચીબુબા ને બાબતી સાજન.
„ „ *5727* પાર્ક' બ્રનેસ્વર દર્શન દીજે.

GUJARATI DRAMA SETS

બ્રબબ કુમાર	(૩)	રેકોર્ડનેા	સેટ.	પૃથ્વીરાજ ચૌહાબનું નાટક	(૮)	
સીતા બાબ	(૩)	„	„	નરસંદ મહેતા	(૩)	રેકોર્ડનેા સેટ.
રાબુ દેવી	(૩)	„	„	વરીબનેા વારસેા	(૩)	„ „
શકુંતબા	(૪)	„	„	સજનારાબજ	(૩)	„ „
હીર રબા	(૬)	„	„	પનરાજ બાવડે	(૫)	„ નાટક
કોસબવોરબ	(૩)	„	„	બલબેર સતી પદ્મિ	(૨)	„ સેટ.
રોઢ સબાબસા	(૩)	રેકોર્ડનેા	સેટ.	બીકૃબ્બ જન્મ	(૨)	„ „

FILM RECORDS IN SETS

બરીબબી સેબ (૫)	નીરબબા (૪)	મારી બાબ (૩)	જબાના (૩)
બાબી (૫)	બબાહીન સીંગર (૪)	હંજબન (૩)	દુરબાહ (૫)

બારતી *F.T. 5346* દબાવતારની બારતી. *F.T. 5281* બી સજનારાબજીની બારતી.
F.T. 5191 બી મહાદેવની બારતી.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયોગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. 105a

"શુદ્ધ ઘી"

રસ્તામાં પડશીદ હોવા બાબતે પાસ કરેલ એમ. જે. મારાજ ગીરના બંગલવ વંદારા મણુરાદાસ અવલની કંપનીનું અસલનું ઓરીજીનલ (શુદ્ધ) ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

આજ સારે પુછો યા લખોઃ

સાહેબ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન SAMJEE DEVSHI & SON

૬, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 6, Cross Street, DURBAN. 117

'Phone 2-8235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ વહાવનાર અને કમીશન એજન્ટ.

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ ઓફીસ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 115

M. H. DESAI,

એમ. એચ. દેશાઈ,

હોલસેલ ફ્રૂટ વેપારી,

અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ બુનીયનના ઓર્ડર પણ બારણા C. O. D. થી સાટુ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 106b

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડસ્ટેડ ગાદલાં, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, વોશસ્ટેન્ડ, ડ્રેસીંગ ચેસ્ટ, સાઈડ બોર્ડ, ઓફીસ ડેસ્ક, સુટ કેસ, ટ્રેબલ, ચેરસ, કીચ કેસ, ગ્રામોફોનસ રેડીયો કેબીનેટ અને ફીકચર વિગેરે, તદન મોકાણ ભાવે બનાવી આપીશું. અને અમારી બાજુ ગ્રાહકના મુકશો નહિ.

ઓર્ડરસ, રીપેરસ અને કીચન ફર્નીચર

જે કમાણી દેખરેખ નીચે તૈયાર થાય છે. તેથી હંમેશ સંતોષ રહેશે જ. આપ કોઇના ભરોસા માફક કીંમતો અને તૈયાર આપીશું.

L. MISTRY,

5 KORT STREET, : : : : JOHANNESBURG.

'PHONE 33-4691 BOX 2626. 105b

કીટીંગસ

પાવડર

કીડી, મકોડ, ચાંચડ, કંથારા, માખી, વંદા વિગેરે જાતના જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીટીંગ પાવડરના ટીન બધે છે. 111a

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices special attention given to all upcountry orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ વહાવનાર

અમે અમકંટ્રીના ઓરડર બાબ દેખરેખ રાખી સારો માલ C.O.D. થી રવાનીએ છીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 100

જુનાં અને જાણીતાં ફરમાયશી મીઠાઇઓ અને પાકેા બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકેા

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકેા ઓર્ડર આપવાથી મળી રહેશે.

અમારી ફેક્ટરીમાં ઉત્તમ જાતનું ઘાણ ઘાલવું હોવાથી તદ્દન શુદ્ધ ફરમાયશી મીઠાઈ તથા દરેક જાતનું ફરસાણ, ચામાટ, ગરમ મસાલાે વિગેરે મોટા જથ્થામાં મળશે.

એક વખત અમને લખો યા મળોઃ

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-6577. 13a KORT STREET JOHANNESBURG. 135

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ગુજરાતી તારીખ ફેબ્રુઆરી	ઉર્દુ તારીખ માઘ	મુસલમાની તારીખ મોહરમ	પારસી તારીખ ખુરદાદ	સુર્યોદય કલાક મીનીટ	સુર્યાસ્ત કલાક મીનીટ
શુક્ર	૭	સુદી ૧૦	૧૦	૯	૫-૩૪	૬-૪૭
શની	૮	,, ૧૧	૧૧	૧૦	૫-૩૫	૬-૪૬
રવી	૯	,, ૧૨	૧૨	૧૧	૫-૩૬	૬-૪૫
સોમ	૧૦	,, ૧૩	૧૩	૧૨	૫-૩૭	૬-૪૫
મંગળ	૧૧	,, ૧૪	૧૪	૧૩	૫-૩૯	૬-૪૪
બુધ	૧૨	પુની ૧	૧૫	૧૪	૫-૪૦	૬-૪૩
ગુરુ	૧૩	,, ૨	૧૬	૧૫	૫-૪૧	૬-૪૩

BOOKS FOR SALE

INDIA DEVOTE—By R. Palme Dutt — Price ... 3/-

OUT OF DUST—By E. I. Kayden — Price ... 10/-

BATTLE: The Life Story of Winston Churchill. —By Hugh Massie — Price ... 5/-

IMPERIALISM AND THE OPEN CONSPIRACY. —By H. G. Wells — Price ... 2/-

THE CRY FOR JUSTICE: An Anthology Of The ... By Upton Sinclair — Price ... 10/-

Obtainable from:

The Manager,
INDIAN OPINION
Phoenix, Natal.

વેચવાના નવાં પુસ્તકો

અમારા પત્રો—ગરીબ નવલકથા પૈસાદાર ને પેસો કેમ બનવો તેની રમુજી પુંજવણીથી ભરેલી છે. કિંમત શી. ૭-૬

દરીદ્રનારાયણ—આમ સેવાનો અને આમોદ્ધારનો પક્ષ ગ્રહણ કરતી નવલકથા. આમબહેનોની જેમ અનેકના ભાન પાડે છે. બે ભાગમાં પુરી. ભા. ૧ કિંમત શી ૫-૬. ભાગ ૨ શી. ૬-૦.

જોહુકી કેદા—ગુજરાત વિદ્યાપીઠ તરફનો ખજાર પડેલો ગુજરાતી ભાષાનો બજાર જોહુકી કેદ કિંમત શી ૧૦-૦

બાલીના બેબહેનોની નવલકથાઓ

બાલ કરાર કે ધમ દીકરીના કુત શી. ૪-૦.

બાલ સુખ (બાળો રોબસરોપ કુત) શી. ૩-૦.

આ ઓફીસેં લખવાથી મળશે.

Indians In South Africa

Helots within the Empire
and
How they are Treated.

By Henry S. L. Polak.

Price ... 2s.

To be had from:—
THE MANAGER,
INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

Books for Sale.

The Story of Ramayana ... 6d.

J. C. BOSE—His discoveries and writings with a biographical sketch and portrait ... 5s

ESSAYS ON INDIAN ECONOMY—By Mahadev Govind Ranade Price ... 4s. 6d.

ESSAYS ON INDIAN ART, INDUSTRY AND EDUCATION.—By E. B. Havell Price ... 3s.

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS.—By V. G. Kale, M.A., Price ... 4s

From: The Manager,
'Indian Opinion'
Phoenix, Natal.

Golden Number

OF

"INDIAN OPINION"

SOUVENIR OF THE

Passive Resistance Movement

1906—1914.

Price : Two Shillings.

to be had from:—

Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

The "FRIENDS of INDIA" SERIES

Short biographical sketches of eminent men, who have laboured for the good of India.

Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece.

Rev. Dr. Miller,
E. S. Montagu,
Lord Ripon,
Ravi Varma,
Sir C. Sankaran Nair,
Sir Henry Cotton,
John Bright,
Lal Mohun Ghose,
Mrs. Annie Besant,
Allan O. Hume,
A. M. Bose,
Dadabhai Naoroji,
V. P. Madhava Rao C.I.E.,
Raja Ram Mohun Roy,
Badruddin Mahomed Tyabji,
Dinshaw Edulji Wacha,
Ishwar Chandar Vidyasagar
V. Krishnaswami Ayer,
Babu Surendranath Banerjea,
Sir William Wedderburn
Lord Morley,
Sir Pherozeshah Mehta,
Swami Rama Tirath,
Sir Salar Jung,
Henry Fawcett,
Lord Hardinge
Krista Das Pal,
Edmund Burke,
Budruddin Tyabji,
W. C. Bonnerji,
Charles Bradlaugh,
Diwan G. Rangachariar,
Rao Bahadur R. N. Mudholkar,
Dr. Rash Behari Ghose,
The Rt. Hon. Syed Ameer Ali,
H. Hoshang Dajee, Bar-at-Law
Kaikhushru Framroze Patuck,
Nawab Mohsin-ul-Mulk,
Behramji M. Malbari

Price: One Shilling Each

APPLY:
MANAGER, INDIAN OPINION,
PHOENIX, NATAL.

THE

MANUFACTURERS

Offers You Security

LIFE

INSURANCE COMPANY

HEAD OFFICE:
TORONTO, CANADA.

Established 1887

LIFE Insurance provides financial security — its possession means freedom from fear of privation for yourself and for your loved ones.

D. M. SEEDAT
Representative

Chief Office for Natal
328, STUTTAFORD'S BLGS.
DURBAN.

D. PATCHIAPPEN
Representative.

ACTING MANAGER: B BARRETT.

બ્રેનર એન્ડ વર્થ

લીમીટેડ..

ક્લીઅરીંગ, શીપીંગ, ઈનશ્યોરન્સ
અને ફોરવરડીંગ એજન્ટો.

દરેક જાતનો માલ સાદેલાઇ અને સરળતાથી ફેરવી ફેરવી શકાય તેવી અપ-ટુ-ડેટ સગવડો વાળાં બોન્ડેડ વેરહાઉસોના પ્રોપ્રાયટરો. બોન્ડેડ ટીમ્બર યાર્ડ.

આફ્રિકા આફ્રિકાના સમગ્ર બંદરોપર અમારા પ્રતિનિધિઓ છે.

તપાસ કરી ખાત્રી કરો.

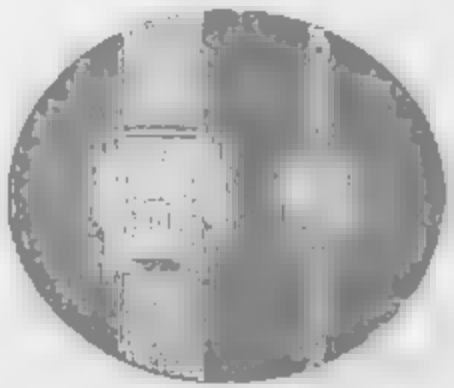
LOURENCO MARQUES,
Avenida da Republica, 32

Telegrams "PRODUCE" P. O. Box 206.

Telephones 571 and 1173.

એલજીન

ઘડીયાળો

અગત્યનું

અમેરીકામાં એલજીન ઘડીયાળ પ્રથમ બ્રાન્ડ તરીકે જાણીતી છે. આ ઘડીયાળોના, છુટા ભાગો (સ્પેર પાર્ટસ) મળવાની ખાત્રી આપવામાં આવે છે.

KATZ & LOURIE LTD.

DIAMOND CORNER—KLOPP & MARKET STS., JOHANNESBURG.

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI

No. 7—Vol.-XXXIX. FRIDAY, 14th FEBRUARY, 1941. Registered in the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

A PRAYER OF PEACE

Eternal God, Father of all souls,
Grant unto us such clear vision of the sin of war
That we may earnestly seek that co-operation between nations
Which alone can make war impossible.
As man by his inventions has made the whole world
Into one neighbourhood
Grant that he may, by his co-operation make the whole world
Into one brotherhood.
Help us to break down all race [illegible] prides
Stay the greed of those who profit by war and
The ambitions of those who see an imperialistic conquest
[illegible]ched in blood
[illegible]ide all intervention to see just basis
For international action in the [illegible]
Arouse in the whole body of the people an adventurous willingness
As they sacrifice greatly for war
[illegible] for international goodwill;
[illegible] bravely think wisely, decide resolutely,
As to achieve triumphantly.

Century (Daily (Chicago.)

—HARRY EMERSON FOSDICK.

શાંતિ માટે પ્રાર્થના

"ઓ ઈશ્વર, સમસ્ત આત્માઓના પિતા, યુદ્ધ પાપ સમજવાને અમને સન્મતિ આપો જેથી અમે પ્રજાઓ પ્રજાઓ વચ્ચે પ્રમાણિકપણે સહકારના માર્ગ શોધી શકીએ કેમકે એજ એક માત્ર વસ્તુ છે કે જે યુદ્ધને રોકી શકશે. માનવ આત્માએ પોતાની શોધોદ્વારા [illegible] જેમ સમસ્ત જગતમા એક પડોશીપણાની ભાવના પ્રગટ કરેલી છે તેવીજ રીતે તેને પોતાના સહકાર વડે સમસ્ત જગતમાં એક ભાતૃત્વની ભાવના પ્રગટ કરવાની શક્તિ આપો. અમારા ભાતીસંદેશનો નાશ કરવામા અમને મદદગાર થાઓ. યુદ્ધથી ફાઓ મેળવનારાઓની મોહમૂર્છા અને રક્ષણથી નફાખોર પ્રજાઓના સામ્રાજ્યવાદિવાડી વિજય પ્રાપ્તનારાઓની મહત્વાકાંક્ષાઓ દૂર કરો. શાંતિના હિતમા આંતરરાષ્ટ્રિય માર્ગ શોધવાને એક ન્યાયી ઉપાય શોધી કાઢવાને અમના રાજદ્વારીઓને સન્મતિ આપો. અમારા લોકોમાં સાહસવૃત્તિનો ઉત્સાહ પ્રદિપ્ત કરો કે જેથી યુદ્ધને માટે જેટલો ત્યાગ કરવાને તેઓ તૈયાર થયા છે તેટલોજ આંતરરાષ્ટ્રિય સદ્ભાવનાની વસાહત સિધ્ધિને માટે તેઓ બહાદુરીથી ત્યાગ કરી, બુદ્ધિપૂર્વક વિચાર કરી અને દૃઢતાથી નિશ્ચય કરી શકે."

ગોમટોના 'યુનાઈ' ખાંથી

—ટેરી એમરસન ફોસડીક.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

ફેબ્રુઆરી તા. ૨૬ મીના અરસામાં સ્ટીમર મુંબઇ જવા ઉપડશે.
બહુજ તેમજ ૩૬ ઉપરાંત લેવામાં આવશે.

દરબન આવ્યા પછી તમારો માલ તથા ક્રુનીયન ફ્રાઇનાન્સ રેગ્યુલેશન મુજબ નાણા સાથે લઈ જવા વિગેરે સંબંધી હકીકત મળવાથી બરોબરસ્ત કરી આપીશું.

કાલીના ઉપર તમારું નામ તથા B. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રો) લીમીટેડ
બીડી ઉપરાંત એજન્ટ.

૩૬ ટીકીટ હિંદુ બીડી સાથે પા. ૧૪ ૧૨ ૦.
,, ,, મુસ્લીમ બીડી સાથે પા. ૧૫ ૫ ૬.
,, ,, બીડી વગર પા. ૧૬ ૧૪ ૬.
સેકન્ડ કલાસ સીંગલ બિડી વગર પા. ૩૩ ૧૫ ૦.

સ્ટીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ટીકીટના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

Phone 2-0432. Tel- add: "KARAMAT."
SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.
390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,
No. 4, Kort Street, Johannesburg.
'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.
Tel. Add: "CITYSHIRT" 1140

THE NEW INDIA ASSURANCE
——COMPANY, LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ કંપની મીમા કંપનીમાં છેલ્લામાં, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોને બચાવ મીમાઓ, સાચવટ વિગેરે દરેક જાતના મીમાઓ ઉતરવાનો ઠામ છે. હાલ કંપનીને ઉતેજન આપવું એ દરેક દીકરાની ફરજ છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue
DURBAN.
Telephone 2-5845 Cen.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
ચોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13,
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street,
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478
P. O. Box 3641.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa. 1180

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM, RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL

'PHONE 20990. CORNER PINE & GREY STS

SITUATED IN THE HEART OF DURBAN'S BUSINESS AREA.

ENGLISH & INDIAN MEALS

MODERATE TARIFF.

BOARDING & LODGING BY DAY, WEEK OR MONTH.

THE EPIC FAST

(By PYARELAL)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.

320 Pages. Price: 2s. 6d.

Obtainable From The Manager

INDIAN OPINION, Phoenix, Natal

દીક્ષનરી ઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ દીક્ષનરી મહાત્મા ગાંધીજીના સુધારાથી ઘણેજ વધારાના જોડણી નામના આધારે સુધારા વધારા સાથે બનાવવામાં છે. વિદ્યાર્થી આલમ માટે તે અગત્ય ભરેલી અને ઉપયોગી છે. તેને અંતે ગરિશ્ટ વધારો, હરફો, મોટા અંકોની વસ્તી, મેટ્રી વટીઓની અંગ્રેજી, વજન, માપ, ટપાલો, વિગેરે પણ વસ્તુઓનો સમાવેશ કર્યો છે

પાકું પૂંઠું પાનાં ૧૯૦૮ પ્રમેકની પોસ્ટ રૂા. ૫-

Manager, 'Indian Opinion, Phoenix.

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

	Rs.	A.
Lectures from Colombo to Almora	2	8
Jnana—Yoga	1	12
Raja—Yoga	1	4
Karma—Yoga	—	12
Bhakti—Yoga	—	12
Karma & Bhakti—Yoga (in one volume)	1	8
Reformer of Hinduism	—	6
In Defence of Hinduism	—	4
Modern India	—	6
My Master	—	4
Chicago Addresses	—	4

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A comprehensive chronological account of the Master's colorful life.—the only authorised edition of its kind in English

(Fourth Edition)

Thoroughly revised and improved with a foreword by Mahatma GANDHI

Price Re. 1

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4, Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

ઓર્ડરોની દરેક મહારની બજવણીમાં આબાદ અસર કરનારૂં.

ઝંડુ અશોકારિષ્ટ

પ્રદર, વધ્યા બીજેરે રોગોનો મુખોટ પ્રભાવ દરેક ઘરમાં જોવો જોઇએ.

૧ રતલી બાટલીની કિં. ૪-૬.

બાળકોનાં પેટનાં દર્દોમાં આબાદ ફાયદો કરનાર

૨૬ાા બાળકને રમતું કરવાનો અપાયની ફીકર મટાડવાનો અકસીર ઇલાજ બીજુલ કેર રમતું

ઝંડુ બાલ શૂલાર્ક

— બાળકોવાળા —

દરેક ઘરમાં જોવુંજ જોઇએ.

નાની બેઠની કિં. બી. રન્ટ.

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. ન. ૫૫૧૩, મુંબઇ નં. ૨૪.

મા. બાંદરાના સોલ એજન્ટસ: જેમ. જેમ. મોદી એન્ડ કુાં., દુકાન ૨૩૮, એશીયાટીક બજાર; પી. બો. બોકસ ૧૨૦૫, બોરીબંદર.

મેદાનીસલ્કમાં મળવાનું ઠેકાણું: બળત બધર્સ, ૧૪ મોટ સ્ટ્રીટ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું સુચીપત્ર આપેલ મગાવો. એજન્સી માટે લખો બોકસ ૧૨૦૫, બોરીબંદર.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સારૂં પેકિંગ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખોઃ—

P. O. Box 91. 139 Brook St. Durban.

શિયાળો!! એટલે ખુટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય

જો તમારે તમામ જીવનની ખરી મજહ લેવી હોય તો આ શીયાળામાં પુષ્ટીકારક પાકો બનાવી તમારી તંદુરસ્તી પાછી મજબુત અને બળવાન બનાવી દો! પણ યાદ રાખશો કે કૃત્રીમકારક ઓરાકો બનાવવા માટે સારો, તાજો અને ચોકખો શુદ્ધ માલજ વાપરજો. અમારે ત્યાં શીયાળાના પાકો બનાવવા માટે ખાસ તાજો અને શુદ્ધ માલ આવી ગયો છે.

અમારે ત્યાં ગ્રીંગોડા, બદામ, ચારોલી, પીસ્તા, પેનળી સાકર, સફેદ મુસલી, ખારક, ખજાની, કોપરા પાટી, ગોખરૂ અને કાજુ, સાર મગજ, સોપારીની, અસલન, સુંદર, અંજીર, સોના મોહોરા વરખ, બાદરન, વીગેરે તમામ દીવસનું કરીયાણું મોંપી રહ્યું, બધી ખુટીઓ ઉપરાંત બહોળા બરની તમામ ઓસરી હમેશ સ્ટોકમાં રહે છે.

હીંદુસ્તાનમાં બનાવેલી સુરતની બરફી, પીસ્તા બરફી રતલ, ૩-૬ બદામ બરફી રતલ, ૩-૬

મુંબઈના તરેહવાર હલ્વાઓ બદામી હલ્વો રતલ, ૨-૮ સફેદ પકવાસો હલ્વો રતલ, ૨-૬ રંગીન બદામી હલ્વો રતલ, ૨-૦ સુકેદ બદામ હલ્વો રતલ, ૩-૦ રતલ અમારે ત્યાંથી બનાવી.

નવાબી પાઉડર: શરીરના કોઇ પણ ભાગમાંથી માત્ર બે મીનીટમાં વધતા સાફ કરી દે છે. ૪ ઔંસ રતલ, ૨-૬ પોસ્ટેજ રતલ. પુરતીમના મારફત ઓર્ડર વખત ઓરડર આપી ખાત્રી કરી લેવા. કેસના ગોઠવાં: ૭૦૦૮૦ રતલ, ૧૯-૬.

P. O. BOX 709. **I. G. H. BASSA.** 153 Grey Street, Durban.

આવે આવવાનાં છે.

ઓરના લેનમાં નવાં ફુલેરો

આર રૂમ, બાલકની, ગેરાજ અને બાથરૂમ બાકી પા ૬૦૦૦ આસ્તિક.

મળો:

ઘ. એમ. પારેખ,

૩૧ રમરર્ષક રોડ, ડરબન.

'Phone 63. P. O. Box 26.

NORTHERN TAILORING Co.

Prop. D. ARYAN

CIVIL & MILITARY TAILORS AND ALL KINDS OF GARMENT MAKERS.

SUITS AND COSTUMES MADE IN THE LATEST STYLE.

WE SPECIALISE IN HIGH CLASS TAILORING.

OUR PRICES ARE TO SUIT THE TIMES.

TRY US WITH YOUR NEXT ORDER

MAIL ORDERS SPECIAL ATTENTION

નોર્થરન ટ્રાંસવાલમાં તમારો સુટ ક્યાં સીવડાવશો?

નોર્થરન ટેઇલરીંગ કુંપની

તમને આપ-ટુ-ડેટ ફેશનેબલ તથા દરજીને છાજતું દરેક કામ ચિવટપણ સાથે બનાવી આપશે

ટપાલ ઓરડર માટે ખાસ બંદોબસ્ત છે.

કપડાના ઓર્ડર ઉપર ખાસ ધ્યાન આપવા માં આવે છે.

53 MARKET STREET, PIETERSBURG, N. TRANSVAAL.

જોઈએ છે

શ્રી. ટ્રાંસવાલ યુનાઇટેડ પાટીદાર સેવાસમાજ (જોહાનીસબર્ગ) તરફથી ચલાવવામાં આવતી શાળા શ્રી. ભારત કારડા મંદિર માટે; ગુજરાતી, અંગ્રેજી, ગણિત, ઇતિહાસ, ભુગોળ શીખવી શકે એવા શીક્ષકની જરૂર છે. પગાર કરી અનુભવથી ને પહેલેથી પસંદગી આપવામાં આવશે. લાયકાત પ્રમાણપત્ર સાથે નીચેના શીરનામે પત્રવહેવાર કરવો.

મંત્રી, શ્રી. ભારત કારડા મંદિર.
૧૪ કોર્ટ રોડ, જોહાનીસ

વેચવાના પુસ્તકો

બીજાં કેટલાક પુસ્તકો.

રમણભોળી (રસીક નોવેલ)	૧	૯
સાબરમતી	૯	૦
ઉષા અસ્ત	૦	૯
શૂરવીરની વાતો	૪	૬
બારમી સદીનું કોલ	૦	૯
સાહસિકોની વાર્તા	૯	૬
બારત ખુબીઓ નામક	૧૨	-
રાષ્ટ્રીય સંગીત નામક	૧	૬
મોતીના તોરણ (તોરણો બનાવવાની રીતો)	૯	૦
વીર જયદેવ	૪	૬
વંધ્યા	૧	૬
વિરાગના અને બીજી વાતો	૧	૦
નમુ રોમ સંબંધ બાગ ૨ જો	૨	૦

ચંદ્રકાંતભાઇની નવલ કથાઓ.

બોકોસ બાગ ૩	૭	૦
અંદમાન	૩	૦
દગા	૧	૯
વરજીવના	૨	૬
પલ્લી સમાજ	૩	૦
સ્વામી	૧	૯
આર્યુવેદ બારતા	૭	૬
અનુરાધા	૬	૯
બાજપરી	૫	૬
જીવન યાત્રા	૯	૦
અનુરાધા	૬	૦
ચરીત્ર હીન	૭	૬
ચુડામા	૫	૦
નવીના	૬	૯

શ્રી. ચંદ્રકાંતના બધાં પુસ્તકો સુંદર રસપદ હોય છે. આ બધા ઉત્તમ પ્રસાદનો છે.

નવલ કથાઓ.

કેળાવણી અને બીજી વાતો (ભક્ત કવિ)	૩	૦
કુરબાનીની કથાઓ	૨	૦
મહાર માળા (દુંકી વાતો નોવેલ)	૫	-
સહરાજ (નોવેલ)	૪	૦
બાળા (વાર્તા)	૪	૬
બાગીરદારનો હાસ્ય બંડાર	૬	૦
બ્રમેન્દ્રના	૬	૦
બાંસીની રાણી	૫	૬
બોંડ્યાના બાબા (દુંકી વાર્તાઓ)	૩	૦
નાની તલવાર (રાજપુત કથા)	૧	૦
હૃદિપરીવર્તન (ટોલ્સટોયની નોવેલ બાંગ્લાની	૪	૦
રેવા ચોપરાણી (નોવેલ)	૩	૬
પ્રેમ બાળા (વાર્તા સંગ્રહ)	૧	૬
પ્રેમ ત્રિબેણ	૬	૬
નારી હૃદય (બંગાળી)	૪	૬
નોર ન્યરીઓ (હાસ્ય રસીક કથા)	૭	૦
પ્રેમાબમ (સુંદર રસીક નવલકથા) બા. ૧	૬	૦
,, ,, ,, ,, બા. ૨	૫	૬
પુરાતન બ્રબોધ (નોવેલ)	૪	૬
પ્રેમ પ્રબાત (નોવેલ)	૫	૬
પુનરીયુ	૪	૬
પાનબી બતીબા (દુંકી વાર્તા સંગ્રહ)	૪	૬
પોબારને પંથે અને બીજી વાતો	૩	૦
પુબાતી દીપક બાગ ૨ જો	૨	૬
બાહીર (વાર્તાઓ)	૫	૦
બાહુબા	૩	૬
રાગીણી (બરડી સુપ્રસીદ્ધ નોવેલનો અનુવાદ)	૭	૦
રબારૂ રોળી બંક ૧ (સાહસીકોની કથા)	૧	૬
રાબા પ્રતાપ (બતીહાસીક કથા)	૩	૦
લગ્ન બંધન બાની	૩	૦
,, ,, મોટી	૫	૦
વેરાનમાં	૩	૬
હું બ-ડબોર પ્રેમ બની	૫	૦
અમે બધા (રસુબ નોવેલ)	૧	૬
અબજ પતી (હાસ્યરસથી બરપુર)	૭	૬
એ બની કોની	૫	૦

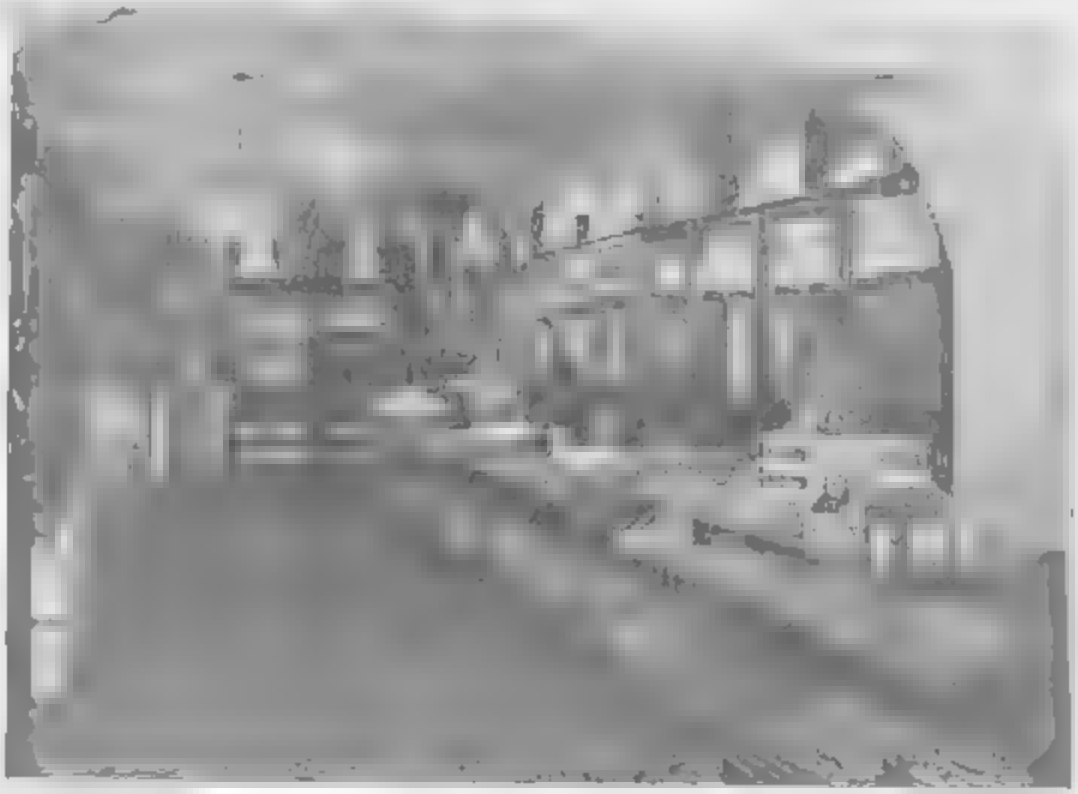
Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 24003, Res. 24348.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

INTERNAL VIEW OF OUR SHOP.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES, BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES. Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £30, THE LATEST FROM BENARES CITY. EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up. PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards. EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.

Branches: 53, WICKS STREET AND 50, WICKS STREET, GARAGE 7, MOSS STREET AND 55, WICKS STREET, VERULAM.
'Phone 39. Verulam.

દરેક સ્ટીમરમાં અપાર તથા હિંદથી આવે છે

બનારસની મીનારવાળી અને સાદી, તેમજ જાતજાતની બુટીદાર સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી માંડી પા. ૨૦ સુધીની.

બનારસથી હમણાજ આવેલી છે.

કસબ કામની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર. જાતજાતની જાતવાળી સાડીઓ શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર. કસબવાળું ક્રેપ–દી–ચીન શી. ૩–૬ થી બાર ૪૨ ઇંચ અને ૪૫ ઇંચ પનો. સાડીનું ક્રેપેટ ડીઝાઇનવાળું ૩૫મું, ૪૫ ઇંચ પનો બારની, શી. ૧–૬, શી. ૧–૯, શી. ૨–૩ અને તેથી ઉપર. હમણાજ આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ શી ૨૫, શી. ૩૦, શી. ૪૫ અને એથી ઉપર. ૧૨૫૦

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રીકાનું જાણીતું સાડીઓનું ગૃહ

૧૪૧, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

સરનામું
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

બનારસી સાડીઓ મોટા જથ્થા
બેહાલીસલક્ષ ખાતે
પી. રતનશી,
૧૦, ગ્રી સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ગરાજ
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular Flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.
The Most Popular Refreshment.
There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.
Sole producers of all Suncrush drinks.

141a

'Phone 28350. Tel. Add. "Nearrijee."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter,
Country orders executed at lowest Market prices.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN. 116a

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 4/6, or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN 140a

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ
ફ્રેશ ફ્રુટની બીસકીટો, બોલ્બના મીની તેમજ મોંમા મેલા, મસાલાથી ભરેલ બનાવીએ છીએ
અમારૂં વખણાએલું સુરતી ખુરમું, ચેવ, મમરા, ગાંઠીયા, બદામ, પાતરા વિગેરે હરહોજ તાજા બનાવીએ છીએ.
શીયાળામાં ખાવા લાયક સમારા પાકો તૈયાર રાખીએ છીએ તેમજ ઓર્ડર મળ્યે સ્પેશીયલ બનાવી આપીએ છીએ.
પાર્ટી વિગેરે માટે મોટા મમાણમાં જોઈતી કોઈ પણ જાતની બીસકીટ ઓર્ડર મળ્યે ટુંકે વખતમાં બનાવી આપીશું.
બહારગામથી ઓર્ડરદારને માલ પુરતી સંભાળથી કાળજીપુર્વક પેકીંગમાં આપશે.
PHONE 33-6575. P. O. BOX 3680.
THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART.
34 President Street, Corner Diagonal St. JOHANNESBURG.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."
D. K. PATEL
Fruit and Vegetable Exporter
— SPECIALIST —
in South African, Canadian and Australian Apples
also
Cape Fruit on hand in season
We have in stock Lunches which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ
ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર.
સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ
ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ
લીચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.
ફોનના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે
નાથી સ્ટ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.
P. O. Box 765. 19, Cross St. Durban. 131a

INDIAN OPINION
Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. Vol. XXXIX. Friday, 14th February, 1941. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. Price Sixpence

NOTES AND NEWS

Democracy Or Autocracy?

WHILE there is so much talk of democracy, we are constantly subjected to cruel autocracy by the Union Authorities. This is the third occasion when INDIAN OPINION has been held up by the Postal Authorities without assigning any reasons. We are receiving bitter complaints from our subscribers and readers that the issue of February 7 has not reached them. Whilst expressing our deep regret and apologies for the issue they have missed, we have to state that the said issue was handed in at the Durban Post Office as usual, but what has become of it since, we do not know. We have given up inquiring as no satisfactory answer is ever given by the Postal Authorities. The Authorities are privileged to do things which would be considered unbusinesslike were they done by any private individual. The issue of February 7, which has been held up, contained, among other things, the report of the proceedings of Dr. Dadoo's trial, his statement before the Court, our criticism on the Magistrate's judgment and a photo supplement of Dr. Dadoo.

Government's Anti-Indian Policy

The Union Government proposes to extend the term of the Transvaal Asiatics Land and Trading Act, 1919, for another period of two years. A meeting of protest against this was held in Johannesburg on Sunday, February 9, under the auspices of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress, and it was resolved to resist the measure by all legitimate means. This measure, when it was originally introduced, had created a great deal of agitation among the Transvaal Indians and it was solemnly decided to resort to passive resistance if the measure was passed. At the behest of Mahatma Gandhi, however, the proposed struggle was suspended and, in the meantime, the war broke out and it was decided to postpone the struggle indefinitely in order not to embarrass the Government in its present difficulties. There is, however, not a slightest gesture on the part of the Government in return, to abstain from adopting any measures that would wound the susceptibilities of the Indian community even in these troublous times. While all matters, however important, have been put aside for the duration of the war, the Government seems to have ample time to pursue its anti-Indian policy without the least disturbance. That Commission enquiring into so-called penetration of Indians into European localities, is preparing the ground for the Government's policy of segregation to be firmly established and it is deeply regrettable to find that certain leaders of the community, who ought to have known better, have lent their support in a design to bring humiliation and ruin to the community. Whilst this is proceeding, we are now faced with the proposed extension of the term of the interim measure in the Transvaal notwithstanding the fact that the measure was vehemently opposed by the entire community as a humiliating one calculated to curtail the very meagre rights of trade, residence and occupation which Indians possessed in that Province and thus bring about their ruination. The least the Government could do to avoid any immediate trouble arising in the Indian community is to delete the portion which has no connection with the Feetham Commission's recommendations from the said measure. Should it fail to do so the Government will have itself invited trouble.

Mr. And Mrs. M. Gandhi Return To Phoenix

Mr. and Mrs. Manilal Gandhi who, accompanied by their children, went on a tour of the Union, have returned to Phoenix last Monday night. They wish to thank, through these columns, all those friends in Natal, Transvaal and Cape who extended to them very kind hospitality and did everything desirable to make their stay a very happy and pleasant one.

Our Thanks

We wish to express our profound thanks to Mr. S. J. Randeria and Mr. S. B. Mehd who very kindly managed the affairs at Phoenix and rendered assistance in conducting INDIAN OPINION during the absence of Mr. Manilal Gandhi.

Segregation At Sastri College

At the annual general meeting of the Sastri College Old Boy's Club held recently strong criticism was made by certain members against the segregation at the said College. A resolution was moved asking the Principal of the College to immediately discontinue the present system of having different staff rooms for Indian and European teachers. It was pointed out to those present that it was the duty of the Old Boys to see that such practices should not continue in a College built by the Indian community. Although the resolution was defeated by a very small margin the discussion showed that a large section of the Old Boys viewed the present practice with disgust. A peculiar feature of the discussion was that three College teachers who were present refused to speak on the subject. Mr. A. N. Lazarus in his presidential report said he was glad to report that the Club had had a successful year. "I feel justified in putting forward the claim that the committee members for the year 1940-41 have done much towards placing the Club on a firm footing. They have built up a fine spirit of fellow feeling among those members who have participated in its activities. .....These are no mean claims and while I make them I am mindful of the fact that there is a considerable amount of hard work yet to be done," added Mr. Lazarus. The following officials were elected for the ensuing year:—Life patron: Rt. Hon. V. S. S. Sastri P.C., C.H.; secretaries: Messrs M. Joseph and G. A. Lawrence; Treasurer: Mr. T. Padyachee; vice-presidents: Messrs. A. N. Lazarus, I. S. Amin, and K. Pillay; committee members: Messrs. S. Coopan, E. I. Moolla, R. Govindoo, M. D. Naidoo; hon. auditor: Mr. Jack Naidoo.

Indian Opinion

FRIDAY, 14TH FEBRUARY, 1941

Dr. Malan On Democracy

South Africa was not a democratic land in the real sense of the word. It was a European democracy, but the greater section of the population —the non-Europeans—were denied the right of self-government and the franchise. That was not true democracy.

There were few countries in which money power ruled as it did in South Africa. Those who governed the gold mines were joined together and influenced the Government.

The Press was owned by the money powers and, to a large extent, was controlled from outside

The Press had the power to spread propaganda not in South African interests but in foreign interests

It was the un-national elements which ruled the country

That was another reason why South Africa was not a democracy

There were few countries in which there was less bribery and corruption than South Africa The people were becoming increasingly dependent upon the Government as a result of measures introduced by the Government and designed to assist the people. If the Government continued to make people more and more dependent upon it and continued to intimidate them, for example, by driving, those who did not support the Government from Government land, where was democracy?

The system was having a demoralising effect on the people.

Whatever the outcome of the war, one thing was certain—capitalism was doomed.

The last war had eliminated capitalism from central Europe and South-east Europe It had remained only in the west, because the west had won the war and, therefore, had a better chance to survive.

One of the results of this war would be the financial exhaustion of Britain. The section which enabled Britain to retain capitalism, namely, the owning middle classes, would disappear and the result would be either Bolshevism or Fascism. It would be a miracle if anything else happened.

The first necessity was national unity, which could not be obtained otherwise than in a republic. British Imperialism, as well as the British connection, must be eliminated, for British Imperialism was treacherous to South African interests.

The system of exploitation must be eliminated and every section of the people must have an opportunity to attain a decent standard of living.

THE above words were uttered by Dr. Malan when he was replying to the debate in the Union House of Assembly on his motion of no confidence in the Government, on Friday, February 7, which was defeated by 78 votes to 59, and the amendment by Mr. J. H. Hofmeyr, Minister of Finance, expressing full confidence in the domestic as well as in the war policy of the Government was carried by 76 votes to 58. The Native representatives did not vote on the amendment. We might state, by the way, that the Government has just managed to save its face by a bare majority of 18 votes which is a matter over which it can take very little pride and it certainly does not substantiate the statement of the Prime Minister, General Smuts, that the strength of the Opposition was dwindling.

Mr. J. H. Hofmeyr, Minister of Finance, had asked Dr. Malan to say clearly whether he stood for the democratic or totalitarian system and Dr. Malan had given the reply we have quoted above.

Dr. Malan's words have thrilled Indians and non-Europeans generally. Whether he was sincere or not, of course, was another matter. It was sufficient for us that he had admitted the true nature of things as they existed in South Africa. Dr. Malan was also at one time a member of that undemocratic system of Government when he was in power and whole-heartedly supported that system. To-day he is bitterly opposed to it. But where do we and the non-Europeans stand in the Republic of his dream anyway? If South Africa was not a democratic land in the real sense of the word when the greater section of the population—the non-Europeans—were denied the right of self-government and the franchise how is the Republic of Dr. Malan's dream going to be a true republic when that very section of the population will not be able to breathe the air of freedom. For his dream to be realised Dr. Malan would either have to kill that section right out or concede to them the freedom he wishes to have for the Afrikaners. But the latter he is definitely not prepared to do for these are his words in the same speech:

> How did the Government's war policy affect the relationship between European and non-European? A letter had been quoted showing quite clearly that Coloured troops from the Union were receiving military training on the same lines as Europeans. What would the effect be on these Coloured troops, who saw South African European troops fighting side by side with the King's African Rifles.

The effect on the Coloured troops would, of course, be this that if they are equal to fight side by side with the Europeans on the battlefield for freedom and democracy they should be equal to share the fruits of that freedom and democracy side by side with the Europeans when they are off the battlefield.

But have we not been sufficiently under British Imperialism as well as African Imperialism to know that there is no place of honour for us anywhere? Then what is the present war for and what is it that we are asked to lend our support? This is the question that every one must ask oneself before blindly taking a leap in the dark.

MASS MEETING TO PROTEST AGAINST DR. DADOO'S IMPRISONMENT

A MASS meeting of Transvaal Indians, to protest against the imprisonment of Dr. Y. M. Dadoo, was held under the auspices of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress at the Gandhi Hall, Johannesburg, on Sunday, February 9. The hall was packed to capacity. Mr. Manilal Gandhi took the chair.

Mr. S. M. Bhatt read out messages received from various parts of the Union supporting the meeting.

Chairman's Speech

The chairman, in his speech, said, in accepting the honour of presiding over the meeting he had assumed a very grave responsibility. He was grateful to the organisers for their generosity in reposing in him their confidence as to his ability to adequately discharge that responsibility. "I can only ask for the guidance of God that I may not fall short of their expectations," he said.

"We have met here this afternoon," he continued, "to voice our protest against the unjust act on the part of the Government of imprisoning our leader Dr. Y. M. Dadoo.

"It is the duty of good citizens not to do anything that would embarrass the Government when it is surrounded by difficulties. But it is likewise the duty of a good Government to treat all its subjects with equity and justice without any distinction, in the eye of the law, based on race, class, creed or colour. It cannot be denied that our Government is, at the present moment, faced with great difficulties. We, as loyal citizens, should, therefore, refrain from any action that would embarrass it. But we cannot do so to the extent of our own extinction. There is always a higher law that supersedes man made law. Every human-being is expected to respect the law of the State but only so long as it is in keeping with the supreme law of God. If it is not in keeping with that law he should submit to God's law even at the risk of his physical extinction. In other words, he should not be prepared to sell his soul at any cost.

Why Has He Been Thrown Into Prison?

"Now, let us examine why Dr. Dadoo has been snatched away from us and thrown into prison, and why he has renounced the comforts and pleasures of life which were so easy for him to acquire and to enjoy. And why has he voluntarily chosen to suffer the rigours of prison life.

"Dr. Dadoo has been put into prison for having uttered, at a public meeting, words to the effect that, the Government was recruiting Natives, Coloureds and Indians to go and help the Government win the war and that they should refuse to join up and help the Government. "The general tenor of these words," the Magistrate said, "was to discourage people to join." The Magistrate further remarked, "it would appear in this case that one of your main points is the right of freedom of speech, but there are times when one has to refrain from indulging too freely in speech. When the country is at war it is the duty of all of us to obey the commands of those over us."

"Now, why did Dr. Dadoo utter the words to which exception has been taken? He has been championing the cause not only of his own brethren but of non-Europeans generally, long before the war began. He has been fighting against the oppressive and humiliating laws affecting non-Europeans. When the war was declared we were told that this was a war for democracy and freedom of all people. If that were so, the first step should be to clean up one's own house. In South Africa over three-quarters of the population, which is composed of non-Europeans, far from enjoying democratic rights, is denied the rights they are entitled to as human-beings. The colour bar laws and the various oppressive laws against the Natives are a direct violation of the fundamental principles of freedom and democracy. In the circumstances, when it is said that the present war is in defence of those democratic rights and freedom of the people, it is only fair on the part of those who have all along been denied those rights to ask, before they could be expected to help in the war, whether they are to be conceded those rights. And they are fully justified in refusing to be treated as pawns in the game of Imperialists, if they are to be kept perpetually under the heels of Imperialism.

Are We To Be Treated As Dumb Cattle?

Moreover, let it not be forgotten that we Indians and non-Europeans, who form more than three-quarters of the population of the Union, were never consulted before involving this country in the war. Is that part of the population then to be treated as dumb cattle to be driven at the whim and will of the rulers? Is not the Parliament itself divided on the war issue? The oppositionists, who have a voice in the affairs of the state, are more vociferous on the war issue than the voiceless and voteless non-Europeans could ever be. They are, moreover, open advocates of Nazism and their activities have led to riots resulting in the destruction of life and property.

"Dr. Dadoo has never supported Nazism or lawlessness. He has merely advised his people not to lend their support in a war which is going to do no good to them or to humanity. His advice is based on undisputed facts. The treatment of four hundred million people of India and of the non-Europeans generally, under British Imperialism, is too glaring to need any elucidation. Not even the remotest hope has been given either by British statesmen or the statesmen of South Africa including General Smuts, Dr. Malan and General Hertzog, of their conditions ever improving.

A Very Feeble Argument

"Their talk of Christianity, democracy and freedom evidently only applies to the European people. Non-Europeans are meant merely for their exploitation. Indeed they cannot afford to promise anything to the non-Europeans, for Imperialism would then come to an end. The only argument put forth against our attitude in respect of the war is: 'shall we be better treated under Nazi rule?' Isn't it a very feeble argument? Our reply is: 'We neither want to be under Nazism nor under British Imperialism whose bitter experience has made us thoroughly sick of it. Besides, Imperialism of any kind is a negation of the principles of democracy and freedom.' Well, this is what Dr. Dadoo and his followers are fighting against and, in doing so, they are doing harm to nobody. Their struggle consists in awakening the conscience of the wrong-doer by self-imposed sufferings, which is far superior to indulging in the slaughter of mankind.

Colour Bar In Freedom Of Speech

"I now come to the question of freedom of speech. Addressing the S. A. Press Conference recently, Mr. H. G. Lawrence, Minister of the Interior, said, "Freedom of speech and freedom of writing is one of the touchstones of our national existence."

Mr. J. H. Hofmeyr, in a broadcast on "The Struggle for Freedom" recently quoted the words of the 18th century French philosopher, Voltaire: "I don't agree with a word you say, but I shall fight to the death for your right to say it." How beautiful this is! In it lies the true spirit of freedom of speech. That South Africa has been enjoying that freedom to a very large degree cannot be denied. We observe that in the speeches and writings of the opposition leaders and their press. This is

what Dr. van Rensburg, Commandant-General of the Ossewa Brandwag, which is a militant organisation opposing the Government's war policy, is able to say in this freedom loving country: "South Africa was the only country in the world where the sons of the soil were looked upon as traitors and where foreigners were regarded as the true patriots.....If the Government begins using force, they had better watch out for the Afrikaners and they must be prepared for the consequences."

"But, strange to say, even in the matter of freedom of speech [illegible] exists a colour bar in South Africa. We agree that a certain amount of control over the freedom of speech and freedom of the press is necessary at all times, whether normal or abnormal. Propagation of untruth and exaggeration, bordering on untruth, should certainly be disallowed. But here we find exaggeration and the use of inflammatory language being allowed to one section of the press and people without let or hindrance, while non-Europeans are denied both the freedom of speech and the freedom of the Press even when they state nothing but hard and irrefutable facts.

"Well, now you know, ladies and gentlemen, why our leader, Dr. Dadoo, has gone to prison and why we are protesting against the action of the Government in putting him there, and, I have no doubt, you will not only give your unanimous support to the protest, but will resolve not to betray your leader but to follow unflinchingly in his footsteps in our struggle for justice, freedom and true democracy.

"Another matter that will be brought before you will be the confirmation of the manifesto issued by Dr. Dadoo before his freedom was taken away from him. The manifesto speaks for itself.

Interim Measure

"The third matter to be brought before you is the proposed extension of the Transvaal Asiatics Land and Trading Act, 1939. You are all aware of the stand taken by the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress, it was resolved to offer passive resistance against that obnoxious measure which, apart from being a humiliating one, aimed at further curtailing the very meagre rights of trade, residence and occupation our people possessed in this Province. The struggle was suspended at the behest of Mahatma Gandhi who was in communication with the Union and British Governments on the subject. Since then, however, the war broke out and it was decided to postpone the struggle indefinitely. The measure was supposed to be a temporary one for two years, and it was on that score that both the Agent-General and the leaders of the Transvaal Indian Congress based their justification for not adopting any drastic step to protest against it. Even at a time when a great song is made of India's unique help in the present war, and when even expediency demanded that the feelings of Indians should be placated so that their support in the great hour of trial of the British Empire would be offered more enthusiastically and more effectively [illegible] we find? We find that there [illegible] slightest change in the [illegible] policy of the Government. We find that while all other matters have been suspended for the duration of the war, the question of the so-called Indian penetration and segregation is, in utter disregard of the feelings and sentiments of the Indian community, being pursued with unabating zeal, and we find also that the Transvaal Asiatics Land and Trading Act, 1939, is to be further extended.

"When the Government is relentlessly pursuing its anti-Indian policy even in this time of war, when the help of every person is of the utmost value for its successful prosecution, what earthly hope further have of our lot improving in time of peace? This attitude of the Government only strengthens us in the stand we have taken against this war. Can there be anything more unjust than to be denied the simple right of expressing one's honest opinion and to tell the truth to the people? [illegible] you dare to deny the right to utter the truth? God.

"I have deliberately refrained from referring to the terrorism out-doing Nazism, that is at present prevailing in India under British Imperialist rule. I have done so because our treatment in this country alone is sufficient to justify the stand we have taken against the war. Dr. van Rensburg has said "South Africa was the only country in the world where the sons of the soil were looked upon as traitors and where foreigners were regarded as the true patriots." But in India the whole Indian nation is looked upon as traitor while a foreign Government is sucking its very life-blood. If we [illegible] in South Africa are the true sons of our Motherland, her travail should at least awaken us a little to our consciousness. God help us to follow the path of truth and to fight for the vindication of our just rights."

Other Speakers

Among other speakers were Messrs. S. V. Desai, Sorabbhai Patel, M. D. Bhagwan, Vally Essop, Arabhai Sita, P. K. Joshi, Jamiat Naran, Valli Roodepoort) and Maulvi I. A. Cachalia.

Mrs. Manilal Gandhi spoke on behalf of the women and said that, as representing the women, she wished to express their support in the protest against Dr. Dadoo's imprisonment for exercising the freedom of speech to tell the people the truth. She said their duty did not end in merely attending the meeting and cheering Dr. Dadoo. They should be prepared to suffer for the vindication of their just rights.

Mr. S. B. Vahi, who was welcomed by the chairman for having returned once again to their midst after his sojourn in India, spoke of his experiences in India. He said he had met the leaders of the different schools of thought in India including Mahatma Gandhi, Pandit Jawaharlal Nehru and Mr. M. A. Jinnah and they all sympathised with our struggle in South Africa. They all said they could do very little for us when they had themselves to carry on a bitter struggle for freedom and that their brethren in South Africa would have to fight their battle on their own strength and in that they would have the fullest moral support of India behind them.

Resolutions

The following resolutions were passed unanimously:

"This mass meeting of the Transvaal Indians, held under the auspices of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress, records its strong protest against the action of the Union Government in imprisoning Dr. Y. M. Dadoo for performing his duty as a responsible leader of the people in placing the true facts before them and advising them to do what he consciously believes to be right. This action of the Government is contrary to its oft-declared policy of not interfering with the freedom of speech and is a negation of all democratic principles. This meeting notes with profound regret that, while Nazism is openly preached in the most inflammatory language by a section of the people of the Union without let or hindrance the Union Government is seeking to stifle the non-Europeans from voicing their protest against the injustices they are continually subjected to, while declaring, on the other hand, that the present war is being waged for freedom and democracy.

"This mass meeting of Transvaal Indians, held under the auspices of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress, strongly protests against the proposed extension of the term of the Transvaal Asiatic Land and Trading Act, 1939. This measure was condemned by the community when it was originally enacted, not only as a humiliating measure, but one which sought to deprive the Indian community of this province of the very meagre rights of trade, residence and occupation enjoyed by them, and thus to spell their ruin. The meeting views with deep regret the persistency with which the Union Government is pursuing its anti-Indian policy even at a time when the whole world is troubled with war and when the present terrible human slaughter is being justified by the declaration of high-sounding principles of Christianity, justice and human freedom. While confirming Dr. Dadoo's manifesto on the said measure, this

meeting also reiterates its decision to resist the measure by all legitimate means

"This mass meeting of the Transvaal Indians, held under the auspices of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress, empowers the officials of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress to convey the foregoing resolutions to the proper quarters and to take all necessary steps to put them into effect."

NON-EUROPEAN UNITED FRONT

A MASS meeting of the Non-European United Front of the Transvaal was held at the Market Square, Johannesburg, on Sunday February 9, to protest against Dr. Dadoo's imprisonment. The meeting commenced in the Market Square but the proceedings were disturbed by a heavy shower of rain and the place had to be changed. As soon as the Nationalist Group meeting terminated at 4.30 p.m., the Gandhi Hall was made available to the Non-European United Front and the rest of the proceedings were conducted there. Though the rain had disturbed the proceedings, the hall was packed to capacity. Mr. P. K. Gopalan presided and several speakers spoke strongly against the unjust action of the Government in depriving [illegible] A resolution [illegible] ment's action and [illegible] of Dr Dadoo was unanimously passed.

Mr. Manilal Gandhi also addressed the meeting. In the course of his speech he said, though he was not a member of the Non-European United Front, his sympathies were entirely with them. It was said that the present war was for freedom and democracy [illegible] they found that the leaders of the non-Europeans were denied the right of expressing their honest opinion and of placing the true facts before the people and of advising the people to do what they believed to be right. Surely this was not democratic. The speaker said there was a large number of Natives present in the hall. Natives were considered by the rulers as non-[illegible] They had been purposely kept in that condition by the rulers. If they were given proper educational and other facilities for their advancement they would no longer be in the state they were. But the speaker wished to tell them that they had no reason to be ashamed of their position. The rulers claimed that this was a white man's country and that if the non-Europeans were given rights white civilisation would be wiped out. But an example of white civilisation was only recently seen in that City when barbarities were committed by those very people who boasted of the great civilisation. The speaker was referring to the riots that took place between the police and soldiers, and damages caused to property. Natives, [illegible] state, could [illegible] for example to those who were boasting of their great civilisation in the matter of respecting law and order. The speaker said that he did not wish to advocate the use of inflammatory language or violent acts. The present war was said to be waged for freedom and democracy and yet they found that four hundred million people in India and non-Europeans in this country were kept under subjugation. This war was really not for freedom and democracy. It was a war between imperialists and they no longer desired imperialism of any kind. Dr. Dadoo had been unjustly punished for telling the people not to help in the present war. "I know the risk I am running, but I don't mind repeating the words for which Dr. Dadoo has been punished. I would not only tell the non-Europeans but even the Europeans not to help in the war because I sincerely believe that the present human slaughter is not going to bring peace and democracy to the world. Real peace and democracy can come only by the force of love. I would, therefore, ask you not to indulge in violent language or violent acts but to keep your peace and refuse to help in the war if you conscientiously feel it is the right thing."

DR. DADOO'S MANIFESTO

BEFORE going to prison, Dr. Y. M. Dadoo wrote the following manifesto which was adopted unanimously at the meeting of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress held last Sunday:—On the eve of my court trial under the Emergency Regulations, I deem it my duty, as the leader of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress, to make the following statement to my Indian brethren.

You elected me as your leader at the mass meeting held at the Patidar Hall on the 7th of May, 1939, under the chairmanship of our respected champion of passive resistance, Mr. E. I. Asvat, to lead a passive resistance campaign against what is now known as the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Act, 1939. Mahatma Gandhi sent us this message: "You have to suffer, not I, therefore let God alone be your guide."

As you will no doubt recall, a definite decision to launch the passive resistance struggle on August 1, was taken at that historic gathering of 6,000 Indians held at the Indian Sports Ground on July 9, 1939. We had to postpone the struggle at the eleventh hour on the advice of Mahatma Gandhi. His message [illegible]

"I have no hesitation in stating the Passive Resistance [illegible] pone for [illegible] time the proposed launch of the struggle on August [illegible] I do so because I have some hope of an honourable settlement. I know that the Government of India as well as the British Government are trying to obtain relief. I have put myself in [illegible] with Ministers. In the circumstances I think a brief postponement of the struggle is necessary. I am fully aware of the enthusiasm of the resisters. They have proved their mettle before. They will do so again if it becomes necessary. But it is the code of passive resisters to seize every opportunity of avoiding resistance if it can be done honourably.

"Every effort in search of peace adds to the strength of the real fighters. Let them remember that the settlement of 1914 was the outcome of the cessation of the struggle for the sake of peace. I hope the proposed cessation will lead to a similar result. Should it unfortunately prove to be otherwise, and should the struggle begin, let Dr. Dadoo and his fellow-resisters know that the whole of India will be at their back."

In subsequent correspondence Mahatmaji revealed that there was not much hope of a satisfactory outcome from his efforts and that we should [illegible] the best judges of the course we may have to adopt.

As far as the operation of the provisions of the Interim Act of 1939 is concerned, our worst fears have been realised. The Act has proved disastrous. Our suffering has been made acute and unemployment has increased considerably, despite the assurance of the opponents of passive resistance.

The Act is due to expire in May and the Government propose to bring before the present session another such [illegible] take its place. It is designed to maintain the existing restrictive measures affecting our rights of trade and movement. It has been reported that the

Government supporters maintain that an extension of the Act is necessary as there has been no time to prepare new legislation incorporating the findings of the Penetration Commission.

Any extension of the existing Act would spell utter ruination. It is the duty of our community to resist it effectively. Besides, passive resisters are bound by their sacred pledge to their people to fulfil their duty by suffering and sacrifice.

The time for action has come. There is only one alternative before us, that of passive resistance. In view of the fact that due to an enforced absence from your midst, I may not be able to participate in the struggle that lies ahead of us, I, therefore, make this earnest appeal to you to actively co-operate and help the Passive Resistance Council to carry on our struggle. In my place I nominate Mr. Ismail Ahmed Cachalia to lead the movement. I hope that you will repose your trust and confidence in him and render him every assistance in the same loyal manner as you rendered to me in the past. And, in that way, demonstrate your solidarity.

I wish to outline a scheme in the hope that it may act as a guiding line in the programme of action that you will be called upon to formulate in the prosecution of the passive resistance struggle.

A communication must be addressed to the Prime Minister and the Minister of the Interior stating the injustice that is meted out and showing plainly the intention and determination of the people to resist the proposed measure by means of passive resistance as the only course left open to us to safeguard our national honour and existence.

If, in its wisdom, the Government ignores the justice of our cause, then we should tighten our belts and prepare ourselves for suffering as true and faithful passive resisters.

The Passive Resistance Council should undertake the task of enrolling and organising volunteers. The people must be kept informed of the day-to-day happenings by means of regular Bulletins. A fresh mandate must be obtained from the public and then the struggle launched at the zero hour with all the dignity and calm resignation demanded from all true passive resisters.

The path before passive resisters is one of suffering. They must be armed with the weapon of Truth and so steeled in the school of self-discipline that they will be able to endure the trials of the struggle with calm dignity, unflagging determination, uncomplaining stoicism, ungrudging sacrifice and unswerving loyalty to the cause. Such an attitude of mind and such behaviour will disarm all opposition and open the road to the vindication of justice.

SIR RADHAKRISHNAN'S ADDRESS AT PATNA UNIVERSITY

"THE finest anti-Nazi materials are in India, and it is nothing short of a tragedy that she is still mainly unreconciled. If freedom of all people is the aim of this war, as it should be, then those who were conquered in the past must be set free. To win the war will not mean much if it does not remove the great wrongs of the present world. We must demonstrate even to the enemy that we reverence the ideals of justice and freedom which we condemn him for rejecting. British statesmen do not seem to realise sufficiently that new forces are at work which require a new outlook and interpretation." Thus declared Sir Sarvapalli Radhakrishnan in his address at the convocation of the Patna University.

Referring to the present crisis, Sir Radhakrishnan said: "Spiritual humanism is what we most need to-day. Great changes in manners and modes of thought have occurred. Science and machinery have wrested from Nature a full provision for human life, and with proper organisation there would no longer be any need for long hours of hard toil or bitter struggle for bread, yet withal there is much fear for the future. It seems too tragic that in a world which is there for us to enjoy, and which might be made full of happiness for everyone, we should treat human life with contempt and squander it as recklessly as we throw away material treasure. We have all the power of creation, all the capacity for happiness, all the will for service, natural, intellectual and ethical riches in abundance at our disposal, and of this noble inheritance we have made a peaceful thing.

Proceeding, Sarvapalli observed: "To all right-thinking men, the issues of this war are quite clear. There are some who believe that the war is a conflict between rival Imperialisms, and that there is not much difference between the Allies and the Axis Powers. But the little difference there is, is vital and important.

"There are many injustices in the British system which are corrupting, but that should not betray us into blurring the distinction between unfulfilled justice and a clear negation of justice. Every individual is obliged to choose one rather than the other. Even for those who suffer from the injustices of the British system, the duty is clear. It is to defend the cause of Britain and at the same time assist Britain to remedy the injustices which are manifestly inconsistent with her professed ideals. The failure to live up to those ideals is part of the cause of the present war.

"Those who are in charge of India have the traditional virtues of dignity, honour, efficiency and even selflessness. They are the most competent members of traditional Governments, but are too firmly set in the old ways to be useful in the new world. They are immensely intelligent but highly insensitive. Otherwise it is impossible to understand a policy which does not countenance the establishment of a popular government which does not trust the leaders of the people with the task of building up the neglected defences of India, and organising aircraft and ship-building industries in the country. The minds are running out. Will British statesmen take courage and give content to the noble phrases they utter, and weld together, in a great democratic federation India and Britain for mutual service and the service of the world?"

Sir Radhakrishnan proceeded: "If this war is to be won on the battle fields, the peace must be defended in Universities and seats of learning, by priests, prophets and philosophers; we must train men [illegible] world where the dream of non-violence is not the impracticable dream that it is now supposed to be."

Indian Universities

Adverting to Indian Universities, Sir Radhakrishnan said, "Civilisation is larger than patriotism. It is humanism. In these days of growing physical danger, it is the function of the Universities to keep the soul alive. While our Governments, Central and Provincial, are totally absorbed in the immediate and obvious problem created by the war, and are seemingly indifferent to the [illegible] but no less important matters, I hope they will realise that it is in the centres of thought and learning that the great ideas which move humanity spring forth and acquire hands and feet. Our Universities must be the Indian nation thinking aloud. Unfortunately most of our teachers are only purveyors of information imparting large numbers into habits of thinking and feeling by a kind of social drill. To redeem the Universities from the charge of commonplaceness we require among their leaders a few creative personalities, a few priests of learning and prophets of spirit.

It is through the Universities that we have to maintain and develop a cont-

munity of thought, feeling and practice. There are to-day disturbing signs of the gradual disintegration of our culture, which is the synthetic outcome of the contributions of the various races, religions and communities which have made India their home. India is not merely a geographical unity but a psychological oneness. Whatever creeds we may profess, almost all of us are socially and psychologically one. Respect for parental authority, the joint family system, arranged marriages, and castes as trade guilds are some of the things found alike among the Hindus and the Muslims. In art and architecture, music and literature, the interaction of the two communities is manifest. Foreign invasion have not disturbed this psychological homogeneity. Modern ideas of science and criticism are affecting the whole nation, irrespective of communities. The masses of people are unaffected by the squabbles for posts and power in which the aspirants for office of different communities engage. Universitymen can check the spread of the disintegrating tendencies which thwart India's cultural unity and political integrity.

Our anxiety for freedom is natural. In seeking for it we must also acquire the capacity for it, the discipline—personal and social—without which freedom is a myth. It is in the Universities that we are expected to acquire habits of discipline, critical reflection and judgment. There is so much material poured on us through the cheap Press and Radio that we must learn to discriminate between information and knowledge. We must try to look beneath the surface of things. Unfortunately the students are acquiring a mob mentality. A few of their leaders by alternate doses of coaxing and bullying, make the large numbers accept opinions which are too extreme. A vast mass of communal unreason has invaded the student world. They are false to the education they have received in the free and generous atmosphere of a university, if they believe only in regimented opinion and blind faith in the leader. Students must be helped to develop healthy public opinion, which fortifies the individual against the herd. He is truly educated who is poor in spirit, humble but true to his convictions.

Things In General

Yuvuk Arya Samaj (Clairwood)

A GRAND variety concert will be staged on Saturday, February 15, at the St. Aidan's Hall, Cross Street, Durban, by Yuvuk Arya Samaj (Clairwood). The proceeds of the concert will be donated to the Samaj's School Fund.

Natal Indian Association (Tongaat Branch)

The annual general meeting of the Natal Indian Association (Tongaat Branch), was held on February 2. Mr. V. P. Desai presided. The following resolutions were unanimously adopted: "This meeting of the Natal Indian Association, Tongaat and District Branch, sympathises with the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress, in their struggle against the unjust laws that are brought against them from time to time and prays that they launch an united action and that Dr. Dadoo, their leader, be spared to serve the deserving cause. This meeting of the N. I. A., Tongaat and District Branch, views with alarm the unjust treatment meted out to the Nationalist leaders in India by suppressing their freedom of speech and flinging them into prison mercilessly. This meeting of the Natal Indian Association, Tongaat and Districts Branch, deplores the attitude of the head quarters in failing to call their annual general meeting, and urges for same at an early date." Mr. A. M. Arbee was unanimously elected president with the following as vice-presidents:—Messrs. V. P. Desai, H. A. Ganie, S. T. Naidoo, E. J. Choonoo and R. Kassie. Further elections are to take place at the adjourned meeting to be held on February 23.

County Indian Football Association

At a meeting of the Cape Peninsula Indian Cricket Club held on Sunday, January 5, it was unanimously resolved to form an Indian Cricket Union. The name of the union is the Cape Indian Cricket Union; and the following have been elected as its officials:—Chairman: Mr. O. E. Palsania; general secretary: Mr. A. E. H. Sofeda; treasurer: Mr. O. K. Dalsetar; match-secretary: Mr. G. D. Patel.

Cape Indian Cricket Union

At the annual general meeting of the County Indian Football Association held recently at Sea View, the secretary, Mr. Johnnie Naidoo, submitted the annual report of the association under review, wherein it showed that the association had a very encouraful season, having affiliated to the Natal Indian Football Association and winning two of their trophies namely, Junior N. S. Naidoo's Cup and Senior Bodha's Memorial Cup. The following officials were elected for the ensuing season:—Patron: Mr. P. H. Naicker; president: Mr. K. Samuels, additional hon. life vice-presidents: Messrs. P. S. Reddy D. C. Moodley, and Patrick Naidoo; vice-presidents, Messrs. R. K. Naidoo, A. S. Naidoo, R. P. Nair, S. P. Pillay, A. M. Jack, S. G. Chetty and S. J. Maharaj; hon. secretary: Mr. Johnnie Naidoo: hon. treasurer: Mr. M. J. S. Naidoo; hon. record clerk: Mr. M. K. Naidoo; hon. auditor: Mr. G. Budray.

Death Of Mr. Veerasamy Manickum

The death occured on February 3, at the Non-European General Hospital, Johannesburg, at the age of 21, after a short illness of Mr. Veerasamy Manickum, a member in the Indian and Malay Corps. He was the second son of Mrs. and the late Mr. Veerasamy, of Durban. Mr. Manickum joined the Indian and Malay Corps and was attached to the Fourth Company, which left for the North last year and returned during January last. At the request of his wife Angela Kistama Manickum, and his mother who left Durban to attend the funeral, the funeral took place on Thursday morning at the Newcastle cemetery. The late Mr. Manickum leaves behind his widow and two children, brothers and his mother to mourn their sad loss.

Death At Newcastle

The death took place at Newcastle at the age of [illegible], of Mrs. Gajan, an old and respected resident of Volksrust. The late Mrs. Gajan came to Volksrust with her husband in the year 1910, and since then was a resident there. She was a person of a quite and charitable disposition and was loved by all who knew her. She was a constant visitor to Newcastle to her daughter, Mrs. G. M. Vawda, and was known to a large number of people there. The deceased leaves behind five sons and two daughters to mourn their sad loss. The Indian community of Newcastle and Volksrust extend to them their deepest sympathy.

Fittings And Fixtures For Sale

Reasonable offers not refused.

Definitely closing on February 28, 1941.

ORIENT SILK HOUSE,
59, Loveday Street,
(Between Pritchard and Kerk Streets),
Johannesburg

New Flats To Let

IN ETNA LANE

Four Rooms, Balcony, Kitchen and Bathroom. Rent £6 10s per month.

Apply:

E. M. PARUK,
76, Commercial Road
Durban.

આપ જાણો છો "મેવીલ થીએટર"માં હમેશાં સુંદર ફીલ્મો બતાવવામાં આવે છે.
આપ જાણો છો, "મેવીલ થીએટર"માં હમેશાં દિલને ખેંચી રાખે એવી ફીલ્મો રજુ થાય છે.
વધુ કહેવાની કંઈ પણ જરૂરત રહેતી નથી હાથ કંકણ અને આરસી એ કહેવત તો તમે જાણો છો.

સંત તુલસીદાસ અને
સંત જ્ઞાનેશ્વર
પછી
હમો હમારા સીનેમા શોખીનો સામે
રણજીત મુવીટોનની મહાભારતમાંથી લેવાયલી ફીલ્મ

"પૃથ્વી—પુત્ર"

રજુ કરીએ છીએ

સોમવાર તા. ૩ ફેબ્રુવારી
૧૯૪૧ થી શરૂ.
દર રોજ ૨॥—૮॥ વાગે.

જેમાં તમારા માનીતા
પાત્રો
* મધુરી
* ઇ. બીલીમોરીયા
* મજહર
* કાંતીલાલ
* ગૌરી
* બાતુન
* વઝીદન
વીગેરે.

બુકીંગ ઓફીસઃ
૮૩ વીકટોરીયા સ્ટ્રીટ,
ફોન ૨૦૧૦૩, ડરબન.

પૃથ્વી વર્ષોથી તરસી હતી. એની છાતી પર બળ્યા કરતો બાજ હતો આ આજે ઊતરડા વરસાન બની રહી હતી. આકંઠ કૃષ્ણા, અનાવૃષ્ટિ અને દુષ્કાળોના સામસ્ત ઠેકાણે શોષાતી પૃથ્વી પોતાના ઉદર પર નિર્વાહ કરતી માનવતાને બચાવવા પ્રભુને પ્રાર્થી રહી હતી આકાશમાંથી આવતા જતા ભરેલા મેઘ પર પૃથ્વીએ નયન બીછાવ્યાં અને [redacted] પર નજર કરી ભાનુનાં નયનમાં પ્રેમ ઝગારાયો અને પૃથ્વીએ કહ્યું: 'આવો હૃદયનાથ! વરસો! ખોબે વરસ કે ખટાઈ જેવું પણ્યસ્ત્રીત વરસ!.....' અને મેઘે પ્રીટ કરી મેઘરાજ અને પૃથ્વીના મધુમયાંથી જન્મ પામેલા 'પૃથ્વીપુત્ર —ભૌમાસુર!'

જ્યારે ભૌમાસુરે પોતાના કુમારિકાઓના વધ માટે પોતરફથી કુમારિકાઓના હરણ કરવા માટે હાથ બોળાવવા માંડયા ત્યારે શ્રી કૃષ્ણને પતિ મેળવવા માટે તપ કરતી કાલિન્દીને પણ ઉઠાવી: શ્રીકૃષ્ણે કાલિન્દીને બચાવી. તેણે કારીકા વધ આવ્યા અને તેની સાથે વિવાહ કર્યો. પણ ભૌમાસુરના મૃત્યુ સિવાય તેવી નદિ બાંધવાની તેણે પ્રતિજ્ઞા કરી હતી: જોયો શ્રીકૃષ્ણે ભૌમાસુરના વધ માટે વધુ પ્રેરણા વધ પારિજાતક કુસુમના પ્રેરક કમેસને ગોવાધવાને બદલે શ્રીકૃષ્ણે સત્યભામાને સાથે બાર ઉતરના નંદનવનમાંથી પારિજાતકનું ઝાડ લઇ આવવાનો નિર્ણય કર્યો

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૮ મું ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૧૪ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૪૧. અંક ૭.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર તા. ૧૪ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૪૧.

લોકશાસનવાદ પર ડો. મલાન

"દક્ષિણ આફ્રિકા ખરા અર્થમાં લોકશાસનવાદી દેશ નથી. આ દેશમાં આફ્રિકનોનું લોકશાસન નહિ, પરંતુ ગમતીનો ગોરો લઘુમતી કે બ્રીટનની નાબૂદીની ભાવનાથી પ્રેરાઈ સરકારે તરછોડી દીધેલા બાલકોને મદદ કરવા અર્થે પ્રજાકીય કામકાજ ખાતાના પરિણામે ગોરા વધારે ને વધારે ગરીબ બનતા જાય છે. જો સરકાર ગોરાઓને પગભર થવા માટે તેમને જમીન ફાળવી આપે તો પછી લોકશાસનનું કોઈ પણ રહેશેજ કેમ બાકી રહે ? આ રીતે લોકોનું પતન કરનારી અસર થઈ રહી છે."

ગુરુનું પરિણામ બધા ગોરા નાગરિકો પરંતુ એક વસ્તુ તો ચોક્કસજ છે, કાં તો એ કે યુરોપવાસના બંધનમાંથી આપણે મુક્ત થઈએ અને દક્ષિણ પ્રજાનું પ્રજાકીય યુરોપ અને દક્ષિણ પ્રજાનું પ્રજાકીય યુરોપ માંથી યુરોપવાસનો અંત આવ્યા. કેમ કે બન્નેમાં તે કાયમ રહી શકે કેમ કે બન્ને પરિસ્થિતી પ્રકૃતિનાં ભિન્ન ધર્મ હતી અને તેથી તો તેને નાબૂદ કરવાની જરૂર હતી. વર્તમાન યુદ્ધનાં પરિણામોનું એક પરિણામ એ આવશે કે બ્રીટનની નાબૂદની ભાવનાથી પ્રેરાઈ યુરોપવાસ ખૂબ ખૂબ ઓછો થઈ જશે. જે વર્ગો બ્રીટનને પોતાનો યુરોપવાસ ચાલુ રાખવા દીધો હતો એ ભાવીમાં પરાવનાર મબલક પગભોગો નાશ થશે અને પરિણામે ગોલાપ્રેમીઝમ કે ઈરાસ્ટિયન પ્રવર્તશે. એ કરતાં કેમ પણ જુદું બને તો નવાઈજ ગણાશે.

પ્રશ્ન ખરેખર રાષ્ટ્રિય અસ્તિત્વનો છે, કે જે રીપબ્લીક સ્થપાયા સીવાય નહિ ભાગી શકે બ્રીટીશ સાર્વભૌમ તેમજ બ્રીટીશ સંબંધનો અંત આવશે જોખમે, કારણકે બ્રીટીશ સાર્વભૌમ એ દક્ષિણ આફ્રિકાના હિતને દુશ્મન દેશ છે. રોયાલ્ટ નીતીનો અંત આવશે જોખમે અને સોનાના કરેક વર્ગને સારો પોરસે રહેવાની તક મળતી જોખમે."

ઉપલી મતલબના શબ્દો સુનીયનની આમની સભામાં શુક્રવાર ફેબ્રુઆરી તા. ૭મીએ સરકારમાં અવિશ્વાસ ના પોતે મુકેલા ઠરાવપરની ચર્ચાનો જવાબ આપતાં ડો. મલાને ઉચ્ચાર્યા હતા. ડો. મલાનનો એ ઠરાવ પક્ષ વિરૂદ્ધ ૭૮ મતે પડી ગયો હતો અને નાણા મંત્રી મી. જે. એચ. હોફમેયરનો અર્થકારની દેશની અંદરની તેમજ યુદ્ધ સંબંધી નીતીમાં સંપુર્ણ વિશ્વાસ દરાવનારો સુધારો પક્ષ વિરૂદ્ધ ૭૬ મતે પસાર થયો હતો. મેટીરોના પ્રતિનીધીઓએ સુધારાપર પોતાનો મત આપ્યો નહોતો. સંજોગવશાત અમારે જણાવવું જોઈએ કે સરકારે ૧૮ મતની બુજ બહુમતિ મેળવીને પોતાની આવાજ બાબથી રાખેલી છે કે જે વસ્તુ તેણે બહુ અર્થ લેવા જેવી નથીજ. તેમ સરકારના વિરોધી પક્ષનું બળ ક્ષીણ થતું જાય છે એવાં વડા પ્રધાન જનરલ સ્મટસના કથનનું તેથી સમર્થન પણ થતું નથી.

નાણા મંત્રી મી. જે. એચ. હોફમેયરે ડો. મલાનને પોતે લોકશાસન તંત્રમાં માને છે કે નહિ એ સ્પષ્ટ કરવા જણાવ્યું હતું. અને ડો. મલાને તેનો ઉપર ગુજબ જવાબ આપ્યો હતો.

ડો. મલાનના શબ્દોથી દીપ્લીઓથી તેમજ સામાન્ય રીતે સામા ગોરા-યુરોપીયનો ખુબ ખુશ થઈ ગયા છે. તેમની નિષ્ઠા સાચી હોય યા નહિ એ એક જુદીજ બાબત છે. આપણે માટે તેમણે બારી વસ્તુ સ્થીતી જે દક્ષિણ આફ્રિકામાં સર્જિત કરાયી રહી છે તે કબુલ કરી છે એટલુંજ બસ છે.

એક સમયે ડો. મલાન વતનજ પોતે સત્તામાં હતા ત્યારે સરકારની જે બીન-લોકશાસનવાદી રૂઢીના એક સંચાલક હતા. અને જે રૂઢીને દાદીમે રેડો આપી રહ્યા હતા. આજે તે જો રૂઢીના ઘોર વિરોધી છે.

પરંતુ દીપ્લીઓનું સ્થાન ડો. મલાનના સ્વપ્નના રીપબ્લીકમાં ક્યાં છે? જે વસ્તીના મોટો ભાગ, જે બીન-યુરોપીયનોનો છે, તે સ્વતંત્ર સાર્વભૌમસત્તાના અને મતાધિકારના હકો નહિ ભોગવી શકનો હોવાથી દક્ષિણ આફ્રિકા ખરા અર્થમાં લોકશાસનવાદી દેશ નહિ ગણાતું હોય તો ડો. મલાનના સ્વપ્નનું રીપબ્લીક પણ એ રીપબ્લીક શી રીતે ગણાશે, જે વસ્તીના એક વર્ગને સ્વતંત્રતાનો શ્વાસ લેવાનો હક નહિ હોય. એટલે તેમનું સ્વપ્ન સિદ્ધ તોજ થઈ શકે કે એ વર્ગને હસ્તિમાંથી નાબુદ કરી નાખવામાં આવે અથવા તો જે સ્વતંત્રતા તે આફ્રિકાનરો માટે માંગી રહ્યા છે તેજ એ વર્ગને પણ આપે. પરંતુ એ વર્ગને તો તે સ્વતંત્રતા આપવા તયૈયાર નથીજ કેમકે એજ બાબતમાં તેમણે નીચેના ઉદગાર કાઢયા હતા :

સરકારની યુદ્ધ નીતી અંગ્રેજો અને બીન-અંગ્રેજો વચ્ચેના સંબંધોને કેવો અસર કરશે? એક પત્ર ડાંડપામા આવ્યો હતો જેમાં સ્પષ્ટ જણાવવામા આવ્યું હતું કે યુનીયન માથા ઉપેલા રંગવાળી સરકારને અંગ્રેજોના જેવીજ સરકારી તાલીમ આપવામા આવી

... રંગભૂમિ ઉપરનો ઉદ્દિષ્ટ આફ્રિકાના ... પ્રજા રોજિંદાને રાષ્ટ્રનવાદના કાળાઓના ... ભરેલના આમ જોડાજોડ ચલતા જોઈ ત્યારે ... તેમના હૃદયપર કેવી અસર થશે!

... હૃદયોના ... મનપર અસર તો અવશ્ય ... ... સ્વતંત્રતા અને ડોકયાસન ... માટે જો તેઓ રમૂજક્ષેત્રમાં અંગ્રેજો ... સામે ... ... રહી તડવાને લાયક ... તો ... ... ની બહાર જો સ્વતંત્રતા ... અને ડોકયાનવાદના ... ...

ટ્રાંસવાલના હિંદીઓની માસ મીટીંગ

ડો. દાદુને થએલી સજા સામે વિરોધદર્શક ઠરાવો

ટ્રાંસવાલના હિંદીઓની એક માસ મીટીંગ ડો. દાદુને થએલી સજા સામે વિરોધ દર્શાવવા જોહાનીસબર્ગ ખાતે ગાંધી હોલમાં ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના નેશનલ-ીસ્ટ ગ્રુપના આશરે ઢોળ રવીવાર ફેબ્રુઆરી ના ૬ મીના રોજ મી. મણીલાલ ગાંધીના પ્રમુખ પદે ગળા હતી. હોલ ચીકાર ભાઇ ગયો હતો.

મી. એલ. એમ. ગાંધી, જુદી જુદી લાંબેગાયથી આવેલા સદ્ગૃહસ્થોના ઇષ્ટોચનાસ પ્રતિસાદો નાગા સંભળાવ્યા હતા.

પ્રારંભમાં પ્રમુખે ટાપણ કરતા જણાવ્યું કે:

આ સભાનું પ્રયોજન સિવકારીને મેં એક ગંભીર ફોજદારી ઝઘડેલી છે. આ સભાના સેગલાકોએ એ ફોજદારી ગુનાકપણે ઉઠાવવાની ગારી સકિત વિષ માટેપર વિશ્વાસ મુકવાની જે ઉદારતા દાખવી છે તેને માટે હું તેઓનો આભારી ... અને તેઓની એ આશાઓ નિષ્ફળ ન નીવડે તેને માટે પ્રયત્ન પાસે હું ઇશ્વરથી માર્યું છું.

અનુપયુક્ત વિ. ધર્મદ્રોહ કાયદો

આપણા નેતા ડો. પ્રુસ્ટર મહાત્મા દાદુને કેદ કરવાના સરકારના અન્યાયી પગલાં સામે આપણો વિરોધ દર્શાવવાના આપણે આજે અત્રે એકત્ર થયા છીએ.

સરકાર જ્યારે અંકોથી ચેરાદેવી ઢોય ત્યારે સારા નાગરીમની ફરજ છે કે તેઓએ તેને કનડગત થાય તેવું કશું કરવું નહિ જોઇએ. પરંતુ એજ રીતે એક સારી સરકારની પણ ફરજ છે કે તેણે પોતાની કેવલના સમયા વર્ગો તરફ કાયદાની અજમા બજતી, ખાસ કે પર્ણનો ભેદ પાડયા સિવાય સમાન અને અદલ ન્યાયથી વર્તવું જોઇએ. આજે આપણી સરકારપર પણ મુશ્કેલીઓ પડેલી છે એ વસ્તુ ધ્યાનમાં નહિજ રાખીએ. એનો બહાદર નાગરીકો તરીકે આપણે કોઇ પણ ગેરવાજબી કરું નહિ કરવું જોઇએ. પરંતુ પણ આપણી જાતનીજ નાબુદી પણ આપ એટલે કરજો તો આપણે તેમ કરજ કરી શકીએ. મનુષ્યકૃત કાયદાથી પર એક ગાઢ કાયદા રહેલો છે. પ્રત્યેક મનુષ્યે રાજ્યના કાયદાને તો માન આપવાનુંજ છે પરંતુ ક્યા વખતે એ કાયદો ખરાબ—ખુદાના ઉચ્ચ કાયદાને અનુસરનારો ઢોય ત્યા લગીજ. અને તે એ કાયદાને અનુસરનારો નહિ ઢોય તો તેણે પોતાના દેહનો નાશ થવા છતા પણ ઇશ્વરી કાયદાનેજ માનવું જોઇએ. મતલબમાં કોઇ પણ જોરે તેણે પોતાનો આત્મા વેચી દેવો નહિ જોઇએ.

ડો. દાદુને શા માટે સજા થઇ

હવે ડો. દાદુને આપણી પાસેથી છીનવી લઇ શા સારૂ કેદ કરવામાં આવ્યા અને જુલ્મના મુખ સજ્યો, કે જે તેઓ સહેલાઇથી પ્રાપ્ત કરી બેસવી શકતા હતા તેનો તેમણે શા સારૂ ભોગ કરી દેવાનું પસંદ કર્યું અને સ્વેચ્છાએ કેદખાનાના સંકટો સહેવાનું શા સારૂ વધારે પસંદ કર્યું" તેનો આપણે વિચાર કરીએ.

ડો. દાદુને કેદની સજા ઓટલા માટે કરવામાં આવી છે, કારણ કે એક જાહેર સભામાં તેમણે એવી મતલબના શબ્દો ઉચ્ચાર્યા હતા કે: સરકાર નેટીવેટ, કાફરો અને હીંદીઓમાં યુદ્ધ ફાટનવાના સરકારને મદદ કરવાને બદલીનું કામ કરી રહી છે અને તેઓએ યુદ્ધના જોકાબ સરકારને મદદ કરવા નહિ જોઇએ એવા સ્ટેટમેંટ જણાવ્યું કે: "આ શબ્દોની સાધારણ અસર લોકોને યુદ્ધમાં જોડાવાને નાહિમત કરવાની થાય." વકીલ મેજીસ્ટ્રેટે કહ્યું કે: "આ કેસમાં તગારો સૌથી અગત્યનો મુદ્દો ચાલી સ્થાનિકના દુશ્મનો જણાય છે પરંતુ અમુક વખત ઢોય છે કે જ્યારે એ દુશ્મનો બહુ છુપાયા ઉપયોગ થયો નહિ જોઇએ. ખ્યારે દેશ યુદ્ધમાં પડેલો ઢોય ત્યારે આપણી ઉપર હકુમત ચલાવનારાઓના દુશ્મનને તાબે થવાની આપણી ફરજ છે.

તેમ છતાં ડો. દાદુએ જે શબ્દોને વિષે અપવાદ લેવામાં આવ્યો છે એ શબ્દો કેમ ઉચ્ચાર્યા? તેઓ માત્ર પોતાનાજ બાપ્રદેશોના નહિ પરંતુ સામાન્ય રીતે બ્રીટીશ-યુરોપીયનોના બચાવની યુદ્ધ શરૂ થયું તેની પહેલાં પણ ઘણાં સમયથી હિમાયત કરતા આવેલા છે. બ્રીટીશ-યુરોપીયનોને લાગુ પડનારા જુલમી અને અપમાનભરેલા કાયદાઓ સામે તેઓ સતત ચલાવતા આવેલા છે. યુદ્ધ જાહેર થયું ત્યારે આપણને એવું સમજાવવામાં આવ્યું કે આ યુદ્ધ લોકશાસનવાદ અને સબળા લોકોની સ્વતંત્રતાને માટેનું યુદ્ધ છે. અને એજ ઢોય તો સૌથી પ્રથમ પત્રકું આપણું પોતાનુંજ ઘર સાફ કરવાનું ઢોવું જોઇએ. દક્ષિણ આફ્રિકામાં પોતાની ઉપર વસતી, કે જે બ્રીટીશ-યુરોપીયનની છે, તે લોકશાસનવાદી હોવા નથી લોકવતી ઓટલુંજ નહિ પરંતુ મનુષ્યજાતી તરીકે તેઓ ભોગવવાને હકદાર છે એ હકો પણ તેની પાસેથી છીનવી લેવામાં આવ્યા છે. તર્જુમોદના કાયદા તેમજ નેટીવો વિરૂદ્ધના અનેક જુલમી કાયદાઓ લોકશાસનવાદ અને સ્વતંત્રતાના મૂળ સિદ્ધાંતોનો નિરોધ કરનારા છે. આ સંજોગો માં, જ્યારે એવું કહેવાય રહ્યું છે, કે વર્તમાન યુદ્ધ લોકશાસનવાદી હકો અને લોકોની સ્વતંત્રતાનું રક્ષણ કરવાને ખાતર રહ્યું છે, ત્યારે જે લોકો એ હકો ભોગવી નથી શકતા તેઓ તરફથી, તેઓ યુદ્ધમાં મદદ કરે તે પહેલાં, એ હકો તેઓને આપવામાં આવનાર છે કે નહિ, એ પ્રશ્ન કરવામાં આવે એ કેવળ વાજબીજ ગણાય. અને જો તેઓને ગાંધીવાદની એકીઓ ઢોવા કારણને માટે કષ્ટસહનજ રાખવામાં આવવાના ઢોય તો ગાંધીવાદીઓની રજામાં તેઓનો ઢોવાના નાણીયેર નજીક ઉપયોગ કરવા દેવા સામે તેઓ વિરોધ કરે ... તેઓનું એ પગલું પણ બીલકુલ વાજબીજ ગણાય.

આપણે શું મુંગા રહેવાની જેમજ રહેવાનું છે

વળી એ પણ ભૂલવું નહિ જોઇએ કે આપણે તેમજ બીન-યુરોપીયનોને, જેઓ યુનીયનની વસતી નો પોણા ભાગ ઉપર છીએ, તેઓની સાથે આ દેશને યુદ્ધમાં સંડોવવામાં આવ્યો તે પહેલાં મસલત યુદ્ધ કરવામાં નહોતી આવી. ત્યારે શું વસતીના એ ભાગને સરકારની મરજીમાં આવે ત્યારે અને તે પણ દોરી રહાય તેવા મૂંગા દોરા તરીકે રાખવામાં આવનાર છે? શું યુદ્ધ પ્રાણીગેન્ટવાજ આજે એ આમના નથી પડી ગયા? ચિરોપી પણ, કે જેને રાજ્યના વહીવટમાં અવાજ છે, તેઓ અવાજ અને મતાધિકાર વગરના બીન-યુરોપીયનો કરી બની શકે તેના કરતા વિશેષ વાંધાજનક છે, કારણ તેઓ તો ખુલ્લી રીતે નાગીવાદની હિમાયત કરી રહ્યા છે અને તેઓની પ્રવૃત્તિઓને પરિણામે ખુલ્લો થયો છે અને જનવાસનો નાશ થયો છે.

ડો. દાદુએ કરી નાગીવાદ કે અરાજકતાને ટેકો આપેલો નથી. તેમણે તો માત્ર એટલીજ સલાહ આપેલી છે કે જે યુદ્ધથી તેઓને કે માનવજાતને કશો ફાયદો થવાનો નથી તેમાં યુદ્ધમાં તેઓએ મદદ કરવી નહિ જોઇએ. તેમની એ સલાહ નિર્વિવાદ હકીકતો પર રચાયેલી છે. બ્રીટીશ સામ્રાજ્યવાદ ઢોળ હીંદુસ્તાનની આબીસ કરોડની પ્રજા તરફ અને સામાન્ય રીતે બીન-યુરોપીયનો તરફ જાહેરમાં રહેલું વર્તન એટલું જગજાહેર છે કે તે સમજાવવાની ક્યા જરૂર રહેતી નથી. બ્રીટીશ રાજદારીઓ કે જનરલ સ્મટસ, ડો. મલાન અને જનરલ હર્ટઝોગ સહીત દક્ષિણ આફ્રિકાના પક્ષ કોઇ પણ રાજદારીઓ તરફથી તેઓની સ્થિતિ કદી પણ સુધારવાની ભાંગીપણ આશા આપણામાં આવી નથી.

લુચ્ચી દલીલ

ખ્રીસ્તીત્વ, લોકશાસનવાદ અને સ્વતંત્રતાની સબળી વારસો કેવળ યુરોપીયનોનેજ લાગુ પડતી ઢોય અને બીન-યુરોપીયનો તેઓને યુદ્ધપ્રયત્નને માટેજ કરતી ધરાવતા ઢોય એવું જણાય છે. બસકે બીન-યુરોપીયનોને તેઓથી કંઇ પણ પ્રમાણ આપીજ શા રીતે શકાય! કેવો તેમ કરે તો ગાંધીવાદનોજ અંત આવી જાય. યુદ્ધ પરત્વેની આપણી વલણની વિરૂદ્ધમાં એકમાત્ર દલીલ એ કરવામાં આવે છે કે: તાજી અમલ કેવળ યુ આપણે વધુ સુખી થયા? આ કેટલી લુચ્ચી દલીલ જણાય! આપણો જવાબ એજ છે કે: અમે તો નથી નાગીવાદ ટેકો રદવા પ્રયત્નતા

તેમ નથી. ગાંધીજી સાદીવાદ કે જેના કહેવા અનુસાર અમે હવે તેનાથી ઝાઝી ઝપા છીએ તેના હેઠળ રહેવા માગતા. પણ સાદીવાદ, પછી તે ગમે તેવા વેશ, તે સ્વરાજ્યસનપાદ અને સ્વતંત્રતાના સિદ્ધાંતનો નિષેધ કરનારો છે.

આ વસ્તુની સાથે ડૉ. દાદૂ અને તેમના અનુયાયીઓ સહી રહ્યા છે અને તેમ કરવામાં તેઓ કોઈને પણ હાની કરતા નથી. તેઓની જડતા ભલે દુઃખ સહી ભૂલગભારને જગત કરવાની છે કે જે ગાંધીજીની કલ્પ કરવાના કરતાં ઘણાંયે હેતુમ છે.

ગાંધી સ્વાતંત્ર્યમાં ચર્ચાજોર

હવે ગાંધી સ્વાતંત્ર્યના સાલાપર આવું આ દેશ પોતાના ગાંધી સ્વાતંત્ર્યના હકને ત્યિે બહોળા ગર્વ કરે છે. સાઉથ આફ્રિકન પ્રેસ ઓબ્ઝર્વરીએસના સમાદ્ય આપણે કરતાં કહે મુદ્દાપર મુખ્ય પ્રધાન પી. ડબ્લ્યુ. જી. સેરેન્સે કહ્યું હતું કે: "ગાંધી અને જોબન સ્વાતંત્ર્ય એ આપણી રાષ્ટ્રિય કલ્પિતની કસોટી છે."

"સ્વાતંત્ર્યની સકત" પર બોલકારેટ કરતાં મા. જે. ડબ્લ્યુ. હેરબેબરે કહે મુદ્દાપર ૬૮ મી સદીના ફ્રેંચ ફ્રીલસૂફ વોલટેરના નીચેના શબ્દો ટાંકયા હતા: "તમે જોલો છો તેનો એક શબ્દ પણ હું સમજતો નથી. પરંતુ એ બોલવાના તમારા હકને માટે હું જરૂરપણે લડીશ." આ શબ્દો મા કેટલો સુંદર ઘાટ સમાયેલો છે. ગાંધી સ્વાતંત્ર્યની ખરી ભાવના તેમાં રહેલી છે. દક્ષિણ આફ્રિકાના ગાંધી સ્વાતંત્ર્યનો હક ગોરા પ્રમાણ માં બોગવાસ રહ્યો છે એ વસ્તુનો ઈન્કાર નજ થઇ શકે. સરકારના વિરોધીપક્ષના વર્તમાનપત્રો અને નેતાઓનાં જબાનો અને લાખણો તેની સાક્ષી પૂરે છે. ઓસેલા બ્રાન્ડપાખ, કે સરકારની યુદ્ધ નીતિનો બધા વિરોધ કરનારી એક મજબૂત સંસ્થા છે, તેના સરકાર ડૉ. વેન રેન્સબુર્ગ આ સ્વાતંત્ર્યારોધ દેશમાં આ પ્રમાણે બોલી શકે છે: "દુનીયામાં દક્ષિણ આફ્રિકા એ બોવો બીજો દેશ છે કે જ્યાં મૂળ વતનીઓને ઘોડા અધિકારમાં આપે છે અને પરદેશીઓને બારા દેશભક્ત બનાવામાં આવે છે...અમે મુકીકાર સામ્રાજ્ય સાદીવાદ એ બન્નેપર પ્રહાર કરવાના છીએ...પણ સરકાર બળ વાપરવાનું ચાલુ કરશે તો આફ્રિકાનરોથી તેણે જેતના રહેવું પડશે અને બંધિલાઓ સારે તૈયાર રહેવું પડશે."

પરંતુ આપણને ખાત છે કે ચાબ્બી અને જોબન સ્વાતંત્ર્યની બાબતમા પણ દક્ષિણ આફ્રિકામાં વર્ણજોર છે. આપણે કયુ કરીયુ કે અમુક પ્રમાણના ચાબ્બી અને જોબન સ્વાતંત્ર્યનાર સાધારણ સમજણ પણ અંકુરા દેખા જોઇએ. બસલાના અને બસલાની મબોદાએ વદેશનારી અતિશયોક્તિના પ્રચારપર પ્રતિબંધ દોવોજ જોઇએ. પરંતુ અહિ તો આપણે પરતાના એક વર્ગને અને વર્તમાનપત્રોના એક વર્ગને અતિશયોક્તિ અને ઉશ્કેરણી કરનારી બાબત ખિલકુલ બાપરવા વી પુરી સમજણવાળી જોઇએ છીએ ત્યારે બીન-યુરોપીયનોને ઝાલ અને નિરાંત હકીકતો જબાબપના દોવા તરફ તેઓના ચાબ્બી તેમજ જોબન સ્વાતંત્ર્ય ના હક પર બંધેરા મુકવામાં આવતા રહ્યો છે.

હવે તમે સમજી શકશો કે આપણા નેતા ડૉ. દાદૂ શા માટે કેદમાં ગયા છે અને તેમને શા જોઇવાના સરકારના અન્યાયી પગલાંની સામે શા સ્તર આપણે વિરોધ દર્શાવી રહ્યા છીએ અને અને ખાત્રી છે કે તમે એ વિરોધ ને ટેકારો મોક સહાનુભૂતિ દેવાજ નહિ આપો પરંતુ તમારા નેતાને બેવફા નહિ થવાનો અને ન્યાય, સ્વતંત્રતા માટે બધાંયે જોકયાગ્રહીઓને આદેશ આપણી સકતમાં તેમને પગલે અડગપણે આગળનો કરાય કરશો.

મુકતી કાયદો

બીજી બાબત કે તમારી સમક્ષ મુકવામાં આવવાની છે તે ડૉ. દાદૂની સ્વતંત્રતા છીનની લેવામ તે બદલ્યાં તેમણે કરેલું નિવેદન છે. તમારી મંજૂરી માટે તે તમારી સમક્ષ રજુ કરવામાં આવશે. એ નિવેદનનો અર્થ સ્પષ્ટ છે. તેનાપર વિવેચન કરવાની જરૂર રહેતી નથી.

બીજી બાબત ડરબન ના ટ્રાંસવાલ ઓરગેનાઈઝીંગ સેન્ટ ઓન્ડ ટ્રેડીંગ એકટની મુદત લંબાવવાનું મુલતવી આવ્યું છે તે છે. ટ્રાંસવાલ મર્ચન્ટાઈલ એસોસના નેતાઓએ મુખે એ બાબતની સામે કેટલી રજાયુ લીધી હતી એવી તમે પૂછી શકે છો. એ ટૂંકમા કાયદો કે જે બાતબાંધ કરનારો હોવા ઉપરાંત આ પ્રાંતમા આપણા બાઇઓ વેપાર અને વેપારના મુજબબાજ હકો ભોગવી રહ્યા છે એ હકો પણ તેમની પાસેથી છીનવી લેનારો છે તેની સામે નમાયદ કરવાનો ઠરાવ પણ હતો. મહાસભા ચાંપીશ્રી જોઇએ તે બાબતમાં યુનીયન તથા બ્રીટીશ સરકારો સાથ મસલત ચલાવી રહ્યા હતા તેમની મુખ્યત્વે એ સકત ખોકુકે રાખવામાં આવી હતી ત્યાર બાદ પુલ બહાર થયું અને તેથી હવે આપોકસ મુદતને માટે ખોકુકે રાખવામાં આવી હતી એ કાયદો જે ચાલુની કુંક મુદત માટે લંબાવું જવાવાનું હતું અને ડરબના એડવર્ટ બનાવ્યા તેમજ ટ્રાંસવાલ પ્રતિબંધના ડોબેનના નેતાઓએ તેની સામે વિરોધના સૂરમા પગલાં નહિ ભરવાનું પાર્જબીધાનું દક્ષાવવાને બે બહાનું આપ્યું હતું. હવે આપણે બાકી એ જોઇએ - આપણે સમગ્ર બધાંયે વર્તમાન યુદ્ધની દોડની આપણે મદદના ગીનો ગવાઇ રહ્યા છે અને બધાંયે સુલાયકતાની દ્રષ્ટિએ પણ દોડીઓની લાગણીઓ શાંત પાડવાની જરૂર છે, કે જેથી બ્રીટીશ સામ્રાજ્યની આ પડકાર લડતની વેળાએ તેઓનો રસ વધારે ઉત્સાદી અને વધારે અસરકારક થઇ શકે, ત્યારે પણ આપણે શું જોઇએ છીએ? આપણે જોઇએ છીએ કે સરકારની દોડી વિરૂદ્ધની નીતીમાં રહેજ પણ ફરક પડયેલ નથી. આપણે જોઇએ છીએ કે બધાંયે અન્ય સબળ બાબતોને યુદ્ધ દરમ્યાન મોકુકે રાખવામાં આવી છે છતાં દક્ષિણ દોડી પ્રયેશન અને એજેગેશનની બાબતને દોડી ફોગની લાગણીઓની દરકાર પણ પરવા કર્યા વિના, જેટલાને તેટલાજ જોસથી આગળ ચલાવવામાં આવી રહી છે અને ૧૯૩૯ ના ટ્રાંસવાલ ઓશીયાટીકસ એન્ડ ઓન્ડ ટ્રેડીંગ એકટની મુદત પણ લંબાવવામા આવનાર છે.

આપા યુદ્ધના વખતમાં, બધાંયે તેને સહકારથી પાર પાડવાને દરેક દરેક મનુષ્યની મદદની જરૂર હોવી જોઇએ એમ પણ સરકાર પોતાની દોડી વિરૂદ્ધની નીતી નિરંતર ચાલુ રાખી રહી છે તેમ પણ ટાંનિના વખતમાં આપણી રિયલિ સુધરવા ની આશાજ શી રાખી શકાય! સરકારની આ બધાંય યુદ્ધની સામે આપણે કરેલા વિરોધને વધારે મજબુત કરે છે. માણસને પોતાનો પ્રમાણિક મત દર્શાવવાનો અને સોકોની પ્રમણા પણ બદલાવવા ન્યુ કરવાનો એક સાદો હક પણ નહિ આપવામા આવે એ કરતાં વધારે અન્યાના બીજું શું દોષ શકે? એ તો એમજ કહેવા બરોબર બધુ કે તમારાથી ઉપરનું-ખુદાનું નામ પણ નહિ લઇ શકાય.

ગાંધીસાહેબ પણ આંહી કે એવા બીજા સાદીવાદ કેટલા દોકુકતાનમાં આવી રહેલા ખાસ પ્રવાસનો અહિ ઉલ્લેખ કરવો જે ભાબી કરીને બોટી ઠોકિસો છે. કેમકે આ દેશમાંજ આપણી તરફ બાલાયમ રહેલી વર્તમાનકુ યુદ્ધની સામેના આપણા વિરોધને માટેનું પાર્જબીધાપણું સિધ્ધ કરવાનો મુદતી છે. ડૉ. વેન રેન્સબુર્ગે કહ્યું છે કે "કુલીઓમાં દક્ષિણ આફ્રિકા એ એકજ દેશ છે કે જ્યાં દેશના તમ વતનીઓને દેશરક્ષાની જબાબદારી આવે છે અને પરદેશીઓને દેશરક્ષાનો અધિકાર આપવામાં આવે છે." પરંતુ દોકુકતાનમાં તો સમસ્ત દોડી પ્રજાને દેશરક્ષાની જબાબદારી આપે છે જ્યારે તેના પરદેશી સરકાર તર્ફ જીવન રક્ષા ચુસ્ત રહી છે. દક્ષિણ આફ્રિકામા વસી રહેલા બધાયે દોડીઓ જે બધાંયી ગાબુબાનોના ખરા મોનોનોજ દેશભક્તો તો તેના આદેશથી આપણામાં કાંઇ નહિ તો ઓછીવત્તી દુઃખિત તો આવશોજ હોવાઓ. કારણ—ખુદા આપણને સબળે ગાઢે આપવાને અને આપણા બધાયે હકોને પાર લડવાને આપણને મદદ આપે.

બ્રીટીશ ઓફિસરશ્રીઓ

બ્રીટીશ ઓફિસરશ્રીઓમાં ગેસર્સ એસ. એમ. દેસાઇ, રોમાબાબાઇ પટેલ, મોગ. ડી. ગજરી, વસી બબ્બ. [illegible] સીતા, પી. એસ. જોશી, [illegible] (દક્ષિણે), આને ગોબાની બાઇ. ઓ બાબતોમા બતા.

મોમની ગ્રાંધીબાબેન બોધીઓ બોલા ચલિ ઓફિસના બબાબ્યુ કે સોમોના બબ્ય કબીકલ ડોવાને બાપણી દક્ષિણ આફ્રિકાના હકનો ઉપયોગ કરવા માટે ડૉ. દાદૂને ગઝેલી સજા સામેના બધાય વિરોધમાં હું બોના તરફથી કોઇ બાપુ પૂ. તેમણે પબુમાં કહ્યું કે તમારી કરજ બધાયા દાજરી આપી કે દાદૂને તાબીઓ બાકરાથી પુરી થતી નથી. તમારા બધાયી હકો સિધ્ધ કરવાને તમારે દુઃખો સહન કરવા તૈયાર રહુ પડશે. તમારી બોને તેમાં તમારી પરીક્ષા ઉતરેલી છે.

બા એસ. બી. પટેલ જેમને પ્રમુખે દોકુકતાનની પોતાની મુલાકાતી પુરી કરી ફરી પાછા આપણી પાસે આવી ગયા છે તેમને માટે તેમને અભિનંદન આપવું હતું. તેમણે દોકુકતાનના પોતાના અનુભવો રજુ કર્યા. તેમણે કહ્યું કે તેમણે ગાંધીજી, પંડિત જવાહરલાલ નેહરૂ અને બી. બબાઇ પટેલ સ્વદેશના દરેક માનનાર

પ્રતિબંધિત નેતાઓની મુલાકાતો લીધી હતી અને તેઓ સૌએ દક્ષિણ આફ્રિકામાં આપણા ભાઈ-બહેનોની લડત પ્રત્યે દિલસોજી દર્શાવી હતી પરંતુ જ્યારે સ્વદેશમાં તેઓને આઝાદી મેળવવાને મહાન લડત ચલાવી પડી રહી ત્યારે દક્ષિણ આફ્રિકાના પોતાના ભાઈઓ માટે તેઓએ બહુ થઈ શકે તેમ નથી. તેઓએ પોતાની લડત પોતાના પગ પર ઊભીને [illegible] તેઓને સમસ્ત દોસ્તોનો હાર્દિક ટેકો મળશે.

ઠરાવો

નીચેના ઠરાવો સર્વાનુમતે પસાર કરવામાં આવ્યા હતા:

(૧) ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કૉંગ્રેસના નેશનલ કાઉન્સિલ મુખના આશરા ૧૬૦ના ટ્રાંસવાલના દોડીઓની બનેલી આ આમ મીટીંગ ડૉ. દાદૂએ એક જવાબદાર નેતા તરીકે લોકો સમક્ષ સંજોગ દર્શાવતો રજુ કરી પોતે અનિચ્છાએ પણ લીધેલા પગલાં તે કરવા તેઓને સલાહ આપીને પોતાની ફરજ બજાવવા માટે તેમને ધન્યવાદ આપવાના મુનાયિન સરકારના પગલાં સામે નાલેશી વિરોધ દર્શાવે છે. સરકારનું આ પગલું પાછી ખેંચાવવા માટે હકમા દબાણગીરી નહિ કરવાની પોતે અનેક પ્રસંગ દ્વારોની પોતાની નીતિની વિરુદ્ધમાં છે તેમજ લોકશાસનવાદના સર્વમાન્ય સિદ્ધાંતોના નિરોધ કરનારું છે. આ મીટીંગ દૃઢ મત સાથે નોંધ કરે છે કે પ્રજાના ઓછા [illegible] પણ જાતની દબાણગીરી વગર બહુમત ઉપરથી ઘડનારી બાબતમાં તાજેતરમાં ખુલ્લેઆમ પ્રચાર કરી રહ્યો છે ત્યારે બ્રિટિશ-યુરોપીયનોને પોતાપર ગુજરી રહેલા અન્યાયો સામે પોતાનો વિરોધ દર્શાવવા પુનાયિન સરકાર [illegible] કરવા માંગે છે, ત્યારે બીજી તરફથી એવું જાહેર કરવામાં આવી રહ્યું છે કે આ યુધ્ધ સ્વતંત્રતા અને લોકશાસનવાદને માટે લડાઇ રહ્યું છે"

(૨) ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કૉંગ્રેસના નેશનલ કાઉન્સિલ મુખના આશરા ૧૬૦ના ટ્રાંસવાલના દોડીઓની આ આમ મીટીંગ રહસ્યક્ષ ના હસ્તવાલ એશીયાટીક્સ લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ એક્ટની મુદત સંબંધવાની બધ રહેલી યુધ્ધના સામે પોતાનો સજ્જડ વિરોધ જાહેર કરે છે. આ કાયદો પ્રથમ અમલમાં આવ્યો ત્યારે ઉમ તરફથી તેને ઘોર અપમાનકારેલા ગણવા તરીકેજ નહિ પરંતુ આ પ્રાંતમાં વસતા દોડીઓ વસવાટ અને વેપારના જે મુજબજ કંઇ ભોગવી રહ્યા છે તે પણ તેઓની પાસેથી છીનવી લેવાને અને તેઓને પાયમાલ કરી નાખનારા ગણવા તરીકે વખોડી કાઢવામાં આવ્યા હતા. આજે જ્યારે સમસ્ત જગત યુધ્ધથી પીડાઇ રહ્યું છે અને જ્યારે બ્રિટનીપર, બ્રાઝ અને માનવ સ્વતંત્રતાના ઉચ્ચ સિધ્ધાંતોની ખાતરીવાળી હાલ થઇ રહેલી મહાન ખુનરેજીનું રાજકીયપણું સિધ્ધ કરવામાં આવી રહ્યું છે તેવે સમયે પણ યુનાયિન સરકાર પોતાની દોડી વિરુધ્ધની નીતી સતત ચાલુ રાખવાનો આગ્રહ સેવી રહી છે તેને આ મીટીંગ અત્યંત ખેદની નજરે જુએ છે. મજબૂર કાયદા પરના ડૉ. દાદૂના નિવેદનને મંજૂર કરવા સાથે આ મીટીંગ એ કાયદાની સામે સુધરા રાજકીય કાર્યવાહી કરવાનો ઠરાવ કરે છે.

(૩) ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કૉંગ્રેસના નેશનલ કાઉન્સિલ મુખના આશરા ૧૬૦ના ટ્રાંસવાલના દોડીઓની આ આમ મીટીંગ ઉપલા ઠરાવો પરત્વે પોતાની સહાનુભૂતિ દર્શાવતો ઠરાવ કરે છે.

નોન-યુરોપીયન યુનાઈટેડ ફ્રન્ટ

૧૯ દાદૂને મકાનો સળગાવી દેવાના વિરોધ દક્ષિણ આફ્રિકાની નોન-યુરોપીયન યુનાઇટેડ ફ્રન્ટની એક ખાસ મીટીંગ જિલ્લાનીસબર્ગના મારકેટ સ્કવેરપર રવીવાર ફેબ્રુઆરી ૧૬ મે ૧૯૪૬ના રોજ મળી હતી. વરસાદનું જોરદાર ઝાપટું પડવાથી મીટીંગનું કામ અટકી પડયું હતું અને મીટીંગનું સ્થાન બદલવું પડયું હતું.

નેશનલીસ્ટ મુખની મીટીંગનું કામ ચાલુ થયાં દશ પુરૂં થતા નોન-યુરોપીયન ફ્રન્ટની મીટીંગને માટે ભારી ભીડ ભરાવા માંડી હતી. વરસાદ આવતા છતાં બોલાવેલ જાહેર મીટીંગ ખોટી ન પડે. દાદૂને સભા સમક્ષ થઇ તેજ શબ્દો દ્વારા ઉચ્ચારતા મને જરાય સંકોચ થતો નથી. [illegible] તો નોન-યુરોપીયનોનેજ નહીં પણ બ્રિટિશોને પણ કહ્યું છે તેઓએ આ યુદ્ધમાં મદદ નહિ કરવી જોઇએ. કારણ કે હું આંતરપ્રેરણાથી માનું છું કે કાયમ ચાલી રહેલી ગાંધીવાદમાંથી જન્મતા શાંતિ અને લોકશાસનવાદ સ્થાપવાના નથીજ. ખરી શાંતિ અને લોકશાસનવાદ સ્થાપનાનો ખરો માર્ગ ત્રિભાષાજ છે. એટલે આપે તમને માત્ર એટલુંજ કહેવાનું છે કે તમારે ઉમ બાબત નહિ બાપરવી, બારકાઓ [illegible] નહિ કરવા પરંતુ સંપુર્ણ શાંતિ જાળવીને જો તમારી અંતઃપ્રેરણાને બાબતો ખની ઠોય કે એજ વસ્તુ ખરી છે તો તમારે યુદ્ધમાં મદદ આપવાની ના પાડવી.

ગુલામ

હું ગુલામ! હા, ભલે પાપ દોષે,
અમોને હસે જગ મહને નિરખીને;
ગુલામી મળે હાર ભલેને કપાળે
ન છોડું કદિયે હું, દૈવે સમાયો.
ભલે રાજ્યનાં રાજ ઝગડે અહરનિશ,
સુણું શોર ક્રાન્તિ તણી ક્રોધકારી;
ન હલાવા ઊઠે મુજ ઊભો હિયે,
શાંતાળી દૈવું મહાં ન હથારેય ડોલે.
ન સ્વાતંત્ર્ય ઇચ્છું, ગુલામીપૂજક હું,
નહિ રહેન દેવાં, ન કિલ્લા કરું ;
ભોગવજ્ય ગુલામી મળે એજ પ્રાપ્તિ,
સદ્ગુ પૂજવા ચોસાં કરી એજ ભાવું.
હસો—ભાગી ગયની ગુમાસ્તા તણી છે,
સ્વાતંત્ર્ય જેનું તમને સલામ છે;
'ગાંધીરાય,' મુરબ્બા કે 'જગદ્ગુ' કહીને,
ગુલામી તણી ભાંડ કહેય ન ટુરે.

ડો. દાદુનું નેશનલીસ્ટ ગ્રુપને નિવેદન

ડો. દાદુને સજા થઇ તે પહેલાં તેઓ ટ્રાંસવાલ પ્રોવિન્શિયલ કૉંગ્રેસના નેશનલીસ્ટ ગ્રુપના સભ્યોને ઉદ્દેશીને નીચે પ્રમાણેનું નિવેદન કરી ગયા હતા જે ગયા સપ્તાહે મળેલી મીટીંગ તરફથી મંજુર થયું હતું:

ઇમરજન્સી રેગ્યુલેશન ૩૮ળ મારા ઉપરની કોર્ટની તપાસને અંતે, ટ્રાંસવાલ પ્રોવિન્શિયલ કૉંગ્રેસ ના નેશનલીસ્ટ ગ્રુપના નેતા તરીકે મારા હોદ્દો ભાઇઓને નીચેનું નિવેદન કરવુ એ મારી ફરજ છે.

તા. ૭મી મે ૧૯૩૯ ને દીવસે, સત્યાગ્રહની લડત ના માનવંત વીર મી. મ. આઇ. અસવાતના પ્રમુખપણા તીચે પાર્દીદારૂઢોલમાં મળેલી મોટી મીટીંગમાં, એશીયાટીક ટ્રાંસવાલ લૅન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ એક્ટ ૧૯૩૯ના નામથી ઓળખાતા કાયદા સામે સત્યાગ્રહની લડતની દોરવણી કરવા માટે, તમોએ મને તમારો આગેવાન નીમ્યો હતો. મહાત્મા ગાંધીએ આપણને સંદેશો મોકલ્યો કે "સહન કરવાનું તમારે છે, મારે નહીં; એટલા માટે ધીરજ એજ તમારો માર્ગ દર્શક છે."

તમને યાદ તો આવી શકશે કે તા. ૮ જુલાઇ ૧૯૩૯ ને દીવસે પ્રીન્સિયન રેપોર્ટર્સ માઇન્સ માં મળેલા ૧૦૦૦ ઇંડીઓના અસાધારણ મેળાવડામાં તા. ૧ લી ઓગસ્ટે સત્યાગ્રહની લડત નો આરંભ કરવાનો મોકુફ કરાય ગયો હતો. મહાત્મા ગાંધીની સલાહથી છેલ્લી ઘડીએ આપણે તે લડત મુલતવી રાખવી પડી હતી. તેમનો સંદેશો હતો કે "ગેસીય રેસીસ્ટન્સ ફાઇટીને તેમણે તા. ૧લી ઓગસ્ટને દીવસે શરૂ કરવા માટેનો સત્યાગ્રહ હાલ તુરતને માટે મુલતવી રાખવાનું કહેવામાં મને જરાપણ શરમ થતી નથી."

"મહાત્માની સલાહનાની મને કાયમ આવા છે અને તેથીજ હું તમને કહું છું કે હીંદુસ્તાનની સરકાર તેમજ બ્રીટીશ સરકાર સમાધાન માટે પ્રયત્ન કરે છે. હું પોતે પ્રધાનો સાથે વાતચીત કરી રહ્યો છું.

"આ પરિસ્થીતીમાં, હું માનું છું કે લડતની કુંક તકેદારીની જરૂરીઆત છે. સત્યાગ્રહીઓનો ઉત્સાહ હું સારી રીત જાણું છું. તેઓએ આગળ તેમનું પાણી બતાવેલું છે. પણ સત્યાગ્રહીઓનો એ નીયમ છે કે જે બાનગારી રીતે અમલમાંનું દુર કરી શકાતા હોય તો તેવા દરેક દરેક તકનો તેણે ઉપયોગ કરવો.

"સત્યાગ્રહની શોધ માટેની દરેક તકેદારી સાચા સત્યાગ્રહીના જાણવા જોગ છે. તેમણે યાદ કરવું જોઇએ કે ૧૯૧૪ નું સમાધાન સત્યાગ્રહની શોધમાં લડતની તકેદારીને પરીણામજ હતું.

"હું આશા રાખું છું કે આ સુચવેલી તકેદારીનું પણ તેવુંજ પરીણામ આવે. પણ કમનશીબે તેવા કિસ્સામાં અને અંતે લાંત પણ થાય તો ડો. દાદુ અને તેને અનુસરનારા સત્યાગ્રહીઓને હું જણાવું છું કે આખું હીંદુસ્તાન તેમને પાછળ રહેશે."

આજ પછીના પત્ર વ્યવહારમાં મહાત્માજીએ ખુલ્લું જણાવ્યું કે તેમણે કરેલા પ્રયત્નોથી સંતોષકારક નીવેદાની બહુ આશા રહી નથી અને હવે માર્ગ આપણે મહત્વ કરવો તેનો નીર્ણય આપણે પોતેજ કરી લેવો.

૧૯૩૯ ના ઇન્ટરીમ કાયદાની કલમોના અમલ બાબતમાં તો આપણી પાસેની નબળામાં નબળી આગાહીઓ ખરી પડી છે. એ કાયદો વીનાશ કારક નીવડયો છે. સત્યાગ્રહના વીરોધીઓએ ખડેધરી આપેલી, ફોજા જતાં આપણા દુઃખો ઘણુ તીવ્ર બન્યા છે અને બેકારી વધી ગઇ ગઇ છે.

એ કાયદાની મુદત બે માસમાં પુરી થાય છે અને સરકાર તેની જગ્યાએ બીજો એવોજ કાયદો લાવવા ધારે છે. આપણા નેતાઓના હકો અને રહાન ફેર બાબતમાં હાલ માં છે તેવાજ પ્રતીબંધો લાવુ રાખવાની યોજના રખાઇ છે. એવું કહેવામાં આવે છે કે સરકાર ને ટ્રેક આપનારાઓનું એવું માનવું છે કે પેનીટ્રેશન કમીશનના નીર્ણયોનો અમલ કરી નવો કાયદો ઘડવાને સમય રહ્યો નથી. આજ કાયદાને વધારે લંબાવવાની જરૂર છે.

હાલના કાયદાને જરાપણ સંભાવવાથી આપણી પાયમાલીજ થનાર છે. અસરકારક રીતે એનો વિરોધ કરવો એ આપણી ફરજ છે. તે ઉપરાંત સત્યાગ્રહીઓ પોતાની જાતને આપેલા પવીત્ર વચનથી દમન અને ગોલથી પોતાની ફરજો બજાવવા લોભાવવા છે.

પ્રાર્થ કરવાનો સમય આવી પોહોંચ્યો છે. આપણી પાસે માત્ર એજ રસ્તો રહ્યો છે અને તે સત્યાગ્રહનો. તમારી વચ્ચેથી મારા પર આવી પડેલી ભારી ગેરહાજરીને લીધે જે સહન આપણી સામે રહેલી છે તેમાં આજ કેવાને હું શક્તિવાન નહી દોઉ. એ કારણ ખાતર, પોલીસ રેસીસ્ટન્સ કાઉન્સીલને આપણી લડત ચલાવવામાં મહાત્મા સલાનુમતી અને મદદ આપવા માટે હું તમને હાર્દીક ધીનંતી કરું છું. આ ગણવા દોરવા માટે મારી જગ્યાએ સરમાયમ અહમદ કાજલીઆ ને હું નીમું છું. હું આશા રાખું છું કે તમે તેનામાં વિશ્વાસ અને ભરોસો રાખશો. અને મુશ્કેલીમાં જેની વફાદારીથી તમે ગને સહાય કરી છે તેવીજ સહાય તેમને કરશો. અને તે રીતે તમારી બજાવુની પ્રદર્શીત કરશો.

સત્યાગ્રહની લડત ચલાવવામાં કાર્યકર્તા જોડાવવાની તમને જરૂર પડશે અને તેમાં તમને માર્ગ સુચક થઇ પડે તેથી આશાથી હું એક મેજરાની રૂપરેખા મુકવાની ઇચ્છા રાખું છું.

પ્રાઇમ મીનીસ્ટર અને મીનીસ્ટર ઓફ પબ્લીસીટીઅરને કાગળ લખી આ બાબતોનો અન્યાય દર્શાવવો અને આપણા એક પ્રશ્ન તરીકે માન અને હસ્તીના રક્ષણ માટે સલાહ કે જે એકજ માર્ગ આપણી પાસે છે તે બંધ આ બારેસા બનલા સામે વિરોધ કરવાનો આપણા મોભેનો પ્રયાસ અને નિશ્ચય જણાવવા.

જો સરકાર આપણા કામે માટે આપને છેવા મુકવામાંજ કહાપણ સમજે તો સારા અને વફાદાર સત્યાગ્રહી તરીકે ભોગ આપવા માટે કમર કસવી.

ગેસીય રેસીસ્ટન્સ કાઉન્સીલે રજુ કરેલા નીયમો અને તેને અમલમાં કરવાનું કામ સ્વૈચ્છીક કાર્યકર્તાઓ તારફને લેવામાં દીન પ્રતીદીન જનતા બનાવોથી વાકેફગાર કરવા લોકો પાસે જવા કરી લાદેર કરવાનું ભેળવવું અને પછી ઉભેલી નીયમ પ્રમાણે સામા સત્યાગ્રહીને રોકવા જેવા શાંત સામ અને ગૌરવથી સલાહની રાજ-આત કરવી.

સત્યાગ્રહીનો માર્ગ સહેલ કરવાનો છે. તેમાં સહનના બધા મુદ્દાઓ સમજી લેવાયા અને પોતાની જાતને નીયમ પાલ રાખવાના શીક્ષણ માં જેવું કરવું જોઇએ કે જેથી શાંત પ્રભાવ થા, અગાઉ નિશ્ચયથી, સંપુર્ણ વૈરાગ્યથી, નિરાભીમાન ભોગવ્યા અને અચળ વફાદારીથી કેવાયેલા કાર્યમાં લડતનો બધી કાર્યવાહીઓ સહેલ કરી શકે. આવી ગતેાવરમા અને આવુ આગવુ કરેલ વરિયાદને ઝડપી સફરી આપ આપને રમાણિત કરવાનો માર્ગ ખુલ્લો કરશે.

—:o:—

દાઢી બોડવાની સુચના

ઓસેવા આન્દ્રામાં જેનો અર્થ "બળદના માથાંના પંચના" એવો થાય છે અને ઘરડકોને કેપ્યા ગામોમાં ત્રિજરત કરી ગયા હતા તે પરથી ઉત્પન્ન થયો છે, તે સરયા સરકારની મુદ્દ નીતીનો વિરોધ કરવાને આવે ... દાઢી રીપબ્લીક રખાવવા ઉભા કરવામા આવી ... તેવી ટ્રાંસવાલની બોઅર ખોર ... ... એ સંસ્થાનાજીક પાર્ટીની વધ દેઢસાના સભ્યોએ પોતાની દાઢીઓ બોડી નાખવા વિનવણીનો ઠરાવ કર્યો છે. આ વિનંતિ કરવાનો હેતુ ... છે કે તેઓનો ના ધાણ અને તેઓનો કરવા એ આ સરકારની નીતીનો વિરૂધ્ધ છે. આજે બાસ કરી જોહાનીસબર્ગમાં દાઢીવાળાઓ અને સાફ જરો વચ્ચે વધતો પ્રમાદ પ્રમાણ ... અને કેટલાક દોઢી દાઢીવાળાઓને હજુ પોતાની દાઢી કેટલીક વેળા અડચણરૂપ પડ પડે છે.

ગુજરાતી ભાષાનું
રેમાગઝન ટાઇપરાઇટર લાઇન
નવા જેવું જ—કીંમત પા. ૪૫.
વધુ વિગત માટ લખોઃ
D. P. Commercial
Alwal North, T. P.

ટૂંકી વાતો

આઝાદીને પંથે

લખનાર: દલસુખ શીવશંકર વ્યાસ,
(ઝેરેંગ્રો આરહવીસ)

ચંપકલાલ એક ધનાઢય પીતાનો પુત્ર હતો. તેના પીતા મનહરલાલને નામદાર શહેનશાહની સરકાર તરફથી તાલેતરમાં રાવ બહાદુરની ઈલાકી બક્ષીસ થઈ હતી. રાવ બહાદુર કટ્ટા ગાંધીવાદી હતા. પોષાક પરંપરતી ઉપર તેમને બહુજ મોહ હતો. દરીદ્ર અવસ્થામાં પડેલા ભારતવર્ષના કંગાળ કામદાર તથા ખેડૂત વર્ગ પર કુદરતે ધીક્કાર છુટતો. ખાદી, રેંટીયાનું નામ સાંભળતાં રાવબહાદુર ચમકી ઉઠતા.

૧૯૨૧ ની સાલમાં સારાય હીંદમાં આઝાદીનું રણશીંગું ફુંકાઇ ચુકયું હતું. ચંપકલાલને તે ફુંકાએલા રણશીંગાંથી દુર રાખવાની ખાતર રાવબહાદુરે તેમના એકના એક પુત્રને મંદર ધર્મની નાની વયે ગુરૂકુલ મોકલી આપેલા હતા.

ચંપકની ગાતા રંગા રાવબહાદુરથી ભીન્ન વીચારના હતા. આઝાદી, મુક્તિ, ઈંદીએ, ખાદી, દુકમાં ને કરી અહીંસાવાદી હતી. પીતાના ઉચ્ચ સ્વભાવને વિષે અત્યંત વિચાર ભીન્નને જણાવતા કરતી. ભારતની મુક્તની ઝંખના કરતી રંગા બાલ્યેજ પતિના સહવાસમા આવતી. રાવ બહાદુરના આનંદકુંજમા તેમના અંગ્રેજ મીત્રો કલાકાજધારી સ્નેહી સીવાય બીજાજ કોઇ દેખાતું.

૧૯૩૧ ની સાલની સલામતની બહુત બંધ રાખવાને આજે બરાબર દસ વર્ષનો બધિ વાળો ખેતલખેતરમાં પસાર થઇ ગયો. આજે ૧૯૪૧ ની સાલની પુર્ણાહુતીને ૧૯૪૨ ની પહેલી પડીએ બારે સ્વતંત્રદેવા બજાતપર પોતાનું સામ્રાજ્ય સ્થાપન કરી ચુકયા હતી. મહત્તિમાં નીવૃત્ત બનેલા થાકેલા અનુભવને નીદ્રા દેવા પોતાની ગોદની કુંદ આપી રહી હતી તે બધ્ધ રાત્રી ને સબધે બારસના એક ભવ્ય મંદીરમાં ભારત ના ભાગ્ય વીધાતા બારતની સ્વતંત્રતા ખોખી કરી રહ્યા હતા.

અંતીમ નીર્ણયપર આબ્બાની આઝાદી આપતું પ્રથમ પંકતીનું બંદેમાતરમનું ગીત બધુર કંઠે ગવાયું. ગુરત બહજસ્થંભપર સડસડાટ કરતો તીરંગી ચાબટો ઉંચો ચડી હવામાં ફરકવા લાગ્યો.

તેજ બધ્ધ રાત્રીનું આજે પહેલું પ્રભાત હતું. નાના મોટાયો બાદી મોટા શહેરોમાં સ્વયંમ સેવકો તથા દેશનેતાઓ, પ્રચાર કાર્ય કરી રહ્યા હતા. અહીંસાનો સત્ય સીદ્ધાંત જનતાને સમજાવતા રહ્યા હતા. બાદીથી હીંદનું આઝાદીનું દીક્ષણ આપી રહ્યા હતા. કારયો દુર રહી રેંટીઓ દેરવવાનો પાઠ બણાવી રહ્યા હતા. બધ્ધ રાત્રીના અંતીમ નીર્ણય આજ કોણ તેમ બહુજ ઝડપી થવાનું હતું.

આનંદકુંજમાં આજે આનંદની કોલો ઉડી રહી હતી. પરદેશ ગયેલો પુત્ર આજે હીંદમાં આવવાથી રાવ બહાદુર ધર્મ ગેલા બન્યા હતા. કોમી કંપે શમુબારેલું આનંદકુંજ સ્વર્ગભુવન સમ દીસતું હતું. બડીબાળમાં સાઠ નવનો ટકારો હયો. સ્ટીમર દસ વાગે આવવાની હતી. રવાજબહાદુરના અંગ્રેજ મીત્રો તથા બીતાજધારી સ્નેહીઓનું નાનું સરખસ ચંપકને સત્કારવા માટે બેલાર્ડ પીયર ઉપર ઉપડયું. બેલાર્ડ પીયરનો ડોક બહોજ સુંદર છે. યુરોપ અમેરીકાની મુસાફરી કરનારા બાગ્ય કેવીના બાદીલા પુત્રોને તાલીમ અમર મુસીબત થી દુર રાખવાની ખાતર સત્તાવાળાઓએ બાંધેા રૂપીઆનો ખર્ચે આ સગવડના બારેલા સુંદર કોટ તૈયાર કરાવ્યો છે. એશીયા તથા આફ્રિકા ની મુસાફરી કરનાર હરીદ હીંદીઓ માટે બાસ કોટ બાંધવાની તકલીફ લીધા નથી. બાસ બરબાના ઓરડામને કોટ તરીકે ઉપયોગ કરી સ્ટીમર ઉપેલા લાંબોજ આવતી કરે છે. આફ્રિકા ની આવની પેસેંજર સ્ટીમર માટે એક બાપટ તૈયાર કરાવવાનો બારે ઉદારતા બતાવી છે. તેની હાકમારી નજરે જોનાર તથા અનુબવીને જ બબર કોમ બધ્ધ સત્તાવાળાઓને કંઇ પડી નથી. બેર.

સ્ટીમર આવી બધ્ધ હતી. પુત્રને બળવા ઉત્સુક બનેલા રાવબહાદુર સપાટા બંધ સીડી ચડી ગયા. તેમના મીત્રોએ તેમનું અનુકરણ કર્યું. ઉપરે કલાસના આલીશાન સ્પેશીઅલ રૂમમાં પુષ્પ હાર તથા ગજરાથી ચંપકનું બાવભીનું સ્વાગત થયું. ચંદન કરવાની પ્રથા બાબાલ પદ્ધતીથી વીરૂધ્ધ હોવાથી પુત્રે બાબાપર બી હેઠ ઉતારી પીતાને ભેટયો. તેમના મીત્રો ને રીઝર્વેશન કરી બધા ડોકપર આબ્યા. તૈયાર પડેલી રોલ્સરોય મોટરમાં પીતાપુત્રે ભેટો લીધા. હાર પુરપાટ કુંજની દીશામાં દોડવા લાગી. કુંજ દુરથી દ્રષ્ટિગોચર થયું.

આનંદકુંજના વિશાળ બગીચામા વિવિધ પ્રકારના નાના ઝાડોમાં બાતી રહેલા રંગબેરંગી પુબ્પો બવિષ્યના બનાર રાષ્ટને મુકા મુકા સત્કાર કરી રહ્યા હતા. પીતળના પીંજરામાં પુરાએલા જંગલારી પોપટ ઝાડા રાષ્ટને ધર્મના કીસોલ કરી બાવકાર બાપી રહ્યો હતો. રંગા પુત્રને બળવા ઉત્સુક બની પ્રધાન બંડમાં બેઠી હતી.

મોટર ઝડસડાટ કરતા કુંજમાં દાખલ થઇ. બાબાપરથી કુદે ઉતારી ચંપકે બાતા સમક્ષ પોતાનું શીર ઝુંકાવ્યું. બાતાએ પુત્રને ઉભબ્યા કીધા. દીવાણ દીવાન બાનામાં બથરવીત રીતે ગોઠવેલી ખુરસીપર ધર્મ બનુસાર બાપ્ત જનોએ બેઠક લીધી. આ કારીને બધ્ધ બાપી મીત્રમંડળ વિખરાયું.

તેજ સાંજના પાંચ વાગ્યાના સુમાર ચંપક લાલ પોતાની મોટરકાર લઇ મુબ્બ નગરી નીહાળવા સીધા બેન્ડ સ્ટેંડપર ગયા. ચંદીનું વાતાવરણ અહોદ્દારક હતું. વિલાસ બાનંદ ને આનંદ આપતું બેન્ડ મીસે પીસે મુંજાર કરી અંગ્રેજ ગાણું ગાઇ રહ્યું હતું. કુરથી જલાબ્યોનો કીનારો નજરે પડતા હતા.

અબાનક બેંચપરથી કોક ... ઓ. ચોપાટી ઉપર બધ્ધ વરસી રહ્યા ... જવા શોકરને ફુકમ કર્યો. પુરપાટના વેગે ... મોટર બાંઠ રોકના પુબ્પતે ... અબાનક અટકી પડી. બાપબ્ધ ... એક બાદીધારી ઠામદાર ... ઓકસીડેન્ટ થયો. ચંપક ... જહાર કુદી પડયા. ... બેલા બે ઠામદારના ... તુરત ... મોટર ને કુંજ તરફ ... શોકરને ... કરી.

... થી ... ગાડી ... આવી પહોંચી ... બે ... બબ્ધ ... ઉપચારબાનામાં ... મબ્ધ ... મહેલા ... શોકપર ... તેનો બાબી ... ગબ્યા. ... છુપ્યો. ... કંગાલ ...

... બનેલા ... ગાબ્યો ... બાવતા ... ગોલ્ડ ... ચંપક ... ગાડીના ... બાંબે બાજે ... ચોપાટી ... બબ્ધ ... ગાડીઓ ... બબ્ધ ... ચંપકને ... ગાડીના ... ચંપકે ... બબ્ધ ... ગાડીના ... ચંપકે ... બબ્ધ ... ગાડીના ... ચંપકે ... બબ્ધ

ચંપકે તો મજૂર મોટરમા બેઠો. કાર મંદ ગતી થી મજૂર ઘરતણા ચાલી જતી હતી. સફેદ દુખ જેવી નાદીની બોટલો ખાલી કરતો મજૂર નો સમૂહ ચંપકે જોયો "આઝાદીને વંદે" એ શું?" ચંપકે મજૂરને પુછ્યું, સામના "પ્રશ્નનો જવાબ આપવો એ મારી શક્તિની બહારની વાત છે. આપને એ બાબતની છણાવટ જોઇએ તો આપની કારે નજ વાગે ચોપાટી પર પધારશો તો પુરતુ જણાઇ આવશે." મજુરે આમણ ગણાવ્યુ. "અમારી કંગાલ હાલત આપે જોઇ. તેનાથી દુખ સ્થીતીએ છતાંતો બારણાનો બિકટ પ્રશ્ન ને ઘરછાવાત છતાંજ જોઇએ તેમ મોતને આવકાર આપી રહેલો ભારત વર્ષનો અંત્યજ વર્ગ. સાહેબ આ અંત્યજ વર્ગ ભારત ભુમીમાં પુષ્કળ અનાજ પાકતા છતા ભુખ્યા મુઠ્ઠાનું માંસ ખાઇ જીવન ટકાવી રહ્યો છે. સુવર્ણી વર્ગ આ ઘરેણધારી અંત્યજ ને અડકતા અસ્પૃશ્યતા ભાવ ત્યજી દે, ઇશ્વર પુત્ર ઇશા ખ્રીસ્તે એક વખત મુકત કંઠે કહ્યું છે કે જગ લેખાતા દીકુ ને અંત્યજો પર જે અમાનુષી જુલમ ગુજારાય છે તેનું પ્રાયશ્ચિત ભારી કાંટમાળા બોગે પણ પુરૂ થાય તેમ નથી. પરમકૃપાળુ પરમાત્મા જગતનો પીતા છે. તે જગદીશ્વરની પ્રેરણાથી ઉપલા કાર્યો કરાય બાપુએ ઉપવાસો કોમ તો કંઇ અતીશયોકતી કરેવાય નહીં" અંત્યજનું કહ્યું ચોપ બાદ કરનો મજુર પોતાનું નીવાસ સ્થાન આવી જવાથી અટકયો.

ચોરસ ચોરસ દસ કુટની કોટરીમાં જીવન વ્યતીત કરતું મજુરનું કુટુંબ ચંપકે જોયું. બાંગીતુટી ટીનની બે તપેલી, બાદલો બારની ખંધાની બે ગોદડી, પાણીનું નાનું માટલું આ સીવાય વધારે ફરનીચર તેના જોવામાં આવ્યું નહી. ચંપકનો અંતર આત્મા ઉદ્ગાર રૂપે બોલી ઉઠયો : "અહ ગરીબની રોચા જોજ ઇશ્વર ભક્તિ બોજ દૈવયાકિત" મન સાથે કંઇ ચોકસ કરી ચંપક ઉઠયો. મજુર તેને મોટર સુધી બળાવવા ગયો.

"સાહેબ" કારે બેસવાની તૈયારી કરતા ચંપકે મજુરે પુછ્યુ, "હા, જરૂર આવીશ." ચંપક મોટરમાં બેસતાં બોલ્યો "પણ બારીના પોશાક માં આપશો તોજ તરીબની બોવા કરી ગણાશે!" મજુરે પાછુ કહ્યું "જરૂર, હું આવતી કાલથી બાદીબારી બનીશ.' ચંપકે મોટર સ્ટાર્ટ કરતાં કહ્યું. ચંપક સીધો બાદી બારમાં ગયો. બાદી ના ચેરમેનપર ઉિમેશ મેજીમેનને બાબતું કે મુસ્તાન જરૂર ગુમો પડી ગયો છે. ચંપકે ગુરત ગુમ બાદીની માગણી કરી. દીકુના અંત્યજના કામનો પોતા પુરતી બાદી ખરીદ કરી ચંપક બહાર નીકળ્યો. શોકસમેન મનમાં બબડયો, આનું નામ તે કલબ પસરો. બાદી ના બારણાંથી નીકળી સીધો કુંજમાં આવ્યો. બાલું તૈયાર હતું પણ બાનાની અડચણો જણ્યો નહી. મજુરની દુખી સ્થીતી, ઓકટની કંગાલ હાલત, મોતને બીનારે ઉિભેલા અંત્યજ વર્ગની કરીદ સ્થીતી તેને મુંઝારો કરી હતી. સુવાના ઓરડા મા ચોરો આરામ લેવાની ઇચ્છાથી ઓ સોફા પર સુઇજ પડયો. તુરતજ ચાકરા મજુરને ચાની આપવા નીકળી એ કૃપા કરી બસ-ચસાડ કેવા નંપ. (અપુર્ણ)

અરણ્ય નોંધ

જોહાનીસબર્ગમાં અવસાન

જોહાનીસબર્ગના જુના અને જાણીતા વતની શ્રી. કરસનદાસ નવજી અરજણનું કુંકે મુકામે બાંદગી બાદ ગુરૂવાર તા. ૬ ઠીના ફ્રોટઠિાર્ટમાં પોતાના મુકામે રોગકજાના અવસાન થયું. આગલે દિવસેજ તેમના પુત્ર કરજનમાં શ્રી. હરિદાસ કાકરસીના પુત્રીની સાથે લગ્ન કરી જોહાનીસબર્ગ ગયા હતા. સ્વર્ગસ્થ આ દેશના પહ્લાજ જુના વતી હતા. મુળ તેઓ કરજનગા હતા અને કેટલાક વખત નાટાલમા વેપાર કરી જોહાનીસબર્ગમાં રહાતી થયા હતા. સ્વર્ગસ્થની વય અગમચ ૬૬ વર્ષની હતી. સ્વર્ગસ્થની દહનક્રીયા જોહાનીસબર્ગના સમશાનમાં તેજ દીવસે થઇ હતી જેમાં પ્રીટોરીયા વિગેરે સ્થળો એથી મોકાએ બાજ હીધો હતો. સ્વર્ગસ્થના કુટુબીજનોને તેઓપર આવી પડેલાં સંકટમાં ઇશ્વર ધીરજ અને દીલાસ આપે અને સ્વર્ગસ્થ ના આત્માને ચિરશાંતિ આપે.

કેપમાં બે કરેણ અવસાન

ડરટલંડનના જુના અને જાણીતા વતની શ્રી બાબાભાઇ કુલભાઇ બુધવાર તા-પુજારી તા. ૨૬ બીજે ૬૭ વર્ષની વયે હાર્ટફેઇલીયરથી અવસાન પામ્યુ. સ્વર્ગસ્થ કાયલ બુજારીની નોકરી માં ઉિભ્યા રૂપ વર્ષથી હતા અને એ પેઢીમાં તેમણે સારી પ્રતિષ્ઠા મેળવી હતી. તેમની જગ્યા પુરવા એ પેઢીને મથી મુકકેલ પડશે. ડરટલંડનના રહાતીએ સામાન્ય જાહેર કાર્યમાં પણ સ્વર્ગસ્થ સારો ફાળો આપી રહ્યા હતા અને સેકડોમાં માનભરેલું સ્થાન ધરાવતા હતા. સ્વર્ગસ્થની દહનક્રીયા ૬ શુક્રવાર તા. ૨૭ બીજે થઇ હતી તેમાં ડરટલંડનના સમસ્ત ઇીકુ બાધઓ તેમજ બન્ય કામો ભાગલેનારની હાજરી આપી હતી અને તે ઉપરાંત કેપ જોહાનીસબર્ગથી સ્વર્ગસ્થના સ્નેહીઓ અને કુટુબીઓ હાજર થયા હતા. સીમોર, નાતાલ વિગેરે કેપ ના અન્ય સ્થળોએથી પણ સોમ હાજર થયા હતા કારણ સ્વર્ગસ્થ બાબાઓએ દહનક્રીયા પ્રસંગે પોતાનું કાર્ય બધ કર્યું હતું અને તા. ૨૮ ફ્રાય ઇીનામાં હાજરી આપી હતી. સ્વર્ગસ્થ ના અવસાન માટે બધ પ્રદર્શીત કરનારા અનેક તારો તેમજ સંખ્યાબધ પુષ્પાજલીઓ આવ્યા હતા. સ્વર્ગસ્થ પોતાની પાછળ વિધવા અને સાત વરસની એક બાળકને રોક કરતાં મુકી ગયાં છે. ઇશ્વર તેઓના ઉપર આવી પડેલા આકરામાં ધીરજ અને દીલાસ આપે અને સ્વર્ગસ્થના આત્માને ચિરશાંતિ આપે.

—:—

બીજું એક અવસાન અતિ કરણ સંજોગો માં ક્રોમરીસીયસ્સટાકિનમા થયું. ગરસીબદાસ દયાળજીનું રવીવાર બન્યુજારી તા. ૨૬ બીજે થયું સ્વર્ગસ્થ ક્રોમરીસીયસ્સટાકિનના શરૂઆતના વર્ષના જુના વેપારી હતા. તેમની વય ૬૬ વર્ષની હતી. રવીવારે તેઓ બન્ય સ્નેહીજનો સાથે સમુદ્ર કીનારે આનંદ કરવા ગયા હતા. એ વખતે તેમના શરીરને ફેફા પણ બનાવ રોગ નહિ હતો બાળકો અને અન્ય બુજાનો સાથે ગેસ કરતા કરતા એકાએક તેઓ ઢળી પડ્યા અને બેભાનાવસ્થામાંજ પડી રહ્યા અને ચાલ ઉડી ગયો. ડરબનના તેમજ સમુદ્ર કીનારે આવેલા બન્ય પુરોપીયનોએ પણ આ કરણ બનાવ નજરોનજર જોયો અને બનતી સહાયના આપવા દોડી ગયા હતા. સ્વર્ગસ્થની દહનક્રીયા ડરબનમાં ગોદેસસ્કારના, ડરટલંડન નિવેદે રહાતીઓની હાજર થયા હતા. સ્વર્ગસ્થ પોતાની પાછળ દુખી વિધવા અને ૬ અને ૧ વર્ષના બે બાળકોને રોક કરતા મુકી ગયા છે જેમાં નું એક બાળક જન્મથીજ અપંગ છે. ઇશ્વર તેઓની ઉપર આવી પડેલાં સંકટમાં તેમને ધીરજ અને દીલાસ આપે અને સ્વર્ગસ્થના આત્માને ચિરશાંતિ આપે.

આભાર

ડરટલંડનના જાણીતા વતની બાબાભાઇ કુલભાઇ ના કુંકે મુકામ પર થએલાં કરણ બનાવને માટે સ્વર્ગસ્થના કુટુબીજનો પર મોકલવામાં આવેલા દિલસોજીના સંદેશાઓ અને રીતે બાદ તેમજ સ્વર્ગસ્થની દહનક્રીયામાં ભાગ લેવા દુર દુરથી પધારેલા બાઇઓ આવ્યા હતા તે માટે તેઓ સર્વેનો સ્વર્ગસ્થના કુટુબીજનો અંતઃકરણથી આભાર માને છે.

—:—

શ્રીમતી ક્રોમરીસીયસ્સટાકિનના જુના અને જાણીતા વતની શ્રી નરસીભાઇ દયાળજીના કુંકે મુકામ પર અતિ કરણ સંજોગોમા થએલાં અવસાન માટે અનેક બાઇઓ તરફથી દિલસોજી દર્શાવનારા આવેલા સંદેશાઓ માટે તેમજ સ્વર્ગસ્થ ની દહનક્રીયામાં દુર દુરથી જે બાઇઓએ આવી હાજરી આપી હતી તે માટે તેઓ સર્વેનો સ્વર્ગસ્થના કુટુબીજનો અંતઃકરણથી આભાર માને છે.

આભાર સિકકાર

નીચેની રકમો 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન'ને ભેટ મળી . તે બદલ આભાર સિકારવામાં આવે છે.

શ્રી ઝેવા ઇ. મકબ્બા મુકામ ફોનીકસ પા. ૨૦૦૦, શ્રી. રણ બાઇ મોતણા કેપટાઉન મોની ૧, મોરારજીભાઇ રામા ક્રોમરીસીયસ્સટાકિન પા. ૬-૦૦, ડરટલંડનથી સાબળાએ કરી મોની ૬, મા. જી. મોરાર મોની ૬, મંગળાબાઇ કેશવ જી ૫, મોન જનના મંગા કેશવ મા ૫, શ્રી. કેશવલાલ મોની ૬, મા ઝેવા બન જાબાનીમા પા. ૨, ઝોહીયાના નોધોયો મી ૬. ડી રણછોડ શ્રી. ૧૦, પીટરમારીત્સ મા ૧૦મી રૂપા શ્રી. ૬૦-૬, કુલ પા ૧૦-૨૫-૦

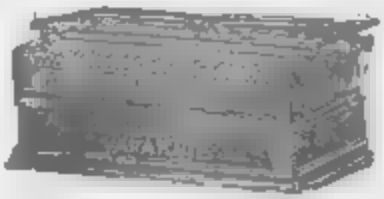
—:—

ડરટલંડનના સ્વર્ગસ્થ બાબાભાઇ કુલભાના વિધવા મં ૨૦. ફોનીકસ ડરબથી પોતાના સ્વર્ગસ્થ પતિના પુણ્યાર્થે મોની ૬ 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન'ને મોકલવામાં આવી છે જે બદલ આભાર છીએ.

આવો પધારો જુઓ

અને

તમારા માનીતા વાજીંત્રો અને રેકોર્ડઝ ખરીદ કરો

વાજીંત્રો— હારમોનીયમ, ગ્રામોફોન, વાયોલીન, બેન્જો મેન્ડોલીન, ગીતાર, ઝાઝ આઉટ ફીટ, ફ્લ્યુટ વિગેરે.

રેડીઓ—"હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ."

નીચે મુજબ ફીલ્મી રેકોર્ડના સેટો રેડીમાં ખરીદી વાસ્તે તૈયાર છે.

(૧) જીવન પ્રભાત,
(૨) વીદ્યાપતિ,
(૩) રોમેન્ટીક ઈન્ડિઆ,
(૪) નીર્મળા,
(૫) ભાભી,
(૬) અછુત કન્યા,
(૭) જાગીરદાર,
(૮) વચન,
(૯) ચેલેન્જ,
(૧૦) હીઝ હાઈનેસ,
(૧૧) સાવીત્રી,
(૧૨) મધર ઈન્ડિઆ.
(૧૩) ગોપાલ કૃષ્ણ,
(૧૪) દેવદાસ,
(૧૫) ધુપ છાઉ,
(૧૬) પ્રેસીડન્ટ,
(૧૭) નીરાલા હીંદુસ્તાન,
(૧૮) ગ્રામોફોન સીંગર,
(૧૯) ૩૦૦ દીવસ પછી,
(૨૦) સંત તુલસીદાસ.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજાંઓના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફ્લ્યુટ, શાંતા ફ્લ્યુટ, સરદાર ફ્લ્યુટ હારમોનીયમ (હાથના, પગના, હાથપગ સાથે પેર્ટીબલ).
,, હચીન્સ, ઓડીયન, જેનાફોન, મેગફોન ઈન્ડિઅન રેકોર્ડઝ, ફીલ્મી રેકોર્ડ.

મળો યા લખોઃ

ગોશળીઆ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ,

૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

RADIO RECORD TRADING Co.

38a MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG,

and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

આરૂ કવ્વાલ

N. 16215 આબિદે દુનીયા મેન.
,, 16232 તેને મળે ઉન્સે [illegible] રબસે.
,, 16243 હમકે મે આજ એહમદે આલ્ટ
,, 16250 કુરબાર મુસલમાનો.
,, 16273 વોહ દીલદેા નાસલી.
,, 16289 કુરબાન પદેા.
,, 16237 મોહમદ આલી જીનાહ-૧-૨.
,, 16295 ચોરી ચોરીસે મીલુગી.
,, 16304 આન પડી દરબાર અલગ મોરી.
,, 16313 ગલ્બા મદીના.
,, 16317 મુબારે કુબે જના.

અસ્કર ફ્રકીરૂદીન

N. 16239 આબા પસ જ કે ઉલકના.
,, 16253 એ મસ્ક કરી મે ચલા.
,, 16262 દેખા મુજે ચુલ્લુ મેં.
,, 16268 આવા કે દુસને જીવા.
,, 16161 નામ પીર જીનકા લેા.
,, 16340 કુરબતે અલાહ

કુબ્બે આરબમ કવ્વાલ

N. 16203 જબ કે મબાસે પયગ્બર.
,, 16230 ખુદા રબ્બમે મેરી ગુરાજ.
,, 16241 તસ્વીર મોહમદ મેરે દીલમે.
,, 16279 ઉસને દરબારે પર.
,, 16293 આજ' સજાદી દીલકા મકીને.
,, 16349 આકેલાસ મુસલમાનો.

મોહમદ આજીલ કવ્વાલ

N. 16003 પાયે મારબ ધાવેા ભારી.
,, 16014 ચલી પીનપર.
,, 16049 જમપદ રત કામુકે.
,, 16132 પસ રબ નસરી જના.
,, 16221 મારી તુજે પીના દે.
,, 16249 મોહમદ હસરેમે દુલહ બનકે નીકલેગે
,, 16268 ડોન તુજે સગલમેં.
,, 16305 અહમદે મુરસલ
,, 16312 હમારા પીરસલવાલા

કાલુ કવ્વાલ

,, 16015 જો દેખું રૂખે મુસતુફા
,, 16064 ઇસ ચોટ કેાપુ.
,, 16071 મીઠી મીઠી બાતોસે.
,, 16160 સાલમ ઉસ્રબે જબે હકને.
,, 16306 કબસે મેરી સોજ કિસમત જગાઇ જયેાથી.
,, 16328 પ્રીત આતમર મુજસે.

અસ્કર અબ્દુલ રજાક

F.T. 12857 મુસા સમજે યે અરમા નીકલ.
,, ,, 12912 દીલમે નજરેાસે વેા દુલમાને.
,, ,, 12998 યે કેસે દુલહન આકેથી ચાલી.
,, ,, 12213 પુંજ [illegible] જબસે તુજકેા.

કલ્લનખાન એન્ડ પાર્ટી

F.T. 12215 કે હરી હે રહે મુસા આકા તેરી ગલી.
,, ,, 12860 મે તેા હીર આજ પાર તેરે.
,, ,, 12917 ઇસ તરફ જતા હું.
,, ,, 12749 મજમુમ [illegible] કર હે આલમ પર.

રસીદ અહમદ કવ્વાલ

F.T. 1740 કરદે મુસકીલ આસાન.
,, ,, 12168 યેા [illegible] કર હે મુખતાર.
,, ,, 12210 આવ જા હે દીલમે દુસને મારેા.

અસ્કર અઝીર બખસ

G.E. 1705 જબકે સરવર.
,, ,, 1736 યે રસ્તે પાક હી ઇન્સાન કે.
,, ,, 1681 મરદ વે જે દુસમન કે તુ.

અબ્દુલ અસરફ ખાન

G.E. 2234 રસ્કવાલ રબસ્લાલ
,, ,, 2320 યેા આયે મુસેા કે પીરા દેને વાલે.

મેા. ઇકરામુદ્દીન

G.E. 288 ખુન ખુન ખુન ખુન.
,, ,, 457 મોજન કી ઝોલી.
,, ,, 745 હાસીલ કે મુસતે બાંક મે.
,, ,, 3111 દીનકા દંગા બજમા.
F.F. 7 મોજીઝા હામ સે તરવા કા મીદાના
,, ,, 25 સાહદત હજરત હાસન.
,, ,, 27 સાહાદત હજરત હીસાલ.
H.L. 316 બંદા બદૂકી કા મોજીઝા.

બસ્લાખી રેકેાર્ડ

તુરે યાસીન (૪)
,, મુસકે.
,, રેહમાન.
,, યાકર (૨).
,, મેરાજશ્રીલ.
,, આનામ.
,, આજાન

ડાગા સેટ

મારીન દરબાર (૬) તુરે રેહબત (૬)
બીબ્બ મંજલ (૪) ફકરાની મંજલ (૪)
અરબ કુમાર (૨) ભારી મુબનબા (૨)

૬૨ મહીને નવા રેકેાર્ડ અમારે ત્યાંથી મળશે. તેના ૬૨ મહીને રેકલેાગ અમારે ત્યાંથી મંગાવી લેશેા.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE COLUMBIA and "TWIN"

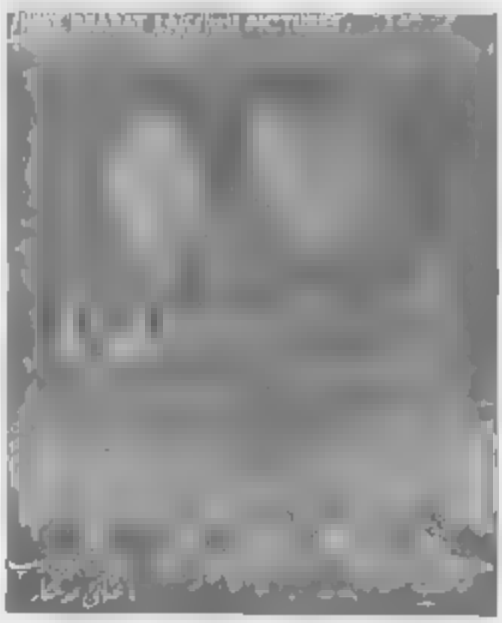
સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકૉર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીલાલ એન્ડ રાજકુમારી

N. 15307 નવી બનશી બલાણી બ.
" *15308* અંતરનાં બાગમાં ગ્રેઇ ફુલ ફોર્યું.
" *15309* સુંદર છબી.
" *15311* નવુ જુનું.

ફારૂક અને ફાતમાબાઇ

N. 15327 કું તમારી રામીકા-પીપીનાં ગ્રેસ.
" *15328* તું ના ઢાકને મારે શેતર
" *15331* વિપદનું વાદળ શીરપર વરસે.
" *15342* રીસાયેલી રસીકાને નજરથી મેરાની નજર મળી છે.
" *15344* પ્રભુનો પકકાર સાભ ૧ લો અને બા ૨ જો.
" *15312* નવ્વાણુંનો ધક્કા.

N 15314 બાબનો નાચ બા. ૧–૨.
" *15316* ધા ધડા

આરઝૂ ચમચક એન્ડ પાર્ટી

F.T 5909 જરૂબાનુ વરદાન.
" " *5971* મંગલ આજ પ્રભાત.
" " *5953* કરાણીનો સંસાર બાગ ૧–૨.
" " *5940* સાંજે જમુનાને તીરે.
" " *5970* રકાપ-ખબા બા. ૧–૨
" " *5950* મહીડાને ઠાંઠો.
" " *5937* બાલમું પર.
" " *5939* ક્રિજરત લાગ ૧–૨.
" " *5952* મુખે પાલવડો.
" " *5954* બાને પુછો.
" " *5740* કુલ વીખુરા કું મમતી સાજન.
" " *5727* પાર્શ્વ ઝોરાસ્ટર દર્શન દીજે.

GUJARATI DRAMA SETS

શ્રવણ કુમાર	(૩)	રેકૉર્ડનો	સેટ.	પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનું નાટક	(૮)		
સીતા બાગ	(૪)	"	"	નરસંઈ મહેતા	(૩)	રેકૉર્ડનો	સેટ.
રાજુલ દેવી	(૩)	"	"	વડીલનો વારસો	(૩)	"	"
શકુંતલા	(૪)	"	"	લક્ષ્મણરાવણ	(૩)	"	"
વીર રાજા	(૬)	"	"	નરરાજ ચાવડો	(૫)	"	નાટક
જેસલતોરલ	(૩)	"	"	ભલભેર સતી બંદો	(૨)	"	સેટ.
રોઢ રમાબાઇ	(૩)	રેકૉર્ડનો	સેટ.	શ્રીકૃષ્ણ જન્મ	(૨)	"	"

FILM RECORDS IN SETS

મરીબની તોપ	(૫)	નીરબલા	(૪)	મારી આંખ	(૩)	જમાના	(૩)
બાબો	(૫)	મામાફોન મીંજર	(૪)	કંજન	(૫)	દુરગાદ	(૫)

આરતી *F.T. 5240* દત્તાત્રેયની આરતી. *F.T. 5231* શ્રી સત્યનારાયણની આરતી.
F.T. 5191 શ્રી ગણપતિની આરતી.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-૫૩૮૨.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાલીફે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. 1054

"શુદ્ધ ઘી"

દરબનમાં પ્યોરીટી હેલ્થ આશ્રમે માટે દરેક ગામ, ટા. મારફતે મીસ્ના અંગલવ ખેરાજ અમરાલાલ ગાંધીની બનાવટનું "ગોપાળ" ઘી (શુદ્ધ) થી.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

ભાવ માટે પુછો યા લખો.

સાહેબ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ.

સામજી દેવશી એન્ડ સન

૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ,

ડરબન.

SAMJEE DEVSHI & SON

4, Cross Street,

DURBAN. 113

'Phone 2-6235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.

PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.

DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર અને કમીશન એજંટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ઈ. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ ઓફીસ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 1158

M. H. DESAI.

એમ. એચ. દેસાઈ,

હોલસેલ ફ્રૂટ વેપારી,

અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ બુનીયતના કોમ પણ બાબતમાં C. O. D. થી સારૂ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 1160

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, ચેસ્ટરફીલ્ડ, ડ્રેસીંગ ટેબલ, સાઈડ બોર્ડ, ઓફીસ ડેસ્ક, પુશ ચેર, રોકર, સોફા ચેર, આરામદાયક, રોપ સ્પ્રીંગ અને સ્પ્રીંગ વિગેરે, તદ્દન કીફાયત ભાવે બનાવી આપીશું. અમો પધારી બાકી મોકલવા મુકતો નથી.

બોડસ, ટેબલ અને કીચન ડ્રેસર

જે કબાટો રેડીમેડ નથી તૈયાર થાય છે. તેમાં ફરતે ફ્રેમ તૈયાર થયે છે. આમ કરેલા માપોના માફક કીફાયત ભાવે બનાવી આપી રીપેર આવક રાખીશું.

L. MISTRY,

5 KORT STREET, : : : : JOHANNESBURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2526. 1058

ફ્રીટીંગ્સ

પાવડર

ઉધઈ, મકોડા, માંકડ, કંસારા, માખી, વંદા વિગેરે જાતના જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

ઘરમાં ખાવાના ઉપર મળે છે. 1114

Box 530. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices with prompt attention given to all our country orders

TRIAL ORDERS SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અમો અપકંટ્રીના ઓરડર બાબ ઉપરોક્ત રાખી સારો માલ C.O.D. થી મોકલીએ છીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 1100

જુના અને જાણીતા ફરમાસુ ગ્રીકાઓ અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના ચોક્કસ પાકો

પંજાબી બાલમ બાબ વિગેરે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી શકશે.

અમારી ફેકટરીમાં ઉત્તમ બનાવટ અને અલગ ફ્લેવર તૈયાર મળે છે.

ફરમાસુ મીકાઈ તથા ફરેક અલગ ફરમાસુ, આગાર, મરમ મસાલો વિગેરે ઘોટા જથ્થામાં મળશે.

વધુ માહીતી માટે લખો યા મળોઃ

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 13a KORT STREET JOHANNESBURG. 135

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી ૧૯૪૧ ફેબ્રુઆરી	હીંદુ ૧૯૯૭ માઘ	મુસલમાન ૧૩૫૯ જોહરમ	પારસી ૧૩૧૦ રોજ, મહીનો	સુર્યોદય કે. મી.	સુર્યાસ્ત કે. મી.
શુક્ર	૧૪	વદી ૩	૧૬	૧૩	૫-૫૦	૬-૪૦
શની	૧૫	,, ૪	૧૮	૧૪	૫-૫૧	૬-૩૯
રવી	૧૬	,, ૫	૧૯	૧૫	૫-૫૨	૬-૩૮
સોમ	૧૭	,, ૬	૨૦	૧૬	૫-૫૩	૬-૩૮
મંગળ	૧૮	,, ૭	૨૧	૧૭	૫-૫૪	૬-૩૭
બુધ	૧૯	,, ૮	૨૨	૧૮	૫-૫૫	૬-૩૬
ગુરૂ	૨૦	,, ૯	૨૩	૧૯	૫-૫૫	૬-૩૫

BOOKS FOR SALE

INDIA TODAY—by R. Palme Dutt — Price ...

OUT OF [illegible] — Price ...

PATTU: The Story of a Wandering Child — by Hugh Adams — Price ...

CHEERFULNESS AS A HABIT — by [illegible] — Price ...

[illegible] — Price ...

Obtainable from:

The Manager,
INDIAN OPINION
Phoenix, Natal.

Indians In South Africa

Helots within the Empire
and
How they are Treated.

By Henry S. L. Polak.

Price .. 2s.

To be had from:—
THE MANAGER,
Indian Opinion,
Phœnix, Natal.

Golden Number

OF

"INDIAN OPINION"

SOUVENIR OF THE

Passive Resistance Movement

1906—1914.

Price : Two Shillings.

to be had from:—

Indian Opinion,
Phœnix, Natal.

How Ovaltine —helps you!—

'OVALTINE is a [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ...

THE MANUFACTURERS LIFE

Offers You Security

LIFE Insurance provides financial security — its possession means freedom from fear of privation for yourself and for your loved ones.

INSURANCE COMPANY

HEAD OFFICE:
TORONTO, CANADA.
Established 1887

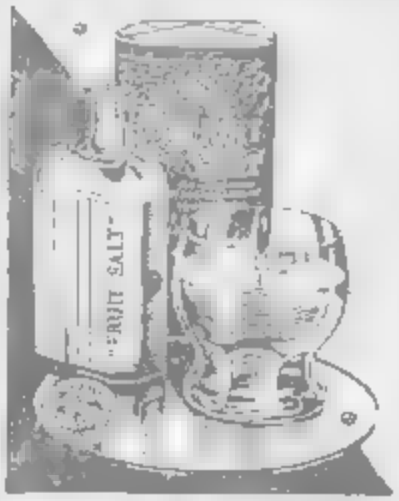
D. M. SEEDAT
Representative

Chief Office for Natal
328, STUTTAFORD'S BLGS.
DURBAN.

D. PATCHIAPPEN
Representative

ACTING MANAGER: B. BARRETT.

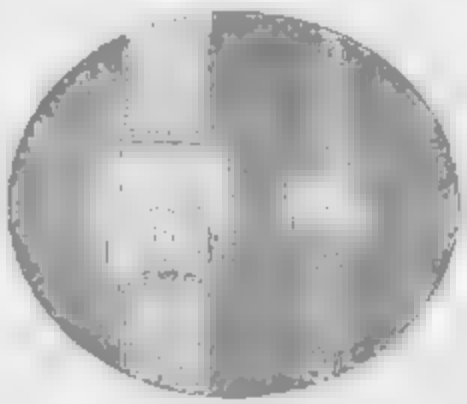
શું તમારામાં જોર, ચેતન અને ઉત્સાહ છે?

માથાનો દુખાવો, ચિત્તનો ચકરાવો, અપચો અને આળસ એ બધું કબજીયાતને આભારી છે. ડૉ. મુરચે છે કે "ઇનોઝ ફ્રૂટ સોલ્ટ" તમારે લેવાની જરૂર છે. "ઇનોઝ" શરિરની આંતરિક સુધી કરી પેટની બધી બ્યાધી ઓ દુર કરે છે. રોજ સવારે એક ટી સ્પુન ફ્રૂટ સોલ્ટ એક ગ્લાસ પાણી સાથે લેવાથી તમને પણ સારા રહેશે.

ENO'S 'FRUIT SALT'

એલજીન ઘડીયાળો

અગત્યનું

અમેરીકામાં એલજીન ઘડીયાળો પ્રથમ અમેરીકનો બનાવે છે. આ ઘડીયાળોના, મૂલ્ય આપો (રેપેર પાર્ટસ) મળવાની ખાત્રી આપવામાં આવે છે.

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER"—ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

... Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 8—Vol.—XXXIX. FRIDAY, 21st FEBRUARY, 1941. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

TEST OF GOOD GOVERNMENT

"THE test of good government was whether it enabled people to live worthily, whether it gave them full scope for intellectual and cultural expansion. It was by this standard that a good government was to be judged. There was no doubt about the fact that political democracy was based on that principle. From political democracy they passed on to economic democracy which insisted on equality of opportunity for every individual. True to that principle every individual was to be given the minimum rights which made it possible for him to lead the highest kind of life which could be regarded as worthy by human-beings. Economic democracy led to social and spiritual democracy. If that was the arrangement by which they went up the ladder they could attempt to achieve social democracy. Everyone of them who was eager for the uplift of humanity knew that political progress was possible on the basis of political franchise granted to the working class people. Political democracy led them to economic democracy which ultimately gave them the highest kind of life worth living."

—SIR S. RADHAKRISHNAN.

સારી સરકારની કસોટી

"સારી સરકારની કસોટી એ છે કે તે પ્રજાને લાયક જીવન ગાળવા દે છે કે નહિ, બૌધિક અને સંસ્કૃતિક વિકાસને માટે સંપૂર્ણ તક આપે છે કે નહિ. સારી સરકારની પરિક્ષાનું આ ધોરણ છે. રાજકીય લોકશાસનની સ્થાપના આ સિદ્ધાંતપર થએલી છે. રાજકીય લોકશાસનથી આપણે આર્થીક લોકશાસને પહોંચીએ છીએ, કે જે પ્રત્યેક વ્યક્તિને સમાન તક આપવાનો આગ્રહ કરે છે. એ સિદ્ધાંત અનુસાર દરેક વ્યક્તિને માનવજાત તરીકે લાયક એવું સૌથી ઉચ્ચ જીવન ગાળી શકાય તેવા ઓછામાં ઓછા અધીકાર હકો અપાવા જોઇએ. આર્થીક લોકશાસનમાંથી સામાજીક અને આધ્યાત્મિક લોકશાસને પહોંચાય છે. જો આ પદ્ધતિથી એક એક પગલું આગળ વધીએ તો આપણે સામાજીક લોકશાસને પહોંચી જઇએ. માનવજાતની ઉન્નતિને માટે કાળજી ધરાવનાર પ્રત્યેક વ્યક્તિ સમજે છે કે રાજકીય વિકાસ મજુર વર્ગના લોકોને રાજકીય મતાધીકાર આપવાથીજ થઇ શકે છે. રાજકીય લોકશાસનથી આર્થીક લોકશાસને પહોંચી શકાય છે કે જેથી અંતે આપણને સૌથી ઉચ્ચ જીવન ગાળવાની તક મળે છે."

—સર એસ. રાધાકૃષ્ણન.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

ફેબ્રુઆરી તા. ૨૩ મીના અરસામાં સ્ટીમર મુંબઇ જવા ઉપડશે.
સલુન તેમજ ૩ક પેસેંજરો સેવામાં આવશે.

ઇતર આવ્યા પછી તમારો માલ તથા ગુનીયત ફ્રાઇનાન્સ ઇન્સ્યુરેશન સુજબ નાણા સાથે લઈ જવા વિગેરે સંબંધી હકીકત મળવાથી બંદોબસ્ત કરી આપીશું.

દાગીના ઉપર તમારું નામ તથા B. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રા) લીમીટેડ
બ્રાંચ પેસેન્જર એજન્ટ.

૩૬ ફીટ ફ્રેંડ વીશી સાથે પા. ૧૪ ૧૨ ૦.
,, ,, મુરબીમ વીશી સાથે પા. ૧૫ ૫ ૬.
,, ,, વીશી વગર પા. ૧૩ ૧૪ ૬.
સેકન્ડ ક્લાસ સીંગલ વિશી વગર પા. ૪૩ ૧૫ ૦.

સ્ટીમરોની આવજાની તારીખોમાં અને ટીકીટના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

Phone 2-0482. Tel add: "KARAMAT."
SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.
390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,
No. 4, Kort Street, Johannesburg.
'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.
Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE
——COMPANY, LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ કંપની જીવન ઇન્સ્યોરન્સ, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોને લગતા વીમાઓ, સાથેજ વિગેરે ઇતર જાતના વીમાઓ ઉતારવાની હકામ છે. હાંકી કંપનીને પ્રોત્સાહન આપવું એ દરેક દીંદીની ફરજ છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue
DURBAN.
Telephone 2-5845 Con.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ ઇવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street.
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4476.
P. O. Box 3641.
Tel Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL.

PHONE 20990. CORNER PINE & GREY STS.

SITUATED IN THE HEART OF DURBAN'S BUSINESS AREA.

ENGLISH & INDIAN MEALS

MODERATE TARIFF.

ROOMING & BOARDING BY DAY, WEEK OR MONTH.

THE EPIC FAST

(BY PYARELAL)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.

320 Pages. Price: 2s 6d

Obtainable From The Manager.

INDIAN OPINION, Phoenix, Natal

દીક્ષનરી ઓ

અંગ્રેજી ટુ ગુજરાતી

આ ડીક્ષનરી મહાત્મા ગાંધીજીની સુપ્રસાદથી મળેલા સ્વદસ્તીના કોડથી મઢના આધારે સુધારા વધારા સાથે બનાવવામેલી છે. વિદ્યાર્થી આલમ માટે તે ખાસ તારેલી અને ઉપયોગી છે તેને અંતે ગુજરાત ભાષા, કહેવા, મોટા કહેવાની પરતી, ગોળી બદીઓની સંખ્યા, વજન, માપ, કહેવતો, વિગેરે પણ વસ્તુઓનો સમાવેશ થયેલો છે.

પાકું પુઠું સાથ ૧૪૮૮ પ્રમેની કીમત રૂપી. ૫.

Manager, 'Indian Opinion, Phoenix.

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

	Rs.	As.
Lectures from Colombo to Almora	1	8.
Jnana-Yoga	1	12.
Raja-Yoga	1	4.
Karma-Yoga	1	12.
Bhakti-Yoga	1	12.
Karma & Bhakti—Yoga in one volume	1	8.
Message of Hinduism	0	8.
In Order to find Hinduism	0	4
Modern India	0	8
My Master...	0	4
Chicago Addresses	0	4.

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A comprehensive chronological account of the Master's wonderful life,—the only authorised edition of its kind in English

(*Fourth Edition*)

Thoroughly revised and improved with a foreword by MAHATMA GANDHI. Price, Re 1.

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4. Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

ડીઓની દરેક મકરની બનાવટમાં
આપાર અમર કરનાર.

ઝંડુ અશોકારિષ્ટ

પ્રદર, યોનિ પીડા
રોગોનો સચોટ પ્રભાવ
દરેક ઘરમાં હોવો જોઇએ.
૧ રતલી બાટલીનો કી. ૪-૬.

બાળકોનાં પેટનાં દર્દોમાં
આપાર કામ કરનાર

રસળ બાળકને રસદાર કરવાને માટેની
ફીકર મટાડવાનો અકસીર ઈલાજ
બીજાકુલ કેક બનાવવું

ઝંડુ બાલ શૂલાર્ક

— બાળકોવાળા —
દરેક ઘરમાં જોઇએ જોઇએ.
—રતલી બોટલના કી. રૂ. ૨-૪.

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૫૫૧૩, મુંબઇ નં. ૧૪.

ઘા. આફ્રિકાના સાથ એજન્ટસ: એમ. એમ. જોશી એન્ડ બ્રધર્સ, કરાન્ચ રરદ, એશીયાટીક બજાર, પી. બો. બોકસ ૧૨૦૫, પ્રીટોરીયા.
મેહનીસબર્ગમાં મળવાનું ઠેકાણું: બાબત બ્રધર્સ, ૧૪ કોર્ટ રસ્ટ્રીટ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું સુચીપત્ર આવેલ મંગાવો. એજન્સી માટે લખો બોકસ ૧૨૦૫, પ્રીટોરીયા.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

113, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સારૂ પેસીંગ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખોઃ—

P. O. Box 84. 139 Brook St. Durban.

શિયાળો!! એટલે ખુટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય

જો તમારે તમામ જીવનની ખરી મજહ લેવી હોય તો આ શીયાળામાં પુષ્ટીકારક પાકો બનાવી તમારી તંદુરસ્તી પાછી મજબુત અને બળવાન બનાવી દો! પણ યાદ રાખશો કે દ્રાયફ્રુટકારક ખોરાકો બનાવવા માટે સારો, તાજો અને ચોકખો શુદ્ધ માલજ વાપરશો. અમારે ત્યાં શીયાળાના પાકો બનાવવા માટે બાલ તાજો અને શુદ્ધ માલ આવી ગયો છે.

અમારે ત્યાં ચારોળી, બદામ, સારોલી, પીસ્તા, ગંદળી બાદામ, સફેદ મુસલી, બારક, ઇલાયચી, કેસર વાટી, ખોબરૂ અને કાલુ, આર મજબુ, ખોબમલાની, અસલમત, ચુંદર, અંબર, સોના ચાંદીના વરખ, બદરત, બીજોરે તમામ દીંકનું કરીયાણું આંયા વકું, બદી જુદીજી

ઉપરાંત દાંદા ભરની તમામ ગ્રોસરી ક્રમેસ સ્ટોરમાં રહે છે.

હીંદુસ્તાનમાં મશહુર બનેલી સુરતની બરફી, પીસ્તા બરફી શી. ૩–૬ રતલ, બદામ બરફી શી. ૩–૬ રતલ.

મુંબઈના તરેહવાર હલ્વાઓ બદામી હલ્વો શી. ૨–૮ રતલ, સફેદ પડવાળો હલ્વો શી. ૨–૧ રતલ, રંગીન બદામી હલ્વો શી. ૨–૮ રતલ, સુફેદ મલાઇ હલ્વો શી. ૨–૮ રતલ અમારે ત્યાંથી મળશે.

નવાબી પાઉડર: શરીરના કોઇ પણ ભાગમાંથી માત્ર બે મીનીટમાં વાળ સાફ કરી દે છે. ૩ બોટલ શી. ૩–૬ પોસ્ટેજ કી. યુનીયન માટે. એક તમામ ખોરાકર આપી ખાતરી કરી લો. દેશના ગોદામો: ૭૭૬૬૦ શી. ૬૯–૬.

P. O. BOX 709. **I. G. H. BASSA,** 153 Grey Street. Durban.

Protection at all Points!

That's how Mobiloil guards modern car engines. It flows freely and resists wear. You get *all* good qualities with world-famous Mobiloil.

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA - LIMITED

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 24003, Nos. 28948.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

INTERNAL VIEW OF OUR SHOP.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES, BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES. Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £20. THE LATEST FROM BENARES CITY. EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up. PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards. EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.

Branches: 53, WICKS STREET AND 60, WICKS STREET. GARAGE 7, MORS STREET AND 68, WICKS STREET, VERULAM. 'Phone 39, Verulam.

દરેક સ્ટીમરમાં અપાર તથા હિંમતી આવે છે

બનારસની જીનારવાળા અને સાડી, તેમજ ભાતભાતની ખુબીદાર સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી બધને પા. ૨૦ સુધીની.

બનારસથી હમણાજ આવેલી છે.

કલ્ત કામની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર. બનવનની ભાતવાળી સાડીઓ શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર. કલાનું ક્રેપ–દી–ચીન શી. ૩–૬ નું ચાર ૪૨ ઈંચ અને ૪૫ ઈંચ પનો. સાડીનું લેટેસ્ટ ડીઝાઇનનું કપડું, ૪૪ ઈંચ પનો ચારની, શી. ૧–૬, શી. ૧–૮, શી. ૨–૦ અને તેથી ઉપર. હમણાજ આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ શી. ૨૫, શી. ૩૦, શી. ૪૫ અને એથી ઉપર. 1240

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રીકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

બ્રાન્ચિસ:
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ મફતના ખોરચા
લેવાનીસબબ માટે
પી. ઘનશ્યામ,
૬૦, બી સ્ટ્રીટ, ન્યુકાસલ.

ગરાજ
૭ મોર્સ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular Flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Sole producers of all Suncrush drinks.

'Phone 29350. Tel. Add. "Naarden."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
Country orders executed at lowest Market rates.
We supply fresh fruit to all parts of the country, also
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 3d., 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ
મિષ્ટાન્ન બનાવવાની મશીનરી સાથે
દરેક જાતની મીઠાઈઓ, ફરસાણ ઘીની તેમજ ગોળ મેવા, મસાલાથી અમે બનાવીએ છીએ.
અમારૂં વખણાએલું સુરતી ચુડમું, ગોપ, ખમણ, ખાંડીઆ, બદામ, પાલવા વિગેરે દરરોજ તાજાં બનાવીએ છીએ.
સીમાડામાં મોટા હાથ સમળા માટેનો ઓર્ડર સાચવીએ છીએ તેમજ ઓર્ડર પ્રમાણે સ્પેશીયલ બનાવી આપીએ છીએ.
બારી વિગેરે માટે મોટા પ્રમાણમાં ખોળી કોઈ પણ જાતની ખોરાકી ઓર્ડર પ્રમાણે ટુંક વખતમાં બનાવી આપીશું.
બહારગામથી મંગાવનારને માલ પુરતી સંભાળથી કાળજીપુર્વક મોકલવામાં આવશે.
PHONE 33-6575. P. O. BOX 3580.
THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART.
34 President Street, Corner Diagonal St., JOHANNESBURG.

Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."
D. K. PATEL
Fruit and Vegetable Exporter
— SPECIALIST —
in South African, Canadian and Australian Apples
Cape Fruit on hand in season
We have in stock Peaches which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ
ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર.
સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ
ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ
લીચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.
ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે
તાજો માલ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.
P. O. Box 755. 19, Cross St. Durban.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 8.—Vol. XXXIX. Friday, 21st February, 1941.

NOTES AND NEWS

Some Notable Utterances Of Nationalist Party Members

ADDRESSING a Nationalist Party meeting in Strand, held in the open air on Saturday night, February 8, Mr. Daniel Viljoen, M.P. for Victoria West, is reported to have said that there had never been a time more critical for South Africa than the present. It was "now or never" for the Afrikaner. The country was facing ruin owing to the great war expenditure, and this was being carried out notwithstanding that "terrible poverty" prevailed in the land, and that 28 per cent. of the people were living under the "bread line." Money had been "wasted" in sending round the country the "khaki circus," yet it had been suggested that this tour should be repeated. The speaker said that he was formerly a supporter of General Hertzog, and they would say to him "We honour you for your work, but we want freedom." When the question was asked: "For what are we fighting," the answer could be given that it was to restore Haile Selassie to his throne. The present "illegal" Government must fall because it was against "everything that was sweet to and good for the Afrikaner." The Ossewa Brandwag was the mightiest force that had yet been raised in Afrikanerdom. He would welcome a republic even if it were secured by a bare Parliamentary majority.

Union Jack And The Afrikaner

In the same meeting Mr. J. G. Strydom, M.P., urged his hearers to stand together as a great organised power as it was humiliating for the Afrikaner to see the Union Jack displayed in "our land" as it was. Referring to the midday pause in Capetown, he said that some people did not stand to pray, but to see what Afrikaners were not observing the pause. It was things like this that made Afrikaners say, "Away with the British connection and welcome to the republic of South Africa." Whatever regulations the Prime Minister might make they would never make Afrikaners swerve from their purpose. General Smuts had committed a grievous offence against the white civilisation of South Africa by recruiting coloured men.

Englishman's Double Moral

Die Transvaler (Nationalist) maintains that one of the osteries of the Government against the Hereniging Party's peace policy is based on Germany's striving towards world domination. This would suggest, says the paper, that world domination by any Power is to be deprecated. Yet a Johannesburg paper recently published an article setting forth the surprising assertion that after the war Britain and the United States would dominate the world. "It is therefore not world domination by one or another State which is being combated," says *Die Transvaler*, "but an alleged world domination plan on the part of Germany, in order to establish an actual world domination by Britain, probably in alliance with the United States. If that is not world dictatorship by two large Powers, what is it? The fundamental fact is that the nations of the world wish to be free from all domination by big Powers; which makes England's striving towards a power which is denied to Germans all the more deplorable. This is again the double moral of the Englishman, viz., that what is not desirable in his foe is good enough for him, as long as England benefits."

Afrikaners' Ultimatum To East London

Afrikaners have delivered an ultimatum to East London that, if the Council will not submit to the demand for the abolition of the noon pause, East London will be boycotted by Afrikaners in all parts of the country as a holiday and industrial centre. The demand is contained in a petition signed by 297 persons and sent with a covering letter to the City Council by Mr. J. N. le Roux, M.P.C., Mount Libanon, P.O. Hobhouse, O.F.S. Mr. le Roux writes: "Thousands of pounds are being spent by them; thousands of bales of wool are sent to East London. The town has to thank the Afrikaner people to a great extent for its existence. The Council is therefore asked to give Afrikaners their rights. If not, East London will be boycotted in every respect." The East London City Council has decided to record the letter.

Medical Training For Non-Europeans

Mr J. H. Hofmeyr, Minister of Education, made the following statement in the Senate on February 5, in response to an inquiry by Senator W. T. Welsh.—The training of non-Europeans as medical practitioners and dentists has received consideration for some time past, and it will be remembered that at the end of 1937 the Government appointed a Committee to investigate and report on medical training in South Africa. The committee consisted of Professor M. C. Botha as chairman, with Dr. S. M. de Beer, Dr. E. Bigalke, M.P., Sir Edward Thornton and Dr. P. Lalla (at present absent). This committee came to the conclusion that medical training for non-Europeans should be given in South Africa rather than overseas, and that the clinical work should be undertaken in non-European hospitals. The outbreak of war shortly after the publication of the report has made it impossible for the Government to consider any major developments on the lines advocated by the committee; and, apart from this consideration, the difficulty has always been the lack of facilities for the clinical training of non-European students. In the past non-European medical students could not proceed further than the end of the third year at the Witwatersrand University, as the authorities of the hospital where the students received their clinical training could not permit contact between non-European students and European patients, and would not, therefore, admit such students. As a result of the expansion of non-European hospital accommodation on the Witwatersrand this difficulty has now been overcome and the Witwatersrand University has accordingly decided to offer facilities for full medical and dental training for non-European students who will now be admitted to the non-European hospitals for clinical training. The first year's science course will be taken at the South African Native College at Fort Hare, with five additional years at the Witwatersrand University for medical students and four years for dental students.

Segregation In Factories

The Minister of Labour (Mr. W. B. Madeley), replying to Dr. P. J. van Nierop (Mem. P., Mossel Bay), in the Union House of Assembly on Tuesday, February 18, said the Government intended, during the present session, to introduce legislation to consolidate the laws relating to factories. Dr. van Nierop: Will the Minister consider the advisability of providing in any such measure for the segregation of Europeans and non-Europeans in factories? The Minister: All relevant matters will be considered.

Natives And The Pass Law

The Minister of Justice (Dr. C. F. Steyn), replying to Mrs Ballinger in the Union House of Assembly on Tuesday, February 18, said that 56,791 Natives were arrested for breaches of pass laws during the six months ended December 31, 1939. Of these, 48,606 were arrested in the Transvaal. During the six months ended December 31, 1940, the figure for the Union was 53,395, and of these arrests 45,992 occurred in the Transvaal.

City Council's Desire To Oust Indians

The Natal Indian Association has lodged its objections to the application of the City Council for the Administrator's approval, under the Housing Act, to the acquisition of Indian owned lands at the North Bank of the River Umgeni, Briardene, Sydenham and Morehank. The grounds for its objections are that it is an attempt to displace Indians who have lived on some of the areas for 30 years or more. That nearly 95 per cent. of the properties affected are Indian-owned is a clear proof that the attempt by the Durban City Council to acquire properties in such areas, is an act of discrimination based on colour. That the City Council is virtually using the Housing Act to oust Indians from localities which had been developed by their own industry and enterprise. That the action of the City Council to attempt to acquire developed land under the Housing Act is contrary to the intention of the provisions of the Act. A deputation from the Association will interview the Administration on the matter.

Indian Theatre Licence Refused

The acting borough licensing officer's decision was upheld when the Town Council of Ladysmith, sitting as a Licence Appeal Board, heard the appeal by Mr. H. L. Kitson on behalf of Alexandra Theatres Company, who had applied for a bioscope (theatre) licence in Alexandra Street. The original application was by an Indian Syndicate (Alexandra Theatres Company), who intended to cater for the Indian, Native and Coloured population. The acting borough licensing officer, Mr. D. R. Donaldson, refused the application on the grounds that the locality was unsuitable for an Indian bioscope.

Indian Opinion

FRIDAY, 21ST FEBRUARY, 1941

Our Future Policy

IN view of the fact that INDIAN OPINION is constantly being held up by the authorities, it would seem that we must either cease publication or change our policy. Within a few months, INDIAN OPINION has been detained by the authorities on three occasions. On two occasions, however, it was released after a week. The same is not the case with regard to the issue of February 7, which contains reports of Dr. Dadoo's trial and our comments thereon. While we are penning these lines we have received no information of it having been released. We have also received complaints from subscribers to whom copies of the issue of February 14, which contained reports of protest meetings against Dr. Dadoo's imprisonment held in Johannesburg, had been posted, that those copies have not reached them. Of course we are not informed by the authorities of whatever action they take and the postal authorities are always uncommunicative. Their stereotyped reply is that the paper has been detained for State purposes.

We have no information from the postal authorities but we have information from as far as India that INDIAN OPINION does not reach there. This means that every week the papers go to the Post Office but they are evidently stacked up in cold storage.

This undemocratic policy on the part of the authorities lands us into waste of time, waste of labour and waste of money. What are we to do to overcome this difficulty? We have come to the conclusion after mature thought that we should not deprive our subscribers and readers at least of the news value that INDIAN OPINION may have even if they are deprived of the views expressed therein. We have, therefore, decided in future to publish topical news and views expressed by others on topical subjects, which are allowed to appear without the strong hand of the censor having fallen upon them, and to avoid expressing our own views, especially on the war issue, for that appears to be the only thing that rouses the indignation of those in power. We do not know if even then the authorities will allow the paper to reach the hands of the readers. In any case they will have to show some justification for not doing so. This step on our part should not be interpreted by our readers as any weakness on our part. We are only looking to the interests of our readers as well as our own to the extent that we may reasonably do so. We shall however not refrain from expressing our views on matters vitally affecting the community and from conveying them to them by other means.

—:o:—

Sir Gilbert Wiles On India

SIR GILBERT WILES, K.C.I.E., formerly adviser to the Governor of Bombay, is visiting the Union on his way to England to take up a post as adviser to the Secretary of State for India. Sir Gilbert went to India in 1904 as a member of the Indian Civil Service. From 1923 to 1932 he was Financial Secretary to the Government of Bombay and from 1937 to 1939 he was Chief Secretary to Government of Bombay. In the course of an interview with the *Natal Daily News* Sir Gilbert referred

to the present deadlock between the Congress and the Home Government.

"While the Congress Party are anxious to assist in the war," he said, "they actually couple with this a demand for complete independence, which it is impossible to grant in the middle of war. They are therefore preaching against assisting in the war, and many of them have been imprisoned in consequence. The Muslims refuse to accept the demands of Congress on the grounds that this would mean a permanent political minority for them in India," continued Sir Gilbert. "Until these two have come to some agreement regarding the future constitution of India, it will be impossible for the Government of India to devise any solution."

To be quite accurate Sir Gilbert should have said, the Congress protested against the British Government involving India in the war without consulting her. The Congress further asked the British Government for a clear declaration of its policy in regard to India after the termination of the war. It asked the Government to promise that in terms of the democratic principles for which the present war is being waged India would be given the right to form its own constitution on democratic lines without outside interference. No satisfactory answer, however, came forth from the Government, which continued its policy of ruthless repression by flinging into prison leaders who interpreted the Congress resolution to the people explaining why they should not help in the war.

Thus when the freedom of speech was suppressed the Congress, under the leadership of Mahatma Gandhi, decided to launch Individual Civil Disobedience against it and almost all the leaders of the people that count have been flung into prison. The question of the minorities is but an excuse with which to blind the outside world to the real issue.

MR. D. A. SEEDAT ARRESTED

MR. D. A. SEEDAT, a leading member of the Non-European United Front and the Nationalist Bloc of the Natal Indian Association, was arrested on Tuesday last under Section 3 (1) (d) of the New Security Code, Proclamation 20, 1941. The home of Mr. Seedat was also visited by the C.I.D., and a number of Mr Seedat's books have been taken away by them. A bail of £50 was fixed by the Police pending his appearance before the Magistrate the next morning. This was immediately paid.

Mr. Seedat appeared before Mr Rylo Masson in "A" Court at 10 a.m. on Wednesday. A large number of Indians had packed the Court House. Mr. S. M. Basson, the Prosecutor, said he had been asked to request for a remand until February 27 and that the bail be extended, the amount remaining £50. Mr. Seedat asked to be released on his own recognisances as the allegation was of a political nature. He said that he was responsible to his community for the action he had taken and that he was well-known.

Mr. Basson: I have been instructed to oppose any reduction in bail.

The Magistrate: What is the charge?

Mr. Basson: I do not know. (Laughter.)

Mr. Basson then asked for time to find out more about the charge and the case was adjourned to 11.15.

When the Court resumed hearing Mr. Basson said the charge was under the latest emergency regulations—the Security Code. It came under the section reading: "No person shall utter a subversive statement in the hearing of any other person."

Mr. Seedat: I wish to add further that the nature of my case is of a political issue and for that matter I am bound to my community for what I have said in the interest of my people.

Mr. D. A. SEEDAT

The Magistrate: I do not want to hear about your case; I want to hear about the bail.

Mr. Seedat: I feel that the bail my friends have found shall be refunded and I should be released on my own recognisances.

The Magistrate: I know nothing about this case and I am in the Prosecutor's hands at the moment. He has been instructed that he must oppose a reduction in bail and in these circumstances bail will have to stand.

The hearing was adjourned until February 27.

—oOo—

OBITUARY

Death Of A Johannesburg Pioneer

The death took place in Durban on Thursday, January 30, Mr. Nadasen came to Durban from Durban by wagon in the early nineties and remained in the city ever since. Mr. Nadasen was a well-known barber for nearly 50 years. He took keen interest in sports and was also a staunch supporter of the Moonlighters Football Club. He was also a noted personality in the passive resistance movement in 1906. His death marks the passing of a learned Tamilian whose knowledge of the vernacular was respected by all who knew him. He saw the rise of Johannesburg to its present glory. Deceased leaves behind a widow and seven children to mourn their sad loss.

Death At Sea View

The death of Mr. S. P. Chetty, a Colonial born Indian of Seaview, formerly of Pietermaritzburg, occurred suddenly last Sunday. Mr. Chetty was 54 years of age. He served as a clerk for nearly over 25 years at the office of the Solicitor Mr. D. G. Shepstone of Durban. In his early days, the deceased was a very keen sportsman and was very much liked by young and old for his kind and genial disposition. He lives a mother, two brothers, a sister, four nieces, a nephew and other relatives to mourn their loss.

PROTEST MEETING IN DURBAN

A MASS meeting under the auspices of the Non European United Front, was held in Durban in the Parking Area, between Pine Street and Commercial Road, on Wednesday, February 5, to protest against the conviction of Dr Dadoo. It was for the first time in the history of the City that such a large gathering of non-Europeans assembled together and protested with one voice.

The first speaker, Mr. G Poonen, said that only a short while ago Dr Dadoo was charged and convicted for putting forward the grievances of the non-Europeans. The sentence then imposed on Dr. Dadoo did not deter him from carrying on with the struggle of the non-Europeans who were treated as if they were slaves. Dr Dadoo knew that he was living in a country which claimed to be democratic and, therefore, spoke out and expressed his opinion. But the Government which claimed to fight for democracy, put him behind the bars for this. Dr. Dadoo was denied democracy. His only crime was to put forward the legitimate demands of the non-Europeans.

"I ask everyone," continued Mr. Poonen, "Smuts and his company included, if we have not the right to bring forward our grievances?

"We are not in a Nazi country; in fact, we are supposed to be fighting Nazism, but the very fact that we are denied these rights shows that South Africa is moving fast towards Fascism." Mr. Poonen also spoke of the oppression of the Indian leaders in India.

The next speaker, Mr. Peter Abrahams, said that Smuts and Hofmeyr tell the world what a wonderful thing democracy is, but when Dr. Dadoo demanded democracy for the non European he was put behind bars. He enquired why nothing was being done to people like Malan and Pirow, who openly preach Nazism. All those who were speaking from the N.E.U.F. platform were ardent democrats, demanding democracy for all the people of South Africa.

"The non-European demand for democracy will continue. The Government may put Dr. Dadoo in prison, but it could never imprison this demand. In fact, we are helping the Government by putting forward our demands. If the Government does not do something about it, then what happened in France and Russia will also happen in South Africa. This is not a threat but a warning. It is the soul of oppression speaking," concluded Mr. Abrahams.

When Mr. Philemon Thele, an African, came on the platform to speak, he was greeted with loud cheering. He said that some might wonder what an African had to do with the imprisonment of Dr. Dadoo. He explained that Dr. Dadoo was fighting for the liberation of all non-Europeans.

"Dr. Dadoo is a sincere leader carrying on the fight of the people. We must strongly protest against this unwarranted and undemocratic imprisonment," said Mr Thele. Mr. D. E. Seedat also made a strong speech of protest.

A resolution was carried unanimously declaring unbounded faith in the struggle of the non-Europeans for democratic rights and recording the meeting's emphatic protest against the arrest of Dr. Dadoo. Unswerving solidarity and sympathy was pledged to Dr. Dadoo, "whose heroism and selfless devotion to the cause of non-Europeans gains our respect and admiration."

The meeting urged that the Minister of Justice therefore bring about the immediate and unconditional release of Dr Dadoo

CONDITIONS OF NON-EUROPEAN RAILWAY EMPLOYEES

STRONG CRITICISM IN PARLIAMENT

DURING the debate on the second reading of the Railways and Harbours Part Appropriation Bill (£8,500,000) for the year ending March 31, 1942, in the Union House of Assembly, the conditions of non-European Railway employees were strongly criticised by some of the members.

Mr. F. B. Alen (U.P. Roodepoort) said the Minister should reserve a further amount for wage improvements for the many unskilled labourers, Europeans or non-Europeans. One of the main problems confronting South Africa was the conditions under which the unprivileged classes would work when the war was over. The State should be a model employer; the State should fix a standard of wages as a basis for the whole country. Payment of less than such a standard wage should be made a punishable offence.

Mr. R. J. du Toit (U.P., Cape Flats) said wage cuts made in 1931 and 1932 had been restored to Europeans. European railway employees had even received additional benefits. Non-Europeans did not enjoy these benefits.

The Minister stated that 15,000 non-Europeans had benefitted after a departmental inquiry, there were 53,000 non-European workers on the Railways, however.

It was disappointing that the findings of the departmental committee were not published. The Minister should at least state whether the committee's recommendations were carried out.

It was essentially the non-European worker who was hit by war conditions.

Coloured and Native workers could not give efficient service or live decently on the wages they received.

Mr. D. T. du P. Viljoen (H.P., Victoria West). What about our European, then?

Mr. du Toit: If you give the Native and Coloured workers a living wage, you automatically raise the wages of Europeans.

Mrs. L. A. B Reitz (U.P., Parktown) said the position of the Coloured workers was a national matter.

The conditions under which these people lived created among them a feeling of distrust and antagonism towards the Europeans. The stage was set for deliquency by their lack of security.

A great many Coloured people would not be able to live at all were it not for the fact that they habitually took provisions from the homes where they were employed as domestic servants, to provide food for their children.

The fact that the health of the Coloured community affected the health of the White community was generally recognised.

It was senseless for the Department of Public Health to spend large sums on the prevention and cure of tuberculosis if the incidence of that disease was largely due to the wage policy of another Government department.

I contend that the Minister of Railways is not running his department on business lines if he is running it at the expense of the Department of Social Welfare and the Department of Public Health," said Mrs. Reitz.

Mrs. Reitz declared that it was impossible for industries and the farming community to find adequate markets while non-European labourers were paid

at the present low levels. It was the Government's duty to set an example in this matter. Low wages bred inefficiency.

The Minister's Reply

Replying to the debate the Minister of Railways and Harbours, Mr. Sturrock, said he had no intention whatever of publishing the report about the wages of non-European workers or of laying it on the table of the House. Reports of this nature were intended for the confidential information of the Minister.

He had adopted every recommendation in the report with one or two modifications, but in such a way that far more attention was being paid to the wages of non-European workers than had been contemplated by the report.

It would be some time before the recommendations on housing and other matters could be put into effect, but he adopted them in principle.

He agreed that the conditions of non-European workers were deplorable, and that was why he had appointed the committee, which had laid a good foundation for improving conditions on the railways. Whenever an opportunity arose to deal with the matter he would take it.

AMERICAN TRIBUTE TO NEHRU

'INDIA TODAY' (New York)

NOVEMBER 14, 1940, was Jawaharlal Nehru's fifty-first birthday. And this was his ninth day in jail, where he is serving a four-year sentence at hard labour, for denying the British ban on preaching pacifism in India. Gandhi selected him and Vinoba Bhave for the test. Bhave received three months for precisely the same offence. But then, the authorities have always been partial to Nehru in such matters. He has passed many a birthday in jail before.

The Nehrus are one of the most distinguished Brahmin families in India. From the days of the Moghuls down they have always occupied exalted official positions. They have been great scholars of Arabic and Persian. During the British regime they have excelled at the bar. Motilal Nehru was one of the foremost lawyers of his day. Later, under Gandhi's leadership, the Nehrus threw themselves into the cause with all the abandon of martyrs. They sacrificed their all, positions, comfort, wealth and health. Motilal ruined his health in ceaseless work and repeated jail terms, and died in 1930. Jawaharlal's mother was once the victim of police *lathi* blows. She is gone. Kamala, Jawaharlal's wife, a frail little woman, persisted in following in her husband's footsteps, thus using up her slender strength, and died still in her thirties. India honoured them during their lifetime, and reveres their memories now. Of the survivors, Jawaharlal's sister, Provincial Minister of Local Self-Government of U. P. in the Congress Ministry, ranks now foremost among the women of India. Indira, his only daughter, may be in the political arena any day now. And Jawaharlal's own services and sacrifices are legends. Of such stuff are the Nehrus made.

Undisputably the most popular figure in India after Gandhi is Jawaharlal Nehru. A product of Harrow and Cambridge, he gave up a life of luxury and a promising legal career at the call of his country. Over seven years he has already spent in Indian jails, often in solitary cells, for his beliefs. He was only forty when first elected president of the Indian National Congress. Twice since then he has held this office, the highest unofficial India can offer. Once again he was asked by Gandhi to take the reins for a fourth time, but he declined. He is the chairman of the War Emergency Board that steers Nationalist India's course in these critical days; chairman of the National Planning Board engaged in directing India's industrial development. He has often presided over the conferences of the Indian Princes' subjects seeking democratic rights. In the Nationalist movement Nehru serves as a link between the Right and the Left. He enjoys the confidence of both.

Few in our age have spoken so eloquently for real democracy, both economic and political, as has Nehru. And very few have assailed aggression anywhere, by anyone, as has he. For him, Nazism, Fascism and Imperialism are all three enemies of a free society and of a new world order. To loyalist Spain in anguish, he personally carried India's fraternal greetings. He flew to Czechoslovakia and witnessed its tragedy. He denounced the policies that led to Munich. Japan came in for a severe indictment from him for her aggression in China. He decried the closing of the Burma Road, and hailed its re-opening. He visited China as Chiang Kai-shek's personal guest and was accorded a reception such as is seldom given to a foreign visitor. He has kept a sympathetic, but critical eye upon the developments in Russia. He admires the Russian campaign against illiteracy, but has never been a blind partisan of everything Soviet. As a patriot Nehru fights for India's freedom, he tells us, for he cannot tolerate an alien domination, but even more so because for Nehru the non-violent socialist, that is the only way to end the grinding poverty of India's down-trodden millions. And this democrat fights for liberty that a new world may be born.

Nehru is a man of great intellectual attainments. He is the author of several books, but the two that have earned him world-wide reputation are his Autobiography and "Glimpses of World History." The Autobiography was begun in jail and finished three years ago in his abundant leisure time. It has gone through 18 printings in Europe already, and has been translated into several languages. It is a great human document. Its author reveals himself as a man of wide culture, rare sensitivity, refinement and depth of feeling, but more than that, as a man of extraordinarily human qualities. And if India means anything at all, this book, said a wise critic, is indispensable. We note with pleasure that John Day Company is bringing it out in this country this month. "Glimpses of World History" is comprised of letters originally written over a period of years by Nehru from prison to his daughter, Indira.

Steadily for years before this war, the Indian National Congress had been solemnly warning Great Britain that in any future war Congress would resist the draining of India's resources without the free consent of her people. Nehru is generally credited with being the author of this policy. Britain ignored this warning and declared India belligerent immediately upon her entry into war. Congress then issued another statement, of which also Nehru was the author. It called upon Britain to declare her war aims, and asserted once more India's right to frame her own constitution. For over a year Congress patiently awaited Britain's answer. And apparently the answer came in the Viceroy's offer of August 8, 1940. Nehru's reaction to the offer was quick. For him the addition of a few members to the Viceroy's Council meant less than nothing from the viewpoint of any power being transferred to the people. The War Advisory Council would merely "listen to good advice from time to time, and act as recruiting sergeants." That much for during the war. And after that, "a noble company of bejewelled maharajahs, belted knights, European industrialists and commercial magnates, big landlords and Indian industrialists, representatives of Imperial services, and a few common mortals will meet. A pretty pattern this assembly will produce, with a flower of every vested interest and feudal relic, and the background of British Imperial-

ism. We shall call this Dominion Status, so that everyone will be pleased." That in brief, represents Nehru's reaction to the latest British offer. Thus matters stood three months ago. And meanwhile, daily repressions and indignities continued in India. And the following gives a clue to Nehru's feelings not long before his arrest: "If the past had not been there to bear witness, the present would have made us come to this final decision. Even in this present of war and peril, there is no change in the manner of treatment accorded to our people by British imperialism. Let those who seek the favour and protection of this imperialism go their way. We go ours. The parting of the ways has come." And Nehru's way led him to jail.

The British Government in India being constituted as it is, and Nehru being constituted as he is, he cannot possibly keep away from jail for long. But during the past year Gandhi and Nehru have been striving harder than ever to avoid the clash. They had no desire to embarrass Britain in her hour of peril. They have been restraining some of their more indignant followers. "We had no desire," says Nehru, "to encourage the Nazi rulers in any way. We who had suffered as a subject people knew well what their domination would mean for others." But as far back as May 24, Nehru warned that India could not be expected to sit idly by during the war, if her honour demanded a protest. And when Indians were treated as hostile people, they could not be expected, for fear of consequences, to help maintain the British Empire. After the fall of France Nehru even induced Congress, against Gandhi's advice, to abandon non-violence in the case of foreign aggression. Yet the Government did not rise to the occasion to take advantage of this concession. Instead, new repressions closed the door to co-operation. But even then mass civil disobedience was not launched. Nor did the Congress actually interfere with war preparations. Material aid from India flowed uninterrupted and in increased volume. Gandhi asked the Viceroy for the mere right to explain the Congress attitude and to preach non-violence. In this he asked for the right to preach what for him is the very principle of his being. He asked virtually for the right of free speech still enjoyed by Englishmen in England. And that right was denied in India. And on moral grounds Gandhi was forced to take up the challenge. He selected Nehru for the test. So Nehru is in jail.

Things In General

Tongaat N.I.A. Election Meeting

MR A. M. AHBEE from Tongaat writes: "Sir,—My attention has been drawn to the report of the published proceedings of the Natal Indian Association (Tongaat Branch) in your issue of the 14th inst. I do not wish to comment on the report but your correspondent has not given you a true relation of the election proceedings as regards my election as president. It is true I was elected but my acceptance was conditional that there should be unity amongst the members. At a later stage when a deadlock arose as to the [illegible] of the secretaries, everything [illegible] the office, I distinctly [illegible] declined the office as president. At the meeting was adjourned to the 31st inst., when the election would have to be begun *de novo*, the publication of the report prejudices my position considerably, the attempt being to force upon me the office I declined to accept. In view of this will you please give publication to this rejoinder."

The Fannin Indian School

The [illegible] gathering at Wynberg [illegible] afternoon, when Mrs [illegible] laid the foundation stone of the Indian school named after her husband, the Magistrate of Pinetown. In acknowledgment of his untiring work for the welfare of the Indian community

Mohd. Abdool Karim Leaves £34,892 For His Children

An estate valued at £34,892 was left by Mr. Abdool Karim, a well-known retired Indian property owner of Rossburgh, who died at Durban on November 2[illegible] at the age of 68. He leaves a wife, two [illegible] and a daughter. The estate consists of immovable property valued at £[illegible] and movable property of the value of £500. There were claims in favour of the estate amounting to £8,770. The estate was awarded to his trustees for the maintenance of his wife and children, and for the education of the children, with the instruction that when the eldest child attained the age of 40 years, the estate was to be distributed and divided according to Mohammedan Law. The estate also provided for the sum of £6 per month to be paid towards the salary of a teacher of the Mohammedan religion in the district of South Coast Junction.

All To Suffer The Same Fate

"Wayfarer's Talk of the Day," in the *Natal Daily News*, publishes the following interesting table prepared by Mr. J. A. Melrose:

	Mussolini	Stalin	Hitler	Roosevelt	Churchill
Born	1883	1879	1889	1882	1874
Came to Power	1922	1924	1933	1933	1940
Years in Power	19	17	7	8	1
Age	58	62	52	59	66
	3885	3803	3885	3882	3882

These figures are up to date, and the totals divided by 2 make 1941.

Witwatersrand Indian Football Association

The annual general meeting of the Witwatersrand Indian Football Association will be held on Tuesday, March 4, at 8 p.m. at the Gandhi Hall, Fox Street, Johannesburg. All new clubs are requested to apply for affiliation for the ensuing season through the secretary, P.O. Box 7480, Johannesburg. In spite of the dissensions in the soccer world last season, the Witwatersrand Indian Football Association ended its season very successfully. The association was left with three clubs from which it developed into a strength of ten clubs of outstanding players which enabled the association to win the Inter-District K. Naranasamy Memorial Trophy, a handsome trophy equivalent to the Sam China Cup in size.

Mahomed Ally Jinnah Football Club

The Springs Young Muslim Football Club has reopened for the season 1941 under the name Mahomed Ally Jinnah Football Club (Springs). P.O. Box 151. The second annual meeting of the club was held on February 9 at the residence of Mr. Taladia, Asiatic Bazaar, Springs. The following have been unanimously elected as office-bearers:—President: Mr. Ally Mia; chairman: Mr. Ebrahim Wolley; vice-chairman: Mr. M. I. Patel; secretary: Mr. Akbar Khan; assistant secretary: Mr. S. M. Khan; treasurer: Mr. J. M. Khan; manager: Mr. H. S. Lorgat; captain: Mr. M. Loonat (Kala); vice-captain: Mr. Ally Ebrahim. A challenge will be gratefully accepted from any individual club in the Transvaal.

Nizamia Muslim Society

At a recent meeting of the Nizamia Muslim Society at Maritzburg, it was agreed to amalgamate their society with that of the Madressa Talimul Islam. In view of the rapid growth in the last six months of the Madressa, and the daily increase of attendances, it was found that extension was necessary, which, through amalgamation, would curtail the amount of work in the office.

New Flats To Let

IN ETNA LANE

Four Rooms, Balcony, Kitchen and Bathroom. Rent £6 10s. per month.

Apply:

E. M. PARUK,
76, Commercial Road
Durban.

RIO THEATRE

194 Market Street, Johannesburg. 'Phone 22-9254.

Tuesday 25th & Wednesday 26th February, at 8-15 p.m.
MATINEE ON WEDNESDAY 26TH FEBRUARY AT 3 P.M.

PRABHAT'S FAMOUS PICTURES LTD.
present

"DHARMATMA"

"ધર્માત્મા"—પ્રભાતનું બોલગાંધર્વ ચિત્ર—"ધર્માત્મા"

A MIGHTY RELIGIOUS DRAMA DEALING WITH AN AGE OLD PROBLEM
"EQUALITY & BROTHERHOOD"

Everyone should see this great picture, no matter what your religion.

DHARMATMA has been acclaimed throughout all India as a great film even surpassing that great production "Achhut Kanya".

● *This film is based on what India's great leader Mahatma Gandhi is fighting for: the Untouchables.*

ADMISSION: ADULTS 1/9 & CHILDREN 6D. ALL ROUND.

The story deals with Eknath, a Maratha Saint and Poet, who was a great humanitarian and preacher of the gospel of equality and universal brotherhood. Vasanti plays the part of a little untouchable girl who loved the great Brahmin as if he were her God Father. Eknath had many enemies, one being his own son who was a pandit well versed in scriptures. Together his enemies plot to bring him to disgrace and destruction. Plot after plot is hatched to destroy the great saint.

BUT DO HIS ENEMIES SUCCEED?

સમાનતા અને ભાતૃભાવ દર્શાવનારૂં અપોત્તમ ધાર્મિક ચિત્ર

આ વાર્તાનું મુખ્ય પાત્ર એકનાથ છે. જે એક મરાઠી સંત અને કવિ હતા, અને માનવ સમાનતાના અને ભાતૃભાવના પુજારી હતા. આ ચિત્રપટમાં વાસંતી અછુત કન્યાનો પાત્ર ભજવે છે, અને વાર્તાના નાયક મહાન સંતને પોતાનાં ધર્મપિતા તરીકે માનું છે. એક નાયના ઘણા દુશ્મનોમાં તેમનો પુત્ર પણ હતો જે પંડિત હતા અને શાસ્ત્રોમાં પારંગત હતો. એકનાથનો નાશ કરવા અને તેના નામને કલંક લગાડવા આ દુશ્મનોએ કાવતરૂં રચ્યું હતું કાવતરા પર કાવતરાં રચાતાં હતાં પણ શું આ મહાત્માનો નાશ કરવામાં તેઓ કૃતેકામ નીવડ્યા હતા?

તમે ગમે તે ધર્મ પાળતા હો, પણ દરેક જણે આ ચિત્રપટ જરૂર જોવું.

આ ફીલ્મ હિંદુસ્તાનમાં એકે અવાજે વખણાયલું છે. અને "અછુત કન્યા" થી પણ ચઢીઆતું છે.

મહાત્મા ગાંધીજીના હરિજન વિષેની લડાઇના બિંદુ ઉપર આ ચિત્રપટ રચાયું છે.

—: મુખ્ય ભુમિકા :—

એકનાથ	... ...	બાલગાંધર્વ
ગિરજા	... ...	રત્નપ્રભા
હરિપંડિત	... ...	કે. નારાયણ
શ્રીખંડ	... ...	છોટુ
મહંત	... ...	ચંદ્રમોહન
ચંપા	... ...	વાસંતી
જમીંદાર	... ...	બુદાસાહેબ
પિંગલા	... ...	રજની

Doings In India

Why Leaders In India Are Going To Prison

MR. C. RAJAGOPALACHARI recently wrote:—In an introduction written in October 1784 by Warren Hastings for an English translation of the Bhagavad Gita that was published at his instance by the Court of Directors, he presents a remarkably high estimate of the character and civilization of the people of India though he had so much occasion to be familiar with the seamy side of Indian character in those days of public disorder and intrigue and wide-spread corruption. Referring to the prejudices that persisted in England about the inhabitants of India he said:—"Every instance which brings their real character home to observation will impress us with a more generous sense of feeling for their natural rights, and teach us to estimate them by the measure of our own. Such instances can only be obtained in their writings and these will survive when the British dominion in India shall have long ceased to exist, and when the sources which at once yielded of wealth and power are lost in remembrance." The famous conqueror and administrator, who was implacably bent on planting British dominion in India had even then a vision of the cessation at some time of that dominion and exploitation. It is now a hundred and fifty years since he wrote these words. The wheel has turned, however, full circle round and we find the same policies in full blast at this critical hour as were followed during those early days of British operations as recorded by historians with varying degrees of frankness and reserve. The great Indian scripture which Warren Hastings presented to his masters, however, still inspires us. Undying hope and action unflinchingly followed without concern for personal consequences are taught in that book. Erstwhile Ministers and Prime Ministers are already in prison or will soon be. It is an odd thing and must set people thinking. The present legislatures still back them with implicit obedience. If fresh elections were to be held, it would be proved that the electorate wants them and nobody else. What is the explanation for this paradox, that those who should be in authority should be imprisoned by the *de facto* authority? During this constitutional deadlock, I may confess, I was a persistent advocate of Retreat. I am not a dreamer and one prone to cry for the moon. Those who have dealt with me in the administration of Madras know that my feet are well-planted on earth. I am not a hater of the British. I struggled hard to reconcile the demands on either side. But at each critical stage, the policy followed by the British Government and their representatives in India made all efforts futile. It is clear now that from the outset there was no intention to part with power or take any step by which the opportunities for exploitation might possibly be reduced in any measure. We cannot take it all lying down. We cannot take to the way of violence. Yet our protest must be such as may be understood by the world in an unmistakable manner. This is why Ministers, Speakers, Deputy Speakers, Chairmen of City Corporations and such other responsible representatives of the people have gone and are going to prison.

Jamiat-ul-Ulema On Independence

"The Jamiat-ul-Ulema-i-Hind has got its own programme and policy independent of the Congress and its goal is that of complete independence and its creed non-violence," observed Maulana Mahomed Mian, secretary of the U.P. Jamiat-ul-Ulema speaking at a public meeting recently held at Lalbiggi. The Maulana described at length how since 1830 the Ulema had been striving for the independence of India and had made the greatest sacrifice that any religious body could make for the freedom of its country. He said that propaganda to the effect that the Jamiat-ul-Ulema was affiliated to the Congress and worked under its inspiration was false. The organization was inspired with zeal to make India independent, for which it was necessary to work in co-operation with other communities of the country. It was why the Jamiat-ul-Ulema co-operated with the Congress, the only other organization that was striving for Indian liberty. Whatever might be the policy of any political organization they could not but admit that without working in complete co-operation with each other they could not achieve independence. The Maulana said that his organization had rendered meritorious services to the community, which had unfortunately gone unheeded. Describing the sacrifices that the organization had made, the Maulana said that the Jamiat-ul-Ulema always gave its best considerations to all bills of social, religious or political importance likely to affect the Muslim community moved in the Provincial or Central Legislature or proposed by the Congress, and suggested necessary amendments conducive to the welfare of the community, and fought for its rights both with the Government and the Congress. But so far as the independence of the Motherland was concerned the Jamiat-ul-Ulema was at one with the Congress. It was useless to say that the Hindus had subjected them to oppression. The scheme of dividing the country into two parts, which had been devised by the League to put an end to the so-called oppression, would only aggravate the trouble. The only remedy to end these troubles was to evolve a common constitution acceptable to both communities. He declared that the charge that the Congress wanted to perpetuate English rule in India in order to rule the Mussalmans was baseless. The question before the country was that of independence which was the basic demand of the Congress. The question was not concerned with how many Collectors or Commissioners were going to be Indians, but the question of the hour was how we could remove the poverty and hunger of the 75 per cent. of Indians who were starving. Its only solution was complete independence—a new order pledged to the removal of poverty. Dealing with the charges that politics was not meant for the Ulema, that they were an impediment in political progress and that Russia and Turkey had to banish religion, etc., the Maulana said that those who levelled these charges betrayed complete ignorance of the spirit of the revolutions in those countries where imperialism and religion walked hand in hand and religious heads were staunchest supporters of imperialism. But in India, if any religious party had a bright future, it was the Jamiat-ul-Ulema for it had pledged itself to independence. Those who did not try to understand this movement were failing in their duty and their future was dark. Concluding, the Maulana said that it was the duty of all to understand the movement and explain it to others and become members of the organization in large numbers, for that was the only way to independence.

———

Everything appearing in the form of a political nature unless otherwise mentioned has been written and edited by Mahatma M. Gandhi to explain the views of Indian leaders.

Fittings And Fixtures For Sale

Reasonable offers not refused.

Definitely closing on February 28, 1941.

ORIENT SILK HOUSE,
59, Loveday Street,
(Between Pritchard and Kerk Streets),
Johannesburg.

સીરકોનું

સોમવાર
તા. ૨૪ ફેબ્રુવારી, ૧૯૪૧
દર
રોજ
બે
બેલ
૨॥ અને ૮।
વાગે
શરૂ.

રોયલ રીલંજ

માનવીના હૈયાને
ઊર્મિઓની
આંધીએ
ચઢાવતું
જીવન, સંસ્કાર અને
મધુરતાના વારા
સાગર બેહુત—

"અનુરાધા"—ચીત્ર

જેમાં તમારા માનીતા—પાત્રો
માયા બેનરજી
ત્રીલોક કપૂર
જીવન
વાતસલા
ગુલામ રસુલ
બીબી
વીજેરે.

અનુરાધા એક બરંગી યુવતી હતી. બાપ લાડ લડાવે ને કોલેજમાં ભણાવે તેમ તેમ બાલને ચિંતાનો પાર નહોતો. એનું નેવિકાળ તો કરી રાખેલું હતું. પણ એ વાત અનુરાધાને ગળે હજુ ઉતરી ન હતી. મા-બાપ એને પૂછયા વિના એની સલાહ લીધી કરી બેસે તેમાં એને શા બેતા દેતા હતી?

હોળી સમાજનો એ નિયમ છે કે લગ્ન જેવા પવિત્ર પ્રસંગમાં કયા ઉતાવળ કે ઉન્માદ ન દોય. એમાં વડીલોનું શાણપણ અને યુવાનોની સંમતિ દોય. પરંતુ એ મથા ઉપર નવા શિક્ષણના કે નવા આદર્શોના ઝંઝાવાતો ઝાપ્યા જે તેમાંથી કયો રસ્તો હવે નીકળશે એ એક એનું રસપ્રદ ચિત્રણ "અનુરાધા" માં કૂપેરી પડદા ઉપર જુઓ.

મેવીલ થીએટર

બુકીંગ ઓફીસ: ૮૩ વીકટોરીઆ સ્ટ્રીટ, ડરબન.
ફોન ૨૦૧૦૩ : : થીએટર ફોન ૮૮૫૯૩.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
સને ૧૯૦૪માં સ્થપાયું.

વર્ષ ૩૯ મું | ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૧ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૪૧. | અંક ૮.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"
શુક્રવાર તા. ૨૧ ફેબ્રુવારી, ૧૯૪૧

અમારી ભવિષ્યની નીતી

'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન'ને સુનીયત ના શાસકો તરફથી વખતો વખત અટકાવવામાં આવી રહ્યું છે એ જોતાં એમ જણાય છે કે યા તો હવે અમારે તે પ્રસિદ્ધ કરવું જ બંધ કરવું પડશે અથવા અમારી નીતી બદલવી પડશે. છેલ્લા બેરા માસની અંદર 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન'ને શાસકો તરફથી ત્રણ વખત અટકાવવામાં આવ્યું છે. બે વખત તો એક એક અઠવાડીઆ બાદ તેને છોડવામાં આવ્યું હતું. પરંતુ ફેબ્રુઆરી તા. ૭ મીનો અંક જેમાં ડો. દાદુના કેસનો ઉલ્લેખ અને તેપર અમારી ટીકા હતી તેને વિષે તેમ કરવામાં આવ્યું નથી. આ લીટીઓ લખી રહ્યા છીએ ત્યાં સુધી તે બહુ થવાનું હોવાના અમને ખબર મળ્યા નથી. વળી ફેબ્રુઆરી તા. ૧૪ મીનો અંક જેમાં ડો. દાદુને અપેલી સજા સામે વિરોધ દર્શાવતા ચેહાનીસબર્ગમાં મળેલી માસ મીટીંગોનો હેવાલ હતો તેની નકલો અમારા ગ્રાહકોપર પોસ્ટ કરવામાં આવી હતી તે તેઓને મળી નથી એવી તેઓ તરફથી ફરીયાદ મળી છે. શાસકો શું પગલાં લે છે તેની તો ખબર અમને કરવામાં આવતીજ નથી અને પોસ્ટ ખાતું પણ કંઈ જણાવવા માંગતું નથી. એટલું જ કહે છે અને તે એ કે રાજ્યના હારથી તે અટકાવવામાં આવ્યું છે.

પોસ્ટ ખાતા તરફથી અમને ખબર નથી મળી પરંતુ છેક હીંદુસ્તાનથી ખબર મળી છે કે 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ત્યાં પણ પહોંચતું નથી. આનો અર્થ એ થયો કે ■■ અઠવાડીએ છાપાં પોસ્ટ ઓફીસે જાય છે પરંતુ ત્યાં તેને હોલ્ડ સ્ટોરેજમાં બંધી દેવામાં આવતાં જણાય છે.

શાસકોની આ બ્લેકશાસનવાદી નીતી અમને વખતની, મહેનતની અને નાણાની બરબાદી કરાવી રહી છે. એ મુશ્કેલી વટાવવાને અમારે શું કરવું? પુષ્કળ વીચાર પછી અમે એવા ઠરાવપર આવ્યા છીએ કે અમારા ગ્રાહકોને 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન'માં તંત્રી સ્થાનેથી દર્શાવાતા મતનો લાભ ન મળી શકતો હોય તો પણ સમાચાર પુરતી તેની જે કંઈ કીમત હોય તેનો લાભ તો તેઓની પાસેથી નજીવની લેવો જોઇએ. આથી અમે એવો નિર્ણય કર્યો છે કે ભવીષ્યમાં અમારે પ્રાસંગીક સમાચારો અને સેન્સરનો લોખંડી હાથ ન પડયો હોય તેવા પ્રાસંગીક વીષયો પર લીખવાનું એ દર્શાવેલા વીચારો વાચકો સમક્ષ રજુ કરવા, અને ખાસ કરી યુદ્ધ સંબંધી અમારી ટીકાઓ, કે જે શાસકોનો રોષ ઉશ્કેરતી જણાય છે, તે કરવી બંધ કરવી. તેમ કરતાં પણ આ પત્ર વાચકોના હાથમાં પહોંચશે કે કેમ એ તો જોવાનું જ રહ્યું. છતાં કદાચ ન પણ પહોંચે તો તેને માટે તેઓને કંઇક વાજબી કારણ તો આપવુંજ પડશે.

અમારાં આ પગલાંનો અર્થ વાચકો એવો નજ કરે કે અમારામાં કંઈ પણ નબળાઇ આવી ગઈ છે. આ પગલું લેવા મા અમે વાજબી હદ સુધી થઈ શકે તેટલું અમારે પોતાનું તેમજ અમારા વાચકોનું હીત જોઈ રહ્યા છીએ. તેમ છતાં કોમને લાગુ પડનારા અગત્યના પ્રશ્નોપર અમારા વીચારો દર્શાવતાં તેમજ તે લોકોને પહોંચાડવાના બીજા સાધનો યોજતાં તો અમે નજીજ અટકીએ.

—:o:—

હિંદુસ્તાનપર સર ગીલ્બર્ટ

મુંબઇ સરકારના માજી સલાહકાર સર ગીલ્બર્ટ વાઇકસ કે. સી. આઇ. ઇ. જેઓ હીંદી પ્રધાન ના સલાહકાર તરીકેનું પદ લેવા ઇંગ્લાંડ ગયાવી રહ્યા છે તેઓ યુનીયનની મુલા-કાતે આવ્યા છે. સર ગીલ્બર્ટ ૧૯૦૪ માં ઇંન્ડિઅન સીવીલ સર્વીસના મેમ્બર તરીકે હીંદુસ્તાન આવ્યા હતા. ૧૯૨૩ થી ૧૯૩૨ સુધી તેઓ મુંબઇ સરકારના નાણાખાતાના મંત્રી હતા. અને ૧૯૩૭ થી ૧૯૩૯ સુધી મુંબઇ સરકારના મુખ્ય મંત્રી હતા. 'નાટાલ ડેલી. ન્યુઝ'ને તેમણે આપેલી મુલાકાતમાં હીંદુસ્તાનમાં કોંગ્રેસ અને બ્રીટીશ સરકાર વચ્ચે પડેલી મડાગાંઠનું તેમણે સુચન કર્યું હતું. તેમણે જણાવ્યું કે:

"કોંગ્રેસ પણ યુદ્ધમાં મદદ કરવા ખુશી છે પરંતુ તેઓ એ તરતની સામે સંપૂર્ણ આઝાદીની માગણીને બેવડી રજા રહ્યા છે, કે જે આ યુદ્ધ ચાલી રહ્યું છે તેવે વખતે આપવી અશક્ય છે. આથી તેઓ યુદ્ધમાં મદદ નહિ કરવા બાબતને ઢાંકપીછોડો રહ્યા છે અને બ્રીટીશને બદનામ કરવાના આવ્યા છે, મુસ્લીમોએ પોતાની ન્યાયી વિચારણાની ના પાડે છે કેમ તેઓ હીંદુસ્તાનમાં એક રાજ્ય ના રાજદારી બહુમતિ હેઠ પડે. હીંદુસ્તાન ના ભવિષ્યના બંધારણના સંબંધમાં આ બન્ને પક્ષો હંમ પણ મનાજુતી પર આવે નહિ ત્યાં સુધી હીંદુસ્તાનની સરકારથી કંઈ પણ સમાધાનનો માર્ગ શોધી શકાયો અશક્ય છે."

વધારે ચોક્કસ રહેવાને સર ગીલ્બર્ટે ખરી રીતે એમ કહેવું જોઇતું હતું કે પ્રથમ તો હીંદુસ્તાનની સંમતિ લીધા વિનાજ બ્રીટીશ સરકારે હીંદુસ્તાનને યુદ્ધમાં સંડોવી દીધું તેનો કોંગ્રેસે વિરોધ કર્યો હતો. પછી તેણે બ્રીટીશ સરકારને યુદ્ધ બાદ હીંદના સંબંધમાં બ્રીટીશ સરકારની નીતી શું રહેશે તેની ચોખવટ કરવાની માગણી કરી હતી અને જે લોકશાસનના સિદ્ધાંતને ખાતર યુદ્ધ લડાઇ રહેલું કહેવામાં આવે છે એ સિદ્ધાંત અનુસાર યુદ્ધ બાદ હીંદુસ્તાન ને લોકશાસન પદ્ધતિથી પોતાનું બંધારણ બદ્ધારની કોઇ પણ જાતની કબજગીરી વગર ઘડવા દેવામાં આવશે એવા વચનની બ્રીટીશ સરકાર પાસે માંગણી કરી હતી પરંતુ આ બાબતમાં બ્રીટીશ સરકાર તરફથી કંઇ પણ સંતોષકારક ખુલાસો કરવામાં નહિ આવ્યો એટલુજ નહિ પરંતુ હીંદુ-

સ્તાનના લોકનાયકો જેઓ ફ્રાંસેસના આ બાબતનો ઠરાવ તેમજ યુદ્ધમાં તેઓએ આ કારણથી મદદ નહિ કરવી જોઇએ એ લોકોને સમજાવી રહ્યા હતા તેઓને પકડી કેદમાં પુરી દેવાની દમનનીતી સરકારે ચાલુ રાખી.

આ મમાલો જ્યારે ચાલી સ્વાતંત્ર્યપર ઘાત મુકાવા લાગ્યો ત્યારે કોંગ્રેસી મહાત્મા ગાંધીજીનાં નેતૃત્વ હેઠળ તેની સામે વ્યક્તિગત સવિનય ભંગ આદરવાનો ઠરાવ કર્યો અને આજે દેશના સઘળા જાણીતા નેતાઓને કેદમાં પુરી દેવામાં આવી રહ્યા છે. લશ્કરમતીઓનો સવાલ તો હીંદુસ્તાન ના ખરા સવાલને વીંખે ઝહારની દુનીયા ને અંધારામાં રાખવાને એક બહાના તરીકે વાપરવામાં આવી રહ્યો છે.

નેશનલીસ્ટ પાર્ટીના સભ્યોની કેદથી છુટકીઓ

રવીવાર ફેબ્રુઆરી તા. ૯ મીએ નોકોરોરીયા વેસ્ટ (ફેપ) મા ખુલ્લા મેદાનમાં મળેલી નેશનલીસ્ટ પાર્ટીની એક મીટીંગમાં ના ડેનીયલ પ્રીમલેન એમ. પી એ જાહેર કરતાં જણાવ્યું હતું કે દક્ષિણ આફ્રિકા માટે હાલના કરતાં વીશેષ પ્રોગ્રેસીનો સમય કદી પણ નથી આવ્યો. આફ્રિકાનરને માટે તો હવે "આજે અગર કદી નહિ" નો સવાલ આવી પહોંચ્યો છે. યુદ્ધના મહાન અર્થમાં દેશ પાયમાલ થઇ રહ્યો છે અને બા વસ્તુ દેશમાં બેરોજગાર મરીની દેવા છતાં અને ૨૮ ટકા લોકો પુરી રાજી પણ નથી મેળવી શકતા તેમ છતાં આપી રહી છે (વક્તાએ બાયબુકારને હીંદુસ્તાનનો અનુભવ નથી આ) "બાબી સરકાર" ને દેશમાં ફેરવવામાં નાણાની જરુરાતી થઇ રહી છે અને વળી તેનું પુનરાવર્તન કરવાની સુચના થઇ રહી છે, બાબકુકારે જણાવ્યું કે હું પ્રથમ જનરલ હર્ટઝોગને દોષ આપનાર હતો અને અમે તેમને કહીએ છીએ કે "અમને તમારા કામની માટે માન છે પરંતુ અમે સ્વતંત્રતા માગીએ છીએ." બપોરે એ પ્રમુખ પુછવામાં આવ્યો કે: "આપણે શા સારૂ લડી રહ્યા છીએ" ત્યારે જવાબ એ આપી શકાય કે કે, "હાલે સલ્તાસીને ફરી ગાદીપર બેસાડવા લડીએ છીએ." હાલની "કોરહામ્પ" સરકારનું પતન થયુંજ જોઇએ કારણ કે આફ્રિકાનર માટે જેટલું બધું અને સારું છે તેની તે વિરોધી છે. ઝોસેવા બાબતમાં એ આફ્રિકાનરમંત્રી કેલા કરેલી એક બાબત બગાન કરેલા છે બાલોમેન્ટની લુજ બહુમતિવા બાવતું હોય તો બધુ જ તો પ્રજાસત્તાકજ આવકાર.

આફ્રિકાનર અને "યુનીયન જેક"

મી. જે જી. સ્ટ્રાયડમ એમ. પી., એ ઉપલીજ સભામાં પોતાના ઓતાજનોને એક મદાન બબરિસ્ત બબા તરીકે ઉજવવા બણાવ્યું કેમકે બાપણા દેશમાં "યુનીયન જેક" જે રીતે ફરકી રહ્યો છે તે રીતે તેને ફરકતો જોવો એ આફ્રિકાનરનું બાનબંગ કરનારું છે. કેપટાઉનમાં બબ્બાકના યુદ્ધને માટે પાંચ મીનીટ સૌએ પ્રાર્થના માટે શાંત થઇ જવાનો નીયમ બમલમાં છે તેના સંબંધમાં તેમણે કહ્યું કે પ્રેટલાક લોકો તો પ્રાર્થના કરવા નથી ઉભતા પરંતુ આફ્રિકાનરો એ નીયમ પાળે છે કે નહિ એ જોવા છુપે છે. બાપા વસ્તુઓ પરથીજ આફ્રિકાનરો કહે છે કે: "બ્રીટીશ સંબંધ અમારે નથી જોઇતો" અને દક્ષિણ આફ્રિકાના પ્રજાસત્તાકને તેઓ બાવકારે છે. તમા પ્રધાન ભલે ગમે તેવા બારાઓ પાડે પરંતુ આફ્રિકાનરોને તેઓ પોતાના હેતુમાંથી ચળાવી નહીં શકે. જનરલ સ્મટસે રંગબાજોઓની ભરતી કરીને દક્ષિણ આફ્રિકાના ગોરા સુધારાનું મોટું બપમાન કરેલ છે.

અંગ્રેજની બેવડી નીતી

નેશનલીસ્ટ પત્ર 'ડી ટ્રાંસવાલર' જણાવે છે કે હેરેનીચ પાર્ટીની સુમેઢની નીતીની સામેના સરકારના વિરોધનું એક કારણ જર્મની દુનીયા ના સર્વોપરિ સત્તા મેળવવા બથી રહ્યું છે તે છે. બાનો બર્થ એ થાય કે કોઇ પબ રાજ્ય દુનીયાની સર્વોપરિ સત્તા મેળવવા બથે એ ચલાવી લેવું જોઇએ પરંતુ છે. તેમ છતાં ગ્રેહામસ્ટાન બર્ગનાં ગોલ્ડ બર્ગમાનપત્રે કુંકે મુકત ઉપર એક લેખ પ્રસિદ્ધ કર્યો હતો જેમાં એણે તાજુબી ભરેલી હકીકત જણાવી હતી કે યુદ્ધ બાદ બ્રીટન અને અમેરીકા દુનીયાની સર્વોપરિ સત્તા ભોગવશે. એટલે 'ડી ટ્રાંસવાલર' બધે છે કે, "દુનીયાની સર્વોપરિ સત્તાની બેઠ ય બીજા રાજ્ય તરફથી વાત બાપ તેની સામે ઇંગ્લેન્ડ નથી પરંતુ બ્રીટન તરફથી કદાચ અમેરીકાના બાધકર્તાથી બારી દુનીયાની સર્વોપરિ સત્તા ભોગવી લાગ્ય તેટલા બાતર જર્મની તરફથી બેપી ખતની કરી પણ બોજના થાય તેની સામે વિરોધ છે. એનો બર્થ તને બે મેટાં રાજ્યો તરફથી દુનીયાની સરમુખત્યારી ધમકીથી ન ગભરાય તો બીજું શું ગભરાય? મુખ્ય વસ્તુ એ છે કે દુનીયાની પ્રજાઓ મોટાં રાજ્યોની સત્તામાંથી સબુણી સ્વતંત્ર થવા માંગે છે. અને તેથી ઇચ્છાડ કે સત્તા જર્મનીને આપવા નથી ગહાતું તેજ વસ્તુ પોતે બનતે મેળવવા બથી રહ્યું છે એ વિરોધ શોચનીય છે. બા વખતે બાબી અંગ્રેજની બેવડી નીતી છે. એટલે કે જે વસ્તુ પોતાના શત્રુને માટે સારી નથી તે તેને પોતાને માટે સારી જણે છે, તમા લગી પ્રગ્રેસને તેનાથી લાભ મળતા હોય બાં લગી:"

નેટીવો અને બાસનો કાયદો

ન્યાય બાતાના પ્રધાન ડો. સી. એફ. સ્ટેઇને યુનીયનની બાગેની સભામાં મંગળવાર ફેબ્રુઆરી તા. ૧૮ મીએ નેટીવોના પ્રતિનિધિ મીસીસ બેલીંજરને જવાબ આપતાં જણાવ્યું હતું કે તા. ૨૬ ડીસેમ્બર ૧૯૩૯ના પુરા થએલા ૭ માસ દરમ્યાન બાબાં યુનીયનમાં પગરહપ નેટીવોની ધરપકડો થઇ હતી. બામાંના ૪૮૬૭ ને ટ્રાંસવાલમાં પકડવામા બાવ્યા હતા. તા. ૩૧ ડીસેમ્બર ૧૯૪૦ના પુરા થએલા ૭ માસ દરમ્યાન બાબાં યુનીયનમાં પગરહપ નેટીવોની ધરપકડો થઇ હતી જેમાના ૪૫૨૯૨ નેટીવોને ટ્રાંસવાલમાં પકડવામાં આવ્યા હતા.

ઇસ્ટર્લીંગને આફ્રિકાનરોનું અલ્ટીમેટમ

આફ્રિકાનરોએ ઇસ્ટરલીંગને અલ્ટીમેટમ આપ્યું છે કે બપોરના યુદ્ધને માટે પ્રાર્થના કરવા પાંચ મીનીટની શાંતિના નીયમનો અમલ થઇ રહ્યો છે તે તેઓ ડાઉસીલ બંધ નહિ કરે તો આફ્રિકાનરો ઇસ્ટરલીંગનો બોઇ સ્વતંત્ર રમાણ તરીકે તેમજ અઉદ્યોગીક બબા તરીકે બોયકોટ કરશે. બા અલ્ટીમેટમ ૨૨૭ લોકોની સહી સાથેના બોઇ પીટીશનદ્વારા મા. જે. એન. લેરૂ, એમ. પી. સી., માર્શલ લીબેનબ, પી. ઓ. મોસ્ટહાઉસ, ઓ. બોર. એસ. તરફથી સબાબેલા બોઇ પત્ર સાથે સીટી કાઉન્સીલપર મોકલવામાં આવ્યું છે. મી. લેરૂ લખે છે કે: "બાફ્રિકાનરો તરફથી હલકારા પાસેન્જર ખરચવામા બાવે છે; હિનના હલકારા બોહીન્સો ઇસ્ટરલીંગ મોકલવામાં આવે છે. બો શહેરને પોતાની હસ્તિને માટે બાફ્રિકાનરોનો મોટો બાબાર માનવાનો છે. બાબો પ્રશ્ન સીટી કાઉન્સીલને બાફ્રિકાનરોને પોતાના હકો બાબવા બાગ્રહપુર્વક કરવામાં આવે છે. નહિ તો બાફ્રિકાનરો છેવટ સંગઠનનો કરેક રીતે બોયકોટ કરશે.

સીટી કાઉન્સીલે મા. લેરૂનો પત્ર લખવાનો ઠરાવ કર્યો છે.

ફેક્ટરીઓમાં સેગ્રેગેશન

યુનીયનની બાગેની સભામા મંગળવાર ફેબ્રુઆરી તા. ૧૮ મીએ મજુર પ્રધાન મી. કમ્બ્યુ બો. મેદનીએ મોકલવેના હર્ટઝોગ પાર્ટીના મેમ્બર કે. પી. જે. વેનનીરોપને જવાબ બાપતાં જણાવ્યું હતું કે સરકાર ચાલુ લોકમાં ફેક્ટરીઓને લગતા કાયદાઓને બોકત કરનારો કાયદો દાખલ કરવાનો ઇરાદો રાખે છે.

કે. વેન નીરોપ: બોવા કેસ પબ્લ કાયદામાં ફેક્ટરીઓમાં યુરોપીયનો અને બીન-યુરોપીયનો ને સેગ્રેગેટ કરવાની કલમ દાખલ કરવાના બાબતીમાં પ્રધાન બ્યાન દેશે કે કેમ?

પ્રધાન: સબળા પ્રસ્તુત બાબતોને બ્યાન દેવામાં બાવશે.

બીન-યુરોપીયનોને માટે ડાકતરી અભ્યાસ

સેનેટર કબ્લ્યુ ટી. વેસ્ટ્રો પુકેલા પ્રશ્નના જવાબમાં કેબીનેટના પ્રધાન મી. જે. એચ. હોફમેયરે ફેબ્રુઆરી તા. ૫ મીએ સેનેટમાં નિવેદન કરતાં જણાવ્યું હતું કે બીન-યુરોપીયનોને ડાકતરી અને ડેન્ટીસ્ટ તરીકેની તાલીમ બાપવા બાબતનો વિચાર કરવા મુકરર્યા બાવી રહ્યો હતો અને ૧૯૩૭માં સરકારે બાફ્રિકામાં ડાકતરી તાલીમપર તપાસ કરવા એક કમીટી નીમી હતી. બે કમીટીના પ્રમુખ પ્રોફેસર એમ. સી. બોગ્રા અને ડો. એસ. એમ હીરા, ડા. કે. બોમર, એમ. પી., સર જોસેફ યાનટન અને ડો. પી. જે. કુપેરામ સભ્યો હતા. કમીટી બેવા નીર્ણય પર બાવી હતી કે બીન-યુરોપીયનોને ડાકતરી તાલીમ માટે સમુદબાર જરુ પડે તે કરતાં તેઓને દક્ષિણ બાફ્રિકામાંજ ત તાલીમ મળવી જોઇએ અને કમીટીનું કામ

બીન યુરોપીયન હરપીતાલોએ ઉઘાડવું જોઇએ. ઉપર રેપોર્ટ બહાર પડયા બાદ યુદ્ધ શરૂ થયા થી કમીટીની બેઠકોને સરકારથી ખાસ દેવાયું નહોતું અને એ જાહેરાત બીજી મુદ્દતેસર બી તો થઇજ હતી કે બીન-યુરોપીયનોને દંતીકની તાલીમ લેવા માટે કયાં સગવડો નથી હતી. મુલકાળામાં બીન-યુરોપીયન ડાકતરી અભ્યાસ મેનારા વિદ્યાર્થીઓથી વીટવોટસરેન્ડ યુનીવર્સીટી માં ત્રીજું વર્ષ પુરૂ કર્યા પછી આગળ વધી શકાતું નહોતું કેમકે જે હરપીતાલમાં વિદ્યાર્થીઓને દંતીકની તાલીમ અપાતી હતી તે બીન-યુરોપીયન વિદ્યાર્થીઓને યુરોપીયન દરદીઓના સમાગમમાં આવવા દેવા સંમતી નહોતી અને તેથી એવા વિદ્યાર્થીઓને તે દાખલ કરતી નહોતી. હવે વીટવોટસરેન્ડમાં બીન-યુરોપીયન હરપીતાલની સગવડ વધારવામાં આવી છે, જેથી એ મુશ્કીલત દુર થઇ છે અને વીટવોટસરેન્ડ યુનીવર્સીટીએ હવે બીન-યુરોપીયન વિદ્યાર્થીઓને દંતીકની તાલીમ માટે બીન-યુરોપીયન હરપીતાલોમાં દાખલ કરી તેઓને માટે દાકતરી અને ડેન્ટીસ્ટના પુરા અભ્યાસ માટે સગવડ કરી છે. પહેલાં વર્ષનો સાયેન્સ કોર્સ ફોર્ટહેરમાં આવેલ આફ્રિકન નેટીવ કોલેજ માં બે શહેરો અને ત્યાર બાદ દાકતરી અભ્યાસ માટે પાંચ અને ડેન્ટીસ્ટના અભ્યાસ માટે ચાર વર્ષ વીટવોટર્સ રેન્ડ યુનીવર્સીટીમાં બે શહેરો.

વાણી સ્વાતંત્ર્યપર દાબ

મી. ડી. એ. સીદાતની ધરપકડ

ના. ટાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ કમીટીના નેતા તરીકે ભરોસાને લાયક ખબરોના તેમજ નોન-યુરોપીયન યુનાઇટેડ ફ્રન્ટના સભ્યોના સભ્ય મી. ડી એ. સીદાતને ગયા મંગળવારે નવા સીકયુરીટી કોડ ૧૯૪૧ ના ૨૦ નંબરના રેગ્યુલેશનની કલમ ૩ (૧) (ડી) ની રૂએ પકડવામાં આવ્યા છે. મી. સીદાતના ઘરની પણ મી. આઇ. ડી એ તપાસ લીધી હતી અને મી. સીદાતના કેટલાંક પુસ્તકો લઇ જવામાં આવ્યાં છે. બીજે દિવસે મેજીસ્ટ્રેટ સમક્ષ હાજર થતાં તે દરમીયાન તેમને બોલવાને મી. પ૦ ના જામીન કરાવવામાં આવ્યા હતા, જે આપી તેમને છોડવામાં આવ્યા છે.

ગુરૂવારે સવારે ૧૦ વાગે મી. સીદાત મારાધલી મેજીસ્ટ્રેટ બગલા (એ) કોર્ટમાં હાજર થયા હતા. કોર્ટ હીંદીઓથી ભરાઇ ગઇ હતી પ્રોસીકયુટર મી. એસ. એમ. પેસ્તને જણાવ્યું કે કેસચાલે ત્યાં સુધી કેમ મુલતવી રાખવા અને મી. પ૦ ના જામીનની મુદત લંબાવવા વિનંતિ કરવા તેમને સુચના થઇ છે.

મી. સીદાતે આરોપ સાંભળી લેવા પોતાની ઓળખપર છોડવા માગણી કરી તેમણે કહ્યું કે તેમણે જે પગલું લીધું હતું તેના માટે તે પોતાની કોમને જવાબદાર હતા અને પોતે સારી રીતે જાણીતા છે.

મી. બેસન: જામીનની રકમમાં કંઇ પણ ઘટાડો કરવા સામે વિરોધ દર્શાવવા અને સુચવવામાં આવ્યું છે.

મેજીસ્ટ્રેટ: આરોપ શું છે?

મી. બેસન: હું જાણતો નથી. (કોર્ટમાં હસાહસ.)

પછી બેસને તે પછી આરોપ વિષે તપાસ કરવા વખત માંગ્યો અને કેસ સવા અગીયાર સુધી મુલતવી રહ્યો.

કોર્ટ ફરી બેસતાં મી. બેસને જણાવ્યું કે આરોપ નવા સીકયુરીટી કોડની રૂએ મુકાયો છે. "કોઇ પણ રાજ્ય વીરૂધ્ધ સભ્યો સાંભળે તે રીતે સરકારની વિરૂદ્ધનું ... પણ કમત નહિ કરી શકે" એ મતલબની કલમની રૂએ તે મુકાયો છે.

મી સીદાત: હું વધુ જણાવવા ઇચ્છું છું કે મારો કેસ રાજદ્વારી છે મારા બાપઓના હિતમાં મેં જે કંઇ પગલું ભર્યું છે તેને માટે હું મારી કોમને જવાબદાર છું.

મેજીસ્ટ્રેટ: હું તમારા કેસ વીષે કશું સાંભળવા નથી માગતો. તમારા જામીન વિષે સાંભળવા આવ્યું છું.

મી સીદાત: મને લાગે છે કે મારા મીત્રો એ મુરબ્બા જામાનની રકમ પાછી આપી દેવી જોઇએ અને મને મારી ઓળખપર છોડવામાં આવવો જોઇએ.

મેજીસ્ટ્રેટ: હું આ કેસની બાબતમાં કશું જાણતો નથી અને હમણા હું પ્રોસીકયુટરના હાથમા છું તેમને જામીનની રકમ ઘટાડવા સામે તિરોધ કરવાની સત્તા પણ છે અને એ સંજોગોમાં જામીનની રકમ છે તેજ રહેવી જોઇશે.

કેસની મુલવણી ફેબ્રુઆરી તા. ૨૪ પર મુલતવી રહી છે.

રેલવેના બીન-યુરોપીયન મજુરોની સ્થિતિ

પાર્લામેન્ટમાં થએલી સખ્ત ટીકા

તા. ૨૪ માર્ચ ૧૯૪૧ ની સાલને માટે રેલવે અને હારબર ખાતાને માટે પા. ૮૫,૬૭,૮૬૦ ની રકમના વોટપર યુનીયન પાર્લામેન્ટમાં ચર્ચા થતાં રેલવેમાં નોકરી કરતા બીન-યુરોપીયનોની સ્થિતિ વિષે કેટલાક મેમ્બરોએ સખ્ત ટીકા કરી હતી.

યુનાઇટેડ પાર્ટીના ફ્રેડીવોટના મેમ્બર મી. એચ. બી. જોસને કહ્યું કે પ્રધાને યુરોપીયન તેમજ બીન-યુરોપીયન અમલદારવાપેલા મજુરોની પગાર સંબંધી સ્થિતિ સુધારવાને વધુ રકમ અનામત રાખવી જોઇએ. દક્ષિણ આફ્રિકાની સમક્ષ તેઓના અગત્યના સવાલોમાંનો એક સવાલ જે વધારે ઘરો નથી બોલાવતા તેઓને મુદ્દ બાદ કેવી સ્થિતિમાં કામ કરવું પડશે એ છે. રાજ્યે બાદશું બાકીક બનવું જોઇએ. રાજ્યે આ રેલને અનુસરવાને પગારનું એક ધોરણ સ્થાપિત કરવું જોઇએ અને એ ધોરણ કરતાં ઉતરતો પગાર આપવો એ રાજ્યને માટે પણ ગેરવાજબી ગુનો ગણાવો જોઇએ.

યુનાઇટેડ પાર્ટીના કેપ ટાઉનસ્તા મેમ્બર મી આર. કે. કયુટોમએ જણાવ્યું કે ૧૯૩૬ અને ૧૯૩૮ ની પગારોમાં મુકાએલા કાપનું પુરેપુરા બીન-યુરોપીયનોને પગાર આપવામાં આવ્યું હતું. પણ યુરોપીયન મજુરોને પગારના સાંધો પણ આપવામાં આવ્યા હતા જ્યારે બીન યુરોપીયનોને એ લાભો નથી મળ્યા.

પ્રધાને જણાવ્યું હતું કે ૧૫૦૦૦ બીન-યુરોપીયનોને રેલવેખાતાની તપાસ બાદ કાયદો કરી આપવામાં આવ્યો હતા. પરંતુ રેલવેમાં ૫૪૦૦૦ બીન-યુરોપીયનો નોકરીપર છે.

રેલવે ખાતાની કમીટીની એ તપાસનો રીપોર્ટ બહાર પાડવામાં નથી આવ્યો એ બેદની વાત છે. એ કમીટીની બાબતોનું અવલોકન થાય છે કે નહિ એટલું તો પ્રધાને જણાવવું જોઇએ. વિદ્યાર્થીઓને કમીટીની તાલીમ માટે બીન-યુરોપીયન હરપીતાલોમાં દાખલ કરી તેઓને માટે દાકતરી અને ડેન્ટીસ્ટના પુરા અભ્યાસ માટે સગવડ કરી છે. પહેલાં વર્ષનો સાયેન્સ કોર્સ ફોર્ટહેરમાં આવેલ આફ્રિકન નેટીવ કોલેજ માં બે શહેરો અને ત્યાર બાદ દાકતરી અભ્યાસ માટે પાંચ અને ડેન્ટીસ્ટના અભ્યાસ માટે ચાર વર્ષ વીટવોટર્સ રેન્ડ યુનીવર્સીટીમાં બે શહેરો.

યુનાઇટેડ પાર્ટીના પાર્લામેન્ટના મેમ્બર મીસીસ રીટ્ઝે કહ્યું કે રંગવાળો મજુરોની સ્થિતિ એ એક રાષ્ટ્રિય બાબત છે કે જે સ્થિતિમાં તેઓ રહે છે તે સ્થિતિમાં યુરોપીયનો નારાજ તેઓને તિરસ્કાર ધરે એ સ્વાભાવિક છે. બધા ખરા રંગવાળો મોકો પોતે જે ઘરોમાં નોકરી કરતા હોય ત્યાંથી ચોરાકીની વસ્તુઓ ભેગા પતા ન હોય તો ચોલવાના બાળકોનો નિર્વાહ

ન કરી શકે. બહેર તંદુરસ્તી બાતોએ ગમરોગના નિવારણ માટે મોટી રકમો ખરચવી અને બીજી તરફથી સરકારે એ રોગો ઉત્પન્ન થાય એવા દાક્કા પગારો આપવા એ બેઅકલી કહેવાય.

બીન-યુરોપીયનોને દાક્કા પગારો આપતા રહે તો ઉદ્યોગોને અને બેકાર કામને પોતાનો ગાળો બંધાવવા માટે બળવર નજર નથી રહે. આ બાબતમાં સરકારેજ દાખલો બેસાડવાની જરૂર છે.

પ્રધાનનો જવાબ

પગારો જવાબ ચાલતા રેલવે અને હારબર બાતાના પ્રધાન શ્રી. સ્ટરોક જણાવ્યું કે બીન-યુરોપીયનોના પગારો બાબતનો રીપોર્ટ હું બસિદ્ધ કરવા પ્રત્યેતો નથી. આવી બતના રીપોર્ટો પ્રધાનની બાનગી બાબને માટેજ હોય છે.

એક કે બે બે સુધારા સિવાય રીપોર્ટમાં બએલી દરેક ભલામણ સ્વિકારવામાં આવી છે પરંતુ તે બેની રીતે સ્વિકારાઇ છે કે રીપોર્ટમાં હારવામાં આવ્યું છે તે કરતાં બીન-યુરોપીયનોના પગારો ને વિશેષ બાન બાપામ છે. તેબોના રહેઠા ણે અને બન્ન બાબતો પરની બધામણોને ધ્યાન દેતાં વાર લાગશે પરંતુ સિદ્ધાનમાં તે સ્વિકારાઈ ચુકી છે. બીન-યુરોપીયનોની સ્થિતિ શોચનીય છે બે હું કબુલ કરું છું અને તેથીજ જે કમીટી નીમા હતી જેમ રેલવે પરની સ્થિતિ સુધારવાને હારો થયો બાવ્યો છે. બબારે પબ્ન વધ બબાશે ત્યારે હું તે સંબંધી પગલાં લઇશ.

કારગતી અને વ્યભિચાર

શ્રી. બાણાવાલા છપ્પા નીચે પ્રમાણે "સબા જણાવે છે:—

"કોઇ પબ્ન વસ્તુ તેની બાંધેલી હદ ઓળંગી બાય છે ત્યારે તે બાજને બદલે બેરવાળ કરે છે. તે મુજબ કેટલીક ગ્રાતિબોમાં કારગતી કરવાની છુટ છે તેનું પબ્ન થઈ રહ્યું છે. એ છુટ વરસોની જુની રૂઢિ બોબ જણાય છે. પબ્ન હાલમાં તેનો કેટલો દુરપયોગ થઇ રહ્યો છે તેટલો બાજેજ બાગળ બપેક્ષો હોય.

"બાજે બા છુટે સાધારણ રૂપ લીધું છે. તેનો બીહડબણાં મોટામાં બે વખતના ભુખ્યા લોકો નાહ્યાની જરૂરી રીતે પેસી જવા તેબનાં મુખના ચુરેચુરા થઇ જાય છે અને બીજાને પબ્ન તેનો ખુશ્કો ચેપ લાગે છે.

"બા ખુરી રીતથી એક બીજા તરફ બવિશ્વાસ, વહેમ, વેરઝેર અને કજીયા કંકાસ વધ્યાં છે. બાથી બમારા લોકનું કંપતી જીવન રસકસ વગરનું ઝાંખું બગ છે.

"હબણા હબણાં બા માટે નવો કિમીઓ કોબાબો છે. બા કિમીબેર તે ઘેબી પર બીજી બાજે જગા કરી જવાં તે. તેને લીધે પબ્ન કારગતીને બારે ઝાઝ મળી છે. એ કે પહેલી બીના પગાના બા માટે ખુબ બેચેન તાબ કરે છે પબ્ન બીજી શોધી મુકાયેલી રૂઢિ, તેને લીધે નાબુટકે કારગતી થઇ લે છે. શું બાથી કારગતી કરનારનો સ્વાર્થી હેતુને સંતોષ થાય છે તેના કરતાં ગ્રાતિને જે નુકસાન થાય છે અને લોકોમાં ખુરી છાપ પડે છે તે બેવા સ્વાર્થ કરતાં વધુ કિંમતી નથી! આ ગંદા બોધને કેવી રીતે બટકાવવો એ સમજાયશે."

હીંદુસ્તાનની કેટલીક ગ્રાતિબોમાં કારગતીનો બીજકુલ રીવાજ નથી. એને પરિબામે લાકો-બાકાં વળગી રહ્યાં રૂઢિ, તેબે તેમને "પડ્યું પાનું નિભાવી લેવું" પડે છે બામાંથી બે બબી બાર કુટકલેશ અને બનીતી વધે છે. પરબ વિચારે' પોતાની કે બીજાની ખુશ્યી થએલા લગ્નનો કોઇ છેકેલજ ન રૂઢિ અને આબો જન્મારો કલેશમાંજ કાઢવો પડે એ પબ્ન કાંઇ સારી સ્થિતિ નથી. બાથી એ ગ્રાતિબોના સુધારકો કોઇ રીતે કારગતી બબા કરે એવા કાયદા કરાવવાનો પ્રબત્ન કરે છે.

લેખક: બી. કીરોકારકાલ ય. અદારૂવાળા

જેબા કુલટ કેટલીક ગ્રાતિબોમાં પરાપુર્વથી કારગતીનો રિવાજ ચાલી બાવ્યો છે. બાં બે રિવાજજ દંપતી જીવનનો નાશ કરનારો થઇ પડ્યો છે. બાબે બાબુસને સુખથી રહેવું કમતુજ ન દેાય, તેમ તે એક દુઃખ ઢાંકવા બેક રિવાજ કરે છે, અને પછી તે રિવાજમાંથી જ દુઃખ ઉભું કરે છે. જેમ પરણેલો પરનાબ અને કુંવારો રોડે મરે તેમ જેનાં કારગતી બએ છે તેબો કારગતીની પ્રબાથી દુઃખી થાય છે, અને જેનાને તે બથી રાજી નથી, તે તેને બકાબે દુઃખી કરે છે!

બાનું કારબ બે છે કે બાબુસ સુખ બને વિશ્વાસે વચ્ચેનો ભેદ બાજી ગબ છે. બાબુસને લાગે છે કે સુખી બાબુસ તે કે જે બન બાન્યા ભોગ ભોગવે. પન બાન્યા ભોગ ભોગવવા પૈસા જોઇએ, માટે પૈસા મેળવે. પછી તેને લાગે છે કે હવે બાપણી પાસે પૈસા છે. હવે બાપણે બીજાની શી દરકાર છે! હવે મનમાં બાવે તેવા ભોગ ભોગવતાં બાપબુને કોબ અટકાવે બેમ છે. પછી તે ભોગની તૃષ્ણામાં ન્યાબ—અન્યાબ નથી જોતો, સંબંધનો વિચારજ કરતો નથી, નીતી—અનીતીનો વિચાર નથી કરતો, પ્રેમને સમજજ નથી સકતો. બાને જે ભોગ ગબ તે પુરી પાડ્યો, જેના પર મન બેકું તેને મેળબવું, જેના પરથી છોકું તેને ફેંકી દેવું, બેવો સ્વચ્છંદી બની જાબ છે. છેવટે, બેને સુખ તો મળતુંજ નથી. કારણ કે જે ભોગોની પાછળ બે પડે છે, તે બેને છેવટે ખુવાર કરીને જ છોડે છે. પબ્ન ગુમાનમાં તે બેને બબુકારતો નથી. બીજાબોને પબ્ન બેવો દાખલો બેસાડે છે.

બો—પુરૂષ લગ્ન કરી બણીપરણ્યાણી બને છે, અને પર બા! છે, તે વિષયભોગ મારેજ છે બેમ કેટલાકનો બ્યાલ છે. બે બ્યાલ બદ્દ ભુલ ભરેલો છે. જુવાનીબા બેમ પબ્ન બેક કારબ હોબા-હબણે હોય છે બાવું પબ્ન બેનો કહેવું બાજના-હબણે કુટુંબનો જીવનના અનેક ભાગોમાંનો બેક નાનકડો ભાગ છે. કેવળ વિષયભોગ ઉપરજ જે બો-પુરૂષને બેક બીજાથી સંતોષ મળતો નથી, સુખ લાગતું નથી, પબ્ન બૌ પ્રકારનાં પ્રાણી-ભોનાં નર માદા અનુભવે છે કે સંસાર બન્નેનો બગીને બાબ છે; બેકનો નહિ. બેકમેા સંસાર ચલાવવામાં મોટા ભાગના ઓ પુરૂષોને જીવન બા બસંતોષ ઉત્પન્ન થાય છે. બન્નેબે મળીને બેક સંસાર ઉત્પન્ન કરવો, તે સંસાર નિભાવવા બન્નેબે ધન અને ધર્મનું ઉપાર્જન કરવું, સંતતિ નિબીબ કરી પોતાનો વંશ ચાલુ રાખવો, નબા ગૃહસ્થાશ્રમના ગુણો કેળવવા બે માટે લગ્ન જીવન નિર્બીબ ગ્રાબ છે. જોવો બેકત્ર સંસાર કરવાની બાસનાજ મનુષ્યને ન હોબ તો લગ્નની પ્રથા નિરર્બીબ ન થાય. ગાય, બેલ, ઘોડા વગેરે પશુબોમાં હોય છે તેબ મનુષ્ય જીવન બગ બાસના બિનાનું હોબ પબ્ન વિષયભોગ સિવાયની ગૃહસુખની બાસનાને લીધે નાબુસ અને બીજાબે કેટલાક પ્રાણીબો લગ-ગેટલે બણીપણી બાબુનાં કાયમનાં લોટા કરીને રહેવાનું વિચારે છે. અને તેમાં મકેનાં, સિંતા, ઉછરવા, અને મરીબામ —મંદવાડ—બરણ વગેરેનાં દુઃખોબાંબે બેક બીજાને પકબે ઉભા રહેવામાં પુરૂષાર્થ અને કરજ માને છે સુખમાં સાથે અને દુઃખમાં જુદાં પડનાર સ્ત્રી પુરૂષ સ્વાર્થી અને હલકા બનાબ છે બેમ ના કોઇ દિવસ બાબત મનાતી નથી. જીવનને અંતે તેબો પોતે પબ્ન સુખ અને સંતોષ ભોગવતાં બનેકામાં બાવતાં નથી.

જીવાન રૂપબો મોહે છે. પબ્ન રૂપ સાથે ગુણ અને સુખ મળેજ છે બેવું કોઇ નથી. બારબાણ જતાં રૂપ તો કુરૂપ બની જાય છે, અથવા જુનું થઇ જાય છે. ગુણ દોજના અને નવા રૂપે છે. અને દોજનું સુખ તે ગુણ દ્વારાજ મળે છે. રૂપ દ્વારા નહિ.

કારગતીનો રીવાજ બાજ—બીઠાનું જીવન બાબુસ માં દાખલ કરબા માટે નથી. પબ્ન બાજ જબરજસ્ત બેનો બાશરો લેવો પડે. લગ્ન કરતી વખતે 'નહિ બાલવે ત્યારે જુદા થવું' બેવો બ્યાલ હોબો બે બબિચાર માટે જોગા થયા જોઇએ વસ્તુ છે. 'સુખ દુઃખમાં બાબું જીવન સાથે બાળવું' બેવો શુભ સંકલ્પ બન્નેના મનમાં સતત જાગ્રત હોબો જોઇએ. બહુ બપવાદાત્મક સ્થિતિમાં બે સંકલ્પ ઉંઘી દેવો પડે, અને બન્નેબે જુદા થવાની જરૂર પડે. જે કારગતીમાં બન્ને બન્નેના સુખનો વિચાર કરીનેજ જુદા છેડા કરવાનું ઠરાવે, તેજ બેગ્ય કારગતી થઇ ગણાય. કારગતીની પ્રથાને બબિચાર કરવાનું બાધન બનાવી દેવું, બે તો બનીતીજ કહેવાય. બેવી સમાજની બધોગતીજ થાય.

આઝાદીપર જમીયતુલ-ઉલેમા.

લાહોર ઠીકી ખાતે હુંફ મુકામ પર ગએલી એક મીટીંગમાં બોલતાં તા. ૫ ના રોજ જમીયતુલ-ઉલેમાના સેક્રેટરી મૌલાના મહમદ મીયાંએ જણાવ્યું હતું કે, જમીયતુલ-ઉલેમા-હિંદની નીતી અને કાર્યક્રમ મંજિલથી સ્વતંત્ર છે અને તેનું ધ્યેય સંપૂર્ણ સ્વતંત્રતા અને તેનો માર્ગ અહિંસા છે. તેમણે જણાવ્યું કે ૧૯૩૦ થી ઉલેમા હિંદની આઝાદી માટે લડતી આવેલી છે અને એક પ્રાર્થોક્ષ સંસ્થા પોતાના દેશની આઝાદી માટે આપી શકે તેટલો સૌથી મહાન ભોગ આપેલો છે. તેમણે કહ્યું કે જમીયતુલ-ઉલેમા કોંગ્રેસ સાથે જોડાયેલી છે અને તેની કોરપાદેલી દોરવાય છે એવી ગાલી રહેલી બાબત બીલકુલ ગલત છે. આ સંસ્થાની એકમાત્ર ઉમેદ હીંદુસ્તાનને આઝાદ કરવાનો છે અને તેમ કરવાને દેશની અન્ય કોમોની સાથે સહકારથી કામ લેવું આવશ્યક છે. આથીજ જમીયતુલ-ઉલેમાએ કોંગ્રેસની સાથે સહકાર કર્યો, કે જે બીજી એકમાત્રજ સંસ્થા હીંદની આઝાદી માટે લડી રહી છે. કોઈ પણ રાજકીય સંસ્થાની નીતી અમે તે કોમ પરંતુ એકમેકની સાથે સંપૂર્ણ સહકારના કાર્ય કર્યો સિવાય આઝાદી બાબત અશક્યમ છે. મૌલાનાએ વધુમા જણાવ્યું કે મારી ગેરમાજી કોમની વણજોઈ ઉત્તમ સેવાઓ બજાવેલી છે પરંતુ તેની કદર નથી થઇ. જમીયતુલ-ઉલેમાએ હમેશાં પ્રાંતિક ૧ અખ્તરમ કોંગ્રેસ-સભા માં આવેલાં સભ્યો સાથે સહકાર, માર્ગિક ૬ રાજ દ્વારી અમલના બરદાસો ને મુસલીમ કોમને નામ પ્રકારના દોષ તેને બાધા તો તેવા કોંગ્રેસ તરફથી સુચવાયેલા દોષ તેની બાબતું સધળું ધ્યાન દોરિલું છે અને પ્રામાણી બહેનરી કામ તેવા તેમાં સુધારાઓ સુચવેલા છે અને સરકાર તેમજ કોંગ્રેસની સામે પોતાના હકો માટે લડત કરેલી છે. પરંતુ બ્રીટીશ સામ્રાજ્યની આઝાદીનો સવાલ આવે ત્યારે જમીયતુલ-ઉલેમા કોંગ્રેસ સાથે મળતી થઇ છે. હીંદુઓએ તેઓ પર જુલમ કર્યો છે એમ કહેવું બધું છે. દેશના બે ભાગલા પાડવાની યોજના જે એ કહેવાતા જુલમનો અંત લાવવાને બીજા તરફથી સુચવવા માં આવેલી છે તે માત્ર તકલીફજ ઉભી કરનારી છે. આ તકલીફોનો અંત લાવવાનો એકમાત્ર ઉપાય બન્ને કોમો સિકારી ઠરે તેનું એક સામાન્ય બંધારણ પડવું એજ છે. કોંગ્રેસ મુસલીમો પર બ્રીટીશ ગુલામીને બાદર હીંદમાં અંગ્રેજનું રાજ્ય ચાલુ રાખવા માટે છે એ આરોપ પાયા વિનાનો છે. દેશની સમક્ષ પ્રશ્ન આઝાદીનો છે કે જે કોંગ્રેસની મુખ્ય માગણી છે. સવાલ એ નથી કે કેટલા કલેક્ટરો કે કમીશનરો હીંદીઓ બનશે. સવાલ એ છે કે લાખ દશ હીંદીઓ જેલોમાં બુધે ગરી રહ્યા છે તેઓનો છુટકારો અને મરીબી ની રીતે દુર કરી સકાય તેનો એક માત્ર ઉપાય સંપૂર્ણ આઝાદી-મરીબીનો નાશ કરનારી નથી બદલ્યા છે. ઉલેમાએ રાજકારણમાં માથું નહિ મારવું જોઇએ, કે તેઓ રાજકીય પ્રશ્નોના માર્ગમાં અડચણરૂપ છે અને રહીમા અને તુર્કોને કર્યને કેમ દેખ પડ્યો છે, એ બાબતમાં મૌલાનાએ કહ્યું કે જેઓ આવા આરોપો મુકી રહ્યા છે તેઓ એ દેશો કે જ્યાં રાષ્ટ્રીયવાદ અને ધર્મ એક થઇ ગયાં હતાં અને ધર્મગુરૂઓ રાષ્ટ્રીયવાદના મુખ્ત પોષકો હતા એ દેશોની કાંતિની ભાવના વિષેની પોતાની સંપૂર્ણ અજ્ઞાનતા સુચવી રહ્યા છે. હીંદુસ્તાનમાં જો કોઇ પણ ધાર્મિક પક્ષને રાજ્યપણ ભવિષ્ય હોય તો તે જમીયતુલ-ઉલેમાનેજ છે કારણ કે આઝાદીની તેણે પ્રતિજ્ઞા લીધેલી છે. જેઓ આ હિકીકત સમજવાનો પ્રયત્ન નથી કરતા તેઓ પોતાની કરજમાંથી મુક્તિ છે અને તેઓનું ભવિષ્ય કાળું છે. અંતમાં મૌલાનાએ કહ્યું કે સૌની આ હીકીકત સમજવાની અને બીજાઓને સમજાવવાની કરજ છે અને મોટી સંખ્યામાં આ સંસ્થાના સભ્યો બનવાની કે જેથી આઝાદીનો એજ એક માર્ગ છે.

પારસીઓ

ઇસાબરો કરબતના જુના અને જાણીતા હીંદી બીઝનસમેન મોહમ્મદ કરીમ જેમનું ૬૮ વર્ષની વયે ગયા નવેમ્બર તા. ૨૮ મીએ અવસાન થયું છે તેઓ પોતાની પાછળ વિધવા, બે પુત્રો અને એક પુત્રીને મુકી ગયા છે અને પા. ૩૪,૮૬૨ ની ઉદારતાથી મુકી ગયા છે. પા. ૨૫,૬૦૦ ની રકમપર મીલ્કત છે અને પા. ૫૦૦૦ની જંગમ મીલ્કત છે. પા. ૬૦૦૦ ની રકમ મરહુમની એસ્ટેટની માંગણી છે. એસ્ટેટ પોતાની વિધવા અને બાળકોના ભરણપોષણ માટે અને બાળકોની કેળવણી માટે કોરી સુચનાથી ટ્રસ્ટીઓને સોંપવામાં આવી છે કે સૌથી મોટા બાળકની વય ૪૦ વર્ષની થાય ત્યારે એસ્ટેટની મુસલીમ કાયદાની રૂએ વહેંચણી કરવામા આવે. એસ્ટેટમાં વધુમા સાઉથ કોરટ જંક્શન ડીસ્ટીલ્ટરીમાં મુસલીમ ધર્મનું શિક્ષણ આપવાને અને શિક્ષકના પગાર પેટે માસિક પા. ૧ આપવાની તજવજ કરવામાં આવી છે

* * *

અમેરેલીના શ્રીમદ્ કંપની નામની એક હીંદી સીનેમેટ્રેક તરફથી સેટેલાઈટમાં હીંદીઓ, મેદીને અને કહાડો માટે એક ખાસોસ્કોપ ચલાવવાને લાયસેન્સની અરજી કરવામા આવી હતી જે સીના લાયસેન્સીંગ ઓફીસર મી. ટી. આર. કેનેડીસન તરફથી, સ્થળ હીંદી આબોસ્કોપ માટે લાયક નહિ હોવાના આધારે રીજેક્ટ કરવામાં આવી હતી. તેની સામે અપીલ થતાં લાયસેન્સીંગ બોર્ડ તરફથી મેજીસ્ટ્રેટશ્રી સીદી કાજમીએ અપીલ દીલસોસ કરી લાયસેન્સીંગ ઓફીસરનો હુકમ મંજુર રાખ્યો છે.

* * *

ઢાંક મારવર્સ વેલ્ફેરના મશહુર સંવેદા હીંદના પ્રખ્યાત સંગીતકાર પ્યારે કલાવંતનું ડીસેમ્બર તા. ૧૬ મીએ કલકત્તામાં અવસાન થયું છે. વળી તા. ૨૦મી ડીસેમ્બરના ખુશખુલે હીંદ નામક કવાલ નું પણ અવસાન થયું છે. એમ હીંદના બે પ્રખ્યાત સંગીતકારોના આ થોડી દુનીયાનોવાસ કરી ગયા છે.

* * *

અજમેરીયા-દુર્રાં વચ્ચે કરાર થયા છે જેના, ચાર મુદ્દા નીચે પ્રમાણે છે:

(૧) બન્ને કોમો સ્વિકારે છે કે સામો હલ્લો નહિ કરવાની પોતાની પરદેશી નીતીના પોરબુ

ના કરો ફેરફાર થવાનો નથી.

(૨) બન્ને રાજ્યો એક બીજા પ્રત્યે અહિંસા મીત્રભાવનાથી પ્રેરીત થયાં છે અને પડોશી તરીકેનો સારો સંબંધ ટકાવી રાખીને આ વિશ્વાસની લાગણીને વધારે પોષવાનો નિશ્ચય કરે છે.

(૩) બન્ને સરકારો પોતાના આર્થીક બંધારણ અનુસાર વેપારનો સંબંધ બીજાવધાને સમતા માર્ગો મોકળાની પોતાની ખુશી દર્શાવે છે.

(૪) બન્ને સરકારો પોતપોતાના દેશોના વર્તમાનપત્રો અરસપરસ મીત્રતા અને વિશ્વાસની લાગણીથી પ્રેરાઇને આજ સુધીના નવા કરારની તરફેણના મંતવ્યો કરશે એમ કબુલ થાય છે.

* * *

ઉત્તર સ્પેનમાં આવેલા સેન્ટેન્ડરમાં ૧૮ વર્ષ માં નદિ ઘરોમાં ઝોબાં વાવીનાંખવાથી માણેસો ભયંકર બીમારી કલ્લરો મોકો પર ભાર વિના ના થયા છે. ગામો ઉપર પરો પડી ભાગ્યા છે અને અબજોકારોક કરીડનો પણ નુકસાન થયું છે. બારામાં એક રેલ્વેને ભાગ ભાગવા થી અને વાવીનાંખવાં એ રેલ્વે ટ્રેનને આવી જવાથી ઓદામાં આગ લાગવાનુ જણાવાય છે. સેં. સેબેસ્ટીયન અને બીજાઓ વચ્ચે એ કિલોમીટર રેલના ત્રણ મોટા નદીમાં પડી ગયા હતા. ૨૬ માણસો માર્યા ગયા અને ૬૦૦ પકાયા હતા. પોરચુગાલમાં ૭૮ માણસોને માર્યા અને ઘણાય ઘાયલ થયા છે. પીલ મરણ બાદ બીજાઓ માંજ થયા હતા બધા કરી કલાકે ૮૫ માઇલ ના વેગે પાની હતી. સીનટ્રામાં એક પખાલ કરી ૧૨૫ માઇલના વેગે વાતી હતી. મદીરામાં પા ૮ લાખનું નુકસાન થયું હતું.

* * *

ટેન્યુબ નદીનો પાળો તુટી જવાથી ૩૦૦૦૦ માણસોને પોતાના ઘર બાર છોડવા પડ્યા છે.

ભાડે આપવાનો છે,

એકના સેલમાં નવાં ફર્નીચર

આર રૂમ, આલ્કનો, કીચન અને આધરૂમ બાજુમાં પા ૧૦૧૦૦ આસિક.

અબો.

ધ. એમ. પારેખ,

૩૬ કમરપેલ રોડ, ડરબન.

ટૂંકી વાતો

આઝાદીને પંથે

લખનાર: દલસુખ શીવશંકર વ્યાસ,
(લોરેન્ઝો માર્કવીસ)

(ગતાંકથી ચાલુ)

પ્રભાત થવા લાગ્યું હતું. જગતના અંધકાર માંથી મુક્ત કરી રહેનારા સમ પોતાના સોનેરી કીરણો વસુંધરા પર તેરી રહ્યા હતા.

નીકારેગાએ પોતાનો પડકો સટેશની સીધો હતો. તુરતજ ચંપક સોડા ઉપરથી ઉઠી નીકામાંથી પરવારી નાનું આપેલું પેપર વાંચવા લાગ્યો. પછીજ પાનાપર મોટા અક્ષર વાંચ્યા.

"આજે સવીનય કાંગનો રૂપા દીવસ ઉજવાયો ઝોપાદી ઉપરથી ગંજપર સરમસ નીકાયો. વિદ્યાલાલ રોડ (વીરાગ્રામ બોર રોડ) ઉપરથી પસાર થઇ બાબુમલ રોડ (બાલપાદેવી રોડ) પર થઇ આઝાદ મેદાનમાં ગયો. ટ્રેફીકોનો ઓ વેળાસર બાદી તે સરઘસમાં જોડાયા હતા. મજા છે!" પત્ર એક બાજુ પર મુકી ચંપક ખરીદેલી બાદીના વસેા પહેર્યો. ઉજવા દુધ જેવી બાદીમાં સજ્જ થયેલા ચંપકે ગોદા બાજના તરફ નીંદ બાંધી. સસ્તમ બાંધાના મજબુત ગોરા અંગપર બાદી બાબાર શોભા રહી હતી. પતંબાન પત્ર કાગમાં થમ ચંપકે પિતાની આજ્ઞા લેવા દીવાન બાનામાં પ્રવેશ કર્યો. ઉચા મેમાન ની સીગારેટનો ધુમાડાના ગોટા કાઢતા રાવબહાદુરે તાજ આવેલી યુરોપની ડબાલ તપાસી રહ્યા હતા ચંપકે પોતાના પિતાને પહેલીજ વાર પ્રણામ કર્યા. રાવબહાદુરનું બાન બાવેલા અવાજ તરફ ખેંચાયું હતું જોયું તો દેવકમ દેખાતા પોતાના ઓરસ ગોદ પુત્રને બાદીના પોસાકમા સજ્જ થયેલો જોયો. માથાપર બાણે કડકડાટ વીજળી પડતી હોય, ધરતી પગ નીચેથી સરી જતી હોય તેવો ત્રાસ રાવબહાદુરે અનુભવ્યો. મજબુતી મરદાનગી ઘડરોગીરનો પાળો છેક છેલ્લે નંબરે પહોંચ્યો. "ચંપક આ શું બાંધ્યા?" હા "ખેલજા!"

ચંપકે નમ્રતાથી કહ્યું, "પીતાજી એ બાંધણ કે ખેલવા નથી પણ ગુલામની બેડલી ટાંચે બેસી ભારત વર્ષના કંગ્રેસ કામદાર, ટ્રસ્ટ ખેડુત અને અધિકારીમાં ખોસા અલબ્ય વર્ગને કુર દબી થી જોર રહેલા એ મુડીવાદના નાશની નોબત છે. બાદી . એજ દેશભક્તી. મરીબની સેવા એજ ધ્યેય બાકતી. મારો બાજન્મી એજ મુદાલેખ છે. પીતાજી હું જાકે છું."

"પણ બેટા, તું કયાં જાય છે?" રાવ. બહાદુર ખુરશી પરથી ઉઠતાં બોલી ઉઠયા. "બાઝાદીને પંથે, મુકતી માર્ગે, સ્વતંત્રાને રસ્તે. બાપુજી કુશન કરી તો મળશું "

જે શબ્દ સાંભળતાં રાવબહાદુરની કરેન્દ્રીઓ ફુલ્ટ થતી એ મબ્દના ઠા પોતેથી દેવા છતાં તેમના મુખમાંથી 'વદેમાતરમ' શબ્દ સરી પડયો. પીતા પુત્રનો થતો સંવાદ રંભા "બાજુના બદ્યાં ઉભા રહી સાંભળી રહી હતી. રાવબહાદુર શોકાતુર ચહેરે બુરશી પર બેઠા હતા. તેજ ઘડે ચેમની પ્રતીમા સમ દીકરી રંભાએ દીવાન બાનામા પ્રવેશ કર્યો રાવબહાદુર રંભાને તાકી ને જોઇ રહ્યા.

રાવબહાદુર—"રંભા તને એ મજ પુછું?" રંભા—"તમેા મારા પીતાશ્રી છે. પુછું એમ કહેતાં પુછવા તેજ કીંઇ બાકી!" રાવ—"બારને ચંપકના વિચારોમાં બાટકી બીલ્લના કેમ!" રાવ બહાદુર રાજ કાંયકી રંભા ભાપું જોઇ રહ્યા.

રંભાના બદ-પર પવીત્રતાનું પવિત્ર ચારીત્ર ઝબકી રહ્યું હતું. તેની તેજસ્વી બાંખોમાં સ્વતંત્રતા તારી હતી. ઓ બાઝાદીના બાવનાર સમ દેખાતી રંભાને પતીની શંકા બારબતા વાર લાગી નહી.

રંભા—"તમારી શંકા બરબાને છે પારબ્ય મેાટા વર્ગનો પુરાવ ઓને પોતાના સુખનું સાપન બાની તેના તરફ બેદરકારીથી વર્તવું હોય ત્યાં તેના વિચારેા સંતાન પર કયાંથી પડે!" રંભા બે બાગળ ચલાવ્યું: "જુવેા ચંપકને ગે ઉઠયેા બાઝાદીનું સ્વપ્નાનું સેવ્યું છે. જન્મતાની સાથે જ સ્વતંત્રતાના સંસ્કાર રેડયા છે. ચંપક બજારે નાનેા હતેા ત્યારે મારા બેાળામાં સુવાડી મારેા વહાલ સાથેા હાથ ચંપકના કુમળા કપાળ પર ફેરવતી ત્યારે તારલીઓ જેવી બાંખેા તગતગાટ કરતા મારી નરફ જોઇ રહેતી ને હું કહેતી કે બેટા તું ભારત માતાનો પુત્ર છે. બાઝાદ મજે કીંઇ બાતા સેંકડો વર્ષથી ગુલામીના બંધન થી બંધાએલી છે તેની મુક્તિને માટે તારું સર્વસ્વ હોમજે. મેાટો થા ત્યારે બહાદુર બજે. ભારત માતા નીમુક્તાનેા બળહળતેા પ્રકાશ જગતપર ફેલાવજે. અહીંસાપાદી બની, મરીબ બેડુત, કામદારની ફરીબાદ સાંભળજે. સજ્જની સેવા કરજે. બારી-બારી બની દેશભક્ત બનજે. ત્યારે ચંપક બંદ-મંદ હસી મારી શીખામણ ધ્યાનમાં ધરતેા હોય તેમ મારી સામે જોઇ રહેતેા, મારી નસેનસમાં બાઝાદી નું ક્ષીર ફરતી રહ્યું છે. તેમાંથી જીવન બંધેલું ધાવણ મારી ચંપક મેાટો થયેા. કહેા લેાકેા આમાં તમારી શંકાને સ્થાન છે? ચહેરેા પીતા જોયેા થયેા. સંસ્કાર બાતાના પડયા." રંભા પતીને જન્મ સંસ્કારની ઉચ ભૂમીકા સમજાવી મૌન રહી. રાવબહાદુર બોલી ઉઠયા: "રંભા તું દેવી છે! મહાન શક્તિ છે, બારતની બાગ્ય વિધાતા છે, ભારત વર્ષની મહીલાઓ બજાન છે, અંધ-કારમાં છે. એ બજાન રૂપી બધકારનેા પડદેા તુટી જતાં સારાય હીંદમાં બાઝાદીનેા પ્રકાશ ફેલાશે."

પેાતાની પ્રસંસા સાંભળવા નહી પુત્રની રંભાએ વિષય બદલતાં તાજું બાવેલું પેપર પતી સામે ધર્યું' રાવબહાદુર પેપરમાં પરોવાયા. રંભા તુરત પેાતાના બદમાં ચાલી ગઇ

ચંપક મોટા સીધા ચોપાટીપર. માનવમેદની ઉભરાઇ રહી હતી. રસ્તાપર સાજર નાના પ્રકાર ના મેવા મિઠાણી મુંગા બાપકાર બાવી રહ્યો હતો. જનતા બજાબ્યોનેા ચમકાર વંદેમાતરમની મેાબાજાથી ગાજી રહી હતી. દેશ નેતા બાવી પહોંચ્યા. સરઘસ ઉપાડયું બાઝાદ ચોક તરફ.

બાજે બાઝાદ મેદાન ઉપર સજ્જ પોલીસ પહેરેા હતેા. તે મેદાનમાં કોઇ પણ બકિતએ દાખલ નહી થવું એવેા પોલીસ કમીશ્નરે પોતાનેા વટ હુકમ બહાર પાડેા હતેા. તે હુકમનું પાલન કરતી પોલીસ સરઘસની બાવવાની બાતુરતા થી રાહ જોઇ રહી હતી. મુકરર કરેલ રસ્તે થા પુષ્પની વૃષ્ટી ઝીલતું સરઘસ ધેમા નાબ બામળા બઢકયું. કુંપોલીસના વડાએ સરઘસના બગેસર નેતાને પોલીસ કમીશનરનેા વટ હુકમ બતાબ્યેા. સરઘસના નેતાએ એ હુકમનેા બનાદર કર્યો. પોલીસનેા પડેા કોધાયમાન થયેા. સરઘસ ને પખરાબ જવા માટે પંદર મીનીટની નોટીસ બાપીને તેમ કરતાં વિધ્ન થશે તેા હુકમનું પાલન કરવા બાવર પોલીસ સજ્જમાં સજ્જ થયલાં જોઇ એમ જણાબ્યું. દોઢ બાબકમાં પથરાએલું' સરઘસ શાંતીપેા ઉભું હતું. પોલીસ પડીબાળના કોંદા તરફ તંદ રહી હતી.

પંદર મીનીટ પુરી થતાં તુરત સરઘસના નેતાને હુકમ જંગના મુખ્ય બધક ગીરફતાર કર્યા, તુરતજ પોલીસે સરઘસપર બગાનુપી લાઠી મા૨ ચાલુ કર્યો. ધમાસકોકોના પડ પુસ્તિપર પડવા લાગ્યા. વાચક, બાપણે નાયક ચંપક પણ પોલીસના સજ્જ દટકાયો જાણી માતા પર બેભાન સ્થીતીમાં પડયો હતેા. મસ્તકમાંથી નીકળતું મરનાસરમ લોહી જાણે હીંદ દેવીને કુમકુમનો ચાંલ્લેા કરી રહ્યું હોય તેમ જોનારને ભાસતું દેખાતું હતું. તુરતજ સારવાર માટે કોંગ્રેસ હોસપીટલમાં ખસેડવામાં બાબ્યેા.

સાંજના પાંચ વાગ્યા સુધી ચંપક પેર ન બાવવાથી રાવબહાદુરને ચીંતા થવા લાગી સાંથી પસાર થતા વર્તમાનપત્રના ફેરીબા પાસેથી એક બાપું ખરીદ કરી પેપર તપાસવા લાગ્યા. બાપાના ફોટા પાના પર મેાટા બક્ષરે સજ્જ હતું કે :

"શાંત સરઘસપર પોલીસે ચલાવેલેા બમાનુષી લાઠી મા૨.' નીચેના ચારીબાદ તરફ નજર ફેરવી તેા વાંચ્યું:

"રાવબહાદુર મનહરલાલના પુત્ર ચંપકલાલને પોલીસના સજ્જ દટકાયેા બેશુદ્ધ હાલતમાં બાપી જતાં તુરતજ સારવાર માટે કોંગ્રેસ હોસપીટલમાં ખસેડવામાં બાબ્યા છે. નવયુવાન દેશ ભકતને પરમાત્મા તુરત તંદુરસ્તી બક્ષે તેમ બમેા બંતઃકરણપુર્વા પ્રાર્થનાબે કીબે.—તંત્રી."

રાવબહાદુરનેા ઉગ્ર સ્વભાવ તુરત તપી ઉઠયેા. પોલીસપર કામદેસર કામ ચલાવવા માટે તેના બગજમાં કાયદાની કલમેા ગોઠવાઇ ગઇ. તુરત ઉઠયા પોલીસ કમીશનરનેા બાફીસે જવા માટે.

દેવા સમ દેખાતી હિન્દ મુરતી રંભાએ તેજ પણે દીવાનખાનામાં પ્રવેશ કર્યો.

રાવજીભાઈ તરફથી ઉદ્ગાર: "રંભા, એક મામુલી પોલીસે ચંપક ઉપર જબાનુથી કુમકો કરી ગંભીર ઇજા કરી છે વાંસ આ સામે પડેલા પેપરમાં."

રંભા ક્રાંત હતી. ગંભીરતાથી બોલી: "પોલીસ પર કાયદેસર પગલાં ભરવા તે સરીનપ સલાહકના સીદ્ધાંતથી વિરૂદ્ધ છે. શાંતી રાખો. કોયને કાયદાનો જાણનારે જાતે કરી શકે છે. પ્રભુ, આપો આપણે પત્રોમાં ચંપકની તપાસ કરીએ."

રાવજીભાઈને તૈયાર થતા જોઈ રંભા બોલી: "પણ નમોને વિદેશી પોશાકમાં આપણો ચંપક જોશે તો તેને દીકરામાં કંપ થશે. તેની જાગથી દુખાશે મારે માઈ પાનો તો કૃપા કરી શુદ્ધ ખાદીનો પોશાક ધારણ કરો. ચંપકની ખાતર પણ આજે ખાદી પહેરો."

રાવજીભાઈ ખાદીમાં તૈયાર થતા ખાદીની જવાહર જાકીટ, સફેદ દુપ જેવી ટોપી પહેરી આજે સ્વદેશી બની પતી પત્ની ગ્રેમેસ હોસ્પીટલ તરફ પુત્રની ખબર લેવા રવાના થયા. હોસ્પીટલ કંપાઉન્ડમાં મોટર દાખલ થઈ. પતી પત્ની ઉતર્યા. હાઉસ સર્જને આવકાર આપ્યો.

રાવજીભાઈને શુદ્ધ ખાદીમાં જોઈ ડોકટરને અહોભાવ જાગ્યો. રંભાની પ્રસંસા કરતો હોસ્પીટલના ગત વિભાગમાં લઈ ગયો. હોસ્પીટલ બીમારોથી ભરી હતી. રાવજીભાઈને ચંપકને જોવાની ઇચ્છા જણાવી. આદર્શ નર્સોના રંભાએ તમામ દરદીના બીછાના તરફ પોતાના હાથ ફેરવતાં કહ્યું: "આ બધામ આપણા ગરીબ છે આઝાદીને ખરી ઝંખના તમામ વંચુપર તહકલસોના સલામતીમેળા આપણા ચંપક છે." રંભાની આંખમાં ઝમી કરી રહ્યા હતાં. એ આદર્શ નારીઓની ઉદારના તરફ ડોકટરનું શીર ઝુકી પડ્યું.

પતિ પતિત પુત્રના બીછાના પાસે ગયા. ચંપક જરા શુદ્ધીમાં આવ્યો હોય તેમ લાગ્યું હતું. માતાએ પુત્રના બાલ પ્રદેશપર પોતાનો પ્રેમાળ હાથ ફેરવ્યો. ચંપકે આખ ખોલી. પીતાને નવા સેવામાં જોઈ અત્યંત આનંદ થયો. બાજાની તારીફ કરવા લાગ્યો. રાવજીભાઈએ કહ્યું: "બેટા કેમ છે!" "બીનાશ અને એક વચન આપો!" ચંપક મહામુસીબતે બોલી શક્યો. "તારે માટે આઈ સર્વસ્વ કુરબાન કરવા તૈયાર છું. બોલ તું તને વચન આપું છું." "આઈ અધુરું રહેલું કાર્ય તમો પૂરું કરજો." આટલું બોલતાં ચંપકનું બોલી બસબસાટ મગજમાં ચડી ગયું. જખમો પર રાયેલા ટાંકા તુરત તુટી ગયા. તુરત બેભાન થઈ ગયો. ડોકટર તુરત સારવાર કરવા લાગ્યા પણ ચંપકનો આત્મા કોણ રંભા જેની આદર્શ રમણીને પેટે જન્મ લેવા લલચી રહ્યો હતો. ડોકટરે સારવાર બંધ કરી. પતિપત્નિની આંખો અશ્રુથી ઉભરાવા લાગી. હોસ્પીટલના સ્ટાફના માણસો રડી પડ્યા. ડોકટર ગોકાતુર બન્યા. વાતાવરણ બાજુજ કરુણાજનક દેખાતું હતું.

આજે ચંપકની સમશાન યાત્રા હતી. લાખો ની માનવમેદની શોકાતુર વદને ચંદનના કાષ્ટ થી ભડભડાટ બળતી ચીતા તરફ અશ્રુઓની આંખે જોઈ રહી હતી.

રાવજીભાઈએ આજથી કુંજનું નામ ફેરવી રાષ્ટ્રભુવન રાખ્યું. રંભા તથા રાવજીભાઈ બંને "આઝાદીને બંગો" નામનું પુસ્તક લખી રહ્યા છે. અમાનત એક મજુરે દીવાનખાનામાં પ્રવેશ કર્યો. રાવજીભાઈ મજુરને ભેટી પડ્યા. હકમ સાથે આંસુઓ. રંભાના પત્ર પાસે બેસી ચંપક ના હકમ પકડાની વાત કરી. કારમુજન પોતે હતો. પાન પુરી કરતાં મજુરનું હૃદય ભરાઈ આવ્યું. પોકે પોકે રડ્યો. વાચક! એ પંથ બહુજ વિકટ છે. દે!

અસ્તુ.

બ્રબર પત્રો.

શ્રી ભારત શારદા મંદીર (જોહાનિસબર્ગ)

શ્રી ભારત શારદા મંદીરના પ્રીન્સીપાલ રા. વિનયચંદ્ર બી. પટેલ લખે છે: શ્રી ભારત શારદા મંદીરની નવી ટર્મ તા. ૨૪ જાન્યુ આરી ૧૯૪૧ થી શરૂ થઈ છે. આ સંસ્થા નાતજાત કે કોઈ મુસ્લીમના ભેદ વગર બધાં કોઈ બાળકો માટે ખુલ્લી છે. આ શાળામાં અંગ્રેજી (ગુજરાતી ભાષાના તરજુમા સાથે—રેશની પદ્ધતી પ્રમાણે), ધર્મશિક્ષણ, ગણીત, ડ્રોઈંગ, અને વિજ્ઞાનની સાથે પ્રાથમીક શિક્ષણ અને ગુજરાતી તથા અંગ્રેજીના શિક્ષણ ઉપર ખાસ લક્ષ આપવામાં આવે છે. ગુજરાતીના શિક્ષણ થી વંચિત રહેતાં ગવર્નમેન્ટ શાળાઓમાં જતાં કોઈ બાળકો માટે અમારી શાળા ગુજરાતી અને અંગ્રેજીના ભાસ વર્ગો ચલાવે છે. આ વિભાગ નવીન પદ્ધતિ પ્રમાણે નાનાં બાળકોને કેળવણી આપવાનો તથા કોઈ ભાષા શીખવવાની આ પદ્ધતિ ખાસ અજમાવવા ઇચ્છીએ છીએ. માનસિક વિકાસની સાથે શારીરીક વિકાસ પણ વિદ્યાર્થીઓ સાધી શકે એ માટે દેશી અને વિદેશી પદ્ધતિથી ખા નામની તાલીમ તથા સંગીત પણ શીખવવામાં આવે છે. એ વર્ગો પણ બોર્ડીંગ વિદ્યાર્થીઓ પણ શીખવવામાં આવે છે. જેથી ગવર્નમેન્ટ શાળામાં જતા વિદ્યાર્થીઓ પણ તેનો પૂરતો લાભ લઈ શકે છે. દૂર પરાંઓમાં રહેતાં બાળકોને શાળામાં લાવવા માટે અમારી શાળા તરફથી મોટર બસની ખાસ વ્યવસ્થા પણ છે. આશા છે કે કોઈ ભાઈઓ આ સંસ્થાનો પુરો લાભ લેવા ચુકશે નહિ.

પોર્ટએલીઝાબેથ મુસ્લામીયા અરેબીયા મદરેસા

પોર્ટએલીઝાબેથ મુસ્લીમ એજ્યુકેશન ટ્રસ્ટ તરફથી ઓફ રેપ્યુટેશન સ્થાનિક મુસ્લામીયા અરેબીયા મદ્રેસા માટે ચંદો ઉઘરાવવા કોહાનીસબર્ગ અને રીફમાં ગયા હતા ત્યાં ભાઈઓ તરફથી સારો લાભ મળ્યા માટે રેપ્યુટેશન તરફથી તે ભાઈઓનો આભાર માનવામાં આવે છે. ચંદામાં રકમો ભરનારના નામો નીચે પ્રમાણે છે:

એસ. આઈ. મીયાં એન્ડ કું. પા. ૨૦, જુસુબ ઇબ્રાહીમ પા. ૧૦, મુસા હસન પા. ૧૨–૧૦, એસ. ઇબ્રાહીમ એન્ડ કું. પા. ૫, એચ. મુસા એન્ડ કું. પા. ૧૦–૧૦, એમ. એમ. રાવત પા. ૧૦–૧૦, મહમદ હસન પા. ૫–૫, મુસા એમ. જુલા પા. ૩–૩, આઈ. એ. નવાબ પા. ૨–૨, એફ. ઇ. સાલેહ પા. ૧૦–૧૦, ઇ. એ. સાલે પા. ૧–૫, સૈયદ જી. પાન પા. ૪–૪, એમ. એસ. પટેલ પા. ૧૦–૧૦, એમ. એમ. આલજી પા. ૫–૫, હાજી એચ. પાસ પા. ૫–૫, અબ્દુલ રહીમ ખાન પા. ૧–૫, આઈ. એમ. વલીકોકાલ પા. ૨–૨, કે. ખાન પા. ૧, એચ. એસ. કાજા પા. ૨–૨, એસ. એમ. સાકુજી પા. ૨–૨, એ. એસ. ગોકુ પા. ૧–૨, કરોલીયા સીલ્ક બજાર પા. ૧–૨, આઈ. એમ હાઈજી પા. ૧–૨, આઈ. ઇ. આમજી પા ૧–૧, કાદીર ખાન પા. ૧–૨, એ. એચ અલી પા. ૩–૩, આઈ. એમ. કાજા પા. ૧–૨, સીકાલ પા. ૧–૧, એ. ઇ. કોરજા પા. ૧–૧, અહમદ હસન શી. ૧૦–૧, ઇસ્માઇલ ગંગેરા પા. ૧–૧, આઈ. એફ. રાજા પા. ૧–૧, આઈ. એ. સીકાલ પા. ૧–૨, એમ. એમ. કથરાદા પા. ૨–૨, ઇ. એ. ગોપાલ પા. ૧–૧, સીકાલ પા. ૧–૧, એસ. એમ. સીકાલ અબલ પા. ૧–૧, એચ. ઇ. લોગી પા. ૧–૧, એ. ઇ. નાના પા. ૨–૨, એમ. એફ ભાખા પા. ૨–૨, એમ. આઈ. ભાખા પ્રાયર્સ પા. ૧–૧૦–૬, એ. એસ. પારેખ પા. ૧–૧૬, શી. બોલવડીમા પા. ૧–૧, એમ. આઈ. પંગી પા. ૧–૧, આર. એચ. મુલા પા. ૧–૧, આઈ. ઇબ્રાહીમ એન્ડ કું. પા. ૧–૧, ઇ. એમ. ચુનારા પા. ૨–૨, મહમદ ગાલી પા ૧–૧, અબ્દુલ પાકાલ પા. ૧–૧, એમ. ઇ. વરાછીમા પા. ૪–૪, એમ. ઝેડ. સૈયદ પા ૪–૩ કુલ પા. ૧૮૩–૧૮–૩. (બાકી)

'Phone 61 P. O. Box 26.

NORTHERN TAILORING Co.

CIVIL & MILITARY TAILORS AND ALL KINDS OF GARMENT MAKERS.

SUITS AND COSTUMES MADE IN THE LATEST STYLE.

WE SPECIALISE IN HIGH CLASS TAILORING.

OUR PRICES ARE TO SUIT THE TIMES.

TRY US WITH YOUR NEXT ORDER

MAIL ORDERS SPECIAL ATTENTION.

નોર્થરન ના ટ્રાંસવાલમાં તમારો સુટ ક્યાં સીવડાવશો?

નોર્થરન ટેઇલરીંગ કુંપની

તમને અપ-ટુ-ડેટ ફેશનો તથા કરજને જરતું દરેક કામ કિફાયત ભાવે બનાવી આપશે.

કાયલ ઓર્ડર માટે ખાસ જરૂરામણ છે.

કંટ્રોના ઓર્ડર પર ખાસ ધ્યાન આપવામાં આવે છે.

53 MARKET STREET, PIETERSBURG, N. TRANSVAAL.

આવો પધારો જુઓ

અને

તમારા માનીતા વાજીંત્રો અને રેકોર્ડઝ ખરીદ કરો

વાજીંત્રો— હારમોનીયમ, ગ્રામોફોન, વાયોલીન, બેન્જો મેન્ડોલીન, ગીતાર, ઝાઝ આઉટ ફીટ, ફલ્યુટ વિગેરે.

રેડીઓ—"હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ."

નીચે મુજબ ફીલ્મી રેકોર્ડના સેટો બોક્ષમાં ખરીદી વાસ્તે તૈયાર છે.

(૧) જીવન પ્રભાત,
(૨) વીણાપતિ,
(૩) રોમેન્ટીક ઈન્ડિઆ,
(૪) નીર્મળા,
(૫) બાજી,
(૬) અછુત કન્યા,
(૭) જાગીરદાર,
(૮) વચન,
(૯) ચેલેન્જ,
(૧૦) હીઝ હાઈનેસ,
(૧૧) સાવીત્રી,
(૧૨) મધર ઈન્ડિઆ.
(૧૩) ગોપાલ કૃષ્ણ,
(૧૪) દેવદાસ,
(૧૫) ધુપ છાઉ,
(૧૬) પ્રેસીડન્ટ,
(૧૭) નીરાલા હીંદુસ્તાન,
(૧૮) ગ્રામોફોન સીંગર,
(૧૯) ૩૦૦ દીવસ પછી,
(૨૦) સંત તુલસીદાસ.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

શીપરીંગ—સંતોષકારક કામ—અલ્પમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ હારમોનીયમ (હાથના, પગના, હાથપગ સાથે ચોરીંબલ).
,, હચીન્સ, ઓડીયન, જીનાફોન, મેગફોન ઈન્ડિઅન રેકોર્ડઝ. ફીલ્મી રેકાર્ડ.

મળો યા લખોઃ

ગોશળીઆ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ,
૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

RADIO RECORD TRADING Co.

38a MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG,

and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

પારૂ કવ્વાલ

N. 16215 બાલિમ દુનીયા કોન.
„ 16232 જો મીરે દિન્સે ઘસે રબસે.
„ 16243 હમકે મે આજ ઔહમદે આહ
„ 16250 હુસ્યાર મુસલમાનો.
„ 16273 વોહ દીલકેા તાસલ્લી.
„ 16289 કુરબાન પદેા.
„ 16227 મોહમદ આલી જીનાહ–૧–૨.
„ 16295 મોટી મોરીસ ગીટુંગી.
„ 16304 આન પડી દરબાર બલમ મેરી.
„ 16315 મક્કા મદીના.
„ 16347 ગુબારે કુબે જાના.

આરટર ફકીરૂદીન

N. 16239 આખાં પર જી કરે ઉલફત.
„ 16027 ઓ ઇરક કહી સે મલ.
„ 16048 દેખા મુજે ચૂકયુ મેં.
„ 16066 આપ કે દૂરને જાના.
„ 16163 નાગ પ્રીત જાનકા કરેા.
„ 16340 કુદરતે આલમ.

કુબ્દે આલમ કવ્વાલ

N. 16203 જબા કે માબાસે વરબર.
„ 16210 ખુદા રબ્બણ મેરી ખુરાબ.
„ 16241 તસ્વીર મોહમદ મેરે દીલમે
„ 16279 ઉમ્મતે દરબાજ પર.
„ 16293 આજ અબાદી દીલકી મગીને.
„ 16340 અફસોસ મુસલમાનેા

મોહમદ બાલીલ કવ્વાલ

N. 16003 પાપે લાગલ બાવેા બારી.
„ 16014 ખાના પીનાકર.
„ 16049 જમનલ ■■ કાબુમે.
„ 16132 યસ રબ નગરી જાના.
„ 16221 સાબી મુજે પાબા દે.
„ 16249 મોહમદ હસનેમે કુલક બનકે નીકલેગે
„ 16288 કોન તુજે સમજયે
„ 16312 આકાકરે મુરસલ
„ 16312 હમારા પીરસલ્લલા

કાલુ કવ્વાલ

„ 16015 બને દેખું રબે મુસ્તુફા.
„ 16064 યસ ચોટ કાપુ.
„ 16071 મોટી મોટી બાતોસે.
„ 16160 સાલમ ઉસકે હુસ્સે હાને.
„ 16306 કબસે મેરી સોય કિસ્મત જગાઇ જાયંગી.
„ 16325 પ્રીત આતમર મુજસે.

આસ્કર અબદુલ રઝાક

F.T. 12857 મુસા સમજે યે અરમા દીલકા.
„ „ 12912 દીલમે નજરેમે વેા કુલબાને.
„ „ 12998 યે કેસે કુલકન આરેલી માલી.
„ „ 12213 પુજા દેા જબસે તુજકેા.

કલીનખાન ગ્રેન્ડ પાર્ટી

F.T. 12215 કે હતી દે કરે મુસા આસા તેરી મરી.
„ „ 12560 યે તેા વીર આઇ પાર તેરે.
„ „ 12917 જીસ તરફ નજા ફ
„ „ 12749 મજલુમ કા હક દે આલમ પર.

રાસીદ અહમદ કવ્વાલ

F.T. 9710 કરરે મુસકીલ આસાન.
„ „ 12168 મેર ■ હર દે મુસકાર.
„ „ 12217 આર જુ વે દીલમે દૂસરેા બારેા.

આસ્કર અમીર અબ્બસ

F.T. 9710 નબકે સરવર.
„ „ 9710 યે રસુલ પાર કી મસાના હૈ.
„ „ 1381 ઇસ્ક હૈ તું કુરબત દે તું.

અબદુલ આરીઝ ખાન

G.B 2234 સલ્લાહ સલ્લલાહ
„ „ 2220 તેા આયે ખુતેા કે બીદા દેને વાલે.

પ્રેા. ઇકરામુદ્દીન

G.B 388 પુના પુન પુના પુન.
„ „ 437 જોગન કી જોગી.
„ „ 743 કાસીફ દે મુસકે બાદ કે.
„ „ 1111 દીનકા દેા બલબા.
P.E. 7 મોહબ્બા કામ સે તરવા ■ પીહાના
„ „ 27 સાહદત હજરત હાસન.
„ „ 27 સાહાદત હજરત બીસાલ.
N.L. 310 આંદા મદદી કા મોહબ્બા.

ખસ્લાબી રેકેાર્ડ

સુરે. વારીન (૪)
„ પુજય.
„ રેહમાન
„ બાકર (૩).
„ મોહમ્મીલ.
„ બાનામ.
„ આઝાન

કામા સેલ

મીરીન દરબાર (૧) નૂરે બેહદત (૬)
બીરન મંજલ (૪) હકમાની મંજલ (૩)
અરબ કુમાર (૨) કાદી મુખનમા (૨)

દર મહીને નવા રેકેાર્ડ અમારે ત્યાંથી મળશે. તેના દર મહીને કેટલેાગ અમારે ત્યાંથી મંગાવી લેશેા.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE COLUMBIA and "TWIN"

સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકૉર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીશ્ચંદ્ર એન્ડ રાજકુમારી

N. 15307 તારી મનસી મળતી નથ.
„ 15308 અંતરનાં બારણાં એક દુઃખ ઊઘડ્યું.
„ 15309 સુંદર છબી.
„ 15311 નાનું બૂટ.

પ્રસન્ન અને સુભાષચંદ્ર

N. 15327 દુ નગારી રાખીકાન તીખીનાં ખેલ.
„ 15328 તું તો દાસને માટે સેતર
„ 15331 વિખરત વાદળ શીરપર ચરસો.
„ 15342 રીસાયેલી સખીકાને નજરથી મારી નજર લડી છે.
„ 15344 પ્રભુનો પધાર બાગ ૧ લો અને બા ૨ જો
„ 15312 નવ્વાણુનો પકડા.

N. 15314 નામનો નામ બા. ૧–૨.
„ 15310 ઊંચ નીચ

માસ્ટર સમપક એન્ડ પાર્ટી

F.T. 5909 બસુબાનુ ચરણાન.
„ „ 5971 મંગલ આજ પ્રભાત.
„ „ 5951 નરસૈયાનો સૌસારે બાગ ૧–૨
„ „ 5930 માંડે બધુનાને તીરે.
„ „ 5970 પ્રહલાદપ્રેમ બા. ૧–૨
„ „ 5956 મનીબેનને કોઠો.
„ „ 5937 બાગાનું ઘર.
„ „ 5936 હિજરત બાગ ૧–૨.
„ „ 5954 મુખો બાથવડો.
„ „ 5954 બાજો પુરો.
„ „ 5740 ઊઠો ઊઠવા ટું બગતી સાજન.
„ „ 5717 બારણે શ્રીનેશ્વર દર્શન દીજે.

GUJARATI DRAMA SETS

અવધ કુમાર	(૭)	રેકૉર્ડનો સેટ.	પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનું નાટક	(૮)	
સીતા હરણ	(૭)	„ „	નરસૈંયો મહેતા	(૭)	રેકૉર્ડનો સેટ.
રાજા દેવી	(૭)	„ „	વલીભનો વારસો	(૭)	„ „
શકુંતલા	(૪)	„ „	સુભદ્રાહરણ	(૭)	„ „
વીર રાજા	(૬)	„ „	પનરાજ ચાવડો	(૫)	„ નાટક
જેસલતોરલ	(૭)	„ „	અલબેર સતી થઈ	(૨)	„ સેટ.
સેટ સુભાષસા	(૭)	રેકૉર્ડનો સેટ.	બીરબલ જન્મ	(૨)	„ „

FILM RECORDS IN SETS

મરીબાની તોપ	(૫)	વીરબાલા	(૪)	મારી આંખ	(૭)	બગાની	(૭)
ઘાની	(૫)	મગોઈન સીંગર	(૪)	કંજસન	(૬)	દુરબાલ	(૫)

આરતી *F.T.* 5246 દશાવતારની આરતી. *F.T.* 5281 શ્રી સત્યનારાયણની આરતી.
F.T. 5191 શ્રી મહાદેવની આરતી.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-૫૩૮૨.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયોગનલ સ્ટ્રીટ. જોહાનીસબર્ગ. 1054

"શુદ્ધ ઘી"

દરબનમાં ઉત્પન્ન થતાં ઘીમાંથી પણ ઉંચી જાતનું ઘી અમારા ગ્રાહકોને પુરૂં પાડવા અમે ગામ, જે. મારોલ ઉપરના ખેડા જીલ્લાના અંગ્રેજી પરગણા મહુધાના ગવરાળની ફેકટરીનું બનાવેલું ઓગળેલું (શુદ્ધ) ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોકલ પ્રમાણમાં મળશે.

ભાવ માટે પુછો યા હુકમો સાથેજ આફ્રિકાના મોકલ ઓર્ડરો.

શામજી દેવશી એન્ડ સન SAMJEE DEVSHI & SON

૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, દરબન. 4, Cross Street, DURBAN. 113

'Phone Z-6235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર અને કમીશન એજન્ટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોકસ ૩૧૬,

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, દરબન. 115

M. H. DESAI,

એમ. એચ. દેશાઇ,

હોલસેલ ફ્રૂટ વેપારી.

અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ કુનીગનના ઉંચા પણ ભાવમાં C. O. D. થી સારૂ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 1156

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, પોકરટેબલ, ડ્રેસીંગ ટેબલ, સાઈડ બોર્ડ, ઓફીસ ડેસ્ક, બુક કેસ, ટેબલ, ખુરશી, રોકીંગ કેસ, ચાકરકાઉંટર, ઈઝી ચેરીસ અને કીચન ટેબલો વિગેરે, ગદલા ઓશીકાં અને બારીઓ કરવેલ. અહીં પધારી બાજ ખેરવવા મુકશો નહિ

બોકસો, ટેબલ અને કીચન ક્રેટસ

૭ વર્ષથી ટેબલેટ નીચે તૈયાર થાય છે. તેનો ટકાઉ ઘણો ઉંચો તૈયાર રહે છે માલ દેશમાંના ભાવોના પ્રમાણસર લેવાશે. મંગાવો અને વેપાર આગળ વધારો

L. MISTRY,

5 KORT STREET, : : : : : JOHANNESBURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2626. 1051

ફીટીંગસ

પાવડર

ચીકી, ખાજા, ચાંભર, કંસારા, માખી, ચંડા વિગેરે ચામડા ઉપરનો

નાશ કરે છે.

ફીટીંગ પાવડરના ટીન બધે 1111

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices special attention given to all up-country orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અમે અપકંટ્રીના ઓરડર માટે ઉંચામાં ઉંચી સારી માલ C.O.D. થી રવાનીએ કીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 1111

વતના અને જાણીતા ફરમાસુ મીઠાઇઓ અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકો

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી બની રાકશે.

અમારી દરેમાં ઉત્તમ ખાખરા અને બનતુ કામનાં તાજીયાર ઘીમાં ઉ. દરમાસુ મીઠાઈ તથા દરેક બનતુ ફરસાણ, બાસવા, સારા માસાલા વિગેરે ઉંચામાં ઉંચામાં મળશે.

નમુનો ખાવાનો માટે અમારા ઘરે મળશે.

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-6577. 130 KORT STREET JOHANNESBURG. 115

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	આસ્તી ૧૯૪૧ ફેબ્રુઆરી	હીંદુ ૧૯૯૭ માઘ ફાગણ	મુસલમાન ૧૩૬૦ શાબાન	પારસી ૧૩૧૦ શેહે. ૩૬મી	યુરોપિયન ક. મી.	સુર્યોદય ક. મી.
શુક્ર	૨૧	પડી ૧૦	૧૮	૧૦	૫-૧૫	૬-૫૩
શનિ	૨૨	,, ૧૧	૧૫	૨૧	૫-૧૬	૬-૩૨
રવી	૨૩	,, ૧૨	૧૬	૨૨	૫-૧૭	૬-૩૧
સોમ	૨૪	,, ૧૩	૧૭	૨૩	૫-૧૮	૬-૩૦
મંગળ	૨૫	,, ૧૪	૧૮	૨૪	૫-૧૮	૬-૨૯
બુધ	૨૬	,, ૩૦	૧૯	૨૫	૫-૧૯	૬-૨૮
ગુરૂ	૨૭	પુની ૧	૨૦	૨૬	૫-૨૦	૬-૨૬

The "FRIENDS of INDIA" SERIES

Short biographical sketches of eminent men, who have laboured for the good of India.

Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece.

Rev. Dr. Miller,
Lord Morley
Lord Ripon,
Sir Henry Cotton,
John Bright,
Edmund Burke,
Mr. Annie Besant,
W. C. Bonnerji,
A. M. Bose,
Charles Bradlaugh,
Dadabhai Naoroji,
V. P. Madhava Rao, C.I.E.,
Raja Ram Mohun Roy,
Babu Surendranath Banerjea
Sir William Wedderburn

Price: One Shilling Each

APPLY:

MANAGER, INDIAN OPINION,
PHOENIX, NATAL.

BOOKS FOR SALE

INDIA TO-DAY—By R. [illegible] Price 4s. 6d.
[illegible] Price 6s. 6d.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Postage extra.

INDIAN OPINION
Phoenix, Natal.

Indians In South Africa

Helots within the Empire
and
How they are Treated.

By Henry S. L. Polak.

Price ... ... 2s.

To be had from:—
THE MANAGER,
INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

Golden Number

OF

"INDIAN OPINION"

SOUVENIR OF THE

Passive Resistance Movement

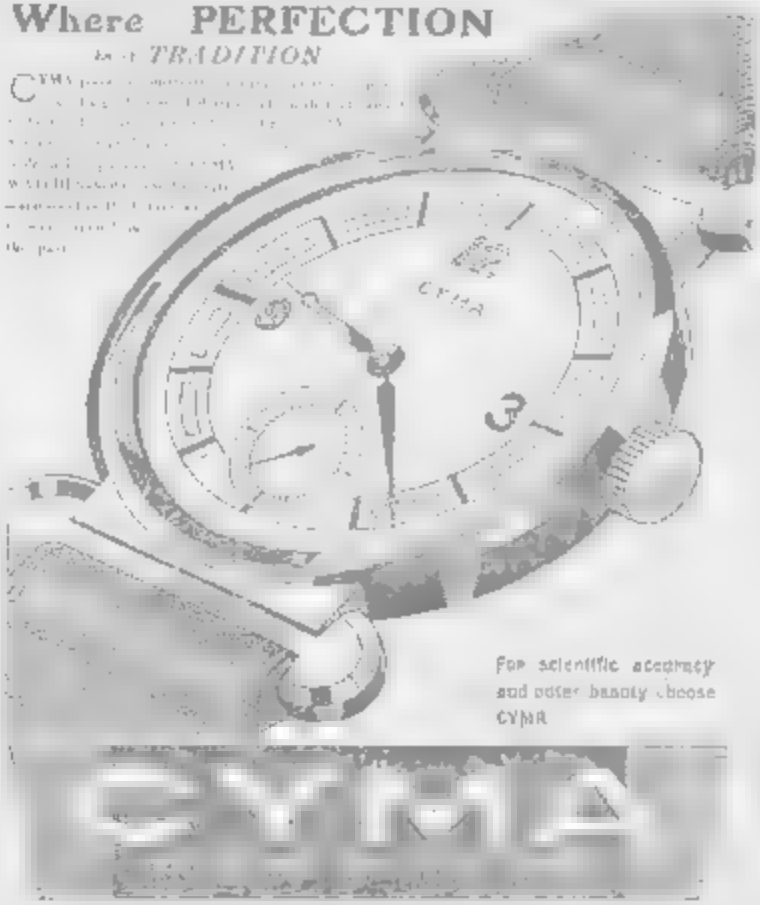
1906 —1914.

Price : Two Shillings.

to be had from:—

Indian Opinion,
Phœnix, Natal.

Where PERFECTION
is a TRADITION

For scientific accuracy and outer beauty choose CYMA

CYMA

THE

MANUFACTURERS

Offers You Security

LIFE Insurance provides financial security — its possession means freedom from fear of privation for yourself and for your loved ones.

LIFE

INSURANCE COMPANY

HEAD OFFICE:
TORONTO, CANADA.
Established 1887

D. M. SEEDAT
Representative.

Chief Office for Natal:
328, STUTTAFORD'S BLGS.
DURBAN.

D. PATCHIAPPEN
Representative.

ACTING MANAGER: B. BARRETT.

બ્રેનર એન્ડ વર્થ

લીમીટેડ..

ફ્રેઈટરીંગ, શીપીંગ, ઈનશ્યોરન્સ
અને ફોરવરડીંગ એજન્ટો.

દરેક જાતનો માલ સહેલાઈ અને સરળતાથી હેરવી ફેરવી શકાય તેવી અપ-ટુ-ડેટ સગવડો વાળાં ઓન્ડેક વેરહાઉસોના પ્રોપ્રાયટરો. ઓન્ડેક ટીમ્બર યાર્ડ.

આફ્રિક આફ્રિકાના સમળા બંદરોપર અમારા પ્રતિનિધિઓ છે.

તપાસ કરી ખાત્રી કરો.

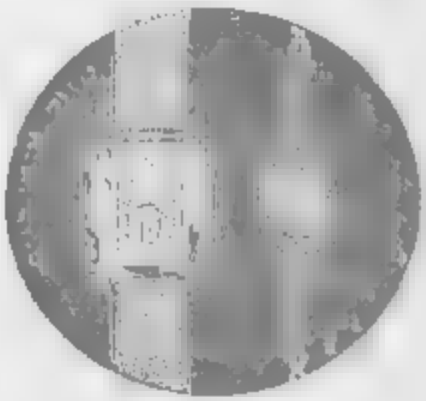
LOURENCO MARQUES.
Avenida da Republica, 32

Telegrams "PRODUCE" P. O. Box 206.

Telephones 574 and 1173.

એલજીન

ઘડીયાળો

અગત્યનું

અમેરીકામાં એલજીન ઘડીયાળો પ્રથમ નમ્બરની ગણાવે છે. આ ઘડીયાળોના, મુદ્દા ભાગો (રીપેર પાર્ટસ) મળવાની ખાત્રી આપવામા આવે છે.

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER"—ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phœnix Settlement, Phœnix, Natal.

5 MAR 1941

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

No. 9—Vol.–xxxix. Friday, 28th February, 1941. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

The Way To Human Happiness

"ONCE a reform has become necessary, and once the moment for its accomplishment has arrived, nothing can prevent it and everything assists it. How happy human-beings would be if they could only get on with each other: if those who had too much would give their superfluity away, and if the others were contented with what little they have! Revolutions could then take place amidst joy and in an atmosphere of concord and the historian would have neither recession nor unhappiness to record but only that humanity had become wiser, freer and more fortunate. Up to the present however, human annals offer no example of such wisdom in sacrifice: those who ought to make the sacrifice refuse to do so, and the others who demand the sacrifice impose it by force, so that good has the effect of evil, through the means and with the violence of usurpation."

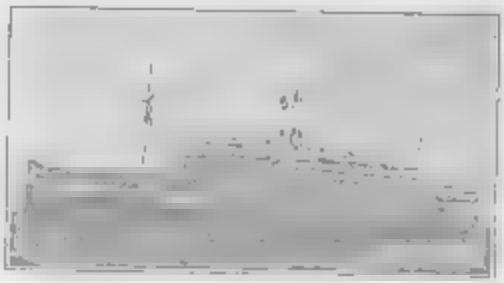
—Proudhon.

માનવીના સુખનો માર્ગ

"એક સુધારો જ્યારે આવશ્યક થઈ પડે છે અને તે સિદ્ધ કરવાની પળ આવી લાગે છે પછી તેને કોઈ અટકાવી શકતું નથી અને સઘળા સંજોગો તેને અનુકૂળ થઈ પડે છે. માનવીઓ જો એક બીજા સાથે સહકારથી રહી શકતા હોય, જેઓ પાસે અતિશય દોલત છે તેઓ પોતાની વધારાની દોલત જેઓ પાસે કંઈ નથી તેઓને આપી દેતા હોય અને બીજાઓ જે થોડુંક પણ પોતાની પાસે હોય તેનાથી સંતોષ માનતા હોય તો કેટલા સુખી થઈ શકે! તો પછી ક્રાંતિઓ એકરાગ અને પ્રેમના વાતાવરણમાં થાય અને ઈતિહાસકારને લુંટફાટો અને દુઃખોની કહાણીઓ નોંધવી નહિ પડે પરંતુ માનવજાતમાં વધારે સાધુપણું આવેલું હોવાની, અને તે વધારે સ્વતંત્ર અને વધારે ધન્યકારણી બનેલી હોવાની જ નોંધ લેવી પડે. અત્યાર સુધી તો માનવ તવારીખમાં ઓછા ઠંડાપણુંભરેલા ત્યાગનો એક પણ દાખલો નોંધાયો નથી. જેઓએ ત્યાગ કરવો જોઈએ તેઓ તે કરતા નથી અને જેઓ એ ત્યાગની માગણી કરે છે તેઓ બળજબરીથી તે કરાવે છે. એટલે એક સારી વસ્તુ હિંસા અને બળાત્કારના સાધનના ઉપયોગથી નકામી બની જાય છે."

—પ્રાધોન.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

માર્ચ તા. ૨૬ મીના અરસામાં સ્ટીમર મુંબઇ જવા રવાના થશે.
સલુન તેમજ ૩જ પેસેન્જરો લેવામાં આવશે.

કરજત આવ્યા પછી તમારો માલ તથા કુનીયન ફ્રાઇનાન્સ પેમ્યુલેશન મુજબ નાણા સાથે લાઈ જવા વિગરે સંબંધી હકીકત મળવાથી બંદોબસ્ત કરી આપીશું.

દાગીના ઉપર તમારૂં નામ તથા B. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રા) લીમીટેડ

હીંદી પેસેન્જર એજન્ટ.

૩જ ક્લાસ હિંદુ વીશી સાથે પા. ૧૪ ૧૨ ૦.
,, ,, મુસલીમ વીશી સાથે પા. ૧૫ ૫ ૬.
,, ,, વીશી વગર પા. ૧૧ ૧૪ ૬.
સેકન્ડ ક્લાસ સીંગલ વિશી વગર પા. ૩૩ ૧૫ ૦.

સ્ટીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ટીકીટના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

Phone 2-9432. Tel add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.
390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,
No. 4, Kort Street, Johannesburg.
'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.
Tel. Add: "CITYSHIRT" 1106

THE
NEW INDIA ASSURANCE
—COMPANY, LIMITED.—

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc Etc.

આ ઓલ ઈન્ડિયા કંપનીમાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસો, કામદારોને મળતા વીમાઓ, માલવાહ વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતરાવી શકાય છે. કોઈ કંપનીને ટક્કર આપતું એ દરેક ડીપાર્ટનો દરજ્જો છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue
DURBAN.
Telephone 2-5845 Con
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE.
Diagonal Street.
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478
P. O Box 3041.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa. 1151.

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM, RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL

PHONE 20959 CORNER PINE & GRAY STS

SITUATED IN THE HEART OF DURBAN'S BUSINESS AREA.

ENGLISH & INDIAN MEALS

MODERATE TARIFF.

BOARDING & LODGING BY DAY, WEEK OR MONTH.

THE EPIC FAST

(By Pyarelal)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.

320 Pages. Price: 2s 6d

Obtainable From The Manager

INDIAN OPINION Phoenix, Natal

ડીક્ષનરીઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ ડિક્ષનરી મહાત્મા ગાંધીજીની મુલાકાતી પ્રસંગોપાત ઘણીવાર જોડણી બાબત આપણે રાયસરા વપરાય બાબે બનાવાયેલી છે વિદ્યાર્થી આલમ માટે તે અમલ ઉપયોગી અને ઉપયોગી છે તેને અંતે ઉપયોગી ઉપયોગ, ઉપયોગ, ઉપયોગ ઉપયોગની વપરાશ, ઉપયોગ ઉપયોગની સંખ્યા, ઉપયોગ, માપ, ઉપયોગ, વિગેરે બધી વસ્તુઓનો સમાવેશ થયેલો છે

પાકું પૂંઠું પાના ૧૪૦૮ પ્રસિદ્ધની પંચાત રૂપી. ૫

Manager, 'Indian Opinion, Phoenix

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

	Rs.	As.
Lectures from Colombo to Almora	2	8.
Inana—Yoga	2	12.
Bhakti—Yoga	1	4.
Karma-Yoga	0	12.
Raja—Yoga	0	14.
Karma & Bhakti—Yoga (Prose edition)	1	8.
Discourses on Hinduism	0	8.
Inspired Talks	0	4.
My Master	0	6.
Complete Works (6 vols.)	12	0.

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A comprehensive chronological account of the Master's wonderful life,—the only authentic biography in English.

(Over 400 Pages)

Foreword by revered Lord Lytton & Introduction by Mahatma Gandhi.

Price: Re 1.

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of International Interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4. Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,

4, Wellington Lane, Calcutta, India.

સ્ત્રીઓની દરેક પ્રકારની નબળાઈમાં

અવશ્ય અસર કરનાર.

ઝંડુ અશોકારિષ્ટ

પ્રદર, યાંખા વીજેરે રોગોનો મચોટ પ્રહાર દરેક ઘરમાં હોવો જોઇએ.

૧ રતલી બાટલીની કિં. ૪-૬.

બાળકોનાં પેટનાં દર્દોમાં

અવશ્ય કામ કરનાર

રડતા બાળકને રમતું કરવાનો અપૂર્વ ઉપાય

ઝંડુ બાલ શૂલાર્ક

— બાળકોપયોગી —

દરેક ઘરમાં હોવું જોઇએ.

-૩ાંસી ગ્રેઇન્સ કિં. રૂપી. ૧-૪.

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૪૫૧૬, મુંબઇ નં. ૧૪.

શા. આંકડાની સાથે ગોલ્ડસ્પોટ ગ્રેમ. ગ્રેમ. ગોરી ગ્રેન્ડ મન્શ, સ્ટાન્ડ ૨૩૮, ગ્રેશીયાટીક બજાર, પી. બો. નંબર ૧૨૦૫, પ્રોટોરીયા.

ગેરાન્ટીકાર્ડમાં મળવાનું ઠેકાણું બળદ ઝમરસ, ૧૪ ગોટ સ્ટ્રીટ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું સુચીપત્ર આજેજ મંગાવો. એજન્સી માટે લખો બોક્સ ૧૨૦૫, પ્રીટોરીયા.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક બાતનું દરદ અને બેજારમાં સાથ પોસ્ટેજ ફ્રી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખોઃ—

P. O. Box 84. 139 Brook St. Durban.

શિયાળો!! એટલે ખુટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય

જો તમારે તમામ જીવનની ખરી મઝહ લેવી હોય તો આ શિયાળામાં પુષ્ટીકારક પાકો બનાવી તમારી તંદુરસ્તી પાછી મજબુત અને બળવાન બનાવી દો! પણ યાદ રાખશો કે દુધદહાડાવાળા ખોરાકો બનાવવા માટે સાકર, તાજો અને ચોકખો શુદ્ધ માલજ વાપરશો. અમારે ત્યાં શીયાળાના પાકો બનાવવા માટે ખાસ તાજો અને શુદ્ધ માલ આવી ગયો છે.

અમારે ત્યાં સોજીઓ, બદામ, મારેલી, પીસ્તા, પંજાબી સાલમ, સફેદ મુસલી, બારક, ખસખસ, કોપરૂ વાટી, ગોખરૂ અને ગાંજુ, ગાર બબ્બર, એપચીની, અકલગર, ગુંદર, અંબર, ગોના ગાંદીના વરખ, જાફરન, વગેરે તમામ ચીજનું કરીયાણું આપો વહું, બધી જુદીજુ ઉપરાંત ઘરેડા ભરતી તમામ ગ્રોસરી હમેશ રહેવામાં રહે છે.

ફી'દુસ્તાનમાં બનાવેલી સુરતની ખરેકી, પીસ્તા બરફી રતી. ૩–૬ રતલ, બદામ બરફી રતી. ૩–૬ રતલ.

મુંબઈના તરેહવાર હલ્વાઓ બદામી હલ્વો રતી. ૨–૬ રતલ, સફેદ મલાઈ હલ્વો રતી ૨–૬ રતલ, રંગીન બદામી હલ્વો રતી. ૨–૬ રતલ, સફેદ મલાઇ હલ્વો રતી. ૩–૬ રતલ બનાવે આપ્યા મળશે

નવાબી પાઉડર: શરીરના કોઇ પણ ગાત્રમાંથી બાલ ના મીનીટમાં વાળ કાયમ કરી દે છે. ૩ બોટલ રતી ૨–૬ પોસ્ટેજ રતી. પુનીયન માટે, બેઉ બનાવ ઓરડર આપી બાટલો મંગાવી લો.

દરબાના ગોકડાંઃ ઉભરૂ રતી. ૧૯–૬.

P. O. BOX 709. **I. G. H. BASSA.** 153 Grey Street, Durban.

વેચવાના પુસ્તકો

નીચેના પુસ્તકો બાલ ચુંટી કાઢેલા ઉત્તમોત્તમ લેખકોના છે. હમેશાં પુસ્તકો સુંદર કાગ જ્ઞાનપુર્ણ અને સારા લેખકોના વાંચવા જોઇએ. જેથી આપણા જ્ઞાનમાં વધારો થાય અને આપણું ચારીત્ર ઘડાય એ ઉચ્ચ આદર્શને ધ્યાન માં રાખી અમે પુસ્તકો મંગાવીએ છીએ. ઉત્તમ સાહીત્ય જ્ઞાનમાં વધારો કરે છે.

રાષ્ટ્રીય ને ઇતિહાસ

મારી જેલ કથા (પં. જ. નેહરૂ)	૧૨	૦
આપણું રાજબંધારણ (ગુજરાતના અગ્રગણ્યો વિદ્વાનોના વિચારો અને લેખો)	૧	
મહાત્મા ગાંધીજી (રામરખા)	૦	૬
રાષ્ટ્રવીર શિવરાજ	૧	૬
ભગતસિંહની બિભીસા	૪	૬
આપણી કેટલીક ભુલ ૨ જો	૫	૬
અપંગની પ્રતિજ્ઞા	૦	૬

ધાર્મિક સાહિત્ય

ઋષિકેશ મહર્ષિ દયાનંદનું જી. ચ.	૨	૦
પરમાર્થસાર	૧	૦
ગજપોર બ્રહ્મચર્યાશ્રમ	૨	૬
અનાર્યોનો ભેદ (ગીતાનો ગાંધીજીએ કરેલો અનુવાદ)	૧	૦
મંગલ પ્રભાત (ગાંધીજી)	૧	૦
ઉપનિષદ પદાવળી	૪	૦

શેઠ રેવાશંકરભાઇ જગજીવનદાસ દેસાઇ કૃત

કાલિકા	૭	૦
ગામ ગહરો બાગ ૨	૭	૦
હિમ્મતસિંહ	૭	૦
પુષ્પીબા	૫	૦
રમેશ ચંદ્ર	૭	૦
કુંવરીબા હરણ અને બંધુતા	૭	૦
હરદત્ત નામ	૫	૬
ગીતિબ્રમાં (પુનર્જન્મ)	૫	૬
સાધુકુરેજ (રેવાશંકર દેસાઇનું જીવનચરિત્ર)	૮	૬

બીજાં કેટલાંક પુસ્તકો

પ્રેમ બાણ (નોવેલ)	૭	૦
કુસુમ કુમારી	૨	૭
કિસનબાપા (ચેહરાવ પુસ્તક)	૦	૬
કુસુમ સાગર (કુસુમ મીલવાનો મોટામોટો)	૧૬	૦
આરશેન્ડાનો મુર્ખ ગુલામ	૧	૦
કિસ્સા (રવી'દનાથ ટાગોરના ગીતોનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ (પ્રેમનું બાંધે)	૦	૬
૧૫૪૭ગીતી (રમણી નોવેલ)	૧	૦
સાગરમતા	૦	
ઉંચા અકબર	૦	૮
ગુરૂદેવની વાતો	૪	૯
અત્તરની શીશીનું કિસ્સ	૫	૦
સાહસિકોની સફરો	૨	૬
ભારત ગુજરી ગામ	૧૫	૦
રાષ્ટ્રીય સંગીત ગામ	૧	૬
મોતીના તોરણ (તોરણો બનાવવાની રીતો)	૪	૦
વીર બજરંગ	૨	૬
વંઠ્યા	૧	૬
વિરાગના અને બીજી વાતો	૫	૦
બધુ ઉંચા ચંબલ બાગ ૨ જો	૨	૦

શારદાબાઇની નવલ કથાઓ

મીઠાલ બાગ ૨	૭	૦
અંદનાય	૨	૦
દત્તા	૮	૦
પરાજિતા		
પહેલી ગમાજ	૮	૦
રણમાં	૮	૦
અપૂર્ણ ભારતા	૭	૬
અનુરાધા	૬	૦
ભગવતી	૫	૬
કુલ બાળા	૪	૦
અનુરાધા	૬	૦
ચરીત્ર હીન	૭	૬
ગુલબા	૫	૦
નગીના	૬	

ઉપરના પુસ્તકોના બધા ઓરડરો ઉપર રજીસ્ટર ટપાલ ખર્ચ આપવું પડશે એમ જણાવવામાં આવે છે.

નવલકથાઓ

કેળવણી અને તેનું ધ્યેય ધ્યાન (ગરબા કવિતા)	૩	૦
પુરબહારની કમાણી	૨	૦
મદાર મારા (કુંવરી વાતો નોવેલ)	૫	
મહારાજ (નોવેલ)	૪	૦
ભામા (વાર્તા)	૪	૬
ભાગીરથીનો હાસ્ય ભંડાર	૬	૦
જયોત્સના	૫	૦
મણિની વાર્તા	૫	૬
આગ્રાના જલ્લ (કુંવરી વાર્તાઓ)	૬	૦
વાળી વલ્લભ (રાજપુત કથા)	૪	૦
દ્રષ્ટિપરીવર્તન (ગોલ્ડસ્ટોનની જોવાની ગાડબારી	૪	૦
દેવી ચૌધરાણી (નોવેલ)	૬	૬
પુષ્પ કુમારી (વાર્તા સંગ્રહ)	૨	૬
પુષ્પ શિક્ષા	૩	૬
નારી હૃદય (કથાઓ)	૪	૬
નવો નમરીઓ (ઐતિહાસિક કથા)	૭	૦
પ્રેમાલાપ (સુંદર રસીક કથાઓ) ભા. ૧	૬	૦
,, ,, ,, ,, ભા. ૨	૫	૬
પુરાતન જયોત (નોવેલ)	૪	૬
પ્રેમ પ્રભાવ (નોવેલ)	૫	૬
પુષ્પલીલા	૬	૬
પાનકી બલીના (કુંવરી વાર્તા સંગ્રહ)	૪	૬
પીંજરને પંખી અને બીજી વાતો	૬	૦
ગુજરાતી દીપક ભાગ ૨ જો	૨	૬

Manager, Indian Opinion,
Phœnix, Natal.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones 24003. Res. 24468.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.
141, GREY STREET, DURBAN.

INTERIOR VIEW OF OUR RIDE

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES, BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL Shades. Prices from 60/-, 85/-, 105/ & up to £20, THE LATEST FROM BENARES CITY. EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/ & up. PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards. EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.

Branches 61, Wicks Street And 60, Wicks Street. GARAGE 7, Moss Street And 58, Wicks Street, VEREENIGING.
'Phone 39, Vereeniging.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે

બનારસની મીનાકારીવાળી અને સાદી, તેમજ જાતજાતની જુદીદાર સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી ઉપરને પા. ૨૦ સુધીની.

બનારસથી હમણાજ આવેલી છે.

કસબ વાળની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર. જાતજાતની મીનાકારીવાળી સાડીઓ શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર. કસબનું કેપ-ડી-શીન શી. ૩–૬ નું પાર ૪૨ ઇંચ અને ૪૫ ઇંચ પહોળ. સાડીનું મેટરેલ ડીઝાઇનનું ૩૫ઇંચ, ૪૫ ઇંચ પહોળ વારની, શી. ૧–૬, શી. ૨–૮, શી. ૩–૦ અને ત્યાંથી ઉપર. હમણાજ આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ શી. ૨૫, શી. ૩૦, શી. ૪૫ અને એથી ઉપર. 1240

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

જાઓ:
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરીલમ.

અમારી સાડીઓ મોકલવા સેલ્સ
એજન્સીસબધ માટે
પી. ઇબ્રહીમ,
૬૧, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ગરાજ
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૭ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરીલમ.

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Sole producers of all Suncrush drinks.

'Phone 24350. Tel. Add. "Nuartjes."

A. M. PADAYACHEE

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.

Country [illegible]

TRIAL ORDER SOLICITED.

91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/0, 2/6 and 4/6, or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ

મેનેજર મણીભાઈ ભાણાભાઈ પટેલ(પટવા)

ઘરેણ બનવી મીઠાઈઓ, ફોરજના ઘીની તેમજ મેવા મેવા, મસાલાથી અમે બનાવીએ છીએ

અમારૂં સગવડવાળું સુરતી ખુશ્બુ, શેવ, ગમસ, ગાંઠીઆ, ગાંઠીઆ, ખાજા વિગેરે ફરસાણ તાજા બનાવીએ છીએ.

મીયાણામાં ખાસ લાયક સગવડ પાકેટ તૈયાર રાખીએ છીએ તેમજ ઓર્ડર મુજબ રૂપેરીપેક બનાવી આપીએ છીએ.

બહારી વિગેરે માટે મોટા પ્રમાણમાં જોઈતી કેઈ પણ જાતની મીઠાઈ ઓર્ડર મુજબ ટુંક વખતમાં બનાવી આપીશું.

બહારગામથી મંગાવનારને માલ પુરતી સંભાળથી કાળજીપુર્વક મોકલવામાં આવશે.

PHONE 33-6576. P. O. BOX 3680.
THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART.
34 President Street, Corner Diagonal St., JOHANNESBURG.

Phone 2-3381 Tel. add. "Letspeo."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

In South African, Canadian and Australian Apples

Cape Fruit on hand in season

We have in stock green Ginger at 5d. a lb.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્ષપોર્ટર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

લીલું આદું ૫ પેની રતલ વેચીએ છીએ.

કંસેના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન રેખામાં આવે છે

નાગીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 786. 116 Prince Edward St. Durban.

5

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 9.—Vol. XXXIX Friday, 28th February, 1941.

NOTES AND NEWS

Protest Meetings Against Ban On Freedom Of Speech

TWO mass meetings were held under the auspices of the Non European United Front to protest against the unjust conviction of Dr. Dadoo for exercising his freedom of speech and against the arrest of Mr. D A. Seedat for the same reason. The first meeting was held on Sunday, February 23, at Clairwood, where a large gathering assembled in the open space on the Main Road opposite the Sugar Workers' Office and was addressed by Messrs. H. A. Naidoo, D. A. Seedat, M. M. Gandhi and others. The second meeting was held on Wednesday at 6 p.m. on the open Parking Area between Pine Street and Commercial Road where there was a mixed gathering of about two thousand Indians and Natives with a sprinkling of Europeans. The meeting was addressed by Messrs H. A Naidoo, D A Seedat, M. M. Gandhi, Dladla on behalf of the Africans, and others. Resolutions were passed condemning the action of the Government in placing a ban on the freedom of speech of non-Europeans who were only relating the true facts about the sufferings they had to undergo while nothing was done to those who openly preached Fascism and Nazism.

The Guiding Principles Of Ossewa-Brandwag

A declaration that the enemies of Afrikanerdom were killing democracy by means of emergency laws, compulsory oaths of economic conscription was made by Dr. J. F. J. van Rensburg, commandant-general of the Ossewa-Brandwag, in a speech at Stellenbosch last Monday. "If they think that we will try to resuscitate it (democracy) again when the wheel turns they are wrong," said Dr. van Rensburg. "On the contrary we are just going to bury it without mourning, and with it will be buried capitalist imperialism and its evils." The guiding principles of the Ossewa-Brandwag, said Dr. van Rensburg, must be based on the idea of the equitable distribution of wealth and the means to live, and the more effective fulfilment of the duties of citizenship.

The only pity is that the nine million black people have no place in this lofty dream.

Lack Of Educational Facilities For Indians

Shrimat Janki Nair writes as follows in the *Natal Mercury*:—The Indians in South Africa and Natal in particular are striving to secure a square deal in the educational sphere. But of willingness on the part of the Union Government and their Educational Department to recognise the claims of the Indians' case there are yet no signs. On the contrary, the Education Department appears to be contemplating measures which would render the position of the rising generation of Indian youths and girls in this part of the Colony more and more difficult. As I pen these lines there are over 100 girls who are refused admission to the only secondary school for girls in Natal. I refer to the Dartnell Crescent Indian Girls' High school in Durban. This refusal on the part of the headmistress is due to lack of accommodation. More than 80 per cent. of the students have passed their J.C. exams. You will agree, Sir, when I say that one school in Durban cannot possibly be sufficient for the requirements of 6,000 children. We must have these institutions all over South Africa, leave alone Natal. As in the past it has always seemed to me of the greatest importance that the educational institutions we have in other parts of the country, some of them imparting primary education and others teaching up to the secondary stages, should be raised to or supplemented by collegiate institutions. Without mass education for the Indian children the country will never be able to enjoy to the full the fruit which it has a right to expect from higher education. The different branches of education should move forward together. The pushing forward of primary education is impossible without higher education. In the present conditions of Indians in Natal it devolves a sacred duty upon the State to promote the popular as well as the superior and secondary education. The whole religious, social and educational advance of the country depends upon the steady adhesion to that enlightened policy as regards higher education which has probably been the most generally approved policy of the British Indians and the Union Government in the past. Indian public men, in the interests of education, have adopted a helpful attitude in tackling the question on lines of justice and equality. I pray a similar attitude will be adopted by the Education Department.

Moslem League Sticks To Its Resolution

The working committee of the Moslem League which met last Saturday, states Reuter's message from New Delhi, passed a resolution reiterating their previous demands for Moslem independent rule. The resolution viewed "with disapproval the recent pronouncements of Mr. Amery, Secretary of state for India, as likely to create grave apprehension in the minds of Moslems that the British Government are still contemplating the possibility of a constitution based on the economic and political unity of India." The resolution continued: "The committee reiterates its adherence to the previous Lahore resolution recommending a constitution of independent States in areas where Moslems are numerically superior, and declares it to be the only solution of India's constitutional problem which will ensure peace, harmony and satisfaction between all elements and interests in India."

Efficacy Of Non-violence

In reply to a letter addressed to him by a Delhi journalist who questioned the efficacy of non-violence in the establishment of peace in the international world, Mahatma Gandhi says:—"Non-violence is an active force. Do you not realize that when non violence reigns, materialism takes a back seat, avenues are changed and in a non-violent way there is no waste of efforts, property or moral fibre?"

Women's Conference Denounces "Purdah" System

At the end of a spirited denunciation of the custom of "purdah," Mrs. Satyavati, Rajut president of a women's conference at Ajmer, unveiled herself in public for the first time in her life. In response to this dramatic gesture, 5,000 women delegates in the conference also threw aside their veils. Mrs. Satyavati, in her speech, condemned "purdah" as a "pernicious custom, subtly invented by men to keep woman in perpetual domestic slavery and drudgery."

Indian Opinion

FRIDAY, 28TH FEBRUARY, 1941

City Council's Evil Design

WHILST this country is supposed to be engaged in a war for freedom and democracy the Durban City Council is engaged in a most undemocratic design of ousting Indians from areas within the Borough where they have been owning and occupying land for over half a century. This process of expropriating land belonging to Indians has been going on for some time. Indians have been thrown out of Muyville to build a paradise for Europeans. They have been ousted from Bell Street, Point area, Berea Flats, Orient Lane and Kirkwood Avenue. And now the City Council is designing to clear the areas of Sydenham, Riverside, Briardene and Morebank of their Indian population by expropriating their land. Indians concerned are naturally very much perturbed over this ungenerous act of the City Council and several meetings of protest have already taken place. Even the leaders of the Natal Indian Association, whose hearts were not moved at the tyrannous acts of the British Government in India where thousands of their brothers and sisters have been and are still being thrown into prison for fighting for their just rights, are stirred and they have called a mass meeting at the City Hall on Sunday to protest against the contemplated action of the City Council.

To describe the tragedy of the whole thing it will suffice to quote just one single instance which was brought to our notice. It was of a man who had laboured for thirty years growing vegetables and hawking it and had earned £300. He thought he could not put his hard earned money to better use than by building a small property of his own. The plans were passed by the Borough engineer and the building was near completion. Only the roof had to be built and the man was given notice by the City Council that he should not proceed further with the building. The reader can well imagine the state of mind of this man whose hard earned money had been wasted on brick and mortar. Such cases can be multiplied.

But how does this act of the Durban City Council go with the so-called penetration of Indians in European localities which forms the subject of a judicial enquiry. What is this usurping of land owned and occupied by Indians for four and five generations? Is that not something worse than "penetration." And by what canon of justice could it be defended? Does it not smack of the treatment meted out to the Jews in Germany? And Durban is described as the most "British" City in the Union and the City Council is a hundred per cent "British!"

But, have we not known the policy of the Durban City Council now for years? Did it not give most grudgingly, and that too on lease, two and half acres of land for Sastri College built at the cost of £20,000, which amount was contributed by Indians? Has it not always said that, there was not an inch of space that could be spared for Indians within the heart of the City? Has it not been more vociferous than anyone else in its cry of penetration and segregation? And yet the leaders of the Natal Indian Association went to compromise with the City Council on the question of penetration with the hope of receiving better considerations. But they asked for bread and were given stone. They hoped to get a corner for the "better class" Indians in the aristocratic quarters of the Europeans. But the Mayor gave them the kick by saying that there was no space to spare for Indians and that Indians should not have refused the village scheme contemplated for them at Cato Manor and Springfield.

And what are things coming to now? The City Council proposes to put into effect its segregation policy, without the need of any legislation, by expropriating land possessed by Indians.

What has the Lawrence Committee availed the leaders of the Association who are members of that Committee? What has their co-operation with the City Council availed them? They have brought dishonour to the community. It remains to be seen to what extent they are still going to continue this dishonourable act of their's. If they have any sense of their responsibility as representatives of a self-respecting community, they should, even at this stage, forthwith withdraw from the Lawrence Committee and withdraw their co-operation from the Penetration Commission and be prepared to fight for the just rights of the Indian community.

From a report appearing in the *Natal Mercury*, dated February 27, from its political correspondent at Capetown, referring to the Union Government's desire to introduce, next year, legislation to control the occupation of land in "insanitary areas," and about the Government being probably asked by the Municipalities to make the proposed legislation applicable to all Municipalities and to cover an area including the "buffer zone" of three miles outside the borough boundaries, creates a doubt in our mind as to the intention of the Government. We are inclined to doubt that there is no pious project behind this proposed legislation. It all seems to lead to the establishment in Natal of that pernicious location system that exists in the Transvaal. That the Government should have time for such projects even in these troubled times, does not augur well for the future of our community in this country.

If both the Municipalities and the Government were well meaning they could do much to improve the sanitary conditions of Indians without the need of any fresh legislation by means of providing decent roads, drainage and lights and other amenities in the Indian localities and by a proper inspection of Indian owned properties and strict enforcement of the sanitary by-laws. But when all these things are lacking it is the authorities

themselves to blame for unsatisfactory conditions and not the Indians. But the real desire of the authorities is not to improve the conditions of Indians. It is to perpetuate the ghetto system for all non-Europeans. The time has come when we must be prepared for the worst and gird up our loins to fight it. It is better to die fighting for our just rights than to live an ignoble life.

CITY COUNCIL'S INDIAN POLICY CRITICISED

THE following statement on the proposed appropriation by the City Council of Indian-owned lands in Durban North, Sydenham, Briardene and Merebank, has been issued by the Nationalist Bloc of the Natal Indian Association:—

The present move on the part of the City Council to appropriate Indian-owned lands at Durban North, Sydenham, Briardene and Merebank, in order to make way for European occupation, reveals once again the callous and cynical disregard by the City Council of the civic rights of the Indian community. It no less reveals a shameless breach of faith in the spirit of compromise entered into by the City Council and the N. I. Association, in that it was understood by the leaders of the N.I.A. that the *status quo* in regard to the residential rights of the Indians would be maintained pending the findings of the Broome Penetration Commission.

When the N.I.A. entered into the agreement with the City Council, thus forming the Lawrence Committee, the Nationalist Bloc within the N.I.A. declared unequivocally that the path chosen by the leaders tantamounted to a virtual submission to the subtle segregation policy of the Durban City Council.

Where has this policy of appeasement and expediency led us to? It has only led us on the path of degradation and humiliation. The Housing and Slums Acts are employed as useful levers in the process of segregation. Under the Slums Act hundreds of Indian families have been debossed and forced to take residence in undeveloped areas where the scandalous lack of civic amenities is making life for our people unbearable. And now the Housing Act is to be used for the purpose of eliminating our people from certain areas that are to be used for European occupation.

Can there be still doubt as to the hopeless policy of appeasing the City Council? How much longer can we tolerate the inequitous and unjust treatment of the City Council? Despite the gesture of goodwill extended by the N.I.A. the dictatorial powers of the Durban City Council are extended further to impose hardships over an unrepresented section of the population. Thousands of pounds pour into the coffers of the City Council from our Indian ratepayers for which they get little or no benefit. It is becoming increasingly evident that the time has now come for us to make our voices heard. The wise step taken by the residents of Sydenham and Durban North in deciding to resist any attempt by the City Council to appropriate their lands must be made the starting point of an organised campaign among our people not only to resist encroachments on our present rights, but to tell the City Council in a resolute manner that we expect to be treated in the same manner as the European ratepayers. It is only along the line of mass action, if need be, by refusing to pay further rates unless consideration is given to our grievances, that we can expect to get that measure of treatment which we deserve.

The Nationalist Bloc heartily endorses the action of the N.I.A. in making representations to the authorities on behalf of those concerned, and urges upon the leaders to lead the struggle with the full co-operation of all ratepayers in the fight for equal amenities for all.

GANDHIJI ON MAULANA AZAD'S ARREST

MAHATMA Gandhi has issued the following statement to the Press:

"Long before his unexpected arrest Maulana Saheb had announced that before offering civil disobedience he would visit Sevagram and discuss with me important matters affecting the communal question as also such other matters. But it was not to be. Non-popular rulers do not disclose their intentions to the people. They allow them to be inferred from their acts. Perhaps it is a legitimate inference to draw from Maulana Saheb's premature (from the Congress standpoint) arrest that they did not want him to meet me. There can be no cause for complaint in this. They may not be expected to consult Congress convenience. But it is proper for Congressmen to realise that the rulers have no faith in Congress non-violence. Probably they do not consider me to be a knave, but they do consider me to be a fool. In so doing they only follow many others who think that Congressmen fool me and that the latter's non-violence is but a cloak for hiding their violence, if it is not a preparation for it. Our struggle therefore consists in showing that our non-violence is neither a cloak to hide our violence or hatred, nor a preparation for violence in the near or distant future. Therefore our success depends not upon numbers going to jail, but on the sum total of the purity and non-violence we are able to show in all our activities. Numbers can count only when they are of the right type. They will positively harm the movement if they are of the wrong type.

For me there is no turning back, whether I have many or very few Satyagrahis. "I would far rather be regarded as a fool but strong, than as a knave and a coward. Though the whole world may repudiate my claim, I must repeat that the struggle is God-guided. I am but a humble instrument in His hand. Without His guidance, real or imaginary, I should feel utterly impotent to shoulder the burden I am supposed to be carrying.

Let me now say how I visualise the struggle. Maulana Saheb having gone, there is to be no successor appointed. Every acting President in a province must be approved by me. It is not necessary that there should be one. All representative Congressmen from members of Village to Provincial Committees are expected to be in jail if they are fit and approved by me. If they are not, by reason of health and otherwise, they cannot be expected to function except in rare cases and that too under my approval. No fresh elections are to take place to replace those who will have gone. The idea is ultimately for every Congressman to act on his own and be his own president but nobody else's. That is the conception of a completely non-violent institution or society. Not much else has been prepared by those who have learnt the art of suffering. Everybody knows the conditions he has to fulfil for acquiring fitness for offering civil disobedience. They can be easily complied with by any adult who is sound in body and mind. No difficulty as to action arises so long as I am left free. For nobody can resort to direct action without my consent. My intention not to court arrest abides, but the rulers may have a different plan. If it comes, it will be the real time of freedom from external control, be it ever so non-violent, as of true test for everyone. I am not to appoint a successor. Thus, if I am arrested, everyone will be under the discipline of his or her own conscience. In theory, therefore, a time may come when millions will be judged of their own fitness to offer civil disobedience.

This is not a struggle which can be ended quickly. We are resisting an authority that is in itself struggling to

fight for life against a stubborn foe. The authority is related to a nation which knows no defeat. Those whose life is in danger either readily yield on what they regard as non-essential, or fight to the end on what they regard as essential. Its refusal to concede our demand shows that they think that our struggle comes under the latter category. Therefore our struggle must be coterminous at least with the Europeans. Hence every one who offers civil disobedience and gets a short term should know that on every release he has to repeat civil disobedience till the end of the struggle.

There are two tactics demanding attention. I have already issued a note about fines without the option of imprisonment.

The other is that of not arresting civil resisters at all. In each case the resisters should march on foot in easy stages in the direction of Delhi. It may be even two or three miles per day. The resister will march taking such food as the villagers may provide.

COUNCIL'S POLICY TO OUST INDIANS

PROTEST MEETING AT MEREBANK

THE residents of Merebank are stirred with deep resentment at the Durban Corporation's contemplated acquisition of lands in Merebank area which is mainly occupied and owned by Indians. The inkling of the Corporation's intention first came to the ratepayers of the district as a result of the order given by the City Engineer to certain owners to cease building operations in spite of the plans passed by the Building Inspector.

This culminated in the calling of a mass meeting of ratepayers under the auspices of the Merebank Indian Ratepayers' Association on Sunday last to record their protest against the Corporation's arbitrary plans to dehouse the Indians. There was a record attendance at the meeting.

Mr. Jacob Powys, the chairman, briefly outlined the development of Merebank since a few years before the inception of the Health Boards up to the present and pointed out that Indians had lived there for well over thirty years. He stressed the fact that various developments in the area had been made without the least encouragement from the Corporation. "The average Indian," he said, "although a small wage earner, sacrificed his all for the purchase of a plot of land where on he could build and, for the Corporation to come now, armed with various Acts, and try to deprive him of his cherished and hard-earned possession, can only be described as heartless and not in keeping with British justice and fair play."

He said further that right from the beginning there was apprehension when there was talk of incorporation and now that incorporation had taken place the fifth instalment of dehousing the Indians had come to hand. The others being, Bell Street, Berea Flats, Orient Lane and Kirkwood Avenue and now Sydenham, Riverside, Briardene and Merebank.

Continuing, he said that everywhere there was a talk of a New Order, but the Indian in the City was faced with a "dark and gloomy order." He exhorted those present that, since the coming fight for the return of their properties, was a great one, all should sink their differences and exert their efforts to the bitter end to oppose the Municipality's contemplated measure.

Since the City Council intended to purchase properties from owners' piecemeal, he warned the residents not to negotiate individually with the Corporation. "The Corporation is trying to virtually force us into locations," said one speaker.

"Whilst most of our men are doing their bit for the prosecution of the war," declared another, "the Durban City Council is trying to oust the Indian further and further inland."

In the course of his speech, Mr. C. R. Naidoo warned the residents not to yield an inch of their ground to the Corporation.

The other speakers who also spoke strongly against the acquisition were, Messrs. Ashwin Choudrie, A. E. Shaikh, M. E. Pwnk (Natal Indian Association), T. M. Naicker (Riverside and Briardene Districts Ratepayers' Association), S. Gopaul (South Coast Junction Area Ratepayers' Association), S. Powys, M. Rainsingh, N. G. Chetty, J. K. Govender, M. R. Moodley, C. S. Govender, S. M. Maharaj, R. B. Richards and N. S. Chetty.

A resolution vehemently protesting against the contemplated acquisition of Indian owned lands by the Corporation was then moved and passed unanimously. It was also decided to acquaint the Administrator of Natal, the Minister of Interior and the High Commissioner for India with regard to the Corporation's measure.

Riverside Indians' Protest

A mass meeting under the auspices of the Riverside and District Indian Ratepayers' Association was held at the Sir Kurma Reddi Indian School, Durban North, on Sunday, February 16, in the forenoon, under the chairmanship of Mr. T. M. Naicker. There was a large gathering of property owners.

The speakers referred to the area as one of the oldest Indian settlements, and the residents had lived there for 50 years and more and for four or five generations. The following resolutions were unanimously passed:—

"That this meeting of property owners and residents of Riverside and its adjacent areas, held under the auspices of the Riverside and District Indian Ratepayers' Association, hereby emphatically protests against the action of the Durban City Council to expropriate large tracts of land on the North bank of the River Umgeni, owned and occupied by Indians for 50 years and more and hereby empowers the officials, in co-operation with the Natal Indian Association, to vigorously resist any such acquisition by the City Council.

"This meeting strongly feels that the projected action of the Council is clearly an attempt to oust the Indians from localities in which they lived for several generations and to push them further afield—a clear indication to segregate Indians without the force of law.

"That this meeting feels that it is essential to call a mass meeting of the Indian community in the City Hall, Durban, to lodge a protest of the community against the expropriation of Indian-owned lands and requests the Natal Indian Association to do the needful in this connection."

At the conclusion it was resolved that the Riverside and District Indian Ratepayers' Association be now styled as the Riverside-Briardene and District Ratepayers' Association, so as to represent the Indians residing at Briardene as well.

The meeting then proceeded with the election of a Vigilant Committee empowered to do all that was necessary.

New Flats To Let

IN ETNA LANE

Four Rooms, Balcony, Kitchen and Bathroom. Rent £6 10s. per month.

Apply:

E. M. PARUK,
76, Commercial Road
Durban.

FREEDOM OF THE PRESS

AN address on the freedom of the Press was broadcast by Dr. C. Louis Leipoldt in Afrikaans on Monday, February 17. Dr. Leipoldt, who, before he qualified as a medical man, was a journalist, is a recognised authority on child welfare work and is a prolific writer on many subjects, scientific and otherwise. He is one of South Africa's leading figures in Afrikaans literature.

In his broadcast he said:—"The freedom of the Press is one of the most precious privileges of a civilised and democratic country. Indeed, so precious is it that it is the standard whereby the civilisation of a people may be judged.

Our forefathers, in Holland and in Great Britain, realised this. Holland was the first country to grant freedom to the Press and to guarantee that freedom under their Council of the land.

This was a development from the long and agonising experience the United Netherlands had of a Government which systematically tried to suppress freedom of thought, the freedom of unreserved expression of opinion on national affairs —a Government which introduced the inquisition and censorship and prohibited complaints even against the bloodthirsty tyranny and exploitation of the Duke of Alva.

Our Dutch forefathers realised that freedom of the Press was indispensable for a democratic country. For, no matter how free the vote may be and no matter how free Parliament may be, newspapers must also be free as mouthpieces and interpreters of the nation's feelings. Newspapers must also be free to judge things done and undone in a dignified manner, to guide where guidance is required, to warn where necessary, to praise or to censure according to the merits of each case.

It was a famous leader who made the words of the ancient prophet applicable to the Press: "You will be a fortified wall of brass for my people. They will fight against you, but shall not vanquish you. As long as the Press does its duty, and as long as it does not deteriorate, so long will civilised democracy grant it that freedom, simply because it is better to give people the right of expressing an opinion freely than it is to suppress popular opinion by force."

Great Britain followed the example of Holland, after an attempt at restraining the freedom of the Press by penal legislation on the model of other European countries. In every Dominion of the Empire the Press is free. We in South Africa fought for the freedom of the Press more than 100 years ago before it was fully recognised in England, and we should include those champions of a free Press among our national heroes.

What is the freedom of the Press? It is the right which every citizen has of proclaiming in writing his opinion on any matter which he considers worthy of his thought, in the same way as he has the right of expressing that opinion in conversation with his fellow citizens.

The right is, of course, restricted in so far as it is the duty of citizens to say or write nothing that is libellous, indecent or criminal. In normal circumstances the common law is quite sufficient to keep this freedom of expression within the limits of decency, no matter how various and sometimes inacceptable the opinions may be.

If a newspaper prints anything libellous it can be prosecuted and punished. That is true also if it says anything in conflict with the code of conduct and the good order of the community.

In time of war, when conditions are abnormal, the Press is expected not to assist the enemy deliberately, nor to undermine the defence of the people. But even then the freedom of the Press is recognised in all civilised democratic countries.

It is recognised by allowing newspapers to punish censure, criticism, warning and comment, provided this is not irresponsible and does not offend against decency. When newspapers are suppressed under martial law—as *The South African News* and *Ons Land* were during the Anglo-Boer War—the suppression provokes violent opposition.

Only last month the British House of Commons had a debate upon the suppression of a small newspaper which had been guilty of abusing its freedom by spreading deliberate untruths and encouraging the enemy. This was approved only after it had been clearly proved that it was a case of deliberate abuse of the freedom of the Press.

[Note: Notwithstanding what Dr. Louis Leipoldt has said we are having the bitter experience of our freedom of the Press being suppressed even though we state irrefutable facts and offer fair criticism on those facts.—Ed. I.O.]

ORIGINAL CORRESPONDENCE.

BUS CONDUCTOR'S OFFICIALDOM

TO THE EDITOR, "INDIAN OPINION."

SIR,—Permit me to voice a complaint through the medium of your very popular paper, against the attitude of a bus driver in the service of the Pietermaritzburg Corporation. The incident I will presently refer to bears similarity to the one referred to in the columns of your newspaper a few weeks ago by one writing under the nom-de-plume, "Student of Democracy." The difference between "Student of Democracy" and me is that while he did not mention as to whether he was or not an eye-witness to the incident he referred to in his letter to you, I happen to be more fortunate than he, in that the incident occurred before my very eyes.

On the afternoon of Tuesday, February 18, I went to the City Hall Bus Terminus to board a bus to take me to Retief Street. I was there a few minutes before the arrival of the bus and noticed two Indian women with other passengers waiting for a bus also. The bus arrived and after the last of the passengers it had brought into town had alighted, these two Indian women boarded the bus intending to pay their fares and occupy seats at the back of the bus reserved for the use of non Europeans. To my surprise, I should say annoyance, the driver asked the women to get down and board the bus after the European passengers standing immediately behind them had boarded the bus. His exact words, and I was within earshot of same, were "Europeans first." The women, surprised and speechless at the strangeness of this request, did as this self-imposed Lord of the Municipal Bus Service had commanded.

I would be glad to know from the proper authorities if instructions had been given to bus drivers to see to it that non Europeans (even though they may have arrived earlier) make way for Europeans when boarding Municipal buses and, if so, reasons for same.

Any human being, with a spark of decency, would not have treated women, regardless of creed, colour or denomination, in the manner that this public servant treated these women, unless he regarded them as being sub-human.

What difference it makes I cannot say, or whether the European in any way loses his status by having a non-European board a bus before him. It may be that Europeans consider it an honour to board buses before their black brethren.

I am surprised at the attitude Europeans display when dealing with non-Europeans and questions affecting them. Their whole nature seems to be antagonistic and conveys to one that they consider people so unfortunately blessed with dark skins as undesirables in this this country. Could anybody dispute the fact that the non-Europeans proportionately are more loyal to the country than any other section of the people, despite the subversive propaganda that is being spread among them. And what in return? Measures of suppression are being constantly and effectively instituted against them. These measures are an attack upon and deprive the very few privileges that the non-Europeans are allowed to enjoy. This loyalty gives birth itself not out of gratitude for what the Europeans have done for them and in their interests, but out of a sense of duty and service towards the country of their birth and adoption.

What I fail to understand is that while Germans (I mean Nazis) and their folk who have raped and denuded Holland and are letting loose the forces of destruction against helpless women, babes in arms and innocent children in England are privileged to sit, eat and drink with the English and Afrikaans speaking people of this country, the non-Europeans who have in the first Great World War and also in this present gigantic struggle given their all and shedd their life blood for democracy against the forces of barbarism, are deprived or given grudgingly the privileges which they as human-beings legitimately deserve. If what the non-Europeans in this country know as democracy is democracy in the true sense of the word, than I would say that its preservation is a curse, its death a blessing.

The free peoples of the world are up against the force of Nazism. The existence of goodwill and unity between man and man, and nation and nation is needed to overthrow this reign of Nazi terror. How could unity be achieved without freedom for all especially in what is called a free and democratic country? Could unity be at all achieved if in what is called a democratic country one is to be the master and the other his servant? A feeling of hatred, jealousy and conspiracy would always exist in the mind of the unwilling servant towards his self-imposed master.

Could hypocrisy be more better exemplified than by a country entering a war, a war for freedom and liberty we are told, when the very freedom and the liberty it crows so much about is deprived its own sons and daughters?

Yours etc.,
J. M. JOE FRANCIS

PENETRATION COMMISSION AT ESTCOURT

WHEN the Indian Penetration Commission sat at Estcourt evidence was given on behalf of the Town Council. The Council was represented by the Mayor, Mr. J. H. Marshall, the Deputy-Mayor, Mr P. E. H. Hurlston, and Mr L. N. Widdicombe, Town Clerk.

Messrs A. I. Kajee, J. Augustine and G. M. Jadwat represented the Natal Indian Congress, and Messrs. S. Ruston, A. K. Naidoo and S. Kajee, the Natal Indian Association.

The Council submitted that it was reasonable to assume that all areas of the Borough at January, 1927, should be taken as being "predominantly European" since there were not any predominantly Indian areas in the Borough at that time.

A plan was submitted showing that on January, 1927, 1½ acres were owned by 13 different Indians, while in 1940 the acreage had increased to 44 acres, owned by 34 Indians—an increase in land owned of 166 per cent in 13 years.

Many of the Indian-owned properties in the Borough had been let to Europeans, and there was no guarantee that such European tenancies would not end, and occupation be taken up by Indians. This uncertainty induced European owners of neighbouring properties to sell in such a manner as to threaten the ultimate nature of the whole area.

Cases existed in which Indians had led to other Indian premises situated in predominantly European areas which tended to depreciate property. There were also instances where Europeans had let premises to Indians in such areas.

It was difficult to establish whether or not land had been purchased by Indians with the intention of trading, but the enactments regulating the granting of licences restrained increases in this direction.

It was contended that statistics showed that the increase of Indian-owned property was disproportionate to the increase in Indian population of the Borough. The number of Indians in the Borough in 1921 was 283, and in 1936 302.

Regarding properties bought by Indians and occupied by Europeans, it was held that such cases should be considered as penetration, because the potential danger was always present. Fourteen instances of this nature were cited, together with nine cases in which premises were owned and occupied by Indians in predominantly European areas.

The value of Indian-owned property in 1927 was £26,460, and in 1940 this had risen to £36,820, yielding £769 in rates, or approximately 15 per cent. of the total rate yield. The number of licences issued to Indians had fallen during the period from 46 to 33, and to Europeans from 78 to 67.

The hearing was adjourned to March 26.

Mr. Seedat's Case Remanded

THE case against Mr. G. A. Seedat, which came before the Magistrate's Court, Durban, on Thursday, has been remanded at the request of Mr. Seedat to March 14.

Indian Eisteddfod

A general committee meeting of the Indian Society for the Advancement of Music and Art (Northern Natal Branch) was held at the Glenoco Indian School hall on Sunday, February 23, at 2.30 p.m. Representatives from Newcastle, Dundee, Burnside, Waschbank, Dannhauser and Glenoco attended the meeting. Also present from Durban were Mr. C. R. Warriner, president of the Council, Messrs. P. R. Singh and P. B. Singh, secretary and treasurer of the Society respectively. In the unavoidable absence of the chairman of the branch, Inspector Mr. P. J. du Toit, Mr. C. R. Warriner presided over the meeting. Among other important matters discussed at the meeting it was decided to hold the music festival in Glenoco during the Easter holidays commencing on Good Friday, April 11. It was also decided to have the opening ceremony in Glenoco on Saturday, April 12, at 3 p.m. and a grand concert of all finalists on the night of Easter Monday, April 14. For further particulars regarding the scholastic, general and vernacular syllabus write to the secretary of the branch, Mr. S. Manickam, Indian School, Glenoco.

Things In General

Farewell To Mr. Hugo

THE members of the staff of the Natal Education Department and their wives gathered at the Imperial Hotel, Maritzburg, last week to congratulate Mr. F. D. Hugo on his promotion to the post of Secretary for Education for the Union. The gathering took the form of a dinner and a presentation. Mr. R. A. Banks, chief inspector of schools, in making the presentation, referred to the long and valuable services rendered by Mr. Hugo to the cause of education in Natal extending over a period of 42 years. During the last 10 [illegible] which he had successfully directed the affairs of the Department, Mr. Banks also referred to the esteem and regard in which Mrs. Hugo is held by the members of the staff. Mr. Hugo referred to the assistance his wife had given him in social matters, and expressed his regret at leaving such a loyal band of colleagues.

Indian Women Organisations

It is only during the last seven to eight years that Indian women in Durban have started to take an active interest in community work, and to-day there are three active groups of Indian women, the Indian Women's Association, the Reading and Education Circle and the Indian Women's Club. The membership of these groups is small in comparison with the Indian population in and around Durban and it is felt that now in the time when Indian women of all classes should receive a call to co-operate more closely in the betterment of their own peoples: for increased services to the South African nation and the common good of mankind. The Indian women have their own newsletter, *The Sari*, which began publication in October. In this newsletter, information is given about the various efforts that the Indian women and the girls are making, and it is hoped that the news item will be increased month by month. Schemes are suggested so that would-be workers can get busy. Members contribute paragraphs of interest. The subscription to *The Sari* is 2s. 6d. per month, and Europeans as well as Indian women are subscribers. One of the schemes proposed through the columns of *The Sari* is the establishment of headquarters for Indian women's social work with an attendant in charge and a social worker for the Indian community. Miss S. Parmasir, of 17 May Street, is the secretary. A fete is to be held at Durban North on March 8 in aid of St. John Ambulance and Red Cross Funds, and a request has been made for the Indian women to have a stall representing India. Mrs. Kalideen, of 140 Lower Bridge Road, Durban North, has undertaken to take charge of the stall and will be assisted by Miss S. Lawrence (Red Cross), who will have a depot for receiving goods at her home, 43 Gale Street, Durban.

Figures Talk

Cape Town's vital statistics tell more strongly than any social survey the results of low wages and bad housing. The Medical Officer of Health's report for the year ended June, 1940, supplies these figures for this wealthy municipality, whose population is 163,135 Europeans, 159,678 Non-Europeans:

Birth rate (per 1,000)—	[illegible]	19.61
	[illegible]	44.80
Infant mortality (per 1,000)	[illegible]	40.90
	[illegible]	141.01
Deaths of infants under one year—	[illegible]	174
	[illegible]	648
Deaths from tuberculosis	[illegible]	111
	[illegible]	76
Deaths from diarrhoea (under 2 years)	[illegible]	21
	[illegible]	71

Durban Indian Football Association

The Durban Indian Football Association recently held their annual meeting at the Pavilion, Curries Fountain. The finances of the association are in a healthy state, a profit being made on the year's working, while the stability of the association representing [illegible] funds with the Trust Board total close on £800. The following officials were elected for the ensuing season:—President: two candidates were put up and after a keen struggle Mr. S. N. Moodley was re-elected by two votes over Mr. M. W. Daniells. Vice-presidents: Messrs M. John, M. K. Naidoo, M. W. Daniells, O. Sahaswan and R. Bijou; acting secretary-treasurer-record clerk: Mr. R. L. Bondhan; auditors: Messrs Wolpert and Abrahams.

Death Of Mr. Mustapha Hassim

We regret to record the sad death, at the early age of 48, of Mr. Mustapha Hassim, which occurred at 2.30 a.m. on February 19, at his residence in Johannesburg. He was born in Durban and was educated at the Higher Grade Indian School, Durban, and at St. Aidan's College, Sydenham. On leaving school, he went to the Transvaal and established his own business as Estate Agent and Secretary of Companies from which he retired about four years ago. He was keenly interested in public activities and was a liberal donor to all deserving cases directed towards the advancement of the Indian community. He is survived by six sons, three daughters and a widow. The funeral which took place the same afternoon, was attended by a large number of friends and relatives. The late Mr. Mustapha Hassim was a well known figure in the life of the Indian community of Johannesburg. We offer our heartfelt sympathy to the bereaved.

Death At Umzinto

The death of Mr. N. G. Govender of Umzinto (late of Clairwood), occurred recently. Mr. Govender, who was 57 years of age, was employed as a clerk in the office of Advocate St. Paul. Later he was known as a land and estate agent of Umzinto. The deceased, who was a keen sportsman, was founder of the Umzinto Indian Tennis Club and also of the Schools Indian Football Club. He was much liked for his kind and genial disposition. He leaves a widow, five children, a brother and other relatives to mourn their loss.

Edictal Citation

IN THE MAGISTRATE'S COURT FOR THE DISTRICT OF DURBAN HELD AT DURBAN

Case No. 2917/1941

Between:—KUPPAMMA, Colonial Born Indian Woman, No. 68388 7395, [illegible] Shubally Road, Clairwood, Durban, (Plaintiff), and KANULA KOTAYI (Male) Indian Immigrant, No. 123141 (whose present whereabouts is unknown to Plaintiff), Defendant.

To:—KANULA KOTAYI, Indian Immigrant, No. 123141, whose present address is unknown to Plaintiff.

TAKE NOTICE that a Summons has been issued against you in this Court by KUPPAMMA, of Durban for a Divorce a Vinculo Matrimonii with costs of suit on the grounds of malicious desertion, and that an Order has been made that the publication of notice of such Summons shall be deemed to be good and sufficient service of the Summons on you.

You are required to enter an appearance to the Summons on or before the 25th day of March 1941; and if you do not do so judgment may be given against you in your absence.

Dated at Durban this 24th day of February 1941.

(Signed) L. POONIGANDI,
Clerk of the Court.

A. Christopher,
Plaintiff's Attorney.
Mahomed Buildings,
Baker Street, Durban.

—oOo—

Everything appearing in the name of a political nature unless otherwise mentioned has been written and edited by Mahatma M. Gandhi to express the views of Indian Opinion.

CARTWRIGHT'S FLATS

Commencing February 28th To March 8th.

Matinees on March 1st, 5th and 8th.

PAGEL'S MIGHTY RAILROAD CIRCUS AND PERFORMING MENAGERIE

40 STAR ARTISTES 40

60 PERFORMING ANIMALS 60

JAN HAVANGA
SOUTH AFRICA'S NEW STRONG MAN

MAINE AND MAINE
BAREBACK RIDERS

4 *THE FLYING LEOTARDS* 4
FORTY FEET IN THE AIR

6 *FAMOUS CLOWNS* 6

SEA LIONS *SEA LIONS*

Mr. Pagel will appear in person with his Lions, Tigers and Leopards in one cage.

BUSINESS FOR SALE

GENERAL [illegible] SALE. FRESH PRODUCE, AERATED MINERAL WATER and TEA [illegible] Apply: 34 Madressa Arcade, Durban. [illegible] 4 p.m. Market St.

ગુજરાતી ભાષાનું

રેમાગટના ટાઈપરાઈટર ત્રદન

નવા જેવું જ—કીંમત પા. ૪૦.

પત્ર વિગત માટે લખો:

K. D. Randhiod.
Aliwal North, C.P.

ભાડે આપવાનાં છે.

ગોરના સેન્ટમાં નવાં ફ્લેટો

ચાર રૂમ, બાલ્કની, બાથ અને બાથરૂમ બાકી બધી સગવડ આપેલ.

મળો,

ઇ. એમ. પારેખ,

૭૬ કમરવૅલ રોડ, ડરબન.

To Club Secretaries

Secretaries are requested to send in their reports for publication to reach us not later than Wednesday mornings.

'Phone 61. P. O. Box 28

NORTHERN TAILORING Co.

[illegible]

CIVIL & MILITARY TAILORS AND ALL KINDS OF GARMENT MAKERS.

SUITS AND COSTUMES MADE IN THE LATEST STYLE.

WE SPECIALISE IN HIGH CLASS TAILORING.

OUR PRICES ARE TO SUIT THE TIMES.

TRY US WITH YOUR NEXT ORDER

MAIL ORDERS SPECIAL ATTENTION.

નોર્થરન ટ્રાંસવાલમાં તમારો સુટ ક્યાં શીવડાવશો?

નોર્થરન ટેઇલરીંગ કુંપની

તમને અપ-ટુ-ડેટ સ્ટાઈલનો નવા દરજીને છાજતું કામ કિફાયત ભાવે બનાવી આપશે.

ઇસ્ટલ ઓર્ડર માટે આમ જાહેરાત છે.

કંપનીના ઓર્ડર ઉપર ખાસ ધ્યાન આપવા માં આવે છે.

53 MARKET STREET, PIETERSBURG, N. TRANSVAAL.

જોઈએ છે

શ્રી. ટ્રાંસવાલ યુનાઇટેડ પટીદાર સેવા-સમાજ (જોહનીસબર્ગ) તરફથી ચલાવવામાં આવતી શાળા શ્રી. ભારત સારડા મંદિર માટે; ગુજરાતી, અંગ્રેજી, ગણિત, ડીનલાસ, ડ્રોઈંગ સ્ટ્રીમવી રાટે એવા શીક્ષકની જરૂર છે. પાસ કરી અનુભવી તે પહેલી પસંદગી આપવામાં આવશે. લાયકાત પ્રમાણપત્ર સાથે નીચેના શીરનામે પત્રવ્યવહાર કરવો.

મંત્રી, શ્રી. ભારત સારડા મંદિર,
૧૮ મેરે સ્ટ્રીટ, જોહનીસ.

વેચવાનું છે ઓટોમેટિક

[illegible] ચાલતા. ફોટા લાઈટમાં, વરસાદ કે ઠંડીમાં સારા આવે છે. [illegible] ઓપરેટર રાખવાની જરૂર નથી. [illegible] ભાવીયો બાદ છે. ઓબજેક્ટ નથી પણ વિગત માટે પ્રશ્નો લખો. રાજ ઓટોમેટિક ગેલરી, ૬૪ડરબન. શેઠ અલારખા ફુલભાઈ ૨ થી ૫ બપોર સુધી.

કંપાસના નમૂનાનો સુંદર ચિત્ર સંગ્રહ

મંત્રણાકક્ષ	૬	૬
ઇવન મંત્રણા	૭	૧
કલા કલાપ	૬	૬
રંગ રેખા	૬	૬
જાનવરોના કલા ખંડો	૭	૧

આ ગેલરીસે લખવાથી મળશે.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૯ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૮ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૪૧. અંક ૯.

રાષ્ટ્રપતિ મૌલાના આઝાદની ધરપકડ પર ગાંધીજી

રાષ્ટ્રપતિ મૌલાના આઝાદની ધરપકડ અંગે એક નિવેદન પ્રગટ કરતાં ગાંધીજીએ જણાવ્યું છે: "મારે માટે તો કશાયે બાકી રહ્યું જ નથી. સત્યાગ્રહ અંગે પણ મારે પાછા ફરીને જોવાનું હોય જ નહિ-પછી ભલે બધા સત્યાગ્રહીઓનો સથવારો દેહ અથવા તો મરણ માંદા સત્યાગ્રહીઓનો સથવારો દેહ. બીજા આદમી ગમે તેનાં કરતાં મને બહાદુર મુખો ગમે એ જોઉં મને તો વધારે ગમે. હું તો ફરી ફરીને કહું છું કે ઇશ્વરજ આ આપણા સત્યાગ્રહનું નિર્ણાયક કરી રહ્યો છે. પછી ભલે આપણી દુનિયા મારા એ ઠાવાના ઇન્કાર કરે. હું તો ગાઉ એક મુદ્દો ઓગણીસ માત્ર પુ. એની વાસ્તવિક અમલવા તો કલ્પનીય દોરવણી વિના. હું જે ભાર વહન કરી રહ્યો છું તે ભાર બીજાથી કદી પણ વહન ન કરી શકાત.

શાસકોની ઇચ્છા

મૌલાના આરબના અજમેરી ધરપકડ થયા તે પરિસ્થિતિ તેમણે અને જણાવી દીધું હતું કે સત્યાગ્રહ કરતા પહેલા તેમના સહકાર્યકારી મુલાકાત લેવાની અને કોના પ્રશ્ન તેમજ બીજા પ્રશ્નો અંગેની ચર્ચા કરવાની ઇચ્છા રાખતા હતા. પણ તેમનું ધાર્યું થયું નહિ. સત્તાના પ્રતિનિધિઓ ન હોય એવા શાસકો પોતાની ઇચ્છા પ્રજા સમક્ષ આગળથી વ્યક્ત કરતા નથી. તેમની ઇચ્છા તો તેમના કૃત્યો ઉપરથીજ આપણે પારખી જાણી રહ્યા આપણે મહાત્માના દક્ષિણ આફ્રિકાની જે ધરપકડ કલકત્તાની મજુલ એવા મૌલાના સાહેબની ગીરફતારી ઉપરથી આપણે એટલોજ અર્થ કાઢવાનો રહે છે કે આપણા શાસકો મહિલાના સાહેબ અને મારી વચ્ચે મુલાકાત થાય એવું ઇચ્છતા નહોતા. આની સામે તો મારે કોઇ પણ જાતની ફરિયાદ ન હોઇ શકે. શાસકોએ સત્યાગ્રહની સગવડ સાચવવી જોઇએ એમ તો આપણે નજ કહી શકીએ પણ મહાત્માવાદીઓ એટલું તો સમજી શકે કે શાસકોને અહિંસામાં વિશ્વાસ નથી. કદાચ તેઓ મને બહુ પુરૂષ તો નહિ માનતા હોય પણ તેઓ મને મુર્ખો તો માને છે. બીજા બધાઓની માન્યતા પણ આવીજ છે. તેઓ કહે છે કે, મહાત્માવાદીઓ મને મુર્ખો બનાવી રહ્યા છે. મહાત્માવાદીઓની અહિંસા એ તો એમની હિંસા ઉપર ઠોકપીજોડા કરવા માટેની યુક્તિ માત્ર છે. તો એ હિંસા માટેની તૈયારી ક્યાં છે

અહિંસા એ ધુખો નથી

આથી આપણે આપણી લડતદ્વારા એ બોધ તે બતાવી આપવાનું છે કે આપણી અહિંસા એ આપણા હોઠ માત્ર ઉપર ચોડાયેલા મા આવેલો મુખવો પણ નથી તેમજ નબળાના તેમજ કુરના બાધિષ્યની હિંસા ગારની તલવારી પણ નથી આથી આપણી કરોડનો આધાર જેમ જનારા સત્યાગ્રહીઓની સંખ્યા ઉપર નહિ પણ આપણી સમગ્ર પ્રવૃત્તિઓમાં આપણા તરફથી બતાવાતી અહિંસા અને વિશુદ્ધિ ઉપરજ રહે છે. માત્ર યોગ્ય જનતા માણસો મળી રહેતા હોય તોજ સત્યાગ્રહ બંધ થઇ જાય એવી સ્થિતિ ઉભી રહે છે. જો અશક્ય જનતા માણસો આન્દોલનમાં ભાગ લેતા થઇ જાય તો તો આન્દોલનને હાનિજ પહોંચે.

ગાંધીજીની લડતની કલ્પના

હું લડતની કેવી કલ્પના કરું છું તે હવે હું કહું મહિલાના સાહેબ જેલમાં ગયા કોઇ તેમનો કોઇ અનુગામી નીમવાનો નથી. પ્રાંતમાંના દરેક કાર્યવાહી પ્રમુખ માટે મારી મંજુરી મેળવવી જોઇએ. કોઇ પ્રમુખ દોષી ઠેરાયેલ એ જરૂરી નથી. ગામના અને પ્રાંતિક સમિતિના સભ્યોમાંથી બધા પ્રતિનિધિત્વ ધરાવતા મહાત્માવાદીઓ જે ગામ કોમ અને મારી મંજુરી મળે તો, જેમાં કોયા જોઇએ. જો તંદુરસ્તીના અથવા બીજા કોઇ કારણસર તેઓ જેમાં ન હોય તો ત્રીસ ફીરસ્તાઓમાં અને તે પણ મારી મંજુરી સીવાય, તેઓ ચાલુ રહે એવી આશા રાખવામાં આવતી નથી. અને આની પાછળનો વિચાર એ છે કે દરેક મહાત્માવાદીએ પોતાની મેળે કાર્ય કરવું અને પોતેજ પોતાના પ્રમુખ થવું, બીજા કોઇના નહિ એ સંપૂર્ણ રીતે અહિંસક તંત્રના અથવા સમાજ વિનોના બ્યાપ્ત છે. જેઓ સહન કરવાની કલા શીખ્યા છે તેમને માટે બહુ માર્ગદર્શન ની જરૂર નથી. સત્યાગ્રહ કરવાની લાયકાત મેળવવા માટે પાણીની જરૂરો દરેક જણ બને છે. શરીરની અને મનની સ્વસ્થતા ધરાવતી કોઇ પણ પુખ્ત ઉંમરની વ્યક્તિ એ જરૂરો સહેલાઇથી પુરી પાડી શકે. જ્યાં સુધી કૂવો ઉંડો રહે ત્યાં સુધી ડાળ વિંગે કોઇ મુશ્કેલી ઉભી થતી નથી, કારણ કે ગારી સંગતી વિના કોઇ માણસ સીધાં પગલાં લઇ શકે નહી. ધરપકડ નહિ નોતરવાનો મારો ઇરાદો છે, પણ રાજ્ય કરનારાઓની યોજનાને કદાચ ભૂરી હોય. જો તે યોજના આવે તો તે સામે તેવા અહિંસક પણ બાકા અંકુશમાંથી આઝાદી મેળવવાનો તેમજ દરેક જણ માટે સાચી કસોટીનો ઇરાદો સમય હશે. હું મારો અનુમાની નીમવાનો નથી આગ જો મારી ધરપકડ થાય તો દરેક જણ તેના પોતાના અંતઃકરણ। શિક્ષત દોરાય રહેશે તેવા સીફાંતમાં એનો સમય કદાચ આવે કે બાર બાબતો માણસો સત્યાગ્રહ કરવાની તેમની લાયકાતના તેઓ પોતેજ પરીક્ષકો બને.

લડતનો અંત જલ્દી નહિ આવે

આ લડત એવા પ્રકારની છે કે જેનો અંત જલ્દી આવી શકે એમ નથી. આપણે તો હાલ એક એવા સત્તાનો સામનો કરી રહ્યા છીએ કે જે જનજ અત્યારે એક જબ્બર દુશ્મન સામે જીવન-મરણનો જંગ ખેલી રહી છે. આ સત્તાનો એક એવા દેશ સાથે સંબંધ છે કે જેણે કદી શિકસ્ત શું ચીજ છે એ જાણ્યું નથી. જેમના ઇરાદા બળમા છે તેઓ બીનજરૂરી મશ્કેલીના સિદ્ધાંતો આગે કયા તો ગાંઠી આનાકાની વીના ઘુંટણીયા મુકવા તૈયાર થાય છે, અથવા તો જરૂરી મશ્કેલીના સીદ્ધાંત આગે ઉંડામે સુધી જઇ લેવા તૈયાર થાય છે. આપણી માગણીઓ માન્ય રાખવાની એ સત્તાની અનિચ્છા જ બતાવી આપે છે કે આપણી માગણી ઉપર જણાવેલી કક્ષાઓમાંથી બીજી કક્ષામાં આવી જાય છે. આથી આપણી લડત અને યુદ્ધાધીન લડતનો અંત સાથેજ આવવો જોઇએ. આથી જે કોઇ સત્યાગ્રહ કરે અને જે કોઇને બેડી મુકતથી સજા થાય તેણે સમજી લેવું જોઇએ કે દરેક વખતે છુટવા પછી એણે લડતનો અંત આવ્યા સુધી સત્યાગ્રહ ક્રમો કરવાનો છે.

દંડ અને ન પકડવાની નીતી

આજે બે વસ્તુઓ ઉપર ખાસ ધ્યાન ખેંચી રહ્યા છે. એ વધારાના કારણોની પણ દંડની વિગતો પ્રત્યે તો એક તોળ પણ ઘટાડવા કોશીશ કરી છે; એટલે એ વિષે ઝાઝું કહેવા જેવું નથી બીજી વસ્તુ સત્યાગ્રહીઓને બીનકસૂલ ન પકડવાની નીતી અંગેની છે. જે જે સત્યાગ્રહીઓને ન પકડવામાં આવે તે તે સત્યાગ્રહીઓએ પરમણા પ્રમાણે મોંમે ઠાકીનો દિવસમાં ત્રણવાર હાજર થવું. આ પ્રશ્ન ભારે દિવસનો છે કે જ્યાં માણસ જેટલોજ દોષ, સત્યાગ્રહીઓએ પોતાના પ્રયાસ દરમ્યાન સાથીઓ જે જાતનો ચોગાઠ તેમને આવે તેના ઉપરજ છુટવાનું છે."

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર તા. ૨૮ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૪૧

સીટી કાઉન્સીલની કુટીલ નીતી

અમ તરફથી આ દેશ સ્વતંત્રતા અને લોકશાસન માટેના યુદ્ધમાં રોકાયેલો હોવાનો દાવો કરવામાં આવે છે ત્યારે બીજી તરફથી ડરબનની સીટી કાઉન્સીલ કંઈકોના જે સ્વપ્નોની પચાય વર્ષ ઉપર થયાં માલીકી ધરાવી રહ્યા છે અને જ્યાં તેઓજ મુક્ત થયાં વસવાટ કરી રહ્યા છે ને સ્વપ્નો તેઓની પાસેથી બારીકી લઇ તેઓને ત્યાંથી હાંકી કાઢવાની લોકશાસન વિરુદ્ધની એક કુટીલ નીતીમાં રોકાઇ રહેલી છે. કંઈકોની માલીકીની જમીનો ખાલસા કરવાની આ રીત તો કંઇક મુદતથી ચાલુજ છે પેનીકુક અંગ્રેજો માટે સ્વર્ગ બાંધવાને ત્યાંથી કંઈકોને હાંકી કાઢવામાં આવ્યા. પોઇન્ટના બેલ રટાવવાળા ભાગમાંથી, બીરીયા કૂલેટસમાં થી, ઓરીયેન્ટ લેનમાંથી અને કર્બસુડ એવન્યુમાંથી તેઓને હાંકી કાઢવામાં આવ્યા છે અને હવે સીટી કાઉન્સીલ સ્ટીકલમ, વીવરહાઉસ, બાયરડીન અને મીયરબેંકમાંથી પણ કંઈકોને તેઓની મીલ્કતો ખાલસા કરી લઇ હાંકી કાઢવા માગે છે.

લાગતા વળગતા કંઈકો સ્વાભાવિક રીતે સીટી કાઉન્સીલના આ અનુદાર પગલાંથી બળબળી ઉઠયા છે અને અત્યાર સુધીમાં ઘણી વિરોધ સભાઓ ભરાઇ ચુકી છે. નાટાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસીયેશનના નેતાઓ, કે જેમનું હિત હાંકુસ્તાનમાં પ્રાદીશ સરકારના જુલમ સામે પોતાના હકકો માંગુઓ અને બંગીનીઓ પોતાના ન્યાયી હકકોને માટે લડતમાં દેશની સત્તાઓ સોગવી રહ્યાં છે તેનાથી પણ પીગળ્યું નથી, તેઓ પણ આથી પીગળી ગયા છે અને સીટી કાઉન્સીલના આ પગલાંની સામે વિરોધ દર્શાવવા આવતા સોમવારે સીટી હોલમાં એક સભા બોલાવેલી છે.

આ આખી વસ્તુ કેટલી કરૂણ છે તેનો ખ્યાલ આપવાને અગાઉ રજુ કરવામાં આવેલો એકજ દાખલો અહિ ટાંકવો બસ થશે. એ દાખલો એક માણસનો છે કે જેણે ચોવીસ વર્ષ સુધી શાકભાજી ફેરીની દેરી કરીને માંડ પા. ૩૦૦ ભેગા કર્યા હતા. પાછી તેને લાગ્યું કે એ પોતાના પરસેવાની કમાઇના પૈસાનો સારામાં સારો ઉપયોગ પોતાને માટે એક મકાન બાંધવામાં કરવો ઠીક ગણાશે. ચાલ્યો તેણે આ વિચાર અમલમાં મુકયો. મકાનના પ્લાનો ગવર્ન એંજીનીયર તરફથી પાસ થયાં અને મકાન લગભગ ચણાઇ ગયું. માત્ર છાપરૂ બાંધવાનું બાકી રહ્યું હતું તેવામાં સીટી કાઉન્સીલની તેને નોટીસ મળી કે પ્લુ બાંધકામ કરવું બંધ કરવું. એ માણસની પરસેવાની કમાઇ ચુના માટીમાં બાદ અને રદી ચો જોઇ તેની માનસિક દશા કેવી થઇ હશે તેનો વાચક ખ્યાલ કરી શકશે એવા દાખલા તો અનેક બનેલા છે.

પરંતુ યુરોપીયન સત્તાઓમાં કંઈકોના કબ્જાના પ્રદેશની સીટી કાઉન્સીલની મુગ, કે જે આજે એક ત્રાસનો વિષય છે, તેની સામે સીટી કાઉન્સીલના આ પગલાંની સરખામણી કેમ કરી શકાય? ચાર કે પાંચ પેઢીઓથી કંઈકોની માલીકીની અને કંઈકોથી વસાઇલી જમીન ખુંચવી લેવી તેનો શો અર્થ થાય? એ શું "પ્રવેશ" ના કરતા કયાય વધારે ગરાણ ન ગણાય? અને કયા ન્યાયશાસ્ત્રથી તેનો બચાવ થઇ શકે તેમ છે? જનીનીમાં યહુદીઓ પર ગુજરી રહેલા જુલમની સામે શું તેની સરખામણી ન થઇ શકે? અને તે પણ બધી ડરબન જેવા શહેરમાં કે જે યુનીયનમાં બીજો વિભાગ "પ્રાદીશ" તરીકે ગણાય છે અને ડરબનની સીટી કાઉન્સીલ સોગવો દરજ્જો "પ્રોદીશ" છે!

પરંતુ ડરબનની સીટી કાઉન્સીલની નીતી શું આપણે ત્યાંથી નથી અજમાવી? ગાંધી કોલેજ, કે જે બાંધવાને કંઈકોએ પાઉંડ ૨૦,૦૦૦નો ફાળો આપ્યો હતો, તેને માટે કેટલા કમને માત્ર અઢીજ એકર જમીન આપી હતી અને તે પણ પહાડપર આપી હતી. બધી શું તે હમેશાંજ નથી કહેતી આવેલી કે કંઈકોને માટે શહેરના મધ્ય ભાગમાં એક તસુ જેટલી પણ જમીન ફાજલ પડી શકે તેમ નથી? શું કંઈકોના પ્રવેશ અને સેગ્રેગેશનની નીતીની તે ચોથી વધારે ગોદી ખુબ નથી પાકતી આવેલી? અને તેમ છતાં નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસીયેશનના નેતાઓ એ પ્રવેશના સેવાલપર કરગરતા તેની પાસે સમાધાન કરવા ગયા. એવી આશાએ કે તેઓને તેના બદલામાં વધારે ગારી શાક મળશે પરંતુ તેઓએ તો માંગી રોટી અને તેઓને મળ્યો પથરો. "વધારે ગારી રહીતીના" કંઈકોને માટે સારા વર્ગના અંગ્રેજોના વસ્તામાં જરૂર એક ખુણો આપવામાં આવશે એવી તેઓ આશા સેવતા હતા. પરંતુ મેયર તરફથી તેઓને એક લાત પડી અને તેણે કહી દીધું કે કંઈકોના માટે કોઈ પણ સ્થળ ફાજલ પડી શકે તેમ નથી અને કેટોમેનર અને રનીંગસ્ટીલ્ડમાં કંઈકોને માટે ગોગડું વસાવવાની યોજનાની તેઓએ અવગણના કરવી નહોતી જોઇતી.

અને હવે વસ્તુસ્થીતી કયાં જઇ રહી છે? સીટી કાઉન્સીલ પોતાની સેગ્રેગેશનની નીતી કાયદેા કાયમની જરૂર પડયા વીના કંઈકોની માલીકીની જમીનો બાલસા કરી લઇને અમલમાં મુકવા ધારે છે.

ત્યારે એસોસીએશનના નેતાઓ જેઓ હોરેન્સ કમીટીના સભ્યો છે તે ને હોરેન્સ કમીટીથી કેટલો લાભ થઇ ગયો? સીટી કાઉન્સીલને તેઓએ આપેલા સહકારથી શો લાભ થયો? પેનીટ્રેશન કમીશનની સાથે સહકાર કરવાથી તેઓને શો લાભ થયો? કોમની ઉપર તેઓએ કુલહાડાપણાનું કલંક લગાડયું. - માનભંગ કરનારી વલણ તેઓ હજુ કયાં સુધી ચાલુ રાખવાના છે એ જોવાનું રહે છે. જો તેઓ એક સ્વમાનપ્રીય કોમના પ્રતિનિધી તરીકેની પોતાની જવાબદારી સમજતા હોય તો આ ઘડીએ પણ તેઓ હોરેન્સ કમીટીમાંથી નીકળી જશે અને પેનીટ્રેશન કમીશન સાથેનો સહકાર છોડી દેશે અને કંઈકો કોમના ન્યાયી હકકોને માટે લડવા તૈયાર થશે.

ફેબ્રુઆરી ના. ૧૭ મીના 'નાટાલ મરકયુરી' માં એ પક્ષના ફેપ્રદર્શનના રાજકીય બાબતની તરફથી અસ્વસ્થ લાગણીઓમાં ઘણા વધારા પર અંકુશ મુકનારો આવતા વર્ષે એક કાયદો દાખલ કરવાના સરકારના ઇરાદા વીષે અને આ સુધ્યવાયેલો કાયદો મધ્યી મ્યુનીસીપાલીટીઓને લાગુ પાડવામાં આવે અને શહેરની સરહદના બહાર પણ માઇલના મીનતાર સુધીના ભાગને તે લાગુ પડે એવી મ્યુનીસીપાલીટીઓ તરફથી સરકારને માગણી થવા વીષેનો જે હેવાલ પ્રસીદ્ધ થયો છે તે સરકારના ઇરાદા વીષે અમારા મનમાં શંકા ઉત્પન્ન કરે છે. એ આખી વસ્તુની પાછળ ટ્રાંસવાલના જેવી લોકેશનની અનીષ્ટ કુદરતી સ્થાપના કરવા

નો ઈરાદો રહેલો હોય એવું ભાસે છે. આવા સંકટના સમયે પણ સરકારને આવી યોજનાઓ માટે સમય મળે છે એ વસ્તુ આ દેશમાં આપણી કોમને માટે બહુ ઉજ્જવળ ભવીષ્યની આગાહી આપતી નથી. જો મ્યુનીસીપાલીટીઓ તેમજ સરકાર-ની નીકા સારીજ હોય તો તેઓ નવો ક્રાયદો લાવ્યા વીના ઈંડીઓના વસ-વાટના સત્તાઓમાં સારા રસ્તાઓ બાંધીને, પાણી જવાની ની । બાંધીને, બત્તીઓની ચોગ્ય સગવડ આપીને અને તેઓ હકદાર હોય તેવી બધી સગવડો પુરી પાડીને તેમજ ઈંડીઓની માલીકીના મકાનોની બરોબર તપાસ કરી સ્વચ્છતાને લગતા નીયમોનો સખત અમલ કરીને ઈંડીઓની સ્વચ્છતા સંબંધી સ્થીતી સુધારી શકે છે. પરંતુ જ્યારે આ સઘળી વસ્તુઓનો અભાવ જ હોય તો પછી અસંતોષકારક સ્થીતીનો દોષ સત્તાધીશોનો ગણાય અને નહી કે ઈંડીઓનો.

પરંતુ સરકારની બરી ફરજ ઈંડીઓની સ્થીતી સુધારવાની છેજ નહી. તેઓનો ઈચ્છા તો સઘળા કાળા લોકોને આફ્રીકાના ગુલામોની વાડાઓ સ્થાપવાની છે. હવે જો વખત આવેલો છે કે જ્યારે આપણે સૌએ અનીષ્ટ વસ્તુને માટે તયાર રહેવું જોઇએ અને તેની સામે લડવાને આપણી તયાર-રીઓ રાખવી જોઇએ. અપમાનભરેલું જીવન જીવવાકરતાં ન્યાયી હકો માટે લડતા મરવું વધારે ઈચ્છવાલાયક છે.

ડરબન કોરપોરેશનની હિંદીઓને હાકી કાઢવાની નીતી

મીયરબેંકના હિંદીઓનો વિરોધ

મીયરબેંકનો સતો જે મુખ્યત્વે ઈંડીઓથી જ વસાયેલો છે તેમાંની જમીન ડરબન કોરપોરેશને સર લેવાનો ઠરાવ કરેલો છે તેની આગે મીયરબેંકમાં વસતા ઈંડીઓમાં [illegible] રાતના ચાલ્યાથી પ્રવર્તી રહી છે. કોર પોરેશનના જે ઠરાવની પ્રથમ ગંધ એ ડીસ્ટ્રીક્ટના ટ્રસ્ટીયરોને નાતાલ ગોંઝળીયરે અમુક માલીકોને બીલ્ડીંગ રીસ્ટ્રીક્શન્સ બહેનો વાય કર્યા હોવા છતાં મકાનો બાંધવાનું બંધ કરવાની સુચના આપી ત ઠરવી આવી હતી.

આપરથી મીયરબેંક ઇન્ડિઅન રેટપેયર્સ એસોસીએશનના આશરા હેઠળ મળા રવીવારે કોરપોરેશનની ઈંડીઓના ઘરો વિનાના કરી મુકવાની બાબબુદ નીતીના સામે વિરોધ કરવા રેટપેયરોની એક બાસ મીટીંગ બોલા હતી.

પ્રમુખ મી. જેકબ પાથીસે દક્ષ બોરોની સ્થાપના થયા ત પહેલાની મીયરબેંકની સ્થીતીથી હાલની સ્થીતિ સરખાવી દુઃખ અફસોસ કર્યો બાદ જણાવ્યું કે ઈંડીઓ ત્રીસ વરસ ઉપર થયાં બાંધે વસેલા છે. તેમણે જણાવ્યું કે બાંધેની બીલ્ડીંગ્સો કોરપોરેશનના જરા પણ ઉલ્લેજન વિના બધ છે. ઓકલેંડ ઈંડી વહાનો પગારદાર હોવા છતા તેણે પોતાનું મકાન બાંધવાને જમીનનો ટુકડો મેળવવાને પોતાના સર્વસ્વનો ભોગ આપી દીધેલો છે અને હવે કોરપોરેશને બાનેક કાયદાઓ વાંચી બાનાને ઈંડીઓએ ગઢા મહેનતે મેળવેલી મીલ્કત તેનો પાસેથી છીનવી લેવા-નો પ્રયત્ન કરવો એ ખાતરીજ અણગમ અને ખોટીજ ન્યાય અને અદલ ઇન્સાફથી વિરૂદ્ધ ગણાય.

વધુમા તેમણે કહ્યું કે હવેથી તો ડીરેક્ટરને ડરબન શહેરની બાંધે બાંધી દેવાની વાત થઇ લાગેજ હતી અને હવે તેને ડરબન શહેર બાંધે બાંધી દેવાયા બાદ ઈંડીઓને ઘર વિનાના કરવાનું આ પાંચમી વખત પગલું લેવાયું છે. પ્રથમ પગલા બેલ સ્ટ્રીટ, બીર્ડીમા ફ્લેટસ, બોરીયેન્ટ લેન અને કર્ઝન બ્રેબન્કમાં લેવાયાં હતાં અને હવે સીડનમ, રીવરસાઇડ, બાયરડીન અને મીયરબેંકમાં લેવાઇ રહ્યાં છે.

વધુમા પ્રમુખે જણાવ્યું કે દરેક જગાએ નવાં મુલ્કની સ્થાપનાની પાતા ચાલી સંભળાય છે પરંતુ આ શહેરના ઈંડીઓને [illegible] કાળા મુલ્કનો સામનો કરવાનો છે આપણી મીલ્કતોને સુરક્ષિત રાખવાની લડત ગોરી દોડ સયમાએ પોતાના મતબોરો દુર કરી મ્યુનીસીપાલીટીએ લેવા ધરેલા પગલાંનો અંત લાવી મજબુત વિરોધ કરવો જોઇએ.

સીટી કાઉંસીલ બાબીકો પાસેથી કુડકે કુડકે મોબદીઓ ખરીદી લેવા બાવની દોડ પ્રમુખે મીયરબેંકના રહીશોને ચેતવણી આપી જેઓએ વ્યક્તિગત રીતે કોરપોરેશનની સાથે બાબાર નહિ કરવો. તેમણે કહ્યું કે કોરપોરેશન આપણને પરાણે લોકેશનોમાં બોકલવા માગે છે, એક બાબતમાંથે જણાવ્યું કે જ્યારે આપણા બચ્ચા બરા બાજુસો પુરુષા પોતાનો દરજો બાળી રહ્યા છે ત્યારે ડરબન સીટી કાઉંસીલ ઈંડીઓને વધારેને વધારે અંદરના ભાગમા ખેલાવી રહ્યા છે.

મી. સી બાર. નાયડુએ ઈંડીઓને એક તસુ જેટલી પણ જમીન કોરપોરેશનને નહિ બાપવા જણાવ્યું.

બીજા બોલનારાઓમાં મેસર્સ અબીન બોધરી, એ. ઇ. શેખ, એમ. ઇ મહારેખ, ટી. એમ. નાયકર, એમ. બોપાબ, એસ. પાથીન, એન. એમ નયનસીંહ, એન. જી. ચેટી, બ. કે. નાયકર, એમ. બાર. મુડલે, મી. એન. મયનર, એસ. એમ. મહારાજ, બાર. બી. રીચાર્ડસ અને એન. એસ. ચેટી હતા.

બાદ કોરપોરેશનના પગલાં સામે વિરોધ દર્શાવનારો અને નાતાલના એડમીનીસ્ટ્રેટરને, મીનીસ્ટર બોફ લેન્ડ્રીયરને અને ઈંડના બાબ કમીશનરને કોરપોરેશનના પગલાંની બાબુ કરવાના ઠરાવ સર્વાનુમતે પસાર થયો હતો.

રીવરસાઇડના હિંદીઓનો વિરોધ

રીવરસાઇડ એન્ડ ડીસ્ટ્રીક્ટ ઇન્ડિઅન રેટ-પેયર્સ એસોસીએશનના આશરા હેઠળ એક બાસ મીટીંગ ફેબ્રુઆરી તા. ૨૬ મીના રવીવારે મી. ટી એમ. નડકરના પ્રમુખપણા હેઠળ મળી હતી. બીજાતોના માલીકોની મોટી સંખ્યા હાજર થઇ હતી. બાબધુ ઠરનારાઓએ એ સત્તાને હાકીઓના વસવાટના એક વિભાગમાં હતુના સત્તા તરીકે વર્ણવ્યો અને જણાવ્યું કે હાંડીઓ ૫૦ થી ઉપર વર્ષો થયાં અને બાર બાબ પેઢીઓથી વસતા આવેલા છે

બાદ નીચે પ્રમાણેનો ઠરાવ સર્વાનુમતે પસાર થયો હતો.

રીવરસાઇડ એન્ડ ડીસ્ટ્રીક્ટ ઇન્ડિઅન રેટ-પેયર્સ એસોસીએશનના આશરા હેઠળ બનેલી રીવરસાઇડ અને આજુબાજુના સત્તાનાં વસના હાંડી બોલ્ડરહાડરોની આ મીટીંગ જાણેછે. રીવરના ઉત્તર કીનારા પરના ૫૦ વર્ષ ઉપર થયાં હાંડીઓની માલીકીના અને હાંડીઓથી વસાએલી જમીનના વિસ્તાર પ્રમાણેની વામથી બધ મેલાના ડરબન સીટી કાઉંસીલના પગલા સામે મજબુત વિરોધ દર્શાવે છે અને કાર્યકર્તા-ઓને નાતાલ ઇન્ડિઅન [illegible] એસોસીએશનની સાથે સહકાર કરી ડરબન સીટી કાઉંસીલ તરફથી એવું કંઇ પણ પગલું લેવાય તેની સામે સખ્ત લડત કરવા સલ્લા આપે છે આ મીટીંગ એવો મજબુત મત ધરાવે છે કે સીટી કાઉંસીલનું આ પગલું હાંડીઓને બ્યા કેલાપ પેઢીઓથી વસી રહ્યા છે સાથે તેઓને હાનો ગાળનારું અને ઘણે દુર ધકેલી દેનારું [illegible] અને એ રીત કાયદા ના અમલ વિનાજ હાંડીઓને એક્ષેક્ટ કરી દેનારું છે.

આ મીટીંગનો બોધો મત છે કે કોમનો વિરોધ દર્શાવવાને ડરબનના સીટી કોલની હાંડી-ઓની બરસ મીટીંગ બોલાવવામાં આવશે એમને એ બાબતમાં નાતાલ ઇન્ડિઅન એસોસી-એશનને જરૂરી પગલાં લેવા વિનંતિ કરે છે

અંતમાં એવો ઠરાવ્યું હતું : રીવરસાઇડ એન્ડ ડીસ્ટ્રીક્ટ ઇન્ડિઅન રેટપેયર્સ એસોસીએશનને હવે પછીથી રીવરસાઇડ બાયરડીન એન્ડ ડીસ્ટ્રીક્ટ રેટપેયર્સ એસોસીએશન નામ આપવું જોઇએ બાયરડીનના હાંડીઓનું પણ પ્રતિનિધીત્વ તેમાં આવી શકે.

બાદ મીટીંગે આ બાબતમાં કરવાનાં જરૂરી પગલા લેવાને એક બજુરી કમીટીની ચુંટણી કરી હતી.

એસ્ટકોર્ટમાં પેનીટ્રેશન કમીશન

એસ્ટકોર્ટમાં પેનીટ્રેશન કમીશન સમક્ષ સ્થાની દાક્ષિણ હાજરીમાના પ્રતિનિધીઓ તરીકે મેસર્સ એ. એચ. ગાજરાલ, ડેપ્યુટી મેયર એ. એચ. ઇ. એમ. ડેરીટેજ અને એ. એલ. એન. વીલકોક્સ્ય હાજર રહ્યા હતા.

મેસર્સ એ. આઇ. કાજી, કે. ઓગરદીન અને કે. એમ. ભાદરન નાદાય ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ તરફથી હતા અને મેસર્સ એસ ઇસ્લામજી, એસ. આર નાગડુ અને કે. એસ કાજી નાદાય ઇન્ડિઅન એસોસીએશન તરફથી હતા.

કાઉન્સીલે જણાવ્યું કે ૧૯૨૭ ના જાન્યુઆરી માં શહેરનો ટોચ પણ ભાગ મોટે ભાગે ઢોંદીઓથી વસાયેલો ન હતો તેથી વાજબીપણે એમ નહી રાખવું કે સમયનો મોટા ભાગે યુરોપીઅનોનો હતો.

એક પ્લેન રજુ કરવામાં આવ્યું હતું કે જેનાં એવું બતાવાયું હતું કે ૧૯૨૭ ના જાન્યુઆરીમાં ૧૧૫ એકર ૧૩ જુદા જુદા ઢોંદીઓની માલીકીના હતા જ્યારે ૧૯૪૦ માં તે વધી જઇ ૨૪ એકર થયા હતા. અને તે ૨૪ ઢોંદીઓની માલીકીના હતા એટલે ૧૩ વર્ષમાં ઢોંદીની માલીકીની જમીનમાં ૧૧૬ એકરનો વધારો થયો હતો.

શહેરની ઢોંદીની માલીકીની વધી ખરી પ્રોપર્ટીઓ યુરોપીયનોને ભારે અપાય છે અને એ યુરોપીયન બાકીનો નીકળી નહિ શકે અને ઢોંદીઓ તેનો કબજો નહિ લઇ લે તેની કશી બાંહેધરી નથી. આ અગવડતાને લીધે ઘણાખરા યુરોપીયન માલીકો પોતાની પ્રોપર્ટીઓ એવી રીતે વેચવાને દોરવાય છે કે આખરે એ બધા લત્તાનું બારણ જોખમમાં આવી પડે.

એવા દાખલા બનેલા છે કે જ્યાં મોટે ભાગે યુરોપીયનોથી વસાયેલા લત્તાઓમાં આવેલી અમુક પોતાની પ્રોપર્ટીઓ ઢોંદીઓને ભારે આપેલા છે જેથી પ્રોપર્ટીની કીંમત ઘટી જાય છે. વળી એવા પણ દાખલા બન્યા છે કે જેના યુરોપીયનોથી વસાયેલા લત્તામાં આવેલા મકાનો ઢોંદીઓની માલીકીના અને ઢોંદીઓથી વસાયેલા હતાં.

૧૯૨૭ માં ઢોંદીની માલીકીની પ્રોપર્ટીઓની કીંમત પા. ૨૬૪૬૦ હતા અને ૧૯૪૦ માં તે પા. ૫૬૮૨૦ સુધી પહોંચી ગઇ હતી. પા ૭૬૯ જેટલા કુલ રેટના બજારમાં ૧૫ ટકા રેટ નેગોથી ચુકવે છે. ઢોંદીઓને આપવામાં આવેલાં ટ્રાન્સફેન્સોની સંખ્યા એ દરમીયાન ૬૧ માંથી ૨૨ પર પહોંચી હતી અને યુરોપીયનોના ટ્રાન્સફેન્સોની સંખ્યા ૭૮ માંથી ૬૭ પર પહોંચી હતી.

"ધ તપાસ માટે તા. ૨૬ પર મુલતવી રહી હતી.

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

બોલ્શ્તા આંકડા

કુ ના મોઢાને અપાતા હલકા પગારો અને ખરાબ રહેઠાણોનું દુષ્પરીણામોની કોમ પણ સામાજીક સંસ્થા તરફથી તપાસ થાય તે કરતા કેપટાઉનના મોલ્શ્તા આંકડાઓજ તેની કિંમત ઘણારે સચોટ રીતે કહી આપે છે. ૧૯૪૭ જુનના પુરાં થએલાં વર્ષના તંદુરસ્તી ખાતાના અમલદારનો રીપોર્ટ આ મીશ્રત કોમ્યુનીસીપાલીટી જેની યુરોપીયન વસતી ૧૬૩૨૩૫ યુરોપીયનો અને ૧૫૯૮૭૮ નોન-યુરોપીયનો છે તેના નીચે પ્રમાણે આંકડા આપે છે:

જન્મ પ્રમાણ હજારે	યુરોપીયનો	૨૮.૬૨
	નોન-યુરોપીયનો	૩૬.૪૮
બાળ મરણ હજારે	યુરોપીયનો	૨૭.૬૬
	નોન યુરોપીયનો	૧૨૯.૬૧
એક વરસના અંદરના બાળકોનું મરણ પ્રમાણ	યુરોપીયનો	૧૨૪
	નોન-યુરોપીયનો	૮૮૧
ઇજારાથી મરણો	યુરોપીયનો	૧૬૨
	નોન-યુરોપીયનો	૧૪૭
ડાયેરીયાથી મરણો (બે વર્ષના નીચેના બાળકોના)	યુરોપીયનો	૩૭
	નોન-યુરોપીયનો	૩૧૧

ઓરસેવા ઇન્ડસ્ટ્રીયલના સિદ્ધાંતો

ઓરસેવા ઇન્ડસ્ટ્રીયલના જનરલ કો વેનરેન્સબર્ગે સ્ટેલેનબોશ ખાતે ગયા સોમવારે બોલતા જણાવ્યું હતું કે આફ્રીકાનરોના દુશ્મનો ઓગસ્ટસ્લી કાયદાઓ, કરજીયાત નોકરી અને આર્થીક દબાણોથી બોઅરોને કસ્ટરમાં નેદીતે મેકકાસનનો નાશ કરી રહ્યા છે જો તેઓ ધારતા હોય કે વખત જતાંમાં આપે અમે તેને કરી મજબુત કરીશું તો તેઓ ભુલમાં છે. અમે તો તેને જગર મુજબ દફનાવી દઇશું. અને તેની આંખે મુદ્રીવસી સાદીવાદ અને તેના દેવોને પણ દફનાવી દઇશું ઓરસેવા પ્રોડક્ટ્રાઇઝનાં સીધ્ધાંતો પોતાની અને રાજના સાધનોની વધારે ખપાવા વહેંચણી અને નાગરીકોની કરજોના વધારે અસરકારક પાલનના બબાલ રૂપ રજુ કરાયા છે."

(બેકજનો) પરંતુ માપ એટલીજ કે કે ૮૦ લાખ કાળા મોઢાને આ સુંદર સ્વપ્નમાં [illegible] રખાત નથી. — બા.)

બોઅરવાની રંગભેદપર દાબ સામે વિરોધ કરાયો.

બોઅરવાની રંગભેદના સવરને માટે કે ડાકુને મજબુતી આપવી આજ લાખે અને બી. કી. એ. સીદાતની પ્રસ્તાવિત ફરપાક સામે વીરોધ દર્શાવવા નોન-યુરોપીયન યુનાઇટેડ ફ્રન્ટના આશરા હેઠળ બે સભાઓ મળી હતી એક સભા રવીવાર ફેબ્રુઆરી તા. ૨૩ બપોરે ક્લેરવુડમાં ગુડસર વર્કસ ઓપીનની સામેના મેનરોડપર આવેલા ખુલ્લા મેદાનમાં મળી હતી જ્યાં મોકાની મોટી મેદની સમક્ષ મેસર્સ એચ. એ નાગડુ, કી. એ. સીદાત, મણીલાલ પ્રાંધા પીલેરેએ બાષણો કર્યાં હતાં. બીજી સભા ખુલ્લાદારે સાજે કે વાગે પાલન સ્ટ્રીટ અને કોમસ્વર્ગ રોડ વચ્ચે આવેલા પાર્કીંગ એરીયામાં મળી હતી જે વખતે ઢોંદીઓ મોટીવો અને ધોકા વગેરે યુરોપીયનોની બે હજાર ની બીક આસપાસની બન્ન હતી. મેસર્સ એચ. એ. નાગડુ, કી. એ સીદાત, મણીલાલ પ્રાંધી, બાબોકનો તરફથી મી. દમાદમા વિગેરેએ બાષણો કર્યાં હતા. બધાંનો એવો બુલંદી રીતે ફેસીસ્ટ વાદ અને નાઝીવાદનો પ્રચાર કરી રહ્યા હતા તેઓને હાથ લગાડવામાં આવતો નથી બન્યા ચીન-અમેરીકો પોતાનાપર બસ રહેલા અન્યાયો સામે હથીયારો રજુ કરી રહ્યા છે તેઓના બોલવાના હકમર દાબ મુકવામાં આવી રહ્યો છે એ સરકારનું પગલું વખોડી કાઢનારા ઠરાવો પસાર થયા હતા.

પોર્ટ એલીઝાબેથમાં ભરતકર આગ

પોર્ટ એલીઝાબેથના નોર્થ એન્ડનાં આવેલા ગોલ્ડસોલ્ટ સ્ટોર કંપનીના મકાનમાં આગ લાગતા શ્રી એક લાખ પાઉન્ડનું નુકસાન થયું છે. ૭ સો મણુષ્યો વસ્તા વસ્તરના મધ્ય ઘરમાં છે એક કલાકમાં મકાન બળી ગયું હતું. આગ બુધવાર તા. ૧૯ ના બપોરે લાગી હતી.

કાચાં સોના માટે ચલુ વર્ષની શોધ

જોહાનીસબર્ગમાં રહેતા એક પોરચુગીઝ નેગ્રીટ જે પોતાને બીલ્ડીંગ કન્ટ્રાક્ટર તરીકે ઓળખાવતો હતા તેને રેન્ડફોન્ટીન સરહદ ઓફ ઓજ પાસને ટ્રાંસવાલમાં લોરીમાં જતાં તેના

સુપ્રીમકોર્ટમાંથી પા. ૧૦૮ ની કીમતનું કામું સોનું નીકળવાથી પકડવામાં આવેલ હતો અને પુલ-વામેની હાઇ કોર્ટમા કેસ ચાલતાં પણ વરસની સખત કેદની સજા થઇ છે. સોનું જપ્ત કરવા માં આવ્યું છે. જી. જસ્ટીસ હન્સને કહ્યું કે એક એવી મોજના વર્તીતી જણાય છે કે જેની રૂએ નેટીવોને યુનીયનમાંથી ગેરકાયદેસ સોનું ખરીદવાને રોકેરીયા મોકલવામાં આવે છે અને આ નેટીવ એ મોજના મુજબ એ કામને માટે શેકયેજો માલુમ પડે છે.

ઇંગ્લીશમેનોને ફેમ મારત!

કેરી બોમક વીલેટ નામના મોલજરને સંગીન ના ચાયી પોતાની સ્ત્રીનું મૃત્યુ આલુવા માટે ડરબનની બેલ્ફસ્ટ્રેટ કોર્ટમાં ખોટા કરવામાં આવતાં તેને લોકી મુક્તામાં આવ્યો હતો. મોલજરનો બચાવ એ હતો કે તેણે ઝેર પીધો હતો અને તેના મુખના ઓરડામાં તે અને તેની પત્નિ બાનો કરતાં હતા ત્યાં તેની પત્નિએ તેને તેનો પટો બરોબર પહેરવા કહ્યું. તે પટામાંથી સંગીન કાઢીને પોતે ઇંગ્લીશમેનોને કેમ જોઇ કેવો તેવી પોતાની પત્નિ પાસે રોખી કરવા ગયો અને દાદના નીચામાં પોતાની વિશ્વરના રાખી નહિ શકવાથી તેની પત્નિને તે સંગીન ખુચી ગયું.

પોરબંદરમાં મુસ્લીમ મોરક કરવ

પોરબંદરમાં મુસ્લીમ વસ્તીના સદર વધારો થવો હોવાથી હાલની મસ્જદ નાની પડે છે. તેથી એક નવી મસ્જદ બાંધવા ત્રણેમી ચર્ચા કરવા ગયીવાર ફેબ્રુઆરી તા. ૨૨ ગીજ મદરેસામાં એક મીટીંગ બણી હતી. મીટીંગના પ્રમુખના મોસવી આદીજ સાહેબે પ્રમુખ સ્થાન લીધું હતું. મુસ્લીમોની જરૂરીયાતો પુરી પાડવા માટે એક નવી મસ્જદ બાંધવાને કેટલીક ચર્ચા બાદ સર્વાનુમતે ઠરાવ થયો હતો. મસ્જદ બાંધવાના ખર્ચ પેટે મુસલીમ કોમ તરફથી મળેલી પા. ૧૪૩–૧૬–૦ દાનની રકમ ટ્રેઝરરો મેસર્સ એમ. એસ. આલ, એમ. ઇ. અમીન અને એ. કે એસ. આલ તરફથી સાભાર સ્વિ-કારવામાં આવી હતી. ઉપરોકત ઠરાવ નીચવા નો ઠરાવ થયો હતો અને નીચના આગેવાનો ચુંટાયા હતા: પેટ્રનો: મેસર્સ મઉિાના મોસવી આદીજ સાહેબ, એસ. આમ. આલ, ઇ. આમ, અમીન, આમ. ઇ. માસ્ટર અને એમ. એસ. આલ. પ્રમુખ: મા એમ. એસ. આલ, ઉપ-પ્રમુખો: મેસર્સ આમ. ઇ. માસ્ટર અને એમ. ઇ. અમીન; ઓ. સેક્રેટરીઓ: મેસર્સ ઇબ્રાહીમ ઇ. અમીન, એ. કે. એસ. આલ. ચોપડા કરનાર કમીટી કુંક મુદતમાં ચોપડા કરવા બહાર નીકળશે જે વખતે મુસ્લીમ બાજુઓ તરફથી તેઓને હદાર મદદ આપવામાં આવશે એવા આશા રાખવામાં આવે છે. પોરબંદર મુસ્લીમ મોરક ફરદ 'ઇન્ડિયન ઓપિનિઅન' દ્વારા મોહની આર્કેડ સાહેબનો મીટીંગનું પ્રમુખસ્થાન સ્વી-કારવા માટે તેમજ પોતાના કામતો વખતનો ભોગ આપી મુસ્લીમોને મસ્જદની ઉપયોગીતા સમજવવા માટે હાર્દિક આભાર માને છે.

મી. મુસ્તફા હાજમનું અવસાન

અમને બોધ થતાં બહાજ ખેદ થાય છે કે મી. મુસ્તફા હાજમનું ૬૮ વર્ષની પુરાન વયે ફેબ્રુઆરી તા. ૨૮ મીના સવારના ૨–૩૦ વાગે પોતાના મુકામે અવસાન થયું છે. મરહુમનો જન્મ કરબનમાં થયો હતો અને હાલ ચેમ્બ ઇન્ડિઅન રકુલમાં અને સીનયરની મેન્ટ એકસ-

મી. સીદાત સામેનું તહોમતનામું

તા. ૪ થી ફેબ્રુઆરી ૧૯૪૧ ના સવન ગેન્ટ ગેઝેટમાં પાસેજ થએલો પુકનો અંગેનો કાયદો નામે નેટાલ સીકયુરીટી રેજીસ્ટ્રેસન્સની રૂએ મા. સીદાતની સામે જેવો આરોપ મુકવામા આવ્યો છે તે તા. ૧ ફેબ્રુઆરી ૧૯૪૧ ના દિવસે કરબનમાં તેમણે જાહેર સમક્ષ સવેન-સાહની બદનદી કરનારા નીચે પ્રમાણે વચનો ઉચ્ચાર્યા હતા: "દક્ષિણ આફ્રિકાના કપરાઓના મારા બંધુઓ...! હવે તમને કહેવા માગું છું કે મને પોતાને પોતાજ બોલાઈ કે હાને માટે કંઇ પણ માન નથી...આ દેશમા જનરલ સ્મટસ એ ગ્રેટમેનશાહના એક ખુશામતીયા છે, તે જનરા કુનેહબાજ અને દુરંદીશ કમબખાજ છે. રાજાઓ અને એમ્પરરોને નાશ આપણને કશા માન નથી. તે (ગ્રેટમેનશાહ) કોઇના ગ્રેટમેન શાહ થવાને લાયક નથી."

અવયસ તેના બદલામાં બીજા આરોપ આ મુકવામાં આવ્યો કે ઉપલા મુજ આરોપમાં જણાવેલા વખતે અને સ્થળે આરોપીએ જાહેરમાં મુજ આરોપમાં જણાવેલા શબ્દો ઉચ્ચારતાં નીચેના પણ શબ્દો ઉચ્ચાર્યા હતા "આ દેશના ૮૦ લાખ મૂળ-પુરોપીયનોને માનવાંગો સકન કરવા પડે છે...તમે હીંદીઓ ફ્રોમ એવર ફોરવર્ડસ આગળ હાકમા બેઠા અને મૂળ-પુરોપીયનો ની બેઠક પર બેઠા હતા, દસ મીનીટ બાદ કન્ડકટરે આવી તેઓને પુરોપીયનોને જગ્યા બાકી કરી આપવા ઉઠાડયા...એટલે પુરોપીયનોને બદલે મૂળ-પુરોપીયનોએ પોતાની બેઠકોપરથી ઉઠી જવું ...આજે હોટીશ ગ્રેટમેનશાહતને ખરી પડતી આપણે જોઇ રહ્યા છીએ. નજીકના ભવિષ્યમાં તેનો નાશ થઇ જશે. હું કબ્યું છું કે તેનો અસલી વારસ થઇ રહ્યા...બજાત વારસા તેમને પુરોપીયનોપર ખોટીશ ગ્રેટમેનશાહતમાં ગુલામ વર્તણુક રખી છે. બાલ કરી હીંદુસ્તાનમાં વર્તી રહ્યો છે. આપણે દક્ષિણ આફ્રિકામાં પણ ક્રાંતિનો નાદ કરીએ આ દેશને પણ આપણે "પાર્લ જેવો ક્રાંતિ" જેવો મોકાર કરીએ."

કોલેજમા તેમણે અભ્યાસ કર્યો હતો. અભ્યાસ પુરો કર્યો બાદ તેઓ ડરબનવાલમાં જઇ વસ્યા હતા અને ત્યાં એકરેટ એકાઉન્ટ અને કમ્પની ના સેક્રેટરી તરીકે પોતાનો ધંધો જમાવ્યો હતો જેમાંથી ચારેક વર્ષ થયા તેઓ દરામત થયા હતા જાહેર કાર્યોમાં તેઓ રસ લેતા હતા અને હીંદી કોમની ઉન્નતિના દરેક કાર્યમા ઉદાર દાળો આપતા હતા. મરહુમ પોતાની પાછળ ૬ પુત્રો અને પુત્રીઓ અને વિધવાને શોક કરતાં મુકી ગયા છે. મરહુમની દફન-ક્રીયા બે જેજ દિવસે બપોરે ૧૫ વાગે તેમાં પ્રથમ પોતાના અને સગા સંબંધીઓએ ભાગ લીધો હતો. ગ્રેહામીસળમાંના હીંદી કોમના જીવનમાં મરહુમ મી. મુસ્તફા હાજમ એક અગ્રણી વ્યકિત હતા. મરહુમના કુટુમ્બીજનો તરફ અમે આંતરપ્રથી દિલસોજી બતાવીએ છીએ. મરહુમના રૂહને ખુદા શાંતિ બક્ષો.

સાભાર સ્વિકાર

મી. મણુભાઇ હરી પ્રભાશંકર નાનાભાઇ મીસ્ત્રી પોતાના પુત્રી ચી.બહેન કાંતીબેનના શુભ લગ્ન તા. ૨૬–૨–૧૯૪૧ ને શુક્રવારે ડરબનમાં વેરમા મુકામે થવા છે તે પ્રસંગની ખુશાલીમાં તેમણે ગીની ૧ 'ઇન્ડિયન ઓપિનિઅન' ને ભેટ મોકલી છે જે સાભાર સ્વિકારીએ છીએ

પોરબંદરમાં ઇંગ્લીશમેનોના અરેબીયા મદરેસા

આમલો મદરબોળ પા. ૧૮૩–૧૮–૦, ઇ. આમ. સુફી પા. ૩–૩, આમ. ઇ. મેટલા પા. ૨–૨, એમ. આમ. આમ પા. ૨–૨, એમ. આમ. સાલુજી પા. ૨–૨, એસ. એમ. સાલેજી પા. ૨–૨, એમ. એસ. સાલુજી પા. ૨–૨, આમ ઇ. નાના પા. ૨–૨, ઇ. એ. ભોલા પા. ૨–૨, એમ. એ. સાલેજી પા. ૨–૧, એ એન. બદાત દી. ૧૦–૧, કુવાલાલ દી. ૧૦–૧, આમ એમ. કપા એન્ડ કું પા ૭–૧૦, ભોગીલાલ બ્રધર્સ પા. ૨–૨, આમ. ઇ. મેદર પા. ૧–૧૬, ઇ. ઇ. મેદર પા. ૧–૧–૦, એમ. એચ. બદાત પા. ૩–૨, આમ. ઇ. ભોગી પા. ૧–૧, કરબનદીન સીદક બજાર પા. ૨–૨, ઇસ્માઇલ હસણ પા. ૧–૧, હાલમ મોહમ્મદ પા. ૨–૨, કું. સાલુજી પા. ૧–૧, એમ. ઇ. દીવોલ પા ૨–૨, આમ. એચ. સીદાત પા. ૨–૨, ઇ. એ. રાયમા પા. ૨–૨, આમ. એમ. સીદાત એન્ડ કું. પા. ૨–૨, એમ. આમ. કરોલીયા એન્ડ કું. પા. ૩–૩, હસન મીંયા આમીદીન પા. ૧–૧, એમ. એચ. મેદર પા. ૧–૧, પીરાદ પા. ૧–૧, એચ. એ. હાફેજી પા. ૨–૨, એ. આમ. મેસાલાલ પા. ૨–૨, મેદર પીરા બજાર પા. ૧–૧, એમ. ઇ. કરોલીયા પા. ૧–૧, એ. ઇબ્રાહીમ એન્ડ સન્સ પા. ૧, સાલેજી ઇસ્માઇલજી પા. ૪–૪, એમ. મેદર પા. ૧–૧, એ આમ. વાંચ્યા પા. ૧–૧, પીરાદ પા ૨–૨, સાલેજ મોતર પા. ૧–૧–૧, ઇ. એચ. માપત પા. ૨–૨, ઇ. એ. સુખ્યાત પા. ૩–૩, એમ. આમ. સીદાત પા. ૧–૧, એમ. એસ. આમજી પા. ૧–૧૦, એસ. ઇ. આસાપાત પા. ૨–૨, મહમદ ઇબ્રાહીમ એન્ડ કું. પા. ૨૦, આમદ આલજાપ પા. ૫–૫, ઇ. એમ. એમલદામા એન્ડ સન્સ પા. ૫–૫, દાદા ભાઇ એન્ડ સન્સ પા. ૫, એમ. એસ. દાઉદ પા. ૨–૨, મુસા સોમા બારમર પા. ૧–૧, એમ. એમ. મારફી પા. ૧–૧, એમ. એસ. કુવાટીયા પા. ૫–૫, સી. કગાલુદીન પા. ૫–૫, ઇ. આમ. પટેલ પા ૨–૨,—કુલ પાઉન્ડ ૨૬૭–૧૮–૦

(અપુર્ણ)

યુદ્ધના ખબરો

હિટલરનું ભાષણ

નાઝી પાર્ટીની ૨૧ મી જન્મતીથીના ઉત્સવ પ્રસંગ ગયા સોમવારની રાત્રે નાઝી-પાર્ટીના જુના સભ્યો સમક્ષ હિટલરે દોઢ કલાક ભાષણ કર્યું હતું જેમાં નાઝી હીલચાલનું આમનિદ્વાસીક અવલોકન કર્યું હતું અને વરસાલ્સની સંધીને વખોડી કાઢી હતી.

તેણે કહ્યું કે ૨૧ વર્ષ પૂર્વે જે શ્રોતાઓ સમક્ષ ભાષણ કર્યું હતું તેજ શ્રોતાઓ સમક્ષ ૨૧ વર્ષ બાદ ભાષણ કરવાનો અને આ પાર્ટીની સ્થાપના થઇ તે દિવસે જે કાર્યક્રમ જાહેર કરાયો હતો તેનીજ પુનરૂક્તિ કરવાનો એક રાજદ્વારીને જવલેજ પ્રસંગ આવે છે.

મેં વરસાલ્સની સંધીનો કોઇ પક્ષ આત્મસાત કરતાં વધારે અપમાન કર્યો છે. આમાં પણ હું તે ભુલ્યો નથી.

નાઝી ઓફિસોની મારફત કરતા હિટલરે કહ્યું કે તે બરાબર વખતમાં પણ મારી પડખે ઉભા રહેતા છે. નાઝીની રીતે પક્ષાને નાપસંદ છે પરંતુ હું તો એક એવા મોરચાપરથી આવેલો ગણવેશ પહેરું છું અને મારા સબળી ઓફિસરોએને હું ટેપાઇ ગયો છું.

મુસોલીનીના સાથીના ખબરાના સંબંધમાં તેણે બોલતાં તેણે કહ્યું કે: [illegible] અમારા [illegible] ગયા [illegible] અમારા [illegible] ગુમ [illegible] એક બાબતમાં [illegible] છે અને બીજાને બાબતમાં નથી દોતો એવા પ્રસંગમાં બીજા ત્યાં નથી તે બીજાના દોષારોપને બદલવાર માપ છે. કમને અમારે એવા સુકાન રાષ્ટ્રને કરાવવાનો છે.

ગ્રેટબ્રિટનીયનમાં સંખ્યાબંધ પોતીત મનવાળો દેશદ્રોહ રહેલો છે. સંખ્યાબંધ પોટીત ખિસાનો ઉત્તર આફ્રિકામાં રોકાઇ રહ્યા છે અને સંખ્યાબંધ જર્મનનું લશ્કર પણ રોકાઇ રહ્યું છે અને આગાઉ સમુદ્રનું યુદ્ધ તો હજુ હવે ચાલવાનું છે. આગે અમારી નવી યુ બોટોનો રાહ જોતા હતા. તે કરતાં પહેલાંજ અને અમારા મળ્યા છે કે જર્મનનો સમુદ્રપરની મનવારો અને યુબોટોએ બે દિવસમાં ૨૨૫૦૦૦ ટન બોજાને ડુબાડી દીધેલી છે. પરંતુ મારો અને મોરોલમા વહાણોનું યુદ્ધ એવું ચાલશે કે જેના દુશ્મનોએ કદી આશા પણ રાખવી નહિ હોય.

બોટન અને મેન્ડીનબર્ગને બાકરો ત્યાં અમે તેનો સામનો કરીશું. અમે બોટીશ બોટોને કરતી હતે ત્યાં નિર્બુધતા પડી આપશે ત્યાં સુધા અમારી નવ બોટોને તેઓની સામે મોકલવામાં આવશે. હું બોલવાનું શીખેલો પણ એ કરવાપાન હું નથી બોલો રહ્યો. ગત પાનખર ઋતુમાં બોટીશે કહ્યું હતું: "અને તે હવે અહિ ઉતરવા બાબતો કોઇ તો કયા કરવાનું નથી. ૧૯૪૧ ની પ્રીસ્મ ઋતુમાં બોટન પોતાની છતો મેન્ડીનબર્ગ પર મેળવશે."

તેઓ તો તેઓની છતો અન્ય સ્થળે ફેરબદલ કરી ગયા છે અને અમારે તેમની પાછળ દોડવું પડયું છે. પરંતુ તેઓ ત્યાં જરી ત્યાં અમે તેમને શોધી કાઢીશું અને અમારા ઘા ત્યાં સૌથી વધારે વીનાસકારક નીવડશે ત્યાં મારીશું.

જર્મનો બીલ્જીઓને ફોસી ખાતું નથી પરંતુ જર્મનીને ઉપયોગી થાય તેવા કરકસર કરી રહ્યું છે એવું જણાવતાં હીટલરે કહ્યું કે:

રાજ્યો મુડીવાદ પર રચી નહીં શકાય. જેઓ એમ માનતા હોય કે યુદ્ધ કરવાથી સોનાનો બધાનો અટકાવી શકાય તેઓ જોશે કે એ બાબતને તેઓએ માત્ર વેમજ આંધેલો છે. આ યુદ્ધમાંથી સોનાનું પોરણ્ય ઉત્પન્ન થઇ શકવાનું નથી.

જર્મન પ્રજા અને લશ્કર, પાર્ટી અને રાજ્ય એ અખંડ છે. માત્ર થોડાક મુખીઓજ એવું માની શકે કે જર્મનીમાં ક્રાંતી થશે.

મારે પક્ષ બોકસાસનવાદી શત્રુઓનો ક્રુરતાપણા સામનો કરવો પાર્યો છે અને હમેશા મારો જીવનજ મર્યો છે. મારે બાબિનો આભાર માનવાનો છે કે તેને આ સલાહ કરજીજ કરી તો તે મારી કબાતીમાજ મોકલી ત્યારે મારામા કબુ તાકતી આવે તાકાત રહેલાં છે.

આગાઉ કદી નહોં હતો તેટલો નાઝી ક્રમને પ્રીસ્મ ઋતુ આવે છે અને આગાઉ બળવું કરી નાખ આપ્યો હતો.

અમે અદ્રુમ ત્રિજ્યો ગોળતા ચુકયા છીએ. મારો આવી છે કે ભવિષ્યમા પક્ષ ઉપર અમારા પર તેનો આશિર્વાદ વર્ષાવશે.

એક અમેરીકન રોપાપતીએ પ્રેસ દીવસપર કહ્યું કે ૧૯૪૬ માં મા. ચર્ચીલે તેમને કહ્યું હતું કે "જર્મની બહુ બળવાન બનતું જાય છે અને તેનો નાશ થવોજ જોઇએ."

હું સમજી ગયો કે ઇગ્લાંડમાં એક ટોળી યુદ્ધને માટે ઉશ્કેરણી કરી રહી છે. અને તેથી મેં એ મુજબના તૈયારીઓ શરૂ કરી અને ગાંડાની માફક કામ કર્યું છે.

મુસોલીનીનું ભાષણ

કેસારિસ નેતાઓ સમક્ષ રોમમાં ભાષણ કરતાં રવાવાર તા. ૨૩મીએ મુસોલીનીએ જણાવ્યું હતું કે ઇથોપીયા પતન પછી બોટન બટાલીનું પહેલું શત્રુ જાણ્યું કે જેને અમે અમારા છેલ્લાં સોદીના ટીપાં સુધી મારીશું.

જુદી સુલેહના પોકારને તમણે ઝપોટી કાઢયો અને કહ્યું કે ૧૯૧૮ ના સપ્ટેમ્બરમાં અમે યુદ્ધના ઉમ્બરે હતા. આમારાથી સંપુર્ણ તૈયારી કરવા રોકાઇ નહીં શકાયું કમને બતીવસે અમને ગળગાથા પકડયા. બટાલીએ દુશ્મનના લશ્કરો મોટા પ્રમાણમા એકત્ર કર્યાં છે અને એ રીતે જર્મનોને સુંદર ઋતુ મેળવવામાં મદદ કરી છે.

ઓસ્ટને ભારે નુકસાની થયાનું તેમણે જણાવ્યું અને પ્રીસ્મ ઋતુમાં બટાલીનોનો વારો આવવાનું જણાવ્યું.

તેમણે કહ્યું કે બ્રીટનને પણ મોટી નુકસાનીઓ પહોંચી છે. તેઓના ૨૦૦૦ માણસો જ ગયા છે એમ કહેવું એ ગલત વાત છે.

એકસીસ રાજ્યોની છતા ગોલ્ડસ છે. બોટન યા છતી નહિજ શકાય. ગમે તે થાય પરંતુ ઇટાલી જર્મની બાયે કેવટ મગી શિવું રહેશે.

જર્મનીનું યુદ્ધ બળ પહલું નથી બલકે વધ્યું છે. જર્મન ક્વીમારો બાલનના કરતાં પહાજાર ચડીયાતા છે અને બજગામ બાબું યુધ યુરોપ બ્રીટનની વિરૂદ્ધ છે.

જુદી સુલેહની વાત કરવા એ મુર્ખાઇ છે અને બટાલીયન લોકોની ઇંગત તેવી માગણી અલગમ છે.

બોટન એકલું છે અને આગેરીકા પાસે નાણાંને મદદ માંગી રહ્યું છે. આ. મદદ જર્મન બાજુને દશકર મારે તેટલી આપવી જોઇએ.

એકસીસ રાજ્યોને છતવાને બોટને મેન્ડીનબર્ગ પર મદાર કરવો પડે છે ને બોટનો કહો પણ કરવા તૈયાર નહિ થાય.

હિટલરે યુગોસ્લાવીયા પાસે કરેલી માંગ મુદ્દાની બાબતો

હીટલરે યુગોસ્લાવીયા પાસે યુગોસ્લાવીયાથી રોલેનીમા લશ્કર અને યુદ્ધ સામગ્રીઓ સાથ જવા નો હુકમ માગ્યો છે. કુંપળ હીટલરની માગણીઓ આ પ્રમાણે છે: (૧) યુગોસ્લાવીયાએ તટસ્થતા જાળવવી, એટલે કે જાહેરમા જર્મનની લશ્કરી હીલચાલોને ટેકો યાય તેવું કોઇ પણ પગલું નહિ ભરવું. (૨) યુગોસ્લાવીયાએ જર્મનની બાબતી જાતની યુદ્ધ સામગ્રીઓ લશ્કર વગેરે અથવા તે વિના રોકોનાઓ સાથ જવા દેવાનો ઉપયોગ કરવા દેવો. (૩) યુગોસ્લાવની બાંધણીની પરદેશ નીતી સંબંધી બાબતોમાં આપનારી જર્મનો તેમજ બટાલીને ખાસ તેમાંત પ્રધાન આપવી. (૪) યુગોસ્લાવીયાએ પોતાની ઉદ્યોગ સરહદ જે અગાઉ ફરજીયા તરીકે ઓળખાતી હતી તેને ઓરોડોમો અને અનાજની લશ્કરી વસ્તુઓ માટે લશ્કરી કબજા દેવા જુદાશે. (૫) યુગોસ્લાવીયાએ પોતાની સરહદનો ભંગ થાય તેની અવગણના કરવી આવે જર્મન દુશ્મન જેને લશ્કરી કામને અંગે યુગોસ્લાવ પ્રદેશમાં દરદ્રવાન દાખલ થવું પડે તેને પરવાનેજ નાબી કરવા. આ પ્રદેશમા મુખ્યત્વે કરી જુના સરબીયામાં નીચા નીચેની બારડાની બાજુનો સમાવેશ થાય છે.

આ માગણી સ્વિકારવાના બદલામા એકસીસ રાજ્યોએ યુગોસ્લાવીયાને નીચે પ્રમાણે વચન

આપ્યું છે : (૧) ઇલાજનું એકીબાદીક ઝહેર ઝારા પુરોરસારીઓને આપવામાં આવશે. (૨) આક્રમણનીઓનો ઉતર આગ પુરોરસાપીયા સામે જોડી દેવામાં આવશે. (૩) મીક રેડીનીયાનો આગ પુરોસ્લાવીયાને આપવામાં આવશે. (૪) હાલના કરનાં સૈસોનીકા બાતે પુરોરસ્લાવીયાને બાયરે મોકું અને સ્વતંત્ર બંદર આપવામાં આવશે, સૈસોનીકા બલ્ગેરિયા બની જશે.

બ્રીટીશ એરમીરલ્ટીના આંકડા

બ્રીટીશ એડમીરલ્ટી જણાવે છે કે ફેબ્રુઆરી ત. ૧૬ થી૧૯ પુરાં થએલાં અઠવાડીયામાં મેસરી સીબરો ૨૪ ટકી હતી જેનું ટનેજ ૭૭૬૩૬ થાય છે. આમાંનો ૧૧ બ્રીટીશ ૬૨૪૬૪ ટનની અને એક મરાજર ૮૦૦૦ ટનની ગીનરાબ્યોની હતી.

જર્મન ઠાલ ક્રાન્ડનો એવો દાવો છે કે એક જર્મન રેડરે સેનવેાયમાં બતા ૧૪ સ્ટીમરો ડુબાડી છે જેનું ટનેજ ૮૨૦૦૦ માય છે.

કેટલું ખરું માનવું

બ્રીટલરે પોતાના બાયબુમાં જણાવ્યું હતું કે જર્મન ડરરીબાદ સાહસાઓએ દિવસમાં ૨,૧૫,૦૦૦ ટન સ્ટીમરો ડુબાડી હતી. બ્રીટન એ વસ્તુ જુદી કરને છે. પરંતુ સમાચાર જર્મન ન્યુઝ એજન્સી જણાવે છે કે બ્રીટલરે આંકડા બાપવા મા ભૂલ કરી હતી. જેવા રીપોર્ટ મુજબ ૨૨૫૦૦૦ નહી પણ ૨,૫૦,૦૦૦ ટન સ્ટીમરો ડુબાડેવી છે.

તુર્કીની નીતી

તુર્કીના પરરેસ મંત્રી મા ક્રાવાલેગ્લુએ રોમબારે આકરામા તુર્કીની નીતી વિષે એક મુલાકાતમા જણાવ્યુ હતુ કે તુર્કીથી પોતાની સરહદોલાતના સલામા આવી રહેલી કોસ પણ પરરેથી પ્રવૃત્તિઓના તરફ આખ મીંચામણા કરી જેસા નહિ રહે સાથ તુર્કી પોતાના પ્રદેશની સ્વતંત્રતા પર પ્રહાર થશે તેનો સખ્તાથી વિરોધ કરશે.

હિટલરના ખરાબ વિષે ન્યુયોર્કમાં ઉડતી વાત

ન્યુયોર્કમાં એવી વાત ચાલી છે કે હીટલરે પોટનપર ચઢાઇ કરવાને સાત લાખ બ્રીટીશ સરકારી ગોલાઓ્જીઓને તહસનહસ પેરેસ્યુટો તબધાર કરાવ્યા છે. વળી તેરી ગેસનો જથ્થો પણ તયાર રાખ્યો છે. અમેરીકાનાં માજી મુખ્ય સેક્રેટરી મી. હ્યુજ જોનસને ન્યુયોર્કમાં બાષણ કરતાં આ હકીકત જણાવી હતી.

બલ્ગેરીયાપર જર્મનોની ચઢાઇ

ગુરૂવારે બપોરે ૧૨૫૦૦ ના જર્મન બોટર નાં સરકારે બલ્ગેરીયાપર ચઢાઇ કરી છે એવા સેાકાયાથી લંડનને બબર મળી છે. બીજી પણ જર્મનો તરફથી એ બાજોમાં સરકારી તહબારીઓ ચાલી રહી છે

તુર્કીમાં તેલની ટાંકો આગથી ભરી દેવા

રોમથી એવા બબર છે કે બોકારેસ્ટની તેલની ટાંકો જોખમમાં આવી પડે એવી અમુ-ચીતવી જરૂરી આગ લાગી છે. પેટ્રોલ અને પારફીનની બાંય ફુટી સ્ટીમરોને આગ લાગી તેપરથી બીજી પારફીન અને પેટ્રોલથી ભરેલી સ્ટીમરોને લાગી હાવરગેાના પ્રવર્તનથી નજીક નાં તેલની ટેકોને આગ પહોંચવાનો અટકવા પ્રય. આ બાબતમાં તપાસ શરૂ થઇ છે.

હિંદના સમાચાર

મુસ્લીમ લીગ પોતાના ઠરાવને વળગી રહે છે

ન્યુ દીલ્હીથી ફરર જણાયે છે કે મુસ્લીમ લીગની મળા સમીતારે મળેલી વર્કીંગ કમીટીએ પાકીસ્તાનની યોજનાના પોતાના મુળ ઠરાવને પુનઃ ટેકો આપનારો ઠરાવ પસાર કર્યો છે. દીલ્હી પ્રવાસ શ્રી. એમરીએ દુઃ મુદત ઉપર કરેલાં નીવેદનનો તીરોષ કરતા ઠરાવ જણાયે છે કે મુસ્લીમોમાં ઓડા બારણી ઉત્પન્ન કરનારો છે કે બ્રીટીશ સરકાર હજુ પણ હીંદુ-સ્તાનમાં આર્થીક અને રાજદ્વારી અધીકારના મોરચે બંધારણ ઘડવાની સકલનાનો બીચાર કરી રહી છે. વધુમા ઠરાવ જણાવે છે કે કમીટી પોતાના બાદેશના ઠરાવમાં, જે બાગો માં મુસ્લીમ બહુમતી દેાગ ત્યા મુસ્લીમ સ્વતંત્ર રાજ્ય સ્થાપનારા બંધારણની રચવી બાબતમા તુ મુલાકાતમંત્રણ કરે છે અને જણાવે છે કે હીંદુસ્તાનના બંધારણીય સવાલનું બીજ કોઇ બાજુ સમાધાન ન્યાદેર કરે છે કે જે હીંદુસ્તાન ના સમળા લોકો અને ખાસ કરીને મુસ્લીમોને શાંતી, સેા રાજ અને સંતોષ આપનારૂ થઇ પડશે.

શ્રી. સીદાતનો કેસ મુલતવી રહ્યો

શ્રી. ડી. એ. સીદાતપરનો કેસ ગયા ગુરૂવારે ડરબનની કોર્ટ સમક્ષ આવતાં શ્રી. સીદાતની બાગળીથી કેસ માર્ચ તા. ૧૪ બીપર મુલતવી રહ્યો છે

બ્રીટને રોનેરી તક ગુમાવી છે

હીંદી રાજકીય બકાશમાં અંગે અમેરીકા માં પ્રગતિશીલ બભિપ્રાય રેખા પ્રકારનો છે એ ન્યુયોર્કના 'ન્યુ રીપબ્લીક' મા રજુ થએલા મંતવ્યથી જોઇ શકાય છે. 'ન્યુ રીપબ્લીક' લખે છે: બ્રીટનના પક્ષ રાજનીતીજોમાં દીર્ઘ દૃષ્ટિ નો બભાવ છે. હાલમા તેમણે હીંદને એક શબ્દાપદ વચન આપ્યું છે. ૧૯૪૨ માં અપાયલા વચન કરતાં પણ તે વધુ મહત્વહીન છે અને તે વચન પણ તેમણે વિશ્વયુદ્ધ બંધ પડયા પછી ફરજબારી રીતે તોડયું હતું. બનિશ્ચિત મુદતની ને રમાને એક હાંકલ ભીત મેળવવાની તાજેરી તક બ્રીટીશ સરકારે ગુમાવી છે. હીંગતબધુ રાજકીય પત્રલું જારવામા બ્રીટીશ સરકારે બતાવેલા કલ્પનાશક્તિના બભાવને પરિણામે દુનીયાના બીજા ભાગમાં બ્રીટનના બાજાન નિરાશાવાદી બનવાની ફરજ પડી છે. મહીનાઓ થયાં એ તો સ્પષ્ટ હતું કે આપુ કોયક બગાડ બરાબર એ બજાદ બાવશ્યક છે. બાટને હીંદને કહેવું જોઇતું હતું કે નાગરી સ્વાતંત્ર્યતા સંબાગી લો. બાગે આવા રાખીએ છીએ કે તમે અમારા પક્ષમાં લડશો પણ તમે લડો કે નહી તો પણ તમે તો હને સ્વતંત્રજ છો. જો બ્રીટીશ સરકારે બાટલુ સ્પષ્ટ બને દીમત બતાવીને આપ્યું હોત તો જરૂર હીંદે યુદ્ધના બાજ લીધો હોત અને પોતાના યુદ્ધ પ્રયાસોને બેવડાબ્યા હોત: કારણકે સરમુખ-ત્યારી શાસનોનો ભોગ બનવાનું તેને જરા પણ ગમે નથી.

શ્રી. જમનાદાસજીના દંડ વસુલ કરવા માટે

મધ્ય પ્રાંતની સરકારે શ્રી. જમનાદાસ બજાજ નો દંડ વસુલ કરવાનો નિર્ણય કર્યો છે. વધી બાતેના ઓમના નિવાસસ્થાન પર ફરોડો પાડી પોલીસ જમનાલાલજીની ફેક્ષ બોકસ 'બાન' તરીકે ઉઠાવી ગયેલ છે. રૂપિયા ૫૦૦ નો દંડ ભરપાઇ થયા પછી બધા ફેક્ષ બોકસ ઓમને પાછી સુપ્રત કરી.

રૂા. ૬૦૦૦ નો દંડ વસુલ

પંજાબ પ્રાંતિક સભાના પ્રમુખ માનનીય ડાકટર સૈફુદ્દીન કિચલુ તાજેતરમાં જેલ વાંની સજા ભોગવી રહ્યા છે તેમને મળેલો રૂા. ૬૦૦૦ નો દંડ સરકારે એમના ઇમ્પારીયલ બેંકના બાતામાંથી વસુલ કર્યો છે. દંડ ચેટ જે બે મોટરો સરકારે જપ્ત કરી હતી તે હવે ઠરાજ કરવામાં નહિ બાવે.

દંડની સજા થાય તો શું કરવું?

મુબઇના ૩૯લાક સંગ્રામી કાર્યકરોએ કાંગ્રેસ ની સેવાબાગ બાતે મુલાકાત લીધી હતી અને સત્યાગ્રહ બાંદોલન કેવલા પ્રશ્નોની ચર્ચા કરી હતી. કાર્યકરોએ સત્યાગ્રહીબોને જેલના દંડની સજા થાય તો શુ કરવું એ બાંગે ગાંધીજી નાથ સ્પષ્ટતા કરી હતી. ગાંધીજીએ જેલના દંડની સજા થાય તો સત્યાગ્રહીએ દંડ બરી દેવો જોબએ એ બાતબાતની સલાહ આપી છે.

શ્રી. રામબાઇ ટીળકના બાત્મબલીદાન ઉપવાસ

સ્વ. લોકમાન્ય ટીળકના પુત્ર શ્રી. રામબાઇ દિલ્હી પોતાના વિતાનું ટ્રસ્ટ મંડળને સોંપી દેવા ટ્રસ્ટીબોને બાજ્ઞપ્તી કરી હતી જે બાજ્ઞપ્તી નહિ સ્વિકારાતાં શ્રી. રામબાઇ દિલ્હી તા. ૨૨ બાન્યુબારીથી બાત્મદમન ઉપવાસ શરૂ કર્યો હતા. ૧૧ દિવસના ઉપવાસ બાદ તેમણે બોટી રીતે બાપવામાં બાવતો પ્રમાણ કરેલો દોવાનના બાદેશ માટે તેમને કોર્ટ સમક્ષ હાજર થવાની સુચના મળી હતી. ગાંધીજીએ તેમને પોતા સમી ઉપવાસ છોડી દેવા સુચવ્યું હતું

મહિલા પરિષદે કરેલું પડદાનું ખંડન

ન્યુ દિલ્હીના એક સંદેશો જણાવે છે કે બજમેરમાં મળેલી મહિલા પરિષદનાં રજપુત પ્રમુખ શ્રીમતિ સજ્જનકુમારીએ સ્ત્રીબોએ પડદો નાબવાના રીવાજનું સખત ખંડન કર્યા બાદ પોતેજ પોતાપરનો પડદો સભાદેરમાં પડેલીજ વારે દુર કરી દીધો તેના પરિણામે પરિષદમાં હાજર થએલી ૫૦૦૦ બી પ્રતીનીધીબોએ પણ પોતાનો પડદો ફેંકી દીધો હતો. શ્રીમતિ સજ્જ કુમારીએ પડદાના રીવાજનું ખંડન કરતાં જણાવ્યું હતું કે બોબોનો પડદા પાછળની તરીકે ગાંધી સ્વરાજને પુરેપુરો બે બનિષ્ટ પ્રયાસો રોધ કરેલો છે.

વિવિધ વર્તમાન

પ્રખ્યાત સાયન્ટીસ્ટનું અવસાન

સર ફ્રેડરીક બેન્ટીંગ હનલેડયનથી ઉપચાર કરવાની રીત કરનારનું એક હકકરી વિમાનના ન્યુફાઉન્ડલેન્ડના કીનારાપર મરણ થયું છે.

સમાચારની ઝેકજ ગતિ

'ગાલાક્ષ ટેલી ન્યુસ' ગાં એક મા. કે. એ મેલરોઝ તરફથી પડાએલો મુસોલીની, સ્ટેલીન, હીટલર, રૂઝવેલ્ટ અને ચર્ચીલની કાર્ટુનોનો જાપુવા

જોગ ખેડો પ્રસિદ્ધ થયો છે તે નીચે પ્રમાણે છે:

મુસોલીની, સ્ટેલીન, હિટલર, રૂઝવેલ્ટ, ચર્ચીલ

વર્ષ	૧૯૮૩	૧૯૮૪	૧૯૮૫	૧૯૮૬
સત્તામાં આવ્યા	૧૯૨૨	૧૯૨૪	૧૯૩૩	૧૯૩૩
કેટલા વર્ષ				
ચલતા રહી	૧૬	૧૭	૮	૮
વય	૫૮	૫૨	૫૨	૫૬

આ આંકડા છેલ્લી તારીખ સુધીના છે અને

નેતા પુલ સરવાળાઓને ૨ થી ગાવતાં ૧૯૪૧ ની સંખ્યા આવે છે.

હિંદુસ્તાનનો બ્રીટન સાથેનો વેપાર

પુનાસ્ટેટ બ્રીજમથી ૧૯૩૯-૪૦ ની સાલમાં હીંદુસ્તાનમાં આવાત થએલા માલમાં પા. ૩૬,૫૨,૩૦૦ ની બાયવા ૨૦ ટકાની ઘટ થઈ હતી બાયરે ઇંગ્લંડથી પુનાસ્ટેટ બ્રીજમથી નીકાસ થએલા માલમાં પા. ૧,૨૪,૬૫,૦૦૦ ની બાયવા ૨૯ ટકાની વધ થઈ હતી.

નવલ કથાઓ અને બાળ સાહિત્ય

નવલકથાઓ તથા વાર્તાઓ

ચાલીસા (વાર્તાઓ)	૫	૦
ચંદુભા	૩	૬
રમણીકી (ગુજરાતી મુખ્યસીદ્ધ નોવેલનો અનુવાદ)	૬	૦
રખડુ રોજ ખંડ ૧ (સાહસીકોની કથા)	૧	૬
રાજા પ્રતાપ (ઐતીહાસીક કથા)	૩	૦
લગ્ન બંધન નાનું	૧	૦
,, ,, મોટું	૫	૦
વેરાનમાં	૩	૬
શું ખરેખર કેમ બની	૫	૦
સાચે બધા (રસમુક્ત નોવેલ)	૫	૬
સાજન પતી (દ્વારકાદાસની બારપુર)	૭	૬
સોરઠ રાણી	૫	૬
સોજા સતી	૩	૦
સૌરાષ્ટ્રની રસધાર (સૌરાષ્ટ્રની ઐતીહાસીક દંત કથાનો સંગ્રહ). ભાગ ૧	૦	૦
સ્નેહ લક્ષ્મી	૭	૬
સ્વમાનની વેદીપર	૪	૬
સ્નેહ સંબંધ	૪	૬
હમણાં મારા	૩	૬
મહાન કીરણો (ટૂંકી વાર્તા)	૫	૬
ભલા અને બીજી વાતો	૩	૬
પ્રેમ યાત્રા	૫	૬
મિતમની ખાસ	૩	૦
રણે ચઢેલો (ઢાળો)	૬	૦
રોમેન્ટીઝમ	૪	૬
વંદારમાલા (નવલીકા સંગ્રહ)	૨	૦
વિજયમા	૨	૦

ઐતીહાસીક કથાંજલીઓ

અંજલી (ર. મ. દેસાઇ કૃત)	૫	૦
બોલની કંપિત	૫	૬

બીજા કેટલાક નવાં પુસ્તકો

અડકા (નોવેલ)	૫	૦
મહાન ગોષ્ઠી	૬	૦
પારસી ઝાકઝમારી વાનગીઓ:	૧	૬
આંબળાનું મારું (નાનો)		૬
સોળ સતીઓ	૩	૬
રત્નસાર	૨	૦
સરસ્વતી ચંદ્ર ભા. ૧-૨-૩-૪ સેટની	૨૨	૦
સ્નેહ લક્ષ્મી	૭	૬
સોનેરી સંદુક	૭	૦
સોફેર સમતાન	૭	૬
હાસ્ય રસીકા	૬	૦
અંધકાર પર પ્રકાશ	૨	૦
કુસુમ નંદીની (નોવેલ)	૫	૬
હરીદ નારાયણ (બોમ્બમા નોવેલ) ભા. ૧	૫	૬
,, ,, ભા. ૨	૬	૦
નવીન માળા ૨૭ સદેશા પ્રસોકનો કોમ્પ્લ અર્થ સાથે	૧	૪
જીવન પ્રકાશ	૧	૦
જીવનના પ્રતીબીંબ (નોવેલ)	૩	૬
નવ વાર્તાઓ (અનુવાદક ગોકુલદાસ દેસાઇ)	૮	૦
પ્રેમનો દંભ (રોમ્સરોમ કૃત નોવેલ)	૫	૦
બીકેરા દ્વાર (નોવેલ)	૧	૦
ભાવની ભવી (મુનશીકૃત નોવેલ)	૩	૦
ભમ્મેમોગી રાજેશ્વર (ઇ. નોવેલ)	૫	૬
મણા હરીકીરર્તુ શીક્ષણ ભાગ ૧	૪	૬
,, ,, ,, ભાગ ૨	૩	૬
મીસેસ (બીજો મારે વાર્તા)	૧	૩
રમણ કુંવરા (નોવેલ)	૪	૬
મુકામની કેપર	૩	૦
રામકાની ભારે (પ્રસીદ્ધ રામકાની સ્વીતી કર્યાવર્ત)		૬
રાજતનો ભાવતી કાલનો પુરાવ (ઐતીહા સર રસપ્રકુલન)	૨	૦
રાજ ભાવાંતો પુજરાતી કોક (કોંકણી-ગુજરાતી)	૫	૦
લગ્ન પછી કે કરાર (નોવેલ)	૩	૬
લગ્ન સુખ (નોવેલ) રોમ્સરોમ	૩	૦
ભલા અને બીજી વાતો	૩	૦
વિનોદ વાટીકા (હાસ્ય નોવેલ)	૫	૦
સોમેસ્સનો ઇતિહાસ (કોંકણી)	૭	૦
હિંદીમે ૬૦ વરસકા કોંગ્રેસકા ઇતિહાસ	૭	૦
કવિતા માળા અને બોધવચનો	૫	૦
જીવન્ત પ્રકાશ (અનુ ન વરવણી સંગ્રહ		

જાતીય દાંપત્ય જીવન—પ્રત્યેક ઓ પુસ્તકોમાં

વરસના પછી જાણવા લાયક જાતીય જ્ઞાન	કીંમત રૂા. ૬.	

બાળ સાહિત્ય

કેટલાક પક્ષીઓ	૪	૦
કિલ્લોલ (મોટી જોડકીઓ માટે ગીતો)	૧	૭
મુરખાનો પુત્ર	૧	૦
નવા ગીતો ભાગ ૧ લો.	૧	૬
,, ,, ભાગ ૨ જો	૧	૬
નક્ષત્ર માળા (બાળકો માટે જોડકણાંનો સંગ્રહ)	૧	૪
નાની ચેન વાર્તા	૨	૦
પુંડરીકના પરાક્રમ	૧	૬
પ્રાણી પુરાણ	૧	૪
પુસ્તકાલય	૮	૬
પ્રકરણ બાળક માણસનું જ્ઞાન	૧	૦
બાળની કુમ દીકરી કુસુમનું વર્ણન	૧	૦
બાળ નેપોલીયન	૧	૬
બાળ કુમ વાર્તાઓ	૨	૦
બાળ કથાવલી વાર્તાઓ	૨	૦
બાળપોથી ભાગ ૧ લો	૧	૦
બાઇબલકાલિક મહાન પુરૂષોની કથાઓ	૧	૬
મારી જીવન કથા (અપીજી)	૧	૬
મુખો અને બીજી વાતો	૧	૦
રીતિ રીતિ ભાગ અને નોબોધાની વાતો	૦	૬
વાતો અને ઉખાણા	૧	૦
વિક્રમ ચરિત્ર	૨	૦
સમરણ (રસમુક્ત પુસ્તક)	૦	૬
હીંદુસ્થાનની બાળ વાર્તાઓ	૨	૬
હાલરડાં	૧	૪
હીરા મોતી	૦	૬
હુશ્યાર અને મોવલી	૧	૬
બાળ વાર્તા વિનોદ	૨	૦
બાલકાવરી	૧	૦
બોધપુરો	૨	૬

કાવ્યો-ગરબા-ગીતો-ભજનો

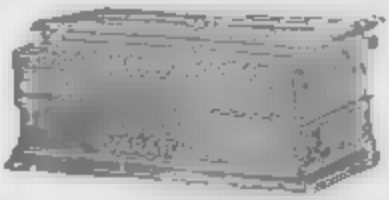
કવાયોનો કેદારવ	૧૧	૦
કવીકાંત કાવ્ય માળા	૧	૬
ગીતાંજલી (કવી. રવીન્દ્રનાથ કૃત)	૨	૦
પારસી સજ્ઝ ગીતો	૨	૦
નીહારીકા (કાન્ત, ર. ય. દેસાઇ કૃત)	૪	૬
ગુજરાતના (કવિ ન્હાનાલાલ મેમાણી કૃત)	૪	૬
રહીમાણી રાસ ભાગ ૧ લો (સરળ સંગ્રહ)	૨	૦
,, ,, ભાગ ૨ જો ,,	૨	૬
,, ,, ભાગ ૩ જો ,,	૩	૦
રાસ ગીતો	૩	૦
રાસ તરંગીણી	૨	૬

Manager Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

આવો પધારો જુઓ

અને

તમારા માનીતા વાજીંત્રો અને રેકોર્ડઝ ખરીદ કરો

વાજીંત્રો— હારમોનીયમ, ગ્રામોફોન, વાયોલીન, બેન્જો મેન્ડોલીન, ગીતાર, ઝાઝ આઉટ ફીટ, ફ્લ્યુટ વિગેરે.

રેડીઓ—"હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ."

નીચે મુજબ ફીલ્મી રેકોર્ડના સેટો સ્ટોકમાં ખરીદી વાસ્તે તૈયાર છે.

(૧) જીવન પ્રભાત,
(૨) વીદ્યાપતિ,
(૩) રોમેન્ટીક ઈન્ડિઆ,
(૪) નીર્મળા,
(૫) આલમી,
(૬) અછુત કન્યા,
(૭) જગીરદાર,
(૮) વચન,
(૯) ચેલેન્જ,
(૧૦) હીઝ હાઈનેસ,
(૧૧) સાવીત્રી,
(૧૨) અધર ઈન્ડિઆ.
(૧૩) ગોપાલ કૃષ્ણ,
(૧૪) દેવદાસ,
(૧૫) ધુપ છાઉ,
(૧૬) પ્રેસીડન્ટ,
(૧૭) નીરાલા હીંદુસ્તાન,
(૧૮) ગ્રામોફોન સીંગર,
(૧૯) ૩૦૦ દીવસ પછી,
(૨૦) સંત તુલસીદાસ.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફ્લ્યુટ, શાંતા ફ્લ્યુટ, સરદાર ફ્લ્યુટ હારમોનીયમ (હાથના, પગના, હાથપગ સાથે પોર્ટેબલ).
„ હચીન્સ, ઓડીયન, જૈનાફોન, મેગફોન ઈન્ડિઅન રેકોર્ડઝ, ફીલ્મી રેકોર્ડ.

મળો યા લખોઃ

ગોશળીઆ (ગ્રામોફટરી) લીમીટેડ,

૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

RADIO RECORD TRADING Co.

38a MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG,

and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

પ્યારે ફબ્બાલ

N. 16215 માથિકે દુનીયા ફોન.
„ 16232 જો ગાલે ઉન્સે ઉસે રખસે.
„ 16243 હલકે મે આજ ઓઢગઈ ચાંદ
„ 16250 દુરમાર મુસલમાનો.
„ 16273 વોહ દીલદેા તાસલી.
„ 16280 કુરબાન પદેા.
„ 16227 મેાહમદ અલી ટુનાહ-૨ -૨.
„ 16294 ગેારી ચારીસે ગાલુગી.
„ 10302 અસન પદી કરમારે બાલમ મેારી
„ 16[illegible] માસા મદીના.
„ 16[illegible] મુખારે કુમે બનના.

અરસ્ટર ફકીરૂદીન

N. 16230 ગામા પર છ કરે ઉલકત
„ 160[illegible] ઓ [illegible] ઇદી સે ચલ.
„ 10042 દેખા મુજે ચુકત નેં.
„ 16065 આય ! દુરને છપા.
„ 16163 નામ પીર છન્કા મેરા
„ 16[illegible] કુદરતે આલાહ.

કુમરે આદલમ ફબ્બાલ

N. 16202 [illegible] ! [illegible] મારાર
„ 16230 ખુદા રખના મેરી ખુરાક
„ 16241 તસ્વીર મેાહમદ મેરે દીલમે
„ 16279 ઉસને દરબારે પર
„ 16293 આજ મજારી દીવારા બનાને
„ 16[illegible] અહમદ મુસલમાનો.

મેાહમદ અબદીલ ફબ્બાલ

N. 16003 પાગે વાગલ પાવા વારી.
„ 16014 ચલી પીનગર.
„ 16049 બગદાદ દર બાયુગે.
„ 16132 પલ રખ નગરી બનના
„ 16221 આવી મુજે પીલા દે.
„ 16249 મેાહમદ હસરેમે કુરબ બનને દીકલેગે
„ 16288 ફોન તુજે લગવાયે
„ 10[illegible] અહમદે મુરસલ
„ 16[illegible] હમારા બીરસવાલા

કાલુ ફબ્બાલ

„ 16015 જો દેખુ ઇબે મુસતુફે
„ 16064 બસ મેાહ મધુ.
„ 16071 મીઠા મીઠી બાતેાસે,
„ 16169 સાલમ રેહ્યું ઝસે હકને,
„ 16306 [illegible] મેરી સેવા કિસમત જગાહ [illegible] ની
„ 16328 પ્રીમ બાલમર મુજરો.

મારસ્ટર અબદુલ રજાક

F.T. 12857 મુમા મમજે મે અરમા નીકમ.
„ „ 12912 દીલગે નજરેમે વેા કુલમાને.
„ „ 12998 મે કેસે કુલહન આકેલી ચાલી.
„ „ 12213 પુજા દેા અબમે તુજકેા.

કલન્દખાન એન્ડ પાર્ટી

F.T. 12215 કે હટી દે કરે મુસા આમા તેરી મલી.
„ „ 12860 મે [illegible] વીર આઇ મર સેારે.
„ „ 12917 ઇસ તરફ જાતા હુ.
„ „ 12749 મજલુમ કા હક દે આલમ પર.

રાનર્ડ અહમદ ફબ્બાલ

F.T 1740 કરે મુસકીલ આસાન.
„ „ 12168 મેર [illegible] કર દે મુસજાર.
„ „ 12218 આર મુ દે દીલગે કુસને મારમે

અરસ્ટર અમીર અબમસ

F.T. 1705 અલકે અરવર
„ „ 1726 યે રસુલે પાક કી કુરબાન હે.
„ „ 1281 [illegible] [illegible] કુલમ કે [illegible].

અબદુલ ગાફુર ખાન

G.B 2254 સલ્લાહ સલ્લાહ
„ „ 2320 વેા આયે ખુલે કે મીટા દેને વાલે

મેા. કકરામુદીન

F.T. 288 ખુન ખુના ખુન ખુના.
„ „ 837 લેજના કી ઝોલી.
„ „ 743 હાસીલ દે મુસલે આઇ કા.
„ „ 2111 દીનકા ઝંડા બનવા.
P.E. 7 મેાહમ્મા હામ સે તરમા કા મીટાના
„ „ 23 સાહબલ હજરત હાસન.
„ „ 27 સાહાલન હજરત હીસાલ.
K.L. 316 અંદા મહુદી [illegible] મેાહમ્મા.

ખરલાખી રેકેર્ડ

સુરે. માસીન (૪)
„ ખુલકે.
„ રેહમાન
„ બાકર (૨).
„ મેાહમ્મીલ.
„ બાનામ.
„ આજાન

ગામા સેલ

શારીન કરબાદ (૬) નરે રેહમત (૬)
બાલ્વ મંગલ (૪) કકબાની મંગલ (૫)
અબધ કુમાર (૨) કાદી મુખનબા (૨)

૧૨ મહીને નવા રેકેર્ડ અમારે ત્યાંથી મળશે. તેના ૬૨ મહીને કેટલેાગ અમારે ત્યાંથી મંગાવી લેવેા.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE
COLUMBIA and "TWIN"

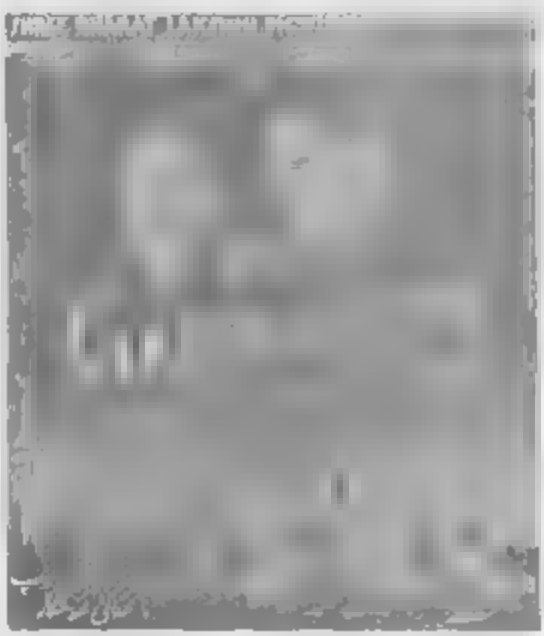
સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકૉર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીલાલ એન્ડ રાજકુમારી

N. 15307 નદી વનસી નમણી ન.
„ 15308 અંતરનાં આશ્રમાં એ। કુણ ઘરમું.
„ 15309 સુંદર જગી.
„ 15311 નવુ શુનૂ.

ડ્રામેટીક અને સમાળાદ

N 15327 હું તમારી રાધીકા–તીખીના ખેલ.
„ 15328 તુ તો હાલને મારે સેતર
„ 15331 પિયાનું પાદ્યા હીરપર વસે.
„ 15342 રીસાયેલી રસીકાને નજરથી કોઇની નજર લાગી છે.
„ 15344 પ્રભુનેા પડકાર બાગ ૧ લેા અને બા ૨ જો.
„ 15312 નબ્બાણુંનેા પકા.

N 15314 આપનેા નાદ ભા. ૧–૨.
„ 15316 ભા. ૧–૨.

માસ્ટર ચમનલાલ એન્ડ પાર્ટી

N 15[illegible] [illegible]
„ „ 15[illegible] [illegible]
„ „ 15[illegible] ઘરસ્થીના સંસાર
„ „ 15[illegible] [illegible]
„ „ 15[illegible] [illegible]
„ „ 15[illegible] [illegible]
„ „ 15[illegible] [illegible]
„ „ 15[illegible] [illegible]
„ „ 15[illegible] [illegible]
„ „ 5740 કુલ વીખ્યા ફે ગઇની સાજના
„ „ 5727 પાસર્વ જીનેસ્વર દર્શન દીજે.

GUJARATI DRAMA SETS

ભવજ્ઞ કુમાર	(૩)	રેકૉર્ડનેા સેટ.	પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનું નાટક	(૮)	
સીતા હરણ	(૩)	„ „	નરસૈંદ મહેતા	(૩)	રેકૉર્ડનેા સેટ.
રાજુલ દેવી	(૪)	„ „	વઢીયારનેા વારસેા	(૩)	„ „
સદ્ગુનભા	(૪)	„ „	સજ્જનારાયણ	(૩)	„ „
હીર રાંઝા	(૧)	„ „	વનરાજ ચાવડા	(૫)	„ નાટક
જેસલતોરલ	(૨)	„ „	ભવંદર સાતી રંદેા	(૨)	„ સેટ.
શેઠ ચમનલાલ	(૩)	રેકૉર્ડનેા સેટ.	શ્રીકૃષ્ણ જન્મ	(૨)	„ „

FILM RECORDS IN SETS

મરીબાઇ તેાપ	(૫)	નીરમલા	(૪)	મારી આંખ	(૩)	જમાના	(૩)
જાખી	(૫)	મામાફેાન સીંગર	(૪)	ઇંગ્લગન	(૧)	દુરગાદ	(૫)

આરતી *F.T. 5246* દશાવતારની આરતી *F.T. 5281* શ્રી સત્યનારાયણની આરતી
F.T. 5191 શ્રી ગણેશની આરતી

Telephone 33-5362.

VALLABH RANCHHOD.

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5362.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. 1054

"શુદ્ધ ઘી"

વતનમાં પ્રસીદ્ધ હેલ્થ બ્રાન્ડથી પાક કરેલ અમ. જે. માર્કેટ ઝીરના સંગ્રહનું વેપારના મકરાણા મથકની ફેક્ટરીનું બનાવેલું "ઓરખું" (શુદ્ધ) ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

ભાવ માટે પુછો યા લખો.

માલિક આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન
૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ,
ડરબન.

SAMJEE DEVSHI & SON
4, Cross Street,
DURBAN. 1124

'Phone 2-6235. P. O. Box 316

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર અને કમીશન એજન્ટ.

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ ઓફીસ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 1125

M. H. DESAI,

એમ. એચ. દેશાઇ,

હોલસેલ ફ્રૂટ વેપારી,

અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચુનીમનના ફોર્મ પર આગામાં C. O. D. થી માલ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 1126

ફ્રૂનીચર! ફ્રૂનીચર! ફ્રૂનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, ચેસ્ટરફીલ્ડ, ઈઝીચેર મેટ્રસ, સાઈડ બોર્ડ, ઓફીસ ડેસ્કો, ગુપ ટેબલ, ટેબલ ક્લોથ્સ, રીડ ટેબલ, ઓસ્ટમેન્ટર, ટોપ ટીપોય અને કીચનર વિગેરે. ઉપરના ફોટામાંના બાજ બનાવી આપીશું. અને પસંદગી લાગ ચોક્કસપણે સુધરી નહિ

ઓફીસ, રેસીડન્સ અને કીચન ફર્નીચર

જે બનાવી રેખાદોમ તૈયાર બાજ છે. તેનો ફોટો કવેક તૈયાર રહે છે. બાજ ફોટાના ઓર્ડરના પાર્સલ બીજે મંગાવો અને ફેરફાર આપણે પસંદ.

L. MISTRY,

5 KORT STREET. JOHANNESBURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2526. 1058

ફ્રીટીગસ

પાવડર

કીડી, મકોડા, ચાંચડ, ઢેંચારા, માખી, વંદા વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીડીઓ પાવડરના ફીન મળે છે. 1122

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices special attention given to all consignments

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અમે અપકંટ્રીના ઓરડર બાલ દેખરેખ રાખી સારો માલ C.O.D યા અદાયગીએ મોકલીએ

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 1067

જુના અને જાણીતા ફરજારૂ મીઠાપણેા અને પાકેા બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના ચેાષ્ટિક પાકેા

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકેા ઓર્ડર આપવામાં મંગી રાકશે.

અમારી ૧૭મા વરસ બાબાનું અને બાનું ઢગીલા ગરીબાર મને છે દરમાસુ મેાટાર દ્વારા દરેક બાનુ ફરસાણ, બાગાર, વરસ બાસાણેા વિગેરે ગીલા બબાનાં મળશે.

ચા પણ બધાના માટે સારી થા મળેા:

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 134 KORT STREET JOHANNESBURG. 135

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	મારતી ૧૯૪૧ ફેબ્રુઆરી આખે	દીવ ૧૯૯૭ રામમ્	મુસલમાન ૧૩૫૯ સફર	પારસી ૧૩૧૦ શેહે. મહીનો	સુર્યોદય કે. મી.	સુર્યાસ્ત કે. મી.
સુમ	૨૮	સુદી ૨	૧	૯-૧૦	૫-૫૮	૬-૨૭
સની	૧	,, ૩	૨	૨૮	૫-૫૭	૬-૨૭
રવી	૨	,, ૪	૩	૨૬	૫-૫૬	૬-૨૫
સેામ	૩	,, ૫	૪	૨૩	૫-૫૫	૬-૨૪
મંગળ	૪	,, ૬	૫	૨૧	૫-૫૩	૬-૨૩
બુધ	૫	,, ૭	૬	૨૦	૫-૫૨	૬-૨૩
ગુરૂ	૬	,, ૮	૭	૧૯	૫-૫૧	૬-૨૨

The "FRIENDS of INDIA" SERIES

Short biographical sketches of eminent men, who have laboured for the good of India.

Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece.

[illegible]	Lord Morley
E. S. Montagu	Sir Dhunnoobhoy Mehta
[illegible]	Swami Rama Tirath
Devi Varma,	[illegible]
Sir C. Sankaran Nair.	[illegible]
Sir Henry Cotton	[illegible]
John Bright,	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]

THE

MANUFACTURERS

Offers You Security

LIFE

INSURANCE COMPANY

HEAD OFFICE:
TORONTO, CANADA.
Established 1887

LIFE Insurance provides financial security — its possession means freedom from fear of privation for yourself and for your loved ones.

D. M. SEEDAT
Representative.

Chief Office for Natal.
328, STUTTAFORD'S BLGS.
DURBAN.

D. PATCHIAPPEN
Representative

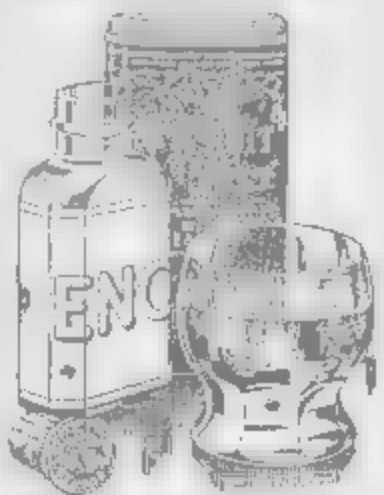
ACTING MANAGER: B BARRETT.

ઇનોઝ 'ફ્રૂટસોલ્ટ'

એટલે આરોગ્ય—આરોગ્યતા

લોહ તોજ સુખ છે.

શરીરનું આરોગ્ય સંજીવન માટે કઇ ચુર્ણી આવશ્યક છે કહ્યા સુધ નથી હોતું તેથી કમજોરાત પણ શરીરમાં જેથી તાજા ના હોવાથી આપણને દુખાવો, આલસ્ય, અને લીવરમાંરા ચિહ્નો થાય છે.

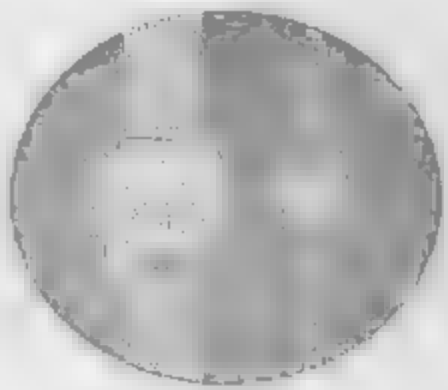

ઇનોઝ ફ્રૂટસોલ્ટ નિત્ય નિયમિત લેવાથી શરીર નિર્મળ રહે છે. આથી ખુલાસા મુક્ત થાય છે છતાં તેની અસર માઠી નથી થતી અને લેવામાં પણ અગવડો નથી પડતો. આપણે ઉઠી આવતી વખતે અવશ્યની ચુસ્કો.

ENO'S "FRUIT SALT"

એલ્જીન

ઘડીયાળો

અગત્યનું

અમેરીકામાં એલ્જીન ઘડીયાળો પ્રથમજ વખતેરીકામાં બનાવે છે. આ ઘડીયાળોના, છુટા ભાગો (રપેર પાર્ટસ) મળવાની ગાત્રો આપવામાં આવે છે.

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER" -ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

Printed and published by Maillet St. Gandhi at Phoenix Settlement, Natal.

INDIAN OPINION

Founded by
·MAHATMA GANDHI·
·IN 1903·

No. 10—Vol.-xxxix. Friday, 7th March, 1941. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

PRACTISE WHAT YOU PREACH

"If freedom of all people is the aim of this war, as it should be, then those who were conquered in the past must be set free. To win the war will not mean much if it does not remove the great wrongs of the present world. We must demonstrate even to the enemy that we reverence the ideals of justice and freedom which we condemn him for rejecting. British statesmen do not seem to realise sufficiently that new forces are at work which require a new outlook and interpretation."

—Sir S. Radhakrishnan.

બોલો તેવું પાળો

"આ યુદ્ધનો હેતુ સઘળા લોકોને માટે સ્વતંત્રતાનો હોય, અને તેજ હોવો જોઇએ, તો જેઓને ભૂત કાળમાં પરાજીત કરવામાં આવેલા છે તેઓને તેઓની સ્વતંત્રતા પાછી આપી દેવી જોઇએ. યુદ્ધમાં વિજય મેળવવાનો અર્થ કંઇજ નહિ ગણાય જો વર્તમાન જગતના ઘોર અન્યાયો દુર નહિ થયા હોય. આપણે શત્રુને પણ બતાવી આપવું જોઇએ કે ન્યાય અને સ્વતંત્રતાના જે સિદ્ધાંતોનું ખંડન કરવા માટે આપણે તેને વખોડીએ છીએ તે સિદ્ધાંતોને આપણે માન આપીએ છીએ. બ્રીટીશ મુત્સદ્દિઓ જે વસ્તુ સમજતા જણાતા નથી કે આજે નવાં બળો કામ કરી રહ્યાં છે અને તેને નવી દ્રષ્ટિથી અને નવા અર્થથી નીહાળવાની જરૂર છે."

—સર એસ. રાધાકૃષ્ણન.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

૩૬ ટીકીટ હિંદુ વીશી સાથે પા. ૬૭ ૧૦ ૩.
૩૭ ,, મુસલીમ વીશી સાથે પા. ૬૮ ૬ ૬.
,, ,, વીશી વગર પા. ૬૪ ૬ ૩.
સેકન્ડ કલાસ સીંગલ વિશી વગર પા. ૪૦ ૧૦ ૦.

સ્ટીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ટીકીટોના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

માર્ચ તા. ૧૬ મીના અરસામાં સ્ટીમર મુંબઇ જવા ઉપડશે.
સલુન તેમજ ૨ કલાસ પેસેંજરો લેવામાં આવશે.

કરબત આવ્યા પછી તમારો માલ તથા મુનીયન ફ્રાસનાલ્સ ઈન્સ્યુરેશન મુજબ નાણા સાથે લાઈ જવા વિગેરે સંબંધી હકીકતો મળવાથી બાંહેધરી કરી આપીશું.

કાગળોના ઉપર લખાણ 'નામ તથા B. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રા) લીમીટેડ
લીંડી પેસેન્જર એજન્ટ.

Phone 2-0432. Tel. add: "KARAMAT."
SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.
390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,
No. 4, Kort Street, Johannesburg.
'Phone 33-1453. P. O. Box 6220,
Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE
—COMPANY, LIMITED.—

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc Etc.

આ લીંડી શાખા કંપનીની જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, [illegible] સામાન્ય વિગેરે [illegible] લીંડી કંપનીને [illegible] લીંડીની [illegible]

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue
DURBAN.
Telephone 2-5845 Cen.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ ક્લાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE.
Diagonal Street.
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478.
P. O Box 3841
Tel Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM, RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL

PHONE 20930. CORNER PINE & GREY STS

SITUATED IN THE HEART OF DURBAN'S BUSINESS DISTRICT.

ENGLISH & INDIAN MEALS.

MODERATE TARIFF.

BOARDING & LODGING BY DAY, WEEK OR MONTH.

THE EPIC FAST

(By Pyarelal.)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.

320 Pages Price: 5s 0d

Obtainable From The Manager

INDIAN OPINION, Phoenix, Natal

દીક્ષ ન ની ઓ

અંગ્રેજી ને ગુજરાતી

આ દીક્ષાની મહાત્મા ગાંધીજીની સુખ્યાયી યરવડા પ્રસંગોપાત્ત જેલથી મુક્તા આપ્યાર પ્રસારા વપરાશ માટે બનાવવામાં આવી છે. વિદ્યાર્થી આલમ માટે તે ખાસ કરીને અને ઉપયોગી છે. તેને અંગે કાંદિર ન બાબો, દરેક, મોટા કદેરેખની પાની, મોટી દીક્ષાની કંપાસ, ચક્ર માપ, કદેનો, ચિત્રો વગેરે વસ્તુઓનો સમાવેશ થયેલો છે.

પાકું પૂંઠું પાના ૧૪૦૮ કિંમતની ટપાલ ટી. પ.

Manager, Indian Opinion, Phoenix.

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

	Rs.	
Lectures from Colombo to Almora	2	0
Jnana—Yoga	1	12
Bhakti—Yoga	1	8
Karma—Yoga	1	0
Dhakti—Yoga	2	0
Karma & Bhakti—Yoga (in one volume	1	4
Essentials of Hinduism	0	4
In Defence of Hinduism	0	4
Modern India	0	4
My Master	0	4
Chicago Addresses	0	4

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A comprehensive chronological account of the Master's wonderful life,—the only authorised edition of its kind in English.

(Fourth Edition)

Thoroughly revised and improved with a foreword by MAHATMA GANDHI

Price, Re. 1.

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4, Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

ઘરીઓની દરેક પ્રકારની નાનીમોટી
સારામાં સારી કુશળતાથી.

ઝંડુ અરીકારિષ્ટ

મદદ, ચામા વીંછીને
ગોળાનો સબોટ પ્રભાવ
દરેક ઘરમાં દેવો જોઇએ.
૧ રતલી બાટલીની કિં. ૪-૬.

બાળકોનાં પેટનાં દર્દોમાં
સારામાં સારી કુશળતા
રહતા બાળકને રમતું કરવાનો બાબાઓની
હિકર મહાદવાનો અકસીર ઈલાજ
બોલકુલ ભેદ વગરનું

ઝંડુ બાલ શૂલાર્ક

— બાળકોવાળા —
દરેક ઘરમાં જોઇએ જ.
—શીશી જોડાની કિં. રૂપી. ૧-૪.

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. ન. ૫૫૧૨, મુંબઇ નં. ૨૪.

સા. આફ્રિકાના સોલ એજન્ટસ: જોષ, જોષ, જોશી એન્ડ સન્સ, સ્ટાન્ડ ૨૩૮; જોશીયાવાડ બજાર, પી. બો. બોક્સ ૧૨૦૫, પ્રોરોરીયા.
મેલનીકણમાં મળવાનું ઠેકાણું: બાબા બાબજી, ૧૪ કોર્ટ સ્ટ્રીટ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું સુચીપત્ર આજેજ મંગાવો. એજન્સી માટે લખો બોક્સ ૧૨૦૫, પ્રોરોરીયા.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને બેસ્ટબ્રાન્ડ સાથે પેકિંગ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખોઃ—

P. O. Box 84. 139 Brook St. Durban.

શિયાળો!! એટલે ખુટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય

જો તમારે તમામ જીવનની ખરી મજાહ લેવી હોય તો આ શીયાળામાં પુષ્ટીકારક પાકો બનાવી તમારી તંદુરસ્તી પાકી મજબુત અને બળવાન બનાવી દો! પણ યાદ રાખશો કે ફાયદાકારક ખોરાકો બનાવવા માટે સારો, તાજો અને ચોકખો શુદ્ધ માલજ વાપરવો. અમારે ત્યાં શીયાળાના પાકો બનાવવા માટે ખાસ તાજો અને શુદ્ધ માલ આવી ગયો છે.

અમારે ત્યા શીંગોડા, બદામ, ચારોલી, પીસ્તા, પંજાબી સાલમ, સફેદ મુસલી, બારક, બલાચી, કેપર વાટી, ખોખરૂ અને ગાજુ, ચારે મગજ, ખોપરીની, અમળસ, સુંદર, અંબર, સોના ચાંદીના વરખ, જાવંત્રી, વીગેરે તમામ હીંદનું કરીયાણું સાંધી વટું, જરી જુદીજો

ઉપરાંત દાંદા ભરતી તમામ ગ્રોસરી હમેશ સ્ટોકમાં રહે છે.

હીંદુસ્તાનમાં મશહુર બનેલી સુરતની બરફી, પીસ્તા બરફી શી. ૩-૬ રતલ, બદામ બરફી શી. ૩-૬ રતલ.

મુંબઈના તરેહવાર હલ્વાઓ બદામી હલ્વો શી. ૨-૬ રતલ, સફેદ પકવાનો હલ્વો શી. ૨-૬ રતલ, રંગીન બદામી હલ્વો શી. ૨-૦ રતલ, સફેદ મલાઇ હલ્વો શી. ૩-૦ રતલ અમારે ત્યાંથી મળશે.

નવાબી પાઉડર: તરીરના કોઇ પણ આગમાંથી બાદ બે બોનીટમાં વાળ સાફ કરી દે છે. ૩ બોટલ શી. ૩-૬ પોસ્ટેજ ફ્રી. પુનીમન માટે. એક વખત ઓરડર આપી ખાત્રી કરી લો. દેશના એજન્ટો: ઉત્તમકુલ શી. ૧૬-૬.

P. O. BOX 709. **I. G. H. BASSA.** 153 Grey Street, Durban.

વેચવાના પુસ્તકો

નીચેના પુસ્તકો બાહ્ય ચુંટી કાઢેલા જાણીતા લેખકોનાં છે. હમેશાં પુસ્તકો સુંદર છતાં જ્ઞાનપુર્ણ અને સારા લેખકોના વાંચવા જોઇએ, જેથી અભ્યાસ જ્ઞાનમાં વધારો થાય અને ઓપરકું ચારીત્ર ઘડાય. એ ઉચ્ચ આદર્શને ધ્યાન માં રાખી અમે પુસ્તકો મંગાવીએ છીએ. ઉચ્ચ સાહીત્ય જ્ઞાનમાં બધારો કરે છે.

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

મારા જીવન કથા (પં. જ. નહેરૂ)	૧૪	૦
ધર્મ સંસ્થાપન (બ્રીષ્ટીઓના અજબપુર્ણ વિશેના વિચારો અને બોધ)	૧	૦
મહાત્મા બ્રીષ્ટ (રમણલાલ)	૦	૬
રાષ્ટ્રવીર રાણાપ્રતાપ	૧	૬
ચલતમહની મિમાંસા	૪	૦
આપણી ફેશનો ત્યાગ કરીએ	૫	૦
અર્થશાસ્ત્રી પ્રાર્થના	૦	૧

ધાર્મિક સાહિત્ય

મંગલમારી મહર્ષિ દયાનંદનું જી. ચ.	૨	૦
પરમાર્થસાર	૧	૦
શ્રીમદ્ ભગવદ્ગીતા	૨	૬
અનાસક્તિ યોગ (ગીતાનો બ્રીષ્ટીઓએ કરેલો અનુવાદ)	૧	૦
મંત્રણા પ્રભાત (બ્રીષ્ટીઓ)	૧	૦
ઉપનિષદ પાઠાવળી	૪	૦

શ્રી. રમણલાલ વસંતલાલ દેસાઇ કૃત

કોકીલા	૭	૦
ગ્રામ લક્ષ્મી ખંડ ૪	૭	૦
દિવ્યચક્ષુ	૭	૦
પુજારિ	૫	૦
સ્નેહ યજ્ઞ	૭	૦
કંચન લક્ષ્મી અને બીજુકથા	૭	૦
હૃદય નાદ	૫	૬
રાતોજગાં (પુનર્લેખ)	૫	૬
સુવર્ણરેખ (રમણલાલ દેસાઇનુ વીસાર મહત્વ)	૮	૬

બીજા કેટલાક પુસ્તકો

પ્રેમ પ્રભા (નોવેલ)	૭	૦
જીવના તરંગવારો (મોટી)	૨	૦
કિન્નરબાળા (બેહજીમ પુસ્તક)	૮	૦
દુઃખે સાગર (દુઃખ રોકવાનો બોધપોથો)	૧૦	૦
આગરેલ્ડનો મુક્તિ સંગ્રામ	૩	૦
ઉત્સવ (રવીન્દ્રનાથ ટાગોરના ગીતોનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ દીપક બાળે)	૮	૬
રમણભાવી (રસીક નોવેલ)	૧	૦
સાબરમતી	૪	૦
કેપ્ટા અકબર	૬	૦
ગુજરાતની વાતો	૪	૬
બનારસી સાડીનું કાસ	૦	૦
સાહસિકોની સૃષ્ટી	૩	૬
ભારત ખુબસુરત બાબત	૧૧	૦
રાષ્ટ્રીય સંગીત સાગર	૧	૬
ગોતીના તોરણ (તોરણો બનાવવાની રીતો)	૪	૦
પીર જગદેવ	૪	૬
પંખા	૧	૬
ઇવરમિના અને બીજી વાતો	૫	૦
નબુ ગ્રેમ સંગ્રહ ભાગ ૨ જો	૨	૦

ચારેકબાજુની નવલ કથાઓ

બ્રીકોલ ભાગ ૧	૭	૦
ચંદ્રનાથ	૩	૦
દત્તા	૧	૦
પરણિતા	૨	૧
મરજી સમાજ	૩	૦
સ્વામી	૮	૦
અપુર્ણ આરતી	૭	૬
અનુરાધા	૬	૦
ભાભરવટ	૫	૬
જીવન યાત્રા	૩	૦
અનુરાધા	૮	૦
અરીત્ર હીન	૭	૬
સુભદ્રા	૫	૦
નવીના	૬	

આ સાહિત્યના નવા પુસ્તકો સુંદર રસપ્રદ છપાય છે. આ બધા જેવાં પ્રકાશનો છે.

નવલ કથાઓ

કેળાવાળી અને બીજી વાતો (અસ્ત દયાર)	૩	
કુરબાનીની કથાઓ	૬	
બે ઘરે બાળા (ટુંકી વાતો નોવેલ)	૫	
ચંદરાજ (નોવેલ)	૪	
બાબા (વાર્તા)	૪	
જાગીરદારનો હાસ્ય ભંડાર	૬	
જ્યોત્સના	૫	
મારતીની બાબી	૫	
બાંબ્યાના બાબા (ટુંકી વાતોબો)	૪	
તાની તલવાર (રાજપુત કથા)	૪	
દ્રષ્ટિપરીવર્તન (રોબર્ટસનની બોધક કાદંબરી	૪	
રેવા ચોધરાણી (નોવેલ)	૩	
પ્રેમ બાબા (વાર્તા સંગ્રહ)	૬	
પ્રેમ ત્રિબેણ	૬	
નારી હૃદય (કથાબો)	૪	
નવા નગરીબો (હાસ્ય રસીક કથા)	૪	
પ્રેમાલબ (સુંદર રસીક નવલકથા) ભા. ૧	૪	
,, ,, ,, ,, ભા. ૨	૪	
પુરાતન જનોત (નોવેલ)	૧	
પ્રેમ પ્રભાવ (નોવેલ)	૫	
પુજારીણી	૪	
બાનાની બહીમા (ટુંકી વાર્તા સંગ્રહ)	૬	
પાબારને પંથે અને બીજી વાતો	૩	
ગુજરાતી દીપક ભાગ ૨ જો	૨	

Manager, Indian Opinion,
Phœnix, Natal.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 24003, Nos. 24005.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

INTERNAL VIEW OF OUR SHOP

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES, BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES. Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £20, THE LATEST FROM BENARES (Trt).
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up. PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards.
EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd 42in. & 45in. width.

Branches: 58, WICKS STREET AND 60, WICKS STREET. GARAGE: 7, WICKS STREET AND 58, WICKS STREET, VERULAM.
'Phone 39, Verulam.

દરેક મેઈલદ્વારમાં આપના તથા હિંદથી આવે છે

બનારસની કીનારવાળી અને સાદી, તેમજ બાતબાતની બુટીદાર સાડીઓ રૂા. ૬૦, રૂા. ૮૫, રૂા. ૧૦૫ થી માંડીને પા. ૨૦ સુધીની.

બનારસથી હમણાજ આવેલી છે.

ડ્રેસીંગ ગાઉની સાડીઓ રૂા. ૨૫ અને રૂા. ૩૫ થી ઉપર. વનસ્પતની બાતવાળી સાડીઓ રૂા. ૧૨-૬ અને રૂા. ૧૭-૬ થી ઉપર. ક્રેપ-ડી-શીન રૂા. ૩-૬ વ્હાર ૪૨ ઈંચ અને ૪૫ ઈંચ પહોળ. સાદીનં સેરેસ્ટ રીઝાયનનું કપડું, ૪૫ ઈંચ પહોળ વારનો, રૂા. ૧-૬, રૂા. ૧-૮, રૂા. ૨-૦ અને તેથી ઉપર. હમણાજ આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ રૂા. ૨૫, રૂા. ૩૦, રૂા. ૪૫ અને જેથી ઉપર.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું આખીતું સાડીઓનું ગૃહ

૧૪૧, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

બ્રાંચીસ
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ મફતમા મેળવવા
મેહરબાનીકરમ આપે
પી. ફતનજી,
૧૮, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ગરાજ
૭ ગ્રોસ્ટ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.
The Most Popular Refreshment.
There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.
Sole producers of all Suncrush drinks.

'Phone 24350. Tel. Add. "Naartjes."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
Country orders executed at lowest Market prices
We supply wedding requirements also.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

Phone 2-5381 Tel. add. "Letapco."
D. K. PATEL
Fruit and Vegetable Exporter
— SPECIALIST —
in South African, Canadian and Australian Apples
—also—
Cape Fruit on hand in season
We have in stock green Ginger at 5d. a lb.

ડી. કે. પટેલ
ફ્રૂટ અને વેજીટબલ એક્ષપોર્ટર.
સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન
એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ
ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ
લીલું આદું ૫ પેની રતલ વેચીએ છીએ.
કંસ્ત્રેના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન રેવામાં આવે છે
નાચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.
P. O. Box 765. 116 Prince Edward St. Durban.

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ
પેનેજર: મણીલાઈ મણીલાલ નરીપેરાળા.
દરેક જાતની મીઠાઈઓ, ફોરબ્સ ટીની તેમજ મેસુર પેવા, બદામપાકી બધે બનાવીએ છીએ.
બમણું વપરાશેલું ચુરતી ચુકું, સેવ, બમરા, ગાંઠીઆ, બાલુશાહ, પાતરા વિગેરે દરરોજ તાજા બનાવીએ છીએ.
રીયાળામાં ખાસ લાયક બમણા પાઠા તૈયાર રાખીએ છીએ તેમજ ઓર્ડર બમાણે સ્પેશીયલ બનાવી આપીએ છીએ.
પાર્ટી વિગેરે માટે ગોદા બદામમાં ભેરાતી ઘેાઈ પણ જાતની મીઠાઈ ઓર્ડર બમાણે ટુંક વખતમાં બનાવી આપીશું.
બહારગામથી ઓર્ડરોને માલ ચુરતી સંભાળથી કાળજીપુર્વક પેકીંગમાં આપશે.
PHONE 33-6575. P. O. BOX 3680.
THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART.
34 President Street, Corner Diagonal St., JOHANNESBURG.

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

No. 10—Vol. XXXIX. Friday, 7th March 1941.

NOTES AND NEWS

City Council's Dishonourable Methods

THE Mayor has made the situation quite clear in regard to the City Council's design to expropriate Indian-owned land in certain localities. If Indians purchase properties in the so-called predominantly European localities, even for speculative purposes, there is a hue and cry about Indian penetration, and there is a Commission appointed to inquire into that "danger." But when certain land is leased for European occupation, Indians, however well-established they may be, the land can be snatched away from them, and they may be dumped where the authorities find it convenient to dump them. And yet there is no remedy for Indians against this European penetration into their localities. If the Council require certain land the only fair thing for them would be to be prepared to pay the price asked by the owner of that particular land. That, of course, the Council would never do. There is no excuse for this bare-faced injustice of the City Council and the dishonourable methods adopted by them to induce Indian land-owners to fall in their trap before even receiving the necessary authority from the Government.

Mr. Kallenbach Celebrates His Seventieth Birthday

Mr. H. Kallenbach, whose name is a household word among the Indian community, celebrated his 70th birthday on March 1. His great sacrifices and noble services during the Passive Resistance campaign under the leadership of Mahatma Gandhi, against the unjust laws of the South African Government, are well-known. Mr. Kallenbach is one of the Trustees of the Phoenix Settlement established by Mahatma Gandhi. Though far away from Mahatma Gandhi he has been in close touch with him and twice within a short period he took the opportunity of running over to India with the express purpose of meeting Mahatma Gandhi. We heartily congratulate Mr. Kallenbach on his seventieth birthday and pray that he may be blessed with a long and happy life.

Sunday's Protest Meeting

We reproduce the following report of last Sunday's meeting which gives a fair description of what took place: "Police threatened to clear the Durban City Hall on Sunday afternoon at the end of a meeting called by the Natal Indian Association. The object of the meeting was to protest against the "expropriation" of Indian-owned lands in the city. Trouble occurred when a section of the audience—which numbered about 3,000—tried to get a hearing for their own speakers. D. A. Seedat mounted the platform and attempted to address the audience, but was restrained by officials of the Association. His supporters surged to the front and an uproar occurred, which lasted about half an hour. No one was able to make himself heard, but Mr. Rustomjee, joint secretary of the Association, shouted the terms of two resolutions in the microphone. He then appealed to the audience to vote, and a big majority of the audience put up their hands. The platform at this stage was packed with gesticulating, shouting Indians, milling around the microphone. Various appeals were made from the platform to clear the hall without success. Finally a police officer warned the audience to leave within 10 minutes. A general move was then made towards the doors. Outside a procession of several hundred Indians formed and marched up West Street, along Grey Street to Bond Street. There the procession halted and was addressed for a few minutes by Seedat. The procession dispersed as two police pick-up vans arrived. The resolutions moved by Mr. Rustomjee and seconded by Mr. A. Choudree read:

"This mass meeting of Indians of Durban, convened under the auspices of the Natal Indian Association, strongly protests against the action of the Durban City Council in its attempt to expropriate areas on the north side of the Umgeni River, extending from Briardene to the sea; and also areas at Sydenham, Mayville, Morebank and Wentworth, wherein Indians predominantly own landed properties with residences and shops, and wherein they have formed a well-established settlement for over 50 years. The object of the Council is to oust Indians from these areas, and this meeting emphatically declares that the action is unwarranted, repressive in its character, and a wanton attempt at spoliation, disregarding the vested interests of thousands of Indians resident in those areas. This meeting authorises the Natal Indian Association to take immediate steps to protect and defend the vested interests of those who are likely to be affected, and to make urgent representations to the City Council, the Administrator, the Union Government and the Government of India; and further to take whatever action the committee of the Association, in co-operation with the Riverside and Briardene Ratepayers' Association, Sydenham Indian Ratepayers' Association and Morebank and Wentworth Ratepayers' Association may deem fit to resist the policy of expropriation as contemplated by the Council."

The president of the Association, Mr. A. M. Lockhat, said that a grave crisis, second only to the Class Areas Bill of 1924 and the Areas Reservation Bill of 1927, had led to the meeting. He referred to the expropriation of Indian-owned lands. The City Council used the milder word "acquisition." In all, the Council wanted to take away 1,619 acres of land from the Indian people. "Gentlemen, to me the Council's scheme is amazing," said Mr. Lockhat. "How any Council, having as its burgesses different sections of the population, could coolly decide to expropriate 1,619 acres of land belonging to a section which has neither the vote nor any say in the administration, particularly at a time when so much is being said about democracy, humanity and a new order, is incomprehensible."

Ban On Ossewa Brandwag

A Gazette Extraordinary was issued on Saturday, March 1, demanding that members of the public, railways and harbours services and of the Provincial Administrations should resign from the Ossewa Brandwag by March 15. This decision was reached at a full Cabinet meeting. The Emergency Regulations allow a period of 14 days for resignations from bodies banned by the Government. The penalty for failure to resign is a maximum fine of £100, or a reduction in rank and salary, or discharge from the service. The authorities may, however, merely caution an employee. Replying to a question by Dr. D. F.

Malan in the Union House of Assembly on Monday as to why this prohibition was placed on the Ossewa Brandwag the Deputy Prime Minister (Colonel Reitz) said, "This step was taken by the Government because it cannot permit officials to belong to an organisation which admittedly aims at the overthrow of existing State institutions." Opposition member: Nonsense.

Indian Opinion

FRIDAY, 7TH MARCH, 1941

"In The Name Of Mother India"

LAST Sunday's mass meeting to protest against the Durban City Council's action in attempting to expropriate Indian-owned land at Riverside, Briardene, Morehank, Mayville and Sydenham, under the Housing Act, was yet another episode of the high-handedness of the leaders of the Natal Indian Association. They are far too proud to admit that they were the cause of the trouble that took place at that meeting. Their knowledge on constitution they think is unsurpassed and any interpretation they give on it is infallible. They have assumed a sort of dictatorship. To call it Fascist or Nazi dictatorship would be too respectable a term to use. "Hooligan" dictatorship might perhaps be appropriate.

It might have dawned on the leaders of the Association after last Sunday's experience that they are fast losing the respect and confidence of the masses and that rather than attempting to face the masses under police escort and protection it would be better for them to continue to carry on their work, as they have been doing, by their own executive meetings. The constitution of the Association is quite obviously only for their own protection when any obstruction is placed in their way by persons who differ from them on matters on which they have come with a settled mind. But it was learned at last Sunday's mass meeting that they went to the masses also to dictate to them and not to be dictated by them. Thus not only were they determined not to brook any differences of opinion in their executive but they were not going to do so even from the masses.

What Actually Happened

Now let us examine what actually happened at that meeting. There was no doubt that there was no difference of opinion in regard to protesting against the City Council's unjust action. So the leaders of the Association had no fear of any opposition on that score, and the meeting was called for that one purpose only. The leaders had their say and they could not complain that they were not given a fair hearing. In fact they were applauded for the determined stand they had taken to protest against the City Council's action. Then came the resolution and certain members of the audience claimed the right to speak. They were point blank refused and that caused all the trouble. The members who claimed the right to speak belonged to the Nationalist Bloc of the Association and they were dubbed as "damned hooligans" by some of the leaders. But whatever party one may belong to at a mass meeting he was there as a member of the mass and he was entitled to claim a hearing. That is of course viewing it from a purely democratic code and the Association was a democratic institution. What, however, actually happened was that, while on the one hand this altercation and confusion was reigning in the hall, to quote the report of the *Natal Mercury*, "no one was able to make himself heard, but Mr S. Ratanjee, joint secretary of the Association, shouted the terms of two resolutions in the microphone. He then appealed to the audience to vote, and a big majority of the audience put up their hands." This in itself shows the peculiar way in which the resolutions were passed.

Duty Of The Chairman

Assuming it to be true the fact remained that a large minority was not given an opportunity to express their views before the public. The explanation given, not to the audience but to those on the platform who protested, was that the City Hall was given on the specific condition that no subversive statements would be made with regard to war and that the Association leaders were not going to allow their platform for anti-war propaganda. They had, however, no right to pre-judge any speaker and to assume what he was going to speak. The chairman could have made that point clear to the speaker and checked him if he did not restrict himself to the point. And if he did so even then the chairman would have been fully justified in stopping him from speaking. Any interference from the audience would in that case have been wrong and if the chairman found the crowd uncontrollable he could then have left the chair, closed the meeting and handed the hall over to the police.

But here there were dictators who insisted on their will being imposed on the people. The leaders amongst themselves had not a settled mind. Some said: "why don't you speak after the resolution is moved?" which was, of course, quite correct. But the dictators said: "no, they shall not be given a hearing at all: the resolutions shall be passed; they shall not have the use of the microphone, which shall be removed; the meeting shall be closed; they shall leave the hall before we do: if they don't the police will be asked to clear the hall." And so it was done. Heil Hitler. But be it not forgotten the days of Hitlerism are numbered. This episode does not end here. There is to be a Court case under the new Security Code.

We have ample justification to believe that all this high-handedness on the part of the Association leaders was not because of the fear that subversive statements would be made on the war but because the leaders would have come in for some harsh criticism for the defeatist policy they have adopted in regard to the Indian question, which they had not the courage to face.

Nationalist Bloc Statement

To remove the possibility of any misunderstanding being created in the minds of the public as to the policy of the Nationalist Bloc, the latter have circulated leaflets in English, Hindustani and Tamil explaining that it is not their intention in any way to obstruct the Association leaders in the steps they have taken to protest against the unjust act of the Durban City Council; that they are wholeheartedly supporting the Association leaders in the step they have taken and that they insist on their adopting an uncompromising attitude and of fighting the issue to the bitter end. They have appealed to those land owners directly concerned, that they must under no circumstances yield to the City Council whose evil design is to put into effect its long-desired segregation policy without the aid of fresh legislation, as has been made abundantly clear by the Mayor in his interview, which appears elsewhere in this issue. The Nationalist Bloc have also told them that they are behind no

one of their concern about the just rights of their brethren in this country and that they are determined to continue to fight for them to the end,

Don't Add Insult To Injury

It is time that we understood that nothing will be gained in South Africa without a bitter struggle and a preparedness to sacrifice everything for the sake of our national self respect. The bombast of appealing "in the name of Mother India," at last Sunday's meeting, to protest against the Council's action unbecomed those who uttered those words, when their feelings have grown so blunt as to be unshakable when Mother India, the pivot of the British Empire, lies to-day prostrate ravished by British Imperialism, in the midst of a war which is said to be a holy war for democracy and freedom of all people. Although that were not enough, Mother India was further put to shame by the subsequent disgraceful behaviour of those who professed to speak "in the name of Mother India." If we cannot help Mother India in her hour of trial, if we cannot pray for her, if we cannot behave as her true sons and daughters, we can, at least, avoid adding insult to injury by vainly speaking in her name.

MR. SEEDAT AGAIN ARRESTED

MR. DAWOOD AHMED SEEDAT whose case under the National Security Regulations is pending on March 19 and is out on £50 bail, was arrested a second time on Tuesday afternoon and kept in police custody till the following day. Mr. Mahomed Ahmed Dhai was also arrested the same afternoon and was released on bail. They were both brought before Mr. [illegible] at the Durban Magistrate's Court on Wednesday on an allegation of contravention of section (1) (a) of Proclamation No. 20 of 1941 of the National Security Regulations.

This sub section reads: "No person shall do any act (including the utterance of any words or other sounds) which he intends will have the effect or which is likely to have the effect of preventing, interfering with or disturbing any [illegible] gathering."

Mr. C. M. Basson, Public Prosecutor, in applying for a remand until March 19, asked that Dhai's bail of £50 should be extended, but opposed bail for Seedat.

Mr. J. W. Godfrey said that that morning he appeared for the sole purpose of applying for bail for Seedat. That meant he was not likely to appear for Seedat at the trial.

Asked by the Magistrate for his reasons for opposing bail in Seedat's case, Mr. Basson said that the charge was under the Security Code. Seedat also had another charge pending against him under the Security Code, in respect of which he was allowed out on bail.

"The Senior Public Prosecutor has instructed me that, seeing that Seedat apparently cannot behave himself and is causing more trouble, it would be best for him to be kept in gaol.

"The Crown has the right, if a man commits a crime, to have him arrested and kept in gaol.

"Bail is only a concession granted to him by the Court. If he does not wish to appreciate the concession, the Crown has the right to apply for him to be kept in gaol until such time as he is tried."

Mr. Godfrey said that South African law definitely had ample authority to show that bail was not a concession, but that an accused person had the right to be granted bail.

He submitted that no good reason had been advanced for saying that Seedat should not be granted bail. It was true that he had been charged and was now on bail, and it was a matter of public knowledge that the charge against him was that he said certain things against the Union Government and the British.

"I understand," said Mr. Godfrey, "that the charge is that at a public meeting in the City Hall, which was a lawful gathering, Seedat wished to address the meeting. He got on the platform and sought an opportunity, but those who had called the meeting and were in charge of it said he could not speak.

"Some of his adherents remonstrated and said he must be allowed to speak, and a rumpus of some kind occurred, in which Seedat, I understand, said he should be allowed to speak.

"I understand that there has been no violence of any kind. It is possible Seedat may be discharged, but the object of bail, in any case, is to make sure that an accused person will be present to answer the charge at the proper time."

Asked by the Magistrate if there was to be a preparatory examination, Mr Basson said that the Senior Public Prosecutor had not decided yet. Mr Basson submitted that the argument respecting bail applied equally whether a preparatory examination or a summary trial were held.

Mr. Mason granted Seedat bail in the sum of £100 cash or Government securities, "but," added the Magistrate, if I find subsequently that the accused's behaviour is such as to warrant withdrawal of the bail, it will be withdrawn."

Dhai asked to be released on his own recognisances as the charge against him did not appear to be a serious one.

Mr. Mason said he was not going into the merits of the case at that stage and refused to reduce Dhai's bail.

MAYOR'S INTERVIEW ON COUNCIL'S POLICY

NO attempt whatsoever is being made to "oust" Indians from their properties in the various areas involved in the City Council's housing scheme, which has evoked much criticism from the Indian community, said the Mayor, Mr. Rupert Ellis Brown, in an interview with the *Natal Mercury*. He explained that, despite complaints to the contrary, no hardship will be caused.

"The net result will be that the Indians will obtain better facilities in the new scheme, for the areas will be laid out in accordance with the best designs for modern town planning," he said. "Hygienic conditions as a result will be considerably improved." The areas in question are on the north side of the Umgeni River (Riverside), Sydenham, Mayville, Wentworth and Marshank. Here the Council seeks to expropriate properties from the Indians with the object in view of eliminating slum conditions, as well as providing more homes and better living conditions, together with all modern amenities, including recreation grounds and improved sanitary facilities.

Since this scheme was first mooted it has met with forceful opposition from the Indians who see in it an attempt to deprive them of their well established settlements, comprising predominantly Indian-owned landed properties, residences and shops.

This opposition, according to the Mayor, shows a misapprehension of the true facts which aim at providing the Indians with far better accommodation than they at present enjoy.

Expropriation will only take place once the Springfield scheme has progressed sufficiently far to allow of the absorption of the Indians affected. When the land has been purchased and the Council's new housing scheme established the proposal is that the Marshank and Wentworth scheme will cater in part for Coloureds and partly for Indians, the latter to preponderate.

The area affected at Sydenham will be set aside for Coloured occupation while Springfield and Mayville will provide more and better accommodation for Indians than exists at present.

It is, however, proposed to establish a European scheme for Riverside (on the north side of the Umgeni River) in order to bridge the present gap between Durban North and the city.

At Sydenham and Riverside about 30 closely on Springfield, the Mayor remarked that the Indians will experience no hardship through being moved only a short distance from their present homes.

"Wherever possible, the houses now standing, if they blend with the scheme the Council has in view, will be left," the Mayor said. "In the case of the areas set aside for non-European occupation, these people will later be given the opportunity of repurchasing properties from the Council in an improved and modernised environment.—*Natal Mercury*.

VIEWS OF MODERATES ON BRITISH GOVERNMENT'S POLICY IN INDIA

VIEWS expressed by Nationalist leaders and the Nationalist Press on the Indian situation are taken at a discount. But here is a view expressed by the Liberal Federation which is an ardent supporter of British connection. The following resolution was passed by the twenty-second session of the Liberal Federation which met at Calcutta at the end of December Mr. V. N. Chandavarkar presiding:

"The National Liberal Federation of India, while desirous to satisfy the reasonable claims of minorities, is of opinion that the Viceroy's declaration of August last virtually gives them a veto on constitutional progress and protests strongly against the distinction drawn by Mr. Amery between the status and functions of a Dominion which has created a grave apprehension in the minds of the people that what he called British obligations in India may permanently stand in the way of India achieving the same freedom as the other Dominions enjoy.

"The National Liberal Federation of India strongly dissents from the recent statement of H.E. the Viceroy that the British Government can do nothing more than they have already done to enable India to enjoy Dominion status and urges that it should be immediately announced that India will be accorded the status and functions of a Dominion within the meaning of the Statute of Westminster within a period not exceeding two years after the conclusion of the war.

"The National Liberal Federation of India is further of the view that in the meanwhile the Central Government should be so reconstructed as to have, by convention, a fully national character. The Viceroy should be its constitutional head and that the British Government should not ordinarily interfere with any policy that has the support of such an Executive and the Central Legislature. The portfolios of defence and finance should be entrusted to non-official Indians enjoying the confidence of the country."

Mr. Sapru's Views

In the course of his speech the Hon Mr. P. N. Sapru, who moved the above resolution said, the history of India might have been very different if, at the beginning of the war, before any demands had been made by any political party, the British Government had come forward with a clear and unequivocal declaration of the Dominion status for India.

Referring to the recent declarations made by His Excellency the Viceroy and the Secretary of State for India, that they had done all that they could do towards a solution of the political tangle and that the initiative now should come from Indians, Mr. Sapru remarked that His Excellency had been "blundering" for all these years. In the declaration it had been said that the British Government sympathised with India's desire to frame her own constitution and that they would allow her the fullest freedom to frame her own constitution consistent with historical and other obligations which they had towards the country. The freedom which Indians might get was conditioned by these obligations. But the obligations could be interpreted in such a way as to give them real power or just a shadow of responsibility. The speaker observed that the question of obligation should be settled by direct negotiation between the representatives of India and the British Government. These obligations ought not to be allowed to stand permanently in the way of their future progress.

As to the distinction drawn by Mr. Amery between the status and function of a Dominion, Mr Sapru said: "I don't care for status; I care for power. I care for freedom; and I care for, if you give me the right to use the word, independence. If we have reality of political power, status will follow."

"What we want," said Mr Sapru, "is the reality of power, full control over our own destiny, the control which the United Kingdom, Canada, Australia and South Africa have. Nothing else will satisfy the aspirations of the people of this country. Nothing else is worth looking at. What we are offered is not Dominion status of the Statute of Westminster variety. What we are offered is controlled self government within the imperialistic structure, and if the truth is to be told there is the political deadlock in this country because England is not clear in her mind what she means to do with India after the war. That feeling will not be removed by an equivocal declaration with mental reservations."

Mr. Sapru held that the British Government was more responsible for the present political deadlock than either the Congress or the Muslim League. He asked: "If an Anglo-American or a Franco-British union was a possibility now, why not an Indo-British union?"

Ahrar Leaders Join Congress

Maulana Daud Ghaznavi, General Secretary of the All-India Majlis-i-Ahrar, has issued the following statement:—The movement for Indian freedom has reached a stage which compels every lover of this country to take an active part in its onward march. It is evident that the situation, as it has developed, is of a most critical nature calling upon every Indian to do his duty for his country and to be prepared for every sacrifice on that behalf. No one can say what the future has in store for us. But this much can be said with certainty that indifference to the fate of our country at this juncture will prove fatal to the cause of freedom.

It is well-known that my friends and I in founding the Ahrar Party and in continuing it for the last ten years have had as the first objective not only the freedom of India but the creation of a living faith among the Muslims in that freedom also. It was as a result of this effort that the Muslims always stood by the Indian National Congress and freedom movement.

At the same time I must reveal the fact that Maulana Habib-ul-Rehman, myself and other friends always considered all separate organisations as of a temporary nature. We were always of the opinion that in the final struggle for freedom we must all get together on one platform and stand under the flag of one political organisation.

As soon as the new programme of the Congress was taken in hand Maulana Habib-ul-Rehman and I discussed the subject for a number of days and both of us came to the definite conclusion that the time had now come for working through one united political organisation instead of working through various organisations for the political emancipation of India which has been our goal. With this end in view and in the best interests of our community and country efforts should be made for the furtherance of the political struggle for freedom. Maulana Habib-ul-Rehman and I, therefore, decided that we should now completely identify our political activities with those of the Congress. Unfortunately before this decision could be announced the Maulana was arrested under the Defence of India Rules and detained as a war prisoner. I, therefore, consulted Maulana Attaullah Shah Bukhari and other friends and they wholeheartedly approved of the decision which Maulana Habib-ul-Rehman and I had arrived at. I am, therefore, now in a position to declare with the greatest pleasure that from now onwards my friends and I have finally decided to merge into and completely identify ourselves with the political activities and programme of the Indian National Congress. We consider that this decision is bound to help the best interests of the Mussalmans and of the country. All other ways lead to disunity and confusion. Disunity and confusion cannot lead a nation to success. I pray to

God that He may grant us strength, sincerity, determination and courage to overcome the obstacles which may lie in our way so that we may be able to discharge our duty to our community and our country which we love."

Kunwar Sir Maharaj Singh Criticises Government

Kunwar Sir Maharaj Singh, the Liberal leader, speaking to the All-India Conference of Indian Christians which was recently held in Lucknow, characterised the Congress civil disobedience as a "dangerous and double-edged weapon." "At the same time," he said, "we must respect the convictions of the high-minded and patriotic men and women who do not share this standpoint, while in any case, there is not one who does not view with anxiety and regret the imprisonment of some of the best citizens of our country and the inordinately severe sentences which have been passed from time to time." The British Government, he said, had blundered by not declaring at the outset of the war, that India would attain Dominion status within a very early and definite period after its close.

THE LIARS

BECAUSE Indian politicians ask for complete independence, though they would be satisfied with Dominion Status, they are being dubbed as liars and double-dealers, says the *Hindustan Times*. The charge comes easy mostly to those who are themselves past masters in the art. When Lord Curzon spoke of truth as an Occidental virtue with which Orientals were not familiar—it was a pity he did not live to see the rise of Hitler—a Calcutta journal countered the slander with quotations from his book where he had stated that he had given his age wrongly to the Emperor of China in order to impress the latter with the maturity of his judgment and wisdom. In our own days Sir Arthur McWatters told a barefaced lie in the Assembly, when asked whether the Government had given any guarantee to the Imperial Bank for the payment of fifty per cent. of the deposits to creditors of the Alliance Bank when the latter was forced to close its doors, that they had given no such guarantee. When the truth came out in the Bombay High Court in a suit filed by a shareholder of the Imperial Bank against the latter, Sir Basil Blackett had the worst half-hour of his life in defending his understudy against the charge of deliberately misleading the Assembly.

So much for specific instances of truth-telling by those who add insult to injury by calling Indian leaders liars. But the biggest lie of all is the one which is sought to be propagated by these quarters throughout the world, that India is whole-heartedly behind Britain in her war efforts. Constitutionally, the lie has been thoroughly exposed. When eight of eleven Provincial Governments resigned over the issue, India made its opinion clear beyond the possibility of misrepresentation by lying propagandists. In the Central Legislature the issue came up at the last session. And the liars who pretend to speak on behalf of all India could not find more than six or seven elected Indian members to support their lie. Still, wrapping themselves in the mantle not of virtue but of hypocrisy, they go on libelling the Congress under the pitiful delusion that Chowringhee and not Wardha is the real capital of India from which the whole country draws its life-blood. For one real prophet there are half-a-dozen impostors masquerading as saints, with the gift of prophecy and second-sight. Lest we be accused of being too harsh in tearing the mask of respectability from the hideous face of Imperialism, here is what Prof. Harold Laski says in his latest book as to the technique of Imperialism and its supporters in India: "We announce that we shall put no obstacle in the way of Indian freedom; we only ask that all Indians of every sort shall finally agree upon its pattern. And since that agreement is not forthcoming, we continue to govern India for our own purpose. Meanwhile, in the name of the Indian people, we ourselves take this and that decision on its behalf; and then proudly thank India for its generosity to us; or accept this gift or that from one or other of the Indian Princes—their method of insuring their future protection from us—which, we know, is a gift mostly wrung from the misery of their unhappy subjects, and then exhibit these gifts as the proof of Indian loyalty.' I do not know how far we deceive ourselves by this technique, empire possesses a large capacity for self-deception." And also for lying, Prof. Laski might have with advantage added.

Things In General

Pretoria Asiatic Bazaar

THE Pretoria City Council at its meeting last week was to be asked to agree to an amendment of the Asiatic Bazaar regulations providing for a leasehold period of 99 years for business stands in the bazaar area on condition that the rentals of such stands are increased in the manner recommended by the City Treasurer. The site at present known as the Asiatic Bazaar was set aside solely for occupation by Asiatics in 1904. Stands were then leased for a period of 21 years. On the expiration of this period the leases were renewed, but not for any extended period, the present basis being three months. The Council, said Mr. F. J. Truter Bothell, who appeared for the deputation, now proposed increasing the rentals, but this was inequitable as there was no security of tenure. The Transvaal Indian Congress would be prepared to accept an increased burden provided the Council granted freehold title to Asiatics in the bazaar. Although not entitled to freehold title, they appealed to the Council to grant them this privilege. The matter was then referred to the Staff and Promotions Committee which stated that to improve conditions in the bazaar the leasehold period for business premises should be fixed at not less than 99 years. This recommendation is expected to meet with considerable opposition when it is submitted to the Council as there are several Councillors opposed to the proposed change.

Natives And The War

Speaking at the anniversary memorial service in Langa (Cape) last Sunday, commemorating the sinking of the troopship, Mendi, Mr. J. H. Hofmeyr, Minister of Finance and Education, exhorted the African people to show the same spirit of sacrifice in the present troubled times. Mr. Hofmeyr said he regarded himself as a friend of the native people and he was glad to be present to take part in honouring the memory of those 500 Africans who went down with the ship, Mendi, in the English Channel on February 21, 1917, following a collision between friendly ships. The sacrifice of the Mendi natives had been equal in value to the service of any soldier who died in the last war. "To-day again in

this war, the African people are willing to render the same service in the present time of difficulty," said Mr. Hofmeyr. "You have been asked to render labour service, not to provide fighting men. But I want you to feel that the service of the labourer and the fighting man are of equal value in this war." The call had already come to some of the natives to take part in the war. Others would have to wait for the call. In the meantime he appealed to them to be calm, patient and prepared.

Liberal Federation On Indians Outside India

The National Liberal Federation of India which was held in Calcutta on December 30 adopted the following resolution on Indians overseas as moved from the chair, without any discussion: "The Federation re-affirms its resolutions about the injustice to Indians overseas and calls upon the Government not to relax its efforts to remove the cause of their just complaints. The Federation welcomes the firm attitude adopted by them to take such further steps as may be necessary to protect the interests of Indians. The Federation welcomes the raising of the status of the representative of the Government of India in South Africa from that of an Agent to the High Commissioner and the Government of India appointing High Commissioners in other dominions. The Federation disapproves the appointment of officials to such posts and is of the opinion that all such offices should be held by Indians selected from the public life of the country."

"Source Of All Religions Is One"

"The source of all religions is one and the great and good God of the whole universe is one and the same. The Holy Quran tells us that God had sent His prophets into this world and in various countries. Hence all prophets of all religions should be respected. If you believe in this golden teaching of the Holy Quran you can have no quarrel with the followers of other religions and if this is understood by all, the quarrels resulting from false expositions of true religions can end in no time." Thus observed Mian Abdul Haye, Minister of Education, while inaugurating the fourth annual Central Awan Conference, Punjab, recently in Lahore.

Hindu Mahasabha Demands

At the session of the All-India Mahasabha held in Madura at the end of December a resolution on India's constitutional question, moved by Mr. N. C. Chatterjee, was passed by an overwhelming majority only four voting against it. The resolution *inter alia* stated that, while reiterating faith in the goal of complete independence, the Hindu Mahasabha is prepared to accept Dominion Status of the Westminster type as the immediate step. The Mahasabha, however, considered that the declarations made from time to time by the Viceroy and the Secretary of State on the constitutional question "are vague, inadequate and unsatisfactory, and the Mahasabha, therefore, urges the Government to make an immediate and clear declaration that Dominion Status as contemplated in the Statute of Westminster shall be conferred on India within one year of the termination of the war, and the constitution shall be so framed as to ensure the integrity and advisability of India as a State and a nation and, while providing legitimate safeguards for the protection of the rights and interests of the minorities, it shall not in any manner adversely affect the rights and interests of the majority in the country." The resolution concluded: "In case the Government fails to make a satisfactory response to the demands embodied in the resolution before March 31, 1941, the Mahasabha will start a movement of direct action and hereby appoints a committee consisting of Mr. V. D. Savarkar, Shyamaprasad Mookerjee, Dr. Moonje, Messrs. Khaparde, Deshpande, Bhopatkar, Bhai Parmanand and Bharat Nism for devising ways and means for starting and conducting the same immediately after the lapse of the said period."

Who Could Tell Their Fate

Ten little countries feeling very fine;
Adolf ogled Austria, then there were nine.

Nine little countries, who could know their fate?
Neville went to Munich—then there were 8.

Eight little countries, praying hard to heaven,
Poland answered, "No, Sir"—then there were 7.

Seven little countries in a fearsome fix,
Hitler tea'ed Denmark—then there were 6.

Six little countries sitting on a hive;
Traitors in Norway—then there were 5.

Five little countries all abhorring war,
Luxembourg was easy—then there were 4.

Four little countries; one beyond the sea,
Tulip time in Holland—then there were 3.

Three little countries feeling very blue,
Belgium said "Heil Hitler,"—then there were 2.

Two little countries standing by the gun,
France disillusioned—then there was one.

One little country standing all alone,
Bulldog versus Dachshund—who'll get the Bone?

—GEORGE RYAN
In the *Sydney Herald.*

Umbilo Hindu Temple

At a recent annual general meeting of the above temple the following officials were elected:—Trustees: Messrs. S. M. Pather, M. Poovalinga Pillay and N. Sappani Naicker; chairman: Mr. P. M. Naicker; vice-chairmen: Messrs. K. R. Nayanah and K. Ramasamy Naidoo; hon. treasurer: Mr. A. M. Padayachee; joint hon. secretaries: Messrs. S. C. Pillay and N. Manickum Pillay.

Waschbank Muslim Mosque Trust

A meeting was held on February [illegible] in the Waschbank Madressa to discuss the building of an entirely new Mosque as the present one provides inadequate accommodation for the local Moslem community which has slightly increased in population. Maulana Molvi Afrique Sahib of Mayville presided over the large gathering. The decision to erect a new Mosque which will satisfy the requirements of the Muslims was unanimously arrived at after a lengthy discussion. The joint hon. treasurers, Messrs. M. S. Mall, M. E. Ameen and A. K. S. Mall who to acknowledge with thanks a donation of £643 16s from the Moslem community towards the building of the Mosque [illegible] to form the above-named Trust and the following officials were unanimously elected:—Patrons Messrs Moulana Molvi Afrique Sahib, S. I. M[illegible] Ameen I. E. Mo[illegible] and M[illegible] M[illegible] I. E. M[illegible] and M[illegible] honorary secretaries Messrs. Ebrahim [illegible] Ameen and S. K. Bhigjee joint hon. treasurers Messrs. M. S. Mall, M. E. Ameen and A. K. S. Mall. The collection amount too will in due course go out for donation and an appeal is made to all Muslims to contribute liberally towards this fund. The Waschbank Muslim Mosque Trust desires to thank Molvi Afrique Sahib for the style in which he presided and for the [illegible] upon the local Moslem community by the good offices of Mr. Ameen and to extend to the erection of a mosque.

Wedding Feast

A very pleasant function was given by the Directors of Messrs. Bagley [illegible] Co. (Pty.) Ltd., of Durban, on Saturday evening at Peter's Lounge, Durban, to celebrate the occasion of the wedding of Mr Ramchandra Hemaraju, one of the Directors of the firm, which took place on February 28 in Hyderabad. There was a mixed gathering of Europeans and Indians. After dinner speeches were made by Messrs Parekh, M. M. Gandhi, E. Thomas, Ranchoojee and others thanking Mr. Dhanal of the Bombay Bazar for his kind invitation and

wishing the wedded couple happiness and prosperity in their future life.

Turkish President Thanks Pretoria Muslims

Some time back the Mohammedan community of Pretoria sent a draft of about £500 to the President of the Republic of Turkey. A reply has been received from the President which reads as follows:—"The Secretary-General to the President of the Republic of Turkey has the honour to inform Messrs. M. H. Joosub & Sons (Pty.) Ltd., that he is very much touched by the part taken in the bereavement of Turkey and the generous gift made to the sufferers. The President wishes to express sincere thanks."

Wedding At Mayville

Mayville Theatre's Hall, Durban, was a beautiful scene on Sunday, February 9, when a pretty wedding took place between Sivanjeevan B. A. Chetty, son of Mr. and Mrs. R. B. Chetty, of Durban, and Sowbakkiyathee V. Chetty, daughter of Mrs. and the late Mr. A. N. Chetty. Over a thousand guests were present. The wedded couple were the recipients of numerous telegrams of good wishes and valuable wedding gifts from all parts of the Union. The nuptial ceremony was performed by Mr. Nayanah Raj.

At Cato Manor

The marriage of Mr. Kuan Singh, fourth son of Mr. and Mrs. Alak Singh of Maritzburg with Shrimati Hiraa Devi, second daughter of Mr. and the late Mrs. Kalpath Singh of Cato Manor, took place at the bride's residence according to Hindu rites. Many friends and relatives attended the ceremony from many parts of Natal.

Death In Durban

The death took place on Thursday before last of Mrs. Thayee Pillay, familiarly known as "Point Thayee," mother of Messrs. A. M. Pillay Bros., and grandmother of Messrs. P. G. Francis and P. M. Barry Bros. of 63 Springa Road, Clairwood. Deceased was 65 years old and was highly respected by all those who had the pleasure and privilege of coming in contact with her. The huge crowd of men and women numbering nearly 2,000 that assembled at her late residence to pay their last respects bore testimony to her popularity and the high esteem in which she was held. The funeral took place at the Clairwood cemetery. Deceased leaves behind a large circle of relatives including 7 sons, 3 daughters and 21 grand-children. Numerous wreaths were received. Messrs. A. M. Pillay Bros. and family extend their sincere and heartfelt thanks to all for the beautiful floral tributes and for their kind sympathy in their sad bereavement.

Death At Sea View

The death occurred last Saturday night of Mr. S. G. Chetty at his residence, 85 Railway Road, Sea View, at the age of 53 years. Mr. Chetty who was quite well until Saturday morning, complained of pains and died that evening of heart failure. Mr. Chetty was a highly respected person, was well-known in the district. He was also connected with many institutions. Mr. Chetty had had 34 years service with the well-known firm of D. G. Shapstone, solicitors of Durban, as a clerk. He will be known for his many philanthropic acts. He was a very religious man and an ardent worker in all things connected with Indian affairs. Being of a quiet disposition he had endeared himself to all sections of the Indian community. He leaves behind his aged mother, sister and brothers to mourn their sad loss.

The Sporting World

Young Muslim Cricket Club

THE semi-final of the Sunday Bros. Natal Challenge Shield, will be played on Sunday, March 9, between the Young Muslim Cricket Club, winners of the Durban section and the Railway Cricket Club, winners of the Northern Districts section, at Currie's Fountain, Durban. Play commences at 9 a.m. The following will represent the Young Muslim Cricket Club:—H. A. Hendricks (capt.), D. E. Parak, I. E. Akoojee, S. Hendricks, I. G. M. Asmal, G. A. Jeewa, M. I. Jogie, G. Bux, E. V. Mahomed, D. Donnelly, and A. G. Khan. Reserve: H. Rasheed.

North Coast Indian Football Association

The first annual general meeting of the North Coast Indian Football Association will be held at Khan's Tea Room, 61 North Coast Road, Umgeni, on Wednesday, March 12, at 8 p.m. Agenda: 1. Confirmation of delegates' credentials. 2. Minutes. 3. Correspondence. 4. Council's annual report and treasurer's financial statement. 5. Election of officials. 6. General.

New Indian Tennis Club Formed In Dundee

The following officials were elected for the Dundee Tennis Club for the season 1941: Patrons: Messrs. C. M. Bob and Moosa Ayob, president Mr. Alfred Kallie; vice-presidents: Messrs. V. P. Pillay, R. Muru and N. M. Naicker; hon. secretary: Mr. T. A. Emmanuel; hon. treasurer: Mr. D. Doraisamy; captain: M. I. Ayob, vice-captain: Mr. N. Nainey; general committee: Messrs. Fred Kallie, T. A. Emmanuel, D. Doraisamy, N. Nainey, S. N. Moodley, R. Muru, I. Ayob, and M. N. Naicker; selection committee: Messrs. I. Ayob, N. Nainey, Fred Kallie, T. A. Emmanuel and D. Doraisamy.

Royal Athletic And Cycling Club

The 10th annual general meeting of the Royal Athletic and Cycling Club of Springfield, Durban, was held on Sunday last at Mr. J. Bharath Ram's residence, Springfield Estate. The annual report of the club was submitted by the president and the secretaries, which was adopted unanimously, and the treasurer's financial report was also submitted and confirmed. After completing the business on the agenda the following officials were elected:—Patrons: Messrs. Councillor Fleming Johnston, H. Sasoko, R. Bodhia, B. M. Ramsoothar, A. Rahim, M. Domun and B. Bridgemohan, hon. life vice-presidents: Messrs. A. Darjan, O. Sewchuran Singh, J. Mungal, N. S. Lallie, M. Baldewparsadh, B. Jugmohun, T. Rughbar, R. Heeralall, D. Sewgoolam Singh, R. Gobinging, B. Umraw and H. Rajcoomar; president Mr. J. Bharath Ram; vice-presidents Messrs. R. M. Naipaul, M. C. Naidoo, K. Mangle and H. Maharaj; hon. treasurer: Mr. R. Naipaul; joint hon. secretaries: Messrs. J. Rajlally and V. Madray; committee: Messrs. J. B. Rathipaul, R. Sreeram, P. J. Ram, P. J. Ram, U. Ram, R. Sewpersadh, P. Sewgoolsah, S. Dayaram, B. S. Peter, B. Mickey, H. M. George, M. Sookdew, M. Moonilall, N. Rajcoomar, P. M. Govender, A. Komraj, S. B. Stephen, Moses Kallwan, R. Ramdhany and R. R. Persadh; delegates to the Springfield Estates Sports Board: Messrs. J. Bharath Ram, V. K. Mangle and R. Naipaul; delegates to the Springfield District Five-A-Side Control Board: Messrs. J. Bharath Ram, V. K. Mangle, M. C. Naidoo, J. Rajlally, J. B. Rathipaul and S. B. Stephen. The club in due course intends to hold a conference with the members of the New Yuvak Deepawali Mandal who have retired from holding annual sports from the year 1932. The club also wishes to announce through the medium of this report that the B. J. Mahon's Floating Shield which was donated to the club by the donor throughout the New Yuvak Deepawali Mandal, has been rejected by the club and same was handed to the donor on the day of the annual function held on November 10 last and duly accepted by him personally.

Everything appearing in this issue of "Indian Opinion" unless otherwise mentioned has been written and edited by Mohandas M. Gandhi to express the views of Indian Opinion.

વેચવાના પુસ્તકો

આ ઑફીસે છપાએલાં પુસ્તકો

ફ્રેંચવાશ બાયસેન્ટેનરિસ કૉલેજ કેટેનિન્સ

૧૯૩૨ ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં	૧	૬
સીતા વનવાસ	૨	૩
જીવનપર પ્રકાશ	૦	૬
સત્યના પ્રયોગો અથવા આત્મકથા ભાગ ૧	૧	૬
" " " ભાગ ૨	૧	૬
નીતિના ફાવ્યો	૧	૦
ગરીબ અંગ્રેજોનો વધારો અને તેની સંભાળ		૬
અયોદય		૬
પુર્વ અને પશ્ચિમ		૬
લોકમાન્ય બાલગંગાધર તીલક તેમના મત અને વિચાર		૬
મુસ્લમો કમાલ પાશાનું જીવન ચરીત્ર		૬
મુસ્તફા કમાલ પાશાનું ભાષણ		૬
મારો જેલનો અનુભવ લેખક: મ ગાંધીજી		૬
મારો જેલનો બીજો અનુભવ " "		૬
મારો જેલનો ત્રીજો અનુભવ " "		૬
એક સત્યાગ્રહની કથા (સોફ્રેજીસનો બચાવ)		૬
ગુરુખરાજ અને તેના બે બાબુઓ		૬
જેલના ફાબ્ય (મહાદેવ દેસાઇના)		૬
હોમ રુલ (ગાંધીજીએ લખેલું)	૧	૦
કાપડા સામે થયાની ફરજ		૬
જીવન ડોરી		૬
સુધારાના ભરાડા		૬
સત્ય વિના બીજું કશું નથી		૬
દરણા ફ્રેડરેનું ચરીત્ર એક કાવ્ય		૬
બાબુસ ટેલ્સી જગતીનો બાપોક રિવ્યુ		
ડૉ. ટોલ્સટોયની વાર્તાપરથી		૬
જલગાની ગરબી		૩
ગોખીપાદીક ઓકટ ૧૯૦૮ ના ધારા		
ગુજરાતી-અંગ્રેજી		૩
એક દીકુ પ્રત્યે ટોલ્સટોયનો પત્ર		૨
ગાંધીજી વિશે સામાન્ય જ્ઞાન ભાગ ૧ લો.		૬
" " " " " ૨ જો		૬

આજ વિશેષ મળતાના પુસ્તકો

સેટની કીંમત રૂા. ૬

બીજી ગ્રેજીના વિદ્યાર્થીઓ માટે

સોનલીઓ	પરી કથા
મળાઓ	કવી કાળીદાસનું જીવન ચરીત્ર
નાગકુમાર	નાગ પંચમની કથા
મુંબઇ	મુંબઇ ઇલેરની માહીતી વાર્તારૂપે પ્રતીદાસ
મેનાવતી	પરી કથા
અમકડા	પરી કથા
બેસ વાર્તા	વાર્તા
ક્રાસ અંડ	વાર્તા
ભારતીમાતા	વિજ્ઞાનના ચીત્રસમદ વાર્તા

દક્ષીણમૂર્તિ આજ સેટ ૨૫ પુસ્તકો

કીંમત રૂા. ૧૨-૬.

પંચાયત	કાળો અને બાબુવાલેસ
ચાર કેરોલીયો	વાર્તા
ત્રેવીકમું પુષ્પ	વાર્તા
જોયુંને આખ ઠરી	બાલુવા બોગ
બાજીઓ કહેણી	વાર્તા
તારાબેનના પાઠો	વાર્તા
મોઢિયો	વાર્તા
રેક	વાર્તા
ટુંક ટેકા	કબજાનું વર્ણન
જીવજંતુ	જંતુઓની માહીતી
ટેમુ બાપાના પાઠો	વાર્તા
નીળા ગુણ	ઉત્સાહની ગ્રાહીતા
વર્ષાંત બાપી	બાપુની વાર્તા
નવાંપરણો	ઉખાણા
બેટનો વારો	વાર્તાઓ
તક તક	વાર્તાઓ
ડાહ્યાની તલવાર	વાર્તાઓ
બે બાળ નાદરો	
કુચકાઓ	રમુજ
વિજ્ઞાનની વાતો	
આંગો રાખો	
ગામડામાં ગયો હતો	ગામડા વિશે કવિતા

ભેટના ચિંત્રોમાં વાતો

બાપ અને દીકરા	વાર્તા

શ્રી દક્ષિણા મુર્તિ આજ ચાલીસ

પ્રત્યેક નકલની ૬ પેની.

જગપતિબાબા	મહાત્માઓ
ગોકુળો	કવેયત્રીના મુળ
ઉંધું કર્યું ઉંધું કર્યું	આફ્રિકા સાંભળું
કમાટ	કવ્ય પોથી
ચિબુ ચોમો	બાલ્ય પોથી
નાના પાઠો	મોટા પાઠો
ઢંક અને ઢંકા	નાની વાતો
ગામડામાં મળાજે	પરમા
બાળ પ્રવાસો	ગાંધીજીમાં
મારા ગોરીમા	ફેરીમા
કબોબી બાબા	બાબમા
મકનો ને રાક્ષસ	કરવા બાબજે
કપડિંક રામસિંહ	જુમનરામના પાઠો
કબાબની પેટી	બોં બોં બો
અધેડું	અધેડું ને ચેડુ
ચાંદીબાબાનું	કાકા કર્નેલ
બાળવાળામાં	ગોલરાતી દીવાસો-૧
બાબથી નાદીને	ગોલરાતી દીવાસો-૨
કુકરતમાં	બુદ્ધચરિત્ર
ગોતીયો	ગુજરાત—મહારાષ્ટ્ર
ઘોળીટો ધુબે છે	ગોકળજી
મંજેબનો ધોમટ	કવેયત્રી સંમલ
પીરૂ અને—	બોબ કેમ્પ
ઝાંખી બાપી બાબમાં	બાબા રહીમે
બામાની બબબ	બબાકરબ્ધ પોથી
બાબામાં	બરબ બબબ
રોબનીથી	બાબકોના ગીબે
ઉંદર રેલે બાબાપ	દુકા અને રાજરા
બારી બાબ	વિનોદ કુટાકા
ત્રિરિંગિબબો	બાબજે પૈતે
કાળા હાબ, કાળી રાતો	બાબબા બાદ
બબાપાબ બબો—	ઉંદરો પા
પુષ્પ	સંબાદોનું કબબ

આ ઑફીસે સબબારથી બાબી શકશે

વેચવાના નવાં પુસ્તકો

આબબજ પત્ની—રસીક નબલકથા પૈસાદારોને પૈસો કેમ બરચવો તેની રમુજ મુંબબશૈલીથી ભરેલી છે. કીંમત રૂા. ૭-૬

દરીદ્રનારાયણ—બાબ સેવાનો અને બાબ્દોદ્ધારનો પ્રશ્ન ચર્ચતી નબલકથા બાબબજરીની જેમ અનેબની બાત પાઠે છે, બે બાબમાં પુરી. ભા. ૧ કીંમત રૂા. ૫-૬. ભાગ ૨ રૂા. ૬-૦.

લોકબુદ્ધી કેરકા—ગુજરાત વિદ્યાપીઠ તરફથી બહાર પડેલો ગુજરાતી બાષાનો ઠજારદાર લોકબુદ્ધી કેરા કીંમત રૂા. ૫૦-૦

બાબુદીતા લેબકોની નબલકથાબો.

બબ્ય કરાર કે ધબ્ય દીકેટીબા પુત	રૂા. ૪-૬.
સબ્ય સુબ્ય (વાર્તા ટોલ્સટોબ પુત)	રૂા. ૨-૦.

આ ઑફીસે સબબારથી બબશે.

Books for Sale.

The Story of Ramayana ... ...

J. C. BOSE.—His discoveries and writings with a biographical sketch and portrait ... ... 5s.

ESSYS ON INDIAN ECONOMY—By Mahadev Govind Ranade Price ... 4s 6d.

ESSAYS ON INDIAN ART, INDUSTRY AND EDUCATION.—By E. B. Havell Price ... ... 3s.

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS.—By V. G. Kale, M.A., Price ... ... 4s.

From: The Manager,
'Indian Opinion'
Phoanix, Natal.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
સને ૧૯૦૪માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૫ મું, ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૭ માર્ચ, ૧૯૪૧. અંક ૧૦.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર તા. ૭ માર્ચ, ૧૯૪૧.

"ભારત માતાને નામે"

ડરબન સીટી કાઉન્સીલ તરફથી ફીયર્સ-ટોન, બ્રાયરડીન, ગીલફીલેક, ગેબીલ અને સીકનમના સત્તામાં દીર્ઘદ્રષ્ટીની માલીકીની જમીનો બાલસા કરવાના લેવા-યેલાં અન્યાયી પગલાં સામે વિરોધ દર્શાવવા ગત રવીવારે ડરબન સીટી હોલ માં મળેલી ગાલ્ફ મીટીંગ નાટાલ ઈન્ડિ-અન ઓર્ગેનાઈઝેશનના નેતાઓની આપખુદી નું એક વધુ દ્રષ્ટાંત દાખવનારી હતી. આ મીટીંગમાં થયેલાં તોફાન માટે તેઓજ ઠારવાજુગ હતા એમ કબુલ કરવાને તેઓ ઘણાજ અભિમાની છે. બંધારણ સંબંધી જ્ઞાન ધરાવવામાં તેઓ પોતાને પારંગત સમજે છે અને બંધારણનો જે કંઈ પણ તેઓ અર્થ કરે એ કોઈથી ઉથામી શકાય જ નહિ એમ તેઓ માને છે. તેઓએ એક તરેહની સરમુખત્યારી ધારણ કરેલી છે. તેને "નાઝી" કે "ફેસીસ્ટ" જાતની સરમુખત્યારીની ઉપમા આપવી ગા વધારે પડતું માનભરેલું વિશેષણ ગણાય. "ગુંડા" ની જાતની સરમુખત્યારી કદીએ તો કદાચ બંધબેસતું ગણાય.

ગત રવીવારની મીટીંગના અનુભવ પછી ઓર્ગેનાઈઝેશનના નેતાઓને કદાચ હસી ગયું હશે કે જનતાનો વિશ્વાસ અને માન તેઓ સહેજે ગુમાવતા જાય છે અને જનતાની સમક્ષ તેઓને પોલીસ ના રક્ષણ હેઠળ આવવું પડે તે કરતાં, તેઓ કરતા આવેલા છે તેમ, પોતાની કાર્યવાહી સમીતી દ્વારાજ પોતાનું કાર્ય કર્યે જાય એ વધારે સારૂ થઇ પડશે. ઓર્ગેનાઈઝેશનનું બંધારણ તો સ્પષ્ટ દેખીતી રીતેજ જે વસ્તુઓને વિષે પોતાનો મત પોતે બાંધીનેજ આવેલા હોય તેનો વિરોધ કરનારાઓ તરફથી તેઓના માર્ગમાં અડ-ચણ નાખવામાં આવે ત્યારે તોફાન કરવા પ્રવૃત્તજ છે. પરંતુ ગત રવીવાર ની મારા મીટીંગ પરથી તો એ પણ શીખાયું કે તેઓ જનતાની સમક્ષ આવે છે ત્યારે જનતાપર પણ હુકમ ચલાવવા આવે છે નહિ કે જનતાનો હુકમ ઉઠાવવા. આ રીતે તેઓએ માત્ર પોતાની કાર્યવાહી સમીતીનાંજ વિરૂદ્ધ મત સ્પષ્ટ નહિ કરવાનો નિશ્ચય કરેલો તે એટલુંજ નહિ પણ જનતાનો વિરૂદ્ધ મત પણ તેઓ ચલણ કરવાના નથી.

શું બન્યું

હવે એ મીટીંગમાં શું બન્યું એ જરા તપાસીએ. એટલી બાબત તો ચોકસજ હતી કે સીટી કાઉન્સીલના અન્યાયી પગલાં નો વિરોધ કરવાના સંબંધમાં કોઈ વીરૂદ્ધ મત નહોતો. એટલે ઓર્ગેનાઈઝેશનના નેતાઓને એ મુદ્દા પર કંઈ પણ વિરોધ નડવાનો ભય નહી હતો અને મીટીંગ માત્ર એ એકજ મુદ્દાને માટે બોલાવ-વામાં આવી હતી. નેતાઓએ પોતા ને જે કહેવું હતું તે કહી દીધું અને તેઓને વાજબી રીતે સાંભળવામાં નહોતા આવ્યા એવી તેઓથી ફરિયાદ કરી શકાય તેમ નહોતું. બહારે સીટી કાઉન્સીલના પગલાંની સામે જે દ્રઢતાથી તેઓ વિરોધ કરી રહ્યા છે તેને માટે તેઓને તાળીઓ થી વધાવી લેવામાં આવ્યા હતા. જ્યાર બાદ ડરબન આવ્યો અને જનતામાંથી અમુક શબ્દોએ બોલવાનો હક માંગ્યો. તેઓને બોલવા દેવાની સાફ ના પાડવામાં આવી અને પરિણામે સઘળું તોફાન મચ્યું. જે શબ્દોએ બોલ-વાની માગણી કરી તે ઓર્ગેનાઈઝેશનના નેશનલીસ્ટ બ્રોકના સભ્યો હતા કે જેઓને "રેડ હુલીગન્સ" ની ઉપમા આપાઈ. પરંતુ એક શબ્દ ગમે તે પક્ષનો હોય છતાં એક માત્ર મીટીંગમાં તો તે જનતામાંના એક આસામી તરીકે ગણાય અને પોતાના વીચારો દર્શાવવાનો તેને પુરેપુરો હક હોવો જોઇએ. પરંતુ એ તો જે આપણે એ વસ્તુને લોકશાસનના નીયમની દ્રષ્ટિ એ જોઈએ તો, અને ઓર્ગેનાઈઝેશન એ એક લોકોની સંસ્થા હતી. પરંતુ હકીકતમાં બન્યું જોવું કે એક તરફથી, હોલમાં બાહ-વિખાદ અને ધાંધાલધી ચાલી રહ્યાં હતાં ત્યારે બીજી તરફથી, 'નાટાલ મરકયુરી' માં પ્રસિદ્ધ થયેલા રીપોર્ટ મુજબ, "કોઇ પણ પક્ષ સાંભળી નહોતું શકાતું પણ ઓર્ગેનાઈઝેશનના જોઈયા સેક્રેટરી ગી. સોરાબજી કૃસ્તમજીએ માઇક્રોફોનમાં ઘુમ પાડી બે કલાકોની મનસબ ચર્ચા રજુ-કરાવી અને સભાજનોને તેનાપર મત આપવા અપીલ કરી અને મોટી બહુમતિ થી પોતા ના હાથ ઉંચા કર્યા." કહેવા કેવી વિચિત્ર રીતે પ્રસાર કરવામાં આવ્યા એ આપરથી સ્પષ્ટ થાય છે. આ વસ્તુને આપણે ખરી માની લઈએ તો પણ એટલું તો રહ્યુંજ કે એક મોટી લઘુમતિને સભા જનો સમક્ષ પોતાના વિચારો દર્શાવવાની તક નહી આપવામાં આવી. આ બાબત નો સભાજનોને નહી પરંતુ બ્યારપીઠપર બેઠેલાએ વિરોધ ઉઠાવ્યો તેઓને એવો ખુલાસો કરવામાં આવ્યો કે સીટી કોલ એવી ગોકસ ચલતથી આપવામાં આવ્યો હતો કે તેમાં યુદ્ધની વિરૂદ્ધ કંઈ પણ કથન કરવામાં નહી આવે, અને ઓર્ગે-નાઈઝેશનના નેતાઓ પોતાની સભાનો યુદ્ધ વિરૂદ્ધ પ્રચારકાર્ય અર્થે ઉપયોગ કરવા દેવાના નથી

પ્રમુખની ફરજ

પરંતુ ઓર્ગેનાઈઝેશનના નેતાઓને બોલ-નારને પીયે અગાઉથીજ ગત બાંધી લેવા નો અને તે શું બોલવાના હતા તે માની લેવાનો કોઈ હક નહોતો. પ્રમુખે બોલવા ઇચ્છનારને એ વસ્તુ સ્પષ્ટ કરી દેવી જોઈતી હતી અને જો તે મુદ્દાની બહાર જાય તો તેને અટકાવવા જોઇતા હતા. અને તેમ છતાં પણ જો તે મુદ્દાની બહાર જાય તો પછી પ્રમુખને તેને અટકાવી દેવાની પુર્ણ સત્તા હતી અને

તેવા સંજોગોમાં સમાજનો તરફથી જો કંઈ પણ અડચણ કરવામાં આવી હોત તો તે ખોટી ગણાત અને તેઓપર અંકુશ રાખવો અશક્ય થઈ પડે તો પ્રમુખ ખુરશી છોડી દઈ શકત અને મીટીંગ બરખાસ્ત કરી હોલ પોલીસને સ્વાધીન કરી દઈ શકત.

પરંતુ અહિં તો પોતાનું મનસ્વીપણું લોકોપર ઠોકી બેસાડવાની હદ થઈ ચૂકેલા સરમુખત્યારોનો દોર ચાલી રહ્યો હતો. એસોસીએશનના નેતાઓમાંજ ભિન્ન મત વર્તાતા હતા. કેટલાક કહેતા હતા કે "ઠરાવ મુલતવી રાખ્યા પછી બોલવામાં તમને શું વાંધો છે?" જે વસ્તુ ખરી રીતે તદ્દન વાજબી હતી. પરંતુ સરમુખત્યારોએ કહ્યું: "હરગીજ નહીં, તેઓને બીલકુલ સાંભળવામાં આવશે નહિ; ઠરાવો પસાર કરી દેવામાં આવશે; માઈક્રોફોનનો તેઓને ઉપયોગ કરવા દેવામાં આવશે નહીં અને તેને બંધ કરી દેવામાં આવશે; મીટીંગ બરખાસ્ત કરી દેવામાં આવશે; તેઓએ અમારી પહેલાં ઝાલગાંધી ચાલ્યા જવું પડશે અને જો નહિ જાય તો પોલીસને હોલ ખાલી કરાવવાનું સોંપી દેવામાં આવશે." અને જે વસ્તુ કરવામાં આવી. વાહ! તાનાશાહ હોય તો હિટલર! પરંતુ એટલું યાદ રાખવું ઘટે છે કે હીટલરશાહીના દીવાસો હવે આવી રહ્યા છે. આ કૃષ્ણકૃત્યોનો અંત આવ્યેથી નથી આવતો. હજુ તો એગ્રેસ્સીવ રેઝીસ્ટન્સની રૂએ બીજા કોર્ટ કેસ થવાનો છે.

અમને માનવાને પહોંચ કારણ છે કે કોંગ્રેસોસીએશનના નેતાઓની આ સમણી બેદરકારી એ કારણસર નહોતી કે યુદ્ધના સંબંધમાં વિચારણા કરાવો થવાનો તેઓને ભય હતો પરંતુ એ કારણસર હતી કે હીંદી સવાલના સંબંધમાં નેતાઓ જે કાયરતાની નીતી અખત્યાર કરી રહ્યા છે તેને માટે તેઓની સખ્ત ટીકા તેઓને કદાચ સાંભળવી પડી હોત.

નેશનલીસ્ટ બ્લોકની નીતી

નેશનલીસ્ટ બ્લોકની નીતી વિષે કોઈના મનમાં કશી ગેરસમજ ન રહે તેટલા ખાતર નેશનલીસ્ટ બ્લોકે અંગ્રેજી, હીંદુસ્તાની અને તામીલ ભાષામાં પત્રીકાઓ બહાર પાડી તેઓની નીતી સ્પષ્ટ કરતાં જણાવ્યું છે કે કરણને સીટી કાઉન્સીલના અન્યાયી પગલાંની સામે વીરોધ દર્શાવવાને એસોસીએશનના નેતાઓએ જે પગલાં લીધાં છે તેમાં વિઘ્ન નાખવાનો તેઓનો જરાય ઇરાદો નથી; એસોસીએશનના એ પગલાં ની સાથે તેઓ સંપુર્ણ સહાનુભૂતી ધરાવે છે પરંતુ એ બાબતમાં એસોસીએશનના નેતાઓ બીલકુલ નમતું નહીં મૂકે અને આખરી સુધી લડશે એવો તેઓનો આગ્રહ છે. તેઓએ જાગતાવળગતા જમીનદારોને અપીલ કરેલી છે કે સીટી કાઉન્સીલ, કે જેનો હેતુ લાંબા સમયથી જોની તે ધરમા કરતી આવેલી છે, તે સેટલમેન્ટ ની નીતી નવેસર કાયદો લાવ્યા વગરજ અમલમાં મુકવાનો છે, તેને કોઇ પણ સંજોગોમાં તેઓએ નમતું નહીં મુકવું. મેયરે આપેલી મુલાકાત, કે જેનો હેવાલ અન્ય સ્થળે પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવ્યો છે, તે પરથી કાઉન્સીલની જે નીતી સ્પષ્ટ થાય છે. વળી નેશનલીસ્ટ બ્લોકે તેઓને એ પણ સમજાવ્યું છે કે આ દેશમાં હીંદીઓના ન્યાયી હકોની માટેની ચિંતા માં તેઓ કોઇથી પણ પછાત નથી અને તેને માટેની તેઓની લડત તેઓએ અવિરત ચાલુ રાખવાનો નિશ્ચય કરેલો છે.

રાજકારણ કામ ન દે

આપણે એ હવે સમજી લેવાની જરૂર છે કે લડત ઉઠાવ્યા વગર આપણા રાષ્ટ્રિય સ્વમાનને ખાતર સર્વસ્વનો ભોગ આપવાની તયારી વગર કશીલ આફ્રિકા માં આપણે કશું મેળવી શકવાના નથી. ગત રવીવારની મીટીંગમાં કાઉન્સીલના પગલાંની સામે વીરોધ કરવાની "ભારત માતાને નામે" અપીલ કરવાનો જેઓએ અલંકાર શબ્દપ્રયોગ કર્યો હતો એ શબ્દ પ્રયોગ, સબળા લોકોની સ્વતંત્રતા અને લોકશાસન માટે લડાઈ રહેલાં કહેવાતાં આ યુદ્ધની વચ્ચે પણ બ્રીટીશ સામ્રાજ્ય ની ખરીરૂપ ભારતમાતા જ્યારે બ્રીટીશ સામ્રાજ્યશાહીનાં ગીલમથી પરેશાન થઈ રહી હોવા છતાં જેઓની રાજભક્તિઓ એવી ખુટ્ટી થઈ ગઈ છે કે તેઓનું કુંડું સરખુંયે ફરકતું નથી, તેઓના મુખમાં શોભતો નથી. એટલું હજુ કેમ ભણે બસ ન હોય કે "ભારતમાતાને નામે" બોલવા નો દાવો કરનારાઓ તરફથી તેને નામે બોલ્યા પછીની પોતાની ગ્રસ્તમળેલી વર્તણુકથી ભારતમાતાની કુખને વધુ શરમવા માં આવી હતી. જો આપણાથી ભારતમાતા ને તેની સંકટની વેળાએ સહાયતા આપી શકાતી નહી હોય, કે આપણાથી તેને માટે પ્રાર્થના કરી શકાતી નહી હોય, જો આપણાથી તેના ખરા સંતાનો તરીકે વર્તી શકાતું નહી હોય તો એટલું તો અવશ્ય કરીજ શકીએ કે તેનું વ્યર્થ નામ લઇને તેને હાલ્યાપર હામ ન દઇએ.

શ્રી. કેલેનબેકની સીત્તેરમી વર્ષગાંઠ

શ્રી. જોસેફ કેલેનબેકનું નામ હીંદી કોમમાં પરમસ્મૃ પામ પડયું છે. આજે તા. ૧૭મીએ તેમને સીત્તેરમું વર્ષ બેસે. ગાંધીજીના નેતૃત્વ હેઠળ દક્ષિણ આફ્રિકાની સરકારના અન્યાયી કાયદાઓ સામેની અહીંસક સત્યાગ્રહની લડત વખતે શ્રી. કેલેનબેકે હીંદી કોમને ખાતર કરેલા મહાન ત્યાગ અને ભોગવેલા કષ્ટોના સંકટો સહુને જાણીતાં છે. શ્રી. કેલેનબેક ગાંધીજીના ફીનીક્સ સંસ્થાના એક કરતી છે. જો કે ગાંધીજીથી એટલા દૂર છે પણ તેઓ તેમની સાથે મારો સંબંધ રાખે છે અને કુટ યુદ્ધના ગાળામાં તેઓ બે વખત હીંદુસ્તાન આવ્યા ગાંધીજી ની મુલાકાતે જમ આવ્યા છે. એ મુલાકાતોને તેઓ એક તીર્થયાત્રા ગણે છે. અમે શ્રી. કેલેનબેકને તેમની સીત્તેરમી વર્ષગાંઠના શુભ પ્રસંગના હાર્દિક અભિનંદન આપીએ છીએ અને ઇશ્વર તેમના મનોરથો સફળ થએલા જોવાને તેમને દીર્ઘાયુ કરે એવી પ્રાર્થના કરીએ છીએ

સીટી કાઉન્સીલની અપ્રમાણીક રીતો

અમુક જગ્યાઓમાં હોદ્દેદારોની નીમણુંકની જાહેર ખબરો કરવાની કરણન સીટી કાઉન્સીલની માહીતી સંજોગમાં મેયરે રિપોર્ટ રજુ કરેલી છે કહેવાતા ગોરા લોકો યુરોપીયનોની વસાહેલા સત્તાઓમાં જ હોદ્દેદારો, વેપાર ઓર્ડર પણ માલકતો ખરીદ તો હોદ્દેદારોએ યુરોપીયનોના સત્તામાં પ્રત્યેક કામોની ગોઠવી ખુબ ખબરદારી રાખવા આવે છે અને કે "ગણ" ના વપરાશ કરવાને કમીશન પણ નીમવામાં આવે છે. પરંતુ જ્યારે અમુક જગ્યાનો ઉપર યુરોપીયનોના ધસવાટને ગાટે જ નજર પડી તો હોદ્દેદારો અને કેટલા સ્થાનો જાહેરાતમાં રવાની થએલા હોય તો પણ એ જગ્યાએ તેઓની પાસેથી છીનવી લઇ શકાય અને તેઓને સત્તાધીશો પોતાને ત્યાં સમાવી આપે ત્યાં નાખ્યા રાખી શકે. અને તેમ છતાં પોતાના સત્તામાં આવ યુરોપીયનના પ્રત્યેની સામે તેઓનારી કોઈ પણ ધક્કાજ નહિ ખમી શકાય. જો કાઉન્સીલને અમુક જગ્યાની જરૂર હોય તો વાજબી રસ્તો તો એજ જણાય કે એ જગ્યાના માલીકને ઘટતી નાણી ઇનામ આપવાને તેઓએ તૈયાર થવું જોઇએ. પરંતુ એ તો કાઉન્સીલ કરી કરેજ નાખી! કરણન સીટી કાઉન્સીલના આ ધોર અન્યાયને ગાટે તેનજ સરકારથી પાસેથી જરૂરી સત્તા ખેંચવા વિનાજ હીંદી જમીનદારોને પોતાના ધંધામાં રખડાવવાની પોલીસ જે અપ્રમાણીક રીતો અખત્યાર કરી રહી છે તેને માટે તેની પાસે કશો બચાવ છેજ નહિ.

મી. સીદાત કરી પકડાયા

પા. ૧૦૦ ના જામીનપર છુટયા

મી. દાઉદ મહમદ સીદાત જોહનો એક કેસ નેટાલ સીક્યુરીટી રેગ્યુલેશન્સની કલમ ૮ (૧) (એ) નો ભંગ કરવાના આરોપ માટે બદલ કરવામાં આવ્યા હતા. મી. મહમદ પટેલને પણ એજ દીવસે બપોરે પકડવામાં આવ્યા હતા અને તેમને પા. ૫૦ ના જામીનપર છોડવા માં આવ્યા છે. તેમને ગયા મંગળવારે બપોરે ફરી પકડી બુધવાર સવાર સુધી પોલીસ ચોકી માં રાખવામાં આવ્યા હતા. મી. મહમદ પટેલને પણ એજ દીવસે બપોરે પકડવામાં આવ્યા હતા અને તેમને પા. ૫૦ ના જામીનપર છોડવા માં આવ્યા હતા. બુધવારે સવારે તેઓ બન્ને ને કરજદારની મેજીસ્ટ્રેટ કોર્ટમાં મી. રાઘલ મેસન સમક્ષ દાખલ ના નેટાલ સીક્યુરીટી રેગ્યુલેશન્સની કલમ ૮ (૧) (એ) નો ભંગ કરવાના આરોપ માટે બદલ કરવામાં આવ્યા હતા.

ઉકત કલમ જણાવે છે કે "કોઇ પણ વ્યક્તિ જેનું કર પણ નહિ ૮ (એના કોઇ હાજી કે અવાજ પણ નહિ કેમ્યારે) કે જેના કેસમાં પણ મેજીસ્ટ્રેટ અંગ્રેજીનો જાણતા હોય એવા કોઇપણ માણસને જામીન પર છુટવાનો હક્ક છે."

પબ્લીક પ્રોસીક્યુટર મી. જી. ગ્રોસ મેસને આજે પા. ૧૯ સુધીની મુદત માટે અરજી કરવા બાબતથી કરી કે પહેલા પા. ૫૦ ના જામીનની મુદત લંબાવવામાં આવે પરંતુ સીદાતને જામીન પર છોડવામાં નહીં આવે.

મી. ૨. દબશુ. મોહમ્મદે કહ્યું કે "હું આજે માત્ર સીદાતને જામીન પર છોડવાની અરજી કરવાજ હાજર થયા છું, બાકી આ જે માત્ર છે કે સીદાતના કેસમાં હું હાજર થવા જેવો કંઇ નથી."

સીદાતના કેસમાં જામીનનો વિરોધ કરવાનું મેજીસ્ટ્રેટે શરૂ કુલતા મી. મેસને જણાવ્યું કે "તેની સામેના આરોપ સીક્યુરીટી કોર્ટની રૂએ મુકાયો છે. સીદાત સામે એજ પ્રકારે કેસ ચાલે એવા પુરાવા હોવાનું તેમણે કહ્યું છે કે જેને માટે તેને જામીનપર છોડવામાં આવેજ છે."

"સીનીયર પબ્લીક પ્રોસીક્યુટરે અને સુચના આપેલી છે કે સીદાત કાયમ રહી હાજર નથી અને વધારે તોફાન કરે છે તેવા તેને કેદમાંજ રાખવા વધારે ઠીક ગણાશે.

"એક માણસ ગુનો કરે તો તેને પકડાવી કેદ માં રાખવાની કોર્ટને સત્તા છે.

"જામીન એ કાંઇ તરફેણ આપવામા આવેલી એક છુટ છે. જો એ છુટની તે કદર ના કરી શકે તો તેની તપાસ થાય ત્યા સુધી તેને કેદમાં રાખવાની કોર્ટને સત્તા કરવાનો હક છે."

મી મોહમ્મદે કહ્યું કે: "દક્ષિણ આફ્રિકાના કાયદામાં એવું બતાવવાને પક્ષના પ્રમાણો છે કે જામીન એ એક છુટ નથી પણ એક આરોપી માણસને જામીન પર છુટવાનો હક છે. સીદાત ને જામીનપર નહીં છોડવાને માટે કંઇ પણ સબળ કારણ આપવામા આવ્યું નથી. એ બરાં છે કે તેનો પર એક આરોપ છે અને તેને જામીનપર છોડવામા આવેલ છે અને તેના સામેનો એ આરોપ યુનીયન સરકાર અને બ્રીટીશ સરકારની વિરૂદ્ધમાં તેણે અમુક વસ્તુઓ કહેલી તે છે."

મી મોહમ્મદે વધુમા જણાવ્યું કે "આ કેસમાં આસ સુપ્રીટેન્ડન્ટ પ્રમાણે તેની સામેનો આરોપ એ છે કે સીદી કોલમાં મળેલી એક જાહેર સભા કે જે એક કાયદેસર મંડળી હતી તેમાં સીદાતે બોલવાની માગણી કરી હતી ને પ્લેટફોર્મ પર ગયા અને બોલવાની તક આપી પરંતુ એ એ એ સભા બોલાવી હતી અને તેનો કારભાર ચલાવી રહ્યા હતા તેમણે કહ્યું કે તેનાથી બોલી નહિ શકાય.

"તેથી તેના દુરાગ્રહ અનુયાયીઓએ તેની સામે વિરોધ દેખાડયો અને કંઇ બોલવા ગયો ત્યારે સભામાં ગરબડ થઇ ગઇ. એમ આરોપ સમજવા પ્રમાણે સીદાતે પોતાને બોલવા દેવાનો આગ્રહ કર્યો

"આરોપ સમજવા પ્રમાણે કોઇ પણ જાતની મારફાડ નહોતી થઇ. સંભવ છે કે સીદાત છુટી પણ જાય પરંતુ જામીનનો હેતુ આપ બોટમોજ છે કે આરોપી માણસ પોતાની સામેના આરોપનો જવાબ આપવા હાજર થાય તેની ખાત્રી કરવી."

આ કેસમાં કંઇ મારામારી તપાસ ચાલવાની છે કે શું એ મેજીસ્ટ્રેટના સવાલના જવાબમાં મી. મેસને જણાવ્યું કે બીજીવાર પ્રોસીક્યુટરે એ હજુ નક્કી નથી કર્યું. મી. મેસનો જણાવ્યું કે પ્રાથમીક તપાસ થવાની હોય કે સમરી ટ્રાયલ થવાની હોય તો પણ જામીન વિષેની દલીલ બન્નેને લાગુજ થાય છે.

મી. મેસનો સીદાતને રોકડા પા. ૧૦૮ ના જામીનપર છોડવાનો હુકમ કર્યો પરંતુ તે આરોપીની સાક્ષાત્કારની ખેરી જણાય ત્યારે જામીન પાછા ખેંચી લેવાની જરૂર પડે તો તે ખેંચી લેવામાં આવશે.

પક્ષે પોતાની ઉપરનો આરોપ કબુલ નહીં હોવાથી પોતાની ઓળખપર છોડવાની માગણી કરી.

મી. મેસને કહ્યું કે કેસના મુખ્ય દોષમાં કુ આરોપ ઉતરવા માગતો નથી અને તેથી પક્ષ ની માગણી વિચારવામાં આવશે નહીં.

રવીવારની વિરોધ સભા

રવીવારે દરબાર સીદી કોલમાં મળેલી સભાનો 'નાટાલ મરકયુરી' એ હેવાલ આપેલો છે તેમાં ત્યાં બનેલી પદનાનું કીક વર્ણન આવી જતું હોવાથી તેજ અહિં આપીએ છીએ:

નાટાલ ઇન્ડિયન એસોસીએશને કયા કારણોરે બપોરે દરબાર સીદી કોલમાં બોલાવેલી મીટીંગને અંતે પોલીસે કોલ ખાલી કરવાની ફરમાશ આપી હતી.

મીટીંગનો હેતુ સહેરમાં દાંડીઓએ માલીકીની જમીનો ખાલસા કરવા સામે વિરોધ દર્શાવવાનો હતો. સભાજનો—જેની સંખ્યા અંદાજ ૨૦૦૦ ની હતી—તેઓએ પોતાના બોલનારાઓને માટે હાર ભળાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો તે પરથી તોફાન ઉભું થયું. કી. જે સીદાત પ્લેટફોર્મપર ચઢવા અને સભાજનો સમક્ષ બોલવાનો પ્રયત્ન કર્યો પરંતુ એસોસીએશનના સાર્જન્ટોએ તેમને રોકયા. તેમને ટેકો આપનારાઓ આમતમ ધસી આવ્યા અને હોલ ભરી રહી જે અવાજ અરધી કલાક સુધી ચાલી.

કોઇથી પણ પોતાનો અવાજ સંભળાવી શકાતો નહોતો પરંતુ એસોસીએશનના ચેરીમેન સેક્રેટરી મી. જોસ. ફ્રેન્સમજીએ જે કરવાની વિનંતી માઇક્રોફોનમાં ખુબ મોટી સંભળાતી. તે પછી તેમણે સભાજનોને તેના પર મત આપવા અપીલ કરી અને મોટી બહુમતિએ પોતાના હાથ ઉંચા કર્યા

આ વેળાએ પ્લેટફોર્મ ધુમધુમ બારણા અને ખેપ્યા કરતા દાંડીઓની અરાજ ભર્યા હતા અને માઇક્રોફોનની આસપાસ લોકો જમા થયા હતા. પ્લેટફોર્મ પરથી હોલ ખાલી કરવાની અનેક અપીલો થઇ પરંતુ તેને ગાદ મળ્યો નહિ છેવટે એક પોલીસ અમલદારે ૧૦ મીનીટમાં હોલ ખાલી કરી જવાની ચેતવણી આપી. સાર બાદ દરબારજીઓ તરફ હલનચલન થવા લાગ્યું

બહાર સેંકડો દાંડીઓનું સરઘસ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ થઇ બે સ્ટ્રીટમાં ગોલ્ડ સ્ટ્રીટ સુધી ગયું જ્યાં સીદાતે ફોડી બીનીટ બાપજી કર્યું. બે ચોલીસ પી.-અપ તેન આવતા સરઘસ ડીસ્પેરસ થયું

મી. ફ્રેન્સમજીએ રજુ કરેલા અને મી. એ. મોદરીએ ટેકો આપેલા બે ઠરાવો નીચે પ્રમાણે હતા:

"નાટાલ ઇન્ડિયન એસોસીએશનના આશરા હેઠળ મળેલી દરબાનના દાંડીઓની આ મોસ મીટીંગ અમલની ડીવરની પુર્વ દિશાએ, સાઉથ-

દીનથી સમુદ્ર સુધી તેમજ સ્ટેનકમ, મેવીલ, પીટરમેરીત્ઝ અને વેન્ડરબર્ગ કે જ્યાં મોટે ભાગે દૌદીઓની માલીકીની મીલકતો છે અને તેઓના રહેઠાણો અને દુકાનો છે અને જ્યાં તેઓ પ્રવર્તે થયાં સ્થાપિત થયા છે, એ સત્તાઓ ખાલસા કરવાના ઠરાવ સીટી કાઉન્સીલના પગલાંની સામે સખ્ત વિરોધ દર્શાવે છે. કાઉન્સીલનો હેતુ આ સત્તાઓમાંથી દૌદીઓને હાંકી કાઢવાનો છે અને આ મીટીંગ દ્રઢતાપુર્વક જાહેર કરે છે કે તેનું એ પગલું અન્યાયભર્યું અને જુલમગાર છે અને એ સત્તાઓમાં વસવાટ કરી રહેલા હજારો દૌદીઓના સ્થાપિત હકોની અવગણના કરી તેઓને પાયમાલ કરવાનો પ્રયત્ન કરનારૂં છે."

"આ મીટીંગ નાટાલ પ્રન્ડિયન એસોસીએશનને લાગતા વળગતા દૌદીઓના સ્થાપિત હકોનું રક્ષણ કરવાના તુરત પગલાં લેવાની અને સીટી કાઉન્સીલ, એડમીનીસ્ટ્રેટર, મુનીસ્પલ સરકાર અને હોમ સરકારને તાકીદની રજુઆતો કરવાની સત્તા આપે છે અને વધુમાં લાગતા વળગતા સત્તાઓની રેહપેસર્સ એસોસીએશનોની સાથે મળીને એસોસીએશનની કમીટીને કાઉન્સીલની જમીન ખાલસા કરવાની નીતીનો વિરોધ કરવાને દરેક મહતા પગલાં લેવાની સત્તા આપે છે."

પ્રમુખનું ભાષણ

એસોસીએશનના પ્રમુખ મી. એ. એમ. લોખાટે જણાવ્યું કે ૧૯૨૪ માં નાટાલ એરીયામાં બીલ આવ્યું અને ૧૯૨૬ માં ઝેરીયામ રેસ્ટરેક્શન બીલ આવ્યું તે વખતના જેટલી આજે ગંભીર સ્થિતિ ઉપસ્થિત થઇ છે. કાઉન્સીલ દૌદીઓ પાસેથી ૧૬૨૯ એકર જેટલી જમીન પડાવી લેવા માગે છે. કાઉન્સીલની આ યોજના આશ્ચર્યજનક છે. કોઇ પણ કાઉન્સીલ પોતાના હદોદીઓનો એક વર્ગ કે જેને નથી કોઇ જાતનો અવાજ કે નથી મતાધિકાર તેની પાસેથી તેની માલીકી ની ૧૬૨૯ એકર જમીન શી રીતે પડાવી લઇ શકે અને તે પણ જ્યારે લોકસાસન, મતાધિકાર અને નવી વ્યવસ્થાની વાતો ચાલી રહી છે તેવે વખતે, એ નહિ સમજી શકાય તેવી વાત છે.

સીટી કાઉન્સીલની નીતીપર મેયરની મુલાકાત

'નાટાલ મરકયુરી' ને મુલાકાત આપતાં ડરબનના મેયર મી. કુપર એલીસ આઇને જણાવ્યું છે કે સીટી કાઉન્સીલની કાઉન્ટીંગ રૂમમાં લાવવા પાડવામાં આવેલા જુદા જુદા સત્તાઓ, કે જેનો દૌદી કોમ તરફથી વધુમાં વધુ ટીકા થઇ રહી છે, તેમાં દૌદીઓને પોતાની મીલકતોમાંથી હાંકી કાઢવાનો જરાયે પ્રયત્ન થયો નથી.

તેમણે કહ્યું કે જ્યાં ત્યાં તેવી હરિફાઇ થતી હોય ત્યાં મોંઘા ઉપર મુસ્લીમ લાગવગમાં આવશે નહિ

તેનું કુલ પરિણામ એ આવશે કે દૌદીઓને નવી યોજના મુજબ વધારે સારી સગવડો મળશે, કેમકે આધુનિક ઢબથી શહેરોની રચના કરવાને સારામાં સારા નમુના મુજબ મકાનોની ગોઠવણ થશે તેને પરિણામે આરોગ્યતા સંબંધી સ્થિતિ ઘણી સુધરી જશે

કુલ સત્તાઓ આગળની રીવરનો ઉત્તર ભાગ (રીવરસાઇડ), વીનગ, ગેરીક, વેન્ડરબર્ગ અને પીટરમેરીત્ઝ છે. અહિ કાઉન્સીલ દૌદીઓની મીલકતો મર્યાદિત સ્થિતિ દુર કરવાના તેમજ વધારે ખરા અને વસ્તીની સમજી આધુનિક સગવડો સાથે રમતગમતના મેદાનો અને સ્વચ્છતાની દ્રષ્ટિએથી સગવડો સાથે વધારે સારી સ્થિતિ પુરી પાડવાના હેતુથી ખાલસા કરવાનો ઠરાવ કર્યો છે

આ યોજના પ્રત્યક્ષ ઉપસ્થિત થતાં દૌદીઓએ તેનો વિરોધ કર્યો તેઓ તેમાં ખોટે ભાગે દૌદીઓની માલીકીની જમીન, મીલકતો, ધરો અને દુકાનો સાધના જુના વખતથી સ્થાપિત થએલાં વસવાટો તેઓ પાસેથી ઝીનવી લેવાનો પ્રયત્ન જુએ છે.

આ વિરોધ પાછી હકીકતને વિષે ગેરસમજુતી સુચવે છે. એ હકીકત એ છે કે દૌદીઓને હાલ તેઓ જોગવે રહ્યા છે તેના કરતાં વધારે સારી સગવડો આપવામાં આવશે

ખાલસા કરવાનું પગલું જાહેર હેતુમાં આવશે ત્યારે રહીગરીકરની યોજના લાગવગવાળા દૌદીઓનો સમાવેશ થયા પુરતી આરબ વિગેરે હશે. જમીન ખરીદાય જશે અને કાઉન્સીલની નવી ટાઉનશીપ સ્થાને તેમાં સ્થાપિત થઇ બારે ગોળ ગ્રહારો છે કે મીનરમેરીત્ઝ અને વેન્ડરબર્ગની યોજના કાયમ" અને દૌદીઓની સગવડો પુરી પાડશે. સીનમનોહર સ્થળ કાયમ વસવાટને માટે મકાનો રાખવામાં આવશે જ્યારે રમતગમતના અને મેદાનમાં દૌદીઓ માટે દાબના કરતા વધારે સારી સગવડો પુરી પાડવામાં આવશે.

પરંતુ રીવરસાઇડ (અમલની રીવરની ઉત્તરે આવેલો ભાગ) ડરબન જોયું અને શહેરની હદ્દોનો બાંધો પુરી દેવાને યુરોપીયનોના વસવાટને બાદ રાખવામાં આવશે.

મેયરે વધુમા જણાવ્યું કે સીડનહમ અને રીવરસાઇડ એ રહીગરીકરની જરૂરીયાત હોઇ દૌદીઓને પોતાના હાલના રહેઠાણોમાંથી ઘેરેજ દૂર હટાવવામાં કોઇ મુશ્કીલ અનુભવવી નહિ પડે.

જ્યા જ્યાં કાફરો આ હાલના રહેઠાણો મજીસીલ ની નવી યોજનાની સાથે જાણે તેવા હશે તો તે રહેવા દેવામાં આવશે. જે જગા પીન-યુરોપીયનોના વસવાટને માટે ખાલાવડા કરવામાં આવશે તેના સંબંધમાં આ લોકોને પાછળથી વધારે સુખરેખા અને આધુનિક વાતાવરણમાં મીલકતો કાઉન્સીલ પાસેથી ખરી ખરીદવાની તક આપવામાં આવશે

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

એસ્કેમ્બા બાન્ડવાખપર અંકુશ

૨૧ તીયાર માર્ચ તા. ૧ લીએ પ્રસિદ્ધ થએલા ખાસ ગેઝેટમાં એવું ફરમાન બહાર પાડવામાં આવ્યું છે કે સઘળા જાહેર સરકારી બાતમીઓ માં કામ કરનારાઓ જે એસ્કેમ્બા બાન્ડવાખના સભ્યો જ્યા કોમ તેઓએ માર્ચ તા. ૧૫ મી સુધીમાં તેમાંથી રાજીનામા આપી દેવાં. આ ફરમાન પ્રધાન મંડળની મીટીંગમાં થયો હતો. એમરજન્સી રેગ્યુલેશન્સમાં સરકાર તરફથી અટકાવાયેલી સંસ્થાઓમાંથી રાજીનામા આપી દેવા ની ૧૪ દિવસની મુદત ઠરાવાઇ છે. રાજીનામું આપતાં ચુકે તો વધુમા વધુ પા. ૧૦૦ નો દંડ અથવા પંદર અને ફ્રાઇમા બદલો અને નોકરી પરથી બરતરફ કરી શકાય છે. સત્તાધીશોને તેવા નોકરને માત્ર ચેતવણી આપવાની પણ સત્તા છે.

એસ્કેમ્બા બાન્ડવાખ ઉપર સરકારે આ પ્રતિબંધ આ ફરમુસર મુકયો એવા બધા સોગવારે મુનીસન પાર્લામેન્ટમાં કે. બથાને પુછેલા સવાલ ના જવાબમા કામ ચલાઉ પ્રધાન કરનલ રીટમે કહ્યું કે: "સરકારે આ પગલું લીધેલું છે કેમકે સરકારી અમલદારોને તેનાથી એક સંસ્થા, કે જેની હયાત રાજ્યની સંસ્થાઓને ઉથલાવી પાડવાની સ્થિતિકરાયેથી નીતી છે, તેના સભ્યો બનવા દઇ નહિ શકાય"

વીરૂદ્ધ પક્ષના સભ્યો: નોનસેન્સ.

પાર્લમેન્ટારીઅનમાં અરણ્ય

પાર્લમેન્ટારીઅનના મી. કેસમાયલ બર્ધાદીમ સીદાતના ફરજંદ મી. મહમદ ઢાકેજીની પદિન અમીનાબહેનનો પક્ષ સામની આંઇગી જોગવી ચોવીસ વરસની ઉમ્મર પર ગા ૬ ઠ્ઠની રાતે

(અનુસંધાન માટે જુઓ ૭૮ પાનું)

બ્રીટીશ સરકારને હિંદુ મહાસભાનું આખરીનામું

ભુસાવળ શ્રી. સાવરકરના પ્રમુખપદે મળેલી અખિલ હીંદ હીંદુ મહાસભાની બેઠક સમક્ષ બંગાળના હીંદુ આગેવાન શ્રી ચેટરજી એ સરકાર હીંદુ મહાસભાની સાર્વભૌમિક સ્વરાજ્ય હીંદને આપવાની માગણીનો ૧૯૪૧ ના માર્ચની ૩૧ મી તારીખ પહેલાં સ્વીકાર ન કરે તો લડત ઉપાડવાને ઠરાવ રજુ કર્યો હતો. ગાર વિરૂદ્ધ અને ૬૦ની બહુમતિથી આ ઠરાવ પસાર થયો હતો. ઠરાવમાં જણાવવામા આવ્યું છે કે "યુદ્ધ બંધ થયા બાદ એક વર્ષની અંદર સાર્વભૌમિક સ્વરાજ્ય આપવાની તથા પાકીસ્તાનનું નિરસન કરતી સ્પષ્ટ જાહેરાત ૧૯૪૧ ના માર્ચની ૩૧ મી પહેલા બ્રીટીશ સરકાર નહી કરે તો હીંદુ મહાસભાને લીધાં વગર બીજો કોઈ રસ્તો રહેશે નહીં." હીંદુ મહાસભા એ ઉપયુક્ત મુદત પછી લડત ઉપાડવા માટે ના મોજણીઓ વિચારવા બા સાવરકર, પા. રામપ્રસાદ બીસ્મીલ, ડા. મુંજે, શ્રી ભોપટી, શ્રી. દેશપાંડે, મા રોપટકર, બાબુ પરમાનંદ અને શ્રી. ભારતવીરની બનેલી એક સમિતિ નીમા હતી.

હિંદના વિનીત પક્ષે બ્રીટીશ સરકારની કરેલી ટીકા

હીંદના રાષ્ટ્રિય નેતાઓ અને રાષ્ટ્રીય વર્તમાન પત્રો બ્રીટીશ સરકારની નીતી વિષે જે કંઈ પણ મત રજુ કર્યો તેને ઉણપ ભરીજ ગણી કાઢવા માં આવે છે. પરંતુ હીંદનો વિનીત પક્ષ જે સરકારને અહકાર આપનારો પક્ષ છે અને રાષ્ટ્રિયવાદીઓ તેને અરાષ્ટ્રિય પક્ષ તરીકે તેની કયા ગણના કરતા નથી તેણે પણ બ્રીટીશ સરકારની નીતીને કંઈ ઓછા સખ્ત શબ્દોમાં વખોડી નથી. કલકત્તા ખાતે ટીસેમ્બરની આખરી મા હીંદના વિનીતોના ફેડરેશનની ૨૧ મી બેઠક શ્રી. પી. એન. સપ્રુના પ્રમુખપદે મળી હતી, જેમાં શ્રી. પી. એન. સપ્રુએ મુકેલો નીચેનો ઠરાવ સર્વાનુમતે પસાર થયો હતો:

"હીંદની રાષ્ટ્રિય વીનીત ફેડરેશન લઘુમતિઓ ના અભિપ્રાયો સાંભળવાની પ્રજ્ઞા સેવે છે પણ એવો અભિપ્રાય ધરાવે છે કે ગવા ઓગસ્ટની ચાર્લ્સરોમની જાહેરાત દેખીતી રીતે જ બંધારણીય પ્રગતિનો નિષેધ કરે છે. આ ફેડરેશન શ્રી. એમરીએ સંસ્થાનના ઠરાવ અને હાર્ક પરત્વે જે ભેદ બતાવ્યો છે તે સામે સખ્ત વિરોધ જાહેર કરે છે. આ ભેદે પ્રજાના મન માં એક એવી ગંભીર દહેશત પેદા કરી છે કે શ્રી. એમરીએ જેને બ્રીટીશ નવાબદારી કહી છે તે હીંદને બીજા સંસ્થાનો જેવો દરજ્જો મેળવવામા કાયમને માટે આડે આવે તેમ છે. હીંદને સંસ્થાનીક દરજ્જો મળે એટલા માટે બ્રીટીશ સરકારે જે કંઈ કે તેનાથી વધુ બ્રીટીશ સરકાર બીજું કશુંજ કરી શકે તેમ નથી એવી પાર્લમેન્ટરોમની તાજેતરની જાહેરાત સામે આ ફેડરેશન સખ્ત અસંમતિ બતાવે છે. અને એવું જણાવે છે કે એવી તુર્તજ જાહેરાત થવી જો�इએ કે યુદ્ધના પર્યવસાન પછી બે વર્ષ જેટલી મુદતમા હીંદનો ગેસ્ટ ઓફસ્ટરના ધારા અનુસારનો દરજ્જો અને કર્તવ્ય સુપ્રત કરવામા આવશે. આ ફેડરેશન વધુમા એવો પણ અભિપ્રાય ધરાવે છે કે પરિસ્થિતિના સમગ્ર માટે ધ્યાનમા લઇને સરકાર એવી રીતે રચવામા જોઇએ કે જે સંપૂર્ણ રીતે રાષ્ટ્રીય સરકારની પ્રથા રચાપી શકે. વાઇસરોય જેના બંધારણીય પ્રમુખ હોવા જોઇએ અને કારોબારી તથા ધારાસભા સરકારોના જે નીતી ન ઇ હોય તેમાં સામાન્યરીતે બ્રીટીશ સરકા- ામાં મારવુ જોઇએ નહીં. ધારાસભા અને નામાનું ઠરાવ બીનબાબદારી હીંદીઓ જેઓ આ દેશનો વિશ્વાસ હોય તેને સુપ્રત થવા જોઇએ."

શ્રી. પી. એન. સપ્રુનું ભાષણ

શ્રી. પી. એન. સપ્રુએ પોતાના ભાષણમાં જણાવ્યું હતું કે, કોઇ પણ રાજદ્વારી પક્ષ તરફથી કરવા પણ બાંહેધરીઓ મળ્યા પહેલાં યુદ્ધના પ્રારંભાગાજ જે બ્રીટીશ સરકારે હીંદુસ્તાન ને માટે સંસ્થાનિક દરજ્જો નિઃશબ્દપુર્વક જાહેર કરી દીધેલો હોત તો હીંદનો ઇતિહાસ કદાચ જુદો રીતેજ લખાયો હોત. ના. વાઇસરોય અને હીંદી પ્રધાને કુંક મુકત ઉપર જાહેર કર્યું હતું કે તેઓ રાજદ્વારી મહાત્માંઓને છોડવવા ને પોતાનાથી બનતું સઘળું કરી ચુકયા છે અને હવે એ બાબતમાં ટીંદીઓએ પોતેજ પ્રથમ પગલું ભરવાનું છે. એ બાબતમાં શ્રી. સપ્રુએ કહ્યું કે ના. વાઇસરોય બાટલાં વખો મળાં મુલો કરતા આવ્યા છે. તેઓના જાહેરનામામાં જણાવવામા આવ્યું હતું કે બ્રીટીશ સરકાર હીંદીઓ ની પોતાનું બંધારણ ઘડતે પડવાની પ્રજ્ઞા પ્રાયે સહાનુભૂતી ધરાવે છે અને આ દેશ પ્રત્યે બ્રીટીશ સરકારની જે અપ્રતિહાસીક અને અન્ય જવાબદારીઓ છે તેને સંગત રહીને હીંદુસ્તાન ને પોતાનું બંધારણ ઘડતે પડવાની તે સંપૂર્ણ સ્વતંત્રતા આપવાને ખુલ્લા છે. આ પ્રમાણે હીંદીઓને સ્વતંત્રતા અપાવાની છે. પરંતુ જવાબદારીઓનો બાર્ય તો એવો કરી શકાય કે હીંદુસ્તાનને બારી સ્વતંત્રતા અપાવાની છે કે માત્ર તેનો પડઘોજ. શ્રી. સપ્રુએ કહ્યું કે જવાબદારીઓના સવાલનું સમાધાન બ્રીટીશ સરકાર અને હીંદના પ્રતિનીધીઓ વચ્ચે બાંધી મસલતોથી આખરું જોઇએ. એ જવાબદારી-ઓને હીંદુસ્તાનના ભવિષ્યના વિકાસના માર્ગમાં કાયમને માટે અડચણરૂપ રહેવા દેવી જોઇએ. સંસ્થાનીક દરજ્જો અને તેના કાર્ય વચ્ચે શ્રી. એમરીએ પાડેલા ભેદના સંબંધમાં બોલતાં શ્રી. સપ્રુએ કહ્યું કે: અને દરજ્જાની કશી પરવા નથી; મારેતો સત્તા જોઇએ છે; મારે છુટાપણું જોઇએ છે; અને મારે સ્વતંત્રતા જોઇએ છે. જો આપણને બારી રાજદ્વારી સત્તા મળે તો દરજ્જાને આપોઆપ મળી રહેશે. અમે તો બારી સત્તા, અગારા બાબિયરનો સૂચવેલું બંધારણ જોયું કે યુનાઇટેડ કીંગડમ, કેનેડા, ઓસ્ટ્રેલીયા અને દક્ષિણ આફ્રિકા જેવાને છે તેવો માગીએ છીએ એ કરતાં ઓછા એ કરતાં ઓછું સ્વિકારી શકાય જ નહી. અમને આપવામા આવી રહ્યો છે તે વેસ્ટમીન્સ્ટરના બારા મુજબનો સંસ્થાનીક દરજ્જો નથી. આપણને કોઇ ગાંધીવાદી બંધારણ ની અંદર પ્રતિબંધીત સ્વરાજ્ય સત્તા આપવા મા આવી રહ્યું છે અને જો સમય ગાળા કહીએ તો આજે આ દેશમાં જે રાજદ્વારી બડાશાઇ પડી ગઇ છે તેનું કારણ બાત્ર એજ છે કે યુદ્ધ બાદ પોતે હીંદુસ્તાનને શું આપવા માગે છે તેની ખુદ ઇંગ્લાંડને પોતાનેજ બબર નથી. એ ઉપર માનસીક અપવાદો સાંભળ્યા કોઇ પણ જાહેરનામા થી બુઝાઇ નહી શકે.

આજરોજ નેતાઓ કેદખાનામાં જોવાયા

બાબાઇ હીંદ મીજલસ:—અજરોજના જનરલ સેક્રેટરી મફલાના કાજદ મજનબીએ નીચેનું નીવેદન બહાર પાડયું છે.

હીંદની આજાદીની લડત હવે એ તબકકે પહોંચી છે બારે પ્રત્યેક સ્વદેશ પ્રેમીએ તેને આમળ ધપાવવામાં પ્રવૃત્તિમય બાગ લેવાની દરજ્જ બધ પડી છે. પરિસ્થિતીએ એવું બંધાર સ્વરૂપ પકડેલું છે કે પોતાના દેશ પ્રત્યેની દરજ્જ બજાવવાની અને તેને બાતર ગમે તે ભોગ આપવાની દરેક હીંદીની ઉપર દરજ્જ બાવી પડી છે. આપણે ભવિષ્યમાં શું બનવું જે ગે કોયડો કદી શકાય તેમ નથી. પરંતુ બારદુ તો નીશ્ચયપુર્વક કહી શકાય છે કે આપે પ્રત્યેક આપણા દેશના ભાવિ પ્રતે બેપરવાઇ બતાવવા નું પરિણામ આજાદીના પ્રશ્નને ચિરબાલક વધ પડશે. એ વસ્તુ સાબીતી છે કે બાઝરાર પક્ષ ની સ્થાપના કરવામાં અને છેલ્લાં દસ વર્ષ સુધી તેને ચાલુ રાખવામાં મારે અને મારા સાથીઓ નો મુળ હેતુ હીંદને મુકત કરવાનોજ નહોતો પરંતુ એ મુક્તિમાં મુસલીમોમાં પણ ઇષ્ટ બહા ઉત્પન્ન કરવાનો હતો. આ પ્રયત્નના પરીણામેજ મુસલીમો કોંગ્રેસ અને આજાદીની લડતમાં હમેશાં સાથે રહ્યા છે. એ સાથે મારે

એ વસ્તુ પણ જણાવી દેવી જોઇએ કે મહિલાના હબીબ ઉચ્ચ-રહમાન, કુ અને અન્ય નીચે સહીઓ જુદી જુદી સંસ્થાઓને એક ખાસ પ્રકારે નીચ ગણતા આવ્યા છીએ અને હમેશાં એવું માનતા આવ્યા છીએ કે આઝાદીની ઉચ્ચતમ લડતમાં આપણે સૌએ એકજ બાસપીઠ ઉપર અને એકજ રાજદારી સંસ્થાની ધ્વજા હેઠળ એકત્ર થઈ ઉભા રહેવું પડશે. જેથી ફ્રેંચેસ્કોનો નવો કાર્યક્રમ હાથમાં લેવામાં આવ્યો તેવાજ મેં અને મહિલાના હબીબ-ઉલ-રહમાને ઇટલાક દોસ્તો સુધી તેની નકો કરી અને બન્ને જોવા જોગ નીચેય ઉપર આવ્યા કે હવે એ વખત આવેલો છે : જ્યારે દીનની રાજકીય મુક્તી કે જે આપણું ધ્યેય છે, તેને માટે જુદી જુદી સંસ્થાઓ દ્વારા કામ કરવાને બદલે આપણે એકજ સંયુક્ત રાજકીય સંસ્થાદ્વારા કામ કરવું જોઇએ આ હેતુથી અને દેશના હીતને ખાતર આઝાદી માટેની રાજદારી સકત આઝાદ ધપાવવાને આપણે પ્રયત્નો કરવા જોઇએ આથી મેં અને મહિલાના હબીબ-ઉલ-રહમાને જોયો નીચેય કર્યો કે હવે અમારે અમારી રાજદારી પ્રવૃત્તિઓને મંજિલ-ની આખે જોતી કેવી જોઇએ. દુનીએ આ નીચેય જાહેર થાય ત પહેલાંજ મહિલાનાને દીદ સંરક્ષણ ખાતર કેદાળ પકડી એક પુલના કેદી તરીકે પકડેજ કરવામા આવ્યા છે. આથી મેં મહિલાના અન્તાઉલ્લાહ વાલ બુખારી અને અન્ના મીંયા સાથે મસલત કરી અને તેઓએ અમારા નીચેયને સકત વધારો દીધો આથી હવે હું પહેલાંજ આનંદથી અંદર કરી શકું કું કે હવેથી મેં અને મારા સાથીઓએ સંપુર્ણપણે કોંગ્રેસ સાથે એકાકાર જબાનો કેંદનો નીચેય કર્યો છે. અમે માનીએ છીએ કે આ નીચેય થી આ દેશના મુસ્લીમોના હીતોને ઘાણ વળ્યા વીના નહીંજ રહે. બીજા સપના ગાંધી કુરબંધ અને અંધાધુંધી તરફ જોઇએ જનારા છે. અને એથી કોઇ પણ દેશનું ભલું થવા શકયું નથી. હું ખુદા પાસે માગું છું કે અમારા માર્ગમાં જે કંઇ પણ આવ્યો આને તેને ઓળંગી જવાની તે અમને શક્તિ, કલનીધ્ધા, કદતા અને દીમત આપે કે જેથી આપણા દેશ માને અમારી કોમ કે જેને અમે ચાહીએ છીએ તેના પ્રત્યેની અમારી ફરજ અમે બજાવી શકીએ."

:o:

યુદ્ધનો બખરો

બલગેરીયા જર્મનીને શરણે થયું.

બલગેરીયાએ ગયા રવીવાર તા. ૨ જીએ જર્મન સરકારને પોતાના દેશમાં દાખલ થવા દેવા કબુલ્યું છે. વડા પ્રધાને પાર્લામેન્ટમાં એ મુજબ જાહેર કરતા જણાવ્યું હતું કે એ કરાર થી બલગેરીયાની શાંતીના નીતીને કશો અસર પહોંચ નહિ આવે. જર્મન પરદેશી ખાતા તરફથી જાહેર થયું છે કે જર્મન લશ્કરને બલગેરીયામાં બદેલી વખત જતા રવીવારે દાખલ કરવામાં આવ્યું. બલગેરીયાની સરકારની સાથે સહકાર્યુતી થી જર્મન લશ્કર બીટનની બાલકન્સમાં યુદ્ધ ફેલાવવાની બાજીમાંથી બલગેરીયાનું રક્ષણ કરવાને બલગેરીયાની સરહદ ઓળંગી ગયું છે.

બલગેરીયા બ્રીટનનું શત્રુ

બલગેરીયાને ગયા બુધવારે શત્રુના કબજામાં આવેલા પ્રદેશ તરીકે અને તેથી બ્રીટનના શત્રુ રાજ્ય તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યું છે. બલગેરીયામાં રહેલ પણ કબ્જાની સાથે વેપારનો કે આર્થીક સંબંધ રાખવો એ સજાપાત્ર ગુનો કરાવાયો છે.

જર્મનોના બીજા તરફ જાય છે

જર્મન લશ્કર મોટા પાયા પર બલગેરીયાથી ગ્રીસની સરહદ તરફ જઇ રહ્યું છે. સોફીયા ખાતેના બ્રીટીશ પ્રધાન મી. ક્રોફર્ડ રેન્ડલે તા પ્રધાન મો. ફીલોફને જણાવ્યું છે કે બલગેરીયાની સરકાર અસાર સુધી હાલની સલાહ માં તટસ્થતા જાળવવાની કબુલ કરીવતી હતી પરંતુ હવે તો તે જર્મનીની સામે સક્રીય સહકાર કરવા તૈયાર થઇ છે.

બ્રીટનની કસોટીનો વખત

દીલ્હી પ્રધાન મી. એલ. એસ. એમરીએ લંડનમાં એક ભાષણ વખતે બાપણુ કરતાં કહ્યું હતું કે બલગેરીયાથી જર્મન ફેજો અને તોપોના અવાજોથી નના અંકપરથી પહાડો દૂર થાય છે. ત્યાં સુધીમાં ત્યાં સ્થિતિ મુશ્કેલ અને ભયંકર જણાય છે. આ વખત આનંદનો નથી પરંતુ તે સામે નિરાશ થવાનો પણ નથી. જ્યારે તે જોખમ આવી પડે તેનો આપણે વધારે ખાત્રી પુર્વક અને વધારે વિશ્વાસ અને હિંમતથી સામનો કરીશું. બ્રીટનની આ બરી કસોટીનો વખત છે.

—:o:—

(ગત પાનાથી ચાલુ)

ગુજરી ગયાં છે. દફન વીધી બાદ ક્રિમસે બપોરે ૧૨ વાગે થઇ હતી. મરહુમ પોતાની પાછળ ૨ દીકરી, પોતાના પતિ અને બહોળા કુટુંબને વિલાપ કરતા મુકી ગયાં છે. મરહુમના કુટુંબ ખુદા શાંતિ બક્ષે અને તેમના કુટુંબીજનોને સબર બક્ષે. દફનક્રીયામા જે બાધંઓ દુરદુરથી આવ્યા હતા તેમજ તાર, ટેલીફોન-દ્વારા દિલસોઝી પાઠવી હતી તે સર્વે બાધંઓનો મી. પરમાધલ જીવાદીગ રીદાત અંતઃકરણ પુર્વક આભાર માને છે.

ડો. બલાનની નીતી

ડો. બલાન કેપટાઉનના સીટી હોલમાં ગયા બુધવારે બાપણ કરતા જણાવ્યું હતું કે હેરીનીગ પાર્ટી આકરલેન્ટ કરેલું છે તેમ પ્રજાસત્તાક સ્થાપવાનો પોતાનો નિશ્ચય કરી બોકરો નહિ. જો બીજી કોઇ રીતે તે સ્થાપવાની તક ચહેલી સાંપડશે તો તેવી તક લેવામાં આવશે. હેરીનીગ પાર્ટીને પ્રજાસત્તાક જોઇએ છે કારણ કે બ્રીટીશ સંબંધે રંગીન અને વફાદારોના સવાલ જેવી બાબતોમાં સહકાર અશક્ય કરી મુકેલો છે. હું આભાર માનવાજ કબુલ થઇ ચુકેલો. હું કે જો બોસેલા બાન્ડરાખને અટકાવવામાં આવશે અને તે સફળ કરશે તો હેરીનીગ પાર્ટી તેની પકડ ઉભી રહેશે.

ઓર્ડ કેલેવાનું કહ્યું

ઓર્ડ કેલેવાનું કહ્યું છે કે હેરીનીગ પાર્ટી પ્રજાસત્તાક સ્થાપવા માગે છે. પરંતુ સોકસાસન ના બોરણે પ્રજાસત્તાક દક્ષિણ આફ્રિકાને ગ્રાહક આપી નહીં શકે કેમકે દક્ષીણ આફ્રિકામાં સોકસાસન એ માત્ર નામનુંજ છે. મુકીદારોની સત્તા છે અને તેને બારીકાયેલાં અને બંકુરામાં રાખેલાં વર્તમાનપત્રોનો ટેકો છે. એ વર્તમાન પત્રો પ્રજામત કેળવે છે અને પ્રજાના મોટા વર્ગને દબાયેલો રાખે છે.

પ્રધાનમંડળના એક સભ્ય તરીકે મેં અનુ-ભવથી કહ્યું શકું છું કે સોકસા બારે છે તે કરતાં ઘણારે અનીતી ચાલી રહી છે. આફ્રિકાનરો સત્તાહીન છે તેના બે કારણો છે. એક કારમ્યુ બ્રીટીશ સંબંધ છે અને બીજું યુદ્ધકાળમાં આફ્રિકાનરોએ પોતાનામાં આપસમા બડપા કીધા એ છે.

આફ્રિકાનરોને એકત્ર કરો તો પછી તેઓના પોતાના સવાલનું હાલની કરી બદલ્યા વિના સમાધાન થઇ જશે.

યુદ્ધથી ઉપરિયત મનોરા આર્થીક તત્વોને લીધે મુકીવાદનો કલ્લો થશે અને મુકીવાદનો નાશ થશે ત્યારે હેરીનીગ પાર્ટીને નવા સંજોગોમા પોતાના આદર્શો સીદ્ધ કરવાની તક મળશે.

લિબનોના જલસો

એસસર્સ બોમ્બે બજાર ફા. ગોમાસ્તરી મીયાં-દાદના ડીરેક્ટરો તરફથી કંપનીના એક ડીરેક્ટર મી. રામચંદ્ર હાસારામના ફેમ્યુઆરી તા. ૨૮ ગાએ હૈદરાબાદમાં સત્ત થયા તેની ખુશાલીના માન રાનીવારની રાતે પીટર્સ વાલજના બાબુનો જલસો કરવામાં આવ્યો હતો. પુરોપીયનો તેમજ દીદોસ્તોની બીજ ગણાણ એકત્ર થઇ હતી. બાબુ બાદ એસસર્સ પારેખ, મણીલાલ ત્રાપી, ક. બોગસ, કરમુદીન વિગેરે તરફથી બોબ્બે બજારના ગી. ગોમુબલનો જાસામાં આભારવ્યક્ત માટે આભાર માનનારો અને નવયુગલને તેઓના ભવિષ્યના જીવનમાં સુખ શાંતિ અને આબાદી ઇચ્છનારો બાપણો કરવામાં આવ્યાં હતાં.

તુર્કીના પ્રધાને પ્રીટોરીયાના મુસ્લીમોનો માનેલો આભાર

ડેલાક વખત પર પ્રીટોરીયાની મુસ્લીમ કોમે તુર્કીપર પડેલી ભયંકર કુદરતી આફતના સંકટ નીવારણ અર્થે પા. ૧૦૦ જેટલી રકમ તુર્કીના પ્રેસીડન્ટ પર મોકલી હતી જેનો તુર્કીના પ્રેસીડન્ટ તરફથી નીચે પ્રમાણે જવાબ આવ્યો છે : તુર્કીના પ્રેસીડન્ટના સેક્રેટરી-જનરલ મેસર્સ એમ. એચ. જુસબ એન્ડ સન્સ પ્રોપ્રાયટરી લીમીટેડને જણાવવા કહેછે કે તુર્કીપર પડેલી આફતમાં પ્રીટોરીયાની મુસ્લીમ કોમ તરફથી બજવવામાં આવેલા ભાગ માટે અને દુઃખી થએલાઓના સંકટ નિવારણ માટે આપવામાં આવેલાં ઉદાર દાનને માટે પ્રમુખ પણા પુથી પણા છે અને હાર્દિક આભાર દર્શાવે છે."

ખબરપત્રો

ગુજરાત સાહિત્ય સભા

ગુજરાત સાહિત્ય સભાની ગયા રવીવારે ૬૨-બનમાં મળેલી બીજી બેઠકમાં પ્રો. એસ. કે. મહેતાએ "બહેતર જીવનમાં મત બોદનું સ્થાન" એ વિષયપર વ્યાખ્યાન કર્યું હતું. તેમણે જણાવ્યું હતું કે બહેતર જીવનની સરકાત કરનારાઓએ અને ખાસ કરી યુવાનોએ પસંદ કરેલા બહેતર જીવનના સુધારાને સમજી જોવા જોઇએ. બહેતર જીવન શું કહેવાય તેનો કોઇએ અર્થ પણ સમજ્યા નથી, તેઓ હમેશાં પોતાની વિરુદ્ધ મત ધરાવનારાઓને પોતાના દુશ્મન સમજી લે છે અને તેની પાછળથી કેમ થાય, એવું પૂછે છે. એટલેથી સંતોષ ન થતાં તેને પાયમાલ નાબુદ કરવાના દરેક પ્રયત્નો કરી નાખી સંતોષ માને છે. જેવી રીતે એક બીજા વિરોધીઓએ એક બીજાને પાયમાલ કરી નાખ્યા ના અનેક દાખલા જડી આવશે.

બહેતર જીવન ને જેમાં અમુક અમલદારોએ સ્વાગત કેળવવાનો દોષ છે ત્યારે તેઓએ એટલી વાતનો ખાસ ખ્યાલ રાખવો જોઇએ કે બધાજ આપણાપણાના મતભેદ ઉભો થાય ત્યારે એકબીજાને પોતાના દુશ્મન સમજી અંદર અંદર દુશ્મનાવટ ઉભી કરતાં ન થઇ જવું. બધાજ વ્યક્તિગત વૈમનસ્યના ઝઘડાનો અનેક પ્રસંગોને પ્રાણ જોખમાય છે. નાત જેવાદ સાબદાના મતભેદ પડવાથી સજ્જનતાને લજ્જને પોતાના મતિને સાથે વેરવૃત્તિ ચાલુ કરવા જો ધર્મીજ ઉપદેશ કહેવાય અને આપણા મતિને કે આપણા મતભેદ ભાળનારાઓની સર્વ વાતો બરીજ માની જેવી અને તેમની પોટી વાતોને અને બધિતિ દેવા આપવો અથવા તેમના દોષોનું સમર્થન કરવા ની પ્રતિને પણ એટલીજ હલકમ પહોંચી શકાય. પરંતુ એવો બધું એમ નથી બનતું કે બધારે કોઇ સજ્જનતા છોડે અને સમાજને નીચો પાડે ત્યારે તેની સાથે આપણી ખુશી ના પાડે છતાં ગુજ્જ સ્વાર્થને ખાતર સહકાર કરવો. એવા લોકો સાથે સહકાર કરવો એ તો સમાજના દોષ કર્યા કહેવાય. જેઓ સમાજનો દોષ ચાલુ રાખે અને તેમાંથી રહેલી હીનતા બધા સુધી તેઓ સુધારે નહિ બા સુધી તેવા લોકો સાથે પૂરી તાકાતથી વિરોધ ચાલુ રાખવો જોઇએ. આગ કરી દરેક પોતાના બહેતર જીવનને રૂઢ બનાવવા માટે મતભેદ તથા પરસ્પરના હિટ બાબતોના સમાધાન સાધવો જોઇએ.

બધારે એક બીજા પ્રસંગે મતભેદ દોષ ત્યારે જોવા પોતાના વિરોધીના દરેક બબતોને જોઇ જાણે છે તેના ગુણો અને ખૂબીઓ જોતો છે, પરંતુ એજ બીજાના મતભેદ દૂર થવાની સાથેજ વિરોધીને વિશ્વાસુ સજ્જન અને પ્રમાણીક મહત્વ તરીકે કેવી રીતે બધી શકાય એ સમજી શકાતું નથી. આપણી નજરમાં દમ્પાજ આવતો બાબત ને બીજા કોઇ પ્રસંગસર આપણા પક્ષમાં બળ બને તો તે એકદમ સજ્જન અને ચતુરદાર બની જાય છે. પરંતુ જે બાબત બધ કાલે કપટી અને બાબાપક હતો તે આજે આપણા પક્ષમાં બળવાથી કપટી -ને દાંભીક નહી બધ સજ્જન અને પ્રમાણીક બની રીતે બધ જોયો. તેનો આપણે વિચાર કરવો પણ કરતા નથી.

બધારે એક બીજા વિરોધીઓ એક બીજાને સમાજના ૬ બહેતરમાં પોતી રીતે હલકા પાડે ત્યારે તેનો અર્થ એ સમજવો કે તેઓ પાસે દલીલોનો અભાવ, નિર્બળતા, બુદ્ધિમાં બામી, અને બબોદાર ઉલ્લંઘન છે. જે કોઇના સમની કે દેવુની નીબળતા લિયે મોઢાને વહેમ દોષ, જે ચારિત્રહીન, કુસમાજ રોહી, અને દમલાજાર દોષ વેતા મોઢા સાથે ચિતારમાં પકડવું જ જોઇએ. જેઓ મતભેદને ગારવેજ આજે એક બીજા પ્રતિનિધિત્વ, દુષ્ટ, બસભ્ય તથા કુસમાજ સમજવા દોષ અને મતભેદ દૂર થવાની સાથેજ એકબીજાની પ્રશંસા કરવા માંડી જતા દોષ તેવા લોકો સમાજને બહા બાબકરરૂપ છે અને તેવા લોકોજ સમાજનું પતન બાપ છે.

બધાં મતભેદ કે બધા દોષ ત્યાં એકબીજાના સ્વજન સંબંધો બરાબર કાયમ રહેવાજ કરેકે પુરો પ્રયત્ન કરવો જોઇએ અને મોટો અથવા ખૂબ આપણા પ્રતિના સજ્જનતાને નિર્બળતા માને પરંતુ તેનાથી મોઢાને હાની બની નથી. મતભેદ થતાજ બધારે રાષ્ટ્રદારાર અને સજ્જનતા ને લોકો તજ દે છે અને અહંકારી બને છે તારેજ સમાજબાથી ઉદ્ધારતા પણ નાશ પામે છે.

ધી ઠંસવાદ્ય ખુનામદિ પાટીદાર સોસાયટી

કપરેડના સોસાયટીની બહેતર સભા સોસાયટી ના પાટીદાર હોલમાં તા. ૯–૨–૧૯૪૧ ના રોજ મળી હતી

સોસાયટીનો વાર્ષિક જનરલ રીપોર્ટ તેમજ બી. બારત શારદા મંદીરનો અને પુસ્તકાલયનો એમ ત્રણ રીપોર્ટો પણ પસાર કરવામાં આવ્યા હતા ગત વર્ષના કાર્યવાહકોએ સારા રીતે સહકારથી સોસાયટીના કામો કર્યો બદલ તેમનો આભાર માનનારો ઠરાવ પસાર થયો હતો. બાજ પ્રમુખ બી. નારણભાઇ રામજીએ સભા બર્ષમાં સોસાયટીના કામો કરવામાં સભાસદોએ સોસાયટીના અમલદારોને જે મદદ કરી હતી તે બદલ તેઓનો આભાર માન્યો હતો. એજ સભાના માન ચેરમેન પ્રમુખ શ્રીયુત ઝેકુભાઇ ભાવાનભાઇ ઇસાલનો સભાનું પ્રમુખસ્થાન સ્વીકારવા બદલ આભાર માનનારો ઠરાવ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો.

બાદ નીચે પ્રમાણે અમલદારો અને કાર્યવાહકોની ચુંટણી કરવામાં આવી હતી : પ્રમુખ : ઝેકુભાઇ ભવાનભાઇ ઇસાલ; ઉપપ્રમુખો: નારણ ભાઇ રામજી, કાલ્જીભાઇ બાબુભાઇ, ઝેકાભાઇ મોરારજી, કાબાભાઇ નારણજી, ઝોબચભાઇ બગવાનજી; ઓડીટર્સ બંધુઓ: કાબાભાઇ બગવાનજી પટેલ અને બાચભાઇ રણછોડજી પાટીદાર; મહનીશ ગંધુઓ: રામભાઇ બાચાભાઇ; બ્યવસ્થાપકો: રણછોડજી કાબુભાઇ અને ઠકરસીનદાસ પરસુભાઇ; ટ્રેઝરર: બેચરભાઇ ભવાનભાઇ; બાર્ષિક ઓડીટર: પરસુભાઇ ઠરિભાઇ; કાર્યવાહી કમીટી ના સભ્યો: માધવભાઇ પ્રેમજી, રામભાઇ ઠાંસજી, બાબાભાઇ કસનજી, ગમાલભાઇ નારણજી, નારબુ ભાઇ સાબભાઇ, વિનયચંદ બી. પટેલ, કાબાભાઇ રામજી અદોદીવાળા, દુલભભાઇ મોરારજી, ઇચ્છુજી પ્રાગજી બગત, કાણીભાઇ પરાગ પાંચાનેરવાળા, માધવભાઇ હીરાભાઇ, કાબાભાઇ કસનજી, પ્રેમાનંદ ગુપ્તે, પબાભાઇ રામજી બગત, બચ્છભાઇ કલ્યાણજી, ખુશાલભાઇ લાલભાઇ, હીરાભાઇ ઠકરભાઇ, મોરારભાઇ પ્રાગજી, ઝોબચભાઇ રમાભાઇ, ઇચ્છુભાઇ મોરારજી, પરસુભાઇ ગોકાભાઇ, મોબીદભાઇ ખોસાલ રેતીપુરેવાળા, મોબીદભાઇ બાબાભાઇ.

સોસાયટી સંચાલિત ગાણાનું કામકાજ કરવા માટે એક કમીટી નીમવામાં આવી હતી; જેમાં બાબીસારની સેવ્યા ગોબવામાં આવી હતી અદિ નબ નામો આબવામાં આબ્યા છે અને બાકીના બે ગામા કમીટીના અગાઉકારો બાળબાથી ચુંટી લેશે. રણછોડજી કાબુભાઇ, બચ્છાભાઇ રામજી બગત, કાનજીભાઇ બાબુભાઇ, પબાભાઇ કલ્યાણજી, ખુશાલભાઇ લાલભાઇ, રામભાઇ નાથાભાઇ, ઇચ્છુજી પ્રાગજી બગત, બલવંતભાઇ ર પાટીદાર, ઠકરસંનદાસ પરસુભાઇ.

સોસાયટી સંચાલિત પુસ્તકાલયનું કામકાજ કરવા માટે એક કમીટી નીમવામાં આવી હતી: માધવભાઇ પ્રેમજી, વિનયચંદ પટેલ, સુબિરકુમાર પટેલ, દુલભભાઇ મોરારજી, ઉકાભાઇ મોરારજી.

ધી. ઠં. મુ. પા. સોસાયટીનો, સોસાયટી સંચાલિત શ્રી ભારત શારદા મંદિરનો અને પુસ્તકાલયનો એ ત્રિવાર્ષિક અનુક્રમે સર્વાનુમતે પસાર કરવામાં આવ્યા હતા કે આવતા અંકમાં પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવશે.

શ્રી. ઠંસવાદ્ય કાળી હિતવર્ધક મંડળી લોહાનીસમાજ

બાર્ષિક સભા

ઉપરોક્ત મંડળની એક બહેતર સભા તા. ૨૬-૨-૧૯૪૧ ને રવિવારે બપોરે બરાબર ચારે વાગે માંધી લોહાણાં નીચેનાં અમલદારો કામકાજ અર્થે ચરસામાં આવશે.

કામકાજ : (૧) મીનીટ. (૨) હિસાબ, (૩) અધિકારીઓની ચુંટણી. (૪) પરચુરણ.

એ અર્થે શીક. બીઠોકોયા અને ઠંસવાદ્યના સર્વે બાજીકોને હાજરી આપવા બાસ વિનંતિ છે.

બાબાભાઇ કુંવરજીભાઇ પટેલ
મોબાળજી ગોવિંદજી
એ ના મંત્રીઓ.

નવલ કથાઓ અને બાળ સાહિત્ય

નવલકથાઓ તથા વાર્તાઓ

આલીશા (વાર્તાઓ)	૫	૦
ઇદુબા	૩	૬
રાગીણી (મરાઠી સુપ્રસિદ્ધ નોવેલનો અનુવાદ)	૧૩	૦
રખડુ જોળી ભાગ ૧ (સાહસકથાની કથા)	૧	૬
રાણા પ્રતાપ (ઐતિહાસીક કથા)	૩	૦
લાલ બંધન ત્યાની	૩	૦
,, ,, મેરી	૫	૦
વેરાનમાં	૩	૬
હું બહાદુર કેમ બની	૫	૦
અમે બધા (રસપ્રદ નોવેલ)	૫	૬
અપહરણ પતી (ઢારકરસાહેબ ભરપુર)	૭	૬
સોરઠ સાહી	૫	૬
સોળ સતી	૩	૦
સૌરાષ્ટ્રની રસધાર (સૌરાષ્ટ્રની ઐતીહાસીક ઈંત કથાનો સંગ્રહ) ભાગ ૧	૩	૦
સ્નેહ સાહસી	૭	૬
સમાજની વેદીપર	૪	૬
સ્નેહ સંગમ	૪	૬
કલ્યાણ યાત્રા	૩	૬
પ્રભાત કારણો (દુઃખી વાર્તા)	૫	૬
સત્તા અને બીજી વાતો	૩	૧
પ્રેમ યાત્રા	૫	૬
પ્રિતમની ખોજ	૩	૦
રત્ના પારણો (ઢાળેર)	૬	૦
કોલેજજીવન	૪	૬
મંદારમાલા (નવલીકા સંગ્રહ)	૨	૦
ત્રિપતમા	૨	૦

ઐતિહાસીક કથાઓ

ખંજરી (ર. ગ. દેસાઈ કૃત)	૫	૦
સોનલની કીમત	૫	૬

બીજાં કેટલાક નવાં પુસ્તકો

અકબા (નોવેલ)	૬	૦
પઠવાન યોધો	૬	૦
પારસી ઝાકઝારી વાનીઓ:	૧	૬
અણિયાળું ઝાડું (નાટક)		૬
સોળ સલીઓ	૩	૬
રસધાર	૩	૦
સરસ્વતી ચંદ્ર ભા. ૧-૨-૩-૪ સેટની	૨૨	૦
સ્નેહ સાહસી	૭	૬
સોનેરી સંદુક	૭	૦
સફેદ સમતાન	૭	૬
ઢારક રસીકા	૬	૦
બાંધકાર પર પ્રકાશ	૨	૦
દુર્ગેશ નંદીની (નોવેલ)	૫	૬
દરીદ નારાયણ (બેમિસાલ નોવેલ) ભા. ૧	૫	૬
,, ,, ભા. ૨	૬	૦
નક્ષત્ર ભાગ ૨૭ સદેહા શ્લોકનો સંગ્રહ બહુ સારો	૧	૩
કુમાર પ્રકાશ	૧	૦
કુમનના પ્રતીબીંબ (નોવેલ)	૩	૬
ગમ્મત વાર્તાઓ (અનુવાદક ગઢવીર દેસાઈ)	૪	૦
પ્રેમનો દંભ (ટોલ્સટોય કૃત નોવેલ)	૫	૦
બાડેલા દ્વાર (નોવેલ)	૫	૦
કાકાની શશી (બુનસીકૃત નોવેલ)	૩	૦
કર્મયોગી સન્યેશ્વર (ઇ. નોવેલ)	૫	૬
કળા કારીગરીનું શીક્ષણ ભાગ ૧	૨	૬
,, ,, ,, ભાગ ૨	૨	૬
કોલોલા (આપો મારે વાર્તા)	૧	૩
કપાલ કુંડલા (નોવેલ)	૪	૬
ગુલામી વેપાર	૩	૦
ગામડાની બહારે (ગાંધીજી ગામડાની સ્થીતી ક્યાંથી)		૬
જર્મનનો આવતી કાલનો પુરપ (લેખક કર રાધાકૃષ્ણન)	૨	૬
રાષ્ટ્ર બાપાનો ગુજરાતી કોષ (હીંદી-ગુજરાતી)	૫	૦
લગ્ન ધર્મ કે કરાર (નોવેલ)	૩	૬
લગ્ન સુખ (નોવેલ) ટોલસ્ટોય	૩	૦
સત્તા અને બીજી વાતો	૩	૦
વિનોદ ચાવીકા (ફ્રાન્સ નોવેલ)	૫	૦
કોંગ્રેસનો ઇતિહાસ (હીંદીમાં)	૭	૦
હિંદીમેં ૭૦ વરસકા કોંગ્રેસકા ઈતિહાસ	૭	૦
કવિતા બાળા અને બોધવચનો	૫	૦
ઇવન્ત પ્રકાશ (અબુબીન ઇરવરી સંપાદ		

ભારતીય કાંપાય જીવન—પ્રત્યેક ઓ પુસ્તકાલ

ખરવમા પછી બનાવ્યા સાયક બનતીય જ્ઞાન
કીંમત રૂા. ૬.

બાળ સાહિત્ય

કેટલાક પદોઓ	૪	૦
હિન્દોલ (મોટી છોકરીઓ માટે ગીતો)	૧	૩
પુરસ્કારનો પુંજ	૧	૦
નવા ગીતો ભાગ ૧ લો	૧	૬
,, ,, ભાગ ૨ જો	૧	૬
નક્ષત્ર બાળ (બાળકો માટે શ્લોકોનો સંગ્રહ)	૧	૩
નાની બેન વાર્તા	૨	૦
પુંડરીકના પરાક્રમ	૧	૬
પ્રાણી પુરાણ	૧	૩
પુસ્તકાલય	૦	૧
પ્રસ્તુત રમતા ગાળવાનું જ્ઞાન	૧	૦
બાપુની કુચ કાંઠી કુચનું વર્ણન	૧	૦
બાળ નેગેાસીયન	૧	૬
બાળ કુંજ વાર્તાઓ	૨	૦
બાળ કથાવલી વાર્તાઓ	૨	૦
બાલબાતાં ભાગ ૩ જો	૧	૦
ભારતીહાસિક મહાન પુરૂષોની કથાઓ	૧	૬
મારી કથન કથા (ગાંધીજી)	૧	૬
મુખો અને બીજી વાતો	૧	૦
રીકિ ટીકિ ભાગ અને નોળીયાની વાર્તા	૦	૬
સતો અને ઉંબાડીયા	૧	૦
વિકરાળ વન	૨	૦
સમરસ (રમુજી પુસ્તક)	૦	૬
હીંદુસ્થાનની બાલ વાર્તાઓ	૨	૬
હાસ્યરસ	૧	૩
ઢોરા મોતી	૦	૬
ગ્રહણ અને ગાયણી	૧	૬
બાળ વાર્તા વિનોદ	૨	૦
બાલડાયરી	૧	૦
મધપુડો	૨	૬

કાવ્યો—ગરબા—ગીતો—ભજનો

કસાપીનો કકારવ	૧૨	૦
મણીકાંત કાવ્યો ભાગ ૧	૬	૬
ગીતાંજલી (કવી. રવીન્દ્રનાથ કૃત)	૨	૦
પારસી લગ્ન ગીતો	૨	૦
નીહારીકા (કાન્તે. ર. વ. દેસાઈ કૃત)	૪	૬
પ્રેમચંદના (પ્રેમચંદ મેઘાણી કૃત)	૧	૬
રઢીયાળી રાત ભાગ ૧ લો (ઝવેરી સંગ્રહ)	૨	૦
,, ,, ભાગ ૨ જો ,,	૨	૬
,, ,, ભાગ ૩ જો ,,	૩	૦
ભજન ગીતો	૧	૦
રાસ નંદીની	૨	૬
રાસ તરંગીણી	૨	
રાસ નીકુંજ	૨	૬
સોરઠ સંગીત (ના. મો. ઝવેરી)	૧	૯

ઘર બધુ વૈરાગ્ય ૧ ૮

હરકારી શાખાઓમાં ચાલતાં પુસ્તકો

	રૂા.	પૈ.
બાળપોથી	૦	૬
૨ જી ,,	૧	૦
૪ થી ,,	૧	૬
૬ ઠ્ઠી ,,	૨	૬
૭ મી ,,	૨	૬
૧ લી ચોપડીના બધાં	૦	૬
૨ જી ,, ,,	૦	૯
૩ જી ,, ,,	૧	૦
૪ થી ,, ,,	૧	૬
૬ ઠ્ઠી ,, ,,	૧	૯
૬ ઠ્ઠી ,, ,,	૨	૦
૭ મી ,, ,,	૩	૩

નવસુબ વાંચનમાળા

૩ જી ચોપડી	૧	૬
૪ થી ચોપડી	૨	૦

ગુજરાતી દેશી દીવાળ ભાગ ૧	૦	૧
અંકગણીત બાલકડાવાળાનું	૨	૬
બારકરણ બાળનું	૧	૩
મુગોળ ૪ થા પીરણની (ભંજરીયા કૃત) નવી આવૃત્તિ	૨	૦
મુળાક્ષરનો નકશો	૨	૬

મળવાનું ઠેકાણું:—
Manager Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

આવો પધારો જુઓ

અને

તમારા માનીતા વાજીંત્રો અને રેકોર્ડઝ ખરીદ કરો

વાજીંત્રો— હારમોનીયમ, ગ્રામોફોન.' વાયોલીન. બેન્જો મેન્ડોલીન. ગીતાર, ઝાઝ આઉટ ફીટ, ફ્લ્યુટ વિગેરે.

રેડીઓ—"હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ."

નીચે મુજબ ફીલ્મી રેકોર્ડના સેટો સ્ટોકમાં ખરીદી વાસ્તે તૈયાર છે.

(૧) જીવન પ્રભાત,
(૨) વીદ્યાપતિ,
(૩) રોમેન્ટીક ઈન્ડિઆ,
(૪) નીર્મળા,
(૫) ભાભી,
(૬) અછુત કન્યા,
(૭) જાગીરદાર,
(૮) વચન,
(૯) ચેલેન્જ,
(૧૦) હીઝ હાઇનેસ,
(૧૧) સાવીત્રી,
(૧૨) અંધર ઈન્ડિઆ.
(૧૩) ગોપાલ કૃષ્ણ,
(૧૪) દેવદાસ,
(૧૫) ધ્રુપ છાઉ,
(૧૬) પ્રેસીડન્ટ
(૧૭) નીરાલા હીંદુસ્તાન,
(૧૮) ગ્રામોફોન સીંગર,
(૧૯) ૩૦૦ દીવસ પછી,
(૨૦) સંત તુલસીદાસ.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફ્લ્યુટ, શાંતા ફ્લ્યુટ, સરદાર ફ્લ્યુટ હારમોનીયમ (હાથના, પગના, હાથપગ સાથે પેટર્નમાં).

,, હચીન્સ, ઓડીયન, જેનાફોન, મેગફોન ઈન્ડિઅન રેકોર્ડઝ, ફીલ્મી રેકાર્ડ.

મળો યા લખો:

ગોશળીઆ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ,

૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

RADIO RECORD TRADING Co.

38a MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG,

and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

પ્યારે કવ્વાલ

N. 16215 આશિક દુનિયા કોન.
„ 16272 જો મોસે બન્સે હસે રમસે.
„ 16243 હમકે યે આજ એહમદે આલ
„ 16250 હુસ્યાર મુસલમાનો.
„ 16273 યેાહ દીલકેા તાલ્લી.
„ 16289 કુરબાન પંડેા.
„ 16227 મેાહમદ આલી જીનાહ–૧–૨.
„ 16295 ચેારી ચેારીસે ગાલુંગા.
„ 16304 આન પડી દરબાર ખલક મેારી.
„ [illegible] મક્કા મદીના.
„ [illegible] ગુમારે [illegible] ખના.

માસ્ટર ફરીદુદીન

N. 16230 ઝાખા પર જી કરે ઝિકરત.
„ 16027 ઐસે બદક કહી સે ચલ.
„ 16042 દેખા મુજે ચુલ્જુ મેં.
„ 16068 આમ રે દુસ્તે જીવા.
„ 16163 નામ પીર જીવા કરેા.
„ 16340 કદરતે અલાહ.

મુખ્તર આલમ કવ્વાલ

N. 16203 બલ્ખ કે કાબારો બરબર.
„ 16220 પુરા રબ્બો મેરી મુરાદા.
„ 16241 તસ્વીર મેાહમદ મેરે દીલમેં.
„ 16270 કમતે દરબારે પર.
„ 16293 આજ ગમારી દીવાળી બગીને.
„ 16308 અફસેાસ મુસલમાનેા

મેાહમદ આદીલ કવ્વાલ

N. 16003 પાપે સાગર પાનેા ભારી.
„ 16014 ગલી પીનગર.
„ 16049 બમબઇ દૂર કામુજે.
„ 16132 પસ રબ નગરી બના.
„ 16221 સાકી મુજે પીલા દે.
„ 16249 મેાહમદ હમરેમે દુલહ બનકે નીકલેગે
„ 16288 કાન તુજે સમજાવેં.
„ [illegible] અહમદે મુરસલ.
„ [illegible] હમારા બીસ્મીલ્લા

કાલુ કવ્વાલ

„ 16015 જો દેખું રબ્બે મુસતુફા
„ 16064 બસ ચેાટ મેરૂ.
„ 16071 મારી ગાડી બાતેાસે.
„ 16169 સાલમ ઉસપે જીસે હકને.
„ 16300 કબસે મેરી સેાજ કિસ્મત બનાઇ ખ્વાજે
„ [illegible] ખાજા આતમર મુજ્જસે.

માસ્ટર અબદુલ રજાક

F. T. 12857 મુસા સબકે યે અરમા નીકલ.
„ „ 12912 દીલમે તજલ્લીમે યેા કુલમાને.
„ „ 12998 મે પ્રેમે દુખન આકેલી ચાલી.
„ „ 12213 મુંબ દેા બબસે તુજકેા.

કલનખાન એન્ડ પાર્ટી

F. T. 12215 કે હરી કે કરે મુસા આકા તેરી ગલી.
„ „ 12860 મે તેા ધીર આપ ખર તેરે.
„ „ 12917 જીસ તરફે જાતા હું.
„ „ 12749 મજલુમ કા હક દે આલમ પર.

રહમીદ અહમદ કવ્વાલ

F. T. 12740 કરટે મુસકીલ આસાન.
„ „ 12168 મેર [illegible] ખ કરે રે ગુલઝાર.
„ „ 12218 આપ ખા કે દીલમે દુસ્તને યારમેા.

માસ્ટર અમીર બબસ

G. E. 9705 બલકે સરવર.
„ „ [illegible] યે રસુલે પાક [illegible] ફરમાન હૈ.
„ „ [illegible] કરક કે તુ કુરાન કે તુ.

અબદુલ અઝીઝ ખાન

G. E. [illegible] રસલ્લાહ રસલ્લાહ
„ „ [illegible] યેા આગે ચુતેા કે પાટા દેને વાલે

મેા. ઇકરામુદ્દીન

G. E. 2557 પુન પુન પુન પુન.
„ „ 457 રતેજન કી ગેાપી.
„ „ 745 કાસીલ હૈ મુસતે આંક મે.
„ „ [illegible] દીનકા દીના બબસ.
P. E. 7 મેાટરના હાર્ન સે તરવા ન પીતાના
„ „ 25 સાહરત હજરત હાયત.
„ „ 27 સાહાદલ હજરત બીલાલ.
R. L. 316 આંકા મદુની કા મેાજીજા.

ઇસ્લામી રેકેાર્ડ

નૂરે બાસીન (૪)
„ મુસ્તફે.
„ રેહમાન
„ બાકર (૨).
„ મેાજજીલ.
„ આનામ.
„ આજાન

ડામા સેટ

ગરીબ નવાઝ (૬) નૂરે બેદર (૬)
બાબ્ય મંઝલ (૪) રેહમાની મંઝલ (૬)
અવધ કુમાર (૨) બારી સુબનમા (૨)

૬૨ મહીને નવા રેકેાર્ડ અમારે ત્યાંથી બળશે. તેના ૬૨ મહીને રેહલેાગ અમારે ત્યાંથી બંગાવી લેશેા.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE COLUMBIA and "TWIN"

સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકૉર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીલાલ એન્ડ રાજકુમારી

N. 15307 નવી બનારસી ખલાસી ક્વા.
" *15308* અંતરનાં બારણાં ખોલ કુલ ઉપર.
" *15309* સુંદર ડાબી.
" *15311* નવુ જીવ.

ફોરબ્સ અને સુબાબાઇ

N. 15327 કુ તમારી સાથેકા-રીમોના બેલ.
" *15328* તુ તો હાલને મારે સેતર.
" *15331* બિપાદુ વાદળ શીરપર ગરસે.
" *15342* રીસાયેલી રસીકાને નજરયા ચોરની નજર લઇ લે.
" *15344* પ્રભાતનો પ્રકાર ભાગ ૧ લો અને ભા ૨ જો.
" *15312* નવ્વાબુનો પકડા.

N. 15314 ન્યાયનો નામ ભા. ૧–૨.
" *15316* ખેલ બદો.

મારવર અબ્દુલ એન્ડ પાર્ટી

F. V. 5000 બધુઓનાં પરદાના.
" " *5071* સંગમ ખાતર પ્રાણાપ.
" " *5051* સરાબીનો સંસાર ભાગ ૧–૨.
" " *5046* સાંજે ગજુનાને તાંડે.
" " *5070* ઉદાસ-પ્રેમ ભા. ૧–૨.
" " *5056* કાનો'દીને ડાંડો.
" " *5057* બાકાનું ઘર.
" " *5030* બિજરત ભાગ ૧–૨.
" " *5052* મુકો પાસપોર્ટ.
" " *5054* ગાને પુરોહ.
" " *5740* કુલ બીજવા દે ગલતી સાજન.
" " *5727* પાસ્વ જીનેજવર દર્શન દીજે.

GUJARATI DRAMA SETS

શ્રવણ કુમાર	(૩)	રેકૉર્ડનો સેટ.	પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનું નાટક	(૮)	
સીતા બાલ	(૩)	" "	નરસિંહ મહેતા	(૩)	રેકૉર્ડનો સેટ.
રાજુક દેવી	(૩)	" "	વડીલનો વારસો	(૩)	" "
ગરબા	(૪)	" "	ભજનાનંદજી	(૩)	" "
હીર રાંઝા	(૪)	" "	રનરાજ ગાવડા	(૫)	" નાટક
બેલાલોરમ	(૩)	" "	જલંધર સતી વૃંદા	(૨)	" સેટ.
શેઠ ગજાનંદ	(૩)	રેકૉર્ડનો સેટ.	શ્રીકૃષ્ણ જન્મ	(૨)	" "

FILM RECORDS IN SETS

મરીનારા તોપ	(૪)		નરસૈયા	(૪)	મારી આપ	(૩)	જગાના (૩)
બાબા	(૫)		મારકેટ સીંજર	(૪)	કંજરાત	(૧)	દુરગાદ (૫)

આરતી *F.T. 5246* દશાવતારની આરતી. *F.T. 5281* શ્રી સત્યનારાયણની આરતી.
F.T. 5191 શ્રી મહાદેવની આરતી.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD.

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયોગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. 105a

"શુદ્ધ ઘી"

દરબનમાં પહેલીજ વખત આવીને પોતાને ત્યાં ઉતરેલ ગ્રાહકોને ખાત્રી આપવામાં આવે છે કે, આ ઘી ગીરના ગાયોનું ખાસ મંગાવેલું અને વલોણાનું છે. અમારે ત્યાંથી ઘી ખરીદનારનો સંતોષ થયા વગર રહેશે નહિ. આજ સુધી પુરા પાડેલ ગ્રાહકોના સેંકડો સર્ટીફીકેટો મોજુદ છે.

ખાત્રી માટે પુછો યા મંગાવો.

શામજી દેવશી એન્ડ સન
૬, ક્રોસ સ્ટ્રીટ,
ડરબન.

SAMJEE DEVSHI & SON
6, Cross Street,
DURBAN. 133

'Phone 2-6235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર અને કમીશન એજંટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોકસ ૩૧૬.
૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 115a

M. H. DESAI,
એમ. એચ. દેશાઇ,
હોલસેલ ફ્રૂટ વેપારી,

અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ કુનીશનના કોલ પણ આપ્યાં C. O. D. થી માલ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 119a

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, વેરારૈજીસ, ડ્રોઈંગ રૂમ, ઓફીસ ડેસ્ક, સુટ કેસ, ટ્રેબલ, મીરર, સી ચેર, લાયબ્રેરીટેબલ, લાઈટ ટેબલ અને ફીકચર વિગેરે, તદન સોફાણ અને મજબુત કારીગરી સાથે બનાવવા સુકરી નહિ.

બોકસ, ટેબલ અને કીચન ફર્નીચર

જે હમારી ફેકટરીમાં નહિ તૈયાર થાય છે. તેનો ઓર્ડર કોઈપણ તૈયાર સ્ટોક છે આવ રોકડના ભાવોના આધારે સીધર પહોંચાડે અને રેપાર ખાત્રીબક્ષ રખાશે

L. MISTRY,
5 KORT STREET, JOHANNESBURG.
'PHONE 33-4691. BOX 2526. 105b

કીટીંગસ

પાવડર

કીડી, માકડ, ચાંચડ, કંસારા, માખી, વંદા વિગેરે ચામડા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીટીંગ્સ પાવડરના ટીન ચળે છે. 111

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices special attention given to all up-country orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અમે આપકંટ્રીના ઓરડર બાસ કેપરેના રાખી સારો માલ C.O.D. થી ચઢાવીએ છીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 116

જુના અને જાણીતા ફરમાસુ મીઠાઇઓ અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકો

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી શકશે.

અમારી ફેકટરીમાં દરેક જાતનું ખાવાનું બનાવવાનો ઓર્ડર મળે ૪ કલાકમાં મોકલી તથા દરેક જાતનું ફરસાણ, અથાણાં, પરમ પાસાનો વિગે મોકલી આપવામાં આવશે.

વધુ ખાતરી માટે અમોને યા મળોઃ

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 13a KORT STREET JOHANNESBURG. 116

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખારસી	કાંદુ	મુસલમાન	પારસી	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	૧૯૪૧ ફેબ્રુઆરી માર્ચ	૧૯૯૦ માગશ	૧૩૬૫ સફર	૧૩૧૦ શહે. કદમી	કા. મી.	કા. મી.
શુક્ર	૭	સુદી ૯	૮	૮	૫-૫૧	૬-૦૬
શની	૮	,, ૧૦	૯	૯	૫-૫૧	૬-૦૬
રવી	૯	,, ૧૧	૧૦	૧૦	૫-૫૨	૬-૦૫
સોમ	૧૦	,, ૧૨	૧૧	૧૧	૫-૫૩	૬-૦૫
મંગળ	૧૧	,, ૧૩	૧૨	૧૨	૫-૫૪	૬-૦૪
બુધ	૧૨	,, ૧૪	૧૩	૧૩	૫-૫૫	૬-૦૩
ગુરૂ	૧૩	,, ૧૫	૧૪	૧૪	૫-૫૬	૬-૦૨

Extra Protection against Wear!

Mobiloil not only guards against wear but regains carbon, sludge and viloid friction. It gets right to the seat of engine trouble.

GARGOYLE

Mobiloil

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA LIMITED

BUSINESS FOR SALE

GENERAL DEALER, FRESH PRODUCE, AERATED MINERAL WATER and TEA ROOM. Flourishing business in the heart of [illegible] Street. A chance of a lifetime to secure sound [illegible] Business. [illegible] Madressa Arcade Durban. [illegible]

New Flats To Let

IN ETNA LANE

Four Rooms, Balcony, Kitchen and Bathroom. Rent £6 10s per month

Apply:

E. M. PARUK,
76, Commercial Road
Durban.

વેચવાનું છે બીઝનેસ

અત્રના [illegible] સ્ટ્રીટ . પુરૂ અંદરનું મીનરલ વોટર [illegible] કામ ચાલીસના માણસ [illegible] બીઝનેસ માણો વાજબીપણે વેચવાને [illegible] [illegible] માલીક આપ છે. આવકનો નવો પણ વિશ્વાસ માટે જોતા આપણે [illegible] આદરેસ આરકેડ, ડરબન. ઓફિસવારથી સુકવાર સવારના ૨ થી ૫ વાગ્યા સુધી.

વેચવાના ફોટા ચિત્રો

ફોટાના નમુનાનો છુંદર બિલ્ડ બંગલ

બંગલાપૂજ	૭	૬
ડ્રાયન બંગલો	૭	૬
ફોટા કલાપ	૬	૬
રૂંગ રેખા	૯	૦
બગલાના ફોટા બંગલો	૭	૬
વોટર કલર બિલ્ડર આલ્બમ	૧૦	૦

આ ઓફીસે ખબરાગી મળશે.

ગુજરાતી ભાષાનું

રેમાગટન ટાઈપરાઈટર સ્ટડન નવા જેવું જ—કીંમત પા. ૪૦. વધુ વિગત માટે લખો:

K. D. Raichhol
Aliwal North C.P.

જોઈએ છે

શ્રી. દાસ્તાન મુનાઈદ પારીકર સોસાયટી (સેવાનીશમર્ય) તરફથી ચલાવવામાં આવતી શાળા શ્રી. ભારત સારદા મંદિર માટે; ગુજરાતી, અંગ્રેજી, ગણિત, ઈતિહાસ, ભુગોળ શીખવી શકે એવા શીક્ષકની જરૂર છે. પાસ કરી અનુભવી ને પહેલી પસંદગી આપવામાં આવશે. જાયકાત પ્રમાણપત્ર સાથે નીચેના શીરનામે પત્રવ્યવહાર કરવા.

સે. સે. શ્રી. ભારત સારદા મંદિર,
૧૪ કોર્ટ સ્ટ્રીટ, [illegible]

'Phone 63. P. O. Box 20

NORTHERN TAILORING Co.

CIVIL & MILITARY TAILORS AND ALL KINDS OF GARMENT MAKERS.
SUITS AND COSTUMES MADE IN THE LATEST STYLE.
WE SPECIALISE IN HIGH CLASS TAILORING.
OUR PRICES ARE TO SUIT THE TIMES.
TRY US WITH YOUR NEXT ORDER.
MAIL ORDERS SPECIAL ATTENTION.

નોર્થરન ટ્રાંસવાલમાં તમારો સુટ ક્યાં શીવડાવશો?

નોર્થરન ટેઇલરીંગ કુંપની

તમને આપણુ ટેઇ સ્વાર્થિનેસ તથા કસ્ટમને તમારું કામ ફિટીંગ આપ બનાવી આપશે.

ટાપલ ઓર્ડર માટે ખાસ બંદોબસ્ત છે.

કંપનીના ઓર્ડર ઉપર ખાસ ધ્યાન આપવામાં આવે છે.

53 MARKET STREET,
PIETERSBURG,
N. TRANSVAAL.

ભાડે આપવાનાં છે.

એટના લેનમાં નવાં ફ્લેટો

ચાર રૂમ, બાલકની, કીચન અને બાથરૂમ બારું પા કરવાના આસિક.

મળો.

ઈ. એમ. પારૂક.
૭૬ કમરશીયલ રોડ, ડરબન.

BOOKS FOR SALE

INDIA IN CHAINS—By R. Palme Dutt Price 1s. 6d.

OUT OF [illegible] Price [illegible]

CAVALCADE—The Romantic History of Winston Churchill —By Hugh Martin. Price [illegible]

"SPECULATIONS AND THE OPEN CONSPIRACY" —By H. G. Wells. Price 2s.

THE CRY OF JUSTICE: An Anthology of the Literature Of Social Protest—By Upton Sinclair. Price 6s.

Obtainable from:

The Manager,
INDIAN OPINION
Phoenix, Natal.

Indians In South Africa

Helots within the Empire
and
How they are Treated.

By Henry S. L. Polak.

Price .. .. 2s.

To be had from:—
THE MANAGER,
INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

The "FRIENDS of INDIA" SERIES

Short biographical sketches of eminent men, who have laboured for the good of India.

Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece.

Rev. Dr. Miller,
E. S. Montagu,
Lord Ripon,
Ravi Varma,
Sir C. Sankaran Nair,
Sir Henry Cotton,
John Bright,
Lal Mohun Ghose,
Mrs. Annie Besant,
Allan O. Hume,
A. M. Bose,
Dadabhai Naoroji,
V. P. Madhava Rao c.i.e.,
Raja Ram Mohan Roy,
Rahimtulla Mahomed Sayani,
Dinshaw Edulji Wacha,
Ishwar Chander Vidyasagar
V. Krishnaswami Aiyar,
Babu Surendranath Banerjea,
Sir William Wedderburn
Lord Morley,
Sir Pherozeshah Mehta,
Swami Rama Tirath,
Sir Salar Jung,
Henry Fawcett,
Lord Hardinge,
Krishn Das Pal,
Edmund Burke,
Badruddin Tyabji,
W. C. Bonnerji,
Charles Bradlaugh,
Diwan G. Rangacharlu,
Rao Bahadur R. N. Mudholkar,
Dr. Rash Behari Ghose,
The Rt. Hon. Syed Amir Ali,
H. H. Shri Sayaji Rao Gaekwar
Kashinath Trimbak Telang,
Nawab Mohsin-ul-Mulk,
Behramji M. Malbai,

Price: One Shilling Each

APPLY:
MANAGER, INDIAN OPINION,
PHOENIX, NATAL.

બ્રેનર એન્ડ વર્થ

લીમીટેડ,

કલીયરીંગ, શીપીંગ, ઈનશ્યોરન્સ
અને ફોરવરડીંગ એજન્ટો.

દરેક જાતનો માલ સહેલાઈ અને સરળતાથી હેરવી ફેરવી શકાય તેવી અપ-ટુ-ડેટ સગવડો વાળાં બોન્ડેડ વેરહાઉસોના પ્રોપ્રાયટરો, બોન્ડેડ ટીમ્બર યાર્ડ.

આફ્રિક આફ્રિકાના સઘળા બંદરોપર અમારા પ્રતિનિધિઓ છે.

તપાસ કરી ખાત્રી કરો.

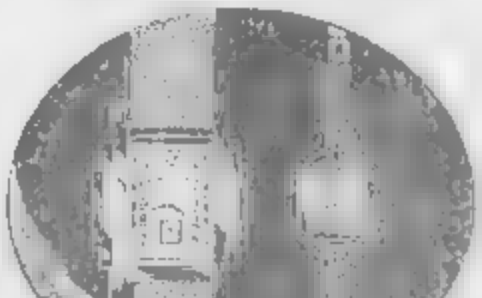
LOURENCO MARQUES,
Avenida da Republica, 32

Telegrams: "PRODUCE" P. O. Box 206.

Telephones 574 and 1173.

એલ્જીન

ઘડીયાળો

અગત્યનું

અમેરીકામા બનેલ ઘડીયાળો પ્રથમ અમેરીકનો બનાવે છે. આ ઘડીયાળોના જુદા જાગો (સ્પેર પાર્ટસ) મંગાવની ખાત્રી આપવામાં આવે છે.

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER"—ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

INDIAN OPINION

Founded by
·MAHATMA GANDHI·
·IN 1903·

No. 11—Vol.-xxxix. Friday, 14th March, 1941. Registered at the G.P.O as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

Progress Of Mankind

"BUT what right had I to these higher joys, when all round me was nothing but misery and struggle for a mouldy bit of bread! —when whatsoever I should spend to enable me to live in the world of higher emotions must needs be taken away from the mouths of those who grow the wheat and had not bread enough for their children? The masses want to know. They are ready to widen their knowledge only give it to them. Give them the means of getting leisure. This is the direction in which, and these are the people for whom I must work. All those sonorous phrases about making mankind progress while at the same time the progress-makers stand aloof from those whom they pretend to push onwards, are mere sophisms made up by minds anxious to shake off a fretting contradiction."

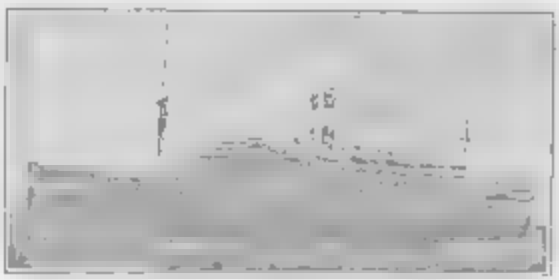
—Kropotkin.

માણસની પ્રગતિ

"ઉચ્ચતર આનંદલોકમાં વસવાનો મને શો અધિકાર છે—જ્યારે મારી આસપાસ જો મુઠ્ઠી અન્નને માટે બધાં હાહાકાર કરી રહ્યાં છે!—જ્યારે 'હું ચાહું છું' કે ઉચ્ચતર આવેગ-લોકમાં વાસ કરવાનું મૂલ્ય ચુકવવા માટે મારે મુખમરો વેઠતા લોકોના મોંના કોળિયા ખુંચવી લેવા પડે છે....જો બધા લોકો જાણવા માગે છે, પોતાના જ્ઞાનને વિસ્તારવા માગે છે. તેમને એ જ્ઞાન આપો. તેમને જરા ફુરસદ મળે એમ કરો. મારે તો આ બધા લોકોમાંજ અને એમને ખાતરજ કામ કરવું જોઇશે. માણસની પ્રગતિ વિષે ગોં ભરી નાખે એવી મોટી મોટી વાતો બહુ થાય છે, પણ કામ શું થાય છે? જેઓની પ્રગતિ કરાવવાની છે તેમનાથી પ્રગતિના માર્ગવાહકો આડગજ રહે છે. આવી અસંગતતાથી મન અકળાઈ ઉઠે છે એટલેજ આવા વિચાર પેદા થાય છે.

—ક્રોપોટકીન

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

માર્ચ તા. ૨૬ મીના અરસામાં સ્ટીમર મુંબઇ જવા ઉપડશે.
મહુત તેમજ ડેક પેસેંજરોને લેવામાં આવશે.

દરબત આવ્યા પછી તમારો માલ તથા મુનીયત ફ્રાઇનાન્સ રેજીસ્ટ્રેશન મુજબ નાણા સાથે લઈ જવા વિગેરે સંબંધી હકીકતો બાબતથી બંદોબસ્ત કરી આપીશું.

દાગીના ઉપર તમારું નામ તથા B. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રો.) લીમીટેડ

હીંદી પેસેન્જર એજન્ટ.

ડેક ટીકીટ હિંદુ બીસ્કી સાથે પા. ૧૭ ૧૦ ૩.
,, ,, મુસ્લીમ બીસ્કી સાથે પા. ૧૮ ૬ ૬.
,, ,, બીસ્કી વગર પા. ૧૪ ૧ ૩
સેકન્ડ કલાસ સીંગલ બિસ્કી વગર પા. ૬૦ ૧૭ ૯.

સ્ટીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ટીકીટના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

Phone 2-0432. Tel. add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.
390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,
No. 4, Kort Street, Johannesburg.
'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.
Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE
—COMPANY, LIMITED.—

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ હીંદી વીમા કંપનીમાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોને લગતા વીમાઓ, સામપટ વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતરાવી શકાય છે. હીંદી કંપનીને ઉતેજન આપવું એ દરેક હીંદીની ફરજ છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue
DURBAN.
Telephone 2-5845 Con.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street.
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478.
P. O. Box 3641.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM, RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL.

PHONE 20990. CORNER FIFE & GREY STS.

SITUATED IN THE HEART OF DURBAN'S BUSINESS AREA.

ENGLISH & INDIAN MEALS.

MODERATE TARIFF.

BOARDING & LODGING BY DAY, WEEK OR MONTH.

THE EPIC FAST

(By Pyarelal)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.

320 Pages. Price 2s 6d

Obtainable From The Manager

INDIAN OPINION, Phoenix, Natal

દીક્ષાન દી ઓ

આંકડા ને ગુજરાતી

આ દીકતરી મહાત્મા ગાંધીજીની જુવનારી ઘટનાઓ વિદ્યાર્થીઓના જોડણી કરતા આપણે સુધારા વધારા સાથે બનાવેલી છે. વિદ્યાર્થી આલમ માટે તે ઘણીજ ઉપયોગી અને ઉપયોગી છે. તેને અંતે સરેરાશ પાઠો, કસરો, ખાલી જગ્યાની પુરતી, જોડી બદલવાની રમત, ચમત્કાર, આંક, કહેવતો, વિગેરે પણ વસ્તુઓનો સમાવેશ થયેલો છે.

પાકું પુંઠું પાના ૧૪૮ કિંમત રૂા. ૫.

Manager, "Indian Opinion, Phoenix

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

	Rs.	As.
Lectures from Colombo to Almora	2	8
Jnana-Yoga	1	12
Raja-Yoga	1	4
Karma-Yoga	1	12
Bhakti-Yoga	1	12
Complete Works—Vols. (in one volume)	8	
Essentials of Hinduism	0	2
In Defence of Hinduism	0	4
Modern India	0	6
My Master	0	4
Chicago Addresses	0	4

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A complete and authentic account of the Master's work and life—the only authorised edition of its kind in English.

(Fourth Edition)

Thoroughly revised and improved with a foreword by Mahatma Gandhi.

Price Re. 1.

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4, Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue: -

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

આંકોડાની દરેક બહારની નકલોમાં
આપવામાં આવેલ કુપનમાં

ઝંડુ અશોકારિષ્ટ

પ્રદર, યોનિ તથા પેશાબના રોગોનો સચોટ ઉપાય
દરેક ઘરમાં હોવું જોઇએ.
કિં રતલી બાટલીની કિં. ૪-૬.

આળકોનાં પેટનાં દર્દોમાં
આપવામાં આવે કુપન
રહેલા આળકને રમકડું કરવતનો આપવાથી
સિવર બદલવાનો અકસીર ઉપાય
બીલકુલ ઠેસ વગરનું

ઝંડુ બાલ શૂલાર્ક

— આળકોવાળા —
દરેક ઘરમાં હોવુંજ જોઇએ.
—શીશી બોટલ કિં. રૂા. ૨-૪.

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. ન. ૫૫૧૬, મુંબઇ નં. ૧૪.

સા. આફ્રિકાના સેલ એજન્ટસ: જેમ. એમ. જેરામ એન્ડ સન્સ, કવાન્ટ ૨૩૮, જોરાણીયાદીક બજાર, પી. બો. બોક્સ ૧૨૦૫, પ્રીટોરીયા.
મેનેજીંગ એજન્ટ્સ: બળદ બ્રધર્સ, ૧૪ કોર્ટ હાઉસ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું સુચીપત્ર મફતજ મંગાવો. જોબર્ગ માટે લખો બોક્સ ૧૨૦૫, પ્રીટોરીયા.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

ઘેર બેઠાં ફ્રુટ અને વેજીટેબલ માટે પોસ્ટ કાર્ડ C. O. D. થી મોકલવાથી આવશે. લખો:—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban.

શિયાળો!! એટલે ખુટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય

એ તમારે તમામ જીવનની ખરી મજાહ લેવી હોય તો આ શીયાળામાં પુરીકારક પાકો બનાવી તમારી તંદુરસ્તી પાછી મજબુત અને બળવાન બનાવી દો! પણ યાદ રાખશો કે કાયદાકારક ઓસડો બનાવવા માટે સારો, તાજો અને શુદ્ધ માલજ વાપરજો. અમારે ત્યાં શીયાળાના પાકો બનાવવા માટે ખાસ તાજો અને શુદ્ધ માલ આવી ગયો છે.

અમારે ત્યાં ઘી ગોળા, બદામ, ચારોલી, પીસ્તા, પંજાબી સાલમ, સફેદ મુસલી, ખારક, બલાખી, કોપરૂ વાટી, ગોખરૂ અને ગુંદ, ગાર બબ્બર, ગોપચીની, અસગન, ગુંદર, અંબર, સોના ચાંદીના વરખ, અબરન, વીગેરે તમામ હીંદનું કરીયાણું સાંધી વટું, જડી બુટીઓ ઉપરાંત ઠાંઠી બરની તમામ ગ્રોસરી હમેશ રહેતામાં રહે છે.

હીંદુસ્તાનમાં મશહુર થએલી સુરતની બરફી, પીસ્તા બરફી શી. ૩–૬ રતલ, બદામ બરફી શી. ૩–૬ રતલ.

મુંબઈના તરેહવાર હલ્વાઓ બદામી હલ્વો શી. ૨–૮ રતલ, સફેદ પડવાળો હલ્વો શી. ૨–૬ રતલ, રંગીન બદામી હલ્વો શી. ૨–૮ રતલ, સુફેદ મલાઇ હલ્વો શી. ૩–૪ રતલ અમારે ત્યાંથી મળશે.

નવાબી પાઉડર: શરીરના કોઇ પણ ભાગમાંથી મફત જે મીનીટમાં વાળ સાફ કરી દે છે. ૩ બોટલ શી. ૩–૮ પોસ્ટેજ ફ્રી. પુનીયન માટ. એક વખત ઓરડર આપી ખાત્રી કરી લો. દેશના ઓર્ડરો: ૩૦×૫૦ શી. ૧૯–૬.

P. O. BOX 709. **I. G. H. BASSA,** 153 Grey Street, Durban.

વેચવાનું છે બીલનેસ

અમારા ગ્રાહક, રેવા કારણસર ધંધાદેર હોવાને લીધે ... વેચવાનું બીલનેસ ... ચાલતું ... ચીલીસ ... ચાલુ ... ચિલ્ડ્રન ... ચાલીસ ... ચાલીસ ... ચાલીસ

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 23003, Res. 20145.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

INTERNAL VIEW OF OUR SHOP

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES, BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES. Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £20, THE LATEST FROM BENARES CITY. EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up. PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards. EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in & 45 in width.

Branches: 58, WICKS STREET AND 60, WICKS STREET, GARAGE 7, MOSS STREET AND 53, WICKS STREET, VERULAM
'Phone 30, Verulam.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે

બનારસની કીનારવાળી અને સાદી, તેમજ બાતબાતની છુટીદાર સાડીઓ શી. ૧૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી લઈને પા. ૨૦ સુધીની.

બનારસથી હમણાજ આવેલી છે.

ક્રેપ કામની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર બનારસની બાતવાળી સાડીઓ શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર. ક્રેપનું ક્રેપ-દી-ચીન શી. ૩–૬ નું વાર ૪૨ ઈંચ અને ૪૫ ઈંચ પનો. સાદીનું જેરસ્ટ કીનારાવાનું ૩૬ઈંચ, ૪૮ ઈંચ પનો વારની, શી. ૧–૬, શી. ૧–૮, શી. ૨–૦ અને તેથી ઉપર. હમણાજ આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ શી. ૨૫, શી. ૩૦, શી. ૪૫ અને જેથી ઉપર. ૧૪૮

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

બ્રાંચીસ:
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ માટેના ઓર્ડર્સ
મોકલાવીઆપવા માટે
પી. ઇનવુડ,
૬૦, બી સ્ટ્રીટ, ન્યુલાંગ.

ગરાજ
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular Flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.
The Most Popular Refreshment.
There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.
Sole producers of all Suncrush drinks.

1414

'Phone 24350. Tel. Add. "Naartjes."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
Country orders executed at lowest Market prices.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 3d., 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN 1403

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ
પ્રોપ્રેટર: મણીભાઈ આણદાભાઈ પટેલ(પારડી)
દરેક જાતની મીઠાઈઓ, બેકરી તથા ચીની લેમન સોડા વેચવા, મસાલાથી અને બનાવીએ છીએ.
અમારૂં ચમચમાટવાળું ચુસ્તી ખુશ્બુ, સેન્ટ, અમરસ, આંઠીઆ, બદામ, પાતરા વિગેરે ફ્રેશ્નેસ તાજા બનાવીએ છીએ.
શીયાળામાં ખાવા લાયક સમળા પાકો તૈયાર રાખીએ છીએ તેમજ ઓર્ડર મુજબ સ્પેશીયલ બનાવી આપીએ છીએ.
પાર્ટી વિગેરે માટે મોટા પ્રમાણમાં ભેસની મિઠાઈ પણ જાતની મીઠાઈ ઓર્ડર મુજબ ટુંક વખતમાં બનાવી આપીશું.
મહારાજથી મંગાવનારને માલ ચુસ્તી સંભાળથી કાળજીપુર્વક પોહચતામાં આવશે.
PHONE 33-6575. P. O. BOX 3680.
THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART.
34 President Street, Corner Diagonal St., JOHANNESBURG.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."
D. K. PATEL
Fruit and Vegetable Exporter
— SPECIALIST —
in South African, Canadian and Australian Apples
—also—
Cape Fruit on hand in season
We have in stock green Ginger at 5d. a lb.

ડી. કે. પટેલ
ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ મરચનાર.
સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ
ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ
લીલું આદું ૫ પેની રતલ વેચીએ છીએ.
ફોનના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે
નામીશ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.
P. O. Box 765, 116 Prince Edward St. Durban. 1278

19 MAR 941

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

No. 11.—Vol. XXXIX. Friday, 14th March 1941.

NOTES AND NEWS

The Late Mr Rose Macleod

We wish to join in the chorus of tribute paid by the South African Press to the memory of Mr. Lewis Rose Macleod, editor of the *Rand Daily Mail* since 1924, whose death occurred in Johannesburg on Friday, March 7. Indians will particularly remember the late Mr. Macleod for his fearless criticism of the Union Government's anti-Indian policy. Though he did not go to the length we would have wished in championing the cause of justice and was swayed by officialdom as represented by the Government of India as against popular sentiment, (for he and the European Press generally realised that the representative of the Government of India in South Africa was not the representative of the people of India and hence he could only view things from the light of the Government and not of the people), we always found the late Mr. Macleod ready to listen to the people's point of view and has championed their cause and outspokenly criticised the Government where such criticism was found necessary. Indeed his policy was the same in dealing with the non-European question generally and hence his loss will be keenly felt by all non-Europeans for whom there is a dearth of friendship in South Africa especially in so far as the Imperialistic Press is concerned.

Look At Yourself In The Mirror

The Durban City Council which is out to expropriate Indian-owned land from certain areas in the City, where the said Indians have lived for over fifty years, on the ground of eradicating slum conditions but with the ulterior motive of grabbing all the good sites for Europeans and throwing Indians into ghettos, are little concerned about how they house their own Indian employees. Councillors Kinloch, Farrel and Shepstone have placed the mirror before their own faces and we wonder if they have any shame in them to hang their heads down. Conditions of Indian employees in the Municipal barracks is an old old story. But the City Council have shamelessly ignored all the strong criticisms passed against them. "The whole of the buildings in the barracks," the three Councillors who made a thorough investigation of them say, "were condemned years ago by the Medical Officer of Health as being unfit for human habitation, but the condemnation has been entirely ignored." The Medical Officer of Health has not shown that same leniency to private individuals as he has done to the City Council. The former have been dealt with mercilessly without the least consideration of their means, while the latter have been allowed to go scot free to continue their exploitation of cheap labour. This is the imperialism which has grown intolerable and needs to be crushed out of existence.

Mr. Pirow And His "New Order"

Addressing a meeting of Herenigde Party supporters at Utenhage, Mr Oswald Pirow is reported to have said democracy was rotten from top to bottom. Two thirds of the world had thrown aside the democratic system. In South Africa democracy had failed to solve a single problem. The system of government needed in South Africa was National Socialism. Mr. Pirow added that there had been difficulty with a certain section of predikants who opposed the new order on the ground that it excluded Christianity. He would assure them that the religious aspect of the new order would be left to them to define and it would be accepted, because no order would make progress in South Africa unless it was a Christian order.

Mr. Pirow seems to forget that his new leader Dr. Malan admitted that democracy never existed in South Africa when nine million non-Europeans were denied democratic rights. So how could democracy have failed when it never existed? Mr. Pirow's new order must likewise fail because there, too, there is no provision for three quarters of the population which it is to affect. Christianity surely does not allow that unless Mr. Pirow has another code of Christianity. But it is well that Mr. Pirow admits that "no order would make progress in South Africa unless it was a Christian order." Hence Mr. Pirows contemplated new order is, on his own admission, destined to fail.

African National Congress War Resolution

The African National Congress whose Conference took place recently at Bloemfontein has re-affirmed the resolution passed by the Joint Committees of the African National Congress and the All African Convention on July 7, 1940. The resolution reads *inter alia* as follows:

"The Joint Committees desire to place on record their conviction that the time has arrived when the Union Government and Parliament should consider the expediency of admitting the Africans of this country into full citizenship in the Union with all the rights and duties appertaining to that citizenship. With this end in view the Joint Committees consider that the territorial integrity of the Union of South Africa can only be effectively defended if all sections of the population were included in the defence system of the country on equal terms, and those who are, or may be eligible for service, should receive full military training in all its aspects and be fully armed. With regard to subversive propaganda the Joint Committees are convinced that the removal of grievances such as pass laws, low wage levels, industrial colour bars, the refusal of trading rights to Africans, and so forth, will go a long way to counteract mischievous doctrines that are being disseminated among Africans." The following resolutions were also passed: "This Conference views with great concern the attitude of military rates of pay for Africans and Coloured war recruits. This Conference disagrees and strongly opposes the view that it is wrong for non-Europeans to pay attention to their economic and political grievances during the war. It asserts that non-European demands for democratic rights and trade union organisations cannot be separated from the world-wide struggle for freedom and social justice. The Conference views with dissatisfaction the absence of a clear definition by the Government of the words "subversive conduct." It therefore urges that a clear definition of these words be made and guarantees be given that the organisation of Africans into trade unions, the organisation of campaigns for increased allowances for dependants of non-European soldiers and for economic, political and social advancement will not be regarded as subversive or in conflict with the Government's war policy. In view of the fact that Africans have been called to make

this supreme sacrifice for the prosecution of the war, this Congress respectfully requests the Government to explain why conditions of service for Africans on active service are not placed under the same category as those of other sections of the population of this country who are also on active service."

Indian Opinion

FRIDAY, 14TH MARCH, 1941

Indian Motor Bus Traffic Doomed

THE way in which the Motor Carrier Transportation Amendment Bill has been piloted through the Union Parliament it would appear that the Indian Motor traffic will soon be nearing its doom and all those Indians and Natives to whom this has been a means of their livelihood will be thrown on the streets to swell the ranks of unemployed. Mr. D. C. Burnside, Labour member for Umbilo, moved an amendment which gave Municipalities far too drastic powers over transportation routes in their areas. Originally, the Minister had taken away certain powers vested in Municipalities, but he had accepted an amendment which returned these powers with added strength. Under this amendment, a certificate of exemption granted by the Board might become useless if a council refused to allow buses to use a certain route. The amendment virtually gave councils powers of confiscation. Mr. S. B. Quinlan (Afrikaans Party, Germiston North), who opposed Mr. Burnside's amendment during the report stage of the Bill in the House of Assembly on Wednesday, March 5, said, "It was not usual to take away vested rights enjoyed over a number of years without some measure of compensation. The amendment, he said, also gave Municipalities who were themselves competitors in the transport business complete power to render any certificate useless." Mr. Quinlan moved an amendment deleting Mr. Burnside's amendment from the Bill, stating that if the Minister would not accept the amendment, he should provide for some form of appeal. Mrs. V. M. Ballinger, (Native Representative), said the provision had raised fears among persons who had been quite satisfied with the Bill before Mr. Burnside's amendment was accepted. The majority of these people were private Indian bus owners.

Mr. Burnside took Mrs Ballinger to task for advocating, as a Socialistic member, private ownership to the disadvantage of Municipalities, and charged her with defending capitalism when it was "black-skinned capitalism." The Minister of Railways (Mr. F. C. Sturrock) maintained that the amendment gave Municipalities no power they had not previously possessed. If that were so, why insist on accepting an amendment which is redundant? Mr F. H. Acutt (Dominion Party Member, Stamford Hill) maintained that Municipalities were at a disadvantage when competing with private enterprises, because Municipalities paid better wages to their employees. Municipalities spent large sums, he said, on the maintenance of roads to which the private owners contributed nothing. This is not correct because private owners pay very heavy tax on motors and get very little by way of good roads, especially in Natal. Mr. Acutt further said private owners put cheap and noisy buses on to the roads in competition with expensive buses of the Municipalities. Mr. B. D. Molteno (Native Representative) gave a fitting reply to that by saying if the buses were not in a fit condition to be on the road, the remedy was already on the hands of the authorities. "He was, therefore, entitled to assume," he said, that "Mr. Acutt objected to the vehicles because they were Indians." Mr. Acutt's reference to the wages paid by private owners was equally irrelevant, said Mr. Molteno, because the remedy was in the hands of the employees, who could approach the Wage Board to fix their wages. It was the Indian and Native bus owners who stood to loose most by the amendment because these communities were not represented on Municipal councils.

Mr. Quinlan's amendment for the deletion of Mr. Burnside's amendment was, however, rejected.

We know how the Durban City Council's evil eye has been fixed on Indian-owned buses and how time and again they have made attempts to wipe them out, and now with extra powers vested in them they are not likely to sit quiet. This is not a case of supporting black-skinned capitalism or white-skinned as Mr. Burnside remarked. The case of Indians stands on quite a different footing.

If vested rights of Europeans were involved we are sure they would never have allowed this matter to pass as lightly as it has been done in the present case. Indians have very limited resources for their livelihood in this country where the colour bar reigns supreme. Attempts are made to oust them from every venture they make. They are considered a menace in the printing trade; they are considered a menace in the furniture trade and all kinds of attempts are made to make their life unbearable. Now they are after their blood to oust them from the motor transport trade. Why did the Municipalities sleep all these years in the matter of providing motor transport facilies for non-Europeans? Non-Europeans are treated as outcastes in the existing Municipal motor transport facilities with the exception of those vehicles run exclusively for them. Rather than suffering this humiliation the non-Europeans ventured to provide their own facilities to cater for their own people. Why deny them that legitimate calling which provides a source of livelihood to some? Why are the Municipalities now anxious to take over that responsibility on their own shoulders? Simply because it would bring additional revenue and provide jobs for a few more Whites to the detriment of the non-Whites? A very mean policy indeed.

We admit that the existing motor transportation trade conducted by Indians and Natives calls for a great deal of improvement. But as Mr. Molteno has very rightly pointed out, the remedy was already in the hands of the authorities. But the fact is that in dealing with the Indian question the authorities will always put the cart before the horse. In the matter of housing they will blame Indians for creating slum conditions but they will not administer the health and sanitary laws to prevent those conditions. In fact they will keep them in those conditions. And now with the motor transport trade they will treat non-Europeans as a nuisance and make attempts to oust them from that trade but will not make use of the powers already vested in them to improve and regulate that trade in the interests of the public concerned.

HOUSING OF DURBAN CORPORATION INDIAN EMPLOYEES

INDICTMENT AGAINST CITY COUNCIL

TENDERS have been called for the construction of the £35,000 block of buildings to house married Indians living in the Somtseu Road Magazine Barracks, Durban. Conditions in the barracks were recently scathingly criticised by Councillors T. Kinloch, J. L. Farrell and D. G. Shepstone, and at a meeting of the Finance Committee it was decided to request the Works Committee to expedite the construction, for which provision had been made on the Estimates.

The City Councillors in their report referred to the "deplorable and revolting conditions" under which 3,000 Indian men, women and children exist in Municipal controlled barracks in Somtseu Road, Durban.

"The greatest slum owners," they say, "appear to be the Corporation themselves and we feel that this blot should be removed immediately."

The conditions under which these Indians live, particularly in the wood and iron shanty section of the barracks where 1,500 people are housed, are nothing less than a disgrace to the Municipality and a menace to public health in Durban.

"The shanties, we understand, were built over 50 years ago. They stand back to back, are unlined, leak badly, with the result that in wet weather the conditions under which the inmates live are almost intolerable.

"In some instances cardboard boxes have been torn up and affixed to the roofs as a ceilings to serve as some protection from the rain.

"Occupants from six to eight live in these rooms, which are about 10ft. to 12ft. in size, regardless of sex. There is no ventilation whatsoever and it can be imagined what the conditions are on a summer's night when the door is closed and the rooms are packed with men, women and children," say the three Councillors.

In point of fact, men, women and children are herded together in hovels under the most revolting conditions as could possibly be imagined, they added.

Among other facts adduced in the report are:—The whole of the buildings in the barracks were condemned years ago by the Medical Officer of Health as being unfit for human habitation, but that condemnation has been entirely ignored.

Most of the Indian men living there are Corporation employees, working on essential work, so that they must live near their work.

The only facility for recreation is a small area of ground about two acres, if that, in extent, adjoining the Compound.

Even in the brick buildings, the passages from one room to another are so narrow that it is impossible to carry a coffin into the rooms. Bodies must be put in coffins outside the houses.

Efforts have been made from time to time by individual Councillors and Municipal officials to remedy these disgraceful conditions. For one reason and another their efforts have proved fruitless.

If fire broke out in one of the buildings, the whole barracks would probably become a first-class holocaust. Present water hydrants would be quite inadequate to deal with any fire.

Councillors Kinloch, Farrell and Shepstone drew up their report after a thorough investigation of the premises.

GANDHIJI'S REPLY TO OXFORD GROUP

"INDIA'S HUNGRY MILLIONS WILL NOT RECEIVE BREAD BY LISTENING TO GOD ALONE"

SHORTLY after the War started, six friends who are members of the Oxford Group whose founder is Dr. Frank Buchman, came to visit me. They included an attorney and his wife, an American journalist, a European railway official and the gifted daughter of a one-time English army officer. They described their mission as one of "thinking aloud and spiritual sharing," and their spokesman said to me: "You have always been listening to God. We feel that the solution of those problems for which you have worked would be reached if all the millions of India would listen to God. We feel that we have a place in this plan and therefore we have come to you. Each day we are silent for a certain period to listen to God and to find out what He wants of us; we know that this is true of you too, and that all your actions are taken only under God's guidance."

I told these friends that I admired their enthusiasm and their certainty and that I wished I could share it—for I could not. Listening to God's voice presupposes a fitness to listen, which is acquired only after a constant and patient striving and waiting. "I am by no means sure," I said, "that I myself am free from self-deception. I have been asked if I may not be mistaken in what I think is God's guidance, and if in all truth I must answer, Yes, very likely!"

I said this to these friends, first, in order to warn them what a mistake it is to be convinced that one can always listen to the voice of God sitting in silence and telling oneself that it is happening; and second, to show them that it is unwise to assure the millions of humble people that if they listen all their problems will be solved. Those who are not in want can say, "We listen, and our questions are answered." But how could anyone say honestly to India's hungry millions, "Listen, and you shall receive the bread that you need"?

I concluded that I did not think one should merely advise the people as a whole to listen and to pray.

This expresses my general feelings towards the Oxford Group and the ideas that it proposes. My opinion of its Moral Rearmament Movement is more definite because of something that happened shortly before the War broke out.

At that time an appeal was issued by the movement to the nations of the world. The President of the United States endorsed it and advocated Moral Rearmament as a means for maintaining peace. "A programme of Moral Rearmament for the world," said Mr. Roosevelt, "cannot fail to lessen the dangers of armed conflict. Such Moral Rearmament must receive support on a world-wide basis."

I understand that, besides the President and others, twenty-three members of Great Britain's House of Lords supported the appeal, declaring that "men and nations must be spiritually equipped with faith and love."

A response to this appeal was drawn up, and I was invited to sign it. The response read, in part:

"Moral Rearmament means, first of all,

a change of heart. It means admission of our responsibility for the past, a frank acceptance by nations as by individuals of the standards of honesty, purity, unselfishness and love, and daily listening and daily obedience to God's direction....At this fateful hour we pledge ourselves to give the last full measure of our devotion—the service of heart, mind, will—to the Moral and Spiritual Rearmament of our nation—to building the world of to-morrow, the world of new men, new nations where every resource of human genius is liberated under God's leadership to enrich the heritage of all mankind."

I told the people who asked for my signature that I could not place my name on the document. This surprised them, for they thought that because of my work I would be the first to welcome it.

I can endorse Moral Rearmament but it would have to be in a different setting. As an Indian I can have a Moral Rearmament programme, and I can invite China to join it—but how can I invite the nations of the West and Japan? And just as it would be unrealistic of me to invite the West and Japan, it is to that extent unrealistic of the West, and of one great nation in particular, to invite India.

CONGRESS REPRESENTATIONS

TO DURBAN CITY COUNCIL

THE following communication has been addressed by the Natal Indian Congress to the Town Clerk, Durban, in connection with the proposed expropriation of land from Indian owners at Sydenham, Riverside, Merebank and Wentworth by the City Council:

Sir,—We are directed by the Committee of our Congress to write and convey to you the deep concern with which we view the proposed expropriation of some 625 acres of Indian-owned land in the Umgeni North Riverside area for European housing, some 1,427 acres in the Merebank Wentworth area and 73 acres in the Sydenham area for Coloured housing under the powers of the Housing Act, Section 11.

Our committee understands that in the original instance the clearance of slum conditions in these areas was contemplated under the Slums Act.

We are sure that it has been your as much as it has been our experience, that whereas house repairs or demolitions and reconstructions are readily conceded to the owners concerned, land expropriation is invariably resisted.

Moreover, under the Slums Act procedure, before the Minister's consent can be obtained to slum declaration or expropriation, the Corporation is required to guarantee that alternative housing is made available.

On September 30, 1940, the Public Health (Slums) Committee of your City Council resolved "that there shall be no change in existing procedure in respect of minor and major repairs, but that as far as possible all demolitions under the Slums Act, No. 53 of 1934, as amended by Act No. 24 of 1937, be suspended in the meantime."

Our Congress understands that it is proposed to expropriate land at Riverside—Umgeni North for the purpose of a European housing scheme of some 1,500 houses. This will displace some 4,000 Indian residents.

The expropriation at Sydenham is, we understand, for the establishment of a housing scheme for the coloured community, whilst the expropriation at Merebank is for the establishment of a township for Indians and a township for the coloured community.

We are desired to emphasise that our Congress is in favour of the building of housing schemes for Indians and it has consistently struggled with your City Council to this end on account of the incomprehensible delay that has been exhibited towards the housing needs of the Indian population of Durban.

This is borne out by the fact that the Housing Act was passed in the year 1920. Further in terms of the Capetown Agreement entered into between the Union and the Indian Governments in 1926, an enquiry was conducted by the Central Housing Board into the housing needs of the Indian community of Durban and suburbs and a report with definite recommendations was made by the Board.

It is to be recorded with all the emphasis we can command that nothing was done until the year 1939 when the first 50 houses at Cato Manor were taken in hand to be built for sub-economic tenants. This was followed by fifty houses for economic tenants. A further 75 sub-economic houses were built in 1940 at Springfield. These 125 houses built at a cost of £73,393 is the sum total of the City Council's efforts for the 90,000 Indian residents in Durban against an expenditure as at December 30, 1939 of £625,851 for the 80,000 Europeans resident in Durban (vide Central Housing Board report, 31st December, 1939).

Congress remains consistent in its attitude of pressing for more housing facilities for the members of the Indian community, but it cannot countenance the expropriation of Indian-owned lands and the consequent displacement of our compatriots from areas such as Riverside, Umgeni North and Sydenham for the sake of establishing housing schemes for the European and Coloured communities.

We would remind you that the Congress in its various representations to the Union Government when the Slums Act was before Parliament, expressed the fear that the powers of the Slums Act would be used for the perpetuation of injustice inimical to Indian interests. This led to the then Minister of Interior and the present Minister of Finance, the Hon. Mr. J. H. Hofmeyr giving the following assurance in his speech in the Senate on May 25, 1934:

"There is one final point that I would like to emphasise. The purpose of this Bill is the elimination of slums. In certain quarters the fear has been expressed that it has either been conceived with, or will be used to further some deeper policy of race discrimination. I would emphasise that this Bill has nothing whatever to do with anything of that nature. Its purpose is to wipe out slum conditions irrespective of the race or colour of slum owners or tenants and it has no ulterior motive. It will be administered in that spirit by me and my department. I have no reason to think it will be administered in any other spirit by the local authorities. I look to them to help us in applying it vigorously and effectively towards the attainment of its objects as I have just defined it. It will, I am sure, be made to operate in a spirit of fairness and justice and without discrimination—and of that the powers vested in the Minister under the Bill are a guarantee if indeed such guarantee were necessary."

The committee of our Congress submits that the contemplated acquisition is beset with a policy of racial discrimination and we appeal to the City Council to be consistent in its policy. It has decided to suspend for the time being (i.e. for the duration of the war) the demolition of premises under the Slums Act. It should not, therefore, adopt the incongruous policy of displacing hundreds of Indians to accommodate Europeans and Coloureds for whom there are large tracts of ground available in the City boundaries where their housing needs can be easily met.

In conclusion we are respectfully desired to ask you to arrange for a deputation of our Congress to meet the special committee re housing so that the representations made in this letter may be amplified and our representations fully made.

We are taking the liberty of sending a copy of this letter to the chairman and members of the special committee on housing, of your Council, one to the Hon. the Minister of the Interior, to the Hon. the Administrator and to the chairman of the Central Housing Board.

Doings In India

Indian Christians Support India's Struggle

"LET the Indian Christians realise that it is no time to remain aloof from the Hindus and Musalmans. I ask them to make the voice of India stronger by joining their Hindu and Muslim brethren in their demand for self-government and freedom." Thus observed Mrs. K. L. Rallia Ram in the course of her short address while inaugurating the Azad Christian Conference held in Lahore in January under the presidentship of Dr. Rameshandra Rao. Mrs. Rallia Ram appealed to the Indian Christians to join the Indian freedom movement which was now being conducted by Mahatma Gandhi Gandhiji's method, said Mrs. Rallia Ram, was the method of Christ. She wished some Christians should have given the lead to the country to prove the efficacy of the method of Christ. But, as it happened, the leader of the Indian people who was a Hindu by birth had adopted the method of Christ to achieve the freedom of India. Mrs. Rallia Ram criticised the dreams of Hindu Raj and the Pakistan as preposterous and pleaded for a united India where everyone who claimed India to be his or her home, would have a place. She asked Indian Christians to play their part in bringing about unity between Hindus and Musalmans. The Indian Christians could do that work because they came from both the communities. Proceeding, Mrs. Rallia Ram condemned the bane of communalism. Peace was being denied to the people and too much emphasis was being based on religion. If religion resulted in creating conflicts between man and man, that religion, she maintained, should be shelved. The present day order, she concluded, was a challenge to Christianity and she wished Indian Christians would rise to the occasion and see that justice and love prevailed. She had no doubt that a new world order would arise from the present conflict. The following was among the resolutions passed at the Conference: "No nation has a right to hold another in bondage or to exploit her resources in her own interests. This conference accepts the attainment of independence as its main objective and calls upon all Indian Christians to take their stand by the side of those organisations and forces in this country which are fighting for the freedom of India."

Begum Iftikhar-ud-Din's Call To The Youth

"It is not the Hindus, Muslims, Christians or the Sikhs who are fighting each other in India for their so-called separate rights. It is the supporters of imperialism and the poor and ignorant masses who are engaged in a conflict. The struggle for rights is not between any communities but between the "Have and Have nots." Thus observed Begum Miss Iftikhar-ud-Din while unfurling the flag of the Azad Christian Youth League which met in January in Lahore. The flag of the youth, she said, was the flag of freedom, peace and progress and she felt sure that the Indian Christian youth would do their duty by the country and stand by what the flag represented. Proceeding, Begum Sahiba said: "I belong to the Congress and bring to you felicitations on behalf of the National organisation which is engaged at present in the unique struggle for freedom. I want to assure you that the freedom which the Congress is fighting for is meant not for any particular class of people but for the whole of India. Referring to the claim of the "Qaid-i-Azam Jinnah Sahib" that democracy was ill-suited to the Musalmans in India and was being insisted upon to crush the Muslims, Begum Sahiba pointed out that by chance the very day this view of Mr. Jinnah was published in the newspapers the statement of Vir Savarkar who had suggested that democracy was bound to jeopardize the best interests of the Hindus was also published. Was that not interesting, asked Begum Sahiba? One could have certainly thought better of these "communal gods." But for such utterances "It is a matter of shame," she said, "for us all that a few top leaders are making any agreement in India impossible. The pity of it is that they are doing it not because the rights or privileges of any people are involved in any way, but they are doing so because their own leadership is endangered. I have no doubt, and I am sure, every lover of the freedom of India, which is the common Motherland of all of us, feels that neither Islam nor Hinduism is in danger." Referring to the present conflict in the world Begum Sahiba felt sure that a new world order would emerge and all wars would end. Under that new world order no one will even try to bite the other because everyone will have enough to eat and necessary to wear. "When that order prevails even the Heavens would envy us," said Begum Sahiba who concluded: "I have no doubt that that order is soon coming. When that light spreads, darkness will disappear and we will then live as human beings."

"Britain Suffers From Political Blindness"

Addressing a mammoth meeting of 50,000 people held under the auspices of the Lahore District Congress Committee recently (before his arrest took place) the Congress President, Maulana Abul Kalam Azad referred to the present situation in India and explained how the civil disobedience movement had been started. The Congress President said that the Congress waited for 13 months before launching the present struggle. He had no hesitation in saying that the Congress had made its decision much earlier but they had wanted to be sure before actually giving effect to it. Maulana Azad had no doubt that the present struggle would spread and very soon the gates will be opened to every individual who desired to court arrest provided that person would subscribe to the fundamental conditions. The Congress had taken the obvious course because it was faced with a fundamental issue—the issue of India's participation in the war with her natural, free consent. Once India had been drawn into the war there were left only two courses open without affording any medium course. One of them envisaged an honourable settlement between the British Government and India and the second paving way for struggle and struggle to its logical end. The British Government, said Maulana Azad, was not prepared to part with power and they wanted to play their old game and make India follow their behests. But the time had come when India had to refuse to be treated in that manner and the Congress, on behalf of the country, gave the right refusal. **The Congress declared in unambiguous terms that if Britain wanted India's co-operation in its war efforts voluntarily it must consult the representative opinion in India. If no one else was to be consulted at least the legislatures which were their own creation should have been consulted. All other help, declared the Congress President, which the Princes and a particular class of people were giving, was the help of people who had no other course but to give that help. That help, he warned, could not be called voluntary and if anyone said it was voluntary he was telling a naked lie.**

New Flats To Let

IN ETNA LANE

Four Rooms, Balcony, Kitchen and Bathroom. Rent £6 10s. per month. Apply:

E. M. PARUK,
76, Commercial Road
Durban.

Things In General

Trade Union For Indian Teachers

At a special general meeting of the Natal Indian Teachers' Society held at the Dartnell Crescent School Hall on Saturday last it was unanimously agreed that the State-aided School teachers be allowed to form a trade union. The resolution was moved by Mr. S. Pandav through whose efforts the meeting was called. Mr. Pandav, in outlining the work of a trade union, pointed out that the position of Indian teachers especially those who were employed in the Aided Schools, had remained static for many years. It was true that the Teachers' Society for the past fifteen years had done much but a position had now been reached where the Society was not able to help the aided men any further. Their only solution was to organise on trade union lines and seek redress. The Labour Department had given its ruling after making searching enquires that the aided teachers could competently form a trade union and seek registration under the Industrial Conciliation Act. In supporting Mr Pandav, Mr. A. N. Lazarus said that the Government teachers must look upon the gains of the Aided teachers as their gains. "The time has come when the State-Aided teachers must unite and fight for their rights.....In their fight they will expose the true state of affairs," added Mr Lazarus. Before the meeting commenced Mr Sirkari Naidoo, the president of the Teachers' Society, said that it was probably the most momentous meeting of the Natal Indian Teachers' Society The teachers present would be called upon to make a vital decision and once they make it they would have to carry it out unflinchingly Nearly two hundredteachers were present and Mr. Pandav was supported by various speakers before the resolution was carried unanimously.

Friday Shopping Hours

Shops in Durban may have to close at 8 p.m. on Friday nights. The City Council decided to make representations to the Provincial Council to amend the Shop Hours Ordinance so as to permit the closing of shops at 6 p.m.

First Aid Classes—Red Cross

A most instructive and interesting demonstration was given at Dannhauser by three teams from Glencoe on Saturday, March 1. There were present several prominent Indians and a large number of scholars. Mr. S. C. Vawda presided over the gathering. Sister Tong of Glencoe, who is in charge of the Indian classes, gave a very able address on the advantages to be gained by forming a branch of the Red Cross in Dannhauser. The Glencoe classes, who said, comprised the entire teaching staff of the Glencoe Indian School and she felt proud of the progress made by the students since they joined the classes in September 1940 Mrs. Kirkwood, who is the Secretary of the Glencoe branch of the Red Cross, also gave a short speech urging those present to form a branch in Dannhauser. In introducing the European visitors who had accompanied the teams, Mr. S. Manickum, Headmaster of the Glencoe Indian School, referred to the active interest evinced by the following in the Indian classes: Mr. and Mrs. Kirkwood, Messrs. P. Loureas and H. Wiedeman. Mr. Manickum assured those present that all the members of the Glencoe branch would do their utmost to assist should similar classes be conducted in Dannhauser.

Invidious Distinction On Buses

Mr Bhagwan Ranchhod writes:—If East Africa and even in the Front Line Indians and Europeans can sit and fight together why can't Indians sit in the local buses with Europeans. After all there are only two or three seats about three feet far apart from the European seats right at the rear end. Why can't the Corporation of Maritzburg and Durban warn the bus conductors and tell them to do their duty in the right way and treat every person alike no matter whether he may be white or black?

New Passenger Boat Service Between New York And S. A.

A service of fast passenger liners between New York and South African ports is to start in October. Three 17,000 ton vessels belonging to the American-South African Line will do the run to Capetown in 16½ days and to Durban in 20 days. The terminal point will be Mombasa. This, it is stated, will be the first direct service from the United States using purely passenger ships.

30 p.c. Of Durban Natives Diseased

Dr. G. D. H Wallace, Venereologist for Durban, says that at least twenty per cent. of the adult natives in Durban would react to a blood test of syphilis, and probably another ten per cent. are suffering from gonorrhea. At the native municipal clinics, he states, 3,000 cases a month are being dealt with, and there is an influx of about 300 new cases each month. "We have 200 re-patients, all highly infectious who are detained in hospital, and our attendance at each clinic varies from 100 to 300 out-patients." Dr. Wallace states that most natives treat venereal disease very lightly, and while valuable propaganda work was being done in locations, factories and hostels, there was no royal road to the eradication of V.D. It was bound up with other social problems, such as housing, poverty, prostitution and low wages. Rumours that European children were contracting the disease from native nurse-maids were, he said, highly exaggerated, and so far in his experience he had yet to come across one that had been genuinely proved.

Tamil Lecture At Isipingo

Last Sunday a Tamil lecture on principles of Tamil education was delivered by Mr. S. M. Pillay, (journalist and tutor) of Tamil Teachers Society of South Africa at the Indian School room, Isipingo, under the auspices of the Isipingo Tamil Classes Committee. Mr. Jimmy Verdan presided. The lecture which lasted 40 minutes was an instructive and a very interesting one. Grand music was rendered by Isipingo Sentamil Youth Orchestra Club, conducted by Mr. Jimmy Arumoogam and his pupils. The Isipingo Tamil School pupils Misses Gracie, Neela, Govindu, Rosey and Nachammah, sang songs on Gopal Krishna. The Isipingo Tamil Classes Committee appeals to all parents to send their children, both boys and girls, to learn Tamil, their mother tongue.

Wasehbank Muslim Mosque Trust

The joint hon. secretary, Mr. Ebrahim E. Ameen reports:—The collection committee members of the Wasehbank Muslim Mosque Trust have left Wasehbank for collection for the above Trust and they hope to receive a generous response wherever they go. After the collection of a substantial amount from our Moslem brethren a Mosque will be erected and with the balance of the money the Trust will invest the sum for the purpose of income so that the Mosque and the Madressa will be maintained by this income.

Nizamia Muslim Society

A meeting of the Nizamia Muslim Society with which is amalgamated Madressa Talimul Islam, was held on Wednesday last. The secretary stated that the Madressa Talimul Islam was opened in April last year with a small number of children and to-day over a hundred and sixty children are attending under the principalship of Janab Moulana Muhammad Hanieff. It is the desire of the society to build an up-to-date school and Madressa. The plans are prepared and a drive for the sum of £8,000 has been commenced. During the past month the Madressa was entirely run on donations kindly given by parents and well-wishers. These donations were utilised for the education of

the children. The half-yearly reports of the examination showed a pass of 90 per cent. and this alone showed the thorough training the children received under the principal. The treasurer of the Madrasa, in submitting the financial statement, showed that receipts from donations amounted to £157 1s. 1d. and expenditure to £159 15s. 1d. leaving a balance of £8 6s. 1d. Any donation will be thankfully received and acknowledged through the press.

Union's Increased Revenue

An increase of nearly £6,000,000 in Union revenue for February compared with February last year helped to bring total revenue collections for the eleven months ended February 28 to £60,406,701. This is a new record for State income from taxation and ordinary revenue.

Liberal Study Group

Mr. H. Dlomo of Transvaal will address the Group on "The Early History of South Africa (till 1652) and the Migration of the Bantus" at the Group's hall, 142 b Grey Street, Durban, on Sunday, March 16 at 3 p.m. This is the first lecture of the Group's new series, "The History of South Africa." The purpose of these series is to make an intelligent and impartial study of our own history because it is necessary to have a good background of local history in order to understand our own problems in their true perspective. Mr. Dlomo is a poet and a writer and a good speaker. Admission free, all are welcome.

Death Of Mrs. K. K. Pillay

The death took place in Durban of Mrs. K. K. Pilly, widow of Mr. K. K. Pillay, well-known of Greenwood Park. Mrs. Pillay, who was 65, was held in high esteem by all those who had the pleasure of knowing her. She was know for her hospitality which was enjoyed by many distinguished visitors from overseas. She was buried in the family cemetery at Greenwood Park. The funeral was attended by nearly a thousand people. We extend our heartsympathy to the bereaved.

The Sporting World

Carolina Indian Sporting Club

A FAREWELL reception was given by the Carolina Indian Sporting Club to Mr. E. A. Khoreshy last Sunday. Mr. Khoreshy who was a member of the club since its inception will shortly be leaving for India. The chairman Mr. T. M. P. Mahomed paid a high tribute to Mr. Khoreshy for his services to the club and for his active and keen interest in sports. Among other speakers were Messrs. I. M. Dadabhay, N. P. Tayadia, S. E. Lakhi, M. M. Saad, J. Ally and J. J. Maharaj all of whom wished the guest a happy voyage and a safe return. Mr. Khoreshy was presented with a fountain pen as a token of his services. Mr. Khoreshy suitably replied and donated £2 to the club.

Tongaat Indian Tennis Club

At the tenth annual general meeting of the Tongaat Indian Tennis Club held recently the following election took place for the ensuing year:—Patrons: Messrs. S. T. Naidoo, A. M. Arbee, Kandhai Timmal, O. V. Naidu and V. P. Desai; hon. life vice presidents: Messrs. A. P. Naidoo, V. S. Naidoo and A. V. Naidoo; president: Mr. R. Sancho; vice-presidents: Messrs. R. G. Naidoo, K. P. Desai, G. Harbans, M. G. Naidoo and O. K. Naidoo; hon. secretary: Mr. V. R. Naidoo; assistant hon. secretary: Mr. P. R. Naidoo; treasurer and captain: Mr. R. Kandhai; vice-captain: Mr. C. R. Naidoo; auditor: Mr. V. V. Naidoo.

Rivers Football Club

At the second annual general meeting of the Rivers Football Club held recently the following officials were elected for the ensuing year:—Patrons: Messrs. M. S. Naicker, M. M. Gunder, N. Maistry and L. Gunder; president: Mr. M. V. Naicker; 15 vice-presidents; secretary and treasurer: Mr. M. C. Chetty; manager: Mr. M. A. Naicker.

Warwickshire Football Club

The following officials were elected for the forthcoming season at the annual general meeting held at Haribhai's, Warwick Avenue:—Presidents: Mr. S. W. Pandaya; patrons: M. Pooven and A. Jandoo; vice-presidents: Messrs. L. Doolabh, N. Sawpersadh, N. Pani, R. L. Boodhu, G. Harbhai, B. Kasval, M. M. Naidoo, B. P. Chetty, J. Pillay, R. Moonsamy, N. P. Harry, N. G. Kasval, S. Jack, W. Frank, E. Dorasamy, and R. M. Naidoo; manager: L. Francois; delegates: Moonsamy and N. G. Kasval; captains (seniors) A. Joseph, (Juniors) L. Naicker, (juvenile) M. Chinsamy; hon. secretary and treasurer: Mr. G. Morgan.

Far Eastern Transvaal I.F.A.

The second annual general meeting of the Far Eastern Transvaal Indian Football Association was held on Sunday, March 2, at the Advisory Board Room, Benoni Location. Mr O. S. Moodley presided. The following office-bearers were unanimously elected for season 1941: Patrons:—Messrs. Jusraj Singh, Morris Nesmith, M.P.C., and R. P. Dold; president: Mr. O. S. Moodley; vice-presidents: Messrs. V. P. Pillay, B. Jagjee, I. E. Hajat, N. Roosain, M. Moodley; hon. secretary: Mr. E. S. Patel; hon. treasurer: Mr. R. Ohanka. The meeting unanimously resolved to seek affiliation again this year with the S. A. F. A. in spite of its application being turned down previously. The chairman congratulated the Benoni Indian Ramblers F. C. on their fine achievement in winning the Singh's Memorial League Trophy and the Ramblers' Shield and also congratulated the Benoni Park F. C. for being fortunate in winning the Moodley's Memorial Knock-out Trophy, and hoped that the spirit of sportsmanship will ever prevail.

Eastern Province Indian Cricket Union

The following are the results of the Knock Shield matches of the Eastern Province Cricket Union, Port Elizabeth. Aryans vs. Orients: Aryans 1st innings (62, S. Sharmar 48, T. Morgan 5 for 29). Orients 1st innings 114. G. Vanathavan 44, P. S. Vandayar 25, M. B. Kara 17 not out, B. J. Govindjee 4 for 13 and T. N. Ramdin 4 for 18); Aryans 2nd innings 93, (T. N. Ramdin 30 not out, S. Sharmar 21, A. Naran 15 and N. P. Unley 10, T. & Kara 6 for 35 and M. B. Kara 3 for 20). Orients 2nd innings 40, (J. Mahomed 16 and M. B. Kara 11 S. Sharmar 5 for 22.) Result: Aryans won by 6 runs. Regents vs. Swaraj: Swaraj 1st innings 45 (H. Verrie 6 for 14); Regents 1st innings 78, (R. S. Lingham 4 for 11 and T. Sayone 3 for 19); Swaraj 2nd innings 65, (P. Ramsamy 25 and A. Valayden 21, N. A. Timers 6 for 29); Regents 2nd innings 45 for 8 wickets, (M. Pillay 17, N. Rungasamy 10, R. S. Lingham 4 for 15.) Result: Regents won by 2 wickets. Aryans vs. Regents (Goal). Aryans 1st innings 202, (S. Sharmar 58, T. N. Ramdin 57, D. N. Ramdin 27, N. Rungasamy 3 for 25); Regents 1st innings 12, vs. Sharmar 6 for 9); Regents 2nd innings 16 for 5 wickets (owing to time Regents forfeited their points to Aryans. A trial match has been arranged for the purpose of selecting a well represented Eastern Province XI to play against the Sparks C.C., of Durban which is now touring the Union and will visit Port Elizabeth on March 29 and 23.

———o|o———

Everybody suffering in this way of a pronounced cold in the chest should take Dr. Scott's Emulsion as directed by Medical Men, Chemists and Druggists throughout the country.

BUSINESS FOR SALE

GENERAL DEALER, FRESH PRODUCE, AERATED MINERAL WATER and TEA [illegible] Flourishing business in the heart of Grey [illegible] chance of a lifetime [illegible] owner [illegible] 34 Madrasa Arcade, Durban.

નવલ કથાઓ અને બાળ સાહિત્ય

નવલકથાઓ તથા વાર્તાઓ

માલીકા (વાર્તાઓ)	૫	૦
મદુલા	૩	૬
રાગીણી (અંગ્રેજી સુપ્રસીદ્ધ નોવેલનો અનુવાદ)	૬	૦
રમણુ ભેળી ભૂંડ ૧ (સાહસીકોની કથા)	૧	૬
રાજા પ્રતાપ (ઐતીહાસીક કથા)	૪	૦
લાજ લક્ષ્મન જાનો	૨	૦
,, ,, મોટી	૫	૦
વેરાનમાં	૩	૬
શું ખરેખોર કેમ બની	૫	૦
સમે ખમા (રસમુક્ત નોવેલ)	૫	૬
સમજજ પરી (હાસ્યરસથી ભરપુર)	૭	૬
સોરઠ રાણી	૫	૬
સોળ સતી	૩	૦
સૌરાષ્ટ્રની રસધાર (સૌરાષ્ટ્રની ઐતીહાસીક દંત કથાનો સંગ્રહ) ભાગ ૧	૩	૦
સ્નેહ લક્ષ્મી	૭	૬
સમાજની વેદીપર	૪	૬
સ્નેહ સપ્તમ	૪	૬
હનીમુન યાત્રા	૩	૬
પ્રવાસ પ્રીયનો (દુઃખી વાર્તા)	૫	૬
લગ્ન અને બીજી વાર્તા	૩	૬
પ્રેમ યાત્રા	૫	૬
પ્રિતમની પ્યાસ	૩	૦
રૂપી કારજો (હાસ્યરસ)	૬	૦
વેરીફાયન્સ	૪	૧
વંદારમાળા (નવલીકા સંગ્રહ)	૨	૦
પ્રિયતમા	૨	૦

ઐતિહાસીક કાદંબરીઓ

જંસરી (ર. ગ. દેસાઇ કૃત)	૫	૦
સેલ્મની કીમત	૫	૬

ઝીણાં ફેલફાટ નવાં પુસ્તકો

બાડકા (નોવેલ)	૫	૦
મકવાન પોથી	૧	૦
પારસી શાકાહારી વાનગીઓ	૧	૬
આંધળાનું ગાડું (નાટક)		૬
સોળ સતીઓ	૩	૬
રસધાર	૩	૦
સરસ્વતી ચંદ્ર ભા. ૧–૨–૩–૪ સેટની	૨૨	૦
સ્નેહ લક્ષ્મી	૭	૬
સોનેરી સંદુક	૭	૦
સફેદ સમતાન	૭	૬
હાસ્ય રસીકા	૬	૦
અંધેકાર પર પ્રકાશ	૨	૦
કુસંપ નંદીની (નોવેલ)	૫	૬
ઇંદ્રીદ્ર નારાયણ (ઐતિહાસ નોવેલ) ભા. ૧	૫	૬
,, ,, ભા. ૨	૬	૦
નક્ષત્ર માળા ૨૭ સફેદ્દા શ્લોકનો સંગ્રહ અર્થ સાથે	૧	૩
જીવન પ્રકાશ	૧	૦
જીવનના પ્રતીબીંબ (નોવેલ)	૭	૬
બધુ વાર્તાઓ (અનુવાદક મહાદેવ દેસાઇ)	૪	૦
પ્રેમનો દંભ (ટોલ્સ્ટોય કૃત નોવેલ)	૫	૦
બાકીના દાર (નોવેલ)	૫	૦
કાકાની વસી (સુનસીકૃત નોવેલ)	૩	૦
કર્મયોગી રાજેશ્વર (ઇ. નોવેલ)	૫	૬
કળા કારીગરીનું શીક્ષણ ભાગ ૧	૨	૬
,, ,, ,, ભાગ ૨	૨	૬
ફીલોસ (બીજી મારે વાર્તા)	૫	૩
કપાલ કુંડળા (નોવેલ)	૪	૬
ગુજરાતી બેપાર	૩	૦
મામદાની બહારે (પ્રસીદ્ધ ગાયકની રસીલી રચનાઓ)		૬
જમતનો આવતી કાલનો પુરૂષ (શેખ અબ્દુર રાકાકુલ્લાહ)	૨	૬
રાષ્ટ્ર ભાષાનો મુબારતી કોશ (હીંદી-મુબારતી)	૫	૦
બ્રહ્મ ધર્મ કે કરાર (નોવેલ)	૩	૬
બ્રહ્મ સુખ (નોવેલ) ટોલસ્ટોય	૩	૦
બધા અને બીજી વાતો	૩	૦
વિનોદ ચાટીકા (હાસ્ય નોવેલ)	૫	૦
વેમ્પિરનો પ્રતિકાર (હીંદીમાં)	૭	૦
વિશ્વમાં ૬૦ વરસનો બોલ્શેવીકનો ઇતિહાસ	૭	૦
કવિતા માળા અને બોધવચનો	૫	૦
જીવન્ત પ્રકાશ (અમુર્ન ઇરવથી સંપાદ		

જાતીય કાર્યિકત્વ જીવન—પ્રત્યેક બી પુરૂષોએ

વરસમાં પહેલી જાણવા લાયક જાતીય જ્ઞાન

કીંમત રૂા. ૬.

બાળ સાહિત્ય

કેટલાક પક્ષીઓ	૪	૦
કિલ્લોલ (મોટી બોકરીઓ માટે બોધ)	૧	૪
મુરખાનો પુત્ર	૧	૦
નવા બોધ ભાગ ૧ લો	૧	૧
,, ,, ભાગ ૨ જો	૧	૧
નક્ષત્ર માળા (બાળકો માટે શ્લોકોનો સંગ્રહ)	૧	૩
નાની બેન વાર્તા	૨	૦
પુંડરીકના પરાક્રમ	૧	૬
પ્રાણી પુરાણ	૧	૪
પુસ્તકાલય	૦	૬
પૂરક્ષક પગત ગાણવાનું જ્ઞાન	૧	૦
બટપુની કુચ દાંડી કુચનું વર્ણન	૧	૦
બાલ બોધોદીપન	૧	૬
બાળ કુચ વાર્તાઓ	૨	૦
બાળ કથાવલી વાર્તાઓ	૨	૦
બાલબાર્તા ભાગ ૬ ઠ્ઠો	૧	૦
ભારતીહાસિક મહાન પુરૂષોની કથાઓ	૧	૬
મારી જીવન કથા (બાપીજી)	૧	૬
મુખો અને બીજી વાતો	૧	૦
રીદ્ધિ રીદ્ધિ ભાગ ૩ જો નોજવાની વાર્તા		૬
વતો અને ચમત્કાર	૧	૦
વિક્રમરાજ ચરિત્ર	૨	૦
સચરસ (રસમુક્ત પુસ્તક)	૦	૬
હીંદુસ્થાનની બાળ વાર્તાઓ	૨	૬
હાલરડાં	૧	૦
હીરા મોતી	૦	૬
ગુલાબ અને ચીબલી	૧	૬
બાળ વાર્તા વિનોદ	૨	૦
બાળાવળી	૧	૦
મધપુડો	૨	૬

કાવ્યો–ગરબા–ગીતો–ભજનો

કલાપીનો કેકારવ	૧૧	૦
મણીકાંત કાવ્ય માળા	૬	૬
ગીતાંજલી (કવી. રવીન્દ્રનાથ કૃત)	૨	૦
પારસી ભજન ગીતો	૨	૦
નીહારીકા (કાન્ત: ર. વ. દેસાઇ કૃત)	૪	૬
પુનર્વસુના (કવેરચંદ મેઘાણી કૃત)	૪	૬
રવીવાળી રાત ભાગ ૧ લો (ગરબા સંગ્રહ)	૨	૦
,, ,, ભાગ ૨ જો ,,	૨	૬
,, ,, ભાગ ૩ જો ,,	૩	૦
ગરબા ગીતો	૩	૦
રાસ નંદીની	૨	૬
રાસ તરંગીણી	૨	
રાસ નીકુંજ	૨	૬
હોરા સંગીત (ના. મો. ખરે)	૧	૬
ઘર બધુ વૈદક	૫	૦

સરકારી શાળાઓમાં ચાલતાં પુસ્તકો

	સી. પે.
બાળબોધી	૦ ૬
૨ જી ,,	૨ ૦
૪ થી ,,	૧ ૧
૬ ઠ્ઠી ,,	૨ ૨
૬ ઠ્ઠી ,,	૨ ૧
૧ લી ચોપડીના બધાં	૦ ૧
૨ જી ,, ,,	૦ ૬
૩ જી ,, ,,	૧ ૦
૪ થી ,, ,,	૧ ૧
૫ મી ,, ,,	૧ ૬
૬ ઠ્ઠી ,, ,,	૨ ૦
૭ મી ,, ,,	૨ ૨
નવયુગ વાંચનમાળા	
૩ જી ચોપડી	૧ ૬
૪ થી ચોપડી	૨ ૦
ગુજરાતી દેશી શીક્ષણ ભાગ ૧	૦ ૧
બાંકમણીત બાલકાવ્યાવાલું	૨ ૧
બાલરમ્ય પાલરનું	૧ ૨
બોધેળ ૪ થા પેરગ્રાની (બંગાલીના કૃત) નવી આવૃતિ	૨ ૦
મુબારતરનો નકશો	૨ ૬

મળવાનું ઠેકાણું:–

Manager Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હાથે
સને ૧૯૦૪માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૯ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૧૪ માર્ચ, ૧૯૪૧. અંક ૧૧.

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર તા. ૧૪ માર્ચ, ૧૯૪૧.

ડિંદીઓના મોટર બસના ધંધા પર આફત

મોટર ફરીયર ટ્રેન્સપોરટેશન ઍમેન્ડમેન્ટ બીલ જે રીતે ફુલીપન પાર્લામેન્ટમાં પસાર થઇ રહ્યું છે તેપરથી જોતાં લગ્ન ચલાવનારાને લાગે, કે જે બધા ડીંડિઓ અને નેટીવો ને લાગુ પડતા એક રેગ્યુલેશન પસાર થઇ પડયો હતો, તે પકી જાણવું અને તેઓ રસ્તે રઝળતા થઇ જોહારીઓની સંખ્યામાં ઉમેરો કરશે. અખબારોના મણુર પ્રમાણે લગ્ન મી. ઠેકલ ખર્નસાઇડે એ બીલમાં એક એવો સુધારો મુકયો છે કે "મ્યુનીસીપાલીટીઓના લાયસન્સ તેઓના લત્તાઓમાં મોટરો ચલાવવાના રસ્તાઓ પર આકરા મુકવાની અતિ જરૂરીયાત લત્તાઓ મુકનારો છે. અત્યારે પ્રધાને મ્યુનીસીપાલીટીઓના લાયસન્સોમાંથી અમુક લત્તાઓ લક્ષ લીધી હતી પરંતુ હવે તેમણે બીજા લત્તાઓ તેઓથી વધારે જરૂરીયાત લાગથી વાપરી શકાય તેવો સુધારો સ્વીકાર્યો છે. આ સુધારાની રૂએ ટ્રાન્સપોરટેશન બોર્ડ તરફથી આપવામાં આવેલું ઓપરેશન જે કાઉન્સીલ બસોને આમુક રસ્તાઓ વાપરવાની ખંધી કરી તા તાકામું થઇ પડે છે. આ સુધારો કાઉન્સીલોને બસોને આપવામાં આવેલી પુરતા હીનથી બેપાની સત્તા આપનારો છે.

જનરલસ્ટન નાર્થના આફ્રિકાન્સ પાર્ટીના સભ્ય મી. એસ.સી કરોનવેલ, જેમણે ગુરૂવારે બાર્ય મા. ય માટે બીલપર આગળી સભામાં રીપોર્ટ સ્ટેજમાં ચર્ચો ચાલી રહી હતી તે વખતે મી. ખર્નસાઇડના ઉકત સુધારાનો વિરોધ કર્યો હતો, તેમણે કહ્યું હતું કે "ઘણી બધા તેઓ સ્થાપિત હકો ભોગવી રહ્યા હોય તેઓના એ હકો કોઇ પણ જનનો બદલો આપ્યા સીવાય છીનવી લેવા એ અસામાન્ય ગણાય." તેમણે વધુમાં કહ્યું કે, સુધારો મ્યુનીસીપાલીટીઓ, કે જે ખરેખર આ ટ્રાન્સપોર્ટના ધંધામાં હરીફાઇ કરી રહી છે તેઓને કોઇ પણ સર્ટીફીકેટને નકામું કરી દેવાની કુલ સત્તા આપે છે. મી ઠરીનસેને આગળ બીલમાંથી મી. ખર્નસાઇડનો સુધારો કાઢી નાખવાનો બીજો સુધારો મુકયો અને જણાવ્યું કે પ્રધાન જો મારો આ સુધારો ન સ્વિકારે તો તેમણે મ્યુનીસીપાલીટીના પગલાં સામે અપીલ કરવાનું કંઇક પણ સાધન પુરું પાડવું જોઇએ.

નેટીવોના પ્રતિનિધિ ગાસીલ ડી એમ. એલ. મેર્તજિરે કહ્યું કે મી. ખર્નસાઇડના સુધારાએ એ સુધારા પહેલા જેઓને બીલથી લાભ હતો તેઓનાપર અસ્તોષના ઘાસણી ઉત્પન્ન કરી છે. આપણા પક્ષો મોટા ભાગની ઠીંડી બસના માલીકો છે.

મી ખર્નસાઇડે ગીસીલ મેલીજરની એ સમાજ કાઢી પ્રધાને મ્યુનીસીપાલીટીઓના ઓપરેશનોમાં આવતી મુશ્કેલીઓ દિવસપ્રત કરવા માટે ગાઢકણી ગાઢી આપી મુદીવાદ, કે તે "કાણા ચામડીને મુદીવાદ" દોષ ના, તેનો બચાવ કરવાનો વખત પર આરોપ મુકયો.

રેયપે બાનાના પ્રધાન મા ઓર. વી વરરે જણાવ્યું કે: "આ સુધારાથી મ્યુનીસીપાલીટીઓને અત્યારે નહિ જેવી તો કંઇ પણ સત્તા આપતી નથી." તેમે એ રસ્તુ ખરીજ હોય તો પછી એવો નકામો સુધારો સ્વિકારવાનો ઓટલો બધિ આમદ સભ્યોની મા જરૂર? રેટેકટ્રીટી ના ડેમોનીનના પાર્ટીના સભ્ય મી. લોઇ એસ. ઓટે કહ્યું કે "મ્યુનીસીપાલીટીઓને બાનગી સાહસોની સામે હરીફાઇ કરવામા ઓરેશાણ દોષ છે કેમકે મ્યુનીસીપાલીટીઓને પોતાના નોકરોને વધારે સારા પગારો આપવા પડે છે. મ્યુનીસીપાલીટીઓને રસ્તાઓ સારા રાખવાને મોટા ખર્ચ કરવો પડે છે જેમાં બાનગી માલીકો કંઇ પણ ફાળો આપતા નથી." આ પરથી બધી નથી કેમકે બાનગી મોટરના માલીકોને ગેરેજપર બારે કરો ભરવા પડે છે જયારે તેના બદલામાં તેઓને ખાસ કરીને નાતાલમાં તો ઘણા ખરાબ રસ્તાઓજ મળે છે. મી. ઓકરે વધુમા જણાવ્યું કે "બાનગી માલીકો રૂરજપર નભતા અને પોંપાટ કરનારી બસો દોડાવે છે અને આ રીતે મ્યુનીસીપાલીટીની બારે ડેમતની બસોની સામે હરીફાઇ કરે છે."

નેટીવોના પ્રતિનિધિ મી ફી બા મોલદીનોએ તેનો લાયક પ્રત્યુત્તર વાળતા કહ્યું કે: "જો બસો રસ્તાપર ફરવાને લાયક ન હોય તો તેનો ઘણાજ તો સત્તાધીશોના લાયકાજ રહ્યો છે, અને તેથી હું જોવા નાલ્યતા કોપર આવી શકું છું કે મી. ઓકરનો વાંધો માત્ર ઓટલાજ કારણપર છે કે તે ડીંડિઓની માલીકીની બસો છે બાનગી માલીકો તરફથી અપાતા પસારો ચિમેન્ટ મી. ઓકરનું સુગન પણ ઓટલુંજ આકરતુન છે કેમકે તેનો ઘણાજ નોકરોના લાયમાં રહ્યો છે, તેઓ પોતાના પસારો ઠરાવવાને બેજ ઓકને આરજી કરી શકે છે. આ સુધારાથી રોથી વધારે નુકસાન ડીંડા અને નેટીવ બસપાળાઓને થવાનું છે કેમકે એ બેમોનું મ્યુનીસીપલ કાઉન્સીલો માં પ્રતિનિધીત્વ નથી."

આટલું બધા મી. ખર્નસાઇડનો સુધારો બીજા માંથી કાઢી નાખવાની મા. ડોનલેનાલ માગણી રદ કરવામાં આવી.

ડરબનેઓની માલીકીની બસોપર લગ્ન મોટી માઉસીસની કેટલી કડી નજર છે અને તેઓને નાબૂદ કરવાને બધાંએ પ્રયત્ન તેણે કર્યા પ્રમાણે કર્યો છે તે આગળે સારી રીતે બતુભવી ચુકયા હોઇએ, આપે હવે તેના દાખલા વધુ આપવાની જરૂર નથી. આ એવો બહુજ ગેરલાભ છે.

આ કંઇ મી. ખર્નસાઇડ સુધારો લાવ્યા તેમ "ગોરી ચામડીના મુદીવાદ" કે "કાળી ચામડીના મુદીવાદ" ને ટેકો આપવાનો સવાલ છેજ નહિ. ડીંડિઓનો સવાલ તદન જુદોજ છે. આજે કે યુરોપીયનોના સ્થાપિત હકોનો સવાલ હોત તો આ બાબતને જેટલી કડે કસેજે આજે પસાર થઇ જવા દેવામાં આવી છે તેમ પસાર થઇ જવા નહિ દેવાઇ હોત. ડીંડિઓને આ દેશમાં, જ્યા વર્ષોવર્ષ સર્વત્ર બાબી રહ્યો છે, ત્યાં રોજીના સાધનો મેળવાજ નપીડિત છે. જે કંઇ પણ સાહસ તેઓ કરવા જાય તેમાંથી તેઓને દાબી દાદવાના પ્રયત્નો થાય છે. છાપખાનાના ધંધામાં તેમને જોરદાર ગબડવામાં આવે છે, કરનીયર બનાવવાના ધંધામાં તેઓને બોરદાર ગબડામાં આવે છે અને તેમાં તેઓનું જીવન અસહ્ય બનાવવાના અનેક પ્રયત્નો થાય છે. હવે આ મોટર બસના ધંધામાંથી તેઓને દાબી દાદવાને તેઓનું મોઢું ફીરાવ રહ્યું છે. બીન-યુરોપીયનો માટે મોટર બસોની સનદ પુરી પાડવાના મુદ્દામાં મ્યુનીસીપાલીટી આટલા પછી સુધી કંઇ ઉંધા રહી હતી! હાલ ઉકત ખરાબી રૂવેમાં મ્યુનીસીપાલીટીના વાહનો માં તો બીન-યુરોપીયનોને અમુક ગ્રણી મોટરો માં આવે છે સિવાય કે જે વાહનો તેઓના ફુપયોગને માટે અલગ મલાવરા રાખવામા આવેલા છે. આવું બાનભંગ સબી જોવાના કરતાં બીન-યુરોપીયનોએ પોતાના મોટરની સનદો પુરી પાડવાને પોતાનાજ સાધનો ઉભાં કરવાનું સાહસ કર્યું". તો પછી જો એક વાજબી વિધેય, કે જે કેટલાકને એક રોજીનું સાધન બધ પડેલો છે, જો તેઓને કરતા રોકવા આ સાર જોઇએ! મ્યુનીસી-

પાર્લામેન્ટોને જો જવાબદારી પોતાને શિરે લઇ પોતાની રીતે કેમ ચિંતા કરી છે? શું મહેનતુ મજૂર વર્ગના હકોને અને બીનગોરાઓના ભોગે પોતાના વધારે ગોરાઓને રોજી પુરી પાડવાને?

આ તુચ્છ નીતી નહિ ગણાય તો બીજું શું ગણાય?

અમે કબુલ કરીએ કીંમતો ઉપરને નેતીવેા બાજુ મોટર વગાવવાના ધંધો કરી રહ્યા છે તેમાં સુધારો થવાની બહુજ જરૂર છે. પરંતુ શ્રી. મેસ્ફીલ્ડ ભારજ જણાવી ગયા છે તેમ તેની માટે સમાજ લેવાના જવાબદારીઓની પાસે પુરતા સાધનો છે. પરંતુ દુઃખની એ છે કે ડીંડીઓનો સવાલ હાથમાં લેવામાં સત્તાધીશો હમેશાં અચકાજ્યા જ્યાં રહે છે. રહેઠાણોના સંબંધમાં પણ ડીંડીઓ જેવીજ સ્થિતિ ઉત્પન્ન કરે છે એવો તેઓના ઉપર આક્ષેપ મુકવામાં આવે છે. પરંતુ એવી સ્થિતિ ઉત્પન્ન થતી અટકાવવાને તંદુરસ્તી અને સુપરવાઇઝના કાયદાનો તેઓ અમલ નથી કરતા. પ્રસંગોપાત્ત સ્થિતિમાં તેઓને સાવધ કરવામાં આવે છે. હવે મોટર બસના ધંધામાં પણ બીન-યુરોપીયનોને એક પીઝ મળી કાયમનો આપે છે. પણ એ ધંધામાંથી તેઓનો પગ ખેંચી લેવાના પ્રયત્નો કરવામાં આવી રહ્યા છે, પરંતુ લાઈસન્સ પ્રશ્નના માલને ખાતર એ ધંધાને ટપારવાની અને નીયમમાં રાખવાની તેઓના હાથમાં સત્તા રહેલી છે તેનો તેઓ લેપયોગ નથી કરતા.

સ્વર્ગસ્થ શ્રી. રોજ મેકડાઉલ

શ્રી. સ્વર્ગસ્થ રોજ મેકડાઉલ જેઓ ૧૯૨૪ની સાલની "પેન્ટ રની ગોલ" ની ચુંટણી વેળા સ્વરાજ પાર્ટીના નેતા હતા તેમનું ગયા ડીસેમ્બર માસની ૨૩ તારીખે અવસાન થયું છે. દક્ષિણ આફ્રિકાના વર્તમાનપત્રોએ તેમને આપેલી અંજલીમાં એમને પણ સામેલ પક્ષમાં છીએ. ડીંડીઓને જો મેકલાકિત ગુપ્તીયન સરકારની ડીંડીઓ વિરૂદ્ધની નીતીની નીર્બળતાનો ફીકા કરનાર તરીકે હમેશાં યાદ રહેશે. સ્વાપના સ્વાર્થની ખિલાફત કરવામાં જો - તેઓ અમે ગ્રામજીએ જેટલી હદે જમ રહ્યા નહોતા, અને મેકલાગણીના વિરૂદ્ધ કોઈ સરકારના પ્રતિનિધિ થા તેઓ દેશલક્ષ ગણાતા હતા (કેમકે તેઓ કે સામાન્ય રીતે સઘળા યુરોપીયન વર્તમાનપત્રોને ખોટા ખાબત હતી કે દક્ષિણ આફ્રિકામાં કોઈ સરકારના પ્રતિનિધિ છે તે કોઈ ડીંડી પ્રજાના પ્રતિનિધિ નથી અને તેથી તે સઘળા વરતુઓને ગોરાઓના દ્રષ્ટિથી બાદ પણ સરકારીજ દ્રષ્ટિથી જોઈ શકે), તેમ છતા શ્રી મેકલાકિત વાકેાના દ્રષ્ટિબીંદુને દાદ દેવાને હમેશાં તયાર રહેતા અને બીજા સરકારની વિરૂદ્ધ કીકા કરવાની જરૂર જણાતી ત્યાં તે કરતા બીલકુલ ખંચાતા નહોતા. બાલકે સામાન્ય રીતે સઘળા બીન-યુરોપીયનોને બદલી ખાબતોમાં તેમની નીતા તેરાજ હતી, અને તેથી તેમની બેાટ આ દેશના સઘળા બીન-યુરોપીયનોને જણાશે કે તેઓને દક્ષીણ આફ્રિકાના ખાસ કરી સાક્ષાજ્યવાદીને કેમ આપનારાં વર્તમાનપત્રોમાં તો ખાસ કરી મીત્રો ની બોટજ છે.

શ્રી. પીરો અને તેમની "નવી વ્યવસ્થા"

ગુડનવેઝ ખાતે ફેડરીલ પાર્ટીના અનુયાયી ઓની મીટીંગ સમક્ષ ભાષણ કરતાં શ્રી. જોસેફ હેનરી પીરોએ જણાવ્યું હતું કે મેકલાસન નબળી દીખ લગી ચુકેલું છે. બજતના બે તૃતીયાંશ ભાગે મેકલાસનની રૂઢીને ફેંકી દીધી છે. દક્ષિણ આફ્રિકામાં મેકલાસનથી એક પક્ષ સવાલનું સમાધાન આવી શકાયું નથી. દક્ષિણ આફ્રિકામાં ગણિત સમાજવાદની રાજ્ય પદ્ધતિ ની જરૂર છે. શ્રી. પીરોએ ઘણુમાં જણાવ્યું કે દક્ષિણ આફ્રિકામાં એક નવી વ્યવસ્થાનો એ આધારે વિરોધ કરી રહી છે કે તે બ્રીસ્તી ધર્મના સિદ્ધાંતની વિરૂદ્ધ છે. તેમણે એવા ખાત્રી આપી કે નવી વ્યવસ્થાની ધાર્મીક બાજુની આખરે પોતેજ બ્યાખ્યા કરવાની રહેશે અને તે સરકારી સમજ તેવીજ હશે. કારણ કે દોઢ પક્ષ વ્યવસ્થા દક્ષિણ આફ્રિકામાં કામ આવી શકશે નહીં રહીયત કે તે બ્રીસ્તી ધર્મને અનુસાર હશે.

શ્રી. પીરો એ ખુલી જમા જણાવે છે કે તેમના પોતાનાજ નવા નેતા કેા. મલાને હમણાજ કબુલ કર્યું છે કે દક્ષિણ આફ્રિકામાં મેકરાસન કદી હતુંજ નહી કેમકે નેટુ બાબ બીન-યુરોપીયનોને તો મેકલાસનવાદી હકો વિના ના રાખવામાં આવ્યા છે. એટલે જો મેકરાસન હતુંજ નહિ તો પછી તે નિષ્ફળજ શી રીતે જઇ શકે? એજીજ રીતે શ્રી. પીરોની કલ્પના ની નવી વ્યવસ્થા પણ નિષ્ફળ નીવડવાની છે. કેમકે જે વસ્તીને તે લાગુ પડશે તેના પોતા બાજનો તો તેમાં સમાવેશ નથી. બીજી ધર્મ એવી વસ્તુને બદલી નજ આપી શકે, સીવાય કે શ્રી. પીરોની બ્રીસ્તીધર્મ વિષેની બ્યાખ્યા ખુદા દોત. શ્રી. પીરોએ ઠીક કહ્યું છે કે કોમ પણ વ્યવસ્થા દક્ષીણ આફ્રિકામાં કામ કરી નહિ શકે સિવાય કે તે બ્રીસ્તી ધર્મ અનુસાર હશે. એટલે શ્રી. પીરોની નવી વ્યવસ્થા તેમના પોતા બાજ શબ્દો મુજબ નીષ્ફળ જવાને સર્જાયેલી છે.

અદાલતમાં તમારૂં પોતાનુંજ મુખ નિહાળો

ડરબન સીટી કાઉન્સીલ, જે શહેરના અમુક ભાગોમાં જ્યાં ડીંડીઓ પચાસ વર્ષ ઉપર વસવા રવાની પરવાનગી કરી રહ્યા છે ત્યાંથી તેઓની મીલકતો ગેરકાયદેસ સ્થિતિ નાબુદ કરવાના બાબ કારણથી પરંતુ જેટલાં સારાં રહેણાં જબાવ તેટલાં યુરોપીયનો માટે બનાવી લેવાના અને ડીંડીઓને બલાયદા વીસ્તારોમાં જેમવાના આંતરિક હેતુથી બાલસા કરી લેવા બદાર પડેલી છે, તેને તેના પોતાનાજ ડીંડી નોકરોને તે કેદી દશામાં રાખે છે તેની લગારે ચીંતા નથી. કાઉન્સીલરો બીનબોખ, ફેરલ અને ક્રોમહને તેઓની સમક્ષ તેઓનું પોતાનું મુખ નિહાળવા તે બારસો મુકયો છે. પરંતુ તેઓનાં મસ્તકે નીચે નમાવવા જેટલી તેઓનામાં શરમ છે કે કેમ એ વિષે અમને શંકા રહે છે. મ્યુનીસીપલ બેરેકસમાં ડીંડી નોકરોની દશાની બાબત કરી પુરાયો છે. પરંતુ સીટી કાઉન્સીલ એ સંબંધી થએલી સઘળી સખ્ત ટીકાઓની બેદરકારીપણે અવગણના કરતી આવેલી છે. આ બધુ કાઉન્સીલરો જેઓએ ઉકત મકાનોની બારીબાયી તપાસ કરેલી છે તેઓ કહે છે, કે "બેરેકસમાંના સઘળાં મકાનોને તંદુરસ્તી બાતના અમલદાર તરફથી મનુષ્યોના વસવાટ માટે નાલાયક ઠરાવી ઘરોપર ઘણોજી કાઢવામાં આવ્યા હતા, પરંતુ કાઉન્સીલે તેની સદંતર અવગણના કરેલી છે." તંદુરસ્તી બાતના અમલદારે જે મકાનો સીટી કાઉન્સીલને બતાવી છે તેવી બાતની બ્યક્તિઓ ને બતાવેલી નથી. બાતની બ્યક્તિઓના બદલે તો તેઓના ચક્તિ સાધનોનો જવાબે બ્યાબ કર્યો હોય તાબડતોબ સખ્ત પગલાં લેવાયાં છે, બદલે સીટી કાઉન્સીલને સમસ્ત વસ્તીનો બાબ ઉઠાવવાનું સાદુ કામચલાઉ ધુર પુરા દેવામાં આવી છે. આજ સાક્ષાજ્યવાદી હવે અસલ રૂપ ધરી છે અને તેની દ્રષ્ટિમાંથી નાબુદ કરી દેવાનો હવે બ્યત આવ્યા છે.

નેટીવોની કેંફરેંસનો ખુલ્લ વિરોધ ઠરાવ

આફ્રિકન નેશનલ કોંગ્રેસ, કે જે આ દેશના નેટીવોની કોંગ્રેસ છે, તેની ૬ ઠ્ઠા મુદત ઉપર જોહાનીસબર્ગમાં મળેલી કોન્ફરન્સ તા. ૬ જુલાઇ ૧૯૪૦ના રોજ આફ્રિકન નેશનલ કોંગ્રેસ અને બીજા આફ્રિકન પ્રોવેનશલની સંયુક્ત કમીટીઓએ બજાર કરેલા ઠરાવની પુનઃ દેશ આપ્યા છે. ઉકત ઠરાવના બન્ને ભાગોનો સાથે નીચે પ્રમાણે જણાવવામાં આવ્યું છે.

સંયુક્ત કમીટીઓ તેઓના આ ગતની નોંધ લેવા ઇચ્છે છે કે હમણાં એ જણાવ્યું બાબતો કે જ્યારે યુનીયન સરકાર અને પાર્લામેન્ટ આ દેશના આફ્રિકનોને યુનીયનના નાગરીકો તરીકે ના સંપૂર્ણ હક્ક આપવા નિષ્ફળ. સંયુક્ત કમીટીઓ માને છે કે યુનીયનના પ્રસ્તુત બજાર ધારા રદ્દબાબ નાજ થવા જોઈએ તેને દેશના દક્ષિણ ભાગમાં વસતીના સઘળા વર્ગોને સમાનતાએ ધરબામ કરવાના આશો અને તેઓ સરકારમાં દેખાવાને લાયક ઠેરવા તેઓને સંપૂર્ણ સરકારી તાલીમ આપવાના આશરો બાબ સઘળા હથીયારો બાબવાના આપવી.....સરકારના મુદ્દ પ્રવર્તનોને ઉપરકારી નાબનારા પ્રચારના સંબંધમાં સંયુક્ત કમીટીઓ બીજી બાજુ ધરાવે છે કે બાજને લગતા કાગળ, પત્રોનું લખાણ પોસ્ટ, ટેલીગ્રામો વગેરેમાં, આફ્રિકનોને વેપારના હકો નહીં આપવા બીજેરે હાલમાંગીઓ તો દુર કરી દેવામાં આવે છે તે હાલ આફ્રિકનોમાં જે તેઓની સિદ્ધાંતોના પ્રચાર થઇ રહી છે તેને પહેલે દરજ્જે અટકાવી દેવાને થઇ પડશે."

આ ઉપરાંત નીચેના ઠરાવો પણ પસાર થયા હતા:

"આ કોન્ફરન્સ આફ્રિકન અને કલર્ડ કોમ રૂપેને મળેલા પગારોના દરના સરકારી સત્તાધીશો તરફથી રાખવામા આવતા બેદરકારીવાળા વલણ પ્રત્યે ઘણીજ ચીંતાની નજરે જુએ છે.

આ કોન્ફરન્સ આ પુદ્ધના વખતમાં ખીજા-પુરોપીયનોએ પોતાની આર્થીક અને સલામતી મુશ્કીલોને ધ્યાન દેવું જો જુરુ છે, એવા મત ની સાથે મળતી થતી નથી અને તેનો સખ્ત વિરોધ કરે છે. તે કહેવાથી બહેર કરે છે કે યોદ્ધાઓનાદી હોવા માટેની અને ટ્રેડ યુનીયન સંસ્થાઓ સ્થાપવા માટેની ખીજા-પુરોપીયનોની માગણીને સ્વતંત્રતા અને સામાજીક ન્યાયની વિશ્વવ્યાપી બહાન સહાયથી તોળી પાડી શકાતી નથી. આ કોન્ફરન્સ "સરકારના પુદ્ધ પ્રયત્નો ને ઉશ્કેરનારી વર્તણુક" એ શબ્દોની સ્પષ્ટ વ્યાખ્યાના અભાવને માટે ખેદ દર્શાવે છે અને તેથી વિનંતિ કરે છે કે એ શબ્દોની સ્પષ્ટ વ્યાખ્યા કરવામાં આવે અને આફ્રિકનો તરફથી ટ્રેડ યુનીયનોની સંસ્થાઓ સ્થપાય અને બીજા-પુરોપીયન રોલજરોના આશ્રીતોને માટે વધારે ઓલાદન્સને માટે અને તેઓની આર્થીક, રાજ-દ્વારી અને સામાજીક જીન્દગીને માટે ચગ્ય કરવામાં આવે તેને સરકારની નીતીને ઉશ્કેરનારી અમલ સરકારની યુદ્ધ નીતીનો વિરુદ્ધ ગણી કાઢવામાં નહી આવે એની ખાત્રેવરી આપવામાં આવે.

આફ્રિકનોને પુદ્ધના કાર્યમાં સંપુર્ણ જોગ આપવાનું કહેવામાં આવી રહ્યું છે એ તેનાં આ પ્રોગ્રેસ જે આફ્રિકનોને મોખરાપર બહ જલ્દીમાં આપી રહ્યા છે તેઓને આ દેશની બ્રમણી બ્રમ્બ વગેરેની સમાન કરજાતએ કેમ મુકવામાં નથી આવતા તેનો ખુલાસો કરવા સરકારને માનપુર્વક વિનંતિ કરે છે.

કરબનના ૩૦ ટકા તેલીયા રોગી

કરબન ખાતે ગુજેન્દ્રીયના રેસની મિકિત્સા કરનાર ડો. પોલેસ કહે છે કે કરબનમાં પુક્ત વયના સમગ્રમ ૨૦ ટકા તેલીયા સીકીલીસ નામના બીમારીથી મરતા મુજેન્દ્રીયના રોગથી અને ૧૦ ટકા ગોનોરીયા (ગ્રિસ સ્વરૂપના રોગ) થી પીડાય છે. તેલીય સ્યુનીસીપલ કલીનીકમાં આસ્રિક ૩૦૦૦ કેસોને ધ્યાન દેવામ છે અને દર અઠવે ૬૦૦ જેટલા નવા કેસો દાખલ થાય છે. ૨૦૦ દરદીઓ પણજ ચેપવાળાને પરણીતાઓ આ રાગથામાં આવ્યા છે અને પ્રત્યેક કલીનીક માં હાજરીની સંખ્યા ૧૦૦ થી ૩૦૦ સુધીની થાય છે. ડો. પોલેસે જણાવ્યું કે મણા ખરા તેલીયા આ રોગને બેપરવાયથી જુએ છે અને એ કે સોકેશનો, ડેકટરીઓ અને દોસ્તોમાં પ્રચારકામ કાઈ થવા રહ્યું છે છતાં એ રોગને દુર કરવાનો કોઇ રાજમાર્ગ મળ્યો નથી. રહેઠાણોની અવસ્થા, ગરીબી, બેસ્યાગમન અને હમણા પત્તારો જેવા સામાજીક પ્રશ્નો સાથે તેનો સંબંધ જોડાયેલો છે. તેમણે કહ્યું કે પુરોપીયન બાળકોને તેલીય આવાઓ બાપોથી એ રોગ બાપુ પડવા લાગ્યો છે એ આપણા બહુજ ગંભિરયોગ્ય બારેલી છે અને અત્યાર સુધીના અનુભવમાં મારી પાસે એક પણ એવો કેસ નથી આવ્યો કે જે બરોબર સિદ્ધ થઇ શકે.

શુક્રવારે દુકાનોના કલાક

કરબનમાં દુકાનો શુક્રવારે સાંજે ૭ વાગે બંધ કરી દેવાની આજ્ઞા થઇ રહી છે. સીટી કાઉન્સીલે પ્રાંતિક કાઉન્સીલને રોગ અવસ' એક્ટ માં દુકાનો શુક્રવારે સાંજે ૭ વાગે બંધ કરવાની સત્તા આપનારો સુધારો મારવાની માગણી કરવાનો ઠરાવ કર્યો છે.

કરબન કોરપોરેશનના હિંદી નોકરોના રહેઠાણો

સીટી કાઉન્સીલ સામે તહોમતનામું

કરબન કોરપોરેશનના સેનીટરીયન્સ્પેકટરના મેજે-સ્ટ્રીન બેરેક્સમાં પરવાનો દીધેલાના પસ્તા-વાર માટે મા કબજાનો રહેઠાણોનો ખીજો બ્લોક બાંધવાને ટેન્ડરો માગવામાં આવ્યા છે.

હાલ બેરેક્સની સ્થીતી વીષે કાઉન્સીલરો ટી. પ્રાનલોપ, જે. એમ. ફ્રેસ્ટ અને ટી. જી. રોબસટને બોડા દિવસ પર સખ્ત ટીકા કરી હતી જે પરથી કાયદાનસ કમીટીએ મકાન બાંધવાનું કામ કે જેને માટે અંદાજપત્રમાં રકમ વડ કરવામાં આવેલી છે તે તાકીદે હાથમાં લેવાની વર્કસ કમીટીને વિનંતિ કરવાનો ઠરાવ કર્યો હતો.

સીટી કાઉન્સીલરોએ પોતાના રીપોર્ટમાં કરબનના સેનીટરીયન્સ્પેકટરના સ્યુનીસીપલ માલીકના બેરેક્સમાં રોગચાળ અને કમકમાટી ઉપજે એવી સ્થીતીમાં વસતા ૩૦૦૦ હીંદી પુરૂષો, બીબીઓ અને બાળકો વિષે સુચન કર્યું છે. તેઓ કહે છે કે સીધી મેદાનમાં મોટા ગંદીચ સત્તાની માલીક તો કારપોરેશન જાતેજ દોષ એવું જણાય છે અને આપને લાગે છે કે આ કલંક દુર થવું જોઇએ.

બેરેક્સના બાસ કરીને ટીન બારણાંના ઝુંપડા-ઓમાં જ્યા ૬૫૦૦ લોકોને રાખવામાં આવ્યા છે ત્યાંની સ્થિતિ સ્યુનીસીપાલીટીને લજ્જાજનારી અને કરબનની બાદર તંદુરસ્તીને જોખમરૂપ છે.

અત્યારે સમજવા મુજબ એ ઝુંપડા ૫૯ નંબર ઉપર બંધાયાં હતાં. તે એકની બાજુના એક બ્લોકમાં આવ્યાં છે. અને દિવાલને ઉપર બાજુ બતાવ્યું નથી. પાણીજ ચુવે છે જેને પરિણામે વરસાદના વખતમાં ત્યાં રહેવું અસહ્ય થઇ પડે છે. કેટલાક ઓરડામાં વર-સાદનું પાણી અટકાવવાની પુંઠાના બોક્સ દોઢી ને તે સીલીંગને બોગવામાં આવ્યાં છે. આ આશરે ૧૦×૧૨ ફુટના ફ્લોરમાં બે પુરૂષો મળીને ૭ થી આઠ જણ રહે છે. તેમાં હવા માટે કોઇ પણ સાધન નથી જેથી ઉનાળા ની રાત્રે દરવાજા બંધ દોય અને ફ્લો પુરૂષો, બીબીઓ અને બાળકોથી ભરાએલા દોય ત્યારે કેવી સ્થીતી હશે એ અનુમાની શકાય છે.

હજારવતમાં પુરૂષો બીબીઓ અને બાળકોને અનુમાની નહી શકાય એના કંપારી છુટે એવી હાલતમાં આવી બોંધવામાં આવ્યા છે.

રીપોર્ટમાં બીજી હકીકતો નીચે પ્રમાણે આપ વામાં આવી છે:

બેરેક્સનાંના મધ્યનાં મકાનોને તંદુરસ્તી ખાતાં ના અમલદારે મનુષ્ય વસવાટને માટે નાલાયક તરીકે વર્ણવેલી કાઢયા હતાં. પરંતુ તેની સ્થિતિ અત્યારસુધી એજ છે.

આ વખતે પણ ખરા દીંદી પુરૂષો અમલ ના કામો પર રોકાયેલા કારપોરેશનના નોકરો છે જેથી તેઓએ પોતાના કામની નજીકજ રહેવું જોઇએ.

તેઓને વિહારને માટે કમપાઉન્ડની બાજુ બાબેજ બે ઓરડા જેટલી જુદાઇ જણાય છે.

છેલ્લા મકાનોમાં પણ એક કુમળાંથી બીજા કુમળાં જવાની પેસેજ એટલી સાંકડી છે કે કુમળા માં એક બાજુ સુઇ જવું અશક્ય છે. એટલે સુધને ઘરની બહાર થઇ જવાને કારણમાં પુરવું પડે છે.

અધિકમત બાલ્ડીંગોવાળા અને મ્યુનીસીપલ અમલદારોએ આ શરમભરેલી સ્થીતી સુધારવા ને વખતો વખત પ્રયાસો કર્યો છે. પરંતુ એ યા બીજા કારણને લઇને એ પ્રયાસો નીષ્ફળ નીવડયા છે.

જો એકાદ મકાનમાં આગ લાગે તો બાબાં બેરેક્સ અનેય અધિકાનની વેદી થઇ પડે હાલ નું પાણીનું સાધન દોઇ પણ આગ ઓલવવા ને અપુરતું છે.

—:o:—

શ્રી. સુભાષબાબુનો પત્તો નથી

શ્રી. સુભાષબાબુ મુખ્ય મથક અમાના બ્રહ્મર જાન્યુઆરીની આખરીમાં અધિક ગાળા હતા સાર બાદ તેમના કંઇ બ્રહ્મર આવ્યા નથી. ફેબ્રુઆરી તા. ૨૬ બાદ કેનીયા કેસી બેલમાં બ્રહ્મર છે કે હજુ તેમનો પત્તો લાગ્યો નથી અને પોલીસે તેમને ગમે ત્યાંથી પકડવાનો વોરન્ટ કાઢયો છે.

રવિમાર્ગના વિભાગ

—: 'સર્વોદય'ના લખનાર :—
કાકા કાલેલકર.

આપણે જાણીએ છીએ કે પૃથ્વી સૂરજની આસપાસ ફરે છે. પૃથ્વીની દૃષ્ટિએ કહીએ તો સૂરજ પોતાની જગ્યાએ સ્થિર છે અને પૃથ્વી ૩૬૫ દિવસોમાં તેની એક પરિક્રમા કરે છે. એ સ્પષ્ટ જાણવા છતાં આપણે પેલા જૂના વખતની વાત છોડી નથી કે જે વખતે આપણે માનતા હતા કે પૃથ્વી સ્થિર છે અને સૂર્ય તથા ગ્રહો, નક્ષત્રો, તારા અને આખું આકાશ પૃથ્વીના આસપાસ ફરે છે. આજે પણ આપણે કહીએ છીએ કે સૂર્ય પૂર્વ દિશામાં ઊગે છે તથા છેવટે તે પશ્ચિમ ક્ષિતિજમાં જઈને અસ્ત પામે છે; અને રાત્રે પૃથ્વીની નીચેની બાજુની યાત્રા પૂરી કરીને બીજે દિવસે સવારે ફરીથી દર્શન આપવા માટે ઊગે આવે છે.

આપણે એટલું તો સમજીએ છીએ કે ભૌગોલિક દૃષ્ટિએ 'ઉપર' અને 'નીચે'નો કોઈ પણ ભેદ નથી. 'ઉપર' અને 'નીચે' જેવા પૃથ્વીના અમુકબિંદુની અપેક્ષાએજ કહી શકાય છે. પૃથ્વીની બહાર જવા પછી ભૌગોલિક દૃષ્ટિએ 'ઉપર' અને 'નીચે' એવી કોઈ વસ્તુજ રહેતી નથી. રાત્રે જે આકાશપિંડને આપણે 'ઉપર' કહીએ છીએ, તે દિવસે 'નીચે' થઈ જાય છે.

આ બધું જાણવા છતાં આપણે 'ઉપર' અને 'નીચે'ના વાપરા છોડી નથી. સૂરજ ઉગતો નથી. પૃથ્વીજ પશ્ચિમમાંથી પૂર્વની બાજુએ વળે છે; એમ્રો એ વાત જાણે છે તેમણે ચુસ્ત વૈજ્ઞાનિક પ્રયોગ કરવો રોય તો કહેવું પડે કે પૃથ્વી સૂરજની બાજુએ ફરી જાય છે. આપણા જેવા પક્ષ તે રાખ્યું કરવું રોય તો કહેવું જોઈએ કે જ્યાં આપણે છીએ તે પૃથ્વીનો ભાગ ઊંધો ફરી જાય છે કે સૂર્યના કિરણો અને કરી રાખવા માટે આપણી તરફ આવી રહ્યા છે. પરંતુ એવી વાપરા કોઈ બોલતું નથી, બોલવાથી લાભ નથી. આપણે સ્વાભાવિક રીતજ બોલીએ. પછી ભલે બીજા ગમે તેવી બોલવા દોષિએ

જે સૂર્ય ઊગે છે અને પશ્ચિમમાં અસ્ત પામે છે, તેનો એક ચક્રાકાર રસ્તો જોવામાં આવે છે. એ રસ્તાની બહાર સૂર્ય કદાપિ જતા નથી. રોજ સવારે જો આપણે સૂર્યોદયનું સ્થાન જોવા જઈએ, તો તે બરાબર બરાબર કોઈક ચોક્કસ દિશાની બાજુએ દેખાતો જણ છે. આ એક-બે દિવસ પોળાને તે પાછો પૂર્વની બાજુએ જઈને અને વધુ આજળ વધીને દક્ષિણની તરફ જવા લાગે છે. ત્યાં પણ એ મર્યાદા સુધી પહોંચ્યા પછી એક-બે દિવસ પોળીને પાછો ઉત્તરની બાજુએ જવા લાગે છે. પરંતુ ઉત્તર અને દક્ષિણની બાજુએ તેના દેખવાની નિશ્ચિત મર્યાદાઓ છે. એ ઉપરથી દક્ષિણાયન અને ઉત્તરાયણ એ શબ્દો આવ્યા છે.

આ વાતો કંઈ વાંચવા માટેનીજ નથી. જો ઘરનાં નાનાં મોટાં બાળકોને સાથે લઈને આપણે રોજ સૂર્યોદયનું સ્થાન જોતા રહીએ, અથવા રહ્યારે બારીમાંથી જે સૂર્યનો પ્રકાશ પડતો હોય તે જોઈને જો આપણે છોકરાંને સમજાવીએ, તો તેમને ખૂબ મજા પડશે. સૂર્યોદય થતાં જ્યાં દિવાલ પર પ્રકાશ પડતો હોય છે, ત્યાં એક એક રેખા-લીટી દોરીને તેની સાથે જો દિવસની તારીખ લખતા જોઈએ, અને આઠ—આઠ દિવસે નવી નવી લીટી જોડીને જોવું જોઈએ કે કેટલું અંતર પડી ગયું છે.

વાચકે ખ્યાલમાં રાખવું કે માર્ચની ૨૧ મીએ સૂરજ છેક પુર્વમાં ઊગે છે, પછી ધીરે ધીરે તે ઉત્તરની બાજુએ દેખવા લાગે છે, અને ૨૧ મી જુન સુધી ઉત્તર દિશાએ આગળ ચાલતો જાય છે. ત્યાંથી પાછા ફરતાં ૨૨ મી સપ્ટેમ્બરે તે પાછો પહેલાંની જેમ પુર્વમાં આવી પહોંચે છે. આપણે ઉત્તર ગોળાર્ધમાં રહેનારા લોકો જુન મહિનામાં સૂરજને આપણા માથા પર જોઈએ છીએ, અને તે દાઝમાંથી બહોની જરૂર પડે છે. દક્ષિણ આફ્રિકા દક્ષિણ અમેરીકા અને ઓસ્ટ્રેલીયા આદિ દક્ષિણ ગોળાર્ધના લોકોને માટે તે ૬ મહીના દિવસો દોષ છે અને તેમને ગરમ કપડાં પહેરીને સગડી આગળ બેસી તાપવું પડે છે

૨૨ મી સપ્ટેમ્બર પછી સૂરજ દક્ષિણની બાજુએ ઢળવા લાગે છે અને ૨૨ મી ડીસેમ્બર સુધી દક્ષિણ બાજુએજ ઢળતો રહ્યા છે. આ કારણથી જો દિવસોમાં એટલે આપણા ઘરને સંક્રાન્તિના દિવસે તે આપણું આ દરીના દિવસો રોક છે અને દક્ષિણ ગોળાર્ધના લોકોને માટે તે ઉનાળા દિવસો દોષ છે અને તેમને ગરમી કપડાં પહેરીને સગડી આગળ બેસી તાપવું પડે છે

૨૨ મી સપ્ટેમ્બર પછી સૂરજ દક્ષિણની બાજુએ ઢળવા લાગે છે અને ૨૨ મી ડીસેમ્બર સુધી દક્ષિણ બાજુએજ ઢળતો રહ્યા છે. આ કારણથી જો દિવસોમાં એટલે આપણા ઘરને સંક્રાન્તિના દિવસે તે આપણું આ દરીના દિવસો રોક છે અને દક્ષિણ ગોળાર્ધના લોકોને માટે તે ઉનાળા દિવસો દોષ છે અને તેમને ગરમ કપડાં પહેરીને સગડી આગળ બેસી તાપવું પડે છે

જો આટલું પુછો તો આ ગતિચક્રજ છે. સૂરજ તો આપણો ઘરાક જેવો છે. પૃથ્વીજ પોતાનો ઘરડી પર ફરતી રહે છે અને ફ્રુવના તારાને તાકી રહીને સૂર્યને પશ્ચિમમાં ફરતી જોય છે. પરિક્રમાને ઉત્તર ધ્રુવનો પ્રદેશ બોલ્યા મહિના માટે સૂરજની તરફ ઝુકેલો રહ્યા કરે છે અને બાકીના દિવસોમાં દક્ષિણનો પ્રદેશ સૂરજથી દૂર જતો જાય છે. ગતિક્રમ ચાલ્યા છતાં પણ બધી બાબતો માટે સ્થિરતામાં એક પ્રકારની ચોક્કસતા રહેલી છે.

હવે આ જે સૂર્યની યાત્રાનો માર્ગ છે, તેને આપણે આપણા 'ક્રાન્તિવૃત્ત' કહે છે આ માર્ગ આકાશની મધ્યરેખાથી જે બાજુએ ૨૩—૨૮ અંશ સુધી ફેલાયલો છે. સૂર્ય, ચંદ્ર અને બુધ, શુક્ર, મંગળ, ગુરૂ, શનિ, યુરેનસ, નેપચ્યુન (અદૃશ્ય), અને પ્લાન્યુક (પ્લુટો) એ બધા ગ્રહો આ ક્રાન્તિ માર્ગ પરજ ચાલતા જોવામાં આવે છે.

આપણા જ્યોતિષનું મુખ્ય અધિષ્ઠાન, સૂર્ય, ચંદ્ર અને ગ્રહોને આધારજ કરવામાં આવે છે તેથી ક્રાન્તિવૃત્ત આપણા રવિમાર્ગના વિભાગો કરવા પડે છે. જેવી રીતે આપણે આપણા રસ્તાને માટે આકાશ અથવા આકાશ દિશાજ મણીએ છીએ, તેવી રીતે આ રવિમાર્ગના આર, સવાસીએ અથવા ૩૬૫ વિભાગો કરીને એને રાશિ, નક્ષત્ર, અંશ આ દિન કલેવામાં આવે છે.

આ ૨૭ દિવસની અંદર આકાશચક્રનું એક આવર્તન પુરું કરે છે, તેવા આકાશના પ્રથમ સમસમાન ૨૭ વિભાગો કરવામાં આવ્યા. હવે એ વિભાગોને કોઈ ને કોઈ નામો તો આપવાજ જોઈએ. મોકાએ પાયું કે આટલા પહોળા રસ્તાના એક એક વિભાગમાં, આગળ કે પાછળ, અહીં કે તહીં, કોઈ એકે સારો તારો અથવા તારાસમૂહ એવું કંઈ તો મળશેજ. અને જેમ જે ગામના પ્રદેશને જે નક્ષત્રનું નામ આપવામાં આવે તો બહુ સારું. તેમોએ ૨૭ વિભાગોને માટે ૨૭ નક્ષત્રો મુકરર કર્યાં. એ નક્ષત્રો રવિમાર્ગ પર પોતપોતાની જગ્યાએ સ્થિર રહે છે. પ્રહોની પેઠે તેઓ ફરતા નથી. તેથીજ તેમનો નક્ષત્રનું નામ મળ્યું છે.

હવે જો એ નક્ષત્રો બરાબર સમાન અંતરે એકેજ લારમાં હોય, તો આપણને બહુ સરલ સમજ પડત. પરંતુ આકાશના તારા પૃથ્વીને પુછીને તો બોલાજ બાકાસમાં જોતા છે! જે જાણવા પોતાના નાના મા મોટા દેશમાં રહે છે અને દરેક દેશની રજવાડાંની જેમ અમમાંજ રાખતો નથી, તો પછી આપણને એવો શો અધિકાર છે કે આપણે એ નક્ષત્રોને આપણી સરલ માટે સમાનાન્તરજ રહેવાનું કહીએ?

આકાશના ચક્રિયની કલ્પિયો ૨૭ સમસમાન વાગો કરવામાં આવ્યા છે. તેને 'અશ્વિન વિભાગ' કહે છે અને આકાશમાં જે અશ્વની નક્ષત્રો જોવામાં આવે છે, તેના નામ પરથી મોટા વિભાગોને 'નક્ષત્ર વિભાગ' કહે છે. એક રોજ એક-એક નક્ષત્રની સામે રહે છે, અને ૨૭ દિવસમાં આકાશની એક પરિક્રમા પુરી કરે છે. પરંતુ ૨૭ દિવસ ૨૪ કલા તો એક જગ્યા પર સ્થિર રહેતી નથી. તેને પોતાની સુર્યપ્રદક્ષિણા કરવી જ જે ૨૭ દિવસમાં પૃથ્વી જેટલી આગળ વધે છે એટલું અંતર પુરું કરવાને માટે ચંદ્રને બીજા પણ બહોર દિવસ આપવા બહોર નક્ષત્રોની યાત્રા કરવી પડે છે. એથી ચંદ્રનો મહિનો રહ્યા દિવસનો થાય છે. (અને ચંદ્રનું વર્ષ એ હિસાબે ૩૫૪ દિવસનું થાય છે.) હવે જે રીતે પૃથ્વીના ફરવાથી એક દિવસ બને છે, એ રીતે ચંદ્રની એક પરિક્રમાથી મહિનો થાય છે. અંગ્રેજીમાં ચંદ્રને 'મુન' કહે છે, અને મહિનાને 'મન્થ' કહે છે. સંસ્કૃતમાં પૂર્ણિમાને 'પૂર્ણિમા' કહે છે.

—પૂર્ણમાસે તુ પૂર્ણિમા

દિવસ અને મહીનાની બરાબરી આપણને બધી ગમ. વર્ષની બરાબરી પણ એવીજ છે. સામાન્ય લોકોની ભાષામાં વાત કરીએ તો વર્ષનો હિસાબ સૂર્યની ઉપર છે. ઉત્તરાયણથી માંડીને

ઉત્તરાયણ સુધીનું અયન દક્ષિણાયનથી ઓળીને દક્ષિણાયન સુધીનું એક વર્ષ છે. શબ્દ 'વર્ષ'— વરસાદ પરથી આવ્યો છે. એક વર્ષોકાળથી બીજા વર્ષોકાળ સુધીમાં આપણું ઋતુચક્ર પૂરું થાય છે, મુખ્ય વાત એ છે કે ગતી જેટલા સમયમાં સુર્યની એક પ્રદક્ષિણા પૂરી કરે છે એટલા કાળને એક વર્ષ કહે છે. આ એક વર્ષમાં ચંદ્રના ૧૨ માસ બેસે છે, પરંતુ ચંદ્રના બાર માસમાં એક વર્ષ પૂરૂ નથી થતું. તેથી હિસાબની સરળતા માટે મહીનાના ૩૦ દિવસ મુકરર કરવામાં આવ્યા અને વર્ષ ૩૬૦ દિવસનું ગણવા કરવામાં આવ્યું. ખરૂં વર્ષ તો ૩૬૫ દિવસથી કંઇક વધુ સમયનું થાય છે.

આ કારણથી સુર્યમાર્ગના નક્ષત્રમંડળ ૨૭ વિભાગો કરવામાં આવ્યા છે. એક એક વિભાગને એક જોગ અગર કરેવામાં આવે છે. એ માર્ગના બાર સમસમાન વિભાગો કરીને એક એકને 'રાશિ' નું નામ આપવામાં આવ્યું છે. એક એક રાશિમાં કિસાબે સવાએ નક્ષત્ર બેસે છે, અર્થાત્ ત્રીસ-ત્રીસ દિવસ બેસે છે. ચંદ્ર એક એક નક્ષત્રમાં એકેક એક દિવસ રહે છે. સુર્યને એક વર્ષમાં ૨૭ નક્ષત્ર પૂરાં કરવામાં દોઢ બે અર્થાત્ સાડા એક એક નક્ષત્રના ૧૩॥ દિવસ રહે છે.

આ અર્પણ હિસાબ પંચાંગ સમજવા માટે તો ઠિક્કો પડતો પણ સમજવું સહેલું થાય છે.

આ પ્રમાણેથી સુર્યમાર્ગના નક્ષત્રમંડળ ૨૭ વિભાગો કરવામાં આવ્યા છે. એક એક વિભાગને એક જોગ અગર કરેવામાં આવે છે. એ માર્ગના બાર સમસમાન વિભાગો કરીને એક એકને 'રાશિ' નું નામ આપવામાં આવ્યું છે. એક એક રાશિમાં કિસાબે સવાએ નક્ષત્ર બેસે છે, અર્થાત્ ત્રીસ-ત્રીસ દિવસ બેસે છે. ચંદ્ર એક એક નક્ષત્રમાં એકેક એક દિવસ રહે છે. સુર્યને એક વર્ષમાં ૨૭ નક્ષત્ર પૂરાં કરવામાં દોઢ બે અર્થાત્ સાડા એક એક નક્ષત્રના ૧૩॥ દિવસ રહે છે.

આ અર્પણ હિસાબ પંચાંગ સમજવા માટે તો ઠિક્કો પડતો પણ સમજવું સહેલું થાય છે.

પંચાંગના આ ગાણિતિક જ્ઞાન સૌને દોય છે તે ચંદ્રને જોવાજ સહેલાઇથી કહી શકે છે કે આજે કયુ તિથિ છે, કયું પખવાડિયું છે અને કયો મહિનો છે. પંચાંગ જોવાની કે કોઇને પુછવાની જરૂરજ રહેતી નથી.

નિરક્ષર વૃદ્ધાનું શાણપણ

બજારપાટી (પર્વો) માં એક હરિજન સાકવાળા પર ઓ આવ્યા કરે છે. અહીની બીજો સામાન્યરીતે એની પાસેથી સાક-ભાજી વગેરેવાનું ખરીદ કરે છે. કેટલાક દિવસો પર એના પતિનો સ્વર્ગવાસ થયો હતો. એ સ્ત્રીને કોઇ સંતાન નથી. હું મારી પત્નીની સાથે એને ત્યાં એના નરક સહાનુભૂતિ દર્શાવવા તથા સાંત્વન આપવા ગયો. આવો પ્રસંગ તેણે મેહરીવાર દેખ કીધું.

શાંત થયા બાદ તે બોલી "બેઓ આવ્યા ગયા, એનો મને શોક નથી. ખુબ યાદ્યા ગયા હતા; દીર્ઘ ઘણું એ શાંતિ પામ્યા! એમને જે પણ ગમતું હતું કે મારા છોકરી બેઓ આવ્યા બાદ હંમેશાં કહ્યા કરતા કે, 'જમી (એ સ્ત્રીનું નામ જમનાબાઇ છે), તને તું મારા પહેલાં મરી જઇ તો મારી ખુબ જુરી હાલત થઇ જશે! મારી સંભાળ બેજ રાખજે!

"જતાં એક વાતનું દુઃખ મને જરૂર માત્ર છે. એ દિવસે સવારેજ એમના છોકરે મજાકમાજ મારી હતી મેં કહ્યું, 'હું આજ રોટલા નહિ ખાઉં.' ત્યારે તે બોલ્યા, 'ના, તું ના. ગુસ્સાવાળી કોઇ વાત નથી.'

"હું જલ્દી જમને પાછી આવી પણ બારીને જોયું તો એમની છાતી ખેંચ થઇ ગઇ હતી. ડિક્કરી ચોટાડ પણ સમાયું નહિ. ડોક્ટર બોલાવ્યા પણ તેમનું ગયા પછી આવ્યા. ઇન્જેક્શન પણ કામમાં ન આવ્યું. ખરેખર ઉપરોગ આકાશ નિરીક્ષણ માટે છે. સૂર્ય, ચંદ્ર, મંગ, નક્ષત્ર, તારા અને આકાશ-ગંગાનું નિરીક્ષણ કરવાને માટે જે આવશ્યક ગાન છે, તે ગામ રાખી આજ આકાશ —નિરીક્ષણનો આનંદ કોઇક ભુદેજ માણે છે; કારણ કે તેથી આપણે બહેલેથી અપૂતા ખ્યાલથી કીએ કે કયા વખતે કયું દ્રશ્ય આપણે જોવા પ્રયત્ન કરીશું.

પંચાંગના આ ગાણિતિક જ્ઞાન સૌને દોય છે તે ચંદ્રને જોવાજ સહેલાઇથી કહી શકે છે કે આજે કયુ તિથિ છે, કયું પખવાડિયું છે અને કયો મહિનો છે. પંચાંગ જોવાની કે કોઇને પુછવાની જરૂરજ રહેતી નથી.

—:"સૌભાગ્ય" માં પ્રકાશકાર :—
શ્રી. દીપચંદભાઇ ખરાડવાળા

વિદ્વાનની વચન ગાદી ખાસ કોક હોદ્દો મોટા શબ્દ બોલવા દોય તો પણ — સાદ્ય લાગત. પરંતુ જે પણ ના બન્યુ એનો મને શોક...'

એ બાદ બીજી વાતો થઇ. એક બાજુસની નજર ફેરવારો કરીને તેણે કહ્યું, 'બા મારિયા છે ત્યારથી જોવું મારા પર હાથ ઉઠાવ્યો હતો. બારણી નંખાયો તેઓ ખુબ નારાજ રહેતા હતા. કહેતા હતા કે, જેને મારી જનાને મારી, એને મારા ઘરમાં રહવાનો પણ હક્ક નહિ. એમના મરણ બાદ બીજા બાળ-બચ્ચાઓની સાથે પોતે પણ આવ્યા. એને પણ એમની અન્ત્યક્રિયામાં લાગ લેવાનું મન થયું. મે વિચાર કર્યો, કે તે મરણ પામ્યા છે. હવે જુનો ઝઘડો ઇતના રાખવાથી શું ફાયદો! જે કોઇ તકરાર કરી નહિ શું મે ભુલ કરી હતી!'

આગે ગયા હતા તો સાત્વન દેવા, પણ બોધ લીધીને પાછા ફર્યા.

આપણી ઉચ્ચવર્ણની બોઓના આચારનું બિનકુદ્ર અને કુટુંબ-ભાવનાનું સુરક્ષિત રહેવું એટલું બાદકથન્ય લાગ્યા પડે છે કે તેઓ કદી તેમના પતિના વિષ આ વિચાર કરવાની હિંમત પણ કરી શકતી નથી કે, 'તેઓ ખુબ વાર્યા ગયા છે, હવે એમને બીજો વિવાહ ગણે, તો મારો થાય.'

ઉચ્ચવર્ણની બીજોમાં જે' મારી નજરમાં બોજ એવી બા દેખી છે, જેના બોમાંથી આ બાતના ઉદ્ગાર નીકળ્યા હતા.' બા રેખાએ પોતાની પતી વિષ પણ જે લાંબુ ... ... પ્રસંગને નિમા પ્રાણના કરતા બપર બોને પોતાના પતિની અંતિમ ઘડી સુધા બેમની સેવા કરવાની તકતો આપે

અને આ નિરક્ષર અબ્રહ્મ બુદીને એ જ્ઞાન કોણે આપ્યું : એ બોના પતિના ચરણની સાથે પોતાના કિંકુબિંદ બપરાંતે પણ દયનારી દેવ આપણા લોકોમાં તો કુટાણિયાપણી સંખ્ય એવી માનણી થતી દોય છે કે બધકતો ભલે મરી જાય, પણ એના ઘરંપરાગત ઝઘડા તો અમર રહેવાજ જોઇએ.

આજે આપણે ત્યાં જોઇએ છીએ! સરનાર કદી નથી કે આમુક બધકતોને મારા ચરણે અડકવા તો દયા. પરંતુ બોની સમજદાર પત્ની આ વાતમાં લાભ સાર દેખતી નથી અને તેને કોઇ પણ મહત્વ આપવા ચાહતી નથી. આ બીને આપણે નિરક્ષર ભલે કહીએ; પણ બોને અજ્ઞાની કહી શકીશું?

યુદ્ધના ખબરો

બ્રીટનને મદદ કરવાની અમેરીકાની જંગી યોજના

બ્રીટનને મદદ પુરી પાડવાને લીઝ એન્ડ લેન્ડ બીલ અમેરીકાની સેનેટે પાસ કરી દીધું છે. એ કાયદાની રૂએ પ્રેસીડન્ટને નીચે મુજબના સત્તા રહેશેઃ યુનાઇટેડ સ્ટેટસના સંરક્ષણને માટે પ્રેસીડન્ટને વધારો કરવાનું યોગ્ય જાણે તેવો કોઇ પણ સરકાર કે દેશને માટે સંરક્ષણની કોઇ પણ વસ્તુ અમેરીકાના કારખાનાઓમાં અને બ્રીષયાર્ડોમાં કરાવવાની અથવા બીજી રીતે મેળવવાની તેને છુટ રહેશે.

એવી વસ્તુઓ જુદી જુદી રીતે પહોંચાડી કરવાની તેને છુટ રહેશે એટલે કે તેના ધીર કરી શકશે, અદલાબદલી કરી શકશે, વેચી શકશે કે બીજાપર આપી શકશે.

પરદેશી સરકારની ચિંતિ સગવડ સામે કરાવી શકશે

અમેરીકાની સરકારની મદદ કોઇ પણ પ્રકારની સંરક્ષણની માહીતી આપનારા પ્લાનો, બંધુ પ્રીન્સ કે કોઇ પણ ચીજ તૈયાર વસ્તુઓ આપી શકશે.

મુળ બીલમાં સેનેટે નીચેના સુધારા કર્યા છે.

બીલની રૂએ પ્રેસીડન્ટની સત્તા તા ૩૦ જુન ૧૯૪૨ ના પુરી થાય છે.

અમેરીકાના સરકારી ખાતાંઓમાંથી રૂા એક અબજ કરોડ ડોલર સુધીના માલ લઇ શકાશે.

જે વસ્તુઓ યુનાઇટેડ સ્ટેટસની સરકારની માલીકીની હોય તેને કાયમ બનાવવા પહેલાં પ્રેસી-

ઉપરે અમેરીકાના સંરક્ષણ ખાતાના વડાઓની સાથે મસલત કરવી પડશે.

બેતીવાડીને લગતી વસ્તુઓ જે અન્ય દેશોને આપી શકાતી હોય તે સંરક્ષણની વસ્તુઓમાં મોકલાશે.

પ્રેસીડન્ટ પોતાની સત્તાઓ કેવી રીતે વાપરે છે તેનો તેણે કોંગ્રેસને નીયમીત હિસાબ આપવો પડશે.

સેનેટે બીલ ૬૭ વિરુદ્ધ ૩૦ મતે પાસ કર્યું હતું.

આ બીલની કલમે બ્રીટનને મદદ કરવાને ચાર અબજ પાઉંડ સુધીની રકમની ત્રણ વર્ષની જંગી યોજના ઘડવામાં આવી છે.

જર્મન વર્તમાનપત્રો ખળભળાટ ઉઠાવ્યા

જર્મન વર્તમાનપત્રો અમેરીકાની બ્રીટનને મદદ કરવાની યોજનાથી ખળભળાટ ઉઠાવ્યા છે. એક પત્ર લખે છે કે: "પ્રેસીડન્ટ રૂઝવેલ્ટે યુરોપમાં આગ ચાંપવાનો ઠરાવ કર્યો છે, જર્મનીએ હવે શ્રી. રૂઝવેલ્ટને યુરોપમાં એક નવા શત્રુ સમજવા પડશે." બીજું પત્ર લખે છે કે: "લીસ ઓન્ડ લેન્ડ બીલ જે પ્રસ્તાવ કરે છે કે અમેરીકાની વહાણ દ્વારે બચાવ કરવાની નથી પણ સામેથી પ્રહાર કરી આગ ચાંપવાની છે."

દુનીયા કયા છે?

સંપાદક : ગોવીંદજી નીજરભાઇ દેસાઇ

સેન ફ્રાન્સીસ્કોની ગોલ્ડીસ રેનોલ્ડસ નામની એક બાલ વિધવા પતિ પછી પોતાના ચાર છોકરાની કેળવણી માટે સખત મહેનત કરતાં પોતે યુનીવરસીટીની કેળવણી લેવાનો નિશ્ચાર કર્યો, અને તેના પરીણામે તેણી ૩૭ વર્ષની ઉમરે મેનેજમેંટ થઇ.

બનવાજોગ બાપાના બાપકત મારનો કોઇ પત્ર સાપડ નથી. તેમના દેશનું નામ નીયેન છે.

દીવાળી બાજે દર મીનીટે ૧૯૫ બાળક જન્મે છે, અને ૧૮૦૦ બાળક મરે છે.

બચ્ચાંજ કોકો, જેમને તેઓ ચાહે છે તેમની સાથે રમત કરે છે, બ્યારે દીવાઓ, જેમની સાથે રમત કરે છે તેમને ચાટે છે.

એક વાનોદીયો ગીત એક હાલ દુશ્મન કરતાં વધારે નુકશાન કરી શકે છે.

મુનાકોરેક રેસ્ટરાંના ઓકસેલેંટાગાના સાવની નામના રસોયાના કુટરક કારેલીચાન નામના ૧૨ વર્ષના છોકરાની બાદદાસ્ત એટલી બાબી સનેજ છે કે તે બાપણ ચોપડી કંઠસ્થ કરી શકે છે. તેની સ્મરણશક્તિનો પુરાવો એ છે કે તે નાનકી સ્થાનીક ટેલીફોન ડીરેક્ટરી આખી મોઢેથી બોલી બતાવે છે.

મુબ એક સેકંડમાં બાગીયાર બાબતની સાચે ચાલે છે.

ઓસ્ટ્રેલીબામા જેટલી મનુષ્ય વસ્તી છે, તેથી ૧૮ બમણાં પેટા છે, અનેતે અંદાજે ૨૬૨,૦૦૮,૦૦૦ ઘેટાનું બનામ છે.

ઇંગ્લંડના તલના કુદામાંથી જે બાજબલાઇનો દીવાસળીઓમાં તેલ બાવે છે તે ૨૧૫૭ બાઇલ બાબો છે.

દક્ષિણ આફ્રિકાના બબરો

વડા પ્રધાને પ્રજાની દીવેલી મુલાકાત

યુનીયનના વડા પ્રધાન જનરલ સ્મટસ એક બઠવાડીયામાં દેખાવો કરેલા જુદા જુદા યુનીયનમાં આવી પહોંચ્યા છે. કેરોમાં ત્રણ બઠવાડીયાના ગુરૂવારે તેમણે બોટીસ પરદેશ મંત્રી શ્રી. ક્રઝન, પ્રધાનીયલ જનરલ સ્મટસના મીત્ર સર જોન ડીલ અને કમાન્ડર-ઇન-ચીફ જનરલ સર આરચી-બાલ્ડ વેવલની સાથે વાતચીતો કરી હતી. શ્રી. સ્મટસ અને જનરલ ડીલ પાસેથી જનરલ સ્મટસને આંકારા અને જેરુસલેમમાં તેઓએ યુદ્ધ સંબંધી કરેલી વાતચીતોનો ઇતીહાસ ગણ્યો હતો અને જનરલ સર આરચીબોલ્ડ વેવલ વિગેરે તરફથી લીબીયાની હકતનો ઇતીહાસ મળેલ હતો.

યુનીયનની બાપક

ગયા વર્ષના ફેબ્રુઆરી કરતાં બા વર્ષના ફેબ્રુઆરીમાં યુનીયનની મદેસુલી બાવકમાં લગભગ પા. ૬૦ લાખનો વધારો થયો છે. જેથી ફેબ્રુઆરી તા. ૨૮ મીના પુરા થએલા ૧૧ માસની કુલ બાવક પા. ૬,૧૦,૯૦,૦૦૧ ની થઇ છે. કર અને સાધારણ મદેસુલમાંથી રાજ્યની બાવકનો આ એક નવો રેકોર્ડ થએલ છે.

ન્યુયોર્ક અને દક્ષિણ આફ્રિકા વચ્ચે નવી પેસેંજર બોટ સર્વીસ

ન્યુયોર્ક અને દક્ષિણ આફ્રિકાના બંદરો વચ્ચે એક નવી ફાસ્ટ પેસેન્જર બોટ સર્વીસ બાવતા બાકટોબરથી શરૂ થનાર છે. અમેરીકા-સાઉથ બાફ્રિકન સાર્વીનની ત્રણ ૧૭૦૦૦ ટનની બોટો ૨૬૬ દિવસમાં કેપટાઉન અને ૨૯ દિવસમાં ડરબનની મુસાફરી કરશે. મંબાસા બંદર ફરગાનસ તરીકે રહેશે. અમેરીકાથી કેવળ પેસેંજર બોટોનીજ સીધી સર્વીસ બા પહેલવહેલીજ થશે.

સ્વદેશગમન

દક્ષુબસ્ટ્રોબાટેની બાણીની પેઢી મેસર્સ કુંવરજી મોરારજી એન્ડ કું. ના શ્રી. કુંવરજીભાઇ તેમજ મેસર્સ મહેતા એન્ડ સન્સના શ્રી. ચુનીલાલ મહેતા ડરબન બાવ્યા છે અને બાવતી ફીબ્રુઆરી બોટમાં સ્વદેસ જવા વિદાય થવાના છે. અમે તેઓને સહર્ષ સ્વદેશ સ્વાગતને બાવકારીએ છીએ.

ધી ટ્રાંસવાલ યુનાઇટેડ પાટીદાર સોસાયટી

તા. ૧-૨-૧૯૪૦ થી તા. ૩૧-૧-૪૧ સુધીના બાવક જાવકનો હિસાબ

	£	s	d
કાયપર રીલડા તા. ૧-૨-૧૯૪૦	૧૦	૧૪	૧
બાર્જીજ બેન્કમાં	૧૫	૪	૭
સેવીંગ બેન્કમાં	૦	૦	૪
બાકાના મળ્યા	૧૧૭	૬	૭
ભેટના મળ્યા	૨	૧૦	૫
ટ્રસ્ટ-વાં દરબારની બાવક જમાં	૧૧૪	૦	૦
	૨૫૯	૫	૬

	£	s	d
રકુલ બીલ્ડીંગ બાતે તા. ૩૧-૧૬-૪૧			
સુધીમાં બાવક	૨૪૮	૧૬	૬
તેબાંથા બાકાની બાવક બાર	૧૪૪	૦	-
ગ્રેટલી	૧૦૪	૧૬	૬
સેનીટરી પી	૧૫	૬	૬
બાબુ	૬	૧૭	૬
સાબટ	૧૪	૧	૬
બોબાનો પ્રચાર વિગેરે	૪૮	૬	૬
દોસનો બાંગો	૮	૬	૬
કેબલો, બાકેરાલ, પ્રચાર વિગેરે			
પરચુરબુ બાર્ચ	૪૭	૧૬	૧૦
હોલ રીબેરેશ	૭	૧	૧
બી બજુસ બાબી બાકર્બીસ બેન્કમા	૧૧	૧૫	૬
	૨૫૯	૫	૬

શ્રી બારત સારદા મંદિરનો તા. ૧-૨-૪૦ થી તા. ૩૧-૧૨-૧૯૪૦ સુધીનો બાવક જાવકનો હિસાબ

	£	s	d
શ્રી પુરાત બાબી તા. ૧-૨-૪૦	૧	૪	૧
શ્રી બી બાતે બાબા	૬૬૮	૬	૦
શ્રી ભેટ બાતે, ભેળાબડામાં પરચુરબુ મળેલી રકમો બાવે	૨૨૪	૬	૬
	૬૦૨	૪	૬

	£	s	d
શ્રી પ્રચાર બાતે શેરકાના પ્રચાર તા. ૨૧-૧૨-૧૯૪૦ સુધીના	૨૨૬	૧૫	૬
શ્રી પરચુરબુ બાર્ચ	..	૧૬	૬
શ્રી ગેબર બાર્ચ	૧૪૩	૧૬	૫
બુના દેબુબાં દીબા	૧૬	૬	૬
શ્રી બજુસ બાબી બાકર્બીસ બેન્કમાં બમા	૭૮	૧૬	૬
	૬૨૬	૪	૬

પુસ્તકાલયનો તા. ૧૨-૨-૧૯૪૦ થી તા. ૬-૨-૧૯૪૧ સુધીનો બાવક જાવકનો હિસાબ

	£	s	d
શ્રી પુરાંત બાબી	૨૧	૧૭	૨
શ્રી ફંડ બાતે	૨૧	૭	૬
શ્રી સહકાબ્રેય તરફથી બાસિક બબરજાતના મળ્યા	૧૭	૬	૬
	૬૦	૪	૮

	£	s	d
શ્રીકૃસ્તાનથી પુસ્તકો	૨૨	૧૨	૧
અંગ્રેજી પુસ્તકોની બરીદી	૬	૬	૬
પરચુરબુ બાર્ચ	૬	૫	૬
બાલીકોના લવાજમ	૬	..	૬
શ્રી. બજુસ બાબી	૧૫	૧૭	૧૧
	૬૦	૪	૮

મૌલાના અબૂલ કલામ આઝાદની યુવાનોને ચેતવણી

લા. ડેારમાં તાજુબારીમાં ગયેલી આઝાદ કૉલેજના પુરુષ વિભાગની ઇનામરોહણ ની ક્રિયા કરતા મૌલાના અબૂલ કલામ આઝાદે જણાવ્યું હતું કે હીંદુસ્તાનમાં પોતપોતાના રહેઠાણના પ્રશ્નમાંથી હકોને માટે એક બીજા સામે લડી રહ્યા છે તે હીંદુ, મુસલીમ, પ્રોટેસ્ટંટ કે કૅથલિક નથી લડી રહ્યા. સામ્રાજ્યવાદીને પોષનારા અને ગરીબ અજ્ઞાન જનતા લડી રહ્યા છે. હકોને માટેની લડત રાજ્ય કૉમો વચ્ચેની નથી પરંતુ પ્રજાસત્તાકો અને પ્રજાસત્તાકો વચ્ચેની છે. યુવાનોની ખરી ફરજ એ સ્વાતંત્ર્ય, શાંતિ અને વિકાસની ખાતર છે અને એની મને આશા છે કે હીંદના બીજા યુવાનો પોતાની ખરી ફરજ જેનું પ્રતિનિધિત્વ પોતાને છે તેની પ્રત્યે ઉપરાંત પોતાના દેશ પ્રત્યેની ફરજ બજાવશે. આગળ બોલતાં મૌલાના સાહેબે જણાવ્યું કે હું કૉંગ્રેસ ની [illegible] અને એ મહાન રાષ્ટ્રિય સંસ્થા કે, જે આજે આઝાદીનો અપૂર્વ લડતમાં રોકાયેલી છે, તેના તરફથી યુવકોને હાકલ કરું. હું તમને ખાત્રી આપું છું કે કૉંગ્રેસ જે આઝાદીની લડત માટે લડી રહી છે તે કોઇ પ્રજાના કોઇ ખાસ વર્ગને માટે નહીં પણ સમસ્ત હીંદુસ્તાનને માટે લડી રહી છે. એક તરફથી, કાયદે આઝમ જીન્નાહ સાહેબ જેવા ડાવો કરી રહ્યા છે કે હીંદના મુસલીમોને માટે સેલ્ફગવર્નમેન્ટ મારફત નથી અને મુસલીમોને તો પ્રથમથી નાખુશીને માટે છે, ત્યારે બીજી તરફથી વીર સાવરકર જેવો ડાવો કરી રહ્યા છે કે સેલ્ફગવર્નમેન્ટ હીંદુઓના હાથોને મુસ્લમાન પ્રદેશોમાંથી આ કેટલું વિચિત્ર છે? આ "કાગળાઢા કેવા" બંને આપણી ઉક્તિઓ નહિ કરતા હોત તો જરૂર આપણે તેઓને તિરે સદ્વિચાર કરત. બારેજ સરમની વાત છે કે ગોરાઓએ આગળથી નેતાઓજ હીંદુસ્તાનને તિરે કંઇ પણ સમજુતી થયા અગાઉ કરી રહ્યા છે. કુરાન શરીફ જિતા તો એ છે કે એ વરતુ સેજો એટલા માટે નથી કરી રહ્યા કે તેમાં મેહ પણ સોકેના હકે કે સામાને કહ્યું લાગે બળવે છે પરંતુ એટલાજ માટે કરી રહ્યા છે કારણ કે તેઓનું નેતૃત્વ જોખમમાં આવી પડયું છે. અને સંપૂર્ણ ખાત્રી છે, અને હું જાણું છું કે આપણી સમાન ધારણાવાળી ચાહનારી પ્રત્યેક આફ્રિકન એમ માને છે કે, નથી કરસાગને કે નથી હીંદુધર્મને કંઇ જોખમ આવી પડયું. હાલના યુદ્ધ વિષે સૂચન કરતાં મૌલાના સાહેબોએ કહ્યું કે આ યુદ્ધને અંતે એક નવી દુનીયા પેદા થશે અને યુદ્ધોનો અંત આવશે. એ નવી અવસ્થામાં કોણ કોઇને કનડવાની કલ્પના કરવાને નહી કારણ કેમકે સૌને પુરતું અન્ન અને પુરતાં વસ્ત્રો મળી રહેશે. એ નવી અવસ્થા સ્થપાશે ત્યારે દેવોનો પક્ષ તેની કપ્પી કરશે. એ નવી અવસ્થા સ્થપાશે ત્યારે અંધકારનો નાશ થશે અને આખીએ સૌ મનુષ્યો તરીકે રહેવા લાગીશું.

હિંદના ખ્રીસ્તીઓનો આઝાદીની લડત માં ટેકો

ગયા અઠવાડીયામાં આઝાદ ક્રીશ્ચન કોન્ફરન્સ ના રામગઢ સત્રના પ્રમુખપદે ઝાઝેરમાં મળી હતી. મીસીસ રાયીબા રાયે તેની ઉદઘાટન ક્રીયા વખતે ભાષણ કરતાં કહ્યું હતું કે: હીંદુસ્તાનના ખ્રીસ્તીઓએ સમજવું જોઇએ કે આ વખત તેઓએ હીંદુ અને મુસલમાનોથી અલગ રહેવાનો નથી. હીંદની આઝાદીની ગામણીના અવાજ હીંદુ મુસ્લીમો સાંભે જોડાઇ જઇને તેઓએ વધારે મજબુત બનાવવો જોઇએ. મીસીસ રાયીબારાયે મહાત્મા ગાંધીજીએ આરંભેલી હીંદની આઝાદીની લડતમાં હીંદના ખ્રીસ્તીઓને જોડવાની અપીલ કરતાં જણાવ્યું કે ગાંધીજીનો માર્ગ તે ઇશુખ્રીસ્તનો માર્ગ છે. ખરૂ જોતાં ઇશુખ્રીસ્તના માર્ગની અસલ રીત કરવાનું કામ કોઇ ખ્રીસ્તીનુજ હોવું જોઇએ. પરંતુ આજે તો એક હીંદુ પક્ષ હીંદની આઝાદી મેળવવાને ઇશુખ્રીસ્તના માર્ગને અનુસરી રહ્યા છે. હીંદુ રાજ્ય અને પાકીસ્તાનના સ્થપ્યાં ને મીસીસ રાયીબારાયે મુખ્યીઇબરેલા તરીકે વખોડી કાઢયાં અને હીંદુસ્તાનને એક સંયુક્ત દેશ બનાવવા જણાવ્યું કે જેમાં સકલ નરનારીઓ પોતાના વતન તરીકેનો દાવો કરી શ્રકે રહી શકે. હીંદના ખ્રીસ્તીઓને તેમણે હીંદુ મુસ્લીમ અઘ્યક્ષ કરવામાં પોતાનો ફાળો આપવા જણાવ્યું. ખ્રીસ્તીઓ એ કાર્ય કરવાને વધારે લાયક છે કેમકે તેઓ બન્ને કોમોમાંથી આવેલા છે. કોમી વાદને વખોડી કાઢતાં મીસીસ રાયીબારાયે કહ્યું કે લોકોને શાંતી આપવામાં નથી આવતી અને ધર્મ ઉપર પણોજ ભાર મુકવામાં આવે છે. જે ધર્મથી મનુષ્ય મનુષ્ય વચ્ચે કલહજ પરિણામ વાનો હોય તો એવા ધર્મને અવેરાઇપર મુકવો જોઇએ. આજે ખ્રીસ્તીધર્મની કસોટી થઇ રહી છે અને હીંદના ખ્રીસ્તીઓએ ન્યાય અને પ્રેમની સ્થાપના કરવાને કમર કસવી જોઇએ. અંતમાં તેમણે હાલના યુદ્ધમાંથી એક નવા યુગ ઉદ્ભવવાની આશા દર્શાવી

આઝાદ ખ્રીસ્તી પરિષદમાં પસાર થએલા ઠરાવોમાંનો એક નીચે પ્રમાણે હતો:

"દેશ પક્ષ દેશને અન્ય દેશને ગુલામીમાં રાખવાનો કે તેના સામર્થનો પોતાના હીતને માટે ચુસી લેવાનો હક નથી. હીંદની આઝાદી માગ કરવી એ આ પરિષદ પોતાના મુખ્ય ધ્યેય તરીકે ગણે છે અને હીંદની આઝાદી માટે લડી રહેલી સઘળી સંસ્થાઓ અને સઘળા પક્ષો સાથે ઉભા રહેવાને સઘળા હીંદી ખ્રીસ્તીઓને આ પરિષદ વિનંતિ કરે છે."

ઝીણાને રાજકીય અંધકાર આવી ગયો છે

સાહેબ ડીરેક્ટર ઑફ મીલીટરી ઓપરેશન્સ હેઠળ કુંક યુદ્ધતપર મળેલી પત્રકારોની ઓર વિરાટ સભા સમક્ષ પોતે પકડાયા તેની કુક યુદ્ધત પહેલાં બાનમાં કરવા રાષ્ટ્રપતિ મહમ્મદ અબ્બુસ ક્યાંગ આઝાદે હીંદની હાલની પરિસ્થિતિ વિશે સૂચન કરી સવિનય કાયદા ભંગની લડત કેવી રીતે શરૂ થઇ એ સમજાવ્યું હતું. તત્પશ્ચે કહ્યું કે કૉંગ્રેસે હાલ શરૂ કરેલી પહેલા કરતાં ખાસ કરી સરકાર ઉપર ઓછું દબાણ કરતી. મને કહેતાં જરાએ સંકોચ થતો નથી કે કૉંગ્રેસ પાકીસ્તાનના કાર્યક્રમ પ્રમાણેનો તહકાર કરી હોત પરંતુ તેમ કરવા માં મુસ્લમાન રાજ્ય નથી કે આ [illegible] પોકાર જરાએ કરવામાં આવ્યો નથી કે આ [illegible] પોકાર કરવામાં આવ્યો છે. મારા મોટા ભાગના પ્રજાજનો પાકીસ્તાનના પ્રસ્તાવને અસ્વિકાર કરે તે તેની મુળ શરતોનું પાલન કરી [illegible] તેમના સાથેના વર્તાવ બાબત મળશે કૉંગ્રેસે આ દેખીતુંજ પગલું [illegible] કારણ કે તેની સામે હીંદુસ્તાનને પુરવાર કરવાનું હોય કે તેની સામે હીંદુસ્તાનને પુરવાર કરવાનું હોય કે કૉંગ્રેસ મારફત સમસ્ત હીંદુસ્તાનના અભિપ્રાય આવી ઉભરાયો છે. હીંદુસ્તાનને એક વખત યુદ્ધના વાવાઝોડા બાદ તેને માટે માગ ખોજ માગી રહ્યા છે. એક માર્ગ બ્રીટીશ સરકાર અને હીંદ વચ્ચે બાકી રહેલી સમજુતી કરવાનો અને બીજો માર્ગ સ્વરાજ્યને માટે માર્ગ મોકળો કરવાનો અને અંતિમ ધ્યેય સિદ્ધ થતાં સુધી સહકારનો. મહેબાના આઝાદે કહ્યું કે બ્રીટીશ સરકાર સત્તા મુકવા ઇચ્છા નથી આગળ. તે પોતાની જુની આજ્ઞા રાખીને હીંદુસ્તાનને પોતાની ઇચ્છાનુસાર બંધારણ આપવા માગે છે. પરંતુ હવે એ વખત આવેલો છે કે જ્યારે હીંદુસ્તાનને તેમ કરવાની સારે વાત પાડી દેવી જોઇએ. આમ કૉંગ્રેસે દેશની પ્રતિ એ જવાબ આપી દીધેલો છે. કૉંગ્રેસે રામગઢ રાજઝેરમાં જાહેર કરેલું છે કે જો બ્રીટનને તેના યુદ્ધ માં હિંદુસ્તાનના મરણીયાત સહકારની જરૂર હોય તો તેણે હિંદુસ્તાનના લોકમતના પ્રતિનિધિઓની સાથે મસલત કરવી જોઇએ. જો બીજા કોઇને નહિ પુછે તો ધારાસભાઓ, કે જે તેની પોતાની જ ઉપજ છે, તેને તો પુછવું જોઇએ. બીજી સઘળી મદદ જે મહારાજાઓ અને પ્રજા ના અમુક ખાસ વર્ગ તરફથી આપાઇ રહી છે તે બધા લાકોની છે કે જેઓને એ આપ્યા વિના છુટકોજ નથી. એ મદદ મરણીયાત ન ગણી શકાય અને જે કોઇ પણ કહેતું હોય કે એ મરણીયાત છે તે હકીકતનું જુઠાણું કહે છે.

પં. જવાહરલાલનો જેલમાં કાર્યક્રમ

શ્રી. પુરુષોત્તમ ટંડનજી દેહરાદુન જેલમાં પંડીતજીની મુલાકાત લીધી હતી. પંડિતજીનાં કાર્યક્રમ વિષે તેઓ જણાવે છે: "તેઓ જેલ માં સવારમાં પાંચ વાગે ઉઠે છે. એક કલાક વ્યાયામ કરે છે. પોતાની કોટડીનું સાફસુફીનું કામ કરે છે. વર્તમાનપત્રો વાંચે છે. બાર વાગે ભોજન લે છે. પછી એક કલાક કાંતે છે. ૪-૩૦ વાગે નાસ્તો લે છે. સાડા પાંચ વાગે જેલના કમ્પાઉન્ડમા ચાલવાની કસરત કરે છે. સાડા છ્યો નવ સુધી વાંચે છે. નવ વાગે સુઇ જાય છે. તેઓ કોઇ હરિપાદ કરતા નથી. પોતાનું બધુંજ કામ તેઓ કાંચે કરે છે. શ્રી. રબુજીત પંડીત પણ જેલ જેલમાં છે.

રાજકીય કેદીઓ માટે નવાં ધારા ઘોરણો

અદાલતમાં કામ ચલાવીને તેમજ અટકમાં રાખીને હાલ જેલમાં રાખવામા આવેલા રાજકારી કેદીઓના સંબંધમા જેલમાં જુદા જુદા વર્ગો પાડવાની વિચારણા થઇ રહી છે, એને અંગેના ધારા ધોરણો પણ જુદી રીત તૈયાર થઇ રહ્યાં છે. આવા વર્ગોમાં એક 'ખાસ' વર્ગ પણ નક્કી થયો છે. આ 'ખાસ' વર્ગની તપાસ જેલ સમીતીના સભ્યોને કરવાનું નહી પરંતુ સરકારી ગૌટા અધીકારીઓને કરવાનું રહેશે. સાબરમતી જેલમાં આવા આઠ વર્ગના કેદીઓ તરીકે અત્યારે શ્રી. મોરારજી દેસાઇ તથા શ્રી. માવલંકર એ બેને રાખવામાં આવ્યા છે.

ખબરપત્રો

વોરાએ'ક મુસ્લીમ બોરડ કરેટ

ઉપલા ટ્રસ્ટના સેક્રેટરી શ્રી. ઇબ્રાહીમ ઇ. ગામીન જણાવે છે કે વોરાએ'ક મુસ્લીમ ટ્રસ્ટ ની કલેકસન કમીટીના સભ્યો ઉપલાં ટ્રસ્ટને નાટ ફાળો ઉઘરાવવા વોરાએ'કની નીકળી પડયા છે અને આશા રાખે છે કે સૌ મુસ્લીમ ભાઇઓના તરફથી તેઓને ઉદાર મદદ મળશે. ફાળા કયો ભાઇ મસ્જીદ બાબતમા આવશે અને બાકીની રકમ મસ્જીદ અને મદરેસાના નીભાવ માટે આવક ઉભી કરવામા રોકવામા આવશે.

જોહાનીસબર્ગમાં લગ્ન

જોહાનીસબર્ગથી રા. મગનલાલ મણુભાઇ લખી જણાવે છે કે નવસારી નીવાસી ના. નાથુ ભાઇ ઠાકોરભાઇની પુત્રી ચી. સવિતા બેનના શુભ લગ્ન મીલ્સીબેરા નીવાસી રા. નારણભાઇ કલ્યાણજીના પુત્ર ચી. છોટુ સાથે તા. ૧-૩-૪૧ ના શનીવારે સાંજે ૭ વાગે શ્રી ગાંધી હોલમાં રા. સુધીર કુમાર વિદ્યાર્થરના કરતે વૈદીક વિધીથી કરવામા આવ્યા હતા. સ્થાપી તેમજ બહાર ગામથી મહેમાનોની સારી સંખ્યામાં હાજરી થઇ હતી. લગ્ન વિધી પુરી થયા પછી નવસારી મોવી મંડળ તરફથી તરફથી વરકન્યાને પુષ્પહાર કરી મુબારકીય સાથે ટીપોશુ કુમકુમવામા આવ્યું હતું. આ શુભ પ્રસંગે નાથુભાઇ ઠાકોર ભાઇ તેમજ નારણભાઇ કલ્યાણજી તરફથી જુદી જુદી સંસ્થાને નીચે પ્રમાણે દાન કરવામા આવ્યું હતું: નારણભાઇ કલ્યાણજી તરફથી શ્રી ગાંધી હોલ પા. ૩-૩-૦, શ્રી. ગાંધી ભારત વિદ્યાલય પા. ૨-૨-૦ 'હિતેચ્છુ' માસીક ચી. પ, 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન' ચી. ૧૦-૬, શ્રી. ભારત સારદા મંદીર પા. ૩-૩-૦, શ્રી નવસારી મોવી મંડળ પા. ૧-૧૧-૩, અનાથ આશ્રમ ચી. પ. શ્રી નાથુભાઇ ઠાકોરભાઇ તરફથી શ્રી. ગાંધી ભારત વિદ્યાલય પા. ૧-૧, શ્રી. નવસારી મોવી મંડળ પા. ૨-૨. 'હિતેચ્છુ' માસીક ચી. પ, શ્રી. ભારત સારદા મંદીર પા. ૧-૧, 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન' ચી. પ, અનાથ આશ્રમ ચી. પ. લગ્ન પ્રસંગના આશિર્વાદના સંદેશા તેમજ ભેટ ગોકલભાઇ મંગે ભાઇઓની રા. નાથુભાઇ ઠાકોરભાઇ તેમજ રા. નારણભાઇ કલ્યાણજી આ પત્રદ્વારા આભાર માને છે.

અમદાવાદી હિંદુ મંડળ

અમદાવાદી (રોકિયામા) હિંદુ મંડળની આપીક જનરલ મીટીંગ ફેબ્રુઆરી તા. ૨૨ મીએ મળી હતી જે વખતે નીચેના કાર્યવાહકોની ચુંટણી થઇ હતી: પ્રમુખ: શ્રી. મુળજી, ઉપપ્રમુખ: શ્રી. નાથુ, સેક્રેટરીઓ: ૧ શ્રી ચીમાડીયા અને શ્રી. કામેશ્વર, ટ્રેઝરર: શ્રી ન્ય શીવગંદીના, કમીટી ન્ય. પરમાણી, ગોમ ગ્રામજી, બી. કી. રોમંબ્રા અને ન્ય. આર રાવળ.

પોર્ટ એલીઝાબેથ મુસ્લીમ બોર્ડ ઇકેશનલ ટ્રસ્ટ

ઉપરના ટ્રસ્ટ તરફથી ટ્રાંસવાલમાં થએલા કાળાના ભોરડનો ત્રણના આસલા અંકથી અક્ષરો રહેલો ભાગ નીચે આપીએ છીએ:

બોર્ડાનીસબર્ગ ખાન ટ્રીબ્રોકટ આસરી સરબાણા પા. ૬૨૩-૧૮-૦, આદમ ઇબ્રાહીમ પા. ૧-૧, સાલેક મહમદ રૂ. ૧૦-૬, ઇ. ગે. માતારે પા. ૧-૧, ગો. એસ. શેઠર પા ૫-૫, જી. એમ. ખરા પા ૫-૧, ઇસા ઘમમ પા. ૨-૨, ગો. એમ દેસાઇ, પા. ૨, લીલાદ રૂ. ૧૦-૬, ઇસપ મીયા એન્ડ સન્સ પા. ૧૦, એ. ગમા પા. ૩-૩, રૂ. વલી પા. ૨-૨, કમલદાર ફ્રેંચ કુ. પા. ૨-૨, એમ એમ. ખુલા પા. ૨-૨, ગો. બી રૂ. ટ્રસ્ટ ચી. ૧૦-૬, એમ. રૂ. મોટાવલી રૂ. ૧૦-૬, ગો. ૮ સુબાત રૂ. ૨-૬, એસ. એમ. નાનાભાઇ રૂ. ૧-૬, એમ. માકડા રૂ. ૫, એમ એસ. રફીકાત રૂ. ૧-૬, એમ. એ કસમત રૂ. ૧૦-૬, એમ. માકડા રૂ. ૨-૬, એ. એમ. બાગમ રૂ. ૧૦, એસ. એમ. તરાજીયા રૂ. ૫, એમ. એ. અસવાત રૂ. ૨-૬, એ. એ. મદુ રૂ. ૧૦, કુવા ખાન રૂ. ૫, એમ. ઇ. મોમણીયાત રૂ. ૧૦-૬, મુસાજી જસાત રૂ. ૫, ઇ. એમ. જસાત રૂ. ૧૦, ઇરમાદલ સાલુજી રૂ. ૧૦, એચ. નાયત રૂ. ૧૦, મહમદ ઇરમાદમ રૂ. ૧૦-૬, એચ. ઇ. માયત રૂ. ૧૦-૬, લીલાદ રૂ. ૨-૬, એ. એમ. નાનાભાઇ રૂ. ૧૦-૬, એમ. આદ. પટેલ રૂ. ૧૦-૬, ઝોડીયે કાજિસ રૂ. ૧૦-૬, એ. ઇ. અલી રૂ. ૧૦-૬, બોમ્બે કાકસ રૂ. ૫, ઇબ્રા માકડા રૂ. ૨-૬, એસ. એમ. વાદી રૂ. ૧૦-૬, એચ. એમ. માયત રૂ. ૧૦-૬, ઇ. એમ. દેકોલીયા રૂ. ૫, ઇબ્રાહીમ મોનીયા રૂ. ૫-૬, ઇ. ઇ. મુનારા રૂ. ૧૦-૬, ઇ. એમ. ભાખુ રૂ. ૧૦, લીલાદ રૂ. ૬-૬, એ. એમ. ઇસાકજી રૂ. ૧૦-૬, એમ. ઇસાકજી રૂ. ૧૦-૬, આદ. બી. મોગલબીપાત રૂ. ૫, એમ. આદ. માયત રૂ. ૫, ઇ. આદ. માયત રૂ. ૧૦-૬, આદ. એ. પટેલ રૂ. ૧૦-૬, ઇ. ઇ. કુલાત રૂ. ૧૦-૬, મુસા માકડા રૂ. ૧૦-૬, એમ. એચ. રીદાત રૂ. ૧૦-૬, ચોપરી રૂ. ૫, એ. આદ. રીદાત રૂ. ૧૦-૬, ઇ. એમ. લેકેર રૂ. ૧૦-૬, મદિના સપ્લાઇ સ્ટોર્સ રૂ. ૫, આદ. ઇ. રીદાત રૂ. ૧૦-૬, આદ. એમ. મોરારી રૂ. ૧૦, એસ. એસ. બીબુ રૂ. ૫, એમ. એમ. કરોલીયા રૂ. ૧૦-૬, એમ. આદ. રાયત રૂ. ૧૦-૬, લીલાદ રૂ. ૫, એચ. ઇ. ઇબ્રામ રૂ. ૧૦-૬, એ. આદ. મોગલાત રૂ. ૧૦-૬, આદ. એચ. હાજી નબમામાદ રૂ. ૧૦-૬, અબ્બાસ મોગા રૂ. ૧૦-૬, રૂ. એચ. બાબુ રૂ. ૧૦-૬, લીલાદ રૂ. ૨-૬, એમ. એ. આમજી રૂ. ૧૦-૬, લીલાદ રૂ. ૫, કોદીદુર કેસ રૂ. ૧૦, મોલ્વી બાગજી રૂ. ૫, લીલાદ રૂ. ૨-૬, આદ. એમ. મોપદાન રૂ. ૧૦-૬, ઓસ. એ. માદીમુદીન પા. ૨-૨, એ. આર. કરોલીયા પા. ૨-૨, ઇ. બી. હસન પા. ૨-૨, રોબ ઇબ્રાહીમ ગટનકર પા. ૧-૧, ગો. એમ. જમાલુદીન હસવારી પા. ૧-૧, ઇ આમા તાજની પા. ૧-૧, મુસા આદમ હસન પા. ૧-૧, નુરુદીન ઇરમાદલ પા. ૧-૧, એમ. બી. ગામજી રૂ. ૧૦-૬, નુરબુક ટ્રેડીંગ કુ. રૂ. ૧૦-૬, રોબ હુસેન ન્યુકસેર રૂ. ૧૦-૬, ઇરમાદલ નાકરા રૂ. ૧૦-૬, કુલ પા. ૪૦૬-૦-૩. (અધુરું)

વેચવાના કલા ચિત્રો

કળાના નમુનાનો સુંદર ચિત્ર સંગ્રહ

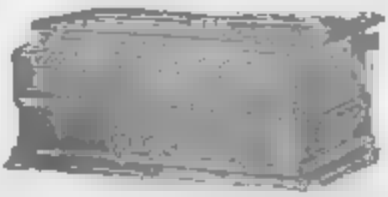
મંગળાષ્ટક	૭	૬
જીવન મંગળ	૭	૬
કલા કલાપ	૬	૬
રંગ રેખા	૬	૬
અજન્ટાના કલા મંદીરો	૭	૬
બોર્ડર કલર પિકચર આલ્બમ	૧૦	૭

આ ઓફીસે લખવાથી મળશે.

આવો પધારો જુઓ

અને

તમારા માનીતા વાજીંત્રો અને રેકોર્ડઝ ખરીદ કરો

વાજીંત્રો— હારમોનીયમ, ગ્રામોફોન, વાયોલીન, બેન્જો મેન્ડોલીન, ગીતાર, ઝાઝ આઉટ ફીટ, ફલ્યુટ વિગેરે.

રેડીઓ—"હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ."

નીચે મુજબ ફીલ્મી રેકાર્ડના સેટો સ્ટોકમાં ખરીદી વાસ્તે તૈયાર છે.

(૧) જીવન પ્રભાત,
(૨) વીદ્યાપતિ,
(૩) રોમેન્ટીક ઈન્ડિઆ,
(૪) નીર્મળા,
(૫) ભાક્ષી,
(૬) અછુત કન્યા,
(૭) જાગીરદાર,
(૮) વચન,
(૯) ચેલેન્જ,
(૧૦) હીઝ હાઈનેસ,
(૧૧) સાવીત્રી,
(૧૨) મધર ઈન્ડિઆ.
(૧૩) ગોપાલ કૃષ્ણ,
(૧૪) દેવદાસ,
(૧૫) ધ્રુપ છાઉ,
(૧૬) પ્રેસીડન્ટ,
(૧૭) નીરાલા હીંદુસ્તાન,
(૧૮) ગ્રામોફોન સીંગર,
(૧૯) ૩૦૦ દીવસ પછી,
(૨૦) સંત તુલસીદાસ.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ હારમોનીયમ (હાયના, પગના, હાયપમ સાથે પોર્ટેબલ).
,, હચીન્સ, ઓડીયન, જેનાફોન, બેગફોન ઈન્ડિઅન રેકોર્ડઝ, ફીલ્મી રેકાર્ડ.

મળો યા લખોઃ

ગોશળીઆ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ,

૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ. ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

RADIO RECORD TRADING Co.

38a MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG,

and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

બાર કવ્વાલ

N. 16215 બાલિકે દુનીયા ચેન.
,, 16232 લે ગાંમે ઉન્સે હમે રખ્સે.
,, 16243 હલકે મે આજ ચેહમદે આલે
,, 16250 કુરબાર મુસલમાનો.
,, 16273 વેાહ દીલકેા તાસલી.
,, 16289 કુરબાન પદેા.
,, 16227 મેાહમદ આલી જીનાહ-૧—૨.
,, 16295 ચેારી ચેારીસે ગાલ્યુંગી.
,, 16304 આન પડી દરબાર ખલગ મેારી.
,, 16311 મક્કા મદીના.
,, 16317 મુબારે કુંગે જના.

બાસ્કર કુરીરૂદીન

N. 16239 ઝાબા પર છ કરે ઉયદત.
,, 16027 એ ખરક દદી સે ચલ.
,, 16042 દેખી મુજે ચુલ્લુ મેં.
,, 16065 આય કે દુરને જીયા.
,, 16103 નામ પીર ઉજ્જા કરેા.
,, 16340 કુદરતે આલમ.

મુખ્તે આલમ કવ્વાલ

N. 16203 ચખ કે મામાસે પરબર.
,, 16230 ખુદા રખ્ખે મેરી ખુરાબ.
,, 16241 નસીર મેાહમદ મેરે દીલમે.
,, 16279 જિમેં દરવાજા પર.
,, 16293 આજ ખમાદી દીલકા જાગીને.
,, 16340 અહસેાબ મુમલમાનેા.

મેાહમદ ખાલીલ કવ્વાલ

N. 16003 બાયે બાલમ પાનેા બારી.
,, 16014 ચલી પીતમર.
,, 16049 ખામવદ દતા રાજુઝે.
,, 16132 પસ રખ નજરી જના.
,, 16221 આવે મુજે પીલા દે.
,, 16249 મેાહમદ હસરેમે દુલહ બનકે તીકલેગે
,, 16288 માન તુજે મામલનેં.
,, 16312 અહમદે મુરસલ.
,, 16412 હમારા બીસ્લવાલા

કાલુ કવ્વાલ

,, 16015 જો દેખું રૂબે મુસતુફા
,, 16064 ખસ મેાહ કેાયુ.
,, 16091 મીઠી મીઠી બાતેાસે.
,, 16169 સાલમ ઉસપે જીસે હકને.
,, 16306 હમસે મેરી સેાબા કિસમત જગાય બનેગી
,, 16326 ખાજ બાતમર મુજસે.

બાસ્કર અબદુલ રઝાક

P.T. 12857 મુસા મુમકે યે બારમા નીકલ.
,, ,, 12912 દીલમે નજરેમે પેા દુલબાલે.
,, ,, 12995 મે ખ્મે દુલહન બાકેલી આલી.
,, ,, 12213 પુલ પેા બજસે તુજકેા.

કલ્યાણ એન્ડ પાર્ટી

P.T 12215 કે હદી કે રહે મુસા બાદા તેરી ચલી.
,, ,, 12860 મે તેા ધીર બાપ બાર તેરે.
,, ,, 12917 જીસ તરફ બાતા હું.
,, ,, 12949 બજલુમ કા હક કે બાલમ પર.

રસીદ અહમદ કવ્વાલ

P.T. 4740 કરે મુસપ્રાસ બાસાન.
,, ,, 12168 મેર ન કર કે મુહબ્બત.
,, ,, 12215 બાર જી કે દીલમે દુસરે બારેમ.

બાસ્કર અમીર બખ્સ

G.C. 4705 પાલકે સરવર.
,, ,, 4736 પ રસુલે પાક કી બાલાન કે.
,, ,, 1381 હસ્ર કે તુ દુલહન કે 1.

અબદુલ બારીઝ બાન

G.B. 2224 સ્લલ્લાહ સ્લલ્લાહ
,, ,, 2320 પેા બાપે જુતેા કે પાદા કેાને બાલે

મેા. હકરામુદ્દીન

G.B. 288 પુલ પુલ પન પુલ.
,, ,, 437 જોગન કી જોલી.
,, ,, 747 હાકીલ મે મુસતે બાંકે કા.
,, ,, 3211 દીનકા દંકા બજમા.
P.E. 7 મેાજ્જા હાથ સે તરપા કા મેદાના
,, ,, 23 સાહદત હજરત હાસન.
,, ,, 27 સાહાદત હજરત બીલાલ.
R.L. 316 બંદા મદુરી કા મેાજ્જા.

બસ્લામી રેકેાર્ડ

સુરે. બાસીન (૪)
,, સુલ્તાન.
,, રેહમાન.
,, બાકર (૨).
,, મેાજમીલ.
,, બાનાબ.
,, બાજાબ

કામા સેલ

ગીરીના રબ્બાદ (૬) નુરે ચેહદત (૬)
બાપ બંગલા (૪) રહમાની બંગલ (૩)
બરબ્બ કુમાર (૨) બાદી સુપનયા (૨)

૬૨ મહીને નવા રેકેાર્ડ અમારે ત્યાંથી બગશે. તેના ૬૨ મહીને કેટલેાગ અમારે ત્યાંથી મંગાવી લેવેા.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE COLUMBIA and "TWIN"

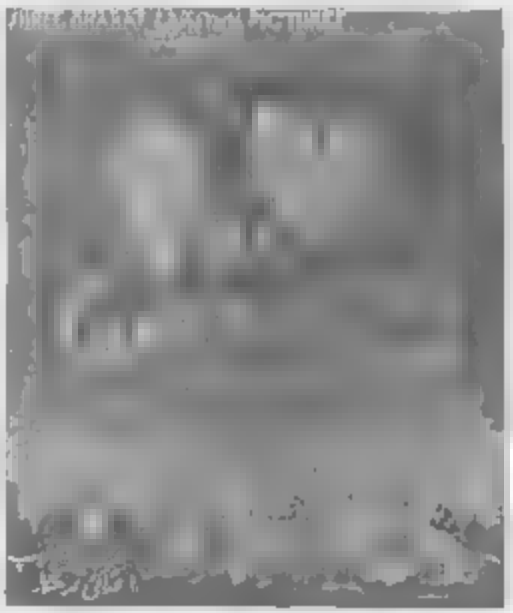
સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકૉર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીલાલ એન્ડ રાજકુમારી

N. 15307 નવી જનરી ભળાવી જા.
„ *15308* અંતરનાં ગામમા ઔર કુલ ઉિમ્યું.
„ *15309* સુંદર ભળી.
„ *15311* નવું ભુનું.

કાસમ અને સમાભાઇ

N. 15327 કું તમારી રાપીયા-પીપીનાં ચેલ.
„ *15328* તું તો હાલને મારે સેતર
„ *15331* વિષયનું પાદળ સીરપર વરસે.
„ *15334* રીમારેશી રસીકને નજરસ્યો મોધની નજર લદી છે.
„ *15344* પ્રભુનો પહાર ભાગ ૧ લો અને ભા ૨ જો
„ *15312* નબ્બાહુંનો પકા.

N 15314 ભાષનો ભાગ ૩. ૧–૨.
„ *15310* જો ઠો.

માસ્ટર્સ ઓર્કેસ્ટ્રા એન્ડ પાર્ટી

F.T 5909 જરૂબાનું રસ્તાન.
„ „ *5971* મંગલ આજ પ્રભાત.
„ „ *5953* સરાબીનો સંસાર ભાગ ૧–૨.
„ „ *5946* સાંજે યમુનાને તીરે
„ „ *5971* રહાસનમ્બન ભા. ૧–૨.
„ „ *5950* મારી'દીને સંદેશ.
„ „ *5957* બાલાનું ઘર.
„ „ *5930* હિજરત ભાગ ૧–૨.
„ „ *5952* મુંબા પાલવડો.
„ „ *5954* બાને મુબેટ.
„ „ *5740* કુલ વીણવા કું ગયતી સાજન.
„ „ *5727* પાસ્વ ઝનેસ્વર દર્શન દીજે.

GUJARATI DRAMA SETS

અવધ કુમાર	(૪)	રેકૉર્ડનો	સેટ.	પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનું નાટક	(૮)		
સીતા ભાગ	(૩)	„	„	નરસંહ મહેતા	(૩)	રેકૉર્ડનો	સેટ.
ગ્રાહક રક્ષા	(૩)	„	„	પદ્મીનનો પારસો	(૩)	„	„
શકુંતલા	(૪)	„	„	સજનારામણ	(૩)	„	„
વીર રાજા	(૬)	„	„	વનરાજ ચાવડો	(૫)	„	નાટક
જેસલતોરલ	(૩)	„	„	જલંધર સતી દરી	(૨)	„	સેટ.
રા' ગજાજસા	(૩)	રેકૉર્ડનો	સેટ.	શ્રીકૃષ્ણ જન્મ	(૨)	„	„

FILM RECORDS IN SETS

મરીબાની સેબ	(૫)	નીરમલા	(૪)	મારી આંખ	(૩)	જમાના	(૩)
બાળા	(૫)	આમાદોન મીસર	(૪)	કંગન	(૬)	દુરમાદ	(૫)

આરતી *F.T. 5246* દત્તાત્રેયની આરતી. *F.T. 5251* શ્રી સત્યનારાયણની આરતી.
F.T. 5191 શ્રી અંબાદેવની આરતી.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-૫૩૮૨.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તું મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. 105a

"શુદ્ધ ઘી"

દરબનમાં પબ્લીક હેલ્થ ખાતાએ પાસ કરેલ એમ. જે. માદોંધ એન્ડ કંપનીના બનાવટનું મધુરાદામ બદરશની કેમરીનો

અમારે ત્યાંથી બોલા પ્રમાણમાં મળશે.

બાજ આપે પુછો યા લખોઃ

સામજી દેવશી એન્ડ સન
૬, ક્રોસ સ્ટ્રીટ,
દરબન.

SAMJEE DEVSHI & SON
6, Cross Street,
DURBAN. 113

'Phone 2-6235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર અને કમીશન એજંટ,

પેકિંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોકસ ૩૧૬.
૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 115a

M. H. DESAI,

એમ. એચ. દેસાઈ,

હોલસેલ ફ્રૂટ વેપારી,

અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ બુનીઅનના ઓર્ડર પણ અત્રમાં C. O. D. થી સારૂ પેકિંગ કરી મોકલીએ છીએ.

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 119b

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, ચેસ્ટરફીલ્ડ, કરેકટીંગ ચેરો, સાઈડ બોર્ડ, ઓફીસ ટેબલ, પુશ ટેબલ, ટેબલ, ચેરસ, ટ્રે ટેબલ, ચાસબોર્ડર, સોફા સેટીસ અને ઉંડકવર વિગેરે, વાજબ ભાવોથી આપે બજારો કરશોજ. અને પછવી બાબ મોકલવા મુકશો નહિ.

બોકસો, ટેબલ અને કીચન ડ્રેસર

જે હમારી ફેકટરીમ નીચે તૈયાર થાય છે. તેનો હરેક વખત તૈયાર રહે છે. બાબ ઉોકલના ભાવોનો પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને સેવક આજજ બનો.

L. MISTRY,

5 KORT STREET, : : : : : JOHANNESBURG.
'PHONE 33-4691. BOX 2626. 105b

ફ્રીટીંગસ

પાવડર

ઈયળ, મકોડા, મંકોડા, કંસારા, માખી, વંડા વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

ઠાઠીબ્બ પાવડરના ટીન મળે છે. 111a

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices. special attention given to all consignments orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જનરલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અમે અમપકંટ્રીના ઓરડર ખાસ દેખરેખ રાખી સારા માલ C.O.D. થી ચઢાવીએ છીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 100

જુના અને બાજીના ફરમાસુ મીઠાઇઓ અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના ચોષ્ટિક પાકો

પંજાબી બાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકો ઓરડર આપવાથી આપી શકશે.

અમારી પેઢીમાં ઉત્તમ બાબાનું અને બનાવ કરેલાં તૈયાર મળે છે.

ફરમાસુ મીઠાઈ તથા હરેક બનાવ ફરસાણ, બાબાત, નમ નાસ્તાઓ વિગેરે ગોરા બજારમાં મળશે.

વધુ બજારના માટે લખો યા મળો:

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 13a KORT STREET JOHANNESBURG. 135

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	પારસી ૧૯૭૦ ફેજુઆરી માસે	હીંદુ ૧૯૯૭ ફાગણ	મુસલમાન ૧૩૬૦ સફર	પારસી ૧૩૧૦ ફોજે. રજબી	ગ્રીનીચ મ. મી.	લકરોલ મ. મી.
રવિ	૧૪	વદી ૧	૧૪	૧૧	૫ ૧૫	૬-૧૪
સોમ	૧૫	,, ૨	૧૫	૧૨	૬- ૦	૬-૧૧
મંગળ	૧૬	,, ૩	૧૬	૧૩	૬- ૬	૬-૧૦
બુધ	૧૭	,, ૪	૧૭	૧૪	૬- ૧	૬- ૯
ગુરૂ	૧૮	,, ૫	૧૮	૧૫	૬- ૨	૬- ૭
શુક્ર	૧૯	,, ૬	૧૯	૧૬	૬- ૩	૬- ૬
શનિ	૨૦	,, ૭	૨૦	૧૭	૬- ૪	૬- ૫

How Ovaltine —helps you!

'OVALTINE' is a product of Britain's farms and public- and [illegible] all the extract of elements needed to make your diet of really complete. Prepared from Nature's finest protective and restorative foods, 'Ovaltine' provides, in a concentrated and correctly balanced form, the carbohydrates, proteins, mineral salts and other nutritive elements essential to good health and vitality. Its Vitamin content is also outstanding. Moreover, 'Ovaltine' possesses exceptional nerve-restoring properties which are largely derived from the new-laid eggs liberally used in its manufacture. The eggs which 'Ovaltine' contains make it the complete tonic food beverage.

OVALTINE

provides ALL the Essential Food Properties

Energy-giving Properties
Nutriment for Body, Brain and Nerves
Protective Food Elements

[illegible]

Books for Sale.

The Story of Ramayana 8d

J. C. BOSE.—His discoveries and writings with a biographical sketch and portrait 5s

ESSYS ON INDIAN ECONOMY—By Hanadi Govind Ranade Price ... 4s 6d.

ESSAYS ON INDIAN ART, INDUSTRY AND EDUCATION—By E. B. Havell Price 3s

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS—By V. G. Kale, M.A., Price ... 4s

From: The Manager,
Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

વેચવાના નવાં પુસ્તકો

અમર પત્ની—સ્વીડિશ નવલકથા પરથી ઉતારેલું ને પૈસો પેદા કરવાનો તેની રસભર મુંઝવણોથી ભરેલી બે ... ... પોસ્ટલ ફી. ૦-૬

હરીદાસ્યાખ્યાન—આખા સેવાળા ઉપર ગાવાનો હરિકીર્તનની પ્રથા ચાલી તથકથા. આખ્યાનકારોની જેમ અનેરાણી ભાત પાડે છે. બે આવૃત્તિ પૂરી. ... ... આ ૧ પોસ્ટલ ફી ૫-૧. આ ૨ ફી ૬-૦

જોડણી કોશ—ગુજરાત વિદ્યાપીઠ તરફથી બહાર પડેલો ગુજરાતી ભાષાનો ઉત્તમ જોડણી કોશ ... ... પોસ્ટલ ફી. ૧૦-૦

બજારોના મેળાઓની નવલકથાઓ

બજ્ઞ કરાર ને ધર્મ રોકેફેલર ફૂત ફી. ૪-૦.
બજ્ઞ સુખ (વાનો રોબ્સ્પેરા ફૂત) ફી. ૪-૦.

આ ઓફીસે લખવાથી મળશે.

Golden Number

OF

"INDIAN OPINION"

SOUVENIR OF THE

Passive Resistance Movement

1906—1914.

Price : Two Shillings.

to be had from:—

Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

BOOKS FOR SALE

INDIA TO-DAY—By R. Palme Dutt — Price 19 3d

OUT OF DUST—By D. F. Karaka — Price 6s. 0d

BATTLE: The Life Story Of Winston Churchill —By Hugh Martin, — Price 2/6

IMPERIALISM AND THE OPEN CONSPIRACY —By H. G. Wells, — Price 2/-

THE CRYSTAL CASTLE An Autobiography by Olive Schreiner of South Africa —By Olive Schreiner. — Price 2/-

Obtainable from:

The Manager,
INDIAN OPINION
Phoenix, Natal.

Indians In South Africa

Helots within the Empire
and
How they are Treated.

By Henry S. L. Polak.

Price ... .. 2s.

To be had from:—
THE MANAGER,
INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

The "FRIENDS of INDIA" SERIES

Short biographical sketches of eminent men, who have laboured for the good of India.

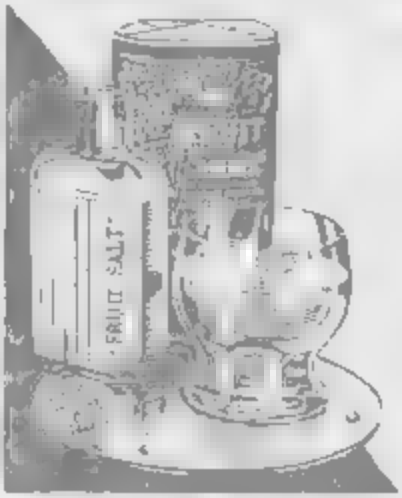
Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece.

Rev. Dr. Miller,
E. S. Montagu,
Lord Ripon,
Ravi Varma,
Sir C. Sankaran Nair,
Sir Henry Cotton,
John Bright,
Lal Mohun Ghose,
Mrs. Annie Besant,
Allan O. Hume,
A. M. Boer,
Dadabhai Naoroji,
V. P. Madhava Rao C.I.E.,
Raja Ram Mohan Roy,
Rahimtulla Mahomed Sayani,
Dinshaw Edulji Wacha,
Ishwar Chander Vidyasagar
V. Krishnaswami Aiyar,
Babu Surendranath Banarjea,
Sir William Wedderburn
Lord Morley,
Sir Pherozeshah Mehta,
Swami Rama Tirath,
Sir Salar Jung,
Henry Fawcett,
Lord Hardinge.
Kristo Das Pal,
Edmund Burke,
Badruddin Tyabji,
W. C. Bonnerji,
Charles Bradlaugh,
Diwan C. Rangacharlu,
Rao Bahadur R. N. Mudholkar,
Dr. Rash Behari Ghose,
The Rt. Hon. Syed Amir Ali,
H. H. Shri Sayaji Rao Gaekwar
Kashinath Trimbak Telang,
Nawab Mohsin-ul-Mulk,
Behramji M. Malbai.

Price: One Shilling Each

APPLY:
MANAGER, INDIAN OPINION,
PHOENIX, NATAL.

શું તમારામાં જોર. ચેતન અને ઉત્સાહ છે?

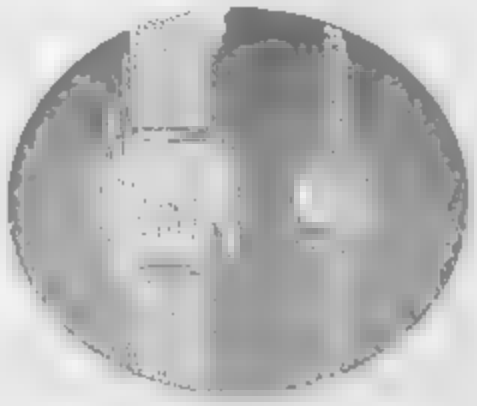
માથાનો દુખાવો, ચિત્તનો ચકારો, અપચો અને આળસ એ બધું કબજીયાતને આભારી છે. એ મુખ્યે છે કે "ઇનોસ ફ્રૂટ સોલ્ટ" તમારે ત્યાંનો જરૂર છે. "ઇનોસ" સરિતની આંતરિક શુદ્ધી કરી ચેતની ભપા વ્યાપી ઊઠે દુર કરે છે. રોજ સવારે એક ટી સ્પુન ફ્રૂટ સોલ્ટ એક ગ્લાસ પાણી સાથે લેવાથી તમને બધી રહેશે.

ENO'S 'FRUIT SALT'

The words "Eno" "Fruit Salt" and "Fruit Salt" are registered trade Marks Sole Proprietors:—HARRIAT REEVES (P. N. L.) (Pty) Ltd., P. O. Box 1057, Cape Town. 1616

ELGIN

ઘ ઘિયાળા

અગત્યનું

અમેરીકામાં બનેલા ઘડીયાળો પ્રથમ ઇંગ્લેંડમાં બનાવે :: આ ઘડીયાળોના, જુદા જુદા (રપેર પાર્ટસ) મળવાની ખાત્રી આપવામાં આવે છે

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER"—ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG
DURBAN REPRESENTATIVE
R. DAVIDSON, 720 Colonial Mutual Bldgs.,
West Street, DURBAN

Printed and published by Maganlal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 12—Vol.—XXXIX. FRIDAY, 21ST MARCH, 1941. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

THREE POWERFUL VEHICLES OF EXPRESSING PUBLIC OPINION

"LIBERTY of ex[illegible] that it is unassailed even when the [illegible] hurts liberty of the Press [illegible] the Press can be said to [illegible] when the Press [illegible] punishing the [illegible] of association is truly respect[illegible] [illegible] civil police not the [illegible] military at its disp[illegible] to crush any actual outbreak of revolution that is designed to confound public opinion and the State representing it."

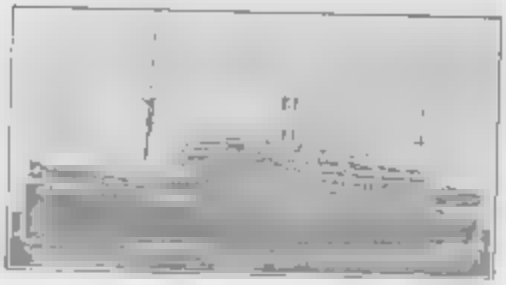
From *Young India*. —GANDHIJI.

લોકમત કેળવવાનાં ત્રણ બળવાન સાધનો

"વાણી સ્વાતંત્ર્યનો અર્થ એ થાય કે વાણીમાં ડર૬ યત્કિંચિત્ હોય તો પણ તે અટકાવવામાં નહિ આવે; વર્તમાનપત્રની સ્વતંત્રતાને માન આપેલું ત્યારેજ ગણાય જ્યારે વર્તમાનપત્રથી વસ્તુઓની સખ્તમાં સખ્ત ટીકા કરી શકાતી હોય અને અર્થનો અનર્થ પણ કરી શકાતો હોય, અને એવા અનર્થ અથવા પ્રહારની સામે રક્ષણ પ્રતિબંધ મુકનારો વેદીયટો હુકમ કાઢીને કે વર્તમાનપત્રને બંધ કરાવીને મેળવવામાં નહિ આવે, પરંતુ વર્તમાનપત્રને અપ્રતિબંધીત રહેવા દઇ ખરા ગુનેગારને સજા કરીને મેળવવામાં આવે. મંડળીની સ્વતંત્રતાને માન આપેલું ત્યારેજ ગણાય જ્યારે ટોળાની મંડળીઓથી ક્રાંતિકારી યોજનાઓની પણ ચર્ચા કરી શકાતી હોય અને લોકમત અને તેનું પ્રતિનિધીત્વ ધરાવનાર રાજ્યને ઉથલાવી દેવાના હેતુથી થએલી કોઇ પણ ખરી ક્રાંતિકારી ચળવળને દાબી દેવાને રાજ્ય લોકમત અને ગ્રહેરી સીપાહીઓના બળ ઉપરજ આધાર રાખે અને નહિ કે પોતાની પાસેના લાનદી લશ્કરી બળ ઉપર."

'યંગ ઇન્ડિયા' માંથી અનુવાદ. —ગાંધીજી

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

૩૬ ટીકીટ હિંદ વીશી સાથે પા. ૬૭ ૧૦ ૩.
,, ,, મુરબીમ વીશી સાથે પા. ૩૮ ૬ ૯.
,, ,, વીશી વગર પા. ૧૪ ૨ ૩.
સેકન્ડ ક્લાસ સીંગલ વિશી વગર પા. ૪૦ ૧૦ ૦.

સ્ટીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ટીકીટોના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

માર્ચ તા. ૨૮ મીના અરસામાં સ્ટીમર મુંબઇ જવા ઉપડશે.
સલુન તેમજ ૩૬ પેસેંજરો લેવામાં આવશે.

દરબાર આવ્યા પછી તમારો માલ તથા મુનીયન ફ્રાઉનાન્સ ઇન્સ્યુરેશન મુજબ નાણા સાથે લઈ જવા વિગરે સંબંધી હકીકતે મળવાથી બંદોબસ્ત કરી આપીશું.

કાગળના ઉપર તમારું નામ તથા B. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રો) લીમીટેડ

ડરબન પેસેન્જર એજન્ટ.

Phone 2-0432. Tel. add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.

390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,

No. 4, Kort Street, Johannesburg.

'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.

Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE

—COMPANY, LIMITED.—

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ કંપની નીચે કંપનીમાં જીવનવીમા, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોને બનતા વીમાઓ, મારફત વિગેરે ... ના વીમાઓ ઉતારવી કરાર છે. કંપની કંપનીને લેવેલ્લા બાબતનું એ કંપની ઓફીસની ફરજ છે.

Natal Office:

"INDIA HOUSE"

17, First Avenue

DURBAN.

Telephone 2-5845 Con.

P. O. Box 1610.

Tel. Add: "RUSTOMJEE"

Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.

પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:

ROOMS NO. 12 & 13.

BARKLY ARCADE,

Diagonal Street.

JOHANNESBURG.

Telephone 33-4478.

P. O Box 1641.

Tel. Add: "RUSTOMJEE"

JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE

Principal Representative For The Union Of South Africa.

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL

PHONE 20010 CORNER PINE & GREY STS

SITUATED IN THE HEART OF DURBAN'S BUSINESS AREA.

ENGLISH & INDIAN MEALS.

MODERATE TARIFF.

BOARDING & LODGING BY DAY WEEK OR MONTH.

THE EPIC FAST

(By Pyarelal)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.

320 Pages. Price: 8s. 6d.

Obtainable From The Manager

INDIAN OPINION, Phoenix, Natal

દીક્ષા ની ઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ કિંમતી બહેનો ગાંધીજીની સુલભાથી પ્રેરાઈ પોતાના સ્વાર્થથી ઉલટા આપારે ઘરબાર વગરે આપી બનાવેલી છે. વિદ્યાર્થી બહેન માટે તે બનાવ કરેલી અને તૈયારેલા છે. તેને લગતે પ્રસિદ્ધ નાનો, દરેક, મોટા કદેરાની વસ્તી, મેળી નદીઓની લંબાઈ, વજન, માપ, વગેરેનો, તેમજ બીજી વસ્તુઓનો સમાવેશ થયેલો છે

પાકું પૂંઠું પાના ૧૪૮૮ પ્રસ્તની કીમત રૂા. ૫.

Manager, Indian Opinion, Phoenix.

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

	Rs.	As.
Lectures from Colombo to Almora	2	0
Jnana—Yoga	1	12
Raja—Yoga	1	4
Karma—Yoga	0	14
Bhakti—Yoga	0	12
Karma & Bhakti—Yoga in one volume	1	8
Essentials of Hinduism	0	8
In Defence of Hinduism	1	4
Message to India	0	8
My Master	1	4
Cultural Addresses	0	4

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A complete authentic and original account of the Master's wonderful life,—the only authorised edition. Universal Favourite (Eleventh Edition)

Thoroughly revised and brought up to date with a Foreword by Mahatma Gandhi.

Price, Re 1.

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4. Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,

4, Wellington Lane, Calcutta, India.

આંખોની દરેક પ્રકારની તપાસમાં
આપનો અસ્સર કરનાર.

ઝંડુ અશોકારિષ્ટ

પ્રદર, લાંબા વખતે
રોગોનો સચોટ ઇલાજ.
દરેક ઘરમાં જોઇતો ઓસડ.
૧ રતલી બાટલીની કિં. ૪-૬.

બાળકોનાં પેટનાં દર્દોમા
આબાદ કામ કરનાર

રહેતા બાળકને રમતું કરવાનો આપની
ફીકર મટાડવાનો અકસીર ઇલાજ
બીલકુલ કેફ વગરનું

ઝંડુ બાલ શૂલાકે

— બાળકોવાળા —
દરેક ઘરમાં જોઇતુજ જોઇએ.
-શીશી બોઢની કિં. રૂા. ૨-૪.

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. ન. ૫૫૧૨, મુંબઇ નં. ૧૪.

આ. આફ્રિકાના સોલ એજન્ટસ: એચ. એમ. એશી એન્ડ સન્સ, ફોન્સ ૨૩૮, એસ્ટીયાટીક બજાર, પી. બો. બોક્સ ૧૨૦૫, પ્રીટોરીયા.
મોલાસીસવાળીમાં મળવાનું ઠેકાણું: અમલ અબડી, ૧૪ સેન્ટ કટ્ટલ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું મુખીયત્ર આજેન્સ મંગાવો. એજન્સી માટે ફ્રાંસો બોક્સ ૧૨૦૫, પ્રીટોરીયા.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewellaries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant,

દરેક જાતનું ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ સાથે પેકિંગ કરી C. O. D. થી
મોકલવામાં આવશે. લખોઃ—

P. O. Box 542. 139 Brook St. Durban.

શિયાળો!! એટલે ખુટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય

જો તમારે તમામ જીવનની ખરી મજહ લેવી હોય તો આ શીયાળામાં પુષ્ટીકારક પાકો બનાવી તમારી તંદુરસ્તી પાછી મજબુત અને બળવાન બનાવી દો! પણ યાદ રાખશો કે ફાયદાકારક ખોરાકો બનાવવા માટે સારો, તાજો અને ચોકખો શુદ્ધ માલજ વાપરવો. અમારે ત્યાં શીયાળાના પાકો બનાવવા માટે ખાસ તાજો અને શુદ્ધ માલ આવી ગયો છે.

અમારે ત્યાં ઘી ઉંધીયા, બદામ, પીસ્તા, પંજાબી સાલમ, સફેદ મુસલી, આરહ, સબાગો, ફોમ પાટી, ખોખરૂ અને ગાંઠ, ગાર મજજ, ખોપરાની, અસલન, ગુંદર, અંબર, સોના ચાંદીના વરખ, જાયફળ, દીંગેરે તમામ દીંદનું કરીયાણું સાંધો વડું, જડી બુટીઓ ઉપરાંત દાંદા બરની તમામ ઓસરી કમેજ સ્ટોકમાં રહે છે.

દીંદુસ્તાનમાં મશહુર ઝઝેલી સુરતની બરફી, પીસ્તા બરફી શી. ૩–૬ રતલ, બદામ બરફી શી. ૩–૬ રતલ.

મુંબઈના તરેહવાર હલ્વાઓ બદામી હલ્વો શી. ૧–૮ રતલ, સફેદ પડવાળો હલ્વો શી. ૨–૬ રતલ, રંગીન બદામી હલ્વો શી. ૨–૬ રતલ, મુહેદ મલાઇ હલ્વો શી. ૩–૬ રતલ આપને ત્યાંથી મળશે.

નવાણી પાઉડર: શરીરના દાદ પણ જામગાંઠો માત્ર બે મીનીટમાં પાણા સાફ કરી દે છે. ૩ બોટલ શી. ૩–૬ ચોરસેજ ફ્રી. ટુનીમન મારે. એક વખત ઓરડર આપી ખાતરી કરી લો. દેશના ગોદામ: ૭૩૪૬૦ શી. ૧૬–૬.

P. O. BOX 709. **I. G. H. BASSA.** 153 Grey Street, Durban.

મેચ્યાનું છે બીઝનેસ

અમારા ઉિલર, ટ્રેવેલ એજન્ટ, એરેરેટર મીનરલ વોટર અને ફી ઇમ. ની ફેકટરીના ઓનર્સ તરીકેના પોતાના બીઝનેસ ઉપરાંત ફોરેનમાં ઓર્ડરો મોકલવાનું કામ પણ આવતી જાન્યુઆરીથી અમારી ઓફીસ મારફતે થઇ શકશે. ૬૮ મહેરેસા આર્કેડ, ડરબન. મોઝામ્બીકથી શુક્રવાર બપોરના ૧ થી ૫ વાગ્યા સુધી.

ગુજરાતી ભાષાનું

રેમીંગટન ટાઈપરાઇટર તદન નવા જેવું જ—કીંમત પા. ૪૦.

વધુ વિગત માટે લખો:

N. D. Nanabhai,
Aliwal North, C. P.

'Phone 83. P. O. Box 26.

NORTHERN TAILORING Co.

CIVIL & MILITARY TAILORS AND ALL KINDS OF GARMENT MAKERS.

SUITS AND COSTUMES MADE IN THE LATEST STYLE.

WE SPECIALISE IN HIGH CLASS TAILORING.

OUR PRICES ARE TO SUIT THE TIMES.

TRY US WITH YOUR NEXT ORDER.

MAIL ORDERS SPECIAL ATTENTION.

નોર્થરન ટ્રેડીંગ કુંપની

તમને આપવા ઇચ્છીએ છીએ તથા દરજીને જરૂરનું દરેક કામ હિસાબસર આપે આપવા આપણે

ફાયર્સ ઓફર માટે ખાસ ભલામણ છે.

કંટ્રોના ઓર્ડર ઉપર ખાસ ધ્યાન આપવા માં આવે છે.

53 MARKET STREET, PIETERSBURG, N. TRANSVAAL.

ભાડે આપવાનાં છે.

ઓટના સેનમાં નવાં ફ્લેટો.

ચાર રૂમ, બાલકની, કીચન અને બાથરૂમ બાકું પા. ૬–૧૦–૦ માસિક.

અરજી.

ઇ. એમ. પારેખ,
૩૬ કમરપૅલ રોડ, ડરબન.

બાળ વિનોદ બાળાના પુસ્તકો

સેટની કીંમત શી. ૬

બીજી ત્રીજીના વિદ્યાર્થીઓ માટે

સોબતીઓ	પરી કથા
કાગડો	સ્વ. કલાભાઇ ! ઠાકર કરીત
નાગકુમાર	બાલ પ્રોત્સાહની કથા
મુંગેરા	મુંગેરા શહેરના મારવાની વાતોરૂપે ઇતીહાસ
મેનાવતી	પરી કથા
ભાકડા	પરી કથા
બેલ પાકો	વાતો
કામ મંત્ર	વાતો
દંતીમાતા	ડિલાનના શીકારમાંથી વાતો

દક્ષીણામુર્તિ બાલ સેટ રૂપ પુસ્તકો

કીંમત શી. ૧૨–૬.

પંચામૃત	કાવ્યો અને ભજનાવલીઓ
ચતુર કરોળીયો	વાતો
ચંપાકુમ પુષ્પ	વાતો
જોયુને આંખ ઠરી	બાળગીત સંગ્રહ
માણેજે કરેલી	વાતો
તારાબેનના પાઠો	વાતો
મોરિયો	વાતો
ટેક	વાતો
ઉંચે ઉંચા	કાવ્યનું પર્યાવરણ
જીવદયા	જંતુઓની માહીતી
ઢેબુ બાબાના પાઠો	વાતો
નીલ ગુલ	ઉત્ક્રાંતીની માહીતી
વસંત આવી	ઋતુની વાતો
નવાવતરો	ઇખાણા
ચેહનો ભરો	વાતોઓ
ગરબા	વાતોઓ
કાકાજીની તલવાર	વાતોઓ
બે બાળ નાટકો	
કુમકાઓ	રમુજ
વિકાસની વાતો	
આંખો રોપ્યો	
ગામડામાં ગયો હતો	ગામડા વિષે માહીતી
મેનાના ત્રિકડામો	વાતો
બાલ અને દીપ	વાતો

આ ઓફીસે છપાયેલાં પુસ્તકો

પ્રજાપતિ બાબજીભાઇ ઠક્કરના ભોગીનન્દ

૧૬ ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં	૧	૬
સીતા વનવાસ	૧	૪
દાનપર પ્રકાશ	૦	૬
બાલના પ્રશ્નોત્તરો અમારા આત્મકથા ભાગ ૧	૧	૬
" " " " ભાગ ૨	૧	૬
નીતિના કાવ્યો	૧	૪
કરીમ બંદાની ચમત્કાર અને તેની બંદાલ		૬
સ્વરોદય		૬
પુર્વ અને પશ્ચિમ		૬
ગોકળદાસ બાલજીભાઇપર તીલક તેમના મત્ર અને વિચાર		૬
પુસ્તકો કેવાંક પાસાનું જીવન ચરીત્ર		૬
પુસ્તકો કેવાંક પાસાનું જીવન		૬
મારો જેલનો અનુભવ ભોગાભ: મ ગાંધીજી		૬
મારો જેલનો બીજો અનુભવ " "		૬
મારો જેલનો ત્રીજો અનુભવ " "		૬
જોક સત્યાગ્રહ કથા (સોરાબજીનો ભત્કાર)		૬
પુરખરાજ અને તેના બે બાહકો		૬
જેલના કાબ્ય (અમદાવાદ વખતના)		૬
હોદ સ્વરાજ (પ્રોફીસરે લખેલું)	૧	૦
માબાપ પ્રત્યે પ્રજાની ફરજ		૬
જીવન ચોરી		૬
સુધારાના અવાજ		૩
સત્ય વિના શીલું [illegible] નથી		૬
દરબાર સાહેબનું પર્યાવરણ ભોગ ભાગ		૬

Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 24003, Res. 24045.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

INTERIOR VIEW OF OUR SHOP.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES, BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES. Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £80. THE LATEST PRINTS BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up. PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards.
EMBROIDERED CREPE-DE-CHINE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.

Branches: 58, WICKS STREET AND 60, WICKS STREET, GARAGE 7, MOSS STREET AND 58, WICKS STREET, VERULAM.
'Phone 39. Verulam.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે

બનારસની મીનારવાળી અને સાદી, તેમજ બાજાબાતની બુટીદાર સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી લઇને પા. ૮૦ સુધીની.
બનારસથી હમણાજ આવેલી છે.

ફ્રેન્ચ ક્રેપની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૪૫ થી ઉપર. બનારસની બાતવાળી સાડીઓ શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર.
ફ્રેન્ચનું ક્રેપ–ડી–ચીન શી. ૩–૬ નું ૪૨ ઇંચ અને ૪૫ ઇંચ પહોળું. સાડીનું મેટરિયલ ડીઝાઇનનું ૬પડું, ૪૫ ઇંચ પહોળું વારની, શી. ૧–૬, શી. ૧–૮, શી. ૨–૦ અને તેથી ઉપર. હમણાજ આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ શી. ૨૫, શી. ૩૦, શી. ૪૫ અને એથી ઉપર. 1244

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

સાડીઓ
૫૪ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ મોટર એજન્ટ
એડવર્ટાઈઝમેન્ટ અર્થે
પી. દલાલ,
૬૦, બી સ્ટ્રીટ, ન્યુકાસલ.

ગરાજ
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular Flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.
The Most Popular Refreshment.
There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.
Sole producers of all Suncrush drinks.

'Phone 28350. Tel. Add. "Naartjes."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
Country orders executed at Lowest Market prices.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 196. DURBAN.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ
પ્રોપ્રેટર: મણીલાલ ગણેશજી પટેલ
દરેક જાતની મીઠાઈઓ, મોળ્યા ઘીની તેમજ મોંઘા મોલ, મસાલાવાળી અને બનાવીએ છીએ.
અમારૂં વખણાએલું ચૂરતી ખુશ્કી, સેવ, ભજીયા, ગાંઠીઆ, બદામ, પાતરા વિગેરે હવેરોજ તાજા બનાવીએ છીએ.
મોસાળામાં આવા લાયક સમયા માટે તૈયાર રાખીએ છીએ તેમજ ઓર્ડર પ્રમાણે સ્પેશીયલ બનાવી આપીએ છીએ.
પાર્ટી વિગેરે માટે મોટા પ્રમાણમાં ઓર્ડરી કોઈ પણ જાતની મીઠાઈ ઓર્ડર પ્રમાણે ટુંક વખતમાં બનાવી આપીશું.
બહારગામથી મંગાવનારને માલ પુરતી સંભાળથી કાળજીપુર્વક મોકલવામાં આવશે.
PHONE 33-6575. P. O. BOX 3680.
THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART,
34 President Street, Corner Diagonal St., JOHANNESBURG.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."
D. K. PATEL
Fruit and Vegetable Exporter
— SPECIALIST —
in South African, Canadian and Australian Apples
Cape Fruit on hand in season
We have in stock green Ginger at 5d. a lb.

ડી. કે. પટેલ
ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર,
સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ
ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ
લીલું આદું ૫ પેની રતલ વેચીએ છીએ.
કંપનીના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે
નાટાલ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.
P. O. Box 766. 116 Prince Edward St. Durban.

24 MAR 941

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

No. 12.—Vol. XXXIX. Friday, 21st March 1941.

NOTES AND NEWS

No Better Than Nazism

THE following are among the reasons given in a statement containing decisions arrived at by the general meeting of the Reformed congregations of the Free State and Natal in Durban, for rejecting 'Liberalism or false democracy which exercises so much influence on the present system'

"It recognises the theory of freedom, equality and fraternity of all within the same State and non-recognition of the God-imposed boundaries between nations, races, etc.

"It advocates the sovereignty of the people as the source of authority and does not recognise the authority of God in all walks of life.

"It allows equality between White and Coloured, which is a divergence from the Voortrekker ideas of no equality."

The following are among the principles stressed in the statement in establishing a new order:

"The basis must be the word of God, while regard must be had for our Calvinistic past and the demands of the time.

"The rights of the individual and the independence of social circles must be recognised as well as freedom of conscience.

"Distinctions between races, nations and colour must be recognised."

It would appear from the above how contradictory and inconsistent the Church is. It talks of the word of God and yet violates His word. It talks of the authority of God and tries to assert the authority of the Voortrekkers. Christianity teaches us that God has made all human-beings equal. There is no distinction between the rich or the poor or the black or the white. If we recognise God-imposed boundaries between nations, races, etc., then who is guilty of having violated those boundaries? We ourselves. This country belonged to the Natives. That was a God-imposed boundary. Why did the White man usurp the black man's land and why is he keeping him down-trodden? India belonged to the Indians. That was a God-imposed boundary. What business had the foreign European race to come and usurp their land and to establish a despotic rule over them? Those who claim that that is in accordance with the principles of Christianity are not only insulting Christianity, they are insulting all religions, for no religion allows such barbarity. So much is said against Nazism that it does not recognise the word of God as a governing principle, although there is talk of Christianity. We do not know that the so-called Reformed Church is doing any better.

Colour Bar In Pretoria City Council Meetings

A ruling given by the Deputy-Mayor (Mr. J. A. Lombard), when he presided at last month's meeting of the Pretoria City Council, that Asiatics and coloureds were not allowed to attend public meetings of the Council provoked a protest from the Pretoria Indian community. An Indian was asked to leave the meeting. A meeting of the General Purposes Committee held on March 12 reviewed the Deputy Mayor's ruling and it was decided to inform the interested parties that this ruling was given due to a "misunderstanding," and that Asiatics and coloureds would be allowed to attend public meetings. The president of the Pretoria branch of the Transvaal Indian Congress wrote to the Council saying that he attended that meeting to hear the discussion on a subject which affected his people. The Transvaal Indian Congress also discussed the Council's attitude and approved a resolution strongly protesting against it."

Transportation Amendment Bill Opposed By Association

Cables to Delhi and to the Minister of Labour, Capetown, protesting against the Transportation Amendment Bill, have been sent by the Natal Indian Association. In the cable to Delhi, the Association says that the Bill will tend to eliminate all non-European passengers and goods transport. Cheap and convenient transport facilities are provided by Indians for lowly paid non-European workers living in towns and suburbs. The Association fears that hundreds of Indians will be ruined, and Indian employees thrown out of employment. An appeal is made to the Indian Government to intervene immediately with the Union Government, as the Bill is now before the Senate.

Deadlock In India

A resolution suggesting ways and means of intensifying India's war effort and ending the present political deadlock was adopted at Bombay by a conference of leaders—excluding those of Congress and the Muslim League—from all parts of India. The resolution urged the immediate reconstruction of the Governor-General's Executive Council and a simultaneous declaration by the British Government that within a definite time limit after the war India would attain dominion status.

No Trade With Rumania And Bulgaria

The following statement is issued by the Union Secretary for Commerce and Industries:—"Attention is directed to the fact that, in terms of the provisions of National Emergency Regulations 8 (2) and 8 Bis (2), no trading is permitted with Germany or Italy or with any country which is under the control of the Government of Germany or of Italy; and that no money or goods whatsoever may be sent from the Union to any such country, and no goods may be obtained or ordered from any such country. In view of the fact that large German forces are at present in Rumania and Bulgaria, and that the Germans appear to exercise considerable influence upon the Governments of Rumania and Bulgaria, those countries must, for the purposes of the regulations, be regarded as being under the control of the Government of Germany."

To Tobacco Firms

The Union Commissioner of Customs and Excise drew the attention of all dealers and manufacturers of Union manufactured cigarettes and cigarette tobacco that a return should be submitted within 14 days of March 12, 1941, to the Receiver of Revenue or Collectors of Customs and Excise of their Magisterial districts of all stocks of tobacco held by them or under their control and in transit to them on the night of March 12.

Natal Farmer Punished For Fatally Thrashing An Umfaan

Friedrich Albrecht Gustav Weber, a Vryheid farmer, was sentenced by Mr. Justice Cathcart, the Judge-President, in the Natal Supreme Court, to 12 months' hard labour, six months suspended for three years on condition of good conduct and £3 a month to the grandfather of the umfaan who died after a thrashing. The charge against the farmer was of culpable homicide in that on November 10 he thrashed his servant, a little native boy of 12, so severely that he died about 30 hours later. The farmer is to pay the dead boy's grandfather £100 in monthly instalments of £3 except the last instalment, which would be £1. The first instalment must be made on or before April 5 and all payments must be made to the Magistrate at Vryheid.

War Train To Tour Union

A war train is to make a six weeks tour of every Province of South Africa starting from Johannesburg on March 24. The object is to make known to the nation the great scope and variety of fighting material which the Union's war supplies organisation is turning out, and the magnitude of the industrial effort behind it.

Indian Opinion

FRIDAY, 14TH MARCH, 1941

"Separation"—Not "Segregation"

IN our last week's issue we referred to the Transportation Amendment Bill, which gave Municipalities powers to eliminate non-Europeans from the motor transport trade, thus throwing out of employment a number of Indians and non-Europeans who were providing transport facilities to the poorer class of their own brethren and thus making an honest living for themselves.

There is yet another Bill which is being rushed through Parliament, and which is engaging the minds of Indians and non-Europeans. That is the Factories, Machinery and Building Works Bill. The Bill when introduced last Session contained a distinct segregation clause. That Bill was however, withdrawn and in the present one, the same effect is sought under a differently worded clause. This, however, does not satisfy the Nationalists who took the Minister of Labour to task for having removed the segregation clause. This is how the Minister explained his position during the debate on the Second Reading of the Bill.

"The great difference between 'segregation' and 'separation' was the psychological effect it had upon the persons affected.....The Opposition had told harrowing tales about European girls and non-Europeans working cheek by jowl and eating out of the same basket. It was precisely this kind of thing that he wished to prevent. "I am sure that the language of the present clause of the Bill secures the power to me to bring about such a state, and I propose to do it. I am as adverse as any other Member of associating European girls and Native men in factories."

The clause in question 51 (3) reads:

> "...different regulations may be made in respect of different areas or different classes of persons or premises or different class of factories, machinery, building work or excavation work or different classes of occupiers of factories, users of machinery, employees, builders' excavators or employers, and in making such regulations, the Governor-General may apply such basis of discrimination as he may deem advisable."

A colour bar is, after all, a colour bar, no matter how you may name it. Neither Indians nor non-Europeans generally are such fools as to be satisfied with the word separation being substituted for the word segregation. What they objected to, is statutory colour bar, no matter what way it is introduced. This was the subtle way in which Indians were deprived of their Parliamentary and Municipal franchise, and the same method is now employed to hoodwink non-Europeans. To talk of European girls working for Native men is to create prejudice in the minds of the White men. We do not know that European girls and Native men have been working side by side in the manner described. And where they have been thus working we are sure the European girls have been quite capable of looking after themselves. For the authorities to concern themselves so much about the chastity of the White girls is to insult them more than anything else.

This colour bar policy of the Government is being carried too far altogether. While on the one hand it is being stated that the present war is being fought for democracy and freedom of all people and non-Europeans, who are fighting in the front lines shoulder to shoulder with the White men are raised to the seventh heaven, on the other, their future in this country is being moulded in a way which is quite contrary to all democratic principles. How can non-Europeans have faith that this war is a just war and that it will bring peace and happiness to them. The way the Durban City Council is moving in regard to its proposed scheme to expropriate Indian-owned land in certain areas which are fancied for European occupation and the way, even in these times of stress and anxiety about the future of the whole world, the Union Government is persistently pursuing its colour bar policy, without the least concern about the susceptibilities of the non-Europeans being wounded, it only goes to strengthen the hatred of non-Europeans for the present Imperialistic system under which they have been suffering all these years.

OPERATION OF LAND TENURE ACT

SPRINGS COUNCIL SEEKS EJECTMENT ORDER

A MATTER of importance to Indians on the Reef was heard last Monday morning in the Rand Division of the Supreme Court when the Town Council of Springs asked for an order against eight Asiatics and Springs Warehouse (Pty.) Ltd., interdicting and restraining each of the Asiatics from continuing to occupy or reside on a certain erf in the Municipal area of Springs, and ejecting them from the erf.

An order was also sought against the respondent company restraining it from permitting the eight respondents from occupying the erf. The company was the registered owner of erf No. 67.

Mr A. C. Thompson (instructed by Messrs. Abel, Le Sueur and Williams) appeared for the applicant; Mr. J. V. Brink, K.C., with him Mr S. Kupar (instructed by Mr I. L. Hazaros) for the respondents.

The Court was informed that the municipality was the registered freehold owner of Reserve No. 3, and of certain freehold stands in the Reserve, the municipality being the health authority of the area. The municipal area of springs was proclaimed a public digging on July, 1934, in terms of Act 35 of 1, 8, the area not having since been de-proclaimed. Erf No. 67 was not situated in any bazaar or mining compound or such other place in which a coloured person was permitted to reside in terms of the Act, and none of the first eight Asiatic respondents was in the employment of a white person or of a company controlled by a European, all of them being coloured persons.

It was submitted that the respondents were not permitted by the provisions of any law to occupy Erf No. 67, and their continued occupation of the ground there was unlawful, and in contravention of the provisions of Section 131 of Act No. 35 of 1908, of the Transvaal, as amended by Act No. 35 of 1932, and Act No. 30 of 1930.

Mr. Moosa Essop Seedat, the first respondent in a replying affidavit, he being authorised to file his affidavit on behalf of the other respondents, submitted that they lived in a dwelling which had been erected on the erf by the respondent company. The company was also the registered owner of the adjoining erf, No. 66, on which was erected six shops, two of which were used for business purposes by Seedat under the style of "E. M. Matvadia and Company."

Mr Seedat was a director of Springs Warehouse (Pty.) Ltd., and the other respondents were employees of the firm.

It was submitted that Erf No. 66 was recommended for exemption by the Feetham Commission, and occupation by Asiatics of the two shops was protected under the provisions of Section 4 of Act No. 35 of 1932. Erf No. 67 was also recommended for exemption by the Feetham Commission.

The respondent company, acting on the assumption that the Union Government "would assuredly adopt the recommendations of the Feetham Commission," demolished the dilapidated dwelling on Erf 67, and erected on that portion of the erf recommended for exemption a dwelling for occupation by Seedat, and flats for occupation by the other respondents, at a cost of £4,000. The building plans were passed by the Springs Town Council.

It was stressed that when Erf No. 67 was first occupied by Asiatics in August, 1930, such occupation was lawful and not prohibited under the provisions of any law. Prohibition of occupation only became effective by the enactment of Act No. 35 of 1932, and as a result of the retrospective effect of Sections 1 and 2 of that Act.

Mr. Seedat firmly believed that "after a considerable number of delays, the Union Government now proposes to decide its policy pertaining to the recommendations of the Feetham Commission. In view of the fact that the protection mentioned in Act No. 28 of 1939 lapses on April 30, 1941, the said decision of the Union Government must be given effect to, prior to April 30, 1941."

It was submitted that the Springs Town Council, in all the circumstances of the case was not entitled to set the matter down on the Roll now for hearing.

The respondents therefore asked the Court to postpone the hearing of the application *sine die*, or alternatively, until after April 30 next.

Mr. Justice Barry granted an order that the application of the Springs Town Council stand over until May 5, no order being made as to wasted costs.

Immediately after that judgment was given, the Judge granted an order in the matter of the Springs Town Council against Mr. Ismail Loonat, granting the application of the Council for an interdict restraining Mr. Loonat from occupying Erf No. 30 in Second Avenue, in Springs. The order, however, was not to operate until May 5.

MR. SEEDAT IN COURT AGAIN

BOTH CASES REMANDED TO APRIL 16

MR. DAWOOD AHMED SEEDAT appeared before Mr. Ryle Masson in the Durban Magistrate's Court on Friday, March 14, to answer the charge against him of *lese Majesty*, or, alternatively, with contravention of the National security Regulations.

Mr J. G Stewart, public prosecutor, put up a fresh charge sheet, stating that the crime alleged was the same but the details were different.

Mr. Seedat said that he had been able to secure counsel, but unfortunately the counsel he had engaged was unable to be present that day. He applied for a further adjournment.

Mr. Stewart recalled that at the proceedings on February 27 the Court had definitely stated that no further adjournment would be permitted. In view of this he was reluctant to allow the application to be made unopposed. On the other hand, he had been in correspondence with a firm of attorneys and had ascertained that what Mr. Seedat now said was correct. Arrangements, he understood, had been made with an advocate from Johannesburg, who would have to be admitted to the Natal Bar—and that would take some little time—before he could defend the case. In the circumstances he did not oppose the adjournment. The Magistrate in the circumstances granted a remand until April 16.

Asked if he had anything to say against the amendment of the details of the charge, Mr. Seedat said he objected on the ground that his counsel was not present. His counsel would be better able to accept or oppose it than he himself.

Mr. Masson said the Court could only be moved by considerations of prejudice, and if the defence were given sufficient time he could see no prejudice arising.

Details Of Charge

The details of the charge, as amended by the Crown, read: In that on February 1941, at Durban accused wrongfully published to several persons unknown and to Archibald Henry Hobbs, Steven

Day Mandy and Justice Gordon Alexander certain scandalous and dishonouring words against the King and his Government in the Union of South Africa to the following effect:—

"My fellow oppressed citizens of South Africa .....I now wish to tell you people that I personally have no respect for King George VI.....We have a satellite of the King in this country, General Smuts (meaning the Prime Minister). He is a cunning and clever crook; he is a very clever crook. We have got no more time for kings and emperors. Why didn't he (meaning the King) go to get crowned in India? He knows the people did not want him and he would be assassinated. He is not fit to be Emperor of India."

Alternatively, Mr. Seedat was charged with uttering a subversive statement in the presence of several persons, including Archibald Henry Hobbs, Steven Day Mandy and Justice Gordon Alexander, namely, the words mentioned in the main charge, and also the words:—

"Under the British Empire things are going too far. We are not going to tolerate the nonsense of the British Empire any longer. South Africa is part of the British Empire and non-Europeans are being oppressed under British Imperialism in South Africa. Throughout the world non-Europeans are being oppressed by the British Empire, particularly in India. We, too, in this South Africa—let us raise the voice of revolution in this country. Let us also proclaim in this country 'Long Live Revolution.'"

Boarded A Tram

"Eight million non-Europeans in this country are subject to humiliation and insult. Three Indians boarded a tram at King Edward VIII Hospital and sat in the non-European seats and travelled for 30 minutes, and the conductor told them to get off because there were too many Europeans. Because there were more Europeans they must give their seats to Europeans.

"We find today the British Empire is tottering and is going to be shattered in the near future. I do hope the British Empire goes down soon. The British Empire is a downright dishonest Empire . . . I would like to see the immediate downfall of the British Empire.

"Napoleon said 'The will of the people is stronger than the sword.' We are going to destroy the system of government in this country. Let me warn those rich Indians, as well as Jews, in this country who are not trying to support us. I warn them they must take a lesson from Germany. See what happened to the Jews in Germany. If the rich Indians and the Jews are not going to take this warning their position will be the same in this country.

"If freedom will not be given to us we will have to make force and take our freedom. We will paralyse the industry in this country in a week's time if we are only united."

Mr. Seedat's bail of £50 stands.

The Second Case

Mr. Seedat was present at the Durban Magistrate's Court before Mr. Ryle Masson on Wednesday, March 19, to reply to the alleged breach of the National Emergency Regulations in that he created a disturbance at the mass meeting held under the auspices of the Natal Indian Association on Sunday, March 2 at the Durban City Hall.

The case was adjourned to April 16 on the grounds that the counsel for the defence was not able to be present on that day.

Dhai who appeared together with Seedat on the same charge, asked for his case to be tried separately through his own counsels.

The matter was left to be decided with the Prosecutor his case being also adjourned to April 16.

No charge has yet been framed against Mr. Seedat.

GAGGING OF THE PRESS IN INDIA

MAHATMA GANDHI has addressed the following letter to the editors of newspapers in India:—

We have become so used to the Press gag that we hardly know that there is a partial paralysis of the Press. In the name of "war effort," all honest expression of opinion, if it is opposed to war effort as conceived by the official world, is effectively suppressed, unless an enterprising editor or publisher risks the loss of his press. Thus my own effort, if my honesty be not questioned, is the true effort to end all war and therefore in no way anti-British or pro-German. If public opinion desired suppression, the Press would on its own initiative exclude news and opinions disliked by the public. But in India the majority of Indian editors would gladly publish all the news about Satyagraha if there was no gag.

I wish to use my case by way of illustration. For the conduct of the campaign and for the sole object of keeping it within restraint, I have to issue statements from time to time. During four days two out of three such statements were suppressed. The reason assigned was as follows:—

16th January, 1941.

"I am writing this to inform you that Mahatma Gandhi's statement of January 13 regarding continuance of the civil disobedience movement was submitted for Press advice by two of the Press agencies, but was not passed for publication.

"I am accordingly bringing the above fact to your notice."

2. "I am writing this to inform you that Mahatma Gandhi's statement of January 9 regarding payment of fines by Satyagrahis which was submitted for Press advice by two of the Press agencies was not passed for publication as being a prejudicial report containing incitement to carry on anti-war civil disobedience.

"I am accordingly bringing the above fact to your notice."

Extension Of Satyagraha

I used to send my statements through the usual news agencies. But when I found that they were censured, I had to send my statements to selected newspapers and so they found place in some of these. You can judge for yourself whether they were objectionable news. The method of sending statements on chance publication is precarious. As I had no intention of extending civil disobedience to the special Press laws and ordinances I stopped the three *Harijan* weeklies whose chief aim was to propagate non-violence and what is known as the constructive programme. I do not want so far as possible, to extend the scope of civil disobedience beyond the present limit. But I do not know that I can exercise that restraint if the Press abdicates its function of publishing relevant news. I, therefore, appeal to the Press not to succumb to the gag but to assert its independence by publishing all the Satyagraha news in its fullness. Of course it is open to the editors to criticize and condemn the movement or the statements that may be issued. Editors can signify their disapproval of the gag by either publishing the offending statements and risking prosecution or even confiscation of the Press or by stopping publication of their papers altogether by way of protest. These are only two out of many ways for signifying your disapproval.

I observe that the Standing Committee of Editors is meeting in the near future. The Committee is expected fearlessly to vindicate the liberty of the Press. It must cease to be the power it should be, if it submits to suppression of free public opinion.

I need hardly draw attention to the fact that in a subject country like India, the liberty of the Press is doubly precious. And your responsibility, if you represent British-owned Press, is very great at the present critical moment in the history of this country.

I need hardly also draw attention to the fact that I represent unadulterated non-violence whose spread can do nobody any harm. It is false and cruel to suggest that I could have anything in common with Nazism or Fascism because I happen to oppose Imperialism.

Doings In India

"It Is No Aid To Axis Powers"

ACHARYA VINOBA BHAVE, who initiated the Civil Disobedience struggle against the ban on freedom of speech in India conducted by Mahatma Gandhi, made the following statement in court during his second trial: "When I had the honour and pleasure of appearing before this court last, I was new to the task set before me by the Congress. After nearly three months' brooding behind prison bars, in comparative solitude, I am convinced of the correctness of the step then taken. After all is said and done, the Congress cause is the cause of peace in the midst of strife such as the world has never seen. It has been suggested that all Congressmen are not actuated by the same motive. This charge need not be denied in order to sustain the Congress position. It is the consolidated action of civil resisters which determines the character of the struggle and not the variety of motives of individuals. I suggest that if the whole of India followed the Congress lead, the strife would automatically end. Too, if there will be no room for British Imperialism there will be still less for Naxism or Fascism, for the incredulous world will have understood the significance of active non-violence practised by nearly one-fifth of the human race. Congressmen, however, know that such a miracle may not happen to arrest the progress of the strife. But the Congress cannot abandon its sacred mission for fear of failing to convert the whole of India. Since it has faith in its mission this is the time when through civil disobedience it must proclaim it to India and the world. For, in the pursuit of that mission is to be found the way to India's freedom in terms of the masses and in India's freedom is involved the deliverance of the exploited races of the earth, as also of the small European nationalities which are encircled in Nazi and Fascist coils. It is therefore a libel on the Congress to say that its resistance is an aid to the totalitarian powers. If the Congress resists, as it does British Imperialism, it resists still more forcibly the totalitarian powers. Its resistance is wholly non-violent and therefore innocuous in the sense that it seeks to harm no single human being. Therefore till this golden but simple truth is not visualised by the British Government and it deems its preaching a crime, Congressmen like me must cheerfully submit to the penalty for the commission of the crime which they consider to be a social and political virtue and duty."

Indian Liberals' Appeal

Commenting on the Liberals' appeal made by the leaders of the All-India Liberal Federation the *Hindu* (Madras) says: "It is hardly to be hoped that the earnest appeal made to Britain by the leaders of the Indian Liberal Party will be heeded. But it should help the outside world to realise that opposition to the non-possumus attitude adopted by Britain towards Indian aspirations is not confined to one political party and that that attitude is condemned as strongly by those whom British statesmen have been wont to praise for their wisdom and moderation as it is by the Congress "hot-heads." The signatories, it is worthy of note, are representative of both the older and the younger Liberals. They make no secret of their conviction that Britain is primarily to blame for the present impasse, and that the duty lies upon her to make immediate efforts to reconcile the two countries which are drifting apart."

RELEASE NEHRU

WE, the undersigned, view with the gravest apprehension the savage sentence of four years' rigorous imprisonment passed on Mr Jawaharlal Nehru, the Indian Congress leader.

There can be no surer way of alienating the Indian people in whose eyes Mr Nehru represents resistance to everything that 'Nazism' stands for. It is indeed strange that a Government which claims to be fighting for the liberation of subject peoples and which has expressed its toleration of 'legitimate minority opinion' should allow this persecution. We believe that the liberation of Nehru would be the first step to convincing the Indian people that our war aims, in regard to India, constitute something more than the continuation of a reactionary colonial policy.

GEOFFREY M. FRANCIS
and two others

Saint Bridget, West Street,
Ashburton, Devon—

—Picture Post—Hulton's National Weekly.

Punjab Women Students' Conference

Unfurling the Students Flag at the Punjab Women students' Conference held recently in Lahore, Mrs Veeda Bedi said the flag represented freedom, peace and progress. Without freedom, she explained, there could be no flowering of human spirit, no enjoyment, no satisfaction. By freedom they meant that there would be no restriction from without on their individual or national aspirations. It must be accompanied by peace which was necessary for war-stricken people and, more so, for women who stood to suffer. Women were the creators and preservers of peace. Progress was their objective so that there was freedom not for one class of persons or the other but for the lowliest of the lowest. Mrs. Rameshwari Nehru while inaugurating the conference, said: "I am a student, like you, engaged in studying the book of life in the university of the universe. I want to tell you, therefore, that your education does not end with your getting your degree. The real education begins afterwards and I want you to prepare yourselves for that, right from now onwards." Referring to the rights of women she maintained that they could not have their rights unless they proved that they deserved them. She wished to remind them that no one could have his or her rights unless he or she was prepared to discharge the responsibilities which always went with the rights. Mrs. Nehru pointed out how women in India were getting more and more rights without much struggle. Some of them had been in the Provincial Ministries. She advised the students to struggle for their rights but not for any personal gains or offices.

Begum Ikhkar-ud-Din's Speech

Begum Khan Ikhkar-ud-Din, who occupied the presidential chair, amidst loud cheers expressed her delight over the fact that women students in the Punjab were carrying on the national struggle initiated by their former students. She visualised a revolution in the very near future. It should be the mission of educated girls, she said, to spread the light of literacy. Women in India should not be down-trodden but should occupy the place they deserved. Begum Sahiba felt sorry to say that in their unfortunate country where communalism was having its sway no real constructive work was possible. She felt constrained to say that communalism gained in strength after the Congress Committee committed the mistake of accepting Ministries. That was the time when men like Mr. Jinnah and Mr Savarkar grew jealous of the position of the Congress. Communalism, which was nothing but another name for selfishness, must be put an end to and organised efforts should be made to see that the communal cries of communal leaders like Mr Jinnah and Mr. Savarkar are not allowed to subdue the national voice of India which stood for freedom, peace and progress.

No Trace Of Sri Subhas Chandra Bose

News from India are scarce now-a-days There appears to be a ban on Indian news. A ban has been placed even on our cable news service. It is but natural that the British Government would not like reports of its un-British rule over four hundred million people of India who are kept in Britain's bondage to be known to the outside world. So we have to rely on stray newspapers we are privileged to receive for news about India. The following news about Sjt. Subhas Bose appears in *The Indian* (Penang) dated February 1,1:

Sunday (Jan. 26).—Sudden disappearance from Elgin Road residence. According to Sjt. Arabindo Bose, Subhas Chandra's nephew, his uncle had shut himself in his room since January 16 reading "Gita," "Chandhi" and other books and meditating. Fruits, milk and water used to be passed up from behind a screen and Sjt. Bose let others know of his requirements by slips passed in the same fashion. On 26th morning food and water passed the previous night were found untouched. Sjt. Sarat Chandra Bose who was at Reishm, informed Search made at Belur Math and Dhakshineswar.

Monday.—Great gloom over Calcutta. Aged 75-year-old mother struck with grief—fasting. Search continues.

Additional Chief Presidency Magistrate, Calcutta, issues warrant of arrest returnable February 3 when case against Sjt Bose under Defence of India Rules was resumed. Tense atmosphere in Court. Police search Elgin Road House

Tuesday.—Enquiries all over the country including Arbindo Ashram at Pondicherry. Prayers in various parts

Wednesday.—Telegram received by Sjt Sarat Chandra from Mahatma Gandhi: "Startling news about Subhas. Please wire truth. Anxious. Hope all well.—Bapu." Replied: "We are as much in dark as public about Subhas's whereabouts and intentions or even the exact time of leaving. No news in spite of best efforts for the last 3 days. Circumstances indicate renunciation."

Telegram from Poet Rabindranath Tagore: "Deeply concerned over Subhas's disappearance."

Calcutta Municipal Corporation adjourns as a mark of deep concern at Alderman Bose's disappearance. Public meeting at Shraddhananda Park.

Rumour of his appearance at Jharia found baseless.

Thursday.—Inquiry continues.

(No further news of Sjt. Subhas Chandra Bose has been received up to the time of our going to press.—Ed. INDIAN.)

Anti-Indian Propaganda in Turkey

Thus the *Ulus* of Ankara:—"Gandhi, who declares that an Axis victory would be dangerous, could not have taken a course more favourable to the Axis Powers ..In any case, Gandhi does not act on behalf of the whole of India. Indian Moslems who number seventy millions, have acclaimed the British struggle with understanding. The independent and semi-independent rulers of India have, as always, been most generous in material aid.....By following the path of exaggerated idealism, Gandhi is acting virtually as an agent of the Axis Powers." Commenting on the above the *Tribune* (Lahore) writes: The *Ulus* is an influential Turkish journal, being the organ of the People's Party. It is a pity that a journal of its standing should have allowed itself to be used as a tool by interested anti-Indian propagandists. India has always extended her support to Turkey: It was from India that Kemal Pasha, after the Smyrna debacle, received money to enable him to carry on his campaign. What the Turkish journal ought to have done was to throw in the weight of its influence on the side of the Indian struggle for freedom. There may be two opinions about the advisability of the launching of the satyagraha movement, but can anyone deny that India has every right to demand freedom? A lot of propaganda was carried on against Turkey when she was engaged in fighting her battles. But did propaganda against her prevent the realisation of her dream by her? However virulent the propaganda against India may be, it cannot prevent her from attaining her goal.

English Lady Joins Civil Disobedience Movement

Mrs. Freda Bedi who has been permitted by Mahatma Gandhi to offer Satyagrah, is the first English lady to offer Satyagrah in India.

India In British Parliament

In the House of Commons on January 30 Mr. Sorensen asked how many persons were now in prison or custody for offences arising out of their political convictions in India. Mr. Amery, Secretary of State for India, replied that he presumed Mr. Sorensen was referring to persons convicted under the Defence Rules for speeches or writing prejudicial to the efficient prosecution of the war. He was not in a position to give the total number of those at present still undergoing sentences of imprisonment but the number of persons convicted since the start of Mr Gandhi's civil disobedience campaign up to January 15 was 957 of whom a certain number must by now have completed their sentences. "I must remind Mr Sorensen that the great majority of these persons are in prison at their own wish and as a result of action taken by them with the declared intention of receiving a prison sentence."

ORIGINAL CORRESPONDENCE.

TONGAAT ELECTION

TO THE EDITOR, "INDIAN OPINION."

SIR,—In your issue of February 14 it was reported that Mr. A. M. Arbee was unanimously elected president of the Natal Indian Association, Tongaat and Districts Branch. This has been repudiated by Mr. Arbee in the issue of February 21. It is desired to make the following explanation. Mr. A. M. Arbee was unanimously elected president on the motion of Mr. K. V. Naidoo, seconded by Mr. G. Hurbans and he duly accepted the position. He added that he was accepting it in the hope that he would be given support by all members.

When the difficulty arose of finding suitable secretaries Mr. Arbee did mention of his intention to resign the post. The meeting, however, still proceeded looking for secretaries. Therefore, whilst Mr. Arbee may maintain that he resigned, the meeting was of an otherwise impression. Mr G. Hurbans had told the meeting that the utterance of Mr. Arbee was to him a threat to force him (Mr. G. Hurbans) to be a secretary, a position which he was reluctant to accept owing to obvious reasons.

Therefore the report of February 14 gives a true account of the meeting and is not calculated to be misleading, nor was it intended to force upon Mr Arbee the position if he was unwilling to accept it. At the adjourned meeting held on the 23rd he refused the honour and another was elected

The impression created in the rejoinder of February 21 that there is disunity in Tongaat, is incorrect. Tongaat still enjoys its highly treasured ideal of unity and this was most apparent at the adjourned meeting.—Yours etc., G. HURBANS

Things In General

Railway Indian Employees' Union

IMPROVED rates of pay and improved scales of rations have been obtained by the S.A.R. and H. Indian Employees' Union. It was reported at the annual general meeting held in Durban that, in addition, the Union has been successful in securing additional employment for Indians on the railways in various parts of Natal. Mr. V. P. Padayachi was elected chairman, and Messrs. Ramanthor and G. S. Thumbiram vice-chairmen.

Inaugural Meeting Of Teachers' Union

The inaugural meeting of the State-Aided Indian Teachers' Union will be held on Saturday, March 22, at the St. Aidan's Hall, Cross Street, Durban, at 3.15 p.m. All teachers in the aided schools in Natal are invited to attend. Agenda: (1) Opening speech by Mr. E. Shanley, secretary Trades and Labour Council, (2) Resolution re formation of union, (3) Adoption of constitution, (4) Election of officials, (5) General

Union's New Budget

South Africa's record Budget, which is the second during the war, was presented by Mr J. H. Hofmeyr, Minister of Finance, on Wednesday, March 12. Mr. Hofmeyr estimated expenditure for the coming financial year at £73,640,000 and revenue at £65,165,000, leaving a shortfall of £8,475,000. To meet this deficiency his proposals were:—Increase in the gold mines' special tax from 11 per cent. to 16 per cent., £2,200,000, Additional taxation on private companies, £850,000. Tax on diamond mines increased from 3s. 6d. to 4s. in the £, £10,000. Income tax on companies increased from 3s. to 3s. 6d in the £, £625,000. Additional tax on foreign shareholders, £700,000. Tax on undistributed profits, £50,000. Changes in the Income Tax and the Super Tax as applied to individuals, £880,000. Increase in the Excess Profits Tax from 10s. to 13s. 4d. in the £, £800,000, Additional 3d. on the gallon of imported petrol, £550,000. Additional 1d in Excise Duty on local petrol £3[illegible]. Additional duty on beer, £475,000. Additional Excise Duty of 4s. 10d. a lb. on cigarette tobacco, £1,000,000. Additional duty of 2s. a lb. on imported cigarettes, £20,000. Sales tax of 1d. a lb. on new motor cars, £200,000 This still leaves an estimated deficit of £85,000 as at March 31, next year.

Andhra Maha Sabha Of S.A.

The Andhra New Year falls on Friday, March 28 The Andhra Maha Sabha of South Africa extends a cordial invitation to all Andhra friends to attend a short prayer meeting to be held at the "Andhra House," Durban, at 5.30 p.m. The tenth annual celebration and the third Andhra Eisteddfod will be held on Sunday, August 3. Personal interviews may be made on Thursdays and Fridays at the "Andhra House," 88 Leopold Street, Durban, where Mr. A. J. Naidoo (chairman) and Mr. L. Kris Naidoo (secretary) to the Andhra Eisteddfod Committee, will be in attendance. The annual membership subscription has now been reduced to one shilling for each calendar year or part thereof All members of either sex are admitted. One can become a life member upon payment of a sum of one guinea.

South African Indian Cricket Union

The various provincial Indian cricketers in South Africa have now formed the national body known as the South African Indian Cricket Union and whose headquarters for this season are in Durban. So far three provincial bodies are affiliated and the first South African Indian cricket tournament will take place in Durban during Easter. The following are the fixtures: April 11 and 12, Natal v. Eastern Province; April 13 and 14, Natal v. Transvaal; April 15 and 16, Transvaal v. Eastern Province. The Transvaal Indian Cricket Union has arranged two preliminary matches for the G. Mathon's Cup, to take place between the Witwatersrand Indian Cricket Union and the Northern and Pretoria Indian Cricket Union in Johannesburg and Pretoria, when the final selections will be made. This will be the first occasion on which Indians from the various Provinces will meet on the cricket field, competing in a national tourney.

North Coast Indian Football Association

The annual general meeting of the North Coast Indian Football Association was held at Khan's Tea Room on Wednesday, March 12. Although the association was in existence for just one year, great strides had been made by it in getting a number of football clubs to affiliate. The secretary's annual report revealed that there were ten clubs already affiliated to the association. He appealed to those clubs that had not yet affiliated to do so at once in order to be allowed to take part in the competitions this season. The annual subscription is one guinea and an entrance fee of ten shillings and sixpence is charged for new clubs. Mr. N. Gopaul, the secretary, said the association was very grateful to Messrs. V. M. M. Achary and I. D. Telhoo for the valuable trophies presented to the association for competition in the senior division. The association has at its disposal an excellent soccer field which was a gift to the residents of the Umgeni and adjacent districts by the Durban Corporation. Arrangements are being made for the association to be affiliated to the Natal Indian Football Association. Negotiations in this connection are still pending. The election of officials resulted as follows:—Patron: Councillor Mrs. A. M. G. Mayton; president: Mr. T. M. Naicker; vice-presidents: Messrs. D. S. Chetty, S. K. Reddy, G. Khan, G. K. Singh, G. M. Nair and I. D. Telhoo; hon. secretary: Mr. N. Gopaul; assistant hon. secretary and recor' clerk: Mr. S. H. Somers; hon. treasurer. Mr. G. M. Nair; hon. auditor: Mr. M. V. Achary.

Death At Waschbank

The death occurred on Friday, March 14, of Master Ahmed Dawood Patel, son of Mr. Dawood Patel of Waschbank, after a very brief illness lasting only three days. Deceased was only 16 years of age and lived with his uncle, Mr. I. E. Master Young Ahmed was a promising boy. He leaves behind his mother, father, brother and sisters to mourn their sad loss

—oOo—

Everything appearing in this issue of a political nature and otherwise mentioned has been written and edited by Manilal M. Gandhi to express the views of INDIAN OPINION.

EXTERNAL STUDENTS' PROGRESSIVE COURSES (PTY.) LTD. (KIMBERLEY.)

At last. Much needed expert tuition. Lowest fees. Enrol immediately. We specialise in all subjects in Matriculation and National Senior Certificate Examinations. Fees: £12-0-0 per Course.

Apply to:—Secretary,
External Students' Progressive Courses (Pty.) Ltd.,
P.O. Box 36, Kimberley.

New Flats To Let

IN ETNA LANE

Four Rooms, Balcony, Kitchen and Bathroom. Rent £6 10s. per month.

Apply :

E. M. PARUK,
76, Commercial Road
Durban.

BUSINESS FOR SALE

GENERAL DEALER FRESH PRODUCE AERATED MINERAL WATER and TEA ROOM [illegible] Sheds [illegible] Stock. A chance [illegible] sound profitable [illegible] Owner leaving. No agents. For full particulars apply 34 Madressa Arcade, Durban, between 2 and 5 p.m. Monday to Friday.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

અઠવાડિક પોપીજના દરને
મને રજીસ્ટર્ડ કર્યાનું.

પુસ્તક ૩૯ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૧ માર્ચ, ૧૯૪૩. અંક ૧૨.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"
શુક્રવાર તા. ૨૧ માર્ચ, ૧૯૪૩.

"સેગ્રેગેશન" નહિ પણ "સેપરેશન"

"સેગ્રેગેશન" શબ્દ હીંદીઓને બહુજ જાણીતો થઈ ગયો છે તેના ગુજરાતી શબ્દનો પ્રયોગ કરવા કરતાં અંગ્રેજી શબ્દનોજ પ્રયોગ વધારે અહેલાઈથી સમજી શકાય તેવો છે. હવે યુનીયન સરકારના મજુરી ખાતાના પ્રધાને "સેગ્રેગેશન" ની અવેજીમાં "સેપરેશન" શબ્દનો પ્રયોગ કર્યો છે. "સેગ્રેગેશન" શબ્દની હીંદીઓ તેમજ બીન-યુરોપીયનો કે જેમને તે લાગુ પાડવામાં આવી રહ્યો છે તેમને બહુજ સુગ લાગવાથી પ્રધાન આ નવો વધારે મધુર શબ્દનો પ્રયોગ કરવાનું ઉચિત ધાર્યું છે. ગુજરાતીમાં તો તેને માટે બીજો શબ્દ છેજ નહિ.

"સેગ્રેગેશન" એટલે બેલાયદા પાઠામાં મુકવું તે અને "સેપરેશન" એટલે પણ કેલાયદા કરવું તો થાય છે. માત્ર અંગ્રેજી માં ઘોટો શબ્દભેદ છે.

અમારા ગયા અંકમાં અમે ગ્રુપએરિયાઝ-ટ્રાન્સફર બીલ વિષે સૂચન કરી ગયા હતા કે જે મ્યુનીસીપાલીટીઓના હાથમાં એવી આપબુદ્ધ સત્તાઓ મુકનારું છે કે જેની કૃપે તેઓ બીન-યુરોપીયનોના હાથમાંથી ગોદર ભરો ચલાવવાનો ધંધો છીનવી લઈ પોતાનેજ હીંદીઓ અને અન્ય બીન-યુરોપીયનો જેઓ ગરીબ વર્ગના બીન યુરોપીયનોને ઘાહનનું સાધન પુરૂ પાડવા માટે પોતાની પ્રમાણીક રોજી કમાતા હતા તેમને ધંધા વગરના કરી મુકશે.

હવે એક બીજું બીલ પણ પાર્લામેન્ટમાંથી ઝડપથી પસાર કરવામાં આવી રહ્યું છે કે જે હીંદીઓ તેમજ બીન-યુરોપીયનોનું ધ્યાન ખેંચી રહ્યું છે. જે બીલ "ફેક્ટરીઝ, મશીનરી એન્ડ બીલ્ડીંગ વર્કસ બીલ" ને નામે ઓળખાય છે. આ બીલ પાર્લામેન્ટની ગત બેઠકમાં સેગ્રેગેશનની સ્પષ્ટ કલમ સાથે દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું. પરંતુ એ બીલ પાછું ખેંચી લેવામાં આવ્યું હતું અને હાલનું બીલ એજ હેતુ સીદ્ધ કરનારું છે. પરંતુ તેને સખતી કલમની બાધા જુદી લાગવામાં આવી છે. આથી નેશનલીસ્ટોને સંતોષ નહી થયો અને તેઓએ સેગ્રેગેશનની કલમ બીલમાંથી કાઢી નાખવા માટે પ્રધાનની ફરજ પાડવાની કોશીશ કરી. બીલપરના ભાષણ પ્રસંગે પરની ચર્ચા દરમીયાન પ્રધાને પોતાની સ્થિતિનો આ પ્રમાણે ખુલાસો કર્યો હતો :

"સેગ્રેગેશન અને સેપરેશન" એ શબ્દો વચ્ચેના તફાવતની આ સબ્જ લાગુ પડનાર સોકોની મંતવ્યોમાં ફેર પડ્યો ...વિરોધી પક્ષ યુરોપીયન ... બીન-યુરોપીયનો ખાતે રહીને કામ કરતી દીકરીઓ અને ઓરત બાજેવડાઓ ... પોતાના ઘરોની કામકાજની ઉપજનારી કુટુમ્બોને કરતી છે. મારો ઇરાદો બહાજ સ્પષ્ટ પણે અટકાવવા નો છે. મારી ખાત્રી છે કે બીલમાંની કાયદાની સ્થાપના ... વસ્તુ સ્થિતિ ઝાઝવાને મન મનાવી આપનારી ... એ વસ્તુ સ્થિતિ પ્રાપ્તિ માટે છે. દાખલા તરીકે ઓગ્સ યુરોપીયન દીકરીઓ અને નેટીવ પુરૂષો સાથે બાર લેવો બીજા કોઈ પણ સબબની જેટલોજ કુ પણ વીરુદ્ધ છું."

ઉક્ત કલમ પરે (કોમાં નીચે પ્રમાણે જણાવવામાં આવ્યું છે :

".....જુદા જુદા ઘરાઓ અથવા જુદા જુદા વર્ગના લોકો કે મકાનોના બંધબેસતા અમલ જુદા જુદા કારખાનાઓ, કચેરીઓ, બાયસ્કોપ કે બાંધકામ અથવા કારખાનાઓમાં જુદા જુદા રહેનારાઓ, મંચો ચલાવનારાઓ, માલીકો, બંધકામને અંગે બોલનારાઓ કે માલીકોના સંબંધમાં જુદા જુદા ધારાઓ કરવામાં આવશે અને એવા ધારાઓ કરવાથી ગવરનર-જનરલ પોતાને યોગ્ય લાગે એવા ભેદો પાડી શકશે."

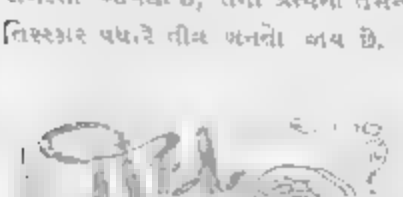
બજુબેદ એ આખરજતાં બજુબેદજ ગણાય પછી તેને માટે શબ્દ ભલે ગમે તેવો વાપરવામાં આવે. હીંદીઓ કે બીન-યુરોપીયનો એટલા બધા તો મુર્ખ નથીજ કે "સેગ્રેગેશન" શબ્દને બદલે "સેપરેશન" શબ્દના પ્રયોગથી સંતોષ પામી જાય. તેઓનો વિરોધ તો કાયદા માં બજુબેદ દાખલ કરવાની સામે છે પછી તે ભલે ગમે તે રીતે દાખલ કરવામાં આવેલો હોય. આજ રીતથી હીંદીઓનો પાર્લામેન્ટ તેમજ મ્યુનીસીપલ મતાધિકાર છીનવી લેવામાં આવ્યો હતો અને હવે બીન-યુરોપીયનોની આંખોમાં ધુળ નાખવાને પણ એજ રીતનો ઉપયોગ થઈ રહ્યો છે.

યુરોપીયન છોકરીઓ નેટીવો સાથે કામ કરતી હોવાની વાત કરવી એ ગોરા ના મનમાં દ્વેષભાવ ઉત્પન્ન કરવા બરાબર જ છે. યુરોપીયન છોકરીઓ અને નેટીવ પુરૂષો બજુબેદમાં આવ્યુ છે એ રીતે સાથે રહીને કામ કરતી હોય એવા દાખલા અમારા ધ્યાનમાં તો નથી, માને બલ્કે એ રીતે તેઓ કામ કરતા પણ હશે પણ અમારી ખાત્રી છે કે યુરોપીયન છોકરીઓ માં પોતાની સંભાળ રાખવાની સંપુર્ણ તાકાત હોય છે. સત્તાધીશોએ ગોરી છોકરીઓનાં શીયળની એટલી બધી ચીંતા કરવી એ ખરી રીતે તેમનું અપમાન કરવા બરોબર છે.

સરકારની આ બજુબેદની નીતી હવે બહુ આગળ વધી ગઇ છે. એક તરફ થી જ્યારે એવું કહેવામાં રહ્યું છે કે હોલનું યુદ્ધ સઘળા લોકોની સ્વતંત્રતા અને લોકશાસનને માટે લડાઇ રહ્યું છે

અને જે બીન-યુરોપીયનો રશ્યન સામ્રાજ્યમાં યુરોપીયનો જેટલે ઊંડાઅ સુધી રહી રહી રહ્યા છે તેમના વખાણ કરી તેમને સાતમે આસમાન ચઢાવી રહ્યા છે, ત્યારે બીજી તરફથી આ દેશમાં તેઓનું ભવિષ્ય કેવી રીતે ઘડાઇ રહ્યું છે કે જે સોવિયેટવાદના સઘળા સિદ્ધાંતોથી વીરુદ્ધ છે. એવા સંજોગોમાં આ યુદ્ધ ન્યાયનું યુદ્ધ છે અને તેઓને માટે સુખ અને શાંતિ લાવનારું છે એવો બીન-યુરોપીયનોને વિશ્વાસ કઈ રીતે બેસી શકે?

જે રીતે કરબન સીટી કાઉન્સીલ સદર ના અમુક ભાગો જે યુરોપીયનોના વસવાટ માટે રાખવા લાગ્યા છે ત્યાંથી હીંદીઓની માલીકીની જમીનો ખાલસા કરવાની પોતાની યોજના અમલમાં મુકવાની પ્રવૃત્તિ ચલાવી રહી છે અને જે રીતે આખી દુનીયાના ભવિષ્યને વિષે જ્યારે શ્વેતરંગ ચિંતાગ્રસ્ત વાતાવરણ છવાઇ રહ્યું છે ત્યારે પણ પુનીયન સરકાર પોતાની વર્ણભેદની નીતી, જેનાને તે લાગુ પાડવા માં આવી રહી છે તેમની લાગણીઓનો જરાયે ખ્યાલ મુકવાં પણ કર્યા વિના આયોજનપુર્વક ચાલુ રાખી રહી છે, એ રીતે તો હાલનું ચાંદીચાદી તંત્ર, કે જેના હેઠળ બીન-યુરોપીયનો આટલાં વર્ષો સુધી સખતરા ભોગવેલા છે, તેના પ્રત્યેનો તેમનો તિરસ્કાર વધારે તીવ્ર બનતો જાય છે.

નાઝીવાદ કરતાં કંઈ વધારે સારું નથી

કેપ્ટ્રેટ ઓફ નાતાલના રીપ્રેઝર્ન્ટેટીવ્ઝની મળેલી સામાન્ય સભામાં જે નીર્ણયો થયા હતા તેનું એક સ્વરૂપ તરીકે એક નીવેદન બહાર પાડવામાં આવ્યું :- તેમાં નીગરલીઝમ (કુદરત બક્ષ્યો) અને બાકું સોકસાહબ જે વાત ઘોરી વળ ચલાવી રહ્યું છે તેનું ખંડન કરવાના અમુક મારગો રજુ કરવામાં આવ્યા છે જેમાના કેટલાક નીચે પ્રમાણે છે

"આજના રાજ્યમાં સમાનતે માટે સ્વતંત્રતા સુગાનના અને બાહ્યતાનો સીદ્ધાંત ને સ્વીકારે છે અને બીજી બીન્ન પ્રજાઓ અને જાતીઓ તરફ પક્ષપાત કુદરત-કૃત મર્યાદાઓની ના અવ ગણના કરે છે.

જીવનના સઘળા વ્યવહારમાં તે લોકશક્તા ની દીખાવત કરે છે અને કુદરતની સત્તાની અવગણના કરે છે.

રંગભેદો અને ગોરા વચ્ચે તે સમાનતા સ્થાપવા ઈ છે કે જે કુદરતેકરાની સમાનતા વીરુદ્ધની બાબતોથી ભરેલું છે."

નવી બનાવવા સ્થાપવાને હુકત નીવેદનમાં જણાવવામાં આવેલા સીધ્ધાંતોમાંના કેટલાક નીચે પ્રમાણે છે:

"ગુણ વાળો કુદરતના કરમાનપર રચાયેલો દેખાવ જોઇએ અને સારી સાથે બાલકાળના કેસવીનાયક અને હાલના સમયની જરૂરીયાતોને પણ ધ્યાનમાં લેવાવી જોઇએ.

અક્ષિતપ્રત હકો અને સામાજીક બંધનો ની રચનાતા નામજ આંતરરાજ્યની રચનાના સ્વીકારના જોઇએ.

જાતીઓ, પ્રજાઓ અને વર્ણો વચ્ચેના ભેદો સ્વીકારાના જોઇએ.

ઉપરની કુદરતપરથી જોઇ શકાશે કે બોસ્તી પાર્ટીઓમાં પીલદારાના અને આસંજલના કેટલી આગ ઝેર છે. કુદરતના કરમાનની તેઓ ખાસ કરે છે અને બીજી તરફથી તેના કરમાનનો ભંગ કરે છે. કુદરતની સત્તાની વાતા કરે છે અને બીજી તરફથી કુરટેકરેની સત્તાને તેના કરતાં વધારે ગોરી ગણી તેને સ્વાધીન કરવાનો પ્રયત્ન કરે છે. બોસ્તીઝમમાં તો આ શીખવે છે કે કુદરતે સઘળા મનુષ્યોને સમાન બક્ષ્યા છે. તવંગર કે ગરીબ કે કાળા કે ગોરા વચ્ચે તેણે કશો ભેદ રાખ્યો નથી. પ્રજાઓ, જાતીઓ વીગેરે વચ્ચેની જે આપણે કુદરત-કૃત મર્યાદાઓ તે માત્ર આપણા આગલાજ કેટલાકે તો એ મર્યાદાઓનો ભંગ કરેલો કર્યો છે? આપણે પાલન કર્યો છે. આ દેશ મૂળ કાળાઓનો હતો. એ કુદરત-કૃત મર્યાદા બંધાણ હતી. તેના પાછી ગોરાઓએ કેમ તેને પડાવી લીધા અને આજે કાળા લોકોને કેમ કચડાયેલા રાખે છે? હીંદુસ્તાન એ હીંદીઓનો દેશ હતો. એ તેની કુદરત-કૃત મર્યાદા હતી. પણ પરદેશી યુરોપીયનો જાતીઓને શો હક હતો કે તેઓએ એ દેશ તેઓની પાસેથી ખુંચવી લીધો અને ત્યાં પોતાની આપ ખુદ સત્તા સ્થાપી? જેઓ એમ કહે છે કે આ બોસ્તીધર્મના સીદ્ધાંત અનુસાર છે તેઓ ખાસ બોસ્તી ધર્મનુંજ નહીં પણ કોઇ સમજી ધર્મોનું અપમાન કરે છે, કેમકે કોઇ પણ ધર્મ એવી જાતની મદ્ય મંજુર કરતો નથી. નાઝીવાદની સામે બાકીનું કદેપાક રહ્યું છે કે તે બોસ્તીધર્મની વાતો કરે છે પરંતુ કુદરતના કરમાનને અનુસરતો નથી. પરંતુ આ કદેપાતો રીફોર્મ્સ ગમે તેટલાંક એ કરતા કંઇ સારું કારણ હોય એવું જણાતું નથી.

પ્રીટોરીયાની સીટી કાઉન્સીલમાં ઘણું જોઇ

પ્રીટોરીયાની સીટી કાઉન્સીલના ડેપ્યુટી મેયર મી. જે. એ. લોમણાંએ ફેબ્રુઆરીમાં કાઉન્સીલની મીટીંગમાં એવું સુચીત આપ્યું હતું કે કાઉન્સીલની જાહેર મીટીંગોમાં એશીયાટીક અને કલરીડોને હાજર રહેવા દેવામાં આવશે નહીં. તે બાબત માં પ્રોગ્રેસીવોની પ્રતિક્રમ પ્રેસિસ તરફથી સખ્ત ટીકા કરી વાંધો ઉઠાવવામાં આવ્યો હતો. તે મીટીંગ માં એક ઠરાવને કાઉન્સીલ ચેમ્બર ખાલી કરવાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો હતો અને પ્રેસિસે પોતાના વાંધામાં જણાવ્યું હતું કે જે બાબતની ચર્ચા મીટીંગમાં થતી હતી તે બાબત ગોરાના લાભ ગેરલાભ સાથે સંબંધ ધરાવતી હોવાથી કાઉન્સીલે લીધેલું પગલું ગેરવ્યાજબી હતું. તે ઉપર તા. ૧૨ માર્ચના કાઉન્સીલ મીટીંગમાં કરી ચર્ચા કરતા ડેપ્યુટી મેયરનું બનાવ્યું ઠરાવ બહુમતીથી જણાવેલું છે કે કુદરતની ખાસ મેજેસ્ટીને આભવામાં આવી છે

રૂમાનીયા અને બલ્ગેરીયા સાથે વેપાર કરવાની ખંધી

પુનીયનના વેપાર અને ઉદ્યોગ ખાતાના મીનીસ્ટરીએ એક નવેદન બહાર પાડી જણાવ્યું છે કે નેશનલ ઓપરેટીવ રેલ્યુલેશન્સની કલમ ની બદલી બહાલી અમલમા તો જે કોઇ દેશ જર્મની કે મદદગીના નાબામા દોષ તે દેશની સાથે વેપાર કરવાની બંધી કરવામાં આવી છે અને એવા દેશમાં પુનીયનમાંથી નાણું કે કોઇ પણ જાતનો માલ મોકલવી પણ નહિ શકાય તેમ એ દેશમાંથી માલ મંગાવી પણ નહિ શકાય. રૂમાનીયા અને બલ્ગેરીયામાં મોટું જર્મન સરકાર દાખલ થયેલ હોવાથી અને રૂમાનીયા અને બલ્ગેરીયાની સરકારો પર જર્મનો મોટી વગ ચલાવી રહેલા જણાતા નોંધ એ દેશોને હુકમ પાલનારા દેશોમા જર્મનીની સરકારના તાબામાં મુકવા માં આવે છે.

ગેરહ અમલદારને અરજીલોલ મારે મારવા માટે મારણ કારમરને હુકમ

પોતાની નોકરી કરતા ૧૨ વર્ષના એક નેટીવ આસીસ્ટાનને કડીક આસલેબ્સ મારેવ વેબર નામના ગોરા મારગરે નવેમ્બર તા. ૧૦ મીએ એવો પાકારો મારે માર્યો કે ૩૮ કોલ બાદ તે અમલદારનું મરણ થયું. તે બદલ કલબેબલ કોર્ટમાંથી આરોપીને ફાંસીની સજા કરવામાં આવી હતી. પણ ડીવીઝનલ કોર્ટ ના મી. જસ્ટીસ કેમેરોનેં તેને ૧૨ વાસની સખ્ત કેદની સજા કરવાની કે જેમાંની છેલ્લા ૬ વાસની સજા જુદે માટે સારી વાસ્યવસ્થતાની સાથ ભોકરે રાખવામાં આવી છે અને અમલદારના કાયદાને તા. ૧૦-૦ ની રકમ વાર્સિક મા. કે ના વકતાથી ચુકવવાનો હુકમ કર્યો છે. પહેલો હપતો ઓગષ્ટ તા. ૧ લી સુધીમાં ભરવાનો અને બાકીના હપતા વાયદાના મેજીસ્ટ્રેટને ચુકવવાનો હુકમ થયેલ છે.

ટ્રાંસ્વાલમાં લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટનો અમલ

હિંદીઓપર કાઉંસીલે કાઢેલો ઈજેકમેન્ટ ઓર્ડર

ટ્રાંસ્વાલની ટાઉન કાઉંસીલે આઠ હિંદીઓ અને ટ્રાંસ્વાલ વેરહાઉસ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડની સામે, પ્રત્યેક હિંદીને ટ્રાંસ્વાલના મ્યુનીસીપલ ગજામાં આવેલી અમુક જમીનપર રહેવા કે વસવાટ કરવાની બંધી કરનારા અને એ જમીનપરથી તેઓને બહાર કાઢી મુકવાના હુકમ માટે અરજી કરી હતી. જેની સુનવણી રેન્ડની સુપ્રીમ કોર્ટમાં ગયા સોમવારે થઇ હતી.

પ્રતિવાદી કંપનીની સામે પણ ઉક્ત આઠ પ્રતિવાદીઓને ઉક્ત જમીનપર રહેવા દેવાની બંધી કરનારા હુકમ માટે અરજી કરવામાં આવી હતી. કંપની અરજી નં. ૬૭ ની રજીસ્ટર્ડ માલીક હતી.

અરજદાર કાઉંસીલ તરફથી મી. એ. મી. મેકમ્યસન અને પ્રતિવાદી તરફથી મી. જે. પી. ઓફ ઇ. સી. અને મી. એમ. કુપર હાજર હતા.

કોર્ટને જણાવવામાં આવ્યું હતું કે મ્યુનીસીપાલીટી નં. ૨ રીઝર્વની અને રીઝર્વમાં આવેલાં અમુક સ્ટોરેટ્સ સ્ટેન્ડોની બાલીકી ધરાવે છે. ટ્રાંસ્વાલના મ્યુનીસીપલ કાયદાને ૧૯૦૮ ના ૩૫ મા કાયદાની રૂએ સુધારા ૧૯૧૨ માં પબ્લીક ટ્રીબ્યુનલ તરીકે ચેાવેલ કરવામાં આવી હતી અને બાર બાદ તેને કરી પાછી ટ્રીપ્રોકેલેમ કરવામાં આવી નથી.

આઠે નં. ૬૭ કેસ પણ અલગરમાં અથવા તો માર્ચમાં કરવાના, કે જ્યાં કાયદાની રૂએ રંગીન માણસને રહેવાનો હક છે, તેવા રથળમાં આવેલી નથી. આઠ હીંદી પ્રતિવાદીઓમાંનિ કોઇ પણ જોહાની કે યુરોપીયનના ઓકેય કોલ્ડના કોમ પણ યુરોપીયન કંપનીની નોકરી કરતો નથી.

વધુમા જણાવવામાં આવ્યુ હતુ કે પ્રતિવાદીને અઈ નં. ૬૭ માં રહેવાનો કોઈ પણ કાયદાને આધારે હક નથી અને તેઓનો આવુ વસવાટ લાં ગેરકાયદે છે અને ટ્રાંસ્વાલનો ૧૯૦૮ નો ૩૫ નંબરનો કાયદો, કે જેને ૧૯૩૨ ના ૩૫ મા અને ૧૯૩૬ ના ૩૦ મા કાયદાથી સુધારવામાં આવ્યો છે, તેની કલમ ૧૪૨ ની વિરુદ્ધ છે.

મુખ્ય પ્રસ્તુત સીદાત, કે જેને સબળા પ્રતિવાદીઓ વતિ ઓરીડેપીટ કરવાની સત્તા આપવા માં આવી હતી, તેણે જણાવ્યું કે પ્રતિવાદી કંપનીએ ઉક્ત અઈપર બંધાયેલાં મકાનમાં તેઓ રહે છે. કંપની આજુના ૬૧ નંબરના અઈની પણ માલીકા ધરાવે છે, કે જેનાપર ૭ કુટુંબને બાંધવામાં આવી છે, જેઓની બેનો સીદાત "મ. એમ. મટવાદીયા એન્ડ કું." ના નામથી વેપાર અર્થે રૂપરોમ કરે છે.

સીદાત ટ્રાંસ્વાલ વેરહાઉસ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડના ડાયરેક્ટર છે અને બીજા પ્રતિવાદીઓ એ પેઢીમાં નોકરો છે.

એવું જણાવાયુ હતુ કે ૬૧ નંબરના અઈને ટ્રીબ્યુનલ કમીશન તરફથી ઓક્યુપ્યેડ કરવાની ગાઝામણ થઇ છે અને બે કુટુંબોમાં હીંદીઓનો વસવાટ ૧૯૩૨ ના ૩૫ મા કાયદાની કલમ ૪ મીની રૂએ રક્ષાએલો છે. ૬૭ નંબરના અઈને પણ ટ્રીબ્યુનલ કમીશને ઓક્યુપ્યેડ કરવાની ગાલાગણ કરેલી છે.

પ્રતિવાદી કંપનીએ, મ્યુનીપલ સરકાર ટ્રીબ્યુનલ કમીશનની ગાલાગણો અવરજ અમલમાં મુકવાજ ઓપી માન્યતાથી ૬૭ નંબરના અઈ પરના તુરી પૂરી કરવામાં પડેલાં મકાનને તોડી પાડયુ અને ઓક્યુપ્યેશન માટે ગાલાગણ થએલા બાલ પર પા. ૪૦૦ ના ખરચે સીદાતના વસવાટને માટે ઓર મકાન અને બીજા પ્રતિવાદીઓને રહેવાને માટે કલેરો બાંધ્યા, કે બીલ્ડીંગ પ્લેનો ટ્રાંસ્વાલ ટાઉન કાઉંસીલે પાસ કર્યો હતા.

વધુમાં જણાવવામાં આવ્યું કે ૬૭ નંબરના અઈપર ૧૯૩૦ ના ઓગસ્ટમાં જ્યારે હીંદીઓ પ્રથમ રહેવા માગ્યા ત્યારે તેઓનું એ રહેવાનુ કાયદેસર હતું અને કોઇ પણ કાયદાની રૂએ પ્રતિબંધીત નહોતું. રહેવાની બંધી ૧૯૩૨ નો ૩૫ મો કાયદો થયો ત્યારે અમલમા આવ્યો. સીદાતની એવી દૃઢ માન્યતા છે કે બોઅર સરકારની દીલ બાદ હવે મુનીપલ સરકારે ટ્રીબ્યુનલ કમીશનની બાબતમાં જિયે પોતાની નીતી નક્કી કરી દેવા ધરારો રાખે છે. ૧૯૩૯ ના ૨૮ મા કાયદામાં જણાવેલા રકમની મુદત તા. ૩૦ જોમીન ૧૯૪૧ ના પુરી થતી હોવ મ્યુનીપલ કરારોએ પોતાનો નિર્ણય તા. ૩૦ એપ્રીલ ૧૯૪૧ પહેલાં આપી દેવો પડશે.

આથી જણાવવામાં આવ્યુ : આ સબળા સંજોગો જોતાં ટ્રાંસ્વાલ ટાઉન કાઉંસીલને આ બાબતના હુકમના મુલતવીને માટે [illegible] કરવા નો હક નહોતો.

આથી પ્રતિવાદીઓ અરજની સુનવણી ઓક્ટોબર્સ મુદત સુધી અથવા ઓપીલ તા. ૩૦ બાદ તબી મુલતવી રાખવા કોર્ટને અરજ કરે છે.

મી. જસ્ટીસ વેરીએ ટ્રાંસ્વાલ ટાઉન કાઉંસીલ ની અરજ મે તા. ૫ સુધી મુલતવી રાખવાનો હુકમ આપ્યો. નકામા ખર્ચમા ઉતરવા વિષે કશો હુકમ આપવામાં નહિ આવ્યો.

એ મુકદમો અપાયા બાદ તુરતજ જસ્ટીસ ઇરમાઘલ લુખાત સામે તેને ટ્રાંસ્વાલના સેટન્ડ એન્ટ્રુમાં ૮૮ નંબરના અઈપર રહેવાની બંધી કરનારા હુકમ માટેની ટ્રાંસ્વાલ ટાઉન કાઉંસીલની અરજ મંજુર કરી, પરંતુ હુકમનો અમલ તા. ૧ લી જુની મુલતવી રાખવામાં આવ્યો હતો.

મી. સીદાત ફરી કોર્ટમાં

બન્ને કેસો એપ્રીલ તા. ૧૬ મીપર મુલતવી રહ્યા

મી. રાશિદ અહમદ સીદાત રાહેનસાહનું અપમાન કરવાના આરોપ તળીયન ના ટ્રાંસવાલ સુપ્રીમકોર્ટની રેગ્યુલેશન્સનો ભંગ કરવાના તેમની સામે મુકાએલા આરોપનો જવાબ આપવા મુકરર થયેલ તા. ૧૪ મીએ ડરબનની મેજીસ્ટ્રેટ કોર્ટમાં મી. રાબલી મેસન સમક્ષ હાજર થયા હતા.

પબ્લીક પ્રોસીકયુટર મી. જે. સી. રફુઅર્સે નવું આરોપનામું રજુ કર્યું હતું જેમાં મુખ્ય ફેરફાર ૧૪ ના પરંતુ પીનલ કોડ જુદી હતી.

મી. સીદાતે કહ્યું કે તેમને વકીલ તો મળ્યા હતા પરંતુ જે વકીલ મળ્યા હતા તે કમનસીબે એ દીવસે હાજર થઇ શકે તેમ નથી હતા અને તેથી તેમણે કેસ વધુ મુલતવી રાખવાની માગણી કરી.

મી. રફુઅર્સે કહ્યું કે ફેબ્રુઆરી તા. ૨૭ મીએ કોર્ટે ચોકસ રીતે જણાવ્યુ હતું કે વધુ મુદત આપવામાં નહી આવે. આ મારફથી અરજ ને વખત ધીરવાપે કૂ પ્રમાણ પણ દર્શાવતો નથી. બીજી તરફથી એ બીજી ઓફ વકીલોની પેઢી સાથે વાતચીત કરી હતી અને અને ખબર મળ્યા છે કે સીદાત જે કહે છે તે ખરૂં છે. મારા સમજવા મુજબ જોહાનીસબર્ગના એક ઓર્ગેનાઈઝરની સાથે ગેરવર્તણુક થઇ છે જેને હાલતમાં તપીમાન કરવા ને દાખલ પતાની અરજ કરવી પડે. જેથી આ કેસનો બચાવ કરનાર તેને કંઇક દીવસ થયા સંભવ છે. આ સંજોગોમાં હું મુદત લંબાવવા સામે વિરોધ નથી લેતો. આ સંજોગોમાં ગેવર્નમેન્ટ ઓપીલ તા. ૧૬ મીની મુદત મંજુર કરી હતી.

આરોપની વીગતોમાં ફેરફાર કરવામાં આવ્યો છે તેની સામે તેને ૧૪ વાંધો કે ૨ કેમ એ બાબતના જવાબમાં સીદાતે જણાવ્યું કે, મારા

વકીલ હાજર નથી એ કારણથી હું બોલવા ઊભો થયો છું. મારા કરતાં મારા વકીલ તે રજૂઆતો કે નહીં તેનો વધારે સારી રીતે જવાબ આપી શકશે.

શ્રી. મેસને જણાવ્યું કે કેટલાક વકીલો બહારગામ ગયા હોય તો અન્ય વકીલના કેસને કેટલી પણ હાનિ પહોંચતી હોય પરંતુ બચાવ પક્ષને પુરતો વખત આપવામાં આવે તો હું કોઈ હાનિ પહોંચે એવું જોતો નથી.

આરોપની વિગત

કાફ્રિન તરફથી મૂકાયેલામાં આવેલા આરોપ નામાની વીગતો નીચે પ્રમાણે છે :

"ફેબ્રુઆરી ૧૯૨૨ ના કરબનમાં આરોપીએ કેટલાક લોકોની સમક્ષ ગ્રહેનશાહનું અને યુનીયનમાં તેની સરકારનું અપમાન કરનારા અને તેની નાલેશી કરનારા કેટલાક શબ્દો ખોટી રીતે ઉચ્ચાર્યા હતા. જે નીચે પ્રમાણે હતા :

"દક્ષીણ આફ્રિકાના ગોરા કબજાવાળા બધા ભાગોમાં..... હું તમને કહેતા માગું છું કે મને પોતાને ગ્રહેનશાહ જેવાને માટે કંઈ પણ માન નથી. આ દેશમાં જનરલ સ્મટસ (એટલે કે વડા પ્રધાન) સાહેનશાહના ગોલ્ફ કલબના કેપ્ટન કરતાં વધારે કંઈ નથી. તે એક બહુ કુશળ બેરીસ્ટર અને ફીલોસોફર કુદરત છે, આપણને રાજાઓ અને ગ્રહેનશાહો માટે હવે કંઈ પણ માન નથી. હીંદુસ્તાનમાં તે (એટલે કે ગ્રહેનશાહ) મુલાકાત પહેરવા કેમ નહીં આવ્યા તે હજુએ હું કે બોલો તેને આવતા નથી આવે તેને મારી નાખવામાં આવતા. હીંદના ગ્રહેનશાહ બનવાને તે લાયક નથી."

આથવા બીજો આરોપ એ કે શ્રીદામ કેટલાક લોકોની હાજરીમાં મુળ આરોપમાં જણાવાયેલા શબ્દો ઉપરાંત આ શબ્દો બોલ્યા હતા :

"બ્રીટીશ ગ્રહેનશાહતમાં હવે વસ્તુ રહ્યાની બહુ આશા નથી રહી. બ્રીટીશ ગ્રહેનશાહત તું નોનસેન્સ હવે આપણે સહન કરવાના નથી. દક્ષીણ આફ્રિકા બ્રીટીશ ગ્રહેનશાહતનો એક ભાગ છે અને દક્ષીણ આફ્રિકામાં બ્રીટીશ સામ્રાજ્યવાદ કેટલા યોરપ-યુરોપીયનોપર જુલમ ગુજારી રહ્યો છે. બ્રીટીશ ગ્રહેનશાહત તરફથી આપણે દુનીયામાં અને ખાસ કરી હીંદુસ્તાન આ યોરપ-યુરોપીયનો ઉપર જુલમ ગુજારવા માં આવે છે. દક્ષીણ આફ્રિકામાં આપણે પણ કોંગ્રેસની યોજના કરીએ "પાછું ફ્રોમ કેપ ટુ કેપ" એવો આ દેશમાં યોજના કરીએ."

"આ દેશમાં ૮૦ લાખ યોરપ-યુરોપીયનો પર અપમાનો ગુજારી રહ્યા છે. તમે હીંદીઓ ફ્રોમ ઝેમ્બેસી' દોરપીડતથી દેશમાં વસ્યા હતા અને આપ-યુરોપીયનોની બેકકપર બેઠા હતા. રમ મીનીટ બાદ કનકટરે તેઓને ઉઠી જવા કહ્યું કેમકે યુરોપીયનો પધારા હતા. યુરોપીયનો પધારા હતા તેથી તેઓએ પોતાની બેઠકો યુરોપીયનોને આપી દેવી !

આજે આપણે બ્રીટીશ ગ્રહેનશાહતનો અંતની લોહીઝે લીધે અને નજીકના ભવીષ્યમાં તે ભારી પડશે. હું આશા રાખું છું કે બ્રીટીશ ગ્રહેનશાહત પત્તાની પડી જાય. બ્રીટીશ ગ્રહેનશાહત એક નરી અપ્રમાણીક ગ્રહેનશાહત છે.....હું બ્રીટીશ ગ્રહેનશાહતનું ટુરત પતન થયેલું જોવા ઇચ્છું છું.

"નેપોલીયને કહ્યું હતું કે "તલવાર કરતાં પોતાની પ્રજા પ્રબળ છે." આપણે આ દેશ ના રાજ્યની ફરીને પાસ કરવાના છીએ..... હું સાવકારે હીંદીઓને તેમજ વકીલોને જે આ દેશમાં આપણને મદદ કરવાને કશું નથી કરતા તેઓને ચેતવણી આપું છું. હું તેઓને જર્મની પાસેથી પાઠ લેવાની ચેતવણી આપું છું. યુરોપ કે જર્મનીમાં વકીલોનું શું થયું છે એ સાવકારો હીંદીઓ અને વકીલોએ આ ચેતવણી નહીં લે તો તેઓની પણ આ દેશમાં એજ ગતી થશે.

જો આપણને સ્વતંત્રતા નહીં આપવામાં આવે તો આપણે બળથી આપણી સ્વતંત્રતા લેવા પડશે. આપણામાં સંખ્ય દોષ તો એક અકલ્પનીયતા આપણે આ દેશના હીતોને અટકાવી દઇ શકીએ."

બીજો આરોપ

શ્રી. ડી. એ શ્રીદામ જણાવ્યા આરોપો રજીસ્ટર તાદાસ ધનજીભાઇ ઝવેરીઓગનની મારફત પીટીશનમાં તોફાન કરેલું હોવાના પોતાની સામે મુકાએલા આરોપનો જવાબ આપતા જણાવ્યું હતું, ૧૬ ગોરાઓ કરી કરબનની કોર્ટમાં શ્રી. રાઘવી મેહતા વકીલ હાજર થયા હતા. તેમની સાથે શ્રી. ઘર્ષ જે પકડાયા છે તે પણ હાજર થયા હતા. શ્રી. શ્રીદામે પોતાના વકીલ હાજર નહીં થઇ શકવા માટે મુદત માગી હતી અને ધ્ય એપ્રોલ તા. ૧૬ પર મુલતવી રહ્યો છે.

શ્રી. ઘર્ષનો પોતાનો કેસ પોતાના વકીલ મારફતે ચુકો ચલાવવાની પ્રજા દરોગી હતી પોલીસકોર્ટ જે બાબતમાં એપ્રીલ તા. ૧૬ પહેલાં જવાબ આપવા કબુલ્યું છે.

શ્રી. શ્રીદામ સામેનો આ કેસમા આરોપ હતુ મકાક રહ્યો નથી.

વર્તમાનપત્રોપર પ્રતિબંધ

ગાંધીજીની તંત્રીઓને સલાહ

હિંદુસ્તાનના વર્તમાનપત્રોના તંત્રીઓને ગાંધીજીએ નીચે પ્રમાણે મારણ લખ્યો છે :

વર્તમાનપત્રોને બોલે પુચા દેવાયાનો આપણે ઓટલા ટેવાઇ ગયા છીએ કે વર્તમાનપત્રોને અમર પક્ષ પ્રાપ્ત થઇ ગયો છે એ આપણે જાણતા પણ નથી. "યુદ્ધ પ્રયત્નો" તે નામે, પ્રમાણીક મત દર્શનને પણ, જો અણઘટાર વસ્તુને તે યુદ્ધ પ્રયત્નની વિરુદ્ધ લાગે તો, દાબી દેવામાં આવે છે, સરકાર કે કોઇ સાદસીક તંત્રી કે પ્રકાશક પોતાનું બાપબાનુ ગુમાવી બેસવાનું સાહસ ખેડવાને તબકાર થાય. આ રીતે આપો પોતાનો પ્રયત્ન, જો સારી પ્રમાણીકતાને વિરોધી ગંધ ન દેહાવાવી દોષ તો, સમગ્ર યુદ્ધોનો અંત લાવવાનો ખરો પ્રયત્ન છે અને તેવો તે કોઇ પણ રીતે ચોરીછાની વિરુદ્ધ કે જર્મનોની તરફેણ કરનારો નથી. તે મોકલવને નહિ જરૂર દોષ તો વર્તમાનપત્રો જાતેજ લોકોને નાપસંદ દોષ તેવા અખરો અને નતો પ્રસિદ્ધ કરવાનું છોડી દે. પરંતુ હીંદુસ્તાનમાં મોટા ભાગના ઠીંગી તંત્રીઓ પ્રતિબંધ ન દોષ તો સત્યાગ્રહના સબળા અખરો ખુશીથી પ્રસિદ્ધ કરે.

મારો પોતાનોજ દાખલો હું આપવા ઇચ્છું છું. સદ્ગત ચલાવવાને અને તેને સામુમ રાખવા ને માટે પણ મારે વખતો વખત નીવેદનો કરવા પડે છે. ચાર દીવસમાં એવા ચબુભાયો બે નીવેદનોને અટકાવવામાં આવ્યા છે. તેનું કારણ નીચે પ્રમાણે આપવામાં આવ્યું હતું :

તા. ૨૬ જાન્યુઆરી ૧૯૪૨

"તમને જણાવવા ઇચ્છું છું કે મહાત્મા ગાંધીજીનું સવિનયભંગની લડત ચાલુ રાખવા સંબંધી જાન્યુઆરી તા. ૬ નું નીવેદન બે પ્રેસ એજન્સીઓને પ્રસિદ્ધિ માટેની સલાહ માટે રજુ કરવામાં આવ્યું હતું તે બુદ્ધ વિરુદ્ધ સવિનય ભંગની લડત કરવાની ઉશ્કેરણી કરનારું દોષ પ્રતિબિંબ માટે પરવાનગી મળી નથી."

હું મારાં નીવેદનો સાધારણ બહુજ ઓછાં કરતો હોવાને મોકલતો હતો પરંતુ બધાને એ જણાયું કે એ સેન્સર થતા હતા ત્યારે મારે મારાં નીવેદનો ખાસ મુદ્દેસર ચોકાણે સામયાનાઓપર મોકલવાં પડતાં હતાં, જેથી કોઇક વર્તમાનપત્રો તે છાપતાં હતાં. એ બરાબર યાદ આવે છે કે નહીં એ તમારે જાતેજ વિચારી લેવાનું છે. આ પ્રમાણે નીવેદનો પ્રસીદ્ધ કરવા મોકલવાની રીત બેબાક બરોબર છે. મારો ઘેરાદો સવિનયભંગની લડતને વર્તમાનપત્રોને ઝાઝતા ખાસ ખાસ વકતૃત્વોની સામે લાગુ પડવાનો નહીં દોષ મે 'હરિજન'ના ત્રણે પ્રકાશનો, કે જેનો મુખ્ય હેતુ અહિંસા અને રચનાત્મક કાર્યક્રમના

પ્રચાર કરવાનો હતો, તે બંધ કર્યો. સરીનમ બંગની લડતની બધાંશ બની શકે તો આજે છે તે કરતાં વધારવાનો મારો ઇરાદો નથી. પરંતુ વર્તમાનપત્રો જે પ્રસ્તુત ખબરો પ્રસિદ્ધ કરવાની પોતાની જવાબદારી બરાબર ફેરવે તો એ સંબંધ બારણાં બાંધી શકાશે કે કેમ એ હું કહી શકતો નથી. આથી હું વર્તમાનપત્રોને વીનંતિ કરું છું કે તેઓએ પોતાના ઉપર મુકાએલા પ્રતીબંધને વશ નહીં થવું પરંતુ સત્યાગ્રહને લગતાં સંપૂર્ણ ખબરો પ્રસીધ્ધ કરી પોતાની સ્વતંત્રતા સ્થાપિત કરવી. લડત ૧ વીનંતિનો દીવા કરવી કે તેને વધેાવી કારવાં

એ તંત્રીઓની સ્વતંત્રતાપર છે. તંત્રીઓ પ્રતીબંધની સામેનો પોતાનો વીરોધ બાંધાએરેલાં નીવેદનો પ્રસીધ્ધ કરીને બરખાસ્ત થવા તો બાધખાનાની જરિતને આવકારી લઇને અથવા વીરોધ દાખલ પોતાનાં પત્રો પ્રસીદ્ધ કરવાં બંધ કરીને લડતને ટકોરી રાખે છે. તમારો વીરોધ દર્શાવવાના બધાઓ માર્ગોમાંનો આ તો માત્ર બેજ છે.

મારે એ બબાવવાની આગેજ જરૂર રહે છે કે હીંદુસ્તાનના જેવા પરતંત્ર દેશમા વર્તમાન પત્રની સ્વતંત્રતાની બેવડી કીંમત છે. અને તમારી જવાબદારી તો તમે ચાંદીના થાળીમાંનાં

ભાષણોનાં પ્રતીનીધીત્વ બરાબર દો ને, આ દેશના પ્રતીકામમાં કામના કરોડોના સમયે પણજ મોટી છે.

મારે એ પણ જબાવવાની આગેજ જરૂર રહે છે કે હું મુખ્ય અધિકારનું પ્રતીનીધીત્વ બરાબર કરું કે કે પ્રકાર કોઇને પણ નુકસાન નથી કરી શકતો. હું ગાંધીવાદનો વીરોધ કરી રહ્યો હું તેટલા કારણથી નાસીબાદ કે કેસીરસબાદની સાથે મારે કંઇ પણ સંબંધ છે એમ કહેવું એ જુઠ અને બાલકા આરોપ છે.

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

યુનીયનનું આવતી સાલનું બજેટ

નાતાલ પ્રાંતના પ્રધાન મા. હેરબેબરે આવતી સાલ માટે જે બજેટ રજુ કર્યું છે તેમાં પાર્લે પા. ૩,૨૬,૪૬,૦૦૦ અને ઉપજ પા. ૧,૫૧,૧૧,૦૦૦ ની અંદાજવામાં આવી છે, એ રીતે પા. ૮૪,૮૫,૦૦૦ ની ખોટ રહે છે. તેની પૂરેાચી પળતા માટે જુદા જુદા ટેકસોમાં વધારો કરવામાં આવ્યા છે. પ્રાઇવેટ કંપનીઓ, સોસાયટી બાકત, ટ્રાયલન્ડ બાકત, કંપનીઓ ઉપરના ટેકસ, કંપનીઓમાં વજર વહેંચણી એ બાબત રાખેલા નવા ડ્રેપર ટેકસ, વપારના નવા ડ્રેપર ટેકસ, પેટ્રોલ, બીર, સીગરેટ, નવી મોટર કાર એ બધો ઉપર ટેકસો વધારતાં પણ હજુ પા. ૯૭,૦૦૦ ની ખોટ બાકી રહે છે.

યુનીયનની આયાત અને નીકાસના આંકડા

યુનીયનની આગની સાલના પ. સાને જાણવા આપતા નવા બાતાના પ્રમાણે જણાવ્યું કે ૧૯૪૦ની સાલમાં યુનીયનના આયાતના કુલ આંકડા પા. ૧૮,૧૮,૦૦,૦૦૦ ના થયા હતા અને નિકાસના પા. ૨,૮૦,૦૦,૦૦૦ ના થયા હતા. ૧૯૪૦ માં યુનીયને યુનાઇટેડ કીંગડમમાં થી પા. ૭,૨૦,૦૦,૦૦૦ નો વેપારનો માલ અને પા. ૨,૧૦,૦૦,૦૦૦ નો સરકારને જરૂરી માલ આપાલ કર્યા હતો. ૧૯૪૦ ના યુનીયને કુલ પા. ૧,૮૦,૦૦,૦૦૦ નો યુનાઇટેડ કીંગડમને અને પા. ૩૦,૦૦,૦૦૦ નો યુનાઇટેડ સ્ટેટસને માલ નિકાસ કર્યા હતો. નીકાસના બાકીના દક્ષિણ આફ્રિકાના અનાજ અને બીજી ઉ. આ. ની બનાવટની વસ્તુઓનો સમાવેશ થયો હતો પરંતુ સોના અને હીરાના સમાવેશ થયો નહોતો.

યુનીયનનો મુસાફરીઓ નીકળનારી ચોર ટ્રેન

જોહાનીસબર્ગથી માર્ચ તા. ૨૪ મીએ ચોર ટ્રેન યુનીયનની મુસાફરીએ નીકળનાર છે જેમાં યુનીયનમાં બનતી સઘળી મુહની બાબતો જોવું પ્રદર્શન કરવામાં આવશે. યુનીયનમાં મુહને માટે શું શું તૈયારીઓ થઇ રહી છે અને છલ્લાલીપરના દરબારમાં દક્ષિણ આફ્રિકાએ શું

પરાક્રમો કર્યો તેના દરેક બનાવો બતાવી દક્ષિણ આફ્રિકાના લોકોને યુનીયનની મુહ બાંધેની મહત્તિઓથી બાખબાર કરવાનો આ બેાર ટ્રેન પ્રવાસનો હેતુ છે. એ ટ્રેન યુનીયનના જુદા જુદા શહેરોમાં બેાડા બેાડા દિવસ થોભશે.

સીગરેટપરનેા કર

નાણા બાતાના પ્રધાન મા. હેરબેબરે ઉપરા બજેટમાં સીગરેટ ઉપર દસ સીગરેટ અમથી પેનીનેા ટેકસ વધારતાં દસ બાળ બાકીની વસ્તુ આવકની બાંહધુરી કરી છે તે ફેબ્રુવરી બબાવ્યા છે કે યુનીયનમાં દરરોજ એક કરોડ એકત્રીસ લાખ અને પચાસ હજાર સીગરેટ યુનીયનની બનાવટની બપે છે તે બાબત બાતાલ કરેલી હજારેા સીગરેટ જુદી. એ રીતે બાકીની સીગરેટનેા બપત ૪૮ બબજનેા થાય છે

તાબાદુતના વેપારીઓને

યુનીયનના કપોરાતર બોર હસ્તકનાં યુનીયનમાં બનાવાયેલી સીગારેટેા અને સીગારેટના તમાકુ ના જથ્થા તેપારીઓ અને કારખાનાવાળાઓને માર્ચ તા. ૧૨ મીની રાતે પોતાની પાસે કેટલો સ્ટોક હતા અને કેટલો તેઓની પાસે બાવવાનેા હતેા તેની વિગત ૧૪ દિવસની અંદર પોતપોતાના એેસ્ટરીસ્કસ ડિસ્ટ્રીક્ટના રીસીપ્ટર જોબ રેવન્યુને જબાબી દવા સુચવ્યું છે.

સાઉથ આફ્રિકન બન્ડિઅન કોર્પોરેટ યુનીયન

આપેમ આફ્રિકાના જુદા જુદા પ્રાંતોની બન્ડિઅન કોર્પોરેટોની મંડપાઓએ જોહાનિ ૧૫ સાઉથ આફ્રિકન બન્ડઅન કોર્પોરેટ યુનીયન નામની જોઇન્ટ સંસ્થા ઉભી કરી છે. તેનું વેક કોર્પોરેટ હાલની સીકન માટે કરબનમાં રાખવામા આવ્યું છે. એની ફરીયાદ કરબનમાં પરદેશના નકેદારો કરગીનામા બનાવ છે. તા. ૧૧ અને ૧૨ એપ્રીલના નાતાલ અને ઓરેન્જ પ્રાંત વચ્ચે; તા. ૧૩ અને ૧૪ નાતાલ અને ટ્રાંસવાલ વચ્ચે; તા. ૧૫ અને ૧૬ ટ્રાંસવાલ અને ઓરેન્જ પ્રાંતીબન્ડ વચ્ચે. ટ્રાંસવાલના બન્ડિઅન કોર્પોરેટ યુનીયને એ પહેલાં છ. મુંબ્રુ ૬૫ માટે ડીફેન્સ ઓર્ડર બન્ડિઅન કોર્પોરેટ યુનીયન અને નાતાલ અને મીડલબર્ગ બન્ડિઅન કોર્પોરેટ યુનીયન વચ્ચની

પ્રાથમીક ફરીયાદ જોહાનીસબર્ગ અને પ્રીટોરીયા બાને રોકડી છે તે બબાવા બાદ ઉપરના રમનારાઓની ચુંટણી કરવામાં આવશે.

ફ્રેડરેશનલ કેરમી ટુર્નામેન્ટ મંડળ

ફેડરેશન મંડળની સ્થાપના તા. ૨૬-૩-૪૧ ને રોજે જોહાનીસબર્ગના ત્રીજી હોલમાં બરવા માં આવી હતી આગળ બરાબરની સભાની ગોઠવણ અને મંડળનેા ઉદ્દેશ નક્કી કરવામાં આબ્યો હતા અને કેટલીક બાબતો પાસ કરવામા આબ્યા હતા. ત્યારે બાદ મંડળના મુખ્ય બધિકારીઓના બાબાર માની ચાબુ વપ માટે નીચે મુજબ બધિકારીઓની ચુંટણી કરવા મા આવી હતી આગેવાન પ્રમુખેાઃ શ્રી. વલ્લભ બાબ બબાવાબ અને ચંદુલાલ રવજીબાબ; પ્રમુખાઃ કાલાબાબ ગોવાબાબ; ઉપ-પ્રમુખેાઃ મોકર બાબ ઠોરાબાબ, બબાબાબ નબાબાબ, વલ્લભ બાબ સોમાબાબ, ઇબ્રહીમ નારણજી અને ગોવિંદજી વાનાબાબ; ખંજીબા મંત્રીઓઃ બાબુ બાબ કેશવલાલ અને લલુબાબ નરસિંહભાબ; બાનબાજીઓઃ કાલુબાબ કુવરજી અને પુરસોત્તમ બોબજાબ; ઓડીટરેાઃ જબતીબાબ બાનાબાબ અને કાનીદાસ છોબાબાબ; કેશીરે સલેાઃ બાબુ બાબ રવજીબાબ, સોમાબાબ ગોવિંદજી, નાના બાબ બાંધીબાબાબ, મોરારજીબાબ રવજીબાબ, કરિબાબ બાનજી, રેવાબાબ રવજીબાબ, ગોવિંદજી મકનજી, બબુબાબ જબતીબાબ, નરસિંહભાબ બાબાબાબ, કેાકાબાબ બાબુબાબા, બુધીબાબાબ ઠોરાબાબ, બાબાબાબ નારબુજી, કાલુજીબાબ નાબા બાબ, વીરબબાબ દેવરાબાબ, દબાબાબ ગોરધર બાબ, બાવજીબાબ ગોવિંદજી, જસબતરાબાબ બાબા બાબ, બબત વર્ષ- વબાબ પરબુબાબ.

રોજબાર વિચારો

બાકબાન (ટ્રાંસવાલ) ના મી એચ. ઇ. બબાન તરફથી ગીની ૨ ઇનબન્ડ ટ્રાબ્બને માટે બાંધીજી પર ગોલકલબાન બબત ગીની ૧ 'બન્ડિઅન ઓપિનિબનને' ને નેબજ કરબ્રકરના. મી. જબનાદાસ રતનજી તરફથી ગી ૧ 'બન્ડિઅન ઓપિનિબન' ને બાપબામા આબા જ બાબાર વિચારીએ બીજે.

સ્વદેશી—ધર્મ

લેખક: આચાર્ય વિનોબા ભાવે

મનુષ્યનું શરીર-દેહ સાધારણ હાથ જેટલો જ કદેપણ અકલ્પ્ય તો ચૌદ્યુવનમાં પણ સમાતો નથી. અથવા અણીની અણમાં કહીએ તો એ "સાધારણ મોટ" બાપીને રહ-નારો છે. સાધારણ હાથ દેહ અને સાધારણ મોટ આત્મા આ બન્ને મનુષ્યની મર્યાદા કહેવાય એનીજ રીતે એના "સ્વ-ધર્મ" ને પણ ઘેવડી મર્યાદાઓ સાધુ પડે છે એટલો "ધર્મ" એ વ્યાપક છે, પણ "સ્વધર્મ" વ્યાપક હોઈ વિશિષ્ટ છે.

જેવી રીતે માણસનો "સ્વ-ધર્મ" છે તેવીજ રીતે એના માટે "સ્વ-દેશધર્મ" પણ છે "ઉદ્ધ હાથ તારી જગ્યા" આ વચનમાં તુકારામ મહારાજે મનુષ્યના સ્વદેશનો વિશિષ્ટ માર્ગ સ્પષ્ટ કર્યો છે: આને એનો વધારે વ્યાપક આર્ય કરવો હોય તો "આખોરો સ્વદેશ॥ ભુવનમધ્યમાં વાસ॥" આ ક્રમમાં તુકારામે વધારે સ્પષ્ટ કર્યો છે.

"સ્વ" આ વસ્તુ વ્યાપ્ત છે અને "ધર્મ" વ્યાપક છે એટલે "સ્વધર્મ" અર્થાત સ્વદેશી-ધર્મ વ્યાપક તો હોજ અને વિશિષ્ટ પણ છે પણ "વ્યાપક તેજ વિશિષ્ટ" આ ગણિતે સિદ્ધ કર્યો નથી કે વ્યાપકના અને વિશિષ્ટના આ બન્ને નો સ્વભાવ વિરોધ : એવું બારો છે પણ આ તો ફક્ત વિરોધાભાસ છે. અગ્નિનો પાણી સામે વિરોધ છે પણ અગ્નિના દાઝવા સામે કયાં વિરોધ છે? વ્યાપકનો સંકુચિત સામે વિરોધ છે, વિશિષ્ટની સામે વિરોધ જેવું નહીં! બન્નેમાં સંકુચિત છે: ધર્મ વ્યાપક છે પણ "સ્વધર્મ" વ્યાપક તોય વિશિષ્ટ છે. સ્વધર્મ ધર્મનોજ એક નમુનો છે અને સ્વદેશી ધર્મ એ સ્વધર્મનું નામાંતર બાસ છે.

"ઘેર પ્રકાશ કરવો પારકે ઘર અંધાર આપવો।" આ બોલવામાં દીવા પાસે નથી. ઓરડામાં સાનેશ્વર મહારાજે ભક્તની ક્ષમતાનુસારિના વખાણ કરવા માટે ખાસ કરીને દીવાનોજ દાખલો આપ્યો છે દીવો નજીકમાં વધારે પ્રકાશ પહોંચાડે છે અને દૂરની વસ્તુને ઓછો પ્રકાશ આપે છે: એવી દીવાની સમતાને લક્ષ્ય વ્યાપકતાને જરા પણ બાધ આવ્યો નથી. દીવાનો પ્રકાશ ત્યાં અગ્નિની ઉષ્ણતા આ બન્ને સાર્વ-જનિક સ્વરૂપોના છે. પણ આ બન્ને વસ્તુઓ સાર્વજનિક દોષ દીવો અગ્નિના તરીકે—બન્નેમાં વ્યાપ્ત એ બન્નેને એક પ્રકારનું ખાનગી સ્વરૂપ આપે છે. સૂર્ય આ સંપૂર્ણ સાર્વજનિક બાને છે. પણ એ પોતે પોતાની પ્રભાનો ની બહાર બધ કે બારે દિવા જેવો તમા તમુખા જેવોજ છે. સૂર્ય બધવા દીવો કહીએ: પણ બન્નેના આકારમાંજ ફક્ત ફરક છે. નહીં તો બન્નેનો પ્રકાર એકજ છે. "નક્કથી દૂર" આ સ્વદેશી ધર્મનું બાપરીકાર્ય સૂત્ર છે.

વેદમાં વસિષ્ઠ ઋષી અગ્નિદેવતાનું વર્ણન "દૂરે દશ ગૃહપતિમ्" આ શબ્દોવાજ કરે છે. "દૂરે દશ" એટલે દીવ દષ્ટિવાળો: દૂર સુધી જોનારો. અગ્નિનો ઘરમાં "ગૃહ પતિ" પદવીએ છે; પણ રસોઇ બનાવે ઘરની ઓરતો, બીજી ઉમના "ગૃહ-પતિ" નો આપી છે. એટલે એક વાકયમાં ઋષીએ અગ્નિના બે ગુણોનું મૃથક્કરણ કર્યું છે. એક પ્રકાર બાને બીજી ઉષ્ણતા આ બે મુખ્ય છે. પ્રકાશ બાપક છે, બારે ઉષ્ણતા વિશિષ્ટ છે. સામેના કુંજરને આગ લાગેલી છે. ત્યારે દૂરથી આગ દેખાય છે પણ એની ઘક-ઘક દૂરથી બાણતી નથી. વાસ્તવિક રીતે પ્રકાશનો પણ "નક્કથી દૂર" આ ન્યાય લાગુ પડે છે અને ઉષ્ણતાને તો પડેજ છે. આટલું સ્પષ્ટ થયા પછી પણ પ્રકાશ બાપક છે અને ઉષ્ણતા વિશિષ્ટ છે એ કહેવામાં જરાય વાંધો નથી—અયથા પ્રકારે પ્રકટ નથી. અગ્નિ પોતાની નજરે જેટલી દૂર સુધી પહોંચાડે છે પણ ચુસ્તા ઉપરનુંજ રોપે છે તેવીજ રીતે "સ્વદેશી-ધર્મ" ના દૃષ્ટિ પણ વીજુબન—બ્યાપક છે, પણ મત્યક્ષ કાર્ય સાક્ષાત્કાર ક્ષમતા દેહના આસપાસજ છે.

સ્વદેશીધર્મ એટલે દયાળાવની બાજલ બાજ-વણી આ મહત્વનો મંત્રી જે આપણે બક્ષણાં રાખીએ તો સ્વદેશી ધર્મ વિષે આજે જે અનેક શંકા કુશંકાઓ તથા મહાન ગોટાળાઓ ઉત્પન્ન થયા છે; તથા અનેક કૂટ પ્રશ્નો ઉભા થયા છે એ સર્વેનો ઉદ્દેશ આપમેળેજ આવી જાય છે. દયાની બબુ એક નક્કા કરેલી મર્યાદા-બાબામાં ઉકેજ નહીં તેથી સ્વદેશી ધર્મનું બાનું ધોરણ-રેખાસ્વરૂપ રેખા કહેવી સહીજ મુશ્કેલ છે. બાને પોતાના છોકરાં ઉપર બતિ વહાલ હોય છે. એનું હૃદય પુત્રપ્રેમરૂપી ગારેલું હોય છે. એટલે "ભુખ" લાગી હે એનું સાંભળતાંજ પુત્રને બાવાં માટે કહ્ય પણ કરી બાપે છે. પણ બાની દયા બાબાં પરિણામકારી નથી. જેમ રીતે ઝેરકા બાવાનું માંગે છે બાને મા તરતજ બાપે છે આ એનું "દયાળુ" કર્તવ્ય છે. તેવાજ રીતે ઝેરકાનું બૂરારોગ સાજતના માટે એને તીરેમી રોગાવાની તમા ન પખત બાવાનું ન આપવાની બાની "દયાળુ" દેવજ પણ છે. આ કહી દરજ જ મા બાદા કરી સકે નહીં એ "દયાળુ" નહીં પણ "બાબાળુ" કહેવાય. એ "દયા" તે નહિજ પણ "બાયા" છે. "સ્વદેશી ધર્મ" બાબાળુ નથી પણ દયાળુ છે.

"બિલ્વથી ચુવાળા અમો બિલ્વદાસ॥
કરબ વજને પણ ગોદારું॥"

બિલ્વદાસના આ વચન પ્રમાણે દયાનું ઉદાહરણ કહેવાય. દયા નિમીત પ્રમાણમાં હોવીજ જોઈએ. એને એકવડો કાયદો કેમ નહીં કરાવું બાબાનું નીયાત સ્વરૂપ દોષ છે, બાબાનો કાયદો પણ એકવડો દોષ છે બાંધેલા બાણસને પુનમ તથા અમાસનો ભેદભેદ દોનોજ નથી, એનું એકવડું, બરણ અને ગોકળું "બદ્વૈત" છે. દયા દીર્ઘ દષ્ટિવાળી છે અને એને દિવ્ય ચક્ષુ છે. સ્વદેશી ધર્મ પણ દયા બાવનો જિનીયેસ દોબાથી દીર્ઘદૃષ્ટિ રાખીનેજ બાવનારો ધર્મ છે. જેવી રીતે બાંગ્લેન્ડરનું કાપડ વેબાતું લેવાની સ્વદેશી ધર્મનો બનાદ છે નીયેમ છે તેવીજ રીતે બાનને બરીબ્રુ બવકાવવાની પણ સખ્ત મનાબ છે. દેશી ઢાર "દેશી" ઢોલા ડાંગ પણ સ્વ-દેશી ધર્મને બાજ નથી. શોળો એગ નથી. હિબડું ક્વિટઝરલેન્ડના બકીબાળ (જો એની મરી જરૂરી હોય તો) પરદેશી દોવા છતાં પણ સેવા માટે જરાબે વાંધો નથી. —મરાઠી 'બાધુકર' બાંથી.

દાનો દુશ્મન

'પારોશ' ના લખનાર: રા. બે.હરિ ઠક્કર

ગ્રીસો પહેલાની વાત છે:

જરમીને છવનમાં અરાજકતા નામે જેલે બાણી નહોતી એવા નેપોલીયનને યુરોપ આખા બા એકબટે રાજ્ય કરવાના, તે બાલાબ્ય રબાપી બક્રવર્તી સમ્રાટ બનવાના કોડ બાગ્યા. એ પછી એ મુલક જીતવા વિજયોન્મત્ત ફ્રેન્ચ સૈન્ય બધે કરી વળ્યું. બધ યુરોપમાં ફ્રાન્સની બાલુ વર્તી રહી. નેપોલીયનની નજર હવે રશીયા તરફ વળી. એક મોટું ધસ્કર યુદ્ધ એ ખેલ્યો. રશીયન સરહદ ઓળંગી ફ્રેન્ચ સૈન્યે રાજધાની મોસ્કો બાગી પુગ્ય કરી માતૃભુમીની બાઝાદી માટે બાગ દેવા કરવાની તમન્નાવાળા દૂરા રશીયન યૌનિકો એમનું સાગેથું કરવા સજ્જ થયેજ હતા! બન્ને સૈન્યો વચ્ચે ખુન-બાર જંગ ખામ્યો. રશીયનો મારો મુકાને, બરણીયા યમન કુંજના હતા. એની કાંજ્ઞત થશે એ ખાણું, કહેવું મુશ્કેલ હતું.

વહેલી પરોઢથી તે છેક દિ બાથમ્યા સુધી આ ઘોર સંગ્રામ ચાલ્યાજ કર્યો. બન્ને પક્ષે ભોટા ખુવારી થઇ. લાખ્યો સૈનિકો કપાઇ મુબ્યા, અસંખ્ય ઘરાયા ને બાપંગ બન્યા. ફેટફટકી બાતાઓના બાબાની મોજા જેવા કુશલ દીકરા, ફેટફટકી સેનાબાયકોની પુબતી બોના સર્વસ્વ જેવા રબામી, ફટફટકી બહેનોના બહાલસોબા ભાઇ, ને ફેટફટકાં બાબુકોના વત્સલ પિતા એ એક-બ્યમ એકજ-દિવસમાં રાબાક બના હશે! કાળમુબ્યા એ મુબ્યે કેટલાં બધાંને નિરાધાર, બનાબ, બરબાદ વિનાનાં ને રવડતાં કરી મુકબા

કરો! એનો વિચાર કરવાનું આપણને તો કામમાં આવે!

પણ સારે યુ યુદ્ધના એ કાળાધિર વાદળમાં રૂપેરી માનવતાની રૂપેરી રેખા—વીજળી—ઝબૂકવા નહિ જતી દેખ? ના, ના, માનવતા એમ તો હજી સાવ મરી પરવારી નથી. એટલું આશ્વાસન છે.

રાત પડવા આવી છે. યુદ્ધમાં ઝૂઝતાં અમેરિકા સૈનિકો પોતપોતાની જાગ્યામાં પડેમાં મગ્ન છે. રણભૂમિ પર અત્યારે નવ ભયંકર ઝંઝાવાત પછીની શાન્તિ જેવી—રમશાનવત્—શાન્તિ પથરાઇ છે. કયારેક દૂરથી કોઇ ઘડી ગયેલા કોઇ રડ્યાખડ્યા સૈનિકના કોપાતા કંઠમાંથી હતા નિસાસા નીકળી પડે છે ને ભયંકર શાન્તિને ચમારે બાળકર ફરી મુકીને શમી જાય છે! કોઇ સ્રોસ્કરવઃ વાંધી નાખતા કંઠા પવનો સુસવે છે!

આવે કાળે એ રણભૂમિ પર, એક કોને, ઉભા આસ કુંટનાં બે ગોદાઓ પાસે પાસેજ પડ્યા છે. એક ફ્રેંચ ને બીજો રશિયન. બન્ને જખ્મ પોતપોતાના પક્ષે મરણિયા મથને લડ્યા હતા ને એકબીજાના ખૂન લેવા તલસ્યા હતા: પણ અત્યારે તેઓ દુશ્મન ન હતા, કેવળ માનવો હતા. એમની આંખમાં વૈર ને ખુનસની જ્વાળા નોંતી બળતી: એમાંથી તો અત્યારે ચમાદ' કરવા વીતરતી હતી.

અધરાત થવા આવી. ટાઢ કહે મારે કામ! રશિયન સૈનિક પ્રથમ ફેરવ્યું ને પોતાની નજીક પડેલા ફ્રેન્ચ બંધુ ભણી જોયું: એ ટાઢે ઠુંઠવાઇ રહ્યો'તો! રશિયન સૈનિકને લાગ્યું કે પોતે હવે ઘડી બેઘડીનો જ મેમાન છે. એનું પ્રાણપંખેરૂ પોતાને વતન જવા તલપી રહ્યું'તું' એણે મનમાં વિચાર્યું: મારો આ ફ્રેન્ચ બીરાદર બીચારો આ કડકડતી ટાઢમાં કરીને ઠીકરું થઇ જશે. હું તો હવે અધધડીએ મરી જવાનો છું—મારો આ કુંટાળો કેવાડીયાળો કોટ હવે મને શા કામમા આવવાનો હતો!—ને આમ વિચાર કરવા, પોતાની રહીસહી બધી શક્તિ એકઠી કરી એ બસકાતો નજીક આવ્યો ને પોતાનો કોટ ઢાંકીને પેલા ફ્રેન્ચ સૈનિકને ઓઢાડી દીધો!

"કરણાધન પ્રભુ ગિતાની કરમ્યા મારા આ દોસ્ત પર વરસો, ને એ સાજેસમો પોતાને વતન પાછો કરવા પરમે!" એના અંતરના ઉંડાણેમાંથી પ્રાર્થનાના આ શબ્દો સરસા રહ્યા ને એનો ચહેરો કોઇ અલૌકિક આનંદને સંતોષથી જગાંઠમાં થઇ રહ્યો!

પરોઢિયે ગોસ્ઝાકું થતા ફ્રેન્ચ સૈનિકની આંખ ઉઘડી ત્યારે પોતાનો કૃપાળીનાળો કૂંકાયો હશેનો એને ઓઢાડી દઇને એનો રશિયન બીરાદર નજીકમાંજ અખંડ નિદ્રા ભરે પોઢી ગયો હતો!

પોતાના પ્રાણ બચાવનાર એ.રના દુશ્મનને બાવનીની અંજલિ અર્પી ફ્રેન્ચ સૈનિક ત્યાંથી પોતાને પંથે પડ્યો.

ધન્ય દેવ આવા દાના દુશ્મનને!

યુદ્ધના ખબરો

જર્મની ઉપર બ્રીટનનો બોમ્બમારો ભારે

૧૫ મા અઠવાડીયાના શુક્રવાર સુધીમાં ૨૭ જર્મન વિમાનો તોડી પાડવામાં આવ્યા હતા અને બીજાને નુકસાન પહોંચાડવામાં આવ્યું હતું. ગયા ગુરુવાર રાતના વિમાનો ઘુસવા શરૂ થયા ત્યારથી આજ સુધીમાં ૧૮૬ ઉપર જરમન વિમાનો તોડી પાડવામાં આવ્યા છે જેમાંના ૭૦ ગયા અઠવાડીયામાંજ તોડી પાડયા છે. આ છેલ્લો આંકડો બ્રીટનના પુલ આંકડાનો રેકોર્ડ તોડનારો છે. ગયા સપ્ટેમ્બરનો રેકોર્ડ ૨૭૪ નો હતો. ગયાના આગલા શુક્રવારની રાતે રોયલ એર ફોર્સે જર્મનીના મોટામાં મોટા લશ્કરી થાણા ઉપર સખ્ત હલ્લા કર્યો હતો. ત્યાં ત્યારે બાકીના વધળોના રમણો ડોકયાર્ડો અને વેરહાઉસો ઉપર બોમ્બમારો આવ્યા હતા. સત્તાધાર જરમન બ્યુઝ એજન્સી કેમબર્ગ ઉપરનો હલ્લો કબુલ કરે છે અને જણાવે છે કે પણ મોટા બહારના અને ખાસ સત્તાધનારા બોમ્બો નંખાયા હતા અને ૫૦ માણસો મામો ગયા હતા. સરકારી મકાન અને ઉદ્યોગોને વધુજ ઇજા પહોંચી હતી અને પણ ભારી આગો ફુરજાજ ઓલવી નાખવામાં આવી હતી. બીજા જરમન શહેરોપરના રાત્રેરોપર પણ હલ્લા થયેલા હોવાનું સ્વિકારવામાં આવ્યું છે.

બ્રીટનપર જરમનોનો મારો

ગયાના આગલા ગુરૂવારનો લંડનનો સંદેશો જણાવે છે કે રોયલ એર ફોર્સના વિમાનોએ એજ દિવસે સવારના લંડનના લશ્કરી મુખ્ય કોરટપર ૭ જરમન વિમાનોના હલ્લા તોડી પાડયા હતા. જરમન વિમાનો ઘણી ઊંચાઇએ આવ્યા હતા જુદા જુદા ઠીકઠીકાણેપર મારો ચલાવવાને બે બેની ટુકડીમાં ફેલાઇ ગયા હતા પરંતુ રોયલ એર ફોર્સના રપીટ ફાયર મથાનો તેની પુરે પુરા કરી ગયા. એક ફ્રેંચ ને બીજો રશિયન. બન્ને જખ્મ પોતપોતાના પક્ષે મરણિયા મથને લડ્યા હતા ને એકબીજાના ખૂન લેવા તલસ્યા હતા: પણ અત્યારે તેઓ દુશ્મન ન હતા, કેવળ માનવો હતા. એમની આંખમાં વૈર ને ખુનસની જ્વાળા નોંતી બળતી: એમાંથી તો અત્યારે ચમાદ' કરવા વીતરતી હતી.

અધરાત થવા આવી. ટાઢ કહે મારે કામ! રશિયન સૈનિક પ્રથમ ફેરવ્યું ને પોતાની નજીક પડેલા ફ્રેન્ચ બંધુ ભણી જોયું: એ ટાઢે ઠુંઠવાઇ રહ્યો'તો! રશિયન સૈનિકને લાગ્યું કે પોતે હવે ઘડી બેઘડીનો જ મેમાન છે. એનું પ્રાણપંખેરૂ પોતાને વતન જવા તલપી રહ્યું'તું' એણે મનમાં વિચાર્યું: મારો આ ફ્રેન્ચ બીરાદર બીચારો આ કડકડતી ટાઢમાં કરીને ઠીકરું થઇ જશે. હું તો હવે અધધડીએ મરી જવાનો છું—મારો આ કુંટાળો કેવાડીયાળો કોટ હવે મને શા કામમા આવવાનો હતો!—ને આમ વિચાર કરવા, પોતાની રહીસહી બધી શક્તિ એકઠી કરી એ બસકાતો નજીક આવ્યો ને પોતાનો કોટ ઢાંકીને પેલા ફ્રેન્ચ સૈનિકને ઓઢાડી દીધો!

"કરણાધન પ્રભુ ગિતાની કરમ્યા મારા આ દોસ્ત પર વરસો, ને એ સાજેસમો પોતાને વતન પાછો કરવા પરમે!" એના અંતરના ઉંડાણેમાંથી પ્રાર્થનાના આ શબ્દો સરસા રહ્યા ને એનો ચહેરો કોઇ અલૌકિક આનંદને સંતોષથી જગાંઠમાં થઇ રહ્યો!

પરોઢિયે ગોસ્ઝાકું થતા ફ્રેન્ચ સૈનિકની આંખ ઉઘડી ત્યારે પોતાનો કૃપાળીનાળો કૂંકાયો હશેનો એને ઓઢાડી દઇને એનો રશિયન બીરાદર નજીકમાંજ અખંડ નિદ્રા ભરે પોઢી ગયો હતો!

પોતાના પ્રાણ બચાવનાર એ.રના દુશ્મનને બાવનીની અંજલિ અર્પી ફ્રેન્ચ સૈનિક ત્યાંથી પોતાને પંથે પડ્યો.

ધન્ય દેવ આવા દાના દુશ્મનને!

જર્મની ઉપર બ્રીટનનો બોમ્બમારો ભારે

૧૫ મા અઠવાડીયાના શુક્રવાર સુધીમાં ૨૭ જર્મન વિમાનો તોડી પાડવામાં આવ્યા હતા અને બીજાને નુકસાન પહોંચાડવામાં આવ્યું હતું. ગયા ગુરુવાર રાતના વિમાનો ઘુસવા શરૂ થયા ત્યારથી આજ સુધીમાં ૧૮૬ ઉપર જરમન વિમાનો તોડી પાડવામાં આવ્યા છે જેમાંના ૭૦ ગયા અઠવાડીયામાંજ તોડી પાડયા છે. આ છેલ્લો આંકડો બ્રીટનના પુલ આંકડાનો રેકોર્ડ તોડનારો છે. ગયા સપ્ટેમ્બરનો રેકોર્ડ ૨૭૪ નો હતો. ગયાના આગલા શુક્રવારની રાતે રોયલ એર ફોર્સે જર્મનીના મોટામાં મોટા લશ્કરી થાણા ઉપર સખ્ત હલ્લા કર્યો હતો. ત્યાં ત્યારે બાકીના વધળોના રમણો ડોકયાર્ડો અને વેરહાઉસો ઉપર બોમ્બમારો આવ્યા હતા. સત્તાધાર જરમન બ્યુઝ એજન્સી કેમબર્ગ ઉપરનો હલ્લો કબુલ કરે છે અને જણાવે છે કે પણ મોટા બહારના અને ખાસ સત્તાધનારા બોમ્બો નંખાયા હતા અને ૫૦ માણસો મામો ગયા હતા. સરકારી મકાન અને ઉદ્યોગોને વધુજ ઇજા પહોંચી હતી અને પણ ભારી આગો ફુરજાજ ઓલવી નાખવામાં આવી હતી. બીજા જરમન શહેરોપરના રાત્રેરોપર પણ હલ્લા થયેલા હોવાનું સ્વિકારવામાં આવ્યું છે.

બ્રીટનપર જરમનોનો મારો

ગયાના આગલા ગુરૂવારનો લંડનનો સંદેશો જણાવે છે કે રોયલ એર ફોર્સના વિમાનોએ એજ દિવસે સવારના લંડનના લશ્કરી મુખ્ય કોરટપર ૭ જરમન વિમાનોના હલ્લા તોડી પાડયા હતા. જરમન વિમાનો ઘણી ઊંચાઇએ આવ્યા હતા જુદા જુદા ઠીકઠીકાણેપર મારો ચલાવવાને બે બેની ટુકડીમાં ફેલાઇ ગયા હતા પરંતુ રોયલ એર ફોર્સના રપીટ ફાયર મથાનો તેની પુરે પુરા કરી ગયા. એક ફ્રેંચ ને બીજો રશિયન. બન્ને જખ્મ પોતપોતાના પક્ષે મરણિયા મથને લડ્યા હતા ને એકબીજાના ખૂન લેવા તલસ્યા હતા: પણ અત્યારે તેઓ દુશ્મન ન હતા, કેવળ માનવો હતા. એમની આંખમાં વૈર ને ખુનસની જ્વાળા નોંતી બળતી: એમાંથી તો અત્યારે ચમાદ' કરવા વીતરતી હતી.

અધરાત થવા આવી. ટાઢ કહે મારે કામ! રશિયન સૈનિક પ્રથમ ફેરવ્યું ને પોતાની નજીક પડેલા ફ્રેન્ચ બંધુ ભણી જોયું: એ ટાઢે ઠુંઠવાઇ રહ્યો'તો! રશિયન સૈનિકને લાગ્યું કે પોતે હવે ઘડી બેઘડીનો જ મેમાન છે. એનું પ્રાણપંખેરૂ પોતાને વતન જવા તલપી રહ્યું'તું' એણે મનમાં વિચાર્યું: મારો આ ફ્રેન્ચ બીરાદર બીચારો આ કડકડતી ટાઢમાં કરીને ઠીકરું થઇ જશે. હું તો હવે અધધડીએ મરી જવાનો છું—મારો આ કુંટાળો કેવાડીયાળો કોટ હવે મને શા કામમા આવવાનો હતો!—ને આમ વિચાર કરવા, પોતાની રહીસહી બધી શક્તિ એકઠી કરી એ બસકાતો નજીક આવ્યો ને પોતાનો કોટ ઢાંકીને પેલા ફ્રેન્ચ સૈનિકને ઓઢાડી દીધો!

"કરણાધન પ્રભુ ગિતાની કરમ્યા મારા આ દોસ્ત પર વરસો, ને એ સાજેસમો પોતાને વતન પાછો કરવા પરમે!" એના અંતરના ઉંડાણેમાંથી પ્રાર્થનાના આ શબ્દો સરસા રહ્યા ને એનો ચહેરો કોઇ અલૌકિક આનંદને સંતોષથી જગાંઠમાં થઇ રહ્યો!

પરોઢિયે ગોસ્ઝાકું થતા ફ્રેન્ચ સૈનિકની આંખ ઉઘડી ત્યારે પોતાનો કૃપાળીનાળો કૂંકાયો હશેનો એને ઓઢાડી દઇને એનો રશિયન બીરાદર નજીકમાંજ અખંડ નિદ્રા ભરે પોઢી ગયો હતો!

પોતાના પ્રાણ બચાવનાર એ.રના દુશ્મનને બાવનીની અંજલિ અર્પી ફ્રેન્ચ સૈનિક ત્યાંથી પોતાને પંથે પડ્યો.

ધન્ય દેવ આવા દાના દુશ્મનને!

અમેરીકાની બ્રીટનને મદદ કરવાની મેહનત

૨૫,૦૦,૦૦૦ ટનની નવા કારખો બ્રીટનને માટે અમેરીકા તરફથી વધારેજ ઝડપથી બાંધવા માં આવનાર છે. અમેરીકાના વિમાનના કારખાનાઓ મહિનાના ૧૭૦૦ વિમાનો તૈયાર કરી રહ્યા છે ફેબ્રુઆરીમાં કુલ ૧૭૨૨ વિમાનો બોકલવામાં આવ્યાં હતા એમાંના ૨૭૬૨ બ્રીટનના સરકારી હાથમાં સપાઇ હતા.

'ન્યુઝવીક' કહે છે કે અમેરીકા યુદ્ધ માં કદી બોકલોજ નહિ એ એકદમીસ સરકારોની માન્યતા ખોટી છે. એ તેઓ એમ માનતા હોય કે અમે અમારા મીત્રરાજ્યોને માટે સરસમા સરસ 'હથીયારો' તૈયાર કરીએ છીએ તે એટલાન્ટીક મહાસાગરમાં કુવાડી દેવાનેજ કરીએ છીએ તો પણ તેઓ ભુલ કરે છે. કોઇપણ સગમ આવશે તો ગમે તે રીતે તે તેને રવાને પહોંચે તેના ઓમે મદતો પગથી હશેજ. પ્રત્યેક અમેરીકન એવી આશા રાખે છે કે શીઘ્ર એન્ડ ફોર્સ એકટ શાંતિ કરાવનારૂં થઇ પડે પરંતુ જો તે યુદ્ધ કરનારૂં નીવડશે તો યુદ્ધ કરતાં પણ અમે સારી રીતે જાણીએ છીએ. આગલા યુદ્ધ માં આપે મજબુત હતા તેથીજ છતા હતા.

શ્રી. ચર્ચીલની અમેરીકાને ચેતવણી

શ્રી. ચર્ચીલે જાહેર કરતા અમેરીકાને ચેતવણી આપી છે કે જરમન બ્રમાસક પક્ષોએ અમેરીકાની માલુના એટલાન્ટીક મહાસાગરના ઓતર વધા માન્યા છે. અમેરીકાને આથી મોટી ચિંતા ઉપસ્થિત થઇ છે.

ઉંગ્લાંડપર જર્મન વિમાનોનો ભયંકર મારો

ઉંગ્લાંડના જુદા જુદા ધાગોગર જર્મન વિમાનો નો ભયંકર મારો ગતા રવિ દોવાન્ન રાજ્ય-કારીઓ તરફથી કબુલ કરવામાં આવી રહ્યું છે. પણ્ણા રહેણોમાં ગમીર નુકસાન થયું છે.

હિટલરનું ભાષણ

જર્મન પીરાના દિનની ઉજવણી પ્રસંગે ગયા રવીવારે બર્લીનમાં ભાષણ કરતા હર હિટલરે જણાવ્યું હતું કે આ યુદ્ધ જર્મનીએ માગ્યું નહોતું. બ્રીટનએ કોરો કરાવ્યું છે. આગળે ૧૯૧૮ ના જે પગલું લીધું છે તે પુરું કરવાનો છીએ. ટુંકા અગાઉના કરતાં આ યુદ્ધમાં વધારે ભોગ આપવો પડશે. આપણી પ્રજા આજે લાયકર બની ગઇ છે. હિટલરે કહ્યું કે "જેઓ પોતાનાં સ્વાર્થ સાધવાને ખાતરજ ગાનધીઓનું સોનું રડવાને તૈયાર થાય છે તેઓને ગાવિ વિજયો કરશેજ નહી. અગે તો ધરતીપર, સમે તે સમુદ્રપર અને ગમે તે આકાશ માં જર્મન સૈનિકો આગળ વધી રહશે. તેઓ સાભળે છે કે આ લડાઇમા આપણા લોકોની સ્વતંત્રતા અને આપણું બાપિ સદાને માટે નાશ નથી "થવાનું" છે."

શ્રી. સુભાષ બોઝનો પત્તો નથી

હિંદુસ્તાનથી હાલ બબરોની ઘણીજ અછત છે. હીંદુસ્તાનના બબરોપર બ્રપતો મુકાયેલો જણાય છે. અમારા તાર સમાચાર પર પણ બ્રપતો મુકાયો છે. પોતાની ગુલામી ના સબબવાળાં આવેલા બાણાસ કરોડ લોકોપર બ્રીટીશ સરકાર તરફથી બલાવવામાં આવી રહેલા બ્રા-બ્રીટીશ બબરના બબરો બહારની દુનિયાની જાણમાં આવે એ બ્રીટીશ સરકાર જાજ ઇચ્છે એ સ્વાભાવીક છે. બાથી આપણે હીંદુસ્તાનના બબરો માટે કાંઇ જે મુશ્કેલીબરેલ બબબારો દ્વારા આપણા દેવાની મહેરબાની થઇ રહી છે તેના ઉપરજ બાધાર રાખવો રહ્યો. શ્રી. સુભાષ બાબુ વિષેના નીચેના બબર પીનાંગ થી આવેલા 'સી ઇન્ડિબાન' ના ફેબ્રુબારી તા. ૧૭ ના બંકમાં પ્રસિદ્ધ થયા છે:

રંગુન તા. તા. ૨૬—પોતાના બોજગીન રોકબરના મુકામેથી અદશ્ય થબાં શ્રી. સુભાષ બાબુના બાચીજ બી બારાદી બોઝના જણાવવા મુજબ પોતાના કારા તા. ૧૬ બાની પોતાના બંકમાં બેબાંતવાસ બોગવી રીતા, ચંડી ત્રિજરે પુસ્તકો પંચતા હતા. દગ દૂધ અને બાણી તેમને પરદા પાછળથી બાપવામાં બાવતાં હતાં અને શ્રી. સુભાષબાબુને જે કંઇ જોબએ તેની જાણ પબ પોતે બેજ રીતે શીઢોબોથી કરતા હતા. તા. ૧૭ રીની સબારે બાગલી રાતે નીબમ મુજબ મુકામમા બાવેલા બનાજ બાણીને ૬બ બામડબા પીનાનું બોબનું બોબજ જોવામાં બાબું. રેલબા બાતે શ્રી. શરદચંદ્ર બોઝને બબર કરવામા બાવી. મેસુર અદ અને દક્ષિણેશ્વરમાં તપાસ કરવામાં બાવી.

સોમવાર—કલકત્તામાં બગળીની છવાદ બદ. ૬બ વર્ષની બાતાબે દુઃબબો પીગદ ઉંબરાસ બાદર્બા, તપાસ ચાલુ રહી. કલકત્તાના બબરો ના સીદે મોરબંદરે ફેબ્રુબારી તા. ૨૩ના શ્રી. સુભાષબાબુ બાબે હીંદ સંરક્ષણ બારા બનલ્ય મુકદમો ચલાવવાનો હોવાથી તેમને પકડવાનું બોરન્ટ કાઢવું. કોર્ટમાં ઉિમ વાતાવરણ વર્તાઈ રહ્યું.

બોબીસે બેલગીન રોડના મુકામની જાતી લીધી.

મંગળવાર—બારેક તરફ તપાસ ચાલી અરબીંદ બાશ્રમ, બેન્ટીબરીમા પણ તપાસ ચાલી.

જુદા જુદા ગામોમાં પ્રાર્થનાબો થઇ. ગુરુવાર—શ્રી. શરદ બાબુને ગાંધીજીને તાર બબ્યો કે: "શ્રી. સુભાષના બીબે તાજુબીજરેલા બબર બબા. બરી દબાબત જણાબો ચોક્કા જરૂર છે. બાશા છે કે સબળું સારું હશે—બાબુ." તેનો જબાબ રાબવામાં બાબ્યો: "સુભાષનો પત્તો કે ઠેકાણું નથી. જે વખતે બાબ્યા ગયા તેને વિષે જેટલી પ્રશ્ન છે તેટલાજ બગે બધા બંધારામાં છીબે. જેલ્લા ત્રબ દીવસની બારીક તપાસ છતાં કશા બબર નથી. સંજોગો ભાગ ધારબ કરેલા હોબ એબું સુચબે છે.

કબીર ટાગોરે મીતા કબીબનારે તાર મોકલ્યો.

શ્રી. સુભાષ બોઝ ચાલ્યા ગયા તે બદલ છતી દિલગીરી દર્શાવવા કલકત્તાની સુનીસીપલ કોરપોરેશને પોતાનું કામ મુલતવી રાખ્યું.

બબાર્ડ પાર્લમાં જાહેર સભા મળી. ઝવારીબા બાતે તેમનો પત્તો મેળવાની બરજ કરવા ઘોષી કરી

ગુરૂવાર—તપાસ ચાલુ છે.

પંડિત જવાહરલાલની મુક્તિ માટે અંગ્રેજોની અપીલ

બબોધ્યા ઓબ પીબરસન અને દમ પીડાઓની સજીઓ સાથે ઉત્સાહમા પંડિત જવાહરલાલ નેહરૂને છોડી મુકવાને બીબે પ્રમાણે બપીલ બહાર પાડવામા બાવી છે

"અમે નીચે સહી કરનારાઓ હીંદની નેશનલ કા નેતા પંડિત જવાહરલાલ નેહરૂને તા. ૧૭ મી સપ્ટ કેદની પાનથી સજા થઇ છે તેને બબાજ બેદની નજરે જોઇએ છીએ હીંદના પ્રશ્ન, કે જે પંડિત નેહરૂને નાઝીબાદી જેટલું દોબ તેના વિરોધી તરીકે જુબે છે, તેની બાબણીઓ આપબી વિરૂદ્ધ કરી દેનારો વખારે બાજીબાયો માર્ગ બીજો જોકે નથી. બલ્કુજ વિચિત્ર છે કે જે સરકાર પરતંત્ર પ્રજાઓના છુટકારા માટે લડવાનો દાવો કરે છે બાને જેબી લાગણી લબુ-મતિ બતની તરફ સહિબણુતા દર્શાવેલી છે તે બાવો જુલમ બબા કરે છે બમે માનીબે બોઇએ કે નેહરૂની મુક્તિ જે હીંદુસ્તાનના સંજોગોનાં બાપબા બુદ્ધ ઉંદુબો જુલગમાર સંસ્થાનીદ નીબા ચાલુ સબ્બાના કરતાં કંઇક જુદા જ તેની હીંદી પ્રશ્નને બાજો બાપવાનું પ્રથમ પગથીયું છે."

"બ્રેકસીસ સત્તાબોને બદા અદદ ન કહેવાય"

બાચાર્બ વિનોબા જાબે જેબણે ગાંધીજી નાં નેતૃત્વ દેઠળ બાબી સ્વાતંત્ર્ય પર મુકાયેલા દાબની સામે હીંદુસ્તાનમાં ચાલી રહેલી સવિનબ બંજની લડતના સફબાન કરી હતી તેબણે કોઇમાં ચાલેલી પોતાની બાજ લબતની તપાસ બેળા નીચે પ્રમાણે નીવેદન કર્યું હતું

"જ્યારે પ્રથમ બને આ બાદાલત સમક્ષ હાજર થબાનું માન મળ્યું હતું ત્યારે બ્રેજોએ મારા માટે જે કાંઇ નક્કી કર્યું હતું તે માટે હું તબીન હતો. પબ નામ સુબો કારાબાસના બેબાન્તમાં ત્રિચાર ગંજન કર્યો પછી તે વખતે જે પગલું મેં ભર્યું હતું તેના બાજસુધીપબાની બને બાત્રો થબ છે. કોંગ્રેસનો હેતુ ઉપરે જબતે કરી ન બોબેબ બેવા કારબ યુદ્ધના વાતાવરબ વચ્ચે રાતિના બાદરોને જબલમા પુરવાનો છે બેબ રજેવાબ છે કે સબળા પ્રોબેસવાદીબો બેજ હેતુથી પ્રેરાબા નથી. કોંગ્રેસની સ્થિતિ સિદ્ધ કરબને બા બારોપનો ઇન્કાર કરવાની જરૂર રહેતી નથી બા લડતની પરિસ્થા સમિનબણમ કરનારાબોના સગમ વર્તનપરથી થશે, તથી દ બક્તિબોના બિબન બિબન હેતુબોપરથી. હું કહું છું કે તેને બાબુ હીંદ કોંગ્રેસની દોરવણીને અનુસરે તો બાજના ગમકાનો બાબાસાબ બંત બાબે. બબા બમા બ્રીટીશ સાર્વભોદાદને ગારેજ સ્થાન નબી બા નાગીબાદ ને હેસીસ્ટવાદને તા દોબજ કબબી ? કેમકે હીંદબાસીબો જાનને બાબા બાબીના બોકપંચમાંશ વાસ્તે સદીબ બાદિવાસીનો બમલ કબો તેનુ બસ્તીત્વ સમાબાબ બબું હતું. પરંતુ પ્રોબેસવાદીબો બનબે છે કે જોરો બમલકાર કરબા સરકારની પ્રજાબને બદલાબી તદ્દિંપબા હતી. તેમ છતાં સમસ્ત હીંદુસ્તાનનું માનસ ફેરવબામાં નીષ્ફળતા મળવાના જબથી કોંગ્રેસ બેટ પરિબ કારણે બબ થબી શકે. પોતાના પ્રબંધમાં તેબે બદા ઠોક બાજ વખત છે કે જબારે સવિનબ ભાંગબો તેબો હીંદુસ્તાનને તેબાજ જબાનને ન બાવેદન કરી રહ્યા હોબએ કેમકે, જો કાંઇ કરતા બાજ જનતાને બાવડ બાબે એવાં હીંદના સ્વાતંત્ર્યનો માર્ગ બબી બાવશે અને હીંદના સ્વાતંત્ર્યબાજ પૃથ્વીબરની સુબાદ રહેલી પ્રજાબોનો તેબજ નાઝી અને ફેસીસ્ટ સાદીના પંજામાં સપડાબેલી બહાની યુરોપીબન પ્રજાબોનો ઉદ્ધાર સમાબેલો છે. બાપણી કોંગ્રેસની લડત બે બ્રેકસીસ સત્તાબોને મદદરૂપ છે બેબ કહેવું બે કોંગ્રેસ ની બવનણી કરવા બરોબર છે. તેમ કોંગ્રેસ બ્રીટીશ સાદીવાદની વિરૂદ્ધ લડત કરી રહી હોબ તો બ્રેકસીસ સત્તાબોની વિરૂદ્ધ બેબાંને બધારે પ્રબળ લડત કરી રહી છે. તેની લડત સંપૂર્ણ રીતે બહિંસક છે બને તેબા તે કાબિત નથી કેમકે બક પબ માનવબાત્માને તે નુકસાન કરવા બાગતી નથી. બબ સુધી બા સાદું લક્ષ બ્રીટીશ સરકારબા સમજાતું નથી ત્યા સુધી બને બાવી બહિંસક પ્રવૃત્તિબો ચાલુ બાબમાં બાવે છે ત્યા સુધી મારા જેવા મહાસભાવાદી-બોએ બે ચુબો, કે જેને તેબો બેક રાજદ્વારી બને સમાજીક કરજ તરજંદ છે, તને બાદની સજાને લસતે વદને સહેલેજ પત્ર કર્યું."

બ્રીટીશ પાર્લામેન્ટમાં હિંદુસ્તાન

બામની સભામાં તા. ૧૭ બાજે બા. સેરેનસેને પુછ્યું હતું કે હીંદુસ્તાનમાં પોતાના રાજદ્વારી મતોનેબુબીબે ઉપરિવત બબેલા ગુનાબોને કારમાં પુરાબેલા બબવા બંબીમાં રાબવામા

આપેલા લોકોની સંખ્યા કેટલી થાય છે. દોરી પ્રધાન શ્રી. ગોખલેએ જણાવ્યું કે હું માનું છું કે શ્રી. સોરેનસેન મુકદમું કાર્ય ઓગસ્ટ ચલાવવા માં આવ્યા પછી થોડા દિવસો બાદ તેનાં બયાનો લખાવી કરવા માટે સંરક્ષણ પારાગ્રાફની ટ્રેને જે લોકો સજા પામેલા છે તે લોકોનું સુખત કરતા હોવા જોઇએ હાલ કેટલા લોકો હજુ કેદની સજા ભોગવી રહ્યા છે તેના કુલ આંકડા હું આપી શકતો નથી પરંતુ ગાંધીજીના સત્તીનમ ભંગની લડત શરૂ થઇ ત્યારથી જાન્યુઆરી તા. ૧૫ મી સુધીમાં હજાર લોકો સજા પામેલા હતા જેમાંના આશરે લોકોએ તો પોતાની સજા પુરી કરી દીધી હોવી જોઇએ. મારે શ્રી. સોરેનસેન ને યાદ આપવું જોઇએ કે આ લોકોમાંના મોટા ભાગના લોકો પોતાની મુક્તાફીજ અને કેદની સજા ભોગવવાના બદલે કરેલા કરારોજ પોતે લીધેલાં પગલાંને પરીણામે કેદમાં ગયા છે.

હિંદના સત્યાગ્રહનું સરવૈયું

રાષ્ટ્રિય મહાસભાની અલ્હાબાદ ખાતેની વર્કીંગ કમીટી તરફથી આચાર્ય કૃપલાનીએ એક નીવેદન દ્વારા દીલ્લેશ્વરની ૨૯ મી સુધીમાં જુદા જુદા પ્રાન્તોમાંથી સત્યાગ્રહ અંગેના નીચેના આંકડાઓ પ્રગટ કર્યો છે: પ્રાન્તિક ધારાસભાના ૭૬૮ સભ્યો, વડી ધારાસભાના ૨૯ સભ્યો, ૩૧ માજી પ્રધાનો, ૧૭૪ ગ્રહાસમિતિના સભ્યો, વડી કોરે બારીના ૧૧ સભ્યોની ૫૨૫૬૬ થઇ ચુકી છે જુદી જુદી ધારાસભાઓના ૬૨૫૬૬ ચુંટાયેલા ૪૨૦ સભ્યો પૈકી ૭૪ મહાસમિતિના સભ્યો છે. આ ૪૨૦ સભ્યોમાં ઉપર જણાવ્યા પ્રમાણે ૨૬૬૮ પ્રાન્તિક ધારાસભાના અને ૨૨ વડી ધારા સભાના સભ્યો છે. આ નામાવલિમાં હજારો ન કરવા છતાં ચળવળમાંએ જેમની સાથે પકડાઈ ગયા છે તેમનો સમાવેશ નથી થયો અને બીજા ગ્રહાસમિતિઓ સિવાયની સંસ્થાઓ એ ખાસ પરવાનગી આપી છે અને તેઓ ઉપર ના કોઇ દાખલાઓના નથી તેમના નામો પણ આ યાદીમાં આમ રીતસરમાં આવ્યા છે. હીંદલવમાં અત્યાર સુધીમાં ગ્રહાત્મદીઓને થયેલા દંડની રકમ રૂા. ૬૨૨૪૫ની થાય છે. ઉપરના આંકડામાંજ દંડની રકમ ૬૨૩૮૬ રૂાની થતા થાય છે.

પંજાબની વિદ્યાર્થીનીઓની પરિષદ

લાહોરમાં મળેલી પંજાબની વિદ્યાર્થીનીઓની પરિષદની બેઠકોનો પ્રારંભ વખતે મીસીસ હીરા મોદીએ આપણ કરતાં કહ્યું હતું કે આ ભવન સ્વતંત્રતા, શાંતિ અને પ્રગતિનું પ્રતીક છે. સ્વતંત્રતા વિના માનવ આત્મા સ્કુરિત થતો નથી. કોઇ જાતનો આનંદ નથી, કોઇ જાતનો ઉત્સાહ નથી. સ્વતંત્રતા એટલે આપણી કે રાષ્ટ્રિય અભિલાષાઓ ઉપર કોઇ પણ જાતનો બહારનો પ્રતિબંધ નહિ. તેની સાથે શાંતિ પણ હોવીજ જોઇએ કે જે યુદ્ધમાં પડેલા લોકોને જરૂરી છે અને એથી વિશેષ એવો કે જેમણે વિચારે અહિંસા કરવાનું છે તેમને જરૂરી છે. એવો શાંતિ પેદા કરનારી અને ટકાવી રાખનારી છે. પ્રગતિ એ આપણું ધ્યેય છે એટલે સ્વતંત્રતા એ કોઇ અમુક વર્ગના લોકોને માટેજ નહિ પરંતુ દુનિયાના દુઃખી માનવ પ્રાણીઓને માટે જરૂરી છે.

શ્રીમતિ રામેશ્વરી નેહરૂએ પરિષદની શુદ્ધપ્રારંભ કરતા જણાવ્યું કે "હું તમારા કોન્વોકેશન ની વિદ્યાર્થીની છું. અને આ સદીની વિદ્યાપીઠની જીવન મન્યનો અભ્યાસ કરી રહી છું. આથી હું તમને કહેવા ઇચ્છું છું કે તમારે શિક્ષણ તમારી ડીગ્રી ખાતર કરવાનું નથી. પણ શિક્ષણ તો તે પછી શરૂ થાય છે. અને તેને માટે તમારે કમનસીબ તૈયારી કરવાની છે. સ્ત્રીઓના હકો વિષે બોલતા તેમણે કહ્યું કે તમારા હકો મેળવવાને તમારામાં સામર્થ્ય હોવું જોઇએ બીજા લોકોને તે ન આપી શકે, હકોની સાથે અમુક જવાબદારીઓ પણ રહેલી છે અને જે શ્રી કે પુરૂષ એ જવાબદારીઓ ઉઠાવવાને તૈયાર નથી તેને એ હકો મળી શકતા નથી. હીંદુસ્તાનમાં સ્ત્રીઓ બહુ ગરીબ દશા વિનાજ પણ કરોડો મેળવતી બની છે. કેટલીક સ્ત્રીઓ પ્રાંતિક પ્રધાનમંડળોમા પણ સ્થાન પરાણી રહી છે. વિદ્યાર્થીનીઓએ પોતાના હકો ને માટે ઝઘડવાનું છે. અંગત લાભો કે દોરાઓ ને માટે લડવાનું નથી.

બેગમ કુદસીયાએ-કિદ્વાઈનું ભાષણ

બેગમ કુદસીયાએ-કિદ્વાઈને પ્રમુખ સ્થાનેથી ભાષણ કરતા પંજાબની વિદ્યાર્થીનીઓ પોતાનાં વિદ્યાર્થી ભાઇઓની આઝાદીની રાષ્ટ્રિય લડતમાં ભાગ લઇ રહી છે તેને માટે પોતાનો ગૌરવ વ્યક્ત કર્યો હતો. નજીકના ભવિષ્યમાં કોંગ્રેસ પ્રધાની તેમણે આગાહી કરી હતી. તેમણે પંજાબાં જણાવ્યું કે શિક્ષિત કુમારિકાઓની કરજ ગ્રામદીપકને દેશમાં કરવા ની છે. હીંદુસ્તાનની સ્ત્રીઓએ ક્યારેયની પડી રહેવાનું નથી. તેઓએ પોતાનું યોગ્ય સ્થાન મેળવવાનું છે. આપણા દેશમાં સમીયાં એટલું મુળ પાણી રહ્યું છે કે બધે સ્વતંત્રતાનો પ્રાણ પણ રહેવું જ નથી. આ દોષીઓને પધારે જોર મારીજ માનું બધારે ગૌરવ કમીટીઓએ પ્રધાન મંડળો સિવકારવાની બુલ કરી તો પખવે શ્રી. ગુલાબ બાને શ્રી સાવકાર જેવા મોટા લોકોને મંત્રિમંડળની સ્થિતિની ખબર પડવા લાગી. કોંગ્રેસવાદ ને જે ગૌરવ તત્વનો રણકારજ છે તેનો અંત આવવો જોઇએ અને શ્રી. ગુલાબ બાને મા. સાવકાર જેવા મોભાદાર નેતાઓની દોરા-વાહી નીચેને હીંદુસ્તાનના સ્વતંત્રતા, શાંતિ અને પ્રગતિ માટેના રાષ્ટ્રિય આંદોલનને ઝાંખી નહિ દેવાને અવશ્યિત પ્રયત્નો થવા જોઇએ.

લોક. માન્ય તીલકના પુત્રે ઉપવાસ છોડ્યો

સ્વ. બેરી. ગા. તીલકના પુત્ર શ્રી. બાર્ય ન. તીલક જેમણે પોતાના પિતાનું કુલ મંત્રિમંડળ સોંપી દેવાની પોતાની માગણીને કલીનોએ ઇન્કાર કર્યો તે બદલ ૨૭-મુલ્યારી ના ૧૨ માંથી આમરણાંત ઉપવાસ આદર્યો હતા તેમણે કેસ-આરી ના રોજ સરદાર વલ્લભભાઇ, શ્રી. મા. મુ. ખેર, શ્રી : મોર. મુનશી, નામદાર ગોપલદાસ વિજેરેની સલાહથી ઉપવાસ છોડ્યા છે. તેમણે શ્રી. તીલકની માગણીનો સ્વીકાર કરી તેને મહત્વ ખાત દેવા કબુલ્યું છે.

દુનીયા કયા હૈ?

સંપાદક: ઝવેરી ઉજ્જીવનલાલ દેવરાજ

અમેરીકાના કેલીફોર્નીઆ સંસ્થાનમાં એક રસ્તો બકલ અખબારનાં કોટલનો બાંધેલો છે.

કોમ મોટરોને ચપ્પુ કડપથી દોડાવવામાં આવે તેમ ડાબેરા ચપ્પુ જરૂરી ખલાસ થઇ જાય છે.

આપણી આંખમાંનો પડદો આશરા ૬૮૪ ભાગ પાણી અને ૨૬ ભાગ મીઠું હોય છે.

શ્રી. ફ્રેન્ક મરગેન્ટેર લસેક્સના કોકસમીર ના વતની ૭૮ વર્ષની ઉમરે લાયસન્સ લીધા વગ.

માણસના એક આંસુ આપણી આસપાસ ઝાંપેલી હવામાનના ૮,૦૦,૦૦,૦૦૦ જંતુ મોતો નાશ કરે છે.

અમેરીકન લોકો સાકારનું પ્રમાણ માણસ દીઠ વરસાદરી ૮૮ પાઉન્ડ માપનું ખાય છે.

આપણી પૃથ્વીનું વજન ૬,૫૩,૬૩,૮૦,૦૦,૦૦૦,૦૦૦,૦૦૦,૦૦૦,૦૦૦ ટન જેટલું છે.

સેટલેંડ ફાપુઓમાંની ૨૦,૦૦૦ પાણકુતરી વસતીમાંથી ૨૦૦૦ પાણકુતરા ખોરાકની તરીકે નેતરાં ગામ કરે છે.

કસુંબરો અનુભવીનો અભાવ લાગતો સહતા નથી.

ચીન લોકો બહુજરીજ પણું ખાઇ નાખું અને મણીતમાં બહુના પ્રણિજ્ય હોય છે.

લંડનના ચાલનારાઓના ૧૦ ટકા ટાપે પગે ચંપડા હોય છે.

નોર્વે કેરોલીનાના કોકરટન નામના રહેવાની એ કપલડે બે જોડમાં બાળકને જન્મ આપ્યો છે. તેમાનું એક ગોરૂ અને બીજુ કાળુ છે. ડોકટરોનો એને માટે એવું અનુમાન કર્યું છે કે તેની બાબર તેમાંના પપ્પાના પૂર્વજ ગોરા હોવા જોઇએ

સુરત હિંદુ ઐસોસીએશન

જનરલ મીટીંગ

ઉપરોકત સંસ્થાનાં સભ્યોને જણાવવામાં આવે છે કે રવિવાર તા. ૨૩ માર્ચ ૧૯૪૧ ના રોજ સવારના આઠ વાગ્યે એસોસીએશનના કોટમાં મળવા રચીવારની કમીટી તરફથી બોલાવી રહેલી જનરલ મીટીંગ મળશે.

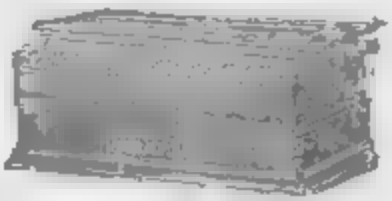
એજન્ડા: જનરલ કમીટીએ કેટલની પ્રસ્તા નાબુદ કરવાનો બાંધ કરેલો ઠરાવ જનરલ મીટીંગની મંજુરી માટે.

ઓનરરી. સી. પરેલ
ઓ. સે. સુ. હિં. ઐસોસીએશન.

આવો પધારો જુઓ

અને

તમારા માનીતા વાજીંત્રો અને રેકોર્ડઝ ખરીદ કરો

વાજીંત્રો— હારમોનીયમ, ગ્રામોફોન, વાયોલીન, બેન્જો મેન્ડોલીન, ગીતાર, ઝાઝ આઉટ ફીટ, ફ્લ્યુટ વિગેરે.

રેડીઓ—"હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ."

નીચે મુજબ ફીલ્મી રેકોર્ડના સેટો સ્ટોકમાં ખરીદી વાસ્તે તૈયાર છે.

(૧) જીવન પ્રભાત,
(૨) વીદ્યાપતિ,
(૩) રોમેન્ટીક ઈન્ડિઆ,
(૪) નીર્મળા,
(૫) ભાક્ષી,
(૬) અછુત કન્યા,
(૭) જાગીરદાર,
(૮) વચન,
(૯) ચેલેન્જ,
(૧૦) હીઝ હાઇનેસ,
(૧૧) સાવીત્રી,
(૧૨) મધર ઈન્ડિઆ.
(૧૩) ગોપાલ કૃષ્ણ,
(૧૪) દેવદાસ,
(૧૫) ધુપ છાઉ,
(૧૬) પ્રેસીડન્ટ
(૧૭) નીરાલા હીંદુસ્તાન,
(૧૮) ગ્રામોફોન સીંગર,
(૧૯) ૩૦૦ દીવસ પછી,
(૨૦) સંત તુલસીદાસ.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફ્લ્યુટ, શાંતા ફ્લ્યુટ, સરદાર ફ્લ્યુટ હારમોનીયમ (હાથના, પગના, હાથપગ સાથે પેર્ટેબલ).
" હચીન્સ, ઓડીયન, જેનાફોન, મેગફોન ઇન્ડિઅન રેકોર્ડઝ, ફીલ્મી રેકાર્ડ.

મળો યા લખોઃ

ગોશળીઆ (ગોપ્રાપ્રાયટરી) લીમીટેડ,
૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

RADIO RECORD TRADING Co.

38a MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG,

and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

ઘાટ્ટે કવ્વાલ

N. 16215 ખાલિકે દુનીયા રેહન.
„ 16232 જો ગીસે હુન્સે હુસે રખ્સે.
„ 16243 હબકે મે આજ ઐહમદે આકે
„ 16250 કુસ્માર મુસલમાનો.
„ 16273 તોહ દીલકો તાસલ્લી.
„ 16289 કુરઆન પઢો.
„ 16227 મોહમદ આલી જીનાહ-૧-૨.
„ 16295 મોરી ચોરીસે ગોહુંગી.
„ 16304 આન પડી દરબાર બલગ મોરી.
„ 10818 મક્કા મદીના.
„ 10847 મુખારે કુબે જના.

અસ્કર કુદીરૂદીન

N. 16239 આખાં પર જી કરે ઉસારત.
„ 16027 એ ખ્વજ હકી સે ચાદ.
„ 16042 દેખી મુજે ચુલ્બુ નં.
„ 16068 આલ કે કુરને રખ્યા.
„ 16163 નામ પીર જીન્દા કરો.
„ 10810 કુદરતે ખલાક.

કુર્બે અલ્લામ કવ્વાલ

N. 16227 બબ કે કાબાસે નરમર
„ 16230 પુકા રખ્યે મેરી ખુરાસ.
„ 16241 નસ્બીર મોહમદ મેરે દીલમે.
„ 16279 ઉસને દરબારે પર
„ 16293 આજ સજાદા દીલકી લગીને
„ 10810 અકરોમ મુસલમાનો

મોહમદ ખાદીલ કવ્વાલ

N. 16003 પાયે મારબલ જાલી કારી.
„ 16014 મલી મીનજર.
„ 16049 બમલાહ દલ કોમુજે.
„ 16132 નસ રખ બજરી જના
„ 16221 નાદા મુજે પીસા દે.
„ 16240 મોહમદ હસરેમે દુલહ બનકે નીકલેગે
„ 16255 દોન દુજે અગલયે
„ 16272 અહમદે મુરસલ.
„ 10813 હમારા બીસ્મલ્લા

કાલુ કવ્વાલ

„ 16015 જો રેખું રૂપે મુસહફ.
„ 16064 પ્રમ ગોદ લેપુ.
„ 16071 બીડી બાડી બાલોસે.
„ 16169 સાલમ ઉસપે હુસે હજારે.
„ 10300 કમસે મેરી સોમ કિસ્મત બનાબ રબ્બાની
„ 10805 બાસ આનબર મુજસે.

આરબર અબદુલ રજાક

F.T. 12857 મુસા સમજે યે અરમા નીકલ.
„ „ 12912 દીલમે નજરોંગે વો કુસમાને.
„ „ 12908 ગે કેસે કુસહન આકેલી ચાલી.
„ „ 12212 પુજન હો જબસે તુજકો.

કલ્લનખાન ગ્રેન્ડ પાર્ટી

F.T. 12215 કે હડી કે રહે મુસા આકા તેરી ગલી.
„ „ 12860 મે તો પીર આપ પર તેરે.
„ „ 12917 હસ તરફ રતા હું.
„ „ 12749 મજમુઆ કા હક કે આલમ પર

રાસીદ અહમદ કવ્વાલ

F.T. 4710 કરદે મુસકીલ આસાન.
„ „ 12168 મેરા હા કર દે મુસકાર.
„ „ 12218 આર જુ દે દીલમે કુસને તારબા

આરબ અબીર અબસ

G.E. 4705 બલકે મરવર.
„ „ 4726 મે રસુલે પાક કી મસાન દે.
„ „ 1381 હક્ક દે તુ કુસન દે તું.

અબદુલ ગફારજી ખાન

G.E. 2254 સલ્લાહ સલ્લાહ
„ „ 2[illegible] વો આપે પ્રતો કે ગીતા દેને વાલે

ગ્રો. હકરામુદ્દીન

G.E. 2[illegible] પુના પુના પુના પુના.
„ „ 2[illegible] સજાન યા મોલી.
„ „ 2[illegible] હાલીબ કે મુસતે બાદ કે.
„ „ 2[illegible] દીનકા ઠંડા બજાના.
G.E. 2[illegible] મેહબુબા હાય મે તરસા કા મીટાના
„ „ [illegible] બાહરત હજરત હાસન.
„ „ [illegible]7 બાહરત હજરત બીલાલ.
R.L. 310 બંદા મહુદી કા ગોજીઆ.

ઇસ્લામી રેકોર્ડ

ઝરે નાસીન (૪)
„ મુસરૂર.
„ રેહમાન
„ બાકરે (૨)
„ મોઝમ્મીલ.
„ બાનાગ.
„ બાજાન

હામા સેલ

શારીન કરદાર (૧) નુરે વેહદત (૧)
બીલ્લ મંઝલ (૪) રેહમાની મંઝલ (૩)
બાબા કુમાર (૨) કાદી મુબનના (૨)

દર મહીને નવા રેકોર્ડ અમારે ત્યાંથી બહાર. તેના દર માસીને કેટલોગ અમારે ત્યાંથી મંગાવી લેશો.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE COLUMBIA and "TWIN"

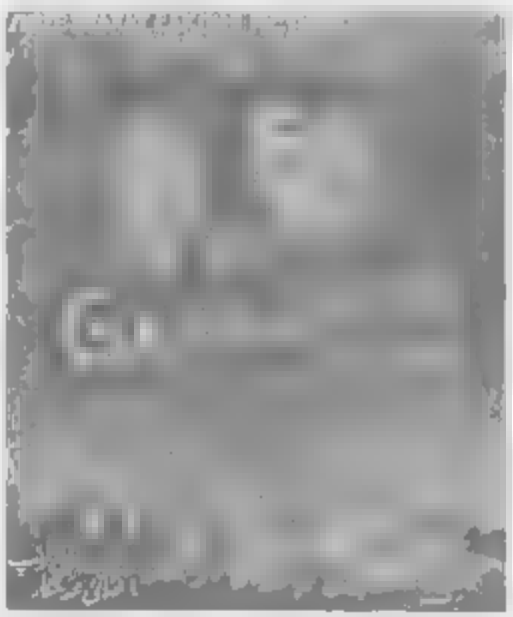
સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકૉર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીલાલ એન્ડ રાજકુમારી

N. 15307 નવી ખનારી બનાવી આ.
" 15308 અંતરનાં બારણા એક પુલ કિસ્સુ.
" 15309 સુંદર ડબી.
" 15311 નવું જીવું.

પ્રસંગ અને સમાચાર

N 15327 હું તમારી રાખીકા-દીધાના બેલ.
" 15328 તું તો દાસને મારે સેતર
" 15331 વિપદનું પારણ શીરપર ધરસે.
" 15342 રીસાને લો રડી કાને નજરૂથી મોઘની નજર લદી છે.
" 15344 પ્રજાનો પડકાર બાજુ ૧ લો અને બા ૨ જો.
" 15312 નબ્બાહુનો ચક્રા.

A 15313 ખાબનો બાપ બા. ૧–૨.
" 15314 ને બંડ.

માસ્ટર અમપક એન્ડ પાર્ટી

F.T 5909 બજુબાનું વરદાન.
" " 5971 મંગલ આઠ પ્રભાત
" " 5953 ઘરાબીનો સંસાર બાજ ૧–૨.
" " 5940 સાંજે યમુનાને તીર.
" " 5970 રેફાબનપન બા. ૧–૨.
" " 5950 કાળીદાને કાઢો.
" " 5937 બાડાનુ ઘર.
" " 5936 હિજરત બાજ ૧–૨.
" " 5952 મુખે પાલવડો.
" " 5954 બાંધે પુછેલ.
" " 5740 કુલ બીબુવા કું બધની બાજના.
" " 5727 પાર્શ્વ જીનેસ્વર દર્શન દીજે.

GUJARATI DRAMA SETS

બ્રહ્મ કુમાર	(૩)	રેકૉર્ડનો	સેટ.
સીતા બાજ	(૩)	"	"
રાબુદ દેવી	(૩)	"	"
કકુંતલા	(૪)	"	"
હીર રાજા	(૬)	"	"
જેસલતોરલ	(૩)	"	"
શેઠ હજાલસા	(૩)	રેકૉર્ડનો	સેટ.
પૃથ્વીરાજ શેહાબાનું નાટક	(૮)		
નરસંદિ મહેતા	(૩)	રેકૉર્ડનો	સેટ.
નદીલનો બારસો	(૩)	"	"
સબનારાયણ	(૩)	"	"
બનરાજ ચાવડો	(૫)	"	બાટર
બલબેર સતી ન્દ્રૌ	(૩)	"	સેટ.
બોકુબ્બ જન્મ	(૨)	"	"

FILM RECORDS IN SETS

બરીબડી રોબ	(૫)		નીરબલા	(૪)	મારી બાંબ	(૩)		જબાના	(૩)
બાબો	(૫)		માબાહીન સીંબર	(૪)	કંજબન	(૧)		દુરબાદ	(૧)

બારતી F.T. 5246 દશાવતારની બારતી. F.T 5281 બી સબનારાબણની બારતી.
F.T. 5191 બી મહાદેવની બારતી.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન ૩૩-૫૩૮૨.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. 105

"શુદ્ધ ઘી."

દરબનમાં બનાવીને ઉંચા ખાતરીબંધ પાસ કરેલ એમ. જે. માર્કાનું ઘી ના બંગલા પરાના મકરાણા બજારની ડેરીનું બનાવેલું ઓળખો (૨૮૬) ઘી.

અમારે ત્યાંથી ચોક્કસ પ્રમાણમાં મળશે.

ભાવ માટે પુછો યા લખો.

સાકેય આદિકાના સોલ એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન | SAMJEE DEVSHI & SON

૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, દરબન. | 4, Cross Street, DURBAN. 111

'Phone 2-6235 P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.

PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.

DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર અને કમીશન એજંટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ ઓફીસ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, દરબન. 115

M. H. DESAI,

એમ. એચ. દેશાઇ.

હોલસેલ ફ્રૂટ વેપારી.

અને દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ કુદરતના કોઇ પણ ભાગમાં C. O. D. થી સારૂ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.

P. O. Box 254. 31, Short St, Durban. 119

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાયનીંગરૂમ સુટ, સોફાસેટ ઇઝીચેર ટેબલ, ડ્રાફ્ટ ટેબલ, ઓફીસ ટેબલ, ડ્રેસીંગ ટેબલ, ચેરસ, રોકીંગ ચેર, આયર્નબેડસ તથા રીડીંગ અને ઉકેસર વિગેરે. વધુ બીજાના અને બનાવેલા ઘરાકોએ અમારી હાલ ખેવનાના પુરાવા નહિ.

બોર્ડસ, ટેબલ અને કીચન ઉકેસર

જે ઘરાકો ફરનીચર નહિ લેનાર પણ જે તેમને રહેવા ઘરોમાં કામમાં ટેબલ રહે છે આમ જોઇતા ઘરોમાં બોર્ડસ મોકલી આપીએ છીએ ટેબલ આકાર બનાવી.

L. MISTRY,

5 KORT STREET, : : : : : JOHANNESBURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2526. 105

કીટીંગસ

પાવડર

ઘીડી, મકોડા, માંકડ, કંસારા, માખી, વંદા વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

ઘરીંગ પાવડરના ટીન મળે છે. 111

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices special attention given to all up-country orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અમે અપકંટ્રીના ઓરડર બાલ ડેસપેચ કરી સારો માલ C.O.D. થી મોકલીએ છીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 100

જુના અને જાણીતા ફરમાસુ ખીડાકામો અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના ચોરાષ્ટ્રિક પાકો

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી રહેશે.

અમારી ફેકટરીમાં ઉત્તમ જાતનું અને બનાવટ ઘરગથ્થુ ઢબની હોવાથી ખાનારને ઘરનું ખાવાનું, આરામ, સ્વચ્છ મકાનોમાં વિગેરે ઘરના જેવાજ મળશે.

વધુ બનાવવા માટે ઓર્ડર યા મળો.

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 13a KORT STREET JOHANNESBURG. 115

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	માસ્તી ૧૯૮૧ ફેબ્રુઆરી માસે	તીથી	સુકલપખ	પારસી ૧૩૧૦ રોજે. કદમી	ગુપીદસ ફ. મી.	સુર્યોદય ક. મી.
સુમ	૨૧	પડી ૯	૨૨	૧૩	૬-૦૦	૬-૨
સોમ	૨૨	,, ૧૦	૨૩	૧૪	૬-૦૦	૬-૨
મંગળ	૨૩	,, ૧૧	૨૪	૧૫	૬-૫	૬-૧
બોમ	૨૪	,, ૧૨	૨૫	૨૭	૬-૫	૬-૫૯
બેનગ	૨૫	,, ૧૩	૨૬	૨૭	૬-૦	૬-૫૮
ગુરૂ	૨૬	,, ૧૪	૨૭	૨૨	૬-૦	૬-૫૭
શુક્ર	૨૭	,, ૧૫	૨૮	૨૩	૬-૦	૬-૫૬

Books for Sale.

The Story of Ramayana ... ... 8d.

J. C. BOSE—His discoveries and writings with a biographical sketch and portrait 5s

ESSYS ON INDIAN ECONOMY—By Mahadev Govind Ranade Price 4s 6d.

ESSAYS ON INDIAN ART, INDUSTRY AND EDUCATION.—By E. B. Havell Price ... 3s

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS—By V. G. ... Price 4s

From: The Manager
Indian Opinion
Phoenix, Natal.

વેચવાના નવાં પુસ્તકો

અબલા પતી—સરીફ નવલકથા પૈસાદારોને પૈસો કેમ ખરચવો તેની રમુજી મુંઝવણોથી ભરેલી છે. કિંમત શી. ૭–૬

દરીદનારાયણ—ગામ સેવાળા અને ગામોદારનો પ્રજા ચૂસંતી નરસકથા ગામડાંની કેમ અનેકપણી બાન પાડે છે, એ બતાવતી પુરી. ભા. ૧ કિંમત શી ૫–૬. ભાગ ૨ શી. ૬–૦.

જોહુકી કેદરા—ગુજરાત વિદ્યાપીઠ તરફથી ઇનામ પડેલો ગુજરાતી ભાષાનો ઇનામ જોહુકી ગોય કિંમત શી ૧૦–૦

બહારના લેખકોની નવલકથાઓ.

મંગળ કુમાર કે ક્રમ દોરેલીયા કૃત શી. ૬–૧.
મંગળ સુખ (વાતો રોબસટોન કૃત) શી ૩–૦.

આ ઓફીસે લખવાથી મળશે.

Protection at all Points!

That's how Mobiloil guards modern car engines. It flows freely and resists wear. You get *all* good qualities with world-famous Mobiloil.

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA LIMITED

Unfaltering Accuracy

CYMA Watches are made Fashioned in accordance with the Rules and most efficient methods of precision engineering following a complete system of delayed action. That CYMA ensures unfaltering accuracy, and is built by highly scientific methods which assure absolutely dependable timekeeping.

CYMA

BOOKS FOR SALE

[illegible] Price 2s

[illegible] Price 1s

[illegible] Price 1s

[illegible] Price 1s

Obtainable from:

The Manager,
INDIAN OPINION
Phoenix, Natal.

Indians In South Africa

Helots within the Empire
and
How they are Treated.

By Henry S. L. Polak.

Price ... ... 2s.

To be had from:—
THE MANAGER,
INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

બ્રેનર એન્ડ વર્થ

લીમીટેડ.

ક્લીયરીંગ, શીપીંગ, ઈનશ્યોરન્સ
અને ફોરવરડીંગ એજન્ટો.

દરેક જાતનો માલ સાહેલાઈ અને સગવડથી હેરવી ફેરવી શકાય તેવી અપ-ટુ-ડેટ સગવડો વાળાં બોન્ડેડ વેરહાઉસોના મેનેજરો, બોન્ડેડ ટીમ્બર યાર્ડ.

સાઉથ આફ્રિકાના સઘળા બંદરોપર અમારા પ્રતિનિધિઓ છે.

તપાસ કરી ખાત્રી કરો.

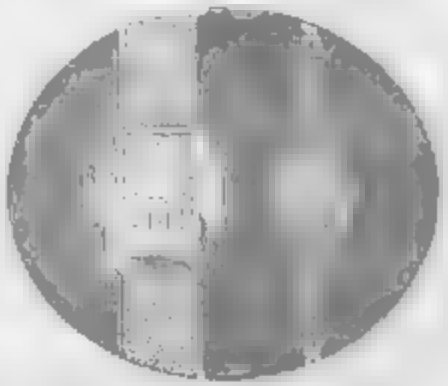
LOURENCO MARQUES.
Avenida da Republica. 32

Telegrams "PRODUCE" P. O. Box 2[illegible]

Telephones 574 and [illegible]

ELGIN

ઘડીયાળો

અગત્યનું

અમેરીકાના એલ્ગીન ઘડીયાળો પ્રથમ અમેરીકનો બનાવે છે. આ ઘડીયાળોના, જુદા ભાગો (રેપેર પાર્ટસ) મળવાની ખાત્રી આપવામા આવે છે.

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER"—RLOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

DURBAN REPRESENTATIVE:
E. DAVIDSON, 720 Colonial Mutual Bldgs.,
West Street, DURBAN

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 13—Vol.—xxxix. Friday, 28th March, 1941. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE

AVARICE AND USURY

"THERE is nothing more cruel, nothing more infamous, than the usury so common amongst men. The usurer traffics on the misfortunes of others: he enriches himself on their poverty, and then he demands his usury, as if they were under a great obligation to him. He is heartless to his debtor, but so afraid of appearing so, when he pretends that he has every inclination to oblige, he crushes him the more and reduces him to the last extremity. He offers one hand and with the other pushes him down the precipice. He offers to assist the shipwrecked, and instead of guiding them safely into port he steers them among the reefs and rocks.

Where your treasure is, there is your heart, says our Saviour. Perhaps you may have avoided many evils arising from avarice: but still if you cherish an attachment to this odious vice, it will be of little use, for you will still be a slave, free as you fancy yourself to be; and you will fall from the height of heaven to that spot wherein your gold is hidden, and your thoughts will still complacently dwell on money, gains, usury and dishonest commerce. What is more miserable than such a state? There is not a sadder tyranny than that of a man who is a willing subject to this furious tyrant, destroying all that is good in him, namely the nobility of the soul. So long as you have a heart basely attached to gains and riches, whatever truths may be told to you, or whatsoever advice may be given to you to secure your salvation—all will be useless. Avarice is an incurable malady, an ever-burning fire, a tyranny which extends far and wide; for he who in this life is the slave of money is loaded with heavy chains and destined to carry far heavier chains in the life to come."

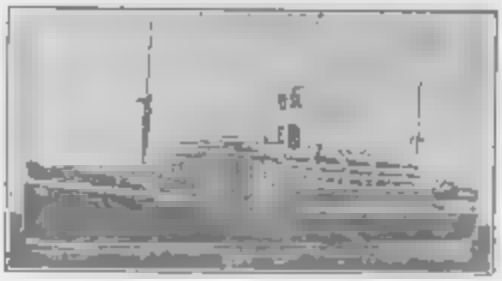
—Saint John Chrysostom.

પૈસાના લોભી અને વ્યાજખાઉઓને

"ભા.ૈ વ્યાજ ખાવાનો પેશો, જે માણસોમાં સખ્તરણ થઈ પડયો છે, તેના કરતાં વધારે ધાતકી, વધારે ધરણાકારક ખીજો એક પણ પેશો નથી. વ્યાજખાઉ બીજાઓની કમનશીબી ઉપર વેપાર કરે છે; તેઓની મરીબી ઉપર તે આબાદ બને છે, અને પાછી તે પોતાના વ્યાજનો દાવો કરે છે, કેમ જાણે તેઓ તેના બદલા ઝાઝી ન દોબ! પોતાના દેવાદારપર તે કૃપાવન્ત બને છે, પણ પોતે જેવો દેખાતાં કરે છે: પોતે મોટો ઉપકાર કરી રહ્યો છે એવો ડોળ કરીને તે તેઓને વધારે કચરે છે અને તેને પીસી નાખે છે. તે પોતાનો એક હાથ લંબાવે છે અને બીજા હાથ તેઓને ઉંડી ખાણમાં ધકેલી દે છે. જરાએ વહી ગયેલાં વહાણના લોકોને તે બંદર આપતા બદલ છે અને તેઓને સહિસલામત બંદરે પહોંચાડવાને બદલે ખોટા ખડકોમાં હંકારી જાય છે. રાજા કહે છે કે ત્યાં તમારો ખજાનો છે ત્યાં તમારો હૃદય છે. કદાચ મોટાથી ઉત્પન્ન થતા પણ દોષોમાંથી તમે છટકી ગયા હશો; પરંતુ તેમ છતાં જો એ જંજાતી બદી તરફ તમને અનુરાગ હોય તો તે નકામું છે, કેમકે તમે બાકી તમે તેટલા તમને સ્વતંત્ર માનતા હો છતાં તમે ગુલામ જ રહેશો; અને તમે આકાશમાંથી પણ તમે તમારાં સોનું ખુપાવેલું પડેલું હશે ત્યાં જઈને પડશો, અને તમારા વિચારો પૈસો, બાજ, વ્યાજ અને અપ્રામાણિક વેપારમાંજ રમીપત્ની રહેલા હશે. જે કરતા વધારે દુઃખદાયક બીજી બદ દોષ હશે? આ ભયંકર રાક્ષસને રસ્તેબાજો પણ પસંદ કરેલા માણસપરના સિતમ કરતા વધારે દુઃખદ સિતમ બીજો એક પણ નથી. તેના સપર્શ સદ્‌ગુણોનો, તેના આત્માની કુલીનતાનો તે નાશ કરી દે છે. તમારું હૃદય જ્યાં સુખી પત્ન દોલતમાં રમીપત્ની રહેલું છે ત્યાં સુખી તમને બધે તે બલ વસ્તુ ફેકવામાં આવે, કે તમારી મુક્તી માટે તમને બધે તે સલાહ આપવામાં આવે તે નકામીજ સબ પડશે. બોલ છે એનો દોષ છે કે કોનો કબાજજ નથી, એક બળવાન બળતા અને દેલાતા અગ્નિ જેવો તે દુઃખદાતાર રહે છે. જે પૈસાનો ગુલામ છે તે આ જન્મમાં પણ આવે જંજીરોથી જકડાએલો છે અને આવતા જન્મમાં એથીયે વધારે ભારે જંજીરોથી જકડાએલો રહેશે."

—સંત જોન ક્રાઈસોસ્ટમ.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

૩૬ ડીડીઓ ઉપર ચીકણી સાથે પા. ૧૭ ૧૦ ૩.
,, ,, મુરબ્બીઓ ચીકણી સાથે પા. ૧૮ ૬ ૬.
,, ,, ચીકણી વગર પા. ૧૪ ૧ ૩.
એકદમ ઉદારતા સીંગલ ચિકણી વગર પા. ૪૦ ૧૦ ૦.

સ્ટીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ડીડીઓમાં ફેરફાર થવાથી જાહેરાત વિના જોડીએ ફેરફાર કરવામાં આવશે.

માર્ચ તા. ૨૮ મીના અરસામાં સ્ટીમર મુંબઇ જવા ઉપડશે.

મહુલ તેમજ ૩૬ પેસેંજરો લેવામાં આવશે.

કરજન આવ્યા પછી તમારો માલ તથા મુનીપલ ફ્રાઇતાન્સ પેસ્યુલેશન મુજબ નાણાં સાથે લઇ જવા વિનંતિ અંબંધી હકીકત મળવાથી અરજ કરી આપીશું.

ટાગીના ઉપર તમારું નામ તથા B. I. Boat Point, Durban. લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રો) લીમીટેડ

ડીંડી પેસેન્જર એજન્ટ.

Phone 2-0432. Tel. add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.

390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,

No. 4, Kort Street, Johannesburg.

'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.

Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE

——COMPANY, LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ કંપની નીચા કંપનીમાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર મોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસો, કામદારોને બનતા નુકશાનો, સામાવટ વિગેરે દરેક બનતા નુકશાનો ઇનશ્યોર કરાય છે. કંપનીને ઇતેજાર આપવું એ દરેક ડીંડીની ફરજ છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue
DURBAN.
Telephone 2-5845 Con.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street.
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4470.
P. O Box 3541.
Tel Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE

Principal Representative For The Union ■ South Africa.

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL.

PHONE 20990. CORNER PINE & GREY STS.

SITUATED IN THE HEART OF DURBAN'S BUSINESS AREA.

ENGLISH & INDIAN MEALS

REFRESHMENTS TAKEN.

BOARDING & LODGING BY DAY, WEEK OR MONTH.

THE EPIC FAST

(By Pyarelal)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.

320 Pages. Price: 2s. 6d

Obtainable From The Manager

INDIAN OPINION, Phoenix, Natal

દીક્ષાન રીઓ

અંગ્રેજી ને ગુજરાતી

આ દીક્ષાનરી મહાત્મા ગાંધીજીની સુધનાથી ચલેલા સ્વરાજીના સેવકોને પ્રાથના આશ્રમે સુધારા વધારા માટે બનાવેલી છે. વિદ્યાર્થી આલમ માટે તો ખાસ કરીને અને ઉપયોગી છે. તેને અંગે કસ્તુરબા આશ્રમ, હરજી, મોતા કહેવાની વસ્તી, મોટી વસ્તીઓની સંખ્યા, વસ્તી, માપ, કહેવતો, ચિત્રો વગેરે વગેરે વસ્તુઓનો સમાવેશ થયેલો છે.

પાકું પૂંઠું પાના ૧૪૮ કીંમત રૂા. ૫-

Manager, 'Indian Opinion, Phoenix

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

Inspired Talks	4s
Jnana-Yoga	4s
Raja-Yoga	4s
Karma-Yoga	4s
Bhakti-Yoga	4s
Karma & Bhakti—Yoga (in one volume)	7s
Essentials of Hinduism	1s
In Defence of Hinduism	2s
Modern India	1s
My Master	1s
Chicago Addresses	4s

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A Comprehensive and Authentic Account of the Master and His Message, the only authorised life of Sri Ramakrishna in English

(Fourth Edition)

Thoroughly revised and improved with a foreword by Mahatma Gandhi

Price, Rs 4

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of International interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4, Foreign 11 Shillings

Apply for a complete Catalogue:

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,

4, Wellington Lane, Calcutta, India.

ચોમેરની દરેક મહારની બનાવટમાં

આબાદ અગ્રેસર કંપનીનું.

ઝંડુ અશોકારિષ્ટ

પ્રદર, પાંધા ને ફોલ્લીને

રોગોનો સખ્ખત પ્રહાર

દરેક ઘરમાં દીવો જોઇએ.

૧ રતલી બાટલીની કીં. ૪-૬.

બાળકોનાં પેટનાં દરદોમાં

આબાદ ફાયદો કરનારું.

રેતલ બાળકને રમતું કરવાનો બાપાપની

ફીકર મટાડવાનો બહસીર ઈલાજ

બીલકુલ ફેર વગરનું

ઝંડુ બાલ શૂલાર્ક

— બાળકોવાળા —

દરેક ઘરમાં જોઇએજ જોઇએ.

રતલી બાટલી કીં. રૂપી. ૨-૬.

ઝંડુ ફાર્મસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. ન. ૫૫૧૩, મુંબઇ નં. ૧૪.

સા. આફ્રિકાના સોલ એજન્ટસ: એમ. એમ. એશ્રી એન્ડ સન્સ, ફ્રાન્સ ૨૩૮, એશીયાટીક બઝાર, પી. બો. બોકસ ૧૨૦૫, પ્રીટોરીયા.

એકાનીકલની મલમનું રેલ્વે: બાબા બ્રધર્સ, ૧૪ કિંગ સ્ટ્રીટ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું સુચીપત્ર આપેજ મંગાવો. એમ-સી માટે લખો બોકસ ૧૨૦૫, પ્રીટોરીયા.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewellaries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સારૂ પેકીંગ કરી C. O. D. થી

મોકલવામાં આવશે. લખોઃ—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban.

શિયાળો!! એટલે ખુટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય.

જો તમારે તમામ જીવનની ખરી મજાહ લેવી હોય તો આ શીયાળામાં પુષ્ટીકારક પાકો બનાવી તમારી તંદુરસ્તી પાંકી મજબુત અને બળવાન બનાવી દો! પણ યાદ રાખશો કે પુષ્ટકારક ખોરાકો બનાવવા માટે ઘીની, તાજે અને ચોકખો શુદ્ધ માલજ વાપરજો. અમારે ત્યાં શીયાળાના પાકો બનાવવા માટે બધા તાજો અને શુદ્ધ માલ આવી ગયો છે.

અમારે ત્યાં ઘી'ગોગા, બદામ, ચારોલી, પીસ્તા, પંજાબી બદામ, સફેદ મુસલી, બારેક, ઇલાયચી, કેસર ચાદી, ગોખરૂ અને બીજા, ચાર મગજ, ચોપગીની, બદલન, મુંદર, અંબર, સોના ચાંદીના વરખ, લાવરન, વગેરે તમામ ઘી'દનું કરીયાણું મળી વધું, બધી જુદીજુદી ઉપરાંત દરેક જાતની તમામ મોસમી ફ્રેમેશ રોજમાં રહે છે.

હીંદુસ્તાનમાં બનાવેલી સુરતની બરફી, પીસ્તા બરફી રૂા. ૩-૬ રતલ, બદામ બરફી રૂા. ૩-૬ રતલ.

મુંબઈના તરેહવાર લવાંગો બદામી દબેલ રૂા. ૨-૬ રતલ, સફેદ બદામો દબેલ રૂા. ૨-૬ રતલ, રંગીન બદામી દબેલ રૂા. ૨-૦ રતલ, સુફેદ બલાક દબેલ રૂા. ૩-૦ રતલ અમારે ત્યાંથી મળશે.

નવાબી પાઉડર: શરીરના રોગ પણ બાજમાંથી નાશ જે ગોળીઓમાં ચળ આવે કરી દે છે. ૩ બોટલ રૂા. ૨-૬ પોસ્ટેજ રૂા. પુનીયન મારે. ઓર્ડર વખત ઓરડર આપી ખાત્રી કરી લો. દેશના ગોદામો: ૩૦૬૭૩ રૂા. ૧૯-૬.

P. O. BOX 709. **I. G. H. BASSA,** 153 Grey Street, Durban.

ચેચવાનું છે બીજનેસ

અનવલ ડીકર, કરેક પ્રોડકશન, બિઈટર સીનરજ બાકર અને ટી ફ્રમ ... વગેરેના મબલખ આવકી વધારનાર નામદું ... બિઝનેસ. અમારા ગ્રાહકોને વેપારની માટે ... ઓર્ડર કરવાની ખાત્રી છે. બાકીની વાત છે. બોલવાનો નથી પણ ચિમત માટે લખો ના મળો. ૩૮ ગ્રાહકોના આશરેકડ. દરબાત. સિમ્પલવારથી શુક્રવાર બપોરના ૨ થી ૫ વાગ્યા સુધી.

ગુજરાતી બાપાનું

રેમીંગ્ટન ટાઈપરાઈટર સ્ટાન

નવા કેટલોગ—કીંમત પા. ૬૦.

વધુ વિગત માટે લખો:

K. D. Runchhod,
Aliwal North, C. P.

'Phone 88. P. O. Box 20.

NORTHERN TAILORING Co.

CIVIL & MILITARY TAILORS AND ALL KINDS OF GARMENT MAKERS.

SUITS AND COSTUMES MADE IN THE LATEST STYLE.

WE SPECIALISE IN HIGH CLASS TAILORING.

OUR PRICES ARE TO SUIT THE TIMES

TRY US WITH YOUR NEXT ORDER

MAIL ORDERS SPECIAL ATTENTION

નોર્થરન ટ્રાંસવાલમાં તમારો ગુડ કયાં શીવડાવશો?

નોર્થરન ટેઇલરીંગ કુમ્પની

તમને અપ-ટુ-ડેટ સ્ટાઈલનો તમા દરજીને લાયક કામ કિફાયત ભાવે બનાવી આપશે.

ટ્રાવલ ઓર્ડર માટે ખાસ અલાયદુ છે.

કટના ઓર્ડર ઉપર ખાસ ધ્યાન આપવા માં આવે છે.

53 MARKET STREET, PIETERSBURG, N. TRANSVAAL.

ભાડે આપવાનાં છે.

એરના ટ્રેનમાં નવાં ફર્નિચર

ચાર રૂમ, બાલ્કની, કીચન અને બાથરૂમ બાકી પા. ૬-૧૦-. બાકીનું.

અબ્દુ.

ઇ. એમ. પારેખ,

૩૬ કમરથૅલ રોડ, દરબન.

આજ સિવાય બીજાના પુસ્તકો

એરની કીંમત રૂા. ૬

બીજી બોલના વિદ્યાર્થીઓ માટે

સોબતીઓ	ખરી કથા
સાળીઓ	ખરી કથા
લાંબુમોટ	બાળ પાત્રની કથા
મુખ્ય	... ગાંધીજીના ગાઢીતો વાતોમાં ઉતારેલ
મેનાવતી	ખરી કથા
અમરા	ખરી કથા
બેલ વાળો	વાતો
બાળ મંગળ	વાર્તા
૫ નીમાતા	... વાતોમાં શીક્ષણપ્રદ વાતો

લક્ષ્મીબાયુનાં બાજ સેટ રપ પુસ્તકો

કીંમત રૂા. ૧૨-૬.

પંચતંત્ર	રાજા અને તાબુપાલેજ
અદ્ભુત ટ્રેજડીયો	વાર્તા
રોપાંજમ્ પ્રપ	વાર્તા
જોયુંને જાણ્યું શરી	બાબુપા બોગ
માણકો કહેતી	વાર્તા
તારાબેનના પાઠો	વાર્તા
મેરિયો	વાર્તા
રેલ	વાર્તા
કેંક કેકા	કલ્પનું પદ્યુંન
ઇલ્યાંતુ	બાદુમોતી માહીતી
કેમુ બાલના પાઠો	વાર્તા
તોગ ગુજ	ટ્રેલરોની માહીતી
વસંત બાપી	નાતુની વાર્તા
નાગરવરતા	ઉખાણા
ચેદનો ગરો	વાર્તાઓ
તકે તકે	વાર્તાઓ
સરદારની તલવાર	વાર્તાઓ
બે બાળ નાટકો	
દૂરબાણો	રમુજ
વિકાસની વાતો	
આંખો રોપ્યો	
બાગડામાં ગયો હતો	નામદા વિષે કલ્પક
બેલના ચિત્રકામો	વાતો
બાલ અને ઢીંગ	વાર્તા

આ ઓફીસે છપાએલાં પુસ્તકો

દીક્ષાવાસ બાપસેન્ટમિસ ટ્રેઝર બાર્ટનન્સ	
૧૯૨૨ ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં	૧ ૬
સીતા વનવાસ	૧ ૪
ઇવનીંગ પ્રેયર	- ૯
બાપના પ્રેમીઓ બાપના બાળકોમાં ભાગ ૧	૧ ૬
" " " ભાગ ૨	૧ ૬
નીતિના શ્લોકો.	૧ -
કરીર બંધારાનો વધારો અને તેની બંધારણ	૬
સમોદન	૬
પુર્ણ અને પરિમ	૬
બોકમાન્ય બાલગંગાધર તીલક તેમના મત અને વિચાર	૬
મુસ્લીમ કોમના પાકાનું ટુંકુ ચરીત્ર	૬
મુસ્લીમ કોમના પાકાનું બાપણ	૬
મારો જેલનો અનુભવ શેખકઃ મ મોહીજ્ઞ	૬
મારો જેલનો બીજો અનુભવ " "	૬
મારો જેલનો ત્રીજો અનુભવ " "	૬
એક સત્યવીરની કથા (સોક્રેટીસનો બનાવ)	૬
મુસ્લમાનો અને તેના જે બાબતો	૬
જેલના કાબ્ય (સબ,મહ ચમતાના)	૬
ઘર સ્વરાજ (ગાંધીજીએ લખેલું)	૧ -
મામલા સામે બચાની કરજ	૬
જીવન રેખી	૬
મુસ્લમાનો બચાવ	૬
બલ વિના બીજું કશુ નથી	૬
કરજન સ્કેચનું પદ્યુંન એક બલ્બ	૬

Indian Opinion,
Phœnix, Natal.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 24003, Res. 24185.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

INTERNAL VIEW OF OUR SHOP.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES, OUTDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES. Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £20. THE LATEST FROM BENARES CITY. EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up. PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards. EMBROIDERED GRASS-DR-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in width.

Branches: 58, WICKS STREET AND 40, WICKS STREET, GARAGE T. MAIN STREET AND 55, WICKS STREET, VERULAM. 'Phone 39, Verulam.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે

બનારસની મીનારવાળી અને સાદી, તેમજ કાલભાતની બુટીદાર સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી ૬૪ને પા. ૨૦ સુધીની.

બનારસથી હમણાજ આવેલી છે.

કસબ કામની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર. ભાતભાતની ભાતવાળી સાડીઓ શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર. કસબનું કેપ-દી-ચીન શી. ૩–૬ નું વાર ૪૨ ઈંચ અને ૪૫ ઇંચ પહોળ. સાદીન જેટલ દીઝાઇનનું જાકું, ૪૪ ઇંચ પહોળ વારની, શી. ૧–૬, શી. ૧–૮, શી. ૨–૦ અને તેથી ઉપર. હમણાજ આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ શી. ૨૫, શી. ૩૦, શી. ૪૫ અને એથી ઉપર. ૧૫૭

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

મથિરા:
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ મારેના ઓર્ડર
મેહનતાણાથી
પી. સ્ટમફ્રી.
૬૦, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ગારાજ
૩ મેરક સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular Flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Sole producers of all Suncrush drinks.

'Phone 24350. Tel. Add. "Naartjes."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
Country orders executed at lowest Market prices.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/-, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ
[illegible]
કરેક જાતની મીઠાઇઓ, ગોરબ્બા પીતી તેમજ મેવા મેવા, મસાલાથી અને બનાવીએ છીએ.
અગાઉ થબલાવેલું જુરતી ઘુમ્મું, સેવ, ભજીયા, ગાંઠિયા, બાલુશાહ, પાનપા વિગેરે દરેકાર તાજા બનાવીએ છીએ.
મીજબાનીમાં પાયા લાયક ગમતા પાકો તૈયાર કરાવીએ છીએ તેમજ ઓર્ડર મુજબ સ્પેશીયલ બનાવી આપીએ છીએ.
પાર્ટી વિગેરે માટે ઓછા પ્રમાણમાં ગોઠવી કોઈ પણ જાતની મીઠાઈ ઓર્ડર મુજબ કુંક પ્રમાણમાં બનાવી આપીશું.
બહારગામથી મંગાવનારને માલ પુરતી સંભાળથી કાળજીપુર્વક મોકલવામાં આવશે.
PHONE 33-6675. P. O. BOX 3680.
THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART.
[illegible] President Street, Corner Diagonal St., JOHANNESBURG.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."
D. K. PATEL
Fruit and Vegetable Exporter
— SPECIALIST —
in South African, Canadian and Australian Apples
Cape Fruit on hand in season
We have in stock green Ginger at 5d. a lb.

ડી. કે. પટેલ
ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્ષપોર્ટર.
સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ
ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ
લીલું આદું ૫ પેની રતલ વેચીએ છીએ.
ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે
નાચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.
P. O. Box 766. 118 Prince Edward St. Durban.

INDIAN OPINION

Founded by
·MAHATMA GANDHI·
·IN 1903·

No. 13.—Vol. XXXIX. Friday, 28th March 1941.

NOTES AND NEWS

Mr. Pirow's "New Order"

SPEAKING at a meeting at Vredendal Mr. Pirow congratulated the Herenigde Party on its victories in the Free State and said that Hereniging was the only means of salvation for Afrikanerdom. Mr. Pirow repudiated the allegation that his New Order was un-Christian. Christianity, he said, was the first essential of the New Order. The New Order would have to be obtained by peaceful means and along constitutional lines and would be operative when South Africa became a republic. The main problems to be solved by the New Order were, said Mr. Pirow, (1) the Poor White question, (2) the Middle Class question; and (3) the Farming question.

In Mr. Pirow's Bible there is obviously no room for the non-Europeans. Then Christ could not be his Prophet. Satan must be his Prophet. Mr. Pirow's "peaceful means" we take it to mean, the means adopted by Herr Hitler in Austria, Czechoslovakia and other countries which are under his sway without a shot having been fired.

No Education Facilities For Children Of Indians Engaged In War Service

Children of Indians who have joined the army for war service have not been granted any privileges in regard to their education. Whereas Europeans and natives enjoy the privilege of free primary education, the Indians of Natal are expected to pay for theirs. They are not even provided with free school books. A deputation representing the Indian community waited on the Administrator of Natal, Mr. Gordon Watson, to point out the anomaly and to request that some privileges be granted at least to those Indians who are helping to defend South Africa. The answer received was a refusal, and no explanation was given. In the Transvaal there are no special school fees charged to Indians.

Constable's Assault On Dr Xuma

A European policeman, named Williams Mathews Deysel, stationed at the Barrage, near Vereeniging, Transvaal, was fined £5 or seven days for assaulting Dr. A. B. Xuma, a medical practitioner of Johannesburg, President-General of the African National Congress and Chairman of the Johannesburg Joint Council of Europeans and Africans. The constable, it appears, stopped Dr. Xuma's car for his pass and driver's licence and evidently thought, to a Native, whatever his status may be, he could speak not with his mouth, but with his fist. It is, however, satisfactory to note that the Court thought otherwise.

Native Protest Against Factories Bill

The following telegram was sent by Dr. A. B. Xuma, President of the African National Congress, to the Prime Minister, General J. C. Smuts: "Africans disturbed and strongly protest at provisions of Clause 51 (3) Factories Bill. Gives Minister wide, dangerous powers through Governor-General to discriminate on race or colour. In the name of democracy and Christianity we appeal to you to have removed all discriminatory clauses and class restrictions from the Bill. The African people hope that State authority will not be used at the expense of any section. They look anxiously to your Government for relief to remove all special statutory restrictions against them. Further restrictions and discrimination may strain their loyalty and drive them into arms of anti-State propagandists. My Congress most respectfully pray you to intervene in the name of Christianity and democracy."

Senator Fourie On The Freedom Of The Press

During the debate in the Union Senate on the Second Reading of the Part Appropriation Bill introduced by the Minister of Finance (Mr. J. H. Hofmeyr), Senator A. P. J. Fourie said, South Africa, in 19 months, had been called upon to provide £237,000,000 for a war which the people did not want. There was, in reality, no freedom of the Press in South Africa. There were newspapers in the country whose headquarters were in England. These newspapers were bound together and it was impossible to establish a new newspaper without the consent of the Press Association. Were the Government prepared to control the Press in South Africa which, at the word of its master, churned out propaganda day and night? The news supplied from overseas was "doctored," and it was impossible to get news from any other source. When an independent agency was established it was "killed," so that the person could be administered to the people. He believed in democracy, as laid down by Abraham Lincoln, but not in democracy as it is known to-day.

Interesting Debate In Union Parliament

When the Union House of Assembly went into Committee of Supply of the estimates on expenditure last Wednesday, Dr. P. J. Van Nierop (Her. P., Mossel Bay) said the attention of the country should be drawn to the enormous sum of £34,100 that the Governor-General was costing South Africa. These were days when everyone was told they must make sacrifices for the war. Many poor men were making sacrifices for the war, but the Governor-General was receiving £4,500 for entertainment allowance. On the Senate vote (£44,000), Dr. Van Nierop said he objected to a contribution of £350 to the Empire Parliamentary Association Journal, which had developed recently into nothing more than a medium of British propaganda. He was opposed to this contribution because he regarded British Imperialism as the greatest danger to South Africa. On the Prime Minister and External Affairs vote, £155,000. Dr. Malan (Her. P., Piquetberg) moved the deletion of the Prime Minister's salary of £3,500. He said that he wished that the rules of the House permitted him to move that in addition, a heavy fine be imposed on the Prime Minister. He moved the deletion of the Prime Minister's salary not only because of the Prime Minister's actions but because his statements in the House in reply to criticisms, had been very meagre.

Colour Bar In Selling Icecream

We learn from Krugersdorp that while European fruitshops have been granted licences to sell icecream such licences have been refused to Indian fruitshops. So there is a colour bar even in selling icecream!

Indian Opinion

FRIDAY, 28TH MARCH, 1941

Goodwill Sunday

MARCH 30, is to be observed throughout South Africa as a Goodwill Sunday It has been organised under the joint auspices of the Christian Council of South Africa, the Cape Peninsula Church Council, the Society of Jews and Christians and the Witwatersrand Church Council. It will be devoted, according to an official announcement issued by the Christian Council of South Africa, to the evoking, by thought, preaching and prayer, of a better spirit of mutual understanding, tolerance and goodwill. The spirit of Goodwill Sunday is being kept clearly apart from the realm of politics. Good-will Sunday marks, it is stated, a constructive effort by the united religious forces of South Africa to promote better relations between the various groups and creeds in the Union, the more particularly between Boer and Briton, Gentile and Jew.

A special booklet "Towards Goodwill" has been prepared containing messages from His Excellency the Governor-General and distinguished Clergyman of South Africa. It also contains articles by distinguished lay South Africans. Copies are obtainable from the Christian Council of South Africa (P. O. Box 4828, Johannesburg), price 3d. per copy, post free.

We believe it is the lack of goodwill towards mankind that caused the last Great War and which has caused the present war. Where there is greed for money and power there there is no room for goodwill. Ill-will takes its place and out of ill-will are generated repression and oppression of the underdog by men with greed and power.

In the circumstances this idea of observing Goodwill Sunday is very appropriate and is to be highly welcomed. But prayer alone will not help. A sincere endeavour should be made to put the idea into practice. We are prone to pray for inspiration and wait for it to come. But it will never come that way. We forget the maxim: "God helps those who help themselves." So the observance of Goodwill Sunday will have no meaning unless there is a sincere desire and resolution behind it to promote goodwill not merely by prayer but also by practice.

Now where do we the non-Europeans of South Africa stand in this matter. The object of Goodwill Sunday, we are told, is to promote better relations the more particularly between Boer and Briton, Gentile and Jew. Is it then to be a united front of the white races only? What about the despised, the oppressed and repressed non-European? We have reason to believe that there is no room for the non-Europeans in this project because the very idea of goodwill has sprung up only now when it has been found hopelessly wanting among the Boer and Briton and the Gentile and the Jew in South Africa. It can reasonably be assumed, therefore, that it is meant for them and not the non-Europeans. India has been quite justifiably criticised and condemned for her evil of untouchability India who is suffering for her sins is fast on her way to eradicate that great evil But South Africa who claims to be more advanced in civilisation than any other country seems to be copying that very evil that India is ridding herself of. Her segregation policy, her colour-bar laws are just that and nothing else. In fact she has gone one worse because in India it was a social line not sanctioned by State law but here the differentiation is based on colour and race and sanctioned by the law of the State. The real Christian spirit would be goodwill towards all mankind. That includes the enemy as well. In fact it allows no animosity or ill-will towards anybody. If there is ill-will towards some and a profession of goodwill towards others such goodwill has no room in the real conception of Christianity.

The Rev. W. H. Satchell has struck the right note when he writes in the *Natal Mercury*:

> It is good that we should pray for goodwill among all sections of the people. Yet prayer alone is obviously not enough. Prayer without action is sheer hypocracy.
>
> While not forgetting that the primary intention on this Sunday is the fostering of goodwill among the different European groups, I write to urge the importance of action to reinforce prayer as a means of establishing mutual understanding and tolerance between Europeans and non-Europeans. I write of my own city.
>
> Titanic sacrifices are being made by our people in England. Are we less noble than they? Could Durban not make the sacrifice that this meting out of equal justice to all races would involve? At a time like the present huge sums of the people's money are being expended without counting the cost.
>
> Better housing, better roads and more amenities for non Europeans would cost the City Council much, yet not too much, if justice demands it and if goodwill were to follow in the wake of justice meted out.

We will go a little further and say that our prayer should be for the abolition of the colour bar altogether because, it is unChristian and undemocratic. Our prayer, moreover, should be for the Grace of God to be showered not only upon ourselves but, upon our so-called enemy, that both may have better sense to solve their disputes in a spirit of goodwill and friendship and shun the slaughtering of mankind. This may sound very high and impracticable. But the path of righteousness is beset with thorns and without righteousness there can be no goodwill. Therefore, the observance of Goodwill Sunday, however good it may sound, will have no meaning if it is not followed by action in the true Christian spirit.

PENETRATION COMMISSION

RESUMPTION AT MARITZBURG

THE Indian Penetration Commission, consisting of Mr. Justice Broome as chairman, Mr A. E. Charter, O.B.E., Mr. N. Smith, and Mr. A. Kriegler as secretary, met in the Provincial Council buildings, Maritzburg, on Monday, March 24.

Appearing for the Maritzburg City Council were the Mayor, Mr. A T Allison, Mr. F. J. Lewis, Mr McGibbon, Mr P. J. Newsom and the other departmental heads included Dr. Minster and Mr. Darvill.

The Natal Indian Association was represented by Messrs S R. Naidoo, who led the evidence, S Kuttoonjee, P. R. Pather, C. Nulliah and Dr. M R. Peters.

Mr. A. I. Kajee appeared for the Natal Indian Congress, with Messrs. M. A. Jadwat, C M. Anglia, V K. Pillay and E. G David.

Additional plans were submitted by the City Council modifying the position, as submitted at the previous session of the Commission, in regard to the distribution of European and non European areas, as existing on January 1, 1927.

Mr Allison submitted a copy of a letter from the acting Provincial Secretary to the Town Clerk, dated January 16, 1939, referring to the sale of land to Indians in the vicinity of the Maritzburg Girls High School at Pentrich, drawing attention to the fact that the school was rapidly becoming surrounded by Indian landowners.

The chairman stated that the latter did not fall within their terms of reference.

Mr. Naidoo, invited to question the City Council representatives, said he was not prepared to accept the demarcation of areas of Europeans and non-Europeans as at 1927. He submitted that other non-Europeans had been excluded.

Mr. Newsom said that the Natal Indian Association had not given additional names to him, so he could not check up on the list.

Mr. Allison also voiced his objections, which led Mr. Justice Broome to remark that six weeks' adjournment had been given, but it seemed that they were no nearer reaching finality. If any dispute arose he could not see himself making another adjournment.

Mr. Naidoo asked the Mayor if he had any complaints to make in regard to Indian occupation of properties in commercial areas.

Mr. Allison: We have submitted our plans, which speak for themselves.

Mr Justice Broome: The acquisitions has been shown on the map.

Mr. Allison ended by saying that they did complain.

Mr Naidoo referred in detail to Indian acquisition of properties in the various wards in Maritzburg. Was it not the policy, he asked, of the Council to get Indians to build at considerable cost so that they would be granted licences? This resulted in improving the general appearance of the city.

Mr. Lewis: They never keep the outside of the building clean. I don't know what the inside is like.

Mr. Naidoo objected to the statement as being damaging. There were European properties in similar condition. "I object to Indian properties being picked out. The Council has the machinery to remedy the state of affairs," said Mr. Naidoo.

"We have no power, no by-laws, to make owners keep the buildings clean," said Mr. Allison.

Mr. A. I. Kajee, in continuing the examination, said that certain Indian properties at the top-end of the city, referred to as penetration, were adjacent to old-established Indian places of residence and business.

COLOUR BAR IN FACTORIES BILL

A JOINT statement by the Cape, Natal and the Transvaal Indian Congress has been submitted to the Minister of Labour Mr. W. Madeley protesting against the introduction of a colour bar clause in the Factories, Machinery and Building Works Bill. The statement takes exception to clauses 24 (3) and more specifically 51 (3) which empower that "different regulations may be made in respect of different areas, or different classes of persons or premises, or different classes of factories, machinery, building work or excavation work, or different classes of occupiers of factories, users of machinery, employers, builders, excavators or employees, and in making such regulations the Governor-General may apply such basis of discrimination or differentiation as he may deem advisable."

The debates in Parliament indicate, states the statement, that the demand for the inclusion of the powers of segregation is based upon the unproved allegation of the intermingling in factories of European girls with Native men. We submit that the separation of the sexes does not necessitate the inclusion in the Bill of unfettered statutory powers by regulation which would differentiate and discriminate on grounds of race or colour.

The principle of segregation or separation on grounds of race or colour is consistent and repugnant to the ideals and sentiment of the Trade Union movement and of the Wage and Industrial Conciliation Acts of the Union. The Industrial Conciliation Act and the Wage Act of 1937 under Section 24 (2) and Section 5 respectively, expressly provide that no differentiation or discrimination on the basis of race or colour shall be made.

The adoption of the civilised labour policy or the White labour policy as it is significantly called, has, by administrative action alone, reacted detrimentally to Indian employment so much so that the number of Indians employed on the railways numbering some 1,800 in 1924 was reduced to 300 in 1938. In other Government departments the number of Indians was reduced from 955 in 1924 to 200 in 1938. This adverse effect of this White labour policy upon Indian employment in private industrial concerns was as detrimental as it was in the sphere of Government employment, as will be evident from the following:

The number of Indians employed in industrial concerns in 1924 was 5 per cent. of the total employees of all races. This was reduced to 1 per cent in 1929. According to the industrial census of 1937-38, of the 305,455 industrial workers of all races in the Union, 12,674 were Indians (of whom 507 were females) representing 4.1 per cent., whereas the European represented 38.3 per cent., the Natives 46.6 per cent. and the Coloureds 11 per cent. of the total workers engaged in the industry in the Union.

Thus where there has been a normal increase in the Indian population, there has been a fall in the number of industrial workers. This unhappy state of affairs exists without the application of statutory powers of differentiation or discrimination. We need not stress the fact or our fears of what may result in the sphere of Indian and non-European employment if discrimination and differentiation was permitted by statutory legislation.

By the provisions of the Capetown Agreement of 1926 entered into between the Union and Indian Governments, the Indian community accepted the principle of equal pay for equal work, but this principle is meaningless unless there are equal opportunities of obtain-

ing work.

We desire to submit that the future security of employment of Indians and non-Europeans in industry will be endangered by the powers of discrimination and differentiation sought to be given in the Bill.

These powers of differentiation and discrimination can, we fear, be invoked by an unsympathetic Minister of Labour to effect the total exclusion of non-Europeans from certain trades, occupations and avenues of employment.

On the grounds of principle and national dignity we strongly object, as we have always done, to any enactment, law or regulation which seeks to differentiate or discriminate on the grounds of race or colour. In the maintenance of this attitude we are supported by the people and the Government of India.

We respectfully urge that when the world is passing through momentous times and democracy is waging a war for its very existence in which the people of India and the Indian community, along with the other non-European communities of South Africa, are taking their full share, we submit that the sealing of the powers we complain of is reactionary and foreign to the principles of democracy.

In fact, we cannot but say that it tantamounts to a policy of appeasement and surrender to the forces of totalitarianism which seeks for the elimination of the non-Europeans from all possible spheres of employment by which Indians and other non-Europeans may achieve a higher standard of life, and their relegation to the status of lower beings and slaves.

GITA AND WAR

THE history of human wars amply testifies to the fact that the spirit of war makes men forget words of wisdom; and the promptings of philosophic institutions are overpowered by slogans and clash of arms. Nevertheless, it is also equally true that wars have been the occasions on which the world has witnessed some of the rarest heights of philosophic thought. No better illustration can be cited than the Gita.

As every student of Hindu philosophy knows, this divine philosophic revelation sprang in the very midst of the din of mighty forces facing each other with a sanguine fervour. It was the greatest war of the ancient world, provoked by the same spite and dross in human nature as now, but certainly less brutal and more humane than the present civilized warfare. It is one of the most amazing paradoxes in the history of Indian philosophy that the deafening sounds of fierce unreason should give rise to the perennial melodies of the Holy Song.

And what other problem should it tackle under these conditions? There were countless legions on the historic battlefield, awaiting the order of the great attack. They knew that they were taking arms against their own kith and kin, but they were ruthlessly being impelled to grapple at each other's throat. So the problem was essentially one of war. The instinct which drove man to war still inheres, or it would be more correct to say that it is on the increase by reason of the widespread acceptance of mechanistic dogmas and the absence of moral values. Arjuna entertained serious misgivings regarding the desirability of war in general and then follows an argumentation unparalleled in the history of the world, carried on by the Lord Himself.

Sri Krishna being the charioteer of Arjuna had brought the hero to the battle-field obviously for the purpose of obtaining natural justice by the force of arms. Nobody knows why such an indomitable hero should, at the sight of arrayed forces, totter in his shoes. He had been the victor in countless wars; his faculty of reason was always

By

D. R. TALASIKAR, M.A., LL.B.

in "Prabuddha Bharata"

steady: but this time mysteriously enough his reason—imperfect as it proved to be in the long run—got the upper hand and paralysed his impulse to action; in a word, conscience had made a coward of him.

It is very instructive to learn the splendid chain of arguments which he tried to advance in support of his contention regarding the devastating nature of human warfare. It must be pointed out that these arguments represent the height of sociological thought not only in a period shrouded in mystery but even in these days of modern sociological developments. Arjuna tried to sum up very briefly the effects of war from the standpoint of the isolated individual, chiefly from the standpoint of the family which is the unit of society and lastly from the standpoint of the welfare of social strata and group as a whole. At a later stage I shall briefly examine the question whether these arguments have been met with adequately on the same ground.

Arjuna begins by saying that;

'Slaying these sons of Dhritarashtra, what pleasure can be ours? Killing these desperadoes *we will but take hold of us*' (Ch. I, 36).

Therefore,

'We should not kill the sons of Dhritarashtra, our relatives; for how, killing our kinsmen, may we be happy?' (37).

The answer is in the next two verses.

'Although these, with intelligence overpowered by *greed*, see no guilt in the *destruction of a family*, no crime in hostility to *friends*' (38).

'Why should not we learn to turn away from such a sin, we who see the evils in the destruction of a family?' (39).

And the destruction of a family entails the following things:—

'In the destruction of a family the immemorial family traditions perish; in the perishing of traditions lawlessness overcomes the whole family' (40).

'Owing to predominance of lawlessness, the women of the family become *corrupt* and from women corrupted, there arises caste confusion' (41).

'This confusion drags to hell the slayers of the family and the family, for their ancestors fall deprived of the necessary obsequial ceremonies' (42).

'By these caste-confusing misdeeds of the slayers of the family, the everlasting caste customs and laws of the family are abolished' (43).

And what is the end of such persons?

'The abode of the men whose family laws are abolished is everlastingly in hell' (44). (Dr. Annie Besant's and Bhagawandas' translation).

It must be admitted that this is quite an irresistible logical sorites. It describes quite vividly the consequences of war from a sociological standpoint. The most dreadful of all these is the rapid disintegration of the family; the observance of laws which ensure family stability and consequently the stability of whole races and populations is in jeopardy. Thus the decay of the family is a direct result of the aggressive tendencies of the modern atomistic societies which are obsessed with values of power.

Widespread family disorganization with the consequent fall in the birth-rate is an index of the decay of morale in the population. Arjuna has presented this picture of the gruesome consequences which war brings along with it and it must be confessed that Sri Krishna also has not tried to repudiate these effects. Arjuna was fighting shy of war because of these consequences which even Sri Krishna would not deny. Sri Krishna brought him round not by telling that it was possible for mankind to wage war without the four of these consequences but essentially by moralizing and inculcating on his mind his infallible duty under those circumstances without regard to the consequence which the performance of that duty may entail. Thus we see a very

queer spectacle that a sociological objection is answered in philosophical and ethical terms. It may be true that the world may be an illusion or that the existence of the world cannot be proved as an apprehensible reality. It may also be true that the best ethic for the individual as well as for the group is to be true to one's own duty without regard to the fruit of our own actions; but that would hardly go to prove that to take arms is such an act of ethical necessity which would entitle us to disregard these consequences of war.

What I wish to bring to the notice of the students of Gita is only this aspect of war which Gita has presented. I believe that it constitutes the best pacifist argument which speaks, in a nutshell, volumes of sociological thought.

South African News In Brief

Factories Bill

ON Thursday, March 20, the Prime Minister's motion to limit the remaining stages of the Factories, Machinery and Building Works Bill to 10 hours was accepted by 67 votes to 48, the Native representatives voting with the Opposition. The Opposition voted against the motion as they were insistent that a clear segregation clause should be introduced in the Bill while the Native representatives contended that the Bill contained a provision which completely vitiated its good aspects by the introduction into the Union's legislation of a new and serious colour bar. "We are opposed to the inclusion of this clause," Mr. V. M. L. Ballinger said, "not only in the interests of our constituents but in the interests of democracy for which we are fighting."

During the Committee stage Dr. P. J. Van Nierop (Herc. Party) said, it was not the Opposition's policy to throw non Europeans out of work. The White man must remain the "master" in South Africa, not so that he could oppress the non-European, but so that civilisation could be applied in the proper way.

Mr. Molteno said, although the Minister had given an assurance that it was not his intention to introduce segregation, it was clear that his interpretation of "segregation" differed entirely from that of the Native representatives. Any power of discrimination on the basis of colour would prejudice the chances of the weaker sections.

The Minister of Labour and Social Welfare, Mr. W. B. Madeley, said: "I am going to insist on the passage of this clause as it stands to-day. I do not want discriminatory powers, but under certain circumstances, I am prepared to use them....I am not going to allow this clause to be used to drive non-Europeans out of work, but I am going to use it to prevent physical and social contact between the two sections.

Free State By-elections Result In Favour Of Malan's Party

The Smithfield Parliamentary by-election, caused by the resignation of General Hertzog and of Fauresmith caused by the resignation of Mr. N. C. Havenga have resulted respectively as follows: P. J. Fouche (Herenigde Party) 3,433 votes, J. G. Pansegrouw (Afrikaner Party) 2,636 votes, Herenigde Party majority 797. T. L. Donges (Herenigde Party) 3,516 votes, P. P. Swanepoel (Afrikaner Party) 1,926. Herenigde Party majority 1,590 votes. The two new members of Parliament are both fairly well known in Nationalist affairs. Dr. T. L. Donges, now M.P. for Fauresmith, is a Capetown barrister and a former assistant editor of the *Burger*, a position he combined for a time with the editorship of a Nationalist publication in English, the *South African Nation*. He is on the executive of the Federasie van Afrikaanse Kultuurverenigings, chairman of the Capetown Stakekomitee (the co-ordinating body of cultural movements) and a director of Sanlam. He is 42 years old. Mr. Jan Fouche is a farmer at Ronxville and a strong local candidate who ran General Hertzog fairly close in 1938. He is an Ossewa-Brandwag commandant and on the executive of the Reddingsdaadbond. He is 43.

Seven-Year Sentence

Ritchi Goordeen, a 28-year-old school teacher, was found guilty on Friday last in the Natal Supreme Court by the Judge-President, Mr. Justice Hathorn, on a charge of assault with intent to commit murder, in that he shot Mr. Thomas and his wife in their beds at Ladysmith on November 10 last year. Sentence of seven years' hard labour was passed of which three years was suspended on condition of good behaviour and subject to the carrying out of the terms of compensation to Mr. Moses Thomas and his wife. "You have been found guilty of a very serious crime," said the Judge-President in passing sentence. "If either of the two complainants in this case had died as a result of the shooting, you would have been guilty of murder." The Judge-President added that he considered imprisoning Goordeen for a long period, but he had taken into consideration Goordeen's offer to pay the Thomas's £500 as compensation.

Two M.P.s And 13 Others Fined For Assault

Jan and Jacob Wilkens, the two M.P.s, and 13 others were found guilty of public violence by Mr. R. H. Chenoweth, Magistrate of Potchefstroom. The charge arose out of the disturbance at a meeting at the Klerksdorp Showground on January 10, during which Mr. H. Lawrence, Minister of the Interior was injured. Jacob Wilkens was fined £50, or two months, Jan Wilkens £25, or one month, J. M. J. Steyn and J. H. J. van Rensburg £15, or three weeks, and the remaining dozen £5 each or seven days' imprisonment. They were given 14 days in which to pay the fine pending the possibility of an appeal.

Smallpox In Benoni

The weekly bulletin of the Department of Public Health reports no fresh outbreak of plague, but states that outbreaks of smallpox have occurred in the districts of Benoni, Bethlehem and Heilbron. New infections of malaria have been reported from areas where the inhabitants have been careless about adopting adequate precautionary measures, and the department urges the use in all malarial areas of such precautions as screening doors and windows and spraying the rooms regularly.

Union's Import And Export Figures Last Year

Replying to Mr. Louw, the Minister of Finance said that for the whole of 1940 the Union's imports totalled £105,000,000 and exports £28,000,000. In 1940 the Union imported merchandise to the value of £78,000,000 and Government stores to the value of £4,000,000 from the United Kingdom and merchandise valued at £24,000,000 and Government stores valued at £2,000,000 from the United States. Exports to the United Kingdom in 1940 totalled £14,000,000 and exports to the United States £3,000,000. Export figures represented South African produce and manufactures, but did not include gold bullion, specie and wool.

Johannesburg Riots Report

The Johannesburg Riots Commission has completed its report, which is now being translated. As soon as that is done the report will be presented to the Governor-General.

Provincial Council

The ninth session of the Ninth Provincial Council was opened by the Administrator on Thursday, March 21.

War Train

The War train which is touring the Union will arrive in Durban on Sunday where it will stay for four days.

Doings In India

How Britain Can Secure India's Support

EMPHASISING the point that at present Britain stood in need of nothing so much as India's moral support for the prosecution of the war, Mr. Acharya J. B. Kripalani, General Secretary of the A.I.C.C., addressing a public meeting at Congress Bhavan, Poona, regretted that the offer of such help made by Mahatma Gandhi was practically declined by the Government, who were now seeking India's help only through men, money and munitions. If Britain wanted real help from India, Mr. Kripalani said, it was necessary that they must first acknowledge India as an equal partner. Proceeding, Mr. Kripalani remarked that the Britishers were at present attaching importance to Hindu-Muslim unity, whereas they did not see the importance of this unity when the Muslim League was not in existence and the Ali Brothers were staunch supporters of the Congress.

"Let Us Not Leave Legacy Of Bondage"

"You will agree with me that we are born in slavery, are living in slavery, and may, perhaps, die in slavery, but let me inspire you to join me in not leaving the legacy of bondage and burden of slavery to our coming generations," declared Dr. Khan Sahib, brother of Khan Abdul Gaffar Khan, leader of the North West Frontier, addressing a huge gathering of peasants in the town of Charsadda in Peshawar. Dr. Khan Sahib said that the time for long-winded speech had already passed. It was the hour for action. He concluded: "Let us give up all international disputes, unite together, and make our country free so that our children may develop a free mind to think freely without any limitations; so that they may be able to create conditions for leading a self-respecting and ordered life."

Appeal To People Of Bengal

An appeal to the people of Bengal to rise above all party factions and to devote themselves to organisational work in order to advance the cause of freedom of the country according to the line chalked out by Mr. Subhas Chandra Bose was made by Mrs. Hemaprova Majumdar, M.L.A., presiding at a meeting at Calcutta after the mysterious disappearance of Mr. Bose.

No Congress Session This Year

According to Congress circles in Wardha there is no possibility of the annual Congress session being held this year, on account of the Satyagraha movement.

Case Against Mr. Subhas Bose

An order for the issue of a proclamation for the arrest of Mr. Subhas Chandra Bose and attachment of his property was passed by Khan Bahadur Wahiul Islam, Additional Chief Presidency Magistrate, when the case against Mr. Bose, under the Defence of India Rules, was taken up on February 3. On the last hearing day of the case on January 27, the Magistrate, on being informed by Mr. Bose's counsel that the accused was missing from his residence since January 26, ordered the issue of a warrant of arrest against Mr. Bose and directed the police to produce him before the court on February 3. The court room was largely crowded by members of the Bar and the public who had gathered in anticipation that the branch police might spring an "eleventh-hour surprise" by producing Mr. Bose or giving some information as to his whereabouts. But to their great disappointment, an officer of the special branch appeared before the Magistrate and reported that the warrant against Mr. Bose still remained to be executed. On the application of the police, the Magistrate extended the period of the warrant of arrest till March 10. Mr. Bose is being prosecuted in this court in connection with an alleged prejudicial speech delivered by him at Mahomed Ali Park and for the publication of an article entitled "The Day of Reckoning" in the English weekly *Forward Bloc*.

Mr. M. N. Roy's Open Letter To Mahatma Gandhi

Mr. M. N. Roy, once an ardent communist and now an ardent Imperialist, has addressed an open letter to Mahatma Gandhi in which he protests against a disturbance created by a "dozen youngsters" at a meeting addressed by him at Puri. "Yesterday," he says, "I addressed a public meeting here. About a dozen youngsters created a good deal of disturbance with the slogans "Mahatma Gandhi-ki-Jai and Congress Zindabad." "Your failure to check the violence and untruthfulness on the part of your followers proves that you also wish to maintain the false impression of a popular support for your policy."

Amery And Goebbels

Thus the *Hindustan Times*: Mr. Amery has reminded a questioner in the House of Commons that the great majority of Satyagrahis "are in prison at their own wish and as a result of action taken by them with the declared intention of receiving a prison sentence." With equally good logic, Dr Goebbels argued when Czech students were shot in the Prague University, that they were murdered "at their own wish" and as a result of action taken by them which they know would result in their being shot!

Gwalior State Promotes Village Industries

The Government of Gwalior intends to spend about Rs. 2,00,000 for the development of village industries in the State.

Edictal Citation

IN THE MAGISTRATE'S COURT FOR THE DISTRICT OF DURBAN HELD AT DURBAN

Case No. 11911

Between FATIMA Bt, Indian Immigrant Woman No 72611 of Jacobs Durban, Natal—Plaintiff—and YUSUF KARIM (Male) Indian Immigrant No 72610 (whose present whereabouts unknown to Plaintiff—Defendant.

To ABDUL KARIM, Indian Immigrant No 72610, whose present whereabouts is unknown to Plaintiff.

TAKE NOTICE that a Summons has been issued against you in the Court by FATIMA Bt, of Jacobs, Durban, for a Divorce a Vinculo Matrimonio with costs of suit on the ground of malicious desertion, and that an Order has been made that the publication of a notice of such Summons shall be deemed to be good and sufficient service of the Summons on you. You are required to enter an appearance to the Summons on or before the 24th day of April, 1941 and if you do not do so Judgment will be given against you in your absence.

Dated at Durban this 21st day of March, 1941.

(Sgd.) C. HARTE
Clerk of the

A. CHRISTOPHERS,
Plaintiff's Attorney,
Mudoline Buildings,
Baker Street, Durban.

New Flats To Let

IN ETNA LANE

Four Rooms, Balcony, Kitchen and Bathroom. Rent £6 10s per month.

Apply:

E. M. PARUK,
76, Commercial Road
Durban

Things In General

Tribute To Indian Motorists

MR. G. BUCHANAN, Durban, writes to the *Natal Mercury*: Sir,—The most striking feature of your weekly motoring page is, I believe, the remarkable number of courtesy awards gained by Indian motorists. Many of us are prone to unfair expression of the Indian generally, and, as an offender, I gladly take this opportunity of expressing keen admiration of their inborn courtesy to those in distress and of their obliging and unselfish actions. Many European motorists could enhance their moral tone and practical charity by emulating the "humble" Indian motorist.

"A Black Man Speaks Of Freedom"

This is a little booklet [illegible] poems composed by Peter Abrahams, a Coloured young man, a member of the Liberal Study Group. (Obtainable Box 700, Durban). His first booklet was "Here, Friends" and now he has come out with another set of breezy poems speaking of the oppressed and suffering people. The writer has tried to bring laughter where there is suffering caused by oppression and repression by capitalism and a false race pride. They sing the song of and for the oppressed people. The writer belongs to the oppressed and, therefore, his words come from within an anguished heart. The writer says: "These poems are not polished little pieces of art. They are one note in a song. There are other poets who must help make the whole song." Peter Abrahams [illegible] to be congratulated on this fine production. He has the making in him of a poet and deserves every encouragement. We give one interesting bit here from one of his poems on "Freedom's Child":

My name is Coolie. Untouchable.
I am a jewel,
The brightest in a crown
Of a foreign king.
From my blood
Princes make gold to weight themselves
I'm an Anna a day, I spit blood when I cough.
I am the floods
And a hundred million starving souls.
I am the droughts
And a hundred million dead.
I am Sahra
I languish in jail.
I am an Anand—
The tears of a tortured soul.
But I've heard his whisper.
My body grows
Bigger!
BIGGER!!
Now there's room for me only here—
No kings or princes.
And I cry:
"Inquilab Zindabad!"
I am India!

They Need Your Help

The Sastri College Old Boys' Club has formed a committee comprising Messrs. A. N. Lazarus, R. Govindoo, T. Pudayachee and I. C. Meer, [illegible] devise ways and means of collecting funds to establish a bursary fund to help students in poor circumstances to complete their studies at Sastri College. Many students at Sastri College find that they are unable to complete the course they have started owing to financial difficulties. The money raised by the Old Boys will be a tremendous help to these students. Mr. I. C. Meer has been entrusted with a donation list which he is taking round to the general public. Old Boys and well-wishers are earnestly solicited to contribute generously to this deserving cause. Contributions may be sent either to the secretaries Recently, c/o the Sastri College, or may be handed to Mr. I. C. Meer, 137 Grey Street, Durban. The smallest contribution will be welcomed.

Johannesburg Indian Women's Association

The Indian members of the Indo-European Women's Association pledged themselves to do all they could to support Mrs. Smuts in her work as chairwoman of the South African Gifts and Comforts Committee, and to continue raising money for comforts for Indian troops, to be sent through Mrs. Smuts. Mrs. R. F. A. Hoernle presided at the meeting which was held on March 16 [illegible] the Gandhi Hall. She said that the question of Indian women joining the Women's Auxiliary Services had been discussed, but it was felt that they would do better as a separate body, to be called Indian Women War Workers. Mrs. Hoernle has been nominated by the High Commissioner for India, Sir Rama Rau, as the representative on the special committee for non-Europeans of the Gifts and Comforts organization. Mr. Rustomjee, of Durban, is the second representative.

Indian Teachers' Union Formed

Despite unfavourable weather conditions a large number of Indian teachers attended the inaugural meeting of the Natal Teachers' Union held at the St. Aidan's Hall, Durban, on Saturday last. The meeting was convened by Mr. S. Panday at whose instigation the Aided teachers had at a special general meeting of the Natal Teachers' Society received permission to form a Trade Union. In his opening remarks, Mr. Panday pointed out the significance of the meeting. He said that it was a historical occasion for it was for the first time in the Union that a body of teachers were forming a Trade Union. He had received encouraging communications from various local trade unions who are prepared to help the teachers in their struggle. Mr. E. Shanley, secretary of the local committee of the South African Trade and Labour Council, said he shared the views of Mr. Panday that this was truly a historical occasion. He could not remember any section of their intellectuals organising into a trade union. The position of the Indian teachers was a very peculiar one. The wages they received were most shocking. He had seen scandalous conditions among industrial workers, but the condition of Indian teachers had no parallel. Mr. Shanley assured the teachers of the support of the Trade and Labour Council in their struggles. He said that he was sure that the trade union movement as a whole would stand with them. The draft constitution was then presented to the house and unanimously adopted. The following officials were elected for the ensuing year: Chairman: Mr. S. Panday; vice-chairman: Mr. R. Perumal, secretary and treasurer: Mr. I. C. Meer; committee: Messrs. S. P. Singh, M. V. Naicker, N. G. Chetty, S. Sham, G. H. Moodley, J. Pawya and one vacancy for P. M. Harg. Nearly fifty schools were represented and nearly everyone of the teachers present signed the enrolment form of the union. Enrolment forms could be obtained from the secretary, 62, Ritson Road, Durban.

Christian Missions

Furtherance of Christian missions in India to-day is stated to be due largely to the evangelistic work which is carried on by Indians themselves. Though specially encouraged advance had been seen in the Dornakal Diocese similar revivals have been reported from Karachi and Sind and some Indian communities give up a week's time and wages to call the backward labourers to classes of instruction. Sustained and supported by the whole momentum of a living Christian Church, these efforts on behalf of the depressed classes in India are associated with encouragement equal to that of parts of Africa where converts in pagan areas are being recorded as taking place at the rate of 50,000 a week. Similar success is reported from China where the work is largely concerned with refugees and wounded, but Eastern Fascism has threatened to set back the progress of foreign missions in Japan as seriously as it is doing in European countries at the present time. It is fortunate that official opposition to Christian Missions in Egypt has been withdrawn as a result of the uncertainties of the war position in the Near East and that, with a desire to see a renewal religion spring up in Abyssinia, arrangements are being made for the distribution of a popular translation of the complete Bible in that country.—Contributed.

Saraswathi Hindi Music Club

An inaugural meeting of the Saraswathi Hindi Music Club was held at the premises of Mr. K. Lalloo, Marshbank, recently. The constitution of the club

was approved by the members. The following office-bearers were elected for the ensuing year:—Patron: Mr. P. R. Singh; president and manager Mr. K. Lallee; vice-presidents: Messrs. G. Barry and Bachoo Singh; secretary: Mr. A. Nuralphuk; treasurer: Mr. B. Singh; committee: Messrs. N. Sankar, K. Deonarain, R. Sookdeo, M. Sawdath and M. Sawak.

L. S. G. Debate

"Should the Africans join the Non-European United Front" will be the subject for a debate between Mr. H. Dlomo, the famous African poet and playwright, and Mr Cox Dladla, a member of the Non-European United Front and a former Editor of the *Black Opinion* at the Liberal Study Group Hall on Sunday, March 30 at 8 p.m. All are welcome.

Engagement

The engagement of Miss Dhanalutchmee, youngest daughter of Mrs. and the late Mr. Coopsamy Moodley (Sirdar), and sister of Messrs. D. V. Moodley Bros., 88 Tongaat, to Mr. P. M. Govender, eldest son of Mrs and the late Mr. Perumalsamy Govender, late of Chaka's Kraal and at present resident of Tongaat, will take place at Tongaat on Sunday, April 6, at 2 p.m. The T.Y.M.A. band, conducted by Mr K. R. Naidoo, will be in attendance.

S.A. Indian Lawn Tennis Association

The South African Indian Lawn Tennis Association has decided to hold the inter-provincial tournament for the M. M. Govender's Memorial Trophy in Johannesburg on April 11. The competing centres are Natal and Transvaal. The tournament will be followed on succeeding days by the singles and doubles championships.

Dannhauser United Indian F.C.

The sixth annual general meeting of the Dannhauser United Indian Football Club was held on March 19. The secretary, Mr. D. S. Maharaj, emphasised in his report for the foregoing year the very successful season the club had had. The treasurer's financial statement revealed a sound position for the club. The following office bearers were elected for the ensuing season:—Patrons: Messrs. A. Ross, Sheik Abdool and Dr. T. G. Campbell; hon. life vice-presidents: Messrs. C. Gopaul, R. Patak and R. Loganathan; president: Mr. S. Bhawanji; vice-presidents: Messrs. S. M. Vawda, Bridger Goordeen, Soorajlal Maharj, D. R. Mistroy, H. M. Vawda, I. D. Vawda and S. A. Gaffoor; hon. secretary: Mr. D. S. Maharaj; hon. treasurer: Mr. R. Loganathan; captain: Mr. Ahmed Mia; vice-captain: Mr. A. M. Moola; committee: ex-officio with Messrs. E. G. Moodley and H. S. Esmun; manager and trainer: Mr. S. L. Adam; ground stewards Messrs. A. Mia and A. M. Moola; hon. auditor: Mr. Y. A. Dawjee.

Berea Park Indian F.C. (Benoni)

At the eighth annual meeting of the Berea Park Football Club, Benoni, Mr. A. J. Lowton presiding, the following office-bearers were elected for the ensuing season:—Patron: Mr. C. M. Brown; hon. life president: Mr. D. Seetharam; president: Mr. A. Ellimdeen; vice-presidents: Messrs. A. Lowton, L. L. Dass, S. Singh, R. Chonks, D. Mangoo, M. A. Mayet and E. Sullimen; secretary: Mr. J. Singh; delegates to the E.T.I.F.A.: Messrs. R. J. Lowton, A. Ellimdeen, R. Lowton, J. Singh, S. Peters, A. Sevadia and V. T. Naiker; treasurer: Mr. I. Ellimdeen; captain: Mr. V. T. Naiker; vice-captain: Mr. S. Peters.

—oOo—

Everything appearing in this issue of a political nature unless otherwise mentioned has been written and published by Manilal M. Gandhi to express the views of Indian opinion.

BUSINESS FOR SALE

GENERAL DEALER DAIRY & POULTRY FARMER AERATED MINERAL WATER and ICE Business and Premises situated on main Grey Street, Durban, in the centre of the Indian Trading area, for sale as a going concern. Apply to 14 Madressa Arcade, Durban, or Box 1000, Durban.

The "FRIENDS of INDIA" SERIES

Short biographical sketches of eminent men, who have laboured for the good of India.

Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece.

Rev. Dr Miller,
E. S. Montagu,
Lord Ripon,
Ravi Varma,
Sir O. Sankaran Nair,
Sir Henry Cotton,
John Bright,
Lal Mohun Ghose,
Mrs Annie Besant,
Allan O. Hume,
A. M. Bose,
Lokshman Narain,
V. P. Madhava Rao C.I.E.,
Raja Ram Mohun Roy,
Lokamanya Mahomed Sayani,
Dinshaw Edulji Wacha,
Ishwar Chander Vidyasagar,
V. Krishnaswami Aiyar,
Babu Surendranath Banerjea,
Sir William Wedderburn,
Lord Morley,
Sir Pherozeshah Mehta,
Swami Rama Tirath,
Sir Salar Jung,
Henry Fawcett,
Lord Hardinge,
Kristo Das Pal,
Edmund Burke,
Badruddin Tyabji,
W. C. Bonnerji,
Charles Bradlaugh,
Diwan G. Rangacharlu,
Rao Bahadur R. N. Mudholkar,
Dr. Rash Behari Ghose,
The Rt. Hon. Syed Amir Ali,
H. H. Shri Sayaji Rao Gaekwar,
Kashinath Trimbak Telang,
Nawab Mohsin-ul-Mulk,
Behramji M. Malbal,

Price: One Shilling Each

APPLY:

MANAGER, INDIAN OPINION,
PHOENIX, NATAL.

'INDIAN OPINION'

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

For The Moral, Political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union	21s.	Annually
" " "	11s.	Half-yearly
Outside the Union	22s. 6d.	Annually
" " "	12s.	Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise

Apply to—

Manager,
Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૯ મું. | ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૯ માર્ચ, ૧૯૪૧. | અંક ૧૩.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"
શુક્રવાર તા. ૨૯ માર્ચ, ૧૯૪૧.

શુભેચ્છા માટે પ્રાર્થના દિન

આ વર્ષ તા. ૩૦ મીનો રવીવાર આખા દક્ષિણ આફ્રિકામાં શુભેચ્છા માટે પ્રાર્થના દિન તરીકે પાળવાનો આવનાર છે. ક્રીશ્ચીઅન કાઉંસીલ ઓફ્ સાઉથ આફ્રિકા, ફેડ પેનીનસ્યુલા ચર્ચ કાઉન્સીલ, સોસાયટી ઓફ્ જસ્ટ એન્ડ ક્રીશ્ચીઅન્સ અને વીટવોટર્સરેન્ડ ચર્ચ કાઉંસીલ જેટલી સંસ્થાઓના સંયુક્ત આશરા હેઠળ એ દિન પ્રાર્થનાને માટે પાળવામાં આવે છે. ક્રીશ્ચીઅન કાઉંસીલ ઓફ્ સાઉથ આફ્રિકાએ બહાર પાડેલી સત્તાવાર જાહેરાત મુજબ એ દિવસ વિચાર, પ્રવચન અને પ્રાર્થનાદ્વારા અરસપરસ સમજુતી, સહિષ્ણુતા અને શુભેચ્છાની વધારે સારી ભાવના ઉત્પન્ન કરવામાં ગાળવામાં આવશે. આ દિનને રાજકારણની બદબદથી મુક્ત રાખવામાં આવશે. આ શુભેચ્છા માટેના પ્રાર્થના દિન એ યુનીયનના ભિન્ન ભિન્ન વર્ગો અને જાતીઓ વચ્ચે અને ખાસ કરીને બોઅર અને બ્રીટન અને ખ્રીસ્તી અને યહુદી વચ્ચે વધારે સારો સંબંધ સ્થાપવાનો દક્ષિણ આફ્રિકાની ધાર્મિક સંસ્થાઓનો એકત્રીત રચનાત્મક પ્રયાસ છે. તેને અંગે "શુભેચ્છાને પંથે" એવી એક પુસ્તિકા પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવી છે જેમાં યુનીયનના ગવરનર-જનરલ તેમજ પ્રતિષ્ઠિત ખ્રીસ્તી ધર્માચાર્યોના સંદેશાઓ છે અને યુનીયનના પ્રતિષ્ઠિત જનોના લેખો પણ છે.

અમે માનીએ છીએ કે મનુષ્યજાતી તરફની શુભેચ્છાના અભાવે જ ગત મહાન યુદ્ધ પરિણમ્યું હતું અને આજનું યુદ્ધ પણ ફક્ત એજ કારણે પરિણમ્યું છે. જ્યાં પૈસાનો અને સત્તાનો અતિ લોભ હોય ત્યાં શુભેચ્છાને સ્થાન રહેતુંજ નથી. બદ્દેચ્છા તેનું સ્થાન લે છે. અને બદ્દેચ્છા માંથી દ્વેષાગ્નિ અને ગ્રસ્તાધારી લોકો તરફથી તેઓના તાબા હેઠળના લોકોપર ત્રાસ અને જુલમ ઉદ્ભવે છે.

આ સંજોગોમાં શુભેચ્છા માટે પ્રાર્થના દિન પાળવાનો વિચાર પ્રસંગને અનુસરતો અને આવકારદાયક છે. પરંતુ એકલી પ્રાર્થના બીજ કશું બળવાનું નથી. જો વિચારને અમલમાં મુકવાનો પ્રમાણિક પ્રયત્ન થયો જોઇએ. આપણી આસપાસ પ્રોત્સાહન મેળવવાને પ્રાર્થના કરવાની અને પ્રોત્સાહન માટે રાહ જોઇ બેસી રહેવાની છે. પરંતુ એ રીતે કદી પ્રોત્સાહન આવશે નહિ. અંગ્રેજી કહેવત છે કે: "જે જાતે મહેનત કરે છે તેને ઇશ્વર મદદ કરે છે." આપણા માં કહેવતો છે કે "આપ મુવા વિના સ્વર્ગે નથી પહોંચાતું." "હીંમતે મરદાં તો મદદે ખુદા." એટલે શુભેચ્છા માટેના પ્રાર્થના દિન પાળવાનો અર્થ કશોજ નહિ ગણાય સિવાય કે તેની પાછળ માત્ર પ્રાર્થનાથીજ નહિ પણ અમલથી શુભેચ્છા પ્રવર્તાવવાની પ્રમાણિક ઇચ્છા અને ઠરાવ હશે.

હવે આ બાબતમાં દક્ષિણ આફ્રિકાનાં બીન-યુરોપીયનોનું સ્થાન કયાં છે? શુભેચ્છા માટે પ્રાર્થના દિનનો હેતુ, આપણને કહેવામાં આવે છે કે, ખાસ કરી બોઅર અને બ્રીટન અને ખ્રીસ્તી અને યહુદી વચ્ચે વધારે સારો સંબંધ પ્રવર્તાવવાનો છે. ત્યારે શું ગોરી પ્રજાઓનુંજ સંયુક્ત બળ ઉભું કરવાનોજ આશય છે? તર છોડાએલી, દબાએલી અને કચડાયેલી બીન-ગોરી પ્રજાઓનું શું? અમને માનવાને સબળ કારણ છે કે આ કાર્યનાં બીન-ગોરાને માટે કશું સ્થાન નથી કેમકે આ શુભેચ્છાની કલ્પનાજ છેક હમણાં જ્યારે બોઅર અને બ્રીટન અને ખ્રીસ્તી અને યહુદી વચ્ચે દક્ષીણ આફ્રિકામાં બારે આબરૂદાર ચેહા થઇ ગયો છે તે પરથી ઉદ્ભવી છે. એટલે વાજબીપણે એમ માની શકાય કે એ માત્ર ગોરી પ્રજાઓ માટેજ છે અને બીન-ગોરી પ્રજાઓ માટે તેમાં સ્થાન નથી.

હીંદુસ્તાન પોતાની અસ્પૃશ્યતાની બદીને લીધે વાજબી રીતે જગતની સખ્ત ટીકાને પાત્ર થયું છે પરંતુ હીંદુસ્તાન, જે પોતાના પાપોના ફળો ભોગવી રહ્યું છે, તે તો સવેળે એ પ્રથાનો નાશ કરી રહ્યું છે. જ્યારે દક્ષિણ આફ્રિકા જે કોઇ પણ અન્ય દેશ કરતા પોતાને વધારે સુધરેલો દેશ ગણાવે છે તે આજે હીંદુસ્તાને નાબુદ કરેલી પ્રથાની નકલ કરી રહ્યું છે. તેની સેગ્રેગેશનની નીતી, તેના વર્ણદ્વેષના કાયદા એ સિવાય બીજું શું છે? બલકે એ તો એક ડગલું હીંદુસ્તાન કરતાં આગળ વધ્યું છે કેમકે હીંદુસ્તાનમાં તો ગામાજીક આધારે પ્રતીબંધ મુકાયા હતા અને તે પણ કેટલ રાજ્યના કાયદાથી નહોતા મુકાયા જ્યારે દક્ષિણ આફ્રિકામાં વર્ણ અને જાતીના આધારે પ્રતીબંધો મુકાયા છે અને તે પણ રાજ્યના કાયદાથી. બરી ખ્રીસ્તી ભાવના મુજબ તો સઘળા માનવીઓ પ્રત્યે શુભેચ્છા હોવી જોઇએ અને તેમાં તો શત્રુનો પણ સમાવેશ થઇ જાય છે. હકીકતમાં કોઇની તરફ શત્રુવટ કે બદ્દેચ્છાને તેમાં સ્થાન નથી. જો કેટલાકની તરફ બદ્દેચ્છા હોય અને કેટલાકની તરફ શુભેચ્છાનો ડોળ કરવામાં આવતો હોય તો તે શુભેચ્છા ખ્રીસ્તી ધર્મના ખરા સિદ્ધાંત થી વીરૂદ્ધ ગણાય.

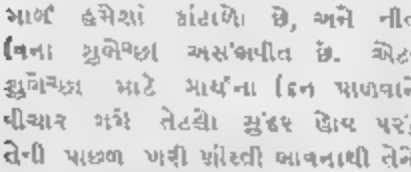
રેવરન્ડ સેલ્બોર્ને આ બાબતમાં 'નાતાલ મરકયુરી' માં લખતાં બરોબર મુદ્દો સ્થાપીત કર્યો છે. તે નીચે પ્રમાણે લખે છે:

"લોકોના સઘળા વર્ગોમાં શુભેચ્છા માટે આપણે પ્રાર્થના કરીએ એ વાસ્તવીકજ છે. છતાં એકલી પ્રાર્થના બસ નથી. કાર્ય વિનાની પ્રાર્થના કેવળ ફંભ છે.

આ રવીવારની પ્રાર્થનાનો મુખ્ય હેતુ જુદા જુદા યુરોપીયન વર્ગો વચ્ચે શુભેચ્છાની ભાવના ઉત્પન્ન કરવાનો છે એ વસ્તુ નહીં ભુલતા

આ સમજવાનો મારો આગ્રહ એ છે કે આપણે યુરોપીયન અને બ્રીન યુરોપીયનો વચ્ચે પણ સહિષ્ણુતા અને સમજુતી માટે પ્રાર્થના કરવી અગત્યની છે. મારા પોતા નાજ સહોદરને વિષે લખું. ઉપરોક્તમાં આજે આપણા લોકો બાપજી બોલો આપી રહ્યા છે. શું આપણે તેમના કરતાં બોલી શકિત ધરાવીએ છીએ? શું કરજનથી સધળી જાતીઓને સમાન ન્યાય આપવા જેટલો પણ ગોત્ર નથી આપી શકાતો? આજના વખતમાં મોકાના નાના બાંધ મોટા અદલક ઉખાડીપ રહ્યા છે. બીત-ગોરાઓ મા વધારે સારાં રહેવાયો, વધારે સારા રસ્તાઓ અને સારી સગવડો પુરી પાડવાને સારી કાઉન્સીલને અર્થ મોટો થશે. પરંતુ ન્યાય અને ગુલેચ્છાને તોલે તે કંઈ મોટો નહી ગણાય."

અમે એક પગલું આગળ વધીશું અને કહીશું કે આપણી પ્રાર્થના વધુબોલનોજ સમુહો નાશ કરવા માટે હોવી જોઇએ કેમકે તે ખ્રીસ્તી ધર્મના તેમજ લોકશાસનના સિદ્ધાંતથી વીરૂદ્ધ છે. વળી આપણી પ્રાર્થના ઇશ્વરની અમીદ્રષ્ટીનું સિંચન માત્ર આપણા પરજ નહીં પરંતુ આપણા કહેવાતા શત્રુ પર પણ થાય તેવી હોવી જોઇએ કે જેથી બન્નેમાં પોતાની તકરારોનું સમાધાન હાલ ચાલી રહેલી ખુનરેજીથી નહીં પરંતુ શુભેચ્છા અને મીત્રભાવે હાલબાની સદ્-બુદ્ધિ આવે. આ વસ્તુ બહુ ઉચ્ચ અને અલ્યપહાર જણાતી હશે. પરંતુ નીતીનો માર્ગ હમેશાં કાંટાળો છે, અને નીતી વિના શુભેચ્છા અસંભવીત છે. એટલે શુભેચ્છા માટે પ્રાર્થના દિન પાળવાનો વીચાર ગમે તેટલો મુંઝવ હોય પરંતુ તેની પાછળ ખરી ખ્રીસ્તી ભાવનાથી તેનો અમલ નહિ થાય તો તેવા દિનનો કશો જ અર્થ નથી.

ડૉ. કસુમા પર ઘાતકીએ કરેલો પ્રહાર

જોહાનીસબર્ગ (ટ્રાંસવાલ) ના બરાજ ન્યાયળ વીલીયમ મેથ્યુસ ડીસથ નામના એક ગોરા કન્સ્ટેબલે ડૉ. એ. બી. કસુમા, જેઓ જોહાનીસબર્ગના એક જાણીતા નેટીવ ડાકતર છે, આફ્રિકન નેશનલ કોંગ્રેસના પ્રમુખ છે અને જોહાનીસબર્ગની યુરોપીયન અને આફ્રિકનની જોઇન્ટ કાઉન્સીલના પ્રમુખ છે તેમની, તે એક નેટીવ ડોક્ટરી પાસ અને ડાકટરનું સાયન્સ જોવાને કાર ઉભી રખાવી અને તેમનાપર પ્રહાર કર્યો હતો તે બદલ કોર્ટમાં તેને પા. ૫ નો દંડ અથવા સાત દીવસની કેદની સજા થઇ છે. બીજારા કન્સ્ટેબલના બનવા એક નેટીવ તે નેટીવ. તેને તો એટલીજ ખબર હતી કે તેનો ગમે તેટલો ઉંચો દરજ્જો તેની પોતાની ગોરી ચામડીના કરતાં વધારે ઉંચો તો નજ હોઇ શકે અને તેની સામે મોઢાયી વાત કરવાની શી હીમ્મત! સાતયીજ વાત થાય, આપણે એટલુંજ આશ્વાસન લેવાનું રહ્યું કે કોર્ટે તેમ નથી માન્યું.

યુદ્ધમાં જોડાયેલા હિંદીઓના છોકરાઓ માટે સિક્ષણની સગવડોનો અભાવ

જે હીંદીઓ યુદ્ધમાં જોડાયા છે તેમના છોકરાંઓને શીક્ષણ માટે કોઇ પણ જાતની સમયક નથી. નાતાલમાં યુરોપીયનો અને નેટીવોને માટે બહુ પ્રાથમીક શીક્ષણની સગવડો છે જ્યારે હીંદીઓને ફી ભરવી પડે છે. રકકલ ની ગોમડીઓ પણ તેઓને બહુ પુરી પાડવા માં આવતી નથી. આ બાબતમાં હીંદી કોમ નું એક ડેપ્યુટેશન નાતાલના એડમીનીસ્ટ્રેટર મી. ગોરડન વોટસન પાસે તેમને રાહત માટે વિનંતી કરવા ગયું હતું. એડમીનીસ્ટ્રેટરે કંઇ પણ કારણ આપ્યા વીના નકારમાં જવાબ આપ્યો છે. ટ્રાંસવાલમાં હીંદીઓને બાલ કક્ષા ફ્રીજો બારી નથી પડતી.

આબરૂહોમ વેચવામાં પણ વધુ જોર

ડરબનથી જણાવવામાં આવે છે કે અંબ ના હીંદી ફરજોપ વાળાઓ જેઓ બે ત્રણ વરસ થી આબરૂહોમ વેચતા હતા તે બધા હીંદીઓ ના આબરૂહોમ વેચવાના લાયસેન્સ રદ કરવામાં આવ્યાં છે. એક પણ હીંદી ફેરીયાને આબરૂ-હોમ વેચવાનું લાયસન્સ આપ્યું નથી જ્યારે યુરોપીયનોને લાયસન્સ ગણ્યા છે એટલે આબરૂ-હોમના વેચાણમાં પણ પક્ષપાત દાખલ થયો છે.

યુનીયન પાર્લામેન્ટમાં એસ્કોમ્બ રસ્ટીક ચર્ચા

યુનીયનના અર્થ ખાતાની રહેમો પાસ કરવા ની ચર્ચામાં ડૉ. વેનનીરોયે જણાવ્યું કે ગવરનર જનરલનો દક્ષિણ આફ્રિકાને પા. ૨૪,૭૦૦ નો મોટો અર્થ ભાગ છે એ વિષે દેશનું ધ્યાન ખેંચાવું જોઇએ. આ દિવસોમાં લાખોને યુદ્ધને માટે ખાત્ર કરવાનું કહેવામાં આવે છે અને બધા ગરીબ માણસો યુદ્ધના માટે ભોગો આપી રહ્યા છે ત્યારે ગવરનર-જનરલને જલસરઓ માટે પા. ૪૫૦૦ નું બોધાયન્સ અપાય છે.

સેનેટ માટે પા. ૪૪૦૦ ના વોટ પર ડૉ. વેન નીરોયે કહ્યું કે એમ્બાસ્ટર પાર્લામેન્ટરી એસોસીએશન જરનલને પા. ૨૫૦ આપવા સામે મારો વિરોધ છે. એ પત્ર બ્રીટીશના પ્રચાર કાર્યનું એક સાધન બની ગયું છે. આ રકમ આપવા સામે હું વિરોધ ઉઠાવું છું કેમકે બ્રીટીશ સામ્રાજ્યવાદ દક્ષિણ આફ્રિકાને શોષી પમારે એમ્બસેડરો છે.

પંડા પ્રધાન માટેના પા. ૧૪૫૦૦૦ ના વોટ સામે ડૉ. ગ્રથાને સુચવ્યું કે પંડા પ્રધાનના પા. ૨૫૦૦ ના પગારની રકમ કાપી નાખવી જોઇએ. એ રકમ બાદ કરવાથી શું સુચના કરે છે તે પંડા પ્રધાનના કાર્યોને લીધેજ નહિ પરંતુ દીક્ષાઓના બનાવો પણ તે બારામાં નથી આપતા તેને લીધે. મારે ચાલતું દોષ તો હું પંડા પ્રધાનનો ઠારે દંડ કરવાનું સુચવું.

વર્તમાનપત્રોના છુટાપણા ઉપર સેનેટર કુદી

પુષ્પ અંગ્રેજ અર્થે મારેના નાણાખાતાના પ્રધાન મા. જે. એચ હોફમેયરે દાખલ કરેલાં બીલપર યુનીયનની સેનેટમાં બીજા વાંચન પ્રસંગે ચર્ચા કરવામાં સેનેટર મા. એ. પી. જે. પુરીએ જણાવ્યું હતું કે, ઓગણીસ મહીનામાં માં દક્ષિણ આફ્રિકાની પાસે લોકો માંગતા નથી એવાં એક પુષ્પને માટે પા. ૨૩,૭૦,૦૦,૦૦૦ ની રકમની માગણી થઇ ચુકી છે. દક્ષિણ આફ્રિકામાં વર્તમાનપત્રોના છુટાપણાં જેવી વસ્તુ જેજ નહી. આ દેશમાં વર્તમાનપત્રો છે કે જેનાં ફેડરવોટર્સ હજારોમાં છે. આ વર્તમાન પત્રો સંગઠીત છે અને નવું વર્તમાનપત્ર પ્રેસ એસોસીએશનની સંમતિ વિના રજાયી શકાય તેમ નથી. પોતાના માલીકની આજ્ઞા પ્રમાણ દીન રાત જહેમત ઉઠાવીને પ્રચાર અર્થે ખબરો આપતાં વર્તમાનપત્રો ઉપર શું સરકાર અંકુશ મુકવા તૈયાર છે ખરી? પરદેશથી આવતા ખબરો પર તો વાદકાપ થાય છે અને બીજા કોઇ રસ્તેથી ખબરો મેળવવા અશક્ય છે. બનાવે ખબરો પુરા પાડનારી કોઇ સ્વતંત્ર એજન્સી બોલવામાં આવે છે તો તેને મારી નાખવામાં આવે છે, કે જેથી લોકમાં ખેરનો ફેલાવો કરવાનું ચાલુ રહી શકે. કુ તો એમ્બલગ હીંકને રજાપીત કરેલાં કોકશાસનમાં આવું કંઇ, આજના લોકશાસનમાં નથી માનતા.

જોહાનીસબર્ગમાં ઇન્ડિઅન વિમેન્સ કોંફરો-સીંગરાત

ઇન્ડો યુરોપીયન વીમેન્સ એસોસીએશનના હોદા સભ્યાઓ તા. ૨૬ મી ના સાંજિય આફ્રિકન વીલ્ડરસ એન્ડ કમ્પેટીસ કમીટીના ચેરમેન મીસીસ રમ્બલને તેમના કામમાં ન પુર્ણ સહકાર કરવાનો અને હીંદી લડકર માટે નાના ઉમરવાળી મીસીસ રમ્બલ માટેને ગોકલવાનો ઠરાવ કર્યો હતો. મીસીસ હર્નલી પ્રમુખસ્થાને બીરાજ્યા હતા. મીટીંગ બાંધી હોલમાં બરી હતી. તેમણે જણાવ્યું હતું કે હીંદી બીબીઓને વીમેન્સ ગોકસીવીસ્ટરી સર્વીસીસ માં જોડાવા માટે વીચાર કરાવવામાં આવ્યો હતો પણ તેમાં એમ લાગ્યું છે કે તે બીબીઓએ ઇન્ડિઅન વીમેન્સ વેર વર્કર્સ નામનું જુદું મંડળ ઉભું કરવું. આમ કરવાનું પ્રારબ્ધ જણાવાયું નથી. પબ્ધ સાધારણ અટકળ થઇ શકે કે ગોરી બીબીઓને હીંદી બીબીઓ સાથે કામ કરતા દિલચસ્પત લાગ્યું હશે.

ઇન્ડિઆ માટેના કાપ કમીસનર સર રામસ્વામી નોન યુરોપીયન માટે વીલ્ડરસ એન્ડ કમ્પેટીસ કમીટીમા ખાસ પ્રતિનિધીત્વ કરવાના માટે મીસીસ હર્નલીને મુકરર કર્યા છે અને બીજા નંબરના પ્રતિનિધી તરીકે ડરબનમાં મી. સોરાબજી રૂસ્તમજીને મુકરર કર્યા છે. મીસીસ હર્નલીએ મંડેલા કામની સગાહાયના કરતાં જણાવ્યું હતું કે ડરબનની હીંદી કમીટીએ બાવાર સુધીમાં ૬૬૦૦ પારસલો મોકલ્યા છે અને એ બાબતમાં જોહાનીસબર્ગ ઘણું પાછળ પડ્યું છે. તેણે વધુ પ્રયત્ન કરવાની જરૂર છે

ફેક્ટરીઝ બીલ

ગુરૂવાર તારીખ તા. ૨૦ મીએ વડા પ્રધાન જનરલ સ્મટસે ફેક્ટરીઝ, મશીનરી એન્ડ બીલ્ડીંગ વર્કસ બીલ પરની ચર્ચાની ચર્ચીઓની મુદત ૧૨ કલાકની રાખવાની દરખાસ્ત મુકી હતી. જે ૪૮ વિરૂદ્ધ ૬૯ મતે પસાર થઇ હતી. નેટીવ પ્રતીનીધીઓ ઓએ તરફથી પક્ષ તરફ બત આપવા હતો વિરોધી પક્ષે દરખાસ્તની વિરૂધ્ધ બત આપેલ હતો કારણ કે તે સેગ્રેગેશનની કલમ બીલમાં ગોઠવવા સુધારામાં રાખવા માંગતો હતો. જ્યારે નેટીવોના પ્રતીનીધીઓએ જણાવ્યું કે બીલની એની બતની એક કલમ છે કે જે મુતીબતના કારણમાં નથી આવતી અને અંધાર વર્ણદોષ રાખવા કરનારી કલમ નાબુદીનો બીલ

ની સારી બાજુને ઝેરી કરી દે છે. "અમે આ કલમની વિરૂધ્ધ છીએ તે માત્ર અમારી મતદારીના લાભને ખાતરજ નહી પરંતુ એકસામસામ કે જેની માટે મુખ્ય સવાલ રહ્યું છે તેને ખાતર.

કમીટી સ્ટેજમાં બીલ પર ચર્ચા કરતાં કર્નલ મોરીસ પાર્ટીના કેા. વેનનીકેરે કહ્યું કે વિરોધી પક્ષની નાની બીન-યુરોપીયનોને ધંધાકારના કરી મુકવાની નથી. પરંતુ દક્ષીણ આફ્રિકામાં ગોરાઓ હંમેશાં "ધણી" બન રહેવું પડશે કે જેથી તેના નુકસાનો દરકારી રાખી શકાય.

મા. ગેાલ્ડીંગે જે જણાવ્યું કે પ્રધાને એવી બાંહેધરી આપી છે કે સેગ્રેગેશન કાયમ કરવાનો તેમનો ઇરાદો નથી પરંતુ "સેગ્રેગેશન" ના તેમણે ઇરાદો અર્થ નેટીવોના પ્રતીનીધીઓના કરવાં જોઇએ. વર્ષોના આધારે ભેદ પાડવા ની કંઇ પણ સત્તા નબળા વર્ગોના લાભોને નુકસાનકારકજ બન પડે.

મજુર પ્રધાન મી. મેકલીએ કહ્યું કે "આ કલમ જે સ્થીતીમાં છે તેજ સ્થીતી હું પસાર કરવાનો આગ્રહ સેવાનો છું. હું કંઇ વેદ પાડવા ની સત્તાઓ માંગતો નથી પરંતુ અમુક સંજોગો માં તેનો ઉપયોગ હું કરવાનો છે. એ કલમનો ઉપયોગ બીન-યુરોપીયનોના નોકરીઓથી લાભ કાઢવાને બચા દેવાનો નથી પરંતુ બન્ને વર્ગો વચ્ચે ગેરીરીતે અને નૈતિક લાગણી થતો અટકાવવાને તેનો ઉપયોગ કરવાનો છું.

બે શરતો

લેખક: આચાર્ય વિનોબા ભાવે

"શિવ બનીને શિવ બન્યો" આ આદરની પહેલી શરત છે. જો ભગવાન શંકરને પ્રસન્ન કરી લેવાના હોય તો પ્રથમ તેમ આદરપૂર્વક લેાકસેવા કરવી જોઇએ. ગામડાંની સેવા કરવી હોય તો "ભાંગ્યો ગામડીયો" બનીનેજ ગામડામાં જવું જોઇએ.

રાષ્ટ્રીય શાળાઓએ આ મુદ્દો હરહંમેશ નજર આગળ રાખવો જોઇએ. કર્યે તો મુખ્યત્વ "નાગરીક" બનાવવાના કોડ છોડી દઇ બાકીબધાં "ગામડીયા" બનાવી શકાય આ એકજ વિચાર સેવવો કરવો જોઇએ. બાળકો ભણતા હોય તો અંગ્રેજ સરકારને તરતજ ખુંચવા લાગે અને પછી કોઇ પણ દિવસે એ તેમના ભાગ્યના ફેસલા પેદા નક્કિ કરી શકે. પણ પ્રથમ તો અમોએ એની બગાડે બગાડવા ના જોઇએ. અંગ્રેજ કહેશે "અંગ્રેજી ભણો નહીં તો અંધારામાં મોમા ખાશો. અંગ્રેજી ભણવાથી સુખરૂપ જીવનનું જ્ઞાન તમોને પ્રાપ્ત થશે." આપણે એને આદરપૂર્વક જવાબ આપવાનો છે કે, "જીવનનું જ્ઞાન કે જીવવાનું જ્ઞાન આ અમારા સામે વારંવાર રજુ કરેલા છે. સારી દુનિયા તો અમારી મરેલાગાંજ બજારો કરે છે. એટલું સમજવા પુરતું સમરત દુનિયાનું જ્ઞાન અમોને યથ કરેલું છે." અંગ્રેજના બમાલ મહત્વમાંથી છુટકારો મેળવવેજ છુટકો. નહીં તો રાષ્ટ્રીય શાળાનું દિવ્ય તેજ ચોમેર પ્રસરવાનું નથી. શરૂમની વાત છે કે એક અંગ્રેજ ગાંડોલો માણસ સામુલી ગામડીયા જેવો સિધો રીતે બોલી શકતો નથી. તો પછી ગામડીયો બનવાની વાતજ બાજુપર રહી. અંગ્રેજ ગાંડોલાની અને ગામડીયાની ભાષાનો મેળ બેસતો નથી. ગામડીયા વિષે એના ખુબ તિરસ્કાર ઉપજે છે. જેથી ગામડામા રહેવું એના માટે બહુજ મુશ્કેલીભરૂં છે. એટલેજ અંગ્રેજ બાળકને—મોહને દેશનાની દીધી જ છુટકો. તે સિવાય બીજો ઇલાજ નથી. એનો અર્થ એવો નથી કે કોઇએ પણ અંગ્રેજી ન ભણવું જોઇએ. અંગ્રેજી ભણવા માટે આપણે છુટા કીએ પણ અંગ્રેજી ભણવા માટે આપણે બંધાયેલા નથી. રાષ્ટ્રીય શાળાઓએ અંગ્રેજી ભણાવવાની ફરજીયાત પદ્ધતી રદ કરવી જોઇએ. રાષ્ટ્રીય શાળામાં પરાણે અંગ્રેજી કેાઇને પણ શિખવવું ન જોઇએ

આને કર્યે તો અંતઃકરણના શિવાય ગામડાનું રહીલું ત્યાં બિકકું કાઢ્યા અનુકુળતી સંકાશ નહિ. અમો મરાઠી શાળામાં ભણતા હતા તે વખતે અભ્યાસક્રમમાં એક "સૃષ્ટિજ્ઞાન" નું પુસ્તક હતું. "સૃષ્ટિજ્ઞાન" નું પણ "પુસ્તક" અને આ પુસ્તક માંના સૃષ્ટિજ્ઞાનના આધાર ઉપર—ઉપર ઉપર અમો દુનિયાને ગોટ કહેનારા અને ગામડામાં અમો જન્મ્યા છે પણ ગામડામાં વસતા ગોટ ગામડીયાઓને "ગમાર" બનાવવા માટે અમોને ગામડામા જવું જોઇએ; પણ તે તો ભણવા માટે; શિખવવા માટેના હેતુથી તો નહીજ. અમારી પાસે તો ગામડીયાઓને પાય જ વાતો ભણાવવાની હતી પણ, ગામડીયાઓ પાસેથી તો સો બસૌ વાતો શીખી લેવાની છે; આ વાત અમારા મગજમાં ઉતરવીજ નહી. કારણ શાળામાંથી પુરનભંગ દિક્ષા પ્રાપ્ત કરવાથી અમારી નજર લઘુ બની જાય છે. અમારી આખ ઉપર મેલના પડ ભરેલા છે. અંગ્રેજ-મહેનતની મહત્તા અમોને ત્યારે શાળાઓમાં શિખવવામાં આવશે ત્યાર પછી અમારા મહના પડ ખરી પડશે અને અમોને હલ્કા પણ પ્રાપ્ત થશે, અને ગામડામાં જઇ કયી રીતે કામ કરવાનું એની સમજણ આપમેળે પડશે.

પણ પ્રવર્તીત પદ્ધતિદ્વારા શિક્ષણ લઇ ચુકેલા હજારો યુવક યુવતીઓ દેશસેવા માટે ઇચ્છતા

હમેશવાર તરીકે બહાર પડે છે. આવા તરંગોઓ શું કરવું? મારા મત પ્રમાણે એમની શક્તીનો સદુપયોગ જરૂર કરી શકતા આવડશે, પણ એમને તો તે દરમીયાન નીચેની બે સરતોનું પાલન કરવું જોઇએ. (૧) અંગ્રેજી ભાષાંતરથી જે કંઇ શિખ્યા હોય અથવા જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરેલું હોય તે તદ્દન ભૂલી જવું. (૨) જાત મહેનત કરવાની ટેવ પાડી લેવી. આ બે સરતોનું તકેદારી પાલન કરે અને ખ્રિજ-પ્રદેશના આચરણમાં તથા વ્યવહારમાં એને મુકે અને ટુંકામાં સાદા તેજ એ સર્વેને રાષ્ટ્રીય કામ સોંપી શકાય. "અમે તો અમે તે કામ કરવા માટે તૈયાર છીએ" એવા જવાબો અમને બધાયે પાસેથી મળે છે, પણ મારી તો એવા યુવક-યુવતીઓને એવા નમ્ર પ્રાર્થના છે કે ઉપર જણાવેલી બે સરતોનું પાલન કરેજ છુટકો. તે સિવા બીજું રામબાણ ઇલાજ એ માટે નથી. આજે આપણને આબરૂ ઉંચા દેશ માટે દરેક આદર્શ મજુરના હોદ્દાએ કારણ કે મજુરીની બહુ જરૂરી છે. આવા પવિત્ર અને મંગલ કાર્યમાં–રાષ્ટ્ર યજ્ઞમાં એટલાં સામેલ થવા તેટલાં ઓછાજ છે.

—મરાઠી "મધુકર" માંથી.

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

પ્રાંતિક કાઉન્સીલ

નાતાલ પ્રાંતિક કાઉન્સીલની નવમી બેઠક ગુરૂવાર આવે તા. ૨૭ મીએ એડમીનીસ્ટ્રેટરે ખુલ્લી મુકી હતી.

ચોર ટ્રેન

ચોર ટ્રેન જે મુસાફરીએ નીકળેલી છે અને જેનો હેતુ દક્ષિણ આફ્રિકામાં જનતી મુક સામગ્રીઓનું પ્રદર્શન કરવાનો છે તે કાલે વારે ડરબન આવી પહોંચશે અને ચાર દિવસ ત્યા રહેશે.

પેનીટેશન કમીશન

મી. જસ્ટીસ બુમના પ્રમુખપણા હેઠળ પ્રિવિઅન પેનીટેશન કમીશનની બેઠક સોમવાર આવે તા. ૨૪ મીએ જોહાનીસબર્ગમાં ફરી શરૂ થઇ હતી.

મેયર મી. એ. ટી. એલીસને એકટીંગ પ્રોવીન્સીયલ સેક્રેટરીના તા. ૧૬ જાન્યુઆરી ૧૯૪૧ ના કાગળ કલાર્કપરનો કાગળ રજુ કર્યો હતો જેમાં પેન્ટ્રીમાં મેરીટઝબર્ગ ઝર્સ્ટ દાખ રકુલની આસપાસ દીક્ષીઓએ ખરીદેલી જમીન તરફ ધ્યાન ખેંચવામાં આવ્યું હતું અને જણાવવામાં આવ્યું હતું કે સ્કુલની આસપાસ બહુ જરૂરથી દીક્ષી જમીન માલીકોની સંખ્યા વધતી જાયી છે.

કમીશનના પ્રમુખે જણાવ્યું કે એ કારણ કમીશનની કાર્યસુચીની બહારનો છે.

બાદ કોંગ્રેસીએશન અને મીશ્ર કાઉન્સીલ વચ્ચે મુરોપીયન અને બીન-યુરોપીયનોની બત્તીઓ ઉઠાવવા માં કયા હતા તેના સંબંધમાં તકરાર ચાલી અને એક બીજાનો દોષ કાઢવા લાગ્યા જે પરથી કમીશનના પ્રમુખે ટીકા કરી કે બે જવાબદારીમા કમીશન મુકનારી રહ્યું છતા બન્ને હતા તેના લાંબા લાંબા છીએ. હવે જો તકરાર ઉભા થશે તો વધુ મોકુફી આપી શકાય એમ હું નથી જોતો.

મી. સ્મુથસે કહ્યું કે દીક્ષીઓ પોતાના મકાનો બહારથી સાફ રાખતા નથી. અંદર કેવા હશે એ હું જાણતો નથી.

એસોસીએશને આ આરોપની સામે વિરોધ ઉઠાવ્યો અને કહ્યું કે યુરોપીયનોની પોપર્ટીઓ પણ તેજ હોય છે તો પછી દીક્ષીઓને શું કામ જુદા પાડવામાં આવે છે. એ સ્થિતિ સુધારવાને રીટી કમીશન પાસે માગણી છે.

મી. એલીસને કહ્યું કે માલીકો પાસે મકાનો સારૂ રખાવવાને અમારી પાસે કંઇ પણ સત્તા કે પારા નથી.

સંત જોન એમ્બ્યુલન્સ

સેંટ જોન એમ્બ્યુલન્સ કોર્પ્સ સદ્ગતનો આ આંકડા મુખપૃષ્ઠપર આપવા માં આવ્યા છે તે બ્રીટ્સ વર્ષના એક પ્રતિષ્ઠિત ધર્મોચાર્ય મરણ પામ્યા. તેમની સાદાઇ, પવિત્ર જીવન, સત્યપ્રીયતા, સેવા પરાયણતા અને પરહિતચિંતકતાએ તેમને બ્રીટ્સમીત્ર બનાવી દીધા હતા અને એ ઉપરજ આફ્રિકાયલના વખત માં કોલરટાન્ટીનોપલના આર્મેનીયન લોકોએ તેમની નીમણુક થઇ હતી. તેમને એવું ઉચ્ચ પદ લેવાનો કંટાળો હતો અને તેમાંથી બચવા તેઓએ ઘણા પ્રયત્ન કર્યો પણ આખરે આજીજ પડયું ત્યારે તેમણે પોતાની સાદાઇ અને સરળ જીવન ચાલુજ રાખ્યું અને પોતાના અનુયાયીઓ જે આમદાની ગોજવાઓ અને કમાનમાં વધારી નાખતા હતા તેનો તેમણે ગરીબોને દાન દેવામાં ઉપયોગ કર્યો. ઇંગ્લેંડમાં તેમજ ફ્રેન્ચ રવાનામાં થતા અત્યાચારોનું તેમણે ખંડન કરવાનું ઘણ કર્યું" અને તેનો વિરોધ કર્યો તેવા રાજ્ય તેમજ દેશના માં તેના મોટા શત્રુઓ પેદા થયા અને એક પ્રસંગ તેમને કેદ કરવામા આવતાં રહેત એવી ચડી ; તેમને તુરતજ છોડી મુકવા પહેલા નાણ આદેશના લોકોમાં બ્રીટીશ પેસાકતાને ગુંચવાડાથી રહ્યા માં આવ્યું અને કોંગ્રેસ પ્રેસીડેસીયલ તેમણે અપમાન કરેલું હોવાના ખોટા આરોપ માટે તેમને કેદની સજા કરી સાઉન્ટ હેરસ માં આપેલા એક ગામડામાં ગોકલવામાં આવ્યા. પરંતુ ત્યા પણ લોકોમાં તેમની પ્રીતી જમવા લાગી તેથી બાળા સમુદના કુદરતી પુર્ણ દ્રીનારા પર આવેલા પીટીમસબર્ગ મોકલવામાં આવ્યા ત્યાં પોલીસોએ તેમના તરફ એવું વર્તન ચલાવ્યું કે તા. ૪ સપ્ટેમ્બર ૧૯૦૩ ના દીને મુસાફરીમાંજ તેમનું મૃત્યુ થયું.

સાત વર્ષની કેદની સજા

૨૮ વર્ષની ચનના એક સ્કુલ ટીચર બાલરાજ ગુપ્તાનને નાતાલની સુપ્રીમ કોર્ટમાં ગયા ગુરૂવારે જજ જજ પ્રેસીડન્ટ મી. જસ્ટીસ કેથોર્ન તરફથી ખુન કરવાના કરસદાથી કરેલા હુમલાના આરોપ માટે ગુનેગાર ઠરાવવામા આવ્યો હતો. ગયા વર્ષના નવેમ્બર તા. ૧૬ મીએ સ્ટેંડરટોનમાં મી. થોમસ અને તેની પત્નીના બાયામાં તેણે રીવોલ્વર ફોડી હતી. તેને ત્રણ વર્ષની કેદની સજા થઇ છે જેમાંની છએ વર્ષની સજા સારી ચાલચલગતની અને મી. જોર્જીસ થોમસન અને તેની પત્નીને નુકસાની ભરવાની ચારતો પાળવા માં આવે એ સરતે જેલમુક્ત રાખવામાં આવી છે. જજ જજ પ્રેસીડન્ટે સજા ફરમાવતાં આરોપીને કહ્યું કે "તને એક ગંભીર આરોપ માટે ગુનેગાર ઠરાવવામાં આવ્યો છે. આ કેસમાં જે બેબાકી એક પણ ઘરિયાડાનું તારા પાછી ભરપુર મળ્યું હોત તો તું ખુનને માટે ગુનેગાર ઠરત." જજ પ્રેસીડન્ટે કહ્યું કે મારો વિચાર તને લાંબી સજા કરવાનો હતો પરંતુ મી. થોમસને પાઉંડ ૧૦૦૦ ની નુકસાની ભરવાની જે ઘમ્કી દર્શાવી છે એ ખાતર્ણા લક્ષ લેતાં સજા ફરમાવી છે.

ફેડરલ વીલ સામે નેટીવોનો વિરોધ

આફ્રિકન નેશનલ કોંગ્રેસ (નેટીવોની રાજદ્વારી સંસ્થા) ના પ્રમુખ ડા. જે. બી. કસુમાએ તા. પ્રધાન જનરલ સ્મટસને નીચે પ્રમાણે તાર મોકલ્યો છે

"ફેડરલ બીલની કલમ ૫૧ (૩) થી આફ્રિકનો પણ બાબતમાં ઉદાસ છે અને તેની સામે સખત વિરોધ દર્શાવે છે. એ કલમ ગવરનર-જનરલ બારણે પ્રધાનને ખાતરી આપે પછીના આધારે કોઇ પાકવાની બદીઓ અંગે લોકમતાભીપ્રાયો સત્તા આપે છે. ગોરાશાસન અને બીજાની ધર્મને નામે છલના બીલમાંથી સધળા ભેદ પાડનારી અને બાતીલ પ્રતિબંધો મુકનારી કલમો કાઢી નાખવા આપને વિનંતિ કરીએ છીએ. આફ્રિકન લોકો આશા રાખે છે કે રાજ્યની સત્તાનો કોઇ પણ વર્ગના લોકો ઉપયોગ કરવા માં નહિ આવે. તેઓની સામેના બાસ પ્રતિબંધિત કાયદાઓ દુર કરવાને અને તે રીતે તેઓને રાહત આપવાને તેઓ આપની તરફ જુએ છે. ખાસરી ધર્મ અને લોકશાહીના નામે મારી કોંગ્રેસ આપને વચ્ચે વારના તમ પ્રાર્થના કરે છે."

(અનુસંધાન માટે જુઓ ૧૦૫ પાનું)

હિંદના સમાચાર

શ્રી. સુભાષ બોઝ સામે મુકદ્દમો

શ્રી. સુભાષ બોઝની સામે મદ્રાસ અલી પાર્કમાં એક ભાષણ કરવા માટે અને ફૉરવર્ડ બ્લૉક' નામના અંગ્રેજી પત્રમાં "કયામતનો દિવસ" એ મથાળા હેઠળ એક લેખ લખવા માટે કેસ ઉભો કરેલો છે. બે કેસની ફાયબ્રુઆરી તા. ૨૭ ના રોજ થવાની હતી પરંતુ શ્રી બોઝના વકીલે મેજીસ્ટ્રેટને જણાવ્યું કે ફાન્યુઆરી તા. ૨૬ થી આરોપી પોતાના ઘરમાંથી ગુમ થઈ ગયા છે. તે પરથી મેજીસ્ટ્રેટે શ્રી. બોઝને પકડી ફેબ્રુઆરી તા. ૩ જીએ કોર્ટ સમક્ષ હાજર કરવાનું વૉરન્ટ બહાર કર્યું. તે દિવસે પણ તે હાજર નહિ થવાથી ખાન બહાદુર વલી-ઉલ-હરલામ બખારાના ગ્રીન પ્રેસીડન્સી મેજીસ્ટ્રેટે શ્રી. બોઝને પકડવાનો અને તેમની મીલ્કત જપ્ત કરવાનો હુકમ કાઢયા હતા. કોર્ટ તરફથી અરજદાર વકીલ એવી આશાએ કે પોલીસ કદાચ કેદારી પહોંચે શ્રી. બોઝને હાજર કરી દે. પરંતુ તેઓની નીરાશા વચ્ચે પોલીસે જવાબ આપ્યું કે શ્રી. બોઝ સામેનો વૉરન્ટ હજુ બજાવાયો નથી. વૉરન્ટ ની મુદત મેજીસ્ટ્રેટે માર્ચ તા. ૧૦ મી સુધી લંબાવી હતી.

બ્રીટન હિંદુસ્તાનની મદદ શી રીતે મેળવી શકે

પુના ખાતે એક ભાષણ કરતા કૉંગ્રેસના જનરલ સેક્રેટરી આચાર્ય' કૃપલાનીએ જણાવ્યું હતું કે આજે બ્રીટનને યુદ્ધ ચલાવવાને સૌથી વધારે હિંદના નૈતિક ટેકાની જરૂર છે. પરંતુ એકની વાત છે કે ગાંધીજીએ તેને મદદનો હાથ લંબાવ્યો એ તેણે તરછોડયો છે. અને હવે બ્રીટીશ સરકાર હીંદ પાસેથી માત્ર માણસો, પૈસો અને દારૂગોળા સારૂતે મદદ માગી રહી છે. જો બ્રીટનને હીંદુસ્તાનની ખરી મદદ જોઇતી હોય તો તેણે પ્રથમ હીંદુસ્તાનને સમાન ભાગીદાર તરીકે સ્વિકારવું જોઇએ. વધુમાં આચાર્ય કૃપલાનીએ કહ્યું કે આજે બ્રીટીશરો હીંદુ-મુસ્લીમ અથડામણ ઉપર બહુ ભાર મુકી રહ્યા છે પરંતુ જે વખતે મુસ્લીમ લીગ હરિત આ તોફાનો અને અહીં બ્રીટીશરો કૉંગ્રેસના યુક્ત અનુયાયીઓ હતા તે વખતે એ અથડામણો તો બહુ મોટા પાયા ઉપર થવી જોઇએ.

બંગાળાના લોકોને અપીલ

શ્રી. સુભાષ બોઝ ગુમ થઇ ગયા બાદ શ્રીમતિ બસુમજુમદાર એમ. એલ. એ. એ કલકત્તામાં એક સભામાં ભાષણ કરતા બંગાળના લોકોને અપીલ કરી હતી કે તેઓએ વર્તમાન તકરારો છોડી દઇ દેશની આઝાદી માટે અવિરત રીતે શ્રી. સુભાષ બોઝે બતાવેલા માર્ગ અનુસાર કાર્ય કરવું જોઇએ.

કૉંગ્રેસ અને સમાજવાદીઓ

અખીલ હીંદ સમાજવાદી પક્ષના મંત્રી શ્રી જયપ્રકાશ નારાયણે હુંક મુદત પર અમદાવાદ માં 'રામગઢ પછી' એ વિષય પર કરેલા એક ભાષણમાં સફળતાનાં મહત્વના સમાજવાદી પક્ષની સ્થાપના હીલ્લી અને પુના ખાતેના કૉંગ્રેસના દરાવો તેમજ રામગઢ મહાસભાની પરીસ્થીતી વી. નો ખ્યાલ આપ્યા બાદ જણાવ્યું હતું કે અમારા રાષ્ટ્રીય આંદોલનોનાં અગે સમાજવાદનો અવાજ કેંદાયો છે અને અમે માંગીએ છીએ કે હીંદની આખી જનતાની આઝાદી માટે સકત ગાબડા તોડીએ. "આ વાકાર એ સાધારણવાદી સકત છે અને કૉંગ્રેસ એમાં ભાગ લઇ શકે નહીં એમ કૉંગ્રેસ અને તેના નેતાઓએ પણ કહ્યું છે રેશનાપી ચળવળ અગર સકત કરી શકે તમ હોય તેવી બાબ કંઇના દોગ તો તે કૉંગ્રેસ છે અમે ઓટલા માટેજ અમે રેશનાપી સામુદાયીક લાતની માગણી કરીએ છીએ. દેશના કદાચાએ અને આજ નશાળે કૉંગ્રેસે પુના બાને સહકારનો લંબાવેલો હાથ સરકારે તરછોડયો અને સહકાર કરવાની ના પાડી. પુના કરાર પછી ફરીયા કૉંગ્રેસનું નાવ ગાંધી-જીના હાથમાં મુકાયું અને એ સાબીત થયું કે કૉંગ્રેસનું નશાબ ગાંધીજી અને જવાહરલાલના હાથમા છે. રાષ્ટ્રીય સરકારથી દેશનું દરદ મીટવાનું ન હતું આખરે ગાંધીજીએ લાત શરૂ કરી છે. એક પછી એક કાર્યક્રમો અને સહકારદાપાદીઓ જેલમાં જવા રહ્યા છે. ગાંધીજીને અમે કહીએ છીએ કે જનતાપી સકત શરૂ કરો અગાર તો બકતીગત સત્યાગ્રહ ચાલે છે સકાય રહ્યા પક્ષ છે અને એક કદમ આગળ વધાર્યું છે. અમે સાદ શબ્દોમાં કહીએ છીએ કે જો કૉંગ્રેસ સમાજવાદી સાથ સમાધાન કરશે તો અમે તેનો સામનો કરીશું' અને પરીણામ શું આવે અગર કૉંગ્રેસ ગુરે તો પણ અમે પરવા કરીશું નહીં. અંતમાં તેઓએ જણાવ્યું હતું કે આ સત્યાગ્રહની સકત વીરતુલ સ્વરૂપમાં કૉંગ્રેસના અને આ સકત એ જનતાની સામુદાયીક લાત થાય તે માટે અમે કૉંગ્રેસ પર દબાણ લાવી રહ્યા છીએ અને હું અને મારો પક્ષ પણ એ માટે પ્રયાસ કરી રહ્યા છીએ.

આ વર્ષ કૉંગ્રેસ નહિ બેસે

વર્ધામાં કૉંગ્રેસવાદીઓના કહેવા મુજબ સત્યાગ્રહને લીધે ચાલુ સાલ કૉંગ્રેસની બેઠક બોલાવા નો સંભવ નથી.

એમ. એન. રોયનો ગાંધીજીને ખુલ્લો પત્ર

શ્રી. એમ. એન. રોય જે પ્રથમ યુસ્ત સામ્યવાદી હતા અને હવે યુસ્ત રાદીવાદી બની બેઠા છે તેમણે ગાંધીજીને એક ખુલ્લો પત્ર લખી પુરીમાં પોત એક સભામાં બાપણ કરતા હતા તે વખતે ડઝનેક યુવાનો બાબત પહોંચાડી રજા હોવા સામે વિરોધ દર્શાવ્યો છે તે લખે છે કે "હું અહીં એક બદેર સભામા બાપણ કરી રહ્યો હતો. તે વેળા ડઝનેક યુવાનો "મહાત્મા ગાંધીજ કી જય" અને "કૉંગ્રેસ ઝીન્દાબાદ" ની બુમો પાડી બળજબરાદ મચાવી રહ્યા હતા. તમારા અનુયાયીઓમાં રહેમા હીંસા અને અસત્ય ના ઉપર અંકુશ મુકવાની તમારી નિષ્ફળતા એ સીધ કરે છે કે તમે બધ તમારી નીતીને જોરોનો ટેકો બે બેવી બોટી છાપ ઠસાવી રાખવા માંગો છે."

સ્વાતીયર રાજ્યમાં પ્રાયબીધ

સ્વાતીયર રાજ્યની સરકારે પોતાના રાજ્યમાં પ્રાયોદ્યોગની બીક્ષણથી કરવામાં ૩૫ ૨ લાખ ખરચવાના ઠરાવ કર્યો છે.

પદ્મશ્રી હિંદી પછી પારસી

મુબઇમાં બોમ્બે પારસી રેફરન્સ કોર્ટ તરફ થી મુબઇના મુખ્યસીક પારસી મહમદરય સર હોમી મોદીના માનમાં બોલાવેલા એક સમારંભ માં શ્રી હોમી મોદીએ કરેલાં બાષણ દરમ્યાન જણાવ્યું હતું કે હું પહેલો હીંદી અને પછી પારસી છું. હું કોમીવાદ અને કોમીબેદ ભાવોમાં માનતો નથી. મેં મુબઇમાજ મારી કામની જ નહીં પરંતુ મારી માતૃભુમીની સૌથી સારી સેવા બજાવવાની નેમ રાખી હતી ને હજી પણ હું એજ નેમ રાખી રહ્યો છું.

શ્રી. કનુ દેસાઇને ઇનામ

મુબઇના ટાઉન હોલમાં હું મુદતપર ભરાયેલા હીંદુસ્તાના પ્રખ્યાત ચીત્રકારોની કૃતિઓ ના પ્રદર્શનમાં ગુજરાતના સુપ્રસિદ્ધ ચીત્રકાર શ્રી. કનુ દેસાઇને પોતાનાં ચીત્રોમાંથી બાસ 'ટ્રમ્પેટર' તરીકેનું તેમના ચીત્ર માટે સોસામટી તરફનું ઇનામ આપવામા આવ્યું છે. મુબઇના કલામરસીકોમાં ઉત્તરોત્તર ૭ વર્ષથી કનુ દેસાઇએ પારિતોષીક મેળવ્યાં છે અને એ રીતે ગુજરાતનું નામ તેમણે ચિત્રકલામાં મોખરે રાખ્યું છે.

મહાત્માજીની નીતીની જ્ઞાની કરતાર સિંહે કરેલી ટીકા

માઘ મેળા પ્રસંગે અમૃતસરમાં મળેલી અકાલી રાજકીય પરીષદના પ્રમુખસ્થાનેથી જ્ઞાની કરતાર સીંહે મહાત્મા ગાંધીજી અને સત્યાગ્રહ આંદોલન સામે તિવ્રોધી વિચારો દર્શાવ્યા હતા.

તેમણે જણાવ્યું હતું કે મહાત્મા ગાંધી એક રાજકીય છે અને તેમના સત્યાગ્રહનું રહસ્ય હું સમજી શક્યો નથી. એક બાજુથી તેઓ એમ કહે છે કે હું બ્રીટીશ સરકારને મુંઝવવા માગતો નથી અને હીટલર અને ફાસીસ્તોનો પરાજય ઇચ્છું છું, જ્યાં બીજી બાજુ તેઓ બ્રીટીશ સરકારને લડવા પણ મદદ ન કરે તેમ કહેવે છે.

મહાત્મા ગાંધીનો સત્યાગ્રહ મુક્તિ માટે નહીં પણ વધારે સ્વાતંત્ર્ય માટે છે, જે સામાન્ય રીતે યુદ્ધ દરમ્યાન હમેશાં મનોદીત હોય છે. યુરૂ, પેગંબર મહમદ અને કૃષ્ણની રીતીઓ ખોટી હતી એમ આપણે કેમ માની શકીએ! યુદ્ધનો અંત લાવવા માટે પ્રસંગ અનુસાર ઢીંમા અહીંસા બન્નેનો ઉપયોગ થઇ શકે છે, વ્યક્તિગત સત્યાગ્રહના કારગરપણા વિષે મને શંકા છે,

"આપણે ગુલામીના વારસો ન મુકી જઇએ"

પેસાડેનામાં ગારાસાહા શહેરમાં એક મોટી માનવમેદની સમક્ષ બોલતાં કરતાં ડૉ. માન સાહેબે કહ્યું હતું કે, "તમે સૌ કબુલ કરશો કે આપણે ગુલામીમાં પેદા થયા છીએ, ગુલામી માં રહીએ છીએ અને કદાચ ગુલામીમાં મરીશું પરંતુ આપણે એટલો નીશ્ચય કરીએ કે આપણે ગુલામીના વારસો ન મુકી જઇએ. સાંકળ સાંભળ બાપણો કરવાનો પખત હવે રહ્યો નથી. આપણે તો કાર્ય કરવાનો પખત છે. આપણે સઘળી અંદરઅંદરની તકરારો ભૂંડી દઇ એકત્ર થવું જોઇએ અને આપણા દેશને આઝાદ કરવો જોઇએ કે જેથી આપણાં સંતાનો સ્વતંત્રતાના વાતાવરણમાં ઉછરી શકે અને સ્વમાનભરેલું જીવન માણી શકે એવી પરિસ્થિતિ પેદા કરી શકે.

અમેરીકા કેમ લડાઇમાં નથી ઉતર્યું

ન્યુ યોર્કના 'ડેલી રેકોર્ડ' ના જવાબદાર મુખ્ય જનરલ જુ લોનસન પોતાના અખબારમાં લખે છે કે : "અમે યુદ્ધ માં જોડાયા તો છીએ. પણ રાજકીય યુદ્ધમાં ઉતરવું નથી કારણ કે હજુ તેમ કરવું ઉચિત નથી. જે રાષ્ટ્રપ્રજાની અને ખંડની સાથેના કરારને વળગી રહે અને જો અમે યુદ્ધના બહાર પડીએ તો અમારે એક સમુદ્રને પુરો પાર તેટલા કાળમા વીશે સમુદ્રમાં બદલવું પડે. આમ જરૂર પડતા સીવાય એમ કરવું ઉચિત નહીં ગણાય. આ અમે વધારે આગળ નથી વધતા તેનું એક કારણ છે. બીજું કારણ એ છે કે રશીયા હજુ પગ ઉપર બેઠું છે. એ દરમીયાન અમ રીટનમાં હજુ યુદ્ધમાં નથી ઉતર્યો તેટલામાં તેની સાથે છે તેટલી ચમ હજુ ચલાવી લઇએ. અંતમાં અમારો ઉદ્દેશ કોઇના સીધા યુદ્ધમા ઝંપલાવ્યા ચલાવવાની તૈયારી હજુ અમારી પાસે નથી. પરંતુ પ્રેસીડન્ટની પાસે આજે જે સત્તાઓ છે તેવા દારૂગોળા ચલાવ્યા વીના પણ અમે અસરકારક મદદ કરી શકીએ છીએ.

પોણા જગતનું સોનું અમેરીકામાં

દુનીયાના ચલણી સોનાનો પોણો ભાગ એકલા અમેરીકાની તીજોરીમાં એકઠો થયેલ છે તેની કીમત ૨૪,૫૭૯,૯૫૯,૬૮,૩૮૭ ડોલરની છે. એમાં થી નવ અબજનું સોનું ફેડરે નોકરના ભોંયરામાં ખસેડવામાં આવ્યું હતું. તેનું વજન ૬૦૦૦ ટન થતું હતું અને તેને માટે ૪૫ ખાસ ટ્રેનોની જરૂર પડી હતી.

ટોલ્સ્ટોયે ભાખેલું યુદ્ધ ભવિષ્ય

જાણીતા રશીયન ટોલ્સ્ટોય પોતાના મૃત્યુની પૂર્વે બોલા વખત પહેલા ભવિષ્યમાં બનારા એક મહાયુદ્ધ વિષે નીચે મુજબ કહ્યું છે: તે કેટલું બરાબર છે તો આપોઆપ સમજી જવાય તેવી વાત છે:

દેવળોનાં ઘંટનાદ થશે, અને લાંબા વાળ વાળા પુરૂષો સોનેરી કપડાં પહેરીને મનુષ્યોની કતલ સફળ કરવા માટે પ્રભુની પ્રાર્થના કરશે. અને પછી જુની કહાણી નવેસરથી ચાલુ થશે.

રેલ્વેદ્વારા જાપાના તંત્રીઓ દેશભક્તિને નામે લોકોમાં ધીક્કાર અને મનુષ્યોની કતલ ચલાવવા ના આદેશ ફેરવશે અને તે સાથે ભાષા વધુ કમાણી કરવાથી સુખ ભોગવશે. ડાકોરો, ચોપારીઓ, અને યુદ્ધલાભોના કોન્ટ્રાક્ટરો પોતા ના ધંધાને જોર શોરથી પધારવા લાગશે અને એવી કમાણી કરી લેવાનો ઉત્સાહ દાખવશે જ્યા સરકારી નોકરો આગથી નમ દેશભાગ કરી મુકશે અને રોજીંદા આહાર કરતાં કોઇક નવુંજ ખોવાને ઇચ્છા નીચા થશે.

સરકારી અમલદારો હોંકારોદી રહશે, ખેડુત પગાર મેળવશે, ખેડવું ચાસ્યું મેળવશે, બીજા માણસોની કતલ કરવાના ભયમાં ચોદેા, તથા કારખાનો મેળવવાની આશાથી કુલ્લા સમાશે નહિ!

બાળક્ષ સ્ત્રી–પુરૂષો રેલ્વેમાર્ગ સાફસફાઇનાં કામ કરશે. ઘાંચીઓ પલાયલાઓનાં પાકા ઘાંચણે અને પછી તેમના બાપઓ ૬ પતિઓ સેવાને નામે તેમના ઘરમાં પગ કાપી ઘાંચીને તેમને પાકણા સ્થાનોમાં કુટાકના પત્ર કરશે અને રાક્ષસીઓ, મસ્તીથી, મજાનથી મનમાની નિરસતા ને કાબુમા રાખીને પુરૂષો કરતા જશે. સાંત મજુરીથી, પરણી, બાળ–બચ્ચાંથી, ગાના–પત્નીથી, અને સમાજો તથા રાજકીઓથી ચિબુટા પડેલા એ પોલાઓ કાલીલ ઘરીયારો સજ્જને તેમને ત્યાં કામે જવાના આવશે ત્યાં તેઓ જશે. તેના કુચ કરશે, ટારે ફરશે, ભુખ્યા રહેશે, ગાંદા પડશે, મરશે અને પછી એવી જગ્યાએ પહોંચશે કે ત્યા હજારોની સંખ્યામાં તેમની હતલો થશે! એ કતલો શા માટે છે તેની કદાચ તેમને પુરી ખબર પણ નહીં હોય, એવી કતલનું તેમને સ્વપ્નું પણ નહીં આવ્યું હોય.

અને પછી બાકી બાંદા પલાયલા તથા યુદ્ધોમા સૈનિકોની સંખ્યા એટલી મોટી થશે કે તેમને રોકાઇને સારવાર કરવા તથા અપરાધજન્ય પદ્ધોચાડવા પુરતા તંદુરસ્ત માણસો નહીં રહે, બાકી હતા એટલી મંદીને રોગીષ્ટ થશે કે ખુદ અમલદારોને પણ બસણ લાગશે ત્યારે યુદ્ધ અટકશે, બાંદા તથા પલાયલાઓને જેમ તેમ ઇંધણને સ્થળ જગ્યામાં આવશે, મરેલાઓને દાટવામાં આવશે, તે ઉપર ફોસ ઉભા કરવામાં આવશે, અને યુદ્ધના નકારાત્મક પંથાની યોજના આગળ નહીં ચલાવવાની સ્થાનીને કારણે બાકી ના માણસોને દોરીને પેર પાછા લાવવામાં આવશે.

શું સ્ત્રીઓ ખૂબ નથી કરતી?

જીંદગીની અગમની સુધામા સ્ત્રીઓને યુદ્ધના કાર્યમાં જોડવા બાબતની ચર્ચા ચાલતી હતી તે પ્રસંગે નીચેના સવાલ જવાબ થયા હતા:

મારીસ ગ્રેનવીસ: શું સ્ત્રીઓ કશી ખૂબ નથી કરતી!

મારીસ ટેમ્પલ: સ્ત્રીઓએ બાળકમા પેદા કરેલા કેટલાક પુરૂષોને હું મારી આસપાસ જોઉં છું, ત્યારે સ્ત્રીઓ ખૂબ નથી કરતી, એવો બોલ્યે કાંઇ હું કરીજ નથી શકતી.

નવાં સુક્ષ્મદર્શક યંત્રનો અમેરીકામાં શોધ

ન્યુ જરસીના કેમડન (અમેરીકા)ના રેડીઓ કોરપોરેશને એક નવું ઇલેક્ટ્રોન સુક્ષ્મદર્શક યંત્ર શોધી કાઢયું છે તે પહે એક નાની ગોળ એક આખ સમી મોટી જોઇ શકાય છે. એ યંત્ર અમેરીકાના રેડીઓ એનજીનર્સના કન્વેન્શનમાં બતાવવામાં આવ્યું હતું. એના પ્રમુખનું કે સામાન્ય સાદા સુક્ષ્મ દર્શક યંત્ર શોધવામાં હજુ તેમાં ઇલેક્ટ્રોસીટીના પણ વધારે ઓજારોની જરૂર પડતી હતી પણ આ યંત્રમાં નથી બીજા યંત્ર સાથેજ જોડવામાં આવ્યું છે અને જે ગોળે તે મારફત તપાસવામાં આવતી હતી તેના કદથી પણ..... મોટા કદના કોટામાં બધ કરવામાં હતા. એનો એક કોટામાં હજાર જંતુઓ હતા જે તેના કદથી ૬૦૦૦૦ ગણો મોટો હતો અને તેનાથી બાદ કરાયું હતું કે એ જંતુઓના શરીર ઉપર બીજુ જવા પડતી દરમ ઢોય છે કે જેના તેના મારી બાબાર કુદમન જંતુઓનું તેનાપર કોર કાંઇ નહીં તેમજ તેમના નાશ કરવાને અપરાતી દવાઓથી પણ પોતાનો બચાવ કરી શકે છે.

વેચવાના કલા ચિત્રો

કલાના નમુનાનો સુંદર ચિત્ર સંગ્રહ

મગજાદક	૩ ૬
જીવન મંજણ	૩ ૬
કલા કલાપ	૬ ૬
રંગ રેખા	૬ ૦

આ ઓફીસે લખવાથી મળશે,

(૧૦૨ પાનાથી ચાલુ)

બી. સેપેન્સ્કાપર હુમલો કરનારાઓને કેદ

ડર્બનમાં પાર્લામેન્ટના બે મેમ્બરો જનરલ હર્ટઝોગ અને ડોક્ટર વીલકન્સ તથા અન્ય નેતા પર ગયા ઉપર તા. ૧૦ મી જાનેવારીએ રોયલ માર્કેટ પરની ગાર્ટોગમાં તોફાન અને શાંતીનો ચાંસ કરવા બદલ કેસ ચલાવવામાં આવ્યો હતો. એ ગાર્ટોગના મેનીજર મી. સેરેન્સને ગંભીરીક ઇજા થઇ હતી. એ કેસના તા. ૨૨ ના ચુકાદો આપતા મેજીસ્ટ્રેટે એ સર્વેને ગુનેગાર ઠેરવી મી. જેકોબ વીલકન્સને પા. પ૦ દંડ અથવા ૧૫ માસની કેદ, જનરલ વીલકેન્સને પા. ૨૫ દંડ અથવા એક માસ કેદ, મી. જે. એમ. જે. રેટલ્ફ અને મી. એમ. જે. દ્વા રેન્સબર્ગને પા. ૧૫ દંડ અથવા પંદર અઠવાડીયાની કેદ અને બાકીનાઓને પા. ૧ દંડ અથવા સાત દીવસ કેદની સજા ફરમાવી હતી.

તમાકુપરના કર સામે વિરોધ

ટ્રાન્સવાલના તમાકુનું વાવેતર કરનારાઓએ તમાકુનું વાવેતર બંધ કરવાની ધમકી આપી છે. કહેવાય છે કે નાના ખાતાના પ્રધાને યુદ્ધના ખર્ચ માટે ચમારેલા કરોમાં તમાકુ ઉપર પણ કર વધાર્યો છે તે કર સરકારને ન મળે એ હેતુથી તમાકુનું વાવેતર બંધ કરવાની ધમકી આપી છે.

ક્રુપ્પા ચાપરલેસ માટે ફરપકડ

આમસા અફવાડીયામાં બેકાબીસબર્ગની એક ગરજમાંથી ૪૦૪ મણ વાપરલેસ મેદેરાઓ મોકલવા માટેનું રેલ્વેમા ટ્રાંસપોર્ટર ગવરમેન્ટ એજન્ટ માર્ક હાલતમાં મળી આવવાથી તે સંબંધમાં ચાર માણસોની ધરપકડ થઇ છે અને તેમને પ્રીટોરીયા મેજીસ્ટ્રેટ સમક્ષ રજુ કરવામાં આવ્યા છે. એ ચાર માણસોમાં એક મી. જે. એમ. જોહ્ન મેરેસ્સ છે જેને લાઇસ આફ્રિકન એરોપ્લેનીંગ કારપોરેશનમાંથી આફ્રિકાન્સ પ્રેસમાન એરોપ્લેનાક્ષર તરીકેની જગ્યા ઉપરથી હમણા બોલાજ પગલાપર રજા આપવામાં આવી હતી.

શીતળા અને મરકીયાનો ઉપદ્રવ

લાઇદર તંદુરસ્તી ખાતા તરફથી બહાર પડતા અઠવાડીક બુલેટીનમાં જણાવવામા આવ્યું છે કે ગેંગના કાઇ નવા કેસો બના નથી પણ મેનોની બેમસેમ અને ઢોલબોનમાં શીતળાનો ઉપદ્રવ હાજી નીચવ્યો છે. તેમજ લાના રહીશો માં જોકો પુરની સંભાળ સાધવામા બેદરકાર છે તેવાઓમાં મરકીયાનો ઉપદ્રવ બધુ હાજી નીકળ્યો છે. મરકીયા વાળા બનાવોમાં ચારી બારબાઓને તારની બનાવના પકડા બાપરવ તથા અંદરના બાબમા સ્થેનો છુટથી ઉપયોગ રાખવાના પગલા લેવાની સુચના કરવામાં આવી છે.

ફ્રી સ્ટેટના પાર્લામેન્ટના બાર્ડ-પ્રસેકરાનમાં અજ્ઞાન પાર્ટીની જીત

જનરલ હર્ટઝોગના રાજીનામાથી રાષ્ટ્રીયમાં અને મી એન. મા હર્ષગના રાજીનામાથી પુરીરમામમાં ખાલી પડેલી પાર્લામેન્ટની બેઠકો માટે થએલાં લાસ ઇલેક્શનમાં અનુક્રમે નીચે પ્રમાણે પરિણામ આવ્યાં છેઃ જે. જે. ફ્રેમી (નેશનીસ્ટ પાર્ટી) ૩૪૬૬ મત. જે. જી. પેનસીયેર (આફ્રિકાનર પાર્ટી) ૨૬૬૬ મત. એટલે નેશનાલ પાર્ટીના ઉમેદવારને ૭૮૦ વધુ મત મળ્યા.

ડી. ઇ. ટોંગ્સ (નેશનાલ પાર્ટી) ૩૫૨૬ મત. પા. પી. રવેનસ્બેલ (આફ્રિકાનર પાર્ટી) ૧૯૩૬ મત. એટલે નેશનાલ પાર્ટીના ઉમેદવારને ૧૫૮૯ વધુ મત મળ્યા. આ બન્ને નવા પાર્લામેન્ટના મેમ્બરો નેશનલીસ્ટ પાર્ટીમાં જોડાયેલા છે. કે. ડી. ઇ. ટોંગ્સ ફેપટાઉનમાં બારીસ્ટર છે અને અગાઉ 'ગાર્ડર' પત્રના તંત્રી હતી.

મી. જીમ ફ્રેમી ફ્રેડરીકસબીયાના હાલમાં જે મોસેસ જાન્સબાર્ગના એક સેનાપતિ છે. એમની વય ૪૨ ની છે અને બીજાની ૪૩ની છે.

યુદ્ધના ખબરો

યુગોસ્લાવીયા ધરી રાજ્યો સાથે જોડાયું

વીએનાથી જર્મન ન્યુઝ એજન્સી મંગળવાર માર્ચ ના રજુકરેલા ગેઝેટામાં જણાવે છે કે યુગોસ્લાવીયા ધરી રાજ્યોની સાથે જોડાઇ ગયું છે. ૬૨ વીટલર યુગોસ્લાવીયાના પ્રાઇમ મીનીસ્ટર અને પરદેશ મંત્રીને મળવા વીયેના આવ્યા હતા.

યુગોસ્લાવીયામાં તોફાન

યુગોસ્લાવીયા જર્મની સાથે જોડાયું તેના સંબંધમાં શહેરમાં મોટું તોફાન જામ્યાના ખબર છે. બેલગ્રેડના રસ્તાઓપર હિટલરની છબીઓ સળગાવી મુકવામાં આવી હતી અને મારામારીમાં બાબસોમાં ૨૫ માણસો માર્યા ગયા હતા અને ઇજા પામેલા જાણવામાં તોફાનો થયાં હતાં.

બીજા તરફથી બેલગ્રેડનો રેડીયો જણાવે છે કે યુગોસ્લાવીયા જર્મની સાથે જોડાયું તેની દેશભરમાં ભારે છાપ પડી છે.

સોવીયેટ-તુર્કી વચ્ચે કરાર

સોવીયેટ સરકારે તુર્કી સરકારને જણાવ્યું છે કે જો તુર્કીના ઉપર આક્રમણ થવાથી તુર્કીને પોતાના બચાવ માટે યુદ્ધ કરવું પડે તો સોવીયેટ તટસ્થ રહેશે. તુર્કી સરકારે સોવીયેટ સરકારને પણ એવીજ બાંહેધરી આપી છે.

લંડન ઉપર સખત મારો

ગયા રવીવારે લંડન ઉપર જર્મન બોમ્બરો એ ચોથો સખત મારો ચલાવ્યો હતો. આ વખતે એ દેશથી તમામનું વાવેતર બંધ કરવાની ધમકી આપી છે.

ક્રુપ્પા ચાપરલેસ માટે ફરપકડ

આમસા અફવાડીયામાં બેકાબીસબર્ગની એક ગરજમાંથી ૪૦૪ મણ વાપરલેસ મેદેરાઓ મોકલવા માટેનું રેલ્વેમા ટ્રાંસપોર્ટર ગવરમેન્ટ એજન્ટ માર્ક હાલતમાં મળી આવવાથી તે સંબંધમાં ચાર માણસોની ધરપકડ થઇ છે અને તેમને પ્રીટોરીયા મેજીસ્ટ્રેટ સમક્ષ રજુ કરવામાં આવ્યા છે. એ ચાર માણસોમાં એક મી. જે. એમ. જોહ્ન મેરેસ્સ છે જેને લાઇસ આફ્રિકન એરોપ્લેનીંગ કારપોરેશનમાંથી આફ્રિકાન્સ પ્રેસમાન એરોપ્લેનાક્ષર તરીકેની જગ્યા ઉપરથી હમણા બોલાજ પગલાપર રજા આપવામાં આવી હતી.

શીતળા અને મરકીયાનો ઉપદ્રવ

લાઇદર તંદુરસ્તી ખાતા તરફથી બહાર પડતા અઠવાડીક બુલેટીનમાં જણાવવામા આવ્યું છે કે ગેંગના કાઇ નવા કેસો બના નથી પણ મેનોની બેમસેમ અને ઢોલબોનમાં શીતળાનો ઉપદ્રવ હાજી નીચવ્યો છે. તેમજ લાના રહીશો માં જોકો પુરની સંભાળ સાધવામા બેદરકાર છે તેવાઓમાં મરકીયાનો ઉપદ્રવ બધુ હાજી નીકળ્યો છે. મરકીયા વાળા બનાવોમાં ચારી બારબાઓને તારની બનાવના પકડા બાપરવ તથા અંદરના બાબમા સ્થેનો છુટથી ઉપયોગ રાખવાના પગલા લેવાની સુચના કરવામાં આવી છે.

ફ્રી સ્ટેટના પાર્લામેન્ટના બાર્ડ-પ્રસેકરાનમાં અજ્ઞાન પાર્ટીની જીત

જનરલ હર્ટઝોગના રાજીનામાથી રાષ્ટ્રીયમાં અને મી એન. મા હર્ષગના રાજીનામાથી પુરીરમામમાં ખાલી પડેલી પાર્લામેન્ટની બેઠકો માટે થએલાં લાસ ઇલેક્શનમાં અનુક્રમે નીચે પ્રમાણે પરિણામ આવ્યાં છેઃ જે. જે. ફ્રેમી (નેશનીસ્ટ પાર્ટી) ૩૪૬૬ મત. જે. જી. પેનસીયેર (આફ્રિકાનર પાર્ટી) ૨૬૬૬ મત. એટલે નેશનાલ પાર્ટીના ઉમેદવારને ૭૮૦ વધુ મત મળ્યા.

ડી. ઇ. ટોંગ્સ (નેશનાલ પાર્ટી) ૩૫૨૬ મત. પા. પી. રવેનસ્બેલ (આફ્રિકાનર પાર્ટી) ૧૯૩૬ મત. એટલે નેશનાલ પાર્ટીના ઉમેદવારને ૧૫૮૯ વધુ મત મળ્યા. આ બન્ને નવા પાર્લામેન્ટના મેમ્બરો નેશનલીસ્ટ પાર્ટીમાં જોડાયેલા છે. કે. ડી. ઇ. ટોંગ્સ ફેપટાઉનમાં બારીસ્ટર છે અને અગાઉ 'ગાર્ડર' પત્રના તંત્રી હતી.

મી. જીમ ફ્રેમી ફ્રેડરીકસબીયાના હાલમાં જે મોસેસ જાન્સબાર્ગના એક સેનાપતિ છે. એમની વય ૪૨ ની છે અને બીજાની ૪૩ની છે.

જાપાન જર્મની સાથે ઉભું રહેશે

જાપાનના પરદેશ મંત્રી મી. માટસુઓકાએ જરમન પત્ર 'ઓબીઅર' ને મુલાકાત આપતાં જણાવ્યું હતું કે બ્રીટન અને અમેરીકા દુર પુર્વમાં જાપાનના રેલ્વાદમ્ય માર્ગમાં વિક્ષેપ કરશે આથી જાપાન જર્મની સાથે જોડાયું છે. અમે અમેરીકા પાસેથી કશું નથી માગતાં અને તેને શાંતિથી રહેવા દેવા માગીએ છીએ. અમેરીકાએ અમારા કામમાં આડે આવવું નહીં અને શાંતિથી રહેવા દેવા જોઇએ.

જરમન પ્રજાને એક સંદેશામાં મી. માટસુઓકાએ જણાવ્યું હતું કે દુનીયામાં નવી વ્યવસ્થા સ્થાપવાના કામમાં જાપાન જર્મનીથી પછાત નહિ રહે. જરમન મીત્ર રાજ્યોના સંગઠનનો હેતુ જગતની પ્રજાઓ એકત્ર થઇ એ બલાસથી રહી પોતાનું ભાગ્ય સિદ્ધ કરી શકે એ આદર્શ રચાયવાનો છે.

હિટલરની આફ્રિકાપર નજર

હિટલરની નજર આફ્રિકાપર છે અને આફ્રિકાના. યુધ્ધનો ભડાકીની હારયો બંધ નથી આવ્યો એ વસ્તુનું કોમ ટેલીફ્રેન્સે અમેરીકામાં એક ભાષણ કરતાં અને મી. હોકમેનર નામના જર્મનીએ પોતાના બજેટપરના ચુસ્તીપત્ર પોર્લામેન્ટ માં ભાષણમાં સુચન કર્યું હતું. આ અનુમાન આમુક આફ્રિકાના દેશોમાં જરમનો ગુપ્ત રીતે દાખલ થઇ રહ્યા છે તેપરથી થઇ રહ્યું છે.

ખબરપત્રો

ધી એલીઝાબેથ મુસ્લીમ એજ્યુકેશનલ ટ્રસ્ટ

ઉપલાં ટ્રસ્ટને માટે ટ્રાંસવાલમાં થએલા દાણા ની ટીપનો બાકીનો ભાગ નીચે પ્રમાણે છે:

બાકીનો સરવાળો: પા. ૪૦૬–૭–૩.

જરમીસ્ટન અને ક્રીસ્ક્રીકઃ એમ. એમ. પટેલ ગીની ૧૫, ઇ. એચ. કરોલીયા પા. ૭–૮–૬, એમ. એચ. ગફેર ગીની ૫, આમદ્ જીવમ્ ગીની ૫, આદમ કારા ગીની ૩, ઇબ્રાહીમ હસન એન્ડ કું. પા. ૪, ઇ. એચ. મીરાત ગીની ૬, હીરાલાલ ગીની ૧, એચ. એ. લેદ્રર પા. ૩, ઇ. ઇ. માકડા ગીની ૩, એસ. એ. લેદ્રર ગીની ૧, ઇ. એચ. સોમભાત ગીની ૨, ઇ. એ બાવા પા. ૧–૧૭, મહોમદ ઇબ્રાહીમ ગીની ૨, આઇ. એસ. જસાત પા. ૧–૧૦–૬, એસ. એફસવામા ગીની ૧, આઇ. એચ. સોમભાત ગીની ૧. આઇ. એમ. રહીમ ગીની ૧, આઇ. એમ. તેલાડીયા ગીની ૧, એચ. ઇ. પટેલ ગીની ૨, ઇ. એ. સાલેહ પા. ૧૧, આઇ. ઇ. રાવત ગીની ૧, એસ. એચ. બાદમ ગીની ૪, એમ. એ જસાત ગીની ૪, એમ. એચ નવસા ગીની ૨, એચ. આઇ. સોમભાત ગીની ૧, મુસા આકુડી શી. ૫, એમ. એચ. સોમભાઇ શી. ૧૦–૬, ઇ. એ. ઇસાત શી. ૧૦–૬, ઇ. આર્. જસાત શી. ૧૦–૬, એમ. એસ મુનશી શી ૫, એચ. આઇ. પટેલ શી. ૧૦–૬, એમ. એ. સીરાત શી. ૧૦–૬, કુલ પા. ૮૬–૦–૩. **બોક્સબર્ગ અને ક્રીસ્ક્રીકઃ** સરમાલ્લ કેસ બજાર ગીની ૪, બી. એન. ખાન, પા. ૭–૧૦, એસ. ડી. બોરાટ ગીની ૧, એસ. રસુલ પા. ૧–૧૦–૬, આઇ. ઇ. કાજા ગીની ૧, એ. આઇ. લેદ્રર શી. ૫, એ. એમ. બોરા શી. ૧૦–૬, એ. એમ. બાવા ગીની ૨, કુલ પા. ૧૮–૪–૦ **બેનોની અને ક્રીસ્ક્રીકઃ** અલીબાપ વાડી ગીની ૬, મુનશી એ સુલેમાન ગીની ૫, ઇસ્લ મલબારી ગીની ૨, આઇ. ઇ. વરાલીયા ગીની ૧, એ. એસ. મહેડ ગીની ૧, આઇ. ઇ. સુરતી શી ૧૦–૬, એચ એમ. મોટા ગીની ૩, ઇ. એચ શાવત શી. ૧૦–૬, એમ. એમ એહલવાલા ગીની ૪, સૈયદ કાજુદ શી. ૧૦–૬, એ. એદ્ર ઇસાત ગીનિ ૨, આઇ. ઇ. મસાત ગીની ૨, ૬૪૨ મરબાઇલ ગીની ૨, ઇ. એ. કરોલીયા શી ૧૦–૬, એમ. કે. બાંગી ગીની ૨, આઇ. એસ. સોમારીયા ગીની ૧, એમ ઇ હસાત ગીની ૧, એ એ. કરોલીયા ગીની ૨, એ. આઇ. સીરાત ગીની ૨, ઇ. એદ્ર. આમત પા. ૧–૧૦–૬, એમ એસ. તેલાડીયા ગીની ૧, એસ સીરાત શી. ૫, એમ. એદ્ર. આમત શી ૧૦–૬, એમ. એચ. આમત શી. ૧૦–૬, ઇ. ઇ. બાંગી શી. ૫, એદ્ર ઇ. વાડી શી. ૧૦–૬, ઇ. એસ. પટેલ ગીની ૧, એ એસ. ઘલેદ ગીની ૧, એદ્ર. એ. ઘલેદ ગીની ૧, કુલ પા. ૪૩–૧૪–૦. (આવતું)

લગ્ન

લેડીસ્મીથના શ્રી. પલ્લણ, ત્રીજા દરજ્જના લગ્ન શ્રી. નરસીંહ કેશવની પુત્રી સાથે થયાં ધામ પુખથી થયા છે.

આભાર

'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ને મળેલી નીચેની રકમો સાભાર સ્વિકારીએ છીએ: લેડીસ્મીથ ના શ્રી. વલ્લભ ત્રીજા શ્રી. ૧૦–૬, શ્રી. ભાખુ ભાઇ હાજી પોરે એલીઝાબેથ શ્રી. ૫, શ્રી. મગનલાલ ત્રીજાભાઇ ગીની ૧.

લોહાનીસબર્ગ રા. નાગરદાસ લખમીદાસ (નાટાલીયા) જેઓ કુંક મુદતપર રતલેરા ગયા હતા તેમનું કેપ્રુઆરી તા. ૪ થીએ ક્રાતીયાવાડી માં અવસાન થયું છે. સ્વર્ગસ્થના બાજોન્દ રા. મગનલાલ ત્રીજાભાઇએ પોતાના સ્વર્ગસ્થ કાકા ના પરમાર્થે ગીની ૧ 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ને મોકલી છે.

શ્રી. ટ્રાંસવાલ પ્રજાપતિ એસોસીએશન

શ્રી. ટ્રાંસવાલ પ્રજાપતિ એસોસીએશનનું ૧૯૪૨ મું વાર્ષીક સંમેલન તા. ૧૨–૬–૧૯૪૧ ને રવિવારે બપોરે એક વાગે કેપ્રોસ્ટ સ્ટ્રીટ ઉપર આવેલા ગાંધી મેદાનમાં શ્રી. નારણભાઇ ભાખાભાઇ બેથલ નિવાસીના પ્રમુખપદે મળશે. આ સંમેલન ઝીએ, પુરૂષો, અને બાળકોને એક સરખું બોધપ્રદ અને આનંદ દાયક નિવડે તે માટેના પ્રયત્નો કરવામાં આવશે. સાંજે ભોજન બાદ સંગીત, સંવાદ, બાયસ્કોપ ચિત્રોનો આકર્ષક અને મનોરંજક કાર્યક્રમ થશે. અવનવું જોવા તથા સાંભળવા ની હોંશવાળા બનાવવામાં આવશે દરેક બાજુઓએ સહકુટુંબ પધારવા વિનંતિ છે. જમ્યા, ચુકાનો, ઘોડ્ય પ્રમાંપ સ્વાગત સમિતિ તરફથી કરવામાં આવશે.

કાર્યક્રમ: (૧) મંત્રીનો રીપોર્ટ, (૨) હિસાબની રજુઆત, (૩) ઠરાવો, (૪) બાયસ્કોપ, (૫) ચુંટણી, (૬) પરચુરણ.

વિષય વિચારણી કમીટી રવીવાર તા. ૧૬–૬–૧૯૪૧ ના સાંજે ૭ વાગે ગાંધી હોલ માં મળશે.

ચકેલી માસીક ફી દાનની રહેલો સંમેલન પહેલાં મોકલી આપવા વિનંતી છે

સ્વાગત સમિતિ,

પ્રમુખ: શ્રી. જયરામભાઇ નરોત્તમભાઇ મંત્રી ઝનાભાઇ લખાભાઇ. ઝીખાભાઇ ઉકાભાઇ ખજાનચી મંત્રી શ્રી ટ્રાં. પ્ર. એસોસીએશન ૪૨, માર્કેટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

વેચવાનો પુસ્તકો

બાળ સાહિત્ય

ટેટાક્ષ વહીઓ	૪	૦
ચિલ્ડ્રેલ (મોટી છોકરીઓ માટે ગીતો)	૧	૩
મુરબ્બાનો પુત્ર	૧	૦
નવા ગીતો ભાગ ૧ લો	૨	૬
,, ,, ભાગ ૨ જો	૨	૬
નમ્રત માળા (બાળકો માટે શ્લોકનો સંગ્રહ)	૧	૩
નાનાં બેન ચાર્તા	૨	૦
પુંઢરીકના પરાક્રમ	૧	૬
પ્રાચીન પુરાણ	૧	૬
પુસ્તકાલય	૦	૬
પુરસ્કાર વખત ગાવાનું ગાન	૧	૦
બાપુની પુત્ર દાઢી પુત્રનું વર્ણન	૧	૦
બાળ નેપોલીયન	૧	૬
બાળ પુત્ર વાર્તાઓ	૨	૦
બાળ કથાવલી વાર્તાઓ	૨	૦
બાલબાતો ભાગ ૪ જો	૧	૦
બ્રહ્મચારીઓના મહાન પુરૂષોની કથાઓ	૧	૬
મારી જીવન કથા (ગાંધીજી)	૧	૬
મુર્ખો અને બીજી વાતો	૧	૦
રીંછ રીંછ ભાગ અને તોફાનીની વાર્તા	૦	૬
વનો અને ઉખાણા	૧	૦
વિક્રમજ ધન	૨	૦
શબ્દરસ (રમુજી પુસ્તક)	૦	૬
હીંદુસ્થાનની બાળ વાર્તાઓ	૨	૬
હાલરડાં	૧	૪
હીરા મોતી	૦	૬
ગુલાબ અને શીવલી	૧	૬
બાળ વાર્તા વિનોદ	૨	૦
બાળાબારી	૧	૪
મધપુડો	૨	૧

મળવાનું ઠેકાણું:–

Manager Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

શ્રી ટ્રાંસવાલ હિંદુ સેવા સમાજ (જોહાનીસબર્ગ)

રામનવમી મહોત્સવ

ઉપરોકત સમાજના આશ્રય હેઠળ શ્રી રામનવમી મહોત્સવ તા. ૧–૪–૧૯૪૧ ને સવારે સાંજે ૭ વાગે ગાંધી હોલમાં ઉજવવા માં આવશે. એ અતિ પવિત્ર પ્રસંગે ભગવાન શ્રીરામચંદ્રજીનાં જીવન વૃતાંત ઉપર જુદા જુદા વકતાઓ તરફથી વિવેચનો થશે. તેમજ શ્રી ગાંધી ભારત વિદ્યાલયનાં બાળકો તરફથી પ્રસંગોચિત સંગીત, ભજનો તથા બજનોનો સુંદર કાર્યક્રમ રજુ કરવામાં આવશે.

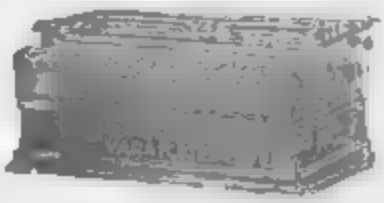
સર્વે બાઇઓ તથા ભાઇઓને એ ઉત્સવ માં બાગ લેવા ખાસ વિનંતિ છે.

નરસિંહભાઇ પરબુભાઇ,
જસમતભાઇ નાનાભાઇ,
જો. મ. મંત્રીઓ.

આવો પધારો જુઓ

અને

તમારા માનીતા વાજીંત્રો અને રેકોર્ડઝ ખરીદ કરો

વાજીંત્રો— હારમોનીયમ, ગ્રામોફોન, વાયોલીન, બેન્જો મેન્ડોલીન, ગીતાર, ઝાઝ આકિર્ટ ફ્લુટ, ફલ્યુટ વિગેરે.

રેડીઓ—"હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ."

નીચે મુજબ ફીલ્મી રેકોર્ડના સેટો સ્ટોકમાં ખરીદી વાસ્તે તૈયાર છે.

(૧) જીવન પ્રભાત,
(૨) વીદ્યાપતિ,
(૩) રોમેન્ટીક ઈન્ડિઆ,
(૪) નીર્મળા,
(૫) બાજી,
(૬) અછુત કન્યા,
(૭) જાગીરદાર,
(૮) વચન,
(૯) ચેલેન્જ,
(૧૦) હીઝ હાઈનેસ,
(૧૧) સાવીત્રી,
(૧૨) અંધેર ઈન્ડિઆ.
(૧૩) ગોપાલ કૃષ્ણ,
(૧૪) દેવદાસ,
(૧૫) ધુપ છાઉ,
(૧૬) પ્રેસીડન્ટ.
(૧૭) નીશાન હીંદુસ્તાન,
(૧૮) ગ્રામોફોન સીંગર,
(૧૯) ૩૦૦ દીવસ પછી,
(૨૦) સંત તુલસીદાસ.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

શીપરીંગ—સંતોષકારક કામ—અમ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ હારમોનીયમ (હાથના, પગના, હાથપગ સાથે પોર્ટેબલ).
,, હચીન્સ, ઓડીયન, જેનાફોન, મેગફોન ઈન્ડિઅન રેકોર્ડઝ, ફીલ્મી રેકોર્ડ.

મળો યા લખોઃ

ગોશળીઆ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ,

૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

RADIO RECORD TRADING Co.

38a MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG,

and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

ખાદ કવ્વાલ

N. 16215 માલિકે દુનીયા કેદાન.
,, 16232 તને મીએ હસે હસે રખસે.
,, 16243 હસકે મે આજ ઝોહમરે આલં
,, 16250 દુસ્યાર મુસલમાનો.
,, 16273 વોહ દીલકો તાસલી.
,, 16289 કુરઆન પઢો.
,, 16227 મોહમદ આલી કુબાહ-૧-૨.
,, 16295 ગોરી ગોરીસે ભીલુગી.
,, 16304 આન પડી કરવાર બલમ મોરી.
,, 16313 મક્કા મદીના.
,, 16317 ગુબારે કુચે જના.

આરજર કુદીરૂદીન

N. 16230 ઝાખાં પર જા કરે ઉલફત.
,, 16057 એ કરક કહી સે ચલ.
,, 16062 દેલી મુજે ચુલ્લુ ભર.
,, 16068 આપ કે કુરને જુબા.
,, 16162 નાગ પીર જીન્દા કરો.
,, 16318 કુદરતે અલાહ.

કુબરે આલમ કવ્વાલ

N. 16203 જબ કે હાબાસે બરબર.
,, 16230 ખુદા રખ્ખે મેરી ખુરાઇ.
,, 16241 તસ્વીર મોહમદ મેરે દીલમે.
,, 16279 ઉસને દરવાજે પર.
,, 16293 આજ સજાદી દીલમા સજાને.
,, 16319 અદસોસ મુસલમાનો.

મોહમદ આલીલ કવ્વાલ

N. 16003 પાપે મારમ યાનો ભારી.
,, 16014 ચલી પીનજર.
,, 16049 અજમદ દલ કોમુજે.
,, 16132 પલ રેપ નજરી જના.
,, 16201 સાકી મુજે પીલા દે.
,, 16249 મોહમદ હસરેમે દુલહ બનકે નીકલેગે
,, 16288 કાન તુજે સમજાયે.
,, 16308 બાહમરે મુરસલ
,, 16312 હમારા ખીરબચાયા

કાલુ કવ્વાલ

,, 16015 લે દેખું રૂપે મુસતુફા
,, 16064 પસ્ત ગોદ કોપુ.
,, 16071 મીઠી મીઠી બતોસે.
,, 16169 માલમ ઉસપે જુસે હકને.
,, 16306 બ્બસે મેરી સોબ કિમ્મત જગાદ બનેગી
,, 16328 કીસ અદાબર મુબ્બે.

આરજર અબ્દુલ રજાક

F.T. 12857 મુજા સમજે મે અરમા નીકલ.
,, ,, 12910 દીલમે નજરોમે વો કુલમાને.
,, ,, 12995 મે કેસે કુલહત આકેલી ચાલી.
,, ,, 12213 પુનમ કે જબસે તુજકો.

કલ્લનખાન એન્ડ પાર્ટી

F.T 12215 કે કહી કે કુદે મુજા આકા તેરી ગલી.
,, ,, 12860 મે તો વીર આપ બાર તોરે.
,, ,, 12917 ઇશ્ક નરકે બનતા હું
,, ,, 12749 અજમુમ કા કર કે આલમ પર.

રાશીદ અહમદ કવ્વાલ

F.T. 1740 કરકે મુસકીલ આસાન.
,, ,, 12168 પેર ક કર કે મુસકાર.
,, ,, 12217 આર ચુ કે ગલબે દુનો બારસા.

આરજર અશોક બબ્બર

G.E 1205 બાલકે સરપર.
,, ,, 1236 મે રસુલે પાક કી કુરબાન દે
,, ,, 1381 કરક કે તુ કુલબ કે તુ.

અબ્દુલ અઝીઝ બાન

G.E 2234 રલલાલ રલલાલ
,, ,, 2220 વો આપે મુજો કે બોટા દેને વાલે

મો. બકરમુદ્દીન

G.E. 288 પુન પુન પુન પુન.
,, ,, 437 જોગન કી જોલી.
,, ,, 743 હાલીલ કે મુસતે બાંહ કેા.
,, ,, 2121 દીનકા કા બબના.
P.F ? મોહબ્બા કામ સે તરસના કા મીટાના
,, ,, 22 સાહબત કબરત કાલન.
,, ,, 47 સાહાદત કબરત બીલાલ
R.E. 316 અંદા બદુકી કા મોહબ્બા.

બસલમી રેકોર્ડ

મુરે. બાસીન (૪)
,, મુસ્તફે.
,, વેહમાન
,, બાકર (૨).
,, મોહમ્મીલ.
,, આનામ.
,, આજાન

કામા સેલ

ગ્રીન કરદાદ (૧) નુરે વેહદત (૧)
બીલ મંજલ (૪) રહમાની મંજલ (૩)
અવધ કુમાર (૨) સાદી મુખનામા (૨)

દર મહીને નવા રેકોર્ડ અમારે ત્યાંથી મળશે. તેના દર મહીને કેટલોગ અમારે ત્યાંથી મંગાવી લેશો.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE COLUMBIA and "TWIN"

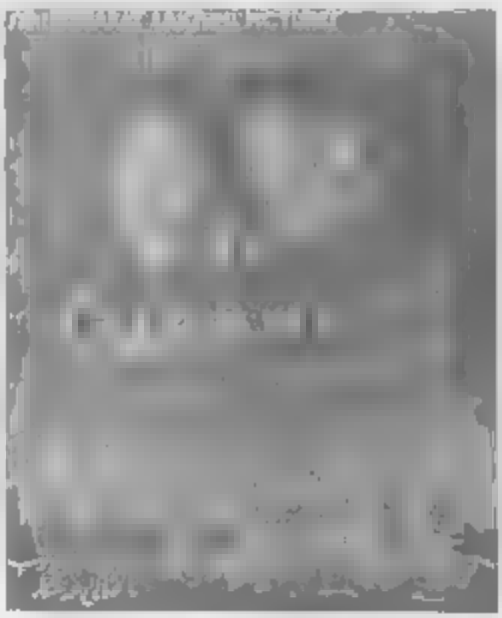
સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકૉર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીલાલ એન્ડ રાજકુમારી

N. 15307 નવી જનરી બજાવવી રહ.
„ *15308* અંતરનાં બારણાં એક ફુલ ઉઘડ્યું.
„ *15309* સુંદર છબી.
„ *15311* નવું જીવન.

કાસમ અને સકાબાઇ

N. 15327 હું નગારી બાપીકા-દીધીનાં ખેલ.
„ *15328* તું તો ઢાળને ગારે સેતર
„ *15331* વિપદનું વાદળ શીરપર વરસે.
„ *15342* રીસાયેલી રમીકાને નજરૈયા દોષની નજર લઈ છે.
„ *15344* પ્રભુનો પડકાર બાજુ ૧ લો અને બા ૨ જો
„ *15312* નબ્બાજુનો પડકા.

N. 15319 ન્યાયનો નાદ ભા. ૧–૨.
„ *15320* ઝેર કટોરો.

આરટર વૅબ્રયક એન્ડ પાર્ટી

F.T 5969 જશુમાનું વરદાન.
„ „ *5971* મંગલ આઠ પ્રભાત.
„ „ *5953* સરાણીનો સંસાર ભાગ ૧–૨.
„ „ *5946* સાંજે વસુનાને તીરે.
„ „ *5970* રેહાણબન્ધન ભા. ૧–૨.
„ „ *5956* ગાંધીજીને કોટો.
„ „ *5937* બાગનું ઘર.
„ „ *5930* ડિજરત ભાગ ૧–૨.
„ „ *5952* મુકો પ્રભાવરો.
„ „ *5954* બાને મુકો.
„ „ *5740* ફુલ પીધુના દું મમતી સાજન.
„ „ *5727* પારસ્ય સ્ટોરસ્ટર દ્રઈન ઢાળે.

GUJARATI DRAMA SETS

ભવજ્ઞ કુમાર	(૩)	રેકૉર્ડનો સેટ.	પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનું નાટક	(૮)	
સીતા ભાગ	(૩)	„ „	નરસૈંહ મહેતા	(૩)	રેકૉર્ડનો સેટ.
રાજા દેવી	(૨)	„ „	ચંદીલનો ચારસો	(૩)	„ „
શકુંતલા	(૪)	„ „	સજ્જનારાજ્ય	(૩)	„ „
વીર રાજા	(૧)	„ „	વનરાજ ચાવડો	(૫)	„ નાટક
એસબતેારજ	(૩)	„ „	જલધર સતી ત્રંદો	(૨)	„ સેટ.
રોહ સમાજસ્ત	(૩)	રેકૉર્ડનો સેટ.	બીરબ્બા બ્રાહ્મ	(૨)	„ „

FILM RECORDS IN SETS

મરીનાની તોપ	(૫)	નીરબ્બા (૪)	મારી આંખ (૩)	જમાના (૩)
બાળા (૫)		મામાફેાન સીંગર (૪)	કંજરન (૬)	દુરગાદ (૫)

આરતી *F.T. 5240* દત્તાત્રયની આરતી. *F.T. 5281* શ્રી સજ્જનારાયણની આરતી.
F.T. 5191 શ્રી મહાદેવની આરતી.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-૫૩૮૨.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયોગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. 105a

"શુદ્ધ ઘી"

લગ્નમાં પબ્લીક ફેસ્ટીવલ પ્રસંગે પાક ફ્રેન્ચ ડેરીમાં, જે. માર્કોન્ડ ડીરેક્ટર એન્ડ મેનેજર મથુરાદાસ નારણજીની દેખરેખની બનાવવામાં આવ્યું (શુદ્ધ) ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

આપ આજે પુછો યા કાગળ માર્કેટ આફિસના સીલ એડ્રસ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન
૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ,
ડરબન.

SAMJEE DEVSHI & SON
4, Cross Street,
DURBAN. 111

'Phone 2-6235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર અને કમીશન એજંટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોકસ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 115a

M. H. DESAI,

એમ. એમ. દેશાઇ,

હોલસેલ ફ્રૂટ વેપારી,

અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચુનીઅનના ટોપ પણ બાજમાં C. O. D. થી સારૂ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 119b

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, સોફાસેટ્સ, ડ્રેસીંગ ટેબલ, સાઈડ બોર્ડ, ઓફીસ ટેબલ, બુક કેસ, ટેબલ, ચેરસ, રોકીંગ ચેર, બ્રાસબેડીંગ, સોફા સેટીસ અને કીચનર વિગેરે, તદન બીલાયત અને અહીંની ફાકટરીઓ અને કીચનર વિગેરે, તદન બીલાયત અને અહીંની ફાકટરીઓ અને ધંધાદારી લાઇન મેળવવા મુકરર નહિ.

ઓફીસ, ડેસ્કસ અને કીચન કેબીનેટ

જે કામની દેખરેખ નીચે તૈયાર થાય છે તેથી દરેક કામ તૈયાર રહે છે. આજ પોતાના ઓર્ડરો મોકલી આપવા અને જોઇતા ફેરફાર જણાવો.

L. MISTRY,

5 KORT STREET, : : : : : JOHANNESBURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2526. 105b

કીટીંગસ

પાવડર

કીડી, મકોડા, વાંદા, કંસારા, માખી, વંદા વિગેરે ઝવળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીટીંગ્સ પાવડરના ટીન મળે છે. 111a

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices special attention given to all opportunity orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અમે અપકંટ્રીના ઓરડર બાબ દેખરેખ રાખી સારો માલ C.O.D. થી ચઢાવીએ છીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 100

ગુજરાતી અને જાણીતા ફરમાસુ મીઠાઇઓ અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકો

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી રહેશે.

અમારી ફર્મમાં ઉત્તમ આપણું ખાત ખાવું હંમેશાં તપાસ મળે છે. ફરમાસુ પીરસાઈ તથા ફરેક જાતનું ફરસાણ, આચાર, તથા ગાસાણો વિગેરે મોટા જથ્થામાં મળશે.

વધુ ખાતરી માટે કાગળ યા મળો.

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-5677. 134 KORT STREET JOHANNESBURG. 135

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	પારસી ૧૯૪૧ માર્ચ એપ્રીલ	હીંદુ ૧૯૯૭ ચૈત્ર	મુસલમાન ૧૩૬૦ સફર ૨. અવલ	પારસી ૧૩૧૦ શહેર. કદમી	સુર્યોદય કે. મી.	સુર્યાસ્ત કે. મી.
રવિ	૨૮	સુદી ૧	૨૬	૨૪	૬– ૮	૬–૫૮
સોમ	૨૯	,, ૨	૨૭	૨૫	૬– ૮	૬–૫૩
મંગળ	૩૦	,, ૩	૧	૨૬	૬– ૭	૬–૫૨
બુધ	૩૧	,, ૪	૨	૨૭	૬– ૬	૫–૫૧
ગુરૂ	૧	,, ૫	૩	૨૮	૬–૬૫	૫–૫૦
શુક્ર	૨	,, ૬	૪	૨૯	૬–૬૪	૫–૪૯
શનિ	૩	,, ૭	૫	૧	૬–૬૨	૫–૪૮

Books for Sale.

The Story of Ramayana ... ... 8d.

J. C. BOSE.—His discoveries and writings with a biographical sketch and portrait ... ... 5s.

ESSYS ON INDIAN ECONOMY.—By Mahadev Govind Ranade Price ... 4s. 8d.

ESSAYS ON INDIAN ART, INDUSTRY AND EDUCATION.—By E. B. Havell Price ... ... 3s.

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS.—By V. G. Kale, M.A. Price ... ... 4s.

From: The Manager,
'Indian Opinion'
Phoenix, Natal.

વેચવાના નવાં પુસ્તકો

અબળા પત્ની—રસીક નવલકથા પૈસાદારોને પોસે એમ બરાબર તેની રમુજ મુંબજોયો કરેલી છે. કિંમત રૂ. ૦-૬

કરીદનારાવધૂ—આજના સેવાભેખ અને સાધ્વીઓરનો પ્રેમ ચમકતી નવલકથા માર્મપ્રકાશની જેમ અનેકની જાત માટે છે. જે જાણવાં જરૂરી. આ. ૧ કિંમત રૂ. ૫-૬. આ ૨ રૂ. ૬-૦.

જોડણી કોશ—ગુજરાત વિદ્યાપીઠ તરફથી બહાર પડેલો ગુજરાતી ભાષાનો ઢળદાર જોડણી કોશ કિંમત રૂ. ૨૦-૦

બહારના પેપરોની નવલકથાઓ

બ્રહ્મ કરાર કે ધર્મ ટોરેડીયા કૃત રૂ. ૦-૬.
બ્રહ્મ સુખ (વાતો ટોલ્સટોય કૃત) રૂ. ૩-૦.

આ ઓફીસે લખવાથી મળશે.

Golden Number

OF

"INDIAN OPINION"

SOUVENIR OF THE

Passive Resistance Movement

1906—1914.

Price : Two Shillings.

to be had from:—

Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

How Ovaltine helps you!

'OVALTINE' is a product of Britain's farms and fields, and possesses all the nutritive elements needed to make your dietary really complete. Prepared from Nature's most protective and restorative foods, 'Ovaltine' provides, in a concentrated and correctly balanced form, the carbohydrates, proteins, mineral salts and other nutritive elements essential for good health and vitality. Its vitamin content is also outstanding. Moreover, 'Ovaltine' possesses exceptional nerve-restoring properties which are largely derived from the new-laid eggs liberally used in its manufacture. The eggs which 'Ovaltine' contains make it the complete tonic food beverage.

OVALTINE

provides ALL the Essential Food Properties

Energy-giving Properties
Nutriment for Body, Brain and Nerves
Protective Food Elements

Manufactured by A. Wander Ltd., London, England. O.S.A. 11.40

Indian-African Line

ઇન્ડિઅન આફ્રિકન લાઇન

કેલબ્બો જનારી સ્ટીમરો

એપ્રીલ તા. ૬ ઠીના અરસામાં ઉપડવાની છે.

ટીકીટના દર:

૩૬ વીશી આગે	પા.	૧૩	૧૭ ૬
,, વીશી પગર	પા.	૮	૧૧ ૩

બીજી બોટ તા. ૨૫ મીના અરસામાં મદ્રાસ જવા ઉપડશે.

૩૬ વીશી આગે	પા.	૧૫	૦ ૦
,, ,, પગર	પા.	૧૦	૬ ૩
ઇન્ટર વીશી આગે	પા.	૨૭	૦ ૦
,, ,, પગર	પા.	૧૧	૬ ૬

શ્રી. ૫ ટીપરાજીત ગાડકણી બુકીંગ કરાવો.

BASSA Ltd,

Box 569, Durban. Telegrams: "CABASA." 'Phone 22850.

BOOKS FOR SALE

INDIA TO-DAY—By R. Palme Dutt — Price 10s. 6d.

OUT OF DUST—By [illegible] — Price 6s. 9d.

[illegible] — The Epic Story of Wilberforce and Clarkson — By Hugh Martin. — Price [illegible]

IMPERIALISM AND THE OPEN CONSPIRACY — By H. G. Wells. — Price 2s.

THE CRY FOR JUSTICE. An Anthology of the Literature of Social Protest—By Upton Sinclair. — Price 6s.

Obtainable from:

The Manager,
INDIAN OPINION
Phoenix, Natal.

Indians In South Africa

Helots within the Empire
and
How they are Treated.

By Henry S. L. Polak.

Price ... ... 2s.

To be had from:—
THE MANAGER,
INDIAN OPINION,
Phœnix, Natal.

ઇનોસ 'ફ્રૂટસોલ્ટ'

એટલે આરોગ્ય—આરોગ્યતા

લોચ તોજ સુખ છે.

શરીરનું આરોગ્ય સંભાલવા માટે રક્ત શુધ્ધી આવશ્યક છે રક્ત શુધ્ધ નથી કોનુ તેથી કબજીયાત થઈ શરીરમાં જેથી તત્વો ના ઠારવે ગાયાનો દુખાવો, બાલકણ, અને દીલ ગબરાવી વિગેરે થાય છે.

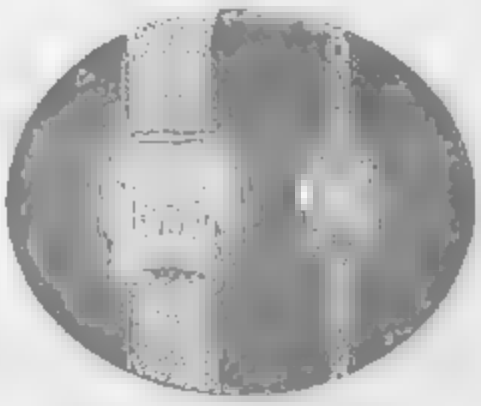
ઇનોસ સોલ્ટ નિત્ય નિયમિત સેવાથી શરીર નિર્મળ રહે છે. આથી બુકાસ દુર થાય છે ભાવી તેની અસર મોટી નથી થતી અને સેવામાં પણ અકસ્માત નથી થતો. આજેજ એક બાટલી લઇ અજમાવો.

ENO'S "FRUIT SALT"

The words "Eno" "Fruit Salt" and "Eno's" are registered Trade Marks
Sole Representatives: HAROLD HOLT (S.A.) (PTY.) Ltd
P. O. Box 505, Cape Town 146.

ELGIN

ઘડીયાળો

અગત્યનું

અમેરીકાનાં એલ્જીન ઘડીયાળો પ્રથમ અમેરીકાનો બનાવે છે. આ ઘડીયાળોના, જુદા ભાગો (રીપેર પાર્ટસ) મળવાની ખાત્રી આપવામાં આવે છે.

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER" -ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

DURBAN REPRESENTATIVE.
B. DAVIDSON, 720 Colonial Mutual Bldgs.
West Street. DURBAN.

Printed and published by Maganlal M. Gandhi at Phœnix Settlement, Phœnix, Natal.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 14—Vol.-xxxix. Friday, 4th April, 1941. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

MISS INDIRA NEHRU'S MESSAGE

કુમારી ઈન્દિરા નેહરુનો સંદેશો

MISS INDIRA NEHRU

who landed at Durban last Monday on her way to India from England and has sailed on Friday. Before her departure she has left the following message:

"All good wishes and successes to the non-European United Front in their struggle against oppression."

કુમારી ઈન્દિરા નેહરુ જેઓ ઈંગ્લાંડથી હીંદુસ્તાન જતાં ગયા સોમવારે ડરબન ઉતર્યાં હતાં, તેઓ શુક્રવારે અહેથી વિદાય થયાં છે. વિદાયગીરીનો તેમણે નીચેનો સંદેશો પાઠવ્યો છે:

"નોન-યુરોપીયન યુનાઈટેડ ફ્રન્ટને સઘળી ભલી ઇચ્છાઓ અને દમનનીતી સામેની તેઓની લડતમાં તેઓને સંપૂર્ણ સફળતા."

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ટીકીટોના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

દરબન આવ્યા પછી તમારો માલ તથા યુનીયન કાઇનાન્સ ઇન્સ્યુરેશન પ્રુજબ નાણા સાથે લઈ જવા વિશેરે સંબંધી અમોને મળવાથી બહેતરત કરી આપીશું.

દાગીના ઉપર તમારું નામ તથા B. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

ફીડી પેસેન્જર એજન્ટ.

ડેક	ટીકીટ	સિંગલ	વીશી સાથે	પા. ૧૭ ૧૦ ૩.
,,	,,	મુસાફીર	વીશી સાથે	પા. ૧૮ ૧૦ ૬.
,,	,,		વીશી વગર	પા. ૧૪ ૧ ૩.
સેકન્ડ	કલાસ	સીંગલ	વિશી વગર	પા. ૪૦ ૧૦ ૦.

સ્ટીમરોની આવજાવના તારીખોમાં અને ટીકીટોના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

Phone 2-0432. Tel add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.

390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,

No. 4, Kort Street, Johannesburg.

'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.

Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE

——COMPANY, LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ ઓફીસ નીચે કંપનીના જીવનવીમા, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોને વળતર વગેરેનો, લાગવટ વિશેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતરવાની વ્યવસ્થા છે. હીંદી કંપનીને ઉત્તેજન આપવું ૬ દરેક હીંદીની ફરજ છે

Natal Office:

"INDIA HOUSE"

17, First Avenue

DURBAN.

Telephone 2-5845 Gen.

P. O. Box 1610.

Tel. Add: "RUSTOMJEE"

Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.

પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Offices:

ROOMS NO. 12 & 13.

BARKLY ARCADE,

Diagonal Street,

JOHANNESBURG.

Telephone 33-4474.

P. O. Box 3541.

Tel. Add "RUSTOMJEE"

JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE

Principal Representative For The Union Of South Africa.

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL

PHONE 20090 CORNER PINE & GREY STS

SITUATED IN THE HEART OF DURBAN'S BUSINESS AREA.

THE MECCA OF INDIAN SPORTSMEN

WHERE INTERESTING GOSSIP FOR EVERY TYPE OF MEN'S

BOARDING & LODGING BY DAY, WEEK OR MONTH

THE EPIC FAST

(BY PYARELAL)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.

320 Pages Price: 2s 6d

Obtainable From The Manager

INDIAN OPINION, Phoenix, Natal

ઈ શ્વ ર ની સે વા

અંગ્રેજી ૬ ગુજરાતી

આ ઈશ્વરની મહાન સંસ્થાની સૂચનાથી અમેરિકા વગેરેના લોકોથી કેવળ આપણે ઘરબેઠા વ્યવહાર માટે બનાવવામાં છે વિદ્યાર્થી આશ્રમ માટે તે બનાવ કરવો અને કેવળ ના છે તેને અંતે ઘડિયાળ આવે, કરો, મોટા ઘરેણાની વસ્તી, મોટી દુકાનો વગેરે, બંગલા, બગલા, મોટર, કદેવતો, વિગેરે પણ વસ્તુઓનો સમાવેશ પણ થયેલો :

પાર્ક ઘૂંટ પાના ૧૪૦૮ પ્રથમની કિંમત રૂા. ૫.

Manager, Indian Opinion, Phoenix

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

	s.	d.
Lectures from Colombo to Almora	4	8
Jnana-Yoga	1	4
Raja-Yoga	1	4
Karma-Yoga	1	4
Bhakti-Yoga	1	4
Sayings & Utterances—Yoga (in one volume)	1	
Reconstruction of Hinduism	1	4
In Defence of Hinduism	1	4
Modern India	1	8
My Master	1	4
Chicago Addresses	1	4

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A comprehensive chronological account of the Master's wonderful life,—the only authorised edition of its kind in English.

(*Fourth Edition*)

Thoroughly revised and improved with a foreword by MAHATMA GANDHI

Price, Re 1.

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4, Foreign 8 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

સ્ત્રીઓની દરેક બીમારીનો તાત્કાળિક આરામ અનુભવ કરનારું.

ઝંડુ અશોકારિષ્ટ

પ્રદર, બાંધા વીગેરે રોગોનો સચોટ ઇલાજ દરેક ઘરમાં હોવો જોઇએ.

૧ રતલી બાટલીની કિં. ૪-૬.

આળકોનાં પેટનાં દર્દોમાં આબાદ ફાયદો કરનારું

રડતા બાળકને રમતું કરવાનો અજમાવની ફીકર મટાડવાનો અકસીર ઈલાજ બીજાકુક કેરે વખતું

ઝંડુ બાલ શૂલારિ

— બાળકોવાળા —

દરેક ઘરમાં હોવું જોઇએ.

શીશી એકની કિં. રૂપી. ૬-૬.

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૫૫૧૬, મુંબઇ નં. ૧૪.

આ. બાબતનો સામ એજન્સીઓ એમ. એમ. મોરી એન્ડ બ્રધર્સ, દલાલ રોડ, એશિયાટીક બજાર, પી. બો. બોક્સ ૧૨૦૫, પ્રિટોરીયા.

એજન્સીઓમાં મળવાનું ઠેકાણું: બળત બ્રધર્સ, ૧૪ કોર્ટ સ્ટ્રીટ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું સુચીપત્ર આપને મંગાવો. એજન્સી માટે હમો બોક્સ ૧૨૦૫, પ્રિટોરીયા. 617

MOHANLAL VALJEE

(INDIAN PAWNBROKER)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold A large stock of New Jewellaries at reasonable prices to suit your pockets. 1349

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ માટે પેમેન્ટ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખોઃ—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban. 111

શિયાળો!! એટલે ખુટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય

જો તમારે તમામ જીવનની ખરી મજાહ લેવી હોય તો આ શીયાળામાં પુષ્ટીકારક પાકો બનાવી તમારી તંદુરસ્તી પાછી મજબુત અને બળવાન બનાવી દો! પણ યાદ રાખશો કે પુષ્ટકારક ખોરાકો બનાવવા માટે સારો, તાજો અને ચોકખો શુદ્ધ માલજ વાપરજો. અમારે ત્યાં શીયાળાના પાકો બનાવવા માટે ખાસ તાજો અને શુદ્ધ માલ આવી ગયો છે.

બદામ બારીક વાટેલી, પીસ્તા, ચારોલી, પીસ્તા, પંજાબી સાલમ, સફેદ મુસલી, ખારેક, મનાવી, ડોપરા પટ્ટી, ગોખરૂ અને કાજુ, ચાર મગજ, ખોપરાની, ખરાસન, સુંદર, અંબર, સોના ચાંદીના વરખ, કમરખ, પાંચેરે તમામ દીંદનું કરીયાણું સાંધી પડું, ખરી પુરીયો.

ઉપરાંત દાંડા ખરની તમામ જેસલરી હંમેશ સ્ટોકમાં રહે છે.

હીંદુસ્તાનમાં બચાવુર ધએલી સુરતની ખરડી, પીસ્તા ખરડી શી. ૩–૬ રતલ, બદામ ખરડી શી. ૩–૬ રતલ,

મુંબઈના તરેહવાર હલ્વાઓ બદામી હલ્વો શી. ૧–૬ રતલ, સફેદ પડમાલો હલ્વો શી. ૨–૬ રતલ, રંગીન બદામી હલ્વો શી. ૨–૬ રતલ, સુફેદ મલાઇ હલ્વો શી. ૩–૬ રતલ બમારે આંધા મળશે.

નવાબી પાઉડર: શરીરના દરેક પટ્ટા બાકમાંથી માત્ર બે મીનીટમાં પાણી સાફ કરી દે છે. ૩ બોટલ શી. ૩–૬ પોસ્ટેજ ફ્રી. મુનીયન માટ. ઓર્ડર બબર ઓરડર આપી આવી કરી લો.

દેશના ગોદામો: હાજીભાઇ શી. ૧૯–૬.

P. O. BOX 709. **I. G. H. BASSA.** 153 Grey Street, Durban.

વેચવાનું છે બીજનેસ

[illegible] બરોબ બીજનેસ [illegible] મોકસ મોટર [illegible] ચાલુ છે. આથી [illegible] ના [illegible] વિગત માટે લખો અદરેસ: ગ્રાહક, ૬૬૯૫૬. સોમવારથી શુક્રવાર સવારના ૯ થી ૫ વાગ્યા સુધી.

ગુજરાતી ભાષાનું

રેમીંગટન ટાઈપરાઈટર તદન

નવા જેવું જ—કીંમત પા. ૪૦.

વધુ વિગત માટે લખો:

K. D. Rajabhai,
Aliwal North, C. P.

'Phone 103 P. O. Box 26.

NORTHERN TAILORING Co.

Prop: D. KAVAD.

CIVIL & MILITARY TAILORS AND ALL KINDS OF GARMENT MAKERS.

SUITS AND COSTUMES MADE IN THE LATEST STYLE.

WE SPECIALISE IN HIGH CLASS TAILORING.

OUR PRICES ARE TO SUIT THE TIMES.

TRY US WITH YOUR NEXT ORDER

MAIL ORDERS SPECIAL ATTENTION.

નોર્થરન ટ્રાંસવાલમાં તમારો સુટ ક્યાં શીવડાવશો?

નોર્થરન ટેઇલરીંગ કુમ્પની

તમને અપ ટુ ડેટ સ્ટાઈલિશ તથા દરજીને છાજતું દરેક કામ વિક્રાયત આવે બનાવી આપશે

ટ્રાવલ્સ ઓર્ડર માટે ખાસ સવલત છે.

કંદરેક ઓર્ડર પર ખાસ ધ્યાન આપવા આવે છે.

53 MARKET STREET, PIETERSBURG, N. TRANSVAAL.

ભાઈ આપવાનાં છે.

એકના બેનમાં નવાં પુસ્તકો

આઠ રૂમ, બાલકનો, પ્રોચમ અને આયરૂમ ભાડું પા ૬–૦–૦ માસિક.

અર્જો.

૬, આમ. પ્રારેડ.

૩૬ કમરર્યલ રોડ, ડરબન.

બાળ ચિત્તોદ બાળાના પુસ્તકો

બેટની કીંમત શો. ૬

બીજી ત્રીજાના વિદ્યાર્થીઓ માટે

સોનલીઓ	પરી કથા
કાળીઓ	નવી બાળકાસ્ત * કુદરત ચરિત્ર
નાનકુમાર	નાના બાળકની કથા
મુંબઇ	પ્રસિદ્ધ ચાંદરના બાળોની વાર્તાઓ ભતીદાસ
બેનાવતી	પરી કથા
અકલા	પરી કથા
બેલ ગાડો	વાર્તા
કાક મંત્રી	વાર્તા
ઘાંટીબાલા	રમકાનના બાળકમ્બ વાર્તા

દક્ષીણામુર્તિ બાલ સેટ ૨૫ પુસ્તકો

કીંમત શી. ૬૨–૬.

પંચામૃત	કાવ્યો અને ભજનપદાર્થો
ચતુર કરોળીયો	વાર્તા
ત્રિરાજાનું પુષ્પ	વાર્તા
સોનુને ચાંખ કરી	ભજનના ગેત
માછલે કહેલી	વાર્તા
તારાબેનના પાઠો	વાર્તા
મેઢિયો	વાર્તા
ટેક	વાર્તા
ટેક ટેકા	કામનું વર્ણન
છપ્પનીયું	અંકગણિતની બાબતોના
ટેકુ બાબના પાઠો	વાર્તા
નીજ ગુણ	ઉત્સવોના બાબતો
વમંત આવી	ઋતુની વાર્તા
નવાંવરસો	ઉખાણા
ગેતો ભરો	વાર્તાઓ
નટ નટ	વાર્તાઓ
કાકાજીની તલવાર	બનાઓ
૫ બાળ નાટકો	
કુમકાઓ	ગમ્મત
[illegible] વાર્તા	
અંકના ૨ ખેલ	
બાબકામાં ગયો હતો	બાબકા વિશે વકતૃત્વ
ગેતના ત્રણ બકારા	વાર્તા
બાબ અને ઢોરા	વાર્તા

આ ઓફીસે છપાએલાં પુસ્તકો

ટ્રાંસવાલ બાબસેન્ટ્રાલ કોલેજ એડીનબ્રા

૧૯૦૨ ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં	૧ ૧
સીતા વનવાસ	૧ ૪
ઇલ્બપર મેકાક	– ૮
બલના પ્રવાસે અમરા આત્મકથા ભાગ ૧	૧ ૧
" " " " ભાગ ૨	૧ ૬
નીતિના કાવ્યો	૧ ૦
કરીર કંપનીનો વ્યવહાર અને તેનો કંપાણ	૬
ચોપડ	૬
પુર્વ અને પશ્ચિમ	૬
મોહનલાલ ભાસમચાંદ તીલક તેમના મત અને વિચાર	૬
યુરોપના કમાલ પાશાનું જીવન ચરીત્ર	૧
મુસ્તફા કમાલ પાશાનું ભાષણ	૬
મારો જેલનો અનુભવ કેપ્ટન મ મોહીલ	૬
મારો જેલનો બીજો અનુભવ " "	૬
મારો જેલનો ત્રીજો અનુભવ " "	૬
ગેર સત્યાગ્રહની કથા (સેડકેટીકનો બચાવ)	૬
સુરમ્યરાજ અને તેના બે આશ્રમો	૬
જેલના કાવ્ય (સાબરમતી બબતના)	૬
હોમ રૂલ (પ્રીબીકાઉન્સે સમેત)	૧ ૦
કાપડા ઉપર છાપવાની દરજ	૧
જીવન રેખા	૧
સુધારાના જમાનો	૨
જ્ઞાન વિના બીજુ કશુ નથી	૨
દરબાન ગાંધીજી પર્યુષન જેલ કાવ્ય	૨

Indian Opinion,
Phœnix, Natal.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 29003, Res. 23888.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

OTHERS CLEVIEW IN OUR SHOP

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES, BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES. Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £20. THE LATEST FROM BENARES CITY. EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up. PAINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards. EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.

Branches. 53, WICKS STREET AND 60, WICKS STREET. GARAGE 7, MOSS STREET AND 58, WICKS STREET, VERULAM 'Phone 39, Verulam.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે

બનારસની મીનારવાળી અને સાદી, તેમજ બાલબાતની બુટીદાર સાડીઓ રૂ. ૬૦, રૂ. ૮૫, રૂ. ૧૦૫ થી માંડી પા. ૨૦ સુધીની.

બનારસથી હમણાજ આવેલી છે.

ફ્લેમ કામની સાડીઓ રૂ. ૨૫ અને રૂ. ૩૫ થી ઉપર. બાલબાતની બાલવાળી સાડીઓ રૂ. ૧૨-૬ અને રૂ. ૧૭-૬ થી ઉપર. ફ્લેમનું ક્રેપ-ડી-શીન રૂ. ૩-૬ યું વાર ૪૨ ઈંચ અને ૪૫ ઇંચ પહોળ. સાડીનાં બેરેસ્ટ ડીઝાઇનનું કપડું, ૪૨ ઇંચ પહોળ વારની, રૂ. ૧-૮, રૂ. ૧-૮, રૂ. ૨-૦ અને તેથી ઉપર. હમણાજ આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ રૂ. ૨૫, રૂ. ૩૦, રૂ. ૪૫ અને એથી ઉપર.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ઓફિસ:
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

બજારી સાડીઓ બાકીના એમન્ટ
મોકલીઆપજો અને
પી. રતનજી,
૧૦, બી સ્ટ્રીટ, ન્યુઆઉન.

ગરાજ
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.
The Most Popular Refreshment.
There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.
Sole producers of all Suncrush drinks.

'Phone 28350. Tel. Add. "Naarsjan."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
Country orders executed at lowest Market prices
We supply wedding requirements also.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO ROAND (PAIN-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, and 4/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ
પ્રેમભરી મહેમાનગતિ માટેનું સ્થળ.
દરેક જાતની મીઠાઈઓ, મેવાના બીની તેમજ મેવા મિશ્ર. બનાવીને અને બનાવીએ છીએ.
આપણું કબજાકરેલું મુળતી ફુલું, સેવ, ગાંઠીયા, ભાખરા, પાતળા વિગેરે દરરોજ તાજા બનાવીએ છીએ.
પીયાળામાં ખાસ લાયક સમયે ચાહો તૈયાર રાખીએ છીએ તેમજ ઓર્ડર પ્રમાણે રસોઈયણ બનાવી આપીએ છીએ.
પાર્ટી વિગેરે માટે મોટા પ્રમાણમાં ઓર્ડરો કેઈ પણ જાતનો મીઠાઈ ઓર્ડર પ્રમાણે ટુંક વખતમાં બનાવી આપીશું.
બહારગામથી ગ્રાહકોને માલ પુરતી સંભાળથી કાળજીપુર્વક મોકલવામાં આવશે.
PHONE 33-6576. P. O. BOX 3680.
THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART,
President Street, Corner Diagonal St., JOHANNESBURG

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."
D. K. PATEL
Fruit and Vegetable Exporter
— SPECIALIST —
In South African, Canadian and Australian Apples
—also—
Cape Fruit on hand season
We have in stock green Ginger 5d. a lb.

ડી. કે. પટેલ
ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્ષપોર્ટર.
સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ
ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ
લીલું આદું ૫ પેની રતલ વેચીએ છીએ.
ફ્રુટોના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે
નાથીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.
P. O. Box 755. 116 Prince Edward St. Durban.

INDIAN OPINION
Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 14.—Vol. XXXIX. Friday, 4th April 1941.

MISS INDIRA NEHRU IN DURBAN

MISS INDIRA NEHRU, who is on her way to India from England, arrived in Durban last Monday to the great surprise of the whole Indian community. She was accompanied by Mr. Phiroz Gandhi, Dr. K. M. Shah, Mr. Chandra Gupta and many other law and medical students who were also returning to India.

Owing to uncertainty of the departure of the boat as well as the very delicate health of Miss Nehru, no elaborate programme for her was possible.

The officials of the Natal Indian Association and of the Natal Indian Congress approached Miss Nehru and offered her their hospitality, but she refused it in view of the fact that they were helping in the war and thus acting quite contrary to the struggle for democracy and freedom for the millions in India, which had resulted in the imprisonment of hundreds and thousands of their brothers and sisters in the Motherland. She was opposed to Imperialism and could not associate herself with those who worked to perpetuate it.

Miss Nehru was, therefore, the honoured guest during the short period that she was here of the Non-European United Front.

Mr. H. Kallenbach who had recently been to India and had come in close touch with Pandit Jawaharlal Nehru, the illustrious father of Miss Indira Nehru, offered her his own hospitality and made arrangements for her stay at the Marine Hotel. But, notwithstanding her frail condition she gratefully refused the very best comforts that were placed at her disposal. She did not wish to stay in a hotel in which ordinarily Indians as a race were refused admission.

Gandhi Library Hall Refused

Strange to say that, while the Marine Hotel management were quite willing to accommodate Miss Indira Nehru, the Hall which bore the name of Mahatma Gandhi and which was donated by the late Mr. Parsee Rustomjee, one of Gandhiji's staunchest followers and admirers, was refused for a welcome reception to Miss Indira Nehru. The management were unable to allow the use of the Hall without knowing the agenda of the meeting and what kind of speeches would be made.

A Hall where the Agents General from the Rt. Hon. Srinivasa Sastri downwards and distinguished personalities from Sir S. Radhakrishnan downwards and where many other Imperialists were honoured, was refused for Miss Indira Nehru because she happened to be an anti-imperialist. Of course that would perhaps not have been the case if Miss Nehru had been the guest of the Association or the Congress. And the European Press too would have not adopted an apathetic attitude and introduced Miss Nehru as the daughter of "a person indulging in subversive activities."

On Tuesday Miss Nehru and party were taken to Howick Falls and in the evening had dinner at the Phoenix Settlement.

On Wednesday she was taken round the Municipal Barracks and the Sugar Estates to see the living conditions of Indian employees.

Mass Meeting

To the credit of the proprietors of the Avalon Theatre they came forward to offer their Cinema Hall, and a mass meeting to accord a welcome reception to Miss Nehru and the students that had accompanied her, was arranged under the auspices of the Non-European United Front within twenty-four hours.

The meeting was held on Wednesday at 5.45 p.m. The Hall was packed to overflowing. There must have been a crowd of at least three thousand including a large number of ladies. Mr. H. A. Naidoo presided.

Mr. Naidoo welcomed Miss Indira Nehru and other distinguished students in their midst and expressed regret that their visit was all too short. He asked them all to carry with them the assurance that there was a section of Indians in South Africa who were much concerned with the sufferings their Motherland was going through for her freedom from the imperialistic yoke and that they were trying to do their bit by forming a united front to fight for all the oppressed non Europeans.

Mrs. Manilal Gandhi then presented Miss Nehru with a beautiful bouquet.

Mr. Manilal Gandhi said they felt highly honoured to have Miss Indira Nehru, the daughter of an illustrious father, Pandit Jawaharlal Nehru, in their midst. Pandit Jawaharlal Nehru dwelt in the heart of every Indian who had a spark of patriotism in him. He holds position in India unofficially as was officially held by President Roosevelt in the United States of America. The speaker wished Miss Nehru a long life and strength to carry on the noble struggle her great and noble father was engaged in. Among other speakers were Messrs. I. C. Meer and D. A. Seedat.

Mr. A. I. Kajee, of the N. I. Indian Congress, who was present at the meeting and was given the platform of the Non-European United Front said, Indians in South Africa, though placed in very awkward circumstances, could not forget their ties with the Motherland and they had nothing but reverence for the leaders who were engaged in fighting a difficult battle. He congratulated Miss Indira Nehru for being the daughter of a persona who was held in high esteem not only in India, but also in the outside world. He asked her to convey to the people of India the good wishes of their brethren in South Africa.

Mrs. Manilal Gandhi, speaking in Hindi, said she heartily welcomed Miss Nehru on behalf of the women. She said, we in South Africa had become used to attending meetings and applauding and forgetting everything when the meeting was over. We talked

of Mother India and of her great leaders but we were reluctant even to hold meetings of protest when they were sentenced to imprisonment for the great crime of telling the truth to the people. She said our sympathy must not be mere lip sympathy. It should be expressed in a more practical manner.

Mr. C. Gupta spoke on behalf of the students.

Miss Indira Nehru's Speech

Miss Indira Nehru, when she rose to speak, was greeted with loud applause. Owing to her delicate health she could not make a very lengthy speech. In the course of her brief speech Miss Nehru said, "We are very grateful to the Non-European United Front for having given us the opportunity of meeting you. We have spent only a very brief time in Durban but what little we have seen of the intolerable and humiliating conditions in the coloured people has convinced us of the necessity of united action of all peoples against our common enemy, British Imperialism.

"Our Imperialist rulers can only offer us mass slaughter on an unprecedented scale. To-day they are waging a war in the name of democracy and freedom. In South Africa and in India we are left in no doubt as to the nature of this so-called democracy and freedom. The Indian National Congress has declared this war to be an Imperialist war for the maintenance and extension of empire. Empire, as we have had occasion to experience, is a negation of the most elementary rights of citizenship and liberty. There is only one thing we can do with Empire and that is to break it. The sooner we put an end to this system of exploitation the better it will be for all peoples irrespective of race or colour.

"One of your leaders, Dr. Dadoo, is now in prison for the greatest of all crimes — that of telling the truth. In India too we have a strong movement of resistance to the Imperialist Government. You must have heard that many of our leaders are imprisoned. But perhaps you do not realise that for every big name that you see in the newspapers there are thousands of others who are being ill-treated and locked up in jails. It is the workers and peasants who have to bear the brunt of imperialism's assault. They have given their answer in no uncertain terms. We are proud of the magnificent way in which they have rallied together for the struggle.

"Our enemy is clever. We must not, we shall not, allow him to divide us. Indians and Africans must act together. Common oppression must be met with the united and organised power of all the exploited peoples. We are not alone in our struggle. We have as our allies the whole international working class fighting against tremendous odds. Our enemy is weakening. Let us unite and strike the last blow."

On Thursday Miss Nehru was engaged with the Non-European United Front leaders and in the afternoon she visited the Durban Indian Women's Club to meet the Indian women.

A Social

In the evening a brilliant social gathering was organised in honour of Miss Indira Nehru by Mr. and Mrs. M. K. Gandhi at the Surat Hindu Association Hall, Durban. Since Miss Nehru had not been able to meet the people, representatives of all sections of the community and of all shades of opinion were invited. The function was, however, virtually boycotted by the leaders of the Association and the Congress barring a few honourable exceptions. Nevertheless the function was very representative there being present nearly two hundred guests.

Among those present besides Miss Nehru and the students who had accompanied her, were Messrs. Muhomed A. Dawood, Kooknoodeen, Abdool Hack Kazi, Dr. K. M. Seedat, Mr. Tuyeb Sheoor, Mr. and Mrs. and Miss B. A. Moghraj, Dr. and Mrs. Mohambry Naicker, Mr. P. G. Naicker, Mr. and Mrs. Sundrum, Mr. and Mrs. and the Misses Lawrence, Mr. and Mrs. and the Misses B. Parmesar, Mr. and Mrs. Roopanand, Mr. M. B. Naik, Mr. and Mrs. V. P. Desai, Messrs. D. K. Patel, Choonilal Raghavjee, Nathalal Raghavjee, B. R. Maharaj, Mrs. and Miss P. B. Singh, Mr. and Mrs. and Miss P. R. Singh, Dr. and Mrs. G. M. Naidoo, Mr. T. N. Bhoola, Mr. P. Nargoven, Mr. and Mrs. P. Dhupelia and many others.

The function had to be arranged within a very few hours and contrary to the usual practice of ordering the catering to outside caterers every bit of the work was done by volunteers. Special thanks in this respect are due to Messrs V. Vassanjee, N. V. Mehta, V. Raghavjee, V. J. Thakker, Nathalal Devshi, R. M. Desai and L. B. Patel for their enthusiastic co-operation and also to the members of the Non-European United Front and the Liberal Study Group who helped in serving.

Special thanks are also due to Mr. P. K. Singh of the Depot Road Indian School who at a very few hours' notice entertained the gathering with his dancing performance impersonated as a lady. Sincere thanks are due to Mr. and Mrs. Iswar Prasad Maharaj for bringing their charming seven-year-old daughter who is gifted in music and dancing. Charmed with her unique performance Miss Nehru presented the little Miss Maharaj with a beautiful bouquet. Thanks are also due to Miss Shanti Parmesar, Miss P. B. and Miss P. R. Singh and the Misses Lawrence all of whom had added luster to the very pleasant function with English and Hindustani songs.

Mr. Manilal Gandhi in the course of a brief speech said there was a very close relationship between the Nehru family and the Gandhi family, so much so, that they were almost like members of one family. Mr. and Mrs. Gandhi had, therefore, a special personal duty to Miss Indira Nehru. This function, he said, had been arranged to afford an opportunity to the representatives of all the sections of the community and of the different shades of opinion to meet Miss Nehru. He expressed his regret that some friends had not honoured their invitation and he thanked those who had kindly responded to their humble invitation. It was an occasion, he said, of joy and sorrow combined. Joy because, Miss Nehru had accidentally come amongst them which, in ordinary circumstances, would perhaps have never happened, and sorrow because she would leave them all too soon. Her coming to South Africa and her departure like a bird of passage would bring disappointment not only to Indians in Durban and more so to the other Provinces when they learned that Miss Nehru had come to their very threshold and had disappeared without giving them an opportunity to see or to meet her. The speaker presented Miss Nehru on behalf of himself and Mrs. Gandhi a beautiful bouquet of roses and wished her a very pleasant voyage and health and strength to see India free from the bondage of British Imperialism.

Bouquets were also presented to Miss Nehru on behalf of the Bombay Presidency Hindu Association by Mr. T. N. Bhoola, on behalf of the Sournashtra Hindu Association by Mr. Choonilal Raghavjee and on behalf of the Surat Hindu Association by Mr. M. B. Naik.

Miss Nehru expressed her thanks in a few words in Hindi and the very pleasant function terminated with the playing of India's National song, Bande Mataram.

Miss Indira Nehru and party then left for the boat which sailed on Friday afternoon.

DR. MALAN'S SPEECH IN PARLIAMENT

IN his speech before the Union Parliament on Wednesday, March 26, Dr. D. F. Malan said he wished to put several parliament questions to the Prime Minister. The first was: "How deep are we in the war and how much deeper are we going into it?"

The war imposed heavy burdens on the people, and it seemed that the imposition of further burdens would be practically unrestricted and the people were asking with a certain amount of anxiety how far the Union participation in the war would go.

The Prime Minister's declaration on September 4, 1939, had been adopted as a decision of Parliament.

In its resolution Parliament had stated that the Union's co-operation with other members of the British Commonwealth would be limited to the extent that the Union would take all necessary steps to defend its territory and South African interests, and that the Government would not send forces overseas as had been done in the last war.

Did the Prime Minister still stand by this policy?

Union's Defence Frontiers

Irresponsible Ministers had made wild statements about what the Union was still to do. It had been said that all enemy troops would be driven out of Africa and that the Union would then go even farther.

Mr. Winston Churchill had stated that if Britain were invaded and her cities reduced to ruins, the British Fleet would be transferred to America and the war would be continued from there.

The Prime Minister had subsequently made a broadcast speech stating on behalf of the Union that the Union would stand by Britain to the bitter end. This showed that the Prime Minister took no account of the assurance he had given and of the decision of Parliament.

The Prime Minister had recently attended discussions in North Africa which apparently affected troops movements there but which presumably affected Mediterranean problems.

To what extent had the Prime Minister undertaken to drag the Union further into the war?

His next question was: To what extent did the Prime Minister still recognise the defence frontiers of the Union?

A year ago the Prime Minister had stated that the ultimate defence line of the Union lay on the plateau of Kenya. South Africa, he added, would proceed at once to strengthen that defence line in the North—not for Imperialist purposes, not in the interests of the Empire, but in the first place, for the proper defence of South Africa.

According to the Prime Minister, the war was a war of defence and that defence would be carried out on the high-lands in Kenya. Did the Prime Minister still stand by those views? How far north of that defence line were South African troops at that moment?

New Oath

Where were Union troops at the moment and why?

He, Dr. Malan, would ask the Prime Minister three further questions: Had South African mine-sweepers been sent from South African waters to serve apparently as part of the British Navy? If so, at whose expense were they operating—the British Government's or the Union's?

Was there a new oath for volunteers apart from the present "anywhere in Africa" oath? He, Dr. Malan, asked merely for information, as he had heard something about a "blue oath."

Was there any truth in the story that South African troops were now serving in Greece? Again he asked merely for information.

The Opposition also desired a clear statement on the function of non-European soldiers, who were being recruited on a large scale. A communication from the North had been read in the House stating that non-European soldiers there had had exercises with rifles. This communication had been passed by the censor.

Had the Government broken their assurance that non-Europeans would be used solely for transport and similar work behind the lines and would not be used as armed soldiers in the front line?

If the country were to depart from the traditional and healthy principle in this connection they would pluck the bitter fruits of that policy. It would mean that not only that the non-European was being called in as arbiter between White races, but also it would destroy the colour sensitiveness of a large section of the European population—the chief bulwark in the preservation of the White race.

In the Senate last year, the Prime Minister had acknowledged that the mid-day pause in Capetown was a mistake and that something would have to be done to end it if molestation continued.

The Prime Minister knew that they had continued and that an Afrikaans-speaking person dared not move in the streets of Capetown during the pause. He did not seem to care, however, about the feelings of that section of the Afrikaans-speaking people who did not support the Government's war policy.

He wanted to ask the Prime Minister when a promise was not a promise—that was what it amounted to.

A new course of action had been taken by the Government recently in their attitude to Opposition supporters, namely, large-scale arrests and persecution of such persons. Almost daily now the newspapers reported arrests, and the rate was increasing.

Upon occasions, persons were brought before the Courts on insignificant charges, for the sentences were very light if they were convicted. But such people had to see to their own defence and this often involved them in expenses amounting to hundreds of pounds. This seemed to be a new method of persecution and was ruining certain people.

Gen. De Gaulle

How could anyone watch the Union's interests in France from London?

The case of Dr. van Broekhuizen had been mentioned by way of comparison, but in truth the two cases were quite different.

The Dutch Government were temporarily established in London, while the French Government were still in France.

How could the Prime Minister seriously maintain that General de Gaulle was representing France? He was a leader of a group of French refugees in England and he had been given authority to act only in certain small French Colonies in West Africa, yet the strange position had now arisen that the British Government were recognising an illegal Government and even extending to it military aid.

The Union Government were running with the hare and hunting with the hounds, he said, for while wishing to remain on friendly terms with the legal French Government in Vichy, the Prime Minister could not at the same time break away from the policy laid down for him by Whitehall and Downing Street. If the Prime Minister did not wish to recognize the Vichy Government he should say so openly rather than play his present double role.

League Of Nations

Why was the Union still contributing £25,000 a year to the League of Nations? This organisation had been a complete failure and had in fact proved to be a danger to world peace. Not only was it completely discredited but the annual report of its supervisory committee showed that it was virtually bankrupt.

The League had no longer even maintained its offices at Geneva and although certain of its technical work was being carried out in the U.S.A. and Canada, the practical work for which it mainly existed had ceased.

The Union's representative at Geneva had returned to South Africa and he (Mr. Louw) understood that he was being employed in the Department of Defence.

Prime Minister's Reply

The Prime Minister said the question was: How far was the Union going now? The Government was adhering—as far as he could see—strictly to the decision of Parliament. That decision was that the Government would take part in the war to defend the Union and its interests and that it should not participate in overseas expeditions as in the last war.

In carrying out the decision of Parliament, the Government had asked for volunteers after the dispute over the Government's right to conscript citizens to go farther than the frontiers of the Union.

"Dr. Malan asked if in my last visit to Egypt, I pledged myself further. No, I did not. I made it clear that as long as the decision of Parliament stands, we shall confine ourselves to service in Africa, and that if the circumstances require our going further, that will require the decision of Parliament."

Springboks To Egypt If Necessary

The volunteers asked for up to the present would serve only in Africa.

Dr. Malan had asked further whether he (the Prime Minister) still recognised the defence frontiers of the Union. He had already outlined his attitude. He had said that the defence frontiers of the Union were not the Limpopo or Rhodesia, but that they were the strategic frontiers, and that they lay in Kenya or the highlands of Kenya.

He had contended, and he still contended, that the Government could conscript troops to defend the Union as far as the highlands of Kenya or wherever the military authorities considered the military frontiers to be.

The Government had not pressed that point, because of the difference of opinion in the country, but that was still his contention.

Replying to Dr. Malan's question about mine sweepers, the Prime Minister said that the Union had had several superfluous mine sweepers which had been sent to the north and were doing duty off the coast of North Africa in the neighbourhood of Alexandria and in the Red Sea.

Dr. van Niekerk: Also for the defence of South Africa?

The Prime Minister: For the defence of South Africa.

It had been arranged that the British Admiralty would pay the complements of the ships at the ordinary Royal Naval Volunteer Reserve rates and that the Union Government would contribute the difference between those rates and the Union Government rates.

The Union Government paid for the maintenance of the ships, most of which were whalers which had been taken over by the Government, and the British Government bore all other expenses.

"Let me say clearly to the House and to the public that there is nothing to hide. We consider that under the decision of Parliament and in terms of the attestation of the volunteers we asked for we are entitled to use our troops in any part of the African Continent, and we shall do so if it is necessary. If what I hope will happen in Abyssinia happens soon, the Government are prepared to send the troops fighting there now to Egypt if it is necessary."

Mr. Sauer: What about Palestine?

The Prime Minister: No, we will keep to the terms of the attestation.

Mr. Sauer: If the war extends to Palestine or Syria when Parliament is not sitting, will our troops cross the Red Sea?

The Prime Minister: The Government will summon Parliament in that event.

"Questions have been asked about a blue flash. There is no blue flash and no South African troops are fighting in Greece or anywhere outside Africa."

South Africa was using no Coloured or Native troops, and coloured men and Natives who had been recruited were being used only for transport and other auxiliary services. They were drilled and put into uniforms.

Mr. Strydom: What are they doing with bandoliers?

The Prime Minister: I am prepared to answer questions if members do not interrupt.

Mr. Strydom: I asked politely why they were bandoliers.

The Prime Minister: Well, why not?

Mr. Sauer: What about rifles?

The Prime Minister: They get no rifles.

The question had arisen as to whether transport drivers in far away hostile territory should not be armed.

"In Eritrea, for example, they have won a great name. I have been told by the commanding officer that were it not for the work of our Coloured drivers that amazing campaign which took our troops to Keren in a few weeks would not have been possible."

The question had arisen as to whether in such cases the Coloured drivers should not be armed, but this question had not been decided. He had taken the attitude that the House was not in favour of arming Coloured troops, and he had been unable, therefore, to take a decision on this point.

Noon Pause

As regards the mid-day pause in Capetown he was not in favour of it. What he had been reported as saying in the Senate was right—that if the pause continued to be the cause of disturbances, the Emergency Regulations would be used to put a stop to it. That, however, had not been a promise to put a stop to the pause whatever happened.

Dr. Malan had spoken about large-scale prosecutions. Prosecutions in the normal course of events were carried out by the public prosecutors, said the Prime Minister.

I know of no instances when the Government or the Minister of Justice has instituted a prosecution. If that had happened, however, there would be something in Dr. Malan's accusation.

Fifteen policemen had been proceeded against and found not guilty in connection with the Rand riots. That prosecution had taken place in the course of the usual administration of justice and had nothing to do with the Government.

All the incidents mentioned by Dr. Malan had been of that nature. As far as he (the Prime Minister) knew, the Government had in no instance stepped in and said: "A prosecution must take place here."

He did not see why the Government should interfere in these matters and he could say that the Administration of justice in the Union remained quite independent.

Dr. Malan himself knew that, technically, a change had been introduced some years ago, giving a measure of authority to the Minister of Justice. But where the Minister of Justice acted on that authority, he would have to bear full responsibility.

Dr. Malan mentioned certain executive committees who were keeping a watchful eye on anti-Government activities. "I see not the slightest harm that a political Party should keep its machinery to keep a watchful eye on the position, especially in view of conditions existing in South Africa at the moment."

"So far as the League of Nations is concerned, it is my opinion—I may be wrong—that it would be a stupid step in the present difficult times if the only instrument for binding the people of the world together were left in the lurch by South Africa.

"We will continue to contribute to the League of Nations. Compared with the millions and millions of pounds being spent for war, this contribution is a small one."

Mr. Louw: Can you not see about suspending payments temporarily?

The Prime Minister: An amount of £25,000 was voted last year, but actually only £18,000 were contributed. We do not know exactly what will be contributed this year, although we have voted £25,000.

Bearing in mind the history of South Africa, the honour of its people and their interests, there was a special call to the Union to continue its contributions this year and perhaps next year.

—oOo—

Everything appearing in this issue of a political nature unless otherwise mentioned has been written and edited by Mahatma M. Gandhi to express the views of INDIAN OPINION.

Things In General

Minority In South Africa Has Political Power

"WE can hardly talk about democracy when a minority of the population has all the political power," said the Bishop of Johannesburg, the Right Rev G. H. Clayton, in a sermon delivered in St. Michael and St George's Church, Bezuidenhout Valley, on Sunday, March 23. "We have been told again and again that we are fighting for democracy and Christianity," said the Bishop. "And whenever I hear, or read that, my conscience troubles me; for I know, and you know, that, as far as this country is concerned, we can hardly talk about democracy when a minority of the population has all the political power, and when even among that minority, democracy bears too close a resemblance to plutocracy. And I know, and you know, that Christ receives no more than lip-service, if He receives that, from the great majority of the population. Yet I am not sure that it is right to speak of the failure of democracy. It would be true to speak of our failure to be democrats. So, too, we should not speak of the failure of Christianity. It is rather our failure to be Christians." In urging the need for prayer, the Bishop said that unless the spirit that regarded war as a normal instrument of national policy; unless the philosophy that regarded God as revealing Himself in blood and soil and race, rather than in Christ; unless the cruelty that expressed itself in the torturing and insulting of people simply because of their race; unless all these things were conquered and destroyed, there was no future to which they could look forward with anything but horror. They must be conquered and destroyed. A premature peace would merely be a truce, and would leave the issue to be fought out in the near future. In praying for victory they must also pray that out of the ruins of Europe something better would be built—some order in which the supreme Christian principle of the infinite value of each individual soul might find a more real expression. The new world could not be brought into being unless they wanted it. A really better order could only be brought into being if in the interests of justice and love, and in the name of Christ, men were prepared to lose what the world counted wealth, in order that others might have their share. If they were not prepared to do that, then in the name of God let them stop being humbugs and talking about new orders.

School Prize Distribution

The eighth prize distribution ceremony and annual general meeting of the Ismail Gujerati School was held on Sunday, March 30, at the Parsee Rustomjee Hall, Durban. There was a large attendance of parents and students. Mr. S. J. Randeria was in the chair. In submitting his report of the school, the Principal, Mr. V. N. Desai, stated that the average of successful pupils showed 87 per cent, which was very satisfactory. He thanked Mr. Randeria for the encouragement given to promote the vernacular, and presented him with a beautiful bouquet. The pupils of the school presented a very pleasant programme of 18 items consisting of songs, dialogues and marvel drills, which was greatly appreciated by the audience. In addressing the pupils Mr. Randeria said: "Teach your children English, teach them Afrikaans but do not forget to teach them the vernacular. The value of vernacular classes is recognised in almost all important centres throughout the world. Vernacular education is the foundation of religion and all other teachings." Mr. Randeria distributed the prizes to the successful pupils and the meeting terminated with prayers.

Shree Gopallal Hindu Temple

Ramnawmee festival will be celebrated at the above temple on Sunday, April 6. All Hindu brethren are invited to attend. The ceremony will take place at 12 noon, and during the night lectures will be delivered by Pandit Ramnath Sukla of Durban, and also dialogues by the children of the Hindu Pathshala, Verulam. The officials and members of the above temple wish to announce that the existing temple hall will be demolished and a modern school hall will be erected, for which the following princely donations have been received: Babu Tulsiwuntsingh £100, Mrs. Ratnamoodun £100, Babu Madhosingh £35, Messrs. Sewsunker Dhanpath £100 of which £50 has been received, Chunnilal Ramlavjee £35, Tom Murugan Firm £25, Kisoon firm £15, Jutha Jowan £25, S. G. Maharaj £25, S. Sham £25, L. Govind £25, S. T. Naidu £3 3s., Mrs Mahesh Singh £25 and Mrs. A. Parsuramen £25. The committee has also been fortunate in getting permission from the Union Government to secure a priest and teacher from India. The secretary wishes to inform the public that landing authority and ticket has been sent to the priest and he will be arriving by the next boat available.

Farewell Reception

A farewell function was held at Schweizer Reneke in the court room to the local Magistrate, Mr. De Kok, by the Indian community on the occasion of his transfer to Brits (Transvaal). Mr. Hassejee garlanded the Magistrate, and a purse and a leather suit case was presented on behalf of the Indian community. Suitable speeches were made by several Indians and Europeans. An address in honour of Mr. and Mrs. De Kok was read out by Mr. Solly Kathrada. At the conclusion of the function light refreshments were served.

Transvaal Memon Society

A library and rest room has been opened in Rooms Nos. 6 and 7 Barkly Arcade (upstairs next to Mr. Salahmohomed, the General Agent) Market St., Johannesburg, for the benefit of the members of the Memon community in South Africa. This organisation has been named the Transvaal Memon Society and has its head office at the following address: P. O. Box 75, Telephone 141 Telegrams "Bombay", Kirkness. The Institution is run by certain private charitable individuals.

Non-European United Front (Transvaal)

THE following message was sent to Miss Indira Nehru by Mr Josie Palmer, Secretary Non-European United Front (Transvaal) on Friday morning which was delivered to Miss Nehru at the last minute:

"Non-European United Front (Transvaal) welcomes you to the soil of South Africa. We extend our cordial invitation to you to visit Johannesburg and study the inhuman policy of the so-called white race of this country who is supposed to be fighting for democracy. Your presence here amongst us will be very much appreciated and will assist us in our struggle for liberty. Our struggle is identical with that of Indian National Congress. We heartily associate ourselves with it because free India will mean the liberty of suppressed human races of the world."

The Reply

A brief reply expressing regret for not being able to visit the Transvaal owing to very short time at her conveying that they were fighting a common battle and that they were sure to win in the end was sent by Miss Indira Nehru

The S. S. Book Club

The Society of Servants in South Africa has much pleasure in announcing that it is now engaged in making a collection of books on the various aspects of life in India. In doing this the Society believes that it will render a very great service to the public. Every year interest in India and her problems increases. There is a vast output of literature; the work of authors of many nationalities among whom the Indians themselves are by no means the least important. In fact, books on India written by Indians are now finding their place in the libraries of the world. The Society of Servants hopes, at first in a small way, and later on in an ever-increasing measure, to supplement the present library system in Durban, and in this way to serve the public. The Society has no funds at its disposal for this purpose and is dependent on the generosity of the public. An appeal is made to all interested to donate one or more books on India, the gift of a book entitling the donor to membership in the club for a period of one year. Renewal of membership after the first year will be acquired by a second gift of a book or books and by a similar process year by year thereafter. The name of the donor will be inscribed in every book. All books, however, will remain the property of the Acharya, in his capacity as Head of the Society. Books will be stored on shelves in a building at Sydenham, and when more than a hundred volumes have been received a date will be fixed after which members will have the privilege of consulting and borrowing books. No charge will be made for the loan of books, but the cost of postage for books to be posted must be paid in advance. The Society has notified certain libraries in India that it will pay the cost of carriage on consignments of books they may be able to spare from their shelves. Donations will be most gratefully accepted for the purpose, or for the purchase of new books. (The Secretary S.S. Book Club, c/o 13 Bayswy Grove, Durban.) It is proposed to include in the collection only books that have direct bearing on Indian life and problems, either in India or among Indians overseas. Copies of reports of investigations into Indian problems in South Africa will also be available. Books need not be new. Used books will be most gratefully accepted, provided they are in good condition. The Acharya will be most happy to arrange for books to be collected from donors on receipt of a post card. Please do not wait for a further invitation but send your books to: The Acharya, 13 Bayswy Grove, Durban, Natal, South Africa.

Wedding At Mt. Edgecombe

Shri Kamparamal Temple Hall was a beautiful scene on Sunday, March 30, when a pretty marriage took place between Mr. P. Moonsamy, eldest son of Mr. and Mrs. Perumaleamy Naicker, of Mt. Edgecombe, and Miss V. Thayanayagee (Polly), youngest daughter of Mrs. and the late Mr. T. Valoo Pillay, of 16 Thomas Street, P. M. Burg. The wedding was largely attended by relatives and friends. The wedded couple were the recipients of many valuable wedding gifts.

Matrimonial

The marriage of Mr. K. Soobramoney, the fifth and youngest son of Mr. and Mrs. Kullan Kannee of Maritzburg, with Miss M. Kanniammall, the third daughter of Mr. and Mrs. P. Moonsamy of Inanda, and niece of Messrs. A. Moonsamy Bros. and granddaughter of Messrs. Tom Murugan Bros. of New Glasgow, will take place on Sunday, April 6, between

Editor's Apology

The Editor wishes to express his sincere apology to the readers for the absence of the editorial in this issue, which was due to his time being taken up in connection with Miss Indira Nehru's brief visit to Durban. Many other important matters have also consequently had to be held over for the next issue.

10.30 a.m. and 11.45 a.m., at the Mayville Theatre Hall, Bellair Road, Mayville, Durban.

Death Of Mr. Lutchmon Rajkoomar

The death occurred, after a brief period of illness, of Mr. Lutchmon Rajkoomar of Verulam, at the age of 45 on March 25 at the St. Aidans Indian Hospital, Durban. The deceased was a businessman and was highly respected by all those who came in contact with him. He was a public worker, having held prominent official positions in several institutions. He was a Director of the International Burial Society, Ltd., trustee of Shri Gopallall Temple (Verulam), vice-president of the Indian Benevolent Society (Durban), treasurer of Colonial Born Indian Association, assistant treasurer of Indian Hospitals' Dental and Optical Society, committee member of Child Welfare Society, Verulam Cricket Club, Indian Young Mens Society and Verulam Ratepayers' Association, chairman of Newlands Indian School Board. He was also prominently associated with the Natal Indian Congress and Natal Indian Association. He was of a very benevolent and charitable disposition and readily assisted financially all movements among the Indian community. The deceased was in good health until recently and his death came as a surprise to a wide circle of friends and admirers. The interment took place at the Queen Street Indian Cemetery and the funeral was attended by a large concourse of people representing all sections and shades of opinion in the Indian community. He leaves behind his mother, wife and three daughters to mourn their irreparable loss. Many floral wreaths were sent.

Cricket At P.P. Rust

A friendly cricket match was played between Star Sporting Club and P. P. Rust Indian Cricket Club on March 16 on Potgietersrust ground. The home team won the toss and decided to field first. In their first innings the Star scored 64 runs (N. M. Ebrahim was the top scorer with 22 not out). The home team replied with 50 runs, Amod Cassim 18. Thus the Star Sporting Club won the match by 8 runs. Amod Cassim who was the top scorer was given a sporting change by the visitors to bat as a substitute fielder. The Star Sporting Club wishes to thank the P. P. Rust Indian Cricket Club for their kind hospitality extended to them during their visit to Potgietersrust.

In The House Of Commons

Mrs Greenville: Do women never make mistakes?

Mrs Tate: I should be the last woman in the world to pretend that women do not make mistakes, when I look round and see some of the men they bring into the world.

—o(:)o—

Fountain of Wisdom

In life as dear or peace to mortal use is to be purchased at the price of chains and slavery.—PATRICK HENRY.

NOTICE

MUSLIM STUDY GROUP.

The Birthday of Prophet Muhammad (on whom be peace) will be celebrated at the Empire Bioscope, Asiatic Bazar Pretoria, under the auspices of the Muslim Study Group on Thursday, 10th April, 1941, at 8 p.m. sharp. All are welcome. Enquiries to be made from the Secretary, Box 289, Pretoria. 'Phone 2-1513.

BUSINESS FOR SALE

[illegible] PRODUCE AERATED MINERAL WATER and TEA ROOM. Plant [illegible] business in the heart [illegible] Street. [illegible] Apply [illegible] Madressa Arcade, Durban.

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૯ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૪ એપ્રીલ, ૧૯૪૧. અંક ૧૪.

કુમારી ઇન્દિરા નેહરુ ડરબનમાં

કુમારી ઇન્દિરા નેહરુ ઈંગ્લાંડથી હીંદુસ્તાન જતાં દોરા નાતાલ મધ્યાજ આવ્યાં વચ્ચે ગયા સોમવારે ડરબન ઊતર્યાં હતાં. તેમની સાથે શ્રી. પ્રીરોઝ ગાંધી, કે. ટ. એ. એચ. ના સેક્રેટરી અને બીજા કેટલાક બારકાના અને ફોજદારી અબ્યારીઓ હતા જેઓ પણ હીંદુસ્તાન જઈ રહ્યા હતા.

સ્ટીમર કયારે ડરબનને બંદરે આવી પહોંચશે તેની જાણ થતાં જ કુમારી ઇન્દિરા નેહરુની પબ્લીજ નાતાલ તબીયતની ખબર તેમને માટે પોરા કાર્યક્રમ ગોઠવી શકાય તેમ નહિ હતું.

નાતાલ ઇન્ડિયન એસોસીએશન તેમજ નાતાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના અગ્રગણ્યો કુમારી ઇન્દિરા બેનની મુલાકાતે ગયા હતા અને તેમનો સત્કાર સ્વિકારવા આગ્રહભર્યું નિમંત્રણ કર્યું હતું પરંતુ તેઓ પ્રવાસમાં મદદ કરી રહેલા હોવાથી અને કેમ કરીને હીંદુસ્તાનમાં લાંબા ચાળીસ કરોડ ભાઇબેનો માટે લોકશાસન અને સ્વતંત્રતાની ગાદી રહેલી બીજાનું મહત્ત, કે જેને પારાવારી આપત્તિ સેંકડો અને હજારો વાદળો અને બાદલો જેવાં પુરાણ રહ્યા છે, તેનો સદંતર વિરુદ્ધમાં કામ કરી રહ્યા હોવા તેઓનું સ્વાગત સ્વિકારવાની તેમણે ના પાડી હતી. કુમારી ઇન્દિરાબેન ગાંધીજાદની ખરેખ છે અને તેથી જેઓ તેને ચિરસ્થાયી રાખવાનું કાર્ય કરી રહ્યા છે તેઓ સાથે તે સંબંધ રાખી શકતા નથી.

આથી કુમારી ઇન્દિરાબેન જે થોડો સમય અત્રે રહ્યાં હતાં તે દરમીયાન તેઓ નોનઇયુરોપીયન યુનાઇટેડ ફ્રન્ટના મહેમાન તરીકે રહ્યાં હતા.

શ્રી. કેલેનબેક જેઓ ફ્રક મુકત ઉપર હીંદુસ્તાન ગયા ત્યારે કુમારી ઇન્દિરાબેનના પ્રતિષ્ઠિત પિતા પંડિત જવાહરલાલ નેહરુના નિકટ સંબંધમાં આવ્યા હતા તેઓએ પોતાની તરફથી સ્વાગત સ્વિકારવાનું આમંત્રણ આપ્યું અને મરીન હોટલ ના તેમને માટે ખાનગી કરી આપવા જણાવ્યું પરંતુ પોતાની નાજુક તબીયત છતા પણ કુમારી ઇન્દિરાબેને પોતાને માટે કરવામા આવેલી સારા મા સારી સગવડનો પણ, જે સગવડો સાધારણ રીતે હીંદીઓને પોતાની જાતીના કારણે મળી શકતી નથી તેટલા કારણસર લાભાર્થ આસ્વસ્થાર કર્યો. જે હોટલ નાં સાધારણ રીતે હીંદીઓને એક બાજુ તરીકે દાખલ થવાની છુટ નથી એ હોટલમા પોતે ઊતરવા નહોતાં જણાવ્યું.

બાંધી ડાયબ્રીરી હોલમાંથી મળેલી ચાદ

આમજનતા છે કે જ્યારે મરીન હોટલના વ્યવસ્થાપકો શ્રીમતિ ઇન્દિરા નેહરુને સ્વાગત કરી આપવાના માન પત્ર રજુ કરતા હતા ત્યારે જે હોલમાંથી બાંધી મહાત્માના પ્રતિષ્ઠિતનું નામ જોડાયેલું છે અને જે તેમના એક ચુસ્ત બાતુગણી અને પ્રશંસક મરહુમ પારસી રુસ્તમજીએ પ્રેમને દાન કરેલો છે, તેના વ્યવસ્થાપકોએ કુમારી ઇન્દિરા બેનના સ્વાગતને માટે એ હોલ આપવાની ના પાડી હતી. મીટીંગના એજન્ડા મું છે અને બાબતો કેવા પ્રકારના છે એ જાણવા વિના હોલના વ્યવસ્થાપકો હોલ આપવા રાજી નહિ હતા. જે હોલમાં નાતાલના બીનીવાસ સાત્રીયો સામને સબળા દીર્ઘના એજન્ડ જનરલોનો, મર સર્વપલ્લી રાધાકૃષ્ણનથી લઇને અનેક પ્રતિષ્ઠિત જનોનો તેમજ અનેક ગાંધીવાદીઓનો સત્કાર થઇ ચુકેલો છે એ જ હોલ કુમારી ઇન્દિરા નેહરુના સ્વાગત માટે આપવા જતા ગાફ પડી. પરન્તુ કે તેઓ ગાંધીવાદીના વિરોધી હતા. બેશક કુમારી ઇન્દિરાબેને તો એસોસીએશન કે કોંગ્રેસનું સ્વાગત સ્વિકારવું દોત તો કદાપી આવું નહીં બન્યું દોત. તમ છતાંપણ આફ્રિકાના અંગ્રેજ અમલદારોએ પણ ગાંધીવાદ સામેની વસાહ અમલદાર કરી કુમારી ઇન્દિરા નેહરુને "યુદ્ધના કાર્યને ફાયદાકારી પ્રવૃત્તિઓ કરનાર એક માણસ" નાં પુત્રી તરીકે ગોળાબ નહીં આપેલી દોત.

મંગળવારે કુમારી ઇન્દિરા મેદા અને પાર્ટીને હાથે ફ્રક્સ બતાવવા ગઇ જ્યારના આવ્યાં હતાં. અને સાંજે ફીનીક્સમાં આવું ચોંધું હતું.

બુધવારે તેમને મ્યુનીસીપલ ગેરેકલ અને સુપર ગ્રેસ્ટેટોમાં લાંબા દોરે મજુરોની રહેણી કરણી જોવાને લઇ જવામાં આવ્યાં હતાં.

આમ મીટીંગ

એવસન ચીલ્ડરના નામોને માન પડે છે તેઓ પોતાનો સીનેમા દોલ વખર મોડે આપવાને બહાર પડયા હતા અને કુમારી ઇન્દિરા નેહરુ તેમજ તેમની સાથેના સ્ટાફને સ્વાગત કરવા નોનયુરોપીયન યુનાઇટેડ ફ્રન્ટ તા આશરો દોઢ એક માસ મીટીંગ બોલાવી હતી.

મીટીંગ બુધવારે સાંજે પ-૩૫ વાગે મળી હતી. હોલ કુમારી ઇન્દિરા નેહરુના કરાંજલી ખાતરી જનતાથી ઉભરાઇ ગયો હતો. ઓછામ ઓછા ત્રણ હજાર લોકો હાજર હતા જેઓમાં બેનોની પણ મોટી સંખ્યા હતી.

મી ઓચ. જી. નાયકુએ પ્રમુખસ્થાન લીધું હતું.

મી. નાયકુએ કુમારી ઇન્દિરા નેહરુ તેમજ અન્ય પ્રતિષ્ઠિત સ્ટાફ્રન્ટને આવકાર આપ્યો અને તેઓની મુલાકાત પબ્લીજ કુમી દોવા માટે ખેદ દર્શાવ્યો. તેમણે તેઓને હીંદુસ્તાન એક સંદેશો લઇ જવા કહ્યું કે આ દેશમાં હીંદીઓનો એક એવો વર્ગ છે કે જે પોતાની માતૃભૂમી સાથેનો સંબંધ તોડી નાખવા માગે છે અને તેથી તેઓ પોતાની જાતને હીંદી કહેવડાવવામાં શરમ અનુભવે છે. તેમણે જણાવ્યું કે દક્ષિણ આફ્રિકામાં હીંદીઓ એવું કે પણ કર્મના સંસ્કારોમાં મુકાયા છે જ્યા તેઓ માતૃભૂમી સાથેનો પોતાનો સંબંધ ભૂલી નથી ગયા અને તેના બંધનોને જે બાબતે સબળ રાખવી રહ્યા છે તેના માટે તેમના પ્રત્યે તેઓને ઉંડું માન છે. આજ

હીંદુસ્તાનમાંજ નહિ પરંતુ સમસ્ત જગતમાં ઉંચું માન અને આદર ધરાવી રહ્યા છે એવા એક મહાન નરના કુમારી ઇન્દિરાબેન સુપુત્રી છે તેને માટે તેમણે તેમને અભિનંદન આપ્યું. અને હીંદુસ્તાનના લોકોને દક્ષિણ આફ્રિકામાં વસી રહેલા પોતાના ભાઇઓની મુલાકાત પાઠવવા વિનંતિ કરી.

શ્રીમતિ સુશીલાબેને લાંબા બાદ હીંદીમાં ભાષણ કરતાં કહ્યું કે હું એના વતિ કુમારી ઇન્દિરા બેનને હાર્દિક આવકાર આપું છું. અમે દક્ષિણ આફ્રિકામાં સભાઓમાં હાજરી આપી નાણાંનો ફેરવવાનું અને સભા પુરી થયા બાદ ઘેરાયું ભૂલી જવાનું શીખ્યા છીએ. અમે ભારત માતા અને તેના મહાન નેતાઓની વાતો કરીએ છીએ પરંતુ આપે અત્ર પરત્ર લોકોને કહેવા માટે તેઓને કેટલી સભાઓ કાઢ રહી છે ત્યારે તેના સામે વીરોધ સભાઓ પણ અમ બોલાવનાં સંસ્થાઓએ છીએ આપણી દીલસોજી માત્રાની જ નહીં હોવા જોઇએ પરંતુ વ્યવહાર રૂપમાં તે બતાવવી જોઇએ.

રહુડનો વાત મી. ચંદ્ર મુખ્ય બોલ્યા હતા.

કુમારી ઇન્દિરા બેનને બોલવા ઉભા થતા તેમને તાળીઓના ગડગડાટ વચ્ચે સભામાં લાવવામાં આવ્યાં હતાં. તેમની નાદુરસ્ત તબીયતને લીધે તેમનાથી લાંબું ભાષણ થઇ શકે તેમ નહોતું. પોતાના ટુંક ભાષણમાં તેમણે નીચે પ્રમાણે જણાવ્યું હતું :

"તમને બધાંની આ તક આપવા માટે નેશનલ યુરોપીયન યુનાઇટેડ ક્લબના આભારી છીએ. અમે દરમ્યાનમાં ઘણોજ ટુંક સમય ગાળ્યો છે પરંતુ પીનગ્રોસ લોકોની આતિથ્ય અને અપમાનવારેલી રિવાજને લિધે જે કંઇ પણ થોડુંક અમે જોઇ શક્યા છીએ તેપરથી અમારી સંપુર્ણ ખાત્રી થઇ છે કે આપણા સમાન હક્ક મોટીશ ગાંધીવાદના સામે સઘળા લોકોએ એકત્ર સામનો કરવાની જરૂર છે.

"આપણા ગાંધીવાદી રાજકર્તાઓ આપણને પુર્વે કદી નહીં થએલી ઓળી સાથુદાણા માનવ હક્ક સીવાય બીજુ કંઇ આપી શકતા નથી. આજે તેઓ મોરક્કાસન અને રબર્ટસનને નામે મુખ્ય ગણી રહ્યા છે. આ મોરક્કાસન અને રબર્ટસન કોણ છે તેને લિધે દક્ષિણ આફ્રિકા અને હીંદુસ્તાનમાં આપણને કશું સંભાનું સ્થાન રહ્યું નથી. હીંદના રાષ્ટ્રીય ગદ્દારોઓએ આ મુખ્યને સાધારણ ને હકારી રાખવા અને તેનો વિસ્તાર વધારવા ને બદલે ગાંધીવાદી પુલ નરીકે બદલે કર્યું છે. અમને જે અનુભવ થયો છે તે પરથી જણાય છે કે સામ્રાજ્ય એટલે નાગરીકહક્ક અને છુટા-પણાના મુળ પ્રાથમીક હકોનો નિષેધ સામ્રાજ્ય ને લિધે આપણે એકજ પરત્વ કરી શકીએ છીએ અને ન કરે કે તેનો નાશ કરવો. આ રોગણ નીતીના આપણે જેમ વહેલો અંત આણીએ તેમ બનતા અને પર્યુષેદ બીના સઘળા લોકોને માટે સારું થશે.

"તમારા એક નેતા ડો. હાદુ એક મોટામાં મોટા ગુનો—સત્ય વસ્તુ કહેવાનો ગુનો કરવા માટે જેલની સજા ભોગવી રહ્યા છે. હીંદુસ્તાનમાં પણ ગાંધીવાદી સરકારની સામે મોટી લડત ચાલી રહી છે. તમે જાણતજ હશે કે આપણા બેબાકરા નેતાઓ જેલમાં છે. પરંતુ તમે જાણતજ હશો કે જેમ પ્રત્યેક મોટા નેતાનું નામ તમે સત્યાગ્રહમાં જુઓ છો તેની સાથે બીજા હજારોને જેલમાં પુરી તેઓપર જુલમ ગુજારવામાં આવે છે. આ ગાંધીવાદનો મારે સૌથી વિશેષ મજુર અને ખેડુત વર્ગને અહન કરવો પડે છે. તેનો જવાબ તેઓએ અચુકપણે આપેલો છે. જે સુંદર રીતે તેઓએ લડતમાં ઝંપલાવેલું છે તેને માટે આપણે સર્વ અમએ છીએ.

"આપણો શત્રુ ચાલાક છે આપણે તેને આપણામાં આગળા પાકવા નહિ દઇએ. હીંદીઓ અને આફ્રિકનોએ એકત્ર થઇને લડવું જોઇએ. જ્યાં સમાન જુલમ ત્યાં હોય ત્યાં તેઓનું ગોપણ થઇ રહ્યું હોય તે સમયના લોકોના એકત્વ અને વ્યવસ્થિત બળથી તેનો સામનો થવો જોઇએ આપણી લડત આપણા એકલાની નથી. આપણી સાથે આપણા આંતરરાષ્ટ્રિય મજુર વર્ગ મહાન મુશીબતથી લડી રહ્યો છે. આપણો શત્રુ નબળો પડતો જાય છે—આપણે એકત્ર થઇ તેને છેવટનો ધા મારીએ."

ગુરૂવારે કુમારી ઇન્દિરાબેન નેશનલ યુરોપીયન યુનાઇટેડ ક્લબના નેતાઓ સાથે રેકાર્ડ હતાં અને બપોરે ડરબન ઇન્ડીઅન વીમેન્સ ક્લબના હીંદી બેનોની મુલાકાત લીધી હતી.

ભવ્ય સામાજીક જલસો

સાંજે કુમારી ઇન્દિરાબેનના માનમાં મી. અને શ્રીમતિ મણીલાલ ગાંધી તરફથી સુરત હીંદુ એસોસીએશનના હોલમાં એક ભવ્ય સામાજીક જલસો ગોઠવવામાં આવ્યો હતો. કુમારી ઇન્દિરાબેનથી મોકાની મુલાકાત નહી થઇ શકેલી દેવાથી કોમના દરેક વર્ગોના અને મતના પ્રતિનીધીઓને આ જલસામાં આમંત્રણો આપવામાં આવ્યા હતા. તેમ છતાં એસોસીએશન અને કોમેસના નેતાઓએ પોતાને માનનીય અપમાનો મીટીંગ જલસાનો બહીષ્કાર કરેલો જણાતા હતા. તેમ છતા જલસો પણ્યોજ પ્રતીનીધીરૂપ થયો હતો અને સમયસર બસો જેટલા પહોંચતા હાજર થયા હતા. હાજર થએલાઓમાં કુમારી ઇન્દિરા બેન અને તેમની રહુડનોની પાર્ટી ઉપરાંત બીજાઓ ઉપરાંત નીચેના મહાનુભવો અને સગારીઓ હતાં. મેસર્સ મહમદ ઝો. કાજી, ફકરૂદીન, અબ્દુલ હક કાજી, પા. ડી. ઝોષ, મોદાત, બી. તેમાલ મકુર, મા અને મીસીસ મો ઝો. મેપરાજ અને મીસ મેપરાજ, ડો. અને મીસીસ મેહતરજી નાયકર, ડો. અને મીસીસ નાયકર, મી. પી ઇ. નાયકર, મી. અને મીસીસ સુન્દરમ, મી. અને મીસીસ અને મીસ મોરેન્સ, મી. અને મીસીસ અને મીસ પુરમેસર, મી. અને મીસીસ રૂપાનન્દ, મી. મેમ. બી નાયક, મી. અને મીસીસ બી પી. રેસકર, મી. ટી કે પટેય, મેસર્સ ચુનીલાલ રાયચજી, નાથાલાલ રાયચજી, ભો ગાર મહારાજ, મીસીસ અને મીસ પી ભા મીંગ, મી. અને મીસીસ અને મીસ પી. આર. મીંગ, ડો. જી. મેમ નાયકર, મી. ટી. મેન. ખુલા, મી. પા. ઇરમેલન, મી. અને મીસીસ ટ્રમેલીયા પીલેરે.

જલસો શોડાજ કલાકમા ગોઠવવાનો હતો અને હમણામાં બહારના બાહુની કેદરેને જોવા જલસો તૈયાર કરવાનું કામ સોંપી દેવાની પહેલી પ્રથાની દીક્ષા આ જલસો સ્વંસેવકોની સહાયતા અને સહકારથી સતબદ્ધનનયોજ ગોઠવવામાં આવ્યો હતો. આ પ્રાપ્તના ખાસ કરી મી. વી. વલનજી, મેન. વી. મહેતા, મજલાલ રામવજી, મા. જે. કલ્કર, નાથાલાલ દેવચી, રતીલાલ મેમ. દેસાઇ અને મેસ. બી. પરેલનો તેઓએ આગેવા ઉત્સાહકારો સહકારને માટે આભાર માનવો ઘટે છે. તેમજ નેશનલ-યુરોપીયન યુનાઇટેડ ક્લબ અને સીબ્રુરલ સ્ટ્રીટ મુખ્ય ના સભ્યોએ સ્વીંગ કરવામાં આપેલી સહાયતા માટે તેઓનો પણ આભાર માનવો ઘટે છે. માત્ર શોડાજ કલાકની નોટીસે બીજા વેશમાં પોતાની ખુલકલાથી જલસાને આનંદ આપ્યો હતો તેને માટે કેપોરેશન બ્રિન્ડિઅન સ્કુલના મા. પા. આર. સીંગના તેમજ મી. અને મીસીસ ધ્રમસપ્રસાદ મહારાજની સાત વર્ષની કુમળી વયે સંગીત અને નૃત્યકલાની કુદરતી અક્ષીસ ધરાવતી બાલીકાએ પોતાની કલાથી જલસાને મુગ્ધ કર્યો હતો અને જેથી ખુશ થઇ કુમારી ઇન્દિરા બેહનએ જેને મુલ્ય કુલનો તોરો ભેટ આપ્યો હતો, તેને માટે તેમનો ખાસ આભાર માનવો ઘટે છે. અને મીસ શાંતિ પરમેસ્વર, મીસ. પી ઓ અને મીસ પી આર. સીંગ અને મી. અને મીસીસ રોરેન્સની અંગ્રેજ સંગીતકલામાં પ્રવિણ સુપુત્રીઓએ પોતાના અંગ્રેજ તેમજ હીંદુસ્તાની ગાતાથી જલસાને આપેલી રોનક માટે તેઓ સર્વનો હાર્દિક આભાર માનવો ઘટે છે.

પી મણીલાલ ગાંધીએ ટુંક ભાષણ કરતાં કહ્યું કે નેહરૂ કુટુંબ અને ગાંધી કુટુંબ વચ્ચે એટલો બાદ સંબંધ છે કે તેઓ એકજ કુટુંબના જેવા છે. આથી આભારી કુમારી ઇન્દિરા નેહરૂ પ્રત્યે આદર વ્યક્ત કરજ રહેલી છે. આ જલસો કોમના સઘળા વર્ગોના ગાને સમસ્ત મતોના પ્રતીનીધીઓને કુમારી ઇન્દિરા નેહરૂને મુલાકાત લેવાની તક આપવાને ગોઠવવામા આવ્યો છે. ઇટલાક મીનીટોમાં આમંત્રણને માન નાયા આપ્યું જેથી અમને બેહદ હર્ષ છે અને જે મીનીટોમાં સમાપ્તિ નહિ આમંત્રણનો સ્વિકાર કર્યો છે તેમનો અમે ફરી આભારી છીએ આ પ્રસંગ બદાનંદ અને શોકનો મીશ્રીત પ્રસંગ છે. આનંદ એટલો કે કુમારી ઇન્દિરાબેન કે જેમણે સાધારણ સંજોગોમાં આ દેશમાં આવવાનો વીચાર સરખો પણ નહી કર્યો હોત તેઓ આકસ્મિક આપણી વચ્ચે આવી પહોચ્યા છે. શોક એટલો કે પણ જ કુંક ગુલતમાં તે આપણી વચ્ચેથી ચાલ્યાં જશે. તેઓનું દક્ષીણ આફ્રીકામા આગમન અને ગમન એક ઉડતા પક્ષીના જેવું થયું છે. અને તે માત્ર કરબનનાજ હીંદીઓમાં નહી પરંતુ અન્ય પ્રાંતોના હીંદીઓમાં પણ ઘેરો નીરાશાની લાગણી મુકતા જશે. કેમકે તેઓને એ લાગ્યા

પીના નહીંજ રહે કે આપણા આગણામાં આવીને મુલાકાતની તક આપ્યા બીના તેઓ અદૃશ્ય થઇ ગયાં.

કુમારી ઈન્દિરા નેહરૂને સુંદર ગુલાબના પુષ્પોની કલગી પોતાની અને પોતાના પક્ષપક્ષિત વતી ભેટ કરતાં તેમણે તેમને સહર્ષ સહર મુલ્કો અને કોમ્યુનિસ્તાનને આઝાદ જોવાની તેમની મુરાદો ઉપર ખરા મારે એવા મુજબ દર્શાવી.

બાર બાદ બોમ્બે પ્રેસીડન્સી હીંદુ ઓસોસીએશન વતિ મી. કે. એન. મુલા તરફથી, સૌરાષ્ટ્ર, હીંદુ ઓસોસીએશન વતિ મી. મુળીલાલ રાયચંદ તરફથી અને મુસ્લિમ હીંદુ ઓસોસીએશન વતિ મી. એમ. બી. નાયક તરફથી સુંદર કુલના તોરા અર્પણ કરવામાં આવ્યા હતા.

કુમારી ઈન્દિરા નેહરૂએ હીંદુસ્તાનીમાં ગોડા શબ્દોમાં આભાર માન્યો હતા અને પછીજ સ્થાનકી બાલકોએ વંદેમાતરમના સાંઘિક ગીતથી સભાનો અંત આવ્યો હતો.

બાર બાદ કુમારી ઈન્દિરા નેહરૂ અને પાર્ટી બોટપર ગયા અને શુક્રવારે બપોરે કરાચી બંદર ઉતરી ગયાં છે.

નોન-યુરોપીયન યુનાઇટેડ ફ્રન્ટ (ટ્રાંસવાલ)

નોન-યુરોપીયન યુનાઇટેડ ફ્રન્ટ (ટ્રાંસવાલ) તરફથી નીચેનો સંદેશો ગુરૂવારે સવારે કુમારી ઈન્દિરા નેહરૂપર મોકલવામાં આવ્યો હતા જે તેમને બોટ ઉપર ઉતરી પડીએ પહોંચતા કરવા માં આવ્યા હતો.

"નોન-યુરોપીયન યુનાઇટેડ ફ્રન્ટ તમને દક્ષિણ આફ્રિકાની મુલાકાત બદલ આવકાર આપે છે. અમો તમને કોહાનીસબર્ગમાં મુલાકાત લેવાનું અને આ દેશની કઠોરાતી ભરી પ્રજા, કે જે સોક્રાસાને માટે લડી રહેલી જણાય છે, તેની આગાનુથી નીતીનો અભ્યાસ કરવા માનપુર્વક આમંત્રણ કરીએ છીએ. અમારી તમને તમારી હાજરીથી આપને ઘણોજ આનંદ થશે અને મુલાકાતથી માટેની અમારી સક્રતમાં તમને સહાયભૂત થઇ પડશે. અમારી લડત હીંદની રાષ્ટ્રિય મહાસભાના કોનીજ છે. અમે તેની સાથે હાર્દિક સહાનુભૂતી દર્શાવીએ છીએ કારણ કે હીંદની આઝાદી આ જગતની સમસ્ત ક્રમાકાંરેલી પ્રજાઓની આઝાદી ગણાશે."

જવાબ

કુક સમયને લીધે ટ્રાંસવાલની મુલાકાત વહેલ કામ ગોઠવ કરવા માટે બોટ કપ્તાનોએ અને આ પત્રો પહોંચતા સમાન કરવાનું અને અંતે વિજય પ્રાપ્ત થવાનું જણાવનારો જવાબ મોકલવામાં આવ્યો હતા.

ડો. મલાનનું પાર્લામેન્ટમાં ભાષણ

બુધવાર તા. ૨૬ મીના યુનીયન પાર્લામેન્ટમાં બોલતાં ડો. મલાને જણાવ્યું હતું કે:

મારે વડા પ્રધાનને કેટલાક મરતુત સવાલો પુછવા છે જેમનો પ્રથમ તો એ છે કે: આ યુદ્ધમા આપણે કેટલા ઉંડા ઉતરવો છીએ અને કેટલા ઉંડા પહેલાના છીએ?

યુદ્ધથી પ્રજાપર મોટો બોજો નાખવામાં આવી રહ્યો છે અને એવુ જણાય છે કે હજુ વધારે આપવાદોજ બોજો નાખવામાં આવનાર છે, અને તેથી એટલે કુદરત ઉંડાણથી પુછે કે આ યુદ્ધમાં યુનીયન હજુ કયાં સુધી સાથેજ પહોચવુ છે.

તા. ૪ સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૯ માં વડા પ્રધાનની લડીરાતને પાર્લામેન્ટના ઠરાવ તરીકે સ્વિકારવા માં આવી હતી. પાર્લામેન્ટે પોતાના ઠરાવમાં જણાવ્યુ હતું કે બ્રીટીશ કોમનવેલ્થના અન્ય આગેવાનો સાથ યુનીયનનો સહકાર દક્ષિણ આફ્રિકાના પોતાના પ્રદેશનું અને સલામતી રક્ષણ કરવા મુસ્તેદજ રહેશે અને સરકાર તમો યુદ્ધનો જેમ બરાબર સમુદ્રપર નાંદ મોકલે.

શું વડા પ્રધાન આ નીતીને હજુ વળગી રહે છે? બીનજવાબદાર પ્રધાનોએ યુનીયન શું કરવાનું છે તેને વિષ ઉડાડ કર્યો કરેલાં છે. એવું કહેવામા આવે છે કે સપ્તાના કુસમન સરકારને આફ્રિકાનાયો હાકે દક્ષિણમાં આવશે અને પછી યુનીયન હજુ એથીયે આગળ જશે.

મી. વીન્સ્ટન ચર્ચીલે કહું હતું કે જો બોઅન ઉપર આક્રમણ થશે અને તેના સહેરોનો નાશ તો બ્રીટીશ દરિયાઇ કાફલાને અંગ્રેજીકા મોકલી દેવામા આવશે અને યુદ્ધ બાબો ચાલુ રાખવા માં આવશે.

બાદ બાદ વડા પ્રધાન એક બાબતનુ બોલ-કારજ કર્યું હતું જેમાં તેમણે યુનીયનની ૬૦ જણાવ્યુ હતું કે યુનીયન અંત તમા બોઅનના સામે ઉભરો. આ બતાવી આપે છે કે વડા પ્રધાને બાબો બાપી હતી તેની તજજ પાર્લામેન્ટના ૩રાવની કશી ગણતરી કરીજ નથી.

વડા પ્રધાન હનબાજ વિદાર આફ્રિકામાં થએલી સમજોમાં જણ આપ્યા. એ સમજોમા ત્રા પ્રકારની ઢીલાશ વિષેની હતી પરંતુ તે મેડીટરેનીયનના સવાલોને લાગુ પાનારી હતા.

બારે વડા પ્રધાને યુનીયનને હજુ યુદ્ધમા કેટલે સુધી ઘસડવાના ઇરાદા આપેલા છે?

મારો બીજો સવાલ એ છે કે: વડા પ્રધાન યુનીયનના સંરક્ષણના મોખરાઓને કેટલે દરજ્જે સ્વિકારે છે?

એક વર્ષ પુર્વે વડા પ્રધાને કહ્યું હતું કે યુનીયનનો ઝેવટની સંરક્ષણનો હદ ફેનીયાના ઉંચાણ પ્રદેશમાં રહેશે.

તેમણે કહ્યું હતું કે દક્ષિણ આફ્રિકા કુદરત તરફની એ સંરક્ષણની હદને મજબુત કરવાનું જરૂરજ ચાલુ કરી રહ્યું—નાંદ કે શાર્દીવાર્દા હેતુઓ માટે, નાંદ કે સાધારણના હાલોને માટે પરંતુ મોખા પ્રયત્ન દક્ષિણ આફ્રિકાના પોતાના રક્ષણને માટે.

વડા પ્રધાનના કહેવા મુજબ આ યુદ્ધ રક્ષણને માટે છે અને એ રક્ષણ ફીનીયાના ઉંચાણ પ્રદેશો માં કરવામાં આવશે. શું વડા પ્રધાન એ મતને હજુ પણ વળગી રહે છે? આજે દક્ષિણ આફ્રિકાનુ સરકાર એ રક્ષણની હદની ઉત્તરે કેટલે ગયું છે?

આજે યુનીયનનું સરકાર કયા છે અને તા સાથે?

હું બીજા ત્રણ પ્રશ્નો વડા પ્રધાનને પુછવા માગુ છું: દક્ષિણ આફ્રિકાના સમુદ્રકાંઠો રૂ બ્રીટીશ નૌકા સૈન્યના એક ભાગ તરીકે કામ કરવા માકલવામા આવેલી છે? ૬૦ તમ દેશ તો કોના બરાબર ૧૦ કામ કરી રહ્યો છે—બ્રીટીશ સરકારના કે યુનીયનના?

વૈકલ્પીકપણે માટે હાલના "આફ્રિકાના કાફ પબ્લ ગાર્ડ" સિવાય બીજા સૈનીકો લેવા પડે છે? મારા બાબર માટે આ પ્રશ્ન પુછ કેમકે "આફ્રિકાની સેનાદળ" વિષે મારા સાથીદારોમા કોઇક આપ્યું છે.

દક્ષિણ આફ્રિકાનું સરકાર બ્રીટનમાં કામ કરી રહ્યું છે એ વાતમા કશું સત્ય છે? એ પણ બાબર મારેજ પુછવું છે.

બીનયુરોપીયન સેલજરોના જેની મોટી સંખ્યા મા ભરતી થઇ રહી છે તેઓના કામ વિષે ઓપોઝીશન સ્પષ્ટ નીવેદન કર્યું છે. છેલ્લા તરફથી આવેલા બાબર પાર્લામેન્ટમાં વાંચવામાં આવ્યા હતા જેમાં જણાવાયું હતું કે બીન-યુરોપીયન સેલજરોને તમાં રાષ્ટ્રિયતાની તાલીમ આપવામાં આવી રહી છે. આ બાબર સેન્સરે પાસ કર્યો હતા.

બીન યુરોપીયનોનો ઉપયોગ મોખરાની પાછળ માત્ર ટેકેદારીઓ અને એવા બીજા કામોમાંજ કરવામાં આવશે અને મોખરાપર લડવા સૈનીકો તરીકે નહી કરવામા આવે એ સરકારની બાંહેધરી નો શું બાંગ થયો છે?

આ બાબતમાં પરંપરાથી ચાલતા આવેલા પક્ષ સિધ્ધાંતને બંને દેશ પડતો મુકો દેશે તો એવો નીતીના કર્તા કોણ. નેતાઓએ ભોગવવો પડશે. તેનો અર્થ એટલોજ નહી થાય કે બીન-યુરોપીયનને મોરી પ્રજાઓ વચ્ચે પંચ તરીકે ઓલાવવામાં આવ્યો. પરંતુ યુરોપીયન પરસ્તીના મોટા વર્ગમાંથી નજીની ભાવનાનો નાશ થઇ જશે કે જે મોરી પ્રજાને ટકાવી રાખનારી એક મુખ્ય વસ્તુ છે. ગયા વરસે સેનેટમાં વડા પ્રધાને કહ્યું હતું કે યુદ્ધને માટે બાર વાર્ષે પાંચ મીનીટની ચોતી બાબતોને નીયમ કેપટાઉનમાં સ્થાપવામાં આવ્યો છે એ તો બોકું થયું છે અને જો કનડગત ચાલુ રહેશે તો તેનો અંત લાવવા ને કંઇક કરવુ પડશે.

વડા પ્રધાન બતાવે છે કે એ કનડગત હજુ ચાલુજ છે અને કેટલ આફ્રિકાન્સ ભાષા બોલ-

નારે આબાદીની મમદુર નથી કે એ સ્થિતિના વખતના કેપટાઉનના રસ્તાપર તેનાથી ચાલી શકાય. પરંતુ આદિકાન્ત ગાયા બોલનારા જે મોટા સરકારની મુખ્ય નીતીને રેકા નથી આપતા તેઓની લાગણીઓની તેમને કશી પરવા હોય એવું જણાતું નથી.

હું વડા પ્રધાનને પુછવા માગું છું કે એક વખત આપતું અને પછી ત્યાગુકરવું જવું એનો અર્થ શું?

હમણામાં સરકારે વિરોધી પક્ષને કેટલા આપનારાઓ સામેની વલણમાં એક નવી રીત અખ્તયાર કરેલી છે. હંગામાગા વર્તમાનપત્રોમાં ધરપકડોના અખરો દરરોજ પ્રસિદ્ધ થાય છે અને તેમાં વધારો થતો જાય છે.

કેટલીક વખત લોકોને નજરકા આરોપો માટે કોર્ટ સમક્ષ પકા કરવામાં આવે છે કેમકે જો ચુનેગાર ઠરે તો તેઓને લાબી લાબી કાળપ કરવામાં આવે છે. પરંતુ એવા લોકોને પોતાના બચાવ તો કરવોજ પડે અને તેમ કરતાં તેઓને સેંકડો પાઉન્ડના ખર્ચમાં ઉતરી જવું પડે છે. લોકોપર મુકમ કરવાની આ એક નવી રીત જણાય છે અને અમુક લોકોને તે પરિણામ કરી રહી છે.

હંડન બેઠા કાંસળા મુલ્કિતના ગાળો પર કાયમ કેવી રીતે દેખરેખ રાખી શકાય?

વડા પ્રધાનથી એવું જાહેરપણે કેવા રીતે આની શકાય કે જનરલ ડી ગોલી ફ્રાંસનું પ્રતીનીધીત્વ કરાવે છે? ઉમરાગા ગયેલા ફ્રેંચ આગેવાનોના અમુક વર્ગના તે નેતા છે અને બ્રિટિશ અધિકારમાં અમુક નાના ફ્રેંચ સંસ્થાનો માજ તેને પગલાં લેવાની સત્તા આપવામાં આવી હતી. તેમ છતા આજે એવી પરિસ્થિતિ ઉભી થઇ છે કે બ્રીટીશ સરકાર ને રિયલરી રહી છે અને તેને લશ્કરી મદદ પુરી પાડી રહી છે.

યુનીયન સરકાર બન્ને બાજુ ટોલકરી વગાડી રહી છે કેમકે એક તરફથી વડા પ્રધાન વીગીમાં કામદેસર સ્વપ્રાગેલી ફ્રેંચ સરકાર સાથે મીત્રતા રાખવા માગે છે ત્યારે બીજી તરફથી બ્રીટીશ સરકારે સ્થાપીત કરેલા નીતીની તે વીરૂદ્ધ જવા નવી માગતા. જો વડા પ્રધાન વીચી સરકારને સ્વિકારવા નહી ઇચ્છતી હોય તો તેણે ખુલ્લી રીતે એમ કહી દેવું જોઇએ. બેઉ બાજુ ટોલકરી વગાડવી નહી જોઇએ.

યુનીયન સરકાર લીગ ઓફ નેશન્સને ૧૦ કેમ દર વર્ષે પા. ૨૫૭૦૦ આપી રહી છે? આ સંસ્થા બાદન નિષ્ફળ ગઇ છે અને હયાતના માં જગતની શાંતીને એકમાત્ર નીવડી છે. તેની પુરેપુરી જાહનાબા થઇ છે એટલુજ નહી પરંતુ તેની સુપરવાઇઝરી કમીશનો બાકાત રીપોર્ટ બતાવે છે કે વ્યવહાર રીતે નાદાર થઇ ગઇ છે.

લીગની જીનીવામાં ઓફીસો પણ રહી નથી ગઇ એ તેનું કેટલું કાર્યાલય કાર્ય યુનાઇટેડ સ્ટેટસ અને કેનેડામાં થઇ રહ્યું છે પરંતુ જે અવશેષ કાર્યને માટે તેની સ્થાપના થઇ હતી તે બધે થઇ ગયું છે.

યુનીયનના જીનીવા ખાતેના પ્રતિનિધી દક્ષિણ અફ્રિકા પાછા આવી ગયા છે અને તેમને સંરક્ષણ ખાતામા રાખવામાં આવ્યા છે.

યુગોસ્લાવીયાની નવી સરકાર

યુગોસ્લાવીયામાં ભુપાલ પ્રીંસ પીટરે રાજાની સલાહ લાયવા લીધા પછીથી આગલા પ્રધાનો જેઓએ જર્મની સાથેના કરાર પર સહી કરી હતી તેઓને કેદ પકડવા છે અને જે બધા પ્રધાનોએ સહી નહીં કરતાં રાજીનામા આપ્યા છે તેઓને પ્રધાન મંડળમાં લીધા છે. નવા નીમાયલી સરકારે થયેલા કરારો કબુલ રાખ્યા છે. પણ એ કરારોના પરીણામો આ થયેલા નોકરની ફેરફારોથી એમ માનવામાં આવે છે કે એ કરારોનો અર્થ જર્મનીની તરફેણમાં જોમ બાબે તેમ સંકુચીત કરવામા આવશે. આ ફેરફારો પછીથી યુગોસ્લાવીયામાં શાંતી જણાય છે પણ લશ્કરી નીતીથી રાજ્ય અમલ હમણા ચાલે છે. તે રાજ્યની પ્રજા સર્બ, ક્રોટ, સ્લોવેનીઝ, મોન્ટીનીગ્રોસ વીગેરેની પરસ્પર પ્રજાના મીશ્રણથી બનેલી છે. જર્મનો યુગોસ્લાવીયાની બાબત તદન ચુપ રહ્યું છે અને તેથી તે કયો ડાવ ખેલશે તે વીશે કશો સચોટ અટકળ થઇ શકતી નથી. હાલ તુરત તો ભાઇબંધ મનોના બળથી મુજબ જર્મનીને યુગોસ્લાવીયા બાબતમાં નીષ્ક્રીયતા બતાવી જણાય છે.

યુદ્ધના ક્ષેત્ર ઉપર બ્રીટનના ચક્રવર્તી

અમેરીકામાં બ્રીટનના બોલતી મોર્ગ હેલીફેક્સે એક આખ્યા દરમ્યાન જણાવ્યું હતું : આ યુદ્ધમાં બ્રીટનની નેમ મુખ્ય એ છે કે યુદ્ધના ક્ષેત્ર મોકાવવી. આવી રચીની કરી ઉભા કરવા નહીં માગે તે ગારે પુરા અટકાયતા પગલાં લેવા અને બાદીપનની આબાદી જાળવી. જર્મનીએ લાવવા ધારેલી નવી રચીનીનો અર્થ એ છે કે આપણી દુનીયાની પ્રજાના જેજ ભેદ દોમ. એક જર્મન એટલે સત્તા ચલાવનાર અને બીજી બધી પ્રજા તેની તાબેદાર. યુરોપને માટે તેના પરીણામ એ થાય કે વેપાર ઉદ્યોગ વીગેરેમાં સ્વાતંત્ર રીતે સાટા થઇ શકે નહીં પણ તેવા સાટાઓની દરજ પાડવામા આવે અને કામગારની મુકામો થાય. આગળ બોલતાં તેમણે જણાવ્યું હતું કે આખી દુનીયાને ગારૂ પડે એવા આર્યો સરકાર ખરે ખોટને તપખાર કે નેથી આપણી તેમ દરેકને આબાદીમાં બાકીના દીસેમ મળે એવી દોતા જોઇએ.

રૂમાનીયામાં જબુઓ।

રૂમાનીયામાં લાના ગઇવેરોમાંની બધુ બોકોની સ્થાપર મોલકતો લાંની સરકારે તેનો બદલો આપી બધ લેવા માટે કાયદો કર્યો છે રાજાની સેવા બજાવનારાઓને એ મીલકતો લાંબી મુદત ના દેખુથી આપવી દેવામાં આવનાર છે. એ કાયદામાંથી અમુક બધુઓને બાદ રાખવામાં આવ્યા છે કે જેઓ ૧૯૧૬ ના ઓગસ્ટની ૧૭, ૧૫ પહેલાં લાંની પ્રજા તરીકે બધાવ્યા દોય; રૂમાનીયાની લડાઇઓમાં જેઓ ઘાયલ થયા દોય અથવા જેઓએ બહાદુરી બતાવી દોય; જેની બદાદમા જેઓ માબી ગયા દોય તેના વંશજો; જેઓએ ઓછામાં ઓછા છવીસ વરસથી ક્રીશ્ચોયન ધર્મ સ્વીકારેલો દોય; અને જેઓને સરકાર ખાસ કારણસર અપવાદને લાયક ગણે તેવા.

બ્રાઝીલમાં નવા આવનારાઓ પર પ્રતિબંધ

બ્રાઝીલની સરકારે દક્ષીણ અને ઉત્તર અમેરીકા સીવાયની બીજી કોઇ પણ જગાએથી નવા આવનાર માણસો સામે સખ્ત પ્રતીબંધ મુકયો છે તેમાં ફુલ્ટરના બાદ નિષ્ણાતો અને બીજા ૨૫ કોઇ ૨૫,૦૦૦ સોનાના ડોલર ડીપોઝીટ આપે તેવાઓને માટે અપવાદ રાખ્યો છે. એમ કહેવામ છે કે કહારી મુકવામા આવેલા બધુ દુમોકો જેઓ પુર્વ તરફ ગયા છે તેમાંના પણા બ્રાઝીલ જવાની આશા રાખતા હતા. તે લોકો માટે આ એક સખત આકત છે.

જાપાન અને જર્મની

જાપાનથી મી. માત્સુઓકા જે હમણા યુરોપ ગયેલા છે તેણે જર્મનીમાં હીટલરીયનટ્રોપ સાથે બીજી મુલાકાત લીધી હતી. અને લાંબા વખતી રહ્યા છે. જર્મની જાપાનને સમજાવી રહ્યું છે કે જાપાનને માટે રહ્યામા ભરતા અમેરીકા વધારે જોખમકારક છે. આગે બ્રીટીશના હાથ હેઠળના પ્રદેશની મમકો ૨. પુર્વમાં આવેલા છે ત્યાં અમેરીકાનું દરીયાઇ પ્રભાર આવી પહોંચ્યું છે પરંતુ જાપાને તેનો કબજો કરી લેવો જોઇએ. અલાસ્કા બ્રીટનનું દરીયાઇ બળ—પેસીફીકનીબાજ અને એટલાન્ટીકમાં રોકાયલું છે એટલે કબજાજ એ તરફ છે. તે ઉપરાંત જાપાન હીંદી મહાસાગરમાં આવે એટલાન્ટીકમાં બળમરીનો પણ મુકો છે અને તેમ કરીને ઓસ્ટ્રેલીયા ન્યુઝિલાંડ અને બ્રીટીશ પ્રદેશોનો બાપદાર તોડી નાખવો જોઇએ ઇગ્લાંડને દબાવી મારવાની આજ એક સારામા સારી તક છે અને જાપાને તેનો લાભ લેવા ચુકવું જોઇએ નહીં.

તંત્રીની ક્ષમાપ્રાર્થના

આ અંકમાં ગાધીબાપુની તેબ્રુઆરી માટે તંત્રી લાયબેની આપી શકાયું નથી. કુમારી સુન્દરમ તેમની તબીયતમાં કુંક આરામ અને તેની ગેરહાજરીને લીધે બીજા પણ અગત્યની બાબતોની ગયો બાદના અંકપર મુલતવી રાખવી પડેશે છે.

"પૂર્ણાત્ પૂર્ણમ્"

—: મરાઠી 'મધુકર'ના લેખનારઃ—
(આચાર્ય વિનોબા ભાવે)

શ્રુતિનું વચન છે: "પૂર્ણાત્ પૂર્ણમુદચ્યેત" પૂર્ણમાંથી પૂર્ણ એ તો કુદરતી વિકાસનો નીયમ છે. આનો અર્થ શો? જે પહેલાં પૂર્ણ અને પછીથી પણ પૂર્ણ તો પછી વીકાસ શાનો? અપૂર્ણમાંથી પૂર્ણ કહીએ તો "વીકાસ" સમજી શકીએ. પણ પૂર્ણમાંથી પૂર્ણ આ આપણાજ અર્થશૂન્ય ભાસે છે

અર્થશૂન્ય આપણાજ ભાસે છે ખરી; પણ એમાં ઊંડો અને મહત્વનો અર્થ સમાયેલો છે "પૂર્ણ માંથી પૂર્ણ" એનો સાદો અને સરળ અર્થ આ છે કે નાના પૂર્ણમાંથી મોટું પૂર્ણ. બાજોઠમાં જન્મેલું બાળક પણ પૂર્ણ કહી શકાય. વીસ વરસનો એક યુવક પણ પૂર્ણ છે. પહેલો દાખલો નાના પૂર્ણનો છે અને બીજો મોટા પૂર્ણનો. નાના બાળકને એક આંખ હતી અથવા બહુ નાક હતું, અને યુવકને બે આંખો હતી અને જે આંખોના વચમાં એક નાક હતું એનું નથી. બન્નેને બે આંખો છે અને બે આંખો વચ્ચે એકજ નાક છે, એટલે બન્ને જણા પૂર્ણ છે. બન્નેમાં અંતર એટલુંજ છે કે એક નાનો છે અને બીજો મોટો છે.

બે ઈંચ લંબાઈવાળી સુરેખા પૂર્ણ રેખા કહેવાય તથા ચાર ઈંચવાળી રેખા પણ પૂર્ણજ કહેવાય. કારણ, એટલું ખરું કે પહેલી રેખા નાની છે અને બીજી મોટી છે. બે ઈંચના ખાસવાળું વર્તુલ પણ પૂર્ણ કહેવાય અને ચાર ઈંચના ખાસવાળું વર્તુલ પણ પૂર્ણજ કહેવાય. પહેલાને નાનું કુંડાળું કહી શકાય તથા બીજાને મોટો ગોળ કહેવાય.

કાળા પાટીયા ઉપર દોરેલું આપણાં જોયું વર્તુલ—કુંડાળું એ વિકાસક્રમમાંથી જોઈએ તો કેટલું જોઈએ તેટલું મોટું દેખાય છે. એટલે વિકાસક્રમ કાચે શું કહ્યું? એનો "વિકાસ" કર્યો? અપૂર્ણ વર્તુલનું પૂર્ણ વર્તુલ બનાવ્યું! કે નાના પૂર્ણ વર્તુલમાંથી મોટું પૂર્ણ વર્તુલ બનાવ્યું! વિકાસ કાચે એટલુંજ કહ્યું છે કે આપણા જોયેલું કુંડાળું હતું એનું કેટલાં જોઈએ તેટલું મોટું વર્તુલ બનાવ્યું!

અને ખરું જોતાં શીક્ષણશાસ્ત્રમાંથી કોઈ જોઈએ તેટલું પણ વધારે કરી શકાતું નથી. હવે શીક્ષણ તાલીમી જે આખ્યાજ કરવી રહી તો એમ કરી શકાય કે આપણા જોયેલાં બીજામાંથી કાળા જોયેલું મોટું માંડું નીકોજ કરી શકાય. આ તો દીવા જેવું સ્પષ્ટ છે. અથવા સમર્થ રામદાસ સ્વામીની ભાષામાંજ બોલવાનું હોય તો એમ કહી શકાય કે મુરખમાંથી પણ મુરખ બનાવી શકાય અથવા ડાહ્યાદમરાંમાંથી ડોહ્યાભાઈ બની શકે.

પણ હવે વિવાદ કરવાનું બાજુ ઉપર રાખીએ. અને એમાંનું ખરું રહસ્ય મહત્વ કરી શકીએ એટલે બસ એવી કુદરતી વિકાસનું "પૂર્ણાત્ પૂર્ણમ્" આ સૂત્ર ધ્યાનમાં આવી જશે. મહારકે પાંચ વરસે સાસેનો એક વટ—વૃક્ષ મને જોયો. દેખાયો. પણ પુરો—આખો દેખાય છે, પણ ઝાંખો દેખાય છે. સાડા પાંચ વરસ જેજ મોટા દેખાય છે. પણ પહેલાં જોયેલાજ આકાર દેખાય છે. પણ જરા ઠીક પ્રમાણમાં મોટા દેખાય છે. સુયોદય થતા પછી પણ ત્રણ પુર્ણ દેખાતો હતો. પણ હવે પધારે ચોખ્ખો અને સ્પષ્ટ દેખાય છે. પાંચ વરસે પા ભાગ દેખાયો. સાડાપાંચ વરસે અડધો ભાગ દેખાયો તથા સુર્યોદય પછી આખો ભાગ દેખાયો. એનું ઝાડની સ્થિતિમાં બન્યુંજ નથી. પણ કેવલ એટલેજ કે પ્રથમ અસ્પષ્ટ—અપૂર્ણ દેખાતો હતો; બીજા વખતે સ્પષ્ટ—સંપૂર્ણ દેખાતો હતો અને ત્રીજા પ્રખને અતિ—સ્પષ્ટ સંપૂર્ણ દેખાયો "અસ્પષ્ટ; સ્પષ્ટ; અને અતિ સ્પષ્ટ" આ ક્રમ ત્રણ પ્રકારથી થયો. પણ ત્રણેય વખતે સંપૂર્ણ તોજ વિકાસ થયો છે. એટલે નાના પૂર્ણ મોટા પૂર્ણમાં રૂપાંતર થયું. અસ્પષ્ટ પૂર્ણનો સ્પષ્ટ પૂર્ણ બન્યો. એનું નામજ કુદરતી વીકાસ છે.

"અપુર્ણોમાંથી પૂર્ણ" એટલે શું અને "પૂર્ણમાંથી પૂર્ણ" એટલે શું એ સમજવા માટે આપણે એક દાખલો લઈએ જેથી વધારે સ્પષ્ટ ખુલાસો થાય. ધારો કે સામસના પોનારા ઉપર આપણે ઉભા છીએ આપણને ઉપર્યા દરીયામાં કશુંયે દેખાતું નથી. થોડો સમય વીતી ગયો અને એક વહાણ નજરે પડ્યું એટલે વહાણનું ઉપલું ટોચ દેખાયું અમુક વખત પસાર થયા પછી વહાણનો ચપટો આખ નજરે પડ્યો. અને હવે તો આખું વહાણ દેખાવા માંડ્યું. વહાણ આખું જ દેખાતું હતું પણ બહુંજ દુર હોવાથી ઝાંખું દેખાતું હતું સારે બાદ જેમ જેમ વહાણ નજીક આવતું હતું તેમ તેમ વધારે ને વધારે સાફ—સ્પષ્ટ દેખાવા માંડ્યું. પ્રથમ વખતે આખું વહાણ દેખાતા છતાંયે એ દશ્યને "અપુર્ણોમાંથી પુર્ણ" કહી શકીએ અને બીજા દશ્યને આપણે "પૂર્ણોમાંથી પૂર્ણ" એમ સંબોધી શકાય

એક શીક્ષક છે. એ હીંદુસ્થાનની ભુગોળ વિદ્યાર્થીઓને ભણાવે છે. એણે પ્રથમ વિદ્યાર્થીઓને હીંદુસ્તાનનો નકશો બતાવ્યો. જુદા જુદા પ્રાંતો, જીલ્લાઓ બતાવ્યા. પછી દરેક પ્રાંત અને જીલ્લાના નદીઓની ગાદીની વગાડી પછી સર્વે પ્રાંતોમાંના અર્થતિહાસીક, રાજકીય, ભોગોલીક તથા માર્ગિક મુખ્ય મુખ્ય સ્થળોની સમજણ આપી. આપારી રસ્તાઓ તથા બંદરો પણ બતાવ્યા એવી રીતે આ શીક્ષક વિદ્યાર્થીઓને બીજી સુક્ષ્મ માહીતી આપી આ શીક્ષક વિદ્યાર્થીઓના જ્ઞાનને "પૂર્ણોમાંથી પૂર્ણોમાં" બદલ્યા છે. શીક્ષક છે એ પણ હીંદુસ્તાનની ભુગોળ શીખ્યાજ છે. એણે પ્રથમ પોતાના ગામની માહીતી આપી, પછી દરેક તાલુકા અને જીલ્લાની ભુગોળ ભણ્યા. એવી રીતે એક પ્રાંતની બીજી સુક્ષ્મ માહીતી આપી. હવે વિદ્યાર્થીઓ એક પ્રાંત વિષે પુરેપુરા માહિતગાર થઈ ગયા છે. પણ બીજા પ્રાંતો વિષે એ કંઈ પણ જાણતા નથી એટલે બીલકુલ કહેવાય. એવી રીતે આસ્તે આસ્તે બીજા રીક્ષકે વિદ્યાર્થીઓને દરેક પ્રાંતોની બીજી સુક્ષ્મ માહીતી પુરી પાડી. વિદ્યાર્થીઓ હીંદુસ્તાનની ભુગોળના જાણકાર અને નિષ્ણાત થયા. "હિંદુસ્તાનની ભુગોળ શીખનારો" એ મુદ્દા પર જોર દઈને કહેવું હોય તો આ બીજા પ્રકારનો શીક્ષક વિદ્યાર્થીઓના જ્ઞાનને "અપૂર્ણમાંથી પૂર્ણમાં" બદલ્યા જાય છે; એમ કહી શકાય.

આત્માના વિકાસનું પણ "પૂર્ણોમાંથી પૂર્ણ તરફ" આ સનાતન સૂત્ર છે. ગમે તે આત્મવાન વસ્તુનો વિકાસ સાધવો હોય તો આજ સુત્ર લાગુ પડે છે

કલે મોડર્નીસ્ટના (માટીમાંથી પુતળા બનાવવાની કલા—શિલ્પકલા) વિષે એક પુસ્તકમાં પુતળું અપુર્ણોમાંથી પૂર્ણ તરફ લઈ જવાની કોયાને—વિધી નો નિર્દેશ કર્યો છે. શરૂઆતમાં માટીનો ગમે તેવો લોંદો બનાવવો અને પછી ધીરેધીરે પ્રબ્ધ આકાર આપવો જોઈએ કલ્પના રાખીને શિલ્પકલા પુર્ણોત્તરમાંજ આવવીજ નથી એવું કંઈ કરી શકાયજ નહીં. શરૂઆતથીજ આખર સુધી ગમે તે માણસ ગમે ને ત્યારે આવે અને જુએ તો એને શીલ્પકળાનો સ્પષ્ટ ખ્યાલ આવેજ જોઈએ. આ રૂં ચાલી રહ્યું છે અને કયા રીતે આ ક્રીયા થઈ રહી છે એ પણ એને તરત જ સમજાઈ જવું જોઈએ. તોજ પુતળું બનાવવામાં શીલ્પકળા સંચરે છે. એવો મહાન અનુભવ એ પુસ્તકમાં નમુદ કરેલો છે. "આજારે શું જોવાનું છે—પછી આવજે; પુરું થયા પછી જોવાની મજા પડશે." શરૂઆતમાંજ ચોંદ્યું કહો અને ગમે તેવો આકાર આપવો અને ત્યારપછી એના ઉપર થાપડપાં કરવું એવી આવી "થાપડભાઈયાં" સાથે કલા કૌશલ્ય થાયજ નહીં. કલા એટલે આત્માનો અમર અંશ એટલેજ "પૂર્ણાત્ પૂર્ણમ્" આ આત્મવિકાસના સૂત્રને વળગી રહેવાની ખાસ જરૂર છે અને એ પછી શકય છે કે સાચી શીલ્પકલાનો નુતન જન્મ થાય.

રાષ્ટ્રનિર્માણ એ પણ એક મહાન કલા છે. મહત્વની શીલ્પ કલા છે. "પૂર્ણાત્ પૂર્ણમ્" આ સૂત્રનો અમલ જો પુરેપુરો કરવામાં આવે, આ સુત્ર નજર આગળ રાખીને કામની રચના કરવામાં આવે તોજ રાષ્ટ્રનિર્માણની મહાન કલા હસ્તગત થશે એનો નુતન અવતાર ભારતખંડમાં થશે એ કહેવું પડતી ખાદી!

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

ટ્રાંસવાલની સ્કુલોમાં ચીડીયા વિરૂદ્ધ પ્રચાર

ટ્રાંસવાલની કેટલીક સ્કુલોમાં શીક્ષકો છોકરાં ઓને અંગ્રેજ નહિ બાબુવાની અને તેને બદલે આફ્રિકાન્સ બાબુવાની સલાહ આપે છે અને કહે છે કે બીજા આ સવાલમાં હાર્યા પછી અંગ્રેજ બાપા આ દેશમાંથી નાશ પામશે. તે ઉપરાંત સ્કુલના બાબુવાના ઓરડામાં સ્વસ્તીકના ચીન્હ પણ ટાંગવામાં આવે છે અને સરકાર બીજાના પક્ષના નેતાઓના ફોટાઓ વેચવામાં આવે છે. આવા કારણોથી લોકોમાં બીજવાટ ઉત્પન્ન થયેલ છે અને એવરને બદેર બધા બોલાવવાને સંબંધમાંપ કર બારનારાઓએ સહી કરી લોબાન બાબણી કરી છે. ડેવીડસ વીલેજી સ્પર્નમેન્ટ સ્કુલમા યુનાઇટેડ પાર્ટીની તરફેણના લોકોએ પોતાના છોકરાઓને મોકલવાનું બંધ કર્યું છે અને બાંનો સ્કુલ પ્રીન્સીપાલ સરકાર વીરૂદ્ધની નીતી ધરાવતો હોવાનું કારણ બતાવ્યું છે. તે બાબતમાં તપાસ કરવા માટે પણ સ્કુલ સબ્સ પેકટરોનું કમીશન પોટોરીયાથી મોકલવામાં આવ્યું છે તેમાં મેસર્સ કુ રોમ, બોથા અને બોટને કમીશનર તરીકે નીમવામાં આવ્યા છે.

બોયરકમાન્ડોમાં ચર્ચાબોર્ડ

કલર્ક બોમ્બ રક્ષાસ્ટમ્ર માટે ગુરૂ મંડળ સ્થાપવાની ઠીલચાલ ચાલે છે અને તેને બોમ્બ રક્ષાસ્ટ એસોસીએશન તરફથી સંમતી મળી ૮ એ બદલમાં પસંદગી લેવા માટે કલર્ક બોલાજાના રક્ષાસ્ટ ઓર પ્રાય ફાયરઆર્મના પ્રતિનિધીઓને બોલાવવામાં આવ્યા છે. દાંકુસ્તાનમાં બોમ્બ રક્ષાસ્ટની સંસ્થાએ ચીડીયા રાખની સામાન્ય બોમ્બ રક્ષાસ્ટની સંસ્થા બાંધેનો મંબંધ તોડી સ્વતંત્ર સંસ્થા રચાપી છે.

સરકારી નેટીવિસની સ્થિતિ

હાલમા ઓર ઓસ્ટ્રેબ્બર્ગીમાં કલર્ક કે નેટીવ બાબતને હથીયારો આપવામાં આવે છે કે નહિ એ સવાલના જવાબ આપતા જનરલ સ્મટસે જબાબ્યું હતું કે નેટીવ સોલજરોને હથીયાર આપવામાં આવતા નથી. તે લોકોને માત્ર રાત્રે ચોકી કરવા પોલીસના કામ માટે અને બીજા એવા કામો માટેજ બારની કરવામા આવે છે તેઓને પગાર કરવામાં આવે છે અને યુનીફોર્મ આપવામાં આવે છે. પણ કે તેઓને બાકા ચોરવવાનો પટા આપવામાં આવે છે પણ બંદુકો આપવામાં આવતી નથી. એવો પણ સવાલ ઉઠાવવામાં આવ્યો છે કે કુરના કુરમાનોના પ્રદેશમાં માત્ર હાંકી જવાના કામમા તેઓને હથીયાર આપવા કે નહિ. જવાબમા તરીકે ઓરીટીઆમાં કુદ સમયમાં આપણા સરકારને રેન લઇ જવા માટે કલર્ક ટ્રાંસવરોએ જે બુથીબાબું કામ કર્યું હતું તે વખતે આપણને કોઇ મળતેજ નહિ. અને એવા પ્રસંગોમાં હથીયાર આપવા કે નહિ એ સવાલજ ડિપાર્સમત થયો નથી. હાલમા કલર્ક લોકોને હથીયાર આપવામાં વીરૂદ્ધ છે તેથી એ બાબતોનો નીકાલ થવો જોઇએ. કલર્ક સોલજરોને બંદુકો આપવા માં આવે છે એ વાત નદન બોટી છે. નોન-યુરોપીયન સરકારનો ચોકીદાર તરીકે ઉપયોગ કરવામાં આવે છે પણ તેમને હથીયારમાં તો મોટા માણા વાળી કારતીસોજ આપવામાં આવે છે. કાફનેમાઇટ, હથીયારના કારખાના વીગેરે ઘણી જગાઓએ મોકી પહેરાની જરૂર છે અને તેવા કામમાં એકલા યુરોપીયનોજ મોકલવામાં આવે તો બબરચા સુંબાબ જાય તેથી યુરોપીયનની દેખરેખ હેઠળ નોન-યુરોપીયનોનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે પણ તેમાં હથીયાર આપવામાં આવતા નથી. બીજા સવાલોના જવાબ આપતાં પ્રાઇમ મીનીસ્ટરે જબ્બાબ્યું હતું કે સાઉથ આફ્રિકન સરકારને આફ્રિકામાં કોઇ પણ જગાએ મોકલવામાં આવશે. જરૂર પડે ઇજીપ્ટ સુધી પણ મોકલાશે પણ બાફ્રિકાની બહાર મોકલવાની જરૂર પડશે તો ફરી પાલી-મેન્ટની રજા માગવામાં આવશે

શાળાનો ધનામી મેળાવડો

દેશાઇ ગુજરાતી સ્કુલના આશ્રમા ધનામી મેળાવડા પ્રસંગે સાંજ તા. ૩૦ માર્ચે ૬૯૪૧ ના ટ્રેઝર બોપો બાજરેરી ડોકટર પ્રમુખ-સ્થાનેથી આપણ કરતાં બી. સાપુરજી કબ્બાબ્યું હતું કે જગતનો નીયમ છે કે સુર્ય ઉગે છે અને આથમે છે. આ નીયમ અનુસાર દેશાઇ સ્કુલનો ધનામો મેળાવડા ઉજવાયો બમ છે. આ ઉજવણીથી આપણને ગુજરાતી ભાષાની સેવા કરવાનો પ્રસંગ મળે છે. ફરજંદોને કેળવણી આપવી એ મા બાપોનો ધર્મ છે. ધન, દોલત અને માલ મીલ્કતોના વારસા કરતાં કેળવણીથી કપી વારસો ઉત્તમ છે. કેળવણીથી વારસાથી મેળવેલ ધર્મના જ્ઞાનનો જેમ ઉપયોગ થાય છે તેમ જ્ઞાનનો પણ દુરપયોગ થાય છે. મા બાપોને મારી ખાસ વિનંતિ છે કે બમે ફરજંદોને અંગ્રેજી ભાષા શીખવીને, બાર્ટ્સકાન્સ શીખવીને પણ આપણી માતૃભાષા શીખવવાનું તો ભુલશોજ નહી. શાળાના અધ્યાપક બી. નવીનચંદ્ર નાનાલાલ દેસાઇએ બાર્ષિક રીપોર્ટમાં પાસ થયેલા વીદ્યાર્થીઓનું પરીણામ ૮૩ ટકા જાહેર કર્યું હતું અને શાળાને અવાર નવાર બાસ મદદ આપવા માટે બી. રાંદેરીયાનો આભાર માન્યો હતો અને પુરુષ બપર્જ કર્યો હતા. શાળાના વિદ્યાર્થીઓએ મનોરંજક કાર્યક્રમ રજુ કર્યો હતો જેમાં સંવાદો, બાચનો અને કરબાઓ ઘોડાઓને બારે આનંદ આપ્યો હતો. બાંતમાં બા. દેશાઇએ શાળાના આ કાર્યને મદદ આપનારા અન્ય મદદગારોનો આભાર માન્યો હતો. વિદ્યાર્થી ઓને ઇનામ સાથે મીઠાઇ વહેંચવામાં આવી હતી અને મેળાવડા વીસર્જન થયો હતો.

સુધારો

ગયા અંકમાં બાબથી એવું છપાઇ ગયું કે મેરીત્સબર્ગના બી. વલભ ઝીબા દરજીના બમ બી. નરસીંહ કેશવની પુત્રી સાથે થયાં હતાં. બરી હકીકત આ પ્રમાણે છે: કરબન વાળા બી. વલભ ઝીબાના પુત્ર ચિ. ડાહ્યાભાઇના વિવાહ જોહાનીસબર્ગના ચિ. નરસી કેશવની પુત્રી સાથે થયાં છે. ગયા અંકમાં ભુલ થયેલ બોટાભાને મારે અમે બન્ને પક્ષોની માફી માગીએ છીએ.

—:o:—

૫૨ચુરણ

પ્રીટોરીયામાં એક ફોટામા છે કે કેટલાક ન્યુસપેપરો રહીયા, બીયન બીગેરેના ચોકકારની બબરો તરીકે બાપે છે. એને પહોંચી વળવા માટે પોસ્ટ બોફીસના નીયમો પલટાયા છે અને તે નવા નીયમો પ્રુજબ એવી બબરો બાપીત કરવાનો બોલે એ બબરો બાપનારને બાથે નાબવામાં આવ્યા છે. તે ઉપરાંત એવી બબરો બાપનારને પહોંચી વળવા નવા ઇનવેજન્સી રેગ્યુલેશનમાં પણ પ્રબંધ કરવામાં આવ્યો છે.

* * *

સરકારના એક પ્રધાન ઉપર ટુમલો કરવા માટે પા. ૨૫ નો દંડ એક કેસમાં થયો છે. બીજા એક કેસમાં એક માણસે બામરબ વસ્તના બોલીસોની ટીકા કરતું એક બીજ કેસાના માટે તેને પણ પા. ૨૫ નોજ દંડ કરવામાં આવ્યો છે, એ કે એ બીજ સારી રીતે ગીતરાયું નહિ હતું. બાંચનારને બીગારવા માટે આ સરબામણી આપી છે.

* * *

સ્ટેહાનીસબર્ગ, બીટબેંક, બોમબેમ, કેપબ્લો અને કુનરહાડ શાહમાં રીબાળાના નવા કેસો બાવ્યા છે નોબેંબર ડીસેમ્બરમાં મલેરીયાના કેસાક નવા કેસ બાવ્યા ૨. ટ્રાંસવાલમાં મલેરીયા નો ઉપદ્રવ હજુ ચાલુ છે. બમ કે રાતના ફોસ્ટ કંઇ પડે છે પણ તેથી મલેરીયાના મચ્છરોનો ઉપદ્રવ ઘટયો નથી.

* * *

માલીકરી પોલીસના ઓ. કોરપોરલ ફ્રીમીબ જે. રટેકન નામના ગોલજરને તા. ૨૫ ના બપોરે પ્રીટોરીયા મેઇન સ્ટ્રીટ ઉપર કેટલાક યુરોપીબનોએ દુમલો કરી મારી મારો હતો અને લાર બાર તે હોસ્પીટલમાં છે. મારનાર કોણ હતા તે જબ્બાબ્યું નથી.

* * *

બાફ્રેકર તંદુરસ્તી બાલાના આકારીક ચુકેદીન માં જબ્બાબ્યા મુજબ ગીલ બનેન્સ ઓફીસમાં એક વર્ષમાં બે મીલીબના કેસ બન્યા છે.

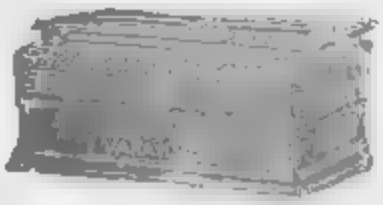
* * *

કાનજી લેમા બાબાજીએ તેમના સ્વ. પુત્રના પુન્યાર્થે પ્રીટોરીયા હીંદુ સેવા સમાજને ગીતા ૧ અને 'બન્ડબન ઓપીનીબ્બન'ને ગીતા ૧ બેટ આપી છે જે સાભાર સ્વિકારીએ છીએ.

આવો પધારો જુઓ

અને

તમારા માનીતા વાજીંત્રો અને રેકોર્ડઝ ખરીદ કરો

વાજીંત્રો— હારમોનીયમ, ગ્રામોફોન, વાયોલીન, બેન્જો મેન્ડોલીન, ગીતાર, ઝાઝ આઉટ ફીટ, ફલ્યુટ વિગેરે.

રેડીઓ—"હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ."

નીચે મુજબ ફીલ્મી રેકોર્ડના સેટો હોલસમાં ખરીદી વાસ્તે તૈયાર છે.

(૧) જીવન પ્રભાત,
(૨) વીદ્યાપતિ,
(૩) રોમેન્ટીક ઈન્ડિઆ,
(૪) નીર્મળા,
(૫) બાલી,
(૬) અછુત કન્યા,
(૭) જાગીરદાર,
(૮) વચન,
(૯) ચેલેન્જ,
(૧૦) હીઝ હાઇનેસ,
(૧૧) સાવીત્રી,
(૧૨) મધર ઈન્ડિઆ.
(૧૩) ગોપાલ કૃષ્ણ,
(૧૪) દેવદાસ,
(૧૫) ધ્રુપ છાઉ,
(૧૬) પ્રેસીડન્ટ,
(૧૭) નીરાલા હીંદુસ્તાન,
(૧૮) ગ્રામોફોન સીંગર,
(૧૯) ૩૦૦ દીવસ પછી,
(૨૦) સંત તુલસીદાસ.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ હારમોનીયમ (હાથના, પગના, હાથપગ સાથે પોર્ટેબલ).
" હચીન્સ, ઓડીયન, જેનાફોન, મેગફોન ઈન્ડિઅન રેકોર્ડઝ, ફીલ્મી રેકાર્ડ.
મળો યા લખોઃ

ગોશળીઆ (ગોગ્રાફટરી) લીમીટેડ,
૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

RADIO RECORD TRADING Co.

38a MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG,

and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

આદુ કવ્વાલ

N. 16215 આસિકે દુનીયા રોન.
,, 16232 બને ગીલે સુન્યે ઘુમે રબસે.
,, 16245 હલક મે આજ એહમદે આપ
,, 16250 દુલ્હાર મુસલમાનો.
,, 16273 વેદ દીલકો તાસલ્લી.
,, 16289 કુરબાન પદો.
,, 16227 એહમદ આલી છનાહ–૨–૨.
,, 16295 ચોરી ચોરીસે મારુંગી.
,, 16304 આન પડી દરબાર અલમ મોરી.
,, 16315 મક્કા મદીના.
,, 16317 મુબારે કરે બના.

આસ્કર ફકીરુદ્દીન

N. 16239 આખો પર જુ કરે ઉલારા.
,, 16027 ઝો ખરક કથી પે નાલ
,, 16042 દેખી મુજે ચુકસ્યુ મેં.
,, 16053 આગ કે દુસને છુપા
,, 16165 નામ પીર છન્દા કરો
,, 16210 દુદરને અલાહ.

કુમ્મે અલ્લમ કવ્વાલ

N. 16207 જબ કે બાપસે બરબર
,, 16230 ખુદા રબ્બે મોરી ખુરાબ.
,, 16241 તસ્વાર મોહમદ મેરે દીલમે.
,, 16279 ઉસને કરવાજ પર.
,, 16293 આજ લગાદી દીલકા લગીને.
,, 16310 અહસોસ મુસલમાનો

મોહમદ બારદીલ કવ્વાલ

N. 16003 બાગે બાગલ બાગો બાગો.
,, 16014 ચલી પીનગર.
,, 16049 બગયદ દન કોમુજે
,, 16132 વસ રબ બજરી બના
,, 16221 સાકી મુજે પીયા દે.
,, 16249 મોહમદ હસરેગે દુબદ બના નીકરોગે
,, 16288 મોન તુજે સમજાયે
,, 16302 અહમદે મુરસલ
,, 16312 હમારા બીરબાબાનો

કારૂ કવ્વાલ

,, 16015 બને દેખું રબે મુસદ્દરા
,, 16064 પ્રસ ચોટ કોયુ.
,, 16071 મીઠી માતા બાતોસે.
,, 16160 સાલમ ઉસને જુસે હકને.
,, 16306 કબસે મેરી સોજ કિસમત જગાય બાંગી.
,, 16325 પ્રસ આતમર મુજસે.

આસ્કર અબ્દુલ રજાક

F.T. 12857 મુસા સમજે યે અરમા નીકલ.
,, ,, 12912 દીલગે નજરોમે વો કુલમાને.
,, ,, 12998 મે કેસે કુલહન આવેલી ચાલી.
,, ,, 12213 પુલ [illegible] જબસે તુમકો.

કલ્લખાન એન્ડ પાર્ટી

F.T. 12215 કે હરી કે કુરે મુસા આમા તેરી ગલી.
,, ,, 12880 મે તો તીર આમ મારે તોરે.
,, ,, 12917 જીસ તરફ કતા હું.
,, ,, 12749 મજમુમ કા હક કે આલમ પર.

રાસીદ અહમદ કવ્વાલ

F.T. 4740 કરરે યુસકીલ આલાન.
,, ,, 12165 મેર [illegible] કુલઝાર.
,, ,, 12215 આર જુ કે દીલગે દુસને મારમા

આસ્કર અમીર અબ્બસ

G.E. 4705 બલકે સરવર.
,, ,, 4726 યે રસુલે પાક કી શાનમાન હૈ
,, ,, 1381 અબ્દ કે તું દુસન હૈ [illegible]

અબ્દુલ અઝીઝ ખાન

G.E. [illegible] સલ્લાહ સલ્લાહ
,, ,, [illegible] વો આપે ખુલો કે પાકા દેગે વાલે.

એ. ઇકરામુદ્દીન

G.E. 258 ખુન ખુન ખુન ખુન.
,, ,, 437 બંસન કી ખોલી.
,, ,, 743 હાસીલ કે મુસલે બાંદ કા.
,, ,, 3111 દીનકા દીન બનાવા.
P.E. 7 મેહરબા હાલ મે તરવા કા બીમાના
,, ,, 27 સાહબા હબરત બાસના.
,, ,, 27 બાહાદત હબરત બીલાલ.
R.L. 316 બાંકા બહુરી કા મોહબ્બા.

મસ્લાબી રેકોર્ડ

ગ્રે. બારીન (૪)
,, યુસફે.
,, રહમાન
,, બાકર (૨).
,, મોગમ્બીલ.
,, બાનામ.
,, બાગાન

ડામા રેકર્ડ

શરીન રજાદ (૧) નૂરે મોહદત (૬)
બાલ્ય મંગલ (૪) રૂકમાની મંગલ (૩)
અચબ્બુ કુમાર (૨) સાદી સુખનયા (૨)

દર મહીને નવા રેકોર્ડ અમારે ત્યાંથી બળશે. તેના દર મહીને કેટલોગ અમારે ત્યાંથી મંગાવી લેજ્યો.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE
COLUMBIA and "TWIN"

સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકૉર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

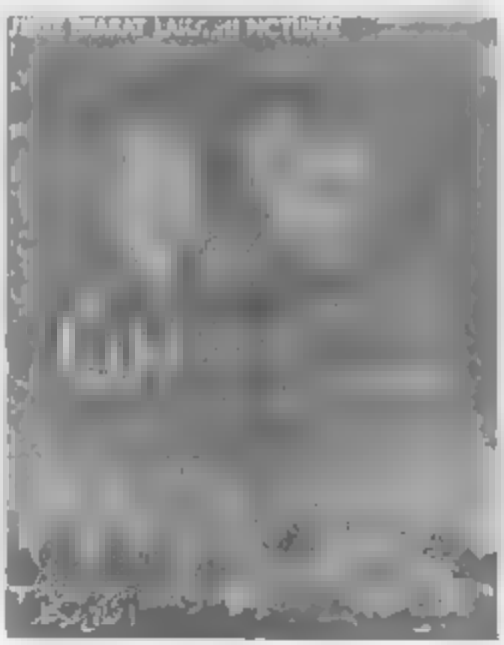
હરીલાલ એન્ડ રાજકુમારી

N. 15307 નરી બનાસી ખલ્લ્યો જા.
„ *15305* અંતરનો બાજમાં એક દુઃખ ઉગ્યું.
„ *15300* સુંદર ગળી.
„ *15311* નવું ગુનું.

— —

કાસમ અને સમાચાર

N. 15327 કું તમારી રાષ્ટ્રીકા-રિષીનાં ખેલ.
„ *15328* ગુંતા હાલને બારે સેતર.
„ *15331* વિપલનું વાદ્ય શીરપર વરસે.
„ *15342* રીસાયેલી રસીકાને નજરથી કોયની નજર લઈ છે.
„ *15344* પ્રભનો પડકાર ભાગ ૧ લો અને ભા ૨ જો.
„ *15312* નબ્બાલુંનો પડકા.

N. 15314 બાલનો નાથ ભા. ૧–૨.
„ *15316* ભેા કહેા.

માસ્ટર ચમ્પક એન્ડ પાર્ટી

F.T 5969 જશુબાનું ચરદાન.
„ „ *5971* મંગલ બાજી પ્રભાત.
„ „ *5953* ગરાબીનેા સંસાર ભાગ ૧–૨.
„ „ *5946* સાંજે યમુનાને તીરે.
„ „ *5970* રેસ્ટાબન્ધન ભા. ૧–૨.
„ „ *5950* કાલીદીને કાંઠે.
„ „ *5937* બાકાનું ઘર.
„ „ *5930* હિજરત ભાગ ૧–૨.
„ „ *5957* ગુજેા પાલવડેા.
„ „ *5954* બાને ખુજેા.
„ „ *5740* કુલ પીંજરા કું મયતી સાજન.
„ „ *5727* પાસ્વં ઝનેશ્વર કર્ણન કીજે.

GUJARATI DRAMA SETS

અવધ કુમાર	(૭)	રેકૉર્ડનેા સેટ.	પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનું નાટક	(૮)	
સીતા ભાગ	(૭)	„ „	નરસૈંહ મહેતા	(૭)	રેકૉર્ડનેા સેટ.
રાણા દેવી	(૭)	„ „	કબીરનેા વારસેા	(૭)	„ „
કકુંભા	(૪)	„ „	સુલનારાણપ્	(૭)	„ „
વીર રાજા	(૫)	„ „	પનરાજ ચાવડેા	(૫)	„ નાટક
જેસલતેારલ	(૭)	„ „	જલંધર સતી વૃંદા	(૨)	„ સેટ.
સેઠ સમાલસા	(૭)	રેકૉર્ડનેા સેટ.	શ્રીકૃષ્ણ જન્મ	(૨)	„ „

FILM RECORDS IN SETS

મરીલાલ તેાપ (૫)	નીરમલા (૪)	મારી આંખ (૬)	જમાના (૭)
ભાભી (૫)	મામાહેાન સીંગર (૪)	કંજસન (૬)	દુરગાદ (૫)

આરતી *F.T 5246* ધ્યાવતારની આરતી. *F.T. 5281* શ્રી સુલનારાયણની આરતી
F.T. 5191 શ્રી મહાદેવની આરતી.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD.

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન ૩૩-૫૩૮૨.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સરસ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદ ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ. જોહાનીસબર્ગ. 105a

"શુદ્ધ ઘી"

વતનમાં પસંદીદા ઢબથી બનાવેલ ખાસ કરીને એમ. જે. માર્કાનું ઝીરના બંગલા પરાવાળા મજુરાલાલ ગજરાજની દેખરેખની બનાવવામાં આવેલું (શુદ્ધ) ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

ભાવ માટે પુછો યા લખોઃ

સોલ એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન

૬, ક્રોસ સ્ટ્રીટ,

ડરબન.

SAMJEE DEVSHI & SON

6, Cross Street,

DURBAN. 117

'Phone 2-6235 P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.

PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.

DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અને કમીશન એજંટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ ઓફીસ ૩૧૬,

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 115a

M. H. DESAI,

એમ. એચ. દેસાઇ,

હોલસેલ ફ્રૂટ દેસાઈ,

અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ખુનીકરના ડોર પક્ષ બાજામાં C. O. D. થી સારૂ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 117b

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, પોરકપોઝ, ડ્રેસીંગ ટેબલ, સાઈડ બોર્ડ, એકીસ ટેબલ, ગુડ ચેર, ડેસ્ક, ટેબલ, ચેરસ, રોકીંગ ચેર, વાયોલીન, રોયલ કીટીસ અને કીચન ચિજોરે, તદન મોકાસર ભાવે બનાવી લઇએ. અને પસંદી લાવ મેળવવા ચુકશો નહિ

બોકસ, ટેબલ અને કીચન ડ્રેસર

જે કામની ફેમરેખ નીચે નોધવા લાયક છે. જેનો વેરા ફર્નીચર સ્ટોર જે આજ પેકરના ભાવોના પાર્સલ કીંમત મંગાવો અને ફેમર આવ્યા પછીજ

L. MISTRY,

5 KORT STREET, : : : : : JOHANNESBURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2526. 105b

કીટીંગસ

પાવડર

કીડી, મકોડા, વાંદા, કંસારા, માખી, વ'ગ. ચિજોને સબળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કાર્બોલ પાવડરના ટીન બળે છે. 111a

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices special attention given to all up-country orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અમે આપકંટ્રીના ઓરડર ખાસ દેખરેખ રાખી સારો માલ C.O.D. થી રવાનીએ કીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET. DURBAN. 100

જુના અને જાણીતા ફરમારૂ મીઠાઇઓ અને પાકેટ બનાવનાર

કેપીટલના શીયાળાના ચોષ્ટિક પાકેટો

પંજાબી સાલમ મારા ચિજોનું બીજા પાકેટ ઓર્ડર આપવાથી મળી રહેશે.

અમારી ફેમમાં ઉત્તમ બનાવવું અને બનતું દબોકા તૈયાર મળે છે. ફરમાસુ મીઠાઈ ગમે તેવડ બનતું ફરમાસુ, આપોને, નરમ પાકાઓ ચિજોને મોટા જથ્થામાં મળશે.

વધુ ખાતરી માટે લખો યા મળો:

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-6577. 13a KORT STREET JOHANNESBURG. 115

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ભારતી ૧૯૯૧ એપ્રીલ	હીજ ૧૩૫૯ ચૈત્ર	મુસલમાન ૧૩૫૯ રબીલ આખર	પારસી ૧૩૬૦ [illegible] ૧૬મી	સુર્યોદય ક. મી.	સુર્યાસ્ત ક. મી.
શુક્ર	૪	સુદી	૧	૨૮	૬-૧૨	૫-૪૧
શનિ	૫	,, ૬	૨	૨૯	૬-૧૨	૫-૪૧
રવી	૬	,, ૭	૩	૩૧	૬-૧૨	૫-૪૧
સોમ	૭	,, ૮	૪	૩૨	૬-૧૩	૫-૪૦
મંગળ	૮	,, ૯	૫	૩૩	૬-૧૩	૫-૪૦
બુધ	૯	,, ૧૦	૬	૩૪	૬-૧૩	૫-૪૦
ગુરૂ	૧૦	,, ૧૧	૭	૩૫	૬-૧૪	૫-૪૦
શુક્ર	૧૧	,, ૧૨	૮	૩૬	૬-૧૪	૫-૪૦
શનિ	૧૨	,, ૧૩	૯	૩૭	૬-૧૪	૫-૪૦

શ્રી. ટ્રાંસવાલ પ્રજાપતિ એસોસીએશન

શ્રી. ટ્રાંસવાલ પ્રજાપતિ એસોસીએશનનું ૧૯૪૧ નું વાર્ષિક સંમેલન તા. ૧૬-૪-૧૯૪૧ ને બુધવારે બપોરે એક વાગે ફ્રેડરસ સ્ટ્રીટ ઉપર આવેલા મોંઘી હોલમાં શ્રી. નારણભાઇ અમથાભાઇ એમાલ નિવાસીના પ્રમુખપદે મળશે. આ સંમેલન વખતે, પુરૂષો, બાળકો તથા બાળકોને એક સરખું એપ્રન અને આકર્ષક ટાપક નિમટે તે બાબતના પ્રયત્નો કરવામાં આવશે. સાંજે ભોજન બાદ સંગીત, સંવાદ, બાયસ્કોપ વિગેરેનો આકર્ષક અને મનોરંજક કાર્યક્રમ રહશે. આવનાર બેઠક તથા બાયસ્કોપ ના ફીલ્મો બતાવવામાં આવશે. દરેક ભાઇબહેનોએ સકુટુંબ પધારવા વિનંતિ છે. સ્વાગત, સુશાનો, ગ્રેગ્ય બજાવવા સ્વાગત સમિતિ તરફથી કરવામાં આવશે.

ઠામઠકાણું: (૧) મંત્રીનેા ફીયેટ, (૨) તિરાયણની સ્યુબ્બાન. (૩) ઠકારેા, (૪) બાપજેા, (૫) મુંદયી. (૬) પરબુબક્ષ.

વિષય વિચારણાથી કમીટી થાનીયાર તા. ૨૭-૪- ૪૧ ના રાંજે ૭ વાગે મળી હોલ માં મળશે.

આટલી આશાએ કુ ઠાનની રકમેા સંમેલન પહેલાં મેાકલી આપવા વિનંતી છે

સ્વાગત સમિતિ,

પ્રમુખ: શ્રી. જયરામભાઇ નરેાત્તમભાઇ
મંત્રી. ઠનાભાઇ લખાભાઇ.
ભીખાભાઇ ઉકાભાઇ માસ્તર
મંત્રી શ્રી ટ્રા. પ્ર. એસોસીએશન
૪૨, ગાર્ડન સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

શ્રી ટ્રાંસવાલ હિંદુ સેવા સમાજ (જોહાનીસબર્ગ)

રામનવમી મહોત્સવ

ઉપરોકત સમાજના આશરા નેઠળ શ્રી રામનવમી મહોત્સવ તા. ૬-૪-૧૯૪૧ ને રવીવારે સાંજે ૬ વાગે મોંઘી હોલમાં ઉજવવામાં આવશે. એ અતિ પવિત્ર પ્રસંગે ભગવાન શ્રીરામચંદ્રજીનાં જીવન ચરિત્ર ઉપર જુદા જુદા વકતાઓ તરફથી વિવેચનો થશે. તેમજ શ્રી મોંઘી બાલ વિદ્યાલયનાં બાળકો તરફથી પ્રસંગોચિત સંગીત, ભજના તથા ભજનોના સુંદર કાર્યક્રમ રજુ કરવામાં આવશે.

સર્વે ભાઇઓ તથા બહેનોને એ ઉત્સવ માં બાગ લેવા ખાસ વિનંતિ છે.

નરોત્તમભાઇ પરશુભાઇ,
જમનાદાસ નાનાભાઇ,
મંત્રીઓ.

બહેર ખબર

તા. ૧૦-૪-૧૯૪૧ ને ગુરૂવારે રાત્રે મેશીયાદીક બાળકમાં આવેલા એમ્પાયર બાયોસ્કોપ હોલમાં મુસ્લીમ સ્ત્રી ગુરૂપના આશરા હેઠળ હઝરત મુહંમદ (સલ.)નેા જન્મ દીવસ ઉજવવામાં આવશે જે પ્રસંગે બરાબર આઠ વાગે શ્રી બાળકોને આવી જવા વિનંતી કરવામાં આવે છે. પહોચ માટે સેક્રેટરી,

બોક્ષ ૨૮૯, પ્રીટોરીયાને લખો અથવા ફોન નંબર ૨-૬૫૧૩.

બીજાં ફેબ્રુલાક નવાં પુસ્તકો

બાકેા	(નોવેલ)	૬ ૦
પઠવાન પેાથી		૬ ૦
બારણી સાકાદારી વાર્તાઓ		૧ ૧
બાપજાનું બાડું	(નાટક)	૧
સેાગ સતીઓ		૬ ૬
રમણભાઇ		૩ ૦
સરસ્વતી ચંદ્ર ભા. ૧-૨-૩-૪ સેટની		૨૬ ૦
રનેહ સપ્રભી		૭ ૬
સેાનેરી ચાંદુ		૭ ૦
સદ્દેહ સમતાન		૬ ૬
હાસ્ય રસીકા		૬ ૦
બાપેકાર પર પ્રકાશ		૨ ૦
દુર્ગેશ નંદીની (નોવેલ)		૫ ૬
કુમળના પ્રતીબીંબ (નોવેલ)		૬ ૬
પ્રભુ વાતીઓ (અનુવાદક મહાદેવ દેસાઇ)		૪ ૦
પ્રેમનેા દંભ (ટોલ્સટોય કૃત નોવેલ)		૫ ૦
બાંકેલા હાર (નોવેલ)		૧ ૦
કાકાની સાથી (મુનશીકૃત નોવેલ)		૬ ૦
ક્રમેાટી રાજેશ્વર (ઇ. નોવેલ)		૫ ૬
કળા કારીગરીનું રહસ્ય ભાગ ૧		૨ ૬
,, ,, ,, ભાગ ૨		૨ ૬
કપાલ કુંડલા (નોવેલ)		૪ ૬
ગુલામી વેપાર		૩ ૦
બાપકાની બ્હારે (બીજીલ બાપકાની સ્ત્રીની દર્દનાક)		૧
જગતનેા બાપની કાલનેા પુરૂષ (ચેખક ચર રાધારૂષ્ણન)		૨ ૬
રાજ બાપાનેા ગુજરાતી કેાશ (કોઠા ગુજરાતી)		૫ ૦

બધા ઓફીસે લખવાથી મળશે.

Extra Protection against Wear!

Mobiloil not only guards against wear, but resists carbon, sludge and "fluid friction." It gets right to the seat of engine trouble.

GARGOYLE

Mobiloil

A VACUUM PRODUCT

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA • LIMITED

Indian-African Line

ઇન્ડિઅન આફ્રિકન લાઇન

કેલમ્બો જનારી સ્ટીમરો

એપ્રીલ તા. ૬ ઠીના અરસામાં ઉપડવાની છે.

ટીકીટના દર:

૩૬ વીશી સાથે	પા.	૧૩	૧૭	૬
,, વીશી વગર	પા.	૯	૧૧	૩

બીજી બોટ તા. ૧૫ મીના અરસામાં મદ્રાસ જવા ઉપડશે.

૩૬ વીશી સાથે	પા.	૧૫	૦	૦
,, ,, વગર	પા.	૧૦	૧	૩
ઉપર વીશી સાથે	પા.	૨૭	૦	૦
,, ,, વગર	પા.	૨૧	૭	૬

રી. ૫ ટીપોઈટ મોકલી ખુરીંગ કરાવો.

BASSA Ltd,

Box 589, Durban. Telegrams: "CADESA." 'Phone 22850.

BOOKS FOR SALE

INDIA TODAY—By R. Palme Dutt	Price 4s. 6d.
OUT OF [illegible]—by [illegible]	Price 6s. 6d.
CUTTLE: The Life Story Of Winston Churchill. —By Hugh Peet....	Price 3s. 6d.
IMPERIALISM AND THE OPEN CONSPIRACY. —By H. G. Wells	Price 2s.
THE CRY FOR JUSTICE: An Anthology Of The Literature Of Social Protest—By Upton Sinclair.	Price 9s.

Obtainable from:

The Manager,
INDIAN OPINION
Phoenix, Natal.

Indians In South Africa

Helots within the Empire
and
How they are Treated.

By Henry S. L. Polak.

Price ... ... 2s.

To be had from:—
THE MANAGER,
INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal

The "FRIENDS of INDIA" SERIES

Short biographical sketches of eminent men, who have laboured for the good of India.

Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece.

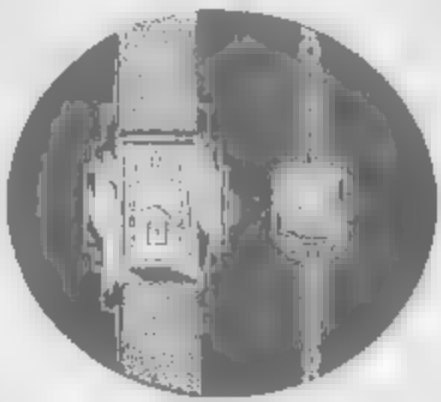
Rev. [illegible] Miller,	Lord Morley,
E. S. Montagu,	Sir Pherozeshah Mehta,
Lord Ripon,	[illegible] Bahadur Urash,
Rev. Parker,	[illegible] Jung,
Hurish Chandra Mair,	Henry Fawcett,
Sir Henry Cotton,	Lord Hardinge
John Bright,	Kristo Das Pal,
Lal Mohun Ghose,	Edmund Burke,
Mrs. Annie Besant,	Hardeddin Tyabji,
Allan O. Hume,	W. C. Bonnerji,
A. M. Bose,	Charles Bradlaugh,
Dadabhai Naoroji,	Oliver C. Gargeolouin,
V. P. Madhava Rao C.I.E.,	Rao Bahadur R. N. Mudholkar,
Raja Ram Mohun Roy,	Dr. Rash Behari Ghose,
Rahimtulla Mahomed Sayani,	The Rt. Hon. Syed Amir Ali,
Dinshaw Edulji Wacha,	H. H. Shri Sayaji Rao Gackwar
Ishwar Chandra Vidyasagar	Rashmath Trimbak Telang,
V. Krishnaswami Aiyar,	Nawab Mohsin-ul-Mulk,
Babu Surendranath Banerjea,	Behramji M. Malbai,
Sir William Wedderburn	

Price: One Shilling Each

APPLY:
MANAGER, INDIAN OPINION,
PHOENIX, NATAL.

ELGIN

ઘડીયાળો

અગત્યનું

અમેરીકામાં બનેલાજ ઘડીયાળો પ્રથમજ અમેરીકાનો બનાવે છે. આ ઘડીયાળોના, જુદા જાદા (રપેર પાર્ટસ) મળવાની ખાત્રી આપવામાં આવે છે.

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER"—ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

DURBAN REPRESENTATIVE
R. DAVIDSON, 320 Colonial Mutual Bldgs.,
West Street, DURBAN

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

INDIAN OPINION

Founded by
-MAHATMA GANDHI-
-IN 1903-

No. 15 -Vol.-xxxix. FRIDAY, 11TH APRIL, 1941. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

ARTIFICIAL DISTINCTIONS

"THE civilized world has been stirred deeply by the Nazi treatment of the Jews, and liberal statesmen have solemnly expressed their disapproval and sorrow at the recrudescence of racial prejudice. But the strange though startling fact is that in democratically governed countries of the British Empire and the United States of America many communities suffer political and social disabilities on racial grounds. When Gandhi was in South Africa he saw that Indians, though nominally free citizens of the British Empire were subjected to grave disabilities. Both Church and State denied equality of right to non-European races, and Gandhi started his passive resistance movement in order to protest against the oppressive restrictions. He stood out for the essential principle that men are not unequal and artificial distinctions based on race and colour were both unreasonable and immoral. He revealed to the Indian community its actual degradation and inspired it with a sense of its own dignity and honour. His effort was not confined to the welfare of Indians. He would not justify the exploitation of the African natives or the latter treatment of Indians on account of their blacker culture. While the more obnoxious of the discriminatory legislation against the Indians was abolished, **even to-day Indians are subjected to humiliating restrictions which do not reflect credit on those who submit to them or add to the prestige of the Government which imposes them.**"

—SIR S. RADHAKRISHNAN.

કૃત્રીમ ભેદભાવો

"યુરોપીઓ તરફના નાઝીઓના વર્તાવથી સુજ્ઞજનોનું અંતર ખળભળી ઊઠયું છે અને ઉદાર રાજદ્વારીઓએ જાતીયદ્વેષના પુનરાવર્તન પ્રત્યે પોતાનો વિરોધ અને ખેદ ગંભીરપણે વ્યક્ત કર્યો છે. પરંતુ નવાઈભરેલી છતાં ચિંતાજનક વાત તો એ છે કે બ્રીટીશ સામ્રાજ્યના લોકશાસનવાળા દેશો અને અમેરીકામા પણ અનેક લોકો કે કે જે જાતીયભેદના આધારે રાજદ્વારી અને સામાજીક મુશ્કીલોનો ભોગવટો રહી છે. ગાંધીજી જ્યારે દક્ષિણ આફ્રિકામાં હતા ત્યારે તેમણે જોયું કે હીંદીઓ જો કે બ્રીટીશ સામ્રાજ્યના સ્વતંત્ર નાગરીકો કહેવાતા હતા છતાં તેઓની ઉપર ગંભીર મુશ્કીલોનો નાખવામાં આવતી હતી. ધર્મોપદેશકોએ તેમજ રાજ્યાધીકારીઓ બીન-યુરોપ જાતીઓને સમાન હક્કો આપવા ખુશી નહોતા. અને ગાંધીજીને છુપાવી પ્રતિબંધોની સામે વિરોધ દર્શાવવા સામુદાયિક સત્યાગ્રહ કરવો પડયો. સામા મનુષ્યો સમાન છે અને જાતીય ભેદ વર્જ્ય આધારે કૃત્રીમ ભેદો પાડવા એ ન્યાયબુદ્ધી અને અનુકંપાવિરુદ્ધ છે એ બાબતના સિદ્ધાંતને તેઓ વળગી રહ્યા. હીંદી કોમને પોતાનું ખાનદાન ઘણ રહેલું તેઓએ સમજાવ્યું હતું અને સ્વમાન અને ગૌરવના બાનથી કોમને પ્રોત્સાહીત કરી. ગાંધીજી બાબ હીંદીઓનુજ હિત જોતા નહોતા. આફ્રિકાના નેટીવોને ચુકવવામાં આવે કે હીંદીઓને તેઓની અસલિયાસિદ્ધ સંસ્કૃતિને ખાતર વધારે સારી વર્તણુક બતાવવામાં આવે એ તેઓ બાબની અનુકુળ નહોતા. એ કે હીંદીઓ સાથેનો વધારે ગેરવાજબીપણાનો અપમાનભરેલો કાયદો નાબુદ કરવામાં આવ્યો હતો છતાં આનંદભંગ કરનારા પ્રતિબંધો હીંદીઓપર આજે પણ વર્તી રહ્યાં છે કે જે તેને તાબે થનારાઓને કંઈ પણ વધારો આપનારાં નથી તેમ તેનો અમલ કરનાર સરકારની પ્રતિષ્ઠા વધારનારા નથી."

—સર સર્વપલ્લી રાધાકૃષ્ણન.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

૩૬ ડીડીઓ હિંદુ બીજી સાથે પા. ૧૭ ૧૦ ૪.
,, ,, મુસલીમ બીજી સાથે પા. ૧૮ ૬ ૯.
,, ,, બીજી વગર પા. ૧૪ ૧ ૩.
સેકન્ડ કલાસ સીંગલ બિજી વગર પા. ૪૦ ૧૦ ૦.

રવીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ડીડીરાના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

એપ્રીલ તા. ૨૫—૩૦ બીના અરસામાં સ્ટીમર મુંબઇ જવા રવાનો.
સલુન તેમજ ૩૬ પેસેંજરો લેવામાં આવશે.

દરબન આવ્યા પછી તમારો માલ તથા કુનીયન કાકનાન્જ રેલ્વેસ્ટેશન સુધરવ નાણા સાથે લઈ જવા વિનંતી સુંબઇની કુમેરાને મળવાની બંદોબસ્ત કરી આપીશું.

કાગળના ઉપર તમારું નામ તથા B. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રો.) લીમીટેડ

ડીરી પેસેન્જર એજન્ટ.

Phone 2-0432. Tel- add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.

390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,

No. 4, Kort Street, Johannesburg.

'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.

Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE

—COMPANY, LIMITED.—

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ ડીરી જાણા કંપનીમાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર મોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસો, કામદારોને નુકશાની વીમાઓ, વગેરે વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતારવાની સગવડ છે. ડીરી કંપનીને હીતેજન આપવું એ દરેક હીંદીની ફરજ છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue
DURBAN.
Telephone 2-5845 Cen.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street,
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4479.
P. O. Box 1641.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE

Principal Representative For The Union Of South Africa.

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM, RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL.

PHONE 20990 CORNER PINE & GREY STS.

SITUATED IN THE HEART OF DURBAN'S BUSINESS AREA.

THE MECCA OF INDIAN SPORTSMEN.

WHERE EVERYBODY GOES FOR GOOD MEALS AT REASONABLE PRICES.

BOARDING & LODGING BY DAY, WEEK OR MONTH.

THE EPIC FAST

(By PYARELAL)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.

320 Pages. Price: 2s. 6d.

Obtainable From The Manager

INDIAN OPINION, Phoenix, Natal.

દીક્ષાન્ત રીઓ

અંગ્રેજી દ્વારા ગુજરાતી

આ દીક્ષાન્ત મહાત્મા ગાંધીજીની મુખ્યત્વે યરવડા વિદ્યાપીઠના જોડાણથી કામના આપણે સપ્તાહ પત્રમાં આપે આવ્યા છીએ. વિદ્યાર્થી આલમ માટે તે ઘણાં ઉપયોગી અને ઉદ્બોધનો છે. તેમાં જુદે જુદે સ્થાનો, દરજ્જા, મોટા હોદ્દેદારની વસ્તી, મોટી નદીઓની લંબાઇ, વજન, માપ, કોઇપણ વિષયે પણ વસ્તુઓનો સમાવેશ પ્રવેશ છે

પાનું પુરું પાના ૧૪૮૮ પ્રવેશની કીમત રૂપી. ૫

Manager, 'Indian Opinion, Phoenix.

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

	Rs.	As.
Lectures from Colombo to Almora	1	8
Jnana-Yoga	1	12
Raja-Yoga	1	4
Karma-Yoga	1	0
Bhakti-Yoga	0	12
Karma & Bhakti-Yoga (In one volume)	1	8
Essentials of Hinduism	0	8
In Defence of Hinduism	1	4
Modern India	0	8
My Master	1	8
Chicago Addresses	0	4

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A comprehensive chronological account of the Master's [illegible] life,—the only authorised edition published in English.

(Eleventh Edition)

Thoroughly revised and improved with a foreword by MAHATMA GANDHI.

Price Re 1.

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4, Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,

4, Wellington Lane, Calcutta, India.

સ્ત્રીઓની કરેક બહારની નજાકાઇમાં
આબાદ અસર કરનારૂ.

ઝંડુ અશોકારિષ્ટ

પ્રકર, વાંધા વીગેરે રોગોનો સચોટ ઇલાજ કરેક ઘરમાં હોવો જોઇએ.

૧ રતલી બાટલીની કીં. ૪-૬.

બાળકોનાં પેટનાં દર્દોમાં
આબાદ કામ કરનારૂ

રડતા બાળકને રમતું કરવાને બાબાપની
દિકર બહારવાનો અકસીર ઇલાજ
બિલકુલ તેમ નબરનું

ઝંડુ બાલ શૂલાર્ક

— બાળકોબાળા —
કરેક ઘરમાં હોવું જોઇએ.
-રતલી બોટલની કીં. રૂપી. ૧-૪.

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૫૫૧૩, મુંબઇ નં. ૧૪.

આ. બાબતના સીધા ઓર્ડરો એમ. એમ. ઓરી એન્ડ સન્સ, સ્ટાન્ડ ૨૩૮, એશીયાટીક બજાર, પી. બો. બોમ્બે ૧૨૦૫, મોટાદીયા.

મેહનીસબર્ગમાં બનાવાતું દેશી: અમત અપર્સ, ૧૮ કિંગ્સ્ટ્રીટ.

આયુર્વેદિક ઇલાજોનું કુશળતા ભરેલ મંગાવો. એજન્સી આપે તમો બોકસ ૧૨૦૫, મોટાદીયા. 017

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets. 1241

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

કરેક જાતનું ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ માટે પેસીજ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખોઃ—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban. 121

શિયાળો!! એટલે ખૂટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય

જો તમારે તમામ જીવનની ખરી મજહ લેવી હોય તો આ શીયાળામાં પુષ્ટીકારક પાકો બનાવી તમારી તંદુરસ્તી પાછી મજબુત અને બળવાન બનાવી દો! પણ યાદ રાખશો કે ફાયદાકારક ખોરાકોને બનાવવા માટે સારો, તાજો અને ચોકખો શુદ્ધ માલજ વાપરજો. અમારે ત્યાં શીયાળાના પાકો બનાવવા માટે ખાસ તાજો અને શુદ્ધ માલ આવી ગયો છે.

અમારે ત્યા શાંગ્રેઝા, બદામ, ચારોલી, પીસ્તા, મંગળી સાબત, સુકેદ મુસલી, ખારક, ખલાયો, કોપરૂ વાટી, ગોખરૂ અને કાજુ, ચાર મગજ, ચોપચીની, અસગન્ધ, સુંદર, અંબર, સોના ચાંદીના વરખ, બદરન, વીગેરે તમામ હીંદનું કરીયાણું સાંધી વહું, જલ્દી ખુટીજો

ફ્રેપરાંત દાંદી ખરની તમામ ગ્રેસરી હમેશ રટોકમાં રહે છે.

હીંદુસ્તાનમાં મશહુર થએલી સુરતની ખરડી, પીસ્તા બરફી શી. ૩–૬ રતલ, બદામ બરફી શી. ૩–૬ રતલ.

મુંબઈના તરેહવાર હલ્વાઓ બદામી હલ્વો શી. ૨–૮ રતલ, સુકેદ પડવાળો હલ્વો શી. ૨–૬ રતલ, રંગીન બદામી હલ્વો શી. ૨–૮ રતલ, સુકેદ મલાઇ હલ્વો શી. ૩–૦ રતલ અમારે ત્યાંથી મળશે.

નવાઈ પાઉડર: શરીરના કોઇ પણ ભાગમાંથી માત્ર બે મીનીટમાં વાળ સાફ કરી દે છે. ૩ બોટલ શી. ૩–૬ પોસ્ટેજ રો. મુનીશન માટે. બોક્ષ વખત ઓરડર આપી આતો કરી લો. ફેશનના ઓરડાર: ૬૦૦૬૦ શી. ૧૯–૬.

P. O. BOX 700. **I. G. H. BASSA,** 153 Grey Street, Durban.

ચેતવવાનું છે બીજનેસ

જનરલ કોલર, ટ્રેસ મેકસુધ. ઇંગ્લેંડ ગીનરલ મોટર અને ડી ફ્રમ. ના કરીદના બધા નાણામાં પ્રમોટરોનાં માલનું બીજનેસ. ગ્રાપર ગ્રાહકોને ચેપારની માટે આ બોક ઇંડસ્ટ્રીમાં ગાન્સ છે. માલીકો બધા છે બોજનરો નથી. બધુ વિગત માટે લખો ને અમોને ૩૬ મદરેસા આરકેડ, ડરબન. સોમવારથી શુક્રવાર બપોરના ૨ થી ૫ વાગ્યા સુધી.

ગુજરાતી બાપાનું

રેમીંગટન ટાઇપરાઇટર ત્તહન

નવા ગેરંટી—કીંમત પા. ૪૦.

વધુ વિગત માટે લખો:

K. D. Ranchhod.
Aliwal North. C.P.

વેચવાનો પુસ્તકો

બાળ સાહિત્ય

નવલ બાલ (બાળકો માટે જોડણીનો ક્રમિક)	૧	૩
નાની બેન વાર્તા	૦	૯
પુંડરીકના પરાક્રમ	૧	૬
બાબી પુરાણ	૧	૩
પુરસ્કારબ્ય	૦	૬
બાપુની કુચ દાંડી કુચનું વર્ણન	૧	૦
બાળ કુંજ વાર્તાઓ	૨	૦
બાળ કથાવલી વાર્તાઓ	૨	૦
બાળકની બાર ૬ ને	૧	૦
બ્રહ્મતીહાસિક મહાન પુરૂષોની કથાઓ	૧	૬
રીતિ રીતિ બાળ અને નોળીયાની વાર્તા	૦	૬
વિક્રમ ચરિત્ર	૨	૦
હાસ્યરસ (રમુજી પુસ્તક)	૦	૬
હીંદુસ્તાનની બાળ વાર્તાઓ	૨	૬
હાસ્યરસ	૧	૩
હીરા મોતી	૦	૬
ગુજરાત અને શીવજી	૧	૬
બાળ વાર્તા વિનોદ	૨	૦
મધપુડો	૨	૬

નવયુગ ચાંદનમાળા

૬ ઠી ચોપડી	૧	૬
૪ થી ચોપડી	૨	૦

બાળ ચિત્રોક બાળાના ૨૦ પુસ્તકોના સેટની કીંમત શી. ૮–૬

દક્ષીણામૂર્તિ બાળ સેટ ૨૫ પુસ્તકો કીંમત શી. ૧૨–૬.

પંચામૃત	કાવ્યો અને ભજનાવલિ
ચતુર કરોળીયો	વાર્તા
ગેરવાજબું પુષ્પ	વાર્તા
ભોમુને આંખ કરી	ભણવા બોગ
બાજીએ કહેલી	વાર્તા
તારાબેનના પાઠ	વાર્તા
મેંદિયો	વાર્તા
૨૬	વાર્તા
ટૂંક ટેકા	કથાનું વર્ણન
જીવજંતુ	જંતુઓની માહીતી
ટેમુ વાણના પાઠો	વાર્તા
તીખ ગુલ	ઉત્સવોની માહીતી
વસંત બાપા	બાળની વાર્તા
નવાવરતો	ઉખાણા
મોનો મરો	વાર્તાઓ
નાને નાને	વાર્તાઓ
દાદાજીની નાનકાર	વાર્તાઓ
બે બાળ નાટકો	
દુનયાઓ	રમુજ
ચિત્રાવળી વાતો	
અગિયો રોપ્યો	
બાગદાદમાં જવો હતો	બાગદાદ વિશે કહેવુક
મોચના ત્રિકોણમાં	વાર્તા
બાળ અને હીરા	વાર્તા

વેચવાના કલા ચિત્રો

કલાના નમુનાનો સુંદર ચિત્ર સંગ્રહ

મગળાષ્ટક	૦	૧
જીવન મંગળ	૦	૧
કલા કલાપ	૧	૦
રંગ રેખા	૬	૦
બજવાના કલા બંકોચ	૭	૧
મોટર બસ ટ્રિકસર બાળમ	૧૦	૦

આ ઓફીસે છપાએલાં પુસ્તકો

ઇંગ્લીશ બાયસેન્સીસ કેટેલોગ ઓફ બીનન્સ

૧૯૩૨ ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં	૧	૬
સીતા વનવાસ	૧	૪
જીવનપર પ્રકાશ	૦	૬
સત્યના પ્રયોગો અથવા આત્મકથા ભાગ ૧	૧	૬
" " " " ભાગ ૨	૧	૬
નીતિના કાવ્યો	૧	૦
કાદીર બંધારીનો વધારો અને તેની સંભાળ		૬
સર્વોદય		૬
પુર્ણ અને અધિમ		૬
લોકમાન્ય બાલગંગાધર તીલક તેમના મત અને વિચાર		૬
મુસ્તફા કમાલ પાશાનું જીવન ચરીત્ર		૬
મુસ્તફા કમાલ પાશાનું ભાષણ		૬
મારો જેલનો અનુભવ લેખક: મ ગાંધીજી		૬
મારો જેલનો બીજો અનુભવ " "		૬
મારો જેલનો ત્રીજો અનુભવ " "		૬
એક સત્યવીરની કથા (સોક્રેટીસનો બચાવ)		૬
મુરબ્બરાજ અને તેના બે બાબાઓ		૬
જેમના કાળા (જીવનચરિત્ર બંધના)		૬
હીંદ સ્વરાજ (ગાંધીજીએ લખેલુ)	૧	૦
કાગળ સામે જવાની કરજ		૬
જીવન દોરી		૬
સુધારેલા ભાવાર્થ		૬
બલ વિના બીજું કશુ નથી		૬
કરજના કાદેરનું વર્ણન એક કાવ્ય		૬
બાયસ કેટલી જગીનનો માલીક હોય		
કાર્ટર ગોલ્સટોનની વાર્તાઓ		૬
જરથોસ્તી મરણ		૬
ગોકાબારીક એકટ ૧૯૦૮ ના બારા		
ગુજરાતી–અંગ્રેજી		૬
એક હીંદુ અને ગોલ્સટોયનો પત્ર		૬
આરોગ્ય વિશે સામાન્ય જ્ઞાન ભાગ ૧ લો		૬
" " " " ૨ જો		૬

Indian Opinion,
Phœnix, Natal.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 23003, Res. 24468.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

INTERNAL VIEW OF OUR SHOP

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES, BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES, Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £30, THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up. PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards.
EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.

Branches: 59, WICKS STREET AND 60, WICKS STREET. GARAGE 7, MOSS STREET AND 58, WICKS STREET, VERULAM.
'Phone 39. Verulam.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે

બનારસની ભીનારવાળી અને સાદી, તેમજ બાતબાતની બુટીદાર સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી લઇને પા. ૩૦ સુધીની.

બનારસથી હમણાજ આવેલી છે.

ફ્રેંચ ક્રેપની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર. બનલતની બાતવાળી સાડીઓ શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર. ફ્રેંચનું ક્રેપ–ડી–ચીન શી. ૩–૬ નું વાર ૪૨ ઇંચ અને ૪૫ ઇંચ પહોળ. સાડીનું મેટરિઅલ ડીઝાઇનનું ૬૫૬, ૬૪ ઇંચ પહોળ વારની, શી. ૧–૬, શી. ૧–૮, શી. ૨–૦ અને તેથી ઉપર. હમણાજ આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ શી. ૨૫, શી. ૩૦, શી. ૪૫ અને એથી ઉપર.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું બાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

બ્રાંચિસ
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ માટેના બેજન્સ
'બેહાનીઅલ' બાતે
પી. ટનલ્સ,
૬૦, બી સ્ટ્રીટ, ન્યુકાસલ.

ગેરાજ
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Sole producers of all Suncrush drinks.

1414

'Phone 24330. Tel. Add. "Naartjes."

A. M. PADAYACHEE

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.

Country orders executed at lowest Market prices.
We supply all packing requirements also

TRIAL ORDER SOLICITED.

91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 196. DURBAN. 1124

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSOXO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN 1431

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ

પેનોલ્ડ ગલ્ફાણ બાદ્યાણ તરીપેરનામા.

વરેહ જાતની મીઠાઈઓ, મોળ્યા ઘીની તેમજ મેવા મેવા, મસાલાથી અને બનાવીએ છીએ

અમારું બનાવેલું સુરતી ખુશ્કુ, સેવ, મમરા, ગાંઠિયા, બાટમા, પાતરા વિગેરે વગેરેનું નાસ્તા બનાવીએ છીએ.

શીયાળામાં બાવા લાપડ સવળા પાકો તૈયાર રાખીએ છીએ તેમજ ઓર્ડર મળવે સ્પેશીયલ બનાવી આપીએ છીએ.

પાર્ટી વિગેરે માટે મેળા મમાલામાં જોઈતી કોઈ પણ જાતની મીઠાઈ ઓર્ડર મળવે ટૂંકે વખતમાં બનાવી આપીશું.

બહારગામથી મંગાવનારને માલ પુરતી સંભાળથી કાળજીપુર્વક મોકલવામાં આવશે.

PHONE 33-6675. P. O. BOX 3680.

THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART.

34 President Street, Corner Diagonal St., JOHANNESBURG

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

In South African, Canadian and Australian Apples

—also—

Cape Fruit on hand in season

We have in stock green Ginger at 5d. a lb.

ડી. કે. પટેલ.

ફ્રૂટ અને વેજીટબલ એક્સપોર્ટર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

લીલું આદું ૫ પેની રતલ વેચીએ છીએ.

ફોનના ઓર્ડર ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

માલ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 766. 116 Prince Edward St. Durban. 1370

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

No. 15.—Vol. XXXIX. Friday, 11th April 1941.

NOTES AND NEWS

'Indian Opinion' Again Held Up

We regret to inform our readers once again that INDIAN OPINION dated April 4 has been held up by the Postal Authorities without assigning any reasons. The particular issue contained no editorial by us. It only contained a report of the welcome reception accorded to Miss Indira Nehru by the Non-European United Front and her speech at that meeting. If Miss Nehru's speech was the cause of the detention of the issue, the same had appeared in other papers as well. However, mysterious are the ways of the Censor.

The Factories Bill Passed

The Factories, Machinery and Building Works Bill was finally passed by Parliament on Monday, April 7. The Bill has now to go to the Governor-General for his assent, and its operation will commence on a date fixed by the Governor-General and proclaimed in the Gazette. For the first time a colour bar has been introduced in industrial legislation. Various trade unions held a joint mass meeting at the Durban City Hall last Sunday to protest against the Bill and resolutions condemning the action of the Government were passed. A last effort will be made to appeal to His Excellency the Governor-General to withhold his assent to the Bill.

A Bishop's Plea For Justice To Non-Europeans

In the course of a letter to the *Natal Mercury*, Bishop Ferguson-Davie from Fort Hare, C.P., asks the White race of South Africa to be more considerate in their treatment towards the non Europeans in view of the useful services the latter have rendered in defending this land from Italian aggression and are still rendering in the prosecution of the war. "Can we not be careful even now," writes the Bishop, "to avoid inflicting any injustice on these communities? The non-European community in Natal with which I am in closer touch is the Indian community. There are various points about which they feel strongly. More than once in recent years there has been a movement to drive them off land where they and their forebears have lived for a generation or more. Such a matter is, I understand, under consideration now in what was part of my parochial district north of the Umgeni River. The buildings there are undoubtedly unsightly, though there is practically no reason for Europeans to pass through that area. If the landlords were made to erect better buildings for Indians, most social workers would heartily welcome such action.

"But to turn the Indians out forcibly in order to make a fresh European quarter is a curious comment on the agitation against any Indians coming into European areas. It is quite unjust.

"Again—a small thing but yet rather galling—an incident was reported a few weeks back of Indians who had taken seats on the top of a tram in the non-European portion being made to leave, to make room for Europeans who, of course, had no right to those seats.

"A small point, you will say; yes, but it gives them a feeling that no right which they have will be respected if it in any way inconveniences any European. And that is a serious feeling to arouse.

"I will not lengthen this letter by referring to other grievances which the Indians or the Natives feel that they have. But now that we are under a distinct obligation to the non-European races for what they have been doing for the defence of South Africa can we not, I ask, be careful to avoid doing any injustice to those races; and must we not consider whether, when once the war is finished and general legislation is again possible, we should not give them some political power and more municipal amenities than they now possess?"

Gandhi Library And Miss Indira Nehru's Reception

The hon. secretary of the M. K. Gandhi Library writes to us as follows:

"Sir,—I read in your issue of the 4th instant your remarks with reference to the Management of the Parsee Rustomjee Hall in the M. K. Gandhi Library. It is unfortunate that you made the remarks on hearing one side only. I find that your informant has not given you proper information as to what transpired at the interview. He came to me at about 9 a.m. on the 2nd instant and made a verbal application for the use of the Parsee Rustomjee Hall to accord a public reception to Miss Indira Nehru under the auspices of the Non-European United Front. In the course of discussion I enquired of the agenda and names of speakers for formality sake. I suggested that to meet with the requirements of the Rules of the Parsee Rustomjee Hall he should bring a written application from the Non-European United Front. He agreed that he would bring it to me at 10.30 a.m. that day, but I regret to say nothing was done by him, and the next thing in the matter was your criticism in the paper. Had he kept the promise to bring the application from the officials of the Non European United Front, and permission refused by the Management, then you would have been justified in your remarks, but he did not."

Notwithstanding the above explanation we come to the conclusion that the queries by the secretary amounted to a virtual refusal of the Hall. We know for a fact that it is not a general rule to make written applications for the loan of the Hall. It was ridiculous to ask for the agenda and the names of the speakers when it was clearly stated that the Hall was required for the purpose of according a welcome reception to Miss Indira Nehru. We might mention here that the Management of the Avalon Theatre, who offered their Hall on their own initiative, made no such queries and yet that was a private concern whereas the M. K. Gandhi Library was a public concern. We know that the Non-European United Front has been subjected to disfavours by the Management of the M. K. Gandhi Library on previous occasions but we refrained from making any comment. We could not, however, allow this last act to pass without notice being taken of it.

Indian Opinion

FRIDAY, 11TH APRIL, 1941

Mr. Sastri On The Agency And The N. E. U. F.

WE reproduce elsewhere in this issue Mr. Sastri's views about the Agency of the Government of India in South Africa and about the formation of a Non-European United Front. We regret to have to say that we entirely disagree with Mr. Sastri on both matters. We will first discuss the question of the Agency. Inspite of the presence of the Agent-General in South Africa Mr. Sastri has drawn rather a gloomy picture of the treatment of Indians in South Africa and he has practically admitted that the Capetown Agreement has been treated as a scrap of paper by the Union Government. Were similar treatment meted out to nationals of any other independent country such a country would have considered it an insult and as a protest would have withdrawn its representative. With India, however, the case is different. The reason is that India has not a national Government. It has a foreign Government ruling over it, which is more zealous about looking after the interests of Britain than of India. A representative of such a Government can at best only serve his own master. He can do no more. He is therefore entirely useless to Indian nationals in South Africa. Mr. Sastri said that there had been a feeling among a section of our own community that the Agency sat like a handicap upon their political growth and that without the Agency they could press their case to greater advantage. The trend of events since the establishment of the Agency has proved this beyond a shadow of doubt. The Agency has at every turn stood for compromise at any cost while the people he is supposed to represent have wanted to fight for their just rights. The Agency with his great influence has played upon the weaknesses of the weaker section of the community and thus created a division and has thrown all his influence on the side of that weaker section, thereby thwarting the efforts of the other section. Every Agent-General for India, unlike other representatives of independent countries, has deemed it of greater importance to maintain "friendly relations" between the two Governments than to actively protest against the deprivation of the just rights of Indian nationals as self-respecting human-beings.

There is in South Africa to-day a sharp division between the capitalist and the labouring sections of our community, between those who have created vested interests by circumventing the restrictive laws and those who have not created such interests. The Transvaal Asiatic Land Tenure Act, the Transvaal Asiatic Land and Trading Act, the present Penetration Commission are outstanding instances where the Agency's hand has been at work in co-operation with the weaker section of the community to safeguard the vested interests of that particular section, in utter disregard of and to the detriment of the rights of the community as a whole. So long as there was no Agency of the Government of India in this country, our community fought for the rights of the community as a whole, and not, as it is being done to-day, for the vested interests of a particular section. We are, for these reasons, fully justified in maintaining that the Agency sits as a handicap upon our political growth. We have reason to believe that the Agency is shy to adopt a fighting attitude against the ills to which the nationals of the country he represents are subjected, for if he did he would have to forego his easily acquired knighthood and possibly his civil service too, which would be too great a sacrifice to expect from him, however insignificant it may be in comparison with the national honour of his own country.

Non-European United Front

Now with regard to the Non-European United Front. Mr. Sastri speaks from his experiences of thirteen years' ago. Things have vastly changed since. The Bantu people are not going to remain indigenous all their life. There has been a growing consciousness among them during recent years and it is being instilled into their minds by the White people that Indians in this country are foreigners and are exploiting them. In fact Indians are no more foreigners than are the White people (including among whom are Germans, Jews, Syrians, Greeks etc., who have full citizenship rights in this country), nor are they any more exploiters of the Bantu people than the White people are. If, however, there is any truth in the charge it is highly necessary that steps should be taken to make amends. If there is no truth in the charge we must prove it by our own actions, and that we can do only by actively sympathising with their cause. If there is a growing tendency in recent years towards forming a Non-European United Front the fault lies wholly with the Government. The colour bar laws of South Africa are made applicable not to Indians as such but to non-Europeans. Wherever there is a colour bar the distinction is made between "Europeans" and "non-Europeans," among whom Indians are included. Such colour bar can effectively be opposed only by a united front of all non-Europeans. There are other laws that affect Indians only and the Bantus

only. In such cases Indians would have to fight their own battle and the Bantus would have to do likewise but it would be the duty of Indians as an oppressed people themselves to help the Bantu people as a backward and economically weak people, morally and materially, to fight against the injustices done to them. To that extent the formation of a Non-European United Front, we believe, is very desirable. Our only point is that it must be conducted on scrupulously non-violent lines.

MR. SASTRI ON S. A. INDIAN PROBLEM

THE Rt. Hon. Srinivasa Sastri presided over a public meeting held on March 9 under the auspices of the Y.M.I.A., at the Gokhale Hall, Madras, to hear Dr. K. Goonam who had arrived from South Africa, on "Some aspects of Indian life in South Africa."

The chairman, in introducing the speaker, observed that he had known her as a school girl when he was in South Africa. Her parents were very kind to him and he had enjoyed their hospitality many a time. She had now come away to her Motherland and he would wish her a prosperous career wherever she might choose to settle and carry on her healing profession.

Dr. Goonam then related the disabilities Indians were subjected to politically, economically and socially in South Africa and how the colour bar laws were causing great discontent among the people and how the Agency had proved an utter failure.

Mr. Sastri's Speech

The Rt. Hon. Srinivasa Sastri, in the course of his remarks said, "the trouble that has come to our people in South Africa is a long-standing one and is particularly acute to-day. In the Dominions, South Africa, Canada, Australia, New Zealand, we now stand excluded completely. No new Indian can land there. Only those Indians that were there before a certain period can go and come. In the Dominions no coloured person is allowed to settle down and add to the alien population. You may ask why we agreed to that. I may tell you that it was not left to our choice at all. Many years ago, it was recognised by the laws of the British Empire that each self-governing Dominion could, by law, determine whom they would include and whom they would exclude. Well, all the Dominions decided against us. Mahatma Gandhi tried to fight against it for a time. But he was obliged, owing to tremendous pressure of circumstances, to yield on this matter. My master, Gokhale, who went there to help him, found that it was necessary to agree to that principle, however much it violated our sense of self-respect and our belief that all over the British Empire, where the Union Jack flew, it was open to the British citizen to go about as he pleased."

Mr Sastri pointed out that this and other notions remained in text-books. In actual practice, they were subjected to great many exceptions, and this was one. It was accepted by all as part of our policy to submit to this exclusion from the Dominions. That was where the matter stood to-day.

They would observe, Mr. Sastri continued, that if we yielded on one point, the enemy gained strength and pressed on hard on other points. That was Hitlerian tactics. "Having excluded Indians from all chance of settling in these Dominions, the Dominions went back upon the promise they made as a condition precedent to this agreement. That precedent-condition was that, while no new Indian was to be admitted, the Indians already resident in the countries should be treated with every consideration and given all the rights of citizenship. This promise was not kept at all, so that, now we have been excluded altogether and the resident Indian population too is being subjected to intolerable indignities and hardships. That is what you have got to remember. The exclusion operates but the precedent condition has not yet begun to operate. On the other hand, conditions are being stiffened at every turn against our people."

Proceeding, Mr. Sastri said that the next thing he wished to say about South Africa was the trouble that had arisen recently and that related to the Agency which had been established or which was now called the High Commissionership. It was the same old thing but only the name was longer. People were making too much of the difference, but he thought we need not bother about it. From the time the speaker went over there, there had been a feeling among a section of our own community that the Agency brought no good to them, that it sat like a handicap upon their political growth and that without the Agency they could press their case to greater advantage. He was able to control that feeling but his successors had not been equally fortunate and at the present moment the Agency had fallen into special disfavour with our community, and powerful representations had been made to the Government of India to withdraw the Agent; the idea being that, for contending with the Union Government, the Government of India must address them direct. That dislike of the Agency was now very pronounced. "My own opinion is," Mr. Sastri said, "that our community is sadly mistaken in this matter, that they stand to gain by the existence of the Agency and that they would be well advised to line up behind the Agent and strengthen his hands in all possible ways. That is my considered opinion. I think our community is doing themselves great harm by pressing this matter on the attention at this moment on the Government of India."

Non-European United Front

Mr. Sastri next dealt with the relations of Indians with the indigenous race in South Africa. The Bantus, as they were called, he said, were in many ways under greater disadvantages than the Indians. It had been frequently asked why the Bantus and the Indians should not come together and make one non-European League. Those who favoured this idea argued that, by so doing, they might hit upon common modes of getting their grievances redressed and that the South African Government would find it hard when they were combined than when they had to deal with them separately.

Mr. Sastri added, "we should be stronger in getting redress if we fight our own battle, for our causes are not exactly identical with those of the Black. Their status is greatly inferior to ours and by making common cause with them, I am fully persuaded, our community will be only disabling themselves in the very severe combat that has fallen to their own lot."

INDIA'S DEMAND FOR EQUALITY

SIR RADHAKRISHNAN'S ADDRESS

PRESIDING over the inaugural conference of the Young India League in Lahore recently, Sir S. Radhakrishnan in the course of his speech said:

"Young men have little reason to be complacent about the world in which they find themselves. It is twisted and perverse. In a world rich with natural and human resources, equipped with the most advanced scientific knowledge and industrial technique, with an abundance of goodwill and spirit of sacrifice men starve, women are tortured and innocent children suffer. The materials for a widespread revolution are ready to hand, such as the ferment of frustration, deep resentment against the existing order unbounded enthusiasm and energy to do something to improve this sorry state. The sense of the vast tragedy in which we are involved must give us determination to discover its causes and a resolve to find the remedy. If religion tells anything it is that we must have faith in the reality of the creative spark which is instinct in ourselves. If we kindle it and fan it into a flame, the stars in their courses cannot defeat our efforts to gain the goal of our endeavours. The application of the individualistic philosophy that, if everyone struggles to get all he can in his own way, the maximum happiness of the whole is secured, has resulted, after the advent of the machine technique and the development of power production, in a maldistribution of wealth and opportunity and mass unemployment. Since we have not planned for the reintegration of the unemployed into the national community by other means than the distribution of doles in democracies and organisation for war in dictatorships,' since there has not been a sufficient development of moral intelligence and morality, we are fostering a civil disintegration and world revolution.

Conflict Of Ideologies

"The conflict to-day is not between 'civilisation as we know it' and its opposite, or between democracy and dictatorship or between Great Britain and America on the one side and Germany and Italy on the other. It is between two contrasted ideas of human society, that of supposed superior races claiming dominance by virtue of a natural law alleged to be above the common idea of right and wrong, and the other, that of an international society seeking the life of peace in conformity with law and justice. We cannot say that any nation is free from responsibility for this war. No nation has a right to be self righteous. From the use of the application of the gunpowder to the art of war, the relations of the white and the coloured peoples, of the rich and the poor have been unrighteous. If the perpetuation of these injustices is all that we are fighting for, if racial discrimination and economic inequalities are all that we have as a 'New World,' then this was in an utterly wasteful tragedy.

"In spite of the ambiguities of the British policy and inconsistencies in her conduct, some of her bolden statesmen make us believe that Britain is fighting to keep open the opportunity of making civilisation increasingly just and against a system ruthlessly opposed to any such enterprise. It is yet open to her to make clear to the world by her deeds that the issue at stake is freedom for all individuals and nations. The objective of building a genuine world order based on the ideals of truth and justice must become an organic part of the war effort."

Making a plea for a negotiated peace in this war, Sir Sarvapalli said: "If this war continues to the bitter end, reckless of the cost of human misery, waste and shame, the victors, whoever they may be, are not likely to be the pioneers of that better order for which we hope. Is it not possible even now, when the great Powers are unvanquished and afraid of each other's might, to cry halt and set up a Congress of Nations in which all the neutrals and belligerents take their place and frame a structure of the world which will redress the blunders and barbarisms for which we have been responsible and be fair to the generations yet unborn? Other wrongs besides these resulting from Nazi aggression, other untreated questions, colonial responsibilities, etc., shall be open for settlement at the Conference. If there are matters on which no agreement can be reached, they shall be referred to a Court of Equity formed from neutral nations, for no one could be judge in his own case.

Political Unification Of The World

"We can hope for peace only if we realise that all human beings are men of like passions as we are, that we have all been guilty in the past, and for the future we are all partners in the common enterprise of civilisation. The political unification of the world is bound to come. Need it come by the decisive victory of a single power to the annihilation of all the rest? Can it not be brought about by the voluntary union of national states? The question before us is, what makes for true life? Peace or war, love or hatred, persuation or force, worldliness or renunciation? The burden of India's life, the backbone of her existence is faith in the values of spirit, the conviction that goodness, truth and beauty are alone permanent and a man may throw away the pleasures of life, the possessions of earth as alien things but he is secure so long as his soul is dressed in its proper raiment of rightmindedness, courage, nobility and truth. India, for centuries, has stood for a spiritual outlook. I am using the word 'spiritual' not religious, for religions are being used to divide us and the spiritual outlook has influenced the Turk and the Tartar, the British and the Moghul. One spiritual landscape dominates the Hindu and the Muslim, the Sikh and the Christian. Life and experience are more important than dogma and revelation. We are great not by what we believe but by what we are.

"For the release of India's awakened soul, Sir Radhakrishnan continued, political freedom is an absolute necessity. All those who strive to prevent the free India from coming to birth, who oppose the drawing together of the different communities, are disloyal to the age-old spirit of India which welcomed even in ancient times different peoples and allowed them absolute freedom to profess their creeds and practise their codes of conduct. The love of one's country is no more exceptional than the love of one's mother. We are not asking for the independence of India for, in the post war world no country will be independent. We are demanding equality and freedom and are ready to co-operate with other nations as a free and equal partner. Communal differences, "untouchability" and economic inequalities are disturbing the political unity and integrity. The luxurious lives of a few with their easy indifference and selfish indulgence bear a direct relation to the penury and privation of the many. We must aim at a social structure which assures work and security for all able-bodied men, proper education for the young, a better distribution of the necessities and comforts of life and individual freedom for self-development."

SEGREGATION CLAUSE IN FACTORIES BILL

PROTEST MEETING IN DURBAN

FIFTEEN Trade Unions participated in a mass meeting called at the City Hall, Durban, on Sunday, April 6, to condemn the segregation clause in the New Factories Bill. Despite unfavourable weather conditions a large number of people were present. Mr. Albert Christopher presided.

In his opening remarks Mr. Christopher said that they could at this stage only make representations to the Governor-General to veto the Bill. This was the first time segregation in industry was being introduced by law. He said that the clause implied three things. Firstly it was a stigma against the non-Europeans since it implied that they were not fit to work side by side with the Europeans. Secondly it sought to replace European labour in the place of non-European labour. And thirdly it was an attack on the trade union movement as a whole. The aim of trade union activity was to present a collective front, but according to the segregation clause the workers would be divided into two groups, the European workers and the non-European workers. "It aims directly at the undermining of the trade unions in this country. As time goes on there will be two distinct groups with whom the employers could bargain separately. Hence it is definitely beneficial to the employers and not to the workers," added Mr. Christopher.

Mr. D. A. Seedat said that the Government was trying to appease the Nationalist opposition on one hand and, on the other hand, when deputations met the Ministers on this question he emphatically said that the Bill did not seek to segregate the non-Europeans. Such measures would always get through Parliament until such a time as the non-Europeans got Parliamentary representation. There was no desire on the part of mixed membership trade unions to have separations. They fully realised the value of workers' unity.

A strong attack on the South African Trades and Labour Council was made by Mr. S. L. Singh, of the Municipal Employees' Union. He said that a clear understanding between the trade unions and the Trades and Labour Council was overdue. "What is the use of a body which claims to be a socialist body, but is prepared to sell us outright?" queried Mr. Singh.

Among other speakers were Messrs. D. A. Seedat, E. Pillay, M. D. Naidoo, George Singh, S. Joseph, H. Dlomo and M. Pella.

A resolution condemning the Colour Bar clause and appealing to His Excellency the Governor-General to veto the Bill was passed unanimously.

Another resolution stating that the Labour leader, Mr. Joshi, be asked to raise the question of the Colour Bar in the Factories Bill in the Indian Assembly was also passed unanimously.

NON-EUROPEAN UNITED FRONT

FIGHTING FUND

THE following appeal has been issued by the Non-European United Front, Durban:—Mr. D. A. Seedat, a leading member of the Non-European United Front, will appear before the Court on April 16 to face two charges under the Emergency Regulations. The first charge is a result of the mass meeting held under the auspices of the Non-European United Front on February 5, and the second charge is a sequel to the mass meeting held by the Natal Indian Association in the City Hall on March 2.

Friends, the struggle of the non-European people for justice and freedom is gathering momentum. Dr Dadoo, General Secretary of the Transvaal Non-European United Front, is undergoing imprisonment for championing the cause of the eight million African, Coloured and Indian peoples in this country. And now, Mr. Seedat faces his trial for voicing the demands of the non-European people for democratic rights. All these are signs that indicate the growing resentment of our people against oppression and poverty, against pass laws and pick up vans, against colour bar and white labour policy.

In this struggle for freedom, the Non-European United Front calls upon all non Europeans to close their ranks and present a united front. Already there are signs that all sections of our people are beginning to realise that the path towards freedom and a happier life is the path of the Non European United Front—the Path of Unity.

Friends, we have a noble and difficult task to fulfil. We are convinced of our ultimate victory. But we must create the unity and organisation which alone can ensure our ultimate success. Every non European who believes that his fight is the fight against the colour bar and all other forms of racial oppression is asked to rally to the support of the Non-European United Front.

Fellow non-Europeans, funds are urgently needed to put up an effective defence of Mr Seedat and to continue the struggle for our right as human beings. The struggle must go on. Support the organisation that stands for your rights and freedom. Every contribution, however [illegible] appreciated.

[illegible] your support [illegible] solidarity in a concrete manner by contributing [illegible] wards the fighting fund.

All donations and cheques to be sent to: E. I. Moolla, Treasurer, N. E. U. F., P. O. Box 700, Durban.

"GANDHI ABHANDAN GRANTHI"

A Hindi translation of Mahatma Gandhi: Essays And Reflections on His Life And Work, edited by Sir S. Radhakrishnan and presented to Gandhiji on his Seventieth birthday. For all Hindi readers it is a book worth reading and treasuring. Please note the book is in Hindi (Devanagri) and not in English.

Price 7 Shillings including postage.

Obtainable From: Manager "INDIAN OPINION," Phoenix, Natal.

Doings In India

Kamala Nehru Hospital

MAHATMA GANDHI performed the opening ceremony of the Kamala Nehru Memorial Hospital at Allahabad on February 28. 50,000 people were present. A most touching scene was witnessed when Gandhiji embraced Pandit Malaviyaji. He next participated in the Hawan ceremony and put 'tilak' on the foreheads of Benares Pandits and they in turn put 'tilak' on his forehead. This was the fifth anniversary of the death of Shrimati Kamala Nehru, wife of Pandit Jawaharlal Nehru and mother of Miss Indira Nehru who was in our midst a few days ago. The Hospital was built to perpetuate the memory of Shrimati Kamala Nehru. Over five lakhs of rupees have so far been contributed towards this Hospital and more is still being collected. Mahatma Gandhi expressed regret that he had to perform the opening ceremony in the absence of Pandit Jawaharlal Nehru, his daughter Indira who was overseas and other relatives who were in gaol. "This Hospital," said Gandhiji, "is essentially for the poor, though even the princes can well accommodate themselves. But the intention and the spirit with which this Hospital has been built is to serve the poor. There can be no partiality and no concession to the relatives and friends of big people. It is for all—Hindus, Muslims, Christians and all. Let Muslims know that it is their hospital as well as anybody else's. Death, misery or harrassment makes no distinction, and it strikes all. I have not met a single man in my life who is not the victim of all these. Then how can this place of relief be for any particular section or individuals? Jawahar is fighting to bring Swaraj for all, and all the things with which his name is associated will always be for all. Dear Jawahar needs nothing from anybody. I wish to emphasise again that no favours will be shown to anyone because he had influential relatives or friends. It is for the poor whose only relative and friend is God."

Gandhiji Meets Sir T. B. Sapru And Others

Whilst in Allahabad Mahatma Gandhi met Sir Tej Bahadur Sapru at his house and had a talk with him for an hour. The talk, it is understood, related mainly to the general political situation. Kunwar Sir Jagdish Prasad and Mr. Mahadev Desai were also present. Mahatma Gandhi later called on Pandit Madan Mohan Malaviya. He also interviewed Mrs. Vijayalakshmi Pandit and Maulana Abul Kalam Azad at the Naini Central Jail.

Mr. George Gibson On Britain's Duty To India

Mr. George Gibson, Chairman of Trades Union Congress, said emphatically at a luncheon in London recently, attended by Dominion and Indian press representatives, that unless Britain solved the Indian problem, her Empire would break up. It is up to Britain to help India find the right solution and not sit back saying, "Unless you agree, we cannot do anything."

Blessings Of The Spinning Wheel

Here are a few instances told by Mr. V. V. Jerajani of the All-India Spinners' Association to the South Indian Association, Bombay, of how the spinning wheel has become a blessing to the poor in India. During his tour of the South Indian Villages, he said, he was taken to a small village. The poverty and want was something that was more than terrible. He came across an old woman. It was the cold season. Only bones and skin were left of her physique. She was plying the charkha. The sight was very touching—the old woman in a dilapidated hut spinning cotton. "How do you get on," I asked her. She crossed herself; she was a Christian. And pointed to the heaven and then the charkha. She had no one to look after her. And she said: "I spin and what I get out of it gives me food." "That is one instance of how the charkha has brought some solace and hope to the disinherited and hopeless souls in our villages. Such cases can be multiplied. The story of this old woman is the story of many hundreds of such old women all over the country." Mr. Jerajani went on narrating. "I have told you of what I saw in South India. Let me now tell you the story of another woman. She belongs to a Bihar village. There is an A. I. S. A. centre there. This woman was a prisoner. During the time of the Congress Ministry spinning was introduced in the jails. A lady instructor used to visit the jail in which this woman was undergoing her term. She learnt spinning. When the time for her release came, she broke down. She could not bear the idea of going back to her village. She has been branded as a criminal. Do you know what it means? She spoke to the lady instructor who directed her to the A. I. S. A. centre. I met her there 'I committed a crime to satisfy my hunger. They put me in jail. This charkha has now rescued me. I work on it and I get my food. What more do I want? Why should I commit any crime again? I am happy now. And these people here are so kind and nice. Bless the charkha and him who gave it to us poor people!' she told me.

U.P. Lead In Arrests And Convictions

According to information received at the A.I.C.C. office, Wardha, from various provinces, the total number of arrests in connection with the Individual Satyagraha movement ever since it started was 4,749, and the total amount of fines imposed on Satyagrahis was Rs. 2,09,663 up to the middle of February. These totals do not include the Punjab. In the matter of arrests, the United Provinces head the list, the total number of arrests up to the middle of February last being 1,495. Andhra Desh leads in the total amount of fines imposed, with Rs. 76,533. The figures for Bombay were 47 arrests and no fine. The following is the detailed statement of arrests and fines respectively till the middle of February last:—Ajmer 10—Rs. 565; Andhra 582—Rs. 76,533; Assam 176—Rs. 3,145; Bengal 39—Rs. 3,625; Bihar 242—Rs. 4,340; Bombay 47—Rs. nil; Delhi 39—Rs. 2,050; Gujarat 296—Rs. 6,150; Karnatak 210—Rs. 5,385; Kerala 70—Rs. 5,700.

Ceylon Supports Indian Struggle

The Ceylon Congress has forwarded to the General Secretary, All-India Congress Committe, a copy of the following resolution passed by the Congress at its 21st session:—"This session expresses its sympathy with the people of India in their struggle for freedom and expresses its disapproval of punishments imposed on India's sons and daughters who are participating in the movement of great moral significance to the whole of the world based as it is on the principle of non-violence."

Magistrate Becomes Passive Resister

Mr. Suder Lal Jain, Hon. Magistrate (Cawnpore) has tendered his resignation. It is understood that he has filled in the Satyagraha form and will offer Satyagraha shortly after his name has been approved by Mahatma Gandhi.

Everything appearing in this paper over the signature of a political nature represents views and opinions that have been written and edited by Mahatma M. Gandhi in person.

BUSINESS FOR SALE

GENERAL DEALER [illegible] AERATED MINERAL WATER and TEA ROOM [illegible] in the heart of Grey Street. A chance of a lifetime to secure sound profitable proposition. Owner leaving. No agents. For full particulars apply: 34 Madressa Arcade, Durban, between 3 and 5 p.m., Monday to Friday.

Things In General

Proposed New Determination For Tea Rooms And Restaurants

A NEW wage determination in respect of tea rooms and restaurants is in the course of preparation. The determination at present in force has been in existence for eight years, and it was felt that certain changes were desirable. The members of the Wage Board have been inspecting tea rooms and restaurants in various large Union centres and have completed the preliminary stages of the investigation. They will now make a recommendation to the Minister of Labour in regard to their proposed new determination.

Krishna Band

The third annual general meeting of the Krishna Band, also known as Krishna Gaana Sabha, was held at the band's music room, 4 Lakhani's Buildings, 166a Grey Street, Durban, on Sunday, March 30. The secretary, Mr. V. S. Manickam Pillay, submitted his annual report which reflected a good year's progress. During the year under review the band rendered musical entertainment on various occasions particularly at weddings. The band has an asset of musical instruments to the value of £70 and was the first one of its kind to own a microphone and loudspeaker equipment. The following were elected office-bearers for the current year:—Patron: Mr. D. K. M. Moodaliar; president: Mr. M. R. Moodley; secretary: Mr. V. S. M. Pillai, treasurer: Mr. V. G. Pillay; manager: Mr. V. S. Govender; conductor: Mr. A. S. Govender; assistant conductor: Mr. V. Nadan Pillay; executive: Messrs. M. R. Moodley, V. S. M. Pillai and V. G. Pillay.

Natal Indian Cane Growers' Association

The fifth annual general meeting of the above association will be held at the Stanger Picture Palace, Stanger, on Sunday, April 20, at 1 p.m. All members are kindly requested to attend. Agenda: 1. Minutes, 2. Presidential address, 3. Secretary's report, 4. Balance Sheet, 5. Remuneration to officials, 6. Budget, 7. Resolutions, 8. Election, 9. General.

Famous Singer At Washbank

The Washbank Indian community are very grateful to Messrs. A. C. Meer and H. M. Meer for bringing with them Mr. Asif Khan, a popular singer, to Washbank from Johannesburg. Mr. Asif Khan kept the audience of about 80 people, some of whom came from Glencoe Junction, enchanted with his beautiful songs till 2 a.m. In fact the listeners were quite prepared to sit till sunrise, but since Messrs. Meer and party had to leave early the next morning for Durban, they were given an opportunity to snatch a short sleep. Mr. E. M. Meer introduced Mr. Asif Khan to the large gathering in Urdu and said that Mr. Khan was a resident of Baroda City in India and took a keen interest in singing. If Mr. Asif Khan continued to sing, he would become one of the best singers in South Africa, if not in India. On behalf of the Washbank Indian community Mr. E. E. Amoon thanks Messrs. A. C. Meer, E. M. Meer and Asif Khan, through these columns, for providing such a beautiful performance, and congratulate Mr. Khan for the able manner in which he sang and wish him every success in his endeavour.

Wedding At Maritzburg

A grand wedding of Al-Haj-Maulana Muhammad Hanif, was solemnised at the East Street Mosque, last Sunday before a large gathering of Muslims from all parts of the Region. Maulana M. I. Moopye, of New Hanover, performed the Nikah ceremony. Many letters and telegrams of congratulations were received and two beautiful illuminated addresses were presented to the bridegroom by the Nizamia Muslim Society.

Death of Mr. Shaikh Abdoolah

The death occurred at Dundee Hospital of Mr. Shaikh Abdoolah, well-known engineer and businessman of Washbank, on Thursday, March 27, after a brief illness. The deceased who was 48 years old, leaves behind a family of 10 children and two wives to mourn their sad loss. The funeral took place at 1 p.m., and a large gathering assembled at the graveside.

The Sporting World

South African Indian Tennis Tournament

THE inter-provincial tennis competition for the Governor's trophy will take place at the Natal Sprott Indian Sports grounds, Johannesburg, during Easter holidays commencing from April 11. The competition has been decided under the auspices of the Transvaal Indian Lawn Tennis Association, and the visiting teams will be welcomed by Mr. Hamdad Khan, president of the South African Indian Tennis Union, on their arrival in Johannesburg. South African singles and doubles championships will commence on Saturday, April 12, and continue on Sunday and the finals for the championships will be played on Easter Monday. The two well-known provincial champions, Hoosen Jajbhay and S. S. Maharaj, will compete in an interesting singles and doubles. The Transvaal team will be represented by Hoosen Jajbhay (captain), Wesley Thomas, Mahomed Jajbhay, Yusuf Moal and C. Gabriel (reserve); Manager, Mr. H. Khan. The Natal Province will be represented by I. I. Brandaw (captain), R. Doodnath, E. Gani, S. S. Maharaj and J. Jeevan (reserve); Manager, Mr. H. Jithoo. For the convenience of country visitors the competition will commence from 9.30 a.m. each day.

Eastern Province Indian Cricket Union

Time robbed Green's XI of a victory which was possible to be achieved in the match which was played against the Sparks C.C. of Durban on Saturday, March 22. Batting first, Greens XI knocked up 150 for the loss of 9 wickets declared. G. Vnanthevan scored 45, U. P. Unley 33 and A. Naran 35. The latter's total included 4 sixes and gave the brightest display of batting during the day. I. Randeria captured 5 wickets for 18 runs and Gulam Mohamed 3 wickets for 11 runs. Sparks opened their innings poorly, losing 3 wickets for 17 runs. With the excellent fielding set and the bowling which was up to the best standard, runs came on at a very poor pace. The closing score was 63 for 6 wickets, Timol and Goovadia being not out with 23 and 2 runs respectively. The Eastern Province XI to the South African Tournament will be a very young side and great faith is pinned in their abilities.

Durban And District Table Tennis Union

The annual general meeting of the Durban and District Table Tennis Union will be held in the M. K. Gandi Library on Thursday, April 17, at 7.30 p.m. Delegates of affiliated clubs and representatives of newly formed clubs wishing to join the union are asked to attend.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૯ મું. ડીનીકસ, શુક્રવાર, તારીખ ૧૧ એપ્રીલ, ૧૯૪૧. અંક ૧૫.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર તા. ૧૧ એપ્રીલ, ૧૯૪૧.

એજન્સી અને નોન-યુરોપીયન યુનાઇટેડ ફ્રન્ટપર શાસ્ત્રીજી

આ અંકમાં અન્ય સ્થળે અમે દક્ષિણ આફ્રિકામાં હીંદ સરકારની એજન્સી અને નોન-યુરોપીયન યુનાઇટેડ ફ્રન્ટની સ્થાપના સંબંધમાં ના. શાસ્ત્રીજી ના વિચારો પ્રસિદ્ધ કરીએ છીએ. અમારે ગળેદ જણાવવું જોઇએ કે એ બન્ને બાબતોમાં અમે શાસ્ત્રીજીના મતને મળતા થઇ શકતા નથી. પ્રથમ એજન્સીના સવાલની ચર્ચા કરીએ. દક્ષિણ આફ્રિકામાં એજન્ટ-જનરલની હાજરી હોવા છતાં શાસ્ત્રીજીએ દક્ષિણ આફ્રિકામાં હીંદીઓ તરફ બતાવાતી વર્તણુક વિષે કાંઇ ચીત્ર દોર્યું છે અને કેપટાઉન કરારને યુનીયન સરકારે નાકામા કાગળના ટુકડા તરીકે ગણી કાઢેલા છે એ તેમને લગભગ કબુલ કરવું પડયું છે. એ જાવી વર્તણુક કોઇ પણ અન્ય સ્વતંત્ર દેશના રાષ્ટ્રોની તરફ બતાવવામાં આવેલી હોત તો એ દેશે તેને પોતાનું અપમાન થએલું ગણ્યુ હોત અને વિરોધ દાખલ પોતાના પ્રતિનીધીને પાછો બોલાવી લીધેલો હોત. પરંતુ હિંદુસ્તાનનો દાણલો જુદો છે. કારણ કે હીંદુસ્તાનને પોતાની સક્રિય સરકાર નથી. તેના ઉપર પરદેશી સત્તા રાજ્ય ચલાવી રહી છે કે જે સત્તાને હીંદુસ્તાન ના હીતના કરતાં બ્રીટનના લાભોની વધારે ચિંતા છે. એવી સરકારનો પ્રતિનિધિ પોતાના માલીકની માત્ર સેવા બજા . શકે એથી વીશેષ તેનાથી કશું થઇ શકે નહિં. એથી તે દક્ષિણ આફ્રિકામાં વસી રહેલા હીંદના રાષ્ટ્રોને મહત્તર નકામો છે શાસ્ત્રીજીએ કહ્યું કે આપણી કોમના એક વર્ગની એવી માન્યતા છે કે એજન્સી તેઓના રાજદ્વારી વિકાસને અડચણરૂપ છે અને એજન્સી વિના તેઓ પોતાનો કેસ વધારે સારારૂપક રીતે લડી શકે. એજન્સીની સ્થાપના થયા બાદ બનેલા બનાવોએ આ વસ્તુ નિઃસંકપણે સિદ્ધ કરી દીધેલી છે. એજન્સીએ પ્રત્યેક વખતે એમ તે જોગે સમાધાન કરવાની વલણ બતાવેલી છે જ્યારે જે કોઠોનું તે પ્રતિનિધીત્વ ધરાવતા કહેવાય છે તેઓએ પોતાના ન્યાયી હકો માટે લડવાની વૃત્તિ બતાવેલી છે. એજન્સીએ પોતાની મોટી વગથી કોમના વધારે નબળા વર્ગની નબળાઇનો લાભ લઇને કોમમાં ભાગલા પાડ્યા છે અને પોતાની સઘળી વગ જો નબળા વર્ગ તરફ ઢાળી બીજા વર્ગના પ્રયત્નો તોડી પાડયા છે. અન્ય સ્વતંત્ર દેશોના પ્રતિનીધીઓ કરતાં બ્રિટીશ હીંદના પ્રત્યેક એજન્ટ-જનરલને હીંદીઓના સ્વમાનપ્રીય મનુષ્યો તરીકેના ન્યાયી હકો છીનવી લેવાના સારો સાંપ્રત વિરોધ કર્યાવિષયના કરતાં બન્ને સરકારો વચ્ચે "મીત્રતાભર્યો સંબંધ" ટકવી રાખવાનું વિશેષ મહત્વનું જણાયું છે.

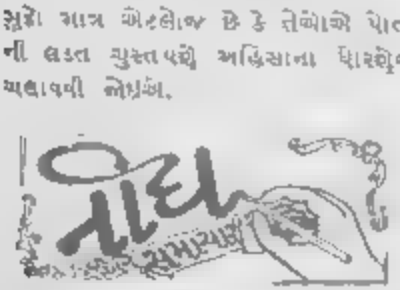
આજે દક્ષિણ આફ્રિકામાં આપણી કોમ માં મુડીદાર વર્ગ અને મજુર વર્ગ વચ્ચે, જેઓએ પ્રતિબંધિત કાયદાઓને ઉઠાવીને સ્થાપીત હીતો ઉભા કરેલા છે તેઓ અને જેઓએ એવા હીતો ઉભા નથી કર્યા તેઓ વચ્ચે મોટો વીરોધ થઇ ગયો છે. ટ્રાંસવાલ એશીયાટીક લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટ, ટ્રાંસવાલ એશીયાટીક લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ એક્ટ, હાલ તપાસ ચલાવી રહેલું પેનીટ્રેશન કમીશન એ એજન્સીનો હાથ કોમ ના વધારે નબળા વર્ગના સહકારથી એ વર્ગના સ્થાપીત હીતોનું, સમસ્ત કોમના હકોની અવગણના કરીને અને તેને ભોગમા માં નાખીને. રક્ષણ કરવાને કેવો કામ કરી રહ્યો છે તેના દાખલા છે. જ્યાં સુધી આ દેશમાં હીંદ સરકારની એજન્સી નહી હતી ત્યાં સુધી આપણી કોમ સમસ્ત કોમના હકો માટે લડતી હતી અને નહિ કે અમુક વર્ગના સ્થાપીત હીતોને માટે. આ કારણથી એજન્સી આપણા રાજદ્વારી વીકાસને અડચણરૂપ છે એવી અમારી માન્યતા બીલકુલ વાજબીજ છે. અમને માનવાને કારણ છે કે એજન્સી જે દેશનું પોતે પ્રતીનીધીત્વ ધરાવે છે તે દેશના આ દેશમાં વસી રહેલા રાષ્ટ્રોને થઇ રહેલા અન્યાયોની સામે સખત ઉહાપતા સંકોચાય છે, કેમકે જો તેમ કરે તો અહેલાઇથી માન મેળેલો 'સર'નો ઇલકાબ તેમને ગુમાવવો પડે અને કદાચ સરકારી નોકરી પણ ગુમાવવી પડે, કે જે મહાન ભોગની તેમની પાસેથી આશા જ રાખી શકાય, પછી ભલે પોતાના દેશના રાષ્ટ્રિય ગૌરવની સરભાગણીમાં તે કરતા વિસાતનો ન હોય.

નોન-યુરોપીયન યુનાઇટેડ ફ્રન્ટ

હવે નોન-યુરોપીયન યુનાઇટેડ ફ્રન્ટ વિષે. આ બાબતમાં શાસ્ત્રીજી પોતાને તેર વર્ષ ઉપર થએલા અનુભવ પરથી બોલે છે. ત્યાર બાદ વસ્તુ સ્થીતી ઘણી બદલાઇ ગઇ છે. બાન્ટુ લોકો કંઇ છ-સાતગણા વધારે જંગલી દશામાં નથી રહેવાના. હમણાંના વર્ષોમાં તેઓનામાં ઘણી જાગૃતી આવેલી છે અને યુરોપો તરફથી તેઓને ઓછું કરાવવામાં આવી રહ્યું છે કે હીંદીઓ આ દેશમાં પરદેશીઓ છે અને તેઓને ચુસી રહ્યા છે. હકીકતમાં હીંદીઓ ગોરાઓ (કે જેઓમાં જર્મન, જ્યુ, સ્કેન્ડીનેવીયન, ગ્રીક વિ. સમાજોનો સમાવેશ થાય છે અને જેઓ નાગરીકત્વના સંપૂર્ણ હકો ધરાવે છે), તેઓ કરતાં હીંદીઓ કંઇ વિશેષ પરદેશીઓ નથી તેમ ગોરાઓ કરતાં બાન્ટુ લોકોને તેઓ વિશેષ ચુસનારા પણ નથી. તેમ છતાં જો એ આરોપમાં કશું સત્ય હોય તો તેમાં સુધારો કરવાને બદલાં પગલાં લેવા આવશ્યક ગણાય અને જો તેમાં કશું સત્ય ન હોય તો આપણે આપણા કાર્યથી તે સિદ્ધ કરી દેવું જોઇએ જે આપણે તેઓના સવાલ તરફ સહાનુભૂતિ બતાવીનેજ કરી શકીએ. જો નોન-યુરો-

પીયન યુનાઇટેડ ફ્રન્ટ સ્થાપવા તરફ વલણ ક્રમબદ્ધના વર્ષોમાં વધતી જતી જાગૃતી હોય તો તેને માટે રોળીત સરકાર પોતેજ છે. દક્ષિણ આફ્રીકાના વર્ણ-સેહના કાયદા કોઈ હીંદીઓને ઇલાયદા લાગુ પાડવામાં આવતા નથી. તે નોન-યુરોપીયનોને લાગુ પાડવામાં આવ્યા છે. જ્યાં જ્યાં વર્ણદોહ પાડવામાં આવ્યો છે ત્યાં આપણે જોયશું કે તે "એશ્રેઝે" અને "બીન-એશ્રેઝો" (જેમાં હીંદીઓનો સમાવેશ થાય છે) તેઓ વચ્ચે પાડવામાં આવેલો છે. એવા વર્ણસેહની સામે અસરકારક વીરોધ તેજ બની શકે જો ગણા બીન-એશ્રેઝો એકય યજ્ઞને લડવા તૈયાર થાય. બીજા જેવા કારણ પણ છે કે જે હીંદીઓને અલગ લાગુ પડે છે તેમ બાન્ટુ લોકોને પણ અલગ લાગુ પડે છે. એવા કારણોમાં હીંદીઓએ પોતાની લડત પોતે જાતે લડવી જોઇએ અને બાન્ટુ લોકોએ પણ તેમ કરવું જોઇએ. પરંતુ પોતે જાતે કમનશીબે પીડાએલા લોકો તરીકે હીંદીઓની ફરજ છે કે તેઓએ બાન્ટુ લોકોને બીજ પક્ષાત કોમ તરીકે અને આર્થીક રીતે ગણના લોકો તરીકે સહાયતા આપવી જોઇએ.

એટલે દરજ્જે અમે માનીએ છીએ કે નોન-યુરોપીયન યુનાઇટેડ ફ્રન્ટ સ્થાપવું અત્યંત આવશ્યક છે. અમારો પોતાનો મુદ્દો માત્ર એટલોજ છે કે તેઓએ પોતાની લડત ચુસ્તપણે અહિંસાના ધોરણેજ ચલાવવી જોઇએ.

બીન-ગોરી પ્રજાઓને ઉન્નતિ માટે એક બીરાદરની હીમાયત

"ના. દાસ ગરબરી" માં એક પત્ર લખતાં રેવરેન્ડ એ. બી., યા બીશપ કરબુસન-કેરી કંટાલીના આક્રમણ સામે દક્ષિણ આફ્રિકાનું રક્ષણ કરવામાં બીન-ગોરી પ્રજાઓએ બજાવેલી સુંદર સેવાઓ અને હાલના યુદ્ધમાં હજુ બજાવી રહ્યા છે એ સેવાઓની કદર દાખલ દક્ષીણ આફ્રિકાની ગોરી પ્રજાઓને બીન ગોરી પ્રજાઓ તરફની તેઓની વર્તણુક સુધારવા વિનંતી કરતાં લખે છે કે: "આ કોમો પર અન્યાય નહીં કરવાની યું હુકમો પણ આપણે કાગળ રાખી સકતા નથી! નાટાલમાં જે બીન-ગોરી કોમની સાથે મારે નજીકનો સંબંધ છે તે ઇંડી કોમ છે. પણી બાબતોમાં તેઓની લાગણી સખત રીતે દુઃખાઇ રહી છે. દુખાના વર્ષોમાં જે જમીનોપર તેઓ અને તેઓના બંધાનો ઓકથી વધુ પેઢી થયાં વસતા આવેલા છે ત્યાંથી તેઓને હાંકી કાઢવાના અનેક પ્રયાસો થયા છે. આવા ક્રમબદ્ધના મુજબ હાલ પણ ઝમબેજી નદીની ઉત્તરના ભાગમાં જ્યાં હું મારું ધાર્મીક કામ કરી રહ્યો હતો ત્યાંથી તેઓને હાંકી કાઢવાનો વિચાર ચાલી રહ્યો છે. સોના મકાનો બેશક શોભાતાં નથી. જો કે ઓરાઓએ એ બાબતમાંથી પસાર થવાનું કંઇજ કારણ નથી. જો વસ્તીઓને હીંદીઓ માટે વધારે સારાં મકાનો બાંધવાની ફરજ પાડવામાં આવે તો પછાતપરા સામાજીક કામકરો એવાં પગલાંને સહકાર બજાવી શે.

"પરંતુ એ રયળને ઓરાઓનો મતો બનાવી દેવાને સાંથી હીંદીઓને પરાણ હાકી કાઢવા એ ઓરા બાબતોમાં હીંદીઓના પ્રવેશ વિરૂદ્ધની ચળવળની એક તીવ્રતર દીશા બજાવ. એ દલકતો અન્યાયજ બજાવ.

"વળી બીજી એક વાત એ કે નજરનો બાબત છે બતાં તિરસ્કાર ઉપજાવનારી ઇ ગોરા અકાદીમીયાપર એક એવા બનાવનો હેપાલ પ્રસિદ્ધ થયો હતો કે હીંદીઓ ટ્રાન્સવાલ બીન-ગોરાઓના માટે ખાસ મકાનપરા રાખવામાં આવેલા વાસમાં બેઠેલા હતા તેઓને ગોરાઓ, કે જેમને ત્યાં બેસવાનો કશો હક નહોતો, તેમને માટે જગ્યા કરવાને પોતાની બેઠકોપરથી ઉઠાડી મુકવામાં આવ્યા હતા.

"તમે કદેશો કે આ એક નજીવી બાબત છે ખરૂં, પરંતુ એ પરથી તેઓને તો એમ લાગેજ કે તેઓના એક હકને તો ઓ પણ ગોરાને તે કોઇ પણ રીતે અસરકર કરનારો જણાશે તો માન આપવામાં આવશે નહીં.

"હીંદીઓ કે નેટીવો જેવા પોતાને પીડાએલ રહ્યા બધો છે તેવી બીજી કરીયાદોનું અહીં સુચન કરીને આ પત્રને હું લાંબો કરવા નથા ઇચ્છતો, પરંતુ આજે બીન-ગોરી પ્રજાઓ દક્ષીણ આફ્રિકા ના સંરક્ષણને માટે જે સેવાઓ બજાવી રહી છે તેને માટે આપણે તેના સ્પષ્ટ રીતે ગણી દોઇ બા પ્રજાઓને અન્યાય થાય એવું કંઇ પણ નહીં કરવાની યું આપણે કાગળ ન લખ્યા રાખીએ? અને યુદ્ધ પુરૂં થયા બાદ નવા સામાન્ય કાયદા કરવાનું સક્રમ થાય ત્યારે તેઓને કેટલાક રાજદ્વારી હકો અને મ્યુનીસીપાલીટીઓ માં તેઓ આજે બોગવી રહ્યા છે તે કરતા વધારે સત્તાઓ આપવાનો યુ આપણે વીચાર ન કરવો જોઇએ?"

સાંધી લાયબ્રેરી અને કુમારી ઇન્દિરા નહેરૂનું સ્વાગત

એમ. કે. સાંધી લાયબ્રેરીના સેક્રેટરી મી. એસ. જે રાંદેરીના નીચે પ્રમાણે લખે છે:

"સાહેબ—આપના તા. ૨૪ મીના અંકમાં પારસી કૂરતમજ દોસ અને એમ. કે. સાંધી લાયબ્રેરીના બ્યવસ્થાપકો વિષેની આપની દીશા માત્ર વાંચવામાં આવી છે. દીલગીર હું કે આપ એકજ બાજુ સાંભળીને એ દીશા કરી છે.

"હું જોઉં છું કે આપને બબર આપનારે અમારી તમ્રચેની મુલાકાતમાં હું જન્યું તેની બરોબર બબર આપેલી નથી.

"તા. ૨૪મીએ સવારે ૯ વાગે તે મારી પાસે આવ્યા અને નોન-યુરોપીયન યુનાઇટેડ ફ્રન્ટના આશરા હેઠળ કુમારી ઇન્દિરા નેહરૂનાં જાહેર સ્વાગત માટે પારસી કૂરતમજ દોસની મોહાની માગણી કરી. અમો દરમીયાન મેં એકેન્દ્રા અગે બાબત કરનારાઓના નામોની વિધિ દાખલ આગણી કરી. મેં સુચના કરી કે પારસી કૂરતમજ દોસના નીમણે અનુસાર નોન-યુરોપીયન યુનાઇટેડ ફ્રન્ટ તરફથી તેણે મેમીત અરજ સાજણી જોઇએ. તેણે એ દિવસે ૧૦—૩૦ વાગે તે સાજણ કબુલ્યું. પરંતુ મારે સખેદ જણાવવું જોઇએ કે તેણે તેમનું કશું નહીં કહ્યું" અને સાર બાદ આપના પત્રમાં એ બાબતની દીશા થઇ.

"અને તેણે નોન-યુરોપીયન યુનાઇટેડ ફ્રન્ટના અગ્રગણ્યો પાસેથી અરજ સાજણનું વચન પાળ્યું હોત તો પણી જે બનવાપાત્રોએ રજા નહી આપી હોત તો આપની દીશા વાજબી ગણાત પરંતુ તેણે તેમ નહીંજ કર્યું" —આપનો વિશ્વાસુ એસ. જે. રાંદેરીના આન. સેક્રેટરી."

ઉપરના ખુલાસા બાબ અમે એ નીર્ણય ઉપર આવીએ છીએ કે સેક્રેટરીએ પુછેલા પ્રશ્નોજ બ્યવહાર રીતે દોસની ના પાડવા બારોબર હતા. અગે બણીએ છીએ કે દોસને માટે જેણીત અરજ કરવાનો સામાન્ય નિયમ નથી તથા દોસ કુમારી ઇન્દિરા નેહરૂના સ્વાસત અર્થે જોડાતા હતા એવું સ્પષ્ટ જણાવ્યા પછી એકેન્દ્રા અને બાબત કરનારાઓના નામોની માગણી કરવાનો કશો અર્થજ નહોતો. અમારે જણાવવું જોઇએ કે એકસન કમીટીના બ્યવસ્થાપકો જે બનતે દોસ આપવા બહાર પડયા હતા તેઓએ એવા કયા સબાસો નહોતા પુછયા અને એ તો એક બાનગી રમણ હતું બ્યારે એમ. કે. ગાંધી લાયબ્રેરી એ સાર્વજનીક સ્થળ હતું. અમે બણીએ છીએ કે નોન-યુરોપીયન યુનાઇટેડ ફ્રન્ટ એમ. કે. ગાંધી લાયબ્રેરીના બ્યવસ્થાપકોની અકૃપાના ભોગ અગાઉ બધ ચુકેલા છે બના એ વખતે અમે તેની દીશ કરી નહોતી. પરંતુ આ પ્રસંગ વખત દીશાએ પ્રહાર બધ જવા દેવો અમને ઉચિત નહીં જણાયો.—અ. ઇ. ઓ.]

ફેકટરીઝ બીલ પાસ થઈ ગયું

ફેકટરીઝ, મશીનરી અને બોઇલર્સ વર્ષ બીલ સોમવાર તા. ૭મીએ યુનીયન પાર્લામેન્ટમાં પાસ થઇ ગયું છે. હવે એ બીલ પ્રવરનર-જનરલ ની મંજુરી માટે તેની સમક્ષ જશે અને તે ઠરાવે તે તારીખે અમલમા મુકારો. અડતીગીર કામદારના આ પ્રતીનીજ વખત ચર્ચણેદ દરમ્યાન કરવામાં આવ્યો છે. જુદી જુદી ટ્રેડ યુનીયનો એ પ્રથા રજીસ્ટારે તેની સામે વિરોધ દર્શાવનારે કરવાનના રજીટી દોસણા એક સંયુક્ત માસ મીટીંગ બોલાવી હતી અને સરકારના પગલાંને વખોડી કાઢનારા ઠરાવો થયા હતા. હવે નામ દાર પ્રવરનર-જનરલને બીલને મંજુરી નહી આપવા બીનંતી કરવાનું ઉંચકનું પગલું લેવામાં આવનાર છે.

દ. આ.ના હિંદી સવાલ પર શાસ્ત્રીજી

ડો. કે. મુખમ જે દુઃખ મુદ્દાપર અત્રેથી રવાદેસ ગમન કરી ગયાં હતાં તેમણે મદ્રાસમાં ગોખલે હોલમાં નૅટિ ઝેન્સ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનના આશરા હેઠળ ના. શાસ્ત્રીજીના પ્રમુખપણા નીચે મળેલી વાર્ષિક સભામાં દક્ષિણ આફ્રિકાના હિંદી સવાલપર ભાષણ કર્યું હતું.

પ્રમુખે ભાષણકારની ઓળખ આપતાં જણાવ્યું કે હું દક્ષિણ આફ્રિકામાં હતો ત્યારે તેમણે એક વિદ્વાનોની તરીકે ઓળખતો હતો. તેમના માતપિતા પણ માનવું હતા અને તેઓના અતિથિ સત્કારનો મેં અનેક વખત લહાવો લીધેલો છે. હવે તે માતૃભૂમીમાં આવતાં રહ્યાં છે અને જે કોઇ પણ રચનામાં તે રચાયી થઇ પોતાનો તપશ્ચર્યા કરે ત્યાં હું તેમને સહકાર અને આભારી છું.

ત્યાર બાદ ના. શાસ્ત્રીએ ભાષણ કરતાં દક્ષિણ આફ્રિકામાં હિંદીઓપર રાજકારી, આર્થિક અને સામાજીક મુશ્કીલોનો પડી રહી છે અને વર્ણદ્વેષના હામલાઓથી ગોરામા પણજ અસંતોષ ઉભો થએલો છે અને એજન્સી કેવી નિષ્ફળ નીવડેલી છે એ વિષે બ્યાન કર્યું હતું

ના. શાસ્ત્રીજીએ ત્યાર બાદ ભાષણ કરતાં કહ્યું કે, દક્ષિણ આફ્રિકામાં આપણા લોકોપર આજે પડેલી તકલીફ ગોળા સમયથી ચાલતી આવેલી છે અને આજે તેણે તીવ્ર સ્વરૂપ ધારણ કરેલું છે. સંસ્થાનોમાંથી, એટલે કે દક્ષિણ આફ્રિકા, કેનેડા, ઓસ્ટ્રેલીયા, ન્યુઝીલેન્ડમાંથી આપણને સંપૂર્ણતઃ બાતલ કરવામાં આવ્યા છે. કોઇ પણ નવા હીંદીયો એ દેશમાં દાખલ થઇ શકાતું નથી. અમુક મુદત વર્ષના જે હીંદીઓ ત્યાં હતા તેમનેજ ત્યાં આવજા કરી શકે. સંસ્થાનો માં કોઇ પણ રંગવાળી ગાયકુસથી સ્થાયી વસવાટ કરી પરદેશી વસ્તીમાં ઉમેરો નથી કરી શકાતો. કદાચ તમે પુછશો કે આનું અમે કારણ કેમ કહ્યું? મારે જણાવવું જોઇએ કે એ બાબત અમારી પસંદગી પર રાખવામા આવીજ નહોતી. પણ વર્ષોપર ગોરીશ સામ્રાજ્યના કામકાજોથી એવું વિચારવરામા આવ્યું હતું કે મેનન કાને રાખના આપ મેને બાતલ કરવા એ પ્રત્યેક સ્વતંત્ર સંસ્થાનને કાબેદસર કરવાનો સત્તા હતી. એ પરથી સઘળા સંસ્થાનોએ આપણું બાતલ કરવાનો ઠરાવ કર્યો.

મહાત્મા ગાંધીજીએ કેટલીક મુદત સુધી તની વિરૂદ્ધ જાહેર ચલાવવાના પગલા કર્યો પરંતુ મહાન સંજોગોના કારણને લઇને આ બાબતમાં તેમને નમતું આપવું પડ્યું. ત્યારે ગુર ગોખલે જેઓ તેઓને સહકામના આદપના કરતા હતા તેમને પણ લાગ્યું કે અગે તેટલો કામકાજ કરનારો અને ગોરીશ સામ્રાજ્યના સઘળા ભાગોમાં ભળી ગુનીયન જેવ કરતો હોય ત્યા ગોરીશ નાગરીકને પોતાની ખુશીના આવ ત્યાં વસવાયલન કરવાની છુટ છે એવી આપણી માન્યતા ખોટી ઠરતી હોવા છતાં એ સિદ્ધાંત વિસારવો જારી હતા."

શાસ્ત્રીજીએ જણાવ્યું કે આ અને બીજા બનાવો માત્ર ચેતવણીજ રૂપ હતા. પરંતુ ખરા આચરણમાં આપણી સામે ખડા અપરાધો ક્રોધમાં આવ્યા જેમાનો એક આ હતો. સંસ્થાનોમાંથી આપણને બાતલ કરવાની નીતીને આપણે સ્વરૂપ થઇ એ પરંતુ સોએ સ્વિકારી લીધી. એ બાબત એટલે રહી. સાર બાદ જોવામાં આવ્યું કે આપણે એક બાબતમાં નમતું મુકેલું તો આપણા શત્રુને જોર મળ્યું અને બીજી બાબતોમાં દબાણ થઇ શકું. આ હિટલરશાહીની નીતી થઇ. હીંદીઓને સંસ્થાનોમાં રહ્યાથી બચા દેવાની સઘળી તકમાંથી બાતલ કર્યા બાદ સંસ્થાનોએ આ કબુલાતના બદલામાં પોતે આપેલાં વચનનો ભંગ કર્યો. એ કબુલાત એ હતી કે એક પણ નવા હીંદીને દાખલ નહિ કરવામાં આવે પરંતુ જે હીંદીઓ આજે એ દેશમાં રહ્યાથી વસવાટ કરી રહ્યા છે તેઓનાં તરફ વ્યાપી વર્તાવ

'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ફરી પાછું અઠવાડીક

અમારા વાચકોને આનંદ કરી સાથે જણાવવું પડે છે કે 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન'ને એપ્રીલ તા. ૪થીનો અંક પોરટ એપીસ તરફથી અઠવાડીયામાં આવ્યો છે. એ બાબ અંકમાં અમારા તરફથી અમલમેળ પણ નહી હતો. અગત્યની વસ્તુમાં કુમારી ઇન્દિરા નેહરૂ જે મોટા દીવસ આપણી વચ્ચે રહી ગયાં હતાં તેમના નોબલ પુરૂસ્કારના પુનાધરેક ફન્ડ તરફથી થએલા સત્કારનો હેવાલ અને તેમનું બાષણ હતા. એ કુમારી ઇન્દિરા નેહરૂના આપણને બોધે એ અંક અઠવાડીયો ઠોબ તો એ બાબત અન્ય અખબારો માં પણ પ્રસિધ્ધ થયું હતું. જીતા રોબસનની પત્ની અહિંયા છે.

બતાવવામાં આવે અને નાગરિકત્વના સાધના હક્કો આપવામાં આવે. આ વચનનું પાલન બીલકુલ કરવામાં નથી આવ્યું જેના આજે આપણને સંપૂર્ણ રીતે બાતલ કરવામાં આવ્યા છે ઓદ્યોગજ નહિ પરંતુ ત્યાં રહ્યાના વસવાટ કરી રહેલી હીંદી પ્રજાની ઉપર પણ ત્રાસજ અપમાનો અને મુશ્કીલનો નાખવામાં આવી રહ્યાં છે. આ વસ્તુ તમારે યાદ રાખવાની છે કે આપણને બાતલ કરવાની બાબત આગલમાં મુકાઇ ગુકી છે પરંતુ તેના અદલામાં આપવામાં આવેલ વચન અમલમાં મુકાયું નથી. બીજી તરફથી આપણા મોતની સામે દરેક રીતે સખ્તાઇઓ વધવા લાગી છે."

એજન્સી વિષે ના. શાસ્ત્રીજીનો મત

આગળ ચાલતાં શાસ્ત્રીજીએ કહ્યું કે દક્ષિણ આફ્રિકા વિષે બીજી બાબત જે હું કહેવા માગું છું તે એ દેશમાં એજન્સી, આપવા, હવે જેને હાઇ કમીશનરશીપના નામે ઓળખવામાં આવે છે, તેની સ્થાપનાથી ઉપસ્થિત થએલી છે તે છે. એજન્સી અને હાઇ કમીસનર વચ્ચે કશો ભેદ નથી, સિવાય કે માત્ર નામ પાડવે મોટું છે. મોટા ભે તફાવતને મોટું મહત્વ આપે છે પરંતુ હું ધારૂં છું કે એ પંચાતમાં પડવાની કશીજ જરૂર નથી. હું જે દેશમાં ગયો તે સમયથીજ આપણી કોમના એક વર્ગમાં એવી માન્યતા વર્તી રહી હતી કે એજન્સીથી તેમને કશો ફાયદો થયો નથી. અને તેઓના રાજકારી વિકાસમાં તે અડચણરૂપ છે અને એજન્સી વિના તેઓ પોતાનો સવાલ વધારે સારી રીતે કરી શકે. હું એ બાબતને ધ્યાનકુમાં રાખી શકયો હતો; પરંતુ મારી પછીના એજન્સી નાશ જેટલા આગ્રહવાળા નથી થયા અને આજે આપણી કોમમાં એજન્સી અપ્રમાનીતા થઇ પડેલી છે અને હીંદુસ્તાનની સરકારને એજન્સીને પાછા બોલાવી લેવાની અજ્ઞપ્ત રજુઆતો થએલી છે તેઓની દલીલ એ છે કે પુનીયન સરકારની સાથે હીંદ સરકારે વધારે વ્યવહાર રાખવો જોઇએ. એજન્સી પ્રત્યેનો એ બદલાએલો હાલ પણજ વધી ગયો છે. મારો પોતાનો મત એ છે કે આપણી કોમ આ બાબતમાં ગંભીર ભુલ કરી રહી છે. એજન્સીની હસ્તિથી નહિવત થશે અને તેઓએ એજન્સી સાથે રહીને દરેક રીતે તેના હાથ મજબુત કરવા જોઇએ આ પુરત વિચાર પછીનો મારો મત છે. હું માનું છું કે આપણી કોમ આ ઘડીએ હીંદ સરકારપર આ બાબત માં દબાણ કરીને તેઓને પોતાને મોટું નુકસાન કરી રહી છે."

નોબલ-પુરસ્કારીયન પુનાધરેક ફન્ડ

ત્યાર બાદ શાસ્ત્રીજીએ દક્ષિણ આફ્રિકાના નેટીવોની સાથેના હીંદીઓના સંબંધ વિષે વિવેચન કરતા જણાવ્યું કે બાન્ટુ સાથે હીંદીઓ કરતાં વધારે ગોરી પ્રતિકુળતાઓ વેઠવી રહ્યા છે. અનેક વખતે પુછવામા આવેલું છે કે બાન્ટુ અને હીંદીઓએ એકસ થઇ બીન ગોરી પ્રજાનું એક મંડળ શું કામ નહિ કરવું જોઇએ. જેઓ આ વિચારને ટેકો આપતા છે તેઓ જોતી દલીલ કરે છે કે નેટલ કરવાથી તેઓને પોતાની મુશ્કીલોનો દુર કરવાનો સામાન્ય માર્ગ જોવો હશે અને દક્ષિણ આફ્રિકાની સરકારને જોતો પ્રત્યાઘાત થશે તેના કરતાં એકસ થઇ શકે તો વધારે મુકેલ થઇ પડશે. હું માનું છું કે આપણું જ્યા આપણી હાલ ધ્યાનમાં રહીનેજ કાર્યમાં લાવવે રહેશે. કારણ કે આપણા સંજોગો બાકી બીજાના સંજોગોની સાથે મળતા નથી. તેઓનો દરજ્જો આપણા કરતાં ઘણોજ હલકો છે અને તેઓની સાથે એકસ થઇ લડવાથી મારો જોવે દઢ વિશ્વાસ છે કે આપણી કોમ પોતાની સામે આવી પડેલી મહાન લડત લડવામા નબળી પડી જશે."

ડૉ. મલાનને જનરલ સ્મટ્સનો જવાબ

યુનીયન પાર્લામેન્ટમાં નેશનાલીસ્ટ પાર્ટીના લીડર ડૉ. મલાને વડા પ્રધાન જનરલ સ્મટ્સને પુછેલા સવાલો અમે ગયા અંકમાં પ્રસિદ્ધ કરી ગયા હતા. તેનો જનરલ સ્મટ્સે નીચે પ્રમાણે જવાબ આપ્યો હતોઃ

પ્રશ્ન એ છે કે યુનીયન આ યુદ્ધમાં કેટલું ઉંડું જાય છે. હું જોઉં છું ત્યાં સુધી સરકાર પાર્લામેન્ટના ઠરાવને ચુસ્તપણે અનુસરી રહી છે. એ ઠરાવ એ હતો કે સરકારે યુનીયન અને તેના સાથીદારોનું રક્ષણ કરવાને યુદ્ધમાં ભાગ લેવો અને આ યુદ્ધની બહાર તે કિનારાપારની લડાઇઓમાં ભાગ નહિ લે. પાર્લામેન્ટનો એ ઠરાવ અમલમાં મુકવાને યુનીયનની સરહદોની બહાર જવાને નાગરીકોને ફરજીયાત સરકારમાં ભેગવવાના સરકાર ના હક વિષેની તકરાર બાદ સરકારે વોલન્ટીયરોની ભરતી કરી.

ડૉ. મલાને પુછ્યું હતું કે ભારી બહુમતીની મુખ્યાકાત ઠરાવોના ૬ વધુ વર્ષનો આપી આવ્યો છું કે નહિ. ના હું નથી આપી આવ્યો. મેં સ્પષ્ટ જણાવેલું છે કે પાર્લામેન્ટનો ઠરાવ રદ્દ થાં સુધી અમે બહાર આફ્રિકામાં અમારી સેવાઓ આપીશું અને તે સંજોગો ઉભા થવી પડે કે વધારે આગળ જવાની જરૂર પડે તો પાર્લામેન્ટનો એ બાબતમાં નિર્ણય લેવાશે.

જરૂર જણાશે તો રહોડેશિયાને પણ જરૂરી

અત્યાર સુધી બોલાવામાં આવેલા વોલન્ટીયરો બાહ્ય આફ્રિકામાંજ સેવા આપશે.

ડૉ. મલાને વધુમાં પુછ્યું હતું કે હું યુનીયનની સરહદોનેજ સંરક્ષણની સરહદ લેખું છું કે નહિ. આ બાબતમાં મારી લાગણી હું અગાઉ જણાવી ચુક્યો છું. યુનીયનની સંરક્ષણની સરહદો લીડસોનો નદી કે રહોડેશીયા નથી. પરંતુ સરકારી કેન્દ્રની સરહદો ઉંડે અને તે કેનીયા અથવા કેનીયાના ઉંચાણ પ્રદેશો છે. હું માનું છું કે સરકારને યુનીયનનું કેનીયાના ઉંચાણ પ્રદેશો સુધી આવવા જ્યાં ત્યાં સરકારી સત્તાધીશોને સરકારી સરહદો જણાવ ત્યાં સુધી રક્ષણ કરવાને નાગરીકોને ફરજીયાત સરકારમાં જોડવાનો હક છે. હેમમાં મતભેદ મતભેદને લીધે આ બાબતનો સરકારે આગ્રહ નથી કર્યો પરંતુ મારો પોતાનો તો એ મત છેજ.

આઇનસ્ટીફરેન બાબતમાં ડૉ. મલાનના પ્રશ્નોના જવાબ આપતા વડા પ્રધાને જણાવ્યું કે યુનીયનની પાસે વધારાની કેટલીક માણસસીપરો હતી કે જે ઉત્તરે મોકલવામાં આવ્યા છે અને ઉત્તર આફ્રિકામાં અલેકસાન્ડ્રીઆ અને રેડ સીની આજુબાજુમાં કામ કરી રહી છે.

ડૉ. મેનનીંગ્સ. એ પણ દક્ષિણ આફ્રિકાના રક્ષણને માટે!

વડા પ્રધાનઃ દક્ષિણ આફ્રિકાના રક્ષણને માટે.

એવી ગોઠવણ કરવામાં આવી છે કે બ્રીટીશ નોકાખાતાંઓ રોયલ નેવલ વોલન્ટીયર રીઝર્વના સભ્યોમાંથી ૧૨૫૦ આસપાસ પુરી પાડવી અને યુનીયન સરકારે એ ૬૨ અને યુનીયન સરકારના ૬૨ વચ્ચેનો તફાવત રહે તેટલી પુરી પાડવી.

યુનીયન સરકાર આગબોટો નિભાવવાનો ખરચ આપે છે એમાંની ઘણી ખરી વહેમ મારકી પકડનારી છે કે જે સરકારે લઇ લીધેલી છે અને બાકીનો સમતો ખરચ બ્રીટીશ સરકાર પુરો પાડે છે.

મારે ધારાસભાને તેમજ જાહેરને સ્પષ્ટ જણાવી દેવું જોઇએ કે આગારે કશું બદલવાનું નથી. અમે આજીજી કીધી છે કે પાર્લામેન્ટના ઠરાવ મુજબ અને જે વોલન્ટીયરોની અમે માગણી કરી છે તેઓની પ્રતિજ્ઞા મુજબ અમને આપણાં સરકારનો આફ્રિકા ખંડના કોઇ પણ ભાગમાં ઉપયોગ કરવાનો હક છે અને જરૂર જણાશે તો અમે તેમ કરીશું. હું આશા રાખું છું કે એબીસીનીયામાં જે બનવાનું છે તે ત્વરિતજ બનશે અને તેમ થશે તો જે સરકાર ત્યાં બની રહ્યું છે તેને જરૂર જણાશે તો સરકાર પણ પક્ષ મોકલવા તૈયાર છે.

શ્રી. સાવરઃ પ્રેસેરટાઇનનું શું?

વડા પ્રધાનઃ નહિ અમે પ્રતિજ્ઞાની કરતોને પળાવી રહીશું.

શ્રી. સવારઃ જો યુદ્ધ પાર્લામેન્ટ બેઠેલી નહિ હોય ત્યારે પ્રેસેરટાઇન અને સીરીલા સુધી ફેલાશે તો આપણું સરકાર રેડ સી ઓળંગશે?

દક્ષિણ આફ્રિકાનું કોઇ પણ સરકાર મીસમાં કે આફ્રિકાની બહાર જતું નથી.

દક્ષિણ આફ્રિકા કબજે કે તેટીવ સરકારનો ઉપયોગ કરતું નથી, અને જે કબજે અને તેટીવો ભરતીમાં જોડાયા છે તેઓનો ફેરોકરીઓ તરીકે કરવામાં આવે છે. તેઓને હોમ ડીફેન્સમાં અને યુનીટોમાં પકડવામાં આવે છે.

શ્રી. રૂક્રાઇમઃ હથીયાર બાંધવાના પદાનું તેઓ શું કરે છે?

વડા પ્રધાનઃ સભ્યો કબજાદારી નહિ કરે તો હું સવાલોના જવાબ આપવા તૈયાર છું.

શ્રી. રૂક્રાઇમઃ મેં વિનમ્રપુર્વક પુછ્યું કે તેઓ હથીયારના પટા કે બાજ પકડે છે?

વડા પ્રધાનઃ હા બાજ ન પકડે?

શ્રી. સાવરઃ રાઇફલોનું શું?

વડા પ્રધાનઃ રાઇફલો તેઓને નથી મળતી.

સવાલ એ ઉઠયો હતો કે જે ટ્રાન્સપોર્ટ ડ્રાઇવરો દુર દુરના પ્રદેશોમાં હોય તેઓને હથીયાર નહિ આપવા જોઇએ?

કાપલા તરીકે ખરીદોમાં તેઓએ મોટી નામના મેળવી છે. અને સેનાપતિ તરફથી જણાવવામાં આવ્યું છે કે આપણા કબજે કાઇવરો નહિ હોત તો આપણું સરકાર ચોકકસ આગાડીમાં કેરેન પકડાંચા શકયું છે કરી પકડાંચી શકયું નહિ હોત.

સવાલ એ ઉઠયો હતો કે એવા કાપલામાં કબજે ડ્રાઇવરોએ હથીયાર રાખવા જોઇએ કે નહિ. પરંતુ આ સવાલનો નિર્ણય થયો નથી. મેં જોયું વજન લીધેલી છે કે ધારાસભા કબજે સરકારને હથીયાર આપવાની તરફેણમાં નથી અને તેથી આ મુદ્દાપર હું કશાય કરી શકીશ નહિ.

અધ્યક્ષશ્રીની પ્રાર્થના

કેપટાઉનમાં બ્રમ્હાનદની પ્રાર્થનાના સંબંધમાં હું તેની તરફેણમાં નથી. સેનેટમાં મારે વિષે જે કહેવાયું હતું કે, તેને જો પ્રાર્થનાથી તોફાનો બધાનું ચાલુ રહેશે તો તેને અટકાવવાને ગોગરજ્યસી કેમ્યુલેસન્સનો ઉપયોગ કરવામાં આવશે, એ ખરું હતું. પરંતુ એ કંઇ જુદી તે બાબ તો પક્ષ એ પ્રાર્થના અટકાવા કેવાનું વચન નહોતું.

ડૉ. મલાને ગોટા ધામાપર કેજાદારી કામ ચાલતું હોવાનું જણાવ્યું હતું. સાધારણ રીતે એ કામ પુલીસ મેજીસ્ટ્રેટો તરફથી બજાવાય છે.

સરકારે કે ન્યાય મંત્રીએ એ કામ બદાવેલું હોય એવા દાખલા મારી જાણમાં નથી. જો એવું બન્યું હોય તો ડૉ. મલાનના આરોપમાં જરૂર કંઇક વજુદ હોત.

પંદર પોલીસો સાથે કામ ચાલ્યું હતું અને તેઓને ન્યુહલીસમર્સના દુકાદોના સંબંધમાં ગ્રનેજાર કરવામાં આવ્યા હતા. એ કામ ન્યાયના સાધારણ અમલ તરીકે બદાવવામાં આવ્યું હતું અને તેને સરકારની સાથે કશો સંબંધ નહોતો.

ડૉ. મલાને બદાવેલા બધા દાખલા ઐતીજ જાતના હતા. હું જાણું છું ત્યાં સુધી સરકારે "બહિ કેજાદારી કામ ચાલતુંજ જોઇએ." એવું એક પણ દાખલામાં કહેલું નથી.

હું નથી જોઇ શકતો કે સરકારે આવી બાબતોમાં વચ્ચે શું કામ આવવું જોઇએ અને હું કહી શકું છું કે ન્યાયનો આમલ યુનીયનમાં બીનકુશ્ક રસ્તંત્રજ રહ્યો છે.

ડૉ. મલાન જણે છે કે સિદ્ધાંતમાં કેટલાંક વર્ગોપર ન્યાયમંત્રીને અમુક સત્તાઓ આપનારો કેરફાર દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો પરંતુ જ્યાં ન્યાય મંત્રી એ સત્તાનો ઉપયોગ કરે ત્યાં સંપૂર્ણ જવાબદારી તેને સિરેજ રહે છે.

ડૉ. મલાને જણાવ્યું હતું કે અમુક કાર્યવાહી કમીટીઓ સરકાર વિરૂદ્ધની પ્રવૃત્તિઓપર નજર રાખે છે.

દક્ષિણ આફ્રિકામાં હાલ વર્તી રહેલી પરિસ્થિતિ લેતાં એક રાજદ્વારી પક્ષે સ્થિતિ ઉપર નજર રાખવી એમાં હું કશું ખોટું જોતો નથી. બીજા એક નેશનલને લાગે વળગે છે તેટલે દરજ્જે મારો એવો મત છે કે જનતાના લોકોને સંગઠીત રાખનારી એ એક માત્ર સંસ્થાને આવા મુશ્કેલીના વખતમાં દક્ષિણ આફ્રિકાએજ પકડતા મુકી દેવી એ ગુનાહિતવર્તણુક ગણાય. અમે બીજા એક નેશનલને ટેકો આપવાનું ચાલુ રાખીશું. યુદ્ધને માટે લાગેલના સભ્યો પાછળનો અમ કમ રહ્યો છે તેમાં આ ટેકો કંઇ વિસાતનો નથી.

શ્રી. મોઃ યું કુંક મુકદમને મારે ઝી ઘણો લગે અદલાવી રહતા નથી।

વધ પ્રધાનઃ પા. ૨૫૦૦૦ની રકમ ત્રણે વર્ષે ૬રાબાર હતા પરંતુ બરી રીતે બાજ પા. ૧૮૦૦૦ જ ભોકલવામાં આવ્યા હતા. બાકી બાલ યું આપવામાં આવશે એ કુ જાણતો નથી તે કે પા. ૨૫૦૦૦ ૬રાબાવા છે.

દક્ષિણ આફ્રિકાનો ઇતિહાસ અને તેના ભોડેલું ગૌરવ અને તેઓના લાભ ખાનમાં રાખતાં મુનીયને આ ઘણો બાકુ અને ઠરાબ આવશે વર્ષે પણ બાકુ રાખવા આવશ્યક બજારો.

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

ફેડરીશ બીલમાં વર્ણભેદ

ફેડરીશ બીલ જે હમણાજ યુનીયન પાર્લામેન્ટ તરફથી પાસ કરી દેશમાં આપ્યું છે તેમાં નાખવામાં આવેલી વર્ણભેદની કલમ સામે વિરોધ દર્શાવવા રવીવાર તા. ૬ ઠીએ કરબનના રીટી દેલ માં મંદર ટ્રેડ યુનીયનોની સંયુકત બેઠીંગ બળી હતી. મી. એ. કીરોકોરે પ્રમુખસ્થાન લીધું હતું. તેમણે પોતાના બાષણમાં જણાવ્યું કે હવે આપણે એકજ ગાર્ડ બાપ્યા રહ્યો છે અને તે મજદૂર-જનરલને બીલને નાબુદ કરવા વિનંતિ કરવાનો. ઉદ્યોગને લગતા પ્રાયદામાં વર્ણભેદ આ પ્રકારનું રક્ષણ નાખવામાં આવ્યું છે. એ કલમથી ચણ વસ્તુઓ બાદ છે એક એ કે તે બીન-ગોરાઓપર કલંક નાખે છે કેમકે તેનો અર્થ એવો બાય છે કે તેઓ ગોરાઓ સાથે રહી કામ કરવાને લાયક નથી. બીજું તે બીન-ગોરા મજુરોની જગાએ ગોરા મજુરોને દાખલ કરે છે અને ત્રીજું મકસ ટ્રેડ યુનીયન ની ઠીલ્સાલ ગર પ્રહાર કરે છે. ટ્રેડ યુનીયન ની પ્રવૃત્તિનો હેતુ મજુરોનું સંગઠન કરવાનો હતો પરંતુ વર્ણભેદની કલમને મજુરોના પુરોપીયન અને બીન-પુરોપીયન એમ બે વર્ગ પડી જશે. બ્યા દેશમાં ૬૮ યુનીયનો છે. ઠીલ્સાલને તોડી પાડવાનો એ કલમનો હેતુ છે એમાં જરા બે રાખ્યા વગી પડીજશે કે જે પોતાના ભાલીકો સાથે અલગ અલગ સોદો કરશે. એટલે તે ભાલીકોને બાબદાળા યશ પડશે અને નહીં કે મજુરોને. બીજા બોલનારાઓમાં મી. એમ. એ. નાયડુ, એસ. એલ. સીંઝ, ડી. એ. સીકાર, ઇ પુનન, એમ. ડી. નાયડુ, ક્યાલ્સે સીંઝ, એસ. કેનેન, એસ ડલોમો અને એમ પેમ્બલ હતા. બીલ બાની વર્ણભેદની કલમને ચળકારી કાઢનારા અને બીજાને મંજુર નહીં કરવા ગવરનર-જનરલને નીતની કરનારો સર્વાનુમતે ઠરાવ થયો હતો. મીલો કલાક મજુર નેતા થી લોરાંને ફેડરીશ બીલમાં દાખલ કરવામા આવેલા વર્ણભેદનો સવાલ ઠીકની પારાસભામાં ઉઠાવવા વિનંતી કરનારો થયો હતો.

ડી કેમ્પ અને રેસ્ટોરન્ટો માટે પગારોનો નવો દર

ડીકેમ્પો અને રેસ્ટોરન્ટો માટે પગારોનો નવો દર તૈયાર થઇ રહ્યો છે. કાયનો દર આઠ વરસ થયાં આલો રહ્યો છે અને તેમાં ફેરફાર કરવાની જરૂર જણાઇ છે. વેજબોર્ડના સભ્યો એ યુનીયનના મુખ્ય બમકોગા આગેવાનો ડીકેમ્પો અને રેસ્ટોરન્ટોની મુલાકાત લીધેલી છે અને પ્રારંભીક તપાસ પુરી કરી છે. હવે તેઓ પોતાના નીર્ણયો મજુર પ્રધાનની સમક્ષ રજુ કરશે.

ધી ટ્રાંસવાલ યુનાઇટેડ પાદીદાર સોસાયટી લાયબ્રેરી ખોલાઇ

ઉપરોકત લાયબ્રેરીના સેક્રેટરી લખે જણાવે છે કે: આ લાયબ્રેરી ૧૯૩૪ થી ચાલે છે અને તેનો લાભ પાદીદાર સીવાય બીજા કોમના કીંદી ભાઇઓ પણ લે છે. લાયબ્રેરી ૬૨ રવીવારે ૩ થી ૫ વાગ્યા સુધી ખુલ્લી રહે છે. રસીક વાચક બધુઓ પુસ્તકોનો સારી રીતે લાભ લે છે. દેશથી બાસીઓ તેમજ વર્તમાન પત્રો નીયમીત મંગાવવામાં આવે છે. દર વર્ષે પુસ્તકોની સંખ્યામાં વધારો થતો રહે છે. હાલમાં લાયબ્રેરીમાં ૨૫૦૦ પુસ્તકો છે અને માસમાં ૧૧૫ નવાં પુસ્તકો આવી બર્યા છે. જે બાઇઓ આ લાયબ્રેરીનો લાભ લેવા ઇચ્છતા હોય તેમણે રવીવારે ૩ થી ૫ વાગ્યાના સમય માં મંત્રી બથવા લાયબ્રેરીયનને મળવું. આશા છે કે કીંદીભાઇઓ આરી લાયબ્રેરીનો લાભ ઉઠાવવા ચુકશે નહીં.

પ્રીદારીયામાં રામનવમી

તા. ૬-૪-૪૧ ના પ્રીટારીયા કીંદુ સેવા સમાજના આશ્રય હેઠળ રામનવમીનો ઉત્સવ ઉજવવામાં આવ્યો હતો રવાનિક સમાજ સુધારના બાઇઓએ સારી હાજરી આપી હતી. શ્રી ૬. બગનબર્ષીએ તુલસીકૃત રામાયણમાંથી પોપાઇ, દુહા, ચિ દાદા કીંદી બાષામાં બાખ્યાન આપી રામચંદ્રજીના ઇવનપર સારો પ્રકાશ નાંખ્યો હતો.

ઓજ દિવસે સમાજ તરફથી ચાલતા રાત્રીનો ધનાની ભેળાકોએ પણ ગયેા હતા. સાંજના ઉપક્રમ વિદ્યાર્થીની પરીક્ષા શ્રી. બચુભાઇએ લીધી હતી નીચલા વિદ્યાર્થીની પરીક્ષા રાત્રીના પાઠ શિક્ષક પ્રીન્સીપાલ શ્રી. કેશવરામ દેશપ્રાઇએ લીધી હતી. રાત્રીનું પરીણામ ૧૦૦ ટકા આવ્યા બદલ શ્રી. બચુભાઇએ સંતોષ જાહેર કર્યો હતો અને શિક્ષકોનું ધોરણ ઉંચા પ્રકારનું દોવા બદલ બધ્યાપકોને અભિનંદન આપ્યા હતાં. શ્રી. જમનાદાસ (બાર. એટલૅટ) તરફથી ઇનામોનો સપ્તો અને ચોથી સેવા બદલ, શ્રી કેશવભાઇએ બાળકોને પ્રીતી ભોજન આપવા બદલ, શ્રી. બચુભાઇનો પરીક્ષા બદલ તેમજ બધ્યાપનકારોનો બધ્યાપન બદલ શ્રી. નાના બાળકોએ સમાજ વતી બાભાર માન્યા બાદ સભા વિસર્જન થઇ હતી. તા. ૨૦-૩-૪૧ ના ઉપરાજ સમાજના બાશ્રય હેઠળ નાનાભાઇ મીનાક્ષી "સુખ શેમાં છે?" એ વિષયના ઉપર બાષણ બાપ્યું હતું

ક્વિંદ કુટ ગોલ્ફ કલબ ગોલ્ડાનીઅમમાં

કીંદ કુટબોલ કલબની વાર્ષીક સભા ગોલ્ડાનીઅમના ગાંધી હોલમાં તા. ૧૬ મી માર્ચ ના ગોપીંદજી છીબાભાઇના પ્રમુખપણા હેઠળ મળી હતી. નીચે મુજબની ચુંટણી થઇ હતીઃ પેટ્રન્સ: રામજીભાઇ છીબાભાઇ, મોરારજીભાઇ ૬ઝારભાઇ, જેરામભાઇ કાલાભાઇ, ચનાબીભાઇ કાલાભાઇ અને મોગીંદભાઇ નાગઃ મનજીભ પ્રમુખઃ મોગીંદભાઇ છીબાભાઇ; પ્રમુખ: કાલીદાસ છીબાભાઇ; ઉપપ્રમુખ: રણછોડભાઇ બાભાભાઇ; સેક્રેટરી: મોરારજી સુખા બાભ, રસંત મોહનભાઇ બાભ: બજનમી: દયાળજીભાઇ મોરારજી; ઓડીટર: મનસુખલાલ નરસીંદભાઇ; કમીટી સભ્યો: ગોકુળભાઇ નારણ, નારબુભાઇ બાબુભાઇ, બરજનભાઇ સુખાભાઇ, અને હરીદેવ રંપટ.

આ કલબનું નામ કીંદુ કુટબોલ કલબ હતું જે ટીટવોટર્સ કુટબોલ યુનીયનની સુચનાથી ફેરફાર કરી કીંદ કુટબોલ કલબ રાખવામાં આવ્યું છે

વેચવાના પુસ્તકો

બીજાં કેટલાક નવાં પુસ્તકો

બડકા (નોવેલ)	૫	•
પઠાન પાથા	૧	•
બારસી બાકાતારી વાનીઓ	૧	૬
બબિયાનું ગાડું (નાટક)		૬
સોળ સલીઓ	૩	૬
રસબહાર	૩	•
ભરથરી ચંદ્ર બા. ૧-૨-૩-૪ સેટની	૨૨	•
સ્નેહ બાજની	૭	૬
સોનેરી ઝાકુક	૭	•
સફેદ ચમતાર	૭	૬
ઢાસ્ય રસીકા	૧	•
બંધકાર પર પ્રકાશ	૨	•
કુમારા નંદીની (નોવેલ)	૫	૬
ઇશ્વરના પ્રતીનીધ (નોવેલ)	૩	૬
બસ વાતીઓ (બનુવાદક ગદાધર દેશાઇ)	૪	•
પ્રેમનો દંબ (ટોલ્સટોય કૃત નોવેલ)	૫	•
બોરસા દાર (નોવેલ)	૫	•
કાકાની કથી (મુનશીકૃત નોવેલ)	૩	•
કર્મયોગી રાજેશ્વર (ઇ. નોવેલ)	૫	૬
ભગા કારીયરીજ ચાલતુ ભાગ ૧	૨	૬
" " " ભાગ ૨	૨	૬

બધા બાર્ડરોને સબધવા તી બાગશે.

યુદ્ધના ખબરો

ગ્રીસ અને યુગોસ્લાવીયાપર નાઝીઓના હલ્લા

ગુરૂવાર તા. ૬ઠીના બપોરે જર્મન લશ્કરે ગ્રીસ અને યુગોસ્લાવીયાપર હલ્લો કર્યો. યુગોસ્લાવની રાજધાની બેલગ્રેડપર સખ્ત બોમ્બ નો મારો ચલાવવામાં આવ્યો હતો સેલોનીકા પર પણ જર્મન વિમાનીઓએ હુમલો કર્યો હતો.

બ્રટાલીયન સરકારે યુગોસ્લાવીયાપર હુમલો કરવાનો પોતાનો ઠરાવ જાહેર કર્યો હતો.

ગ્રીસ અને યુગોસ્લાવ વચ્ચે કરાર

ગ્રીસ અને યુગોસ્લાવીયા વચ્ચે આક્રમણ નહીં કરવાના અને તીજા કોઇ રાજ્ય તરફથી થનારા હુમલાપર આક્રમણ થાય તો એકબીજાને મદદ કરવાના ગાઢ કરારો કરાર થયા છે. આ બાદ એક વર્ષની મૈત્રીકરાર નહીં આપાય તો બીજા પાંચ વર્ષ કરાર આપ રહેશે.

યુગોસ્લાવની રાજધાની બેલગ્રેડમાં છે અને પોતાનો ૨૭ વર્ષનો કુંવર જેને રાજા બનાવવામાં આવ્યો હતો તેની ચીંતા કરી રહી છે.

યુગોસ્લાવની સરકાર કોઇ અજ્ઞાતસ્થળે રહીને ફેરવવામાં આવી છે.

હિટલરની જરમન લશ્કરને સુચના

હીટલરે પોતાના લશ્કરને નીચે પ્રમાણે સુચના આપી છે.

પોતાની સરહદ બીજાઓ પાસે લડાવવાના સીદ્ધાંતને વફાદાર રહી ઇગ્લાંડ આ વખતે પણ લડાઇમાં જર્મન સરકારનો બની શકે તો નાશ કરી નાખવાને પ્રથમ પોલાન્ડને યુદ્ધ શરૂ કરવાને ઉશ્કેર્યું. પોલાંડ અદાવાડીયામાં જર્મન લશ્કરે પુર્વ સરહદપર બ્રીટીશ યુદ્ધ સંતોષીઓના આ સાધનનો નાશ કરી નાખ્યો. ૧૯૪૦ ના એપ્રીલ તા. ૯ મીએ ઇગ્લાંડે જર્મનીની ઉત્તર સરહદ પર હુમલો કરી પોતાનો દેવુ રીદ્ધ કરવાનો પ્રયત્ન કર્યો અને ચુકી નહી શકાય તેવી લડાઇ ઉશ્કેરી. નોરવેની લડાઇમાં જર્મન લશ્કરે બ્રીટીશ પ્રયત્નને હંફાવી દીધો એ કે દુનીયાને એ વસ્તુ બતાવી શકવા નહોતા લાગી

"પોલાંડ અદાવાડીમાં બાદ ચર્ચીલને હોલાન્ડની મદદથી ફ્રિન્ચાંડ અને ફ્રાંસે બળી રૂહર પ્રદેશ માં આક્રમણ કરવાની અનુકુળ પડી જણાઇ. ૪૫ દીવસના એ મહાન યુદ્ધમાં યુદ્ધીવાદી સરકાર નો નાશ કરી દેવામાં આવ્યો અને એ લડાઇ નો પણ નીકાલ આવી ગયો.

"બાદ બાદ ચર્ચીલે પોતાના સાથીઓની શક્તિ ઉત્તર આફ્રિકા તરફ વાળી. પરંતુ ત્યાં પણ જર્મની અને ઇટાલીના સહકારથી જોખમ ઉભું કરી દેવામું. અંત મહાન યુદ્ધ કરમીયાન બ્રીટીશ સરકાર સેલોનીકામાં કેતવું હતું તેની રચનીઓ બ્રીટનને મોસ્કોને પોતાની બાજુમાં જય લેવાને અને પોતાના રાજદ્વારી દેવુઓ સિદ્ધ કરવાને તેને નબળાવાને દોડ્યું.

"દક્ષીણ-પુર્વ યુરોપમાં પણ મહકર ઉતારવા સામે જે ચેતવણી આપી હતી પરંતુ કમનસીબે તે ગણકારવામાં આવી નથી. એટલીજ બાલ્કાનોથી યુગોસ્લાવીયાના રાજનીતીજ્ઞોને પણ આપણે સહકાર આપવાની જરૂર વિષે સમજાવવા પ્રયત્ન કર્યો. છેવટે જ્યારે યુગોસ્લાવીયા પાસે કર્યું પણ માંગ્યા સીવાય યુગોસ્લાવીયાએ જર્મની સાથેના સખ્ત બાન્ધોના કરારને અનુસરી સહકારનું એક પોરબ્દ મહાસાગરો કોમો કાઢવામાં આવ્યું ત્યારે એજ ગુનેગાર તત્વો જેણે ૧૯૪૦ ના યુદ્ધ ઉશ્કેર્યું હતું તેઓએ બેલગ્રેડમાં સત્તા સ્થાપી. આ તત્વોએ જર્મની સામે યુદ્ધકર જાહેર કર્યું".

"અને જર્મન સંસ્થાનીઓને બોલાવી પોતાની ફરજ પરી કામકે હોલેન્ડમાં થયું હતું તમ જ્યાં પણ જર્મન ગોલરી ખાતાના માણસોપર હુમલા થઇ રહ્યા હતા; જર્મન સ્થાપત્યો પર ગેરવર્તણુક બતાવાઇ રહી હતી; અને જર્મન નીશાનો તોડી પાડવામા આવી રહી હતી; જર્મન રાષ્ટ્રોને ધમકી પણ ગેરવર્તણુક બતાવી મારી નાખવામાં આવી રહ્યા હતા.

"યુગોસ્લાવીયા જે કેટલાંક અઠવાડીયાં સુધી પ્રુથી રીતે પોતાના માણસોને એકત્ર કરી રહ્યું હતું તેણે હવે લશ્કરી ભરતીના સામાન્ય હુકમ કર્યો છે. યુગોસ્લાવીયા સાથે મીત્રતા કરવાના મારા શાંત પ્રયત્નોનો આ પ્રત્યુત્તર મળ્યો છે.

"ગ્રીસમાં બ્રીટીશ લશ્કર ઉતરી રહ્યું છે અને સરળતામા જોતું બનવામાં આવે છે કે જર્મની સામે એક નવો હુમલો કરવાની તક ઉભી થઇ છે."

આટલું કહી હીટલરે જર્મન લશ્કરને લડાઇ કરવા આહ્વાન કર્યું અને કહ્યું કે "જ્યાં તમને દીલસોઝ મળે ત્યાં દિલસોઝથી પ્રત્યુત્તર વાળજો; જ્યાં શત્રુ પાતાપીપણું બતાવે ત્યા તેને દબા કર્યા વીના કચડી નાખજો. ગ્રીસ પ્રદેશની લડાઇ એ ક્રીસની સામેની લડાઇ નથી પરંતુ આપણા સામાન્ય શત્રુની સામેની લડાઇ છે. એટલે ઉકેલો અંગ્રેજ ક્રીસમાં ઉતરકની દશાએ પહોંચે ત્યાં સુધી આ ક્ષેત્રમાં લડવાનું ચાલુ રાખજો.

"જે કોઇ પણ ક્રીસને મદદ કરશે તેનું ક્રીસ ની સાથે પતન થશે. જર્મન સોલજર કે જેણે દુર ઉત્તરમાં બરફ અને ઠીમમાં પણ બ્રીટીશ ને હરાવી દેવાની પોતાની શક્તિ પુરવાર કરી આપેલી છે તે દક્ષિણ-પુર્વ યુરોપમાં પણ પોતા ની ફરજ બજાવશે. આપણો દેવુ આપણી સ્વતંત્રતા પ્રાપ્ત કરવા અને જર્મન લોકોને માટે તેઓનું ભવિષ્ય અને જીવવાની તક પ્રાપ્ત કરવા સીવાય બીજો કોઇ નથી."

જર્મનોએ સેલોનીકા લઇ લીધું

જર્મન લશ્કરે બુધવારે સવારે ચાર વાજે સેલોનીકા સર કર્યું હતું.

દુનીયા કયા છે?

સંપાદક : ગોવીંદજી નીછાભાઇ દેસાઇ

મંગળમાં જેટલું પાણી વાપરવામાં આવે છે તેના અર્ધો કરતા ભાગનું પાણી ટેમ્સ નદી-માંથી આવે છે.

દુનીયામાં પહેલામાં પહેલો દીવસ સાધનીરીઆ માં આપેલા ઘરટ કેપ્ય મુકામે થાય છે.

નોર્વેમાં જે ભાષા બોલે છે તે ખરેખર બે જુદી જુદી ભાષા છે. એકનો બોલવામાં ઉપ-યોગ કરે છે નવા બીજાનો લખવામાં ઉપયોગ કરે છે.

બીજા દેશો કરતાં કેટલા દેશોમાં બહેરાપણાનું પ્રમાણ વિશેષ જોવામાં આવે છે.

બ્રીટીશ સામ્રાજ્ય (હીંદુસ્તાન સાથે) ની કુલ વસ્તી ૪૩,૬૦,૦૦,૦૦૦ છે.

એક ગાયકુલ પર રેગ્યુલેટર સીને મુખ્યો કરતાં શીખવવાને એક કુતરાને થાર મહીની તાલીમ ની જરૂર રહે છે

પૃથ્વી પરનું કોલ પણ પ્રવાહજંતુ આકારમાં ૨૦૦૦ ફીટથી વધારે ઉંચે જવા શક્તજ નથી.

લડાઇ પહેલાં ઇગ્લાંડના લોકો દર વરસે ૫,૦૦,૦૦,૮૦,૦૦૦ ટાંકણીઓ અને ૩૭,૦૦,૦૦,૦૦૦ સેફટી પીનોનો ઉપયોગ કરતા.

જાન્યુઆરીના પહેલા દિવસને નવા વરસના દિવસ તરીકે રોમનોએ ૧૫૮૬ માં સ્વીકાર કરવામાં આવ્યો હતો, અને ઇગ્લાંડમાં તેનો સ્વીકાર ૧૭૩ વર્ષ પછી થયો.

એક પેડુ આશરે સરાસરી ૪ રતલ ઘન કાર્બનમય વખતે આપે છે.

સાધારણમાં સારો પુરૂષ જાન્યુઆરી એક સરખો પોષાક ઢોય છે. ઉદરોને કદી વરસોનો ચળતો નથી.

પણી ભરી માછલીઓમાં બે જાતનાં ફળીમતી તત્વો હોય છે. બાયકાર્બોન 'ઓ' કે જે સરદી રતાંધળાપણાને દુર છે, અને બાયકાર્બોન 'ડી' કે જે હાડકાંની વૃદ્ધિમાં પણી મદદ કરે છે.

આપણા કરતાં આપણા હાકેમીજરની ઉંચાઇ એક ઇંચ ઓછી હોય છે.

ઓલેક આઉટસ એ કંઇ નવીન વસ્તુ નથી; ૪૦૦ વર્ષ પહેલાં જ્યારે જર્મનીનું ફ્રેંકફર્ટ નામ નું શહેર કુદરતની ખમારથી ઝપાટાત થતું તે વખતે લોના પ્રજાપ્રેમ અગ્રેસરોએ શહેરનું દુરસ્તનથી રક્ષણ કરવા ઉપરની ખારીઓને ઢાળી કરવાના હુકમો આપી દીધા હતા.

ગ્રીનલાના સમયમાં વિજાપતના લોકો વરસ દિવસે ૧,૦૦,૦૦,૦૦,૦૦૦ ગેલન દુધનો ઉપયોગ કરતા અને તેની કીંમત આશરે ૫,૦૦,૦૦,૦૦૦ પોંડની થતી.

જાપાનમાં બાળક જન્મે ત્યારથી એક વરસ નો ગણાય છે.

હીંદુસ્તાનમાં સૌથી વધારે રેડીયો જાણકાર ગુજરાતીઓ ધરાવે છે.

સેન ફ્રાન્સીસ્કોની એડેલાઇન રેનોલ્ડસ નામની એક બાઇ ૩૦ વર્ષની ઉમરે ફેસીકોનીયા યુનીવરસીટીમાંથી એજ્યુકેશન પર ની તે હાલમાં અદાવાડીયાના ૧૨૫ પોંડના પગારથી કીલ્મ સ્ટાર તરીકે નામ કરે છે. તેની ઉમર હાલમાં ૮૦ વર્ષની છે.

કમલા નેહરૂ હૅાસ્પીટલ

ગુજારી તા. ૨૮ મીએ અમદાવાદ ખાતે ૫૦,૦૦૦ની માનમેદની વચ્ચે મહાત્મા ગાંધીજીએ કમલા નેહરૂ સ્મારક હૅાસ્પીટલની પાયાવિધિ કરી હતી. એ પ્રસંગનું એક હૃદયસ્પર્શી દૃશ્ય ગાંધીજી વયોવૃદ્ધ પંડિત મોતીલાલજીને ભેટયા હતા એ હતું. ત્યાર બાદ તેઓએ હવાઈમથકમાં જાહેર સભા કરી અને કાશીના પંડિતોને તિલક કર્યા અને કાશીના પંડિતોએ વળતાં ગાંધીજીને તિલક કર્યું. પંડિત જવાહરલાલના સ્વર્ગસ્થ ધર્મપત્નિ અને કુમારી ઇન્દિરા નેહરૂ જે દિવસપર આપણી વચ્ચે આવી ગયાં તેમની આવવાની પાંચમી સંવત્સરી હતી. આ હૅાસ્પીટલ સ્વર્ગસ્થ શ્રીમતિ કમલા નેહરૂના સ્મારક તરીકે બાંધવામાં આવી છે. તે પેટે પાંચ લાખ રૂપિયા ઉપર દાન એકઠું થઈ ચૂકયું છે અને હાલ કામ ચાલુ છે. ગાંધીજીએ આ ક્રિયા પંડિત જવાહરલાલ નેહરૂ, તેની પુત્રી ઇન્દિરા તેમજ તેમનાં અન્ય સગાંઓ જેઓ જેલમાં છે તેઓની ગેરહાજરીમાં કરવી પડતી હોવા માટે ખેદ દર્શાવ્યો હતો. ગાંધીજીએ પોતાના ભાષણ દરમ્યાન જણાવ્યું કે: "આ હૅાસ્પીટલ મુખ્યત્વે કરી કરીબોને માટેજ છે, જો કે મહારાજાઓને માટે પણ તેમાં પૂરેપૂરી સગવડ છે. પરંતુ આ હૅાસ્પીટલ બાંધવાની પાછળ મુખ્ય હેતુ અને ભાવના કરીબોની સેવા કરવી એજ છે. તેમાં કોઈ પણ જાતના પક્ષપાતને અને મોટા શેઠોના સગાં સંબંધીઓને ખાસ ઘુસવાને માટે રસ્તા હોવા જોઈજ નહિ. હીંદુ, મુસ્લીમ, ખ્રીસ્તી વિગેરે સમુદાયોને માટે આ હૅાસ્પીટલ છે. મુસલમાનો સમજે કે આ હૅાસ્પીટલ ખીલ્ફાફાત જેટલીજ તેઓની પણ છે. મતભુ, ખિજમત કે અકલ્પીયો સૌને સરખાં આવે છે. તેમાં ભેદ રાખવાજ નથી. મારી આખી જીંદગીમાં હું એવા એક પણ બાબુમને પામ્યો નથી કે જે એ સમુદાયોનો ખોફ નહિ પણ પ્રેમ પામ્યો હોય. તો પછી આ હૅાસ્પીટલનું રક્ષણ કોઈ પણ અમુક વર્ગ કે સમુદાયોને માટે કોઈપણ કેમ કરીને જવાહરલાલ સૈનિને માટે સ્વરક્ષણ મેળવવા રહી રહ્યા છે, અને જે વસ્તુઓ માટે તેમનું નામ જોડાયેલું છે તે સઘળી હકીકતો સાચવવાને માટેજ રહેશે. જવાહરલાલને કોઇની પાસેથી કશાની જરૂર નથી. હું ફરીથી બાર ૩૩ જણાવવા ઇચ્છું છું કે જવાહરલાલને પ્રતિનિધિત્વ કરનારાઓ અને બીજો કોઇ આ હૅાસ્પીટલમાં કોઇના પ્રત્યે પક્ષપાત બતાવવામાં આવશે નહિ. આ હૅાસ્પીટલ કરીબોને માટેજ છે કે જેનો એક માત્ર સહજન અને મીત્ર ઇશ્વરજ છે."

ગાંધીજીએ સર સર્વ વિજોરેની લીધેલી મુલાકાત

અમદાવાદમાં પોતાના કુંટુંબ રહેવાણ દરમ્યાન ગાંધીજીએ સર તેજ બહાદુર સપ્રુની તેમના મુકામે મુલાકાત લીધી હતી અને સામાન્ય રાજકીય પરિસ્થિતિપર એક કલાક ચર્ચા કરી હતી. કુંવર સર જગદીશ પ્રસાદ અને શ્રી. મહાદેવ દેસાઇ પણ સાથે હતા. ગાંધીજીએ નવરા સેન્ટ્રલ જેલમાં મીસ્ત્રિ વિજયાલક્ષ્મિ પંડિત અને મૌલાના અબુલ કલામ આઝાદની પણ મુલાકાતો લીધી હતી.

ધરપકડો અને સજાઓમાં હ. પી. નો નંબર પહેલો

ધર્મો ખાતે ઓલ ઇન્ડિયા કોંગ્રેસ કમીટીને બોલાવી બનેલ મુજબ વ્યક્તિગત સવીનયભંગ ની લડત તા૨ થઇ ત્યારથી ફેબ્રુઆરીના અંતમાસ સુધીમાં જુદા જુદા પ્રાંતોમાં જાહેર ધરપકડો થઇ હતી અને સજાકરીઓને રૂા. ૨૦૯૬૬૬ નો દંડ થયો હતો. આ આંકડામાં પંજાબ નો સમાવેશ થતો નથી. ધરપકડોમાં પુકત પ્રાંતનો નંબર પહેલો આવ્યો હતો ત્યાં ફેબ્રુઆરીની અંતમાસ સુધીમાં ૨૪૯૫ ધરપકડો થઇ હતી. બોમ્બેરેસ દંડની સજાઓમાં પહેલું આવ્યું હતું ત્યાં રૂા. ૭૧૫૨૬ નો કુલ દંડ થયેલ હતો. મુખ્યપ્રધાનો ૪૭ ધરપકડો થઇ હતી અને ૬૬ બીલકુલ નહોતા થયા. ફેબ્રુઆરીની અંતમાસ સુધીમાં થએલી ધરપકડો અને દંડની વીગત નીચે પ્રમાણે છે:

અજમેર	૧૦	ધરપકડ–રૂા. ૪૧૫ દંડ
આંધ્ર	૮૮૨	–રૂા. ૭૧૫૨૬
આસામ	૧૦૬	–રૂા. ૩૧૪૫
બંગાળ	૨૯	–રૂા. ૬૧૨૫
બીહાર	૨૪૨	–રૂા. ૪૨૪૦
મુંબઇ	૪૭	–રૂા. –
દીલ્હી	૨૬	–રૂા. ૨૦૫૦
ગુજરાત	૨૯૬	–રૂા. ૬૧૫૦
કરણાટક	૨૧૦	–રૂા. ૫૪૮૫
કેરાલા	૬૦	–રૂા. ૫૭૦૦

આરિયાંદ્રપ ચરખો

ચરખો હીંદુસ્તાનની કરીબ પ્રજાને કરોડો આર્થિકદૃષ્ટિએ મદદ પહોંચે છે તેના કેટલાક દાખલા અખિલ ભારતીય ચરખા સંઘના શ્રી. જેરામદાસ જોશી મુંબઇની દક્ષિણ હીંદ એસોસીએશનના સભ્યો સમક્ષ રાંકયા હતા તે બાબત ભોગ કોઇ નીચે આપીએ છીએ. શ્રી. જેરામદાસે જણાવ્યું કે દક્ષિણ હીંદના ગામડાઓનાં તેમના પ્રવાસ દરમ્યાન તેમને એક નાના ગામડામાં બધ જગામાં જાવા હતા. ત્યાં કરીબી અને મુશ્કેલીઓ એમુમાર હતાં. એક બરફી દોસીની મુલાકાત થઇ. દોસીબાઇની ઉમ્મર ૬૦ની હતી. આ દોસીનું શરીર જીર્ણ થઇ ગયું હતું અને ચામડી સિવાય બીજું કશું રહ્યું નહોતું. દોસી પોતાના ઘરમાં છુટકો મુજબનાં ચરખો ચલાવી રહી હતી. ઉમ્મરપરથી દરજ્જ હતું. "તમારે કેમ ચાલે છે." મેં તેણીને પુછયું. દોસી ખીસ્તી હતી. તેની સંભાળ લેનાર કોઇ નહોતું. આકાશ અને ચરખા તરફ આંગળી કરી તેણીએ કહ્યું: "હું કાંતું છું અને તેમાંથી મારે ગુજરાન કરે છું." આવનારા ગામડાંઓમાં દુખી અને નિરાસ આત્માઓને ચરખો કેટલો આશિર્વાદરૂપ થઇ પડયો છે તેનો આ તો એક દાખલો છે. એવા દાખલા તો અનેક છે. આ બરફી દોસીની ઉમ્મરની જો દેશભરમાં સંકડો કાર્યકરોની ઉમ્મર છે. આ વાત મેં દક્ષિણની કરી. હવે હું તમને બીહારના એક ગામડાંની નોંધની વાત કરું. બીહારમાં અખીલ ભારતીય ચરખા સંઘનું કાર્ય છે. આ બેન જેલમાં હતી. કોંગ્રેસ પ્રધાન મંડળ બનતે જેલોમાં કાંતણનું દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું. એક બેન આ બેન જે જેલમાં હતી તે જેલમાં કાંતણવર્ગ ખુલી હતી. તે કાંતણ શીખી ગઇ. તેનો ખુશ્કાનો વ્યવસાય આવ્યો. સારી તે રહી પડી. પોતાના ગામડાંમાં કરી પાછા જવાનો બનાવ તેને અસલ થઇ પડયો. તેણીની હાલ એક મુસોસાર કરીબ પડી ગઇ હતી. શીખનાર બેનને તેણીએ પોતાની વાત કરી. તેણે અખિલ ભારતીય ચરખા સંઘની ઓફીસે તેને મોકલી તેણીને કૂલ મળ્યો હતો. તેણીએ કહ્યું, "હું ગુનો કરી ગાંઠે પેટ ભરતી હતી તેવા તેઓએ મને કહ્યું સુધા કરી આ ચરખાએ મને જીંદગી છે. હવે હું કાંતું છું અને એ રીતે મારા ગુજરાન કરું છું મારે બીજા કામની જરૂર નથી. હવે મારે ગુનો કરવો નથી પડતો અને હું સુખી છું. અને બહેનો તેઓ પણ પણ ગામડાંઓ છે જાવું પડશે આ ચરખાનું અને અમ કરીબોને તે આપનારનું."

"હિંદને સંતોષકારક નહિ તો સામ્રાજ્ય પણ ભાંગશે"

ટોક મુનીસીપલ કોંગ્રેસના પ્રમુખ પી. જ્યોર્જ મીલ્સને સંબંધમાં એક લંચ પ્રસંગે ભાષણ કરતાં કહ્યું હતું કે બ્રીટન હીંદુસ્તાનના સવાલનું સમાધાન નહિ લાવે તો તેનું સામ્રાજ્ય પણ ભાંગશે. બ્રીટનની ફરજ હીંદુસ્તાનને ખરું સમાધાન આપવામાં મદદ કરવાની છે નહિ કે "તમારામાં કંઇ નહિ થાય ત્યાં સુધી અમારાથી કંઇ નહિ થઇ શકે" એમ કહીને બેસી રહેવાની. આ મંત્રણામાં સંસ્થાનો અને હીંદુસ્તાનના વર્તમાનપત્રોના પ્રતિનિધિઓ હાજર હતા.

ટૂંકી વાતો

જેલ જીવન.

લખનાર: દલસુખ શીવશંકર વ્યાસ.

એ ગોઝારી સારદા સ્વભાવે બહુ મરજીયોર હતી. નીરોગ જાળાને અવની પર અવતર્યાને તેર વર્ષ પૂર્યા પણ ચૌદમું વર્ષ પલાર કરી રહી હતી. નવીનચંદ અને સારદા એકજ સ્કૂલમાં અભ્યાસ કરતા. જાણકારમાં કેમ પૂછ પકડતાં સારદા કંગેસા નવીનને પૂછતી આજે પણ કેમ કારખુસર સારદા નવીનચંદ પાસે આવી હતી. નવીન સારદા તરફ જોઇ બોલ્યો, "સારદા, આજે નજરકેદનો છોકરો પરણે છે. તું મેળાવડામાં નથી ગઇ?"

સારદા "નવીન, તું તેમાં આટલાક શાનો કરે છે? તું પરણ્યો નો!"

નવીન: જો સારદા, મનેય એમ થાય છે. પણ પરણ્યા મોને? "ગમે,"—આ શબ્દ સારદા બોલવા જતી હતી, પણ કોણ જાણે કેમેય તે 'ગમે' શબ્દ બોલી શકી નહી. તેના પરવાળા જેવા હોઠ ઉપર આવેલો શબ્દ પાછો ઘસ્યો. જોણ ઘડીભર તેનું મોઢું મુખડું શરમથી રતુંબણ બઇ ગયું. નવીને પૂછેલા પ્રશ્નનો જવાબ આપવા તેને શબ્દ ન જડવાથી પોતાના નાનકડા પત્ર પર તરફ વળ્યા. પર તરફ જતી સારદાને નવીન કોમળ દ્રષ્ટીથી જોઇ રહી. અંતે એ વાત અશકય છે! એમ મનમાં મક્કમતાવો પોતાના અભ્યાસ ગૃહમાં ગયો.

નવીનચંદ જ્ઞાતે વણીક હતો તેમના પીતા લક્ષ્મીચંદ સુરત સનાતની વિષ્ણુ સંપ્રદાયના હતા. વિષ્ણુ કોમનું કામ સમાપ્ત થતા તેમને સ્નાન કરવાની કરજ પડતી. પુજે મુક અંત્યજો પડછાયો પડી જતાં સીધા સરીતને તીરે જઇ પહેરેલાં કપડાં સહીત પહેરા પ્રવાહમાં પોતાની મહેનત ગરત કાપાને પાછી મુકતા.

સારદા તાત ખાલજા હતી. તેમના પીતા પ્રાણ-લાલ સુસ્ત આર્ય સમાજ હતા. પૈસો પુષ્કળ હોવાથી ગામમાં મોટું આર્ય મંદીર બંધાવ્યું હતું. અંત્યજને તે કદોપવીત પહેરાવતા. ગરતી મેદની આગળ આવી ઉભેલી જાજર દીવાલો અને સંપ્રદાયોમાં મોટા મતભેદ, ત્યાં સારદાના કોમ પર આવેલો "મને" શબ્દની સફળતા કમથી સંભવે!

મેટ્રીકની પરીક્ષા પસાર કર્યા પછી અભ્યાસ ખાતર વધારવા નવીનચંદ ગુજરાતના પાટનગર અમદાવાદમાં આવી ગુજરાત કોલેજમાં દાખલ થયો. ખાદીના રંગથી રંગાયેલા મરણા ગુજરાતના નીડર ગુજરાતીઓના નાનકડા સમાજમાં આવવાથી નવીનને નવયૌવન મળ્યું. સાબરમતી કાંઠે પર સસ્તામહત્માઓ રચાયેલ ભારતનો અભ્યુત ભાવો ભારતીઓની મુક્તિની તમન્ના કરી રહ્યો હતો. આખાય ભારતખંડમાં અવનવા સદેશા પહોચાડનાર આ નાનકડા આશ્રમને તેણે દુરથી દેખેલ. આવા વિશાળ ક્ષેત્ર પાસે પોતાના પોતાનો વિષ્ણુ સંપ્રદાય બહુજ સંકુચિત લાગ્યો. કંઇક કાર કરવાની નવીનની દીલી દીલી લાગણી ઉપર આવવા લાગી. અંત્યજ સેવા સમીતી, કામદાર સંઘ, ખરખા સંઘ. આવી પ્રવૃત્તિ તરફ તેની દ્રષ્ટી ઢળાણી. શું કરવું તે નક્કી કરી શકાયું નહી.

કોલેજમાં પાચ વર્ષ પુરા થયા પી. એ. ના પદેલા વર્ગમાં પદેલે નંબર પાસ થઇ નવીન ગાંદ પોતાની જન્મભુમી તરફ વળ્યો. નવીન ગાંદના આવવાના સમાચાર એ મોઢાની સારદા ને મળતાં તુરત મુબારકબાદી આપવાનું બહાનું કાઢી નવીન પાસે આવી હતી. હજુ નવીનને તે ટુકારેયીજ બોલાવતી. "નવીન તું પી. એ. મા પદેલે નંબર પાસ થયો તેથી હું તને મુબારકબાદી આપું છું."

નવીન: "સારદા, હું બહુ ખોટો ખુશી થયો છું કે તું મેટ્રીકમાં પાસ થઇ."

સારદા: "પણ, હું કયાં પદેલે નંબરે પાસ થઇ છું."

નવીન: "બાલને પદેલે નહી તો બેબલે નંબરે પણ પાસ તો થઇ ઉંને!"

મુબારકબાદીનું કામ પતાવ્યા બાદ સારદા બોલી: "નવીન, તું આજે અંત્યજવાડામાં આવીશને!"

નવીન: "કેમ? શું છે?"

સારદા: "આપી મહાત્માએ બહુ આપુંએ જઇ અંત્યજ પ્રવૃત્તી માટે મુકરર કર્યું" અને આપા એ ભારત વર્ષના દેદવાડા તપાસતા આજે આપણે આંગણે આવવાના છે. પણ હું બુલી. તું કમાયી આવી શકે! તારા પીતાશ્રી તો અંત્યજ પીરમ મોટા મંદીરમાં સભા બોલાવી તેના પ્રમુખ થવાના છે. વિષ્ણુ પંથીનો પુત્ર અંત્યજવાડામાં આવતા અભડાઇ જાય!"

નવીન: "આબાઓને હું માનતો નથી. સંપ્રદાયો તથા ધર્મપર મને શ્રદ્ધા નથી. સારામ ભારત વર્ષની તમામ ક્ષીણ કરતું કોઇ મેલું તત્વ ભરતીત્વ માં હોય તો તે સંપ્રદાયો. સારદા! ઉજરતા નવયુવાનોના ભુરસાને હતાસ કરી નીરાસાની ઊંડી ખીણમાં ફેંકે કોઇ ધર્મથી દેવુ કોઇ તો સમાજ ના ભેદુકની દુકીપુજકો. સારદા' હું જરૂર આવીશ એ જાણ વિષ્ણુદેવના દર્શન કરી કોઇ પવિત્ર પ્રવૃત્તીમાં સંપ્રવાસીશ."

સારદા: "વાહ! વાહ! તું તો મોટો તત્વજ્ઞાની બઇ ગયો. કઇ પવિત્ર પ્રવૃત્તિમાં તારે સંપ્રવાસવું છે?"

નવીન: "એ તો કોણ જાણે. પણ સમય આવતાં બહુ ઠીક થઇ જશે."

સારદા: "ઠીક છે, હવે હું જઉ છું," એમ બોલતી સારદા પોતાના પોપચા નચાવતી ઘુટી પડી.

મોટ્રલી સારદા ગરજીબોર હતી. પણ તે નવીન પાસે અને બીજા તેમના પીતા પાસે અને અન્યજનો પાસે તે ગંભીર બની જતી. ગરમાયા જેવુંજ બોલતી. નવીનચંદને તે અંતઃકરણથી ચાહતી હતી. કયે તે યુવાવસ્થા માં પગલાં પાડી ચુકી હતી. નવીન, સીવાય બીજાને નહી પરણવાની મન સાથે પ્રતીજ્ઞા લઇ ચુકી હતી. પણ કયારે પરણશે એ બીમારીને ખબર ન હતી.

સામેયા આવતા લક્ષ્મીચંદ શેઠ તરફ સારદા ની દ્રષ્ટિ પડતાં કાય જોડી નરમાશથી બોલી: "બાપા, નમસ્તે!" લક્ષ્મીચંદ શેઠના નીકનું ટેરવું કપાળને અડકાડ્યું થયા લાગ્યું. કપાળ પર ઠોકાયી કરચલી પડતા બાજેલા મરવેદ બીંદુ અબાધરના એસયા ઝુલતા ઝુલતા મુસ્તાશમાં કંપી બોલ્યા બમર સડસડાટ પરમાં પ્રવેસી ગયા. સારદા પીમું પીમું હસતી પોતાના ઘર તરફ ગઇ. (અપૂર્ણ)

—:o:—

પરચુરણ

જાપાનીઝ સીપીંગ કંપની નીપન યુસેન કાંપના નો મુળજની સહાયતાને મેનેજરે પોતાને બેર કાંસો બાદ આપઘાત કર્યો છે. કંપનીના બે નોકરોને દુરગનને ઉપયોગી થઇ પડે એવી માહીતીઓ એકઠી કરવા માટે સંરક્ષણના પારા-ઓની રૂબે પકડાવામાં આવ્યા હતા અને બાદ બાદ કંપનીની ઓફીસની પોલીસે જડતી લીધી હતી. તેના પરિણામે આ આપઘાત થયેલો માનવામાં આવે છે.

* * *

બ્રીટનપર જર્મન વિમાની ટુકડાયી માર્યમાં ૪૨૫૯ નગરજનો મરણ પામ્યા હતા અને ૫૫૫૭૬ ને ઇસ્પીતાલમાં સહ્ય જવામાં આવ્યા હતા.

* * *

જાપાનના પરદેસ મંત્રી મી માટસુઓકાએ જર્મનીની મુલાકાત લઇ જાપાન પાછા ફરતાં મોસ્કોમાં જણાવ્યું હતું કે મારી મુલાકાતે જર્મનીનો કૃત હસો અને જગતમા સહકારતાયા એક નવા અધ્યાય રચવાશે એ મારી ગાન્યના ને દ્રઢ કરી છે.

* * *

કેપનું બેરેકોરે નેસ્ટ શહેર ધોધમાર વરસાદના પરિણામે નદીનાં પુર આવવાથી અરાજ થોકાય બહું છે અને બહું નુકસાન થયું છે.

* * *

૩૨બનમાં બસ કન્ડકટર નરીકે સ્ત્રીઓને તાલીમ આપવામાં આવી રહી છે.

વેચવાના પુસ્તકો

નીચેના પુસ્તકો ખાસ ચુંટી કાઢેલા જાણીતા લેખકોના છે. દરેકનાં પુસ્તકો સુંદર છપાયાં જ્ઞાનપૂર્ણ અને સારા લેખકોના વાચવા જોઇએ. જેથી આપણું જ્ઞાનમાં વધારો થાય અને આપણું ચારિત્ર ઘડાય. એ ઉચ્ચ આદર્શને ધ્યાન માં રાખી અમે પુસ્તકો ભંગાવીએ છીએ. ઉચ્ચ સાહિત્ય પ્રત્યે માણસો કેમ છે.

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

મારી કેદના કથા (પં. જ. નેહરૂ)	૧૨	૦
ધર્મ કૈસંસ્કાર (ગાંધીજીના જરપુરથે વિદેશના વિચારો અને લેખો)	૧	૧
મહાત્મા ગાંધીજી (રમણલો)	૦	૬
રાષ્ટ્રવીર શિવરાજ	૧	૧
સલાહુદ્દીની મિત્રાઇ	૪	૬
આબરી કેદીઓ ભાગ ૩ જો	૫	૬
અપંગની પ્રતિભા	૩	૬

ધાર્મિક સાહિત્ય

ગંગાધારી મહર્ષિ દયાનંદનું જી. ચ.	૨	૦
પરમાર્થસંસાર	૧	૦
ગાસપીર અહમદજી	૨	૬
અનાસક્તિ યોગ (ગીતાનો ગાંધીજીએ કરેલો અનુવાદ)	૧	૦
મંગળ પ્રભાત (ગાંધીજી)	૧	૦
ઉપનિષદ પાદાવળી	૪	૦

શા. રમણલાલ વજેચંદ્રભાઇ દેસાઇ કૃત

કોકીલા	૭	૦
ભાગ લક્ષ્મી ભાગ ૪	૭	૦
દિવ્યચક્ષુ	૭	૦
પૂર્ણાહુતિ	૫	૦
સ્નેહ પત્ર	૭	૦
જીવન હાસ્ય અને બુદ્ધતા	૭	૦
ભૂકંપ ભાગ	૫	૬
ક્ષિતિજમાં (પુનર્મુદ્રણ)	૫	૧
ગામડું રેજ (રમણલાલ દેસાઇનું બીજાર મંથન)	૮	૬

બીજાં કૈકસાહ પુસ્તકો

પ્રેમ યાત્રા (નોવેલ)	૭	૦
જીવતા તણખારો (નોટી)	૨	૭
ચિનગારી (વિવાદ પુસ્તક)	૪	૦
દુનર સાગરે (દુનર શીખનાર નોગારો)	૧૦	૦
આબરેન્દ્રનો મુક્તિ સંગ્રામ	૪	૦
ઉત્સવ (રવીન્દ્રનાથ ટાગોરના ગીતોનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ દીપચંદ બાવે)	૪	૧
કમળપોથી (રસીક નોવેલ)	૧	૦
બાળરમતી	૩	૩
ઇસા મસીહા	૭	૦
શૂરવીરની વાતો	૪	૬
અકબરની સદીનું હાસ	૫	૦
સાહસિકોની સૃષ્ટી	૩	૬
ભારત ભુગોળ ગાઇડ	૨૫	૦
રાષ્ટ્રીય સંગીત ગાઇડ	૧	૬
મોતીના નોરબ (નોરબો ખનાવવાની રીતો)	૩	૦
પીર ઝમરેખ	૪	૬
મંજા	૧	૬
વિરામના અને બીજી વાતો	૫	૦
બધુ સેખ સંમદ ભાગ ૨ જો	૨	૦

ચારણભાણની નવલ કથાઓ

મોહાંત ભાગ ૩	૭	૦
સંદેશાય	૩	૦
દત્તા	૬	૦
પરણિતા	૨	૬
પત્ની ઝમાન્ય	૩	૦
સ્વામી	૪	૦
અપૂર્વ ભારતા	૭	૬
અનુરાધા	૬	૦
અમરવી	૫	૬
છળ પાત્રા	૩	૦
અનુરાગ	૬	૦
મરીચ દીન	૭	૬
સુભદ્રા	૫	૦
નવીના	૬	૦

શા. ચારણભાણના બધાં પુસ્તકો સુંદર રંગપટ ધરાવે છે. આ બધાં ઉચ્ચા પ્રકારનો છે.

નવલ કથાઓ

કેળાવાળા અને બીજી વાતો (ભરત કથા)	૩	૦
પુરસ્કારની કથાઓ	૨	૦
ગંદાર ગાળા (દુંબી વાતો નોવેલ)	૫	૦
ગુહરાજ (નોવેલ)	૪	૦
ગામા (વાર્તા)	૪	૬
જાગીરદારનો હાસ્ય ભંડાર	૬	૦
જયોત્સના	૫	૦
ઝાંસીની રાણી	૫	૬
ગ્રામજીવન ભાગ (દુંબી વાર્તાઓ)	૩	૦
તાતી તલવાર (રોમાન્સ કથા)	૪	૦
દૃષ્ટિપરીવર્તન (ડોકટરોની નોવેલ ખાસ્સી	૪	૦
દેવી ચોધરાણી (નોવેલ)	૩	૬
ધ્રુવ ગાથા (વાર્તા સંગ્રહ)	૪	૬
ધ્રુવ ગિરિયા	૩	૬
નારી હૃદય (રસાળી)	૪	૬
નવેા નગરીજો (હાસ્ય રસીક કથા)	૭	૦
પ્રેમાશ્રમ (સુંદર રસીક નવલકથા) ભા. ૧	૧	૦
,, ,, ,, ,, ભા. ૨	૫	૬
પુરાતન જયોત (નોવેલ)	૪	૬
પ્રેમ પ્રભાવ (નિકોલ)	૫	૬
પુનરીથી	૩	૬
પાનબા ધરીયા (દુંબી વાર્તા સંગ્રહ)	૪	૬
પીઅરને પંથે અને બીજી વાતો	૩	૦
પ્રભાતો દીપક ભાગ ૨ જો	૨	૬

નવલકથાઓ તથા વાર્તાઓ

માણેકા (વાર્તાઓ)	૫	૦
મદુલા	૩	૬
રત્નાબાઇ (મરાઠી પ્રસિદ્ધ નોવેલનો અનુવાદ)	૭	૦
રંગડુ દોણી અંક ૧ (સાહસીકોની કથા)	૧	૬
રાજા પ્રતાપ (ધનીકાસાર કથા)	૩	૦
લગ્ન બંધન ન્હાની	૩	૦
,, ,, મોટી	૫	૦
વેરાનમાં	૩	૬
સાચે ખાવા (રસપ્રદ નોવેલ)	૫	૬
સાજન પતી (ઇસ્પરસાથી ભરપૂર)	૭	૬
સોરઠ રાણી	૫	૬
સોના સતી	૩	૦
સોરાષ્ટ્રની રસધાર (સોરાષ્ટ્રની ધનીકાસીક ઇંત કથાનો સંગ્રહ) ભાગ ૧	૩	૦
સ્નેહ લહરી	૭	૬
સમાજની વેદીપર	૪	૬
સ્નેહ સંગમ	૪	૬
કલ્યાણ યાત્રા	૩	૬
પ્રભાત કીરણો (દુંબી વાર્તા)	૫	૬
ભક્તા અને બીજી વાતો	૩	૬
પ્રેમ યાત્રા	૫	૬
પ્રિતમની ખાસ	૩	૦
રવી કીરણો (ગુજરાત)	૬	૦
કોકીલગન	૪	૬
ગંદારબાળા (નવલીકા સંગ્રહ)	૨	૦
પ્રિયતમા	૨	૦

વિકટીલ કહાંનરીઓ

ગંસરી (ર. ગ. દેસાઇ કૃત)	૫	૦

કાવ્યો–ગરબા–ગીતો–ભજનો

કલાપીનો કેકારવ	૧૨	૦
ગણપતિ કાવ્ય માળા	૧	૬
ગીતાંજલી (કવી. રવીન્દ્રનાથ કૃત)	૨	૦
ગારબી ભજન ગીતો	૫	૦
ગીતાંજલી (કવી. ર. ગ. દેસાઇ કૃત)	૪	૬
ગુજરાતના (કવેરસાઇ મેઘાણી કૃત)	૧	૬
રઢીયાળી રાત ભાગ ૧ લેા (ગરબા સંગ્રહ)	૨	૦
,, ,, ભાગ ૨ જો ,,	૨	૬
,, ,, ભાગ ૩ જો ,,	૩	૦
લગ્ન ગીતો	૩	૦
રાસ નંદીની	૨	૬
રાસ તરંગીણી	૨	
રાસ નીકુંજ	૨	૬
લેાક સંગીત (ના. મે. ભરે)	૧	૬

મળવાનું ઠેકાણું:–

Manager Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

આવો પધારો જુઓ

અને

તમારા માનીતા વાજીંત્રો અને રેકોર્ડઝ ખરીદ કરો

વાજીંત્રો— હારમોનીયમ, ગ્રામોફોન, વાયોલીન, બેન્જો મેન્ડોલીન. ગીતાર, ઝાઝ આઉટ ફીટ, ફલ્યુટ વિગેરે.

રેડીઓ—"હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ."

નીચે મુજબ ફીલ્મી રેકોર્ડના સેટો સ્ટોકમાં ખરીદી વાસ્તે તૈયાર છે.

(૧) જીવન પ્રભાત,
(૨) વીદ્યાપતિ,
(૩) રોમેન્ટીક ઈન્ડિઆ,
(૪) નીર્મળા,
(૫) બાલ્મી,
(૬) અછુત કન્યા,
(૭) જાગીરદાર,
(૮) વચન,
(૯) ચેલેન્જ,
(૧૦) હીઝ હાઈનેસ,
(૧૧) સાવીત્રી,
(૧૨) મધર ઈન્ડિઆ.
(૧૩) ગોપાલ કૃષ્ણ,
(૧૪) દેવદાસ,
(૧૫) ધુપ છાઉ,
(૧૬) પ્રેસીડન્ટ,
(૧૭) નીરાલા હીંદુસ્તાન,
(૧૮) ગ્રામોફોન સીંગર,
(૧૯) ૩૦૦ દીવસ પછી,
(૨૦) સંત તુલસીદાસ.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં સાથીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ હારમોનીયમ (હાથના, પગના, હાયપગ સાથે પોર્ટેબલ).
,, હચીન્સ, ઓડીયન, જીનાફોન, મેગફોન ઈન્ડિઅન રેકોર્ડઝ, ફીલ્મી રેકાર્ડ.

મળો યા લખોઃ

ગોશળીઆ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ,

૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

RADIO RECORD TRADING Co.

38a MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG,

and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

આરૂ કવ્વાલ

N. 16215 માલિકે દુનીયા કેન.
" 16232 જો મીલે જીન્સે દીલ રખ્સે.
" 16245 હલકે મે આજ ચેહરે આજ
" 16250 દુલ્હાર મુસલમાનો.
" 16273 વોહ દીલકેા તાસલી.
" 16289 કુરબાન પટેા.
" 16227 મોહમદકબાલી જીનાહ–૧–૨.
" 16295 ચોરી ચોરીસે મીલુંગી.
" 16304 આન પડી દરબાર બલમ મેારી.
" 16317 મક્કા મદીના.
" 16317 ગુબારે પુરે જાના.

આરઝૂ કુદીરૂદીન

N. 16239 ઝાખાં પર જ કરે હલકત.
" 16027 ઝો ખરક હવી બે ગલ.
" 16042 દેખા મુજે ચુલ્લુ મેં.
" 16068 આજ ક દુરને જ્યા.
" 16163 નામ પીર જીન્દા કરેા.
" 16340 કદરસે આબાદ.

કુખ્બે આઝમ કવ્વાલ

N. 16013 રબ્બ કે કાબાસે ઘરબર.
" 16230 ખુદા રખ્બે મેરી ખુરાશ.
" 16241 તસ્વીર મેાહમદ મેરે દીલમે.
" 16279 કિસને દરવાજે પર.
" 16293 આજ ખજાદી દીલકા ખગીને.
" 16340 અફસેાસ મુસલમાનેા.

મેાહમદ આક્લીલ કવ્વાલ

N. 16003 પાંચે લાયલ યારેા યારી.
" 16014 ચલેા મદીનગર.
" 16049 અમવદ કત કામુસે.
" 16132 નસ રબ્બ નજદી જાના.
" 16231 માફી મુજે પીલા દે.
" 16249 મેાહમદ હસરૈમે કુલહ ખનકે નીકરેાંગે
" 16288 કેાન તુજે સમજાગે.
" 16301 આહમદે મુરસલ.
" 16312 હમારા બીરલવાલા

કાલુ કવ્વાલ

" 16015 જો દેખું રબ્બે મુસ્તફા.
" 16064 પ્રસ ચેાટ કેાપુ.
" 16071 માટી માટી જાનેાસે.
" 16169 સાલમ ઉસપે રહ્સે હકને.
" 16306 કબસે મેરી સેાજ કિસમત જગાજ જાગની.
" 16325 પ્રેમ આતમર મુજરાં.

આરઝૂ અબ્દુલ રઝાક

F.T. 12857 મુન્શા સમજે ચે અરમા નીકલ.
" " 12912 દીલમે નઝરેમે વેા કુલમાને.
" " 12998 મે કેસે કુલહન આકેલી આલી.
" " 12213 ગુજા દેા કબસે તુજકેા.

કલનખાન એન્ડ પાર્ટી

F.T. 12215 કે હરી કે રકે મુન્શા આકા તેરી ગલી.
" " 13860 મે તેા વીર આપ મા તેરે.
" " 12917 જીસ તરફ જાતા હું.
" " 12749 ગજબુમ કા હક કે આલમ પર.

રાશીદ અહમદ કવ્વાલ

F.T. 4740 કરકે મુશકીલ આસાન.
" " 12165 મેર હ કર કે મુલજાર.
" " 12218 અપર કે દીલમે દુસને પારેા.

આરઝૂ અબ્દુર બખ્શ

G.E. 4705 અલકે સરવર.
" " 4726 યે રસુલે પાક કી પ્રસાન હે.
" " 1381 કરક કે તુ દુસ્મન હે તુ.

અબ્દુલ આઝીઝ ખાન

G.E. 2234 રલલ્લાહ રલલ્લાહ
" " 2320 યેા આયે ખુલેા કે બાદા દેને વાલે.

મેા. ઇકરામુદ્દીન

G.E. 438 ખુન ખુના ખુન ખુન.
" " 437 કૈતાન મી ઝોલી.
" " 743 કાસીલ કે મુસલે આંક કે.
" " 3111 દીનકા ઢંકા બજયા.
P.E. 7 મેાજીઝા કામે યે તરવા કા મીઠાના
" " 23 સાહદત હજરત હાસન.
" " 27 સાહાદત હજરત બીલાલ.
N.L. 316 અંતા પદુલ કા મેાજીઝા.

ઘસ્લાખી રેકેાર્ડ

મુરે. પારીન (૪)
" ગુલશ.
" રેહમાન
" બાકર (૨).
" મેાકમીલ.
" આનાગ.
" આઝાન

ઠામા સેટ

પારીન કવ્વાલ (૧)	નુરે મેહદન (૧)
બીલ્ક મંગલ (૪)	દુકમાની મંગલ (૩)
પવન કુમાર (૨)	ગારી મુખનમા (૨)

દર અઠીને નવા રેકેાર્ડ અમારે ત્યાંથી બારેા. તેના દર અઠીને કેટલેાગ અમારે ત્યાંથી મંગાવી લેશેા.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE COLUMBIA and "TWIN"

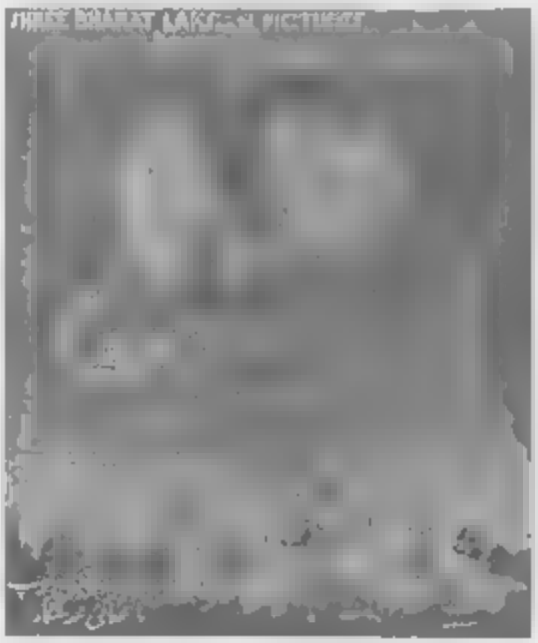
સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકૉર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીશ્ચંદ્ર એન્ડ રાજકુમારી

N. 15307 નરી ગનરી ગનગી ગ.
„ *15308* અંતરનાં આસમાં એક ફુલ ફર્યું.
„ *15309* સુંદર ભૂમી.
„ *15311* નવું જુનું.

કાલ્હમ અને સભાબાઈ

N. 15327 ઈ તગારી રાધીકા-રીખીનાં ખેલ.
„ *15328* ઢું તો ઢાસને ખારે સેતર
„ *15331* વિપદનું વાદળ ફીરપર વરસે.
„ *15342* રીસાયેલી રસીકાને નજરથી મોહની નજર લઢી છે.
„ *15344* પ્રજ્ઞનો પડકાર ભાગ ૧ લો અને ભા ૨ જો.
„ *15312* નવ્વાણુંનો ધક્કા.

N. 15314 ખાબનો નાથ ભા. ૧-૨.
„ *15316* ઊંટ ઘરે.

આશ્કર ચમપક એન્ડ પાર્ટી

F.T. 5909 જશુબાનું વરદાન.
„ „ *5971* ગંગમ આઠ પ્રભાત.
„ „ *5953* શરાબીનો સંસાર ભાગ ૧—૨.
„ „ *5946* સાંજે જમુનાને તીરે.
„ „ *5970* રહ્યાબન્ધન ભા. ૧-૨.
„ „ *5956* કાલીદાને કાઠો.
„ „ *5937* બાકલું પર.
„ „ *5936* ફિજરત ભાગ ૧—૨.
„ „ *5952* મુકેા પાલવડેા.
„ „ *5954* પાને પુકેા.
„ „ *5740* ફુલ વીણવા ઢું ગમતી સાજન.
„ „ *5727* પાસ્વં જનેશ્વર દર્શન દીજે.

GUJARATI DRAMA SETS

શ્રવણ કુમાર	(૩)	રેકૉર્ડનો	સેટ.
સીતા હરણ	(૩)	„	„
રાણક દેવી	(૩)	„	„
શકુંતલા	(૪)	„	„
વીર રાજા	(૬)	„	„
એસલતેારણ	(૩)	„	„
સેઠ સગાલસા	(૩)	રેકૉર્ડનો	સેટ.
પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનું નાટક	(૮)		
નરસંહ મહેતા	(૩)	રેકૉર્ડનો	સેટ.
વહીલનો વારસો	(૩)	„	„
સજ્જનારાવણ	(૩)	„	„
વનરાજ ચાવડો	(૫)	„	નાટક
જલંધર સતી વૃંદા	(૨)	„	સેટ.
શ્રીકૃષ્ણ જન્મ	(૨)	„	„

FILM RECORDS IN SETS

મરીબાઈ તેાપ	(૫)	નીરમલા (૪)	મારી આંખ (૩)	જમાના (૩)
બાબી (૫)		મામાફેાન સીંગર (૪)	પંચમન (૧)	ફરબાદ (૫)

આરતી *F.T. 5246* દશાવતારની આરતી. *F.T. 5281* શ્રી સત્યનારાયણની આરતી.
F.T. 5191 શ્રી મહાદેવની આરતી.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD.

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

15, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. 105

"શુદ્ધ ઘી"

દરજનમાં પબ્લીક હેલ્થ ખાતાએ માલ કરેલ ઈમ. જે. માકોર્ડ ઝીરના ઈંગલીશ વેરાવળ મકનજીદાસ અવચળની ફેકટરીનું અનાવટ ઘી ઓગળ્યું (શુદ્ધ) ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

આજ આજે પુછો વા લખો. માર્કેટ આકિકાના સોલ એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન ૬, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન.

SAMJEE DEVSHI & SON 6, Cross Street, DURBAN. 112

'Phone 2-6235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent,

16 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ વહાવનાર અને કમીશન એજંટ.

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોકસ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 115

M. H. DESAI,

એમ. એચ. દેશાઇ,

હોલસેલ ફ્રૂટ વેપારી.

અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ કુનિશનના ઉંચા પ્રમાણમાં C. O. D. થી સારૂ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 119

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સૂટ, ડાઈનીંગરૂમ સૂટ, વેસ્ટકોટ, ડ્રેસીંગ ટેબલ, આર્મ ચેર, ઓફીસ ડેસ્ક, મુડ ટેબલ, ટેબલ, ચેરસ, રોટ ડેસ, બાલકાર્ડસ, રોપ ફીટીંગ અને ફીકચર વિગેરે, તદ્દન મોકાણના ભાવે બનાવી આપીશું. અમે પહેલી વાર ગોલમાલ મુકતા નથી.

બોકસો, ટેબલ અને કીચન ડ્રેસર

જે અમારી રેડીમેડ નીચે મુજબ ભાવ છે. તેનો ફોટો હંમેશ તૈયાર રહે છે. આવ મોકાના ઓર્ડરો ખાસ ફીટર મોકલી અને રોપ્યા આવશે.

L. MISTRY,

5 KORT STREET, : : : : : JOHANNESBURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2526. 105

ફીટીંગસ

પાવડર

ઉધી, માકડ, બાંધા, કંચારા, માખી, વંદા વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

ફીટીંગ્સ પાવડરના ટીન મળે છે. 111

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices. special attention given to all up-country orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ વહાવનાર

અમે અમદરીના ઓરડર ખાસ દેખરેખ રાખી સારો માલ C.O.D. થી રવાનીએ કીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET. DURBAN. 107

જુના અને જાણીતા ફરમાસુ મીઠાઇવાળા અને પાકેા બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના ચોકકસ પાકેા

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકેા ઓર્ડર આપવાથી મળી રહેશે.

અમારી ફર્મમાં ઉત્તમ બનાવટ અને આવું કામેમાં વર્ષોથી મળે છે.

ફરમાસુ મીઠાઈ બના કરેલ આવું ફરમાસુ, આપાર, નવા મકાનો વિગેરે મોકલ આપવામાં આવશે.

ચા પાન આવવા માટે લખો વા મળો:

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 13a KORT STREET JOHANNESBURG. 115

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ગુજરાતી ૧૯૯૭ ચૈત્ર	તારીખ	નક્ષત્ર	મુસલમાન ૧૩૬૦ રબીઉલ અવલ	પારસી ૧૩૧૦ ફરવરદીન	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
						ક. મી.	ક. મી.
શુક્ર	૧૧	સુદી	૧૫	૧૪	૯	૬-૧૬	૫-૪૮
શની	૧૨	વદી	૧	૧૫	૧૦	૬-૧૬	૫-૪૯
રવી	૧૩	,,	૨	૧૬	૧૧	૬-૧૭	૫-૪૯
સોમ	૧૪	,,	૩	૧૭	૧૨	૬-૧૮	૫-૪૯
મંગળ	૧૫	,,	૪	૧૮	૧૩	૬-૧૯	૫-૪૯
બુધ	૧૬	,,	૫	૧૯	૧૪	૬-૧૯	૫-૪૯
ગુરૂ	૧૭	,,	૬	૨૦	૧૫	૬-૨૦	૫-૪૯

ઇનોસ 'ફ્રૂટસોલ્ટ'

એટલે આરોગ્ય—આરોગ્યતા

જોમ તોજ સુખ છે.

શરીરનું આરોગ્ય સચવાય માટે રક્ત શુદ્ધી આવશ્યક છે રક્ત શુદ્ધ નથી હોતું તેથી કબજીયાત થઈ શરીરમાં જેરી તત્વો ના કારણે માથાનો દુખાવો, આલસ્ય, અને શીરશ્રમની બિમારી થાય છે.

ઇનોસ સોલ્ટ નિત્ય ઉપયોગમાં લેવાથી શરીર નિર્મળ રહે છે. આથી મુખ્યત્વ ગુણ થાય છે છતાં તેની અસર કદી નથી થતી અને જોમમાં પણ અભાવો નથી થતો. આજેજ આને આવશ્યક ઔષધોની ખુબીઓ.

ENO'S "FRUIT SALT"

The words "Eno" "Fruit Salt" and "Eno's" are registered Trade Marks
Sole Proprietors: ALFRED BISHOP (S.A.) (Pty.) Ltd.
P. O. Box 1053 Cape Town

'INDIAN OPINION'

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

For The Moral, Political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance,

Within the Union	21s.	Annually
" " "	11s.	Half-yearly
Outside the Union	22s. 6d.	Annually
" " "	12s.	Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise

Apply to—

Manager,
Indian Opinion,
Phœnix, Natal.

The Best Summer Drink yet!

YOU'LL find 'Ovaltine' (Cold) quite the most delicious drink you've ever tasted. And there is nothing like it for restoring the energy you spend so freely in the summer. Drink 'Ovaltine' every day—and note the difference.

'Ovaltine'—Cold or Hot—is served at Cafes, Restaurants and Milk Bars.

Manufactured by A. Wander Ltd. London, England.

Ovaltine *Mixed* Cold

Indian-African Line

ઇન્ડિઅન આફ્રિકન લાઇન

કાલમ્બો જનારી સ્ટીમરો

એપ્રીલ તા. ૨૦ મીના અરસામાં ઉપડવાની છે.

ટીકીટના દર:

૨૬ વીશી સાથે	પા.	૧૩	૧૭ ૬
,, વીશી વગર	પા.	૯	૧૧ ૩

બીજી બોટ તા. ૧૫ મીના અરસામાં મદ્રાસ જવા ઉપડશે.

૨૬ વીશી સાથે	પા.	૧૫	૦ ૦
,, ,, વગર	પા.	૧૦	૬ ૩
ઈન્ટર વીશી સાથે	પા.	૨૬	૭ ૦
,, ,, વગર	પા.	૨૨	૭ ૬

રીટર્ન ૪ રીપોર્ટીટ ટીકીટો ઘુડીંગ કરાવેલ.

BASSA Ltd,

Box 509, Durban. Telegrams "CABASA." 'Phone 22850.

BOOKS FOR SALE

Obtainable from:

The Manager,
INDIAN OPINION
Phoenix, Natal.

Indians In South Africa

Helats within the Empire
and
How they are Treated.

By Henry S. L. Polak.

Price 2s.

To be had from —

THE MANAGER,
INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

The "FRIENDS of INDIA" SERIES

Short biographical sketches of eminent men, who have laboured for the good of India.

Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece.

Rev. Dr. Miller	Lord Morley
[illegible]	Sir Pherozeshah Mehta.
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible] Henry [illegible]	[illegible]
[illegible] Bright,	[illegible]
Lt. Mohab Hosa	[illegible]
Mrs. Annie Besant,	[illegible]
Allan O. Hume,	[illegible]
A. M. [illegible]	Charles Bradlaugh,
[illegible]	Diwan G. Rangachariu,
[illegible]	Rao Bahadur R. N. Mudholkar,
[illegible]	Dr. Rash Behari Ghose,
[illegible]	The Rt. Hon. [illegible]
[illegible]	H. H. [illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	Dr. [illegible]

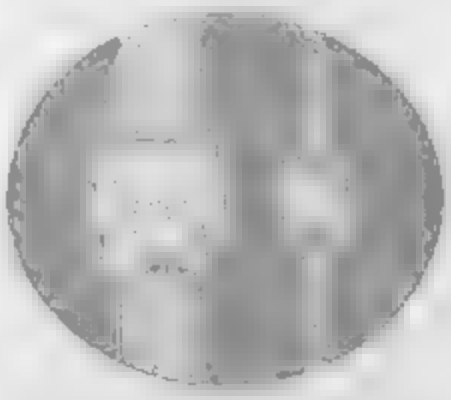
Price: One Shilling Each

APPLY:

MANAGER, INDIAN OPINION,
PHOENIX, NATAL.

ELGIN

ઘડીયાળો

અગત્યનું

અમારીઆમાં એલ્જીન ઘડીયાળો પ્રથમ આવીછે [illegible] છે આ ઘડીયાળોના, જુદા જાતો (સ્ટેર પાર્ટસ) [illegible] રાખી આપવામાં આવે છે.

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER"—ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

DURBAN REPRESENTATIVE
B. DAVIDSON, 720 Colonial Mutual Bldgs.,
West Street, DURBAN

Printed and published by Manilal M. Gandhi at the Press Settlement, Phoenix, Natal.

23

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 16—Vol.–xxxix. Friday, 18th April, 1941. Registered at the G.P.O. as a Newspaper PRICE FOURPENCE.

FOREIGN DOMINATION

"FOREIGN domination may be a little more or a little less intelligent here or cruel there, but in every case and in every country and age its essential nature is the same. It is founded on force and not on justice. Its result is certain to be deep and widespread injury to those robbed of their freedom and their rights, and in the end to those who do the robbing as well. The rule of any people by the sword of a foreign conqueror is always a bitter thing to those who feel the sword's pitiless edge whatever it may be to those who hold the hilt of the sword. But it is worse than bitter, it is demoralizing, degenerating, destructive to the character of those held in subjection. It tends to destroy their self-respect, their power of initiative, their power of self-direction, to create a slave-psychology and rob them of all hope and inventive in life. Injury of this kind is the deepest that can be inflicted upon humanity."

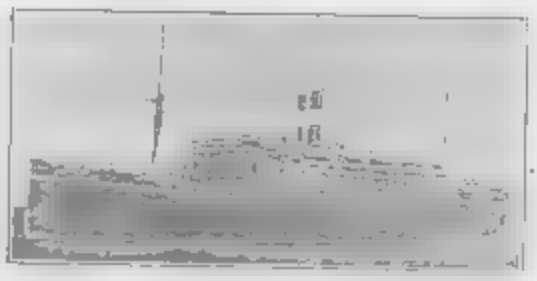
—J. T. Sunderland.

પરદેશી સત્તા

"પરદેશી સત્તા ગમે તેવી સારી હોય યા બાતકી હોય પરંતુ પ્રત્યેક કાળમાં અને પ્રત્યેક દેશ અને યુગમાં તેનો મુળ સ્વભાવ તો એકસરખોજ છે. એ સત્તા બળ ઉપર રચાયેલી છે નહિ કે ન્યાય ઉપર. તેનું પરિણામ જેઓની સ્વતંત્રતા અને હકો લુંટાઇ ગયા છે તેઓને ઉંડુ અને ગહોળું નુકશાન કરનારૂ છે અને અંતમાં લુંટનારાઓને પણ તેજ પરિણામ આવે છે. એક પરદેશી વિજેતાની તલવારથી ઠોકી બસ્તુ સૌઠોપર અમલ થાય, એ અમલ, તલવારની ધારની ઉપાદીન ધાર જેઓને લાગતી હોય તેઓને હમેશાં કડવો લાગે છે, પછી તલવારનો હાથો પકડનારને ગમે તે થતું હોય. પરંતુ કબજામાં પણ તે બુરો છે; જેઓને પરતંત્રતામાં રાખવામાં આવે છે તેઓના ચારિત્રનો તે નાશ કરનારો અને તેઓનું પતન કરનારો છે. તેઓના સ્વમાનનો તેઓની રચનાત્મક શક્તિ, આત્મવિશ્વાસનો નાશ કરી ગુલામી મનોદશા ઉત્પન્ન કરનારો છે અને જીવનનો સઘળો ઉત્સાહ અને આશા લુંટી લેનારો છે. માનવજાતના ઉપર એ કરતાં વિશેષ ઉંડુ નુકશાન બીજું એકે હોઇ નહિ શકે"

—જે. ટી. સન્ડરલેન્ડ.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

૩૬ ટીડીઃ સ્ટિંડ વીશી સાથે પા. ૧૭ ૧૦ ૩.
,, ,, મુસ્લીમ વીશી સાથે પા. ૧૮ ૬ ૬.
,, ,, વીશી વગર પા. ૧૪ ૩ ૩.
ડેકબ્રન્ડ કલાસ સીંગલ વિશી વગર પા. ૪૦ ૧૦ ૦.

સ્ટીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ટીકીટના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

એપ્રાલ તા. ૨૫—૩૦ મીનટ અરસામાં સ્ટીમર મુંબઇ જવા રવાનશે.
મહુત તેમજ ૩૬ પેસેંજરો લેવામાં આવશે.

દરબન આવ્યા પછી તમારો માલ તથા મુનીયન ટ્રાન્સપોર્ટ રેગ્યુલેશન મુજબ નાણા સાથે લઈ જવા વિગેરે સંબંધી હકીકત મળવાથી બરોબર કરી આપીશું.

દાગીના ઉપર તમારું નામ તથા B. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રો.) લીમીટેડ
ડીકી પેસેન્જર એજન્ટ.

Phone 2-0432. Tel add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.
390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,
No. 4, Kort Street, Johannesburg.
'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.
Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE
NEW INDIA ASSURANCE
——COMPANY, LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ કંપની તમામ જાતનાં જીવન વીમા, આગ વીમા, મોટર કાર વીમા, મોટર લારી વીમા, મોટર બસ વીમા, કાચના વીમા, વર્કમેન્સ કોમ્પેન્સેશન વીમા, તથા બીજા વીમાઓ ઉતારવાની સગવડ છે. વધારે જાણવાને કચેરીનો પત્ર આપવો એટલે વીમાનો ફોરમ મોકલવામાં આવશે.

Natal Offices
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue
DURBAN.
Telephone 2-5845 Gen.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Offices:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street.
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4476
P. O. Box 2041
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL

PHONE 20980 CORNER PINE & GREY STS

SITUATED IN THE HEART OF DURBAN'S BUSINESS AREA.

THE MECCA OF INDIAN SPORTSMEN.

WHERE EVERYBODY GOES. THE REPRESENTATIVES OF MEALS

BOARDING & LODGING BY DAY, WEEK OR MONTH.

THE EPIC FAST

(By Pyarelal)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.

920 Pages. Price: 9s 6d

Obtainable From The Manager

Indian Opinion, Phoenix, Natal

દીક્ષા ની ઍા

અંગ્રેજી ને ગુજરાતી

આ દીક્ષાની મહત્તામાં મંગીકારની મુલવણીથી થયેલા વિદ્યાપીઠના જોડણી પ્રયોગના આધારે સુધારા વધારા માટે બનાવાયેલી કે વિત થી આલમ માટે તે બાબત વારંવારી અને ઉપયોગની છે. તેને અંગે વારિ ા આલેા. દરેક, મોટા કદેરાની વસ્તી, જેથી ચોક્કસ સંખ્યામાં, પત્ર, માપ, વજનવેા, વિગેરે વધારી વસ્તુઓનેા સમાવેશ થયેલેા છે પાકું પૂંઠું પાનાં ૨૧૦૮ પ્રયેકની કિંમત રૂા. ૫.

Manager, "Indian Opinion," Phoenix

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

	Rs.	A.
Lectures from Colombo to Almora	2	8
Bhakti—Yoga	1	12
Raja—Yoga	2	8
Karma—Yoga	1	12
Inana—Yoga	1	12
Karma & Bhakti—Yoga in one volume	1	8
Lectures & Discourses	1	0
Jnana-Yoga	1	4
My Master	1	4
Glories of the Atman	1	4

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A comprehensive chronological account of the Master's [illegible] the only authorised [illegible]

(Fourth Edition)

Thoroughly revised and improved with a Foreword by [illegible]

Price, Re 1

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Re. 4, Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

ઝરેાની દરેક પ્રકારની બીમારીમાં
આબાદ અસર કરનાર.

ઝંડુ અશેાકારિષ્ટ

પ્રદર, બાર્ધા શીશેરે
રેાગેાનેા સ્વેાત્ર ઉપાય
દરેક ઘરમાં હેાવેા જોઇએ.
૧ રતલી બાટલીની કિં. ૪-૬.

બાળકેાનાં પેટનાં દરદેામાં
આબાદ કામ કરનાર

રડતા બાળકને રમતું કરવાનેા આસાનમાં
ફીકર મટાડવાનેા અકસીર ઉપાય
બીલકુલ કેફ વગરનું

ઝંડુ બાલ શૂલાકે

— બાળકેાવાળા —
દરેક ઘરમાં હેાવું જોઇએ.
શીશી બેઠળ કિં. રૂા. ૨-૬.

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પેા. બેા. ન. ૫૫૧૩, મુંબઇ નં. ૧૯.

સા. આફ્રિકાના સોલ એજન્ટસઃ જેમ. જેમ. મેારી એન્ડ સન્સ, સ્ટાન્ડ રરઇ, મેારીયાદીક બઝાર, પી. બેા. બેાક્સ ૧૨૦૫, પ્રેટારીયા.
મેહરબાનીમાં મંગાવું હેાયઃ બગલ બ્રધર્સ, ૧૪ કેપ સ્ટ્રીટ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું મુકીપત્ર આજેજ મંગાવેા. એજન્સી માટે લખેા બેાક્સ ૧૨૦૫, પ્રેટારીયા. ૦૧૭

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewellories at reasonable prices to suit your pockets. 1249

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફરટ અને વેજીટેબલ સારૂ પેસેજ કરી C. O. D. થી
મેાકલવામાં આવશે. લખેાઃ—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban.

શિયાળો!! એટલે ખુટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય

જો તમારે તમામ ઋતુઓની ખરી મજહ્ મેવી હોય તો આ શીયાળામાં પુષ્ટીકારક પાકો બનાવી તમારી તંદુરસ્તી પાળી મજબુત અને બળવાન બનાવી દો! પણ યાદ રાખશો કે ફાયદાકારક ખોરાકો બનાવવા માટે સારો, તાજો અને ચોકખો શુદ્ધ માલજ વાપરશો. અમારે ત્યાં શીયાળાના પાકો બનાવવા માટે બધો તાજો અને શુદ્ધ માલ આવી ગયો છે.

અમારે ત્યાં શીંગોડા, બદામ, અખરોટ, પીસ્તા, પંજાબી બાદામ, નરેદ મુસલી, બાવરક, ઇલાયચી, કોપરા પાકી, ખોબાર અને ગાજુ, સાર મજબ્, ચોમાસાની, અમલત, નુકર, અંજીર, મેવા ગાંઠના વરખ, બદામ, પીસ્તાં તમામ જીંદનું કરીયાણું આંખી વહું, બધી જુદીજુદી ઉપરાંત ઘરની તમામ મેસાલરી હમેશ સ્ટોકમાં રહે છે.

દીંડસ્તાનમાં બરાબર ચઢેલી સુરતની બરફી, પીસ્તા બરફી રૂા. ૩-૬ રતલ, બદામ બરફી રૂા. ૩-૬ રતલ.

મુંબઈના તરેહવાર હલ્વાઓ બદામી હલ્વો રૂા. ૧-૮ રતલ, સફેદ મકવાલો હલ્વો રૂા. ૨-૬ રતલ, રંગીન બદામી હલ્વો રૂા. ૨-૮ રતલ, સફેદ નવાબ હલ્વો રૂા. ૩-૦ રતલ બધાયે લાંબી મળશે.

નવાબી પાઉડર: શરીરના રોમ પ્રમ્ શોકમાંથી બાદ ... મીનીટમાં બાળ સાફ કરી દે છે. ... બોટલ રૂા. ૩-૬ પોસ્ટેજ રૂા. પુનીયન માટે. ઓર્ડર બધાત મોકલવા આપી બાંધી કરી લો.

દેશના એજન્ટો: જોઈએ છે રૂા. ૧૯-૬.

P. O. BOX 709. **I. G. H. BASSA.** 153 Grey Street, Durban.

વેચવાનું છે બીજનેસ

બારણા ઉપરા કારણ બાબતમાં, બેરોકટોક ધીમના ધંધા ... ને કામ ... ના કારીગરના અભ્યાસ બાબતમાં પાકીબાંહ ... ધંધો બીજનેસ. સારામાં સારા ગ્રાહકોને ... માટે આ બેઠક ... ધંધો બાબત છે ... માહીતિ બધા છે. ... બેસનારો બધી બધુ વિગત માટે લખો અગર બીજનેસ ૪૪ મહમદસેદ આવેન્યુ, દરબાન. ... સોમવારથી શુક્રવાર બપોરના ૨ થી ૫ વાગ્યા સુધી.

ગુજરાતી ભાષાનું

રેમીંગ્ટન ટાઈપરાઈટર સ્કૂલ

નવા કોર્સનું જ—ફ્રીમાં પા. ૮૦.

પત્ર વિગત માટે લખોઃ

K. D. Ranchhod,

Aliwal North, C. P.

વેચવાનાં પુસ્તકો

ખાસ મહાત્મ્ય

તમામ માતા (બાળકો માટે "શ્રેષ્ઠ ... ")	૧	૪
નાની બેન	વાર્તા	- ૪
પુંઢરીકના પરાક્રમ		૧ ૬
પ્રાણી પુરાણ		૧ ૪
પુસ્તકાલય		૦ ૬
બાપુની કેદ	કારી કુસુમ ...	૧ ૦
બાળ કુંજ	વાર્તાઓ	૨ ૦
બાળ ...	વાર્તાઓ	૨ ૦
બાળવાર્તા ભાગ ૨ જો		૧ ૦
બાઈબલીદાહિક મહાન પુરૂષોની કથાઓ		૧ ૬
રીતિ રીતિ	બાળ અને નાગરીકની વાર્તા	૦ ૬
વિક્રમ ચરિત્ર		૨ ૦
બ્રાવરસ (રમુજી પુસ્તક)		૦ ૬
હીંદુસ્થાનની બાળ વાર્તાઓ		૨ ૬
હાજરજવાબી		૧ ૪
હીરા મોતી		૦ ૬
... અને ચોરવા		૧ ૬
... વાર્તા ચિત્રો		૨ ૦
...		૨ ૬

નવયુગ ગ્રંથિનમાલા

... ચોપડી	૧	૬
... ચોપડી	૨	૦

બાળ ચિત્રો માળાના ૨૯ પુસ્તકોના સેટની કીંમત રૂા. ૮-૬

દક્ષીણામૂર્તિ બાળ સેટ ૨૫ પુસ્તકો

કીંમત રૂા. ૧૨-૬.

...	...
...	વાર્તા
...	વાર્તા
...	...
...	વાર્તા
...	વાર્તા
...	વાર્તા
...	...
...	...
...	વાર્તા
...	ઉખાણા
...	વાર્તાઓ
...	વાર્તાઓ
...	વાર્તાઓ
...	
...	રમુજ
...	
...	
...	... વાર્તા
...	વાર્તા

વેચવાના કલા ચિત્રો

કલાના તમુનાનો સુંદર ચિત્ર સમૂહ

...	
...	
...	
...	૬ ૦
...	૭ ૬
...	૧૨ ૦

આ ઓફીસે છપાએલાં પુસ્તકો

...		
...	૧	૧
...	૧	૪
... ભાગ ૧	૧	૬
... ભાગ ૨	૧	૬
...	૧	૦
...		૪
...		૧
...		૧
...		૮
...		૧
...		૩
...		૧
...		૮
...		૬
...		૧
...		૬
...		૬
...		૬
...	૧	૦
...		૧
...		૦
...		૧
...		૩
...		૩
...		૩
...		૨
...		૧
...	૨	૦

Indian Opinion,

Phoenix, Natal.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 25003, Res. 23345.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

INTERNAL VIEW OF OUR SHOP

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES, BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES. Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £30, THE LATEST FROM BENARES CITY. EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up. PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards. EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in & 45 in width.

Branches: 58, WICKS STREET AND 60, WICKS STREET, GARAGE 7, MOSS STREET AND 58, WICKS STREET, VERULAM.
'Phone 39, Verulam.

દરેક સ્ટીમરમાં જપાન તથા હિંદની આવે છે

બનારસની કીનારવાળી અને સાડી. તેમજ બાતભાતની ફુદીદાર સાડીઓ શી. ૧૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી માંડી ૫૮ ૪ સુધીની

બનારસથી હમણાજ આવેલી છે.

ફ્રેંચ ક્રેપની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર. બનારસની બાતવાળી સાડીઓ શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર. ફ્રેંચનું ક્રેપ–ડી–ચીન શી. ૩–૬ નું વાર ૪૨ ઈંચ અને ૪૫ ઈંચ પહોળ. સાડીનું બોર્ડર કીનારાવાળું ૨૫½, ૪૫ ઈંચ પહોળ બારણી. શી. ૧–૬, શી. ૧–૮, શી. ૨–૦ અને તેથી ઉપર. હમણાજ આવેલી બ્લોરસેંટ સાડીઓ શી ૨૫, શી. ૩૦, શી. ૪૫ અને તેથી ઉપર.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ઓફિસ
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ મફતના ભાવમાં
મોકલીશકાય આને
પી. રબનજી,
૧૭, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ન્યુહાવન

ગરાજ
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
All Popular Flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Sole producers of all Suncrush drinks.

'Phone 29350. Tel. Add. "Neatjes."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
Country orders executed at lowest Market prices.
TRIAL ORDER SOLICITED
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND (PAIN-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ
મેસર્સ ખજીયાર બાબુલાલ મદીવાલા
દરેક જાતની મીઠાઇઓ, ચોખ્ખા ઘીનો તેમજ મેવા મેવા, મસાલાથી ભરેલ બનાવીએ છીએ.
અમારૂં ચાનાક્રાંબેકુ સુરતી ખુશ્રુ, સેવ, ગમમ, ગાંઠીયા, ગાંઠીયા, પાપડ વિગેરે દરેકનો તાજો બનાવીએ છીએ.
રીયાલામાં આવા લાયક રસાળ પાકો તૈયાર રાખીએ છીએ તેમજ ઓર્ડર મળ્યેથી સ્પેશીયલ બનાવી આપીએ છીએ.
પાર્ટી વિગેરે માટે મેવા મસાલામાં ભેળસેળ કોઈ પણ જાતની મીઠાઈ ઓર્ડર મળ્યેથી ફુંક મગાવી બનાવી આપીશું.
બહારગામથી મંગાવનારને માલ પુરતો સંભાળથી કાળજીપુર્વક પેકીંગમાં આપશે.
PHONE 33-6675. P. O. BOX 3680.
THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART.
34 President Street. Corner Diagonal St. JOHANNESBURG.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."
D. K. PATEL
Fruit and Vegetable Exporter
— SPECIALIST —
in South African, Canadian and Australian Apples
Cape Fruit on hand in season
We have in stock green Ginger at 5d. a lb.

ડી. કે. પટેલ
ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ વહાવનાર.
સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ
ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ
લીલું આદું પ પેની રતલ વેચીએ છીએ.
ફોનના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન રખાવામાં આવે છે
નામીશ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.
P. O. Box 766. 116 Prince Edward St. Durban.

SOUTH AFRICAN PUBLIC
23 APR 1941

INDIAN OPINION
Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 16.—Vol. XXXIX. Friday, 18th April 1941.

NOTES AND NEWS

Feetham Commission Resolutions

It will be noticed from a report appearing elsewhere in this issue that the Minister of the Interior introduced a motion in the House of Assembly asking for power to put into effect, recommendations made by the Feetham Commission, to exempt certain areas and certain blocks from the restrictions of the Gold Law so as to enable Indians in the Transvaal to occupy and acquire ownership of land situated in such areas and to occupy and acquire ownership of such blocks. The motion has been rushed through Parliament at post haste. Indians have hardly had time even to study the motion or to express an opinion on a matter which vitally affects them. All they will now have to say or do is after the motion has been passed. Time does not permit us to discuss this important question in the present issue. We shall deal with it fully next week. In the meantime we can only say that this measure may perhaps satisfy a few individual Indians in the Transvaal who have acquired vested interests by evading the law, but it is a retrogressive measure in so far as it concerns the Indian community in general. For, instead of granting them the right of occupation and ownership of land, a right they are entitled to as human beings, they have been permanently deprived of that right and are relegated to ghettoes. Indians can never sit quiet over this latest cup of humiliation offered them. The Government apparently does not wish to see them sit quiet. It is goading them into action.

Case Against Mr. D. A. Seedat

The case against Mr. D. A. Seedat, a leading member of the Non-European United Front, under the National Security Regulations commenced in the Durban Magistrate's Court on Wednesday April 16 before Mr. Kyle Masson. Mr. Seedat was alleged to have made subversive statement at a public meeting and uttered certain scandalous and dishonouring words against the King and his Government in the Union of South Africa. Another charge against him is of having created disturbance at a mass meeting held under the auspices of the Natal Indian Association on March 2, at the Durban City Hall, thus violating the terms of the National Security Regulations. The hearing lasted the whole of Thursday and will continue to-day (Friday). Advocate H. S. Bloom of Johannesburg has appeared for Mr. Seedat. A detailed report of the proceedings will appear in our next weeks issue.

Mahomed Ahmed Dhai who was also charged under the National Security Regulations together with Mr. Seedat for creating disturbance at the Mass Meeting called by the Natal Indian Association on March 2, chose to be tried separately and pleaded guilty before Mr Masson in the Durban Magistrate's Court on Wednesday April 16. Dhai was found guilty and fined £10 or 14 days hard labour.

Civil Liberties Association

At a meeting in the Durban City Hall on Tuesday night a local branch of the Civil Liberties Association was formed. The following were elected to sit on a provisional committee: Mr Paul Sykes, Dr. H. Coblans, Mr A. T. Wanless, M.P.C., Mr. C. Fraser, Dr. C. Kaplan and Mrs. E. Grenger. Mrs. Jessie McPherson, a Johannesburg town councillor, who was the principal speaker, outlined the objects of the association. They were: Freedom of the Press, freedom of speech, freedom of assembly, freedom of association, freedom of thought and expression and democratic control of the Government.

This is a European organisation but its objects are worthy of praise. Colour bar certainly could not possibly be associated with such laudable objects and we therefore hope that one of its objects will be the elimination of the colour bar.

Indian's High Commissioner's Appeal To South Africa

Sir Benegal Rama Rau, High Commissioner for India, who is leaving South Africa in a few days time, spoke at the University Club luncheon in Capetown on Wednesday April 9, appealed to the European population to keep the Asiatic issue out of the arena of party politics and to create an atmosphere in which the problem could be considered with good will and an understanding of the difficulties of both countries. Developments in Europe during the preceding 10 years, he said, had demonstrated the potential dangers of comparatively minor racial problems. He hoped that an attempt would be made to seek a solution of the Indian problem which could be honourably accepted by both countries. If the Asiatic problem were not tackled in time it might develop into an international issue for the great and highly civilised countries of Asia were freeing themselves from the political and economic domination of Europe and were becoming very sensitive in regard to questions of national status. Referring to his stay in South Africa, he said that the position of the representative of another Government whose business it was to deal with highly controversial anti-colour problems was not always a happy one, but the kindness and sympathy and co-operation he had received from numerous European friends all over the Union had contributed to make his stay pleasant.

Colour Bar On Beach

The validity of the Strand municipal regulation dividing the beach for bathing purposes into European and non-European areas was tested in the Supreme Court, when Dan Kareke, a non-European, appealed against a conviction and fine of 5s., or five days' hard labour, for a breach of Section 8 of certain regulations made under Act 21 of 1935. The main ground of appeal was that the magistrate erred in finding on the facts that Section 8 of the regulations was not ultra vires but was a discrimination between classes, coupled with equality, and that it was not partial and unequal in its operation between Europeans and non-Europeans. Mr. D. M. Buchanan, K.C. (for the appellant), argued that each individual member of the public had a right to bathe in the sea wherever he pleased, and that right could only be interfered with if that interference could be shown to be reasonably necessary. It was an unnecessary interference to divide the beach on the ground of colour. The Attorney-General, Mr. A. H. Brookman, K.C., said once the Court was satisfied that the Governor-General had the power to make this regulation, the question of its reasonableness or otherwise would not arise. Mr. Justice Davis said that meant that if that power existed the municipality could give all the beach to the white people and the rock to the coloured. Judgment was reserved.

CORRESPONDENCE BETWEEN GANDHIJI AND SUBHAS BOSE

THE offer of his services by Mr. Subhas Chandra Bose entirely at the disposal of Mahatma Gandhi in connection with the satyagraha movement, and its rejection by the latter on grounds of "vital and fundamental differences," constitute the main points of correspondence that had passed between the two leaders before Mr. Bose's sudden disappearance from his home in January last.

The entire correspondence, which has now been released to the Press by Mr. Mukundlal Sarkar, acting General Secretary of the All-India Forward Bloc, with Mahatma Gandhi's permission, consists of four letters, two from each side.

Writing to Mahatma Gandhi from Calcutta on December 23 last Mr. Bose said: "When Mahadevbhai saw me in the Presidency Jail I took the opportunity of conveying a message to you. I requested him to tell you that if you launched a movement, then our services would be entirely at your disposal for what they were worth. I also wanted him to request you to take the initiative in settling the dispute in Bengal, so that the province could throw its whole weight into the movement. Since you had been appointed dictator, you could easily take up this matter on behalf of the Congress. So I thought.

"At the time my fond expectation was that you would launch a mass movement as you had done in 1921, 1930 and 1932, though Mahadevbhai told me that you had been thinking of individual civil disobedience. To-day it is clear that the movement launched by you is not on the issue of our national demand for independence. Nor is this movement a mass struggle. If the movement were to permit [illegible] it appears to me that the movement would come to an end. Nevertheless we would like to co-operate with such a movement, despite its restricted scope and form, so far as it lies in our power, consistently with our political stand. We would like to know if you would accept our co-operation for what it is worth—and, if so, what you would like us to do in pursuance of this offer of co-operation. I have proffered co-operation in unconditional in the sense that whatever grievances we may have against the Congress High Command will not stand in our way. If and when the High Command deal with us unfairly and unjustly we shall have to react accordingly. We may have to fight the arbitrary and high-handed action of Maulana Abul Kalam Azad at the present time, but this can never blind us to the larger issues before the country and there you can have our fullest co-operation consistently with our political stand. I beg you to accept our offer of co-operation.

"Regarding the Bengal situation I had told Mahadevbhai that if you desired unity, you could have it for the mere asking, and all that was necessary was a talk between you and my brother, Sarat Babu. Since then the situation has deteriorated. You have chosen to remain silent and indifferent. The Maulana has been rushing headlong along the mad path of what he calls "disciplinary action." I am not bothered about it because if he wills it and seeks it, we are ready to meet him on his own ground. He cannot affect our public position in the least and he has only been making himself ridiculous before the public of this province and thereby dragging the name of the Congress to the dust. Since the Maulana's action seems to have your tacit approval I am not seeking your intervention in this matter. All that I desire is that despite this unfortunate sideshow which has been forced on us, we should co-operate where larger issues are concerned, and so far as we are concerned, we are anxious to co-operate. In all sincerity I am offering you our co-operation.

"I am sending this letter through a relative who is going to Nagpur. I am asking him to wait for a reply.

"How is your health? The papers again give disquieting news. I am progressing, but slowly.

With respectful 'pranams,'

Yours affectionately,

SUBHAS."

Mahatma Gandhi's Reply

Mahatma Gandhi gave the following reply from Sevagram, Wardha, on December 29:

"My Dear Subhas,—You are irrepressible whether ill or well. Do get well before going on for fire-works.

"I have not been in consultation with Maulana Saheb. But when I read in the papers about the decision I could not help approving of it. I am surprised that you won't distinguish between discipline and indiscipline.

"But I quite agree with you that either of you is more than a match for the Maulana Saheb as far as popularity is concerned. But a man has to put conscience before popularity. I know that in Bengal it is difficult to function effectively without you two. I know too that you can carry on even without the Congress. But the Congress has to manage somehow under the severe handicap.

"I should wait for the first [illegible] coming. I have been waiting. He can come any time he chooses and so can you too. You know you will be well looked after here.

"As for your Bloc joining C.D. I think with the fundamental differences between you and me, it is not possible till one of us is converted to the other's view. We must sail in different boats, though their destination may only appear to be the same.

"Meanwhile let us love one another remaining members of the same family that we are.—Yours, BAPU."

Mr. Subhas Bose's Reply

Mr. Bose wrote the following letter from Calcutta on January 10:—

"My Dear Mahatmaji,—I am glad to receive your letter of the 29th December—not so much for the contents as for the clarification of your views which it contained. On this side it is not merely my personal desire to offer hearty and sincere co-operation, but it is the desire of many who stand with me. For doing this it is neither necessary nor desirable to surrender or abandon our political principles and connections. As you are aware that in the previous struggles many worked shoulder to shoulder with ardent Gandhites while differing from him on several important questions, why should this not happen again? I beg you to reconsider your decision.

"There is one sentence in your letter the full significance of which I am not sure that I have grasped correctly. You have said: "Till one of us is converted to the other's view, we must sail in different boats, though their destination may only appear to be the same." Does this mean that in your view our political goals are different? How could that be? Kindly tell me what exactly you mean.

"There are so many people who are anxious to know our views on the subject under correspondence and some among them expect an agreement between us. Have I your permission to show them the correspondence and if necessary to publish it? So far, I have shown it to a couple of friends only.

"I hope you are keeping well. I am better on the whole—but some of the complaints are very obstinate.

With respectful 'pranams.'

Yours affectionately, SUBHAS."

The letter of Mr Bose dated January 10 having remained unanswered, Mr. Mukundalal Sarkar sent a telegram to Mahatma Gandhi on January 28 asking for a reply. When he learnt from a telegram that Mahatma Gandhi did not receive the letter in question, Mr. Sarkar

sent a copy of the same on February 8 for ready reference to which the following reply, dated Sevagram, February 16, was received

"Dear Mukundalal,—I have your letter. I had to delay replying to you because I got your copy of Subhas Babu's letter first and then his own letter.

"The differences in our case are vital and fundamental. Subhas Babu knows them and I expect you too know them. Independence secured through violence would have contents different from that secured through non-violent means, my notion of independence is independence of the poorest and the lowliest in the land. But in political language all of us Communists, Socialists, Kisan-Sabhites, Labourites and others must think of independence though all will have different meanings for the same word. So far as I am concerned I have no objection to the whole of the correspondence being published.

"You will please let me know as soon as news about Subhas Babu's whereabouts is known."

PARLIAMENT PASSES FEETHAM RESOLUTIONS

THE Minister of the Interior, Mr. B. G. Lawrence, moved in the Union House of Assembly on Thursday, April 10, a motion exempting the "Feetham areas" in the Transvaal from the restrictions imposed by the gold law on occupation by coloured persons. The motion also asks the House to approve the transfer of the Johannesburg Malay Location to the Johannesburg Municipality and the transfer of Asiatics of land situated in this area and in the Nigel Asiatic Bazaar.

Three Categories

The Minister said that the motion affected three categories of land in the Transvaal. The first category consisted of certain areas of proclaimed land which were subject to the gold law of 1908. These areas were specified in a schedule which he had laid on the table of the House. The areas concerned were within the municipalities of Johannesburg, Krugersdorp and Roodepoort.

The next category consisted of non-proclaimed land in the Municipality of Johannesburg, which was subject to Act No. 3 of 1885, and the third category of non-proclaimed land in the Municipality of Johannesburg which was subject to Act No. 1 of 1885, and the third category of non-proclaimed land in the Municipality of Nigel, which was subject to Ordinance No. 17 of 1905.

He was moving the motion in accordance with the provisions of the Transvaal Asiatic Land Tenure (Amendment) Act of 1936, and its purpose was to enable Asiatics and coloured persons to acquire ownership in the areas concerned.

One of the objects of the motion was to give effect to certain of the recommendations of the Feetham Commission appointed in 1932.

After reviewing the history of legislative attempts in the last 50 years to solve the problem of the occupation of land by Asiatics on the Witwatersrand, the Minister said that the Feetham Commission, before completing its work, had come to realise that the method of dealing with such a difficult problem merely along the lines of occupation rights might not provide the complete solution.

Consequently a select committee consisting of members of both sides of the House had been appointed in 1936 and this committee had recommended not merely rights of occupation, but rights of ownership in exempted areas.

In 1936 a Bill had been introduced based on the select committee's report. This Bill had been welcomed by all sections of the House as providing at last a way out of the difficulty. It had been felt that if the Asiatic community were given the rights of ownership the authorities would be able to deal satisfactorily with illegal occupation.

After the passing of Dr. Malan's Act in 1937 providing for the exclusion of certain areas from the restrictive provisions of the gold law, many Asiatics, through pressure of economic circumstances, had been compelled to penetrate into illegal areas so as to make a living.

Definite Action

The local authorities thought that only after some definite action had been taken to provide these people with a place to which they could go, could they legally be prosecuted.

That had been the position when the 1936 Act was passed. If ownership rights were given in exemption areas they were unrestricted, but the Act provided a safeguard in that the Minister must obtain a resolution from both Houses of Parliament.

The Feetham Commission, which had finished its work in 1937, had recommended that a number of areas should be exempted unconditionally from the restrictive provisions of the Transvaal law and also that certain individual stands should be exempted on a qualified and terminable basis. Members should take special notice of this distinction.

The Minister said he was not dealing with stands exempted on a qualified basis as these cases did not require a resolution from Parliament.

He first intended to dispose of the major question of unconditional exemption of areas. In the case of Springs, for instance, the Feetham Commission had recommended that certain individual stands should be exempted on a qualified basis, and this also applied to certain other towns. This particular matter would have to be gone into later. In the present resolution he would not be asking for any exemption regarding these towns.

He was now asking the House to agree to a resolution which would enable the majority of the areas recommended for exemption to be exempted. In the Johannesburg Municipality certain areas recommended for exemption in Doornfontein and Fordsburg were excluded from the resolution.

On February 25 this year the Town Clerk of Johannesburg had stated that delay in dealing with the recommendations of the Feetham Commission was causing difficulties and that there had been an influx into areas recommended for exemption with which the Council was powerless to deal in the absence of any action made by the Government of an area where Indians might lawfully reside.

Coloured Township

The Krugersdorp Municipality had given an assurance that it would proceed with the creation of a township for coloured occupation, and the Government considered that it was within the spirit of the recommendations of the Feetham Commission that there should be reductions in the areas recommended for exemption within the Krugersdorp Municipality.

The Commission had recommended that if the Roodepoort Municipality were prepared to establish a [illegible] for coloured occupation there would be substantial reductions in the areas recommended for exemption.

The Minister of Mines had agreed that a certain area be set aside for such a township, and the Roodepoort Municipality had undertaken to establish the township. The area set aside for the township was included in the schedule, but the question of the other stands recommended for exemption was still open for consideration.

The second part of the resolution dealt with the Malay location in Johannesburg. In terms of Act 3 of 1885, it had been competent for the Government to assign certain areas for occupation by Asiatics. Some doubt existed, however, whether the Johannesburg Municipality had assigned the area to Asiatics before the passing of the Act [illegible] that land had been assigned before that Bill came into operation the occupation would be legal.

As some doubt existed, the Johannesburg Municipality was anxious to be able to assign the area to Asiatics only. Legally natives were not allowed to live in the location mentioned, but in the

Minister) understood that there were some natives living there at present, and the Johannesburg Municipality desired to withdraw them and any coloured persons there to an appropriate housing scheme.

Lastly, there was the matter of the Nigel Bazaar. The land which comprised that bazaar had been set aside in 1937 by the Municipality of Nigel for exclusive occupation by Asiatics. Since then the Nigel Municipality had expressed the wish that it should be placed in the position to give Asiatics ownership rights in the Bazaar. To do that it was necessary to come to Parliament.

The Government was now giving practical effect to the line of policy for incorporation in the Malan Act of 1939.

"We have waited 55 years to come to grips with the question, and unless it is tackled now it will become even more intricate and difficult and almost impossible for any Government to deal with. It must be tackled both in the interests of the European community and the Asiatic community. This Government and any Government has very definite obligations to the Asiatic community."

He would point out that the present resolution dealt with proclaimed areas only. The problem of the platteland areas would have to be considered in the light of the report of the Broome Commission now sitting.

Drastic Changes

Mr. O. J. Schoeman (Nat., Fordsburg) said that the recommendations of the Feetham Commission were obsolete as conditions on the land had changed drastically since the Commission had heard evidence on this subject in 1931.

The adoption of the motion would be a gross injustice to the Europeans in the area affected who had not been consulted at all. This step would result in the creation of "black spots" in the heart of the residential areas of Johannesburg and other leaf towns.

The land would be wholly inadequate for Asiatics and coloured persons for residential purposes—in Johannesburg alone there were 22,000 coloured people and 14,000 Asiatics.

In a place like Ferreirastown in Johannesburg, the Minister was merely going to provide the rich Indian with an opportunity to speculate with valuable land. The poor Indian was strongly opposed to the passing of this resolution.

Mr. Schoeman moved as an amendment that a select committee be appointed to investigate and report on the Minister's proposals, the committee to have power to deal with (1) land tenure in the Transvaal for Asiatic and coloured persons; (2) trading in the Transvaal by Asiatics and coloured persons; (3) the desirability of introducing legislation to provide for the establishment of separate areas in the Transvaal in which Asiatics and coloured persons should reside and trade, the committee to have power to take evidence and call for papers and to sit even while Parliament stood adjourned.

Mr. L. Blackwell (U.P., Kensington) said that the proposal contained in Mr. Schoeman's amendment had been put before Dr. Malan as Minister of the Interior and had been rejected by him.

In 1936 the report of the Feetham Commission dealing with the whole of the Witwatersrand had already been issued, and in that year the House had accepted the principle of giving the fullest rights, including ownership in the demarcated areas.

In 1932 Parliament had morally agreed to set aside certain areas. In 1936 Parliament had gone a step further and stated that not only should occupation rights be set aside, but full ownership rights should be given at the same time. Opposition members were now repudiating a cheque which they had signed in 1936, and it had not been a blank either.

If there was one thing which South Africa was sick of it was commissions into the Asiatic question. Mr. Schoeman's amendment was simply a delaying one.

Acid Test

For years the Opposition had preached segregation, and their attitude towards the Feetham proposals would be an acid test of their sincerity. It was not proposed to introduce a policy of compulsory segregation, but a policy to induce Asiatics to live more and more in their own areas.

Mr. J. G. Strydom (Nat., Waterberg) said that the Opposition's view was that "we are in favour of segregation of coloured people as well as of Asiatics. But it is one thing to say that you are in favour of segregation and another thing to cut out the heart of a town like Krugersdorp and give it to the Asiatic."

Whatever the House decided, steps would be taken when a new Government came to power to protect the rights of the white man without regard for rights which Asiatics might have acquired in the meantime.

Mrs. G. G. S. Badenhorst (Afrik. P., Vereeniging) said that she supported Mr. Schoeman's amendment. She urged Government members to vote according to their dictates of conscience and not according to the dictates of the caucus. If Government members could see the shocking conditions in the so-called Malay Location in Vereeniging for themselves they would not hesitate to vote against the Minister's proposals.

Reply To Debate

The Minister of the Interior, replying to the debate, said that it was an interesting fact that the municipalities concerned had agreed to the resolutions.

The municipalities had raised certain objections, and, in most cases, the Government had been able to meet those objections. There were one or two exceptions, but rather than lose the exemptions provided the municipalities were prepared to accept the resolutions as they were.

It was quite obvious from remarks made by Mr. Schoeman that it would be useless to appoint a select committee. Mr. Schoeman had made it clear that he did not agree with Dr. Malan's statement in 1932 that the only possible line of approach to the problem at the present time was to give Asiatics areas in which they might occupy and own land.

Mr. Schoeman wanted a select committee to choose new areas, but perhaps these new areas would not suit Mr. Schoeman either and he would turn round and say, "I do not want any areas in juxtaposition to European areas."

If the Feetham resolutions were put into force it would facilitate the administration of the Gold Law. It was not for him to apply the law. It was a matter for the local authorities, but he would not do anything to hinder them if they wished to apply the law.

He had not had an opportunity of visiting the Malay location in Johannesburg with Mr. Badenhorst, but he had visited it in company with representatives of the Johannesburg City Council. From a public health point of view and from a housing point of view there was admittedly much to be done and the representatives of the City Council had told him that if only the Feetham resolutions were put into force they would be able to do something.

As soon as the Feetham resolutions were put into effect the natives would be removed from the Malay location.

He intended, with the assistance of the local authorities and the Housing Board, to give Europeans living in the exempted areas the opportunity to move to various housing schemes.

He associated himself completely with the remarks of Mr. Blackwell about the absence from the House of Dr. Malan. He did not see how Dr. Malan could possibly have countenanced an attempt made by the Opposition to kill the policy which Dr. Malan, himself, had initiated. The speeches of Mr. Grobler and Mr. Schoeman were entirely in conflict with the spirit of that policy.

Mr. Schoeman's amendment was rejected by 61 votes to 31, and the Minister's motion was approved by the same voting.

———oOo———

Everything appearing in this issue of a political nature unless otherwise mentioned has been written and edited by Manilal M. Gandhi to express the views of INDIAN OPINION.

BUSINESS FOR SALE

GENERAL DEALER, [illegible] ESTABLISHED MANY YEARS. [illegible] Good Class Trading Position in the heart of Gay Street. Owner [illegible] to [illegible] Full particulars [illegible] For further particulars apply: 34 Masonic Arcade, Durban, between 2 and 3 p.m., Monday to Friday.

GANDHIJI AND THE "STATESMAN"

MR. MAHADEV DESAI, in the course of an article in the *Nagpur Times* says:—Mr. Moore wields a facile pen and on certain matters is a greater crank than the cranks he ridicules through the columns of the *Statesman*. We are thus accustomed to read his periodical outburst on non-violence and Satyagraha with amused interest But he has now crossed the limit. He has taken the campaign of distortion to the limit of legal libel Gandhiji won't take any legal action even as he has hitherto refused to the face of blackest attacks on his character.

It was eight months ago that Gandhiji issued his 'Appeal to every Briton.' It was issued with the consent of Government and a copy of it was forwarded to the British Government by H.E. the Viceroy because it contained a sincere offer of co-operation if Government were inclined to fall in with Gandhiji's plan. Parts of this were cabled by Reuter, but the whole of it was in three or four weeks' time before the British people. The general reaction was of indifference, certainly not of the wild consternation of Mr. Moore, but there were among the British people a number of men and women, enjoying no less a position in life than Mr. Moore, who voiced their feelings of deep appreciation of the appeal. But theirs was a voice in the wilderness. The British Government appreciated the motive of Gandhiji's offer of co-operation but regretted their inability to accept it. The matter should have ended there But not with Mr. Moore. He has deliberately torn out of their context words from that appeal, imposed on them his own interpretation, and day in and day out has been sedulously trying to educate his readers into that false interpretation.

"Disgraceful Libel"

I shall presently come to the words he has thus torn out of their context. The only thing that can be said in Mr. Moore's favour is that those are Gandhiji's own words. In the heat of his frenzy he has now put into his mouth words he has never uttered and attributed to him actions and motives which even his worst enemy would not do. In an article entitled 'Co-operating with Hitler' he says: 'Mr. Gandhi advises Indians to non-co-operate with the British. His advice is willingly followed. If an overzealous Indian policeman who may be supposed to impersonate the British Raj, slits open the bellows of a harmonium in a search for arms that may be hidden by terrorists far from non-violent, there is an outcry. If a small press is seized Mr. Gandhi himself writes as another person might write as if a woman or child had been murdered. If a prosperous Congressman is made to travel in a lower class on the railway the press reports the cruelty as insupportable. But to Hitler and Mussolini the attitude prescribed is precisely the reverse.' Let me say at once that this is a gross and disgraceful libel. I invite Mr. Moore to prove where Gandhiji has advised non-co-operation with the British and when he raised the various outcries attributed to him.

Phantasmagoria

This phantasmagoria is on a par with the one that he has raised out of the words that evidently seem to have given Mr Moore many a sleepless night and many more ugly dreams. Here are those words to which Mr Moore has given more improper currency than any one else: 'You will invite Herr Hitler and Signor Mussolini to take what they want If these gentlemen desire to occupy your homes you will vacate them If they do not give you free passage out you will allow yourself, man, woman and child to be slaughtered.' It is this which Mr. Moore calls 'co-operating with Hitler,' and it is on this count that he urges Government to wage a ruthless war against the Satyagrahis who are no friends but enemies. Let me now give the whole paragraph out of which three sentences have been picked:

"I want you to fight Nazism without arms or if I am to retain the military terminology, with non-violent arms. I would like you to lay down the arms you have as being useless for saving you or humanity. You will invite Herr Hitler and Signor Mussolini to take what they want of the countries you call your possessions, let them take possession of your beautiful island, with your many beautiful buildings. You will give all these, but neither your souls nor your minds. If these gentlemen choose to occupy your homes, you will vacate them. If they do not give you free passage out, you will allow yourself, man, woman and child to be slaughtered, but you will refuse to own allegiance to them.'

The sense should be clear to the meanest intelligence that neither a Hitler nor a Mussolini can do anything with our land or our houses if we refuse them our co-operation. Will they transship Nazis and Fascists from Germany and Italy to take charge of the vacated lands and homes? Could they exist on a foreign soil for a single day without the foreigner's co-operation? Could a handful of Britishers take possession of India and rule over her people without the latter's co-operation?

Mr. Moore naively says: 'We have never heard of Mr. Gandhi making an offer like that to the British, who of course make no such demands.' Mr. Moore has conveniently forgotten the history of the last twenty years. An American who was told the other day that people were being put into jails without trial exclaimed: 'Is there no law of Habeas Corpus in India?' There is none. And even if a trial is offered Gandhiji advises them to offer no defence, and now advises them to pay up the fines without demur.

Absurdity

But the pity of it all is that while the *Statesman* may inflict his endless tirades upon us day in and day out, nothing may be said or written by way of explaining the technique of non-violently resisting the war. It is an open secret now that Gandhiji's open letter to Herr Hitler was prevented not only from being transmitted abroad but from even being published in the Indian press. Even the fact was described by Government as confidential information, but the *Statesman*, of all papers, was the first to publish the information in breach of confidence and the Government have given it more publicity than Gandhiji cared to give it after giving his word that he would not publish it. And look at Gandhiji's characterisation of Hitler with whom we are being loudly accused of co-operating: 'Your own writings, pronouncements and those of your friends and admirers leave no room for doubt that many of your acts are monstrous and unbecoming human dignity, especially in the estimation of men like me, who believe in universal friendliness. Such are your humiliation of Czechoslovakia, rape of Poland, swallowing of Denmark. I am aware that your view of life regards such spoliations as virtuous acts. But we have been taught from childhood to regard them as acts degrading humanity. Hence we cannot possibly wish success to your arms. You are leaving no legacy to your people of which they would feel proud. They cannot take pride in a recital of cruel deeds however skillfully planned. I therefore appeal to you in the name of humanity to stop the war.' Mr. Moore has certainly seen a copy of this and he has no excuse whatsoever to indulge in the vile accusations he has done. But the most charitable construction to put upon his article—'Co-operating with Hitler' is that over obsession with the sufferings of his countrymen at home has deprived him of reason and he expects even the Government to lose their reason likewise.

Things In General

Regulations For Non-Europeans In The Army

REGULATIONS for the Non-European Army Services were gazetted on Wednesday, April 9. Europeans serving with the Non-European Army Services as members of the General Service Corps and governed by existing regulations applicable to that Force. All members of the N.E.A.S. are members of the Union Defence Forces and are subject to the provisions of the Defence Act as amended and to the Military Discipline Code. The general control of the N.E.A.S. is vested in the Adjutant-General. There will be a Chief, an assistant director and a deputy or deputies of the Non-European Army Services. The Non-European Army Services comprise the Cape Corps, the Indian and Malay Corps, the Native Military Corps and other Non-European units that may be established from time to time. Any such corps may be attached to and required to work with any armed branch or other unit of the Union Defence Forces. Whenever any members of the N.E.A.S. are attached to another unit they will be accompanied or represented on the battalion or brigade headquarters of the unit by European officers and non-commissioned officers chosen for their knowledge of non-European habits and customs or their previous training and experience in the handling of non-Europeans. Attestation is for service anywhere in Africa for the duration of war. The unit formerly known as the Native Military Police will cease to exist as such and will be absorbed into the Native Military Corps. When members or recruits of the Cape Corps and the Indian and Malay Corps travel by train at public expense they will travel third class. Warrant-officers, staff sergeants and sergeants of the Cape Corps and Indian and Malay Corps may travel second class. Members of recruits of the Native Military Corps will travel third class.

Small Pox At Union Ports

Emergency vaccination of all persons working within the harbours of Cape Town and Durban has been ordered, following the discovery of smallpox cases on ships arriving from India. About 8,000 workers in the Cape Town harbour area are affected, besides visitors. Official reports that have reached Cape Town indicate that there has been a heavy increase in smallpox cases in India. Many deaths have resulted. Since the announcement week before last, that two cases of smallpox had been landed from a ship and isolated at Rensley farm, a third case has been landed from a different ship. Every precaution is being taken to trace contacts and ensure their vaccination. The difficulties of doing this were increased by the fact that it was not till some days after the first ship's arrival and the landing of the two sick men that their illness was diagnosed as smallpox. All South African ports have been warned by the Department of Public Health of the discovery at Cape Town, and have been asked to take special precautions, particularly with ships coming from India.

Fruit Regulations

Amendments to the regulations governing the grading, packing and marking of deciduous fruit were gazetted on April 11.

The Sporting World

Honourable Jinnah Sports Club

AN exciting function was held on Sunday April 6, when the Honourable Jinnah Sports Club had its opening ceremony. This sports club, which provides amenities for the Indian community for Springs and district, has only recently been formed and has been named after the Honourable Jinnah, President of the All-India Muslim League. The president of the club is Mr. Ali-bhaisaheb Chonghilay of Springs. The ceremony was attended by City Councillors and other prominent members of the Indian community. The Deputy Mayor who was garlanded by Mr. Mahamoodsaheb Chonghilay expressed his appreciation at having been invited to open the club's activities and season's proceedings. He referred to the excellent arrangements made by the club and the management of the affair. He appreciated the requirements of the Honourable Jinnah Sports Club in so far as the housing facilities were concerned and the urgency of such requirements. Councillor [illegible] stated that a cheque for £[illegible] had been handed to the Mayor for the provision of [illegible] for by the club and the probability of his personally presenting a trophy of this nature. Councillor Butler also referred to the subject of a sports ground in Springs and the development which had taken place in this sphere. The chairman Mr. Ibrahim Uday had taken great interest in connection with the function and managements. The president thanked the Deputy Mayor and the various guests and speakers as well as the Vereeniging players who attended to oppose the local team. The function terminated with a kick off by the Deputy Mayor.

Tongaat Sugar Co. Indian Sporting Club

At the annual general meeting of the above club held at the Maidstone Temple Hall on Tuesday, April 8, the following office-bearers were elected for the ensuing season:—Patrons: Messrs. D. Saunders, R. T. G. Watson, Major Mungle, W. D. Cunningham, H. B. Cox, G. F. Johnson, G. Arles and D. W. Hendry; president: Mr. A. P. Naidoo; vice presidents: Messrs. C. C. Naidoo, M. M. Naidoo, Ismail Sathar, M. S. Naidoo, Kayappen, G. M. Naidoo, M. Moonsamy, N. C. Naidoo, R. Naidoo, N. S. Govender, A. Packray, Pydie, Sookrah Govender, Ramsen, A. H. Hajee, Shaik Mahomed, K. P. Pillay, D. Sherbourn, R. Kranie, P. Naidoo, M. H. Saibo, M. M. Khan and C. Subramoney; hon. secretary: Mr. V. S. Naidoo; assistant secretary: Mr. C. Soonmugam; manager: Mr. M. C. Naidoo; captain: Mr. R. M. Moodley; vice-captain: Mr. V. Moonsamy; committee: Messrs. A. P. Naidoo, V. S. Naidoo, M. C. Naidoo, C. Soonmugam and R. M. Moodley.

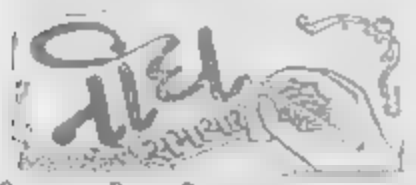
Verulam Indian Football Club

A record crowd attended an amalgamation soccer meeting held on April 6 at Messrs. H. Cuja Bros. Store. This was the first time that four clubs of the district viz. Verulam I.C., Temple F.C. Millside I.C., and [illegible] were united under [illegible] Football Club. This was largely due to the able effort of Messrs. C. R. Box and V. Jota. The club is affiliated to the North Coast Indian Football Association. The following office-bearers were elected for the ensuing season: Patrons: Messrs. [illegible] A. Rathcoola, [illegible] Jota Bros., [illegible] Hon. C. H. Maharaj, [illegible] president: Mr. [illegible] Raghuvjee; vice-presidents: Messrs. S. R. Maharaj, V. Govindasamy, A. I. Bhabha, H. Jota, M. C. Jagnath, S. Rampershad, I. A. Rathcoola, S. M. Singh, [illegible] Reche, I. M. Singh and A. Perumuman; captain: Mr. S. Chinsamy, vice-captain: Mr. J. Jagnath; hon. secretary: Mr. R. I. Baharie; joint hon. treasurers: Messrs. I. A. Rathcoola and K. P. Pillay; hon. auditor: Mr. V. Govindasamy; delegates to the N.C.I.F.A.: Messrs. S. Chinsamy, J. Jagnath, A. I. Bhabha, S. R. Maharaj and R. I. Baharie; committee: Messrs. C. H. Box, V. Jota, H. Sham, S. S. Pillay, N. C. Moodley, R. R. Maitre and Chanilal Parekh.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હાથે
સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૯ મું. ફીનીક્સ, બુધવાર, તારીખ ૨૮ એપ્રીલ, ૧૯૪૧. અંક ૧૬, ૮

ફીયરગ કમીશનની ગલ્લામણો

આ અંકમાં અન્ય સ્થળે પ્રસિદ્ધ થયેલા દેવાલયારની બોઅ ચકારો કે મુલ્કી પ્રધાને ફીયરગ કમીશન તરફથી અમુક સત્તાઓ અને અમુક ઓસોના ટ્રાંસવાલના ઠીંદીઓ વસવાટ કરી અને ગલીઓ મેળવી શકે તેટલા ફારચુર્યા મોક્ક લોના પ્રતિબંધોમાંથી એકસેપ્ટ કરવાની થએલી કેટલીક ભલામણો અમલમાં મુકવાની સત્તા માગનારો ૧૪૫૫ પુનીયન પાર્લા મેન્ટમાં રજુ કર્યો હતો. એ ફરાવ પાર્લામેન્ટ મા ગજબની ઝડપથી પસાર કરી દેવામાં આવ્યો છે ઠીંદીઓને ન ગાંગી વિચારવાનો કે તેઓને ધાયુ પકનારી એવી એક અમલની જાગતમાં પડતી રજુઆતો કરવાનો પ્રબત સૂઝ આપવા માં આવ્યો નથી, કંઈ તેઓને કહેવાનું કે કરવાનું ૧૪૫૫ પ્રકાર ૫૮ થયા પછીજ રહેશે સમય એકાએને લક્ષને અમે એ અમલના સવાલની આ અંકમાં ચર્ચા કરી સકતા નથી. આંવતા અંકમાંથી તેની વિસ્તારથી ચર્ચા કરીશું. દરમીયાનમાં હાલ એટલુજ કહીશું કે આ પગલાંથી ટ્રાંસવાલના કેટલાક અપ્રતિષ્ઠિત ઠીંદીઓ જેઓએ કાયદાને લડાવીને સ્થાપિત લાભો મેળવેલા છે તેઓને કદાચ સંતોષ થશે પરંતુ સામાન્ય રીતે ઠીંદી પ્રજાને લાગે વળગે છે તેટલે દરજ્જે એ પગલું અવનતી કરનારું છે કેમકે વસવાટ અને જમીન માલીકીનો હક કે જે મનુષ્યજાતી તરીકેનો કુદરતી હક છે તે ઠીંદીઓને આપવાને બદલે કાયમને માટે એ હક તેઓની પાસેથી છીનવી લેવામાં આવ્યો છે. અને તેઓને જુલમકારક વાકાઓમાં કાઢવામાં આવ્યા છે. આ તેઓની સમક્ષ મુકાયેલો નવો માનભંગનો ત્યાસો લક્ષને તેઓથી શાંતિથી મુંગા બેસી રહી નહિજ શકાય. પરંતુ સરકારજ તેઓને શાંતિથી બેસવા દેવા માગતી નથી. આ રીતે બોંગપરોણો કરી તેને પ્રવૃત્તિમાં આણવા માગે છે.

મી. ડી. એ. સીદાતનો કેસ

નેાન-યુરોપીયન ફ્રુનાઇટેડ ઇન્ડના જાણીતા સભ્ય મી. ડી. એ. સીદાતની સામે નેશનલ સીક્યુરીટી રેગ્યુલેશન્સની કલમ કેસ ગુરૂવાર તા. ૧૧ મીએ ડરબન મેજીસ્ટ્રેટ કોર્ટમાં મી. સાક્રા મેસન સમક્ષ શરૂ થયો હતો. આ સીદાતને એક જાહેર સભા સમક્ષ સરકારને ઉથલાવી દેવાની કેટલીક હીલચાલો કરેલી હોવાનો અને તાજેતર યાવની અને દક્ષિણ આફ્રિકામાં તેની સરકારની બદલવી કરવાનો તેમનાપર આરોપ મુકવામાં હતો. બીજો આરોપ માર્ચ તા. ૨ જીએ ડરબનના સીટી હોવામાં નાટાલ ઇન્ડિયન ઓર્ગેનાઇઝેશનના આશરા ૬૬૦૦ બોલાવાએલી મીટીંગમાં રજુ કરવામાં આવેલું ભાષણ હતું. આ બંને કલમ નેશનલ સીક્યુરીટી રેગ્યુલેશન્સનો ભંગ કરેલો હોવાનો આરોપ મુકવામાં આવ્યો હતો. કેસની સુનવણી ગુરૂવારનો આખો દીવસ ચાલી હતી અને આજે ગુરૂવારે હજુ ચાલવાની છે. મી. સીદાતની વતિ બેરીસ્ટર-ઍટ-લૉ એડવોકેટ ઓચ. એચ. જ્યુમ હાજર થયા છે. આ કેસનો વિગતવાર હેવાલ આવતા અંકમાં પ્રસીદ્ધ થશે.

મહમદ અહમદ પણ જેમને પણ નાટાલ ઇન્ડિયન ઓર્ગેનાઇઝેશને માર્ચ તા. ૨ જીએ બોલાવેલી મોસ મીટીંગમાં રજુ કરવામાં આવેલા ભાષણના આરોપસર મી. સીદાતની સાથે નેશનલ સીક્યુરીટી રેગ્યુલેશન્સની કલમ પકડવામાં આવ્યા હતા તેમણે મી. સાક્રા મેસન સમક્ષ ડરબન મેજીસ્ટ્રેટ કોર્ટમાં પોતાનો કેસ જુદો ચલાવવાની માગણી કરી હતી અને મુનો કબુલ કર્યો હતો. મેજીસ્ટ્રેટે તેમને દોષિત ઠરાવી પા ૧૦ નો દંડ અથવા ૧૪ દિવસની સખત કેદની સજા કરી હતી.

લિંડનાર હાઇ કમીશનરની દક્ષિણ આફ્રિકા ના ઓગ્રેજોને અપીલ

ઠીંદના હાઇ કમીશનર સર મી. સમરાય જેઓ થોડા દિવસમાં દક્ષિણ આફ્રિકાનો પ્રવાસ છોડી જનાર છે તેમણે કેપટાઉનની યુનીવર્સીટી કલબ તરફથી આપાએલાં સંધ વખતે ઠીંદી સવાલને પક્ષપાતી રાજનીતીથી પર રાખવા અને એ સવાલનો બન્ને દેશો તરફથી સુગેચ્છાથી અને બન્ને દેશોની મુશ્કેલીઓ સમજીને વિચાર કરી સમાધાન ભરેલું વાતાવરણ ઉત્પન્ન કરવા અંગ્રેજોને અપીલ કરી હતી. ઠીંદી સવાલનું સમાધાન બન્ને દેશો માનપુર્વક સ્વિકારી શકે એવું લાયદામાં આવશે એવી તેમણે આશા દર્શાવી હતી. અને જણાવ્યું હતું કે એશીયાટીક સવાલને જો તાકીદે કાયમનો સેવામાં નહિ આવે તો તે આંતર રાષ્ટ્રિય સવાલ બની જવા સંભવ છે. કેમકે એશીયાના મહાન અને ઉચ્ચ સંસ્કૃતિ પામેલા દેશો યુરોપના રાજદ્વારી અને આર્થીક બંધનોમાંથી મુક્ત થતાં જાગ્રત છે અને રાષ્ટ્રિય દરજ્જાના સવાલોને વિષે બહુ જાગત થતાં જાય છે. દક્ષિણ આફ્રિકામાં પોતાના રહેઠાણના સંબંધમાં તેમણે કહ્યું કે એક અન્ય સરકારનો પ્રતિનિધી તેનું કામ, પક્ષાપાત તકરારી અને વર્ણદ્વેષ પાકનારા સવાલોની સાથે લેવાનું હોય, તેની સ્થિતિ હમેશાં બહુ મુશ્કેલ ભરેલી નહિ થઇ શકે, પરંતુ સમસ્ત યુનીયનમાં અનેક યુરોપીયન માનવ તરફથી પોતાને જે માન, હિમાયત અને સહકાર મળ્યાં હતાં તેથી તેમનું રહેઠાણ પણ આગે મુશ્કેલ થઇ પડયું હતું.

સીવીલ લીબર્ટીઝ ઓર્ગેાસીએશન

ડરબન સીટી હોલમાં ગયા મંગળવારની રાતે મળેલી એક મીટીંગમાં સીવીલ લીબર્ટીઝ ઓર્ગેાસીએશનની ઓ રગાનીક સાધારણ સભાની સ્થાપના થઇ હતી. એક્ઝીકયુટીવમાં ટાઉન કાઉન્સીલર મીસીસ જેસી ગેાલ્ડરસન ને મુખ્ય આયોજકાર હતાં તેમણે ઓર્ગેાસીએશનના હેતુઓ નીચે પ્રમાણે જણાવ્યા હતા: વર્તમાનપત્રોની સ્વતંત્રતા, એસેમ્બલીની સ્વતંત્રતા, પીકાર કરવા અને દરીયાવની સ્વતંત્રતા અને લોકોના અંકુશ હેઠળની સરકારની સ્થાપના.

આ ઉદ્દેશ આવકારવાની છે પરંતુ તેના હેતુઓ સુંદર છે અને એ સુંદર હેતુઓ સાથે વર્ણદ્વેષનો મેળ નજ બેસી શકે એટલે અમે આશા રાખીએ કીએ કે તે વર્ણદ્વેષથી મુકત રહેશે એટલુજ નહીં પરંતુ વર્ણદ્વેષનો અંત લાવવાના પણ હેતુઓ માં સમાવેશ કરશે.

બીચપર વર્ણદ્વેષ

૧૯૩૫ ના ૨૪ મા કાયદાની કલમ ૮ નો ભંગ કરવા માટે ડેન ફ્રેરેસ નામના એક ચીન-યુરોપીયનને મેજીસ્ટ્રેટ કોર્ટમાં રૂા. ૫ નો દંડ અથવા પાંચ દીવસ ની કેદની સજા થઇ હતી. કેપની સ્ટ્રેન્ડ બીચપર ગોરા અને ચીન-મોરેશીયસોને જુદાપડા કરવાની મ્યુનીસીપાલીટીને સત્તા આપનારો પાર્લામેન્ટે કાયદો પાસ કર્યો હતો તે ઉપરથી આ એક ટેસ્ટ કેસ થયો છે અને ઉપરોકત સજા સામે સુપ્રીમ કોર્ટને અપીલ કરવામાં આવી હતી. અપીલ એ મુદ્દાપર પક્ષ હતા કે ધારા ની કલમ ૮ (બ્રાઝાવાપરીસ) કાયદા વિરૂદ્ધ છે અને મેજીસ્ટ્રેટ ગેાથે ગુનાહો આપ્યો છે કે વર્ણીય ભેદ સમાનતાએ પરવાના આપેલ છે અને યુરોપીયન અને ચીન-યુરોપીયનો વચ્ચે તેનો પક્ષપાતી કે અસમાનતાથી અમલ થતો નથી.

મી. ટી એસ. જ્યુમાનાદન કે સી. એ જણાવ્યું કે જાહેર પ્રજાની પ્રત્યેક વ્યક્તિને સમુદ્રમાં જવાં સમે લાં નહાવાનો હક છે અને એ હકમાં દખલગીરી તોજ થઇ શકે જે એમ કરવાનું વાજબીપણું બતાવી શકાય. વસ્તુના આધારે બીચના જાહેરલા પાડવા એ ગેરવાજબી દખલગીરી થએલી જણાય.

એટરની-જનરલ મી. એ. એચ ઝોકસમા કે. સી. એ કહ્યું કે કોર્ટને એવેા સંતોષ થાય કે અટરની-જનરલને આવેા ધારો ઘડવાની સત્તા છે તો પછી તેના વાજબી કે ગેરવાજબી પણાનો સવાલ ઉપસ્થિત થવેાજ નથી.

મી. જસ્ટીસ કેવીસે જણાવ્યું કે એવેા ધારો કરવાની સત્તા હોય તો તેનો અર્થ તો એવેા થાય કે મ્યુનીસીપાલીટી બીચના સમુદ્રનો સઘળો ભાગ ગેારા લોકોને ખાસ અનામત રાખી શકે અને પથરા પીવાનેાજ માટે રહે.

ચુકાદો મુલતવી રખો હતો.

ફીધામ કમીશનની ભલામણો

યુનીયન પાર્લામેન્ટે પાસ કરી

મુલકી પ્રધાન મી. એચ. જી. સ્મિથે ગુરૂવાર ૩૦મી એપ્રીલ ના. ૧૦ મીએ યુનીયન પર્લામેન્ટમાં ફીધામ કમીશન ની ભલામણોવાળા લાલ રંગીન પત્રોના સેટોના પત્રવ્યવહાર પ્રતિબંધિત મુકનારા ગૃહના અભિપ્રાયોમાંથી એકઝેપ્ટ કરવાની ફરાવ મુકયો હતો. ફરાવમાં નેશનાલીસ્ટપક્ષ અફાન સ્મિથ્સન નેશનાલીસ્ટપક્ષ ન્યુનીસીપાલીટીને ટ્રાંસફર કરવાની અને એ સત્તામાં તેમજ નાયરેબ એશીયાટીક બજારમાં આવેલી જમીન એશીયાટીકોને ટ્રાંસફર કરવાની પાર્લામેન્ટની સંમતિ પણ માગવામાં આવી હતી.

અપ્રે પક્ષોના સત્તા

પ્રધાને જણાવ્યું કે આ ફરાવ ટ્રાંસવાલમાં અપ્રે પક્ષોના સત્તાને લાગુ પડે છે. પહેલા પક્ષમાં પ્રિટોરિયા મ્યુનીસીપાલીટીના અમુક સત્તાનો સમાવેશ થાય છે કે જેને ૧૯૦૮ નો ઓર્ડર લાગુ પડે છે. આ સત્તા એક પરિશિષ્ટમાં બતાવવામાં આવ્યા છે કે જે પારસાધારણ માહીતી માટે ટેબલપર મુકવામાં આવ્યું છે. આ સત્તા જોહાનીસબર્ગ, કિમ્બર્લેપર્ટ અને રૂસ્ટનબર્ગ ની મ્યુનિસીપાલીટીઓમાં આવેલા છે.

બીજા પક્ષોના સત્તામાં જોહાનીસબર્ગ મ્યુનીસીપાલીટી આવેલી અનપ્રોહીબેટેડ જમીનનો સમાવેશ થાય છે જેને ૧૯૨૫ નો ૩૬ નંબરનો ઓર્ડીનન્સ લાગુ પડે છે.

ત્રીજા પક્ષોના સત્તામાં નાયરેબની મ્યુનીસીપાલીટીમાં આવેલી અન-પ્રોહીબેટેડ જમીનનો સમાવેશ થાય છે જેને ૧૯૨૫ નો ૩૬ નંબરનો ઓર્ડીનન્સ લાગુ પડે છે.

હું આ ફરાવ ૧૯૩૯ ના ફાલ્ગુણ એશીયાટીક લેન્ડ ટેન્યુર (એમેન્ડમેન્ટ) ઓર્ડર ફ્રી રૂએ રજુ કરી રહ્યો છું અને તેનો હેતુ એ છે કે એશીયાટીક અને રંગવણો વચ્ચેની સત્તાઓમાં જમીનની માલીકી બાબતી ફેરફાર

ફરાવનો એક હેતુ ૧૯૩૯ ના નીમાયેલા ફીધામ કમીશનની અમુક ભલામણો અમલમા મુકવાનો છે.

એશીયાટીકોને રીટેલ ધોરણ ઉપર જમીન ભાડાપટા ઉપરના ગ્રાહકનું બજાર સાચવવાને ઉંચા પગાર વર્ગો માટે કાયદેસર વસવા યોગ્ય રહેલા પ્રદેશોની તારીખમાં અપવોકન કર્યો બાદ પ્રધાને જણાવ્યું કે ફીધામ કમીશનને પોતાનું કામ પૂરૂ કર્યા બદલ્યાજ એ સમજાવ્યું હતું કે આવા મુદ્દાઓ સત્તાને એશીયાટીકના હકોના ધોરણે હાથમા લેવાથી તેનું સંપૂર્ણ સમાધાન આવી શકશે નહિ.

આવી ૧૯૩૬ ની સાલના ગોરાસત્તાના બદલે પહાના સમયની એક રીસેક્ટ કમીટી નીમાઇ હતી અને આ કમીટીએ બાબત જમીનના લાંબા ગાળાના હકો આપવાજોગ નહિ પરંતુ એકઝેપ્ટ સત્તાઓમાં જમીનની માલીકીના હકો આપવાની પણ ભલામણ કરી હતી.

૧૯૩૬ માં એ રીસેક્ટ કમીટીના રીપોર્ટના ધોરણે એક બીલ દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું. આ બીલને મુકવેથી દૂર કરવાનો આખરે એક માર્ગ દર્શાવનારો બીલ તરીકે ઓળખા પહેલા તરફથી વધારી લેવામાં આવ્યું હતું.

એશીયાટીક ક્રોમને બે જમીન માલીકીનાં હકો આપવામાં આવે તો સત્તાધીશોથી ગોરાસત્તે મા રહેલા બેભળવટાના સંબંધમાં સંતોષકારક પગલાં લઇ શકાય એમ માનવામાં આવ્યું હતું.

ગોરા સેના પ્રતિબંધિતમાંથી અમુક સત્તાઓ મુકત કરવાની સત્તા આપનારો ડો. મલાનનો ૧૯૩૭ નો કાયદો પસાર થયા બાદ આર્થીક સંબંધોમાં લક્ષમે વધુ એશીયાટીકોને રોક મેળવવાને ગોરાસત્તે સત્તાઓમાં પ્રવેશ કરવાની ફરજ પડી હતી

ચોકસ પગલાં

સ્થાનિક સત્તાધીશોને જાણ્યું કે આ સોદાની સામે કાયદેસર પગલા ગ્રારેજ કર્યું કારણ બાદ તેઓ ચાલી શકે એવું સ્થળ તેઓને માટે પુરું પાડવામાં આવે

૧૯૩૭ નો કાયદો પસાર થયો ત્યારે આ સ્થિતિ હતી. એકઝેપ્ટેડ સત્તાઓમાં જો જમીન માલીકીના હકો આપવા તો તેઓ અપવિત્રબંધિત રહી શકે, પરંતુ કાયદામા એક સુધીલતાવાળી રાખવામાં આવી હતી કે તેમ કરવાને બદલે પાર્લામેન્ટની અન્ને સભાઓ તરફથી જે આખનો ફરાવ પ્રેમાયેલો હોયઅે.

ફીધામ કમીશન કે જેણે પોતાનું કાર્ય ૧૯૩૭ માં પુરૂ કર્યું હતું, તેણે એવો ભલામણ કરી હતી કે ટ્રાન્સવાલના કારોબારી પ્રતિબંધિત કાયદો માંથી ફેટલાક સત્તાઓ પ્રીટોરીયસ એકઝેપ્ટ કરવામાં આવવા જોઇએ અને બધુક વ્યક્તિગત રહેનારોને અમુક શરતે અને અમુક મુદતી ધોરણે એકઝેપ્ટ કરવામા આવવા જોઇએ સત્તાઓએ આ બાબતનો ફરાવ મેળવ્યો હોયઅે.

મારાને કહું કે હું બધુક શરતે એકઝેપ્ટ કરેલા રહેનારો વિષે ખાસ નોંધ લાવી ફરાવ કરવે એવા લોકોને માટે પાર્લામેન્ટના ફરાવની જરૂર રહેતી નથી.

શ્રી ફરવત એકઝેપ્ટ કરવાના સત્તાઓના મોટા સવાલનો હું પ્રથમ નિકાલ લાવવા ઇચ્છું કે દાખલા તરીકે રજીસ્ટ્રેશનના સંબંધમાં ફીધામ કમીશને જોયું ભલામણ કરી હતી કે બધુક વ્યક્તિગત રહેનારો સરતી ધોરણે એકઝેપ્ટ થવા જોઇએ. અને આ વસ્તુ બધુક બીજા શહેરોને પણ લાગુ પડે છે. આ બાબત બાબતનો વિચાર મોકુફ રાખવાનો રહેશે. પ્રસ્તુત ફરાવમા આ સવાલોના સંબંધમાં એકઝેપ્ટનની કે માગણી કરેલી નથી.

હામણા હું બારાસભાને એવા ફરાવને સેમન થવા કહું છું કે જેથી એકઝેપ્ટન માટે ભલામણ થએલા ગોરા ભાગના સત્તાઓ એકઝેપ્ટ થઇ શકે એવાનીસબર્ગ મ્યુનીસીપાલીટીમાં ઓકરટન અને ફેરાંજબર્ગમાં અમુક સત્તા એકઝેપ્ટ કરવાની ભલામણ થઇ છે પરંતુ તેને આ ફરાવમાંથી બાતલ રાખવામા આવ્યા છે.

માનુ બાબતી કેપ્ટાઉનની તા. ૨૫ મીએ જોહાનીસબર્ગ ટાઉન કાઉન્સીલે જણાવ્યું હતું કે ફીધામ કમીશનની ભલામણોને આમલમાં મુકવા માં થઇ રહેલી દીલગીરી મુકેલીઓ છતી થઇ રહી છે અને એકઝેપ્શન માટે ભલામણ નથી થઇ એવા સત્તાઓમાં ઇન્ડીઓ પ્રવેશ કરી રહ્યા છે, જેથી શ્રામે કાઉન્સીલ તેઓ કાયદેસર રહી શકે એવેા સરકાર તરફથી ગોક પગલાં સત્તાઓમાં નહિ આવેલો હોઇ, કંઇ પણ પગલાં ભરી શકતી નથી.

રંગવણોઓનું ટાઉનશીપ

ટ્રેન્સવૉલ મ્યુનીસીપાલીટીએ એવી બાબતો આણી હતી કે તે રંગવણોઓના વ્યવસાયને માટે એક ટાઉનશીપ સ્થાપવો અને સરકારને લાગ્યું કે ટ્રેન્સવૉલ મ્યુનીસીપાલીટીમા એકઝેપ્ટન માટે ભલામણ થએલા સત્તાઓમાં બદલો થાય એ ફીધામ કમીશનની ભલામણોના હાસાર્થને અનુસરવું હતું.

કમીશને એવો ભલામણ કરી હતી કે ને ફ્રોમોટેની મ્યુનીસીપાલીટી રંગવણોઓના વ્યવસાયને માટે ટાઉનશીપ સ્થાપવે તો એકઝેપ્શન માટે ભલામણ થએલા સત્તાઓમાં બદલો થાય એ ફીધામ કમીશનની ભલામણોના હાસાર્થને અનુસરવું હતું.

આણેના પ્રધાને કબુલ્યું કે અમુક સત્તા એવાં ટાઉનશીપ ના ઇસ્તાબલો કરવામા આવે અને ફ્રોમોટેની મ્યુનીસીપાલીટી જો તો ટાઉનશીપ સ્થાપવાનું માથે લીધું આ ટાઉનશીપ માટે ભલામણો કરવામા આવેલે. સત્તો પરિશિષ્ટમા જણાવાયા હતો પરંતુ જે બીજા સ્ટેન્ડો એકઝેપ્ટ કરવાની ભલામણ થઇ છે તેનો સવાલ હજુ વિચારણાનો રહે છે

કારોબાર બીજો ભાગ જોહાનીસબર્ગના મકાન સેકેશન સંબંધી છે ૧૯૨૫ ના ૩૬ નંબરના કમકાજી કામ અમુક સત્તાઓ એશીયાટીકોના વ્યવસાર માટે નકકી કરવાની સરકારને સત્તા હતી. પરંતુ જોહાનીસબર્ગ મ્યુનીસીપાલીટીએ ૧૯૩૭ નો કાયદો પસાર થયો તે પહેલા એશીયાટીકોને માટે જે સત્તો નકકી કર્યા હતો તે રદ કરવે એવો ઠરાવ કર્યો હતો. જો એ ઠરાવ નીચ આવવામાં આવ્યું તે પહેલા નકકી થયા હોય તેવા તેમાંનો બોકાટો કાયદેસર ગણાય.

એ બાબતમાં કંઇક કહ્યા ઇચ્છવા પ્રધાની જોહાનીસબર્ગ મ્યુનીસીપાલીટી જે સત્તો બાબ એશીયાટીકોને ભાડેજ નકકી કરવાને ઇન્ટેન્ડ હતી. કાયદેસર જોઇવેને જો કોઇ કામમાં રહેવાનો હક નથી પરંતુ મારા જાણવા મુજબ જોઇવેા હાલ ત્યાં વસી રહ્યા છે અને જોહાનીસબર્ગ

મ્યુનીસીપાલીટી તેઓને તેમજ રંગવણીઓને ક્યાંયે બીજા ઉપર આપેલ રહેઠાણોમાં ઉઠાવવા માગે છે.

અંતમાં નાયડુએ જણાવ્યું હતું કે, એ જણાવ્યું હતું કે, એ જમીન નાયડુ મ્યુનીસીપાલીટીએ પ્રાપ્ત એશીયાટીકોના વસવાટને માટે ૧૯૩૭ માં નક્કી કરી હતી. ત્યારબાદ નાયડુ મ્યુનીસીપાલીટીએ એવી ખબર કરી હતી કે તેને એશીયાટીકોને બજારમાં જમીન માલીકીનો હક આપવાની સત્તા મળી જોઈએ, તેમ કરવાને પાર્લામેન્ટ સમક્ષ આગ્રહની જરૂર રહે છે.

હવે સરકાર ૧૯૪૨ ના ડે. બલાનના કાયદા માં સ્થાપીત થયેલી નીતીનો વ્યવહારૂ અમલ કરી રહી છે.

આ સવાલનો નીકાલ લાવવાને આપણે પંચાયત વર્ષ વર્ષ થયાં રહ્યા છીએ અને જો હવે તેનો હકારમા માંયામાં નહીં આવે તો તે પ્રત્યે ગુંચવણ ઉભરેલો વધ પડશે અને કામ પણ સરકારને તેનો નીકાલ લાવવો અશક્ય થઈ પડશે.

એ સવાલનો પુરેપુરો નિકાલ તેમજ એશીયાટીક કોમના દીનને આદર નીકાલ લાવવો જોઇએ આ સરકાર તેમજ કાંઇ પણ સરકારની એશીયાટીક પ્રત્યે ચોકસ ફરજો રહી છે. મારે જણાવવું જોઇએ કે પ્રસ્તુત કરાર માત્ર એશીયાટીક સત્તાઓને લાગુ પડે છે, બધારના સત્તાઓના સવાલનો યુગ કાયદાનો રીપોર્ટ બધાર પડયા બાદ વીચાર કરવો પડશે.

ઓફીસ ફેરફારો

ટ્રેઈંજબર્ગના નેટાલસીટ મેમ્બર મી. બી. જે. મુનને જણાવ્યું કે કીધામ કમીશનની ભલામણો નકામી છે કેમકે એ કમીશને ૧૯૩૩ માં જુબાનીઓ લીધા બાદ જોહાનીસબર્ગમાં ગોટા ફેરફારો થઇ ગયા છે.

આ કરાર સ્વીકારવાથી લાગતા વળગતા સત્તાઓમાં વસતા યુરોપીયનોને કે જેમની સેમતી લેવાઇ નથી તેઓને ઓટો અન્યાય થશે. આ પગલાંથી જોહાનીસબર્ગના વસવાટના સત્તાઓમાં તેમજ અન્ય રીતના ગલેરોમાં "ઘાલા ઘાલા" હુલ્લા થશે.

એ જમીન એશીયાટીકો અને રંગવણીઓના વસવાટને માટે બીલકુલ પુરતી નથી થાય. કેમકે જોહાનીસબર્ગમાંજ રંગવણીઓની વસતી ૨૨૦૦૦ ની છે અને એશીયાટીકોની ૧૨૦૦૦ ની છે.

જોહાનીસબર્ગના ફેરેસ્ટાકીન જેવાં સ્થળમાં પ્રધાન માલદાર હીંદીને કોમની જમીનનો સટ્ટો કરવાની માત્ર તક આપશે. જરીબ હીંદી આ કરાર બજાર કરવાની સખ્ત વિરૂદ્ધ છે.

મી. મુનને જોતો સુધારો મુકયો કે : પ્રધાન ની કરખાસ્તોપર તપાસ કરી રીપોર્ટ કરવાને એક સીલેકટ કમીટી નીમવામાં આવે. અને એ કમીટીને (૧) ટ્રાંસવાલમાં એશીયાટીકો અને રંગવણીઓને જમીન આપવા સંબંધી (૨) ટ્રાંસવાલમાં એશીયાટીકો અને રંગવણીઓએ વેપાર કરવા સંબંધી, (૩) ટ્રાંસવાલમાં એશીયાટીકો અને રંગવણીઓને વસવા અને વેપાર કરવાને બલામદા લાના સ્થાપવાની જરૂર સંબંધી તપાસ કરવાની સત્તા રહે કમીટીને જુબાની લેવાની અને પત્રવ્યો મંગાવવાની અને પાર્લામેન્ટ મુલતવી રહે ત્યારે પણ પોતાનું કામ ચાલુ રાખવાની સત્તા રહે.

કેનશીંગટનના યુનાઇટેડ પાર્ટીના મેમ્બર મી. એલ જ્હેકવેલે જણાવ્યું કે મી. મુનનો સુધારો કે બલાત જે પ્રધાને મુલ્કના પ્રધાન હતા તે પ્રધાને પણ મુલ્કના આલો હતો અને તેણે તે રદ કર્યો હતો.

૧૯૩૩ ના કીધામ કમીશનનો આખો પોલ-વોલસ્વેન્ડને ક્ષમતો રીપોર્ટ રજુ થયો હતો અને જેમ વર્ષો પાર્લામેન્ટે બલાવદા રમખાણો સત્તાઓમાં જમીન માલીકી સવાલ મંજુર કરો આપવાને સાહસ દિખાવ્યો હતો.

૧૯૩૨ માં પાર્લામેન્ટે અમુક હદ બલાવદા સ્થાપવાનું નીતી ધ્રુવિએ સ્વીકાર્યું હતું. ૧૯૩૧ માં એક બહુ આગળ વધીને પાર્લામેન્ટે જણાવ્યું હતું કે માત્ર લોગવસ્તાનાજ હકો નહીં પરંતુ માલીકીના હકો પણ આપવા જોઇએ. ઓપોઝીશન મેમ્બરો આજે ૧૯૩૨ ના જે ગેક પર તેઓએ સહી કરી હતી તેનો ઇન્કાર કરી રહ્યા છે. અને એ કંઇ ઓછું ગંભીર નહીંતી.

દક્ષીણ આફ્રિકા જો એ વસ્તુથી કંટાળેલું હોય તો તે એશીયાટીકો જોહાનીસબર્ગથી કંટાળેલું છે અને મી. મુનનો સુધારો માત્ર એ સવાલને મુલતવી રાખનારો છે.

બારી કસોટી

વધી કમાં વારોબી પક્ષ સેગ્રેગેશનની વાતો કરતો આવેલો છે અને કીધામ કમીશનની ભલામણો તરફની તેમની વલણ એ તેઓની સત્યનીષ્ઠાની બારી કસોટી છે. આપણે કરકટ્યાત સેગ્રેગેશનની નીતી દાખલ કરવા નથી માંગતા પરંતુ એશીયાટીકોને વધારેને વધારે તેઓના પોતાના સત્તાઓમાં વસવાનું ઉત્તેજન આપવાની નીતી અખત્યાર કરી રહ્યા છીએ.

વોટરબર્ગના નેટાલસીટ મેમ્બર મી. જે. જી. રૂધરફર્ડે જણાવ્યું કે વારોબી પક્ષનો મત એવો છે કે "અમે રંગવણી લોકો તેમજ એશીયાટીકોને સેગ્રેગેટ કરવાના પક્ષમાં છીએ. પરંતુ સેગ્રેગેશનના પક્ષમાં છીએ એમ કહેવું એ એક વસ્તુ છે અને ફ્રેન્ચાઈઝ જેવા એક સહેરનો અમ્ય ભાગ કાપીને તે એશીયાટીકોને આપી દેવો એ બીલ્કુલ વસ્તુ છે."

ધારાસભા ભલે ગમે તે નીર્ણય પર આવે પરંતુ નવી સરકાર સત્તામાં આવે ત્યારે તે એશીયાટીકોએ ગેળવેલા હકોની પરવા કર્યા વીના ઓરાના હકોનુંજ રક્ષણ કરશે.

ફ્રીડીકાર્પના આફ્રિકાનર પાર્ટીના મેમ્બર મીસીસ બેકનહોર્સ્ટે મી. મુનના સુધારાને ટેકો આપ્યો અને જણાવ્યું કે સરકાર પક્ષે પોતાનું અંતઃકરણ કહે તેમ કરવા આપણે બધાએ અને નહીં કે તેઓની ફરજ કહે તેમ. ફ્રીડીકાર્પના બલાવ લોકેશનમાં વર્તી રહેલી ગરબડભરેલી સ્થીતી અંગે સરકાર પક્ષના બધાએ ધ્યાન દોર્યું તો પ્રધાનના કરારની વિરૂધ્ધમાં તેઓ મત આપ્યા વીના રહેજ નહીં.

પ્રધાનનો જવાબ

મુલ્કી પ્રધાને ચર્ચાનો જવાબ આપતાં જણાવ્યું કે એ બાબતમાં જરૂ છે કે ગામની બાજુની મ્યુનીસીપાલીટીઓએ જીધામ કરવીને સંમતી આપેલી છે. મ્યુનીસીપાલીટીઓએ અમુક વાંધા ઉઠાવ્યા હતા અને બધાબારા દરખાસ્તમાં સરકારે એ વાંધાઓને ધ્યાનમાં લીધા હતી. એક બે અપવાદો હતા પરંતુ આપણામાં આવેલા એકબીજાનો ગુણાત્મવાનો કરતા કરવો જોઇએ હતા તેમના તેમજ સ્વીકારી લેવાનું તેઓએ પસંદ કર્યું.

મી. મુનને કરેલી રીકાપરણી સ્પષ્ટ જણાય આવે છે કે મીલેહટ કમીટી નીમવી બીલકુલ નકામી છે.

મી. મુનને સ્પષ્ટ કરી દીધેલું છે કે ૧૯૩૨ ના ડે. બલાને કરેલું નીયેદન કે આપણી સમક્ષ આવેલા સવાલનો એકજ રીતે નીકાલ લાવી શકાય અને તે એશીયાટીકોને વસવાટ તેમજ માલીકી માટે અમુક સત્તાઓ આપીને.

મી. મુનન નવા બનતા પસાર કરવાને એક સીલેકટ કમીટી માગી રહ્યા છે પરંતુ કારણ એ નવા બનતા પક્ષ મી. મુનનને કબજે નહીં અને તે કહેશે કે યુરોપીયન સત્તાઓની બાજુમાં કંઇ બીજુ કોઇ પણ બનતા ગામતો નથી.

કીધામ કરારો હવે અમલમાં મુકાશે તો ગોલ્ડ સ્ટોનો અમલ કરવો મુશ્કેલ થઇ પડશે. એ કાયદો મારે અમલમાં મુકવાનો નથી. સ્થાનીક સત્તાધીશોએ અમલમાં મુકવાનો છે. પરંતુ જો તેઓ એ કાયદો અમલમાં મુકવા ચાહે તો હું તેઓની વચ્ચે નહીં આવું.

મને બીરીસ બેકનહોર્સ્ટની સાથે જોહાનીસબર્ગના બધાય મોકેશનની મુલાકાતે જવાની તક નથી મળી પરંતુ જોહાનીસબર્ગ સીટી કાઉન્સીલના મેમ્બરોની સાથે મેં તેની મુલાકાત લીધેલી છે. જાહેર તંદુરસ્તીની દ્રષ્ટિએ તેમજ રહેઠાણોની દ્રષ્ટિએ બેશક તેમાં ઘણું કરવાનું રહે છે અને સીટી કાઉન્સીલના પ્રતીનીધીઓએ મને કહ્યું હતું કે જો કીધામ કરારો અમલમાં મુકાય તો અમે કંઇક કરી સકીએ.

જેવા કીધામ કરારો અમલમા મુકાશે તેવાજ નેટીવોને બલાય લોકેશનમાંથી કાઢવામાં આવશે.

સ્થાનીક સત્તાધીશો તેમજ કાઉન્સીલ ઓર્ડની મદ્દાવલીથી હું એકજેક્ટ સત્તાઓમાં વસી રહેલા યુરોપીયનોને જુદી જુદી કાઉન્સીલ સ્કીમો માં ચાલતા જરા સુચના કરીશ

બાદ ઘણુ ચર્ચો ચાલ્યા પછી મી. મુનનો સુધારો ૪૦ વિરૂધ્ધ ૬૧ મતે રદ્દી ગયો હતા અને પ્રધાનનો કરાર જોરદાર અને બહુમતે થયો હતો.

સુધારો

માર્ચ તા. ૨૮ મીના અંકમા બુલથી જોવું બનાવું હતું કે લેડીસ્મીથના સ્વ. વસળા સ્ત્રીબા દરજીના લગ્ન મી. નરસીંહ કેશવની પુત્રો સાથે થયાં હતા. ખરી હકીકત આ પ્રમાણે છે: દરજીના વાળા મી. વસળા સ્ત્રીબાના પુત્ર ચી. ડાહ્યાલાલના વિવાહ જોહાનીસબર્ગના ચી. નરસી કેશવની પુત્રો સાથે થયાં છે. યજ્ઞ જમેલા ગોટાળાને મારે અમે બન્ને પક્ષોની માફી માગીએ છીએ. આ સુધારો તા. ૫મીનો અંક જે ગેન્સરે અટકાવી રાખેલો છે તેમાં અમે પ્રસિદ્ધ કરી ચુકેલા છીએ.

ગાંધીજી અને સુભાષ બાબુ વચ્ચે પત્રવ્યવહાર

શ્રી. સુભાષ બોઝ જાન્યુઆરીની આખરી વાર પોતાના પરમાંથી અચાનક ગુમ થઇ ગયા ન પડેલાં ગાંધીજી અને તેમની વચ્ચે પત્રવ્યવહાર ચાલ્યો હતો જેમાં શ્રી. સુભાષબાબુએ ગાંધીજીની સલાહ્યની સખ્તમાં પોતાની અને પોતાના પક્ષની સંપૂર્ણ સેવાઓ આપવા ખુશી બતાવી હતી જેનો ગાંધીજીએ જવાબ આપ્યો હતો. ઓલ ઇન્ડિયા ફોરવર્ડ બ્લોકના કામચલાઉ જનરલ સેક્રેટરી શ્રી. મુકુન્દલાલ સરકારે ગાંધીજીની પરવાનગીથી એ પત્રવ્યવહાર પ્રસિદ્ધ કર્યો છે જે નીચે પ્રમાણે છે:

ટ્રીંકોમલી તા. ૨૩મીએ કલકત્તાથી શ્રી. સુભાષ બોઝે ગાંધીજીપર નીચે પ્રમાણે સન્દેશ મોકલ્યો હતો:

"મહાદેવભાઇએ પ્રેસીડન્સી જેલમાં મારી મુલાકાત લીધી તે વખતે આપના ઉપર એક સંદેશો મોકલવાની મેં વાત કરી હતી. જો તેમને આપને કહેવા વિનંતિ કરી હતી કે, જો આપ યોગ્ય ગણાવો તો અમારી સંપૂર્ણ સેવાઓ, તેની જે કંઇ પણ કિંમત હોય તેને માટે આપને અર્પણ કરીએ છીએ. આપને એ પણ વિનંતિ કરવા મેં તેમને કહ્યું હતું કે અંગ્રાળામાં લડતમાંનું સમાધાન લાવવામાં આપે મદદ કરવી કે જેથી એ આખા પ્રાંતને ટોરા લડતને ગળી શકે. આપ સરમુખત્યાર નીમાયા છો એવા કોંગ્રેસની વૃત્તિ આપ એ કામ સદેચ્છાપૂર્વી આપના હાથમાં લઇ શકો એમ મેં માનું હતું.

એ વખતે મેં જેવી આશા રાખી હતી કે ૧૯૨૧, ૧૯૩૦ અને ૧૯૩૨ ના આપે કર્યું હતું તેમ સામુદાયિક લડત ઉપાડશે, એ કે મહાદેવભાઇએ મને કહ્યું હતું કે આપ વ્યક્તિગત સવિનય ભંગ શરૂ કરવાનું વિચારી રહ્યા છો. આજે એ સ્પષ્ટ થયું છે કે આપે ગણાવેલી લડત આઝાદીની આપણી સૃષ્ટિમ આંગળીના ઉપર નથી. તેમ આ લડત સામુદાયિક પણ નથી. જો સરકાર પુર્ણ વિરુદ્ધ ઠરાવવાની ફુર્ત આપે તો મને લાગે છે કે આ શક્ત બંધ થઇ જાય. તેમ છતાં જેવી પરિસ્થિતિ લડતમાં પણ અમે અમારા રાજદ્વારી મતને સંગત રહીને અમારાથી બની શકે તેટલો સહકાર આપવા મુકાઇએ છીએ. અમે જણાવવા માગીએ છીએ કે આમ અમારો સહકાર કોનો હોય તેવો સિદ્ધાંતવા તૈયાર છો કે નહિ અને જો હો તો એ લડતને આજે આપ આગળ પાસે શું કરાવવા માંગો છો. અમારો એ સહકાર બીનશરતી છે એટલે કે કોંગ્રેસ હાઇ કમાન્ડની સામે અમારી જે કંઇ પણ ફરિયાદો છે તે તેની વચ્ચે આવતી નહિ. જો અને જ્યારે હાઇ કમાન્ડ અમારી સામે ઝેરવાજબી રીતે અને અન્યાયથી વર્તશે ત્યારે અમારે એ અનુસાર પગલાં ભરવાં પડશે. હાલ મૌલાના અબુલ કલામ આઝાદ જે આપબુદ્ધીમની પગલાં લઇ રહ્યા છે તેની સામે આમ લડવું પડશે. પરંતુ અંગ્રેજ દેશની સમક્ષ પડેલા વધારે વિશાળ પ્રશ્નો પ્રત્યે દુર્લક્ષ નહિજ આપીએ અને તેમાં અમારા રાજદ્વારી મતને સંગત રહીને અમારો આપને પૂર્ણ સહકાર છે.

બંગાળની પરિસ્થિતિના સંબંધમાં મેં મહાદેવભાઇને કહ્યું હતું કે આપ જો બૈકમ માંગતા હો તો તે મળવાને આપને માત્ર પુછવાનીજ વાર છે અને આપની અને મારા વાચ્ચ ચાલ્યા વચ્ચે ચાલનાર ચર્ચાનીજ માત્ર જરૂર છે.

બાર બાદ રિયતિ બદલી છે. આપે મૌન અને બેપરવાઇ ધારણ કરવાનું પસંદ કર્યું છે. મૌલાના જેને તેઓ "સિસ્તબાજીનું પગલું" કહે છે એ સાંઠપણાનો માર્ગ સહ્ય રહ્યો છે. મને તેની કશી ચિંતા નથી કેમકે જો તેમની ધમ્કીજ હતી અને તે માત્રના હતી તો આપે તેમને તેમનીજ ગળીપર ચળવા તૈયાર છીએ. અમારી બનેકર રિયતિને તેઓ જરા પણ અડચણ નાંખી શકે એવો આ માંતના સોદો સમક્ષ પોતે પોતાની ઓસી કરાવી રહ્યા છે અને એ રીતે કોંગ્રેસના નામને તેઓ ધુળમાં રગદોળી રહ્યા છે. અકેલાલના પગલાંને આપની સંમતિ હોય આ માન્યતામાં હું આપને ત્યાંથી પકવા કહી શકતો નથી. હું માત્ર એટલુંજ ઇચ્છું છું કે આ કમનસીબ બનાવ છતાં આપણે વિશાળ પ્રશ્નો પરેલા છે તેમાં આપને લાગે છે કે અમારે સહકાર આપવોજ જોઇએ અને આપને લાગે છે તેટલે દરજ્જે અમે સહકાર આપવા ઉત્સેજન કીએ. આવા હેતુથી હું આપને અમારો સહકાર આપું છું.

આ પત્ર નાગપુર જવા રહેલા મારા એક દોસ્તની સાથે મોકલું છું. તેના પ્રત્યુત્તરની તેને રાહ જોવા કહું છું.

આપની તંદુરસ્તી કેમ છે? અખબારો કંઇ ચિંતા ઉપજાવનારી ખબરો આપી રહ્યા છે. હું સુધરતો જાઉં છું, પરંતુ ધીમે ધીમે.

સવિનય પ્રણામ સાથે
આપનો કૃપાભિલાષિ
સુભાષ.

ગાંધીજીએ ટ્રીંકોમલી તા. ૨૬ મીએ નીચે પ્રમાણે પ્રત્યુત્તર વાળ્યો હતો:

મારા પ્રિય સુભાષ,

તમે માંદા છો કે સાજા છતાં તમારો બુલેટો અક્રમ છે. બાતમીપરથી ચમાનો તે પહેલાં સાજા તો થઇ જાઓ.

મેં મૌલાના સાહેબની સાથે કંઇ મસલત નથી કરી. પરંતુ નિર્બુધ સંબંધી હકીકત જે અખબારોમાં વાંચી અને તે સંગત લાગ્યા વિના નજ રહી શકયો. સિસ્તબાજી અને અસિસ્તબાજી વચ્ચે તમે ભેદ નથી જોતા એ મને આશ્ચર્ય પામ્યું છે.

પરંતુ એ વસ્તુની સાથે હું તમને મળતો થાઉં છું કે બોકમોકતાના સંબંધમાં તમે બન્ને મસલાના સાદેપને દૂરથી કંઇ શકો એમ છો. પરંતુ માણસે અંતઃકરણને કોકટીવાળી પદેમાં મુકવાની જરૂર છે. હું ધારું છું કે બંગાળમાં તમારા બે સિવાય અસરકારક રીતે કામ કરવું મુશ્કેલ છે. પરંતુ જો મેરી અકયલ્ય છતાં પણ કોંગ્રેસે પોતાનું કામ ચલાવી લેવું પડશે.

ચુરેશે મને સમજાવ્યું હતું કે શાંત આવવાના હતા. હું તેમની રાહ જોઇ રહ્યો છું. તે ગમે ત્યારે આવી શકે છે અને તમે પણ આવી શકો છો. તમારી અહિ પુરતી સંભાળ લેવામાં આવશે એ તો તમે સમજોજ છો.

તમારા બોકેક સવિનય ભંગમાં જોડાવાના બંધબેસતા, મને લાગે છે કે, તમારી ને મારી વચ્ચે મોટા મતભેદને સહને આપણા બેમાંથી કોઇ બીજાને પોતાના મતમાં ફેરવી નહિ શકે ત્યાં સુધી એ બનવું સક્રમ નથી. આપણે વ્યુહ્ય વકલ્પોજ મુલાકાતો કરવી રહી, જો કે તેનું નિમિત્ત સ્થળ આમ દેખાવમાં કોકજ જણાતું હોય.

દરમીયાનમાં આપણે કોકજ કુટુમ્બના રહી કોઇ બીજાને ચાહીએ —તમારો, બાપુ.

શ્રી. સુભાષ બોઝે જા-યુઆરી તા. ૨૬ મીએ કલકત્તાથી નીચે પ્રમાણે પત્ર લખ્યો હતો:

મારા પ્રિય મહાત્માજી,

આપનો ટ્રીંકોમલી તા. ૨૬ મીનો પત્ર વાંચી આનંદ થયો. નહિ કે તેની અંદરની હકીકતથી પરંતુ આપના વિચારોનું તેમાં આમે સ્પષ્ટિકરણ કરેલ છે તેનો લીધે. આ બાબતમાં મારી પોતાની અંગત કાંક્ષા નથી પરંતુ મારી સાથે કોંગેલા વખાની એ કાંક્ષા છે. તેમ કરવાને અમારે અમારા રાજદ્વારી સિદ્ધાંતોને અને અમારા કાર્યક્રમને કોરાકે મુકવાની જરૂર ન કોય. આપ બનશો તો - આગલી લડતમાં તેઓ અનેક બાબતોમાં મતકોર કોવા છતાં મૂરત માંગી નવખાદારોની સાથે ઓકબાઇ રહી શકયા હતા. શા સારૂ તેઓ કરીથી તેમ ન કરે? આપના નિર્બુધપર કોર વિચાર કરવા મારી વિનંતિ છે.

આપના પત્રમાં એક વાકય એ કે જેનો સંપૂર્ણ અર્થ હું સમજી શકયો નથી. આપે કહ્યું છે કે, "આપણા બેમાંથી એક બીજાના મતમાં ફેરવાય નહિ ત્યાં સુધી આપણે જુદો વહીવટમાં મુલાકાતો કરવી રહી જો કે તેનું નિમિત્ત સ્થળ કોખાવમાં કોકજ જણાતું હોય." શું તેનો આમ એવો થાય છે કે આપણું રાજદ્વારી ધ્યેય જુદું છે એમ આપ માનો છો? એ કેમ હોય શકે! તેનો સ્પષ્ટ ખુલાસો કરવા કૃપા કરશો.

આ પત્રવ્યવહારનો ઇતિહાસ ઘણો લાંબો છે. મુખ્ય વાત તો એટલી છે અને હું માનું છું કે તમે પણ તે જાણો છો. હિંદીઓની મેળવેલી આઝાદીના કેટલાક ભાગ ખાતર મેળવેલી આઝાદી કરતાં ઘણું જુદું જ હોય. આઝાદીનો મારો અર્થ દેશના કેટલાક કાયદાની આઝાદી એવો થાય છે. પરંતુ રાજદ્વારી બાબતમાં કમ્યુનીસ્ટો, સોશ્યલીસ્ટો, ફાસલ સંસ્થાવાદીઓ, મજૂરવાદીઓ, અને અન્ય સૌએ આઝાદીનો વિચાર કરેલો રહ્યો છે કે તેઓ આપણા એકજ શબ્દનો અર્થ જુદો જુદો કરતા હોય.

આ આખો પત્રવ્યવહાર પ્રસિદ્ધ થાય તેમાં મને કશો વાંધો નથી.

સુભાષ બાબુની બાબત પરત્વે તમે જરૂરતજ મને જણાવવા કૃપા કરશો.

કલ્યુઆરી ના. ૧૦ મીના શ્રી. ગોકળના પત્રનો જવાબ તારીખ મારફતે શ્રી. મુકુન્દલાલ સરકારે જલ્યુઆરી તા. ૨૮ મીએ જવાબ મોકલી આપીછપર તાર મોકલ્યો. સેનાપતિથી તેમના જણાવામાં આવ્યું. ગાંધીછને જો પગ પરોવ્યો નહોતો તારે પણ સરકારે જોજ કરની કેમ્પ્રુઆરી તા. ૧ મીએ એક નવલ મોકલી જેનો જવાબ ફેબ્રુઆરી તા. ૧૬ મીએ સાંપીછએ નીચે પ્રમાણે વાળી.

પ્રિય મુકુન્દલાલ,—તમારો પત્ર મળ્યો. તમને જવાબ આપતાં દીલ ઘણું કેમકે સુભાષ બાબુના પક્ષની તમારી લડત માને પહેલી ગણા અને સાર બાદ તેમનો પોતાનો પત્ર આવ્યો.

અમારી વચ્ચેના જૂદો અભિપ્રાયના અને મુખ્ય છે. મુખ્યત્વે જાણ તે બાબતે છે અને હું માનું છું કે તમે પણ તે બાબતે છો. હિંદીઓની મેળવેલી આઝાદીના કેટલાક ભાગ ખાતર મેળવેલી આઝાદી કરતાં જુદોજ હોય આઝાદીનો મારો અર્થ દેશના કેટલાક કાયદાની આઝાદી એવો થાય છે. પરંતુ રાજદ્વારી બાબતમાં કમ્યુનીસ્ટો, સોશ્યલીસ્ટો, ફાસલ સંસ્થાવાદીઓ, મજૂરવાદીઓ, અને અન્ય સૌએ આઝાદીનો વિચાર કરેલો રહ્યો છે કે તેઓ આપણા એકજ શબ્દનો અર્થ જુદો જુદો કરતા હોય.

આ આખો પત્રવ્યવહાર પ્રસિદ્ધ થાય તેમાં મને કશો વાંધો નથી.

સુભાષ બાબુની બાબત પરત્વે તમે જરૂરતજ મને જણાવવા કૃપા કરશો.

શ્રી. આર્ય યુવક વ્યાયામ શાળા—જોહાનીસબર્ગ

તા. ૩૦–૩–૪૨ ને સોમવારે સાંજે ૭॥ વાગે જોહાનીસબર્ગના પારીદાર ઇલાકામાં શ્રી. આર્ય યુવક વ્યાયામ શાળા, જોહાનીસના પરિણામે પારીદિ જિલ્લા શ્રી. નારણભાઇ રામજીભાઇ પટેલ ચરાડ વાળાના પ્રમુખપદ નીચે ઉજવાયેલ હતો. આપણા દેશ વાલવેદનીથી વિકટર ગારાજ થયેલ હતો.

કાર્યક્રમની શરૂઆતમાં વ્યાયામ શાળામાં તાલીમ લેતી બાલીકાઓએ બાસ તૈયાર કરેલા માં આવેલી વ્યાયામ શાળાની પ્રાર્થના સુમધુર સ્વરે કરી હતી બાદ વ્યાયામ શાળાના ટ્રેઝીકલ કાપ્ટન શ્રી વિનયચંદ્રની દેખરેખ નીચે તાલીમ મેળવેલ યુવકો, બાળકો અને બાલિકાઓ કવાલ બાર, પોકટીંગ ફોર્સ, સંગીત સાથે ઝરા કસરત, મલ્લખાંભ (લાકડા આર્કિકામાં પહેલીજ વાર) ની આકર્ષક કસરતો, બાબા ભગવાનદાસ નું ગીતસ્ત સોલ્જર્સ–ફ્રેન્ડ ઓફ–ઇમ–ગોઝનાં અલગોગ–સ્કુલના કુમારીઓ ૨. પટેલનો અભિનંદ આકર્ષક અંગ મરોડ–કાલપટ્ટા–સ્ટીંગ બાર–સ્તુપ નિર્માણ–ઝરા ચડાવ–ઉતાર સાથે સ્ટેજીંગ તથા કવેકમની કવાયત–તાન ચડાવે તેવું અંગ્રેજી રાષ્ટ્રિય કુચ ગીત–પાનાનો સટ કોકટો–ભાંજ ફોગ. ભાઇકાકા મોવન પટેલનાં બીમસેનના અંગ ભાગના પ્રયોગ–કબાગની રંગબાંયો વસાર વધુ –ગાડી તથા બાળની પાંખેરી–ગાબર્ડ ઉસરાઓ સાથેનો ટ્રીકાર્ય પરેડનો આકર્ષક કાર્યક્રમ રજુ કર્યો હતો. પ્રેક્ષક વર્ગમાં બાસ બારમંગીત આપેલ પણ હતા. જાદુની પીટ–ચાટસ્ટ રેન્ક ટેકનીકલ કોલેજના આપાગ વીભાગ ના ટ્રેઝીકલ કાપ્ટન ડા. ગોકીલ પણ હતા. તેમને ગદાપટ્ટા–સાડી બનેટી–સ્ટેજીંગ–ગોગનાં આકર્ષક તથા મલ્લખાંભની કસરતો ખુબજ પસંદ પડી હતી. તેમણે કુંકે અભિનંદનમાં જણાવ્યું હતું કે જે દુરસ્તાનમાં પાંચ વરસ વર્ષના વ્યાયામનો પ્રચાર છે, અમોને પુરોપીયનોએ દીધેલી પારેલા આપાગ વિષયમાં ઘણું નવું શીખવાનું છે. બાદ તેમના યુગ હસ્તે વ્યાયામ શાળા તરફથી ગલાવવામાં આવતા બાલ વ્યાયામ શીક્ષણનું વર્ગના હિંદીક કાર્યમાં પાસ થયેલા યુવકો બાળકો અને બાલીકાઓને પ્રમાણ પત્રો આપવા માં આવ્યાં હતા. બા વર્ષની વૈકલ્પીક ટેસ્ટોની પારીદિ કરિક્ષકમાં (ફીઝી અપરસ વાળા કમની કરીક્ષા મારે) કરીક્ષાલ ઓપરેશન પટેલ પકેલા તથા ભગવાનદાસ શેખીદીજી અને મગનલાલ કાનજી બીજે નંબરે આવ્યા હતા. તે બાદ બોનેં ઉત્સવના પ્રમુખના શુભ કરતે ચંદ્રક અર્પણ કરવામાં આવ્યા હતા. તે ઉપરાંત બાસ વ્યાયામ શીક્ષણ વર્ગમાં પ્રથમ નંબરે આવ્યા બદલ બાબા ભગવાનદાસ ગોલ્ડ્રેજ (યુવક વિભાગ) તથા તનુબાઇ ડી. કેલાસ (બાળક વીભાગ) રામજીભાઇ નાથુભાઇને શરીર વીકાસ માટે તથા કરીબાલ ઓપરેશનને સુંદર શરીર (બેસ્ટ બોડી બ્યુટી કુપ) માટે ચંદ્રકો આપવા ના આવ્યા હતા. બાકીની બધીની વાકર્સ ક્રાર્યની શાળા મી. વાકર્સ તરફથી આવા વર્ષના નીયમીત તથા વ્યાયામના શૌખી સરસ પ્રમતી સાથે દોડ તેમ યુવક બાબ મગનલાલ કાનજીને એક ચાંદીનો સુંદર કપ આપવામાં આવ્યો હતો જે બાબ ૬૦ વર્ષે એ કપ કરને તનુ નામ તે ક્રિયર કબ્યવામાં આવશે. આ સુંદર કપ આપી અમારી વ્યાયામ શાળાને ઉત્તેજન આપવા બદલ મી વાકર્સનો આ પ્રસંગે આભાર માનીએ છીએ.

અહિના બધુઓના કુટુંબપાનિ વ્યાયામ વિસા રદ મી. રોઝેલ્લાએ પણ ક્રાર્યક્રમ જોઇ અત્યંત સંતોષ બહેર કર્યો હતો. ક્રાર્યક્રમની અધ્યક્ષ માં વ્યાયામ શાળાના પ્રમુખ મી. વલ્લભભાઇ ૨. પટેલદાર તથા જોહીપા મંત્રી મી ભુદાસ બાબ મીઓએ કુંક રીપોર્ટ તથા વ્યાયામ શાળાની પ્રગતી બાબત વિવેચન કર્યો હતાં પ્રમુખે વ્યાયામશાળાની ઉપાબની રવીવારીય બાબ તથા વ્યાયામ માટે હોલની ગોજના બધાવી કરી તે માટે પ્રબ્ધ તરફથી બાહકની આશા રાખી હતી. બાદ ઉત્સવના પ્રમુખ મી. નારણ ભાઇ રામજી પટેલ તરફથી આ શાળા માટે ૬૦ની અપીલ થઇ હતી, અને તેમ કુંક ૧૦૦ માં ૫૮ ૧૦૧૨૬–૬ ઉત્સવ સુંદર રીતે થયેલ હતો. બધા ભાગ લેનાઓ અને બાલીકાઓને પ્રમાણ પત્રો આપવા માં આવ્યા હતા. બા વર્ષની વૈકલ્પીક ટેસ્ટોની પારીદિ કરિક્ષકમાં (ફીઝી અપરસ વાળા કમની કરીક્ષા મારે) કરીક્ષાલ ઓપરેશન પટેલ પકેલા તથા ભગવાનદાસ શેખીદીજી અને મગનલાલ કાનજી બીજે નંબરે આવ્યા હતા. તે બાદ બોનેં ઉત્સવના પ્રમુખના શુભ કરતે ચંદ્રક અર્પણ કરવામાં આવ્યા હતા. તે ઉપરાંત બાસ વ્યાયામ શીક્ષણ વર્ગમાં પ્રથમ નંબરે આવ્યા બદલ બાબા ભગવાનદાસ ગોલ્ડ્રેજ (યુવક વિભાગ) તથા તનુબાઇ ડી. કેલાસ (બાળક વીભાગ) રામજીભાઇ નાથુભાઇને શરીર વીકાસ માટે તથા કરીબાલ ઓપરેશનને સુંદર શરીર (બેસ્ટ બોડી બ્યુટી કુપ) માટે ચંદ્રકો આપવા ના આવ્યા હતા. બાકીની બધીની વાકર્સ ક્રાર્યની શાળા મી. વાકર્સ તરફથી આવા વર્ષના નીયમીત તથા વ્યાયામના શૌખી સરસ પ્રમતી સાથે દોડ તેમ યુવક બાબ મગનલાલ કાનજીને એક ચાંદીનો સુંદર કપ આપવામાં આવ્યો હતો જે બાબ ૬૦ વર્ષે એ કપ કરને તનુ નામ તે ક્રિયર કબ્યવામાં આવશે. આ સુંદર કપ આપી અમારી વ્યાયામ શાળાને ઉત્તેજન આપવા બદલ મી વાકર્સનો આ પ્રસંગે આભાર માનીએ છીએ.

અહિના બધુઓના કુટુંબપાનિ વ્યાયામ વિસા રદ મી. રોઝેલ્લાએ પણ ક્રાર્યક્રમ જોઇ અત્યંત સંતોષ બહેર કર્યો હતો. ક્રાર્યક્રમની અધ્યક્ષ માં વ્યાયામ શાળાના પ્રમુખ મી. વલ્લભભાઇ ૨. પટેલદાર તથા જોહીપા મંત્રી મી ભુદાસ બાબ મીઓએ કુંક રીપોર્ટ તથા વ્યાયામ શાળાની પ્રગતી બાબત વિવેચન કર્યો હતાં પ્રમુખે વ્યાયામશાળાની ઉપાબની રવીવારીય બાબ તથા વ્યાયામ માટે હોલની ગોજના બધાવી કરી તે માટે પ્રબ્ધ તરફથી બાહકની આશા રાખી હતી. બાદ ઉત્સવના પ્રમુખ મી. નારણ ભાઇ રામજી પટેલ તરફથી આ શાળા માટે ૬૦ની અપીલ થઇ હતી, અને તેમ કુંક ૧૦૦ માં ૫૮ ૧૦૧૨૬–૬ ઉત્સવ સુંદર રીતે થયેલ હતો. બધા ભાગ લેનાઓ અને બાલીકાઓને પ્રમાણ પત્રો આપવા માં આવ્યા હતા. બા વર્ષની વૈકલ્પીક ટેસ્ટોની પારીદિ કરિક્ષકમાં (ફીઝી અપરસ વાળા કમની કરીક્ષા મારે) કરીક્ષાલ ઓપરેશન પટેલ પકેલા તથા ભગવાનદાસ શેખીદીજી અને મગનલાલ કાનજી બીજે નંબરે આવ્યા હતા. તે બાદ બોનેં ઉત્સવના પ્રમુખના શુભ કરતે ચંદ્રક અર્પણ કરવામાં આવ્યા હતા. તે ઉપરાંત બાસ વ્યાયામ શીક્ષણ વર્ગમાં પ્રથમ નંબરે આવ્યા બદલ બાબા ભગવાનદાસ ગોલ્ડ્રેજ (યુવક વિભાગ) તથા તનુબાઇ ડી. કેલાસ (બાળક વીભાગ) રામજીભાઇ નાથુભાઇને શરીર વીકાસ માટે તથા કરીબાલ ઓપરેશનને સુંદર શરીર (બેસ્ટ બોડી બ્યુટી કુપ) માટે ચંદ્રકો આપવા ના આવ્યા હતા. બાકીની બધીની વાકર્સ ક્રાર્યની શાળા મી. વાકર્સ તરફથી આવા વર્ષના નીયમીત તથા વ્યાયામના શૌખી સરસ પ્રમતી સાથે દોડ તેમ યુવક બાબ મગનલાલ કાનજીને એક ચાંદીનો સુંદર કપ આપવામાં આવ્યો હતો જે બાબ ૬૦ વર્ષે એ કપ કરને તનુ નામ તે ક્રિયર કબ્યવામાં આવશે. આ સુંદર કપ આપી અમારી વ્યાયામ શાળાને ઉત્તેજન આપવા બદલ મી વાકર્સનો આ પ્રસંગે આભાર માનીએ છીએ.

સુરત હિંદુ એસોસીએશન

વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ

ઉપરોક્ત સંસ્થાના સર્વે મેમ્બરોને જાહેર કરવામાં આવે છે કે રવિવાર તા. ૨૬ એપ્રીલ ૧૯૪૨ના રોજ બપોરના ૩–૩૦ વાગ્યે ઓરેસારીઓરાલની વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ વીકટોરીયા સ્ટ્રીટવાળા હિંદુસભા મળશે.

કાર્યક્રમ: (૧) સેક્રેટરી અને ટ્રેઝરરનો વાર્ષિક રીપોર્ટ. (૨) જનરલ (૩) ઓડીટરોની તથા કમીટી મેમ્બરોની ચુંટણી.

આજ્ઞા વડી. પટેલ

ઓ. સેક્રેટરી પ્રા. હિ. એ.

વિવિધ વર્તમાન.

દુનીયનમાં શીતળા સામે સરકારી પગલાં

હિંદુસ્તાનથી આવતી આગબોટોમાં શીતળા ના કેસો જણાયા હોવાથી કેપટાઉન અને ડરબનની બોદીઓમાં કામ કરતા અથવા રાખવા ઘતા સબળા લોકોએ રસી મુકાવવાનો હુકમ બજાર પડયો છે. કેપટાઉનની બોદીમાં બજાર થી આવનારાઓ ઉપરાંત ૮૦૦૦ માણસોને આ નીમમ લાગુ પડયો છે. કેપટાઉનમાં આવેલા સમાચાર કેપાલપરથી જણાય છે કે હીંદુસ્તાન માં શીતળાના કેસો વધ્યા રાખી પડયા છે અને વધ્યા કરશે એમ લાગે છે. આથી આકરીકારે આ હુકમ બજાર પડયા બાદ એક આગબોટમાંથી બે કેસો કેદારી રેનકીંગ કામમાં કલાયદા મુકવા માં આવ્યા હતા અને બીજે કેસ બીજી એક આગબોટમાંથી ઉતારવામાં આવેલ હતો. આ કેસોના સંબંધમાં આવનારાઓને કોપી મારી રસી મુકાવામ છે તેની ખાત્રી કરવાના ચોકતા ઇલાજો મેવાય રહ્યા છે. આગળ કરવાની મુકરસીઓ નકી પડેલી છે કારણ કે પ્રથમ આગબોટ આવ્યા બાદ અને તેમાંથી બે બીમાર માણસોને ઉતાર્યા બાદ ૬ કલાક કીમત બીજી ગયા પછી માલુમ પડયું હતું કે એ માણસોને શીતળા લાગુ પડયા હતા. કેપટાઉનમાં મથેની આ કોમપરથી ડરબનની બાતાં નજરથી સબળા કરીબ આફ્રિકાના બંદરોને ખેતરથી આવ-નામ આવી છે.

પોર્ટ આલફ્રેડ કોકેશનમાં પાણીની અછત

પોર્ટ આલફ્રેડ ડીસ્ટ્રીક્ટમાં પાણીની એટલી બધી અછત થઇ પડી છે કે ત્યાના કોકેશનના ૩૦૦૦ નેટીવોને અદ્યતનીયામાં એકજ દીન પાણી આપવા માં આવતું હતું પાણી બોકપાને હિસાબે પુરતો, ઓછો હતો પાણીની પાસેની ના દીનો સાથે બે આખા મોટી ઢોર લાગી હતી. હવે વરસાદ આવવાથી સંકટ ઘણું ઓ.

સરકારી કેમીકલ એકઝામીનર મરીન

કોલોનીયલ જનરલ હોસ્પીટલ કોરાનેશનના કેમીકલ એકઝામીનરોના બજાવવા મુજબ કુ. ૮૦૦ ની મોટા મા મોટું ડીલોરીડ એકઝામીનર મશીન તૈયાર થઇ રહ્યું છે કે જે પુરુ થતા બધુ મોટા સરકા ના માણસો આજના કરતા ચારગણ વધુ કામ તપાસી શકાશે. આ રાક્ષસી મશીન દસ ફાયા પોકડનું છે. અને પા. ૨,૨૫,૦૦,૦૦૦ ની પ્રાંમતના રેડીયમના જેટલી શક્તિ પેદા કરનાર છે. તેને ૨૬ ઇંચ ભારી દીવાલવાળા ખાસ મકાનમાં ગોઠવામાં આવ્યું છે કે જેથી તેના પ્રબળ પ્રારંભો કામ કરનારને નુકસાન નહીં કરી શકે એનકઝામીનરો કહે છે કે તેનાથી પાચ કલાકમાં લોહીના સોંકડોનું પાંચ મીનીટમા નીર્ણય કરે શકાય છે. અત્યારના ચાર માપ પોકડના મશીનથી એવું માપ તેનાં કામ કલાક લાગતા હતા.

ઇગ્લાંડમાં કાંદાની કીંમત

હમણા ઇગ્લાંડમાં કાંદાની કીમત એટલી બધી વધ પડી છે કે દેશને સારામાં સારી બક્ષીસ આપવી હોય તો કાંદા કરતાં—વધારે સારી ઓછે નથી જણાતી. ગોડા વખત પર ઇગ્લાંડ ના બધાદન શહેરમાં એક ગોટી દુકાને કાંદાની બહેરાત કરી હતી સુરતજ શહેરના ગોદામાં મોટી વસ્તી વાળા ભાગમાં અરસી બાકસ જેટલી લોબોની ઢાર મણ મણ અને પોલીસ ને ટ્રાફીક રેગ્યુલેટ કરવી પડી. દરેક પરાકને બાદ એકજ રતલ કાંદા વેચવામાં આવ્યા અને એક કલાકમાં બધો સરોદ વેચાઇ ગયો. હાજરો લોકો તે ખરીદી ગયા હતા

ચીનનું સરકર

ચીન ! યુદ્ધ બંધીએ જણાવ્યું છે કે ચીનના લાખ સૈનીકો યુદ્ધમાં આજે મદદી રહ્યા છે અને બીજા એક કરોડ સૈનીકો તાલીમ લઇ રહ્યા છે.

માછલીના માસમાંથી ઉન

જનતાનમાં માછલીના નાકનો બાજુદ જથ્થો છે સરકાર તરફથી નાબુદકરા મેળાવી રહેલા છે સ્વદેશીજ નીષ્ણાતોના અભીપ્રાયને મરિણામે તેમાંથી ઉન પેદા કરવાનું કામકાજ શરુ થયું છે. ઓલ્ડ, સાર્ક અને કોડ માછલીનું માંસ ઉનને માટે સાધન મનાય છે.

દુનીયા કયા છે?

સંપાદક : ગોવીંદજીભાઇ દેસાઇ

આપણા સહીતની બાકીની દુનીયાથી સબળા રહ્યા વાપારી છે.

ઓસ્ટ્રેલીયા ચીન તરફના પોતાના ઉત્પન્ન નો ના બધા વધુ વાપારી આપી રહ્યા છે.

સંઘ સોનાના ખુદાપેન્ડલેન્ડની ગોલી ઓલાન કેરોલ નામની એક બાઇ આખા યુરોપના સાયકાલમાં સૌથી વધુ ૨૬ ધનાય છે. તેણીએ હાલમાંજ પોતાની ૧૨૬મી સરકારમાં ઉજવી છે.

ઓસ્ટ્રેલીયા બંનની બાર્ધી વસ્તી તેના મોટા પાંચ શહેરોમાં વસે છે.

જુદા જુદા પ્રાણીઓની મોટાની ગતિ : ગાજરસનું મોટી તેના આખા શરીરમાં ૧૦૦ સેકન્ડમાં ફરી વળે છે: પોકાનું ૩૦ સેકંડમાં; કુતરાનું ૧૫ થી ૨૩ સેકંડમાં; બકરીનું ૬૪ સેકંડમાં જ્યારે સસલાનું ૮ સેકંડમાં ફરી વળે છે.

સાંતીના સમયના ઉગ્રાંકને ગોલ્ડકનેલ ગેલીસ ૧૫૦,૦૦૦ માણસોને રોગ આપે છે, અને વરસ દીવસમાં ૧,૫૦,૦૦,૦૦૦ મશીનો ઉત્પન્ન કરે છે.

ઘઉંમાં ૧૬૩ જેટલીજ જીંજોને ચખતાં બાચતાં આવડે છે, પુરુષોમાં ઇળાય જીનું પ્રમાણ ૧૬ ટકા જેટલું છે.

ન્યુયોર્કનું એમ્પાયર સ્ટેટ બીલ્ડીંગ એ આખી દુનીયામાં ઉંચામાં ઉંચું મકાન મનાય છે, એની ઉંચાઇ ૧૨૪૮ ફીટ છે, અને તેની અંદર ૨૦,૦૦૦ માણસો રહી શકે છે.

મુંબઇમાં બધાં મળીને ૬૭ સીનેમાં થીએટરો છે

પુસ્તકો બ્રેસ્કરાનો નવો નુસ્ખો : ન્યુયોર્કના બ્રોન્ક્સલીથી નામના ગરીબ પુસ્તકાલયના ૧૮૦૦૦ પુસ્તકોને પુસ્તકાલયના નવા મકાનમાં બ્રસેડવામાં આવ્યાં હતાં. નવાઇની વાત એ છે કે એ પુસ્તકો મક જગ્યામાં કંઇ પણ બાકી થયો નથી અને બંધપાદોને પુસ્તકોનાં બંડલો બાંધવાની પણ તસ્દી લેવી પડી નથી. પુસ્તકાલયના બધવ્યાપકે બધાય વાંચનોને લાદેર કરી દીધું કે તેઓ તેમને જોઇએ તેટલાં પુસ્તકો ઉઠીતા સાથ જઇ શકે છે, અને બધાં સુધી નવા મકાનમાં તે પુસ્તકો પાછા લાવવાનું કહેવામાં આવે નહીં આ સુધી તેમણે પ્રમ રાખવી. આ રીતે મુસ્કેલી નો ઉકેલ મક આવ્યો.

બરફ પડીનું કારણ હરપ બંધ પડવા પછી નાબુદ થઇ ગયું છે. પતા શરીરના અમુક ભાગોમા થોડો વધતા ચતન રહે છે, તે નીચેના કોષ્ટકપરથી માલમ પડે છે:

હરપ બંધ પડવા પછી સવાર ૧૦ મીનીટ, હરબના કેનાકુએ ૨૯ મીનીટ સુધી, આખા ૩૦ મીનીટ સુધી, પગ એક કલાક સુધી, હાથ અને પગના સ્નાયુઓ ૮ કલાક સુધી, લોહીના રજકણ (Blood Corpuscles) ૧૮ કલાક સુધી, હાડકા ૩ દીવસ સુધી અને આખી ચામડી સવા વરસ સુધી જીવંત રહે છે

વેચવાના પુસ્તકો

બીજી કેટલાક નવાં પુસ્તકો

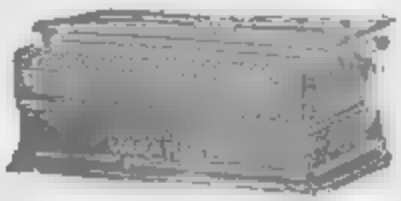
ગાંધીજી	(નોંધ)	૫ ૦
પ્રકાશના પગ		૧ ૦
સાબરી સાહસકથાઓ		૧ ૬
બાળવાનું માનું	(નાટક)	૧
રવબજાર		૧ ૦
સ્નેહ ગહનો		૫ ૬
સોનેરી સંદુક		૭ ૦
સફેદ ખગતાન		૭ ૬
ઠારમ રસીકા		૬ ૦
અંધકાર પર પ્રકાશ		૨ ૦
કુમારા નંદીતા	(નોંધ)	૫ ૬
ઇશ્વરના પ્રતીનીધીઓ	(નોંધ)	૩ ૬
મનુ વાતીઓ	(અનુવાદક ગાંધીજી દેસાઇ)	૪ ૦
પ્રેમનો ઇંજ	(ટોલ્સ્ટોય કૃત નોંધ)	૫ ૦
બીડેલા દ્વાર	(નોંધ)	૧ ૦
કેમ કારીગરીનું પાઠ્યપુ	ભાગ ૧	૨ ૬
,, ,,	ભાગ ૨	૨ ૬

આ ઓફીસે લખવાથી મળશે.

આવો પધારો જુઓ

અને

તમારા માનીતા વાજીંત્રો અને રેકોર્ડઝ ખરીદ કરો

વાજીંત્રો— હારમોનીયમ, ગ્રામોફોન, વાયોલીન, બેન્જો મેન્ડોલીન, ગીતાર, ઝાઝ આઉટ ફીટ, ફલ્યુટ વિગેરે.

રેડીઓ—"હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ."

નીચે મુજબ ફીલ્મી રેકોર્ડના સેટો સ્ટોકમાં ખરીદી વાસ્તે તૈયાર છે.

(૧) જીવન પ્રભાત,
(૨) વીદ્યાપતિ,
(૩) રોમેન્ટીક ઈન્ડિઆ,
(૪) નીર્મળા,
(૫) ભાભી,
(૬) અછુત કન્યા,
(૭) જાગીરદાર,
(૮) વચન,
(૯) ચેલેન્જ,
(૧૦) હીઝ હાઈનેસ,
(૧૧) સાવીત્રી,
(૧૨) મધર ઈન્ડિઆ.
(૧૩) ગોપાલ કૃષ્ણ,
(૧૪) દેવદાસ,
(૧૫) ધુપ છાઉ,
(૧૬) પ્રેસીડન્ટ,
(૧૭) નીરાલા હીંદુસ્તાન,
(૧૮) ગ્રામોફોન સીંગર,
(૧૯) ૩૦૦ દીવસ પછી,
(૨૦) સંત તુલસીદાસ.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ હારમોનીયમ (હાથના, પગના, હાથપગ સાથે પોર્ટેબલ).
ક્રોમ્સ. ઓડીયન, જેનાફોન, મેગફોન ઈન્ડિઅન રેકોર્ડઝ. ફીલ્મી રેકાર્ડ.

મળો યા લખોઃ

ગોશળીઆ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ,

૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

RADIO RECORD TRADING Co.

38a MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG,

and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

પ્યારે કવ્વાલ

N. 16215 માલિકે દુનીયા કાન.
,, 16232 ભૈ મીઝે તુમ્સે વૈસે રખ્યે.
,, 16243 હમકે એ આજ એહમદે આરબી
,, 16250 હુશ્યાર મુસલમાનો.
,, 16273 ચેહ દીલકો તાસલ્લી.
,, 16289 કુરઆન પઢો.
,, 16227 મોહમદ આલી ઝનાબ-૧-૨
,, 16295 ચોરી ચોરીસે ગીલુમી.
,, 16304 આન પડી દરબાર અલમ મોરી.
,, 10318 મક્કા મદીના.
,, 10317 ગુજારે કુયે જનમ.

માસ્ટર ફેદીરૂદ્દીન

N. 16239 સામા પર ક્યું કરે ઈયારત
,, 16037 મેં કરુ કથી મે ચમ.
,, 16042 જેવી મુઝે ચુલ્લુ મેં.
,, 16068 આમ કે ફુલન ફાયા.
,, 16163 નામ પીર દસ્તગીર તેરા
,, 10340 કુદરતે આલાહ

કુમ્બે આફ્રીમ કવ્વાલ

N. 16203 જબ કે સાબાસે નઝર
,, 16230 ખુદા રખ્ખે મેરી જુબાન.
,, 16241 તસ્વીર મોહમદ મેરે દીલમે.
,, 16279 ઉસને દરવાજે પર.
,, 16293 આગ મમારી દીલમી લગીને.
,, 10340 અહસાસ મુસલમાનો.

મોહમદ બાલીલ કવ્વાલ

N. 16003 પાયે હાસલ યાનો બારી.
,, 16014 ચલી પીનમર.
,, 10049 બાગમહ કત કાંમુને.
,, 16132 યમ રમ નમરી જનમ
,, 16221 સાકી મુઝે પીલા દે.
,, 16240 મોહમદ હમરેમે દુલહ બનકે નીકલેગે
,, 16285 રાત મુજે મબબ્બગે
,, 10309 બાદમદે મુરસલ
,, 10312 હમારા પીરસબ્બાલા

કાલુ કવ્વાલ

,, 16015 જો દેખું કુયે મુસ્તુફા
,, 16064 છક્ક ગોટ કાપુ.
,, 16071 મોટી મોટી બાતોસે.
,, 16160 સાલમ ઉસકે જીસે હકને.
,, 16306 કમસે મેરી સોફ કિસમત બનાવ બનેગી.
,, 10328 કીસ આનબર મુજસે.

માસ્ટર અબ્દુલ રજાક

F.T. 12857 મુસા સમજે યે અરમા દીલમ.
,, ,, 12012 દીલગો નઝરોસે યેા કુસમાને.
,, ,, 12098 ગે કેસે કુસ્તન આકેલી ચાલી.
,, ,, 12312 મુલ્ક દો બનસે તુમકેા.

કરનખાન એન્ડ પાર્ટી

F.T. 12215 [illegible] મુસ્ત આયા તેરી મલી.
,, ,, 12860 ગે તો ધીર આપ ઘર તેરે.
,, ,, [illegible] ઝુસ નરસે બનતા હું.
,, ,, [illegible] મકતુમ કા હક છે આલમ પર.

કાશીર અહમદ કવ્વાલ

F.T 12[illegible] [illegible] કસમાલ આમાન.
,, 12168 [illegible] મુસ્તાફે.
,, ,, [illegible] આપ [illegible] દુનીમે બાદમ

માસ્ટર અમીર બખ્સ

G.E [illegible] બનાવે સરવર.
,, ,, 1720 મે રસુલે પાક કા બનાવ દે.
,, ,, 1381 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

અબ્દુલ અઝીઝ ખાન

G.E 2274 [illegible] [illegible]
,, ,, 2340 ગેા આપે ખુશ કે બાદા કેા પાલે

મેા. ઇકરારુદ્દીન

G.E. 3858 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
,, ,, 537 [illegible] કી ગેાલી.
,, ,, 745 [illegible] [illegible] [illegible]
,, ,, [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
,, ,, [illegible] [illegible] [illegible].
,, ,, [illegible] [illegible] [illegible]
R.E. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

બરલાગી રેકેાર્ડ

મુરે. વાલીન (૨)
,, પ્રલાદ.
,, રહમાન.
,, બાકર (૨)
,, મેાહમ્મદીન
,, બાબાન
,, બાબાન

ઠાગા સેલ

શરીન કરદાર (૨) મુરે વેહદત (૧)
બીલ્લા મંગલ (૪) ઇકબાની મંગલ (૩)
અબ્બા કુમાર (૨) જાદી સુખનમા (૨)

દર મહીને નવા રેકેાર્ડ અમારે ત્યાંથી બાહરે. તેના દર મહીને કેટલેાગ અમારે ત્યાંથી મંગાવવી લેશેા.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE COLUMBIA and "TWIN"

સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકોર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીલાલ એન્ડ રાજકુમારી

N. 15307 નવા નવરંગી ચણિયા લા
„ *15308* અંતરનાં આશમાં એક ફુલ ઉગ્યું.
„ *15309* સુંદર છબી.
„ *15311* નવું જીવન.

કાસમ અને સમાબાઇ

N. 15327 હું તમારી ગોપીકા-દીપીના ગેલ.
„ *15328* તું તો વાલમ મારે સેતર
„ *15331* વિપદનું વાદળ શીરપર વરસે.
„ *15342* દીલાગે તી રસીકાને નજરથી મોહની નજર લઈ છે.
„ *15344* પ્રભુનો પાકાર આજ રહો અને આ રહ્યો
„ *15312* નવાબુંનો ઘસ્કા.

N 15314 ન્યાયનો નાદ ભા. ૧–૨.
„ *15316* જો કહે

માસ્ટર ચમનલાલ એન્ડ પાર્ટી

F.T 5969 જશુબાનું વરદાન.
„ „ *5971* પંચલક્ષ આજ પ્રભાત.
„ „ *5953* રાસળીનો સંસાર ભાગ ૧–૨.
„ „ *5946* સાજે જમુનાને તીરે.
„ „ *5970* રણાબનવન ભા. ૧–૨.
„ „ *5956* ગાંધીજીને કહેજો.
„ „ *5937* આપણું ઘર.
„ „ *5936* વિજરત ભાગ ૧–૨.
„ „ *5954* મુકો પાલવડો.
„ „ *5934* પાને પુછો.
„ „ *5740* કુલ વીણવા હું ગઇતી સાજન.
„ „ *5747* પાસવું છનેશ્વર દર્શન દીજે.

GUJARATI DRAMA SETS

અવધ કુમાર	(૩)	રેકોર્ડનો સેટ.	પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનું નાટક	(૮)	
સીતા લાજ	(૩)	„ „	નરસૈંદ મહેતા	(૩)	રેકોર્ડનો સેટ.
રાજા રેવી	(૩)	„ „	વહીલનો વારસો	(૩)	„ „
શકુંતલા	(૪)	„ „	સમશારાવણ	(૩)	„ „
વીર રાજા	(૬)	„ „	ચનરાજ સાવડો	(૫)	„ નાટક
જેસલતોરલ	(૩)	„ „	ભણધર સતી રંભા	(૨)	„ સેટ
રોટ સમાચાર	(૩)	રેકોર્ડનો સેટ.	શ્રીકૃષ્ણ જન્મ	(૨)	„ „

FILM RECORDS IN SETS

મરીનાકા તોપ	(૫)	તીરબાજ	(૮)	ભારી અગિ	(૩)	જમાના	(૩)
આગી	(૫)	મામાફોન સીંગર	(૮)	કંગ્રેસન	(૬)	દુરગા	(૫)

આરતી *F.T. 5246* દયાવતારની આરતી. *F.T 5281* શ્રી સમરણમલ્લની આરતી
F.T 5101 શ્રી મહાદેવની આરતી

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. 105

"શુદ્ધ ઘી"

દરબનમાં પ્રસીદ્ધ હોલમ બ્રાન્ડમાં પાક્ક કરેલ એમ. જે. માર્કાંનું ઘીના બંગલવ વેરાળા મણરાજ માધવજીની ફેકટરીનું બનાવેલું "શુદ્ધ" (શુદ્ધ) ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

બાર આરે પુછો ના હુકમો સાદર આદિકાના મોલ ઓર્ડર્સ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન્સ
૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ,
ડરબન.

SAMJEE DEVSHI & SON
4, Cross Street,
DURBAN. 112

'Phone 2-6235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર
અને કમીશન એજંટ.

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોક્સ ૩૧૬.
૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 113

M. H. DESAI,

એમ. એચ. દેશાઈ,

હોલસેલ ફ્રૂટ વેપારી,

અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ગુનીસના દેશ પણ બારમાં C. O. D. થી માલ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 109

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, વેરાંડાસેટ, ડ્રેસીંગ ચેરસ, સાઈડ બોર્ડ, ઓફીસ ડેસ્ક, ગ્રુપ ડેસ્ક, ટેબલ, ચેરસ, રોપ ટેબ, આયર્નબેડસ, ગ્રોસ મેટ્રેસ અને બીજાઓ ચિજોરે, વધુ બીજાઓ આવે ખરીદી કરજો. અને બજારી ભાવ મેળવવા મુકશો નહિ

ઓફરસ, ટેબલ્સ અને કીચન ટ્રેસર

જે હમણાં ટેબલેક્સ નથી તૈયાર થાય છે તેવા ટેબલ ફ્રમેક્સ તૈયાર રહે છે. બાજ કોકસના ઓર્ડરોના માર્કસ બીજા મંગાવો અને વેપાર આબાદ પધારો.

L. MISTRY,

5 KORT STREET. : : : : : JOHANNESBURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2526. 103b

ફ્રીટીંગસ

પાવડર

બીડી, મચ્છર, માંકડ, કંસારા, માખી, વંદા ચિજોરે સમળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

ફ્રીમેક્સ પાવડરના ટીન મળે છે. 111

Box 630. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices special attention given to all necessary orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અમે અપકંટ્રીના ઓરડર ખાસ દેખરેખ રાખી સારો માલ C.O.D. થી રવાનીએ છીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 106

બુના અને જાણીતા ફ્રરમાસ્ટ મીઠાઈઓ અને પરોઠા બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના ચોષ્ટિક પાકો

પંજાબી સાલમ પાક સિવાયે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી રહેશે.

અમારી ફ્રીમાં ઉત્તમ ખાવાનું અને સાચુ ફ્રુદેશા તારીફ મળે છે.

દેશમાંથી ઓફાર તથા દરેક જાતનું ફરસાણ, ખાખરા, નરમ ગાસાઓ ચિજોરે મોટા જથ્થામાં મળશે.

નવુ આબુના મારે ઓર્ડર પર મળેલ

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577 13a KORT STREET JOHANNESBURG. 115

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	આસ્વી ૧૯૪૧ એપ્રીલ	હોડુ ૧૯૯૭ ચૈત્ર	મુસલમાન ૧૩૬૦ રબીલસ્સ અવ્વલ	પારસી ૧૩૧૦ ફરવરદી. ૪થી	સુર્યોદય કે. મી.	સુર્યાસ્ત કે. મી.
શુક્ર	૧૮	વદી ૧૦	૨૬	૧૧	૬–૨૧	૫–૩૦
શનિ	૧૯	,, ૧૧	૨૭	૧૨	૬–૨૧	૫–૨૯
રવી	૨૦	,, ૧૨	૨૮	૧૩	૬–૨૧	૫–૨૮
સોમ	૨૧	,, ૧૩	૨૯	૧૪	૬–૨૧	૫–૨૭
મંગળ	૨૨	,, ૧૪	૩૦	૧૫	૬–૨૧	૫–૨૬
બુધ	૨૩	,, ૧૫	૩૧	૧૬	૬–૨૧	૫ ૨૫
ગુરુ	૨૪	,, ૧૬	૩૨	૧૭	૬–૨૧	૫–૨૪

Books for Sale.

The Story of Ramayana ... (5d)

J. C. BOSE—His discoveries and writings with a biographical sketch and portrait ... 5s

ESSYS ON INDIAN ECONOMY—By Mahadev Govind Ranade. Price ... 4s 8d.

ESSAYS ON INDIAN ART, INDUSTRY AND EDUCATION.—By E. B. Havell Price ... 3s.

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS.—By V. G. Kale, M.A., Price ... 4s.

From: The Manager,
'Indian Opinion'
Phoenix, Natal.

વેચવાના નવાં પુસ્તકો

અજબ પતી—સ્ત્રીને નવલકથા પિસાવાળાને પૈસો કેમ ખરચવો તેની રમુજી મુંઝવણોથી ભરેલી છે. કિંમત રૂા. ૭-૬

ભારતીય કૌટુંબિક જીવન—ભારોભાર કવિતાથી ભરપૂર પણ સમજવા સાથક ભારતીય જીવન કિંમત રૂા. ૧.

જોઠણી કોશ—ગુજરાત વિદ્યાપીઠ તરફથી બહાર પડેલો ગુજરાતી ભાષાનો ઉત્તમ જોડણી કોશ કિંમત રૂા ૧૦-૦

બહારગામ ફેરફોની નવલકથાઓ

પ્રેમ દ્વાર કે પ્રેમ ત્રિવેણીના પુલ રૂા. ૪-૧.
પ્રેમ ત્રાસ (વાનો મેક્સટોપ પુલ) રૂા. ૩-૦.
બન્ને સાથે પોસ્ટ ૧ ૪

આ ઓફીસે લખવાથી મળશે.

Protection at all Points!

That's how Mobiloil guards modern car engines. It flows freely and resists wear. You get *all* good qualities with world-famous Mobiloil.

...OIL COMPANY ...

BOOKS FOR SALE

OUT OF [illegible] — [illegible] Price [illegible]

BATTLE: The [illegible] —By Hugh Nash [illegible]

IMPERIALISM AND THE [illegible] —By [illegible] [illegible]

THE CRY FOR JUSTICE: [illegible] Literature of Social Protest—by Upton Sinclair. Price [illegible]

Obtainable from:

The Manager,
INDIAN OPINION
Phoenix, Natal.

Indians In South Africa

Helots within the Empire
and
How they are Treated.

By Henry S. L. Polak.

Price ... 2s.

To be had from:—
THE MANAGER,
INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

Indian-African Line

ઇન્ડિઅન આફ્રિકન લાઇન

કેલમ્બો જનારી સ્ટીમરો

એપ્રીલ તા. ૨૦ મીના અરસામાં ઉપડવાની છે.

ટીકીટના દર:

૨૬ વીશી સાથે	પા.	૧૪	૬
,, વીશી વગર	પા.	૬	૧૬

બીજી બોટ તા. ૨૫ મીના અરસામાં મદ્રાસ જવા ઉપડશે.

૨૬ વીશી સાથે	પા.	૧૫	૬
,, ,, વગર	પા.	૧૦	૬
ઈન્ટર વીશી સાથે	પા.	૨૬	૬
,, ,, વગર	પા.	૨૧	૬

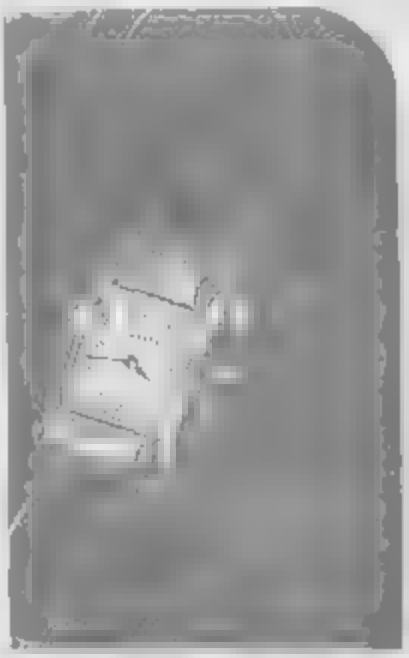
રો. ૫ ડીપાઝીટ આકરી ખુરીંગ કરાવો.

BASSA Ltd,

Box 569, Durban. Telegrams: "CABASA." 'Phone 22850.

Where Beauty Foregathers

CYMA perfection and high finish, fittingly take its place wherever beautiful women and smart men meet. CYMA watches combine the striking artistry of their many designs, with construction of scientific perfection and precision.

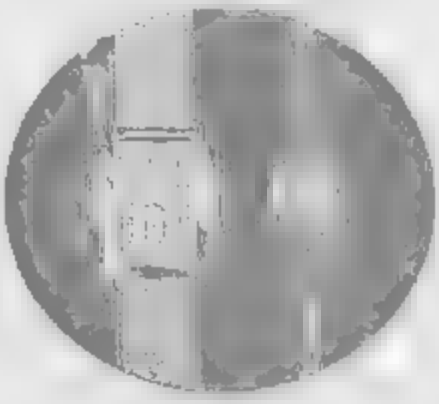

CYMA
ON TIME ALL THE TIME

ELGIN

ઘડીયાળો

અગત્યનું

અમેરીકાના બોલ્ટન મહીનાથી પ્રથમ [illegible] ના પરીમાણના, જુદા જાતે (કેસ પાદેશ) બનાવાની [illegible] આપવામા આવે છે.

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER" KLOPP & MARKET STS., JOHANNESBURG.

DURBAN REPRESENTATIVE
D. DAVIDSON, 220 [illegible]
West Street, DURBAN

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal

INDIAN OPINION

Founded by
·MAHATMA GANDHI·
IN 1903

No. 17—Vol.–xxxix. Friday, 25th April, 1941. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

A NATION KEPT IN BONDAGE

"EVERY nation held in bondage just so far limits the world's freedom, and thus makes the world a less desirable place for all the other nations to live in. On the other hand, every nation that is free adds just so much to the general freedom of the world, and thus makes world conditions better for all other nations. Therefore, when any civilised people which is held in subjection by another enters upon a struggle to gain its freedom every civilized people has a just and necessary interest in the struggle, and ought, for its own sake and for the sake of the cause of freedom in the world, to extend to the struggling people its sympathy and moral support....We cannot assert too emphatically the broad truth, important to all humanity, that freedom for nations and peoples is not, and in its very nature cannot be, a mere domestic question of the nation holding the struggling people in bondage; it is a matter which the whole world should and must interest itself in if freedom is to make progress among mankind. So long as there is one important nation or people in the world held in bondage by another, the peace of the world is imperilled. That oppressed and wronged nation or people is a volcano which at any moment may burst into eruption of revolution and war, and the war may spread in no one knows how far."

—J. T. SUNDERLAND.

ગુલામીમાં રાખવામાં આવેલી પ્રજા

"ગુલામીમાં રાખવામાં આવતી દરેક પ્રજા તેટલેજ દરજ્જે જગતની સ્વતંત્રતાને મર્યાદિત કરી દે છે અને એ રીતે જગતને આખી અન્ય પ્રજાઓને રહેવાને અનિષ્ટ બનાવી દે છે. બીજી તરફથી, પ્રત્યેક સ્વતંત્ર પ્રજા જગતની સામાન્ય સ્વતંત્રતામાં એટલાજ પ્રમાણમાં વધારો કરે છે, અને એ રીતે બધી અન્ય પ્રજાઓને માટે જગતની સ્થિતિ વધારે સારી કરી દે છે. એટલે જ્યારે એક સુધરેલી પ્રજા બીજી પ્રજા તરફથી ગુલામીમાં રાખવામાં આવેલી દેવાના કારણે પોતાની સ્વતંત્રતા પુનઃપ્રાપ્ત કરવાને માટે લડે છે ત્યારે પ્રત્યેક અન્ય સુધરેલા લોકોનો તેમાં ન્યાયી અને જરૂરી લાભ સમાયેલો હોય છે અને ખુદ પોતાને ખાતર તેમજ જગતમાં સ્વતંત્રતાના સવાલને ખાતર તેઓએ લડી રહેલા લોકો તરફ પોતાની દિલસોજી દર્શાવવી જોઇએ અને તેમને નૈતિક ટેકો આપવો જોઇએ....રાષ્ટ્રો અને પ્રજાઓ માટેની સ્વતંત્રતા એ લડી રહેલા લોકોને ગુલામીમાં રાખનાર રાષ્ટ્રનો એક ખાનગી સવાલ નથી, અને સ્વાભાવિક રીતે હોય શકે પણ નહિ, એ સમસ્ત માનવજાતને વિષે અત્યંત અગત્યની મહત્ત્વપર આપણે જેટલો ભાર મુકીએ તેટલો ઓછોજ છે. જો સ્વતંત્રતાનો મનુષ્યજાતીમા વિકાસ કરવો હોય તો એ એક એવી બાબત છે કે જેમાં સમસ્ત જગતે રસ લેવો જોઇએ. ત્યાં સુધી જગતની એક પણ અગત્યની પ્રજાને બીજી પ્રજા તરફથી ગુલામીમાં રાખવામાં આવેલી હોય ત્યાં સુધી જગતની શાંતિ જોખમમાં છે. એ રંજાડાયેલી અને દબાએલી પ્રજા એક જ્વાળામુખીની માફક રહે છે, કે જે ગમે તે ઘડીએ શાંતિ અને સુખના દાવાનળમા ફાટી નીકળે છે અને તેના અડકો દડકો સુધી ફેલાશે તેની કોઇને ખબર પડતી નથી."

જે. ટી. સન્ડરલેન્ડ.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

એપ્રાલ તા. ૨૫—૩૦ મીના અરસામાં સ્ટીમર મુંબઇ જવા ઉપડશે.
સલુન તેમજ ૩ઃ પેસેંજરો લેવામાં આવશે.

કલબન આવ્યા પછી તમારો માલ તથા મુનીયન ફ્રાઇનાન્સ કેમ્પલેશન મુજબ તાલા સાથે લઈ જવા બિજરે સંબંધી હકીકતે મળવાથી અકાગાસ્ત કરી આપીશું.

ઠાલીના ઉપર તમારૂં નામ તથા B. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રો) લીમીટેડ
હીંદી પેસેન્જર એજન્ટ.

૩ઠ દીવીઝ સ્ટ્રીંગ ચીરવી સાથે પા. ૬૩ ૧૦ ૩.
,, ,, મુરબીમ ચીરવી સાથે પા. ૨૮ ૬ ૯.
,, ,, ચીરવી વગર પા. ૨૪ ૧ ૩.
સેકન્ડ કલાસ સીંગલ ચિરવી વગર પા. ૪૦ ૧૦ ૦.

સ્ટીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને દીવીઝના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

Phone 2-0432. Tel. add: "KARAMAT."
SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.
390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,
No. 4, Kort Street, Johannesburg.
'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.
Tel. Add: "CITYSRIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE
COMPANY, LIMITED.

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc Etc.

આ કંપની નીચા કંપનીમાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસો, કામદારોને લગતા વીમાઓ, સાચવટ વિગેરે કરેક લગતા વીમાઓ ઉતારવાનો વ્યવસ્થા છે. કંપની કંપનીના ઉતારવા આપવું કંઇ કરેક કંપનીની જરૂર છે

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue
DURBAN.
Telephone 2-5845 Con.
P. O. Box 1010.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street,
JOHANNESBURG.
Telephone 23-4478
P. O Box 3641.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM, RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL.
PHONE 30990 CORNER PINE & GREY STS
SITUATED IN THE HEART OF DURBAN'S BUSINESS AREA.
THE MECCA OF INDIAN SPORTSMEN.
WHERE EVERYBODY GOES TO MEET EVERYBODY ELSE.
BOARDING & LODGING BY DAY, WEEK OR MONTH

THE EPIC FAST

(BY PYARELAL)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents

320 Pages. Price: 2s 6d

Obtainable From The Manager

INDIAN OPINION, Phoenix, Natal

દીક્ષા ની ઝો

અંગ્રેજી ૬ ગુજરાતી

આ ઉપરાંત બીજાઓ પ્રાપ્તિસ્થાનો મુખ્યત્વે પણ પ્રકાશકોના સોદાથી કમીશનના ધોરણે પ્રકાશ પાડવા માંગે બનાવવામાં છે. વિદ્યાર્થી આલમ માટે તે બહુજ જરૂરી અને ઉપયોગી છે તેને અંતે ગ્રરિ ા ખાસો, ઉદો, ગોટા શબ્દોની યાદી, ગેરી નદીઓની લંબાઇ, વજન, માપ, કદોનો, વિગેરે પણી વસ્તુઓનો સમાવેશ થયેલો છે

પાકું પુંઠું પાના ૧૪૮૮ પ્રથેની કીમત રૂપી. ૫

Manager, 'Indian Opinion, Phoenix

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

Lectures from Colombo to Almora
Jnana Yoga
Raja Yoga
Essentials of Hinduism
In Defence of Hinduism
Modern India
My Master...
Chicago Addresses

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest

Annual Subscription: Inland Rs. 4. Foreign 11 Shillings

Apply for a complete Catalogue:
The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

સ્ત્રીઓની કરેક બહારની નબળાઈમાં
આબાદ અસર કરનાર.

ઝંડુ અશોકારિષ્ટ

પ્રદર, વાંધા ગીત્રરે
રોગોમાં સખ્ખેટ બલાલ
કરેક પ્રકૃમાં પીવાય છે.
૨ રતલી બાટલીની કિં. રૂ. ૬.

'બાળકોનાં પેટનાં દર્દોમાં
આબાદ કામ કરનાર

રહતા બાળકને રમતું કરવાનો બાબાપની
કિંમત બહાદરાનો અકસીર ઈલાજ
બીલકુલ કેફ વગરનું

ઝંડુ બાલ શૂલાર્ક

— બાળકોવાળા —
કરેક પ્રકમાં વેચાય છે.
—શીશી બેકની કિં. રૂ. ૩-૧

ઝંડુ ફાર્મસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પી. બો. નં. ૫૫૧૩, મુંબઇ નં. ૨૪.

સા. આફ્રિકાનો સોલ એજન્ટસ: એમ. એમ. ભોરી એન્ડ સન્સ, ફાન્ટ ૨૩૮, એશીયાટીક બજાર, પી. બો. બોક્સ ૧૨૦૫, ડરબનીયા.
મેહનીસબર્ગમાં ગલાલું ટેલાલું: બાબત પ્રકર્સ, ૧૪ કોર્ટ સ્ટ્રીટ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું મુકામપત્ર આજેજ મંગાવો. એજન્સી માટે પ્રથમ બોક્સ ૧૨૦૫, ડરબનીયા.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewellerios at reasonable prices to suit your pockets. 1341

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફળ અને વેજીટેબલ સારૂ પેકીંગ કરી C.O.D. થી
મોકલવામાં આવશે. પત્રોઃ—

P. O. Box 842. 139 Brook St Durban

શિયાળો!! એટલે ખુટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય

જો તમારે તમામ જીવનની ખરી મજા લેવી હોય તો આ શીયાળામાં પુષ્ટીકારક પાકો બનાવી તમારી તંદુરસ્તી પાકી મજબુત અને બળવાન બનાવી દો! પણ યાદ રાખશો કે કૃત્રીમરીતે ખોરાકો બનાવવા માટે સારો, તાજો અને ચોકખો શુદ્ધ માલજ વાપરજો. અમારે ત્યાં શીયાળાના પાકો બનાવવા માટે બાસ તાજો અને શુદ્ધ માલ આવી ગયો છે.

અમારે ત્યાં શીંગોડા, બદામ, ચારોલી, પીસ્તા, પંજાબી સાલમ, સફેદ મુસલી, બારદ, પ્રમાણી, કોપરૂ પાટી, ગોખરૂ અને ગમ્બુ, ચાર મગજ, ખોપરીની, અસ્કમન, ગુંદર, અંબર, સોના સીંદુના વરખ, બ્લદરન, વીગેરે તમામ દીંદનું કરીયાણું સાંપી ચકું, બધી જુદીજા ઉપરાંત દાંડી બરની તમામ મિસરી હોલસ રેટોમાં રહે છે.

હીંદુસ્તાનમાં મશહુર બનેલી સુરતની બરફી, પીસ્તા બરફી શી. ૩–૬ રતલ, બદામ બરફી શી. ૩–૬ રતલ.

મુંબઈના તરેહવાર હલ્વાઓ બદામી હલ્વો શી. ૧–૬ રતલ, સફેદ પડવાળો હલ્વો શી. ૨–૬ રતલ, રંગીન બદામી હલ્વો શી. ૨–૦ રતલ, સુકેદ મલાઇ હલ્વો શી. ૨–૦ રતલ અમારે ત્યાંથી મળશે.

નવાબી પાઉડર: શરીરના પોષ વધુ બાકમાંથી બાજ બે બાનીટમાં પાણ લાવે કરી દે છે. ૨ બોટલ શી. ૩–૬ પોસ્ટેજ ફ્રી. પુનીયન મારે. બોક વખત ઓરડર આપી બાજી કરી મો. દેશના ગોકકાં: ૩૩૮૮૦ શી. ૧૯–૬.

P. O. BOX 709. **I. G. H. BASSA.** 153 Grey Street. Durban.

વેચવાનું છે બીઝનેસ

બનાવો ઉદ્યોગ, કામ કરવાનું ઓરડો મોકળા ઓરડો અને ... બનાવો બનાવો બનાવો બનાવો. ... ...

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 24003, Res. 24648.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

INTERIOR VIEW OF OUR SHOP

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES, BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES, Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £30, THE LATEST FROM BENARES CITY EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up. PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards. EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.

Branches: 58, WORKS STREET AND 60, WORKS STREET, GARAGE 7, MOSS STREET AND 53, WORKS STREET, VERULAM.
'Phone 39. Verulam.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે

બનારસની ઉત્તમ સાડીઓ અને બોર્ડર, તેમજ ભાતભાતની બુટીદાર સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી લઈને પા. ૩૦ સુધીની.

બનારસથી હમણાજ આવેલી છે.

કલર ભાતની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર. ભાતભાતની ભાતવાળી સાડીઓ શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર. કલરનું ક્રેપ–ડી–ચીન શી. ૩–૬ નું વાર ૪૨ ઇંચ અને ૪૫ ઇંચ પહોળ. સાડીનું ક્રેપડી ચિફનનું કપડું, ૪૪ ઇંચ પહોળ વારની, શી. ૧–૬, શી. ૧–૮, શી. ૨–૦ અને તેથી ઉપર હમણાજ આવેલી ક્રોપરોન સાડીઓ શી. ૨૫, શી. ૩૦, શી. ૪૫ અને તેથી ઉપર. Rees

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ઓફિસ:
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ મારેના એજન્ટ
મેહતાનીઅભજ માટે
પી. ઇગનજ,
૧૦, બી સ્ટ્રીટ, ન્યુકાસલ.

ગરાજ
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular Flavours

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.
The Most Popular Refreshment.
There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.
Sole producers of all Suncrush drinks.

'Phone 25350. Tel. Add. "Nearlea."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
[illegible] executed at lowest Market prices
[illegible]
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSOXO BRAND (PAIN-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST [illegible] 3/6, 2/6 and 6/6 or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ
[illegible]
દરેક જાતની મીઠાઈઓ, ચોખ્ખા ઘીની તેમજ બીજા બધા પ્રકાર,
વાજબી ભાવે બનાવીએ છીએ.
અમારૂં વખણાએલ સુરતી ચુરો, બેસ, મગસ, મોતીચુર,
બદામ, પાકતા વિગેરે હંમેશાં તાજા બનાવીએ છીએ.
[illegible]
[illegible]
બહારગામથી મંગાવનારને બરાબર પુરતી કાળજીથી કાળજીપુર્વક
મોકલવામાં આવશે.
PHONE 33-5575. P. O. BOX 3680.
THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART.
34 President Street, Corner Diagonal St., JOHANNESBURG.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."
D. K. PATEL
Fruit and Vegetable Exporter
— SPECIALIST —
in South African, Canadian and Australian Apples
Cape Fruit on hand in season
We have in stock green Ginger at 5d. a lb.

ડી. કે. પટેલ
ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર.
સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન
એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ
ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ
લીલું આદું પ પેની રતલ વેચીએ છીએ.
[illegible]
[illegible]
P. O. Box 765. 106 Prince Edward St. Durban.

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

No. 17.—Vol. XXXIX. Friday, 25th April 1941.

Indian Opinion

FRIDAY, 25TH APRIL, 1941

Positive Degradation

IN so far as the Indian community is concerned the present session of the Union Parliament has showered humiliations upon humiliations. The Factories Act is one which has introduced the principle of segregation for the first time in the history of the Union in industries. The Motor Transportation Measure has given powers to Municipalities which in effect will eliminate Indians from that trade. Then there are the two measures affecting Indians in the Transvaal which are perhaps the worst of all and which would be intolerable to any nation which claimed itself to be a self-respecting nation. But woe be to the Indian community, they have been blessed by one who is supposed to be the representative of the Indian nation in this country—we mean the High Commissioner for India, who is about to leave these shores his term having expired and whose services have been appreciated by the Transvaal Indian Congress and the Natal Indian Association both of which claim to be representing the Indian community. We, however, fail to see any honour in the achievements during his term of office.

Achievements

Among the outstanding achievements are the Lawrence Committee, the Penetration Commission, the passing of the Factories Act, the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Amendment Act and the resolution putting into effect certain recommendations of the Feetham Commission under the Transvaal Asiatic Land Tenure Act of 1932, for exempting certain areas in the Transvaal from the operation of the restrictive clauses of the Gold Law of 1908, thus affording Indians in such areas the right of occupation as well as ownership of land. All these are measures conferring upon the Indian community of South Africa the status of *Pariahs* and there has, to the knowledge of the people, not been a word of protest on the part of the office of the High Commissioner for India. On the contrary much has been made of the change in the status of the representative of India from Agent-General to that of High Commissioner, as though India ranked among the other members of the Commonwealth of Free Nations. This is nothing but rank hypocrisy and an act of creating a false impression in the outside world about the status of India.

Sir Kama Rau observed in his speech at the Natal Indian Association's farewell function in his honour that, "with the declaration of war in 1939 and the coming into office of a new Government there was a change in the atmosphere. India's colossal war effort and the enthusiastic support given by the leaders of the Natal Indian Association in regard to South Africa's own effort was undoubtedly a major factor that had contributed to the creation of a more cordial atmosphere."

As a result of that cordial atmosphere Indians have been presented with the legislative measures we have just referred to above.

Reward

Sir Rama Rau further went on to say: "By their willingness to associate themselves with the Lawrence Committee the Association had demonstrated their desire to deal with the question of penetration on non-statutory lines and to seek a solution which could be honourably accepted by the Indian community." If we might be allowed to state the case more frankly, as a reward of their willingness to associate themselve with the Lawrence Committee the Association were told by the Mayor in clear terms that there was not an inch of land available for Indians in the areas in Durban for which representations had been made by them. And as another reward the City Council had decided to expropriate land held in certain districts of Durban by Indians for over half a century to make room for Europeans and to relegate Indians to areas specially to be set apart for them.

Then the passing of the Feetham Resolutions, which we have referred to above, has been described by the High Commissioner for India as "a great positive achievement" in the matter of political rights of Indians. "Indians, for the first time in the history of the Transvaal," he said, "had been given the right of ownership of land, though in limited areas." "I hope," he went on to say, "that in the political sphere we have at last turned the corner and that after the war, if not earlier, an attempt will be made to deal with the whole Indian problem in a comprehensive and generous manner, and to seek a solution that can be honourably accepted by India as well as this country."

Reality to Unreality

The High Commissioner for India seems to be not only a robust optomist, but he sees reality in unreality, and expects others to do so. We might be forgiven for not being able to take the same view as he does. We do not consider the passing of the Feetham Commission as a great positive achievement. We consider it a great positive degradation of Indians in regard to their political rights. We see in the Feetham Commission, the Murray Commission and the present Broome Commission, which is inquiring into the question of penetration of Indians both in Natal and in the Transvaal into European localities a clear design to curtail the rights of trade, residence, occupation and ownership of land hitherto enjoyed by Indians, and signs are that Indians in Natal, who have enjoyed more freedom in this respect, will be brought into line with their Transvaal brethren. This is a distinct loss and not a gain.

We have nothing against Sir Rama Rau as an individual, but as a representative of a Government which has proved itself impotent in so far as acquiring a status of honour for Indian Nationals who have settled in South Africa, is concerned, we can have no respect for him, and it is left to the good sense of the readers to judge those who have appreciated the "services" of the office of the High Commissioner for India and who participated in the expression of that appreciation.

The Transvaal Measures

ON the surface, there certainly seems to be cause for jubilation for our brethren in the Transvaal, that they will now have the right of ownership of land with the passing of the motion by the Union Parliament to put into effect certain recommendations made by the Feetham Commission, to exempt certain areas in the Transvaal from the operation of the Gold Law of 1908.

One who has a knowledge of the past history of legislation affecting Asiatics in the Transvaal, however, not only see nothing new in this, but will see in it the degradation of the Indian community, in that, after a struggle lasting over half-a-century, the community has been made to abandon its stand in regard to the principle of segregation. If Indians in the Transvaal were to be satisfied with the right of ownership of land in areas set apart for them, they could easily have acquired that right by submitting to Law 3 of 1885, clause 2 (b) of which, provided that Asiatics may not be owners of fixed property in the Republic except in streets, wards and locations, as the Government shall assign for sanitary purposes for their residence. The Indian community was always opposed to this law, and hence, it never asked for this right.

The Transvaal Asiatic Land Tenure Act of 1932 was considered by the Indian community as a dangerous piece of legislation, establishing the principle of segregation in trade, residence and occupation and as one which endangered the interests created by certain wealthy Indians by acquiring ownership of land by means of limited companies by evading the law. Prior to 1932 Indians could trade anywhere and there were no legal barriers to their occupying land. The express object of the 1932 Act was to tighten up the existing laws "to such an extent that it would be impossible for Indians to reside, occupy or trade in areas except such as are set apart for them."

Both the Transvaal Indian Congress and the South African Indian Congress protested against this measure in the most vehement terms and rejected it in toto. That is the stand they took even before the Indian delegation that came to the Round Table Conference in that year. The measure was in complete violation of the letter and spirit of the Capetown Agreement. Nevertheless the impotent Government of India accepted the measure and despite the vehement protest of the Indian community a body known as the Transvaal Indian Commercial Association was formed by certain Indian merchants who had created vested interests by evading the law and were concerned about those interests being jeopardised.

A Conference of the South African Indian Congress was called in Johannesburg after the passing of the 1932 Bill and passed a resolution rejecting the Act and resolved to resort to Passive Resistance. The then President of the Conference, Mr. Sorabjee Rustomjee, under the guidance of the then Agent-General for India, declared from the chair that there shall be no Passive Resistance until the Feetham Commission had completed its inquiry. Notwithstanding the fact that the Congress had decided to oppose the Act the Government of India through its representative in this country did not take up a firm stand on the question of national honour as it should have done but aided the newly formed Commercial Association and sought its co-operation in giving evidence before the Feetham Commission. It should be remembered that the Feetham Commission was appointed in terms of the 1932 Act which was rejected intoto by the Congress in the name of the community as a whole.

Things however subsequently changed and the leaders of both the Transvaal Indian Congress and the South African Indian Congress, for reasons never disclosed to the public, retraced their step and, leaving aside the higher question of national honour and of the rights and interests of the community as a whole, co-operated with the members of the Commercial Association who were only concerned about their own capitalistic interests.

The result of their co-operation is that we now have segregation thrust upon our brethren in the Transvaal. And what is going to be the outcome of these assumptions under the Feetham recommendations? It is not far to seek. We see, in view of the fact that some wealthy members of our community are in possession of properties and the rest of the community holds upon the tenants are at the mercy of their landlords. One finds in Johannesburg that Indian tenants have to pay in slum localities heavier rents for unfurnished flats than Europeans have to pay in the finest localities for furnished flats and the Indian storekeepers are hit even more by their unscrupulous racketeering landlords. The position now will be that the wealthy members of the community will buy out all the land available for speculative purposes and they will then fatten on the blood of their poorer brethren.

The very system of segregation is pernicious and in the present instance it will result in a severe clash between the haves and havenots and in impoverishment and ruination of the community morally and materially.

Second Measure

We now come to the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Amendment Act, which extends the term of 1939 Act for another period of two years. As the Minister of Interior has pointed out, this was the corollary to the resolution passed by Parliament and which we have referred to above. The resolution merely governed areas, but the Feetham Commission had also dealt with individual stands. It was necessary, said the Minister, to continue the protection given to individual stands by the 1932 Act until the whole matter had been disposed of. That was the intention of Section 1 of the Act. Section 2 extended for a further two years, certain trading restrictions contained in the Act of 1939 and governed the whole of the Transvaal. This measure, when originally introduced, was a measure to peg the situation relating to trading and occupation facilities of Indians in the whole of the Transvaal, pending a definite policy to be laid down by the Government. The Broome Commission is at present inquiring into the question of penetration of Indians in European localities, both in Natal and the Transvaal, and the purpose of the present Act is to extend the restrictive provisions of the original Act until the Broome Commission report is issued.

It was left to the High Commissioner of India only to praise the action of the Union Government, but to Mr. Moltano (Native representative in Parliament), as the Press reports go, to voice a protest against the measure, which should really have been voiced on behalf of India by her representative. This is what Mr. Moltano said: "So long as the Capetown Agreement concluded between the Government of India and Dr. Malan was in existence it was difficult to see how any Union Government could contemplate a policy of segregation between Europeans and Asiatics. The Class Areas Bill, a definitely segregative measure, had been dropped because of the Capetown Agreement. Yet an Act which embodied the principle of racial differentiation (which amounted in fact to segregation) was now being extended for a further two years."

Now it will be remembered that there was a strong protest against this measure two years ago and the Indian community had decided to launch Passive Resistance against it, but, owing to unforseen circumstances, it had to be suspended. The Indian community is pledged to fight both the abovementioned measures and the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress have already forwarded their formal protest to the Union Government. If the Congress fails to fulfil its pledge and betrays the community it is to be hoped that the Nationalist Group will not shirk their duty at this critical juncture in the history of Indian community in the Transvaal.

MR. D. A. SEEDAT'S CASE

MR. D. A. SEEDAT was charged before Mr. Kyle Mason in the Durban Magistrate's Court on Wednesday, April 16, with wrongfully publishing to certain persons unknown and to Archibald Henry Hobbs, Steven Day Handy and Justice Gordon Alexander certain scandalous and disbesouring words against the King and his Government in the Union of South Africa, and also with contravening the National Security Regulations.

Details of the main charge were published in a previous issue. Before Mr. Seedat could plead to the charge of *crimen laesae majestatis* (or alternatively contravention of the National Security Regulations, Advocate H. S. Bloom, of Johannesburg, who had defended Dr. Dadoo and was now engaged to defend Mr. Seedat, took exception to that charge.

Mr. Bloom said that the exceptions he was taking in regard to the main charge were on the grounds that *crimen laesae majestatis* did not exist in South African law; that in South African law the King had not the *majestas* necessary for this crime to be committed. Assuming that the crime did exist, these words did not amount to a crime.

Counsel quoted the opening paragraph of the charge and then said in regard to the alternative his exception was that the uttering of the words alleged did not amount to the crime alleged in the charge.

He also wished to take this point in regard to the alternative charge—that it was necessary to allege that the Attorney-General had expressly directed that a prosecution be instituted, and that this allegation had not been made in the charge.

In his argument he would urge upon his Worship that in modern democratic conditions of free speech this *crimen laesae majestatis* could not exist, because if it did exist it was incompatible with the free existence of Parliamentary institutions.

The essence of the charge was that you attacked or criticised established authorities, and all Opposition institutions could not exist unless that was their basis.

Mr Bloom said he would also urge upon his Worship that, as a result of the South Africa Act and that having been strengthened by the Status Act, the King had no *majestas* in this country.

This crime came out of the distant past when the Emperor was considered to be sacred, when he had power of life and death over his subjects and when he had the power to make and repeal laws as he thought fit.

The position to-day in the laws of this country was that the King, even in the sense defined in the Status Act, had no power, but the powers to make and repeal laws lay in the whole body of Parliament.

The only person who had supreme power in a State, said Mr Bloom, was the person who could act according to his wish.

Position Of South Africa

Counsel asked the Court to take into account the position of South Africa to-day. There was in South Africa freedom of speech, though limited to some extent by the Security Code, but as far as the Indians were concerned there was a series of encroachments on their liberties and that was why such outbursts as these took place.

The non-Europeans were now engaged in a struggle for these rights, such as representation in Parliament, freedom of speech, and so on, and that was the reason why such statements as these were being made.

Mr Bloom submitted that in times like these one could not close one's eyes to the existence of this problem and say there could not be any discussion about it. One did not find Europeans prosecuted under the Emergency Regulations such as these.

The only prosecutions which seemed to be brought were against the non-Europeans, and he submitted that the Court must take cognisance of the fact that, with the problems of non-Europeans as they were to-day, there must be an outlet for them.

The effect of the second charge really was that of a subversive statement. He suggested that this meant something in the nature of a forcible overthrow, a *coup d'etat*. He submitted that these regulations were issued under the War Measures Act, which was by definition matters relating to the war effort and incidental thereto. A subversive statement must be something which interfered in some way with the war effort.

It was absolutely necessary, he thought, for the Courts to limit the interpretation of the Act in this way, and there was nothing in the alleged subversive statements made by Mr Seedat directed against the war or to the prevention of soldiers from going to the front, or anything of the kind.

In his reply, Mr. White, after quoting passages of the charge, said it was clear that the words complained of would be likely to have the effect of engendering or aggravating feelings of hostility in the public. If the statement were true it would definitely cause a panic or alarm among the public.

It might be likely among a section of the public to weaken confidence as to the ultimate outcome of the war. It might also have the effect of determining or dissuading any members of the public from joining the forces. A statement which tried to persuade the public that we were fighting on the side of a right down dishonest Empire was likely to persuade some against joining the forces.

The exceptions taken on behalf of Mr Seedat were dismissed and the Court rose for the day.

The Crown case commenced on Thursday lasting the whole day. Detective-Sergeant Archibald H. Hobbs, C.I.D., said that on February 5 he attended a meeting at Nicoll Square, a piece of waste land between Pine Street and Commercial Road, near Grey Street.

The meeting was convened by the Non-European United Front. Mr Seedat was a leading member of this organisation. Approximately 2,000 people were present, mostly Indians and a large number of Native men.

Sergeant Hobbs saw a small party of Jewish people on the outskirts of the crowd. The other Europeans present were policemen.

Certain speeches were made. He took a shorthand note of Mr Seedat's remarks. He had made a transcription which he handed in. This included substantially the words incorporated in the charge.

Sergeant Hobbs said thereafter he obtained permission to see the Attorney-General on the charge. There was not any disturbance at the meeting in his vicinity.

City Hall Meeting

On March 2 he attended a meeting in the City Hall, Durban, under the auspices of the Natal Indian Association. It was a lawful gathering.

Sergeant Hobbs said the meeting went orderly until Mr Seedat got on to the platform and went to the rostrum. It appeared to be his intention to speak.

Mr. Christopher, chairman of the meeting, barred Mr. Seedat's way. At this stage a crowd of some 50 or 60 who had been cheering, came from the right front of the hall, where they had been standing in a body, and rushed forward to the foot of the rostrum.

Indians were scrambling on to the platform. Heated arguments were going on there between Mr. Seedat and members of the Natal Indian Association.

Sergt. Hobbs said he saw Mr. Seedat try to force his way on to the rostrum. He was pulled out by an Indian named Kajee. Absolute chaos reigned in the hall. Mr. Rustomjee declared the meeting closed.

Sergt. Hobbs telephoned the Central Police Station and apprised them of the position. On his return he spoke to Mr. Seedat, endeavouring to persuade him to leave with his followers. He replied that the people wanted him to speak.

Eventually, a party of police arrived under Sub-Inspector van der Merwe, who told the audience it must disperse within 10 minutes.

Mr. W. E. White, Public Prosecutor: What was the immediate cause of this meeting being broken up?—The fact that Mr. Seedat got on to the platform and tried to speak.

Cross-examined by Mr Bloom Sergt. Hobbs admitted that the Gazette making the uttering of subversive statements an offence was only promulgated on the 4th and said that his impression was that a copy of the Gazette was in the office on the morning of the 5th but he did not swear on that point

Mr. Bloom: When you took notes of this (Seedat's) speech, was it with an eye to a prosecution under these new regulations?—No, it was not.

Messrs. Sorabjee Rustomjee, A. Christopher and P. R. Pather gave evidence as Crown witnesses

The case terminated on Friday afternoon. The Magistrate reserved his judgment to April 30

Mr. Seedat's Statement

Mr. Seedat made the following statement before the Court :—

The Non-European United Front, of which I have the honour to be a leading member, is a mass movement of the non-European peoples. It came into existence a few years ago for the express purpose of combating the ever-increasing hardships imposed upon our people and to seek the full realisation of the complete political, social and economic rights of every section of the non-European peoples in this country.

The organisation I represent has branches throughout the Union, representing many thousands of Africans, Coloureds and Indians.

I am accused for making certain statements at a mass meeting of non-Europeans held recently in Durban. It is alleged that the statements I made at that meeting are calculated to dishonour the King or attempt directly to subvert the authority of the Government in the prosecution of its war efforts.

As regards the reference to the King, I want to submit that my lack of respect for the King does not refer to the King as a person, but to a system of Government for which he stands. I am not foolish to think that the King, as an individual is responsible for the oppression of his subjects. Because he happens to be the figurehead of a Government controlled by the capitalist ruling class, the King stands as an expression of that system. Therefore, my reference I have made in regard to the King is a reference to the whole system of which the King is but the figurehead. In the Medieval ages such a remark as I have made could be regarded as an insult, but with the passing of centuries that have seen the gradual evolution of the Parliamentary system as we now know it, the King as an individual has lost his power of supremacy. Such power is now vested in a Parliament that is supposed to represent the people. I therefore submit, Sir, that my references to the King do not in any way constitute an offence under the charge made against me.

When I say that I have no respect for such a system, I say it with full conviction that it is not in the interests of the common people. Under a system of capitalism where the means of production are the exclusive property of a few, there can be no equality and justice except in abstract idealism. The ruling class of Great Britain, by its system of exploitation of man and material in the Colonies only accentuates the system of inequality and injustice. There is no need for me to emphasise that the non-Europeans of this country, due to South Africa's participation in the present imperialist war, are called upon to sacrifice their lives for a cause that offers them nothing but insult and humiliation. Not only in South Africa but even in other colonies, such as India, democracy is a farce. May I remind you, Sir, that at the outbreak of war, while the rest of the colonies were granted the right to decide for themselves whether or not they were prepared to support this war for liberty and justice, India, with a population of 400 million people, was not consulted but told to support the miseries and hardships of a war that is being fought in the interests of the British ruling class.

Europeans value the privileges and rights for which you yourselves have fought in the days gone by. We do not enjoy any of those privileges, and yet we are expected to respect a system of government that denies us these rights. But despite all the persecutions we have to suffer in the course of our struggle for the same liberty that you enjoy, there is one factor that you must take cognisance of—the will of the people to break down the evils of colour and colour oppression can never be suppressed. The Non European United Front, of which I am a member, is but the expression of this will.

When I referred to General Smuts I meant that he had broken his promise to the Asiatic people repeatedly. The Gandhi Smuts Agreement is an example. He also broke his promises to African people in regard to the Native Land Act 1913.

The reference to the King not going to India is not my personal opinion, but it is the opinion of the 400 million people of India. It is a statement of fact that the people of India are so overwhelmingly opposed to British Imperialism that it is considered highly dangerous for any representative of the Imperial Crown to visit that country. The present political position in India is a glaring example in support of my statement. Despite all the attempts of the Viceroy the vast masses of India have indicated in no uncertain terms that they will not be bluffed into believing the so-called democratic aims of the British Government. If the present war they contend to be fought in the interests of freedom and liberty, then the British Government must decide to grant complete independence to India.

It is foolish for anyone to think that all people especially the non-European people have the same attitude to this war as the British capitalist class. That the vast masses of the people in the colonies are opposed to this war is indicated by the fact that thousands are being thrown into jail for demanding the same democracy for which the ruling classes are supposed to be fighting.

In South Africa also the imprisonment of Dr. Dadoo and the charge that is levelled against me are indications of the growing discontent among the oppressed people. No amount of coercion on the part of the authorities can subdue the spirit of revolt that has been set aflame in the hearts of our people.

When I refer to the revolution in this country, I simply mean that the time has come to change the present system of government and to introduce a system under which the non-Europeans will enjoy the same form of elementary rights. The present British constitution is but the outcome of a series of revolutions. The very rights of democracy, freedom of speech and freedom of assembly were won by the British people by a revolution under Cromwell, thus breaking away from feudal oppression. If the ancestors of the British people thought that these things were worth fighting for, so do we.

In the American constitution the right of revolt is given by law. The people of America could substitute a new form of government by means of a revolution if they are not satisfied with the present form. Let it not be forgotten that the non-Europeans are the oppressed masses of this country. They represent about four-fifths of our population.

The British Government is much concerned about the Poles and has gone to war on that issue but it has not shown itself in any way willing to grant the simplest of democratic rights to four hundred million in India, the subjects of the very British Government. Besides the Indians there are hundreds of millions of Africans in Africa and other parts of the British Commonwealth.

If I say that I would like to see the downfall of the British Empire it is so that my people could begin to regenerate themselves and commence to live in happiness and prosperity.

May I remind the Court, Sir, that in submitting this statement I would like to be clear that my attitude and the attitude of the Non-European United

Front is not based on any sympathy with the Nazi creed. It would be foolish for anyone to suggest that the non-Europeans have anything in common with the Nazis. The Non-European United Front is fully aware that Nazism is based on racialism and economic oppression. And as such we have no sympathy for any system of government that tolerates racialism.

In conclusion, I must ask the Court to consider the charge in the light of observations brought to its notice. I speak with the full conviction that whatever the decision of the Court may be I shall suffer the consequences with the full understanding that I am no criminal. What I am undergoing today has been undergone by others in the cause of justice and equity. I stand, therefore, before this Court steadfast to my ideals and principles in the cause of not only non-Europeans but of humanity in general.

ASIATICS (TRANSVAAL LAND AND TRADING) ACT AMENDMENT BILL

THE Minister of the Interior (Mr. Lawrence), moving the second reading of the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Act Amendment Bill on April 16 said, it was the corollary to the resolution which the House had passed the previous week. In terms of this resolution certain areas would be released from the restrictive parts of the Gold Law, and Asiatics and coloured persons would in future be able to occupy and own land in those areas.

The Act of 1939 said there could be no occupation of non-proclaimed lands without a permit from the Minister, and a similar permit was required before Asiatics could hold a trading licence. The 1939 Act also protected persons who were in illegal occupation of stands in the Gold Law areas. It was felt that these persons should be protected until a defined policy was laid down. The Government had already set aside certain areas, thus implementing the policy introduced by Dr. Malan.

That had been the beginning of a long-range policy, and the Government had already made a start in dealing with proclaimed areas. The resolution accepted by the House merely covered areas, but the Feetham Commission had also dealt with individual stands. It was necessary to continue the protection given to individual stands by the 1939 Act until the whole matter had been disposed of. That was the intention of Section 2 of the present Bill.

Section 2 extended for a further two years certain trading provisions of the Act of 1939 and covered the whole of the Transvaal. When the Government received the report of the Broome Commission the time would be opportune to deal with non-proclaimed areas, and it was felt that the present trading and occupation provisions should be extended until the Broome Commission report was issued.

Mr. J. G. Strydom (U.P., Waterberg): Does the Government contemplate taking any action regarding the Cape and Natal?

The Minister: In the case of Natal, the Government will be influenced by the report of the Broome Commission when it is received. The Broome Commission has been given no mandate to deal with the Cape and anyway I have not yet heard that there is a problem to deal with in the Cape. The Asiatic problem is one primarily for the Transvaal and Natal.

Problems Untouched

The Rev. C. W. M. du Toit (U.P., Marico) said the perpetuation of "black patches" was against the spirit of the Transvaal legislation. The Asiatic problem was just as acute in Natal as in the Transvaal. Did the Minister intend to leave untouched the problems in the Transvaal towns where Indians were living among Europeans? The Minister was accentuating the problem, but whatever he did would be undone when a Government imbued with a South African spirit got into power.

Mr. J. G. Strydom (U.P., Waterberg) said that so far from carrying out segregation, the Minister was seeking to approve the infiltration of Asiatics into European areas. The Minister's policy was to go on postponing a decision, so that he might eventually claim that it would no longer be reasonable to deprive Asiatics of rights which they had obtained illegally. This was the fourth time since 1936 that the Government had asked the House to agree to such a postponement.

It was childish to say that Dr. Malan, as Minister of the Interior, had given his approval in advance to the recommendations of the Feetham Commission. Dr. Malan never indicated that he would approve of recommendations which meant that the heart of a European area would be given to Asiatics.

In the spheres of trade and commerce the Asiatics were appropriating Natal. But only after he received the report of the commission would the Government consider whether further action should be taken. In the Cape, Asiatics had acquired the entire fruit trade; but the Minister had denied all knowledge of an Asiatic problem in the Cape.

This was a national problem, and it had to be tackled and solved as such. The Opposition policy was that the Asiatic residentially and in trade had to be separated from the white man.

Restrictions Condemned

Mr. D. B. Molteno (native rep., Cape Western) asked whether there would still be proclaimed land in the Transvaal which was not covered by the Feetham resolutions. So far as unproclaimed land was concerned, he could not see that the position had changed since the 1939 Act was passed. The 1939 legislation had been defended by the present Minister of Commerce and Industries (Mr. Stuttaford) on the ground that it was interim legislation and that a policy was going to be framed by the Government. Mr. Stuttaford had expressly denied that a policy of segregation was implied. Yet the Act had introduced serious restrictive measures. Two years had been allowed to pass, and now the Minister of the Interior said that a commission was investigating the position. According to the Minister, the commission would report next year; yet the provisions were being extended for two years. To what kind of policy would this legislation lead?

So long as the Capetown agreement concluded between the Government of India and Dr. Malan was in existence it was difficult to see how any Union Government could contemplate a policy of segregation between European and Asiatic. The Class Areas Bill, a definitely segregative measure, had been dropped because of the Capetown Agreement. Yet an Act which embodied the principle of racial differentiation (which amounted in fact to segregation) was now being extended for a further two years. It should not be allowed to continue longer than was absolutely essential.

Mr. J. J. Serfontein (U.P., Hoshof) said that the Bill was a danger to white civilisation in South Africa. A referendum should be held so that the people affected could say whether or not they wanted Asiatics to live among them.

Minister's Reply

The Minister said most of the Opposition members had spoken as if the Bill merely dealt with the extended protection of certain Indians in gold areas. They had made no reference to the "pegging" provisions which extended

limitations of certain rights of occupation and trading by Indians until the Broome Commission was received.

"My policy is the policy of the leader of the Opposition. It is the logical sequence of Dr. Malan's policy."

Mr. Booth had said "Our policy is one of segregation." What did Mr. Booth mean by "our policy?" Did Mr. Booth mean the democratic policy of his party, or did he mean the totalitarian policy? He did not think Opposition members really had the point of view they purported to have.

The second reading was passed by 57 votes to 34.

Committee Stage

The House went into committee on the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Act Amendment Bill on April 16.

Mr. P. B. Molteno (Native Representative, Cape Western) said that the powers given under the Bill to prevent extension of Asiatic occupation of unproclaimed land in the Transvaal were drastic. When the principal Act was introduced in 1939, the Minister of the Interior had stated that the provisions limiting Asiatics in the Transvaal to the dwellings they already occupied and preventing them from acquiring more trading licences without Ministerial exemption were only temporary provisions, pending the framing of a policy. What was the policy to be framed? If it was segregation it was in conflict with the Capetown Agreement of 1927 which had resulted from the round table conference.

It was not proposed to introduce a policy of segregation why was an investigation being carried out, particularly as penetration was apparently regarded as any fresh occupation by Asiatics of buildings or business premises, even if the premises concerned had not been occupied by Europeans before.

The Minister of Finance, Mr. Hofmeyr, on behalf of the Minister of the Interior, said a statement on policy could not reasonably be expected while the matter was still under investigation. The Minister of the Interior—the responsible Minister—had taken steps to have the matter thoroughly investigated, and with that in mind had appointed a commission which was investigating the position not only in the Transvaal, but in Natal. In the light of the facts exposed by this commission, the Minister would frame his policy. "I do not see what right the hon. member has to assume that our policy or another will be adopted."

Mr. E. V. Booth (H.P., Zoutpansberg) said he had voted for the clause two years ago because the then Minister of the Interior had promised that the Government would introduce a policy of segregation and that there would be residential and business areas in which Asiatics would not be allowed. Because this promise had not been fulfilled he now opposed the clause.

Mrs. V. S. L. Ballinger (Native Representative, Cape Eastern) said the native representatives had opposed the original clause two years ago, and they were opposed to the present clause, which was designed to extend the provisions of the original clause.

Minister's Absence

Mr. J. G. Strydom (H.P., Waterberg) said that before the House passed any amendment of those sections granting an extension of the permissive powers of the Minister, members were entitled to know how the Minister proposed to use those powers.

Mr. Booth said it was impossible for the committee to continue with the debate without the attendance of the Minister of the Interior, and moved that progress be reported.

The Minister of Finance: I can't accept that. It was explained to hon. members opposite before the debate began that the Minister's absence was owing to illness.

The motion to report progress was rejected by 55 votes to 43.

Mr. Molteno said he had never implied that the Government was contemplating any particular policy. What he had said was that he could not see what relevance the Broome Commission investigation had, except to a policy of segregation, and that under the terms of the Capetown agreement the Government could not possibly have a segregation policy in mind. He was simply asking whether it was necessary to continue with these sweeping powers. This was precisely what the Minister of Finance had said two years ago.

The Bill was reported without amendment, and the third reading was set down for the following day.

Things In General

"Mankind Will Never Submit To Slavery"

In the course of a speech at Willowmoore Park, Benoni, at the opening of a Governor-General's National War Fund Easter Fair, General Smuts said: "I will never believe that mankind will submit to slavery, whether at the hands of Hitler or any other conqueror. The time will come when the cause for which we are fighting, the greatest cause in the world, will win for itself, so long as we prove faithful, and are not wanting.....Once this war is over and victory has been secured, there will be lifted from mankind the fear of autocracy, of dictatorship and the enslavement of mankind. This fear, which is like a nightmare to day, resting on the whole world, will have passed away, and in security and peace, we shall then be able to work out that reorganisation of man, and reform of society which we hope will lead to a better world in the future."

Wage Act Determination

A Wage Act determination for the soap and candle industry was gazetted on April 4. It will be binding from April 28.

New Tamil School In Johannesburg

A Tamil school, the first of its kind in Johannesburg, was opened on Sunday, April 13, in a newly erected building situated in Kramer Street, Vrededorp, Johannesburg. The building was kindly donated by Messrs K. Thamel and N. V. Naidoo Bros. to the Hindu Sabha Committee to fulfil its aim for the purpose of preserving the Tamil culture, religion and education for its community. A large gathering of adults and children attended the opening ceremony which was performed by the teacher in charge, Mr. L. V. Pillay. Among the speakers were Messrs. A. G. Naidoo, V. S. Naicker, K. Chetty, N. M. Naidoo, [illegible] and Pandey Pillay. Mr. Pandey on behalf of the Transvaal Thiruvalluvar Nattarcha Sabha donated a sum of £100 to the Hindu Sabha Committee for which the committee passed a vote of thanks and appreciation.

Prophet Day At Pretoria

The birthday of the Holy Prophet Muhammed was celebrated in Pretoria with great jubilation and with all the honours due to it, under the auspices of the Muslim Study Group on Thursday, April 10. This was the first occasion in South Africa that such a celebration had taken place in the style of the Working Mosque in England. Speeches were made in the Empire Hall and refreshments served in the Orient Hall. Several telegrams of good wishes were received on this blessed and auspicious occasion. Among the speakers were Messrs. Adam Osman Alli, Nkomo, B.Sc., P. S. Joshi, B.A., Yassin Abdullah, Colonel Fish and others. Mr Gassim Osman Alli thanked all those present.

Industrial X-Ray Machine

Inspection of certain large machinery parts will be speeded up by about 40 times following the completion of the

world's largest industrial X-ray unit at Schenectady, according to engineers of the General Electric Corporation there. The giant machine, rated at 1,000,000 volts, and exceeding by 600,000 volts the largest previous industrial unit, is stated to be capable of producing energy equal to that of about £22,500,000 worth of radium. It is said to be housed in a special building behind walls 26 inches thick to prevent injury to workers from its powerful rays. Engineers say that it will expose a picture through five inches of steel in five minutes, compared with the three and a half hours taken by the 400,000-volt machine.

Onions Precious In England

In the days of peace the only time that onions caused any sort of stir in Brighton was when the swarthy bretnon of Brittany stepped ashore and paraded the streets with ropes of Spanish onions. They sold them from door to door. If they could only do so now, what a reception they would get! Recently, (writes the London correspondent of the *Star*), a big shop in Brighton announced that it had a stock of onions for sale. Immediately a queue half a mile long formed in London Road, the busiest shopping street in the town. Police had to regulate it. The firm allowed each customer one pound. In little more than an hour the entire stock was sold. Several thousand customers had been supplied.

Wool Made From Fish Meat

Fish meat, of which Japan has an unlimited supply, may possibly become a substitute for wool as a result of experiments by two Japanese experts, financed by a Government subsidy, which are nearing completion, states the Domei agency. A process has been evolved whereby ground fish meat is pulverised after removing its fat content and the proteins are dissolved and the fibres secured. These fibres are then hardened in a solution. These fibres are said to be identical with wool in feel and weight but are still 10 per cent. weaker in tensile strength. This is now being remedied by experiment. Whale, shark and codfish meat is suitable as raw materials for the process.

Mr. K. Soobramoney Wedded

The marriage ceremony was solemnised recently of Mr. K. Soobramoney, the fifth and youngest son of Mr. and Mrs. Kollan Kannee of Hallowe'en Hill, Relief Street Extension, Maritzburg, and Miss M. Kanniah the third daughter of Mr. and Mrs. P. Moonsamy of Inanda, and niece of Messrs. A. Moonsamy Bros., and grand-daughter of Messrs. Tom Murugan Bros. of New Glasgow, at the Mayville Theatre Hall, Mayville, Durban. The bride and bridegroom were recipients of numerous congratulatory messages and valuable gifts. Mr. and Mrs. K. Soobramoney desire to convey their heartfelt appreciation and sincere thanks to all those who sent messages and presents, and to one and all that co-operated and assisted at the marriage.

Wedding At Mayville

In the presence of a large number of guests from various parts of Natal the marriage took place at the residence of Mr. and Mrs. Sookanan (Cherry), of 49 Bounella Crescent, of their only daughter Miss Kalisa, to Mr. Ramdheen, youngest son of Mr. Muliroo of P. M. Burg. The ceremony was officiated by Pandit Jugmohan Vidhya Ratan.

Dr. Dadoo To Be Released On April 30

Dr. Y. M. DADOO

THE Indian community throughout the Union will be pleased to learn that Dr. Y. M. Dadoo, who was sentenced to two months imprisonment at Germiston and of last January and two months suspended sentence passed on him for a previous charge of telling non-Europeans not to help in the present war was put into effect, will be released after completing his sentence on April 30. A reception in his honour will be held under the auspices of the Non-European United Front (Transvaal) the same day at 8 p.m. at the Gandhi Hall, Johannesburg.

At Newcastle

A wedding took place at the Tiger's Kloof, Newcastle, at the residence of Mr. Raghunandan on Sunday, April 13, of his eldest daughter Miss Bhagwatthee Devi, to Mr. Mathuraprasadh, eldest son of Mr. and Mrs. Nanoo of Dannhauser. The decorated pandal was filled with over 800 relatives and friends from all parts of Natal and Transvaal. The ceremony was conducted by Pandit Kelso Maharaj of Dannhauser and Gowry Shanker Chowbey of Newcastle according to Sanathan rites. After the ceremony Miss Dadoo Ram garlanded the bride and bridegroom on behalf of the scholars of the Tiger's Kloof Hindi School. Speeches suitable to the occasion were made by various speakers. The bride and bridegroom left by car the same afternoon for Dannhauser where their future home will be.

Bakers Limited Indian Football Club

At the first annual general meeting of the Bakers Ltd. Indian Football Club held at the Liberal Study Group Hall, 141b Grey Street, Durban, on Sunday, April 20, the following officials were elected:—Patrons: Messrs J. M. L. Bauman, J.P., A. F. Bauman and Sir B. Rama Rau; vice-patrons: Advocate A. Christopher, Messrs. E. L. Singh and Otto Hanmann; president: Mr. S. N. Moodley; vice-presidents: Messrs. W. F. Ross, A. Clayton, L. Garvie, A. W. Fitzgerald, K. V. C. Pillay, M. S. Reddy, M. R. Frank, P. M. Govender, S. B. Maharaj, S. R. Abdool, N. Tommy Naidoo, Maharaj Peter, Albert S. Singh, Gulat and David Murugasen; hon. secretary and treasurer: Mr. V. S. Maurie Pillai; managers: Mr. V. R. Chetty; captains: Messrs. S. M. Moodley, "A" team, and G. K. Pillay, "B" team.

Dannhauser United I.F.C.

The Dannhauser United Indian Football Club wishes to have friendly matches, both away and at home against any Indian team in Natal or Transvaal. Further particulars may be had from the hon. secretary, Mr. D. S. Maharaj, P. O. Box 34, Dannhauser, Natal 'Phone No. 34.

Pleasant Indian Ramblers F.C.

The annual general meeting of the above club was held on March 11 in the Advisory Board Room, Booval location. After the disposal of preliminary business the following office-bearers were elected for the coming season:—Patrons: His Worship the Mayor Councillor, G. A. Watt, Messrs. Morris Nicolai, M.P.C. and R. F. Dodd; hon. life presidents: Mr. N. Pillay; hon. vice-presidents: Messrs. S. Dawood, P. Talliet, M. Mayet, G. M. Francis and M. H. Mota; hon. treasurer: Mr. C. S. Patel; hon. chairman: Mr. I. Singh; hon. secretary: S. E. Patel; captain: Mr. M. Ally; vice-captain: Mr. H. Singh. The club had a very successful season last year and succeeded in annexing the I. Singh's Memorial Trophy and the Ramblers' Challenge Shield.

Jinnah Sports Club

Jinnah Sporting Club, Springs, had a friendly match on their own grounds with the Leslie Football Club on Good Friday, April 11. The home team won by 7-0. The club invites any Muslim team at their sports grounds at Springs.

Everything appearing in this issue of "Indian Opinion" unless otherwise signed has been written and selected by Manilal M. Gandhi to whom all letters should be addressed.

BUSINESS FOR SALE

GENERAL [illegible] FRESH PRODUCE AERATED MINERAL WATER and TEA ROOM. Flourishing business in the heart of Greytown [illegible] 12 Mederosa Arcade, Durban.

સુરત હિંદુ ઍસોસીએશન

વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ

ઉપરોક્ત સંસ્થાના સર્વે મેમ્બરોને જાહેર કરવામાં આવે છે કે રવિવાર તા. ૨૭ એપ્રીલ ૧૯૪૧ના રોજ બપોરના ૪–૩૦ વાગ્યે ઍસોસીએશનની વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ વીકટોરીયા સ્ટ્રીટવાળા હોલમાં મળશે.

કાર્યક્રમ : (૧) સેક્રેટરી અને ટ્રેઝરરનો વાર્ષિક રીપોર્ટ. (૨) જનરલ (૩) ઑફીસરો તથા કમીટી મેંબરોની ચુંટણી.

ગોલ. બી. પટેલ
ઑ. સેક્રેટરી સુ. હિં. ઍ.

વેચવાના પુસ્તકો

બીજું કેટલાક નવાં પુસ્તકો

બારડોલ	(નોવેલ)	૪ ૦
પકવાન પોથી		૬ ૦
પારસી કાયદાની વાનગીઓ		૧ ૬
અમિયનું ગાડું	(નાટક)	૬
રત્નહાર		૩ ૦
સ્નેહ લહરી		૭ ૬
સોનેરી સાંકળ		૭ ૦
સોહક સમજાન		૭ ૬
હાસ્ય રસીકા		૬ –
અંધકાર પર પ્રકાશ		૨ ૦
દુર્ગેશ નંદીની (નોવેલ)		૫ ૬
જીવનના પ્રતીબીંબ (નોવેલ)		૩ ૬
ચમ્પ વાતોઓ (અનુવાદક મહાદેવ દેસાઈ)		૪ ૦
પ્રેમનો દંભ (રોમેન્ટીક ફ્રન નોવેલ)		૫ ૦
મીરેલા હાર (નોવેલ)		૧ ૦
કર્મયોગી રાજેશ્વર (સ. નોવેલ)		૫ ૬
કેળા કારીગરીનું શીક્ષણ ભાગ ૧		૨ ૬
,, ,, ,, ભાગ ૨		૨ ૬
કેપાલ કુંડળા (નોવેલ)		૪ ૬
ગુલાબી ચેપાર		૩ –
મામડાની વહારે (સોક્રેટીક મામડાની રસીલી કથાઓ)		૬
જગતનો આપણી કાલનો પુરૂષ (શ્રીમદ્ રાજચંદ્રજીનું)		૨ ૬
રાષ્ટ્ર ભાષાનો ગુજરાતી કોશ (દોઢિ-ગુજરાતી)		૫ ૦
સજ્જન ધર્મ કે કરાર (નોવેલ)		૩ ૬
સજ્જન સુખ (નોવેલ) રોમેન્ટીક		૩ ૦
બાલા અને બીજી વાતો		૩ ૦
વિનોદ ચારીકા (હાસ્ય નોવેલ)		૫ ૦
પ્રેમિલાનો ઇતિહાસ (દોઢીયો)		૭ ૦

સરકારી સાહાઓમાં ચાલતાં પુસ્તકો

		વી. પે.
બાલપોથી		૦ ૬
૨ જી	,,	૧ '
૩ જી	,,	. .
૪ થી	,,	૧ .
૬ ઠ્ઠી	,,	૨ ૩
૭ મી	,,	૨ ૬
૧ લા ચોપડીના અર્ધ		૦ ૬
૨ જી	,, ,,	૦ ૯
૩ જી	,, ,,	૧ ૦
૪ થી	,, ,,	૧ ૬
૫ મી	,, ,,	૧ ૯
૬ ઠ્ઠી	,, ,,	૨ ૦
૭ મી	,, ,,	૨ ૩
ગુજરાતી કેવી રીતે શીખવું ભાગ ૧		૦ ૬
અંકગણીત લાલકાકાનું		૨ ૬
બારદાન પાલ્સ્ટર		૧ ૩
ગુજરાત ૮ મા ધોરણની (અંતરીયા ૭૮) નવી આવૃત્તિ		૨ ૦
ગુજરાતનો નકશો		૨ ૬

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

"GANDHI ABHANDAN GRANTHI"

A Hindi translation of Mahatma Gandhi: Essays And Reflections On His Life And Work, edited by Sir S. Radhakrishnan and presented to Gandhiji on his Seventieth Birthday. For all Hindi readers it is a book worth reading and treasuring. Please note the book is in Hindi (Devanagri) and not in English.

Price 7 Shillings including postage.

Obtainable From: Manager
"INDIAN OPINION," Phoenix, Natal.

પ્રસ્થાન

પ્રસ્થાન માસિક બારે વર્ષ પુરા કરી-તેરમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :—

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને બારા લાભ

૧ ગાહકનું રૂા. ૨૯૬૮ના કારતકથી આસો સુધીનું લવાજમ રૂા. ૫, બાળો, પરદેશ માટે રૂા. ૩૫ણ ગણી ગયું હશે, તેઓને પ્રસ્થાન કાર્યાલય તરફથી બહાર પડેલા પુસ્તકો ઉપર રૂપ ઠકા કમીશન કાપી આપવામાં આવશે. [અમદાવાદ: શ્રી ઠક્કોરલાલ બ્રહ્મભટ્ટના તથા શ્રી રામનારાયણ પાઠકનાં પુસ્તકો ઉપર કમ કર્યું].

ઍજન્ટો કે

જે ગ્રાહક પ્રસ્થાન ૨૦–૨૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પડી રહેશે.

૩૦–૪૦ રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને બાબી લવાજમના પડી રહેશે ઓછા ૫ ગ્રાહક તો મળશેજ.

ગુજરાતનો આત્મધર્મ, તેમજ પુસ્તકાલયો ને હાઇસ્કુલો આ વિજ્ઞપ્તિનો જરૂર લાભ લે.

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

	રૂપિયા.
લગ્નપ્રપંચ	૩॥
ગુણસરાનો ઉપાય	૨
રસિકલાલું પકવર	૨
સાબરમતી	૬।
પરજણ્યુ પેદક	૨
દિનચર્યા	૧॥
પરેખાહિરે	૨
ચતુરંગ	૧।
પ્રેમગોત [illegible]	૧।
સ્ત્રી-પુરૂષ	૧
નવો આણનાર (બધા ભાગ)	૫।
કથાવલી	૨॥
ક્રમમુખ	૧।
બાળા આસોપાલવ	૧॥
સરસ્વતીબાળા નબર ૧ થી ૬	૧૫।

આખું સુચીપત્ર મંગાવો.

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી અગિયારી સામે, અમદાવાદ.

'INDIAN OPINION'

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

For The Moral, Political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union	21s.	Annually
,, ,, ,,	11s.	Half-yearly
Outside the Union	22s. 6d.	Annually
,, ,, ,,	12s.	Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise

Apply to—

Manager,
Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હાથે
અને ૧૯૦૩માં સ્થાપાયું.

પુસ્તક ૩૯ મું. ફીનિક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૫ એપ્રીલ, ૧૯૪૧. અંક ૧૭.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"
શુક્રવાર તા. ૨૫ એપ્રીલ, ૧૯૪૧.

સાક્ષાત અધોગતી

દુનીઆ માત્રને લાગે વળગે છે તેટલે દરજ્જે મુનીયન પાર્લામેન્ટની દાક્ષણી ગોલાર્ધમાં માનબંધ ઉપર માનબંધ લદાતા જાય છે. ફેબ્રુઆરીઝ એપ્રિલમાં મુનીયનના ઇતિહાસમાં પહેલીજ વખત ઉપરોપરીમાં સેસેશનનો સિદ્ધાંત દાખલ કરવામાં આવ્યો છે. મોટર ટ્રાન્સપોર્ટને લગતા કાયદામાં ન્યુનીસીપાલીટીઓના કાયમના જેવી થતા મુકવામાં આવી છે કે જેની અસર ઈંડીઓનો ઓ ધંધામાંથી નાબૂદ કરી દેનારી થશે. એ ઉપરાંત બે કાયદા ટ્રાન્સવાલના ઈંડીઓને માટે પડનારા થયા છે કે જે સૌની માહીતી છે, અને સ્વમાનપ્રીય થતા ઈંડીઓને દાઝે કરનારી કોઇ નવી પ્રજાને અસલજ માપ પણ પરંતુ ઈંડી મેમના કમનશીબે આ દેશ માં ઈંડીની પ્રજાના પ્રતિનિધી તરીકે ઓળખાય છે તે ઈંડના હાઇ કમીશનર, જેઓ પોતાની મુદત પુરી થતાં દક્ષિણ આફ્રિકાને કીનારે ઊંડી જવાની તૈયારીમાં છે અને જેમની સત્તાઓની નાતાલ ઇન્ડિઅન ઓર્ગેનાઈઝેશન તેમજ ટ્રાન્સવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ જે બન્ને સંસ્થાઓ ઈંડી કોમનું પ્રતિનિધીત્વ ધરાવવાનો દાવો કરે છે, તેમના તરફથી કડક કરવાના આવી છે, તેમણે રજામંદી બીધેલા છે. અમારે સખેદ જણાવવું જોઇએ કે તેમની મુદત દરમીયાન તેમની આ સિદ્ધિઓમાં અમે કશું માનભરેલું જોઇ શકતા નથી.

સિદ્ધિઓ

તેમની સિદ્ધિઓમાંની અગત્યની સિદ્ધિઓ લેબરેન્સ કમીટીની રચાયના, પેનીટ્રેશન કમીશન, ફ્રેન્ચાઈઝ એક્ટ, ટ્રાંસવાલનો એશીયાટીક્સ લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ એમેન્ડમેન્ટ એક્ટ અને ૧૯૩૨ ના ટ્રાંસવાલ લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટની કલમ નીચેનાં કીધામ કમીશનની ટ્રાન્સવાલના અમુક સત્તાઓને ૧૯૩૮ ના નોલ્ડ લોની પ્રતિબંધીત કલમોના અપવાદમાંથી મુકત કરવાની અને એ રીતે એવા સત્તાઓમાં ઈંડીઓને જોગવટાનો તેમજ જમીન માલીકીનો હક આપવાની અમુક સત્તાઓને અમલમાં મુકવાનો ઇરાદ એ છે. આ સઘળા કાયદા દક્ષિણ આફ્રિકાની ઈંડી પ્રજા ઉપર અસ્તીત્વનો ઇરાદો ઓનામત કરનારા છે અને તેની સામે હાઇ કમીશનરે કોઇ પણ જાતનો વિરોધ કરેલો દેખાય એવું લોકોની જાણમા નથી. પરંતુ તેને બદલે આ દેશમાં હીંદુસ્તાનના પ્રતિનિધીનો ઇરાદો ઓલ્ડર્ટ-જનરલમાંથી હાઇ કમીશનરમાં ફેરવવામાં આવ્યો તેને ગોઠું સહાય આપવામાં આવ્યું છે કેમ આજે હીંદુસ્તાન સ્વતંત્ર રાષ્ટ્રોના કોમના આગ્રણીની હરોળમાં આવી ગયું ન હોત. આ એક નવો દાવ આપે બહારની દુનીયામાં હીંદના ઇરાદા વિષે વહેમ ખોટી ભાત પાડવાના કમ સિવાય બીજું કશું નથી.

સર રામસ્વામી નાયડુ ઇન્ડિઅન ઓર્ગેનાઈઝેશન તરફથી તેમના આગમન પ્રસંગે આપેલા વિદાયગીરીના "સલામમાં કરેલાં ભાષણમાં જણાવ્યું હતું કે "વહેલું મા પુલ બાંધે અને નવી સરકાર સત્તામા આવતા વાતાવરણ બદલાઇ જશે. હીંદુસ્તાનના સંજોગ પુલ પ્રશ્ન અને દક્ષિણ આફ્રિકાના પુલ પ્રશ્નના સંજોગમાં નાતાલ ઇન્ડિઅન ઓર્ગેનાઈઝેશનના નેતાઓએ આપેલા ઉત્તમ દાખલાની રૂએ વધારે નીરાશાજનક વાતાવરણ ઉત્પન્ન કરવામાં ઘણો મોટો ફાળો આપ્યો છે."

■ નીરાશાજનક વાતાવરણના પરિણામે હીંદી ઓને અમે ઉપર જણાવી ગયા એ કાયદાઓની અસરીક્ત બનેલી છે.

રિપરપાય

સર રામસ્વામી નાયડુ જણાવ્યું હતું કે: "બોરેન્સ કમીટીની સાથે સહકાર કરવાની પોતે બતાવેલી ખુશાલી ઓર્ગેનાઈઝેશને પેનીટ્રેશનના સવાલનું વજન કાયદાએ હીંદી કોમથી સાનપુર્વક રિપરપાય એવું સમાધાન લાવવા ની કલ્પના વ્યક્ત કરી હતી."

આ હકીકતને વધારે ચોખ્ખા શબ્દોમાં દર્શાવે એ તો, બોરેન્સ કમીટીની સાથે સહકાર કરવાની પોતે દર્શાવેલી ખુશાલી ઓર્ગેનાઈઝેશને પેનીટ્રેશનના સવાલનું વજન કાયદાએ હીંદી કોમથી સાનપુર્વક રિપરપાય એવું સમાધાન લાવવા ની કલ્પના વ્યક્ત કરી હતી."

આ હકીકતને વધારે ચોખ્ખા શબ્દોમાં દર્શાવે એ તો, બોરેન્સ કમીટીની સાથે સહકાર કરવાની પોતે દર્શાવેલી ખુશાલીના બદલામા બલેકા ચોરપાય તરીકે ઓર્ગેનાઈઝેશનને મેમર તરફથી સારે કહી દેવામાં આવ્યું હતું કે કરબન સ્ટેશન માં જે સત્તાઓમાં હીંદીઓ માટે જમીનોની બંધી રદબાતલ કરી હતી તેમાં એક નમુ જેટલી પણ જમીન ફાજલ પાડી શકાય તેમ નથી. અને બીજા શિરપાવ તરીકે કરબન સીટી કાઉન્સીલે કરબનના અમુક ટીરહોડોમાં ભાવી હીંદીઓ પચાસ વર્ષ ઉપર મમાં વસવાટ કરી રહ્યા છે અને જમીન માલીકી મેળવી રહ્યા છે તેવી તેઓની જમીન, એ સઘળા યુરોપીઅનોના વસવાટ માટે સ્પેશ્યલ કોવાયી, બાકીની સઘળી હીંદીઓને તેઓ માટે અલાયદા રાખવામાં આવેલા અન્ય વીસ્તારોમાં જઇવાનો ફરાવ કર્યો છે.

વળી કીધામ કમીશનની ભલામણો કે જેને પીએ અમે ઉપર જણાવી ગયા છીએ તે અમલમાં મુકવામાં આવી તેને હાલ કમીશનરે હીંદીઓના રાજદારી હકોના સંબંધમા "આજ મોટી ખાસાન સિદ્ધિ" તરીકે વર્ણવી હતી તેમણે કહ્યું કે, "ટ્રાંસવાલના ઇતિહાસમાં હીંદીઓએ આ પ્રમાણે જમીન જગીર માલીકીનો હક મેળવ્યો છે એ કદી નથી. દિવસ સવાલોનાજ મળેલો છે." વધુમા તેમણે કહ્યું કે "હું આશા રાખું છું કે, રાજદારી ક્ષેત્રમાં આપણે ફેરફે એક નવા કાનુ કેરવ્યું છે અને યુદ્ધ "બાદ તુરતજ, આપણે ની ઇલાજ, આપણા હીંદી સજ્જનને બદલામા રીતે આપ ઉદારતાથી હાથમા લેવામાં આવશે આના હીંદુસ્તાન તેમજ આ દેશની નાગરીકની રીતે ઇચ્છનારી સકાય તેવું સમાધાન આવવાના આવશે."

અસ્વસ્થમાં સત્ય

હીંદના હાઇ કમીશનર એક પ્રખર આશાવાદી જણાય છે એમાંતુજ નથી પરંતુ અમલમા આ સત્ય જોવાની શક્તી ધરાવતા જણાય છે અને બીજાઓ પણ તેમણે જેવી આશા રાખે છે. આજરે મળેલ સિમલામા જોઇએ કે જે દ્રષ્ટિએ તેઓ જુએ છે ■ દ્રષ્ટિએ અમો નથી જોઇ શકતા. કીધામ કમીશનની ભલામણો પસાર થતાના અમે "મોટી સાક્ષાત સિદ્ધિ" જોઇ શકતા નથી. અમે તો તેનેજ હીંદીઓના રાજદારી હકોના સંબંધમાં એક મોટી સાક્ષાત અધોગતી સમજીએ છીએ કીધામ કમીશન, બરે કમીશન અને નાતાલ તરજ ટ્રાંસવાલમાં યુરોપીઅન સત્તાઓમાં હીંદીઓના પ્રવેશના સંબંધમાં હાલ નવાસ્ત્ર અમલથી રહેલા ઘણા કમીશનમાં અમે હીંદીઓ આજ સુધી જોગવટા આવેલા વેપાર, વસવાટ, જોગવટા અને જમીનની માલીકીના હકો ઉપર ઘણ મુકવાની જોઇએ એટલી આશ જોઇ શકતા થીએ અને એમાં પણ ચિન્હો છે કે નાતાલના હીંદીઓ કેજેઓ આ આખાનમાં વધારે ઘુડા ભોગવટા આવેલા છે તેઓને પોતાના ટ્રાન્સવાલના ભાઇઓની હરોળમાં મુકી દેવામાં આવશે.

અમને સર રામસ્વામી માટે જોર વ્યક્તિ તરીકે દ્વેષ નથી. પરંતુ જે સરકારે દક્ષિણ આફ્રિકામાં વસી રહેલા હીંદના રાજદારી માટે

માનવકેમો કરતાંએ એકાદમાંથી પોતાની નબુંન કરતા સિદ્ધ કરેલી ન તેમને એક સરકારના પ્રતીનધી તરફથી અમને તેમના પ્રત્યે કરૂ માન નજર દોષ શકે, ત્યારે તેથી દીલના ઘાવ કેમ સનરની ઓફીસની "સેવકો" ની કદર કરનારાઓ અને જેઓ એ કદર કરવામાં સાથેસ થયા હતા તેઓનું શું પારનું એ અમે સાચકે ના અનભવશક્તિપર છોડી દઇએ છીએ.

ટ્રાંસવાલના કાયદા

ઉપર કપડે જોતાં ૧૯૦૮ ના ઓગષ્ટ કાયદાની પ્રતિનધીત્વ કમેટીમાંથી ટ્રાંસવાલના અમુક બાબતોને મુકત કરવાની ઈચ્છા કમીશનની અમુક ભલામણોને અમલમાં મુકવાના અને એવા કરારમાં દીંદીઓને જમીન માલીકીનો હક આપવાના પાર્લામેન્ટે ઠરેલા ઠરાવથી ટ્રાંસવાલના દીંદ: આજ ઓને સમજવાનું કારણ રહે છે ખરે પરંતુ ટ્રાંસવાલમાં એશીયાટીકોને લાગુ પડતાં કાયદા ઓની ખૂબીકાનની તપાસીબ્યથી જેઓ વાકેફ છે તેઓ આ વસ્તુમા કશું નવું નહિ જુએ એટલુજ નહિ બલકે તેમાં દીંદી કામની અપેક્ષાનિ ઘટેલી જોશે. કાયદે અરજ સૈના ઉપર થયા બાદની આવેલી બદલ બાદ સેટલમેન્ટના સિદ્ધાંતના સંબંધમાં દીંદ: કોમે જાહિર થયેલ તેની પાસેથી કોઇપણ વધારે છોડાવી દેવામાં આવી છે.

જો ટ્રાંસવાલના દીંદ: બાહ્યઓ પોતાને માટે રચાયેલામાં આવેલા બ્રહ્મપદ્ધ પાદશાહોમાં જમીન માલીકીના હકની સંતોષ પામવાના દોષ તો કોઇ વસ્તુ તો ૧૯૮૫ના ચીન કાયદાને ઘરણ મળવી સહેલાઇથી પાસ થઇ શકતી હતી. કેમકે એ કાયદાની કલમ ૨(બ) માં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે, એશીયાટીકોવા આ કીપબ્લીક માં આકારોગના કારણે તેઓના વસવાટને માટે સરકાર તરફથી સ્થાપવામાં આવેલા રહેતાઓ, પેઢી કે સોકેસનો સિવાયના અન્ય કોઇ પણ બાબતના સંબંધ બીલકલની માફીની મેળવી શકાશે નહિ."

પરંતુ દરદ કોમ ગળીજ ગયા કાયદાની વિરૂદ્ધ હતી અને તેથી તેણે તો તેની નાબુદી કરીજ નાંખવી.

૧૯૩૨ ના ટ્રાંસવાલ એશીયાટીક લેન્ડ ટેન્યુર એકટને દીંદી બાબે દુરસ્તાવમાં દીંદીઓ માટે વેપાર, વસવાટ અને બાંધકામના સંબંધમાં સેટલમેન્ટનો કીધા સ્થાપનારા તેમજ કેટલા માલદાર દીંદીઓએ કંપનીઓ સ્થાપીને તે દ્વારા જમીન માલીકી મેળવીને પ્રેક્ષના કરેલા અમુક બાબતો તરફ ધ્યાનમાં લાવનારા ઓ બધા કારણ લક્ષમાં લઇને કાયદો ઘડી કાઢયો હતો. ૧૯૩૨ પહેલા દીંદીઓ જ્યાં ને ત્યાં વેપાર કરી શકતા હતા અને જમીનની માલીકીના પ્રશ્નમાં પણ બધી બાબતે સરખા હતા.

૧૯૩૨ ના કાયદાનો ખાસ હેતુ હયાત કાયદા ઓનો વેપાર બંધ કરી દેવાનો હતો. કેમકે દીંદીઓની તેઓ માટે રાખવામાં આવેલા ખાસ ઇલાકાઓ સીવાય કોઇ પણ અન્ય સ્થળે વસવાટ, બોકસદારી કે વેપાર માટે નહી શકે. ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ તેમજ સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડિયન કોંગ્રેસે આ કાયદાની સામે સખ્ત વિરોધ કરી તેને સદંતર રદ બાતલ કરેવી હતી. એજ વર્ષમાં ગ્રાન્ડ ટ્રેજલ કોન્ફરન્સમાં આવેલા દીંદના ડેલીગેશન સમક્ષ પણ તેઓએ એ વસ્તુ રજી કરી હતી. એ કાયદો કોપહાઉન કરારના અક્ષરશઃ તેમજ આત્માનો સદંતર ભંગ કરનારો હતો. તેમ છતાં દીંદુસ્તાનની નબુસક સરકારે એ કાયદો સ્વિકારી લીધો. અને દીંદી કોમના સખ્ત વિરોધ છતાં અમુક દીંદી મેમ્બરોએ, કે જેમણે કાયદા ને ઉદ્ધારને સ્વાર્થપર ભાવો ઉત્પન્ન કર્યા હતા અને જેમને એ સાઓ કોન્ફરન્સમાં આવો બદલવા નો અધ હતો, તેઓએ ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસની કોન્સ્ટીટયુશન રચાયા હતી.

સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડિયન કોંગ્રેસની કોન્ફરન્સ જોહાનીસબર્ગમાં ૧૯૩૨ નો કાયદો પાસ થયા બાદ મળી હતી અને કાયદાને રદબાતલ કરવી કાઢવાને અને તેની સામે રાત્યાગ્રહ કરવાનો ઠરાવ થયો હતો. એ કોન્ફરન્સના એ વખતના પ્રમુખ ગા. કોરાબજી રૂસ્તમજીએ એ વખત ના એજન્ટ-જનરલની દોરવણીથી પ્રયુગસ્થાન થી આદેર કામે હતું ને કીધાસ કમીશનની તપાસ પુરી થતા સુધી સત્યાગ્રહની લડત મોકુફ રહેવી એ પ્રમાણે કોંગ્રેસે આ કાયદાનો વિરોધ કરવાનો ઠરાવ કરેલો હોવા છતા દીંદુસ્તાન ની સરકારે આ દેશમાં ગોલાના પ્રતિનિધિદ્વારા સત્યાગ્રહ રત્યાગનના સવાલપર મકકમ વલણ લેવા ને બદલે નવી રત્યાગોથી કોમસર્વેસ એસોસીએશનને મદદ કરી એ સંસ્થાના સભ્યોને સહકાર મેળવી કીધાસ કમીશન સમક્ષ જુબાની આપાવી હતી. એ બાદ રાજાસ્તુ જોહન્સે : કીધાસ કમીશન ૧૯૩૨ ના કાયદાની રૂએ નીમવામાં આવ્યું હતું ને જે કાયદો પંચેસે સંસદ દીંદી કોમને નાશે સદંતર રદબાતલ કરાવ્યો હતો

પરંતુ પરાજયથી ખરતુ સ્થિતિ બદલાઇ ગઇ અને ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ તેમજ સાઉથ આફ્રિકન કોંગ્રેસના નેતાઓએ કોમને અંધારામાં રાખીને પાછી પાની કરી ને રાજીય સ્વમાનનો તેમજ સમગ્ર દેશના દીંદ: અને ક્રાંતિનો સવાલ આબાદીએ મુકી દઇને કોમસર્વેસ એસોસીએશનના સભ્યો, કે જેઓ માત્ર પોતાના આર્થિક લાભોનાજ ચિંતા પરી હતી, તેઓની સામે સહકાર કરવા લાગી ગયા. આ પરિણામ આજે એ આપ્યું છે કે ટ્રાંસવાલના દીંદ: બાહ્યઓપર કોંગ્રેસનની નીતી દ્વારા બંધારણમાં આવી છે, અને કીધાસ કમીશનની બાબતોમાં તો કુએ સોનેરી કાયદાઓથી મુકત થયેલા ના ઓનો નસીબ શું આવશે એ પણ સહજામાં સમજી શકાય છે. આજકાલ સંજોગોમાં અમારે અમુક બાબતોમાં નાલકતાની માફીની મેળવવા રહ્યા છે અને કોમના આગેવાનો પાસેથી બારા દરકારી સાહાની નથી આવે બંધારણસભામાં આ પછે જોઇએ. બીજા દીંદી બાહ્યઓને મદદીરૂપ થવાને ઓમાં વધુ કંઇપણ કરવાનું રહ્યા કામકાજો સુરોપીયનોને ટ્રાંસ્વાલ સત્તાઓમાં આવવા કરવાનો રાજા કરતા ના અરજા પડે છે તેના કરતાં વધારે આકરા અરજા પડે છે. અને દીંદી દુકાનદારોની દશા તો બાહ્યઓના ગરબડોએ નીચે ચગદાજ ગયા જેવી થઇ છે. હવે રિપોર્ટ તો મળે : કોમના માલદાર તોદ્દે જેટલી મેળવી શકાશે તેટલી સમણી જમીનના વેપાર આપે ખરીદી લેશે અને પછી તેઓ કોમના ગરીબ વર્ગનું લોહી ચુસશે.

કોંગ્રેસેશનની ફરીજ દૂર છે અને કાયદાના સંજોગોમાં તેનું પરિણામ જોઇએ પાસે મોકલતા હશે અને જોઇએ પાસે નહિ દોષ તેઓ વચ્ચે સખ્ત બોદ્ધીમાં આવશે અને કોમની નૈતિક તેમજ આર્થિક પાયમાલી કરશે.

બીજો કાયદો

હવે ટ્રાંસવાલના એશીયાટીકોના લેન્ડ ટ્રેન્ડ ટ્રેડીંગ એકોન્ડમેન્ટ એકટ ઉપર આવીએ. આ કાયદો ૧૯૩૯ ના કાયદાની મુદત બીજું બે વર્ષ માટે લંબાવનારો છે. મુખ્ય પ્રધાને સમજાવ્યું છે કે આ કાયદો પાર્લામેન્ટે પસાર કરેલા કીધાસ કમીશનના ઠરાવ, કે જેની અમે ઉપર ચર્ચા કરી ગયા છીએ, તેના બધારારૂપે છે. ઠરાવ બાજ અમુક બાબતોને લાગુ પડે છે જ્યારે કીધાસ કમીશને તો બધિતમત રહેનારા વિષે પણ જણાવેલું છે આ રહેનારાની આપણે બાજુનો નિકાલ લાવવાના નથી આવ્યો નાર સુધી બધિતમત રહેનારાને ૧૯૩૨ ના કાયદાની આપવામા આવેલું રક્ષણ ચાલુ રાખવું જોઇએ એ આ કાયદાની બહેલી કલમનો હેતુ છે

બીજી કલમ ૧૯૩૯ના કાયદામોના વેપારના લાયસેન્સોને સંબંધી અમુક પ્રતિબંધો કે આપવા ટ્રાંસવાલને લાગુ પડે છે તેની મુદત બીજું બે વર્ષ વારે વધારે છે

આ યુધ્ધ કાયદો જ્યારે કાયમ કરવામાં આવ્યો તે વખતે તેનો હેતુ સરકાર પોતાની યોગ્ય લાગે વ્યાપિત કરે ત્યાં સુધી આપણા દુશ્મનોના દોદાઓનો વેપાર અને ભોગવટા સંબંધી સત્તાઓ અટકાવી દેવાનો હતો. ૧૯૩૯ ના કમીશન નાબલામા તેમજ ટ્રાંસવાલમાં યુરોપીયન બાશ્તોમાં દીંદીઓના પ્રવેશના સંબંધમા નવાસ ચાલતી રહ્યું છે આને કાયદા કાયદાનો હેતુ છોડ કમીશનનો રાખીને બદલ પડતા મુકવા યુધ્ધ કાયદાના પ્રતિનિધિની મુદત લંબાવવાનો છે

દીંદના હાઇ કમીશનરને આ સરકારના પગલાંના બચાવ કરવાનું કે ખાસ જરૂરી હતું ત્યારે ટ્રાંસવાલના કેટલાંક મુખ્ય પાર્લામેન્ટના નેતીઓના પ્રતિનિધી ગા. ઈ. ગા. મોહમ્મદે એ એકજ હતા કે જેમણે આ કાયદા સામે વિરોધ દર્શાવ્યો હતો ને જે વિરોધ બારી રીતે દીંદુસ્તાનની જાન આ દેશમાં તેના પ્રતિનિધીએ ઉઠાવ્યો જાણતો હતો. ગા મોહમ્મદ આ પ્રમાણે બોલ્યા હતા:

"કેટ્રો ગવાન અને દીંદુસ્તાનની સરકાર વચ્ચે થએલા કેમ્પટાઉન કરાર સુધી હવાન છે ત્યાં સુધી યુનીયન સરકારની યુરોપીયનો અને એશીયાટીકો વચ્ચે સેટલમેન્ટના સિદ્ધાંત થઇ રીતે થઇ શકે એ

સમજવું મુશ્કેલ છે. કલાસ બોરીમાજ બીલ જે ગોર બોઅર સેગ્રેગેશનની નીતી સ્થાપીત કરવાનું હતું તેને ફેયરફીલ્ડ કમરને શીંગ પકડ્યું મુશ્કેલ પડ્યું હતું અને તેમ છતાં એક સમજદાર જેમાં જાણીબુજેલનો સિદ્ધાંત રાખવા બોલ્યો છે (જેનો અર્થ સેગ્રેગેશનજ થાય) તેની મુદત બીલ જે વર્ષને માટે સંભાવના માં આવી રહી છે."

વાચકોને યાદ આપવાની આવશ્યક જરૂર હોય કે જે વર્ષ પર આ કાયદાની સામે સખ્ત વિરોધ દર્શાવાયો હતો અને ઠીંદી કોમે તેની સામે સત્યાગ્રહ કરવાનો કરાર કર્યો હતો પરંતુ અનિવાર્ય' મંત્રીઓને બાજુએ તે મોકૂફ રાખવો પડ્યો હતો ઠીંદી કોમ ઉપર જબ્બરદસ્ત બન્ને કાયદાઓ સામે સખ્ત ગભરાવવાને પ્રતિજ્ઞાથી બંધાએલી છે. ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના નેશનલીસ્ટ ગ્રુપ તરફથી યુનિયન સરકાર પર તેની સામેનો વિરોધ બોલવાનો ચુકી છે. જો કોંગ્રેસ પોતાની પ્રતિજ્ઞા પાળવાનું ચુકે અને પ્રમુખ વિશ્વાસઘાત કરે તો પણ નેશનલીસ્ટ ગ્રુપે ટ્રાંસવાલના ઠીંદીઓની નવારીખમાં આવા કટોકટી ના સમયે પોતાની ફરજમાંથી ચુકવું નહિજ જોઇએ.

એશીયાટીક્સ (ટ્રાંસવાલ લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ) એમેન્ડમેન્ટ બીલ

એશીયાટીક્સ (ટ્રાંસવાલ લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ) એમેન્ડમેન્ટ બીલનું બોઅર પ્રા. ૧૫ મીએ બીજું વાંચન પાર્લામેન્ટમાં રજુ કરતાં મુખ્ય પ્રધાન જા. સ્મટ્સે જણાવ્યું હતું કે આ બીલ પાર્લામેન્ટે ગયે અઠવાડીયે પાસ કરેલા કરારના પરિણામ રૂપ છે. આ કરારની કેટલી કલમો બતાવીને મોહક સોની પ્રતિનિધીત્વ કરતો બોલ્યો નાયબ કરનારમાં આવશે અને એશીયાટીક્સ માટે કાયદે લાયકની અભિપ્રાયમાં એવા મતાધિકારો માં જમીનોપર જોગવાઇ થઇ શકશે અને જમીન ની લાલીયા પરવાનો રાખવા.

ઇન્ડિયન ના કાયદામાં કાંઇ જણાવવામાં આવ્યું હતું કે મેનેજર મારા તરીકે નહીંજ નહીં પરંતુ એવી નેશનલીસ્ટસ જગ્યાઓપર પ્રધાનની પાસેથી પરવાનો મેળવ્યા પીના કોમપણે કરી નહીં શકાય અને એશીયાટીકોથી પેપારના લાયસેન્સ પરવાની શકાય તે પરંતુ પણ એના રતનોને પરવાનો મેળવવો પડતો હતા. ઇન્ડિયન ના કાયદાથી પણ જોરદાર એ સામે પડનારા મતા બોલાવાના દરમ્યાનમાં જ બોલા ગેરકાયદે બોલાવરો કરી રહ્યા હતા તેનું ધ્યાન પણ હતું. સરકાર તરફથી એક એકસ્ટ્રા કોલોનીયલી નાતા રેજીસ્ટ્રેશન થયા નહીં ત્યા સુધી આવા લોકોને રહેવા આપવું જરૂરી જણાવ્યું હતું. સરકારે આમુક મતાઓ બહાલ કરીને દા. મલાને દાખલ કરેલી નીતી અમલમાં મુકેલી છે.

આ સરકારની વિરતુત નીતીની ચર્ચા કરતા આજે સરકારે સાનેરી સત્તા તરીકે જાહેર થએલા એવા પ્રોફેસ્સેર સત્તાઓને વિષે ગામ સેવાનું આણુ કરી દીધેલું છે. આ અઠવાડીએ પાર્લામેન્ટે સ્વિકારેલો કરાર આવ સત્તાઓને લાગુ પડે છે, પરંતુ ફ્રીમાન કમીશનને તો બ્યાપક ગત કરેલો વિષય પણ સુચના કરેલી છે. આ આખો આખાનો નીકાલ તા આજે મા સુધી કલકત્ત ના લાગતાવળી જે આસિયાત્ત કલ્ચરોને રક્ષણ આપવામાં આવ્યું છે તે આણુ રાખવાની જરૂર છે.

પ્રસ્તુત બીલની પાંચમી કલમનો આ હેતુ છે બીજી કલમ કલકત્ત ના કાયદાની અમુક પેપારને લગતા મતાધિકારી મુકાબલીલ જે વર્ષને માટે મંજાવનારી છે. સરકારને મુખ કમીશન નો રીપોર્ટ ગળશે તે વખતે સોનેરી સત્તા તરીકે જાહેર નહીં થએલા એવા નોન-પ્રોફેસ્સેર સત્તાઓને રાજે કામ લેવું અનુકૂળ બન પડશે અને મુખ કમીશનનો રીપોર્ટ સરકાર પાસે સુધી હોવાના પેપાર અને ગોમપદાને લગતા પ્રતિનિધીની મુદત લંબાવવાનું જરૂરી જણાયું હતું.

મી જે છ. સ્ટ્રાયડમ (કર્ટેઝોગ પાર્ટી, પોટરબર્ગ) : શું સરકાર કેપ અને નાટાલના સંબંધમાં કંઇ પગલા લેવા વારે છે?

પ્રધાનો નાટાલના સંબંધમાં સરકાર મુખ કમીશનનો રીપોર્ટ બહાર પડે ત્યારે તેનાથી દોરવાશે. મુખ કમીશનને કેપની બાબતમાં ઉત્તર લાગો અધિકાર આપવામાં આવ્યો નથા તેમ કેપમાં એવો કંઇ પણ મતાધિકાર હોય કે જેને વિષે પગલા લેવાની જરૂર હોય એવું હજુ સુધી બારા જણવામાં આવ્યું નથી. એશીયાટીક સવાલ મુખ્યત્વે કરી ટ્રાંસવાલ અને નાટાલ માંજ છે.

રેવરન્ડ મી કબદસુ. એચ. હબુટોયડ (કર્ટેઝોગ પાર્ટી, મેરીત્સ) એ કહ્યું : "કાળા પાણા" કોમને માટે આણુ મંજાવ્યા એ ટ્રાંસવાલના કાયદાની બાબતમાંથી ચિંતક છે એશીયાટીક મતાધિકાર ટ્રાંસવાલમાં છે તેટલોજ નીચા નાટાલમાં છે. ટ્રાંસવાલના ગ્રહેરોમાં જ્યાં ઠીંદીઓ યુરોપીયનોમાં વસી રહ્યા છે ત્યાંના મતાધિકારોને શું પ્રધાન હાથ લગાડવાનો પુરાવો નથી જણાતા ! પ્રધાન આ સવાલને વધારે તીવ્ર બનાવ્યા રહ્યા છે પરંતુ તેઓ જે કંઇ પણ કરશે ત્યાં ઠીંદીઓ આધિકારની આવનારી રંજાડોથી સરકાર બચારે અમલમાં આવશે ત્યારે પહી જાણશે.

મી. જે. છ. સ્ટ્રાયડમે કહ્યું કે પ્રધાન સેગ્રેગેશન સ્થાપીત કરવાને પાછળે એશીયાટીકો યુરોપીયન મતાઓમાં પ્રવેશ કરે તેને મુંજાવ થવા જાય છે. પ્રધાનની નીતી નીર્બુધને ઓછામાં ઓછી હદ સુધી મુકવાની રાખવાની છે કે જેથી મોટી એશીયાટીકોઓ ગેરકાયદે મેળવેલા હક્કો ઝાંખા પડવા જાય નહીં મધ્યમ. ઇન્ડિયન બાદ આવા મોકૂફીને લંબાવ થવાની સરકારે આ ચોથી વાર પાર્લામેન્ટને માગણી કરી છે.

એમ કહ્યું કે ડો. મલાને, મુખ્ય પ્રધાન તરીકે, ફ્રીમાન કમીશનની ભલામણોને અમાહ્યા જ સંમતિ આપી દીધા હતી એ મુખ્યત્વે જે એક પુરોપીયન મતાનો મધ્યસ્થ ગામ એશીયાટીકોને આપી દેવામાં આવે એવી બનતી ભલામણોને તો તલાક કોમ પણ કોઇ તેમાંથી કંઇ જણાવેલું નથી.

પેપાર અને ધંધામાં એશીયાટીક્સ નાટાલ પધારી પાછી રહ્યા છે પરંતુ ફ્રીમાનના રીપોર્ટ બાદથી સરકાર પણ પગલાં લેવા તેઓ તેમનો વિચાર કરશે.

કેપમાં એશીયાટીકોએ આવતા કેટલો પેપાર કબજે કરી લીધો પરંતુ પ્રધાને તો કેપમાં એશીયાટીક્સ સવાલ છે એવું પોતે જણાવ્યા નહીં હોવાનું જણાવ્યું છે.

આ એક રાષ્ટ્રિય સવાલ છે અને તેને નીકાલ કરી રીતેજ લાવવો પડશે એશોસીએશનની પાર્ટી ની બાજી પેપાર અને પક્ષપાતમાં એશીયાટીક્સ તે મોટરથી ધ્યાનદો કરવાની છે.

મા. ડી. બી. જોહસ્ટન (નેટીવોના પ્રતિનિધી, કેપ ટેસ્ટર્ન) એ પુછ્યું કે ફ્રીમાન કમીશનની જણાવેલા કેનો સમાવેશ થઇ ગયો છે ને ઉપરાંત પણ ટ્રાંસવાલમાં સોનેરી સત્તા તરીકે જાહેર થએલા એવા પ્રોફેસ્સેર સત્તાઓ સ્ટેટ્રો ફ કેમ મોનેરી સત્તા તરીકે જાહેર નહિ થએલી એવી અનપ્રાફેસ્સેર જગાઓના સંબંધમાં ઇન્ડિયન ના કાયદા બાદ કિમતિમાં કશો ફેરફાર થયો હોય એ કંઇ જોઇ શકતો નથી. ઇન્ડિયન ના કાયદાનો હાલના પેપાર અને વેપીશ બાબતના પ્રધાન શી ઇન્ડિયને ઓવા આગારે જણાવ્યું કર્યું હતું કે એ કાયદો કુંડ મુકવા મારેનો હતા અને સરકારે પોતાની નીતા પદ્ધતી હતી. શી. ઇન્ડિયને તથા સેગ્રેગેશનની નીતા કોયાનો રપષ્ટ અસ્વીકાર કર્યો હતો. તેમ છતા કાયદામાં અંબીર પ્રતિબંધો રાખવા કરવામાં આવ્યા હતા એ વર્ષ પસાર થઇ ગયા પેપાર આજ કાલે મુખ્ય પ્રધાન કે કે એક કમીશન નિમણુંક કરી રહ્યું છે. પ્રધાનના કહેવા મુજબ કમીશન આવતા વર્ષમાં રીપોર્ટ કરશે. તમ છતા પ્રતિનિધિને બીજા બે વર્ષને માટે લંબાવવામાં આવ્યા હતા. આ કાયદાનો કેવી જાતની નીતી રચવાની છે?

ડૉ. મલાન અને હિંદુસ્તાનની સરકાર વચ્ચે થએલા કેપટાઉન કરાર જ્યાં સુધી હસ્તિમાં છે ત્યાં સુધી કોઈ પણ યુનીયન સરકારથી યુરોપીયન અને એશીયાટીક વચ્ચે સેગ્રેગેશનની નીતીનો વિચાર શી રીતે થઈ શકે એ સમજવું મુશ્કેલ છે. કલાસ એરીયાઝ બીલ, જે સેગ્રેગેશનની નીતી ચોક્કસ રીતે સ્થાપિત કરનારૂં હતું તેને કેપટાઉન કરારના કારણે પડતું મુકવામાં આવ્યું. તેમ છતાં એક ઠરાવદ્વારા કે જેમાં ત્રતીય ધોરણો સિદ્ધાંત સમાયેલો છે (કે જેનો અર્થ હકીકતમાં સેગ્રેગેશન થાય છે) તેની મુદત બીજા બે વર્ષને માટે લંબાવવામાં આવી રહી છે.

શ્રી. જે. બે પ્રરદમન (હર્ટઝોગ પાર્ટી, બોક્સબર્ગ) એ કહ્યું કે આ બીલ દક્ષિણ આફ્રિકા માં ગોરાના સુધારાને ટેકામકના નાબુદ કરે છે. બોકમત લેવામાં આવશે ત્યારે એમને કે જેના બાજુના વતનના લોકો કહી શકે કે તેઓ એશીયાટીકોને પોતાની વચ્ચ માગે કે નહિ.

પ્રધાને કહ્યું કે બધા ખરા ઓપોઝીશન પાર્ટીના સભ્યો એવી રીતે બોલ્યા છે કે જાણે આ બીલ માત્ર ગોલ્ડ કોસ્ટ લાગુ પડવાના સત્તા-ઓમાં અમુક ઈંડીઓને આપવામા આવેલાં રક્ષણની મુદતજ વધારી આપવાનું બીલ. મુખ કમીશનનો રીપોર્ટ બહાર પડે ત્યાં સુધી જંડિ-ઓના જમીનપર બોજવટો કરવાના અને વેપાર કરવાના અમુક હકો મર્યાદિત કરનારા પ્રતિબંધોની મુદત લંબાવાઈ છે તેનું તેઓ સુચન નથી કરતા.

ઓપોઝીશન પાર્ટીના બીજરની જે નીતી છે એજ મારી નીતી છે. ડૉ. મલાનની નીતીનું એ નાર્હિ પરિણામ છે.

શ્રી. રૂથ કહી ગયા કે "અમારી નીતી સેગ્રેગેશનની છે." "અમારી નીતી" બોલવે શ્રી. રૂથ શું કહેવા માગે છે? પોતાની પાર્ટીના સોકરયાસનવાદી નીતી કે આપખુદ નીતી? હું નથી ધારતો કે ઓપોઝીશન પાર્ટીના સભ્યો જાણતા રહ્યા છે એ તેઓનો દ્રષ્ટિબીંદુ છે.

બાકી બીજું બોલવું વાચન કલ વિક્રમ પછ અને પાસ થઈ ગયું હતું

કમીશ્ની રીપોર્ટ

ઓપોપ તા. ૧૧ મીએ બોલવાર પાર્લામેન્ટ કમીશ્નની ચર્ચા હતી.

શ્રી. ઈ. બી. બોલ્ટીનોએ કહ્યું કે બીજાની કોમો સોશ્યાટીકોને ટ્રાંસવાલમાં આવતી અટકાવે જ્યારે નહિ ત્યારે બીજી બીજી અનપોકયેશ્ડ જમીનપર બોજપટાનો હક પ્રતિબંધિત કરવાની આપણામાં આવેલી સત્તા પણ્જાબ વખારે પહેલી છે ૧૯૯૮નો મુખ કાયદો દાખલ થયો ત્યારે મુલ્કી પ્રધાને કહ્યું હતું કે ટ્રાંસવાલમાં એશીયાટીકોને જે મકાનોનો ભોગવટો કરી રહ્યા હતા તેમાં તેઓનો બોજવટો અતાદિત કરનારી અને પ્રધાનની પરવાનો મેળવ્યા વિના બધુ વેપારના લાયસેન્સો મેળવવા અટકાવનારી કલમો સરકારની નીતી પડાય ત્યાં સુધીની કુક મુદતને માટેજ હતી. એ નીતી કેવી પડાવાની છે? તે સેગ્રેગેશનની નીતી પડાવાની દોષ તો તે રાઉંડ ટેબલ કોન્ફરન્સના પરિણામે થએલા ૧૯૨૬ ના કેપટાઉન કરારની વિરૂધ્ધ પ્રણામ. એ સેગ્રેગેશનની નીતી દાખલ કરવાનો ઇરાદો ન હોય તો કમીશન તરફથી તપાસ થવી ચાલી રહી છે? ખાસ કરીને ત્યારે પહેલાં જે મકાનો તો યુરોપીયનો તરફથી બોજવટો નહિ થયો હોય તેવાં મકાનોનો પણ એશીયાટીકો તરફથી વસવાટ માટે કે વેપાર માટે એક પણ નવો બોજવટો થયો હોય તેને પેનીટ્રેશન (યુરોપીયન સત્તામાં પ્રવેશ) ગણવામાં આવે છે

નાણા ખાતાના પ્રધાન શ્રી ડોમ્બ્રેમેયરે મુલ્કી પ્રધાનની વર્તિ કહ્યું કે આ બાબતની કુલ તપાસ ચાલી રહી છે તે વખતે સરકારની નીતી વિષે કંઈ પણ ચીવેદનની આશા નજર રાખી શકાય. મુલ્કી પ્રધાને આ બાબતની પુરેપુરી

ડૉ. દાદુ એપ્રીલ તા. ૩૦ મીએ છુટશે

સગસ્ત ચુનીયનના ઈંડીઓ જાણીને ખુશી થશે કે ડૉ. મુસુકુ મહમદ દાદુ, જેમને ગયા જાન્યુઆરીની આખરીમાં નોન-યુરોપીયનોને યુદ્ધમાં મદદ નહિ કરવાનું કહેવાના આરોપ માટે બે મહિનાની કેદની સજા થઈ હતી અને બે મહિનાની અગાઉ તેમની સામે ચાલેલા કેસમાં બોમ્બઈ રહેલી બ્રજા અપીલમાં મુકાઈ હતી તેઓ પોતાની સજા પુરી કરી એપ્રીલ તા. ૩૦ મીના છુટશે. એજ દિવસે રાતે ૮ વાગે જોહાનીસ-બર્ગના ગાંધી હોલમાં તેમના માનમાં નોન-યુરોપીયન યુનાયટેડ ફ્રન્ટના આશરા હેઠળ મેળાવડો થશે

તપાસ કરવાના પગલા લીધેલાં છે અને આ દ્રષ્ટિએ તેણે કમીશન નીમ્યું છે કે જે માત્ર ટ્રાંસવાલમાજ નહી પરંતુ નાટાલમા પણ તપાસ ચલાવી રહ્યું છે. આ કમીશન ૬ કલકનો ખાદરમાં લાયસો એ પરથી પ્રધાન પોતાની નીતી ઘડશે. "એજ શકતો નથી કે બાનચેત સભ્યને એક યા બીજી રીતે પડાશે એવું માની બેસવાનો શો હક છે."

શ્રી. ઇ. એ. રૂથ (હર્ટઝોગ પાર્ટી, બાકિરવેન્સ બર્ગ) એ જણાવ્યું કે મેં જે વર્ષપર આ બાબતની તરફેણમાં મત આપ્યા હતો કારણ કે એ વખતના મુલ્કી પ્રધાને તખત આપ્યું હતું કે સરકાર સેગ્રેગેશનની નીતી દાખલ કરશે આને વેપાર ના સત્તાઓમાં એશીયાટીકોના દાખલ થવા દેવા માં નહી આવે. આ વચન નહી પળાયું હોવ હું કહે તેનો ખુલાસો કરે.

શ્રી. એસ. પી. ક્રોગ. એલ. એલ. બોર્ડર (નેટીવોના પ્રતીનીધી, કેપ ઇસ્ટર્ન) એ જણાવ્યું કે નેટીવો ના પ્રતીનીધીઓએ જે વર્ષપર મુખ મારો ચુકાવ્યો ત્યારે તેમને વિરોધ કર્યો હતો હાલ ના કાયદાની પણ તેઓ વિરૂદ્ધ છે કેમકે તેનો હેતુ મુખ્ય 'કાયદાનાત પ્રતીનીધીની મુદત લંબાવવાનો છે.

શ્રી. જે. હ. રૂદ્રમેયરે કહ્યું કે પ્રધાનને સત્તા આપનારી કલમોની મુદત વધારવાને બદલે આ સુધારો પાસ કરવામાં આવે તે પહેલાં પાર્લામેન્ટને એ જાણવાનો હક છે કે પ્રધાન એ સત્તાઓનો કેવી રીતે ઉપયોગ કરનાર છે.

શ્રી. રૂથે કહ્યું કે મુલ્કી પ્રધાનની હાજરી બીના કમીશ્નની આ બાબતપર ચર્ચા ચાલુ રખાવી અશકય છે અને ચર્ચાને મુલતવી રાખ-વાની દરખાસ્ત મુકી.

નાણા ખાતાના પ્રધાને એ દરખાસ્ત સ્વિ-કારવાની ના પાડી જણાવ્યું કે આ ચર્ચા ચાલુ થઇ તે પહેલાંજ જણાવવામાં આવ્યું હતું કે મુલ્કી પ્રધાન પોતાની તબીયત બરાબર હોવા ના કારણે ગેરહાજર રહ્યા છે.

મુલતવી રાખવાની દરખાસ્ત ૪૧ વિરૂદ્ધ ૫૫ મતે ઉડી ગઇ હતી.

શ્રી બોલ્ટીનોએ જણાવ્યું કે મેં એવું જણાવેલુજ નથી કે સરકાર કોઇ અમુક નીતી સ્થાપવાનો વીચાર કરી રહી છે એમ કહ્યું હતું કે યુમ કમીશનનો તપાસને સેગ્રેગેશન સીવાય બીજા કોઇ ચોથી સંભવિત દ્રષ્ટિ બંધ અને કેપટાઉન કરારની રૂએ સરકારથી સેગ્રેગેશનની નીતીનો અમલ પણ કરી નહી શકાય. મેં માત્ર બોલ્ટીનર પુછ્યું હતું કે બાકી બધેથી સત્તાઓ ચાલુ રાખવાની જરૂર શું છે. આજ વસ્તુ નાણાખાતાના પ્રધાને બે વર્ષ ઉપર કહી હતી.

બાકી બીજા કેમ પણ ટૂંકારા કરવા કમીશ્ની-માંથી પાસ થઇ ગયું અને બીજે દીવસે બોજ વાચનમાંથી પાસ થઇ ગયું.

—:o:—

કરૂણ બાળકની માતા!

આ ૧૩૬૬ ની વાત છે. હોલાંડની કાઉન્ટેસ લેડી મારગેરેટ કરૂણ જોડકાંઓને જન્મ આપી આખા જગતના રેકર્ડ તોડાવ્યો હતો. હજુ આજે પણ તેનો એ રેકાર્ડ ઉભોજ રહ્યો છે. એને પુત્રવતીના આશ્ચર્ય હતું કે આટલાં બધા જોડકાંઓથી તમે મુંઝાઈ ગયાં? જેના જવાબ માં તેણે જણાવ્યું હતું કે મુંઝી તો ચોકસ પણ એમને મારે કાળજીપુર્વક ઉછેરવા પડશે, નહીં તો તેઓને ફેરવાનારી જોખમવાળી થશે.

તે બાદ કારોબારી નામની એક બીજે બે સુધારાઓ કરવામાં ૨૦ જોડકાંઓને જન્મ આપી દુનીયામાં આશ્ચર્ય ફેલાવ્યું હતું. પહેલી સાત જોડકાં તેણે ૬ ને જન્મ આપ્યા હતા અને બીજામાં ૬૨ ને.

તે બાદ આટલા જોડકાંઓ કોઇએ એક સાથે જન્મ્યાંહોય એવું ઇતીહાસમાં નોંધાયું નથી.

મી. સીદાતનો કેસ

મી. ટી. એ. સીદાત જેમનો કેસ કરણના મેજીસ્ટ્રેટ કોર્ટમાં મેજીસ્ટ્રેટ મી. રાલસ મેસન સમક્ષ ગુરુવાર તા. ૧૬ મીથી શુક્રવાર તા. ૧૮ મી સુધી ચાલ્યો હતો તેની વીગત નીચે પ્રમાણે છે. મેજીસ્ટ્રેટે ચુકાદો તા. ૩૦ મી પર મુલતવી રાખ્યો હતો.

મી. સીદાતનો બચાવ કરવા નેટાલીસામ્રાજ્યના એડવોકેટ ઓચ, એસ. બ્લુમ્બ જેવાજે કે દાદુ નો બચાવ કર્યો હતો તે કરણના આગ્યા હતા. મી. સીદાત સામેનો કેસ એ હતો કે તમા ફેજદારીમાં મી. સીદાતે જાહેર સલામતી રાખવા ની ઉને ચુનીયનમાં તેની સરકારની બદનક્ષી કરનારાં વચનો ઉચ્ચાર્યા હતાં; અથવા સરકાર ની સત્તાને ઉથલાવી નાખનારા બીજાં વચનો ઉચ્ચારી નેશનલ સીક્યુરીટી રેગ્યુલેશન્સનો ભંગ કર્યો હતો.

આ આરોપ માટે મી. સીદાતને પા. પ૦ ના જામીનપર છોડવામાં આવ્યા હતા.

ત્યાર બાદ બીજો આરોપ એ મુકવામાં આવ્યો હતો કે માર્ચ તા. ૮ આજે નાટાલ ઇન્ડિયન એસોસીએશન તરફથી કરણના મોટી ટોમમાં બોલાવાએલી ગાસ મીટીંગમાં એ હાજરી રહ્યા ભંડળીમાં થઇ રહેલાં કાર્યમાં ખલેલ પહોંચે અથવા એ પ્રમે અટકી પડે એવી જાતનું વર્તન ચલાવી નેશનલ સીક્યુરીટી રેગ્યુલેશન્સનો ભંગ કર્યો હોવાનો મુકવામા આવ્યા હતો.

આ આરોપમાં મી. સીદાતને પા. ૧૦૦ ના જામીનપર છોડવામાં આવ્યા હતા.

બન્ને કેસો સાથે ચલાવવામાં આવ્યા હતા.

પહેલા આરોપના સંબંધમાં એડવોકેટ બ્લુમે એવી દલીલ કરી કે આરોપીને રાજની બદનક્ષી કરવાનો આરોપ લાગુ પડી શકતો નથી કેમકે દક્ષીણ આફ્રિકામાં રાજને જોવું સ્થાનજ નથી કે જેથી તેમના સંબંધમાં આરોપીએ ઉચ્ચારેલા શબ્દો એ ગુનો બનાવે. તેમણે દલીલ કરી કે આજના બોલ્શેવીકોના જમાનામાં જ્યાં બોલ્શેવીની રવતંત્રતા દોષ છે તેમાં રાજની બદનક્ષી જેવી વસ્તુને સ્થાનજ નથી કેમકે તેમ દોષ તો સ્વતંત્ર પાર્લામેન્ટની સંસ્થાઓની સાથે તે અસંમત સમજાય.

તેમણે ચમુમાં જણાવ્યું કે સાઉથ આફ્રિકા એક્ટ અને બીજા બાદ મળેલા સ્ટેટસ એક્ટના પરિણામે રાજનું આ દેશમાં રાજ્યકર્તા તરીકે નું સ્થાન રહેલું નથી.

આ આરોપ તો યુદ્ધકાળના વખતમાં મુકાતો હતો જ્યારે રાજદ્રોહનો દરજ્જો પરિપક્વ ગણાતો હતો અને પોતાની ટેવતને છુપાડવા અને મારી નાખવાની તેના હાથમાં સત્તા હતી અને પોતાની ઇચ્છા મુજબ કામદા પડવા અને રદ કરવાની સત્તા હતી.

આ દેશના હાલના કાયદા મુજબની સ્થિતિ એવી છે કે રાજની સ્ટેટસ એક્ટમાં જે રીતે ખ્યાલમા મુકાએલી છે તે રીતે પણ તેને કશી સત્તા નથી. અને કાયદા પડવા અને રદ કરવાની ફુલ સત્તા પાર્લામેન્ટના હાથમાં રહેલી છે.

એડવોકેટ બ્લુમે કહ્યું કે કોર્ટે દક્ષીણ આફ્રિકા માં હાલ વર્તી રહેલી સ્થીતી ધ્યાનમાં લેવાની છે. આજે દક્ષીણ આફ્રિકામા બોલવાની સ્વતંત્રતા છે જો કે સીક્યુરીટી કાયદો ને રેગ્યુલેશ દરજ્જે મળીદેલ છે. પરંતુ ઇંગ્લેંડમાં લાગુ પડાયો છે તેટલે દરજ્જે તેઓની સ્વતંત્રતા ઉપર અનેક પ્રતીબંધો મુકાયા છે અને તેથી નવાના તરફથી કેટલીક કબુલો આવા જેવા નીચેથી આવ છે

આજે બીન-યુરોપીયનો પાર્લામેન્ટમાં પ્રતિનીધીત્વ, બોલવાની સ્વતંત્રતા વીગેરે મારે તથી રવા છે અને તેટલા કારણથી આપણે જાતના પગલા તરફથી ઉચ્ચારાયા રવા છે.

આપણા સમાજમા આ કાયદાની કલમો તરફ ગાબુસથી પોતાની આંખો બંધ કરી જોવું નહિ કોઇ કાયદા ને તો ખાબતની ગમોજ નથી થઇ શકે. આપી જાતના ઓમરજન્સી રેગ્યુલેશન્સની કુલે આપણે સંબંધિતોના ઉપર કામ ચાલતું નથી જોતા.

બાર બીન-એશ્વોને સાર્વજનિક કામ ચલાવવામા આવી રહ્યું છે અને કોર્ટ એ હકીકત ધ્યાનમાં લેવાની જરૂર છે કે બીન-એશ્વોને સમક્ષ આજે જે સવાલો ઉભેલા છે એ તેઓ પોતાની લાગણીઓ વ્યક્ત કરવાને માટે તેઓને રવાન દોવુંજ જોઇએ.

આરોપના બીજા કાયદા સંબંધમાં મી. બ્લુમે કહ્યું કે તેમાં સરકારની સત્તાને ઉથલાવી નાખનારાં વચનો ઉચ્ચારવા રીપે જણાવાયું છે. સરકારની સત્તાને ઉથલાવી નાખવાને તો કારણ જેવું કંઇક થએલું જણાય. આ ઓરજન્સી રેગ્યુલેશન્સ પુરને અંગે થએલાં છે અને તેની બધાવ્યા મુજબ તે યુદ્ધ પ્રયત્નો અને તેને અંગે ની વસ્તુઓને લગતી બાબતોને લાગુ પડે છે. સરકારની સત્તાને ઉથલાવી નાખનારાં વચનો એવા દોવાં જોઇએ કે જેથી યુદ્ધ પ્રયત્નોને કંઇક હરકત આવેલી દોય.

મી બ્લુમે જણાવ્યું કે કોર્ટે આ કાયદાનો અર્થ આ રીતે સમજીદોવ કરવો જાતપાકરક છે અને આ રીતે તેનો મી સીદાતે ઉચ્ચારેલા કહેવાતા સરકારને ઉથલાવી નાખનારા વચનો સા એવું કશું નહોતું કે જે યુદ્ધની વીરુદ્ધ દોય કે સોલજરોને ઉશ્કેરવામાં જતા અટકાવનારું કે એવું કશું પણ દોય.

પ્રોસીક્યુટર મી. વહાબે આરોપનામામાંથી અમુક કલમો કોર્ટે જણાવ્યું કે એ વસ્તુ ચોખાજ છે કે આ કાયદો કે જેને પિતે દરીયાદ કરવા માં આવી છે તેની અસર જાહેર પ્રજાના લાગણી ઉશ્કેરનારી થઇ પડે. જો એ શબ્દો ખરા દોય તો જરૂર તેથી લોકોમા અજંપાભરી અને નીરાશા ઉત્પન્ન થાય. પ્રજાના અમુક વર્ગમાં યુદ્ધના પરીણામ તરફ પણ અસંતોષકારક ઉત્પન્ન થાય. કેટલાક લોકોને હરકતમાં મૂકવાના અટકાવનારું પણ પરીણામ તેથી આવી શકે આપણે એક હડતાળની ચાલુ પરીસ્થીતીમાં શાંતિમય જીવન ગાળી રહ્યા છીએ એવી લોકોમાં ખાસ ચાલનારી ઉશ્કેરણી અસર લોકોને હરકતમાં મૂકવા તરફ ઉશ્કેરનારી થઇ પડે.

મી. બ્લુએ આરોપ સામે લીધેલો અપવાદ મેજીસ્ટ્રેટે રદ કર્યો અને કેસ બીજા દીવસપર મુલતવી રાખ્યો.

મેસર્સ ચોરાજ્જ રૂસ્તમજી, એ. કીસ્ટાદર અને પી આર. પથરે સરકારના સાક્ષી તરીકે જુબાની આપી હતી.

કેસ શુક્રવાર બપોરે પુરો થયો હતો અને મેજીસ્ટ્રેટે ચુકાદો એપ્રીલ તા. ૩૦ પર મુલતવી રાખ્યો હતો.

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

"અનુપયોગતી ચુલાઓને તાબે નહિ થાય"

ડરબનજીનરલના નેશનલ પોર ઇન્ડનો પ્રમુખ ફેર ખુલ્લો મુકતા પોતાના ભાષણ દરમીયાન જનરલ સ્મટસે જણાવ્યું હતું કે: "મનુષ્યજાતની મુલાકાતોને તાબે થાય, પછી તે હિંદ-જરના હાથ નીચે કેર કે બીજા કોઇ પક્ષ વિજેતાના હાથ નીચે, એ માનવાને હું જરા પણ તૈયાર નથી. એ વખત જરૂર આવશેજ કે જ્યારે બે સ્વરાજને માટે આપણે લડી રહ્યા હોઇએ તે જરૂરતના સોથી મહાન સવાલની ઉપર અવશ્ય ઘરીજ, ત્યાં સુધી આપણે વિશ્વાસપાત્ર નહિ કરીએ અને આમા રહીત દોઇશું.....આ યુદ્ધનો એક વખત અંત આવે અને વિજય પ્રાપ્ત થશે તે પછી મનુષ્યજાતીમાંથી આપખુદી, ગરમુખત્યારી અને મનુષ્યજાતીપરની ગુલામી દુર થઇ જશે. આ બધા કે જે આજે સમસ્ત જગતને બીહામણો બની પડયો છે તે ગાયબ થશે અને સ્વતંત્રતા અને શાંતિમાં આપણે જોઇ નવા માનવ વ્યવસ્થા અને સમાજ રચના સ્થાપિત કરી શકીશું જે ભવિષ્યના જગતને વધારે સુખદાયી થઇ પડશે."

શ્રી. ઠાંસવાલ પ્રજાપતિ એસોસીએશન

શ્રી. પ્રજાપતિ એસોસીએશનનું ૧૯૪૧ નું વાર્ષીક સંમેલન તા. ૧૬-૪-૪૧ ને રવીવારે બપોરે ૩ઃ૩૦ વાગે એમાલ નીવાસી શ્રી. નારણભાઇ ભાણજીભાઇના પ્રમુખપદે ઓકલાનીસળગમાં ભરાયા દોવાનું થયું હતું. રવાગીક તથા કંડીકાથી સાહેબો

સારી સંખ્યામાં પધાર્યા હતા. સ્વાગત પ્રમુખ રા. જયરામભાઈ નરોત્તમભાઈએ પોતાનું ભાષણ કર્યા બાદ પ્રમુખ રા. નારણભાઈ ભાણાભાઈએ શાંતિ ઉન્નતિ માટેના મંડળના પ્રયત્નમાં સૌને સહકાર આપવા વીનંતી કરી મંડળના ધ્યેય અને તે માટેના કામોની રૂપરેખા દોરી હતી. બાદ ફ્રેંસવાસ માટે ગએલાં શાંતિજનોના અનુ માટેનો શોક ઠરાવ રજુ થયો હતો જે સભા-જનોએ ઉભા થઇ પસાર કર્યો હતો. બાદ બાદ સંમેલનની સફળતા ઇચ્છનારા આવેલા સદેશાઓ મંત્રીએ વાંચ્યા હતા. રોડેસીયામાંથી પધારેલા શ્રી. બીખુભાઇ દાનજી તેમજ શ્રી. ડાહ્યાભાઇ છીબાભાઇનો કુલ તોરણથી સત્કાર કરવામાં આવ્યો હતો. તે બદલ અને બાલકોએ આભાર માન્યો હતો અને અનુ ક્રમે પા. ૧૪૦-૦ નવા શ્રી. ૧૦-૧ મંડળ ને ભેટ આપી હતી. બાદ રાત્ર વધે દરમ્યાન કમીટી દ્વારા ઘડેલાં કામકાજનું મંત્રીએ વાંચન કર્યું હતું. મંડળના ખજાનચી શ્રી. મકનભાઇ હીરાભાઇની ગેરહાજરી હોવાથી ઓડીટર શ્રી. કુંવરજીભાઇ રાણાભાઇએ મંડળનો હીસાબ રજુ કર્યો હતો જે મંજુરીપર પસાર થયો હતો. સભાજનોનો મુખ ફોટો લેવામાં આવ્યો હતો. શ્રી. જયરામભાઇ નરોત્તમભાઇ તરફથી સભા-જનોને ચાનકટ પાવામાં આવી હતી. આસીક શ્રી તથા વોટ મળી પા. ૨૫-૧૨ મળ્યા હતા. બાદ કેટલાક ઠરાવો પસાર થયા હતા તેમાંના એકથી મુળજમાં ગ્રેપબ્રીટ ખરીદવા તથા તે અંગે નીમનો, સભાઓ વીગેરે કરવા સંબંધે સંપુર્ણ સત્તા કમીટીને આપવામાં આવી હતી. બીજા ઠરાવથી મંડળના બંધારણને વીચારી ફેરફાર સુચવવા માટે પંચની કમીટી નીમવામાં આવી હતી અને એક ઠરાવ આભારનો થયો હતો. બાદ આગામી વર્ષ માટે નવા અધીકારી-ઓની સુંટણી કરવામાં આવી હતી જુદા જુદા હોદ્દાઓ તરફથી બાપલ્લો થયા હતા તેમાં ખાસ ફરી પા. બીખુભાઇ દાનજીભાઇ તરફથી સભા સંચાલન માટે કેટલીક ઉપયોગી સુચનાઓ કરવામાં આવી હતી અને જણાવવામાં આવ્યું હતું કે અહીં કેટલાક મુદ્દાઓ, તાલિમ સંબંધી રજુ કરવા જોવામાં આવે છે તેમણે સંગઠીત થઇ શાંતિ ઉન્નતિ માટે કાર્ય કરવું જોઇએ. સભાજનોએ સૌએ સાથે બેસી ભોજન લીધું હતું અને ફરી સાંજે બધા ભરાઇ હતા બાદ રાત્રી ના મનોરંજક કાર્યક્રમ થયો હતો તેમાં ઓ ફીકલ ચલાવવામાં આવી હતી ઉપરાંત શાંતિ ના વિદ્યાર્થીઓ તરફથી એક "ગરબો" તથા બીજો "પ્રહલાદ ભક્ત" નો એમ બે સુંદર સંવાદો આબાદ ગ્રેસફુલ સાથે બાજની બતાવ-વામાં આવ્યા હતા જેથી સભાજનોને આનંદ સાથે ઉપદેશ મળ્યો હતો. બાદ પ્રમુખશ્રીનું ઉપસંહારનું ભાષણ થયા હતું તેનો આભાર માનવામાં આવ્યા હતા અને સૌએ ઉભા થઇ મંડેમાતરમ્ ગાયુ હતું બાદ સભા વિસર્જન થઇ હતી.

ગ્રેજીએ ઓફીસરની નીમણુંક

મંડળની બરજડના પ્રમાણ હાલેજ ગ્રેજ્યુએટ

મહમદુલ કરીમ મુન્શીને સરકારે નાટાલ પ્રોવીન્સ ના માટે મેરીજ રજીસ્ટ્રર ઓફીસર નીમાવેલા છે.

સાદાર સિવકાર

રોડ્સબરી (રોડેસીયા)ની જાણીતી પેઢી મેસર્સ મોરારજી ખીમજીભાઇ એન્ડ કું. ના શ્રી. બીખુ ભાઇ દાનજી જેઓ મુનીસનની મુલાકાતે આવ્યા હતા તેમણે અમો સોમવારે ફીનીક્સ સંસ્થાની મુલાકાત લીધી હતી તેમના સાથે કેટલાક ટ્રાંસવાલના બાલકો પણ આવ્યા હતા તે વખતે 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન' ને મળેલી નીચેની રકમો સાભાર સિવકારીએ છીએ: શ્રી. બીખુભાઇ દાનજી ગીની ૨, શ્રી. કુલબાભાઇ કાંસજી (જોહાનીસબર્ગ) શ્રી. ૧૦-૧, મેસર્સ જમનાદાસ બ્રધર્સ જોહાનીસબર્ગના શ્રી. રામજી પ્રાગજી જમનાના પુત્ર શ્રી. ગોપાળજી રામજી જમનાદાસ ગીની ૧.

દુનીયા કયા છે?

સંપાદક : ગાંધીજી નીજલભાઇ દેશાઇ

માણસને પોતાના વજન જેટલો ખોરાક બાવાને જથ્થ મહિના લાગે છે.

ન્યુયોર્કના લોકો પાણીનો ઉપયોગ દુનીયાની બીજી બધી પ્રજાઓ કરતાં વધારે પ્રમાણમાં કરે છે.

ન્યુયોર્કની એક હોસ્પીટલમાં ૧ અઠવાડીયાં ના નાનાં બચ્ચાંને કેળાં આપવામાં આવે છે.

દમારસ એ દુનીયાનું સૌથી જુનું શહેર તરીકે ગણાય છે. એ ગ્રીક દમારસ નામના સ્ત્રીના નામપરથી હાંયે ઓળખાતું બાંધેલું બાગેલું આજ છે.

દિવસની લંબાઇ : બે તમને કોઇ માણસ મળે અને કહે કે મેં ગઇ કાલે ૧૨ કલાક ખાધા હોવા હતા, તો કદાચ તમે આશ્ચર્યમાં પડી જશો, અગર તો તમે તેને ગાંડામાં ગણી કાઢો, પણ એ ખરું પણ દોષ રહે ત્ત તે માણસ સ્પીટઝબર્ગનનો વતની દોય તો, કેમકે ત્યા આગળ લાગ ત્રણ મહીનાનો દીવસ દોય છે.

એક ગ્રેસ-બ્રર ક્રિસ્ટમસ દેવતે ગોડનો સેક્રે-ટરી ઉપર બે આના ગોકલી આપ્યા છે, અને જણાવ્યું છે કે તેણે કમુક કામ કર્યું છે કે તેણે ૧૯૦૧ ના ઓકટોબર ૨૬ વર્ષ પહેલા ગાદીમાં વગર કીમતે મુસાફરી કરી હતી.

૧૯૬૯ની ઓકટોબરની પહેલી તારીખે ઇ. ફરમન નામના એક ઓસ્ટ્રોગને પહેલવહેલા પોસ્ટકાર્ડ વાપર્યા હતા અને બાર પછી પોસ્ટકાર્ડ ઓરલા બધા શોકપ્રીય થઇ પડયા છે એક વર્ષ પછી યુરોપના બધા દેશોએ એ પધ્ધતિ અખત્યાર કરી. આજે વર્ષ દરમ્યાન [illegible] પોસ્ટકાર્ડો વહેંચવામાં આવે છે. આજે માણસ પોસ્ટ કાર્ડમાં જેટલું સમાવું દોય તેટલું સમાવી શકે છે. પરંતુ પહેલાં તારી આને સરનામાનો સમાવેશ કરતા ૧૬૦ શબ્દોજ સમા લખવા એવો ઠરાવવામા આવી હતા.

દેન્લી-ઓન-થેમ્સ

દેન્લી-ઓન-થેમ્સ (Henley-on-Thame) ની બીલ્સ ની એ. ગ્રે નામની એક બાઇએ પોતાના મકાનમાં અકસ્માત નડયો હતો અને તેના પરીણામે તેણીએ સુંઘવાની શક્તિ ગુમાવી હતી. તેની નુકસાની પેટે તેણીને પા. ૧૪૨૫ આપવા માં આવ્યા હતા.

દુનીયાનું મોટામાં મોટું રેલને સ્ટેશન મીલાનો ગણાય છે નાયો સરાસરી એક કલાકમાં ૨૨૪ જેટલી ગાડીઓ પસાર થાય છે.

ઇગ્લાંડમાં ૪,૦૦,૦૦,૦૦૦ ઉંદરોની સંખ્યાની અંદાજ કાઢવામાં આવ્યો છે, તેમાં કરડી ખાનારાં ઉંદરો આઘાડીદ રા. પીંજુ નુકસાન કરે છે.

દુનીયાનો સૌથી કીમતી ઘાબો પોષાક (રોક માં પહેરવાનો પોષાક) સેમલના ફેંચાદારોએ ઓવરકોટ પચિમા ન્યોલ્ય પાસે હતો જેની કીમત પા. ૧૫૦૦૦ ની હતી.

વિલાયતમાં હાલમાં ત્યાં સરકારને ફોજબોબા ખાતામાં ઉપયોગ માટે ૭૭,૦૦૦ ઉંડકાની જરૂર પડી હતી. એ બધા ઉંડકા કોનીવોલમાંના એક ખેતરમાંથી મેળવવામાં આવ્યા હતા.

કેનીયાના અસલ વતનીઓને ટેલીમારે બાવરના ઘરેણા પહેરવાનો અજબ શોખ છે. હા આગળ મોટા કડલાઓમાં ટેલીમારે બાવરીને ચાલુ સ્થિતિમાં રાખવાને સારી જેવા મુશ્કેલી નડે છે, કેમકે આના અસલ વતનીઓ તેમની જાતને સમુસારવાને માટે બાવરની ચોરી કરે છે. તેઓ તેનો ઉપયોગ બંગડી, બજના કલા અને એરીંગ બનાવવામાં કરે છે.

આપણા લોકોમાં એવી માન્યતા છે કે ઉંદર બધા દિવસ સુધી, અઠવાડીયાં સુધી પાણી વગર ચલાવી શકે છે, પણ આ તદન ગુલબારેલુ છે. શ્રી વીલીયમ હીકસન પ્રાણી શાસ્ત્રી કહે છે કે ઉંદર દિવસ માટે ઉંદ તેના જરૂરી ભાગ ખોરાકમાંથી લીધી પાણી બરાબર સારી રીતે મેળવી શકે, પરંતુ એની સહનશક્તિની તેમના મન ઉપરાત કસણ કરીને સમાન પરીક્ષા કરવામાં આવે છે. એના જંદરમાં અસંખ્ય વોટર સેલ્સ (water cells) હોય છે. તેના પ્રાણીને પોતાને માટે પ્રવાહી ખોરાક કરી હાય છે, પરંતુ તે માણસ જાતને બીલકુલ હિતા લાયક હોતો નથી, અને પુરાણી માતાઓ આપે છે કે પુત્રકારો પાણીને માટે ઉંદરનો બાન લે છે એ તદન અસત્ય છે. ઉંદરને પોક મોટે અંદરે પાણી કાંઇ જોવામાં પણ તે બંદુ પાણી બીજાને કે જે માણસના ઉપયોગમાં આવી શકે નાંદ. પ્રાણી માત્ર એક દીવસ નકીને માગ કરે છે, કારણ કે ઉંદરમાંથી દુધ નકીને જે પાણી મેળવવામાં આવે છે તે પાણી માણસ જાતને રવાદિષ્ટ અને ઉપયોગી હોય છે. બીજી ઉંદરની એક એ ખાસિયત છે કે તેને નાનો, સરખો વહેવો ૧૬૦ માં બધુજ આપ્રાણિ દોય છે, અને તે બદલ વગર બેનું અગર બીલકુલ નકી શકતા નથી. આ ઉપરથી એમ માલમ પડે છે કે ઉંદરના પડવાઓનું ગળ રહેવાણ સકત રબ્બરની જગ્યાએમાં વાપરી જોઇએ.

ટૂંકી વાર્તા

જેલ જીવન

કર્તા: શ્રી. ઇશ્વરભુખ રાવજીકર વ્યાસ,

(ગયાના આગલા અંકથી ચાલુ)

સવારે સંજીવના સાદા છતાં પ્રાણમાંને સુંદર રસમયે નમતા મુખના સોનેરી પ્રકાશથી આખોય આલય ભરાઈ જાય. કુદરત પાર્ક બની જાય છતો. ઓગણીસના સદીની જુના માલની કેદાર મોટર ચોં...ચાં... કરતી કેદખાડે અટકી. સારામ ભારતવર્ષની એ બળ બહાદુર અંજનબા આંખોએ ઊતરી. ગાયક એના દીદારનું વર્ણન તો કોણ સાક્ષરજ કરી શકે. સુકલકડી કેવું જેનું શરીર; પોતાથી ઊંચા એવી દાયમા ટાંગ; અરધો ચોર થી વધારે પાકનું કમર પર લટકાડેલું પડીયાળ. એટલે મુખીના એના પોતાડી; કાળાતરના જુના એબાસ ચંપલ; માટાના પેઠાં જેવા તેના ચશ્મા; અંબાપાર પાણુમોરાની પછેડી આ સર્વાંગ પણ ત્યા આકારનું વર્ણન તો કોણ રવીંદ્રનાથ ટાગોર જેવા કવીશ્વર કરી શકે. કારણ એક ચપટી મીઠું રૂપાની એ બળાપાન આત્માએ આખા હીંદુસ્તાનને ખળભળાવ્યા મુકયો હતો. એ આત્માનું વર્ણન કરવું એ આપણી શક્તાની બહારની વાત છે, આંબાવાડીયાનું કામ બનાવી એક મીનીટ તકાય નહીં જ્યા કેદો એ કેસરિ ઉતરવા પોશ્ર બનાવીને ઉપડી ગયો.

નવીનચંદ્રે અંજનબાદામાં એક ટૂંકે પણ ઝકારદાર બાપણ કર્યું. આખુયાલા ખુશી થયા. સદ્ગૃહસ્થોને નવીન કેદખાડે મકાના બખ્તર મળી ચુકયા હતા. ઓગસ્ટીના કેદખરો પૂરા કુર્યા હતા. નવીનની આવજાની વાટ જોતા બાંકડા ગારી રહ્યા હતા. દૂરથી નવીનને આવતો જોઈને તાને રાડ પાડી: "નવીન ઝાંજ રહેજે, મંડાણ ન નાઈ કાણું કર. આજનો તું મારો પુત્ર નહીં ને તારો પીતા નહીં. ન તારા ગાંડીકા સાથે. બખરદાર જો આપણ આવી કમાયું બરાબર નીચ તો."

તેમને બરાડ દઈ કમાર વાસી દીધા.

"ઝેરેજીજ પીતાજી મને નકારો આપ્યો. મારે માટે એ નાનકડી બારી બંધ થઇ અને વિશ્વના વિશાળ દરવાજા ઉઘડી ગયા." નવીને પરની પીરૂઢ દીકામ પમ ઉપાડવાં માંડયા. કયાં જવું એ નક્કી ન કર્યું ત્યારબાદ વિચારમાં તે પછે દૂર બસ ચલ્યો. સામે થી આવતાં આબુયાલની નજરે વિચારમાં લક્ષીન નવીન ઉપર પડી.

"કેમ નવીન ઘેર નથી જવો? આમ ભટકવા ચિત્રકૂટ દીકામાં કયાં ચાલ્યો?"

"હા, હા હવે ભટકવા જ જવાની કરજ પડી છે"

આબુયાલ કુરત કશું નવીનો સમજી ગયા. "નવીન ગભરાયલ નહીં ઘરે પૈર જાવ અને પછી શ કરવું, કયાં જાવું તે તું નક્કી કરજે."

"મુરબ્બી ગભરાતો નથી. બાપના કેન્દીક જેવું મેલું તદ્દન બાતાએ જન્મતાની સાથેજ ઓઢાવી નાખ્યું. "દુઃખ એટલુજ છે કે પીતા અને પુત્રના પ્રેમની આવશ્યક ફોંમત છે. શું ઓનેતા બરસના પુરોની મારા જેવીજ દશા હશે. ઘોર કૂ પાઈ પ્રે મારે આ ગામ ઉતરત જોવાનું જોવજો."

"બાપ બાપની કાકે તને ગોગ્ય લાગે તેમ કરજે. પણ આજ તો મારો મેમાન થા."

નવીને આગાહ સ્વને આમંત્રણ સ્વીકાર્યું". ચારેયના મુકોલાના બસ્તે ગનેથી રસોઇ જમતાં નવીનને અનેરો આનંદ થયો. અને રાતના સુતા સુતા બબાદાચાર બબાનો ગીઝાર નાકો કર્યો.

આજે બાબાએ ગાલનો ઉકેલો દીવસ. ચંદ્ર વિદ્યોથી બાબાયારબાનો અંધકાર રાવાજ ગેમ-રોજ કરતાં કરતાં મુખીબાનોને બોજરી રહ્યો હતો. મુલબાર બારતો વાસુદેવ આખા સામને હાનકારે બબાની પરસના ગેબરાજના વાહનને દીજેરી રહ્યો હતો. મ્યુનીસીપાલીટીના બબાલ બાંધા બાબા દીવાઓ રસ્તા પરનો બાર્કર અંધકાર ઉલેચીને બાજો બાબા પ્રકાશ બાબી રહ્યા હતા. બબા બીરજ રાબીયા કેરા નવયુવક બાર્ય બબા ઓળી રહેલા તરફ નીરખન જરૂ રહ્યો હતા. બાકી બારતા યુવક બબાની બબાસ કરી બબ પ્રાર્થનારે પ્રેમી ઉંચારણ તબ બાકીના કબ્બા બાંગોબાંચ બાબી હતા. બા બબા કમાંગે' બાબરે ઉંડો પડીએ એક બાની કબ્બો બાંધ્યો તેમાં બાબ' બાકીએ તે યુવક ચડી બાદા.

"બાબા કેમ બા, બાપ, મેબવાર શું?"

કેજ સુબકને બબર પડી કે બા કબ્બો બાબી કેમ હતા.

"બાપ, શું મેબવાર બાબુબ નથી?"

"સીબોતે બરા બાબાપ, તેબમવાનની નજરે બાબુબની નથી."

યુવક તેની પાસ જગા જોવા પુછ્યું: "તું અહીં બેસું તો તમને ચાલ્યો નથી ને!"

"ના, બાપા ના. મને કેનો વાંધો હોય. બબ તમારે નહાવું પડે એટલા બાતર અમે ના પાડીએ."

"બીજે મારે નથી નહાવું પડે. તું બબાજ્યા તબબબે છે. હું કુટુંબથી નબબબો છું." બામ બબુબબુતા નવીનચંદ્રે પોતાનો બીસ્તરો ઉઠાડી તે ઉપર સંજાબ્યું. અને થોડીક વારમાં બસ પબાટ કરતી નીકા કેરીની રવારી તેની ઉપર બાવેદ થઇ. "કેવો બે કોકરો!" મેબવાર મનમાં બબુ બબ્યો.

મરચા ગુજ્જર કેસનું કેન્દરવાળા અમદાવાદ સાબરમતીના રેલાણ પટ ઉપર બબારે ઉપડતા સંબ્યારનું વહેતા બબાબવાદ પર પડતું પ્રતીબિંબ દુઃખીબારી નજરે પડતું બારે બબ્યે બબાય તેના દુઃખ ને નીબંળ બબા શરીરામાં કુબી બબા સામતા અને પરીણર બાનંદમાં બગ્ન થઇ બજારની અક્ષા કાળાંગ નીહાળાતો. આ બાગ પ્રજારી બાં હર્ષનેશ ભરત રહેલું. શહેરના બધ્ય ભાગમાં એક મકાન પર "અંજબ્ય સેવા સબીતી" નું પાટીયું લટકાબ્યું હતું. સબીતીના બાબિક વબના મંત્રી દરબાબ બાહર ઉંચા ઉભા દુરથી આવતા ટબાલીની રાહ જોઇ રબ્યા હતા. ટબાલીઓ પોકટ આપી બાગળ જબ્યા માંડયું. મંત્રી ટબાલીને બબાલ આપબામાં પડબા. બાક ઉપર ચઢતા સહામી એક ઓસરીમાં પડેલી પુરસી ઉપર બેઠા. અંદર એક યુવક ટાઇપ ના મશીન પાસે ઝડપભેર કામ બબ રહ્યો હતો. કેટલાક કાગળો વાબ્યા બાદ એક કબર મંત્રીએ ઉંચાબ્યું અને બામતા લાગતા યુવકને બોલાબ્યો.

"નવીનચંદ્ર જરા બહીં આવો તો."

ટાઇપીંગ પડતું મુબ યુવક નંબી પાસે બાકબ્યો. રહ્યો. મંત્રીએ પાર તેના કાબમાં મુબ્યા અને તેની સામ જોઇ રબ્યા. પત્ર પૂરો વાબી મંત્રી સામે બાર [illegible], હાં! તું જરૂર જબ્યો," અને કરી પાછો પોતાને કામે લાગ્યા.

મંત્રી: "નવીન તો રાતના બતા છેલ્લી સભા કેટલી દૂર સુધામ નહીં જા."

નવીન: "ના! નહીં સુકું."

નવીને બબારે બાબી બબાયુબી છોડી બારે બંબુલાલના બાબ.બબુબથી બબાદાવાદના બાદેસબાજ પદારના નવ કામ બબ્યુ હતું. પબ પોતાંદ દેખીને બાજુ પર રાબીએ તે બા કબ્બ નવીનને બાપ્યા કુક બાબ્યું. તેના બબાદાર બાબણો બબ કામ કરવાના ઉત્સાહથી બંજબ સબી બાર મંત્રી બાકબોબા બાંગે તેને તેમના બાવબ્યા. નવીનને બા કામ બાયુજ બાબ્યું બાદેસબાજબાણી પ્રેમ યક્ષ બને તે બા કામ કરી રહ્યો હતા. યુજરાતના પ્રત્યેક બાંબજનબાકાએ તે કરી ચુકબ્યા હતા. પોતાની બબી ટાકતી બને બબાસ કાલના બંજબ પ્રજારીમાં રેબી હતી. એ કારણના બાંસબેના કેદખાકે નાગરીક હતો ઉપર કાપ પડતો હોવાથી બનાના બાગેવાન મેબબારીએ નવીનચંદ્રની દરબબાન-ગીરી બાગનારો પત્ર મંત્રીને બબ્યા હતા. તે ઉત્સાહી યુવકે સ્વીકાર્યો. (બબકશે)

ગાંધી—બાપીનંદન-ગ્રંથ હિંદીમાં

મુબ્ય સંપાદક સ્વ રામાકુષ્ણન. આ ગ્રંથ ગાંધીજી-ની છઠ્ઠી વર્ષગાંઠ પર ભેટ ધરવામાં આબ્યો તો.

કીંમત રૂા. ૭.

હિંદીમેં ૬૦ બરસકા કાંગ્રેસકા ઇતિહાસ ૭

કકૈતક માતા અને ગોબરબનો ૫ ૦

કબ્યના પ્રકાર (અનુંન ઉદરણી સંગાદ) ૨ ૦

આ ગાંધીએ ઉબ્દસ્તાનીં બાણી રાકકો

વેચવાના પુસ્તકો

નીચેના પુસ્તકો બધા સુંદર કાગળો ઉપરના ઉત્તમ લેખકોના છે. દરેકે આ પુસ્તકો મંગાવી વાંચવા જોઇએ. જેથી આપણા જ્ઞાનમાં વધારો થાય અને આપણું ચારિત્ર્ય ઘડાય. ઉંચા સાહિત્યને ધ્યાન માં રાખી અમે પુસ્તકો મંગાવીએ છીએ.

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

મારી જીવન કથા (પં. જ. નેહરુ)	૧૨	૦
ધર્મ સંસ્થાપન (ગાંધીજીના અક્ષરદેહ વિશેના વિચારો અને લેખો)	૧	૬
મહાત્મા ગાંધીજી (સ્મરણો)	૦	૬
રાષ્ટ્રપિતા શિવરાજ	૧	૬
અલ્લામહની ખિસ્મતો	૪	૬
આબરી ફેહલો ભાગ ૧ લો	૫	૬
અંજની પ્રતિભા	૪	૬

ધાર્મિક સાહિત્ય

ઈંગ્લાંધારી મહર્ષિ દયાનંદનું જી. ચ.	૨	૦
પરમાર્થસાર	૧	૦
ગુજરાતી મહાનંદજી	૨	૬
અનાસક્તિ યોગ (ગીતાનો ગાંધીજીએ કરેલો અનુવાદ)	૧	૦
ગુજરાતી પ્રભાત (ગાંધીજી)	૧	૦
ઉપનિષદ પારાવળા	૪	૦

શ્રી. રમણલાલ વસંતલાલ દેસાઇ કૃત

કાજલ	૭	૦
ભાગ્ય લક્ષ્મી ભાગ ૨	૭	૦
દિવ્યચક્ષુ	૭	૦
પુષ્પમિત્રા	૫	૦
સ્નેહ યજ્ઞ	૭	૦
ગોપાલ હરિ અને મધુમતી	૭	૦
ઉદય ભાગ	૫	૬
ક્રાંતિજ્વાળા (પ્રબોધ)	૫	૬
ગુજરાતનો (રમણલાલ દેસાઇનું બીચાર મંથન)	૮	૬

બીજા કેટલાક પુસ્તકો

પ્રેમ યાત્રા (નોવેલ)	૭	૦
જીવતા નરેશ્વરો (મોટી)	૨	૭
કિન્નરબાળ (વેકેશન પુસ્તક)	૪	૦
ડુંગર સામર (ડુંગર ફાંગળવાનો ગામડીયો)	૧૦	૦
આગગાડીનો ગુપ્તિત સંગ્રામ	૪	૦
ઉત્સવ (રવીન્દ્રનાથ ટાગોરના ગીતોનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ ડીપક આર્ય)	૮	૧
રૂપકુંવરની (રસીક નોવેલ)	૬	૦
સાગરમતી	૬	૦
ઠાકા ઝમખા	૭	૦
સુરવીરની વાતો	૪	૬
અત્તરની સહીનુ કાંસ	૫	૦
સાહસિકોની ચાવી	૪	૬
ભારત મ્યુઝીક ભાગ ૨	૧૫	૦
રાષ્ટ્રીય સંગીત ભાગ ૨	૧	૬
નેતરના ટોપલા (ટોપલો બનાવવાની રીતો)	૭	૬
પીર બજદેવ	૪	૬
૫ખ્યા	૧	૬
વિરહિણા અને બીજી વાતો	૫	૦
બધુ વેચ્ચ સંગ્રહ ભાગ ૨ જો	૨	૦

શરદબાબુની નવલ કથાઓ

બાકાત ભાગ ૨	૭	૦
ચરિત્રહીન	૪	૦
દત્તા	૬	૦
પરણિતા	૨	૬
બસ્તી ઝમાજ	૩	૦
રમાપતિ	૪	૦
અપૂર્વ ભારતા	૭	૬
અનુરાધા	૬	૦
બકરવી	૫	૬
જીવન પાત્રા	૩	૦
અનુરાગા	૬	૦
મરીત્ર હીન	૭	૬
ગુલાબ	૫	૦
નવીના	૬	૦

શ્રી. શરદબાબુના બધા પુસ્તકો સુંદર રંગમય ટાઇ છે. આ બધાં જેવાં પ્રકાશનો છે.

નવલ કથાઓ

કેળાવાળી અને બીજી વાતો (બક્ત દયાલ)	૩	૦
કુરબાનીની કથાઓ	૨	૦
મેદાર ગાળા (કુંવરી વાતો નોવેલ)	૫	૦
ગૃહરાજ (નોવેલ)	૪	૦
બાપા (વાર્તા)	૪	૬
ભગીરદારનો હારસ ભંડાર	૬	૦
જગોત્સના	૫	૦
બોસીની રાણી	૫	૬
બાંધવાના બજ (કુંવરી વાર્તાઓ)	૩	૦
નાની તલવાર (રાજપુત કથા)	૪	૦
કાંકપરીવર્તન (ટોલ્સટોયની જોયેલ કાંકરી	૪	૦
રેવા ચોધરાણી (નોવેલ)	૩	૬
પ્રેમ બાધા (વાર્તા સંગ્રહ)	૪	૬
પ્રેમ ક્રિબા	૩	૬
નારી હૃદય (કથાણી)	૪	૬
નવો નગરીઓ (હાલ રસીક કથા)	૭	૦
પ્રેમાશ્રમ (સુંદર રસીક નવલકથા) ભા. ૧	૬	૦
,, ,, ,, ,, ભા. ૨	૫	૬
પુરાતન જર્જોત (નોવેલ)	૪	૬
પ્રેમ પ્રભાત (નોવેલ)	૫	૬
પુજારીણી	૩	૬
પાનારી બાંધા (કુંવરી વાર્તા સંગ્રહ)	૪	૬
પીંજરને પંખી અને બીજી વાતો	૩	૦
ગુલાબો દીપક ભાગ ૨ જો	૨	૬

નવલકથાઓ તથા વાર્તાઓ

માદીકા (વાર્તાઓ)	૫	૦
ચકુમા	૩	૬
રંગીલી (અરબી મુખમીઠ નોવેલનો અનુવાદ)	૭	૦
રમણ ભેળી ભાગ ૧ (સાહસીકોની કથા)	૧	૬
રાણા પ્રતાપ (બતીહાસીક કથા)	૩	૦
રમત બોધન ભાની	૩	૦
,, ,, મોટી	૫	૦
વેરાનમાં	૭	૬
અમે બધા (રમુજ નોવેલ)	૫	૬
અબજ પતી (હાસ્યરસથી ભરપુર)	૭	૬
મોરલ રાણી	૫	૬
તોળ સતી	૩	૦
સોરાષ્ટ્રની રસધાર (સોરાષ્ટ્રની બતીહાસીક દંત કથાનો સંગ્રહ) ભાગ ૧	૨	૦
સ્નેહ લક્ષ્મી	૭	૬
સમાજની વેદીપર	૪	૬
સ્નેહ સંબધ	૪	૬
કલ્પવૃક્ષ બાગ	૩	૬
પ્રભાત કોરણો (કુંવરી વાર્તા)	૫	૬
લતા અને બીજી વાતો	૩	૬
પ્રેમ યાત્રા	૫	૬
પ્રિતમની પ્યાસ	૩	૦
રતી કોરણો (હાસ્ય)	૬	૦
કોલેજકન્યા	૪	૬
મંદારમાલા (નવલીકા સંગ્રહ)	૨	૦
પ્રિયતમા	૨	૦

રીડરબીલ કાંબરીઓ

બંસરી (ર. મ. દેસાઇ કૃત)	૫	૦

કાવ્યો–ગરબા–ગીતો–ભજનો

કલાપીનો કેકારવ	૧૧	૦
મણીકાંત કાવ્ય માળા	૬	૬
ગીતાંજલી (કવી. રવીન્દ્રનાથ કૃત)	૨	૦
પારસી બજન ગીતો	૩	૦
ગીદારીકા (કાન્દે. ર. પ. દેસાઇ કૃત)	૪	૬
મુકતાંદના (પ્રેમરંગ મેઘાણી કૃત)	૪	૬
રઢીયાળા રાસ ભાગ ૧ લો (ગરબા સંગ્રહ)	૨	૦
,, ,, ભાગ ૨ જો ,,	૨	૬
,, ,, ભાગ ૩ જો ,,	૩	૦
બધુ ગીતો	૩	૦
રાસ ગરબીની	૨	૬
રાસ તરંગીણી	૨	
રાસ તરંગીણી	૨	૬
ગોપ સંગીત (ના. મો. ભટ્ટ)	૧	૬

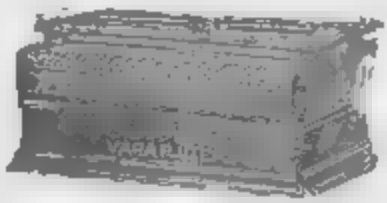
બધાનાં ઠેકાણું:–

Manager Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

આવો પધારો જુઓ

અને

તમારા માનીતા વાજીંત્રો અને રેકોર્ડઝ ખરીદ કરો

વાજીંત્રો— હારમોનીયમ, ગ્રામોફોન, વાયોલીન, બેન્જો મેન્ડોલીન, ગીતાર, ઝાઝ આઉટ ફીટ, ફલ્યુટ વિગેરે.

રેડીઓ—"હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ."

નીચે મુજબ ફીલ્મી રેકોર્ડના સેટો વેચાણમાં ખરીદી વાસ્તે તૈયાર છે.

(૧) જીવન પ્રભાત,
(૨) વીદ્યાપતિ,
(૩) રોમેન્ટીક ઇન્ડિઆ,
(૪) નીર્મળા,
(૫) બાલી,
(૬) અછુત કન્યા,
(૭) જાગીરદાર,
(૮) વચન,
(૯) ચેલેન્જ,
(૧૦) હીઝ હાઇનેસ,
(૧૧) સાવીત્રી,
(૧૨) મધર ઇન્ડિઆ.
(૧૩) ગોપાલ કૃષ્ણ,
(૧૪) દેવદાસ,
(૧૫) ધુપ છાઉ,
(૧૬) પ્રેસીડન્ટ,
(૧૭) નીરાલા હીંદુસ્તાન,
(૧૮) ગ્રામોફોન સીંગર,
(૧૯) ૩૦૦ દીવસ પછી,
(૨૦) સંત તુલસીદાસ.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ હારમોનીયમ (હાથના, પગના, હાથપગ સાથે પોર્ટેબલ).

,, ટ્વીન્સ, ઓડીયન, જેનાફોન, મેગફોન ઇન્ડિઅન રેકોર્ડઝ, ફીલ્મી રેકાર્ડ.

મળો યા લખોઃ

ગોશળીઆ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ,

૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

RADIO RECORD TRADING Co.

38a MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG,

and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

આદુ કવ્વાલ

N. 16215 આલિફે દુનીયા મેન.
" 16230 જો મારે હુન્સે હુસે રબસે.
" 16243 હસરે મે આજ જોહમરે આવે
" 16250 કુરબાર મુસલમાનેા.
" 16273 વેાહ દીલકેા તામન્ની.
" 16280 કુરબાન પરેા.
" 16287 જોહમદ આલી જીનાહ-૧-૨.
" 16295 ચોરી ચોરીસે ગાલુગી.
" 16304 આન પડી દરબાર પાલમ મોરી.
" 16311 મક્કા મદીના.
" 16318 મુબારે મુબે જાના.

મારહર ફકીરૂદ્દીન

N. 16259 જાના પર [illegible] રે હિસરા.
" 16027 જો મરદ કહી તે ચલ
" 16042 રેવા મુજ સુરમુ મેં.
" 16068 આવ ! દુરને જીવા.
" 16163 નાગ ફીર જીવા કરે
" 16310 કુદરને આલમ.

કુબરે આલમ કવ્વાલ

N. 16263 [illegible] > મળાસે રબબર.
" 16240 પુકારા રબબે મેરી ગુલામ.
" 16241 તસ્વીર જોહમદ [illegible] દીલમે.
" 16279 જિસને રસુલ પર.
" 16293 આજ મસારી દીલકા બગીચે.
" 16311 અકબાલ મુસલમાનેા

જોહમદ બાલીલ કવ્વાલ

N. 16002 પાર્યે સાબ્બ માનેા બારી.
" 16014 સબી પીનસર.
" 16049 [illegible] [illegible].
" 16173 પાસ રબ તમરી જાના
" 16231 સાબ્રા મુજે મીલા રે.
" 16249 જોહમદ હસરેમે દુલહ બનકે દીલમેં
" 16286 માન તુજે સાબ્બનીં
" 16311 અહમદ મુરસલ
" 16312 હમારા મારમલાલા

કાજુ કવ્વાલ

" 16015 જો દેખુ તુજે મુસલુમ
" 16064 હસ મોર કાજુ.
" 16071 મોરી બાંહ પાલેસે.
" 16169 સાલમ [illegible] જીમ હકને.
" 16300 રબને મેરી સોલ [illegible] [illegible].
" 16328 પાસ આનમર મુબ્બરે.

મારહર અબ્દુલ રઝાક

F.Z 12857 ગુસ્સા સબબે મે અરબા નીમ.
" " 12918 દીલગે નજરેમે પેા કુલબાને.
" " 12998 મે કેસે કુલહન આકેલી ગાલી.
" " 12313 પુત્ર કેા સબબસે ગુસ્કેા.

કલ્યાણજી એન્ડ પાર્ટી

F.T. 12215 [illegible] હુ કરી હે કરે મુસા આપા તેરી મલી.
" " 12860 મે તેા ધીર આપ બાર તેારે.
" " 12917 જીસ તરફ જાતા હું.
" " 12749 મજલુમ કા હક કે આલમ પર.

નાસીદ અહમદ કવ્વાલ

F T 1740 કરદે મુશકીલ આસાન.
" " 12165 મેર [illegible] ન કર કે મુસાફર.
" " 12225 આર જુ કે દીલમે દુશ્મને મારમે

મારહર અમીર અબ્બસ

G.E. 1705 બાલકે સરવર.
" " 1706 યે રસુલે બાદ કી કુરબાન દે.
" " 1707 મરદ હે નુ દુશ્મન કે નુ.

અબ્દુલ આરીઝ ખાન

G.E. 2211 સલ્લલાહ સલ્લલાહ
" " [illegible] વેા આમે જુતેા કે માટા દેને વાલે.

પ્રેા. મકબુલુદ્દીન

G F 288 પુન પુન પુન પુન.
" " 437 [illegible] કા જોગી.
" " [illegible] હાલીસ કે મુસ્તરે બાક મેા
" " 1111 દીનકા કંઈ પાલનહાર.
F.E 7 મોજીજા હાથ સે તરપા કા ગીદાના
" " 22 સાહબત હજરત હાસન.
" " 27 સાહબત હજરત બીલાલ.
R.E. 316 અંધા બહરી કા મોજીજા.

બસ્કાની રેકોર્ડ

[illegible]. મારીન (૪)
" મુહમ્મ.
" રેહમાન
" બાકર (૨).
" મોહમ્મદીલ
" આમાન.
" આઝાન

કામા રેાડ

મારીન હરબાદ (૬) બુરે વેદના (૬)
બીજન અંજલ (૪) રૂબમાની અંજલ (૩)
ચાપ્પ કુમાર (૨) આટી સુખનસા (૨)

૬૨ બહીને નવા રેકેાર્ડ અમારે ત્યાંથી મળશે. તેના ૬૨ બહીને રેકરેાગ અમારે ત્યાંથી મંગાવી લેશેા.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE COLUMBIA and "TWIN"

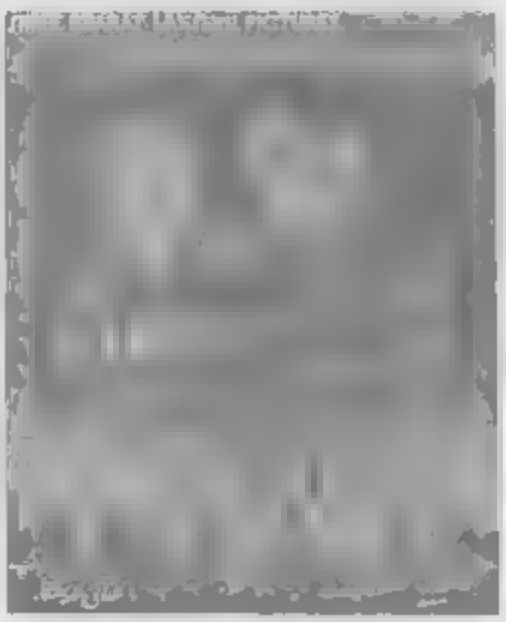
સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકૉર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીકાકા એન્ડ રાજકુમારી

N. 15307 તારી પ્રગતી જાવની છ
„ 15308 અંતરનાં બારણાં ખોલ કુલ ઉપર.
„ 15309 સુંદર ભૂમી.
„ 15311 નવા સુનું.

કારસમ અને સમાળાદા

N. 15327 ઈ તમારી રાજીકાન નીપોનાં ખેલ.
„ 15328 તું તો બાલનો મારે સેનર
„ 15331 વિપલનું વાદળ શીરપર ચરસે.
„ 15342 રીસાયેલી રસીકાને નજરપણ કોઇની નાજર લાગી છે.
„ 15344 પ્રેમનો પકકાર બાગ ૧ લો અને બા ૨ જો
„ 15312 નવ્વાણુંનો ખકકા.

N. 15314 નાથનો નાથ બા. ૧–૨.
„ 15316 બેવા ઘરો

માસ્ટર ચમપક એન્ડ પાર્ટી

N.Y 5900 જશુબાનું પરગાન.
„ „ 5971 મંગલ આજ પ્રભાત
„ „ 5953 સરાણીનો સંસાર બાગ ૧–૨.
„ „ 5970 સાંજે યમુનાને તીરે.
„ „ 5971 રણાણ-ગાન બા. ૧–૨
„ „ 5972 મળીઢોને કાઢો.
„ „ 5973 બાલમું ઘર.
„ „ 5974 જિજરત બાગ ૧–૨
„ „ 5975 પુત્ર પાલવોડો.
„ „ 5976 ભાવે પુજો.
„ „ 5710 કુલ ચીજુના ૬ ગમતા સાજન.
„ „ 5727 પારણું ઝાનેશ્વર ઉછેંગ ઢીલે.

GUJARATI DRAMA SETS

શ્રવણ કુમાર	(૩)	રેકૉર્ડનો	સેટ.
સીતા બાજ	(૩)	„	„
રાબુર દેવી	(૩)	„	„
શકુંતલા	(૪)	„	„
ઢીર રાજા	(૧)	„	„
જેસલતોરલ	(૩)	„	„
રોઢ સમાસસા	(૩)	રેકૉડનો	સેટ.

પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનું નાટક	(૮)		
નરસંહ મહેતા	(૩)	રેકૉર્ડનો	સેટ.
વકીલનો વારસો	(૩)	„	„
સત્ય-નારાયણ	(૩)	„	„
પનરાજ ચાવડો	(૫)	„	નાટક
ભાલપેર લડી દૂંદો	(૨)	„	સેટ
બાકુબ્બ જન્મ	(૨)	„	„

FILM RECORDS IN SETS

જરીનકી તોપ	(૫)	નીરમલા (૪)	ગારી બાંધ (૩)	જનાના (૩)
બાબી	(૫)	મામાઇન સીંગર (૪)	કંજન (૧)	દુરગાદ (૫)

આરતી *F.Y* 5246 દયાસ્તારની આરતી *F.Y* 5251 થી સલનારાયણની આરતી.
F.Y 5191 થી મહાદેવની આરતી.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHNNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. 105

"શુદ્ધ ઘી"

દરબનમાં પબ્લીક હેલ્થ ખાતાએ પાસ કરેલ ઉમદા, બ્રાહ્મણ મજુરદાસ અવલજીની દેખરેખ નીચે બનાવેલું "ઉત્તમ" (૫૬) બ્રાંડનું

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

ભાવ માટે પુછો યા લખો.

સાહિબ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન
૬, ક્રોસ સ્ટ્રીટ,
દરબન.

SAMJEE DEVSHI & SON
6, Cross Street,
DURBAN. 111

'Phone 2-6235. P. O. Box 318.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent,

CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર અને કમીશન એજન્ટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોક્સ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, દરબન. 115

M. H. DESAI.

એમ. એચ. દેશાઇ,

હોલસેલ ફ્રૂટ મેરચંટ,

અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ બુનીયનના ઉપર પણ બારમાં C. O. D. થી સારૂ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 110

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, ડ્રોઈંગરૂમ, ડ્રેસીંગ ટેબલ, સાઈડ બોર્ડ, ઈઝીચેર, ગ્રુપ ફોટા, કેનવાસ, બેડસ, સો ફોમ, ખાટલાગાદલાં, ફોલ્ડીંગ ચેરો અને ટીપોઝ વિગેરે, તદન રીઝનેબલ ભાવે બનાવી આપવામાં આવશે. અને પસંદગી થાય એટલા સુધરીશું નહિ

ઓર્ડરો; કેબલ્સ અને રીપેરીંગ કરવાનું

જે કામની કેબલ્સ નીચે ફોટા થાય છે તેનો ઓર્ડર કબેલ કેબલ્સ રહે છે. અને કેબલ્સના ભાવોના ઓર્ડર રીપેર કરાવવા આવતા પહેલાં.

L. MISTRY,

5 KORT STREET, : : : : : JOHANNESBURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2526. 105b

ફીટીંગસ

પાવડર

ગીલી, ખસ, ખાંસા, કંસારા, માખી, વંદા વિગેરે ઝબળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીટીંગ્સ પાવડરના ટીન મળે છે. 111

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices special attention given to all upcountry orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જવાબદાર ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અમે અપકંટ્રીના ઓરડર ખાસ દેખરેખ રાખી સારો માલ C.O.D. થી રવાનીએ કીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 100

જુના અને જાણીતા ફરમાસુ બીસ્કીટો અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકો

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી રહેશે.

અમારી કેકોમાં ઉત્તમ બદામ અને બટર ઘણેજ તાજા મળે છે.

ફરમાસુ બીસ્કીટ તથા દરેક જાતનું ફરસાણ, અથાર, તમામ મસાલો વિગેરે પોસા ભાવમાં મળશે.

નમુના મંગાવો યા મોકલો

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 13a KORT STREET JOHANNESBURG. 115

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	પોસ્તી	હોંકુ	મુસલમાન	પારસી	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	૧૯૪૧ એપ્રીલ ગે	૧૯૯૭ ચૈત્ર વૈશાખ	૧૩૬૦ રબી આખર ૨. આખર	૧૩૧૦ શહેરે કદમી	ક. મી	ક. મી.
સુક	૨૫	વદી ૧૪	૨૭	૨૨	૬-૨૫	૫-૪૪
શની	૨૬	,, ૦૦	૨૮	૨૪	૬-૨૬	૫-૪૨
રવી	૨૭	સુદી ૧	૨૯	૨૫	૬-૨૭	૫-૪૧
સોમ	૨૮	,, ૨	૩૦	૨૬	૬-૨૭	૫-૪૦
મંગળ	૨૯	,, ૩	૧	૨૭	૬-૨૮	૫-૩૯
બુધ	૩૦	,, ૪	૨	૨૮	૬-૨૮	૫-૩૮
ગુરૂ	૧	,, ૫	૩	૨૯	૬-૨૯	૫-૩૭

Books for Sale.

The Story of Ramayana 6d

ESSYS ON INDIAN ECONOMY—By Mahadev Govind Ranade. Price ... 4s. 6d.

ESSAYS ON INDIAN ART, INDUSTRY AND EDUCATION.—By E. B. Havell. Price ... 3s.

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS.—By V. G. Kale, M.A., Price ... 4s.

From: The Manager,
'Indian Opinion'
Phoenix, Natal.

વેચવાના નવાં પુસ્તકો

અમલદાર પત્ની—રસીક નવલકથા પૈસાદારોને પૈસો કેમ ખરચવો તેની રસદાર મુંઝવણોથી ભરેલી છે. કીમત રૂા. ૩-૪

ભારતીય રાષ્ટ્રધર્મ દર્શન—ગુજરાત ઓ પુસ્તકોમાં પ્રસ્તુત પછી બધુંયે વાચક ભારતીય થાય કીમત રૂા. ૧.

જોહનની કેફિયત—ગુજરાત વિદ્યાપીઠ તરફથી બહાર પડેલો ગુજરાતી બાઇબલ ઇતિહાસ જોહનની કેફિયત કીમત રૂા ૧-૦-૦

તબીબના બેબકોની નવલકથાઓ.

ભાગ ૧લો કે મમ રાજેશ્રીબા ... રૂા. ૪-૦

ભાગ ૨જો (બાકી બેલસોપ ૧૫) રૂા ૬-૦,

૧૨ ભાગ સેટ ૪ ૦

આ ઓફીસે લખવાથી મળશે.

Golden Number

OF

"INDIAN OPINION"

SOUVENIR OF THE

Passive Resistance Movement

1906—1914.

Price : Two Shillings.

to be had from:—

Indian Opinion,
Phœnix, Natal.

Keep Fit this Winter!

YOU may go a long way to maintain vitality if you remember that the two vital essentials to health are *restorative nourishment and refreshing sleep*. The best way to ensure these is to make "Ovaltine" your regular daytime and bedtime beverage.

Experience proves that delicious "Ovaltine" is pre-eminently the *restorative food beverage*. Its exceptional [illegible] in this respect are largely due to the *extra merit* in its manufacture [illegible] *in the selection of its ingredients*.

A cup of "Ovaltine" taken at bedtime is the surest way to enjoy revitalising sleep of the best kind. Even when sleep is broken, "Ovaltine" will [illegible] sleep and [illegible] benefit from it.

[illegible]

Drink delicious

Ovaltine

Manufactured by A. Wander Ltd. London, England.

BOOKS FOR SALE

Obtainable from:

The Manager,
INDIAN OPINION
Phoenix, Natal.

Indians in South Africa

Helots within the Empire
and
How they are Treated.

By Henry S. L. Polak.

Price ... 2s.

To be had from:
THE MANAGER,
INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

The "FRIENDS of INDIA" SERIES

Short biographical sketches of eminent men, who have laboured for the good of India.

Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece.

Lord Macaulay,	Lord Minto,
Sir William Wedderburn	Lord Morley,
Rev. Dr. Miller,	Sir Dhunjeebhai Mehta,
Lord Ripon,	Swami Rama Tirath,
Ravi Varma,	Sir Salar Jung,
Sir C. Sankaran Nair,	Henry Fawcett,
Sir Henry Cotton,	Lord Hardinge,
John Bright,	Krishna Das Pal,
Lal Mohun Ghose,	Edmund Burke,
Mrs. Annie Besant,	Badruddin Tyabji,
Allan O. Hume,	W. C. Bonnerji,
A. M. Bose,	Charles Bradlaugh,
Dadabhai Naoroji,	Diwan P. Rangachariu,
V. P. Madhava Rao C.I.E.,	Rao Bahadur R. N. Mudholkar,
Raja Ram Mohan Roy,	Dr. Rash Behari Ghose,
Dinshaw Edulji Wacha,	H. H. Shri Sayaji Rao Gaekwar
Ishwer Chander Vidyasagar	Kashinath Trimbak Telang,
V. Krishnaswami Aiyar,	Nawab Mohsin-ul-Mulk,
Babu Surendranath Banerjea,	Behramji M. Malbari,
Nation Building (Annie Besant,)	Hindu Social Ideals

Price: One Shilling Each

APPLY:
MANAGER, INDIAN OPINION,
PHOENIX, NATAL.

શું તમારામાં જોર, ચેતન અને ઉત્સાહ છે?

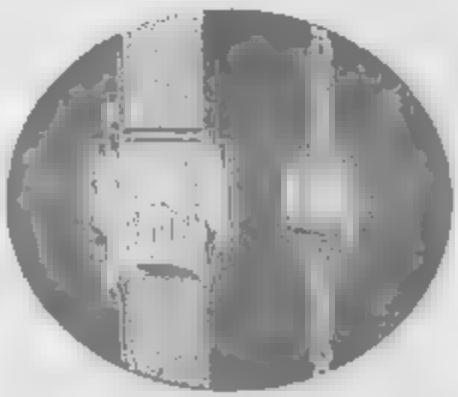

માથાનો દુખાવો, પિત્તનો પ્રકોપ, અપચો અને આળસ એ બધું દુરસ્તીપણાને આભારી છે. એ સૂચવે છે કે "ઇનોનાં ફ્રૂટ સોલ્ટ" તમારે સેવાની જરૂર છે. "ઇનો" શરીરની આંતરિક સુધી કરી પેટની ખરી બ્યાધી ઓ દુર કરે છે. રોજ સવારે એક ટી સ્પુન ફ્રૂટ સોલ્ટ એક ગ્લાસ પાણી સાથે લેવાથી તમને બધી સહજ રહેશે.

ENO'S 'FRUIT SALT'

ELGIN

ઘડીયાળો

અમારૂં

અમેરીકામાં બેસ્ટમાં બેસ્ટ ઘડીયાળો બનાવે છે. આ ઘડીયાળોના, મોટા વાળો (કેરેટ પાટેસ) મંગાવવાની બાબતો આપવામાં આવે છે.

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER"-ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.
DURBAN REPRESENTATIVE
B. DAVIDSON, 720 Colonial Mutual Bldgs.
West Street, DURBAN

6 MAY

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 18—Vol.–xxxix. Friday, 2nd May, 1941. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

GANDHIJI'S ADVICE TO STUDENTS

"I AM fighting the country's struggle. The country includes students as much as the other parts of the body-politic I have, however, a special claim upon the students and they upon me for I regard myself still as a student and also because from the very commencement of my return to India I have been in close touch with them and many of them have served the cause of Satyagraha Therefore even if the whole of the student world were to repudiate me for causes which, in their very nature, must be temporary, I am not going to be deterred from tending my service for fear of rejection. Students cannot afford to have party-politics They may hear all parties, as they read all sorts of books, but their business is to assimilate the truth of all and reject the baleful That is the only worthy attitude that they can take. Power-politics should be unknown to the student world Immediately they dabble in that class of work they cease to be students and will, therefore fail to serve the country in its crisis."

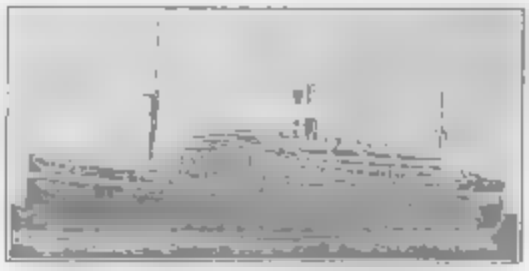
—GANDHIJI.

ગાંધીજીની વિદ્યાર્થીઓને સલાહ

"હું દેશની લડત લડી રહ્યો છું. દેશમાં બીજા અંગો સાથે વિદ્યાર્થીઓનો પણ સમાવેશ થઈ જાય છે છતાં મારો તો હાલો વિદ્યાર્થીઓપર અને વિદ્યાર્થીઓનો મારાપર ખાસ છે કારણ કે હું હજુ મને એક વિદ્યાર્થીજ ગણું છું અને કારણ કે હું હિંદુસ્તાન પાછો ફર્યો ત્યારથી તેઓના નિકટ સંબંધમાં રહ્યો છું અને ઘણાએ સત્યાગ્રહની લડતમાં સેવા આપેલી છે. એટલે જો કદાચિ આખી વિદ્યાર્થી આલમ અમુક કારણોસર મારો ધિક્કાર કરી દે, કે જે કારણો સ્વાભાવિક રીતેજ ક્ષણ સમયને માટેનાજ હોવા જોઈએ, તો પણ હું તેઓના ધિક્કારના ભયથી મારી સેવાઓ અર્પવા કરતાં અટકવાનો નથી. વિદ્યાર્થીઓએ પક્ષપાતિ રાજનીતીમાં પડી નહિજ જવાય. તેઓ સઘળા પક્ષોનું સાંભળે, જેવી રીતે તેઓ દરેક જાતના પુસ્તકો વાંચે છે તેવી રીતે પરંતુ તેઓનું કાર્ય એ સઘળામાંથી સત્ય ગ્રહણ કરી બાકીનું ફેંકી દેવાનું છે એજ એક લાયક વલણ તેઓથી લઈ શકાય. સત્ય માટેની રાજનીતી વિદ્યાર્થી આલમને માટે એક અજાણતી વસ્તુ હોવી જોઈએ. જેવી જાતના કાર્યમાં જેવા તેઓ માનું ભારતા થશે તેવાજ તેઓ વિદ્યાર્થી મટી જશે અને તેથી દેશના કટોકટીના સમયમાં તેઓ તેની સેવા બજાવી નહિ શકે."

—ગાંધીજી.

B. I. Steam Navigation. Co., Ltd.

૩૬ ફીકીટ ક્રિંડુ બીરથ સાથે પા. ૧૭ ૧૦ ૩.
,, ,, મુસ્લીમ બીરથ સાથે પા. ૧૮ ૬ ૯.
,, ,, બીરથ વગર પા. ૧૪ ૧ ૩.
સેકન્ડ કલાસ સીંગલ બિરથ વગર પા. ૪૦ ૧૦ ૦.

સ્ટીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ફીકીટના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

મે તા. ૫ મીના અરસામાં સ્ટીમર મુંબઇ જવા રવાના થશે.
મુસાફર તેમજ ૩૬ પેસેંજરો લેવામાં આવશે.

દરબન આવ્યા પછી તમારો માલ તથા મુનીયન ફ્રાઇનાન્સ રેલ્વેસ્ટેશન મુજબ નાહ્યા સાથે લઈ જવા વિગેરે સંબંધી હકીકતો મળવાથી અટકાવસ્ત કરી આપીશું.

ટાગીના ઉપર તમારૂં નામ તથા B. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રો) લીમીટેડ
ફીકી પેસેન્જર એજન્ટ.

Phone 2-0432. Tel. add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.
390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,
No. 4, Kort Street, Johannesburg.
'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.
Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE
—COMPANY, LIMITED.—

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Componsation, Etc. Etc.

આ કંપની તરફ કંપનીમાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસો, કામદારોને મળતા વીમાઓ, વગેરે વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતારવાની સગવડ છે. કંપની તરફથી ઉતેજન આપવા જે દરેક દલાલોની જરૂર છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue
DURBAN.
Telephone 2-5845 Con.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street,
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4476.
P. O Box 3641.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL

PHONE 20990. CORNER PINE & GREY STS.

SITUATED IN THE HEART OF DURBAN'S BUSINESS AREA.

THE RESORT OF INDIAN SPORTSMEN.

WHERE EXCELLENCE OF THE FOOD ITSELF IS OUR MOTTO.

BOARDING & LODGING BY DAY, WEEK OR MONTH.

THE EPIC FAST

(BY PYARELAL)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.

320 Pages. Price: 6s 6d.

Obtainable From The Manager

INDIAN OPINION, Phoenix, Natal

દીક્ષા ની ઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ દીક્ષાની મહાત્મા ગાંધીજીની સૂચનાથી યરવડા મધ્યવર્તિના જેલવડી પ્રજાના આધારે સુધારા વધારા સાથે બનાવવામાં આવી છે. વિદ્યાર્થી આલમ માટે તે ખાસ જરૂરી અને ઉપયોગી છે. તેને અંતે મંદિર ના ગાયો, ઘરો, મોટા ગાદેરાની વાતો, મોટી દીક્ષાની સંખ્યા, વજન, માપ, કહેવતો, વિગેરે પણ વસ્તુઓનો સમાવેશ થયેલો છે

પાકું પૂંઠું પાનાં ૧૪૦૮ પ્રમેની કીમત રૂા. ૫

Manager, 'Indian Opinion, Phoenix

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

	£	s.	d.
Lectures from Colombo to Almora	—	5	0
Jnana-Yoga	—	7	6
Raja-Yoga	—	7	6
Karma-Yoga	—	5	0
Bhakti-Yoga	—	5	0
Karma & Bhakti—Yoga (in one volume)	—	7	6
Reminiscences of Hinduism	—	3	0
An Outcome of Hinduism	—	3	0
Modern India	—	3	0
My Master	—	3	0
Chicago Addresses	—	3	0

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A comprehensive chronological account of the Master's wonderful life,—the only authorised edition now in print in English.

(Fourth Edition)

Thoroughly revised and improved with a foreword by Mahatma Gandhi

Price Rs. 2

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of International interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4, Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue—

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

સાંધાના દરેક પ્રકારની બનાવટમાં
આબાદ અસર કરનાર.

ઝંડુ અશોકારિષ્ટ

પ્રદર, યોનિ વીગેરે
રોગોનો સચોટ પ્રભાવ
દરેક ઘરમાં હોવો જોઇએ.
૧ રતલી બાટલીની કી. ૪-૬.

બાળકોનાં પેટનાં દરદોમાં
આબાદ કામ કરનાર

રડતા બાળકને રમતું કરવાના આબાદની
હીકર મદદવાનો અકસીર ઉપાય
બીલકુલ કેફ વગરનું

ઝંડુ બાલ શૂલાર્ક

— બાળકોબાળા —
દરેક ઘરમાં હોવુંજ જોઇએ.
-શીશી બોટલ કી. રૂા. ૨-૪.

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૫૫૧૨, મુંબઇ નં. ૧૪.

સા. આફ્રિકાનાં સાથ એજન્ટસ: એમ. એમ. જોશી એન્ડ સન્સ, સ્ટાન્ડ રોડ, એશીયાટીક બજાર, પી. ઓ. બોક્સ ૧૨૦૫, પ્રીટોરીયા.
મેસાપોટેમીયામાં મળવાનું ઠેકાણું: બગદાદ ડ્રગ્સ્ટર્સ, ૧૪ ડેટ સ્ટ્રીટ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું મુસીબત આર્ડર મંગાવો. એજન્સી માટે લખો બોક્સ ૧૨૦૫, પ્રીટોરીયા.

017

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

132, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ માટે ઓર્ડર કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખો:—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban.

શિયાળો!! એટલે ખુટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય

જો તમારે તમામ જીવનની ખરી મજાહ લેવી હોય તો આ શીયાળામાં પુર્ણીકારક પાકો બનાવી તમારી તંદુરસ્તી પાછી મજબુત અને બળવાન બનાવી દો! પણ યાદ રાખશો કે ફાયદાકારક ખોરાકો બનાવવા માટે સારો, તાજો અને ચોકખો શુદ્ધ માલજ વાપરજો. અમારે ત્યા શીયાળાનાં પાકો બનાવવા માટે ખાસ તાજો અને શુદ્ધ માલ આવી ગયો છે.

અનારે સા ચીંબોડા, બદામ, પાસોલી, પીસ્તા, પંજાબી સાકર, સફેદ મુસલી, ખારક, ખલાગી, ડોપરૂ વાટી, ગોખરૂ અને કાજુ, માર મસાજ, ચોપચીની, અસલમ, સુંઠ, અજમાર, સોના ચાંદીના વરખ, ગાયરન, વગેરે તમામ ચીજનું કરીયાણું સાથી વધું, જાણી જુઈશો ઉપરાંત દરેક જરની તમામ ગ્રેડની દવેજ સ્ટોકમાં રહે છે.

હીંદુસ્તાનમાં બનાવટ થએલી સુરતની બરફી, પીસ્તા બરફી રૂા. ૩–૬ રતલ, બદામ બરફી રૂા. ૩–૬ રતલ.

મુંબઈના તરેહવાર હલ્વાઓ બદામ હલ્વો રૂા. ૧–૮ રતલ, સફેદ મલાઈ હલ્વો રૂા. ૨–૬ રતલ, રંગીન બદામી હલ્વો રૂા. ૨— રતલ, સફેદ મલાઈ હલ્વો રૂા. ૩–૦ રતલ અમારે ત્યાંથી મળશે.

નવાબી પાઉડર: શરીરના રોગ પણ વાયમાંથી માત્ર બે માનીટમાં રાહત કરી દે છે. ૬ ડોઝના રૂા. ૩–૮ પોસ્ટેજ રૂા. મુલીયન માટે. એક વખત ઓરડર આપી ખાત્રી કરી લો. દેશના એજન્ટોઃ ૬૦૮૯૦ રૂા. ૧૯–૬.

P. O. BOX 709. **I. G. H. BASSA.** 153 Grey Street, Durban.

વેચવાનું છે બિઝનેસ

બજાર ઉઘડતા, કરતા માલનુસ બરફનો પીનર વાસ્ત અને રૂા ૬૦. ૩ મહીનાના અંગ આગળ તમ ... વાપવું બીઝનેસ. સબબર બજારોમાં ખેપારો ... ... સંજોગોનો વાજબ છે માલીક બાબ ... બેસનારો. વધા પણ વિગત માટે લખો યા બપોર ૨૪ મહેરસાઇ આવકેટ. દરબાર. સોમવારથી શુક્રવાર બપોરના ૧ થી ૫ વાગ્યા સુધી.

ગુજરાતી ભાષાનું

રેમીંગટન ટાઈપરાઈટર તદ્દન

નવા ઢેબુંજ—કીંમત પા. ૬૦.

વધુ વિગત માટે લખોઃ

K. D. Kanakhed.

Alwal North : P

વેચવાનો પુસ્તકો

નવુન બાળ (બાળકો માટે બીબાંઢાળ ઢબનું)		૧ ૪
નાની બેન	વાર્તા	૦ ૪
પુંડરીકના પરાક્રમ		૧ ૬
પ્રાચીન પુરાણ		૧ ૩
પુસ્તકાલય		૦ ૬
બહુપતી કુમ	હાડી રમતાં વર્ણન	૧ ૦
બાળ કુંજ	વાર્તાઓ	૨ ૦
બાળ કથાવલી	વાર્તાઓ	૨ ૦
બાળવાર્તા ભાગ ૬ ઠો		૧ ૦
બાબરીદાયિક મહાન પુરૂષોની કથાઓ		૧ ૬
ભિક્ષારાણ ધન		૨ ૦
મજરસ (રંગીન પુસ્તક)		૦ ૬
હીંદુસ્તાનની બાળ વાર્તાઓ		૨ ૧
હાજરજ્ઞા		૧ ૪
હીરા મોતી		૦ ૮
ગુલાબ અને રાજવી		૧ ૧
બાળ વાર્તા વિનોદ		૨ ૦
નવપુષ્પો		૨ ૧

નવસુત્રમ ચોપનમાત્રા

૨ છ	ચોપડી	૧ ૧
૩ છ	ચોપડી	૧ ૬
૪ થી	ચોપડી	૨ ૦

બાળ વિનોદ બાળાના ૨૦ પુસ્તકોના સેટની કીંમત રૂા. ૮–૬

કરીયાવરમાં બાળ સેટ ૨૫ પુસ્તકો કીંમત રૂા. ૬૮–૬૦

પંચામૃત	કાવ્ય અને લાવણીઓ
મધુર કરોળીયો	વાર્તા
ત્રણમાનું પુષ્પ	વાર્તા
ભોપુરી બાળ ...	બાળપુરા કોષ
માણકો બદલો	વાર્તા
નારાયણના પાઠો	વાર્તા
ભેરૂઓ	વાર્તા
...	વાર્તા
... ઢેબા	કાવ્યનું વર્ણન
જીવવાનું	જંતુઓની માહીતી
... બાળના પાઠ	વાર્તા
... ગુણ	ઉત્તમોની માહીતી
પલાંત બાબો	ચતુરની વાર્તા
નવવિરતો	ઉખાણા
ચોરનો મરો	વાર્તાઓ
તટ તટ	વાર્તાઓ
ઘડાણની રાયવાર	વાર્તાઓ
બે બાળ નાટકો	
કુચકાઓ	રમુજ
ચિત્રાવતી વાર્તા	
આંગો રોપ્યો	
ગામડામાં ગયો હતો	ગામડા પ્રતી મહત્વ
ભેજના ચિત્રકારો	વાર્તા
બાળ અને ઢોર	વાર્તા

વેચવાના કલા ચિત્રો

... ના ...	...
... મંજરી	...
...	
રંગ રેખા	...
...	...
... ચિત્રમય બાલમ	...

આ ઓફીસે છપાએલાં પુસ્તકો

ટોલ્સટોય લાયબ્રેરીમાં ... ઓર્ડીનન્સ

૧૯૦૨ ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં		૧ ૬
મીના ચનશાસ્ત્ર		૧ ૦
... પ્રદેશો		૧ ૧
... ...		૧ ૧
નીતિના કાવ્યો		૧ ૦
... અંજલીનો વધારો અને તેની અંજાણ		૦
...		૧
પૂર્વ અને પશ્ચિમ		૧
... ...		
... અને વિચાર		૨
... ...		૧
... ...		૬
... ...		૧
... ...		૧
... ...		૧
... ...		૬
... ...		૬
... ...		૬
... ...		૬
... ...		૧
... ...		૧
... ...		૧

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 28003, Res. 24443.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES, BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES. Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £20, THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up. PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upw rds.
EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6yd [illegible] & 2 in width.

Branches: 58, WOOD STREET AND 60, WOOD STREET, [illegible], VERULAM.
'Phone 39, Verulam.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા બ્રિંદથી આવે છે

બનારસની મીનારવાળી અને બ્રાહ્મી, તેમજ બાલભાતની બુટીદાર સાડીઓ યા. ૬૦, યા. ૮૫, યા. ૧૦૫ થી લઈને પા. ૨૦ સુધીની
બનારસથી હમણાજ આવેલી છે.

રંગબેરંગી ભાતની સાડીઓ યા. ૨૫ અને યા. ૩૫ થી ઉપર. બનારસની ભાતવાળી સાડીઓ યા. ૧૨-૬ અને યા. ૧૭-૬ થી ઉપર.
કલકત્તાનું ક્રેપ-ડી-શીન યા. ૩-૬ ના વાર ૪૨ ઇંચ અને ૫૪ ઇંચ પહોળા સાડીના ફેશનેબલ ડિઝાઇનના ડિઝાઇ, ૫૪ ઇંચ પહોળા પારની, યા. ૧-૬,
યા. ૨-૮, યા. ૨-૧૦ અને તેથી ઉપર હમણાજ આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ યા. ૪૫, યા. ૬૨, યા. ૭૫ અને એથી ઉપર.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

બ્રાન્ચિસ:
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

બનારસી સાડીઓ મદ્રાસના એજન્ટ
ચેટ્ટાનીસલમ્ અને
પી. સ્વામલ્લા,
૬૮, બી સ્ટ્રીટ, ન્યુકાસલ

ગરાજ
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
in all Popular flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Sole producers of all Suncrush drinks.

141.

'Phone 23350. Tel. Add. "Neartjes."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
Country orders executed at lowest Market prices.
We supply wedding requirements also.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN. 1764

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND PAIN-CURE HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST 1s 3d., 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN 4276

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."
D. K. PATEL
Fruit and Vegetable Exporter
— SPECIALIST —
in South African, Canadian and Australian Apples
Cape Fruit on hand in season
We have in stock green Ginger at 5d. a lb.

ડી. કે. પટેલ.
ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્ષપોર્ટર.
સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન
એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ
ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ
લીલું આદું ૫ પેની રતલ વેચીએ છીએ.
ઓર્ડરોના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે
નામીચા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.
P. O. Box 706. 106 Prince Edward St. Durban. 1371

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ
મેનેજર મણીભાઈ ભાણાભાઈ પરીયાણા
દરેક જાતની મીઠાઈઓ, મોળ્યા ઘીની તેમજ મોળા મેવા, મસાલાથી અમે બનાવીએ છીએ.
અમારું કમ્પાઉન્ડેડ સુરતી ચુરમું, જેવું, મગસ, બાંડીયા, બદામ, પાતળા વિગેરે દરેકનો તાજો બનાવીએ છીએ.
રીમાણામાં ખાસ લાયક સમજી ખાસ તૈયાર રાખીએ છીએ તેમજ ઓર્ડર મળ્યેથી સ્પેશીયલ બનાવી આપીએ છીએ.
પાર્ટી વિગેરે માટે મોટા મસાલ્લામાં જોઈતી જાત પણ બનાવી ગીફાઈ ઓર્ડર મળ્યે ટુંક વખતમાં બનાવી આપીશું.
બહારગામથી મંગાવનારને બરાબ પુરતી સંભાળથી કાળજીપુર્વક મોકલવામાં આવશે.
PHONE 33-6575. P. O. BOX 3680.
THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART.
34 President Street, Corner Diagonal St., JOHANNESBURG

INDIAN OPINION
Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

Vol. XXXIX Friday, 2nd May 1941.

SEEDAT SENTENCED

£40 FINE OR THREE MONTHS AND FOURTEEN DAYS

MR. D. A. SEEDAT, who was charged with *lese majesty*, or alternatively making subversive statement and also with disturbing a public meeting in the City Hall on March 2, was found guilty on the alternative charge of making a subversive statement and was fined £30 or three months' imprisonment, and on the second count of disturbing the public meeting, for which he was sentenced to a fine of £10 or 14 days' imprisonment in the Durban Magistrate's Court by Mr. Ryle Masson on Wednesday, April 30.

In dealing with the charge of *lese majesty*, the Magistrate said he did not intend to traverse the arguments advanced by counsel and by Seedat.

It seemed to the court that where Seedat's conduct clearly fell within the ambit of the alternative charge, as he thought it did, no good purpose would be served by arriving at a decision as to whether the crime charged was still a crime in South Africa.

It was an offence under the regulation with which Seedat was charged in the alternative to utter any subversive statement in the hearing of other persons.

"It is evident," the Magistrate proceeded, "that Seedat was actuated by what he calls the evils of racial and colour oppression.

"He attempts to justify his conduct by what he considers is the true aim of democracy.

"There is no doubt that amongst the rights of every individual in this country is that of giving expression to his own convictions and opinions, and in no wise has the liberty to entertain or to impart those views been curtailed save in regard to subversive matters, or matters which may tend to create hostility between persons in the Union.

"Within those bounds, one is free in directing his endeavours to right any wrongs which he conceives to exist in the present system of government.

"Such curtailment is demanded by the public interest to-day, and it is not unreasonable to expect that the right of free speech should be restricted in times when the Government is at war. It is certainly a negation of democracy to abuse the right of free speech in language which is violent and extravagant and in terms which are likely or are intended to have the effect of subverting the authority of the Government or the Legislature."

MR. D. A. SEEDAT

It was enough to say, the Magistrate proceeded, that Seedat's speech, of which the relative portions were set out in the charge, seemed intended or likely to have the effect of engendering or aggravating feelings of hostility in one section of the public towards another in the Union.

Seedat had referred to the King and the Prime Minister in insulting words and phrases of extreme contempt. He had referred to the oppression, humiliation and insults of eight million non-Europeans in the Union, and he urged his hearers to raise the voice of revolution.

"I come to the conclusion," continued the Magistrate, "that Seedat's speech offends against that provision of the Security Regulations which prohibits a person from uttering any subversive statement in the hearing of others."

Dealing with the disturbance at the public meeting, the Magistrate said the evidence satisfied him that there was a concerted action at the instance of Seedat and his adherents, and that their conduct was intended to have the effect, and did have the effect, of interfering with this lawful gathering.

"The evidence seems to run to point conclusively to a plan to wreck the meeting if Seedat encountered any opposition to his addressing the gathering," said the Magistrate.

"The behaviour of Seedat and his friends in sitting together in the hall and rising as one man at the sign of opposition, leaves me with the irresistible inference that what happened was premeditated.

"Seedat insisted on his right to address the meeting, and if there was one person in the hall the officials had the right to preclude from speaking it was Seedat. He had at one time belonged to the same association and had been expelled on account of his views, which were opposed to its considered policy.

"They had the right to expect that Seedat would use the occasion to advance those views and thus cause the organisers to break up undertaking they had expressly given.

"It is true that when Seedat found he was not getting his own way he said he merely wanted to pacify the crowd—his own crowd—but that was a change of front dictated by the circumstances and it came too late in the contention to mend the damage his conduct had already brought about.

"I find no good reason for Seedat insisting on addressing the meeting. He says his attitude was to support the protest for which the meeting was called. That seems a strong reason for his quietly accepting the ruling of the chair."

Mr. W. H. White appeared for the Crown and Mr. H. S. Bloom, of Johannesburg, for the defence.

Indian Opinion

FRIDAY, 2ND MAY, 1941

Mr. Seedat's Case

DR. DADOO has been released in the Transvaal on Wednesday, April 30, after serving a term of three months imprisonment for making a subversive statement, in that he publicly told all non-Europeans not to help in the Government's war effort because the war had no meaning for them. On the same day Mr. D. A. Seedat has gone to prison in Durban for three months for making a subversive statement in the meaning of the new Emergency Regulations. It is a strange co-incidence and yet it is a sign of the time. We are precluded from saying anything in justification of the stand taken by Mr. Seedat, for the punishment that is imposed on us for doing so is that our paper, instead of being delivered to our subscribers, is put in cold storage by the Controller of Censorship. We consider this a severer punishment than putting us in prison. Not that we fear giving expression to our honest views for that reason but: we do not wish to do so in a manner that would jeopardise the possibility of the paper reaching the hands of our subscribers. We will therefore restrict ourselves to making a few general observations for the benefit of the public.

Mr. Seedat is an enthusiastic young man who has fearlessly given expression to his convictions and has taken the consequences. He had the option of a fine and he could have saved himself from the rigours of prison life if he had chosen to do so. But he has refused to pay the fine and has informed all those who are in sympathy with him not to betray him by paying his fine. It is the only right thing he could have done. For any person who fights for his convictions and considers his conscience to be above anything else cannot but welcome the severest punishment that is inflicted upon him and he cannot rest until the goal for which he is fighting is won. He either wins his battle or lays down his life. He takes no defeat. For if he wanted to do that he would never have ventured to undergo self-imposed sufferings. So that is the line that all those who wish to fight for a just and righteous cause have to adopt.

Now while we are in sympathy with the cause for which Mr. Seedat has gone to prison, we would like strongly to say, without in any way discouraging Mr. Seedat or belittling the enthusiasm, pluck and the self-sacrificing spirit he has shown, that we cannot persuade ourselves to support the language he has chosen to express his anguish for the oppressed non-Europeans under the present imperialist rule. That *lese majesty* is not a crime in South Africa does not justify one to abuse the King or any high Government official or, for that matter, any person or even Herr Hitler, who is considered to be the arch enemy of all principles of democracy and human freedom. We may denounce the present system of Government in the strongest possible terms but we may not use violent language against individuals. While this may appear to be a minor matter in comparison with our cause it is sufficiently important for one who wishes to win popular sympathy for the cause he espouses.

We would therefore appeal to the young members of our community not to allow their feelings to have the better of their honour and dignity both in language and in action.

Mr. Seedat has very rightly said in his statement that "whatever the decision of the Court may be I shall suffer the consequences with the full understanding that I am no criminal. What I am undergoing to-day has been undergone by others in the cause of justice and equity. I stand, therefore, before this Court steadfast to my ideals and principles in the cause of not only non-Europeans but of humanity in general." In this we say God bless Mr. Seedat and may he have the strength to bear the Cross and continue his fight until success is achieved.

So much for the first count for which he has been convicted and punished.

With regard to the second count of having created a disturbance at a mass meeting held in the City Hall on March 2, we are emphatically of the opinion that there has been a clear miscarriage of justice. The application of Emergency Regulations to this meeting was, in our opinion, entirely wrong. It was a meeting called for the express purpose of ventilating the grievances of the Indian community and protesting against the proposed unjust action of the Durban City Council of expropriating certain lands held by Indians for over half a century. It was a mass meeting, not a general meeting, called by the Natal Indian Association. We have seen and heard of many mass meetings where rowdyism has reigned supreme and there has not been any interference by the police in the hall unless police assistance has been expressly called for by the organisers. Even heads have been smashed and nothing has been done. And here was a meeting where there were present two thousand strong and according to Crown witnesses only a crowd of fifty or sixty caused all the disturbance and wrecked the meeting. Admittedly, Mr. Seedat exercised his right to speak as a member of the mass which he was entitled to do under democratic rules. The facts are that the disturbance was created not because Mr. Seedat claimed the right to speak—and he was justified in being insistent when another associate of his had already been refused—but because of the high-handed action of the officials in blankly refusing to allow him to speak. He was not even told that he would be allowed to speak when the resolution was duly proposed and seconded. If the officials of the Association were convinced that the vast majority present in the hall were with them they need not have adopted such a dictatorial attitude. They could have used tact and placed the whole matter before the meeting and left it to the meeting to decide whether Mr. Seedat was to be given an opportunity to speak or not. If the vote went against Mr. Seedat he and his followers could have said nothing. If the meeting voted in favour it was the right of the chairman to call any speaker to order and to stop him from speaking if he went outside the issue under discussion. That would have been the correct procedure. But the officials were evidently obsessed with power and they thought they could rule the youth by their high-handed and undemocratic methods. It was therefore not Mr. Seedat's insistence to speak but the utter tactlessness on the part of the organisers of the meeting that was the cause of the disturbance.

Another very unpleasant feature of this case is that the officials of the Association have been instrumental in getting Mr. Seedat convicted, for certain of them had claimed to have the power to get the charge against him quashed if he gave an assurance that he would not dabble in politics in future. We cannot imagine a more unpatriotic act. They may take pride in the fact that they have got Mr. Seedat convicted but they will have to suffer the fruits of their short-sightedness.

A matter that needs to be taken note of in regard to the sentence on this count is that the Magistrate obviously thought this offence not as serious an offence as the first one and Mr. Seedat was sentenced to only £10 or 14 days. Yet the Crown was insistent that Mr. Seedat should not be allowed to be out on bail pending his trial and when the bail was eventually fixed the full amount provided under the Emergency Regulations of £200 in cash was fixed. This is surely far from justice. The Magistrate's decision on this count, we maintain, is unjust and should not be allowed to stand unchallenged.

TRANSVAAL INDIANS PROTEST AGAINST NEW MEASURES

RESOLVE TO LAUNCH PASSIVE RESISTANCE

A MASS meeting of Transvaal Indians under the auspices of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress was held on Sunday, April 27, at the Gandhi Hall, Johannesburg, to protest against the Asiatics (Transvaal Land And Trading) Amendment Bill which has just been passed by the Union Parliament. Mr. I. A. Cachalia presided.

Chairman's Speech

The chairman made the following speech:— We have gathered here to-day to protest against the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Amendment Bill which has recently been passed by both the Houses of the Legislature. It is a legislation which is not only derogatory to our national honour, but it affects the very livelihood of the Indians in the Transvaal.

"When the country is at war and the solidarity of all the sections of the South African population for the defence of democracy is a necessity, this legislation is, to say the least, inopportune and unwarranted, undemocratic and unjust. [illegible] the legislation [illegible] Act of 1939 against [illegible] community resolved to launch passive resistance at the memorable open air meeting of 6,000 Indians held at the Natal Spruit Grounds.

"On the Government side Mr. Stallford, the Minister of the Interior, had introduced the above measure when the international situation was getting worse and the present war was imminent. Inspite of all requests, protests and representations, he turned a deaf ear and said: "I am quite satisfied I am doing what is right. It does not matter to me what anybody else says." When the suggestion for a round table conference was made in the Senate he declared, "the Government held conferences in 1926 and 1932 that led to nothing, and it was not prepared to hold another in 1939."

This action of Mr. Stallford fully violated all the pledges and declarations of the Union Government. What Mahatma Gandhi said in 1896 holds good even to-day. "Hardly had I turned my back from South Africa," he said, "than a series of wrongs began to be heaped upon Indians. Where are the pledges of words of General Smuts? General Smuts will go one of these days the same way that every human being has to tread, but his words and deeds will remain after him. He is not a mere individual. He spoke the right thing in his representative capacity. He claims to be a Christian and everyone of the members of the South African Government is a Christian. They claim to be Christians. Before they open Parliament they read out the common prayer from the Bible and a South African Divine opens the proceedings with a prayer that goes up to God, not of Whiteman, not of Negro, not of Hindu, but God of all. I say this from my place and position, and knowing my responsibility to its fullest extent, that they deny their Bible and their God if they hesitate for one moment, if they fail to read the elementary justice that is due to the Indians in South Africa.

"The passive resistance movement to be led by Dr Dadoo was supported by a resolution of the Indian National Congress which read: "The All-India Congress Committee notes with pride and satisfaction the firm stand taken by the Indians of South Africa. They will have the sympathy of the whole Indian nation behind them in their fight for self-respect and honourable existence. The passive resistance struggle was postponed at the eleventh hour on the advice of Mahatma Gandhi because the British Government and the Government of India were trying to obtain relief and the Ministers were in communication with Mahatma Gandhi. Therefore Gandhiji said, "I have some hope of an honourable settlement." But no settlement came about. To-day, after two years, we see the re-enactment of the very same Bill which was instrumental in depriving a number of Indians of their only means of livelihood and confining them into water-tight compartments with all avenues of future progress barred and bolted by inhuman restrictions and untold indignities.

"The Minister of the Interior, Mr. Lawrence claims that the Bill only extends the "pegging" for a further period of two years and is only an interim measure until the whole problem is considered after the report of the Broome Commission, which has been investigating Indian penetration into European areas. It is deplorable that few members of Parliament stood for the Indian's rights and the Bill was passed with practically no discussion. The Nationalist Group protested against the Bill on behalf of the Indian community but without success. It now falls on your shoulders to reply to this oppressive and humiliating policy of the Union Government. Ladies and gentlemen, resolutions will be placed before you and I trust that you will decide the line of action honourable to your civilization and national status."

Mr. P. S. Joshi explained the chairman's speech in Gujarati.

Resolutions

The first resolution which was moved by Mr. S. H. Mohi and seconded by Mr. M. D. Ghareeb was passed unanimously only three members remaining neutral. The resolution reads as follows:

"This mass meeting of the Transvaal Indian community held under the auspices of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress, strongly protests against the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Amendment Act, a piece of undemocratic, unjust and inhuman legislation, which violates the Smuts-Gandhi Settlement of 1914 and the Capetown Agreement of 1927 and unnecessarily singles out the Indian for national degradation and economic extinction by the basic principle of segregation which the Act embraces.

"In view of the fact that the Union Government is determined to ignore all constitutional representations of the Transvaal Indian community and to deprive vast sections of it, even during the period of war, to segregate the law-abiding Indian community indiscriminately and reduce them to helotry for the crime of colour, this meeting feels that the Indian community should resort to passive resistance and voluntarily invite suffering to protect their national honour and self-respect.

"In order not to embarrass the Government during the progress of this war, but at the same time to indicate its dignified protest against the humiliation and oppression which the Act subjects them to, the Indian community hereby resolve to have recourse to passive resistance, which shall be individual in character and empowers the executive committee to direct the movement."

The second resolution which was moved by Mr. S. M. Desai and seconded by Mr. Somabhai Patel was passed unanimously. The resolution reads as follows:

"This mass meeting of the Transvaal Indian community held under the auspices of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress, while recording the legalization of the Pretoria areas through a motion in the Union Parliament, emphatically condemns it as a segregatory measure imposing disabilities upon Indians in regard to their trade, residence and occupation and depriving them of their vested rights in the Transvaal Province."

Messrs. Essop Tatli, P. K. Gopalan and others also addressed the meeting.

OCCUPATION AND OWNERSHIP OF LAND IN TRANSVAAL

DEBATE ON MOTION IN PARLIAMENT

WE reproduce below the full text of the Minister of the Interior's speech when he moved his motion in regard to occupation of certain land in the Transvaal by Asiatics and Coloured persons. The motion has been passed and was dealt with editorially in our last week's issue. Our purpose in reproducing the Minister's speech is to give our readers an idea of the historical position of the right of occupation and ownership of land by Indians in the Transvaal.

The Minister of the Interior moved:

That this House

(a) in terms of sub-section (4) of section 131 A of the Gold Law (Act No. 35 of 1908, Transvaal), as amended by section 5 of the Transvaal Asiatic Land Tenure Amendment Act, 1939 (Act No. 30 of 1939), approves of—

(i) the exemption from the provisions of sections 130 and 131 of the Gold Law of the Transvaal, of the areas of land set out in the Schedule laid upon the table on the 7th April, 1941, in so far as such provisions prohibit a coloured person from residing upon or otherwise occupying any such land or in so far as they prohibit any person from letting any such land to a coloured person or from permitting such letting or from permitting a coloured person to reside upon or otherwise occupy any such land, and

(ii) the cancellation of any discrimination against coloured persons which may be contained in the title deeds of of any land included in the Schedules, which was formerly held under any rights conferred by the Gold Law or by any prior law relating to the winning of gold, and the tenure whereof was, in terms of the provisions of section 60 of the Townships Amendment Act, 1908, of the Transvaal (Act No. 34 of 1908) converted from a "Voorkeurrecht" or leasehold into freehold,

such exemption and cancellation being absolute and paramount in terms of paragraph (a) of sub-section (4) of section 131 A;

(b) in terms of article 2 (d) of Law No. 3 of 1885 (Transvaal), as amended by section 4 of Act No. 30 of 1939, approves of the assignment of the land which was granted to the Municipality of Johannesburg by Crown Grants No. 180 of 1907 and No. 338 of 1921; and in terms of section 4 (1) of Act No. 32 of 1937 approves of the transfer to Asiatics of the land hereinbefore described; and

(c) in terms of sub section (1) bis of section 10 of the Municipal Amending Ordinance No. 17 of 1905 (Transvaal), as amended by section 2 of Act No. 30 of 1936, approves of the alienation and transfer to Asiatics of land situated in the Nigel Asiatic Bazaar set apart under Government Notice No. 1881 of 1st December, 1937, in terms of sub-section (1) of the said section 10

This motion relates to three categories of land in the Transvaal. The first category consists of certain areas of proclaimed land which are subject to the Gold Law, namely, Act No. 35 of 1908, and those are the areas contained in the schedule which I laid on the table of the House on Monday. They relate to certain areas in the municipalities of Johannesburg, Krugersdorp and Roodepoort. The next category consists of an area of land, non-proclaimed land, within the municipality of Johannesburg which is subject to Act No. 3 of 1885. The third category is an area of land within the municipality of Nigel, non-proclaimed land, subject to Transvaal Ordinance No. 17 of 1905. In moving this motion I am adopting the statutory procedure which was laid down by Act No. 30 of 1939. The purpose of this motion is to enable Asiatics and coloured persons to acquire ownership in the areas concerned. One of the objects of this motion is to give effect to certain recommendations of what has become known as the Feetham Commission, presided over by Mr. Justice Feetham, which was appointed by the Leader of the Opposition (Dr. Malan) in 1932. Before coming to the details of the proposals before the House this afternoon, it will be necessary for me very briefly to give something of the historical background behind this question. The laws dealing with Asiatic occupation and coloured occupation and Asiatic ownership and coloured ownership of land in the Transvaal are somewhat intricate, and I have no doubt that many members of this House have as yet not had the opportunity of applying their minds to this somewhat intricate phase of our law. In order to appreciate the position at present, we have to go back fifty years to the time when under the old Kruger regime in the Transvaal Act No. 3 of 1885 was passed. That Act was the first of what I might term six important milestones along the road which we have traversed since. I want to deal briefly with these six milestones. Act 3 of 1885 related to Asiatics, and in clause 2 (b) that Act provided that Asiatics may not be owners of fixed property in the Republic except in such streets, wards and locations as the Government shall assign for sanitary purposes for their residence subject to the provisions of sub-clause (d). The basic principle of the old Republican Act was no ownership for Asiatics in the Transvaal, but it is quite clear that limited rights of ownership were envisaged by that Act. That is clear from the section which I have just quoted, and that is also emphasised by the provisions of sub-section (d) of section 2 which provide that the Government shall have the right to assign special streets, wards and locations as their residence. Under the 1885 Act, which applies to the whole of the Transvaal, throughout the Transvaal ownership generally was prohibited, but there was a right of assignment vested in the Government in respect of certain streets, wards or locations. The next milestone along this long path of Indian occupation and Indian residence in the Transvaal was the Act of 1908—Act No. 35 of 1908—the Gold Law. The Gold Law in its provisions applied not only to Asiatics but to all coloured persons. Already ownership had been prohibited by the prior Act of 1885. The Act of 1908 prohibited Asiatics and coloured persons from occupying land in the proclaimed areas. After that Act was passed it was found that, despite the provisions of the Gold Law, and despite the provisions of the Act of 1885, there was a good deal of illegal occupation on proclaimed land by Asiatics, and the result was that the Government of the time in 1919 introduced an Act in order to deal with this question. The main purpose of the 1919 Act was to clean the slate, to peg the position, to clean the slate and make a fresh start. I am not dealing with all the provisions of the 1919 Act this afternoon. Some of those provisions dealt with evasions of the law or, rather, the ways in which the law had been legally evaded by the formation of Asiatic companies in the Transvaal. It is not necessary for the purposes of the discussion to go into those aspects of the 1919 Act. I merely want to refer to those provisions in that Act which gave those Indians in illegal occupation of stands on proclaimed areas in 1919 a

vested right. The 1919 Act gave those Indians already in occupation the right to continue in such occupation, and that right was one which could pass to the lawful successor of the Indian in question—he had a right to the stand then occupied by him, and he could pass that right to his lawful successor in occupation, and he could also move from the stand which he then occupied to another stand in the same township. That right, which has become known as the 1919 right, was introduced in the Act as a result of what was known as the Smuts-Gandhi agreement. It was also the intention at the time of the passing of that Act that a register should in future be kept in respect of all occupations of proclaimed land by Asiatics. Unfortunately, that was not done. And the good intentions and the optimistic hopes entertained at that time were disproved by subsequent events. It was found in the years following 1919 that despite the provisions, despite the attempt to clean the slate, illegal occupation on the proclaimed areas on the Rand continued.

(To be continued)

A YEAR OF DECISION

By
GROSVENOR DAWE
In 'Unity' Chicago.

THE Battle of the Ages is on—a battle that may be decided in 1941. The battle lines pay no attention to ancient or recent frontiers nor to the memories or forgiveness of former disputes with other nations, near or far—England, Mexico, or Spain, for instance.

If there is one principle—above all others—in the Christian doctrine, it is that the individual has immeasurable value. To such an extent, therefore, as the present disturbed moment in human history is influenced by the appealing event of 1940 years ago, we are in an irrepressible conflict between those who believe in the spiritual dignity of man and those who do not.

The battle lines are clear. Ranged on one side are the simple folk who ask only to be allowed to go their self-respecting ways with self-conscious intention to do their little best in whatever place they fill; and on the other the comparatively few in authority—no need to name them all nor at all—throughout the world, who regard their fellowmen as here to be herded, driven, and controlled in order that those above may have their will performed. Of such, Adolf Hitler is only a type or emblem of all who, in large ways and small, become drunk with power and who attack the doctrine—the dignity of man as possessor of unalienable rights, divinely imparted.

Hermann Rauschning, former intimate friend of Adolf Hitler—now for a little while an actual power in this world—quotes him in *The Voice of Destruction* as saying: "To the Christian doctrine of the infinite significance of the individual soul and of personal responsibility, I oppose with icy clarity the saving doctrine of the nothingness and insignificance of the individual human-being."

As to what threatens us in North America, Rauschning reports Hitler as saying: "There will be no new Wilson arising to stir up America against us;" and also: "I guarantee, gentlemen, that at the right moment a new America will exist as our strongest supporter whom we are ready to take the stride into overseas space." Of the peace to come when might is foreseen by him as triumphant over right, we find Hitler saying, on page 299 of *Mein Kampf*:

"A peace, supported not by the palm branches of tearful, pacifist, professional female mourners, but founded by the victorious sword of a *people of overlords* which puts the world into the service of a higher culture."

If in 1941, or later, a Hitler peace should come—speaking for a moment of material things—our commerce of the seas will disappear; our exchange of products with others who in turn supply some of our necessities will only be permitted if it suits the will of the conquering overlords, our industries will be controlled by a remote power; and a free people will be enslaved because of too much ease.

We must understand that our men by millions, on the earth, in the air, and beneath the sea, supplied with boundless material, are as nothing in the battle unless expressive of the conviction of rightness in the hearts and minds of all mature men and women scattered over our mountains, cultivating our prairies, and within hearing of our ocean's foam.

Our strength in the fight does not consist of great buildings nor great possessions, and certainly not in great and self satisfied boastings, but in great hearts devoted on the greatest cause on earth—respect for the individual rights of man, lowly or high, on his way from the manger to his own Gethsemane of self-forgetfulness.

The wrong thought must give way to the right or this world is chaos; the demand for personal safety and comfort must give way to an understanding that struggle makes strength, and devotion to ideals lifts us infinitely above all lower creatures. The way we travel is equally honoured in small things well done, as well as in great rebukes to selfishness.

Rudolph Hess is quoted in the German press as saying: "Almighty God, you gave us our Fuehrer."

Of himself Hitler has said to Hermann Rauschning: "Providence has ordained that I should be the greatest liberator of humanity. I am freeing men from the dirty and degrading self-mortification of a chimera called conscience and morality."

So, not only we who have dwelt in ease and perhaps forgotten our indebtedness to great self-sacrificing souls must be aroused, but also be lined up—if we "have eyes to see"—with every man, woman, and child of all kindreds and tongues in the battle of the Ages—a battle of right against might, a battle of free minds against delusions of greatness. Let us never forget that those whose tongues we know not have hearts and hopes like our own.

So, as our Congress opens in 1941, let us not be compelled to listen to a mighty rushing wind of words denouncing Hitler, the deluded man, but rather let us heed the still, small voice of reason inviting us to join with all everywhere whose deeds and decisions unite them to us in valuing our own lives as spiritually dignified by the causes we live for and for which we are ready to die.

Hitler says: "To the Christian doctrine of the infinite significance of the individual soul and of personal responsibility, I oppose with icy clarity the saving doctrine of the nothingness and insignificance of the individual human being." What say we? What is our answer to it in 1941 and for every year of life? Let every high-minded man search himself and speak out so that all may hear and gird themselves for the Battle of the Ages.

———:o:———

"GANDHI ABHANDAN GRANTH"

A Hindi translation of Mahatma Gandhi: Essays And Reflections On His Life And Work, edited by Sir S. Radhakrishnan and presented to Gandhiji on his Seventieth birthday. For all Hindi readers it is a book worth reading and treasuring. Please note the book is in Hindi (Devanagri) and not in English.

Price 7 Shillings including postage.

Obtainable From: Manager:
"INDIAN OPINION," Phoenix, Natal.

INDIAN PENETRATION

THE Natal Indian Congress, in a report submitted to the Penetration Commission on Monday, April 21, maintained that the City Council had wrongly assumed that all acquisitions of property by Indians must be regarded as coming within the terms of reference of the Commission.

"We submit that occupation is the crucial test by which the Commission is to ascertain its findings.

"We resist the contention of the Council that all areas of the city, except those predominantly under Indian ownership on January 1, 1937, must be taken as predominantly European.

"This claim is based on a fallacy. Of a population of 239,547 (according to the 1936 census) the Council, representing 88,065 Europeans, desire to reserve to themselves all lands not owned by Indians or other non-Europeans as at January 1, 1937.

"Since that date 1,084 sites equalling 180 acres have been sold to Europeans out of 505 acres of unalienated land in the old borough."

The Congress, while adhering to the lawful right of the Indian to own and occupy property anywhere, maintained that the Indian population had lived and would no doubt continue to live for generations to come, largely and voluntarily withdrawn into areas of their own or in areas adjacent or contiguous to them.

"The Indian community has by this process of expansion and improvement in its standard of living removed those distinctive and unnecessary features of Indian customs and manners, and it has, and is fitting itself, in an ever-increasing measure to western standards of living.

"We maintain that the acquisition of properties by Indians has in the very large majority of cases been in the areas predominantly occupied by them or in contiguous areas.

Mr. V. Lawrence, vice-president of the Congress, maintained that the cry of penetration was without foundation. In the past Indians had lived next to Europe[illegible] without friction arising.

He was secretary to Mahatma Gandhi when he lived next to Mr Harry Escombe. The partners of Messrs. Dada Abdoola had lived next to the residence occupied by the present Mayor's father.

During the last 'go several Indian firms had operated businesses in West Street and Gardiner Street without friction arising.

Mr P. Rose supported the contention that when Indians bought properties and resold them after making improvements they made a profit. The properties increased in value.

Corporation's Reply

The contention that the rate of Indian penetration in Durban was faster than the rate at which Europeans acquired property was made at the sitting of the Indian Penetration Commission on Wednesday, April 23. The day was occupied by the Durban Corporation replying to points raised recently by the Indian representatives.

The Commission will sit in Durban again on May 7.

The Corporation contended that the calculation of the amount of penetration on the basis of subdivisions already registered was the most nearly accurate figure which could be reached in actual practice.

It did not contest the contention that, in order to reach the number of separate "properties" which had been acquired by Indians, 58 sub divisions should be deleted. If the Corporation's total of 577 subdivisions was to be reduced for that reason, account should also be taken of the converse type of case in which properties shown as one subdivision consisted, in fact, of more than one "property" on that basis.

The Corporation emphasised the importance of the rights of ownership, and it drew the notice of the Commission to the fact that whenever the ownership of any property passed to an Indian purchaser of it there went to him with it an unfettered right to choose the tenant who was to occupy it.

The direction in which the choice was exercised was a matter of importance to the subject of the Commission's reference. It was a pity that no evidence was available about the succession of tenants who had occupied each of the 230 properties in areas contiguous to those considered by the Corporation to be predominantly Indian as at January 1, 1937.

Occupation without ownership was a temporary and very insecure form of tenure.

The Natal Indians had asked that 212 properties occupied by Indians in predominantly European areas since 1937, but occupied by Europeans, should be deleted from the list of penetrations.

The Corporation considered that it might reasonably be anticipated that in the course of time all of the 230 properties would be occupied by Indians.

Dealing with the case put forward by the Natal Indian Congress, the Corporation pointed out that in "contiguous areas," which, it was claimed, were not predominantly [illegible] owned by Indians [illegible] were occupied by Europeans and did not lack civic amenities.

"It is difficult to reconcile this fact with the contention put forward as to the reasons why Indians have acquired property in predominantly European areas," states the Corporation. "If the Indian community is so starved of housing accommodation and civic amenities, and is so pressed by its increased population, why has it failed to take occupation of more than 50 per cent. of its acquisitions in these areas?"

The Corporation did not propose at that stage to debate whether any particular acquisition represented a case of Indian penetration or not. It claimed that upon a general survey of maps and the mass of facts and figures, it had been established that the acquisition by Indians of property in predominantly European areas had taken place to a considerable extent, and at a rate which, in proportion to population, was substantially faster than the rate at which Europeans had acquired property.

There was no doubt that the Indian population had increased considerably, and it was obvious that the increased population had to live somewhere. It had meant, of course, that European inhabitants of those previously European areas into which the surplus of the Indian population had moved had been displaced farther afield. Carried to its logical limit, that process would develop and gather momentum until all of the old Borough became affected by it.

The Corporation repeated the assertion made before that there had always been large tracts of land in private Indian ownership in the city which would provide residential sites of a superior character, which had always been available to Indians for that purpose and had not been utilised by them.

Dealing with the alleged lack of amenities, the Corporation said that it was stipulated, and accepted by the Corporation, that £500,000 would be spent in development works in the added areas during the first 10 years. That obligation had been amply discharged.

[illegible]

WRITING

[illegible] to be earned by writing short [illegible] for the Press. Prepare for writing [illegible] Course which [illegible] specialist awarded. Write for particulars to: National College of Authorship, [illegible] Bay, [illegible]

Things In General

Death Of Sir Charles Smith

THE death of Sir Charles Smith, K.C.M.G., which took place at his residence in Durban, on Thursday afternoon, April 24, at the ripe age of 82, will be mourned alike by Europeans and Indians. Sir Charles was a distinguished pioneer in South Africa who had contributed very greatly to the social, political and economic life of this country. During the great strike in 1913 to protest against the £3 tax imposed on ex-indentured Indians, Sir Charles was one of those who vehemently denounced the imposition of that inhuman tax and was a pillar of strength to Mahatma Gandhi in getting the tax abolished. Sir Charles has ever since been a friend to the Indian community, to whom he has liberally contributed whenever a contribution has been asked of him for any worthy cause. Sir Charles' remains were cremated at the Crematorium, Stellawood, on Saturday, April 26. Our heartfelt sympathy goes out to Lady Smith and the bereaved.

Why No Tamil In I. O.

A correspondent wishes to know why INDIAN OPINION is published in English and Gujarati and not in Tamil. The reason why it is not published in Tamil is that the bulk of the subscribers comprise the English speaking and the Gujarati speaking people. When we did attempt to introduce Hindi and Tamil languages it proved a failure and had to be abandoned owing to a hopeless lack of support on the part of both the Hindustani and Tamil sections. We cannot venture such a step especially in these times when the prices of paper and printing material are soaring high unless we were assured of a substantial number of Hindustani and Tamil reading subscribers.

Supreme Court Dismisses Licensing Appeal

The appeal of Goolam Hoosen Amod against the decision of the Durban City Council sitting as a Licensing Appeal Board was dismissed in the Natal Supreme Court on Monday, April 21. In giving judgment, Mr. Justice Carlisle said that in 1940 Amod had held a general dealer's licence for premises at 380 Bellair Road, Durban, and a fresh produce and aerated water dealer's licence for the adjoining premises at 382 Bellair Road. His application for the renewal of both licences for 1941 had been refused by the Durban Licensing Officer, whose decision had been upheld on appeal to the Durban City Council. Both the decision of the Licensing Officer and the City Council had been that Amod was not a fit and proper person to hold these licences. This decision was due to the fact that Amod had been convicted four times, twice in 1937, once in August, 1938, and once in June, 1940, of selling after hours. If the idea was prevalent, said the Judge, that those who had all the renewals of their licences refused could succeed in regard to some of them by appealing to the Supreme Court, it was erroneous. The Court had on one occasion said that the applicant should have either of his licences renewed but not both. But that case had not been the same as the present one. He saw no reason to interfere with the decision of the City Council. Amod had committed the offences with his eyes open, for he had had two warnings from the Licensing Officer.

Bill Passed Through The Senate

The Transvaal Asiatics Land and Trading Amendment Bill passed through the Senate on Monday, April 24.

Indian Cane Growers' Association

The fifth annual general meeting of the Natal Indian Cane Growers' Association was held on Sunday, April 20, at Stanger. The president, Mr. N. Bolsdingh, presided. The chairman, in his address, briefly surveyed the activities of the Association for the past 12 months. He gave an outline of the interview the deputation of the Association had with the Minister of Commerce and Industries and the South African Sugar Association on the revision of the Sugar Agreement. The position of the Indian planters falling under various categories was fully represented. The non-quota growers, small growers and those who planted cane in 1931 and 1935 were dealt with. The experiment station was concentrating on by-products, so that an outlet for surplus cane could be discovered. Among other things alcohol for motor fuel, glycerine and cellulose have been considered. The following officials were elected: President: Mr. N. Bolsdingh; vice-presidents: Messrs. S. Ramportal, S. Roopsingh, S. V. Naidoo, R. Parmeswar and S. Kangabin; secretary: Mr. D. D. Lalla; treasurer, Mr. T. P. Sham.

Stella Hill Indians

At a meeting of Indian ratepayers, residents and parents held at Stella Hill, Durban, under the auspices of the Stella Hill and District Ratepayers and Residents Association the Durban Corporation was criticised for lack of amenities in the district, which is an Indian area. It was also pointed out that no provision had yet been made for about 300 children of school-going age, there being no accommodation for them in the Stella Hill Government-Aided Indian School. Resolutions to be sent to the authorities concerned were unanimously passed.

Wedding In Durban

The marriage of Indira Maghraj, daughter of Mr. R. A. Maghraj, took place last Sunday with Mr. Partbab Singh, brother of Mr. Jasraja Singh of Benoni, Transvaal. The bride was the secretary of the Indian Women's Club. The wedding ceremony was performed at the bride's residence at 52 Sydenham Road, Durban, by Swami Bhawani Dayal Sanayasi in the presence of a large number of friends and relatives. A brilliant function was held at the City Hall the same afternoon. Swami Bhawani Dayal presided. The hall was fittingly decorated for the occasion. The bride and bridegroom were the recipients of many valuable gifts and messages of blessings from various parts of the country. Among those present were a large number of Europeans including the Mayor and Mayoress Mr. and Mrs. Ellis Brown, the High Commissioner of India, Sir G. Rama Rau, and Indians representing all sections and all shades of opinion. Mr. R. A. Maghraj thanked the guests for their kind presence. The Arya Sangeet Band throughout the proceedings rendered music. The function concluded with songs by Mr. P. S. Singh.

S.A.I Lawn Tennis Association

The fifth annual general meeting of the South African Indian Lawn Tennis Association was held in the Orient Club, Krause Street, Johannesburg, on Easter Monday, April 14. Mr. Mahomed Jajbhay, president of the association, presided and extended a very hearty welcome to the delegates. Mr. Jajbhay said that the game of tennis among Indians had reached a very high standard. He remembered when he first learned to play tennis in Johannesburg there were hardly a dozen players, but that number had now increased to 12 times 12. He congratulated the Transvaal players for successfully winning the Govender's Floating Trophy, the Hassim's Memorial Trophy and the Ruhselingh's Memorial Trophy in the doubles and singles tournament competition, and thanked the past officials for the very valuable assistance given to him during his term of office. The secretary Mr. Perry Pillay submitted an elaborate report in which he mentioned the rapid progress of the association, and the association showed a credit balance of £15 9s. 6d. The following officials were elected for the period 1941-42: Patron: The High Commissioner for India; president: Mr. S. Rajpaul; hon. life vice-presidents: Messrs. M. K. Naidoo, Himdad Khan and S. Rajpaul; hon. secretary: Mr. L. Bodhan; hon. treasurer: Mr. E. Jithoo; headquarters: Natal.

Answers To Correspondents

Mr. H. B. Maharaj: You must direct your criticism to the paper in which the objectionable article has appeared. —Ed. I.O.

વેચવાના પુસ્તકો

નીચેના પુસ્તકો બધા મુંબી કરેલા જાણીતા લેખકોના છે. દરેકનાં પુસ્તકો સુંદર કિંમતાં જ્ઞાનપૂર્ણ અને સારા લેખકોના વાચ્યા જોઇએ. જેથી આપણા જ્ઞાનમાં વધારો થાય અને આપણું ચારિત્ર્ય ઘડાય. એ દૃષ્ટિ આદરને ધ્યાન માં રાખી અમે પુસ્તકો મંગાવીએ છીએ. ઉત્તમ સાહિત્ય જ્ઞાનમાં વધારો કરે છે.

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

મા	કુવન કથા (પં. જ. નેહરુ)	૧૨ ૦
ધર્મ	સંસ્થાપન (ગાંધીજીના ભાષણો વિદેશના વિચારો અને લેખો)	૧ ૬
મહાત્મા	ગાંધીજી (સ્મરણો)	૦ ૬
રાષ્ટ્રપિતા	શિવરાજ	૧ ૬
સત્યાગ્રહની	મિમાંસા	૪ ૬
આખરી	કેદીઓ ભાગ ૩ જો	૫ ૬
અર્પણની	પ્રતિમા	૩ ૬

ગાંધીજી સાહિત્ય

સંસારી	મહર્ષિ દયાનંદનું જી. ચ.	૨ ૦
પરમાર્થસાર		૧ ૦
મહાવીર	અહાનંદજી	૨ ૬
અનાસક્તિ	યોગ (ગીતાનો ગાંધીજીએ કરેલો અનુવાદ)	૧ ૦
મંગળ	પ્રભાત (ગાંધીજી)	૧ ૦
ઉપનિષદ	પાઠાવણી	૪ ૦

શ્રી. રમણલાલ જયંતિલાલ દેસાઇ કૃત

કાજોરા		૭ ૦
ભાગ્ય	લક્ષ્મી ભાગ ૨	૭ ૦
ડિબામણ		૭ ૦
પુષ્પમિશ્ર		૫ ૦
સ્નેહ	મદ	૭ ૦
સંસાર	હઠ અને સંપુટતા	૭ ૦
હાસ્ય	વાંચ	૫ ૬
રાતિજમાં	(પુરુષોધ)	૫ ૬
સુવર્ણપુર	(રમણલાલ દેસાઇનું વીયર મંજન)	૮ ૬

બીજા કેટલાક પુસ્તકો

પ્રેમ	યાત્રા (નોવેલ)	૭ ૦
જીવતા	તણેવારો (મોદી)	૨ ૭
હિંદનાં	(વેકેશન પુસ્તક)	૪ ૦
કુશર	કાકર (કુશર સંસ્થાના બોમ્બીનો)	૧૦ ૦
આયરલેન્ડનો	મુક્તિ સંગ્રામ	૩ -
ઉત્સવ	(રવીન્દ્રનાથ ટાગોરના ગીતાનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ દીપક ગાંધી)	૮ ૬
કમળાબાની	(રસીક નોવેલ)	૧ ૦
ગાગરમાંથી		૪ ૮
ઉષા	અરુણા	૭ ૦
સુરવીરની	વાતો	૪ ૬
અનરની	સહીનું કામ	૫ ૦
સાહસિકોની	રાણી	૩ ૬
ભારત	સુબોધક નાટક	૧૫ ૦
રાષ્ટ્રીય	સંગીત નાટક	૧ ૬
મોતીના	તોરણ (તોરણો બનાવવાની રીતો)	૩ ૦
પીર	જગદેવ	૪ ૬
પંખા		૧ ૬
વિરાગના	અને બીજી વાતો	૫ ૦
ગુરુ	ગ્રંથ સાહેબ ભાગ ૨ જો	૨ ૦

ચારણકન્યાની નવલકથાઓ

શાંતિ	ભાગ ૧	૭ -
મંદાકિની		૩ ૦
કુંતા		૧ ૦
પરણિતા		૨ ૬
પ્રેમની	સમાધિ	૩ ૦
રમાબા		૩ ૦
અપૂર્વ	ભારતી	૭ ૨
અનુરાધા		૬ ૦
ભાઇબંધ		૫ ૬
જીવન	યાત્રા	૩ ૦
અનુરાધા		૧ ૬
ગરીબ	દીન	૭ ૬
ધુળકા		૫ ૦
નવીના		૬ ૦

શ્રી. ચારણકન્યાના બધાં પુસ્તકો સુંદર રંગપટ દોરેલ છે. આ બધાં ઐતિહાસિક પ્રસંગોનો છે.

નવલકથાઓ

કેળાવણી	અને બીજી વાતો (ભરત દામોદર)	૩ ૦
કુરબાનીની	કથાઓ	૨ ૦
મંદાર	માળા (દુઃખી વાનો નોવેલ)	૫ -
ગૃહરાજ	(નોવેલ)	૪ ૦
જામા	(વાર્તા)	૪ ૬
ભગીરથદાસનો	હાસ્ય ભંડાર	૬ ૦
જયેન્દ્રમાના		૫ ૦
આંસુની	રાણી	૫ ૬
આંજવાના	જળ (દુઃખી વાર્તાઓ)	૩ ૦
તાની	તલવાર (રાજપુત કથા)	૪ ૦
દૃષ્ટિપરીવર્તન	(ટોલ્સટોયની નોવેલ ધર્મગરી	૪ ૦
કોની	ગોધરાણી (નોવેલ)	૩ ૬
પ્રેમ	બાધા (બાર્ના સંગ્રહ)	૪ ૦
પ્રેમ	શિક્ષા	૭ ૬
નારી	હૃદય (ઇતિહાસ)	૪ ૬
નકો	નગરીઓ (હાસ્ય રસીક કથા)	૧૫ ૦
પ્રેમાધમ	(સંકટ રસીક ઇતિહાસ) ભા. ૧	૬ ૦
"	" " " ભા. ૨	૫ ૦
પુરાતન	જર્જોત (નોવેલ)	૪ ૬
પ્રેમ	પ્રભાવ (નોવેલ)	૫ ૦
પુનરીથી		૦ ૬
પાનકી	બાંધા (દુઃખી વાર્તા સંગ્રહ)	૪ ૬
પીજરને	પંખે અને બીજી વાતો	૧ ૦
પ્રસાનો	દીપક ભાગ ૨ જો	૨ ૬

નવલકથાઓ તથા વાર્તાઓ

બાજીરા	(વાર્તાઓ)	૫ ૦
ચકુમા		૨ ૦
સગાઈ	(મરાઠી સુપ્રસીદ્ધ નોવેલનો અનુવાદ)	૭ ૦
રબારી	દોળી ખંડ ૧ (ઐતિહાસીકની કથા)	૧ ૬
રાણા	પ્રતાપ (ઐતીહાસીક કથા)	૩ ૦
મન	મોહન જાની	૩ ૦
"	" મોદી	૫ ૦
કેરાનમાં		૩ ૬
અમે	બધા (રસમુક્ત નોવેલ)	૫ ૬
અબજ	પતી (હાસ્યરસથી ભરપુર)	૬ ૦
સોરઠ	રાણી	૧ ૬
સોરઠ	સતી	૩ ૦
સોરાષ્ટ્રની	રસધાર (સોરાષ્ટ્રની પ્રતીહાસીક કુંત કથાનો સંગ્રહ) ભાગ ૧	૩ ૦
સ્નેહ	લહરી	૬ ૬
સમાજની	વેદીપર	૪ ૬
સ્નેહ	સંગમ	૪ ૬
કલ્યાણ	યાત્રા	૩ ૬
પ્રભાત	ફેરણો (ટુંકી વાર્તા)	૫ ૬
ગજા	અને બીજી વાતો	૩ ૬
પ્રેમ	યાત્રા	૫ ૬
પ્રિતમની	આશ	૩ ૦
રંગી	પારેણા (હાસ્યરસ)	૬ ૦
કોલેજીયન		૪ ૬
મંદારમાળા	" (નવલીકા સંગ્રહ)	૨ ૦
પ્રિયતમા		૨ ૦

ઐતિહાસીક કાદંબરીઓ

મંજરી	(ર. મ. દેસાઇ કૃત)	૫ ૦

કાવ્યો—ગરબા—ગીતો—ભજનો

કસાયીનો	કેકારવ	૧૧ ૦
મણીલાલ	કાચા માયા	૧ ૬
ગીતાંજલી	(કર્યા. રવીન્દ્રનાથ કૃત)	૨ ૦
વારસી	સન્ત વાણી	૧ ૦
નીહારીકા	(કાન્ત. ર. ય. દેસાઇ કૃત)	૪ ૬
પુનરાગમન	(કવેરચંદ મેઘાણી કૃત)	૧ ૬
રહીયાસી	રાજ ભાગ ૧ લો [illegible]	૦ ૦
"	" ભાગ ૨ જો	૧ ૦
"	" ભાગ ૩ જો	૧ ૦
ખજુ	ગીતો	૨ ૦
રાસ	ગરબીઓ	૨ ૬
રાસ	તરંગીણી	૦ ૬
રાસ	નીકુંજ	૨ ૦
ગોદ	સંગીત (ના. ગો. મારૂ)	૧ ૦

મળવાનું ઠેકાણું:-

Manager Indian Opinion
Phoenix, Natal

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
સને ૧૯૦૪માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૬ મું. ફીનીક્સ, ગુરુવાર, તારીખ ૨ મે, ૧૯૪૨. અંક ૧૮.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"
ગુરુવાર તા. ૨ મે, ૧૯૪૨.

મી. સીદાતનો કેસ

કોર્ટ સાહેબે જાહેરમાં બ્રીનન્સુરોપીઅનોને એમ કહ્યું કે મુદ્દતો તેમને માટે કાયદો બનાવ્યો નથી તેથી સરકારના યુદ્ધ પ્રયત્નો માં તેમણે મદદ નહિ કરવી. એથી સરકારની સત્તા ધિક્કારનારે પ્રયત્ન કરવાના આદેશ માટે તેમને ત્રણ માસની કેદની સજા ભોગવવી પડી હતી જે પુરી કરી તેઓ ગુરુવાર એપ્રીલ ૧૬ મી એ છુટા થયા છે. બીજા દિવસે મી. ડિ એ. સીદાત સરકારની ઇસ્તાના ઉમેદવારી નાબુદ કરવા જાહેરમાં પ્રયત્ન કરવા બદલ યોગ્યજજ્ઞાની રેજીસ્ટ્રેશન-સત્તાની રૂએ ગુનેગાર ઠરી ત્રણ માસની કેદની સજા પામ્યા છે. આ એક વિચિત્ર પ્રસંગ બન્યો છે પરંતુ તે બાબતના કાયદા વિષે ગુંચવણ છે. મી. સીદાતે જે ગુનો કર્યો છે તેના બાબતમાં વિષે કોઈ પણ કહેતાં અમને સંકોચ થાય છે કેમકે તેમ કરવાની આપણે કંઈ સત્તા ભોગવતા પણ છે ને એમ છે કે આ પ્રશ્ન અદાલતો મારફતે પહોંચવું કરવાને બદલે સેન્સરની સત્તા તરફથી બધારમાં બહાર દેવામાં આવે છે. આ સજાને કેદની સજા કરતાં અમે વધારે મુશ્કેલ ગણીએ છીએ. તેનો અર્થ રખેને એ કરવામાં આવે કે અમારો પ્રમાણિક મત દર્શાવતાં અમે ડરીએ છીએ. હકીકતમાં એક પરંતુ બની શકે ત્યાં સુધી અમે એવી રીતે કહેવા નથી ઇચ્છતા કે જેથી આ પત્ર વાચકોના હાથ માં જવાની શક્યતા જોખમમાં આવી પડે. આથી અમે લોકોના હિતને બાજુએ મૂકીને સામાન્ય બાબતોની બહિ ચર્ચા કરીશું.

મી. સીદાત એક ઉત્સાહી નવયુવાન છે કે જેમણે નિર્ભયતાથી પોતાના અંતરના વિચારો જાહેર કર્યા છે અને તેના પરિણામો આવકારી લીધા છે. તેમને દંડ ભરી છુટી જવાની પરવાનગી આપવામાં આવી હતી. જો તે ચાહતે તો દંડ-ભરનારનાં સંકોચોમાંથી બચી જઇ શકત પરંતુ તેમણે દંડ ભરવાની સાફ ના પાડી અને જેઓ તેમના તરફ લાગણી ધરાવે છે તે સહયાત્રીઓને તેમણે સૂચવ્યું છે કે દંડની રકમ ભરી દઇ તેઓએ તેમને કશો નોંધ દેવો. તેમનાથી એ સિદ્ધાંત બીલ્કુલ બંધ રાખે પણ નહિ. જે બાબતમાં પોતાના પ્રયાસોના મતને ખાતર રહેવાને ખાતર થઇ છે અને પોતાના અંતઃકરણને સર્વથી સંતોષ મળે છે તેનાથી સજ્જનમાં સજ્જન સરકાર આવકારી શકાય અને વિજય પ્રાપ્ત થાય ત્યાં સુધી તેનાથી વિશ્રાંતિ ન લેવાય. જેમ્સ પા. તો વિજય પ્રાપ્ત કરવો રહ્યો આપણે કંઇ થયું રહ્યું કાર તેનાથી ન બેસાય. જે તેમે તેમજ કરવું હોત તો દુઃખ ઉઠાવવાનું સાહસજ તેણે કર્યું નહિ હોત. એટલે જેઓ નરકાગાર ન્યાયની સાદત સહન આમતા હોય તેઓએ આ માર્ગ લેવાનો છે.

મી. સીદાત જે સવાલને માટે ઝઝુમ્યા છે તેના તરફે જો કે આપે સંપૂર્ણ દિલસોજી બતાવીએ છીએ છતાં, તેમને જરાએ નાદિલગત કર્યા વિના કે તેમણે બતાવેલો ઉત્સાહ, સાહસવૃત્તિ અને આત્મબલિદાનની ભાવનાનું બહુમાન જરાએ ઘટાડ્યા વિના, આપણે બારણુપૂર્વક એટલું જણાવવું જોઇએ કે હાલના રાજીવાદી તંત્ર હેઠળ કરાયેલા બ્રીનન્સુરોપીઅનોને બાદની પોતાની હમદર્દી દર્શાવવાને તેમણે જે બાબા પસંદ કરેલી છે તેને ટેકો આપવાને અમે અમારા અંતઃકરણને મનાવી શકતા નથી. રાજને વિષે અપમાનકારેલા શબ્દો વાપરવા એ દક્ષિણ આફ્રિકામાં ગુનો નહિ મનાતો હોય તો પણ તે કારણથી રાજનું કે કોઇ પણ ઉંચા સરકારી અમલદારનું કે કોઇ પણ વ્યક્તિનું કે ખુદ હર હિઝનસ, કે જેને લોકશાસનના અને મનુષ્યની સ્વતંત્રતાના સપના સિદ્ધાંતોના હદર થયુ બહુવારમા આવે છે, તેવાનું પણ અપમાન કરવાનું વાજબી ઠરતું નથી. આ વખતે હાલના રાજતંત્રને સખ્તમા સખ્ત શબ્દોમા વખોડી કાઢી શકીએ પરંતુ વ્યક્તિઓ સામે જરાએ બાપા નજ વાપરીએ. જો કે આપણા આખા સવાલની સાથે સરખાવતાં કદાચ એક બાજુની બાબત ગણાય છતાં જે પોતાના સવાલને માટે જાહેર પ્રજાની દિલસોજી મેળવવાની પ્રજ્ઞા કરવા દોર તેને માટે તો આ સવાલ સંપૂર્ણ અગત્યનોજ બબાય. આથી અમે આપણી તાબાના બધારા નવયુવાનોને વિનંતિ કરીએ છીએ કે તેઓએ બાદ તેમજ મર્યાદાના મંર્યાધમાં રહેવાનાં ચૌકસ અને ગોબારને તેઓની લાગણીઓને વશ નહિ થઇ જવા દેવા જોઇએ.

મી. સીદાતે પોતાના નિવેદનમાં જણાવ્યું છે કે "કોર્ટનો ચુકાદો અમે જે તેમ છતા હું મને બનારી સજા એવી સમજણીજ બોગવીશ કે હું કંઇ ખોટી રીતે ગુનેગાર નથી. આજે હું જે સજા ભોગવી રહ્યો છું તે બાબત અને બાદલ ઉત્પન્નકર્તાને બાબત બીજા બનેક સજા ભોગવી રહ્યા છે એટલે આ કોર્ટમાં મને બાબો ઠરાવવા આવેલો હોવા છતાં માત્ર બ્રીનન્સુરોપીનોનાજ બચાવનો વિષે નહિ પરંતુ આખાએ હબુબલાતીને વિષેના મારા આદરી અને સિદ્ધાંતો જોવાને તેવાજ તબક્કામાં" આ બાબતમાં અમે ઇચ્છીએ કે મી. સીદાત ઉપર ઇશ્વરના આશિર્વાદ ઉતરો અને તેમણે ગરજવાન ચહેરી લીધેલ દુઃખ સહનશક્તિ અને વિજય પ્રાપ્ત થાય ત્યાં સુધી શક્ત સાધુ રહેવાની તેમને શક્તિ બક્ષો.

આદરણીય પહેલો ઓરેન્જ ને જોવે ગાંધી તે ગુનેગાર ઠરી ત્રણ માસની સજા ને તેને વિષે.

આપણે તા. ૧૮ મી એ ડરબનના બે કોર્ટમાં બનેલી મારા મારામા બનેલા પહેલાવાનના બીજા આરોપના સંબંધમાં અમે એવો મત જણાવીએ છીએ કે કોર્ટે તરફથી ઓછામાં ઓછા ન્યાય થયો છે. આ મી.સીદાતને વિષે એમ-જન્સી રેગ્યુલેશનના બદલ બીજી રીતે લાગુ પાડવા મા આવ્યા છે. આ મી.સીદાત કોઇ કોમની કરિયાદો જાહેર કરવાના અને કોર્ટોએ તરફથી પ્રત્યાસ ત્રિપર ૧૫ વર્ષ ઘરાવવામાં આવી રહેલી અન્યાયી જુલ્મોના તમો પ્રત્યેથી બહારની દુનિયા ના કાનો સુધી પહોંચાડવાના કરવાના સારી કોશિશ કરેલા આબાધી જમલાની સામે વિરોધ દર્શાવવાના બાબત કંઇપણ બોલાવવામાં આવ્યા હતી. એ એક માન મીદીંગ હતી બહિ કે નાદાસ બન્ડિઅન ઓપોઝીશન તરફથી બોલાવાયેલી જાહેરસભા મીદીંગ આપણે બાબ મીદીંગો ઘણી જોઇ છે અને ઘણીને વિષે સાધિકપણે પણ છે ને તથા બોટાં તોફાનો થયા છે અને તેમ છતા મીદીંગની બબરમા કરનારાઓ તરફથી પોલીસને બોલાવવામાં આવી નથી તથા તેમ સુધી પોલીસે વચ્ચે માપું માપું નથી. કહેવાને પ્રસંગે ગાલા પણ બાબમાં છે અને ઇજા કંઇ થયું નથી. પરંતુ આ મીદીંગ કે જેમાં બે હજાર માણસો હાજર હતા તેમા તાજના સાક્ષીઓ મુજબ બાત પ્રમાણે કે સાત માણસોના ટોળાએજ સબબુ નાકાન મચાવ્યું અને મીદીંગને તોડી પાડી હતી. મી. સીદાતને એ મીદીંગમાં આમ જનતાના એક સભ્ય તરીકે પોતાને લોકશાસનના નીયમો અનુસાર હક્ક હતો અને તે હકની રૂએ બોલવાનો આગ્રહ લીધો હતો. પરંતુ સત્ય હકીકત તો એ છે કે તોફાન થવાનું બીજા કારણે મી. સીદાતને બોલવાનો

હકનો દાવો કર્યો—કે જે કરવાને બીજા કોઈ નેગ્રોના સાથીને પણ બોલાવવા દેવાની ના પાડવા માં આવી હતી કોઈ જોતાં બીલકુલ વાજબીજ હતા—જો નહોતું પરંતુ તેમને બોલાવા દેવાની ના પાડવાનો એસોસીએશનના અગ્રસરદારોએ આપબુદ્ધીમાંથી પગલું લીધું હતું એ હતું. દરમ્યાન વિધિસર ફરીયાદ આવે તેને અનુમોદન આપવા પહેલા તેમને બોલાવવાની છુટ બરાબર એટલું પણ તેમને કહેવામાં નહોતું આવ્યું. જો એસોસીએશનના અગ્રસરદારોને એટલી બાબોજ હતી કે કોર્ટમાં હાજર થએલાઓની બેદરી બદબુભરી તેઓના પક્ષમાંજ હતી તો પછી તેઓનો આવો આપબુદ્ધ વર્તાવ ગોરાને કંઈ કારણ હતુંજ નહિ. તેઓએ વિવેકબુદ્ધિ વાપરવી જોઇતી હતી અને જો બાબત સરકારનો સમાવો મુકી મી. સીદાત ને બોલાવા દેવા કે નહિ તેનો નિર્ણય તેઓને કરવા દેવો જોઇતો હતો. પછી જો તેઓનો અત મી. સીદાતની વિરૂદ્ધ બદબો હોત તો તેમને અને તેમના સાથીઓને કંઈ કહેવાનું રહેજ નહિ. જો સરકારનો તરફ મી. સીદાતની તરફેણમાં ગયો હોત તો પ્રમુખને પ્રથમ પણ બોલનારને જો તે ચર્ચાના વિષયની બહાર જાય તો નીચેમાં બોલવાની અને બોલતાં અટકાવી દેવાની સત્તા હતી. આ બધું વિધિસર કાર્ય ગણેલું સમજાત. પરંતુ એસોસીએશન ના અગ્રસરદારોને સત્તાનો મદ આવી ગયો હતો અને પુરાવાને તેઓ મોકલાશન ચિહ્નની આપબુદ્ધીભરેલી રીતે અને ડિક્લરેશનીથીજ ઉભારા કરી દઇ ગોરો જેવું ભારી બેઠા હતા એટલે ગરમીમાં તોફાન થયું તેનું કારણ મી. સીદાતે બોલવાનો આગ્રહ કીધો એ નહોતું પરંતુ મીટીંગ ૨ સંચાલકોમાં વિવેકબુદ્ધિની ખામી હતી એ હતું

આ કેસનું બીજું કોઇ અરૂચિકર સ્વરૂપ એ છે કે એસોસીએશનના અગ્રસરદારો જાતેજ મી. સીદાતને સજા કરવામાં હરીફારરૂપ બન્યા છે, કેમકે બાકી અગ્રસરદારો જે તો એવો ઠરાવ સહા કર્યો હતો કે મા સીદાત જો એ બાબતે આવે કે તે બાબતમાં રાજકારણનું માયું નહિ માટે તો તેમની સામેનો આરોપ રદ કરવાની પણ પોતે શક્તી ધરાવતા હતા. આવી રહ્યુ દેશદ્રોહી કૃત્ય બીજું કયું દોષ શકે! બાબ તેઓ અર્થ લોકે કે તેઓ મી સીદાતને સજા કરાવી શકયા પરંતુ તેમાંની કુંદ દહિના પણ તેઓને ભોગવવાં પડશે.

આ આરોપમાં થએલી સજાના સંબંધમાં એક બીજી બાબત નોંધ લેવા જેવી એ છે કે જોહ મેજીસ્ટ્રેટને દેખીતી રીતે પા. સીદાતનો આ ગુનો પહેલા ગુનાના જેટલો ગંભીર નહિ જણાયો. અને તેથી તેમણે બાબ પા. ૧૦ નો દંડ અથવા ૬૮ દિવસનીજ કેદની સજા કરવાની. પરંતુ બાજે તો આ આરોપમાંને માટે કેમ બાબતનો મુકી મી. સીદાતને સ્વમીનપત્ર ઉપરના સામેજ જબરો વિરોધ દાખવ્યો હતો અને બધાએ તેમને ઉદારમાં બાબવા સારે પણ એમરજન્સી રેગ્યુલેશનમાં સ્વમીનની સૌથી વધારે રકમ કરાવાઇ હતી તે પા ૧૫૦ ની રોકડી રકમના સ્વમીન લેવાનો આબવા હતા. આ ૬૬ સ્વમીનો પ્રબાવ બાબાય! આ આરોપના સંબંધમાં મેજીસ્ટ્રેટનો ચુકાદો બાબવા છે અને તેને મેજેજ કર્યા વિના રહેવા નહિ જોઇએ.

સીદાતને થએલી સજા

પા. ૪૦ નો દંડ અથવા ત્રણ મહિના અને ૧૪ દિવસની જેલ

મી. સી (૧) રાજદ્વારી અપમાન કરવાનો અથવા (૨) સરકારના પુલના પ્રબંધોને ઉશ્કેરણી નાખનારા વચનો ઉચ્ચારવાનો આરોપ હતો અને બાબ તા ૨૭મીએ સોટી દોલતમાં મળેલી જાહેર સભામાં બોલ્યા પહેલાંવાનો બીજો આરોપ મુકાયા બાબ્યા હતા તેમને સરકાર ના પુલ પ્રબંધોને ઉશ્કેરણી નાખનારા વચનો ઉચ્ચારવાના આરોપ માટે કરજન મેજીસ્ટ્રેટ મેદાનમાં મી. રોબર્ટ મેસન તરફથી ગુનેગાર કરાવી પા. ૬૦ નો દંડ અથવા ત્રણ માસની સખત કેદની સજા ફરમાવામાં આવી હતી અને બાજેર મીટીંગમાં બોલ્યા પહેલાંવાનો બીજો આરોપ માટે ગુનેગાર કરાવી પા. ૧૦ નો દંડ અથવા ૧૪ દીવસની સખ્ત કેદની સજા ફરમાવામાં આવી હતી.

રાજના અપમાન વિષેના આરોપનો બાબત મા મેજીસ્ટ્રેટે કહ્યું કે સીદાતના વકીલ અને કોર્ટને ૬ દલીલો કરેલી છે તેના ઉપર ૮ કરી વિવેચન કરવા નથી પ્રબંધ

સીદાતના ઉપર મુકવામાં આવેલો બીજો આરોપ સીદાતના વર્તનને બાપ બેસતો બાબ દંડ અને તેવી રાજના અપમાનનો આરોપ કેમ કોર્ટમાં આવેલામાં ગુનો ગણાય છે કે નહી તેનો નીર્ણય કરવાની જરૂર રહેતી નથી.

સીદાતની સામે સરકારના પુલના પ્રબંધોને ઉશ્કેરવાનો બાબવાનો જે બીજો આરોપ મુકવામાં આવ્યો છે તો બારામો મુજબ ગુનો ગણાય જ છે.

મેજીસ્ટ્રેટે જણાવ્યું કે: "દેખીતું છે કે સીદાત કોને તે બાબત અને જર્મીદોના બુઅરો કહે છે તેનાથી ઉશ્કેરાયા હતા. તે પોતાની વર્તનનું બાજબીપણું જોહાનીસબર્ગના કોર્ટે બારા સીદાતે માને છે તે પરથી સિદ્ધ કરવા બાબ છે.

એમાં કંઇજ શક નથી કે આ દેશમાં મોટો બહુમતા જે હકો છે તેમાં પોતાના બીજાઓ માને મતો દર્શાવવાના હકનો પણ સમાવેશ થઇ જાય છે, અને એ બાબ ઘરાબવા અને દર્શાવવાની રીતબાતપર કોઇ પણ બંધનો કાપ મુકવામાં બાબ આવ્યા, સીદાત કે સરકાર ના પ્રબંધોને ઉશ્કેરણી નાખનારી બાબતોના સંબંધમાં સામા મુનીસીપલના બહુમત અભિપ્રાયો વચ્ચે વૈરભાવ ઉત્પન્ન કરવાને મગરી બાબતો ના સંબંધમાં.

"આ હકમાં રહીને બાબવા હાલના રાજબંધ માં જે કંઈ પણ બનીપેરા પોતાને લાગતાં દોષ તેને સુધારવાના પ્રબંધો કરી શકે છે.

"બાજે જાહેર પ્રબંધના હીતને બાબર એવો બાપ બુઅરોની જરૂર છે અને બાજના બનાવમાં બાબે સરકાર પુલના નોકરોથી જે બારે બિચારો દક્ષીણબાદી સ્વતંત્રના પર બ્રિટીશ બુઅરો જોઇએ એવો બાબો રાબની એરબાજની નહી બબાય. ટ્રેઝરી જોહાનાના ૬ તો જલદ બને ઉઠાવે બાને સરકારની બબવા બારાસણાની સત્તા કેબલાથી નામનારી પ૬ પડે એવી બાપ બાપવીને કુરબપામ કરવો જો તો મોકબાસનનો નિર્બેધજ ગબાય."

બધુમા મેજીસ્ટ્રેટે જણાવ્યું કે, એટલું કહેવું બાકી છે કે સીદાતનું બાપણ, જેના પ્રસ્તુત બાગો બારોપમાં ઉલ્લેખવામાં આવેલા છે, તે યુનીયનની પ્રજાના એક વર્ગની લાગણી પ્રતિ બીજા વર્ગની સામે ઉશ્કેરવાના હેતુવાળું પણ હતું

સીદારો રાજા અને વડા પ્રધાન વિષે અપમાનકારક અને અસંત્ત ગેરવ્યાજબી બારેમા શબ્દો અને વાક્યો વાપર્યા હતા. યુનીયનમાં ૪૦ લાખ બ્રીનબુરોપીયનોપર થતા જુલમો, મારબાંગો અને અપમાનો વિષે બણે સુચક કહ્યું" હતું અને પોતાના શ્રોતાજનોને તેજ કોમનો પોકાર કરવા બબ્યું હતું.

મેજીસ્ટ્રેટે જણાવ્યું કે, "હું મોના નીર્ણય ઉપર બાવું છું કે સીદાતનું બાપણ, સીક્યુરીટી રેગ્યુલેશન્સની કલમે બાજ પણ બાબત બનીનોના સંબંધે એવી રીતે સરકારની સત્તાને ઉથલાવી નાબનારા કોઇ પણ વચનો ઉચ્ચારવાનો પ્રતિબંધ કરનારી કલમનો ભંગ કરનારું હતું."

જાહેર મીટીંગમાં બાજના પક્ષબાકારના આ રોપના સંબંધમાં મેજીસ્ટ્રેટે જણાવ્યું કે: જુબાની પરથી માને જણાય બબ્યો છે કે સીદાત અને તેના સાથીઓની ધરકરબણીથી એક સામટા વિરોધ બબ્યો હતો અને તેઓનાં વર્તનનો [illegible] બાજસર સભામાં બાબાર પડીબાકારી બસર કરવાનો હતો અને તેથી તો [illegible]

સીદાત અને તેના મીત્રો [illegible] બાબે જોહા હતા અને વીરોધનું ચિન્હ જણાતાં જોર સાથહા ઉઠ્યા પણ ગયા એ તેઓના વર્તનપરથી જે બાનુ તે પ્રબંધથી ગોજવામાં બાવેલું હતું એવો અનીષ્ટ બાજ પટાબ્યા બીના માને છુટકો નથી.

સીદાતે મીટીંગમાં ભાષણ કરવાના પોતાના હકનો આગ્રહ કર્યો હતો અને દોલતમાં તો એક પણ વ્યક્તિ દોષ કે જેને એસોસીએશનના બનાવ દ્વારોને બોલતા અટકાવવાના હક હતો તો તે સીદાત હતા. તે એ વખતે એજ એસોસીએશનના સભ્ય હતા અને પોતાના વિચારો, જે એસોસીએશનની પુષ્કળ વિચાર પછી પાસેની નીતીની વિરૂદ્ધ હતા તેને લીધે તેને તેમાંથી બાતલ કરવામાં આવ્યા હતા.

તેઓને એમ માનવાનો હક હતો કે સીદાત પોતાના જો વીચારો દર્શાવશે અને એ રીતે મીટીંગની બનવસ્થા કરનારાઓ પાસે એક ખાસ આપવામાં આવેલી પ્રમુખાતનો ભંગ કરાવશે.

બાકી છે કે બનાવે સીદાતને બાજર પડી કે પોતાનું પાપું પોતે પાર નહી પાડી શકવા ત્યારે તેણે કહ્યું કે તે એસોસને-પોતાના ભોકાને સાથ કરવા બાગતા હતા. પરંતુ એ ફેરફાર તો સાંભળોને લઇને થયો અને તેના વર્તને કરેલી નુકસાની સુધારવાને તે બદલજ અસમર્થ થયો.

સીદાતે મીટીંગમાં બોલવું કરવાનો આગ્રહ કરવાનું કંઈ પણ સારૂ કારણ બતેલ હતો નથી. તે કહે છે કે તેની વસ્તુ જે વીરોધને માટે મીટીંગ બોલાવાઇ હતી તેને ટેકો આપવા નો હતી. એ પ્રમુખનું કિલીંગ તેણે શાંતિથી સ્વીકારી લેવાને માટે બજબુત કારણ બનાવ્યું.

ડાર્બન તરફથી મોરલીબુટર ના કમલમ ક, બ્રાઘટ અને બીજા પણ તરફથી બોહાનીસ-બર્ગના બી. એચ. એચ. બ્રુમ હતા.

ટ્રાંસવાલના કાયદા સામે સત્યગ્રહનો ઠરાવ

ટ્રાંસવાલના ઈંડીઓની એક ખાસ મીટીંગ ગયા રવીવાર જોહાનીસ બર્ગમાં ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના નેશનલીસ્ટ ગ્રુપના આશ્રય હેઠળ ત્રીજી દેશમાં મોટામાં મોટી આસ. ઓ. કાળકીયાના પ્રમુખપણા હેઠળ ભરી હતી.

પ્રમુખે પોતાના ભાષણમાં જણાવ્યું હતું કે "આજે આપણે ટ્રાંસવાલના એશીયાટીકસ લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ રેગ્યુલેશન્સ બીલ ને લગભગ બુનીયન લાઝીસ્લેટે પાસ કર્યુ છે તેની બાબ વિરોધ દર્શાવવા માટે ભેગા થયા છીએ. જો કાયદો આપણું ભાગ્યાંક ૧૦૦ ટકા કે કોલ્યુજ નથી પરંતુ ટ્રાંસવાલમાં ઈંડીઓની રોજીને ખતરનાક કરનારો છે.

"જે વખતે દેશ યુધ્ધમાં રોકાયેલો છે અને દક્ષીણ આફ્રિકાની બહાદુરીના સપના પરાંનો સોહરાબરાજનું રક્ષણ કરવાને સંગઠનની જરૂર છે તેવે વખતે આ કાયદાને કરવાનો, બીનજરૂરી, સોહરાબરાજના સિદ્ધાંતોની વીરૂદ્ધ અને અન્યાયીજ ગણી શકાય. તમો સહુ જાણો છો કે આ કાયદો ૧૯૩૯ નો યુદ્ધની કાયદો ૧ કોના સામે નાતાલ રમુદ્ર કિનારાના ખુલ્લા મેદાનમાં ગયેલી ૧૯૦૬ની સત્યાગ્રહની લડાઇ સમયમાં ટ્રાંસવાલના ઈંડીઓએ સત્યાગ્રહનો ઠરાવ કર્યો હતો તેની મુદત પણ લંબાવનારો છે.

સરકાર તરફથી એ વખતના મુખ્ય પ્રધાન મી. સ્મટસે જે વખતે આંતરરાષ્ટ્રિય પરિસ્થિતિ બગડતી જતી હતી અને યુધ્ધના વાદળ ઘેરાઇ રહ્યાં હતાં તે વખતે આ કાયદો દાખલ કર્યો હતો, સમજણ રજુઆતો, વીનતીઓ અને વિરોધો છતાં તેમણે દાદ નહી આપી આમ કહ્યું કે "અમને પુરેપુરો સંતોષ છે કે હું જે કરી રહ્યો છું તે બરોબર છે; બીજા શું કહેશે તેની અમે પરવા નથી." જ્યારે સેનેટમાં વાઇન્ડ હેથમ કોન્ફરન્સની મુલતવી થઇ ત્યારે તેમણે કહ્યું કે: "અમારી સરકારે ૧૯૨૧ માં અને ૧૯૨૬ માં કોન્ફરન્સ બોલાવી હતી પરંતુ તેનું કાંઇ પરીણામ નહી આવ્યું અને હવે ૧૯૩૯ માં તે ફરી વાર કોન્ફરન્સ બોલાવવા તૈયાર નથી." જી. સ્મટસના આ વાક્યોથી યુનીયન સરકારના કપટમાં વર્તનને અને પ્રતિજ્ઞાઓને ભંગ થયો છે. બહાદુર ઓસ્ટ્રેલીઓએ જે વસ્તુ ૧૯૨૧ માં લડી લીધી તે આજે પણ ખરી કરે છે. તેઓએ કહ્યું હતું કે: "દક્ષીણ આફ્રિકામાંથી બારી પુરૂ કરી કે તુરતજ ઈંડીઓપર આપવામાં કારખાના થઇ ચુક્યુ. જનરલ સ્મટસની વચનો કર્યા બાદ પ્રત્યેક મનુષ્યને આપણે જે બાબે જવું પડે છે તે માટે જનરલ સ્મટસને પણ એક દીવસ આપવું પડશે. પરંતુ તેમના વચનો અને કર્મો તેમની પાછળ રહી જશે તે એક સાધારણ વ્યક્તિ નથી, રાજ્યના પ્રતીનીધી તરીકે તેમણે બારી વસ્તુ કહી હતી તે બોલી દાવાનો દાવો કરે છે અને દક્ષીણ આફ્રિકાની સરકારના દરેક સભ્યો બોલતી છે. બોલતી દોનાનો તેઓ હાવો કરે છે. પાર્લામેન્ટનું કામ શરૂ કરતા પહેલાં તેઓ બાબતમાંથી સાક્ષરતી. આપણા બાબી જાય છે અને દક્ષીણ આફ્રિકાના એક પ્રમુખ આપણા માં તેનું નામ આવેલા કરે છે, કે જે આપણા ગોરાનાજ કે બબતીનાજ કે ક્રુશ્ચીયનાજ કે યહુદીનાજ બનવને બનાવવી નથી પરંતુ સબળા ના પ્રમાણને પહોંચે છે. તારી ભાવીઓએ અને બારા બાપ મારી સંપુર્ણ જવાબદારી સમજીને હું કહું છું કે દક્ષીણ આફ્રિકાના ઈંડીઓને જો તેઓ આપણને બાબ આપતા પણ ચુકશે તો તેઓ પોતાની બાલબચ્ચાને છેતરે છે અને ઇશ્વરને પણ છેતરે છે." કે. દાદુ નરસંથી પછાર રાજકારણ ની બાબતે ઈંડની કોંગ્રેસ કમીટીના નીચે પ્રમાણેના ઠરાવથી ટેકો આપવામાં આવ્યો હતા: "ઈંડ ની કોંગ્રેસ કમીટી દક્ષીણ આફ્રિકાના ઈંડીઓએ લીધેલા મક્કમ પગલાંની નરં અને સુનોપ સાથે નોંધ લે છે. સ્વમાન અને માનભરેલી ઠરનાને માટેની તેઓની લડતમાં સમસ્ત ઈંડની પ્રજાની તેઓ પ્રત્યે દીલસોજી રહેલી છે." ઉક્ત કોંગ્રેસ કમીટી દક્ષીણ આફ્રિકાના ઈંડીઓને લીધેલા પગલાંની નરં અને સુનોપ સાથે નોંધ લે છે. સ્વમાન અને માનભરેલી ઠરનાને માટેની તેઓની લડતમાં સમસ્ત ઈંડની પ્રજાની તેઓ પ્રત્યે દીલસોજી રહેલી છે." ઉક્ત કોંગ્રેસ કમીટી દક્ષીણ આફ્રિકાના ઈંડીઓને લીધેલા મક્કમ

મુખ્યના વખતમાં સરકારને આચમ્યુ નહી કરવાને બદલ પરંતુ તે સાથે આ કાયદાથી તેના પર નાખવામાં આવી રહેલા બોજાઓ અને જુલમની સામે બાનગરેલી રીતે પોતાનો વીરોધ દર્શાવવાને બદલ ડીંડી દાગ આપી બ્યક્તિગત સત્યાગ્રહ કરવાનો ઠરાવ કરે છે અને એકઝેકયુટીવ કમીટીને એ લડતની દોરવણી કરવાની સત્તા આપે છે.''

બીજો ઠરાવ શ્રી. એમ. એમ. દેશાઇએ મુક્યો હતા જેને શ્રી. ચોમાભાઇ પટેલે ટેકો આપ્યો હતો અને ઠરાવ સર્વાનુમતે પસાર થયો હતા એ ઠરાવ નીચે પ્રમાણે હતો :

''ટ્રાંસવાલની ડીંડી કોમની ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના નેશનલીસ્ટ મુખના આગ્રહ ખેદના મળેલા આ મહા મીટીંગ યુનીયન પાર્લામેન્ટ ના ઠરાવથી દીમાગ કમીશને એકસેસ્ટેશન માટે બોલાવ્યા ડેલ સત્તાઓને કાયદેસર ઠરાવવામાં આવ્યા છે તેની નોંધ લેતા સાથે એ કાયદાને એક એક્ટ્રેસનના કાયદા તરીકે વખોડી કાઢે છે. એ કાયદો વેપાર, વસવાટ અને બોગવટાના સંબંધમા ડીંડીઓપર મુશ્કીલીનો નામનાશો અને ટ્રાંસવાલમાં તેઓના સ્થાપીત હકો છીનવી લેનારો છે :

એસર્સ. પ્રકાશ તેલી, પી. કે. ગોપાલન વિગેરે એ પણ ભાષણો કર્યા હતા.

ટ્રાંસવાલમાં જમીનના ભોગવટા અને માલીકીનો સવાલ

પાર્લામેન્ટમાં મુકાએલા ઠરાવ પરની ચર્ચા

ટ્રાંસવાલના એશીયાટીકોના અમુક સત્તાઓ માં જમીનના ભોગવટા અને માલીકીના સંબંધમાં યુનીયન પાર્લામેન્ટમાં મુખ્ય પ્રધાન તરફથી મુકવામા આવેલા ઠરાવપર પ્રધાને કરેલું આખું ભાષણ નીચે આપીએ છીએ. છેલ્લા ઠરાવ પાર્લામેન્ટે પાસ કરી દીધેલો છે એની તાંત્રીકાનેથી ચર્ચા અગાઉ ગયા અઠવાડીયાનાં અંકમાં આપે વાંચી ચુકયા હોઇએ. પ્રધાન નું આખું ભાષણ આંહિ આપવાનો હેતુ એ છે કે વાચકને ટ્રાંસવાલમા ડીંડીઓના જમીનના ભોગવટા અને માલીકી સંબંધી અસલિહારીક સ્થિતિનો ખ્યાલ આવી શકે.

મુખ્ય પ્રધાને નીચે પ્રમાણે ઠરાવ મુક્યો હતો

(આ) ટ્રાંસવાલના ૧૯૦૮ ના ૩૫ મા ગેઝટ લોક તરીકે ઓળખાતા કાયદાની ૧૯૩૧ ના ૩૦ મી નવેમ્બરના ટ્રાંસવાલ એશીયાટીક લેન્ડ ટેન્યુર એગ્રેન્ડમેન્ટ એકટની કલમ ૫ થી સુધારવામા આવેલી કલમ ૧૩૫ (એ) ની પેટા કલમ ૨ ની ફકે આ પ્રમાણે

(૧) તા. ૧૫ એપ્રીલ ૧૯૩૧ ના પારાગ્રાફ ના અંદર કરવામાં આવેલા સીડયુલમાં દર્શાવવામા આવેલી જમીનોકાણા સત્તાઓ ને ટ્રાંસવાલના મેનેજરી કાયદાની ૧૩૦ અને ૧૩૧ મી કલમોના અમલમાંથી, જેટલે દરજજે આ કલમો રંગદાઓ માણસને એવા કોઇ પણ જમીન પર વસવાટ કરવાનો કોઇ પણ રીતે તેનો બોગવટો કરવાની બંધી કરે છે અને જેટલે દરજજે કોઇ પણ માણસને તેવી કોઇ પણ જમીન રંગદાઓ માણસોએ વાસે આપવાની અગર વાસે આપવા દેવાની અગર કોઇ પણ રંગદાઓ માણસને એવી કોઇ પણ જમીનપર વસવાટ કરવાની કે બીજી કોઇ પણ રીતે તેનો બોગવટો કરવાની બંધી કરે તે જેટલે દરજજે, રદ્દ કરવાની, અને

(૨) સીડયુલમાં જણાવેલી આ પણ જમીન, જે શ્વેતોને કાયદાથી અગર બીજાને લગતા અધિકારના કોઇ પણ કાયદાથી મરજવાંપેલી હોય અને જેનો બોગવટો ૧૯૦૮ ના ટ્રાંસવાલના ટાઉનશીપ્સ રેજીસ્ટ્રેશન એકટની ૬૦ મી કલમની રૂએ શીલ્દોકમાંથી કોઢેલાકમાં ટ્રેજવાયેલી ઠોય, તેના દસ્તાવેજ કીમાં રંગદાઓ લોકો ના સામે જે કોઇ પણ ભેદભાવ પાકવામાં આવ્યો હોય તે રદ કરવાની

સંમતી આપે છે. એવી મુક્તિ અને રદ્દ પડેલી ગણવા કલમ ૧૩૫ (બી) ની પેટા કલમ (૩) ના પારીગ્રાફ (એ) ની રૂએ સંપૂર્ણ અને કાયમને માટે રોગાશે;

(બ) ૧૯૩૬ ના ૩ જા કાયદાની કલમ ૧ થી સુધારવામાં આવેલા ટ્રાંસવાલના ૧૯૮૫ ના બીજા કાયદાના પારીગ્રાફ ૨ (ડી) ની રૂએ, જે જમીન, ૧૯૩૬ ના ૧૮૦ મા અને ૧૯૩૧ ના ૩૪૮ મા કોલન સેન્ટલમા કાયદાથી એશીયાટીકોની ઓકયુપીયાસીને બાન્ડ કરવામાં આવી છે, તેના બાબત પાકવાની સંમતિ આપે છે અને ૧૯૩૬ ના ૨૨ મા કાયદાની કલમ ૨ (૧) ની રૂએ ઉપર જણાવેલી જમીન એશીયાટીકોના ટ્રેડિંગ કરી દેવાની સંમતિ આપે છે; અને

(સી) ૧૯૩૬ ના ૩૦ મા કાયદાની બીજી કલમ ની પેટા કલમ (૧) ની રૂએ, બાકીના એશીયાટીક બજારમા ઉપર જણાવેલી કલમ ૧૦ ની પેટા કલમ (૧) ની રૂએ તા. ૧ લી ડીસેમ્બરની ૧૯૮૫ ના પહેલા ની સરકારી ગેઝેટદ્વારા જુદા પાકવામાં આવેલી જમીન એશીયાટીકોને ટ્રેડિંકર કરવા ની સંમતિ આપે છે.

આ ઠરાવ ટ્રાંસવાલના ચાર હકીકતની જમીન સંબંધી છે. પહેલા વર્ગમાં સોનેરી કાયદો લાગુ પડતી પ્રોકલેમેશ જમીનબાબત અમુક સત્તા ઓનો સંબંધ થાય છે, જે મતા પારાગ્રાફ સમક્ષ જાહેર કરવામા આવેલી બોગલાની જણાવવામાં આવેલા છે. તે ખેતીવાડીલક્ષમાં, કુવસ્તીકાર્ય અને કરીયોકેની બ્યુનીસીપાલીટીઓમાં આવેલા અમુક સત્તાઓને લિયે છે. બીજા વર્ગમાં ૧૯૮૫ નો સોને કાયદો લાગુ પડતી નોન-પ્રોકલેમેશ જમીનવાળા લોદાનીલક્ષમાં બ્યુનીસીપાલીટીમાં આવેલા સત્તાનો સમાવેશ થાય છે. ત્રીજા વર્ગમાં ૧૯૩૫ નો ૩૫ મો ટ્રાંસવાલનો ઓર્ડીનન્સ લાગુ પડતી નોન-પ્રોકલેમેશ બ્યુનીસીપાલીટીમાં આવેલી નોન-પ્રોકલેમેશ જમીનવાળા સત્તાનો સમાવેશ થાય છે.

આ ઠરાવ લાવવામાં જે ૧૯૩૬ ના ૩૦ માં કાયદા અનુસાર વર્તી રહ્યો છું. આ ઠરાવ લાવવાનો હેતુ બાકીના રહ્યાસના સત્તાઓમાં એશીયાટીકો અને રંગદાઓ લોકોને જમીન માલીકીના મેળવવા દેવાનો છે. આ ઠરાવનો એક હેતુ, ૧૯૩૨ ના ઓપોઝીશનના ગીડર છે. મહાન તરફથી બી. બરસીસ કીમાશના પ્રમુખ પણા હેઠળ નીમવામાં આવેલા કીમાશ કમીશન તરીકે ઓળખાતા કમીશનની અમુક ભલામણો નો અમલ કરવાનો છે. વિસ્તારમાં ઉતરવા અગાઉ મારે નામારી સરકાર કુંકમાં આ સવાલ ની પાર્શ્વભૂમી અસલિહારીક રજુ કરવી પડશે. જમીનના એશીયાટીકોના અને રંગદાઓ લોકોના ભોગવટા અને જમીનની માલીકીને લગતા ટ્રાંસવાલના કાયદા ૧૮૮૫ ગુંચવણ ભરેલા છે.

હાલના સ્થિતિને સમજવાને આપણે પચાસ વર્ષ પુર્વે ટ્રાંસવાલમા કુવસ્તના અમલમાં ૧૮૮૫ ને ૩ નંબરનો કાયદો પસાર થયો હતો તે સમયમા ચિતરવું પડશે. એ કાયદો પસાર થયો ત્યારે બાદ આપણે જે માર્ગ પસાર કરી રહ્યા છીએ તેની ૭ અગત્યની કુશેલાંની એકત્રાવેલો પહેલી કુપ નજીક પર્યુરી રહ્યાય. આ ૪ કુશેલ સિવે કુ કુંકમાં જણાવીએ ૧૮૮૫ નો ત્રીજો કાયદો એશીયાટીકોને લાગુ પડતો હતો અને તેની કલમ ૨ (બી) માં એવું જણાવવામાં આવ્યું હતું કે, ''સરકારે પેટા-કલમ (કી) મુજબ આ-દેશના બાકીના તેઓના વસવાટના માટે જે રસ્તાઓ, ચોરો અને સેકેશનો પ્રમાણસર પાડેલા

હશે તે સીવાય એશીયાટીકોથી દીખ્બીકામાં સ્થાવર મીલકતની માલીકી ધરાવી નહી શકાય." જુના દીખ્બીકાના કાયદાનો મુળ સીદ્ધાંત એ હતો કે ટ્રાંસવાલમાં એશીયાટીકોને જમીન માલીકી બોગવવા દેવી નહી. પરંતુ એટલું સ્પષ્ટ છે કે જમીન માલીકીનો મર્યાદિત હક એ કાયદામાં આપવાનું ધારવામાં આવ્યું હતું. ઉપર જે હુકમ ટાંકયો ગયો છું તે પરથી એ વસ્તુ સ્પષ્ટ માલુમ પડે, અને ૧૯૦૭ ની પેટા કલમ (ડી) થી તે વધારે સ્પષ્ટ થાય છે. તેમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે, "સરકારનો તેઓના વસવાટને માટે ખાસ રસ્તાઓ, ચોકો અને લોકેશનો રચવાપરની સત્તા રહેશે." ૧૯૦૭ નો કાયદો જે આખા ટ્રાંસવાલને લાગુ પડે છે તેની કલમે સામાન્યતઃ આખા ટ્રાંસવાલમાં જમીન માલીકીની જોગવાઇ કરવામા આવી હતી પરંતુ અમુક રસ્તા, ચોકો કે લોકેશનોમાં એ હક આપવાની સરકારને સત્તા હતી.

ત્યાર બાદ ૧૯૦૮ નો સેનેરી કાયદો એ ટ્રાંસવાલમાં દીંડીઓના જમીનના ભોગવટા અને માલીકીના લાંબા પંથમા બીજુ કદમ હતી. સેનેરી કાયદાએ ત્રણેય ભાત એશીયાટીકમેનેજ નહી પરંતુ રંગવર્ણી લોકોને પણ લાગુ પડતી હતી. ૧૯૦૮ ના કાયદાથી તો જમીન માલીકી તો બધી પહાજ હતી. ૧૯૦૮ ના કાયદાથી એશીયાટીકો અને રંગવર્ણી લોકોને પ્રાકટીક્સ જમીનોનો ભોગવટો કરવાની બંધી થઇ એ કાયદો પ્રસાર થયા બાદ જણાયું . સોનેરી કાયદાની કલમો છતા અને ૧૯૦૮ ના કાયદાની કલમો છતાં પણ એશીયાટીકો પ્રોકલેમ્ડ જમીનનો ભોગવટો મોટા પ્રમાણમાં કરી રહ્યા હતા અને પરિણામે એ બાબતની સરકારને એ બાબતમાં હાથમાં લેવાને ૧૯૩૯ માં એક કાયદો લાવવો પડયો. ૧૯૩૯ના કાયદાનો મુખ્ય હેતુ, ટ્રાંસ્વાલ ની સાથી તાજ સ્પીર કરી કહે તેવા જાહેરો ઘણો અટકાવવાનો હતો. આ કાયદા ની કેટલીક કલમો ટ્રાંસવાલની જમીન માલીકી બાબતમાં એશીયાટીક કંપનીઓ ઉભા કરીને કાયદાને ઉલ્લંઘનમાં આવ્યા હતો તેને લાગુ પડનારી હતી. અહિંયા એ કાયદાની ગાત્ર એજ કલમોને વિષે ખ્યાલ ખેંચવા માગું , કે જે કલમો થી ૧૯૩૯ માં પ્રોકલેમ્ડ થયાઓમાં એશીયાટીકો ભોગવટો સ્ટેન્ડોનો ભોગવટો કરી રહ્યા હતા તેઓને રદબાતલ કર આપવાના આવ્યા હતો. ૧૯૩૯ ના કાયદાથી જ દીંડી ઓ ને વખતે ભોગવટો કરી રહ્યા હતા આ નાખાને ભોગવટો માલુ રાખવાનો હક આપવામાં આ-ખ્યો એ હક એવો હતો કે જે ઉક્ત દીંડીના કાયદેસર વારસને પણ લાગતો હતો. એટલે કે જે દીંડી એ વખત અમુક સ્ટેન્ડનો ભોગવટો ધરાવતો હોય તો એ હક તે પોતે ભોગવી શકે અને તેના કાયદેસર વારસથી પણ ભોગવી શકાય અને જે ટાકદવીપમાં એ સ્ટેન્ડ આવેલું હોય એજ ટાકદવીપમાં બનાવી બીજા કોઇ પણ સ્ટેન્ડમાં ફેરબદલી પણ કરી શકાય આ હક કે જે ૧૯૩૯ ના હક તરીકે ઓળખાય છે તે રમટસ-સ્મટ્સી કરારને પરિણામે કાયમ કરવા માં આવ્યો હતો વળી એ કાયદો પસા-થયો સારે એવો પણ ઘરસ્પદો હતો - એશીયા-ટીકો પ્રોકલેમ્ડ જગ્યાઓનો ભોગવટો કરી રહ્યા હોય તે સઘળા ભોગવટાનું પારીપત્રમાં એક રજીસ્ટર બનવું. કમનસીબે એ રજીસ્ટર બન્યું નહી અને એ વખત સુધીમાં આવેલા સારા ધરાઓ અને આકારમે. પાછળથી અનેના બનાવોથી ભેલા કર્યો ૧૯૩૯ પછીના વર્ષોમાં જોવામાં આવ્યું કે ૧૯૩૯ માં રજીની રજીર કરવામા આવેલી હોવા છતા અને નવો કબજો થતો આટકાવવાના પ્રયત્નો છતાં પ્રોકલેમ્ડ જગ્યા માંમાં ગેરકાયદે ભોગવટો ચાલુ રહ્યો. (અપૂર્ણ)

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક અબરો

સર ચાર્લ્સ રમીથનું અવસાન

સર ચાર્લ્સ રમીથ કે.સી., એમ., જી., વી. અપસલાન મુકામે ગોમીલ તા. ૨૪ મીના રોજ બપોરે ૮૨ વર્ષની પાકટ વયે પોતાના કાયમ દીજ રેડપર આદેલા મેનર હાઉસમા પડયું છે. તેમનો જોટ પુરોપીયનો, તેમજ દીંડીઓ સમાનપણે કરે છે. સર ચાર્લ્સ દક્ષિણ આફ્રિકા ના સૌથી પ્રથમ આવનારાઓમાંના એક હતા અને દક્ષિણ આફ્રિકાના સામાજીક, આર્થીક અને રાજદ્વારી જીવનમાં તેમણે મોટા ફાળો આપેલો છે. ગીરમીટમાંથી મુકત થએલા દીંડીઓ પર નાખવામાં આવેલા પા. ૩ ના કમાનુપર કરની સામે ૧૯૧૩ માં જબરી ચળવળ ચાલી હતી અને દીંડી મજુરોની મોટી હડતાળ પેડી હતી તે વખતે જે જુલમો કરનો વિરોધ કરનારા યુરોપીયનોમાં સર ચાર્લ્સ એક અગ્રગણ્ય યુરોપીયન હતા. અને એ કર નાબુદ કરાવવામાં મીસીજીને એક મજબુત આધારરૂપ પક્ષ પડયા હતા. સર ચાર્લ્સ સાર બાદ દીંડી કોમના એક મીત્ર તરીકે રહ્યા હતા અને ત્યારે ત્યારે કોઇ પણ લાયક કામને માટે કોળાની માગણી થઇ હતી ત્યારે ત્યારે તેમણે ઉદારતાથી મદદ આપી હતી. મરહુમ સર ચાર્લ્સના મૃત દેહની ગયીવાર એમીલ તા. ૨૬ મીએ સ્ટેલાબુડમાં આવેલા ક્રીમેટોરીયમમાં દહન ક્રીયા થઇ હતી. મરહુમના વિધવા મેડી રમીથ તેમજ અન્ય કુટુમ્બીજનો પ્રત્યે અમે અંતઃકરણથી દિલસોજી પ્રદર્શીએ છીએ.

બીલ સેનેટમાંથી પાસ થયું

ફ્રાંસ્વાલ એશીયાટીકસ લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ એમેન્ડમેન્ટ બીલ બાબતનો રીપોર્ટ તા. ૨૮ મીએ સેનેટમાંથી પસાર થઇ ગયું છે.

સુપ્રીમ કોર્ટ તરફથી ટીલકમીસ ઘ્રમેલ્ડી લાયસેન્સીંગ ઓથોરીટી

ડરબન સીટી કાઉસીલે લાયસેન્સીંગ અપીલ બોર્ડ તરીકે આપેલા ચુકાદા સામે ગુલામ હુસેન આમદે કરેલી અપીલ નાતાલની સુપ્રીમ કોર્ટ સોમવાર એપ્રીલ ના. ૨૧ મીએ ડીસ-મીસ કરી છે ચુકાદો આપતા મી. જસ્ટીસ કારલાકવે કહ્યું કે ૧૯૪૦ ના ગુલામ હુસેન આમદ પાસે ૨૮૦ બીલેર રોડ, ડરબન ખાતે જનરલ ડીલરનું લાયસેન્સ હતું અને ૨૮૨ બીલેર રોડ ખાતે ફ્રેશ પ્રોડયુસ અને કોરેટેક વોટર ડીલરનું લાયસેન્સ હતું. ૧૯૪૧ ને માટે એ બન્ને લાયસેન્સોના રીન્યુઅલ માટેની અરજી કરવાના લાયસેન્સીંગ ઓફીસરે રીફ્યુઝ કરી હતી જેનો ચુકાદો આપીલ થતાં ડરબન સીટી કાઉસીલે મંજુર રાખ્યો હતો. લાયસેન્સીંગ ઓફીસર તેમજ સીટી કાઉસીલનો ચુકાદો એ હતો કે ગુલામ હુસેન આમદ એ લાયસેન્સો ચલાવવાને લાયક આમુલ નથી. આ ચુકાદાનું કારણ એ હતું કે ગુલામ હુસેન આમદ ને ૧૯૪૦ માં બે વખત, ૧૯૩૮ ના ઓગસ્ટમાં એક વખત અને ૧૯૪૦ ના જુનમાં એક વખત એમ ચાર વખત કુટાલના કેસોમાં સજા ફરમાવવા આવી હતી. જજીએ કહ્યું કે તેનો ખ્યાલ ચલાવતા હોય કે જેના લાયસેન્સોના સવાલ રીન્યુઅલમાં રીફ્યુઝ થએલા હોય તેનાથી કેટલાક સપીશ કોર્ટને અપીલ કરવાની મોકળી લાગે તો એ મુલ્યવારેલો ખ્યાલ છે. કારણ એક કેસમાં એવું કહ્યું હતું - અરજદારને બોલાવી એક લાયસેન્સનું રીન્યુઅલ મળવું જોઇએ, બન્યું નહિ પરંતુ એ કેસ પ્રસ્તુત કેસના જેવો નહોતો આ કેસમા સીટી કાઉસીલના ચુકાદાની વચ્ચે પડવાનું કંઇ કારણ જોતો નથી ગુલામ હુસેન આમદે પોતાની બાજુ રજુ કરવાની તક આપવામાં આવી હતી.

ગ્રાઉન્ડનટ ક્રોપ નષ્ટિ ગયો

મે તા. ૧ લીથી ગ્રાઉન્ડનટ ક્રોપનું વેચાણ બંધ થયું છે. તેને બદલે ગ્રાઉન્ડ ગોર ગ્રેનીની બે રનસ મળે છે. ગ્રાઉન્ડનટ ક્રોપ ૧૬ ગ્રેનીની બનતી હતી પહેલા પાંચ ગ્રેનીનો દીવાથી પહેલો ક્રોપ સંબરવાને સરકારને આ પગલું લેવું પડયું છે.

ગાંધી-ઝલીન'ઇનબાંધ હિંદીમાં

સુજ્ઞ લેખક સર રાધાકૃષ્ણન. આ ગ્રંથ ગાંધીજીની ૭૨ મી વર્ષગાંઠ પર ભેટ ધરવામાં આવ્યો તો.

દીંબત શી. ઇ.

આ ઓફીસે લખનારથી મળશે.

બે મહાન સર્વાધ્યક્ષોનો વાર્તાલાપ

ટેલીફોનથી : તા. ૧૬ જુલાઇ ૧૯૪૦

પ્રસંગ પહેલો

હર હિટલર—હલ્લો, ચર્ચિલ, તમે છો કે કૂવો. કેટલા દિવસો સુધી તમારે પાછી જંજાળ છે! કોકડાના કાકા શા માટે મારા છો? બાર માસનું તમારું સરવૈયું તો મેળવો! ચારે તરફ તમારી ખોટ અને જર્મન સૈન્યનો પરમ જય જોયા કરો. અગે તમારા હાંત ઉપર કપડું બાંધી લેવું પડ્યું તમારી આંખમાં પૂળો નાંખી લક્ષ્મણઝૂલા અને ડનકાર્ક કીર્યા, હસતાં હસતાં ફ્રાંસાન્ડ અમારા હાથમાં સરી પડ્યું. ગ્રેટબ્રિટનેા ચેપ્રાસ્યા અને પેારાન્ડ તેા તમારી મુઠ્ઠી ખેંચી લાલ કીધા હતા. ગેલ્ફ્રાન્સમાં તમે અને ફ્રાંસે કદા સામનું સૈન્ય જોયું કર્યું હતું પરંતુ અમેરિકે એમાંથી ચાર લાખને પકડી આફ્રીકાને છેડી પુંછડીએ નસાડ્યા હતા. અહીંયા એની ગેરીનેટ ના ફીલ્ડેાળેા તેાડી અમે ફ્રાન્સનેા જુઠેા પરાજય કર્યો, પેરીસ લીધું ફ્રાંસને ઇંતે તરફ્યું બધ શરણે આવવાની ફરજ પાડી. હવે તમે એકલા કેટલા દિવસ બાટા સ્વપ્નેા સેવશેા? બ્રહ્માણી પણ અમારી સાથે મળ્યા છે. તમે હવે તદ્દન એકલા બાલ્યાજ બની ગયા છે. તમારા બેંદ ઉપર ૬ આક્રમણેાની તૈયારીઓ કરી છે. તમે અમારા સામનેા કયા રીતે કરશેા? સરખું બાલેા છેા! દયા બતાવી લાગીશ.

શ્રી. ચર્ચિલ—અંગ્રેજને ડરવું આવે? જે રૂ આંકે નિરાધા ગરીબ, કલાસ, છિનવિજા થાયું, બાબ માગ્યું, બધું મુબાવધું, ધન, સમૃદ્ધિ, મીલકતેા; દેશેા, બેટા, સૈન્યેા બધું મુબાવધું પણ ડરવે નહીં આવીએ. બધા કાળે હજી તળાંએ પરેાઢ્યે થી. સાગર ઉપર હજી અમારેા કાબુ છે. તમે અમારા દેશની નજદીક તેા આવેા; જરૂર્યા માંગે ડાલ તેાડી નાખીશ અમે હાથમાં બેંગડીઓ પહેરી નથી બધારા સામનેા હજી પુરુષાર્થ ને ડરવે અંગ્રેજને આવે એવાં સ્વપ્નેા સુધ્ધાં નહા. બધવા માટી, ૬ હીટલર, બધવેા. દયા બીજી બતાવજો.

હર હિટલર—ચર્ચિલ તમે ના માટે આવળા માંગેા છેા. મારી પાસ તેા વીરબ્રહ્મા સાંભળેા. હું તમારી બહાદુરી તણું ; તેથીજ તમારા ઉપર દયા દખાવવા તૈયાર થયેા છું. તમારી બ્રાબાલ ! સલાહબળનેા વાત એક ઉપર પણ જોધતેા નથી. એક પાસે પણ તમારે ઇંઠ આપવાની નથી. તમારી સંપૂર્ણ કરાડવતા કાયમ રહેશે તમારે અમારા સ્થાન બીજ તરીકે રહેવાનું છે તમે બાર બધે ના જગતના મારામણી રવૈયા હું તમારી નેત્ર બધવાને ત્યાં હું. બાપશેાને! બધપક્ષ નક્કી સમાનભાવે સંપિ જાશે. તમે અમારા બ્રહ્મરાજ બહારવટ્ટા તરીકે અને અમારા રતની માત્ર તરીકે કાયમ રહેશેા બાલેા કબુલ છે!

શ્રી. ચર્ચિલ—તમે નવ રાજ્યેાને ગજવામાં બાલી જોઇ ત્યાં તે પણ રવતંત્રતા બાપવા તૈયાર છેા તેા હું

'ચારણ' માં સમાચાર :

શ્રી. કંગરણી ધરમણી અંધ

તમારી વાત ઉપર વિચાર ચલાવવા તૈયાર ! રાક્ષસ ધર્મ બધું હજમ કરવા તેા નથી બાંગતા ને!

હર હિટલર—મી. ચર્ચિલ તમે બારબા પંચાલ કે ઉપાધીમાં ન પડેા. હમણાં તેા અપને અપને પડ્યું સમાલીએ. બીજાઓની ચીંતા કરેા નહીં, ચીર્યા દુબળે કે ખાને જાનના ની ચિંતા. એ નપ રાજ્યેા ■ અમારા વિજય ના ફળ રૂપ છે. તેનું તાબીજ અમારેા વિજય પેાતે સ્થાર કરશે એ સમયમાં પડેા નહીં

શ્રી. ચર્ચિલ—હીટલર, અમલ્યેા. તમે હમણાં રશીયા રશીયાના યુરેાપના બાગે મંડ્યે રયાં છે હમણાં યુદ્ધ વિરામ જોગવી પછી આખા યુરાપના બધાં સાધનેાને સંગઠિત કરી અમને ફરી નામવા માગેા છેા એમ ને! એવા બેાણી લાલબાલ નથી કે બાકરા બીજથી ઇંતરાય અમે તમારી રમતમાં ભેાયું બાશુ નહિ. અમને તમે બનારી શકશેા નહીં. તમારી બાજી અમે સમજીએ છીએ તમને અમારા સમાચાર દેવરૂં નાંખ્યા બારે બખત જોઇએ છીએ ના! તે નહીં મળે.

હર હિટલર—ચર્ચિલ તમે બેાટી રાકા કરેા છેા. હું અંગ્રેજેાના શૌર્ય, શક્તિ, બહાદુરીને બધું જાણું છું તમેા માટે તમને બહબ ચાહ છે. હું તમારી સામે યુદ્ધ કરીશ નહીં. તમે તમારૂં ખુશીથી ભેાગવેા બાપણે બંને સ્વતંત્રતા બાનંદથી રહીએ એટલા બંને માટે જગ્યા છે. મારૂં વચન બારે ડાલ રહીકારેા. હું યુદ્ધ બાગું છું

શ્રી. ચર્ચિલ—હેર હીટલરનું વચન! તમારા વચનને તાબીક ક્યા છે! તે યુરેાપમાં સ્વતંત્રતા તરીકે ગણ્યાત છેા. એના ઉપર વિશ્વાસ રાખવા જેટલા આપે મુર્ખ નથી

હર હિટલર—(ગંભીરાઈથી). તમે સમજતા સમજતા નથી. એક વાતની અંદર અમારે બીજા રૌન્ય તમારા મદનારે ઉતારશે તમારા સહરેા, તમારા સાગરા, તમારી પ્રજા, તમારા ગઢાના, બંદરેાબધીઓ, વિમાનયુદ્ધેા, રહ્ય રોનેા અમારા બેમાનેાના બેાબમધીલાઓ યુદ્ધેા કાટી નાંખશે. તમારી પાયમાલી થશે. કરારપાલ નીકળી જશે. હાર્યે કરી યુરાપના ચહેા ! ઉભેા છે. પાંચર સાર્યે બાધુ બધારેા છે. બાર્યનાશ ને તેાતરેા છે તમે સહની બાદેશેા કરવા આવે છે તેને તીરકારેા છે. બાજે રવંતંત્રેા રહાય ની સાથે ધના બબ છે. (હીલીકી હસે છે.) એક માસની બાંદર ૬ મંડેનમા બિજેતા તરીકે બાની તમારી સાથે યા પીશ તૈયાર રહેજો

શ્રી. ચર્ચિલ—હેર હાઇબ્રા. હાલી ઇંગ્લેા બાજે. બમારી હાથે હમવાનું નહીં મળે. જે પહેલેા હમ છે તે પાછી રૂને છે. બીજન બરશે પણ યુરેાપના બાજે નંબર રહેશે નહીં. ના પહેલેા નંબર અને ના ના નહન બિનાશ. હવે બાડબાશ, બારે હજ તમને બાબ બાપવા બાજ તૈયાર કરવી છે. પણ છબ બની જરી છે.

પ્રસંગ બીજો

શ્રી. ચર્ચિલ—હલ્લો, હલ્લો હેર હીટલર તમે છેા ને! એક બાસની મુદત બમાણે હું તમારી રાહ જોઉ છું. મુદત અને ચારેા ચાલી ગયેા છે. બાજ ગરમાગરમ છે. સાથે ગરમ ગરમ સમાચા પણ છે. બાપેા છેા ને! તમારા માન માટે જે એક માસમાં દસ લાખ સૈનિકેા તૈયાર કર્યા છે. બાપના માસની બાજેરીએ પંદર લાખ નાસ્સેા તાબાર થાશે. પાંચ હજાર ટેન્ક, પાંચ હજાર રીમાનેા, હજારા જોરી તોપેા, લાખેા મશીનગનેાપેા, કરેાડેા લંડુકા ગેાલા પ્રમાબ સા ગાલેાઓ, બધું તબયાર છે. અમારી મનવારેાનેા મેાટેા કાફલેા પણ તમને માન બાપવા તબયારતમ કરેલા છે. જલદી બાવેા અને વચન પાળેા.

હર હિટલર—હલ્લેા ચર્ચિલ, ધીરા બાપણીબા, ક્રિસ્તાળે બાંબા પાકશે નહીં. અમારી તબયારીઓ હજી બધૂર્ણ છે. તમારી બેાબાલ બાબલની બાડી જરા ત્યારે ક્રીન સમરબા થન પડી છે. જનીન ઉપર અમારૂં સૈન્ય અડગ છે. પરતુ સાગર ઉપર તમારેા કાબેા અમને ત્રાસીક બાપશે. તમારી બાજેરમીક સ્થિતિ કુદરતી રીતે સાગરે બજબુત બતાવેલ છે છતાં બાજ તબયાર રાખેા. હું બાગીરા જરૂર. પણ બેાર થશે અમે જર્મનેા ગેાબના પાછા મનેજ્ઞબાકમણ કરીએ છીએ. કાચા પેાબના પ્રમાણે બધાં બાવા અમને મંજુર નથી.

શ્રી. ચર્ચિલ—એમ છે! ત્યારે બાપણે બારે બારે ટાઈનલાબી બલ્લાન બાપીશ. પરંતુ અમારી તબયારીઓ જોઇ તમારી ઊંબત ચાલશે નહીં એવેા બાપને બારેા અરેાસેા બ.

હર હિટલર—બા ના બાગે બધાર બારબ કરને હમણાં ના અમારી સબમેરીનેા, બાકાશ યુદ્ધાનેા ઢગ બાને અમારા સમાચામેા બિમાનેા તબાબ વહાબબટાના પણ કાર્યે ... બાકાશદીપ તમારી સ્ટીમરેા, તમારી બનબારેાનેા ગેાદા કબ્યા કરીબાકાશને ભેાંય ચારે ઉ હજ પગીલ હજાર બાબવના વધુંસલાણી અમારી મેાટી સબમરીનેા તબયાર થાય છે એ રાક્ષસીઓ તમારા વહાબબટાને બારબી બાગે તમારાથી બરદેશીબા કાચા પહાર્યો ભારી સહરેા નહીં. તને બાજ હજી જોઇશે બારાક પેદા કરેા છેા એવા બલ્લ ગેારાઓ પરદેશીબા હાનની સ્ટીમરેા બાને કુબારી દેશ બાવી તને બાજ મરશેા કાચા પરતુઓ નહીં બાવવાના તમારા તેવર જાને સ્વરોમનું ગાડુ મળી પકડી.

શ્રી. ચર્ચિલ—બધાં આફ્રિકા છે આંદોલન કર. અમે અમારા વહાણવટાના રક્ષણ માટે પગલાંઓ કરેલાં રાખ્યાં છે. નવાં વહાણો અમે બાંધતા આફ્રિકે છીએ. અમેરીકા પાસે થી બસો મોટી રકમનાં વહાણો વેચાતાં લેવાનો સોદો કરયું. તમારી સુરક્ષાનો ક્રમાગ શોધી કાઢયો છે તેથી એની ભયંકરતા હવે ઘટી ગઇ છે. અમારા ગોકોડાર પોમાંના અને પોનાથી માંગો તમારી અને સાથીદારોના સોકાર કર છે. અમે મુઠીમાં પકેરી નથી, બરાબર રક્ષણ કરીએ છીએ.

હર હિટલર—ચર્ચિલ, તમે ઝાઝું મુમાન કરશો નહીં. અમારો હુમલો માત્રનો જગતના સર્વે કોઇ છે. આપે તમારા સહેરો, કારખાનાં કેવા મોટા પ્રમાણમાં નાશ કરીએ છીએ! હજુ પારીસમાં પહેલી પુનુ ... અમે હજારો વિમાનો તયાર કરી તમારા ઉપર આક્રમણ કરી તમારા સંકલ શહેરનું નામનીશાન રાખવા દેશું નહીં તમારાં સર્વે કારખાના નાશ પામશે. એટલે તમે શું યુદ્ધ કરી શકશો?

શ્રી. ચર્ચિલ—અનાજ માટવા બનાવી બાબ છો. અમ પણ બાબા બનાવી છે અને અકોરીકાના સહકાર મેળવ્યા છે. જો આપણે માટે દીવાના. તોપો, કેટલા હજારોની સંખ્યામાં તયાર થાય ... અમારા દીવાનો પણ સુસ્ત નથી. ... તમારા કારખાનાંઓ, જોડાઓ, રેલ્વે સ્ટેશનોનો મોટો ખાબ પાડે ... અમારું ધ્યાન બાબ પણ ખ્રુબ વિસ્તરને પાત્રો છે. ... આર માટે આજે તમારા જરોજારીના ઘર જાણું. અમારા કોલેજ, ઓદ્યોગીકો, દક્ષિણ આફ્રિકા વીગેરે સંસ્થાનો બધાં ખુબ મદદ કરે છે. આજે વાહાન પારાનો તોપોના મોરચા સાધનોની સંખ્યામાં ઉમા કર્યા છે. જો તમારા વિમાનોને બાબાશે. આસાર પહેલાજ તમારા પોસાનના કેવો મોટો ભાગ દો છે ... બાબન કરતાં જો તદ્દન નામ નથી, સાવરમા તો અમે તમને જરા પણ બાબકવા દેશું નહીં.

હર હિટલર—અમે પણ એ સમજીએ છીએ કે લોહાના ચણા ચાવવા સહેલા નથી. પરંતુ અમે તે બાબા જરૂર. બેસીકર રહેનો. આ મારો સહકારી મુસાલીની પણ સામનું નૈત્ય આફ્રિકા માં મુકે છે. જો તમારા કાબમાથી ઘટ્ટકત, મુસ્કેબજી નહિર અને સુદાન લેશે. એના આફ્રિકા ના બાણે ચબાના કોક પુરા પડશે. રશીયા પણ મારા સહકારમાં છે. એ મને કાચો બાદ મોટા જથ્થામાં પુરો પાડે છે. તપાન પણ મને મદદ કરે છે ... રેપન પણ મારા તરફે લાગણી ધરાવે છે. ઇંગ્લેંડ, ફ્રમાનીબા પણ મારા મોરચા છે. હું તમને આજે તમારા લાગ પાકરી સહકારવાની તકપીબા કરું છું.

શ્રી. ચર્ચિલ—રપેનનું સામ્રાજ્ય, બેલ્જીયન તમારું જર્મન સામ્રાજ્ય અ પ્રકોપ બનત યુદ્ધબાબમાં તમારા શકયાં નથી. તમે પણ મારા પાસે આવી છે કે અમને તમારી શકયો નહીં અંગ્રેજ પ્રજાએ કયારે પણ જોયો—મોટા જોખમો આપીને પણ પરાજય સ્વીકાર્યો નથી, યુરોપીનોની તમે આગે કેવા ચાબબાના મારે આપ્યું તે પહેલેથી બધુમાં કુંજી કહેવું ક્રમિત નથી. આથી રાખના કે તમારે હાથે અંગ્રેજો નો શીકાર થવાનો નથી. કદાચ અંગ્રેજો તમારો શીકાર કરશે.

હર હિટલર—તમારી સાથે છબાકોક કરવામાં મું માનદો! પેલી કહેવે પણ ન સમજે ત્યારે મારે સમજવો. સાદબજ લાબદા રહેનો, જર્મના પોતાનું બાબું કરે છે. અમારા કોબો મહાન પ્રબ તમારાથી કદી હારશે નહીં એનને અમારા હૃદયના ચમકાર. સાદબજ.

પ્રસંગ ત્રીજો

શ્રી. ચર્ચિલ—હજો હેર હિટલર, તમે છો કેમ? તા. ૧ જનેવારી ૧૯૪૧. ઘણુ મહાના બધા વચ્ચની મુબારકબાદી. તમારે આકું ... બબ ચબ્યું છે? સંપ દારા પકેબ્યો ના? અમે તમારી ઝેબા બાર બાબ ધર્મ ગ્રંથનમાં બાદ કરેલ્યો છીએ. કમારે ચાદ પીબાનો બાબશો? હજુબરદાર ચાદ તૈબાર છે. પરાજબ બાબ સીવો આધુનિક શસ્ત્રોથી સજ્જ તમને બાબ આપવા તબપાર છે. બા બાર બાબમાં અમે ખુબ બળવાન થબા છીએ. તમારા આક્રમણનો હવે અમને બબ નથી.

હેર હિટલર—બામને પ્રભુ કે બાકી વ્યા માં જદા નથી ... તે નવા વરસબ પબની નામે તુત ઉભું કરનારા ગમે તબ મહાનદા બરે, પરંતુ બામને નાશીબાને તો જર્મન યુદ્ધબા બાબ, સબિત, ગૌબ અને વિજ્ઞાનમાં મદા છે. મને જર્મની અને જર્મનોમાં મદા છે. તમારે બાકી રાખવા ... અમ બબને પદાસીશું. આજે નહિ તો બાર માસ, છ માસ, વર્ષ પછાબાશું જરૂર. તમારી બાદ પબ બીબુ પરંતુ તમારા નિબબ કરેલા સમબ સુબી બામને તૈબારીઓ કરવા દો. અમે ઘોકબ રૂપર જરૂર બાક્રમણ કરીશું. ને દરમબાન તમારા શહેરોનો બબ ખુરકો કરીએ છીએ. મંડનને તો અમે અર્ધો-અર્ધ જોં રોબ્રુ કર્યું છે. બીજાં શહેરોને પણ અમે લાંબા સ્વાદ ચખાડ્યો છે. તમારા વહાણવટાને પણ ખુબબા નુકસાન કર્યું છે. તમે કેટલા દિવસો સુબી આ આંકડા ઢબોડા જોતા બાપાતો ઝીલી શકશો! તમો બાટલા બનબાન છતાં તમારા બાર્થશાસ્ત્રને અમે જોંગી તોડી નાંબ્યું છે. યુનાઇટેડ સ્ટેટ પાસેથી તમારે બીજ માંગવો પડે છે. અમારા રાજકિબ, કૃબિક અને ઔદ્યોગીક ધંધા ખુબ જોસથી તમારા વિનાશ માટે ચાલુ છે.

શ્રી. ચર્ચિલ—અમે પણ બેલ્જા પાંચ માસ બબાં ખુબ મોટી તબપારીઓ તમને પરોંગી બળાબ કરી છે. પાબુંની પેઠે નાબું નામબું છે. દરરોજ દીબ કોક કરોડા અમે યુદ્ધ પાછળ બરચીએ છીએ. તમારા જેટલાંજ વિમાનો હવે અમે અમેરીકાના સહકારથી તબપાર કરી શકયું. અમે પણ હજારો વિમાનો મોકલી તમારા દેશના ઔદ્યોગિક અને સૈનિક સ્થાનો ઉપર બાક્રમણો કરીએ છીએ. અમે પણ સાબ બાબુસો ધરાબ્ત, સુદાન, મેસોપોટેમીબામાં મુકબા છે. લાં તેમણે પ્રતાપીબન સૈન્યોને જબરી હાર આપી છે. પોતાનો સાબ પ્રતાપીબનો તો અમારા હાબમાં કેદ પકડાબાં છે. અમે હમણાં બીબીબામાં તોબુકના બોંદર ઉપર બોમ્બ નાંબ્યો છે તે જોબું. ભૂમધ્ય સમુદ્રમાં પણ અમે ભારે હીલચાલ કરી પ્રતાપી અને તમારા કોંગ વાંગી નાંબ્યાં છે. અમારી મદદ્ગા માટે પણ પ્રતાપીબનોને પાછા હટાવીને બાફ્રિકામાં બાં પકેબ્યા છે. અમે તુર્કિ અમારી મદદમાં લીધો છે. સાગરમાં તમારી સબમરીનો છતાં અમે આગમા વેપાર અને નાબા વસ્તુઓની સ્ટીમરો મંગાબા સાથીએ છીએ. અમને ખુબે મારવાની તમારી બોજના બાંકરણી ગઇ છે. અમારા સંકલ અને ભીજ શહેરોને સમુદ્રકાંઠા નાશ કરવાની બોજના પણ ખુબ લોબા થશે. અમે તો નાગરીકોનો નાશ કરવા માંગીએ છીએ અને તે કરશું.

હેર હિટલર—સોનાર મુબોસોનીને તમે સલ્ત કરી છે તમા કું નારાજ નહીંતો. જો યુરોપના કાલરીબા કેબ સરકારી વાર્તાર મને પરદેશ નીતિમાં અકબબ્ય કરતા હતા. હવે બારે ચરણે દબી પડબાં છે. કું એને મીને ધીમે પાછા બાંકોડા ના બારે તેવા મદદ કરીને તમારું બળ બાગીસ. બા રશિબાન રીજ બાકું બાવે છે નહિ તો બાબારી પાસે એક લાબ સૈનિકો કુગાનિસ્તાનમાં નાશબાર કર્યો છે ત બાફ્રિકીબાની બારે મોકલવા બાવ્યા તેનો તો સુબાડીજ હત. જો બબ્યરને કબરના મને કોબ બાર માસબાની નથી. ફ્રાંસના પણ એજ હાલ ... રાશબાને હુકમ બબ્યા રબી પછી કરી સમજ બાબી. કારણે મારી સાથે જોગવાને તમારી બિનહ યુદ્ધ બબ્યો કરવા સામબ્યવું છું. નહિ સમજશો તો જેવાશરી કરીશ ત્યારા વિશે નથી. તમારા વિનાશ માટે સાધનોની બાર કાકું છું. સન ૧૯૪૧ માં એમ બબ્યગ કરી દબ્યા. મારી તબપારીઓ ચાલુ છે. તમારા વિમાનોના બોમ્બમારાથી રક્ષબ મેળવવા માટે હું મારા જીતેલા નબ રાજ્યો માં જર્મનોનાં સંખ્યાનો વધારીને મોટા ઔદ્યોગિક કારખાનાં વધારવું છું. જો કેમ પાસેથી મોટા કેટો મેળવી, તેમજ મારા કામગારોની મોરો બાપીને હું બારે ક્રમ નબાવું છું. બાખા યુરોપનું બર્થશાસ્ત્ર અને સાધનો મારા કબજા માં છે. તમા ના. ચર્ચિલ, તમે મને જો જીતેલા નવ દેશોમાંથી કેમ કાઢી શકશો? તમારું બબ્ય છે! બફ્રિકેરીના અને દાસ બબ્ય ઉપર મારી બાશા ગાબરીજ પડશે.

શ્રી. ચર્ચિલ—તમે મોટી બાશાઓ બાંધી છે તે નિરાશામાં ફેરવાઈ ન જબ કાંસ કરી તમારા કબાબુને નાશ પામે નહિ તબ સ્રક્ષિમા પણ તમને બબ્ગેરીબામાંથી માર્ગ બાપવા દેશે નહિ મોકો ચુકો છે કે તમે જીતેલા દેશોના કેટલા ભોકાસ કરો છો. એટલે તમારો વિજબાસ્ત્ર કોબ કરતું નથી. રશિબા પણ તમારા મારે અતિ મહાન સૈન્ય તબપાર કરે છે. તમે છ માસ બબા મેઠા છો એટલે તમારી દુશ્મનોને કાંઇ બાકી બબ છે. નાંકે કાંઇ કરી બતાવો. અમે અમેરીકાની બાર્મિ મદદ દીકારી છે. એણે અમને લાબ આપ્યો છે. અમે બબ્યાન

મના જણાએ કીએ. કાલ અને અકેરીયા બુરે તો પણ અમે તેનો બંદોબસ્ત કરી રાખ્યો છે. અંગ્રેજોનું સૈન્ય તયાર થશે. અમારૂં વિમાની બળ બધા તમારાં કરતાં બળિયસ થયા જશે. એટલે તમારા ઉપર ઉલટું સારું આકમણ

અંગ્રેજો કરશે. અમે તમને (નાત્સીઓને) પુરો પાઠ શીખવાડ્યું.

ઉપર ઉલટસર—હવે અમે પણ જેવો પાઠ તમે ભોગા કીધો, પ્રાંતો ગારસું ને કાં તો મરવું.

"દૃષ્ટં પાતયામિ યા દાયં સાધયામિ,"

ખબરપત્રો

ડરબનમાં ગાંધીજીના જન્મદિવસ

ડરબનના જાણીતા વેપારી મા. એમ. કે. કુરેશના વડા કરજદ બાદ અહમદ હબીબના નિવાસ મી. સુલ્તા આકુની કુટુંબકાર બેન ફાતિમા બીબીની સાથે, હજ કમીન રહીદ, ડરબન ખાતે શનીવાર એપ્રીલ તા. ૨૬ માએ રાતે ૮–૩૦ વાગે થયા હતા પરણેલા જોડાને ઘણી દુવાઓ કુટુંબના સેરો ગોરી સોબતમાં હાજર થયા હતા. રમીચારે આગ આણ્યાનો જલસો થયો હતો અને સોગતારની રાતે ૮ વાગે 'ટાઉન્સ' માઉજમાં બાબુનો જલસો થયો હતો.

પોર્ટએલીઝાબેથમાં લગ્ન

એદાનીસબર્ગનાં મા. ડાહ્યાભાઇ પ્રભુદાસનાં પુત્ર ચા. ભગવાનના લગ્ન તા. ૨૬–૪–૪૧ નાં રોજ પોર્ટએલીઝાબેથના નરોત્તમભાઇ કમારજીના પુત્રી કમળાબેન સાથે થયાં હતાં. તેમજ શ્રી. રણછોડજી ગોપાળજીનાં પુત્ર મોહનલાલનાં લગ્ન શ્રી. પ્રભુદાસ વાઝવાનજીના પુત્રી પાર્વતીબેન સાથે થયાં હતાં. અંગ્રેજના દીવસમાં જોહાનીસબર્ગના સારદા મંદીરના આચર્ય રુનાલાલ સુધીરકુમારે વૈદિક વિધિથી લગ્ન પ્રોગ કરી હતી. એ પ્રસંગ માટે સભાગૃહને સુશોભીત રીતે શણગારવામાં આવ્યો હતો અને લોકોની મોટી સંખ્યાએ હાજરી આપી હતી.

તા. ૨૮–૪–૪૧ ના રોજ શ્રી. હરિપ્રિય સુંદર રાતી મંડળની પાસ પીરીંગ, જોહાનીસબર્ગ, ક્રાઇસ્ટંડન, જોહેન્સટાઉન, પીટરમારીત્ઝબર્ગ અને પાર્ટરીનેટના ભાઇઓ જેઓ લગ્ન નિમિત્તે પધાર્યા હતા તેમના સત્કાર અર્થે જણી હતી. પ્રભુના રા. તુલસીદાસ ભગવાનજીએ નવદુગલને આશીર્વાદ આપીને સંસ્થા તરફથી એક ગ્રંથ ભેટ આપી હતી, અને નવયુગલ તથા પ્રત્યેક મહેમાનોનો પુષ્પ કમાસીયા દ્વારીક સત્કાર કર્યો હતો.

મેસર્સ સુધીરકુમાર, હિંમત ગોવિંદ ખંડ, રણછોડજી પટેલ વિગેરેએ પ્રસંગાનુસાર વિવેચનો કર્યાં હતાં. બાદ રા. ડાહ્યાભાઇ પ્રભુદાસ તરફથી સહુનો આભાર માનવામાં આવ્યો હતો જે જે ભાઇઓ નવયુગલને આશીર્વાદ ... ટેલાઓ મોકલ્યા હતા તેમનો હાર્દીક આભાર માની છે.

તા. ૨૪–૪–૪૧ ને રોજ ... જોહાનીસબર્ગ ખાતે જન્મ વિદાય પામતા તેમને ચુણ વિદાયમારી આપવાને મોટી સંખ્યામાં ભાઇ બહેનો સ્ટેશન ઉપર હાજર થયા હતા. ... મેસર્સ મી. ડાહ્યા ભાઇ તરફથી ૧ ... ગા પાન આપ્યું આને શ્રી. ૨૦ ગેંડાને ... આપવામાં આવી હતી.

સાભાર સ્વીકાર

'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન'ને મળેલી નીચેની રકમો સાભાર સ્વીકારીને છીએઃ સ્યુપ્રીમ્ખાટેની બાબુની ચેરી મેસર્સ કુંવરજી મોરારજી એન્ડ સન્સના શ્રી. કુંવરજીભાઇ જેઓ હુંક મુદત ઉપર સ્વદેશ ગયા છે તેમના તરફથી ગીની ૨, મેસર્સ ઓ. ગોકળ એન્ડ સન્સના શ્રી. મણીલાલ અમરશી તરફથી ગીની ૧ અને શ્રી. વીઠલદાસ પૈષાણીના ધર્મપત્નિ શ્રીમતિ મુકતાબેન તરફથી ગીની ૧, શ્રી. ડાહ્યાભાઇ પ્રભુદાસ જેહાનીસબર્ગ મા. ૧૭, શ્રી નરોત્તમભાઇ દામોદર (પોર્ટએલીઝાબેથ) મા. ૫–૭, શ્રી. રણછોડજી ગોપાળજી (પોર્ટ-એલીઝાબેથ) મા. ૫, શ્રી. પરશુભાઇ અમરશીભાઇ (પોર્ટએલીઝાબેથ) મા. ૫.

પોર્ટ એલીઝાબેથ મુસ્લીમ એજ્યુકેશનલ ફંડ

તા. ૨૬ માર્ચના અંકમાં આ ફંડાનો આગળો આંક જમાવ થયો છે. બાકીનો આંક નીચે પ્રમાણે છેઃ

રૂપીયેસઃ બીલ્લાલ ગીની ૧, ઇ. ઓ. આકુજી શી. ૧૦–૬, એચ. ઇ. મદારીયા ગીની ૨, એચ. ઇ. લારયત, ઇ. એમ. મદારીયા, એમ. એ આબેદ, ઇ. એચ. માયત, અલી એમ. એમ. લદેર પ્રત્યેક ગીની ૧, એમ. એમ. બોળ ગીની ૫, ચાચુ સુલેમાન, એચ. જમાલ પ્રત્યેક ગીની ૧, એચ. આઇ. નાનાભાઇ ગીની ૨, એચ. એચ. માયત ગીની ૪, આઇ. એડમસ એન્ડ સન્સ ગીની ૧, ઇ. ઇ. માયત, ઓ. ઇ. માયત પ્રત્યેક ગીની ૨, મુસા નાનાભાઇ ગીની ૩, એચ. ઓ. કરોડીયા શી. ૧૦–૬—કુલ પા. ૬૧–૧૦–૬,

બ્રોડહર્સ્ટસ્ટ્રીટમુઃ એસ. ઇ. રાવત ગીની ૩, ઇ આઇ. માયત ગીની ૨, એચ. માયના ગીની ૧, શીલ્લાક ગીની ૨—કુલ પા. ૮–૧૦–૦

પીટર્સબર્ગઃ આઇ એ. પટેલ પા. ૧–૬–૦, આઇ એસ. સુબાણ શી. ૧૦–૬, આઇ. ઇ. પટેલ પા. ૧, શીલ્લાક પા. ૨–૬, એમ. એચ. પ્રમત ગીની ૧, એ. એચ પરબોના ગીની ૫, એ. ઇ. ગામજી ગીની ૧—કુલ પા. ૧૦–૬–૦;

એ'ક ફૅટરનઃ એમ. એ. સીદાત ગીની ૨, એમ. એસ પીમા ગીની ૨, આઇ. ઇ. પટેલ ગીની ૩, એમ એ ઇ. ગીની ૧,—કુલ પા. ૮–૬–૦;

કુપરસ્ટ્રાપઃ આઇ. ઇ. કાજી ગીની ૫, ઇ. એસ. પટેલ ગીની ૧, રહાલુજી એ–૨ કુ. ગીની ૨, મહમદ આદમ ગીની ૨, આઇ. એમ. લેદેર એન્ડ કુ. ગીની ૨, ઇસપ ઇસ્માયલ એન્ડ કુ., આમદ એન્ડ કુ. પ્રત્યેક ગીની ૧, એ. એમ. માયત ગીની ૫;—કુલ પા. ૨૬–૧૬–૦.

કુરીપોર્ટઃ આગર અલી એન્ડ સન્સ ગીની ૩, યુસુબ મુસાજી એન્ડ કુ. ગીની ૫, જની એન્ડ કુંભાત ગીની ૨, એચ. ઇ. ગોયીયા, એ. એ. કાજી પ્રત્યેક ગીની ૧, એમ એમ. ખોડાલીયા ગીની ૩, એમ. એચ. દક્ષા એન્ડ સન્સ ગીની ૧.—કુલ પાઉંડ ૧૬–૧૬–૦;

ઇન્ડકુન્ટીનઃ એ. આઇ. લેદેર ગીની ૧;

આકરીનાલઃ અહમદ એન્ડ આકુજી ગીની ૧૦, અહમદ હસન ચલસાદીયા ગીની ૫, અહમદ કાકર ગીની ૬, આદમ અહમદ સોદાત ગીની ૪.—કુલ પા. ૨૬–૫–૦. (અપૂર્ણ)

—:o:—

હિંદુસ્તાન ઉપર મી. એમરી

કંગ્રેસથી દૂરના સંદેશા મુજબ મંગળવાર તા. ૨૨ મીના આમની સભામાં હિંદુસ્તાનપર ચર્ચા થતી વખતે દરમીયાન હિંદી પ્રધાન મી. એલ. એસ. એમરીએ જણાવ્યું હતું કે હિંદુસ્તાન પુરેપુરા પ્રમાણમાં સ્વતંત્રતા મેળવે એ મટ બોલતમાં સમયની પક્ષોની ઇચ્છા છે. પરંતુ તેમણે ચાર મુદ્દા કહ્યું કે, આપણે આ બાબતથી આપણો વધુ દાખો આપીએ તો પહેલાં હિંદના રાજનીતીજ્ઞોએ ચોકકસ પ્રમાણમાં ચિચારોની એકતા મેળવવાની છે. બ્રિટિશ એકતની રૂએ પ્રાંતોના સ્વરાજને જો એવી પરિસ્થિત ઉપસ્થિત થએથી દોરવાની ખાત્રી થાય કે પ્રિન્સિપ્સ ઓફ મુજબ પ્રાંતીય સરકાર દ્વારા બાબત ચાલી નથી શકતો તો પ્રાંતિક સરકારોની સત્તા પોતાને હસ્તક કરી મેદાની સત્તા આપનાર દરેકની મુદત વધુ ૧૨ માસને માટે લંબાવનારા મી. એમરીએ પુકેલા ઠરાવો સર્વાનુમતે પસાર થયા હતા. તેમણે જણાવ્યું કે આ પરિસ્થિતિ કોંગ્રેસ એકેડેમેકપુરીએ કોંગ્રેસ પ્રધાન મંડળોને રાજીનામા આપવા દેવાની કરેલી સુચનાથી ઉદ્ભવ થઇ હતી. સેમણે આગળ કહ્યું કે આ ઠરાવો ઓફીસ હોલના અમીદાર પ્રાંતોમાંના સાત પ્રાંતોને લાગુ પડે છે. બાકીના ચાર પ્રાંતો—બંગાળ, આસામ, સીંધ અને પંજાબ જેવા વસતી સમુદાય દસ કરોડની—ઓફીસ હોલની કુલ વસ્તીના ત્રીજો ભાગ છે—તેમાં મુસલીમ અને હોલ પ્રધાન મંડળોદ્વારા નિર્દિષ્ટ પ્રાંતિક સ્વરાજ્ય આવતું આવેલું ... સંસ્થાનમંડળના સંબંધમાં મી. એમરીએ ... એ ઠરાવમાં યુકતપ્રાંતો સિવાય અન્ય પ્રાંતોમાં મોટાને ભાગ અગાઉની જેમ ગર્વ ગર્વ ગતિએ ચાલી રહ્યો છે. ઉપમુખના મંત્રિમંડળો ની ગરબડ ઉપર કાબૂદાર્ન ... કરનારા મુખ્ય લોકો પ્રાંતોએ પુરા પાડયા છે. બાકીનું અધિકમ સુધીમાં સાતેક ઉપરને સભાઓ થઇ હતી જેમાંના પાંચેક ... થઇ હતી. આ આપણા બાબત રોગનાંમક ... પરંતુ સરકારને કાયદાનો અમલ કર્યા વિના છુટકો નથી.

આવો પધારો જુઓ

અને

તમારા માનીતા વાજીંત્રો અને રેકોર્ડઝ ખરીદ કરો

વાજીંત્રો— હારમોનીયમ, ગ્રામોફોન, વાયોલીન. બેન્જો મેન્ડોલીન. ગીતાર. ઝાઝ આઉટ ફીટ, ફલ્યુટ વિગેરે.

રેડીયો—"હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ."

નીચે મુજબ ફીલ્મી રેકોર્ડના સેટો સ્ટોકમાં ખરીદી વાસ્તે તૈયાર છે.

(૧) જીવન પ્રભાત,
(૨) વીદ્યાપતિ,
(૩) રોમેન્ટીક ઈન્ડિઆ,
(૪) નીર્મળા,
(૫) ભાભી,
(૬) અછુત કન્યા,
(૭) જાગીરદાર,
(૮) વચન,
(૯) ચેલેન્જ,
(૧૦) હીઝ હાઇનેસ,
(૧૧) સાવીત્રી,
(૧૨) અંધર ઈન્ડિઆ.
(૧૩) ગોપાલ કૃષ્ણ,
(૧૪) દેવદાસ,
(૧૫) ધુપ છાઉ,
(૧૬) પ્રેસીડન્ટ,
(૧૭) નીરાલા હીંદુસ્તાન,
(૧૮) ગ્રામોફોન સીંગર,
(૧૯) ૩૦૦ દીવસ પછી,
(૨૦) સંત તુલસીદાસ.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ હારમોનીયમ (હાથના, પગના. હાથપગ સાથે પોર્ટેબલ).
" ડચીન્સ, ઓડીયન, જૈનાફોન, મેગફોન ઇન્ડિઅન રેકોર્ડઝ, ફીલ્મી રેકોર્ડ.

મળો યા લખોઃ

ગોશળીઆ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ,

૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ. ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

RADIO RECORD TRADING Co.

38a MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG,

and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

પ્યારે કવ્વાલ

N. 16215 માલિકે દુનીયા મેરા.
„ 16232 જો મીલે દુઃખે દિલે રહસે.
„ 16241 હસને મે આબ્રુ એહમદે આર્ક
„ 16250 દુલ્હાદ મુસલમાનો.
„ 16273 પેગ્રહ દીલમેં તાસાની.
„ 16280 કુરઆન પઢો.
„ 16287 મોહમદ આલી કનાહ-૧-૨
„ 16295 ચોરી ચોરીસે બાલુંગી.
„ 16304 આન પડી દરબાર બલમ ગેરી.
„ 16312 મક્કા મદીના.
„ 16317 ગુબારે કુયે જાના.

માસ્ટર ફરીદુદ્દીન

N. 16230 આબા પર જી કરે ઉલફત
„ 16027 ઝો હસ્તે મદી સે અસ.
„ 16042 દેખા મુજે મુબ્બુ મેં.
„ 16065 આબ કે દુનને જબા
„ 16163 નામ પ્રોર કબ્રા કરો.
„ 16240 કુદરતે આલમ.

કુમ્રે આલમ કવ્વાલ

N. 16203 જબ કે કાબાસે બરબર
„ 16230 પુદા રબ્બા મેરી ગુરામ.
„ 16241 તસ્વીર મોહમદ મેરે દીલમે
„ 16270 ઉસને દરબાર પર
„ 16293 આમ હમારા દીલકી બગીને
„ 16310 બાકેસોના મુસલમાનો

મોહમ્મદ બાદશેઠ કવ્વાલ

N. 16003 પાયે બાયબ પાવો બારી.
„ 16014 ચલો મીનબર.
„ 16049 જામબર કર કોગુજે.
„ 16132 બસ રબ્બ નજરી જના
„ 16221 સાબી મુજે પીલા દે.
„ 16249 મોહમદ હસરેમે દુઃખ બનકે નીકલેગે
„ 16265 મેન તુજે સમજાયે
„ 16281 અહમદ [illegible]
„ 16301 હમારા બાદશાહા

કાલુ કવ્વાલ

„ 16003 બન રેણું કબે મુમતાજ
„ 16064 બસ ચોટ ધણ.
„ 16071 મીઠા મીઠા બાલમ.
„ 16169 બાલમ હોકયે જુબે હસને.
„ 16206 કબસે મેરી મોજ કિસ્મત જબાદ બનગઈ
„ 16255 બસ મહમદ મુજબે.

આરબ અબદુલ રઝાક

F.T. 12857 મુસા મસને પે અરબા નીકલ.
„ „ 12912 દીલમે નજરેમે મેરા દુલ્હાને.
„ „ 12998 મે કેસે દુલ્હન આકેલી ચલી.
„ „ 12213 પુત્ર મેરા જબસે ગુજરા.

કલીનખાન એન્ડ પાર્ટી

F.T 12215 કે હટી કે કરે મુસા આકા તેરી ગલી.
„ „ 12860 મે તો ધીરે આબ બાર તોરે.
„ „ 12917 જીબ તરફ જતા હું.
„ „ 12749 નજરુલ કા હક કે આલમ પર

રહમતુલ્લા અહમદ કવ્વાલ

F.T 12740 કરે મુસલીલ આલમ.
„ „ 12165 મેરા [illegible] કરે મુખતાર.
„ „ 12218 આપ બા કે દીલમે દુલ્હને પારસા

માસ્ટર અમીર બખ્શ

G.C. 1705 બાલકે સરબર
„ „ [illegible] યે રસુલે પાક કી કુરબાન જ.
„ „ [illegible] કરદે કે તું દુલ્હન કે તું.

અબ્દુલ અઝીઝ બાન

G.C. [illegible] રસ્તાકાદ રસ્તાકાદ
„ „ [illegible] જો આગે ખુતો કે ગોદા [illegible] ચલી.

એ. કરારુદ્દીન

G.C. [illegible] ખુન ખુન ખુન ખુન.
„ „ [illegible] [illegible] કી ઝોલી.
„ „ [illegible] હાસીલ કે મુસતો બાંદ મે
„ „ [illegible] દીવકા કરા બલના

M.C. 9 મોહબ્બતા હાથ મે નજરા કા પાલના
„ „ ૨૨ સાહબદા હબરત હકાયત
„ „ [illegible] સાહબદા હબરત બીલાલ
M.C. ૨૨૯ અદા બદલી કા મોહબ્બતા,

ઘરગથ્થુ રેકોર્ડ

[illegible] ગાલીન (૪)
„ ગુજરાતી
„ રેહમાન
„ બાબર (૨)
„ બાજકબીલ
„ બાનાબાઈ
„ બાજાબાન

ટાગા રેકર્ડ

શારીન કરબાદ (૧) ગુરે બેહરત (૧)
બીબ્બ બાનવા (૪) કરબાની બેગમ (૪)
બાબ્બ કુમાર (૨) બાની મુબાનવા (૧)

કરે બહીને નવા રેકોર્ડ અમારે ત્યાંથી મળશે. તેના કરે બહીને કરેલાગ અમારે ત્યાંથી બગાવી કરેશે.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE COLUMBIA and "TWIN"

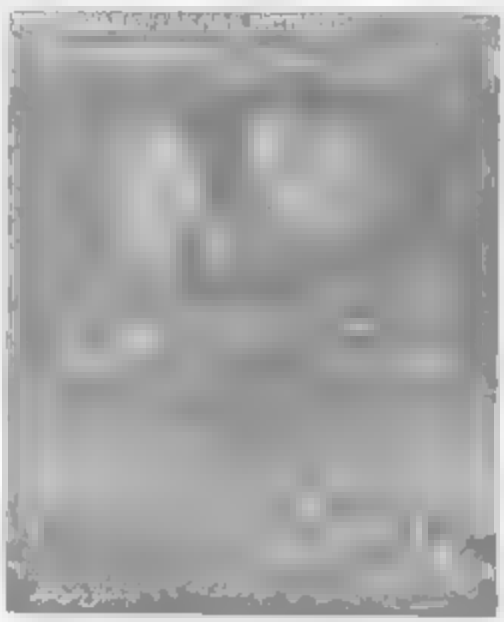
સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકૉર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીલાલ એન્ડ રાજકુમારી

N. 15307 નવી ગંગારી ગાનવા લા.
" 15308 અંજારનાં બાળમા એટ કુલ ઉંચ્યુ.
" 15309 સુંદર ભજન.
" 15314 નવુ ગુજ.

ફકસંગ અને સમાજગાયુ

N 15327 ધ ખારી રાપીકા-રીપીકા ગાય.
" 15329 ધુ ગાવાની ગાય ગાય.
" 15331 દિવસની બાદળ મીરબાઇ ચરસે.
" 15342 રીસાયેલી રસીકને નજરથી જોઇની ગાજન બદી છે.
" 15344 પ્રભુનો પકકાર બાબ ૧ લો અને બા ૨ જો
" 15312 નવ્વાણુંનો ફેરા.

N. 15314 ભાણીનો બાગ ભા. ૧-૨.
" 15316 બે ફરો.

ભારતર ચમપક ગ્રેન્ડ પાર્ટી

F.T 5969 બધુબાનું રસ્તાન
" " 5971 મંગલ ગાઇ પ્રભાત.
" " 5953 સરાણીનો સંસાર બાગ ૧-૨.
" " 5940 લાજ બધુબાને ઘીર
" " 5970 [illegible] ભા. ૧-૨.
" " 5956 [illegible]
" " [illegible]
" " 5955 ઉજવત બાગ ૧-૨.
" " [illegible] મુકો પ્રભાતીયો.
" " [illegible] બાનો પ્રભુ.
" " 5740 કુલ ચિંચુરા ને બધુની સાજન.
" " 5727 પાર્શ્વ શ્રીનેશ્વર દર્શન રોજ.

GUJARATI DRAMA SETS

અયોધ્ય કુમાર	(૭)	રેકૉર્ડનો સેટ.	પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનું નાટક	(૮)	
સીતા સ્વયમ	(૭)	" "	નરસૈંદ મહેતા	(૭)	રેકૉર્ડનો સેટ.
રાજપૂત રેખા	(૭)	" "	વફાદારનો વારસો	(૭)	" "
શકુંતલા	(૪)	" "	સતનારાયણ	(૭)	" "
વીર રાજા	(૧)	" "	ચતરાજ ચાવડો	(૫)	" નાટક
જેસલતોરલ	(૭)	" "	જલબેર સતી દૂંદો	(૨)	" સેટ.
શેઠ સગાલસા	(૭)	રેકૉર્ડનો સેટ.	સોકુબ્બા જન્મ	(૨)	" "

FILM RECORDS IN SETS

મરીબાઇ તોપ (૫)	વીરગતા (૪)	મારી આખ (૩)	જગાતા (૩)
બાબી (૫)	મામાદેવન સીંગર (૪)	કમલન (૧)	દુરગાદ (૫)

આરતી F.T 5246 દયાળતારની આરતી. F.T. 5251 શ્રી સતનારાયણની આરતી.
F.T. 5191 શ્રી મહાદેવની આરતી

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન ૩૩-૫૩૮૨.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ. જોહાનીસબર્ગ. 1054

"શુદ્ધ ઘી"

દરબનમાં પહેલીજ દફા આવેલ પાક ફ્રેશ ઇમ્પ. કો. માર્કેટ જીવના બંગલા ખાતેના મજબુતાક અદ્યતનની ફેક્ટરીનું ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

આજ સુધી પુરેપુરા વા કરીએ.

માર્કેટ આર્કેડના સ્ટોલ એન્ડ્રુ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન SAMJEE DEVSHI & SON

૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, દરબન. 4, Cross Street, DURBAN. 1154

'Phone 2-6235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.

PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.

DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ મોકલનાર અને કમીશન એજંટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોક્સ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 1155

M. H. DESAI.

એમ. એચ. દેશાઇ.

હોલસેલ ફ્રૂટ વેપારી.

અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ કુનીસનના ક્રોપ પણ મોકલીએ C. O. D. થી માટે પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 1191

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, ... ઓફીસ ટેબલ, સુટ કેસ, ટેબલ, ... અમારે ત્યાં ... અને કીમતમાં ... મળશે. ... માલ મોકલવા ... નથી

બોક્સ, ટ્રેબલ અને કીચન ... સર

જે કમારી ... ત્યાંથી ... છે. તેઓ ... કરીએ ... માલ મોકલતા અગાઉ ... અને ... આભાર માનીએ.

L. MISTRY,

6 KORT STREET. : : : : : JOHANNESBURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2526.

ફીટીંગસ

પાવડર

કીડી, માકડ, ચાંચડ, કંચારા, માખી, વંદા ... જાતના જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીટીંગ પાવડરના ટીન અર્ધા છે.

Box 530. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices special attention given to all consignments

TRIAL ORDER SOLICITED.

જોહાનીસબર્ગ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ મોકલનાર

અમે આપકંટ્રીના ઓરડર માલ દેખરેખ રાખી સારો માલ C.O.D. થી મહાનીએ છીએ

79, PRINCE EDWARD STREET. DURBAN.

ઝુના અને જાણીતા ફ્રરમાસુ મીઠાઇઓ અને પાકેા બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના ચોક્કસ પાકેા

પંજાબી સાલમ ... વિગેરે બીજા પાકેા ઓર્ડર આપવાથી મળી રહેશે.

અમારી ફેક્ટરીમાં ઉત્તમ ... અને ... કુશળ કારીગર ... રમાસુ મીઠાઇ તથા ... ફ્રરમાસુ. ... ગરમ ... વિગેરે ... માં મળશે.

... માટે ... પધારો.

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-5577. 13a KORT STREET JOHANNESBURG.

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ભારતી તારીખ	ઉદય	મુસલમાન	પારસી	ગુજરાતી	અંગ્રેજી
		ચૈત્ર વૈશાખ				
શુક્ર	૨	સાંજે ૬				
શનિ	૩	,, ૭				
રવી	૪	,, ૮				
સોમ	૫	,, ૯				
મંગળ	૬	,, ૧૦				
બુધ	૭	,, ૧૧				
ગુરૂ	૮	,, ૧૨				

Books for Sale.

The story of Ramayana 0-1

ESSYS ON INDIAN ECONOMY—By Mahadev Govind Ranade. Price .. 4a n.d.

ESSAYS ON INDIAN ART, INDUSTRY AND EDUCATION.—By E. B. Havell Price .. 3a.

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS.—By V. G. Kale, M.A. Price .. 4a

From: *The Manager,*
'Indian Opinion'
Phoenix, Natal.

વેચવાના નવાં પુસ્તકો

અબજ પતી—રસીક નવલકથા વૈશાખીજીને પૈસો કમ અસરનો તેની રમુજ પ્રુંજવણીથી ભરેલી છે. કીમત શી. ૦-૬

જાતીય સંપર્ક જીવન—પ્રત્યેક બી પુરૂષોએ વાચવા પછી બાજુએ મુકવા જેવી ચોપડી કીમત શી. ૧.

જોડણી કોશ—ગુજરાત વિદ્યાપીઠ તરફથી બહાર પડેલો ગુજરાતી ભાષાનો ઇતિહાસ જોડણી કોશ કીમત શી. ૧૭-૦

જાણીતા લેખકોની નવલકથાઓ.

ગ્રેસ કેરાર કે ધ્રુવ દીવેટીયા કૃત શી. ૩-૬.
ધ્રુવ સ્વપ્ન (વર્ષો ટોલ્સટોય કૃત) શી ૩-૦.
પર મણુ વેરાઇ ૧ ૦

આ ઓફીસે લખવાથી મળશે.

Extra Protection against Wear!

Mobiloil not only guards against wear, but resists carbon, sludge and fluid friction. It gets right to the seat of engine trouble.

GARGOYLE

Mobiloil

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA LIMITED.

વેચવાના પુસ્તકો

બીજા કેટલાક નવાં પુસ્તકો

બારડોલી	(નોવેલ)	૧ ૦
પશ્ચાત્તાપ પોથી		૧ ૪
પારસી ગરબાવલી પાનીઓ.		૧ ૨
બાવીસમું પારું	(નાટક)	૧
રહસ્યાર		૧ ૦
રત્નેદ લક્ષ્મી		૧૦ ૧
સોનેરી સંદુક		૧૦ ૦
સફેદ સમતાન		૧૭ ૧
હારન રસીદા		૧ ૦
અંધકાર પર પ્રકાશ		૨ ૦
દુર્ગેશ નંદીની	(નોવેલ)	૫ ૧
ઇશ્વરના પ્રતીબીંબ	(નોવેલ)	૩ ૦
પ્રભુ વાતોઓ	(અનુવાદક મહાદેવ દેસાઈ)	૪ ૦
પ્રેમનો દરજ	(ટોલ્સટોય કૃત નોવેલ)	૫ ૦
બારેજા દ્વાર	(નોવેલ)	૫ ૦
ભમરાળી રાજેશ્વર	(ઇ. નોવેલ)	૫ ૧
મણા કારીકરીનુ શીક્ષણ	ભાગ ૧	૨ ૧
૦ ૦ ૦	ભાગ ૨	૨ ૧
મધાન કુંવરા	(નોવેલ)	૪ ૧
મુસાફરી વેપાર		૩ ૦
ગામડાની બહારે	(અંગ્રેજી ગામડાની રસીલી દાસ્તાન)	૧
જગતનો આવતી કાલનો પુરૂષ	(હેવલક અર રાધાકૃષ્ણન)	૨ ૨
રાષ્ટ્ર ભાષાનો ગુજરાતી કોશ	(હીંદી-ગુજરાતી)	૫ ૦
લગ્ન ધર્મ કે કરાર	(નોવેલ)	૩ ૧
લગ્ન સુખ	(નોવેલ) રોમારોલ્લ	૩ ૦
વાતો અને બીજી વાતો		૩ ૦
વિનોદ વાટીકા	(હાસ્ય નોવેલ)	૪ ૦
શેક્સપીયરનો ઇતિહાસ	(હીંદીમાં)	૭ ૦
હિંદીમેં ૬૭ ઘરસકા કાંગ્રેસકા ઇતિહાસ		૭
હસેલક માળા અને બોધવચનો		૪ ૦
...	પ્રકાશ (અજુન ઉત્તરની બંધાઇ)	૩ ૦

... બીજી ચોપડીઓ લખવાથી મળશે ગ્રાહકો

BOOKS FOR SALE

[illegible]

Obtainable from:

The Manager,
INDIAN OPINION
Phoenix, Natal.

Indians In South Africa

Helots within the Empire
and
How they are Treated.

By Henry S. L. Polak.

Price ... .. 2s.

To be had from—
THE MANAGER,
INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

The "FRIENDS of INDIA" SERIES

Short biographical sketches of eminent men, who have laboured for the good of India.

Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece.

Lord Macaulay,	Lord Minto,
Sir William Wedderburn	Lord Morley,
Rev. Dr. Miller,	Sir Pherozeshah Mehta,
Lord Ripon,	Swami Rama Tirath,
Ravi Varma,	Sir Salar Jung,
Sir C. Sankaran Nair,	Henry Fawcett,
Sir Henry Cotton,	Lord Hardinge,
John Bright,	Krishna Das Pal,
Lal Mohan Ghose,	Edmund Burke,
Mrs Annie Besant,	Hudruddin Tyabji,
Allan O. Hume,	W. C. Bonnerji,
A. M. Bose,	Charles Bradlaugh,
Dadabhai Naoroji,	Diwan G. Rangacharlu,
V. P. Madhava Rao C.I.E.,	Rao Bahadur R. N. Mudholkar,
Raja Ram Mohan Roy,	Dr. Rash Behari Ghose,
Dinshaw Edulji Wacha,	H. H. Shri Sayaji Rao Gaekwar
Ishwar Chander Vidyasagar	Kashinath Trimbak Telang,
V. Krishnaswami Aiyar,	Nawab Mohsin-ul-Mulk,
Babu Surendranath Banerjea,	Behramji M. Malbari,

Nation Building (Annie Besant,) Hindu Social Ideals

Price: One Shilling Each

APPLY:
MANAGER, INDIAN OPINION,
PHOENIX, NATAL.

Indian-African Line

ઇન્ડિઅન આફ્રિકન લાઇન.

કલકત્તા જનારી સ્ટીમર

મે તા. ૧૫ મીના અરસામાં ઉપડવાની છે.

૩૬ વીશી આથે	પા. ૨૬ ૨૬	૦
,, ,, બગર	પા. ૨૨ ૨	૦
ઈન્ટર વીશી આથે	પા. ૨૬ ૫	૦
,, ,, બગર	પા. ૨૩ ૫	૦

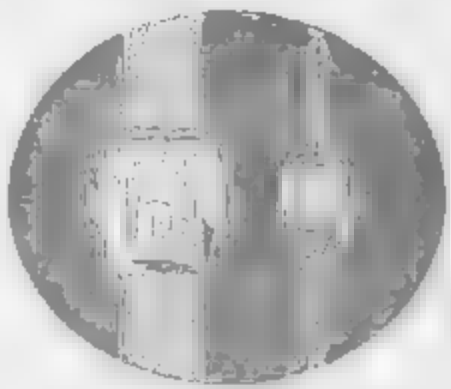
રહેતા પેસેંજરોને પલંગ પુરા પાડવામાં આવશે.
ડરબનની બહારથી આવનારા પેસેંજરોને ટ્રાનપોર્ટ સેવા અમારી કાર મોકલીશું અને તેમાંને મુસાફરખાને પહોંચાડીશું.
ફ્રી. ૫ ટકા ડીસ્કાઉંટ મોકલો બુકીંગ કરાવો.

BASSA Ltd,

Box 569, Durban. Telegrams "CARASA." 'Phone 22850.

ELGIN

ઘડીયાળો

અગત્યનું

અમેરીકામાં અસલના બનાવેલા ૨૧ જાતના ઝવેરીઓના બનાવે ... આ ઘડીયાળોના. ખાસ ભાવો દરેક પાસેથી મંગાવવી આવશ્યક છે.

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER" -BLOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.
DURBAN REPRESENTATIVE
R. DAVIDSON, 720 Colonial Mutual Bldgs.
West Street, DURBAN

Printed and published by Chhaganlal M. Gandhi at Phoenix, Natal.

20 MAY 1941

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 19—Vol.-xxxix. Friday, 9th May, 1941. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

THE CAUSES OF WAR

"It seems too tragic that in a world which is there for us to enjoy and which might be made full of happiness for everyone, we treat human life with contempt, and squander it as recklessly as we throw away material treasures. We have all the power of creation, all the capacity for happiness, all the will for service, natural, intellectual and ethical riches in abundance at our disposal and of this noble inheritance we have made a fearful thing...If freedom of all people is the aim of this war, as it should be, then those who were conquered in the past must be set free. To win the war will not mean much if it does not remove the great wrongs of the present world. We must demonstrate even to the enemy that we reverence the ideals of ... ties and for ... which we ... for, especially ... If the new spirit has not ... the imagination of the British people, if they persist in their old policies the war will be ... their disaster to mankind. History reveals ... how wars ... must be ... lasting ... justice is not practised by man to man, by State ... State, unless we accept the principle that the weak ... must the strong.

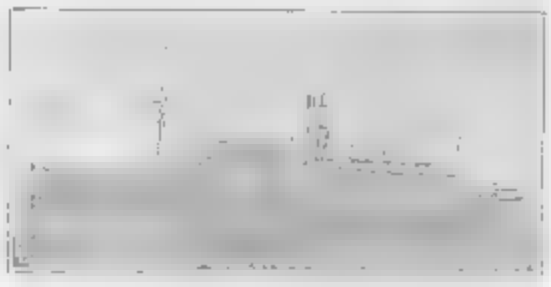
—Sir S. Radhakrishnan

યુદ્ધ ના કારણો

"આ ... ણવા કે જે આપણા આનંદને માટે સરજાયેલી છે, જેને આપણે દરેકને માટે પણ પ્રમાણમાં બનાવી શકીએ છીએ તેમાં માનવ જીવન પ્રત્યે આપણે ધૃણા બતાવીએ છીએ અને આર્થિક સંપત્તિને જેમ નકામી ચીજોની જેમ વેડફી દઈએ છીએ, એમ એ અતિ કરુણ બનતા છે. આપણામાં સંપૂર્ણ સર્જન શક્તિ છે, સુખના સાધનો છે, સેવાની સંપૂર્ણ ભાવના છે, કુદરતી, બૌદ્ધિક અને ધાર્મિક સાધનોના ભંડોળ આપણી પાસે પુષ્કળ પડેલાં છે. પણ છતાં આ મહાન વારસાને આપણે એક ભયાનક વસ્તુ બનાવી દીધો છે ...આ યુદ્ધનો હેતુ જો સઘળા લોકોને માટે સ્વતંત્રતા લેખે હોય, અને જેમ હોવો જોઈએ, તો જેઓનો ભૂતકાળમાં પરાજય કરવામાં આવેલો છે તેઓને છુટા કરી દેવા જોઈએ. યુદ્ધમાં વિજય પ્રાપ્ત કરવાનો અર્થ કંઈજ નથી જો કાલની દુનીયામાં પ્રવર્તી રહેલા મહાન અન્યાયો દૂર નહિ થાય. આપણા શત્રુને પણ આપણે બતાવી આપવું જોઈએ કે આપ અને છુટાપણાના જે આદર્શો તેણે તરછોડેલા છે તેને આપણે સેવીએ છીએ....ઐતિહાસ પ્રશ્ન એ આ નવા ભાવના અદ્રશ્ય નહિ કરે અને જો તે પોતાની જુની નીતિનેજ વળગી રહેશે તો આ યુદ્ધ મનુષ્યજાતીને આફતજનક થઇ પડશે. ઇતિહાસે આપણને બતાવી આપેલું છે કે જ્યાં સુધી મનુષ્ય મનુષ્ય વચ્ચે, રાજ્ય રાજ્ય વચ્ચે ન્યાયનો અમલ ન થાય અને જ્યાં સુધી બળવાનની સામે નબળાના હકો ન જે સિદ્ધાંત આપણે સ્વિકારીએ નહિ ત્યાં સુધી યુદ્ધને અટકાવી શકાતુજ નથી."

—સર રાધાકૃષ્ણન

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

૧૮ મીટર લેંથ વીથી સાથે પા. ૧૬ ૧૦ ૩.
,, ,, મુસ્લીમ વીથી સાથે પા. ૧૮ ૬ ૬.
,, ,, વીથી વગર પા. ૧૬ ૧ ૩
સેકન્ડ ક્લાસ સીંગલ વિથી વગર પા. ૪૦ ૧૦ ૦.

સ્ટીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ટીકીટોના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

મે તા. ૩૦ મીના અરસામાં સ્ટીમર મુંબઇ જવા ઉપડશે. સફળ તેમજ ૩૬ પેસેંજરોને લેવામાં આવશે.

ઉતરણ આવ્યા પછી તમારો માલ તમા યુનીયન ફાયનાન્સ ઈન્સ્યુરેશન મુજબ નાણા સાથે લઈ જવા વિગેરે સંબંધી કુમાને બળવાથી અજાણતા કરી આપીશું.

ટગીના ઉપર તમારૂં નામ તથા B. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રો.) લીમીટેડ

ડીરેકટર પેસેન્જર એજન્ટ.

Phone 2-0432. Tel add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.
390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,

No. 4 Kort Street, Johannesburg.
'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.
Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE
—COMPANY, LIMITED.—

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ હીંદી વીમા કંપનીના ઈન્સ્યોરન્સ, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોને લગતા વીમાઓ, વગેરે વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતરાવી સકાય છે. હીંદી કંપનીને ઉતેજન આપવુ એ દરેક હીંદીની ફરજ છે

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue
DURBAN.
Telephone 2-5845 Cen.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ ક્લાયની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street.
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478
P. O. Box 3541.
Tel Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG

JALBHOY RUSTOMJEE

Principal Representative For The Union Of South Africa.

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL

PHONE 2990 CORNER PINE & GREY STS

SITUATED IN THE HEART OF DURBAN'S BUSINESS AREA.

THE RESORT OF INDIAN SHORT-SEERS

WHERE EVERYTHING GOES TO SETTLE APPETITE OF MEALS

REFRESHING & COOL IN HOT WEATHER OF SUMMER

THE EPIC FAST

(By Pyarelal)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.

320 Pages. Price: 2s 6d

Obtainable From The Manager

INDIAN OPINION Phoenix, Natal

દીક્ષાન્ત દીક્ષા

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ દીક્ષાન્ત મહાત્મા ગાંધીજીની સુખનાથી થયેલા તપશ્ચર્યાના ખોરાકી કારણના આપારે સુધારા વધારા સાથે બનાવવામાં આવેલી એ વિસ્તારી આવૃત્તિ માટે તે બાબત બહેનો અને ઉપયોગી છે. તેને અંગે ચોરસ . આંગો, દરેક, મોટા ચાંદેલની ચલણી, મોટી વસ્તીઓની બંગાળ, વસ્ત્ર, માપ, પ્રકૃતિ, વિગેરે વસ્તુઓનો ચમત્કારિક પ્રયોગ ...

પાકું પૂંઠું પાના ૨૪૦૮ પ્રમેહની જીવન ટપાલ ખર્ચ ૫

Manager, 'Indian Opinion, Phoenix

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

[illegible] P. ... ...

[illegible] — [illegible] — — — [illegible]

[illegible] — [illegible] — — — [illegible]

[illegible] — [illegible] — — — [illegible]

[illegible] — [illegible] — — — [illegible]

[illegible] — [illegible] — — — [illegible]

[illegible] — [illegible] — — — [illegible]

[illegible] — [illegible] — — — [illegible]

[illegible] — [illegible] — — — [illegible]

[illegible] — [illegible] — — — [illegible]

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A comprehensive chronological account of the [illegible] the only authorised edition [illegible]

(Vasumati Edition)

Thoroughly revised and improved with a foreword by MAHATMA GANDHI.

Price 10/-.

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland 6s. 6, Foreign 10 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

ઓરોગ્યની દરેક પ્રકારની ચમત્કારિક આપનાર કરનાર.

ઝંડુ અશોકારિષ્ટ

પ્રદર, વાયુ તીવ્રતે
પેશાબના વધારા આપનાર
દરેક ઘરમાં રાખવા જોગ્યું.
૧ રતલી બાટલીની કિં. ૪-૬.

આળકેરાનાં પેટનાં દરદોમાં
આબાદ કામ કરનાર

વધતા બાળકને રમતું કરવાનો ચમત્કારી
ફીકર મટાડવાનો અકસીર ઈલાજ
બીલકુલ ઝેર વગરનું

ઝંડુ બાલ શૂલાર્ક

— બાળકોવાળા —
દરેક ઘરમાં રાખવું જોઇએ.
-૩૩૩ ટોકની કિં. રૂ. ૧-૪.

ઝંડુ ફાર્મસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૫૫૧૩, મુંબઇ ૩. ૬૮.

બા. આફ્રિકાના સોલ એજન્ટસ: જોષ. જોષ. જોશી એન્ડ બ્રધર્સ, સ્ટાન્ડ ૨૩૮, એશીયાટીક બજાર, પી. ઓ. બોક્સ ૧૨૦૫, મોરેટ્રીયા.
મેહાનીસમર્થમાં બનાવનું કેમિસ્ટ: બાબત બ્રધર્સ, ૧૪ ટેસ્ટ સ્ટ્રીટ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું સુચીપત્ર આપેલ મંગાવો. એજન્સી માટે ઝંડુ બોક્સ ૧૨૦૫, મોરેટ્રીયા.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ માટે ઓર્ડર કરી C. O. D. થી
મોકલવામાં આવશે. લખો:—

P. O. Box 842. 139 Brook St Durban.

શિયાળો!! એટલે ખુટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય

જો તમારે તમામ જીવનની ખરી મજાહ લેવી હોય તો આ શીયાળામાં પુષ્ટીકારક ખોરાકો બનાવી તમારી તંદુરસ્તી પાળી મજબુત અને બળવાન બનાવી દો! પણ યાદ રાખશો કે દરયદાકારક ખોરાકો બનાવવા માટે સારો, તાજો અને ચોકખો શુદ્ધ માલજ વાપરજો. અમારે ત્યાં શીયાળાના ખોરાકો બનાવવા માટે ખાસ તાજો અને શુદ્ધ માલ આવી ગયો છે.

અમારે ત્યાં શીંગોડા, બદામ, ચારોલી, પીસ્તા, પંજાબી બાલમ, સફેદ મુસલી, ખારેક, ખલાયચી, કોપરૂ વાટી, ગોખરૂ અને ગાજુ, ચાર મગજ, ગોખરૂની, અસગન, ગુંદર, અંબર, સોના ચાંદીના વરખ, જાફરન, વગેરે તમામ હીંદનું કરીયાણું સાંપડી પડું, જરી ખુટીજો ઉપરાત દરદી ખરની તમામ મોસરી હમેશ સ્ટોકમાં રહે છે.

હીંદુસ્તાનમાં મશહુર થએલી સુરતની ખરેખરી, પીસ્તા ખરેખરી શી. ૩–૬ રતલ, બદામ ખરેખરી શી. ૩–૬ રતલ.

મુંબઈના તરેહવાર હલ્વાઓ બદામી હલ્વો શી. ૧–૮ રતલ, સફેદ પકવાસો હલ્વો શી. ૨–૧ રતલ, રંગીન બદામી હલ્વો શી. ૨–૦ રતલ, સુકેદ મલાઇ હલ્વો શી. ૩–૦ રતલ અમારે ત્યાંથી મળશે.

નવાબી પાઉડર: શરીરના રોગ પણ ગાયબથાય માત્ર બે મીનીટમાં વાળ સાફ કરી દે છે. ૩ બોટલ શી. ૩–૬ પોસ્ટેજ ફ્રી. મુનીમત ભાર, ઓર્ડર વખત ઓરડર આપી ખાત્રી કરી લેા. ફેશનઃ ગોદડાં: ૩૦×૬૦ શી. ૧૯–૬.

P. O. BOX 709. **I. G. H. BASSA,** 153 Grey Street. Durban.

ગુજરાતી ભાષાનું

રેમીંગટન ટાઇપરાઇટર ચાદન

નવા જેવું જ—કીંમત પા. ૪૦.

વધુ વિગત માટે લખોઃ

K. D. Ruchbhoi,
Aliwal North C.P.

વેચવાના પુસ્તકો

બાળ સાહિત્ય

નક્ષત્ર માળા (બાળકો માટે જ્ઞાનનો સંગ્રહ)	૧	૪
નાની બેન વાર્તા	-	૮
પુંડરીકના પરાક્રમ		૩
પ્રાણી પુરાણ	૧	૪
પુસ્તકાલય	૮	૬
બહુની કુમ દાદી કુમનું વર્ણન	૧	૮
બાળ કુંજ વાર્તાઓ	૨	૦
બાળ કથાવલી વાર્તાઓ	૨	૮
બાલબાનો બાગ ૪ ભે	૧	૮
ભારતીહાસિક મહાન પુરૂષોની કથાઓ	૧	૬
વિક્રમાદિત્ય ભાગ	૨	૮
સમરસ (રસમુક્ત પુસ્તક)	૦	૬
હીંદુસ્થાનની બાળ વાર્તાઓ	૨	૬
હાજરજાં	૧	૪
હીરા મોતી	૦	૩
ગુલાબ અને રાતલતા	૦	૩
બાળ વાર્તા ચિત્રોવાળી	૧	૦
મધપુડો	૮	૦
૧ લી ચોપડીના ભાગ	૦	૬
૨ જી ,, ,,	૦	૮
૩ જી ,, ,,	૧	૦
૪ થી ,, ,,	૧	૬
૫ મી ,, ,,	૧	૮
૬ ઠ્ઠી ,, ,,	૨	૦
૭ મી ,, ,,	૨	૪
ગુજરાતી દેશી હીસાબ ભાગ ૧	-	૬
અંકગણીત બાલબોધપાઠાવલી	૨	૬
બાકરજી પાઠાવલી	૨	૪

બાળ ચિત્રોવાળા ૨૦ પુસ્તકોના સેટની કીંમત શી. ૮–૬

દક્ષીણામૂર્તિ બાળ સેટ ૨૫ પુસ્તકો કીંમત શી. ૬૨–૬.

પંચામૃત	ગદ્ય અને પદ્યપાઠોમ
ચતુર કરોળીયો	વાર્તા
ત્રિપાઠકુ પુષ્પ	વાર્તા
જોયું તે બાબ કરી	નાટ્યના ભાગ
બાલકોએ કહેલી	વાર્તા
નારાયેનના પરીક્ષા	વાર્તા
મેઘિયો	વાર્તા
રેક	પદ્યનું
રૂંવ રૂંવા	કલ્પનું પદ્યોન
જીવજંતુ	જંતુઓની માહીતી
રંક બાલના પાઠો	વાર્તા
તીજ પુજ	ઉત્સવોની માહીતી
વસંત બાવી	ઋતુની વાર્તા
નવાંપરતો	ઉખાણા
વેદનો ચરો	વાર્તાઓ
તક તક	વાર્તાઓ
બાદશાહની તલવાર	વાર્તાઓ
બે બાળ નાટકો	
ટુચકાઓ	રમુજ
વિદ્યાપારી વાતો	
માણેક રોપ્યો	
ગામડામાં મારો દહેરો	ગામડા વિશે દરમુક
બેસના ચિત્રકારનાં	વાતા
બાળ અને દીકરા	વાર્તા

વેચવાના કલા ચિત્રો

કલાના નમુનાનો સુંદર ચિત્ર સંગ્રહ

મગળાષ્ટક	૭
જીવન મંગળ	૫
કમા કલાપ	૧
રંગ રેખા	૬
બાજબાલના કલા બંકમો	૭
મોટર કલર ફિકમર બાલમ	૧૦

આ ઓફીસે છપાએલાં પુસ્તકો

ટ્રાંસવાલ બાયસેન્સીસ કટ્ટોલ ઓર્ડીનન્સ		
૧૯૦૨ ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં	૧	૬
બીજા બનવાજ	૧	૬
સભ્યના પ્રશ્નોનો બાબતો અભ્યાસક્રમ ભાગ ૧	૧	૬
,, ,, ,, ,, ભાગ ૨	૧	૬
નીતિના કાવ્યો	૧	,,
ગરીબ લોકોનો વધારો અને તેની સંભાળ		૬
સર્વોદય		૬
પૂર્વ અને પશ્ચિમ		૬
મેસ્કમાન્ય બાલગંગાધર તીલક તેમના મત અને વિચાર		૬
મુસ્લીમ કમાલ પાશાનું જીવન ચરીત્ર		૬
મુસ્લીમ કમાલ પાશાનું બાષણ		૬
મારો જેલનો અનુભવ મેજર મ ગાંધીજી		૬
મારો જેલનો બીજો અનુભવ ,, ,,		૬
મારો જેલનો ત્રીજો અનુભવ ,, ,,		૬
એક સત્યાગ્રહીની કથા (સોકરેટીસનો બચાવ)		૬
મુસ્લમોજ અને તેના બે બાબતો		૬
જેલના કાબા (સજા.મહ પબતના)		૬
હોમ રૂલ (ગાંધીજીએ લખેલું)	૧	૦
કાપડા સામે થવાની ફરજ		૬
જીવન દોરી		૬
સુધારાના બચાવ		૬
જલ વિના બીજું કશું નથી		૬
૮૨મા સદીનું વર્ણન એક બાબ		૬
બાબુસ ૮૮મી જનીનનો માહીતી ટેબ		
૬૧૮ પ્રોબ્લરોમની વાર્તાપરથી		૬
જરથોસ્તની ગરણી		૬
ઝોરાબાદીક એક્ટ ૧૯૦૮ ના પાસા		
ગુજરાતી–અંગ્રેજી		૬
આરોગ્ય વિશે સામાન્ય જ્ઞાન બાગ ૧ લો		૧
,, ,, ,, ,, ,, ૨ જો		૧

Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 24003, Res. 24448.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES, BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES. Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £40, THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up. PAINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards.
EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42in. & 45in. width.

Branches: 58, WICKS STREET AND 00, WICKS STREET, GARAGE 7, [illegible], WICKS STREET, VERULAM
'Phone 39, Verulam.

દરેક સ્ટીમરમાં આપણા તથા હિંદથી આવે છે

બનારસની મીનાકારવાળી અને ભાતી, તેમજ જાતજાતની જુદીદાર સાડીઓ રૂા. ૬૦, રૂા. ૮૫, રૂા. ૧૦૫ થી લઈને પા. ૪૦ સુધીની

બનારસથી હમણાજ આવેલી છે.

કલમ કામની સાડીઓ રૂા. ૨૫ અને રૂા. ૩૫ થી ઉપર. બનારસની ભાતવાળી સાડીઓ રૂા. ૧૨-૬ અને રૂા. ૧૭-૬ થી ઉપર.
કલમદાર ક્રેપ-દી-શીન રૂા. ૩-૬ ૪૨ ઈંચ અને ૪૫ ઇંચ પહોળ. સાડીનાં વેરાયટી ડીઝાઈનનું કપડું, ૬૪ ઇંચ પહોળ વારણી, રૂા. ૧-૬, રૂા. ૧-૮, રૂા. ૨-૦ અને તેથી ઉપર. હમણાજ આવેલી ઓરગેન્ડ સાડીઓ રૂા. ૨૫, રૂા. ૩૦, રૂા. ૩૫ અને તેથી ઉપર.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

બાંધેલા
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ મારેના ઓબ્જર્વ
એડવર્ટાઈઝમેંટ માટે
પી. રતનજી,
૧૬, બી સ્ટ્રીટ, ન્યુઆર્ડન

ગરાજ
૭ મોલ્સ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

TRY, THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The Klog of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular flavours.

'Phone 2-5345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Sole producers of all Suncrush drinks.

'Phone 20350. Tel. Add. "Nuartjon."

A. M. PADAYACHEE

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.

Country orders executed at lowest Market prices

TRIAL ORDER SOLICITED

91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d. 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ

પ્રોપ્રા: ...

દરેક જાતના મીઠાઇઓ, ફોરબ્યા પીનો ઉત્પન્ન ભોજન મેનુ, મસાલાથી ભરેલ બનાવીએ છીએ

આપણું ઘણાવાએલુ ઘુસ્તી, ઘુસ્તું, સેવ, ગમણ, ગાંઠીયા, બાજીયા, ખારા વિગેરે દરેકજાત તાજા બનાવીએ છીએ.

મીયાળામાં બાવા લાયક સારા પાકો તૈયાર રાખીએ છીએ તેમજ ઓર્ડર પ્રમાણે સ્પેશીયલ બનાવી આપીએ છીએ

બારી વિગેરે માટે ગોટા પ્રમાણમાં ભેળવી કોઈ પણ જાતના ઓર્ડર પ્રમાણે ફ્રુટ વગેરેમાં બનાવી આપીશું.

બહારગામથી મંગાવનારને માલ પુરતી સંભાળથી કાળજીપુર્વક પેકકરવામાં આવશે.

PHONE 33-6575. P. O. BOX 3680.
THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART.
34 President Street, Corner Diagonal St., JOHANNESBURG

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

in South African, Canadian and Australian Apples

Cape Fruit on hand in season

We have in stock green Ginger at 5d. a lb.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્ષપોર્ટર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

લીલું આદું ૧ પૈની રતલ વેચીએ છીએ.

ઓર્ડરોના ઓડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

નાચીજ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 766. 106 Prince Edward St. Durban.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 19 Vol. XXXIX. Friday, 9th May 1941. [illegible]

NOTES AND NEWS

Indians At The Durban City Hall

A PERSON under the nom-de-plume "Still Wondering" writes to the *Natal Daily News* —

"Sir,—I went to the City Hall to book some seats for the concert organised for Saturday by the Rotary Anns and was snubbed badly.

"I was told because I was an Indian I could not book seats. One is made to wonder when one hears over the radio that the British "feel it a privilege and an honour to fight side by side with Indian troops," and then this kind of treatment is meted out to us especially at an effort to collect funds for the war.

"The cut was more unkind because I have a number of close relations in the army."

Mr. "Still Wondering," we fear, will have to keep on wondering until he is prepared to resist the snub he has received and many of his fellow brethren are daily receiving by booking his seat at His Majesty's Prison instead of at the City Hall.

Dangers Of Emergency Legislation

In setting aside a conviction by the Magistrate's Court under the Defence of India Rules recently Mr. I. D. Wickenden, I.C.S., Sessions Judge of Nagpur, observed among other things:

"One of the greatest dangers of emergency legislation in time of war is a tendency to divert it against the ordinary civil liberties of the people."

The Authorities in South Africa may well take a lesson from this.

Place For Honest Indians Is Behind Prison Bars

Mr. Pyarelal, Mahatma Gandhi's Secretary, filed the following statement in Court on March 31 in the course of his trial:—"Three months of introspection and the things I have seen outside during the few days I remained out have confirmed me in my opinion about the correctness of the Congress position regarding civil disobedience. It would have belied its policy of non-violence creed if it had been carried away by the surrounding violence, which is increasing day by day in ferocity and before which small nations are losing enough, but behind soft phrases British Imperialism is showing its ugliness in unmistakable manner. Communal differences are no doubt there and they will last as long as there is a third party for exploiting them. I have in my humble way shown how utterly hypocritical is the so-called interests of Princes. The Congress has shown itself more able and readier to protect the helpless scheduled classes than British Imperialism ever could. The plea of protection of British interests is a betrayal of Indian interests. And in so far as India considers them to be hostile to its own, it can not only demand protection, but it must resist them. This may be considered the political aspect of the Indian struggle, as it no doubt is. But when it is yoked to non-violence, it is morally sound as the position of out-and-out anti-all-war-men. The Congress must resist with non-violence all violence whether it comes with a hypocritical British mask or in its nakedness as Fascism or Nazism. The present struggle is its mildest form. Whether it is long or short, the place for honest Indians who believe in non-violence and are able it to be behind prison-bars.

Struggle Of The N.E.U.F. Will Continue

The following statement is issued by the Non-European United Front in connection with Mr. D. A. Seedat's trial and conviction.—"Since the outbreak of the war the demand of non-Europeans for freedom and justice has gone through vast changes. Despite all the repressive measures adopted by the Government the Non-European United Front has continued to lead the struggle of the different sections of the non-European peoples for democratic rights. The popular mass meetings of the Non-European United Front held all over South Africa, and the unwarranted trial and unjust conviction of its leading members are all indications that the Front movement is recognised as a growing political force that is destined to shatter the bondage of the non-European people in the political, economic and social life of this country. The Non-European United Front wishes to assure all its supporters and the general public that whatever form the oppression in this country takes, whatever measures are adopted to suppress its growing demands for justice and equity, the Front will carry on the struggle and will forever give expression to the will of the non-European peoples of this country till justice is vindicated and freedom won."

Special Schools Only For Europeans

The Education (Special Schools) Draft Ordinance which is before the Natal Provincial Council, which has resumed its ninth session adjourned from March, is to provide schools to educate and train children who, for certain reasons, are unable to benefit from ordinary schools. The Ordinance will empower the Administration to compel parents to send such children to special schools (whether in the province or elsewhere) until 21 years of age, if necessary, and in special cases up to the age of [illegible]. The Provincial Administration will pay if the parents are unable to do so. Mr. W. M. Power (U.P., Maritzburg) moved the second reading. Colonel F. H. Hilton (U.P., Berea) said there was a lot of compulsion in the Ordinance, but it should be remembered that the children, unless sent to special schools, would become chargeable to the province later. That gave adequate reason to compel parents to do what the State was satisfied was a duty and might enable the children to earn their living. Major Byron (U.P., Durban County) asked that while taking the powers to compel European parents in this way, similar powers should be taken in respect of non-Europeans, so that when the time came for non-European special schools to be established there would be no need to seek a further mandate. Mr. Power, replying to Major Byron, said he saw no prospects at present of including non-Europeans.

Policeman Convicted For Subversive Statement

Jan Jonathan van der Linde (25), a South African policeman, was convicted by Mr. Ryle Masson in the Durban Magistrate's Court on Thursday, May 1, under the National Security Regulations of uttering subversive statements to other people. Van der Linde was fined £10 (or 14 days' hard labour), the fine standing as bail pending appeal. The allegation against van der Linde was that he said: "We shall shortly have a civil war, which we police are just waiting for. Two-thirds of us are against the Government and we are all armed, and we are just waiting for it. When I see a soldier, I could trample on him if I had the power. The soldiers are just retained for immoral purposes with Native women."

Indian Opinion

FRIDAY, 9TH MAY 1941

Passive Resistance Resolution

TRANSVAAL Indians, under the auspices of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress, have resolved to offer Passive Resistance against the Asiatics (Transvaal Land And Trading) Amendment Bill which has just been [illegible] by the Union Parliament. Their resolution, *inter alia*, states:

[illegible]

That this decision h[illegible] been arrived [illegible] with great reluctance [illegible] be seen from the last paragraph of the resolution which reads as follows:

[illegible]

Whatever view the Transvaal Indian Congress and the South African Indian Congress may take in regard to the Resolution passed by Parliament approving of the exemption of certain areas, recommended by the Feetham Commission appointed in terms of the Transvaal Asiatic Land Tenure Act of 1932, from the restrictive provisions of the said Law, and of giving Indians the right to reside, occupy and own land in such areas, and also in regard to the Asiatics (Transvaal Land And Trading) Amendment Bill, a section of the Indians, represented by the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress, have expressed in unmistakable terms their condemnation of both the measures. If the T.I.C. and the S.A.I.C. were to be consistent [illegible] their past resolutions, they cannot directly accept the measures, as they seem to have without betraying the cause of the [illegible]

Nothing New

The Feet[illegible] merely given effect [illegible] Transvaal Asiatic Land Tenure Act. It has not changed the poisonous nature of the [illegible]. The purpose of Law 3 of 1885 was to set aside residential areas for Asiatics for sanitary reasons. It did nothing more, and yet, that Act was opposed to the extent that it formed one of the grounds for the Boer War. And now Indians are to be denied the right to trade, reside or to occupy land except in areas set aside for them. It is pure and simple segregation, and ownership of land has been put as a bait to catch Indians in this scheme. That seeming gain is really no gain and they have paid the heavy price of selling their self-respect, their national honour, to achieve it. They have sold their very soul for a mess of pottage.

[illegible] 1885 without having to do that they could legally acquire ownership of land nominally held by a European. But they could have acquired the right they have been given now, even then, if they were prepared to pay the price they have now paid. However, we shall not labour this point any further. We are concerned for the present with the Asiatics (Transvaal Land And Trading) Amendment Bill, against which it has been resolved to offer Passive Resist[illegible]

From the report of the debate in the Union House of Assembly we find that the measure was opposed only by Mr. Molteno and Mrs. Ballinger, the two Representatives of Natives. The Senate Report is not yet before us and we do not know what friends we have there. Senator Rheinallt Jones' speech is published elsewhere in this issue but it refers only to the Resolution in regard to the Feetham Commission recommendations. We do not know the line he took in regard to the second measure.

We know, however, that in 1939, when the original Bill was introduced, both Senator Brookes and Senator Jones put up a strenuous fight and both these friends put the case of Indians in unchallengeable terms. No change has been effected in the Bill this year particularly in [illegible] a clause to which exception was taken hoping that the term of the measure has been extended to a further period of two years. We cannot, therefore, imagine any [illegible], who had opposed the measure two years ago, adopting a different attitude on the present occa[illegible]

Impartial View

Senator Brookes in discussing the Bill in the Senate in 1939 said, the Bill constituted a breach of the plighted word, in that it violated the Capetown Agreement. He further said: "the greatest leader of the Indian people, (thereby meaning Mahatma Gandhi), and the inspirer of the majority of the Indian Parliament, is working at great personal sacrifice to remove the very kind of stigma which the Minister is trying to set up in this country." Senator Brookes went on further to say: "Apart from the Capetown Agreement, this Bill is also a breach of the Smuts-Gandhi Agreement of 1914, in respect of the right of removal of trading premises"

Senator Jones speaking on the Bill said: "As far as I can see, it is a policy of strangulation and pauperisation of people who are competent to trade and whose participation in trade is for the economic good of the Union."

We have quoted these authorities to show how the Bill is viewed by impartial persons.

It is regrettable that the Government should have chosen the present time to goad Indians to a line of action which they are very reluctant to adopt and which is their last and only weapon to get justice. Indians have been clamouring for democratic rights but the Government has not hesitated even in this time of war to heap humiliations upon humiliations upon them. It is, therefore, not the Indians who are to blame for the action they have decided to take. They have been provoked to do so.

If their cause is just, and there is no doubt that it is, then God, to whom they surrendered themselves, will surely help them.

It has been decided that four Passive Resisters will offer resistance on Tuesday, May 13, by hawking without licences before the Johannesburg Law Courts. They are Mr. S. B. Mahd, Mr. M. E. Nagdee, Mr. Narayansamy Naidoo and Mr. Yusuf Mahomed Patel. Mr. Mahd is a tried soldier who stood the test during the Passive Resistance struggle under Mahatma Gandhi from 1908 to 1913. Mr. Nagdee is a veteran of the days of Mahatma Gandhi in South Africa and a staunch Passive Resister. Mr. Narayansamy is the son of the late Mr. Thambi Naidoo, who was one of the staunchest Passive Resisters in Mahatma Gandhi's time and it is hoped that Mr. Narayansamy will prove himself to be the chip of the old block. Mr. Yusuf Patel is an enthusiastic young man full of patriotic zeal and self-sacrificing spirit. He is also the son of an old veteran who suffered cheerfully the rigours of prison life under the leadership of Mahatma Gandhi.

We can only pray that Heaven's blessings may be with them in the Cross they are to bear for a righteous and patriotic cause.

OCCUPATION AND OWNERSHIP OF LAND IN TRANSVAAL

DEBATE ON MOTION IN PARLIAMENT

THE following is the continuation of the speech of the Minister of the Interior in the Union House of Assembly on the motion moved by him in regard to the occupation of certain land in the Transvaal by Asiatics and coloured persons and the [illegible]

I am trying to give the process which took place over a period of years—this period of fifty-five years. The fact that these illegal occupations were continuing was brought to the notice of the then Minister of the Interior, the present Leader of the Opposition, round about the year 1920, and eventually he attempted to tackle the question, and he introduced a Bill in 1932 after referring the general question to the Select Committee. That is the fourth milestone along this road. There was the 1885 Act, the 1908 Ordinance, the 1919 Act and now we come to the fourth milestone, the 1932 Act, which I am, for the purpose of easy reference, going to refer to as the "Malan Act." That Act made a definite advance in respect of policy and in respect of the policy to be adopted in regard to Asiatic occupation and Asiatic occupation on proclaimed areas. That Act by its provisions recognised that the time had come when some definite statutory provision had to be made for occupation by Asiatics in proclaimed areas. It gave the Minister of the Interior the power to exclude certain areas from the restrictive provisions of the Gold Law in so far as occupation was concerned. The Gold Law referred only to occupation, so it gave the Minister the power to exclude those areas from the provisions of the Gold Law.

The idea underlying the 1932 Act was that an enquiry should be undertaken along the various areas of proclaimed land, having regard to stands which had been occupied for a long time by Asiatics and coloured persons, and that eventually certain areas should be set aside in which Asiatics could go with impunity, could live there and trade there.

Before the Act was actually passed, the intention of the Leader of the Opposition was to deal with the matter in a slightly different way. His intention was that an attempt should be made at the stage in 1932 to separate all Asiatics from Europeans, in areas where they live in juxtaposition. The intention was to give power to the municipalities to set aside areas for their occupation, and he intended to go

(Continued from May 2nd)

further, namely, to take power to compel municipalities to set aside such areas, if they refuse to do so of their own volition. That was the first idea of my predecessor, who was Minister at the time. But, as he explained very lucidly in introducing his Bill of 1932, he realised after investigation that the line of solution, or attempted solution, was impracticable. It would not work, it was bound to lead to friction, not merely between the European community and the Asiatic community, but also between the Government and the local authorities on the other hand. And, therefore, he finally and irrevocably threw overboard that method of dealing with the situation, namely that the Government should attempt to disentangle the Asiatic occupants from areas where they were living side by side with Europeans and compel them to live in special areas. The 1932 Act realised that through the course of evolution, through the process of time, such a solution had become impossible. It was not possible to uproot those persons, many of whom had for years lived in European areas, many of whom had occupied areas and had obtained, if not legal rights, at any rate vested moral rights, so that the 1932 Act attempted to approach the matter from a different angle, but

the solution envisaged in that Act was that areas should be set aside where Asiatics and coloureds had been living for years, areas in which no reasonable objections could be taken to their continuing in residence, and that they should be allowed to reside there legally and trade there if they wished to. In order to enable the Minister to allocate such areas, he felt it was necessary to appoint an impartial commission. That was the result of the appointment of what was known as the Feetham Commission presided over by Mr. Justice Feetham, who at the time was president of the Natal Provincial Division of the Supreme Court.

That was the position in 1933. That commission set upon its herculean task of going into every individual case of illegal occupation on proclaimed land. Its functions were not merely to report, in respect of what areas should be set aside; it also imposed upon it the duty to compile a register, the type of register contemplated when the 1919 Act was passed. As hon. members know—that is, those who know the conditions on the Rand and of the proclaimed areas—it was a gigantic task which took a number of years. Before the commission had completed its task, it began to feel that the method of dealing with this very difficult and pressing problem merely along the lines of giving occupational rights might not be a complete method of solution. The result was that representations were made to the Government of the time and the Department, and in 1936 a Select Committee of this House was appointed to examine the matter once again. That Select Committee was presided over by the present Minister of Finance (Mr. Hofmeyr). It was a fairly large and representative committee, consisting of members from all sides of the House, and that committee unanimously decided to recommend that amending legislation should be introduced which would enable the Minister of the Interior to go further than he was entitled to go under the Act of 1932. It was recommended that he should be able to go further and exempt areas of proclaimed land from the restrictive provisions of the Gold Law and actually give not merely rights of occupation, but also rights of ownership to Indians in those exempted areas. That was the unanimous recommendation of the 1936 Select Committee. My colleague, who was then Minister of the Interior, introduced that Bill in 1936. And that Bill went through without any opposition whatever. It was virtually an agreed measure. It was welcomed by members on all sides of the House as making an attempt at last, after this long period of years when many abortive efforts had been made, to deal with the very difficult position—it had at last been able to show a way out of the difficulty—it was welcomed by members on all sides of the House. It was realised that if one could give the Asiatic community these rights not merely of occupation, but of ownership in the proclaimed areas, that at long last the authorities would be able to deal in a satisfactory way with the difficulties of illegal occupation.

In terms of that Act ownership rights could now be given to areas exempted. If those rights were given they would be unconditional rights. Though the exemption from the restricted portion of the Gold Law would be absolute and permanent, the Act provided this safeguard which said that before such permanent exemption could be given the Minister would have to come to Par-

liament and obtain a resolution from both Houses of Parliament to do so. At the same time when the 1936 Act was passed the Act also provided a safeguard in regard to a resolution from both Houses in respect of assignments under Act 3 of 1885, and in respect of areas to be set aside as bazaars under the Transvaal Ordinance No. 17 of 1905. That then is the background of the position.

Dealing with the proposals before the House the Minister said, the Fentham Commission which was appointed by Dr. Malan in 1932 eventually made its recommendations, and concluded its work in 1937. It recommended that a number of areas should be exempted unconditionally from the restrictive provisions of the Transvaal laws. In addition it recommended that certain individual stands should be exempted not on an unqualified and unconditional basis, but on a qualified and terminable basis. I ask hon. members to bear that distinction in mind this afternoon, because it is an important one, and it must be clearly envisaged in order to appreciate the purpose of these resolutions. On the one hand the Feetham Commission recommended the exemption of areas; in terms of the 1936 Act which amended the Gold Law of 1908, and inserted a new clause, clause 131 (a) into the Gold Law. We cannot exempt those areas unless we have resolutions from both Houses of Parliament. In respect of individual stands which can only be exempted on a qualified and terminable basis no resolution is required. That the Minister of the Interior can do administratively. He would only do it, of course, in consultation with the local authority concerned and with the local interest concerned.

This afternoon I am asking the House to agree to a resolution which will enable certain of those areas, the majority of the areas, the vast majority of the areas, recommended for exemption, to be thus exempted. The Johannesburg Municipality is concerned, the Krugersdorp Municipality and the Municipality of Roodepoort are concerned. In regard to the Johannesburg Municipality discussions have taken place over the last two or three years, and certain areas recommended have been reduced. There have been certain reductions of the areas recommended. In the Ophirton-Fordsburg area certain areas recommended have been excluded from the schedule. The Johannesburg Municipality I have had the opportunity of consulting, and I would like for the benefit of hon. members just briefly to give them the attitude of the Johannesburg Municipality. In a letter addressed to the Secretary for the Interior, dated 25th February last, the Town Clerk deals generally with these resolutions. He points out that when the resolutions were first published it was the wish of the Municipality that certain portions should be excluded, and then he goes on to say—

> From an administrative point of view the delay in dealing with the recommendations of the Commission is causing difficulties. As an instance, reports are made from time to time regarding persons, including Asiatics, trading without a licence. It has been the general policy to withhold prosecutions in the majority of instances where Asiatics are involved. A survey of the position in connection with information desired by the Indian Penetration Commission was made a few months ago which revealed that premises outside the area recommended for exemption by the Transvaal Asiatic Land Tenure Act Commission were being occupied by Asiatics and that since that time the number of unlicensed Asiatic traders, principally Indians, had increased. I am advised by the Council's Medical Officer of Health that a number of these unlicensed traders are trading in unsatisfactory premises, and the Council has been reluctant to press for reconstruction or re-conditioning of such premises in view of the general uncertainty regarding Asiatic occupation. In view of these circumstances I am instructed to urge that steps be taken to give effect to the recommendations of the Transvaal Asiatic Land Tenure Act Commission having due regard to the representations which have from time to time been made by the Council in connection therewith.

In other words, the Town Clerk points out that there has been this influx into areas not recommended for exemption, and that the Council, in the absence of any firm action by the Government in setting aside a place where Indians could lawfully reside, was powerless to take any action.

I recently had the opportunity of meeting representatives of the Municipalities of Krugersdorp and Roodepoort. In Krugersdorp their objection was this. If hon. members have had the opportunity of seeing the map attached to the report of the commission, they will see that there are certain areas which have been coloured in pink, and these were recommended by the commission for exemption, and the Council at the time agreed. There are certain other areas coloured in green which the commission recommended for exemption, but which the Council at the time did not agree to. In recent representations made to me it was pointed out that if I exempted all what I may term the pink portions, the Council could not agree. They had no objection to a number of these blocks, but there were certain of them which they felt it was not advisable to exempt. The Feetham Commission, in making its recommendations, held out the possibility of certain recommended stands being excised from any resolutions of Parliament if the Krugersdorp Municipality was prepared to create a township for Asiatic occupation. Krugersdorp has now given me the assurance that it will proceed with the creation of such a township. They have the ground available. I have inspected that ground, and in view of these circumstances I felt that it was in conformity with the spirit of the Feetham recommendations that there should be a number of deductions from the stands recommended for exemption. A similar position exists in regard to Roodepoort. A number of stands were recommended for exemption, and the Council interviewed me with regard to the matter. There the commission said that, provided the Council was prepared to establish a township area for coloured occupation, a substantial reduction should be made in the areas recommended for exemption. I have consulted the Minister of Mines, who is by statute concerned in the matter, and he has agreed to a certain area of land being set aside for a township, and that area is included in the schedule this afternoon. The result is that I have deducted certain other stands which were recommended for exemption, and have not exempted them. The question of these stands is left over. I hope to have an inspection of these during the recess, but that is a matter left for the future; so far as we are concerned this afternoon there has been this deduction from the original recommendation, and the Town Council has agreed to create this township. In regard to Johannesburg certain objection was taken at various times to the exemption of the Ferreira's Town area. The commission realised that the position had changed in the Ferreira's Town area, but despite that, it still maintains that this area should be exempted.

The second portion of the resolution deals with the Malay location in Johannesburg. Act No. 3 of 1885 which I have referred to earlier, assigns certain areas for occupation by Asiatics. Under the Holmeyr Act of 1936 the prior consent of both Houses of Parliament had to be obtained for such an assignment. There was a considerable amount of doubt apparently as to whether the Johannesburg Municipality assigned this area to Asiatics before the 1936 Act was passed. As I understand the legal position, if there had been an assignment in terms of the 1885 Act, prior to the 1936 Act, then it would be perfectly legal and no resolution of Parliament would be needed. But apparently there is some doubt in the matter, and the Johannesburg Municipality is very anxious now to be able to assign this area legally to Asiatics. At the present time natives are not allowed to live in the Malay location, but I understand there are a number of natives and coloured persons living there, and the object of the Johannesburg City Council is to put itself in a

position to give title to Asiatics. They will then withdraw the natives and coloured persons from that area and leave it entirely an Asiatic area. The coloured and natives will then be withdrawn and be transferred to one of those approximate housing schemes for natives and coloured persons. The position in regard to the Nigel Bazaar is that the land comprising this Bazaar was, with the approval of the Governor-General, set aside in 1937 by the Municipality of Nigel for the exclusive occupation by Asiatics in terms of Section 10 (1) of Ordinance 17 of 1905, Transvaal. Since that time it was quite competent for the Municipality to set aside this area for occupation by Asiatics in terms of this old Transvaal Ordinance. Since then the Municipality has expressed the wish that it should be put in the position to give Asiatic ownership rights in the Bazaar. To enable it to do so it is necessary in terms of the resolution introduced by the Hofmeyr Act of 1936 to come to Parliament. I have therefore included this portion of the motion in the general resolution in order to give effect to the wishes of the Municipality of Nigel. These then, sir, are the three aspects of this resolution—the Feetham recommendations, the Malay location in Johannesburg, and the Asiatic Bazaar at Nigel. We are now attempting to give practical effect to the new line of policy which was inaugurated by the Malan Act of 1939.

By accepting this resolution, by making this start towards giving the Asiatic ownership rights in certain areas, we are at the beginning of the real solution of the whole problem. I deal in these resolutions only with the proclaimed portions of the Witwatersrand. There is no attempt to deal with the platteland, the non-proclaimed areas. They will still have to be considered in the light of the report of the Broome Commission which is now sitting.

We can extend these provisions to other areas in consultation with the local authorities, other townships can be set up where the Asiatic community can go naturally and where you will have separation on a voluntary basis in the interests of all concerned.

SENATOR RHEINALLT JONES ON THE TRANSVAAL BILL

DURING the debate in the Senate on the second reading of the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Bill, Senator Rheinallt Jones said:—Mr President, I am not going to inflict upon this hon. House a speech of the length of the speech I delivered when the legislation of 1939 was before this House because I then felt it my duty to oppose to the last ditch that legislation, but to-day I welcome with certain reservations this resolution which is before the House because it does give some relief in a situation which is well-nigh intolerable. I do not think it is generally realised that over 20,000 of our Cape Coloured people are affected by the adverse situation in Johannesburg, quite apart from about 12,000 Asiatics, and they have for long been feeling the grievous burden of the restrictions which have been placed upon them with regard to occupation and ownership, and so to-day I am glad to see this little measure, this very little measure, which gives us some sort of relief.

The Minister did not tell us what proportion of the total acreage recommended by the Feetham Commission was now being released. It will be remembered that that commission recommended about 98 acres in Johannesburg alone. What proportion of that acreage is now being released under this measure? One of the difficulties of the situation as I see it is this, that in a place like Johannesburg,—and the Witwatersrand generally—conditions are changing rapidly and even those areas which were clearly regarded as suitable for occupation by Asiatics and Coloured people when the Feetham Commission reported are no longer available for the relief of these people because in the meanwhile conditions have changed so much because of the direction which big business has taken in Johannesburg. I hope that this relief, which is now being given, will help us as a sort of experiment to see how it is going to work out, and that, when the war is over, it will be possible to go more fully into all the possibilities of further relief for these people. It will be remembered that the Feetham Commission said that, having regard to the restrictions and the various forms of legislation and the difficulties and objections raised against the allocating of certain areas, even the areas which the Commission itself recommended could not possibly hope to provide for the needs of the population. We have to think not only of to-day but of the years to come and fifty years hence, so I hope the Minister, as long as he continues in that office, will have in mind the possibility of very much greater relief than is being given under this measure. I do hope his Department at any rate will find it possible to look forward and not be satisfied with merely this form of relief. I can assure the hon. Minister that the people for whom I am speaking, the Coloured people and the Asiatics, and more particularly the Coloured people, are feeling the pressure. I will give the Minister an example. Just a day or two before leaving Johannesburg in order to attend this session I was asked by a group of Coloured people to meet them. They are all self-respecting, decent people, terribly anxious to take their children away from the slums and anxious that their families should be brought up under respectable conditions. They wanted me to help to find out where they could have a place to have a township which they would buy. They have collected the money. It is under the auspices of a certain church, and that church, through the keenness of its members, has gathered enough money to buy the ground to start a township, but the situation is such that things are so uncertain and difficult that it is indeed a problem to them to secure a place near enough to Johannesburg where they work in order to have a decent township which they themselves would be prepared to buy and build up by self-effort and not come to the Government. I hope the Minister will realise that when I say this measure can only be regarded as a somewhat meagre measure, but still a definite form of relief, it can only be accepted in the hope that a time will come when this situation will be eased. This measure is really just one indication of the impossible situations we are getting into when we try to have hard and fast legislation of a restrictive nature against a certain section of the population.

———o———

Extensively reported in the [illegible] local Indian [illegible] suffer [illegible] by Mosaic [illegible] expert [illegible]

'GANDHI ABHINANDAN GRANTH'

A Hindi translation of Mahatma Gandhi: Essays And Reflections On His Life And Work, edited by Sir S. Radhakrishnan and presented to Gandhiji on his Seventieth birthday. For all Hindi readers it is a book worth reading and treasuring. Please note the book is in Hindi (Devanagri) and not in English.

Price 7 Shillings including postage.

Obtainable From: Manager "INDIAN OPINION," Phoenix, Natal.

COLOUR BAR ON TRAINS

MAGISTRATE SAYS IT SHOULD BE DISTINCTLY MARKED

JUDGMENT was given on Monday, May 3, by Mr. D. J. Louw at Caledon Square, Capetown, in the case in which a coloured man, Lawrence William Swarts, secretary of the Cape Corps Welfare Committee, was charged with wrongfully and unlawfully entering a second class coach reserved for Europeans and refusing to leave when requested by a railway servant. There were four counts involving trips between the Strand and Capetown on March 10 and March 23.

The evidence, said Mr. Louw, showed that one portion of the train was set aside and marked "Reserved," and there was no other indication on the remaining portions which were marked second class, that they were reserved for Europeans.

Swarts entered a coach marked second class and was asked to go to the coach marked "Reserved."

Under cross-examination, the ticket examiner stated that he told Swarts to go to the following coach. No reason was given for the request. Swarts refused and explained that he was the holder of a second class ticket.

The following were the essential elements of Section 56 (c) of Act 22 of 1926:—

(1) Knowing or being in a position to know that a portion of the train was reserved for the exclusive use of a particular class, entered that portion in contravention of the regulation without lawful excuse.

Regulation 20 stated that the Administration might set apart a portion of a train for a particular race, and no passenger for whom it is so reserved, might travel in any other portion (2) or having so entered remains there after having been desired by a railway servant to leave.

As regarded (1) it had to be averred in the summons and proved that Swarts knew or was in a position to know. This averment was omitted from the summons and as that was essential the prosecution failed.

As regarded (2) it was clear from the evidence that the Administration had reserved a portion of the train for non-Europeans, to which class Swarts belonged, and that he entered a portion of the train not so reserved and refused to leave. The summons alleged that he was in that portion of the train specially reserved for Europeans. There was no evidence to show that this was so. In fact, there was no evidence to show that that portion of the train was reserved for any class whatsoever.

Consequently the Crown failed to establish its case and Swarts was found not guilty.

"It is to be hoped," added Mr. Louw, "that Swarts in spite of his acquittal will understand he is not entitled to enter compartments set aside for the use of Europeans. One of the points the Crown had to prove was that Swarts knew or was in a position to know that a portion of the train had been reserved for the exclusive use of Europeans.

"The word 'reserved,' which appears on coaches reserved for non-Europeans, is hardly in my opinion sufficient indication to the public that that coach is reserved exclusively for non-Europeans and if a coach is intended for the exclusive use of Europeans it should be marked to that effect."

Things In General

Restrictions On Dr. Dadoo

DR. Y. M. DADOO, who was released from prison on Wednesday, April 30, was given a rousing reception in Johannesburg by the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress and the Non-European United Front. Dr. Dadoo, though quite fit in health, has lost twenty pounds in weight. The day after his release Dr. Dadoo was summoned by the Chief Magistrate and certain restrictions have been imposed on him in regard to his movements and public activities with the threat that he would be interned if they were violated. It does not, therefore, seem likely that we shall have Dr. Dadoo long in our midst.

Mr U. A Seedat

Mr U. A. Seedat, who was sentenced to three months and fourteen days on Wednesday, April 30, has been kept in Durban prison. Friends who have gone to visit him last Saturday were refused permission to see him. Mr Seedat will be entitled to a visit after he has completed a month. An appeal has been lodged against the sentence on the charge of creating a disturbance at the City Hall mass meeting.

Liberal Study Group

Mr. R. J. G. London M.A., (Glenwood High School) will address the Group on "Trends in the Development of South Africa—1652-1835" at the Group Hall, 141(b), Grey Street, Durban, on May 11, at 7.30 p.m. This is the second lecture of the Group's new series, "The History of South Africa." It is necessary to have a good background of [illegible] history in order to understand the complex problems of South Africa. That is the purpose of this series. Mr. London will begin with the coming of the Europeans to this country till the eve of the Great Trek. He is a lecturer in history at the Glenwood High School. Also he is a good speaker. An interesting evening is assured. Members are requested to come with friends and take part in the discussion.

Lectures On T.B. And V.D.

A series of lectures on tuberculosis and venereal diseases are being given by Dr. O. N. Diamini of the Public Health Department to the inmates of the Indian Magazine Barracks. On Sunday, May 1, Dr. Diamini spoke on the signs and symptoms of tuberculosis and gonorrhoea at the Dharma Hall laying great emphasis on the need for better understand-

ing of these subjects with a view to effectively combating the mortal [illegible]. He maintained that the tremendous prevalence of these diseases [illegible] the Indians, Coloureds [illegible] was creating a major social problem that could only be solved by the elimination of the ones in these questions. The lecture, being delivered in English was translated into [illegible] Tamil and Telugu [illegible]. Pertinent Mr [illegible] Public Enquiries [illegible] dealt with the remarks of [illegible] a fervent appeal to [illegible] guard Dr. Diamini [illegible] friend and to eliminate [illegible] task by carrying out [illegible] pointed to them. Dr [illegible] at the same time [illegible] subject being syphilis.

Natal Tamil Teachers'

The long contemplated Tamil Teachers Society was brought into [illegible] on the Tamil New Year's Day, with the election of the following officials,—President Mr. T. M. Nalakan; vice-president Mr P. Abbay Naidoo, hon secretary Mr R. Ramasandiram Pillay; hon. [illegible] Mr. Seebramoney Govender and [illegible] representative committee.

Natal Tamil Teachers' Conference

The officials of the Natal Tamil Teachers' Society, with the support of several institutions, will hold a Conference of Tamil people in Durban on May 31 and June 1. Arrangements are being made to hold the following sessions: Educational, general upliftment, women's session and children's assembly. Prominent Tamilians will deliver addresses and the movement is arousing great interest. The first Tamil conference was convened some years ago by the Young Men's Vedic Society but this will be the first Tamil Teachers' Conference. Those interested are requested to communicate with the officials, 89 Leopold Street, Durban.

Tongaat Vishwaroop Temple

A general meeting of the congregation of the Vishwaroop Temple and Dharmashala, Tongaat, was held at the Gokhale Memorial Hall on Sunday, April 27. There were present about 100 persons of whom 61 were registered members of the congregation. The chairman Mr. M. Kessie presided. In the course of his remarks he stressed the importance of the New Trust Deed. He pointed out that whilst the old one provided for hereditary rights the new one was drawn up on a democratic basis. The secretarial report which covered the activities of the institution for the last 18 months was warmly received. It disclosed, amongst other matters the endeavours that were put in furthering the cause of Hindi education. The treasurer Mr. K. P. Desai presented the financial report which showed that the institution was in a sound financial position. The following new office-bearers were then elected:—Chairman: Mr. M. Kessie (re-elected); vice-chairman: Mr. M. Harbans; secretaries: Messrs. V. P. Desai and G. Harbans; treasurer: Mr. K. P. Desai; committee: Messrs. K. M. Stuart, [illegible] N. Harbans, R. Kassie, H. Sitlow, Rajaram Maharaj, Padmanath Gard, S. Parmanand and Monroon Singh.

Union Parliamentary Session Ends

The fifth session of the eighth Union Parliament ended on Tuesday afternoon May 6.

Hindu Youth Organisation (Springfield)

The second anniversary celebration of the Hindu Youth Organisation (Springfield) will take place on Sunday, May 4, at 2 p.m. at the School Hall on the Main Road, Springfield.

Wedding

The wedding took place in Johannesburg on April 26 of Mr. A. H. Kh[illegible] Habib Anthony at the Rooilaa Gymnasium. A very distinguished gathering of Europeans, Indians and Coloureds graced the occasion. Messrs. Cassim Lajee Osman, Adam Hajee Osman, O. H. Mahomed, Varachia, I. Khalfan, Dr. Patel, Advocate Minty and others paid tributes to the bride and bridegroom and wished them every happiness in their future life. Mr. O. H. Mahomed was the host. He was the backbone of the whole function.

Thanks

Mr. and Mrs. Soobramoney take this opportunity of expressing through these columns their heartfelt appreciation and sincere thanks to those that sent messages and presents to them on the occasion of their recent marriage and also to those that co-operated and assisted at the marriage. They also desire to thank those several relatives and friends that entertained them during their short sojourn in Maritzburg.

Christening Ceremony

[illegible] and Mrs Kooplo Moorie were the [illegible] hostess at St. Aidan's Hall, [illegible] Sunday to over three hundred [illegible] the occasion being the christening ceremony of their [illegible] son. [illegible] The hall was gaily decorated and Jay [illegible] his rhythm [illegible] to Hindi records. [illegible] Mr Doorsamy Pillay's [illegible] few Tamil songs.

The Sporting World

Park View Schools Junior Football Club

The newly formed Park View Schools Junior Football Club elected the following office-bearers for the ensuing year:—Patron: Mr. M. Ernest; president: Mr. P. M. Johnny; vice-presidents: Messrs. N. Ganas, R. Arthur, R. S. Naidoo, M. Snany, G. G. Harry, A. S. John, P. Ganas, A. Chinnatharia and N. Soobramoney; joint hon. secretaries: Messrs. N. R. James and S. R. Naidoo; treasurer: Mr. P. M. Harold; manager: Mr. P. S. Freddy; captain: Mr. T. M. Harold; vice-captain: Mr. S. M. Naidoo; delegate to the U.C.F.A.: Mr. R. Arthur.

Northern Districts Indian Football Association

At the annual general meeting of the Northern Districts Indian Football Association held recently at Newcastle the following officials were elected for the ensuing season:—Patrons: Messrs. Shaik Abdool, I. S. Vawda, E. I. Lookhat, Romlal Singh and A. M. Ephraim; president: Mr. A. Harry; vice-presidents: Messrs. D. Pachai, M. Singh, M. P. Chetty, N. C. Naidoo, A. Rowley, R. Loganathan and C. Gopal; hon. life vice-presidents: Messrs. C. J. Christopher, C. M. A. Vawda, E. D. Moola, A. R. Singh, D. Moola and S. M. Vawda; hon. secretary and treasurer: Mr. R. S. Bhoolaram; assistant hon. secretary and record clerk: Mr. N. P. Naidoo; hon. auditor: Mr. P. Pachai; committee: Messrs. C. J. Christopher, M. P. Chetty, S. Manickam and M. N. Naicker.

Burnside And District Indian Junior Football Association

At a recent annual general meeting of the Burnside and District Indian Junior Football Association the following officials were elected:—Patrons: Messrs. J. M. Doyle, W. S. [illegible]ham, H. Williamson, S. V. Morar and S. Manickam; president: Mr. S. L. Pillay; vice-presidents: Messrs. D. Narrandas, C. M. Bob, S. R. Johnny, T. G. Govender, T. S. Tommy, O. Inde, P. M. Govender, R. Jagesar, Loganathan and Ramlall; secretary and treasurer: Mr. S. R. [illegible]; assistant secretary: Mr. N. S. Moodley; record clerk: Mr. P. M. Govender; auditor: Mr. R. Maharaj. The association is open to all teams in the Northern districts of Natal. For further particulars apply to the hon. secretary, P. O. Burnside, Glenoco.

Burnside Indian Sports Club

At the annual general meeting of the Burnside Indian Sports Club held recently the secretary in submitting the committee's report, pointed out that [illegible] year 1940 was the most out[illegible] football team [illegible] played 11 matches, [illegible] scored 34 goals and received 11. The treasurer's financial statement showed a credit balance of £8 11s 3d. The following officials were elected for the ensuing season:—Patrons: Messrs. R. P. Gilbert, H. [illegible] and W. N. Shum; [illegible] Mr. W. N. Shum, administrative [illegible] N. M. John; vice-presidents [illegible] H. F. Wood, D. [illegible]kham, S. P. Parkinson, [illegible], G. Singh, D. Pachai and [illegible]; hon. life vice-president: Mr. S. P. Bobby; hon. secretary: Mr. S. L. Pillay; hon. assistant secretary: Mr. S. R. Naidoo; hon. treasurer: Mr. W. N. Shum; committee: Messrs. R. V. Naidoo, R. V. Govender, H. S. Moodley, M. M. Muthoo, L. V. Govender, R. Jagesar, P. E. Jugesar, O. T. Govender, M. S. Moodley, R. S. Singh and T. G. Govender. "A" team captain: Mr. S. R. Naidoo, vice-captain: Mr. P. M. Govender; "B" team captain: Mr. T. G. Govender, vice-captain: Mr. M. S. Moodley. Junior captain: Mr. O. R. Govender, vice-captain: Mr. V. G. Govender. [illegible] delegates to the Glenoco and District Indian Football Association. Messrs. S. L. Pillay, R. Maharaj, R. Jugesar and R. S. Moodley delegates to the Junior Football Association. Messrs. R. S. Moodley and M. S. Moodley.

RIO THEATRE

194 Market Street,
JOHANNESBURG.
'PHONE 22-9254.

Monday 19th, Tuesday 20th, Wednesday 21st & Thursday 22nd May, 1941.

MONDAY	at 8-15 p.m.
TUESDAY	at 3 p.m. & 8-15 p.m.
WEDNESDAY	at 3 p.m. & 8-15 p.m.
THURSDAY	at 10 a.m. 2-15 p.m. & 8p.m.

MATINEE ON TUESDAY FOR LADIES ONLY.

EMPIRE THEATRE

Boom Street,
PRETORIA.
'PHONE 2-3163.

Tuesday 27th, Wednesday 28th & Thursday 29th May, 1941.

TUESDAY	at 8-15 p.m.
WEDNESDAY	at 3 p.m. & 8-15 p.m.
THURSDAY	at 8-15 p.m.

MATINEE ON WEDNESDAY FOR LADIES ONLY.

LEELA CHITNIS & ASHOK KUMAR

IN THE

BOMBAY TALKIE'S MASTERPIECE

"BANDHAN"

બોમ્બે ટોકીઝનું એકે અવાજે વખણાએલું

બોલપટ

"બંધન"

જેમાં

લીલા ચીટનીસ અને અશોક કુમાર

અતિ સુંદર પાઠ ભજવે છે.

આ બોલપટે લોકોને એટલા મુગ્ધ બનાવેલા છે કે મુંબઇમાં હજુ તે જોવાને ખીચોખીચ લોકો એકત્ર થાય છે.

11 SONG HITS!

Enchanting! Entertaining!! Magnificent!!!

The Record-breaking Indian picture, which is still showing to packed houses in Bombay.

Leela CHITNIS & Ashok KUMAR.....India's Greatest Artists surpassing all their Screen Triumphs.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હાથે
સને ૧૯૦૪માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૯ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૯ મે, ૧૯૪૧. અંક ૧૯.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર તા. ૯ મે, ૧૯૪૧.

સત્યાગ્રહનો ઠરાવ

ટ્રાંસવાલનું ઓરેંજ રીવર કૉલોનિ ફેન્ડ ઍન્ડ ટ્રેડીંગ ઓર્ગેનાઈઝેશન બીલ જે કાયદાનું મુસદ્દામાં પાર્લામેન્ટમાંથી પસાર થઈ ગયું છે તેની સામે ટ્રાંસવાલના ઈંડીઅનોએ ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કૉંગ્રેસના નેશનલીસ્ટ ગ્રુપના આશ્રય હેઠળ સત્યાગ્રહ કરવાનો ઠરાવ કર્યો છે. તેઓનો આ બીજો ઠરાવ તા. ૨૭ મી એપ્રીલના રોજ મળેલી સભામાં કરવામાં આવ્યો હતો. તે ઠરાવ નીચે પ્રમાણે જણાવે છે :

"યુનીયન સરકારે ટ્રાંસવાલની ઈંડીઅન પ્રજા ની સખત નાખુશીને ધ્યાનમાં રાખીને ૧૯૩૯ ની સાલના ગોરાઓની રજુઆતોની અપીલ પર ધ્યાન આપવાનો નિશ્ચય કરેલો છે અને આવા મુદ્દાના વખતમાં પણ કાયદેસર ગોરા-નારી ઈંડીઅ પ્રજાના પાયાના હકોના ભોગે પોતાને ગમતા કાયદાઓ કરાવવાના અને તેને ગુલામો કરતાંયે મુકરતના અનેક ભાવનો ભોગ થઈ રહી છે એ જોતાં આ મીટીંગ ના મતે છે કે ઈંડીઅ પ્રજાને સત્યાગ્રહ કરી સરકારના કુનેહ ભરેલા પગલાના રક્ષણમાં આત્મ પ્રતિષ્ઠા ગઈવસ્તુનું રક્ષણ કરવું જોઈએ."

આ ઠરાવ બહુજ ગંભીરતાથી કરવામાં આવ્યો છે એ તેના નીચેના ઉતારા પરથી જોઈ શકાશે :

"યુદ્ધના વખતમાં સરકારને કનડગત નહીં કરવાને ખાતર પરંતુ તે સાથે આ કાયદાથી તેના પર નાખવામાં આવી રહેલા માનભંગ અને જુલમની સામે માનભરેલી રીતે પોતા નો વિરોધ દર્શાવવાને ખાતર ઈંડી કોમ આથી અત્યંતમત સત્યાગ્રહ કરવાનો ઠરાવ કરે છે અને એકઝેકયુટીવ કમીટીને એ સક્ત ની અવસ્થા કરવાની સત્તા આપે છે"

૧૯૩૨ ના ટ્રાંસવાલ ઓરેંજીઆરીઅ સેન્ડ રેન્ડુર એકટના કાયદા નીચેનાં ઈંડીઅ કોમના કેટલાક આગેવાનોને સોનેરી કાયદાની ધારાધોરણ કલમો આંધી મુકત કરવાની કરેલી જાહેરાતો મંજુર કરનારા અને એવા તત્ત્વોમાં ઈંડીઓને વસવાટ, વેપારધંધો અને જમીન મકાનોના પણ હક આપનારા પાર્લામેન્ટે પસાર કરેલા કાયદાને વિષે તેમજ ઓરેંજીઆરીઅ સેન્ડ ઍન્ડ ટ્રેડીંગ ઓર્ગેનાઈઝેશન બીલને વિષે ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કૉંગ્રેસ અને સાથેના આફ્રિકન ઇન્ડિઅન સંસ્થાઓ સાથે તે મતલબની કોમ પરંતુ ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કૉંગ્રેસના નેશનલીસ્ટ ગ્રુપના પ્રતીનીધીત્વ હેઠળ ઈંડીઓના એક વર્ગે તો એ બન્ને કાયદાઓને અમુક બાબતમાં વખોડી કાઢયા છે. ડૉ. ઈ. એમ્બેલ તેમજ બા. આ ઈ કૉંગ્રેસ તો પોતાના બ્રાડકાસ્ટના ઠરાવોને સંગત રહીને ગાંધીની દોર તો તેણે કરેલ જાહેરાત છે તેમ તેનાથી પોતાની કોમને બોધક પગલું ભરવા સાવધપણે આ કાયદાનો સ્વિકારી લઈ શાંત રહેવા.

કરો તેવું પામો

કીમબર્લી કાયદાને બાદ ટ્રાંસવાલ ઓરેંજીઆરીઅ સેન્ડ રેન્ડુર એકટના અમલ કરતા ઉપરાંત કંઈ નથી કર્યું. આ કાયદાનું મેરી સ્વરૂપ તાજ ફેરવ્યું નથી જાણ્યું. ૧૯૨૫ ના ત્રીજા કાયદાના રેતુ ઓરેંજીઆરીઅના રક્ષણાર્થ માટે આફ્રિકનના કાયદે પ્રસાપદા બનાવો રચાયાનો હતો. એ કરતાં વિરોધ એ કાયદાનો કેમે કર્યા કરવામાં આવ્યું નહોતું. આને તેમ છતાં એ કાયદા સામે એટલો મુખ્ત વિરોધ ઉઠાવાયો હતો કે બોર બજારના કારણોમાંનું એક કારણ એ કાયદો આપવામાં આવ્યું હતું. તેને બદલે આજે ના ઈંડીઓને તેઓને ગામે પ્રસાપદા બનો રચાયપરામાં આવેલા દોર તેની જહાર ખસાવાટ કરવાનો, ગોમ-ચટા કરવાનો કે વેપાર કરવાનો હક પણ રહેતો નથી આ સેગ્રેગેશન નહીં તો બીજું શું થયું! અને એ સેગ્રેગેશનની ગેરબાબતો ઈંડીઓ કહેવાયાથી દસાઇ પડે એટલા માટે તેમ જમીન માલીકોના એક વર્ગારાના હકપત્રે ગાલબ્ય મુકી દેવામાં આવ્યા છે. એ દેખાવનો લાભ તે ખરો લાભ નથી અને એ લાભ મેળવવાને ઈંડીઓને પોતાના સ્વમાનની, સર્વાંગ્રહ ગૌરવની મોટી કીંમત આપવી પડી છે. એક મુદ્દાસર વસ્તુ મેળવવાને તેઓએ પોતાનો આત્મા વેચી દીધો છે. ૧૯૨૫ માં એ કશી વિના પણ તેઓ યુરોપીયનના નામે કાયદેસર જમીન માલીકી ધરાવી શકતા હતા. પરંતુ જે હક આજે મળ્યો છે એ જો તેઓ આજે આપેલી કીંમત એ વખતે આપવાને તૈયાર હોત તો એ વખતે પણ તેઓને ના પાડ. હતા.

આ બાબતમાં વધુ ચર્ચામાં અમે હાલ નહીં ઉતરીએ. આજે આપણે ટ્રાંસવાલના ઓરેંજીઆરીઅ સેન્ડ ઍન્ડ ટ્રેડીંગ ઓર્ગેનાઈઝેશન બીલ, કે જેની સામે સત્યાગ્રહ કરવાનો ઠરાવ થયો છે, તેનો વિચાર કરવાનો છે

યુનીયનની આગામી સભામાં તે પર થએલી ચર્ચાના રેકાર્ડ ઉપરથી આપે જોઈએ તે એ કાયદાની સામે નેટીવોના પ્રતીનીધી મી ગોલ્ડસ્ટોને અને મીસીસ પેસ્ચીંજર એ બેઓએ વિરોધ દર્શાવ્યો હતો. મોરાદાના રીપોર્ટ હજુ આપણી સમક્ષ આવેલો નથી અને તેમ આપણા મીત્રો પ્રત્યે પણ તે આપણી શકાયું નથી.

સેનેટર રામનીવાસ સ્પેન્સલું સાધન આ અંક માં અન્ય સ્થળે પ્રસિદ્ધ કર્યું છે પરંતુ એ ભાષણ ફીમાંગ કમીશનની ભલામણોનો અમલ કરવા સંબંધીજ છે. બીજા કાયદાના રીપોર્ટમાં તેમણે કેવી ભલામણ કીધી હતી એ આપણા જાણવા નથી. અમે એટલું જાણીએ છીએ કે ૧૯૩૯ ના જમારે યુગ પીસ આવ્યું ત્યારે સેનેટર ડુપ્લેસ તેમજ સેનેટર સ્મટ્સે તેની સામે જબરી ઝુંબેશ ઉઠાવી હતી અને ઈંડીઓનો રેસ વધુજ મજબુત રીતે રજુ કર્યો હતો આ વાત ધ્યાનમાં અને ખાસ કરીને યાદ રાખીની કલમો આ કરીને ફેરવાર થયા નથી, સિવાય કે, એ કાયદાના અમલની મુદત બીજા બે વર્ષને માટે લંબાવાઈ છે. આથી જોઈએ એ વર્ષ પૂર્વે જે કાયદાનો વિરોધ કર્યો હતો તેનાથી આ અમલ જો કરતાં જુદી વસ્તુ રીતે આપ સરકાર જો નહિ સમજી સકાય તેવી વાત છે.

તટસ્થ અભિપ્રાય

સેનેટર ડુપ્લેસે ૧૯૩૯ ના બીલ ઉપર ભાષણ કરતા કહ્યું હતું કે આ બીલ જાતભરંજક કરનારું છે કેમકે કેપટાઉન કરારનો તે ભંગ કરે છે તેમણે પોતાના ભાષણમાં જણાવ્યું હતું કે "આજે જ્યારે હીંદુસ્તાનના એક શ્રેષ્ઠી નાયક, (એટલે કે ગાંધીજી), કે જેઓ હીંદુસ્તાનની ધારા સભાના મોટા ભાગના સભ્યોને દોરી રહ્યા છે, તેઓ મદ્રાસ ખાતે એક કલાક નાખુદ કરવાનું કામ કરી રહ્યા છે ત્યારે આપણા પ્રધાન એજ કલાક આ દેશમાં દાખલ કરવાનો પ્રયત્ન કરી રહ્યા છે." વધુમાં સેનેટર ડુપ્લેસ જણાવ્યું કે: "કેપટાઉન કરાર ઉપરાંત આ બીલ વેપારના રસ્તા બદલાવવાનું હોવાના કારણે ૧૯૨૫ ના રંગદ્વેષ-ગાંધી કરારનો પણ ભંગ કરે છે.

સનેટર જોન્સ બીલ ઉપર બોલતા જણાવ્યું હતું કે: "હું એવા મત ધરું છું કે જો મુસ્લી વેપાર

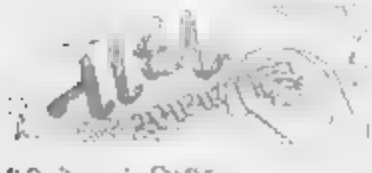
કરવામાં કુશળ છે અને વેપારમાં તેઓનો કોઈ યુરોપિયનને આર્થિક બાબતમાં કરનારો કે તેના કોઠાને ગૂંચવાડો અને ધાગમાસ કરનારી આ એક નીતી છે.'

આ પ્રવાહોને અહિં ઠંકવરમાં અમારો દેશ આ બીજાને વિષે તદ્દન જેદમે પક્ષ શું વિચાર કરે છે એ બતાવવાનો છે.

અમ્માંત શોચનીય એ છે કે સરકારે હીંદીઓને, જે પત્રમાં તેઓ તેમને અસંતોષ બતાવ્યો છે અને જે ઇન્સાફ મેળવવાને તેઓનું એકમાત્રજ સાધન છે, તે લેવાને પૈગિ પરવેગો કરવાનો આજ પ્રસંગ પસંદ કર્યો છે. હીંદીઓ તો લોક-શાસનવાદી દેશને માટે રડી રહ્યા છે ત્યારે સરકારને આવા યુદ્ધના વખતમાં પણ તેઓ પર મનમાનીઓ પર મનમાનીઓ લાદવા જરાયે સંકોચ થયો નથી. આ ગુનેગારોમાં હીંદીઓએ જે પત્રમાં લેખનો દરાવ કર્યો છે તેનો ઠોસ તેઓને શીરે નથી. તેઓને તેમ કરવાને ઉશ્કેરવામાં આવ્યા છે. જો તેઓની તદ્દન ગરીબ હશે, અને ખરીજ છે એ વિષે કશી શંકા નથી, તો ઇશ્વર-ખુદા કે જેને તેઓ સરખ્ય ધમા છે તે તેઓને જરૂર ઉગારશે.

એવું દરાયવામાં આવ્યું છે કે મંગળવાર મે મા. ૧૨ બપોરે ચાર સત્યાગ્રહીઓ તેલ્વાનીસ્થળની કોર્ટ આગળ નગર શાસનોએ કેરી કરવા શરૂ કરશે. આ ચાર સત્યાગ્રહીઓ મા. એસ. પી. મેહ, પી. એમ. ધ. નગરી, મા નારણસ્વામી નાયડુ અને મા મુસુક મહમદ પટેલ છે. પી. એચ ૧૯૦૮ ના ૧૯૨૬ સુધીની સાલીઓના તેલુગ્ન લોકો આગેવી સત્યાગ્રહની લડતના કેસાયલા યોદ્ધા છે. મી. એમ. ધ. નગરી ઇસ્વિસ આફ્રિકામા ગ્રોપીઓ હતા એ વખતના જુના સૈનિ છે અને બહાદુર સત્યાગ્રહી તરીકે પંકાયા છે. મા નારણસ્વામી નાયડુ અરબુમ કોળી નાયડુ ને ગોપીઓના વખતના સૌથી બળવાન સત્યાગ્રહી હતા તેમના પુત્ર છે અને આજા રાખવામા આવે છે કે પોતે તેવા જોદા નરીક તે પોતાનું પાછી બતાવશે એવી પુસુક પટેલ ઓર આત ઉત્સાહી નવજવાન છે. તેમની ધરપકમાં દેશભક્ત અને સેવાલાયના ભરેલી છે તેઓ પણ સાઉથના વખતના એક જુના સૈનિ મા એ વખતની સત્યાગ્રહની લડતના ઉત્સાહી મામ ગેનારના પુત્ર છે.

ન્યાય અને સ્વાતંત્ર્ય સ્થાપનારી પવિત્ર લડતને ખાતર દુઃખ ઉઠાવવાની તેઓની ગીમેની પ્રેરણાના પ્રબળ-ખુદા તેઓને સહકારજ થાઓ એજ અમારી ખરા હૃદયની પ્રાર્થના.

સીટી જેલમાં હિંદીઓ

'હું જુ તાલુપ હું'ના તખલ્લુસથી એક અકિલ 'ટાઇમ્સ ઓફ ન્યુઝ'માં નીચે પ્રમાણે પત્ર લખે છે: 'સાહેબ,—રેઇડરી જેલના ગોકાયેલા મેજરને બદલે કાલીકારે સીટી જેલ માં ૮૮૦૦ બેઠક ખુશ કરાવવા ગયા ત્યારે અને કેદીઓ અનુભવ કર્યા. મને કરવામા આવ્યું કે, હું ઘાંઘો છું એટલે નહીં પુરક નહીં થઇ શકે. ત્યારે એક તરફથી આપણે રેડીયોમાં એવું સાંભળીએ છીએ કે હીંદીઓ દીંદી લશ્કરની જોડાયોક રહીને લડવામાં ઘણું લગભે છે અને બીજી તરફથી બાલ કરી યુદ્ધને ગાદે ગાળો ઘતો દોષ તેમાં પણ અમારા તરફ આવી વર્તણુક બતાવવામાં આવે છે, ત્યારે તાજુબી થયા વિના રહેતી નથી. મારા તરફનું આ વર્તન મને ત્યારે નીષ્ફુર લાગ્યું કેમકે મારા નજીકના સગાંઓ લશ્કરમાં છે."

અગને બાય છે કે શ્રી "હજુ તાજુબ હું" અમે સુધી પોતાના ધર્મોમાં આવવાનો વિરોધ કરવા સીટી જેલમાં ગેરકેદ-ખુદ કરવાને બદલે સરકારના કેદખાનામાં પોતાને ગાદે બેસક 'યુક કરાવવા તબધાર નહીં થાય ત્યાં સુધી તેમની તાજુબીનો અંત નહીં આવે.

યુરોપીયનો માટેજ ખાસ સ્કુલો

નાટાલમાં ખાસ સ્કુલો સ્થાપવાને ગાદે એક ઓર્ડીનન્સનો ખરડો નાટાલ પ્રાંતિક કાઉન્સીલ માં રાખવા કરવામાં આવ્યો છે. આ ઓર્ડીનન્સનો હેતુ જે બોઅરો અમુક કારણોને લઇને સાધારણ સ્કુલોનો લાભ નહીં લઇ સકતા હોય તેમને શીક્ષણ પુરું પાડવાને ગાદે ખાસ સ્કુલો સ્થાપવાનો છે. ઓર્ડીનન્સ જેમાં બોઅરોઓને જરૂર જણાય તો ૨૧ વર્ષ સુધી અને ખાસ કીસ્સાઓમાં ૨૪ વર્ષ સુધી આ ખાસ સ્કુલોમાં બોઅરોના બાળકોને ફરજ પાડવાનો અધા આપનારો છે. જો બાળકો તેનો ખર્ચ નહીં ભરી સકે તો પ્રાંતિક સત્તાધીશો તે ભરશે. મી. કનકપુ એમ. પાથરે ઓર્ડીનન્સના બીજા વાચન ની દરખાસ્ત મુકી હતી. કરનલ ટી. એચ. ક્લુસે કહ્યું કે ઓર્ડીનન્સમાં કરબદ્યાન પણ છે પરંતુ તો પાક રાખવું જોઇએ - બોઅરોના જે બાળ સ્કુલોમાં નહીં મોકલવામાં આવે તો તેઓ વાળાથી રાજ્યને લોજદમ પર પાડી

આ કોનાં રાજ્યને પોતાની ફરજ બજાવની દોષ અને બોઅરોઓને પોતાની ગરજ કરવાની સલાહ આપનારી દોષ એવો એક બાજુના આક્ષેપોને ફરજ પાડવામા આવે એ વાજબીજ છે. મેજર સ્મુકલ બાજરન કહ્યું કે આ રીતે યુરોપીયન બાળકોને ફરજ પાડવાનો. તેના હેતુઓ આવી છે જેથી બીજા યુરોપીયનોને પણ ફરજ પાડવાની સત્તા મેળવી લેવી જોઇએ કે જેથી તેઓ પણ ખાસ સ્કુલોની સગવડ કરવાના વખત આવે ત્યારે તેઓના બાળકોને ફરી એ સગવા મેળવવામાંથી રહી ન રહે

મા. પાક મેજરે બાજરનના જવાબ આપતા કહ્યું કે આ યોજનામાં બીજા યુરોપીયનોને રાખવા કરી લાભ કેવો લાગ કરી મંજુર કેવામાં આવ્યો.

પ્રમાણિક હિંદીઓનું સ્થાન કેદખાનાંની દિવાલો પાછળ છે

ગાંધીજીના મંત્રી શ્રી. મહાદેવભાઇ ભાગે તા. ૧૬ મીના પોતાનો ૬૫ ગાયતો ને સજાના નીચે પ્રમાણે ભાષણ કર્યું હતું

"ગ્રેજ્ય માસની અંતરે આજ પાછી અને બીજા દિવસ કું જાહેર રજો તે દરમીયાન જોગેલી પરિસ્થિતીથી નવિનજાઓ ગ્રેમોમા પોલેલાની પ્રથમ ખરીજ છે કે જિલ્લાના માટે નવ કર્યો છે. આજુબાજુ ચાલી રહેલી હિંસા કે જે દિનપરદિન તેના રાક્ષસીપણામાં પ્રગતી જ્ય છે, અને જેની આસપ નાની પ્રજાઓને ખરાજ નુકસાન થઇ રહ્યું છે અને બ્રીટીશ સાદીવાદ મધુર વાકયોથી દંભીપણું પોતાનું જેહુદું સ્વરૂપ ઓકસફર્ડમાં બતાવી રહ્યો. તેનાથી ઉલ્ટે તે દોરવાઇ ગયા મોલ તો તેણે પોતાની નીતીનેજ ન ૬ પરંતુ પોતાના અધિકારનો સિદ્ધાંતને પણ દોષ દીધા હોત. કાળી જોદબાજી તો છે અને અમે સુધી ત્રીજો પક્ષ તેનો સાથ છોડાવવાને પેરેલો છે ત્યાં સુધી રદેવાનાજ. મહાદેવભાઇના કહે-વાતા સાથે કેટલા દાંખિયા છે જે તો હું મારી સાધારણ સમજ મુજબ બતાવી ગયો છું. દલિત વર્ગોને રક્ષણ આપવાની બ્રીટીશ સાદીવાદથી કદી બધ શકે તે કરતા વિરોધ કોંગ્રેસે પોતાની શક્તિ અને તૈયારી બતાવી આપેલ છે. બ્રોટેસ્ટા ગ્રાહકોનું રક્ષણ કરવાની સામગ્રી દાદા ગ્રાહકોને ઇચ્છે દેવાની ... અને હીંદુસ્તાન અમે સુધી તેને પોતાના હિતના વિરોધી સમજે છે ત્યાં સુધી તેણે લઘુમતિ સમાજના પૂરતો, અને કોંગ્રેસે તેનો વિરોધ કરવોજ જોઇએ. આ હીંદુસ્તાનની સ્વતંત્રની રાજદારી બાબુ ગણી સકાય પરંતુ જ્યારે તેને અહિંસા સાથે મેળવવા મા આવે છે ત્યારે તેની નૈતિક સ્થિતિ બધારે મજબુત બને છે. કોંગ્રેસે હોય, પછી તે ... ના દ્રષ્ટિએ પુરવાની પાછળ ... રહેની દોષ કે કોંગ્રેસના બાપના નાજીવાદના નમ સ્વરૂપમાં બ્રોટી દોષ તેનો અહિંસાયી પ્રહાર આપવાનો છે. હાલ ની સ્થાન પરીજ્ય નમ સ્વરૂપમાં આવી રહી ... તે સાચી મુસ્તને ગાદે દોષ વા દુખી સ્વરૂપને માટે. પરંતુ પ્રમાણીક હીંદીઓ ... આહિંસામાં માનનારા છે તેમોનું રક્ષણ કેદખાનાની દિવાલોની પાછળજ ...

ગાંધીજીના 'હરિજન' સપ્તાહિકો

ગાંધીજીના 'હરિજન' તથા 'હરિજનબંધુ' સપ્તાહિકો જે સવિનયભંગની લડત શરૂ થતાં સરકારના કેદમાંથી મુક્તિ પામ્યા ત્યારથી ફરી શરૂ થયાના અમને આનંદ છે. આ પત્રો સરકારની સાથે સાથે પહેલા તેનું પ્રકાશન આઝાદીના યુદ્ધને માટે કરી આવી છે.

ગાંધીજી-સ્મટ્સ પત્રવ્યવહાર બહાર

હીંદ મંત્રીમંડળ ફારબોગી ફ્રેન્ચ ગોવાઇકોની ... જોગી એક બાબત ... કરતા ... ના ... મેજીસ્ટ્રેટ ... મી. ટી. ટી. વીલેન્ડરે ... બાબતો સાથે નીચે પ્રમાણે ... કરી હતી:

"યુદ્ધના ... ...

ટ્રાંસવાલમાં જમીનના ભોગવટા અને માલીકીનો સવાલ

પાર્લામેન્ટમાં મુકાએલા ઠરાવ પરની ચર્ચા

(ગતાંકથી આગળ)

[ટ્રાંસવાલમાં એશીયાટીકો અને કલર્ડ લોકોને અમુક લત્તાઓમાં જમીનનો ભોગવટો કરવા અને ગોરીકી પસાવવાનો હક આપવા સંબંધી પાર્લામેન્ટમાં પેશ કરવા કરેલા ઠરાવ પર મુખ્ય પ્રધાન કરેલા ભાષણનો ખાસનો ભાગ નીચે મુજબ છે. આગલા અંકમાં પ્રસિદ્ધ થયેલ હતો —અ :]

"આ ગેરકાયદે ભોગવટા બાબુ થયા હતા એ દરમ્યાન એ વખતના મુખ્ય પ્રધાન, જે હાલ ઓપોઝીશનના લીડર છે, તેમના ધ્યાન પર ૧૯૨૩ કે ૧૯૨૪માં લાવવામાં આવ્યા હતી. અને અંતે તેમણે એ મકાનના હાલતો ગોઘાનો સવાલ કાઢી નાંખે અને ૧૯૨૫ માં એ સામાન્ય સવાલ સીલેક્ટ કમીટી સમક્ષ રજુ કર્યો બાદ તેમણે બીલ રાખ્યા કર્યુ . પણ આ લાંબા માર્ગમાં ઘેરાયો કુણ થયા. પ્રથમ ૧૯૨૫ ને કાયદો થયો. બાદ બાદ ૧૯૨૮ નો ઓર્ડીનન્સ બહાર પડ્યો, બાદ બાદ ૧૯૩૯ નો કાયદો થયો અને હવે આપણે ૧૯૪૨ ના બાબા કાયદા હેઠળ આવ્યા કોને સરકારથી અગર અમલ તંદ્રા બાતર હું "બધાતના બાપદા" તરીકે ઓળખાવીશ ટ્રાંસવાલમાં પ્રોક્લેમ્ડ જમીનપર એશીયાટીકો અને કલર્ડોના ભોગવટાના સંબંધમાં કર્યા બાદ બાબતોનો ખ્યાલ કરવો તેના સંબંધમાં આ એક કોકસ આપણા પગલું ભરવું હતું એ કાયદાની કલમોમાં એવું સ્વિકારવામાં આવ્યું હતું કે બાબતમાં લત્તાઓમાં એશીયાટીકોને માટે જમીનના ભોગવટા સંબંધી ઓકસ કાયદેસર અવસ્થા કરવાનો વખત હવે આવેલો છે. એ કાયદામાં ભોગવટાના સંબંધમાં સેનેરી કાયદાની પ્રતિબંધીત કલમોમાંથી અમુક લત્તાઓ મુક્ત કરવાની મુખ્ય પ્રધાનને સત્તા આપવામાં આવી હતી. સેનેરી કાયદામાં કેવલ ભોગવટા સંબંધીજ સુધારા થયું હતું જોયું એ કાયદાએ બે લત્તાઓને સેનેરી કાયદાની એ પ્રતિબંધીત કલમોમાંથી મુક્ત કરવાની પ્રધાનને સત્તા આપી હતી.

૧૯૩૨ ના કાયદાની પાછળનો હેતુ એ હતો કે પ્રોકલેમ્ડ જમીન બાબત જુદા જુદા લત્તાઓના જે જે સ્ટેન્ડપોઈન્ટ એશીયાટીકો અને કલર્ડ લોકો તરફથી લાંબા વખતથી ભોગવટા થઈ રહ્યા હોય એ ધ્યાનમાં લઈને તપાસ કરવા માં આવશે જોઈએ અને ત્યાર બાદ અમુક લત્તા ઝલાયદા સ્થાપિત કરવા જોઈએ કે જ્યાં એશીયાટીકો જઈને જઈ શકે અને ધંધાઓ વસી અને વેપાર પણ કરી શકે.

કાયદો પસાર થયો તે પહેલાં ઓપોઝીશનના લીડર (શ્રી. મલાન) તો ધરારો આ બાબતને રહેજ જુદી રીતે કાયમ લેવાનો હતો તેમનો ધરારો એ હતો કે ૧૯૩૨ માં જે લત્તાઓમાં એશીયાટીકો અને યુરોપીયનો પાસે પાસે રહેતા હોય તેવા લત્તાઓમાંથી સમવા એશીયાટીકોને જુદા પાડી દેવા મ્યુનીસીપાલીટીઓને તેઓના ભોગવટા માટે ઝલાયદા લત્તા સ્થાપવાની સત્તા આપવાનો તેમનો ધરારો અને એટલે આગળ વધીને જો બીજા લત્તા સાક્ષાત્કારથી ઝલાયદા સ્થાપવાની મ્યુનીસીપાલીટીઓ આનાકાની કરે તો તેમને તેમ કરવાની ફરજ પાડવા આવતા હતા. આ મારા પુર્વગામી, જે એ વખતે મુખ્ય પ્રધાન હતા, તેમનો પ્રથમ વિચાર હતો. પરંતુ ૧૯૩૨ ના પાકેલા કાયદા કરતી વખતે તેમણે સ્પષ્ટ રીતે ખુલાસો કર્યો હતો કે તપાસ કર્યા બાદ તેમને જણાય હતું : આ રીતે જે સત્તાઓનો નિકાલ આપણે ભાગવા લાયકના મતલ કરવો એ અભિપ્રાય હતું. એ કામ કરી શકાશે નહિ અને બાબ પુરોપીયન આમ એશીયાટીક થયો વચ્ચે . અભિપ્રાય ફેરફાર થયો એટલુજ નહિ પરંતુ સરકારદ્વારને રમાનિક સત્તાધીશો વચ્ચે પણ અભિપ્રાય ફેરફાર થયો. આપણે તેમણે યુરોપીયનોની બાબુએ જમીનનો ભોગવટો પરવાનો રહેતા એશીયાટીકો લાંબી હાકીને ઝલાયદા સત્તાઓમાં નાબવાથી પોતાનો ધરારો ઉપરને બાર પડતો મુકી દીધો. ૧૯૩૨ ના કાયદાથી એ વસ્તુ સ્પષ્ટપણે કરવામાં આવી હતી કે યુરોપીયન સત્તાઓમાં વર્ષોથી રહેતા આવેલા હતા અને તેઓએ કાયદેસર નહિ તો પણ સ્થાપિત હોતિ ધરો ભોગવ્યા હતા તેઓને લાંબા ગેળવી કાઢી નહિ શકાય. એટલે ૧૯૩૨ ના કાયદાએ એ બાબતનો બીજી રીતે નિકાલ લાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો પરંતુ**

એ કાયદામાં એવી રીતનું સમાધાન લાવવામાં આવ્યું હતું કે એશીયાટીકો અને કલર્ડ લોકો જ્યાં લત્તા વર્ષોથી રહેતા આવ્યા હોય અને જ્યાં તેઓનો વસવાટ ચાલુ રહેવા સામે કંઈ પણ વાંધા લેવું નાલ હોય તેવા લત્તાઓ ઝલાયદા સ્થાપીને ત્યા તેઓને કાયદેસર વસવાટ કરવા દેવા અને તેઓ ધંધે તો ત્યા વેપાર પણ કરવા દેવા. એવા લત્તાઓની યાદી ઘણી કરવાનું પ્રધાનથી ન થઈ શકે તેટલા ખાતર તેમને લાગ્યું કે એક નિષ્પક્ષ પાત કમીશન નીમવાની જરૂર છે. તેને પરિણામે શ્રી. જસ્ટીસ ફીશમ, જે એ વખતે નાતાલની સુપ્રીમ કોર્ટના જજ હતા, તેમના પ્રમુખપણા હેઠળ એક કમીશનની નીમણુક થઈ જે ફીશમ કમીશન તરીકે ઓળખાયું.

આ ૧૯૩૩ માં સ્થિતિ હતી. એ કમીશને પ્રોકલેમ્ડ જમીનમાં ગેરકાયદે થઈ રહેલા ભોગવટાના દરેક કેસની તપાસ કરવાનું મહાન કાર્ય સર કર્યું. તેનું કાર્ય કર્યા બાદ ઝલાયદા સ્થાપવા બેબજે તેના સંબંધમાં પાક રીપોર્ટ કરવાનુજ નહોતું. તેના રીપોર્ટ ૧૯૩૩ ના કાયદા આ પારણામાં આવ્યું હતું એનું રેફરન્સ બાબતમાં કામ પણ નાખવામાં આવ્યું હતું માનજીત બધાં બાબો છે કે એ કામ પહેલુંજ ભારે હતું એને તેને પુરૂ કરતા પણ બન સમા. કમીશને પોતાનું કામ પુરૂ કર્યું ત્યારે પહેલા તેને લાગ્યા માંડ્યું કે આ બધાજ અભ્યાસના અને મુશ્કેલ પ્રશ્નનું નામ ભોગવટા બાબત હકો આપવા થી સંપૂર્ણ બાબાયકારક આવી શકશે નહિ. તેના પરિણામે એ બાબતની સરકારને અને મુખ્ય બાબતે રજુઆતો થઈ અને ૧૯૩૩ ના બાબાબતમાં ફરી તપાસ કરવાને પાર્લામેન્ટની એક સીલેક્ટ કમીટી નીમાઈ. આ સીલેક્ટ કમીટીના પ્રમુખ હાલના નાબુ બાબાના પ્રધાન (શ્રી. હોફમેયર) નીમાયા હતા. એ કમીટી બેઠી અને પ્રતિનિધીઓ લીધી. પાર્લામેન્ટના સભ્યો પત્રોના સભ્યો ને ઘરે હતા અને એ કમીટીએ સર્વાનુમતે એવી ભલામણ કરવાનો ઠરાવ કર્યો . મુખ્ય પ્રધાનના ૧૯૩૩ ના કાયદા આ બાબતમાં અમલેથી સત્તા કરતા પહેલાં સત્તા આપનારો એક સુધારો કરનારો કાયદો દાખલ થયો એટલે તેમાં એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી કે મુખ્ય પ્રધાને આગળ વધીને સેનેરી કાયદાની પ્રતિબંધીત કલમોના અમલ માંથી પ્રોકલેમ્ડ લત્તાઓ મુક્ત કરી પાડવા ભોગવટાનોજ હક આપવો નહિ પરંતુ એવા મુક્ત થયેલા લત્તાઓમાં દાદીઓને જમીન ગાળીકાના હકો પણ આપવા જોઈએ. આ ૧૯૩૩ ની સીલેક્ટ કમીટીના સર્વાનુમતિ ઠરાવ હતો. મારા લાગે છે એ વખતે મુખ્ય પ્રધાન હતા તેમણે ૧૯૩૩ માં એ બીલ દાખલ કર્યું, અને કોઈ પણ જાતના વિરોધ વગર તે પસાર થઈ ગયું. પખ્યા વર્ષોના અંત પ્રશ્નનો પત્તો કેવટ આ એક અતિ મુશ્કેલ સવાલનું સમાધાન લાવવાના બીજા તરીકે તેને સપળા સબળાએ વધાવી લીધું' તેઓ સમજ્યા કે એશીયાટીકોને પ્રોકલેમ્ડ લત્તામાં ખાલ ભોગવટાનોજ નહિ પણ જમીન માલીકીનો પણ હક આપવામાં આવે તો ગેરકાયદે ભોગવટાના આ મુશ્કેલ સવાલનું સંતોષકારક રીતે સમાધાન આવી

સકશે. એ કાયદા મુજબ હવે મુકત થએલા સત્તાઓમાં જમીન માલીકીના હકો આપી શકાય છે. એ હકો આપવામાં આવે તો તે બીનશરતી હકો હશે. ગોનેરી કાયદાના પ્રતિબંધ માંથી મુકત થએલા સત્તાઓ જો કે સંપૂર્ણપણે અને કાયમને માટે મુકત થયે છતાં કાયદામાં એક સહિસલામતના રાખવામાં આવી હતી કે એની કાયમની મુકતી આપતાં પહેલાં પ્રમાનને પાર્લામેન્ટ સમક્ષ રજુ કરે તેમ કરવાનો પાર્લામેન્ટ ની બન્ને સભાઓનો ઠરાવ મેળવવો પડશે. ૧૯૩૨ નો કાયદો પસાર થયો તે વખતે ૧૮૮૫ ના ૩૯ મા કાયદાના કુલે સત્તાઓ બ્લાયદા પરાપાના સંબંધમાં તેમજ ૧૯૦૫ ના ૩૭ મંબરના ફ્રિસ્ટાસ્ટના ઓર્ડીનન્સની કુલે બાકીની તરીકે સત્તાઓ બલાયદા રદ્દાયદાના સંબંધમાં પણ બન્ને સભાઓનો ઠરાવ મેળવવા વિષે સહિસલામતિ રાખવામાં આવી હતી. આ એ સ્થિતિની પાછળનો ઇતિહાસ છે.

હાર બાદ પાર્લામેન્ટ સમક્ષ મુકાયેલા ઠરાવ પર બોલતાં મુકતી પ્રધાને કહ્યું કે: ૧૯૦૨ માં ૩. બ્લાન તરફથી નીમવામાં આવેલાં ડીપામ કમીશને ૧૯૦૫ માં પોતાનું કામ પૂરું કર્યું અને પોતાની ભલામણો રજુ કરી. તેણે એની ભલામણ કરી છે કે કેટલાક સત્તાઓને ટ્રાન્સવાલના સાવદ્યાઓની પ્રતિનિધીત્વ કાયદાના અમલ માંથી બીનશરતી મુકતી આપવામાં આવવી જોઇએ. એ ઉપરાંત તેણે ભલામણ કરી છે કે અમુક વ્યકિતગત સ્ટેન્ડોને શરતી અને અમુક મુદત સુધીની મુકિત આપવામાં આવવી જોઇએ. આ બેઠ અમલનો બે અને આ ઠરાવોનો હેતુ સમજવાને એ ખ્યાલમાં રાખવાની જરૂર છે. એક તરફથી ડીપામ કમીશને ૧૯૩૬ નો કાયદો, જે ૧૯૦૨ નો સોનેરી કાયદો ફુધારનારો છે અને જેમાં ૧૩૨ (એ) ની નવી કલમ દાખલ કરવામાં છે, તેનો કેટલે સત્તાઓ મુકત કરવાની ભલામણ કરેલી છે. એ સત્તાઓ પાર્લામેન્ટની બન્ને સભાઓના ઠરાવ સિવાય મુકત કરી શકાય તેમ નથી. વ્યકિતગત સ્ટેન્ડો જેને શરતી અને અમુક મુદત સુધીને માટે મુકતી આપવાની છે તેને માટે ઠરાવની જરૂર નથી. એ વસ્તુ પ્રધાન પોતાની જવાબદારી સત્તાથી કરી શકે છે. પરંતુ સ્થાનિક સત્તાધીશો સાથે મસલત કરીને તેમજ બાજતા પક્ષના સ્થાનિક માણો બોલાવીને સહમેજ તે તેમ કરશે.

આજે હું અહી સભાને એવા એક ઠરાવને કોઇ આપવા ઉભો નથી કે જેનો એવા મુકત કરવાને ભલામણ થએલા મોટા ભાગના સત્તાઓ મુકત કરી શકાય. તેમાં જોહાનીસબર્ગમાં મ્યુનીસીપાલીટી, કિમર્લેપ મ્યુનીસીપાલીટી અને કરીપોર્ટ મ્યુનીસીપાલીટીના નામનેશ વાળ છે. જોહાનીસબર્ગ મ્યુનીસીપાલીટીના સંબંધમાં હજુ એ ૧૦ વધુ વર્ષ રાહ જોવા માગો પાલી રહી છે અને ભલામણ કરવામાં આવેલા સત્તાઓમાંથી અમુક પટાઠરામાં આવ્યા છે. ઓપરરૂન, ફ્રેડસ્ટેબર્ગ બગામાં અમુક બાબાબ્ધ કરવામાં આવેલા સત્તાઓને ફ્રેડસુલમ તે બાબત રાખવામાં આવ્યા છે. જોહાનીસબર્ગ મ્યુનીસીપાલીટી માટે હું મસલત કરી શકયો નહ અને બાબતે સત્તાઓના બાબ અર્થે જોહાનીસબર્ગ મ્યુનીસીપાલીટીની આ સંબંધમાં વલણ કેવી છે એ કુકમાં જણાવીશ. સવા ફ્રેબ્રુઆરીની તા. ૨૫ મીએ ટાકિન કલાર્ક આ ઠરાવો સંબંધી સામાન્ય સભા કરનારો એક પત્રક મુહરી બાતાના સેક્રેટરીપર મોકલ્યો હતો. તેમાં તે જણાવે છે કે આ ઠરાવો પ્રથમ પ્રસિદ્ધ થયા ત્યારે મ્યુનીસીપાલીટીની એવી ખ્યાલ હતી કે તેમાંથી અમુક બાબો બાતલ રહેવા જોઇએ. વધુમાં તે જણાવે છે કે:

> વર્તમાનની દૃષ્ટિએ કમીશનની ભલામણોને ખ્યાલ રાખવામાં થઇ રહેલી ઢીલથી મુશ્કેલીઓ ઉભી થઇ રહી છે. દાખલા તરીકે વખતો વખત એશીયાટીકો વિષેજે અન્ય બોલા લાયસેન્સ વગર વેપાર કરતા હોવાની ફરિયાદો થયા કરે છે. ત્યાં એવા લોકો એશીયાટીકો હોય છે ત્યાં મોટા ભાગના દાખલાઓમાં સામાન્ય નીતી તેઓની સામે કાયદેસર કામ નહિ લેવાની રહી છે. કોમ્યુ લાસપર ઇન્ડિઅન પેનીટ્રેશન કમીશનને જોઇતી ચાહીની આપવાને સ્થિતિની તપાસ કરવામાં આવી હતી ત્યારે એવું જાહેર આવ્યું હતું કે ટ્રાન્સવાલ એશીયાટીક લેન્ડ ટેન્યુર એકટ કમીશન તરફથી મુકત કરવાને ભલામણ થએલા જગાની બહારના મહાનોમાં પણ ઓશીયાટીકો ગોઠવણો કરી રહ્યા હતા અને જે વખતથી માર્યલેન્ડ વગરના એશીયાટીક વેપારીઓમાં, મુખ્યત્વે કરી દૌડીઓની સંખ્યામાં વધારો થયો છે. કાઉંસીલના નંદુરસ્તી બાબતના બાબલદાર તરફથી મને સુચવવામાં આવ્યું છે કે આ વખત માર્યલેન્ડના વેપારીઓમાંના કેટલાક અસ્તોષકારક સંજોગોમાં વેપાર કરી રહ્યા છે અને એશીયાટીકોના ગોળવરા વિષેની સામાન્ય અગોકયતાને લીધે પ્રિસીસની બેઠા મકાનોને સમારવાનું કબાણ કરવા યોગ્ય બનેલો છે. આ સંજોગોમાં મને એવું વિનયવાની સુચના થઇ છે કે ટ્રાન્સવાલ એશીયાટીક લેન્ડ ટેન્યુર એકટ કમીશનની ભલામણો કે જેના સંબંધમાં કાઉંસીલ તરફથી વખતો વખત રજુઆતો થએલી છે તેનો બોબલમાં મુકવાના પત્રકો બેગામાં આવવા જોઇએ.

બીજા શબ્દોમાં ટાકિન કલાર્ક જણાવે છે કે મુકતી કરવાની ભલામણ નથી થઇ એવા સત્તાઓ માં લોકો પ્રવેશ કરી રહ્યા છે અને સરકાર તરફથી હીંદીઓના લાયસેન્સ વગરના વેપાર કરી શકે એવું જોર કરવા ખ્યાલમાં રાખવાના પત્રકોના અવાજને લાક્ષ્યમાંથી તેઓ સામે કંઇ પણ પગલાં લઇ શકાતા નથી.

કુંડ મુદ્દતપર હું ફ્રેસ્ટર્સ્ટેબર્ગ અને કરીપોર્ટ મ્યુનીસીપાલીટીના પ્રતીનીધીઓને પણ મળ્યો હતો. ફ્રેસ્ટર્સ્ટેબર્ગમાં તેઓનો વાંધો એ હતો કે કમીશને ભલામણ કરેલા સમયના સત્તા મુકત થવા નહીં જોઇએ. અમુક બાબતો મુકત થાય તેના સામે તેનો વાંધો નહતો. પરંતુ અમુક બાબતો મુકત નહી થવા જોઇએ એમ તે માનતી હતી. ડીપામ કમીશને ભલામણો કરતાં એવી સકયતા દર્શાવી હતી કે ફ્રેસ્ટર્સ્ટેબર્ગ મ્યુનીસીપાલીટી જે એશીયાટીકોના વસવાટ માટે એક બ્લાયદું ટાકિનશીપ રચાયે તો અમુક ભલામણ કરવામાં આવેલાં સ્ટેન્ડો પાર્લામેન્ટના ઠરાવોમાં થી બાતલ રહેશે. ફ્રેસ્ટર્સ્ટેબર્ગે હવે એવું ટાકિન શીપ રચાયવાની મને બાબી આપી છે. મેં એ જગાને જોઇ છે અને એ સંજોગોમાં મને લાગ્યું છે કે ડીપામ કમીશનની ભલામણોના આધાર મુજબ મુકત કરવાને ભલામણ થએલા સ્ટેન્ડો-માંથી અમુક સ્ટેન્ડો બાદ થવા જોઇએ. એવીજ રીતની કરીપોર્ટમાં પણ છે. આ કેટલાક સ્ટેન્ડો મુકત કરવાની ભલામણ થએલી છે અને કાઉન્સીલે એ સંબંધમાં બારી મુલાકાત લીધી હતી. અને કમીશને એવું કહ્યું હતું કે જો ટાકિનશિપ રંગવણીઓ માટે ભલામણ ટાકિનશીપ રચાયે તો મુકત કરવાને ભલામણ થએલી છે એ સ્ટેન્ડોમાં મારો પડાવો થવો જોઇએ. બાલ્ફોર બ્લાતના મંત્રી, જેના હાથમાં આ બાબત છે, તેમની સાથે મેં મસલત કરેલી છે અને તેમણે તેઓને મારે ભલામણ ટાકિનશીપ રચાયવાને અમુક સમો ગાળો કરવા કબુલ્યું છે. એ સમો ગાળો ફ્રેબ્રુઆરીમાં આવ્યા છે. તેને પરિણામે જે અમુક બીજા સ્ટેન્ડો પણ જેને મુકત કરવાની ભલામણ થઇ છે તે મુકત નથી કર્યા. આ સ્ટેન્ડોની બાબત મોકુફ રાખવામાં આવી છે. સમયના વખતમાં હું તેની તપાસ કરીશ પરંતુ એ બાબત ભવિષ્યને માટે પડતી મુકાય છે.

જોહાનીસબર્ગના સંબંધમાં ફરેરાજ ટાકિનનો સમો મુલત કરવાની ભલામણ સામે અનેક વખત વિરોધ ઉઠાવાયો છે. કાઉંસીલને ફરેરાજ ટાકિનના સમો ફેરવાય બાબત કાગળો એ નજરોનજર જોયું હતું અને બાબ પણ તેણે એ સમો મુકત કરવાની ભલામણ કરેલી છે.

ઠરાવનો બીજો ભાગ જોહાનીસબર્ગના ભલાગ મોકેશન સંબંધી છે. ૧૯૦૫ ના ત્રીજો કાયદો, જેને વીષે હું અગાઉ જણાવી ગયો છું, તે એશીયાટીકોના વસવાટ માટે અમુક સત્તા મુકરર કરનારો છે.

૧૯૩૬ ના ડીસેમ્બર કાયદાની કુલે એવા બાબ મુકરર કરવાને માટે પાર્લામેન્ટની બન્ને સભાઓની સંમતિ મેળવવી પડે છે. આ ભલામ મોડિફીકેશનો બાબો ૧૯૩૬ નો કાયદો પસાર થયો તે પહેલાં મુકરર થયો હતો કે નહી બ્ય વીષે પણ કંઇ કહી શકે છે. હું જે રીતે કાયદેસર સ્થીતી સમજું છું તે મુજબ જોતે એ બાબો ૧૮૮૫ ના કાયદાની કલમ ૧૯૩૬ નો કાયદો આવ્યા તે પહેલાં મુકરર થયો હોવો તો તે બીલકુલ કાયદેસર અમલમાં અને તેને માટે પાર્લામેન્ટના ઠરાવની કંઇ જરૂર નથી. પરંતુ કેમાનો રીતે જો બાબતમાં કંઇક સંશય ઉપસ્થીત થાય અને જોહાનીસબર્ગમાં મ્યુનીસીપાલીટી એ બાબો એશીયાટીકોને માટે કાયદેસર મુકરર કરવા ઇચ્છતા છે. હાલ ત્યાં તેઓને તો રહેવાની છૂટ નથી. પ ા મારા બાબતમાં મુજબ આ પત્રો નહીતો બાબ કરતાં તેઓ રહે છે અને જોહાનીસબર્ગમાં મોટી ટાકિનશીપ એશીયાટીકોને તેનું કાયદેસર આપે રહેવાની સ્થિતિમા

મુકાય એમ ઇચ્છે છે. ત્યાર બાદ તે બાંધો તોડીને અને કલર લોકોને દૂર કરીને અને એ સત્તો આપણા એશિયાટીકોને બદલે રહેશે.

કલર્ડ અને તેડીવે પોતપોતાને માટે ઘણાખરા રચાયલામાં આવેલા સત્તાઓમાં ચાલ્યા જશે.

નાતાલની બજારના સંબંધમાં સ્થિતિ એ છે કે આ બજારવાળા જગાને બચાવવાની સુપ્રીમીયાલીટીએ કોર્ટમાં અરજી કરી છે. ત્યાર બાદ સુપ્રીમીયાલીટીએ ઉપલ બજારમાં એશીયાટીકોને જમીન ખરીદવાનો હક આપવા તી સત્તાની માગણી કરેલી છે. આથી મેં આ ડરાવમાં એ સત્તો પણ દાખલ કરેલો છે.

આ ડરાવની ચાર બાજુનો સવાલ થાય છે. શ્રીધામ કમીશનની ભલામણો, જેહાનીસબર્ગનું મકાન મોકેશન અને નાતાલની એશીયાટીક બજાર. ૧૯૩૯ ના મકાન કામકાજમાં જે નીતી રચાયવામાં આવી હતી તેનો અમે અમલ કરવાનો પ્રયત્ન કરી રહ્યા છીએ આ નીતીથી મરજીયાત ધોરણે એશીયાટીકો ખલાસ થઇ જશે અને સામાન્ય વ્યવસાયો ને તે માફકસર થઇ પડશે.

આ ડરાવમાં મેં મારા રીટર્નેબલ્સ-ના પ્રોટેક્શન સત્તાને ચિલેંજ મુકવા કર્યું છે. નોન-પ્રોકલેમ્ડ સત્તાનો સવાલ હજુ રહેશે તેનો મુખ્ય કમીશન જે હાલ તપાસ ચલાવી રહ્યું છે તેના રીપોર્ટની દૃષ્ટિએ આગળ ઉપર વિચાર કરવામાં આવશે.

શ્રીધામ ભલામણોપરનો ઠરાવ

સેનેટમાં સેનેટર જોન્સનું ભાષણ

દૂ સપાલ એશીયાટીક્સ લેન્ડ એન્ડ ટ્રાડીંગ બીલપર સેનેટમાં મંત્રીએ ભાષણ પત્યા પછી સેનેટર રાઇનોલ્ટ જોન્સે જણાવ્યું હતું કે આ બીલ ૧૯૩૯ માં આવ્યું તે વખતે મેં કહ્યું હતું તેવું કાંઇ આપણે આ પ્રસંગે કરવા જેવું કરવાનો એ વખતે એ બીલની સામે ઊભા થવા વિરોધ કરવાની મને મારી ફરજ જણાઇ હતી. પરંતુ આ વખતે હું આ ઠરાવને કેટલાક અપવાદો સાથે ટેકો આપું છું કેમકે એક અસલ પરિસ્થિતિમાં તે કંઇક રાહત આપવાનું છે. હું નથી ધારતો કે એ પણ સામાન્ય રીતે સમજાય છતાં કે મારા કલર એશીયાટીકો ઉપરના સમજાય પીસેક કલર ઉપર ૬૫ કલર્ડ લોકોને જોહાનીસબર્ગમાં આ ચિક્કર પરિસ્થિતિની અસર થઇ છે. આ જગીનના ભોગવટા અને માલીકી સંબંધી પ્રતિબંધોનો બોજો તેઓને લાંબા વખતથી સાલે છે. તેથી આજે આ બીલકર્તા બીલ-આ બીલ જે અમુક પ્રકારની રાહત આપનાર છે તેને જોઇને હું ખુશી થાઉં છું.

પ્રધાને આપણને એ નથી જણાવ્યું કે શ્રીધામ કમીશને કેટલાક લત્તા મુક્ત થવાના છે પરિસ્થિતિના મુલ્યકર્તાઓ જે રીતે હું સમજ્યો છું તે એ છે કે જોહાનીસબર્ગ જેવા શહેરમાં અને સામાન્ય રીતે આપણા વિટ્વોટરસ્રેન્ડમાં સ્થિતિ ઝડપથી બદલાતી જાય છે અને જે લત્તા શ્રીધામ કમીશનનો રીપોર્ટ બહાર પડયો તે વખત એશીયાટીકો અને કલર્ડ લોકોના ભોગવટા માટે ખાસ કબજામાં આવ્યા હતા તે પણ આ લોકોને રાહત આપવાને હવે પૂરા થઇ શકતા નથી, કારણ કે તે ડરાવીદાનમાં જોહાનીસબર્ગમાં વધી ગયેલા ધંધારને લીધે સ્થિતિ ઘણીજ બદલાઇ ગઇ છે. હું આશા રાખું છું કે આ રાહત જે હવે આપવામાં આવી રહી છે તે એક અખતરા તરીકે કામ આપશે અને યુદ્ધનો અંત આવે ત્યારે આ લોકોને વધુ રાહત આપવાની સમગ્ર સત્તાઓ સંપૂર્ણ પણે વપરાસત્તામાં આવશે. એ યાદ રાખવું જોઇએ કે શ્રીધામ કમીશને કહ્યું હતું કે પ્રતિબંધો અને જુદી જુદી જાતના કાયદા અને અમુક સત્તાઓ પુરા પાડવાની સામે ઉઠાવવામાં આવેલા વિરોધો અને નાખવામા આવેલી મુશ્કેલીઓને લીધે જે સત્તાની કમીશને ભલામણ કરેલી છે તે પણ વસ્તીની જરૂરીયાતો પુરી પાડી શકે તેમ નથી. આપણે માત્ર આજનોજ નહિ પરંતુ ભવિષ્યના વર્ષોનો—પચાસ વર્ષ પછીનો પણ વિચાર કરવાનો છે એટલે હું આશા રાખું છું કે પ્રધાન આજના આ ડરાવમા આપવામા આવી રહી છે એ કરતાં વધુજ વધારે રાહત આપવાની સત્તાઓ પોતાનામાં રાખશે. હું આશા રાખું છું કે તેમનું બાકું માત્ર આંકડાજ રાખીને પ્રોવિઝ આપીને પ્રોવિઝ માની બેસી નહિ રહે પરંતુ આગળ દૃષ્ટિ કરશે. હું પ્રધાનને યાદ આપું છું કે જે લોકોને માટે આજે હું આંક બોલી રહ્યો છું તે એશીયાટીકો અને કલર્ડ લોકો અને તેમાંય ખાસ કરીને કલર્ડ લોકો ઘણીજ અકલ્પ્ય બોજણી રહ્યા છે. તેના એક દાખલા તરીકે હું જોહાનીસબર્ગથી અડધે આવવા ઉપડયો તેની બે દિવસ પહેલાં કેટલાક કલર્ડ લોકોએ મને બોલાવ્યો હતો. તેઓ સધળા સ્વમાનપ્રીય અને સભ્ય લોકો છે. પોતાના છોકરાંઓને સારીય સત્તાઓથી છિનવરા અને પોતાના કુટુમ્બોને વધારે સભ્ય વાતાવરણમાં ઉછેરવા તેઓ ઇન્ટેલ્લર છે. તેઓ પોતાનું એક સ્વતંત્ર ટાઉનશીપ કયાં ખરીદી શકે એ શોધવામાં તેઓએ મારી મદદ માંગી હતી. તેઓએ નાણા એકઠા કર્યા છે. તે અમુક વર્ગના આશ્રમ દેહના છે અને એ ચર્ચે પોતાની જમાતના ઉત્તરાદાયી એક ટાઉનશીપ સ્થાપવાને જમીન ખરીદવા પુરતા નાણા એકઠા કરી શક્યું છે. પરંતુ વસ્તુસ્થિતિ એટલી અસોકક્ષ અને મુશ્કેલ છે કે જોહાનીસબર્ગમાં તેઓ નોકરી કરે છે તેની નજદીકમાં તેઓ જાતેજ સરકારની મદદ વિના પોતાની જાત મહેનતથી એક ટાઉનશીપ ખરીદી અને સ્થાપી શકે એવું એક સ્વપ્ન કમાંથી મેળવવું એ એક મોટો સવાલ થઇ પડશે છે. એટલે સરકારના આ પગલાંને હું એક નાનું પગલું માનું છું. એમ બનવું હું ત્યારે હું આશા રાખું છું કે પ્રધાન તે સમજશે અને એમ પણ સમજશે કે જોહાનીસબર્ગમાં સ્થિતિ સુધરવાની આશાયીજ તે રીતકારી સરકાર તેમ છે. આ પગલું ખરી રીતે એ વસ્તુ બતાવી આપવાને કે કે વસ્તીના અમુક ભાગની સામે એક સબળ મતિબળ્ધિત કાયદા લાગવાનો પ્રયત્ન કરવા જતાં આપણે કેવી અસહ્ય સ્થિતિમા મુકાઇ જઇએ છીએ.

—:o:—

પરચુરણ

ભોંયરાની ચોર ઓરીસ કુસરાના માલીકોને પોતાના કુતરા ગુહના માર્ગ ગાર્ડનીઆપવા માગણી કરી છે. કહેવામાં છે કે જર્મન સરકાર બારે કેળવાયેલ કુતરાઓનો બાંધોબસ્ત કરે છે. જે ઠોક પણ ચોરીરા સરકારી પોલીસમા દોળ તેને કરડવાની તેને તાલીમ આપવામાં આવી છે.

—:—

બાકીની પુરીયન પાર્લામેન્ટની પાંચમી બેઠક બંગળવાર તે તા. ૬ ઠીની બપોરે પુરી થઇ છે.

—:—

દેશની સ્વીસલામતિ માટેના એમરજન્સી રેગ્યુલેશન્સની કલમ પાનકરવીન્ડ નામના ૨૫ વર્ષની વયના તા. આ પોલીસ બાતાના માણસને સરકારને કેમવાની નાખનારા વચનો બોલવાની આપણ ઉચ્ચારવા કેળવના આરોપ માટે કરણનની મેજીસ્ટ્રેટ કોર્ટમાં મેજીસ્ટ્રેટ મા. રાઉલ ગેસન તરફથી ગુજરાર તા. ૧ લીએ પા. ૧૦ તેર કંઇ આપવા ૧૪ દીવસની કેદની સજા થઇ છે. વાત કરે ગીન્ડ એવું બોલ્યો જણાવ્યા છે કે "બોકા વખતમાં બાળકો કરશે કે જેની આપે પોલીસો રાઇ નોંધ રાખી છીએ. અમારામાંના જે બાકીમાંથી સરકારની ચીફ કીએ અને બાકીની પાસે હથીયાર છે અને આપે તેની રાહજ નોંધ રાખી છીએ. હું કોઇ સોલજરને ભેળ કુ ત્યારે એમ થઇ આવે છે કે મને સત્તા હોય તો તેને ગોકરા પેક ૧૫ મીનીટજ નાખું. શોલજરોને માત્ર તેટીવ ઓ-ઓની સાથે અમલી કરવાને સાટેજ રાખવામાં આવ્યા છે."

રેલવેમાં વર્ણભેદ

ડર્બન ટાઉન પ્લાનીંગના સેક્રેટરી મી. સેરેન્સ વીલીયમ સ્વાઈઝ જોહાનિસબર્ગ રેલવે-સ્ટાફીમાં યુરોપીયનોના માટે રાખવામાં આવેલા બીજા વર્ગના ડબ્બામાં ગેરકાયદે મુસાફરી કરવાનો અને રેલવેના નોકર તરફથી વિનંતી કરવામાં આવી છતાં હાંયો ઉઠી ચાલ્યા નહીં જવાનો આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હતો. તેના સંબંધમાં કેપટાઉન ની કેસેલ સ્ટ્રીટની કોર્ટમાં મેજીસ્ટ્રેટ મી. ઈ. જે. સી તરફથી ગયા શનીવાર તા. ૩ જીના મુકાદમો આપવામાં આવ્યો હતો. સ્ટેટ્સ અને કેપટાઉન વચ્ચે માર્ગ તા. ૧૬ અને બાર્ય તા. ૨૭ મીએ જે રીતે મુસાફરી કર્યાના સ્વાઈઝ ઉપર ચાર આરોપો મયા હતા.

મી. સીએ જણાવ્યું કે જુબાની પરથી એવું સાબીત થયું છે કે રેલ સ્ટાફીનો એક ભાગ ઘણાવદો કરવામાં આવ્યો હતો અને તેના પર "રીઝર્વ" લખાયું હતું. અને બાકીના ડબ્બા પર "બીજો વર્ગ" એવું લખાયું હતું પરંતુ એ ડબ્બા બાલ યુરોપીયનોને માટેજ હતા એવું બતાવવાને રજૂ નહીં હતું.

સ્વાઈઝ બીજા વર્ગના ચિન્હવાળા ડબ્બામાં દાખલ થયો હતો અને તેને "રીઝર્વ" નીશાની વાલા ડબ્બામાં જવાનું કહેવામાં આવ્યું

ઈસ્ટ લંડનના ટીકીટ એજન્ટોએ કહ્યું હતું કે તેણે સ્વાઈઝને બાજુના ડબ્બામાં જવાનું કહ્યું હતું. તેમ કહેવાનું કશું કારણ તેણે આપ્યું નહોતું. સ્વાઈઝે જવાની ના પાડી અને જણાવ્યું કે તેની પાસે બીજા વર્ગની ટીકીટ હતી.

૧૯૨૬ ના રર મા કાયદાની કલમ ૩૬ (સી) નો અગત્યનો ભાગ આ પ્રમાણે છે:

"(૧) રેલવેતાંત્રીનો અમુક ભાગ અમુક બાસ વર્ગના લોકોને માટે "રીઝર્વ" રાખવામાં આવેલો છે એ જાણવા છતાં અથવા જાણી શકવાની સ્થીતિમાં હોવા છતાં જે માણસ વાજબી કારણ વીના બારણો બંધ કરી નાખ દાખલ થશે" વિગેરે.

૨૭ મા બારામાં જણાવ્યું છે કે રેલવે ગાર્ડ ને અમુક જગોના લોકોને માટે રેલવેગાડીના અમુક ભાગ ઘણાવદો પાડવાની સત્તા છે અને જેને માટે તે "રીઝર્વ" રાખવામાં આવ્યો હોય તેના વીના તે કોપણ બીજા ભેદ પણ બારણો દાખલ થઇ શકાશે નહીં. (૨) અમના દાખલ થયો હોય તો રેલવે નોકર તરફથી તેને જાંયો જવાનો જણાવું કહેવામાં આવ્યું હોય તો આ કલમ લાગુ પડી શકાશે નહીં."

(૧) ના સંબંધમાં આ-સણા એ વસ્તુ જણાવ્યું, વામાં આવ્યો નહતો હતી, અને સ્વાઈઝ એ વસ્તુ જાણતો હતો અથવા જાણી શકવાની સ્થીતીમાં હતો એ પુરવાર કરવામાં આવ્યું નહતું હતું. પરંતુ સમન્સમાં એ વસ્તુ જણાવવામાં નહતી હોવાથી અને એ વસ્તુ બાબતની કોઇ ખાસ પુરવાર થયો નથી.

(૨) ના સંબંધમાં જુબાનીપરથી એટલું સ્પષ્ટ થયું હતું કે રેલને બાતાંએ રેલગાડીનો અમુક ભાગ બીન-યુરોપીયનો માટે રાખવામાં આવેલો હોવા છતાં આરોપી રીઝર્વ રાખવામાં નહીં આવેલા ભાગમાં દાખલ થયો હતો અને ત્યાંથી બાકના

ડૉ. દાદુપર મુકાએલા પ્રતિબંધો

ડૉ. યુસુફ મહમદ દાદુ જેમને બુધવાર ઓગીસ્ટ તા. ૩૦ મીએ કેદ-આનામાંથી છોડવામાં આવ્યા છે તેમના માનમાં ટ્રાંસવાલ ઈન્ડિઅન કોંગ્રેસના નેશનલીસ્ટ ગ્રુપ તેમજ નોન-યુરોપીયન યુનાઇટેડ ફ્રન્ટ તરફથી બપ્પ મેળાવડા થયા હતા. ડૉ. દાદુની તબીયત તો કે ચારી છે છતાં તેમનું વજન બીસ રતલ ઘટી ગયું છે. ડૉ. દાદુ છુટવાને બીજે દિવસે તેમને સીક્રેટ મેજીસ્ટ્રેટ તરફથી બોલાવવામાં આવ્યા હતા અને તેમની હીલચાલો અને જાહેર પ્રવૃત્તિઓ ઉપર કેટલાક પ્રતિબંધો મૂકવામાં આવ્યા છે એનો ભંગ થતાં તેમને ઈન્ટર્ન કરવાની ધમકી આપવામાં આવી છે. આ પરથી ડૉ. દાદુ સાંજો સમય આપણી વચ્ચે રહી શકે એવો બહોજ ઓછો સંભવ છે.

મી. સીદાત

મી. ઈ. એ. સીદાત જેમને બુધવાર તા. ૩૦ મીના રોજ માસ અને ૧૪ દિવસની સજા થઇ છે તેમને ડરબનની જેલમાં રાખવામાં આવ્યા છે. ગયા શનીવારે કેટલાક મીત્રો તેમની મુલાકાત લેવા ગયા હતા પરંતુ એક મહીના પહેલાં મુલાકાત લેવા દેવાની જેલના સત્તાધીશો તરફથી ના પાડવામાં આવી છે. મી સીદાતને માસ મીટીંગમાં ખલેલ પહોંચાડવાના આરોપ માટે મજીસ્ટ્રી ના. ૧૦ ના ઠંડની અથવા ૧૪ દિવસ ની કેદની સજા સામે અપીલ નોંધા-વાઇ છે.

પક્ષ વર્ગના લોકો માટે રીઝર્વ હતો એવું જતાવવાને કંઇ પણ પુરાવો નહોતો.

આથી કોર્ટને પોતાનો કેસ પુરવાર નથી કર્યો અને તેથી સ્વાઈઝને નીર્દોષ ઠરાવવામાં આવે છે

મી. સીએ વધુમાં કહ્યું કે, "સ્વાઈઝ ને ડ્રુરી ગયો છે છતા એવા આશા રાખવામાં આવે છે કે તે સમજશે કે યુરોપીયનોના ઉપયોગને માટે બનાવવા રાખવામાં આવેલા ડબ્બામાં દાખલ થવાનો તેને હક નથી. એક મુખ્ય વસ્તુ કોર્ટને પુરવાર કરવી જોઇતી હતી તે એ હતી કે રેલગાડીનો અમુક ભાગ યુરોપીયનોનાજ ઉપયોગને માટે ખાસ રાખવામાં આવ્યો છે એ સ્વાઈઝ જાણતો હતો અથવા જાણી શકવાની સ્થિતિમાં હતો.

"રીઝર્વ" શબ્દ જે બીન-યુરોપીયનોને માટે બનાવવા રાખવામાં આવેલા ડબ્બા પર હોય છે તે મારા મત પ્રમાણે એ કોઇ ખાસ બીન-યુરોપીયનોના માટેજ રાખવામાં આવેલો છે એવું દર્શાવવાને પુરતો નથી. અને અમુક ડબ્બો ખાસ યુરોપીયનોને માટેજ હોય તો તેના પર પણ એવું સ્પષ્ટ રીતે જણાવવામાં આવવું જોઇએ.

—

—ડરબનના સ્વર્ગસ્થ જાપાદ મુલાજીભાઇ ના પુત્ર બી. રામલાલ તરફથી "ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન" ને મળેલી રૂા. ૨૭ સાભાર સ્વિકારીએ છીએ.

એકરજે પર થએલા હલ્લાઓ

સોનેરી ખાણવાળાંઓ મુકતા મજુરોના વતનો જેમાં જબાન સાલીકોનો હક આપનારો પાર્લામેન્ટે કરાવ પાસ કર્યો છે એ સત્તાઓ કબોધનાર કોડસુલ જનરલ તરફથી આ ગેરકાયદેસર માગી લાકો, નાયબની રૂા. ૨.

કબજો—ગરબા—ગીતો—ભજનો

કબાણીનો કેકારવ	૧૨	૦
મણીલાલ કાબ્યા માગા	૬	૧
ગીતાંજલી (ગુ. રવીન્દ્રનાથ ટા)	૨	૦
બારસી સજ્ઝ ગીતો	૮	૦
નીહારીકા (કાન્તે. ૨ પ. દેસાઈ કૃત)	૪	૧
કુમકંદના (ગોરધન મેમાણી કૃત)	૦	૬
રહીમાણા ગાન ગાન ૧ લો (ગરબા સંગ્રહ)	૨	૦
,, ,, ભાગ ૨ જો ,,	૨	૧
,, ,, ભાગ ૩ જો ,,	૩	૦
ગરબા ગીતો	૩	૦
રાસ ગરબીનો	૨	૬
રાસ નરસૈંયાનો	૨	૬
રાસ ગીતાંજ	૨	૧
ગોપી સંગીત (ભા. ગો. ભરે)	૧	૬

આ ઓફીસે લખવાથી મળશે.

ટૂંકી વાર્તા

જેલ જીવન.

લખનાર: રા. ઇલચુખ શીવરાંકર વ્યાસ,
(ગયાના આશ્રમમાં અકથી માંદુ)

રાત્રે પુનાની ઉજવણી રૂપાવણી નદીકાંઠે ચંદ્ર કેમ પોતાની સેળે કળાએ ખીલ્યો હતો. ચંદ્રમાંથી નીતરતા [illegible] પ્રકાશનો સ્ટેશન નજરે જણાતા નવીનને મુક્ત સુકનની આગાહી આપી રહ્યાં હતાં. ટ્રેન ઉપડવાની તૈયારીમાં હતી. નવીને ટ્રેનમાંથી બહાર ડોકીયું કરી જોયું અને દૂર ગોપાને માટે પાસે પાસે ગતીને વેગ આપતી ઊપડી.

સુકાન પકડિયા નવીને અંજલીની પરીસ્થીતી અને તેઓના ઘરે ૨૦ પઠાણ ગયા બી ઉઘરાવવા રવાસી [illegible] સત્યાગ્રહીઓ પાસે રાહત-ફંડ માગવા ફરી. સત્યાગ્રહીઓએ મચક ન આપી. બાંધણી બાબુના ઘરના ઝઘડાળ પાઠવાને નકકી કર્યું. ઘરવાળ પકડી બાર દિવસ મા સહેર સંપોષ ઉઘડ્યું. બધાં લાં ઝવેરો અને મેળું પડ્યું હતું. વધારે નબળા ઘરવાળા બંધાય તો રોજ કાઢી નીકળવાની ધમકીયથી સત્યાગ્રહી ના છક્કા છોણ કર્યા. ઉચ્ચ ગણાતા કીંદુ વર્ગોને આ બાબતની સેવાનું ભાન મળ્યું કે સમાજ ને માટે કરવાનાર બલાજ ૨૦ ઘરાણા છોડી ગયા તેવરાત ઘ૨-ઓને બદલે રકુલમાં બાબુવાની રજા મળી અને કેટલાક ઘરો પણ બળ્યા. પણ નવીન મસ્તાવાળાની આપદમા ખૂબ્યો. તેના લાંબી ગાં બાબત કરીને અંજલીનો ઉઘરેણી ગાડવાનો આરોપ મકી એક વર્ષની સખત જેલ કરી.

પ્રાણલાલ અને સારદા ગામ છોડી મુંબઇના પરામા ઘાંટાકોપર નામના બંગલામાં રહેતાં થયા. દીવસ ઉગે ને આથમે. તેના નીરખમાં ઉજ્જ કેમ નિદાન ચિકાનશાસ્ત્રીઓએ પ્રયાસ કરી જોયા. નવીનચંદ્રનું જેલનું વર્ષ પુરું થવા આવ્યું હતું. સારદા તથા પ્રાણલાલ તેના છુટવાની રાહ જોઇ રહ્યાં હતાં. છુટવાને દીવસે તેઓ તેના સ્વાગત માટે ઘરને દરવાજે રાહ જોઇ રહ્યાં હતાં અને નવીનને છુટતા પોતાને બાંધતે રીક્ષા બધ થયા. નવીને એક વર્ષ પછી જું બહારનું પાતાવરણ જોયું. આખો વારત કેસમાં સત્યાગ્રહના મંદાણ મંડાણ ચુકયાં હતા. સરીયાના જળનો પ્રવાહ જેમ ચારેર તરફ પુરજોસથી વહી જતો હોય તેમ ભારતે બ્રહ્મા-ઘરના સ્વયંસેવકોના પ્રવાહ જેલ તરફ પુર જોસથી ધસડાતો હતો. આવા કોલાહલના વાતાવરણમાં એક ઘરઘોર નવીનચંદ્રને મોજ માણવી ગમવા લાગી. એને ઝંપલાવ્યું અને આઝાદ મેદાનની સભામાં પ્રમુખસ્થાન શોભાવતાં બીજી વાર જેલ જીવન સ્વીકાર્યું. આ વારતાં એક વર્ષની સખત મજુરી સામાની જેલ થઇ!

પ્રાણલાલ ૨૫ વારનું જીવન નિવૃત્તિમાં વિતાવવા ઇચ્છતા હતા. સારદાના લગ્ન નવીન ચંદ્ર સાથે કરી દેવાના તેમના મનોરથ કેટલી પરિસ્થીતી દૂરને દૂર પસાતી હતી સારદા પણ પોલીટીકસ કરતા જેલ યાત્રાએ ગઇ હતી.

ઘણી વખત એવું બને છે કે ન ઇચ્છેલી તે ન ધારેલી ઓની જગાએ પ્રેમીનું મીલન થાય છે. સારદાને એમજ નવીનનું અણધાર્યું મીલન ખલબાલ કરમાવી ગયું.

નવીનચંદ્ર જેલ બહાર કામ કરી આરામ ને વખતે એક ગામ નીમે ભેટો કરવા અને જરૂર કરવાસજીની "મારી જીવન કથા" વાંચવા લેતો. તેની સામેજ બી ખિસામા હતો અને બીજો બહારનું અણધાર્યું સાર કરતી હતી. પાણીનો નળ પોરે છેટે નાનો ઝાડો હતો આ હતો.

આયખતા બાતુરેક ને કુદરી સંબંધનો કયૂહ દમ આજુબાજુના નબોબાકરોને રંગી તેની કેરવે નાની જગા આ નાનકડા જેલના બાગમા પાકી દેડીઓને કુદરતના સૌદર્યનું ભાન કરાવી આનંદ આપતી હતી. બોરે બાબુનો [illegible] પર આંગણું સાફ કરી કાચ પોતી એક બાળા ઉપર નવીનની દ્રષ્ટા પડી. "કાજુ" શબ્દ સાંભળી તે તેના બાબુ નયા. સારદા પણ આવતી "કોણ નવીન!" કહી નાખી આગે જોઇ રહી.

સારદા અત્યારે ખુબ સુંદર લાગતી હતી. સારદા નવીન જોતાં નવીન બોલ્યોઃ "ઓ, તું અને તું, આપણે તો અત્યાર જેલના રહેવા [illegible] ?" કહી હસ્યો. ઘોડી વાર પછી બાકું નવીને કહ્યું: "સારદા હવ બહાર નીકળે એટલે પરણી જજે. તું ઘરે મોટી થા ય."

"ઓ નવીન મન પણ એમ થાય છે, પણ પરણું કોને"

"અને!" નવીન બોલી રહ્યો. સારદા નીચું જોઇ રહી. નવીન તેની સામે કયા સુધી જોઇ રહ્યો હતા અને સૌંદર્ય પીતા હતા.

વાંચક તું તારા મનના ખોટા વિચારો લાવીશ નહીં. સમાજ સેવકોને કેદિઓ જેવા નેતાનો પણ હૃદય છે અને તેને પણ પ્રેમ કરવાની છુટ છે. નવીન પોતાની જવાબદારી સમજી સામે ચાલી કરતા વધુ નજીક થયો અને તો સારદાએ સારદાનો હાથ પોતાના હાથમા લીધો. સારદા તરત બાકળ બની પ્રેમાળ શબ્દોમા દબકારી કહીઃ "નવીન તમે તમારી ફરજ ચુકો છો." નવીને [illegible] હાથ છોડી દીધો. આને નીષ્ફુર દરોગાએ બન્ને પ્રેમીઓને જેલના બાબાઓ પાછળ પુરી જુદા પાડ્યા. (અધુરું)

દુનીયા કયા હૈ?

સંપાદક: ગોવીંદજી નીજાભાઇ દેસાઇ

પોલીસમેન્સ હેલ્મેટ

સાઉથ આફ્રિકામાં નાતાલ નેશનલ પાર્કમાં કુદરતની કારીગીરીનો નાગોર નમુનો છે. ત્યાં એક પહાડ છે, તેને આબુક પેાઇન્ટથી જોવા માં આવે તો તેનો આબુક ભાગ ફરનેથી જોયો પણાય એવો દેખાય છે. આ પુતળાંની માફક જીવોજ ઉભેલો ગાયમ પડે. તેનો આકાર હેલ્મેટ પહેરેલા એક પોલીસમેન ના આકારને આબેહુબ મળતા છે.

ઉંચામાં ઉંચો મીનારો

દુનીયાનો ઉંચામાં ઉંચો મીનારો (લાઇટહાઉસ) વોશીંગ્ટન મીનારો છે, જો યુનાઇટેડ સ્ટેટસના વોશીંગ્ટન શહેરમાં આવેલો છે. લાંબા પહેલા પ્રમુખની યાદગીરીમાં જે ઉંચો કરવામાં આવ્યા હતો જે દુનીયાના બધા મીનારા કરતા ઉંચા છે, એના ઉંચાઇ ૫૫૫ ફીટ છે. જો મીનારો બાંધવાની શરૂઆત ૧૮૪૯ માં કરવા માં આવી હતી. ૧૮૫૬ માં એ કામ પકતું મુકવામાં આવ્યું હતું. પાછું ૧૮૭૭ માં એ કામ હાથ ધરવામાં આવ્યું અને ૧૮૮૪ માં પુરૂ કરવામાં આવ્યું. આ મીનારાના પાયાકામને માટે ખુલ્લુ છે અને અંદરના ભાગ્ય ૨૯૬ પગથીયા ચઢી શકાય છે, જે ચઢવાને અડધો કલાક થાય છે. આ મોટ માટે રાખવામા આવેલી છે કે જે લેસેન્જરોને આઠ માળીટમાં ઉપર લઇ જાય છે અને દર અડધા કલાકે દોડે છે. એના ઉપરથી વોશીંગ્ટન શહેરનો અને આજુબાજુનો ભવ્ય દેખાવ નજરે પડે છે. એને બાંધતાં ૨૬૬,૦૦૦ પીંડ ખર્ચ થયો હતો.

ઇગ્લંડમા પહેલવહેલું ઉનનું કારખાનું રોમન લોકોએ તેમના લશ્કરને કાપડ પુરૂ પાડવા માટે લિંકોલ્ટરમાં ઉભું કર્યું હતું.

ઇંગ્લાંડમાં કાયદાખાજ કે સરકારનાં કપડા માટે કોન્ટ્રાક્ટ આપના કરવામા આવ્યું છે તેમાં ૬૦૦૦ માણસ રોકાયું સજે અને એટલાજ પ્રમાણમાં મશનીંગ મશીનોઓની જરૂર પડશે.

ખોરાકના નીરપયોગી તત્વો ઉપર જીવાડી રાખવા કોઇ પ્રકાર એકજ પ્રાણી છે અને તે ઉંદર છે.

પેંદોલ ઘડીયાળના અને કારખાનના મીલ્યનું બનેલું છે.

કોઇ બાબતોના બાતના એક લીંક બાબની બાબતો હોય છે જે બીજી બધી બાબતોમાં કરતા સૌથી વધારે ઉંડા મુકે છે. એકજ પથમે ત રૂ,૬૦,૦૦,૦૦૦ ઉંડા મુકે છે.

પુસ્તકમા પ્રકાશમાં લેખું બાબત પારીસનો ઓપીલ દાવર છે.

મોરસેના ચાંદમની દેરપીટલ જે ૬૫૦ ૨૦ પર બાંધવામાં આવી હતી તેને રોલલ્સ ઉપર ૬૮૦ દરદીઓ સાથે નાંદ બજાવીને બસેડવામા આવી છે.

ખબરપત્રો

ફ્રીપોર્ટ હિંદુ સેવા સમાજ

ફ્રીપોર્ટે હીંદુ સેવા સમાજની જાહેર સભા તા. ૨૭-૪-૧૯૪૧ ના રવીવારે શ્રી. નાથુભાઇ મકનજીના મકાનમાં મળી હતી. શ્રીનીવાસ પંચાયા બાદ મંત્રી તરફથી તાજેતર કેવાઇ અને દીવાળી રજુ કરવામાં આવ્યો હતો તે બદલ હરિભાઇ પ્રેમજીરામે જુના કાર્યવાહકોના પ્રસંસનીય કાર્ય માટે આભાર માનનારો ઠરાવ રજુ કર્યો હતો જે સર્વાનુમતે પાસ થયો હતો. બાદ ચુંટણીનું કામ હાથ પર લેવામાં આવતાં સભાના કામ ચલાવવા પ્રમુખ હીરાભાઇ કાળાભાઇના પ્રમુખ પણા હેઠળ નીચે પ્રમાણેના કાર્યવાહકો ચુંટાયા હતા. પ્રમુખ: નાથુભાઇ મકનજી, મંત્રી: ગોવીંદભાઇ હીરાભાઇ, ખજાનચી: ગોવીંદભાઇ ઓસાપ. લાયબ્રેરી કમીટી. ગોવીંદભાઇ હીરાભાઇ, છગનલાલ નાથુભાઇ, પરશોતમભાઇ નરસીંહ, લલ્લુભાઇ નામક અને ગોવીંદભાઇ ગોરધન.

સમાજના મંત્રી ગોવીંદભાઇ હીરાભાઇ જેઓ હુંક મુદત પર સજનની પવિત્ર ગાંઠથી જોડાયા છે તેમને સમાજ તરફથી અભિનંદન આપવા માં આવ્યાં હતા. શ્રી. નાથુભાઇ તરફથી સર્વને મા પાણી આપવામા આવ્યાં હતાં અને શ્રી. હીરાભાઇ કાળાભાઇએ પોતાના બે પુત્રના સજનની ખુશાલીની યાદ તરીકે સમાજને પા. ૬-૧-૦ ભેટ આપી હતી. બાદ સભા બરખાસ્ત થઇ હતી.

સુરત હિંદુ એસોસીએશન

રવીવાર તા. ૨૭-૪-૪૧ ના રોજ ૬-૩૦ ના વાગ્યે જનરલ બીલ્ડીંગ રા. એમ. બી. નાયકના પ્રમુખપણા નીચે મળી હતી. પ્રાર્થના બાદ સેક્રેટરીએ મીનીટસ તથા વાર્ષીક રીપોર્ટ વાંચી સંભળાવ્યો આદ બાદ ટ્રેઝરરનો રીપોર્ટ પણ વંચાયો હતો. બાદ નવા વર્ષ માટે અમલ દારોની ચુંટણી નીચે પ્રમાણે થઇ હતી: પ્રમુખ: રા. એમ. બી. નાયક, સેક્રેટરી: રા. એલ. પી. પટેલ, ખજાનચી: રા. મોહનલાલ ભુલાભાઇ, ઓડીટર રોકાયા: રા. ટી. એમ. મુસા અને જનરલ કમીટીના નવા ૨૭ સભ્યો ચુંટાયા હતા. જુના વર્ષના અમલદારોનો પ્રમાણે આભાર માન્યો હતો અને છેવટે પાદ કરી મીટીંગ બરખાસ્ત થઇ હતી.

ફિજામેંક મુસલીમ મોરક્કે ફ્રેટ

ફીજામેંકમાં મરક્કાનો બાપા ઝોપીલ તા. ૨૭ મીના રવીવારના રોજ મેનીઆના મોલાના મોહમ્મદી અબ્દુલકાદીરના હાથે રોપવામાં આવ્યો હતો. રવાનીક મુસ્લીમો હાજર હતા. મરક્કા હુંક મુદતમા બંધાઇ રહેશે. બધાય મુસલીમ બાઇઓને સેક્રેટરી તરફથી બધા કાર્યમાં કિદાર બદદ કરવા દીલનો ઠરવામાં આવે છે. ફ્રીજી ઉમરાવનારી કમીટી પોકા રોજમાં મુસલારીઓ નીચલરો જે વખતે બધી મુસલીમ બાઇઓ પોતા નો ઉદાર હાથ લંબાવશે એવી આશા રાખવા માં આવે છે.

ઇસ્લેલંડનમાં અવસાન

ઇસ્લેલંડનના જુના અને જાણીતા વતની રહમતેઅ બાવાજી મુલાભાદાસનું તા. ૨૧-૪-૪૧ ના રોજ અવસાન થયું છે. તેમની દફનક્રીયા મા હાજર રહેલા બાઇઓનો તેમજ પુષ્પાંજલીઓ તેમજ દીલસોજીના સંદેશા મોકલનારા બાઇઓ નો રહમતેઅના પુત્ર શ્રી. રામદાસ આભાર માને છે.

વેચવાના પુસ્તકો

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

મારી જીવન કથા (૪ જી. આવૃ.)	૨૨	૧
ધર્મ અંત્યાયન (ગાંધીજીના અસ્પૃશ્યો વિશેના વિચારો અને લેખો)	૧	૬
મહાત્મા ગાંધીજી (રમણલાલ)	૦	૬
રાષ્ટ્રવીર શિવરાજ	૧	૬
અલ્લામહની ઇકબાલ	૪	૬
આખરી ફેંસલો ભાગ ૨ જો	૫	૧
અર્પણની પ્રતિમા	૩	૬

ધાર્મિક સાહિત્ય

ઝંડાધારી મહર્ષિ દયાનંદનું જી. ચ.	૨	૦
પરમાત્મેસાર	૧	૦
સાક્ષાર મહાનંદજી	૨	૬
અનાસક્તિ યોગ (ગીતાનો ગાંધીજીએ કરેલો અનુવાદ)	૧	૦
મંગળ પ્રભાત (ગાંધીજી)	૧	૦
ઉપનિષદ પાદાવળી	૪	૦

શ્રી. રમણલાલ વસંતલાલ દેસાઇ કૃત

કાંચીગા	૭	૦
ભાગ લક્ષ્મી ભાગ ૨	૭	૦
દિવ્યચક્ષુ	૭	૦
પુર્ણિમા	૫	૦
રનેહ મત	૭	૦
ઇંગીત હાસ્ય અને બંધુકતા	૭	૦
હૃદય નાથ	૫	૬

બીજા કેટલાક પુસ્તકો

પ્રેમ પાશ (નોવેલ)	૭	૦
ઇપતા નહેવારો (મોટી)	૨	૭
ક્રિસમસ (વેકેશન પુસ્તક)	૪	૦
કુંવર સાગર (કુંવર શ્રીમતાનો નોમીનો)	૧૦	૦
આપરેશનનો મુક્તિ સંગ્રામ	૧	૦
ઉત્સવ (રવીન્દ્રનાથ ટાગોરના ગીતોનો મુજરાતીમાં અનુવાદ દીપક બાગે)	૪	૬
કમળવાની (રસીક નોવેલ)	૧	૦
સાબરમતી	૬	૪
ઉંટા ઝરમા	૭	૦
મુરતીઓની વાતો	૪	૬
અકબરી સદીનું હાસ્ય	૫	૦
ભારત મુસ્લીમ બાઇ	૧૫	૦
રાષ્ટ્રીય મંજીત ગાયક	૧	૬
મોતીના તોરણ (તોરણો બનાવવાની રીતો)	૪	૦
પીર અસદેવ	૪	૬
વંધ્યા	૧	૧
વિદ્યાર્થના અને બીજી વાતો	૫	૦
મધુ કૈભ સંગ્રહ ભાગ ૨ જો	૨	૦

ગાંધીજીની નવલ કથાઓ

પીકનિક ભાગ ૨	૧૭	૦
ચંદ્રનાથ	૩	૦
કથા	૬	૦
પત્ની ત્યાગ	૩	૦
રથાગી	૪	૦
અપૂર્ણ ભારતી	૧૭	૬
ભાનુરાધા	૬	૦
ભાઇબંધી	૫	૬
જીવન પાત્રા	૩	૦
ચરીત્ર હીન	૭	૬
ગુલાબ	૫	૦
નવીના	૬	૦

આ. ઇરદસ્તંદના બધાં પુસ્તકો સુંદર રંગબા રેલ છે. બા બધાં જેવાં પ્રસંગનો જે

નવલ કથાઓ

કેળાવણી અને બીજી વાતો (અસ્ત દયારે)	૩	૦
કુરબાનીની કથાઓ	૮	૦
મહાદેવ ભાળા (કુંવી વાતો નોવેલ)	૧૪	-
ગુલરાજ (નોવેલ)	૪	૦
બાપા (વાર્તા)	૪	૬
જમીનદારનો હાસ્ય ભંડાર	૬	૦
અર્પેદ્રના	૫	૦
ઓરતની રાખી	૫	૬
આંસુધાના બજા (કુંવી વાર્તાઓ)	૪	૦
તાજી તમન્ના (રાજપુત કથા)	૪	૦
કૃષ્ટિપરીવર્તન (ડોસ્ટોએવની ગોપક ગાંધીજી	૪	૦
દેવી ચૌધરાણી (નોવેલ)	૩	૬
પુત્ર વિજય	૩	૦
નારી હૃદય (કથાઓ)	૪	૬
નટ્ટ નજરીઓ (હાસ્ય રસીક કથા)	૭	૦
પ્રેમાશ્રમ (સુંદર રસીક નવલકથા) ભા. ૧	૬	૦
" " " " ભા. ૨	૪	૬
પુરાતન જર્જોત (નોવેલ)	૪	૬
પ્રેમ પ્રભાત (નોવેલ)	૫	૬
પુજારીણી	૪	૬
પાનકા પાણિપ (કુંવી વાર્તા સંગ્રહ)	૪	૬
પીજરને પંખે અને બીજી વાતો	૩	૦
પુજાતો દીપક ભાગ ૨ જો	૨	૬
રંગીલી (મરાઠી પુસ્તકનો નોવેલનો અનુવાદ)	૭	૦

ગાંધી-ઇરવીન્દ્ર-ગ્રંથ હિંદીમાં

મુળ લેખક સર રાધાકૃષ્ણન, આ ગ્રંથ ગાંધીજીની ૭૧ મી વર્ષગાંઠ પર ભેટ ધરવામાં આવ્યો તો.

કીંમત રૂા. ૩

મળવાનું ઠેકાણું:-

Manager Indian Opinion
Phoenix, Natal

આવો પધારો જુઓ

અને

તમારા માનીતા વાજીંત્રો અને રેકોર્ડઝ ખરીદ કરો

વાજીંત્રો— હારમોનીયમ, ગ્રામોફોન, વાયોલીન, બેન્જો મેન્ડોલીન. ગીતાર, ઝાઝ આઉટ ફીટ, ફલ્યુટ વિગેરે.

રેડીઓ—"હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ."

નીચે મુજબ ફીલ્મી રેકોર્ડના સેટો સ્ટોકમાં ખરીદી વાસ્તે તૈયાર છે.

(૧) જીવન પ્રભાત,
(૨) વીદ્યાપતિ,
(૩) રોમેન્ટીક ઈન્ડિઆ,
(૪) નીર્મળા,
(૫) ભાક્ષી,
(૬) અછુત કન્યા,
(૭) જાગીરદાર,
(૮) વચન,
(૯) ચેલેન્જ,
(૧૦) હીઝ હાઈનેસ,
(૧૧) સાવીત્રી,
(૧૨) અધર ઈન્ડિઆ.
(૧૩) ગોપાલ કૃષ્ણ,
(૧૪) દેવદાસ,
(૧૫) ધુપ છાઉ;
(૧૬) પ્રેસીડન્ટ,
(૧૭) નીરાલા હીંદુસ્તાન,
(૧૮) ગ્રામોફોન સીંગર,
(૧૯) ૩૦૦ દીવસ પછી,
(૨૦) સંત તુલસીદાસ.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ હારમોનીયમ (હાથના, પગના, હાથપગ સાથે પોર્ટેબલ).
,, ક્રચીન્સ, ઓડીયન, જીનાફોન, મેગફોન ઈન્ડિઅન રેકોર્ડઝ. ફીલ્મી રેકાર્ડ.

મળો યા લખોઃ

ગોશળીઆ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ,

૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ. ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

RADIO RECORD TRADING Co.

38a MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG,

and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

આરૂ કવ્વાલ

N. 16215 માલિક દુનીયા મેરા.
„ 16232 જો મીલે હુન્સે હુસે અમસે.
„ 16243 હલકે મે આજ એહમદે આરબ
„ 16250 દુરબાર મુસલમાનો.
„ 16273 વેાહ દીલકેા તામસી.
„ 16280 કુરબાન પદેા.
„ 16227 મેાહમદ અલી જીનાહ–૧–૨.
„ 16295 મેારી મેારીસે ગાહુંગી.
„ 16304 આન પડી દરબાર બલગ મેરી.
„ 16813 મક્કા મદીના.
„ 16817 ગુબારે પ્રેમ બના.

માસ્ટર ફકીરૂદ્દીન

N. 16239 આશા ભર ... કે ઉસકેા
„ 16027 જો ખરક ... ગ્ર ઝલ.
„ 16042 દેખા મુઝ ચુલ્લુ મેં.
„ 16065 આવ ... ન છપા
„ 16163 નામ ... ...ા કરેા
„ 16340 કુદરત ખલાક

કુમારી આલમ કવ્વાલ

N. 16203 જબ ... કાબાસે ઘરબદે
„ 16230 ખુદા રહમ મેરી ખુરાક
„ 16241 તસ્વીર મેાહમદ મેરે દીલમે.
„ 16279 કિસને દરવાજ ...
„ 16293 આજ નગારી દીલકી ગરીબે
„ 16340 અબ્બાસ મુસાહબાના

મેાહમદ બાહીલ કવ્વાલ

N. 16003 પાને લાયલ બાતેા બારી.
„ 16014 યસી પીનગર.
„ 16049 બતાવદ કર કોમુજે.
„ 16232 યસ ... નસરી બના
„ 16221 આપ મુઝે દિયા હૈ
„ 16210 મેાહમદ હબરેમે દુઘ બનાર નીકલીએ
„ 16255 મેાન તુજે બનાવે
„ 16... બહમદ સુરબના
„ 16... હમારા મીરબારાહા

કાલુ કવ્વાલ

„ 16015 જો રેણુ રબે મસગુલ
„ 16064 પસ ચાર કેાહ.
„ 16071 મીઠા મીઠી બાતેાસ.
„ 16169 આપસ બિકયે જીસ હકમે.
„ 16306 હમસે મેરી સાથ હિસબત બનાઇ બનેગી
„ 16328 ઇસ આલમમ મુજસે.

માસ્ટર અબ્દુલ રજાક

N. T. 12857 મુસા સમજે યે અરમા નીકલ.
„ „ 12912 દીલમે નઝરેમે યે દુલ્હાને.
„ „ 12993 યે મેરી દુલ્હન આજેલી ચાલી.
„ „ 12213 પુલ દેા બનસે મુઝકેા.

કલનખાન ગોલ્ડ મેડલ

N. T. 12215 કે હરી કે રહે મુસા આકા તેરી ગલી.
„ „ 12860 મે ... પીર આમ વાર તેારે.
„ „ 12917 જીસ તરફ બના હું.
„ „ 12749 મઝમુમ કા હક ... આશક પર

રાસીદ અહમદ કવ્વાલ

N. T. 4740 કરે મુસલીમ આસાન.
„ „ 12168 મેરે ... હર કે મુસાફર.
„ „ 12218 આપ બુ કે દીલકેા દુનને વાલે.

માસ્ટર અમીર બખ્શ

G. E. 4705 બલકે ગરબત.
„ „ 4726 યે રસુલે પાક કી કબાન હૈ.
„ „ 1381 કહક મે તુ દુલ્હન કે તુ.

અબ્દુલ્લા અસરેઝ બાન

G. E. 2234 રહલ્લાહ રહલ્લાહ
„ „ 2320 યેા આખે ખુબે કે મારા કેમ બાને

મેા. કકરામુદ્દીન

G. E. 288 પુલ પુલ પુલ પુલ.
„ „ 437 સ્વપ્ન કી બેાલી.
„ „ 743 બરીક હે મુસલે બાંક કા.
„ „ 3111 દીનકા દંકા બજાયા.
P. E. 7 મેાહબ્બા હામ સે તરપા કા મીટાના
„ „ 23 સાહાદત બજરત હાસન.
„ „ 27 સાહાદત બજરત હુસેન.
N. L. 316 આંદા બહુદી કા મેાહબ્બા.

બલ્લામી રેકેાર્ડ

સુરે બાલીન (૪)
„ યુસુફ.
„ રેહમાન
„ બાકર (૨).
„ મેાગરબીન.
„ બાનબાન.
„ આજાન

ઢાકા રેકેાર્ડ

સીરીન કરદાર (૧) ... સુરે બેહદત (૧)
બાસ્ય બંગલ (૪) ... દરબારી બંગલ (૩)
બરબ્ય કુમાર (૨) ... સારી સુબનપા (૪)

દર મહીને નવા રેકેાર્ડ અમારે ત્યાંથી બશે. તેના દર મહીને કેટલેાગ અમારે ત્યાંથી મંગાવી લેવા.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE
COLUMBIA and "TWIN"

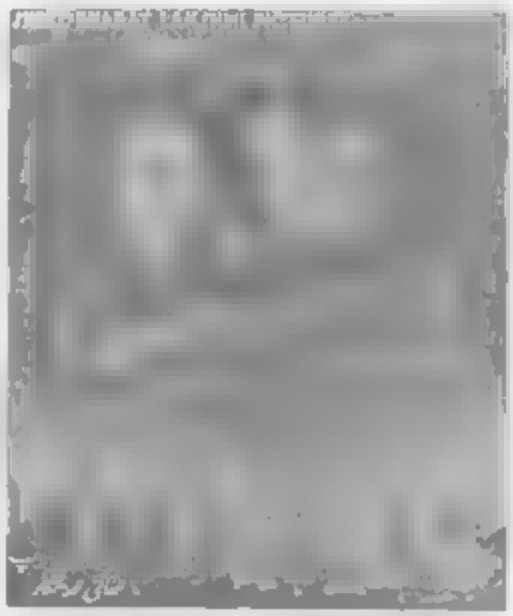
સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકૉર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીલાલ અને રાજકુમારી

N. 15302 નારી મારી ગળણી બની
" 15303 અંતરના ભાગમાં એક કુબ ઉગ્યું.
" 15309 સંદેશ ગયો.
" 15311 નવું ચુનું.

કાલેમ અને સમાધાન

N. 15301 [illegible] ની ગળણી રાકીકરણીનાં ગયા.
" 15308 [illegible] ના ઘરને ચોર
" 15331 વિપદનું વાદળ ચીરમય રસમ
" 15342 રીસાયેલી રસીકાને નવરંગી રોઝાની નવર લઈ જા.
" 15344 પ્રજાનો પકાર ભાગ ૧ લો અને ભા ૨ જો
" 15313 નવાબનું મકાન.

માસ્ટર ચમપક એન્ડ પાર્ટી

F.T 5026 જમુનાનું વરદાન.
" " [illegible] ગગા આવ્યા પ્રવાસ.
" " [illegible] સરાણીનો સંસાર ભાગ ૧-૨.
" " 5040 સોનું મકાન રીકે.
" " [illegible] ગયા ભાગ ૧-૨.
" " [illegible] ગાંડીઓને મારી.
" " [illegible] ગાડાનું પર.
" " 5950 વિજયલ ભાગ ૧-૨.
" " [illegible] મુઠ્ઠા પાણીવાળા.
" " 5954 ભાન ભુલ્યો.
" " 5740 વિશ્વના દુ ગયાની સાજન.
" " 5727 પાસ્વ' કનેશ્વર દર્શન દીધે.

GUJARATI DRAMA SETS

ધ્રુવ કુમાર	(૩)	રેકૉર્ડનો	સેટ.
સીતા લાજ	(૩)	"	"
રાજા દેવી	(૩)	"	"
શકુંતલા	(૪)	"	"
હીર રાજા	(૬)	"	"
કેસલતોરણ	(૩)	"	"
સૌ સભાજસા	(૨)	રેકૉર્ડનો	સેટ.

પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનું નાટક	(૮)		
નરસિંહ મહેતા	(૩)	રેકૉર્ડનો	સેટ.
ચંદીલનો ચારસો	(૩)	"	"
સતનારાયણ	(૩)	"	"
જનરાજ ચારણો	(૫)	"	નાટક
જલંધર સતી વૃંદા	(૨)	"	સેટ.
શ્રીકૃષ્ણ જન્મ	(૩)	"	"

FILM RECORDS IN SETS

મરીનની તોપ	(૫)	નીરમલા (૪)	મારી આંખ (૩)
ભાણા	(૫)	આબાદીન ગીત્રર (૪)	ફંજમન (૧)

ગજાનો (૩)
ફરગાદ (૫)

આરતી F.T. 5246 દયાળજીની આરતી. F.T. 5281 શ્રી સતનારાયણની આરતી.
F.T. 5191 શ્રી ગણપતિની આરતી

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયોગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. 1054

"શુદ્ધ ઘી"

ઘરબારમાં ગ્રાહકોને સેવા આપવાને માટે દરેક ગામ, શ્રે. માર્કેટ ગીરના જંગલના વેપારમાં અનુભવ અને જાતજાતની ફેકટરીનો અનુભવ ધરાવતું ઓરમ્યું (શુદ્ધ) ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોકલા પ્રમાણમાં મળશે.

ભાવ માટે પુછો યા લખોઃ

સાઉથ આફ્રિકાના સોલ જોબ્બર્સ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન | SAMJEE DEVSHI & SON

૬, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન. | 6, Cross Street, DURBAN 113

'Phone 2-6235. P. O Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE, PACKING WAREHOUSE 44 GOND ST. DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર અને કમીશન એજંટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ ટેલીગ્રાફ ૩૧૬.

૪૪ ગોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 1154

M. H. DESAI.

એમ. એચ. દેશાઇ,

હોલસેલ ફ્રૂટ વેપારી,

અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચુનીગનના ઓર્ડર પણ બારામાં C. O. D. થી સારૂ પેકીંગ કરી મોકલીજો છીજો.

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 1101

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

ડ્રેસીંગ ટેબલ, ડાઈનીંગ રૂમ ટેબલ, કોફીનીશ ચેરસ, બાકડે ખોખી, સ્પ્રીંગ ડેસ્ક, ટુ ફેસ ડેસ્ક, ચેસ્ટસ ઓફ ડ્રો, આયર્નફ્રેમ્સ, સોપ કીટીસ અને કીચનર વિગેરે. નવા ફીનીશના અને ઓછી કીંમતે. અને પાછળ બાજ ગોલવવા પડશે નહિ.

બોકસ, ટેબલ અને કીચન ચેરસર

જે કામથી રેગ્યુલર નીચે નોધ્યા મુજબ છે તેનો વરસ કમીશન ઉપર રહે છે માલ રોકડના ભાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર આપજ પમાશે

L. MISTRY,

5 KORT STREET, : : : : : JOHANNESBURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2526. 1058

ફ્રીટીંગસ

પાવડર

કીડી, મકોડા, માંકડ, કંસારા, માખી, વંદા વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

ફ્રીટીંગ પાવડરના ટીન મળે છે. 1114

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices. special attention given to all up-country orders

TRIAL ORDER SOLICITED

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અમે અપકંટ્રીના ઓરડર બાબ દેખરેખ રાખી સારો માલ C.O.D. યા ચલણીએ મોકલીએ છીએ.

29, PRINCE EDWARD STREET. DURBAN. 1116

ચુના અને બનસીતા ફરમાસુ મીઠાઇઓ અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકો

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી રહેશે.

અમારી ફેમમાં ઉત્તમ ખાવાનું બધા બાબતે દરેકને તાબિયત મળે તે. ફરમાસુ મીઠાઈ તથા ફરેક બાબતું ફરસાણ, અથાર, ગરમ મસાલો વિગેરે ફીકા ભાવમાં મળશે.

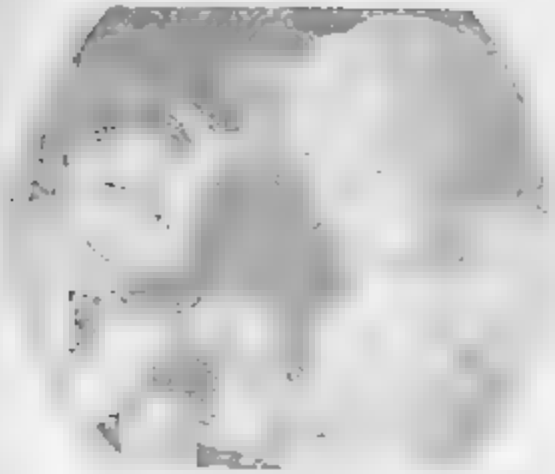
વધુ બાબુરા માટે લખો યા મળોઃ

KAPITAN'S CAFE

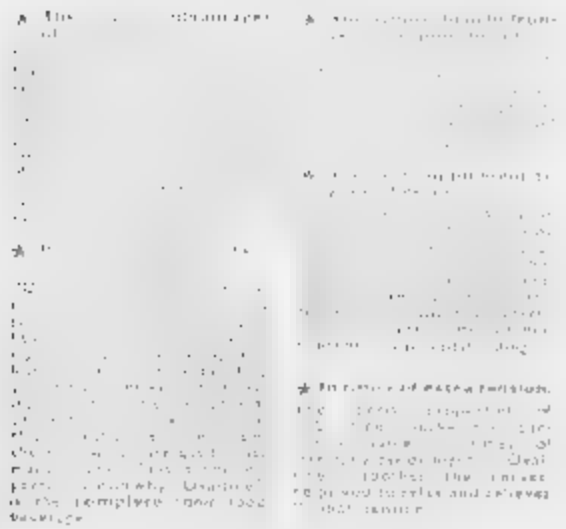
'Phone 33-8677. 13a KORT STREET JOHANNESBURG. 116

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	પારસી	હીંદુ	મુસલમાન	પારસી	ગ્રેગોરિયન	જ્યુલિયન
	૧૯૪૧ મે	૧૯૯૭ વૈશાખ	૧૩૬૧	૧૩૧૦ શહેનશાહી	A. D.	J. P.
શુક્ર	૯	સુદી ૧૩	૧૧	૬	૫-૧૬	૪-૩
શની	૧૦	,, ૧૪	૧૨	૭	૫-૧૭	૪-૧૪
રવી	૧૧	,, ૧૫	૧૩	૮	૫-૧૮	૪-૧૫
સોમ	૧૨	વદી ૧	૧૪	૯	૫-૧૯	૪-૧૬
મંગળ	૧૩	,, ૨	૧૫	૧૦	૫-૨૦	૪-૧૭
બુધ	૧૪	,, ૩	૧૬	૧૧	૫-૨૧	૪-૧૮
ગુરૂ	૧૫	,, ૪	૧૭	૧૨	૫-૨૨	૪-૧૯

Why Ovaltine
is the Best
"STAND-BY"
Food Beverage

Drink Delicious

Ovaltine

The Restorative Food Beverage

Manufactured by: A. Wander, Ltd., England, London.

O.S.A. 39-41

Books for Sale.

The Story of Ramayana ...

ESSYS ON INDIAN ECONOMY—By Mahadev Govind ranade
Price ... As. 6d

ESSAYS ON INDIAN ART INDUSTRY AND EDUCATION
Price ...

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS ...

From: The Manager,
Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

વેચવાના નવા પુસ્તકો

અબલા પતી—સ્ત્રીના [illegible] ...

ભારતીય કોપરેટ ઇકનોમ—[illegible] ...

મોહની કેરા—[illegible] ...

ગુજરાતી ઉપાનો ઢગલાર [illegible] ...

ગાંધીના વિચારોની નવલકથાઓ

[illegible] ...

[illegible] ...

આ ઓફીસે લખવાથી મળશે.

Golden Number

OF

"INDIAN OPINION"

SOUVENIR OF THE

Passive Resistance Movement

1906—1914.

Price : Two Shillings.

To be had from:—

Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

ઇનોઝ 'ફ્રૂટ સોલ્ટ'

તંદુરસ્તી

ના ચોક્કસ

માર્ગ છે!

આખાનો દુઃખાવો, કમજોરી, બદ-હજમીને દરરોજ એક ગ્લાસ પાણી મા એક ટી સ્પુન ઇનો નાખી પીવાથી નાબુદ કરી શકાય છે. ઇનો લોહીના તેરી તાજો કુદરતી રીતે જાળવી રાખે છે.

ઇનોઝ 'ફ્રૂટ સોલ્ટ' અતિ તરબાલથી કામ કરે છે અને તદ્દન હાનીરહીત છે. આજેજ તમારી કેમીસ્ટપાસેથી એક બોટલ લઇ આવો તેના તેનાથી અપરંપાર પરીણામ પામશો.

ENO'S "FRUIT SALT"

The words "ENO'S FRUIT SALT" and "VITALITY SALT" are registered trade marks.
Sales Representatives: HAROLD HITCHIE (S. A.) Pty. Ltd.,
P. O. Box [illegible], Cornubia. [illegible]

The "FRIENDS of INDIA" SERIES

Short biographical sketches of eminent men, who have laboured for the good of India.

Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece.

Lord Macaulay,	Lord Minto,
Sir William Wedderburn	Lord Morley,
Rev. Dr. Miller,	Sir Pherozeshah Mehta,
Lord Ripon,	Swami Rama Tirath,
Ravi Varma,	Sir Salar Jung,
Sir C. Sankaran Nair,	Henry Fawcett,
Sir Henry Cotton,	Lord Hardinge,
John Bright,	Krishi Das Pal,
Lal Mohun Ghose,	Edmund Burke,
Mrs. Annie Besant,	Badruddin Tyabji,
Allan O. Hume,	W. C. Bonnerji,
A. M. Bose,	Charles Bradlaugh,
Dadabhai Naoroji,	Diwan G. Rangachariu,
V. P. Madhava Rao C.I.E.,	Rao Bahadur R. N. Mudholkar,
Raja Ram Mohan Roy,	Dr. Rash Behari Ghose,
Dinshaw Edulji Wacha,	H. H. Sri Sayaji Rao Gaekwar
Ishwar Chandar Vidyasagar	Kashinath Trimbak Telang,
V. Krishnaswami Aiyar,	Nawab Mohsin-ul-Mulk,
Behn Sorondranath Banerjea.	Behramji M. Malbari.

Nation Builder (Annie Besant). Handy Social Ideals

Price: One Shilling Each

APPLY:

MANAGER, INDIAN OPINION.
PHOENIX, NATAL.

Indian-African Line

ઇન્ડિઅન આફ્રિકન લાઇન

કલકત્તા જનારી સ્ટીમર

મે તા. ૨૫ મીના અરસામાં ઉપડવાની છે.

૩૬ પીરશી સલુને	પા. ૧૬ ૧૬ ૦
,, ,, મઝારે	પા. ૧૨ ૨ ૦
ઈન્ટર પીરશી ક્લાસ	પા. ૨૬ ૫ ૦
,, ,, મઝારે	પા. ૨૩ ૫ ૦

ઉકત પેસેંજરોને પડાંગ પુરતા પાવરાનાં આવશે.

કરબનની બહારથી આવનારા પેસેંજરોને ટ્રાનર લેવા અમારી કાર મોકલીશું અને તેમને મુલાકાતખાને પહોંચાડીશું.

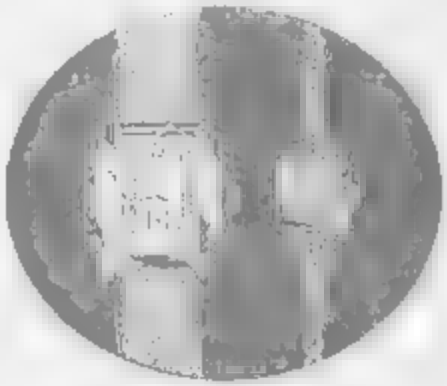
શી. ૫ ટીપોકીર મોકલી ખુલાસા કરાવો.

BASSA Ltd,

Box 569, Durban. Telegrams: "CABASA." 'Phone 22830.

ELGIN

ઘડીયાળો

અગત્યનું

અમેરીકામાં બનેલ્ડ ઘડીયાળો પ્રથમ આંબરીકો બનાવે છે આ ઘડીયાળોના, બધા ભાગો (સ્પેર પાર્ટસ) બનવાની આજ્ઞા આપવામા આવે છે.

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER"—ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.
DURBAN REPRESENTATIVE
R. DAVIDSON, 120 Colonial Mutual Bldgs.,
West Street, DURBAN

INDIAN OPINION

Founded by
·MAHATMA GANDHI·
·IN 1903·

No. 20—Vol.—xxxix. Friday, 16th May, 1941. Registered as the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

DUTY OF THE LAW-MAKER

"THE first duty of the law-maker is to form and to conserve public morals, as the source of all liberty, the source of all social happiness. When, to attain some special aim, he loses sight of this general and essential object, he commits the grossest and most fatal of errors. Therefore the laws must ever present to the people the purest model of justice and of reason. ..Everything favours moderate laws. everything conspires against cruel laws. It has been remarked that in free countries the criminal code of ever increases and the penal laws lighter. Free [illegible] object the rights of man are respected and where consequently, the laws are just. Where they offend humanity by excess of rigour, it is a proof that there the dignity of man is not known and that the dignity of the citizen does not exist. It is a proof that the legislator is but a master who commands slaves and punishes them mercilessly according to his whim."

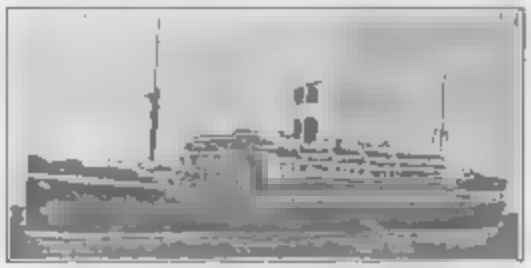
—Jeremy Bentham

કાયદા ઘડનારની ફરજ

"કાયદા ઘડનારની [illegible] સમાજ સ્વતંત્રતાના કાયમ રહીને સમાજ સલામત રહેવાના મોભા તરીકે, તેની નીતી ધારણો અને તેને સુરક્ષીત રાખવાની [illegible] બનાવે. કોઈ ખાસ હેતુ સાધવાને. આ સામાન્ય અને અગત્યની વસ્તુ ને ક્યારે પણ ભુલે છે, ત્યારે [illegible] ગંભીર અને અક્ષમ્ય ભિન્નાસકારક ભુલ કરે છે. આથી કાયદા ઘડનારે લોકોને બધા [illegible] શુદ્ધ નમુનારૂપ દેખવા જોઇએ...ઘડનારાઓએ કાયદાને લગતી વસ્તુઓ અનુકુળ થઇ પડે છે. ખુશનુમા કાયદાની માટે દરેક બાબતોમાંથી કાયદાઓ ઉભા થાય છે. કહેવાયું છે કે સ્વતંત્ર દેશોમાં ક્રુરતા ભરેલા કાયદાઓ થાય છે અને ભરતના કાયદા ઉદારતા ભરેલા હોય છે; સ્વતંત્ર દેશો એ છે કે જ્યાં મનુષ્યના હકો પ્રત્યે માન રાખવામાં આવે છે, અને બધા, તેઓમાં કારણથી, કાયદા બધાને સરખા હોય છે. જ્યાં ત્યારે પક્ષ ન્યાયથી ને મનુષ્યનું અપમાન કરે છે, ત્યાં માની લેવું કે માનવીની પ્રતિષ્ઠા કોઇ સલામત નથી અને નાગરીકની પ્રતિષ્ઠા હસ્તિ ધરાવતી નથી. ત્યાં કાયદા ઘડનાર ગુલામો ઉપર હુકમ ચલાવનાર અને પોતાના તરંગમાં આવે તેમ માનવીઓને તેને સજા કરનાર બધી ગમાન હોય છે."

—ઉંગરીટાર શાન્ઝપીયર

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

૩૧ તા. ૩૦ જીનના અરસામાં સ્ટીમર મુંબઇ જવા ઉપડશે.
મહુલ તેમજ ૩૬ પેસેંજરો લેવામાં આવશે.

ઇગ્લંડ આવ્યા પછી તમારે માલ તથા મુનીયન કાસ્ટલાઇન રેમ્યુલેશન મુજબ નાણા સાથે ડાઈ જવા વિનંતી સંબંધી હકીકત મળવાથી અંદાજસર કરી આપીશું.

કાગળના ઉપર તમારું નામ તથા B. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રો) લીમીટેડ

દરબાર પેસેન્જર એજન્ટ.

૩૬ ટીકીટ ક્લિંટુ બીરથ સાથે પા. ૧૭ ૧૦ ૩.
,, ,, મુસ્લીમ બીરથ સાથે પા. ૧૮ ૬ ૯.
,, ,, બીરથ વગર પા. ૧૪ ૧ ૩.
સેકન્ડ કલાસ સીંગલ બિરથ વગર પા. ૪૦ ૧૦ ૦.

સ્ટીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ટીકીટના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

Phone 2-0432. Tel add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.
390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,
No. 4, Kort Street, Johannesburg.
'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.
Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE
——COMPANY, LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ દેશી વીમા કંપનીમાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસો, કામદારોને બચાવના વીમાઓ, સાગરટ વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતારવા સરકાર છે. હાલ કંપનીને ઉત્તેજન આપવું એ દરેક દેશીની ફરજ છે.

Natal Office.
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue
DURBAN
Telephone 2-5845 Con
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office.
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street.
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4474
P. O. Box 3641
Tel Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL.

PHONE 20890 CORNER FIRE & GREY STS.

SITUATED IN THE HEART OF DURBAN'S BUSINESS AREA.

THE RESORT OF INDIAN SPORTSMAN.

WHERE EXCELLENT [illegible] ACCOMMODATION AT MODERATE CHARGES.

BOARDING & LODGING BY DAY, WEEK OR MONTH.

THE EPIC FAST

(By Pyarelal)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.

320 Pages. Price 3s 6d

Obtainable From The Manager

INDIAN OPINION, Phoenix, Natal

ખ્રીસ્ત ની ઓ

અંગ્રેજી ૬ ગુજરાતી

આ ખ્રિસ્તની મહત્તમ તાજેતરની સુધારાથી ઘણીજ વધારેના જોડણી પ્રમાણે સુધારા વધારા માટે બહારગામનાં [illegible] વિનંતી થઈ આવ્યા કરે છે. તેને લગતી સુચના આપવા ફરીથી છપાવવાની છે. તેને લગતી ઓર્ડર [illegible] મોકલી દેવી. મોટી ઓર્ડરોની પહોંચ. ઓછા માલ, વધારાનો, કિંમતે બધી વસ્તુઓને લગાડેલ ટપાલ

પાકું પૂંઠું પાનાં ૧૪૦૮ પ્રમોદી ટપાલ ખર્ચ રૂપી. ૧

Manager, 'Indian Opinion', Phoenix

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

Lectures from Colombo to Almora

Jnana—Yoga

Raja—Yoga

Karma—Yoga

Bhakti—Yoga

Karma & Bhakti—Yoga (in one volume).

Essentials of Hinduism

In Defence of Hinduism

Modern India

My Master

Chicago Addresses

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A comprehensive chronological account of the Master

the only authorised edition of its kind in English

[Fourth Edition]

Thoroughly revised and improved with a foreword by [illegible]

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest

Annual Subscription: Inland Re. 1, Foreign 11 [illegible]

Apply for a complete Catalogue:

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,

4, Wellington Lane, Calcutta, India.

અરિષ્ટોની દરેક પ્રકારની બનાવટમાં

આપણું અગ્રેસર કુરુન્દવર.

અંડુ અશોકારિષ્ટ

પ્રદર, બાયા રીતે

રોગોનો મુખ્ય પ્રભાવ

દરેક ઘરમાં દિવસે વપરાય છે.

૧ રતલી બાટલીનો રૂ. ૨ ૬.

આગકોનાં પેટનાં દર્દોમાં

આપણું કોમ કરનાર

દરેક બાળકને રમતું કરવાનો આપણનો

ફ્રેંચ બનાવટનો અકસીર ઉપાય

બીલકુલ ક્લોરોફોર્મ રમવું.

અંડુ આલ શૂલાકે

— બાળકોવાળા —

દરેક ઘરમાં હોવું જોઇએ.

-શીશી એકના રૂ. ની ૨-૪

અંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં: ૫૫૧૩, મુંબઇ નં. ૧૪.

મા. આંકોલાની સાથ એજન્ટસ: એમ. એમ. ઝોશી એન્ડ સન્સ, કાલબા રોડ, એશીયાટીક બજાર, પી. બો. બોકસ ૧૨૦૫, પોરાણીયા.

એડનીસાબર્સમાં બનાવું કેમ્પ: બગલ બ્રધર્સ, ૧૪ Bird Road.

આયુર્વેદિક દવાઓનું સુવીપ્રસ આર્ડર મોકલવા મંગાવો. એજન્સી માટે લખો બોકસ ૧૨૦૫, પોરાણીયા.

MOHANLAL VALJEE

(INDIAN PAWNBROKER)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સારૂ પેકિંગ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. મગાવો—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban.

શિયાળો!! એટલે ખુટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય

જો તમારે તમામ ઋતુની બરી મજબુત રેવી હોય તો આ શીયાળામાં પુષ્ટીકારક પાકો બનાવી તમારી તંદુરસ્તી પાકી મજબુત અને બળવાન બનાવી દો! પણ યાદ રાખશો કે કાયદાકારક ખોરાકો બનાવવા માટે સારો, તાજો અને ચોકખો શુદ્ધ માલજ વાપરજો. અમારે ત્યાં શીયાળાના પાકો બનાવવા માટે માલ તાજો અને શુદ્ધ માલ આવી ગયો છે.

અમારે ત્યા ગોંદોડા, બદામ, ચારોલી, પીસ્તા, પંજાબી સાલમ, સફેદ મુસલી, બારીક, મલાઈ, કોપરૂ વરખી, ગોળપ અને ગાજુ, આર મજબ, ગોળપાપડી, અસલમ, ગુંદર, અંબર, સોના ચાંદીના વરખ, અકરકર, વગેરે તમામ દીંદનું કરીયાણું આંખી વર્ષ, બધી ચુકવી

ઉપરાંત દાંતી બરની તમામ ચોકસી હમેશ રહેતાંમાં રહે છે.

હીંદુસ્તાનમાં મશહુર થએલી સુરતની બરફી, પીસ્તા બરફી શી. ૩-૬ રતલ, બદામ બરફી શી. ૩-૬ રતલ.

મુંબઈના તરેહવાર હલ્વાઓ બદામી હલ્વો શી. ૧-૬ રતલ, સફેદ પકવાનો હલ્વો શી. ૨-૧ રતલ, રંગીન બદામી હલ્વો શી. ૨-૬ રતલ, સુકેદ બલાસ હલ્વો શી. ૩-૦ રતલ અમારે લાંબી મજલે.

નવાબી પાઉડર: શરીરના કોઇ પણ ભાગમાંથી બાલ બે મીનીટમાં વાળ સાફ કરી દે છે. ૨ બોટલ શી. ૩-૬ પોસ્ટેજ ફ્રી. ચુનીયન મારૂ. એક વખત ઓરડર આપી ખાત્રી કરી લો. દેશના ગ્રાહકો: ૩૦૯૫૦ શી. ૧૯-૬.

P. O. BOX 700. **I. G. H. BASSA,** 153 Grey Street, Durban.

ગુજરાતી ભાષાનું

ફેમીલિહન ડાઈધિરાઈટિસ સદન

નવા વેચુંદ—કીંમત પા. ૪૦.

વધુ વિગત માટે લખોઃ

K. D. Kuchhal,
Aliwal North, C.P.

વેચવાના પુસ્તકો

જાત જાતિત્ય

નવસ્ત્ર માળા (બાળકો માટે સ્ત્રોત્રોનો સંગ્રહ)	૧	૦
નાની બેન વાર્તા	-	૪
પુંડરીકના પરાક્રમ	-	૬
માબ્રી પુરાણ	૧	૩
પુસ્તકાલય	૮	૧
મામાનો કુમ હાડી કુલાં વર્ણન	૧	૦
બાળ કુંજ વાર્તાઓ	૨	૦
બાળ કથાવલી વાર્તાઓ	૨	૦
બાલબાર્તા ભાગ ૪ જે	૧	૦
બાલવીરાંજલિ મહાન પુરૂષોની કથાઓ	૧	૧
બિકરાળ વન	૨	૦
બ્રજરસ (રસમુક્ત પુસ્તક)	૦	૧
ભારતવર્ષની બાળ વાર્તાઓ	૨	૬
ભારવડ	૧	૪
ભીરા મોતી	૦	૬
મુક્તાબ્ન અને મોતીની	૧	૧
બાળ વાર્તા ચિત્રોદ	૨	૦
મધપુડો	૨	૧
૧ લી ચોપડીના બધે	૦	૧
૨ જી " "	૦	૨
૩ જી " "	૧	૦
૪ થી " "	૧	૧
૫ મી " "	૧	૬
૬ ઠ્ઠી " "	૨	૦
૭ મી " "	૨	૩
મુજરાતી ટેમા કીબાબ બાગ ૧	૦	૧
સંગ્રહણીત બાબકાવાળાનું	૨	૧
બાકરણ બાબરનું	૧	૩

બાળ ચિત્રોદ બાળાના ૨૦ પુસ્તકોના સેટની કીંમત શી. ૮-૬

દક્ષીણામૂર્તિ બાળ સેટ ૨૫ પુસ્તકો કીંમત શી. ૧૨-૬.

પંચાયત	૪૮ ૧ અને સમસ્યાલેખ
ચતુર કરોલીયો	વાર્તા
ચેપીકામું પુરૂષ	વાર્તા
જોયુંને બાંધ કરી	સમસ્યા લેખ
બાજીએ કહેતી	વાર્તા
તારાબેનના પાંડો	વાર્તા
મેજીસિયો	વાર્તા
ટેક	વાર્તા
ડેક ડેકા	સમસ્યા પ્રબોધ
જીવજંતુ	જંતુઓની બાંકાની
ડેમુ બાજના પાંડો	વાર્તા
તીક્ષ્ણ મુખ	ઉત્પત્તિની બાંકાની
પક્ષીની બાબી	ઝાપુની વાર્તા
નવીવરસો	ઉખાણા
ચેટનો ચરો	વાર્તાઓ
તડ તડ	વાર્તાઓ
ઘરાકની તલવાર	વાર્તાઓ
બે બાળ નાટકો	
દુષ્ટકાઓ	રમુજ
બિલાડીની વાર્તા	
ઝાંબો રાજ્યો	
બામડાની ગયો હતો	નામના વિશે પદ્યમાં
બંદુના બિલ્લાઓમાં	વાર્તા
બાળ બાબ ઢોરા	વાર્તા

વેચવાના કલા ચિત્રો

કેસાના નમુનાનો સુંદર ચિત્ર સંગ્રહ

મગળાદક	
જીવન સંજીવ	
કલા કલાપ	૧
રંગ રેખા	૬
બજબાના કલા બંકોર	૭
વોટર કલર પિકચર બાલબમ	૧૦

આ ઓફીસે છપાએલાં પુસ્તકો

ટ્રાન્સવાલ લાયસેન્સીસ કન્ટ્રોલ ઓર્ડિનન્સ

૧૯૧૨ ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં	૧	૧
ની ૧ બાનવાલ	૧	૨
સુધારા પ્રમાણે અધારા બાબતમાં બાગ ૧	૧	૧
" " " " બાગ ૨	૧	૧
નીતિના માર્ગો	૧	૬
ગરીબ બંધારણો બધારણ અને તેની અંબાગ		૬
સત્યોદય		૧
પૃથ્વી ૧૦૦ ૧ બિબ		૧
લોકમાન્ય બાલગંગાધર તીલક તેમનો મત અને વિચાર		૬
બરતના કલાક બાલાનું જીવન ચરીત્ર		૧
મુસલમાન કલાક બાલાનું બાબબ્		૬
મારો જેલનો અનુભવ લેખકઃ મ બાંધીજી		૧
મારો જેલનો બીજો અનુભવ " "		૬
મારો જેલનો ત્રીજો અનુભવ " "		૧
જોડ સત્યાગ્રહની કથા (મોહનદાસનો પત્યાવ)		૬
મુરબ્બરજ અને તેના જે બાબબ્ધો		૬
જેલના કાબ્ય (બાબ.મહ વબતના)		૬
કાંઈ સ્વરાજ (ગાંધીજીએ બબેલું)	૧	૦
બનવા સારૂ ધનની કરજ		૧
જીવન દોરી		૧
સભારાના બાવાસ		૧
બાપ વિના બીજું કશું નથી		૬
કરબાન શહેરનું વર્ણન જોડે બાબબ		૦
બાબુસ કેટલી જાનીનો બાલીશ લેખ		
મોર્ડ ટોલ્સટોયની વાર્તાબલી		૧
જરૂરાતની મરણી		૬
ગોબાબારીક જોકર ૧૯૦૮ ના બારા		
ગુજરાતી-બાંગ્રેજી		૧
બારોબર વેચી સામાન્ય બાબ બાગ ૧ લો		૧
" " " " " ૨ જો		૧

Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 24003, Res. 24008.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

INTERNAL VIEW OF OUR SHOW

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTERS, BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES. Prices from 60/-, 85/-, 105/ & up to £30, THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/ & up. PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards.
EMBROIDERED GEORGETTE from 3/6yd 42in & 45in. width.

Branches 53, WICKS STREET AND 60, WICKS STREET, GARAGE: 7, WICKS STREET AND 53, WICKS STREET, VERULAM
'Phone 39, Verulam.

ઇસ્ટ રીઝરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે

બનારસની મીનારવાળી અને સાદી, તેમજ બાતબાતની બુટીદાર સાડીઓ રા. ૬૦, રા. ૮૫, રા. ૧૦૫ થી લઇને પા. ૩૦ સુધીની

બનારસથી હમણાજ આવેલી છે.

કમળ કલરની સાડીઓ રા. ૨૫ અને રા. ૩૫ થી ઉપર. બનારસની બાતવાળી સાડીઓ રા. ૧૨-૬ અને રા. ૧૭-૬ થી ઉપર.
કલરનું ફેપ-ટી-શીન રા. ૩-૬ નું ચાર વર ઉંચ અને ૨૫ ઇંચ પહોળ. સાડીનં વેરિસ્ટ ડીઝાઇનનું ૨૫૬, ૪૪ ઇંચ પહોળ વારની, રા ૨-૬, રા. ૨-૮, રા. ૩-૦ અને તેથી ઉપર. હમણાજ આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ રા ૨૫, રા. ૩૦, રા. ૪૫ અને એથી ઉપર. ૨૫૦

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રીકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧. ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

બ્રાંચો:
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

નમુની સાડીઓ મોકલવા ઓર્ડર્સ
મેહરબાનીસહ અહીં આવે
પી. ૨૦૨૪૭,
૧૪૧, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન

ગરાજ
૭ બેક્સ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular Flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.
The Most Popular Refreshment.
There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.
Sole producers of all Suncrush drinks.

'Phone 27450. Tel. Add. "Naartjes."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter,
[illegible] executed at lowest Market prices.
[illegible]
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 4/6, or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ
[illegible]
[illegible] મીઠાઈઓ, ચોખ્ખા ઘીની તેમજ તેલમાં તેયાર કરેલ મીઠાઈઓ તાજી અને બનાવીને વેચીએ છીએ.
[illegible] ચવાણાંનું પુરતી જાતનું સેવ, ગાંઠીયા, મીંઠીયા, ભાખરવડી, પાપડ વિગેરે ફરસાણ તાજા બનાવીને વેચીએ છીએ.
[illegible] ભાવથી લગ્ન સમારંભ પ્રસંગ તૈયાર કરી આપીએ છીએ [illegible] ઓર્ડર મળ્યાથી સ્પેશીયલ બનાવી આપીએ છીએ.
[illegible] વિગેરે ગાદી મોટા પ્રમાણમાં ખોડીને રોજ પણ બનાવી [illegible] ઓર્ડર મળ્યાથી ૬ કલાકમાં બનાવી આપીશું.
[illegible] ભંગ-બનારને માલ પુરતી સંભાળથી કાળજીપુર્વક મોકલવામાં આવશે.
PHONE 33-6575. P. O. BOX 3680.
THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART.
34 President Street, Corner Diagonal St., JOHANNESBURG.

Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."
D. K. PATEL
Fruit and Vegetable Exporter
— SPECIALIST —
in South African, Canadian and Australian Apples
Cape Fruit on hand in season
We have in stock green Ginger at 5d. a lb.

ડી. કે. પટેલ
ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર.
સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ
ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ
લીલું આદું પણ જેની રતલ વેચીએ છીએ.
ફોનના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન રાખવામાં આવે છે
નાની કે મોટી સારા અને અસલ C. O. D. થી મોકલીશું.
P. O. Box 755 106 Prince Edward St. Durban.

INDIAN OPINION
Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 20—Vol. XXXIX. Friday, 16th May 1941.

Indian Opinion

FRIDAY, 16TH MAY, 1941

Protest From Acting High Commissioner

We have received the following letter from Mr. Mohamed, the Acting High Commissioner for India:

"Sir,—My attention has been drawn to the following statement on page 128 of INDIAN OPINION dated Friday, 25th April in an article dealing with the Asiatic (Transvaal Land and Trading) Amendment Act:

'It was left to the High Commissioner for India only to praise the action of the Union Government.'

"I suggest that in the interests of accuracy the statement should be withdrawn. Never publicly nor otherwise did Sir Kumar Rao 'praise the action of the Union Government' in introducing this piece of legislation."

The statement to which exception has been taken was made by us in mentioning the fact that it appeared from Press reports that Mr. Mofokeng (Native representative in Parliament) was the only one to voice protest against the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Amendment Bill which protest should really have been voiced on behalf of India by her representative. When we made the statement that "it was left to the High Commissioner for India only to praise the action of the Union Government" we meant the action of the Government in regard to the Indian question generally as the light of the High Commissioner's speech at the farewell banquet given in his honour by the Natal Indian Association.

We are prepared to withdraw the statement if on perusal it was have given the impression to the reader that the High Commissioner had praised the action of the Union Government in introducing the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Amendment Bill. But in fact nevertheless remains that though this measure was vitally affecting Indians in the Transvaal, the High Commissioner did not deem it of any importance to make even a passing reference to it in his farewell speech at the farewell banquet given in his honour by the Transvaal Indian Congress. Nor did he deem it of importance to do so even in his very lengthy farewell speech at the farewell function given in his honour by the Natal Indian Association. He did, however praise the action of Government in upholding the right of ownership of land in areas specially set aside for Indians in the Transvaal. In fact he went to the length of describing it as a positive political achievement, knowingly ignoring the fact that the policy of segregation was once and for all established, though the very basis of the Capetown Agreement was that under no circumstances would the Government of India countenance a policy of segregation. We see no difference between Class Areas as contemplated in the Class Areas Bill, which brought about the Capetown Agreement and Exempted Areas in the Transvaal.

If the High Commissioner did not praise the action of the Government in introducing the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Amendment Bill, did he protest against it? In that case the Government seems to have ignored his protest and thereby hurled an insult to India, which is by no means a small matter. The Indian community has every reason in that case to demand from the Government of India the immediate recall of the High Commissioner but even his continued presence in this country is an added insult to the whole Indian nation. On the other hand if he did not protest did he keep silent over it? In that case his silence was consent to the action of the Government, which means he was a party to this piece of legislation being introduced. If this be the case there is not much justification in the complaint made on his behalf by the Acting High Commissioner. The Acting High Commissioner would have saved us the trouble of dealing with this point so elaborately if he would have enlightened the public as to what actually the High Commissioner did if he did not praise the action of the Union Government in introducing this piece of legislation. It is unfortunate that he should have left the community still groping in the dark.

Passive Resistance Started

As stated in our last week's note Passive Resistance at the Asiatics (Trading and Land Tenure) Act was started on Monday 12 the first Passive Resister being Messrs S. B. Mehd, M. E. Nagdee, Narrainswamy Naidoo and Yusuf Suleman Patel. A stall was put up opposite the Mauritius Chambers and these four gentlemen were trading without licences in order to commit a technical breach of the obnoxious Act to signify their protest against that Act.

The method of non-violently resisting an objectionable law was a new thing to South Africa and it attracted the attention of many. Even the Court officials came to the scene with a sympathetic expression and were somewhat apologetic that they had to administer the Law.

A soldier in Khaki was shocked when he heard of the terms of the Act which had led [illegible] to report to [illegible] and said it was [illegible] should be like [illegible] while [illegible] so loyally and Indian were fighting so bravely side by side with the Europeans in the war.

Press reporters were also on the scene but no publicity has been given to the struggle in the English Press. Reports were published in the Afrikaans Press.

Passive Resistance continued for three days but no arrests were made. Evidently instructions were awaited from higher authorities.

On Thursday [illegible] put up another [illegible] City Hall. There were banners [illegible] for which they were [illegible].

The policy of the Government seems to be to stifle the movement by denying it any publicity. Last week's issue of INDIAN OPINION, which contained references to the Passive Resistance movement, has been held up, we presume, by the Censorship, and telegrams of congratulations sent to Johannesburg, addressed to Dr. Dadoo and the Passive Resistance Council, we learn have not been delivered. This is clearly significant of the fact that Nazism is all pervading. The difference is in degree only.

This country which boasts so much of its freedom of speech and freedom of the Press seems to have lost all sense of justice.

There is nothing subversive, at least, about this Passive Resistance movement. It is a struggle against the injustices and humiliations imposed on Indians by the rulers. It is a struggle carried on with the cleanest of weapons.

No section of the people is bound to obey any State law which inflicts on that particular section a stigma of inferiority and insults its national honour. That, however, does not mean that that section wishes to disrespect the authority of the State. It only refuses to obey an objectionable law but willingly submits to the penalty for so doing.

The Indian community was the least desirous of taking this step at a time when the country is engaged in the present terrible war. It was because it did not wish to cause any embarrassment to the Government in these times of stress that Passive Resistance was suspended in 1939, when the original Act came into force. But there has been no reciprocation of the same gesture on the part of the Government, which has relentlessly continued its anti-Indian policy. There was not the slightest justification for the legislation in question to be continued for another period of two years. But the Government had to satisfy the Nationalist Opposition and it has found Indians to be the most convenient to be used as scapegoats in their political game. If, when a life-and-death struggle is going on in the name of democracy and freedom of all people, the Government of General Smuts, who is the hero of the British Empire, should thus trample under its iron heels the rights and freedom of unrepresented people under its own rule, what hope is there for humanity after the war?

Our appeal to the public is, that they should not harshly judge those who have resorted to Passive Resistance, but should try to understand their cause and to see if there is any reasonableness in it. If there is, they should use all their good influences to see that justice is done. We know we cannot win the sympathy of the public by quietly swallowing all the indignities. We have now resolved to show our resentment by self-imposed sufferings.

Who Will Be New High Commissioner

It is learnt from Simla that Mr. Ram Chandra, the Indian High Commissioner designate for South Africa, has expressed his inability to take up his post for domestic reasons. The selection of a new High Commissioner is under consideration by the Government.

NATIONALIST GROUP OF THE TRANSVAAL INDIAN CONGRESS

OBNOXIOUS MEASURE

A mass meeting of Indians under the auspices of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress will be held on Sunday, May 25, at 2-30 p.m. at the Gandhi Hall, Johannesburg.

Agenda: Our Struggle.

Ladies are specially invited to attend.

I. A. CACHALIA,
Leader of the Nationalist Group of the T.I.C.

PROTEST MEETING AGAINST SEEDAT'S CONVICTION

A[illegible] open air meeting under the auspi[illegible] of the Non-European United Front was held on Sunday, May 11, at the open space [illegible]tween Commercial Road and Pine Street, near Grey Street, Durban, [illegible] protest against the arrest and conviction of Mr U A Seedat. Mr. Philemon Tsele, vice-chairman of the Front, [illegible]ided. In [illegible] opening remarks he said, In conformity with the principles of the N.E.U.F., we have come together to protest against the imprisonment of Mr Seedat." The speaker said that the non-Europeans were the most oppressed people in the world. Their position was taken advantage of and [illegible] were thus the first ones to suffer under the Security Code. [illegible]

Justice condemning the action of the Government in imprisoning the non-European leaders under [illegible] Code, said every year the ruling class were introducing repressive legislation against the non-Europeans. The non-Europeans demanded [illegible] treated like human beings and they had all the right to such a claim since they were South Africans and, secondly, they were the people through whose labour South Africa had become a wealthy country. "The non-Europeans have decided not to undergo any more humiliation but to fight against it. The Non-European United Front is working towards the building up of a strong force to demand what is due to them," added Mr Poonen. He explained that the N.E.U.F. was not in any way sympathetic towards the Nazi creed. It was against Nazism, Fascism, colonialism and all other -isms that oppressed peoples.

Mr. Manilal Gandhi's Speech

Mr. Manilal Gandhi in the course of his speech said: "I stand before you this afternoon to join you in congratulating Mr Seedat for the pluck he has shown in going to prison for the convictions he holds. I am not perturbed over his being convicted and sentenced on the first charge. There is in existence in this country a special war measure known as the National Security Regulations. Anyone causing any hindrance to the Government in its war efforts was liable to punishment. Now we are definitely opposed to the war. We believe that [illegible] members of the National [illegible] Party of South Africa who are privileged to breathe the air of freedom and who can carry on not only anti-War but a pro-Nazi propaganda and talk about not having anything to do with the present war, and of severing their connection with the British Government and of establishing a Republic in South Africa, we are more justified in saying that this war is not for us and therefore we can have nothing to do with it. We belong to a system of Government whose policy has been to keep all subject races perpetually in subjugation. India with her four hundred millions is a glaring example of that and so is the treatment of all non-European races throughout the British Empire including South Africa with her nine million non-Europeans. The present war is a war to perpetuate Imperialism whether it be of the British variety or the Nazi or Fascist variety. We sincerely believe that those who are helping in the present war are helping in perpetuating that Imperialism. We are definitely out to crush that Imperialistic system so that true democracy may rule over the world. That we cannot do by helping in the war but by opposing it openly and still at the risk of our own lives. That will be a true crusade for the present war in some Christian [illegible] But India has set an example to the world in this respect [illegible] is the duty of every Indian, wherever he be, to emulate the example of his or her Motherland. If in doing it we are violating the National Security Regulations we must acknowledge our guilt and invite the heaviest penalty, for to be true to ourselves we would repeat the offence over and over again. I [illegible] wholly associate myself with the sentiments expressed [illegible] though not with the language in which he expressed them.

But what I am perturbed about is the second charge on which Mr Seedat has been sentenced to £10 fine or 14 days' imprisonment. It is not the sentence that hurts so much. It is the violation of the principle of Civil liberties that is involved in it that hurts. I am not inclined to blame the Court so much, though the Court should have at least realised that the mass meeting called by the Natal Indian Association was not on the war issue but to discuss the Indian community's grievances with the Durban City Council in respect of certain vested interests, and therefore the National Security Regulations, which was purely a war measure, could not be applied to that meeting.

But I am more inclined to blame the officials of the Natal Indian Association without whose assistance and co-operation Mr. Seedat would never have been arrested nor convicted. It was quite evident that they wanted to get rid of Mr Seedat because he was opposed to their views and their defeatist policy and the dishonourable compromises they have made with the Government in regard to the rights of Indians in this country as self-respecting human-beings and they found this an opportune time to do so. They claimed that they were not responsible for Mr Seedat's arrest and that they were compelled to make statements by the police authorities. But the police authorities surely did not put the words in their mouths. They could have quite truthfully told the police authorities that it was all a purely domestic affair to which they desired no police interference and that they did not wish to lay a charge against anyone. Instead of which at least one of them played a very important role as Crown witness in getting Mr. Seedat convicted. However tragic it may be, these things must happen in these days, because those who are helping in the country's war efforts are recognised as good boys in the books of the authorities and those who are opposing the authorities and those who are assisting them are dubbed as the naughty boys and any complaints from the good boys would naturally readily be heard and the naughty boys would, [illegible] justly or justly, and unjustly rather than justly, have to be the sufferers. But we have to take consolation in the fact that right will in the end triumph over might.

Transvaal Laws

I now wish to bring to your notice another matter of grave importance to which the chairman seems to have forgotten to make reference. Most of you are perhaps aware that our brethren in the Transvaal are going to launch a Passive Resistance to-morrow against the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Amendment Act, which has been passed by the Union Parliament. There are two measures now in operation affecting our brethren in the Transvaal. One is the one I have just mentioned and the other is the Transvaal Asiatic Land Tenure Act of 1932. This measure was the cause of the second Round Table Conference. Both the Transvaal Indian Congress and the South African Indian Congress had vehemently opposed and rejected this measure in toto because it definitely laid down the principle of segregation. This measure, in short, confers upon our brethren in the Transvaal not a status of Union nationals but that of *pariahs* or the helots of the Union. Our brethren, under this Act, will not be allowed to own, occupy, reside or trade anywhere in the Transvaal except in areas specially set aside for them.

Both the Transvaal Indian Congress and the South African Indian Congress had resolved to offer Passive Resistance against this measure but Mr. Kistoomjee, who then presided over the S.A.I.C., announced from his presidential chair, under the guidance of the then Agent-

General, Kunwar Sir Maharaj Singh, that Passive Resistance would be suspended until the Commission appointed under the measure, known as the Feetham Commission, had reported. It was a senseless thing to do because that Commission was not appointed to report on the merits or demerits of the measure, which was rejected by us as an obnoxious measure insulting our national self-respect, but it was a Commission appointed in terms of the Act to administer the Act. The Government has administered the Act by making a register of every individual in the Transvaal who is owning and occupying land and is residing in the gold areas of the Transvaal and has recommended certain areas to be exempted for them from the operation of the restrictive clauses of the Transvaal Gold Law and the Townships Act. Certain of these exemptions have been approved by a resolution of Parliament and others will be considered later in the light of the report of the present Penetration Commission, which is inquiring into the question of penetration of Indians into so-called European localities. This Commission covers a wider field in that it is inquiring also in Natal, so that we in Natal may expect to be subjected to the same fate as our brethren in the Transvaal.

I do not wish to take up your time by elaborating on this measure. I would advise you to read about it in INDIAN OPINION.

The Asiatics (Transvaal Land and Trading) Amendment Act against which it has been decided to offer Passive Resistance to-morrow, is a measure which prohibits the granting of new trading licences to Indians and restricts existing licences to the places where the trade is presently carried on and to the present holders of such licences. It also restricts the right of occupation. So the effect of this measure is, in the words of Senator Jones, an impartial authority, to strangulate and pauperise the community.

So much is said about the persecution of the Jews by the Nazis. What shall call this? Does this not smack of Nazism? And yet it is claimed that this is a war for the freedom of all people. "To win the war will not mean much if it does not remove the great wrongs of the present world. We must demonstrate even to the enemy that we reverence the ideals of justice and freedom which we condemn him for rejecting," so says Sir Radhakrishnan.

It is our bitter experience in South Africa that war or no war our fate is sealed. If the Union Government has definitely decided its Indian policy and is going to relentlessly pursue it without fear of wounding the susceptibilities of those concerned and even at the risk of alienating the sympathy of four hundred million people of India any reticence on our part will mean cowardice. It will mean that we are a soulless people. If the present war is a war for the freedom of all people then the present attitude of the Union Government in regard to its treatment of the Indian problem is a negation of that high and noble principle. It is a challenge to the Indian community and it is the duty of every Indian to give a fitting reply to that challenge and to vindicate their self-respect and their national honour. The only weapon with which we can do so is Passive Resistance. Remember the words of Pandit Jawaharlal Nehru: "Indians must always maintain the dignity of India and never agree to anything that impairs that dignity or discriminates against them in an unfair way."

I would ask this meeting to express its fullest moral and material sympathy in the cause of justice our brethren in the Transvaal are fighting.

To-day they have launched upon a struggle which is to be carried on individually. But if they are assuredly of the strength of our people—I am referring here only to Indians because this is a cause which affects only the Indians—and of their discipline and of their being able to remain scrupulously non-violent both in speech and action, it will not be long before it becomes a mass movement. May Heaven's light be our guide.

Other speakers were Messrs. M. D. Naidoo and E. I. Moola.

Before declaring the meeting closed, the chairman said, the non-Europeans must carry on a relentless struggle against all kinds of oppression whether it was under the guise of Fascism, Nazism or Imperialism. Imperialism had reached a stage where it was not able to retain itself by parliamentary methods and therefore it was resorting to Fascist and Nazi methods. He said it was the duty of everyone to sympathise with and support the Passive Resistance launched by their Indian brethren in the Transvaal against oppressive and humiliating legislation directed against them and that this meeting wished them every success in their struggle for their just rights.

TO THE READER OF "INDIAN OPINION"

DEAR READER,

We know you have a grievance against us for the irregularity and omissions you have been experiencing in receiving your paper. We deeply regret to have to inform you that it is the iron hand of the Censor that is causing all the trouble. Copies of INDIAN OPINION are held up according to the whim and fancy of the Censor.

We have been informed that copies going outside the Union have altogether been banned unless we radically change our policy. We have yielded to a certain extent by avoiding criticism of the war efforts in our editorial columns. But that does not satisfy the Censorship. They will not allow even reproduction of things from other sources that may be anti-war. To yield to this is beyond our capacity. We might as well close down the paper than yield to such strictures which, to say the least, are a negation of the fundamental principles of the freedom of the Press.

We wish to tender our sincerest apologies to those of our subscribers whose subscriptions we have in hand for not being able to supply the paper regularly to them owing to the above circumstances. We look to their moral and material sympathy in this connection as this ungenerous policy of the authorities is landing us in great financial loss.

We shall try by all possible means to supply the paper to our subscribers but should they miss any issues we would ask them to endure with us the travail we are subjected to.

We can only express our deepest regret to our subscribers outside the Union whom it has been made impossible for us to reach by the authorities.

The only assurance we can give them is that we shall supply them with the papers due to them for the balance of their subscriptions immediately the ban has been lifted.

To those who are generous enough to allow us to count the balance to their credit as donations to INDIAN OPINION we shall be grateful.

It should be noted, however, that much more financial help will be required than that to enable us to fight this real battle for freedom not only of Indians nor of all non-Europeans but of all human beings who are suffering under the clutches of imperialism.

MANILAL GANDHI.

———:0:———

Everything appearing in this issue of a political nature unless otherwise mentioned has been written and edited by Manilal M. Gandhi to express the views of INDIAN OPINION.

ROUSING RECEPTION TO DR. DADOO

ON HIS RELEASE FROM GAOL

THE report of the reception given to Dr Dadoo on his release from gaol was received here too late to be published in our last week's issue. We therefore do so in this issue.

Dr Dadoo, who was released on Wednesday, April 30, received an unprecedented reception from his countrymen. A huge crowd waited outside Benoni Gaol. He was warmly greeted on all sides, and the crowd formed a procession to escort him to the house of Mr Bynt where the first of the day's receptions took place.

Dr Dadoo was then taken to his residence at 47, End Street, Johannesburg, which was thronged with people anxious to receive him. He was the recipient of numerous garlands and messages of congratulation from all over the country.

In the afternoon, accompanied by Mr Gool and other leaders, he attended a mass meeting held in his honour at the Gandhi Hall. The hall was packed to the doors, and on the platform were representatives of a large number of organisations. Mrs. Z. Gool, who presided, brought greetings from the Cape and joined with hundreds of thousands of non-Europeans in welcoming Dr. Dadoo back to his people.

Dr Dadoo's courageous example, she said, had not only filled thousands with admiration. It had fired them to unite with him in the struggle for emancipation. She described the recent restrictions imposed on non-Europeans at the Cape by the introduction of the Strand Beach Regulations, and dealt with the menace to non Europeans and Africans the country over in the colour bar clauses in the Factories Bill.

Boycott, non-co-operation, strike, were all methods of struggle included in the constitution of the Non European United Front, she said, but before they could be used effectively more and more organisation was necessary. She appealed to all to join the Non-European United Front and to work in the organisation. It was as important to them, she said, as was the need for their joining up in their trade unions, their first duty.

Following Mrs. Gool's opening speech, Dr Dadoo was welcomed by many delegates, and garlanded with over a hundred garlands. When he rose to speak he was greeted with loud and prolonged applause.

Dr. Dadoo's Speech

Calmly and clearly Dr. Dadoo thanked the people for their great welcome and told them how happy he was to be once more among them. Imprisonment had not weakened him, he said. On the contrary he was more and more convinced that the Non-European United Front must grow in strength from day to day in order that the oppressed people could win emancipation. Prison had brought home to him more painfully than before the terrible suffering of the Africans. What he had seen in prison had made him burn with indignation.

"This is only the beginning," he said "Suffering must not deter us in our struggle for freedom and democracy. I see that during my absence you have not been idle, for new committees have been set up all over the Transvaal. Their representatives are here to welcome me to-day. This is very gratifying and heartening, and proves that imprisonment cannot stifle our movement. It even stimulates it."

Dealing with the Fortham resolutions and the Asiatic (Transvaal Land and Trading) Act, Dr Dadoo pointed out how in answer to the threat of passive resistance the Government had tried to split the Indian people by buying off the Indian landlords. The Transvaal Land Tenure Act was definitely a segregation measure which could not possibly be accepted by the community.

He was pleased to learn that it was resolved by the Nationalist Group to launch Passive Resistance against the Asiatic (Transvaal Land and Trading) Act. That Act will spell complete ruination for almost the whole Indian community in the Transvaal.

Passive Resistance, he said, was the only weapon for Indians as well as all non Europeans to remove the indignities they are subjected to in the country.

Cries of "Long live Dadoo" resounded through the hall as he finished talking.

During the course of the meeting an announcement was made that Mr. D. A Seedat, of Durban, had been imprisoned. It was greeted with loud cries of protest and "shame."

Advocate E Bloom, who conducted Dr Dadoo's defence as well as that of Mr Seedat, spoke briefly. He told the audience of the courage with which the doctor had conducted himself during the trial and during his imprisonment. His dignity and gentleness had indicated that he was worthy the gaol, just as his sincerity and single-mindedness had won many Europeans over to the support of the cause of the non Europeans.

Evening Function

A reception held later in the day, also at the Gandhi Hall, took the form of a social. Again the hall was packed to capacity. Hundreds were unable to gain admission.

An interesting programme had been arranged by the Transvaal Committee. During the evening a coloured picture of Dr. Dadoo and Pandit Jawaharlal Nehru was auctioned for £137.

Restrictions Imposed On Dr. Dadoo

ON Thursday, May 1, Dr Dadoo was sent for by the Chief Magistrate and told that the Control Officer had considered interning him, but had decided to exempt him on the following conditions:

He shall not change his place of residence nor travel beyond the boundaries of the Magisterial Districts of the Witwatersrand without first having obtained the permission of the Magistrate of Johannesburg.

He shall report in person at the S. A. Police Office in Commissioner street once weekly.

He shall deliver to the police any radio receiver or other wireless part and any arms or ammunition he may possess.

He shall not engage in any activity and shall abstain from any conduct calculated to be subversive of the peace and good order of the Union of South Africa or to be in any way harmful to the Government or to its Allies.

He shall not attend nor address any meetings convened by or held under the auspices of the Non-European United Front, Transvaal Indian Nationalist Youth Organisation, Transvaal Indian Nationalist Congress, Communist Party of South Africa, or any other political meeting of a similar nature.

The certificate may be withdrawn at any time.

OWNERSHIP OF LAND IN TRANSVAAL

WHAT THE FEETHAM RESOLUTIONS MEAN

THE following extracts have been taken from Mr. Blackwell's speech on the motion in Parliament approving of certain areas recommended by the Feetham Commission for exemption from the operation of the restrictive clauses of the Gold Law, for the occupation of Indians and granting them ownership of land in those areas. Mr. Blackwell's speech goes to substantiate our contention that there is nothing new in this right of ownership of land granted to Indians and that it will benefit the rich Indian at the expense of the poor Indian. And yet it is described by the High Commissioner for India as a "distinct political achievement." This is what Mr. Blackwell said:

"The next point which the hon member for Fordsburg (Mr. B. J. Schoeman) makes is that these proposals will benefit the rich Indian as against the poor Indian."

Mr B. J. Schoeman: There is no doubt about that.

Mr Blackwell: That may be true—there may be a degree of truth in it; where the areas demarcated are as small as they are. They extend over a few acres and they will be the only bits of land in the Transvaal which can be owned by the Indians. And the Indians, the rich Indians, will probably get them and the poor Indians will not.

Mr B. J. Schoeman: They have got them already, illegally.

Mr. Blackwell: That may be but what can one do? The obvious remedy would be, if possible, to widen the areas, and that would be a difficult thing to do.

An hon. member: Impossible.

Mr. Blackwell: In any case this is a bit of special pleading. If by demarcating these areas fall into the hands of the richer Indians we cannot help it.

Mr. B. J. Schoeman: What benefit will accrue to the Indians—will they get any benefit at all? Would the poorer ones get any benefit?

Mr. Blackwell: I do not want to exaggerate. If this resolution is passed it will enshrine what we intended to do in 1930, that is that we should give to the Indian community certain areas in which they can own their own land without resorting to the subterfuge of forming companies or having dummy European proprietors.

. . . The present position is so intolerable that the Municipality of Johannesburg has been begging the Government to pass these resolutions in order to get this problem solved. For years my hon. friends opposite have been preaching the doctrine of segregation. They say that the only real way to solve this clash of colour versus white, of Indians versus white, is to adopt a policy of segregation. Their attitude towards this resolution is an acid test of the sincerity of their principles. And I will tell you why. The very word "segregation" . . . means the whites have one spot on which to live and the blacks or coloureds have another spot. But they shall have their own spots. We are proposing to give them a spot. And the spot we are proposing to give them is the spot the Nationalist Party in 1930 proposed to give them, and for which they set up the Feetham Commission.

. . . Now, that is not [illegible] compulsory segregation . . . but [illegible] would not be accepted by the . . . community. But this policy will introduce the Asiatic more and more to live in his own areas. You cannot get him to live in these areas unless these . . . are adequate and unless you give him in those areas the full right to own his own property. These resolutions are in harmony with the policy of the old Transvaal Republic. The old Transvaal Republic, in Law 3 of 1885, says this—

> Inside the Republic of the Transvaal the Asiatic shall not be allowed to own land except in such streets, wards or locations as are set aside for them in which to live.

In this Feetham Report we are doing that very thing. . . We are carrying out the policy of the old Transvaal Republic as laid down in its Act of 1885. These areas have been assigned to them by the Feetham Report. The Malay location was assigned to them 45 years ago.

Mr B. J. Schoeman: In regard to the Malay location ownership is not granted.

Mr. Blackwell: I beg to differ. The position in regard to the Malay location is this—the legal position is this. The law of 1885 says that an Asiatic may not own land except in such streets, wards and locations as are assigned to him. This surely means that where land is assigned it may be owned. The Malay location was assigned by the old Republican Government and therefore in the Malay location there is no legal obstacle to an Asiatic to-day having freehold title. It is true that that title has not yet been given to him. It is true that all the municipality has given him is a monthly stand permit. But the law has never prohibited the Asiatic from having freehold title in that location. And to-day the Johannesburg Municipality through the mouth of my hon. friend the Minister, has said: "Let us regularise the position, allow us to give these people the freehold title to which they have been entitled for the last 45 years."

[Note: Mr Blackwell has explained the position quite lucidly. As yet some of our interested brethren are trying to mislead the people into the belief that Indians have been granted a right they had never possessed and even the High Commissioner for India describes it as a "distinct political achievement." These people, including the High Commissioner, are throwing dust in the eyes of the public. Mr Blackwell has pointed out the position of the Indian community with the areas where they had a legal right to [illegible] ownership of land they did not assert those rights and where they had no right to acquire ownership of land they adopted subterfuge methods to acquire those rights. In the actual fact was that Indians were not [illegible]. They were wide awake. They were opposed to the policy of segregation and, therefore, they refused to [illegible] was set aside for them under Law 3 of 1885 and consequently they never claimed the right to acquire [illegible] of land in such areas, for had they done so it would have amounted to their acceptance of this policy of segregation.—Ed. I.O.]

"GANDHI ABHINANDAN GRANTH"

A Hindi translation of Mahatma Gandhi Essays And Reflections On His Life And Work, edited by Shri Hotilal Kothari and presented to Gandhiji on his 72nd birthday. For all Hindi readers it is a book worth reading and treasuring. Please note the book is in Hindi (Devanagri) and not in English.

Price 7 Shillings including postage

Obtainable From Manager "INDIAN OPINION," Phoenix, Natal

Our Agents

Copies of "INDIAN OPINION" will be obtainable at the following places:

[illegible]

SALISBURY, 1st May, 1941

ASIATICS (TRANSVAAL LAND AND TRADING) AMENDMENT ACT

WHAT SENATOR BROOKES SAID

WHEN the original Bill was introduced in the Senate in 1939 Senator Brookes and Senator Jones spoke very strongly against it. The Bill, as passed to day, is exactly the same as it was in 1939 with the exception that the period of the Bill has been extended to another two years.

This is what Senator Brookes then said: It is said that the opposition to the Bill is exaggerated and unreasonable. Exaggeration is often charged against those who defend a cause when no better answer can be given them. I want to put certain points before the House which I think will diminish the suggestion that any opposition to this Bill is exaggerated.

There are certain principles which ought to guide us in our handling of the non-European races. I should like to lay down three principles which, to my mind, should be our guide in these matters whether Indian or any other unrepresented non-European groups are concerned. The first is this: Respect for the plighted word—rather over-scrupulousness than otherwise." Secondly: "The fullest consultation and serious effort at agreement with the community concerned;" and thirdly: "A minimum of legal coercion."

I want to deal with these points to show that the Bill falls short on all three of them. First of all, with regard to respect for the plighted word. This Bill is a breach of the Capetown agreement which has never been denounced by the Union Government.

..I suggest that the section in the Bill as regards licences is certainly a breach of the spirit of this agreement which I have been referring to, if not, indeed, of the letter. If there is any doubt as to this, it all becomes a great nation to give itself the benefit of the doubt. In the matter of our word to a non-European community we should be rigidly scrupulous.

Apart from the Capetown agreement, this Bill is also a breach of the Smuts-Gandhi agreement of 1914, in respect of the right of removal of trading premises within the same township.

..Th third point I referred to was the minimum of legal coercion. In spite of all that has been said about "gentlemen's agreements" it is better to exhaust every possibility of extra-legal understanding before imposing yet more legal restrictions of which we have too many already.

..The House may be divided on the fourth point which I intended to mention, namely, a sense of responsibility to the British Commonwealth and the outside world, in matters of this kind. One of the few ways in which we can help the British Commonwealth in our relations with India...We have our own Back Bench opinion if one may call it so, but we must remember that there is a Back Bench opinion in the Indian Parliament, and this Bill is seriously embittering that opinion. But the Bill is only the thin end of the wedge. Once it is passed it will be exceedingly difficult to go back on the principle of segregation in the Transvaal and once admitted in the Transvaal the Government will hardly be able to resist the political pressure to extend it to Natal and to tear up the Capetown agreement. Public opinion will press the Minister, unwillingly and complaining, forward, once this Bill has gone through, and he will find it difficult to retrace his steps.

Think of the effect of this Bill on Commonwealth relationships. This is not a matter we should be pressing on with in the present international tension. This is not the time to dispute the Commonwealth not to exaggerate minor differences within our own borders.

..We are a fallible people, and the Indian people are fallible too. What are the faults of these Indian traders? Examine them one by one and if they are genuine faults, legislate not only against the faults of Indian traders, but all those of other traders. Legislate for example against indiscriminate credit, which constitutes a serious South African problem, but do not sidetrack it by talking of segregation. Legislate against excess profits.

If there are faults to be found in the Indian trader, these faults ought to be dealt with along with other faults in connection with our economic legislation, and not by this method of government of incantation. We need not use legislation as a means of emotional release. We feel "fed up," so we pass a law to relieve our feelings. Legislation for emotional release is a dangerous course for a nation to embark upon, and I feel in this Bill that we have the first step to what may afterwards prove to be complete disaster.

We are building on wrong foundations. We are building a caste system in South Africa. While Gandhiji is fighting untouchability in India, we are creating untouchability in South Africa. Race and colour are being treated as a contamination, almost a crime. Legitimate and wise separation is one thing; rigid, brutal, unreasoning segregation, raised to the level of religious dogma, is another. Keep your national life to some extent fluid: provide for the right kind of contacts across the colour line, and do not rule out all exceptions. Such, after half a lifetime of study of the colour problems here, in the United States of America and in India, is my earnest advice to South Africa, advice backed by thousands of young South Africans by thousands of thoughtful men whose votes helped to put the Government into office and whose patriotism to South Africa is beyond all doubt.

This agitation is part of a general segregation, and against inter-racial goodwill. It affects Bantu, coloured, and Indians. It may affect Jews. The result will be to divide south Africa into hostile camps, with the Europeans a bitterly-armed, fear-ridden minority. That is the Government's first step on the slippery slope. Do we want to produce within our borders the fears and [illegible] a small minority [illegible] the Minister not rather the ambition to show Europe how, by goodwill, the spirit of consultation and respect for minority rights and sentiments, a splendid and durable peace may be built up in a land which is a miniature replica of a troubled racially-divided world? This small Bill becomes so regarded, a test case in the struggle for freedom and peace.

I appeal to this House—a House which has a peculiar responsibility to defend the interests of unrepresented and under-represented, a House which ought to interpose delay in case of hurried legislation, with regard to which there is a reasonable doubt, a House which has one of the last acts of a dying Session might well help us to call a halt to racial legislation, and to re-check our policies. And if I fail I still appeal, from this House to the people of South Africa, to their calm and responsible judgment for fairplay, statesmanship, and good will.

Things In General

Matter Held Over

We regret to state that owing to space having been occupied by other important matter, we have been obliged to hold over many social and sporting items for the next issue.

Incident At Eisteddfod Opening Ceremony

Mr. William West, of the European Eisteddfod, performed the opening ceremony of the Fifth Indian Eisteddfod at Sastri College on Saturday last. In his opening remarks he emphasised that there were certain elements at work undermining the faith of the Indian community in the Eisteddfod: "There is a section of the community which delights in spreading the seeds of discord and dissension." At the conclusion of the ceremony a section of the gathering, composed mostly of students, walked out on "God Save the King." Those in the gallery, however, waited until the pianist had commenced and then with one loud 'boo' they rushed out. The was a shout of "We have had enough of it." Some of the officials rushed up to investigate but they were too late—Those in the gallery had dispersed. Although there was a record number of entries in the Northern District section, in Durban the entries are not up to the usual standard. The number of entries in Durban and district was not announced.

Indians Receive First Aid Certificates From The Red Cross Society

An impressive function was held at the Cato Manor Indian School recently when Proficiency Certificates were presented to the members of both the senior and junior divisions of the school by the Commissioner of the Society Miss Northern. Juniors: Asoka Spider, Soopramanie Ramsook, Vengetasamy Perumal, Nadasa Kandan, Reginald Hariram, Lilawathy Singh, Ujagarnauney Singh, Satchoko Nair, Iris Mobley, Dharmasen Jack, Sosetta Singh, Gungamah Veerasamy, Rajamah Veerasamy, Arumugam Govender, Meiam Chirkoot. Seniors: Nelly Pather, Sowbhikum Reddy, Goonibiki Kandan, Monuemmal Gilay, Chinthamoney Arumugam, Raikun Naidu, Adam Ismail, Habib Abdool, Kanish Kandasamy, Duraval Moonsamy, Sow Hariparsadh, Mesdames C. Joseph, P. Barnabas, Sivaganai Kandan, Messrs. D. Singh, C. S. Pather, B. C. Singh, M. C. Reddy and R. Regnath. Mr. B. Barnabas presided, and tributes were paid to the laudable cause, especially to those who are personally connected with the Society and give so much of their time and energy towards this humanitarian service. The classes' gratitude and appreciation were expressed to Mrs. Ward (Instructor) and to Miss Northern for their ever-ready assistance.

Waterbank Muslim Mosque Trust

The foundation of the Waterbank Muslim Mosque was laid on Sunday, April 27, in the presence of the local Moslem community. Mowlana Moulvi Afrique of Maxville performed the ceremony. The Mosque will be ready in due course, and in earnest appeal is made by the secretary through the medium of this journal to all Moslem brethren to contribute liberally towards the above fund. The collection committee members have left this week and it is hoped that the Muslims will respond well to their appeal.

PROPERTY FOR SALE

In the exempted area in Johannesburg, such as Ferreira, Fordsburg, Central Area, Burghersdorp, Jeppes, Denver, Ophirton and Malay Location.

We will arrange finance and bonds for property purchased at the lowest Rate of Interest.

We also undertake the collection of rents for clients and guarantee absolute satisfaction.

Apply: Chief Representative, K. J. TAVARIA.

S. SEEFF & CO.,

REAL ESTATE AGENTS.

8 NEW STREET SOUTH, (Behind Old Magistrate's Court)
JOHANNESBURG. 'Phone: 33-1404

RESIDENTIAL ADDRESS:
K. J. TAVARIA,
224 MARKET STREET, JOHANNESBURG. 'PHONE: 22-1243.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
અને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

વર્ષ ૩૯ મું. ફીનીક્સ, સટ્ટાવાર, તારીખ ૧૬ મે, ૧૯૪૧. નંબર ૨૦.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર તા. ૧૬ મે, ૧૯૪૧

સત્યાગ્રહ શરૂ થયો

આપણા ગયા અંકમાં અમે જણાવી ગયા હતા તે મુજબ ઓરીયાટીકસ ટ્રાંસવાલ લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ) એક્ટની સામે સોમવાર તે તા. ૧૨ મીથી સત્યાગ્રહ શરૂ થઈ ગયો છે

મેસર્સ મોસ. બી. ગોદ, એમ. ઈ. નાગદી, નારણસ્વામી નાયડુ અને સુબ્રમણ્ય સાલેમ પરેલ એ ચાર સત્યાગ્રહીઓ તારીખે બહાર પડયા છે. સોમવારે સવારે સવા દસ વાગે પ્રેટોરિયસ્ટ્રેટ કોર્ટની સામે તેઓએ એક સ્ટોલ કબો કર્યો અને તેમાં પગર કાયદેસરનો પોકાર કરી આ અપમાનજનક કાયદાનો ભંગ કરી એ કાયદા સામેનો પોતાનો વિરોધ દર્શાવ્યો હતો.

એક અનિષ્ટ કાયદાનો અહિંસાથી વિરોધ કરવાની આ રીત દક્ષિણ આફ્રિકા ના લોકોને નવીન વસ્તુ થઈ પડી અને એ જોવાને ઘણા લોકો આકર્ષાયા હતા. કોર્ટના અમલદારો પણ એ જોવા આવ્યા હતા. તેઓના મુખ ઉપર હલ્લેસોલ્લી લાગણી છવાઈ રહેલી જોવામાં આવતી હતી અને તેઓએ ન છુટકે કાયદાનો અમલ કરવાનો હતો તે અહલ દિલ હોય એવું માલુમ પડતું હતું.

આખી પેપરાકમાં એક સોલજરને કાયદા ની કલમો જાણીને આઘાત થયો અને આશ્ચર્યથી બોલી ઉઠયો કે, જ્યારે હીંદુસ્તાન યુદ્ધમાં આટલી મુંઝર મદદ કરી રહ્યું છે અને હીંદીઓ યુરોપીયનોની બેકાબેક રહી બહાદુરીથી લડી રહ્યા છે ત્યારે અહિં હીંદીઓ તરફ આવી બેપરવાઈભર્યું વર્તાવવામાં આવી રહી છે એ તાજુબીની વાત છે.

વર્તમાનપત્રના રીપોર્ટરો પણ એ પ્રસંગે હાજર હતા પરંતુ અંગ્રેજી પત્રો માં લડત સંબંધી એક લીટી ખરખી પણ પ્રસીદ્ધ થઈ નથી. આફ્રિકાન્સ પત્રો માં તેને સારા રીપોર્ટો પ્રસીદ્ધ થયા છે

સત્યાગ્રહ આ પ્રમાણે ચાલુ દિવસ ચાલ્યો પરંતુ કોર્ટને પકડવામાં આવ્યા નહી કચ્ચ અમલદારોની સુચનાની રાહ જોવાઈ રહી હોય એવું જણાય છે

ડરબીયાન ગુરૂવારે બીજો એક સ્ટોલ જોહાનીસબર્ગના સીટી હોલ આગળ ગોઠવા વામાં ઠરાવાયું હતું. લડત ૩૦ સારૂ ચાલી રહી છે એ સમાચારનારા પોકારો સ્ટોલ ઉપર રાખવામા આવ્યા છે

સરકારની નીતી લડતને પ્રસિધિના આપવી અટકાવી દઈને મુંઝાવી દેવાની જણાય છે. ગયા અઠવાડીયાનું 'સ્ટાર્ન અને ઓબ્ઝર્વર' જેમાં સત્યાગ્રહની લડત વિષે સુચન હતું તેને સેન્સરે ટપાલમાં અટકાવી રાખ્યું છે. ડો. દાદુ અને પેસીવ રેઝીસ્ટન્સ કોન્ફરન્સપર સત્યાગ્રહીઓને અભિનંદન મોકલનારા તારો પહોંચ્યા નથી એવા ખબર છે. આ સઘળું એજ બતાવી આપે છે કે નાઝીવાદ સર્વવ્યાપી થઈ ગયો છે એમ માત્ર પ્રમાણમાંજ છે.

આ દેશ, કે જે વાણી સ્વાતંત્ર્ય અને વર્તમાનપત્રોના છુટાપણાનો એટલો ફાંકો રાખે છે, તેણે ઇન્સાફનું ખાન ગુમાવી દીધેલું લાગે છે.

આ લડતમાં સરકારની સત્તાને ઉશ્કેરવી નામવા જેવું કશુંજ નથી. રાજકર્તો સામે હીંદીઓ પર નાખેલા અન્યાયો અને માનભંગોની સામેની આ લડત છે. યુદ્ધમાં યુદ્ધ શસ્ત્ર વટે આ લડત લડાઈ રહેલી છે.

પ્રજાનો કોઇ પણ વર્ગ રાજ્યનો જે કાયદો, એ ખાસ વર્ગના ઉપર હલકારાપ્રદ હું કલંક લગાડનારો હોય, અને તેના રાષ્ટ્રિય ગૌરવનું અપમાન કરનારો હોય તેને તાબે થવાને બંધાયેલ નથી. તેનો અર્થ એવો નથી થતો કે એ વર્ગ રાજ્ય ની સત્તાનું અપમાન કરવા માગે છે. તે માત્ર એ અનીષ્ટ કાયદાને તાબે થવાની ના પાડે છે પરંતુ લેગ કરવાની સજાને તે રાજીખુશીથી આવકારી લે છે

આવા સમયે જ્યારે દેશ બાર્બર યુદ્ધ ના કાર્યમાં રોકાયેલો છે ત્યારે હીંદી કોમની આ પગલું ભરવાની જરૂરીયાત નહોતી. સરકારને તે આપે ત્રાસ્યું કનડગત કરવા નહોતી પ્રસ્તુતની નીમણુંક ૧૯૩૯ માં જ કામદો અમલમાં આવ્યો ત્યારે તેણે સત્યાગ્રહ મોકુફ રાખ્યો હતો. પરંતુ તેના બદલામાં સરકારે કશી સુધ ચેરા બતાવી નહી બલકે પોતાની હીંદીઓ વિરૂદ્ધની નીતી પ્રગત ચાલુ રાખી આ કાયદાની મુદત બીજા ત્રે વર્ષને માટે લંબાવવાની જરાયે જરૂરીયાત નહોતી પરંતુ સરકારને નેશનલીસ્ટોના વિરોધ ને સંતોષવાનો હતો અને તેઓની રાજદ્વારી બાજીમાં હોળીનું નાળીયેર બનાવવાને હીંદી કોમ તેને સમજ બરોબરી થઈ પડી.

એક તરફથી જ્યારે નાઝીવાદના અને બીજા કોકોની સ્વતંત્રતાને નાશ જીવન મરણનું યુદ્ધ મચી રહ્યું છે ત્યારે બ્રીટીશ સામ્રાજ્યના હીરા બીજાના જનરલ સ્મટસ ની સરકાર પોતાના તંત્ર હેઠળના પ્રતિનીધીત્વ વગરના લોકોની સ્વતંત્રતાને પોતાની રોજબરોજ ચીજોમાં હેઠળ કચડી રહી છે. આશ્ચર્ય જ્યારે આવું થઈ રહ્યું છે ના પછી યુદ્ધ પુરૂ થયા બાદ માનવજાતીમાં કેવી આકાંક્ષાઓ સેવવી ?

જાહેર પ્રજાને અમારી વિનંતી છે કે જેઓ સત્યાગ્રહ કરી રહ્યા છે તેઓને વિષે તેઓ નિરૂત્સાહી વિચાર ન કરે પરંતુ તેઓના સવાલ સમજવાની કોશીશ કરે.

અને જો તેમાં વાજબીપણું જણાય તો તેઓને ઇન્સાફ મળે તેમ કરવાને પોતાની સત્તાનો સંપૂર્ણ ઉપયોગ કરે. અમે સમજીએ છીએ કે જ્યાં સુધી આપણાં અપમાનો અંગે ચોળીને પી જઇશું ત્યાં સુધી પ્રજા ની દિલસોજી અમને નજર મળી શકે. હવે અંગે સ્વેચ્છાએ દુઃખ ઉઠાવી તેની સામેનો અમારો વિરોધ દર્શાવવાનો ઠરાવ કર્યો છે.

એકર્ટીંગ હાઇ કમીશનરનો વિરોધ

હિંદના એકર્ટીંગ હાઇ કમીશનર મી. મ્યુર નીચે પ્રમાણે લખે છે :

"સાહેબ,—'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ના શુક્રવાર એપ્રીલ તા. ૨૫ મીના અંકના ૧૨૮ મા પાના પર એશીઆટીકસ (ટ્રાંસવાલ લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ) એમેન્ડમેન્ટ એકટ સંબંધી મેમર્ાના નીચેના વાકય તરફ મારૂ ધ્યાન ખેંચાયું છે

"હીંદના હાઇ કમીશનરે તો યુનીયન સરકારના કાર્યનો વખાણજ કર્યો છે." મારી સલાહ છે કે સત્યનો ખાતર આ વાકય પાછું ખેંચી લેવાનું જોઇએ. હું રાજકારણ બાદમાં કે બીજા કોઇ પણ રીતે આ બાબતો દાખલ કરવાના યુનિયન સરકારના કાર્યને વખાણ્યું નથી.

જે વાકયને વિષે ફરિયાદ થઇ છે તે, એ બાબતનું ધ્યાન ખેંચતાં અગો બાપ્યું હતું, કે વર્તમાનપત્રોમાં પ્રસિદ્ધ થએલા હેવાલો પરથી જોતાં એશીયાટીકસ (ટ્રાંસવાલ લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ) એમેન્ડમેન્ટ બીલની સામે વિરોધ દર્શાવવામાં પાર્લામેન્ટમાં નેટીવોના પ્રતિનિધિ મી. મોદીનો જ એકજ હતા, જ્યારે ખરી રીતે એ વિરોધ હીંદુસ્તાનની વતિ તેના પ્રતિનિધી તરફથી થવો જોઇતો હતો.

"હાઇ કમીશનરે તો યુનીયન સર કારના કાર્યનો વખાણ કર્યો" એ વાકય અંગે લખ્યું ત્યારે તેનો અર્થ અમે હીંદી સમાજને લગતાં સરકારના સામાન્ય કાર્યો જોયો કર્યો હતો અને તે નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ તરફથી તેમની વિદાયગીરી ના માનમાં થએલા મેળાવડામાં હાઇ કમીશનરે કરેલાં ભાષણપરથી કર્યો હતો.

જો, અને, જેટલે દરજ્જે, એ વાકયથી વાચકના મનપર એવી છાપ પડી હોય, કે હાઇ કમીશનરે એશીયાટીકસ (ટ્રાંસવાલ લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ) એમેન્ડમેન્ટ બીલ દાખલ કરવાના યુનીયન સરકારના કાર્યના વખાણ કર્યા, તો, અને, તેટલે દરજ્જે, અમે એ વાકય ખુશીની સાથે પાછું ખેંચી લઇએ છીએ.

પરંતુ એટલી હકીકત તો તેમ છતાં ઉભી રહેજ છે કે આ કાયદો ટ્રાંસવાલના હીંદીઓને ગંભીર નુકસાન કરનારો હોવા છતાં ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ તરફથી તેમની વિદાયગીરીના માનમાં અપાએલી એકવેટમાં તેમણે કરેલાં વિદાયગીરીના ભાષણમાં પ્રસંગવશાત પણ તેનું સૂચન કરવાની હાઇ કમીશનર સાહેબને કશી અગત્યનું જણાયું નહોતું. તેમ નાટાલ ઇન્ડિઅન એસોસીએશન તરફથી તેમની વિદાયગીરીના માનમાં થએલા મેળાવડા માં તેમણે કરેલાં અંતી તાંબાં ભાષણ માં પણ તેમ કરવાનું તેમને અગત્યનું જણાયું નહોતું.

છતા ટ્રાંસવાલમાં હીંદીઓને માટે સ્થાપવામાં આવેલા ઇલાયદા વાડાઓમાં હીંદીઓને જમીન મહીદીના હકો આપવાના સરકારના કાર્યનાં તેમણે વખાણ કર્યાં હતાં, બલકે આ હકને તેમણે જોર "ગ્રોકસ રાજદ્વારી સિદ્ધિ" તરીકે વર્ણવ્યો, અને, હીંદુસ્તાનની સરકાર સેગ્રેગેશનની નીતી બીલકુલ સહન નહીજ કરે એ કેપટાઉન કરારનો મુળ પાયો હોવા છતાં, સેગ્રેગેશનની નીતી છેવટને માટે સ્થાપી રાખી એ હકીકતની તેમણે બાકી બુલ્ટને અવગણના કરી

કલાસ એરીયાઝ બીલ, કે જેને પરિણામે કેપટાઉન કરાર અસ્તીમાં આવ્યા, તેમાં યોજવામાં આવેલા "કલાસ એરીયાઝ" અને ટ્રાંસવાલનાં યોજવામાં આવેલા આ "એકર્ટીંગ પટેક એરીયાઝ," (જે ઠેકવાડાઓ ને માટેનું આજ એક ચોખ્ખું નામ છે), તેની વચ્ચે અંગે કશો તફાવત જોતા નથી.

જો હાઇ કમીશનરે એશીયાટીકસ (ટ્રાંસ વાલ લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ) અમેન્ડમેન્ટ બીલ દાખલ કરવાના સરકારના કાર્યના વખાણ નહીં કર્યા હોય તો શું તેમણે તેનો વીરોધ કર્યો હતો? જો તેમ કહું હોય તો સરકારે તેમના વીરોધને ઠોકર મારેલી જણાય છે અને તેમ કરીને તેણે હીંદુસ્તાનનું અપમાન કર્યું છે, કે જે એક નજીની બીના નહીં બણાય. તેમ થયું હોય તો હીંદી કોમને હાઇ કમીશનરને તુરતજ પાછા બોલાવી લેવાની હીંદ સરકારને તાકીદની માગણી કરવાનું પુરેપુરૂ કારણ છે, કેમકે આ દેશમાં તેમની ચાલુ હાજરી સમસ્ત હીંદી પ્રજા ને તમુને વધુ અપમાનજનક છે. જો તેમણે વિરોધ નહીં કર્યો હોય તો શું તેઓએ મૌન ધારવું કર્યું હતું? વળી જો તેમ હોય તો તેમનું મૌન એ સરકારના કાર્યને સંમતિ આપ્યા બરોબર થયું, અને તેનો અર્થ એ થયો, કે આ કાયદો કાયમ કરવામાં તેમની સહાનુભૂતી હતી. જો આમજ હોય તો એકર્ટીંગ હાઇ કમીશનરે હાઇ કમીશનર વતિ કરેલી ફરિયાદ માં કશું વાજબીપણું નથી.

હાઇ કમીશનરે આ કાયદો કાયમ કરવાના યુનીયન સરકારના કાર્યના વખાણ ન કર્યાં હોય તો તેમણે વસ્તુતઃ શું કર્યું હતું એ હકીકતથી જો એકર્ટીંગ હાઇ કમીશનરે કોમને વાકેફ કરી હોત તો આ મુદ્દાપર આટલું લાંબું વિવેચન કરવાની તકલીફ માં અમારે ઉતરવું પડયું નહીં હોત. તેને બદલે કમભાગ્યે હજુ પણ કોમને તો તેમણે અંધારામાંજ ગોથાં ખાની રાખેલી છે.

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ નેશનલીસ્ટ ગ્રુપ

અપમાનભરેલો કાયદો

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ નેશનલીસ્ટ ગ્રુપના આશ્રય હેઠળ હીંદીઓનો એક માસ મીટીંગ રવીવાર તા. ૨૫ મીના રોજ બપોરે ૨-૩૦ વાગે એહમદીશાબાગ ખાતે મોંધી હૈદરમાં મળશે.

કાર્ય : આપણી હાલત.

બનેલા હાજરી આપવા બાલ આ આમંત્રણ કરવામાં આવે છે.

એ. આઇ. કાજીલીયા,
કો. ટી. એ. ગ્રુપના મંત્રી.

એકર્ટેપ થએલા સત્યાગ્રહ

શોનરી મજીસ્ટ્રાટથી મુક્ત થએલા સત્યાગ્રહીઓ જેમણે જામીન માલીકોને ૬૦ આપવાનો ઇન્કાર કર્યો હતો તેઓ ૨૪ કલાક પછી ૬૦ ભરી છુટયા હતા. તેમની યા. ૪.

મી. સીદાતને થએલી સજા સામે વિરોધ સભા

મી. ઈ. એ. સીદાતને થએલી કેદની સજા સામે વિરોધ દર્શાવવા નેતાલ-યુરોપીયન મુનાફેદ કન્ટના ઉપક્રમ હેઠળ મોસ્ટ્રીટ આગળ પાલન સ્ટ્રીટ અને રેલવે પર ગઇકાલે આવેલા ખુલ્લા મેદાનમાં એક જાહેર સભા રવીવારે તા. ૧૧ મીએ મળી હતી.

કન્ટના ફ્રેપ્રમુખ મી. પ્રીસેમાન હરોલેએ પ્રમુખસ્થાન લીધું હતું. તેમણે પોતાના ભાષણ માં જણાવ્યું : નેતાલ-યુરોપીયન મુનાફેદ કન્ટના સીદાતને સજા આપવા મી. સીદાતને થએલી સજા ની સામે વિરોધ દર્શાવવા આજે એકઠા થયા છીએ. નેતાલ-યુરોપીયન ની દુનીયામાં બીજી પક્ષરે કરતાં એવા બોલ છે. તેઓની સ્થિતિનો સાચા ખ્યાલ રહ્યો છે અને સીકયુરીટી રેગ્યુલેશન્સની કલમ તેઓની ઉપર કેવી પ્રમાણ ખુલના રહ્યા છે.

જી એસ. પુનાં સીકયુરીટી રેગ્યુલેશન્સની કલમે નેતાલ-યુરોપીયનોને ઘણ રહેવી લાગણી સામે વિરોધ દર્શાવનારા દરેક રંગ કરતા જણાવ્યું કે રાજકર્તાઓ પ્રતીપર્ષ નેતાલ યુરોપીયનો સામે ખુલ્લમખુલ્લા પ્રયાસ થયા છે. નેતાલ-યુરોપીયનોના મનુષ્યત્વની કદરિના દરેક લાગે છે અને એમ દરેકને નક્કી કરી શકે તેઓ દ્રઢપણે માનીએ છીએ કે આપણે નક્કી કરી શકે તેમ નથી. નેતાલ-યુરોપીયનોના હકો ખાતર આપણે સ્વર્ગસ્થ ડીંદુસ્તાને જગતને એક વેધક સાધનો નાશ કરેલો છે અને પરિણામે ડીંદુસ્તાન કરજ છે કે તેને મદદ કરવા ખાતર દરેક રંગ કરતાં કરવું જોઇએ. [illegible] પ્રમાણે કરવામાં આવે નેશનલ સીકયુરીટી રેગ્યુલેશન્સનો ભંગ થયા હોય તો આપણે [illegible] સજા ન થાય તેમ કરવું જોઇએ. [illegible] સજા ન થાય તેમ કરવું જોઇએ. [illegible] સજા ન થાય તેમ કરવું જોઇએ.

હું ઉપર જણાવી ગયો એ અને બીજો ૧૯૨૨ નો ટ્રાંસવાલ એશિયાટીક લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટ. આ કાયદાને લીધે બીજા રાઉન્ડ ટેબલ કોન્ફરન્સ બોલાવાઈ હતી. ટ્રાંસવાલ પ્રોવિન્શ્યલ કૉંગ્રેસ તેમજ સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડિયન કૉંગ્રેસે આ કાયદા નો, તેમાં સેગ્રેગેશનનો સિદ્ધાંત ગોઠવવાને લીધે, સખ્ત વિરોધ કર્યો હતો અને તેને સદંતર રદ બાતલ કર્યો હતો. આ કાયદો કુંકમાં ટ્રાંસવાલમાં આપણા ભાઈઓ પર મુનીશનના વલીઓ (મુનીશન લેસન્સ) તરીકેનો કરવાને નહીં પણ મુનીશનના અસ્પૃસ્યો ના કરવાને બોનાયત કરનારો છે. આ કાયદા ની રૂએ આપણા ભાઈઓથી ટ્રાંસવાલમાં તેઓને માટે ખાસ રખાપવામાં આવેલા ઇલાકા વાગોળ સીવાય અન્ય કોઇ પણ સ્થળે જમીન ખરીદી, વસી, બોગવટો કરી કે વેપાર કરી શકાશે નહીં. ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કૉંગ્રેસ તેમજ સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડિયન કૉંગ્રેસે આ કાયદાની સામે સત્યાગ્રહ કરવાનો ઠરાવ કર્યો હતો. પરંતુ બ્રો સેરાબજી રૂસ્તમજી, જેઓ એ વખતે સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડિયન કૉંગ્રેસના પ્રમુખ હતા, તેમણે એ વખતના જોઇન્ટ-જનરલ કુંવર મર મહારાજ સીંઘની દોરવણીના પ્રમુખપદેથી એવું જાહેર કર્યું કે કાયદાની રૂએ નીમવામાં આવેલું કમીશન, કે જે પ્રીમાસ કમીશનને નામે ઓળખાય છે, તેનો રીપોર્ટ બહાર પડતાં સુધી સત્યાગ્રહ ઓફકુ રહેશે. આ વસ્તુ બારી રીતે આર્બીટ્રેશનની હતી કેમકે એ કમીશન કેમ એ કાયદો, કે જેને આપણાં રાષ્ટ્રિય સ્વમાનનું અપમાન કરનારા કેરી કાયદા તરીકે રદબાતલ કરાવવામાં આવ્યો હતો, તેના મુખ્ય દોષ ઉપર રીપોર્ટ કરવાનું નહીં હતું. એ કમીશને એ કાયદાની રૂએ એ કાયદાનીજ અમલ કરવાને નીમાયું હતું. કમીશને ટ્રાંસવાલના સોનેરી સત્તામાં હીંદીઓ જમીન માલીકી બરાબર રહ્યા છે અને બોગવટો અને વેપાર કરી રહ્યા છે તે દરેક દરેક હીંદીનું એક રજીસ્ટર કરીને એ કાયદાનો અમલ કર્યો અને અમુક સત્તાઓ તેઓને માટે ટ્રાંસવાલના સોનેરી કાયદા અને સ્વાઝીલેન્ડ એકેડની પ્રતીબંધીત કલમોના અમલબાંધી મુકત કરવાની ભલામણ કરેલી છે. આ બાંધી મુકત કરવાની ભલામણ જાણ કેટલાક સત્તાઓ પાર્લામેન્ટે એક ઠરાવથી મંજુર કર્યો છે અને બાકીનાનો કાઇ ગેનીટ્રેશન કમીશન, કે જેવાના મુરોપીયન સત્તાઓમાં હીંદીઓના પ્રવેશની તપાસ કરી રહ્યું છે, તેનો રીપોર્ટ બહાર પડયા બાદ તેની દ્રષ્ટિએ વિચાર કરવામા આવશે. આ કમીશનનું ક્ષેત્ર બહોળું છે કેમકે તે નાતાલ તેમજ ટ્રાંસવાલમાં તપાસ ચલાવી રહ્યું છે. એટલે નાતાલમાં આપણી પણ દશા મોટી બહેસી આપણા ટ્રાંસવાલના ભાઇઓના જેવીજ થવાની.

આ કાયદા ઉપર સંક્ષેપ વર્ણ કરીને હું બાકીનો વખત રોકવા નથી માગતો. જો જોઇએ તો ‘ઇન્ડિયન ઓપિનિયન’ ના વાંચકો મેળે એના ભારી બલાદ છે.

ઓસીયાટીકસ (ટ્રાંસવાલ લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ) એસેન્ડમેન્ટ બીલ, કે જેની સામે આપણી બાજુ સત્યાગ્રહ કરવાનો ઠરાવ થયો છે, એ કાયદો હીંદીઓને નવા વેપારના લાયસેન્સો આપવાની બાબતી કરનારો છે અને હયાત લાયસેન્સો બાબત જે રૂપમે વેપાર ચાલતો હોય તેને અને જે તેના લાયસેન્સ ધરાવતા હોય તેનેજ મર્યાદિત

ડૉ. દાદુ ઉપર મુકવામાં આવેલા પ્રતિબંધો

ડૉ. દાદુ જેલમાંથી છુટવાને બીજે દિવસે તેમને ચીફ મેજીસ્ટ્રેટ તરફથી બોલાવવામાં આવ્યા હતા અને જણાવવામા આવ્યું હતું કે કેન્દ્રીય ગોપીસરે તેમને બન્ધન કરવાનો વિચાર કર્યો હતો પરંતુ નીચેની શરતે તેમને મુકતી આપવાનું ઠરાવ્યું છે:

> જોહાનીસબર્ગના મેજીસ્ટ્રેટની પરવાનગી મેળવ્યા વિના તેમનાથી પોતાનું મુકામ બદલી ને વીટવોટર્સરેન્ડની મેજીસ્ટ્રીરીયલ ડીસ્ટ્રીક્ટની હદની બહાર મુકામફેરી કરી શકાશે નહિ.
>
> અઠવાડીયામાં બે વખત કમીશનર સ્ટ્રીટની પોલીસ ઓફીસે તેમને હાજરી આપવી.
>
> તેમની પાસે રહેલો રીસીવર કે બાયર-લેસનો કોડ પણ વાંચવો જોઇ અને હથીયાર કે દારૂગોળો જોઇ તે પોલીસને સ્વાધીન કરી દેવો.
>
> કોઇ પણ પ્રવૃત્તિમાં તેમણે ભેદાવું નહિ અને યુનીયનની શાંતિ અને સુખ-વટયાને હમલાખોર નાખનારાં અથવા સરકારને અપાયા તેના મીત્રરાજ્યોને નુકસાન થાય એવાં કોઇ પણ પ્રકારનાં વર્તન નથી દુર રહેવું

નેશનાલીસ્ટ યુનાઇટેડ પ્રન્ટ, ટ્રાંસ-વાલ ઇન્ડિયન નેશનલીસ્ટ યુથ ઓરગેન-નાઇઝેશન, ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન નેશનલીસ્ટ મંડલ અને સાઉથ આફ્રિકાની કોમ્યુનીસ્ટ પાર્ટી તરફથી ૫ તેના આજીવન હોદા ધોકાવાળી કોઇ પણ હીંદીઓની સભા અથવા એવી બાતની બીજી કોઇ પણ રાજકારી બીજીમાં તેમણે હાજરી આપવી કે બાષણ કરવું નહિ.

આ મુક્તિબંધ ક્યારે ને વખત પાછું ખેંચી લવામા આવશે.

કરનારો છે. જમીનના બાગવટાના હકો પર પણ તે પ્રતિબંધો મુકનારો છે. આ કાયદાની બાબત રીનોલ્ડ એન્સ, કે જેઓ નટસ્ટ પ્રમાણે બ્રહ્મણ, તેમના શબ્દોમાં હીંદી કોમને ગુંગળાવી તેને પાયમાલ કરનારી થશે.

નાગરીકોના બદલીઓ પરના અન્યાચારની બધી હકીકત કરવામા આવે છે પરંતુ આને આપણે હી જેમના આપીશું? શું આની અંદર નાગરીકતાની બાબ નથી રહી? અને તેમ છતાં એવો દાવો કરવામાં આવે છે કે આ યુદ્ધ સમાજ બોકોની સ્વતંત્રતાને માટે લડાઇ રહ્યું છે. અને રાષ્ટ્રકવિ ટાગોર કહે છે કે: “આ યુદ્ધમાં વિજય મેળવવો તેનો અર્થ ફક્ત જ નથી, કે તેના હાથની કુનીયામરના ચોર બાન્ધાયો દુર નહિ થાય. આપણા શત્રુને પણ આપણે બતાવી આપવું જોઇએ કે જે ન્યાય અને પ્રજાસત્તાના ના સિદ્ધાંતોનો બંગ કરવા માટે તેને આપણે વખોડીએ બીએ તે ઉન્સાહ અને પ્રજાસત્તા સિદ્ધાંતો પ્રત્યે આપણે આદર બતાવીએ છીએ.”

આ કેસમાં આપણો કહેવો અનુભવ એ છે કે યુદ્ધ કે ના નહિ છતાં આપણું બાબી બરાબર ચુકયું છે. સરકારે હીંદીઓ સંબંધી પોતાની નીતી છેવટને માટે નક્કી કરી નાખેલી હોય, અને બાજતાંત્રવાદીઓની બાજધુરિઓ કુખ્યાત તેની કે હીંદુસ્તાનના વાગોસ કરોડની પ્રજાની ડિજસોબ્ય ગુમારી બેસવાના જોખમની પણ દરી પરવા કર્યા વિના જે તેણે નિર્બુદ્ધરપણે તેનો અમલ કરવાનો નિશ્ચય કર્યો હોય, તો આપણે એ સંબંધમાં ચપ ચુપકીદી પકડી બેસી રહેલું એ આપણી નામોશીજ ગણાશે. તેનો અર્થ એજ થશે કે આપણે એક આત્મહીન પ્રજા છીએ. જો હાલનું યુદ્ધ સત્યના શોકોની સ્વતંત્રતાને માટેનું યુદ્ધ હોય તો હીંદી સવાલના સંબંધમાં યુનીયન સરકારની હાલની વલણ એ ઉચ્ચ અને મહાન સિદ્ધાંતનો નિષેધ કરનારી છે. હીંદી કોમને તે યુદ્ધનું કર્તવ્ય કરનારી છે અને પ્રત્યેક હીંદીની ફરજ છે કે તેણે તેનો યોગ્ય પ્રત્યુત્તર વાળવો જોઇએ અને પોતાના સ્વમાન અને રાષ્ટ્રિય ગૌરવનું રક્ષણ કરવું જોઇએ.

પંડિત જવાહરલાલ નેહરૂના શબ્દો બાદ કરીએ: તેમણે કહ્યું છે કે. “હીંદીઓએ હમેશાં હીંદુસ્તાનની આબરૂ હમેશાં રાખી અને તેને ઉંચે બાસને અપવા તેઓની સામે ગેરવાજબી રીતે ઉભા પાડવામાં આવે એવું કંઇ પણ કિસ્સારવું નહિ”

હું આશા રાખું છું કે આ નીડોગ ટ્રાંસવાલના આપણા ભાઇઓ જે બાબતની લડત ચલાવી રહ્યા છે, તેમાં પોતાની સંપુર્ણ તાકત તેમજ બલિદાન દિલસોજી દાખવશે.

આજે તો તેઓએ બાબિકામત લડત ચલાવવાનું ઠરાવ્યું છે પરંતુ તેઓને બાદ આપણા સોકોની સહિતનું—અહિં હું બાજ હીંદીઓનુંજ સુચન કરું છું કેમકે આ સવાલ તેઓનેજ બાધુ નથી છે—અને તેઓની વિરલ પાયનની સ્વતંત્રતા બાબ આવી જશે અને પાણી બાદ તરતજ તેઓ અહિંસાનું મુલ્યપણે પાલન કરી શકે છે કેની બાત્રી બધ જશે: બાકે આ લડતનું નામુ-દાનિક સ્વરૂપ બાજ જેવું વિશુદ્ધ નહિ બાય. ઇશ્વર આપણને સન્માર્ગે દોરો.

બીજા બોસનારાઓમાં મેસર્સ ઝેવ. ટી. નાયડુ અને ઇ. આઇ. મુલ્લા હતા.

અંતમાં પ્રમુખે જણાવ્યું કે બોર યુરોપીયનોએ પોતાની ઉપર બધ રહેલા જુલમોને સામે બાશુ બધન કરવાની છે. ત્યારબાદ બંને ઝે દલાલો પકડાયેલા છે કે પોતાની હસ્તી તે ગોરમનપણા બબાવેલી

સંસ્થાઓથી દૂરવી રાખી શકતો નથી તેવા લોકો તે નાઝીવાદ અને ફેસીસ્ટવાદના સ્વરૂપે પકડ જમાવી રહ્યા લાગે છે. તેમણે જણાવ્યું કે ટ્રાંસવાલમાં હીંદી બાહમો પોતાની ઉપરના અપમાનકારક અને જુલમી કાયદા સામે સત્યાગ્રહ કરી રહ્યા છે તેમાં દરેક તેઓ તરફ સહાનુભૂતી દર્શાવવી જોઇએ. આ મારીજ તેઓની વ્યાજની સલાહ તેઓને સંપૂર્ણ કબુલ પડ્યો છે.

'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન'ના વાચકને

પ્રિય વાચક,

આજે લખીએ છીએ કે તમારા પત્ર મળવામા કમબખ્તીના તમારે અનુભવથી પડતી અસીમીતતા અને કેટલાક આંકડાની બોટને માટે તમારી અમારી સામે ફરિયાદ છે.

અમને જણાવતાં અત્યંત બેદ થાય છે કે સેન્સરનો લોખંડી હાથ એ સબબથી તકલીફ દેવા પડી રહ્યો છે. 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ની નકલો સેન્સરની પ્રસ્તા અને તરજમા આવે તે મુજબ અટકાવી દેવામાં આવે છે

આપને જણાવવામાં આવ્યું છે કે અમારી નીતીમાં તદન ફેરફાર નહિ થાય ત્યા સુધી કુલીબાનની બહાર જતી 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ની નકલ સરકાર જપ્ત કરવામા આવી છે.

નાંણીયાનેથી યુદ્ધ પ્રયત્નોનો ટીકા કરવાનું કોઈ દબને આપે કેટલો દરજ્જે તો નવતું મુકી ચુકવા લીધો. પરંતુ સેન્સર બાતોને એટલાથી સંતોષ નથી થયો. યુદ્ધ વિરૂદ્ધ અન્ય રસ્તાઓએ પ્રસિદ્ધ થયેલી દલીલોના ઉતારા પણ તે અમને પોસ્ટ દ્વારા મોકલવા માંગતુ નથી. આ વસ્તુને નવતુ યુદ્ધ અમારી સ્વતંત્રતાની બહાર છે. એવા પ્રતિબંધ, કે જે વર્તમાનપત્રની સ્વતંત્રતાના મુળ સિદ્ધાંતોનો નિષેધ કરનારા છે, તેને નવતા કરતાં તો પત્ર બંધજ કરી દેવું બહેતર સમજાય.

જે માહિતીના બાકીના સમાચારો અમારી પાસે જમા પડેલાં છે તેઓને ઉપર જણાવેલા કારણોસર સીધે છાપાં નીમણાક નથી પહોંચતાં તેને માટે અમે તેઓની ક્ષમા માગીએ છીએ આ બાબતમા અમે તેઓની નૈતિક તેમજ વ્યવહારૂ જિમ્મેદારીની અવેહના કરીએ છીએ કારણ કે અમારા સભાસદોની આ અનુકુળ નીતી અમને બોલી આપીને બોટમાં ઉતારી રહી છે.

બનતા સબળા પ્રયત્નોથી અમે અમારા ગ્રાહકોને પત્ર પહોંચતુ કરવાનો પ્રયત્ન કરીશું પરંતુ તેમ છતા પણ તેઓને તે ના મળે તો આગે આશા રાખીએ છીએ કે અમારા પર વધી રહેલા મુશ્કીલતાના બોઝથી બોટ ભારવી તેવા આગને બાદ આપશે

મુનીબનની બહારના ગ્રાહકો, કે જેમને પહોંચ્યા સ્વીકારવાનું અમારે માટે સત્યાગ્રહીઓએ બીનકુલ અશક્ય કરી મુકેલું છે, તેઓ પ્રતો અંગે અમારા જોડે બેદ દર્શાવીએ છીએ. તેઓને અમે એટલીજ બાતો આપીએ છીએ કે જેવા પ્રતિબંધ દુર થશે તેવાજ અમે તેઓને બાકીના અલાજમપેટે તેઓ કબદાર છે તેટલા પત્રો પહોંચતા કરીશું.

જેઓ પોતાના લવાજમની બાકિ જમા પડેલી બાકીની રકમ 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ને દાન તરીકે સ્વીકારી લેવા દેવાની ઉદારતા દાખવશે તેઓના અમે આભારી થઇશું. તે સાથે એટલું સુચવવાની જરૂર છે કે આ સમય જે બાબ દોઢીઓનોમિક કંડીશન-યુરોપીયનોનોજ દરજ્જાનો નથી પરંતુ સાધીયાદની ઓદીએ દેઢળ 'કચકાટ કરતા સમાણા મનુષ્યોની બાકી રહેવાની પ્રકૃત છે, તે લડાઇને આગને જે કરતાં વધુજ ઉત્તેજન આપે' બદલાના જરૂર પડશે.

મણીલાલ ગાંધી,

તંત્રી અને બાલકરયાપક 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન'

ટ્રાંસવાલમાં જમીન માલીકીનો હક

શ્વેતામ ઠરાવોનો અર્થ શું થાય છે

શ્વેતામ કમીશનની, ટ્રાંસવાલમા હીંદીઓના વસવાટને માટે અમુક જગાઓ સેટલમેન્ટ કાયદાની પ્રતીબંધિત દલીલોમાંથી મુકત કરવાની જગાઓમાંની અમુક જગાઓ મંજુર કરવાનો અને બીજા મુકત કરેલા જગાઓના હીંદીઓને જમીન માલીકીનો હક આપનારો પાર્લામેન્ટે ઠરાવ પસાર કર્યો છે તેના ઉપરની ચર્ચા વખતે મી. ઓલીવેલે કરેલાં ભાષણોમાંથી અમુક ટૂકડા આપી ગયા છીએ. મી. ઓલીવેલનું ભાષણ હીંદીઓને આપવામાં આવેલા આ જમીન માલીકીના હકમાં કશી નવી વસ્તુ નથી અને તેમા નવીન હીંદીઓના બોજે માલદારોને લાભ મળવાનો છે એ અમારી દલીલને ટેકો આપનારૂં છે.

મી. ઓલીવેલ નીચે પ્રમાણે બોલ્યા હતા.

"....ટ્રેઝરજનરલના મેમ્બર મી. બા. કે ગુપ્તાનો બીજો મુદ્દો એ છે કે આ ઠરાવોથી નવીન હીંદીઓ વિરૂદ્ધ માલદાર હીંદીઓને લાભ મળશે.

મી. ગુપ્તા: તેમાં કંઇજ શક નથી.

મી. ઓલીવેલ: એ બહુ દુઃખ. જ્યાં બ્યાપક રચાયેલા સમાધાનમાં આવેલા સત્ય હાલના જેટલા નજીકના ગાળા માં એ વસ્તુમાં ઘણું સત્ય રહેલું છે. એ સત્ય બોડા એકરો જેટલાજ છે. અને ટ્રાંસવાલમાં માત્ર મેટલાક ધનવાન હીંદીઓ જમીન માલીકી ધરાવતા થશે. તેથી સંભવીત છે કે માલદાર હીંદીઓ તે લાભ લેશે અને ગરીબ હીંદીઓને તે મળી નહી શકે.

મી. ગુપ્તા: અત્યારેજ ગેરકાયદે તેઓએ તે મેળવી લીધેલી છે.

મી. ઓલીવેલ: એ બાદ. પરંતુ તેમાં આપણે શું કરી શકીએ? તેનો ઇલાજ પણ જ્યાં સુધી એજ દોષ રહે કે જાણી શકે તેટલા પ્રમાણમાં વિસ્તાર વધારી આપવો કે જે વસ્તુ બનવી મુશ્કેલ છે.

મી. ગુપ્તા: અશક્ય છે.

મી. ઓલીવેલ: આ પ્રમાણે ઉપલબ્ધ રચાયેલા તે માલદાર હીંદીઓના હાથમા જતા રહે તો તેમાં આપણે કશું કરી શકતા નથી.

મી. ગુપ્તા: તેથી હીંદીઓને તો લાભ મળેજ કંઇ પણ લાભ મળે ખરો! શું ગરીબોને કશો લાભ મળે?

મી. ઓલીવેલ: હું અતિશયોક્તિ કરવા નથી માગતો. જો આ ઠરાવ પાસ થશે તો આપણે ૧૯૩૨ માં જે કરવા ધાર્યું હતું તેનું પાલન થશે, કે જે એ હતું કે આપણે હીંદી કોમને અમુક સત્તા આપવા જોઇએ કે જેમાં તેઓ, કંપનીઓ રચાવીને અથવા નામના યુરોપીયન માલીકો દ્વારા કરીને કાયદા ઉલ્લંઘનના ખોટા માર્ગો લીધા વીના, જમીન માલીકી ધરાવી શકે..."

"...હાલની સ્થિતી એટલી અસહ્ય થઇ પડી છે કે એશીયાટીકોની મુનીસીપાલીટી આ સવાલનું સમાધાન લાવવાને આ ઠરાવો પાસ કરવાને સરકારને ફરજરી રહી છે. વર્ષોથી મારી સામેના માનવંત ગેરબણો મેજોરેસનના રીપોર્ટનો ઉપદેશ દેતા આવેલા છે. તેઓ કહે છે કે આ રંજાડથી વિરૂધ્ધ ગોરા અને હીંદીઓ વારૂધ્ધ ગોરી વસ્તીના બેહતું રક્ષણ આપવાનો એકમાત્ર ખરો માર્ગ એજ છે કે મેજોરેસનની નીતી અમલમા મુકવી આ ઠરાવ તરફની તેઓની વલણ તેઓના એ સીધ્ધાંતો પ્રત્યેના તેઓના પ્રમાણીકપણાની કસોટી છે. અને તે એટલા માટે કે, "સેજોરેસન" શબ્દનો અર્થજ એ છે કે ગોરાઓને વસવાટને માટે ઘણાજ રક્ષણ

આ પાનાબંદરથી નારેદ્વાર અનુમાનો ૪૫ રહ્યા છે. જર્મનીથી એવા ખબર છે કે તેનું ગયજ [illegible] નહોતું તેથી બાંગલપણાની ધમકીમાં તેણે આવું કર્યું: કોઇ કહે છે કે હર હિઝ-હાઇનેસ હિઝ્તપાસહની સખ્તાઇ જોવાથી સદ્ન તબિ થઇ અને તેમની સાથે ગદ્દેર પડવાથી તેમનો ખૂન જોખમમાં આવી પડવાથી તે ત્યાંથી આ રીતે ભાગી છુટ્યા. કોઇ કહે છે કે આમાં હિઝ્તપાસહની ઉંડી ખાટ રહી છે અને રોજરોજ કંઇ કાયાપોચા માણસ નથી મહાન કુશળ રાજદારી છે અને આ રીતે ઉંચાઇની અંદર આવી ઉંચાઇપર જર્મનીથી કેવી રીતે હકમો થઇ શકે તેના બધા મંત્રીઓ તપાસવા તે આવ્યા છે. કોઇ કહે છે કે જર્મની અને ઘોટન વચ્ચે સુલેહ થઇ રીતે પર શકે એ તપાસવા આવ્યા છે. બધ રહસ્ય તો બહાર પડે ત્યારે ખરૂં.

ડરબનની દીવાદાંડીનો નાશ

ડરબન બંદર ઉપરની બહુ વર્ષ થયાં હયાત પરાપડતી દીવાદાંડીનો નાશ કરવામાં આવી રહ્યો છે. ૧૯૧૨ માં [illegible] મેન્ટલ પાવરમાંથી તેના પ્રકાશ ૨૦,૨૮,૦૦૦ કેન્ડલ પાવરનો કરવા માં આવ્યો હતો. સારે બાદ મુહના કારણે તેનો પ્રકાશ ઘટાડી નાખવામાં આવ્યો હતો.

નવા હાઇ કમીશનર કોણ બનશે?

સાંભલાયું અજાણાય છે કે મી. રામસબ્ બેઝો દક્ષિણ આફ્રિકા માટે ઘીંકના નવા હાઇ કમીશનર નીમાવા હતા તેમણે બાનથી કારણોને લઇને દોહો રિવકારલાની નાં પાડી છે. હવે કાર્ય બધા હાઇ કમીશનરની પસંદગીનો વિચાર ચલાવી રહી છે.

સર ચાલર્સ રુમીથની ઇન્વિકાલત

સ્વર્ગસ્થ સર ચાલર્સ રુમીથ મા. ૧૮૬૧ પહેલાની પ્રવેશમાત મુખ્ય મમ્ય છે. જો આપણે રૂકમનું ટ્રસ્ટ થશે આને તેમાંથી તેમના વિલપત્રને પર અને સયળું દરમીયાન, અમુક રોકડ અને પાર્સિક આપક બાકીની. બાકીની રકમ પમોદા કરવા મા આવ્યા છે અને પોતાના હાથ નીચે કામ કરનારાઓને તો તે પાઉંડ આને વધારે ઘોડો અને નોકરોને પણ તો મા પાઉંડ આપી બધા છે. બધા પ્રધાન જનરલ રમહરને પાઉંડ ૨ ૦૦ ના વારસો બક્ષ્યો છે. બીજા પણ બાકીના નાની નાની રકમો બક્ષી છે.

મોંઘી-અલીન'દન-મંગ હિંદીમાં

મુળ ઇંગ્રેજ સર સયદ્કુબ્બુલ્. આ ગ્રંથ ગાંધીજીની છઠ્ઠી જાઈલ પર ભેટ મરવામાં આવ્યો હતો. આ પુસ્તક હીંદી ભાષામાં છે.

ફીંગત રૂપી. ૩.
અહા ગાંધીએ લખવાથી મળી શકશે

[illegible] મળે આને કાળા અવયવ કંપવણીઓ... નસ્તાના વસવાટને માટે જુદું સ્થળ. [illegible] પ્રમાણ તેઓને બધાને જુદા જુદા વર્ગ બનાવી આપે તેઓને એ [illegible] આપવા [illegible] આને જે સ્થળ આપે તેઓને આપવા માગીએ છીએ તે એવા [illegible] ના નેટાલની : પાર્લામેંટે તેઓને આપવા ધારું હતું [illegible] માટે તેણે કોમના કમિશન નીમ્યું હતું.

"...વર્ષે આ નીતી કામ કરવામાં કોંગ્રેસને નીતી નથી. એવી નીતી ઘીંટી રાજ પરથી કાઢીકારવાળા [illegible] આવે. પરંતુ આ નીતી ઘીંટી કોને પછીને વધુ પોતાને માટે જમીનના રક્ષણ ગયાના જવાને પ્રેરશે. આ પ્રકાર તે પુરતા વાંદ દોષ આને તેના તેમેને પોતાની ગિરહતની માલીકા [illegible] સંપુર્ણ કરો નહી આપવામાં આવે તો [illegible] એ સતાઓનો ભિવાને કદી કોઇ શકારે નહી. [illegible] ટ્રાંસવાલના જુના રીપબ્લીકના રક્ષાનની નીતીને મળતા છે. જુના ટ્રાંસવાલ રીપબ્લીકમાં ૧૮૮૫ ના કાનુન બાબતમાં નીચે પ્રમાણે જણાવવામાં આવ્યું છે:

"ટ્રાંસવાલના રીપબ્લીકમાં કોંગ્રેસવાદીઓની પોતાના વસવાટને માટે જમાવટા રાખવામાં આવેલા રસ્તાઓ, ગોકરી આપવા લોકોનો ઘીવાળ અન્ય સ્થળે જમીન માલીકા મેળવી નહી શકાય."

શ્રીમાન રીપોર્ટમાં આગળ ચાલ્યા કરી રહ્યા બોલે... જુના ટ્રાંસવાલના રીપબ્લીકના ૧૮૮૫ના કાનુનના રક્ષણાઓની નીતીનો અમલ કરી રહ્યા છીએ. આ વસ્તા શ્રીમાન રીપોર્ટથી તેઓને માટે રક્ષણપણાં આવ્યા છે. બધાય લોકોના તેઓને માટે રક્ષણ પર પણ હતું.

મી. [illegible] આ [illegible] સંબંધમાં જમીન માલીકોનો હક આપવામાં નથી આવ્યા.

મી. ગ્લેડસ્ટોન: [illegible] પ્રમાણે પીકપ્રબ્ધ છું. બધાય લોકોના સંબંધમાં કાયદાકર રહીનો આ છે [illegible] ૧૮૮૫ નો કાયદા [illegible] છે કે કોંગ્રેસવાદીઓ પોતાને માટે રક્ષણપણાં સ્થાપવામાં આવેલા રસ્તા, પોતાની [illegible] સ્થળે જમીન માલીકા મેળવી નહી શકાય. તેનો અર્થ [illegible] થયા કે અમે તેઓને માટે જમીન ધરાવવાની રક્ષણ આપી છે. [illegible] માલીકા મેળવવા [illegible] રીપબ્લીકના [illegible] તેઓને માટે રક્ષણ [illegible] આપવામાં આવ્યું હતું. [illegible] પ્રમાણે તેઓને આપવા માગીએ છીએ તે [illegible] ના નેટાલની : પાર્લામેંટે તેઓને આપવા ધારું હતું [illegible] માટે તેણે કોમના કમિશન નીમ્યું હતું.

"...વર્ષે આ નીતી કામ કરવામાં કોંગ્રેસને નીતી નથી. એવી નીતી ઘીંટી રાજ પરથી કાઢીકારવાળા [illegible] આવે. પરંતુ આ નીતી ઘીંટી કોને પછીને વધુ પોતાને માટે જમાવટા રક્ષણ ગયાના જવાને પ્રેરશે. આ પ્રકાર તે પુરતા વાંદ દોષ આને તેના તેમેને પોતા

એશીયાટીક્સ (ટ્રાંસવાલ લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ) એમેન્ડમેન્ટ એક્ટ

સેનેટર બ્રુકસ શું બોલ્યા હતા

જ્યારે ૧૯૩૯ ના જૂના બીલ સેનેટમાં રજુ થયું ત્યારે તે પરની ચર્ચા વખતે સેનેટર બ્રુકસ અને સેનેટર બ્રોન્સે તેનો સખ્ત વિરોધ કર્યો હતા. આજે પ્રસાર પ્રસંગોમાં બીલમાં ૧૯૩૯ ના બીલ કરતા કરેક ફેરફાર નથી સિવાય કે તેના મુદત વધુ બે વર્ષની માટે મંજુર કરવામાં આવી છે. સેનેટર બ્રુકસે એ વખતે ભાષણ કરતાં નીચે પ્રમાણે જણાવ્યું હતું:

"આજનું કેદેવાયુ બીલ મારી સામેનો વિરોધ અતિસમ્પોક્ત ગેરવાજબી છે. એ સવાલને ખ્યાલ કરનારાઓને બાજુએ મુકીને મારે જવાબ આપી શકાતા નહિ હોય ત્યારે ક્રિમિનલ સામે અતિક્રમણોકૃતનો આરોપ મુકવા હોય એ સાધારણ વસ્તુ બની ચુકેલી છે. હું આ સભાની જાણમાં કેટલાક મુદ્દા રજુ કરવા ઇચ્છું છું કે જે મેં પહેલાં કહ્યું હતું અને બીજાની સામેના વિરોધ કે અતિક્રમણોકૃતિ કે એવા મુદ્દાના દુર કરી દેશે.

...નોન-યુરોપીયન પ્રજાઓના સાથેના વ્યવહારમાં આપણે અમુક સિદ્ધાંતોથી દોરાવું જોઇએ એવી આપણી માન્યતામાં, પછી તે કોઈઓને લાગતી હોય કે પ્રતિનિધીત્વ વખતની કોમ પણ અન્ય નોન-યુરોપીયન પ્રજાને લાગતી હોય, તેના સંબંધમાં, મારા મત પ્રમાણે, આપણી દોરવણી માટે નવા સિદ્ધાંતો આપણે સ્થાપિત કરવા જોઇએ. તેમાંનો પ્રથમ, આપેલું વચન પાળવામાં નિષ્કાળજી કરવા બાબતે પડતી કાળજી બતાવવી જોઇએ. બીજું, લાગતી વળગતી તમામ બાબે સ પૂર્ણ મસલત થવી જોઇએ અને સમજુતી કરવાનો ગંભીર પ્રયત્ન થવો જોઇએ અને ત્રીજો, કામદારો કતલમત ઓછામાં ઓછી થવી જોઇએ.

આ મુદ્દાની ચર્ચા કરીને હું બતાવી આપવા ઇચ્છું છું કે આ બીલ એ ત્રણે સિદ્ધાંતોનો ભંગ કરનારું છે.

ત્રીજો મુદ્દો મેં જણાવ્યો તે કામદારો કતલમત ઓછાવાં જોઇએ કરવાને "પક્ષરહિતના કરાર" વિષે અગે નેટલ કહેવામાં આવી તમે હોય ખબર નથી કામદાર પ્રતિનિધિ, કે. આલાદેવ પાસે પડતા થઇ ગયા છે, તેમાં ફેરબેરો કરતા કરતા કામદારો વચ્ચેની ચળવળની કરવાની ખાસી મહેનતો આજકાલ ચોખા કરેલી છે.

એ ઉપરાંત ચોથો મારી જે કે જણાવવા માગું છું તેના ઉપર વધારે ભાર મુકવા માગતો નથી એ છે કે આવી બાબતમાં આપણે ઓદ્યોગિક કેવળનેસ અને બહારની દુનિયા પ્રત્યેની આપણી જવાબદારીનો ખ્યાલ કરવો જોઇએ. ઓદ્યોગિક પ્રોસપરિટી આપણા મદદ કરી રહ્યાને તેના બદલા પાપીઓનો આ દોડ કુદરતની કાર્યોનો આપણે કબજો ...

આપણે આ સ્થળાના ઇતિહાસના પરિણામોને એક પણ ક્ષ પરંતુ આપણે બાદ રાખવું જોઇએ કે દક્ષિણ આફ્રિકાની પ્રોસપરિટી પણ તેના પર છે અને આ બીજ એ પ્રધાન કારણ રૂપે ફેરફારી રહ્યો છે. પરંતુ આ બીજ ના પરીણામો પહેલાં પૂછ્યું છે. એક વખત કે પ્રસાર ગર્ભ ... ના ઠીકઠાકમાં સેગ્રેગેશનના સિદ્ધાંતમાંથી બહેનું પહોંચ બુરકસ થઇ પડશે. અને એક ... ને ટ્રાંસવાલના દાખલ થઇ ગયા પછી ... નાદારીના દાખલ કરવાના બદલ કેપટાઉન કરારના ચુકારા કરી નાખવાના રાજદ્વારી દબાણનો સરકાર થી ભાગ્યેજ સામનો થઇ રહશે આ બીલ પસાર થઇ ગયા પછી ગોકમત પ્રધાનને તેમને અને પ્રતિનિધિ કરતા પ્રજા આગળ પેકેજી જશે અને પોતાના પગલા પાછા ખેંચી લેવા તેને મુશ્કેલ થઇ પડશે.

વિચાર કરો કે કામનવેલ્થ સાથેના સંબંધને આ બીલથી કેવી અસર થશે.

કાયદાની અતિસરાહિત પરિસ્થિતિમાં આપણે આ બીલને આગળ ચાલવાના આગ્રહ રાખવો નહિ જોઇએ.

આ વખત કોમનવેલ્થના બાકીના પ્રધાનો કે આપણા પોતાના દેશની અદલના તજ્ઞ્યો તરફથી મોટું સ્વરૂપ આપવાનો નથી.

આપણે ગુસ્સને પ્રથમ કરીએ અને ફરીથી પણ બુસને પાય ... આ દોડી વેપારીઓના દોષો શું છે? તેમનો એક એકની તપાસ કરો અને જો તે ખરા કોમ તો જો દોડી વેપારી ઓનાજ દોષોની સામે નહિ પરંતુ અન્ય વેપારીઓના દોષોની સામે પણ પગલા ભરો. દાખલા તરીકે નિરંકુશપણે થતી પીઠ, કે જે દક્ષિણ આફ્રિકાનો એક ગંભીર પ્રશ્ન થઇ પડ્યો છે, તેની સામે કાયદો કરો. પરંતુ રોમેગેશનની વાત કરીને તેને બાજુએ મુકવો નહિ હો. વેપારે પડતા નાના સામે કાયદો કરો.

તે કોઈ વેપારીના દોષો કોમ તો આપણા આર્થિક કાયદાઓના સંબંધમાં રહેલા બીજા દોષોની સાથે એ દોષોનો ખ્યાલ થવો જોઇએ, અને નહિ કે જેમ પ્રોગ્રામ્યો રાજ્ય ચલાવવાની પદ્ધતિઓ. કાયદાનો આપણે આપણી સામેથી કાયદાઓના એક સાધન તરીકે ઉપયોગ કરવો નહિ જોઇએ. આપણે કંઈક જાતને આપણી ધારણાઓને સ્થાન કરવા કાયદો કરીએ છીએ. સામેથી સાથ પાકવાને કાયદો કરવો એ એક રાજ્યને માટે ખતરનાક ગણાતા માર્ગ છે અને આ બીલમાં, અને તાજે છે કે, આપણે જોયું એક પગલું ભરી રહ્યા છીએ કે ... પાછળ થી ... આકસ્મિક થઇ પડશે.

બીજા પાસા ઉપર આપણે ખ્યાલ રાખી રહ્યા છીએ દક્ષિણ આફ્રિકામાં આપણે એક ગાદીની કરી રહ્યા રહ્યા છીએ. ગોરી અમારે દોડ્રસ્તાનમાં અસ્પૃશ્યતાની વિરુદ્ધ બની રહ્યા છે ત્યારે આપણે દક્ષિણ આ દેશમાં અસ્પૃશ્યતા દયાપી રહ્યા છીએ. ... આ કોમને એક ગંદી વસ્તુ તરીકે, એક ગુના તરીકે ગણવામાં આવે છે. વાજબી અને કાયદાપૂર્વ ધંધામાં જુદાપણું એ એક વસ્તુ છે; જ્યારે અને વસ્તુ કેટલાક ... બલાકદારણ (સેગ્રેગેશન) કોમે એક માર્ગદર્શક વસ્તુ બનાવી દેવામાં આવે છે, એ જુદી વસ્તુ છે. તમારા રાષ્ટ્રિય કુટુંબને કંઈક અંશે પ્રવાહી રાખો, ખરી સ્થાનના વસ્તુઓને સંબંધને વાટે રવાન રાખો; આપણા આપવારોને ... નહિ કરી દો. વર્ષોના વર્ષોસોના આંદોલન, અમેરીકા-ન અને દોડ્રસ્તાનના અસલા સૈકાના મારા આબવાસ પછી દક્ષિણ આફ્રિકાને ખાતરી આ ખરા આંતરકરણ ... ઉપાય છે. એ સલાહને દક્ષિણ આફ્રિકાના દુશ્મનો યુવાનોના, દુશ્મનો ... વિચારકોના મનુષ્યો, કે જેમના અનુયાયી આ સરકાર અમલમાં આવી છે, અને જેનો દક્ષિણ આફ્રિકા પ્રત્યેનો સ્વદેશપ્રેમ અમર્યાદીત છે, તેઓનો ટેકો છે.

આ બાબતમાં એ સેગ્રેગેશનની બાદની અને બાજર ... ...

આ સરકારનું સપ્તસણી દળ તરફનું પ્રથમ પગલું છે. જૂ આધુનિક યુરોપનાં ગામેા અને હરીફાઈઓ આપણે જાનના ઊંચ સ્વરૂપમાં આપણા દેશમાં ઊતરવા માંગીએ છીએ? ને પછી શુભેચ્છા, મસલતની આપના અને સદ્ભાવિના કેમ અને લાગણીઓને ઉપરની કાળજીઓ એક દેશ, કે જે ખાનગીદારીથી ઊંડાણિક યમ પડેલાં દુઃખો જગતની ખાનગી આકૃતિરૂપ છે, તમા સુંદર અને ચિરસ્થાયી શાંતિ રહી રીતે સ્થાપી શકાય એ પ્રશ્નોને અંતથી આપવાની પ્રમાન અભિલાષા રાખે છે. એ રીતે આ હાનું બીજ સ્વતંત્રતા અને શાંતિની ભલતમાં એક કસોટીરૂપ છે.

આ સભા, કે જેની ઉપર પ્રતિનિધીત્વ વજરના અને ઓછાં પ્રતિનિધીત્વ વાળા લોકોના હિતોનું રક્ષણ કરવાની જવાબદારી રહેલી છે, જેણે ઉતાવળે થતા કાયદા, કે જેના સંબંધમાં વાજબી શંકાને સ્થાન હોય, તેનાપર અંકુશ રાખવા એ પ્રશ્નોને અંતથી આપવાની પ્રમાન અભિલાષા રાખે છે. એ રીતે આ હાનું બીજ સ્વતંત્રતા અને શાંતિની ભલતમાં એક કસોટીરૂપ છે.

આ સભા, કે જેની ઉપર પ્રતિનિધીત્વ વજરના અને ઓછાં પ્રતિનિધીત્વ વાળા લોકોના હિતોનું રક્ષણ કરવાની જવાબદારી રહેલી છે, જેણે ઉતાવળે થતા કાયદા, કે જેના સંબંધમાં વાજબી શંકાને સ્થાન હોય, તેનાપર અંકુશ રાખવા એ પ્રશ્નોને અંતથી આપવાની પ્રમાન અભિલાષા રાખે છે. એ રીતે આ હાનું બીજ સ્વતંત્રતા અને શાંતિની ભલતમાં એક કસોટીરૂપ છે.

આ સભા, કે જેની ઉપર પ્રતિનિધીત્વ વજરના અને ઓછાં પ્રતિનિધીત્વ વાળા લોકોના હિતોનું રક્ષણ કરવાની જવાબદારી રહેલી છે, જેણે ઉતાવળે થતા કાયદા, કે જેના સંબંધમાં વાજબી શંકાને સ્થાન હોય, તેનાપર અંકુશ રાખવા એ પ્રશ્નોને અંતથી આપવાની પ્રમાન અભિલાષા રાખે છે. એ રીતે આ હાનું બીજ સ્વતંત્રતા અને શાંતિની ભલતમાં એક કસોટીરૂપ છે.

ડો. દાદુનું ભવ્ય સ્વાગત

(આભારા બાબરપત્રી તરફથી)

ડો. દાદુ ગુરુવાર એપ્રીલ તા. ૬૦ મીનાં રોજ ચાર માસની કેદ પુરી કરી મુક્તા તે વખતે ફાલ્સવાલના હીંદીઓએ તેમનું ઘણા સ્વાગત કર્યું હતું. તેનો કેદવાસ અમને મોટા ભળવાથી ગયે અઠવાડીયે તે જાણી શકયા નહોતા. ડોકટર દાદુને જેલપર લેવા અરમેલો, મોરગેનજાન, સ્ટાન્ડરટન, હેડલમર્ગ, બેથામ, ગ્રોનપ્લોંક, સ્વાલરવેનેક, કલાકસ્ડોર્પ, લપનનબર્ગ, ફેન્ટસ્ડોર્પ, વોલમરાનસ્ટાડ, પીટર્સબર્ગ, મીરારીબા, બ્રેકસ્લબર્ગ, બેલ્ફા., રમોસ્ક, કુગર્સ-ડોર્પ, કટીપોર્ટ, જૅહાનીસબર્ગ વિગેરે સ્થળોએથી મોટી સંખ્યામાં લોકો આવ્યા હતા જેલને દરવાજે મોટરેાની હાર લાગી હતી

ડો. દાદુ શરીરે બહુ નબળા થઈ ગયેલા માલતા હતા. ૨૧ રતલ વજન ઘટી ગયું હ.

ડો. દાદુને નેશનલીસ્ટ ગ્રુપ, નોન યુરોપીયન યુનાઇટેડ ફ્રન્ટ તથા અનેક સંસ્થાઓ તરફથી ટ્રાન્સવાલમાં હારેા પહેરાવવાના આવ્યા બાદ સરઘસના આકારમાં સૌ પી. ઘાનાને ત્યા ગયા ત્યા રહ્યા પાસી કરી ગેા જૅહાનીસબર્ગ ડો. દાદુના એન્ડ રહ્યાના મુકામે ગયા. ત્યા લોકોની મેદની ઠીક જામી હતી.

ડો. દાદુ પોતાને મુકામે પહોંચ્યાની ત્રીજી વારમાં ચીફ મેજીસ્ટ્રેટનેા ફોન આવ્યા . તેમને ચીફ મેજીસ્ટ્રેટ મળવા માગે છે ડો. દાદુએ જણાવ્યું . આજે ? ત્યારે કહ્યું તેમ નથી. આવતી કાલે આવીશ

યુનીયનના જુદા જુદા ગામેાથયી ડો દાદુને અસંખ્ય મુબારકબાદીના ટેલીગ્રામેા આવ્યા હતા.

અપેારે નેશનલીસ્ટ ગ્રુપ તથા નોન-યુરોપીયન યુનાઇટેડ ફ્રન્ટના આગેવાન હોદ્દા સાથી ડોકટરની મળવા ગયી હતી. પ્રમુખશ્રીએ નેશન યુરોપીયન યુનાઇટેડ ફ્રન્ટના વેપની પ્રમુખ નામીસ મુલે લીધું હતું ટ્રાન્સવાલના દરેક દરેક ગામેાથી ડેપ્યુટા હાજર થયા હતા આમ યુરોપીયનેાની પણ સારી સંખ્યામાં હાજરી હતી બહેનેા પણ ડો. દાદુને પુષ્પહારેાથી દબી દેવામાં આવ્યા હતા.

ગારીક રાત્રે ડો દાદુએ નોન-યુરોપીયનેાના હકો માટે હાલેની જદ્દોજહદ માટે તેમને અભિનંદન આપ્યું હતું આમ સૌને એકત્ર કરી ડો દાદુને ટેકો આપવા જણાવ્યું હતું.

ડો. દાદુ દોલમાં દાખલ થતા નગર બોલાવા ઉપર થતાં વાળીઓના પેપથી તેમને વધારી લેવામાં આવ્યા હતા અને "ધર્યું જીએ ડો. દાદુ" ના પેકારેા થયા હતા.

ડો. દાદુએ જાહેરમાં કરતા જણાવ્યું કે જેલમાં મને વિચાર કરવાનેા પુષ્કળ વખત મળ્યો હતેા અને મારા મત વધારે દૃઢ થયેા છે કે આપણે સૌ નેશનલ્યુરોપીયનોએ એકત્ર થઇ આ દેશમાં લડવું પડશે. જો તેમાં મદદગી કરીશું તેા પુઢ બાદ કાળા લોકોને હકો વધારે ઝડપવામાં આવશે. મારા જેલના અનુભવ બાદ કાળા લોકો તરફની સહાનુભૂતી મને કમકમાટી ઉપજ્યા છે. અને તેમાં પી કેસરવાનેા એજ માર્ગે છે આને તે સમાનહકના હકદાર બનાવેા છે. ડો દાદુએ સન્ડ ટ્રન્સવાલ જેલટ ની ત્રીજે ડીગ્રીમા કેદીઓના વર્તણુકમાં ગણાવેલા લોકોને જમીન માલીકીના હકો મળ્યા છે તેના સંબંધમાં જણાવ્યું . સરકારે માલદારોને આ રીતે છુટ છાટ કાયમા ઘુટ પાડી છે. એ કાયદો સર્વેગ્રેશન રદ્યાપનારેા કાયદો હોઇ કાયનું માનભંગ કરનારેા છે એગ્રીકલ્ચરીસ્ટ (ટ્રાન્સવાલ લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ) એકટની સામે રજુઆતનેા ઠરાવ થયેા છે આ જાણી પોતે ખુશી થયા હતા અને સૌને નેશનલીસ્ટ ગ્રુપમા જોડાઇ બળ મજબુત કરવા ભલામણ કરી હતી. ડો. દાદુએ પોતાની યમેલા બાબ્ય રવામત માટે આભાર માન્યા અને જણાવ્યું કે આ બાબ તા હજુ કયા સિધાતનેા નથી. તેના કરતા વધુ ખરાબ પરિણામ આવશે કે જે સ્થિતિ રીકના .. તેજ સ્થિતિ તાટાવાનાં પણ થશે. ડો. દાદુએ પોતાની યમેલા બાબ્ય રવામત માટે આભાર માન્યા અને જણાવ્યું કે આ બાબ તા હજુ કયા સિધાતનેા નથી. તેના કરતા વધુ ખરાબ પરિણામ આવશે કે જે સ્થિતિ રીકના .. તેજ સ્થિતિ તાટાવાનાં પણ થશે. ડો. દાદુએ પોતાની યમેલા બાબ્ય રવામત માટે આભાર માન્યા અને જણાવ્યું કે આ બાબ તા હજુ કયા સિધાતનેા નથી. તેના કરતા વધુ ખરાબ પરિણામ આવશે કે જે સ્થિતિ રીકના .. તેજ સ્થિતિ તાટાવાનાં પણ થશે.

એજ રાત્રે ગાંધી હોલમાં નોન-યુરોપીયન યુનાઇટેડ ફ્રન્ટના મીટીંગ ડો. દાદુનું સ્વાગત કરવા ગાવી હતી જ્યા પણ લોકોની મોટી મેદની થઇ હતી.

ડો. દાદુ અને પોતાના જવાહરલાલનેા હારેા આમેરીકન કીલાનથી નેચરનાં પા. ૬૩૫ ઉપરના હતા.

આ મીટીંગમાં સમાજની રાજાના બાળકો બાલિકાઓએ સંગીત સંભળાવ્યું હતું અને જુદા જુદા લોકોએ પ્રસંગાનુસાર ભાષણેા કર્યા હતાં.

—:o:—

ખબર પત્રો

ફ્રાંસીય મેચી મીત્ર મંડળ, કેપટાઉન

કેપટાઉનના ફ્રાંસીય મેચી મીત્ર મંડળના સેક્રેટરી રા. ઉત્તમલાલ આપડા મેચી જણાવે છે કે: શ્રી. ખારડાલી તાલુકાની મેચા સુધારક પરિષદના આગેવાનેા તરફથી તા. ૧ મે, ૧૯૪૧ ના રોજ બહાર પડેલી પત્રીકામાં કેપટાઉન મંડળે ઉપરવેલ ફંડની માગણી કરવામા આવી છે. કેપટાઉનમાં મેચી ભાતીનું એકજ મંડળ છે અને એ મંડળ તરફથી બારડોલી તાલુકાની મેચી ભાતી માટે કંઈ પણ ફંડ ઉઘરાવવામા આવ્યું નથી. એટલે બારડોલી તાલુકા મેચી સુધારક પરિષદના આગેવાનેાએ એ બાબતી માગણી કરી છે એ બાબા વજરની છે એ આગેવાનેાએ કોને સંબોધીને સુચવ્યું હતું એ સમજાતું નથી.

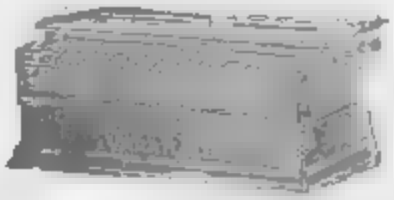
સુરત જીલ્લા સમકત મેચી પરિષદ

જેડીસીયા રા. પીતામબાદ માલબારા . કે "હિનેચ્છુ" બાબ પરિષદના મંત્રી ના નરોત્તમ જેમ. ચૌહાણ (વજીલ) નેા જેરમેલથી પત્ર મળ્યા છે. તેમાં દક્ષિણ આફ્રિકાના વસેલા સર્વ ભાતિ જનેા અને સંસ્થાઓને અરજ કરવા માં આવી . કે ચાલુ માસની તા. ૨૪–૨૫–૨૬ ના ઉપરોકત પરિષદ બાબા મુકામે ભરાવી પરિષદની જરૂરીયાતો પુરી પાડી સફળ બનાવવા દરેક ભાતિબાંધુઓ તરફ કરવાની આ તક ચુકવી નહિ જોઇએ. ભાતિહીત અને સુધારાના વિષયે ઓરમેલથી વેળાસર પરિષદના માન્ય પ્રમુખ તેમ મંત્રી શ્રી. નરોત્તમ જેમ. ચૌહાણ (વજીલ) ના બાનાની પત્ર, સુરત મેાકલવા બાબ વિનંતિ . [નોંધ—હીંદુસ્તાન જતો જેરમેલ કે બાબ થયેા છે.—તંત્રી

આવો પધારો જુઓ

અને

તમારા "માનીતા વાજીંત્રો અને રેકોર્ડઝ ખરીદ કરો

વાજીંત્રો— હારમોનીયમ. મામોફોન.
વાયોલીન. બેન્જો મેન્ડોલીન.
ગીતાર, ઝાઝ આઉટ ફીટ, ફલ્યુટ વિગેરે.

રેડીઓ—"હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ."

નીચે મુજબ ફીલ્મી રેકોર્ડના સેટો સ્ટોકમાં ખરીદી વાસ્તે તૈયાર છે.

(૧) જીવન પ્રભાત,
(૨) વીદ્યાપતિ,
(૩) રોમેન્ટીક ઈન્ડિઆ,
(૪) નીર્મળા,
(૫) ભાભી,
(૬) અછુત કન્યા,
(૭) જાગીરદાર,
(૮) વચન,
(૯) ચેલેન્જ,
(૧૦) હીઝ લાઈનેસ,
(૧૧) સાવીત્રી,
(૧૨) મધર ઈન્ડિઆ.
(૧૩) ગોપાલ કૃષ્ણ,
(૧૪) દેવદાસ,
(૧૫) ધુપ છાઉ,
(૧૬) પ્રેસીડન્ટ,
(૧૭) નીરાલા હીંદુસ્તાન,
(૧૮) ગ્રામોફોન સીંગર,
(૧૯) ૩૦૦ દીવસ પછી,
(૨૦) સંત તુલસીદાસ.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ હારમોનીયમ (હાથના, પગના, હાથપગ સાથે પેટીંબલ).
,, ટ્વીન્સ, ઓડીયન, જેનાફોન, મેગફોન ઈન્ડિઅન રેકોર્ડઝ, ફીલ્મી રેકાર્ડ.
મળો યા લખોઃ

ગોશળીઆ (મોમાચટરી) લીમીટેડ,
૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

RADIO RECORD TRADING Co.

38a MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG,

and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

આરૂ કવ્વાલ

N. 16215 માલિકે દુનીયા દોલત.
,, 16230 જોને મીઠે છન્સે છસે ગમમે.
,, 16243 હલકે મે આજ ઔહમદે આપ
,, 16250 કુરબાર મુસલમાનો.
,, 16273 વોહ દીલકો તાસલ્લી.
,, 16289 કુરઆન પઢો.
,, 16227 મોહમદ આલી ઇનાહ-૨-૨.
,, 16295 મોરી ગોરીસે પ્યારુની.
,, 16304 આન પડી દરબારે બલગ મેરી.
,, 16315 મજા મદીના.
,, 16347 ગુલઝારે કુર્બે બનના.

માસ્ટરે કુદીરૂદીન

N. 16259 પ્યાલા પર છ કરે ઝલકત
,, 16027 ઝો કરદ કદી સે ગલ
,, 16042 દેખો મુજે ચુલ્લુ મેં,
,, 16068 આગ કે કુદને છમા.
,, 16162 નામ પીર છન્દા કરો.
,, 16310 કુદરતે ગાહાહ.

કુબ્બે આલમ કવ્વાલ

N, 16203 સબ કે દાતાસે બનજર.
,, 16230 ખુદા રબ્બે મેરી ખુરાબ,
,, 16241 તસ્વીરે મોહમદ મેરે દીલમે
,, 16279 જીસને દરબારે પર.
,, 16293 આજ સલ્તાદી દીલકી સલ્તીને
,, 16310 અકબોલ મુસલમાનો

મોહમદ ખાલીલ કવ્વાલ

N. 16003 પાપે લાજમ બાગો બારી.
,, 16014 અલી પીનજર.
,, 16049 બનપડ દત કોમુજે.
,, 16124 બસ રબ્બ બસરી બના
,, 16211 આકી મુજે પીલા .
,, 16249 મોહમદ હસરેબે દુહદ બનાં નીહલેગે
,, 16288 કોન તુજે સબરાબે
,, 16308 અહમદ મુરસલ
,, 16312 હમારા બીરલાબાલા

કાલુ કવ્વાલ

,, 16015 જો દેખ રબ્બે મુસતુફા
,, 16064 મસ્ત બોહ મેં.
,, 16071 બીરા બાલા બાનોરો.
,, 16169 આલમ બેસબે જીસે કહતે.
,, 16205 કબસે મેરી સેહમ કિસ્મત બનાય બનતી
,, 16326 પ્યાસ બાતબર બુજસે.

માસ્ટર અબ્દુલ રજાક

F. T. 12857 મુસા સબને યે અરમા નીકલ.
,, ,, 12912 દીલમે નજરેમે વો દુલ્હાને.
,, ,, 12993 ગે કેસે દુલહન આવેલી આલી.
,, ,, 12212 પુલ્ક ઉઠા બબાસે તુમકેા.

કરનબાદન ગ્રેન્ડ પાર્ટી

F. T. 12215 ૧ કરા દે રૂદે મુસા આકા તેરી મલી.
,, ,, 12860 મે તા ધીરે આપ પાર તેરે.
,, ,, 12917 ટ્રમ તરફ બનતા જ.
,, ,, 12749 બજલમ ૩ ૬૬ દે આલમ પર.

મરહીદ અહમદ કવ્વાલ

F. T 12140 કરરે મુસલીલ આસાન.
,, ,, 12165 મેર ૩ કર દે ગુલઝાર.
,, ,, 12215 આ- ૫ દે દીલમે કુબને બારમે

માસ્ટર અમીર બખ્શ

G. E. 17105 બસરે મરવર.
,, ,, 17.20 યે રસુલે પાક કી બખ્શાન હૈ.
,, ,, 1381 કરદ હે તુ દુસ્મ હે તુ.

અબ્દુલ અઝીઝ ખાન

G. E 2234 રલલાલ રલલાલ
,, ,, 2220 વો આપ ચુતો કે બીજા રેને બાકે.

મો. ઇકરામુદ્દીન

G. E 288 ચુન ચુન ચુન ચુન.
,, ,, 437 બનેબન મા ગોરી.
,, ,, 743 હાસીલ હે મુસતે બાદ કેા.
,, ,, 2111 દીનકા દીકા બનબા.
F. F 7 મોહબ્બા હામ સે તારવા ૩ મીદાના
,, ,, 27 સાહેબા હબરત હાસન.
,, ,, 17 સાહાલ હબરત બીલાલ
K. I 216 આંદા બદુરી ૩ મોહબ્બા,

બલ્લાબી રેકેાર્ડ

ધ્રુવે. નાસીબ (૪)
,, ખુશ્બે.
,, રેહમાન
,, બાબરે (૨)
,, મોહબ્બતીબ.
,, બનાબાબ.
,, બદાબાન

કાબા રેકેાર્ડ

ગરીબ નવાજ (૧) ખુદે બેહદા (૧)
બાલિક બાબત (૪) રહમતી મોબાબ (૨)
અલ્લહ કબાર (૨) બારી મુબ્બતના (૨)

દર બદીને નવા રેકેાર્ડ અમારે ત્યાંથી બળશે. તેના દર બદીને રેકલેાગ અમારે ત્યાંથી મંગાવી લેશેા.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE COLUMBIA and "TWIN"

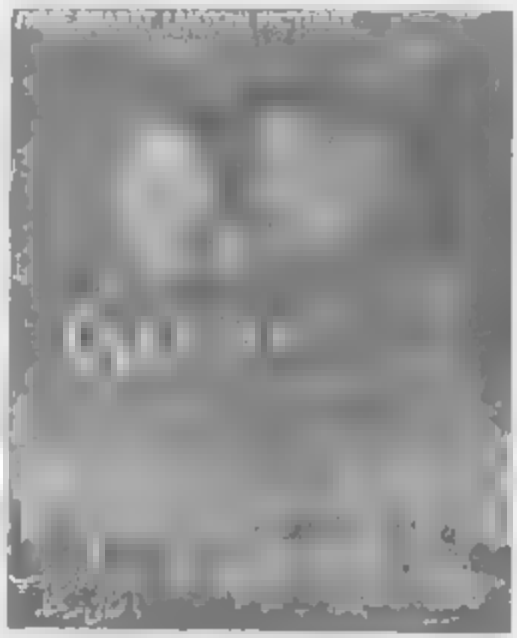
સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકૉર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીલાલ એન્ડ રાજકુમારી

N. 15307 નવી બનારસી બજાવી બ.
„ *15308* અંતરના આગમા એક પુલ ઊડ્યું.
„ *15309* સુંદર છબી.
„ *15311* નવું જીવન.

ડ્રામ અને સમાધાન

N. 15327 દુ તમારી સમીપ-પીપીનાં ભેદ.
„ *15328* તુ તો કાલને મારે રોનર
„ *15331* નિષદનું પાણી બીરપર વરસે.
„ *15342* રીમાર્કેબી રમીકાને નજરમાં કોઇની નજર લડી છે.
„ *15344* પ્રભુનો પ્રકાર બાબ રે શો અને બા રમે
„ *15312* નવ્વાણુંનો ધક્કા.

N 15314 ન્યાયનો નાદ ભા. ૧–૨.
„ *15316* ઐ. રહો.

મારવર ચમપક એન્ડ પાર્ટી

F.T. 5969 બજુબાનું રમકાન
„ „ *5971* મંજરા આજ પ્રભાત.
„ „ *5951* રાવણીના સંસાર ભાગ ૧–૨.
„ „ *5946* સજિ પ્રભુનાને તીરે.
„ „ *5970* રમાણન્મન ભા. ૧–૨.
„ „ *5956* બાબી'દાને કાંઠે.
„ „ *5937* બાબાનું ઘર.
„ „ *5936* વિજરત બાબ ૧–૨.
„ „ *5952* પ્રભુ પાવનકર.
„ „ *5954* બાને પુણ્ય.
„ „ *5740* પ્રભુ વીસ્મૃત ઈ બધાની બાબત.
„ „ *5727* પાસ્ત્ર બનેલાવર ઇર્ષ્ય દીજે.

GUJARATI DRAMA SETS

બાબુ કુમાર	(૩)	રેકૉર્ડનો સેટ.	પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનું નાટક	(૮)	
સીતા ભાગ	(૩)	„ „	નરસિંહ મહેતા	(૩)	રેકૉર્ડનો સેટ.
રાજુક દેના	(૩)	„ „	નરીબનો બારસો	(૩)	„ „
રાજેંદ્રબા	(૪)	„ „	સજ્ઞ-નારાયણ	(૩)	„ „
વીર રાજા	(૧)	„ „	વનરાજ ચાવરો	(૫)	„ નાટકે
ચેમલતોરલ	(૩)	„ „	જલાંપર સતી રહિ	(૨)	„ સેટ.
રોહ રમાબસા	(૩)	રેકૉર્ડનો સેટ.	શ્રીકૃષ્ણ જન્મ	(૨)	„ „

FILM RECORDS IN SETS

મરીબાબા તોપ	(૪)	નીરગસા	(૪)	મારી બાબ	(૩)	બજાના	(૩)
બાબી	(૫)	માબાફોન સીંગર	(૪)	રંગમન	(૧)	દુરમાદ	(૫)

બારતી *F.T. 5246* રઘાવતારની બારતી. *F.T. 5281* શ્રી મબલાડબજુની બારતી.
F.T. 5191 શ્રી મહાદેવની બારતી.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન ૩૩-૫૩૮૨.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે પહોંચ કરવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ. જોહાનીસબર્ગ. 105a

"શુદ્ધ ઘી"

દરબનમાં પબ્લીક હેલ્થ આતમે પાસ કરેલ એમ. જે. માકીવ ફીરના ઍનાલસ્ટ વેરાવળ મજરાલમ આવરણની ફેકટરીનું આબાવતું ઓરીજીનું (શુદ્ધ) ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

આજ સુધી પુછો ના હજારો સાક્ષિ આફ્રિકાના મોલ ઓર્ડર્સ.

શામજી દેવશી ઍન્ડ સન, ૬, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, દરબન.

SAMJEE DEVSHI & SON, 6, Cross Street, DURBAN. 113

'Phone 2-6235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.

PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.

DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર અને કમીશન એજંટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોકસ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, દરબન. 115a

M. H. DESAI,

એમ. એચ. દેશાઇ,

હોલસેલ ફ્રૂટ વેપારી,

અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ કુનીસનના ઈમ્પ્રુવ્ડ આજમાં C. O. D. થી સાટુ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 110

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

ખોકસ, ટેબલ્સ અને ફ્રીચન ચેરસ

જે બજારે રેબરેબ નીચે મોકાર માલ ઉ સોનો દરેક ગ્રાહક રાજી છે. આજ પોકારના ભાવોના આધાર ઓર્ડરો આવે તેવાર આજમ કરાશે.

L. MISTRY,

5 KORT STREET, : : : : JOHANNESBURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2526. 105a

ક્રીટીંગસ

પાવડર

કીડી, મકોડા, ચાંચડ, કંસારા, માખી, વંદા વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીટીંગ્સ પાવડરના ટીન ભરે છે. 111a

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices

TRIAL ORDER SOLICITED.

જવાબદાર ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અમો આપકંટ્રીના ઓરડર ખાસ રેબરેબ રાખી સારો માલ C.O.D. થી રવાનીએ કીજો.

79, PRINCE EDWARD STREET. DURBAN. 106

જુના અને જાણીતા ફરમાસુ મીઠાઇવાળા અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકો

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી રહેશે.

અમારી કેકમાં ઉત્તમ બાફવું અને સાચું ઘીજ વાપરવામાં આવે છે ફરમાસુ મીઠાઇ તથા દરેક જાતનું ફરસાણ. બાપારે, સવમ ગ્રાહકોને વિનંતી મોટા ઓર્ડરમાં મળશે.

વધુ ખાતરી માટે લખો યા મળો:

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-6577. 13a KORT STREET JOHANNESBURG. 115

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ઝોરસ્તી	હોરૂ	મુસલમાન	પારસી	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	૧૯૪૧ મે	૧૯૯૫ વૈશાખ	૧૩૫૯ રજબ ચાંદ્રમાસ	૧૩૧૦ કોર્ડ ૨૬મો	કા. મી.	કા. મી.
સુમ	૧૬	૧૯	૧૬	૧૬	૬-૨૮	૬-૫૬
મંગળ	૧૭	૨૦	૧૭	૧૭	૬-૨૮	૬-૫૬
બુધ	૧૮	૨૧	૧૮	૧૮	૬-૨૮	૬-૫૬
ગુરૂ	૧૯	૨૨	૧૯	૧૯	૬-૨૮	૬-૫૬
શુક્ર	૨૦	૨૩	૨૦	૨૦	૬-૨૮	૬-૫૬
શનિ	૨૧	૨૪	૨૧	૨૧	૬-૨૮	૬-૫૬
રવિ	૨૨	૨૫	૨૨	૨૨	૬-૨૮	૬-૫૬

Books for Sale.

The Story of Ramayana £1

ESSYS ON INDIAN ECONOMY—By Mahadev Govind Ranade. Price .. 4s 6d.

ESSAYS ON INDIAN ART, INDUSTRY AND EDUCATION.—By E. B. Havell Price 3s.

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS.—By V. G. Kale, M.A. Price .. 4s

From: The Manager,
'Indian Opinion'
Phoenix, Natal.

વેચવાના નવાં પુસ્તકો

આદર્શ પત્ની—સંસાર નવસંસ્કાર પૈસાદારોનો પરસ્પર પ્રેમ અને સંપ તેની રસમુક્ત મુદ્દાસરની ચર્ચાથી ભરેલી છે કિંમત શી. ૭–૬

ભારતીય કૌટુંબિક જીવન—પ્રસિદ્ધ શ્રી પુરુષોત્તમ પરમાનંદ પટેલ લખેલા લાયક બનવા જીવન કાર્ય કિંમત શી. ૬.

ભોળાની ભેરા—ગુજરાત વિદ્યાપીઠ તરફથી બહાર પડેલો ગુજરાતી ભાષાનો ઉત્તમ ભોળાની ભેરા કિંમત શી. ૧૦–૦

બહારના લેખકોની નવલકથાઓ.

ગ્રાન્ટ કરાર કે ધ્રમ રિડેમ્પ્શન કૃત શી. ૪–૬.
સ્ત્રી સ્ત્રી (ગ્રાન્ટ કોલ્સરોય કૃત) શી. ૪–૦.
પરે મધુ વેદક ૫ ૦

આ ઓફીસે લખવાથી મળશે.

Protection at all Points!

That's how Mobiloil guards modern car engines. It flows freely and resists wear. You get *all* good qualities with world-famous Mobiloil.

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA LIMITED

Lifetime Service

FROM their very foundation. CYMA Watches are built for a lifetime of service and for artistic beauty. Materials of selected high quality, shaped and finished to the highest degree of accuracy, are assembled by craftsmen born to watch making. So from the CYMA factory come watches, the peal of excellence in every feature.

CYMA

FOR A LIFETIME AND WITH LIFETIME

The "FRIENDS of INDIA" SERIES

Short biographical sketches of eminent men, who have laboured for the good of India.

Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece.

[illegible]	[illegible]
Sir William Wedderburn	Lord Morley,
Rev. W. Miller,	Sir Pherozeshah Mehta,
Lord Ripon,	Swami Rama Tirath,
Ravi Varma,	Sir Salar Jung,
Sir C. Sankaran Nair,	Henry Fawcett,
Sir Henry Cotton,	Lord Hardinge
John Bright,	Kristo Das Pal,
Lal Mohun Ghose,	Edmund Burke,
Mrs. Annie Besant,	Rabindranath Tagore,
Allan O. Hume,	W. C. Bonnerji,
A. M. Bose,	Charles Bradlaugh,
Dadabhai Naoroji,	Dinsha E. Wacha,
V. P. Madhava Rao C.I.E.,	Rao Bahadur R. N. Mudholkar,
Raja Ram Mohun Roy,	Dr. Rash Behari Ghose,
Dinshaw Edulji Wacha,	H. H. Shri Sayaji Rao Gaekwar
Ishwar Chander Vidyasagar	Kashinath Trimbak Telang,
V. Krishnaswami Aiyar,	Nawab Mohsin-ul-Mulk,
Rahn Surendranath Banerjea,	Behramji M. Malbai,

Nation Building (Annie Besant,) Hindu Social Ideals

Price: One Shilling Each

APPLY:
MANAGER, INDIAN OPINION,
PHOENIX, NATAL.

India-Natal Line

ઇન્ડિઆ નાટાલ લાઇન

કલકત્તા જનારી સ્ટીમર

[illegible]

[illegible]

[illegible]

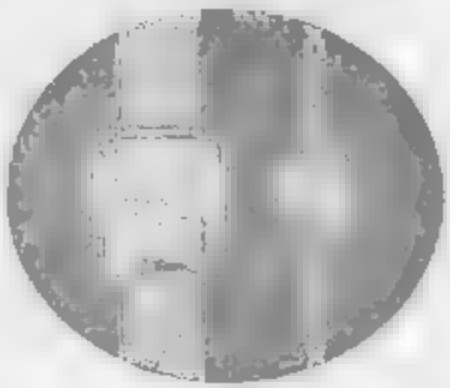
[illegible]

BASSA Ltd,

Box 569, Durban. Telegrams: "CABASA." 'Phone 22850.

ELGIN

ઘડીયાળો

[illegible]

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

DURBAN REPRESENTATIVE
G. DAVIDSON, 720 Colonial Mutual Bldgs., West Street, DURBAN

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Natal, Natal.

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

No. 21—Vol.-xxxix. FRIDAY, 23RD MAY, 1941. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

QUALIFICATIONS TO CRUSH LIBERTY

"ONLY when Humanitarianism calls for the subjugation of other races is an ethical justification for it established. And [illegible] in no instance can be cited in which conquest has been undertaken solely or mainly to promote the cause of humanity—men who, engaged in the work of subjugation generally delude themselves into the belief that they are in fact promoting such cause but [illegible] be said that there is one principle by which they can test the rightfulness of their [illegible] and that is the principle [illegible] If they can truthfully say that they have no personal or national gain that they are influenced by no sordid motives, that they look for no material reward if they can honestly acquit themselves of any feeling of hatred malice animosity or revenge if they can correctly assert that they have purged themselves from the lust of conquest the love of power and the pride of race if they can conscientiously plead that they have dismissed from their minds the idea of their own superiority if, except in so far as their help [illegible] done for national aggrandisement if they [illegible] before the solemn tribunal [illegible] they unequivocally declare that their sole aim is to do good to others and to promote the cause of peace, progress, and brotherhood then [illegible] they can [illegible] a light heart to the destruction of liberty

—J. G. GODARD.

સ્વતંત્રતાને કચડવાની લાયકાત

"ગમે ત્યે પ્રજાઓને તાબામાં રાખવાનું કે વાનપ્રેમને ખાતર કરવી જરૂરી દેખાય તાજ તેનું નૈતિક રાજીપાણ [illegible] પરંતુ એવા એકલાજ કારણથી કેટલા દાખલા દેવા એવા એક પણ દાખલા મારી જાણમાં તેમ નથી. બીજા મનુષ્યો કરતાં પોતાને તાબામાં રાખે તે તારે સામાન્ય રીતે બીજાના વાનપ્રેમના બહાનજ તેઓ તેમ કરે છે, એવી પોતાની ખાતરીમાં પડી જાય છે. સારે તેઓમાં એ કામની જરૂરીયાત કરોડીને બદલે એકજ સિદ્ધાંત છે, અને તે નિરસ્વાર્થતાનો સિદ્ધાંત. જો તેઓ સાબિત કરી શકતા હોય, કે તેઓ કંઈ પણ અંગત કે પ્રજાકીય લાભ સાધવા ઇચ્છતા નથી, કે કંઈ પણ સંકુચિત દોરવાયા નથી, કે કંઈ પણ આપ્રિય લાભ લેવા ઇચ્છતા નથી; જો તેઓ પોતે, કોઈ, નિરસ્કાર કે દ્વેષભાવથી પોતાને પ્રભાવિતપણે રહીત થયા શકતા હોય; જો તેઓ પ્રભાવિતપણે એમ કરી શકતા હોય, કે તેઓ ગુલામ બનાવવાની આવડત, લાલચ અને જાતીય અભિમાનથી મુક્ત છે, જો તેઓ ખરા અંતઃકરણથી કરી શકતા હોય કે તેઓએ પોતાનામાંથી મોટાપણનું સઘળું જ્ઞાન, સર્વોપરિતા પરત્વેની પોતાની માન્યતા વિષેનું સઘળું મિથ્યાભિમાન, પ્રજાકીય સ્વાર્થ સાધવાની સઘળી ઇચ્છા હજી દૂર થયેલી છે; જો તેઓ નીતીના કરવામાં પ્રતિજ્ઞાપુર્વક એમ કરી શકતા હોય, કે તેઓનો એકમાત્ર હેતુ પરોપકાર કરવાનો અને ભાતૃભાવ વિકાસ અને શાંતિ વધારવાનો છે, તોજ તેઓને હકથી હકથી સ્વતંત્રતાને કચડવાનો અધીકાર સાંપડે છે."

—જે. જી. ગોડાર્ડ.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

મે તા. 30 મીના અરસામાં સ્ટીમર મુંબઇ જવા રવાના થશે.
સફર તેમજ ઉંચ પેસેંજરોને લેવામાં આવશે.

કરજન આવ્યા પછી તમારે માલ તથા યુનીયન ડ્રાયલાન્સ ઈમ્યુગ્રેશન મુજબ નાણા સાથે લઈ જવા વિગેરે સંબંધી હકીકત મળવાથી બંદોબસ્ત કરી આપીશું.

ટાગીના ઉપર તમારૂં નામ તથા B. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રા.) લીમીટેડ
ઈંડી પેસેન્જર એજન્ટ.

ડેક ફીકોટ ફ્રિંડુ બીરથી સાથે પા. ૧૭ ૧૦ ૩.
,, ,, ગુરબીમ બીરથી સાથે પા. ૧૮ ૬ ૬.
,, ,, બીરથી વગર પા. ૧૪ ૧ ૩.
સેકન્ડ કલાસ સ્ટીમસ વિરથી વગર પા. ૪૦ ૧૦ ૦.

સ્ટીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ફીકોટોના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

Phone 2-0432. Tel. add: "KARAMAT."
SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.
390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,
No. 4, Kort Street, Johannesburg.
'Phone 33-1458. P. O. Box 6220.
Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE
——COMPANY, LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ કંપની વીમા કંપનીમાં છુંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર ગૂડ્સ, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોને બજના વીમાઓ, સાયકલ વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતરવાથી સકાય છે કાંઈ કંપનીને ઉતેજન આપવું એ દરેક હીંદીની ફરજ છે

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue
DURBAN.
Telephone 2-5845 Gen.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street.
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4476
P. O. Box 3541.
Tel Add "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM, RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL

PHONE 20033. CORNER PINE & GREY STS.

SITUATED IN THE HEART OF DURBAN'S BUSINESS AREA.

THE RESORT OF UNDER SIXPENCEMEN

WHERE EVERYBODY GETS THE REQUIREMENTS IN MEALS.

BOARDING & LODGING BY DAY, WEEK OR MONTH.

THE EPIC FAST

(BY PYARELAL)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.

320 Pages Price: 2s 6d

Obtainable From The Manager

INDIAN OPINION, Phoenix, Natal

દીક્ષા ની ઓ

અંગ્રેજી ને ગુજરાતી

આ ડિસેમ્બરી મહિનામાં ઓફિસની મુખ્યત્વે ગણેલા ત્રણપીઢના જોડણી કરતા આપણે ગુજરાતી વધારવા કાર્યે બનાવેલો છે વિદ્યાર્થી આલમ માટે તે બનાવ્યો અરેબી અને ઉર્દુવાળી જે તેને અંતે ગુજરાતી : બાબો કરશે, મોટા અક્ષરોની પસંદી, મોટી વીગોની સંખ્યા, પ્રકાર, ભાષા કરેલો, વિગેરે બધી વસ્તુઓનો ખ્યાલમાં રાખીને બનાવ્યો છે

પાકું પૂંઠું પાનાં ૧૪૦૨ પ્રસિદ્ધ કીંમત રૂા. ૫

Manager, 'Indian Opinion,' Phoenix

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

	Rs	A
Lectures from Colombo to Almora	0	11
Jnana-Yoga	1	12
Raja-Yoga	1	4
Karma-Yoga	0	14
Bhakti-Yoga	0	14
Karma & Bhakti—Yoga (in one volume)	1	0
Essence of Hinduism	0	9
In Defence of Hinduism	0	4
Modern India	0	6
My Master	0	6
Chicago Addresses	0	4

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A comprehensive chronological account of the Master's wonderful life, the only authorised edition of its kind in English.

[Fourth Edition]

Thoroughly revised and improved with a foreword by Mahatma Gandhi.

Price, Re 1.

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs 4, Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

અફ્રીકાની દરેક બજારના નવાબોમાં
આબાદ જાહેર કરનાર.

ઝંડુ અશોકારિષ્ટ

પ્રદર, વાંધા વીગેરે
રોગોનો સચોટ ઇલાજ
દરેક ઘરમાં જોઇએ જોઇએ.
૧ રતલી બાટલીની કીં. ૪ ૬.

આફ્રીકાનાં પેલનાં દરોમાં
આબાદ કામ કરનાર

રડતા બાળકને રમતું કરવાને માબાપની
ફીકર બદલવાનો અકસીર ઇલાજ
બીલકુલ કેફ વગરનું.

ઝંડુ બાલ શૂલાર્ક

— બાળકોવાળા —
દરેક ઘરમાં જોઇએજ જોઇએ.
—બાટલી જોઇને કીં. રૂા ૨-૦.

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પી. બો. ન. ૫૫૧૩, મુંબઈ નં. ૨૬.

મા. આફ્રીકાના સોલ એજન્ટસ: જોષ, જોષ, જોશી એન્ડ કુન્હા, કલાન્ડ ૨૩૮, જોશીપાર્ક બજાર, પી. બો. બોક્સ ૧૨૦૫, પ્રીટોરીયા.
નેટાલીયનોમાં મલવાનું ઠેકાણું: અમર ઓપર્સ, ૧૪ કોર્ટ રોડ, દરબન.

આયુર્વેદિક દવાઓનું સુચીપત્ર આજેજ મંગાવો. જોઇતી બાબે લખો બોક્સ ૧૨૦૫, પ્રીટોરીયા.

MOHANLAL VALJEE.

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સારૂ ચેલેંજ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખોઃ—

P. O. Box 342. 139 Brook St. Durban.

શિયાળો!! એટલે ખૂટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય

જો તમારે તમામ જીવનની ખરી મજાહ લેવી હોય તો આ શીયાળામાં પુષ્ટીકારક પાકો બનાવી તમારી તંદુરસ્તી પાછી મજબુત અને બળવાન બનાવી દો! પણ યાદ રાખશો કે ફાયદાકારક ખોરાકો બનાવવા માટે સારો, તાજો અને ચોકખો શુદ્ધ માલજ વાપરજો. અમારે ત્યાં શીયાળાના પાકો બનાવવા માટે ખાસ તાજો અને શુદ્ધ માલ આવી ગયો છે.

અમારે ત્યાં ઈંગ્લીશ, બદામ, અરોલી, પીસ્તા, પંજાબી સામગ્રી, કાંદ મુસલી, બારદ, બક્ષાવી, કોપરા વાટી, ગોળપાક અને મધુ, ચાર મગજ, ચોપસીની, અસલના, સુંદર, અંબર, સોના ચાંદીના વરખ, રતનજન, પીમેરે તમામ હીંદનું કરીયાણું મોંઘી વટું, જલ્દી ખુટીજો.

ઉપરાંત દાંડી બરની તમામ ઓસ્ટરી હંમેશ રટોકમાં રહે છે.

હીંદુસ્તાનમાં મશહુર થઈગયેલી સુરતની બરફી, પીસ્તા બરફી રો. ૩–૬ રતલ, બદામ બરફી રો. ૩–૬ રતલ.

મુંબઈના તરેહવાર હલ્વાઓ. બદામી હલ્વો રો. ૨–૬ રતલ, સફેદ પડવાળો હલ્વો રો. ૨–૬ રતલ, રંગીન બદામી હલ્વો રો. ૨–૬ રતલ, સુકેદ મલાઇ હલ્વો રો. ૩–૦ રતલ અગાઉ ઓર્ડર આપવો મળશે.

નવાબી પાઉડર: શરીરના દાદ પરુ ખાજમાંથી માત્ર ૭ મીનીટમાં રાહત કરી દે છે. ૬ બોટલ રો. ૩–૬ પોસ્ટેજ રો. પુનીમન મારે. એક વખત ઓરડર આપી ખાત્રી કરી જો.

દેશના ગાહકો: ૩૦૦૬૦ રો. ૧૬–૬.

P. O. BOX 709. **I. G. H. BASSA,** 153 Grey Street, Durban.

ગુજરાતી ભાષાનું

રેફ્રીજરેટર ટ્રાન્સપરાઇટર તદ્દન નવા જેવું જ—કીંમત પા. ૪૦.

વધુ વિગત મારફતે લખો:

K. D. Ranchhod,
Aliwal North (C.P.

વેચવાના પુસ્તકો

બાળ સાહિત્ય

બાલ બોધ (બાળકો માટેનો બોધ)	૧	૪
નાની કેન વાર્તા	૦	૬
સુંદરીકના પરાક્રમ	૦	૬
બાળકી પુરાણ	૧	૪
પુસ્તકાલય	૦	૬
બાપુની પુજા દાંડી પ્રસંગનું વર્ણન	૧	૦
બાલ કુંજ વાર્તાઓ	૨	૦
બાળ કથાવલી વાર્તાઓ	૨	૦
બાલપયોગી બાળ કાવ્યો	૧	૦
બાલદર્પણ બાળ કાવ્યો	૧	૬
બાલકોપયોગી મહાન પુરૂષોની કથાઓ	૧	૬
વિકરાળ વન	૨	૦
બાલરસ (રમુજી પુસ્તક)	૦	૬
હીંદુસ્થાનની બાળ વાર્તાઓ	૨	૬
ઢાંકણવો	૧	૪
ઢીંગા ગોતી	૦	૬
ગુલાબ અને ચંપો	૧	૬
બાળ વાર્તા વિનોદ	૨	૦
મધપુડો	૨	૬
૧ લી ચોપડીના બાળ	૦	૬
૨ જી ,, ,,	૦	૬
૩ જી ,, ,,	૧	૦
૪ થી ,, ,,	૧	૬
૫ મી ,, ,,	૧	૬
૬ ઠ્ઠી ,, ,,	૨	૦
૭ મી ,, ,,	૨	૪
ગુજરાતી દેશી ઢીંગાણ બાગ ૧	૦	૬
બંબાવણીત બાળકારાવાળાનું	૨	૬
બાકરણ બાળનું	૧	૪

આજ ચિનોદ બાળાના ૨૦ પુસ્તકોના સેટની કીંમત રો. ૮–૬

દક્ષીણામુર્તિ બાળ સેટ ૨૫ પુસ્તકો. કીંમત રો. ૧૨–૬.

પંચામૃત	બાળ અને બાલપયોગી
ચતુર કરોકરીયો	વાર્તા
રંગીલું પુષ્પ	વાર્તા
બેલુંને બાબા દરી	બાલપયોગી
બાળકો કહેતી	વાર્તા
તારાબેનના પારા	વાર્તા
મોરિયો	વાર્તા
કેક	વાર્તા
કુંક કેમ	કાલનું વર્ણન
જીવજંતુ	જીવજંતુની માહીતી
કેમ બાબાના પારા	વાર્તા
નીળ ગ્રહ	ગ્રહોની માહીતી
વસંત બાવી	ઋતુની વાર્તા
નવાંચરતો	ઉખાણા
કેકનો ભરો	વાર્તાઓ
તક તક	વાર્તાઓ
ઘરાણની તલવાર	વાર્તાઓ
બે બાળ નાટકો	
દુઃખકારો	સમુચ્ચ
વિનાયની વાતો	
બાબો રાબો	
નામકામાં મથો હતો	નામના વિશે કહેવું
બેલના વિનોદમાં	વાર્તા
બાળ અને ઢીંગા	વાર્તા

વેચવાના કલા ચિત્રો

કલાના નમુનાનો સુંદર વિષય	નંબર
મગળાષ્ટક	૬
જીવન ગંગા	૬ ૪
કમા કલાપ	૧ ૪
રંગ રેખા	૬ ૦
બાબાના કલા મંદીરો	૭ ૧
રોયર કલર પિકચર આલ્બમ	૧૬ ૦

આ ઓફીસે છપાએલાં પુસ્તકો

ટ્રાંસવાલ લાયસેન્સીંગ કંટ્રોલ ઓર્ડીનન્સ ૧૯૩૨ ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં	૧	૧
સીતા વનવાસ	૧	૪
સત્યના પ્રયોગો અથવા આત્મકથા ભાગ ૧	૧	૧
" " " " ભાગ ૨	૧	૬
નીતિના બાળો	૧	૦
કરો કંકોતીનો વ્યવહાર અને તે ઉપર ભાગ		૬
સત્યોદય		૧
પુર્ણ અને બધિરમ		૧
લોકમાન્ય બાલગંગાધર તીલક નેમના મત અને વિચાર		૬
મુસ્તફા કમાલ પાશાનું જીવન ચરીત્ર		૬
મુસ્તફા કમાલ પાશાનું બાષણ		૬
મારો જેલનો અનુભવ જેબક: મ મોહનદાસ		૬
મારો જેલનો બીજો અનુભવ " "		૬
મારો જેલનો ત્રીજો અનુભવ " "		૬
એક સત્યાગ્રહીની કથા (સેક્રેટરીઓનો બચાવ)		૬
મુરબ્બાજી અને બીજા બે બાળકો		૬
જેલના કાબ્ય (સંકલન વખતના)		૬
હોમ રૂલ્સ (સંક્ષીપ્તમાં અંગ્રેજી)	૧	૪
કાપડા બાબે કાતાની કરજ		૧
જીવન દોરી		૧
સુપારાના બગાડા		૧
બાત વિના બીજું કશું નથી		૧
કરણ ઘેલાનું વર્ણન એક બાબ્ય		૧
બાબુક કેટલી જમીનનો બાલીક જોઇ		
સ્કેર ડોલસ્ટોયની વાર્તાઓ		૧
જરથ્રુસ્તી મરણી		૧
ઓરીયાણીક એક્ટ ૧૯૦૮ ના બારા		
ગુજરાતી—બ્રેઇલ		૧
બાયોગ્રાફ વિથે સામાન્ય જ્ઞાન બાગ ૧ લો		૧
" " " " " ૨ જો		૧

Indian Opinion,
Phœnix, Natal.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 24003, Res. 24456.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

INTERIOR VIEW OF OUR SHOP.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES, BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES, Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £20, THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up. PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards.
EMBROIDERED CREPE-DE-CHINE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.

Branches: 58, WICKS STREET AND 60, WICKS STREET. GARAGE: 7, MOSS STREET AND 58, WICKS STREET, VERULAM.
'Phone 39, Verulam.

દરેક સ્ટીમરમાં અપાર તથા હિંદથી આવે છે

બનારસની ફીનારવાણી અને સાડી, તેમજ જાતજાતની ખુરીદાર સાડીઓ રૂા. ૧૦, રૂા. ૮૫, રૂા. ૧૦૫ થી માંડને પા. ૨૦ સુધીની

બનારસથી હમણાંજ આવેલી છે.

કલબ હામની સાડીઓ રૂા. ૨૫ અને રૂા. ૩૫ થી ઉપર. જાતજાતની જાતવાણી સાડીઓ રૂા. ૧૨–૬ અને રૂા. ૧૭–૬ થી ઉપર.
કલબનું ક્રેપ–ડી–ચીન રૂા. ૩–૬ નું ત્રાસ ૪૨ ઈંચ અને ૪૫ ઈંચ પહોળ. સાડીનું બોર્ડર ડીઝાઇનનું કપડું, ૪૪ ઈંચ પહોળ વારની, રૂા. ૧–૬, રૂા. ૧–૮, રૂા. ૨–૦ અને તેથી ઉપર. હમણાંજ આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ રૂા. ૨૫, રૂા. ૩૫, રૂા. ૪૫ અને એથી ઉપર.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ઓફિસ
૫૪ અને ૧૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ મંગાવના મેનેજર
એડવર્ટાઈઝમેન્ટ માટે
પી. રતનજી,
૧૦, બી સ્ટ્રીટ, ન્યુકાસલ

ગરાજ
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૪ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular Flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Sole producers of all Suncrush drinks.

'Phone 23330. Tel. Add. "Naarilee."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
Country orders executed at lowest Market prices
We supply wedding requirements also
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO URAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 6d., 1/6, 3/6 and 4/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ
મીઠાઇ બનાવવાની મશીનરી
દરેક જાતની મીઠાઇઓ, મોજમા ધીની તેમજ મોજા મેવા, મસાલાવાળી બનાવીએ છીએ
ઝડપથી કામકાજનું સુરતી ઘુમ્મટ, મોક, મજુરા, માંડીબા, બારસાખ, બારણા વિગેરે લાકડાનું નાકામ બનાવીએ છીએ.
શીયાળામાં બારણા ઉપર સમણા પાકો તૈયાર રાખીએ છીએ
તેમજ ઓર્ડર મુજબ સ્પેશીયલ બનાવી આપીએ છીએ.
પાર્ટી વિગેરે માટે મોટા મકાનમાં બેઠકો કેઈ પણ જાતની મીઠાઈ ઓર્ડર મુજબ ટુંકે વખતમાં બનાવી આપીશું.
બહારગામથી મંગાવનારને માલ પુરતી સંભાળથી કાળજીપુર્વક મોકલવામાં આવશે.
PHONE 33-6675. P. O. BOX 3680.
THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART,
14 President Street, Corner Diagonal St., JOHANNESBURG.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Leapco."
D. K. PATEL
Fruit and Vegetable Exporter
— SPECIALIST —
South African, Canadian and Australian Apples
Cape Fruit on hand in season
We have in stock green Ginger at 5d. a lb.

ડી. કે. પટેલ
ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ વહાવનાર.
સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ
માલમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ
લીલું આદું પ પેની રતલ વેચીએ છીએ.
ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન રાખવામાં આવે છે
નામીચા ભાવો અને સરતા C. O. D. થી મોકલીશું.
P. O. Box 706. 106 Prince Edward St. Durban.

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

No. 21.—Vol. XXXIX Friday, 23rd May 1941. Registered at the G.P.O. as a Newspaper

Indian Opinion

FRIDAY, 23RD MAY, 1941

What Will Posterity Say?

IT has been our policy, in regard to accepting advertisements for this journal, to refuse advertisements of things which we consider harmful to the public either physically or morally. It is difficult to adhere to a very strict rule in selecting such advertisements, but there are certain glaring things which the traders are too eager to advertise, such as, for instance, liquor, tobacco, etc., and these advertisements we have scrupulously refused, though from a financial point of view they would have been very profitable to us.

In our last week's issue the reader will have noticed an advertisement regarding sale of properties in the Transvaal. That advertisement is the outcome of the right of ownership of land our brethren in the Transvaal have just been granted in areas set aside for them by the Government, in accordance with the recommendations of the Feetham Commission appointed in terms of the Transvaal Asiatic Land Tenure Act of 1932, an Act which was condemned by the community as establishing, for the first time, the principle of segregation.

In view of the fact that we have all along been opposed to this measure and have advocated resistance against it, we certainly cannot, with any show of consistency, now aid or encourage, directly or indirectly, our brethren in the Transvaal to purchase land in ghettos established under that obnoxious measure for their trade, residence and occupation. It would amount to an acceptance, on our part, of that measure and of the principle of segregation as contemplated under Law 3 of 1885 of the Republican Government, which was never at any time accepted by Indians as a community. Moreover, to publish an advertisement in this journal referring to the sale of such land, would amount to our condoning such thing on the one hand and, on the other, blowing a trumpet that our brethren should avail themselves of the opportunity of indulging in it—a hopeless position which could not be defended by any code either moral or ethical.

We wish, therefore, to openly express our regret that this advertisement should have inadvertently crept in this journal, and to announce that it has now been eliminated.

We know that there has not been unanimity in our community in rejecting the Transvaal Asiatics Land Tenure Act and we have bemoaned the action of the responsible leaders of our political organisations, such as, the Transvaal Indian Congress and the South African Indian Congress, in going back on the solemn resolutions passed by those organisations, and allowing themselves to be meekly led into submitting to the measure. By this act of theirs they have demonstrated a hopeless lack of their sense of responsibility as leaders of the community and have forfeited their right to leadership.

Our advice to our brethren in the Transvaal is that they should keep their eyes and their hearts open. They should search their hearts before taking a single step. To gain material wealth by honest or dishonest means, by moral or immoral means, should not be their motto in life. If they are not strong enough to-day to fight against a measure, which they have rejected as degrading to their national honour and self-respect, as imposing a stigma of inferiority on them as a community, they can at least avoid sinking deep into it by investing their capital with no other object than to exploit their brethren less fortunate than themselves by rack-renting. Their protest against the measure should stand until they are able to muster up their strength and organise their forces to put up a fight. By submitting to the measure they are closing the door even for India to come to their rescue when she is able to do so—not to speak of their besmirching her fair name.

Be that as it may. What is more regrettable is the fact that even those who have all along opposed the measure, as well as the action of the leaders of the Congress in submitting to the measure, have now succumbed to the temptation of buying properties in segregated areas. They are, in our opinion, more guilty than even the Congress leaders, of lacking in their sense of responsibility to the public.

Material wealth never remains eternally with us. When, however, such wealth is acquired by immoral means, it is bound to leave us sooner still. It is only the heritage of our good deeds that posterity will benefit by. But when posterity realises that their forefathers have left them a heritage of slavery and degradation they will assuredly curse them and they will have well deserved that curse.

The Transvaal Struggle

THE Passive Resistance struggle commenced by our brethren in the Transvaal on May 12, is still proceeding without any exciting incident having taken place. There are now two Passive Resistance stalls being conducted, one near the Magistrate's Court and the other near the Johannesburg City Hall, where fruit trading is carried on without a licence. Mr S. M. Mehd was served with a notice on Monday afternoon to take out a licence within twenty-four hours, which has not been complied with and no proceedings up to the hour of penning these lines, have been instituted.

This is going to be a long-drawn struggle and its success will depend entirely on the strength of the community. Three, out of the four Passive Resisters, Messrs. S. M. Mehd, Yusuf Saleh Patel and Narainswamy Naidoo

have sacrificed their means of livelihood and dedicated themselves to the cause of the community and the fourth, Mr. M. E. Nagdee, who has attained a pensionable age, has even come forward to set a noble example worthy of emulation by many of our younger members. Many more such volunteers, who are prepared to dedicate their lives to the cause, will be required to make the struggle effective.

Our brethren should realise that, in comparison with the greatness of the cause, very small sacrifice is asked of them. No one expects all of them either to go to goal or to sacrifice their all. Those who are in a position to help financially should be prepared to help in that way, those who can spare a member or members of their family to devote all their time to the struggle should also help in that way. Everyone should be prepared to render assistance in any manner it is possible for them to do so to the best of their ability. There are some who are doubtful as to whether the struggle will be successful. Nothing is achieved without sacrifice. God helps those who help themselves. Unless we are prepared for some sacrifice to uphold our national honour and self-respect and to help ourselves, we can expect help from no one. We must pin our faith in the righteousness of our cause and in our strength to fight that cause, and success will assuredly come to us.

There is to be a mass meeting on Sunday to discuss the ways and means to carry on the future struggle and it is expected that our brethren will not fail to attend in their numbers.

ASIATICS (TRANSVAAL LAND AND TRADING) ACT

WHAT SENATOR RHEINALLT JONES SAID

THE following extracts from the speech delivered by Senator Rheinallt Jones when the debate on the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Bill took place originally in 1939, are reproduced from Hansard for the information of our readers. Views expressed by Senator Brookes appeared in our last week's issue.

To begin with, it definitely is the position, as has already been accepted in another place, that this Bill does embody the principle of segregation. I would also like to say that section *two* of this Bill very definitely alters the *status quo* in so far as the vested rights of the people are concerned, as it interferes with trading rights.

I would like to take the House back to 1914, to the agreement between Mr. Gandhi and General Smuts. There were two things that came out of the agreement, quite apart from the cessation of the Asiatic Law Amendment, which was the Natal £3 tax, which was abolished. Two points came out of the agreement. The first was that there was the agreement on the part of the Union Government and the leaders of the Indian people in South Africa that there should be complete prohibition of immigration of Indians to South Africa. That involved a considerable number of sacrifices on the part of the leaders of the Indian people, but they made them. The second point was the undertaking given by the Minister at the time, General Smuts, that he would administer the law justly, and have regard to vested rights.

What were the vested rights referred to? In so far as occupation is concerned, Asiatics were free to occupy land anywhere in the Transvaal except land proclaimed under the Gold Law of 1908 which, however, provided no machinery to enforce that restriction. That is one of the complaints which Mr. Justice Feetham and the other Commissioners have made, that no provision had been made to deal with this restrictive law.

It is true that the law of 1885 provided that the Government could assign for purposes of sanitation, streets, and wards and so on, but they took no steps. The law itself provided no sanctions.

An Hon. Senator: It was one of the causes of the Anglo-Boer War.

Senator Jones: The Government at that time provided no machinery for carrying out that law, and the right of Indians to occupy property freely was tacitly accepted. Law 3 of 1885 prohibited ownership, but here again I must point out that the Government of the Republic permitted ownership through European nominees, and Asiatics in large numbers owned a considerable amount of property, and this was well known to the Government at that time. My point is this, that Mr. Gandhi and General Smuts came to an agreement with regard to vested rights, which was thoroughly understood, that the actual situation, and not merely the nominal situation, in the Transvaal in regard to ownership and occupation would not be affected, and with these privileges also went the right to trade. That is where I hold that section *two* of this Bill very definitely now interferes with that right to trade and to obtain licences, because it definitely prohibits the granting of licences for the first time.

It is true that in section *four* the Minister ex *gratia* may permit the granting of certificates for trade licences, but my point is that an inherent and fundamental right to have licences is now being interfered with by this Bill.

Senator Jones referred to the Capetown Agreement and proved how the Bill violated the spirit of the Capetown Agreement also.

In conclusion Senator Jones said: This Bill does not maintain the *status quo* but prejudices chances of arriving at an equitable agreement. In 1919 General Smuts, addressing the Indians at Durban, said: "I hold that you should have fair treatment in the Union. We have to live side by side in conciliation, and we must endeavour to understand each other's standpoint, so that we may live together and grow together." Dr. Malan, speaking in Parliament on the Capetown Agreement, said: "The most important feature of this scheme, as well as every part of the agreement which has been arrived at, is that no stigma of racial inferiority is implied, and that in fact such a stigma has deliberately been removed where such may have been considered to exist, in connection with the old repatriation scheme."

This measure is not in accordance with those declarations. As far as I can see, it is a policy of strangulation and pauperisation of people who are competent to trade and whose participation in trade is for the economic good of the Union.

NATIONALIST GROUP OF THE TRANSVAAL INDIAN CONGRESS

OBNOXIOUS MEASURE

A mass meeting of Indians under the auspices of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress will be held on Sunday, May 25, at 2-30 p.m. at the Gandhi Hall, Johannesburg.

Agenda: Our Struggle.

Ladies are specially invited to attend.

I. A. CACHALIA,
Leader of the Nationalist Group
of the T.I.C.

THE PARTING OF THE WAYS

CONFLICT WITHIN INDIA'S HEART

By

PANDIT JAWAHARLAL NEHRU

In The "Hindustan Times"

I

TO say that anything has happened in India which leads to a parting of the ways as between Britain and India is incorrect. For their ways have been separate, as they were bound to be so long as England was the dominating Imperialist Power and India was subject to her will. Such a relation could only be based on coercion and coercion cannot lead to a marching together, hand in hand. It can only lead to the dominant party chaining and pulling the other and dragging it against its will or to a breaking of the bonds.

So our ways have lain in different directions and a continuous tug of war has resulted; sometimes the conflict has been psychological and wordy, sometimes it has been rebellious. In 1857 a bloody rebellion took place and it was suppressed in a ghastly manner. The conflict continued, bitter and persistent, though it was not so obvious on the surface. It took shape in the organisation of the National movement, which spoke out here and there and then its voice grew louder and it came to represent the real feelings of the people. Another rebellion against the dominating authority took shape, a peaceful one, disclaiming all methods of violence but more powerful and widespread than any previous one. The hundreds of millions of India, weary of their long subjection and poverty and exploitation, and then at last mad, looking the dominating Imperialism in the face, demanded freedom.

There were many ups and downs, and much suffering and sorrow came to these millions but there was no looking back for them. The conflict continued in various ways and, meanwhile, the world rushed towards the abyss of self-destruction. India's problem began to be viewed in a larger perspective and in relation to the difficulties that encompassed the world. Though our vision became broader and deeper, and though it tried to peep into the future, yet the problem remained essentially one of Indian nationalism versus British Imperialism. India's freedom and independence were the prerequisites for us in order to play our part in the larger world. And in that larger world also, it seemed to us a sham and a mockery to talk of freedom and democracy, and yet hold on to Imperialism.

Fascism and Nazism were anathema to us and the horrors of Central Europe produced a powerful reaction in India. Yet we remembered (how can we ever forget?) the horrors we had witnessed in India. Yet we saw and felt, to the innermost core of our being, the day-to-day humiliation of our own people. We were not wise or clever enough to understand that, though Fascism and Nazism were definitely bad, Imperialism was not so bad after all.

War came in Europe and we discovered that India had also been declared a belligerent country without so much as a formal reference or intimation to any representatives of the people of India. The Congress might be considered an unofficial organisation, but there was the Central Assembly, there were the Provincial Governments enjoying, it was said, Provincial Autonomy. None of these was told or asked for its opinion.

The air resounded with loud cries invoking freedom and asserting the sanctity of democracy. They sounded good. But we had heard these cries so often before and experienced for ourselves the aftermath. We could not be easily swept away; we were cautious, doubly so because of the way in which the war had been imposed upon us, despite our repeated warnings. Was this freedom and democracy meant for us also, or only for the favoured mortals who lived in Europe and its extensions? Did it mean that Imperialism would go from here and elsewhere?

We inquired from the British Government and asked to be enlightened, so that we might know what course we should pursue. Our inquiries were considered irrelevant and impertinent. Yet the answers that they gave indicated sufficiently clearly that there was no intention and, so far as they were concerned, no possibility of the ending of the Imperialist structure in India, no question of power being transferred to the people's representatives. The National Congress had not asked anything for itself. It wanted no jobs in high places, which it could have had even without asking for them. It wanted a declaration of independence for India and a Constituent Assembly, elected by the people, to frame the constitution of of a free India, with full safeguards for the protection of all minority rights.

A Conflict

In the mind and heart of India there was a conflict. There was an intense dislike of Fascism and Nazism and no desire to see them win. If India could but be convinced that this war was being fought for a new world order, for real freedom, then indeed India would throw all her weight and strength into it. But Imperialism and we were old acquaintances, very old, with many generations of contact. We knew each other, suspected each other, and disliked each other thoroughly. There was this back round of one hundred and eighty years of hostility, of exploitation, of bitterness, of promises unfulfilled, of disruptive and reactionary movements encouraged, and attempts to break up the national unity of India. It was no easy matter for us to get over these tremendous hurdles, or remove the complexes that had grown up. Yet we said we would do it, but we could not even attempt it unless a great psychological shock was given to the people, a pleasant shock, which would suddenly change the air of India and get rid of fears and complexes. That pleasant shock could only come by an unequivocal declaration of independence and immediate steps to give effect to the popular will in the carrying on of the administration. Unless this was done, no man in India, no group, could make the people move in the direction of willing association with the war.

Wars to-day require mass support, and even authoritarian countries have to whip up their people by ceaseless propaganda. No war can be fought effectively by a professional army in an atmosphere of public ill-will or indifference. So even from the narrower point of view of organising India's defence or India's participation in the war effort, a popular representative Government was essential. Imperialism can coerce; it cannot win public approval and goodwill.

Viceroy's "No"

The Viceroy and the British Government said "No" to us, and our course seemed to be clear. The Congress Governments in the provinces resigned and Parliamentary Government in these provinces ceased because it was not prepared to submit to the British Government's fiat against the wishes of the people it represented. It was the old conflict between King and Parliament taking a new shape; the Viceroy and the Governors represented the King's veto, our elected assemblies the will of the people. In Western Europe this conflict had raged hundreds of years ago and resulted in establishing the authority of Parliament. A king lost his head in the process in England; another king also lost his head in France. In America a proud and freedom-loving people resisted the authority of a distant king and his ministers and, after a long struggle, established their own freedom.

But to India, in the twentieth century, on the eve of the new order that

was promised, in the face of loud declarations in favour of freedom and democracy in India, Parliamentary Government, such as it existed in the provinces, was suspended. The Viceroy's authority was supreme; he could make laws and unmake them, tax people and coerce them without the slightest reference to any representative body.

The Congress Ministries had resigned, it is true, though they had the great majority of the members of the Assemblies behind them. They resigned because they could not accept the Viceroy's mandates or the British Government's policy. But the Assemblies were still there. The Viceroy or the Governors could have dissolved them and had a fresh election. But they knew well that such an election would result in an overwhelming majority in favour of the Congress governments that had resigned. No other Ministry was possible as it could not command a majority. So the only course was for the Provincial Assemblies to be suspended, no fresh elections, and the Viceroy and Governors to exercise dictatorial powers. It was a clear case of conflict between the people and parliament on the one side and the King's representatives on the other. One party had to be suppressed or to give in. Parliament was suppressed. It was as if Mr Neville Chamberlain, unable to carry Parliament with him, had advised the King to suspend it and to rule by decree; or President Roosevelt, in a like predicament were to ignore the House of Representatives and the Senate and constitute himself the dictator. We hear a great deal about authoritarianism and dictators and England's clouds condemn both in resonant and forcible language. Yet in India to-day there is full-blooded dictatorship and authoritarianism.

Offer Of Co-operation

Our course was clear. Yet we restrained and held ourselves, even though many amongst us were indignant with us, even though many colleagues of ours found their way to prisons for the offence of explaining our policy to the people. We were hesitant because we hoped against hope that England's Government, including more progressive and Labour elements, might, in this hour of supreme trial, shake itself out of its deadening Imperialism, and act according to its professions. We had no desire to encourage the Nazi rulers in any way; the thought of their domination over Europe and elsewhere was a painful one. We who had suffered as a subject people knew what this would mean for others. We, of all people, could not tolerate the racial views and racial oppression of the Nazis. The horror that enveloped Holland and Belgium, the supreme tragedy of France deeply moved us. The imminent peril of England made us feel that we should not add to her difficulties and embarrassments. Though England's ruling classes may have treated us badly and her Imperialism may have crushed us, we had no ill-will for her people who were bravely facing peril and extreme danger. We tried hard to find a way out, honourable and advantageous to both India and England. We made new proposals, even going beyond our own mandate given at the last session of the Congress at Ramgarh. We pledged ourselves for the organization of Indian defence and help in the war effort. But we could only do so as free people, with the goodwill and co-operation of India's millions. That freedom must be declared and a provisional national Government formed, which would represent not one party only but various important

Dr. Y. M. DADOO

as he looked on April 30 when he was released after serving three months' imprisonment.

ડૉ. દુસ્સેનું મહુમદ દાદુ
એપ્રીલ ૩૦ ના રોજ જેલમાંથી ત્રણ માસની
સજા ભુગવી કરી છુટયા તે વખતે.

ant elements. The fundamental basis for this proposal was the recognition that the Imperialist structure had to go.

Final "No"

The Viceroy and the British Government have said a final "No" to us and to India. On the eve of the French collapse, Britain's rulers were unorthodox enough to propose a union of England and France. That was an astonishing proposal. It came too late. But it showed that the British Government had got out of the ruts and could take a big step if the situation demanded it. But where their own interests are so vitally concerned as in India, they still live in the ruts and not all the shock of war and danger has taken them out. Even an obvious advantage in this war cannot make them give up the special position that Imperialism has conferred upon them. They talk complacently still of their Empire and of their desire to maintain it, forgetting perhaps that the word which sounds so good to them is a symbol to us of our own subjection, degradation and poverty.

I repeat that it is incorrect to say that there is any new parting of the ways, for our ways never lay together. But this declaration of the British Government means the final breaking of such slender bonds as held our minds together. It means the ending of all hope that we shall ever march together. I am sorry, for in spite of my hostility to British Imperialism, and all Imperialisms, I have loved much that was England, and I should have liked to keep the silken bonds of the spirit between India and England. Those bonds can only exist in freedom. I wanted India's freedom for India's sake of course; but I also wanted it for England's sake. That hope is shattered and fate seems to have fashioned a different future for us. The way of co-operation is not for us; the hundred-year-old hostility will remain and grow in future conflicts, and the breach when it comes, as come it must, will also not be in friendship but in hostility.

The Spirit Of The Nation

I am told that the British Government has been led to believe that we shall tamely submit to their decrees because so far we have been quiescent. Our very restraint appears to have made them think that we were incapable of any action. In this world of force, of bombing aeroplanes, tanks, and armed men, how weak we are! Why trouble about us? But perhaps even in this world of armed conflict, there is such a thing as the spirit of man, and the spirit of a nation, which is neither ignoble nor weak, and which may not be ignored, save at peril.

To those of us who are intimately connected with Indian politics, the British Government's reply needs no analysis or clarification. To do them justice, it is clear enough and there is no ambiguity. Yet others, perhaps, might miss its significance and be misled by the use of resounding words into thinking that something worth while was offered, that the people of India were getting some power in her government.

"GANDHI ABHINANDAN GRANTH"

A Hindi translation of Mahatma Gandhi: Essays And Reflections On His Life And Work, edited by Sir S. Radhakrishnan and presented to Gandhiji on his Seventieth birthday. For all Hindi readers it is a book worth reading and treasuring. Please note the book is in Hindi (Devanagri) and not in English.

Price 7 Shillings including postage.

Obtainable From: Manager, "INDIAN OPINION," Phoenix, Natal.

South African News In Brief

Strand Bathing Appeal

A JUDGMENT which, as Mr. Justice Davis remarked, "deliberately came to no conclusion" pending further argument, was delivered in the Supreme Court in the Strand bathing appeal, according to a S.A. Press Association message from Capetown. Dan Carelse, a Coloured man, of the Strand, appealed against a conviction in the Magistrate's Court for a breach of regulations promulgated by the Strand municipality, prohibiting bathing by Coloured persons in a part of the sea set apart for Europeans. The appeal was based mainly on the ground that the regulation was *ultra vires*, because the Governor-General had no power under the Act to make any regulations which interfered with the vested rights of individual members of the public. Secondly, it was contended that if the Governor-General had such power then its exercise in this regulation was *ultra vires* as being partial and unequal in its application. In his judgment, Mr Justice Davis, with whom Mr. Justice de Villiers concurred, said shortly, the conclusion at which the Court had arrived was that the Governor General had power to make regulations of this nature, and that when he had done so the Court had power to consider whether they were *intra vires* in the sense of being reasonable. The Court had inspected the locality and found the non-European section of the bathing area was nowhere free from rocks, and the position was rendered worse by the fact that in many places the tops of the rocks had been broken away by contractors, who had left large quantities of sharp broken pieces strewn over the surface of the remainder and parts of the beach. "It is practically impossible," he said, "to bathe with any degree of comfort anywhere on this section if the tide be at all low. The Attorney-General submitted argument that the Court could not interfere if the Europeans had all the sand to bathe on and the Coloured people nothing but rocks. This is very nearly what, according to our impressions of the evidence and what we saw for ourselves, the position actually means." Further argument was set down for May 28.

Smuts Doesn't Fear Ossewa Brandwag

The fact that so many complaints were uttered against the Ossewa-Brandwag proved that the organization was a "foreign spirit" emanating from the tribulations of Europe, said the Prime Minister, General J. C. Smuts, addressing a meeting of the Transvaal Provincial Head Committee of the United Party in Pretoria. The Ossewa-Brandwag did not suit the Afrikaans people and was a fever which would disappear like all other fevers. The Prime Minister said he did not fear the Ossewa-Brandwag. The Government possessed extensive information about the movement and would not hesitate to act if necessary. He appealed to the United Party to be vigilant but at the same time to be tolerant towards this kind of opposition.

Effects Of Education On Natives

Extensive research into the effect of European civilisation on natives, both educated and uneducated, is being carried out by the National Union of South African Students. Various groups of people have been asked for personal opinions on both classes of natives. One of the most important questions is whether education and civilisation have brought about improvement or deterioration in the character of the native. Secondly, is the educated native better or worse than the uneducated one, and in what ways? People are also asked to state their opinion of the effect of education and civilisation upon the natives in regard to crime, reliability, morality, honesty, attitude to authority, attitude to the present war and persistence of tribal superstitions. In addition, the union wishes to know how education and civilisation have affected industry and perseverance, willingness to do manual work, agricultural methods, ability to handle implements and machinery, animal husbandry and the ability to handle money. The union also wishes to establish the attitude of both classes of natives to the "lobola" system, their attitude to hospital and medical treatment and their behaviour in regard to health. Another important query is the attitude of educated and civilised natives to uneducated and uncivilised natives. Employers of natives are asked to give their opinion as to the relative value of educated and uneducated natives as employers. Prison superintendents are asked if they keep a record of the educational attainments of all their native prisoners. The headquarters of the National Union of South African Students are at the Natal University College, Maritzburg.

New State Insurance Act

The new system of workmen's compensation embodied in the Act passed at the last session of Parliament will not come into operation for some time, it was learnt in Pretoria on Saturday, states the S. A. Press Association. The old Act, with insurance by private companies, will remain in force until an organisation has been built up to administer the State scheme of insurance provided for by the new Act. It is understood that employers will continue to insure with private companies until the 1941 Act can be promulgated, even if their policies expire before the new Act comes into force. Although the Department of Labour has already begun to draft regulations governing the system of State insurance, it is not expected that the 1941 Act will be promulgated until towards the end of the year.

The Durban Asiatoafrican League

Mr. B. A. Maharaj, secretary of the above League writes:—The above body which has been formed recently is a cultural body embracing Asiatics, Coloureds and Africans. It is non political, owing no allegiance to any particular organisation. The members of this organisation aim solely at a dispassionate approach to the various problems that confront the people of this land. The League has a five-point programme which runs as follows: (1) To aim at the establishment of contact and co-operation, sympathy and understanding between the various races in the country; (2) to study critically their political, economic and social problems as affecting them from time to time; (3) to invite speakers holding different shades of opinion to address public gatherings with a view to educating the masses thereon; (4) to hold debates and discussions with various organisations, and seek wherever possible, collaboration by means of representations with a view to breaking up thereby existing prejudices and misunderstandings; (5) to aim at the unity and consolidation of the various races in the country for the propagation of the ideals for which the body stands. Be it noted that the word "Asiatoafrican" has been coined as a suitable substitute for the word "non-European." The essential reason for doing so has been that while, much to our dislike, the word "non-European" bears a negative connotation it is coloured by a racial stigma which is becoming highly unpalatable to the races concerned. It is our desire that this new word will be included in the racial vocabulary of this country and will find general acceptance with the flow of time. The following constitute the personnel of the organisation: President: Mr. S. Patchay, hon. president: Mr. George Humphries; hon. secretary and treasurer: Mr. B. Athmanand Maharaj B.A., member of executive: Dr. C. N. Dhanjie, committee: Messrs. S. Reginald Joshua, P. Domasamy, and C. I. Nagasa.

Hindu Youth Organisation (Springfield)

The second anniversary celebration of the Hindu Youth Organisation (Springfield) will take place on Sunday, June 8 at 2 p.m. at the School Hall on the Main Road, Springfield.

Things In General

Durban-Malvern Indian Rover Scouts Crew

FOR the first time since the inauguration of the second Durban-Malvern Indian Rover Scouts' Crew, the first annual gala was successfully held at the Alexcon Govt.-Aided Indian School grounds, Malvern, on Sunday, May 4. The following scout officials were present: Messrs. H.S. Done, K. R. Nair and R. G. Pillay. Mr. E. Shaikh, the president of the Rover crew, took the opportunity of opening the gala with a speech of welcome to the various crews, men, women and children. Immediately after the sports items were over the audience interested themselves in a fancy dress parade. Messrs. R. G. Pillay, M. Rasool and Mrs. R. K. Naidoo were appointed as judges. The first three were awarded with prizes. The crews entertained the spectators with various items including dramatic sketches. Two outstanding sketches were produced by the Stella Hill Rover crew. Mr. S. T. Moodley who played a brilliant part, undoubtedly showed signs of dramatic instinct. At lunch time refreshments were served. Presentation of prizes was preceded by a short speech by Mr. G. Munsar who kindly awarded caps to the successful candidates. A delightful speech was also given by Mr. M. Rasool who was one of the donors of a beautiful trophy to the crew. The Victor-Ludorum for the day was Mr. J. P. Naicker, a member of the Malvern Rover crew, who by his brilliant performance scored the highest number of points for the day. The Malvern Indian Rover Scouts crew who scored the highest number of points (38) were the winners of a handsome shield presented by Mr. D. Rajbansee. The United Rover Crew who came off second by earning 16 points captured the trophy presented by Mr. M. Rasool. The Chatsworth Rover Crew finished third and were the holders of the trophy presented by Mr. O. Johnstone. They scored 13 points. The Stella Hill and Roosfontein Rovers each scored 10 points. The Victor-Ludorum, Mr. J. P. Naicker, won the trophy presented by the Malvern Rover Crew. The Malvern Rover Crew won the trophy presented by Mr. E. H. Ismail by finishing off first in the relay race. Mr. H. Govindsamy Govender who finished first in the Marathon won the trophy presented by Mr. M. S. Mahomed.

Arya Pratinidhi Sabha

At the monthly meeting of the Aryan Representative Assembly (Natal) held recently at 71 Prince Edward Street, Durban, under the chairmanship of Mr. R. Hodelough, the secretary Mr. Satya Deva reported that there was only a small balance of £160 outstanding on the property of the Sabha purchased sometime back for a sum of £2,000. The property is situated at 21 Carlisle Street, Durban. Full and part payments at donations were thankfully received from Messrs. N. Bahadur, R. Boodhoo, Daya Khushal and B. S. Singh. The letter of affiliation from the Vedic Sabha with the Maritzburg Arya Samaj recently amalgamated was unanimously accepted and a resolution expressing the Sabha's heartiest congratulations on the unification of the two important Hindu organisations in Maritzburg was passed. Several letters and circulars from the Aryan International League (India) were read.

Nizamia Muslim Society

The following message has been sent to General J. C. Smuts, Prime Minister of the Union of South Africa, by the secretary of the Nizamia Muslim Society, Maritzburg:

"I desire on behalf of the officials and members of the Nizamia Muslim Society, Maritzburg, to convey to you our warm greetings and congratulations on your 71st birthday."

Annual Meeting

The 45th annual general meeting of the Nizamia Muslim Society will be held on Sunday, May 25, at the East Street Mahomed Hall, Pietermaritzburg, at 2 p.m. sharp. Officials and members are kindly requested to attend same without fail. Agenda:—(1) Minutes, (2) Annual report and financial statement, (3) Election of office-bearers, (4) General.

Wedding In Durban

The wedding was solemnised recently of Mr. P. M. Harry, second son of Mr. and Mrs. Paulan Pillay of 18 Houghton Road, Clairwood, with Miss Yellammall (G. Rookmoney) daughter of Mrs. and the late Mr. G. Pillay and sister of Mr. G. Govindsamy Pillay also of Clairwood. A huge canopy was erected and gaily decorated for the occasion at the bridegroom's residence. A large gathering of Indians and Europeans were present. Amongst those that were present and spoke at the wedding were Mr. A. W. Wanless, M.P.C., Mr. E. Stanley, secretary of the Durban Committee of the South African Trades and Labour Council, and Mr. H. A. Naidoo. Mr. Wanless paid a tribute to the bridegroom for his interest in the progress of the workers and referred to his various activities. He congratulated the married couple and wished them every happiness and prosperity in their new sphere of life. The bridegroom suitably replied and also the bride spoke in Tamil and thanked the guests for responding to the invitation. An interesting feature of the wedding was the lengthy programme arranged numbering over 37 items, being songs and music by prominent artistes of Durban and suburbs. The bride and bridegroom were the recipients of numerous presents and congratulatory messages. Mr. and Mrs. P. M. Harry sincerely thank one and all that co-operated and assisted in the marriage and those that sent messages of good wishes and presents.

At Pentrich

The residence of Mr. Boodhai was the scene of a grand wedding that took place on Saturday night, May 17, when the eldest daughter of Mr. and Mrs. Boodhai was married to Mr. Kumar Sahadeo the eldest son of Mr. and Mrs. Sookoo of Mount Partridge. The decorated pandal was filled with over 400 relatives and friends from all parts of Natal. The nuptial ceremony was performed by Pandits Ramchhab Maharaj and R. Dunwarie Maharaj in accordance with the ancient Puranic rites.

Death Of Mr. Srinivasa Iyengar

The death is announced of Mr. Srinivas Iyengar, a former President of the Indian National Congress, says a Sapa-Reuter message from Madras. He was born in 1848 and educated at the Presidency College, Madras. The late Mr. Iyengar was for many years editor and proprietor of the *Hindu* (Madras), one of the leading publications in India.

Death Of Mr. H. M. Asmall

On Saturday, May 10, there passed away suddenly, in Maritzburg, Mr. Hoosen Mia Asmall, elder son of Mrs. and the late Mr. Y. M. Asmall, of Bulwer. Mr. Hoosen Asmall, who was highly respected by Indians and Europeans, was 42 years of age and was born and educated in Bulwer. He is survived by his young widow, his mother, five sisters and one brother. The funeral took place on Saturday afternoon at the Mountain View Cemetery.

Death In Durban

The funeral took place at the Brook Street Cemetery on Tuesday last of Mr. Ahmed Gora Patel. Mr. Patel was well-known to the Indian community in Durban. He formerly came from Kathor, a village in the Bombay Presidency. The funeral was attended by a large number of Indians. Deceased is survived by 4 sons, two daughters and his widow.

Everything appearing in this issue of a political nature or otherwise allowed [illegible] by Messrs. [illegible] express the views of INDIAN OPI[illegible]

The Sporting World

Soccer At Mayville

A SOCCER match will be played at the Mayville Sports Ground on Sunday, May 25, at 3 p.m. between the Mayville District Indian Football Association and the South Coast District Indian Football Association under the refereeship of Mr. K. Roopnarain. Other fixtures are as follows:—Juniors: Blue Bells F.C. vs. Westerners F.C. at 12.30 p.m. Referee Mr. C. A. Tommy; Lombardy F.C. vs Cato Stars F.C. at 1.45 p.m. Referee Mr. K. M. Govender.

Carolina Beat Barberton

Carolina witnessed the first soccer match of the season last Sunday when the Barberton Pirates F.C. met the Carolina Eleven, which resulted in a win for the latter by 7-1, the principal scorers for Carolina being E. Francis and H. E. Coovadia.

Far Eastern Transvaal Soccer League

In the Far Eastern Transvaal Indian Soccer League match played on May 18 between Ramblers and Thistles the former won by 3 goals to 1. This season the Ramblers F.C. is the only unbeaten team. Out of the six matches played they have won five and drawn one. The Far Eastern League was formed last year, and the following towns are participating: Benoni (4 teams), Springs, Nigel and Heidelberg.

Sydenham District Indian Sports Association

A meeting of sportsmen residing in the area of the Sydenham district (Ward VII) convened by Mr. R. Mahabeer for the purpose of forming a sporting organisation to approach the City Council for recreation grounds, was held on Friday, May 16, at 334 Randles Road at 7 p.m. Several people were invited to the meeting including the principals and representatives of the various surrounding schools. Mr. R. Mahabeer the convenor, in declaring the meeting open, said there were seven schools under their jurisdiction and there were approximately 1,000 children attending these schools but none of the schools had any suitable sports grounds. He felt that it was time that they established a proper sporting organisation to approach the City Council for sporting grounds. Amongst the other speakers who fell in line with the views of the convenor and supported the move were Messrs. E. M. Ohlin, K. R. Nair (headmaster St. Aidan's Indian Boys' School), R. Ganga (representing Essendene Road Government Aided Indian School), M. C. Moodley, A. K. Hayath, J. Nadasen Naidoo, Charles M. Pillay and R. D. Sam Naidoo. It was unanimously resolved that a body be formed and be called "Sydenham District Indian Sports Association." The following officials were unanimously elected:—Patron: Mr. E. M. Ohlin; president: Mr. R. Mahabeer; hon. secretary: Mr. J. Nadasen Naidoo; hon. treasurer: Mr. M. C. Moodley; vice-presidents: Messrs. K. R. Nair, A. Sookdeo, R. Regnath, J. M. Sewdayal, A. H. Hayath, J. S. Roopnarian, M. D. Iyaloo, H. S. Singh, R. Perumal, W. Ibabootal, M. John, S. Rajpaul, R. Ganga, E. Thumbadoo and S. B. Singh; committee: Messrs. B. D. Naidoo, Charles M. Pillay, Ahash Khan, Jack Hamon, V. R. Nair, H. Jithoo and V. R. Chetty; sub-committee to draft constitution: The chairman, hon. secretary, hon. treasurer, Messrs. M. C. Moodley and K. R. Nair.

Isipingo Indian Sports Ground

Approximately 400 people attended the opening ceremony of the new football ground of Isipingo District Indian Football Association, at Isipingo, by Mr. C. Platt. The ceremony continued with the garlanding of Mr. C. Platt, the donor of the land, Mr. Dennis Platt, Mr. G. C. Scully, while Miss Platt and Mrs. King were presented with bouquets. Mr. Adam Fayers, the chairman of the Grounds Committee, was also garlanded. Two matches were played, resulting in Reunion and Kynochs drawing and Isipingo beating Derby by five goals to nil. A reception was held in the evening at the Isipingo Indian School room.

Greytown District I. F. A.

The 13th annual general meeting of the Greytown and District Indian Football Association was held recently. A fairly large representative gathering of sportsmen were present. The following officials were elected for the ensuing year:—Hon. life patron: Capt. W. T. Walker; patrons: M. P. Lakhi and P. Pillay; life vice-presidents: Messrs. A. G. Alwar, M. Subbon, A. R. Alwar, S. C. Naraidoo; president: Mr. R. Bhekie, vice-presidents: Messrs. R. Bhola, C. Palaniyandi, L. Alwar, M. Bhekie, R. Bhola; record clerk: Mr. C. Palaniyandi; auditor: Mr. G. G. Vanmarse; secretary-treasurer: Mr. C. V. Ramiah; assistant secretary: Mr. C. Andi; ground committee: Messrs. B. P. Pillay, T. Karlen, K. Bhola.

Glencoe And District Indian Football Association

At a recent general meeting of the above association the following officials were elected for the ensuing season.—Patron: His Worship the Mayor of Glencoe; president: Mr. S. Manickum; hon. life vice-presidents: Messrs. N. G. R. Naidoo, Bob Narrandes, Gopie Singh, P. W. Samuels, B. Sookoo and S. Manickum; vice-presidents: Messrs. N. K. Naidoo, N. B. Naidoo, S. Bitheese, P. M. Govender, M. R. Naidoo, Fred Kallie, Cyril Ince, R. G. Maharaj, B. Styles, H. A. Turner and presidents of all affiliated clubs; hon. secretary and treasurer: Mr. M. N. Naicker; assistant secretary: Mr. D. V. Naidoo, record clerk: Mr. H. Ishoo; hon. auditor: Mr. M. Ratanjee; delegates to the Natal I.F.A.: Messrs. S. Manickum and S. M. Naicker. Delegates of affiliated clubs:—Hornside "A": Messrs. S. L. Pillay and B. Maharaj, Hornside "B": Messrs. R. S. Moodley and R. Jagesur; Dundee United: Messrs. R. Misra and A. G. Khaki; D.N.C. No. 3: Messrs. A. S. Padayachee and D. S. Naidoo; Glencoe I.F.C.: H. B. Narrandes and B. Ramdeen.

Northern Natal Indian Schools' Football Club

At the annual general meeting of the above association held at Ladysmith recently it was unanimously decided to let the headquarters for the season 1941 be at Dundee. The following officials were elected:—Patrons: Inspectors Messrs. J. McLeod, P. Fouche, P. J. DuToit and Mr. J. Botha; president: Mr. K. M. Joseph; vice-presidents: Headmasters of all affiliated schools and Mr. A. S. Chinsamy; hon. secretary and treasurer: Mr. T. A. Emmanuel; record clerk: Mr. M. N. Naicker.

Jinnah Sports Club (Springs)

Recently the President of the Jinnah Sports Clubs of Springs received a congratulation from Mr. Mohamedali Jinnah, President All India Muslim League, Bombay, which reads as follows: "I am in receipt of your letter of the 1st February and thank you and your committee for the honour done to me in deciding to rename the Springs Muslim Football Club after my name."

Sawoti Sanathan Dharma Sabha

At a general meeting of the above Sabha held recently at the Chowthie Government Indian School the following officials were elected for the ensuing year:—Patrons: Messrs. H. Kirsen (President), R. Gopaul Singh (Isipingo) and Lalmi Singh (Gandella Estate), president: Mr. R. D. Chowthee, vice-presidents: Messrs. H. H. Maharaj, Ramnarian Singh and Sarjoopersad Maharaj, joint secretaries: Messrs. H. G. Gobrie and O. Rabbildath; treasurer: Mr. M. Rajcoomar; committee: Messrs. Manhower, Gunas, Hubbs, Mahabir, Rambarsah, Sewraj, Gokal, Ramonthar, Jugernath Maharaj, Bissoor, Jumna, Beepal and Ramphrose.

Our Agents

Copies of "INDIAN OPINION" will be obtainable at the following places:—

PATEL'S VEGETARIAN TEA ROOM, SUNBRAND TOBACCO WORKS, SINGH'S CAFE, DHANJEE, PETER'S LOUNGE, BURMA HOUSE, Grey Street, and N. V. PATEL, Brook Street; CRYSTAL CAFE, Alice Street; ORIENT FRUITERER, Edwa Lane, Durban and PREMIER MUSIC SALOON, P. M. Burg.

વેચવાના પુસ્તકો

નીચેના પુસ્તકો બધા ચુંટી કાઢેલા જાણીતા લેખકોના છે. સુંદર પુસ્તકો સુંદર છતાં જ્ઞાનપૂર્ણ અને સારા લેખકોના વાંચવા જોઇએ. જેથી આપણા જ્ઞાનમાં વધારો થાય અને આપણું ચારીત્ર ઘડાય. એ મુખ્ય આદર્શને ધ્યાન માં રાખી અમે પુસ્તકો મંગાવીએ છીએ. ઉત્તમ સાહીત્ય જ્ઞાનમાં વધારો કરે છે.

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

મારી જીવન કથા (પં. જ. નેહરૂ)	૧૨	૦
ધર્મ સંસ્થાપન (ગાંધીજીના અક્ષરદેહો વિદેશના વિદ્વાનો અને જોખે)	૧	૧
મહાત્મા ગાંધીજી (રમણલાલ)	-	૧
રાષ્ટ્રદ્વાર શિવરાજ	૧	૧
સત્યાગ્રહની મિમાંસા	૪	૬
આપણી ફેરણી ભાગ ૩ જો	૫	૬
અપંગોની પ્રતિજ્ઞા	૬	૬

ધાર્મિક સાહિત્ય

મહાભારતના પાત્રો	૧૦	૦
ભગવદ્ગીતા મહર્ષિ દયાનંદકૃત ભા. સ.	૨	૦
પરમાર્થસાર	૧	૦
મહાવીર સ્વામીનંદકૃત	૨	૧
અનાસક્તિ યોગ (ગીતાનો ગાંધીજીએ કરેલો અનુવાદ)	૧	૦
મંગલ પ્રભાત (ગાંધીજી)	૧	૦
ઉપનિષદ પાઠાવળી	૪	૦

શ્રી. રમણલાલ વસંતલાલ દેસાઇ કૃત

ઠાકરડા	૩	૦
ભાગ બહની ભાગ ૪	૩	૦
દિવ્યચક્ષુ	૩	૦
પૂર્ણિમા	૪	૦
સ્નેહ યજ્ઞ	૩	૦
કોંગ્રેસ હરિજન અને અંધુતા	૩	૦
ઉષા ભાગ	૪	૧

બીજા કેટલાક પુસ્તકો

પ્રેમ માયા (નોવેલ)	૩	૦
જીવનના તરંગો (મેદી)	૨	૩
ફિનગર્પા (વેજીય પુસ્તક)	૪	૦
દૂબળ ભાગ (દૂબળ દીપચંદના જીવનપ્રસંગો)	૧	૦
આપણેનાનો મુક્તિ સંગ્રામ	૩	૦
ઉત્સવ (રવીન્દ્રનાથ ટાગોરના ગીતોનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ દીપચંદ ગાંધી)	૪	૧
રમણભાતી (રસીક નોવેલ)	૧	૦
સાબરમતી	૪	૦
ઉષા ભાગ ૩	૩	૦
ગુજરાતીની વાતો	૪	૬
અકબરની સદીનું હસિ	૧	૦
ભારત ખુબીઓ ભાગ ૪	૧૧	૦
રાષ્ટ્રીય સંગીત ભાગ ૪	૧	૧
મોતીના તોરણ (તોરણો બનાવવાની રીતો)	૩	૦
ગીત જગદીશ	૪	૧
ગંધા	૧	૧
વિરમિના અને બીજી વાતો	૪	૦
પ્રભુ તેજ સંગ્રહ ભાગ ૨ જો	૨	૦
ગરબી ગાવાવાની ચોપડી	૧	૧
આશ્રમ ભજનાવલી (નાની)		૧
રમણલાલ	૩	૦
સ્નેહ લક્ષ્મી	૧૩	૧
ગ્રેનેરી સંદુક	૭	૪
સ્નેહ સમતાન	૭	૧
હાસ્ય રસીકા	૧	૦
અંધકાર પર પ્રકાશ	૨	૪
કુમુદ નંદીની (નોવેલ)	૫	૧
જીવનના પ્રતીબીંબ (નોવેલ)	૧	૧
બધુ વાર્તાઓ (અનુવાદક મહાદેવ દેસાઇ)	૪	૦
પ્રેમનો કંઇ (ટોલ્સ્ટોય કૃત નોવેલ)	૫	૦
ખીલેલા દ્વાર (નોવેલ)	૧	૦

રાવદ્બાપુજીની નવલ કથાઓ

બીહાર ભાગ ૩	૧૬	
મંદિનાથ	૩	૦
કુતા	૧	૦
પલ્લી સમાજ	૧	૦
રવામી	૪	૦
અપૂર્વ ભારતી	૧૫	૦
ભાદુરપા	૬	૦
ભાસરણી	૫	૦
જીવન યાત્રા	૩	૦
ચરીત્ર હીન	૭	૪
સુગાહા	૫	૦
નદીના	૧	૦

શ્રી. રાવદ્બાપુજીના બધા પુસ્તકો સુંદર રસપ્રદ દોય છે. આ બધી ઉત્તમ પ્રકારની છે

નવલ કથાઓ

કેળાવણી અને બીજી વાતો (મરણ ૬૪૧૨)	૦	
કુરબાનીની કથાઓ	૦	
મંદિર મારા (દૂબળ વાર્તા નોવેલ)	૫	
મહારાજ (નોવેલ)	૦	
બાપા (વાર્તા)	૦	
ભાગોદારોનો હાસ્ય ભંડાર	૧	૦
ભોળાદાસના	૦	
માંસીના રાણી	૫	
માંજરાના બચ્ચા (દૂબળ વાર્તાઓ)	૩	૦
તાજી તલવાર (રાજપુત કથા)	૧	૦
દૃષ્ટિપરીવર્તન (ટોલ્સ્ટોયની બોધક કાદંબરી	૨	
દેવી ચૌધરાણી (નોવેલ)	૩	૧
પુત્ર વિજય	૩	
નારી હૃદય (કાવ્યો)	૨	
પ્રેમાયમ (સુંદર રસીક નવલકથા) ભા. ૧		
,, ,, ,, ભા. ૨	૧	
પુરાતન જ્યોત (નોવેલ)	૨	
પ્રેમ પ્રભાત (નોવેલ)	૫	
પુત્રવધુ	૨	
પાનાની બત્રીસી (દૂબળ વાર્તા સંગ્રહ)	૪	
પીંજરને પંખે અને બીજી વાતો	૩	
પુત્રાતો દીપક ભાગ ૨ જો	૨	૬
રાગીણી (મરાઠી સુપ્રસીદ્ધ નોવેલનો અનુવાદ)	૩	૦

નવલકથાઓ તથા વાર્તાઓ

માણીકા (વાર્તાઓ)	૪	૦
મદુલા	૨	૬
રમણ રોગી ખંડ ૨ (સાહસીકોની કથા)	૧	૬
રાણા પ્રતાપ (ઐતીહાસીક કથા)	૩	૦
સમ બંધન ત્યાની	૩	૦
,, ,, મોટી	૪	૦
વેરાનમાં	૩	૬
અમે બધા (રસપ્રદ નોવેલ)	૪	૬
ચમત્કાર પત્ની (હાસ્યરસથી ભરપુર)	૩	૬
સોરાષ્ટ્રની રસધાર (સોરાષ્ટ્રની ઐતીહાસીક કેન કથાનો સંગ્રહ) ભાગ ૧	૩	૦
સ્નેહ લક્ષ્મી	૩	૬
સ્નેહ સંગમ	૪	૬
કલ્યાણ યાત્રા	૩	૬
પ્રભાત પ્રાણો (દૂબળ વાર્તા)	૪	૬
સત્તા અને બીજી વાતો	૩	૬
પ્રેમ યાત્રા	૪	૬
મિલનની આશા	૩	૦
રમી ગારડો (ઐતીહાસ)	૧	૦
મંદિરમાલા (નવલીકા સંગ્રહ)	૨	૦
વિજયગઢ	૨	૦
બારડા (નોવેલ)	૪	૦

ઐતીહાસીક કાદંબરીઓ

બંસરી (ર. મ. દેસાઇ કૃત)	૫	૦

કાવ્યો-ગરબા-ગીતો-ભજનો

કવાપીનો કેકારવ	૧૧	૦
મણીકાંત ગરબા ગાવા	૧	૬
ગીતાંજલી (કવી. રવીન્દ્રનાથ કૃત)	૨	૦
ગરબી ભજન ગીતો	૪	૦
નીહારીકા (કાવ્યો. ર. ય. દેસાઇ કૃત)	૪	૬
કુસુમકલા (કવેરજી મોબાણી કૃત)	૧	૬
કદીમાણી ગરબા ભાગ ૧ લો (મરણ સંગ્રહ)	૨	૦
,, ,, ભાગ ૨ જો ,,	૨	૬
,, ,, ભાગ ૩ જો ,,	૨	૦
ભાતૃ ગીતો	૨	૦
રામ ગરબાવલી	૨	૬
રામ ભજનાવલી	૨	૬
રામ નીરાંજન	૨	૬
સોરઠ સંગીત (ના. ગો. ખારૈ)	૧	૬

બધાનાં ઠેકાણું:-

Manager Indian Opinion
Phoenix, Natal

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૯ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૩ મે, ૧૯૪૧. અંક ૨૧.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર તા. ૨૩ મે, ૧૯૪૧.

ભવિષ્યની ઓલાદ શું કહેશે?

આ પત્રને માટે જાહેર બાબતોના સ્વીકારવાના સંબંધમાં અમારી નીતી, જે વસ્તુઓ, અમારા મત પ્રમાણે લોકોને આર્થિક કે નૈતિક દૃષ્ટિએ નુકસાનકારક હોય, તેવી જાહેર બાબતોનો અસ્વિકાર કરવાની રહી છે. આવી જાહેર બાબતોની પસંદગી કરવામાં બહુ સખ્ત નીયમ પાળવો મુશ્કેલ થઈ પડે છે. પરંતુ અમુક વસ્તુઓ દેખીતી રીતે એવી હોય છે, કે જેની જાહેરખબરો છપાવવા ને વેપારીઓ પણ ઉત્સુક હોય છે, દાખલા તરીકે, મદિરા, તમાકુ, વિગેરે, અને આવી વસ્તુઓની જાહેરખબરો, જો કે આર્થીક દૃષ્ટિએ પણ નકારાત્મક હોવા છતાં, તેનો અમે ત્યાગ કરતા આવેલા છીએ.

અમારા ગયા અંકમા ટ્રાંસવાલમાં જમીન ના વેચાણ સંબંધી એક જાહેર બાબત તરફ વાંચકનું ધ્યાન ખેંચાયું હશે એ જાહેર બાબત, ૧૯૩૨ ના ટ્રાંસવાલ એશીયાટીક લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટની કલમ નીચેથી કરેલાં ગ્રીધામ કમીશનની ભલામણો અનુસાર હીંદીઓ માટે સ્થાપવા સ્થાપેલા પાડાઓ માં સરકારે જમીન માલીકીની હક આપેલો છે. આ કાયદો કોમ તરફથી, ટ્રાંસવાલમાં પ્રથમ વખત સેગ્રેગેશનનો સીદ્ધાંત સ્થાપનારા કાયદા તરીકે વખોડી કાઢવામાં આવ્યો હતો.

આ કોમદાનો શરૂઆતથીજ વિરોધ કરતા આવેલા હોઈ અને તેની સામે લડત કરવાની ડીમાયત કરતા આવેલા હોઇ, ટ્રાંસવાલના ભાઇઓને આડે વેપાર, વસવાટ અને ભોગવટા માટે સ્થાપવા માં આવેલા ટેરવાડાઓમાં જમીન ખરીદવાને સંગતતાના કંઈ પણ ટેકા લાગે, અમારાથી સીધી યા આડકતરી રીતે પણ મદદ કે ઉત્તેજન નજ આપી શકાય, તેમ કરવાનો અર્થ એજ થઈ શકે કે એ કાયદો તેમજ રીમબ્લીકના વખતનો ૧૮૮૫ ના કાયદામાં રદ્યાતીત કરવા બારવા માં આવેલો સેગ્રેગેશનનો સીદ્ધાંત અમે સ્વીકારી લીધેલો છે, કે જે સિદ્ધાંત હીંદીઓએ એક કોમ તરીકે અત્યાર લગીમાં કદી પણ સ્વિકારેલો નહોતો. વળી આની જમીનના વેચાણની જાહેર બાબત આ પત્રમાં પ્રસિદ્ધ કરવી એ એક તરફથી એક વસ્તુને વખોડી કાઢવી અને બીજી તરફથી તેનો ઉપયોગ કરવાની તકનો હીંદીઓએ લાભ લઈ લેવાને ઢાલ પીટવા બરોબર ગણાય—જે કાંઇ પણ પ્રકારના નૈતિક કે ધાર્મીક પોરણે ન્યાયી નહીં થઈ શકે એવી એક અતિ કઠણ સ્થિતિ ગણાય.

આથી આવી જાહેર બાબત આ પત્ર માં અસ્વિકારપણે મુકી જવા માગી તેને માટે અમે જાહેર રીતે અમારો ખેદ દર્શાવીએ છીએ અને હવે એ જાહેર બાબત કાઢી નાખવામાં આવેલી છે એવું જણાવવા ઇચ્છીએ છીએ

અમે જાણીએ છીએ કે ટ્રાંસવાલ એશીયાટીક લેન્ડ એન્ડ ટેન્યુર એક્ટને વખોડી કાઢવામાં આપણી કોમમા એકમત રહ્યા નથી અને આપણી રાજદ્વારી સંસ્થાઓ, જેવી કે, ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ અને સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના જવાબદાર નેતાઓના એ સંસ્થાઓ તરફથી થયેલી ગંભીર પ્રતિજ્ઞાઓનો ભંગ કરી એ કાયદાને નાગદોઈથી નમી જવા પોતાની જાત દોરવાઈ જવા દેવાના પગલાંને માટે અમે અમારો ખેદ પણ દર્શાવી ગયા છીએ. તેઓનાં આ પગલાંથી તેઓ એ કોમના નેતાઓ તરીકની પોતાની જવાબદારીની સમજની નિરાશાજનક ખામી બતાવી આપેલી છે. અને નેતાગીરીનો હક જતો કરી દીધેલો છે.

અમારા ટ્રાંસવાલના ભાઈઓને અમારી સલાહ છે, કે તેઓએ પોતાની આંખો અને અંતઃકરણ ઉઘાડાં રાખવાં જોઇએ. પ્રત્યેક પગલું ભરતા તેઓએ પોતાનાં અંતઃકરણને તેના શુદ્ધ દોરને વિષે પુછવું જોઇએ. પ્રમાણિક યા અપ્રમાણિકપણે, નીતી યા અનીતીપણે, આર્થીક સંપત્તિ પ્રાપ્ત કરી લેવી એજ તેઓના જીવનનો મુદ્રામંત્ર નહીં હોવો જોઇએ.

એ કાયદો જેને તેઓએ પોતાના સ્વમાન અને શ્રેષ્ઠત્વ ગૌરવનું અપમાન કરનાર અને એક કોમ તરીકે પોતાની ઉપર હલકા પણાનું કલંક નાખનારા એક અનિષ્ટ કાયદા તરીકે વખોડી કાઢેલો હોય તેની સામે લડવાની જો તેઓનામાં કદાપિ આજે તાકાત ન હોય તો પણ પાડાપાડાઓ બની પોતાના કરતાં ઓછા ભાગ્યશાળી ભાઈ બંધુઓનું લોહી ચુસવા ના હેતુથી પોતાની મુડી રોકી તેમાં પોતાનો પગ ઘસારે છુટો ઘુચાડવાનું પગલું તો તેઓ નજ લે. તેઓનામાં લડવાની શક્તિ ન આવે અને પોતાનું બળ એકત્રીત કરી ન શકે ત્યાં સુધી એ કાયદા સામે તેઓએ પોતાનો વિરોધ તો ઉભેલોજ રાખવો જોઇએ. તેને નમવા થી તેઓ, ભારતવર્ષની સુકીર્તીને કલંક લગાડવાનું તો બાકાત રહ્યું, પરંતુ તેના માં શક્તિ આવે તે પેહલાંએ તેને પોતાની મહોર આપવાને માટે પણ દ્વાર બંધ કરી દે છે.

છતાં એ વસ્તુ તો આપે તેમ હોઇ સૌથી વિશેષ ખેદજનક બીના તો એ છે કે જેઓ સુધીજ ઉપરોક્ત કાયદાનો તેમજ કોંગ્રેસ નેતાઓના એ કાયદાને નમી જવાના પગલાંનો વિરોધ કરતા આવેલા છે તેવા ભાઇઓ પણ હવે આવા પાડાઓમાં જમીન ખરીદવાની લાલચમાં ફસાઈ પડયા છે. તેઓના એ પગલાંને અમે સખ્ત રીતે વખોડી કાઢીએ છીએ. તેઓ કોમ પ્રત્યેની પોતાની જવાબદારી ની સમજની ખામીમાં કોંગ્રેસના નેતાઓ કરતાં પણ વિશેષ દોષિત ઠરે છે.

આર્થિક કટોકટ તો આપણી પાસે આજે છે અને કાલે નથી વળી જ્યારે તે અનીતીથી પ્રાપ્ત થએલી હોય ત્યારે તે એથીયે વહેલી ચાલી જાય છે. આપણા કૃત્યો જે કંઈ પણ મુકી જશું તેજ આપણી ભવિષ્યની ઓલાદોને ઉપયોગી થઈ પડશે અને જ્યારે આપણી ઓલાદો જોશે કે આપણે તો તેઓને માટે ગુલામી અને ગાનભંગીનોજ વારસો મુકી ગયા છીએ ત્યારે જરૂર તેઓ આપણને શ્રાપ દેશે અને એ આપને આપણે લાયકજ ઠરીશું

ટ્રાંસવાલની લડત

ટ્રાંસવાલના ભાઈઓએ મે તા. ૧૨ મીએ શરૂ કરેલી સત્યાગ્રહની લડત કંઈ પણ શોકાવનારા બનાવ બન્યા વિના હજુ ચાલુજ છે. હવે સત્યાગ્રહની બે હાટો માંડાઈ છે, એક મેજીસ્ટ્રેટની કોર્ટ આગળ અને બીજી જોહાનીસબર્ગના સીટી હોલ આગળ. આ હાટોમાં વધુ લાયસેન્સ ફ્રૂટનો વેપાર ચાલે છે.

ગયા સોમવારે બપોરે બી. એસ બી. બ્રેડને ચોવીસ કલાકમાં લાયસેન્સ કઢાવવાની નોટીસ આપવામાં આવી હતી પરંતુ તેનો અમલ થયો નથી. અને આ લીટીઓ લખાઈ રહી છે ત્યાં સુધીમાં હજુ કશાં આગળ પગલાં લેવાયાં નથી.

આ લડત ચાલશે અને તેની ફતેહનો સંપુર્ણ આધાર કોમની શક્તી ના ઉપર રહેશે. બહાર પડેલા ચાર સત્યાગ્રહીઓમાંના ચાતુ, મેસર્સ એસ. બી. મેહ, મુલ્લર પટેલ અને નારણસ્વામી નાયડુએ પોતાની રોજીના સાધનનો ભોગ આપી દઈ કોમની લડતમાં પોતાનું સર્વસ્વ હોમી દીધેલું છે અને ચોથા સત્યાગ્રહી મી. એમ. ઈ. નજદી જેઓ જીંદગીને છેડે પહોંચેલા છે તે વયોવૃધ્ધે પણ જંપલાવી ઘણા યુવાનોને અનુકરણ કરવા માં સુંદર દાખલો બેસાડેલો છે. આ લડત ને અસરકારક બનાવવાને એવા ભોગ આપનારા અનેક સ્વયંસેવકોની બહાર પડવું પડશે.

આપણા ભાઈઓએ એ સમજવું જોઈએ કે સવાલની ગંભીરતાની સરખામણીમાં તેઓની પાસે ઘણાજ ઓછા ભોગની માગણી થઈ છે. તેઓ સઘળા જેલ જવા અને પોતાનું સર્વસ્વ હોમી દેવા તયૈયાર થઈ જાય એવી કોઈ આશા રાખતું નથી. જેઓ આર્થિક મદદ આપી શકે તેવી સ્થિતિમાં છે તેઓએ આ રીતે મદદ કરવા તયૈયાર થવું જોઇએ. જેઓ પોતાના કુટુમ્બમાંથી એક યા વધુ માણસો લડતને અંગે આજે વખત કામ કરવાને ફારગત કરી શકતા હોય તેઓએ જે રીતે મદદ કરવી જોઇએ. સૌ કોઇએ પોતાનાથી જે જે રીતે મદદ થઈ શકે તે તે રીતે પોતાની શક્તિ અનુસાર મદદ આપવા તયૈયાર થવું જોઇએ.

કેટલાક ભાઇઓ એવી શંકા દર્શાવે છે કે લડતમાં ફતેહ મળશે કે કેમ. જોગ આપ્યા વિના કોઇ પણ વસ્તુ પ્રાપ્ત થતી નથી. "હીંમતે મર્દા તો મદદે ખુદા." જ્યાં સુધી આપણા સ્વમાન અને રાષ્ટ્રિય ગૌરવને માટે આપણે લડવાને તયૈયાર નહીં થઈશું અને જ્યાં સુધી આપણે તયૈયાર નહીં થઈશું ત્યાં સુધી આપણે કોઇની પણ મદદની આશા નહીં રાખી શકીએ. આપણા સવાલની સત્યતા ઉપર અને આપણી લડવાની શક્તિ ઉપર આપણો વિશ્વાસ મુકીશું તો ફતેહ આપણીજ છે.

આવતા રવીવારે ભવિષ્યની લડત કેવી રીતે ચલાવવી તેના વિચાર કરવા એક માસ મીટીંગ મળવાની છે. ઉમેદ રાખવામાં આવે છે કે જો મીટીંગમાં ભાઇઓ મોટી સંખ્યામાં હાજરી આપશે

એશીયાટીક્સ (ટ્રાંસવાલ લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ) એક્ટ

સેનેટર જોન્સ શું બોલ્યા હતા

[એશીયાટીક્સ (ટ્રાંસવાલ લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ) બીલ જ્યારે યુનીયન પાર્લામેન્ટમાં રજુ થયું ત્યારે સેનેટર જોન્સે સેનેટમાં કરેલાં ભાષણનો સાર અમારા વાચકોના લાભાર્થે નીચે આપીએ છીએ સેનેટર જોન્સનું ભાષણ ગયા અંકમાં પ્રસિદ્ધ કરી ગયા છીએ.—અ. ઈ. ઓ.]

"સૌ થી પ્રથમ એટલી વસ્તુ તો ઓફર્સ પણે સ્વિકારાય ચુકયા છે કે આ બીલમાં સેગ્રેગેશનનો સિદ્ધાંત સ્થપાયો છે બારે એમ કહેવું જોઇએ કે બીલની બીજી કલમ તેમાંના રક્ષણિય હકોને લાગે વળગે છે નેટલે હરબારે હાલની સ્થિતિમાં ચોકકસપણે ફેરફાર કરનારી છે. કેમકે તેણે એશીયાના હકોને હરકત કરવા માં આવે છે.

હું ગયા સાલનું ૧૯૦૪ માં આપીજ આવ્યો ત્યારે સમજણ કરાર વચ્ચે થએલા ત્રણ તરફ કેદના બેંગ્લા કાયદા ઘડ્યો એ કરારમાં નાતાલનો પા. કેનો હક કે જે નાબુદ કરવામાં આવ્યો હતો તે ઉપરાંત બીજી બે વસ્તુ કાયદા હતી. એક એ કે યુનીયન સરકાર અને દક્ષિણ આફ્રિકાની દરેક કોમના નેતાઓ વચ્ચે એવી કબુલાત થઈ હતી કે નવા દરેક વસાહતીઓને માટે દક્ષિણ આફ્રિકાનો દરવાજો બંધ કરવામાં આવશે. આ દરેક કોમના નેતાઓ પાસેથી મળેલા મોટા ભોગ લઇને આપ્યા હતા અને એ તેઓએ આપ્યા હતા ત્યારે ગુરૂ એ હતો કે એ સમયના મુકર્યો પ્રધાન જનરલ સ્મટસે એવી કબુલાત આપી હતી કે, કાયદાનો અમલ તે નાબુદી કરશે અને સ્થાપિત હકોના રક્ષણ કરવામાં આવશે

... ...ના સ્થાપિત હકો ... ...ોમાંના રીતોને ૧૯૦૭ ના સેનેરી કાયદાની ... ...કસેન્ટ થએલા બતાવો સિવાય હાલ લાયમાં કાંઇ નથી એમાં જમીનનો ભોગવટો કરવાની ખુબ હતી. પરંતુ એ પ્રતિબંધના અમલ કરવાને કંઈ પણ સાધન રાખવામાં આવ્યું નહોતું. બી જરીસ્ટીયા તેમજ બીજા કેળવણકારોએ પણ પ્રતિવાદ કરેલી છે કે આ પ્રતિબંધિત કાયદાની કંઈ પણ અસર લેવાને કંઈ પણ વિધાન નહોતું.

૧૯૦૫ ના કાયદામાં સરકારને સ્વચ્છંદપણે ઘણી અગવડ રસ્તાઓ, વોટર વિગેરે સ્થાપવાની બતાવ આપવામાં હતી પરંતુ એ કાયદાના બાંધણમાં કંઈ પણ સલામતી માટે વિધાન નહોતું.

એક સેનેટરનું ભોજન લાયનું ભોજન ભારેખમ એ કાયદો હતું.

સરકારે એ વખતે એ કાયદાનો અમલ કરવાને કંઈ ખાસ પુરો પરયત્ન નહીં હતું, હાલ જમીનનો ભોગવટો કરનારા હીંદીઓનો હક ચોકકસપણે સ્વિકારવામાં આવ્યો હતો ૧૯૦૫ નો કાયદો જમીન બક્ષીસ કરવાનો બંધી કરનારો હતો પરંતુ આદિ પણ પાસે ... ... કેમેન્ટે કે એ કાયદાની દીપ્તબીકા સરકારે પુરોપીયનના નામપર જમીન આવીકા ... ... ખુદ બાપી

હતી અને ગોલાવાટીકોમ મોટા પ્રમાણમાં જમાનો ખરીદી હતા અને એ વસ્તુ સરકાર જપ્તાની પણ હતી. મારો મુદ્દો એ છે કે સંધીજી અને જનરલ સ્મટસ વચ્ચે સ્થાપિત કરેલ સંબંધી એની સમજણપૂર્વક ખુશાલ થઈ હતી કે, જમીન માલીકી અને ગોચરતા સબંધી જે સ્થિતિ એ વખતે નામની નહિ પરંતુ બરોબરની હતી તેને કરકત કરવામાં નહિ આવે અને આ ધારાની સાથે વેપારના કરકતો પણ સમાવેશ થઈ જતો હતો.

હું માનું છું કે આ બાબતમાં હવે આ બીજાની બીજી કલમથી વેપાર કરવાના અને લાયસેન્સ મેળવવાના કરકતો ચોકસપણે કરકત થાય છે, કેમકે આ પહેલવહેલી વખતે તે થાય સેનેટ આપવાની ગોકસપણે કહે કરે છે. બાકી છે કે બીજાની ચોથી કલમના પ્રધાનને વેપારના લાયસેન્સ માટે સર્ટીફીકેટ આપવાનો મહેરબાની

કરવાની સત્તા આપવામાં આવેલી છે, પરંતુ મારો મુદ્દો એ છે કે આ બીલથી એક અમલના કરકતને કરકત કરવામાં આવી છે.

ત્યાર બાદ કેપટાઉન કરારની શરતો ટાંકી સેનેટર લોન્સે બતાવી આપ્યું કે આ બીલ કેપ-ટાઉન કરારનો પણ ભંગ કરનારું છે. અંતમાં તેમણે જણાવ્યું કે આ બીલ આવું રિસ્થિતિને ડિસ્ટર કરનારું નથી એટલુંજ નહિ પરંતુ ગોચર સમાનની પર આવતાના સંજોગોને પણ ધ્યાનમાં લાખનારું છે.

ત્યારબાદ આ ઠરાવના ટીકાકોર સભ્યો બાબત જનરલ સ્મટસે જણાવ્યું હતું કે:

"હું માનું છું કે પુનીવનમાં તમને બધાની વર્તન મળવું જોઇએ. આપણે એક બીજા સાથે સમજુતીથી રહેવાનું છે અને એક બીજાનો દૃષ્ટિબિંદુ સમજવાનો પ્રયત્ન કરવો જોઇએ કે જેથી આપણે સાથે નવી શરૂઆત અને વિકસી શકીએ."

કેપટાઉન કરારપર બાબત કરતાં ડો. ગલાન બોલ્યા હતા કે:

"આ બેજવાબદાર વર્ગમાં કરારના દરેક દરેક બાબતનું સીધું અમલનું સ્વરૂપ એ છે કે તેને બ્રાહ્મિક હલકારપણાના કલંકથી રહીત રાખવામાં આવ્યા છે અને જુની રીપ્રેઝેન્ટેશનની જોગવાઇમાં આ તેનું કલંક દૂરિત કરવાનું જણાવું છે. બાકી પણ તેને દૂર કરવામાં આવ્યું છે."

આ બીલ ઉપરોકત નિવેદનોની વિરુદ્ધ છે હું જોઇ શકું છું ત્યાં સુધી તો, જે લોકો વેપાર કરવામાં કુશળ છે અને જેઓ વેપારમાં સામેલ થવાથી મુનીવનને આર્થિક લાભ લે તેવા લોકોને મુંગળાકારી વ્યવસ્થા કરવાની નીતી અમલમાં કરવામાં આવી રહી છે.

સહજીવનનું વાતાવરણ

બી. દાદા સાહેબ કાલેલકર ગ્રેઇ લેખમાં લખે છે કે:

જ્યાં સુધી આપણે આર ત્યારે નિયમિત રહેતા નથી. પ્રાર્થનામાં અહમ્ થઇ શકતા નથી. સ્વાદનો મોહ આપણે અંદર થી તજ્યો નથી. કાવી નબરાઇની આપણે મુળ ખોદાઇ નથી, ત્યાં સુધી આપણે ઘરના મુખ્યા છીએ સહવાસના આરે નકશીઓ છીએ, કમળા અથવા અસાધારણ ચતુર દેખાવાનો પ્રયત્ન કરીએ છીએ, વિશિષ્ટ એકજ વ્યકતી ઉપર છાપ પાડવાનો પ્રયત્ન આપણામાં જે ત્યાં સુધી આપણે નિર્ભારે છીએ એવા બનવા નાલાયક નજ રહેવું ઘટે અને જે નિર્ભારતા નથી તેને 'સાવચેત તો રહેવુંજ જોઇએ.'

મોટા પણ બીનું દરકાર કરવું ન કરવું બીજાઓ સામે કામકાજ પરત્વે પણ ન બોલવું રમકડાંમાંથી ટાળવો ગમેરે જુના આકરા નિયમો આપણે ન પાળીએ, પણ એની પાછળ રહેલી સાવધાનિ અને સાવચેતી આપણે ભુલી ન જઇએ, અને છતાં જે સ્વાભાવિક છે કે ઘરથી જુદીએ, એજ આપણો નિયમ દોષ થઇ શકે. જુના એક સંસ્કૃત મંથમાં જે વાંચેલું કે, લાકડાની બનાવેલી સ્ત્રી પ્રતિમા કે હાથણી પણ બ્રહ્મચારીએ ન જોવાય. તુકારામ મહારાજે પણ માગ્યું છે. 'સ્ત્રી માંયાસંગ, નકો નારાયણ! કાટા યા પાપાપા પ્રસિકેચ્યા!' પરંતુ તો અને આવી અતિ કાળજીવાનતાની ચીડ હતી પાછળથી એનો વિશેષ ભાર ધ્યાનમાં આવી ગયો.

કળા, કારીગર, અધ્યાત્મ શ્રોતાઓપાસનાને નામે નવન મુર્તીઓ, ફોટોઓ અને ચીત્રો આજે જ્યાં ત્યાં સંચરણ છે, ઘેલાઇ અને પ્રતીષ્ઠીત લોકોના ઘરમાં આવી મુર્તીઓ અને છબીઓ સંપરણી એ સંસ્કારીતાનું લક્ષણ ગણાય છે, માસીકોમાં પણ હવે એ વસ્તુનો ઘુસણો થયો છે નીતી અદીતી ચરીત્રની માહીતી રેખાઓ સુસંસ્કારી બળ છે, જુના લોકો ગોટ છોડે જ્યા એનો લાંબાકાલ બીજે છોડે પણ ત્યારથી નીતીમાનો ઉદ્દેશ ફેલાવવા લાગ્યા છે, પાશ્ચાત્ય દેશોમાં ધર્મ-નીતીના બંધનો કેટલે સુધી કળા પ્રેમાયા છે, એ લોકોની દલીલો પોતાની કરી આપણે ત્યાં પણ કળા નાટકો સીનેમા નવલકથાઓ વગેર

શ્રી. શ્રીનીવાસ આયંગારનું શોકજનક અવસાન

જોહાનસબર્ગના આફ્રીકર કોંગ્રેસ પાર્ટીના શ્રી. શ્રીનીવાસ આયંગાર જેઓ કોંગ્રેસના પ્રમુખ હતા અને મદ્રાસમાં પ્રસિદ્ધ થતા 'હીંદુ' ના તંત્રી અને વ્યવસ્થાપક હતા તેમનું શોકજનક અવસાન થયાના અખબારે ફરી આપ્યા છે.

બધાજ અખબાર પોતાના પોતાના ઢબે સાહીત્ય વધવા લાગ્યા છે. એમાં વધારે જે કોઇ સંકટની સુચના આપે તે એકુણીસ મનનો સુતરી, સમાજ-દ્રોહી બનાવ છે પીકારને ઉત્તેજીત આપનાર મુર્તીઓ અને છબીઓનું દરકન અવશ્ય પરીક્ષ છે, (પાતક પાકનાર) ફાકડાની દીંગયાઓ પણ ન જોવાની સુચના તે જમાના માટે હતી, આજે તો સીનેમાને માસીકોમાં આવતા ગંદા ચીત્રો વીષે એવા નીયમ કરવા જોઇએ. પણ નીયમો કર્યે શું વધારું હતું? એ બધું અંદરથીજ ઉગી નીકળવું જોઇએ.

હિંદુસ્તાન માટે રીપબ્લીક

હીંદુસ્તાનના કોઇ પણ અખબાર બાકી નથી. કલકત્તા વગેરેપર ઇન્ડિયાની કોમરશ્યલ કેપીટલ ગણાતા સમૃદ્ધ ડાબા અને રાજ્યના પક્ષકાર આગેવાનો તરફથી એવી માગણી થઇ હતી કે ઝોટીશ અમુક નીર્ણીત સમયમાં હીંદુસ્તાનને સ્વરાજ્ય આપવાની જાહેરાત કરવી જોઇએ. તેમને શું જવાબ મળ્યો તે જાહેર નથી પરંતુ બનાવો બીજી રીતે એનો જવાબ દેતા હોય એમ લાગે છે. પોલીટીકલ પ્રીઝનર્સની મુક્તિ સબંધી ગાંધીજીએ જે કોઇ સુચના કરી હતી તે પ્રમાણે ઘણાખરા પોલીટીકલ કેદીઓ છોડી મુકવામાં આવ્યા છે. ઇંગ્લાંડની પાર્લામેન્ટના મજુરપક્ષના સભ્યોએ પણ જે. એચ. થારટીને પ્રધાન મીનીસ્ટર પી. ચર્ચીલને એવી સુચના કરેલ હતી કે ઝોટીશ સામ્રાજ્યની જુદી જુદી પ્રજાઓએ જ્યાં એકમતીત થઇને કામ કરવાનું હોય ત્યાં પ્રજાકીરીયલ શબ્દને બદલે બ્રાહ્મ કોમનવેલ્થ શબ્દનો ઉપયોગ કરવો અને તે બાબતમાં બધા સંસ્થાનોના પ્રધાન મીનીસ્ટર અને ઇન્ડિયાની સરકાર મેમ્બર્સના અભીપ્રાય લેવા, તેના જવાબમાં તા. ૧૬ મીએ પી. ચર્ચીલે જણાવ્યું હતું કે જે સુચના તેમને કરવામાં આવી છે તે અમારા ધ્યાનમાં છે પણ તે બાબતમાં કોઇ નીર્ણય કરવાનો આ સમય નથી. કોમનવેલ્થ શબ્દથી સામ્રાજ્ય ના એકત્ર કુટુમ્બના જેવા ભાગીદારો જણાય પણ હીંદુસ્તાન બધા ભાગીદારોનો ગુલામ છે તેને એમાં કેમ સમી શકાય એ મોટી અડચણ છે પણ તે મુશ્કેલી નહિ પડતાં આવો ઉદાહરણ જવાબ આપેલો જણાય છે. એટલે એ સંસ્થાનોના રાજકારણની સામગ્રી કરનાર કોટ ડાબાઓએ જવાબ સમજી લેવાનો રહ્યો કે દોરા ગોલ ચાલો પરવાનાય.

એકસેસ પ્રોફીટ્સ ટેક્સવાળા કેસો

સોનેરી કાયદાઓથી મુકત થયેલા સરકારો જેમાં જમીન માલીકોનો હક આપનારો પાસો મેન્ટે કરવા પામ્યા છે એ સરકારો દયાપૂર્વક શોધખોળ અધિકારમાં આ ઓછીસથી બળ થઇને નકલની હા. ૬.

બુદ્ધિવાદને નામે દંભી સંસ્કૃતિ પોષાય છે ત્યારે

વર્તમાન સંસ્કૃતિને નામે ઓળખાતી જડવાદી સંસ્કૃતિની વાંદરનકલ કરવા તરફ દેશના યુવાન વર્ગ વળતો જતો જોઈ ત્યારે, એવું અપાયેલા નારદી ઉદ્ગારો ચીંધીને ડૉ. સર રાધાકૃષ્ણન, સમર્થ વિભૂતિઓએ આપેલા આધ્યાત્મિક ને સંસ્કૃતિમૂલક સંદેશની અહમ્‌ત્તા આ લેખમાં બુદ્ધિગમ્ય રીતે ચર્ચવે છે.

આ શતકના પ્રારંભનાં વર્ષોમાં સાળા ને કૉલેજના વર્ગો ભરતો હું એક વિદ્યાર્થી હતો. તે વખતે અમે સ્વામી વિવેકાનંદનાં પ્રવચનો ને એક હાથેથી ખીલ્લા હાથે ખૂબ પકડતા નેતાના હસ્તલીખીત પત્રો રોજ રોજ વાંચતા. એ વાંચીને અમારાં હૈયાં હાલી ઊઠતાં અને આપણી પ્રાચીન સંસ્કૃતિનું ગૌરવ અનુભવીને છાતી ફૂલીને ફૂલતી હતી. આજને યુવું કે આપણો દેશ બહારથી મહુંયું થઈ રહેલો લાગે છે, પરંતુ એનો આત્મા હજી સુરક્ષિત છે, સનાતન છે તો વાસ્તવિક પ. એમનાં વ્યાખ્યાનો ને લખાણોમાંથી મારા સરખા યુવાન વિદ્યાર્થીને આદર્શો સંદેશો મળતા રહેતા. આજ પાછી તો મારે પોતાનું જીવન પણ યુવાન વિદ્યાર્થીઓની સંગતમાંજ ગાળવું પડે.

આ શતકના બીજા દશકામાં આપણા વિદ્યાર્થીઓને ડૉ. રવીન્દ્રનાથ ટાગોરના લખાણો વાંચવા ને વધારે મળતો. એમનું સમર્થ એમને તેમનો પારિતોષીક વધુ ઉત્તુંગ બનાવ્યું અને ઉત્સાહકારપુર અમે એમનાં લખાણો વાંચતા.

ચોથા દશકામાં ગાંધી આવ્યા ને મહાત્મા ગાંધીજીનાં લખાણો વાંચવા મળ્યાં. એમના જીવન ને લેખનમાં ઓતપ્રોત બની રહેલો સંદેશ દેશકાર્યની અમારી લગનીને ઉંડાણના લાગ્યો ને 'મંગ ઇન્ડિયા' પ્રત્યે આકર્ષાઈને નજરે જમે નીહાળવા માગ્યા.

આજે હવે ચોથા દશકામાં મારા પ્રવાસ મોટા ભાગે ગામડાં અને ગ્રેજીન પર રીડા પણ ગયા છે ને ખૂબાનોની પાસા કરીએ તો ગામડાં અને ગ્રેજીનનાં લખાણોજ મને ટૉલસ્ટૉય પાંચે છે

મહેતા પણ દશકામાં સ્વામી વિવેકાનંદ, રવીન્દ્રનાથ ટાગોર, અને ગાંધીજી સિવાય મળે છે એ ઘણો મોટા ગજા અને મહાન પ્રદેશની આપણાંતરના કહેવાની મહત્તીમા છુપા ધુપ્યા છે: બધી આસપાસ ઘોર નવા બાળ સંગ્રામ વીસ્તર સરખા આપણા મહાન રાષ્ટ્રનેતાઓને ભારતીય સંસ્કૃતિની મહત્તાનાં દર આપણા હતા ને તો ન તેઓ મહાન દેશભક્તો ને મહાન સુધારકો હતા. પણ એ તો હતા ને હતા. પરંતુ આજે આપણા યુવાનો અને યુવતીઓ માં એવી માન્યતા ઘાલવી બહુ છે કે આ બધી વસ્તુઓ હવે જુનવાણી બધ ગઇ છે, કયા આપણી રહી નથી અને એટલેજ આપણને મરદન આપે છે. એટલા મારે જુદાજ પ્રકારની સંસ્કૃતિની આપણે નકલ કરવા લોભવી. આપણાં શરીર ભલે હીંદીઓનાં રહ્યાં પરંતુ તેમાં પરદેશી આત્મા વસાવવા પડશે. આ વસ્તુ હવે ફેશન પકડતી જાય છે.

તો મારે પૂછવું જોઇએ કે જુનું ખાંડાને જુવાની રહેલી ને આજીના ખાંડાને ગળી જવા મારે મ્હોં ફાડતી, રૂંવેરૂંવાં ખડા થાય તેવી બર્બર પરીસ્થીતીનું નીર્માણ કરી રહેલી આજની બારે દમાણ ધારવતી યાંત્રીક સંસ્કૃતિ તમને ખરેખર ખુબ ગમી ગઇ છે! જે સંસ્કૃતિએ પોતાના અત્યાચારો અને આક્રમણોની હદ વટાવી દીધી છે, જે દયા પર સ્વાર થતા ને જગામાં શાંતા યાંત્રીક યાગ ભરતા માનવીને બૌ ડાંચાની ને બોયરામાં સંતોષ જવાની ફરજ પાડે છે, જે પાયામાં જે બાલમંદિરમાં જતાં બાળકોમાં તિરસ્કાર ને વેરનું ઝેર રેડે છે, જેનાથી ત્રાસીને ઓલિયો હૃદયના ઉદ્ગારોથી આર્તનાદ કરે છે કે આના કરતાં તો કુપ્ય પાંચમી રહી હોત તો સારું, અને જે સંસ્કૃતિએ આજની બર્બરતા ને દીનાયરૂ કટોકટીને પ્રીનારે આપણને ઉભાર્યા છે તેને અનુકરણીય ને યુગ્યત રીતે સંસ્કારશીલ માની સકાય ખરી? આજ પ્રશ્ન મારે તમને પુછવો છે જેણે આપણને આ રિસ્થિતિમાં ઉતારી પાડ્યાં છે ને સંસ્કૃતિને આપણને સાધ્યસ્વરૂપ કહી સકાય તેવા બાપા પર ઉભેલી ને મુખ્યત્વે જ સંજોગ ઓરી સંસ્કૃતિ કહી સકાય કે ક્રમ તેનો તમે વિચાર કરો એમ હું ઇચ્છું છું. જ્યારે તમે સંસ્કૃતિની વાત કરતા હો, ત્યારે આર્યો ભાવસ્યા, રાજકીય શાસનસ્વરૂપો, વૈજ્ઞાનીક પદ્ધતિને સાધનસંપત્તિની વાત કરતા તેનો કરો અર્થ નથી સંસ્કૃતિ એ ચેતનની, આત્માની પ્રવૃત્તિ છે. આ સારી યે વર્તમાન સંસ્કૃતિને પ્રેરનાર ને પોષનાર ચૈતનતત્વોમાં દમાં છે, એનો પ્રાણભૂત સીદ્ધાંત કયો છે. એ પ્રશ્ન મારે તમે પુછવા માગ.

આપણને અત્ર પણ દેખાયવાનાં આવ્યું છે કે પ્રોટન પણ સંશોધન આવિષ્કરણ છે તે વર્તમાન સંસ્કૃતિના પ્રતીક રૂપે ચાર વસ્તુઓ ગણાવી શકાય: મોટરો, ફૉકેટ બૉંબ, પવિત્ર બાઇબલનું પ્રમાણભૂત રાજાવાદ ને મર્યાદીત જવાબદારીવાળી કંપનીઓ.

એ પ્રત્યેક એક જૂદા સીદ્ધાંતનું પ્રતીક છે. એ ચાર સીદ્ધાંતો તે આ અમારી પાછે રાજકીય પ્રભુસત્તાવાદ છે: મહાન બ્રિટનીનો આગે દેખાવ કરી રાજાએ કહ્યું છે, બરેખરા વ્યાપારી માણસને દેવાળી પણ આવે ત્યાં પાછી શકાય છીએ, પરંતુ આપણે ત્યાં એવું પ્રતીકજ કયેક સાયું છે. એ સંસ્કૃતિની રચના જોઇએ, કારખાનાં, કોયોરેશનો, કંપનીઓ, અને બધાં માણસોના અધઃપતન અને અર્થનાશને ભોગે પોતાને માટે વૈભવ અને સમૃદ્ધિ સંપાદવતા બાનગી મુડીવાદીની આસપાસ ચક્ર છે. આ તમામને કાજ એ સંસ્કૃતિ ખાસ ધારી રહી છે.

આપણે ધર્મની વાત કરીએ છીએ પરંતુ એક બધુ એવું દૃષ્ટાંત બતાવો જ્યાંકી કે જેમાં રાષ્ટ્રિય અને ધાર્મીક આકાંક્ષાઓ વચ્ચે સંઘર્ષ થયું હોય ને પરિણામે ધાર્મીક આકાંક્ષાઓ સમક્ષ રાષ્ટ્રીય આકાંક્ષાઓએ હાર કબુલી હોય? એક પણ એવો દાખલો ટાંકી શકાશે જેમાં ધર્મને અગ્રપદ આપવામાં આવ્યું હોય ને રાજકારણ, અર્થકારણ વગેરેને ગૌણ સ્થાન હોય? તો હું કહું છું કે એ સંસ્કૃતિ ઉપરઉપરથી ધાર્મીક દેખાતી હોય, એની પાસે ગમેત્ર ગાલબલનું પ્રમાણભૂત ગાળાન્તર હોય પણ અધરપે કરીને ધર્મ સાથે એને કંઇજ મેળ હોય નહીં, ને અધરપે કરીને એ જડ, પદાર્થવાદી છે. ખરે એ સંસ્કૃતિ આવી હોય, ને એ ધર્મપર ને આત્મીક દૃષ્ટીએ પદાર્થવાદી હોય, તો એણે માનવીને દુઃખજ ચગડોળ સમાનો સ્વાદ ચખાડીને ખાલ કરી નાખ્યો હોય, તો એવીજ આ બધી કપટલીલા ખોદી દેવા ને આજની બર્બર પરીસ્થીતી સરજવી હોય તો તમારે તમારી જાતને પુછવું જોઇએ કે આના કરતાં નાંદરંગ રીતે ભીન્ન, પદાર્થવાદનો પગ કાઢી, ધર્મપરતાને તીલાંજલી દેતી, અંધત નકાને રમાને માનવબુદ્ધીઓના સ્તરને રમાન કરી આપતી એવી સંસ્કૃતિનું નીર્માણ કરવાની જરૂર કેમ બધ છે કે નહીં?

આપણી બાલનું ગહનત્વ કયારના અને કોરો ની વાત વાત ભાગવાની ચિંતામાં અનિષ્ટ સંસ્કૃતિની વાંદરનકલ કરવા કરતા એના સિદ્ધાંતો ન્યાયપ ને સંગીન છે એવી સંસ્કૃતિને પુનઃપ્રાપ્ત કરવાનો સમય આપણે ગાઢ ન પાકી નથી ગયા?

જીવનના આપણ સૌને મારે એવો એક પ્રસંગ આવે છે, જ્યારે જીવનના ગુઢ આનંદો ને દુઃખની સંપત્તિઓ દુઃસહતાઓને એની જડતા આપણને અનુશાસ્ય માગ છે; ને જડતાનો દાખિક પ્રેસકાઓનો અને પાસ પણ ન જેમ તેવો કોઇનો રાજ્યના મુકવી કરવામાં આવ્યો ધારી શકે એમ તે તેનો પણ અનુભવ માગ છે, એ વાત તે ખરી નથી? સ્વામી વિવેકાનંદે તે આ વાતો ને આ સીદ્ધાંતો કુચ્ચાવ્યા હોય, આ કહેવાને મારે એમણે અનુપમ સમર્પી દીધું હોય, માનવીને ગુઢ જીવન આપવા ન પરિસ્થાયમ માને છે તેવા ઉદ્ધારિયો ને રાજકારણથી પ્રભાવી માનવા તો નથી, કમકે એના આંતરના દુઃખમાં ઉદ્ધાર

ની કોઈ પણ અનિષ્ટ અસર ઝીલી ન શકે એવા રહ્યાને એના આત્માનું સૌંદર્ય ને પાવિત્ર્ય અખંડ જળવે છે ને અમર્યાદરૂપ તે રાજ-કારણની ક્ષુદ્ર ખાંજરાડાંમાંથી એને ઉગારી લેવાનું છે એજ કને એમણે ક્ષણભર કહ્યા પ્રમુખ દેશ તો શું આખી માનવતાની આધ્યાત્મિક સમાનતાનો એ પૈગામ હતો! અને એજ દીવ્ય સંદેશ આપણને સ્વામી વિવેકાનંદ પણ આજથી પચાસ વર્ષ પહેલાં આપી ગયા છે. પણ એજ તેઓ કે આદેશનો હવે આપણે કોઈ કરવા માંગતા હોય. આપણે જે સ્થાની અનુભવી રહ્યા છીએ તે કેમ આપણા આદર્શો ને આપણાઓના પાલનને કારણે પ્રિયજ નથી. પરંતુ આપણને જે મહાન આદર્શો વારસામાં મળ્યા છે તેમનો સુયોગ્ય વિનીયોગ કરવા પૂરતા આપણે નીકમ્મા પણ નથી તેને સીધે રસ્તે છે.

તમે તમારી જાતને બુદ્ધિવાદી માનતા હો તો પણ પુણે તમારી જાતને કે માનીને આર્યોક્ત કે રાજપ્રકરણી મનુષ્યની કોરીએ ઉતારી શકાને તમને સંતોષ થશે કે આજ પરિસ્થિતિ દુષિત ન કરી શકે એવું આંતરિક પાવિત્ર્ય તમે તેને જાળવવા માગો છો? માનવીમાં દિવ્ય આત્મશક્તિનો છે એવું જે તમે માનતા હો તો જે ભવ્ય પરંપરા આપણને વારસામાં મળ્યા છે, ને રજામી વિવેકાનંદ જેના સમર્થ પ્રોતક હતા, તેને વિના આનાકાનીએ અહ અપી દો.

શ્રી. મહાદેવ દેસાઈના પ્રયત્નોથી ઘટાડો

સર પુરુષોત્તમદાસ જેવા જેના મેરબેન છે અને કે. એ. જેવા જેના મંત્રી તથા બીજા સભ્યો છે તે ઔદ્યોગિક તપાસ સમિતિએ જે રિપોર્ટ બહાર પાડ્યા છે તેના રીપોર્ટનો આ પણ છે. તે જાણે છે કે ગુજરાતમાં બખાળા ખાન પર બાજવો જોઇએ એવા સર પુરુષોત્તમદાસ તો એક મહાન વિભૂતિ છે. તેમનો અભિપ્રાય બહેર થાય ત્યારે જરૂર બધાને કૌતુક પણ લાગ. તેમના રીપોર્ટમાં તેઓ જણાવે છે કે મુખ્ય બખાડો કે જે ઉદ્યોગપ્રધાન છે ત્યાં પણ કારી મરોનો ધીમે ધીમે હ્રાસ થતો જાય છે એવું જોવારી બધાની બખ છે, અને આમદાની વધતી બખ છે. તેઓ કહે છે તેમાં બીજી એ પણ એક બખ છે કે કેળાં પંચવાદથી હવે આપણું ઇગર ફીટે તેમ નથી. પરંતુ સામોલોગ અને બાહીનો બ્યાપક પ્રચાર બને તેટલો કરવો જોઇએ. તેમણે ટીકા પણ કરી છે કે સામોલોગ અને બાહીના પ્રયોગો ઓટલા મહત્વના છે કે જેની બીજે કાંઈ પણ ઉદ્યોગ બરાબરી કરી શકે તેમ નથી. સરકારને પણ તેમણે તેમના રીપોર્ટમાં બખાળ્યું કર્યું છે કે, સરકારે આ ઉદ્યોગો પ્રત્યે જે ઉદાસીનતા બતાવી રહી છે તે તેણે હવે છોડી દેવા જોઇએ.

ઢંગધડા વિનાની સરકારી નીતી

આગળ બખા શ્રી મહાદેવભાઇ એ બખાળ્યું કે જો સરકાર બરોબર પ્રમાણિક બની હોત તો સંપૂર્ણ અહિંસક માણસોને પણ જોખવા કેમ નથી દેતી? બખા તેની નીતિમાં કશો ઢંગધડો નથી; અહીંઓ સલામત કર્યો પહેલાં, માત્ર નોરીસથી બખર કરનારને જેલમાં પૂરી દેવામાં આવે છે, બખારે કંટીબદ્ધમાં કે. બાનસાહેબ મુકદ્દિરોપી સુત્રો અને બાપણો કરતાં ઘુમતા કરે છે, તેમને બાંધ પકડવું નથી. બીજાને પણ પકડતા નથી; એ બખાસ કબાનો! ત્યાં ગુન્હો નહિ તો અહીં કેમ! ત્યાં જે એમને પકડે તો સરકારને જોખમમાં બાલવું પડે છે.

યુદ્ધમાં ઔચિત્યક કાળો!

પણ્યુ તેઓ એ બખાળ્યું કે યુદ્ધ બાબે સરકાર કેવા "ઔચિત્યક" કાળા બહ રહી છે, તેના સંબંધમાં ડાગળો આપે જે તે વાંચીને કેમ કરી છે. જાહેરમાં એક બહેર કરનીજ્સ ગોઠવીને પૈસા બરબાર બહ રહી છે. કોને તેની ટીકીટ બધી હતી તેની તારીબવારીને ટીકીટ બારાબારમાં બાબી છે, મરીબ-બરબાને "જેવી રીતે" કહીને માર પડવાના દાબલાઓ બખા છે. જો બા સાચું હોય તો એમા કરનાર કરવાની તાકીદની ઓ ખુશબાદાલાની વાત છે. તેના હિરસામાં તો એમ બખ્યું કે તેની પાસે પૈસા બાબવા બખી એની ઉપર ઢબાબ્યુ બધુ, બને બાપવા પ્રમો તો એની દરકાર બહ. એની પાસે બાર બાનાના જ પાત્ર હતા પણ એની પાસે છ ૧ ચાળી ટીકીટ મોકલાઈ. એવું કારના વાલબ્ય પેસાને પાકીટના બાર બાનાના ગેબાબ્યા બાવી બાતો બાબાદ છે. મદદલથી ના બાબી પણ બેફકી દરિયાદો બાવી છે મેજીસ્ટ્રેટો જે બ્યાપ બાપનાર બબુબ છે તેબ્રો તો બ્યાપનો અબાચાર કરી રહ્યા છે. ત્યાં તેબ્રો જે કંઈ કરે, તેબાં ફા. ૧૫ બાંથી ફા. ૪ કંડના અને બા. ૨ યુદ્ધ ફાબાનો હોય છે. સરકારની બા રીત છે કે ફા. ૨૦૦ ગ્રેજ્યુએ બરવા બબ તો તે બદ્દનાબ કાઢવા કાળા તરીકે બબુબ, અને ગ્રેજ્યુએ બાબીનું બાબ બેવા બખા કાબાસાઓ બાબી સકાય. પણ એમાં કે સાર નથી.

હરિજન સેવક સંઘ

અખિલ હીંદ હરિજન સેવક સંઘની ૮ મી બાર્ષિક સભા દિલ્હીમાં શ્રી બીરલાને પ્રમુખપદે મળી હતી. બખા પ્રાન્તમાં બળીને કઇ પ્રતિનિધિઓ બા સભામા હાજર રહ્યા હતા. સંઘે હરિજન બાળાઓ માટે સાબરમતીમાં એક કેળબણીની સંસ્થા બોલવાનો, સંઘ તરફથી ચાલતી પ્રાબમિક શાળાઓમા વર્ષો ગોજના દાખલ કરવાનો, હરિજન કાર્યથી પ્રાન્તને બાકેફ રાખવા એક ત્રિમાસિક બાહુ કરવાનો વિચાર કર્યો છે. બા પત્ર હીંદી ને અંગ્રેજીમાં પ્રસિદ્ધ થશે. શ્રી. બીરલાને સબનિમાને તથા બીજા બાકે સંઘના પ્રમુખ ચુંટી કાઢવામાં આવ્યા હતા.

સીનેમાં વિશે કડક કાયદેસરકરણ બાવી-પ્રકરણ

સારા સીનેમા બાબકરે જોઇતું' બાકિબ ધિબાડી શકાશે એવા બાબાસરા લોકોની બખબ્યા બે હજી ના બાબી હોય તો બે બાર સિનેમાનો નથી. 'પ્રભાતિયાં' 'સંત તુકારામ' કે 'જ્ઞાનેશ્વર' બાં બોલપટો જોઇ સિનેમાના દોબાનો જાહન થબાનો વખબ બેકે દાખલો ન મળે; પણ બાબાદ બાકિત તરફે બણેલા લોકો બાજા બોલપટો, જેમ સિનેબાના દોબાના બખ્યાના દમલાબ્યે દાખલા બતાવી સકાય. બાટે સારે સંગીત સંબળાવું પણ એકે રસ કેળવવો નહિ વીરકર્મના અને ઐતિહાસ બાંદરબના પ્રસંગો બલક ચિત્રો નાબુપા અને બોતાનું જીવન પાબરનું પાબરબ્જ રહેવા દેવું એ બા યુગનો એક મોટો રોગ છે, એ રોગનો પ્રબાજ ન કરીએ તો બાપબે સુરક્ષિત રહેવાના નથી.

શ્રી. સુભાષ બોઝની મીલકતપર જપ્તી

શ્રી. સુભાષ બાદબ થબાથી તેમની મિલકત પર અદાલતે જે હાથ મુકી છે તેમાં મહાજનીસદનનો પણ સમાવેશ થાય છે. શ્રી. શરત બોઝે મહાજનીસદન પર મુકવામાં બાવેલી ટાંચ સામે વાંધા કાઢવામાં હતા. મહાજનીસદનના મંત્રી શ્રી. શરત બોઝ અને સુભાષ બોઝના કંઠના મંત્રી શ્રી. કૃષ્ણનાથ મિત્રે બંગાળ સરકારને એક નોટીસ બઢાંગારી વકી મારફત બા કાર્યો નોંધાવવાની તેમની બખર બાપવામાં આવી છે.

રબકેટરી બોટરનું કારબાનું

શ્રી. વામનરાવ શિરાગંકરી બબેલા બોટર અને વિમાનનું કારબાનું રબાપાયું છે. કુંડ સબયબાજ રબકેટરી બોટર તથા વિમાન બનેવાનો બબાવો, એવી આશા રબાય છે. બોટરનું કારબાનું પ્રથમ મુંબઇમાં શરૂ કરવાનું હતું પણ મુંબઇ સરકારે તેને જરૂરી મદદ આપવાની ના પાડવાથી કારબાનું કોલ્હાપુર રાજ્યની હદમા ઉઘાડવામાં આવ્યું છે. એને માટે રોડ કરવા

ફરિયાદો અંગે કરવાનો નિર્ણય થયો હતો. પણ બૅલ્જર રાજ્યની સલાહથી તે હજુ સુધીમાં કરેલાનો નક્કી કરવામાં આવ્યો છે.

નવજુવાન મુસ્લીમ મનોદર્શ

નાગપુરના મુસ્લીમ વિદ્યાર્થીઓએ પાકીસ્તાન સામે એક નિવેદન બહાર પાડ્યું હતું. જેમાં અનેક વિદ્યાર્થી આગેવાનોની સહીઓ હતી. નિવેદન જણાવે છે કે: પાકીસ્તાન સામે બેહાદ અંગ્રેજોને ચિરંજીવ કોમી સમાધાન સ્થાપવાનો ઇરાદો નવજુવાનનો આજે ધર્મ બન્યો છે.

ગુજરાતમાં

માલ સુધારણાના કાર્ય માટે સામાની પ્રજા પાસે રસ ઉત્પન્ન કરવા માટે મુંબઇ સરકારે ૬૨૬ ગામોમાં એક ગામદાને ૬૨ વર્ષ રૂપિયા ૧૦૦ નું ઇનામ આપવાની યોજના કરી છે. ગ્રામ સુધારણાની બાબતમાં જે ગામનું એવું કરશે તેને આ ઇનામ મળશે. [એવું કાર્ય ગુજરાત અને બીજે ક્યાંયે દાખલ કરવું.]

* * *

સર તેજ બહાદુરે જણાવ્યું હતું કે એવા દિવસ જોવા આવશે કે જ્યારે યુરોપમાં વસતા રાષ્ટ્રો સુલેહની પરિષદમાં બેસતા થશે તે વખતે દરેક પોતાની રાષ્ટ્રીય સરકારે નીમેલા પ્રતિનિધીઓ દ્વારા સ્વતંત્ર હક્ક સિવાય બીજા માટે કરજો તેને આ દિવસ જોવું હું જીવતા નથી અને એ બાબતને હું બહુ બહદનસીબ માનું છું.

* * *

શ્રી. ક્ષિ. ચરખાસંઘે તૈયાર કરેલો નવા મરણાનો વર્ષોનો સોધીકા તે ડા. રાજેન્દ્રપ્રસાદ સમક્ષ પ્રથમ બતાવવામાં આવ્યો હતો. આ મરણા એક સાથે બે તાર કાઢે છે તે કામકાજ બે હજાર વાર સુતર કાંતી શકે છે.

* * *

જગમશહુર દોદા બોહોરાનાં સર મહંમદહુસેન બી. રમજાનને ફીલાડેલ્ફીયા (યુ. એસ. એ.) ના ફ્રેંકલીન પ્રન્સ્ટીટ્યુટે ફ્રેંકલીન મેડલ આપવાનો સર્વાનુમતે નીર્ણય કર્યો છે.

* * *

દોદના પાર્લમેન્ટરી નામ, રોડ સીનલીથગોએ પછી દોદના પાર્લમેન્ટ તરીકે દાખલ નાયબ દોદી વજીર કુમુદ એલ. કાપડીયાનું નામ જાહેરાત છે.

* * *

જંજીબારના ૨૨૬૪૬ આફ્રીકો મહાસભામાં જોડાયા છે જેમાંના ૨૧૧૮૬ મુસલીમો છે.

* * *

દોદા સરકારે વિદ્યાર્થીની નંબરા દોદી સંસ્કૃતિ ના પ્રાર્થના ૭૦ કોલેજ આપી રહી છે તે બદલામાં સામને ૧૯૪૧-૪૨ ના વર્ષ માટે રૂા. ૨૫૦૦૦ ની ગ્રાન્ટ આપવા ઠરાવ્યું છે. જંજીબાર સરકારે પણ એવડી રકમની ગ્રાન્ટ મંજુર કરી છે.

* * *

બ્રીટીશ ગાયના તરફના સંબંધે બહારની સરકાર તરફથી ૧,૧૦,૦૦૦ રૂપિયાની ગ્રાન્ટ આપવાનું નક્કી થયું છે. સરકારે અંદાજ પત્રમાં મુકરર કરી હતી. મહાજની સરકારે ગાદી કાર્ય માટે રૂા. ૧ લાખની ગ્રાન્ટ મંજુર કરી છે.

* * *

ડૉ. રવીન્દ્રનાથ ટાગોરની નબિયત બરાબર બની રહી છે. તબીબો તેમની નબિયત બાબત સતત મંત્રણાઓ કરે છે. તેમને શક્ય તેટલો આરામ આપવાનો પ્રયાસ થાય છે.

* * *

ઇરાકમાં "બગદાદનો ચોર" રશીદઅલી નાસી ગયો છે. તેનું લશ્કર તેરાજુબેરજી મધ્ય આવ્યું છે એવા ખબરો આવ્યા બાદ હજુ એમ જણાય છે કે એ હજુ કુવેતો રણપ્રદેશ છે. અને બ્રાંની મુશ્કેલીઓનો હજી અંત આવ્યો નથી. જર્મનીના તેમજ ઇટલીના એરોપ્લેનોનો ત્યાં પહોંચ્યા છે. સીરીયાથી લશ્કરને સરંજામ જર્મની ઇરાક તરફ મોકલે છે. એ બધી હકીકતો જોતાં સરહદની બાબતનો અંત આવતા હજુ થોડા દીવસ લાગશે.

* * *

કાબની સરકારે જર્મનીની શરતો કબુલ કરી છે અને તેને ખોરાકી મથકો આપવા કબુલ્યું છે. આથી સીરીયા જર્મનીને હાથ આવ્યું છે: ત્યાંથી લશ્કરનો સરંજામ ઇરાક મોકલવા માટે રેલવે બારસ્તે દમીના હકમાંથી એ બાબ બધ જ્યો પહેલી તેના દર્દી દ્વારા લશ્કર મે છે તે ઉપર ખ્યાલ રાખવામાં આવ્યું છે.

* * *

મહાત્મા ગાંધી હાલ સુરત પધારે વાનો સોબળતા મા આવતી નથી અને તેનું કારણ એ પણ છે કે અત્યારે જર્મની ઇરાક અને સીરીયા તરફ રોકાયલું હોવાથી હાલની સ્થિતિમાં બનાવો બધી અમલતા બરાબરતા નથી.

* * *

રશેલને જર્મનીને પોતાના રાજ્યમાંથી હકાર કાઢ જવાની ફરજ પડ્યા બાદ તેણે હોલેન્ડ પર જર્મનીના દુનલા હામલા બોલ મોટી હરફાળ દૂર થઇ છે.

દુનીયા કયા હૈ?

સંપાદક: ચાચી ઉમર નીજામાદ દેરાણ

"એકારન સાતમા બેકરાઓ: સાન્ટીઆગોના મોરેરા દેશળમાં પણ નાના બોકરા કે જેઓ બધા પર કુટુંબના (બાબાબના) સાતમા બોકરાઓ હતા, તેમને એકજ પ્રસંગે બોલતી નામકરણ સરકાર કરવામાં આવ્યા હતા.

હીરો એ દુનીયામાં સૌથી વધુ કઠણ વસ્તુ છે. દુનીયામાં મોટામાં મોટું કોતરેલું પથ્થર અમેરીકામાં છે. તે પ્રેસીડન્ટ લીંકનનું છે. એ પથ્થર 'લીંકન મેમ મોર્ડ' ના નામથી ઓળખાય છે, અને તે ન્યુયોર્કના મા, બ્રોન્ક્સ એ બનીકે કોતરી કાઢવ હતું. પથ્થરની ઉંચાઇ ૧૬ ફીટ ની છે.

શેકસપીયરે ૧૫૦૦૦ જુદા જુદા શબ્દોનો ઉપયોગ કરતા અને મીલ્ટન જેવા બધા શબ્દો નો ઉપયોગ કરતો. ઓલ્ડ ટેસ્ટામેન્ટમાં ૬૦૦૦ જુદા જુદા શબ્દોનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે. હાલના વખતમાં કેટલાક આફ્રીકાના લોકો પકત જુદા જુદા ૮૦૦ શબ્દોનો ઉપયોગ કરે છે.

કેનેડા પછી દક્ષીણ અમેરીકામાં એન્ડીઝમા દરીયાની સપાટીથી 13000 ફીટ ઉંચે ઇટાલી માલગ પડયાં હતાં. અને તે વખતે એમ માનવામા આવતું હતું કે એટ વધારેમાં વધારે ઉંચાઇ કે કે જ્યા સુધી જીવન શક્ય હોઇ શકે, પરંતુ માઉન્ટ એવરેસ્ટ પર જે તે સફારીઓ સર જવામા આવી હતી તેમના નામ મુજબ એરોમ નામના પહાડ ૨૩૦૦૦ ફીટ સુધી ઉંચાઇ માલગ પડયાં હતાં. ભારત પ્રાણીઓ કરતાં મનુષ્યો વધારે ઉંચાઇ સુધી જઇ શકે પરંતુ એવરેસ્ટ ની સફારીઓએ સૌથી ઉંચાઇ ૨૮,૦૦૦ ફીટની ઉંચાઇ સુધી એટલે કે ત્યાર બાદલ ઉપર બરાબર ના ઢાળા ખોદવામાં આવ્યા હતા, બધામાંથી, પ્રાણીઓ અને કરોળીયા ૨૨,૦૦૦ ફીટની ઉંચાઇ સુધી માલગ પડયા છે બાકીની ઉંચાઇએ ઉંચા થવી પાતળી હોઇ છે, અને પ્રાણીઓને આલ્પાઇનાના સંજોગોને આધીન થવન રહેવું પડે છે, તેમને પુરતા પ્રમાણમા ઓક્સીજન લેવા માટે વધુ મહેનતી પાસ લેવો પડે છે, અને બધા પ્રમાણમાં ઉંચા લેવો પડે છે.

ટૂંકી વાતો

જેલ જીવન

લખનાર: શ્રી. ઇલસુખ શ્રીયકાંકર વ્યાસ,
(ગયાના આમલા અકબરી ચાલુ)

કેદીમાં પુરાયા બાદ નવીનને પોતાના નસીબ ઉપર તીરસ્કાર છુટ્યો. અને મંડાર વિચારમાં મટીરીયા આદર મારવા માંડ્યો. અને નીચે બીજાપેલ ગાદલા ઉપર બીજા સાથે અઢેસીને બેઠો અને આખું મકાન પુરતા વાંચવા પ્રયત્ન કર્યો. સારદા પણ પોતાની કોટડીમાં વિચારે ચડી "નવીને શું ગુન્હો કર્યો તો! મેં તો સાફ સાફ એનું અપમાન કર્યું? શું હું નવીનની નથી? નવીનને શું બીજી અદાલતનો અધીકાર નથી! પણ આપે કયા અદાલતની સાક્ષીએ દુઃખ એક પણ બીજાં! બધા સુખી બસ ના માત્ર એક સુખી શરીર નવીનનું ન બગાડ. અરે ગાંડા પણ કોઈ તેવું કરે!" અનેક વિચારો કરતી સારદાએ અંતે અક્કમ પણે વિચાર કર્યો કે પરણ્યા તો નવીનજ નહીં તો બીજા કોઈ નહીં.

અંતે કેસ નીકાલ પુરો થયો. પંદર દીવસ બદલો નવીન કહ્યો અને પ્રાણુબાલન ઓ ત્રણ દીવસ આરામ લેવા રહ્યો પ્રાણુબાલે તે દરમ્યાન સારદા સાથે નવીનના સમ નક્કી કર્યા બાદ સારદા ખુલ્લાજ સબ કરવાનું નક્કી થયું

* * *

આજે આર્ય સમાજ મંદીરમાં લગ્નની ધમાલ હતી પણ્ણોત્તર લગ્ન દીવાળી ગામમા ઠીક ગરમાટો આપ્યા હતો. સુબારદેર રીતરામ દોઢએ આ લગ્નમાં ભાગ ન લીધો. બન્ન જુથોનોને આ લગ્ન આકરું લાગ્યા પ્રસંગની બાર્મીક વિધી પુરી થતાં નવ દંપતીને અભી નંદનો આપતા તેમજ આવા વર્ણોત્તર લગ્ન કરવાની હીંમત બતાવવા માટે અભીનંદનોના ભાષણો થયા. અંતે ફટાકડાના આનંદથી નવીન બોલ્યા ઉઠ્યો. પ્રાણુબાલને તે ન ગમ્યું તેણે પોતે નવીનને સુચન કર્યું કે આભારના બે શબ્દો બોલી બેસી જવું. ગૃહસ્થતના નવીનચંદ્ર સામાજીક સુધારા ઉપર અને સમાજના સડા ઉપર બોલવા લાગ્યા પણ બોલતાં દીલા તેને અટક્યા અને સમાજમાં સૌને હોવાનું કારણ સરકારની રાજનીતી છે કહ્યા એ રાજનીતિ વિશ્વ ઉપર ઉતરી પડ્યો. બાપણોના રીપોર્ટ બધા કારીગરોએ લીધા અને નવ દંપતી પોતાને સ્થાન ગયાં.

બપોરના પ્રાણુબાલ ફાસ્ટ કર જહાજ કર્યો તો. નવીન ઉંડાણ ખાનામાં બેસી જાપ વાંચી રહ્યો હતો. એકાંત લેઇ સારદા નવીન સામે પોતો કરવા ઉત્સુક થઇ. પણ પ્રથમ ના ઉપકમાં પત્ની તરીકે નવીન પાસે જે પહેલા હકક મેળવે મેળવી શકતી તે બદલા શરમાઇ. પણ અંતે મોટાભી સારદાએ બારણી કુ સામે ઉંડાણ ખાનામાં પ્રવેશ કર્યો કેટલીક વાર ઉભી રહી. અને પ્રથમ કરેલા પતીને પારી પારીકે જોયો અને તેનું દેવું ઉપર દીવોળે મુકવા લાગ્યું. પરમપદ પછી તેને પતી તરીકે નવીન ને નીહાળતા આ પહેલું બોલ્યા સાધ્યું તું પ્રભુતામાં પગલાં પાડતી સારદા કેબીન પાસે આવી અને બાર નારાજગી ; ટેબલપર મુકી. નવીને જોયું જોયું અને જનારી નજર એક પળ. સોળે શણગાર સજેલી સારદાને નવીન નીહાળતો રહ્યો અને અચાનક સારદાને દરવાજા તરફ વળ ઉઘડેમે નીહાળતી જોઇ નવીનની ઉંઘી ગયેલદાર તરફ ચાલી અને આ જે પોલીસ અમલદારને બોલ્યા. સારદાના મુખમાંથી અમરાદતા શબ્દો સારી પડ્યા. "દાદા પોલીસ" નવીને સારદાને કહ્યું "નવીન ચંદની પત્નીને પોલીસનો ડર ન હોય સારદા દંપતી સુખ કરવા સમાન નો પ્રસંગ ઉપરે ડ એ તો તું જાણે છે ને?" સારદા એ વાત સમજતી પણ આ સુલભ આગણીઓ તેણે આ ઉપદેશ યાદગીરી ના પાડતી, મનના ગાનુના અનેક કેદ ત્યારે પ્રસંગ પ્રાણુબાલને બોલાવવા ત્યારે પોલીસ સારદા ને જાય દુર જેવા લાગ્યા એમ કેમ સારદા આવ્યું હીંમત થતી પતી જોઇ તે બીજા બા મા ચાલી ગઇ.

નવ પરણીત દંપતીના સુખમા ભંગ કરવા માટે પોલીસ અમલદાર પડીને સુચવ્યો પણ એને પોતાની જવાબદારી યાદ આવી પોલીસના કડક શબ્દમા નરમાશ ગોળની સજા ને રીવર્સ કરેલા બાપણના શબ્દોમા રાજકામ પ્રત્યે બદલ વેરાન્ત નવીનને બતાવતા "પ્રો. નવીનચંદ્ર અમે દીલગીર છીએ અમારે આ બજાવવું પડે છે," કહી વેરાન્ત કાયમાં મુકયું. "આભાર તમે તમારી ફરજ બજાવો છો, મારી ફરજ હું બજાવું છું એમાં શીલગીરી શા. ચાલો હું તૈયાર છું" નવીને કહ્યું.

અમલદારે નવીનને પાંચ પોનીટ સારદાને મળવા માટે આપી અંદર જઇ નવીને સારદા ને આશ્વાસન આપ્યું પણ સારદાનું હૈયું આજે હાથમાં નહતું. એજ દીલતવાન સારદા આજે પતી પત્ની નાજુક કુમ જેવી થઇ બસ બસ હતી. છતાં આંસુ લુંછી એને નવીનને વિદાય આપી. બંગલાબારી બહાર પડતાં નવીન તમા અમલદારોએ પ્રશંસેલું કુક સાંભળ્યું નવીનની પ્રશંસાઓ હજુ ઓર વધી પણ બીજી ક્ષણેજ તેને પોતાની ફરજનું ભાન થયું અને તે નીડર પગલે આગળ વધ્યો

કેમ આવ્યા. કોણ બનતી કસુવાવ અથવા કેમુની કાંઇ પણ આમ ન બોલાવી નવીનને એક ધ્રાંની લગ્ન થઇ.

પ્રાણુબાલના આબાસન બાંધ ઉપરથી સારદા ઉપર ભારી બસર કરી અને આહાદુર પતીની બની તરીકેની ફરજ બજાવવા તે ઢીંગત જોર આગળ વધ્યો. તેને પણ સુખસંપત્તિમાં ઝંપલાવ્યું.

* * *

સારદાએ પોકેટીસ પર જવાનું નક્કી કર્યું. આજે ઘણ તારીના દુકાનોની હરાજી હતી ત્યાં પોકેટીસ કરવી કેટલી. રમણલાલ્યોને બસમાં બેસાડી બેસમાં બધ જવામાં આવી કેસ આસના પ્રતિષ્ઠને ન આસની જેમ થઇ આવા સારદા પણ હતી. સારદા તો ૬ નવીનના વિચારોએ દુઃખી રહેતી જતા પોતાની ફરજ બજાવવાનો એને ઉંડે ઉંડે સંતોષ રહેતો. બનાં દુઃખ અને કેમ છતાં તેના શરીર ઉપર અસર કરતાં

આજે નવીનચંદ્રની કેમ મુકદમોનો દીવસ હતો. ચારી આસને આંગે તેને બે બાજુ બેઠેલા છોકરો બહાર ઘણ બધ હતી. એટલે નવીન આરામ લેવા પ્રાણુબાલને ઘેર ગયો. નવીન રોજ સારદાના ખુલવાની રાહ જોઇ રહ્યો હતો. એક સવારના નવીનચંદ્ર બહાર ખુલ્લામાં બેઠા બેઠા આપ્યા વાતાવરણ હતાં. દુર કાનદન આવાજ નવીનચંદ્રને કાને પડ્યો. અને તુચ્છ જેતાજ તરવાળો નજરે પડ્યો. સહી કરી ગાર બસ નવીને પાંચિયા માંડ્યો. "જલદી ચાલો, અહીં કુલ્લ પાનો ગણ છે."—નહીં. "બોલ્યજ સળાતી" બહેલી ટ્રેન બસ નવીનચંદ્ર અમદાવાદ પહોંચ્યા અને બાંધણીને બજારોની ગોબ્યામાં બેઠા કરી તેમોને બાંધીનના સીકોનો સમન બાબ્યા અહીંસાને મકાનમાંજ ચુસ્ત પણમી રહેવાની વીનતી કરી અને કુલ્લ ગીરે તોફાનો સમાનમાંથી ન થાય તે સગવડ્યું. છતા પોલીસોની બે હુકમો અને કુખસગીરીથી ઘેરાઇ ઉકળેલા અને બહાર પ્રસાદમાં ઉભરાવું થયું. બધું શાંત કરવા નવીનચંદ્રે તન તોડ મહેનત કરી પણ સત્તાધારીઓની આપણા તે ખુટ્યો. મકાનમાં આવ્યો અને ઘોડ બરણની સજા કરી કારાગૃહમાં પુરી દીધો.

* * *

સારદા બાની ઝેલવાસ ઘેર બહારની દુનીયા માં આજે પ્રવેશી. જેલના એકાંત વાસ દરમ્યાન અનેક મોટા મનમાં સ્વપ્નાંતો તેને બબર થતી કે નવીનચંદ્ર બહાર છે. તેના અધુરા સ્વપ્નો પુર્ણ કરવા પતી પરાયણ બનવતી માગી. પ્રાણુબાલે નવીનચંદ્રના પાછા જેલમાં જવાની બબર થી તેને અજાણ રાખી હતી. કાયદાની જેલમાંથી સારદા આજે છુટશે જાણી પ્રાણુબાલ જેલપર હાજર હતાં અને બન્ને ગાડીમાં બેસી ઘરતા કેમ બસ રહ્યાં હતા. જેલને દરવાજે નવીન ની ગેર સારદાને જબાઇ પણ પ્રાણુબાલને તે ચીરો કર્યા પણ પુછવાનો તેને ગી સુલભ સંકોચ મળો. ઘેર પહોંચતાંજ પ્રીયતમા ના દર્શન ની ઇચ્છા સેવતી સારદા ઘર આંગણે ઉતરી પ્રવેશદ્વાર ઉપર નવીનને ન જોતા સારદાને અમંગલ સંકાઓ ઉઠી અને ત્યાં ઉભા થયા. તેને ઓસરીમાં પડેલ પુસ્તકો ઉપર પગું મુક્યું. અને પુછાઇ પડ્યું. "આપ નવીન ક્યાં?

"બહા દીલત રાખ નવીન ત્રણ અદાલતોએ ફરી ઘોર બરણની જેલમાં ગયો છે."

સારદા એકદમ તરફડી ઉઠી અને પોતાની રચેલી ભેદીજાળમાં ભૂકા થઇ જતા જોઇ જમીન ઉપર ઢળી પડી.

* * *

સારદા ધીમે ધીમે રોગાતીજ ગઇ. પ્રાણજીવન ડાકટરોની સલાહથી તેને હવા ફેર માટે નૈનીતાલ લઇ ગયા. લાંબી હવાએ પણ કોઇ સારી અસર ન કરી. પરાણે કરવા જતી તે પણ હવે અશકતી ને લઇ બંધ થયું એમને રાત દીવસ પથારી માં પડી રહેવા લાગી. પ્રાણજીવનને ગીનતા નથી. સત્તાધારીઓએ અનેક ઇલાજો થતાં સારદા માટે નવીનચંદ્રને બીજ કરતે ઉઠાવ્યાં. સારદાને બળવા ઉશ્કેરણી થઇ હોવાનો નવીન ઉપર આરોપ મૂકી તુરતજ નૈતી આવી પહોંચ્યો. નવીન અંદર આવ્યો ત્યારે સારદા બબડ મુરઝાઇ રહ્યા માં હતા. નવીનચંદ્ર પલંગ પાસે ગયો. સારદા ની રહ્યાની જોઇ નવીનનું હૈયું દયા છોડ્યું. મોતને પ્રહારે પડેલી પોતાની સહચરીને તે બાની આંખે નીહાળી રહ્યો. અબિમાનું ઉભરૂ આંસુ સારદાના કપાળ ઉપર પડ્યું અને તે મુરછામાંથી બેઠી થઇ. અમૃત ઘમ. આંખ ઉઘડતાંજ સામે પ્રાણ સમા પ્યારા નવીનના દર્શન થયા અને તેના હૃદયમાં હર્ષના ફુવારા છૂટ્યા "સારદા," "નવીન તું આખરે આવ્યો" તેને નવીનનો હાથ હાથમાં પકડવા પોતાનો હાથ લંબાવ્યો પણ નવીને તે હાથ પોતાના હાથમાં પકડી બીજો હાથ લંબાવ્યો. સારદાનું શરીર આ હર્ષને ઝીલી શકે તેવું રહ્યું નહતું. એ ઉપરસ આવી અને સારદાનું પ્રાણ પંખેરૂ "નવીન હું જાઉ છું હવે તારી રાહ જોજ" એમ બુદબુદ કરતે બોલતું બોલતા હરણાની પોતાને મળેલ અ-સાધનો જવાબ માંગવા ઉડી ગયું. પથર જેવું નવીનચંદ્રનું હૃદય તોડી ઉઠ્યું તેને થયું કે જ સારદાના મોતને માટે જવાબદાર છું પણ સારદાના શબ પાસે બેસી નવીને આંસુ એ પાનીને હલકાવી. પ્રાણજીવનના દુઃખનો પાર નહતો પણ તેને નવીનચંદ્રને હીંમત આપી. અને અંતીમ ક્રીયાઓ કરવાને તમે લાગ્યા.

* * *

પ્રાણજીવન અને નવીનચંદ્રને નૈનીની હવા ઝેર જેવી લાગી અને તેઓ મુબઇ આવી પહોંચ્યા. બાજુસ ગાડીમાં પથર રહ્યો હતો પણ તેઓએ નવીનચંદ્રે પણ પોતાના હાર્દિક ભાવોમાં ઝંખવાળ્યું. તેને રાઇ પ્રમે નામનું દાનીય પત્ર કાઢવાનું ઠર્યું

* * *

આપણે દુનીયાને હલાવવું પકડાયું કાંઇ નીકળ્યું અને તેના પ્રવાહ પણ ઝપટી ગયા હીંદને બચાવવા કેટલાક હીંદના ગાંડીયા પુરેપુરા કારાવાસમાં પુરાયવા લાગ્યા. રાજદ્વેષના ચાર્જ હેઠળના હજારો પ્રકાર સાથે નવેમ્બર જનારના નવીનચંદ્ર આજે કોર્ટમાં આરોપીના પાંજરામાં ઉભા છે.

મેજીસ્ટ્રેટ: તમારા ઉપર મુકેલાં ત્રિપો નાબતાને આરોપ છે તમે તેમ ન કરવાની બાબો આપો તો તમને છોડવામાં આવશે.

નવીન: આભાર, મારે તમારી બક્ષીસની સાદી નથી જોઇતી, હું મારી ફરજ બજાવું છું અને બજવીશ.

મેજી: તમારૂ કોની બાજીનું છે?

નવીન: સ્વરાજનો.

મેજી: ઘર બાર મીલકત તમારા છે?

નવીન: સારાએ હીંદવાસી મારૂ ઘર છે. અને મીલકતમાં "હું પોતે."

મેજી: તમને મૃત્યુ ફાંસીની સજાની ભયતા નથી?

નવીન: બમાન પ્રાણને એ હક નથી.

મેજી: તમને આ બધાને દુઃખ બહુ પડશે!

નવીન: સુખનું સારા દુનીયા સ્વાર્થમય બા બનીજીવન પસ્તક ના હું મારો જીવનનું સાર્થક થયું માનીશ

મેજીસ્ટ્રેટે ફુકમ કાઢ્યો અને પોલીસને સોપ્યો. પીન મુદતી જેલમાં નવીનને ફકલ્યો.

* * *

નવીનચંદ્રની કોટડીનું દ્વાર ફિચાયું અને તેને ખબરાયામાં આવ્યું કે તેમને મળવા કોઇ આ-

---

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ નેશનલીસ્ટ ગ્રુપ

અપમાનભરેલો કાયદો

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ નેશનલીસ્ટ ગ્રુપના આશ્રય હેઠળ હિંદીઓનો એક માસ મીટીંગ રવીવાર મે તા. ૨૧ મીના રોજ બપોરે ૨-૩૦ વાગે જોહાનીસબર્ગ ખાતે ગાંધી હિલ્ડમાં મળશે.

કાર્ય: આપણી સ્થાન

બેનાને હાજરી આપવા ખાસ આમંત્રણ કરવામાં આવે છે.

આપ. એ. કાછલીયા,
ટ્રાં. ઈ. કો. ને. ગ્રુપના સીક્રટ.

કર્યું છે નવીન બળવા બહાર ગોરીનમાં આવ્યો ત્યાં ચંદ્રશેખર હીંદને ભેટવા જેમ નવીનની અભ્યર્થનીનો પાર ન રહ્યો.

"બાપુ તમે! અહીં! મને બળવાદ!" કહેતા નવીન પીતાના પગમાં દબી પડ્યો. અશ્રુ ભરે નયને ચંદ્રશેખર હીંદે પુત્રને ઉઠાડ્યો અને માથે હાથ ફેરવતાં કહ્યું.

"બેટા તારી પાસે આજે હું મારી માંગવા આવ્યો છું મેં કરેલા અન્યાય આજે મને રાત દીવસ બાળી રહ્યા છે તે ગાર નામ જગતમાં દીપાવ્યું તું તો ખરો પુત્ર દીપક છે બેટા જ બાપને ક્ષમા કરજે"

"બાપુ તમે તો બન્ને આ સ્થીતીનો ખેલાડીઓ અને ચેર ગયેલા રમતા નવીનમાંથી આજે ખેલાડીમાનારી શેમ કરતા નવીન તમેજ કર્યો બાપુ તમારે ક્ષમા માંગવાની ન હોય." કહેતા ક્ષમા માટે હાથ જોડતા પીતાના હાથ નવીને પકડ્યાં

ચક્ષુ પુરેપુરા ભરાઇ પીતા પુત્ર છુટા પડ્યા. પાસ્ટ દેશ સેપાના મુક્ત માણસ છે. (અપૂર્ણ)

અખબાર પત્ર

શ્રી. ટ્રાંસવાલ માયરાંત ક્રુશ્ચિય સમાજ સેવા મંડળ

• જોહાનીસબર્ગના રહીશ બાપોરોપ હોલમાં ટ્રાંસવાલના માયરાંત બાઇઓની એક જાહેર સભા તા. ૧૧ મે ૧૯૧૧ ના રોજ શ્રી. પ્રાણજીવન સોમેશ્વર જોશીના પ્રમુખપદે મળી હતી. આ સભામાં સુંદર હેતુસર હતો અને કહીના બાઇઓએ સારી સંખ્યામાં હાજરી આપી હતી. પ્રમુખ હીંદના દરિદ્રજન પરિસ્થીતી પર વીવેચન કરતા કહ્યું હતું કે દરિદ્રનો પ્રજાની સુખ સમૃધ્ધિ નસ્ટ થઇ છે હવે જે થોડી રહી છે તે આ પેઢીમાં સદંતર અદ્રશ્ય થશે તેનો સૌથી પહેલો ભોગ થઇ પડનાર સ્ત્રીજાતને પડે છે. મેસર્સ એન પી. નાયડુ, પ્રેમજીભાઇ મોરારજી, રતનશીભાઇ ખુરાલ, પીરોજશાહ પી મોરબા અને સુબાભાઇ ચોધરીએ પ્રસંગાનુસાર વિવેચનો કર્યા હતા સભામાં શ્રી. ટ્રાંસવાલ માયરાંત ક્રુશ્ચિય સમાજ સેવા મંડળની સ્થાપના થઇ હતી અને તેનું બંધારણ પસાર કરવામાં આવ્યું હતું માયરાંત બેનની પ્રગતીના સાધનો ખીલવવા માટે પા. ૧૨૬-૧૨-૦ ની રકમ નોંધાઇ હતી. અને નીચે પ્રમાણના બાનલદારોની ચુટણી થઇ હતી:

પ્રમુખ: બાબાભાઇ દાજી, ઉપપ્રમુખો: પ્રભુદાસ કલ્યાણજી, નારણભાઇ પરસોતમ તથીઆ અને જીવણભાઇ લાલા; મંત્રીઓ: મણીભાઇ મુળજી, ડાહ્યાભાઇ રામજી; બાનલદારો: કેશવજીભાઇ લાલજી; ઓડીટર: પ્રેમજીભાઇ મોરારજી માણેકપોરવા; કમીટી સભ્યો મેસર્સ મીઠાભાઇ પરસોતમ, પરશોતમભાઇ દેવા, કારાભાઇ અબરદેસરભાઇ પોરા, બપાનભાઇ મુળજી, કાળીદાસ જદુ, ફીતુભાઇ દેવજી, નાથુભાઇ માધવજી અને ઝીબાભાઇ ગોવીંદ.

ફંડો.

નારણભાઇ પરસોતમ, પરસોતમભાઇ દેવા, બાબાભાઇ પ્રભુ એન્ડ સન્સ પા. ૧૦૦ પર ૧૦, પ્રભુદાસ કલ્યાણ પા. ૪૨-૦-૦, જીવનભાઇ લાલજી પા. ૪૨-૦-૦, હરીદાસ બીંદા પા. ૨૧-૦-૦, નાથુભાઇ મુળજી, પા. ૨૧-૦-૦, પ્રેમજીભાઇ મોરારજી પા. ૨૧-૦-૦, બાબાભાઇ રામજી, બાબાભાઇ લાલ એન્ડ સન્સ, માધવજીભાઇ પા. અરવના મળીને પા. ૧૫૬-૦-૦

(અપૂર્ણ)

પોર્ટ એલીઝાબેથ હિંદુ સભા

જનરલ મીટીંગ

ઉપરોક્ત સંસ્થાની જનરલ મીટીંગ તા. ૨-૬-૧૧ ના રવીવારે સાંજે પાંચ વાગે ગુજરાતી હોલમાં મળશે. શહેર ના તેમજ આજુબાજુના પરગ્રામોમાંના સભ્યોને પધારવા ખાસ વિનંતિ છે.

કામકાજ: સંસ્થા તરફ । આગલી સાલ વિશે વિચાર વિનીમય અને નિર્ણય.

ઇસ્લામજાઈ ફકીર
ન. મે. એલીઝાબેથ હીંદુ સભા.

સંગીતની મોજ સ્વર્ગીય છે

એટલાજ માટે

દરેક ઘરમાં કોઈપણ વાજીંત્રની જરુર છે

આખી દુનીયાના સમાચાર ઘરમાં બેઠા સાંભળી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**રેડીઓગ્રામ**

કળગ્રં સંગીત અને સુમધુર ફીલ્મોના ગાયનો કુટુમ્બ સાથે વગાડી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**ગ્રામોફોન**

કુટુમ્બમાં અને મીત્રમંડળમાં ગાવા બજાવવાનું ઉત્તમ સાધન—**હારમોનીયમ**

લાકડાં કોલસાના ધુમાડાથી બચી તાત્કાળીક રસોઇ. ચા કોફી બનાવવાનું ઉત્તમ સાધન—**ઈલેકટ્રીક સ્ટવ**

ગરમીની મોસમમાં દરેક જાતની ઠંડક આપનારી ચીજો મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**રીફ્રીજીરેટર**

ઉપરની ચીજો તેમજ ઈન્ડિઅન આર્ટસ કારીગરો માટે અમારો શો રૂમ જોવા ખાસ વિનંતિ છે.

તબલા, વાયોલીન. મેન્ડોલીન. બેન્જો, સીતાર. હોલ્કોના. ગીતાર. કાષ્ટ તરંગ.

નીચેની ફીલ્મોના સેટ અવશ્ય ઘરમાં રાખવા લાયક છે

જ્ઞાનેશ્વર, સંત તુલસીદાસ, બંધન, કંગન, ગોપાલકૃષ્ણ, નરસી ભગત, પડોસી, મધુ ઇન્ડિઆ, અઉરત, ભાભી, આદમી.

ફીલ્મોના સેટ—લીસ્ટ મંગાવો અને તમારું સીલેકશન મોકલો. ભજન, મરબા, રાષ્ટ્રીય સંગીતની રેકોર્ડ પણ સ્ટોકમાં છે.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ. સરદાર ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ હારમોનીયમ (દરેક જાતના) યંગ ઇન્ડિઆ. ગ્રામોફોન, હિંદુસ્તાન, હચીન્સ, ઓડીયન, (ઇન્ડિઅન રેકોર્ડઝ).

ગ્રાહકનો સંતોષ એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

મળો યા લખોઃ

ટેલીફોન ૨૫૮૦૬
,, રેસી. ૨૦૪૭૭

ગોશળીઆ (ગ્રામાફટરી) લીમીટેડ,
૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ. ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

RADIO RECORD TRADING Co.

38a MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG,

and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

આરે કવ્વાલ

N. 16215 માનિરે દુનિયા મેરા.
„ 16232 તો મીએ ઉન્સે [redacted] રબસે.
„ 16243 હલકે મે આજ ઔહમદે આરબ
„ 16250 કુરબાર મુહમ્મદાનો.
„ 16273 નેહ દીલકો તાસલી.
„ 16280 કુરબાન પદા.
„ 16287 મોહમદ આલી જીનાહ-૧-૨
„ 16295 મોરી મોરીમે પીસુરી.
„ 16304 આન પડી દરબાર બલમ મોરી.
„ 16316 મક્કા મદીના.
„ 16317 ગુબારે કુબે જના.

આસ્કર કુદીરૂદ્દીન

N. 16239 ઝાબા પર છ કરે ઉલફત
„ 16257 એ ખરક દીવી એ ચલ
„ 16274 રેબા મુજે ચુડકુ મેં.
„ 16286 આમ કે દુરને કુબા
„ 16162 નામ પીર [redacted] કરો
„ 16340 કદરતે અલ્લાહ.

કુબ્રે આલમ કવ્વાલ

N. 16203 અબ કે સબાસે નરબર.
„ 16230 ખુદા રબ્બે મેરી જુરામ.
„ 16241 તસ્વીર મોહમદ મૌરે દીલમે.
„ 16279 ઉસને દરવાજે પર.
„ 16293 આજ અબારી દીલકી ખાતીને.
„ 16340 અફસોસ મુસલમાનો

મોહમદ બાલીલ કવ્વાલ

N. 16003 પાપે બાગલ બાવેા બારી.
„ 16014 ચલી પીનબર.
„ 16049 બામવદ દત કોમુજે.
„ 16132 બસ રણ મુબરી બના
„ 16221 સાબી મુજે પીબા દે.
„ 16249 મોહમદ હસરેમે દુબદ બનબે -નીબેગે
„ 16288 મેન તુજે સમબ્બર્યે
„ 16305 અહમદે મુરબલ
„ 16312 હબારા બીરબબાલા

કાદુ કવ્વાલ

„ 16015 જો દેખું રબે મુસદ્દા
„ 16064 પ્રસ મોર મેપુ.
„ 16071 મોરી બીડી બાનોમે.
„ 16169 બાલમ રૈસપે ઠબો હબે.
„ 16306 દબસે મોરી શોક કિસ્મત જગાબ બગાબી
„ 16338 બાસ બાનબર મુજબે.

આસ્કર અબ્દુલ રજાક

F. T. 12857 મુબા સબબે બે અરમા નીકબ.
„ „ 12912 દીલબે નજરેમે બેા દુકમાને.
„ „ 12993 બે કેરો દુબદન આશેકી બાલી.
„ „ 13215 પુંબ હો બબબે તુબકો.

કલ્લનબાલ એન્ડ પાર્ટી

F. T. 12915 [redacted] હરી દે કરે મુબા આબા તેબી મલી.
„ „ 12960 રો તો વીર બાજ બાર તોરે.
„ „ 12987 કસ તરફ બતા કું.
„ „ 12740 બબાકમ મા હક કે બાલમ પર

રશીદ અહમદ કવ્વાલ

F. T. 1740 કરે બસબીબ બાબાન.
„ „ 12165 મેર [redacted] હર કે મુબબાર.
„ „ 12318 બાર બુ કે દીલબે દુબનો બારબે

આસ્કર અમીર બખ્સ

G. T. 1705 બલક હરબર.
„ „ 1770 બ રસુલ પર દો દરમાન હૈ.
„ „ 1792 કરક કે તુ કુસબ હૈ બ.

અબ્દુલ આઝીઝ બાન

G. T. 2211 રબલ્લાહ રસલ્લાહ
„ „ 2230 તેા બાપે જુતો ને મીઠા દેને બાલે

મો. બકરાબુદ્દીન

G. T. 283 પુન પુન પુન પુન.
„ „ 237 રનેબન કી જોલી.
„ „ 795 હાસીલ દે મુસતે બાંક મે.
„ „ 3211 દીનકા દોન બબબબા.
F. T. 7 ગોલ્ડબા હાબ સે તરના [redacted] મીદાના
„ „ 25 બાહદન હજરત હાસન.
„ „ 27 બાહદાદ હજરત બીબાબ.
R. T. 176 બાંદા ઘડુંડી કા ગોલ્ડબા.

બરસાતી રેકોર્ડ

ડુરે પારીન (૬)
„ પુલકે.
„ રેહબાન
„ બાકર (૨)
„ મોહમ્મીસ.
„ બાબાબ
„ બાબાન

કામા રોડ

શારીન કરબાદ (૬) નર રેહબત (૬)
બીબ મંબસ (૪) રકબાની મંબસ (૪)
બરબ કુમાર (૨) બડી મુબનબા (-)

૬૨ મહીને નવા રેકોર્ડ અમારે ત્યાંથી મળશે. તેના ૬૨ મહીને કેદસોગ અમારે ત્યાંથી બંગારી લેશે.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE COLUMBIA and "TWIN"

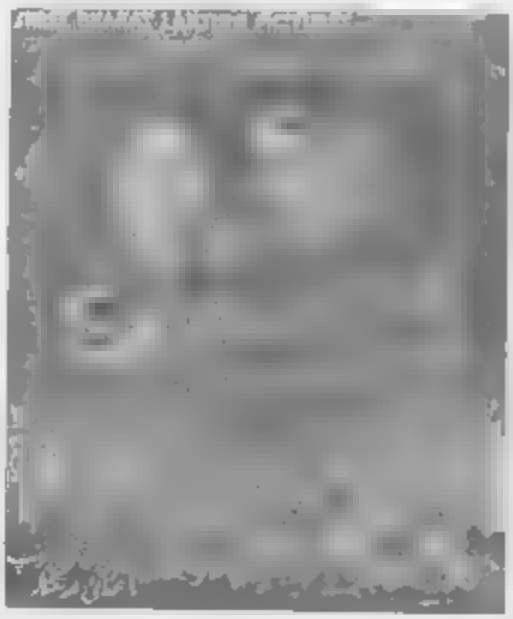
સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકૉર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીલાલ એન્ડ રાજકુમારી

N. 15307 નવી બનાવી ચાલ (૨ જા
,, 15308 અંતરનાં બાકળા એક
ફુલ કંપની.
,, 15309 સુંદર બની.
,, 15311 નવા બ્રાં.

કોમેડિયન અને સમારબાધણ

N. 15327 હું તમારી રાણીકા-
પીપરીનાં બેલ.
,, 15328 ગુંદા કાલને બારે મોતર
,, 15331 વિપદનું' બાદશા સીરપર
વરસો.
,, 15342 રીસાયેલી રસીલાને
નજરથી મોહની નજર
મારી છે.
,, 15344 પ્રબળનો પડકાર ભાગ
૧ લો અને ભા ૨ જો
,, 15312 નવ્વાબુંનો મકબ્રા.

N. 15314 બ્રામનો નામ ભા. ૧–૨.
,, 15310 ઉંચા દોડો.

માસ્ટર ચમનલાલ એન્ડ પાર્ટી

F.T. 5069 બ્રહ્મણાત વરદાન.
,, ,, 5071 મંગલ આજ પ્રભાત.
,, ,, 5053 ગરાબીનો સંસાર
ભાગ ૧–૨.
,, ,, 5946 સાંજે યમુનાને તીરે.
,, ,, 5970 રણાબનખંડ ભા. ૧–૨.
,, ,, 5956 કાલીંદીને કાંઠે.
,, ,, 5937 બાકાનું ઘર.
,, ,, 5936 હિજરત ભાગ ૧–૨.
,, ,, 5952 મુકો પાલખો.
,, ,, 5954 બાને પુત્રો.
,, ,, 5740 ફુલ વીણતા હું બાનની
સાજન.
,, ,, 5727 પાર્શ્વ ગુનેશ્વર દર્શન
દીજે.

GUJARATI DRAMA SETS

બચપણ કુમાર (૩) રેકૉર્ડનો સેટ.
સીતા ભાગ (૩) ,, ,,
રાણક દેવી (૩) ,, ,,
શકુંતલા (૪) ,, ,,
વીર રજા (૬) ,, ,,
જેસલતોરલ (૩) ,, ,,
રોહ સમાસા (૩) રેકૉર્ડનો સેટ.

પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનું' નાટક (૮)
નરસૈંદ મહેતા (૩) રેકૉર્ડનો સેટ.
વટીદનો વારસો (૩) ,, ,,
સજનારામબધુ (૩) ,, ,,
પનરાજ ચાવડો (૫) ,, નાટક
બાબરા ભૂતી ગઢો (૨) ,, સેટ.
મીરાબાઇ ભજન (૩) ,, ,,

FILM RECORDS IN SETS

મરીબાઇ તોપ (૫) નીરબલા (૪) મારી આંખ (૩) જમાના (૩)
બાની (૫) બાગદાદના ચોર (૪) કંજરાત (૬) કુરબાન (૫)

આરતી F.T. 5246 દશાવતારની આરતી. F.T. 5281 બા સત્યનારાયણની આરતી.
F.T. 5191 બા મહાદેવની આરતી.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

19, DIAGONAL St, JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-૫૩૮૨.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તું મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાજીજ ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૯, ડાયોગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. 1004

"શુદ્ધ ઘી"

દરબનમાં પબ્લીક હેલ્થ ખાતાએ પાસ કરેલ એમ. જે. મકીવ ઝીરના અંગ્રેજી વેરાવળ મકરાણા જાલવટની કેસરીની અનાવટ "ઘાસ્પુ" (ઘી) થી.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

માલ માટે પુછો યા હુકમો

SAMJEE DRVSHI & SON

૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, દરબન.

SAMJEE DRVSHI & SON

4 Cross Street, DURBAN. 1111

'Phone 2 6235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.

PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.

DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર અને કમીશન એજંટ,

પેકિંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોક્સ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, દરબન. 1151

M. H. DESAI,

એમ. એચ. દેસાઈ,

હોલસેલ ફ્રૂટ દેસાઈ.

અને દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલના કમીશનના ઓર્ડર પત્ર દ્વારમાં C. O. D. થી સારૂ પેકિંગ કરી મોકલીજો ઓર્ડર.

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 1191

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, પોલરોબ, ડ્રેસીંગ ટેબલ, ગાદી બેડો, બોઈલર ટેબલ, ગુડ ચેર, ટેબલ, ટેબલ રોડ ટેબલ ઓપરેટીંગ ટોપ ફીટીંગ અને ફીકચર વિગેરે, તદ્દન નીચામાં ચાર્જ કરવામાં આવશે. અને પગારી બાબત મોલવાનો મુકવો નહિ.

બોક્સ, ટેબલ અને ફીચર ફેક્ટર

જે કામારી ફર્નીચર નીચે તૈયાર થાય છે તેનો ઓર્ડર હમેશ તૈયાર રહે છે. બાજ તેવાના આવેલા માણસ ફીટર બોલાવો અને ફેરવા આવજ કરવો.

L. MISTRY,

5 KORT STREET, JOHANNESBURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2526. 1151

ફીટીંગ્સ

માવડર

ફીટી, ભાકડ, ભાંખડ, કંચારા, માખી, વંદા વિગેરે ઘરના જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

ફીટીંગ્સ પાવડરના ટીન બધે છે. 1111

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices special attention given to all up-country orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અમે અપકંટ્રીના ઓરડર બાલ રેખરેખ રાખી સારો માલ C.O.D. થી રવાનીએ કીજે.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 1101

જુના અને જાણીતા ફરમાયુ મીકાઓવ્રો અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના ચોષ્ટિક પાકો

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકોનો ઓર્ડર આપવાથી મળી રહેશે.

અમારી કેમિમાં હમેશ બાબાનું બત બાબનું હુકમો તાર્યાર મળે છે

દરબારમાં મીકાર્ય તમા દરેક બાબનું રસ્તાનું, સ્ટાવાર, વરણ બાબતો વિગેરે મોટા જથ્થામાં મળશે.

વધુ બાબત માટે લખો યા મળો:

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 13a KORT STREET JOHANNESBURG. 1151

આઠવાડીક પંચાંગ

માસ	પારસી ૧૩૧૦	ક્રીસ્તી ૧૯૪૧	હીંદુ ૧૯૯૭	મુસલમાન ૧૩૫૯	ગ્રહોદય	કુમારેત
		મે	વૈશાખ	૨. આખરે	૬. મી.	૬. મી.
				૨૯ આખર		
				કદમી		
શુક્ર	૨૬		પડી ૧૩	૨૫	૨૬	૬-૪૩	૫-૨
શની	૨૭		,, ૧૪	૨૬	૨૭	૬-૪૩	૫-૨
રવી	૨૮		,, ૧૫	૨૭	૨૮	૬-૪૪	૫-૨
સોમ	૨૯		,, ૧૫	૨૮	૨૪	૬-૪૪	૫-૨
મંગળ	૩૦		સુદી ૧	૨૯	૩૫	૬-૪૫	૫-૧
બુધ	૩૧		,, ૨	૧	૩૧	૬-૪૫	૫ ૧
ગુરૂ	૧		,, ૩	-	૩૨	૬-૪૬	૫-૧

Books for Sale.

The Story of Ramayana 6d

ESSYS ON INDIAN ECONOMY—By Mahadev Govind Ranade. Price 4s 6d.

ESSAYS ON INDIAN ART, INDUSTRY AND EDUCATION.—By E. B. Havell Price 3s

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS.—By V. B. Kale Price 4s

From: The Manager,
'Indian Opinion'
Phoenix, Natal.

વેચવાના નવાં પુસ્તકો.

અમલદાર પત્ની—આંહીંના નવલકથા વિશારદોએ પોતાનો ક્રમ બરાબર જમાવી રહ્યા છે કિંમત શી. ૧૭-૬

ત્રીજી કાપણ્ય કુવલય-આપણે ઓ પૃથ્વીજી બરવના પછી બાબુએ સાથે આવી ગયા કિંમત શી. ૬.

જોહન્ની કોરા—ગુજરાત વિદ્યાપીઠ તરફથી બહાર પડેલો ગુજરાતી ભાષાનો ઉત્તમ સ્વાથી ગ્રંથ કિંમત શી. ૧૭-૦

બાળકોના ખેલકૂદની નવલકથાઓ

બાળ કરસે કે ક્રમ ઉંચેરીયા કૂત શી. ૩-૧.

બાળ સુખ (વાત) રોબ્સરોમ કૂત શી. ૩-૦.

બંને સાથે પોસ્ટ ૪ આ ઓફીસે લખવાથી મળશે.

Golden Number

OF

"INDIAN OPINION"

SOUVENIR OF THE

Passive Resistance Movement

1906—1914.

Price : Two Shillings.

to be had from:—

Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

Keep Fit this Winter!

You can go a long way to maintain winter fitness if you remember that the basis of good health and vigour is [illegible] Ovaltine. The best way to ensure [illegible] is to include Ovaltine in your regular daytime and bedtime beverage.

Experience proves that delicious Ovaltine is pre-eminently the restorative food beverage. Its exceptional advantages in this respect are largely due to the rare and [illegible]

A cup of Ovaltine taken at bedtime is the surest way to enjoy a refreshing sleep of the best kind. Even when sleep is broken, Ovaltine will prove your best friend, by helping you to resume sleep quickly and derive the utmost benefit from it.

THE OVALTINE MIXER AND PLUNGER

[illegible]

Drink delicious

Ovaltine

Manufactured by A. Wander, Ltd. London, England

ઇનોસ 'ફ્રૂટસોલ્ટ'

એટલે આરોગ્ય—આરોગ્યતા

સોય તેજ સુખ છે.

શરીરનું આરોગ્ય સચવાય માટે રક્ત શુધ્ધી આવશ્યક છે રક્ત શુધ્ધ નથી હોતું ત્યાં કબજીયાત થઈ શરીરમાં જેરી તત્વો ના કારણે આખાનો દુખાવો, આલસ્ય, અને શીરકમજોરી વિગેરે થાય છે.

ઇનોનો ફ્રૂટસોલ્ટ નિત્ય નિયમિત સેવાથી શરીર નિર્મળ રહે છે. આથી બુલાબ તુલ્ય થાય છે છતાં તેની અસર ગાંડી નથી થતી અને સેવામાં પણ અકસ્માત નથી પડતા. આજેજ જોઇ આલીશાન બજારથી ખુબો.

ENO'S "FRUIT SALT"

The "FRIENDS of INDIA" SERIES

Short biographical sketches of eminent men, who have laboured for the good of India.

Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece.

Lord Macaulay,	Lord Minto,
Sir William Wedderburn	Lord Morley,
Rev. Dr Miller.	Sir Pherozeshah Mehta,
Lord Ripon,	Swami Rama Tirath,
Ravi Varma,	Sir Salar Jung,
Sir C. Sankaran Nair,	Henry Fawcett,
Sir Henry Cotton,	Lord Hardinge
John Bright,	Krishna Das Pal,
Lal Mohan Ghose,	Romesh Dutt,
Mrs Annie Besant,	Rudrudatt Dyabji,
Allan O. Hume,	W. C. Bonnerji,
A. M. Bose,	Madan Mohanji,
Dadabhai Naoroji,	Hurnam Rangachariar,
V. P. Madhava Rao C.I.E.,	Rai Bahadur B. N. Mudholkar,
Raja Ram Mohan Roy,	Dr. Hari Sarvot Gour,
Dinshaw Edulji Wacha,	B. G. Tilak, Sayaji Rao Gaekwar
Ishwer Chander Vidyasagar	Kashinath Trimbak Telang,
V. Krishnaswami Aiyar,	Nawab Mohsin-ul-Mulk,
Babu Surendranath Banerjea,	Behramji M. Malbari,

Nation Building (Annie Besant.) Hindu Social Ideals

Price: One Shilling Each

APPLY:

MANAGER, INDIAN OPINION,
PHOENIX, NATAL.

India-Natal Line

ઇન્ડિઆ નાટાલ લાઇન

કલકત્તા જનારી સ્ટીમર

ગે ના. રૂપ મીના અન્સામાં ઉપડશે.

૩૬ વીંશી અર્થે	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]

પેસના પેસેજ ભરેલ પાકા પુરા પાકવામાં આવશે.

કરવતની બહારથી આવનારા પેસેંજરોને ઉતરવા સેવા આપવી કાર મોકલીશું અને તેઓને મુકામે પહોંચાડીશું.

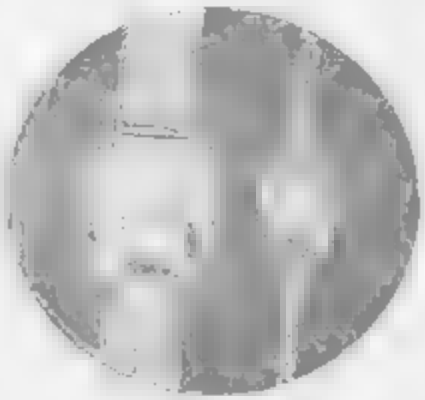
રાી. ૫ ટકાઉ ભાડા ઘુડીંગ કરવો.

BASSA Ltd,

Box 560, Durban. Telegrams: "CARASA." 'Phone 22850.

ELGIN

ઘડીયાળો

ઇલગીન

અમેરીકામાં એલગીન ઘડીયાળો પ્રમાણે અમેરીકાનો બનાવે છે આ ઘડીયાળોના મુલ્ય ભાગો (રેડીમેડ પાર્ટસ) બનાવવાની બાબી આપણામાં આવે છે.

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER" - ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

DURBAN REPRESENTATIVE:

E. DAVIDSON, 120 Colonial Mutual Bldgs., West Street, DURBAN

Printed and published by Maganlal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

4 JUN

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 22—Vol.–xxxix. Friday, 30th May, 1941. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

EMPIRE

"EMPIRE means bondage no less to the lowest than to the subservient race to dictation, to others we owe our [illegible] suffering persecution [illegible] oppressing our yoke upon the [illegible] And [illegible] Assyria spoil does it [illegible] Greece, Rome, Spain all tell the same [illegible] History by which your hours [illegible] into the heart of the Empire. We [illegible] your wealth dominion material resources and bright potentialities steadily bent [illegible] which must be pandered to [illegible] day. We can [illegible] doubt make long [illegible] hand [illegible] that leads to destruction but [illegible] testimonies [illegible] the sum and [illegible] ultimately to reached [illegible] [illegible] Or we [illegible] to determined arrest our [illegible] we [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] of noble path. Our ideal [illegible] [illegible] [illegible] to us featuring [illegible] found [illegible] [illegible] [illegible] promote [illegible] liberty brotherhood [illegible] [illegible] [illegible] bids [illegible] repair the doctrine of Racial Supremacy

—J. H. Oldham.

સા. આ. જય

"સા. આજ્ય એ જેટલી પરસ્પર [illegible] કમનસીબ ગણ કે તેવરીજ ચાલ કરતા કહ્યું પણ બધનમાં [illegible] ક. બીજાઓપર સરસુબાકારી ચલાવતાં આપણે બીજા [illegible] ગલામને રસા થઈએ છીએ; શોષણનીતીને ઉત્તેજન આપતા આપણ બાલ્ય ન નીતિના બોગ [illegible] થઈએ છીએ; નબળા લોકોના ઉપર આપણી જુલ્મશરી નાખવા જતા આપણી પોતાનીજ શક્તિને આપણે નબળી પાડીએ છીએ. સામ્રાજ્યથી જે નારા ન થયો હોય તો પણ મોટા તો [illegible] ઉત્પન્ન થય છે. અમેરિકા, ફ્રાન્સ, રોમ, સ્પેન એ સઘળાં સામ્રાજ્યોની એકજ કથની [illegible] પ્રકરણે સત્તા, કે જે સામ્રાજ્ય રાજ્ય દ્વારા બને વધારી શકાય છે, તે સામ્રાજ્યનો આત્મા કેદી નાખે છે. આપણી પાસે વિશાળ સંપત્તિ છે, અદ્વિતીય આંતરિક સાધનો છે અને ભવિષ્યને માટે ઉજ્જવળ વારસો પડેલો છે કે જે એક દિવસમાં વેડફાઈ જાય તેમ નથી. વિનાશના અકેકીયો પંથ આપણે બેશક લાંબો કાપી નાખી શકીએ છીએ પરંતુ [illegible] અંત પંચે જ્યા કરીશું તો આખરે પહોંચવાનું તો એકજ મુકામે છે. તેના કરતાં [illegible] આપણે નિશ્ચય કરીએ તો આપણી ગતિને આપણે રોકી શકીએ; કેટલેક દરજ્જે ગુમાવેલી જમીન પુનઃપ્રાપ્ત કરી શકીએ છીએ, અને વધારે ઉત્તમ માર્ગ શોધી શકીએ. આપણી અણરૂમાં આપણી સદ્વિવેકબુદ્ધિ રહેલી છે; સામ્રાજ્ય, સંસ્થાનો કે પ્રદેશોપરિતા પોષણમાં નહિ પરંતુ સ્વરાજ્ય, છુટાપણું અને ભ્રાતૃત્વને આગળ વધારવામાં આપણી સદ્વિવેકબુદ્ધિ રહેલી છે. પરરાજ્ય તો શું બલકે અહંકારને બદલે પણ જાતીય પ્રદેશોપરિતાનો સિદ્ધાંત આપણે ત્યજી દેવો જોઇએ."

—જે. ક. ઓલ્ડહામ.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

જુન તા. ૩૦ મીના અરસામાં સ્ટીમર મુંબઇ જવા ઉપડશે.
સફર તેમજ રૂા ઉસેંજરો લેવામાં આવશે.

કરબત આવ્યા પછી તમારો માલ તથા ગુનીયન ફ્રાઇનાન્સ રેગ્યુલેશન મુજબ નાણાં સાથે લઈ જવા વિશેરે સંબંધી હકીકો મળવાથી બંદોબસ્ત કરી આપીશું.

કાગળના ઉપર તમારૂં નામ તથા B. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રા) લીમીટેડ

ડરબન પેસેન્જર એજન્ટ.

રૂ૬ ટીકીટ ઉપર વીશી સાથે પા. ૧૭ ૨૦ ૩.
,, ,, મુસ્લીમ વીશી સાથે પા. ૨૮ ૨ ૬.
,, ,, વીશી વગર પા. ૧૪ ૧ ૩.
સેકન્ડ કલાસ સીંગલ ત્રિશી વગર પા. ૪૦ ૨૦ ૦.

સ્ટીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ટીકીટના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

Phone 2-0432. Tel add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.
390, Pine Street, Durban

CITY SHIRT Co.,
No. 4, Kort Street, Johannesburg.
'Phone 33-1458. P. O. Box 6220.
Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE
NEW INDIA ASSURANCE
—COMPANY, LIMITED.—

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ કંપની તરફ લાઇફ ઇન્સ્યોરન્સ, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોને લગતા વીમાઓ, સાથેસાથ વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતારવાની સગવડ છે. કંપની તેજીમંદ આપવું જેવું દરેક કંપનીની ફરજ છે

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue
DURBAN.
Telephone 2-5845 Cen.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street.
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4472
P. O. Box 3641
Tel Add "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL

PHONE 20808 CORNER PINE & GREY STS

[illegible]

THE MEETING PLACE FOR INDIANS

WHERE EVERYBODY GOES [illegible]

[illegible]

THE EPIC FAST

(BY PYARELAL)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents

320 Pages Price 7s. 6d

Obtainable From The Manager

INDIAN OPINION, Phoenix, Natal

દીક્ષાન્તરીઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ દીક્ષાન્તરી મહાત્મા ગાંધીજીની સુલભરા પ્રસંગના [illegible] જોડણી કોશના આધારે પ્રમાણ [illegible] વિદ્યાર્થી આશ્રમ માટે તે ઉપરાંત બીજી [illegible] ને બંને ફાયદા આપે, ઘરનો, ભેળા થઈનારી વસ્તુ, તે [illegible] ઘરોની જોગાઈ, પત્રના, માપ, ઠેકાણાં, વિગેરે ઘણી વસ્તુઓ [illegible]

પાકું પૂંઠું પાનાં ૧૧૮૮ પ્રસિદ્ધ થયાની ખબર કરી,

Manager, 'Indian Opinion,' Phoenix

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

Lectures from Colombo to Almora [illegible]

[illegible]

Karma-Yoga [illegible]

Bhakti-Yoga [illegible]

Raja-Yoga or Conquering the Internal Nature—Yoga in one volume [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A comprehensive chronological account of the [illegible] the only authorised edition of its kind [illegible]

(Fourth Edition.)

Thoroughly revised and improved with [illegible]

Price [illegible]

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4. Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

આફ્રિકાની દરેક બજારની બજાવણીમાં
આબાદ ઉતરનાર

ઝંડુ અશોકારિષ્ટ

પ્રકાર, બાંધા વીગેરે
રોગોનો કુશેર ઇલાજ
દરેક ઘરમાં જોઇતો જોગઝ.
૧ રતલી બાટલીનો કી. ૪-૬.

આફ્રિકાનાં પહેલાં દરજ્જામાં
આબાદ કામ કરનાર

ઘરનો બાળકને રમતું કરવામાં માતાની
ફરજ બજાવનાર અકસીર ઇલાજ
બીલકુલ કેફ વગરનું

ઝંડુ બાલ શૂલાકે

— બાળકોવાળા —
દરેક ઘરમાં જોઇતુંજ જોગઝ.
શીશી જોકની કી. રૂપી ૧-૪.

ઝંડુ ફાર્મસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બોક્સ નં. ૫૫૧૩, મુંબઇ નં. ૧૪.

મા. આફ્રિકાનાં સાથ એજન્ટસઃ જેમ. જેમ. જોશી એન્ડ સન્સ, સ્ટાન્ડ ૨૩૮, એશીયાટીક બજાર, પી. બોક્સ ૧૨૦૫, મોમ્બાસા.
એહાનીસબર્ગમાં મળવાનું ઠેકાણું: બગલ બ્રધર્સ, ૧૪ કોર્ટ સ્ટ્રીટ.

બાકુવેંદિક દવાઓનું સુચીપત્ર આખેર મંગાવો. એજન્સી માટે લખો બોક્સ ૧૨૦૫, મોમ્બાસા.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ માટે પેમ્ફલ કરી C. O. D. થી
મોકલવામાં આવશે. લખોઃ—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban.

શિયાળો!! એટલે ખુટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય

જો તમારે તમામ જીવનની ખરી મજા લેવી હોય તો આ શીયાળામાં પુષ્ટીકારક પાકો બનાવી તમારી તંદુરસ્તી પાકી મજબુત અને બળવાન બનાવી દો! પણ યાદ રાખશો કે ફાયદાકારક ખોરાકો બનાવવા માટે સારો, તાજો અને ચોકખો શુદ્ધ માલજ વાપરજો. અમારે ત્યાં શીયાળાના પાકો બનાવવા માટે બાસ તાજો અને શુદ્ધ માલ આવી ગયો છે.

અમારે ત્યાં શીંગોડા, બદામ, ચારોલી, પીસ્તા, પંજાબી સાલમ, સફેદ મુસલી, બારક, કબાગી, કોપરૂ વાટી, ખોપરૂ અને ગાજુ, ચાર મગજ, ગાયસીની, અસગન, ગુંદર, અંજર, સોના ચાંદીના વરખ, અત્તરત, તીજેરે તમામ દીંદનું કરીયાણું આંખી વદું, જલ્દી ખુટીજો

ઉપરાંત હોલી બરની તમામ ગ્રોસરી હમેશ સ્ટોકમાં રહે છે.

ઈંડીયાનમાં મશહુર થઈલી સુરતની બરફી, પીસ્તા બરફી શી. 3-૬ રતલ, બદામ બરફી શી. 3-૬ રતલ.

મુંબઈના તરેહવાર હલ્વાઓ બદામ હલ્વો શી. ૨-૯ રતલ, સફેદ પાચાસો હલ્વો શી. ૨-૬ રતલ, રંગીન બદામી હલ્વો શી. ૨-૦ રતલ, સુકેદ મલાઇ હલ્વો શી. ૨-૦ રતલ અમારે લાંબો મલાકો.

નવાબી પાઉડર: શરીરના કોઇ પણ ભાગમાંથી બાજ બે મીનીટમાં વાળ સાફ કરી દે છે. ૩ બોટલ શી. ૩-૯ પોસ્ટેજ ફ્રી. ગુનીપન માટે, એક વખત ઓરડર આપી ખાત્રી કરી લો. દેશના ગોદામો: ૬૦૦૯૦ શી. ૧૯-૬.

P. O. BOX 709. **I. G. H. BASSA,** 153 Grey Street. Durban.

ગુજરાતી ભાષાનું

રેમીંગ્ટન ટાઈપરાઈટર તદ્દન નવા જેવું જ—કીંમત પા. ૪૦.

વધુ વિગત આંદુલિખોઃ

K. D. Ranchhod,
Aliwal North, C. P.

વેચવાના પુસ્તકો

બાળ સાહિત્ય

નક્ષત્ર માળા (બાળકો માટે જોષનો ગ્રંથ)	૧	૪
નાનો જૈન	વાર્તા	૨ ૦
પુંડરીકના પરાક્રમ		૧ ૬
માબી મુરાદ		૧ ૪
પુસ્તકાલય		૦ ૧
બાપુની કુચ	દાંડી કુચનું વર્ણન	૧ ૦
બાળ કુંજ	વાર્તાઓ	૨ ૦
બાળ કથાવલી	વાર્તાઓ	૨ ૦
બાળવાર્તા ભાગ ૪ થો		૧ ૦
ભક્તીહાસિક મહાન પુરૂષોની કથાઓ		૧ ૬
વિકરાલ વન		૨ ૦
સ્કાઉટ્સ (સચિત્ર પુસ્તક)		૦ ૧
હીંદુસ્થાનની બાળ વાર્તાઓ		૨ ૬
હાલરડાં		૧ ૪
હીરા મોતી		૦ ૬
ગુલાબ અને ચાંપલી		૧ ૬
બાળ વાર્તા વિનોદ		૨ ૦
મધપુડો		૨ ૧

૧ લી ચોપડીના ભાગ ૦ ૧

૬ ઠ્ઠી	,,	૦ ૬
૬ ઠ્ઠી	,,	૧ ૦
૪ થી	,,	૧ ૧
૫ મી	,,	૧ ૬
૧ લી	,,	૨ ૦
૭ મી	,,	૨ ૪

ગુજરાતી દેશી હીસાબ ભાગ ૧ ૦ ૧

અંકગણીત બાલકાવબોધ		૨ ૬
આકરણ પાળનું		૧ ૪

બાલ વિનોદ બાળાના ૨૦ પુસ્તકોના સેટની કીંમત રૂા. ૮-૬

દક્ષીણામુર્તિ બાલ સેટ ૨૫ પુસ્તકો

કીંમત રૂા. ૧૨-૬.

પંચામૃત	કાવ્ય અને ભજનાવલિ
ચતુર કરોળીયો	વાર્તા
ત્રણીકમું પુષ્પ	વાર્તા
જોયું તે બાબ કરી	ભજવવા જોગ
બાજીએ કહેલી	વાર્તા
તારાબેનના પાઠો	વાર્તા
મેઘિયો	વાર્તા
ટેક	વાર્તા
ટૂંક ટેકા	ભજનનું પદ્યોન
જીવજંતુ	જંતુઓની માહીતી
કેમુ બાપાના પાઠો	વાર્તા
તીજ ગુણ	ઉત્પત્તીની માહીતી
વસંત બાવો	ઋતુની વાર્તા
નવીનરતો	ઉખાણા
વેદનો ગરો	વાર્તાઓ
તક તક	વાર્તાઓ
ઘરાણની તલવાર	વાર્તાઓ
બે બાળ નાટકો	
ટુચકાઓ	રમુજ
વિલાયતી વાતો	
આંબો રોપ્યો	
નામદારમાં ગયો હતો	નામદાર પ્રિન્સ ઓફ વેલ્સ
બેલના સિંગડામાં	વાતો
બાળ અને ઘરડા	વાર્તા

વેચવાના કલા ચિત્રો

કવિતાના તમુનાસો સુંદર ચિત્ર સંગ્રહ

મંત્રાભીષેક	૬	૦
જીવન મંગળ	૬	૧
કમા વસાય	૬	૬
ટેગ રેખા	૬	૦
અજવાસના કલા મંડપો	૭	૬
વોટર કલર પિકચર આલ્બમ	૧૦	૦

આ ઓફીસે છપાએલાં પુસ્તકો

ડાંગરાજ બાબસેન્સસ કેટલ ઓર્ડીનન્સ

૧૯૦૨ ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં	૧	૬
મીઠું બનાવવું	૧	૪
બાલના પ્રવેશો બાપના બાલમંત્રમાં બાગ ૧	૧	૬
" " " " બાગ ૨	૧	૬
નીતિના કાવ્યો	૧	૦
કરીર ઝંજાળનો વધારો અને તેની ઝંજાળ		૬
સવેદિય		૧
પુર્વ અને પશ્ચિમ		૧
ઓકમાન્ય બાલગંગાધર તીલક તેમના મત અને વિચાર		૬
મુસ્તફા કમાલ પાશાનું જીવન ચરીત્ર		૧
મુસ્તફા કમાલ પાશાનું બાષણ		૨
મારો જેલનો અનુભવ ઓબજાઃ મ સાંપીલ		૧
મારો જેલનો બીજો અનુભવ " "		૬
મારો જેલનો ત્રીજો અનુભવ " "		૧
એક સત્યાગ્રહની કથા (સોકરેટીસનો બચાવ)		૬
મુરબ્બરાજ અને તેના બે બાબાઓ		૬
જેલના કાવ્ય (બજ.મહ પચાસના)		૬
હીંદ સ્વરાજ (ગાંધીજીએ લખેલુ)	૧	૦
બાવડા બાબે બચવાની ફરજ		૧
જીવન ઝેરી		૧
સુધારાના બચાવ		૧
બાલ વિના બીજું કશુ નથી		૧
ડરબન સ્ટેશનનું વર્ણન એક કાવ્ય		૧
બાબુસ કેટલી જમીનનો માલીક હોબ		
ચક! ટોલ્સટોયની વાર્તાપ્રસંગો		૧
જરમાની સરણી		૧
ઓર્ગાનાઈઝ એક્ટ ૧૯૦૮ ના બાગ		
ગુજરાતી-અંગ્રેજી		૧
આરોગ્ય વિશે સામાન્ય જ્ઞાન બાગ ૧ લો		૧
" " " " ૨ જો		૧

Indian Opnion,
Phoenix, Natal.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 24003, Nys. 24446.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

INTERNAL VIEW OF OUR SHOP.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES, BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES. Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £80. THE LATEST FROM BENARES CITY. EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up. PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards. EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.

Branches: 58, WICK STREET AND 60, WICK STREET, GARAGE 7, MOSS STREET AND 53, WICK STREET, VERULAM. 'Phone 39. Verulam.

દરેક સ્ટીમરમાં આવતા તથા હિંદથી આવે છે

બનારસની કીનારવાળા અને સાદી, તેમજ ભાતભાતની બુટીદાર સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી બધને પા. ૨૦ સુધીની

બનારસથી હમણાજ આવેલી છે.

રસમ કામની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૪૫ થી ઉપર. ભાતભાતની ભાતવાળી સાડીઓ શી. ૧૨-૬ અને શી. ૧૭-૬ થી ઉપર. રસમલ' ક્રેપ-ડી-શીન શી. ૩-૬ નું વાર ૪૨ ઈંચ અને ૪૫ ઇંચ પનો. સાડીનું બેરેટ ડીઝાઇનનું કપડું, ૬૪ ઇંચ પનો વારની, શી. ૧-૬, શી. ૧-૮, શી. ૨-૦ અને તેથી ઉપર. હમણાજ આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ શી. ૨૫, શી. ૩૦, શી. ૪૫ અને જેથી ઉપર.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

બ્રાંચિસ:
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ પરેના ઓર્ડર્સ
ઓહાનીસબર્ગ ખાતે
પી. રણજી,
૧૦, ગ્રી સ્ટ્રીટ, ન્યુક્રાઉન

ગરાજ
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular Flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.
The Most Popular Refreshment.
There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Sole producers of all Suncrush drinks.

1414

'Phone 29330. Tel. Add. "Nkantolan."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
Country orders executed at lowest Market prices.
We can give you wedding consignments at any time.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACUR POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/3, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ
એશિયાટીક બજારમાં જોહાનિસબર્ગ
ફરસ બાતની મીઠાઈઓ, બોળ્યા પીની તેમજ બીજા મેવા, મીઠાઓ અમે બનાવીએ છીએ.
બજારો બગડવાનું મુદતી ખુશ, બેક, બમણા, ગાંઠીયા, ગાંઠીયા, પડતા ચિવડે ફરસાણ તાજા બનાવીએ છીએ.
[illegible] ગ્રાહક સમળા પાકે તૈયાર કરીએ છીએ [illegible] ગ્રાહકોને સ્પેશીયલ બનાવી આપીએ છીએ.
[illegible] મારે મોટા બજારમાં જોઈતી કેઈ પણ બાબતની ઉતરતી ઓર્ડર બજારે ટુંક વખતમાં બનાવી આપીશું.
બહારગામથી મંગાવનારને માલ પુરતી સંભાળથી કાળજીપુર્વક મોકલવામાં આવશે.
PHONE 33-6576. P. O. BOX 3680
THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART,
[illegible] Street, Corner Diagonal St., JOHANNESBURG.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."
D. K. PATEL
Fruit and Vegetable Exporter
— SPECIALIST —
in South African, Canadian and Australian Apples
Cape Fruit on hand in season
We have in stock green Ginger at 5d. a lb.

ડી. કે. પટેલ
ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ બહારનાર.
સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ
ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ
લીલું આદું : પેની રતલ વેચીએ છીએ.
ફોનના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન રેખામાં આવે છે
નાથીયા સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.
P. O. Box 760 106 Prince Edward St. Durban.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 22.—Vol. XXXIX Friday, 30th May 1941.

Indian Opinion

FRIDAY, 30TH MAY, 1941

Arise, Awake!

THE chairman, in his speech at the meeting held last Sunday in Johannesburg described how the Passive Resistance struggle against the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Act was progressing and made an appeal to the youth of our community to rally to the fight for their self-respect and national honour. Resolutions were passed authorising the officials of the Natal Indian Congress to continue the struggle with added zeal and pledging the community's support physically, morally and materially. A resolution was also passed condemning the restrictions imposed on Dr. Dadoo and protesting against the imprisonment of Mr. H. A. Seedat for exercising his freedom of speech. Both the resolutions were appropriate and fully justified.

The Union Government has provided the world with a glaring example of how the rights and freedom of the voteless and voiceless minorities could be trampled in cold-blood even during these times of great stress and that if such a thing could happen now what hope, what guarantee is there that it would not happen during peace time. So long as the Imperialist machinery exists this is bound to happen. Therefore if there can be any prayer in this war time, from all oppressed people of the world, there can be only one prayer and that is that the present war would for all time crush imperialism out of existence. The strongest of all things is that the Indian [illegible] of India—which is described as the brightest jewel of the British Empire—should dare be singled out to be humiliated and degraded while all foreigners are allowed to enjoy full citizenship rights.

The Indian community is put to the real test. In this struggle for right and justice, their strength and sincerity to stick to their cause will be measured. If they fail it will be inglorious. If they succeed they will be blessed by India as her true and worthy sons and daughters. They must, therefore, be determined to fight until victory is achieved and justice vindicated. We know we shall not have the whole community with us. That should not deter us. Even if a dozen of us will have determined to fight to the bitter end and not stay it need be our faith will have been won.

According to the resolution the community can help in three ways. They can help physically—which means that they can do any work where their physical energy is required, and that includes from a passenger's work to that of going to gaol. They can help in a material—which means that though they may not be able to assist physically they could assist financially or in any other way in supplying the needs of those who have joined the struggle. They can help morally—which means that those who cannot help either physically or materially can at least cut hinder the cause but give it all their moral support by praying for its success. All these three kinds of helpers from our community will be equally welcome and their help will be equally appreciated.

If we cannot fight for our self-respect and for our national honour, we are certainly not fit to live on this earth and we shall have deserved to be treated as chattle. Let us, therefore, Arise! Awake! And stop not till the Goal is *reached*.

—o—

Fountain of Wisdom

"War will exist so long as we not only profess, but tolerate without anger and indignation, that distortion of Christianity which is called the Christian Church, and according to which such things are admissible as a Christ-loving army, the consecration of guns and the recognition of a Christian and righteous war."—TOLSTOY.

—o—

He is true to God who's true to man;
wherever wrong is done
To the humblest and the weakest,
'neath the all-beholding sun,
That wrong is also done to us;
and they are slaves most base
Whose love of right is for themselves,
and not for all their race.

—JAMES RUSSELL LOWELL.

MASS MEETING IN JOHANNESBURG

RESOLUTION TO CONTINUE STRUGGLE

A MASS meeting of Transvaal Indians under the auspices of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress, was held on Sunday, May 25, at the Gandhi Hall, Johannesburg. Mr. I. A. Cachalia presided.

Chairman's Speech

The chairman in his speech said:—"It is my grim duty to inform you that since the Union Government has seen fit to ignore our communication, we have, in accordance with your mandate, started the Passive Resistance struggle on Monday, May 19.

"The line of action that your committee has adopted is to put up stalls at various centres in the heart of Johannesburg where selected volunteers will hawk fruit and other goods without licences. At present there are two stalls being conducted, one near the Magistrates' Court and the other near the City Hall, Johannesburg. These stalls are suitably decorated with placards bearing slogans such as: (a) Passive Resistance Stall; Our Protest against Undemocratic Legislation; (b) We Are Opposed to Segregation; (c) Our Reply to Undemocratic Legislation; (d) Suffering Rather than Humiliation; (e) Suffering Rather than Submission.

"These stalls are attracting a good deal of attention among the public and members of all sections of the public are evincing keen and sympathetic interest in our peaceful and non-violent method of struggle against injustice and oppression.

"Persons and personalities in all walks of life are beginning to realise the deplorable and humiliating position in which our community has been placed by the unjust and undemocratic action of the Union Government.

"It is needless to state that we have not embarked on this struggle in a light hearted manner nor in a spirit of adventurism. We have undertaken this struggle fully conscious of our responsibilities and fully alive to the brunt that we shall be called upon to bear as the struggle progresses over its path of suffering and sacrifice.

Warning To Doubting Thomases

"Allow me to sound a note of warning to the doubting Thomases in our midst. They argue that the time is not opportune for a struggle. To them the time shall never be opportune. War or no War, crisis or no crisis, they shall always argue in the same strain. They said the same thing in 1939. They say the same thing to-day. They are arch-defeatists. They, like Nero, the Emperor of the old Roman Empire, fiddle while Rome is burning. This element is found in every nation and in every country. It tries to avoid a struggle, even though their very inaction will spell disaster.

"There is only one way of ridding them of their spirit of defeatism and that is by practical manifestation of self-sacrifice for the cause on the part of those who implicitly believe in the principle that it is better to suffer and perish honestly in the struggle rather than submit to an inferior and degrading status. The Government of this country has put us in such a forbidding position that we cannot help but launch out on a struggle if we desire to save ourselves from virtual extinction as a self-respecting community.

"Our struggle has just begun. We have a difficult but responsible task before us—a task on which depends the future of our community. We have chosen the path of truth and suffering. Now there is no turning back. Onward we march. In spite of the lip-service paid to democracy and human justice by Field Marshall Smuts and other heads of the state, the Government moves merrily along on its path of crushing under its iron heel of Imperialism the manhood, the vigour, the self-respect and economic freedom of our people. It has trampled underfoot all the noble principles on which depend human existence.

"Our community faces grave dangers as a result of the promulgation for a further period of two years of the Asiatic (Transvaal Land and Trading) Act of 1939. We cannot afford to wait the report of the Broome Commission as invited by the Government before imposing further segregation measures on our people.

Denied Freedom Of Speech

Besides, freedom of speech has been denied to our people. Dr. Dadoo was sent to prison for telling the truth, and now further unjust and unwarranted restrictions have been imposed upon him under the pretext of the Security Code. Mr. D. A. Soodat has also been imprisoned for espousing the democratic cause of the non-European people. We must protest most strongly against such high-handed and preposterous action on the part of the Government and must carry on the struggle for the freedom of speech.

"Just as Field-Marshall Smuts and his colleagues have paid lip-service to democracy, so has our community in this country paid lip-service to Passive [illegible] since the departure of Mahatma Gandhi from this country in the year 1914, after the successful conclusion of the Passive Resistance struggle of 1907-1913 under his inspiring leadership.

"The testing time has come. Either we carry through our struggle or forever resign our fate to the machinations of the White ruling class of this country.

"In these circumstances it is the imperative duty of every man and woman of our community to be in the front-line of battle. We fight with the weapon of non-violence. The soldiers of Passive Resistance require greater determination, greater power of endurance and stronger discipline than soldiers engaged in an armed conflict. For our struggle we require the united strength and the solid backing of the community as a whole. Passive Resistance struggle is not fought on the front-line only. It demands that every individual in the community must be a Passive Resister. Those Passive Resisters who are in the front line courting imprisonment require arms and ammunition in the shape of continuous propaganda by means of bulletins and leaflets, regular meetings and support in every conceivable form.

"For its successful prosecution we require more and more funds. Thus you can see that if for some reason or other you are not in a position to be in the front-line, you can still fulfill your duty as a Passive Resistor by giving a helping hand in the printing and distribution of leaflets, by arranging, attending and speaking at meetings, by propagating our cause by word of mouth, by generous financial support and by carrying out faithfully the programme outlined by the council from time to time. No nation, no country, no community has gained its freedom without suffering and sacrifice. We cannot emancipate our people without emulating the example of all great struggles.

"O, Youth of the community! Rise and serve your cause. Our future depends on you. Shall we submit to a life of Hell or shall we suffer and struggle and die, if need be, so that we may live as respectable human beings. The Government has to-day ignored our movement. There is a complete 'Black-out' in the Imperialist controlled press as far as news of our struggle is concerned even though they declare from the housetops their loyalty to the cause of democracy. But we shall not be deterred by their indifference. We must, and we shall demonstrate to them that the weapon of sacrifice for truth is stronger than the axe of oppression and discrimination. But to demonstrate it successfully we need collective mass action, individual action is merely an initial step—a preparatory stage in the

mass non-violent onslaught for freedom and justice. We should prepare and organise for that mass movement before which the might and strength of the undemocratic and autocratic government shall be impotent and powerless."

Mr. Mehd's Speech

Mr. S. D. Mehd appealed to the youth to join the Passive Resistance struggle that had already commenced. They had committed a breach of the obnoxious law, he said, but the Government had not taken any steps to arrest them. They must, however, continue the struggle with added vigour until justice was vindicated.

Referring to the right of ownership of land granted in exempted areas, the speaker told the youth that there was nothing new in that right. It was only a bait to induce them to accept segregation. If their forefathers wanted that right they could easily have acquired it under Law 3 of 1885, but they did not do so because they protested against the policy of segregation. There was no other course left for them in South Africa but to fight, if they wished to live as self-respecting people, concluded Mr. Mehd.

Mr. Manilal Gandhi's Speech

Mr. Manilal Gandhi in his speech said, "The Union of South Africa, as an Ally of Britain, as a member of the British Empire, is engaged to-day in a deadly war with Germany. Our Prime Minister, General Smuts, who has now won the distinction of Field Marshall, ranks with the Prime Minister of Britain, Mr. Winston Churchill. Both these statesmen are the greatest world figures to-day in whose hands lies the destiny of the British Empire. They are seeking world sympathy in their struggle on the score that it is a struggle for democracy and freedom of all peoples of the world. They have resorted to the worst form of human slaughter to save democracy and human freedom from being crushed. They are trying to smash what they call Nazism by adopting Nazi methods. History tells us, however, that evil cannot be crushed by evil. The present war is described as a crusade. It is difficult to accept it as such. A thief, when he is faced with a more powerful thief than himself, and finds his own interests endangered, naturally becomes restless and wants to crush his rival. But when he seeks help from those whom he has done injury to, and still continues to do so, the mere fact that he professes to cherish high principles which he does not practise, does not avail him much. This is the unfortunate position of the British Empire to-day.

"It is an irony of fate that when the British Empire is engaged in a life and death struggle and when all her members should be standing by her in this hour of her trial, India, her most powerful member, with four hundred million people, should have stood aloof and be engaged in fighting the ills she is herself subjected to, and that it should have been our sad lot in South Africa—we as members of the British Empire, who form barely two and a half per cent. of the population of the whole of the Union, and who form in the Transvaal not more than three per cent. of the European population of this Province—to be engaged in fighting against the ills we are being subjected to. And why are we fighting? In India we are fighting because India has been suffering under the British yoke for nearly two hundred years and now when Britain has declared democracy and the freedom of all people as her war aims, India has taken Britain once again on her word though many a plighted word has been dishonoured, and has asked only for a promise that after the termination of the war the principles for which this great war is being waged will be put into practice in the case of India and that India will be granted the right to frame her own constitution without outside interference. This promise the British Government has not seen fit to give up to this moment.

"In South Africa we are fighting because we are far from enjoying democratic rights. We are denied even the very elementary rights as self respecting human beings. Responsible Cabinet Ministers of the Union have declared that in South Africa freedom of speech and freedom of the Press is enjoyed by all. In the case of Indians, however, both these are denied. As an example, restrictions unsurpassed in the history of South Africa, have been imposed on Dr. Dadoo because he has stood up for right and justice for humanity. Thieves and murderers enjoy more freedom than Dr. Dadoo, for they are at least allowed to breathe the air of freedom as long as the guilt against them has not been proved. Our Press, too, has been gagged because, for disseminating the truth to the public, a ban has been put by the Censor on INDIAN OPINION which is the only mouthpiece of the Indian community in South Africa. We may not fight even for bare justice by peaceful means and self-imposed sufferings. The Government is not too pre-occupied to enact legislation based on race discrimination, calculated to humiliate, degrade or to ruin a whole community, as it has done by enacting the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Act even during this time of war. It is, however, evidently too pre-occupied to observe the ordinary rules of decency, of acknowledging communications sent to it on behalf of the people affected by that legislation. The European Press can publish without any comment unjust measures enacted by Parliament and columns full of debate thereon, but it has evidently no time to give even the slightest publicity to those who are victims of such legislative measures by reason of the fact that they are denied political rights, which is the essence of democracy and human freedom. These people, who have no representation, are taken advantage of by unscrupulous agitators who enjoy those rights, in order to serve their own ends.

"I am stating this because when Passive Resistance was launched against the obnoxious measure I have already referred to, although Press representatives were present at the venue, no publicity was given to the matter by the English Press, while [illegible] be said to the credit of the Afrikaans' Press, that that Press did take notice of it. It should be noted here, by the way, that it was not an Afrikaner but an ardent Britisher, Mr. Stuttaford, who had introduced the obnoxious Bill in 1939, and it was again another ardent Britisher, Mr. Lawrence, who [illegible] for the extension of the period of that measure for another two years. By this means that the [illegible] out of the day exists to indulge in nonsense while the Press of the day [illegible] to educate and enlighten the [illegible] but to cover the misdeeds of [illegible] by hiding the truth and spreading untruth.

"It is in this rotten atmosphere that we have to carry on the struggle we have launched and which [illegible] of this gathering to-day.

"The Government should [illegible] that we in South Africa [illegible] great indignation and [illegible] their ill is long overdue [illegible] that we have restricted our struggle only to the Asiatics (Transvaal Land Trading) Act is that the [illegible] not the least justification [illegible] that piece of insult at the [illegible] community at any time, and [illegible] at the present time, as that is [illegible] community desires to [illegible] possible embarrassment [illegible] ment in these troublous [illegible] And the little embarrassment, which [illegible] the circumstances unavoidable, [illegible] not with the Indian community but merely with the Government.

"As I have already stated, we form barely three per cent of the European population of the Transvaal. There must, therefore, be something radically wrong with the European people [illegible] cannot allow a community [illegible] of people in their midst, who have made no mean contribution to the development and prosperity of this country and who have earned the reputation of being a peaceful, useful and law abiding people, to live as self-respecting human beings.

"But we have not lost hope. We know there are many who sympathise with our cause. We cannot expect them to come out to advocate our cause if we ourselves do not feel the injustices and the indignities inflicted upon us. If, on the other hand, we show by our actions

and our sacrifices in a dignified manner that we live for higher things in life than material wealth, and that we cherish the great and noble Christian principle: "What doth it profit a man who gains the whole world but loseth his own soul;" and that we are sincerely endeavouring to live up to it, we shall surely succeed in melting the stoniest hearts. Let us, therefore, shake off our lethargy and give our might to this real crusade."

Among other speakers were Messrs. M. D. Bhamoochi, S. M. Desai, Manibhai Jadhav Patel, P. S. Joshi and Bishop Vincent Tilly.

Resolutions

The following resolutions were passed unanimously:—"This mass meeting of Transvaal Indians, held under the auspices of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress, notes with profound regret and indignation the obstinacy of the Union Government in ignoring the very reasonable demand of the Indian community to refrain from imposing added humiliations in the form of racial discrimination, particularly the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Act, especially in these times when more friendly relations and co-operation are necessary and essential between all sections of the population. This meeting authorises the officials of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress to take all necessary steps to continue unabated the Passive Resistance struggle against the obnoxious measure referred to above and pledges its whole-hearted support, physically, morally and materially in this fight for the vindication of the National honour and self respect of the Indian community.

"This mass meeting of Transvaal Indians, held under the auspices of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress, records its condemnation of and its strongest protest against the inhuman restrictions imposed on Dr. Dadoo and the conviction of Mr. D. A. Seedat in Durban under the National Security Code. Both these acts are a negation of all principles of democracy, human freedom and liberty and betray the hollowness of the high sounding declaration so often made from housetops by responsible statesmen that this is a country where freedom of speech is respected and that the present war is a war for democracy and freedom for all peoples. This meeting resolves to continue its fight until these rights are secured."

Prior to the conclusion of the meeting a hat collection was made which brought £6 14s. 5d.

A Passive Resistance fruit stall was opened and was conducted by Mr. Naranswamy Naidoo without a licence, which also added to the funds.

The meeting concluded with a vote of thanks to the officials of the Hindu Seva Samaj for kindly allowing the use of the Gandhi Hall.

THE PARTING OF THE WAYS

VICEROY'S OFFER AND CONGRESS DEMAND

By

PANDIT JAWAHARLAL NEHRU

In The "Hindustan Times"

I

IT is proposed to appoint some non-official Indians to the Viceroy's Executive Council. This Council is no real Executive or Cabinet; it is merely advisory. Real power rests with the Viceroy who does not always take members of his Council into his confidence. They are heads of departments advising the Viceroy about their special subjects. All policy emanates from the Viceroy. In fact, his is the responsibility, and he is answerable to the Secretary of State for India in the British Parliament. If this legal, constitutional and conventional structure remains, it makes little difference who or how many people are added to the Council. They do not make an atom of difference to the Viceroy's position, power or authority, except in so far as they might try to influence him by their powers of persuasion.

Apart from this, the addition of a few non officials to the Executive Council does not make an essential difference to it; the majority continues to be of the nominated official and service members, who may have their virtues (which are not very obvious) but who represent the hundred per cent. Imperialistic bureaucratic type. They are completely dependent on the Viceroy for their position and are obsequious to him. They are wholly cut off from the life, thought and activities of the people, and live in an official world of their own. Such efficiency as they have consists in running the old type of police State. They are remote from the modern world and its problems and do not understand them. They belong to an order which has passed elsewhere and which must pass in India.

Then again the so called "representative Indians" who may be appointed to the Viceroy's Executive Council will be chosen presumably from all manner of odd groups, some completely reactionary. All of them will not even represent the progressive elements in India, and in the Council they will either neutralise each other or make matters worse. They will not be elected by the people in any way and will not be responsible to them. They will be chosen by the Viceroy in their individual capacity.

It is obvious that the addition of these few odd Indians to the Viceroy's Executive Council means less than nothing from any national point of view or from the viewpoint of any power being transferred to the people.

War Advisory Council

The second proposal is the creation of a War Advisory Council composed of an odd assortment of people, including some representatives of the semi-feudal Indian States. This will meet from time to time, apparently to listen to good advice and to act as recruiting sergeants and the like. They will have no executive power of any kind or, indeed, any other power. It will be just a show body of no relevance or importance.

These are the two proposals for the present and, as the Viceroy has made perfectly clear, the British Government do not contemplate the transfer of any power or responsibility. Further it has been stated by the Secretary of State for India that when he refers to the principal elements in India's national life, he includes the European vested interests in India. Probably the conception of India's 'national' life that Mr. Amery and the Viceroy cherish is one which consists chiefly of British vested interests, Indian feudal Princes, big landlords, communalists and other reactionaries. According to them, these 'national' interests form the warp and woof of our national life and deserve protection and representation. The three or four hundred odd millions of people who live and labour and often starve are an excrescence.

So much for the present and so long as the war lasts. The golden future of our dreams, that new order of freedom of which we hear so much, is envisaged as follows: After the conclusion of the war 'a body representative of the principal elements in India's national life' will be set up to devise the framework of the new Constitution. We have seen what, in the opinion of Mr. Amery and the Viceroy, these elements in India's national life are. We shall have (or so it is proposed, but destiny may dispose

otherwise) a noble company of bejewelled Maharajas, belted knights, European industrial and commercial magnates, big landlords and talukdars, Indian industrialists, representatives of the Imperial services, and a few commoner mortals, all sitting together, possibly under the presidentship of the Viceroy himself, drawing up India's constitution. Thus will India exercise her right to self-determination. It will be a pretty pattern that this assembly will produce, with a flower for every vested interest and feudal relic and with the background of British Imperialism. Above all, British interests, which are so important a part of India's national life, will have been preserved and given their rightful due. We shall call this Dominion Status so that everyone may be pleased.

Britain's Obligations

But let it not be forgotten that even this assembly cannot have it all its own way. The British Government cannot divest itself of its high responsibility to protect British vested interests, whatever happens. So whatever this assembly decides must be "subject to the due fulfilment of the obligations which Great Britain's long connection with India has imposed upon her and for which His Majesty's Government cannot divest themselves of responsibility."

Meanwhile, it is suggested that the Government will welcome every sincere and practical step taken by representative Indians to reach a basis of friendly agreement on the form that the post-war representative body should take and the principles and outlines of the constitution. These representative Indians must, of course, come from the principal elements of India's national life as mentioned above.

If some of us in the outer darkness do not approve of this pattern or fancy this picture, it is no doubt our misfortune. If we wonder sometimes how any British Government can presume to make this offer to the Indian people in this age of change and revolution, when empires are disappearing, and the old structure collapses all over the world, it must indicate how simple and naive we are. We ought to have known that Imperialisms do not abdicate; they hold on, even when it is manifest folly to endeavour to do so. But in our simplicity we cannot help feeling a mild surprise at the fact that leaders of the British Labour Party, those champions of freedom and socialism, should be responsible for this offer. It is a decision announced and going to be imposed upon us, whether we like it or not.

The Congress had ventured to suggest another way—that the constitution should be framed by a Constituent Assembly elected by adult franchise, by the people. This had the misfortune of being a democratic way and of giving an equal importance to each individual. It is true that "the principal elements of India's national life," as conceived by the Viceroy and the Secretary of State, might have found some difficulty in getting elected. Democratic elections are not always just to these important elements, like those representing British or Indian vested interests.

Coercion Of Minorities

The Viceroy has further stated: "It goes without saying that they (the British Government) could not contemplate the transfer of their present responsibilities for the peace and welfare of India to any system of government whose authority is directly denied by large and powerful elements in India's national life. Nor could they be parties to the coercion of such elements into submission to such a government."

This statement is worthy of close consideration. It is obvious that any system of government that might be proposed for India will find many odd groups and interests opposed to it. No system can possibly be devised which will be acceptable to all these groups and interests and of the four hundred millions of India. Every [illegible] legislature has to deal with the inherent conflicts between the landlord and the tenant; every [illegible] has looked upon with disfavour by the [illegible] of industry. Even among industrialists in India, there is continuing conflict between vested interests and the growing Indian industry which has been deliberately prevented from expanding so that the former might not suffer. So the conflicts of interests run through the whole of national life as it is constituted to-day, because there are different classes with conflicting interests. Some of us would like to have a classless society, and I have no doubt that it will ultimately come. Meanwhile, the only known method of resolving these conflicts, other than that of force and coercion, is the democratic method. If any group can hold up a political or economic change, even though this is desired by the great majority, this must lead to a disruption of the State and, possibly, to civil conflict.

The British Government's statement means that there can be no far-reaching political or economic changes, for some group is bound to object to them. Even if no Indian group objects, British vested interests will do so. But there are Indian reactionary groups that will play that role. This means that the *status quo* will largely remain, to the great advantage of British Imperialism. This is the way to perpetuate the present order, to make India safe for British vested interests.

The idea that the British Government should be asked to coerce any group is absurd. No one has ever hinted at this, except the reactionaries and communalists who want the coercion of the progressive elements. The British Government is asked to put an end to all its present coercion, in fact, to retire from the Indian scene as a government. Only then will conditions be produced in India which will induce various elements in India to seek a basis of agreement among themselves, for the alternative is civil war. So long as the British Government remains, it plays off one against the other and produces an unhealthy desire in the minds of some to seek its favour as against their own compatriots.

The British Government says it will not coerce an important group to impose a system of government which this does not like. The alternative surely is that it will coerce other groups who want that particular system of government. What exactly has the function of the British Government been, and what is it to-day in India? It is to coerce the Indian people as a whole, every group, in order to maintain its own hold and special position. It is to suppress Indian industry in favour of British industry in India. It is to maintain an army of occupation whose chief function is to coerce the Indian people. It is to uphold Indian Princes by coercing their subjects into submission. It is strange to be told that the British Government does not want to use coercion. What else does it do in India?

Again, how is one to tell that an important group does not want a particular system of government? Ordinarily that group votes, and other groups vote, and then it is possible to know what the feeling or intentions of various groups are. They come to a mutual arrangement trying to find some common measure of agreement, or unhappily they do not and there is conflict.

The British proposal is ideally suited to prevent any progress of major character. Even British interest will bar the way. As a matter of fact, the Government have gone further and stated that in any event they are not going to divest themselves of responsibility for the protection of these interests. Whatever happens, these interests remain, and so, whatever happens the British financial and industrial structure dominates India. It so happens that this is exactly what we want to get rid of. There is no progress or lessening of India's appalling poverty till we succeed in this. All else is secondary.

We have an intimate glimpse from the Viceroy's statement of the blessings of Dominion status that is held out to us as a lure. Many of us, I fear, are not attracted by this picture.

It may be said that the Viceroy's statement about not coercing any large element which disapproves of a system of government applies chiefly to the religious minorities. Certainly, let us agree that there must be no such coercion, and the British Government must on no account do it. Nor should others. But where does coercion come in? Who suggests it?

Power For The People

The Congress proposal was not that the Congress or any party or religious group should be given power. It asked for power for the Indian people as a whole, and wanted the Indian people to decide what they wanted, in a democratic manner. It went further in its desire to protect all minority interests. It agreed to separate electorates for such minorities as desired it, and laid down that matters relating to minority rights must not be settled by a majority vote. They must be settled by agreement or, if unhappily this is not possible in regard to any particular matter, through an impartial tribunal. It is difficult to conceive any more comprehensive or effective method for minority protection, short of throwing overboard all pretence at democracy and establishing a dictatorship of the minority.

So far as the Muslims in India are concerned, they are technically a minority. They are vast in numbers and powerful in other ways, and it is patent that they cannot be coerced against their will just as the Hindus cannot be coerced against their will. If the two cannot agree as organized groups, it will be unfortunate for India, and no one can say what the consequence will be. But let us always remember that in political and economic matters people do not function as religious groups. The lines of cleavage are different.

The real question of minority protection arises for others, who are neither Hindu nor Muslim. It seems amazing to me that any Indian, whether he is a Hindu, Muslim, Sikh, Christian or belongs to any other faith, should seek protection against his own compatriots from a foreign authority. As a matter of fact they do not, except a few, who do it not because of religion but because of vested interests.

Let us be clear about it. This communal question is essentially one of protection of vested interests and religion has always been a useful stalking horse for this purpose. Those who have feudal privileges and vested interests fear change and become the camp-followers of British Imperialism. The British Government, on the other hand, delights in using communal argument to deny freedom, democracy or any major change, and to hold on to power and privilege in India. That is *raison d'etre* and the justification of communalism in India. Some one has recently rightly called the Indian Princes Britain's Fifth Column in India. Communalism and its champions might well be included in this column of present-day disrepute. It is not surprising, therefore, that communalists and Princes get on well together and co-operate with each other. They have a common purpose to serve—to obstruct India's freedom so that vested interests might flourish.

Nazi Methods

It is not, of course, enough to dispose of communalism by this simple analysis, although this is the basic explanation. There are so many other factors, and it is perfectly true that mass elements, who may be affected by communalism, have neither vested interests to preserve nor have they any love for British Imperialism. To understand how they have been influenced by communalism, and have often acted against their own interests, is to understand how Hitler came to influence mass elements among the German people. The analogy is not complete, but it helps. People are swept away by slogans which appeal to them and they are used for entirely different purposes. There has been a strange similarity in the recent development of the communal technique in in India to Nazi methods.

Communalism began in India by a demand for a special share in services and in representation in the legislatures. It has now developed into an openly anti-national, anti-democratic movement, hinting at the partition of India. For a long while, it had no constructive or any other programme. It lived on invective, violence and general offensiveness. It is amazing how it vulgarized our public life. It discovered that what it had valued most in the past —separate electorates—brought little good. In fact, they weakened a minority group. Then by the very force of the logic of hatred and separation that it had pursued, it had to go to the extreme of demanding a partition of India. The mediaval theory of religious groups constituting a political community, which collapsed before an advancing nationalism in Europe, was revived. An idea similar to that of the Crusades of Christendom *versus* Islam, suddenly appeared (it is said with British inspiration) in India. It was an astonishing throw-back. Whoever else benefited or suffered from it, it was clear that British Imperialism was the gainer.

It is curious that even in early and mediaval India this theory never functioned in the western way. Other religions were welcomed and accommodated. The early Christians came in the first century and found a home. Jews were accommodated. Muslims were welcome to spread their religion and settle down (till invasion brought political conflicts). Parsis came and were absorbed. Later Muslim rulers thought in terms of building up a single nation of the Muslim new-comers and the Hindus and others. The great Akbar laid the foundations for this. The new cultural elements were absorbed and a common culture gradually developed, especially in Northern India.

Back To Mediaevalism

And now we are told to go back to the pre-Akbar days, to reverse the process of history, to think in terms of mediaevalism. When nationalism is giving place to internationalism, an even narrower creed than nationalism is advanced, and this finds favour and protection with our British rulers. When the world is groping blindly, towards a real federation of nations, it is suggested that India should be split up into various parts.

Muslim countries—Turkey, Egypt, Iraq, Syria and Persia—have long discarded this mediaval theory. They are intensely nationalist and are proud of their ancient culture. Some of them deliberately go to their pre-Islamic days to find cultural inspiration. The Chinese Muslims are proud of their Chinese culture and fight for China's freedom. That is the course of history. Indeed, it is a course that has already been run, and the mighty revolution that is taking place in the world to-day will lay down another course—the way to world federation based on national freedom and a juster economic system. Privilege and vested interest will have to go.

India's Goal

That is the goal of India—a united free, democratic country, closely associated in a world federation with other free nations. We want independence, but not the old type of narrow, exclusive independence. We believe that the day of separate warring national States is over.

We want independence and not dominion or any other status. Every thinking person knows that the whole conception of Dominion Status belongs to past history; it has no future. It cannot survive this war, whatever the result of this war. But whether it survives or not, we want none of it. We do not want to be bound to a group of nations which has dominated and exploited over us; we will not be in an empire in some parts of which we are treated as helots and where racialism runs riot. We want to cut adrift from the financial domination of the City of London. We want to be completely free, with no reservations or exemptions, except such as we ourselves approve in common with others, in order to join a Federation of Nations, or a new World Order. If this new World Order of Federation does not come in the near future, we should like to be closely associated in a federation with our neighbours—China, Burma, Ceylon Afghanistan and Persia. We are prepared to take risks and face dangers. We do not want the so-called protection of the British army or navy. We shall shift for ourselves.

If the past had not been there to bear witness, the present would have made us come to this final decision. For even in this present of war and peril there is no change in the manner of treatment accorded to our people by British Imperialism. Let those who seek the favour and protection of this Imperialism go its way. We go ours. The parting of the ways has come.

Things In General

Field-Marshal Smuts

THE Prime Minister of the Union on his 71st birthday has been honoured by His Majesty the King with the appointment of Field-Marshal, the highest military rank. Referring to his promotion at a meeting held in Pietersburg, Field-Marshal Smuts said: "We all appreciate immensely this high honour that His Majesty our King has bestowed on us. As the King said in his telegram to the Governor-General, it was intended not only as an honour to me personally, but also as an honour to the people of South Africa and to our very fine army. As it was given in that gracious spirit I welcome it most heartily, both on my own account and on account of the people of South Africa." He added, "In future I will officially be a Field Marshal. Don't be afraid of that. For the last 40 years I have been known to you as General Smuts. I want to be called by that name. I am too old now to be changing names."

War Caused By Over-Eating

That the greed that starts with a slight over-eating ends in wars was the theory put forward by Dr. A. Lakshmipathi, a noted Madras doctor, in a speech at New Delhi. Claiming that Ayurveda, India's indigenous method of medical treatment, taught how to cure disease of the mind as well as of the body, Dr. Lakshmipathi declared that if the principles of Ayurveda were taught properly there would be no wars. "Whereas the viruses of microbic diseases are tiny substances infecting the body, the virus in the case of wars infects the minds of leaders of men in the shape of desire and greed," he said. "These develop into a state of mind in which it becomes callous to human feelings. The greed that starts with a slight over-eating ends in wars."

Conditions Of Entry To Grant Medical College, Bombay

With regard to students proceeding for medical studies to Grant Medical College, Bombay, and the deposit of Rupees 1,000 required of them in advance, the South African Indian Congress has been advised that the Government of India have accepted the suggestion of the Congress that an irrevocable guarantee of the Bank or Insurance Company of repute may be lodged with the High Commissioner for for India in the Union of South Africa or direct with the Principal of the Grant Medical College, Bombay, as a security against the non-payment of fees.

Ermelo Indian Government School

The yearly annual school sports of the Ermelo Indian School were held on Thursday, May 22. The school ground was crowded with parents and well-wishers. Valuable prizes were distributed to the successful winners. Before the sports item began, the school children paraded before the audience and displayed some clever physical drills and exercises. The Indian school committee took the usual parade salute from the grand stand. The prizes were distributed by Mr. Ismail Mogalia who, in a short speech, spoke highly of the school performances. Much credit was due to the principal and his assistance. The principal and [illegible] take this opportunity of thanking the following gentlemen for the assistance they gave in bringing the sports to a successful end: Messrs. M. A. Haye S. Ghabe S. Tyub, Moosa Jusab, M. Jeeat Suleman Dealer and others.

Non-European Graduates Honoured

A social was held by the Non-European N.U.C. students at the College on Saturday, May 17 in honour of the Non-European graduates [illegible] large number of [illegible] Hare Hall. [illegible] present. Mr H Athmanand B.A., addressed the gathering on behalf of the Students Union. Dr. Mabel Brookes, who deputised Mrs. Mabel Palmer, said that there should be no colour bar of any kind in the University. She hoped that the N.U.C. would follow the example of the Witwatersrand and the Cape Universities. Speaking on the success of the non-Europeans Dr. Brookes pointed out the contribution of Mrs. Palmer towards their success. A tremendous amount of hard work had been put in by Mrs. Palmer since the inception of the non-European classes. Suitable replies were made on behalf of the graduates by Mr. Ashwin Choudree and Mr. H. J. Maliga. Mr. R. D. Lala presided.

N. I. Association (P.M.Burg)

The annual general meeting of the Natal Indian Association (Pietermaritzburg Branch) was held at the Veda Dharma Sabha hall, Longmarket Street, P.M.burg on Sunday, May 25. After the annual report of the secretaries was read and adopted, the following office-bearers were elected for the ensuing year:—President: Dr. M. R. Peters; vice-presidents: Messrs. S. R. Naidoo, A. N. Moodley, [illegible] Deokran, R. R. Naidoo and J. M. David; joint hon. secretaries: Messrs. M. Gopal Naidoo and S. B. Mungal; hon. treasurer: Mr. R. K. Naidoo; committee: Messrs. K. S. Pillay, T. Rajukaleswar, V. V. Moodley, G. Zacharias, R. Lalloo, A. G. Pillay, P. Lalloo, R. Muneeam, M. D. Pillay, D. Ponon and Dowlath R. Singh.

Liberal Study Group

Mrs. F. McDonald (Natal University College), will address the Group on "A hundred years of Native policy in South Africa," at the Group Hall on Sunday, June 1, at 7.30 p.m. This is the third lecture in the new series: "The History of South Africa." The subject is a very interesting one for all—Indians, Africans, Coloureds and Europeans. In view of the fact that Native politics adopted by the different Governments in this country has always been open to criticism, and in view of the fact that after 300 years of European occupation the "Native Problem"—a problem affecting eight millions of our population—is far from being solved. Therefore this lecture is of utmost importance. Mrs. McDonald is a lecturer in history at the Natal University College and she is a brilliant speaker. She will explain the policies of the different Governments of this country. All are welcome. Members are requested to note that a special general meeting of the Group will be held at the Group Hall on Sunday, June 15, at 7.30 p.m. and to communicate with the secretary if they wish to include any particular item on the agenda.

Public Lecture

Under the auspices of the Kemal Study Group, Durban, a public lecture was held recently. Mr. W. H. Satchell was in the chair. Mr. G. M. Jamal opened the proceedings with a prayer recited from the Holy Quoran. The lecturer was then introduced by the chairman who, in the course of his remarks, referred to the various religious personalities and emphasised the fact that belief in God was the basic principle in every religion. Mr. A. H. Seedat, the well-known and energetic young member of the Group, lectured at length on the subject of the aforesaid "Messenger of Peace," or "The life of the Holy Prophet Mahomed." He advised young Muslims to take up keen study of the Holy Quoran as well as the life of the Holy Prophet. The chairman, in summarising the lecture, paid high tribute to the Holy Prophet and the Quoran and stressed that belief in one God was common to both Islam and Christianity. He urged both the Christian and Muslim members of the audience to study the Islamic religion. Mr. S. A. Mayekiso, in passing a vote of thanks, referred to the Group's aims and activities and appealed to the young Muslims to join and support the Kemal.

—o—

[illegible]

Scenes of Passive Resistance Campaign

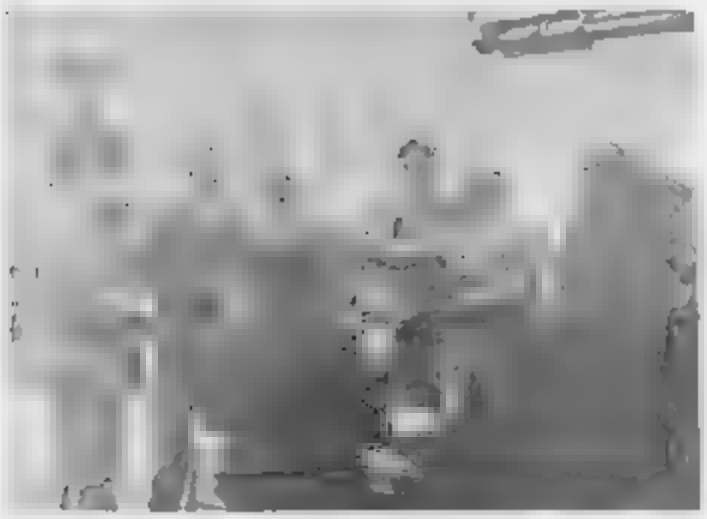
સત્યાગ્રહની લડતના દ્રશ્યો

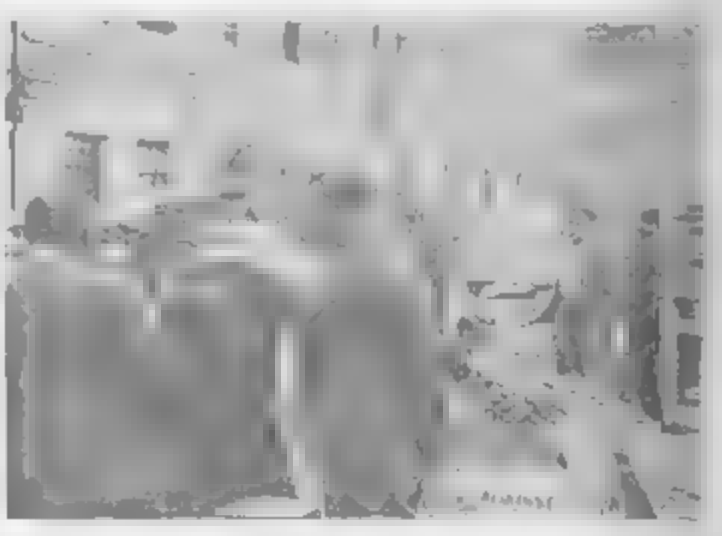
Left to right: Messrs. M. E. Nagdee, Narayanswamy Naidoo, S. B. Mehd & Yusuf Patel.

ડાબા જમણેઃ શ્રી. મેમ. ઇ. નગદી, શ્રી. નારણસ્વામી નાયડુ, શ્રી. એસ. બી. મેહ, શ્રી. યુસુફ પટેલ.

At their Stall near the Court House
કોર્ટ આગળ તેઓની સ્ટોલ પાસે

Curious Europeans watching with keen interest the Passive Resisters.
યુરોપીયનો સત્યાગ્રહીઓને નિહાળી રહ્યા છે.

Mr. Mehd is seen explaining the movement to one of the Court officials.

શ્રી મેહ કોર્ટના અમલદારને લડત સમજાવી રહ્યા છે

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
અને ૧૯૦૪માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૯ મું | ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૩૦ મે, ૧૯૪૧. | અંક ૨૨.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર તા. ૩૦ મે, ૧૯૪૧.

ઉઠો ! જાગો !

ગયા સ્પીચરે જોહાનીસબર્ગમાં મળેલી મીટીંગમાં મુખ્ય તરફથી એશીયાટીક્સ (ટ્રાંસવાલ લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ) એક્ટ ની સામે ચાલી રહેલી સત્યાગ્રહની લડત ની પ્રગતિ કેવી થઇ રહી છે તેનું પગલું કરવામાં આવ્યું હતું અને આપણી કોમ ના મુખાનેને આપણા સ્વમાન અને ગરીબ માનથી આ લડતમાં યા ગ્રા કરવા આહ્વાન કરવામાં આવ્યું હતું. નેશનલ કીસ્ટ ગુરૂપના કાર્યકર્તાઓને ચપારે બાજુ થી લડત ચાલુ રાખવાની યુક્તા આપનારો અને કોમ તરફથી શારીરિક, આર્થિક અને નૈતિક ટેકો આપનારો ઠરાવ થયો હતો. એક ઠરાવ દેશ દાદુ ઉપર મુકવામાં આવેલા પ્રતિબંધોને ચર્ચાડી કાઢનારો અને વાણી સ્વાતંત્ર્યના હકનો કેપચેન કરવા માટે મી કી. જે. સ્મીટસને ધન્યવાદી સભા સામે ધીરોધ દર્શાવનારો થયો હતો.

અન્ને ઠરાવો યોગ્ય અને સંપુર્ણ પણે વાજબી હતા. મતાધિકાર અને અવાજ વગરની લઘુમતિઓને આવા મહાન સંકટ ના સમયે પણ ઠંડે પેટે કેવી કચડી નાખી શકાય છે અને જો આવી વેળાએ પણ તેવું થઇ શકતું હોય તો શાંતિના સમયમાં એવું નહી થાય તેની બાંહેધરી કે આશા શું હોઇ શકે તેનો સુનીયત સરકારે જગતને એક ઝળહળતો દાખલો પુરૈ પાડયો છે. જ્યાં સુધી ચાલીચાલી તંત્ર હસ્તિ ધરાવશે ત્યાં સુધી આ વસ્તુ બન્યાજ કરવાની છે અને જગતના સબળા કચડાયેલા લોકોની આ સમયે એકજ પ્રાર્થના હોઇ શકે અને હોવી જોઇએ કે મુક્તિ એ ચાલીચાલ હસ્તિમાંથી સત્વર નાબુદ થઇ જાય.

તાજુબી તો એ થાય છે કે જ્યારે સમગ્ર પરદેશીઓ આ દેશમાં નાગરીકત્વ ના સંપૂર્ણ હકો ભોગવી રહ્યા છે ત્યારે હિંદુસ્તાન કે જેને બ્રીટીશ સામ્રાજ્યમાં ના ઝવેરીના હીરા તરીકે ઓળખાવવા માં આવે છે તેનાજ દેશીઓને નાગરીક ના માટે નુલા કરવામા આવ્યા છે

હીંદી કોમની આજે કસોટી થઇ રહી છે. આ સમય અને ન્યાયની લડતમાં તેઓના સંચાલને જગતી રહેવાની તેઓની શક્તિ અને પ્રમાણિક્તા નાપુ માપ આંકાશે. જો તેઓ નિષ્ફળ જશે તો હંમેશની લડાને માટે નામોશી થશે અને તેઓ સફળ થશે તો હીંદુસ્તાન તેના પોતાના ખરા અને લાયક તાબુએ તરીકે તેને વધાવી લેશે. આવી તેઓએ વિજય પ્રાપ્ત થાય અને ન્યાય મળે ત્યાં સુધી લડવાનો દ્રઢ નિશ્ચય કરવો જોઇએ.

અમે આશીએ છીએ કે આ લડતમાં આખી કોમનો આપણને સાથ નહી મળે. પરંતુ જરેક જણ પણ છેવટ સુધી લડવાને અને જરૂર પડે તો પોતાની ટેક ને ખાતર સબડવાનો નિશ્ચય કરી નાખશે તો આપણી લડત જીતાયેલીજ સમજવી.

મીટીંગે કરેલા ઠરાવ મુજબ કોમ આ લડતમાં રહ્યું રીતે મદદ કરી શકે છે. શારીરીક રીતે—એટલે કે શરીર અમરી જે કંઇ કાર્ય થઇ શકતું હોય તે સમજી કરી શકે, એટલે જાડ મારવાના કામથી લઇને જેલ જવા સુધીનું કામ તે કરી શકે. વ્યવહારિક રીતે, એટલે કે જેઓ શારીરીક મદદ નથી આપી શકતા હોય તેઓ આર્થિક મદદ આપી શકે અથવા જેઓ લડતમાં જોડાયા છે તેઓની જરૂરીયાતો પુરી પાડવાને કોઇ પણ અન્ય રીતે મદદ આપી શકે. નૈતિક રીતે—એટલે કે, જેઓ શારીરીક કે વ્યવહારિક પણ મદદ આપી શકતા ન હોય તેઓ લડત ને ઝરકતતો થઇ પડે એવું કશું પણ નહી કરે પરંતુ શાંત જેવી તેની ફરોહ ને માટે ભાંકગી પ્રાર્થના કરી શકે.

આપણી કોમના આ બધે વર્ગના મદદ ગારો એક સરખા આવકારદાયક ગણાશે અને તેઓની મદદની સમાનપણે મદદ કરવામાં આવશે.

જો આપણે આપણા સ્વમાન અને કોમ તરીકેની આપણી આબરૂને ખાતર લડવા તૈયાર નહી થઇએ તો આ પૃથ્વી પર આપણે જીવવાને લાયક નથી અને બનવર તરીકેનો આપણને હતોજ મળે તેને માટે આપણે લાયકજ ઠરીશું એટલે આપણે માટે હવે લડવાનો અને જયપ્રાપ્ત થવાનો વખત થઇ ગયો છે.

—: ઉઠ જાગ :—

—,—

ઉઠ જાગ મુસાફીર ભોર ભઇ
અબ રેન કહાં જો સોવત હૈય.
જો સોવત હૈ સો ખોવત હૈય
જો જાગત હૈ સો પાવત હૈય.

મુખ નીંદસો અખીયાં ખોલ જરા.
અરસત જાહરત મે ખ્યાલ કરા
યે નીંદ કરનકી ઠીક નહી.
રહ જાગત કૈસ તુ સોજત હૈય.

જો કાલ કરે સો આજ તું કર.
જો આજ કરે સો અબકરમે.
જબ ચીડીયન ખેતકો રહે ચુગ
ફીર પસ્તાવે કયાં હોવત હૈય.

ઉઠ જાગ...

જોહાનીસબર્ગમાં માસ મીટીંગ

હડતાલ ચાલુ રાખવાના થએલા ઠરાવો

ટ્રાંસવાલના કોલીઅરીઓની એક મોટી મીટીંગ ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના નેશનલ સીક્રેટરી મુદલીઆરના આશરે દોઢ વાગ્યાના રવીવાર તા. ૨૫ મીના રોજ જોહાનીસબર્ગ ખાતે આવી હોલમાં મળી હતી. મોટરી ૮૨ નાતાલ કાળીઓએ પ્રમુખસ્થાન શોભું હતું.

પ્રમુખનું ભાષણ

પોતાના ભાષણમાં તેમણે નીચે પ્રમાણે જણાવ્યું હતું:

તમને જણાવવાની મારા પર દુઃખદ ફરજ આવી પડી છે કે યુનીયન સરકારે આપણી રજુઆતોને ધ્યાનમાં લીધી નહિ હોવાથી તમે આપેલી મુદત મુજબ સોમવાર તા. ૧૨ મીથી સત્યાગ્રહની હડતાલ શરૂ કરી દેવામાં આવી છે.

તમારી કમીટીએ જોયું છે તેમ સરકાર સમાધાન નક્કી કરેલું છે કે કોલસાનીસબર્ગ શહેરમાં જુદાં જુદાં સ્થળે સ્ટોલો ઉભા કરવા અને કાં કોઈ ચિજોને બાદબાકી વગર ચેમાલ કરવું. હાલમાં તેવા બે સ્ટોલ ચલાવાય રહી છે. એક મેજીસ્ટ્રેટ કોર્ટ આગળ અને બીજી જોહાનીસબર્ગના સીટી હોલ આગળ આ સ્ટોલો પર નીચેના સબબોસર પાસ આપવા મોકલવામાં આવ્યા છે

(૧) સત્યાગ્રહનો સ્ટોલ, (૨) એશીઆટીક કાયદા સામે અમારો વિરોધ, (૩) અમે સેટલમેન્ટની વિરૂદ્ધ છીએ. (૪) એશીઆટીક કાયદાને અમારો જવાબ. (૫) માનનીય સદ્ગૃહસ્થ કરતાં દુઃખ ઉદ્ભવ્યું. (૬) હડતાલને શરૂ થતા કરતાં દુઃખ ઉદ્ભવ્યું.

આ સ્ટોલો ચોકમાં ખાસ ઘણીજ આકર્ષી રહ્યાં છે અને બહોર પ્રજાના સબળા ધર્મો અન્યાય અને જુલ્મની સામે શાંતિપુરસી અને અહિંસક રીતે બહાદુર થવાની આપણી આ રીતમાં હોવા અને હિમતપૂર્વક રસ લઇ રહ્યા છે.

યુનીયન સરકારના આ અન્યાયી અને એશીઆટીક કાયદાની પક્ષપાતી આપણી કોમની જે અપમાનકારક સ્થિતિ થઇ રહી છે તે તરફ સબળા જનતાનું ધ્યાન ખેંચાઇ રહ્યું છે

કહેવાની ભાગ્યેજ જરૂર રહે છે કે આ હડતાલ આજે ૨૬ વર્ષ પહાર્યે ઓર સારકરા કરવાની આપણી ફરજ પડી નથી. આપણી જવાબદારી સંપૂર્ણ રીતે સમજીને અને હડતાલ કોમ માટે આપણે કેટલી જરૂરી તેમ જ કેટલાં દુઃખો સહન કરવા પડશે અને કષ્ટના ભોગો આપણા પહેલે તેને વિષે સંપૂર્ણ જાણતા રહીને આપણે આ હડતાલ કપાડેલી છે.

કાંટાળીસ્ટોને ચેતવણી

આપણી વચ્ચે રહેલા કાંટાળીસ્ટોને હું એક ચેતવણી આપવા ઇચ્છું છું. તેઓ એવી દલીલ કરે છે કે આ હડતાલને માટે બહાર અનુકૂળ નથી. તેઓને માટે કોઇ પણ અનુકૂળ બહાર આવવાજ નહિ. યુદ્ધ હોય યા ન હોય, કોલસાનો સમય હોય યા ન હોય. તેઓ હમેશાંજ એવીજ રહેવાની દલીલો કર્યા કરશે. દરકાર આ પણ તેઓ એમજ કહેતા હતા. આજે પણ તેઓ એમજ કહે છે. તેઓ કાયર બોલે છે. જેમ સહેનશાહતના શહેનશાહ નીરોની જેમ રોમ સળગી રહ્યું છે ત્યારે તેઓ સારંગી વગાડવા બેસી રહ્યા છે. દરેક દેશ અને દરેક પ્રજામાં આ તત્વ રહેલું હોય છે. પોતાની સ્વાર્થપરાયણ આદત આવી પડતી હોય તો પણ તેઓ તેને દૂર કરવાનો પ્રયત્ન નથી કરતા.

તેઓની કાયરતા દૂર કરવાનો માર્ગ એકજ છે અને તે એ કે, હકપ્રાપ્તિના અને અપમાન ભરેલા કાયદાઓ સામે પ્રજા ઉભરાઇ જાય ત્યારે તેની સામે પ્રમાણીકપણે લડવાં કરતા ઘણા ઓછા જોખમે આ તેઓને સંપૂર્ણ વિશ્વાસ હોય તેઓએ પોતાના સવાલને બાતલ પોતાના આત્મબળમ વ્યવહાર સ્વરૂપમાં બતાવી આપવો.

આ દેશની સરકારે આપણને એવો કડોડી દફામાં મુકી દીધેલા છે કે એક સ્વમાનપ્રીય કોમ તરીકે આપણા વિચારોમાંથી તો આપણે બચવા માંગતા હોઇએ તો હડતાલ કર્યા વિના છુટકોજ નથી.

આપણી હડતાલ હજુ તો ગરમ થઇ રહી છે. આપણી સામે મોટું અને મુશ્કેલ કાર્ય રહેલું છે. આપણી કોમના અધિપતિના આધાર તના પર રહ્યો છે. આપણે સત્ય અને દુઃખના માર્ગ પસંદ કર્યો છે. એ માર્ગમાંથી હવે આપણે પાછા હટી શકતા નથી. આગે કદમ મરવાની છે.

આપણી સામે ઘણાનાક ઘણો ગોકવવામા આવ્યા છે. ફ્રીડ મારકેસ રમણલ અને રાજનના અન્ય મુખીઓ તરફથી મોકલાયા અને બ્યાકની ખાત્રી રાતો પણ રહી છે બધાર સરકાર આપણા મોકાનાં મુદ્દાપર, દરકાર અને આપણે કુરબાનીને પોતાની શાહીવાદી મોખંડી ઓડીઓ નીચે કચડી રહ્યું છે. માનવીની હારનો જેના ઉપર આધાર રહેલો છે તે સબળા ઉચ્ચ સિદ્ધાંતોને તજે બેઠી નાખેલા છે

દરકાર ના ઓદીયાટીક (ડીસ્ક્વાલીફીકેશન ઓફ ઓનરેબલ ટ્રેડર્સ) ઓકડાની મુદત વધુ ને વધુને વાર લંબાવવામાં આવ્યાની અપમાની પ્રજાની ઉપર ગંભીર કંલંક આવી પડ્યું છે આપણાથી હવે પીછો શકાય તેમ નથી. આપણા પર મોટો જોકમદારીનો ગુરૂ મસ્તક મોજાને સરકાર મુખ કમીશનના રીપોર્ટની રાહ જોઇ રહી છે

ચાળી સ્વાતંત્ર્ય પર અંકુશ

વળી આપણા પોતાનું ચાળી સ્વાતંત્ર્ય પણ છીનવી લેવામાં આવ્યું છે. કે. કાફુને પકડ પોતાના માટે કેદ કરવામા આવ્યા. આને કર્યા સીક્યુરીટી કાયદા બહાને તેમના પર અન્યાયી સરતો અને મર્યાદાઓ મુકવામા આવ્યા છે. મી. કી. એ. મીકાને પણ ગાલ-પુરોપીયનોમાંથી કોકસાસનના હકોની હીમાયત કરવા માટે કેદ કરવા માં આવ્યા છે. સરકારના આવા જુલમી પગલાં સામે આપણે સખ્ત વિરોધ દર્શાવ્યો. જેલોમાં અને પાણી સ્વાતંત્ર્યની હડતાલ ચાલુ રાખવી જણાવ્યું.

જેવી રીતે ફ્રીડ મારકેસ રમણલ અને તેમના સાથીઓએ કોકસાસનની મોટાની ચાતો કરી રહ્યા છે તેવીજ રીતે આપણે પણ ૧૯૧૪ ની સહાલમા ગાંધીજી આ દેશ છોડી ગયા ત્યારથી આજ સુધી સત્યાગ્રહની મોટાની ચાતો કરતા આવેલા છીએ.

હવે કમીટીના બધાત આપેલો ૬. મા તા આપણું કોરટ લગી કશુ રહ્યું અમર તો આ દેશના મોટા રાજકર્તાઓના કાબમાં આપણું બાંધિ મુકત કરી દેવું રહ્યું.

આ સંજોગોમાં આપણી કોમના દરેક દરેક પુરૂષ અને સ્ત્રીની ફરજ છે કે તેણે હડતાલને મોખરે રહેવું જોઇએ. આપણે અહિંસાના સૈન્યો લડી રહ્યા છીએ. કિંગના સૈન્યો હડતાલ સૈનિકોના કરતા સત્યાગ્રહી સૈનિકોને વધારે દઢતા, વધારે સહનશક્તિ અને વધારે આત્મબલિદાનની જરૂર છે. આપણી હડતાલ માટે આપણને સમસ્ત કોમના ટેકાની જરૂર છે કોમની દરેક વ્યક્તિએ સત્યાગ્રહી બનવું જોઇએ જે સત્યાગ્રહીઓ જેલના દરવાજા ઠોકી રહ્યા છે તેઓને મદદકારો બાજારપટ્ટા બાને બહોર સહાનુભૂતિ રાખી કાર્યકારોની અને સબળી રીતે ટેકાની જરૂર છે. હડતાલ લાંબાગાળાથી ચલાવવાને વધારેને વધારે નાણા મદદની જરૂર પડશે

આ કુબરથી તમે જોઇ શકો છો કે કોઇ પણ કારણસર જો તમે મોખરે આવવા નહિ જઇ શકતા હો તો પણ તમે પત્નીકાઓ ઠાકવા અને તેને વહેંચવામા, સભાઓ ગોઠવવામાં, નાણા એકઠાં કરવામા અને હડતાલને લાંબો કાળ પાર પાડવામા પ્રમાણીકપણે મદદ કરીને સત્યાગ્રહી તરીકે તમારી ફરજ બજાવી શકો છો.

કોઇ પણ પ્રજા, દેશ કે કોમે દુઃખ ઉઠાવ્યા વિના અને ભોગ આપ્યા વિના સ્વતંત્રતા પ્રાપ્ત કરી નથી. સબળી મહાન હડતાલના દાખલાનું અનુકરણ કર્યા વિના આપણે આપણા હોકોનો ઉદ્ધાર કરી નહિ શકીએ.

કોમના નામુખાનો) જબરજસ્ત ધક્કો અને મોકાસાર કરો. આપણા ઉદ્દેશની આગાર તાલાવેલી આપણે સરકારને સ્પષ્ટ રિબકારીથી કે સત્યાગ્રહપ્રીય મનુષ્યજાતની ખાતર કોમને માટે હડતાલ કરી મરવા તૈયાર થયા.

સરકાર આપણી ઝડતની આતુરતાથી કરી રહી છે સોકસાસનના સબબસર તમે પોતાની વફાદારીના બળથી જેલ ના બારણાં ખોલી-ખાદી રહ્યા સત્યાગ્રહપ્રેમ આપણી હડતાલના બળને ખાતરીપૂર્વક આપણે ખોવાનું નથી.

પરંતુ તેથી આપણે નાસીપાસ નહિ થવું જોઈએ. આપણે તેઓને બતાવી આપીશું કે આપણને માટે સહિષ્ણુતાનું શસ્ત્ર જુલમ અને જોહુકમીની બૂહાદી કરતાં વધારે મજબૂત છે પરંતુ એ સફળતાથી સિદ્ધ કરવાને સામુદાયીક સંગઠનની જરૂર છે. અખિલભારત સંગઠન સંસ્થાઓને માટેજ ઉભી છે એથી એ સામુદાયિક સંગઠનને માટે આપણે તૈયારી કરવાનો બે કે જેની આગળ અંગ્રેજસાલનવાદી અને આપખુદ સરકારનું બળ નમુંકક થઇ પડશે.

શ્રી. મેકનું ભાષણ

ગાર બાદ શ્રી મેકે ભારત ચાલુ રાખવાનો ઠરાવ રજુ કરતાં જણાવ્યું હતું કે આપણે જેલના દરવાજા ઉઘાડા રાખ્યા છીએ છતાં સરકાર તેને મચકારતી નથી પરંતુ આપણને ખાત્રી મળે નહિ ત્યાં સુધી આપણે આપણી લડત ઉઘાડવાના નથી. કુલપતિઓને સલાહકારીઓ તરીકે નીમવાની લડતમાં મદદ કરવા તેમણે આહવાન કર્યું હતું. જમીન મહેસૂલના દરોના સંબંધમાં તેમણે કુલપતિને કહ્યું કે એ દરમાં આવતાંને નવું કરવું જ મળ્યું નથી. જો તમારા વકરાઓને એ દર જેવો હોય તો ૧૮૮૫ ના કાયદાથી એ દર તેઓને માટે રાખવામાં આવેલા બહાલદર વાટાઓમાં તે વખતે મળી શકતો હતો. પરંતુ એ માનભંગ તેઓ સ્વિકારવા નહોતા માગતા, તેથીજ તેઓએ એ દર નાબૂદ કિરાવ્યો.

તેમણે કહ્યું કે આ ૧૯૪૬ ના કામકાજો આપણા વેપારના દર્પણ સમો બાપ છે વેપારના દરો ઉતરતા હોવાથી આપણી વચ્ચે મોટા વેપારીઓ આજે ઉદ્ભવ પામી રહ્યા છે. અને પ્રોપર્ટીઓ ખરીદવાની તેઓમાં શક્તિ આવેલી છે. પરંતુ એ દરો જો તમે નહિ ભોગવી શકો તો તમારું શું થશે? તમે કેવી રીતે પ્રોપર્ટીઓ ખરીદી શકવાના છો? ઓટલે આ દેશમાં સ્વમાનથી રહેવું હોય અને કાયદો તોડવો નહોય તો લડત વિના છુટકોજ નથી.

શ્રી મહીસાલ્લા ગાંધીનું ભાષણ

શ્રી. મહીસાલ્લા ગાંધીએ ભાષણ કરતાં જણાવ્યું કે: યુનીયન ખીટનના ભાગ તરીકે—બ્રીટીશ કહેન સાહતના એક સભ્ય તરીકે આજે જર્મની સામે યુદ્ધખોર લડાઇમાં રોકાયું છે. આપણા રાજા પ્રધાન જનરલ સ્મટસ, જેમને હવે કીલ્ડ માર્શલ નો ઇલકાબ મળ્યો છે, તેઓ બ્રીટીશ વડા પ્રધાન શ્રી. વીન્સ્ટન ચર્ચીલની પંક્તિનું સ્થાન ધરાવી રહ્યા છે. આ બન્ને રાજનીતીજ્ઞો આજે જગતની બે મહાન વ્યક્તિઓ છે કે જેમના હાથમા બ્રીટીશ કહેનસાહતનું ભવિષ્ય રહેલું છે. પોતાની લડાઇમાં તેઓ એ આધારે દુનીયાની હિમાયત માંગી રહ્યા છે કે આ લડાઇ દુનીયાના સમગ્ર લોકોની સ્વતંત્રતા અને લોકશાસનને માટે છે. લોકશાસન અને માનવીઓની સ્વતંત્રતાને કમ્યુનીઝમ જેવી ભયંકરતાને તેઓ ભજ્જનાક માનભંગ કરી રહ્યા છે. જેને તેઓ નાઝીવાદ કહે છે તેનો નાશ કરવાને તેઓ નાઝીવાદની રીતો અખત્યાર કરી રહ્યા છે. પરંતુ ઇતીહાસ આપણને કહે છે કે બાપનો નાશ બાપથી નથી થઇ શકતો. હોવાનાં યુદ્ધને ધર્મ યુદ્ધ તરીકે સ્વીકારવામાં આવે છે. તેને ધર્મ યુદ્ધ તરીકે સ્વિકારી શકાય યુદ્ધ છે.

એક કાયદો પોતાના કરતાં વધારે બળવાન માણસ અને પોતાના લાભો જોખમમાં આવી પડેલા જુએ ત્યારે તે સ્વાભાવિક રીતે ઘન્નેવન્દર બની ઉભય અને પોતાના હરિફોનો નાશ કરવા ઇચ્છે. પરંતુ તેમ કરવાને બદલે તે જેમને તેણે જબરદસ્ત કરેલું હોય અને હવે કરવાનું બાકી રાખેલું હોય તેમની મદદ લેવા બધ ત્યારે જે સિદ્ધાંતોને પોતે કદી અમલમાં નથી મુકતો તેવા સિદ્ધાંતો પોતાનો દોષનો દાવો આગળ કરે તેથી તેનું કશું વળી શકતું નથી. આ દુઃખી સ્થિતિ આજે બ્રીટીશ કહેનસાહતની બની પડેલી છે.

એ એક નસીબની બલિહારી છે કે બ્રીટીશ કહેનસાહત બધારે એક છતન મરણની અવાજ માં રોકાયેલી છે અને બધારે તેના સપળાં અંગોઅંગને તેની આ સંકટની વેળાએ તેની પડખે ઉભાં રહેવું જોઇએ ત્યારે ગાળીસ કરોડની પ્રજાનું હીંદુસ્તાન, જે તેનું સૌથી અગત્યનું અંગ છે તે અલગ થઇ પોતાની જોર પર ઘર રહેલા યુદ્ધખોરની સામે લડી રહ્યું છે અને દક્ષિણ આફ્રિકામાં આપણે જોયું બ્રીટીશ કહેનસાહતના વતનીઓ અમારાઓએ ઉભીએ, અને આપણા યુનીયનની કુલ વસ્તીના માત્ર અડધા કરતાં જોહનાસ બર્ગ ટ્રાન્સવાલમાં એ પ્રાંતની કુલ યુરોપીયન વસ્તીના માત્ર અધુજ કરતાં જોહનો ઉભીએ, તેઓને પણ પોતાની ઉપર ગુજરી રહેલા અન્યાયોની સામે લડવું પડે છે. અને આ લડત કેવું થશે? હીંદુસ્તાનમાં આપણે આપણા ભાઇઓ સહી રહ્યા છે કારણ કે, એ દેશ બ્રીટીશ મુંસરી નીચે લશ્કરમાં ભરતી થવાં ઘણાં રોકાઇ રહ્યો છે આજે આપણે બ્રીટને લોકશાસન અને અધિકા લોકોની સ્વતંત્રતા એ યુદ્ધનો હેતુ જાહેર કર્યો છે ત્યારે તેણે, તો કે અનેક વચનોનો ભંગ થઇ ચુકેલો હોવા છતાં, ફરી એક વાર બ્રીટનના વચનપર વિશ્વાસ મુકવાને તેની પાસે જોરદાર માંગેલું છે કે યુદ્ધનો અંત આવ્યા બાદ જે સિદ્ધાંતોને માટે યુદ્ધ લડાઇ રહ્યું છે તેનો હીંદુસ્તાનમાં અમલ કરવામાં આવશે અને હીંદુસ્તાનને પોતાનું બંધારણ બદારની મોદ પણ કરવાની દખલગીરી વગર ઘડવા દેવામાં આવશે આ વચન આજની ઘડી સુધી બ્રીટીશ સરકારે હીંદુસ્તાનને આપવાનું કબુલ કર્યું નથી.

દક્ષિણ આફ્રિકામાં આપણે સહી રહ્યા એવો કારણ કે આપણે લોકશાસનના હક્ક ભોગવી શકતા નથી. રવતંત્રપ્રીય મનુષ્યો તરીકે રહેવાનો સાધારણ હક પણ આપણને આપવામાં આવ્યો નથી. યુનીયનના પ્રધાનમંડળના જવાબદાર પ્રધાનો જોરું જાહેર કરી ગયા છે કે દક્ષિણ આફ્રિકામાં વાસ્તવી સ્વાતંત્ર્ય અને વર્તમાનપત્રોનું છુટાપણું કોઇ કાળ ભોગવી શકે છે. પરંતુ હીંદીઓ તો એ બન્ને હક્કો ભોગવી શકતા નથી. દાખલા તરીકે ડા. દાદુ મનુષ્ય બનીને માટે હક્ક અને પ્રીન્સાહને સારૂ લડયા તથા તેમનાવર દક્ષિણ આફ્રિકામાં જેવી ગોદી નથી તેવા પ્રતિબંધો મુકવામાં આવ્યા છે. ગોરાઓ અને બુનાઓ પણ કેટ દારૂ કરતાં વધારે હક્કો ભોગવી શકે છે કેમકે તેઓનો ગુનો સાબીત ન થાય ત્યાં સુધી તેઓ છુટયા રહી શકે છે. આપણા વર્તમાનપત્રને મુંગાવાનો હેવામાં આવ્યું છે. લોકોની સમક્ષ કોઇ વસ્તુ રજુ કરવા બદલ 'ઇન્ડિયન ઓપિનિઅન' જે દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓનો અવાજ. રજુ કરનારું વાજીંત્ર છે તેના પર સેન્સરે કાબુ મુકયો છે. સાંભળી અને વાંચે દુઃખો જાહોરને બચાવને માટે અવાજ ઘી કહી પણ નથી શકાતું. એક કોમનું ખાનભંગ કરનારા ગળીબલેદવાળા કાયદા—જેનો કે એથીપાટીક્સ (ફ્રાંસવાસ ગેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ) એક્ટ—, આવા યુદ્ધના સમયમાં પણ પસાર કરવાને સરકારને અટકાવ આપની નથી. પરંતુ એવા કાયદાથી જે લોકોને નુકસાન થતું હોય તેઓની વતિ મંત્રીની રજુઆતોનો જવાબ સુદ્ધા આપવાને સરકારને બંધાજ રોકાયાનો બાધ આવી ગએલો જણાય છે.

અંગ્રેજ વર્તમાનપત્રોને પાર્લામેન્ટે પસાર કરેલા અન્યાયો કાયદા અને તે પર પાર્લામેન્ટમા થએલી ચર્ચાઓથી માહીતી મેળવી હેવાને અવકાશ છે પરંતુ જેઓ જવાબદારી હોઇ, કે જે લોકશાસન અને માનવ સ્વાતંત્ર્યનું મૂળ છે, તે નહિ જોગવી શકતા હોવાના કારણે જેના અમલદાર ભોગ બધ પડેલા છે તેઓને પ્રતિબંધ આપવાને તેમણે બાહોશ જણાતો નથી. આ પ્રતિનિધીત્વ કરતના લોકોનો, જેઓ એ હક્ક ભોગવી રહ્યા છે તેઓગાંના નિરંકુશ લોકો પોતાના હેતુઓ સામરાને બાજ જોઇને ઇ

આ બાબતનું અધિક જ્ઞાન બેચવાનું કારણ એ છે કે આ અપમાનકારક કાયદા સામે બધારે સખ્તમાં કહ્યું ત્યારે વર્તમાનપત્રોના પ્રતિનિધીઓ આ હતા કે હતા પરંતુ ત્યાંજ વર્તમાનપત્રોમા એ બાબત વિષે કંઇજ બબર પ્રસિદ્ધ થયા નહોતા બધારે આશ્ચર્યજનક વર્તમાનપત્રોને વિષે એટલું કહેવું જોઇએ કે તંત્રીઓએ તેની નોંધ લીધા હતી અધિક પ્રસંગોપાત્ત એટલી પણ નોંધ લેતા પડે છે કે આ અપમાનકારક કાયદો પાર્લામેન્ટમાં બાબતાર પણ આફ્રિકાનર નહિ હતા પરંતુ ના રદ્દબદલ કે એક યુરન બ્રીટીશર – તે હતા અને આ બબત એ સમસ્યાની સદ્ધર સંભાવવાની દરકાર કરનાર પક્ષ બી લોકોન્સ એક યુરન બ્રીટીશર છે.

આ બધાનો અર્થ એ થાય છે કે આજની સરકાર ગેરબ્રમલ સ્વભાવવાનેજ હરિત ધરાવે છે જ્યારે આજનાં વર્તમાનપત્રો લોકોમાં ગેરસમજ ફેલાવે કરવાનો પ્રચાર કરી રાજકર્તાઓના કુકૃત્યોને ઢાંકો દેવાને હરિત ધરાવે છે.

આવા સંજોગો વાતાવરણમાં આપણે આપણી લડત ચલાવવાની છે.

સરકારે સમજવું જોઇએ કે દક્ષિણ આફ્રિકા ના ભલાની ઉપર ઘણાજ માનભંગો વધીવવા માં આવી રહ્યા છે કે જે સપળાની સામે લડત કરવાનો ઠરાવ કરવાનો પ્રાપ્ત બન્યા છે તેમ છતા આપે આ લડતને માત્ર એંગ્લોઇન્ડિયન (ફ્રાંસવાસ ગેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ) એક્ટનેજ મર્યાદિત

કરવી છે તેનું કારણ એક તો એ છે કે સરકારને એ વધારાનું માનકાંસ હોઈ કેમ ઉપર નાખવાનું મિશ પણ વખતે કંઈ વાજબીપણું નહોતું અને ખાસ કરીને આવા યુદ્ધના કટોકટીના સમયે તો જરૂરજ નહોતું. અને બીજું એ કે અમે આ સંકટના સમયમાં સરકારને બને તેટલી ઓછામાં ઓછી કનડગત કરવા માંગીએ છીએ. એ કે એટલી કનડગત પણ થાય તેનો દોષ હોદ્દેદારોને શિરે નથી પરંતુ સરકારને પોતાનેજ શિરે છે.

હું જાન્યુઆરી માસે ટ્રાંસવાલમાં આપણી ચલતી પુરોપીયનોની જરૂરીની બાબત વધુ ઠરા જેટલીજ છે. આ જોતાં જે પુરોપીયન પ્રશ્ન પોતાની વચ્ચે વસી રહેલા મુકાબલે મુકીકર જેટલા ગોરા, કે જેમણે આ દેશની ખીલવણી અને આબાદીમાં કંઈ કહેવાપુરતો ભાગ નથી લીધો જેમણે એક સ્થાન, ઉદ્યોગ અને કાયદાને વફાદાર રહેનારી કોમ તરીકેની શાખ મેળવેલી છે તેઓને પણ સ્વમાનભેર માનુષો તરીકે શાંતિથી રહેવા નહિ દઈ કંઈ એવા પ્રશ્નમાં કંઈક અસાધારણ ખોટ દેખાજ કરેછે.

પરંતુ તેમ છતાં આપણે કંઈ હિમત હારી નથી ગયા. આપણે સમજીએ છીએ કે આપણા સમાજ તરફ હિલસોફ્ટ પ્રકારનાં પણ લોકો છે. પરંતુ તે આપણને પોતાનેજ આપણી ઉપર ગુજરી રહેલાં અપમાનો અને અન્યાયો સામના નહિ દોષ તો પછી તેઓ આપણા સમાધાની દ્રઢમાવપત કરવાને બહાર પડે એવા સ્વાપક્ષાયી આગ્રહ થી રીતે રાખી શકાય. પરંતુ તે આપણે જાનજરૂરના રીતે આપણા વર્તનથી તેમજ સ્વાર્થત્યાગથી એવું બતાવી આપીએ કે આપણી આર્થિક સુખસંપત્તિના કરતા જીવનની બધારે કિમ્મત વસ્તુઓને આદર છીએ છીએ અને "જેણે જાણે મારા જીવનનું સામાન્ય મેળવવું હોય પરંતુ પોતાનો આત્મા ગુમાવી દીધેલો હોય તેણે તે મેળવવું અર્થાત કશુંજ મેળવ્યું નથી," એ ખ્રીસ્તીધર્મના મુખ્ય સિદ્ધાંતને પોષીએ છીએ અને એ આપણા જીવનના ઇતિહાસનો પ્રમાણિક પ્રયત્ન કરીએ છીએ તો આપણે જરૂર પાષાણમાં પાષાણ હૃદયને પણ પીગળાવી શકીશું. એટલે આપણે આપણામાંની ગેરવાજબતાને ખંખેરી નાખીએ અને આ બારમાં પ્રમુખપદમા આપણું બાલિદાન આપીએ.

મેસર્સ ભરચી, મેસ. એમ. દેસાઇ, મણીભાઇ લાલભાઇ, પી. એમ. લોલ્લી અને મસપ મહમદ તેલીએ સમજાવ્યા મુજબ આપણે કર્યું હતું.

ઠરાવેવાર

બાદ નીચેના ઠરાવો અનુક્રમે પસાર થયા હતા:

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ નેશનલીસ્ટ મુખના આયમ દેહળ ટ્રાંસવાલના હોદ્દેદારોની મળેલી આ માસ મીટીંગ કે ઠરાવ ઉપર મુકવામાં આવેલા આગાનુમી પ્રતિજ્ઞા નેમજ નેશનલ સીકયુરીટી કોડની કલમ ખી. કી. એ. સીદાને કરમનમાં થયેથી સજાને સખ્ત શબ્દોમાં વખોડી કાઢે છે અને તેની સામે પોતાના સખ્ત વિરોધની નોંધ લે છે. આ બાબે પ્રમાણે મોકાસાસનવાદ અને માનવીઓની સ્વતંત્રતા ઓ છુટાપણાના સઘળા સિદ્ધાંતોનો નિષેધ કરનારા છે અને જવાબદાર રાજવીતીનો નરસંથી આ દેશમાં પાછી સ્થાપવામાં આવે છે અને હાલનું પુલ મોકાસાસન અને સઘળા લોકોની સ્વતંત્રતાને ખાડે લઇજાય રહ્યું છે એવાં અનેક વખતે મારવામાં આવી રહેલા જબ્બાનું પોલ ખોલે કરનારા છે. આ મીટીંગ આ હકક મેળવવાં સુધી પોતાની લડત ચાલુ રાખવાનો ઠરાવ કરે છે.

આભાર માનવા માટે રેવરી હેરવરામાં આવતાં પા. ઇ-૨૪-૫ ની સ્કમ પસ કરી. પી. નારણસ્વામી નાયડુએ સભાગારી પહેલ કરેલ બોલી વખત સાયસેન્સે પ્રકટ થેલ્યું હતું જેથી કાર્યાલય પણ કેમેરો થયો હતા.

ઝાંપી દોકાનો વિષયાદ કરવા દેવા માટે હોદ્દુ મેદા સમાજના કાર્યકર્તાઓનો આભાર માની સભા બરખાસ્ત થઇ હતી.

યુદ્ધના ખબરો

જર્મનીની પુર્વ તરફ તયારીઓ.

ફ્રીકા જર્મની છતે ફ્રાંસે પણ તે પહેલાં હીટલરે પુર્વ તરફ મોટી તયારી કરવા માંડી છે. ફ્રેંચના બ્યુરો ફોનીકલના અખબારપત્રોના અજ્ઞાતના મુજબ સોવના પડયા પછી જર્મનીઓ ફ્રેમેનીયા અને બલગેરીઆના મેદાનોમા પણ ચી છ્હીડીઝન મોકલાયા છે તેમાં કદાચ યુક્રેનવાસી બહુનો હશે. બેલગ્રાડની તેનો નબ ફોન કે કાળા સમુદ્ર કારકતે રહીમાના તેલના કુવાઓ અબધા તેમી પણ આગળ પડતા અને બરસનના તેલના કુવાઓ પર ઉતરવાનો તેનો પરાદો હોય.

બાકી દસ પ્રદાશોના વહાણોથી સીબીઆમાં સરકર ઉતારવાનો પણ હોય. એક બાજુએ બલારે ફોટમાં સબળ રાખી રહ્યા હોય ત્યારે ટ્રાંસ્ક અને સોવ્રમ વચ્ચે બધાં પ્રદેશોનું સરકર સંકલનબધા છે તેનો માર્ગ પોતાનો કરવાની પારણા હોય. ત માટે પ્રદેશ ઉપર જોખમ ઉભુ કરી બીટનના સરકર અને બરેન્ટમોર બાં રોકવા અને તે દરમ્યાન દક્ષીણ બાજુએ ગાપીએ કે આપણી આર્થિક સુખસંપત્તિના કરતા જીવનની બધારે કિમ્મત વસ્તુઓને આદર છીએ છીએ અને "જેણે જાણે મારા જીવનનું સામાન્ય મેળવવું હોય પરંતુ પોતાનો આત્મા ગુમાવી દીધેલો હોય તેણે તે મેળવવું અર્થાત કશુંજ મેળવ્યું નથી," એ ખ્રીસ્તીધર્મના મુખ્ય સિદ્ધાંતને પોષીએ છીએ અને એ આપણા જીવનના ઇતિહાસનો પ્રમાણિક પ્રયત્ન કરીએ છીએ તો આપણે જરૂર પાષાણમાં પાષાણ હૃદયને પણ પીગળાવી શકીશું. એટલે આપણે આપણામાંની ગેરવાજબતાને ખંખેરી નાખીએ અને આ બારમાં પ્રમુખપદમા આપણું બાલિદાન આપીએ.

મેસર્સ ભરચી, મેસ. એમ. દેસાઇ, મણીભાઇ લાલભાઇ, પી. એમ. લોલ્લી અને મસપ મહમદ તેલીએ સમજાવ્યા મુજબ આપણે કર્યું હતું.

ઠરાવેવાર

બાદ નીચેના ઠરાવો અનુક્રમે પસાર થયા હતા:

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ નેશનલીસ્ટ મુખના આયમ દેહળ ટ્રાંસવાલના હોદ્દેદારોની મળેલી આ માસ મીટીંગ કે ઠરાવ ઉપર મુકવામાં આવેલા આગાનુમી પ્રતિજ્ઞા નેમજ નેશનલ સીકયુરીટી કોડની કલમ ખી. કી. એ. સીદાને કરમનમાં થયેથી સજાને સખ્ત શબ્દોમાં વખોડી કાઢે છે અને તેની સામે પોતાના સખ્ત વિરોધની નોંધ લે છે. આ બાબે પ્રમાણે મોકાસાસનવાદ અને માનવીઓની સ્વતંત્રતા ઓ છુટાપણાના સઘળા સિદ્ધાંતોનો નિષેધ કરનારા છે અને જવાબદાર રાજવીતીનો નરસંથી આ દેશમાં પાછી સ્થાપવામાં આવે છે અને હાલનું પુલ મોકાસાસન અને સઘળા લોકોની સ્વતંત્રતાને ખાડે લઇજાય રહ્યું છે એવાં અનેક વખતે મારવામાં આવી રહેલા જબ્બાનું પોલ ખોલે કરનારા છે. આ મીટીંગ આ હકક મેળવવાં સુધી પોતાની લડત ચાલુ રાખવાનો ઠરાવ કરે છે.

આભાર માનવા માટે રેવરી હેરવરામાં આવતાં પા. ઇ-૨૪-૫ ની સ્કમ પસ કરી. પી. નારણસ્વામી નાયડુએ સભાગારી પહેલ કરેલ બોલી વખત સાયસેન્સે પ્રકટ થેલ્યું હતું જેથી કાર્યાલય પણ કેમેરો થયો હતા.

ઝાંપી દોકાનો વિષયાદ કરવા દેવા માટે હોદ્દુ મેદા સમાજના કાર્યકર્તાઓનો આભાર માની સભા બરખાસ્ત થઇ હતી.

સા દેશની સલામતીની સકલ અવિરત ચાલુ રાખવાને સમયના જરૂરી પગલા લેવાની સત્તા આપે છે અને હોદ્દા પ્રમાણે સ્વમાન અને રાષ્ટ્રિય ગૌરવના રક્ષણની આ જરૂરતમાં સાંવિધિક, નૈતિક તેમજ આર્થિક સકકમ દેશ આપણાની પ્રતિજ્ઞા કરે છે.

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ નેશનલીસ્ટ મુખના આયમ દેહળ ટ્રાંસવાલના હોદ્દેદારોની મળેલી આ માસ મીટીંગ કે ઠરાવ ઉપર મુકવામાં આવેલા આગાનુમી પ્રતિજ્ઞા નેમજ નેશનલ સીકયુરીટી કોડની કલમ ખી. કી. એ. સીદાને કરમનમાં થયેથી સજાને સખ્ત શબ્દોમાં વખોડી કાઢે છે અને તેની સામે પોતાના સખ્ત વિરોધની નોંધ લે છે. આ બાબે પ્રમાણે મોકાસાસનવાદ અને માનવીઓની સ્વતંત્રતા ઓ છુટાપણાના સઘળા સિદ્ધાંતોનો નિષેધ કરનારા છે અને જવાબદાર રાજવીતીનો નરસંથી આ દેશમાં પાછી સ્થાપવામાં આવે છે અને હાલનું પુલ મોકાસાસન અને સઘળા લોકોની સ્વતંત્રતાને ખાડે લઇજાય રહ્યું છે એવાં અનેક વખતે મારવામાં આવી રહેલા જબ્બાનું પોલ ખોલે કરનારા છે. આ મીટીંગ આ હકક મેળવવાં સુધી પોતાની લડત ચાલુ રાખવાનો ઠરાવ કરે છે.

આભાર માનવા માટે રેવરી હેરવરામાં આવતાં પા. ઇ-૨૪-૫ ની સ્કમ પસ કરી. પી. નારણસ્વામી નાયડુએ સભાગારી પહેલ કરેલ બોલી વખત સાયસેન્સે પ્રકટ થેલ્યું હતું જેથી કાર્યાલય પણ કેમેરો થયો હતા.

ઝાંપી દોકાનો વિષયાદ કરવા દેવા માટે હોદ્દુ મેદા સમાજના કાર્યકર્તાઓનો આભાર માની સભા બરખાસ્ત થઇ હતી.

પ્રજાનો ચર્ચિલનો સંદેશો

શ્રી. ચર્ચિલે પ્રજા જોગો એક સંદેશા બહાર પાડ્યો છે તેની લગભગ દોઢ કરોડ નકલ પ્રજામાં વેહેંચાઇ છે. એ સંદેશામાં જણાવ્યું છે કે જો જર્મનો ઉપરાઢ ઉપર ફુમલો કરશે તો તેમાં હેસનો મોટો ભાગ જોઈ પણ સંદેહવાદનો નથી. બલકે દોનારા ઉપરના પણ મોટા ભાગનો તેનો અસર થયા નથી. પણ જે જગ્યાએ દુશ્મનનું અસર કેમ આપવા ઉતરવાનો પ્રયત્ન કરશે ત્યાં જબરદસ્ત લડાઇ થશે અને ત્યાં ત્યાં દુશ્મનને પોતાના સકારનું મથક કાંઈ હતો તે મથકો ઉપર બારો ચાલુ રહેશે. જોયા લડાઇની જગાઓમાં સોલજરો અને બાલ જરૂરી કામદારો રહીયા જોગ અને તેમ બીજા પ્રજાના માણસો ઓછા દોષ તેમ પણ સારૂ. પણ દુશ્મનો ચારે બાજુ બાર પછી તેવા માણસો એ ત્યાંથી નીકળી જવું સલાહભરી ભરેલું નથી અને જો તેમને નીકળી જવાની ચોખ્ખા સુચના નહીં મળે તો બને હોય ત્યાં તેમણે રહેવું ચારે બાજુ દુશ્મનોને હરાવવા અને તેના એક એક માણસનો નાશ કરવા કટાક્ષ આદ-ર્શીદારીઓ રીતી જરૂર પણ તે સમય દરમ્યાન દેશમાં કામકાજ જેમ ચાલુ છે તેમ શાંતીથી ચાલુજ રહેવું જોઇએ

આરબોદમાં જરમનોની કામગરી

સોરીઆ ઓર ઓરેબીઆઓ અરબોમાં કટકા કામગરી ગઇ લડાઇ પછીથી ચલાવેલો તેની ખબર સારી રીતે તોમોને આપવી છે. સાર પછી બગદાદમાં એક મી. ઇલ્ય કરીને અરબોમાં કામ ચલાવનાર જણાતો મળ્યો છે પણ હમણા ખબર મળે છે કે જર્મનોના પક્ષ જોયા સોરિઆ સરાક સીરીયા બાજોર જરૂરાઓમાં ઠીક સંખ્યા માં છે તેમનો કેટલાકને સ્ટેહાનીસલમનો એક તેયારીઓ સમે છે તેમણે ખબર આપ્યા મુજબ ખાસ આગળ પડતા બે માણસો જણાય છે એક એલેક્ઝન્ડર રોજર અને બીજો ઓપરની. હાલની લડાઇ પેહેલાં રોજરનું હેડકવોર્ટર બગદાદ માં હતું જ્યાં તેની મારો કેટલીક જર્મન કંપનીઓનો એજન્સી હતી. તેને બગદસીઓના પ્રેહ્લો સાથે સબંધનો સંબંધ છે પણ તે અરબી ભાષા સારી રીતે બોલી શકતો નથી બીજો માણસ ઓબહસી રીસીયામાં એક જર્મન એજન્સીની પેઢીમાં ભાગીદાર હતો. તે સીરીયા અને પેલેસ્ટાઇનમાં રહેવાથી અરબી ભાષા સારી બોલી શકે છે. એ ઉપરાંત એક બીજો કેમ કેમીકલ નામનો જર્મન પણ છે. આ સઘળા દ્વારી કારસ્થાનો જાણવા પછી કોણે કાનો પીપાસ કરવો એ વીચારવા જેવું છે.

ફ્રાંસમાં લડાઇનો નવું સરનામું

ફાંસ ઓફ કેમન્સમા મી. એટલીના જણાવ્યા પ્રમાણે ઇરાકના બળવા બોરોને કુંચવા વપરાતા લડાઇના ગરજના બાદબાકી વાતો માનવાનું નથી સબળ કારણ મળે છે તે ઉપરાંત કેંચ સરકારે કબુલ કર્યું છે કે સીરીયામાંના એરોડ્રોમ જર્મનોના કબજામા આવવાના આવ્યા છે. કેંચ સરકાર સીરીયાનો કાબજ લઇ છે અને લાના કેંચ સકર મુકી દીધો છે એવી અફવાને કશો સત્તાધાર કેમ મળ્યા નથી.

સરકાર ઉતારવાની નવી રીત

હોટમાં લડાઇએ વધું ગંભીર રૂપ ધારણ કર્યું છે જર્મનીએ ત્યાં સરકાર ઉતારવાની નવી પુલની ઉપયોગમા લીધી છે. બાલકર મથાન જે બબર એનબ્રને હવામા ચાલી જાય છે તેનો ઉપયોગ જર્મનીએ સરકર ઉતારવામાં કર્યો છે એરોપ્લેનનો પોતાની પાછળ બધુ બાર બાલકર મથાનો બેંચી લ્યે છે અને જ્યાં સરકર ઉતારવું હોય ત્યાં ૨૦ ૨૫ માણસ દૂર એક આવ્યો આપી બાલકરને છોડી દે છે ને બારેલે પેરાશુટે જઇને ઉતરે છે. તેમાં ૨૦-૨૫ સોલજરો હથીયાર બંધ હોય છે. બાલકરો ઉપર ઓન્ટી એરક્રાફ્ટ ગનનો નીશાન કરવા મુશ્કેલ પડે છે અને એરોપ્લેઇન કે જે એક ધીમતી સાધન છે તે તો દૂરજ રહેવું હોય છે બાલકરમાં કોણ બારે મરાનારીના ખબર નહીં હોવાથી તે બનાવવાનું કામ સહેલું અને સરલ થઇ પડે છે. આ બાલકરોથી ઘણારે લાંબ પણ ઉતારી શકાય છે અને કહ્યામે એરોપ્લેનોની મોટી સંખ્યા પણ કરી બાલકર રહેતો નથી. આ નવી યુક્તીને લીધે કદાચ જર્મની ઇગ્લાંડના પણ સરકર ઉતારી શકે એમ માનવામા આવે છે, અને તેને માટે શ્રી. ચર્ચિલે પોતાની પ્રજા ને ચેતવણી આપી પણ છે.

ડર્હનિ ખાલસા

ડર્હનને મીસ અને સીરીયામાં મોટા ભાગ આપવાની બાલક નાઝી બતાવી રહ્યું છે, બીજી બાજુ રશીઆને પ્રધાન તરફ ખુટે હાથ કામ કરવા દેવાના બધનો બંધાયા છે તેને લીધર સીરીયા અથવા ઇરાકમા પગધાર થાય તો કદાચ રશીયા ઇરાનના ઉત્તરે ભાગમા પોતાનો હાથ ચેમે એ પણ સંભવીત છે.

હિંદમાં ડર ડેર ચેતા રમખાણો

હિંદના જેલમા છાપાઓ ઉપરના બંધારણ કે હીંદમાં ડેર ડેર કોમી રમખાણો એ બનાવને રૂપ લીધું છે. કોયા પહેલાં બંગાલમા કે બનાવ બન્યા પ્રધાન સરે દ્રજકુલ હક્ક છે ત્યાં ઢાકા સ્ટેદરમા ફુલહટ્ટ સર થયું હતું ત્યા બરોને આગ લાગવામાં આવીની અને ખુનો થયાતા અને લુટા થઇ. સાર બાદ મુંબઇમાં મોટા રમખાણ શરૂ થયુ છે. રમ-ખાણના છોકરા તબકા અને સત્તાધારીઓએ લીધેલા પગલાં સામેરેની બબરો છે અન બધા બાજો પક્ષરો લીધો હતા અને કેટલીક જગોએ રમખાણ થતા આ કોમી ફુલહટના પ્રારસા જાગ્યા હતા. સત્તાધારીઓએ મુંબઇના બાબીને સામના આપી છે કે આ ફુલહટના મળાં મંત્રીલાકોના નામ, જાતિ, ધર્મ તથા કયા વિભાગમાં ફુલહ થયુ હતું વિગેરે પ્રેસ પણ બાબત જાહેર નહિ. મુંબઇના ધર્મેલ રમખાણથી કુલ્લે ૪૪ માણસો માર્યા ગયા છે અને ૨૫૬ ઘાયલ થયા છે.

મહાત્મા ગાંધીજી ઉપર આ રમખાણોએ બારે અસર કરી છે અને તેથી તેમની તબીયત ગઇકી હોવાના બબર છે. બોઠકમાં તેઓ રમખાણવાળા ભરેસોમાં તબાલ અંગે નીકળશે.

જીન્હાને સરે સપ્રૂનો જવાબ

હીંદની બંધારણ પરીષદની સ્ટેન્ડીંગ કમીટીએ એક નીવેદન બહાર પાડયું છે. એ પરીષદના પ્રમુખ સર તેજ બહાદુર સપ્રૂ એ નિવેદનમાં જણાવે છે કે મુસ્લીમ બીનબરી પરિષદ કરી તે પહેલાં બે મહીના મુદ્દો મી. જીન્હા અને ગાંધીજી વચ્ચે સમાધાન કરાવવા અમે પ્રયત્ન કર્યો હતા, પરંતુ મને જણાવતા દીલગીરી થાય છે કે અમારા એ બધા પ્રયત્નો નહિ નિષ્ફળ થયા છે. સાર બાદ સર સપ્રૂએ જીન્હાના એક નિવેદનનો રદીઓ આપતા જણાવ્યું હતું કે મુંબઇ બાને બોલાવવામાં આવેલી એ બીન-પક્ષી પરીષદ પ્રેસીડેસ અને ગાંધીજીના કહેવાથી બોલાવવામાં આવી હતી એની વાત જીન્હા કહે છે તે નહિ બોટી છે. સર સપ્રૂ ઉપરમાં જણાવે છે કે બધા આવુંજ માનસ હોય ત્યાં કોમી સલાહ હવે થઇ શકે એવું આપણું બોધ પણ પ્રારબ્ધ મને તો દેખાતું નથી.

એમરીનું સરે સપ્રૂએ આપેલો બદબદનો જવાબ

હીંદના બજર મી. એમેરીએ નાગેરમાં બાબતમાં જે સુરીબાબી સલાહ આપી હતી તે ઉપર મબ્બત ટીકા કરતા સર તેજ બહાદુર સપ્રૂએ જણાવ્યું હતું કે, હીંદને આ રીતે સુરીબાબી સલાહ આપનાર મી. એમેરીએ હીંદનું બાવિ જેવા ગબ્બરોના હાથમાં આપ્યું છે કે જેઓ કદી જેલવાજ થઇ શકે નહિ.

આ હિજરત હોંદના સવાલ આવે છે ત્યારે દર વખત કોમી મતભેદના જૂતને આગળ ધરવામાં આવે છે પણ આ મતભેદ ટાળવા અને કોમી સુલેહ–સંપ કરાવવા મી. ઝેમેરીઝેજ આજ સુધી શાં પગલાં ભર્યાં છે તે તેમણે જણાવવું ઘટતું હતું. વળી મી. ઝેમેરીઝે હોંદમાં એક મધ્યસ્થ પાર્ટી ઊભી કરવાની રીતીતેને અપીલ કરી હતી પણ મી. ઝેમેરીઝે જાણવું જોઇએ કે તેમના જેવા માણસોનું આ જાતનું માનસ જ્યાં સુધી હયાત હોય ત્યાં સુધી આવી કોઇ પણ પાર્ટી હોંદમાં હવે ઊભી થઇ શકે તેમ નથી.

હોંદના કાફલાનો ઉકેલ કરવાનો રસ્તોઃ?

રેટલસ્નેક ભાષાના તંત્રી મી. આરમર મુજે, તાજેતરમાં આગળી મલાયા હોંદો વજીર મી. ઝેમેરીઝે હોંદના મામલા બાબતમાં દક્ષીયેસ મંતવ્ય ઉપર સ્પેકટેટરમાં જે સમાલોચના કરી છે તેમાં મી. મુજે જણાવ્યું છે કે, હોંદમાં હાલ જે રાજદ્વારી ગડબાંઢ પડી છે તેનો મી. ઝેમેરીઝે બહુ સારો અને સચોટ ખ્યાલ પોતાના એ ભાષણમાં આપ્યો છે. ઝેમેરી પોતાના એ ભાષણમાં હોંદની મરીસ્થીતી બાબતમાં હકકરી સેનાપતિની ભાષામાં જણાવે છે કે આખી પરીસ્થીતી બહુ સારી અને સંતોષકારક છે, પણ આ વખાણને અંતે હોંદની પોલીસી બાબત માં તો તે કંઇજ ચોકકસ બલાભપ્રદ કરતા નથી. પણ ને છતાં એ બાબતો ચર્ચા જોતાં લાગે છે કે હોંદની કેમ માહાસંઘોનો ઉકેલ કરવાનો વિચાર તો કેમજ પણ કોઇ વિચાર ઝેમેરીનો પોતાનો છે કે કેમ તે કહી શકાય નહિ. આગળ વધતા મી. મુજે જણાવ્યું કે એ વાત તો ચોકકસજ છે કે હોંદસરને આપણે કરારવો છે એટલે બધી હોંદને જોરજુલમથી કાબો રાખવાનો વીચાર નજ કરી શકીએ. એટલે આવા સંજોગોમાં મુસ્લીમ લીગ અને કોંગ્રેસ હાલના મતભેદ દુર કરી સંયુકત થાય અને પાર્લામેન્ટરી કબજાને બદલવા આવે ત્યાં સુધી રાહ જોવાને બેસી નહિ રહેતાં આપણેજ હુ આગળ આવીને એમ ન કહી શકીએ કે, "અમે તમને અમુક વસ્તુ બોકસ આપીશું અને દુશ્મનથી હોંદને બચાવવા હવે તમે બધા એકજોત થાય એવો અમારો આગ્રહ છે. કુરેશનનું સ્વરૂપ પણ તમારે સિધું કરવું જોઇએ.

મરપડદ અને ઝગ

હાલમા હજુ પણ હોંદનો કરારાર વરસથા કોંગ્રેસવાદીઓનો બરબાદ કરવાનું ચાલુજ છે. આહાર બાબે લાંનીકોંગ્રેસ પાર્ટીના વડા ધારાસભ્યોના કેપ્ટની રણીકરને હોંદ સંરક્ષણ ધારા હેઠળ પકડીને દોઢ વર્ષની કેદની સજા કરવામાં આવી હતી.

સત્યાગ્રહ કરવાની વિજયનગરના મહારાજ કુમારની ઉત્સુકતા

વિજયનગરના મહારાજ કુમારે સત્યાગ્રહ કરવાની પરવાનગી મહાત્મા ગાંધી પાસે માગી છે. પરંતુ કુમારશ્રીના સંજોગોને અંગે તમજ તેઓએ સત્યાગ્રહની પ્રતિજ્ઞાની તમામ શરતો કબુલ મંજુર કરી ન હોવાથી ગાંધીજીએ પરવાનગી આપી નથી. ગાગપુરને રેસને મહારાજ કુમાર ગાંધીજીની સાથે અલ્હાબાદ જતા હતા ત્યારે તેમણે એક પત્રકારને જણાવ્યું હતું કે: હું બધી રીતે ગાંધીજીના હાથ નીચે છું. મારી અવિષ્યની યોજનાઓ તેમના પર નિર્ભર છે. સેવાશ્રમની મુલાકાત અને રચનાત્મક શિક્ષણ આપવી એમ હું માનું છું.

ચશ્માંને પહલું ખાદીથી શુદ્ધ થાય છે

મદ્રાસના એક જાણીતા દાકતર કે. એ. લક્ષ્મીપતીએ ન્યુ દિલ્હીમાં બોલતા કરતાં એવો મત દર્શાવ્યો હતો કે માણસો ચશ્માં પહેરતા બોરાક બે તેવા તેઓનામાં અભબરો પેદા થાય છે અને તેના પરીણામ બુરો થવામાં આવે છે. તેમણે જણાવ્યું કે આયુર્વેદ માનસીક તેમજ શારીરીક રોગો દુર કરવાનો ઇલાજ શોધ્યો છે. અને આયુર્વેદના સીદ્ધાંતો જો બરોબર શોધવામાં આવે તો સુધ્ધો ચાલજ નહી. , મહેજ ચશ્માં પરતું બાબાથી અભબરો થાય છે અને તેનું પ્રમાણ વધતાં જોકોની માન। બાગણી ખેકર બારી ઝબ છે અને પરીણામે બુધ્ધો થાય છે.

વિવિધ વર્તમાન.

વડા પ્રધાનને મળેલો ખેતાબ

ચુનીવનના વડા પ્રધાનને તેમની ૭૨ મી વર્ષ ગાંઠ પર ના. શહેનશાહ તરફથી ગ્રીક માર્શલનો ખેતાબ એનાત કરવામાં આવ્યો છે જે મેરાદામાં મોટા હકકરી ખેતાબ ગણાય છે. ગ્રીક માર્શલ રમટસે એક જાપબમાં જણાવ્યું હતું કે જરીબ્બમાં હું સત્તાચાર રીતે ગ્રીક માર્શલ તરીકે ઓળખાઇશ. પરંતુ તેથી કોઇ એ કરી જવાનું નથી. ઉપલ્યાં ૪૦ વર્ષથી હું જનરલ રમટસ તરીકે ઓળખાતો આવેલો છું. અને એજ નામેથી હું ઓળખાવા ચાહું છું. આ પડપણે હવે નામો બદલવાની મને ઇચ્છા નથી.

ક્ષય અટકાવવાના ઇલાજ

ડાકટર મી. એ ટોરમર જે ક્ષયના ખાસ અનુભવી છે તેઓએ કરણનની ચીમેન્સ જનરલ કાઉન્સીલ ઓફ ધી યુનાઇટેડ સા. આ. નેશનલ પાર્ટી સમક્ષ એક જાપણમાં જણાવ્યું છે કે સાક્ષિય આકિકામાં ક્ષય અટકાવવાને આપતા પગલા લેવામા નહીં આવશે તો બીજા વીસ વર્ષમાં અહીની નેટીવ પ્રજાનો સંપુર્ણ નાશ થઇ જશે. તેમના જણાવ્યા મુજબ યુરોપીયનોમા આ રોગમાં આવ્યા તે પહેલા અહીની નેટીવ પ્રજામાં ક્ષયનું નામ નીશાન પણ નહીં હતું ઉપર્યા ત્રણ વર્ષની તપાસને અંતે જણાયું છે કે નાટાલમાં નેટીવોમાં ક્ષયથી પીડાતાની સંખ્યા ૨૬૦૦૦ ની છે. જહાનના પ્રદેશો કે જ્યા નેટીવો ટાઇપ તરીકે રહે છે ત્યા દર ૪૦ મા એક ક્ષયપરદર્શપુલોસીસનો દરદી મળે છે. જ્યારે સફેરો ના બાગમાં અને તેની આસપાસના બાગમા કે જ્યા નેટીવો યુરોપીયનોના સંપર્ક સાથે રહેતા બોરાક બાગ છે તેમા ૬૨ સેકડે એ દરદી હોય છે.

હોંદના બાબતો ઉપર બાધતો

સંડનનું 'ન્યુઝ ક્રોનિકલ' નામનું બાર્તા જણાવે છે કે ઇન્ડિયાની બાબતો ઉપર બ્રીટીશ બાપાઓ એ કાળો પડદો નાખ્યો છે. અને તેના કેવુ બ્રીટીશ પ્રજાને જોતરવાનો છે. ઇન્ડીયામાં છુટાપણાની બધી અને જેલ બાનાઓની બરતી એ લોકો નેશનલ વર્ગ અને બ્રીટીશ સરકાર વચ્ચે અહીંસાત્મક યુધ્ધ ચાલી રહ્યું છે તેમાં કોઇ જણવા જેવું કે વીચાર કરવા જેવું નથી એવું બ્રીટીશ પ્રજાને સમજાવવાનો આ પ્રયત્ન છે. વધુમ ઇન્ડીયા જણાવે છે કે લોકો ૨.રખાનાઓમાં તેમજ બેહુ તો બીજાર્થીઓમાં મોટી હડતાળો ચાલે છે. અને પોલીસનો જુલ્મ કરનારી અને નોકરાન કરનારી પ્રવૃત્તિઓની સામે તેઓ બબરમા પુર્વક અને શાંતીથી હડતાળોનું કામ ચાલુ રાખે છે. (આજ હકીકત અહીંના બ્રીટીશ બાપાઓને પણ બરાબરસા માલુ પડે છે કમબા કમથ્યાં કેકાણે કેકાણે તોફાનો, ગોળીબારો, વાગેરે ની બબરો આવે છે પણ અહીંના બાપાઓ માં કે કટરના તારીમાં તેનું નામ નીશાનબધ નથી.)

ઝાલનાની ઇન્ડિયા સીવનારની કમાટી

જોના ગેરમેન માલામેન્ટના મેમ્બર મી. રેકનલ્ડ રોરેનસન છે તે કમાટી બોલનમાં પંડીત જવાહરલાલ નેહરૂને છુટા કરવા તેમજ બીજા રાજદ્વારી કેદીઓને છુટા કરાવવા અને હીંદુસ્તાનને સ્વતંત્રતા આપી દેવા બાબત પ્રચાર કાર્યનું કામ ઉપાડયુ છે અને તે માટે બોકલેંડ, કેનેડા સાઉથ, રહેડેસ્લેન્ડ, આફ્રિક વેસ્ટ અને સ્કેકેસાવરમાં કમાટીઓ નીમા છે.

પોર્ટ એલીઝાબેથ હિંદુ સભા

જનરલ મીટીંગ

ઉપરોકત સંસ્થાની જનરલ મીટીંગ તા. ૨–૬–૪૨ ને રવીવારે સાજે પાંચ વાગે ગુજરાતી હોલમાં મળશે. હાજર ના તેમજ બહારગામના પણ્યોમાંના મેમ્બરોને પધારવા બાબત વિનંતિ છે.

કામકાજ: સંસ્થા તરફ । ચાલતી રાબતા વિશે વિચાર વિનીમય અને નિર્ણય.

દુલભજભાઇ કુકીર
મં. પો. એલીઝાબેથ હીંદુ સભા.

મસાલાની ગરમી

ગરમ ચીજો પ્રથમ મોઢામાં મુકવાની સાથે જ જીભ ઉપર તેની તીખાશ-ગરમી જણાવે છે. જેમ જેમ આ ગરમ ચીજોનો વપરાશ વધતો જાય છે તેમ તેમ ખાનારને વધુ ખાવા લોભાઈએ છીએ. ગરમ ચીજોનો વપરાશ વધુ થવાથી શરીરના તાનતંતુઓ તેજજ બને અને ગરમીનો પ્રકોપ જણાય છે. લોહીના અનીતંતુ અને ભાગો જરા ઓછો જુદો ચુન્સ જેવા થઇ જાય છે અને ત્યારે ચામડી ચીજો વધુ પ્રમાણમાં જોવામાં આવે છે. સાથેજ આ તંતુઓમાં સ્તેજપણું આવે છે અને ખાનારને સાથેજ ગુસ્સો થાય છે. બીડી, ચા, તમાકુ, દારૂ વિ.નું બંધાણ પણ હોય છે. બાજુમાં જોઇએ તો ભાન ચીજો પીતા પીતાં પણ બીડી ની ભાય છે. ચા, તમાકુ, ગરમા, મસાલા અને દારૂ વિ.નું ઓગળ બને છે. આવી ચીજોના વપરાશથી ગરમી વધી જાય છે અને તે ગરમીથી લગભગ પાંચુઓ અને રસાનોમાં નુકસાન થાય છે.

જ્યારે આ ગરમી આખા શરીરમાં વધી જાય છે ત્યારે પેટની ગરમી ઉપર જણાવેલ કરતાં બમણી બને છે, કબજ બાહ્ય થઇ જાય છે અને રોગો હાજર થઇ છે. જ્યારે આવી સ્થિતી થાય છે ત્યારે ગરમ ચીજો અને તે ઉપરાંત ખારાશવાળી ચીજો પણ બહુ ફાયદાકારી નથી. પણ જાણકો ગરમ ચીજો આવાનો ઇલાજ કરતા નથી અને ગરમી વધી ગયેલી જણાતા ઘણા ખોટા ઉપાયો કરે છે અને ત્યારે કુદરતી રીતજ ગરમી વધી જાય છે. આવી જવાથી ચોતરજ તાજી ચીજો ખાવા તે બહુજ ખોટું છે અને ત્યારેજ સાચવીયો તેવી વસ્તુઓ ખાવા બહુજ છે. આવું પરિણામ ગરમ દવાઓથી પણ થાય છે, તે ખાસ ધ્યાનમાં રાખવું જોઇએ. આને માટે જ્યારે કુદરતથી વિરૂદ્ધ ખોરાક પણ થાય છે ત્યારેજ શરીરને જરૂરના સાત બાર સારો ખોરાક લે છે અને અનાયાસે પોતાજ ચિકીત્સકના ગરમી ઓછી કરવાના ઉપાયો મળતા આ ગરમી શાંત થાય છે. આ પણ વધતાની સ્થિતિની ગરમી આખા શરીરના જીવિત અંગોને તપાવી બાળી કરી નાખે છે. ગરમી વધવાથી દરેક રસાનમાં સોજો કરી મુકે છે અને જ્યારે બાવાનો અને યોગ્ય ઉપચારનો બાંધા વખત સુધી સેવન કરવામાં ન આવે તો ગરમી ઘણી બધી ભયંકર બની જાય છે. આમાં ઉતાવળ કરી ને રસાયના કારણે તથા બદપથ્યો સેવામાં આવે છે તો આ ગરમી ઉશ્કેરો લે છે.

ત્વચા ઉપરાંત આખું મોઢું આવી બને છે. ઠોર બાલ થાય છે અને તેમાં પણ સોજો આવે છે, દાંતના પોલા ગરમ થઇ થાય થઇ સુજી આવે છે અને ઘણીવાર દાંતના કાંધના કીડા પડી દાંત ઢીલો પડે છે અને તેમાંથી લોહી પડે છે. "દાંત ટોલા પડી જવાથી તેમાં પોલાણ થાય છે. અનાજ ખાવાથી તે પોલાણમાં ભરાય છે અને તેનો સડો થાય છે. આ સડો પહેલું સ્વરૂપ એ છે. આ પર જેજ ધ્યાન ન આપવામાં આવે તો દાંત-ઢોર પોલામાં જવાથી પરમાણુઓ ઉપર અને આંતરડામાં જઇ તેમાં નુકસાન કરે છે. ઉપરાંત આ ઝેર ગાંઠી તરફે તરંગોમાં ભળવાથી તેનું નુકસાન થાય છે. આવારે આ પાયેરીયાના દવાખાનાના ઉપાયો ચાલે છે પણ ખરી રીતે તેમાં ફાયદો થતો નથી. તેનાં મૂળ કારણને દૂર કરવાથીજ પાયેરીયા મટે છે. બહારનાર તેના તકલાદી ઉપચારો કરવા થી દવાઓથી ગરમીના ારણે ગરમીમાં વધારો કરી પાયેરીયામાં વધારો કરે છે. આ ઝેરને દૂર કરવામાં મદદ કરવાથી તો ઓજ છે કે ગરમી દૂર થાય, દરત ગાંઠે આવે ઓઠળે ઠાંત કુદરતી રીતે મજબુત થશે અને પોલાણ જોય પણ આપોઆપ ભરાતું જાય પણ પરંતુ આટલું જરૂરી અને સાદેજ આ ઝેર ઉત્પન્ન થતું અટકવાથી પાયેરીયા બંધ થઇ જશે અને બીજી ઘણી બીમારીઓ પણ આપોઆપ બંધ થઇ જશે.

ચોરીઆ.-ગાંઠો પણ આવાજ કારણોને આભારી છે. ચોરીઆ-ગાંઠો બંધ છે. તેના ઉપચારમાં ઠામમાં કપાયાની વાતો થાય છે પણ બહારનાર કપાવતાં રસતનો વધુ ફાયદો થઇ શકતો થાય છે. ચોરીઆ-ગાંઠો કુદરતી રીતે ઠામ છે પણ આપણા કારણો વધી જાય છે ત્યારે કપાવવા જતાં તેમાં જે વધવાનું કાર્ય રહેલું હોય છે તેથી ઘણી વાર ઘામ પડી જાય છે અને ફરી કપાવવા પડે છે અને શરીરમાં કુદરતી ગાંઠવાનું જે કામ છે તે અટકી તેનું નુકસાન થાય છે. ખરો ઉપાય તો એજ છે કે તે ગાંઠ થવાના કારણોને દૂર કરવાની જરૂર છે.

ગરમી વધી જવાથી લોહીમાં સાજો વધી તેના તાનતંતુઓ ઉપર દબાણ થાય છે અને તેથી લોહીવાણની ક્રીયા બંધ થઇ જાહેરાસ થઇ આવે છે. નાકમાં સોજો થઇ આવે છે ચાંદા (અલસર) પડે છે અને પરિણામે કેન્સર થઇ આવે છે. કેન્સર ઓઠળે ખરાબ ચાંદી, આગ બહા પણ થઇ જાય છે. આને માટે ઓપરેશન કરવામાં આવે છે આમાં તો ઉંડેલોઠીસીરીનો સોજાને કુંતારવામાં આવે છે. ચક્કરાતમાં તો બધાને લાગ જણાય છે પણ તેનું મૂળ દૂર ન થવાથી પાછી એની એજ ક્રીયા થઇ તેમાં વધારો થાય છે.

ગરમીથી આખ બાસ થાય છે, વખતે સોજન પણ થઇ આવે છે, આંખમાં બળતરા થાય છે અને બાસ થઇ જાય છે. શરીરમાં ગરમી વધી જવાથી ગોઠીવિકાર થાય છે અને શરીર ના ગરમાની ફોલ્લીઓ થાય છે તેમ શરીર ની ગરમી મજજા ઉપર આવી આખામાં ગરમી જણાય છે, આંખનું તેજ ગરમીથી ઓછું થાય છે અને બાસ થઇ આવે છે. બાસના ઉપચારમાં ઠંડકવાની ક્રીયા કરવામાં આવે છે. ચોથા તે બાસ જેવી બને છે અને બીજે થાય છે. બાકી રીતે બાસ મટવાજ નથી. બાસ નો આ બધો ઉપાય - બીજો બધો ઉપાય તો એજ છે કે ગરમી ઓછી કરવી જોઇએ. ગરમી મટી જવાથી આપોઆપ આ વિકારો મટી જાય અનેના દરદો મટે છે અને તેજ પ્રકાશ કરી શકે છે આવશ્યક માટે કેવા ઉપચારમાં દરદે, બેઠાં, ભાળણાં ઓછા ગોઠવા મુજબનું દવાઓનું સેવન કરવાથી અને ચીકણાને પાણીમાં પમાણ આંખે ઝાંટવાની કે તેનાં પોતાં મુકવાથી તેજજ તેના પાણી નાં ટીપા આંખમાં નાખવાથી મટી બને છે.

આ ગરમી મગજમાં જણાય છે ત્યારે લોકોને રમાનીક સોજો થાય છે, દાઢ થાય છે અને ઘણીવાર ખોરાક તેજજ મવાઢી વસ્તુ ચોતરવા માં અડચણ કરે છે. ચિરોપ ઉપદ્રવ થતાં ચાંદા-અલસર થાય છે અને ઘણીને નસાંયો પાક થઇ રહે થાય છે અને આવતી ઘણીને પરિણામે કેન્સર થઇ આવે છે. કાંઇ વખત બને છે. આવો સડો તાળવામાં પણ થાય છે. તેમાં નાનું છોકરૂ અને ઘણીને મોઢે છોકરૂ પણ પડે છે. આ રોગ થાય ત્યારબાદ નથી પણ શરીરના ઝોઢાના અને કરેક તંતુઓમાં રોગ છે અને તે રોગ ઉપર આવી મળાને અને તાળવાને પાકો છે. મોઢાને ઘણી જગાથી બાન્દ્રાણીની પારોજ બારાબાજાર ગોમાંની નગા રોગ છે અને નગા ઉપર દવાઓ બતા આ નવી સંશોધનોને ારણે બાનની ક્રીયાના અટકાય થાય છે, મજબુતપણ થાય છે અને કરી મુજબ છે. બધા મુજબપણ જેવો થઇ રોગ તેજ થઇ શકે છે. આ બધુ ગરમી વધવાનું કારણ છે, ઉપરના બેઠેલા ઇલાજોના કે કરેલોંસ કરાવવાના ઉપચારો કરવા આવતા નથી. આવા ઉપચારોથી જરા રાહત મળે છે, પણ ખરો ઉપચાર ગરમીનો રોગ નાશ નીકળી જાય તોજ મટી શકે છે.

મગજના ગરમી વધવાથી લોહીની નસો તપે છે. તકલાગો અતિ કરવાથી લોહી અતિ ગરમ થાય છે અને તેમાં ગ્લેસ વધવાથી પાણી પાર જોયી જોયી નસો તેમજ ગોઠી નસો તુટે છે. આ નસો તુટવાથી નાક વાટે, મળ વાટે લોહી પડે છે. આવે વખતે મગજ ઉપર ઠંડું પાણી રેડવાથી રક્તસ્રાવ થતો અટકે છે. ગરમીથી કે તાપ આવી જવા પછીની ગરમી થી કે તાપ આવુ દૈાગ અને તેની ગરમીથી મગજમાં સોજો થાય છે. કટલીકવાર પાક થઇ પણ થાય છે અને પાણી જરામ છે. નાકમાંથી ગરમ પાણી પડે છે.

શરીરનાં શક્તિની વસ્તુ લોહી અને ધાતુ છે. ગરમીથી આ બન્ને વસ્તુઓનો બગાડ મગજમાં થાય છે. ધાતુસ્થાન માટે કમર અને મગજ બે મુખ્ય સ્થાન છે. મગજમાં ગરમી વધે છે ત્યારે ધાતુ તાપીન મગજના પોષક ના ગામમાંથી નીકળી જરૂરાની ફરેલરજમાં મારફત નીચે આવી બહર થાય છે આવી મગજ અતિ નબળુ થાય છે. અતી બહારો થવાથી મગજ નબળું પડી મગજનાં દરદો થાય છે. મગજના દરદો જેવાં કે ગાંડપણ, ઉન્માદ અપસ્માર વા. આ કારણોને પણ આભારી દાય છે.

'આરોગ્યસૂત્ર' માંથી

દુનીયા કયા કહે ?

સંપાદક : ઝવેરીદાસ નીહાલભાઇ દેસાઇ

નેશનલાઈટી બનાવવા માટે કયાં 'નીકનેમ્સ' નો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે !

અમેરીકા બાબુસ જોન બુલ, અમેરીકન અંકલ સેમ અથવા કજીન જોનાથાન, સ્કોચમેન સેન્ડી, વેલ્સમેન ટેફી, આયરીસમેન પેટ, ફ્રેંચમેન ફ્રોગી, જરમન કજીન મીચેલ, ચાઈનીઝ જોન ચિાઇના મેન, ડચમેન નો હોજ શબ્દોનો ઉપયોગ કરે છે.

શેકસપીયરના નાટકોમાં કયું પાત્ર સૌથી વધુ બોલે છે !

ફ્રેમ્લેટ ૧૫૬૯ લીટી બોલે છે, બીજો રીચાર્ડ (Richard II) ૧૧૬૧ લીટી બોલે છે. ત્રીજો નંબર ઇયાગોનો આવે છે જે ૧૧૫૧ લીટી બોલે છે.

દુનીયાનો મોટામાં મોટો પતંગ કયા જોવામાં આવ્યો હતો ! ફ્રેલીફોર્નીઆના બોસ એન્જેલસ માં વર્ષો પહેલાં એક પતંગ ચગાવવામાં આવ્યો હતો. લીસેા નામના એક ચાઇનામેનને તે બનાવ્યો હતો, તે ડ્રેગનના આકારનો હતા, અને તેની લંબાઇ ૨૪૦ ફીટ હતી. તે આકાશ માં બહુ સારી રીતે ચડયો હતો, અને તે ઉડવા માં એટલું બધુ જોસ પકડતો હતો કે ચલાવનાર માણસને પોતાના પગ ઉંચા રાખવા પડતા.

મોટામાં મોટો અવિભાજ્ય અવયવ કયો છે ! ફ્રાન્સના એક ગણીતીકાર અને તત્વજ્ઞાની મી. મેરી મેરીન મરસેની એ ૩૮ આંકડાની એક સંખ્યા શોધી કાઢી છે, અને તે ૨૩૮, ૧૪૩, ૧૮૩, ૫૧૦, ૪૧૮, ૨૩૧, ૩૩૨, ૧૮૬, ૩૦૩, ૭૧૫, ૮૮૪, ૧૬૫, ૩૨૭ છે. એ સંખ્યા સાચી છે એમ. ઇ. લુકાસે ૧૮૭૮ માં પ્રસિદ્ધ કયું હતું અને ૨. ફ્રોકેન્જસે ૧૯૧૪ માં એનો તાળો મેળવ્યો હતો, અને સંખ્યા સાચી હોવાનું પ્રતિપાદન કયું હતું.

બ્રીટીશ એરોપ્લેનમાં ઉડવાનું ભાડુ એક ગુનીએટલું ભાડુ છે એટલે પાઉન્ડથી ૪૦ માણસને આંકડે છે, જે ૨૯૦ પ્રીંટ થાય છે, ૧૩ પ્રીંટ બાકી રહે, ૧૫ માણસો હાજ પહોંચ્યા હોવાને તેને ખાલ કરવા બસ, તો બાકીનાં પહેલી સફરમાં.

અંગ્રેજી ભાષામાં 'ધી' શબ્દ બહુજ સામાન્ય છે. એક વખતે એક બ્યુલેટીનના બે પાના તપાસવામાં આવ્યા હતા, તેમાં માલમ પડયું હતું કે પહેલા પાનામાં 'ધી' પરફ વખત, અને બીજા પાનામાં 'ધી' પરફ વખત હતો. એનો માટે એવી સુચના કરવામાં આવી હતી કે લાંબામાં લાંબા, પાતળા અને પરસેન્ટ માટે કુલ કુપો કે તો પણ એમાં પણ આવો શબ્દ ન આવતા હોય. એવું ચિન્હ શોધી કાઢવું કે જેથી વખત અને જરૂરતનો બચાવ થાય.

અખબાર પત્ર

શ્રી. આદ મંડળની જનરેલ સભા

રવીવાર તા. ૧૮-૫-૪૧ ને દીન આંબી દોથ માં શ્રી. આદ મંડળની ૪૪ મી જનરેલ સભા બરાબર હતી. જેમા કુમારી ભાગ્યલક્ષ્મી માસ્તરે નો જેઓ આર્ટસ્કલાસહાવિદ્યાલયમાં અભ્યાસ કરી રહ્યા હતા જેઓ આવ્યાં છે તેમનો કુલ હારથી સત્કાર કરવામાં આવ્યો હતો. તે ઉપરાંત સભામાં એક આવશ્યક ઠરાવ સર્વાનુમતે પસાર કરવામાં આવ્યો હતો. જેમા કુમારીજી મંડળ નો ધન્યવાદ માની આ ફેળવણી તેમજ વતન પ્રેમપર બોલતાં જણાવ્યું હતું કે "આ એ સમાજ નો મુખ્ય આધાર છે એને અખાજ રાખનારી સમાજ પણ અસંસ્કારી તેમજ અધુરક રહે છે. બહેનો બાળા કુટુંબને સંસ્કારી બનાવે છે. 'એક બહેનો બાળા સો શીક્ષકની જરજ સારે.' તહુપરાંત જન્મભુમીનુ આપણે માથે ઋણ છે. વતનભુમી માટે પ્રેમ દાખવી તેની ઉન્નતિ કરવી જોઇએ. ઉપસ્થિત થયેલા સભાજનોમાંથી કેટલાકે સરકાર કરી આજીવિકાનો કહી. જેમા કુમારીની આગળ ભણવાની ઇચ્છા પુરી થવા માટે પ્રભુની પ્રાર્થના કરી હતી. અંતે તેમના માતાજી તરફથી સૌને દુધ આપવામાં આવ્યું હતું.

શ્રી. ઠક્કરબાપા આપાંત ક્ષત્રિય સમાજ સેવા મંડળનો ફાળો

(ગયા અંકથી ચાલુ)

પરસોતમભાઇ લખમન પા. ૧૫-૦-૦, જેરીંદ પાઇ ખુમાલ મણીદાસ જમુ, કાનજીભાઇ ભાવા, રતનજીભાઇ મીઠા, પ્રેમાભાઇ કેશવ (કલાકરકેમ્પ), લધુભાઇ ભાવા, જમાભાઇ પ્રેમા પરાગજીભાઇ પ્રેમા, પ્રેમાભાઇ કેશવ (ર્ન'ભાર્ત) પ્રત્યેક પા. ૧૦-૧૦-૦, કાનજીભાઇ પ્રેમા, કાલીદાસ ભાવજી, ભીખુભાઇ કેવળ, પરાગજીભાઇ કેવળ, કેશુભાઇ ભીખા, કરશનભાઇ ભાવા ઠકોલા, માસાભાઇ રામા, ગોરારણાઇ ગોરીંદ, કેશુભાઇ ભાવા પ્રત્યેક પા ૫-૦-૦, ગોવીંદભાઇ વાલા ઠાકોરા, પા. ૩-૩-૦, ભાણાભાઇ ભાવા તલવા પા. પા. ૩-૩-૦, ગોપાલભાઇ રણજી પા. ૨-૧૬, સોમાભાઇ પરમ પા ૨-૨-૦, કારાભાઇ અમર પા. ૨-૩-૦ કુલ પા ૫૨૬-૧૦-૦, (બાકી)

આભાર

'ઇન્ડીયન ઓપીનીઅન'ને મળેલી નીચલી નોંધની રકમો અમે આભાર સાથે સ્વીકારીએ છીએ ન ૬૬ ફેનીબેન ઝાણાભાઇ દુલ્લભ, ધરદાદેન એક મીનો, શ્રી ભાણાભાઇ છોભાભાઇ ધરદાદેન શ્રી. ૬૦-૦, શ્રી. પ્રભાભાઇ પરમુ પાકાનેરના જેન્ટલમેન શ્રી ૧૦-૦ ની ગોવીંદ ભાઇ ભાવા પાનાનેરના જેન્ટલમેન શ્રી. ૧૦-૦, શ્રી. કાનજીભાઇ પટેલ એન્ડ સન્સ જેન્ટલમેન એક મીની ભા ભાણાભાઇ મોરાર ભાવજી ભાવા શ્રી ૧૦-૦.

ગાંધી-ઓલીનંદન-ગ્રંથ હિંદીમાં

મુળ લેખક સર રાધાકૃષ્ણન. આ ગ્રંથ ગાંધીજીની ૭૨ મી વર્ષગાંઠ પર ભેટ ધરવામાં આવ્યો હતો. આ પુસ્તક હીંદી ભાષામાં છે.

કીંમત રૂા. ૩
બૈા ઓફીસે લખવાથી મળી શકશે

એકસો પચ્ચીસ ભલામણ કરતાઓ

સોનેરી કામદારોની મુકત કરેલા કરતાઓ જેમાં જમાન ગાંધીજીનો હક આપનારો પાસો-મેન્ટ ઠરાવ પાસ કર્યો છે એ કરતાઓ દક્ષીણ આફ્રીકામાં આ ઓફીસથી મળી શકશે. કીંમત રૂા. ૨

વેચવાના પુસ્તકો

બીજા કેટલાક નવાં પુસ્તકો

કર્મયોગી શ્રીકૃષ્ણ (હ. નોવેલ)	૫	૬
કળા કારીગરીનું શીક્ષણ ભાગ ૧	૨	૬
,, ,, ,, ભાગ ૨	૨	૬
કપાલ કુંડળા (નોવેલ)	૪	૬
ગુલામી વેપાર	૩	•
આપડાની ફરજો (બીજી આવૃત્તિ આપડાની રહીતી કર્તવ્યો)		૬
જગતનો આવતી કાલનો ધર્મ (હેમચ જર દાધાકૃષ્ણન)	૨	૬
૨-૪ આનાની ગુજરાતી ફીલ્મ (હીંદી-ગુજરાતી)	૫	•
જૈન ધર્મ કે કરાર (નોવેલ)	૩	૬
જૈન સુખ (નોવેલ) રોમાંચક	૪	•
જાતા અને બીજી વાતો	૩	•
વિનોદ પારીજા (હાસ્ય નોવેલ)	૫	•
મીશનો ઇતીહાસ (હીંદીમા)	૭	•
હિંદીમેં ૫૦ વરસકા કાંગ્રેસકા ઇતિહાસ	૭	
કલ્પત માગ અને બોધવચનો	૫	•
દયાનન્દ પ્રકાશ (અંગ્રેજી ઉપરથી ભાષાંતર)	૨	•

કાવ્યો-ગરબા-ગીતો-ભજનો

કલાપીનો કેકારવ	૧૧	•
મણીકાંત કાવ્યો ગાયા	૬	૬
ગીતાજલી (કવી. રવીન્દ્રનાથ કૃત)	૨	•
પારસી ભજન ગીતો	૪	•
નીહારીકા (કાન્દો. ૨ જ. દેસાઇ કૃત)	૪	૬
પુષ્પવૃષ્ટા (બ્રહેચરદાસ મેઘાણી કૃત)	૩	૬
ગરીબાણી ગરબા ભાગ ૧ લો (સરલા સંગ્રહ)	૨	•
,, ,, ભાગ ૨ જો ,,	૨	૬
,, ,, ભાગ ૩ જો ,,	૩	•
સ્તવન ગીતો	૩	•

મેનેજર 'ઇન્ડીયન ઓપીનીયન'
Manager Indian Opinion
Phoenix, Natal

સંગીતની મોજ સ્વર્ગીય છે

એટલાજ માટે

દરેક ઘરમાં કોઈપણ વાજીંત્રની જરુર છે

આખી દુનીયાના સમાચાર ઘરમાં બેઠા સાંભળી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**રેડીઓગ્રામ**

હળવું સંગીત અને મુમધુર ફીલ્મોના ગાયનો કુટુમ્બ સાથે વગાડી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**ગ્રામોફોન**

કુટુમ્બમાં અને મીત્રમંડળમાં ગાવા બજાવવાનું ઉત્તમ સાધન—**હારમોનીયમ**

લાકડાં કોલસાના ધુમાડાથી બચી તાત્કાળીક રસોઇ, ચા કોફી બનાવવાનું ઉત્તમ સાધન—**ઈલેકટ્રીક સ્ટવ**

ગરમીની મોસમમાં દરેક જાતની ઠંડક આપનારી ચીજો મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**રીફ્રીજરેટર**

ઉપરની ચીજો તેમજ ઈન્ડિયન આર્ટસ કારીગરી માટે અમારો શો રૂમ જોવા ખાસ વિનંતિ છે.

તબલા, વાયોલીન, મેન્ડોલીન, બેન્જો, સીતાર, ટીલરબા, ગીતાર, કાષ્ટ તરંગ.

નીચેની ફીલ્મોના સેટ અવશ્ય ઘરમાં રાખવા લાયક છે

જ્ઞાનેશ્વર, સંત તુલસીદાસ, બંધન, કંગન, ગોપાલકૃષ્ણ, નરસી ભગત, પોટરી, મધર ઈન્ડિઆ, અકબરત, ભાભી, આદમી.

ફીલ્મોના સેટ—લીસ્ટ મંગાવો અને તમારું સીલેકશન મોકલો. ભજન, ગરબા, રાષ્ટ્રીય સંગીતની રેકોર્ડ પણ સ્ટોકમાં છે.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ હારમોનીયમ (દરેક જાતના) યંગ ઈન્ડિઆ, મેગાફોન, હિંદુસ્તાન, હર્ષીન્સ, ઓડીયન, (ઈન્ડિઅન રેકોર્ડઝ).

ઘરાકનો સંતોષ એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

મળો યા લખો:

ટેલીફોન ૨૫૮૦૬ ગોશાળીઆ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ,
તાર "રેસી" ૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

RADIO RECORD TRADING Co.

38a MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG,

and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

અમદ કવ્વાલ

N. 16215 આજકે દુનીયા કૈસન.
,, 16232 જો ખાબે ઉન્સે હસે રબસે.
,, 16243 હમકે મે આજ એહમકે આર્ટ
,, 16250 દુસ્યાર મુસલમાનો.
,, 16273 વોહ દીલકો તાસલ્લી.
,, 16289 કુરઆન પઢો.
,, 16227 મોહમદ આલી જીનાહ–૧–૨.
,, 16295 ચોરી ચોરીસે મીલુંગી.
,, 16304 આન પડી દરબાર ખલક મેરી.
,, 16315 મક્કા મદીના.
,, 16317 મુબારે કુબે ખના.

અસ્કર ફકીરૂદીન

N. 16239 ઝાખાં પર જ કરે ઘબકેલ.
,, 16027 મેરે ઇસ્કે કહી જે ગલ.
,, 16042 દેખી મુજે ચુલ્લુ મેં.
,, 16068 આવ કે દુસને જીયા.
,, 16165 નામ પીર જીન્દા કરો.
,, 16340 કુદરતે અલાહ.

કુબ્બે આલમ કવ્વાલ

N. 16203 જબ કે કાબાયે પરવર.
,, 16230 ખુદા રબ્બે મેરી ખુરાક.
,, 16241 તસ્વીર મોહમદ મેરે દીલમે.
,, 16279 બૈસને દરવાજે પર.
,, 16293 આજ બગાદી દીલકા બગીને.
,, 16340 અકસોસ મુગલમાનો.

મોહમદ આલીશ કવ્વાલ

N. 16003 પાપે બાગલ બાનો બારી.
,, 16014 મલી પીનજર.
,, 16049 અબાયદ દત કાબુમે.
,, 16132 બસ રબ નજરી આવ.
,, 16221 સાકી મુજે પીલા દે.
,, 16249 મોહમદ હસરેમે દુલ્હ બનકે નીકલેંગે
,, 16288 પેગ તુજે સમજાવેં.
,, 16313 અહમદે મુરસલ
,, 16312 હમારા પીરબલાલા

કાલુ કવ્વાલ

,, 16016 જો દેખું હમે મસ્તુકા
,, 16004 બસ ચોટ કેપુ.
,, 16091 પીરા મીઠો બાતોરા.
,, 16169 સાબળ પૈસાગે જબ હમને.
,, 16206 કમરા મેરી સોમ કિસ્મત બજાજ બનેગી.
,, 16198 પ્રીત આનમર મુજબે.

મારૂફ અબદુલ રજાક

F.T 12857 મુસા સમજે યે અરમા નીકલ.
,, ,, 12912 દીલમે નજરોમે વો કુલબાને.
,, ,, 12998 મે કેસે કુલકન આકેલી ચાલી.
,, ,, 12215 પુલ [illegible] બબસે તુજકો.

કલ્લનખાન એન્ડ પાર્ટી

F.T. 12215 કે હરી કે કુકે મુસા આકા તેરી ગલી.
,, ,, 12860 મે તો પીર આઇ પાર તોરે.
,, ,, 12917 જીસ તરફ જતા હું
,, ,, 12740 અસમ્મ કા હમ કે આલમ પર.

કારીફ અહમદ કવ્વાલ

F.T 4740 કરકે મુસરફાલ આસાન.
,, ,, 12168 મેરે [illegible] કર કે મુસકાર.
,, ,, 12215 આવ [illegible] કે દીલગી દુસને પારમે

અસ્કર અમીર અબ્બસ

G.E. 4705 બલકે સરવર.
,, ,, 4726 યે રસુલ પાક કી શાન હે.
,, ,, 1381 કરક કે તું કુસન રે તું.

અબદુલ ગફુર ખાન

G.E. 2234 રસલાલ રસલાલ
,, ,, 2320 વો બસે બુતો કે માલા દેને વાલે.

મો. ઇકરસુદીન

G.E. 988 પુલ પુલ પુલ પુલ.
,, ,, 437 દર્શન દો જોતી.
,, ,, 743 કામીલ કે મુસલે બાંધ કે.
,, ,, 3111 દીનકા દીના બલબસ.
P.E. 7 મોજીઝા કામ સે તરપા કે મીટાના
,, ,, 43 સાહકાલ હજરત કાસમ.
,, ,, 27 સાહકાલ હજરત બીબાબ.
R.L. 316 અંદા બહુદી કા મોજીઝા.

પસ્તાવી રેકોર્ડ

સુરે. કાસીન (૪)
,, મુસરે.
,, રહમાન.
,, બાકર (૨).
,, મોજમીલ.
,, બાનાબ.
,, બાજાન

કામા સેલ

મોરીન કરવાર (૧) સુરે મેહદા (૧)
બાલ્ય મંગલ (૪) કલ્યાની મંગલ (૩)
અબબ કુમાર (૨) ન્યારી સુખનમા (૨)

દર મહીને નવા રેકોર્ડ આવારે ત્યાંથી મગાવો. તેના દર મહીને કેટલોગ આવારે ત્યાંથી મંગાવી લેવો.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE COLUMBIA and "TWIN"

સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકૉર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીલાલ એન્ડ રાજકુમારી

N. 15307 નવી બનતી બારણી ખ.
„ *15308* બંગલાના બારણા ઉપર કુલ ઊગ્યું.
„ *15309* સુંદર છબી
„ *15344* નવું જીવન.

ફરજીયા અને સમાચાર

N 15327 કું નબારી કમીશનરીયાનો ખેલ.
„ *15328* તું તો હાલને મારે મેનર
„ *15331* ચિપકલું પાદળા શીરપર પરસે.
„ *15342* રીઆમેલી રસીકાને નજરથી મોહની નજર લઈ છે.
„ *15344* પ્રજાનો પકાર આપ કેવો અને બા રહ્યો
„ *15312* નબાણીનો પક્ષા.

N 15314 નાથનો નાચ ભા. ૧–૨.
„ *15316* બે કાંઠો.

ભારદ્વાર ચમપક એન્ડ પાર્ટી

F.T. 5969 જમુનાનું ચરણામૃત.
„ „ *5971* મંગલ આજ પ્રભાત.
„ „ *5953* સરાણીનો સંસાર ભાગ ૧–૨.
„ „ *5946* સખિ જમુનાને તીરે.
„ „ *5970* રણાગનન્દન ભા. ૧–૨.
„ „ *5956* કાનોડીને કાંઠે.
„ „ *5957* બાલાનું ઘર.
„ „ *5936* હિજરત ભાગ ૧–૨.
„ „ *5952* મુકો બાલધરો.
„ „ *5954* બાને પુછો.
„ „ *5740* [redacted] રીબ્યા કું ગમતી સાજન.
„ „ *5727* પાસ્વં જીનેશ્વર કહેન રીજે.

GUJARATI DRAMA SETS

અવધ કુમાર	(૭)	રેકૉર્ડનો સેટ.	પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનું નાટક	(૮)	
સીતા બાગ	(૩)	„ „	નરસૈંહ મહેતા	(૩)	રેકૉર્ડનો સેટ.
રાજા રેવા	(૩)	„ „	પદ્મીનો વારસો	(૩)	„ „
શકુંતલા	(૪)	„ „	સજનારાધ્યુ	(૩)	„ „
વીર રાજા	(૫)	„ „	વનરાજ ચાવડો	(૫)	„ નાટક
જેસલતોરલ	(૩)	„ „	જલંધર સતી વૃંદા	(૨)	„ સેટ.
શેઠ સગાલશા	(૩)	રેકૉર્ડનો સેટ.	શ્રીકૃષ્ણ જન્મ	(૨)	„ „

FILM RECORDS IN SETS

મરીબાઈ તોપ (૫)	નીરગસા (૪)	મારી આંખ (૩)	જમાના (૩)
બાબો (૫)	મારવેલ સીંગર (૪)	કંજગન (૧)	કુરબાન (૫)

આરતી *F.T. 5246* દશાવતારની આરતી. *F.T. 5281* શ્રી સજનારાધ્યુની આરતી.
F.T. 5191 શ્રી મહાદેવની આરતી.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD.

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન ૩૩-૫૩૮૨.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ગ્રાહકોને ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ. જોહાનીસબર્ગ. 1054

"શુદ્ધ ઘી"

દરબારમાં પધારીને કદમ આપવા પાસ કરેલ એમ. જે. માર્કેટ ગોરના જંગલનું વેરાવાળ મંજુરાવાળ ગાદલાની ફેકટરીનું બનાવટનું "ઓરખું" (ચક) ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોકલ પ્રમાણમાં મળશે.

આપ આજે પુછો યા લખોઃ

સાહેબ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન | SAMJEE DEVSHI & SON

૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન. | 4, Cross Street, DURBAN.

'Phone 2-6235 P. O. Box 116.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ વહાવનાર અને કમીશન એજન્ટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોક્સ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ. ડરબન.

M. H. DESAI.

એમ. એચ. દેશાઈ,

હોલસેલ ફ્રૂટ વેપારી.

અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ બુનીયનના ઓર્ડર પત્ર આવ્યાં C. O. D. થી ચાકુ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban.

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

[illegible]

બેડરૂમ, ડ્રેસીંગ અને કીચન ડ્રેસર

જે હમારી ડીઝાઈન નીચે તૈયાર થાય છે તેનો ડરેક હમેશ તૈયાર રહે છે. આજ પોતાના ગ્રાહકો માટેજ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર આપણ કમાવો

L. MISTRY,

5 KORT STREET. JOHANNESBURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2526.

કીટીંગસ

પાવડર

કીડી, મકોડા, માંકડ, કંસારા, માખી, વંડા વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીટીંગ્સ પાવડરના ડીન મળે છે.

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices special attention given to all up-country orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ વહાવનાર

અમો આપની ઓરડર ખાસ ડેખરેખ રાખી ડારો માલ C.O.D. થી મદારીએ છીએ

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN.

જુના અને બતીલા ફરમાસુ મીઠાઈઓ અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકો

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી શકશે.

અમારી ફેમીલી ઉમદા ખાવાનું અને નાનું હોટલ તરીકે ચલે છે.

ફરમાસુ મીઠાઈ તથા ડરેક નાનું ફરમાસુ, અથાણા, ગરમ મસાલો વિગેરે મોકલવામાં આવશે.

નવું બનવાના માટે લખો યા મળોઃ

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8527. 13a KORT STREET JOHANNESBURG.

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	મારતી	કાંદુ	મુસલમાન	મારવી	ગ્રીનીચ	સુર્યોદય
	૧૯૯૧	૧૯૯૦	૧૯૯૦	૧૯૯૧		
			માદીલ્લા	રોજે	ક. મી.	ક. મી.
			આવલ	કદમી		
[illegible]						
[illegible]						
[illegible]						
[illegible]						
[illegible]						
[illegible]						
[illegible]						

Books for Sale.

The Story of Ramayana ... ... 6d.

ESSAYS ON INDIAN ECONOMY—By Mahadev Govind Ranade Price 4s. 6d.

ESSAYS ON INDIAN ART, INDUSTRY AND EDUCATION.—By E. B. Havell Price 3s

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS—By V. G. Kale, M.A., Price 4s.

From: The Manager,
'Indian Opinion'
Phoenix, Natal.

વેચવાના નવાં પુસ્તકો

આત્મકથા ભાગ ૧ લો—ગાંધીજીએ પોતાની પ્રેસાદમાંથી પોતે કેમ બહાર નીકળ્યા તેની રસપ્રદ પુસ્તકોમાં આપેલી છે કિંમત રૂા. ૩ ૬

ગાંધીજી દક્ષિણ આફ્રિકામાં—ગાંધીજી ઓ પુસ્તકમાં સત્યાગ્રહ પછી સત્યાગ્રહ ગાંધીજીએ કિંમત રૂા. ૬.

ગોકળજી ઝવેરી—ગુજરાત વિદ્યાપીઠ તરફથી બહાર પડેલો ગુજરાતી ભાષાનો સર્વોત્તમ ઐતિહાસિક ગ્રંથ કિંમત રૂા. ૧૦—૦

ગાંધીજીના ફોટાઓની નવલકથાઓ

બ્રાઉન કાર્ડ કે ફ્રેમ ટિકીટોવાળા ફુલ રૂા. ૪—૦.
બ્રાઉન સુપર (વાર્નીશ રોલ્સરોયલ ફુલ) રૂા. ૨—૦.
પર સેંકડે વેચો ૫ ૦

આ ઓફીસે લખવાથી મળશે.

Golden Number

OF

"INDIAN OPINION"

SOUVENIR OF THE

Passive Resistance Movement

1906—1914.

Price : Two Shillings.

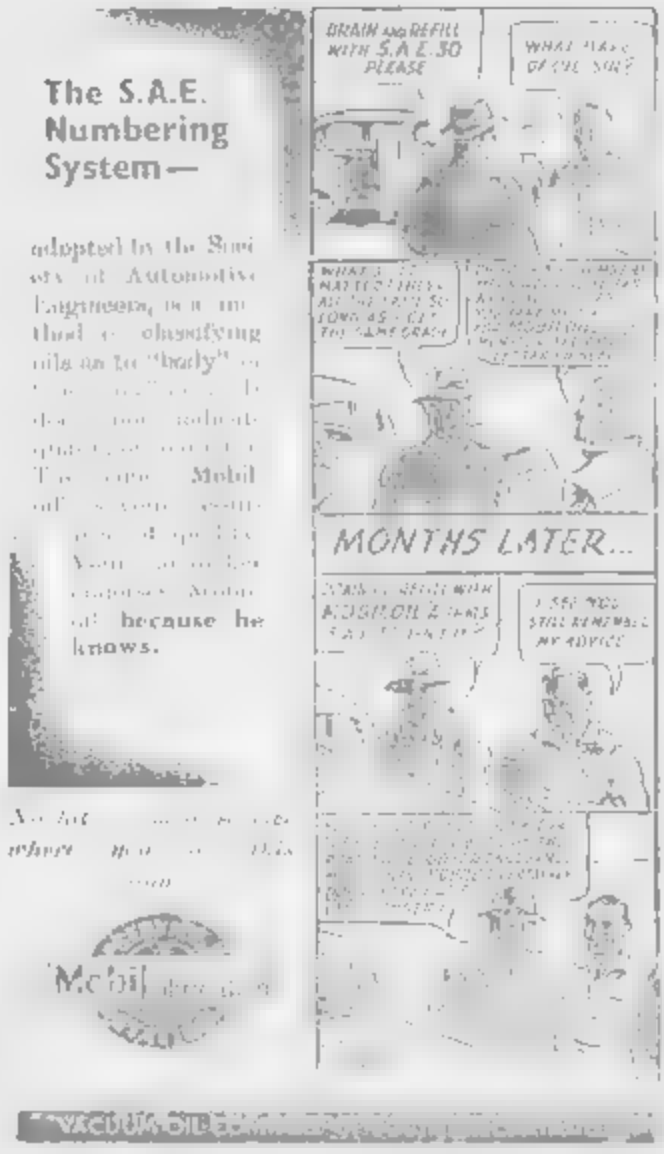
to be had from:—

Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

Mobiloil makes cars last longer!

Garage man's hint saved him money

BOOKS FOR SALE

Obtainable from:

The Manager,
INDIAN OPINION
Phoenix, Natal.

Indians In South Africa

Helots within the Empire
and
How they are Treated.

Price 2s.

To be had from:—
THE MANAGER

Phoenix, Natal

The "FRIENDS of INDIA" SERIES

Short biographical sketches of eminent men, who have laboured for the good of India.

Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece.

Lord Macaulay,	Lord Minto,
Sir William Wedderburn	Lord Morley,
Rev. Dr. Miller.	Sir Pherozeshah Mehta,
Lord Ripon.	Swami Rama Tirath,
Keri Varma,	Sir Salar Jung,
Sir C. Sankaran Nair,	Henry Fawcett,
Sir Henry Cotton,	Lord Hardinge.
John Bright,	Krishna Das Pal.
Lal Mohun Ghose,	Edmund Burke,
Mrs. Annie Besant.	Budruddin Tyabji,
Allan O. Hume,	W. C. Bonerjee,
A. M. Bose,	Charles Bradlaugh,
Dadabhai Naoroji,	Biswan C. Bonnerjee,
V. P. Madhava Row [illegible]	Rao Bahadur K. N. Mudholkar,
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
Babu Surendranath Banerjea	Hemanuil M. Maloni

Nation Building (Annie Besant.) Hindu Social Ideals

Price: One Shilling Each

APPLY:
MANAGER, INDIAN OPINION,
PHOENIX, NATAL.

India-Natal Line

ઇન્ડિઆ નાટાલ લાઇન

કલકત્તા જનારી સ્ટીમર

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

BASSA Ltd,

Box 569, Durban. Telegrams: "CADASA." 'Phone 22850.

ELGIN

ઘડીયાળો

ઝગારાબંધ

[illegible]

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

DURBAN REPRESENTATIVE
B. DAVIDSON 720 Colonial Mutual Bldgs.
West Street, DURBAN

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Durban, Natal.

INDIAN OPINION

Founded by
·MAHATMA GANDHI·
·IN 1903·

No. 23—Vol.-xxxix. FRIDAY, 6TH JUNE, 1942. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

TO OUR RULERS

"IN the case of our backward races our work lies in the direction of education; and we must pay regard especially to the children. Our coloured subjects have the same innate love of freedom as that by which we are characterised. To attempt to permanently govern them by sheer brute force only means periodic bloodshed, whilst they are probably too keenly alive to the treachery and cruelty of which they have been the victims to exhibit for us any strong affection although they may to a great extent endure the ills that have rather than fly to others they know not of. But if we choose to waive the sternness of our rule, to treat them as human beings and not as chattels to extend our curriculum beyond mere instruction in the 'dignity of labour,' and to give them opportunity and more for the development of their faculties we shall find that they too can exhibit some appreciation of the art of self government and some recognition of the fact that liberty is not synonymous with license and it may be that we shall even be astonished at the amount of latent force which has hitherto been lost to the world, and that we have less reason than we have hitherto supposed to plume ourselves upon our innate superiority."

—J. H. Gotzano

આપણા રાજકર્તાઓને

"આપણી પ્રજાના સંબંધમાં આપણું ધ્યાન કેળવણીની દિશા તરફ ખાસ જોઈએ, અને બાળકો તરફ આપણે ખાસ ધ્યાન દેવું જોઈએ. આપણી પ્રજાના લોકોમાં પણ આપણા જેટલાજ સ્વાતંત્ર્ય પ્રેમ રહેલો છે. તેઓની ઉપર કેવળ પશુબળથીજ કાયમના માટે રાજ્ય ચલાવવું તેનો અર્થ ક્યારે પણ ક્યારે ખૂનરેજીઓ થાય. આપણા જુલમ અને ખાતરીપૂર્વકના ભોગ થઈ પડેલા તેઓ, કદાચ બીજા, જેનો તેઓને અનુભવ નહિ હોય, તેવાની પાસે આપણા નહિ જેવા પરંતુ આપણા તરફ તેઓને કશો પ્રેમભાવ તો નહિજ ઉપજે, પરંતુ જો આપણે આપણા અમલની સખ્તાઈ ઓછી કરીએ અને તેઓના પ્રત્યે બાનવરો તરીકેના નહિ પણ મનુષ્યપ્રાણી તરીકેના વર્તાવ રાખીએ અને આપણો શિક્ષણક્રમ માત્ર મહેનત મજુરીનુંજ જ્ઞાન આપવાને બદલે વધારે ઉપયોગી જ્ઞાન આપવાને વિસ્તારીએ અને તેઓની શક્તિઓ ખીલવવાને તેઓને તક અને સાધનો પુરા પાડીએ તો આપણે જોઇશું કે સ્વરાજ્યની કદાચ તેઓ પણ કદર કરી શકે છે અને સ્વાતંત્ર્યતા એ સ્વચ્છંદ નથી એ તેઓ સમજી શકે છે. વળી આપણી નાકુબી વચ્ચે આપણે કદાચ એ પણ નિહાળી શકીશું કે, જગતને આજપર્યંત જેનો લાભ નથી મળી શક્યો એવી ઘણી શક્તિઓ તેઓનામાં પડેલી છે અને આપણે માનતા આવેલા હોઈએ એ આપણી સર્વોપરિતાનો ખ્યાલ રાખવાનું આપણને કંઈજ કારણ નથી. જો આપણે સમજતા હોઈએ."

—જે. હ. ગોખાલે.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

જુન તા. ૩૦ મીના અરસામાં સ્ટીમર મુંબઇ જવા રવાના થશે.
સલુન તેમજ ૩ક પેસે'જરો લેવામાં આવશે.

ડરબન આવ્યા પછી તમારો માલ તથા મુનીયન ટ્રાંસવાલ ઇમ્યુરેશન મુજબ તમારા સાથે લઇ જવા વિશેરે સંબંધી ફરમને મળવાથી બંદોબસ્ત કરી આપીશું.

દાણીના ઉપર તમારું નામ તથા B. I. Boat Point, Durban, રાખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રો) લીમીટેડ

કોંડી પેસે-જર એજન્ટ.

૧૬ ટીકીટ ક્લિંદ બીરથી સાથે પા. ૧૭ ૧૦ ૩.
,, ,, મુરબીગ બીરથી સાથે પા. ૧૮ ૧૫ ૬.
,, ,, બીરથી વગર પા. ૧૪ ૧ ૩.
રોકન્ડ કલાસ સીંગલ બિરથી વગર પા. ૪૦ ૧૦ ૦.

સ્ટીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ટીકીટોના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

Phone 2-0432. Tel. add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.

390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,

No. 4, Kort Street, Johannesburg.

'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.

Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE

COMPANY, LIMITED.

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ કોંડી વીમા કંપનીનાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસો, કામદારોને બચાવના વીમાઓ, વાજબટ વિશેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતરાવી રહ્યા છે. કોંડી કંપનીને હિતેચ્છ આપનું એ દરેક કીકરની ફરજ છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue
DURBAN.
Telephone 2-6845 Con.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street,
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478.
P. O. Box 3641.
Tel Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG

JALBHOY RUSTOMJEE

Principal Representative For The Union Of South Africa.

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL
'PHONE 20000. CORNER PINE & GREY STS.
SITUATED IN THE HEART OF DURBAN'S BUSINESS AREA.
THE MECCA OF INDIAN SPORTSMEN
WHERE EVERYBODY GET THE BEST QUALITIES OF MEALS
BOARDING & LODGING BY DAY, WEEK OR MONTH.

THE EPIC FAST

(By Pyarelal)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.

320 Pages. Price: 2s. 6d.

Obtainable From The Manager

INDIAN OPINION, Phoenix, Natal

દીક્ષા ની ઓ

અંગ્રેજી ૬ ગુજરાતી

આ દીક્ષાંતરી મહારાજ શ્રીમદ્‌જીની સુખનાથી ઘણેકા વરસાપહેલા જોડવાથી મારા આપારે સુધારા વધારા સાથે બનાવેલી છે વિદ્યાર્થી આલમ માટે તે ઘણા ઉપયોગની છે ધર્મ અંતે મારિત્ર ના ગાયેા, હરેરા, મોટા ગ્રહેરાની વસ્તી, મેાટી વહીંચેાની સંખ્યા, વજન, માપ, દેવેતા, વિગેરે પણી વસ્તુઓના સમાવેશ થયેલેા છે

પાકું પુંઠું પાના ૧૧૦૮ પ્રમેાની કીમત રૂા. ૫

Manager, Indian Opinion, Phoenix

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

	Rs.	As.
Letters from Colombo to Almora	4	0
Inana—Yoga	1	0
Raja—Yoga	1	4
Karma—Yoga	1	0
Bhakti—Yoga	1	12
Karma & Bhakti—Yoga (in one volume)	1	8
Essentials of Hinduism	0	3
In Defence of Hinduism	0	1
Modern India	0	4
My Master....	0	4
Chicago Addresses	0	4

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A comprehensive chronological account of the Master's wonderful life, the only authorised edition published in English.

(Fourth Edition)

Thoroughly revised and improved with a foreword by MAHATMA GANDHI

Price, Re 1

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest

Annual Subscription: Inland Rs. 3, Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

ચીજોની દરેક પ્રકારની નબળાઈમાં
આખાર અરામ કરનાર.

ઝંડુ અશોકારિષ્ટ

પ્રદર, સાંબા પીરોરે
રોગોનો સપોટ પ્રભાવ
દરેક ઘરમાં હોવો જોઇએ.
૧ રતલી બાટલીની કિં. ૪-૬.

બાળકોનાં પેટનાં દર્દોમાં
આબાદ ફાયદો કરનાર

રડતા બાળકને રમતું કરવાનો આબાબની
ફીકર મટાડવાનો અકસીર ઉપાય
બીલકુલ કેફ વગરનું

ઝંડુ બાલ શૂલાર્ક

— બાળોપયોગી —
દરેક ઘરમાં જોઇજ જોઇએ.
—શીશી બોટલ કિં. રૂા ૧-૪.

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બોા. નં. ૫૫૧૩, મુખ્ય કં. ૧૪.
મા. આફ્રિકાના સાથ એજન્ટસઃ એચ. એમ. જોશી એન્ડ કુાં., સ્ટાન્ડ ૨૩૮, એશીયાટીક બજાર, પી. બોા. બોકસ ૧૨૦૫, પોરબંદર.
ગેહાનીકળમાં મળવાનું ઠેકાણું: બામત બધર્સ, ૧૪ કેપ સ્ટ્રીટ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું મુકીપત્ર આર્ડર બંબાવેા. એજન્સી માટે લખેા બોકસ ૧૨૦૫, પોરબંદર.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

132, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું દરદ અને મેલેરીયા સારૂ વેપિ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખેા:—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban

શિયાળો!! એટલે ખુટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય

જો તમારે તમામ જીવનની ખરી મજા લેવી હોય તો આ શીયાળામાં પુષ્ટીકારક પાકો બનાવી તમારી તંદુરસ્તી માણી મજબુત અને બળવાન બનાવી દો! પણ હાડ રાખજો કે કૃત્રિમકારક બોરાકો બનાવવા માટે સારો, તાજો અને ચોકખો શુદ્ધ આલજ વાપરજો. અમારે ત્યાં શીયાળાના પાકો બનાવવા માટે બરફ તાજો અને શુદ્ધ બાલ આવી ગયો છે.

અમારે ત્યાં શીંગોડા, બદામ, અરોલી, પીસ્તા, પંજાબી સાલમ, સફેદ મુસલી, બારક, બલાચ્યા, કિસમીસ વાટી, એલચા અને મરજુ, ગાર મસાજ, ચોપચીની, અસ્સલ, ગુંદર, આંબળ, એના સાંદીના વરખ, બદરના, બીજોરે તમામ હીંદનું કરીયાણું આંખી પડું, બધી બ્રુટીઓ ઉપરાંત દાંતી બરની તમામ ઓસરી હમેશ સ્ટોકમાં રહે છે.

હીંદુસ્તાનમાં મશહુર થએલી સુરતની બરફી, પીસ્તા બરફી શી. ૩-૬ રતલ, બદામ બરફી શી. ૩-૬ રતલ.

મુંબઈના તરેહવાર હલવાઓ બદામી હલ્વો શી. ૧-૯ રતલ, સફેદ પકવાનો હલ્વો શી. ૨-૬ રતલ, રંગીન બદામી હલ્વો શી. ૨-૬ રતલ, મુકેદ બનાવ હલ્વો શી. ૩-૦૦ રતલ અમારે ત્યાંથી મળશે.

નવાબી પાઉડર: શરીરના કોઇ પણ ભાગમાંથી માત્ર બે મીનીટમાં ચળ સાફ કરી દે છે. ૩ બોટલ શી. ૩-૯ પોસ્ટેજ શી. પુનીયન માટે. બોક વધારે ઓરડર આપી ખાત્રી કરી લો. દેશના ગ્રાહકો: ૭૩૬૦ શી. ૧૯-૬.

P. O. BOX 709. **I. G. H. BASSA.** 153 Grey Street, Durban.

ગુજરાતી ભાષાનું

ઈમીગ્રેશન ટાઈપરાઈટર જાદુ

નવા જેવું જ—કીંમત પા. ૬૦.

વધુ વિગત મારફતે લખો:

K. D. Ramchhod,
Aliwal North.

વેચવાના પુસ્તકો

બાળ સાહિત્ય

નવસો માળા (બાળકો માટે શ્લોકોનો સંગ્રહ)	૧	૬
નાના સૈન વાર્તા	૦	૭
પુંડરીકના પરાક્રમ	૧	૬
પ્રાણી પુરાણ	૧	૬
પુસ્તકાલય	૦	૬
બાપુની કુચ દાંડી પ્રવાસનું વર્ણન	૧	૦
બાળ પુંજ વાર્તાઓ	૨	૦
બાળ કથાવાળી વાર્તાઓ	૨	૦
બાળકોની બાર કથાઓ	૧	૦
બાઈબલમાંથી બહાદુર પુરૂષોની કથાઓ	૧	૬
બિરબલ ચરિત્ર	૨	૦
બોધવચન (રમુજી પુસ્તક)	૦	૬
હીંદુસ્તાનની બાળ વાર્તાઓ	૨	૬
હાજરા	૧	૩
હીરા મોતી	૦	૪
ગુલાબ અને મોગલી	૧	૬
બાળ વાર્તા વિનોદ	૨	૦
ચમત્કારો	૨	૬
૧લી ચોપડીના અર્થ	૦	૬
૨જી " "	૦	૯
૩જી " "	૧	૦
૪થી " "	૧	૬
૫મી " "	૧	૯
૬ઠ્ઠી " "	૨	૦
૭મી " "	૨	૩
ગુજરાતી કેવી કીંમતી ભાષા ૧	૦	૬
સંગીત ભાસ્કરાવાળાનું	૨	૬
બાકરસ બાજરનું	૧	૩

બાળ વિનોદ માળાના ૨૦ પુસ્તકોના સેટની કીંમત શી. ૮-૬

ઢહીજાસુતં બાળ સેટ રમ પુસ્તકો

કીંમત શી. ૧૨-૬.

પંચામૃત	કાવ્ય અને રાજપ્રકરણ
અમર કરોળીયો	વાર્તા
જેવીકમૂં પુષ્પ	વાર્તા
જોયુંને આંખ ઠરી	કથાવાળા ભેગા
માછલે કહેલી	વાર્તા
તારાબેનના પાઠો	વાર્તા
મોડયો	વાર્તા
ટેક	વાર્તા
ઢેંક ઢેંક	કલમનું વર્ણન
જીવજંતુ	જંતુઓની માહીતી
ઢેમ બાકના પાઠો	વાર્તા
નીજ ગુણ	ઉત્સવોની માહીતી
રમતિ બાળા	બાળની વાર્તા
નવીનરંગો	ઉખાણા
ચેટકો પરો	વાર્તાઓ
ચક ચક	વાર્તાઓ
ડાહલાની તલવાર	વાર્તાઓ
જે બાળ નાટકો	
કુમકાઓ	રમુજી
વિલાયતી વાર્તા	
અમેરિકા રોમ્બો	
મામકાયો ઝબો હતો	મામકા વિશે પદ્યકુક
એકના ઉંડાગામાં	પાઠ
બાળ અને ઢીંગ	વાર્તા

વેચવાના કલા ચિત્રો

કલાના નમુનાનો સુંદર બિબ સંગ્રહ

મગળાદેવી	
જીવન મંજરી	
કલા કલાપ	
રંગ રેખા	૬ ૦
અજન્તાના કલા ભંડારો	૧૮ ૧
વોટર કલર પિક્ચર આલ્બમ	૧૦

આ ઓફીસે છપાએલાં પુસ્તકો

ફ્રેંચાઈઝ ફ્રાન્સેસ્કોસ કંટ્રોલ એગ્રીમેન્ટ

૧૯૪૨ ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં	૧	૧
રીના વનવાસ	૧	૪
સત્યના પ્રયોગો અથવા આત્મકથા ભાગ ૧	૧	૧
" " " " ભાગ ૨	૧	૧
નીતિના કાવ્યો	૧	૦
કરીશ ગંજીનો વખારો અને તેની ગંજાળ		૬
સત્યોદય		૬
પુર્વ અને પશ્ચિમ		૬
બોકમાન્સ બાલગંગાધર તીલક તેમના મત અને વિચાર		૬
મુસ્તફા કમાલ પાશાનું જીવન ચરીત્ર		૬
મુસ્તફા કમાલ પાશાનું ભાષણ		૬
મારો જેલનો અનુભવ શ્રીમતી મ ગાંધીજી		૬
મારો જેલનો બીજો અનુભવ " "		૬
મારો જેલનો ત્રીજો અનુભવ " "		૬
એક સત્યવીરની કથા (સોક્રેટીસનો બચાવ)		૬
મુરબ્બરજી અને તેના બે બાવાઓ		૬
જેલના કાબ્ય (સજા.મહ વખતના)		૬
હીંદ સ્વરાજ (ગાંધીજીનો અંગ્રેજી)	૧	૦
બાપડા સામે ઘવાની ફરજ		૬
જીવન દોરી		૬
સુધારાના બગાડા		૬
જીવ વિના બીજું કશુ નથી		૬
કરજન કહેરૂન વર્ણન ગ્રેક કાબ્ય		૬
બાબુસ કેટલી જમીનનો માલીક કોણ		
ટોલ્સટોયની વાર્તાઓ		૬
બજામાની ગરબી		૬
ગોખલેહોલ ગ્રેકટ ૧૯૦૮ ના ધારા		
ગુજરાતી-અંગ્રેજી		૬
આદેશ્ય વિશે સામાન્ય જ્ઞાન ભાગ ૧ લો		૬
" " " " ૨ જો		૧

Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones 28003. Res. 28436.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.
141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES. BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES. Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £20. THE LATEST FROM BENARES CITY. EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up. PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 19/6, 17/- & upwards. EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.

Branches: 58, WICKS STREET AND 60, WICKS STREET, DURBAN. Store STORES AND 58, WICKS STREET, VERULAM. 'Phone 39, Verulam.

દરેક રદીઅરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે

બનારસની ઈનારવાળી અને સાડી, તેમજ બાતમાલની બુટીદાર સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી બધને પા. ૨૦ સુધીની

બનારસથી લેટેસ્ટ આવેલી છે.

ફ્રેન્ચ ક્રેપની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર. જાતબાતની બાતવાળી સાડીઓ શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર.
ફ્રેન્ચનું ક્રેપ–દી–ચીન શી. ૩–૬ યાર્ડ ૪૨ ઈંચ અને ૪૫ ઈંચ પહોળ. સાડીને મેચિંગ બ્લાઉઝનું કપડું, ૪૫ ઈંચ પહોળ ચારણી, શી. ૧–૬, શી. ૧–૮, શી. ૨–૬ અને તેથી ઉપર. હમણાંજ આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ શી. ૨૫, શી. ૩૦, શી. ૪૫ અને એથી ઉપર.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું બાયુતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ઋષિકેશ
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

બનારસી સાડીઓ બાંધેલા ઓરજર
લેટેસ્ટીસ્ટાઈલ અને
પી. હસનજી,
૬૦, બી સ્ટ્રીટ, ડરબન

ગણેશ
૬ મેસ્ક સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular Flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Sole producers of all Suncrush drinks.

'Phone 28350. Tel. Add. "Naartjes."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
Country orders executed at lowest Market prices.
We supply wedding requisites also.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 196. DURBAN.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ
મેસર્સ મફતલાલ ગઢીયા એન્ડ કુાં. સ્થાપિતકરણ.
કરેક જાતની મીઠાઈઓ, મોળ્યા ઘીની તેમજ મેવા મેવા, મસાલાથી ભરેલ બનાવીએ છીએ
બજારમાં વખણાયેલું સુરતી ખુશું, સેવ, ગાંઠીયા, ભાખરા, પાતરા વિગેરે કરીયર તાજા બનાવીએ છીએ.
મોટાપાયા ઉપર લગ્ન સમારંભ પાર્ટી તૈયાર કરાવીએ છીએ તેમજ ઓર્ડર મળ્યેથી રજવાડી બનાવી આપીએ છીએ.
પાર્ટી વિગેરે માટે મોટા મકાનમાં જોઈતી કેરી પણ બાજી મીઠાઈ ઓર્ડર મળ્યે ટુંક વખતમાં બનાવી આપીશું.
અકારણમાંથી મંગાવનારને માલ પુરતી મંજલાથી કાળજીપુર્વક મોકલવામાં આવશે.
PHONE 33-6575. P. O. BOX 3680.
THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART.
President Street, Corner Diagonal St., JOHANNESBURG.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Lotapco."
D. K. PATEL
Fruit and Vegetable Exporter
— SPECIALIST —
In South African, Canadian and Australian Apples
Cape Fruit on hand in season
We have in stock green Ginger at 5d. a lb.

ડી. કે. પટેલ
ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ વ્યાપારી.
સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ
ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ
લીલું આદું પ પેની રતલ વેચીએ છીએ.
ઓર્ડરો ઉપર માલ બહાર રવાના કરવામાં આવે છે
નાણાંની સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.
P. O. Box 766, 106 Prince Edward St. Durban.

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI in 1903

No. 23.—Vol. XXXIX Friday, 6th June 1941.

Indian Opinion

FRIDAY, 6TH JUNE, 1941

Jews And Indians

JEWS have been in the past a persecuted race and great persecution under the Nazi rule in Germany at the present time has aroused the indignation of the civilised world. As a persecuted race most people sympathise with the plight of these Jews as with other people, but others who are subjected to similar treatment. The experience of the Indian community in South Africa in this respect is somewhat bitter. There are, no doubt, exceptions who take a liberal view of things, but they could be counted on our finger tips. Generally speaking, however, Indians in South Africa are subjected to persecution and humiliation by the ruling race of which the Jews form by no means a small portion. In the course of their daily life Indians come across many Jewish people, professional business men and others and they experience the same racial bitterness from them as from other Europeans. We know of tea room proprietors who have refused to serve Indians not only in their tea rooms but even outside. We know of medical practitioners who take the same fees from Indians as they would from any Europeans, but they will not allow Indian patients in the same waiting room with Europeans. There are some Jewish firms who have a large non-European trade but non-Europeans are refused access to the lifts in their stores however decently they may be clad and whatever their status may be. It is hardly necessary to say how galling this sort of treatment is to self-respecting people. It is however argued that for business purposes the Jew is obliged to act on the maxims and that they would have to close economically after if they did not do so. That is not a sound argument for a people who form part of the ruling race in this country. It is, moreover a selfish attitude to adopt.

The Jews in South Africa have a very powerful organisation and the least that is expected from them is their sympathy and moral and material support to other races that are subjected to the same persecution as themselves. Instead, Indians in their daily contact with Jews experience the same race hatred from them as they do from the other sections of the ruling race and they hear not a word of sympathy for them.

Let us take a most recent instance. The South African Zionist Organisation held its annual conference in Bloemfontein two weeks ago. A resolution was passed at that conference declaring the unqualified solidarity of the Zionists of South Africa with the South African Government in their efforts in the allied cause pledging themselves to strive to the uttermost for the victory of freedom and justice, and expressing the confident hope that the victory of the allied cause will vindicate and establish forever the principles of individual and national freedom, immune racial and religious discrimination, safeguard the rights of Jews in all countries where they live and secure the establishment of Palestine as a Jewish Commonwealth. The principles that [illegible] freedom and justice for whom? The vindication and the establishment of the principle of individual and national freedom for whom? The elimination of racial and religious discrimination [illegible]. Viewing it from the circumstances presently prevailing in South Africa these high principles no doubt quite obviously for the White race only. It would have been appropriate for the Zionist Conference to have taken note of the violation of all those high principles referred to in its resolution, in South Africa and in India, which has been friendly towards the Jews who have been persecuted by the Nazis, and an expression of sympathy in the cause Indians in India and in South Africa are fighting would not at all have been out of place. On the contrary the absence of it keeps Indians cold and doubtful as to the attitude of the Jews as well as in regard to the sincerity behind the protests are made in justification for the present war.

Some of the messages received by the Zionist Conference are also worthy of note. Field-Marshal Smuts in his message stated: "In the years to follow [illegible] will surely be remembered that whatever else failed or faltered the Jews played their part by the side of the Allies. And that remembrance may help to solve problems

which have so far proved too much for us. This has at least not been true in respect of India in the part played by her in the last Great War. India bled herself for the British Empire then and she is still bleeding but our soldiers and those of her nationals in South Africa and other parts of the Empire still remain unsolved.

Mr. Arthur Greenwood, the distinguished Labour Member in the British Parliament in his message stated: "The modern theory of racial supremacy from which has sprung so much malevolence, intolerance and persecution is one of the most diabolical evils for which Hitlerism is responsible.

We would put this in a slightly different form. We would not say, "for which Hitlerism is responsible. We would say, "which is the excuse for Hitlerism coming into existence. To kill Hitlerism it will be necessary to eradicate the evil of racial supremacy which has taken such deep root among the European races. The present European attitude convinces us more and more that all the talk of the emancipation of the people of the world and the high sounding principles of human freedom are meant only for the European races and that the non-European races are to remain eternally under their subjugation and for their exploitation. Any peace based on this unnatural position will be short-lived. If Britain and her Allies want to see Hitlerism killed the only way they can do so is by changing their present attitude towards the non-European races under their rule and by satisfying the just demands of India.

NOTES AND NEWS

Indian Child Welfare In Natal

A NATAL Indian Council of Child Welfare was created at a conference held last week at the Parsee Rustomjee Hall, Durban. The main objects: to ameliorate the conditions of poverty and lack of education among thousands of Indian children in Natal. The Hon. Mr. W. Ellis Brown, in opening the conference said that there was acute lack of accommodation and facilities for child welfare in Durban which caused deaths annually by hundreds. The remedy, he said, lay in the hands of the public who should provide means for them. Mr. J. Miller, Senior Probation Officer, pointed to the need of concentrating on eradicating the conditions of slum life and other social wrongs which have a detrimental effect on humanity rather than building up institutions which helped only the few. Mr. D. I. P. Muir, Acting High Commissioner for India, said 50 per cent of the Indian children in Natal were denied all educational facilities or left schools before they reached standard III. "But I must ask you to remember that you have many blessings to count in in Natal," said Mr. Muir. "Many children are poor, they may even lack clothes and sufficient nourishment, but they have incalculable advantages over the children in many other countries to-day. They live in a delightful climate with plenty of sunshine and no bombs."

According to the Acting High Commissioner's theory we should renounce the fat salary we get from the Indian treasury which is filled by the Indian taxpayers, eighty per cent of whom are kept half starved or half-naked under the "benign" British rule over a period of nearly two hundred years, and just be satisfied to wring our hands in fatal climate with plenty of sunshine and no bombs. We are almost sure he will find from his experience that the "delightful climate with plenty of sunshine and no bombs" will not be so much a "blessing" without clothes to cover the body and food to satisfy the hunger. If people can afford to indulge in luxury, as they do, even in these times of stress it would be a criminal folly, whatever the circumstances may be, to neglect the welfare of children who are to be the future nation builders. "A delightful climate with plenty of sunshine and no bombs" may be a blessing to us to enable us to look after the needs of our children; it is no blessing to our children whose growth is being stunted for want of adequate facilities which it should be the primary responsibility of of the State to provide.

T.B. Scourge Among Non-Europeans

Dr. H. A. Dormer, the Durban Tuberculosis Officer, addressing the Durban Women's Council recently said, the incidence of tuberculosis in Natal was shockingly high. There were more than 30,000 sufferers—20,000 Natives, 3,000 Asiatics, 600 Coloureds and 600 Europeans. Declaring that Tuberculosis among the Natives was unknown before the Europeans came to South Africa, Dr Dormer said that in a spot survey it was found that to-day only one Native in 400 living in tribal areas had T.B., but the incidence rose to one in a hundred in semi-urban areas and two in a hundred in urban areas.

So the European civilisation has proved a curse and not a blessing to the Natives who were healthy and robust and neither T.B. nor V.D. was ever known to them before the blessings of that civilisation were showered upon them. And having given him the deadly disease the "White Man's burden" is now being shirked for, as Dr. Dormer has pointed out, there is lack of adequate hospital accommodation to deal with the large number of cases.

Expropriation Of Indian Properties

While the report of the Penetration Commission is yet in the making, the Durban City Council has begun in right earnest its policy of expropriation of properties owned by Indians. A writer under the nom-de-plume "British Indian" writes to the *Natal Mercury*: "In the district where I live (Sydenham) a number of Indian families living together for more than fifty years have been notified to transfer their homes and lands to the Durban City Council by private treaty, failing which such properties to become the subject of compulsory alienation...I have visited these long-established homes, and I stand amazed at this judgment passed on them. Their owners will be handed the equal of the municipal valuation with a possible increase of 30 per cent. With this in their hands and the household goods on their heads their exodus will begin into what wilderness the City Fathers themselves cannot tell. The same is the decree passed upon hundreds of families in two other Indian areas within the Borough."

The Natal Indian Association held a protest meeting at the Durban City Hall, some time ago, against the Council's contemplated expropriation of Indian-owned land in certain parts of the Borough. Very strong speeches were made at that meeting by the leaders of the Association who threatened, as a last resort, to adopt Passive Resistance against this unjust step. Nothing, however, has been heard since that meeting about the resolution of the Association being put into action. What the community is watching, to the disgust of very many, is the spectacle of the leaders of the Association and the Congress vying with each other in feeding and entertaining Indian Imperial Troops

who have brought a large number of Italian prisoners to this country and are at present in Durban.

Vile Propaganda In Britain About India

This is what *The New Statesman and Nation* of London, dated March 8, writes under the caption "Misinformation". "The number of Indians now in prison for impeding our war effort exceeds three thousand. Lest this ugly spectacle should disturb the consciences of the British public, the Ministry of Information has undertaken a campaign of enlightenment. Its notes for the use of its speakers instruct them to say nothing about the intentions of His Majesty's Government beyond the general aim towards "Dominion Status." The difference is the pace of progress. His Majesty's Government does not want to strain the engine by accelerating the pace. Nobody wants to strain the engine, but the car may be wrecked as easily by a misuse of the brakes. We note that nothing is now said about the intention which we had supposed His Majesty's Government entertained to facilitate the coming of Dominion status immediately after the war. Indians are rightly contemptuous of undated promises which will be redeemed this year, next year, some time, never. Lord Halifax might be embarrassed if this vague and worthless version of our undertakings were broadcast to America, and would Mr. Amery thank Mr. Duff Cooper for talking in this strain to Indians. The rest of this deplorable document may be described as an argument designed to prove that whatever is amiss in India is the fault not of the British Government but of the Indians themselves. Some phrases are deliberately offensive; thus we are told that nepotism is a vice to us, a virtue to them" (i.e., the Indians). It is of course true that some part of the causation of Indian poverty may be ascribed to Indian traditions, but this excuse comes with an ill-grace from a Power that has ruled autocratically for a century and a half. It is unpardonable, for example, to blame Indians, as the document does, for the scandalous percentage of illiteracy. There is only one explanation of that: we would not establish compulsory education. It is true, as the document states, that it is not easy to get teachers for the villages —for the simple reason that we pay them lower wages than Indian policemen. This compilation of half truths and glaring omissions should be suppressed with apologies to the intelligence of this nation." Any comment on our part is needless.

Nationalist Party War Resolution

The Union Congress of the Nationalist Party was held throughout in camera in Bloemfontein during the week. A resolution was passed eliminating the reference to Democracy as the Federal Council's programme of principles. In another resolution the Congress again emphasised deep conviction "that our participation in the European war is a moral, economic and moral catastrophe for South Africa. It therefore rejects the Smuts war policy with determination and in its entirety demands that South Africa shall immediately withdraw from the war." The Congress was attended by about 2,200 delegates from all provinces. Senator M. J. Vermeulen presided.

Dr. Cluver On Public Health

Speaking at Springs (Transvaal) last week on "Opportunities and obligations of the local authorities to promote Health," Dr. E. H. Cluver, Director of the South African Institute for Medical Research, and former Secretary for Public Health, maintained that no local authority was adequately carrying out its obligation in the feeding of the children of the poorer sections of the population under its charge. That included, he said, Europeans and non-Europeans, to which group, he further said, should also that the food reached those who most needed it. They should, in addition, themselves provide protective food and encourage its production. In the long run that would pay them handsomely by building up healthy, valuable citizens of the future. Referring to the duty of doctors, Dr. Cluver said the doctors had had a longer and more exacting period of preparation than anyone else. Yet they, as yet, entered to only a very small extent into the organised health machine of our communities. The great majority of the doctors living within the borders of municipalities depended very largely on the old fashioned system of private practice for making a living. Under such a system there could of necessity be very little true health-constructive work. The public, said Dr. Cluver, would get much better value for its money by impelling local authorities to increase clinic services. The clinics were paid for by the tax payers. He trusted that the time would soon arrive when no stigma whatever would attach to the attendance at them. The general health would show striking improvement if clinic services were available for and patronised by all, and if local authorities appointed the best available men to staff the clinics.

Indian Commercial Travellers To Be Allowed In The Union

The Government of India, it is learnt, has announced that the South African Government have agreed to issue temporary permits to bona fide commercial travellers from India who, up to the present, have been prevented from entering the Union owing to the immigration laws under which prohibited immigrants are not entitled to obtain a licence to carry on any trade or calling in the Union.

Mr. I. M. Bawa Safe In England

It was rumoured that Mr. Ibrahim Mahomed Bawa, B.A., Witwatersrand University, who is at present studying in England was a victim of an air crash. His brother Mr. Cassim Bawa has just received a cable message to say that Mr. Bawa is quite safe and expects to return to the Union soon.

Merchandise Marks Act

The Merchandise Marks Act passed recently by the Union Parliament is said to be causing great concern to manufacturers all over the world. In terms of this Act every article or package exported from any country and offered for sale in South Africa will have to be marked in prominent letters as to where it has been made. Six months have been allowed by the Union Government for manufacturers abroad, and their local representatives, to make the necessary arrangements in their plant and sales organisations, to embody the "made in—" regulation.

Lecture To Africans On T.B.

Dr. G. P. Blandin of the Public Health Department and one of the leading members of the Durban Asiatic Relief League, spoke to a group of Africans in the local Bantu Methodist Church on Monday evening, June 2 on Tuberculosis and Venereal Diseases. Rev. Warmington the Superintendent of the Mission, was in the chair. Dr. Blandin, in giving an authoritative account of these diseases, said that diseases did not differentiate between man and man but cut across all racial barriers. Therefore, to combat them and prevent their incidence amongst our people the need for the unity of the Afro-Asiatics, i.e. the Asiatic, Coloured and African peoples was vitally necessary. The Black people must realise that dividing themselves racially into water-tight compartments was not in their best interests. The prevalence of T.B. and V.D., in the light of available statistics, was essentially confined to the black races who were highly susceptible to them by force of circumstances. While that was so there were, said to say, no adequate hospital facilities therefor and it was up to them to make vehement demands for same from the powers that be in the country. If the matter was going to be treated with indifference by them then the mighty scourge of T.B. and V.D. was definitely going to decimate the people by the thousands. Everything possible should be done to eradicate the diseases that threatened their very existence. Messrs. Athmanand Maharaj, S. Pillay and the Rev. Mlimkulu also spoke in a similar strain. Mr. A. F. Matibela interpreted the speeches.

Gandhi

DOMINION STATUS AFTER THE WAR

SIR T. B. SAPRU'S SPEECH AT BOMBAY

THE following are extracts from the concluding address of Sir Tej Bahadur Sapru who presided over the Bombay Conference of non-party leaders. The substance of the resolution may be stated as follows:—

We want a declaration, a formal declaration, promising that India's status after the war shall be the same as that of England or any Dominion. I have for the last few years been very much interested in the controversy that has been going on in England, and sometimes in India, as to the meaning of the Statute of Westminster. Let me give you a warning. He will be a bold lawyer who will be prepared to say what this Statute of Westminster means and what it does not. It is, therefore, no use foundering your hope on the statute of Westminster. My view all along has been that our demand should be that if the Statute of Westminster will continue to survive the war and will continue to apply to the self governing Dominions, or if some other kind of constitutional ideas bear fruit at that time and a new adjustment of relations takes place between the constituent elements of the British Commonwealth, then our position shall not be in any way less than that of any other constituent element. Therefore, speaking as a constitutional lawyer, I say I refuse to pin my faith to the Statute of Westminster; and the view that I take is that the right thing for us to demand is perfect equality, not merely in status but in power, with the other constituent elements of the Commonwealth. Well, so far as status is concerned, perhaps there will not be much advantage in India's status being recognized as that of a Dominion. You will remember that Mr. Wedgwood Benn—and there are very few Englishmen who are more friendly than Mr. Wedgwood Benn to India—said in the course of a speech delivered in Parliament that Dominion Status was already in action.

The question, however, is not one merely of status but one of essential powers. Therefore, when we talk of Dominion Status, let us always be explicit and clear. By that expression we should be understood to mean not merely the enjoyment of status, but also of the same powers and functions as belong to-day to Canada, Australia and South Africa. I do not know what constitutional ideas are going to emerge from this war. Many of the constitutional ideas to which we have been accustomed all our lives are, at the present moment, in the melting pot. I am watching the developments of those new ideas with great interest. I have formed no definite opinion, but on one thing I am quite clear. Whatever be the final conclusions of British statesmen as regards the relations between England and the constituent elements of the Commonwealth, we cannot demand any other or lower status of relationship between England and ourselves. Surely, 400 million people cannot be treated on a lower scale or cannot be relegated to a position of inferiority.

Question Of Time

The next point which emerges from our resolution is the question of time. It is perfectly true that in constitutional matters it is extremely difficult to lay down a definite timetable which will be precise to the minute. We have, however, been waiting since 1917 when that famous declaration was made by Mr. Montagu, and frankly if these pledges have got any seriousness about them then they should be carried out before the patience of the people is tired out. I, therefore, suggest that it should not be difficult for Great Britain to carry out these pledges within a reasonable distance of time after the termination of the war, and if a constitutional machinery is now set up and spade work is done now, it should not be difficult to alter the machinery of Government at the Centre and the Provinces, say within a year or within a year and a half of the termination of the war.

In one part of our resolution, we demand an assurance in unmistakable language that our status and power will be the same as those of any constituent element of the British Commonwealth; and in the other we demand that we shall attain that status and achieve those powers within say, a year or a year and a half of the termination of the war. If it is said that His Majesty's Government have made up their mind that India shall attain that status after the war, then I fail to discover any reason why they should not begin to adjust the machinery to that status from now. Where can be the difficulty? In the provinces we have already had autonomy. Even though there were limitations on the powers of Ministers, those limitations could easily be wiped out in the course of the revision of the constitution. The real seat of power is the Centre. And it is the centre in which I have been greatly interested during the last twenty years of my life, and I say that so far as the Centre is concerned there the real power is concentrated not in the hands of the Home Member or the Law Member, but in the hands of the Finance Member and the Defence Member. I have myself been a member of the Government of India. There are two other gentlemen here whose experience is very recent and I think they will bear me out that Defence and Finance are the two key portfolios.

Responsibility To Crown

Therefore, we do say that if the country is to feel that its destiny is within easy reach, then the Government of India should be reformed and reconstructed and these two portfolios should be transferred to Indian hands. Where is the danger, I ask. It may be that from a theoretical point of view, our resolution may be attacked by the extreme section of politicians that during the period of war, this newly constructed Government shall be responsible to the Crown, whereas the Congress resolution said or is supposed to have said—I have read it half a dozen times very carefully and I think on that point the language is by no means clear—that the Government to be established must be responsible to the Legislature.

Relation With Legislature

I shall ask you to consider the question in this way. If responsibility is owed to the Crown, what will it mean? It will mean that in actual practice the executive during the period of the war shall be irremovable. Therefore no question will arise of the executive having at its back the support of a large number in the Legislature. I, therefore, fail to understand the constitutional propriety of the criticism that is being made on our demand that men who will go into the executive government will not have big battalions behind them. What do they want big battalions for? Then comes the question of their relation to the Legislature. Surely if three members of the Indian Civil Service who adorn the Executive Council and three unrepresentative Indian members of the Council can get a good deal of their legislation passed by the Indian Legislature, it should not be impossible for a reconstructed Central Government consisting of men of character, men of independence, men who will reflect the national opinion at large, to get the necessary legislation passed. Experience has shown that, generally speaking, a conflict arises between the Legislature and the Executive in regard to what is called (1) repressive legislation, and (2) taxation. It is precisely in regard to these two matters that I think the representative Indians who are selected either from the Legislature or from the public life of the country outside the Legislature, will carry the greatest weight with the Legislature and the friction between the two will be reduced to a minimum.

The India problem cannot be solved by mere logic-chopping. It requires a big imagination, a big heart and practical statesmanship; and I am free to confess that that imagination and big heart are conspicuous by their absence, both in India and in England. It almost looks as if British statesmanship is, in this matter, totally bankrupt. Well, if Mr. Amery wants to know what exactly is the situation in India, what exactly is the feeling in India, let him not address long speeches across the seas. Let him come here and see things with his own eyes, without being conducted by official tourist agencies. Let him bring half a dozen members of Parliament and let them talk to people of all kinds of description. There is a precedent for that. In 1918, came out the Montagu Commission and I had something to do with it. Well, I fear even at that time the Government of India was supposed to think that the Montagu Commission might do a great deal of mischief. They were by no means disposed to favour the principle of self-government for India. I do not know anything of the views of the Government of India at present, but speaking for myself I should like Mr. Amery to come out to India to see things with his own eyes, to meet Congressmen, Muslim Leaguers, Liberals, Hindu Sabhaits, and other sections of people and let him then come to his own conclusion. It seems to me absurd that the question affecting the fortunes of 100 million people should be settled by radio broadcasts or by mere speeches delivered at this Union or that Union. That question, in my opinion, deserves to be treated far more seriously.

Further, I am anxious about one thing. A day will arrive when the continents of Europe will sit at a peace conference. I do not wish that India should be represented at that peace conference, except in her own right, by representatives appointed by her National Government. I lay far greater stress on this than on any other subject. For all these reasons I think that the resolution, which I hope you will pass, is a reasonable and practical one. The necessary implication of the resolution is that you lay the greatest stress upon industrialisation and rapid and adequate militarization of the country. Well, if these things are achieved, then we shall know that England is quite serious about India.

With regard to the resolution, I shall say that there are two gentlemen who struck discordant notes; and yet, if you examine their speeches carefully, neither Sir Chimanlal Setalvad nor Sir Cowasji Jehangir recorded their dissent from the resolution. With the principles embodied in the resolution they agree. They had doubts, however, in their minds as to whether in the existing circumstances the newly constructed government would work satisfactorily. Well, the only answer I can give to people who have doubts is that they must try the experiment. Let the things be put in practice. It will not lead to tragedy or great disaster. If the Defence Member or other members who are appointed are not trusted by the Legislature, the Government will be doomed to failure and they will have to vacate their office, and other persons must come in their place; but surely I refuse to believe that Indians, whether they are of one brand or another, will command less respect or less confidence than the distinguished of the Indian Civil service who are to day members of the Viceroy's Executive Council. My experience is rather old. I had to deal with the Legislature as Law Member. The Legislative Assembly at that time did not wholly consist of men who were Liberals. Some of them were advanced politicians and I never felt at that time that I was a man without any battalion behind me. I could get on very well with them; and what reason is there to suppose that Congressmen and the Muslim Leaguers, whatever their differences may be, are such hopeless and perverse people that even if a resolution is put forward by a non-Congress Minister, which is in the highest interest of the country, they must throw it out? After all, as I have said, if you come to examine the opposition of the Congress or of the Muslim League in the Legislature, what are the subjects on which they offer opposition? It is either legislation or repressive character or something relating to taxation. I cannot imagine Congressmen or Muslim Leaguers raising any objection to the amendment of the Civil Procedure Code or the Insurance Act or the Limitation Act. Surely, it should not be beyond the competence of your non-Congress Ministers to so frame and regulate their legislation in regard to these matters as to avoid all dangers and to avoid pitfalls, but non-official Ministers have their own way of approaching non-official members of the Council. I am not, therefore, without hope altogether. I, therefore, say that in the first place I see no reason why you should assume that the Congress and the Muslim League will be altogether unreasonable. But at the same time I wish to declare that it is not the desire of anyone either on this side of the table or on the other side, to steal a march, either on Congressmen or Muslim Leaguers. If they become, later on, ready to assume responsibility as persons commanding the confidence of the people, I should expect everyone who assumes responsibility of office to-day openly to declare that he will make room for those men—men who command the confidence of the people, whether they belong to the Congress or any other party. We should not like to tolerate mere careerists or office seekers for a minute. We need not be in a particularly pessimistic frame of mind, just as it would be be equally foolish to be too optimistic.

———oOo———

ORIGINAL CORRESPONDENCE

Durban's New Slogan For "Non-European"

TO THE EDITOR, "INDIAN OPINION."

SIR,—In your issue of May 23 a report appeared of a recently formed cultural body by certain races representing the Durban district. The organisers have chosen the word "Asiatic-africano" for their organisation, and defined it to mean a body embracing the Asiatic, Coloured and African races in the Union, as a suitable substitute for the word "Non-European." In my opinion, for euphony as well as for comprehensiveness, I would suggest the word "Asiafricape" or "Asiafricapean," pronounced "Ashi-Afri-Cape) with an accent on the "Afri." As it is likely that this new product will be given recognition in the near future in the racial vocabulary, it will no doubt receive the acceptance as an alternative to the word "Asiculafrican" by all races concerned. The word "Coloured' savours of something unbecoming. Therefore, in my opinion, the appropriate word for the newly organised League should be "Asiafricape" or "Asiafricapean," which, for the purpose of a united racial nomenclature, embraces the Asians, the Natives, the Cape Coloureds, the Cape Malays and others. I trust that the new organisation will give my suggestion a very appreciative consideration, and accept the word as the most suitable substitute for the word 'Non-European."—Yours etc.,

SOL. D. HOFMEYER.

———oOo———

Everything appearing in this [illegible] political nature which [illegible] published has been written and edited by Mahatma M. K. Gandhi [illegible] expressly for Indian Opinion.

"GANDHI ABHINANDAN GRANTH"

A Hindi translation of Mahatma Gandhi: Essays And Reflections On His Life And Work, edited by Sir S. Radhakrishnan and presented to Gandhiji on his Seventieth birthday. For all Hindi readers it is a book worth reading and treasuring. Please note the book is in Hindi (Devanagri) and not in English.

Price 7 Shillings including postage.

Obtainable From: Manager; "INDIAN OPINION," Phoenix, Natal.

TAMIL CONFERENCE

THE second Natal Tamil Conference was held on Union Day at the M. K. Gandhi Library, Durban. There were delegates representing fifty institutions, including temples, schools and societies from all parts of Natal. Congratulatory messages were received from prominent Indians all over the Union.

The opening ceremony was performed by Mr. R. Ramalingum Pillay of Pietermaritzburg, former president of the Hindu Young Men's Association. He stressed the need for such a conference and congratulated the Natal Tamil Teachers' Society, the convenors of the conference.

The presidential address was delivered by Mr. S. R. Pather who traced the history of the Indians since their advent to this country and referred to the pioneer work of the early settlers. He referred to the high traditions and the richness of the Tamil language. The first Tamil Conference was held in 1934 and was convened by the Young Men's Vedic Society. The Natal Tamil Maha Sabha was then established, but unfortunately the institution was allowed to languish. This conference, he stated, included the first Natal Tamil Teachers' Conference and the first Tamil Women's Conference held in South Africa. The chief questions to be discussed were the formation of a vernacular board, the inauguration of the Devasthanum Committee and to decide the mouthpiece of the Tamil community in the resuscitation of the Natal Tamil Mahasabha to advance and safeguard the interests of the Tamil community.

Educational Session

The Natal Tamil Teachers' Conference, the first of its kind, was held in the afternoon under the chairmanship of Mr. T. M. Naicker, president of the Natal Tamil Teachers' Society. The inaugural address on education was delivered by Mr. D. K. Moodley. He dealt with the aim of education and the importance of character formation. He referred to the expansion of Tamil education and the need for definite control. Teachers' training, registration of schools, institution of examinations, and the inauguration of an inspectorate were some of the urgent needs. Eventually the Vernacular Board was formed and the Natal Tamil Teachers' Society were delegated with powers to give effect to this resolution.

General Session

This session which took place on Sunday morning was presided over by Mr. Abboy Naidoo. Mr. R. B. Chetty delivered the opening address and dealt with the activities of the Tamil community and their immediate needs. He urged the conference to maintain sustained interest and to take a practical view in all matters.

The chairman impressed upon the delegates the urgent needs of the community. The question of organising was of the utmost importance. There were two questions which would be submitted to them. The question of inaugurating the Devasthanum Committee was of paramount importance and would be of immense benefit and fulfil a long-felt want. The other matter was to decide the revival of the Natal Tamil Maha Sabha as an organ representing the views of the Tamil community. These questions were discussed at length and eventually the Devasthanum committee was constituted by the appointment of nine members elected from the various temples with Mr. S. R. Pather as the convenor. A further resolution reviving the Natal Tamil Maha Sabha was adopted.

The president of the conference Mr. S. R. Pather paid a tribute to the Natal Tamil Teachers' Society in convening the conference and to all those who had assisted in making it a success. He congratulated the delegates on having unanimously resolved upon some of the most important matters submitted to them thus reaching a further mile-stone in the progress of the Tamil community in this country. Mr. D. Somasundram Pillay, secretary of the Natal Tamil Teachers' Society acted as secretary for the conference.

Women's Session

The first Tamil Women's Conference held in South Africa took place on Sunday afternoon when the hall was packed to its fullest capacity. Shrimati Goonruthinummal occupied the chair supported by Shrimati Janakiammal who acted as secretary, and Shrimati Meenatcheeammadeum Naidoo. Shrimati S. Gandasamy Pillay and Shrimati V. V. Pillay delivered the opening addresses. All the speakers dwelt upon the necessity of improving the education of girls and the need of women's organisations. A very fine programme was submitted.

A matter of unique interest was the presentation of Mr. S. Abboy Naidoo of Malvern, father of Mr. A. B. Naidoo well known in farming circles. Mr. Naidoo (senior) was among the first arrivals of Indians to this country in the year 1890 by s.s. *Truro*. He was garlanded as a mark of respect and esteem.

The conference maintained a very high standard in its deliberations and met with great success.—Contributed.

MAGNA CARTA

SUPREMACY of law over sovereigns and their subjects was well emphasised in the historical events both in Palestine and Babylon, which are recorded for us in the Bible.

Liberty of conscience of Roman citizens was enunciated at the Declaration of Milan in 313 A.D. but even this did not prove altogether satisfactory and we are reminded of a time when some villagers in Thessalonica were crowded into a circus and slaughtered by the Goths, because some of their number had murdered officials who would not tolerate a popular chariot driver from goal or turn for the "July handicap" of those days.

It is interesting to note how the great Saint Ambrose held the Roman Governors themselves responsible for such unjust liberty and refused him permission to enter the cathedral at Milan until, on his knees in sight of the people on the main streets up to the steps of the Cathedral, he showed true repentance for his responsibility in the matter.

So it is not easy to understand why the emancipation of slaves was so long delayed after an English king had consented to the clauses of Magna Carta and all his successors had pronounced their allegiance to the law of the land.

To-day Magna Carta has come to be inevitably linked with the progress of freedom as the 15th June approaches and has reminded us in our [illegible] for justice for every British subject, irrespective of race or wealth. For no British people the purchase of justice cannot be tolerated under any conditions and the wilful delay of court procedure may not be countenanced.

Such accepted principles of administration have already done much to influence the minds of other nations and to gain their assent to such unassailable and eternal truth. In this we see deliverance from the bondage which has so long retained the depressed classes and outcasts of many Eastern nations. It has given hope to all and, with all the difficulties of applying such doctrines fully realised, we have every reason to hope for a widespread and worthy commemoration of the 725th anniversary of Magna Carta on June 15.

This anniversary way will be regarded as a symbol of the democratic nations. Its observance should foster respect for the Law on which the welfare of the country so largely depends and the widespread nature of the commemoration at a time when so many are fighting to defend the principles of justice or bearing the full brunt of enemy attack, will do much to encourage goodwill among all nations and thus lay the foundation of international peace.—Contributed.

Things In General

Durban Asiatic League

A public lecture under the auspices of the Durban Asiatic League a cultural body for Asiatics, Coloureds and Africans) will be held at the Parsee Rustomjee Hall, Queen Street, Durban, on Wednesday, June 11, at 5.30 p.m. Mr. Edmond T. Weston, chairman of the Industrial Council Clothing Industry (Natal) and secretary of the Durban Rotary Club, will speak on "Industrial Legislation." The League appeals to the general public to come in their numbers as the subject is of vital importance to Asiatic Africans.

Local Health Commission Ordinance

The following is a copy of a letter addressed to the Provincial Secretary by the Natal Indian Congress in connection with the Local Health Commission Ordinance: Sir,—We are in receipt of your letter of May 20. We are grateful to His Hon. the Administrator for bringing our telegram before the Executive Committee. We note that the Executive Committee is not prepared to accede to our request to make provision in the draft Ordinance for the establishment of Advisory Committees to serve under the Commission. We are desired to reiterate that this refusal is a negation of the principle of free institutions, in that over 90 per cent. of those that will be affected by the Ordinance and come under the authority of the Local Health Commission will have no voice even in an advisory capacity in their own fate. We are to add that the decision of the Executive Committee is a repudiation of the obligation accepted by the Union Government in the conclusion of the Round Table Conference to take steps to appoint Advisory Committees of representative Indians. Further we are directed to place the emphatic protest of our Congress at the denial to us of the very elementry constitutional right of giving evidence before a Select Committee, or alternatively to appear and make representation in support of our objections to the Ordinance at the Bar of the Provincial Council.

St. Aidan's Girls School (Sydenham)

St. Aidan's Girls' School dates back officially to the year 1895 when the first child was entered in a Government admission register. There are at present nearly 100 children waiting for admission. The work of the extension of the present school at Sydenham will probably be completed by the expenditure of £1,200, and in accordance with the Department's recent offer it is hoped to receive from the Government a sum not exceeding £400 if the school can get the other £800. So far a sum of £73 15s. has been collected. An appeal is made to the general public to make a generous contribution towards the education of Indian girls. The laying of the foundation stone will be performed by Mrs. Banks, wife of the Director of Education, Natal, on Thursday, June 12, at 4 p.m. at the Girls' School, Sydenham.

Appeal For Books

The following appeal is issued to the public by the secretaries of the Marabank Literary Debating Society:—We are launching a district-wide appeal for books on any subject, such as, Politics, Social, Economics, Biography and Fiction, old and new. These books will be circulated free to our members and thus through your gift many members will benefit from the contents of these books. We would gladly appreciate any suggestions for the improvement of our library. We are keenly looking forward to your co-operation in this undertaking.

Death In India

Mr. and Mrs. K. J. Tavadia and family, of Johannesburg, received on Thursday, May 29, from India the sad news of the death at the age of 80 of their beloved mother Mrs. Jivanjee Tavadia. Ere they had got over that shock came the further very sad news four days later, of the sudden death from pneumonia of Hilla Dara Tavadia, wife of Mr Dara Tavadia and daughter of Mr. and Mrs. M. J. Tavadia. A gloom was cast over the Tavadia family who were recepients of many messages of condolence from friends and relatives from far and near.

Thanks

Mr and Mr. Tavadia and family wish to express through these columns their grateful thanks to all those friends who had kindly sent messages of sympathy in their very sad bereavement.

Soccer At Fairbreeze

On Ascension Day soccer teams from Malvern School travelled to play friendly matches with the pupils of Fairbreeze Government School. Two interesting matches were played before a large and representative gathering of parents and friends on the latter's ground. The game ended in a victory for the home teams. The results were as follows: Fairbreeze (Junior) 2 goals, Malvern (Juniors) nil; Fairbreeze (Seniors) 1 goals, Malvern (Seniors) Nil. At the end of the game the Headmaster Mr. G. Munger, who was formerly connected with the Malvern School for a number of years, congratulated the home teams on the splendid victory and sympathised with the visitors, wishing them better luck next time. He made special reference to those members of the public who had contributed freely to entertain the visitors.

At Springs

A splendid friendly match took place at Springs Sports ground on Sunday, May 18, between the Jinnah Sports Club and Union Sporting Football Club. There was a large crowd of spectators. The [illegible] for the home [illegible].

Krugersdorp Old Boys C

The Krugersdorp Old Boys playing in second season in the Transvaal Indian Independent Coloured Union, Johannesburg had a very successful year winning the League Cup and Inter Unions Trophy. Playing about 25 matches in all the competitions, the old boys suffered defeat only three times, winning all other games. The batting honours go to E. A. Saloojee (C. E. Dhat, E. A. Wadiallis and E. Ranlakey. The bowling honours go to I. M. Khota, Ahmi Saloojee, C. E. Dhat, A. Dhatt, E. Ranlakey and M. E. Saloojee. In the three Inter-Union matches, Krugersdorp were represented by E. A. Saloojee, C. E. Dhat, I. M. Khota, E. Wadiallis, E. Ranlakey. All showed good form.

The man who waits to make sure that he is right before going ahead often finds himself distanced by a less conservative individual who was willing to take a chance.

* * *

When you are offered something for nothing you should accept, if you can afford to pay double its value.

* * *

Hope is an excellent thing to have, but it is one of the things a pawnbroker will not advise anything on.

* * *

There is frequently more power in a woman's tears than in a man's arguments.

* * *

You can save yourself a lot of trouble by not borrowing any.

* * *

Truth is a man is what he knows; in a woman what she believes.

* * *

You don't always like a man's work accented by the artistic decorations on the front of his office safe.

* * *

"I want a word of advice."

"Well?"

"What is the best way to approach you for a loan?"

"If you are sensitive you had better write for it, and when you get my reply tear it up without reading it."

વેચવાના પુસ્તકો

નીચેના પુસ્તકો બધા ચુંટી કાઢેલા જાણીતા લેખકોના છે. હમેશાં પુસ્તકો સુંદર છતાં જ્ઞાનપુર્ણ અને સારા લેખકોના વાચવા જોઇએ. જેથી આપણા જ્ઞાનમાં વધારો થાય અને આપણું ચારિત્ર ઘડાય. એ ઉચ્ચ આદર્શને ધ્યાન માં રાખી અમે પુસ્તકો મંગાવીએ છીએ. ઉચ્ચ સાહીત્ય જ્ઞાનમાં વધારો કરે છે.

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

મારી જીવન કથા (પં. જ. નેહરૂ)	૧૨	૧
મારા જેરબાપત્ર (ગાંધીજીના અક્ષરમાં વિદેશના વિચારો અને લેખો)	૧	૬
મહાત્મા ગાંધીજી (રમણલાલ)	-	૧
રાષ્ટ્રપતિ શિવાજી	૧	૬
સત્યાગ્રહની મિમાંસા	૪	૬
આખરી કેદીઓ ભાગ ૨ જો	૪	૬
અર્પણની પ્રતિજ્ઞા	૩	૬

બાળકોનું સાહિત્ય

મહાભારતના પાત્રો	૧૦	૦
ઝંઝાવાતી મહર્ષિ દયાનંદનું જી. ચ.	૨	૦
પરમાર્થદ્વાર	૧	૦
અલખીર પ્રકાશાનંદજી	૨	૬
અનાસક્તિ યોગ (ગીતાનો ગાંધીજીએ કરેલો અનુવાદ)	૧	૦
મંગળ પ્રભાત (ગાંધીજી)	૧	૦
ઉપનિષદ માલાવળી	૪	૦

શ્રી. રમણલાલ વજેનલાલ દેસાઇ કૃત

કોકડા	૦	
ગ્રામ લક્ષ્મી ભાગ ૪	૧	૦
દિવ્યચક્ષુ	૧	-
પુખ્તવિ	૫	-
સ્નેહ ચક્ર	૭	૦
સંપૂર્ણ હૃદય ઝન અનુવાદ	૦	-
ઉદય ભાગ	૪	૬

બીજાં કેટલાક પુસ્તકો

પ્રેમ યાત્રા (નોવેલ)	૭	૦
ભૂલતા નર્મદાશંકર (મોટી)	૩	૭
હિંમતબાઈ (વિક્ટોરીઆ પુસ્તક)	૪	૦
ટુકડા કાવ્ય (કુંવર શ્રીગોવાળદાસ ભાવાર્થ)	૧૦	૦
આપણેનાનો મુક્તિ સંગ્રામ	૨	૦
ઉત્સવ રવીન્દ્રનાથ ટાગોરના ગીતોનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ દીપચંદ બાંધે)	૧	૬
કપટકથાની (રસીક નોવેલ)	૬	૦
સાગરખેડુ	૨	૪
ક્ષુધા ભરપા	૬	૦
ગુરૂશીષ્યની વાતો	૪	૬
અનારકલી સલીમનું દુઃખ	૫	૦
ભારત સ્ત્રીઓ ભાગ૧	૧૫	૦
રાષ્ટ્રીય સંગીત સાગર	૧	૬
મોતીના નેકલેસ (રોગવો ભગાડવાની રીતિ)	૪	૦
પીર બાનુબેન	૧	૬
વંધ્યા	૬	૬
વિરાગિના અને બીજી વાતો	૧	૦
લાલ કેસ સંપૂર્ણ ભાગ ૨ જો	૨	૦
પારસી ગાયકાવલી ગુજરાતિ	૧	૧
ભાગ્યનું ગાડું (નાટક)		૬
રહસ્યકાર	૭	૦
રતનબેન લક્ષ્મી	૭	૬
સોનેરી સંદુક	૭	૦
સોના સમાન	૭	૬
હાસ્ય રસીકા	૧	૦
અંધેરાં પર પ્રકાશ	૨	૦
દુર્ગેશ નંદીની (નોવેલ)	૫	૬
જીવનના પ્રતીબીંબ (નોવેલ)	૩	૬
ચાર વાર્તાઓ (ભાષાંતરકાર મહાદેવ દેસાઇ)	૪	૦
પ્રેમનો ઠગ (ટોલ્સટોય કૃત નોવેલ)	૫	૦
બીરેલા દ્વાર (નોવેલ)	૫	૦

શારદાબાનુની નવલ કથાઓ

બીકાનેર ભાગ ૨	૧૫	-
ચંદ્રનાથ	૩	૦
દેના	૬	૦
પક્ષી જમાદાર	૩	૦
રણમાં	૪	૦
ઝપુંચ ભારતી	૭	૬
ઝાંસીરાણા	૬	૦
ઝાંસીવાલી	૫	૬
જીવન ભાગ	૪	૦
ઝરીબ ઠીન	૭	૬
ઝુબેદા	૫	૦
નવીના	૬	૦

શ્રી. શારદાબેનના બધાં પુસ્તકો સુંદર રસભર ઉત્તમ છે. આ બધાં જેવાં પ્રકાશનો છે

નવલ કથાઓ

કેવા વાળી અને બીજી વાતો (મસ્ત કથાઓ)	૦	૮
કુરબાનીની કથાઓ	૧	૦
મકાર મળ્યા (કુંવરી વાતો નોવેલ)	૫	-
ગુલબાજ (નોવેલ)	૪	૦
ભાવા (વાર્તા)	૪	૬
જાગીરદારના હાસ્ય ભંડાર	૬	૦
જ્યોત્સ્નાના	૪	૦
ઝાંસીની રાણી	૫	૬
ઝાંઝરાના ઝમક (કુંવરી વાર્તાઓ)	૩	૦
ઠાકરી તલવાર (રેરાજપુત કથા)	૪	૦
દરિદ્રનારાયણ (ટોલ્સટોયની બોધક કથાઓ)	૪	૦
દેવા ચોધરાણી (નોવેલ)	૩	૬
પ્રેમ મિલન	૩	
બારી હૃદય (કથાઓ)	૪	૬
પ્રેમાયમ (સુંદર રસીક નવલકથા) ભા. ૧	૬	૦
,, ,, ,, ,, ભા. ૨	૫	૬
પુરાતન જનોત (નોવેલ)	૦	૬
પ્રેમ પ્રભાત (નોવેલ)	૫	૬
પુનરીણી	૩	૬
પાનકા ફુલીયા (કુંવરી વાર્તા સંગ્રહ)	૪	૬
પીંજરને પંખી અને બીજી વાતો	૩	૦
પુરાતનો દીપક ભાગ ૨ જો	૨	૬
રતનીબી (અરબી પ્રસીદ્ધ નોવેલનો અનુવાદ)	૭	૦

નવલકથાઓ તથા વાર્તાઓ

બાલીકા (વાર્તાઓ)	૫	૦
બહુધા	૩	૬
રમકડુ ઢોળી બંધ ૨ (સાહસીકોની કથા)	૧	૬
રાધા પ્રેમાવ (પ્રતીહાસીક કથા)	૩	૦
લક્ષ્મ બહેના ન્હાની	૩	૦
,, ,, મોટી	૫	૦
વેરાનમાં	૩	૬
સખે ભર્યા (રસમુક્ત નોવેલ)	૫	૬
સાગર પની (દારૂરસની જરપુર)	૦	૬
સોરાષ્ટ્રની રસધાર (સોરાષ્ટ્રની પ્રતીહાસીક દંત કથાનો સંગ્રહ) ભાગ ૧	૩	૦
સ્નેહ લક્ષ્મી	૭	૬
સ્નેહ સમરસ	૪	૬
હમ્મીર પાચા	૩	૬
પ્રભાત કીરણો (કુંવરી વાર્તા)	૫	૬
સજા અને બીજી વાતો	૩	૬
પ્રેમ પાચા	૫	૬
પ્રિતમની ખોજ	૩	૦
રસી કારડો (કોયડા)	૬	૦
ભંડારમાંથી (નવરંગ સંગ્રહ)	૨	૦
પ્રિયતમા	૨	૦
બારા (નોવેલ)	૫	૦
કર્મયોગી સમુદ્રર (ઇ. નોવેલ)	૫	૬

કીરકીર કાદમરીઓ

બંસરી (ર. મ. દેસાઇ કૃત)	૫	૦

કાવ્યો–ગરબા–ગીતો–ભજનો

કલાપીનો કેકારવ	૧૧	૦
મણીકોલ કાવ્ય ગાના	૬	૬
પારસી લગ્ન ગીતો	૨	૦
નીહારીકા (કાન્ત, ર. વ. દેસાઇ કૃત)	૪	૬
પુનર્વસુના (બેરામજી મેધાણી કૃત)	૩	૬
વડીલાગ્રા રાસ ભાગ ૧ લો (સરસ સંગ્રહ)	૨	૦
,, ,, ભાગ ૨ જો ,,	૨	૬
,, ,, ભાગ ૩ જો ,,	૩	૦
પ્રભુ ગીતો	૩	૦
રાસ નંદીની	૨	૬
રાસ તરંગીણી	૨	૬
રાસ મંજરી	૨	૬
રાસ સંગીત (ના જો ખરે)	૧	૦

મળવાનું ઠેકાણું:-

Manager Indian Opinion
Phoenix, Natal

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
અને ૧૯૦૪માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૯ મું. ડરબન, શુક્રવાર, તારીખ ૬ જુન, ૧૯૪૧. અંક ૨૩

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર તા. ૬ જુન, ૧૯૪૧.

યાહુદી અને હિંદીઓ

યાહુદીઓ એ જુનકાળમા એક કચ્ચ કોમની પ્રજા છે અને જર્મનીમાં હાલના નાઝી અમલ દરમ્યાન તેમનાપર વર્તી રહેલા જુલમથી સુપરેલાં જગતની લાગણી ખળભળી ઉઠેલી છે. એક રીપોર્ટથી પ્રજા તરીકે બીજાઓ જે તેવા જુલમના ભોગ થઇ પડેલા છે તેઓ પ્રત્યે બીજા કોઇના કરતાં પણ યાહુદીઓ પાસેથી દિલસોજીની વધારે આશા રાખી શકાય. પરંતુ આ બાબતમા દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓને કડવો અનુભવ થઇ રહ્યો છે. બેશક કેટલાક અપવાદો છે કે જેઓ વસ્તુઓને બહોળી દ્રષ્ટિથી નિહાળે છે, પરંતુ તેવાઓ આંગળીના વેઢાંપર ગણી શકાય તેટલાજ છે. સામાન્ય રીતે જોતાં દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓ રાજકરતી પ્રજા તરફના જુલમો અને માનભંગોના ભોગ થઇ પડેલા છે જેમાં યાહુદીઓનું પ્રમાણ કંઇ ઓછું નથી. પોતાના રોજીંદા જીવન વ્યવહારમાં હીંદીઓને અનેક યાહુદીઓના સંબંધમાં આવવું પડે છે, જેઓમાં દાક્તરો વકીલો વિગેરે ઉચ્ચવર્ગીઓ, અને વેપારીઓ વિગેરેનો સમાવેશ થાય છે, અને જેટલો વધુંદવેરા અન્ય યુરોપીયનો તરફથી તેઓને સહન કરવો પડે છે તેટલોજ તેઓને આ યાહુદીઓ તરફથી પણ સહન કરવો પડે છે. કેટલાક સ્ત્રી કુટુંબોના માલીકોને અગે જાણીએ છીએ કે જેઓને પોતાનાં સ્ત્રી કુટુંબમાં તો શું પણ બહાર રસ્તાપર પણ હીંદીઓને દવા પાણી આપતાં સંકોચ થાય છે કેટલાક દાક્તરોને અમે જાણીએ છીએ કે જેઓ બીજા કોઇની પાસેથી ફી લે છે તેટલીજ હીંદીઓ પાસેથી લે છે છતાં પોતાના વેટીંગ રૂમમાં હીંદી દરદીઓને યુરોપીયન દરદીઓ સાથે બેસાડતા સંકોચાય છે. વળી કેટલીક યાહુદીઓની વેપારી પેઢીઓ છે કે જે બીન-યુરોપીયનોમાં મોટો વેપાર કરે છે પરંતુ પોતાની દુકાનોની બીલ્ડીંગોને તેઓને ઉપયોગ કરવા દેવામાં આવતો નથી પણ બહાર ગામે તેવાં તેઓએ સારાં કપડાં પહેરેલા હોય કે ગમે તેવો તેઓનો ઉંચો દરજ્જો હોય. સ્વમાનપ્રીય હોકાને આવી બતની વર્તણુક કેટલી અપમાનભરેલી લાગે એ કહેવાની આવશ્યેજ જરૂર રહેલી હોય.

પરંતુ તેના બચાવમાં એવી દલીલ કરવામાં આવે કે છે યાહુદીઓને પોતાના વેપારના ખાતરે આવું વર્તન રાખવું પડે છે કેમકે તેમ નહિ કરે તો તેઓને મોટી આર્થીક ખોટ સહન કરવી પડે. આ દલીલ કોઇ પણ દેશમાં રાજકરતી પ્રજાનો એક વર્ગ ગણાય છે તેને માટે વાજબી નહિ ગણાય. વળી એવી જાતની વલણ અતિ સ્વાર્થી ગણાય.

દક્ષિણ આફ્રિકામાં યાહુદીઓની ઘણી મજબુત સંસ્થા છે અને ચોકસી આશા તો તેઓની પાસેથી રાખી જોઇએ કે જે હોકો તેઓને સહેવાં પડે છે તેવાજ જુલમોનો ભોગ થઇ પડયા છે તેઓ તરફ તેઓ દિલસોજી બતાવે અને તેઓને નૈતિક તેમજ વ્યવહારીક ટેકો આપે. તેને બદલે જે હીંદીઓને પોતાના દૈનિક વ્યવહાર માં યાહુદીઓના સહવાસમાં આવવું પડે છે તેઓને રાજકરતી પ્રજાના અન્ય વર્ગો તરફથી અનુભવવો પડે છે તેટલોજ વધુંદવેશ તેઓ તરફથી અનુભવવો પડે છે અને દિલસોજીનો તેઓ તરફથી એક શબ્દ સરખો પણ સાંભળવામાં આવતો નથી.

આપણે એક તાજેતરનોજ દાખલો લઇએ. દક્ષિણ આફ્રિકાના યાહુદીઓની સંસ્થાની એક વાર્ષીક પરિષદ જે અઠવાડીયા પર જોહાનીસબર્ગ ખાતે મળી હતી. એ પરિષદમાં દક્ષિણ આફ્રીકાના યાહુદીઓ મીત્રરાજ્યોના યુદ્ધ પ્રયત્નોમાં દક્ષિણ આફ્રીકાની સરકારને પોતાનો સંપૂર્ણ ટેકો આપે છે અને ન્યાય અને સ્વતંત્રતાના ધ્યેયને માટે પોતાનું બનતું કરવાની પ્રતિજ્ઞા કરે છે અને વ્યક્તિગત અને રાષ્ટ્રીય સ્વતંત્રતાના સિદ્ધાંતો કાયમને માટે સ્થાપિત થાય, અને જાતીય અને ધાર્મીક ભેદ દુર થઇ જાય અને જે જે દેશોમાં યાહુદીઓ વસતા હોય તે સઘળા દેશોમાં યાહુદીઓના હકો સુરક્ષિત રહે અને પેલેસ્ટાઇન એક યાહુદીઓનાં રાજ્ય તરીકે સ્થાપિત થાય એવી આશા દર્શાવે છે એવો સર્વાનુમતે ઠરાવ પસાર થયો હતો. આ પરથી પ્રશ્નો એ ઉઠે છે કે "ન્યાય અને સ્વતંત્રતા" એ કોને માટે? "વ્યક્તીગત અને રાષ્ટ્રીય સ્વતંત્રતાના સિદ્ધાંતો સ્થાપિત થાય" તે કોને માટે? જાતીય અને ધાર્મીક ભેદ દુર થાય" તે કોને માટે? દક્ષિણ આફ્રીકામાં પ્રવર્તી રહેલા સંજોગો જોતાં તો આ ઉચ્ચ સિદ્ધાંતો દેખીતી રીતે ગોરી પ્રજાને માટેજ છે. બધી રીતે યાહુદીઓની આ પરીષદે પોતાના ઠરાવમાં જણાવેલા આ સઘળા ઉચ્ચ સિદ્ધાંતોનો દક્ષિણ આફ્રીકામાં અને ઇંડીયામાં, કે જે નાઝીના જુલમના ભોગ થઇ પડેલા યાહુદીઓ તરફ સહાનુભાવ દર્શાવી રહ્યું છે, ત્યાં જંગ થઇ રહ્યો છે તેની નોંધ લેવી અનુચીત નહી ગણાય કે ઇંડીયામાં તેમજ દક્ષિણ આફ્રીકામાં હીંદીઓ જે લડત ઉઠાવી રહ્યા છે તેમાં સહાનુભૂતી દર્શાવવી અસ્થાને નહી ગણાય. પરંતુ તેને બદલે તેની ગેરહાજરીએ હીંદીઓને યાહુદીઓની વલણ વિષે ગાંધીજી હાલના યુદ્ધના વાજબીપણામાં જે સિદ્ધાંતોનો દાવો કરવામાં આવી રહ્યો છે તેની વાસ્તવની સત્યનિષ્ઠા વીષે ઠંડા અને શંકાશીલ બનાવી દીધેલા છે

યાહુદી તાની આ પરિષદને મળેલા કેટલાક સંદેશાઓ પણ નોંધ લેવા લાયક છે. ફ્રીડ્રીક-માર્શલ સમટસે પોતાના સંદેશામાં જણાવ્યું હતું કે: "આ યુદ્ધ પછીના

પરીમાં એટલું તો અવશ્ય યાદ રાખવામાં આવશેજ કે, બ્રીટનકોએ ભલે જે કંઈ પણ ગફલત કરેલી હોય પરંતુ યાદદાસ્તોએ તો બ્રીચરાજ્યો પડખે ઉભા રહીને પોતાનો ભાગ બજાવ્યો હતો, અને જો બાદી જે સવાલોનો ઉકેલ લાવવો આજે મુશ્કેલ થઈ પડયો છે તેનો એ વખતે ઉકેલ લાવવામાં મદદરૂપ થઈ પડશે.” દીંડુસ્તાને ગત મહાન યુદ્ધમાં આપેલા ફાળાના બદલામાં દીંડુસ્તાનને બ્રિયે તો આ હકીકત બારી નથી ઠરી. દીંદીઓએ બ્રીટીશ સામ્રાજ્યને બાતર એ વખતે પોતાનું લોહી રેડયું હતું અને આજે પણ તેનું લોહી રેડાઈ રહ્યું છે પરંતુ દક્ષિણ આફ્રીકામાં વસી રહેલા તેના વતનીઓના સવાલોના હજુ ઉકેલ થયો નથી.

શ્રી. આર્થર ગ્રીનવુડ જે બ્રીટીશ પાર્લામેન્ટમાં એક જવાબદાર મજદુર નેતા છે તેમણે પોતાના સંદેશામાં જણાવ્યું હતું કે: “ભારતીય સર્વોપરિતાનો આધુનિક સિદ્ધાંત, કે જેમાંથી એટલો બધો દ્વેષ, ત્રાસ હિંસાના અને દમન ઉત્પન્ન થયાં છે, તો એક મહાન અનીષ્ટ છે કે જેને માટે દીટલરવાદ જવાબદાર છે.”

અમે આ વસ્તુને જરા જુદા સ્વરૂપમાં મુકીશું. અમે એમ નથી કહીએ કે “જેને માટે દીટલરવાદ જવાબદાર છે.” પરંતુ એમ કહીશું કે “જેને પરીણામે દીટલરવાદ હસ્તીમાં આવ્યો છે” દીટલરવાદનો નાશ કરવાને આ ભારતીય સર્વોપરીતાનો ખ્યાલ કે જે યુરોપીયન પ્રજામાં એટલું ઉંડું મૂળ ઘાલી રહ્યો છે તેનોજ નાશ થવાની જરૂર છે. યુરોપીયનોની હાલની વલણ પરથી અમને લાગે વધુ ખાતો થતો જાય છે કે જ્યાંસુધી લોકોની કેદ્ધારની અને માનવ સ્વતંત્રતાના ઉચ્ચ સીદ્ધાંતોની અવગણી વાતો માત્ર યુરોપીયનોને માટેજ છે અને બીન-યુરોપીયનોને કાયાને માટે તેઓને ગુલામોને માટે રહેવાનું છે. આ અકુદરતી સ્થીતીપર દયાળુકરી કોઈ પણ યુરોપ ખાકર ઝાઝી વધ પકડશે. બ્રીટન અને તેના નીયરાજ્યો તે દીટલરવાદ તેના નાશ તેના ઉચ્છેદ કાર્ય તો તેઓ પોતાના બનત કેટલાની બીન-યુરોપીયનોના તરફની હાલની વલણ બદલવી પડશે અને દીંડુસ્તાનની બાબતી ગાંધીજીના સુચનોનો પડશે.

હિંદ વિષે બ્રીટનમાં ગંદો પ્રચાર

લંડનનું ‘ન્યુ સ્ટેટસમેન્ટ એન્ડ નેશન’ માર્ચ તા. ૮ મીના અંકમાં “ઈન્ડીયા પાસર” એવા મથાળા હેઠળ નીચે પ્રમાણે લખે છે:

“આ વખતે યુદ્ધ પ્રસંગોપાત આવશ્યક કરવા માટે કેટલાં પુરાવેલા દીંદીઓની સંખ્યા કરતાં મળ કરતા ઉપર ગયું છે. આ બેહુદું કબુલ્યું બ્રીટીશ પ્રજાનું અંતઃકરણ રજીને કંપે તેવા સરકારના બાપર બાતોમી પ્રજાને અજાણ રાખવાને એક પ્રચારકામ બાયે દીવેલું છે બાતાના પોલનારાઓના ઉપયોગને બાટેની બાદીઓમાં એવું સુચવવામાં આવ્યું છે કે તેઓએ

“નામદાર સર્વેન્ટસાહેબ સરકારના, “બે રજાનાક કરવાના”ની દરમ્યાન રાજાપ્રેમ પોષ સુધરાવ “પાલ કરે પણ પ્રસંગોપાત્ત વિષે બોલવું નાહ. નહીવત માત્ર પ્રજાતિના વેગ સંબંધી છે. નામદાર સર્વેન્ટસાહેબની સરકાર પધારે પહેલી સ્થિતિ આપીને બેઅજાન બોલકાની દેવા બાંગતી નથી.”

બેઅજાને બોલકાણી દેવા તાર બાંધતું નથી. પણ ઘોકનો બોલી રીતે રાજયોગ પધારી પણ કારનો સહેલાઈથી પાણ બની જરૂર શકે છે અમે જોઈએ છીએ કે “સ્વરાજ્યાંનિક દરજ્જાની પ્રશ્ન બાદ પ્રજાતંત્ર બની શકે તો ગ્રેટબ્રીટન રહેવાનો નામદાર સર્વેન્ટસાહેબની સરકાર જે બરાબર મેળવી બનાવે તેવા વિના વધે કરજ બોલવામાં આવતું નથી. આ વર્ષે, આવતા વર્ષે, બાદી વખતે કે કદી નહિ પાલવામાં આવનારાં ત્રાસ પારોબના વચનોથી દીંદીઓ ભરમાવાના રીને કંટાળ્યા છે. આપણી આ જુલમોકારીની અંગોકસ અને નિરર્થક વિગતો આપેલી... કેલવામાં આવશે તો લોક દેસીકેસ્સને કારણ પડશે, તેમ દીંદીઓ બાયે પણ આવા રીતે પગ કરવાને બાટે મા બોમરી ગા. કર કુપરને બાટે નહિ કરે. આ રાજકીય પરીસ્થિતિ બાબતે દીંદુ દેવાનામાં જે ... પણ બાબી દાક તેને બાટ બ્રીટીશ સરકાર રોબિત નથી પણ દીંદીના બનાવ દેશિત કે બોલું પુરવાર બનાવે બાબર કબુ પ્રજાની એક દરી ... રીને પર્વની ઉમાબ, કેલવાને પાડવા બોબા રીને આપબાનવારેબાં

દાબના તરીકે બ્રાયબન કરેબાનાં આબ્યુ ... કે બીજા આપવાના સંબંધમાં સબાસેબ ... પ્રજાને કરેલો બો આરબ્ય ... બાબુ બબ્રીબે છીબે બારે દીંદીબેબ નાં બુબ્ય બબ્ય બ. દીંદીબોબાં ગરીબી ... રીને ... બાબ્યુ ... બ્રાયક કરબ્યુ બીંદો બ્રબાબાજ છે બે ... બે બેરાબ બોર છે, પરબ્યુ બે બબાબેં દેબદો બરબ બાબા બાબાબુદ બબ્યબ બબાદેબો ... બે બાબ્યુ બાબાબુ ... બાબુબા ... બબાબ દાબબા તરીકે દીંદીબોબા નિરંકારનાનું પ્રબાબુ કારબા-બરેબ દીબાનેા દેબ દીંદીબાબાપર મુકબેલ, કે બે બા પત્રોમાં મુકવામાં આવ્યો છે, એ અજાણ્યું ... પત્રોના બબ્યુબાપબાના બાબ્યું ... બે બાદે છે કે ગાનહાઓને માટે સિક્ષકો બદેલાબથી મળી શકતા નથી. તેનું કારબ બાત બેટલુંજ છે કે તેબેને બોક બાધારબ દીંદી સીબાદી કરતાં પબ બોબો પગાર બબાબ છે. બબે દાબો બને દેબાની બોરાયા બરેલી આ પત્રીકાને ગ્રસિદ્ધિ આપીને બાપબી બાતબની સુબિનું બાબબાન નહિ કરવું જોઈએ.”

આ લેબર બાબારે વધુ ટીકા કરવાની કાબે જ જરૂર રહેતી નથી.

નેનરશનીસ્ટ પાર્ટીનો યુદ્ધ વિષે ઠરાવ

. મુનીબનની નેશનાલીસ્ટ પાર્ટીબી કોબ્રેસ બાબુ અકબાદીબામાં બલોબાસ્ટરીનમા બબેબબારબે બેડી હતી. બેક ઠરાવ તેબો કુદરતી બાદ નાશના સિદ્ધાંતોના કાર્યક્રમબાંથી “બોલ્શેવાસબ” નું સુચન નાબુદ કરબાબેા થયેા હતેા. બીજા બેક ઠરાવ બા પ્રશ્નેસે પેાતાનેા બે બત બપર કરી બાર મુકયેા હતેા કે “યુરેાપીબ યુદ્ધમાં દક્ષિબ બાબ્રિકાની સબ્બેલગીરી દક્ષિબ બાફ્રિકાને લાગબાબ્ક, બબાબંધ બને તેબજ બાબાદબ છે બાબી બા બંબેબ રબદસ્તની યુદ્ધ નીતીને કદનાપુર્ણ સદંતર રદબાબ કરે છે બબે દક્ષિબ બાફ્રિકાબે યુરતજ યુદ્ધબાંથી નીકળી જવું જોબે બાસબણી કરે છે.”

કોંગ્રેસમાં સબબા પ્રતિનાંધીઓ ૧૨૦૦ જેટલા ડેલીગેટોએ હાજરી આપી હતી. મેસર્સ રાજગોપાલ, જે. કરમચંદને પ્રમુખસ્થાન શોભું હતું.

હિંદી મારીકોની મીલકતોની જમ્તી

પેનીટ્રેશન કમીશન ને કબેડાના યુરોપીયન લશ્કરોમાં દીંદીઓના કદેડાના પ્રવેશની તપાસ કરી રહ્યું હતું તેના રીપોર્ટ તો હજુ પ્રકાશ રાતો છે બારે કરબ્બ સીટી કાઉન્સીલે દીંદી મારીકોની મીલકતો જમ કરવાની પેાતાની નીતી અમલમાં મુકવા દીધેલી જણાય છે. બેક બાબ “ઓરીસ બન્ડિબાબ” ના કેબનલબારી ‘નાદાલ બારબકુરી’ બા નીચે પ્રમાબે લખે છે:

“જે જમાનામાં હું રહું છું તે સીટીબના હજારના પચાસ ટકા ઉપર બધા વસી રહેલાં હજુ દીંદી કુટુંબોને તોડીબ બાવ્યા છે કે તેઓએ પોતાની મીલકતો કબ્બ દીંદી ગવર્નમેન્ટને બાનબી મોટાપણી સુપ્રત કરી દેવી અને જો તેમ નહિ કરે તો તેની મીલકતો કરજપ્તના હાલ જેવામાં આવશે ...આ લાંબા વખતથી રબમાઓમાં ચલાવા જે મુસદ્દાત બાબી છે બાત જાતા પર ધ્યાનેરા કુટુંબથી કું બાબમાં પાકેલા છું. ... બા ગાંધીઓને બબુનીસીપાલીટીના અંદાજ મુજબ જે કીંમત બની હતી તેટલી રકમ ઉપરાંત ૨૫ટકા ૩૦ ટકા પધારે આપવામાં આવશે અને તેટલી રકમ પેાતાના હાથમાં થાય બાંધી પોતાનો ... પોતાના બાપા પર મુકી તેબાને કબા જબે પડશે બની બીજી મારીકોસીલોને પબ બાજબેજ બાબર હતા. કરબ્બ શહેરના દીંદીઓના બબાદારવાપાર ઉપર બે બાબાઓમાં પબ બાજ બાનનો કુઠાર બાબ-વાબેલ છે.

બાદાબ ઇન્ડિબન બોસેસીએશનનાં ૬૧ વરસ પર બબુક બાબાઓમાં દીંદી બાબીબાની મીલકતો

બના કરવાનાં મોટી બાજીએ બેસા પારેસાં પગલાં સામે એક વિરોધ બતા કરવાના મોટી દોડમાં બારી હતી. જે સભામાં એસોસીએશનના બેતા બોએ સખ્ત બાબણો કર્યા હતા અને ઉપરના બંબાજ નીચે મોટી કાઉન્સીલના આ પગલાં બાગે લાલાગ કરવાની પગબા બાણી હતી. પરંતુ જે સભા બાદ એસોસીએશન તરફથી આ બાબતના કોઈ પગ વધુ પગલાં લેવાના દોબ એવું જાણવામાં આબ્યું નથી. મોને બદલે કોન પગુજ લિસરકારપૂર્વક, મંડલીબન કંઈબોએ આ દેશમાં બાવનાર એક મોટી તકરી કુદરી જે હાબ કરવાનમાં કેતરેલી ન તેના માનના બાનપાનના બજાલાઓ કરવામાં એસોસીએશન અને પ્રેસિડન્સના નેતાઓમાં પગ રહેમી હરીકાઈનું દ્રશ્ય જોબ રહી છે.

નાટાલમાં ઉંદરી બાળકોની સુબાકારી

જબે બકબાદીઓ કરબાન બાને પારસી રૂસ્તમજી દોશમાં મળેલી એક પારપદમાં બાળકોના સુબાકારી માટે દોદીઓની એક હોસ્પીસની રમાનના થઇ છે. એ હોસ્પીલ નાટાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસીસ એક બાબદ જેવાદેરના નામની ગોબાબબાબ છે. આ હોસ્પીસનો હેતુ નાટાલમા વસતા ગરીબ દોદી બાળકોમાં વર્તી રહેલી ગરીબી અને નિરક્ષારતાની સ્થિતિ સુધારવાનો છે. મોટર બી. જોસીસ બાદિને પરિવારની દુકપાટન કોબા કરતા જબાબ્યું હતું કે કરબનના બાળકોની સુબાકારી માટેની સબવાની ગંભીર બાબા છે જેથી ૨૦ બાબ રોકડો મરબો બાબ છે. તેના પ્રબાજના તેબ્બે જબાબ્યું કે બબ્બર પ્રજાએ તેમોને માટે બાપનો પુરો પાડવા જોઇએ. ગાંધીબર પ્રોબેશન ઓફીસર બી. જે. બાબરે જબાબ્યું કે બારી સંસ્થાઓ, જે બાબ બેડાને મદદ કરેલારી હાબ છે, તેના કરતાં બરાબ રહેબુંકારબુ બને સામા-જીક બદીઓ કે જે પ્રજાબર પ્રતિકૂળ બાબર કરનારી છે તે દૂર કરબાનાં પગલાં લેબાવાં જોઇએ. દોદના ઓકલીબ હાબ કમીશનર સાહેબ બી. ડી. બાબ. બાર. બ્યુરે જબાબ્યું કે નાટાલ બાં ૫૬ હજા દોદી બાળકોને માટે કેળબણીનું કંઈ પબ સાધન નથી બબરા તો બીજા મોટરો પરેથે તે પહેલાં તેબો નિબાળ છોડી દતા છે. "બરંતુ," બી. બ્યુરે બાગળ ગાલમાં કહ્યું, "તબારે નાટાલમાં બનેક બાશિર્વાદોની ગબુજી કરવાની છે. બબુ બાળકો ગરીબ છે બો બકૂ. બબુબાં બદેરબાને વધુ નથી બાને પૂરતું પોષણ નથી મળતું બે પબ્બ બર પરંતુ બાજ બીજા બનેક કેરોના બાળકો કરતાં તેબો બબુકૂબ લાબો બોગથી રબા છે. પુષ્કળ સુર્યના પ્રકાશ બાળો બતિ સુંદર હવામા બોગ્યોના મારા બગર તેબો વસી શકે છે." ઓનરેબલ હાબ કમીશનરના બિલ્હાલ મુજબ તો દોદના કરે બરનારાબ્યો, જેબોના ૬૦ ટકાને સબાજીક બસો વર્ષના ઓફીસ સરકારના "બાવણુ" બબાસ કેહળ બર્ધ બુબ્બા બને બર્ધનગ્નાવસ્થામાં જીવન વીબાવ્યું પડે છે તેબોબ્યો બારાબ્યોબો દોદના ચોકેદીબાબ્યી જે મોટો પગાર તેબો બાબ રહ્યા છે તે તેબોબ્યો બોટી દેના જોઇએ અને "બિરબના બાગે બગરની પુષ્કળ સુર્યના પ્રકાશબાળા બતિસુંદર હવામા" રહેનેજ સંતોષ બાનવો જોઇએ. જો તેબ કરશે તો અબારી બાશો છે કે પોતાના બબુ બાવપરબ્યા તેબો બનેક ગબરી કે "બોગ્યના મારા બગરના પુષ્કળ સુર્યના પ્રકાશબાળા બતિ સુંદર હવા" શરીર સ્વાસ્થને બાદ બને ગેર બારનાને પુરતા બાજ બગર બેટલો બબી "બાશિર્વાદ" રૂપ નહિ લાગે. બાપા ગોકુલના સમબમાં રબ બે તોડો બોજરોબ કરી રહના દોબ, બાને કરી રબા છે, તો બબી બાળબો, કે જેબો બાજ રાઇ રહ્યાબો છે, તેબોની સુબાકારીને બિબે બને તેના સંસ્થોમાં પબ બેબરબાદ બનાબની બો બોર બાવરાબજ ગબાબ. "બોગ્યના મારા બગરની બાને પુષ્કળ સુર્યના પ્રકાશબાળા બતિ સુંદર હવા" આપબો મારે કદાચ બાશિર્વાદરૂપ બબાસ કેમ બાપબા બાળકોની જરૂરીબાતો પુરી પાડવામા તે બાબણને બદલરૂપ થબ પડે પરંતુ બાપબા બાળકો, કે જેમનો વિકાસ, રાજબ બરબરીજ પુરી પાડવામા બાબની જેબની બોબ સત્યવકોના બભાબે બદબી બોબો છે, તેબોને મારે તો તે બાશિર્વાદરૂપ નજ નબાબ.

બીન-યુરોપીયનોમાં રાબનો ટેબદર

કરબનના સ્વબરોગના ઓફીસર મે. બી. એ કારમરે ડુંકે મુદતમર કરબન રીસેન્સ કાઉન્સીલ સંમક્ષ બાબણ કરતાં જબ્યાબ્યું હતું કે નાટાલ બાં રાબ રોગનું પ્રમાબુ બણું મોટું છે. ૩૦,૦૦૦ ઉપર લોકો બો રોગથી પીડાઇ રહ્યા છે જેબાં ના ૨૦,૦૦૦ નેટીબો, ૩૦૦૦ ઓસીબાટીકો, ૩૦૦ કાકર બને ૬૦૦ યુરોપીબનોનો છે. યુરો-પીબનો દાક્ષિબ બાફ્રિકામાં બાબ્યા તે પહેલાં નેટીબોમાં રાબ રોગ કોઇ જબ્યાબ પબ નબી એબ કહી કે, કારમરે જબ્યાબ્યું કે તપાસ કરતાં બાલુમ પાકું છે કે બાજે બામકાબોમાં મુળ દક્ષામા રહી રહેલા નેટીબોમા રાબ રોગનું પ્રમાબ બારોગ્યે એક છે, પરંતુ બર્ધ-રહેરી સત્તાબોમા બો પ્રમાબ વધીને સાબે બેક ગબુ છે બને રહેરી સત્તાબોમાં સોબે બે થબ છે.

બા પરથી સ્પષ્ટ માબ છે કે યુરોપીબન સુધારો નેટીબોને બાશિર્વાદરૂપ તો નબી પરંતુ પારારૂપ થબ પડબો છે. કેમકે બો સુધારાના બાશિર્વાદ તેબો પર વધારેમાબ બાબ્યા તે પહેલાં તબો પબ્બજ તંદુરસ્ત બને હેટ પુષ્ટ હતા બને રાબ રોગ કે બુબોન્દિબ રોગ બો છે બો કોઇ જબ્યુતું પબ નહોતું. બા બાજે હબે તેબોને બો રોગ બાબ્યા પછી મોટા સાદેબ કાબાનો બોબો કુબવબાની પોતે સ્વૈચ્છાએ છોડબેલી જબાબદારીબાબી બટકી રહ્યા છે. કારમરે, કે. કારમરે જબ્યાબ્યું છે તેમ, નેટીબોમા વધતા જબ્યા બબે કરતીબોની સારવાર માટે કરબીકારોનો પુરતી સગવડ નથી.

'સર્વોદય' ની ઉષા

(બાપીકના બાવકાનને માટે 'સર્વોદય' બાંદ બબાબબો છે.)

(રચનાર: હિંદુતનબા)

મબાબનના બંગામ નીર બાની
બાવી ઉષા 'સર્વોદ્ય' હસંતી
જો દિબ્ય ગાને પદ્મ બંદ હારને
મુર્ધા કરે બાજ અનેરી જબ્યો. ૧

જેને હતા પાડ કરેક પુરોગબી
જેબા મનુ-જ્ઞાન-તબરી' બે
સ્વાતંત્ર્ય-અહા-સમતા-પ્રાંતીના
પુબ્યા બીજેબાં સરબિ બારેબાં. ૨

પ્રભાત થતા બીજરી પુરોગબી
બાકાશ્યા એવી પ્રબ્ય બા બાની
કરે પુરોબી પૂર્તિબી પ્રદક્ષિબા
સવિતૃનાબાની વરેબ્ય મા બંગ. ૩

પ્રકાશને; ઉબાંતિને, પ્રાંતીને
દ્રાબે બહેતા નીબ્ય કાંટીબાબ્યો
જોતાની જેને ભુબા કાબબાબ્યો
ઉગાબબેથી હૈક કરે બરેશી. ૪

રેબથી પ્રબંત્ર ન બા બ્રજેશી
જોબ બિબારી પ્રભુ રોજવાની.
પ્રસ્થાનિતો કુબકરેદનાઓ
મુબે સાંભળે બિશુ કુબે જબપતા. ૫

દોસેબ્યા કે હું મુજ બંતરાબના
કારીદ જોબ બિશુ-કોક-કેલી."
ન સ્વરનબના બે કદી બ્બાસ જેબો
કે બાકીલા બા મુજ બાબ બારા. ૬

બગારોને ઘોરે ઘુબસ ઘુકો
વકારોને બંત-નદી-સ્વબંપ્રભી
મારે બારેલું મુજ બાનું હેબ્યું
કાબી-ચારીને દૂર ફેંકી દેબો. ૭

બલે-બાજે બેબ મુજ બાલુડાઓ
કુબુલ્યા સોબના છો બને બે
કેબાની બાના બોગી બાશિર્વાદો
બબાકરારી—બબુ-બાર-બાબા
બાશેજ બાશેજ બજર બારો
બિબારબ્યા મુજ "કેબ્યુ હાલે." ૮

પૂર્વને સ્થિતિએ બાબી—બાવની-સ્વિમની ઉષા
બુગલને મુબ બાબાર્યા પ્રસરી હતબાબ બટા

હરત જેવી બજુપાદ પર્યો
પ્રાબું ધુ બાળા બતિ નબબાને
ઉષા ઉગબી પ્રબ્ય રાબ્ય
તે પુરબે કોક બદ્યોધરાબા.

૧૮૭૬ સુબ્રહ્મના બર્થે

'વદબરા—જોબ. 'સવિતૃ—બરજ.
બરેક: બોબાપાલ્ય 'બિબ—બાજ.
'બિબારબ્યનેકતા—બાબાકારી બાબાલય રબબ

પ્રેસીડન્ટ રૂઝવેલ્ટનું ભાષણ

ગયા ગુરુવાર તા. ૨૬ મીની રાત્રે અમેરીકાના પ્રેસીડન્ટ રૂઝવેલ્ટે દુનીયાની પરિસ્થિતિ વિષે ભાષણ કર્યું હતું. તેઓ જે રાહ જોઇ રહ્યા છે કે હવે અમેરીકા ક્યારે યુદ્ધમાં ઝંપલાવે છે અને તેથી પ્રેસીડન્ટ રૂઝવેલ્ટના ભાષણની દુનીયા આતુરતાથી રાહ જોઇ રહી હતી. પણ "ગોળીઓ કુંવર અને નીકળ્યો ઉંદર" ના જેવું થયું કેમકે પ્રેસીડન્ટે તો હજુ એટલુજ જાહેર કર્યું છે કે "અમેરીકા રાષ્ટ્રિય ડીફેન્સીનો સમય" આવી લાગેલો છે. કેમ લાગે તેને વિષે કેટલુંક હજુ સુધી રહેલી હોય.

પ્રેસીડન્ટ અમેરીકાની પ્રજાને દુનીયાને પોતાના ભાષણમાં જણાવે છે:

"લોકશાસનવાદી દેશોને મદદ આપવાનો આપણો આપણે કાર્યક્રમ આપણી પોતાની સલામતી સલામતીને ખિલવી આપણી ખિંચાઇ આપણે પડશે છે. પ્રત્યેક ડોલરની જે જરૂરીયાત મદદ આપણે મોકલીએ છીએ તે આપણા દેશની સંરક્ષણાત્મક રાખવામાં મદદરૂપ છે.

આ મદદ આપવામાં આપણો પોતાનો સ્વાર્થ રહેલો છે એ વસ્તુ આપણે ભૂલવેલી નથી અને ગ્રેટબ્રીટન અને નાઝી જર્મની પ્રત્યે તે સારી રીતે જાણે છે.

યુરોપનો મોટો ભાગ નાઝીઓના હાથમાં

આજે નાઝીઓએ યુરોપનો મોટો ભાગ પચાવી પાડેલો છે. અમેરિકામાં તેઓએ ઇંગ્લીશની અને સ્કોટીશ પ્રજાએ કર્યા છે અને મજબુત, સુસંગઠિત પ્રજાસત્તાક ખંડો પુર્ણ રૂપ પુરવઠા પામ્યા છે. પરંતુ તેઓનો પ્રયત્ન એટલે અટકતો નથી. કેમકે હીટલર મહત્વાકાંક્ષા ધરાવે છે.

પોર્ટુગલ સ્પેન અને મોરક્કોમાંથી કબજે કરે તે પહેલાં બ્રીટનને તેઓના પાસે રક્ષણ છે એ બાબત સાચી છે પરંતુ આફ્રિકા અને મેડીટરેનીયન સમુદ્રનો કાંઠા ઉપર સ્પેનીશ મોરોક્કો પરંતુ ફ્રેન્ચ આફ્રિકાથી અને ફ્રેન્ચ ટ્યુનીશીયા-બીઝર્ટા અને ઇટાલી ડાયુમા સુધી પહોંચેલું છે.

બાલ્કનો ને લશ્કરી નિયંત્રણો માટે બધા કેન્દ્ર ઉપરથી હાથમાં તેઓએથી બાલ્કન કબજે કરવા કુદે છે.

પુર્વ આફ્રિકાનું ઇટાલી મજબુત કબજો આવતું જાય છે. ઓસ્ટ્રાલીયાના પ્રશ્ન પણ કાપુઓ નાઝી સરકારના હાથમાં આવવા જ ઉત્સુક અને દોસ્તાન અમેરીકાના તાબાનો અને પુરવઠાને કેનેડાના કાપુઓ. વીસ્કાસાર્વાદિ યુરોપના બંદરોના આ બધાં પગલાં ભરતા અને નથી આવા જોખમો ની સલામતીમાટે કબજામાં આવી પડશે.

દુનીયાનું રાજ્ય મેળવવાની હિટલરની યોજના

દુનીયાનું રાજ્ય મેળવવાની હીટલરની યોજના તે આજે બધા વર્તમાનપત્રો પાર ચમકતી દેખાય રાખે છે એક ખોટને તેના બહાન સંરક્ષણો માત્ર બ્રીટનના કાપુલીજ હસ્તિ નથી પરંતુ નજીક પુર્વ અને આફ્રિકાને સુરક્ષિત સમજવાને જે બીજા પુલ્ક મજબુતી રહ્યાં છે તે છે. બ્રીટ્ટ ચીન પોતાનું સુંદર રક્ષણ કરી રહ્યું છે તે છે. અને માનવાને કારણ છે કે એ રક્ષણ વધારેને વધારે પ્રબળ થતું જશે.

આ સઘળાં તત્વો ઘરી રાજ્યોને આગેકોચ અને વિજાનો માર્ગને સમુદ્રપારના કાપુ મેળવતાં રોકી રહ્યા છે.

પરી રાજ્યો દુનીયાનું રાજ્ય મેળવવાનો પોતાનો ધ્યેય કરી સિદ્ધ નથી કરી શકે સીવાય કે તે પ્રથમ સમુદ્રપરનો કાપુ મેળવે. એ તેનો આજે ચૌથી મોટો ઉદ્દેશ છે અને એ સિદ્ધ કરવાને તેઓએ ગ્રેટ બ્રીટન કબજે કરવું પડશે.

તેમ થાય ના તેઓ પૃથ્વીના આ ગોળપર પોતાની સરમુખત્યારી સત્તાવાદને સ્થિરમાન કરીજ એ વિષે કશી શંકા રહેજ નહીં.

સઘળી સ્વતંત્રતા, ઓદ્યોગ કે અન્યવાનો, ધર્મ કે અન્ય પ્રજાઓને જીતી તેઓનો કાબુમાં રાખવાની સ્વતંત્રતાનો આધાર સમુદ્રપરની સત્તા પર રહેલો છે.

આવશ્યક વિષય વિસ્તૃત કરતાં આપણે નાઝી ફ્રેન્ચરો, અન્ગોસ્ટેટ અને ફીફ્ટકોમરો પાસેને વેપારી વહાણોનું રક્ષણ કરી શકતા હતા અને પ્રગતીનો સામે આ ભયનું રક્ષણ આસરકારક દીવસું હતું.

સમુદ્રમાં જર્મનીનું જોર

હાલના યુદ્ધમાં મુકેલી પ્રણાલિ રહી ગયેલી છે. કારણ કે સમુદ્રની સ્વતંત્રતાપરનો કુબજો ચારેકોરો વધી ગયો છે એક તો નાના મદીનો સુધારી ગયા છે, બીજું સમો સબજ ઘણેથી ફ્રેન્ચરો બધાયા હોટ-એન્ડ-રન ચેટલ-શીપોનો ખાસ ખડોનો કેપણ કર્યા છે; ત્રીજું જોરજબરા રીતોનો બાજ [illegible] વિરુદ્ધની વેપારી વહાણોને બચાવ કરી નાખી શકે છે; અને ચોથું બોમ્બના ધુમાડાના જોમ પણ ઘણે ઠેકાણે વેપારી વહાણોનો નાશ થઇ ગયો છે.

ગ્રેટબ્રાન્ડીનનું મુખ્ય રક્ષક કેવળ પ્રજાપણ ઉપરજ રહ્યું [illegible] ગયા વર્ષે [illegible] ઘણા ખરા ઇટલી અને બાલ્કનોના કબજાને લીધે ભૂમધ્ય સમુદ્રમાં અને પુર્વના ઇન્ડીયન મહાસાગરમાં કુબજો ગ્રેટબ્રાન્ડીનને આવી મળ્યો. [illegible] ગ્રેટબ્રાન્ડીનમાં, [illegible] પડી ગયેલા ગ્રેટબ્રાન્ડીનમાં જર્મનોએ આ અમેરીકાના કીનારાની પણ પારખ કાપુઓની પકડે ઓનસેન્ડ અને આઇસલેન્ડની [illegible] કુબજાઓમાં આવતા જે આમાંના [illegible] વહાણો સમુદ્રમાં [illegible] સમુદ્રનીજ [illegible] આવ્યા છે.

નરી સત્ય વસ્તુ એ છે—અને બ્રીટીશ સરકાર તે સારી રીતે જાણે છે—કે આજે જોઇતા વરજથી પુરતાં પ્રમાણમાં આવે તેના કરતાં પણ વધારે અને બ્રીટન અને અમેરીકાના સંયુક્ત પ્રયત્નથી પુરાં પ્રમાણમાં આવી રહેલાં વેપારી વહાણો કરતાં [illegible] આજે નાશીઓ ડુબાડી રહ્યા છે.

આપણી રાષ્ટ્રિય નીતી આજે એ છે કે પ્રથમ આપણે પશ્ચિમ ગોળાર્ધમાં નાઝીના સત્તાવિસ્તાર ફેલાવવાના કોઇ પ્રયત્નના આપણે સક્રીય વિરોધ કરીશું. બીજું નૌકાદળની જરૂરીયાતનાં સંબંધમાં આપણે બ્રીટન અને તેની સાથેના સઘળા દેશોને બ્રીટનવિરોધની સામે સફળતાથી લડી રહ્યા છે તેઓને બનતી સઘળી મદદ આપીશું.

આજે આપણે દુનીયાના માનવ સ્વતંત્રતા અને માનવ ગુલામી વચ્ચે ઝઘડતા પડી ગયા છે. આપણે માનવ સ્વતંત્રતાને પસંદ કરીએ કીધો કે જે ઇશ્વરની બક્ષીસ છે દુનીયાપર હીટલરનું સાસ્રાજ્ય આપણે સ્વિકારવાના નથી અને ૧૯૨૦ના હીટલરવાદના બીયાં દેશોમાં ઉગતા તેને કાપવા અને તેનો ફેલાવો દેવામાં આવે એવી સ્થીતી પણ આપણે સ્વિકારવાના નથી આપણે બીજું દુનીયા ઇચ્છીએ કે જેમાં બોલવાની અને વિચારો દર્શાવવાની સ્વતંત્રતાને માન આપવામાં આવશે અને પ્રત્યેક મનુષ્ય પોતાની રીતે પોતાનો ધર્મ પાળી શકશે અને દેશને માટે આવશ્યક સ્વાની તે રક્ષણ કરી શકશે.

—:o:—

ધાર્મીકતા

જગતના સામુદાયીક જીવનમાં મંદીરો અને જગ્યાને જુદું કરી નાખવાનો રીવાજ પડેલો દેખાય છે. પુથક થયા બાદ મંદીરો ઘણા છે, એમાં રહેતા પુજારીઓ પોતા મેળવી, ઘણા પ્રસંગોમાં કેવળ પોતાના મેળવવામાં કરેલું પણ પોષાય છે એમ લાગે છે! મંદીરમાં આવી અમુક વસ્તુ આપવાને પ્રસાદ કરનારે બધા મંદીરની નીચે કેવળ જે પૈસા ચાર મંદીરોના ઉદ્દેશની જરાય ખબર હોય, ધારણ કે એ તો બધાદાર ને એમ માની ને પ્રસાદ ને પ્રસંગે ખર્ચ ઉપર અમુક કરે છે કે, આપણે કરણ રહીયારનો હિસાબ પાળો આપેલું કરી નાખીના દીવસો સંતાનને આપેલું કર્યો ને પણ આપણાનો પણ મેળવું ગણ છે.

દીનેશચન્દ્ર મણીલાલ પટેલ.

ચોકકસ ગ્રેજ્યુએટ ગ્રેજ્યુએટ

ચોમેરી કાલદાર્યાની મુકત થયેલા સત્તાઓ જેમાં જગત નાગીરીનો ૬૦ આપનારો પાસો મેં-રે ૧૯૨૦ પાસ કર્યો કે જો નાગરીકો ઇસ્ટ્રેલીયા ગ્રેટબ્રાન્ડ અમેરીકામાં આ ગોરીમંદી મળી હતી નાગરીકો રહી કે

રોમ અને કાર્થેજ

—હસ્તલિખિત 'મથપુરા' માંથી—
ચંદ્રશંકર શુક્લ.

કાર્થેજના પંજા ઐસેર પડતા હતા. ઈસવી સનની પૂર્વે ૨૬૪ વર્ષ કાર્થેજની દક્ષિણની બધી પ્રજા કાર્થેજને ગાળા અપાવતી હતી તે તો સિસિલીમાં. સિસિલીમાં તે જમીન કબજે કરી, એમાંથીજ બાકીના સંસારમાં મંડાયા, અને એક અખુટ ભારી સત્તા જોરે કાર્થેજને બાથ ભીડાવી પડી

એ વખતે તે ઇટલીને પશ્ચિમ કિનારે આવેલું રોમ પહાડોટેકરા અને નાની મુદ્રેલા મુલકોના એક રાજાએ જોયા બધાને એક સાથ પરાજ્યું, આસપાસ મજબુત ગઢ બાંધ્યો, અને એણે માલેકીઓનું આગાખરચાન બનાવ્યું. ગારના સોગવાળા ચુલાથી, માટીપાટ, ચોર અને સોદિયાળા હાથવાળા ધુની, બધા આવીને આહીં સુરક્ષિત રહેતા આમુસો લડાઇ અને ખેતી બે કામ કરતા આસપાસના લોકોને આ સામની બાજે ધાક હતી. ગામ વસ્યુ તે વખતે ઓગો ન હતી, તે પણ પાછળથી આબુવામાં આવી. જે ગામો કે મુલક જીતાતા ગયા, ત્યાના લોકોને રોમનોએ કાયમ ન રાખતા પેઢીઓ કરી, સમાન હક આપ્યા; અને જે જે મુલક સર કરતા ગયા તેનો કબજો બળથી કાયમ કરતા ગયા. ધીમે ધીમે લડાયીમા આ નાની ક્રિમની પ્રજાની વસાહતો થઇ. બોકુલ અને લડવૈયાની એ પ્રજાને જોખું કરકર તો કંઇજ નહિ. તેઓ પોતેજ બહાદર હતા

સિસિલીમાં બારકો ઝઘડો લડવાનો હતો. અંદર અંદરની તકરારમાં એક પક્ષ કાર્થેજની મદદ માગી ને બીજાએ માગી રોમની ન્યાયદ્રષ્ટિએ જોતે ઝઘડો ચૂકવવા ના પાડી. પણ રોમ અને કાર્થેજ વચ્ચે બાજ મિત્રતાની તળે ઉંડું ષિગનસ્થ ષુપાયેલું પડયું હતુ કાર્થેજને પોતાનો માલ બાપાયવા ને વેપાર વધારવા આખા દુનિયા કબજે કરવી હતી. રોમનો આંખમાં એ ખુંચવા કરતુ હતું. રોમે એકાએક ના તો પાડી, પણ રોમમાં પ્રજા સર્વસત્તાધીશ હતી. બજનામા ઐસા ખુટવા હતા. સિસિલી માંથી લુંટ મળશે એ લાલચે અને રોમે ઝંપલાવ્યું. બાંડાં પાખડમાં, અને એક ભાનકડા તાપખા બાંધી ખુનિક વિમહોને નામે પ્રતિહાસપ્રસિદ્ધ થયેલા હાનીબલ બાબુની ઉઠયો. લેટીન બાપા માં ફીનીશિયન માટેના શબ્દ 'પ્યુનિક્સ' છે, તેથી આ વિગ્રહો 'પ્યુનિક' વિગ્રહો કહેવાયા.

ઇ. સ. પૂર્વે ૨૬૪ ની વાત સવામો પરસ્સ સાથી બીજા સંબંધો ચાલ્યા; સોદી અને ઐસા પાણીની પેઠે વધ્યા: પેઢીઓ સુધી પેઢના પારસા અમલ, સમા; અને સોદીને અટકાર ઇતિહાસને ઐતિહો એ વિગ્રહનાં નામે મંડાયા.

રોમ અને કાર્થેજને આ પહેલાં એકબીજાનો પરિચય તો હતા. મોટા લાભની લડાઇમાં કાર્થેજે રોમનો પક્ષ લીધો હતો. રોમનાં બજારો આ કાર્થેજના વેપારીઓની દુકાનો હતી રોમ સદર રોમક અને બાજારમાં કાર્થેજ આગળ સારુ જોખું પડતુ. રોમન બેકુલોની રહેણી સાદી અને રીતભાત માયમિયા હતી, એની કાર્થેજ વાસીઓમાં બળક થઇ આખા રોમ શહેરમાં જનવાની ચાળાઓનો એકજ સદ છે અને જે રોમવાસને પોલ્યાની હતી દોમ તે આજ સદ થઇ ગયુ છે, ઓગ બજારમાં આવ્યું સારું, કાર્થેજના એસવીઓને કોમ ના ગોપ કર્યા જેવું સ્ટાન્ડાર્ડ પડતુ. પણ રોમની પ્રજા પ્રબળ પહેલવાનોની પ્રજા છે, એમાં બદામા સ્વાદ દેખાવા હતા. રોમમાં મોટી મોટી નદેરો તૈયાર થવા હતી. ઇંદા પાણી પહોંચાડને મોટા ઓગાર્ચ બોગાર્યા હતા. રસ્તા પર મુંબાણી ને બારે બાદાઓની કસ જમાવ હતી. રોમનાં પબ્લાં દેવળો અને બાજારો હતાં દરેક દેવળ એક એક વિજયનું સ્મારક હતું. દરેક બાજરું રોમ માટે શહીદ થયેલા એક યોદ્ધા નું સ્મારક હતું.

કાર્થેજ એ વેપારીની પ્રજા રહી. એનું સકરર આખું બાદરી હતુ. આફ્રિકા, સ્પેન અને ગોલ (હાલનું ફ્રાંસ) માંથી કાર્થેજના પગાર દાર સકરની ભરતી થતી, અને કાર્થેજના બજનામાં બળ લગી પૈસા દ્વારા સા લગી આ બાબુનો ને બાબોનાંથી. ગમેએ એટલા માબુસો ભેગા કરવાનું હોમ હતું. બે સકર બદુરોની તો ઇબાજ આફ્રિકાના બબરોનું બનવા સરસ હતું બબરો બે પૈસાવારો જીવ કે ગમાના બિના મોટે ગડવા અને બની લાયમાં અકેકું ઢબિયાર બરાબર. બગપાળા લડવાનું હોમ ત્યારે તેઓ જંગલી રોબાની જેમ, કાર્થોના ગાનાની ઢાલ અને લાબા ભાલા પકડીને અને શીંગડાં ગામડાં ઓઢીને, પાણીના પૂરની જેમ ધસારો કરતા. સ્પેનનું સકરર સારામાં સારું બાગદળ સૈન્ય હતું. બેલા પોશાક અને અબિયારમાં બાંડાં એ એમની વિશેષતા હતી. ગોલનું સકરર બહાદુર અરે, પણ એનાં ઢબિયાર એટલાં સારાં નહિ એ લોકો કમર સુધી ઉઘાડા રહેતા એમની ત્વચા ચારો પોચા કોટાની બનેલી હોવાથી દરેક વા પડી વળી જતા, તેને સાંધી કરી પડતી. બેલિયાબિક દ્વીપકોમાંથી એક કુશળ ગોફણબાજોની આખેલી હતી સામી કરબ બાદીના બોળા એમની ગોફણોમાંથી છૂટીને સુબ્યવાટ કરતા બોળાની જેમ ઉડતા અને બખ્તરને ભેદી નાખતા શરીરમાં ઘામવા પેસી તેના પ્રાણ લેતા. આવા સકરને એક બાજાના દુકમ પણ કોઇ રીતે આપી શકાતા. એટલે ઓક દુકમ છૂટે તેના અનેક બાપાઓના બાપાંતર બધાને આપવા સકરમાં દુકમ પહોંચતો. કુશળોનોને એવળીબ્ય ના કે પોતાના કેદરી બબખદાર જોડે કરવ બોળાબાજુ ન ગણે. આવા સકરને લડાઇમા લુંટની લાલચ અથવા મુલની પરતી નિમાણ બીજને ઉત્સાહ શાનો હોય!

રોમમાં એથી ઉલટું હતું આખી પ્રજા એજ સેના હતી. બધા એકજ બાપા બોબનારા, એકજ ઉત્સાહથી પ્રેરાયેલા, રોમનાં કસરતી નાકોના અતિશય દક્ષ હતી આનું મુખ્ય કેન હતું કે, સૈનિકને દુકમતનો જ દોમ એના કરતા પોતાના બબખદારનો ન વધારે દોષ જોખમે. સકરની કબાયતની કડકાઇ પણ અસાધારણ હતી. શિયાળામાં સૈનિકો લશ્કર અને બાજા ગામડાના બાનામાં રાખીને એક મહિનો પર ફેંકાતા. આ દરમિયાનો લડાઇમાં બગવાતા બાબાન્ય દરિયાર કરતા બાબા વજનનાં રહેતાં. છાવણી નાખવા તો કાયા પણ રોમનોએ તાકીબ પદ્ધતિએ બાંધવા હતી. લશ્કરમાં ચતુ પર દુકમ તા બાગ તે પહેલા રોમન સેનાપતિ સેનાને મોખરે આવી યુદ્ધકાર બાપણ કરતા અને કહેતા 'દે રબુરસિબાઓ, દેશને સાર ખાતર! લડતા રબુમાબ પર મરતું એ રોમનવારીને સાર મોટા માં મોટા લહાવો છે. રોમને બાનર બાપા જનારો જે દરિ ખલિ ક પુત્રને મોકલ્યો ન, તે નીરાંસતાને ધન્ય છે. એના દુખનો પણ મહિમા મોટો છે, એનો વિલાપ પણ અદબાઇ કરવા જેવો છે.' આ પછી રબુસિંગા ડુંક ને અને સેનાનો ખભારો થતા. ઘડા બાબાંયુ સલામો થયા બાદ પાસે આવીને બે ઘડીરો બાંડાં બાપકાવારે ભરી પડતા.

રોમની સકરની બબરચાના ગામ એક બાની હતી. સેનાના સેનાધીપતિ બે રહેતા, અને બન્ને સરખી સત્તાવાળા. તેથી કેટલીક વાર એમ બનતું કે, બન્ને એકજ સ્થાને હાજર હોય ત્યારે બન્ને જણ વારાકર ઓક ઓક દિવસ હુકમ આપતા, ત્યારે બેની બાજ જુદી જુદી રીતે રચાય ત્યારે પણ ગામ વધુસો જતું. આમા અકેબાઇ પણ ઘેડા બાવજ. દરેક સેનાપતિ એકજ વરસ માટે નિમાતા, એટલે પછી વાર એમ બનતું કે પોતાની પછીના બાબુસ પોતાની મદદનાના જરા ન પાટી ચમ એટલા માટે આમલો સેનાપતિ વાર બાબ એવા રીતે સકરો અથવા કબજાની બાકવાળા કરી દેતા. કંઇક એવાજ કારણ કાર્થેજના સેનાપતિ-ઓની પણ હતી. બાના સેના ગમે તેટા દોમ, પણ લાંબા સેનાપતિઓ પબાબારા સેર રચનુ હતા. એવા પણ બહુ વિજયો થતા જાબાય, એટલે કાર્થેજનો અદેબો અને અનિબાસુ સરકાર તેમને ગમે ત્યારે પાછા બોલાવી લેતી.

(અધુરું)

ગાંધી–અલીનબંધન–મંથ હિંદીમાં

મુળ ગ્રેબક સર રાધાકૃષ્ણન. આ ગ્રંથ ગાંધીજીની ૭૨ મી વર્ષગાંઠ પર ગેટ પરબામાં આબ્યો હતો. આ પુસ્તક હીંદી બાષામાં છે.

કીંમત રૂા. ૩.

આ ઓફીસે લખવાથી મળી શકશે.

વિદેશી ખબરો

અમેરીકા તટસ્થ નીતીનો કાયદો રદ નહિ કરે

વર્તમાનપત્રોનો એક કોન્ફરન્સ સમક્ષ પ્રેસીડન્ટ રૂઝવેલ્ટે પોતાના આપબુદ્ધપણે ઉપસ્થિત કરેલા કેટલાક પ્રશ્નોનો ખુલાસો કરતાં જણાવ્યું હતું કે અમેરીકાની તટસ્થ નીતીનો કાયદો રદ કરાવવાનો પ્રેસીડન્ટ ઇરાદો રાખતા નથી, એટલે કે અમેરીકા પોતાની તટસ્થ નીતી હજુ ચાલુજ રાખશે, વધુમાં તેમણે જણાવ્યું કે જે સ્થળો યુદ્ધના સ્થળો તરીકે જાહેર થયાં છે તેમાં અમેરીકાના વહાણોએ વેપાર કરવાનું બનતું સુધી આવે કેમજ તેમ કરવું એ તટસ્થતા ના કાયદાનો ભંગ કરવા બરોબર ગણાય. અમેરીકાની પરદેશ નીતી વિષેના અનેક સવાલો નો જવાબ પ્રીસીડન્ટના કાયમનાં જવા નહીં દેતી પરે તેની જાનાવાઓ તેના કાયમ ચાલી રહ્યા. એ આધારે પ્રેસીડન્ટે ઉપરની ટીકા કરતા.

"લોકશાહી કુટુંબ સાથે યુદ્ધ કેમ?"

અમેરીકા ખાતેના બ્રીટીશ એલચી સેર હેલીફેક્સે વર્તમાનપત્રના પ્રતિનીધીને મુલાકાત આપતા જણાવ્યું હતું કે બ્રીટીશ પ્રજા કરવા તૈયાર છે એની અમેરીકાને સહાનુભૂતિ કેમ કેવા કારણ સાથે યુદ્ધ કરે! તેમણે વધુમાં જણાવ્યું કે બ્રીટનને ખરેખર એવા સાધનોને જર્મનોને સોદો બોમ્બ આપવો પડેલો છે ત્યાં ઘણા ઉપરના હીટલર દ્વીપો પર આક્રમણનો પ્રસાર કરતો જર્મની

બ્રીટનના અસ્તુરોનો જર્મની સાથે યુદ્ધ કરવા વિરૂદ્ધ ઠરાવ

બ્રીટીશ મજુર પક્ષની ગયા મંગળવારે લંડન માં મળેલી વાર્ષિક પરીષદમા જર્મની સાથે કોઇ પણ પ્રકારની સુલેહ કે સમાધાને નહિ કરવા વિનંતિ કરનારું નિવેદન ૬૯૦૦૦ વિરૂદ્ધ ૨૪,૩૦,૦૦૦ મતે પસાર થયું હતું. એ નીવેદનમાં જણાવ્યું છે કે જેમાં હીટલર અને મુસોલીની સાથેના વેપાર વ્યવહાર તોડી કોમ પણ પ્રકારની સુલેહના વિશ્વાસ મુકવો એ કે પણ રસ્તો અમને બોલીએ છીએ તેનો નિષ્ફળતા કરવા બરોબર ગણાય.

અમેરીકામાં દાક્તરની ચપ્પારમાં ક્રાંતીકારી ભયંકર આગ

અમેરીકાના જરમી રાજ્યમાં જે આઠ માણસ ની દાક્તરી સપ્પારમાં ગાર્ડર આગ લાગવાથી કરોડો ડોલરનું નુકસાન થયું છે પણી રોગે કુલ ખાતે ૬૦૦ દોરો પણ બળી ગયા છે. કહેવાય છે કે મુળ પ્રોગના માણસનો ઇરાદો ખોટા અકસ્માતનો હતો આ આગમાં પડિ-ણામે હજારના દીવસપરના પ્રોકસા, ડાયમાના અને ઝોટીંગોમાં કામ પડેલા રાખવા માં આવ્યા છે

કમલીનપર બોમ્બ

કમલીન (ઈજીપ્તેના આપરસેન્ટ) પર ગુરૂવાર ને તા. ૨૮ મીએ બોમ્બ પડયા તે ૨૩ મરણ થયા હતા અને ૮૮ જખમી થયા હતા ૨૮ પરેા પડી ગયા હતા અને ઘણા ને ઘણાં નુકસાન થયું હતું. ઘણુંખા માણસો ઘર વગર ના થઇ ગયા હતા રીમાનો સમય સુધવારની મધરાતે સંભળાયા હતા અને રાતીબારની સવાર ના ત્રણ વાગ્યા સુધી મારા ચાલ્યા હતા

હિટલર-મુસોલીની વચ્ચે વાટાઘાટ

હીટલર અને મુસોલીની વચ્ચે ઓસ્ટ્રીયા અને બ્રહ્મદેશ વચ્ચે ત્રણ દીવસ ખાને ગયા સોમવારે કલાકો સુધી વાટાઘાટ ચાલી હતી. એ પ્રસંગે જર્મન અને ઇટાલીના પરદેશ મંત્રીઓ જોહન-રીબનટ્રોપ અને સીનોર ફીલાંચી પણ હાજર હતા. કહેવાય છે કે એ વાટાઘાટનું પરિણામ સમાધાની નહીં પણ ભયંકર જણાયું.

મેન્ચેસ્ટરપર બોમ્બનો મારો

ગયા રવીવારની રાતે મેન્ચેસ્ટરપર જર્મનોએ બોમ્બનો મારો ચલાવ્યો હતો. બીજા એક નીશાની ઉપલકથી બેલફાસ્ટના સીટી દોસની ઉપલાન થયું છે અને ત્રીસ બેલફાસ્ટના રહેણાક નાશ પામ્યા છે

બ્રીટીશ લશ્કર કાર છોડી ગયું

બારે દીવસની ખુનખાર લડાઇ પછી ગયા રવીવારે બ્રીટીશ લશ્કર જર્મનોના તોરથી હતાશ મન કોટ છોડી ગયું. બ્રીટીશે કબુલ કર્યું - તેના પાસે જર્મનોને પહોંચી વળવા પુરતા પ્રમાણમાં નહોતું. તેઓએ એ પણ જણાવ્યું છે કે જર્મનોને કાટના સખ્ત માર પડયો છે પરંતુ બ્રીટીશોને પણ બારે ખોટ થઇ છે. તેઓના ૧૫૦૦૦ સૈનીકો મજ્જર્ટ માં હતા મરા છે.

આફ્રેયાનોએ તમાકુ નહિ પીવા બોમ્બે

ટોકયોથી એક સંદેશા મુજબ એન્ગ્લો-સેક્સોનીક લોકે જાપાનના પરદેશ મંત્રી ની ગાદલુઓના તે તમાકુ નહીં પીવા સુચવ્યું છે. પ્રતિનીધી મંડળના મુખી ને ઓકાકાએ કહ્યું કે એ ગાદલુઓના જાપાનના નવયુવાનોનાં પણજ પ્રોગ મફ પડયા હોઇ પોતાની પાકર સાથે ને તેમની જગ્યા જોવને તેઓ તેમની પાકર પીવાની ટેવની નામ કરવાને બરાબર બોધો પડશે સંભવ રહે છે.

જીલ્લામાં કપડાંનું રેશન

જીલ્લામાં હવે કપડાંનું પણ રેશન આપવામાં આવે છે આમાં કેટલી આપવામાં આવે છે એ કરતા તાપારે કપડા કાઢવા વેચાતા કે નહિ તે વધારે મહત્વ નહીં ગણાય.

દક્ષિણ આફ્રિકાના ખબરો

ચેપારના માલની અનાયાસ ખેંચે કાયદો

મુકીપલ પ્રોપાર્ટી-રે મરણનાકાસ માલમું એક્ટ નામનો કાયદો પસાર કર્યો છે. એની રૂએ બહારથી વેપાર અર્થે આવતા દરેક માલપર ૧૦ ટકાની ખાસ વધારાનો માલ છે એ ચોક્કસ સરહદોમાં જણાએલું હોવું જોઇએ આથી કરોડો પાકેન્ડની કીંમતના માલને હરકત આવશે એવી ઘણાની લાગણીના માલને હરકત આવશે એવી ઘણાની લાગણીના માનને ઉતરતા આવશે. કેટલાક વેપારીઓનું માનવું છે કે એથી જાપાનના માલને વધારે પ્રોત્સાહન મળી કેમકે જાપાન મફતી ચલણે સાથે નિકાસમાં હોવાથી તેમજ તેનો માલ હલકો હોવાથી બીજા તેનાથી વિરૂદ્ધ છે. ગ્રેટ બ્રીટન, અમેરીકા, કેનેડા, ઓસ્ટ્રેલીયા, હીંદુસ્તાન અને બીજા મોટા હરીફાઇ દેશોને એથી ઘણા મોટું જોખમ ખેડવાનું આવે છે. આ બાબતનું તમામ ગોઠવણ કરવાને કારખાનાવાળા ઓને ૩ માસની મુદત આપેલી છે

ક્રિંદી વેપારી ટ્રાવેલરો યુનીયનમાં દાખલ

હીંદ સરકારે જાહેર કર્યું છે કે દક્ષિણ આફ્રિકાની સરકારે હીંદથી વેપાર અર્થે મુલી-કતમાં આવતા પ્રતિનિધારા હીંદી ટ્રાવેલરોને મુદતી પરવીટ આપવાનું કબુલ્યું છે. કમાંએ હજ કાફલાની રૂએ કેટલ પણ પધારતા હીંદીઓ ને મુલીમનમાં વેપાર ખેડી કરવાનો હક નહી હોવાથી બધાજ આવતી ઓર હીંદીઓને વેપાર તે માટે પરવાનો આપવામાં આવતો નહોતો.

આભાર

પોતાનાં બાળકોના તેમજ પોતાની પુત્રવધુના શોકજનક અવસાન માટે જે જે બાઇઓએ ખબર દ્વારા પત્ર તેમજ સંદેશાઓદ્વારા દીલ સોજ દર્શાવી હતી તે સર્વેનો શ્રી. અને શ્રીમતી કવરજી તથાદીના અને કેમીલી આ પત્રદ્વારા અંતઃકરણપુર્વક આભાર માને છે.

—.—

'ઇન્ડિયન ઓપીનીયન' ને ગયેલી નીચમી રકમો અમે આભાર સાથ સ્વીકારીએ છીએ. શ્રી રાવજીભાઇ મકનજી, બેચરાના દુલભજી એન્ડ કુન્હ, સના બાલા એન્ડ કું., અને મુલાકાત બાપજી પ્રાણ્ય ન્યુરો મોની એક.

આપનો વારસો

ધન દોલતનો બાપીકા વારસો પુરાવાથી બાપુસ માટે નથી કુટુંબમાં જે બાપ તેઓ, બાપદાદાઓ દેશ, તેમને બાપ કે મકાન સરકારે પોતાના ઓફરાઓને એમજ કહેલ કે "કુ તને તો વારસામાં આ બંજરજ આપું છું લાગીર તારે માટે નથી, એ તો કુટુંબની વિકાસાઓ માટે છે.

—કાકા કાલેલકર.

ચર્ચા પત્ર

શ્રી બારડોલી તાલુકા ભોચી જ્ઞાતી સુધારક મંડળ

'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન'ના અધિપતી જોગ,

સાહેબ,—વિનયપૂર્વક નીવેદન કે તમારા તા. ૨૬-૫-૪૧ ના અંકમાં અમારા પત્રોના મથાળા નીચે કેટલીક ગેરસમજ ભરેલા જાતી બાબત મંડળ તથા સેક્રેટરીના નામના જાહેરાતો પ્રસિદ્ધ કરવા જણાવેલ અનેક કારણો કૃપા કરી જે :—

શ્રી બારડોલી તાલુકા ભોગ્યા સુધારક પરિષદ નો પત્રોકત્રું સંબોધન અને આપેલ પરિચય બારડોલી તાલુકા પારસીઓનેજ લાગતી છે. અને આજ આશ્ર વરસ થયા દેશદેશાવરના બારડોલી તાલુકા વાસી જ્ઞાતી બંધુઓએ પોતાનું શ્રી બારડોલી તાલુકા ભોગ્યા જ્ઞાતી સુધારક મંડળ સ્થાપ્યું છે. અને આજની પત્રીકા ના પ્રમુખ રા. બમનજામ મીઠુ પણ દેશદેશાવરના મંડળના પ્રમુખ હતા. બારડોલી તાલુકાની જ્ઞાતી સુધારક પ્રવૃત્તીને આવી રીતે તમારા અંકમાં આપેલ બનાવટી તથ્યોથી આપણા ઐક્યમાં ખાડાનો ઘેરદ્રમાં ખાડાનો ઘેરદ્રમાં કુસંપો ઉભો કરવાનો તદ્દન અયોગ્ય લાગે છે તે છતાં અમોપત્રીઓ દેશદેશાવરોજ બે ત્રિગતો આપ્યા પ્રયાસ કરવો તો તમારા અમૂલ્ય કોલમનો દુરૂપયોગ કરવાની જરૂર રહેતે નહી એ કંઈ કરવામાં આવ્યું છે અને તેનો પ્રબંધ આ મંડળ કરે છે. મંડળ પોતાના જ્ઞાતી કાર્યનું માર્ગ પોતાના બંધારણ અને પોરસો મુજબ કરી રહ્યું છે માટે આપણે પોતે પણ બાહ્યોને રાહ રાખવાનું કારણ નથી અને તો પત્રોકાની માગણી લાગે છે પત્રીકા તમારી આવ્યા બાદ આ આમે બીજા આવી.

સેક્રેટરી : કેશવજી પરમેશ્વરમ.

—:૦:—

ઘેઈમાં અવસાન

આપણા આ કુટુંબના ઉદારદીલ તથા મરદુમ તખારીઆના વીલાયતના ૮૬ વર્ષની વયે અવસાન થયાના ખબર સાહેબજી તા રહેમતુલ્લા ના પુત્ર મી. કુવરજી કેશવજી તખારીઆને આપતાં નીચેના તાર મળ્યા મરહુમ બધા ગામમાં અને મેળાવડા સ્વભાવના હતા આપ આ ના નોકર સ્વદેશમાં તમના કુટુંબમાં બાકીનાનો સર્વેનો ઉંમ કુટુંબ મોકલી હતા વતનમાં પોતાના ની પાછળ પણ પુત્રો, મોટાં કુવરજી, ગોરેજા શાહ અને બાબુકાકા આ કુટુંબમાંના છે આ પુત્રો બાબુભાઈ આ સ્વદેશમાં જ તખાર બહેનો કુટુંબના દીકરા કરતા મુખ્ય તથા તેઓ સર્વે તરફ અમે અંતઃકરણપૂર્વક દિલસોજી દર્શાવીએ છીએ અને મરહુમના કુટુંબે ચિરશાંતિ મળો એવા પ્રાર્થના કરીએ છીએ.

પોતાના વતનીઓના કલ્યાણ ઇચ્છે બાબા આદમ જેવા દિલસે દિલના ઘરા તખારીઓ તે બી. કુંવરજી તખારીઆના પુત્ર બી ઘરા તખારીઆના પુત્રી ના લગ્ન ન્યુનાનીયાપા રહે ૨૨ ૧૧ પુત્રના વર્ષ અણુચિંતવ્યાં આવકારના બાકર સ્વદેશથી આપના તખારીઆ કુટુંબમાં તમારી ૧૦ વરસ ગયા હતી. મરહુમના માનીપણા અને ખાનિદાન તેમજ આપ સર્વ સંબંધ રીશ્તેદારો પ્રત્યે ઘણી ઊંડાણ અમે તેઓ તરફ અંતઃકરણપૂર્વ દિલસોજી પ્રદર્શીએ છીએ તેઓને સ્વર્ગ વાસ થયું અને મરહુમના કુટુંબે ચિરશાંતિ મળો

આઝાદી

ગામડાના ઉદરે ગરીબના ગોવાના પીતરાઇ ગામને પોતાને ઘર પોતાને આંગે તેના કુટુંબને પોતાના વડાના ગામડાના મરણ મળવા આવ્યા કર્યું હતું જ્યારે વાહનના ઉદર આવ્યો ત્યારે ગામડાનું વાતાવરણ કેવું હોય તેનો ખ્યાલ મરહુમની ગુજરાતીએ તેની સાથે કરેલ વાતચીત, અકાય, ખુલાસા, નિર્ણયે આપી વાતાવરણ ચારી દે તે મુજબ કરે તેના તેને મુશ્કેલી. બધાનું મરણના ખાધાનું તાન હતું મરહુમ અને પોતાના જીવન કહે છે કે આપણ બધાનું ગામ તેને કેવા રીતે રહ્યું હતું છે.

* * *

શહેરી ઉદરે વાતાવરણ ઉદરને પોતાનું જીવન અને પેદાર જોવા પોતાપણા. એક વિશાળ વીજળી. પેલાનીથી બધાવનના જીવનમાં તેને વાત ગણ પોરે પોરે ગામમેન પસરી રહ્યાના રહ્યાના આસપાસ તેને જણાવ્યું અને રૂપાળો ઉપર કેટલ પાણીઓ . બાબાનાર્તિ તે પુરા બધાની રાહ જોવા જણાવ્યું. બધા બધાને પરપાર્ણ બાદ બને રૂપાળ ઉપર બધા ગયો ઉચ્ચ બનના પરપાનો ઉઘરવા લાગ્યા. ઘરના બાજુની નજર પહતાં બીલાડીને પોતાપણો જોયો તેમો મંદ બાદ કરા પાપાના દરમાં બેઠાં રહ્યા.

* * *

પાછા પોતાને ગામને બનના ગામડાના ઉદરવાણ વિચાર કરતાં કરતા કે બાબાનું કર્યું તો સેવનહાર, શહેરનો રાવાદો બધ્ય ખોટો, બધ્ય ગામડાનું સ્વર્ગ દોકનું બને ગામડાં ન હતાં. સામકુંજ બાદ

હો. શી. ચા. ૨ !

'ધ ઇન્ડિયન ઓપિનિયન'ના સભ્યોના મુલ્યના તમે તમારી સેવાઓ તમા વાસે આપી સકો મા. આપે તે સેવાઓ દિનબંદથી બજાવતા તમે તમારા યુવક સ્વજનોને તાકીદ પગલાં ભાગુબંધ મૂકો અને આગળ આવા. આજ સુધી તમેજ નવજુવાનોએ જેલ ઓનરી ૧૮ વર્ષોમાં તપાગોઓ ના સહકારમાં કરી પધારી લીધી છે આજે બાજી આપો કે આપે યુવકો સાચા નાં જુવાન છીએ, અમારામાં જોઈએ જેટલી રહ્યું છે, અમે તેવી આજના સામે આપે આપણા સ્વમાન બાતર બલદાનને નબધાર કીએ, અમે કરતા તાપીઓ પાકનારા નવજુવાનો નથી. જોઇને બનારી આપો કે અમે કેટલા ઘાલ કાઢીએ ? એ અમારા ઉદ્દિષ્યવાદના પ્રોકારોજ નથી કરતા પણ અમે અમારા નેતાઓના ખરા ગોલપર કીએ

સાગા નબ જુવાનો કેવા કઈવાન જેવું અજ્ઞાનો સામે બહા જોઈ જેલનું જોયું. જે પોતાના રાજાના બાતર તુચ્છ કરાવાનો કેમ જિંદાતનો ન ચમૂના કોય, જે દેશને બાતર જેલ કાંઈ "દીવાળીબાર" કોય, બહા બહાદુર શીબાજીની જેમ પોતાની માતા બાતર બધે તેવા બાહોશોના સામનો કરતે જોઈ કરે ન આવો જુવાન બાઈબાના કાપર અને મારા જુવાન બીરાદરોને આહ્વાન છે.

ચક્ર ચલરે નય જવાન
કહેના મેરા માન માન.
ચલરે નય જવાન.

દૂર તેરા ગામ,
ઔર કઠ ગામ.
રીરખા તુ ઘર કર,
બાજે નદા કદમ
કહના તેરા કામ નહીં,
ચલના તેરી શાન.

તું બાજે બઢે જા,
બાહનસે કદે જા.
બાપી હો યા તુફાન,
સમ્મના હો જુવાન.

કહના તેરા કામ નહીં,
ચલના તેરી શાન.
ચલ ચલરે નય જુવાન.

"સત્યાગ્રહી."

ટૂંકી વાતો

અપૂર્વ મીલન

લખનાર : ત્રાવી'દજી નીકાભાઇ દેસાઇ

ગામ નાનું પણ સુંદર હતું. પાદરદારો ની વસ્તી ગોટા પ્રમાણમાં હતી. મોભાનાં આજે સવારીની જવાબ હતી મોભાના માનીતા પટેલ આજે અવસાન પામ્યા હતા. એકનો એક દીકરો ચેચરભાઇ અને પોતે ગોમના મોભ પટેલને પહોંચ્યા કાકા હતા. પટેલના જવાથી ચેચરભાઇને બહુ લાગ્યું.

* * *

કેમ ચેચર પટેલ ઘરમાં છો ને ?

કા! કા! આવો ગંગાકાકા ખુશીમાંને!

કા' બેઠા છીએ તો ખુશીમા. પણ હાથ ચોડો ભરાયલા છે એટલે કહું હાથ ચેચર પાસે દીકાજ ચુકતા કરાવતો આવ.

બંગ પહેલે ચોપડો ચેચર પટેલના હાથમાં મૂક્યો અને તેણી રકમ બતાવી. ચેચર પટેલે બધુ તપાસી ચુકતે કરતા જણાવ્યું, રવા પટેલ ના અવસાન બાદ તેમની ઉત્તર ક્રિયા બાનદાની પ્રમાણે ચેચર પટેલે કરી. રવા પટેલનો ઘરના કાજ બહુ સારો હતો એટલે ઘરની આર્થિક સ્થીતી વિશે બાપાજ બરાબર હતા. રવા પટેલ બહુ ભોળા અને ઉદાર દીલના હતા એટલે બાનદારરત્નોનો મુકામ ઘણેયા પણ બહુ એમને ત્યાજ રહેતાંત. બાનદાર તર્ફના પણ તેમની બાનદાનીના ગામો બાર વખાણ હતા. પોતાની બાનદાની અને પ્રતીષ્ઠા સાચવવામા પાછું કરજ કર્યું હતું એ ચેચર પટેલને બાંસનારાઓ અપારે આવતા ચાલ્યા લાયેજ જણાયું.

* * *

રવા પટેલના બાળ મીત્ર ઝવેરચંદ શેઠ ગામ માં રહેતાં. ચેચર પટેલ પાસેથી અપારે રવા પટેલના કરેલા કરજની વાત જાણી ત્યારે તેમને દુઃખ થયું. અને ચેચરભાઇને આશ્વાસન આપી તેમને મદદ કરવાનું જણાવ્યું. રવું પતાવવા જમીન ગહેણા અને રૂા. ૧૦૦૦૦ ઝવેરચંદ શેઠ પાસેથી લીધા અને બાનદારોઓને સંતોષ્યા. ચેચર પટેલ પાસે હવે પોતાની જમીનનો ઉંદરો આવકનો કરત ઓછ હવેથી રહી હતી

રૂા. ૧૦૦૦૦ ઝવેરચંદ શેઠનું દેવું ચેચરને રાત દીવસ મુંઝવતા કરતું અને એનો નજર હવેથી ઉપર આવીને ફરતા ચેચરભાઇએ એક દીવસ જમતાં જમતાં એ વાત છેડી

બા, ઝવેરચંદ કાકાનું આપણા ઉપર બોજ દેવું છે એ આપણે ખુબ મોંતા કરવું છે

બાટા ચેચર, ગીંતા કરે શું કરો. તેનો કોમ ઉતારજ જરૂરો

બા, આ હવેથી દીવાબ બીજો કોમ કમ દીવાર સુજતો નાં

કેમ ઘરમાં આપણ ત્રણ દુંગી અને વહુદીની કહેવી આનંદી કરતા પટલાણીએ જવાબમાં તેને કહેતા દેવાનું સુજાવ્યું. રતનબાઇનું હૃદય રડી ઉઠ્યું. માને રડતી જોઇને ચેચરભાઇએ મન સાથે નક્કી કર્યું ન મરતા નજર ફેરવવું.

બા! તું ફીકર કરીશ નહી હવેથી તો કોમ પણ જોગે નહી જેવું તેની ખાતરી રાખજે.

બેટા! તો કરજ કમ ફેડીશ.

તપસો મા દીકરાનો વાનો સાપ ચેચર પટેલને ગળતા આવતાં ઝવેરચંદ શેઠને મને પડયો.

અરે ચેચર કેમનું કેમાને કરજ હજી બાકી છે? રતનબાઇ કેમ રડે છે? કહેતાં શેઠ ઘર મા આવ્યા.

ચેચરભાઇ ચમકયા. રતનબાઇએ આંખો લુછી ઝવેરચંદ શેઠને આખાર બાબો પટલાણી એ વાતમાં જણાવ્યું કે તમારા ગયા ચુકવવા ચેચર કહેતા હતા અને હવેથી વેંચવાનું જણાવતા આ સુખળ સ્ત્રીઓને પણ પોતે રવાતા ઝવેરચંદ શેઠે પોતાના લેવેનું પૈસા સંબંધી ઉચ્ચારણ ન કરવા જણાવ્યું અને મા, દીકરાને આશ્વાસન આપી, પણ મદદ કોઇએ તો ન પોતે પોતાના બાળમીત્રના કુટુંબને બદ કરવા તાપ્યાર છે એમ જણાવી શેઠ ઘર બાર્ગી ગયા. અને ચેચરભાઇ તરત વિચારે ચડયા

* * *

કાકા, મારો વિચાર પરદેશ જવાનો થાય ત ચેચર કયા જણાવ્યું શું મંજો કરીશ?

કાકા, લે જયા જેટલા પૈસા તને આપો તો આફ્રિકા તરફ જઇ નસીબ અજમાવવા લાયક છે

ચેચર આ પૈસા જેટલા મારા અને તારા પુરવાના છે એટલાજ તારા પણ છે એમાં સંકોચ શું કામ રાખે છે. પૈસો ના મીત્રના કુટુંબના દુઃખના પ્રસંગમાં કામ ન આવે તો પૈસાની કીંમત શું? ઉપરાંત શું કહેતા હોય રૂા. ૨૦૦ ચેચરના હાથમા મુકયા. બોલ ૨૦, આંખમાં હર્ષ આંસુનો ઉભરાયો

એક સુખ ચોપડીએ ચેચરભાઇ શેઠની અને માની રાખ્યા ગામ લોકોની આશીર્વાદ સાથ મુબાઇ તરફ રવીગર પકડવા કેપકમા અને આફ્રિકા તરફ પ્રયાણ કર્યું

* * *

આફ્રિકા મા. ચેચરભાઇના આવ્યા પરમ પુરા થયા હવેનાર ખુબી બાજરીના પોતા આવતા આવે વરસ દરમ્યાન પૈસા કમાય શેઠનું દેવું ભરપાઇ ૧૨ પહેલી પત્ર હવેખુબ ટપાળી રતન પટલાણીને આવી ગયો કાકા ગામે જઇ પત્ર વંચાવવાનો વીચાર ૧૨ રતનબાઇ ઘર બન્યા નીકળે છે. ત્યાજ ઝવેરચંદ શેઠ સવારી આવતા જોયા બાજર અંતર પુજ્યા બાદ પત્ર વાંચી સંભળાવવા રતનબાઇએ શેઠને કહ્યું.

પુજ્ય બાપુજી,

તારી આજ્ઞાપેલ્યા આપણે હવે દેવા મુક્ત થયા. અને તને બહારથી હવેલી બધા તેથી મને જે આનંદ થાય છે તે હું મુખે કહી શકતો નથી. હવે અને ફીકર કરતા આપણા જીવન નિર્વાહ થાય છે તે ૧૯ વરસનો ધંધો. તે ચોકકું પાછું બા બાજુ છે પણ કોઇ સારી જગાએ એને બાપુના મુકવા વીચારી રહ્યો છું. દેશના છાપાઓમાં તે ગાંધી આપુના સમાચારો વાચું છું તમે નથી બનતી કીકાણ પડતી વિશે વાચ્યું છે. અને થાય છે બા, કે આપણા બધુને જોજ બધુના મુકામ તો સારૂ કાકાને પુછી નકી કરશો કાકાને પ્રણામ બધુને પ્યાર.

લી. છોરૂ ચેચરના પ્રણામ.

સૌની સલાહ સાથ બધુને નાની કીકાણ પડતી બંને આમની સામાના દાખલ કર્યો. અને દીવસો વીત્યા.

રવા પટેલની બાનીયત બગડયા જાની અને ચોરણ બારબાર ઉતાં પણ પાછળ તેમને પણ ઉતાર કર્યું શેઠને પણ બાની પોતાના શેઠનું દુઃખ ચેચરભાઇએ બહારા કર્યું અને પોતાની પાનીને તેયારી. કાકા સંબંધ ગોમ શેઠે કંપની ને વિદાય કરી.

* * *

બાગનબાગ હવે ૨૦ વર્ષનો થયો. પાંચ વરસ ચરણ કરતા પોતાના મુજબ કીકાણ લીધુ અને સામે બાને ઇંગ્લીશ પણ આપતા અને બીજા વરસ યુનીવરસીટીના બાજણ અને બા બને પરીક્ષા આપી. બારણે પરીક્ષામનો રાહ જોતા બીજા ચેચરભાઇ કાકાના પોતાના ઓરડામાં વિચાર મગ્ન સ્થીતીમા બેઠા હતા.

"બીમન, આપણકાલ બહાર દોસ્ત" કહેતા બીમનના બીજ મીત્ર અને અરધુ બાપુ વાંચતા બીમનને પહેલા નંબરે પાસ થયા બાદે અભીનંદન આપવા આવ્યાં બીમનનું ગંભીર મુખ જોઇ તેનો ચોકકો નોંધાયો પણ એમ બીજો કોઇ તેમ ચોકકાર હતા.

આજ બીમન આમ શું જોશ જેવું ચોકકું મારૂં કાકા છે? શું બીજાણી નથી આપણી તારા પતાના તું એમ ઘુસી જરૂરી નથી,

કાકાર, બીજાણી આપવાની ના નથી પરાતા પણ આજે મને ઉદ્ધિ નથી.

બીમન, પણ તને છે શું આજે મોકાક દીવસ શું તું જોતે બા કે તું કમજોર રહે છે

અરે તને બે બીજા તમારી સુખ દુઃખની પરતા પણી કરતા આપણે કમજા બીજાણી જોવાની છે આપણે ના બીમન બીજાના બાનદારો પાસ ગયા તેમને બીજાણી આપવા કબુલ્યું અને પ્રોગ્રેસનો પત્રો મોકલી કરી બોલાવ્યા અને તેમનો ઉતારવા ઓર બારા બોજન વગેરા

(બાકી)

સંગીતની મોજ સ્વર્ગીય છે

એટલાજ માટે

દરેક ઘરમાં કોઇપણ વાજીંત્રની જરુર છે

આખી દુનીયાના સમાચાર ઘરમાં બેઠા સાંભળી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**રેડીઓગ્રામ**

કળવું સંગીત અને મુમધુર ફીલ્મોના ગાયનો કુટુમ્બ સાથે વગાડી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**ગ્રામોફોન**

કુટુમ્બમાં અને મીત્રમંડળમાં ગાવા બજાવવાનું ઉત્તમ સાધન—**હારમોનીયમ**

લાકડાં કોલસાના ધુમાડાથી બચી તાત્કાળીક રસોઇ, ચા કોફી બનાવવાનું ઉત્તમ સાધન—**ઈલેકટ્રીક સ્ટવ**

ગરમીની મોસમમાં દરેક જાતની ઠંડક આપનારી ચીજો મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**રીફ્રીજીરેટર**

ઉપરની ચીજો તેમજ ધનિકના આદરસ કબુરીઓ માટે અમારો શો રૂમ જોવા ખાસ વિનંતિ છે.

તબલા, વાયોલીન, મેન્ડોલીન, બેન્જો, સીતાર, ટીલરૂબા, ગીતાર, કાષ્ટ તરંગ.

નીચેની ફીલ્મોના સેટ અવશ્ય ઘરમાં રાખવા લાયક છે

જ્ઞાનેશ્વર, સંત તુલસીદાસ, અંધેર, કંગન, ગોપાલકૃષ્ણ, નરસી ભગત, પરોસી, મધર ઇન્ડિઆ, અઉરત, ભાભી, આદમી.

ફીલ્મોના સેટ—લીસ્ટ મંગાવો અને તમારું સીલેકશન મોકલો. ભજન, ગરબા, રાષ્ટ્રીય સંગીતની રેકોર્ડ પણ સ્ટોકમાં છે.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—અલ્પમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ હારમોનીયમ (દરેક જાતના) યંગ ઇન્ડિઆ, મેગાફોન, હિંદુસ્તાન, હર્ચીન્સ, ઓડીયન, (ઇન્ટરનેશન રેકોર્ડસ).

ઘરાકનો સંતોષ એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

મળો યા લખોઃ

ટેલીફોન ૨૫૮૦૬ ,, રેસી. ૨૦૬૭૩

ગોશળીઆ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ,
૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street. Durban.

RADIO RECORD TRADING Co.

38a MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG,

and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

આર. કલ્યાણ

N. 16215 માખિકે દુનીયા મેન.
„ 16232 ઐસે મીસે ઉન્સે ઉસે રખસે.
„ 16243 હમકે તો આજ ઔહમકે આજે
„ 16250 કુસ્યાર મુસલમાનો.
„ 16273 વોહ દીલકો તાસલ્લી.
„ 16289 કુરબાન પરો.
„ 16227 મોહમદ આલી ઇનાહ-૧-૨.
„ 16295 ગોરી ચોરીસે ગીલુગી.
„ 16304 આન પરી દરબાર અલમ ગોરી.
„ 16311 મક્કા મદીના
„ 16317 મુખારે કુયે સનમ.

આરટર ફ્રેડીરૂદીન

N. 16230 જાબાં પર હુ કરે ઉસકત
„ 16027 ચલે ઘરકે દીવી લે ચલ.
„ 16042 દેખા મુજે ચુલ્લુ મેં.
„ 16068 આય ને હુરને જ્યા.
„ 16162 નામ પીર જીન્દા કરો.
„ 16340 કુદરસે અલ્લાહ.

ફ્રેન્ચે અરસ્કમ કલ્યાલ

N. 16203 જબા કે કાબામે પરવર.
„ 16230 ખુદા રખ્ખે મેરી મુરાદ.
„ 16241 તસ્વીર મોહમદ મેરે દીલમે.
„ 16279 ઉસને દરવાજે પર.
„ 16293 આજ સગાદા દીલકી મગીને.
„ 16310 અહસોબ મુસલમાનો

મોહમદ આલીલ કલ્યાલ

N. 16003 પાગે લાસલ પાયો જારી.
„ 16014 ગલી બીનમર.
„ 16040 આમવાહ દત કોમુજે.
„ 16132 પસ રખ નજરી જના
„ 16221 સાબી મુજે પીલા દે.
„ 16249 મોહમદ હસરેમે કુસદ આય નીકલેમે
„ 16288 મેન તુજે સમજાયે
„ 16---- આહમદે મુરસલ
„ 16312 હમારા આસમવાલા

કાસુ કલ્યાલ

„ 16015 કો દેખું કેખે પરવરદેા
„ 16063 પ્યસ મોહ મધુ.
„ 16---- મોરા મારા ગાતામ.
„ 16169 આલમ કુસપે રહ્યો હમકે.
„ 16300 ખ્વાજ મેરી સાન કિસ્યાલ જબાબ આપી
„ ---- પ્યાસ આતમર મુજના.

મારસ્ટર અબ્દુલ રજાક

F. F. 12857 મુજા સમજે યે આરમા નીકલ.
„ „ 12912 દીલમે નજરોમે વો કુલમાને.
„ „ 12908 મે કેસે કુલકન આરેલી ગાલી.
„ „ 12213 પુલ કેા સબસે મુશ્કેા.

કલ્યનખાન એન્ડ પાર્ટી

F. F. 12215 ને હતા કે કેરે મુસા આના તેરી મસી.
„ „ 12860 મે ા વીર આય પાર તોરે.
„ „ 12917 હમ તરફ જતા હું
„ „ 12749 બજલુમ ૩ ૬૧ કે આલમ પ

રશીદ અહમદ કલ્યાલ

F. F 4740 કરે મુશ્કીલ આસાન.
„ „ 12105 મેર ૫ ૬૧ કે મુબજાર,
„ „ 12218 આર ન, ૬ દીલમે કુસને ગારેા

આરટર અમીર બખસ

G.F. 4705 બાયકે મરેબર.
„ „ 42-- યે રસુલે પાક કી પ્યાલત ક.
„ „ 1--7 કરક કે તું કુસન કે તું.

અબ્દુલ અઝીઝ ખાન

G.F. 3---- રસલ્લાહ રસલ્લાહ
„ „ 3---- વેા આમ ખુતેા કે મારા કેને લાગે.

મેા. મકરામુદ્દીન

G.F. 3--8 પુન પુન પુન પુન.
„ „ 1-3 ખ્વાજા કી ઔલી.
„ „ 3-1 હારીલ કે મુસતે ખાક મેા.
„ „ 3--- દિનકા દેા બજાગા.
F.F. 7 મેાજીજા હામ સે તરવા કા ગીટાના
„ „ 32 સાહબત કુજરત કાશ્મ.
„ „ 37 સાહબત કુજરત બીલાલ.
N.F. 226 આંદા પકુદી ના મેાજીજા.

બરલામી રેકેર્ડ

૧૨ ગારીન (૪)
„ પુત્રો
„ રેકગાન
„ ---- (૨)
„ મોજબીસ
„ ----
„ ----

કાગા રેકર્ડ

ગારીન ---- ---- ત્રણ રેકર્ડના (૬)
બીજા ---- ---- રેકર્ડની બંગલ (૩)
બધા કામ ---- ---- મારી ગુજરાતી (૪)

દર મહીને નવા રેકેર્ડ આજારે લાંબી બાબત. તેના દર મહીને રેકર્ડોગ અમારે ત્યાંથી મંગાવી લેશેા.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE
COLUMBIA and "TWIN"

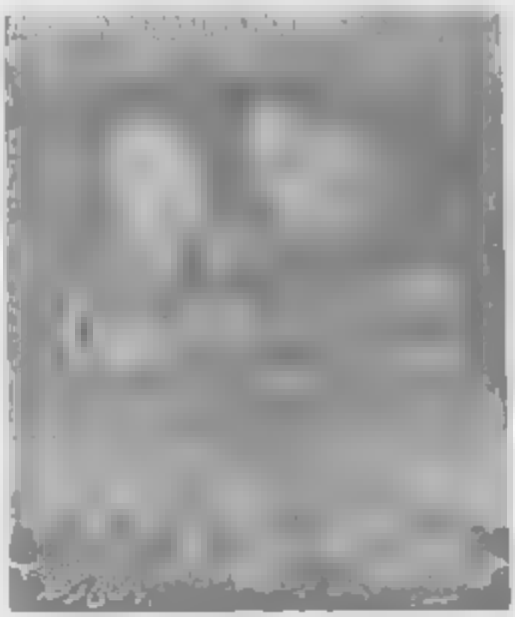
સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકૉર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીલાલ એન્ડ રાજકુમારી

N. 15307 મારી ગાડી ખાલી ના
„ 15308 ગાંડાની આગમા એક દુખ કિધુ.
„ 15309 સુંદર છબી.
„ 15311 નવું જુનુ.

કાસમ અને રજાકભાઇ

N. 15327 કું નગારી રાધીકા-ણીની બેસ.
„ 15328 તું ના હાલને મારે મેનર
„ 15331 બિપદન બાકળા શીરખર વરસે
„ 15342 રીસાયેલી રમણી કાને નજરથી કોઇની નજર મળી છે.
„ 15344 પ્રભુનો પકકાર બાજ ૧ સો આને બા ૨ ને
„ 15312 તબ્બાકુનો પકકા.

N 15314 બાપનો બાપ બા. ૨-૨
„ 15316 બે મકા

માસ્ટર ચમનલાલ એન્ડ પાર્ટી

F 2 5009 જશુબાનું રસકાન.
„ „ 5971 મંગલ બાજી પ્રભાત
„ „ 5953 સસારીનો સંસાર બાગ ૧-૨.
„ „ 5940 સખિ નગરાનો તોરે.
„ „ 5970 રેકાબ-ખમાચ બા. ૧-૨.
„ „ 5956 બાલુડીને કહિ.
„ „ 5937 બાકાનું ઘર.
„ „ 5930 બિજરત બાજ ૧-૨.
„ „ 5954 પુછે પાલખો.
„ „ 5958 બાને પુછો.
„ „ 5740 ૧૪ શિખવા કું ગમતી સાજના.
„ „ 5727 પાર્શ્વ ઝનેસ્વર દર્શન દિજે.

GUJARATI DRAMA SETS

અવજી	કુમાર	(૩)	રેકૉર્ડનો	સેટ.	પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનું નાટક	(૮)	
સીતા	બાઇ	(૩)	„	„	નરસૈંદ મહેતા	(૩)	રેકૉર્ડનો સેટ.
રાજા	રેવી	(૩)	„	„	વીજળી	(૩)	„ „
શકુંતલા		(૪)	„	„	સજનારામબા	(૩)	„ „
વીર	રાજા	(૬)	„	„	વનરાજ ચાવડો	(૫)	„ નાટક
કેસલતોરણ		(૩)	„	„	સતપર સતી	(૨)	„ સેટ.
રોઇ	સમાસસો	(૩)	રેકૉર્ડનો	સેટ.	શકુંતલા	(૨)	„ „

FILM RECORDS IN SETS

મરીબાબી	સોપ (૫)	નીરમલા (૪)	મારી બાબ (૩)	જબાના (૩)
બાની	(૫)	મારાઠોન સીંગર (૪)	ડંગણ (૬)	ફુરબાદ (૫)

આરતી F.T. 5246 દક્ષા પારની આરતી. F.T 5251 બી સતનારાયણની આરતી
F.T. 5191 ની મહાદેવની આરતી

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તું મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયોગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. 105c

"શુદ્ધ ઘી"

દરબનમાં બનાવીને હેલ્થ ખાતાંના પાસ કરેલ ગેરંટી, જે. આર્યાવર્ત ઘીના બંગલાનું વેરાવળ મધુરાલાલ અડવાળની દેખરેખની બનાવેલું આર્યાવર્ત (૨૫) ઘી.

અમારે ત્યાંથી ઘેરા પ્રમાણમાં મળશે.

આજ સારે પુછો યા લખોઃ

ખાદ્ય આદિકાના સોલ એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન / **SAMJEE DEVSHI & SON**

૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, દરબન. / 4, Cross Street, DURBAN. 112

'Phone 2-6235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર અને કમીશન એજંટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોકસ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, દરબન. 115c

M. H. DESAI,

એમ. એચ. દેશાઈ,

વેજીટેબલ ફ્રૂટ મરચી,

અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ કુનિસ્નના કોમ પણ બાબતમાં C. O. D. થી સારૂ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 119b

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

ડ્રેસીંગ ટેબલ, વાશીંગસ્ટેન્ડ ટુવર, ડ્રેસીંગ ચેરસ, સાઈડ બોર્ડ, ઓફીસ ટેબલ, ટુક ટેબલ, ટેબલ, બેસણ, ટી ટેબલ, ખાસકાઉંટર, રોલ ઉઘાડ અને ઉઘાડ ચિજોરે. ગ્રાહક મોકલાવશે અને ખરીદી કરશોજ. અને પસાદી બાબ મેલવવા મુકશો નહિ

બોકસ, ટેબલ અને કીચન ટ્રેસર

જે હમણી દેખરેખ નીચે તૈયાર થાય છે. તેમને ફરીને ધ્યેય રેપાર રહે છે. બાબ રોકડના ભાવેલા બાજબ લીસ્ટ મંગાવો અને ચેપરા બનાવ કરશે.

L. MISTRY,

6 KORT STREET, : : : : : JOHANNESBURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2626. 105b

કીટીંગસ

પાવડર

કીડી, મકોડ, માંકણ, કંસારા, માખી, વંદા વિગરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીટીંગ પાવડરના ટીન મળે છે. 111

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices special attention given to all mail orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અમે અમદાવાદના ઓરડર બાસ દેખરેખ રાખી સારા માલ C.O.D. થી રવાનીએ મોકલીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 100

જુના અને જાણીતા ફરમાસુ મીઠાઈઓ અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકો

પંજાબી સાલમ પાક વિગરે ઉમદા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી રહેશે.

અમારી કેફેમાં ઉત્તમ ખાવાનું અને બનતું ઝપેટાં તાજાં મળે છે. ફરમાસુ મીઠાઈ તથા દરેક બનતું ફરસાણ, અથાર, મસ્ત મસાલો વિગરે ઘેરા બેઠાં મળશે.

વધુ ખાતરી માટે લખો યા મળોઃ

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 13a KORT STREET JOHANNESBURG. 115

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	મીતી	તીથી	મુસલમાન	પારસી	ગ્રેગોરિયન ક. મી.	ગ્રેગોરિયન ઇ. મી.
	૧૯૪૧ જુન	૧૯૯૭ જેઠ	૧૩૬૦ ૨૮મી ઝીલ્હજ	૧૩૧૦ રોજ ૬ઠ્ઠી		
શુક્ર	૬	પુરી ...	૧૦	૧૦	૫-૪૮	૫-૫૨
શની	૭	... ૧૨	૧૧	૧૧	૫-૪૮	૫-૫૩
રવી	૮	... ૧૩	૧૨	૧૨	૫-૪૯	૫-૫૩
સોમ	૯	... ૧૪	૧૩	૧૩	૫-૪૯	૫-૫૪
મંગળ	૧૦	પહેલી ૧	૧૪	૧૪	૫-૫૦	૫-૫૪
બુધ	૧૧	... ૨	૧૫	૧૫	૫-૫૦	૫-૫૫
ગુરૂ	૧૨	... ૩	૧૬	૧૬	૫-૫૧	૫-૫૫

How to ask for OIL

Mobiloil

makes cars

last *longer!*

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA, LIMITED

Strong Nerves *and* Restorative Sleep

The Highest Possible Quality at the Lowest Possible Price

for Sound Nerves, Restorative Sleep—for Quality & Value

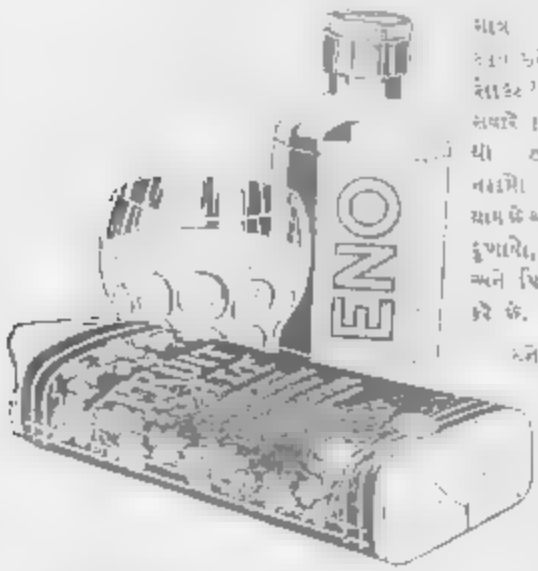

THE "OVALTINE" MIXER AND PLUNGER

Delicious

Ovaltine

તમારી જાતને તંદુરસ્ત રાખો!

માત્ર એકજ ટી
ચમચી ઇનોઝ 'ફ્રૂટ
સોલ્ટ' પાણીના
સવારે નહીંના બેચા
થી તરીકે
નવાસો ગમતો કુદ
રતી અને તાજો
કુણાપો, સ્વસ્થતા
અને ચિત્તને નબુદ
કરે છે.

ઇનોઝ 'ફ્રૂટ
સોલ્ટ'
વાપરવું
આવશ્યક
થા કરો!
તમને
ફાયદો કરશે.

ઇનોઝ "ફ્રૂટ સોલ્ટ"

ENO'S "FRUIT SALT"

"ENO" "FRUIT SALT" and "ALL RIGHT" are registered trade marks.
Sole Representatives HAROLD ACKLAM (S.A.) Pty. Ltd.
P. O. Box 5051 Johannesburg

The "FRIENDS of INDIA" SERIES

Short biographical sketches of eminent men, who have laboured for the good of India.

Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece.

Lord Macaulay,	Lord Minto.
Sir William Wedderburn	Lord Morley,
Rev. Dr. Miller.	Sir Dhunjeebhai Mehta,
Lord Ripon,	Swami Rama Tirath,
Ravi Varma,	Sir Salar Jung,
Sir C. Sankaran Nair,	Henry Fawcett,
Sir Henry Cotton.	Lord Hardinge.
John Bright,	Krsna Das Pal,
Lal Mohun Ghose,	Edmund Burke,
Mrs. Annie Besant,	Bodruddin Tyabji,
Allan O. Hume,	W. C. Bonnerjee,
A. M. Bose,	Charles Bradlaugh,
Dadabhai Naoroji,	Diwan C. Rangachariu,
V. P. Madhava Rao C.I.E.,	Rao Bahadur R. N. Mudholkar,
Raja Rai Mohan Roy,	Dr. Rash Behari Ghose.
Dinshaw Edulji Wacha,	H. H. Shri Sayaji Rao Gaekwar
Ishwar Chandra Vidyasagar	Kashinath Trimbak Telang,
V. Krishnaswamy Aiyar,	Nawab Mohamed Malik,
Rabin Surendranath Banerjea,	Mahratta M. Malhari,

Nation Building | Anti-[illegible] | Hindu Social Ideals

Price: One Shilling Each

APPLY:

MANAGER, INDIAN OPINION,
PHOENIX, NATAL.

India-Natal Line

ઇન્ડિઆ નાટાલ લાઇન

કલકત્તા જનારી સ્ટીમર

જુન તા. ૨૫ મીના અરસામાં રવાના થશે.

૨૬ ટનથી ઓછા	... ૧૨ ૧૨ ૦
,, ૫ ,, ,,	... ૧૩ ૧૩ ૦
ઉપર ટનથી ઓછા	... ૧૫ ૧૫ ૦
,, ,, ,,	... ૧૬ ૧૬ ૦

કરણનરી જહાજથી આવનારા પેસેન્જરોને ટ્રેનપર સેવા અમારી કાર મોકલીશું અને તેમોને મુકાફરખાનેને પહોંચાડીશું.

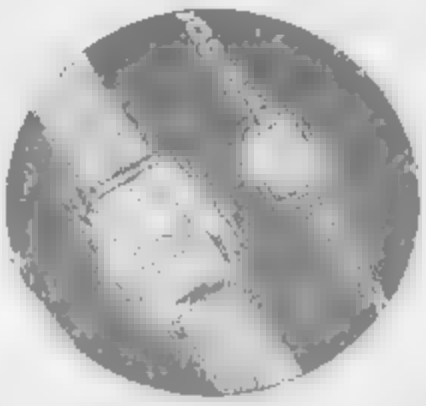
રી. ૫ ટીપાજીદ મેકલી બુકીંગ કરાવો.

BASSA Ltd,

Box 509, Durban. | Telegrams "CABASA" | 'Phone 22850.

ELGIN

ઘડીયાળો

અગત્યનું

[illegible] ઘડીયાળો [illegible] ખાત્રી ૫ આ ઘડીયાળોના, ફુલ્લ ખાત્રી [illegible] ખાતરી આપવામા આવે.

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

DURBAN REPRESENTATIVE
B. DAVIDSON, 720 Colonial Mutual Bldgs.
West Street, DURBAN

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Indian Settlement, Phoenix, Natal.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 24—Vol.—XXXIV. FRIDAY, 13TH JUNE, 1943. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

TRUE MEANING OF NON-VIOLENCE

"It is necessary to bear in mind that the true concept of non-violence is quite different from what has become popular now-a-days among people who swear by it as a political shibboleth. One who is really non-violent does not have for any material object. A man attached to worldly things cannot observe non-violence in its purest form. Real non-violence does not make a man mad after things which are not of the soul. In these days, [illegible] to be the name of non-violence. Discrimination in the matter is very essential, lest we may become adherents of violence in the name of non-violence. It is, therefore, essential to follow the principle, "Do not do unto others what you would not like to be done unto you, which contains the very essence of *Dharma* (religion) in a nutshell."

—A JAIN PHILOSOPHER.

અહિંસાનો ખરો અર્થ

"એ વાત રાખવી જોઇએ કે અહિંસાનો ખરો અર્થ આજે એક રાજદ્વારી સિદ્ધાંત તરીકે દાવો કરનારા લોકોમાં પ્રચલિત જણાય છે તે નથી. જે ખરો અહિંસાવાદી છે તે કોઈ પણ ઐહિક હેતુ સાધવાની કાલ્પના રાખતો નથી. ઐહિક વસ્તુઓ પ્રતિ અનુરાગ ધરાવતો માણસ શુદ્ધ અહિંસાનું પાલન કરી શકતો નથી. શુદ્ધ અહિંસા માણસને આત્માને લગતી નથી એવી વસ્તુઓ તરફ આંટો ખનાવતી નથી. આજે તો અહિંસાને નામે હિંસા ચાલી રહી છે. અહિંસાને નામે હિંસાના કિયાસકો ન બની જઇએ એટલા ખાતર આ બાબતમાં રહેલો એક સમજવો આવશ્યક છે. એટલે, "જે વસ્તુ આપણા પ્રત્યે બીજા ન કરે એમ આપણે ધારીએ તે વસ્તુ આપણે બીજા પ્રત્યે ન કરીએ" એ સિદ્ધાંતનું પાલન થવું આવશ્યક છે. ટૂંકમાં એ સિદ્ધાંતમાં આખું ધર્મ તત્વ સમાઈ જાય છે."

—એક જૈન ફિલસૂફ.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

જુન તા. 30 મીના અરસામાં સ્ટીમર મુંબઇ જવા રવાના થશે.
જહાજ તેમજ ડેક પેસેંજરો લેવામાં આવશે.

કરબત આવ્યા પછી તમારો માલ તથા મુનીયન ફ્રોમનાન્સ રેલ્વુસેરાન મુજબ નાણા સાથે લઈ જવા વિગેરે સંબંધી હકીકત મળવાથી બંદોબસ્ત કરી આપીશું.

ઠામીના ઉપર તમારું નામ તથા B. I. Boat Point, Durban. લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રો) લીમીટેડ
હીંદી પેસેન્જર એજન્ટ.

ડેક ટીકીટ ફ્રિંડુ બીરથી સાથે પા. ૧૭ ૧૦ ૩.
,, ,, ,,સુરબીમ બીરથી સાથે પા. ૧૮ ૧ ૯.
,, ,, બીરથી વગર પા. ૧૪ ૧ ૩.
સેકન્ડ કલાસ સીંગલ બિરથી વગર પા. ૪૦ ૧૦ ૦.

સ્ટીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ટીકીટના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

Phone 2-0432. Tel add: "KARAMAT."
SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.
390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,
No. 4, Kort Street, Johannesburg.
'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.
Tel. Add: "CITYSHIRT" 17-6

THE NEW INDIA ASSURANCE
—COMPANY, LIMITED.—

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ કોંદ્રા વીમા કંપનીમાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોને લગતા વીમાઓ, સાગવટ વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતારવી સગવ છે. કોંદ્રા કંપનીને ઉત્તેજન આપવું એ દરેક હીંદીની ફરજ છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue
DURBAN.
Telephone 2-5845 Mm.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Loans available from £1000 and upwards at 5% on City Properties.
શહેરની મીલ્કતોના મોરગેજ ઉપર ૫ ટકાના વ્યાજે પા. ૧૦૦૦ યા વધુ રકમો ધીરવાની છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street,
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478.
P. O Box 3641.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa. 13-6

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM, RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL.

PHONE 20990 CORNER PINE & GREY STS.

SITUATED IN THE HEART OF DURBAN'S BUSINESS AREA.

THE MECCA OF INDIAN SPORTSMEN

WHERE EVERYBODY GOES FOR REFRESHMENTS OR MEALS

BOARDING & LODGING BY DAY, WEEK OR MONTH.

THE EPIC FAST

By PYARELAL

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.

320 Pages. Price: 2s 6d

Obtainable From The Manager

INDIAN OPINION Phoenix, Natal

દીક્ષાન રીઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ દીક્ષાની મહત્તમા ગાંધીજીની સુખનાથી થયેલા ઘણાયેલા જેમણી કેટલા આપારે સુધારા વધારા બાદ પ્રકાશેલી છે વિદ્યાર્થી આશ્રમ માટે તે અમલ ગારેણી અને ઉપયોગી છે. તેને અંગે ક્રાંતિ ; બાજો ફાટો, બોલા બંદોબસ્તી વસ્તી, મોટી ઓફીસોની જંજાળ, રમણ. માય. કંદોવતો, ખિસ્સે પણી વસ્તુઓનો સમાવેશ થયેલો છે

પાકુ પૂંઠું પાના ૨૪૦૨ પ્રકાશની કીમત રૂપી. ૫

Manager, 'Indian Opinion, Phoenix

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

Lectures from Colombo to Almora	
Inana—Yoga	
Bhakti—Yoga	
Karma—Yoga	
Jnana—Yoga	
Karma & Bhakti—Yoga (In one volume)	
Essentials of Hinduism	
In Defence of Hinduism	
Modern India	
My Master	
Complete Addresses	

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A comprehensive chronological account of the Master's Life and Teachings the only authorised edition of its kind in English

(Fourth Edition)

Thoroughly revised and improved with a Foreword by Mahatma Gandhi

Price Re 1.

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4, Foreign 11 Shillings

Apply for a complete Catalogue:—

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

અીબેની દરેક મકાનની તમામાઈમાં
આબાદ અસર કરનાર.

ઝંડુ અશોકારિષ્ટ

પ્રદર, વામા તીવ્રે
રોગોનો મુકાબલો કરવામાં
દરેક ઘરમાં હોવું જોઇએ.

૧ રતલી બાટલીની કી. ૪-૬.

બાળકોનાં પેટના દર્દોમાં
આબાદ ફાયદો કરનાર

રડતા બાળકને રમતું કરવાનો આબાદ
ઈલાજ મકાઇવાનો અકસીર ઉપાય
બીજી કોઇ નથી.

ઝંડુ બાલ શૂલાર્ક

— બાળકોવાળા —
દરેક ઘરમાં હોવું જોઇએ.
—શીશી બોટલની કી. રૂપી ૧-૧

ઝંડુ ફાર્મસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. ન. ૫૫૧૨, મુંબઈ નં. ૧૨.

મા. આફ્રિકાનો સોલ એજન્ટસ: એમ. એમ. મોરી એન્ડ બ્રધર્સ, ફોર્ટ રોડ, એસ્ટીબાલીઝ બજાર, પી. બો. બોક્સ ૧૨૦૫, પ્રીટોરીયા.
એજાતીસમેંટમાં મળવાનું ઠેકાણું: અમલ ઓપર્સ, ૧૪ કોર્ટ ચેમ્બર્સ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું સુશીપત્ર આબેજ મંગાવો. એજન્સી માટે લખો બોક્સ ૧૨૦૫, પ્રીટોરીયા.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ માલ પેસેલ કરી C. O. D. થી
મોકલવામાં આવશે. મનેઃ—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban

શિયાળો!! એટલે ખુટલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય

જો તમારે તમામ જીવનની અદ્દી મજબુત તેવી શિયાળામાં પુષ્ટીકારક પાકો બનાવી તમારી તંદુરસ્તી પાછી મજબુત અને બળવાન બનાવી ?.! પણ યાદ રાખશો કે ફાયદાકારક ખોરાકો બનાવવા માટે સારો. તાજો અને ચોકખો માલજ વાપરજો. અમારે ત્યાં શીયાળાના પાકો બનાવવા માટે આજ તાજો અને શુદ્ધ માલ આવી ગયો છે.

બનાવી ખા દીંગોરા, બદામ, મારોતો, પીસ્તા, પંજાબી બાદામ, સફેદ મુસલી, બારદ, કલાંચી, કોપરૂ વાટી, ખોપરૂ અને કાજુ, ચાર મગજ, ખોપરીની, અસમાન, મુંડર, અંજર, સોના માખીના વરખ, લાકરન, વગેરે તમામ દીંદનુ કેરીબાલુ સાંધી પડું, બદી જુદીજી ઉપરાંત દરદા બરની તમામ ખોસરી હમેશ રહેતા રહે છે.

દીંદુસ્તાનમાં મશહુર થયેલી સુરતની બરફી, પીસ્તા બરફી રતી. ૩-૬ રતલ, બદામ બરફી રતી. ૩-૬ રતલ.

મુંબઇના તરેહવાર હલ્વાઓ બદામ હલ્વો મો. ૧-૬ રતલ, સફેદ પકવાસ હલ્વો રતી ૨-૬ રતલ, રંગીન બદામી હલ્વો રતી. ૨-૬ રતલ, સફેદ બલાહ હલ્વો રતી. ૨-૬ રતલ બ્રમારે લાંબા મળશે

નવાબી પાઉડર: શરીરના ગાઢ મધુ આકર્ષાયો બાદ ન ગરીબમાં વાળ સાફ કરી દે છે. ૬ બોટલ રતી. ૩-૬ પોસ્ટેજ દી. બુનીના બાદ. ૩-૬ રતલ બોટલ આપી બાકી કરી દો.

દેશના ગોદામો: ઉત્પાદક રતી. ૧૯-૬.

P. O. BOX 709. **I. G. H. BASSA.** 153 Grey Street, Durban.

ગુજરાતી બાધાનું

રેમેડિગઢના ટાઈપરાઈટિંગ ત્રાહન

નવા જેવું—કી મત પા. ૪૦,

વધુ વિગત માટે લખો:

K. D. Randhawa,
Aliwal North, C.P.

વેચવાના પુસ્તકો

બાળ સાહિત્ય

નકલ માળા (બાળકો માટે ચોપાનીયાં સંગ્રહ)	૧	૪
નાની બેન	વાર્તા	૪ ૦
પુંડરીકના પરાક્રમ		૧ ૬
પ્રાણી પુરાણ		૧ ૪
પુસ્તકાલય		૦ ૬
બાપુની કુમ	કાંઠી કુચનું વર્ણન	૧ ૦
બાળ કુંજ	વાર્તાઓ	૨ ૦
બાળ કેળવણી	વાર્તાઓ	૨ ૦
બાળવાર્તા ભાગ ૬ ઠો		૧ ૦
ભારતીહાસિક મહાન પુરૂષોની કથાઓ		૧ ૬
વિક્રમ ચરિત્ર		૨ ૦
સળસ (રસદાર પુસ્તક)		૦ ૬
હીંદુસ્થાનની બાળ વાર્તાઓ		૨ ૬
હાજરજવાબ		૧ ૪
હીરા મોતી		૦ ૪
ક્ષમાળ અને ગોવર્ધની		૧ ૬
બાળ વાર્તા વિનોદ		૨ ૦
અખબારો		૨ ૬
૧ લી ચોપડીના અર્થ		૦ ૬
૨ જી	,, ,,	૦ ૮
૩ જી	,, ,,	૧ ૦
૪ થી	,, ,,	૧ ૬
૫ મી	,, ,,	૧ ૦
૬ ઠ્ઠી	,, ,,	૨ ૦
૭ મી	,, ,,	૨ ૪
ગુજરાતી રેડી ડીક્ષાન્ત ભાગ ૧		૦ ૬
અંકલક્ષીત બાળકાવ્યાવલી		૨ ૬
બાલરત્ન બાળપત્ર		૧ ૪

બાળ વિનોદ માલાના ૨૦ પુસ્તકોના સેટની કીંમત રતી. ૮-૬

દહીંબાસુતં બાળ સેટ ૨૫ પુસ્તકો

કીંમત રતી. ૧૨-૬.

પંચતંત્ર	કાક અને વાઘબુવાનેય
ચતુર કૌશલીયા	વાર્તા
ત્રિમાયણ પુષ્પ	વાર્તા
વેતાલ બાબ ૨૬	વાઘબુવા વર્તમ
માણકે કહ્યું	વાર્તા
તારાશેનના પાઠ	વાર્તા
મેરિયો	વાર્તા
રેહ	વાર્તા
કૂંક કેકા	બાળકનું વર્ણન
ઇવજંદુ	જંદુઓની માર્દાનો
કેમ બાલના પાઠો	વાર્તા
નીગ યુગ	ઉત્સવોની માર્દાતો
પ્રમોદ બાદી	ઝાડની વાર્તા
નવાંવરતો	ઉખાણું
વેતાનો વરો	વાર્તાઓ
૬૬ ૬૬	વાર્તાઓ
ઇંદ્રાક્ષની નવસાર	વાર્તાઓ
૫ બાળ નાટકો	
દુનરાબોલ	રમુજ
વિક્રમની વાર્તા	
ઝાંખેર રેખો	
ગામડામાં ગયેલ હતો	બાબા વિશે ૮૬૬૬
સેજના વિઝડામાં	વાર્તા
બાબા અને ચીરા	વાર્તા

વેચવાના કલા ચિત્રો

કલાકાર નમુનાનો ચુંદર ચિત્ર સંગ્રહ	
ગ્રામજીવન	
ઝાંખ ઝમાલ	૧ ૬
રંગ રેખા	૬ ૦
બાજનાના દશ ચિત્રો	૭ ૬
રંગબર બબર ચિત્રકર આલબમ	૧૬

આ ઓફીસે છપાએલાં પુસ્તકો

કાંબવાલ બાબસેન્સસ કરેક્ટ એડીશન્સ	
૧૯૦૨ ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં	૧ ૧
સીતા વનવાસ	૧ ૪
બાબના પ્રકારો, બાબના બાબબચ્ચા બાબ ૧	૧ ૬
" " " " બાબ ૨	૧ ૬
નાવિન કાબો	૧ ૦
બરી. ઘંચણીનો ગધરો અને નવ સંબાબ	૬
સબોધક	૧
પુર્વ અને પશ્ચિમ	૧
મોકમાન્ય બાલગંગાધર તીલક તેમના મત અને વિચાર	૬
મુસ્લીમ કોમના બાલાનું જીવન ચરીત્ર	૧
મુસ્લીમ કોમના બાલાનું બાબબ્	૬
મારો જેલનો અનુબબ જેબકરા ૫ બાંબીઓ	૧
મારો જેલનો બીજો અનુબબ " "	૬
મારો જેલનો ત્રીજો અનુબબ " "	૧
એક સત્બાગ્રહી કથા (સોક્રેટીસનો બબાવ)	૬
સુરબરાજ અને તેના ૫ બાબબો	૬
જેમના બાબ (અબાબક પબ્બના)	૬
હાર કબારજ (બાંધીજીએ લબેલુ)	૧ ૦
કાબડા બાબે બવાની ફરજ	૧
જીવન ઝેરી	૬
સુધારાના બબાસ	૬
બલ વિના બીજું કશું નથી	૬
કરજન સહેલુ વર્ણન એક બાબ	૬
બાબુલ કેવી જાતિનો મારીક હોય	
ગાંધી ટોલ્સટોયની પાતીબત્તો	૧
જરબાની ગરબી	૬
એપ્રીયારીસ એકટ ૧૯૦૨ ના બારા	
ગુજરાતી—અંગ્રેજી	૬
આંકરેબ ત્રિકે બામાન્ય જ્ઞાન બાગ ૧ લો	૧
" " " " " ૨ જો	૧

Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." Phones: 24593, Res. 24348.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

CURRENT VIEW OF [illegible]

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES, BYCULLAH BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES. Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £20. THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up. PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards.
EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd 42 in & 45 in wide.

Branches: 31, WEST STREET AND 60, WEST STREET, [illegible] 10, WEST STREET, VERULAM.
'Phone 39, Verulam

દરેક સ્ટીમરમાં અમારા તરફ થી આવે છે

બનારસની ફીનારવાળા અને સાદી, તેમજ ભાતભાતની ખુબીદાર સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી લઇને પા. ૨૦ સુધીની

બનારસથી હમણાજ આવેલી છે.

રેશમ કામની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર ભાતભાતની ભાતવાળી સાડીઓ શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર.
રેશમનું ક્રેપ–ડી–ચીન શી. ૩–૬ નું ચાર ૪૨ ઇંચ અને ૪૫ ઇંચ પહોળ. સાડીનું લેટેસ્ટ ફીનાશનનું કાપડ, ૪૪ ઇંચ પહોળ વારની, શી. ૧–૬, શી. ૧–૮, શી. ૨–૬ અને તેથી ઉપર. હમણાજ આવેલી બોરડરેટ સાડીઓ શી. ૬૫, શી. ૮૫, શી. ૪૫ અને એથી ઉપર. [illegible]

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું બાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ઓફિસ
૫૩ અને ૬૦ વીક્ટર સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ માટેના ઓર્ડર
નીચેનીશનમાં આવે
પી. ફતનજી,
૬૦, બી સ્ટ્રીટ, ગુડાકિન

ગોદામ
૩ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્ટર સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular Flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.
The Most Popular Refreshment.
There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.
Sole producers of all Suncrush drinks.

'Phone 26350. Tel. Add. "Naartjes."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
Country orders executed at lowest Market prices.
We supply wedding requirements at a.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 196. DURBAN.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 6d., 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ
પ્રોપ્રેટર: મફતીભાઈ અબ્દુલભાઈ મણીયાવાળા
દરેક જાતની મીઠાઈઓ, જોઈએ તેવી તેમજ જોઈએ તેવા, ઓર્ડરથી અને બનાવીને વેચીએ છીએ.
અમારૂં વખણાએલું સુરતી ખુશ્કુ, સેવ, ગાંઠીયા, ભાખરવડી, પાતરા વિગેરે કરીયર તાજું બનાવીએ છીએ.
રીયાલામાં બાળા કાયદ સમાજ માટે તૈયાર રાખીએ છીએ તેમજ ઓર્ડર પ્રમાણે સ્પેશીયલ બનાવી આપીએ છીએ.
પાર્ટી વિગેરે માટે મોટા પ્રમાણમાં જોઈતી કેરી પણ બનાવી આપવાની ઓર્ડર પ્રમાણે કુંક વખતમાં બનાવી આપીશું.
બહારગામથી ઓર્ડરોને બરાબર પુરતી સંભાળથી કાળજીપુર્વક મોકલવામાં આવશે.
PHONE 33-6575. P. O. BOX 3680.
THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART.
.) President Street, Corner Diagonal St., JOHANNESBURG

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."
D. K. PATEL
Fruit and Vegetable Exporter
— SPECIALIST —
in South African, Canadian and Australian Apples
Cape Fruit on hand in season
We have in stock Naatjes which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ
ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર.
સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ
ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ
નાર્ચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.
કાંકોના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે
નાર્ચીસ સારૂ અને અસ્સલ C. O. D. થી મળશે.
P. O. Box 765. 106 Prince Edward St. Durban.

INDIAN OPINION

founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 24.—Vol. XXXIX Friday, 13th June 1941.

INDIA AND THE WORLD CRISIS

By
SIR S RADHAKRISHNAN
In The "Hindustan Times"

AT a time when the world is overrun by mad despots, when the natural aggressiveness of man, instead of receiving check, is finding increased scope, it is good to be reminded of the ideals of Buddha-Maitri and Karuna: love and mercy. The sages of the Upanishads, Buddha, Confucius, Socrates, Jesus and Mohammad, though they belonged to different races and climates, did not speak in diverse tongues. They were agreed that what is most desirable for man is not "the riches of Crœsus, or the honours of Cæsar, of the power of Nero." A civilised life is not to be equated with physical strength or material prosperity, political power or commercial success. The easy and pleasant life made possible by science is not the essence of civilization. We may enjoy all the benefits of science, material wealth and comforts, our trains may start punctually, and we may keep our appointments to the minute, and yet we may be barbarous. Civilization is a living spirit and not a mechanical apparatus. Centuries before the Christian Era, in this very country of ours dwelt people who lived chiefly on nuts and vegetables, whose clothes were plain and simple, whose amusements were few and inexpensive and whose methods of transport slow and rudimentary, and yet we cannot deny to them the quality of civilization for their inner life was highly developed. Among them were saints whose names we still honour, poets whose work we still cherish, philosophers whose thoughts we still study, men who have raised us to a moral eminence and who are now part of that immortal heritage which knows not age or weariness or defeat. Civilization consists in the exercise of all those powers and faculties which are over and above our mere existence as animal beings. It is the enjoyment of the rarest of man's gift, the disinterested life, the life of the spirit.

It is not possible for us to cultivate the inner life unless we are raised above physical wants. The importance of this basic principle is understood by those who are working for the better distribution of wealth, and the increasing socialization of the State. The new economic policies and political arrangements attempt to remove the hindrances to good life but cannot by themselves make it prevail. It is in educational institutions that the youth of a country must be trained to the appreciation of the good life with its fine and delicate perceptions and desire for the things of the spirit.

But if the world has fallen into wildness, if young men made for joy and happiness, shaped for love, mercy and kindness, are raining hell from the sky on non-combatant populations, innocent women and sleeping children, if they are maiming and mangling, drowning and burning their fellow creatures who happen to be their enemies, the outrages on youth perpetrated in the name of education are largely responsible for this condition. There are many who assume that the child's mind is like wax on which we could stamp any pattern of our devising. Even Plato bases his theory of education on this assumption and requires us to soak the young mind with sights and sounds which may sink into the sub soil of its mental life and there remain fixed for ever. He wants young children to look on at a battle so that they might get used to warfare. War was the national industry of Sparta, and its educationists demanded the utter subordination of the individual to the State in the interests of military efficiency. The Christian Churches also trained the youth under their control by giving them their own ideas of duty and patriotism, and often they succeeded in throwing a cloak of religion on the passions and prejudices of men. Many of the educational systems of the European Continent are fixing the youth to attitudes of hatred, violence, blood-lust and uncharitableness to all who are out of their race or political creed. Instead of preserving human nature from vice and error, instead of teaching the youth the mutual dependence of mankind and the need for love and compassion, we spoil human nature and seduce it from its natural love for humanity and virtue. The youth of the world are thus deprived of the heritage of decent living and simple happiness. They do not get a chance to think their own thoughts or have their own dreams.

There is something to be said for the ancient Indian ideal of education which subordinates commercial and military values to human ones. Its aim is Brahmacharya, initiation into a disciplined life of spirit, the development of the chastity of mind and body. In every individual there is a spark of sacred fire, a spark which the passions may defile but cannot put out. It inclines us to the love of the higher virtue. The purpose of education is to help the free growth of the soul. When the young mind is brought into contact with the noblest classics of Art and Literature, it absorbs their moral lights, their sacred enthusiasm, their austere patterns. Buddha's greatness of spirit, Sankara's magnificence of mind are a corrective to our youthful immodesty. They reveal to us not only the littleness and transcience of things but the exalted dignity of human nature when seen in the perspective of the eternal. The world is a living, breathing one. Time bears the marks of eternity, and all mankind is hewn from the same rock.

This spiritual humanism is what we most need to-day. Great changes in manners and modes of thought have occurred. Science and machinery have wrested from Nature a full provision for human life, and with proper organization there would no longer be any need for long hours of hard toil or bitter struggle for bread, yet without there is much fear for the future. It seems too tragic that in a world where it is there for us to enjoy, and which might be made full of happiness for everyone, we treat human life with contempt, and squander it as recklessly as we throw away material treasure. We have all the power of creation, all the capacity of happiness, all the will for service, natural, intellectual and ethical riches in abundance at our disposal, and of this noble inheritance we have made a fearful thing.

What is the root cause of it all? Why are wars recurrent in human history? Why do we have the present holocaust of youth, which threatens to engulf the whole world? Why is it that after centuries of enlightenment we are unable to settle our quarrels in a peaceful man-

ner? Why are we fighting? When we try to analyse the causes of the war, we may limit our attention to the immediate causes, or the remote causes or the deeper ones. If we say that Hitler's unprovoked attack on Poland is the cause of the war, we will not be quite accurate. Even as late as 1931 the Government of Britain declined to support the protest of the Government of the United States against Japan's wanton invasion of China. Since then we have had unprovoked attacks on Ethiopia, Austria, Spain and Czechoslovakia, Lithuania and Albania. If we go back a little, and look for the causes in the Versailles Treaty, the failure of the League of Nations, and the Disarmament Conference, we do not get to the bottom of it all. If the Versailles Treaty was unjust, it was a Treaty imposed by the victors on the vanquished. If the League and the Disarmament Conference failed, it is because the spirit necessary for their success was lacking. The root causes of the war lie in the undemocratic structure of our society, in a kind of tribal patriotism and a passion for power by which all nations are possessed. Pericles in his funeral oration makes out that Athens is the school of Hellas, and called upon the brave Athenians to die for winning the leadership of Hellas which he refused to share with Sparta. "We have compelled," he says, "every sea and every land to admit our prowess, and everywhere we have planted memorials of harm to our enemies, of good to our friends. For such a city these men have nobly fought and they have given their lives to prove their faith in the inviolableness of their city, lest everyone of you left alive be willing to suffer as as much for Athens." He goes on: "These men held the chastisement of the enemy more dear, and preferred the glorious risk of avenging themselves upon him. And when the hour of battle was at hand, thinking it a finer thing to defend themselves and die than to yield and live they fled from the word 'dishonour' but held fast to the noble deed. These men behaved as befits the city. You will be wiser to contemplate day by day the might of your city and become her passionate lovers, letting her grandeur and her glory inspire you to reflect that it was all gained by brave men who knew their beauty, by men who, when they failed in any enterprise, did not bereave the city of their virtue but gave freely the fairest offering within their means, aye, their very bodies to the common weal and thus won for themselves unfading praise, a most famous tomb—not that in which lie their bones, but that in which their glory lives in eternal remembrance to be celebrated by every opportunity of word or deed. Of famous men the whole world is a tomb. Do you now emulate these men, and counting happiness as liberty, liberty as courage do not worry yourselves about the danger of war."

(To be continued

LATE DAYABHAI GOVINDJEE MEMORIAL

SECOND ANNIVERSARY

THE second anniversary of the death of the late Dayabhai Govindjee, who died as a result of a brutal assault by some hooligans whilst doing his duty as a volunteer of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress, took place in Johannesburg under the auspices of the Nationalist Group at the deceased's graveside on Monday, June 9.

People were present from Boksburg, Benoni, Krugersdorp, Roodepoort and other places. The proceedings were commenced with prayers offered by Mr Bhanabhai of the Gandhi Bharat Vidyalaya.

Mr. Jusmat Nana in his introductory remarks explained the object of the meeting and thanked Mr Manilal Gandhi for consenting to lay the foundation stone of the monument to be erected to perpetuate the memory of the late Dayabhai Govindjee.

Mr. Manilal Gandhi's Speech

Mr. Manilal Gandhi in his speech said, "I have been requested to lay the foundation stone of the monument to be erected to the memory of the late Dayabhai Govindjee. I consider it an honour to acquiesce to that request. Dayabhai Govindjee's name is fresh in our minds after two years and will remain fresh for a long time to come. There is only one thing that we all have to remember from the death of Dayabhai Govindjee and that is that he died whilst he was conscientiously, disinterestedly and, in a spirit of self-sacrifice, serving the cause of his fellow-countrymen. His was an enviable death. Such a death comes only to a fortunate few.

"We all live to die one day and to be forgotten. But Dayabhai Govindjee has died to live and to be remembered by generations to come. Though we miss Dayabhai Govindjee's physical presence, in spirit he still lives amongst us.

"As human beings we are all sent to this earth for a set purpose. But most of us lose sight of that purpose and get entangled in matters of wealth and pleasures and begin to consider that to be all in life. We fret when we have setbacks and when we find the great edifice we have in our ignorance built up on sand, tumbling to pieces.

"The death of Dayabhai Govindji teaches us that from dust we have come and unto dust we have to return. And it is not the material wealth that we have amassed or the great mansions that we have built that will accompany us. Only the good deeds that we may have performed will go with us. Not how we have humbled ourselves before the tyrant and submitted to the unjust and inhuman laws that he has imposed upon us, that we shall be credited with, but how we have courageously faced the tyrant with implicit faith in the righteousness of our cause and in the supreme law of our Creator, before which no man-made law can ever survive.

"This is the view of life that every Passive Resister is expected to take. To-day we have launched Passive Resistance against an unjust law of the Union Government, a law which is calculated not only to pauperise and to ruin us materially but to degrade us to the level of the lowest creature and to destroy our manhood. If we submit to such a law we will have well deserved that degradation. Our Motherland will disown us for having besmirched her fair name and the civilised world will despise us as having disgraced humanity.

"Our Passive Resistance struggle must, therefore, continue in South Africa, even if it be left to one single person to do so, until justice is vindicated.

"The Trustees of the Dayabhai Govindjee Memorial Trust have done well in erecting this monument to the memory of Dayabhai. Let us hope it will serve as an inspiration to many a youth to serve the cause of his community and his country and as nobly as did Dayabhai Govindjee in the prime of youth."

Other Speeches

Mr. M. D. Bhuroochi paid a tribute to the late Dayabhai Govindjee for the supreme sacrifice he had made in the service of his community and exhorted the youth to emulate his noble example.

Mr. S. B. Mehd said Dayabhai Govindjee's name should inspire all our youth to their duty in the present Passive Resistance struggle.

Dr Y. M. Dadoo, chairman of the Dayabhai Govindjee Memorial Trust, expressed regret at the long delay that had unavoidably taken place in erecting the memorial and described how it was proposed to erect it. He expressed the hope that the matter will now be proceeded with without any further delay. Among the other speakers were Messrs. N. M. Naik, Parmanam Brijlal and others.

THE NEW ATTITUDE TOWARDS RELIGION

By
THE EDITOR, "Prabuddha Bharata"

At the present time, when men's minds are busy discussing a New World Order, a New Education, a New Freedom and so on, we need offer no apology for taking up for discussion the new trends in what is commonly considered to be the oldest of human institutions. Religion came very early into man's life. Allowing ourselves to be guided by Semitic traditions, we may say that on the day when 'the Lord God formed man of the dust of the ground, and breathed into his nostrils the breath of life,' religion began. Man, a living soul, fashioned in the very image of God, did on that day stand face to face before his Maker, thereby establishing that relationship which forms the very core of the religious life. The baser relationships that brought in the woman and the Tempter came later. Again placing ourselves under the guidance of modern science, we may say that on the day on which Homo sapiens emerged out of his animal necessity and standing erect gazed with wonder at the beauty of the starry firmament dimly sensing the Maker of heaven and earth, religion began. The science of anthropology has a great deal to say about primitive religion and the influence it exerted in making man a social animal, by subduing his violent passions and providing him with diverse avenues for creative self expression. When we turn to Hindu civilization we become aware of a very rich heritage. The sacred books which constitute the religious and cultural heritage of the Hindus have come down from a hoary past and are so perfect in their form and substance that one is forced to admit that man should have passed through several millenniums of intense religious thought and discipline to discover and formulate the grand truths contained in them. Without labouring the point further, we may take it for granted that from time immemorial religion existed and exerted a profound influence upon human society.

* * *

World saviours are, as it were, landmarks in the history of religion. Whenever humanity is at the cross roads and in a state of confusion, a great prophet appears on the scene and provides the solution for the pressing problems of life. He becomes the centre around which a new integration takes place. Values which were forgotten are rediscovered and fresh values are added and new hope springs in the hearts of men. Very often a new culture develops. Men begin to mould their own life in the pattern of the great life that was lived in their midst. Under the potent influence of religion society often becomes completely overhauled. The change brought about is so great that men lose sight of the old culture of which the new one is only a growth and fulfilment. They recognize the new as something unique and begin calling it by the name of the prophet who provided the dynamic impetus. But in all ages there have been wise men who could see a little deeper and observe the continuity of religious thought. They declare that religion is one, although religions are many. When the life of the spirit gets quickened by the coming of a new prophet, men find in the new movement the means for a fuller life. In time the new impetus gets worked up, fresh problems arise and it becomes necessary to re-interpret the philosophy of an existing cult, or wait for the advent of a new prophet. The course of human history records the birth, the persistence and the passing away of religious cults. Even if the cult does not altogether pass into oblivion, it loses its power to influence humanity. The religions of Egypt, of Babylonia, of Greece and of Rome have had their day and have become forgotten chapters of human history. Some of the later religions have lost their original power by crystallising into rigid forms which do not sufficiently respond to the needs of a changing world. Some others like Hinduism have been continually stretching themselves by giving birth to a succession of saints and seers who by their life and teachings added new vigour to the religion they practised.

* * *

To fully comprehend the current trends in religion it would be necessary to subject contemporary life to a thorough analysis and clearly formulate its pressing problems. Moral chaos, economic disharmony and political maladjustment are noticeable everywhere. The man in the street feels that something is wrong somewhere. To ease his mind troubled with conflicting thoughts and emotions he sets about to do a little amateur philosophizing. Even as the expressing of sorrow eases to a certain extent the agony of a stricken heart, so does philosophising ease a troubled mind. Thinking is a hard job, but to allow the mind to continue for any length of time in a state of hesitation and doubt is harder. Consequently, when the average man is confronted by any problem he feels that it is better to offer some solution and be done with it. It is said that pessimism afflicts the man who enjoys political freedom and fatalism is the philosophy of life of the enslaved. When poverty and misery are the problems before them both are prone to take a dark view of life. Everywhere we find Jeremiahs who are not tired of telling us that the human race is heading to a fall. There is a sort of universal restlessness and also a widespread discontent. These are hard facts. The old moral restraints, the respect for authority, the mild contentment with which persons stuck on to the station in life in which they found themselves, the patient endurance exhibited by the poorer classes in facing the insolence of the rich and such other qualities which the passing generation looked upon as the products of a well ordered religious life have almost disappeared from the face of the planet. Seeing these happenings one section of people opine that religion has failed to perform its function and another section denounce religion as an opiate of the masses and would have it altogether removed from the position it erstwhile held. This second section belongs to the school of advanced socialists. A third that swears by science—not modern science, but the discarded nineteenth century science—says that in its scheme of things there is no place for a Divine Being that rules the destinies of mankind. Scepticism is eating into the vitals of the more educated classes. The masses driven to a state of despair speak disparingly of high and holy things.

* * *

The creative arts, the landmarks of religion have suffered deterioration. The modernist poetry, painting and sculpture of contemporary Europe fail to evoke those lofty thoughts and sentiments that we associate with all good art. Men and women exhibit a tired, weary aspect. Charity which is the first and foremost of religious disciplines is on the wane. Truth is hidden in a welter of false propaganda. Justice is assailed by narrow national and sectional interests. Man has lost faith in himself and consequently has no faith in the working of the moral law. Statisticians tell us that insanity, neurasthenia and similar maladies are on the increase. All these exhibit a state of decline. Nevertheless there is a silver lining to the cloud. Several forces are at work for the unification of humanity and for the emergence of a new civilization. As far as religion is concerned, attempts are being made to erect a common platform on which the doctors of different creeds will meet not as rivals, but as co-workers having a common aim and a common purpose.

Man is learning to be more tolerant towards his neighbour's religious faith. Organizations such as the World Fellowship of Faiths testify to the new spirit pervading religion. We wish them godspeed, for they are the harbingers of a new dawn.

The West is making efforts to understand the religions of the East. The more cultured minds are trying to get at the real thing. The less educated, with characteristic shallowness, appear to be satisfied with the sham product. Herein, perhaps, lies the explanation for the fascination which some Westerners exhibit for occultism, spiritualism and cheap Yoga, things which the East has discarded long ago as veritable obstacles that hinder the progress of the spiritual aspirant. The path of religious discipline is long and arduous and at every stage the light of true knowledge should illumine the path. Those that are impatient and seek short cuts may be led into blind alleys and end in confusion and disappointment. The man who practises the religion of his forefathers has a certain advantage over him in unconsciously learns many things which are extremely difficult for the neophyte to acquire. Learning to practise a new religion is something similar to the acquiring of a new language. The grammatical rules of the mother tongue are acquired almost unconsciously, whereas the rules governing a foreign language have to be consciously acquired by accurate study and application. Consequently outsiders who are interested in the study of Hinduism would do well to make a careful study of the philosophical thought of the Hindus. "Religion without philosophy is apt to degenerate into superstition; philosophy without religion becomes dry intellectualism" (Swami Vivekananda). Here philosophy should be taken in the broad sense of insight, enlightenment regarding essentials. According to one's standard of education, one can make a serious study of relevant religious texts and acquire a clear conception of the essentials. The conversion of children and ignorant adults to an alien faith cannot be justified, for it is not possible for them to arrive at true convictions based upon reason. As religion is a way of life, it is best for the majority to stick to the path that is familiar to them.

* * *

The mechanistic conception of the universe, held by older scientists, has broken down before the brilliant achievements of modern physics. Physical science has now become an ally of idealistic philosophy; and the alliance, we dare say, is advantageous to both the contracting parties. Philosophy from being mere speculation has taken a firm stand on scientifically observed facts and conclusions arrived at by sound reasoning. Science on the other hand has risen above the reproach of being blind to the truth of reality that lies outside the limitations of sense-perception. The time is, therefore, most opportune for broadening the ranges of both science and philosophy. The mental discipline demanded by the accurate sciences is also something akin to the discipline demanded by religion. Science seeks for unity amidst diversity. All matter has been reduced to ninety-two elements and these have been shown to be built up of varying numbers of units of energy. Matter, in fact, has been dematerialised by science. Mathematics, the science *par excellence* appears to hold the key to the final explanation of the material universe and mathematical concepts belong to the realm of ideas. The pure scientist travelling along his own chosen path knocks at the portals of religion and gains entrance. God has been conceived as the Supreme Mathematician.

* * *

The Deity has also been conceived as the Supreme Poet and the Supreme Artist. He is also the Eternal Law. There are indeed many paths which the aspirant can tread to reach the Fountain-Head of all truth, beauty and goodness. The widespread recognition of this fact is one of the new trends in the religious attitude of the modern man. Viewed in this light all education, in the true sense of the word, is religious education. The barriers between the sacred and the secular in matters educational was only a passing phase as the history of education as well as the history of religion definitely shows. The ascendancy of the positive sciences has also made the educated man to seek for a scientific religion, a religion that would satisfy the reasoning faculty of man. Humbler folk who seek the consolation that religion affords desire a simpler faith that would be easily intelligible, a faith centring round a Personal Deity to whom they can address their prayers. Religion, therefore, should be many-sided. "If a religion cannot help man wherever he may be, wherever he stands, it is not of much use; it will remain only a theory for the chosen few. Religion, to help mankind, must be ready and able to help him in whatever condition he is, in servitude or in freedom, in the depths of degradation or on the heights of purity; everywhere equally, it should be able to come to his aid" (Swami Vivekananda). The Hindu religion is known to cover a vast range. Its rituals, its mythology and its philosophy grow up to meet the varying demands of various people and consequently it has the potency to help man wherever he may be.

(To be continued)

PRETORIA INDIANS SUPPORT PASSIVE RESISTANCE

A MEETING of Pretoria Indians was held on Sunday, June 8, under the auspices of the Pretoria Branch of the Transvaal Indian Congress, at the Empire Bioscope in the Asiatic Bazaar to support the Passive Resistance launched in Johannesburg against the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Act. Mr. Shaikh Ahmed presided. There was a small gathering owing to the fact that the meeting was poorly advertised. Many people in town as well as in the Asiatic Bazaar complained that they were not aware of the meeting. Messrs. M. D. Bhayroochi, I. A. Cachalia, C. M. Desai, Naranswamy Naidoo, N. M. Bhatt, S. S. Mehd and Maolini Gandhi were present to explain the Passive Resistance movement.

Mr. Shaikh Ahmed made an eloquent speech in Hindustani in the course of which he said that Indians in South Africa were being treated not like human beings but like chattle. They were degraded to a lower level than the Africans. The only course open for them as self-respecting people, he said, was to fight against the indignities. He paid a high tribute to Dr. Y. M. Dadoo who had suffered imprisonment for the cause of the down-trodden people. He also paid a glowing tribute to the Passive Resisters who had sacrificed their personal comforts for the cause of justice. He said it was the duty of Indians to support their struggle unanimously.

Messrs. Manilal Gandhi, S. M. Desai, M. D. Bhayroochi and S. S. Mehd addressed the gathering explaining the movement and asking every youth to join up.

Mr. Naicker of Pretoria spoke in Tamil and Mr. Nanabhai Sita said it was the sacred duty of all to support the Passive Resistance movement.

A resolution confirming the resolution passed by the Committee of the T. I. C., Pretoria Branch, whole heartedly supporting the Passive Resistance movement launched by the Nationalist Group of the T. I. C., Johannesburg, against the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Act was passed unanimously.

RURAL DEALERS' LICENSING LAW AMENDMENT ORDINANCE, 1941

THE following Ordinance "to amend the Rural Dealers' Licensing Law Amendment Ordinance, 1933" appears in the *Natal Provincial Gazette* dated June 5:—

Be it enacted by the Provincial Council of the Province of Natal as follows:

1. In this Ordinance the expression "the principal Ordinance" means the Rural Dealers' Licensing Law Amendment Ordinance, 1933 (Ordinance No. 4 of 1933), as amended from time to time.

2. (1) Sub-section (2) of section 6 of the principal Ordinance is hereby amended by the addition of the following proviso:

Provided that nothing hereinbefore contained shall be deemed to disqualify any magistrate who exercises jurisdiction in any county or area or any portion thereof, from being appointed as a member of the Licensing Board for such county or area.

(2) The provisions of sub-section (1) shall be deemed to have come into operation on the 24th day of June, 1933.

3. The principal Ordinance is hereby amended by the insertion after section 21 of the following new section:—

21A. If a Licensing Board deems it necessary to take evidence respecting any question to be determined by it, such evidence shall be given on oath to be administered by the Chairman, and any person who, after being duly sworn, gives false evidence before the Board on any matter relevant to the question under enquiry by such Board, knowing such evidence to be false or not knowing it to be true, shall be guilty of an offence and be liable on conviction to punishment as for the offence of perjury.

4. For the duration of the war in which the Union of South Africa is presently engaged, every Licensing Board shall, upon the hearing of any application for authority for the issue of a licence (other than the renewal of a licence), give consideration to the interests of any person who, being the owner or part-owner of any business in respect of which a licence is already in existence, is absent from such business by reason of his rendering service with the Union Defence Forces, or with the Royal Navy or Royal Air Force of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, or with the Navy, Army or Air Force of the Union of South Africa, or with any other defence force or service established by or under any law of the Union or to the extent that the interests of such person in such business shall, while he is absent as aforesaid, be unduly prejudiced by the issue of the licence in respect of which the said application is made.

5. This Ordinance may be cited as the Rural Dealers' Licensing Law Amendment Ordinance, 1941.

South African News In Brief

The "Call" Again Held Up

THE following letter has been addressed to the Hon. the Minister of Posts and Telegraphs, Pretoria, by Mr. A. K. M. Doorat, Manager of the *Call*:—

"Sir,—Once again we are compelled to protest against the manner in which the Postal Authorities exercise their duties in the delivery of legitimate postal matter. On Monday May 12, the first batch of the May issue of the *Call* was posted in Durban. The second batch was posted on Tuesday, May 13. It is now ascertained that the second and subsequent batches of the above-mentioned issue have not been delivered yet. May we remind you that this is not the first time the above publication has been held up by the Postal Authorities. Several past issues have been similarly held up and after repeated protests they were released, in one case as late as two months after the date of publication. In every case no reasons have been given for this unwarranted delay. We submit, Sir, that such actions on the part of your Postal department are not consistent with the oft-repeated democratic aims of your Government, aims that must incidentally embrace the unfettered right of persons to exercise their freedom of speech, press and assembly. We trust that this will be the last occasion for us to bring such protests to your notice and that you will earnestly consider the immediate release of the May issue of our publication."

Emergency Regulations Criticised

A Natal public meeting asking the Administrator to approach the Union Government to secure the suspension of the emergency regulations relating to public meetings during the forthcoming Provincial elections was rejected by 30 votes to 20 in the Cape Provincial Council reports the S. A. Press Association from Capetown. Moving the motion, Mr. P. S. Hayward (Somerset East) said attempts were being made to reduce Afrikaners to the position of foreigners and to extend rights to foreigners to which they were not entitled. All they asked was that members on the other side should "play cricket" with them. Members of the Government Party were free to go about the country and insult the Opposition by calling them Nazis and Fifth Columnists, while they were taken to court if they ventured to criticise the Government's war policy. He had personally been warned for saying that people who were in favour of the war should be made to pay for it when the war is over. It was impossible to enlighten the public if you were to hold meetings under those circumstances. Dr. D. Hay (Mur. P., Uitenhage), who seconded, said that democracy as known in South Africa was to-day giving its last gasps. The emergency regulations were so wide that it was impossible to know what one could safely say. Senator Conroy, the Minister of Lands, had recently incited people against each other and against the Church. Mr. M. M. Louw (U.P., Pretoria) said Senator Conroy had not directed his attack against the Church but against ministers who abused their office for political purposes.

Indian Complaints Of King Edward VIII Hospital

Indians, who through circumstances, are compelled to seek admittance to the King Edward VIII Hospital in Durban, are not content with the treatment that is accorded them, was the view expressed to our correspondent, says *The Guardian*, by several patients who have been laid up at the hospital. The major complaint of the patients is that the hospital is inadequately staffed. There is one Indian woman orderly to about every 25 patients. In the words of one patient: "Even in urgent distress one has to suffer agony while the orderly fulfils her obligations to other patients." A prominent member of the Indian community, who has been associated with the hospital for several years, admitted in an interview that the hospital not only needs a much larger staff, but also the patients need a more nutritive and adequate diet than they receive at present. This is of great importance, he said, as the majority of Indians are admitted suffering from undernourishment. Investigations into the alleged malpractice of obtaining bribes in the form of currency and clothing from patients by Indian men and women orderlies, was refuted by several of them who said it was the patients who, in consideration of their services, gave of their own accord.

Things In General

Commissioner For Oaths

M. D. CHAVDA of Capetown has been appointed a Commissioner for Oaths.

Provisional Executive Committee N.E.U.F. (Port Elizabeth)

The following is a copy of a letter addressed by the secretary of the above body to the Chief Magistrate, Port Elizabeth, as a protest against the threats made to the secretary of the Provisional Executive Committee Non-European United Front (Eastern Provinces):—

"Sir,—On behalf of the Provisional Executive Committee Non-European United Front (Eastern Province), I am directed to protest strongly against the action of certain officials of the C.I.D. in intimidating the secretary of our organization with threats of internment or shooting for alleged subversive activities. In view of the fact that the Government has not declared the Non-European United Front an illegal organization, we fail to see how its activities can be stamped as subversive by subordinate officials. We would appreciate an explanation from you, by what authority the local C.I.D. issued the threats mentioned above."

Transvaal Memon Society

Mr. Ahmed A. R. Gani, organiser of the above society, announces that two rooms—reading and rest rooms—at 6 and 7 Harkly Arcade, corner Market and Diagonal Streets, Johannesburg, have been engaged for the benefit of the Memon community. A "visitor's book" is also on the spot for visitors' names, addresses, remarks, suggestions etc. Personal attention will be given to all queries. It is sincerely hoped that all country Memons will welcome this announcement and will take full advantage of the facilities provided. Frequent visits by them will enable the organisers to widen the scope of the society's activities and so further the great and noble cause for which it stands. The aims and objects of the society are identical with those of the Memon Educational and Welfare Society of South Africa (P.O. Box 420, Johannesburg) to which body the society hopes to affiliate in due course. No obligation whatever attaches to any Memon availing himself or herself of the facilities provided at the society's premises. The privilege of membership is free to all Memons, male or female. The only assistance expected of the community is their sincere and strong moral support. Newspapers, magazines, pamphlets, books etc., however, will be very gratefully accepted, unconditionally of course, from all well-wishers, for this undoubtedly will be of great help to those few on whom the burden of financing the institution rests. No claim to leadership of any kind is made by any of the organisers of the institution, their sole object being the promotion of the general welfare of the Memon community by every practicable means.

Liberal Study Group

A special general meeting of the Liberal Study Group will be held at the Group's Hall, Durban, on Sunday, June 15, at 7.30 p.m. All members are requested to attend. Agenda: (1) Minutes, (2) secretary's report, (3) financial statement, (4) general.

Sydenham Vernacular Educational Society

The first anniversary celebration of the Sydenham Vernacular Educational Society was held at the St. Aidan's Indian Boys School hall on June 3. The pupils rendered a variety programme of Tamil songs, dialogues, sketches etc., which was witnessed by about 100 people. The secretary, Mr. K. Reuben, in his report stated that some 250 pupils attended the school. The school was successful in securing four prizes at the Indian Eisteddfod. Mr. K. R. Nair the chairman, in his remarks stressed the need for increased membership and urged the parents to send their children to school. Messrs. S. M. Pillay, V. R. Chetty, P. Pillay, and P. Frank spoke in appreciation of the good work done by the society. At the annual general meeting held later in the afternoon the following were elected as office-bearers for the ensuing year:—President: Mr. K. R. Nair; vice-presidents: Messrs. M. C. Moodley, V. R. Chetty and A. Aliman; hon. secretary: Mr. K. Reuben; assistant hon. secretary: Mr. N. M. Chetty; hon. treasurer: Mr. M. I. Pelayathoo; hon. auditor: Mr. A. L. Narayadu, school manager; Mr. S. M. Pillay and a committee of fifteen members.

Deadlock In Garment Industry

The dispute between the Garment Workers Union, which represents 2,000 employees, and the Transvaal Clothing Manufacturers Association has entered a new and graver phase, reports the S. A. Press Association from Johannesburg. At a meeting of the Industrial Council on Thursday night, June 5, the workers put forward certain demands for improvements in wages and working conditions as the basis of a new agreement to come into force on July 1. While prepared to make certain concessions, the employers' representatives rejected several of the demands. The subsequent voting ended in a tie, all the employees' representatives voting for the demands and the employers against. The main requests are for certain improvements in the wage basis, a 2½ per cent. increase in war bonus, bringing the total to 15 per cent., a 46 hour week, two weeks' paid leave a year, leave on full pay on the six major holidays in the year, and morning and afternoon tea at work at the employers' cost. The employers offered a 7½ per cent. wage increase to all workers and a 6 per cent. increase to some workers who earn over £3 a week, and rejected the other proposals.

Health Commission Opposed

An appeal to the Governor-General not to pass the Local Health Commission Ordinance into law may be made by the Natal Municipal Association says the *Natal Mercury*. Many centres in Natal, it is stated, are opposed to the principle of the appointment of a nominated Local Health Commission, which will have the power to take over control of areas designated by the Administrator. The Ordinance passed through the Provincial Council recently, and now only awaits the approval of the Governor General. The Durban City Council, in common with other municipalities, health boards and health committees, has been circularised asking for its views on the proposed action.

Friendly Soccer Matches

A big crowd of spectators from all parts of Eastern Transvaal was present when the Carolina Indian Sporting Club met the Barberton Pirates F.C. in a return match, played on the latter's sports ground last Sunday. The match was equally contested and provided plenty of thrills for the spectators. At half-time Barberton were leading 2-1. Ten minutes before the end Carolina pressed hard and when Goswalla flicked a pass to Maharaj, the latter equalised with a fine low drive the final score being 2-2.

There was a good attendance at the Carolina Indian sports ground last Sunday when the home side met the Pirates F.C. of Port Rolfe. The match which was interesting from start to finish, terminated in a draw 1-1.

———

Enough according to this [illegible] of a poli[illegible] written and edite[illegible] Medal M. Gandhi to express the views of [illegible] Congress.

Hindu Crematorium Association

The annual general meeting of the Hindu Crematorium Association will be held on Sunday, July 20 at 3 p.m. at the Surat Hindu Association Hall, Victoria Street, Durban.

Agenda:—Minutes, Secretary's and Treasurer's Report, Election of Council, [illegible].

[illegible]
Hon. Secretary

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

ખદામા ગાંધીજીના હસ્તે
અને વકીલના નામાથી

પુસ્તક ૩૯ મું ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ 13 જુન, ૧૯૪૧. અંક ૨૪.

મરહુમ ડાહ્યાભાઇ ગોવીંદજી સ્મારક

શ્રી. મણીલાલ ગાંધી હસ્તે થએલું ખાતમહુર્ત

સોમવાર તા. ૯ મીના રોજ સાંજે ચાર વાગે ફીનીક્સ ખ્રિસ્તિઅન ટ્રેઈનિંગ સેન્ટરમાં મરહુમ ડાહ્યાભાઇ ગોવીંદજી જેનું બે વર્ષપર કાર્યવાહકોની કોંફરન્સે સામે કરવાને પહેલા નક્કી કરેલાં કામકાજ સારૂ ગરજ બજાવનાર સુબાઓના હાથે પડેલા મારના પરિણામે થયું હતું તેમની કોમ તથા ઉજવણા મરહુમની કબર આગળ લોકોને ભેગા કરવામાં આવ્યા હતા. નાહાનીમજમાં ઉપરાંત મોકલ્યાઓ, મેનોની, કુમબંધાર્ય, કરીબાદે વિગેરે સ્થળોએથી લોકો હાજર થયા હતા. મરહુમ ડાહ્યાભાઇ ગોવીંદજી ફુટ તરફથી મરહુમની કબરપર કોઇ સ્મારક ઉભું કરવાનો ફરજ થયો હતો. શ્રીયુત ભારત વિકાસણના સહાય શ્રી ડાહ્યાભાઇએ પ્રાર્થના કર્યા બાદ શ્રી. જસમત નાનાએ સભાનો હેતુ જણાવ્યો હતો અને શ્રી મણીલાલ ગાંધીને ખાતમુહુર્ત કરવા વિનંતી કરી

શ્રી. મણીલાલ ગાંધીનું ભાષણ

મરહુમ ડાહ્યાભાઇ ગોવીંદજીની યાદમાં ઉભું કરવામાં આવનાર સ્મારકનું ખાતમુહુર્ત કરવાની મને વિનંતી થઇ છે. એ વિનંતિ સ્વીકારતાં મને ઘણો આનંદ થાય છે. ડાહ્યાભાઇ ગોવીંદજીનું નામ આજે જે વર્ગ બાદ પણ આપણા બધામાં તાજું જ છે અને લાંબા કાળ સુધી તાજું રહેશે.

ડાહ્યાભાઇ ગોવીંદજીના મરણ પછી આપણે આજ સુધીજ પરંતુ મરણ કરવાની છે અને તે એ કે પોતાના દેશબંધુઓના હક માટેની લડત માં ખરા અંતઃકરણથી, નિસ્વાર્થપણે અને આત્મબલિદાનની ભાવનાથી સેવા કરી કરીને મરણ પામ્યા. આપણે સૌ ઇચ્છીએ છીએ તે એક દિવસ મરવાને બદલે મારી જવાબ બજાવને પરંતુ ડાહ્યાભાઇ ગોવીંદજી મર્યા તે છતવાને બદલે અવિધ્યની ઓલાદોના હદયમાં સ્થાન મેળવવાને ડાહ્યાભાઇ ગોવીંદજી ન કે આજે પોતાના ચોક્કસ સ્વરૂપમાં આપણી વચ્ચે નથી પરંતુ વેલમો અમર આત્મા આપણી વચ્ચે જીવંત હસ્તિ ધરાવી રહ્યો છે. ડાહ્યા ભાઇનું મૃત્યુ કયારે ઉજવવાનું છે. એવું કાંઇ પ્રસંગને માટેજ બોલવાનું નથી.

મનુષ્ય તરીકે આપણે પોતા કરતાં આપણા કરતાં પૂરી પર બહુ ઉંચા અદા કરતા મોટાઓ ને ઘણા ખાસ પ્રસંગોમાંના પ્રસંગોપાત્ત એ હરજ ખુશી જતને બેહિસાબ સંપર્ક અને સંયોગોગોમાં મુંઝવણ જણાએ છીએ અને ઝટપટની સધળી વસ્તુઓ તબાહ કરતા ન હોય એવી પ્રાર્થના કરીએ છીએ. તેમાં આપણે કાંઇક બોલીએ છીએ અને આપણી મહાનતાના આપણે કેટલાક પ્રસંગપર ઓછી વધુ પ્રમાણમાં ખરી પડતી નિષ્ઠાઓ છીએ ત્યારે આપણે સમજવા જોઇએ છીએ.

ડાહ્યાભાઇ ગોવીંદજીનું મરણ આપણને એ શિખવે છે કે આપણી આવડી મોટી ખામી આપણે પોતાને અને બીજાને આપણું મરણ જાણવું છે એ પહેલાં આપણે એકબીજા કરતાં વધારે સંપત્તિ કે આપણે કરેલી બીજા પ્રસંગોતર આપણી સાથે આવવાની નથી આપણે જે સુકૃત્યો કરેલા હશે એજ આપણી સાથે આવશે. ખાનદાનની આબરૂ આપણે તો તન તોડી મહા અને તેની આપણી ઉપર તેમજ બેસાડેલા આપણા બાળ અબાધુથી કાયદાને કેવા નથી મળતો તો આપણા લાભમાં નોંધ કોઇએ નહિ પરંતુ આપણી કાયદાની પરિભાષામાં અને આ પગલું કરજદારનો કાયદો, કે જેની આગળ મનુષ્યકૃત કાયદો કાંઇ હસ્તિ ધરાવી શકતો નથી, તેમાં આપણે ધારણી ખાનદાની સાથે કરવા જિંદગીની આપણે ઉજવા રહ્યા તોજ આપણા લાભમાં નોંધ લેવાશે.

દરેક કામ પાછળ આ દ્રષ્ટિએ કરવા નિર્ણયાયું છે. આજે આપણે બ્રીટીશ સરકારના એક બાળાના કાયદાની સામે સત્યાગ્રહનો ઝંડો ઉંચો કર્યો છે. એ કાયદો આર્થિક રીતે આપણી બાયકાની કરનારો છે એટલુંજ નહિ પરંતુ એક બુઅરમાં તુરત પ્રાણીની ઉત્પાદકે આપણને પોતાના કરનારો છે અને બાળકના ગુલામોનો નાશ કરનારો છે. એવા કાયદાનો જો આપણે નમીશું તો એ પગલાને આપણે પાયજ ઠોકીશું. આપણી માનુષ્યતા નાશ પામવા કરવાને ખાતર આપણે ઉપવાસ કરી અને દુઃખસ્વરૂપ જીવન મનુષ્ય ખાતર મોતજનક કરવાને માટે આપણને તરફોડીએ

આથી દક્ષિણ આફ્રિકામાં આપણી કલામકની ખાતર આજ સિદ્ધ થયા તો બીજી બાબુ રહેવાજ જોઇએ એમાં તો ચોક્કસ રાખવાને બદલે એકલો એજ સલામતી રહી બાબ

ડાહ્યાભાઇ ગોવીંદજી સ્મારક ફંડના ટ્રસ્ટીઓએ ડાહ્યાભાઇની યાદમાં આ સ્મારક ઉભું કરવાનું પસંદ કીધું છે તે સ્તુતીપાત્ર છે. જે બધાયો આને જે બલિદાનથી ડાહ્યાભાઇ ગોવીંદજીએ પોતાના પોષણકાળમાં સેવા બજાવી હતી તેજ બધાના અને બલિદાનથી પોતાની પાછળ આપે તેવા દેશની સેવા બજાવવાને આપણા તરફથી આ સ્મારક પ્રેરણાદાયક થઇ પડશે.

બીજા ભાષણો

શ્રી. મેસ્ક કી બરજોરજીએ ફુંક ભાષણમાં ડાહ્યાભાઇ ગોવીંદજી જે બાબતોમાં સેવા કરી તેમાં તે બાબતોની મુકર સેવા કરવા બજાવ્યા હતા.

શ્રી. એમ. પી. મેરે બજાવ્યું હતું કે મરહુમે ડાહ્યાભાઇ ગોવીંદજીને પોતા તેમનો ઇ અને આપણી બાજારોના બાબતમાં વીજયનો બાપરો કરે એ સૂચવી ઉંચા બાપવા તૈયાર થયાનું છે.

કે. દાદુએ ડાહ્યાભાઇ ગોવીંદજી સ્મારક ફંડના પ્રમુખ તરીકે સ્મારક ઉભું કરવા બધેથી ઢીલ મારે બાદ કર્યાંથી હતો અને કેટલાનું સ્મારક સ્થાપવાનું તે એ બાબતનું હતું બાબ બધે એ કાર્યક્રમ ઠીક નહીં બાબ એવો બાબતો દર્શાવી હતી.

ટ્રસ્ટીઓના શ્રી. મેન. એમ નાયક, મનસુખલાલ બીજલાલ નાજેરએ સભાનું સ્વાગત બાબતો કર્યા હતા.

પ્રીટોરીયાના હિંદીઓનો સત્યાગ્રહને ટેકો

પ્રીટોરીયાના હિંદીઓની એક મીટીંગ રવીવાર તા. ૭ મીએ ટ્રાંસવાલ ઈન્ડિયન પેટ્રીયેટીક એસોસીએશન પ્રીટોરીયા બ્રાંચના આશ્રય હેઠળ ઝેરોમાર્કેટ બજારમાં આવેલા ઝેરખાપર આગેવ ટોલસા કંપાઉન્ડમાં આવી રહેલી સત્યાગ્રહની લડતને ટેકો આપવા ગણી હતી. મીટીંગની તારીખ અગાઉથી નહીં થવાથી લોકોને તે હાજરી મોટી નહોતી થઇ. શરૂઆતમાં તેજાબ ઝેરોમાર્કેટના બજારના પંચા લોકો ફરવાને કરતા હતા. પે તેઓને મીટીંગની ખબર નહીં હતી. કોન્ફરન્સીસભર્યા એસસ ઝેમ ટી. આદમ, આર. ડી. ગોકલીયા, એસ. ઝેગ, ટેલાબ, નારજ-સ્વામી નાયડુ ઝેન. ઝેગ, બદ, ઝોસ, બી ગોદ અને મણીલાલ નાથા સત્યાગ્રહની લડત સમજાવવા હાજર થયા હતા. બી લોક બહારથી પ્રમુખસ્થાને લીધું હતું. તેમણે કાર્યવાહીમા બહારથી આપેલ કરતા જણાવ્યું કે આ દેશમાં હીંદીઓને બીજાઓ તરીકે સમજવામા આવતા નથી. અમલમાં તરીકે ગણવામા આવે છે, તેઓની સ્થીતી મેરીયેા કરતા પણ ઉતરતી કરી મુકવામા આવી છે. અપમાન ભરેલા કાયદા તેઓની સામે ચાલુ થયાજ કરે છે અને રાજ માનપ્રીય લોકો તરીકે તેનો સામે ઘડવા સીવાય બીજો ઉપાયજ નથી. ઈ. કાયદેસર કબજાવાલા લોકોને ખાતર જેણે કરવા આપેલા બાંહેધરી તેમણે તારીખ કરી આને કાલ ને બદલામાં એ નામને ખાતર રવાયે બાજ કરી મહાન સંસ્થા અજાણી રહ્યા છે તેનો પણ તારીખ કરી સત્યાગ્રહની લડતમા સંપૂર્ણ ટેકો આપવાની ઠરાવ દીંદીઓ પણ કરજ છે

બાદ ટ્રાંસવાલ ઈન્ડિયન પેટ્રીયેટીક પ્રીટોરીયા બ્રાંચની કમીટીના જનરલસેક્રેટરી ટ્રાંસવાલ કોન્સીલીએશન કમીટી એન્ડ ઈન્ડીયન ઓપીનીયન ના તંત્રી સત્યાગ્રહની લડતમાં ટેકો આપવાનો પસાર થએલા ઠરાવને મંજુરી આપનારો ઠરાવ સર્વાનુમતે પસાર થયો હતો

સત્યાગ્રહ બંધ નહિ પડે

મહાત્માની અચલ શ્રદ્ધા

૩૧૦ દીવો તાપમાં

શેઠ આંબની મહાત્માની મુંબઈની સીભા પાસના પડઘાથી અત્યાનંદિત હતી. છાપામા પણ મરણીયો પાકો ૩૧૦ દીવી મરણી આવેલો હતો; કોન્ફરન્સે તેમના બહાન બેંગલા મહાત્માજીએ ક્રિસ્તવરને કહ્યું 'હજુ ના ૩૧૦ દીવી થવાની કે' મહાત્માએ હોઠમા બોલ્યા હતા. તેમના બધાના માથાપર પાણીનાં ઘડલાં બોલા હતા. મહાત્મા-જીની પાસે એક ગાયનું પડયું હતું તેમાં પલાળેલ મકોડું હતા મહાત્મા ઝેમા પોતું બોળતા ને બાકી મુકતા બધા એક બીજાનું મુખ્યનું પોતું પેટ પર પણ રાખ્યું હતું મહાત્માજી પાંચતા કેદીયો ફેરવતા હતા. 'હાઈકમ્સ'ની સેમ પ્રતિ નથીઝે વાચ્યા તે કેદીયો કોલના મહાત્માઓ ઝેવાચનો સાંભળ્યો અને પછી તેઓ મનમાં કંઈક દલીલ પુરી કરતા હોય, તેમ તેમણે કહ્યું: કોઈ હું પણ કંઈક કહું: અને તે પછી તેમણે કહ્યું

નીરાશ્રય ના કરે

'હાઈકમ્સ'ના લેખમાં બિચારાએ અને જે સૂચના થયા છે, તે જો અમલમા આવશે, ઝેનો અમલ કરવામા આવશે, પણ એ સ્વપ્ન નથી સ્વપ્ન। અમારા બચાવ જો તો તેનો હું આજદે અમલ કરવાનો કરું છું. પરંતુ મારી ન-કરે ન ઝેમો જોવકુરીઓરેનો અમલ કરવામાજ નોનો કે કેમ્પો પણ અમલમા આવતા જે અને બિચારા મુંઝાઇજનારી આગેવાનના બાજકર ઝીણા પણ પણ આંકમા પ્રાર્થ પુરા કરવા નિશ્ચય કરવાનું ઝેમ કરવા ના દિવસનો વતું.

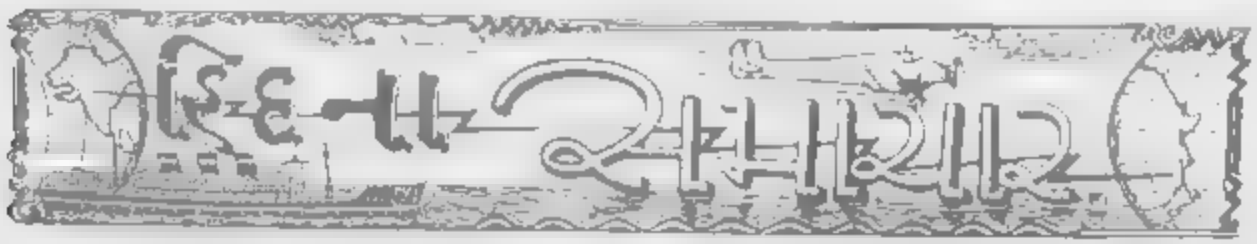
પ્રભુમાં મારી શ્રદ્ધા સદિયાની છે

આ ૧ મહાત્માના આ ... ... આ નાનકડા ગામ—પૂરી ૩૫૨, બારો અમલની ગાન્યતા પ્રમાણે ઝેવો બજારના અમલકારક નથી. 'હાઈકમ્સ'ના આ લેખ લખનારે ઝેમના ઝેવે દૃષ્ટિબિંદુથી પણ ઝેજ વાત કરી છે પુરુષપ્રવૃત્તિ માં કોમ અમલકારક આંતરરાષ્ટ્ર પણ કરવાનો ઝેવે બજાવવા કુદરત પરમેશ્વરે રચાયાજ નથી, આત્મારૂ માનવપ્રમાણ નામે પુરુ સંસ્થાસન સાથેનો અમલપક્ષ ભૌતિક વિશ્વેષકારના બાતાવરણમાંજ ઝેમાં બજાવવા કિરણ કર આને છે., બાકી'સારાસ્ત્ર પ્રવૃત્તિઓ ... ...

નજદિક મકાન હતી અને માનવતાની ઊણપતાને કરેકાંક પ્રકારે ચાપ લગાડનારી નહોતી

ઘીકાંટા બાકું કરી રાકે છે

હું એક બીજું પણ કહું પું ગાંધી વહીવા હું જે સિદ્ધાંતો મેળવ્યો પું તે સિદ્ધાંત ગાંધીની કોમરીની પદ્ધતિએ અને મારા જીવનની આ પદ્ધતિએ બધે જનો કરવાનું મારા ખિસ્સા ગોને કેમ કરીને કહ્યો શકો અને બીજો એક વિચાર ગોને મુકું છું, તે કરવા ઉપાય ગારે કહેવો પડે છે. મારી માનો થઇ ગુજરી છે કે જે ઓટલ ... ... લગત ગાલુ રાખે કે ન રાખે તોયે સંતાપકારક લગાવાત કરી શકે તેમ છે. પણ કુદરતે બીટીશ રાજકર્તાઓ ખોટે રસ્તે ચઢી ગયા છે અને હીંદની આઝાદીના માર્ગમાં કાલ્પનીક વિઘ્નો ઉભાં થયા છે, પણ એ એવી કથા છે કે જેનું પારાયણ કરવા હું નથી ઇચ્છતો.

કેરી રાવનું રવકેરી પહેરવા માટે સુચન

ગિયા વાસ્તવ પાર્ટિ વાંદ્રામા પાંચવદી ... ...

વિવિધ વર્તમાન.

પરદેશી વહાણોના અમેરીકાએ દરવાજા બંધ કર્યાજો

૮૦ પરદેશી વહાણો - જે અમેરીકન પોર્ટસ માં હમણાં આશ્રયે પડી રહ્યા છે, તેના કબજો લેવા અને ઉપયોગમાં લેવાની સત્તા સરકારને આપતા કાયદા પર પ્રેસીડન્ટ રૂઝવેલ્ટે સહી કરી છે. સહી કર્યા પછી પ્રસીડન્ટ તરતજ મેરીટાઇમ કમીસનના સભ્યોની સરતેનું પાલન કરવાને હુકમો આપી દીધા છે. જે વહાણો માં ૭૨ જર્મનીસ, ૮૮ ઇટાલીઅન્સ, ૨ જર્મન, ૨ એસ્ટોનીઅન્સ, ૧ લિથુનીઅન અને ૧ ફ્રેમાનીઅનના છે. પી. કમીસરે છાપાવાળાઓને કહ્યું છે કે તેને ખબર નથી કે કેટલા વહાણોને પકડવામાં આવશે, અને કેટલા વહાણોનો તેમાં સમાવેશ થશે કે નહીં. કેટલાક વહાણો કે જેનાં પ્રબન્ધકારોનો સમાવેશ થાય છે, તેઓ અમેરીકન કાંઠાઓમાં આણસુ કરી રહેલા છે.

યુદ્ધ વિષે સ્ટીંધર મુસોલીનીનો

"યુદ્ધ કેમ કરવું જોઇએ" એ પ્રશ્ન વિષે બોલતા સ્ટીંધર મુસોલીનીએ જર્મન-ઇટાલી સબંધ બીજા કરતાં પણ આપણે સારા રહીએ છીએ, સાથે કામ કરીએ છીએ, સાથ પકડીએ છીએ. હીટલરે પોતાના કુંટુંબ પુરતા જોખરના બાબતોમાં ઇટાલીએ આપેલા સલાહની કદર કરી હતી જાપાન અમેરીકાનો આક્રમણ કરવાની ધમકીઓ સામે મુંગુ બેસી નહીં રહે. રશિયાને ફરી રાજ્યો પાસે કોઇપણ જાતનો ભય જતો કરવો નહીં પોસાય. સ્પેન બતાવે છે કે પોતાના પોપ્યુલર મોરચા કરતાં છે. ફ્રાન્સિ-બ્રીટાનીયા નીચે તરફ જાણે છે કે જેઓ બોલ્શેવીઝમ તરફ દોરાયલા પોતાના બચાવ કે તેમાંથી રક્ષણ કરવા માગે છે. આમેરીકા યુદ્ધમાં બ્રીટાનીયાની મદદને કયો ફાયદો નથી. યુદ્ધ કરીને કયો ઉપરજ યુદ્ધનો સ્થાપી કર્યા રહ્યો છે એટલે કંઇ યુદ્ધ બાદર આમ રહ્યો કરતા કરે પડવાનો નથી. જ્યાં બ્રીટાનો આતરીક ગાબરો ટુટી પડવાની રાહ જોતા બેઠા નહીં. આમ કરવાની સુધી રાહ જોતા રહે. અમે અમારા પોરોપીંગ કરતાં પહેલાં બાવટ છીએ. જો યુદ્ધ ધારવા કરતા વધુ ખેંચાશે તો પણ બાદન દુશ્મો નહીં રહે, કેમકે તેની જગાએ યુરોપીઅન રજવાડાઓ બાકરા પણ નહિ રહ્યા હોય. તેને તારો બોલીમાં જણાવ્યું છે કે બ્રીટાની સામેનો આ બાકરો યુદ્ધમાં અમારો બિનજરૂર પણે. ઇટાલી સીવાયના યુરોપીઅન રાષ્ટ્રોમાં ભય ઘર કરી ગયો છે. પરંતુ હીટલે તે રાષ્ટ્રોના રાજકારણ સાથે બાયકોટિક હુકમો કરવાને એક બાયક બિનાની બતાવી છે. તે પણ પુર્વ વહીવટીબાબતોથી બારીકાળા બાકી રહેલાના બાબતોને લીધે યોગ્ય જણાતા નથી. ઇટાલીએ એક બાયક બિનાની બતાવી છે. તે પણ પુર્વ વહીવટીબાબતોથી બારીકાળા બાકી રહેલાના બાબતોને લીધે યોગ્ય જણાતા નથી.

ફ્રેન્કફર્ટનું મરણ

જર્મનીના બાપ ઝવેરીબાજ ફ્રાન્કફર ૮૨ વર્ષની ઉંમરે મૃત્યુ પામ્યા. વીલ્હેમ બીજા જર્મનીના નાશ ફ્રેન્કફર મના બાદશાહીબાબતો મરણ પામ્યા છે. તેની ઉંમર ૮૨ વર્ષની હતી તેનું મરણ કુતે વીસ્બેડનમાં થયું કે જ્યાં તે ૧૯૧૮ ના નવેમ્બરમાં પદત્યાગ જર્મનીની હદ બોગાંગી દેવરાજ ભોગવતો હતા. ગાબડાના દૃષ્ટાન્ત અને ગ્રેવેનહાઉના રાજીય ઇમાનથી તે ઘણા ગુજરતા હતા તે લાકડાં કાપતાં અને પછી પાંચતા અને પોતાના રસોયાની હથકળ કામ માં પણ ગાબડા નાઝી જર્મનીની પ્રવૃત્તિ તરફ તે ખુબ ધ્યાન આપતા તેને નાઝી જર્મનીની બાદુરી વીરહ પ્રવૃત્તિ સંબંધી કંઇ બાલ ટીકા કરી નથી, પણ એમ જાણવામાં આવે છે કે તે નાઝી જરમની, જરમનની ગુમાવેલી કીર્તી પાછી લાવે છે એમ તે માનતા હતા. જર્મની બે હોલેન્ડનો કબજો લીધો ત્યાર પછી તેની પછી ગયો સાંભળવામાં આવતી હતી કે વીલ્હેમ જરમની પાછા જશે, પણ હેલ્ડ સુધી કુતેમાં જ રહ્યા અને એમ બબર મળે છે કે તે ત્યાં રહેતા હતા ત્યાં તેમને મોટી બરબા કરવાની ખુબ આબરામા આવી હતી.

એક્સ્ટ્રા ટ્રેનનો અકસ્માત

કોલ્ચેસ્ટરસ્ટ્રમ્પ જતી લેસ્ટર્સ અને વોરસેસ્ટર તરફ જતી સ્પેશ્યલ ટ્રેનો વચ્ચે અથડામણ થવા પામ્યો હતો. તેમાં એકનું તરતજ મરણ નીપજ્યું અને ૨૬ જણાં રીતે ઘાયલ થયા હતા. બ્રેકર ત્રણ વર્ષના સોફ્ટ રીપર વાસે જે અકસ્માત થયો હતા તાર પછી આ ત્રીજો મોટો રેલ્વે અકસ્માત છે.

ફીનલેન્ડ સંરક્ષણની ગુલાંટતે

સેરેન્કો બાબીલાના નામદાર રેમારીઓ મી. ભગવાનજી બાબાભાઇ અને મણીલાલ મી બાબુ જેઓ કરણની કુંટ ગુલાંટ બાબા છે તેઓએ મુંબઇ ફીનીકસ ફંડમાં ગુલાંટ મોકલી હતી. અને સંરક્ષણને પ્રબોધ પાંચ મીનો સેટ બાબી છે. જે બાબા બાબાર લાબ રવીકારીએ છીએ.

કરબદનમાં ભરણ

કરબદના બાબીલા રેમારી મી. ૬ ઝવેરબાઇ મુંબેલીબાના પુત્ર પ્રાણજીવન મુંબેલીબાની મુંબઇ ખાતે મુકામે તા. સેરેન્કો બાબીલાના મી પોપટલાલ કરબદના પુત્ર બાબા મણીલાલ લાંબે બાગ મુબારી બતા. બાબા પ્રસંગે બબા પ્રતીષ્ઠાનું છોકરા તમા નોકમે હાજરી બાબી બર બન્યાને બાશીર્વાદ બાબા હતા. બાબાબા કુટુંબોના જેવા મોટીબડીના ઇ.રીમા કરબદની મુલાકાતે બાવબા છે.

પરચુરણ

બાબદરા રહેતા સીકકાબારી સામબાં બાંબા પરીખને ત્યાં પુત્ર રત્ન રેતબન થયો. જે પ્રસંગે બાબદરા નરેશને બામંત્રણ બાપવામાં બાબ્યું, પણ તેબણે એ બામંત્રણનો બસ્વીકાર કર્યો. ત બાદ થોડીબી બવધમાં તેબણે બાબદરા રાજ્ય ગાદીનો દાવો કર્યો બતા, તેબણે કહ્યું: બને મેં કહ્યું હતું કે હું બાબીશ તો તમને બાબ્યા બર્યા કરતા નથીજ મેં બાબ્યા ના પાડી હતી.

* * *

ગોબાના ડામરે બાદીકામ કરતા કામદારોને પોતાના રાજ્યમાં બોલાબ્યા છે અને ત્યાં બાદી નું એક બબક બેલગાવની સુબબા કરી છે. આ કામ બાંગે રાજ્ય તરફથી બનની મદદ બાપવા નુ પણ તેબણે સ્વીકાર્યું છે.

* * *

ઇદોર રાજ્ય રાજ્યના કુવા કર્મચારીઓ માટે ખુલ્લા મુકબા છે.

* * *

દોષમા બાબી રહેલા બબાગ્રહમાં તા. ૨૧ મી જે સુધીમા ૨૮ હજાર બાણસો જેલમાં ગબા છે.

* * *

રાજકુમારી બમૃતકુંવર કે જેઓ કુંવર બાહા-બાબ સીંગના જેન થાય છે અને જેઓ ઇંગ્લેંડ બાદી કે તેમને ડાકામાં મળેલા ઘુસણખોરી જેઓ નીરાધાર થયા છે તમને ૫૦૦૦ રૂપા મોકલી બાપવા છે

* * *

કાબીકટમાં એક પ્રવચનમા પં. હૃદબનાથ કુંજરૂએ જણાવ્યું હતું કે સાચો રાષ્ટ્રવાદી કોંગ્રેસ પાકીસ્તાનનો સ્વીકાર ન કરી શકે.

* * *

દોકટર એચ નાબાકીત હુસેન અને સકસત ઉલ બનસારીના મોહમ્મદ. કાજી કાદીજ બહમદ બબ્દુલ રહમાન દીલ્હી બાતેના તેમના નીબાસ સ્થાને હુન પરસની વયે મરણ પામ્યા છે.

* * *

સીમલના બબીનો પોર, પમારોએ પાંચ હજાર યુરોપીબ મહાબળાના સૈનાકો એવા બાદેશ કર્યા છે તુમા તેબણે બાદી સામને ઇરોજન બાપવાની નોબા પણ બાદર કરી છે

* * *

કપડાલિનના પી. બા ટી બાચકાની બમીશનર ફોર ઓ.૧૬ તરીકે નીબાયક બાદેર થબ છે.

હિંદુ કોમેટારીયમ એસોસીએશન

હિંદુ કોમ્બાટરીયમ એસોસીએશનની બાદીક જનરલ મીટીંગ રવીવાર તા. ૨૩ મીજી બપોરે ૩ વાગે હરજન સીકટારીયા રહીદ પર બાવવામા ગુરત હિંદુ એસોસીએશન હોલમાં મળશે.

કાર્ય: (૧) મીનીટસ, (૨) સેક્રેટરી અને ટ્રેજરરનો રીપોર્ટ, (૩) ચુંટણી, (૪) સામાન્ય.

ડી. બબ. જુલ્કા
બોબ. સેક્રેટરી ઇ. કો. એ.

રોમ અને કાર્થેજ

—હરજીવનદાસ 'મધુકર' માંથી—
ચંદ્રશંકર શુક્લ.

(ગતાંકથી ચાલુ)

કાર્થેજના બળના તેર હતા, પણ એની સરહદની પ્રકૃતિ અતિશય અખંડ હતી. સત્તાધારી માણસો પણ પિતા ઉદ્યોગને કરતા ને વેપારી નાયકો, આગેવાનો પણ ગોકીને ઓટલે કે આગેવાનને છાજોદ્ય સાંજ આપવાનો રિવાજ હતો. રોમને સદ્ભાગ્યે એ વસ્તુ ન હતી. આ બધા રોમનોએ સાદ સુખનો કાળ હતો. સાદું ભોજન અને ટાઢી રહેણીમાં બીજાના ગ્રહણુઓ રોમનોમાં હતા, એ મોટો લાભ હતો. પાછળથી રોમમાં ભાગ પેઠેલી, પણ આ કાળે તો જાંબને લાદ ઠેકાને ઠંડ મતો

રોમ અને કાર્થેજ બંને સત્તાભમપરી તો હતા, પણ રોમ પાસે કંઇક સદ્ગુણ હતી, જિગીષા હતી. ઓટલે ગુલામપણા રોમનાં ગર્ભ તે સાગોપાગથી ઝળી લીધું. કાર્થેજ નાશના માર્ગ પર સુધ્ધાં ચાલ્યું, ત્રિસીસિપાનો જુનો શહેરોને જોમાનાં છુટ હતી ત પણ ભોજે કીનાં નાખી. રણને ન અંક કરે એ બળથી તેણે સામેની આક્રમણવા ત્રિણ બાબરા ન દીધા. કાર્થેજી પ્રજાએ પાસેથી જહાજ ચુસી લઇને ઓટલું ચુસી લેવાને કાર્થેજનાથી સારિનીઅ અમલદારોને ગોકલવાની આવતા કાર્થેજ પર સંકટ આવે તો બીજા કોઇ પ્રજા પ્રજા એની પહાડે પાપ ભોગ ન હતું. કોઇનીયે આંતરડી દઝતી હોય તો કોઇ નજર કરેને! રોમ પર કોઇ સંકટ પડે તો તેને કેટલીયે કેકકાણુ ત્રિલાને પોતા પાસવા પડે, અને કેટ ને શહેરો મેળાના રપાનબ્બની રક્ષા કરવા તૈયાર રહેવાય. રોમમાં ત્રિપરાજ્ય પાસેથી જરૂરી સેવા કુપરાન કરી બંદણી લેવાની નહિ. અને એ સેવાના બદલા માં જે લુટ મળે તેમાંથી ભોગને ભાગ આપવો માં આવતો. 'ઉપલા બાજમાં સિરકોરી અને શોજ અને નીચલા બાજમાં સાંકળો અને ગુલામો,' એવી એક ઇતિહાસકારે સુધારાની વ્યાખ્યા કરી છે. મનુષ્યજાતિના ઇતિહાસમાં મજબુત બધે આવા સુધારાનો કાળ કયારેક તો આવેજ છે. કાર્થેજ આ કાળે સુધારાની ઉચ્ચ ભૂમિકા પર હતું.

આ નીતીનું જે પરિણામ આવ્યું તે આક્રમણ પર સોજ સકાશે. રોમ અને કાર્થેજનો વિગ્રહ એ એક રીતે સ્વાતંત્ર્ય અને સામ્રાજ્યમ પક્ષોનો વિગ્રહ હતો. એમ કહી શકાય. રોમમાં સ્વાતંત્ર્યનું મૂળ હતું, સ્વતંત્રતાની ઝંખના હતી; રોમના સૈનાનો એકે એક માણસ પોતાનીજ ભૂમિની, પોતાનીજ સ્વતંત્રતાની રક્ષા માટે આવ્યા હતો. કાર્થેજ બહારથી જોતે ઉદ્યોગપુર દેખાતું હોય, પણ સપરોગે એના હાડમા પ્રજાતંત્ર પર ઘાલ્યું હતું. જે પુસ્તકોમાંથી આ લેખની મોટા ભાગની હકીકત લેવામાં આવી છે, તેના લેખકે અનેક નજીરોનાં દ્રષ્ટાંતો આપીને સિદ્ધ કરવાનો પ્રયત્ન કર્યો છે કે, આફ્રિકાની કે દેશની સંપત્તિ જેની છે તેની કાર્થેજ એના સુખની ઇચ્છાત પામ છે. સંપત્તિ જેની ઓટલે નજરાત તેને.

*ચિત્રઃ દોરતં 'The Martyrdom of Mo' અનુભવની ઉદ્ધારત

(ગતાંકથી ચાલુ)

નજરાત તેને ઓટલે માણસના રંજરામ જેવી તે ઘડવાની પ્રવૃત્તિ ને શક્તિમાં પદાર્પણ પામ શારીરિક શ્રીખુના તો આપીજ દોય. પણ દોય તો ચોરી કળાની ઉપાસના સદ્ પામ, અને આમૂદ્ય ચમત્કાર સુષ્ટી દયાવૃત્તિનો પ્રાદુર્ભાવ પણ દેખાય. પણ આ નજરાત અને વિલાસ જોઇ જો નજરાતાપણા દોય તો વિઝગીયા કરી જાને, અને આ પણા ઠીકાતાને લીધે નિર્બળતા ચારે આવી દોય.

દરેક સામ્રાજ્યને આ ચક્રમાં ચલવાનુંજ જો છે. સામ્રાજ્ય ઓટલેજ દામની ચડવાત. ઓટલેજ આપણા રાજેકારોએ કહ્યું: 'ગતિર્વિરતાવસ્તીર્ણાં तद् यौवन विनाशुण।' (અતિ વિસ્તારમાં પચ્ચ-સ્રોતું ગિરંજરી ન ચાલ શકે.) કાર્થેજે પણ ઉલ્લેખવાની પાછળ રંજરાગ ને વિલાસ કર્યો, લીબ્ય ચક્ર, અને પોતાની રક્ષા જાકુની માણસોને સોંપી. કાર્થેજના ઇતિહાસમાંથી આપણે મારે મોટામા મોટો પાઠ આ છે પરની ઓટલે કે પોતાના જનબાહુની અને પરિવારની સાગરણુ કરવાને આરબ કે બહુમી રાખનાર વાણિજ્યની જે હીન દશા છે, એ હીન દશા કાર્થેજની થઇ. એ મૂખજરેલી નીતીનું ગાકું ફળ આ પહેલા વિગ્રહને અંતે કાર્થેજને ચાખવું પડયું.

કાર્થેજનો પ્રદેશ એ જમાનામા અદ્વિતીય હતો, એ આગળ કહ્યું છે. રોમ કરતા કાર્થેજને સિસિલી વધારે દુર પડતુ અદ્દે, પણ એના બદલા આ ગોકાબાબથી ઘણો રહેતો. રોમનો પદેસીજ વાર કદાલી બહાર નીકળેલા. રોમ પાસે ગુલા-વાળુ એક પણ વહાણ નહોતું, અને કદાલી ભાંગી સિસિલીને કિનારે લશ્કર ઉતારવાને કંઠાલી આ વસ્તુ ગીક પાસેથી દોડકાં ગાંગીને તેઓ ચલાવતા. પણ રોમનો અડગ નિરધારવાળા મોટા હતા. સ્વાભાની પાસેથી કંઇક કાર્ય જુએ દે તેનું અનુકરણ તેમણે કર્યુજ દોય. જીત-જીતામાં એમની બાજીઓ અને દરિયા વિરોનો એમનો બચાવમો દુર થયા કાર્થેજની એક મનબારે દરિયામાં બાંગી ઓટલે એમને નમુનો મળી ગયો. દરિયાની રેતીમાં એમણે બાંકડા ગોઠવ્યા અને દગા છોડીને આવા આવતા માણસોને હસેલાં મારવાની તાલીમ આપી. એમનાં વહાણ જોવામેમ ઉભાં કરેલાં કાઠિયાં જેવાં હતાં. માણસોને કામની ગમ નહોતી. જે કાકલા સામસામા આવીને ઉભા રહ્યા ઓટલે કાર્થેજનો બડબડાટ હસી પડયા. લડાઇ થઇ ત્યારના દુકમ પહેલાંજ તેઓ રોમનો પર તુટી પડયા. કાર્થેજના સેનાપતિના વહાણને સાત તો તુલકા હતાં. એમનાં વહાણ પાણીમાં આગળ પડયાં દરેક વહાણની આસપાસ દુધ જેવું ફીણ ઉછળતું હતું વહાણ પર વારંવાર દરવાજા હતા, રબ્બરોમાં ઝુંકતા હતા અને હજારો બલાસીઓ હસેલા મારતા હતા. એમના માથાનો અને શરીરોનાં બખ્તરબાટ સંજાળતા હતા. પણ પાસે જાય કે ત્યાં રોમન વહાણોના આગલા ભાગ પર ત્રિશિવ દેખાતાં કંઇક ચીજો નજરે પડયાં. રોમનો એ ચીજોને 'કાગડા' કહેતા. કાર્થેજના વહાણુવટીઓને આ તો તદ્દન નવી પરતુ, ઓટલે તેઓ અજાણ્યા. પણ કાર્થેનાં વહાણુના ઇદાર જોઇને તેમને દિગ્મોહ આવ્યો ને તેમણે વહાણો પર મારો કર્યો. કાર્થેજનાં વહાણો પાસે આવ્યા ઓટલે પેલા 'કાગડા' ઉડ્ડ કરતા એમના ઉપર પડયા, ઓગાનાં તુતક ફાડી નાખ્યાં, અને 'કાગડા' ની સોબાડી વહાણ માં કાર્થેજના વહાણો ત્રિકાર્ય બન્યા. ઘણે તો એક વહાણુ પર બીજા વહાણનો ચીજા વહાણના જવાને રસ્તો બની ગયો. રોમન સૈનિકો કાર્થેજના વહાણો પર ચઢી ગયા. ઇરિયાઇ વહાણ તે જમીનની લડાઇ થઇ ગઇ, અને કાર્થેજના ત્રિવાણ કારવા બાંધી યોદ્ધાઓ, વહાણુની ચારો પણ ગોલી ને તુંકી લડતા, નાની ફુટપા પામ્યા અને કાર્થેજના બંદરમાં પ્રવેશ કર્યો.

પણ કાર્થેજના વહાણુવટીઓ તો પાણીના માણસ, એમણે કુશળ સુકાનના અને યુદ્ધ પદ્ધતિથી 'કાગડા' ની રોબને નકામી કરી મુકી, અને પણ વરસ સુધી કાર્થેજે સમુદ્રનું સ્વામીત્વ ભોગવ્યું. બે વાર તો રોમનોના ત્રીજા આપ્યા ને આપ્યા જળપાયા કરવામાં આવ્યા. રોમનોના બળના પણ બાકી થઇ ગયા હતા. છતા એ સાહસી પ્રજાએ હિંમત ન હારતાં બાનગી ઉદ્યોગાનું કરી તેમાંથી એક કાઢ્યો. ઉભા કર્યો. આ ભાગ ઓટલી સ્વરાયી કરવામા આવ્યું કે, એક લોખે મજબુત કે ઝાતેજ ઉપાડી વહાણ બનાવી દેવામાં આવ્યાં. વહાણો બાંધવાની શરૂઆત થઇ છે એવી બાતમા દુશ્મનને મળે તે માટેલાં તે બાંગ તુતકવાળાં બધો વહાણ તૈયાર થઇ ગયાં. એક દિવસ કાર્થેજનો કાફલો આરામ લેતો પડયો હતો, ના જેવા રોમનોએ બાજીઘરીઓ છાપો માર્યો. કાર્થેજનાં વહાણોમાં ઘણા સુધી બાતજ વારેસું હતું, અને બીકણા બહારવટીઓજ વહાણ પર હતા. બધાં વહાણો તો સહ લેવામાં આવ્યા અમારા ઉપાડી દેવામાં આવ્યા, અને પહેલા પ્યુનિક વિગ્રહની પુનરાવૃત્તી થઇ. તોપણ આખરે બન્યા ઓટલે દર તુકસાનીઓની બજુતરી થઇ ત્યારે જણાયું કે, કાર્થેજ કરતા રોમે બમણા વહાણ વધારે ગુમાવ્યા હતાં. પણ સિસિલીમાં ઘરકર મોકલવાને સાટ રોમને મોટાં વહાણ વિના ચાલે એમ હતું જ્યારે કાર્થેજથી પૂરેપૂરા કાફલા વિના સિસિલી પહોંચાય એમ ન હતું. અને રોમનોના ઓટલી જડપથી તેઓ કાફલા બાંધી શકે એમ પણ ન હતું.

આ વિગ્રહમાં રવાત તો અધુરી રહી ગઇ, કાર્થેજના સેનાપતિ હેંગિલકારે હજુ હાર ખાધી ન હતી, છતાં એને સુલેહની બમલાત કરવાનું ફરમાન મળ્યું. પહેલો પ્યુનિક વિગ્રહ રર વર્ષ ચાલ્યો. રોમનોએ ચઢાવના ખરચ પેટે ત્રણ હજાર બાંધી, અને સિસિલીનો જે ભાગ કાર્થેજના તાબામા આવેલો વરસ મયા હતો ન મળી લીધો. (સંપુર્ણ)

દુકી વાતો

અપૂર્વ મીલન

લખનાર : ઝવેરીલાલ નીલાભાઇ દેસાઇ

(ગતાંકથી ચાલુ)

આ જે વખતના દિવસ નોંધાયો ચીમન અને પ્રોફેસર દરરા આવ્યા. દરરા, દરસ્તું, ચીમનની ગમગીનીનું કારણ જાણવા પ્રોફેસરે ઉત્સુકતા બતાવી.

ચીમન આજે બોલાવ્યે દીવસથી તું જોતો હું કે તું બહિરાથી ઘણો ગમગીન આવે છે, અને તારું દિલ બીજી પળ ખળ છે. ગમ કાંઇ તારો કાગળ આવ્યો અને તારા ઉપરથી હારખ ઊડી ગયું. કાગળમાં એવી તે શું વાત છે કે જેથી તારા દીલને આઘાત થાય

પ્રોફેસર આજદીન સુધી તો મેં એ વાત તને કહી નથી પણ આજે બધારે તું પુછેજ છે તો હવે તને જણાવ્યા માટે હરખ હવલું કરું. આ પત્ર તું વાચ અને તને મારી ગમગીનીનું કારણ જણાશે ચીમને પત્ર પ્રોફેસરને આપતા જણાવ્યું. ચા. ચીમન.

તારો પત્ર મળ્યો, તું બાદશી વધી ઉદ્વેગ થા જવાબ આપવો એમ મેં કદી ધાર્યું નહોતું. તને ઉચ્ચ શિક્ષણ આપવાની જે અરજ કરી તે હવે મને સમજાય છે. તું જાણે છે કે તું મારો એકનો એક પુત્ર છે, મારે મારે જે કેવી કેવી આશા બાંધી હતી. તે મારી બરબાદ પર પાણી ફેરવ્યું છે. તું કલ્પના કરે કે હવે બ્યાનમાં મારું રહ્યું કશું મારબાદાદની ઉપા માં શા વાતની બાકી છે કે તું ઘણ કરવાની જ ના પાડે છે. રણછોડભાઇએ વચ્ચે પડીને બધું નકકી કર્યું, અને રણછોડભાઇ સાથે હું વ્યવસાયી બાંધવોને હવે બધું તે મારી આશા ની ઇમારતના ચુરા કર્યો છે. તારે લગ્ન નથી કરવાં તો બાબતમાં મને સમજાવ્યો હતો નથી. તું તું ધર્મ કન્યા સાથે પ્રેમમાં પડયો હે મોટા સાથે ગ્રહાયો બંધાયેલો છે? શું છે! તારી દલીલથી હું કંટાળી ગયો છું. તને ઉપા સાથ લગ્ન કરવા હવે તોજ કારણ બનાવે નહીં તો બા મારો ઉદ્વેગજ કારણ છે એમ સમજજે, અને હવેથી તને પિતા બધુબાંધવ નથી, તારા બધેની બાબતમાં તું હવે આપણે કરી શકે.

શ્રી ગુજરાતના એકરણાઇના ગુણાદિત્ય

બામસો બાદશો બધા બાજી ગયો ત્યાં સુધી તો બધને કાંઇને બાત પણ કરી નહીં. કિ કંઇ તો ખરો કે ઉપા કેવી છે અને તું કેમ લગ્ન કરવાની ના પાડે છે? પ્રોફેસરે પણ પાછા આવતાં જણાવ્યું

પ્રોફેસર પીતાજીનો આવો કાગળ આવશે એમ તો મેં આશાયેજ કલ્પના કરી હતી. મેં નકકી કર્યું છે કે રપ વર્ષની મારી છોકરી ના લગ્ન તો સુધી બીજા બંધનમાં વિચાર પૂરતા ન કરવો એવી મારી દૃઢ પ્રતિજ્ઞા છે એટલે એ તો નોકરીજ ના મળી રહી હતી. હવે મારે આવણ બધું નથી કંઇક કામ બંધે વળગી જવા વીચાર રાખ્યો છે. ઓરીએન્ટલ પીતા કુટુંબો પ્રોફેસરમાં કારકુન તરીકે આવતી પહેલી તારીખથી હાજર થવાનો હુકમ પત્ર મળ્યો છે. એટલે પ્રથમ [illegible] ની પીમા કા. ની નોકરી પર હાજર થઇ જા છે.

* * *

એ મુજબના વૈરાગ્ય ભરાયના વેપારી કોમે એક બાલાદ પુસ્તકને જાપાન આને નોબની પેઢી માં કારકુન તરીકે થવા જવાની જરૂર હતી કોલેજના પ્રીન્સીપાલથી પ્રોફેસરથી એ ઉમેદવારી પુસ્તકને જાપાન મોકલવાનું નકકી થયું. બે વર્ષ રોકની ઓફાસમાં પ્રોફે ડ્યો પછી એ પુસ્તક પિતા થયા અને દરરાભાઇએ બાદશો તરફના બાપવા હીંદી વેપારીઓને બધા તાર્યા માટ મોકલવા બાબ્યા. સારી જેવી કમાણી કરવા લાગ્યા. પ્રમાણીકપણાથી લોકો માં મારી પ્રતિષ્ઠા વધારી. પોતે બધું સ્વતંત્રપણે કમીશન એજન્ટ તરીકે કામકરી એમના બાદશો બાતના વેપારીઓની મુલાકાત લેવાની ઇચ્છા થઇ, જેથી બાદશો તરફ પ્રમાણ કર્યું.

બેરા બાંદરે ઉતર્યો. મોટો તરફથી બંદરપર સારો સત્કાર કરવામા બાવ્યો. બીજને ત્યા મુકામ રાખ્યો. બાના વેપારીઓની મુલાકાત લીધી. ત્યાંથી સોલ્બગરી બધા, બાને પછી પુલબધાના ગયા બાં બીજને ત્યા રહ્યા. પુલબધા હીંદુ પુસ્તક બંદરના બારે બસતિ બાબી હતી. લેબર ક્વેરી બાબ્યા બારે તો ઓફસોમાં બાલના હતા. પુસ્તકમંડળના ઉત્સાહી બાઇજે તો બખર પડી કે બાજ બગરતબાબને ત્યા કોઇ બાપાનથી મેમાન આવેલા છે, એટલે એમણે બગરતબાબ મારફત પુસ્તક [illegible] કાપાનના બગર ઉ. રીને દીવાળી વિષ બાબત બાપવાનું નોતરાનો બાવ્યું.

પુસ્તકના હીંદુ વેપારમા બાજ પુસ્તક બહુ સારો સત્કારમાં હાજર હતા બરાબર બાદ વાજે ગાડી ૩૫ ઘર પ્રમુખની પોબારેલા મેમાનની કુંકે પીબાન બાબી મેમાનને પોતા નું બાલબ્ય ઘર કરવા પીનતી કરી. મેમાને બાબ્યા ૦ [illegible], એમની બાદબાણીક દૌલીમાં એમણે એક કમાકન કર્યા મીનીટ સુધી પીતા ની પાકબારા ચાબારી. મેમાનો બંને મુખે બની પબા ઘર્ષક બાંગી બબાબ રહી બાપબ્યુ પૂર્વ થયા બાદ ૬૮બાક ઉત્સાહી પુસ્તકો તરફથી મોબાક પ્રશ્નો જાપાન વિષે પુછવામા બાબ્યા. તેના જવાબો મેમાનનું બરબર્યા બાજુજ સંતોષ રીતે બાપબ્યા. મેમાનના [illegible] ઉપર પુસ્તકો પીતા ઘર્ષ બબ્યા. પ્રમુખબીએ બગરતબાબને પ્રબચન કરવાનું સુબન કર્યું. બગરતબાબે જબાબ બબ્યું કે જાપાન વીષે તો હવે મારે કંઇ બોલવા નું રહેતું નથી. પરંતુ બાપબ્યા પુસ્તક ગંડળને બાર્ગદર્શક ઘર્ષ પડે તેમ હોબાથી મેમાનના બ્યવનનો કું ટુંક પરીચય હું બાજે રજુ કરું [illegible].

બગરતબાબે તેમના જબ્યબધુની માંડીને બીબાપબાસ વર્ષ સંબંધમાં એમના પીતા સાથેનો બબુબનાર પત્રોનો બમ્રંગ, નીદરપણે પોતાના નીબિત ધર્મ પર બઢીંગબાનો બક્ષમ નીર્ણય અને તેમાં એમને મળેલી અસાધારણ સફળતા. વગેરે બાજતો જબાબી બગરતબાબ બોલી રહ્યા બોદલે તુરતજ એક બાર્યદેશ વર્ષના યુવકને ઉભા ઘર્ષ બોદલ્યા દરેકજ ઉપર બારી પહોંચ્યા અને જો તો મારો દીકરો ચીમન બોદલું બોલી મેમાનને ગળે બાગી પડયા. પીતા પુત્રનું બાજ રહ વર્ષે બબુબાવેલું મીલન થયું. બનેની બાંખમાં હર્ષના બાંસુ રબી પડયાં પ્રેક્ષકોને મન બા પ્રસંગ બોક બદિનીય હતો તેઓએ બેબરભાઇને ધન્યવાદ બાપ્યાં. (ચાલુ)

—: ૭ :—

ઉખાણા

(સંપાદક : ઝવેરીલાલ નીલાભાઇ દેસાઇ)

(૧) બધાં સુબી હું હતું હું, બા મુબી હું બાજ છું, પબ બધારે હું પીડે હું, બારે હું મરી બનજ છું, ચોલો હું કોણ હું?

(૨) એવી કબ વસ્તુ છે કે જેને બબુ પબ છે, બની પબ્યા નબ છે, તના તેને બંગૂઠો બાંગળા નથી, બને ચાલી શકતું નથી.

(૩) પાબી વગરનો ઝબુદ્ર, પગેર વગરનાં શહેરો બાને વસતી વગરનો મૂલ્યો બાપણે બધાં જોઇએ છીએ :

(૪) એવી કબ વસ્તુ છે કે જે ગીબાળાનાં કપડે છે, ઉનાળામા નગી જબ છે, બને શ્રીએ છે બારે તેનું મુબ ઉપર દેબ છે!

(૫) એવી કબ વસ્તુ છે કે જે રાણી છે, જેનાં બાપણે દુનિયાને મકાશ બાપે છે!

ધડીકવર ગબિત

(૧) $\frac{111}{666}$ } બાગળિયા જ બાંકડા એવી રીતે
} ગોઠવી બાપના કે જેથી બાપણે રહેલા
} બાંકડાનો બરવાળો ૬૬ બાય

(૨) એકથી નવ સુબીના બાંકડા છે, દરેક બાંકડા ઉપર નબાય બાપવો, સરવાળો ૧૫બા બુબ્યાકાર કરવાની છુટ .. બાપુ બળીને ૧૫૬ બનાવો.

૨ ૪ ૬ ૮ + ૧ = ૨૫
૧ ૩ ૫ ૭ ૯ = ૨૫
૩ ૪ ૫ ૬ ૭ = ૨૫

૧૫૦

(૩) બાંગ્લેજ મુબાસારના "..." બાંકડાર કેમ બાબો કમનશીબ બાનાર [illegible] કારબ્યુ કે "dandy" સમજાબ. એનો ઉપયોગ કરતા બાવ.

જવાબો : (૧) દરરા. (૨) બાકું. (૩) બકસામાં. (૪) બારેક. (૫) રાણી.

સંગીતની મોજ સ્વર્ગીય છે

એટલાજ માટે

દરેક ઘરમાં કોઇપણ વાજીંત્રની જરુર છે

આખી દુનીયાના સમાચાર ઘરમાં બેઠા સાંભળી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**રેડીઓગ્રામ**

ગમતું સંગીત અને સુમધુર ફીલ્મોના ગાયનો કુટુમ્બ સાથે વગાડી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**ગ્રામોફોન**

કુટુમ્બમાં અને મીત્રમંડળમાં ગવા બજવવાનું ઉત્તમ સાધન—**હારમોનીયમ**

લાકડાં કોલસાના ધુમાડાથી બચી તાદાળીક રસોઇ, આ કોઇ બનાવવાનું ઉત્તમ સાધન—**ઇલેકટ્રીક સ્ટવ**

ગરમીની મોસમમાં દરેક જાતની ઠંડક આપનારી ચીજો મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**રીફ્રીજરેટર**

ઉપરની ચીજો તેમજ ઇન્ડિયન આરટસ કારીગરી માટે અમારો શો રૂમ જોવા ખાસ વિનંતિ છે.

તબલા, વાયોલીન. મેન્ડોલીન. બેન્જો, સીતાર. ફીલ્ડમા. ગિતાર. કાષ્ટ તરંગ.

નીચેના ફીલ્મોના સેટ અવશ્ય ઘરમાં રાખવા લાયક છે

જ્ઞાનેશ્વર, સંત તુલસીદાસ. બંધન. કંગન, ગોપાલકૃષ્ણ. નરસી ભગત. પોંડાસી, મધર ઇન્ડિઆ. અઉરત, ભાભી. આદમી.

ફીલ્મોના સેટ—લીસ્ટ મંગાવો અને તમારું સીલેકશન મોકલો. ભજન, ગરબા, રાષ્ટ્રીય સંગીતની રેકોર્ડ પણ સ્ટોકમાં છે.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ. સેરદાર ફલ્યુટ, શોના ફલ્યુટ હારમોર્ન્ય તમ (દરેક જાતના) યુગ ઇન્ડિઆ. મેગાફોન, હિંદુસ્તાન. હર્ચીન્સ. ઓડીયન, (ઇન્ડિઅન રેકોર્ડસ).

ઘરાકનો સંતોષ એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

મળો યા લખોઃ

ટેલીફોન ૨૫૮૦૬ ગોશળીઆ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ,
,, રેસી. ૨૦૩૭૭ ૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ. ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

RADIO RECORD TRADING Co.

38a MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG,

and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

અબ્રે કવ્વાલ

N 16215 માલિકે દુનીયા કેત.
.. 16232 ને મીએ ચેન્સે છેને રબ્બસે.
.. 16243 હબ્બે મે આજ એહમર આવે
.. 16250 કુરબાર મુસલમાનેા.
.. 16277 વેાહ દીલકેા તામ્બી.
.. 16289 કુરઆન પરેા.
.. 16297 મેાહમદ આલી ફરાહ-૧-૨.
.. 16295 ચેારી ચેારીસે મીલુંગા.
.. 16304 આન પડી દરબાર બલમ મેારી.
.. 16315 મક્કા મદીના.
.. 16347 મુબારે રબે જના.

આસ્કર ફકીરૂદ્દીન

N. 16210 આખા પર જ કરે ઉમ્મત
.. 16037 ઝે મરક કહી સે ચલ.
.. 16042 દેખા મુજે ચુલ્લુ ભેં.
.. 16068 આય ને દુરને કયા.
.. 16103 નામ પીર કબ્દા કરેા
.. 16340 કદરને અલ્લાહ.

કુર્બે આલમ કવ્વાલ

N. 16202 જબ્બ ને કાબ્બરેા મરબર.
.. 16230 ખુદા રબ્બે મેરી ખુરાબ.
.. 16311 તસ્વીર મેાહમદ મેરે દીલમે.
.. 16270 ઉસને દરવાજ પર.
.. 16291 આજ ખુશાદી દીલકી લગીરેા.
.. 16310 અબેસેાસ મુસલમાનેા

મેાહમદ આલીલ કવ્વાલ

N. 16003 પાયે જાગલ પાનેા ભારી.
.. 16014 ચલી પાનબર.
.. 16049 બબાપર, દલ કરમુજે.
.. 16132 પક્ક રબ્બ નજરી જના
.. 16221 આવા મુજે પીલા દે.
.. 16249 મેાહમદ હસરૈમે દુલહ બનકે દીવાનેજે
.. 16285 મેાન તુજે સલબ્બર્ગે
.. 16313 અહમદે મુરસલ
.. 16314 હમારા બીરલવાલા

કાલુ કવ્વાલ

.. 16015 બન રેખુ રૂપે મુસતુફા
.. 16054 : ન મેાટ મેાપુ.
.. 16071 મીઠી મીઠી બાતેાસે.
.. 16160 સાલમ ઉસપે જીસે હકને.
.. 16306 રબ્બસે મેરી મેાસ કિસ્મત બબાર બનાઈ
.. 16339 ખાસ આદમન મુજસે.

અસ્કરે અબદુલ રજાક

F.T. 12857 મુઝા સમજે યે અરમા નીકલ.
.. .. 12012 દીલસે નજરેાને વેા દુલમાને.
.. .. 12998 મે કેસે દુલહન આરેલી ચાલી.
.. .. 12212 પુલ કેા બબસે મુકેાં.

કલ્લનખાન એન્ડ પાર્ટી

F.T. 12215 ૧ હરી કે રંગે મુસા આકા તેરી ચલી.
.. . 12586 મે તેા પીર બાપ પર તેરે.
.. .. 12017 જીસ નગરે બતા દું.
.. .. 12740 બજલુમ કા હક કે આલમ પર

વહીદ અહમદ કવ્વાલ

F.T. 12740 કરે મુસલીમ બાલાન.
.. .. 12168 મેર ક ક રે મુલબાર.
.. .. 12215 બાર બ દે દીલસે તુબને બાનેા

અસ્કરે અમીર બબસ

G.E. 2705 બબકે નજરબ.
.. .. 2706 બે રેસુલ બાર કી બબાલ દે.
.. .. 2707 કરદે દે તુ દુલહન દે તુ.

અબદુલ અઝીઝ બાન

G.E. 2234 સલ્લલ્લા સલ્લલ્લા
.. .. 2320 વેા આયે મુજે ને મીઠા દેને બાલે

મેા. બકરામુદ્દીન

G.E. 2255 ધુના ધુના ધુન ધુન.
.. .. 2256 બબાન કી બાલી.
.. .. 2241 હાસીલ દે મુસલે બાંધ કેા.
.. .. 2244 દાનકા દેના બબાયા
F.E. 7 મેાહબ્બા હામ મે તરપા કર બબાના
.. .. 27 સાહબલ હજરત ગીયાસા.
R.E. 310 બાકા મદદી કા મેાહબ્બા.

બરલાબી રેકેાર્ડ

સુરે નારીન (૪)
.. ખુશ્બુ.
.. રેહમાન
.. બાકર (૨).
.. મેાજમ્મીલ
.. બબાનામ.
.. બાલાન

કામા રેકેાર્ડ

ગારીન કવ્વાલ (૧) તુરે બેહદ (૧)
બીલા ગંગલ (૪) કરબાની બંગલ (૩)
અબ્બલ કુમાર (૨) ભારી ખુબાનબા (૨)

૬૨ મહીના નબા રેકેાર્ડ અમારે ત્યાંથી બબારેા. તેના ૬૨ મારીને રેકર્ડરેાગ અમારે ત્યાંથી મંગાવી લેવેા.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE
COLUMBIA and "TWIN"

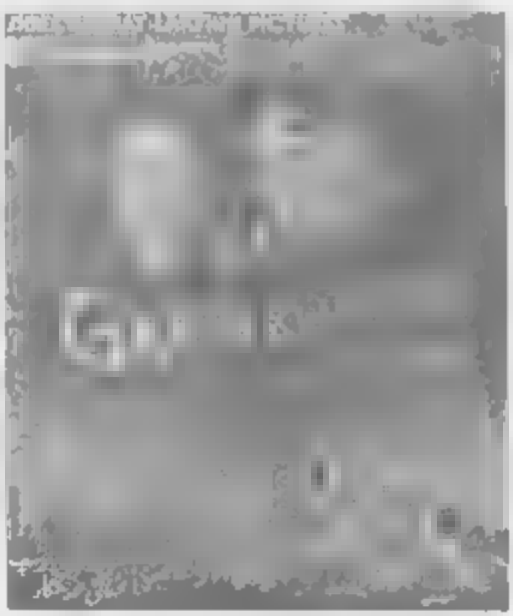
સંત તુલસીદાસનો પાંચ રેકૉર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીલાલ એન્ડ રાજકુમારી

N 15307 નવી બનવી [illegible]
„ *15308* અંતરના બાગમા એક ફુલ ઉગ્યું.
„ *15309* સુંદર ડબ્બી.
„ *15311* વધુ સાનુ.

કાસમ અને સમાબાઇ

N. 15327 કુ તબારી રાધીયા-પીપાના ભેસ.
„ *15328* ગુંદા કાસને મારે સેલરૂ
„ *15331* વિપરતુ વાદળ શીરપર વરસે.
„ *15342* રીસાયેલી રસીકાને નજરથી ખોળની નજર લડી છે.
„ *15344* પ્રભુનો પરહાર ભાગ ૧ લો અને બા ૨ જો
„ *15312* નવ્વાણુંનો ધક્કા.

N 15314 બાપના બાપ ભા. ૧–૨.
„ *15310* ઘેર ફેરો.

માસ્ટર ચમપક એન્ડ પાર્ટી

F.T 5909 જરૂબાનું વરદાન.
„ „ *5971* મંગલ બાલ પ્રભાત
„ „ *5955* શરાબીનો સંસાર ભાગ ૧–૨.
„ „ *5940* સોજે પડુતાને તારે.
„ „ *5970* રહાબ-યેના ભા. ૧–૨
„ „ *5956* મલ્લોકીને ચોરી.
„ „ *5937* બાગનું ઘર.
„ „ *5936* હિજરત ભાગ ૧–૨.
„ „ *5952* ઘુઘો મારવેડ.
„ „ *5954* પાને પુંજો.
„ „ *5740* કુલ દીપણા કું મણી સાજન
„ „ *5747* પારવે ઝનેશ્વર દર્શન દોજે.

GUJARATI DRAMA SETS

અવધ કુમાર	(૭)	રેકૉર્ડનો સેટ.	પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનું નાટક	(૮)	
સીતા જાય	(૭)	„ „	નરસંહ મહેતા	(૭)	રેકૉર્ડનો સેટ.
રાજા રેવો	(૭)	„ „	વદીયનો વારસો	(૭)	„ „
શકુંતલા	(૮)	„ „	સલનારાયણ	(૭)	„ „
હીર રાઝા	(૬)	„ „	વનરાજ ચાવડા	(૫)	„ નાટક
જેસલતોરલ	(૭)	„ „	ભલેમર સાતી ઢઢો	(૨)	„ સેટ.
ગેર સમાજસા	(૭)	રેકૉર્ડનો સેટ.	શ્રીકૃષ્ણ જન્મ	(૨)	„ „

FILM RECORDS IN SETS

નરીમાની તોપ	(૫)	નીરમલ	(૪)	મારી આખ	(૩)	જમાના	(૩)
બાળા	(૫)	માનાહેન સોંગ	(૪)	કંગન	(૬)	દુરજાદ	(૫)

આરતી *F.T. 5246* કરાવનારની આરતી *F.T. 5251* ની સત્યનારાયણની આરતી
F.T 5191 ની મહાદેવની આરતી.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHNNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે પહોંચ કરવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયોગનલ સ્ટ્રીટ. જોહાનીસબર્ગ. 105a

"શુદ્ધ ઘી"

દરબારમાં પણ્યોક્ત ઉલ્લેખ બાબતે પાસ કરેલ એમ. જી. માર્કાવેલ્સ ઘીના અંગ્રેજી રેગ્યુલર મકરાણાના બજારના બનાવટનું ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

ભાવ માટે પુછો યા હુકમો.

માર્કેટ આદિકાના સોલ એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન્સ
૬, ક્રોસ સ્ટ્રીટ,
ડરબન.

SAMJEE DEVSHI & SON
6, Cross Street,
DURBAN. 112

'Phone 2-6235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ મોકલનાર અને કમીશન એજન્ટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોકસ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 113a

M. H. DESAI.

એમ. એચ. દેશાઇ.

હોલસેલ ફ્રૂટ વેપારી.

અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ કુનીશનના ધોરણ પર આપના C. O. D. થી માલ પહોંચ કરી મોકલીએ છીએ.

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 114a

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

[illegible] ફરનીચર, રેડીયો મેકર, બાર્ડ ઓ, આઈસ ટેબલ, સુઝ ટેબલ, કેબલ બ્રેક્સ વીક ટેબલ ગ્રામોફોન્સ, ટીપ ટોપીસ અને રીપેરીંગ વિગેરે, નવુંન ઓર્ડરો આવે બારીકી સાથે, અને પોતાની માલ મેકવવા મુકવો નહિ

બોક્સ, રેડીયો અને કીચન ટેબલ

જે કમાણી રેગ્યુલર નોંધે રેડવા બાબ છે તેનો રીપોર્ટ હમેશ તૈયાર રહે છે. બાર રોકડના ઓર્ડરો પાસેથી ઉતર મંગાવો અને તેપાર આપણ પધારો.

L. MISTRY,

5 KORT STREET, JOHANNESBURG.
'PHONE 33-4691. BOX 2626. 105b

કીર્ટીંગસ

પાવડર

કીડી, મકોડા, ચાંચડ, કંસારા, માખી, વંદા વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીર્ટીંગ પાવડરના ટીન મળે છે. 111a

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices special attention given to all country orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ મોકલનાર

અમે અપકંટ્રીના ઓરડર બાબ રેગ્યુલર રાખી સારો માલ C.O.D. થી મોકલીએ છીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET. DURBAN. 100

જુના અને જાણીતા ફરમાયુ ભીહાઝીઓ અને પાર્ટી બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના ચોરાફક પાર્ટી

પંજાબી સાલમ પાર્ટ વિગેરે બીજા પાર્ટી ઓર્ડર આપવાથી મળી રહેશે.

અમારી કેફેમા ઉતરક ખાવાનુ બાબ બનતું હમેશા તૈયાર મળે છે.

ફરમાયુ મીજાઈ તથા દરેક બાતનું ફરજાણ, આબાદ, વરસ બાબતો વિગેરે ઘોડા અઠવાડીયા મળશે.

વધુ બાબતો માટે લખો યા મળો:

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 113a KORT STREET JOHANNESBURG. 115

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ફાગણ વદ ૧૪૯૭	ફાગણ વદ ૧૪૯૭	મુસલમાન ૧૩૬૦	પારસી ૧૩૧૰	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	માર્ચ		ફેબ્રુઆરી/માર્ચ			
	જુન		આખરે	મધ્યે	કે. મી.	કે. મી.
શુક્ર	૧૩	૧૯	૧૩	૧૨	૬-૧૨	૫-૫૮
શની	૧૪	૨૦	૧૪	૧૩	૬-૧૧	૫-૫૮
રવી	૧૫	૨૧	૧૫	૧૪	૬-૧૧	૫-૫૮
સોમ	૧૬	૨૨	૧૬	૧૫	૬-૧૧	૫-૫૮
મંગળ	૧૭	૨૩	૧૭	૧૬	૬-૧૧	૫-૫૮
બુધ	૧૮	૨૪	૧૮	૧૭	૬-૧૧	૫-૫૮
ગુરુ	૧૯	૨૫	૧૯	૧૮	૬-૧૧	૫-૫૮

Mobiloil makes cars last *longer!*

Garage man's hint saved him money

The S.A.E. Numbering System—

adopted by the Society of Automobile Engineers, is one chief of simplifying oils as to "body" or "viscosity" only. It does not indicate quality or character. The name Mobiloil is your guarantee of quality. Your correspondent endorses Mobiloil because he knows.

No but no more so than where you are this year

SERVICE Mobilubrication STATION

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA, LIMITED.

Books for Sale.

The Story of Ramayana ... ... 6d.

ESSYS ON INDIAN ECONOMY—By Mahadev Govind Ranade. Price ... 4s. 6d.

ESSAYS ON INDIAN ART, INDUSTRY AND EDUCATION.—By E. B. Havell Price ... ... 3s.

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS.—By R. G. Kale, M.A., Price 4s

From: The Manager,
'Indian Opinion'
Phoenix, Natal.

વેચવાના નવાં પુસ્તકો

અબજ પતી—રસીક નવલકથા પૈસાદારોને પૈસો કેમ ખરચવો તેની રમુજી પુંજવણીથી ભરેલી છે. કિંમત શી. ૧૭-૬

'જાતીય કંપત્ય જીવન—પ્રત્યેક બી પુરૂષોએ પરણ્યા પહેલાં જાણવા લાયક અતીય જ્ઞાન કિંમત શી. ૬.

જોહન્ની હેરસ—ગુજરાત વિદ્યાપીઠ તરફથી બહાર પડેલો ગુજરાતી ભાષાનો ઉત્તમ ગ્રંથ જોહન્ની હેરસ કિંમત શી. ૧૦-૦

બાકીના બેખડેલની નવલકથાઓ

બંધ કરાર કે બંધ દીવેલીના કૂત શી. ૪-૮.

ખારત મજુરીને ગામડાં શી. ૧૪-૦.

ઘર નવું વેચ ૧ ૦

આ ઓફીસે સસ્તવારી મળશે.

Golden Number

OF

"INDIAN OPINION"

SOUVENIR OF THE

Passive Resistance Movement

1906—1914.

Price : Two Shillings.

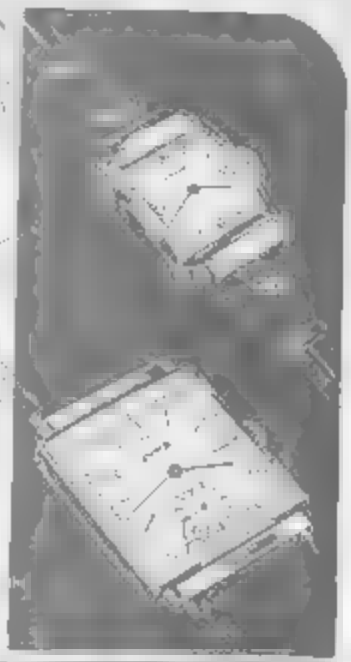
to be had from:—

Indian Opinion,
Phœnix, Natal.

Luxury for All

CYMA brings an Luxury of beautiful watches and their unequalled precision within the reach of everyone. Men and women who appreciate the finer things of life find in CYMA the ideal choice — for their reliability is without question and their appearance a tribute to the skill of their creators.

CYMA
ON TIME ALL THE TIME

The "FRIENDS of INDIA" SERIES

Short biographical sketches of eminent men, who have laboured for the good of India.

Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece.

Lord Macaulay,	Lord Minto,
Sir William Wedderburn	Lord Morley,
Rev. Dr. Miller	Sir Pherozeshah Mehta,
Lord Ripon,	Swami Rama Tirath,
Ravi Varma,	Sir Salar Jung,
Sir C. Sankaran Nair,	Henry Fawcett,
Sir Henry Cotton,	Lord Hardinge,
John Bright,	Kristo Das Pal,
Lal Mohun Ghose,	Edmund Burke,
Mrs. Annie Besant,	Badruddin Tyabji,
Allan O. Hume,	W. C. Bonnerji,
A. M. Bose,	Charles Bradlaugh,
Dadabhai Naoroji,	Diwan C. Rangacharlu,
V. P. Madhava Rao C.I.E.,	Rao Bahadur R. N. Mudholkar,
Raja Ram Mohan Roy,	Dr. Rash Behari Ghose.
Dinshaw Edulji Wacha,	H. H. Shri Sayaji Rao Gaekwar
Ishwer Chander Vidyasagar	Kashinath Trimbak Telang,
V. Krishnaswami Aiyar,	Nawab Mohsin-ul-Mulk,
Babu Surendranath Banerjea,	Behramji M. Malbal,

Nation Building (Annie Besant,) Hindu Social Ideals

Price: One Shilling Each

APPLY:
MANAGER, INDIAN OPINION,
PHOENIX, NATAL.

India-Natal Line

ઇન્ડિઆ નાટાલ લાઇન

કલકત્તા જનારી સ્ટીમર

જુન તા. ૧૫ મીના અરસામાં ઉપડશે.

૩૬ પીશી કાર્ગ	પા.	૧૬	૧૬ ૦
,, ૫૬ બગાર	પા.	૧૭	૧ ૦
ઈન્ટર પીશી કાર્ગ	પા.	૨૬	૫ ૦
,, ૫૬ બગાર	પા.	૨૬	૫ ૦

કરબતની બતારથી આવતારા પેસેંજરોને ઉતરવા લેવા અમારી કાર મોકલીશું અને તેઓને મુસાફરખાને પહોંચાડીશું.

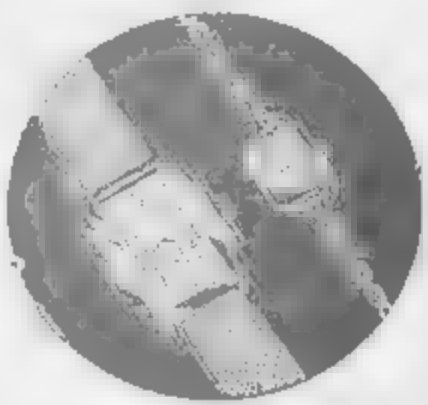
શી. ૫ ટકાની ભારતી બુકીંગ કરાવવા.

BASSA Ltd,

Box 569, Durban. Telegrams "BASSA" 'Phone 22850.

ELGIN

ઘડીયાળો

અગત્યનું

અમેરીકાના એલ્જીન ઘડીયાળો વાપરવા અંગ્રેજીનો જાણવો જ, આ ઘડીયાળોના, જુદા જાતો (સ્પેર પાર્ટસ) બનાવાની જાત્રા આપવામાં આવે છે.

KATZ & LOURIE LTD.

DIAMOND CORNER, SLOTE & MARKET STS., JOHANNESBURG.

DURBAN: 2nd Natal Mutual Bldgs. West Street. DURBAN

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 25—Vol.-xxxix. Friday, 20th June, 1941 Registered at the G.P.O. as a Newspaper
PRICE FOURPENCE.

OUR FORMIDABLE FOES

"The trouble is that Science has given man control over Nature before he has gained control over himself. Undoubtedly what is true in this respect of Science is even more tragically true of Politics. To rule our country without learning to conquer the foes of greed, selfishness, ill-will, fear and other aberrations is to put ourselves into the category of the ancient knight who went to battle clad in impenetrable armour but left an angry wasp shut in his helmet. A man's and a nation's most formidable foes are those of his own household and his own heart. Failure to recognise and combat them will render victory in the greater matter utterly unavailing of achievement. For, "He that ruleth his spirit is better than he that taketh a city."

—Sir James Jeans.

આપણો ભયંકર શત્રુ

"દુઃખની વાત એ છે કે મનુષ્ય પોતાની જાત ઉપર અંકુશ મેળવી શકે તે પહેલાં વિજ્ઞાને તેને પુદરતપર અંકુશ આપી દીધેલો છે. આ બાબતમાં જે વસ્તુ વિજ્ઞાનને વિશે સત્ય છે તે રાજ્યકારભારને વિશે વળી વધારે ભયંકર રીતે સત્ય છે. લોભ, સ્વાર્થ, દ્વેષ વિગેરે શત્રુઓને જીતવાનાં શીખ્યા વગર દેશપર રાજ્ય ચલાવવું એ પ્રાચીન કાળના યોદ્ધાના જેવું છે કે જે અભેદ્ય બખ્તર ચઢાવીને લડવા નીકળી પડયો હતો પરંતુ પોતાના માથાપર પહેરેલા ટોપની અંદર તો એક ઝેરી ભમરો ગણગણી રહ્યો હતો. મનુષ્યના કે પ્રજાના સૌથી મહાન શત્રુઓ પોતાના ચરની અને પોતાના હૃદયની અંદરજ હોય છે. તેને ઓળખ્યા અને તેની સામે યુદ્ધ કરી તેને જીત્યા વિના અન્ય વિશેષ અગત્યની બાબતોમાં જીત મેળવી કેવળ અશક્ય છે. એક શહેરને જીતનારના કરતાં જેણે પોતાના મનને જીતેલું છે તે વધારે બળવાન છે."

—સર જેમ્સ જીન્સ.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

૨૮ ટીડીક ક્લિંક્ વીશી સાથે પા. ૧૭ ૧૦ ૪.
,, ,, મુસ્લીમ વીશી સાથે પા. ૧૮ ૧૫ ૬.
,, ,, વીશી વગર પા. ૧૪ ૧ ૩.
[illegible] સીંગલ વિશી વગર પા. ૪૦ ૧૦ ૦.

સ્ટીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ટીકીટોના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

જુન તા. ૩૦ મીના અરસામાં સ્ટીમર મુંબઇ જવા ઉપડશે.
જુલુન તેમજ ૨૬ પેસેન્જરો લેવામાં આવશે.

કરજન આવ્યા પછી તમારો માલ તથા મુનીયન ફ્રાઇલાન્ડ રેગ્યુલેશન મુજબ નાણા સાથે લઈ જવા વિનંતી મુંબઇથી કુટુંબને મળવાથી અટકાયત કરી આપીશું.

ઓફીસના ઉપર તમારું નામ તથા B. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રા.) લીમીટેડ
ડીરેક્ટર એજન્ટ.

Phone 2-0432. Tel add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.
390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,
No. 4, Kort Street, Johannesburg.
'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.
Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE
COMPANY, LIMITED.

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ ઓફીસ નીચા કંપનીઓ જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસો, કામદારોનો વગેરે જોખમો, સામાન્ય રીતે કરેલ બધાના જોખમોને ઉતરવાનો ધંધો છે. ઓફીસ કંપનીને ઉતેજન આપવુ એ દરેક હીંદીની ફરજ છે

Natal Office.
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue
DURBAN.
Telephone 2-5845 Con.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Loans available from £1000 and upwards at 5/ on City Properties.
શહેરની મીલ્કતોના મોરગેજ ઉપર ૫ ટકાના વ્યાજે પા. ૧૦૦૦ યા વધુ રકમો ધીરવાની છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE.
Diagonal Street.
JOHANNESBURG
Telephone 33-4478.
P. O. Box 5641
Tel Add "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL

PHONE 20910 CORNER PINE & GREY STS

SITUATED IN THE HEART OF DURBAN'S BUSINESS AREA

THE HOME OF INDIAN SPECIALITIES

WHERE EVERYBODY GOES FOR THE BEST QUALITY OF MEALS

BOARDING & LODGING BY DAY, WEEK OR MONTH

THE EPIC FAST

(By PYARELAL)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932 and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.

320 Pages Price: 2s 6d

Obtainable From The Manager

INDIAN OPINION Phoenix, Natal

દીક્ષા ની ઓ

અંગ્રેજી ને ગુજરાતી

આ ફિનાનરી મહાત્મા ગાંધીજીની ગુનાયી પછીના વર્ષોના વ્યવસ્થિત-ના તોડણી કાઢવા આખરે સુધારા વધારા આજે બનાવવામાં છે વિદ્યાર્થી આશ્રમ માટે તે અત્યંત જરૂરની અને ઉપયોગી છે તેમને ઓ ફિસ ના માણો, હરેક, મોહ મદદગારની પત્ની, મેનેજી બદીઓની બેંગ્લોર, પગાર, મારુ. કદેનારો, વિકેરે પણી વસ્તુઓનો સમાવેશ થયેલો છે

પાકું પૂંઠું પાનાં ૨૪૬૮ પ્રમેયની પ્રગટ કિંમત ૫

Manager, 'Indian Opinion, Phoenix

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

	Rs.	A.
Lectures from Colombo to Almora	2	-
Raja-Yoga	4	12
Bhakti-Yoga	3	4
Karma-Yoga	3	12
Jnana-Yoga	6	12
Karma & Bhakti—Yoga (in one volume)	1	8
Reminiscences of Himalayas	1	8
In Defence of Hinduism	1	4
Modern India	2	8
My Master	1	4
Christ and Buddha	1	4

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A comprehensive chronological account of the Master's complete life, the only authorised edition of its kind in English.

(Fourth Edition)

Thoroughly revised and improved with a foreword by MAHATMA GANDHI.

Price Re 1.

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 6, Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

સ્ત્રીઓની કરેક પ્રકારની નબળાઈમાં
આબાદ અસર કરનાર.

ઝંડુ અશોકારિષ્ટ

પ્રદર, ચાંપા પીળે
રોગોનો સંપૂર્ણ પ્રભાવ
દરેક ઘરમાં હોવું જોઈએ.
૧ રતલી બાટલીની કિં. ૪-૬.

બાળકોનાં પેટનાં દર્દોમાં
આબાદ કામ કરનાર

કબજો આવતો રહેવાનો આસાનથી
ફીકર અટકાવનાર અકસીર ઈલાજ
ખીલકુલ કેફ વગરનું

ઝંડુ બાલ શૂલાર્ક

— બાળકોવાળા —
દરેક ઘરમાં જોઈએ જ જોઈએ.
-શીશી જોડની કિં. રૂપી. ૧-૪.

ઝંડુ ફાર્મસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૫૫૧૩, મુંબઈ નં. ૧૪.

સા. આફ્રિકાના મેન એજન્ટસ: એમ. એમ. એસી એન્ડ બ્રધર્સ, સ્ટાર્ક રોડ, એશરીયાડીક બજાર, પી. ઓ. બોક્સ ૧૨૦૫, પ્રીટોરીયા.
એજન્સીઓની બાબતમાં ખાસ ખાસ: બાબત બોલવું, ૧૪ કોર્ટ સ્ક્વેર.

આયુર્વેદિક દવાઓનું સચીત્ર આલેખ મંગાવો. એજન્સી માટે લખો બોક્સ ૧૨૦૫, પ્રીટોરીયા.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold A large stock of Rem demalleries at reasonable prices to suit your pockets. 1241

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ સારૂં પેકિંગ કરી C. O. D. પર મોકલવામાં આવશે. લખો:—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban.

શિયાળો!! એટલે ખુટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય

જો તમારે તમામ ઋતુની બરી બાબત લેવી હોય તો આ શીયાળામાં પુષ્ટીકારક ખોરાક ખાવી તમારી તંદુરસ્તી પાછી મજબુત અને બળવાન બનાવી દો. પણ યાદ રાખવા કે ... ખોરાક ખાવા માટે સારો, તાજો અને ચોકખો શુદ્ધ માલજ વાપરજો. અમારે ત્યાં શીયાળાના ખોરાક બનાવવા માટે ખાસ તાજો અને શુદ્ધ માલ આવી ગયેલ છે.

અમારે ત્યાં ચોખ્ખા, બદામ, ગા ... પિસ્તા, કંપનીની બામબ, તરફ મુસલી, બારદ, કલાકંદ, મેવાની ચટણી, ચોખ્ખુ ઘાનું ઘાજુ, ખાર બજર, ચોપગીની, અસલત, ખુંદર, બાજરો, સેના ખાદીના કરબ, બારદન, ઉપરે તમામ હીંદનું કરીયાણું ગોળી રહ્યું, બધી ખુટીઓ ઝપડાના ઘાટી બરની તમામ ચીજની હમેશ સ્ટોકમાં રહે છે.

હીંદુસ્તાનમાં મશહુર મોંઘી મુરતની બારણી, પીરસવા બરણી શી. ૩-૬ રતલ, બદામ બરણી શી. ૩-૬ રતલ.

મુંબઈના તરેહવાર હલવાઓ બદામી હલવા શી. ૧-૬ રતલ, સફેદ પડયાલો હલવા શી. ૨-૬ રતલ, રંગીન બદામી હલવા ... રતલ, ખુશ્ક મલાઇ હલવો શી. ૩-૦ રતલ બમારે ત્યાંથી મળશે.

નવાબી પાઉડર: શરીરના ઉપર ભાગ બાબતથી બાલ ન બોલીટમાં બાના માટે કરી રે છે. ૬ બોટલ શી. ૩-૬ પોસ્ટેજ ફ્રી. પુનીબત માટે, એક નમુના બોટલ બાપી બાત્રી કરી ... કેરના ગોટલાંઃ હજારો શી. ૧૯-૬.

P. O. BOX 709. **I. G. H. BASSA.** 153 Grey Street, Durban.

ગુજરાતી બાપાનું

રેમીંગટન ટાઇપિરાઇટર બાદન

નવા જેવું જ—કીંમત પા. ૬૦.

વધુ વિગત માટે લખોઃ

K. D. Ranchhod,
Aliwal North, C.P.

વેચવાના પુસ્તકો

બાળ સાહિત્ય

નકશ બાળા (બાળકો માટેકોયાનો સંગ્રહ)	૧	૬
નાની બેન વાર્તા	૦	૯
પુંદરીકના પરાક્રમ	૧	૧
બાબી મુરાદ	૧	૪
મુરલીધર	૦	૧
બાપુની કુંજ ઠાકોર કુબનું વર્ણન	૧	૬
બાળ કુંજ વાર્તાઓ	૨	૦
બાળ કથાવલી વાર્તાઓ	૨	૬
બાજાવાર્તા બાજ ૨ જો	૧	૬
બબતીદાસિક મહાન પુરૂષોની કથાઓ	૧	૧
બિકરાજ ધન	૬	૬
ભજવર (રમુજી પુસ્તક)	૦	૧
હીંદુબાનની બાજ વાર્તાઓ	૨	૧
હાસ્યરસ	૧	૪
હીરા મોતી	૦	૯
મુકાબ બને મોજશી	૧	૧
બાજ વાર્તા વિનોદ	૨	૦
બમપુરો	૨	૧
૬ ઠી ચોપડીના બબે	૦	૧
૬ ૪ ,, ,,	૦	૬
૬ ૩ ,, ,,	૧	૦
૪ થી ,, ,,	૧	૧
૩ જી ,, ,,	૧	૬
૨ જી ,, ,,	૨	૦
૧ લી ,, ,,	૨	૬
ગુજરાતી ટેસ્ટો કીબાબ બાબ ૧	-	
બંદેમાતરમ્ બાષકબાબાબાનું	૨	૧
બાકરબ્રુ બાબવું	૧	૪

બાબા ચિરોક બાળાના ૨૦ પુસ્તકોના સેટની કીંમત શી. ૮-૬

કસ્તુરબાગ્રાંત બાબા સેટ રપ પુસ્તકો

કીંમત શી. ૧૨-૬.

પ્રબાસત	બાબા અને બાબબાબંદ
બાદુર કરોળીબો	કથા
બેબીકમ્ ... બ	બાબા
બેનપુને બાબ્ય કરી	બાબુબા કેબ
બાદકબો કકેલી	વાર્તા
નારબેબનના ...	વાર્તા
બોરિબા	વાર્તા
રેબ	વાર્તા
કેંક કેકા	કલકબું વર્ણન
કબવરંદ	બંતુબોની બાદીની
... બાબના બાકા	વાર્તા
નીલ ગુલ	ઉિનાબોની બાદીની
વર્ણન બાબી	બાબુની વાર્તા
નબાબિરતો	ઉિબાબ્યા
નેકીનો નરેબ	વાર્તાબો
તક તક	વાર્તાબો
કાકાજીની તલવાર	વાર્તાબો
બે બાજ નાટકો	
કુસકાબો	રમુજી
બિબાબતી ...	
બાબિરા રોબ્બો	
બામકાબબી બબેર ... તો	બામકા બિશે કહેલું
બેબના સિંહકાબો	વાર્તા
બાજ અને હીરા	વાર્તા

તૂટવાના કકેરા ચિત્રો

કબેરાના નુબુનાબો ખુંદર બાબ સંગ્રહ;

બ બબાકક	૧
કુબન બ બબા	૮
કલા કબાબ	૧
... ...	૬ ૦
બજબ્બાના રબા ચંકબો	૭ ૬
વોટર કલર ચિકવવા બાટબા	૧૬

બા ઓફીસે છપાએલાં પુસ્તકો

કંબરાબ બાબસેન્સોસ રકૂલ બોર્ડિનન્સ		
... ... ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં	૧	૬
બીન વનવાસ	૧	૪
કલબત પ્રશ્નોત્તર બબવા બાબબામાં બાગ ૧	૧	૬
... ... બાગ ૨	૧	૧
બનિતા કાબબો	૧	૬
... ... બરીના વબબાગ અને તેની સંભાળ		૬
બબોદય		૧
પુર્ણ બા બાબબ		૧
... બાબાબ્ય બાબબ બાબક તીબક તેમના મત અને વિચાર		૬
મુરતનો ક્રમાબ બાબાનું ટુબ્ક ચરીત્ર		૯
મુરતના ક્રમાબ બાબાનું ભાબ્યું		૬
મારો જેલનો અનુબબ ક્રમબઃ મ બાબીજી		૧
મારો જેલનો બીજો અનુબબ		૬
મારો જેલનો ત્રીજો અનુબબ		૧૬
એક સત્યાગ્રહી કથા (સોક્રેટીસનો બબાવ)		૬
પુરબરાજ અને તેના બે બામબો		૬
જેલના કાબ્ય (બજામદ વબતના)		૬
ઘર સ્વરાજ (ગાબીટ્રાજી બબેબુ)	૧	૦
બાપણા બામે ચુવાની ફરજ		૧
ટુબ્કન ટોરી		૧
સુધારાના બાવાડા		૧
બલ વિના બીજું કશું નથી		૧
... ...		૧
બાબુબ કેટલી જબીનનો માલીક હોબ		
... ટોલ્સટોબની વાર્તાબલી		૧
બજમાની બરણી		૧
... ... ૧૯૪૨ નો બારા		
ગુજરાતી-બંગ્રેજી		૧
બારોગ્ય બિશે બામાન્ય જ્ઞાન ભાગ ૧ લો		૧
... ... ૨ જો		૧

Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 29003, Res. 29408.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.
141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRE BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £20 THE LATEST FROM BENARES CITY, EMBROIDERED SARRIES 35/-, 35/- & up. PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards EMBROIDERED CHIFFON-DE-CHENE from 16 yd. 42in & 45in width.

Branches 58, WICKS STREET AND 60, WICKS STREET. GARAGE: 7, MOSS STREET AND 53, WICKS STREET, VERULAM 'Phone 39, Verulam.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે

બનારસની મીનારપાળી અને બાર્ડર, તેમજ જાતજાતની બુટીદાર સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી લઈને પા. ૨૦ સુધીની

બનારસથી હમણાજ આવેલી છે.

કલર ભભરી સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર. બનારસની ભાતવાળી સાડીઓ શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર. કલરનું ક્રેપ–ડી–ચીન શી. ૩–૧૧ થી ૪૨ ઈંચ અને ૪૫ ઈંચ પહોળ. સાદીન સરસ ક્વોલિટીનું ૩૫½, ૪૫ ઈંચ પહોળ બારણી, શી. ૧–૬, શી. ૧–૮, શી. ૨–૦ અને તેથી ઉપર હમણાજ આવેલી [illegible] સાડીઓ શી. ૨૫, શી. ૩૯, શી. ૪૫ અને એથી ઉપર.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ઓફિસ:
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

બમણી સાઈઝના મોટા ગિરમીટ
એડવર્ટાઈઝમેન્ટ માટે
પી. રતનજી,
૪૮ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન

ગરાજ
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.
The Most Popular Refreshment.
There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.
Sole producers of all Suncrush drinks.

'Phone 28350. Tel. Add. "Naartjes."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
Country orders executed at lowest Market prices.
We supply wedding requirements also.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 3d., 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ
પ્રોપ્રેટર: મણીભાઈ વાલજીભાઈ પટેલ(પારડી)
દરેક જાતની મીઠાઈઓ, ફોરબ્સ ફીની તેમજ ફોરેન ફેશ, મસાલાઓ અમે બનાવીએ છીએ.
આપણું વખણાએલું સુરતી ફુલું, ફેશ, મમરા, ચોળીમમરા, ભાજણા, પાતરા વિગેરે દરરોજ તાજા બનાવીએ છીએ.
ફોરેનમાં બધા ઓર્ડર સંભાળ પહોંચે તૈયાર રાખીએ છીએ તેમજ ઓર્ડર મળતાજ રવેશીયલ બનાવી આપીએ છીએ.
પાર્ટી વિગેરે માટે ફોરેન મસાલામાં ભેળસેળ કોઈ પણ જાતની બાંહેધરી ઓર્ડર મળતાજ ફ્રુટ વખતમાં બનાવી આપીશું.
બહારગામથી મંગાવનારને માલ પુરતી સંભાળથી કાળજીપુર્વક પેકકરીમાં આપીશું.
PHONE 33-6576. P. O. BOX 3680.
THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART.
President Street, Corner Diagonal St., JOHANNESBURG

Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."
D. K. PATEL
Fruit and Vegetable Exporter
— SPECIALIST —
in South African, Canadian and Australian Apples
Cape Fruit on hand in season
We have in stock Naatjes which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ
ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્ષપોર્ટર.
સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ
ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ
નાચીસ દાલમાં શરૂ થયા છે અને તેના સેમ્પલ રાખીએ છીએ.
ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે
નાચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મોકલીએ છીએ
P. O. Box 766. 108 Prince Edward St. Durban

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI in 1903

No. 25.—Vol. XXXIX Friday, 20th June 1941.

Indian Opinion

FRIDAY, 20TH JUNE, 1941

Empty Words

TWO thought-provoking and inspiring talks given by two great personalities have been reported in the Press this week. One is a broadcast by Mr. Winston Churchill, the British Prime Minister to the United States of America and the other is by Mr. J. H. Hofmeyr the Minister of Finance in the Union on the occasion of a Service for Youth, which took place at the Johannesburg City Hall last Sunday. If the great ideals, set forth in both these talks, were sincerely followed, the world would not have had occasion to witness the sorrowful spectacle of human slaughter that is raging to-day, for there would have been peace and prosperity prevailing everywhere. The tragedy is, that we constantly hear high sentiments expressed by great men, but, in so far as putting them into practice is concerned, they are hopelessly lacking.

Listen to these fine words of Mr. Winston Churchill:

"Wickedness has cast its shadow over us; justice cast from her seat: the rights of the weak trampled down. Freedom has been spurned and chained and the whole stature of man, his genius, his initiative and his nobility has been ground down.

"In these British islands we stand faithful guardians of the rights and the dearest hopes of a dozen states and nations, now gripped and tormented in bare and cruel servitude, and whatever happens we shall endure to the end.

"It is but a few years ago since one united gesture by the peoples great and small who are now broken in the dust would have warded off from mankind the fearful ordeal it has had to undergo. But there was no unity or vision. One of the nations left spell-bound enough and lulled by brutal violence or poisoned from within by subtle intrigue.

"And now the old lion, with her cubs at her side stands alone against hunters who are armed with deadly weapons and impelled by a desperate and destructive urge.....**Not so easily shall the onward progress of people be barred. Not so easily shall the lights of freedom die.....United we stand. Divided we fall. Divided, the dark age returns. United, we can save and guide the world.**"

We wonder if the British Prime Minister did not have the vision of India before him when he uttered the above words representing the very deeds committed by Britain which she now complains of herself being subjected to. Cannot India—the brightest jewel of the British Empire when the Empire is in trouble but Britain's hand-maid in time of peace—make the same complaint:

"Wickedness has cast its shadow over us. Justice cast from her seat, The rights of the weak trampled down. Freedom has been spurned and chained and the whole stature of man, his genius, his initiative and his nobility has been ground down by British imperialism."

Mr. Churchill claims for the British islands that they stand faithful guardians of the rights and the dearest hopes of a dozen states and nations, now gripped and tormented in bare and cruel servitude. Might India not ask what about the Indian nation of four hundred million people gripped and tormented by the British islands in bare and cruel servitude?

And mark the words of Mr. Churchill we have printed in black. What about the onward progress of the four hundred million people of India that is barred and the light of freedom [illegible]? Even our march towards unity is hampered by subtle intrigues of the British Government so that we may remain eternally in darkness. But Mr. Churchill's call for unity to the European people is as much applicable to India in her struggle for freedom if only she would take it to heart.

Let us now ponder over Mr. Hofmeyr's message. He addressed his message to the young people who had gathered together for the observance of Youth Sunday. Mr. Hofmeyr quoted the following words of Earl Baldwin which were uttered at the first Youth rally held in London:

"The torch I would hand to you, and ask you to pass from hand to hand is a Christian truth re-kindled anew in each ardent generation. Use men as ends, and never merely as means, and live for the brotherhood of man, which implies the Fatherhood of God. The brotherhood of man to-day is often denied and derided and called foolishness, but it is, in

fact, use of the foolish things of the world which God has chosen to confound the wise—and the world is confounded by it daily. We may evade it; we may deny it, but we shall find no rest for our souls, nor will the world, until we acknowledge it as the ultimate wisdom."

Mr. Hofmeyr referred to loyalty to all humanity—to enemies as well as to friends—which was difficult to show at a time like the present, but he said, it is the most necessary of all the loyalties if only because it is part of that loyalty which holds all other loyalties together, namely, the loyalty to God. "You who are the young people of to-day, and the citizens of to-morrow serve God. That is the greatest call that comes to any one. And you can serve God best by thinking of Him as the Father of all mankind, and regarding all men as your brothers linked with you in one world-wide family the Family of God Himself.

How do these beautiful sentiments reconcile with the present war and all its evils? How do they reconcile with the treatment of the voiceless and voteless people of this country? how do they reconcile with the Union Government's segregation policy and with the deprivation of the natural rights of a section of the people on the grounds of their colour and race? Are they not part of the one world-wide family, the family of God Himself? Has not the time come for these fine words and sentiments to be interpreted into deeds? What worth are they unless that is done? The future peace and happiness of the world is dependent on the extent to, and the earnestness with, which the wise men will concentrate on this all-important point.

GANDHIJI REFUSES TO WITHDRAW CIVIL DISOBEDIENCE

"UNQUENCHABLE FAITH IN NON-VIOLENCE"

MAHATMA GANDHI, replying to the *Times of India* editorial appeal to withdraw the civil disobedience movement, refused to do so says the Wardha correspondent of the *Hindustan Times*. While the correspondent read out the editorial Gandhiji listened earnestly, plying his bamboo-made charkha the while. When the correspondent had finished, Gandhiji, as though he had concluded an argument within himself, said, "All right, I will say something." And he made the following statement—

"I have very carefully listened to the advance press copy of the *Times of India*'s leading article. I acknowledge the friendly tone of the article, and I wish I could have given an encouraging reply; but I cannot.

"I adhere to all that I said at the initiation of the struggle. When I launched out, I had no foolish illusion about a sudden miracle happening. It was conceived to be, and it remains, a silent declaration of unquenchable faith in the power of non-violence even in the midst of circumstances so terrible and so baffling as face the world to-day.

"I believe more in the efficacy of the incalculable force of an inscrutable Divinity than in the efficacy of the calculated and incalculable forces that the combined powers of destruction can bring into play on this little planet. That incalculable force has somehow or the other to act through human agency. How and when I cannot say. Whether that agency is the Congress or not, I cannot say. I proceed upon the faith that to-day the Congress is the only organisation, however imperfect, however wanting in faith as an organisation, still the only organisation that stands defiantly for peaceful measures.

"That being my position, so far as I am concerned, there is no drawing back. Whether civil disobedience is offered by one or many is of no moment. It must continue against all odds. Congressmen can certainly repudiate it in more ways than one. It will then cease to be an organisational movement, and, therefore, I will admit it will cease to be effective in any shape or form. But I would be content if I still retain the faith to be the solitary witness of the power of non-violence.

"I must resolutely deny that this movement, whether in conception or in execution is communal or anti-Muslim or anti-English. There is sufficient evidence for those who want to notice it to show that extraordinary precaution is being taken to keep the movement within limits and absolutely innocuous.

"Many Government people have admitted that it is wholly ineffective according to their conception. The writer of the article has said as much from his standpoint. And both are right. It was never intended that it would create an appreciable impression upon the war effort, but it is a moral, and from that standpoint a grand, protest against the conduct of the war in the name of a free people. It is a token of the yearning of a political organisation to achieve the freedom of 350,000,000 people through purely non-violent effort and, therefore, to affect the future destiny of the world. Again an ambitious claim, but it is there.

"If I can help it, the Congress will disdain freedom at the sacrifice of a single legitimate interest that is consistent with the interests of the dumb millions, whether they are Hindus, Muslims or others. I must deny that if the Congress had held on to office in the seven provinces the Pakistan cry would have been less loud than it is to-day; but the giving up of office had an infinitely more moral basis than the avoidance of a tussle with Muslim interests or any other interests. The fundamental basis was India's dissociation from the war effort to which it was never invited to be a party. This is putting it in its lowest terms and in bald political language. As you know, my own basis is still more abstract, still more moral and still more universal, but no that account nonetheless real or less practical.

"I make bold to say that when the clash of arms has ceased and we have settled down to peace, permanent or impermanent, history will record that the Congress fight in its totality was a supremely moral fight and free from any injury to man's dignity.

"To conclude this very unsatisfactory reply, as it would appear, to a friendly gesture, I would like to add one thing. Would I tender advice at this supreme moment to the Viceroy? I would [illegible] And let me interpose at once. Swaraj, however unwelcome it may be, I am convinced that if Britain will only be true to India, then, whether the Congress withdraws the struggle or not, everything can be settled satisfactorily. But, unfortunately, British statesmen have been on the wrong path and have put imaginary obstacles on the way of India's freedom. But that is a matter on which I have no desire to dilate."

INDIA AND THE WORLD CRISIS

By
SIR S. RADHAKRISHNAN
In The "Hindustan Times"

(Concluded from last week)

THE finest anti-Nazi material is in India, and it is nothing short of a tragedy that she is still mainly unreconciled. If freedom of all people is the aim of this war, as it should be, then those who were conquered in the past must be set free. To win the war will not mean much if it does not remove the great wrongs of the present world. We must demonstrate even to the enemy that we reverence the ideals of justice and freedom which we condemn him for rejecting. British statesmen do not seem to realise sufficiently what new forces are at work which require a new outlook and interpretation. We need not doubt that the present Government contains a high average of ability as we never found in a British Cabinet. Its members, however, are fitted more to carry on traditional administration than appreciate new factors or initiate new policies. The Prime Minister, who is bending all his indisputable genius and prodigious energies to the supreme task of winning this war, has, in spite of his boldness and vision, become a specialist and is studiously reticent on the Indian question. The other members belong to an era that has passed. The position of Britain in the world has radically changed, and the old policy of slow compromise and fine adjustment is out of date. New, strange, inconsequent forces are at work upsetting the old calculations. Statesmen cast in the old form with their servility to established institutions are not adequate to the new conditions. Those who are in charge of India have the traditional virtues of dignity, honour, efficiency and even selfishness. They are most competent members of traditional governments, but are too firmly set in the old ways to be useful in the new world. They are immensely intelligent but highly insensitive. Otherwise it is impossible to understand a policy which does not countenance the establishment of a popular government, which does not trust the leaders of the people with the task of building up the neglected defences of India, and organising aircraft and ship-building industries in the country. The sands are now running out. Will British statesmen take courage and give content to the noble phrases they utter, and weld together, in a great democratic federation, India and Britain for mutual service and the service of the world?

If the new spirit has not captured the imagination of the British people, if they persist in their old policies, this war will be a sheer disaster to mankind. History reveals to us how wars cannot be avoided so long as justice is not practised by man to man, by State to State, unless we accept the principle that the weak have rights against the strong. Unfortunately, however, from early times the powerful exacted what they could and the weak granted what they must. Thucydides reports that when the people of Melos appealed to the Athenians, who had them at their mercy, to spare them, the Athenians would only say, "Of our gods we believe—and of men we know—that by a law of their nature wherever they can rule they will. This law was not made by us, and we are not the first who have acted upon it. We but inherit it, and we shall bequeath it to all time, and we know that you and all mankind—if you were as strong as we are—would do as we do." If that is human nature, if success and failure are the sole measures of right and wrong, then every excess of fraud, force and ruthlessness and cruelty is justified, and we cannot complain if nations play the international game by the rules of power politics. Unless we defeat this mentality we might win the war, but we would lose the cause. In a great book—*The City of God*—St. Augustine asks: "Take away justice, and what are the kingdoms of the earth but great bands of robbers?"

Of this war the end will be the beginning. If we are not to drift into another disastrous display of brute force, moral principles must inspire the peace makers. It will not be easy; for as Senor de Madariago said: "A democracy that goes to war, if beaten, loses its liberty at the hands of its adversary; if victorious, it loses its liberty at its own hands." A democracy cannot wage war and remain a democracy. It may be said that it gives up its principle only for the duration of the war, and returns to it when the victory is won. It is not quite so simple. It would be to take an external and superficial view of democracy, which is a way of life and not a mere political arrangement. We cannot organise *for* war and yet give full liberty of speech and expression. Herd emotions of fear and anger are bound to be produced, and all the powerful agencies of the Press, the radio and mass demagogy will be utilized for the ostensible purpose of strengthening the will to victory, and these emotions, sedulously cultivated during the war, are likely to endure after it, and increase the difficulties of peace. It requires a supreme effort of reason and imagination to produce the psychological conditions for a just and enduring peace. If the war is to be won on battlefields, the peace must be defended in universities and seats of learning, by priests, prophets and philosophers; we must train men's minds for a new world where the doctrine of non-violence is not the impracticable dream that it is now supposed to be.

In the last war, a university professor of Great Britain, when asked what he was doing while the fight for civilization was on, replied: "I am the civilization you are fighting for." Art and literature, science and scholarship, and other creative products of the mind are the tests of civilization. Those who share the heritage built up [illegible] of industry, of art, of government, a heritage which knows [illegible] possess the civilized mentality. Civilization is larger than patriotism. It is humanism. In these days of growing physical danger, it is the function of the Universities to keep the soul alive. While our governments, Central and Provincial, are naturally absorbed in the immediate and obvious problems created by the war, and are seemingly indifferent to the less insistent but no less important matters, I hope they will realize that it is in the centres of thought and learning that the great ideas which move humanity spring forth and acquire hand and feet. Our Universities must be the Indian Nation thinking aloud. Unfortunately most of our teachers are only purveyors of information rotating large numbers into new habits of thinking and feeling by a kind of social drill. To redeem the Universities from the charge of commonplaceness we require among their leaders a few creative personalities, a few priests of learning and prophets of spirit. And then, it is through the Universities that we can maintain and develop community of thought, feeling and practice.

To-day, the world is in danger and human life is at stake, but it is also pregnant with [illegible] and opportunities of service and happiness. May I conclude with a stanza of Asolando, which was published on the day of Browning's death, for it sets forth the ideal suited to these times?

One never turned his back but marched breast forward,
Never doubted clouds would break,
Never dreamed, though right were worsted, wrong would triumph
Held we fall to rise, are baffled to fight better,
Sleep to wake.

Everything appearing in this [illegible] political nature unless otherwise mentioned [illegible] written and editorial [illegible] express the views of the [illegible]

THE NEW ATTITUDE TOWARDS RELIGION

By
THE EDITOR. *Prabuddha Bharata*

(*Continued from last week*

To the early Indian thinkers, philosophy was not a mere intellectual quest. The search for the Reality underlying the changing phenomena of nature and the vicissitudes of human life was to them something more than a life and death problem. They were not satisfied with merely explaining the sense manifold, but boldly sought to pierce the veil and go to the very source of all truth, beauty and goodness. What the rest of the world classifies as the special experience of mystics and seers formed the raw material of the philosophical speculations of the thinkers of the Upanishadic period. They who ventured upon the pursuit of absolute truth recognised the necessity for perfecting the instruments used in the investigation. The mind, the supreme tool of the student of philosophy had to be purged of all bias and prejudice and consequently the researcher had to keep himself aloof from the competitive life of society and undergo a rigorous discipline. The science of Yoga that prescribed the necessary discipline was perfected a very long time ago, at any rate as early as the time of the Mohenjo-Daro civilisation. Language and logic had also to be perfected and this resulted in the elaboration of various schools of thought all of which were limbs of the idealistic philosophy of the Upanishads. Direct realisation of the Supreme Truth was held to be the goal and all other disciplines were counted as the means. The contemplative after completing his spiritual education could return to society and take an active interest in its affairs. Plato's scheme of education also was something similar.

* * *

In the existing order of things it is not possible for the large majority of men to follow the method of Plato and of the early Indian thinkers. The new attitude seems to be for harmonising the active life and the life of contemplation. While continuing to perform the ordinary duties of citizen, the modern man would like to pursue the path that leads to the Supreme God. This is by no means impossible. The stories of the housewife and the butcher related in Vedantic lore illustrate the possibility of attaining the highest knowledge, while pursuing the ordinary avocations of life. Let us relate the said stories briefly. A young aspirant retired to a forest and spent several years performing rigorous Yogic practices. One day while he was musing under a tree, some dead leaves fell on his head. He looked up and saw a crane and a crow fighting. He angrily glanced at them and such was the young Yogin's power that a flash of fire went forth from his eyes and reduced the birds to ashes. Satisfied with himself, he went to the neighbouring village and, entering the first house, asked for food. Someone from inside the house asked him to wait a little. Feeling rather offended, he was thinking within himself that the person who dared to slight him like that knew not his powers. While this thought crossed his mind, came a voice from inside the house: 'Boy, don't think too much of yourself; here is neither crow nor crane.' The Yogin was nonplussed. A short while after when the housewife came with the alms, he fell at her feet and asked, 'Mother, how did you know what took place in the forest?' To which she replied: 'My son, I know nothing of your Yoga and such other practices; I am a poor illiterate woman; and from my young days I endeavoured to do my duty to my parents and then to my husband. I was tending my sick husband when you came and asked for alms; I could read what passed in your mind, I could also see clearly what transpired in the forest; I seem to have acquired these powers merely by the performance of my duties; if you want to know more, go to the neighbouring town where in the market-place you would meet a butcher who may tell you something higher.' Taking leave of her, the young Yogin went to the neighbouring town and, as directed, met the butcher. At first the Yogin was reluctant to approach him, seeing him cutting big hunks of meat. But reassured by the fact that the butcher like the housewife knew all about him, the Yogin followed the butcher to his house and there witnessed the devotion with which the butcher nursed his old parents and learnt that such service led to the remarkable illumination which the butcher possessed. The performance of one's duty with a spirit of non-attachment is thus seen to be the path most suitable for the house-holder to attain illumination. This path has been fully expounded by Swami Vivekananda in his Karma-Yoga.

* * *

But the one great fact to be borne in mind is that it is not possible to serve both God and Mammon. The aspirant for spiritual illumination must be non-attached to pelf and power, to fame and social advancement, to lusts and objects of desires, to anger and hatred and even to philanthropy. Keeping himself free of all attachment, he may yet continue to discharge the duties towards his family, his country and humanity. Fortunate is the man who lives under a Government that does not interfere with a citizen's private beliefs and in a society that is over-competitive in its economic outlook. When society is constituted on Dharmic principles, it is easy for the individual citizen to walk along the path of righteousness. The New World-Order, if it is to help humanity to achieve the higher ends of life, should be constituted with that definite object in view. As India has not as yet won her own political freedom, the world outside does not pay sufficient attention to Hindu Dharma as applied to the solution of social and political problems. The range of Hindu thought is vast, for it touches all aspects of life. It has been cynically observed that the Hindu bathes religiously and eats religiously. If the whole truth were to be told, the forefathers of the present day Hindus fought in the battle-field religiously, conquered religiously, administered kingdoms and empires religiously, dispensed justice religiously, traded religiously, did manual work religiously, married religiously and brought up children religiously. Religion was a matter of fact pervaded the whole life. India's highest contribution to the world would certainly be this unified conception of life, the integrating factor being religion.

* * *

Why is there conflict between Science and Religion in the West? It is simply because the scientist provides one outlook and the priest another. Both are partial views of life. Truth embraces the partial views of life. Truth embraces the partial realisations of the scientist and the priest and works out the grand symphony where all partial views get harmonised. Sun's light comprises the seven colours of the spectrum, they lose their individualities when blended into a harmonious whole and reach our eyes as a single white light. Why do we dislike Nazism and Fascism? Mostly because they are partial views of life, they are exclusive and do not permit everyone to develop according to his own chosen way. Religious intolerance is also disliked for the same reason. The modern man demands that religion, if it were to persist and continue to exert its influence upon human society, should become fuller and richer. It should have the highest educative value. While not contradicting the conclusions of positive science, it should rise above mere rationalism and lead man to a conception of the supra-rational. It should

provide the mental discipline necessary for the solution of the complex problems of modern life helping the individual to take his proper place in human society. The peace and consolation that it grants should begin here and continue through all eternity. Such, in brief, is the modern educated man's conception of religion. If we look for one system of thought that provides all these requirements, we find it in the Vedanta Philosophy.

Doings In India

Leaders' Appeal For Communal Harmony

A REPRESENTATIVE gathering of Hindu and Muslim citizens of Patna heard Dr. Rajendra Prasad, Khan Bahadur S. M. Ismail, president of the Bihar Muslim League, and Mr. Mohammed Yunus, ex-Premier of Bihar, speak on the necessity of living in harmony and peace, at a meeting held under the auspices of the Patna Peace Committee. Khan Bahadur S. M. Ismail said that Hindus and Muslims would have to live in this country in spite of differences in political outlook that might exist between them and it would be a false spirit of Islam if provocation came from the side of the Muslims. Dr Rajendra Prasad appealed to members of both communities to adjust their differences by reasoned arguments to be carried on in an atmosphere of poise and calm. Restraint and balance in political speeches were necessary prerequisites for bringing about such an atmosphere. "If we analyse our own shortcomings rather than try to find fault with others, many of our troubles would disappear," said Dr. Rajendra Prasad. He added that the principle of using force for reaching political ends could not be used in a country like India where there were a number of minorities without the necessary numerical strength to defend themselves and safeguard their rights. He felt that those who preached violence were doing the greatest disservice to the country. Answering a question as to why he had not condemned the action of Muslims in Dacca, Dr. Prasad said that it was futile to find fault with others. Self-examination and self-reform and not recrimination was the need of the hour. He hoped that the people of Patna, who had a long tradition of communal unity, would set an example of harmony to the rest of the province. Khan Bahadur S. M. Ismail said that in spite of their political differences Hindus and Muslims could live in peace and harmony provided the leaders of both the communities strove sincerely for this object. He declared that Hindus and Muslims had a mutual responsibility for protecting each other's life and property. A resolution appealing for the restoration of cordial relations between the two communities was passed.

Sir K. V. Reddi's Address

Presiding over the Meelad celebrations of the Government Muslim Servants' Association, Sir K. V. Reddi said there was no Hindu-Muslim problem in this province. For years they had been living as brothers and he hoped that their relationship would continue for generations to come. Sir K. V. Reddi said that he took the invitation to him to preside on the occasion as a symbol of that friendship which existed between the two communities in the Province. There was no Hindu Muslim problem there and they had lived together as brothers. Riots, as known in Northern India, were unknown there. He hoped that they would continue to live as brothers for generations to come. Speaking about Islam, the chairman said that what struck him most in that religion was its principle of the unity of God. Arabia, like India, contained men who worshipped many gods and it was the Holy Prophet who destroyed that paganism and enunciated the principle of the unity of God. Unfortunately, the Hindus, though speaking of one God, had not made it an absolute principle for all the followers of their faith. Proceeding, the speaker said that there were many reforms which the Hindus had undertaken in their religious life, following the lessons of Islam, such as widow re-marriages and the right of inheritance to women. It was not that the Hindu religion had not taught those ideals, but they had been neglected, and the reforms were quickened by the study of Islam. There were many things, Sir K. V. Reddi said, which were common to both the religions. Unfortunately people did not try to understand the fundamentals but fought over superficial differences. There was a misconception about the doctrine of Karma. It had been confused with fatalism. The Holy Prophet had preached the same doctrine when he stated that people who suffered from afflictions brought them on themselves by their own acts.

India's Need Of The Hour

India's need of the hour is an efficient non-violent army, remarked Khan Abdul Ghaffar Khan at a public meeting in Peshawar which brought to a close the eight-day Red Shirt Camp in the Utmanzai area. Khan Abdul Ghaffar Khan referred to the great work of national uplift that had yet to be accomplished on the frontier and made an appeal for [illegible] of reconstruction. On the final day, as on the previous days, working parties paid scavenging visits to various villages in the vicinity. A party under Khan Abdul Ghaffar Khan went round the villages and swept the *bunjwr*, mosques and streets. A display of charka spinning was also held on the final day.

High Commissioner For India In South Africa

We fail to see any reason why the Government should not revert to the earlier practice of choosing a person from the ranks of public men for holding the post of India's representative in South Africa, says *The Hindu* (Madras). Mr. Ram Chandra, I.C.S., who was nominated as the High Commissioner, has expressed his inability to leave India owing to domestic reasons. The Secretary to the High Commissioner is in temporary charge of the office and the Government have to make a fresh choice for the post. A section of the Indian community has been of the view that there is no need for an Agent at all. According to this school, the better course would be for the Government of India to deal direct with the Union authorities. Mr. Sastri, it may be recalled, some time back expressed himself in no uncertain term against the idea. "My own opinion is," he said, "that our community stands to gain by the existence of the Agency. The Government of India would be strengthening the hands of those Indian residents who are for the retention of the Agency, if they appoint as their representative a person from the public life of this country, one who can command the confidence of the community in a measure which an official, however able and efficient, can never hope to. The Indians in the Union are passing through a grave period in their history. Three-quarters of them have been reduced to a state of poverty by the economic depression. And colour prejudice is as strong as ever, making life impossible for the Indians. At a juncture such as this, it is essential that in the selection of the High Commissioner the Government should pay due regard to the wishes of our countrymen abroad.

Things In General

Can Hertzog Accept Life Leadership Of Afrikaner Party

GENERAL HERTZOG has accepted honorary leadership of the Afrikaner Party in the Transvaal. In a letter to Sir. Harm Oost, M.P., the Provincial chairman, he says: "I wish to convey to you my deep thanks for your letter of May 23, in which you inform me of the two decisions taken the day before by the Congress of the Afrikaner Party, the one conveying to me the thanks of the congress for past services and the other telling me that the congress has appointed me honorary leader of the Afrikaner Party in the Transvaal for life. "I do not need to tell you that I appreciate both these decisions of the Congress very deeply. It will also give me great pleasure if you will be so good as to convey to the members of the congress my thanks and appreciation for the trust shown in me and the extraordinary honour accorded me. I accept honorary leadership of the Afrikaner Party in the Transvaal with pleasure and with the same feeling of faith in its work for our people and country as I felt, and still feel, with regard to the Afrikaner Party in the Free State. The two provincial Afrikaner Parties have set themselves a great and noble purpose. That they will achieve that purpose I have no doubt. Daily it is more and more clear that the purpose and the struggle of the Afrikaner Party are also the purpose and struggle of the Afrikaner people. That being so, victory is at hand."

Racial Barriers In Transvaal On The Increase

A motion moved by Mr. J. L. Grill (Nat., zoladorp) in the Transvaal Provincial Council recently, that the Government be requested to introduce legislation prohibiting European licence holders from appointing non-European managers in their businesses where such businesses were situated in predominantly European areas was adopted without discussion

Equal Pay For Equal Work

Mr Edmund F Weston, the chairman of the Industrial Clothing Industry (Natal) spoke to a representative gathering of Asiatics, Coloureds and Africans on "Industrial Legislation" at the M. K. Gandhi Library on Wednesday, June 18, Mr Weston said that prior to 1924 the conditions existing in the industries of the country were appalling but with the advent of the Wage Act of 1924 and the Industrial Conciliation Act of 1925 the conditions in the industries changed for the better. Since then there had been a phenomenal change, the industries having expanded by about 250 per cent. The two legislations aimed at mutual co-operation between employer and employee, Coloured and non-Coloured. They made available to the employee above all, medical attention, and also subsistence allowance by the institution of the Unemployment Benefit Fund. The speaker laid great emphasis on the need for equal pay for equal work. That was possible, he said, when the employer and employee, the Coloured and the non-Coloured were brought under our legislative enactment with equitable provisions. He deprecated highly the tendency amongst some of the employers to exploit employees to accept less than was laid down by the wage determination. Speaking on the professions Mr. Weston said that the right and ethical thing was to do away with the not uncommon practice in the professions of taking high premiums from the employees when they were being apprenticed. The speaker appreciated the fact that the Anglo-African League aimed at better race relationship in the country by means of contact and co-operation which was sadly lacking to-day. Others who spoke were Messrs. Fredrick D. Gill, Athman and Mohsraj, George Humphries and S. Pateley.

Sugar Industry Inquiry

A special general meeting of the Natal non-European Sugar Employees Union was held to elect representatives to the sugar industry employees Conciliation Board which will sit in Durban shortly. The Board's investigation concerns the number of non-Europeans employed in cane growing, and other relevant matters. The following members were elected unanimously to represent the employees: Messrs. H. A. Naidoo, Ben Matthews and P. T. Coopen.

N.I.C And Local Health Ordinance

The following letter was addressed to the secretary of the Department of the Interior, Pretoria, by the Natal Indian Congress: Sir, We regret to say that the Provincial Council has passed the Local Health Commission Ordinance without affording our Congress an opportunity of either allowing us to give evidence before a Select Committee by referring the Ordinance to such a committee or allow us to be heard at the floor of the Provincial Council. We are desired by the executive of our Congress to respectfully appeal to the Hon. the Minister to advise His Excellency the Governor-General-in-Council to withhold his assent and disallow the Ordinance. We are to add that our grounds of objection are fully set out in the petition forwarded by our Congress to the Provincial Council, a copy of which we send you under herewith, and to pray that if necessary a small deputation of our Congress be granted an interview with the Hon. the Minister of the Interior to amplify by oral submission the objections of our Congress as contained in the petition. We are to reiterate that the Congress supports the objects of the Ordinance, namely, to provide a better control of the areas outside the boundaries of local authorities, but it strenuously objects to the denial to the people concerned of the statutory democratic right of having a voice in things affecting them most vitally and in the expenditure of the taxation to which they will largely contribute.

New Indian School At Sydenham

Mrs R. A. Banks, wife of the Inspector of Indian Schools, laid the foundation stone of the new St. Aidans Indian School for girls at Sydenham. Referring to the attendance at the school, Mrs. Banks said that in 1930 there were only 200 children and in the last census in 1940 the figure had risen to 400. She paid tribute to the headmistress, Miss Howard, who had given 20 years' service to the education of Indian girls. The Rev. W. A. Satchell, superintendent of the school, referred to the benevolence of the Parsee Rustomjee trust through whose munificence, he said, it had been made possible to erect the new school. Miss Howard, the headmistress, thanked Mrs. Banks, who was garlanded by Miss Pather.

Rikshas May Be Abolished In Natal

In a communication addressed to the Natal Municipal Association the Provincial Secretary has indicated that the Deputy Commissioner of Police has questioned whether there is still need for rikshas in the present day city with its abundant municipal and other plentiful means of fast-moving transport. The view is urged that in streets congested with vehicular traffic, mostly fast moving, the rikisha constitutes not only a danger to the puller but to the travelling public and that it would be in the public interests to ban the rikshs from the busier thoroughfares, or, if not altogether, at least during the hours from ... sunrise. The question is one that affects Maritzburg and Durban. It was pointed out that the matter was one to which the Association should hesitate to ... and the Provincial Secretary has been advised that the local authorities are opposed to the banning of Rikshas.

Hindu Youth Organization (Springfield Ind District)

The Hindu Youth Organisation of Springfield and District, held their second anniversary celebration on 8th

day, June 8, at the Springfield Indian Methodist School Hall, Alpine Road, commencing at 2 p.m. Mr. S. L. Singh presided. In his address he appealed to the public to give the institution their support in the work they had undertaken to better the lot of the community. He exhorted the youths to enrol themselves in large numbers and to do their duty to the community. He also appealed to the public to give the youths their support especially in finance, which was the most important factor. Pt. H. D. Maharaj, of Pietermaritzburg, appealed to all Hindus to organize and forget the sectarian prejudices. If they wanted to keep the Hindu Flag flying they must learn the vernacular. The youths of today were fast drifting away from their own culture and were adopting Western habits. He was proud to see the little which the youths had done and appealed to the public to give their support to the organization. Mrs. Manilal Gandhi highly approved of the work the organization was doing to improve the lot of the community and appealed to all to support the institution. Mr. K. Mahabeer, the secretary of the organization submitted his report. He stated that three destitute and indigent families were being maintained by supplying them with groceries at the beginning of each month. Further a Hindi class was also being conducted where 30 children receive the vernacular education. Books, slates and other requisites were also provided free of cost to the children, the entire cost of which was being borne by a few members of the organization. He stated that there were other aims to be attended but owing to financial difficulties it was not possible to do so. Other speakers were Pt. Jagmohan Vidyanathan, Messrs. B. S. Badasway Rom, R. Ramklass, D. Jadhoo, K. Gangaperasdh, Goolsen of P. M. Burg, Satya Deva, B. Woodoth and Sister Mary Hart of India, a staunch follower of Mahatma Gandhi. A chorus of two pounds was also received from His Excellency the Governor General of South Africa, Sir Patrick Duncan, as a donation towards the organization's funds. Several messages of congratulation were received. The Arya Bhajan Mandal of Durban rendered fine music on the occasion. Songs were also rendered by the scholars of the organization's Hindi class and by Miss M. Devlal and Troupe of Durban. Many prominent people from different parts of Natal were present.

Hindu Crematorium Association

The annual general meeting of the Hindu Crematorium Association will be held on Sunday July 20 at 3 p.m. at the Surat Hindu Association Hall, Victoria Street, Durban.

Agenda.—Minutes, Secretary's and Treasurer's Report, Election, General.

T. N. DHOOLIA,
Hon. Secretary.

Depot Rd. School Old Boys' Club

A public lecture on "The Great Plan" will be delivered by Mrs. J. L. Hevlin (member of the Theosophical Society of South Africa) at the Club head-quarters Depot Rd., Govt. Indian School, Somtseu Rd., Durban, on Sunday, June 22, commencing at 7 p.m. All are welcome.

Death Of Maulvi Seeppe

The death of Maulana Maulvi Mahammad Ismail Seeppe took place at his residence in New Hanover on June 5 after a brief illness. The late Maulvi Seeppe was an ardent student of Muslim theology and was well versed in English, Urdu, Gujarati, Persian, Hindi, Arabic and Nagri languages. During his early days he was a pupil of the St. Anthony's School, Muriahburg, the place of his birth. He was elected as adviser to the Nizamia Muslim Society in the year 1936 and held that position up to the time of his death. The burial took place at the New Hanover cemetery. A large concourse of friends, sympathisers and relatives attended the funeral to pay their last respects to the memory of a loved and respected person. Deceased is survived by a brother, two sisters, six daughters and two sons. Maulana Mohammad Hanief conducted the interment.

Fountain of Wisdom

Life develops just by living it faithfully and vigorously. It proceeds from strength to strength by continuous loyalty to the ideal.—Sir S. Radhakrishnan

"GANDHI ABHINANDAN GRANTH"

A Hindi translation of Mahatma Gandhi: Essays And Reflections On His Life And Work, edited by Sir S. Radhakrishnan and presented to Gandhiji on his Seventieth birthday. For all Hindi readers it is a book worth reading and treasuring. Please note the book is in Hindi (Devanagri) and not in English.

Price 7 Shillings including postage.

Obtainable From: Manager
"INDIAN OPINION," Phoenix, Natal.

Our Agents

Copies of "INDIAN OPINION" will be obtainable at the following places:—

PATEL'S VEGETARIAN TEA ROOM, SUNDRAND TOBACCO WORKS, Sk. SHA'S CAFE, G. DHANJEE, PETER'S LOUNGE, BURMA HOUSE, Grey Street; and S. V. PATEL, Brook Street, CRYSTAL CAFE, Alice Street; ORIENT FRUITERER, Edna Lane, Durban and PREMIER MUSIC SALOON, P. M. Burg.

Books for Sale.

The Story of Ramayana 6d

ESSYS ON INDIAN ECONOMY—By Mahadev Govind Ranade. Price .. 4s 4d.

ESSAYS ON INDIAN ART, INDUSTRY AND EDUCATION.—By E. B. Havell. Price .. .. 3s.

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS.—By [illegible]. Price 4s

From: *The Manager,*
'Indian Opinion'
Phoenix, Natal.

વેચવાના નવાં પુસ્તકો

અમર પત્ની—રસીક નવલકથા પૈસાદારોને પૈસો કેમ ખરચવો તેની રસપ્રદ મુંઝવણોથી ભરેલી છે. કિંમત શી. ૭-૬

ભારતીય રંગભૂમિ ઇતિહાસ—પ્રત્યેક ઓ પુસ્તકોએ ભણવા પહેલાં ભણવા લાયક ભારતીય નાટ્ય કિંમત શી. ૬.

ઓળખી કોણ—ગુજરાત વિદ્યાપીઠ તરફથી બહાર પડેલો ગુજરાતી ભાષાનો દળદાર ઓળખી કોણ કિંમત શી. ૧૪-૦

ભાષીતા મેમ્બરોની નવલકથાઓ.

ભાગ ૩રાર કે ભર્યું દીવેરીમા કુળ શી. ૬-૦.
ભારત મુસાફર માણક શી ૧૪-૦.
ઘર મધુ વૈદ્ય ૫ ૦

આ ઓફીસે લખવાથી મળશે.

વેચવાના પુસ્તકો

નીચેના પુસ્તકો બાદ કુંવી કારેલા અનુભવી લેખકોના છે. દરેકનાં પુસ્તકો સુંદર છતાં જ્ઞાનપૂર્વ અને સારા લેખકોના વાંચવા જેવાછે. જેથી આપણા જ્ઞાનમાં વધારો થાય અને આપણું ચારીત્ર ઘડાય. એ મુખ્ય આદર્શને ધ્યાન માં રાખી અમે પુસ્તકો મંગાવીએ છીએ. ઉત્તમ સાહીત્ય જ્ઞાનમાં વધારો કરે છે.

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

બારડોલી સત્યાગ્રહ કથા (મ. ક. દેસાઇ)	૧૨	૦
ધર્મ સંસ્થાપન (અરવિંદના અંગ્રેજી વિષેના વિચારો અને લેખો)	૧	૧
મહાત્મા અરવિંદ (રમણલાલ)	૨	૬
રાષ્ટ્રવીર શિવરાજ	૧	૬
સત્યાગ્રહની મિમાંસા	૪	૧
આખરી ફેસલો ભાગ ૩ જો	૫	૬
અર્પણની પ્રતિભા	૬	૬

આધ્યાત્મિક સાહિત્ય

મહાભારતના મોતી	૧૦	૦
ઋષિપ્રસાદ મહર્ષિ દયાનંદનું જી. ચ.	૨	૦
પરમાર્થવિચાર	૧	૦
સ્વામીવીર અખાનંદજી	૨	૬
અનાસક્તિ યોગ (ગીતાનો અરવિંદજી કરેલો અનુવાદ)	૧	૦
મંગળ પ્રભાત (અરવિંદ)	૧	૦
ઉપનિષદ પારાયણ	૪	૦

શ્રી. રમણલાલ વસંતલાલ દેસાઇ કૃત

કામીની	૭	૦
ભાગ બહુની ભાગ ૨	૭	૦
દિવ્યચક્ષુ	૭	૦
પ્રભુજીવા	૫	૦
સ્નેહ યજ્ઞ	૭	૦
સોનેરી સપ્ત અને સંસ્કૃતિ	૭	૦
ઘડતર નામ	૫	૬

બીજા કેસલાલ પુસ્તકો

પ્રેમ યાત્રા (નોવેલ)	૭	૦
કુસુમના તરંગો (મોટી)	૨	૭
ડિનરપાર્ટી (વિલાયત પુસ્તક)	૪	૦
કુમુદ સાહસ (કુમુદ શીખવાનો ગોખણપોથી)	૧૦	૦
આયરલેન્ડનો મુક્તિ સંગ્રામ	૩	૦
ઉદ્યમ (રવીન્દ્રનાથ ટાગોરના બીજાનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ દીપચંદ ભાગ)	૪	૧
કૃષ્ણકુમારી (રસીક નોવેલ)	૧	૦
સાબરમતી	૩	૪
ઉષા અકબા	૭	૦
સુરસુંદરની વાતો	૪	૬
સાવરણી સહીનું હસિ	૫	૦
ભારત સ્ત્રીઓ ગાયક	૧૫	૦
રાષ્ટ્રીય સંગીત ગાયક	૧	૧
મોતીના નોરત્નુ (નોરત્નો બનાવવાની રીતો)	૭	૦
પીર અબદેલ	૪	૧
સંધ્યા	૧	૧
વિરાજિતા અને બીજી વાતો	૫	૦
કાચુ રોબ સંગ્રહ ભાગ ૨ જો	૨	૦
બારસી ગાયકારી વાનગીઓ	૧	૧
ગાંધિગીરી ચારુ (નાટક)		૧
રહસ્યકાર	૩	૦
સ્નેહ લહરી	૭	૧
સોનેરી સંદુક	૭	૦
સોદા સમતાલ	૭	૬
ઘરસ્થ રસોડા	૧	૦
અંધકાર પર પ્રકાશ	૨	૦
દુર્ગેશ નંદીની (નોવેલ)	૫	૬
જીવનના પ્રતીબીંબ (નોવેલ)	૩	૧
બાલ વાર્તાઓ (અનુવાદક મહાદેવ દેસાઇ)	૪	૦
પ્રેમનો રંગ (ટોલ્સટોય કૃત નોવેલ)	૫	૦
બીરેશ્વા દ્વાર (નોવેલ)	૫	૦

ચારણ્યાજીની નવલ કથાઓ

બીકાત ભાગ ૨	૧૨	
ચંદ્રનાથ	૩	૦
દયા	૬	૦
પરણી ગમાજ	૩	૦
સ્વામી	૪	૦
અપૂર્વ ભારતી	૭	૬
અનુરાધા	૬	૦
ભાભરવી	૫	૬
જીવન યાત્રા	૩	૦
ચરીત્ર દીલ	૭	૬
ગુલાબ	૫	૦
નવીના	૬	૦

શ્રી. ચારણ્યાજીના બધાં પુસ્તકો સુંદર રસભર દોષ છે. આ બધાં જેવાં પ્રકાશનો છે

નવલ કથાઓ

કેદા બાળા અને બીજી વાતો (મરત કૃત)	૩	૦
પુરબહારની કથાઓ	૨	૦
મંદાર માળા (દુઃખી વાતો નોવેલ)	૫	
ચંદ્રરાજ (નોવેલ)	૪	૦
ભામા (વાર્તા)	૪	૦
ભાગીદારનો ઘરસ્થ ભંડાર	૬	૦
જયેંદ્રબાળા	૫	૦
ઝાંસીની રાણી	૫	૬
ગામડાના બાળ (દુઃખી વાર્તાઓ)	૩	૦
તાપી તટવાસ (રાજપુત કથા)	૨	૦
દરીદ્રમરીચર્તન (ટોલ્સટોયની બોધક કાદંબરી	૪	૦
દેવી ગોપરાણી (નોવેલ)	૩	૬
પ્રેમ ત્રિભેટા	૩	
નારી હૃદય (રસાત્મક)	૪	૬
ચિમાસમ રહસ્ય રસીક નવલકથા) ભા. ૧	૬	૦
.. .. ભા. ૨	૧	૬
પુરાતન જનોત (નોવેલ)	૩	૬
પ્રેમ પ્રભાત (નોવેલ)	૫	૬
પુલકરીણી	૩	૬
પાનકા ભરીયા (દુઃખી વાર્તા સંગ્રહ)	૩	૬
પાણરને પંથે અને બીજી વાતો	૩	૦
ઉષાતો દીપક ભાગ ૨ જો	૨	૬
ગાંધીજી (મરાઠી પુસ્તકનો ગોવેલનો અનુવાદ)	૭	૦

નવલકથાઓ તથા વાર્તાઓ

માણેકા (વાર્તાઓ)	૫	૦
બદુબા	૩	૬
રમણ ગોળી ખંડ ૨ (સાહસીકોની કથા)	૧	૬
રાણા પ્રતાપ (ઐતીહાસીક કથા)	૩	૦
ગામ ખંધના ત્વાની	૪	૦
.. .. મોટી	૫	૦
વેરાનમાં	૩	૬
અમે બધા (રસમુક્ત નોવેલ)	૫	૬
અમલ પત્ની (ઘરસ્થરસથી ભરપુર)	૭	૬
ગોરાપટ્ટની રસધાર (ગોરાપટ્ટની ઐતીહાસીક દંત કથાનો સંગ્રહ) ભાગ ૧	૩	૦
સ્નેહ લહરી	૭	૬
સ્નેહ સંગ્રામ	૪	૬
કલ્યાણ માળા	૩	૬
પ્રભાત મોરલો (દુઃખી વાર્તા)	૫	૬
કથા અને બીજી વાતો	૩	૬
પ્રેમ યાત્રા	૫	૬
પ્રિતમની પ્યાસ	૩	૦
રવી પ્રારબ્ધ (ઢાકોર)	૬	૦
મંદારમાળા (નવલીકા સંગ્રહ)	૨	૦
પ્રિયતમા	૨	૦
ભારકા (નોવેલ)	૫	૦
કર્મયોગી ગાંધીજી (ઇ. નોવેલ)	૫	૬

રાષ્ટ્રીય કાર્યકરીઓ

ગોંસરી (ર. મ. દેસાઇ કૃત)	૫	૦

ગાવ્યો–ગરબા–ગીતો–ભજનો

કલાપીનો કેકારવ	૧૧	૦
મણીકાંત કાવ્ય માળા	૬	૬
પારસી લગ્ન ગીતો	૩	૦
તીહારીકા (કાન્ત, ર. ન. દેસાઇ કૃત)	૪	૬
પુનગઢના (ગોવેરચંદ મેઘાણી કૃત)	૦	૬
રઢીયાળી રાત ભાગ ૧ લો (ગરબા સંગ્રહ)	૦	૦
.. .. ભાગ ૨ જો ..		
.. .. ભાગ ૩ જો ..	૩	૦
ચળુ ગીતો	૦	
રાસ ગંદોળી	૦	
રાસ તરંગીણી		૬
રાસ નીકુંજ	૦	
રાસ સંગીત (ના મેડ બાકે)	૧	

મળવાનું ઠેકાણું:–

Manager, Indian Opinion
Phoenix, Natal.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
સને ૧૯૦૪માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૮ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૦ જુન, ૧૯૪૨. અંક ૨૫.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર તા. ૨૦ જુન, ૧૯૪૨

મીઠ્ઠા વાક્યો

એ મહાન વ્યક્તિઓના બે માનનીય અને પ્રોત્સાહન આપનારા પ્રવચનો આ અઠવાડીયાનાં વર્તમાનપત્રોમાં પ્રસિદ્ધ થયા છે. એક બ્રીટીશ પક્ષ પ્રધાન મી. વીનસ્ટન ચર્ચીલે અમેરીકાની પ્રજાને ગોડફારસ કહ્યું. બીજું યુનીયનના નોલ્ડખાનાના પ્રધાન મી. જે. જોચ. હોકમેયરે ગયા રવીવારે નેવા-યોર્કમાં સીટી હોલમાં પુરાનો સમક્ષ કહ્યું હતું. એ બન્ને પ્રવચનોમાં દર્શાવવામાં આવેલા મહાન આદર્શોનું પ્રગતિપૂર્વક પાલન થતું હોત તો આજે ચાલી રહેલા માનવસંહારનું દ્રશ્ય કરુણ દુનીયાને નીહાળવાનો પ્રસંગ નહિ આવેલો હોત. અને સર્વત્ર સુખ, શાંતિ અને આબાદી વર્તી રહ્યાં હોત. કુખ્યાત વસ્તુ એ છે કે મહાન વ્યક્તિઓ તરફથી ઉચ્ચ વિચાર દર્શાવાતા આપણે સતત સાંભળીએ છીએ પરંતુ એ વીચારોને વર્તનમાં મુકવાના સંબંધમાં નિરાશાજનક ખામી જોવામાં આવે છે.

મી. વીનસ્ટન ચર્ચીલના આ સુંદર શબ્દો સાંભળો:

> "દુષ્કતાનું વાદળ આપણી ઉપર ઝળુંબી રહ્યું છે. ઈન્સાફનું પોતાના આસનપરથી પતન થયું છે. નિર્બળ લોકોના હકોને રક્ષવા-માટે રચવા જે કરારોને તરછોડવા કાઢી તેને લોભની સાંકળથી અધોગતિમાં રાખવામાં આવી છે અને મનુષ્ય આત્માને, તેની સ્વતંત્ર શ્વાસ લેવાના અને મહાનતાને પુરબહાર ખીલવવાના હક્કોમાં આવ્યાં છે.
>
> આ બ્રીટીશ દ્વીપસમૂહોમાં આપણે અનેક વખતો અને પ્રસંગો, જેને પાછળથીએ મુશ્કેલી-ના પંજામાં જકડી દેવામાં આવેલી છે, તેના દુઃખ અને દુઃખ અભિલાષાઓના વિશ્વાસુ સાક્ષીઓ છીએ, અને વળી તે સાથ તો પણ આપણે અંત સુધી ટકી રહીશું.
>
> ચોકીદાર વગ પુકારે નાશ, ચોરટા કરી ચોરીઓ જે આજે પુરાવેલા પગ ભમી ગયા છે, તેઓએ એક વખત પ્રધાન કર્યો હોત તો મનુષ્ય જાતીને જે ભયંકર સંકટમાંથી આજે પસાર થવું પડે છે તેમાંથી તે ઉગરી ગયો હોત પરંતુ અહંકાર અને ઈર્ષાદ્રષ્ટિની ચોર હતી. એક વખત જે ગુલામોના રાજ્યના પંજામાં પોતાને મૈત્રે સપડાઈ જવું પોતાનું પતન થયા બીજું અથવા આંતરિક રાજદ્વેષો વડે કુંખાયા થયું.
>
> અને આજે ફરી પાછો (હીટલર) હિંદ પોતાની પાછળ પોતાના બાજાઓ સાથે ગર્જના અને ઝેરી હાસ્યોમા સમગ્ર ખંડિયા પાકાશીઓના સાથે પોતાનો બળ પ્રયાસવાની ખાતુરતામાં વિનાસકારક યજ્ઞના કરી રહ્યો છે. ક્રોકોડાઇલ વિકરાલતાનો બેસને ઓદલી સદ્ભાગ્યથી કોઈ શકારો નહિ રહ્યું ન્યાયતાના દીપકને ઓદલી સદ્ભાગ્યથી બુઝાવી શકારો નહિ.....સંપથી આપણે બચી શકીશું. કુસંપથી અંધકાર તર ખાડામાં પડી જઇશું. સંપથી આપણે દુનીયાને ઉગારી અને દોરી શકીશું."

અમને આનંદ થાય છે કે કેટલા શબ્દો ઉચ્ચારતાં, જે દુનીયાનું પોતે ભોગ બન પડેલું હોવાની આજે જીદન કરિયાદ કરી રહ્યું છે તેજ બ્રીટનના દુઃખોના પ્રતીનીધીરૂપ હીંદુસ્તાન નું દ્રશ્ય મી. વીનસ્ટન ચર્ચીલની નજર સમક્ષ ખડું થયું હશે કે નહિ? બ્રીટીશ સામ્રાજ્યની સંહતની વેળાએ ઝબાકતા રત્ન સમાન પરંતુ શાંતિની વેળાએ તેની દાસી સમાન હીંદુસ્તાન પક્ષ રૂ એજ કરિયાદ નથી કરતું કે:

> "દુષ્કતાનું વાદળ અમારી ઉપર ઝળુંબી રહ્યું છે. ઈન્સાફનું પોતાના આસનપરથી પતન થયું છે. નિર્બળ લોકોના હકોને રક્ષવા નખાયા છે. કરારોને તરછોડવામાં અને લોભની સાંકળોથી બાંધી દેવામાં આવી છે અને મનુષ્ય આત્માને તેની બુદ્ધિ ઉદ્યોગ અને મહાનતાને બ્રીટીશ સામ્રાજ્યને પુરબહાર રમવાના લીધેલી છે."

બ્રીટીશ રાજપુરુષોને વિષે મી ચર્ચીલ જેવો દાવો કરે છે કે: "આજે યુદ્ધમાંમાં જરૂરી રાખવામાં આવેલાં રાજ્યો અને પ્રજાઓના હકો અને ઉચ્ચ અભિલાષાઓના તે વિશ્વાસુ વાલી છે." શું હીંદુસ્તાન એમ પુછી નહીં શકે કે હીંદુસ્તાનની આબાદ કરોડની પ્રજાને એજ બ્રીટીશ રાજપુરુષોએ પાતકીપણે મુશ્કેલીમાં જકડી રાખેલી છે તેનું શું?

પણ મી ચર્ચીલના જે શબ્દો અમે ઉપર ટાંકયા છે તે જુઓ. હીંદુસ્તાનના બાબતમાં કરોડ લોકોના વીકાસના ભોગને રોળી દેવામાં આવેલો છે અને સ્વતંત્રતાનો દિપક બુઝાવી નાખવામાં આવ્યો છે તેનું શું? આવતી જે સંપ તરફની દુનીયા પણ બ્રીટીશ સરકાર ના દાવપેચો વડે અધવચ્ચ ત્યાગવામા આવે છે કે જેથી સહુને માટે આપે અધકારમા સમાનતા રહીએ. પરંતુ મી. ચર્ચીલની સાથને માટે મુરોપીયન પ્રજાઓને હાકલ કરે હીંદુસ્તાન પોતા-ના હકમાં મહજ કરે તો તેને પણ પોતાની આઝાદીની ગરજમાં વધારેજ ઉપયોગી થઇ પડશે.

હમે મી. હોકમેયરના વચનો પર વિચાર કરીએ તેમણે યુવાનોને સંદેશો પાઠવ્યો હતો. સંદેશમા મોટામાં મોટો ભાર યુવાનોને ઉદેશ્યો હતો કે જેનો અર્થ ઇશ્વરનું વિશુદ્ધ જ્ઞાન છે. મનુષ્યના જીવનમા તે આજે પણ ઇશ્વર કરે છે અને મુખ્યત્વે તરીકે તેને તરછોડી કરે છે પરંતુ એ દુનીયા ની એક મુશ્કેલી છે કે જે ઈશ્વર યુવાનોને ઈશ્વરપણાને પસંદ કરવી છે અને દુનીયાને તે અદ્યતિક ઈશ્વરની રસી છે. તેમાંથી આપણે સદા ઇશ્વરનો પ્રયત્ન કરીએ, તેમા આપણે ઇશ્વર કરીએ; પરંતુ અંતિમ ત્યાગ તરીકે તેને આપણે વિસરીએ નહિ ત્યાં સુધી આપણા આદર્શોને શાંતિ નહિ મળે તેમ દુનીયાને પણ શાંતિ નહિ મળે."

મી. હોકમેયરે આગળ મનુષ્યજાતી પ્રત્યે-દુશ્મનો તેમજ નીચે પ્રત્યે-વફાદારીનું સુચન કર્યું હતું કે જે આજના વખતમા ગંભીરતા પણીજ મુશ્કેલ છે. પરંતુ તેમણે જણાવ્યું કે એ વફાદારીજ બીજી સઘળા વફાદારીઓ કરતાં ઉચ્ચ સ્થાને વફાદારીઓ કરતાં ઉચ્ચ આગળની છે કેમકે એજ વફાદારી છે કે જે પવિત્ર સઘળી વફાદારીઓને ટકાવી રાખ-નારી છે. અને એ વફાદારી તે ઇશ્વર પ્રત્યેની વફાદારી છે, "તમે, કે આજના યુવાનો છો, અને આપની કાલના નાગરીકો છો, તેઓ ઇશ્વર ની સેવા કરો, એજ પ્રત્યેક મનુષ્યને કરેલી ઉચ્ચ આદેશ છે. અને ઇશ્વરની તમે સે-વેચા કરી શકશો જો મનુષ્ય ભાત્રાને પોતા તરીકે તમે તેનો વિચાર કરશો, અને સમસ્ત મનુષ્યોને તમે એજ ઇશ્વરના કુટુંબીજન તરીકે ભાઈઓ તરીકે જોશો."

આ સુંદર વિચારોનો હાલના ભયંકર યુદ્ધ અને તેના સમસ્ત દોષોની સાથે મેળ શી રીતે બેસી શકે; આ દેશના સમસ્ત અગ્રણ અને

ગતાપીકાર બીજાના લોકો તરફની સતાપકની સાથે મેળ રહી રીતે ચેની શકે. યુરોપિયન સરકાર નો ગ્રેગેસ્ટાની નીતીની સાથે મેળ કી રીત બેસી શકે. અને અતી અને વર્ષના આધારે પ્રજાના એક વર્ગના મનુષ્યવની તરીકેના કુદરતી હક્ક છીનવી લેવાને રજા છે તેની સાથે મેળ કી રીતે બેસી શકે? શું એ તોફેર પ્રકરના કુકલ્પનીજનો નથી! શું એ વખત હજી નથી આવેલો કે જ્યારે આ સુંદર શબ્દો અને વિચારો ને આચરણમાં મુકવામાં આવશે જોઇએ! તમ બધા બીજા એ શબ્દોનો અર્થ કોજ નથી. દુનીયાના ભાવીપ્રજાના સુખ અને શાંતિનો આધાર જેટલે દરજ્જે આપ જેટલી પ્રમાણીકતાથી સરાજનો આ અમલની બાબતપર વીચાર કરશે તેનાપર રહેલો છે.

કોમી રમખાણો અંગે ગાંધીજીનું નિવેદન

તા. ૯મીએ રમાયેલી કોમી રમખાણોના સંબંધમાં મહાત્મા ગાંધીજીએ તા. ૧૪મીના રોજ નીચેનું નિવેદન બહાર પાડ્યું હતું.

"દેશના મહત્વનાં ઐતિહાસિક સ્થળોએ હીંદુ-મુસલમાન રમખાણો કાયમી નીવડ્યાં છે તેથી શું સમજદાર માણસોને જરૂર દુઃખ થવું જોઈએ પરંતુ બાર દુઃખ તો વિશેષ છે. આ બાબા દીવસોમાં મહાસભાનો અવસર ત્યારે ઉત્સાહજનક નહીં એવું દેખાય છે. ૩. રમતોએ આપણે જંજાળી અને કામકર પુરવાર થયા. સ્વરાજ્ય અર્થ રમતોએ આમ, કુંદ અને નીર્દોષ આમુસો (પ્રાણાયામ સુદ્ધાં) ના પ્રયત્ન એ પદ્ધતીઓ જાણી જાત, અને પોતાના ઘરને ભયાવહની પાતર દેખતો. લોકો પરસ્પર છેદી નાખી મર્યા છે

મહાસભાની અસરનું માપ તેના પ્રયત્ન કેટલા સુધ્યો છે તેપર નથી કાઢી શકાતું, પણ મહાસભાનું બળીજ કેટલે આંકે બાધક થયું છે એપર આવી શકાય છે એટલું તો સ્પષ્ટ દેખાઈ છે કે, આવાં રમખાણો તથા એના જેવા પ્રસંગોમાં એ મહાસભાની અસર નહીં જેવી છે. કેટલીક વ્યક્તિઓને બાદ રાખીએ તો કહેવું પડે કે, તોફાનવાળા વીભાગમાં હીંદુઓ કેપર કે મુસલમાનો ઉપર મહાસભા ની મોટી અસર કે નહીં જેવા ચાહક પાકી ગયા છે. અને આટલો મળ્યા છે તે કરતાંયે બળવાન છે કે, દાખલા તરીકે અમદાવાદમાં કેટલાક ગતુની મુસલમાનોએ હીંદુઓની મદદ ખુંદીને લીધા બાબાને ભરાદાપૂર્વક એટલે કે પુરું તૈયારી કરીને મુકાબલો કરવાની પદ્ધતિ અપી છે. હીંદુઓએ બહાદુરી પુર્વક તેમનો સામનો કરવાને બદલે અને ત્રાંગાઓનો વિરોધ કરવાને બદલે મુકાબલાના મેદાનોમાંથી હત્યારાની સંખ્યામાં તેઓ કુદર બધને મારી મુકવા અને પોતે પોતાનો ન બાકરા ના કુબધાયોરો જેટલાજ તેઓ જંજાળી બન્યા.

આને બદલે મહાસભાની અહીંસા સાથે કશું સગતુંબગતું નથી હોઇ ઉલટા મહાસભાના સભ્યોમાં મોટી હાજરી આપનારા નો આ મોટા દોષ છે!

બાબા પ્રસંગોએ આજ ના ઉપર મહાસભા પાસુ ન રાખી શકવી દોષ ના જોઇ પ્રત્યક્ષ અહીંસ અને તરીકે મહાસભાની અહિંસાની માપ ત્રાજી કુંગળ નથી. બીજાઓ ઐતિહાસિક બાબી બધા મહાસભાની બાકાત નથી કે રાજકીય સવાલ ચુસ્ત બધા રહે અને બીજાઓ બરબાદ્યન્ત પ્રયત્ન કર્યો રીતે બધા રહે એવો સંભવ જેવા નહીં. પરંતુ બીજાઓ કોમોની બહાદુરી ભરેલી અને મહાસભાવાદીઓ રાજકીયની પૂરતા ઉપાદારી પોગ્યતા કે બહાદુરી મેળવવા શકવાના નથી.

આપણે તો સરકારના હાથ બીજે કેટલે પુરેપુરા રોકાયેલા છે, અને બધાં આપીસ કરોડ લોકો કપર તેઓ રાજ કરે છે એ રીતે બધા ચલાવી રહ્યા છે એ એક મોટી ચમત્કારની છે. તેમનો મજબુત આત્મવિશ્વાસ અને પ્રોનાયક શક્તિ વાપરવાની તેમની કુશળતા એ વસ્તુઓથી તેઓ હીન્દુસ્તાન ને ગુલામીમાં રાખી શકયા છે. પરંતુ સામાન્ય સંજોગમાં જેટલી મોટી પણ શાંતિ તેઓ બધાવી શકે એ તેટલી પણ શાંતી તેઓ બતાવી શકે એવી આશા ન રાખી શકાય. પોતાની સત્તા કોઇપણ રીતે જોખમાય રહે એની તેઓ પોતે રાખશેજ, પણ તેઓ આપણને એક બીજાનાં ગળાં કાપતા દેશે અને બધારે પોતાની સત્તા કોખમાયાનો બધ ઉભો થશે બારેજ તેઓ વચ્ચે પડશે.

મહાસભાવાદીઓનો માર્ગ સ્પષ્ટ છે. તેમની અહિંસામાં કશો છુટ છે કે નહીં એ એમણે બધાસકુ જોઇએ. બે કોમ પ્રેમ પરસ્પરના અને એવા બીજા બનાવોનું નીયમન કરવાની શક્તિ એ અહીંસામાં ન હોય તો અસ્થિત સ્વાતંત્ર્ય મેળવવાને માટે તેનો કશો ઉપયોગ નહીં થઇ શકવાનો. કું અરીબ્ય બાબુ પે કે સત્તાનો ખરો દબાકો એનાનો પ્રસ્ન બધારે આગીને ઉભો રહેશે બારે બહાદુરોની બધાય બહીંસા રીબાય મહાસભા એ સત્તા બારજ કરવાનો અધીકાર કે જબાબદારી નહીં જોગવાઈ હોય. બધા તો તેમના હાથમાં આવશે જેઓ હીંસાનો ઉપયોગ અસરકારક રીતે કરવાની શક્તિ બતાવતા હશે. દીનાનાથ કરવાની કુશળતાના અને બહાદુરીનાં બધા જબાબ્યુ બહાદુર એવાં બે બળોએ એક બીજાની સામે મોરચા માંડ્યા છે બન્નેનો ઉદ્દેશ બીજી પ્રજાઓ ઉપર બાધીપત્ય મેળવવાનો છે એમાંથી એક સારો તો બીજો નરશો એવા મતભેદની પબ્લી કલ્પના કેવા બધા સારાયો માન્યા જીના રહેવાનું નથી કે એમ કેવા મે બાહ્ય પ્રવર્તણી કરવા જેવું નથી. બારેને એક બીજા ના કરતાં જરા બીજો ઢોષ કે બધારે ખુંદો દોષ પબ્લ તે તપાસવાનાં મન બહુ રસ નથી. મારે મારે તો બીજો મોટી પુરતી નથી છે. સ્વતંત્રતા માટે બહીંગાને ચરસ બાંકા તરીકે ગુલામીમાં જકડતા બીજો સામ્રાજ્યવાદ સાથે મારે કેટલું લડવું જોઇએ તેટલુંજ નાજીપાર અને ફ્રેંચોના સાથે લડવું બાબએ.

પરંતુ સવાલ તો એ છે કે આ સામ્રાજ્યવાદ કેને બાપણે નબળાંના ભોગબાગ બનતા છીએ તેની સાથે લડવાનું પબ્લ બહીંસક રીતે સાથેસાથ લડવાનું છે બરૂ! અબાર સુધી તો વાત કરતાં કરતાં સત્તા મેળવવા જવાની હતી, પરંતુ હવે હીંદી રાજદ્વારી પુરૂષ બન્યા છે કે સત્તા ઝોંટીને ન બારેબર આપવામાં આવે એવી ઝોરીશની ચળવળ પબ્લ કરવા નથી અને હવે તો બે એવી તરફથી નારાજીમાં આપબાને જબાબ્યુ આપવું કે, બુલેટવાળીથી આવું કશ મેળવવાની આશા આપણે બીટીશ સત્તાધીશો પાસેથી રાખવી નહીં. સત્તા મેળવવા બાપણે ચાહે તો હીંસક રીતે બહીંસક રીતે પબ્લ આપણે તાકત પકડવાનું તો કેજ પકડી એ બદનાર રાષ્ટ્રીય મહાસભા દોષ. મુસલીમ લીગ દોષ કે હીંદુ મહાસભા દોષ બારી જોરની બાબરી તો સાફજ સમ છે કે આ બે કોમી સંસ્થાઓ આમપક્ષે બારે જોરથી કે હીંદુ મુસલમાન, ખ્રીસ્તી, શીખ, પારસી, પડુકી સહુને બારે સ્વાતંત્ર્ય કદી મેળવી શકવાની નથી. સ્વતંત્ર મહાસભા એ એકજ સંસ્થા છે, કે જે રાષ્ટ્રબાતંત્ર્ય બાપવા રાષ્ટ્રીય સંગઠન બારે મહેનત કરેલી છે પરંતુ એ મહેનત અર્થ જરૂરી તેમ મહાસભા પોતે રાજકારણના ક્ષેત્રને સાચો નીષ્ણાતથી વધારી નહીં રહે. મહાસભાના પબ્લા નેતાઓ જેવાં દોષ બધા મહાસભાવાદીઓ પોતાના મંતવ્ય અકર્મ બધવા તો ખુશીથી રીતે મહાસભાનો ભાગ કરે તેનું બને દુઃખ નથી એમને મન હીંદુ બધવા તો મુસલમાન બધવા તો બીજા કોઇ એવા ભેદ નથી, એવો પાંચ લાખ માણસો બને બધે તો મહાસભાની બમલદત જેના કરવાનો ભાગ કું કાંઈ સહીત. કયા પ્રકમે સંપ્રદાયના દોષ એ દરેક બાબતની પોતાની પ્રજાની વાત કે પબ્લ પ્રકમે સંપ્રદાયને રાજદ્વારી ક્ષેત્ર સાથે કશો સંબંધ દેવા ન દેવો જોઇએ.

બારે મહાસભાવાદીએ શું કરવું. તેણે કોઇ પબ્લ પક્ષ સાથેનો નીબધ પુર્વક કબારે કરવો જોઇએ અને બધારાકારમાં પબ્લ બહેનોએ કબું" તેમ પોતાની જાતને જોખમે બને હીંસાનો ઉપયોગ કર્યો સીવાય બાકીનાં બાકી પોતાનો બધારાનો બાકીએ બારી બાબુમાં બાવ

કરે. આપણે જાતીવાળા જનવાનું છે અને એ વસ્તુ કોઇની આપી આપવી નથી અને તેથીજ કોઇની લીધી પા. લેવાની નથી. બળ પોતાના પ્રોટેક્શનોનો પણ એ પાર તેણે આપવા જોઇ છે કે દીસા પણ સત્ય અને અસત્ય, સ્પષ્ટ અને મેલી, બે પ્રકારની દોષ છે. ગોઠ નીદોષ માણસ આપણા ધર્મોના નથી માટે બળ ન વાપરે એવી રીતે તેને મારી નાખવો. અમારા તો તેની પાકકત બાજી નાખવી એમા કશી બહાદુરી નથી. આમ કરનારા પોતાની જાતને કલંક લગાડે છે અને સ્વતંત્રતાની આપણી માગણીને તો જરૂર નુકશાન કરે છે.

આવુક સંજોગોમાં મહાસભાવાદીઓ શ કરી શકે એનાં બીજા દાખલા હું આપીશ ...મહાસભાવાદીને કોઇ દુકાન નથી ન પોલીસ કે સરકારના વફાદારી માંગવા નહીં કરે ન તેઓ પોતાની કરજ બજાવવા દોષ તેમા વચ્ચે પણ નહીં આવે પરંતુ જો પોલીસ કે સરકાર વાળા પક્ષપાત કરતા દોષ અથવા પોતાની સત્તાનો દુરૂપયોગ કરતા દોષ તો જરૂર જખાણે તેમને અટકાવવા જતા પોતાના જાન ગુમાવતાં તે અચકાશે નહીં. આ વિચાર જરૂ ભયંકર લાગે એવો છે પરંતુ તેનો જો સંપૂર્ણપણે અમલ કરવામાં આવે તો તે ડેખાવ છે એવો ભય કર નથી. કારણ કે તેમ કરવામાં જો મહાસભા વાદીની હુય થઇ હશે તો સાહસ કરનાર તે પોતેજ હશે પોલીસ કે સરકારી સીપાઇ નહીં એક જુવાનીઓનો દાખલો હું જાણું છું. તેણે બહાદુરી બતાવીને પોલીસને શરમાવી સંકટો જાન બચાવ્યા હતા. તેણે માત્ર અગલદારના ઘોડાની લગામ પકડી લીધી અને તેને ગફલત અવાજે કહ્યું કે, તમે ગોળીબાર કરવાનો હુકમ ન આપો, ટોળાને સમજવીને વિખેરી નાખીશ.

મારો કે કોઇ હીંદુ સરઘસને મુસલમાન બના ર્યા પછને પસાર થવાનો હક છે. મહાસભાવાદી એ હુમલાખોરો ઉપર બાજબળ બતાવતો નથી. ઉલટા વિરોધ કરનારા મુસલમાનો પાસેથી રસ્તો મેળવવાની માગણી કરતાં તેણે પોતાના જાન આપવા જોઇએ. તેનું તાત્કાલીક પરિણામ કૂલ્ય આવશે. પરંતુ બેલા મહાસભાવાદી બહાદુરીનો પારસો પોતાની પાછળ મૂકી જશે. અહીંસાનો આ એક સારો પ્રયોગ થશે. આપણે બાદીઓની સામેની લડત પૂર્વક જાન અને માલનો ભોગ આપવાં શીખવું જોઇએ. મુસલમાનોના બરઘરો હીંદુઓના બના યાથી પસાર થવાનું હોય નહીં પણ આજ નીયમ લાગુ પડે છે. જ્યાં સુધી આપણામાં કેટલા સંપૂર્ણ રીતે નીર્ભય રહી પોતાનો જાન આપીને જનતાને ભોગ કરી નહીં ત્યાં સુધી પરસ્પર સહીષ્ણુતાની કળા આપણે નહીં કેળવી શકીએ.

મારો કે એક ટોળું એક કાગની બીલકતને આગ લગાડવા ઉલટયું છે, અથવા તો એકાદ મંદીર કે મસ્જીદને અપવિત્ર કરવા બીજું ટોળું તૈયાર થયું છે. ત્યાં મહાસભાવાદી એક દોષ કે અનેક તેણે ટોળાનો આવેશ રોકવા માટે પોતાનો જાન આપવો જોઇએ.

એકલ દોકલ માણસ રસ્તે જતા બીજા માણસને છુરી ભોંકવા પ્રયત્ન કરે છે. પોતા ના જાનને જોખમે પણ મહાસભાવાદી તેનો કરવા તત્પર થઇને તેના હાથમાંથી છુરી ખુંચવી લેશે.

આ નીવેદન અને ખાસ કરીને તેમાં આપેલાં દ્રષ્ટાંતો વાંચીને કદાચ મહાસભાવાદી આગેવાનો કહેશે: "અશકય" વાહ, ત્યારે હું કહું છું કે, દીંસક ઉપાયોથી જો તો અહિંસક ઉપાયોથી સ્વતંત્રતા મેળવવા એ ઘણા જે વધારે 'અશકય' છે, પરંતુ બહા વીનાતાઓને જે અશકય દેખાય છે તે અહાવાળાઓને માટે શકય બનશે. કહેવામા આવ્યું છે કે, મહા તો મેરૂને પણ કંપાવી શકે. હું આટલું કહીશ હું કે, સ્વતંત્રતા જો તો મેળવી એકતા, બારે ખલીફાન, વીરતા અને આત્મવિશ્વાસ જે અહા ના પર્યાય છે, તે વીના શકય નથી.

હિંદુઓની કાયરતા પર સખ્ત કટાક્ષ

ગયા બહિનામાં બહારમાં મુસ્લીમ લીગનું એજીટેશનલ અધીવેશન થયું હતું તેની પહેલાં અને પછી દાદા અને અમદાવાદમાં કોમનિપત્ત અને નાગદીનાં કોમોથી બારેલા હીંદુ–મુસ્લીમ દંગા થયા. બાકી જગ્યાએ ચુંટા એટલે કોમનિપત્ત અને હીંદુઓએ નાગદીની બરાબરના બનાવ્યા.

એટલું તો સાફ માલુમ પડે છે કે આ દંગા પોલ્સના વિના કે એકાએક થયા નહોતા: તે કોઇને કોઇના નિશ્ચીત ઇશારા પરથીજ થયા છે. એ ઇશારો માણ કરે છે અને કેવી રીતે કરે છે એ હું નથી જાણતો. પરંતુ અનુમાન માત્ર છે કે બશારો કેટલાક દિવસ પહેલાંજ આપવામાં આવે છે અને દંગાખોરોને તૈયારી માટે પુરતો સમય આપવામાં આવે છે. આ દંગાના શો હેતુ હતો? તે વા માટે કરાવવામાં આવ્યા? શ એમજ માનવું કે તે પાકીસ્તાનની માંગણીને વધારે જોરદાર બનાવવાને માટે છે? અગર દંગાનો એ હેતુ હોય તો તે વિષે મારો નિચાર કરી લેવો જોઇએ. પાકીસ્તાનમાં જે માંગણીઓ પેશ કરવામા આવી છે. એક, જ્યાં મુસલમાનોની વસતી ઘણુ દોષ ત્યાં તેમના બાજનું સ્વતંત્ર પાકીસ્તાન બનાવવામા આવે અને બીજું પાકીસ્તાનની હીંદુ અલ્પમતી તથા 'પાકીસ્તાન' ની મુસ્લીમ અલ્પમતીની સુરક્ષા માટે વાજબી સલામતીઓ પોજવામાં આવે (પાકીના દેશને 'પાકીસ્તાન' જ કહેવા જોઇએ,

લેખક: શ્રી કીશોરલાલ મશરૂવાળા

કારણ કે એમ નથી માનવામા આવ્યું કે એ પાકીસ્તાન બાદ હીંદુસ્તાનજ રહેશે. તેના દ્રવિડસ્તાન, અછુતસ્તાન વગેરે જમે તેટલા ટુકડા કરવામાં પાકીસ્તાનના પોજકોને કોઇ વાંધો નથી.)

દાકા અને અમદાવાદના દંગા જો કોઇ પણ માગણી કરતા દોષ તો તે ઓછામાં ઓછું કે સલ્તાનતીઓદ્વારા અલ્પમતીવાળાઓની રક્ષાની બાસા જ અર્થ છે. બંગાળામાં મુસલમાનોની બહુમતી છે, મુસ્લીમ લીગની ત્રિગામતી સરકાર છે અને હીંદુઓની રક્ષાને માટે ગવર્નરને બાસ અધીકાર આપવામાં આવ્યો છે. આમાં અલ્પમતીવાળા ઓની રક્ષા કેવી રીતે કરવામાં આવી?

અમદાવાદમાં મુસલમાનોની સંખ્યા ઓછી છે અને ગવર્નરનું રાજ્ય છે ત્યાં એ કમ પણ રાખવું કે પોતી સંખ્યાવાળાઓજ બાસાબાર કર્મી અને બહુમતિયાળાઓનીજ બાનાબારામી થઇ? બહુમતી અને અલ્પમતીના નામે જે હરેબનું બાબર ચરમ થઇ રહ્યું છે તે કેટલું જુઠું છે' મુસલમાનો મારી રીતે જાણે છે અને સરકાર પણ મારી પેઠે જાણે છે કે રાજ્યની તરફથી રક્ષાની આશે જો કોઇને પણ બારેબારી જરૂર દોષ તો તે હીંદુઓને છે પછી હીંદુઓ મુસલમાનોથી બારેલા પ્રદેશોમાં મુઠીબાર અને અહીં નહીં દીબરામલા દોષ, ના મુઠીબર મુસલમાનોની વચ્ચમાં હજારોની સંખ્યામાં આવેલા દોષ. હીંદુના જેવો કાયર આખા દુનીયામાં બાગ્યેજ કોઇ હશે. તેનામાં સ્વયં મરવાની હિંમત નથી દોતી, તેથી તેને હમેશા બીજાનો હાથે મરવું પડે છે. હીંદુ બાદે મરહદમાં રહેતો દોષ કે સિંધમાં રહેતો દોષ યા મુબઇ કે અમદાવાદમા રહેતો દોષ, તે પોતાના પૈસાથીજ પોતાનો જાન બરીદ કરતો દોષ છે. માનો કે તેનો જાન બરીસ્કારા રાજબારાની ઘઢીવાળ છે. જ્યારે સંકટ આવે છે ત્યારે બડીયાળા જેમ બારસ્સામા સાથે રહે છે, તમ ન પોતાનો જાન સાધને જાગે છે. બીજો બાલ બાલબાન અને પોતાના બાલકોને પણ તે લાને સા છોડતો જાય છે. મુસ્લીમ લીગની પેઠે સરકાર પણ આ દંગાના પ્રસંગે એક રીતે તો પડકાર કરતી દોય એમ માલુમ પડે છે. બીજ બાજી રીતે આહવાન કરે છે કે 'કાંતો અમારી માંગણી મંજુર કરો, બાયતા લડવાને તૈયાર થાઓ' સરકાર એમ બતાવતા પ્રસંગે છે કે તેના સિવાય હીંદનું બીજું કોઇ રક્ષક નથી—ન બહારના આક્રમણથી કે ના તો બાંદરના દંગા સીલાદથી, એથી દંગો સારી પેઠે જામ્યા પછી તે "રક્ષણ કરવાના હેતુ" થી લગામ કુદી પડે છે અને સરકારને જોરે પોતાની કુકમત કાયમ કરી લે છે. સરકાર બાપણને જો બતાવવા માગે છે કે જુઓ, અહિંસા કેટલી નકામી વસ્તુ છે! કુશક કબાવવાને બજાર લાવનાં જો બાર માં

જાય છે તો મહાસભાવાદી નેતાઓ પણ સરકારના દરવાજે દોડી જાય છે અને વારંવાર એવરામ રવાના કરવા માટે વિનતિઓ કરે છે; એટલે અહિંસાના નામે મહાસભાનો વિરોધ કરવો એ કેટલો ઢોંગ છે. હીંદુ મહાસભા પણ કહે છે કે ગાંધીજીએ અહિંમા અહિંસાનું સ્વપ્ન કરાવીને હીંદુઓને ડરપોક બનાવી દીધા છે. આમાં સુભાષ એકલી જ કે, હીંદુ ડરપોક છે, પરંતુ અહિંસાની અસરને લઇને તે ડરપોક નથી બન્યો. એનું પુરુષાતન ઓછું થઇ ગયું છે. અંગ્રેજોના આવ્યા પહેલાંજ એનું પુરુષાતન ઓછું થઇ ગયું હતું અને અંગ્રેજોએ એને બાકીનું ઓછું કર્યું.

હવે આપણે માટે વિચારવાની મુખ્ય વસ્તુ એ છે કે, હીંદુઓનું પુરુષાતન કેમ વધે? હીંદુસ્તાનના લોકોની પાસે તલવાર નથી અને સરકાર પણ એને કદી તલવારો આપવાની નથી. કેટલાક હીંદુઓનો એ ખ્યાલ છે કે બીજું કશું નથી તો પણ મુસલમાનોના તો લાકડી અને છરીનો ખુલ્લી રીતે ઉપયોગ કરતા હોય છે. આપે પણ એનો ઉપયોગ કરતાં કેમ ના શીખવું? જેમાં સરકારને પણ વાંધો લેવા જેવું નહિ લાગે, જે આજે પણ ઘણાં વર્ષો વીતી ગયાં છતાં પણ એનાથી જે કાંઇ બરાબર થયું, તો આ બે હોકાની જ થશે. એનાથી સરકારનો વાળ પણ વાંકો નથી થઇ શકતો, બાકી રહ્યું, એની જડ મજબૂત થાય છે. બાકી બેર, જ્યાં કંઇ ના ચાલીને, કેવળ આત્મરક્ષાની દ્રષ્ટિબિંદુ એ લેવડાવે.

આપણે ઘરઆંગણ બાર રાખ્યું હતું કે મારી આપણા બની હાથમાં લાકડી કુહાડીવારોની સામે બાથ રહેવાની હિંમત આપી સુધી નહિ દોષ ત્યાં સુધી લાકડી અથવા છરી માણસની રક્ષા કરી શકશે નહિ. જ્યાં સુધી માણસ પોતાનો જાન લોખમમાં નાખવાનો અચકાતો હોય અને બચવા ઘાતકીઓની ભાગી જવાની પોતાને સલામત માનતો હોય, ત્યાં સુધી કોઇ પણ હથિયાર એને બચાવી નહિ શકે. દિલમાં જે સાહસ હોય તોજ હાથ ઉપયોગી થાય છે પણ હિંમત વગર હાથ બાનારને માટે હાથ પોતેજ વધારે નુકસાનકારક નિવડે છે. હાથ ચલાવવાની આવડતનું નામ વીરતા નથી. બચવાનો માર્ગનો કરવાની પ્રવૃત્તિને વીરતા કહેવાય. આને છે. જેના મકાનમાં રક્ષણને વાસ્તે બોમ્બકાર ઘણેરો કરે છે તે મકાનમાલીક કાયરજ તો છે, પણ જે પોતે બોમ્બ વીર બની શક

ગાંધીજી શું કહે છે?

અહિંસાની બાબતમાં કેટલાક લોકો જાણીબુજીને અને કેટલાક બેદરકારીવશ ગાંધીજીના મંતવ્યનો અનર્થ કરે છે. કરપીણ જનતા મોં બાંધ, બેબાકળા, બબાકાર વગેરેનો સામનો કરવાની કસિ ઉત્પન્ન કરવાનો જો ગાંધીજીનો આદેશ ન હોય તો એનાજ કહેવું રહે કે તમારા બેવકુફાના એમનો કોઇ આદેશજ નથી. ગાંધીજીએ કોઇ દિવસ એવું નથી કહ્યું કે, જો કોઇ તમારો જીવ લેવા આવે તો તમારે મુકાબલો કરવોજ પડે તો હાથે ગોળીબાર અહિંસાથી જ કરો. બચવા નિરાશ્રય રહીજ કરો.

ગાંધીજીએ તો બહુ સાફ સાફ કહ્યું છે કે, "કરપો. બિલકુલ ના રહો, કાયર ન બનો, બેબાક બોલવાની હિંમત કરો; તે અહિંસાથી સામનો કરશો, નિરાશ્રય દોવા છતાં કરશો તો બહાદુર બનશો, કાયરતાનો અન્ત જલ્દી અને સીધા રાજમાર્ગ આવશે, વળી કુ પણ તમને કરતો બતાવી રાક્ષસ અને તમારી પાસેથી કામ પણ લઇશ. પણ હિંસાથી સામનો કરશો તો જરૂર તમારા કરતાં વધુ બળવાન રાક્ષસથી

સત્યાગ્રહી નેતાઓને

—૭—

તારી જો હાક સુણી કોઇ ના આવે
તો તું એકલો જાને રે!
એકલો જાને, એકલો જાને.
એકલો જાને રે. તારી...

જો સૌના મ્હોં સીવાય
ઓરે ઓરે ઓ અભાગી
સૌના મ્હોં સીવાય.
બધાં જોઇ જોઇ ફેરી ફેરી
સૌએ કરી જાય.
ત્યારે દેવું બોલું
ઓરે તું મ્હોં મુકી તારો મનનુમારું.
એકલો માને રે. તારી...

જો સૌએ પાછા જાય
ઓરે ઓરે ઓ અભાગી
સૌએ પાછા જાય,
બધાં રહ્યા બસે નીસરયા દાર્યે
સૌ મુખે સંતાપ.
ત્યારે કંટક રાને,
ઓ તારે દોહી નીજળને ચરણોમાંય
એકલો માને રે. તા...

જ્યારે દીવો ના બળે કોઇ,
ઓરે ઓરે ઓ અભાગી
દીવોના બળે કોઇ
બધારે ઘન ઘોરી તુફાની રાતે
બારે બાણે તોર લેજ
ત્યારે આકાશો માંને
તું બાળી જા સૌનો દીવો.
એકલો બાર રે તારી...

મૂળ બંગાળી કવિ-ટાગોરના બંગાળી કાવ્યનો મહાદેવભાઇએ કરેલો ,અનુવાદ 'નવ જીવન' માંથી.

સામે કમાલ બતાવે પરંતુ કરી રીતે સામનો કરવો એનો નિર્ણય તમારે કરી લેવાનો છે. નિરાશ્રય દોવા છતાં પણ અહિંસાથી સામનો કરવાની હિંમત જેમાં ન બાકી રહે તો હથિયાર રાખીને હિંસાથી પણ સામનો કરો. પરંતુ કોઇને કોઇ રીત બોબાકમાં છુટવાની હિંમત બતાવો."

નિરાધાર આક્ષેપ

પણ મૂળ વાતજ એ છે કે જેમને આ બોબાકમાં ઉતરવું નથી, બિનજરૂરી જાન બચાવી બચાવીને સાચવ કરવા રહેવું છે, બરાબર જોઇ વધારી વધારીને લાગ આવી ગયો છે, તેમને આખી જનતાનું બળ વધારવાની જરૂર જણાવી નથી. થોડાક મુઠ્ઠીઓને હાથ પર રાખવા એટલું કિંમતના સ્વાર્થ માટે પુરતું છે. મુઠ્ઠીઓને પોષવાને માટે કરોડોક જનતાની સહાનુભૂતિની બોગને જરૂર પડે છે. બોમ કરવા માટે જે બહાદુરી આમણે ધરે છે કે અહિંસાને લીધે અમારે બેદલમેદાન નીકળી ગયું છે. સાચો સાચ એ કોમી દ્વેષ પણ વધારવા જેવ છે. પણ જેની પાસે જોવા લાયક કોઇ ચીજ બાકી પડ્યજ છે એની નાહાલ વધારવાની કે બોનાગાં સાહસ પેદા કરવાની યોજના તો પ્રશ્નોજ રહી જાય છે.

જાન અને માલ ગુમાવવાના કરતે હીંદુ બધાં સુધી નિર્ણયની નહિ આવે અને એ કર કાઢી નાખવા માટે પૈસાની મદદથી બોતાની સમાજની ખરીદારીજ એ શ્રેયસ્કર સમજશે, ત્યાં સુધી બકાસુરની બાકર વારંવાર એની સામે એ મ્હોં પ્હોળું કરીને ઉભો રહેશે.

હીંસને હિંસામાં સદા જે હીંદુ મહાસભાને પણ અદા હિંસાજ છે. અને નાને છે કે દેશનું રાજ અહિંસાથી નહિ ચલે. ઠીક છે, એમ તો એમ, પરંતુ એકબીજાને નિર્બળ બનાવીને યા બરબાદ કરીને આપણા દેશની પરાધીનતાના કેપણને કઇ રીતે ટ્રેકવી શકશો? બધાં સુધી અંગ્રેજોને અહિંસા હકનું છે, આ સુધી ન સમજાવું પાકીસ્તાન બની રહે કે ન "આર્યસ્તાન" કે ના હીંદુસ્તાન, તમેમ બોલવી કર સુધી કોઇ પણ કોઇ પણની શક્તિ વધવા નહિ દે, કે જેને લઇને એમના બાલબાલને કટકો પાડે. એ મારે લોમો ઝોકને પોતાના હાથનો એટલો બાર બાવા નાહ કે ન કોપી આ દેશના ઓજાર કોમ કરી રહે બરાબર જોવી રીતે પોતાના કાયદા માટે સાપ અને નોળિયાની લડાઇ કરાવે છે બોલીજ રીતે તેઓ બન્ને કોમોને અમુક હદ સુધી લડવા દેશે. પછી બન્નેને જુદા જુદા પટારામાં પુરી દેશે.

ગાંધીજીએ કેટલીયે વખત જણાવ્યું છે કે, એમને બોમની અહિંસા અને મહાસભાની અસાક્ષાત્કારી કોકસાહી સામે વિરોધ દોવા અને એમને કોઇ કોઇ પ્રકારની સામાજવાદી માં વિશ્વાસ બેસા લોકોના છાપણીઓ લોની કરવાને બદલે હીંદુસ્તાની સાક્ષાત્કારના સિદ્ધાંતો પર એક બોમ પક્ષની સ્થાપના કરી રાક છે અને એની રીતે પણ હીંદુસ્તાનને અંગ્રેજ સાક્ષાત્કારવાદી સામે પુકારવો કરવા માટે બાય બાન અને સંગઠિત કરી રહે છે પરંતુ બધા રચનાત્મકની તો દેશને કમજોર બનાવવા સિવાય બીજો કોઇ પાર પડતો નથી. બાબાસો કહ્યું છે "બળવાન નહિ સિપાહના આધારમે" બેર કરના" અને બાબાસાબાપમાં બેર બાંધવાનું શીખવતો નથી પરંતુ મુસલીમ લીગ અને હીંદુ મહાસભા કરે છે, "બધે એ બિજાને છે, પકડનાર બેર બાબાનું" અને બરાબર ઉચ્ચારે છે. "બારતુ"

રાષ્ટ્રપતિ આઝાદ

ચોમાસાથી દુનીયાને જોતી બે આંખો, ઉંમર ૫૭–૫૮ વરસની, સાંકડું કદ આને પાતળું શરીર, ચાંદી કેરાનથી કાપેલી મુછો અને ગોરાને જેવી બનાવેલી દાઢી, પાતળા ગાંધી કાનની આસર,—આ વ્યક્તિ તે મક્કાના આબુલ કલામ આઝાદ જેઓ આજે આપણી મહાસભાના પ્રમુખ છે.

જન્મકોયાન અને

અરબસ્તાનની પવિત્ર ભૂમિ મક્કામાં એ જન્મ્યા હતા, સન ૧૮૮૬ ના. એમના પીતાનું નામ મૌલાના મુહમ્મદ ખૈરૂદ્દીન હતું. એઓ પણ વીદ્વાન હતા. એમના કુટુંબ મુળધોજ પ્રખ્યાત ... ને સર્વમાનપીજ વિદ્વાનોનાની એમને પ્રસ્તાની ધર્મશાસ્ત્રના સ્તંભરૂપ છે. એ પીરોજ ખાનદાન બુદ્ધિહીનતા પક્ષ મુસલમાન સુધારાઓના કતીહાસમા બહુ મુનો છે પતિ હસ્તના અફઘાનના બાબાનામા ... એમ બાબાસુદ્દીન તું નામ આવે છે, તે એમના પૂર્વજ હતા. ૧૮૫૭ના બળવા બાદ એમના પીતા મક્કા માં જઇ રહ્યા હતા.

મીસરમાં વિદ્યાભ્યાસ

બાલપણમાં એમને અરબી તથા મુસ્લામી ધર્મશાસ્ત્રોનું શીક્ષણ બાપદાદા આપ્યું હતું. ઘરની અને ઉંડું જ્ઞાન પણ એમણે મીયું છે. એઓ મીસરના પ્રસીદ્ધ વિદ્યાવિદ્યાલય કેરોના અલઝાઝહરના પણ બાપના હતા. પંદર વરસ ની ઉમ્મરમાં તો આ બધી બાબાઓ અને ધર્મશાસ્ત્રોમાં પારંગત થઇ ગયા. બાલપણથી એમણે ઇબાદ, ગીબ્ર ને તુર્કીમાં મુસાફરી કરી હતી. એમણે દુનીયાના દેશોની ચાલની–પદ્ધની રીતેજ છે.

ધર્મશાસ્ત્રોના પ્રખર પંડિત

ધર્મશાસ્ત્રોના તો પોતે અદ્વિતીય વિદ્વાન છે. એમની રચનાઓ અને વ્યાખ્યાઓ વિદ્વતાભરી મનાય છે. કુરાને શરીફ પર એમણે જે ટીકા કરી છે, તેનું નામ "તુર્જુમનુલ કુરાન" છે. એ ગ્રંથમાં એમની પોતાની છટી વિદ્વતા, હદીસની વીશાળતા, ને માર્મીકતાનો પુરેા પરિચય મળે છે. પોતાની અદ્ભુત ધર્મનીષ્ઠાનો પણ એ બાકા પુરાવો છે.

આ ગ્રંથની એક આવૃત્તિ એમણે એક વખત નાગની વ્યક્તિને અર્પણ કરી છે. એ વ્યક્તિ કરાનની હતી. તે એમની વીદ્વતા ઉપર રીઝ હતી. એક વાર કલ્પ એમનાં દર્શન કરવા માટે દુર–દુર કરાનથી કેટલાક માણસ પગે તે ચાલીને આવી હતી, અને એમની સેવામાં હાજર થઇ હતી. એ વ્યક્તિ કલ્પ એક વાર એમને જોઇનેજ પાછી ચાલી ગઇ હતી. તે ગરીબ હતી. તેના ચહેરા ઉપર ગરીબીની પાતના ને ઇતીહાસ લખ્યો હતો. મૌલાના આઝાદે એ વ્યક્તિને જોઇ, ત્યારે પોતાની આંખમાં આંસુ આવી ગયા. એમણે બહદ કરી તેનું દુખ દુર કરવા પાયું, પરંતુ તે મુલ્યવાન ગરીબ વ્યક્તિ દાસ પણ લીધા વગર જતી રહી. એમને બસ તો મહમ્મદસાહેબનાં દર્શનજ બસ હતા! તે કયાં ગઇ, તેનો પતો ન મળ્યો. તે કોણ હતી, તે પણ જણી શકાયુ નહીં. એ અજાણ્યાની અંકિત ની યાદમાં એમણે પોતાનું પ્રસિદ્ધ પુસ્તક તેને સમર્પીત કર્યું છે.

હિંદુ–મુસ્લીમ એકતાના હિમાયતી

એઓ ધર્મશાસ્ત્રના પંડીત છે ખરા, પણ અંધવિશ્વાસુ ને ધર્માંધ નથી. હીંદુ–મુસલમાન એકતામાં એઓ માને છે. તેની કલ્પના એમને પસંદ નથી. આવા તે કોમીવાદના એઓ નથી. આમ છતા કેટલા મુસલમાન એમને ખરા મુસલમાન માને છે. મીજાઓના પેા એમના વીચાર દાકિકા નથી, પણ ... છે.

એમના વીચારો ક્રાંતિકારી છે. કહેવાય છે કે જયારે પાકીને વીસરની કોન્ફરન્સની સફામાં એમણે પણ મદદ કરી હતી. મક્કાથી એઓ દીલ્હી આવ્યા બાદ પછી એમણે કીટલાનાની રાજકારણનો પ્રશ્ન હાથમાં લીધેા છે

મહાત્મા ગાંધીજી

હીંદના હીંદના મુસ્લાના પાતાપરજે મહાત્મા ગાંધીજીની તબીયત ઉપર પણીજ ખિતાબનો અસર કરી છે. એવા અવર મળ્યા હતા ... તબીયત પણીજ પારાબ દેખાયી તેમની પાસે બેજ વ્યક્તીઓને જવાની ડેાકટરની સલાહ હતી. ઉપલા ખબર આવ્યા પછી ૪. દીવસે બીજા આનંદજનક ખબર છે કે હવે મહાત્મા ગાંધીજીની તબીયત સુધારા ઉપર છે અને બીજા ચેાકકસ દીવસ માં તેઓ પાછા કામે લાગી જશે.

પ્રિય વિષય–સાહિત્ય

સાહીત્ય એમનેા પ્રીય વિષય છે. પુસ્તકેા ઉપર એમને ખાસ પ્રેમ છે. એક દીવસ માટે પણ પેાતે પુસ્તકેા છેાડી શકતા નથી. જયારે રાજકીય આંદોલનમાં એમને નજરકેદ કર્યા, ત્યારે એમણે કહ્યું: 'બધું મને બીજી સમવડો ન આપતા, પરંતુ પુસ્તકેા તેા મારે જોઇએજ.'

મક્કાના બધુ નાના હતા, લાયબ્રેરીજ સાહિત્ય ઉપર એમનેા પ્રેમ હતેા. કેવળ પંદર વરસની ઉમ્મરમાંજ ખાસીક 'સમાનુલ મિસ્ર' (સાચી જબાન) ના તંત્રી બન્યા હતા. બાસીકનું સંપાદન એવી ખુબસ રીતે કરતા હતા, કે તેથી મેાટામેાટા વિદ્વાનેા પણ નવાસ પામતા હતા. નવામા મહકીન–ઉલ–મુસ્ક તેા એમને ઉમ્મરમાં બાળક અને કલમમાં પુઢા કહ્યા કરતા હતા. મૌલાના શાયરી સાહેબ આઝાદનાં પુસ્તકેાનાં પ્રુફ તપાસી કરતા હતા. ઉર્દુના પ્રસીદ્ધ વિદ્વાન જબાન અકબાર દુર્ગેનઅલી પણ આઝાદના પુસ્તકેાની ખબ તારીફ કરતા હતા. ઇ. સ. ૧૯૦૮ માં આઝાદ સાહેબ એમને મળ્યા, તો તેઓ આ કેારેા "કલામના સીદ્ધ" નેા સંપાદક (તંત્રી) છે એમ માની શકયા ન હતા.

પત્રકારના ક્ષેત્રમાં પારંગત

પત્રકારત્વમાં પણ આઝાદ સાહેબનું સ્થાન બહુ ઉંચું છે. એ ઉમરામા એઓ ગણ્યાતા થયા. ઇ. સ. ૧૯૧૨ માં એમણે કલકત્તાથી 'અલ હલાલ' નામનું એક આઠવાડીક પત્ર પાડયું હતું. એ પછી 'બલ્હ્યલાલ' નામનું બીજું અઠવાડીક કાઢયું. આથી એમને જંગાળ પછી બંગાળ, મુંબાઇ ને સંયુકત પ્રાંત જવાની પણ મના કરી! ઉપરે એઓ બીહારમાં રાંચા શહેરમાં રહ્યા પાંચ મહીનામાંજ આંથી પણ એમને સરકારે નજરકેદ કર્યા.

કારાવાસનો ક્રમ

૧૯૨૦ મા એઓ બહાર પડયા ગાંધીજીને મળ્યા. તેમને મદદ કરી. ૧૯૨૧, ૧૯૩૦ ૧૦૩૨ ને ૧૯૪૧ ના એમને જેલ જીવનથી પડી હતી. એમણે દેશને ખાર બાર વરસ કર્યા છે. એમનામાં જેલ ભોગવવાની શક્તિ છે તેવીજ બોલવાની પણ શક્તિ છે. ગાંધીજીના એ આજે જમણા હાથ જેવા છે.

મક્કાના લાયેલ આપણી કીંદી રાષ્ટ્રીય મહાસભાના હાલ પ્રમુખ છે, અને એ કારણે એ રાષ્ટ્રપતિ પદવીના અબુલ કલામ આઝાદ કહેવાય છે. કીંદી રાષ્ટ્રીય મહાસભાના પ્રમુખ તરીકે એમણે ભારતવર્ષની સંગીન સેવા બજાવી છે. ગાંધીમાં એમણે કોમ સત્યાગ્રહીને બાકે એવા સરકારી તંત્રનેા રાજકીય પ્રશ્ન ઉપાડયા હતેા, અને રાષ્ટ્રીય મહાસભાના મુખ્ય ચારેાની અટકાયત મુલ્તવીગીરીનેા પુરાવેા દેશને પુરેા પાડયેા હતેા.

હાલ રાષ્ટ્રીય મહાસભાના મહાત્મા ગાંધીજીની દોરવણી નીચે સરકાર સામે કીંદમાં સત્યાગ્રહ કરી રહી છે. આ સત્યાગ્રહની હીલચાલ સાંભેા વખત ચાલશે એમ મહાત્મા ગાંધીજીએ કહ્યું છે. આ હીલચાલને અંગે મહાસભા સરકાર વખત ના અનેક વડા પ્રધાનેા, રાજરમતીયેાએ, અને બીજા દેશનેતાઓ સત્યાગ્રહ કરી હાલ કારાવાસ ભેગી રહ્યા છે. રાષ્ટ્રપતિને પણ પ્રથમ (અલાહાબાદ) બાદે સરકારે એમને યુદ્ધ વિરોધી ભાષણને અંગે પકડયા અને એમના ઉપર કેરીમાં કામ ચાલી એમને કારાવાસ મળ્યેા. રાષ્ટ્રપતિ મહાત્માના અંગુલ કલામ આઝાદ સાહેબ એ રીતે હાલ સરકારના કારાગૃહમાં છે. (છેલ્લા અબર હવે છુટી ગયાના છે)

"આત્મકથામાંથી"

ગાંધી–અલીન્ડલ–ગ્રંથ હિંદીમાં

મુળા લેખક સર રાધાકૃષ્ણન. આ ગ્રંથ ગાંધીજીની ૭૨ મી વર્ષગાઠ પર ભેટ ધરવામાં આવ્યેા હતેા. આ પુસ્તક હીંદી ભાષામાં છે.

કીંમત રૂા. ૩.

આ ઓફીસે લખવાથી મળી શકશે

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

ટ્રાંસવાલમાં રહેતા જર્મનોની વર્તણુંક

ટ્રાંસવાલ પ્રાંતિક કાઉન્સીલના નેશનલીસ્ટ પાર્ટીના સોર્ટીડારના મેમ્બર મી. જે. એસ. બ્રોડે ટુંક મુદત ઉપર એવી દરખાસ્ત મુકી હતી કે લાઈસેન્સ ધરાવનારા યુરોપીયનોની ખેતરના વેપારમાં, જ્યાં તેઓ વેપાર મોટે ભાગે યુરોપીયનોથી વસાએલા હતામાં આવેલા હોય ત્યાં, બીન-યુરોપીયન મેનેજરો નીમવાની બંધી કરનારો કાયદાની સરકારને વિનંતિ કરવામાં આવે. આ દરખાસ્ત અમો નજર કાઉન્સીલ તરફથી સ્વિકારવામાં આવી હતી.

જનરલ હર્ઝોગ આફ્રિકાનર પાર્ટીના માનદ આજીવન નેતા

યુનીયનના માજી વડા પ્રધાન જનરલ હર્ટઝોગને ટ્રાંસવાલની આફ્રિકાન પાર્ટીના માનદ આજીવન નેતા નીમવામાં આવ્યા છે જે માન જનરલ હર્ટઝોગે સ્વિકારેલું છે તેનો સ્વિકાર કરનારા એક પત્રમાં તેમણે જણાવ્યું છે કે ટ્રાંસવાલની આફ્રિકાનર પાર્ટીના માનદ નેતા તરીકેનું પદ ઓરેંજ ફ્રી સ્ટેટની આફ્રિકાનર પાર્ટીના સંબંધમાં આપણા જોડે અને આપણા દેશના કામમાં વિશ્વાસની જે લાગણી પ્રવર્તતી આવેલી છે તેટલીજ લાગણી પ્રવર્તતી રહે.

પ્રધાનપદ, નાણાં અને કા. મલાન

કા. ટી. એચ. મલાન હેરેનીગે પાર્ટીના આગેવાને ગુરૂવાર તા. ૧૯ મીના વેન્ટરસ્ટેડમ માં મીટીંગમાં બોલતાં જણાવ્યું કે તેમણે આશા રાખી હતી કે આફ્રિકાનર આ વર્ષે ઉનાળા પછી મુખ્યસ્વરૂપ ધારણ કરશે. પ્રશ્ન એ છે કે આપણે તેમાંથી કીપબ્લીક કેવી રીતે મેળવવું? કા. મલાને કહ્યું, પહેલી શરત એ છે કે આફ્રિકાનર વોટરોએ બતાવી આપવું જોઇએ કે તેઓ એકત્ર છે, ને ધારે છે ત્યાં સુધીમાં જર્મનીની પ્રભુતા બ્રીટીશ મેજોંધ તોડી નાખવાની છે ત્યારપછી કે તેનો હેતુ બ્રીટનને નબળો પાડવાનો છે. જર્મની સા. આફ્રિકામાં પોતાની સામે ત્રિઅરપણે વર્તે તેવી સરકારની સ્થાપના માટે ઝંખે છે. આપણે એવી ગવર્નમેન્ટ બનાવી શકીએ અને જોઇએ એમ બતાવી પણ આપવું છે કે તેને જર્મની સાથે કામપણ દુશ્મનાવટ નથી. કા. મલાને આગળ બતાવ્યું: હું આશા રાખું છું કે જર્મની પણ એમજ કહેશે કે તે સા. આફ્રિકાને ચંનોપી જોવા ઇચ્છે છે, અને પરિણામે આપણને સ્વતંત્રતા આપશે. જર્મનીને જો આપણી તરફે કાઢપુર છે એમ લાગ્યા પડે તો દેશનો મોભીદારી રીતે કબજો લઇ લે એ સીવાય બીજું કંઇ કરી શકે નહિ માટે આપણાએ એકતા ઉભી જોઇએ. અને કબજાનો આધાર માંગો કે એ એકતા આપણી વચ્ચે મોજુદ છે.

ક્રિંદની વિમાની દુર્ઘટના

અહિંયા હાલ જતા અને હોંદથી અહિં આવતી પીમાની દુર્ઘટના વિષે પાછી મેની તા. ૧૫ મીથી કરી ચાલુ થઇ ગઇ છે અને આ માટે અમો આઉંસ સુધીના અખારની માહેજ પોસ્ટેજ ૬૮ રાખવામા આવેલ છે અને આ-વતીમામાં કોઇ એક દીવસજ દુર્ઘટના જોશે.

પશ્ચાતાપ

કેપટાઉનના બાર વિરૂધ્ધ કાયાએ વચન ભંગના પશ્ચાતાપ અર્થે પાર્ટીક દર 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ને બેટ આપવા જે જે ગ્રાહકો સામે સિકારીએ છીએ.

મુસ્લીમ લીગની સામે સિંધમાં જોરદાર

સિંધના સારી લાગવગ ધરાવતા મુસ્લીમ પ્રધાનપુર પીરપગારોએ સિંધ ધારા-સભાની આગામી ચુંટણીમાં મુસ્લીમ લીગની વિરૂદ્ધમાં પોતાના ઉમેદવારો ઉભા કરવાનો નિર્ણય કર્યો છે. અનુમાનીઓ એવો એક અહેવાલમાં પીર પગારોએ ચુંટણીમાં કરીયાદ કરવા ઇચ્છતા ઉમેદવારો પાસે અરજીઓ માગી છે. પા. પા. અલ્લાબક્ષે રાજીનામું આપ્યા પછા પણ પોતાના ઉમેદવારો ઉભા કરશે. તેમની ઝુંબેશનો પ્રચાર એ આ પાછાની મુખ્ય હેતુ રહેશે આમ સિંધમાં મુસ્લીમ લીગની સામે ભારતમાંથી જોરદાર [illegible] છે.

ખિંડના આગેવાનો સામે હિંદી પ્રોપરગેન્ડા

હોંદના પ્રતિનીધીઓના કેનેડાના પ્રમુખ કે. ઓર્ડને મોન્ટીનાલ્ડમાંના કેનેડાની રાજધા ખુલી મુલાકાત જણાવ્યું હતું હોંદે મીસની કોમ પાછી સ્વરાજ ને હોંદના બાકીના પાકીસ્તાની પણ પણ ગેરવાજબી વિરૂદ્ધ છે, પણ સાંપ્રદાય સબૂતની બાદ મુસ્લીમ બહાદુરોની હિમાયત કરે છે.

આપણે આ દેશને પરદેશી આધીપત્ય અને શોષણમાંથી મુક્ત કરવા પ્રયત્નોમાં છીએ અને લોકશાહી તંત્ર અંદર રક્ષપાત તેમ પ્રજાકીએ છીએ મુળભુત નાજ પરિવરે કરેલા નિર્ણયોને અમારો ટેકો છે

અહિંસુરના દિવાન સર મીરઝાંની નિવૃત્તિ

મહિંસુર દિવાન સર મીરઝા ઇસ્માઇલે મહિંસુર રાજ્યની ૧૨ વર્ષ સુધા દિવાનગીરી સંભાળ્યા પછી રાજીનામું આપ્યું છે. આ રાજીનામાનું કારણ ગિલ્ડસુરમાં મોટરનું કારખાનું સ્થાપવાના પ્રશ્ન પરત્વે દિવાન અને મહારાજા વચ્ચે ઉદ્ભવેલી મતભેદ હોવાનું મનાય છે. સર મીરઝા બાયસેકરમાં મોટરનું કારખાનું સ્થાપવા હેતાની તરફેણ કરતા હતા જ્યારે મહારાજા દરબારને આ યોજના અંગે આપણી પાસની સાહાય્ય દ્વારા બાજુની ગેરન્ટી નાખુંશ રીતે સંપીન નહોતી લાગી. તેથી તેમણે આ યોજનાનો ત્યાર કર્યો હતા આ કારણસર મહિંસુરની કારોબારી કાઉંસીલમાં નીમવા માં આવનાર બિન સરકારી મેમ્બરો અંગે પણ દરબાર અને દિવાન વચ્ચે મતભેદ ઉભો થયો હતો.

હરિજન પ્રવૃત્તિ

કાઠીયાવાડ હરિજન સેવક સંઘના મંત્રીઓએ કાઠીયાવાડમાં ચાલી રહેલા હરિજન કામનો અહેવાલ રજુ કરતા જણાવ્યું છે: જાવનગરમાં હરિજન બાળકોને ગાંધીશાળા માટે ઇસ્કુલ બોર્ડમાં ની પ્રવૃત્તિ ચાલી રહી છે. વરતેજ હરિજન આશ્રમ કરી રહ્યું કરવાની જરૂરત ઘણી છે, રાજકોટમાં સંઘ તરફથી ઉત્તરાયણ રાહ થયું છે. જામનગર રાજ્યે હરિજનોના ઉપા માટે જે દરબર રૂપિયા મંજુર કર્યો છે. મોંદરડા, માણેકા તથા કુંડલામાં હરિજન કેન્દ્રો રાહ થયાં છે

મીઝર્સ પ્રફુલ્લચારૂદ્રના સુંગફુના કાર્ય કરશે

પંજાબ પ્રાંતિક મહાસભા સમિતિના પ્રમુખ બીજા બહેનચારૂદ્રીના બેઝા તાજેનરનો મુક્ત થયા છે તેમણે સોપીલ્ડ ની મુલાકાત પછી જણાવ્યું છે: પોતા સમય સુધા હું બિનતારી ચકોરી સમજી નહિ, કારણ કે સોપીલ્ડએ અને આ પ્રાંતનું સેવાનું કાર્ય સોંપ્યું છે આ જતા હું તુર્તમાં જ માર્ક ઠીક પુરી કરી સકત અને કરીયા સમાચાર કરીશ

ગુજરાતી

સીમા સ્ટીમ નેવીગેશન કં.ના ડરબન પોરબંદર વહાણના ખલાસા સ્ટીમરો બનાવવાના કારમા ના બાતમીદાર તા ૨૧ મી જુનના બાબુ રાજેન્દ્રપ્રસાદ કરતે રહેશે.

• • •

ગ્રેગ્રેસ વરસાદે હા કરેલા વિધ્વંસકારીએ નબળ પ્રજાની હાલની વરસાદે ભાગ કર્યો ..

• • •

મધુરાની નગરપાલિકા પ્રમુખપદના કા. બાબા ફકીરા પ્રસાદ રાણીએ પ્રસ્તુતિપૂર્વક માર્ક ૫ ૬૦૦૨ દાન કર્યું છે.

• • •

વતનીના પ્રતીકારકાર મા રાજસપુર ૨૯ વર્ષની વય ગુજરાતમાં વરણ પામ્યા છે. પામ્યા ગેન્દ્રના મેંગ્રેસ વાય યુનીવરસીટીના પ્રોફેસર ના દેહાનું રાજકાય આપ્યું હતું.

• • •

યુનીયન તરફ આવતી અમેરીકન ફેસ્ટરને પુનરાવામા આવી છે. યુનાયટેડ સ્ટેટસનું રેગીન મુર નામનું વહાણ ના આફ્રીકાના બંદરો અને બોરેન્સો મારકીસ માટે ૮૦૦૦ ટનનો માલ બધને આવ્યું હતું, તેને આઠવારીકામાં ટોરપીડા કરવામા આવ્યું હતું. ઓગ માનવામા આવે છે કે જર્મન સબમરીને તેને ડુબાડયું હોવું જોઇએ.

• • •

પ્રો. મનીલે જાહેર કર્યું હતું કે જેની જાંઘની પ્રીંટીશ ખુવારી મરી ગયેલાં, પાસલ ઘસેલાં અને ખુબ પકેલા માણ કુલ ૧૫૦૦૦ વાપુસની છે જ્યારે જર્મન ખુવારી ૬૦૦૦ ટનની થયા છે, ૨૬,૦૦૦ મરી ગયા છે અગર પાયમલ થયા છે, અને ૧૦ ડોક્ટર પ્લેઇન્સ અને ૨૫૦ ૨૬૫ ખેરીઓનો નાશ થયો છે

• • •

પ્રાણીન્દ્રસીંહ બાગત કે જે ઇન્ડિયન મેન્જીનીયર લશ્કરનો સબ લેફ્ટેનન્ટ છે, કે જેણે અમ યુધ્ધોમાં મણીજ વીરતાપૂર્વક સેવા બજાવી છે તેને સદ્દનસીબ નરસંહ વીકરીયા ઠેકાસ આપવાનું ગજીર કર્યું છે

• • •

તુલાન આક્રમણનો ફ્રેંચ કાફલા બંદર છોડીને પુર્વ ગુમાખ્ય જરૂર નથી છે એમ ન્યુયેરર્કનો વેશીંગ્ટનનો ખબરપત્રી જણાવે છે ખબરપત્રી જણાવે છે કે કાફલો તુલોન કયારે છોડી ગયો તે માલમ પડયુ નથી.

-યુન ફ્રેંચના દીબ્યુતના કહેવા મુજબ નાઝી રેજીમે અંધારામા અને બરાબ કલામાં બેરબીમ કરી શકે છે તેનું કારમુ ઓગ માલમ પડયુ છે કે જર્મનોને રેડીઓ કીરન (Radio Beam) ની શોધ કરી છે કે જેને લીધે બરોબ હતા અને અંધારાની અસર થતી નથી

• • •

ઉમ્બાંકની બાણીની નરસમ્રધ્યકાર પ્રોફીલ પરજીતિના પુત્ર પ્રોફેસરમાં એક તારીના કેમી મરણ છે.

• • •

કેપ્ટન વીરેનર (Cirenour) જર્મનીના કેક આગેપાય એરટ્રેક્શન કાઉંદર ઓફ્રેક પ્લેનને ઉડાડી આપવા પાછો ગયો છે એમ જર્મનીનો અહેવાલ કરવામા આવ્યું હતું અને એમાં એમ પણ જણાવવામા આવ્યું હતું કે પ્રોફેસરની મરણથી એને સારામા સારી તાલીમ મળ્યું હતું.

હિંદુ કીમેટારીયમ એસોસીએશન

હિંદુ કીમેટારીયમ એસોસીએશનની વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ રવીવાર તા. ૨૦ મીએ બપોરે ૩ વાગે દરબાન વીકટોરીયા સ્ટ્રીટ પર આવેલા સુરત હિંદુ એસોસીએશન હોલમાં મળશે.

કાય : (૧) મીનીટસ, (૨) સેક્રેટરી અને ટ્રેઝરરનો રીપોર્ટ, (૩) ચુંટણી, (૪) સામાન્ય.

ઠી. જીના. ઝુલા.
ઓન સેક્રેટરી ઠી' કો. એ

જીવન પોતેજ સમાજસેવા હોવી જોઇએ

સમાજસેવાનો અર્થ જ એવોજ કરીએ કે, તે સૌ પુરૂષાર્થના સમયમા કરવાનું કામ છે, કે આપણા રોજના પૈસા ખરચવાના માર્ગ છે, તો આપણે તેનું સ્વરૂપ બહુજ સમજવા જોઇએ, એમ કહેવું જોઇએ સમાજસેવામાં તે બધાનો સમાવેશ જરૂર થાય છે. આપણા પુરૂષાર્થના સમય ઉપર કે રોજના પૈસા ઉપર સમાજનો ડાયરેક્ટર હક જરૂર પરંતુ સમાજ સેવાનું મૂળ, આપણે રોજથી પરવારીને કે કાંઇ કરીએ તેમાં નથી, પરંતુ આપણે પ્રેમ કરતા હોઇએ તારે જે કાંઇ કરીએ તેમાં છે; તેમજ કમાણી કરી લીધા બાદ જે રોજના પૈસા કે તેનો જે ઉપયોગ કરીએ તેમાં નથી, પરંતુ આપણી તમામ પ્રવૃત્તિ જે રોજમાંથી કમાવા ટેવાએ તે રોજમાંજ જે કેળવણી કે જ્ઞાનથી આપણે મેળવી છે, તેમાં રહેલું છે. જો કામ 'સારું' કહી શકાય તેનું છે ને કર્તવ્યોમાં તે થવું તે દરમ્યાન, રહ્યા કોમ વેદના તેને તેની મદદની જરૂરવાનો અભ્યુ છે? આપણે આપણા નાગરીક ભાઇઓને તેમના પૈસાના ખરચમાં સારી વસ્તુ કે મીલની ડીલેરી આપી. છીએ, કે આપણે તો તેમની નીબળા કે તેનું અજ્ઞાન કે તેમના ગમારપણાનો ગેરલાભ ઉઠાવીએ છીએ? જે વસ્તુ આપણ બનાવીએ છીએ અને વેચીએ છીએ, તેમાં આપણે કહીએ છીએ તદ્દન સેવા રહેલી હોય છે! કે પછી પૈસા પડાવવા માટે આપણે તેનો કેપસ-ઉપયોગીજ ડાપટીપ કરી દીધ છે!

પોતાનાં કામોથી પોતાની કુરસદ કે પોતાના પૈસા જાહેર હીતમાં મહત ખરચવારૂપી સમાજ સેવા માટે પણ મારા મનમા પ્રશ્નો સીવાય બીજું કશોય ખાસ નથી. પરંતુ તદ્દન વિચાર કરીએ તો જણાશે કે, આટલા મોટા પ્રમાણમા સ્વાર્થીજાગ્રત થયા હોવા છતાં આપણને હજારો સેવા-ભાવી કર્મ-પુરૂષોને જે અનીષ્ટોનો સામનો કરવો પડે છે, તે અનિષ્ટો મુળે, ઉપર જણાવેલી એક મુદ્દાસ સમાજસેવાના આપણે અમાએ દાખવેલી બેદરકારીનાજ પરીણામરૂપ હોય છે. જો બધા 'સામાજીક અનાજને' વસ્તુ તે નાગરીકમાંથી પોતાના કારીરિક, માનસીક કે નાણાં ખરચ કામ કાજ દ્વારા સમાજનો જે ફાળો લેવો હોય છે, તેનીજ સાબીતીરૂપ છે સમાજના દરેક નાગરીક પોતાના રોજના કામકાજ દ્વારા પોતાના માનસ્વ, મોજી જે સેવા કરવાની છે, તે તેણે પુરેપુરી કે પ્રમાણસરની નથી બજાવી,—તે પોતાની એ માણસીક ફરજમાંથી ચુકયો છે,—તેના જ કારણે આ બધા અનીષ્ટો ઉભા થયાં છે. નમે તેના ખાતર ઘારેલો બધ ઉપકારી થશે; પરંતુ આ મુખ્ય કારણ જો નહીં દીધારો; તો સામાજીક અનીષ્ટોનું અસ્તિત્વ તમે સમજજ શકવાના નથી.

હું માનું છું કે, ભવિષ્યનો નીતીબધ જગતના રેકર્ડના કામકાજ દ્વારા આવા બની કરવામા પાયા ઉપરજ રચાશે, ને પાયા ઉપરજ ઘણા, નીતી, અને ધર્મ પોતાની ઇમારતો ખડી કરશે એક વાર જો ઇમારતો તે પાયા ઉપર ખડી થઇ, એટલે પછી તેઓ દ્વારા શી સીદ્ધીઓ સાધી શકાશે, તેની કલ્પના મર્યાદા ન બાંધી શકાય પ્રયત્ન કે, તે પ્રમાણ તો કરો ઉદ્યોગ સાથે જોડાઇ કરી, અને જાવું। કલ્યાણનું સાથે જોડાય કરો —ફ્રેંચ. ટી. ગરસ. બી. જેકસ

જેકસોનમેન્ટ થયેલા સત્તાઓ

ગોનેરી મામલાઓના મુકત થયેલા સત્તાઓ જેમાં જમીન માલીકોનો હક આપનારો પાસો-મેન્ટ બાર પાસ કર્યો છે એ સત્તાઓ દ્વારકાનાથ ઓકમુલ અંગ્રેજમા આ ઓફીસેથી મળી શકશે, તારીખ ૨૦. ૨.

યુદ્ધના ખબરો

સીરીયામાં કુચ

જર્મન પેરેશુટીસ્ટસ સીરીયામાં ગોઠવાઇ ગયા છે. ફ્રેંચ સરકાર જર્મનો ઉપર મારો ચલાવે છે, અને મીત્ર સરકારને ફેદીઓ સેવામાં મદદ કરે છે. બ્રીટીશ અને આઝાદ ફ્રાંસનું લશ્કર સીરીયાની અંદર આગળ વધ્યા પછી જર્મન પેરેશુટીસ્ટો સરહદનો નજીક ઉતર્યો હતા અને તેઓ ખપા (Stopped up) પેરાશ થયા હતા.

આઝાદ ફ્રાંસના રેડીયો મુજબ દક્ષિણ સીરીયાના ફ્રેંચ મીત્રોએ મીત્ર રાજ્યો આગળ વધતા લશ્કરને જ્યારે જર્મન પેરેશુટીસ્ટો ઉતર્યા હતા ત્યારે અપીલ કરી હતી, અને પછી મીત્ર લશ્કરને તેઓને પેરી સેવામાં મદદ કરી હતી. બેરોનોલની ઉ૨ ઉપર દરેક જગ્યાએ ફ્રેંચોએ જર્મનો ઉપર મારો ચલાવ્યો હતો.

સીરીયાના પ્રાંતરા ઉપરના હવાઇ આક્રમણ જે પેરેશુટીસ્ટો ઉતર્યા હતા તેનો તા આક્રમણના ફ્રેંચ રક્ષિતોએ સામનો કર્યો હતો, અને રેસ્ટગ્રેનન્ટકુરા (હવાયી મેદા માફક દૂર) આગળ ૬૪૦ જર્મનો પકડવામાં આવ્યા હતા. ફ્રેંચ પોલીસનો ઇન્સપેક્ટર કે જેણે પેરેશુટીસ્ટોને મદદ કરી હતી તેને પકડવામા આવ્યો હતો.

૧૦૦ ઉપર બોમ્બરો અલેપ્પાંડ્રીઆની રેલ્વેમા બાંધી ગયા છે. અલેકઝાંડ્રીઆ ઉપરની રાતની પહેલવહેલી ને રેલ્વે પખતે ૧૭૦ માણસો માર્યા ગયા હતાં. ત્રણ શનિવારની રાતે લગભગ ૪૦૦ માણસો માર્યા ગયા હતાં. બ્રીટનના પ્રાયમ મીનીસ્ટર કે જે શહેરમાંથી પાછા ફર્યા હતા તેમણે એ પ્રમાણે જાહેર કર્યું હતું.

મીત્ર લશ્કર સીરીયામાં આગળ વધે છે, ડમાસ્કસથી ૧૫ માઇલ દૂર છે. બ્રીટીશ લશ્કર સીરીયામાં સંતોષકારક રીતે આગળ વધે છે અને એમ જાણવા મળે છે કે લશ્કર ડમાસ્કસ તરફ આગળ વધે છે. શહેરનો કબજો સેવામાં આવ્યો છે એવા જે ખબર છે તેને જાંકળ તરફથી સત્તાવાર અનુમોદન મળ્યું નથી. કેરોના લશ્કરી વિભાગ તરફથી જણાવવામાં આવ્યું છે કે બ્રીટીશ લશ્કર ડમાસ્કસથી ૧૫ માઇલ દૂર હતું.

કેરોથી રોયલ એર ફોર્સ દ્વારપ્રુનીકે જણાવ્યું હતું કે ડમાસ્કસથી ૬૦ માઇલના અંતર ઉપર આવેલુ રોનેમીન જંકો બ્રીટીશ લશ્કરે કબજે લીધા છે, આ આગળના ગોઠવર ફ્રાંસપોર્ટ ઉપરે દુશ્મનના વિમાનોએ ભારે બોંબ ઝીંકી કરી હતી પણ તેને બ્રીટીશ વિમાનોએ મારી ઠીપાં હતાં.

મીત્ર લશ્કરે સીરીયામા Deir-ez-zor નામનું એરોડ્રોમ કબજે કર્યું છે. જે માર્ગ અગત્યનું સ્થળ છે. અબ્બ સીરીયાના ૬૨ાજાના સમાન છે. Deir-ez-zor માં બ્રીટીશોને ચાહનારી મિલ્કત બનત રહે છે અને લશ્કરી દ્રષ્ટિએ પણ ઘણું આગળનું સ્થાન મજબુત છે. બ્રીટીશ લશ્કર સીરીયાના કીનારાને રક્ષીયો 'રશિયન' ની ૭ માઇલ સુધીમાં કુચ કરી ગયું છે.

મીત્ર લશ્કર જ્યાં સુધી હોમ્સ સુધી ત્યાં લશ્કરના પ્રસંગો દુર કરી સીરીયામાં આગળ વધવાનું ચાલુ રાખ્યું છે અને તેઓ સીડોન પહોંચી ગયા છે. અને દમાસ્કસથી ૬૫ માઇલના અંતર સુધી આવી ગયા છે. ઓસ્ટ્રેલીયન લશ્કરે Merj uyun નો કબજો લીધો છે.

યુ. સ્ટેટસના સેક્રેટરી ઓફ સ્ટેટ મી. કોરડીઅલ હૌલે ડારલન-લાવલ ભેટી ઉપર પોતાના સ્ટેટમેન્ટ મા નીચલુ પ્રકારો કર્યો હતા, અને તેમાં તેમણે ખાત્રીપૂર્વક જણાવ્યું હતું કે ગોવા સરકાર સીરીયાની અંદર કેમાની રીતે જર્મનો તરફથી લડાઇ કરે છે તે સ્પષ્ટ કહું તેને લાગું હતું કે સીરીયાની અંદરનો બ્રીટીશ પક્ષપોરો બ્યાજબી હતો.

વીચી સરકારે બેરૂતની દક્ષિણે ૨૫ માઇલના અંતર ઉપરનું બેકેનીન રહેર સીરીયનો કબજો લીધો છે.

જનરલ વીગેન્દીલ તોમી ઘવાયા

જનરલ વીગેન્દીલ દોમી સીરીયામાં આગળ કુચ કરતું આઝાદ ફ્રાંસના લશ્કરના આગેવાન ઓફીસરોનમાંથી બોંબ પડવાથી ઘવાયા છે તેમનો એક હાથ ભાંગી ગયો છે. પ્રયત્ન બોંબો ફ્રેંચ સેનાલીમેંડના ગવર્નર હતા, અને બેલ્જા જર્મની સાથેની આરમીસ્ટીસનો તીરસ્કાર કરનારા પહેલવાજ ફ્રેંચ સરદાર હતા. આખરીસ પ્રોગ્રામ ઉપર એરોપ્લેન બોંબ ઝીંકવામાં આવી તે વખતે તેઓ તેમાં હતા.

જરમન બેકલશીપ

જરમન પોકેટ બેકલશીપ કે જેનું નામ હતું જણાવું નથી તેને નોર્વેના કીનારા ઉપર ટોરપીડો કરવામાં આવી હતી. બ્રીટીશ બોમ્બરે ટોરપીડો કરી હતી કે પહાણની મધ્યમા ત્રાગો હતો. ખોટલથી દુર તે વહાણ બેનામાં આવ્યું હતું. વહાણ સ્કેગેરેકમાં પાછું ફરતું હતું ત્યારે તેની ઝડપ ઘણી ઓછી થઇ ગઇ હતી.

બ્રીટીશે લીધેલો અસાધારણ કબજો

સતા સમુદ્ર ઉપર એરીટ્રીઆના કીનારા ઉપરનું ઉંચામું અગત્યનું બંદર જે પટાણીના કબજામા હતું તે બ્રીટીશ સેના, લશ્કર અને એરફોર્સના સંયુક્ત પ્રયત્નથી કબજે કરવામાં આવ્યું છે. સેંકડો માણસને કેદી તરીકે પકડવામાં આવ્યા છે, અને તેમાં બે મહાધીપત જનરલનો પણ સમાવેશ થાય છે

૧૫ ડીવીઝન મારની યોજના

તાજેતરમાં જર્મનમા મિત્ર રાજ્યોની ઝોક કરવાની કરવામાં આવી હતી તેજ પદ્ધતિ અનુસારે હુંક મુદતમાં હર ડીટમર યુરોપીયન મીકેનીક બોલાવશે. એમ માનવામાં આવે છે કે કાર્યકરો માં સોવાલેટ યુનીયન અને ડોમેસ્ટીક ગોડ ઉપર સહી કરનારા દેશો હાજરી આપશે તો સ્પેન, સ્વીડન અને કર્કી ઉપર આમંત્રણ મોકલવામાં આવશે. એનો ઉદ્દેશ યુરોપના નવુ ઓર્ડરનો સામાજીક, રાજદારિક તથા આર્થીક રીતે મુલ્ય રજાય આપવા માટેનો છે. 'ગોટીઆ' એ ટ્રીબ્યુનીટ ઉપર સહી કરી છે.

વીચી ફ્રરીથી બ્રીટન સામે વિરોધ નોંધાવે છે.

રૂટરનો રાજદારી બાબરપત્રો જણાવે છે કે વીચી સરકાર બ્રીટીશ સરકારના સીરીયામાં પક્ષપોસારા સામે બીજી વખત વિરોધ નોંધાવે છે. ગાંધીમાંના બ્રીટીશ એલચી સર સેમ્યુલ હોરને ગાંના ફ્રેંચ એલચીએ એ પત્ર આપ્યો હતો, અને જાંયો સર સેમ્યુલ હોરે બંડન ટેલીગ્રાફ કર્યો હતો.

જાપાનીઝ લડાયક વહાણો

તો જાપાનીઝ લડાયક વહાણો જે રીપોર્ટ પ્રમાણે ઘોંચિંથી દુર રોકાયાં આવ્યાં હતા તે એમ ખબર પડે છે કે દક્ષિણ તરફ કંબોડવામાં આવ્યાં છે. એમ અનુમાન કરવામા આવે છે કે આ વહાણો હુંક મુદતમાં પેસીફીકમાં જપાન તરફથી મોટો ભાગ ભજવશે. ત્રણ યા કુઝરો અને એરક્રાફ્ટ કેરીઆરો મળ્યુ છે. ચેર્કોચ પ્રાંત શીંગાપોની નજીક નજીક દક્ષિણે આવેલો છે. આને માટે બીજું કારણ એમ માનવામાં આવે છે કે જપાન અને નીધરલેન્ડ ઇસ્ટ ઈંડીઝ વચ્ચે લડાયાં જે આર્થીક તકરામુ ચાલી રહ્યું છે તેમા જપાનને લાભદાયક તરત પગ પ્રમાણમાં થાય માટે તેણે કરવાનો એ ઉદ્દેશ દોષો જોઇએ.

—:o:—

પરચુરણ

રાજા કહેર કેરો આગળના સ્ટેશને મોટા જહાજો ખોરાક પોકલવાનો હુકમ આપી દીધો છે, કે જ્યાં આગળ બ્લેકઆંડ્રીઆમાંથી આવતા આગબોટોને પહોંચવામા આવશે. કેરોની શાળાઓ મા ૨૭,૦૦૦ માણસોની બ્યવસ્થા કરવાનું નક્કી કરવામાં આવ્યું છે.

* * *

જોંકરાનો ગોંસ્સો જણાવે છે કે એમ માનવા માં આવે છે કે ડાકમાંથી બાકુનું બ્રીટીશ લશ્કર એરોપ્લેન જરદીયા પરોંગો બ્યુ લોધ્યે અને હા આગળ પાછી ના ગેરેસ્ટાઇનના મીત્ર લશ્કર સામે મળા ક્રાંતિમ તરફ કરશે.

* * *

ઓમદીરલ કારલને પોતાના ઓફીસરટ બાબત માં સીરીયામાં બનતા બનાવ તરફ અથવા બ્રીટન બાકે કોઇ પણ બાબતો કિંદેપ કરી નથી.

* * *

ગુરૂવારે સવારે પુરા થતા આવાડીયા દરમીયાન રોયલ એરફોર્સે દુશ્મનનો ૧૭૦૦૦ ટનના વહાણો ડુબાડયા છે અને બીજા પણ વહાણોને નુકશાન પહોંચાડ્યું છે.

સંગીતની મોજ સ્વર્ગીય છે

એટલાજ માટે

દરેક ઘરમાં કોઇપણ વાજીંત્રની જરુર છે

આખી દુનીયાના સમાચાર ઘરમાં બેઠા સાંભળી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**રેડીઓગ્રામ**

કળવું સંગીત અને સુમધુર ફીલ્મોના ગાયનો કુટુમ્બ સાથે વગાડી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**ગ્રામોફોન**

કુટુમ્બમાં અને મીત્રમંડળમાં ગાવા બજાવવાનું ઉત્તમ સાધન—**હારમોનીયમ**

લાકડાં કોલસાના ધુમાડાથી બચી તાત્કાળીક રસોઇ. ચા કોફી બનાવવાનું ઉત્તમ સાધન—**ઈલેકટ્રીક સ્ટવ**

ગરમીની મોસમમાં દરેક જાતની ઠંડક આપનારી ચીજો મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**રીફ્રીજરેટર**

ઉપરની ચીજો તેમજ ઇન્ડિયન આદર્શ કચરીઓ માટે અમારો શો રૂમ જોવા ખાસ વિનંતિ છે.

તબલા, વાયોલીન, મેન્ડોલીન, બેન્જો, સીતાર, હીલરૂબા, ગીતાર, કાઇ તરંગ.

નીચેની ફીલ્મોના સેટ અવશ્ય ઘરમાં રાખવા લાયક છે

જ્ઞાનેશ્વર, સંત તુલસીદાસ, બંધન, કંગન, ગોપાલકૃષ્ણ, નરસી ભગત, પટોસી, મધર ઇન્ડિઆ, અછુત, ભાભી, આદમી.

ફીલ્મોના સેટ—લીસ્ટ મંગાવો અને તમારું સીલેકશન મોકલો. ભજન, ગરબા, રાષ્ટ્રીય સંગીતની રેકોર્ડ પણ સ્ટોકમાં છે.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—ચારા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ હારમોનીયમ (દરેક જાતના) યંગ ઇન્ડિઆ, મેગાફોન, હિંદુસ્તાન, ટ્રાન્સ, ઓડીયન્ટ, (ઇન્ડિઅન રેકોર્ડઝ).

ઘરાકનો સંતોષ એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

મળો યા લખો:

ટેલીફોન ૨૫૮૦૬
,, રેસી. ૨૦૩૭૭

ગોશળીઆ (ગ્રામાફટરી) લીમીટેડ,
૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

RADIO RECORD TRADING Co.

38a MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG,

and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

બહેરે કવ્વાલ

N. 16215 માલિકે દુનીયા દેખા.
„ 16232 ન્હે મીસે ઉન્સે ઉસે રબસે.
„ 16243 હસકે મે આજ એહમદે આતે
„ 16250 દુલ્હાર મુસલમાનો.
„ 16273 વેહ દીલકે તાસ્કી.
„ 16289 કુરઆન પઢો.
„ 16227 એહમદ આલી જનાહ–૧–૨.
„ 16295 ચોરી ચોરીસે મારૂંગી.
„ 16304 આન પડી દરબાર બલમ મોરે
„ 16311 મક્કા મદીના.
„ 16317 ગુમારે હુએ જના.

માસ્ટર ફરીદુદ્દીન

N. 16230 ઝાખા પર જી કરે ઉલફત
„ 16237 એ બરક કદી મે ચલ.
„ 16242 દેખી મુજે મુસ્કુ ન.
„ 16268 આગ રે દુનને દીના.
„ 16267 નાગ ફીર જીન્દા કરો
„ 16300 દુદરને આપાદ.

કુમ્મે આલમ કવ્વાલ

N. 16203 જબ કે કાબાથી પત્થર.
„ 16230 ખુદા રખ્ખે મેરી ખુશાબ.
„ 16241 તસ્વીર મોહમ્મદ મેરે દીલમે
„ 16279 ઉસને દરવાજે પર.
„ 16293 આજ બજારી દીલકી લગીને.
„ 16310 અકસોસ મુસલમાનો.

મોહમ્મદ આલીલ કવ્વાલ

N. 16003 પાયે જાલસ ચાચા પ્યારી.
„ 16014 ચલી પીનગર.
„ 16049 જાલવદ દર કોમુજે.
„ 16132 વસ રબ નગરી બના
„ 16221 સાથી મુજે પીલા દે.
„ 16249 મોહમ્મદ હસનેનો દુલહ બનકે નીકલેગા
„ 16288 કોન તુજે સમજાવે
„ 16303 અહમદે મુરસલ
„ 16312 હમારા [illegible]

કાલુ કવ્વાલ

„ 16015 ન્હે દેખું ઉસે મુસલ્લા.
„ 16064 ઉસ મોહ કેદુ.
„ 16071 પીલો પીલો બાનેસે.
„ 16169 સાલમ કેસપે છો હમને.
„ 16306 ઉમ્મસ મેરી સેવા [illegible]
„ 16325 ઉસ બાનમર [illegible]

માસ્ટર અબદુલ રેકાદ

F. 7 12857 મુસ્તા સમજે યે અરબા નીકલ.
„ „ 13012 દીલમે નઝરોમે વો દુલ્હાને.
„ „ 13998 મે ઈસે દુલહન બનેલી ચાલી.
„ „ 12213 પુના દો જબ્બે ગુજરો.

કસીનખાન એન્ડ પાર્ટી

F. 7 12215 ન હતી હૈ કોઈ મુસા આકા તેરી જલી.
„ „ 12860 મે તો પીર આયા દાર તેરે.
„ „ 12917 ઉસ તરફ સના હું.
„ „ 12740 નમસ્કાર છે હક કે આલમ પર

રહમતીદ અહમદ કવ્વાલ

F. 7 [illegible] કરદે મુસકીલ આસાન.
„ „ 12168 ગેર [illegible] કર દે ગુલઝાર.
„ 12213 આજ [illegible] દીલમે દુલ્હન બારસા.

માસ્ટર અમીર અબ્બાસ

F. [illegible] બાલકે બરબર.
„ „ 1726 [illegible] રસુલે પાક કી પ્રસાન દે.
„ „ 1281 કબ્બ કે તું દુલ્હા [illegible]

અબદુલ અઝીઝ ખાન

G.E. 2234 અલ્લાહ અલ્લાહ
„ „ 2230 વો બાંકે ખુબો [illegible] પીટા દેને વાલે

ગો. બકરાબુદ્દીન

G.E. [illegible] પુન પુન પુન નમ.
„ „ [illegible] [illegible] જોગી.
„ „ [illegible] બાલીમ કે મુસલે બાદ [illegible]
„ „ 2111 [illegible] કા બનના.
P.E. 7 ગોકુલ્યા બાય સે તરપા [illegible] પીટાના
„ „ [illegible] સાહદત હજરત બીબાલ
„ „ 29 સાહાદત હજરત બીબાલ
H.L. 210 બાદા મદીરા [illegible] ગોકુલ્યા.

બરલામી રેકોર્ડ

પુરે બાલીન (૪)
„ ગુલ્બદ.
„ રેહમાન
„ બાકર (૨).
„ એલ્યાગીલા.
„ બાનાબાદ.
„ બબાજાન

કાગા રેટ

કોરીન કરતાલ (૧)	તુરે પેહલવ (૬)
બાલ્ય બંબમ (૪)	કરબાની બંબમ (૩)
બજબ્ય ક્રેગાર (૨)	બારી સુબનાબા (૨)

૬૨ મહીને નવા રેકોર્ડ અમારે ત્યાંથી બળશે. તેના ૬૦ મહીને રેકલીરંગ અમારે ત્યાની મંગાવી મેરો.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE COLUMBIA and "TWIN"

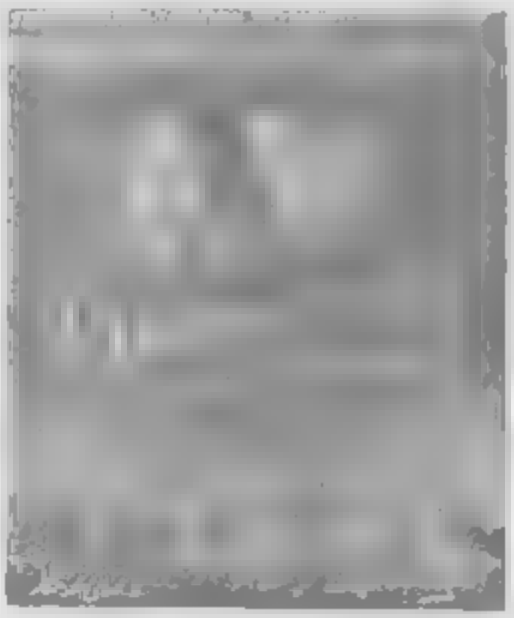
સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકૉર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીલાલ એન્ડ રાજકુમારી

N. 15307 નણી ભગરી નણદી ના
,, 15308 ભગવાન ભગવાં એક કુલ ફેરવું.
,, 15309 સુંદર જળી.
,, 15311 નણ ભુર્ન.

કાસમ એન્ડ સમારબાઇ

N. 15327 હું તમારી ગધીકા-બાંધાના બેસ.
,, 15328 તું તો હાલને મારે સેતર
,, 15331 બિપદ્યું પાયળ મીરપર વરસે.
,, 15340 રીબાયે સી રસીકાને નજરયો કોયની નજર લરી છે.
,, 15344 પ્રભુનો પકડાર ભાગ ૧ લો અને ભા ૨ જો
,, 15312 નબ્બાલુનો પકડા.

N 15314 નાથનો નાથ ભા. ૧–૨.
,, 15316 જો ધણી.

ભારદ્વાજ ચમત્કાર ગ્રૅન્ડ પાર્ટી

F.T 5969 જશુમાનું વરદાન.
,, ,, 5971 ગંગાસતી ચમત્કાર પ્રભાત
,, ,, 5953 શરાબીનો સંસાર ભાગ ૧–૨
,, ,, 5946 સતિ યમુનાને દીકરે.
,, ,, 5970 રસાણગ્રસ્ત ભા. ૧–૨
,, ,, 5956 મનોરંજન ઝઘડો.
,, ,, 5937 બાપાનું ઘર.
,, ,, 5936 હિજરત ભાગ ૧–૨.
,, ,, 5952 મુર્ખો પાબળકો.
,, ,, 5954 બાને પુછો.
,, ,, 5740 જીવ વીમાના કે મમતી લાજન.
,, ,, 5727 પાર્શ્વ છનેશ્વર દર્શન દીજે.

GUJARATI DRAMA SETS

ભગત	કુમાર	(૪)	રેકૉર્ડનો	સેટ.	
સીતા	બાઇ	(૩)	,,	,,	
રાજુ	દેવી	(૩)	,,	,,	
ચતુરનાથ		(૪)	,,	,,	
ઢીંગર	રાજા	(૬)	,,	,,	
જેસલતોરલ		(૩)	,,	,,	
શેઠ	ગજાનન્દ	(૩)	રેકૉર્ડનો	સેટ.	

પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનું નાટક (૮)

નરસંહ મહેતા	(૩)	રેકૉર્ડનો	સેટ.
વડીલનો વારસો	(૩)	,,	,,
ભક્તનારાયણ	(૩)	,,	,,
પનરાજ ચાવડો	(૫)	,,	નાટક
ભલંધર સતી જદેા	(૨)	,,	સેટ.
સીરખા જન્મ	(૨)	,,	,,

FILM RECORDS IN SETS

મરીબડી રોપ (૫)	નરસંહ (૪)	મારી બાબ (૩)	જગાના (૩)
બાળી (૫)	મામાકેન સીંગર (૪)	કમસન (૧)	દુરગાદ (૫)

આરતી F.T 5246 દત્તાત્રયની આરતી. F.T 5281 મા ભક્તનારાયણની આરતી
F.T 5191 મા મહાદેવની આરતી

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD.

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેાગ્નલ સ્ટ્રીટ. જોહાનીસબર્ગ. 105

"શુદ્ધ ઘી"

દરબારનું પ્રખ્યાત કેસ્ટર બ્રાન્ડ ઘેર બેઠાં મંગાવો.

જે. માકોંડ

જીરાના જંગલ વેરાવળ મકનજીભાઈ ગણાત્રાની ફેકટરીનું બનાવેલું શ્રેષ્ઠ (ચોખ્ખું) ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોકલ પ્રમાણમાં મળશે.

બાપ મારે પુછો યા લખેા.

સાથેજ બાદિયાના સોલ એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન : SAMJEE DEVSHI & SON

૬, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન. : 6, Cross Street, DURBAN. 111

'Phone 2-6235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent.

15 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ મોકલનાર અને કમીશન એજન્ટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોકસ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 115

M. H. DESAI,

એમ. એચ. દેસાઇ,

હોલસેલ ફ્રૂટ વેપારી,

અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ગુનીપ્રસના પેકમાં પણ બારના C. O. D. થી સારૂ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.

P. O. Box 254 31, Short St. Durban. 119

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

ડેસ્ક્સ, ડ્રાઈંગરૂમ સુટ, ચેસ્ટરફીલ્ડ કોચીસ, ચેરસ, આર્મ ચેર, આફ્રીકા ટેબલ, બુક કેસ, ટેબલ ચેરસ, ટી કેસ, ચાકડાર્ડસ, ટોપ સ્ટેટસ અને બેડસ્ટર બિલેરે. વાજબ ભાવેથ્ય અમે બનાવી શકશેા. અમે પધારી માલ મેળવવા મુકશેા નહિ

ચેાકસ, ટેબલ અને કીચન ચેરસ

જે કમાર ફેબરીક નીચે જોવાર બાલ છે તેમેા અમેા હમેશ તૈયાર રહે છે. આર ફિરકના ગ્રાહકેના માલસ ચીવર મંગાવી અમે વેપાર આકર્ષ્યો.

L. MISTRY,

5 KORT STREET, : : : : : JOHANNESBURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2526. 105

કીટીંગસ

પાવડર

કીડી, મકેડ, ચાંચડ, કંસારા, માખી, વંદા વિગેરે સઘળા જંતુઓનેા

નાશ કરે છે.

કીટીંગ પાવડરના ટીન મળે છે. 111

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices special attention given to all up-country orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જાતજાતનાં ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ મોકલનાર

અમે અપકંટ્રીના ઓરડર ખાસ દેખરેખ રાખી સારો માલ C.O.D. થી મોકલીએ છીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 105

ખુના અને બજીતા ફરમાસુ મીકશ્ચર્સ અને પાકેટ બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના ચેાષ્ટિક પાકેા

પંજાબી માલમ પાક વિગેરે બીજા પાકેા ઓર્ડર આપવાથી મળી શકશે.

અમારી ડેલીમાં હંમેશ ભાવતું અને ખાવું હમેશાં તાજેતા મળે છે.

ફરમાસુ મીકશ્ચર તથા દરેક જાતનું ફરસાણ, આચાર, ચરમ મસાલેા વિગેરે ચેાકખાં બનેલાં મળશે.

વધુ ખાતરી માટે હુકમ યા મળેા:

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8877. 13a KORT STREET JOHANNESBURG. 115

અઠવાડીક પંચાંગ

માસ	તારીખ	વાર	તિથિ	નક્ષત્ર	યોગ	કરણ	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	૧૯૪૧							
	જુન						કલાક મીનીટ.	કલાક મીનીટ.
જુન	૨૧	શનિ	વદી ૧૧	૨૪	૧૬	૧૦	૬-૫૪	૫-૫૬
,,	૨૨	રવિ	,, ૧૨	૨૫	૨૭	૨૦	૬-૫૫	૫-૫૭
,,	૨૩	સોમ	,, ૧૩	૨૬	૨૮	૨૧	૬-૫૫	૫-૫૭
,,	૨૪	મંગળ	,, ૧૪	૨૭	૨૯	૨૨	૬-૫૫	૫-૫૭
,,	૨૫	બુધ	,, ૩૦	૨૮	૨૨	૨૩	૬-૫૫	૫-૫૭
,,	૨૬	ગુરૂ	સુદી ૧	૨૯	૨૪	૨૪	૬-૫૫	૫-૫૭
,,	૨૭	શુક્ર	,, ૨	૩૦	૨૫	૨૫	૬-૫૬	૫-૫૭

How to ask for OIL

Mobiloil

makes cars

last *longer!*

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA, LIMITED

In these times of extra tension

Build up your Nerve Reserves with

Ovaltine

WITH [illegible] and anxiety [illegible] Those times of extra tension [illegible] and tiredness. There is one important reason why [illegible] Ovaltine is a great help to you during [illegible] Ovaltine is exceptional in its power to nourish and restore the nervous system. The special properties of Ovaltine in this respect are largely due to the eggs and milk in its manufacture. **Obviously no food beverage can be nerve-restoring and nerve-soothing unless it has nerve-building properties derived from its ingredients.**

[illegible] Ovaltine [illegible] a cup of Ovaltine will quickly induce the re-adoption of sleep and give the truest benefit from your sleeping hours.

For these reasons you should always have ample supplies of "Ovaltine" on hand. Packed in air-tight tins Ovaltine will keep indefinitely and is easily prepared, if milk is not available water can be used, as "Ovaltine" itself contains milk. "Ovaltine" can be taken dry [illegible] or with milk either hot or cold.

We [illegible] of Ovaltine [illegible] The small [illegible] as 2d. [illegible] By the use of Ovaltine which is so different to other [illegible] made to look the same.

THE "OVALTINE" MIXER AND PLUNGER

The "Ovaltine" Mixer provides you with an elegant means of mixing and serving "Ovaltine." Just a few rapid movements of the plunger and the "Ovaltine" is ready to serve, nutritious, creamy, tempting drink. Ask your storekeeper to show you an "Ovaltine" mixer. It is very inexpensive.

Drink

Ovaltine

and note the difference in your Nerve-strength and outlook.

Manufactured by [illegible] LTD. [illegible] OSA 42 41

શું તમારામાં જોર, ચેતન અને ઉત્સાહ છે?

આકાશનો ઉમાનો, ખિલનો ચમકારો, અમરો અને આળસ એ બધું કબજીયાતને આભારી છે. એ સુચવે છે કે "ઇનોનાં ફ્રૂટ સોલ્ટ" તમારે બેયાની જરૂર છે. "ઇનોનું" શક્તિની આંતરિક સુધી કરી ચેતના બધી વ્યાપી ઓતપ્રોત કરે છે. રોજ સવારે એક ટી ચમચી ફ્રૂટ સોલ્ટ એક ગ્લાસ પાણી સાથે લેવાથી તમને બધી માફક રહેશે.

ENO'S 'FRUIT SALT'

The "FRIENDS OF INDIA" SERIES

Short biographical sketches of eminent men, who have laboured for the good of India.

Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece.

Lord Macaulay,	Lord Minto,
Sir William Wedderburn	Lord Morley,
Rev. W. Miller,	Sir Pherozeshah Mehta,
Lord Ripon.	Swami Rama Tirath,
Ravi Varma,	Sir Salar Jung.
Sir O. Sankaran Nair,	Henry Fawcett,
Sir Henry Cotton,	Lord Hardinge.
John Bright,	Krishna Das Pal,
Lal Mohun Ghose,	Edmund Burke,
Mrs. Annie Besant,	Bishop Heber,
Allan O. Hume,	W. C. Bonnerjee,
N. M. Dass,	Charles Bradlaugh,
Dadabhai Naoroji,	Diwan G. Rangacharlu,
V. P. Madhava Rao C.I.E.,	Rao Bahadur R. N. Mudholkar,
Raja Ram Mohun Roy,	Dr. Rash Behari Ghose,
Dinshaw Edulji Wacha,	H. H. Shrimant Rao Gaekwar
Ishwer Chunder Vidyasagar	Kashinath Trimbak Telang,
V. Krishnaswami Ayyar,	Nawab Mohsin-ul-Mulk,
Babu Surendranath Banerjea,	Sehramji M. Maltai,
Natoo Building (Annie Besant,)	Hindu Social Ideals

Price: One Shilling Each

APPLY:
MANAGER, INDIAN OPINION,
PHOENIX, NATAL.

India-Natal Line

ઇન્ડિઆ નાટાલ લાઇન

કલકત્તા જનારી સ્ટીમર

જુન તા. ૨૧ મીના અરસામાં ઉપડશે.

૩૬ ચીજો સાથે	પા. ૧૬ ૧૬ :
૫૦ ,, ચાલે	પા. ૨૨ ૧ ૦
ઉપર ચીજો સાથે	પા. ૨૬ ૫ :
૬૩ ,, ચાલ	પા. ૨૭ ૫ ૦

કરબનની બહારથી આવનારા પેસેંજરોને ઉપર ક્વિયા અમારી કારે આવકારીશું અને તેમોને મુબારકબાદને પહોંચાડીશું.

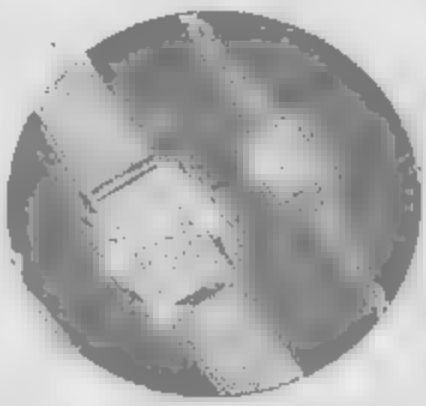
શી. ૫ ડીપોઝીટ આકરી બુકીંગ કરાવવા.

BASSA Ltd,

Box 569, Durban. | Telegrams "CABASA." | 'Phone 22850.

ELGIN

ઘડીયાળો

અગત્યનું

અમેરીકામાં બેસાડ્યા પ્રમાણે અમેરીકને બનાવે છે. આ ઘડીયાળોનો, પુરા માલ ... ... માટેની ખાત્રી આપવામાં આવે છે.

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER"—BLOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

... DAVIDSON, ... Memorial Mission Bldgs.
West Street, DURBAN

4

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 26—Vol.—xxxix. Friday, 27th June, 1941. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

SUCCESS OF PASSIVE RESISTANCE

"THE movement for the conduct of which I am responsible may prove a vain effort. If I represent no one but myself and if I remain true to my faith, I may be satisfied, but so far as world peace is concerned the effort will prove inadequate in terms of the present. For producing the desired result during the life time of the present generation it will be necessary to give an unmistakable demonstration that a substantial part of the nation is behind the effort. Much more has to happen before such a demonstration becomes possible. The present movement is a humble attempt in that direction. Man can only make an honest attempt. In a Satyagraha movement the saying that God is the giver of the result is literally true. Therefore, it is faith that sustains me and it is faith that must sustain the other Satyagrahis. We have only begun the battle. The real test the real suffering has yet to come. Let us repeat for the thousandth time that in this long and arduous struggle, quality alone will count, never quantity. In this there is no room for hatred certainly not for camouflage."

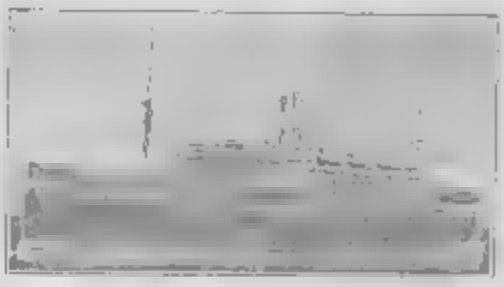
—Gandhiji.

સત્યાગ્રહની સફળતા

"આ લડત, કે જે ચલાવવાને હું જોખમદાર છું, તે કદાચ એક નિષ્ફળ પ્રયત્ન પણ નીવડે. કદાચ હું સાવ એકલો પણ થઈ પડું અને છતાં મારી શ્રદ્ધાને હું વળગી રહું તો મારે સંતોષ માનવો ઘટે. જો કે જગતની શાંતિને લાગે વળગે છે તેટલે દરજ્જે વર્તમાન કાળની દૃષ્ટિએ એ પ્રયત્ન અપૂર્ણ ઠરશે. વર્તમાન યુગના જીવનકાળ દરમીયાન ઇચ્છિત પરિણામ લાવવાને, એ પ્રયત્નની પાછળ પ્રજાના મોટા ભાગનો ટેકો છે, એવું નિઃસંદેહપણે બતાવી આપવાની જરૂર રહેશે. એવું બતાવી શકાય તે પહેલાં ઘણી વસ્તુઓ બનવાની છે. વર્તમાન લડત એ દિશાએ એક નમ્ર પ્રયત્ન છે. મનુષ્યથી માત્ર પ્રમાણિક પ્રયત્નજ થઈ શકે. સત્યાગ્રહની લડતનાં, પરિણામ ઈશ્વરના હાથમાં છે, એમ જે કહેવાય છે, એ અક્ષરશઃ સત્ય છે. તેથી શ્રદ્ધાએજ મને ટકાવી રાખેલો છે, તેજ એક બીજા સત્યાગ્રહીઓને પણ ટકાવી રાખશે. હજુ તો આપણે લડતનો આરંભ કર્યો છે. ખરી કસોટી, ખરૂ દુઃખ તો હજુ આવવાનાં છે. હજારો વખત કહી ચુકયો છું અને એક વાર ફરી કહી દઉં કે આ લાંબી અને કઠિણ લડતમાં ગુણની કીંમત ગણાશે, સંખ્યાની નહિ. આમાં દ્વેષને સ્થાન નથી અને કપટને તો અવશ્ય નથીજ."

—ગાંધીજી.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

ડુલાઈ તા. ૮ મીના અરસામાં સ્ટીમર મુંબઇ જવા ઉપડશે.
સલુન તેમજ ૩૨ પેસેંજરો સેવામાં આવશે.

દરબન આવ્યા પછી તમારો માલ તમા ગુનીયન ફ્રાઇટનાન્સ ઇન્સ્યુરેશન મુજબ નાણા સાથે ઉતાર જવા સિવેરે સંબંધી ક્રમોને ગોઠવણી બંદોબસ્ત કરી આપીશું.

ગાંસીના ઉપર તમારું નામ તથા B. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રા) લીમીટેડ
કીંગ્સ પેસેન્જર એજન્ટ.

૩૨ કીંગ્સ ક્લિંક્વ ચીસરી સાથે પા. ૧૭ ૧૦ ૩.
,, ,, ટુરીસ્ટ ચીસરી સાથે પા. ૧૮ ૬ ૬.
,, ,, ચીસરી વગર પા. ૧૪ ૧ ૬
સેકન્ડ કલાસ સીંગલ ક્લિસરી વગર પા. ૪૭ ૧૦ ૦.

સ્ટીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને કીંગ્સના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

Phone 2-0432. Tel add: "KARAMAT."
SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.
390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,
No. 4, Kort Street, Johannesburg.
'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.
Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE
——COMPANY, LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ કંપની સામા કંપનીમ કરતાં ઓછા પ્રીમીયમ, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસો, કામદારોને વળતા રીમાઓ, આગળ બિજેરે દરેક જાતના રીમાઓ ઉતારવાથી તકાય છે. કંપની કંપનીને કમીશન આપવું એ દરેક દીંદાની ફરજ છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue
DURBAN.
Telephone 2-6845 Cen.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Loans available from £1000 and upwards at 5% on City Properties.
શહેરની મીલ્કતોના મોરગેજ ઉપર ૫ ટકાના વ્યાજે પા. ૧૦૦૦ યા વધુ રકમો ધીરવાની છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13,
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street,
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4474.
P. O. Box 7541
Tel Add "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM, RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL

PHONE [illegible] CORNER PINE & GALE STS.

SITUATED IN THE HEART OF DURBAN'S BUSINESS AREA

THE RESORT OF INDIAN SHOPKEEPERS

WHERE EVERYBODY GOES FOR FIRST CLASS OF MEALS

BOARDING & LODGING BY THE WEEK OR MONTH

THE EPIC FAST

(By PYARELAL)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.

320 Pages. Price 2s 6d

Obtainable From The Manager

INDIAN OPINION, Phoenix, Natal

દીક્ષા ની બે બા

અંગ્રેજી ને ગુજરાતી

આ દીકરી મહામા ગાંધીજીની સુલભાયી પ્રજાને સ્વાધીનતા તરફની પ્રગતિના આધારે સુધારા વધારા સાથે અભ્યાસેલી છે. વિદ્યાર્થી આલમ માટે તે બહુજ ઉપયોગી અને ઉત્તેજનની છે. તેને અંતે ગાંધીજી ના આશ્રમ, ફિનિક્સ, મોહનદાસ ગાંધીની જીવની, મોહની વંદોલની મંજાય, પ્રજાના, આપ, કાંચનજી, વિગેરે પણ વસ્તુઓનો સમાવેશ થયેલો છે.

પાકું પૂંઠું પાનાં ૧૧૮ કિંમતની કીમત રૂા. ૫

Manager, 'Indian Opinion, Phoenix

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

[illegible] Colombo to Almora —

[illegible] —

[illegible] —

[illegible] —

[illegible] —

[illegible] —

[illegible] —

[illegible] —

My Master —

Chicago Addresses —

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

[illegible]

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of International interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4, Foreign 10 Shillings

Apply for a complete Catalogue: -

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,

4, Wellington Lane, Calcutta, India.

[illegible]

ઝંડુ અશોકારિષ્ટ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ઝંડુ બાલ શૂલાકે

— [illegible] —

[illegible]

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પી. બો. ન. પપ૧૩, મુંબઇ નં. ૧૮

[illegible]

આયુર્વેદિક દવાઓનું મુકીપત્ર અંગ્રેજ મંગાવો. એજન્સી માટે લખો બોક્સ ૧૨૫૫, પોરબંદર.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

132, Victoria Street, Durban

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewellieries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

[illegible] C. O. D. થી

મોકલવામાં આવશે, મગાવો:—

P. O. Box 542, 139 Broad St Durban.

શિયાળો!! એટલે ખુટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય

જો તમારે તમામ જીવનની ખરી મજા લેવી હોય તો આ શીયાળામાં પુષ્ટીકારક પાકો બનાવી તમારી તંદુરસ્તી પાછી મજબુત અને બળવાન બનાવી દો! પણ યાદ રાખજો કે કાયકાકારક ખોરાકો બનાવવા માટે સારો, તાજો અને ચોકખો શુદ્ધ માલજ વાપરજો, અમારે ત્યાં શીયાળાના પાકો બનાવવા માટે ખાસ તાજો અને શુદ્ધ માલ આવી ગયો છે.

અમારે ત્યા શીંગોડા, બદામ, ચારોલી, પીસ્તા, પંજાબી સામમ, બદક મુસલી, ખારક, કબાબો, કોપરા વાટી, ગોળપટ્ટ અને બધુ, માર બલબ્જ, ચોપચીની, અસલમ, ગુંદર, અંબર, સોના ચાંદીના વરખ, બદરન, વગેરે તમામ ઘીંદ્રુ કુરીયાદું આંખી રહું. બધી જુદીજો જીપરાંત બધી જરની તમામ ચોકસરી હમેશ રહેવામાં રહે છે.

હિંદુસ્તાનમાં મશહુર થએલી સુરતની બરફી. પીસ્તા બરફી શી. ૩-૬ રતલ, બદામ બરફી શી. ૩-૬ રતલ.

મુંબઈના તરેહવાર હલ્વાઓ બદામી હલ્વો શી. ૨-૬ રતલ, સફેદ પકવાસો હલ્વો શી ૨-૧ રતલ, રંગીન બદામી હલ્વો શી ૨-૦ રતલ, મુકેદ મલાઇ હલ્વો શી. ૨-૦ રતલ અમારે ત્યાંથી મળશે.

નવાબી પાઉડર: શરીરના કોઇ પણ ભાગમાંથી માત્ર બે મીનીટમાં વાળ સાફ કરી દે છે. ૧ બોટલ શી. ૩-૬ પોસ્ટેજ ફ્રી. મુનાસબ ભાવે, બેચર વખત ઓર્ડર આપી ખાત્રો કરી લો.

દેશના ગોદામો: જરૂરિયાત શી. ૧૯-૬.

P. O. BOX 709. **I. G. H. BASSA,** 153 Grey Street. Durban.

ગુજરાતી ભાષાનું

રેમીંગટન ટાઇપરાઇટર જાદુ

ભાવ ફેરફાર—શ્રીમંત પા. ૪૦.

પત્રવ્યવહાર માટે લખોઃ

K. D. Panchhiwal,
Alwal North, (I. P.

વેચવાના પુસ્તકો

જાણવા જાહેરાત

નકશા માળા (બાળકો માટે શીખવાને સુંદર)		૧ ૩
નાનો ચેન	વાર્તા	૦ ૬
પુંડરીકના પરાક્રમ		૧ ૬
માબી પુરાણ		૧ ૩
.ભાગવત		૦ ૬
ભાપુની કુચ	કાંડી કુચનું વર્ણન	૧ ૦
ભાળ કુચ	વાર્તાઓ	૨ ૦
ભાળ કથાવલી	વાર્તાઓ	૨ ૦
ભાગ્યવાનો ભાગ ૧ લો		૧ ૦
ભતીહાસિક મહાન પુરૂષોની કથાઓ		૧ ૬
વિકરાળ વન		૨ ૦
બગસરા (સચિત્ર પુસ્તક)		૦ ૬
હીંદુસ્થાનની ભાળ વાર્તાઓ		૨ ૬
હાજરાં		૧ ૩
હીરા મોતી		૦ ૬
ગુલાબ અને ચંપાવતી		૧ ૬
ભાળ વાર્તા ચિત્રોદ		૨ ૦
મમપુરો		૨ ૬
૧ લી ચોપડીના ભાગ		૦ ૬
૨ જી " "		૦ ૬
૩ જી " "		૧ ૦
૪ થી " "		૧ ૬
૫ મી " "		૧ ૬
૬ ઠ્ઠી " "		૨ ૦
૭ મી " "		૨ ૩
ગુજરાતી રેસ્ટા હીંદુમાન ભાગ ૧		૦ ૬
અંકગણીત ભાસ્કરાવાલાનું		૨ ૬
ભાસ્કરનું બાળકનું		૧ ૩

આજ સુધીમાં ભાળવા ૨૦ પુસ્તકોના સેટની કીંમત શી. ૮-૬

દક્ષીણામાર્ત ભાળ સેટ ૨૫ પુસ્તકો

કીંમત શી. ૧૨-૬.

પંચાયત	૧૬ ૧ ભાગ સમકુમારીનો
સુદર કથાઓનો	ભાગ
તોફાનનું ફુલ	વાર્તા
ભોપુને બાબ કરી	બાળકોના ભાગ
ચારજીએ કરેલી	ભાગ
તારાબેનના પરાક્રમો	વાર્તા
મેડિયો	વાર્તા
ટેક	વાર્તા
ટેક ટેકા	કસબનું વર્ણન
જીવજંતુ	જંતુઓની માહીતી
ઉંદુ ભાઇના પરાક્રમો	વાર્તા
નીજ ગુજ	ઉત્તરદેશની માહીતી
ચમત્કાર ભાગો	સંતની વાર્તા
તપોવનરો	ઇતીહાસ
તોફાનો ચોરો	વાર્તાઓ
તક તક	વાર્તાઓ
હાલાજીની તલવાર	વાર્તાઓ
બે ભાગ તારકો	
દુનીયાઓ	વસ્તુ
ત્રિભાષાની વાર્તા	
ભાંધેલ રૂપીયો	
ભામાશાની ચડી હતી	ભાગમાં બિજે પ્રકાશ
બેકના ત્રિકોણમાં	વાર્તા
બાળ અને ઢોરા	વાર્તા

વેચવાના કલા ચિત્રો

બાળકના મનમુલાનો સુંદર ચિત્ર સંગ્રહ

મ મણકાદ્ર	
જીવન ગતિમા	૭ ૧
કલા કલાપ	૧
૬૫ રેખા	૬ ૦
બાજબાજના ફોટા ભાંખો	૭ ૧
વોટર કલર બિકચર આલબમ	૧૦

આ ઓફીસે છપાએલાં પુસ્તકો

ફીનબાબ ગામસેન્સમ કટ્ટોબ એડીનબબ	
૧૯૪૨ ગુજરાતી અને અંગ્રેજીનાં	૧ ૧
સીતા બનવાસ	૧ ૪
ભલના પ્રવેશે, ભાગ ૧	૧ ૧
" " " ભાગ ૨	૧ ૧
નીતિના કલ્પો	૧ ૦
ભારે ઇંગ્લીશ ચોપડો ભણનારનો ભંડાર	૬
સનેદેશ	૧
પુર્વ અને પશ્ચમ	૧
બોકમાન્ય બાલગંગાધર તીલક તેમના મત અને વિચાર	૬
પુસ્તકો ક્રમાબ પ્રમાણે જીવન ચરીત્ર	૧
પુસ્તકો ક્રમાબ પ્રમાણે ભાગમ	૬
મારો જેલનો અનુભવ કેપ્ટન મ ગાંધીજી	૧
મારો જેલનો બીજો અનુભવ " "	૬
મારો જેલનો ત્રીજો અનુભવ " "	૬
જોક સત્યાગ્રહની કથા (સેક્રેટરીઓનો પ્રભાવ)	૬
પુરબહાર અને તેના બે ભાઇઓ	૬
જેલના કાબ્ય (ભજનમાલા બબતના)	૬
હોમ રૂલ (ગાંધીજીએ લખેલું)	૧ ૦
કાપડ સામે વધતી ફરજ	૧
જીવન દોરી	૧
સુધારાના બચારા	૩
બન્ય વિના નીતિ ટકી નથી	૩
ભરબ્ય ચહેરાનું વર્ણન અને કામ	૩
માણસ કેટલી જમીનનો માલીક હોય	
ઝવેર ઝોરાસ્ટરની વાર્તાઓનો	૧
અસમાની મરણો	૩
ગોરીબારીક એક્ટ ૧૯૦૨ ના ધારો	
ગુજરાતી-બંગાળી	૨
આરોગ્ય વિશે સામાન્ય જ્ઞાન ભાગ ૧ લો	૧
" " " " ૨ જો	૧

Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 29003, Res. 23495.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

INTERIOR VIEW OF OUR SHOP.

ARRIVING EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES, BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES. Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £80, THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up. PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards.
EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.

Branches. 59, WICK STREET AND 60, HIGH STREET, GARAGE 7, MOSS STREET AND 58, WICK STREET, VERULAM.
'Phone 39, Verulam.

દરેક સ્ટીમરમાં આપના તથા ફ્રેંડથી આવે છે

બનારસની ફીનારવાળી અને સાદી, તેમજ બાલબાલની બુટીદાર સાડીઓ શી. ૧૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી માંડી પા. ૨૦ સુધીની

બનારસથી હમણાજ આવેલી છે.

કસબ કામની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર. ઝલઝલની બાલવાળી સાડીઓ શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર.
ક્રેપજીનું ૬૫–ઈ–ચીન શી. ૧–૬ નું ચાર ૪૨ ઈંચ અને ૪૫ ઇંચ પહોળ. સાડીનું બેસ્ટ ડીઝાઇનનું ૪૫ફુ, ૪૭ ઇંચ પહોળ બારની, શી. ૧–૬,
શી. ૧–૮, શી. ૨–૬ અને તેથી ઉપર. હમણાજ આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ શી. ૨૫, શી. ૩૫, શી. ૪૫ અને એથી ઉપર. ૧૫૦

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ગૃહ

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

બ્રાંચેઃ
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ મંગાવતા એજન્ટ
બેહાનીઝબર્ગ ખાતે
પી. ક્લાનજી,
૬૮, ગ્રે સ્ટ્રીટ, જોહાનીસ.

ગોદામ
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Sole producers of all Suncrush drinks.

'Phone 20350. Tel. Add. "Naartjes."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
Consignments executed at lowest Market prices.
Prompt Supply Assured. Highest Rates Paid.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND PAIN CURE. HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 4/6, or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ
મેસર્સ મણીલાલ બાલુભાઈ પટેલ[illegible]
દરેક જાતની મીઠાઈઓ, ફોરચ્યુન ટ્રીપી તેમજ મેવા મેવા,
મસાલાથી ભરેલ બનાવીએ છીએ
બજારમાં વખણાયેલુ સુરતી ખુરમું, શેવ, મમરા, ગાંઠીઆ,
ગાંઠીઆ, પાપડ વિગેરે દરરોજ તાજા બનાવીએ છીએ.
[illegible] ઓર્ડર સમયસર પહોંચાડવા રાખીએ છીએ
[illegible] ઓર્ડર પ્રમાણે રીપેકીંગ બનાવી આપીએ છીએ.
બહારગામના ઓર્ડર પ્રમાણમાં ભેજવાળી કેરી પણ બરાબર
[illegible] પ્રમાણે ટીન વગેરેમાં બનાવી આપીશું.
બહારગામથી આવનારને માલ પુરતી સંભાળથી કાળજીપુર્વક
મોકલવામાં આવશે.
PHONE 33-6675. P.O.BOX 3680.
THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART.
4 President Street, Corner Diagonal St., JOHANNESBURG.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco,"
D. K. PATEL
Fruit and Vegetable Exporter
— SPECIALIST —
in South African, Canadian and Australian Apples
Cape Fruit on hand [illegible] season
We have in stock Naatjes which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ.
ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર.
સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન
એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ
ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ
નાર્ચીસ હાલમાં [illegible] થયા છે અને તેનો સ્ટોક
પણ રાખીએ છીએ.
કંકોના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે
નાર્ચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે
P. O. Box 766. 106 Prince Edward St. Durban.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 26. Vol. XXXIX Friday, 27th June 1941

Indian Opinion

FRIDAY 27TH JUNE, 1941

The Transvaal Struggle

THE *Leader* [illegible] daily burn paper [illegible] responsible for the following:

"Now We Are Two"

The passive resistance movement, which commenced in Johannesburg on May 13, against the prolongation for a further period of two years of the Transvaal Land and Trading Act 1932 is petering out, according to a statement made by a Johannesburg visitor now in Durban.

When the movement started there was a batch of four volunteers, who hawked fruit without licence outside the Court House and the City Hall, Johannesburg.

To-day there are two.

They still have their push cart emblazoned with mottoes of passive resisters. But hardly any public notice is taken of them and the least to notice them is the police who studiously ignore these law-breakers.

With the police being "passive," it is a matter of time when the two will dwindle down to nought.

Viewing from the above report the *Leader* which claims to stand "for the quarter million Indians of South Africa, is woefully lacking in leadership. The first and foremost duty of a leader is to disseminate truth to those whom he claims to lead as well as to the public. The editor of the *Leader* however, did not consider the Transvaal struggle of such importance as to merit any effort on his part to seek first-hand information. He has relied upon a statement made by one who has quite obviously taken no trouble at all to ascertain the facts. The editor of the *Leader* seems to have gloated on the statement made by his informant and found it useful to villify his own brethren who have considered self-respect and national honour above material interests and have staked their lives to fight for them. These Passive Resisters are in need of moral support and moral support of their brethren. Their villification depicts the lowest type of mentality which unbecomes [illegible] to belong to a country boasting of its great civilisation and culture.

The facts are not as stated by the *Leader* but they are as follows:

There is no Transvaal Land and Trading Act 1932. It is the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Act 1939 against which Passive Resistance has been offered. It is from "petering out" the struggle is gradually gaining strength. The movement was started on May 12, by four Passive Resisters Messrs. S. H. Mehd M. E. Nandee Yusuf Patel and Narunswamy Naidoo by opening a fruit stall in front of the Court House. The names of these four law-breakers were taken by the police inspector but no action was taken against them. After a week another stall was opened near the City Hall. A watch was kept by the police but no action was taken. Passive Resistance pleads distinguished these stalls from the other licensed fruit stalls and so when no action was being taken by the authorities these pleads were removed and it was decided to carry on actual business at these stalls on line with the other licensed stalls. There are no push-carts emblazoned with mottoes of the passive resisters as mentioned [illegible] European public is taking [illegible] interest in the movement which novel to them and are showing their sympathy to the Passive [illegible] sisters, who have with[illegible] break continued [illegible] stand in the bitter mid-winter [illegible] at their stalls from [illegible] or 3 p.m. daily.

The Passive Resistance [illegible] does not merely consist in [illegible] without [illegible] arrest. A great deal of [illegible] ganda work has to be [illegible] connection with it money, the public and funds have to be collected to carry on such propaganda. Enrolment of volunteers [illegible] be done. If the Passive Resisters presently on duty are arrested those will be replaced by others. The Passive Resistance Committee which includes, among others in addition to those mentioned above, Messrs. I. A. Cachalia [illegible] Bhuroochi, S. M. Desai [illegible] Patel, Mahomed Sadek S. Mukda, is engaged in all this work and Mr Manilal Gandhi who has associated himself with the movement, has made Johannesburg its headquarters. We are happy to note that some member of our community, who belong to the opposite camp too, have in opposition of this struggle of self-sacrifice, willingly given their material help.

It should be remembered that the present struggle is being carried on under very unfavourable circumstances.

The English Press is too preoccupied owing to the present war to look at anything else but the war. It is [illegible]

antagonistic due to the fact that we should be embarrassing the Government by violating the State law at a time like this. It is, therefore, unwilling to give the struggle any publicity. This is, of course, due to its ignorance and its disinclination to acquaint itself with facts.

The Government is in a quandary. It has to face the strong opposition of the Nationalists who are pressing its hands to pass repressive measures against Asians and other coloured sections of the community in accordance with their avowed anti-non-European policy. If the Government did not yield it would fall and the Nationalists would ascend to power.

The Government is, at least, fortunate to have a very docile Indian community who can be satisfied with a few crumbs. But it would be a tragedy if our community were so dead as not to have even a few who would rise above paltry material gains and stand up for higher things in life that qualify the human-being from the animal.

If there is any truth in the high principles of democracy and human freedom claimed in justification of the present war, it should be a matter of pride to the State as well as to the community to have such people. It is only such people who are a real asset to the State or the community to which they belong. Even a tyrant cannot but admire in his innermost heart, however brutal he may be to his victim, when he finds that his victim is prepared to die under his blows than to submit to the humiliations he may impose upon him.

The Government must, in the circumstances, appreciate the stand taken by the Passive Resisters in the Transvaal who being least desirous of doing anything to embarrass the Government in these troublous times were compelled to take the step they have taken in view of the fact that the Government itself was not able to avoid inflicting humiliating legislation upon Indians even in these times.

Those who are resorting to Passive Resistance in the Transvaal are not rebels. They are not out to create a state of lawlessness nor are they inclined to embarrass the Government. They do not claim to have the whole-hearted support of the community behind them. Their trust is in the righteousness of their cause. Their action can do harm to nobody. Neither the Government nor their own community. It can do harm to themselves only in that they would have to undergo untold sufferings. But just as a soldier stakes his life on the battlefield for his country's honour, a Passive Resister too stakes his life for the cause for which he fights, but in doing so he inflicts no pain on the person against whom he fights. By his self-imposed sufferings he appeals to the conscience of his adversary and tries to awaken it. If the Transvaal Passive Resisters succeed in awakening the conscience of our rulers by their self-imposed sufferings, they will have won their battle. As Mahatma Gandhi has said it is quality that will count in our struggle, not quantity.

NOTES AND NEWS

Democracy And Education

"Of late weighty treatises on educational theory we devise with great pains and preach with greater eloquence one ideal system of education after another. But the one thing we do not do is to find out what kind of social order will accommodate our ideal educational system and then take active steps to bring that society into existence. We get no further than passing tinkering resolutions about dental clinics and the tyranny of examinations. We congratulate ourselves on small educational reforms and never cure the radical evils because only by reaching social changes can do that," said Dr Jean van der Poel of the University of Capetown in a recent lecture to the Capetown branch of the S. A. Teachers' Association on "Democracy and Education," reported in the current issue of the Association's organ, *Education*. "To my mind the basis of a just and peaceful society must be human equality, which means, roughly, that every person is entitled to a full share of whatever benefits the society of which he is a member has to offer, that no section of the population must, for any reason whatever, have exclusive social privileges. From the principle of human equality there follows, to my mind, the second essential condition for the creation of the good society and that is a socialist economy. For it seems to me that a real equality cannot exist while gross inequalities in the distribution of human wealth remain.

"Nor, I am convinced, can a real human equality exist as long as a few have the power to become the master of the many, to determine to a large extent the living conditions of their servants, to exploit for their own profit the means by which we all live—the land, the mines, the factories, the railways, the ships and—most important of all—the labour of men.

"You will never get even the material conditions for equality while such an economy lasts; in a word, as long as the existing economic organization remains, human equality cannot be realized." The only other alternative, said Dr. van der Poel, is an economy which will prohibit the private ownership, for private ends, of the indispensable sources of human living, an economy which will make impossible those "shameful inequalities in wealth from which all the major social evils spring; for wide inequalities in wealth means poverty for the many and poverty is the cause of disease, of crime and of class hatred."

Cause Of Shortage Of Indian Nurses

There are training facilities at St. Aidan's Indian Hospital, but Indian girls fail to take full advantage of them, as was pointed out by the Matron, Sister Platt, in a comment on a statement by the member for Essenwood, Colonel Rees, who attributed the shortage of Indian nurses to lack of training institutions. Sister Platt pointed out that candidates for the nursing profession are required to possess certain educational qualifications. The fact that there are so few Indian nurses is not due to shortage of training institutions, but to shortage of schools, she said. Making allowance that the government should provide education for all—at least to primary standards—she said that Indian girls had again and again demonstrated their ability if given the opportunity. They would prove their worth in nursing, she was convinced. The fact that there were only four Indian girls in the whole of Natal at present taking a nursing course, was a condemnation of the Government's policy of withholding education from the Indians.

RESTRICTIONS ON INDIAN LICENCES

A MARITZBURG CASE GOES TO SUPREME COURT

"ONE sympathises with the City Council's desire to improve localities, but one must look at all sides of the case," said the Judge President of Natal, Mr. Justice Hathorn, in the Supreme Court, Maritzburg, on Thursday, June 19. "It is not an easy problem. One wonders just where you start."

With Mr. Justice Carlisle and Mr. Acting Justice de Wet, he considered an appeal against the decision of the Maritzburg City Council in refusing a renewal of a general dealer's licence, which was brought before the Supreme Court, Maritzburg, by way of writ of review.

The appellant was Harwood Ismail, who has held a general dealer's licence for the premises, 270 Loopmarket Street, Maritzburg, for about 16 years, and whose family, it was stated, had carried on business there for 50 years.

Mr. H. G. Mackeurtan, K.C., with him Mr. L. E. Cuney, appeared for Ismail, and Mr. I. M. Brokensha appeared for Mr. J. T. Elliot, principal objector to the licence. There were other objectors, including the South African Breweries, Ltd., none of whom appeared in the proceedings on Thursday.

It was stated that when Ismail applied for the renewal of his licence for 1940, the Licensing Officer told him that because of improvements in the area, he thought his was now not a suitable type of business, and although he would grant a certificate of approval for [illegible] the matter would be considered [illegible]

When Ismail applied for a licence for 1941, there were a number of objectors including Elliot. A certificate of approval was refused on the grounds that the locality in which Ismail's premises were situated was essentially a European trading and residential area, that the class of business catered for non-European trade, that it was the only business of that particular character in the area and by reason of the improvements made in the locality and that the existence of that particular class of business was retarding progress and was against the general amenities of the city.

An appeal to the City Council was dismissed.

The grounds of appeal were that the decision of the Town Council was based upon no proper or sufficient grounds, that the evidence adduced did not justify the conclusions drawn by the Licensing Officer and supported by the Council, particularly that the locality was essentially a European trading and residential area; that the decision was contrary to the weight of evidence and bad in law and that there was no evidence to justify the conclusions of fact drawn by the Licensing Officer.

Mr. Mackeurtan in his argument contended that the area was not an essentially European residential or essentially a European trading area.

"One has yet to learn that an area which contains an Indian bar, a large store catering for natives, a native eating-house, a native bioscope, a native eating-stop, a doctor with a native patient, a butcher and a kaffir shop which sells loaf tobacco, can be essentially a European trading area," he said. He argued that it was not a residential area at all.

"You cannot call a quarter that contains an electricity house, a bus stop, a municipal market, an egg circle, tearooms and shops a residential area."

Mr. J. E. Brokensha, for Elliot, said in his argument that the Licensing Officer had been criticised that he had started too soon to clear up [illegible] areas would not take place in a locality until it had been cleaned up, and the criticism was that the locality could not be cleaned up until there were improvements.

Elliot had already effected [illegible] improvements, including residential flats in the locality in Retief Street.

Mr. Brokensha submitted that the matter was the same as in overtrading. The Licensing Officer must make a start somewhere in the restriction of licences.

Mr. Cuney replied. He contended that the locality could not be described as predominantly European.

In over-trading the Licensing Officer had to find that the area was in fact over-traded, and it was necessary in a case of locality to say that the area had improved and had then made unsuitable the nature of a business for which a licence was sought.

Judgment was reserved.

SOME COMMENTS ON MR. AMERY'S SPEECH

THE following are some comments on the recent speech of Mr Amery, Secretary of State for India, in regard to India's future constitution:—

Mahatma Gandhi

"I have read painfully the long report of the debate in the House of Commons on India. Distress has been known to have softened people's hearts and made them mindful of facts. But Britain's distress has evidently left Mr Amery absolutely cold and untouched. This callousness makes me more than ever confirmed in my opinion that the Congress must abide by its policy of non-violence, in spite of the heavy odds facing it.

Mr. Amery has rendered no service to Great Britain by his contemptuous disregard of the situation as it exists in the face. He talks glibly of British rule having given peace to India. Did he not know what was happening in Dacca and Ahmedabad? Who was responsible for keeping the peace in these two places? I hope he will not throw in my face the fact that Bengal at any rate has self-government. He knows what a mockery that self government is. He knows what little power for such emergencies my Ministers have, whether they wear the Congress label, the League label or any other.

"I ask the very pertinent question: Why has this long spell of British rule left the people so emasculated as to disable them from standing up against a few hundred *goondas*? It is a humiliating spectacle, [illegible] for the British than for [illegible] people running away from their homes through sheer fright, because a few hundred *goondas* have found a favourable atmosphere for resorting to arson, murder and loot. The first act of any Government worth the name would be to teach its people the art of self defence, but the foreign British Government had no concern about this fundamental welfare of India's citizens, and so it deprived the people of the use of arms.

"All the handsome tribute that Mr. Amery pays to Indian troops falls flat on Indian soil because, leaving aside Congress non-violence for the time being, if India had been equipped and trained for self defence, and if India had become a voluntary ally of Great Britain, I hold that all European Powers combined for destruction would not have touched Great Britain.

"Mr. Amery has insulted Indian intelligence by reiterating *ad nauseam* that Indian political parties have but to agree among themselves, and Great Britain will register the will of a United India. I have repeatedly shown that it has been the traditional policy of Great Britain to prevent parties from uniting. 'Divide and rule' has been Great Britain's proud and ill-conceived motto. It is British statesmen who are responsible for the divisions in India's ranks, and the divisions will continue

so long as the British sword holds India under bondage.

"I admit that there is, unfortunately, an unbridgeable gulf between the Congress and the Muslim League. Why do not British statesmen admit that it is after all a domestic quarrel. Let them withdraw from India, and I promise that the Congress and the League and all other parties will find it to their interest to come together and devise a home-made solution for the Government of India. It may not be scientific; it may not be after any Western pattern; but it will be durable. It may be that before we come to that happy state of affairs, we may have to fight amongst ourselves. But if we agree not to invite the assistance of any outside Power, the durable will last perhaps a fortnight, and it will not mean even one day's destruction of human heads such as goes on in Europe to-day, for the simple reason that, thanks to British rule, we are wholly unarmed.

"Mr. Amery, in utter disregard of truth, misleads the ignorant audience that the Congress wants 'all or nothing.' Let me remind him that, in order to placate British sentiment, the Congress descended to the Poona resolution, and when at Bombay it undid the Poona resolution, I authoritatively stated that the British Government could not at the present moment grant or declare India's independence and that, therefore, for the time being, we should be satisfied with complete freedom of speech and pen. Was that 'all or nothing'? With Mr. Amery's state of mind, I suppose it is too much to expect him to have the elementary grace to acknowledge the studied moderation of the Congress and its desire not to embarrass the British Government whilst it is a fight for its very existence. Not having that grace, he turns the Congress against it, and claims that the Congress civil disobedience has fallen flat.

"It took my breath away when I read Mr. Amery's statement about India's prosperity. I say from experience that it is a legendary thing. India's millions are becoming progressively pauperised. They are miserably clothed and underfed. Because there is one man's rule he is able to produce a budget of millions. But I make bold to say that it is not only no proof of the prosperity of the famishing millions, but proof positive that India is being ground under the British heel.

"It hurts me to have to undertake even this very brief analysis of Mr. Amery's speech. But it is so amazingly misleading that I felt I should be failing in my duty if I did not point out at least some of the most glaring discrepancies in that unfortunate utterance. Surely he could have rested content with the undisputed sway that he exercises over the destinies of over four hundred million people."

"Manchester Guardian"

"The India debate was unsatisfactory so far as it disclosed the Government policy. What has the Government done to show that it does not deserve to be accused of drifting since the Viceroy made the August proposals. It has been suggested that a delegation of members of Parliament should go to India with Government approval to try and bring together the Muslim League and the Congress. Has the Government ever helped that plan?"

Sir Radhakrishnan

"Mr Amery refers to the communal problem as the greatest obstacle. No one can deny the reality of it, but it is not necessary to assume that all the political-minded Muslims are in sympathy with the extreme and unrepresentative official opinions of the Muslim League. The way in which the proposals of the Bombay Conference are treated by the Secretary of State indicates that even in this crisis Britain is not willing to part with power in India. I appeal to the British Prime Minister to face the Indian problem and solve it in an honest way and in true democratic spirit."

Rt Hon'ble Sastri

"It was all a repetition of old idea taking their stand on the famouss August declaration."

Sir P. S. Sivaswami Iyer

"The latest speech of Mr Amery in the House of Commons will not bring about any solution of the constitutional deadlock or any easing of the political and communal tension in this country."

Khan Bahadur Allabux

"There is nothing new in Mr. Amery's speech requiring consideration or thought by Indian politicians. Mr Amery is repeating the old offer which has been rejected by all political parties in India and reiterating his old arguments. The lesser we think about them the better for India."

Pandit Kunzru

"Mr. Amery has again asked Indians to arrive at an amicable settlement when Government themselves have done everything to render impossible by practically giving the Muslims the veto over all constitutional advance. The communal problem will continue to be harped by the British Government as long as it suits them to do so."

Acharya Kripalani

"There is nothing new in what the Secretary of State has said. No reasonable Indian who looks at facts in the face can expect anything from the present British Government."

Mr. K. M. Munshi

"Mr. Amery from the first day of assuming office has proved to be the most anti-Indian Secretary of State since Lord Birkenhead."

SHOP HOURS AMENDMENT ORDINANCE, 1941

The following Ordinance to amend the Shop Hours Ordinance, 1939, is published in the *Natal Provincial Gazette* dated June 19:—

It is enacted by the Provincial Council of the Province of Natal, as follows:

1. The definition of "local authority" in section 1 of the Shop Hours Ordinance, 1939 (Ordinance No. 9 of 1939), is hereby amended by the addition thereto of the words "or a health committee."

2. Sub-section (1) of section 4 of the Shop Hours Ordinance, 1939, is hereby repealed and the following new sub-section substituted therefor:—

(1) The Administrator may, upon the application of any local authority and after any enquiry which he may deem necessary or expedient, declare by notice published in the *Gazette* that, in substitution for the hours appointed for Fridays in terms of paragraph (b) of sub-section (1), shops in the area of such local authority may remain open on Fridays after five o'clock in the afternoon for any period not less than one hour or more than two hours, when they shall be closed for the rest of the day.

Any notice issued in terms of this sub-section may be amended, varied or revoked by the Administrator at any time by a like notice.

3. Sub-section (1) of section 5 of the Shop Hours Ordinance, 1939, is hereby amended by the addition of the following paragraphs to the further proviso to the said sub-section:—

(c) shops dealing in petrol and motor oils in bulk may be opened for the sole purpose of selling petrol or motor oil to licensed motor garages and filling stations on the 2nd day of January (or if that be Sunday on the 3rd day of January) and on the Saturday following Good Friday, until one o'clock in the afternoon.

4. This Ordinance may be cited as the Shop Hours Amendment Ordinance, 1941.

———•———

[illegible]

POLICE TERROR AT SOPHIATOWN

EARLY on Sunday morning, June 15, police conducted a "beer raid" upon a house in Sophiatown, Johannesburg. After arresting and severely assaulting a pregnant woman, they opened fire upon the protesting crowd, killing two men and badly wounding a third.

This is what happened, according to a statement made by the injured woman, Legion Mavimbela, of 27, Gold Street (Room Number 6), Sophiatown:

"A concert was taking place at 29, Gold Street. At the back of the hall in the kitchen at about 5 o'clock, I was preparing tea. In the room with me were some other boys. Some African policemen came into the room. They found a tin with a little beer in it. They asked to whom it belonged. All denied any knowledge of the beer.

"As I was the only woman, I was arrested. As the police were taking me out they assaulted me by striking me with flat hands. I asked why I was being beaten, as I had (already) been arrested. Outside was a European police-man. I asked if it was the law that a person should be assaulted when arrested. The Native policeman handed his baton to the European policeman, and told him to use me. Then he said, 'You see, the European policeman is beating you.'

"In the meantime, a crowd gathered as I was being taken away. The crowd was quiet and orderly. At Edward Street the European policeman began shooting. When the shooting began the African policeman guarding me ran across the road. I ran away. I heard two shots. At 93, Gold Street, someone led me into his room."

Legion Mavimbela is pregnant. She has been examined by Dr. A. B. Xuma, M.D., L.R.C.P., and S., L.P.H. (Lond), who certifies her six months pregnant, with no injury to the left wrist and tenderness over the right hip joint which causes her to walk with a slight limp.

"These injuries may be due to blows with a blunt instrument," states Dr. Xuma. She has abrasions on both knees.

Eye-witnesses state the crowd, though antagonised by the brutal handling of the woman, was not threatening. When they saw the police maltreating the woman they murmured and protested. They did not make any attempt to attack the police, and it is reliably stated that there was no justification for the use of firearms. But two men were shot dead, one seriously wounded, and several injured. Seven shots were fired.

Strong Protests

Strong resolutions of protest have been forwarded to the Minister of Justice, Dr. Colin Steyn. They represent opinion among workers of all races and progressive organisations throughout the country.

A protest has also been sent by the Maritzburg Non-European United Front. The president of the African National Congress, Dr. A. B. Xuma, has also wired a strong protest. The Johannesburg District Committee of the S. A. Communist Party has wired:—"Strongly protest police behaviour in Sophiatown mid-Sunday morning. Two Africans killed and badly wounded, pregnant woman beaten. Urge immediate steps institute enquiry prohibit future raids."

Mr M. Harmel, Secretary of the Johannesburg Committee of the Communist Party, states: "These grave events could never have taken place were it not for the extraordinary arbitrary and tyrannical powers with which the police are invested when dealing with the non-European population of South Africa.

"No country claiming to be democratic can tolerate the continuance of such police raids. It is time ... the nature of these brutal intrusions into the lives and homes of peaceful citizens was dragged into the light of day and an end put to them once and for all."

COLOUR BAR IN EDUCATION

THE students representative council of the Potchefstroom University College has decided to cancel inter-University Rugby and tennis matches against the University of the Witwatersrand which were to have been held at Potchefstroom on Saturday last week. The decision was taken as a result of the recent resolution adopted by the Witwatersrand University branch of the National Union of South African Students to recommend that the Fort Hare Native College be invited to join the N.U.S.A.S. The following letter will be sent by the Potchefstroom University S.R.C. to the Witwatersrand University S.R.C.

"In view of the decision taken at a mass meeting of students of the University of the Witwatersrand to embrace the natives of Fort Hare in their student community and in view of the fact that on that occasion the students of the University of the Witwatersrand indicated that they would rather co-operate with the natives of Fort Hare than with the students of Afrikaans Universities, the S.R.C. and students of this University consider themselves insulted, and are therefore, no longer in favour of an inter-varsity with students who are openly and malignantly hostile to the Afrikaner and prefer the society of the native. It is, therefore, impossible for the S.R.C. to receive you here on Saturday, June 21, for the Rugby and tennis matches which had been arranged.

Liaison Committee

The liaison committee of the representative councils of the intra-mural and extra-mural students of the University of Pretoria has adopted the following resolution:

"In view of the fact that Afrikaans students and Afrikaans Universities have been insulted in an extremely coarse manner by the action of the student body of the University of the Witwatersrand in indicating clearly and unequivocally that they seek collaboration with Fort Hare, and in so doing repudiate our European tradition; and in view of the fact that this sort of action has reached its peak we feel constrained to break off all co-operation with the University of the Witwatersrand, unless that University can prove that the information about its action which is available to us is incorrect."

This declaration will be sent to the students representative council of the University of the Witwatersrand."

A similar resolution was also adopted at a meeting of members of the Free State University College branch of the N.U.S.A.S. Mr Steyn Linde, representative of the Free State University College, has tendered his resignation as a member of the N.U.S.A.S.

COWARDS WILL NEVER BRING PEACE OR INDEPENDENCE

MAHATMA GANDHI ON COMMUNAL RIOTS

MAHATMA GANDHI in a statement on the recent communal riots in India says:—"Hindu-Muslim riots that have broken out in many important places in the country must have saddened all sane people. My grief, however, is special. The Congress influence seems to have been practically unfelt during the dark days.

We have proved ourselves barbarians and cowards in these places. Arson, loot and killing of innocent people, including children, have been common in almost all the places. Thousands have run away from their homes for fear of their lives.

Congress influence was not to be measured by the number of members on the Congress register but by its leavening quality. It has been shown clearly that the influence is negligible in riots and the like. Individual cases apart, the Congress produced little or no influence over either the Muslims or the Hindus in the affected areas."

Gandhiji refers to the happenings in Dacca and Ahmedabad and proceeds to say that lunatics did their worst in inflicting damage on property by looting and arson with a deliberation that showed premeditation and the victims, instead of boldly standing up and becoming martyrs-makers, fled in their thousands from the danger zone. And while they did not they were as barbarous as the assailants. These were all trained by the Congress non-violence, and yet these are the men who form the bulk of the Congress meetings.

Congress And Free India

Proceeding, Gandhiji says: If the Congress has no control over its masses on such occasions there is not much value in Congress non-violence as a positive force. The Congress cannot take charge of the Government if the British suddenly withdraw. They are not likely to do so without a desperate effort. But British valour cannot make Congressmen brave or fit for shouldering the responsibility of Government.

At the present moment the British Government is pre-occupied. It is a marvel how they hold away over four hundred million people. Their amazing self-confidence and their skill in the use of destructive weapons enable them to hold India in bondage.

Congressmen's course is clear. They must examine the contents of their non-violence. If it does not go as far as the regulation of intercommunal and such other relations, it is of no use for the acquisition of independence. I prophesy that without persuasive non-violence of the brave, when the question of real transfer of power comes, it won't be Congress who will have the privilege and the responsibility of delivering the goods. The power will descend to those who are able to make effective use of violence.

Passive Resister Receives Summons

WHILE going to Press news has been received that Mr. T. Ramaswamy Naidoo, one of the Passive Resisters in the Transvaal, has received summons to appear before F Court, Johannesburg, on August 6, at 9-30 a.m. on a charge that upon or about 13th June 1941 at Market Street, the said accused not being a licensed hawker, pedlar or street trader or a person lawfully entitled to trade in the said street did wrongfully and unlawfully expose articles for sale in the said street to wit, fruit without taking out a license, thereby contravening section 47 of the Johannesburg Municipal Traffic by-laws. Alternatively:

At the above date, time and place the accused being a person causing an obstruction in the said street and having been ordered by Inspector Wagner to refrain from causing or to remove the said obstruction, did wrongfully and unlawfully fail to do so, thereby contravening section 39 of the Johannesburg Municipal Trading By-laws.

In Europe two forces, equally matched in destructive skill and bravery, are arrayed against one another. The real failure both is domination. As rule of all the will of the world it has found no difference in kind between the two. The difference in degree does not interest me. The British load is bad enough for me. As a man wedded to independence and non-violence, I must fight Nazism and Fascism not only with the British Imperialism.

But this the Congress—by the non-violent strength even to fight this inhuman domination which we know through and through.

Hitherto it was a case of seizing power bit by bit. But every Indian politician knows that there never was the slightest move on the part of the Britain to part with real power. And now we have in its nakedness from Mr. Amery that we may expect no such peacefully from British authority. We have to fight for it either violently or non-violently.

Whether it is the Congress or the Hindu Mahasabha that fights for it I am satisfied that the two sectional organisations will never win independence for the masses, Hindu, Muslim, Christian, Sikh, Parsi, Jew. The Congress is the only organisation that has laboured for national solidarity from the beginning. But that labour will be vain if the Congress does not prove to be true to its trust. I do not mind Congressmen changing their creed in spite of many leaders being in jail or openly leaving the Congress. I can see my way to rebuilding the Congress with five true men with whom there is neither Hindu nor Muslim nor any other. Religion is a personal matter. It ought not to affect the political field.

Congressmen's Duty

Then what should a Congressman do? He must resolutely refuse to take sides and defend with his life and without the use of violence the person who is in distress as did, for instance, three women in Ahmedabad. I have no doubt there are many such individual instances unknown to me. Cowards will never bring peace or independence. He must therefore, tell the rioters never to fly from danger and that if they cannot follow his way they must defend themselves in the best way they can. What is required is a brave heart—a possession which is in nobody's giving and which therefore can never be taken away. He must instil into his neighbours the lesson that even violence can be both decent and indecent. It is no bravery to kill [illegible] religion and to ruin his property. Those who do so disgrace their religion and themselves and positively [illegible] for Independence.

Let me give some further illustrations of what a Congressman should do in given circumstances. A Congressman has no enemy. While he will not seek the protection of the police or the military, he will not interfere with them in

the performance of their duty but he will not hesitate to lose his life if need be in checking them when they are partial or exceeding their authority. This will appear a dangerous doctrine. But it is not if it is enforced fully. For if the Congressman concerned has erred, he will be the sufferer and not the police or the military. I know that a young man because he was brave, by timely interference saved perhaps a hundred lives by simply holding the bridle of an ekka pony and telling the driver in firm accents, that he may not give the order to fire and that he—the young man—would reason with the crowd and disperse them.

An Illustration

Suppose there is a Hindu procession which is [illegible] through a Muslim locality and a Congressman has no influence over either, he will not give his life to bring a passage from the opposing Muslims. The immediate result may be rare. But the Congressman will have left a legacy of non-violent bravery. It will be good practice in non-violence. Let us learn from the British people the art of recklessly losing life and property. The same rule applies to a Muslim procession passing [illegible] never learn the [illegible] mutual toleration. The worst of us, though perfectly innocent, have plunged Indian humanity by losing our live.

A crowd [illegible] on the property of one community or another or desecrating a mosque or temple Congressmen whether one or many will give their lives to prevent mob fury.

A stray man attempts to stab passer-by. At the risk of his life, a Congressman will pluck the knife out of the hand of the would-be assassin.

Congressmen may gasp on reading this note and particularly the illustrations and say 'impossible.' Well attainment of independence is still more impossible whether by violent or non violent means. But what seems impossible to one lacking faith will become possible to those who have faith. And it is said that the faith can move mountains. I know this, that neither independence nor communal unity is possible without ample sacrifice, bravery and self-confidence which is but another name for faith.

Things In General

Stellenbosch University Favours Segregation

THE students' council of the University of Stellenbosch has decided to ask the Witwatersrand University to revise its decision recommending that the Native College at Fort Hare be invited to join the [illegible] Union of South African [illegible]. The council favours colour segregation in South African universities. The resolution states that "unless the Witwatersrand University revises its attitude we consider that the White students of the South African universities will become estranged."

Indian Women's Educational Circle

On Saturday, June 28, the Indian Women's Reading and Educational Circle will hold its sixth annual meeting. The function is to be held in the Girls' Friendly Society Hall in Russell Street, just off West Street, Durban, between 2.45 and 5 p.m. At this function there is to be a novelty stall and the proceeds from the sale of the novelties are to be used for the purpose of [illegible] to enable Indian women and girls to be provided with [illegible] for their studies in the [illegible]. The members of the Educational Circle feel that the Red Cross is a means of providing adult education, which is the purpose of the Circle. There will also be a refreshment stall the proceeds of which after paying the expenses of the function, will be used to establish a fund for the feeding of poor children. It is hoped that on the 28th there will be a large gathering of Indian women and girls and that the membership will increase considerably, so that during the coming year activities will be greatly extended and the educational and welfare work amongst Indian women and girls make rapid progress. Miss S. Parumsir, secretary, of 17 May Street, Durban, will be pleased to supply [illegible]. During the past year the Circle has handed a monthly [illegible] to [illegible] families and it is hoped that a large number of families will be recipients of this during the coming year.

Liberal Study Group

A special general meeting of the Liberal Study Group (Durban) will be held at the the Group Hall on Sunday, June 29 at 7.30 p.m. The meeting which was called for June 15 had to be postponed owing to the [illegible] and will definitely be held [illegible] Members are requested [illegible] Agenda [illegible] Minutes [illegible] report. [illegible]

Arya Bhajan Mandal

The second annual general meeting of the Arya Bhajan Mandal of Durban was held recently at the Mandal's headquarters, Greyville. Mr. D. Sewdon presided. The secretary's and the band conductor's reports showed that the year under review had been of steady progress. The Mandal's band had made several public performances at weddings and other functions and had assisted charitable and other deserving societies also. The following officials were elected for the ensuing years:—Patrons: Messrs. H. Mahabeer and R. Roopnarian; president: Mr. D. Sewdon; vice-president: Mr. R. Manohar; secretary: Mr. M. Chotu; assistant secretary: Mr. S. Deonarian; treasurer: Mr. M. Jawahir; manager: Mr. H. J. Mohan; band conductor: Mr. M. Chotu; auditor: Mr. B. Ramnath.

Wedding In Durban

On Saturday, June 7, at the St. Aidan's Hall, Cross Street, Durban, Mr. Jagaratnam Naidoo (brother of Mr. G. R. Naidoo the well known Tamil journalist and editor of *The Satyani Kiranu*), was married to Miss Sivabaklam Valoo, daughter of the well-known business man of Grahamstown Mr. S. Valoo. A large gathering of the Tamil community was present. The hall which was suitably decorated for the occasion, was filled to capacity. The bride and bridegroom were recipients of many congratulatory messages from all parts of the Union including many beautiful presents and monetary gifts. Mr. and Mrs. Valoo take this opportunity of expressing their heartiest thanks to Messrs. A. R. Naidoo and P. G. Naicker for their untiring efforts and assistance given them on this occasion. Particular thanks are due to Mr. A. R. Naidoo who was entrusted with the management of the whole affair. They also wish to thank all others who assisted in the wedding. Mr. Nayanah Rajh of Durban, officiated.

Malvern School Sports

The tenth annual school sports, prize distribution and variety entertainment, under the auspices of the Malvern Government-Aided Indian School Sports Committee, will be held at the school grounds, Biddleston Road, Malvern, on Sunday, June 29, commencing from 8.30 a.m. All are cordially invited to attend.

Hindu Crematorium Association

The annual general meeting of the Hindu Crematorium Association will be held on Sunday, July 20 at 3 p.m. at the Surat Hindu Association Hall, Victoria Street, Durban.

Agenda:—Minutes, Secretary's and Treasurer's Report, Election, General.

T. N. BHOOLA,
Hon. Secretary.

વેચવાના પુસ્તકો

નીચેના પુસ્તકો બધા ચુંટી કાઢેલા જાણીતા લેખકોના છે. દરેકાં પુસ્તકો સુંદર છતાં જ્ઞાનપુર્ણ અને સારા લેખકોના વાંચવા જોઇએ. જેથી આપણા જ્ઞાનમાં વધારો થાય અને આપણું ચારીત્ર ઘડાય. એ ઉચ્ચ આદર્શને ધ્યાન માં રાખી અમે પુસ્તકો મંગાવીએ છીએ. ઉચ્ચ સાહીત્ય જ્ઞાનમાં વધારો કરે છે.

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

મારાં કુટુંબ કથા (પં. જ. નેહરૂ)	૧૨	૧
મન સંસ્થાપન (ગાંધીજીના જરૂરવૈ વિદેશના વિચારો અને લેખો)	૧	૧
મહાત્મા ગાંધીજી (રમણલાલ)	૦	૬
રાષ્ટ્રવીર શિવરાજ	૧	૧
સત્યાગ્રહની મિમાંસા	૪	૬
સાબરી કેસનો બાગ ૨ જો	૨	૬
સ્વર્ગની પ્રતિજ્ઞા	૩	૧

માર્મિક સાહિત્ય

મહાભારતના પાત્રો	૧૦	૦
મંડારી મહર્ષિ ભગવંતનું જી. ચ.	૨	૦
પરમાર્થસાર	૧	૦
બ્રહ્મવીર બ્રહ્માનંદજી	૨	૬
અનાસક્તિ યોગ (ગીતાનો ગાંધીજીએ કરેલો અનુવાદ)	૧	૦
મંગળ પ્રભાત (ગાંધીજી)	૧	૦
ઉપનિષદ પાકાવળી	૪	૦

શ્રી. રમણલાલ વસંતલાલ દેસાઇ કૃત

ગામડાં	૭	૦
ભાગ્ય લક્ષ્મી ભાગ ૨	૭	૦
દિવ્યચક્ષુ	૭	૦
પ્રભુકૃપા	૪	૦
સ્નેહ યજ્ઞ	૭	૦
સંગીત સાર અને સંસ્કૃતા	૭	૦
હૃદય નાથ	૪	૧

બીજા કેટલાક પુસ્તકો

પ્રેમ યાત્રા (નોવેલ)	૭	૦
જીવન તારણહારો (મોટી)	૨	૭
વિનયપત્રિકા (વૈષ્ણવોએ પુસ્તક)	૪	૦
કુસુમ કાંટા (કુલર શીખવાનો ખોખાવો)	૧૦	૦
આગરકોન્ગ્રેસનો મુક્તિ સંગ્રામ	૪	૦
ઉમરખૈયામ (રવીન્દ્રનાથ ટાગોરના ગીતોનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ દીપચંદ ગાર્ડી)	૪	૬
કુસુમાંજલી (રસીક નોવેલ)	૧	૦
સાગરસખી	૩	૦
ઉંઘ અમર	૭	૦
કુદરતીની વાતો	૪	૯
સાવરણી સદીનું કરંડ	૪	૦
બાલક ગુજરાતી બાલક	૧૪	૦
રાષ્ટ્રીય સંગીત બાલક	૧	૬
ગેલાલીન તોરણ (નોરણો બનાવવાની રીતો)	૩	૦
મોર અમરેલ	૪	૬
ધુંધા	૧	૬
પિતાજીના બાર બીજા વાતો	૪	૦
બાપુ ઉમર મંડલ ભાગ ૨ જો	૨	૦
પારસી ગામડાંની વાર્તાઓ	૧	૬
આમિષાહાર માટે (નાટક)		૧

રમણભાર	૩	૦
સ્નેહ લક્ષ્મી	૭	૬
સોનેરી સાંકળ	૭	૦
સ્નેહ સમતાન	૭	૬
હાસ્ય રસાંકા	૬	૦
સંસ્કાર પર પ્રકાશ	૨	૦
દુર્ગેશ નંદીની (નોવેલ)	૫	૬
જીવનના પ્રતીબંધિ (નોવેલ)	૩	૬
બાલ વાર્તાઓ (અનુવાદક મહાદેવ દેસાઇ)	૪	૦
પ્રેમનો કંપ (ટોલ્સટોય કૃત નોવેલ)	૫	૦
ખીજેલા દ્વાર (નોવેલ)	૫	૦

કાર્દબાબાજીની નવલ કથાઓ

બીકાત ભાગ ૨	૭	૦
મંદિલાય	૩	૦
દગા	૬	૦
પત્ની સમાજ	૩	૦
રવામી	૮	૦
અપૂર્વ ભારતા	૭	૬
અજુરાપા	૬	૦
અજરપા	૫	૬
જીવન યાત્રા	૩	૦
ચરીત્ર હીન	૭	૬
ચુકાદા	૫	૦
નવીના	૬	૦

શ્રી. કાર્દબાબાના બધાં પુસ્તકો સુંદર રસપ્રદ ઢોય છે. આ બધાં ઉત્તમ પ્રકારનો છે

નવલ કથાઓ

કેળવણી અને બીજી વાતો (મરણ કથાઓ)	૩	૮
કુરબાનીની કમાઓ	૮	૦
મહાદેવ ભગવા (કુંવરી વાર્તા નોવેલ)	૫	૦
એકરાજ (નોવેલ)	૪	૦
બાબા (વાર્તા)	૪	૬
જાગીરદારનો હાસ્ય ભંડાર	૬	૦
જગોત્સના	૫	૦
ભાસીની રાણી	૫	૬
ભાંજવાના જજ (કુંવરી વાર્તાઓ)	૩	૦
તાની તલવાર (રાજપુત કથા)	૪	૦
દૃષ્ટિપરીવર્તન (ટોલસ્ટોયની બોધક કાદંબરી	૪	૦
દેવી ચોપરાણી (નોવેલ)	૬	૬
પુષ્પ ચિત્રા	૩	૦
નારી હૃદય (કથાઓ)	૪	૬
પ્રેમાવતાર (સુંદર રસીક નવલકથા) ભા. ૧	૬	૦
,, ,, ,, ,, ભા. ૨	૫	૬
પુરાતન જગોત્સ (નોવેલ)	૩	૬
પ્રેમ પ્રલાપ (નોવેલ)	૫	૬
પુજારીણી	૩	૬
પારસી બહીના (કુંવરી વાર્તા સંગ્રહ)	૪	૬
પીઅરને પગે અને બીજી વાતો	૩	૦

પુણ્યાત્મા દીપક ભાગ ૨ જો	૨	૬
રાજપુતી (પ્રથમ પ્રસીદ્ધ નોવેલનો અનુવાદ)	૭	૦

નવલકથાઓ તથા વાર્તાઓ

બાલીકા (વાર્તાઓ)	૫	૦
બદુલા	૩	૬
રમણ રેણી ખંડ ૨ (સાહસિકોની કથા)	૧	૬
રાજા પ્રતાપ (ઐતીહાસીક કથા)	૩	૦
લાલ ભોમન ન્હાની	૩	૦
,, ,, મોટી	૫	૦
વેરાનમાં	૩	૬
અમે બધા (રસમુક્ત નોવેલ)	૫	૬
અમલ બની (હાસ્યરસથી ભરપુર)	૭	૬
સોરાષ્ટ્રની રસધાર (સોરાષ્ટ્રની ઐતીહાસીક કેન કથાનો સંગ્રહ) ભાગ ૧	૩	૦
સ્નેહ લક્ષ્મી	૭	૬
સ્નેહ સંગમ	૪	૬
કલ્યાણ યાત્રા	૩	૬
પ્રભાત કીરણો (કુંવરી વાતો)	૫	૬
સજા અને બીજી વાતો	૩	૬
પ્રેમ યાત્રા	૫	૬
મિતવાની ખાસ	૩	૦
રવી કીરણો (ઢાકોર)	૬	૦
મંદારમાલા (નવલીકા સંગ્રહ)	૨	૦
ઉમિલા	૨	૦
બાકા (નોવેલ)	૫	૦
કર્મયોગી રાજેશ્વર (ઇ. નોવેલ)	૧	૬

ઐતિહાસિક ગ્રંથાવલીઓ

બંસારી (ર. મ. દેસાઇ કૃત)	૧	૦

કાવ્યો–ગરબા–ગીતો–ભજનો

કલાપીનો કેકારવ	૧૧	૦
મણીકાંત કાવ્ય માળા	૬	૬
પારસી લગ્ન ગીતો	૨	૦
નીહારીકા (ભાઇ. ર. ન. દેસાઇ કૃત)	૪	૬
પુષ્પાવલના (ભાવેરચક ખોબાવી કૃત)	૩	૬
રઢીયાળા રાસ ભાગ ૧ લો (મરણ સંગ્રહ)	૨	૦
,, ,, ભાગ ૨ જો ,,	૨	૬
,, ,, ભાગ ૩ જો ,,	૩	૦
ગાતુ ગીતો	૩	૦
રાસ નંદીની	૨	૬
રાસ તરંગીણી	૨	૬
રાસ નીકુંજ	૨	૬
ગોપ ગાંગીન (ભા. ગો. ગારે)	૧	૮

મળવાનું ઠેકાણું:-

Manager, Indian Opinion
Phoenix, Natal

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હાથે
સને ૧૯૦૪માં સ્થાપાયું

પુસ્તક ૩૯ મું — ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૬ જુન, ૧૯૪૧. — અંક ૨૬.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર તા. ૨૬ જુન, ૧૯૪૧

ટ્રાંસવાલની લડત

ઉપર મુદ્દત ઉપર હાલમાં આવેલું નવું અખબાર 'લીડર' નીચેની બીનાને માટે જવાબદાર છે:

"હવે અમે રહ્યા એ"

"૧૯૩૨ ના ટ્રાંસવાલ લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ એકટની મુદત બે વર્ષને માટે વધારવામાં આવી તેની સામે લેહાનીસબર્ગમાં તા. ૧૨ મીએ ૩૬ વરસની આસપાસ ઉમરના મહની લડત, લેહાનીસબર્ગથી ડરબનના મુકામોએ આવેલ એક બાજના જણાવવા મુજબ, પડી ભાંગતી લાગે છે. લડત શરૂ થઇ ત્યારે ત્રાર સ્વયંસેવકો હતા જેઓ લેહાનીસબર્ગની કોર્ટ અને મોટી ઢોલ બજાવી રેટની ફેરી કરતા હતા આજે ફક્ત બે રહ્યા છે. તેઓની કાયમગીરી સત્યાગ્રહીઓના મુદ્દાલેખોનું પ્રદર્શન કરવા પુરતી રહી છે. પરંતુ ગોરા બાગેજ તેનો તરફ જુએ છે અને પોલીસ તો આ કાયદાનો ભંગ કરનારાઓને ખીલકુલજ જોતી નથી અને જાણી કરીને તેઓને પકડવા મુકયા છે. પોલીસની આ બેપરવાઇને લીધે હવે આ બે પણ વખત જતા વહી જશે અને બાકી સુન્ય રહેશે."

ઉપલા ખબર જોતાં 'લીડર' કે જે "દક્ષિણ આફ્રિકાના અડધી લાખ હીંદીઓનો અવાજ" હોવાનો દાવો કરે છે, તેમાં લીડરપક્ષની જબરદસ્ત ખોટ જણાય છે એક લીડરની ખોળી પ્રથમ અને અગત્યની ફરજ તો જેના નેતૃત્વનો તે દાવો કરે છે તેઓ સમક્ષ તેમજ જાહેર પ્રજા સમક્ષ સત્ય વસ્તુ ધરવાની હોવી જોઇએ.

પરંતુ 'લીડર' ના તંત્રીને ટ્રાંસવાલની લડત તેમણે જાતે જઇ સત્ય હકીકત જાણવાની તકલીફ લેવા જેટલી અગત્યની નથી જણાઇ. એક બાજુ, જેમણે દેખીતી રીતે સત્ય હકીકત જાણવાની જરાય તકલીફ લીધેલી નથી, તેમણે કહેલી હકીકત થી 'લીડર' ના તંત્રી રાજી થઇ ગયા અને પોતાના દેશબંધુઓ, જેઓ રસ્તા ઉપર સત્યાગ્રહના કરતાં સ્વમાન અને રાષ્ટ્રિય ગૌરવ ને વધારે ઉચ્ચ ગણે છે અને તેને ખાતર પોતાનો ભોગ પુરવાને તયાર થયા છે, તેઓને ઉતારી પાડવાને જે ખબરનો તેમણે ઉપયોગ કર્યો છે. આ સત્યાગ્રહીઓને કંઇ નહીં તો પોતાના દેશબંધુઓ તરફથી દીલસોજી અને નૈતિક ટેકો તો મળવોજ જોઇએ. તેઓને ઉતારી પાડવાનું કૃત્ય ઓછ પતિત મનોદશા સુચવે છે કે જે, પોતાની મહાન સંસ્કૃતિ અને સુધારાનો ગર્વ ધરાવનારા એક દેશના પોતાને વરિષ્ઠ કહેવડાવે છે, તેને બીલકુલ અણછાજતી છે.

આ હકીકત 'લીડરે' જણાવેલી છે તે નથી પરંતુ નીચે પ્રમાણે છે:

"૧૯૩૨નો ટ્રાંસવાલ લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ એકટ" જેવી વસ્તુ છેજ નહીં "૧૯૩૯ ના એશીયાટીક્સ (ટ્રાંસવાલ લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ) એકટ" ની સામે સત્યાગ્રહની લડત કરવામાં આવી છે એ લડત પડી ભાંગવાને બદલે તેનું બળ ક્રમેક્રમે વધતું જાય છે. તે તા. ૧૨ મીએ મેસર્સ એસ. બી. મેહ, એમ. પી. નગદી, ચુસુફ પટેલ અને નારણસ્વામી નાયડુ એ ચાર સત્યાગ્રહીઓએ શ્રી ક્રોટ આગળ એક ફ્રુટ સ્ટોલ ખોલી વગર લાયસેન્સે ધંધા વેપાર કરી લડત શરૂ કરવામાં આવી હતી. કાયદાનો ભંગ કરનારા આ ચાર રાજસેના પોલીસ ઇનસ્પેકટર તરફથી નામ લઇ લેવામાં આવ્યાં હતાં પરંતુ તેઓ સામે કેસો માંડવામાં નહીં આવ્યાં. આથી એક અઠવાડીયા બાદ બીજે સ્ટોલ સીટી હોલ આગળ ખોલવામાં આવ્યો. પોલીસ આ બાબતની દેખરેખ રાખતી હતી પરંતુ કેસો માંડવામાં નહીં આવ્યાં સત્યાગ્રહના પતાકાથી આ સ્ટોલો બીજા લાયસેન્સ ધરાવનારાઓના ફ્રુટ સ્ટોલોથી જુદા પડી જતા હતા અને તેથી સત્તાધીશો તરફથી કયાં પગલાં નથી લેવાતાં એવું જોવામાં આવતાં એ પતાકાઓ દુર કરી દેવામાં આવ્યા અને બીજા લાયસેન્સ ધરાવનારાઓના ફ્રુટ સ્ટોલોની માફકજ આ સત્યાગ્રહીઓના સ્ટોલોમાં પણ નીચમીન વેપાર કરવાનો ઠરાવ થયો. "સત્યાગ્રહીઓના મુદ્દાલેખોનું પ્રદર્શન કરતી હાયગાડીઓ" જેવી કશી વસ્તુ છેજ નહીં. આપેલો આ લડત, જે તેઓને ઓછ નવાઇ જેવી લાગે છે. તેમાં કુટો રસ લે છે અને ઓછ પણ તાજેતર બાંધ્યા વીના બાર શીયાળાની કકડતી ઠંડીમાં પણ દરોજ સવારના ૧૦ થી બપોરના ૨૦-૩૦ અથવા ૩ વાગ્યા સુધી રસ્તાપર ઉભા રહેલા સત્યાગ્રહીઓ તરફ ઉંચી દીલસોજી બતાવી રહ્યા છે.

સત્યાગ્રહની લડત માત્ર વગર લાયસેન્સે વેપાર કરી પકડાઇ જવામાંજ નથી રહેલી. તેને અંગે ઘણું પ્રચારનું કાર્ય કરવાનું રહે છે અને એ કાર્ય અદા કરવાને ફ્રુટ કરવાની પણ જરૂર રહે છે ઘણી સ્વયંસેવકો નોંધવાનું પણ કામ રહે છે. સત્યાગ્રહ કમીટી, જેના ઉપર જણાવ્યા ઉપરાંત મેસર્સ' આમે. એ. કાજલીયા, એસ. આર. દેસાઇ, મણીભાઇ કાલાભાઇ પટેલ, સોમાભાઇ પટેલ, મહમદ સાદેક એસ. માકડા વિગેરે અગ્રગણ્ય સભ્યો છે, તેઓ આ સવાળા કાર્યમાં રોકાઇ રહે છે અને શ્રી. મણીલાલ ગાંધી, જેઓ પણ આ લડતમાં આગેવાન થયા છે. તેમણે પોતાનું રહ્યાથી મુકામ જોહાનીસબર્ગમાં કર્યું છે. અત્યાર સુધીના અનુભવ પરથી અમને બોધ લેતાં સંતોષ થાય છે કે આપણી ઠેકાના વિરોધી પક્ષના ગણાય છે તેઓ પણ આ કુરબાની ની લડતની કદર બુદ્ધિ અનુપાયો કાંઇ આપી રહ્યા છે.

હાલ જેલમાં પડેલા સત્યાગ્રહીઓ જેવા પકડાઇ જઇ તેવાજ તેમની જગ્યા લેવાને બીજા સત્યાગ્રહીઓ તયાર છે.

એ વસ્તુ ધ્યાન રાખવી જોઇએ કે હાલની લડત પણ બીજી અમલિકૃત સંસ્થાઓમાં ચલાવાઇ રહી છે. અંગ્રેજી વર્તમાનપત્રો હાલના યુદ્ધમાંજ જેટલા મશગુલ છે કે

બીજું કશો નજર કરવાની તેઓને ફુરસદ જ નથી. વળી આવા વખતમાં રાજ્ય ના કાયદાનો ભંગ કરીને આપણે સરકારને અડચણ કરીએ એથી પણ તેઓ આપણી વિરૂદ્ધ છે. અને તેથી તેઓ લડતને કંઈ પણ પ્રસિદ્ધિ આપવા ઇચ્છતા નથી. પરંતુ આ તેઓની અજ્ઞાનતા અને સત્ય હકીકતોથી બાકેફ થવાની તેઓ ની અનિચ્છાનું પરિણામ છે.

સરકાર મુંઝવણમાં પડી ગઈ છે. નેશનલીસ્ટો પોતાની બ્રીટન-યુરોપીયનો વિરૂદ્ધ ની નીતી અનુસાર એકેડીયાટીકો તેમજ અન્ય બ્રીટન-યુરોપીયન વર્ગોની સામે પ્રતિબંધિત કાયદા પ્રચાર કરવાને સરકારની ઉપર દબાણ લાવી રહ્યા છે. જો સરકાર તેઓને નમતું ન આપે તો તે પડી ભાંગે અને નેશનલીસ્ટો સત્તામાં આવે.

સરકાર એટલી બાબરશાહી છે કે હીંદી કોમ તેને બળીજ નરમ મળેલી છે કે જેને થોડાક દુકડાથી પણ સંતોષી રાકાય છે. પરંતુ આપણી કોમ જો એટલે કરવાજ મંડી જાએલી કોમ હોય કે તેમાં તુચ્છ ઐહિક લાભોને ખાતર દબાણ પણ કરતાં મનુષ્યને ખુશી બેલાભાવનારી જીવન ની કિમ્મત વસ્તુઓને માટે ઉભવા તઈયાર થાય તેવા થોડાક પણ શખ્સો ન હોય તો બહેજ એ એક કરૂણાજનકજ બીના ગણાય.

હાલના યુધ્ધના સંચાલમા લોકશાસન અને માનવ સ્વતંત્રતાના જે ઉચ્ચ સિધ્ધાંતો જો દાવો કરવામા આવે છે તેમાં કંઈ પણ સત્ય હોય તો આપણે એવી ખેડકા હોય એ એક રાજ્યે તેમજ કોમે મજબુત થવા જેવું છે. કેવાજ લોકો જે કોઈના અધિકાર કે કોમના તેઓ હોય કે રાજ્ય અને તેમને બરોબર પુરીફ્રેમ છે. એક તલીસને પણ પોતાને જોગ થઇ પડેલાપર ભંડે ગયો તેટલું ધાતકીપણું ગુજારતો હોય પરતુ, તેના અપમાનકરેલા કુકર્મોને નબળા કરતા પોતે મરવાનુ પસંદ કરે છે એમ બનારે તે ગુજો ત્યારે તેના દુશ્મનો ઉદારતા તો તેને માટે માનજ ઉત્પન્ન થાય છે.

આ સંજોગોમાં ટ્રાંસવાલમા સત્યાગ્રહીઓએ જે પગલું લીધું છે તેની સરકારે કદરજ કરવી ઘટે. તેઓની આ બીનના પણામા સરકારને અડચણ કરવાની જરાય ઇચ્છા નથી પરંતુ સરકાર પોતે આવા સંજોગમા પણ હીંદીઓપર અપમાનકારેલા કાયદા લાગવાનું ચાલું રાખી રહી હોવાથી જ તેઓને સત્યાગ્રહનુ પગલું તૈયારી કરજ પડી છે.

જેઓએ ટ્રાંસવાલમા સત્યાગ્રહ આદર્યો છે તેઓ કંઈ બંડખોરો નથી. તેઓ અંધાધુધી ફેલાવવા ઇચ્છતા નથી. તેમ તેઓ સરકારને કોઇ પણ જાતની અડચણ પણ કરવા ઇચ્છતા નથી. તેઓ પ્રામને સંપૂર્ણ ટેકો પોતાની પાછળ હોવાનો દાવો કરતા નથી. તેઓનો વીશ્વાસ તેઓની લડતની સત્યતાપર છે. તેઓના પગલાંથી કોઇને નુકસાન થતું નથી. નથી સરકારને

સત્યાગ્રહીને મળેલો સમન્સ

છાપવા જતી વખતે ખબર મળ્યા છે કે ટ્રાંસવાલના સત્યાગ્રહીઓમાંના એક શ્રી. ટી. નારણસ્વામી નાયડુને ઓગસ્ટ તા. ૬ઠીના રોજ સવારે ૯-૩૦ વાગે જોહાનીસબર્ગની એક કોર્ટમાં હાજર થવા સમન્સ મળેલો છે. તેમના પર એવો આરોપ મુકાયો છે કે તા. ૧૩ મુન ૧૯૪૧ ના રોજ મારફેટ સ્ટ્રીટમાં આરોગી લાયસેન્સ વેચાયતાર હોવા છતાં એ રસ્તાપર તેમણે લાયસેન્સ કઢાવ્યા વિના ખોટી રીતે મને ફેરફાયદેસર રીતે વેચાણને માટે ફ્રૂટ ખુલ્લું મુકયું હતું અને તેમ કરીને જોહાનીસબર્ગના મ્યુનીસીપલ ટ્રેડીંગ બાય-લોની ૬૮ મી કલમનો ભંગ કર્યો છે. અધરા

ઉપરોકત વખતે અને સ્થળે આરોપી ઉપર રસ્તાપર અડચણકર્તા કોઇ ઇનસ્પેકટર યોગ્યરીતે તરફથી અડચણ કરવાનુ ખોટી રેવા અથવા અડચણકર્તા વસ્તુ દુર કરવાની ચેતવણી અપાયા છતાં ખોટી રીતે અને બેફાયદેસર તેમ કરતા ગુકયા હતા અને એ રીતે જોહાનીસબર્ગના ટાઉન કાઉન્સીલની કલમ ૩૬ નો ભંગ કર્યો છે.

થતુ કે નથી તેઓની કોમને થતું. જો કંઈ પણ નુકસાન થતુ હોય તો તે તેઓની પોતાની જાતનેજ થાય છે. અને તે જો કે તેઓને અસહીમ દુઃખો સહન કરવાં પડશે. પરંતુ રાજકીક્ષેત્રમાં જેમ એક દેશીને પોતાના દેશ અને પોતાના દેશની આબરૂને ખાતર પ્રાણત્યાગ કરી દેવા તૈયાર થઇ જાય છે તેવીજ રીતે સત્યાગ્રહીએ પોતાના ધાર્મીક સ્વમાનને ખાતર પ્રાણત્યાગ કરવાને તૈયાર થવાનું છે. પરંતુ સશસ્ત્ર દેશનેકની જેમ તે જેની સામે લડે છે તેનો ધ્વંસ નથી કરતો. પોતાની જાતપર સ્વેચ્છાએ વહોરી લીધેલા દુઃખથી તે પોતાના વીરોધીના અંતઃકરણને હલાવે છે અને તેને જાગ્રત કરવાનો પ્રયત્ન કરે છે. જો ટ્રાંસવાલના સત્યાગ્રહીઓ પોતે સ્વેચ્છાએ વહોરી લીધેલાં દુઃખથી આપણા રાજકર્તાઓનું હૈયું પીગળાવી શકશે તો તેઓએ વીજય પ્રાપ્ત કરેલો ગણાશે. મહાત્મા ગાંધીજી કહી ગયા છે તેમ આપણી લડતમાં પણ ગુજરાતીજ કોમના અંકાયે સંખ્યાની નહીં.

કેળવણીમાં વર્ણદ્વેષ

વીટવોટરસ્રેન્ડ યુનીવર્સીટી કોલેજના વિદ્યાર્થીઓની પ્રતિનિધિ સભાએ વીટવોટરસ્રેન્ડ યુનીવર્સીટી સ્ટુડન્ટો સાથે ગયા સોમવારે રમતો અને ટેનીસ મેચ રમવાની ગોઠવણ કરેલી તે રદ કરવાનો ઠરાવ કર્યો છે. આ ઠરાવ પાછળનું કારણ એ છે કે સાઉથ આફ્રિકન સ્ટુડન્ટસની નેશનલ યુનીયનની વીટવોટરસ્રેન્ડ યુનીવર્સીટી શાખાએ યોગ્ય દિવસપર ફોર્ટહેર નેટીવ કોલેજની રેપ્રેસેન્ટેટીવ ટીમ સાથે ગોઠવેલા આમંત્રણ ઠરાવો ઠરાવ કર્યો હતો. વીટવોટરસ્રેન્ડ યુનીવર્સીટી સ્ટુડન્ટોએ પોતાના ઠરાવના કારણમાં જણાવ્યું છે કે વીટવોટરસ્રેન્ડ યુનીવર્સીટીએ નેટીવોને પોતાની સંસ્થામા જોવાનો જે ઠરાવ કર્યો છે તેમજ એ ઠરાવ કરતી વેળાએ ફક્ત યુનીવર્સીટીના સ્ટુડન્ટોએજ ખેદ જાહેરાત કરી હતી કે, આફ્રિકાન્સ યુનીવર્સીટીના સ્ટુડન્ટો સાથે સહકાર કરવાના કરતા તેઓ ફોર્ટહેરના નેટીવ સ્ટુડન્ટો સાથે મહકાર કરવાનું વધારે પસંદ કરે છે, કેમકે આ યુનીવર્સીટીના સ્ટુડન્ટોને અપમાન આપ્યું છે અને તેઓ વીટવોટરસ્રેન્ડ યુનીવર્સીટીસ્ટુડન્ટોની સાથે સંબંધ રાખવા નથી ઇચ્છતા અને તેથી તેઓની સાથે ગોઠવાએલી રમતો રદ કરવામાં આવે છે. પ્રીટોરીયા યુનીવર્સીટી તથા પ્રીટોરીયા યુનીવર્સીટી સ્ટુડન્ટની પ્રતિનિધી સભાઓએ પણ વીટવોટરસ્રેન્ડ યુનીવર્સીટી સ્ટુડન્ટોના પગલા સામે મુસ્લાની લાગણી જાહેરાત કરી તેઓ સાથેનો સંબંધ તોડી નાખવાસ ઠરાવો કર્યા છે. પ્રીટોરીયા યુનીવર્સીટીના પ્રતિનિધી મી. સ્ટાયન લીકે એમ. એ. એલ. એલ. બી. ગ્રાજ્યુએટ તરીકેનું રાજીનામું આપી દીધું છે.

સ્ટેલનબોશ યુનીવર્સીટીનો વિરોધ

સ્ટેલનબોશ યુનીવર્સીટીના સ્ટુડન્ટોએ પણ વીટવોટરસ્રેન્ડ યુનીવર્સીટીના કોર્ટહેર નેટીવ કોલેજના સ્ટુડન્ટોને બોઅર આફ્રિકાના સ્ટુડન્ટોની નેશનલ યુનીયના ગોઠવાના આમંત્રણનો તેમજ આફ્રિકાન્સ સ્ટુડન્ટો કરતા નેટીવ સ્ટુડન્ટો ને સહકાર કરવાનું વધારે પસંદ કરે છે એવા તેઓએ કીધેલી વર્તણુકનો વિરોધ કરનારો ઠરાવ કર્યો છે અને તેની પ્રબળ નોંધ કરતો તો ગોરા સ્ટુડન્ટો પોતાના સહકાર પાછા ખેંચે એવો પ્રબળ અભીપ્રાય જાહેર કર્યો છે. સાઉથ આફ્રિકાની યુનીવર્સીટીઓમાં [illegible] વીદ્યાર્થીઓ તેઓએ પોતાનો મત દર્શાવેલ છે.

નાટાલમાં હિંદીઓના લાયસેન્સો

સુપ્રીમ કોર્ટ સમક્ષ ગયેલો કેસ

દક્ષિણ આફ્રિકાના જે મેરીટઝબર્ગમાં ૧૯૩૦ સુધીમાં માત્ર ૨૬ હિંદી જનરલ ડીલરનો વેપાર કરતા હતા અને જેના બદલામાં એ જ્યાં પર વર્ષો થયાં વેપાર કરતા આવ્યા હતા તેના લાયસેન્સનું રીન્યુઅલ મેરીટઝબર્ગ કોર્ટ કોન્સ્ટેબલ તરફથી નામંજૂર થયેલું હોવાથી સુપ્રીમ કોર્ટ સમક્ષ અપીલ થઇ હતી જેની તપાસ ગુરૂવાર તા. ૧૯ મીએ આવી હતી.

જજ પ્રેસીડન્ટ મી. જસ્ટીસ ઇંસેલન સાથે મી. જસ્ટીસ કારમાણ અને મી. એન્ડ્રીસ જસ્ટીસ ડી વેટ હતા.

હાજીદ ઇસ્માઇલ તરફથી મી. એચ. આર. ફેની સાથે મી. એચ. જ મેસ્યુરસન કે. સી. હાજર થયા હતા અને મી. જે. ટી. પ્રીમેટ જે લાયસેન્સ સામે તા મુખ્ય વિરોધી હતા તેના તરફથી મી જે. બાર એકલા હાજર થયા હતા. બીજા વિરોધીઓમાં સાહેબ આદિ-કેન ગુજરીઝ લીમીટેડ, વિગેરે પણ હતા પણ તેઓ હાજર થયા નહોતા.

એવું જણાવવામાં આવ્યું હતું કે હાજીદ ઇસ્માઇલે ૧૯૪૦ માટે લાયસેન્સના રીન્યુઅલ ની અરજી કરી ત્યારે લાયસેન્સીંગ ઓફીસરે તેને કહ્યું હતું કે જો લત્તામાં કંઇ સુધારા થતા હોય તેનો વેપાર એ લત્તાને માટે આમક નથી છતાં ૧૯૪૦ માટે તેની અરજી મંજુર કરવામાં આવે છે પણ ૧૯૪૧ માં તેનો વીચાર કરવામાં આવશે.

હાજીદ ઇસ્માઇલે ૧૯૪૧ ને માટે રીન્યુઅલ ની અરજી કરી ત્યારે પ્રતીપક્ષ તરફથી આ કેસમાંનો તેનો વીરોધ દર્યો હતો. હાજીદ ઇસ્માઇલને મંજુરીનું સર્ટીફીકેટ રીફયુઝ કરવા તેના કારણો એ આપવામા આવ્યાં હતા કે હાજીદ ઇસ્માઇલ નું મકાન જે બજારમાં છે એ લત્તો મુખ્યત્વે કરી યુરોપીયનોના વેપાર અને વસવાટનો લત્તો છે અને તે જ વેપાર કરે છે તે બીન-યુરોપીયનો આવે તેવજ છે એવો અનુભવ વેપારને માટે એ લત્તા ના થમ રહેવા અને કરવા ધારવામા આવેલા સુધારણા તીર્થ હવે એ લત્તા માટે નથી અને એના અનુભવો વેપાર શરેરની મર્યાદિને અટકાવતારો છે અને તેની સામાન્ય સુખાકારીને હાનીકારક છે.

આ મુદ્દાના લાગે કોર્ટ કાઉન્સીલને આદેશ થતા તે નામંજુર કરવામાં આવી હતી

અપીલના પુરા માં છે કે કોર્ટ કાઉન્સીલનો ચુકાદો યોગ્ય અને પુરતા આધારપર નથી આપ્યો. આપણેની જુબાનીમા લાયસેન્સીંગ ઓફીસર જે લીમીટેડ પર આવેલ છે તે લીમીટ પર આવવાને બાર કશુ વાજબીપણું નથી તેમ સાકરીલે તેને પોતા ખાતરીને માટે કરા પાયજીપણું નથી આમ કરીને એ કે એ લત્તો મુખ્યત્વે કરી યુરોપીયનોના વેપાર અને વસવાટનો છે. વળી ચુકાદો અપાયેથી મુદ્દાતાયા વીરૂદ્ધ છે અને કાયદાની દ્રષ્ટિએ ખરાબ છે.

મી. મેસ્યુરસને દલીલ કરતા જણાવ્યું કે એ લત્તો મુખ્યત્વે કરી યુરોપીયનોના વસવાટ ને વેપારનો બનતો જોઇ નહીં.

એ બનતો બધા હીંદીઓ માટે કાયમનું પીડું દેશ, તેઓના માલની મોટી દુકાન હોય, તેઓનું બસ સ્ટોપ હોય, તેઓ વકીલોને તપાસનાર ડાક્તર હોય, એક બુચર હોય અને તમાકુના પરવાના ચેમ્બારી કરટીફીકેટ હોય તેવા મકાને મુખ્યત્વે કરી યુરોપીયન વેપારનો બનતો કોર્ટના આ ચુકાદા કશું આપણે શીખવાની છે.

વળી તેઓએ જણાવ્યું કે એ બનતો મુખ્યત્વે કરી યુરોપીયનોના વસવાટનો બનતો પણ નથી.

એક બજાર બધા ક્રીશ્ચીયનો પર હોય, બસ સ્ટોપ હોય, મ્યુનીસીપલ માર્કેટ હોય, ક્રીશ્ચીયનો અને દુકાનો હોય તેને વસ્તીપત્રકો બનતો ન કહી શકાય.

મી. બોનસાઝે કહ્યું કે એક લત્તો માટે ગમે ત્યારે તેમાં સુધારો ન થઇ શકે. લાયસેન્સીંગ ઓફીસરની સામે દીન કરવામા આવે છે કે તેણે સારૂ કરવાના કામ વધારે કર્યું છે, પરંતુ લાયસેન્સો ઉપર પ્રતિબંધ મુકવાનું લાયસેન્સીંગ ઓફીસરે ધ્યાનમાં તો રાખ કરવું જ પડશે.

મી. જસ્ટીસ ઇંસેલનેં જણાવ્યું કે બનાવો સુધારવાની કોર્ટ કાઉન્સીલની ઇચ્છા દીવસોથી ને પાય છે પરંતુ આપણે બધાં બાજુઓનો વીચાર કરવો જોઇએ. આ લત્તામાં કંઇ મકાનો નથી. કયારેય વાર કરી શકાય એવું જ એ વીચારવા જેવી વસ્તુ છે.

ચુકાદો મુલતવી રહ્યો છે.

સોફ્રાયાટાઉનમાં પોલીસનો ત્રાસ

રવીવાર જુન તા. ૧૫ મીની સવારે સોફાયાટાઉનશીપ હાઉસ, જોહાનીસબર્ગમાં એક પરમાં દાખ પકડવાને પોલીસે દરોડો પાડયો હતો એક મજુરને ઓને પકડી તેને કપડા બાર માર્યા પછી પોલીસના ત્રાસ સામે વિરોધ કરનારાં ટોળાપર ગોળીબાર કરી બે માણસને મારી નાખ્યા હતા અને ત્રીજાને ગંભીર રીતે ઘાયલ કર્યો હતો.

બનાવેલી એકે નિવેદન કરતાં જણાવ્યું હતું કે ૯૯ એન્ડ્રુ સ્ટ્રીટવાળા મકાનમાં જોનસ્ટર્ન નામનો હતો. જોહ્નની માલીકી મકાનમાં કપડાંના ધંધા ચલાવતા હતા. રવીવારે હું ચા બનાવતી હતી. રૂમમાં મારી સાથે બીજા ટેટલાક ઉતારાઓ હતા. ટેટલાક નેટીવ પોલીસો રૂમમાં દાખલ થયા. તેઓને એક કીન મળ્યું જેમાં ચોરો ભીર પડેલો હતો. તેઓએ પુછયું એ કોનું છે. સૌએ કહ્યું કે તેઓ બનતા નહોતા. કું એકલીજ ઓ હતી એટલે મને પકડવામાં આવી પોલીસે મને બાર જતાં હાથ પરે મને બાર મારો જે પુછયું કે, તમે મને પકડી તો છે છતા મારો છો શું કામ! મેં તેને પુછયું કે એક પકડવા માં આવેલા માણસને બાર મારવો એવું શું કાયદામાં છે! નેટીવ પોલીસે બોલાવો ટોળા ગોરા પોલીસને આપ્યો અને તેને મારવા કહ્યું. પછી તેણે મને કહ્યું: "તને હવે ગોરા પોલીસ તને મારે છે."

દરમીયાનમાં મને ઘણ જગામાં આરતી હતી તેટલામાં ટોળાનું ટોળું આવ્યું. ટોળું શાંત અને નીયમમાં હતું એકપર્ડ સ્ટ્રીટ આગળ ગોરા પોલીસે ગોળીબાર કરવો શરૂ કર્યો એ વખતે ટોળું પોલીસ જે આગળપર ઓછી કરતો હતો ને રસ્તાની પેલી બાજુ દોડી ગયું. હવે એન્ડ્રુ સ્ટ્રીટમાં દાખલ મને મોતાના રૂમમાં દાખલ થવા દીધી" આ બધી મર્યાદીની જે કે. કસુલાએ તપાસી તેને ૬ માસ કામ કરી દોવાનું જણાવ્યું છે અને દંડના કાયદા પર એક બા સાહેબો દોવાનું અને ત્યારપછી બાકીની કેદમા જામીન દોવાનું અને તેવા બે સ્વજન સંબંધી દોવાનું જણાવ્યું છે અનેકોએ પુરતાં સાક્ષ્ય પુરાવા મારવા આ જામીન મળી દોવાનું જણાવ્યું છે.

નજરે જોનારો તરફથી જણાવવામાં આવ્યું છે કે બીજા કેદર પાસપીપણું મુજરી રહ્યું હતું તેવા એક ટોળું ઉશ્કેરાયેલું હતું પરંતુ તેણે કશું નારાજ કર્યું નહોતું બીજા તરફ ગેરવર્તન બદલાવાનું જોઇ ટોળામાના ગોરા બજારતા હતા અને વિરોધ દર્શાવતા હતા. તેઓએ પોલીસ પર હુમલો કરવાનો કોઇ પ્રયત્ન કર્યો નહોતો અને વિશ્વાસપાત્ર રીતે જણાવાય છે કે તે વખતે બંદુકનો ઉપયોગ કરવાને કારણ જરાપણ નહોતું. પરંતુ બે માણસો ત્યાંથી મારી ગયા એક ગંભીર રીતે ઘાયલ થયા અને ટેટલાક જખમી થયા છે. સાત ગીરફતાર થયા હતા.

ન્યાયમંત્રી કે. હર્ટઝોગ સ્વાઇન તરફથી કેસની મુલતવીમાં રોકવામાં આવે અને સખણી જાનીઓનાં

પ્રજાસત્તાકનું પ્રતિનિધિત્વ કરનારા ચિહ્નોને દફનાવનારા ગોરેલાઓ તથા છે. ગેરીટલમેનની ગોલમેજ પરિષદના પ્રતિનિધિઓ પણ ચિરોધ કર્યો છે

એડીસન નેશનલ કોંગ્રેસના પ્રમુખ કે. એ. એમ. પ્રમાણે પણ સખ્ત ચિરોધ દર્શાવ્યો છે. સાર્વત્ર આદિકન કમ્યુનીસ્ટ પાર્ટીના જોહાનીસ્બર્ગ ડેસ્ટ્રીક્ટ કમીટીએ પણ ચિરોધ સ્વીકનારો ઠરાવ મોકલ્યો છે

કમ્યુનીસ્ટ પાર્ટીની જોહાનીસબર્ગ કમીટીના સેક્રેટરી મી ઓસ્ટ્રા દ્વારમેલે જણાવ્યું છે કે "આપણે કોઈ જાતનો કદી પણ ખ્યાલ રાખ્યા નહિ હોવા છે હિંસા આફ્રિકાની બીન-યુરોપીયન વસ્તીપર આચરવામાં આવે છે. ગુલામ ચલાવવાની પોલીસનો અહીંયાપણ્યું સાથ આપવાની નહિ દેખાવ. એકત્રીકરણનો ઠરાવ કરનાર કોઈ પણ દેશ આવા પોલીસના દરોડા ચાલુ રાખવાનું સહન નજ કરે. એ વખત કરે આવી ઘટનાઓ છે કે જ્યારે સાથે નમરજનોના મોટા ભાગે કાયદાનું ગુજરી રહેલું આ પાશવીપણું પ્રકાશમાં લાવવું જોઇએ અને છેવટને માટે તેનો અંત આણી દેવામાં આવવો જોઇએ.

મી. એમરીના ભાષણ પર કેટલીક ટીકાઓ

હિંદના રાજકીયના વ્યાપારમુખર કુંવર મુદત પર હીંદી પ્રધાન મી. એમરીએ કરેલાં ભાષણપરની પસંદીદ ટીકાઓ નીચે આપીએ છીએ:

'મેન્ચેસ્ટર ગાર્ડીઅન'

હીંદુસ્તાનપરની ચર્ચા કોટસે દરમ્યાને તથા સરકારની નીતી પ્રદર્શિત કરવામાં આવી છે તેટલે દરમ્યાને અસંતોષકારક નીવડી . પાર્લમેન્ટરોયે ઓગસ્ટમાં કરેલી દરખાસ્તોનો હકદાર પ્રધાન સામે છે એવા તેના ઉપરના આરોપને પોતે પાત્ર નથી કરી એવું સાબિત કરવાને સરકારે શું કર્યું એનું સમર્થનમાં આપ્યું હતું ? પાર્લમેન્ટના કેટલાક સભ્યોના પ્રતીનીધીમંડળે સરકારની સંમતિથી પુરક્ષીમ સીમ અને પેશિયને ઓફ કરવા હીંદુસ્તાન જવું જોઇએ. શું સરકારે એ યોજનાને અકાય નહતા કરેલી છે ખરી !

સર રાધાકૃષ્ણન

મી. એમરી મોટી સભાઓને સક્ષિપ્ત નહતા સમારંભપ્રેમ નથી છે. એ છે તેનો કોઇ ઇનકાર નથી કરતું પરંતુ સાથના મુસ્લીમ રાજદ્વારીઓ મુસ્લીમ લીગના કેમ આમ લીગ પ્રતીનીધીઓ સમાચાર અંગે માને છે એવું માની બેસવાની ભૂલ કોંગ્રેસીઓ પણ વિરોધ સ્વીકનારો ઠરાવ મોકલ્યો છે

કમ્યુનીસ્ટ પાર્ટીની જોહાનીસબર્ગ કમીટીના સેક્રેટરી મી ઓસ્ટ્રા દ્વારમેલે જણાવ્યું છે કે "આપણે કોઈ જાતનો કદી પણ ખ્યાલ રાખ્યા નહિ હોવા છે હિંસા આફ્રિકાની બીન-યુરોપીયન વસ્તીપર આચરવામાં આવે છે. ગુલામ ચલાવવાની પોલીસનો અહીંયાપણ્યું સાથ આપવાની નહિ દેખાવ. એકત્રીકરણનો ઠરાવ કરનાર કોઈ પણ દેશ આવા પોલીસના દરોડા ચાલુ રાખવાનું સહન નજ કરે. એ વખત કરે આવી ઘટનાઓ છે કે જ્યારે સાથે નમરજનોના મોટા ભાગે કાયદાનું ગુજરી રહેલું આ પાશવીપણું પ્રકાશમાં લાવવું જોઇએ અને છેવટને માટે તેનો અંત આણી દેવામાં આવવો જોઇએ.

નરમદાર ઓનરેબલ શાસ્ત્રી

ઓગસ્ટના પ્રખ્યાત સભ્ય મળેલા ભાષણ પોરણે ખુબ 'રીમાર્કેબલ' કહેવા પુનરાવર્તન થયું છે

સર મી. એસ. સીવસ્વામી ઐયર

આગની સભામાં મી એમરીએ કરેલું ઉલ્લેખ બાબત હીંદની બંધારણીય ગતાગંતોને કંઇ પણ ઉલ્લેખ આપી શકનારું નથી તેમ તો દેશના કંઇ રાજદ્વારી અને દાખી વ્યવસ્થાપકને શાંત પાડી શકનાર નથી

ખાન બહાદુર અલ્લાબક્ષ

તા એમરીના ભાષણમાં હીંદના રાજદ્વારી ઓલે રીમાર્કેબલ . . . . કંઇજ નથી હીંદના સબળા રાજદ્વારી પક્ષોએ રદ કરેલી વસ્તુની મા. એમરીએ પુનરૂક્તિ કરેલી છે અને પોતાની મુની દોષો કરી રજુ કરેલી છે તેનો જોરદાર ઓક્ષો વીસ્તાર કરીને તેટલું હીંદને માટે સારું છે.

પંડિત કુનઝરૂ

મી. એમરી કરીયે હીંદીઓને પોતાનો અધીકા પત્તાવ્યા કરે છે અમારે ખુદ સરકારેજ સબળા બંધારણીય પ્રગતિ પર બાધા કરનારાની મુરબ્બીઓને ખુશ રાખવા આપીને એ વસ્તુ અશક્ય જણાવ્યા ને પોતાનું બનતું સબળ કર્યું છે. બ્રીટીશ સરકાર કોમી સમાધાનનું તુરત પોતાને હાથનું ઘરી માં મુખી આગળ વધવાજ કરશે

આચાર્ય કૃપલાની

હીંદી પ્રધાને નવું કંઇ કહ્યું નથી. સારા સારા વીસ્તાર કરનાર કંઇ પણ હીંદી જે વસ્તુ સ્થીતીને તેના બંધ કરવામાં નીકળતો ઘરે ને હાલની બ્રીટીશ સરકારની પાસેથી પ્રશાનીય આશા નહીં રાખી.

મી. કે. એમ. મુનશી

મી એમરીએ પોતે દાખવ્યા આગ્રહ ને દીવસોજ પૂરતા કરી નાખે છે કે બ્રીટીશ હેઠ બાદ હીંદના વહેં ચિરોધી પ્રધાન તે કોઇ પણ દોષ નો તે તેમનો પોતેજ .

રક્ષણના બે માર્ગ—હિંસક અને અહિંસક

ગાંધીજીની સુચના

અમદાવાદના મજુરોની મોટી રમખાણોના સુત્રધારમાં મી જોસેફબાપ બાપાપર ગાંધીજીએ બોલ્શેવીસ્ટા એક પત્રના સંપાદક નામ પ્રસાધ્યું જણાવે છે:

"હું માનું છું કે જો બધા મજુરો પોતાનો ધર્મ . . . . તો હડતાલોની ગામી ન કરી . આપણા.

કોઇ મજુરો ન કરવી બાબતમાં કરે તો બધાએ ગામ . નેતાઓ મોટાભાગ મુડાઓની સાથેજ આપણે હીંદ પ્રતીકારની સલાહ આપવી જોઇએ. મજુરો તેમાંને જે રીતે ભોગવે . એ બાબતમાં . . દોષ તો મજુરો અને મજુરોની સાથેજ પ્રતીકારજ . . અને બધા પણ્યજ, પણ આપણે તેઓને સારું કહી . . જોઇએ . પોતાના જો નાશની . . પ્રતીકાર કરીએ ત્યારે જરૂર નથી. મુખ્યની પરિપકતા દરખાસ્તોને હીંદી પ્રધાને જે રીતે મર્યાદ બતાવેલું છે તે એવું સુચવે છે કે આવા કટોકટીના બનાવમા પણ હીંદની હીંદુસ્તાની પોતાની સત્તા ઉપયોગ નથી પામ્યા ; હું ખોરીશ વડા પ્રધાનને હીંદના સત્તાધીશો દ્વારમાં બોલ્યા અને બીજા શોષણશાસનની આવનારી પ્રગતીપરત્વે તેનું બળ પાન પાડવા વીનંતી કરું .

નરમદાર ઓનરેબલ શાસ્ત્રી

ઓગસ્ટના પ્રખ્યાત સભ્ય મળેલા ભાષણ પોરણે ખુબ 'રીમાર્કેબલ' કહેવા પુનરાવર્તન થયું છે

સર મી. એસ. સીવસ્વામી ઐયર

આગની સભામાં મી એમરીએ કરેલું ઉલ્લેખ બાબત હીંદની બંધારણીય ગતાગંતોને કંઇ પણ ઉલ્લેખ આપી શકનારું નથી તેમ તો દેશના કંઇ રાજદ્વારી અને દાખી વ્યવસ્થાપકને શાંત પાડી શકનાર નથી

ખાન બહાદુર અલ્લાબક્ષ

તા એમરીના ભાષણમાં હીંદના રાજદ્વારી ઓલે રીમાર્કેબલ . . . . કંઇજ નથી હીંદના સબળા રાજદ્વારી પક્ષોએ રદ કરેલી વસ્તુની મા. એમરીએ પુનરૂક્તિ કરેલી છે અને પોતાની મુની દોષો કરી રજુ કરેલી છે તેનો જોરદાર ઓક્ષો વીસ્તાર કરીને તેટલું હીંદને માટે સારું છે.

પંડિત કુનઝરૂ

મી. એમરી કરીયે હીંદીઓને પોતાનો અધીકા પત્તાવ્યા કરે છે અમારે ખુદ સરકારેજ સબળા બંધારણીય પ્રગતિ પર બાધા કરનારાની મુરબ્બીઓને ખુશ રાખવા આપીને એ વસ્તુ અશક્ય જણાવ્યા ને પોતાનું બનતું સબળ કર્યું છે. બ્રીટીશ સરકાર કોમી સમાધાનનું તુરત પોતાને હાથનું ઘરી માં મુખી આગળ વધવાજ કરશે

આચાર્ય કૃપલાની

હીંદી પ્રધાને નવું કંઇ કહ્યું નથી. સારા સારા વીસ્તાર કરનાર કંઇ પણ હીંદી જે વસ્તુ સ્થીતીને તેના બંધ કરવામાં નીકળતો ઘરે ને હાલની બ્રીટીશ સરકારની પાસેથી પ્રશાનીય આશા નહીં રાખી.

મી. કે. એમ. મુનશી

તા એમરીએ પોતે દાખવ્યા આગ્રહ ને દીવસોજ પૂરતા કરી નાખે છે કે બ્રીટીશ હેઠ બાદ હીંદના વહેં ચિરોધી પ્રધાન તે કોઇ પણ દોષ નો તે તેમનો પોતેજ .

ની ઉલાળ જોતાં યુદ્ધની આપણા ઉપરથી પણ પડ્યું નથી.

જોયું, ભાગ્ય કે કરમ રાણીને રાખ્યું કરવાની વાત ખોટી પાડવા માગે છે. ભાગ્ય પણ કરવાનો રાખ્યા વગર જો મોખરે પાત્ર છે. બધાના પગની કડેધડના પેધારી ગણેશજીથી કોણ જુવાન બધો ન હોવો જોઈએ એવું દીવાને કે બાદીલા મનીકરની ગાલીબ ન લીધી હોય. એમાં કશેરે રોકવાની શુંબાકાકી નાખુદ નહીં થાય, ખરું.

મુસલમાન સજ્જન રહેનાર હીંદુ તે પ્રજાપણી નહીં ખાસ પણ નીર્બળ પાડને બનને બેનજરે પણ રહેશે

હીંદુ સજ્જન રહેનાર મુસલમાનનો હીંદુ અને પ્રકારથી મુખ્યપણે રાખશે. જરા મુસલમ નો ડર લાગશે ને કુકાન બંધ કરવાની પ્રથા બધે માટી જોઈએ. પણ દરેક દુકાનદારે દીવસ કે અઠવાડિયે રીતે પોતાની સ્વચ્છ કરવાને તૈયાર રહેવું જોઈએ. આગ દીવસ સામાન્ય તો દુકાન પણ બની ખોટાના ખોટ પુરવાને પણ

તે ઉપરે પુસ્તકો ઓછ બાબતિકાપીક બીના રહી જાય. જેવાં પુસ્તકો, આપણા કેટલા મણ છે તેવાં પરિણામમાં નાશી થતા. ગોલ્ડ ચોર ભલે ગણ. કારણ એ છે કે રીત ચરખા દ્વેષ છે, એકબીજાથી કરી વાસ વાસ નથી કરતા. નથી પોલીસની મદદ લેતા કે સામાન્ય પોલીસ નો કપરોજ આવકારથી બચવા પુરતા હોય. આ બાબતમાં આપણે જેટ બજારી કરીએ, નાગરે પણ તેમ

યુદ્ધના ખબરો

જર્મની રોમાનિયા વચ્ચે કરાર

રૂમેનિયાના બળવા છે કે જર્મનો સોવીએટના ઉપર આક્રમણ કરે છે. દરમ્યાન જર્મનીની સામે નવા હવાઈના બોંડાબ રશીયન સરહદ ઉપર બિમારી પલટારો થયો. ૨૦૦ ઉપર બાબુઓ મરી ગયા ૩ અને બાકાસ થયાં ૩

રુમેનીએ સોવીએટ રશીઆ ઉપર હીટલરે લડાઇનો દરદો જાહેર પાડવા પછી ૬૩ જેટલાં જરમન રેડીઓ પર ખાસ સંભળાવ્યા હતો પ્રદાનીએ પણ રશીઆ સામે લડાઇ જાહેર કરી છે.

રશીઆના બોલ્શેવીસ્ટ બાપજુમાં સોવીએટ સ્વદેશ મંત્રી ઝોમ. મોલોટોવે કહ્યું ૩ જર્મનીએ સોવીએટ રશીઆ ઉપર ૩ પણ જાતની ઉશ્કેરણી સિવાય લડાઇ જાહેર કરી છે, તેમ રોવીએટની પ્રજા માટે સંપુર્ણ માગી બનાવી હતી અને કહ્યું, "હુને દુશ્મનને ખુબી નાખીશું" ૩. જર્મનોને " મોર્ડા તરવના કેબોરેટા, રેચ દ્રોહીઓ કે જે ખૂબ મારતી ફાસીવાદી પ્રજાઓ ઉપર શાસન ચલાવે છે" ૩ બોનર્યા હતા. તેણે કહ્યું હમારા મોટા સંપૂર્ણ બોલતા બાં સ્થિરતા સાથે હમારે બરફર, નેવી, અને બોરફોર્સને પૂર્ણ રીતે ટેકો આપશે હમારું તરફર અને હમારા મોટા હમારી પ્રતિબદ્ધ અને હમારી રક્ષત પરત માટે વિજય થાય ત્યાં સુધી લડશે. તેણે ૩૩ પણ જાહેર કર્યું છે કે જર્મનીઓ સોવેટરીઓના અને સુકોમન બાલબાળી જનતા ઉપર બોંબ મારો ચલાવ્યો છે, અને બાય મોબાલટરોપોલ, બીટોવાર અને કોનાર ઉપર બુમ્બો ૧૦ અને ૨૦૦ માણસો મરી ગયા ૩

અમેરીકાને ઇંટાલીની નોટ

રોમથી ન્યુરોમ બાપની જરમન ન્યુઝ એજન્સી કહે છે કે ઇટાલીયન પરરેશ કોરીઝ પુનાપર્ટ કરેટેસના બોલવી બાબતે એક નોટ બોકલાવી છે અને તેમાં મુ. ઝોમ ૩ ના રેપાયા બાદના અમલદારોની પ્રવૃત્તિઓ અને વર્તણુંક સુંબધમાં બાબ બેંધ્યું ૩ અને જણાવ્યું છે કે તેમણે સંબંધ કરીબાદોને તરત આપવું ૩ યુનાપર્ટ સ્ટેટની સરકારને તેમના એમના બાબતના અમલદારો અને નોકરોને બુલાકાતની રજા બી સુધીમાં ૮૮ કોનાંથી અને ઇટાલીના કબજા હેઠળના પ્રદેશોમાંથી ૧૦૮ બોમારી બેરા વિનંતિ કરી છે. ઇટાલીની સરકારે પ્રદર્શીકના અમેરીકના એકસ્પ્રેસ કંપનીની કચેરીઓને ૧૦ કરવાનો બધીકાર પોતાની પાસે રાખ્યો છે.

બ્રીટીશ બોર ફેબ્રીનેટ

બ્રીટીશ બોર ફેબ્રીનેટો ગજબના બનાવવા માટે કોની સૂચનાઓ કરવામા આવે છે કે ફેબ્રીનેટમાં બાકાબજના સર્વોત્તમ બાબુઓને દાખલ થવાનો તક બાપવી જોઇએ. સેક્રેટરબ્ધ જનરલ ઓ ઝે. એસ. મેકગોવન બ્રીટાનની અંદરના ફેબ્રીકેશન સરકરના આમેરના 'ટેલીગ્રેફ' ના બાબારે સંભાષ્ય બાતના પ્રધાન જનીને ૩ અર્થકને પોતાને બધારે પડની જવાબદારીબાંથી બોરો બોજો ઓછો કરશે. જનરલ મેકગોવન પબાસ જુદિયાણી અને બનકારા બાબુસ છે. ઓસ્ટ્રેલીબન રક્ષા પ્રધાન બી આર. છ મેન્ઝીસને સંરક્ષણ બાતાના પ્રધાન બાબર પોર ફેબ્રીનેટમાં કોક જવાબદાર દેશના કેબર મિનાબા કરા બળે છે.

રશીયાનો દાવો

રશીબન લોકો દાવો કરે ૩ રોબળે રોમાનિ જરમન સૈનોને બાબી સરહદ ઉપર રોકી રાખ્યા છે, અને જરમન સૈનોને બારે પુરકા પહોંચાડવું છે, કારણ સોવીએટ કબજા હેઠળના પોલેન્ડમાં જરમન સૈનો કીબારકેટના બાકાત ભોગવીબી બાવબા લધે છે. રશીબા-જરમન ક્રકાબક દર્શકો બધારકર રીતે પોતાની બરકમ્પ જાહેર કરી છે. અમેરીકના પ્રમો અને કીકબારો જર્મની કબજા રહ્યાબા સ્ટાર્ગેની લડાઇમા રોકાબોનું છે, બાટે જર્મનીબર પ્રહાર કરવાની બા સુકર ત૩ છે, બા જોબેરીકાએ પોતાની શક્તિનો હવે પુરેપુરો ઉપબોગ કરવો જોઇએ એ પ્રમાણે પોકાર કરે છે.

બ્રીટીશ વડા પ્રધાનનું બાપણ

બી. બીબરદ્રના સર્વોએ રબીવારની રાતે પોતા ના બ્રોડકાસ્ટ બાપણમાં કુનીગાને જાહેર કર્યું ૬૩ કે સોવીએટ રશીઆને પોતાની જરમની સામેની લડાઇમા સીદન પોતાનાથી ચાલ્ય એટલી ચર્ચ મદદ કરશે અને એમ પણ જાહેર કર્યું ૬૩ કે બ્રીટન પોતાના નીર્બળ મા દેશ આપવાને બિનબરી પકેમા બદર નરીને બી સર્વોએ કહ્યું ૬૩ કે આપણે જર્મની ઉપર રાત દિવસ મોટા પ્રમાણમા બોમબમારો ચલાવીશું. વડા પ્રધાને કરીકરીને જાહેર કર્યું ૬૩ કે બ્રીટન હીટલર સાથે સમ્રેહની વાટાઘાટોની બા બાતચીત કરશે નહિ અને બ્રીટનના બી

બે ઉપરે પુસ્તકો ઓછ બાબતિકાપીક બીના રહી જાય. જેવાં પુસ્તકો, આપણા કેટલા મણ છે તેવાં પરિણામમાં નાશી થતા. બીજાલ ચોર ભલે ગણ. કારણ એ છે કે રીત ચરખા દ્વેષ છે, એકબીજાથી કરી વાસ વાસ નથી કરતા. નથી પોલીસની મદદ લેતા કે સામાન્ય પોલીસ નો કપરોજ આવકારથી બચવા પુરતા હોય. આ બાબતમાં આપણે જેટ બજારી કરીએ, નાગરે પણ તેમ

ક્રિશ્ચિયનોનો દેખરો

પોતાના દરદામાં હીટલરે ૩ છે કે જર્મન મોટા રબનક માણસની ૬૬ ઉપર ઉતરમાં બાઝોદ બ્રીટીશ સરકર અને ફ્રાન્સમાં રબાનીબન સરકર સાથે બાર છે. લાગ્યર પેલાબોનો પકડવા દ્રીપોર કુશાની બાગબી બાબેલ છે, બાં રોમના બુકારેસ્ટ રેડીબો બાધારે રબાનીબા બરકરે પુષ બારી બોબાંબી છે અને બોમબમા ૧ બોબારેબી બાની સરહદ ઉપરનું) શહેરનો ૧બાના લીધો ૩ બોબા બખર છે. રોમનો બીજો રહેરો કહે છે કે જરમન સરકર બાબુ કુશાનીબનો પુરો બિનાશ કરબ કરે છે. રશીબન રીપોર્ટ બાધારે રબાબોએ પોતેજનની રીબારકેબન બાન રેપરથી ૬૦ બાઇલ સુધી સોવીએટિબન મોરોને બસેડી કાઢવાનું કામ પુરું કર્યું છે. બા બાતબાના બખર પુરબા પુરી જબાની તૈબારીબો ૩.

જરમન રેડીબોએ જાહેર કર્યું ૩ કે બોલરસ્કની બાબુદપુરી બાજબાપી પસાર કરબ રોકબો કરનો સીબામ બાબા સમુદના જબા બાગોમા શ્રીનેન્ક બી ઉત્તરમાં બાકેંદ્રીબા સમુદની કરતા પકાબોને બાકાબાનો ચેતવણી બાબી દીધી છે કે જેટલા બીજાલરમાં બાજબ્યપી બાદ પબાનો બાબ ૩.

જરમન બાર કબાકે રેડીબો ઉપરથી જરમન લોકોને રશીબાન પેરેબુટો ચિહ્ન ચેતવણી બાબી છે કે પેરેબુટો યુક્રબાની બદકાબના એક એક બખર ટાબાબાં ઉતરે ૩ ત્યારે બોબના ઉતરવાની બખર પોલીસોએ તુરતજ સરકરને કરી દેવી. તેબે ૩ કે બો બંબબી ઘરે ઘરે બોર બોનરે કરી કરીને બાહેરના કરવામાં બાબશે. બા રશીબન પેરેબુટોની બબાકાના ૩ બાબ ૩ બોકે ૩ હીટલરના લકાબને દરેરનું બો બોકારનારા બખર ૩. મબાદક પ્રકાન ડો. સેબાસ્ટ્યન ના ચેતબણી પછી ૩ કબાકબાજ બો જર્મન બબાબનારાબોને લાંબી બાબિબાપરબાના બાબો ૩ો. હીટલરે દંદેરામાં બાહેર કર્યું ૩ કે બબોનોએ પોતાના સંપુર્ણ બળથી રશીબા સામે બબાનુ નકો કર્યું ૩. તેનું ખેત બબાનુ-૩ મોસ્કમા મોટી કૂચ તરીકે પર્બુબું ૩. બાજે

ચાલુ આ પગલું દેશના રક્ષણ માટે નથી પણ આખા યુરોપના રક્ષણ માટે છે. તેણે રશિયાના બાલ્કીકનો કબજો લેવાના કૃત્યને તીરસ્કારપૂર્વક ઉપાલ્યું છે અને જણાવ્યું છે કે જર્મનીનો વીરૂદ્ધ જાહેર કરેલા યુદ્ધમાં એ પગલું રેસામાંએ ભર્યું છે. તેણે ઉદાહરણ દરમ્યાન જણાવ્યું હતું કે ફ્રીટલર અને રશિયા એકબીજા પરીણામે માટે સંમત છે. ફ્રીટલરે જાહેર કર્યું કે સ્ટાલીને જર્મન સોવીયેટ નોનએગ્રેશન પેકટનો પુરેપુરો ઉપયોગ કરી યુરોપની સત્તાને ઉથલાવી નાખવામાં મદદ કરી છે, અને બર્લીનના સોદા પાસે સરકાર વ્યા સબબ યુરાની માગણી કરનાર પણ મોસ્કોજ હતું. છેવટે તેણે જણાવ્યું હતું કે હું આજે જર્મન રીચ તથા જર્મન લોકોનું ભવિષ્ય અને નસીબ કમારા લડવૈયાઓના હાથમાં મુકું છું. ઇશ્વર આપણને આ બધી લડાઇ મા મદદ કરે.

જરમન હુકમ કમાન્ડરોના સંદેશો

પશ્ચિમ બાલ્કીકના ગોલ્ફ-રેપરીકો ગોલ્ડસ સોવીયેટ યુનીયનના પ્રોનારાના પાણીના સામ્રાજ્ય બધ છે, અને પ્રોનારાની પેટ્રોલ બોટ અને બાર રશિયન વેપારી વહાણો પણ ગણાને ૨૦૦૦ ટનનાં કુબાકયાં છે.

બ્રીટીશ સૈન્યોએ એબીસીનિયામાંના ઇટાલી સૈન્યોનો કબજો લીધો છે, અને ૮૦૦૦ કેદીઓ લીધા છે.

ગ્રીક સરકારે કમારકમ નજીકનું મેજ એરપોર્ટ કબજે કર્યું છે અને બાર્ડીયા ઉપરાગમાં બીજાગ કોર્ટ પણ કબજે કર્યું છે

બ્રીટનનું બીકન રશિયા મોકલવાની સુચના

મી. એન્થની ઇડને જાહેર કર્યું હતું કે સોવીયેટ સરકારે ૩૦૦ ૬૦૦ ટનના રશિયામાં બોલીટરી અને ઇકોનોમીક માલનો ગોઠવણ કરી છે. ફ્રટરને ઓસ્ટ્રેલીયાના બાતમી મંત્રી છે કે બ્રીટીશ એરક્રાફ્ટ મદદ દેશોને દીવસ બેદરકા પાછા કરશે. રશિયાના બાર બેલ્ટ બ્રીટીશ્યન, પોલીશ કેમારેડેરાન માલના પરંતુ મોટું રેલ્વે કંડકટરોનો જરમન પ્રોપાગે કબજો લીધો છે એ કબુલ કરે છે, બાકીની બીજા દરેક જગ્યાએ જર્મનોના મોટા બલકારને ખુબ મુકાબલી સહીત પાછો હટાવવામાં આવ્યા છે એમ કાબો કરે છે. રેડ સરકારે સ્ટીમુઆનીઆનોની ૩૦૦ દુકમનની ટ્રેનોનો નાશ કર્યો છે અને ૧૦૦૦૦ કેદીઓ પકડયા છે: જેમાં ઓફીસરો અને માણસોનો સમાવેશ થાય છે. દિવસમા તેમણે જર્મનીના ૨૨૦ વીમાનો તોડી પાડયા છે.

સોવેં બ્રીટનદુઃ

જોર્ડ બીવરબ્રુક બ્રીટીશ એરક્રાફ્ટ અને બખ્તરીયાનોની રેકોર્ડબ્રેક ઉત્પત્તી નવા રેકોર્ડો સોવેરીન બાબતમાં મદદ કરવા બદલ બ્રીટીશ પ્રજાનો આભાર માને છે ૧૬,૭૦૦ માણસો અને મોટી સંખ્યામાં ઓઝારોની જે જરૂર પડશે

હર્ટલર-જરમની વચ્ચે બ્રીટાવાર્તાના ફેલ્ડ કરાર

જરમન ન્યુઝ એજન્સી જણાવે છે કે હર્ટલ અને જર્મની વચ્ચે બ્રીટાવાર્તાના ફુકાકરારો ફ્રાન્સ ઓકારાર્યા જર્મન એલચી વોન પેપન, અને એમ સારાલેજ્યુ ફરજીયા વીદેશ મંત્રી વચ્ચે સહીસાટ થઇ ગયા છે. કરારમાં બધા બાબતો મુખ્ય છે (૧) જર્મની અને ટર્કી આવતી એક બીજાની પ્રજાબીજ હદ ઉપર કોઇ પણ પ્રકારનું સીમી ના આક્રમણ ન થાય અને એક બીજાના પ્રમાણિકપણા માટે અરસપરસ માન ધરાવવા બંધાય છે (૨) જર્મની અને ટર્કી બંનેના સામાન્ય સાગને સંબંધકર્તા દરેક પ્રકારમાં તાકીદમાં એક બીજા સાથે મીત્રાચારી ભર્યો સંબંધ રાખશે, અમજુરી થી કામ લેશે

કરારની બકાતી બર્લીનથી એક બીજા તરફ મોકલવામાં આવશે કરાર દશ વર્ષ માટે કાયદેસર ગણાશે, અને સકમ હશે તો એથી પણ આગામ સંબંધવામાં આવશે. જર્મન ન્યુઝ એજન્સી જણાવે છે કે કરાર ઉપર સહી થતાંની સાથેજ એકજ વાત જણાવનારી ચીઠ્ઠીઓની અરસપરસ લેવડદેવડ પણ હતી તેમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે જર્મની અને ટર્કી એક બીજા તરફેના સંબંધને ઉદ્દેશીને આપશે. ચીઠ્ઠીમાં એમ પણ જણાવવામાં આવ્યું હતું કે કરારનો અમલ કરવા માટે બંને દેશોમાં જરાપણ ના બનુભવ કરવાથી આવતા ઉપર આધાર યોજના કાઢવામાં આવશે.

બન્ને દેશોના પ્રેસ અને રેડીઓ કંમેરા બન્ને દેશો વચ્ચે વિશ્વાસ અને ભાઇચારો કેળવવાનું ખાસ લક્ષમાં રાખશે. કંઠેરામાં મે. સારાલેજ્યુએ વોન પપેનને કહ્યું હતું કે એવા પ્રકારની ગુપ્તમેળ જણાવવાની આસ જરૂર હતી. ટર્કી અને જર્મનીએ નક્કી કર્યું છે કે ભવિષ્યમાં તેઓ એક બીજા સાથે કોઇ પણ પ્રકારે સામે થશે નહીં. મે. સારાલેજ્યુએ જણાવ્યું હતું કે ટર્કી અને જર્મનો સૈકાઓ સુધી દુનીયામાં જનેલા બનાવમાં એક બીજાના વિરોધ પક્ષે કદી હતા નહીં, અને તેમનો અરસપરસનો સંબંધ મૈત્રીપૂર્વ અને સરળ હતો અને આ કરારથી તેમની ભાઇચારીનો નક્કર પાયો નંખાશે.

અમેરીકાના જર્મની સામે પગલાં

પુનાઇટેડ સ્ટેટસની સરકારે એવું ફરમાન બહાર્યું છે કે દેશ પણ જરમન નૌકાઓ ચોકો કબજો લાવે આ દેશ કોઇ પણ સકશે નહિ. આ હુકમ પ્રેસીડન્ટ રૂઝવેલ્ટના ઓકસીકની મુદ્દી દેશો રોવાના કુકમને સંમતિ દર્શાવવા માટે બહારમાં આવ્યો છે કસ્ટમ અને ઇમીગ્રેશન ઓફીસરોને ગાડી, બસ, ઓરોપ્લેન, આંતરરાષ્ટ્રિય સરહદના રસ્તાઓ અકર બીજા તારી જવાનાં કામ સામેનો તેમને બાર બંધ કરી દેવા સુધ્ધના કરવામાં આવી છે ન્યાસ ખાતાના ઓફીસરો અરજીઓ આ હુકમ દરેક જર્મનોનેજ લાગુ પડે છે ન ના બાબતનો જવાબ આપવાની ના પાડે છે

આયરલેન્ડ-ને નાઝીઓનો જવાબ

આયરલેન્ડની સરકારને કબજીનના બ્રીમ્સ મારા વિરૂદ્ધ ઓ નિરોધકર્તા નોટ ગોકલાવી હતી તે સંબંધમા એમ બાનવામાં આવે છે કે જર્મની એવો જવાબ દીધો છે કે નોટની અંદર કંઇ એવા ચોકકસ સાબીતી નથી કે જેના કરનાર ઓરોપ્લેન જર્મ ઉતાર હતાં. જો એવી સાબીતી આપણ રૂપર કરવામાં આવશે તો જરમન સરકાર તે બારે પોતાની દીલગીરી જાહેર કરશે અને નુકશાનીનો બદલો આપવા તૈયાર થશે.

પ્રિઝનરોના કેદીઓ

બ્રીટીશોના હાથમાં ૨૫૪,૦૦૦ પ્રિઝનરોના કેદીઓ છે. કેપ્ટન મરશેલ પુકમંત્રીએ આમની સભામા કહ્યું હતું કે તે પૈકી ૨૮૮,૦૦૦ યુરોપ પ્રીયનો છે, અને ૬૬,૦૦૦ નેટીવ દરજા છે.

સુદાન સરકારની હિંદને ભેટ

સુદાનનો પ્રદાનીયન સરકારની સામે બધાય કરવામાં દીર્ઘ બરાબર બતાવેલી બહાદુરીની કદર તરીકે સુદાન સરકારે દીફેન્સ્ટાનને એક લાખ પાઉન્ડની રકમ યાદી સરકારના યુદ્ધ પ્રયત્નોમાં ઉપયોગમાં લેવા ભેટ આપી છે.

—:o:—

આભાર

મેસર્સ શાંતીલાલ પરસોતમ એન્ડ કું. કેમીકલ ઓવાળે નાં શ્રી ચોપડામાં કરજી કેટલા વેપારી પહેલા દરજ્જા આવ્યા હતા તેમને 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન' ને લે પાકિન્ટ ભેટ આપ્યા છે તે આભાર સાથે સ્વીકારીએ છીએ.

—:o:—

સ્વર્ગસ્થ દરબારશ્રી ઠાકોરના બનનીય ઉદ્ગારો

"તમારા હૃદયમાંજ રહેલા સદ્ગને ઓળખી લો." ગર્વ બનીને, વીર પુરૂષો બનીને, કાર્યક્ષેત્રમાં કુદી પડો. દેહલાક કહે છે કે તમે તો વિજ્ઞાની છો ગોટલે તમારૂં કામ જ્ઞાનવાનું. મારી નમને વિનતી છે કે તમે જ્ઞાનતરનો અર્થ સમજી લો. વિદ્યા એ તુ કોઇ રોજબનું સાધન માત્ર છે. એ શું સોનાનું ઘરેણું છે કે તેને શરીરના અમુક એક ભાગમા ફીટાડી દઇએ? જે જ્ઞાન આત્મા વિના પ્રાણે માન પેદા ન કરે, જે જ્ઞાનથી દેશ બક્તી ન જન્મે, જે જ્ઞાનથી ઉપરમાં આદરણ ન ઉપજે, તે જ્ઞાન શું કામનું? તેવું જ્ઞાન બાળે દુનીયાગાંયો નાબુદ થાય. જે જ્ઞાન હૃદય પ્રદેશની અંદર ચિસ્સે તે સાચું જ્ઞાન, સાદીલ, સત્યજ્ઞાન, વિજ્ઞાન, મણીતજ્ઞાન, તો એ સાચો ખાતાની બાકસને કાને ન ધરતા દોષ તો બધાં છે બધા. જો તમે ઇશ્વરની સામે પુરૂષને બાજે તેમ ઉભા ન રહેતા હો તો તમારૂં બધું જ્ઞાન કેવળ નકામા છે, તેનો લાભ કરો.....તમે પુરૂષ મહાને સકત મા બંધલાવો. આ સકત અપોક્ષ છે એમ જો તમને લાગતું હોય, બસને નાંખ નહિ પણ અંતઃકરણથી એમ લાગતું હોય તો બાકી તમે દુર ઉભા રહેજો પણ જો તમને સબ લાગતી હોય તો પાર બનીને અકબ બહાર રહેજો. બાકા તિમીને ગાળ મારી નિકાલ રહેજો. ગુહાબાને સ્થાન નથી. કોઇ દોષ તેવું બોલી નાંખો. માનતા હોય તેવું બોલવાની દીમત બતાવો. જેઓ નથી બોલતા તેઓ ડરપોક છે, નામર્દ છે, પુરૂષને માટે નામર્દ બને કરપોક જેવું બીજું કોઇ પણ શરમ ભરેલું નિરીબજ નથી. માટે પીર બનો.

—"નવજીવન" માંથી.

૨ શી આ

(લેખક : ડૉ. એન, પી. વૅસ્ટ)

આ પણ પ્રજાપતિઓ રશીયા કે સોવિયેટના નામ સાંભળી લડી જાય છે. આજ કાલ દુનીયા સમાજના ઉપલા થરના લોકોએ જગતના બદલતા પ્રવાહોની તેમણે કરી અને પોતાપોતાના રક્ષણાર્થ રચ્યા છે. પુરાણ, અંગ્રેજીકાળા પ્રાચીન સંસ્કૃતિના દેશોએ પોતાને ટકી રહેવા માટે સંજોગોની વિષમતા ખાતર પોતાના સ્વાર્થ માટે સંજોગોની વિષમતા ખાતર આપણે ત્યાં પોતાપોતાનામાં સર્વસ્વ માન્યું કાંઈ એ સાચું નથી પણ સાધન ને એ કશું પણ આપણે નથી શીખ્યા.

સામ્યવાદનો કુદરતે આપેલ ઓદ્યોગિક ને ધન ઉત્પાદનની રાજ્ય પદ્ધતિની ગેરજના સમજાવી દીધાની દીધા. દરેક મનુષ્યને જે રાજ્યનું સાચું સ્વરૂપ અને તંદુરસ્તી બક્ષવાને રહે તેવું ઘર, પુરતા કપડા અને પુરતો સાદિયક ખોરાક મળે આને બધાં જરૂરીયાતી આવશ્યક રાજ્ય તરફથી મફત આપવા ઓછા આવે યાય. કપા રાજ્યના દ્રવ્યની વહેંચણ (distribution) સમાન ધોરણ. સમાજના કુલ કરા માણસો વચ્ચે મફતા ધોરણ અને ૫ ટકા અડધાક કોઝતમાં આવીકાના ધોરણ એવું સામ્યવાદી રાજ્ય થી ન ગણાય.

સામ્યવાદ જેવી કશી વસ્તુ હોજ નહી એવું ખુદ ગાંધીજીએજ બોલાન કરેલું છે. કપા પણ દરીક બાબત ૨ બનતું રાજ્ય આપણા રાજ્ય પદ્ધતિ ગાંધીજી પ્રકાર ને તેને આપણે સામ્યવાદ આપણા રાજ્ય કહીએ તે તેમાં અને સામ્યવાદમાં પણ તફાવત નહીં માલુમ પડે. આનું દિવાલ કોણ પણ નહીં કરાવારે. પણ ઉંડાણથી જોયું તો દરેક આર્થિક ધ્યેયોને નથી જોવામાં આવતો જેટલો ઉદ્દિષ્ટ હેતુ પાર પાડવાના સાધનમાં જોવામાં આવે છે. એકમાં ઉંડા ઉતારવાનો ઉપયોગ કરવામાં આવતિ નથી બનાની સારે બીજામાં આદિકાળ રીતે આંતિમ ધ્યેય તરફ પહોંચવાનું હોય છે. બનેમાં હોય પણ સતનું સામ્ય નથી એમ બતાવવા કહેવું. બંનેમાં તાત્વિક ફેરફાર પણ પણ છે પણ જનસુખ માટે ઉંચ ગાદલાની વસ્તુઓ ઉપર નિર્દેશ કરી છે તેનો કોઈ પણ આદર્શ રાજ્ય પદ્ધતિમાં અંગી કાર કરી શકાય એમ કહેવા.

ઉપર કહેવી કરેક વસ્તુ આજના રશીયામાં છે તેમ કહેવામાં આવ્યું નથી. ઉદ્યોગોના પણ વિચારકોએ અને ધર્મના સંબંધરૂપ મનાતા બીજાઓએ સતે ત્યા કરેલ સાની રશાની નીકળ્યા ને ઉદ્યોગોના લોકોને રશીયાના સંબંધમાં આંધ બીયાસણા કરવા ના પાડેલી છે. રશીયાની રાજ્યપદ્ધતિમાં ઝરણ ક્ષતિ નથી એમ કહેવા નો આશય નથી પણ પોતાના આદર્શ તરફ રશીયામાં તેમણે કદમ ઉપાડ્યા છે.

આપણા ગાંધીના આજના રશીયાનાં રેલ તો અને જગતની સમસ્યાની ઉકેલણા પોતાનો કાળે આપે એવી કલ્પનાથી રશીયાનું વિદ્યાર્થી ગોકળ આ મોજનાં કરવાની કલ્પના છે.

રશીયા સામ્યવાદી કેટ ઃ એમ કિયર કહ્યું. એટલે રાજકીય, આર્થીક અને સામાજીક દ્રષ્ટિએ જે જગતના સત્ય દેશોથી ન્યારો છે. જેઓ મુકીવાદને સાતી ઈતિહાસની પરંપરામાં માને છે તેઓને આજના રશીયાનો આંખ વિષ અને સમાજ રચનારી રીતિરસ્મ ને રીવાજાદીરૂપ છે

અને ૧૯૧૭ સુધી જે પ્રદેશ રશીયાના સામ્રાજ્ય ના નામથી ઓળખાતો હતો અને જેના ઉપર ઝારનું પ્રભુત્વ હતું તે આજે સોવીએટ યુનીયનના નામથી ઓળખાય છે. તેનું ક્ષેત્રફળ આસરે બીરોડ સાક્ષાત્વ જેટલું છે. યુરોપનો કે ભાગ તે રોકે છે. તેની વસતી આસરે ૧૮ કરોડની છે તેમા ૧૮૦ જાતના જુદા જુદા મોટા વસે છે, ઉત્તર પ્રુવથી હીંદુસ્તાનની સીમા સુધી વિસ્તરે છે. પ્રમાણ પ્રદેશ આ બે રેશોને જુદા પાડે છે. બાલ્ટીક સમુદ્ર ઉપર આવેલા સ્કેન્ડીનેવીયા પેસીફીક મહાસાગર ઉપર આવેલા એશીયેટીકો એ તેનો પુર્વ પશ્ચિમ વિસ્તાર. આ દેશમા ઓછા ઓપવાદ પ્રીવાય ખીજ કાર્યો થાય જાય છે.

આવડા વીસ્તીર્ણ પ્રદેશમા આજે મનુષ્ય મનુષ્ય વચ્ચેના રોપાળનો અન્ત આવેલો છે રાજ્યના ઉત્પન્ન, વીતરણ (distribution) અને વિનિમય (exchange) ની વ્યવસ્થા દરેકને દીનદારી છે આ નવા સોવીએટ યુનીયનનો જન્મ થયો નવેમ્બર ૧૯૧૭ માં દીવસે થયો તેની સ્થાપનાના પ્રયત્ન દીવસથીજ બાલ્ય સોકોએ સામ્યવાદના મંજુતર અને જગતકાંતિની સ્થાપના માટે પ્રયાસ આદર્યો છે. (બાકી)

દુનીયા કયા હૈ ?

(અનુવાદ : ગોવીંદજી નાગજીભાઈ રેવાણ)

આપણે સ્વાભાવીક માનીએ છીએ કે સીસા પેનમાં સીસું હોવું જોઈએ, પણ તેમાં સીસું હોતું નથી, પણ એની અંદર જે કાળો પદાર્થ આવે છે તે પ્લમ્બેગો છે.

કોલ ઝાલ્મ : એના નામ ઉપરથી આપણે અનુમાન કરીએ છીએ કે એ બારીના સામડા નાં બનતા હશે, પણ એ પેટાના ચામડાનાં બને છે, કે જે અસલ હોય છે.

સીસીંગ વેક્સ : આપણે એમ કલ્પના કરીએ કે એમાં મીણ હશે, પણ તેમાં પણ હોતું નથી, તે બરેબર સાબુ, કરપેન્ટાઇન અને સીંદુરના બને છે.

કપુ માર્બલ (alabaster marble) એ કે ઉદર નથી, પણ એ કલ્પના બનાવે સાદેક (marble) કુદરતનું ગાદીનાથી છે.

કુલા (plotus moth) આપણે પણ વખત કહીએ છીએ કે કપડાંને કુલ ખાઇ ગયા, પણ કુલા કોઈનમ અને કપડાં ખાતા નથી, પણ તેના ઈંડામાંથી જે કપડા કુલખાઈ માંથ ને ના એ નુકસાન કરે છે

ફેલસ્પેર મારીનાઃ જે ગોરકારો, પીળાશો પાપરે છે, તે જોઈ ગાલવામાં આવે ને નામ કે તેવા પાણાંમાંથી બનતા નથી, પણ તે રેશાયણ અથવા સકર્ષ તરીકના પરીક્ષણોથી બનાવામાં બનાવવામાં આવે છે

કલીઓ પેટ્રાઝ નીકલ : ને કોઈ કલીઓ પેટ્રાઝે કેન કરેલ નથી, તેવીનો જન્મ પહેલા પણ ચાર કોરે એ પહાન ઉપર ન બનાવ બનતું, તેવીનો કલા જોતા રશીયામાં કરવાર કર્યો હતો

બ્રોઝન સ્વાભાવીક રીત એવો સજાતદી બાબતોમા બાપ છે, પણ બારી રીતે તેનો એ કોમ બાબતો નથી, પણ 'બનાવ છે, જોઇએ કે તે રીંક, માસ, બારીનો બાકા પોતાનાં બનવાં બે બનાવે છે

બ્રોઝન બાલ્ટમેટલ : એ બનવા કાંઇ 'બ્રોઝર' ના ભારતમાંથી બનાવવામાં આવતી નથી, પણ રાતી ગુજરાતના પુરાણથી બનાવવામાં આવે છે.

નાની બાબતોમાં કે આપણે જોઇએ છીએ, તે કેવ બાબતના બનવા નથી, કે કે મોટાં થશે. એનના ઓકાબોર્ડ (પુપોમાંથી) એ જેટલા કાની નીકળે છે તેટલોજ કુદરતી સુધી રહે છે, ઉપરમાંથી નીકળતા પછી બાબતી નથી.

એમ બતાવવામા આવે છે કે કોંગ કોંગે મેસ્માસ્ટર્ડ ઉપર સકી કરી હતી, પણ તે વાત ખોટું છે તેણે કરત તેના ઉપર પોતાના મીજા ની મહોર મારી હતી. રાજ્ય બની શકતો નથી.

અશુદ્ધ પાણી કોઈ કીસ્ટરથી બાટમું' બનતું નથી, એનાથી તેના કરતા બંદર ને નકશ પડાવે દોષ છે તે બાબત બાબત છે.

મકર પણી પણું કબાલ મોટામાં બનાવવા મા આવે છે કેમ નીચે કેટલી વખત બાબ નાખા રાખે છે, પણ બરેબર તેમ દોતું નથી, તે તેના પમ નીચા રાખે છે, ને જેથી તે તેના શીકારને સહેલાઇથી પકડી શકે

ધી કરેલોના કલાબ : આ બનતની બાબા બીમકર કરવતો નથી. એ નકના નોંધપ્ર કોમ છે, એ કે દેખાવમા એ ઘણી વિકરાલ કોમ છે.

ઉષ્ટ્રાક ઉંટ માને છે કે કર પોતાનો ખુબ બા બાથી બહ બાબ છે, પણ એ ખોટું છે, એ તો બકા બરબીનો બનેલા છે.

"ગોલ્ડનસ્ટ્રક્ટ બાબત" એ કોમ પોલ્ટરગાની મદદથી ગોલ્ડનસ્ટ્રાક કરેલ નથી દોતું, તેને બના મોહન સીંકમાં કુલાકવામા આવે છે

લિંકના સમાચાર

મૌલવી આબેદુલ્લા ખાનનો કદીયનો અનાવટી પત્ર

મુસલીમ લીગની પાકીસ્તાનની યોજનાને પોતે ટેકો આપતા હોવાના વર્તમાનપત્રોના કેટલાક તો છપ્પનવાર વાંચ્યા પછી મુસલીમ અગ્રેસર મૌલવી આબેદુલ્લાખાને અમીઆનગર (મોગલાઇ) ખાતે નીચે પ્રમાણે એક નિવેદન દ્વારા કર્યું :

મૌલવી સાહેબ કહે છે કે આ તારીખે મી. ઝીણા સાથે મને કશો પત્ર વ્યવહાર થયા નથી, અને આ સંબંધી વર્તમાનપત્રોમાં પ્રગટ થયેલા કેટલાક અહેવાલ સદંતર બીનપાયાદાર છે. કેટલાક મહીના પૂર્વે મારે હાથે લખાયેલા અને પાકીસ્તાનની યોજનાને ટેકો આપતા પત્ર કરતાં કોઇ વધારે ચઢે ચાલ દઇને જે એમ કે નાખળાનો આપ્યો હતો [illegible] એ પ્રમાણે કર્યો છે. મને એ બાબતને આશ્ચર્ય થયું છે કે કેટલાક છુટ્ટા, ઢીલા અને અધૂરા પત્રોમાં એ પત્ર પ્રગટ થયો છે. એ કહેવાતા પત્રની હકીકત એ મેં લેખિત છે અને સ્પષ્ટ રીતે કહી દીધું છે કે આ બનાવટી દસ્તાવેજ છે અને મારા વિચારો અને દ્રષ્ટી બાબત એને જરાય મળતો નથી. કોઇ પણ કરકત નીષ્પાત આગળ હું સાબીત કરી શકું [illegible] કે એ બનાવટી છે. મારા મોટા ભાગ વીચારો બરાબર રજુ કર્યા નથી. એમાં તેઓ કેટલ પણ જાતના ઉદ્દેશ્યો નહીં સમજાય. એની પાછળ રહેલું સમંજસ મારવું કે ઉશ્કેરવું પાકીસ્તાન કે પંજાબના મારા વીચારો કરીયદ કર્યા વીના પ્રગટ કરીયા.

નવાબજંગબહાદુર વિદ્યાદાન

મોગલાઇના નવાબજંગબહાદુર મેજર કરીમ મુકરે અલીગઢ મુસલીમ યુનીવર્સીટીને ટેકનીકલ ઇન્સ્ટીટ્યુટ માટે રૂ. ૧,૪૦,૦૦૦ આપ્યા છે. આ ઇન્સ્ટીટ્યુટનો પાયો તા. ૨૧ ના રોજ નંખાયો.

ચર્ષગાંઠ પ્રસંગે કવીવર ટાગોરના ઉદ્ગાર

કવિવર ટાગોરની ૮૦ મી જન્મ જયંતિ ઉજવાતા ૧ લા બાબતના હતાશ મોકલો એમણે આશિષ મોકલ્યા હતા. કવિવરે આ પ્રસંગે શાંતિનીકેતનમા ચકોરા આકાશવાણી પ્રેરણામા જણાવ્યું હતું કે બાદીશોએ આપણા માટે કલાતના સપંડારો ખોલ કરી દીધા છે. તે આવા વેપારૂ પ્રભુ કે તારણહાર ના આ આદોલન દેશમાંજ જન્મશે તે તેનો દિવ્ય નદેશ જગતભરમા ફેલાશે.

સેવકમામાના સીપાહી

સીપીઓના સેવામાર્ગમાં દરરોજ આવતા જતા ગામડાંઓ જેમા પણ સીપીઓના દર્શનાભિલાષી હોય છે, પણ મજકુર બધા ગામડાંઓ પ્રજા ની સીપીઓ સામે ચમકા કરવા આપતા હોય છે, પણ સીપીઓના દરેક કુટુંબના કે એમ બાળકોને માત્ર સેવામાર્ગ પર નજર રાખવા બાબા જનારા માણસોનો હોય છે, જનારા પર નજર રાખવા અને એમા કેવાલ ગોકળી આપવા માટે કર માટે ઠેકાણે એક સીપાહી રાખવામા આવ્યો છે. પણ કે સીપાહો ખાસ કરીને મીસ્ત્રી ના માણસો હોવા તથા જાણે છે, પરિણામે કામ ને પરિણામે.

આપણને શાળ એવા બનાવો આશ્ચર્યકર બનીને તો રહે છે. મોધાકાની કુદરત બાબતમાં તેનો ગાસ્ત છે. વસ્તુ કાય લાંબી ખાદીની પોતાની ને ઘરેથી જંકીજ તેનાં કપડા છે, તે સરકારી પોલીસનો સબુવેશ પહેરતો નથી. કાયમ સોદાને શોભાવધાને બદલે દેરીયો તેનું કયાકર છે. ચોરીસે કલાક તે ડિસ્ટર્બ કરે છે. કોને ખબ એ બાબુ જો ઉભા રાખે દોડા કરે તો તેને તરત ઢાંકી કાઢે છે. મોધીકાને માટે એ સીપાહી જે ગામથી દરરોજ છે એ ખરેખર અદ્ભુત છે. ગરમીના દીવસોમા મોધીકાને એ અંગત સેવા પણ કરે [illegible] ગામની દુકાનો પર દર અમો કલાકે પાણી છાંટીને જેથી મોધીકાને ગરમી ન લાગે.

—"પ્રજાબંધુ"

દર ચર્ષે પાસ

અમદાવાદના વતની અને મારુ મામલતદાર શ્રી હીરાલાલ ગોવિંદલાલ માખીજાએ ૬૨ વર્ષની ઉમરે એડવોકેટની પરીક્ષા પસાર કરી છે.

એકની સાથે ચાર બાળકો

૬૮મા કેન્ટોનમેન્ટના એક સરકારી અમલદાર બોમ્બેવાલા આનની પત્નીએ તાજી સીમીલ દોડ-પ્રકારમાં એકી સાથે ચાર બાળકો (બબ્બે પુત્રી અને બે પુત્ર) ને જન્મ આપ્યો હતો.

ખબર પત્રો

શ્રી. દાંડીયાલ પ્રજાપતિ એસોસીએશનની સભા

રવીવાર તા. ૧૫-૬-૪૧ ને દિને સાંજે હોલ મા ઉપરોકત સંસ્થાની જાહેર સભા મળી હતી. શ્રી ગંગા કુમારી ખાખાભાઇ માસ્તર તથા શ્રી દિવ્યપ્રભા કુમારી દુલાભાઇ કોમો અભ્યાસ કરી રહેલા હમણાંજ આવ્યા છે તેમનો પ્રેમભાર ધ્ય સત્કાર કરી માનપત્રો આપવામાં આવ્યા હતા. ઉપરાંત શ્રી. ભોગ, ભાભી તરફથી પુસ્તકો ભેટ આપવામાં આવ્યા હતાં. વક્તિઓ ૧૨કથી આશિરવચનો કહેવામા બાદ પ્રત્યુત્તરમાં બંનેબહેનો ઉપકાર માની સ્ત્રી કેળવણી, બાળલગ્ન તથા દેશોન્નતિ ઉપર સારા દેતાં ગંગા કુમારીએ જણાવ્યું હતું કે બોમ્બે સમાજના રચનાત્મક છે. એમને નાનપણમાં પરણાવી દઇ અને બાલ્યાવસ્થા માંજ પણ અણસમજુ અને અણઘડ રહે છે તેનો કેળવણિ વિના દેશની ઉન્નતિ નહિ થઇ શકે. આજની માતા બોલે બાલાલ, અણસમજુ, દુર્બળ, પહેલા બા નેબા સંતાન રોગ, દુઃખ, પ્રારબ્ધ, બીજાને કલાંકો રોગ! જે બાલાઓ દુનિયે પુંઠને ખુંદે પીરતા, સ્વદેશાભિમાન, સુસંસ્કાર ગરની । બાલાઓ આજે નથી રહી. વૈશ્યો પહેલા માતાઓનેજ કેળવણી આપવી જોઇએ. બાદ બાલમિત્ર કેળવણીજ નહિ પરંતુ સાર્વત્રિક કેળવણી પણ આપવી જોઇએ । બંનેની ક્રાતિ પ્રબળ ધીરે, ધીરે, બળવાન । ખુશીહાલીથી બોલે બંને દિવ્યપ્રભા કુમારીએ પણ બારી સન્માન આપી સમાજ સુધારા ઉપર સારા દેતાં જણાવ્યું હતું કે "બાલ લગ્નોત્સુ દુષ્પરામો ત્યજતો ચારીત્રવાન નારીઓને બાલ પરણી મારા દિકરાઓ ના સોપી ન ચાલવા દરેક જાહેર સભાઓમા પણ આવવાની તક આપવા જોઇએ જેથી તેમની ક્રાંતિ ધીમે ધીમે ને શાંત ચુલા પુંકનાર છે એમ ન માની તેના તેનામાં કરેલ પ્રકારની ક્રાંતિ કરવાની શક્તિ રહેલી છે એ બ્યાલમાં રાખી તેમનું સન્માન કરવું જોઇએ. ગાંધી, ઝીણા જેવા નીચ બાપના બચ્ચાંઓથી દુર કરવી જોઇએ તોજ આપણી જાતિ પણ સુધરી શકશે. અંતમાં શ્રીયુત મહાનુભાવશ્રી કલ્યાણજી તરફથી ચોને દુધ પાકો આપવામાં આવી હતી. બાદ સર્વેનો આભાર માની સભા બરખાસ્ત થઇ હતી.

દક્ષિણવાસ માહેશ્વરી ક્ષત્રિય સમાજ સેવા મંડળ

ઉપરોકત મંડળ તરફથી જણાવવામા આવે છે કે: "લોકના અંદરોદરની કમનશીબ હાલત સુધારવાના મહાભારત કાર્યમા હિસ્સો આપવા, દક્ષિણવાસ માહેશ્વરી ક્ષત્રિય સમાજ સેવા મંડળ પ્રયાસરત પ્રયાસ આદર્યો છે. અંજલનોની જનસુતિ અને પ્રગતિના સાધનો પોતપોતાની એ અમારા મંડળની નેમ છે. પોતાં અકારણીમાં પડેલાં આ મંડળની અંધ ગાદેર સભા ની માધુસુંકર જોશીના પ્રમુખપદે જેકારીલબમ્બમાં મળેલી ત્યારે માનનીય બાઇઓએ પા. પરબ્રહ્મ ખૂબજ ઢાળો ઢોળો હતો. પણ કરીજન કાર્ય આટલી રકમથી પાર પડે એમ નથી. તેને માટે ઘણું નાણું મળે તેટલું ઓછું છે. હવે અમો દીદી જનતા સમક્ષ અમારી જિજ્ઞાસા-ઝોળી ધરીએ છીએ અમારા કાર્યકરો આપની સમક્ષ આ કાર્ય માટે આવશે. દીદી જનતા અગારી વાચના સાંભળીશે અને અમારાં કોમોન્નતિ કાર્ય માં સહાનુભુતિ અને સહકાર આપશે એવો અમોને વિશ્વાસ છે."

ઇસ્ટ લંડન હિંદુ સોસાયટી

ઇસ્ટલંડન હિંદુ સોસાયટીની ૧૭મી વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ તા. ૨૦-૭-૪૧ ના રવીવારે સાંજે ૪॥ વાગે સાથે સંસ્થા ના હોલમાં નીચેના કાર્યો માટે મળશે જે પ્રસંગે સર્વે મેમ્બરોને હાજરમાં પધારવા નમ્ર વિનંતી છે.

કાર્યો: (૧) વાર્ષિક રીપોર્ટ, (૨) સરવાયું, (૩) કાર્યવાહકોની ચુંટણી, (૪) પરચુરણ અગત્યના કાર્યો.

શ્રી ખાલાભાઇ ડાહ્યાભાઇ
માનદ મંત્રી

હિંદુ કોમેટોરીયમ એસોસીએશન

હિંદુ કોમેટોરીયમ એસોસીએશનની વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ રવીવાર તા. ૨૦ મીએ બપોરે ૩ વાગે હરબન્સ ક્રીમેટોરીયા રહોડ પર આવેલા મુકત હિંદુ એસોસીએશન હોલમાં મળશે.

કામ: (૧) મીનીટસ, (૨) સેક્રેટરી અને ટ્રેઝરરના રીપોર્ટ, (૩) ચુંટણી, (૪) સામાન્ય.

ડી. એન. ચુલા
એસો. સેક્રેટરી ઓ' કો. એ

સંગીતની મોજ સ્વર્ગીય છે

એટલાજ માટે

દરેક ઘરમાં કોઇપણ વાજીંત્રની જરુર છે

આખી દુનીયાના સમાચાર ઘરમાં બેઠા સાંભળી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**રેડીઓગ્રામ**

હળવું સંગીત અને સુમધુર ફીલ્મોના ગાયનો કુટુમ્બ સાથે વગાડી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**ગ્રામોફોન**

કુટુમ્બમાં અને મીત્રમંડળમાં ગાવા બજાવવાનું ઉત્તમ સાધન—**હારમોનીયમ**

ગરમીની મોસમમાં દરેક જાતની ઠંડક આપનારી ચીજોને મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**રીફ્રીજીરેટર**

ઉપરની ચીજો તેમજ ઇન્ડિઅન આર્ટસ કમ્પનીઓ માટે અમારો ૩૦ ટકા જેવા ખાસ વિનંતિ છે.

તબલા, વાયોલીન, મેન્ડોલીન, બેન્જો, સીતાર, ગીલરુઆ, ગીતાર, કાષ્ઠ તરંગ.

નીચેની ફીલ્મોના સેટ અવશ્ય ઘરમાં રાખવા લાયક છે

જ્ઞાનેશ્વર, સંત તુલસીદાસ, બંધન, કંગન, ગોપાલકૃષ્ણ, નરસી ભગત, પંડાસી, મધ, ઇન્ડિઆ, અઉરત, ભાભી, આદમી.

ફીલ્મોના સેટ—લીસ્ટ મંગાવો અને તમારું સીલેકશન મોકલો. ભજન, મરબા, રાષ્ટ્રીય સંગીતની રેકોર્ડ પણ સ્ટોકમાં છે.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ હારમોનીયમ (દરેક જાતના) ચંગ ઇન્ડિઆ, મેગાફોન, હિંદુસ્તાન, ડચીન્સ, ઓડીયન, (ઇન્ડિઅન રેકોર્ડઝ).

ઘરાકનો સંતોષ એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

મળો યા લખોઃ

ટેલીફોન ૨૫૮૦૬
.. રેસી. ૨૦૩૭૭

ગોશળીઆ (ગ્રામોફોન) લીમીટેડ,
૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

RADIO RECORD TRADING Co.

38a MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG,

and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

અબ્દુલ કય્યામ

N 16215 નાચવકે દુનીયા દોના.
„ 16232 જો બોલે ઉનકો [illegible] રખતે.
„ 16243 હમદ મે આજ એહમદ આયે
„ 16250 મુબારક મુબારકબાદ.
„ 16273 નૌશા દિલકા નાસબી
„ 16289 કુરબાન પહેા.
„ 16227 મોહમદ આવી જનાબ—૧—૨.
„ 16295 મોરી મોરીમે બોલુંગી.
„ 16304 આન પડી દરબાર બહાન મોરા
„ 16311 મક્કા મદીના.
„ 16317 મુબારે કુબે અતર.

માસ્ટર ફકીરૂદીન

N. 16200 આપા પર જી કરે ઉલફત
„ 16207 ગો પ્રસ્ક કહી ગે ગયા.
„ 16242 રહો મુજે ચુપ્પુ મેં.
„ 16268 આજ કે દુસ્રે જુમા.
„ 16163 નામ પીર જિન્દા કરો
„ 16310 કુદરતે અલ્લાહ.

કુબ્બે આલમ કવ્વાલ

N. 16302 જબ કે તાજાર બજાર.
„ 16230 ખુદા રખ્ખે મેરી જુબાન.
„ 16241 તસ્વીર મોહમદ મેરે દાદામે.
„ 16279 ઉસને દરબારમે પર.
„ 16293 આન બગાડી લાલજી બગીને.
„ 16340 અહમેદાસ મુબારકબાદ.

મોહમદ આદીલ કવ્વાલ

N. 16003 પાયે બાગય મારો મારી.
„ 16014 મલી પીનમર.
„ 16049 જમપદ દસ કોમુજે
„ 16132 વસ રબ નગરી બના
„ 16231 સાબી મુજે પાકા દ.
„ 16240 મોહમદ હસરેમે દુલક બનય નોકરોમે
„ 16288 મેન તુજે સમજાયે
„ [illegible] અહમદે મુરસલ
„ [illegible] હમારા પીરસપાલા

કાસુ કવ્વાલ

„ 16015 [illegible] કુબે મુહબ્બા
„ 16004 બસ [illegible]
„ 16071 મીઠા મીઠા બાલમ.
„ 16100 સામય કેમ્પ પટ્ટા હમ
„ 16200 હમસે મેરી શાન [illegible]
„ 16320 પીસ બાનબર મુબારક

માસ્ટર અબ્બાસ રજાક

N. 12857 મુમા સમજે યે બરમા નીકલ.
„ „ 12912 દીલમે નજરોમે વો દુલબાને.
„ „ 12998 મે કેસે દુલહન આકલી આવી.
„ „ [illegible] પુત્ર [illegible] બનાસે તુજકો.

ફકીરમહમદ ગ્રેન્ડ પાર્ટી

N. 12215 ૧ હરી દે કુરે મુના આકા તેરી મલી.
„ „ 12860 મે તો પીર આવ બાર તોરે,
„ „ 12971 [illegible] બના દુ.
„ „ 12749 બનયુગ [illegible] આસમ પર

કાસમ અબ્દુલ કવ્વાલ

N. 1740 [illegible] ગુલબરાલ આસમાન
„ „ [illegible] [illegible] ગુલઝાર,
„ „ [illegible] આ [illegible] દિલમે દુસ્રને બાકમે

અબ્દર અમીર બખ્શ

G. I. 3705 [illegible]
„ [illegible] મે રસુલે પાક દી બનાના દ.
„ [illegible] [illegible] દુસ્રન દે દે.

અબ્દુલ્લ અબ્દુલ્લ બાન

G. I. 2234 [illegible]
„ „ [illegible] તો આપે ખુતો દે બીજા દેને વાલે.

મો. ફકરામુદ્દીન

G. I. 288 પુત્ર પુત્ર પુત્ર પુત્ર.
„ „ 437 [illegible] મી જોલી.
„ „ 743 કાસીલ દે મુસલે બાબ કે.
„ „ [illegible] [illegible] બનાવા.
[illegible] 7 મોજીઝા હાથ સે તરવા છ મીઠાના
„ „ 23 [illegible] [illegible] [illegible].
„ „ 27 [illegible] [illegible] બીબાલ
N. I. 226 [illegible] પહેલી ગ મોજીઝા.

બલ્લારની રેકોર્ડ

મુરે [illegible] (૬)
„ પુત્ર
„ રેકબાન
„ બાકર (૨).
„ મોજીઝાબાદ.
„ [illegible].
„ [illegible]

કામા રેકર્ડ

[illegible] કવ્વાલ (૧) -પુરે પેકહત (૧)
[illegible] [illegible] (૪) હકબાની મંબય (૩)
[illegible] મુબારક (૨) [illegible] મુબારક (૨)

૬૨ મહીને નવા રેકોર્ડ અમારે ત્યાંથી બજારે. [illegible] ૬૨ મહીને રેકર્ડોગ અમારે ત્યાંથી બજારે.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE
COLUMBIA and "TWIN"

સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકૉર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીલાલ એન્ડ રાજકુમારી

N 15307 તારી બનસી બજવવી ના
„ 15306 બજારના બાજમા જોઇ કૃષ્ણ ઉઠ્યુ.
„ 15309 સુંદર છબી.
„ 15311 નંદ બ્રા.

કાસમ અને સમારખાડુ

N 15327 કું નબારી રાધાસા-વીરીનો ખેલ.
„ 15328 પ્રેમ તો દાસને માર સેતર
„ 15331 વિપદમું વાદળ વીરપર તરસે.
„ 15342 રીસાયેલી રહીકાને નજરથી મોહની નજર મહી છે.
„ 15344 પ્રેમનો પકકાર બાજ ૧ લો અને બા ૨ જો
„ 15312 નબ્બાલુંનો પકડા.

N 15314 બાજનો નાચ બા. ૧–૨.
„ 15316 ઉંટ કરો

માસ્ટર્સ સમપક એન્ડ પાર્ટી

F.T 5969 અસુખાનું વરદાન.
„ „ 5971 મંગલ આઇ પ્રભાત
„ „ 5963 ગાન્ધીજીને કંમાર બાબા ૧–૨.
„ „ 5970 સુરે નમાવે નીર.
„ „ 5971 વિશ્વામિત્ર બા. ૧–૨
„ „ 5950 રામીરીને કોલ.
„ „ 5957 બાલમ પર.
„ „ 5939 વિજયન બાગ ૧–૨.
„ „ 5952 મુખે પાલવડો.
„ „ 5951 બાજે પુબો.
„ „ 5940 કૃષ્ણ લીબુના ફૂ મધુરી સાજન
„ „ 5945 પાર્થ જનેશ્વર દર્શન દીજે.

GUJARATI DRAMA SETS

અવધ કુમાર	(૩)	રેકૉર્ડનો	સેટ.	પૃથ્વીરાજ સૌદાગર નાટક	(૮)		
સોના બાગ	(૩)	„	„	નરસંહિ મહેતા	(૩)	રેકૉર્ડનો	સેટ.
રાણક દેવા	(૨)	„	„	વલીનો વારસો	(૩)	„	„
શકુંતલા	(૪)	„	„	જજ-નારાયણ	(૩)	„	„
વીર રાજા	(૧)	„	„	કનરાજ ચાવડો	(૫)	„	નાટક
જેસલતોરલ	(૩)	„	„	બાબરા ભુતી જોડી	(૨)	„	સેટ.
શ્રી રણછોડજી	(૩)	રેકૉર્ડનો	સેટ.	શ્રીકૃષ્ણ જન્મ	(૨)	„	„

FILM RECORDS IN SETS

મરીબહેન તોય	(૫)	નીરમલા	(૪)	મારી આંખ	(૩)	બબાના	(૩)
આશી	(૫)	માઆફોન સીંગર	(૪)	ઝંગજન	(૧)	દુરગાદ	(૫)

આરતી F.T 5246 દયાળતારની આરતી F.T. 5281 બા સત્યનારાયણની આરતી
F.T 5101 બી મહાદેવની આરતી.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD.

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-૫૩૮૨.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ. જોહાનીસબર્ગ. 1058

"શુદ્ધ ઘી"

દરબનમાં પ્રથમવાર હેલ્થ ઓથોરિટી પાસ કરેલ એમ. સી. પીલ્લે ગ્રીનના બંગલાનું વેરાવળ મજરાદામ ખાતેનું ઘી અત્યારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

ભાવ માટે પુછો યા લખો.

સાહેબ ખાદિકાના સોલ એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન 6, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, દરબન.

SAMJEE DEVSHI & SON 6, Cross Street, DURBAN. 133

'Phone 2-6235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvaikar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent,

16 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ વહાવનાર અને કમીશન એજન્ટ.

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ ઓફીસ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, દરબન. 1111

M. H. DESAI,

એમ. એચ. દેશાઇ.

હોલસેલ ફ્રૂટ મરચાંટ.

અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ કુનીગનના કોલ પ્રમ બાકીમાં C. O. D. થી માલ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ

P. O. Box 254. 31, Shirer St. Durban. 1101

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

ગોદરેજ સુટ, ઓફીસ ડેસ્ક અને ટાઈપીસ્ટ, કરસીસ ટેબલ, સાઈડ બોર્ડ, આઈસ ચેસ્ટ, ગ્રુપ ફોટા, રેજીસ્ટર, બરફ ઠંડા રાખવાના ફ્રીજરેટર, લીપ ફોટોગ્રાફ અને ફીલ્મ વિગેરે. દરેક જાતનાં અને બનીકી કારીગરી વાળી પસંદગી માલ જોવામાં મુકીશું નહિ.

ઓરડા, રેસ્ટલ અને કીચન ફરનીચર

જે કમાટી રેસ્ટરેન્ટ તરીકે વેચવા માગે છે તેમને વાજબી કમીશન તેમને છે. આવા ફોટોગ્રાફ આપીને આપેલ ઓર્ડર મોકલી આપવા વિનંતી.

L. MISTRY,

8 KORT STREET. JOHANNESBURG.
'PHONE 33-4691. BOX 2525. 1058

ફીટીંગ્સ

પાવડર

ફીટી, મટકા, ગાંસડા, ડબ્બારા, બાલ્ટી, બંડા વિગેરે સઘળા જાનવરોના

નાશ કરે છે.

ફીટીંગ્સ પાવડરના ટીન મળે છે. 1111

Box 530. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices special attention given to all enquiry orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ વહાવનાર

અમે અપકંટીના ઓરડર ખાસ કેરફરેખ રાખી સારો માલ C.O.D. થી રવાનીએ કીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 1111

જુના અને જાણીતા ફરમાસુ મીઠાઇવાળા અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકો

પંજાબી ખાલસ ખાક વિગેરે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી રાકશે.

અમારી કેકમાં બનતા બાવાનું બત બનાવું હમેશાં તૈયાર મળે છે.

ફરમાસુ મીઠાઈ તથા દરેક જાતનું ફરસાણ, અથાર, ગરમ મસાલો વિગેરે વિરા બજારમાં મળશે.

નવું બજારના મારે મકો યા મળો.

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577 136 KORT STREET JOHANNESBURG. 1111

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ભોમવતી અમાસ	રોહિણી	મૃગશીર્ષ	પારસી	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	૨૯મી જુન	આષાઢ	અજાદીક્ષિત આષાઢ	૧૩૧૦ કદમી	૬. ૫૫.	૬. ૫૧.
સુમ						
સોમ						
મંગળ						
બુધ						
ગુરૂ						
શુક્ર						
શનિ						

Golden Number

OF

"INDIAN OPINION"

SOUVENIR OF THE

Passive Resistance Movement

1906 1914.

Price : Two Shillings.

to be had from.

Indian Opinion,

Phœnix, Natal.

Books for Sale.

The Story of Ramayana. [illegible]

ESSYS ON INDIAN ECONOMY—By Mahadev Govind Ranade. Price 4a 6d.

ESSAYS ON INDIAN ART, INDUSTRY AND EDUCATION... By E. B. Havell Price 3÷

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS By [illegible] Price 4÷

From: The Manager,

'Indian Opinion'

Phœnix, Natal.

વેચવાના નવાં પુસ્તકો

અજબ પતી—રસીક નવલકથા પૈસાદારોને પૈસો કેમ ખરચવો તેની રસ્પ્રદ મુંજવણોથી ભરેલી છે. કીંમત રૂ. ૭-૬

ત્રીજું દાંપત્ય રહસ્ય—પ્રણેક ઓ પ્રણયમાં પરણ્યા પછી ખસૂવા લાયક ત્રીજું જ્ઞાન કીંમત રૂ. ૬.

ગોરણી કેશા—ગુજરાત વિદ્યાપીઠ તરફથી બહાર પડેલી ગુજરાતી ભાષાની ઇનામ ગોરણી કેશા કીંમત રૂ. ૧૨-૦

બહારના વેચકોની નવલકથાઓ

બ્રેન્ડા રેસ્ટર કે પ્રેમ દીવેદીયા કૂત રૂ. ૩-૧.

ભારત મુસ્લીમ ખાસ રૂ. ૧૪-૦.

ઘર ભણી વૈદક " "

આ ઓફીસે લખવાથી મળશે

'INDIAN OPINION'

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

For The Moral, Political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union	21s	Annually
" " "	11s.	Half-yearly
Outside the Union	22s. 6d	Annually
" " "	12s.	Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise.

Apply to—

Manager,

Indian Opinion,

Phœnix, Natal.

પ્રસ્થાન

મફત!

પ્રસ્થાન માસિક બાર વર્ષ પુરા કરી—તા૫ પૂરૂ કરી—તેરમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :-

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને આવા લાભ

જે ગ્રાહકનું રૂ. ૧૯૪૧ના ફેબ્રુઆરીથી આગોતરૂ લવાજમ રૂા. ૫, ભારતમાં, પરદેશ માટે રૂા. ૭॥ મોકલી આપશે, તેમને પ્રસ્થાન કાર્યાલય તરફથી બહાર પડેલાં પુસ્તકોમાં ઉપર રૂપ ટકા કમીશન કાપી આપવામાં આવશે. [અપવાદ: મો. ક. ગાંધીકૃત આત્મકથા તથા મો. ક. ગાંધીકૃત પુસ્તકો ઉપર ૧૫ ટકા].

ગેરલાભ કે

જે ગ્રાહક લવાજમ રૂ૦-૨૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પડી રહેશે.

રૂ૩-બાર રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને અર્ધો લવાજમમાં પડી રહેશે. ચોકકસ ન લાભ તો મળશેજ.

ગુજરાતનો આત્મધર્મ, તેમજ પુસ્તકાલયો ને વાચનકુટીરો આ ચોજનાનો વધુ લાભ લો.

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

	રૂપિયા
ધર્મમય જીવન	૩॥
જાપમહાત્મ્ય ઉપાય	૨
રસિકમાનુ ખજાનો	૨
સાબરમતી	૧॥
કરસનદાસ ચૌદશ	૨
દિનચર્યા	૧॥
પરેજાહદ	૨
ચાતુર્યસ	૧॥
પ્રેમનો ઢંગ	૧॥
બી-યુદ્ધ	૧
નવો અવતાર (૧લ્લ ભાગ)	૫૦
કમાવલી	૨॥
ધર્મસુખ	૧॥
બાળા આસોપાલવ	૧॥
સરસ્વતીબાળા વર્ષ ૧ થી ૪	૧૨॥

આજ મુલાકાત મંગાવો.

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: ખાદી ભંડારની સામે, અમદાવાદ.

BOOKS FOR SALE

[illegible] Price 6 -

[illegible] By Hugh Maid [illegible]

IMPERIALISM AN[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

Obtainable from:

The Manager,
INDIAN OPINION
Phoenix, Natal.

Indians In South Africa

Helots within the Empire
and
How they are Treated.

By Henry S. L. Polak

Price 2s.

To be had from:—
THE MANAGER,
INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

The "FRIENDS of INDIA" SERIES

Short biographical sketches of eminent men, who have laboured for the good of India.

Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece.

Lord Macaulay,	Lord Minto.
Sir William Wedderburn	Lord Morley,
Rev. Dr. Miller,	Sir Pherozeshah Mehta,
Lord Ripon.	Swami Rama Tirath,
Ravi Varma,	Sir Salar Jung.
Sir C. Sankaran Nair,	Henry Fawcett,
Sir Henry Cotton,	Lord Hardinge
John Bright,	Krishna Pal,
Lal Mohon Ghose,	Edmund Burke,
Mrs Annie Besant,	Badruddin Tyabji,
Allan O. Hume,	W. C. Bonnerji,
A. M. Bose,	Charles Bradlaugh,
Dadabhai Naoroji,	Diwan C. Rangacharlu,
V. P. Madhava Rao C.I.E.,	Rao Bahadur R. N. Mudholkar.
Raja Ram Mohan Roy,	Dr. Rash Behari Ghose.
Dinshaw Edulji Wacha,	H. H. Shri Sayaji Rao Gaekwar
Ishwer Chander Vidyasagar	Kashinath Trimbak Telang,
V. Krishnaswami Aiyar,	Nawab Mohsin-ul-Mulk,
Babu Surendranath Banerjee,	Behramji M. Malbai,
Natoo Building (Annie Besant.)	Hindu Social Ideals

Price: One Shilling Each

APPLY:
MANAGER, INDIAN OPINION,
PHOENIX, NATAL.

India-Natal Line

ઇન્ડિઆ નાટાલ લાઇન

કલકત્તા જનારી સ્ટીમર

જુલાઈ તા. ૨૫ મીના અરસામાં ઉપડશે.

૩૬ ચીલી સાથે	પ૫૦	૧૬	૧૬	૦
૭ ,, વગર	પ૬૦	૧૧	૧	૦
ફર્સ્ટ ચીલી સાથે	પ૫૦	૨૯	૫	૩
,, ,, વગર	પ૬૦	૨૯	૫	૩

કલકત્તાની બહારથી આવનારા પેસેંજરોને ડનપર લેવા અમારી કાર મોકલીશું અને તેઓને મુસાફરખાને પહોંચાડીશું.

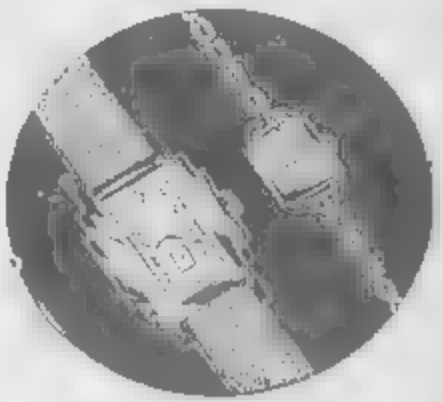
ફ્રી. પ ડીપોઝીટ મોકલી બુકીંગ કરાવો.

BASSA Ltd,

Box 569, Durban. Telegrams "CARASA." 'Phone 22850.

ELGIN

પડીયાળો

આપવાનું

અમારીકામા બેસ્ટ્સ પડીયાળો પ્રકાર ... મેલ્સ બનાવ જ આ પડીયાળોના, જુદા જાતો [illegible] ગરજ મોકલી બાજ આપવામા આવે

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER"—KLOPP & MARKET STS., JOHANNESBURG.

[illegible]
[illegible]
Main Street, DURBAN

SOUTH AFRICAN ... LIBRARY
15 JUL 94

INDIAN OPINION
Founded by MAHATMA GANDHI in 1903

No. 27—Vol.-xxxix. Friday, 4th July, 1941. Registered at the G.P.O. as a Newspaper
PRICE FOURPENCE.

RULERS Vs. PARENTS

"It is very common to compare the control of a "lower race by a "superior race to the control of children by parents and this analogy is confidently regarded as an effective answer to the critic...The most serious flaw in the analogy, however, has reference to the main purpose of control. The primary object of parental control of children is to develop their faculties, and that for their own benefit it is a temporary and not a permanent rule, devoted to the purpose of rendering the child a self-governing person capable as manhood is reached of [illegible] similar rule. The primary object of race rule is not to develop the faculties of the governed even if some development takes place in fact but for their own benefit, the rule is regarded not as temporary but as permanent and it is devoted to the purpose of rendering them capable of exercising [illegible] rule...A dominant nation has not work in contemplate the cessation of its power even in the distant future its rooted idea is that of its own supremacy; its constant aim is to secure the maintenance and generally the [illegible] of that supremacy."

[illegible]

રાજકર્તા અને માબાપ

"એક "ઉચ્ચ" પ્રજાએ "નીચા" વર્ગ ઉપર જે અંકુશ રાખવો તેને સામાન્ય રીતે બાળકોના ઉપરના અંકુશની સાથે મુકાબલો કરવામાં આવે છે અને એ મુકાબલાને ટીકાકારોને એક સચોટ પ્રત્યુત્તર તરીકે માની લેવામાં આવે છે.... પરંતુ એ મુકાબલામાં જેટલી ગંભીર ખામી એ અંકુશની પાછળ રહેલા મુખ્ય હેતુ વિષે છે. બાળકોપરના માબાપના અંકુશની પાછળ મુખ્ય હેતુ બાળકોની શક્તિઓ ખીલવવાનો અને તે પણ તેઓના પોતાનાજ હિતને ખાતર ખીલવવાને હોય છે; એ અંકુશ કાયમને માટે નહિ પણ અલ્પ કાળને માટે હોય છે અને બાળકને સ્વાશ્રયી બનાવવાને અને તરદાનગીએ પહોંચે ત્યારે એવોજ અંકુશ પોતે ગેરલાભી થઈ તટસ્થ બને હોય છે. પ્રજા પરના રાજ્યના અંકુશનો હેતુ અંકુશ હેઠળના લોકોની શક્તિઓ ખીલવવાને નથી હોતો; ઉલટાનું કેટલીક ખીલવણી થાય તો પણ તે તેઓના હિતને ખાતર નથી હોતી; વળી એ અંકુશ અકબંધપણે માટે પણ નથી હોતો પરંતુ કાયમને માટે હોય છે; અને એવો અંકુશ બાળકથી તેઓ જાતે ચલાવવાને શક્તિમાન થાય તેટલા માટે પણ હોતો નથી ...રાજકરતી પ્રજા પોતાની સત્તા દૂરના ભવિષ્યમાં પણ બીજાને સુપ્રત કરવાને ખાતર પ્રવૃત્તિ કરતી નથી તેમ તેવું કરવાનો વિચાર સરખોય કરતી નથી. તેનો મુખ્ય હેતુ પોતાની સર્વોપરિતા સ્થાપવાનો અને તેને નિભાવી રાખવાનો અને સામાન્ય રીતે તેમાં વિસ્તારવાનો હોય છે."

—ઈ. બ. મેકાર્ટ.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

જુલાઈ તા. ૮ મીના અરસામાં સ્ટીમર મુંબઇ જવા ઉપડશે.
સલુન તેમજ ૩ક્ષ પેસેંજરો લેવામાં આવશે.

કરબત આવ્યા પહેલાં તમારો માલ તથા યુનીયન ફાઇનાન્સ રેગ્યુલેશન મુજબ નાણા સાથે લઈ જવા વિગરે સંજોગો ક્રમોને અગવાથી અહેવાલ કરી આપીશું.

ઠામીના ઉપર તમારું નામ તથા B. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રો) લીમીટેડ
ડીલી પેસેન્જર એજન્ટ.

૩૬ ડેકના ક્લિંદુ બીરથી સાથે પા. ૧૭ ૧૦ ૩.
,, ,, મુસ્લીમ બીરથી સાથે પા. ૧૮ ૬ ૬.
,, ,, બીરથી વગર પા. ૧૪ ૧ ૩.
સેકન્ડ ડેકના સીંગલ બિરથી વગર પા. ૮૦ ૧૦ ૦.

રદીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ડીલીરાના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

Phone 2-0432. Tel. add: "KARAMAT."
SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.
390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,

No. 4, Kort Street, Johannesburg.
'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.
Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE
NEW INDIA ASSURANCE
—COMPANY, LIMITED.—

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ ઈંડિયા નામા કંપનીમાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોને બનતા વીમાઓ, સામપટ વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતરાવી શકાય છે. ઈંડિયા કંપનીને પોતેજના આપવું એ દરેક દીંદીની ફરજ છે

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue
DURBAN.
Telephone 2-5845 Con.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Loans available from £1000 and upwards at 5% on City Properties.
શહેરની મીલકતોના મોરગેજ ઉપર ૫ ટકાના વ્યાજે પા. ૧૦૦૦ યા વધુ રકમો ધીરવાની છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE.
Diagonal Street.
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4475
P. O. Box 3641
Tel. Add. "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

શિયાળો!! એટલે ખુટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય.

જો તમારે તમામ જીવનની ખરી મજાહ લેવી હોય તો આ શીયાળામાં પુષ્ટીકારક પાકો બનાવી તમારી નંદુરસ્તી પાછી મજબુત અને બળવાન બનાવી દો! પણ યાદ રાખશો કે ફાયદાકારક બીજરકો બનાવવા માટે સારો. તાજો અને ચોકખા શુદ્ધ આલજ વાપરવો. અમારે ત્યાં શીયાળાનાં પાકો બનાવવા માટે ખાસ તાજો અને શુદ્ધ માલ આવી ગયો છે.

અમારે ત્યાં શીંગોડા, બદામ, ચારોલી, પીસ્તા, પંજાબી તાજા, મકેદ મુસલી, બારસ, બદામો, કોપરૂ વાટી, ગોખરૂ અને ગંધુ, ચારે જાતનાં મોરપંખીનાં, અસલના, સુંદર, અંબર, મોતી ચાંદીના વરખ, લાકરન, બીજેરે તમામ દીંદનું કરીયાણું મોખી રકં, બદી પુરીઓ

ઉપરાંત હાંડી મારની તમામ જાતની ઉમેરો સ્ટોકમાં રહે છે

હીંદુસ્તાનમાં બનાવટ બંગેલી સુરતની બરફી, પીસ્તા બરફી શી. ૩–૬ રતલ. બદામ બરફી શી. ૬–૬ રતલ.

મુંબઈના તરેહવાર હલવાઓ બદામ હલવો શી. ૨–૬ રતલ, મકેદ બદામ હલવો શી. ૨–૬ રતલ, ખોબ બદામી હલવો શી. ૨–૬ રતલ, મકેદ મલાઈ હલવો શી. ૨–૬ રતલ બનાવે બાબી ગણકરી

નવાબી પાઉડર: ચરીરના કોઇ પણ ભાગમાંથી બાલ જે બાનીટમાં પાળ આવ કરી દે છે. ૧ બાટલા શી. ૬–૬ પોસ્ટેજ શી. પુરીયન બાર. ગ્રેટ વખત ઓરડર આપી બાબી કરી શો. કેટલા બોટલો: ૩બાટલ શી. ૧૬–૬.

P. O. BOX 709. **I. G. H. BASSA.** 153 Grey Street. Durban.

Books for Sale.

The Story of Ramayana ... ... 6d.

ESSYS ON INDIAN ECONOMY—By Mahadev Govind Ranade. Price 4s 6d.

ESSAYS ON INDIAN ART, INDUSTRY AND EDUCATION.—By E. B. Havell Price 3s

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS.—By V. G. Kale M.A., Price 4s

From: The Manager,
'Indian Opinion'
Phoenix, Natal.

BOOKS FOR SALE

[illegible]

Obtainable from:
The Manager,
INDIAN OPINION
Phoenix, Natal.

વેચવાના નવાં પુસ્તકો

અમલદાર પત્ની—રસીક નવલકથા વેપારીઓને પૈસો કેમ બરબાદ કરી રહ્યા છે. કિમત શી. ૧૫–૬

ભારતીય કુટુંબ વ્યવસ્થા—પ્રત્યેક સ્ત્રી પુરૂષોએ વાંચવા યોગ્ય ભારતીય જીવન કિંમત શી. ૬.

ગોકળની ગોપ—ગુજરાત વિદ્યાપીઠ તરફથી બહાર પડેલી ગુજરાતી ભાષાનો દળદાર ઐતિહાસીક ગ્રંથ કીમત શી ૧૦–૬

બાકીના બેખકોની નવલકથાઓ

બાપ કરાર કે બેમ દોરેડીયા ૬૧ શી. ૪–૧.

ભારત મુસાફર ગાઇડ શી ૧૫–૦.

ઘર ભણી વેરાક ૨ ૦

આ ઓફીસે લખવાથી મળશે.

Indians In South Africa

Helots within the Empire
and
How they are Treated.

By Henry S. L. Polak.

Price ... 2s.

To be had from:—
THE MANAGER,
INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

Are You a subscriber of 'Indian Opinion' If not, Why not?

MOHANLAL VALJEE,
(INDIAN PAWNBROKER.)
112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,
Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રેશ અને વેલ્ટેબલ માલ પેમેંટ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખોઃ—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban.

વેચવાના પુસ્તકો

બાળ સાહિત્ય

નક્ષત્ર માળા (બાળકો માટે વૈજ્ઞાનિક સંગ્રહ)	૧	૪
નાની મેના વાર્તા	૨	૦
પુંડરીકના પરાક્રમ	૧	૬
પ્રાણી પુરાણ	૧	૪
પુસ્તકાલય	૦	૬
બચપણી કુમક ઢીંગલું વજુભેન	૧	૦
બાળ કુંજ વાર્તાઓ	૨	૦
બાળ પ્રભાવલી વાર્તાઓ	૨	૦
બાળવાર્તા ભાગ ૪ થો	૧	૦
ભારતીતિહાસિક મહાન પુરૂષોની કથાઓ	૧	૬
વિક્રમાદિત્ય ભાગ	૨	૦
સ્વરાજ્ય (રમુજી પુસ્તક)	૦	૬
હોકુસાઈની બાળ વાર્તાઓ	૨	૬
હાલરડાં	૧	૪
હીરા મોતી	૦	૬
ગુલાબ અને ચાંપલી	૧	૬
બાળ વાર્તા વિનોદ	૧	૦
મમપુત્રો	૧	૬

સરકારી શાળાઓમાં ચાલતાં પુસ્તકોઃ

		શી.	પે.
બાળપોથી		૦	૬
૨ જી	,,	૧	૦
૩ જી	,,	૧	૪
૪ થી	,,	૧	૬
૫ મી	,,	૨	૦
૬ ઠ્ઠી	,,	૨	૧
	નવચયન વાંચનમાળા		
૨ જી	ચોપડી	૧	૬
૩ જી	ચોપડી	૧	૯
૪ થી	ચોપડી	૨	૦
૬ ઠ્ઠી	ચોપડીના ભાગ	૦	૬
૩ જી	,, ,,	૦	૯
૪ થી	,, ,,	૧	૦
૫ મી	,, ,,	૧	૬
૬ ઠ્ઠી	,, ,,	૧	૯
૭ મી	,, ,,	૨	૦
૮ મી	,, ,,	૨	૩
ગુજરાતી દેશી ઢોરાળ ભાગ ૧		૦	૧
અંકગણિત બાલકોપયોગી		૨	૧
બાલરમ્ય બાળવર્ત		૧	૩
શાળોપયોગી ૪ થા ધોરણની (અંદમાનિયા કૃત)			
નવી આવૃત્તિ		૨	૦
પુણ્યસ્મરણો નકશો		૨	૬

દક્ષીણામૂર્તિ બાળ સેટ ૨૫ પુસ્તકો

કિંમત રૂપી. ૧૨-૬.

પ્રભાવતી	બાળો અને નવપલ્લવ
નૂતન કરોળિયો	વાર્તા
ગણેશ પૂજન	વાર્તા
જોહુંને આંબા દરી	નવયુવા લેખક
માછલે કહેલી	વાર્તા
નારાયણના પાઠો	વાર્તા
મેંદિયો	વાર્તા
રેત	વાર્તા
ઉંદર દેવા	કલ્યાણ પ્રભાત
જીવજંતુ	જંતુઓની માહીતી
દેશ ભાષાના ગીતો	વાર્તા
સીંગ ગુજ	ઉત્સવોની માહીતી
ભલાંત આડા	ઝાડની વાર્તા
નવીનતા	ઉખાણા
વેદનો ચરો	વાર્તાઓ
નક્ક નક્ક	વાર્તાઓ
દાદાજીની તલવાર	વાર્તાઓ
બે બાળ નાટકો	
ટુચકાઓ	રમુજી
વિજ્ઞાનની વાતો	
અંકો રેખાઓ	
ગામડામાં ગયો હતો	ગામડા વિશે દિલચસ્પ
બાલના ગાયકારો	બાલા
બાળ અને ઢીંગ	વાર્તા

બાળ વિનોદ બાળકોના ૨૦ પુસ્તકોના સેટની કીંમત રૂપી ૮-૬

વેચવાના ફલા ચિત્રો

કળાના નમુનાનો સુંદર ચિત્ર સંગ્રહ

ગણપતિ	૭	૬
કૃષ્ણ સંગમ	૭	૬
[illegible] કલાપ	૬	૦
રંગ રેખા	૬	૦
અજન્તાના ફલા મકબો	૭	૦
વોટર કલર પિકચર આલ્બમ	૧૦	

બીજા કેટલાક નવાં પુસ્તકો

કથા ભરીભરીનું વાચન ભાગ ૧	૨	૬
,, ,, ભાગ ૨	૨	૬
કથામૃત કુટવા (નોવેલ)	૪	૬
ગુલામી વેપાર	૩	૦
ગામડાની કહાણી (નોબીલ ગામડાની રસીલી કથાનું)	૬	
જગતના બાલકો માટેનો પુસ્તક (પ્રેમ અને રાજકુમાર)	૨	૬
૨૬ મહાપુરૂષ ગુજરાતી કોમ (કોટી ગુજરાતી)	૫	૦
જીવન પથી કે કરાર (નોવેલ)	૩	૬
બાળ અને બીજી વાતો	૩	૦
ચમત્કાર ગાંધીજી (કારણ નોવેલ)	૫	૦
કોમેડીનો ઇતિહાસ (કોટીમાં)	૭	૦
હિંદીમેં ૫૦ બરસકા કાંગ્રેસકા ઇતિહાસ	૭	
કવિતા બાળા અને બોધવચનો	૫	૦
જીવન પ્રકાશ (અમુક ઉંમરથી કંઇક)	૨	૦

આ ઓફીસે છપાએલાં પુસ્તકો

ટ્રાંસવાલ સાપસેન્સોસ કેટેલોગ ઓફ બીનન્સ

૧૯૬૨ ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં	૧	૧
સીતા વનવાસ	૧	૪
બાળના પ્રમોદો અમારા અનુવાદકમા ભાગ ૧	૧	૧
,, ,, ,, ,, ભાગ ૨	૧	૧
નીતિના કાવ્યો	૧	૦
ગરીબ બાંધણીનો વધારો અને તેની અંજામ		૬
ગ્રામોદ્યમ		૧
પુર્વ અને પશ્ચિમ		૧
બોહમાન્સ બાલગંગાધર તીલક તેમનો મત અને વિચાર		૬
મુસલમાન કમાલ પાશાનું ટુંકુ ચરીત્ર		૧
મુસલમાન કમાલ પાશાનું ભાષણ		૬
મારો જેલનો અનુભવ ભેખડઃ મ સાંધીજી		૧
મારો જેલનો બીજો અનુભવ ,, ,,		૬
મારો જેલનો ત્રીજો અનુભવ ,, ,,		૧
ગોકુલ બાળવીરની કથા (સોકરેટીસનો બચાવ)		૬
મુસબરાજ અને તેના બે બાયડો		૬
જેલના કોળ (સાબરમતી જેલના)		૬
હીંદ સ્વરાજ (ગાંધીજીએ લખેલું)	૧	૦
કાયદા સામે બળવો કરજ		૧
ઇબ્સન દોરી		૬
સુધારાના બાપકા		૩
જ્ઞાન વિના બીજું કશું નથી		૩
ડરબન કોર્ટનું વર્ણન ગોકે બાબ		૩
બાબુસ કેટલી જમીનનો માલીક કોણ		
ઘર? ટોલ્સટોયની વાર્તાપરથી		૬
જરથોસ્તી ગરણી		૩
ગોરાંમાટીકે એક્ટ ૧૯૦૮ ના બારા		
ગુજરાતી-અંગ્રેજી		૧
આરોગ્ય વિશે બાળકો માટે ભાગ ૧ લો		૧
,, ,, ,, ,, ,, ૨ જો		૧

Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

ગુજરાતી બાળકોનું

રેમિંગ્ટન ટાઈપરાઈટર ભજન

નવા જેવું—કીંમત પા. ૪૦.

વધુ વિગત માટે લખોઃ

K. D. Rambhod,
Aliwal North, C.P.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 24003, Res. 24488.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

INTERNAL VIEW OF NEW SHOP.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES, BOTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES. Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £20. THE LATEST FROM BENARES CITY. EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up. POINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 13/6, 17/- & upwards. EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.

Branches: 53, WORS STREET AND 60, WORS STREET, GARAGE: 7, MOSS STREET AND 65, WORS STREET, VERULAM. 'Phone 39, Verulam.

ઇંગ્લૅંડ સ્ટીમરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે

બનારસની મીનાકારવાળી અને સાદી, તેમજ બાતબાતની ભુરીદાર સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી લઇને પા. ૨૦ સુધીની

બનારસથી હમણાજ આવેલી છે.

કસબ કામની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર બાતબાતની બાતકામી સાડીઓ શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર. કસબનું ઇપ–ડી–ચીન શી. ૩–૬ નું ચાર ૪૨ ઇંચ અને ૪૫ ઇંચ પહોળ સાડીનું બેસ્ટ ટીકાઉપનું કપડું, ૪૪ ઇંચ પહોળ વારની, શી. ૧–૬, શી. ૧–૮, શી. ૨–૬ અને તેથી ઉપર. હમણાજ આવેલી ન્યોરચેટ સાડીઓ શી. ૨૫, શી. ૧૦, શી. ૪૫ અને તેથી ઉપર. ૧૦૦

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

બ્રાંચિસ:
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

બનારસી સાડીઓ માટેના એજન્ટ
એહાનીઝભાઇ ભાતે
પી. ઇલાજી,
૬૯, ગ્રી સ્ટ્રીટ, ન્યુગાર્ડન

ગરાજ
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL

PHONE 20990 CORNER PINE & GREY STS.

SITUATED IN THE HEART OF DURBAN'S BUSINESS AREA.

THE HOME OF INDIAN SPORTSMEN

[illegible] FOR REFRESHMENTS OR MEALS

HOT DISHES A LA CARTE EVERY DAY. WEEK OR MONTH.

THE EPIC FAST

(By PYARELAL)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.

320 Pages. Price: 2s. 6d.

Obtainable From The Manager

INDIAN OPINION, Phoenix, Natal

શીક્ષનરીઓ

અંગ્રેજી ને ગુજરાતી

આ ડિક્શનરી મહાત્મા ગાંધીજીની સુચનાથી ખાસ તૈયાર કરાવીને પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવી છે. [illegible] ને ઉપયોગી છે. તેને અંગ્રેજી [illegible] ને દરેક ભાગ શબ્દોની પસંદી, જોડી શબ્દોની સંભાળ, પ્રયોગ, [illegible] વિગેરે પણ વસ્તુઓનો સમાવેશ થયેલો છે.

[illegible] પાનાં ૧૪૫૮ પ્રસિદ્ધની કીમત રૂપી ૫.

Manager, "Indian Opinion," Phoenix.

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

	Rs.	As.
Lectures from Colombo to Almora	2	0
Jnana—Yoga	1	12
Raja—Yoga	1	4
Karma—Yoga	2	12
Bhakti—Yoga	0	12
Karma & Bhakti—Yoga (in one volume)	1	8
Essentials of Hinduism	0	8
In Defence of Hinduism	0	4
Modern India	0	6
My Master	0	4
Chicago Addresses	0	4

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A comprehensive chronological account of the Master's wonderful life,—the only authorised version of it in English.

(*Fourth Edition*)

Thoroughly revised and improved with a foreword by MAHATMA GANDHI.

Price, Re 1.

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Re. 4, Foreign 12 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

'Phone 29350. Tel. Add. "Naartjes."

A. M. PADAYACHEE

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.

[illegible]

TRIAL ORDER SOLICITED

91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN. [illegible]

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING

TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS

FROM YOUR CHEMIST @ 2d., 1/3, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM

ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN [illegible]

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ

[illegible]

દરેક જાતની મીઠાઈઓ, જોઈએ તેવી તેમજ જોઈએ તેવા, મસાલાવાળી અમે બનાવીએ છીએ

અમારું [illegible] સુરતી ચુરમું, બેસન, મગસ, સાંઠીઆ, બદામપાક, પાનના વિગેરે ફરસાણ વાસી બનાવીએ છીએ.

મોસાળામાં જાણ સારૂ સારા સારા પારા તૈયાર રાખીએ છીએ તેમજ ઓર્ડર મળ્યેથી સ્પેશીયલ બનાવી આપીએ છીએ.

પાર્ટી વિગેરે માટે ખાસ ઓછા ખર્ચમાં મોટી હોઈ પણ જાતની મીઠાઈ ઓર્ડર મળ્યેથી ટુંક વખતમાં બનાવી આપીશું.

બહારગામથી મંગાવનારને માલ પુરતી સંભાળથી કાળજીપુર્વક મોકલવામાં આવશે.

PHONE 33-6575 P. O. BOX 3680.

THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART.

[illegible] Corner Diagonal St., JOHANNESBURG

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

In South African, Canadian and Australian Apples

—also—

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Naatjes which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

નાર્ચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે નાર્ચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 765. 106 Prince Edward St. Durban.

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

No. 27.—Vol. XXXIX Friday, 4th July 1941.

INDIANS IN U.S.A. DENIED CITIZENSHIP RIGHTS

By CHAMANLAL

Author Of Hindu America

AMERICA, the arsenal of freedom and liberty, is on trial. A young Punjabi friend of mine, Dr. Samras, who is a Ph.D of the Berkley University in California, has claimed the right of American citizenship. It seems strange that so far our countrymen should have been denied that right in the United States which enshrines the largest and most imposing statue of the goddess of liberty outside the gateway to America.

"Why do you complain of America's attitude in the matter when you are treated like a pariah in Canada, Australia and other Dominions and are not allowed to enter most of the hotels and clubs in London itself?" was the pointed reply given to me by a leading editor in Washington when I discussed the subject with him during my third visit to the U.S.A.

If I remember aright, he was the Chief Editorial of the *Washington Post*, a Liberal daily. I replied to him that it was all true about Britain treating us as outcasts, but Britain never believed that the Englishman and the Indian were born equal, while the American Declaration of Independence clearly lays down: "All men are equal." I told the editor that the American Government had swallowed that declaration by refusing Indians the right of citizenship, and that too under a most ridiculous finding of the Supreme Court Judge who held that Indians were not Aryans. He retorted "But you forget that the judge was also British born, and so it is the British who deprive you of equal rights."

"But the British don't rule America," was my prompt reply. The discussion went on until he finally concluded: "Get rid of the stigma of British rule and America will welcome you as equals."

This undoubtedly presents the crux of the struggle which our brave compatriots in the U.S.A have waged since thirty years. They had actually won the right of citizenship during the last war, but a British-born judge of the U.S. Supreme Court ruled that Indians (whose very country is called Aryavarta) are not Aryans and therefore not entitled to rights of citizenship in the so-called land of liberty. The details of that struggle will be read with interest. I am very thankful to Lila Chandra (daughter of the late Pandit Ram Chandra of Peshawar) for preserving the whole history of the subject.

The following was one among the several protests against the Exclusion Law sent to the U.S Government by the Hindus in California:

"The Hindus of California beg to record their protest against the proposed legislation to exclude Hindus from this country. Comparatively few Hindus are able to come here. There will be some students, a few political refugees who will seek asylum in this country, and some labourers. Those who have already come here have proved themselves peaceful, industrious and law-abiding. They came to escape the unspeakable poverty under British rule and in the hope of bettering their condition in this land of freedom and opportunity. To exclude them would be unjust. A few thousand labourers and students are not enough to make an immigration problem and, as for the future, Hindu labourers are in such poverty that it is impossible for them to come here in great numbers. The average income of a Hindu is $90.00 a year. How can they come here? It is not worthy of the traditions of this great country to exclude the few who may be able to get here."—(*San Francisco Examiner*, June 26, 1916.)

The following telegram in protest was also sent to the Secretary of State on August 22, 1916.

"The United states is looked to by the oppressed, the poor, and the suffering throughout the world as a haven of refugees, the land of freedom and opportunity. On behalf of our brothers in, millions of whom are now suffering from famine and plague, we again beg of you to use your influence to prevent closing the door to Hindu immigration, as is proposed under the pending Burnett Immigration Bill. At the present time there is great political prosecution in India. Do not close your doors to any that may be able to escape to this country."

"Five thousand Hindus reside in California, and as many more in other Pacific Coast States are eligible to American citizenship, according to a ruling made to-day by Superior Judge Franklin J. Cole of Los Angeles, special County. Judge Cole's decision to effect declares that if the Hindu applicant for citizenship can prove that he belongs to a certain caste recognized as "white" he is eligible to become an American. This decision was in part based upon the decision already made in the United States District Court of Washington and by Federal Judge M. T. Dooling of San Francisco." (*S. F. Call and Post*, October 16, 1916)

Judge Dooling and the Washington Judge both held that a Hindu of the better class, who can prove he is a member of the aryan race is entitled to American citizenship, but in the particular cases before them.

"We accept a Hindu for citizenship precisely as we accept those of any other white foreign born," the Naturalization Bureau said. "Each application is then submitted to the court, and the question of admissibility there determined."

During and after the Great War many Hindus were granted the right of citizenship, but ultimately this right of the Hindus was taken away by a British-born judge of the U.S. Supreme Court.

In a letter to the *New York Sun* (September 24, 1916), the late Pandit Ram Chandra contended that it was the imperialist policy of the British Government to keep Hindus out of America. He wrote:

"The Hindus believe that agitation for the exclusion from the United States and the British colonies is largely due to the influence of the Imperial Government in England, that it is the Imperial policy to keep the Hindus at home in order to prevent them from acquiring ideas of political liberty. The treatment of the Hindus in British colonies differs from the treatment accorded to other Orientals. This can only be accounted for by the influence of the Imperial Government.

Indian Opinion

FRIDAY, 4TH JULY, 1941

Progress Of The Transvaal Struggle

At last the authorities have begun to take notice of the Passive Resistance campaign launched on the 1st instant against the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Act 1939. We reported last week that a summons was served on Mr. T Naranswamy Naidoo to appear before the Court on August 6. Since then Mr Mahomed Sadick has also been served with a summons to appear before the Court on the same date. The charge laid against both is that of contravening section 47 of the Johannesburg Municipal Traffic by laws or alternatively, of causing an obstruction in the street, thereby contravening section 39 of the said by laws. Whatever the charge may be our struggle is specifically against the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Act, 1939, under which no Indian can obtain a trading licence without first obtaining permission from the Minister of the Interior.

It was a testing time for the Passive Resisters last week when it was not only bitterly cold but it was snowing in Johannesburg. Messrs Mehd, Sadick and Naidoo, however, did not flinch from their duty. They stood as usual at their stalls to the amazement of Europeans who passed by. Many of the Court officials at the stall near the Court remarked that they were now convinced that the Passive Resisters meant actual business with the Government. They were deeply touched with the capacity of the Passive Resisters to undergo self-imposed suffering for their national honour and self-respect.

The action on the part of the authorities has not weakened the Passive Resisters in their determination to continue their fight for justice. It has strengthened them. Steps were being taken to open up two more stalls—one near the General Post Office and the other near Park Station.

Collection of funds for the successful prosecution of the struggle and enrolment of volunteers is being carried out according to programme Messrs. I. A Cachalia, M. D. Bhoroochi and S. M. Desai will shortly be touring Eastern Transvaal for funds. It is earnestly hoped our brethren will not be found wanting in giving their generous response to this sacred and patriotic cause.

Testing Time For Britain

THE unprovoked Nazi Aggression on the Soviet Union has set the world thinking as to what the future is going to be. There was no love lost between Britain and the Soviet Union or between Germany and the Soviet Union. Their creed was diametrically opposed to each other. The Soviet Union has openly declared itself to be anti-Imperialist, anti Fascist and anti-Nazi. All these three Imperialist powers on the other hand wanted to see the Soviet Union crushed. Did not Britain help Germany with that end in view? But she found she had made a mistake for Germany attacked her instead of attacking the Soviet Union. The one hope of anti-Imperialists was that Russia would save humanity from the yoke of the imperialists. To-day Russia is being put to the test. If the Nazis succeed in annihilating the Soviet Union it would mean that imperialism is still destined to rule supreme whether it be Nazi, Fascist or British imperialism. In that case there can be no hope for peace and happiness in the world at least for the present.

The present war is said to be for democracy and human freedom; for the protection of true Christianity. If that be so it is a testing time for Britain. The Soviet Union which was so hated by Britain, has now become her much loved Ally. Indeed all those who are out to crush Hitlerism are Britain's Allies. But it depends how sincere Britain will be to her new Ally. Is it to be the same type of sincerity as shown to Czechoslovakia, Poland and France or is it to be real and true sincerity? If it is true there is still hope for Britain to save herself by allying with the Soviet Union not only in words but by deeds. That is to say by allying with the principles professed by the Soviet Union. If she does that her first duty would be to immediately set free all those people she has kept in bondage, namely India, with her four hundred million people, and all the non-Europeans who are kept in semi-slavery conditions in her Colonial Empires, and concede to them democratic rights. But it still remains to be seen whether Britain is really penitent of her sins and acts honestly and sincerely with the Soviet Union or offers empty promises of help but actually is going to witness her downfall only to save herself from the calamity she is expecting at the hands of the Nazis.

THE TRANSVAAL STRUGGLE

THE Passive Resistance Council of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress has issued a bulletin on July 1 which contains the following:

"At last the authorities have decided to take action against the Passive Resisters who have been hawking fruit without licences at the two stalls set up outside the Magistrate's Court, Johannesburg, and at the City Hall steps since May 12. Two Passive Resisters, Messrs. T. Naranswamy Naidoo and Mahomed Sadick have been served with summonses to appear before the Court on Wednesday, August 6. (The wording of the summons appeared in our last week's issue).

"This action of the authorities will in no way deter our struggle. On the contrary it will intensify and strengthen the determination of Passive Resisters and the Indian community to carry on the relentless fight until victory is won. The Passive Resistance Council has made definite arrangements and will carry on the struggle according to plan. Passive Resisters have won the admiration and support of the public by their indomitable courage, their willingness to sacrifice and the righteousness of their cause. The bitter cold weather did in no way deter the brave volunteers from attending to their duties at the stalls.

"The executive committee of the Council has issued the following statement to the Indian community on the latest development:—'The authorities have decided to prosecute two of our self-sacrificing volunteers. These volunteers are prepared to sacrifice all for the national honour, self-respect and interest of our community as a whole. It is our duty not only to stand by them but to rally round the banner of the Council and intensify our struggle in such a way as to demonstrate to the Government of the country that we shall fight for justice to the bitter end. Come forward and march together. It is now or never!

"The Indian community has not lagged behind any other section of the Union's population in contributing its due share in helping to further the progress of South Africa. Indians want to live in amity as decent and respectable citizens but their life is made miserable and unbearable by unjust and restrictive legislation.

"Indians have no civic or parliamentary franchise, no freedom of movement, no opportunities to eke out a bare livelihood, no privilege to live a clean, decent life.

"At every step they are confronted with humiliating restrictions. In short, they are treated as pariahs or outcasts.

"We ask, what would you expect them to do in these circumstances?

"General Smuts R. said 'Mankind will never submit to slavery.'

"We agreed. We shall never submit to oppression and a life of helotry. We are determined to fight for our rights as human beings. We fight with the weapon of Passive Resistance. We defy unjust laws and submit to the penalties thereof. We suffer. We win public support. We force the authorities to desist from treading the path of injustice.

"It is your duty as Indian law-loving citizens to support our struggle for real democracy that will ensure a happy life for you, your family and all South Africans. We carry on the fight.

"The drive for funds is meeting with very good response from the community; it is a good indication of the whole-hearted support and enthusiasm of the people for the struggle. Funds and more funds will be required for the systematic prosecution of the struggle.

"The Passive Resistance Council appeals to all Indians, particularly the youth to join up as volunteers right away. The more volunteers we have the stronger our movement will become. Would you prefer to lead a miserable existence in degradation and humiliation or would you prefer to live as men enjoying the amenities that a full and free life has to offer you?

"Your future and your children's future depends on the successful outcome of the struggle."

S. B. Naidoo,
Commandant, Volunteer Corps.

HEARING LICENSING APPEALS

POWERS OF SUPREME COURT

THE powers of the Natal Supreme Court to hear licensing appeals from the decisions of City Councils was raised by the Judge President, Mr. Justice Hathorn on Tuesday.

He sat with Mr. Justice Carlisle and Mr. Acting-Justice de Wet to hear an appeal by way of review brought by Shaik Dawood, of 379 Longmarket Street, Maritzburg, against the decision of the Maritzburg City Council in refusing a renewal of a general dealer's licence for 1941.

The Judge-President, sitting with Mr. Justice Carlisle, said that he regretted that the case would have to be re-argued.

"We desire to have the assistance of counsel upon an issue what was not specifically mentioned in argument, and has not been raised in previous cases, so far as we are aware," he said.

The City Council had dismissed the appeal for the reason "that the Council is not satisfied that the locality of the premises is one in which it is desirable that the trade or business contemplated should be carried on by the applicant, or at all."

The position of the Supreme Court sitting as a Court of appeal had been settled finally in 1937.

The final word had been spoken on the subject, save in one respect. Up to the present it seemed to have been assumed that in cases falling within a section of the Act the position of the Court sitting as a Court of Appeal was the same as it was in cases not falling within that section.

This is the question upon which the Court desired to hear argument.

"One possible view is that the Legislature intended that, if the City Council were not satisfied that was to be final and that, on appeal, all the Court was concerned with is whether they were in fact not satisfied, and the Court is not entitled to inquire into the adequacy of the reasons.

"If this possible view is not correct, then it would appear to be advisable that this Court should lay down a test whihh it will apply in order to decide whether it will interfere with the decision of the City Council.

"One possible test is whether there was any evidence to support the decision.

"Another possible test is whether the decision was reasonable. Another is whether the City Council was plainly wrong. There may be other possible tests, but I have said enough to show that the matter requires debate and I point out that the question here under discussion does not arise normally, if at all, in appeals from the Magistrate's Court."

Mr. H. Graham Mackeurtan, K.C., with Mr. L. R. Caney, appeared for Dawood, and Mr. J. S. Brokensha for J. T. Elliot, who was cited as respondent, because he was the principal objector.

CONDITIONS IN THE MAGAZINE BARRACKS

HOW THE CORPORATION LOOKS AFTER ITS EMPLOYEES

THIS report on the educational facilities and living conditions of the children in the Magazine Barracks, Durban, was drawn up in response to a request made to the writer by the Secretary of the Durban Indian Municipal Employees' Society, Mr. George Singh. An extensive research lasting five weeks was made to obtain first-hand information. Every family in the Barracks was contacted and every Block investigated. Special forms, all of which were carefully checked to ensure accuracy, were used to gather the facts and figures.

By
M. MOODLEY, B.A.

Educational Facilities

Out of a total of 1662 children of school-going age (6-16 years) in the Barracks only 763 are attending school. With the exception of 284 children who attend vernacular classes and 75 who attend English classes at the Barracks Hall at night, the remaining 899 children do not receive any form of education whatsoever. Out of this number again, 413 boys and 20 girls, all of school-going age, are in permanent employment—the former mostly as Municipal Employees and the latter as domestic servants. This leaves a total number of 767 children—268 boys and 499 girls—who are at present absolutely school-less. But as all the schools in the vicinity are full to capacity these 767 school-less children are idling their time in the slum conditions of the Barracks. Most of the parents of these children complain that in spite of repeated attempts they are unable to find vacancies in any of the schools of the neighbourhood.

Investigations were also carried out to ascertain if there were actually any vacancies in nearby schools. It was discovered that all the schools within a radius of three miles of the Barracks were full to capacity. Mrs. Barker, headmistress of the Temple Indian School, near the Barracks, alone turned away 367 Barracks children at the beginning of the term for want of accomodation.

Within the Barracks itself there is no school. There is a drama hall in which English and vernacular classes are conducted in the evenings. The English class contains 75 children. As the hall is not partitioned the conditions under which the children study are very bad. There is a continuous hum which makes hearing difficult. Where parents can afford to send two or three children to school, they obviously send their boys to school in preference to the girls. Hence the comparatively larger number of unschooled girls than boys. (See list appended.) This of course as mentioned before reflects in no way on the parents who have naturally no choice in the matter. When interviewed, parents showed great keenness in sending all their children—boys and girls—to school, provided their economic position permitted.

The average wage of the Corporation Indian worker is £4. 0. 0. per month, exclusive of a few sirdars or foremen who get a little more. Of this amount £1 : 8. is deducted for rations and quarters, which leaves the average worker with approximately £2. 18. 4. per month. With this sum he has to feed his wife and children and in some cases there are as many as 11 children in a family. (The average number of children in each family is 6.8). From these figures just quoted, the insurmountable difficulties facing parents who wish to educate their children, can best be appreciated. In spite of this economic handicap, however, there are some parents who to-day spend over 50 per cent of their cash earning on the education of their children. This speaks volumes for the poor oppressed and exploited workers who are the victims of a ruthless capitalist system.

Free education—this is an unknown term in the Barracks. Only 87 of the 703 children attending school are exempt from paying fees. These children, however, like all others have to provide their own books and other school requirements.

Secondary education, though available to Barracks children, cannot be taken advantage of because of the very poor wage earning capacity of the parents. At Sastri College there are only 4 boys from the Barracks, and only 2 girls at the Dartnell Crescent Girls' High School.

Housing Conditions

What are the Magazine Barracks? The Magazine Barracks consist of 47 blocks of buildings. Each block contains a number of rooms. Some blocks contains 6 rooms, others more. There are some blocks containing as many as 88 rooms. These blocks are closely built within an area of approximately 25 acres. In this Corporation 'concentration camp' live 5,800 people—men, women and children—69 people to ¼ acre!

23 of these blocks are old wood and iron structures. Many of them are 50 years old. These were condemned by Municipal Health Authorities as long as 20 years ago. Yet they remain, still housing people, a veritable picture of the Durban City Council's indifference.

When Miss Nehru and students from India recently visited these blocks they were truly described as 'feudal stables'. These buildings are undoubtedly unfit for human habitation. The rooms, many of which are 10 feet by 10 feet, have no cross ventilation. On On average there are 5 persons housed in each room. In one block, occupying 2 rooms, live a family of 10 consisting of mother, father, 3 grown up boys and 5 girls. In another block which contain 12 rooms there are no windows, except for wooden stable-shutters 2 feet by 3 feet; and when these are closed the rooms are as dark as prison cells. In fact there are a few actual prison cells, still barred and windowless, relics of the old days, (when there was a prison at the Barracks) which are being used to house families to-day. There is a family living in one of these cells which measures 7½ feet by 9 feet. In this family there are 6 persons. The parents sleep on a bed which occupies one-third of the floor space, while the children sleep on sacks laid down on the cement floor. At night, some rooms with their closed stable-shutters and their foul filthy air, which forms as the result of over-crowding, remind one of miniature Black Holes of Calcutta.

The roofs are badly patched and on rainy days they leak profusely. When rain falls at night, with the aid of flickering oil-lamps (for there are many blocks without electric light) beds have to be shifted to positions where the effects of the leakage can least be felt.

Shame to say, a wooden floor, even in the fairly new blocks is conspicuous by its absence. In the new blocks the floors are concreted, which is in direct contravention of the Municipality's own by-laws. In the old wood and iron blocks the occupants have encrusted the soft soil with a layer of cow-dung. As the majority of the children sleep on the floors with sacks as mattresses, one is surprised that the death-rate at the Barracks is not higher than what it is.

Even the newly-built brick blocks are unsatisfactory in many respects.

Residents complain that on account of the narrow passages, it is not possible to carry even coffins. This complaint which was found to be a general one, is indicative of two things: (1) the unsatisfactory nature of the buildings and (2) the matter-of-fact manner in which the frequency of deaths is spoken of.

The barrack is a breeding ground for all types of vermin. Cockroaches in their millions, and rats in their thousands abound.

On account of the bad drainage system (there is practically no) water

after the rains collect in large pools in front of the rooms. Women and children have to wade with their naked feet through this water, which remains stagnant for days, from rooms to kitchen and to the communal bathroom-lavatories.

Throughout the Barracks the communal bathroom lavatory system prevails. In many cases the lavatories have been fitted with showers and serve as bathrooms as well. Some of these structures which are wood and iron were built over fifty years ago. And as the iron has corroded with time and age, there is little privacy.

Facing each block is a long row of kitchens. 300 of these kitchens are windowless, chimneyless, badly in need of repairs and blackened with soot to the thickness of at least half an inch. These kitchens are 6 feet by 8 feet. It is within this small space, heavily laden with unescaping smoke, that the children squat on floors and eat their meals. Yes, under these conditions live the 2971 children of the barracks.

Clothes

Of the 763 children who attend school 717 have no shoes or boots at all. The remaining 35 have each a pair, which is worn only on special occasions, and seldom to school. They trudge to school on chilly wintry mornings with bare feet, bare-headed and, in 2 per cent of cases, coatless, and three of the schools attended are more than 2 miles away from the barracks. It was discovered that on rainy days, when children are sent back home on account of their being wet, the majority of such children came from the barracks.

Pyjamas to the barracks children are non-existent except in shop windows. Children have no change clothes. They therefore go to school and sleep in the same garments. It is common to see children wait shirtless in the room while their only shirt is being washed and dried.

Food

The children at the barracks are the very picture of malnutrition, being lanky, emaciated and always hungry. Each male employee of the Durban City Corporation receives the following rations:—Weekly: 10lbs. mealie meal, 10 lbs. rice; Monthly: 1 bottle oil, 4 lbs. dhall, 1½ salt, 200 lbs. wood (fuel).

These rations, on account of the poor wages received, are not augmented by the nutritious foods such as milk, butter, cheese, eggs, fruit etc. Consequently the children are underfed and undernourished. The cost of 1 pint of milk per day to a family would involve 10 per cent. of the total monthly income. And in any case it could be asked how far would 1 pint of milk go with half a dozen thirsty mouths?

There are comparatively a very few children who receive free lunch at the schools they attend. Most of the children attending school do not carry lunch with them as there is none to take with them. Bodies like the Natal Indian Association and the Congress would do well in diverting some of their energies in the direction of helping these needy children in respect of providing free lunch or soup-kitchens at the schools.

Recreational Facilities

No suitable playground is provided for the children at the barracks. Three open spaces of about ½ acre each and another measuring 20 feet by 30 feet were noticed. Each of the four spaces have 3 swings and 1 see-saw. In all, therefore, there are 12 swings and 4 see-saws on approximately 1 acre of land within the 25 acres of the barracks.

These are all the recreational facilities provided for the 2971 children living at the barracks. There is one sports ground adjoining the barracks provided for adult games, but the children are not permitted to use this.

Health

The bad housing conditions, the poor and unnutritious food, the want of proper and adequate clothes and the lack of suitable recreational facilities leave their mark on the health of the children. Within the last 10 years, 712 children have died in the barracks. This high rate of infant mortality is approximately 70 per year.

The majority of the children are lean, emaciated and under nourished. Filthy and dirty sores are commonly noticeable on the legs of children. On these flies squat and carouse. Sores and cuts are very seldom bandaged. With overgrown hair, thin, under sized bodies and lanky limbs, these children form ghastly figures as they play on the roads and paths.

Indian Child Welfare Work

Mrs. G Christopher, secretary of the Durban Indian Child Welfare Society, reports that in one week alone (in 1938) 179 children were treated. The total number attended to in 1938 was 4750 children. The Durban Indian Child Welfare Society does not function at the barracks at the present time, because the society financially is not in a position to do so. Even when it did exist in 1939 the Durban Corporation gave no monetary assistance to the society.

There is immediate need for a regular child welfare clinic at the barracks. Adjoining the caretaker's office, however, is a well-fitted clinic consisting of an office, tiled bathroom, electric geyser etc. This is all there is. These premises are not in regular use at all.

The Khan's Dispensary Trust runs a kind of free dispensary for the general public near the Magazine Barracks. To this sometimes go the barracks people. Medicines and ointments are given out. There is no treatment given to ailing cases. The present arrangements are most unsatisfactory. Medicines etc., alone, without treatment or diagnosis, can be of little value.

Recently the unhealthy barracks conditions were strongly condemned by Mr. C. E. James and Dr. May of the Anti-T.B Association. For the last few weeks the Durban Corporation deemed it necessary to have lectures delivered to the barracks' residents on anti-T.B measures. Residents are *compelled* to attend these lectures. No doubt the authorities are grabbing hold of the wrong end of the stick, for it is not lectures—(how are the people expected to practise what is beyond their capabilities?)—but the eradication of the slum and unhygienic conditions at the barracks which will diminish the prevalent T.B scourge.

Such are the conditions in which live the 2971 children of the Indian workers of the Durban City Corporation at the Magazine Barracks, barely a mile as the flies, from that immense super structure, the Durban City Hall, the meeting place of our Durban City Fathers. What is urgently wanted is a re-incarnated Pied Piper of Hamelin!

Analysis Of Children Living At The Magazine Barracks

The number of boys at the Magazine Barracks is 1491, and that of girls 1480 making a total of 2971.

The number of boys under the age of 8 years is 641, and that of girls 668 making a total of 1309.

The following figures represent children from 8 to 16 years of school-going age:

The number of boys at school is 370, and that of girls 393, making a total of 763. The number of boys not at school is 368, and that of girls 490 making a total of 767. The number of boys employed is 112, and that of girls 20, making a total of 132, the grand total being 1662.

The number of boys exempt from fees is 69, and that of girls 18, making a total of 87. The number of boys without shoes is 432, and that of girls 285, making a total of 717.

"GANDHI ABHINANDAN GRANTH"

A Hindi translation of Mahatma Gandhi: Essays And Reflections On His Life And Work, edited by Sir S. Radhakrishnan and presented to Gandhiji on his Seventieth birthday. For all Hindi readers it is a book worth reading and treasuring. Please note the book is in Hindi (Devanagri) and not in English.

Price 7 Shillings including postage.

Obtainable From: Manager "INDIAN OPINION," Phoenix, Natal.

UNPROVOKED NAZI AGGRESSION ON THE SOVIET UNION

ATTITUDE OF THE NON-EUROPEAN PEOPLE

By "RASTRAWADI"

What should be the attitude of the [illegible] non-European people [illegible] war, is a question that arises now in view of the new and sudden develop[illegible] that has taken place in the course of the present war as a result of the unprovoked and perfidious attack made by Nazi [illegible] on the territories of peace-[illegible]sses of the Union of the Socialist [illegible]viet Republics.

Their attitude is clear. It has all along been clear. They have had no truck with Nazism in any of its aspects. They have condemned Fascist methods [illegible] and have always been willing to offer [illegible] hearted support for the destruction of this blood-thirsty system.

Their position was well explained in a statement submitted to Court by Dr. Y. M. Dadoo during his trial under the Emergency Regulations on September 6, 1940.

Dr. Dadoo stated: "This war could only be transformed into a just war for the preservation of democracy and the defeat of Fascism when full and unfettered democratic rights are extended to [illegible] Europeans of this country as well as [illegible] oppressed people of India [illegible] the colonial and semi-colonial countries are granted their freedom and [illegible]. If these conditions and rights [illegible] given them, only then could we believe that it is a war for the preservation of democracy and the institution of a new [illegible] and those would be no sacrifice too great and no risk too hazardous for us, non-Europeans, to offer for the defence of this "New Social Order.

It is these very conditions, the opportunities to lead a healthy and happy life that obtains in the Soviet Union, which have spurred the Russian workers and peasants to put up the strongest resistance and boldly face the barbaric attacks on their freedom with wholehearted determination, unequalled bravery and unparalleled acts of heroism which are born of faith and passionate love for a cause. They have something to fight for, something to defend.

The non-Europeans wish these brave fighters good luck in their difficult struggle against murderous aggression and wish to assure them that they too shall stand solidly and say 'No Passaran' to Fascism.

The most effective way in which they could fight against Fascism and for democracy is by closing their ranks and intensifying their struggle for democratic rights.

They must tell the Government that they demand their democratic rights, and once these are granted they will defend them with all their might. They must demand that no immediate step should be put on all Fascist activities here in South Africa.

They must, in conjuction with the masses of Britain, demand from the British Government that mere assurances of aid to Soviet Russia is not enough; that R.A.F. bombing on the western front is not enough. Something much more tangible must be done if Nazism is to be crushed; something much more practical must be done before the suspicions aroused by the uninformative explanations offered by the British Government on the presence of the Deputy Fuhrer Hess in Britain, and by the "appeasement" policy so fondly nursed by the ruling capitalist class of England, could be allayed. The lesson of the betrayal of France is too tragic and too recent to be so easily forgotten. These suspicions could only be removed if the following conditions are fulfilled by the Churchill Government:

(1) Immediate conclusion of a Pact of Mutual Assistance with the Soviet Union.

(2) Granting of full independence to India and the extension of democratic rights to the oppressed peoples of the colonial and semi-colonial countries.

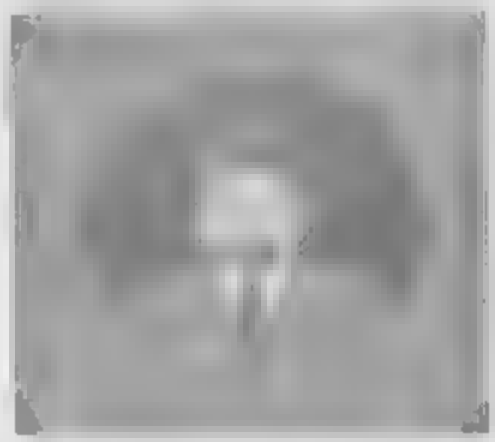
(3) The safeguarding of the economic rights and an improvement in the living conditions of the workers.

(4) The immediate formation of a truly representative People's Government.

That is the task before non-Europeans and they will carry on their struggle until it is fully and irrevocably accomplished.

DEATH OF MR. E. I. ASWAT

It is with profound regret that we have to record the sad death of Mr. Ebrahim Ismail Aswat which took place on Thursday last, as a result of a stroke [illegible] two days earlier. The late Mr. Aswat was one of the first Passive Resistors during Mr. Gandhi's [illegible] and was sentenced to the presidency gaol of the Transvaal British Indian Association after the death of Mr. A. M. Cachalia, whose name holds a prominent place in the history of the Indian community of South Africa. The late Mr. Aswat's selfless service to his community which he held the reins in a leader had won him a place of high esteem with all those who knew him and worked with him. Though he was leading a retired life in recent years, [illegible] (as he was over eighty) and although having almost lost his eyesight, he was young in mind and took a keen interest in the activities of the community in [illegible] a fight for their just rights in this country as self-respecting human beings. He was keenly interested in the resolution of the All India Congress to offer Passive Resistance against the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Act when it was originally introduced in 1939 and was a source of enthusiasm and inspiration to the youth of our community. One of his last acts in his political career was to preside over a meeting of protest against the said Act which was held in Johannesburg on the 8th July, 1939, and where six thousand people had assembled. It was a gathering which was unprecedented at least in the last quarter of a century of the history of Indians in South Africa. Even up to the time of his death Mr. Aswat was watching with keen interest the developments of the present Passive Resistance movement.

THE LATE MR. E. I. ASWAT
મરહુમ મી. ઈ. આઇ. અસવાત

The death of Mr. Aswat marks the passing of another veteran who had had his education in the school of experience and yet stood high above many bodiless University degrees. He was a successful merchant in his time and also held a position of high regard as a leader of his people. We extend to the bereaved our heartfelt sympathy.

Things In General

Restrictions On Manufacturers

AN amendment to the Emergency Regulations published in the current Union gazette gives the Minister of Commerce and Industries power to "prohibit, restrict or regulate the manufacture of any articles whatsoever, or of any articles of a specified class which consist of or contain any material which can be used in the manufacture of articles needed in the prosecution of any war in which the Union is engaged." That this regulation is intended, it is stated, to give the Minister authority to restrict the use of articles such as metals which are necessary for defence purposes if there is a danger of the war effort being hampered by a shortage of such articles. If and when necessary, the Minister will now be able to control the use of commodities which are vital to the war effort. No list of articles has been prepared yet under this regulation.

Debate On Non-European United Front

Over 150 people were present at the Karma Reddi Road Tamil School Hall, Clairwood to see Clairwood Literary and Debating Society register a good win in an inter-debate with the Sastri College Old Boys' Club on Thursday, June 26 at 8 p.m. The subject for the debate was "That a Non-European United Front in South Africa is in the best interests of the Indian community." The Sastri College Old Boys' team comprising Messrs. B. A. Maharaj B.A., E. Moola, N. G. Moodley and M. D. Naidoo spoke for the motion and the Clairwood team comprising Messrs. N. M. Pillay, C. D. Pather, D. R. Pillay and R. G. Pillay opposed the motion. The adjudicators, Advocate J. W. Godfrey, Messrs. George Singh, B.A., LL.B., and P. C. Sykes awarded the decision to the Clairwood Literary and Debating Society. The Clairwood team having gained 454 points to Sastri's 360 points. The average for each side was 64.8% and 51% respectively. The debate was of a very high standard and both sides advanced interesting arguments and the adjudicators paid high tribute to the participants. Mr. S. Gopal presided over the function and Mr. V. T. Pillay proposed a vote of thanks. The visitors were entertained to tea.

Indian School Sports At Malvern

The tenth annual school sports, prize distribution and bioscope entertainment, under the auspices of the Malvern Government Aided Indian School Sports Committee, were held on Sunday at the school grounds, Malvern. There was a large gathering of parents and spectators, with over 600 children from the Malvern Indian School and the neighbourhood. All were fed with the refreshments, and the school children received consolation prizes. The sports events were keenly contested by the Ghandi, Maharaj, Rootoo and Naidoo Houses. The judges were Messrs. P. S. Moodley, G. A. Pillay, E. Sheikh, Thumby Pillay, Ramlackan, G. S. Moodley, S. Naidoo, N. Naidhie, S. M. Sah and Dicy Charles. Mr. S. J. Maharaj, president of the Sports Committee, thanked the public for their support and also Mr. V. N. Naidoo, headmaster, and his staff for their co-operation. Mr. V. N. Naidoo the headmaster in his report, thanked the Sports Committee for arranging such excellent sports events for the children. He also appealed to the parents to allow the girls in the school to remain in order that they may have Standard six education. 66 Union Loan Certificates were purchased. Mr. Harold Middleton chairman of the working Committee of the Malvern Health Board and a member of the Malvern Intermediate School Advisory Board, presided, and Mr. A. D. Naidoo, patron of the Malvern and District Indian Association, presented the prizes to the successful competitors. The victor ludorum rotating trophy, presented by Messrs. S. I. Maharaj Bros., was won by Rootoo House, Messrs. A. B. Naidoo and J. Khan judged a fancy dress parade. In the afternoon a bioscope entertainment was held and 3 minutes skipping, 2 rounds shadow boxing and physical displays were staged in the open air.

Liberal Study Group

Rev. W. H. Satchell will lecture on "T.B. Among Indians" at the Group Hall on Sunday, July 6, at 7.30 p.m. The prevalence of this disease among Indians and Africans has been mentioned by every authority who has come into contact with them. Many and various reasons have been advanced for the existence of this condition. Detailed studies have been made by research students but there has resulted no alleviation in the situation. Dr. Gunn, M.O.H., has made repeated references to it without being able to prevail upon the authorities to take some action in the matter. It is of particular interest to Rev. Satchell, in that he has to work among these people and should be able to give us much first hand information. An interesting evening is assured. All are welcome.

Indian Called To The Bar

Mr. I. M. Bawa, of Middledrift, Seven-oaks, Natal, has passed his final law examinations at the University of London and has been called to the bar at Lincoln's Inn. He is a past student of Sastri College, Durban, and of the Witwatersrand University where he took his B.A. in 1939. In his first year in London, he came first out of 4,000 students and was awarded a bursary. He returns to Durban shortly.

Britain Soviet Companionship

In a speech at Warmbaths on Tuesday night, Mr. J. G. Strydom, M.P., said that the supporters of General Smuts could not be feeling happy especially now that Britain was an ally of the Soviet Union, reports the S.A. Press Association. No one could attach any truth in the assertion that Britain was fighting for Christianity. Britain, he said, had shunned the churches in South Africa and she was now in her right place as a companion of the Soviet Union. Mr. E. H. Louw, M.P., said it was possible that the Union's "elastic" frontier would one day be in Moscow.

Marriage At Chaka's Kraal

The marriage recently took place at Chaka's Kraal of Mr. U. K. Moodley, brother of Mr. P. K. Moodley, chairman of the Natal Indian Association, Chaka's Kraal & District Branch, and Miss Arshanandi the eldest daughter of Mr. and Mrs. P. M. Moodliyar of Seaview, Durban and sister of Mr. M. Moodley B.A. Mr. P. D. Naicker officiated the Nuptial Ceremony. The bride and bridegroom were the recipients of numerous valuable gifts and congratulatory messages.

—o—

Everything appearing in this issue of a political nature unless otherwise specified has been written and edited by Mohtal M. Gandhi to [illegible]

NATIONALIST GROUP OF THE TRANSVAAL INDIAN CONGRESS

A mass meeting of Transvaal Indians will be held on Sunday, July 13, at 2.30 p.m. at the Gandhi Hall, 50 Fox Street, Johannesburg.

Agenda. (1) Passive Resisters summoned to appear before Court. (2) Sedat's Release. (3) Demand removal of unjust restrictions on our leader Dr. Dadoo.

It is your duty to attend and support our struggle.

Ladies are specially invited to attend.

I. A. CACHALIA
Leader of the Nationalist Group of the T.I.C.

Hindu Crematorium Association

The annual general meeting of the Hindu Crematorium Association will be held on Sunday, July 27 at 3 p.m. at the Surat Hindu Association Hall, Victoria Street, Durban.

Agenda:—(1) Minutes, (2) Secretary's and Treasurer's Report, (3) Crematorium site, (4) General, (5) Election.

T. N. BHOOLA.
Hon. Secretary.

RIO THEATRE

194 Market Street, Johannesburg. 'Phone 22-9254.

Monday, Tuesday & Wednesday, July 7th, 8th & 9th

SPECIAL LADIES MATINEE TUESDAY 8, AT 3 P.M.
NIGHTLY AT 8-15. PUBLIC MATINEE—WEDNESDAY AT 3 P.M.

The Sensational Indian Film of the Year.

Thrills! Excitement! Action!

FEARLESS NADIA

આ વર્ષનું એક દિલચસ્પી
બોલપટ ચિત્ર

WITH

MADHURIKA	—	Fearless NADIA
Radha Devi	—	RADHA RANI
Mena	—	NAZIRA
Bilil	—	FATMA
Diler		JOHN CAVAS
Krishna Kumar		S. MANSOOR

in

WADIA BROTHERS

"DIAMOND QUEEN"

ડાયમન્ડ ક્વીન: [illegible] આ એક ઘણું રમણીય સ્થાન હતું. હું સ્વર્ગના [illegible] મુલાકાત મારો અભ્યાસ તેરો કરી [illegible] પાછા આવી મારે મારા મનમાંથી કે [illegible] એક નવા વસ્તુનો લેખો કરીએ. રોમાંચકપર રહ્યું સૌન્દર્ય જોવા નીકળી પડી. [illegible] કોણ સ્ત્રીની ચીસ [illegible] આપણા દોડી. કોણ બદમાશો એ સ્ત્રીને ઉઠાવી જતા હતા. એક બદમાશને મારી જમીનપર પછાડયો અને બીજાને [illegible] પાછળ મને અભિનંદન આપ્યું બીજે દિવસે બદમાશોની એક ટોળીએ મારાપર હુમલો કર્યો પણ એક [illegible] બદમાશી કીધી (આ નવયુવાન મારી એક અકસ્માત વસ્તુ ચોરી ગયો હોને મારે હું તેને કદી દાદા આપીશ નહિ). [illegible] પોલીસ સાથે મને સંદેશ કરવા નીકળી હતી ત્યારે બદમાશો મારી પાછળ પડયા. ખૂબ ગોરામારી થઈ પણ [illegible] પોલીસો પડી ગયા અને મન સાથે વિચારવા લાગી કે હે પરમાત્મા! શું આજ મારા જીવનનો અંત. શું મારા દિલદારની [illegible] પાસે નહિ? શું આ બદમાશોને કેદખાને પાડવાની મારી ઇચ્છા મનમાંજ રહી જશે!

ADMISSION: ADULTS 3/- & CHILDREN 1/1
SPECIAL LADIES MATINEE 1/9

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

અઠવાના ગુરુવારે
સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૯ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૪ જુલાઇ, ૧૯૪૧. અંક ૨૬.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર તા. ૪ જુલાઇ, ૧૯૪૧

મી. ઈ. એમ. અસવાતનું અવસાન

અમને નોંધ લેતા ઊંડો ખેદ થાય છે કે મી. ઇબ્રાહીમ હરમાહમદ અસવાત બે દિવસ અગાઉ લાંબી બીમારી બાદ મોટર અકસ્માતના પરીણામે સખ્ત ગુરુવારની સવારે જોહાનીસબર્ગની મા મરણ પામ્યા છે. મરહુમ મી. અસવાત ત્રાંબીઝના વખતમા એક જાણીતા સત્યાગ્રહી હતા અને મરહુમ એ. એમ. કાછલીયા, કે જેમનું નામ દક્ષીણ આફ્રિકાની હીંદી કોમના ઇતિહાસમા અમર થઇ ગયું છે, તેમના અવસાન બાદ તેમણે ટ્રાંસવાલ ઇંડીઅન ઇન્ડિઅન એસોસીએશન નું પ્રમુખપદ દીપાવ્યું હતું. મરહુમે પોતાના નેતૃત્વ દરમીયાન પોતાની કોમની બજાવેલી ખિદમત મેવાડી, જેઓ તેમના સહવાસમા આવ્યા હતા અને જેઓ તેમની સાથે કામ કરી રહ્યા હતા તેઓને તે ગાઢ સ્નેહ સંપાદન કર્યો હતો. તે બે વાર ટ્રેઠસાંક ઇ. થયા પોતાની જહાજસ્થા (કેમકે તેઓની ૮૦ ઉપર વય હતી) અને અશક્તિને લીધે અને આંખો પણ પણીજ નબળી પડી જવાથી તેઓ નિયમ કાયમ સાજાના હતા તેમ છતા વિરોધ મા તેઓ સુકાન હતા અને આ દેશમાં રહેમાન પ્રીય મનુષ્યો તરીકે રહેવાના પોતાના ન્યાયી હકને માટેની લડતની હીંદી કોમની પ્રવૃત્તિને ઉંડા રસથી નિહાળી રહ્યા હતા ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના નેશનલ સીક્રેટરી પૂંજના, એગ્રીકલ્ચરીસ્ટ (ટ્રાંસવાલ લેન્ડ ઓનર્સ લીગ) એક્ટર નાયર પોલ્ડરમા પ્રથમ દાખલ કરવામા આવ્યો તે પ્રસંગના, જેલ કાયદાની સામે સત્યાગ્રહ કરવાના ઠરાવમા તેઓ ઊંડો રસ લઇ રહ્યા હતા આ ઉપરાંત કોમના નવયુવાનોને પ્રોત્સાહનરૂપ થઇ પડયા હતા મરહુમની રાજદ્વારી કારકીર્દી દરમીયાન તેઓ નીડરતા ધરી રહ્યા હતા પણ તેમના તરફથી થએલાં કાર્યોમાંનું એક કેવલ કાર્ય મજદૂર કાયદાની જોહાનીસબર્ગમાં મળેલી વિરોધ સભા, કે જેમાં ૧૭ હજારની મેદની થઇ હતી અને જે આ દેશની હીંદી કોમના ઇતિહાસમા કદિ નહી તે કેવલ્યાં પ્રસંગ તે એક અપૂર્વ સભા થઇ હતી, તેનું પ્રમુખસ્થાન લીધું હતું. મરહુમ પોતાની અવસાનની પહેલી સુધી હાલ ચાલી રહેલી સત્યાગ્રહની લડતને ઉંડા રસ અને સન્તોષપૂર્વક નીહાળી રહ્યા હતા.

મરહુમ મી. અસવાતના અવસાનથી એક જુના અને જાણીતા લીડરની ગેરહાજરી કોમને ખોટ પડી છે. મરહુમે પોતાનું જિંદગી અનુભવથી વિદ્યાર્થીઓમાં મેળવેલું દોલત ઉપરાંત આધુનિક પુરોગામીઓની રીતોએ પરાપવારા પણાને આંટી દે તેવું અવલોકન શાન તેઓ પરાપના હતા અને પોતાના પણામા તેઓ એક સફળ વેપારી હતા અને તે સાથે એક નેતા તરીકે પોતાની કોમના વધુમાં વધુ માનપરેલું સ્થાન ભોગવતા હતા. મરહુમના દફનવિધિ પ્રસંગે મોહોની મદાન ખાતેના અને ૧૦૦ ૩૫૫ હિંદુસોએ પરારાને છીએ અને મરહુમના કબર ઉપર પાર્થિવ પ્રાર્થના કરીએ છીએ.

—:o:—

ટ્રાંસવાલની લડતની પ્રગતિ

ટ્રાંસવાલના ૧૯૩૯ના રજીસ્ટ્રેશન એન્ડ ટ્રેડીંગ એક્ટની સામે ચાલી રહેલી સત્યાગ્રહની લડતની સત્તાધીશો આજકાલ નોંધ લેવા લાગ્યા છે. ગયે અઠવાડીયે અમે જણાવી ગયા કે મી. ટી. નારણસ્વામી નામકની ઉપર ઓગસ્ટ તા. ૬ ઠીએ કોર્ટ સમક્ષ હાજર થવા સમન્સ બજાવવામાં આવ્યો છે, ત્યાર બાદ બીજા મહમદ સાદીકના ઉપર પણ તેજ તારીખે કોર્ટ સમક્ષ હાજર થવા સમન્સ બજાવાયો છે. બન્નેની સામે એકજ કલમનો આરોપ મુકવામાં આવ્યો છે અને તે જોહાનીસબર્ગ મ્યુનીસીપલ કોર્ટીક બાય-લોઝની કલમ ૪૭ નો ભંગ કરવાનો. જ્યારે રસ્તાપર અડચણ કરીને ઉકત બાય-લોઝની કલમ ૪૬ નો ભંગ કરવાનો. આરોપ ગમે તે મુકવામાં આવે પરંતુ આપણી લડત તો ખાસ ૧૯૩૯ના એ રજીસ્ટ્રેશન (ટ્રાંસવાલ લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ) એક્ટની સામેજ છે, કે જે કાયદાની રૂએ કોર્ટ પણ હીંદીને મુકદ્દી પ્રધાનની પાસેથી પરવાનો મેળવ્યા વિના વેપારનું લાયસેન્સ મળી શકતું નથી.

ગયે અઠવાડીયે સત્યાગ્રહીઓને માટે ખરી કસોટીનો વખત હતો કડકડતી ઠંડી ઉપરાંત જોહાનીસબર્ગમાં બરફ પણ પડતો હતો. તેટલું છતાં સત્યાગ્રહીઓ પોતાની ફરજમાંથી ચુકયા નહિ હતા. મેસર્સ મેઢ, સાદીક અને નારણસ્વામી [illegible] રસ્તે પસાર થનારા મુસાફીરોની સાતુણી વચ્ચે નીયમ મુજબ પોતાની સ્ટોલ આગળ ઉભા રહ્યા હતા, કોર્ટ આગળના સ્ટોલથી પસાર થનારા અનેક કોર્ટના ઉચ્ચ અમલદારો ટીકા કરતા હતા કે "હવે અમને ખાત્રી થઇ છે કે સત્યાગ્રહી ખરા સરકારની સામે ખરેખર બાથ ભીડવાને બહાર પડયા છે." પોતાના સાધ્યેય સ્થાનને ખાતર અનેકાએ ચટોરી લીધેલું દુઃખ ઉઠાવવાની સત્યાગ્રહીઓની દ્રઢતા અને શક્તિ જોઇ તેઓ તાજુબ થતા હતા.

સત્તાધીશોના પગલાંથી સત્યાગ્રહીઓ પોતાની ન્યાયની લડત ચાલુ રાખવાના નેતાઓના નિશ્ચયમાં નબળા પડયા નથી, બલકે તેઓનું જોર વધ્યું છે જનરલ પોસ્ટ ઓફીસ આગળ અને પાર્ક સ્ટેશન આગળ બે નવા સ્ટોલ ખોલવાની તયારી થઇ રહી છે.

લડત સફળતાથી ચલાવવાને ફન્ડ ઓછું પડવાનું અને સ્વયંસેવકો નોંધવાનું કાર્ય કાર્યક્રમ મુજબ ચાલી રહ્યું છે. મેસર્સ આધ. એ. કાછલીયા, આગા. ડી. અઠવી અને એસ. એમ. દેસાઇ ફુંડ મુદતમાં ફન્ડ માટે પ્રેસ્ટન ટ્રાંસવાલની મુસાફરીએ નીકળશે. આપણા બાકીના આ પવિત્ર કાર્યમાં તેઓને ઉદાર મદદ આપવામાં પાછા નહિ પડે એની અમે હાર્દિક આશા રાખીએ છીએ.

—:o:—

બ્રીટનની કસોટીનો વખત

સોવીયેટ રશીયાપરના જર્મન પ્રચંડ ઉપરાંતથી વગરના નાઝી સરકારના આક્રમણો બાબિબને ત્યિ જગતને ત્રિરાહ કરવું કરી મૂકયું છે. બ્રીટન અને સોવીયેટ રશીયા વચ્ચે કે જર્મની અને સોવીયેટ રશીયા વચ્ચે ચહાલ તો જરાય પણ જાહેર નહોતું. તેઓના સિદ્ધાંતો

એકમેકથી સદંતર વિરોધી છે. સોવીયેટ રશીયા તો પોતાને ખરેખર સામ્યવાદ, કેમ્યુનિસ્ટવાદ અને નાઝીવાદ વિરુદ્ધ કટ્ટરવાદનું આગેવું છે. જ્યારે તરફથી આ બન્ને સામ્યવાદી સત્તાઓ સોવીયેટ રશીયાનું નીકંદન કાઢવા જાણે જોવાને આતુર હતી. હીટલર અને જર્મનીને એજ જોઈતું હતું. બહુ નજીકની કરી શું? પરંતુ તેના આશ્ચર્ય વચ્ચે તેને પારખ્યું પોતાની બુદ્ધ સમજણ મુજબ જર્મનીએ તો રશીયા સામે આક્રમણ કરવાને બદલે તેનીજ સામે આક્રમણ કર્યું. સઘળા સામ્યવાદના વિરોધીઓની એકની એક આશા એ હતી કે રશીયા માનવબળ ને સામ્યવાદની કુંસરીમાંથી ઉગારશે. આજે રશીયાની કસોટી થઇ રહી છે. બને નાઝીઓ સોવીયેટ રશીયાને તારાજ કરી નાખવામાં સફળ નીવડશે તો તેનો અર્થ એજ થશે કે સામ્યવાદની સત્તા હજુ ચાલુ રહેવાનું સરજાયેલું છે, પછી તે નાઝી સામ્યવાદ હો કે ફેસીસ્ટ કે બોલીશ સામ્યવાદ હો. તેમ બને તો જગતમાં સુખ શાંતિના દિવસો આવવને હજુ વિલંબ થશે.

કહેવાય છે કે હાલનું યુદ્ધ લોકશાસન અને માનવ સ્વતંત્રતાને માટે છે; ખ્રીસ્તીધર્મનું રક્ષણ કરવાને માટે છે. જો એમજ હોય તો બ્રીટન ની કસોટીનો વખત આવેલો છે. બ્રીટન જે સોવીયેટ રશીયાનું કટ્ટર શત્રુ હતું તે હવે તેનું અતિ વહાલું મીત્ર બનેલું છે. હકીકતમાં હિટલર સામેનો નાશ કરવાને બહાર પડેલા દોષ એ સમયજ બ્રીટનના મીત્રો છે. પરંતુ સઘળા આધાર બ્રીટન પોતાના આ નવા મીત્ર તરફ કેટલું સત્યનિષ્ઠ રહે છે તેના ઉપર રહ્યો છે. રૂ એ સત્યનિષ્ઠા જોવાસ્લોચેકીયા, પોલેન્ડ અને ફ્રાંસને તેણે બતાવી તેવી છે કે પછી બારી સત્યનિષ્ઠા હોય -હો તે બારી સત્યનિષ્ઠા હોય તો બ્રીટનને આકરતામાંથી ઉગરવાને હજુ પણ તક રહી છે તેમ કરવાને તેણે સોવીયેટ રશીયાની સાથે માત્ર સગવડીયજ નહિ પણ ચર્ચનથી મીત્રાચારી બતાવવી પડે. એટલે કે સોવીયેટ રશીયા જે મહાન સિદ્ધાંતોનો દાવો કરે છે તેની સાથે સહમત થવું પડે. જો તે તેમ કરે તો તેની પ્રબળ હરીફ જે સબળા લોકોને તેણે પોતાની મુલાકાતમાં રાખેલા છે, જેવું કે અમેરીકા ની પ્રજાનું કોંગ્રેસનાન, તેને તેમજ પોતાના મેસ્યાનિક સાક્ષાત્કારોમાં જે સબળા બીન યુરોપીયનોને અર્ધ મુલાકાતોમાં રાખેલાં છે તે સઘળાને તેણે વગર વિલંબે મૂકતી આપી દેવી જોઇએ અને તેઓને સોકશાસનના હકો આપી દેવા જોઇએ. પરંતુ બ્રીટનને હજુ પોતાના પાપોનો પશ્ચાત્તાપ થયો છે કે કેમ અને સોવીયેટ રશીયાની સાથે તે પ્રમાણીકપણે વર્તે છે કે કેમ કે પક્ષો તેને સહાયતા આપવાના બાકી વચનો આપીને અંતરથી નાઝીઓના હાથમાં પોતાની ઉપર આવી પડનારી આફતને ઝાળી દેવાની આશાએ તેનું પતન થતું જોઇ બેસી રહેશે એ હજુ જોવાનું રહ્યું છે.

સોવીયેટ યુનીયન ઉપર નાઝીઓનું વીના કારણ આક્રમણ

નોન-યુરોપીયન પ્રજાની વફાદારી

હાલની લડાયકા સાંતીપ્રીય સામ્યવાદી સોવીયેટ પ્રજાસત્તાક મુલ્કોના પર નાઝી સરકારે વીના કારણ અને દગાબાજીથી આક્રમણ કરી નવીન અને બાજુબાંધતી પરિસ્થિતિ ઉભી કરી છે એને પરિણામે જે તાત્કાલ બ્રીટન પ્રત્યે હમદર્દાવાલી નોન યુરોપીયન પ્રજાએ કેવા બનવું વલણ લેવું એ પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થાય છે.

તેઓની વલણ તો સ્પષ્ટજ છે. યુદ્ધના આરંભ સમયે હરીફીકાન તે સ્પષ્ટ કરીજ. નાઝીવાદના કોમ પણ મુદ્દા સાથે તેઓને કશો સંબંધ હોજ નહીં. સરકારની ફેસીસ્ટવાદની નીતીને તેઓએ સ્પષ્ટ રીતે નીરસ્કારેલી છે. અને જો બ્રીટી પ્રજાનો નાશ કરવામાં સંપૂર્ણ સફળતા આપવા ની ઇચ્છા તેઓએ દર્શાવી છે.

તા. ૧ સપ્ટેમ્બરે ૧૯૪૦ ના રોજ કલકત્તાની ફેડરેશન મુજબ કેટલાક ઉપરે ચાલતા યુદ્ધ કેમના બાબતમાં કોંગ્રેસ સમક્ષ કરેલા નીવેદનમાં નોન યુરોપીયનોના વિષયનું રજુકરનાર તરીકે કરેલ છે, તેમાં કેટલુક જણાવ્યું હતું.

"આ યુદ્ધને બધાય યુદ્ધનું આ ફેસીસ્ટવાદનો પરાજય કરી લોકશાસનવાદ નું રક્ષણ કરવું એ આપણું કર્તવ્ય છે. આપણે નોન યુરોપીયન પ્રજાને સંપૂર્ણ આત્મ નિર્ણયનું લોકશાસનવાદના હક્કો આપવામાં આવે, અને હીંદુસ્તાનના સૈનિકોને તાત્કાલ બ્રીટીશ સામ્રાજ્યના સ્થાનીક પ્રજાઓને સંપૂર્ણ સ્વતંત્રતા આપવાનો આવે. આ પ્રમાણેનું હક્કો બધાને આપવામાં આવે ત્યારેજ આપણે માની શકાએ

આ યુદ્ધ લોકશાસનવાદના રક્ષણ માટે અને નાઝી આક્રમણ સામ્રાજ્યવાદને માટે લડવામાં આવે

લખનાર : નાઝીવાદી

છે અને તેમ થાય તેટલે એ નાઝી સામ્રાજ્યવાદ પ્રથાના રક્ષણ માટે નોન-યુરોપીયન પ્રજાને માટે કોઇ પણ ભોગ આપવા કોઇ પણ બલીદાન આપવા તૈયાર નથી."

સોવીયેટ યુનીયનમાં આવીજ રહેતો પ્રત્યક્ષીન દેખાયો અને તેઓને સ્પષ્ટ અને કટ્ટરવાદ ઇચ્છન આગવાની બાબતો તેઓને સીધેજ રશીયાના કામદારો અને ખેડુતો તેમની સ્વતંત્રતા ઉપર કબજો આ યુદ્ધની સામે દરદીબાથી અપૂર્વ બહાદુરીથી અને અજોડ હીંમતથી સામનો કરવા પ્રેરાયા છે. એ સ્થિતિ બધા અને પ્રેમથી જ ઉત્પન્ન થાય છે અને તેમને આ યુદ્ધમાં પોતાના સ્વાર્થનું રક્ષણ કરવાનું જણાય છે.

આ યુદ્ધ આક્રમણ સામેની બધાની મુખ્ય બાબતોમાં તેમને કટ્ટર મત ઓ નોન-યુરોપીયનો તે કહેતા કે અને તેઓ તેમને બાબતો આપે કે ફેસીસ્ટવાદની સ્થાને તેમના બજાવવા અધિકારમાં તેઓ તેમની પકડ રહી

ફેસીસ્ટવાદ ના સ્થાને અને લોકશાસનવાદના રક્ષણ માટે ખરી અસરકારક રીતે કરવાનો માર્ગ નોન યુરોપીયનોને માટે બધા એજ છે કે તેમણે સ્વતંત્રતા કરવું અને લોકશાસનવાદના સંપૂર્ણ હક્કો લાદેની બધાની સાથે બાબતોમાં

તેઓએ હકીકતને જણાવું જોઇએ કે આજે લોકશાસનવાદના હક્કો માણીએ છીએ અને હવેથી બધા તેનું રક્ષણ બાબતો પુરા બાબતો કરવા તૈયાર છીએ. સાકેપ આફ્રિકાના બાબતો ફેસીસ્ટ બાબતોનો એકદમ બહાર કરવાની તેઓએ માગણી કરવી જોઇએ.

બ્રીટનના લોકસમુહની સાથે બધી તેમણે બ્રીટીશ સરકારને જણાવવું જોઇએ કે સોવીયેટ રશીયાને બદદ કરવાનું બધા કોઇપણ બાબત નથી: પણ બાબત કોંગ્રેસ ઉપર આવે, એ જોઇએ. યા બોલ્શેવીકોના બાબતોજ કામ કરવાનું નથી. જો નાઝીવાદનો નાશ કરવો હોય તો કોમને બધારે સક્રીય કામની જરૂર છે. કેમ્યુની દુરદર્શક બ્રીટન ના આક્રમણ બાબતમાં ગોળગોળ ખુલાસાઓ અને છેલ્લાકના બાબતોની મુલીવાદીઓનો વર્ષ દુરદર્શને સંસ્થાપવાની નીતી જે ચાલી રહી છે તેનાથી લોકોના દીલમાં જે બાબતો અને બાબતવિષાલ પેદા થાય છે તે દુર કરવાને વધુ બાબતકારીક બાબતોની જરૂર છે. ફ્રાંસનો વિશ્વાસઘાત એટલો કટ્ટર અને નાબુદ છે કે તે સહેલાઇથી બાબી શકાય એમ નથી. યુ. સ્વર્ગીયની સરકારે નીચેની જરૂરતો બાબલમાં મુકે તાજ એ બાબતોબાબત દુર ન કરે.

૧. સોવીયેટ યુનીયન સામે એક બીજાને મદદ કરવાના કરાર કાઢીને બધા જોઇએ.

૨ કોંગ્રેસનાને સંપૂર્ણ સ્વતંત્રતા અને સ્વરાજ્યનો ૬ અર્ધ સંસ્થાનો પ્રજાઓને લોકશાસનવાદના સંપૂર્ણ હક્કો આપવા જોઇએ.

૩ મજુરોના બાબતોને બાબતોની બાબતોની અને તેમની જીવન સ્થિતિમાં સુધારો થવા જોઇએ.

૪. લોકસમુહનું બાબું પ્રતિનિધિત્વ ધરાવી શકે એવી લોકબાબ્ય સરકારની બાબના કરવી જોઇએ.

આ નોન-યુરોપીયનોનો માગ દેખાવ જોઇએ અને બધા બધી તે સંપૂર્ણ રીતે બાબત સામને આવે બાબતમાં આવે બહિષ્કાર બધી તેને માટે નોન યુરોપીયનોની સહાય બાબુ હશે જોઇએ.

ટ્રાંસવાલની લડત

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન પ્રોગ્રેસ નેશનલીસ્ટ મુકામે પેસીવ રીઝીસ્ટન્સ કાઉન્સીલ તરફથી જુલાઇ તા. ૧ લીના ઓફ ગુએસ્ટીન કાલ્લામાં આપ્યું હતું જેમાં નીચે પ્રમાણે જણાવવામાં આવ્યું છે: [1]

મે તા. ૧૨ મીથી ગેઝેટેડ કરે આગળ જે રટોલો ઓઢવા લાં વગર લાયસેન્સ કઢવા વેચનારા સત્યાગ્રહીઓ સામે સરકારે ઉંચું પગલું ભરવાનો ઠરાવ કર્યો છે. જે સત્યાગ્રહીઓ ગેરસર્ટ ટી. નારણસ્વામી નાયક અને મહમદ સાદીકને જુલાઇ ઓગસ્ટ તા. ૬ ઠીએ કોર્ટ સમક્ષ ખડા થયા સમન્સ મળ્યા છે.

(સમન્સની નીકલ અમારા પત્ર અંકમાં પ્રસિદ્ધ કરી ગયા છીએ)

સરકારનું આ પગલું કઇ આપણી લડતને ઢીલી પાડી નહિ શકે તેને બદલે વિજય પ્રાપ્ત થાય લાં સુધી લડત ચાલુ રાખવાના સત્યાગ્રહીઓના અને દીઢા કોમના નિશ્ચયને વધારે દૃઢ કરશે. પેસીવ રીઝીસ્ટન્સ કાઉન્સીલે ચોકસ ગોઠવણો કરેલી છે જોઇએ તે પ્રમાણે અમલ કરવામાં આવશે. સત્યાગ્રહીઓએ પોતાની અટક ગિરમિટ, સ્વાર્થત્યાગ અને પોતાના સવાલની સચ્ચાઇથી જરૂર પ્રજાની સહાનુભૂતી મેળવી લીધી છે. કાલ્લાની દીઠીએ પણ ગાંધારૂર સત્યાગ્રહીઓને રટોલાપર પોતાની ફરજ બજાવતાં અટકાવ્યા નથી.

કાઉન્સીલના સેક્રેટરીએ દીઢા કોમ સમક્ષ નીચેનું નિવેદન રજુ કરેલું છે

"સત્તાધીશોએ આપણા બે સ્વાર્થત્યાગી સ્વયંસેવકોની સામે ડાઘદોસર પગલા લેવાનો ઠરાવ કર્યો છે. પોતાના રાષ્ટ્રિય સ્વમાન અને કોમના સમય હિતને ખાતર પોતાનું સર્વસ્વ હોમી દેવાને તેઓ તૈયાર થયા છે. આપણી ફરજ તેઓના પગલે ચાલ્યા રહેવાની છે એટલુજ નહિ પણ કાઉન્સીલના ખજાનદાર તેઓની જગ્યાએ આપણી લડતને એવા જરૂરસ્ત પગલા ઉપર ચલાવવાની છે કે જેથી ન્યાયને ખાતર આપણે અંત સુધી લડવાના છીએ એવો આ દેશની સરકારને ખાત્રી થાય. ગાંધી આપણે સૌ એકત્ર થઇ આગે કદમ ભરીએ અને આવેલા પડી ચુકાએ નહિ."

દક્ષિણ આફ્રિકાની પ્રજાતિના ઇતિહાસમાં પોતાનો વૈરાગ્ય દાખવવામાં દીઢી કોમ ગુજીઓની અન્ય પ્રજાઓ કરતાં પાછળ નથી રહી. દીઢીઓ રક્તબલિદાન આપે આબરૂદાર લોક તરીકે આ દેશમાં રહેવા ગાવે છે પરંતુ તેઓનું જીવન અન્યાયી અને અતિપ્રતિબંધિત કાયદાઓથી દુઃખમય અને અસહ્ય કરી દેવામાં આવ્યું છે.

દીઢીઓને નથી નાગરીકહકના હક્કો, માલોગેન્દરી અધિકારો, નથી તેઓને હકમનમાનની સ્વતંત્રતા, નથી તેઓને પોતાનું ગુજરાન કરવાની તાકો, નથી તેઓને રક્ષણ અને મારૂ જીવન માણવાની છૂટ.

પ્રત્યેક પગલે તેઓને અપમાનકારક પ્રતિબંધોનો સામનો કરવો પડે છે. દુઃખના તેઓની સ્થિતિ અછુતોના જેવી કરી દેવામાં આવી છે આવા અન્યાયોમાં અખરે શું કરવું તે એક સામાન્ય પ્રશ્ન ઉપર પડે છે

જનરલ સ્મટસે કહ્યું છે :-

"માણસ ગુલામીને કદી પસંદ તાબે નહિ થાય"

એ સૂત્ર અમે સ્વિકારીએ છીએ અમે જુલમ અને ગુલામી જીવન કદી પણ સહન નહિ કરીએ, માનુષ્યતાની તરીકના હક્કો માટે આપણે લડવાનો નિશ્ચય કર્યો છે. અમે સત્યાગ્રહના શસ્ત્ર વડે લડીએ છીએ. અન્યાયના કાયદાને અમે કદી તાબે થવાના નહિ. તેની સજા સહી લેવાને અમે તૈયાર છીએ. અમે દુઃખ ઉઠાવીશું. સોમેનો ટેકો મેળવીશું. સત્તાધીશોને અન્યાયને ખોટા કરજ પાડીશું.

સેક્રાસનગ્રિસ નાગરીક તરીકે આ અમારી ખરી સેક્રાસન માટેની લડતને ટેકો આપવાની તમારી ફરજ છે. જેથી તમારૂં પોતાનું, તમારા કુટુમ્બીજનોનું અને સમગ્ર દક્ષિણ આફ્રિકા વસાહતોનું ભવિષ્ય સુખમય થશે અમારી લડત અમે ચાલુ રાખીશું.

ફાળો

આપણી ફાળા માટે અમારી અપીલને કોમ તરફથી સુંદર ટેકો મળી રહ્યો છે. ભારત તરફ લોકોનો હાર્દિક ટેકો અને સહાનુભૂતીનું જે ઓફ ગુજસ્ચિન્હ છે. આ મહાન લડત ચાલુ રહ્યાને આર્થિક સહાયતાની તો પણ જરૂર રહેશે.

સ્વયંસેવકો

પેસીવ રીઝીસ્ટન્સ કાઉન્સીલ સમક્ષ દીઢીઓને આંખ ખોલ કરી નવયુવાનોને સ્વયંસેવકો તરીકે તુરતજ નોંધાવા જવા વિનંતિ કરે છે જેમ સ્વયંસેવકોની સંખ્યા વધારે હશે તેમ આપણી લડત વધારે મજબુત થશે.

શું તમે હસ્યું અને પાયાબંધ છપન સજાના ખુશી છો કે મનુષ્ય તરીકેની સ્વતંત્રતા ભોગવવા હકદાર છો ?

તમારા માન તમારા સંતાનોના ભવિષ્યનો આધાર આ લડતની સફળતા ઉપર રહ્યો છે.

આજે તમે તમારે પોતાને સહીસલામત ગણતા હશો પરંતુ આવતી કાલે શું થશે તેના ખ્યાલ કરો. ગાનવાંસ, સેંગ્રેગેશન, મુખત્યારો, પાસમાસી તમારી સમક્ષ ઝુકવાના કરી રહ્યા છે

આપો આ લડતમાં સોકાર્ય અને આકર્ષણથી ભાગો.

ઓફસ, શ્રી. મેદ,
સ્વયંસેવક દળના સેનાપતિ.

હિંદી પ્રધાનના નિવેદનપર ગાંધીજીના કડક પ્રહારો

હિંદી વજીર મી. ઝેમરીએ આપણી લગા માં કરેલા વાણપ્ત અને નિવેદન ઉપર પોતાનો અભિપ્રાય વ્યક્ત કરતું નીચેનું મનસુખભાઇનું નિવેદન ગાંધીજીએ પ્રસિદ્ધ કર્યું છે.

સંપૂર્ણ બેદરકાર અને અસિમ

આમ સભામાં દીઢ ઉપર પ્રશ્નોની વર્ષાનો સાંભળો અહેવાલ જે કુલપુરૂષે પોંચ્યો છે. દુઃખ અને આપત્તિને લીધે પણીવાર ગાનવીઓના હૃદય આર્દ બન્યા સાંભળ્યા છે અને તેથી તેઓ હકીકતો તરફ ધ્યાન આપે છે ખરા, પણ જોહનની આપનિએ પી. ઝેમરીને તો સંપૂર્ણ બેદરકાર અને અસિમ રાખ્યા છે. આ કારણ જ અને મારા એ અભિપ્રાયમાં વધુ મક્કમ બનાવે છે કે હીકુસ્તાને તો અમે તેના વિશે જરા તેની અહિંસક નીતીનેજ વફાદારી રહેવું જોઇએ. દીઢમાં જે રમખાણ પ્રવર્તી રહી છે અને જે હકીકતો આંખે દેખીને તાજી છે, તેના તરફ ધિક્કાર જરાસો ઉપેક્ષા દાખવીને ઝે. ઝેમરીએ બાદનાની રશીદ મેરા નથી કરી.

બ્રીટીશ કાયદાઓ અને શરમજનક દૃશ્ય

બ્રીટીશ પ્રજાને દીઢસ્તાનને શાંતિ આપવા ની વાતો તો એમણે ખુબ ચાવાળવાની કરી છે. સારે ઠરાવ અને અમદાવાદમાં જે બની રહ્યું છે તેની શું તેમને ખબર નહોતી. એ બે કરવાએ શાંતિ જાળવવા માટે કોમ જવાબદાર હતું! હું આશા રાખું છું કે, બ્રહ્માળામાં તો રવરાજ છે એ હકીકત તેઓ માટા ગોઠા ઉપર નહિ ટૂંકે એ રવરાજ કેવી કેવી કે ન હોય બનવું છે તેઓ એ પણ જાણે છે કે, આવા આમુધારી પરિસ્થિતિ માટે એ રમખાણ જેવાં પ્રમાણો પાસે તેઓ કોંગ્રેસ, લીગ - ઓ તેનું તેવા ફેરવતા હોય તો પણ કેટલી બધી ઓછી સત્તાઓ છે. હું ઘણા સંજન એવો સવાલ પૂછ્યું છું કે બ્રીટીશ અમલના આ લાંબા ગાળામાં પ્રજાને એવી નામર્દ કેમ બનાવી દીધી છે કે તે પોતાને તેવા

ગુંડાઓની પણ સામી છાતી રહી ન શકે! બોઅર તો ગુંડાઓએ આગ, ખુન, અને લુંટની બેફામ ગુંડાગીરી ચલાવવા માટે વાતાવરણ અનુકૂળ જોયું એટલા માત્રથી દેખાદેખ જાપને હલ્લો બોલ્યો પોતાનાં પરણાવ છોડીને નાઠા બાકી નાસી જનમ એ આપણા કરતા બ્રીટીશ સામ્રાજ્ય માટે ઘણુ ગૌરવભર્યું દ્રશ્ય છે.

એ લિંક સુસજ્જ હોત

સરકારના નામને લાયક એવી કોઇ પણ સરકારનું પ્રથમ કર્તવ્યજ એ હોય કે તે પોતાની પ્રજાને આત્મરક્ષણની કળા શિખવે; પરંતુ પરદેશી બ્રીટીશ સરકારને તો હીંદના નાગરિકોના આ મૂળભૂત કલ્યાણ વિષેની કોઈ ચિંતાજ નહોતી અને તેથી તેણે તો ઉલટું રાજાના ઉપયોગાજ પ્રજા પાસેથી ખુંચવી લીધા હિંદી સૈન્યને મા. એમરી કે કંમકેખાયડી અંજલીઓ આપે છે તે બધીય હીંદની ભૂમિ ઉપર તો માત્ર ઠાલીલીજ પડે છે. કેમકે કોંગ્રેસની અહિંસાને તહકાગ પુરતી બાલુએ સાધીએ તોપણ, જો હિંદ આત્મ રક્ષણ માટે પુરેપુરું સુસજ્જ હોત અને તાલીમબદ્ધ હોત અને જો હીંદ ગ્રેટ બ્રીટનનું મરણીયાત મિત્ર રાજ્ય બન્યું હોત તો હું માનીત માનું છું કે તમામ યુરોપીય રાષ્ટ્રો વિનાશ માટે એકત્ર થયાં હોત તોપણ તેમણે ગ્રેટબ્રીટનને એક આંગળીએ ન અડકાડી હોત.

બાગલા માટે બ્રીટન જવાબદાર

હીંદ રાજ્યક્રાંમ પહોંચે માત્ર અંદરોઅંદર સમજી લેવાનું છે. અને બ્રીટન તો એવા ઝોકમ

બ્રીટની બાતમણી જરૂર માન્ય રાખશે એ એકની એક વાત વારંવાર કંટાળાકારી રીતે કહીને મી. એમરીએ હીંદી બુદ્ધિમત્તાનું અપમાન કર્યું છે. મેં અનેક વખત દેખાડયું છે કે એ પહેલાને પરંપરાગત નીતીજ છે. "ભાગલા પાડો અને રાજ્ય કરો" એ તો બ્રીટનનો પ્રમત્ત અને અવિચારી મુદ્રાલેખ છે. **હીંદની પ્રજામાં ભાગલા પડયા છે, તે માટે બ્રીટીશ રાજપુરૂષોજ જવાબદાર છે અને જ્યાં સુધી બ્રીટીશ તલવાર હીંદને ગુલામીમાં જાળવી રહી હશે ત્યાં સુધી એ ભાગલા રહેવાનાજ છે.**

કુટુંબનો ઝગડો

કું કબુલ કરે છું કે કમનસીબે કોંગ્રેસ અને મુસ્લીમ લીગ વચ્ચે ના પુરી શકાય તેવા મતભેદ છે પણ બ્રીટીશ મુત્સદ્દીઓ એમ શા માટે કબુલ કરતા નથી કે એ ઝગડો તેમ તેમનો કુટુંબનો ઝગડો છે એમને બીજામાંથી અલી જવા દો અને લીગ અને બીજા બધા પક્ષો એકત્ર થવાનું પોતાના હિતમાંજ સમજશે જરૂરી અને હીંદના શાસન માટે એક ધરમધક્કુ ફેડરલ સ્કીમ ઘડી કાઢશે. એ બાબતે કોઇમાં શાંકીય નહિ હોય એ બાબતે કદાચ કોઇ બહિની પ્રકારનું અનુકરણ નહિ હોય, પણ એ કરવાનો તો જરૂર કરો કદાચ એમ પણ બને કે એ સુધા સિયતિએ મંડાયા પહેલાં આપણે આપસ આપસમાં લડવું પણ પડે. પણ તે કોઇ પણ પરદેશી મદદને ન નોતરવામાં આવે એવી ખાત્રી દોરાએ તો એ હુંદુ મુસ્લીમ પક્ષપાતિયા જેટલાજ ગાલે અને યુરોપમાં આજે ચાલી રહ્યો છે તેવો ગાતરી માણસોનો વિનાશ ન લાંબા ગાળાનો કોઇપણ દિવસ જોવોજ પડે, કેમકે એનું કારણ આંતરીક છે.

બ્રીટીશ સામ્રાજ્યના ઉપકારને સ્વીકારી આપણે સંપૂર્ણ નિરાકાંક્ષ છીએ!

સત્યની ઉપેક્ષા અને ઉંધી દારવણી

સત્યની સંપૂર્ણ ઉપેક્ષા કરીને મા. એમરી એમના અજાણ શ્રોતાઓને ઉંધે રસ્તે દોરે છે અને કહે છે કે કોંગ્રેસની "બ્રી તો બહું" અને કોણ કયાં ન નહિ" એવી હક છે. અને એમને યાદ આપવા દો કે બ્રીટીશ સામ્રાજ્યનું અનુકૂળ મરવા માટે તો કોંગ્રેસ પુરતા દરાવ સુધી નીચે ઉતરી હતા અને જ્યારે મુખ્યત્વે પુરતા દરાવ તેણે પાછો જોયો ત્યારે જે સત્તાદાર રીતે કહ્યું હતું કે બ્રીટીશ સરકાર અસારની પડીએ હીંદની આઝાદી આપી શકે કે જાહેર કરી શકે તેમ નથી અને તેથી અસાર પુરતાનો આપણે બાણી અને સેમનના સંપૂર્ણ રજાનંદયોજ સ્વીકાર માનવો જોઇએ. શું એ "બહું કે કંઇ નહિ" એવું વલણ હતું?

બ્રીટીશ એટી નીચે બીજાતું હીંદ

હીંદની સમૃદ્ધિ વિષે એમના નિવેદન માં એ ચાંચર્યું ત્યારે તો મારો શ્વાસજ અદ્ધર થઇ ગયો! હું અતુલ્યથી કહું છું કે એ તો કંઠસ્થાની વાત છે. હીંદનાં કરોડો માનવીઓ વધુ ને વધુ કરિદ્રો થતાંજ જાય છે. એમની મારો અંદાજપત્ર કંગાલ છે અને આવાનું પાલ પણ પુરતું નથી. અર્ધા એક માનવીનું રાજ્ય છે એટલેજ એ કરોડો રૂપીયાનું અંદાજપત્ર રજુ કરી શકે છે. બાકી હું હિંમતબેર કહું છું કે ભૂખે મરતાં કરોડોની સમૃદ્ધિની એમાં કોઇ સાબિતી ભરી નથી, એટલેજ નહિ પણ બ્રીટીશ એટી નીચે હીંદ બીજાજ રહ્યું છે એનો એમાં ચોકખો પુરાવો સમાએલો છે.

અમદાવાદના રમખાણો

કલેકટરની વલણપર સચોટ ટીકા

'જન્મભૂમી' નીચે પ્રગાજે લખે છે:

"અ મદાવાદના કલેકટરે અમદાવાદની વેર કમીટી સમક્ષ કરેલા એક બયાનથી અમારા જેવાના આંકમાં આંસો પ્રસીદ્ધ કરી બધા છીએ એમાં એ મુદ્દાઓ ખાસ કરીને મુલ્યવાન ગણાવા જોઇએ. એમાં એ મુદ્દાઓ મોટેથી બોલી બધા છે કે, સીનીયર બનતું બીક્ષણ મેળવેલા અને કલેકટર જેવો હોદ્દો ધરાવતો માણસ આવ બોલી શકે છે, ન બોલવે અમને બાકુ આશ્ચર્ય થયું છે

તેઓ સાહેબે કહ્યું છે કે અમદાવાદમા ફુલ્લક થયું તેમાં કુલ ૬૪ માણસ બધા અને અમુક કુલાનો બળી અને અમુક નુકસાન થયું. એ સાથે ગુજરાતના બીજાપણાનાં શહેરોને કે બધા રાતદિવસ બોળીજ થયા છે, હજારો માણસો મારે છે અને કરોડોનું નુકસાન થાય છે.

આવી મરણાત્મકતાનો તો હેતુ છે? એ સમજનું મુશ્કેલ પડે છે.

કલેકટર સાહેબના દલીલના જવાબમાં આપણે બીજું બ્યાન મુકાએ છીએ. બારો કે એક સપ્તાહમાં ૬૪ માણસો લુંટારાઓ લુટી ખુન કરી બધા. ગામના મોટા ભાગને બાળી બધા, બાન લોકોને પારાવાર નુકસાન બધું.

કલેકટર સાહેબ એનો સામે પક્ષ એજ દલીલ કરશે કે, ઓછી શું? ઝાઝાં શું? ઓછા પ્રમાણમાં નુકસાન છેવટમાંતો બધું છે!

આ કલેકટર સાહેબનો કરતુની બારતમીકતા, પ્રમાણ કે તુલનાનું કાંઇ ભાન છે કે નહીં!

આવની કાંઇ તો ચાર હુંટારા ભારી સાદી-બાત્ર કરેલો પાછે; કોટર બારેબનું કરતીબર લુંટી બાય, સાઠીબાત્ર બાણી બધ્યું, અને કલેકટર સાહેબના માણસો પકડીને ઉપાડી બધ તો?

એ સામે પણ કલકટર સાહેબ એજ દલીલ કરશે? કે બુધ્ધામાં હજારો આવ ચાલ્યો હોઇએ પકડાય ઇ, તો બેચાર પકડાણા પકડાય બધા એવો શું બધ બધું!

કલેકટર સાહેબ શું એમ માને છે કે હીંદુ-રમાનના પુર મરા બધ બધું છે બાગવું, લુંટવું, નુકસાન કરવું, એ બધો સહજાન એક તમાકો છે; અને એ નીબાવી લેવા પ્રજાએ તત્પર રહેવું જોઇએ; અને એ બાબાનારા, બુકનારા, નુકસાન કરનારા એ બધા માણસના સીકારોજ છે?

અમદાવાદમાં હુલ્લા મચ્યુ એ બનાવોમાંનો મારે ઇતિહાસની વાત છે, બધા પાછી તુરત બાદ બારી ન શકબા એ તબારે શરમની વાત છે એ બધી ઇરણ કરે મુખે બાબી બોહરી વરસગાંઠોની કરવી તે સૌથી બધારે શરમની વાત છે. અમે દીલગીર છીએ કે અમદાવાદના કલેકટર માટે બારહ્યું બાકરું સાબવું પડે છે, પણ એ સબ્બા સીવાય છુટકોજ નથી એમ અમે બાબીએ છીએ એટલેજ સબ્બું છે.

દાઝયા ઉપર ડામ

આ મુબાકેબારી સરબામણીઓ કર્યા પછી કલેકટર સાહેબે ઝબાબના ઇંઠબા કાળા બારરા કે અને તેને નુકસાન બાલા સાથે ગેરબાબની

પ્રયત્નશીલ વાતો પણ કરી છે. અમે એ વાતોને કમનશીબ કહીએ છીએ, ગેરવ્યવસ્થાપક કહીએ છીએ; અને તે એટલા માટે કે ફ્રુક્ટ તરફ આંગળી બતાવી પોતાનું માટે કે ઉપલક તરફ આંગળી બતાવી પોતાને માટે પૈસા ખાવવા માં તેઓ જેની પાસેથી કંઈ મામલી કરે છે તેની પાસેથી કશું મેળવવા તો નહીંજ પરંતુ બીજા હૃદયમાં આ યુદ્ધ તરફ કંઈકેવા અને રોષની લાગણી જન્મે કરે છે. એ વાત અપ્રકટ કે છુપી નથી કે હીંદુસ્થાનની જનતાના હૃદયમાં અંગ્રેજ સત્તા માટે કોઈ પ્રેમ કે ઉપકારવશતા ની લાગણી ઝરી નથી બલ્કે વર્ષના વર્ષોથી, આજની પરાધીનતાએ અને દરિદ્રનારાયણોના હાયહાએ આપણી પામરતાએ, હીંદી જનતાના હૃદયમાં જે લાગણી પ્રકટાવી છે તે આજે કાંઈ અજાણી નથી. એટલેજ આજિનોના નિષ્ફ કાળે તેની બદલે પાક આભારની મનોદશા

જનતામાં ઉત્પન્ન કરતાં પાર વગરની મુશ્કેલી પડે છે તે મુશ્કેલીઓમાં અમદાવાદના કલેક્ટર જેવાની આવી ગેરવ્યવસ્થાપક વાતો ઉમેરો કરે છે

કાળા બજારનું લાગ તો એ દેશ કે દુઃખી બાજુસનું દુઃખ તારવું દોહ્યું છે એની સાથેની બધી વાત અને પંચાત જુની જન્મી એના દુઃખના સહકારણો અને સ્વપ્રેરણાથી મદદ કરવા દોડી જવું. એ ઉદાહરણજ રહ્યા બાજુસનું હૃદય કેવી હશે. એના હૃદયની લાગણીના મલાદને વાળી રાખે

અમદાવાદના કલેક્ટર સાહેબનાં આવા ટેણાં પુષ્ટ વિરોધી લાગણીને ઉશ્કેરી નજરબુત કરે છે. એમણે આવી છે કે પોતાનાં આવા બાજુસોથી કલેક્ટર સાહેબ યુદ્ધવિરોધી કામ કરી રહ્યા છે"

[ગોમ આપણા હીંદ આવેના એકઝીક્યુટીવ કાઉન્સીલર સાહેબ પણ હૂંજ મુદ્દતપર અમદાવાદના કલેક્ટરના જેવોજ ગોલ્યા હતા. અમારે પુરતાં પોષણના બહાને પીનપુરોહીત્વ બાબતોના અકાળે ચતા ગરબો વિષે ગમેતે મુકારામાં ગોકળના આગેવી ચતા ગરબો સાથે તેમની સરખાગણી કરી બતાવ્યું હતું કે આ દેશ મા તેઓને કંઈ નહી તોય ૬૫ ઉપવાસ મુર્ખોના પ્રકાસ અને ભોજનના આરાધી સહીસલામતિ તો મળીજ રહ્યા કે બને માટે તેઓએ આ-ભારદી માનવું છે. આણીસ કરોડની પ્રજા પર ગોણોસો વર્ષથી નોકરશાહી ચલાવી રહેલા સીવીલીયનો પાસેથી બીજી આવાજ શી રાખવી શકાય!—આ. ઇ. ઓ.]

યુદ્ધના ખબરો

રશીયાપર જર્મનીએ હુમલો કરવાનું કારણ

મહાત્માજીનું પત્ર 'હરીજન' જર્મની એ રશીયાપર હુમલો કર્યો હોવાના ખબરો જી મળ્યો કરતા લખે છે કે, "જો હીટલરને એવી ખાત્રી હોત કે તે બ્રીટનની ઉપર સુપ્રીમ કરવી શકશે તો તેણે રશીયા તરફથી ભવિષ્ય માં હુમલા થવા તેની રાહ જોતા કરેલી નહી હોત. રશીયન સાથેની પોતાની બીનહરીફ સગાઇને કરવાને તે ઘોળી શકત, પરંતુ એવું આ કરવા કરી ને એ બતાવી આપે છે કે રશીયાના પ્રદેશોપરની જીતથી તે બ્રીટનની સામેનો હુમલો વધુ રાખવાને વધારે બળ મેળવવાના આશા સેવે છે. આ રીતે બ્રીટનને । આકસ્મીક રીતે મારી મારવા પડે છે.

બીજી તરફથી બ્રીટનને એ લાંબા પડશે કે જર્મન વીમાનો મોટા પ્રમાણમાં રશીયાપર રોકાઇ રહેશે. અને જર્મન વિમાની દળને ત્યાં મોટું નુકસાન થશે જર્મનોનો બારુદની સરંજામ ખપી જશે અને તેલ અને કાચો માલ પણ બચરાશે જશે. બ્રીટનના બાતુરતાથી ઓતુકુબ્યા ના આવી રહ્યું છે કે જર્મન સરકાર અને વીમાની દળ રશીયાને જલદી પતાવી ન દે અને હીટલરે ધાર્યું છે તે કરતા તેણે વિરોધ મુશ્કેલીઓ સહેવી પડે. વળી જર્મની આ વખત શત્રુ સામે મદી રહ્યું છે તે દરમીયાન બ્રીટન પોતાનું તેર વધારી શકશે. જર્મની બ્રીટનને નુકસાન કરી રહ્યું છે તેમાં કદાચ બદલો થશે, અને બ્રીટનના જર્મનીપરનાં અને જર્મને કબજો પ્રદેશોપરના બૂમરાણું તેર નરમો

હીટલરે રશીયા પર હુમલો કરવાનું જોખમ ખેડયું તારે આ મુખ્યથી વાતની તેને ખબર હતી. પરંતુ સંભવીત જ કે તેની આશા એવી હોય કે રશીયા સામે વખત ટકી નહીં શકે અને રશીયાના સામેનો પ્રાણ પથાયો ઉપર જર્મનોથી સમાનો બોટનો બદલો લઇ રહેશે.

રશીયન હુકમરોના સંદેશો

રેડ આર્મી મેગ્યુનીક જણાવે છે કે, ફીનીસ અને જર્મન મરારે જે હુમલાઓ કર્યો હતા તે બધા હલાવી દેવામાં આવ્યા હતા... પ્રો વીભાગ મેં સોવીયેટ ટેંકોએ જરમન ટેંકોનો ભારે સફરનો મોટા કાઢી નાખ્યા હતા પ્રથમ બાર દીવસની અંદર દરમ્યાન જર્મન બોમ્બર ૨૫૦૦ ટેંકો આમે ૧૫૦૦ વીમાનોને ગુમાવ્યા છે. ૪૫,૦૦૦ કરતા વધારે જર્મન કેદીઓ તોવામાં આવ્યા છે. ચમાર દરમ્યાન સોવીયેટ ૮૪૦ વીમાનો અને ૮૦૦ ટેંકો ગુમાવી છે, અને ૫૦૪૦ ગાબુસો ગુમાવ્યા ચર્યા છે

જર્મનીનો દાવો

હીટલરનો હેડ ક્વાર્ટર્સનો કોમાંદ' કહે છે કે જર્મન સરકારે આજે સાંજે ૬૪૮૨ સોવીયેટ વીમાનો નાશ પામ્યા છે અને બીજા દીવસે સાંજે ૨૫૮૨ સોવીયેટ વીમાનો નાશ પામ્યા છે અને ચોથા દીવસને અંતે ૬૨૦૦ સોવીયેટ ટેંકોનો નાશ થયો છે.

જુન ૨૨

૩૨૨ રેડ વીમાનો તોડી પાડવામાં આવ્યા હતા. અને ૧૮૧૧ વીમાનોનો જમીન ઉપર નાશ થયો હતો. તેજ દીવસે જર્મનોએ ૩૫ વીમાનો ગુમાવ્યા હતાં. 'ગ્રોડનો' નો પ્રાન્તમાં પણ સખત લડાઇ પછી કબજે રાખવામાં આવ્યો હતા

જુ. ૨૩.

૨૫૮૨ કરતા વધારે સોવીયેટ વીમાનો નાશ પામ્યાં છે.

જુન ૨૪

બ્રેસ્ટ લીટોવ્સ્કના કબજો લેવામાં આવ્યો. પીન્સ્ક અને કોવનોનો પણ કબજો લેવામાં આવ્યો.

જુન ૨૫

પહેલા ચાર દીવસોને અંત ૧૨૦૦ સોવીયેટ ટેંકોનો નાશ કરવામાં આવ્યો હતા, અને કુલ ટેંકોનો ૩ભાગનો નાશ કરવામાં આવ્યો હતો.

જુન ૨૬

કાનીસ્ક શહેરનો કબજો લીધો. પુર્વ પ્રાન્તોમાં સોવીયેટ ડીવીઝનને બાઇનથી ધુબાડવામાં આવી હતી. 'બેસમીસ ગ્રોડો' નામની કુમક ને સખત રીતે નુકસાન પહોંચાડવામાં આવ્યું. જર્મન મોટર કોરપોરેડા ગોટાઓ જે ફ્રેક્ટોરમ, ઝેક ટેરપીડો બોટ, અને ઝેક સબમરીનને ધુબાડી છે, કેટલાક ફીનીઓને પેરી મેથામાં આવ્યા છે અને કેદખાનેનો નાશ થયો છે. જર્મનોએ ૨૫૦૦ સોવીયેટ ટેંકો અને સંકડો મોટર વાહનોનો કબજો લીધો છે, તેમાં ૨૯ ટેંકો તો બીજા બારે પ્રકારની છે. ફક્ત ધ્રુબ્નો ની લડાઇમા ૨૨૫૫ ટેંકો, બખ્તરી ગાડીઓ જેમાં ૪૧ બધુ બારે પ્રકારની છે તે પકડવામાં આવી છે. બીલોરશીયાની પુર્વમાં જે રશીયન ટુકડીઓ ઘેરાઇ ગઇ છે, ઘોડા દીવસોમાં તેઓ તાબે થશે આમ તેમનો નાશ થશે. ૨૨ બાકી ૨૭ ની જુન સુધીમા પકડોજ મુદ્દર વિજય પ્રાપ્ત થયો છે. કેટલા બાજુસોને સરાસરી પકડવામાં આવ્યાં છે તેનો અંદાજ આપી શકાય તેમ નથી ૬૦ કેદીઓને પકડવામા આવ્યા છે. અને કુમકને બારે બુકાનની ઓજપથી પકડી છે. ૧૦૦ બંદુકો અને ૨૨૩૩ ટેંકો પકડવામાં આવી છે ઓન્ટી ટેંક ઓન્ટી એરક્રાફ્ટગન મશીનગન, મોટર વેહીકલ્સ વગેરે પુષ્કળ જથ્થા ના પકડવામાં આવ્યું છે. સાત ડીવીઝનમા ૪૧૦૦૦ રશીયન કેદીનો નાશ પામ્યા છે એટલાજ

વખતમાં જર્મનોએ કુલ ૧૫૦ દીવાનો મુકા-યાં છે.

મંજાળવાર

જર્મન સરકારે જાહેર કર્યું છે કે તેઓ જાપાનીસ-આંગ્લોપ્રસ્ત ઠરાવની જીનમાની નાબ-દીમ સરકારનો સ્વીકાર કરે છે, અને ટુંક વખતમાં તેમની સાથે રાજદ્વારી સંબંધમાં દાખલ થશે. જર્મન ઓફીસીઅલ ન્યુઝ એજન્સીને આધારે. એજન્સી ઉમેરે છે કે ઇટલીની સર-કારે પણ એજ પ્રકારની જાહેરાત બહાર પાડી છે.

જર્મન નાપાના ડયરેક્ટરોને આધારે કાલમાં ના સોશીયેટ એલમા પોતાના આખા એલચી બદલાના ગામકેસ લઈને બીજી ઓફીસ બના છે.

નેટાળની ખુબચાર

ડરબ આદિકન કેકકાકેસ તરફથી જાહેર કરવામાં આવ્યું છે કે ૨૭ મી જુને ડેમ્બાનો કબજો લેવાં બે વખારે ઇટાલીઅન જનરલો (જનરલ નાંબ અને જનરલ બાટેલો) અને બ્રીગેડીઅર જનરલ ૨૪૫ ઓફીસરો, ૧૯૪૧ ઇટાલીઅનો અને ૮૫૧ આરકારી સાથે તારબુ બના છે.

સ્ટોકસંગ્રહનો સંદેશો કાર્યબાબા બોર્ડકાસ્ટીંગ રીપોર્ટીઅને આધારે જણાવે છે કે જરવનોએ ટ્રેપલીઅાની રાજધાની રીબા કબજે કર્યું છે.

વાશીંગ્ટન અર્થમંત્રીઓ સ્ટાની બે'કોને હુકમ બોકલાબ્યો છે કે સોશીયેટ સ્ટેટની અકર સ્ટાના માણસોની અને કાલમા વસતા અકર પરદેશ માં વસતા રશીઅન નેશનાલીટીના માણસની બે કરોડ નગદ અકર રબાવર જંગમ મીલકત હોય તે બધ કરી દેવા.

જુનમા સમુદ્રમા ૨૭,૦૦૦ ટનનું ઇટાલીઅન વહાણ ટારપીડો કરવામા આવ્યું છે. આ વહાણને બે ટારપીડો લાગ્યા હતા.

રશીઅન જરકરે રશીઅાની સરહદ ઓળંગી છે, અને તે જર્મન પક્ષે લડે છે.

ફ્રીન્ચ્ડ રશીઅા સામે લડાઇમા સામેલ છે.

રશીઅન નાગીકોને મદદ કરવાનું છે. જરમન સરકારને નોર્વેમાંથી સ્વીડીશ પ્રદેશમાં થઇને ફ્રીન્ચ્ડ મુબાકરી કરવા દેવામાં આવશે જરમન રેડીઓ કહે છે કે સ્વીડનની પાર્લામેન્ટે આમ સભામાં ઉપર મુજબનો નિર્ણય કર્યો હતો.

ઇંગેરી સોશીયેટ યુનીયન સામે લડાઇમાં છે. સોશીયેટના વિમાનો હંગેરીના કેટલાક ખુલ્લા શહેરો ઉપર બોબ નાખે ચલાવ્યો દેવાથી હંગેરીને સોશી-યેટ યુનીયન વિરૂદ્ધ લડાઇ જાહેર કરવી પડી છે.

આદ્રીઅામાં રશીઅા વિરૂદ્ધમ લડવા જવા માટે સ્વયંસેવકો નોંધાવવાનું કામ શરૂ થઇ ગયું છે.

ઇટાલવામાં અારબેલી કર્કીશ રડીમર

કર્કીશ રડીમર રીપ્રહાને કોઇ અગત્યની સમા-ચારીને દુબાડી છે. સત્તાવાર રીતે એમ જાહેર કરવામા આવ્યું છે કે કોન્સ્ટન્ટ બીટીશ અમર મીત્ર રાજાની સમક્ષરીનો નજીકમાં હતી નહીં. એમ સમજવામા આવે છે કે તેમાંથી બચેલા મોટા માણસોને કરાકેસ આગળ ઉતારવામા આવ્યા છે. પણ કેટલા માણસો બચ્યા છે તે હજી બોકકસ થયું નથી. એકારાનો બોડકાસ્ટ સદેશો જણાવે છે કે રીપ્રહામાં ૧૦૦ દરબીશ નેવલ ઓફીસરોઓ ગયા બધુ મળીને ૨૦૦ પેસેન્જરો હોડકામ જતા હતા. વહાણ ઉપર ૮૨૪૨ ચાલકો હરકતો હતો અને જર્મનની અને ઇટાલી બન્ને તરફથી તેની સલામતીની ખાતરી આપવામા આવી હતી. પડાકાથી વહાણના બે ટુકડા થઇ ગયા, જેથી દરમ્ય ઓફીસર સાથેનાબોટ ઉતારવાનું કામ બની શકયું હતું અને એમ જણાવવામા આવે છે કે ૨૮ પેસેંજરોને બચાવી શકાયા હતા

મી. આઇ. એમ. ભાગા

મી. આઇ. એમ. ભાગા, સમનબોકસ, નાટાલના મી. આઇ. એમ. ભાગા સ્ટેકની પુનીવર્સીટી માં પ્રથમ કાબો તરીકની ડીગ્રી પરિક્ષામાં પાસ થયા છે અને તા ૮-૬ ના રોજ તેમને બારીસ્ટર તરીકે નું પદવિદાન બક્ષવ છે. મી. ભાગાએ શરૂઆતમાં સ્ટાની કોલેજમા અભ્યાસ કર્યો હતો. બાદ પીટ મેરીટસબર્ગ ખાતે યુનીવર્સીટીમાં તેમણે પોતાનો બી.એ. ડીગ્રી મેળવી હતી. ૧૯૦૬ માં ઇંગ્લેન્ડ પધવા વર્ષમાં બી. બાબા સારે હોનર વિદ્યાર્થીઓમાં સૌથી પહેલા આવ્યા હતા અને બરસરી મેળવી હતી. હવે તેઓ ટુંક મુદતમાં કરબાર આરંભ કરશે.

બાદ બનરવચારપર બતિબધ

બરસા યુનીયન ગેઝેટમાં યુદ્ધને અંગે બહેલા

રસીલક બરકરે રશીઅાની સરહદ ઓળંગી છે, અને તે જર્મન પક્ષે લડે છે.

ફ્રીન્ચ્ડ રશીઅા સામે લડાઇમા સામેલ છે.

રશીઅન નાગીકોને મદદ કરવાનું છે. જરમન સરકારને નોર્વેમાંથી સ્વીડીશ પ્રદેશમાં થઇને ફ્રીન્ચ્ડ મુબાકરી કરવા દેવામાં આવશે જરમન રેડીઓ કહે છે કે સ્વીડનની પાર્લામેન્ટે આમ સભામાં ઉપર મુજબનો નિર્ણય કર્યો હતો.

ઇંગેરી સોશીયેટ યુનીયન સામે લડાઇમાં છે. સોશીયેટના વિમાનો હંગેરીના કેટલાક ખુલ્લા શહેરો ઉપર બોબ નાખે ચલાવ્યો દેવાથી હંગેરીને સોશી-યેટ યુનીયન વિરૂદ્ધ લડાઇ જાહેર કરવી પડી છે.

આદ્રીઅામાં રશીઅા વિરૂદ્ધમ લડવા જવા માટે સ્વયંસેવકો નોંધાવવાનું કામ શરૂ થઇ ગયું છે.

ઇટાલવામાં અારબેલી કર્કીશ રડીમર

કર્કીશ રડીમર રીપ્રહાને કોઇ અગત્યની સમા-ચારીને દુબાડી છે. સત્તાવાર રીતે એમ જાહેર કરવામા આવ્યું છે કે કોન્સ્ટન્ટ બીટીશ અમર મીત્ર રાજાની સમક્ષરીનો નજીકમાં હતી નહીં. એમ સમજવામા આવે છે કે તેમાંથી બચેલા મોટા માણસોને કરાકેસ આગળ ઉતારવામા આવ્યા છે. પણ કેટલા માણસો બચ્યા છે તે હજી બોકકસ થયું નથી. એકારાનો બોડકાસ્ટ સદેશો જણાવે છે કે રીપ્રહામાં ૧૦૦ દરબીશ નેવલ ઓફીસરોઓ ગયા બધુ મળીને ૨૦૦ પેસેન્જરો હોડકામ જતા હતા. વહાણ ઉપર ૮૨૪૨ ચાલકો હરકતો હતો અને જર્મનની અને ઇટાલી બન્ને તરફથી તેની સલામતીની ખાતરી આપવામા આવી હતી. પડાકાથી વહાણના બે ટુકડા થઇ ગયા, જેથી દરમ્ય ઓફીસર સાથેનાબોટ ઉતારવાનું કામ બની શકયું હતું અને એમ જણાવવામા આવે છે કે ૨૮ પેસેંજરોને બચાવી શકાયા હતા

માટે જરૂરી જણાય તેવા સઘળા વસ્તુઓના ઉપયોગ પર અંકુશ મુકી શકશે.

ખેડૂતોને ચેતવણી

જોહનીસબર્ગમાં મેજીસ્ટ્રેટ કોર્ટમાં કરાયેલા બાવો કરતા વધારે બાવો બેનારા વેપારીઓને સજા કરતા મેજીસ્ટ્રેટ મી. હમફ્રીઝે ચેતવણી આપી હતી કે બાવેકયમાં દુકાને બહારે કેદનીજ સજા કરવામા આવશે. ચેન કેનાલને કેનાલના પાસેટ નો ભાવ ૮૫ પેની કરવામા હતા તેની ૬ પેની લેવા ગારે પા. ૩-૧૦-૦ નો દંડ અથવા ૧૪ દિવસની કેદની સજા કરવામાં આવી હતી. મહમદ મુસાને ચાર ગુના માટે કુલ પા. ૨૦ નો દંડ અથવા ૨૮ દિવસની કેદની સજા કરવા માં આવી હતી તેણે ગોલ્ડન સીરપના ટીનની બા પેનીને બદલે ૬ પેની લીધી હતી. મન લાઇટ શોપના કબજા લાટાની ૪ પેનીને બદલે ૬ પેની, કનેકસ્ન મીલની ૪ પેનીને બદલે ૬ પેની લીધી હતી અને બે આલેસ પાસેટ વાની બાંધ પેનીને બદલે ૬ પેની લીધી હતી. મહમદ મુસાએ જણાવ્યું કે તેને બાવો કરવામા હતા તેની બબર નહોતી. તેની પાસે કરવામા આવેલાનું લીસ્ટ નહોતું તેની પાસે પા. ૬૦ નો સ્ટોક હતો. મહમદ મજપને પા. ૧૫ અથવા એક માસની સજા કેદની સજા અને તેના એસીસ્ટન્ટ અલી મીયાંને ચાર ગુના માટે પ્રત્યેક માટે પા. ૬ નો દંડ અથવા ૧૮ દિવસની કેદની સજા થઇ હતી

ખ્રીસ્તીવાદનો દંભ

વેરુલામ્સ્ટ (ટ્રાન્સવાલ) ના બી. જે. ૭૭ વર્ષીય ઓમ. બી. એ જાહેર કરતા જણાવ્યું હતું કે જનરલ સ્મટસના અનુયાયીઓ બ્રીટન સોશીયેટ યુનીયનનું મીત્ર બન્યુ છે તેથી બદ્ર રાજ્ય તો નહિજ પણ બ્રીટન બ્રીસ્તીધર્મને માટે બદી રહ્યું છે એ વસ્તુ હવે કોઇ પણ માના શકશે નહિ. બ્રીટને દક્ષિણ આફ્રિકાના દેવોનો તો સરબીંદા કર્યો છે અને હવ પોતે સોશીયેટ યુનીયનના સાથી તરીકેનું ખરે રહાન લીધું છે. સંભાવના છે કે યુનીયનની બસારીકો બાદ એની ચાલી સરહદ ઓ દિવસ ગોરકોબા હતી

નબરેલીના ઉમરાવના ખુનના આરોપ માંથી છુટી ગયા

સર હેનરી બ્રીટન જબન પર જાનુબારી ના ૨૬ મીની રાતે બબુનના ઉમરાવ બાર્ન ઓફ ગ્રેરોલના ખુનનો આરોપ મુકાયો હતો તેમને નિર્દોષ ઠરાવી છોડી મુકવામા આવ્યા છે. જબુરીએ પણ લગભગ ૩૫ મીનીટ વિચાર કર્યા બાદ ચુકાદો આપ્યો હતો. કેસ લગભગ પાંચ અઠવાડીયાં ચાલ્યો હતો અને એડીનબરણના બબુનના ઓફીસરોને રોકવામાં આવ્યા હતા. બેનીયાના ત્રણ જરટીસ મર એડવર્ડ ગ્રેરીકને ચુકાદો આપ્યો હતો. સર ફ્રાન્સ બ્રીટને ચુકાદો સાબળવા બાદ બોલીસે તેમજ કેદખાનાના અધીકારીઓએ પોતાના તરફ બતાવેલી સજ્જનતા અને દિલસોજી માટે જરજ દ્વારા તેઓનો આભાર દર્શાવ્યો હતો

વખતમાં જર્મનોએ કુલ ૧૫૦ દીવાનો મુકા-યાં છે.

મંજાળવાર

જર્મન સરકારે જાહેર કર્યું છે કે તેઓ જાપાનીસ-આંગ્લોપ્રસ્ત ઠરાવની જીનમાની નાબ-દીમ સરકારનો સ્વીકાર કરે છે, અને ટુંક વખતમાં તેમની સાથે રાજદ્વારી સંબંધમાં દાખલ થશે. જર્મન ઓફીસીઅલ ન્યુઝ એજન્સીને આધારે. એજન્સી ઉમેરે છે કે ઇટલીની સર-કારે પણ એજ પ્રકારની જાહેરાત બહાર પાડી છે.

જર્મન નાપાના ડયરેક્ટરોને આધારે કાલમાં ના સોશીયેટ એલમા પોતાના આખા એલચી બદલાના ગામકેસ લઈને બીજી ઓફીસ બના છે.

નેટાળની ખુબચાર

ડરબ આદિકન કેકકાકેસ તરફથી જાહેર કરવામાં આવ્યું છે કે ૨૭ મી જુને ડેમ્બાનો કબજો લેવાં બે વખારે ઇટાલીઅન જનરલો (જનરલ નાંબ અને જનરલ બાટેલો) અને બ્રીગેડીઅર જનરલ ૨૪૫ ઓફીસરો, ૧૯૪૧ ઇટાલીઅનો અને ૮૫૧ આરકારી સાથે તારબુ બના છે.

સ્ટોકસંગ્રહનો સંદેશો કાર્યબાબા બોર્ડકાસ્ટીંગ રીપોર્ટીઅને આધારે જણાવે છે કે જરવનોએ ટ્રેપલીઅાની રાજધાની રીબા કબજે કર્યું છે.

વાશીંગ્ટન અર્થમંત્રીઓ સ્ટાની બે'કોને હુકમ બોકલાબ્યો છે કે સોશીયેટ સ્ટેટની અકર સ્ટાના માણસોની અને કાલમા વસતા અકર પરદેશ માં વસતા રશીઅન નેશનાલીટીના માણસની બે કરોડ નગદ અકર રબાવર જંગમ મીલકત હોય તે બધ કરી દેવા.

જુનમા સમુદ્રમા ૨૭,૦૦૦ ટનનું ઇટાલીઅન વહાણ ટારપીડો કરવામા આવ્યું છે. આ વહાણને બે ટારપીડો લાગ્યા હતા.

મી. આઇ. એમ. ભાગા

મી. આઇ. એમ. ભાગા, સમનબોકસ, નાટાલના મી. આઇ. એમ. ભાગા સ્ટેકની પુનીવર્સીટી માં પ્રથમ કાબો તરીકની ડીગ્રી પરિક્ષામાં પાસ થયા છે અને તા ૮-૬ ના રોજ તેમને બારીસ્ટર તરીકે નું પદવિદાન બક્ષવ છે. મી. ભાગાએ શરૂઆતમાં સ્ટાની કોલેજમા અભ્યાસ કર્યો હતો. બાદ પીટ મેરીટસબર્ગ ખાતે યુનીવર્સીટીમાં તેમણે પોતાનો બી.એ. ડીગ્રી મેળવી હતી. ૧૯૦૬ માં ઇંગ્લેન્ડ પધવા વર્ષમાં બી. બાબા સારે હોનર વિદ્યાર્થીઓમાં સૌથી પહેલા આવ્યા હતા અને બરસરી મેળવી હતી. હવે તેઓ ટુંક મુદતમાં કરબાર આરંભ કરશે.

બાદ બનરવચારપર બતિબધ

બરસા યુનીયન ગેઝેટમાં યુદ્ધને અંગે બહેલા એમરજન્સી રેગ્યુલેશન્સમાં એક સુધારો દાખલ કરવામા આવ્યો છે જેની રૂએ વેપાર અને ઉદ્યોગ બંધ કરીને કોઇ પણ માણસની બાબતપર અને જણ્ય જાનનો માલ કે જણા કોઇ પણ યુદ્ધ કે જેમાં યુનીયન રોકાયેલું હોય, તેને માટે જરૂરી હોય એવી કોઇ પણ વસ્તુઓનો ઉપ યોગ કરવા હોય તેના બાબતપર અંકુશ અને પ્રતીબંધ મુકવાની સત્તા બાપવામા આવી છે. જણાવવામા આવ્યું છે કે આ સત્તાથી બંધીને માણસો જેવી વસ્તુ જેવી બાબતને માટે જરૂર હોય અને તેની બાબતને લીધે યુદ્ધ પ્રયત્નમાં હરકત આવવાનું સંભવ હોય તેવી વસ્તુઓનો પણ ઉપયોગ કરવા રોકવાની સત્તા રહેશે. બાબે બબરે જરૂર જણાશે બારે આવે બંધી મુકવાના બધને

બારે જરૂરી જણાય તેવા સઘળા વસ્તુઓના ઉપયોગ પર અંકુશ મુકી શકશે.

ખેડૂતોને ચેતવણી

જોહનીસબર્ગમાં મેજીસ્ટ્રેટ કોર્ટમાં કરાયેલા બાવો કરતા વધારે બાવો બેનારા વેપારીઓને સજા કરતા મેજીસ્ટ્રેટ મી. હમફ્રીઝે ચેતવણી આપી હતી કે બાવેકયમાં દુકાને બહારે કેદનીજ સજા કરવામા આવશે. ચેન કેનાલને કેનાલના પાસેટ નો ભાવ ૮૫ પેની કરવામા હતા તેની ૬ પેની લેવા ગારે પા. ૩-૧૦-૦ નો દંડ અથવા ૧૪ દિવસની કેદની સજા કરવામાં આવી હતી. મહમદ મુસાને ચાર ગુના માટે કુલ પા. ૨૦ નો દંડ અથવા ૨૮ દિવસની કેદની સજા કરવા માં આવી હતી તેણે ગોલ્ડન સીરપના ટીનની બા પેનીને બદલે ૬ પેની લીધી હતી. મન લાઇટ શોપના કબજા લાટાની ૪ પેનીને બદલે ૬ પેની, કનેકસ્ન મીલની ૪ પેનીને બદલે ૬ પેની લીધી હતી અને બે આલેસ પાસેટ વાની બાંધ પેનીને બદલે ૬ પેની લીધી હતી. મહમદ મુસાએ જણાવ્યું કે તેને બાવો કરવામા હતા તેની બબર નહોતી. તેની પાસે કરવામા આવેલાનું લીસ્ટ નહોતું તેની પાસે પા. ૬૦ નો સ્ટોક હતો. મહમદ મજપને પા. ૧૫ અથવા એક માસની સજા કેદની સજા અને તેના એસીસ્ટન્ટ અલી મીયાંને ચાર ગુના માટે પ્રત્યેક માટે પા. ૬ નો દંડ અથવા ૧૮ દિવસની કેદની સજા થઇ હતી

ખ્રીસ્તીવાદનો દંભ

વેરુલામ્સ્ટ (ટ્રાન્સવાલ) ના બી. જે. ૭૭ વર્ષીય ઓમ. બી. એ જાહેર કરતા જણાવ્યું હતું કે જનરલ સ્મટસના અનુયાયીઓ બ્રીટન સોશીયેટ યુનીયનનું મીત્ર બન્યુ છે તેથી બદ્ર રાજ્ય તો નહિજ પણ બ્રીટન બ્રીસ્તીધર્મને માટે બદી રહ્યું છે એ વસ્તુ હવે કોઇ પણ માના શકશે નહિ. બ્રીટને દક્ષિણ આફ્રિકાના દેવોનો તો સરબીંદા કર્યો છે અને હવ પોતે સોશીયેટ યુનીયનના સાથી તરીકેનું ખરે રહાન લીધું છે. સંભાવના છે કે યુનીયનની બસારીકો બાદ એની ચાલી સરહદ ઓ દિવસ ગોરકોબા હતી

નબરેલીના ઉમરાવના ખુનના આરોપ માંથી છુટી ગયા

સર હેનરી બ્રીટન જબન પર જાનુબારી ના ૨૬ મીની રાતે બબુનના ઉમરાવ બાર્ન ઓફ ગ્રેરોલના ખુનનો આરોપ મુકાયો હતો તેમને નિર્દોષ ઠરાવી છોડી મુકવામા આવ્યા છે. જબુરીએ પણ લગભગ ૩૫ મીનીટ વિચાર કર્યા બાદ ચુકાદો આપ્યો હતો. કેસ લગભગ પાંચ અઠવાડીયાં ચાલ્યો હતો અને એડીનબરણના બબુનના ઓફીસરોને રોકવામાં આવ્યા હતા. બેનીયાના ત્રણ જરટીસ મર એડવર્ડ ગ્રેરીકને ચુકાદો આપ્યો હતો. સર ફ્રાન્સ બ્રીટને ચુકાદો સાબળવા બાદ બોલીસે તેમજ કેદખાનાના અધીકારીઓએ પોતાના તરફ બતાવેલી સજ્જનતા અને દિલસોજી માટે જરજ દ્વારા તેઓનો આભાર દર્શાવ્યો હતો

જગતમાં સ્ત્રીનું સ્થાન

વડોદરાના આર્યકન્યા મહાવિદ્યાલયના ચતુર્થ દીક્ષાંત સમારંભને પ્રમુખસ્થાનેથી આપેલ ભાષણ. રેવાશંકર વલ્લભજી દેસાઈએ આપેલાં આંકડા માંથી કેટલોક અનુવાદાંશ આમ નીચે આપી એ છીએ.

"આ ૨૦મો સૈકો એટલે આંખે આખી પ્રજા પરતંત્ર. આ જ સૈકો એટલે આંખે અજ્ઞાન સૈકો એટલે આંખે આખી પ્રજા અજ્ઞાન—આ સૈકો એટલે સંસ્કારહીન એટલે આંખે આખી પ્રજા સંસ્કાર-હીન—આ સૈકો એટલે નીર્ધન એટલે આખી આખી પ્રજા નીર્ધન—આ એટલે સમગ્ર સંસ્કૃતિનું કેન્દ્ર, એની આસપાસ સૃષ્ટિ ફરતી છે એવા સ્ત્રીજાતિ જેવા ભાગની પ્રજાને મારો પ્રશ્ન છે. હીંદ સ્વતંત્ર છે? હીંદનું જ્ઞાન કયું છે? હીંદના સરકારને કાજ ગજાવનારી સંખ્યા કેટલી છે? હીંદની શક્તિનો ફરીકાર આપ છે? આજે, હીંદને કોણ સાંભળે છે આજે? સત્તા હાથમાં પડેલા આવવા માટેની લાયકાત મેળવવામાં પડેલું સેંકાણી પારકા મજબૂત હાથમાં રહેલી સત્તા-ની વહેંચણીજાજ—વહેંચણીની કલ્પનાજાજ—લાંબી પહોંચા હીંદ મુસ્લીમોને મારો પ્રશ્ન છે. એટ પીસ્ત ઉપર મોખરે રહીને કરી રહેલા હીંદ પાકીઓને બહારના હસ્તું અજાનું પાયાપરમાં પ્રાણનો અવાજ આવી રહ્યું છે હીંદ પરતંત્ર છે! હીંદ અજ્ઞાન છે! હીંદ શોષ્ટતાહીન છે! મારણ તે નીર્ધન છે. આને એને કાંઈ સ્ત્રીં ... તેની પાસ છે તેમાં ઉપયોગ ... ... બહારના બજાર ખનાપીકોની ઇચ્છા પ્રમાણે તાના ગાળાયે થઈ રહે છે. પરતંત્ર, બહારા, શક્તિહીન અને નીર્ધન હીંદને કયા માટે કોણ હીસાબમાં લેખે?

જગતમાં આને ખાસ કરી હીંદ જેવા પરા-પીન દેશમાં સ્ત્રી વર્ગ ઉપર કારમાની કૌણ્યની બાબ બહુ મોટી છે, આ એટલે પુરૂષની સમાજ સાચવનારી, પુરૂષની સુખપાલના પોષનારી, અને પુરૂષના દીલ બહેલાવનારી આદિન માનવ સેવા કહીએ તો ચાલી શકે પણ બાપ પુરૂષની પદવી અને પુરૂષને પદવીજ કોનું રક્ષા ને મળ્યા. હીંદની સંસ્કૃતિને હમો કહીએ પશ્ચિમ આજ પણ બંદુકનો ગોરક કેમ્પ્યુટર કી ગયેલ લલચાવે છે, ગેરે છે, એટલુંજ નહીં, તેનો આજ કરે છે પર આ રસોડું મંગાવવા નીજ ઓ પ્રાયમાર અને મુખ્ય કરજ નાજી બને કારીસ્ટ કીમમુરીનાં બનાવની છે અને એ કીમમુરીનાંથી વિકસેલી રાજનીતીઓ તેને ખુલ્લે ઢોલે અપમાન પણ મુકી છે. કોઈ બાકીનું આપી બાર અપમાન બીજું ; જોઈ શકતો નથી. કુદરત તો કહે છે પુરૂષ અને સ્ત્રીએ પરસ્પરની પડખે રહેવાનું છે કોઈ કોઈ કે કાર્ય જોઈ ઉચ્ચ નીચની ભાવના માટે સર્જાયેલા નથી. પરંતુ પરસ્પરની અનિ-વાર્યતા, પરસ્પરના સુખસંવર્ધનને વફાદાર કરવા માટે સર્જાયા છે. સ્ત્રી પરત સૃષ્ટિ ચક્ર અટકી પડે છે. પુરૂષ પરત સૃષ્ટિનો અટકી પડે છે. બન્નેનું મહત્વ સરખું છે. એ કુદરતે રોમરી મોકાણીને કહે છે. રસોડું અને ઘર એજ-નીનો પ્રદેશ દોષ તો પણ એ ઘર કે એ રસોડાની રચનામાં માનવ જીવનની સાર્વત્રીક રચના સમા-યેલી છે, અને ઘર કે પરમુદ્રની આસપાસ રેલું જગત રચ્યું. કેવી માનવતા રચવી એનો પોજનાનો અધીકાર પુરૂષના જેટલોજ સ્ત્રીને છે. આટલું આપણે સમજી સકીએ તો આજ કે એના કરતાં જગત ઘણાયે ચારૂ દેખાઓ આ આધકારે બનશે અને ધારીએ તો પુરૂષમાં પરિણામ પામતી પુરૂષ પ્રકૃતિ વધારે કોમળ અને માનવતાકારી બને.

આ અધિકાર સમજવા અને મેળવવા મારે જ્ઞાનની જરૂર, શક્તિની જરૂર, બાળિકાઓને, જ્ઞાન આપવાની પ્રત્યેક વ્યવસ્થા આજ તો આવકાર પાત્ર છે. જ્યા સાનજ નથી ત્યાં જ્ઞાનનું પ્રકાશ પડે તે પ્રકારે પારે એ ઉચ્ચતા ધોરણ છે.

૩૮મી વર્ષગાંઠ

૨૮-૬-૪૨ ના રોજ પનજી રામજી ચોહાણ ની ૩૮ મી વર્ષ ગાંઠ ઘેરબેઠાંમાં આવી હતી જે પ્રસંગે કુટુંબનાં-પરિવાર સાથે પસુ હતું. કુટુંબના સર્વે ખાસ ખાસ્સોને આમંત્રણ આપવામાં આવ્યું હતું. એ મુજબ પ્રસંગે શ્રી. પનજીભાઈએ નીચે પ્રમાણે દાન કર્યું હતું :

સહકારના સાધીકાના સરણે રૂા. ૧૦. રાષ્ટ્ર ગુરૂકુળ કુમ. પ. કન્યાશાળા પાછળ રૂા. ૫, નવસ્યાત ગ્રંથસહાયક ફંડમાં રૂા. ૫, ડરેકોની નાકાના મોગો સુધારા પરિવહન રૂા. ૧૦ 'હિંદનેસ્થુ' વાંચવા રૂા. ૫, અનાથાશ્રમ સુરત રૂા. ૫, કુમાર મોગો કર્મશાળા રૂા. ૫, સરત જીલ્લા મોગી પરિષદ રૂા. 'સાધારણ' ગાંધીજી રૂા. ૨, રકતપિત્તીયા હોસ્પીટલ રૂા. ૫, બેન કંકુને (સુરત) રૂા. ૧૦, 'ઇન્ડિયન ઓપીનિયન' રૂા. ૧૦, કરણના આરી મોગી મંડળને પા. ૨, ક્ષત્રિય મોગા મંડળ (પિંદાંબીજાંબેગ) રૂા. ૫ બધાને આશ્રમોગી નાકુમ ગોગા મંડળ (કેપટાઉન) રૂા. ૫

કરણના આર્યો જ્ઞાતિ ભાઈઓને અરજ

આપણા કરણના પસાત તમામ મોગી જ્ઞાતિ ભાઈઓને જણાવવામાં આવે છે કે, શ્રી. પનજી રામજી ચોહાણનો ૩૮ મો વર્ષગાંઠ તીથિ મુજબ ૨૮-૬-૪૨ ના રોજ ઘરમેલા જ્ઞાતી ભાઈઓએ અંગ્રેજ હીતચ્છુ મંડળની પુનરચનાના કરવા નક્કો કર્યું છે જે વેળા કોટીરામના શ્રી. વિકમ લાલા પણ હાજર હતા. મંડળની પુનરચનાના માટે ૧૬-૭-૪૨ ના શ્રી. પનજી રામજીના મુકામે બપોરે બે વાગે મોકે એકઠા થવા કેરબું છે. મૂળપ્રશ્ન મંડળના એટલે કિકલ્યુ મંડળના હીસાબ, ગાંધીજી મૂક ને અન્ય કામના મંત્રા જેઓની પાસે પડેલા હોય તેમણે મહેરબાની કરી કેરવેલા રાખે એજ દીલસ અભ્યર્થના મોકલી દેવા.

હાજર મકેલાઓ તરફના નીમેલા જ્ઞાતિ સેવક
પનજી રામજી ચૌહાણ

નેશનલીસ્ટ ગ્રુપ ઓફ ધી ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ

ટ્રાંસવાલના હિંદીઓની એક આમ મીટીંગ રવીવાર તા. ૧૩ જુલાઇ, ૧૯૪૨ ના રોજ બપોરે ૨-૩૦ વાગે જોહાનીસ-બર્ગ ૫૦ કોકસ સ્ટ્રીટપર આવેલા ગાંધી હોલમાં મળશે.

કાર્યક્રમ: (૧) સભ્યોમંડળીઓને કોર્ટમાં હાજર થવા મળેલો સમન્સ (૨) શ્રી. સીદાતનો કેસમાંથી છુટકારો. (૩) કો. કાઉપર મુકાએલા અન્યાયી પ્રતિબંધો પાછા ખેંચી લેવાની માગણી.

આપણી ૮-સાકની લડતને ટેકો આપવા સૌને હાજરી આપવા વિનંતિ છે.

એનોને હાજર થવા ખાસ આમંત્રણ કરવામાં આવે છે.

આદેશ, એ. કાજલીયા,
હોનરરી સેક્રેટરી ધ ટ્રા. ઇ. કો.

ઇસ્ટ લંડન હિંદુ સોસાયટી

ઇસ્ટલંડન હિંદુ સોસાયટીની ૬૭મી વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ તા. ૨૦-૭-૪૨ ના રવીવારે સાંજે સાડા સાત વાગે સંસ્થા ના હોલમાં નીચેના કાર્યો માટે મળશે જે પ્રસંગે સભ્ય બંધુઓને ચોક્કસ પધારવા નમ્ર વિનંતી છે.

કાર્યો: (૧) વાર્ષિક રીપોર્ટ, (૨) સરવાયું, (૩) કાર્યવાહકોની ચુંટણી, (૪) પરચુરણ અગત્યના કાર્યો.

ચીનાભાઇ લલ્લુ
માનદ મંત્રી

હિંદુ કોમેટોરીયમ એસોસીએશન

હિંદુ કોમેટોરીયમ એસોસીએશનની વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ રવીવાર જુલાઇ ૧૯ તા. ૨૦ મીએ બપોરે ૩ વાજે કરબન વીકટોરીયા રોડ પર આવેલા સુરત હિંદુ એસોસીએશન હોલમાં મળશે.

કાર્યો: (૧) મીનીટસ, (૨) સેક્રેટરી અને ટ્રેઝરરનો રીપોર્ટ, (૩) કોમેટોરીયમ ની જમીન, (૪) સામાન્ય, (૫) ચુંટણી.

ટી. એન. ભુક્કા
ઓનરરી સેક્રેટરી ધ હિં. એ

ગાંધી-અમલીનંદન-ગ્રંથ હિંદીમાં

મુળ બંગાળી લેખક રાધાકુષ્ણન. આ ગ્રંથ ગાંધીજીની ૭૨ મી વર્ષગાંઠ પર ખેંટ ધરવામાં આવ્યો હતો. આ પુસ્તક હીંદી ભાષામાં છે.

કીંમત રૂા. ૩
અત્ર આફીસે ઉપલબ્ધ થશે. મંત્રી નાતાલ

હિંદ-સ્વરાજ્ય

મુસ્લીમ લીગનાં ખુલાસાનો જવાબ

શ્રી રહેમ પ્રાન્તના ભાજી વડા પ્રધાન ડૉ. ખાન સાહેબે એક નીવેદનમાં જણાવ્યું છે: "ગયે અઠીને દેઢ્ાણદ પાછા ફર્યા પછી મુસ્લીમ લીગના સરહદ પ્રાન્તમા આવેલા પાકીસ્તાન પ્રતિનીધીમંડળના એક સભ્ય નવાબ બહાદુર ગારજીએ એક નીવેદન પ્રસીદ્ધ કર્યું. પ્રતીનીધીમંડળ સાથેની મારી વાતચીતમા જે ખ્યાલોજ રપષ્ટ હતા. અમે અમારા સિદ્ધાંતોની તેઓને સમજ પાડી હતી તેમ મુસ્લીમ લીગ અને તેના તેમજ પાકીસ્તાનની મુર્ખાંદ ભરેલા યોજના વિષે આપે શું વીચારેછે છીએ તે પણ એકદીજ રપષ્ટ રીતે આપે જણાવ્યુ હતું. એ છતા "સહાસણપાદીઓ દેવા છતા અમે અપાર ધયવહાર ધૈર્યથી માટે લીગની તરફદારી કરીએ છીએ" એવી અસર નવાબ સાહેબ પર કેમ પડી તે સમજવામા આવતું નથી. દીદના મુસલમાનોને ગેરરસ્તે દોરવવા માટે જાણી જોઈને તેમણે એ નીવેદન કર્યું છે એમ હું માનુ છું. લીગ સામેના અમારા મતભેદો મુળ જુદા છે. હું પોતે તો કામ કરવાને બદલે બુમો પાડનારા લોકોની સાથે કનેદાવા કરતા મરવાનું વધુ પસંદ કરું પાકીસ્તાનને તો કનેદીએ છે કર્તવ્ય, દેશને માટે આત્મયોગ અને નિસ્વાર્થ સેવા. મુસ્લીમ લીગમાં આ કયાંથી મળે?"

કુ. ઉદીરા શું કહે છે?

કુ. ઉદીરા નેહરૂએ મુબઇમા પત્રકારોને આપેલી એક મુલાકાત દરમ્યાન બ્રીટીશ મુત્સદ્દીઓના હૃદયપરીવર્તની બાબતા પાત્ર પર પ્રકાશ પાથેો હતેા. તેમણે જણાવ્યુ હતું કે દીદ પ્રત્યે બ્રીટનની આમજનતાની સહાનુભુતી છે. બ્રીટીશ રાજકર્તાઓ સંસ્થાનીક સ્વરાજ્યની વાતેા કરે છે પણ તે પણ મેાખમ છે ને અમલમાં મુકાવાના ઢંગ જણાતા નથી. પાકીસ્તાન વીશે તો ત્યાં કામ લાયક જણાતુજ નથી. ઉપરાંત તે તો ગામ ગહાલણાની સહતનીજ બાબત છે બ્રીટનના બીજા દીદના સબળાહક સહકાર માટેાના બનાવટીયોને સ્થાન મળતું નથી.

ઇંગ્લેન્ડમાં ભારે વરસાદ

સુબાધર્યા સ્ટરના સંવાદ જણાવે છે કે મુબાઇ અને આજુબાજુના પ્રદેશમાં ગેરમોસમની અસાધારણ ઠંડીના પરિણામે મુબાઇ અને દક્ષીણ હીંદના બીજા ભાગના મુખ્ય શહેરેા વચ્ચેના તાર અને ટેલીફેાન વ્યવહાર અટકી પડયા છે. અને રેલવે વ્યવહાર પણ અટકી પડયો છે. કાલ રવાર વરસાદ પડયો હતા અને વાવાઝોડું; પણ બધુ હતું મુબાઇ નજદીક બ્રિજીંગ પાસે આ રાત એક ટ્રેઇન વરસાદ પડયો હતા અને મુબઇના એક પ્રજાજનનું જંદાન બધા રેલવાડી ના બીજા જુદા જુદા ભાગેામાં દાટા પડે છે ત્યાં ગેાદું પુર આવ્યું હતું.

અંતે અહિંસાજીજ વિજય થશે

ડૉ. પી. સુબરેાયન જેઓ ફ્રેંચેસ સરકાર વખતે મદ્રાસમાં પ્રધાન મંડળમાં હતા તેમણે જેલમાંથી તેમનેા છુટકારેા થતાં એક જાહેર ભાષણમા એવેા દ્રઢ વિશ્વાસ દર્શાવ્યેા હતેા કે ગેાડા ને ગાંધીજીની અહીંસાની નીતીને પુર્ણ વિશ્વાસથ્યા વળગી રહે અને તેમની નેતાગીરી મુજબ આલે તેા ગાંધીજીની ધારતીમાંજ દેશને આઝાદી મળી જાય. તેમણે કહ્યું કે અહીંસાથી બ્રીટીશર હાર ખાત અને ફ્રાંસ અને અન્ય દેશેાએ પેાતાની સ્વતંત્રતા ગુમાવી નથી હેાત જો ફ્રોટીશરેા ગાંધીજીની સલાહ મુજબ ચાલ્યા હેાત. તેમણે ફ્રોટીશરેાને પેાતાની સ્વતંત્રતા હેાડી દેવા નહેાતું કહ્યું પણ હીંસાનેા અહીંસાથી સામનેા કરવા સલાહ આપી હતી. ■ સુબરેાયને કહ્યું કે જાપાની સંસ્કૃતિ અહિંસા અને અરસ પરસ પ્રેમના પાયારૂપજ રચાયી છે. બ્રીટનને હાલના તંત્રથી સંતેાષ છે અને તેને ટેકેા આપે છે એવા મી. એમરીના નીવેદન સામે બેાલતાં ડૉ. સુબરેાયને જણાવ્યું કે ૧૦૦૦ માઇલ દુર બેઠા એવેા મત ધરાવવાને માટે મી. એમરીનેા હેાય કાંઈ નહી હાય. બ્રીટીશરાનના લેાકેા ને હાલનું તંત્ર સહન કરી બેસી રહ્યા હેાય તેા તે ગાંધીજીની ખોટીય સરકારની નીંદા કરનારેા એક પણ શબ્દ નહી ઉચ્ચારવાની અને પુરતના કાર્યમાં તેને જરા પણ અડચણ નહી કરવાની ખાસ સુચનાને લીધેજ તેઓ સહી રહ્યા છે.

અમેરીકા ઉઠાવવાના સંજોગમાં ફસાયલા માણસેા

બારડેાલીના કેટલાક ગૃહસ્થેા એક ગેારખ ધધેા કરતી કંપનીના દેવાળાઓમાં સડપાયાનેા રસપ્રદ કીસ્સેા બનવા પામ્યા છે. એક કંપનીએ અખબારમા જાહેરાત કરી કે તેમણે રૂપીયા એકની ૮૦ નોટનેા એવેા સંચેા શેાધી કાઢયા છે કે જેના જમતી વખતે પણ મચ્છર ઉડાડવાનેા ઉપયાગ કરી શકે અને ખાતીથી સોજાના લાભ ઉઠાવ્યા બાદ જાહેરાત વાંચી કેટલાક ગૃહસ્થેા મુબઇમા અને રૂપીયા ૪૦ ઓઢા ઉપરાંતની કંપનીને ૪૦ ટકા નેાટલવાનેા ઓર્ડર આપ્યેા. આ ગૃહસ્થેાએ એ પછી કંપનીને વારંવાર પત્રેા લખ્યા છતા કોઇ જવાબ કંપનીએ આપ્યા ન હતેા. આખરે કંપનીએ એક પત્ર લખી તેમને જણાવ્યું કે, "તમે જમતા બેસેા ત્યારે જમણા હાથે જમણું અને ડાબા હાથે મચ્છરેા ઉડાડવા. આ અમારેા સોનેરી સંદેશેા છે." આવેા જવાબ મળતાં પેલા સંચેા ગંમાવનારાઓ કુંઢા પડી ગયા.

—:o:—

૫ ર ચુ ર ણ

એક દીદી ગારીકમાં ૧૯૭૮ માં થયેલી પંડિત જવાહરલાલ અને ડૉ. ગ્રોબેલ્સ વચ્ચેની મુલાકાતનેા અહેવાલ પ્રગટ થયેા છે. શ્રીમતી વિજયાલક્ષ્મીએ એ અહેવાલને સહંતર જુઠેા ઠેરવતું જવાહરી પંડીત જવાહરલાલ ડૉ. ગ્રોબેલ્સ ને મળ્યા નથી હેાવાનું, બીટલર તરફથી તેમને ખાસ આમંત્રણ ન મળ્યું હેાવાનું, તેમજ એવેા કોઇ મંત્રણાવહાર ન થયેા હેાવાનું જણાવ્યું એક અખબારી નીવેદન પ્રગટ કર્યું" છે.

* * *

ડાકબંધીની નીતી પ્રત્ન પ્રબળમત કેળવવાના કરેલી મુબઇમા "ડાકબંધી સંઘ" રચાયવાનું નક્કી થયું છે. આ સંસ્થા ડાકબંધીના કાર્યમાં ઉપકારક બેાડી પ્રવૃત્તિઓ હાથ ધરશે. આ નવા સંઘના પ્રમુખ તરીકે મી. કનૈયાલાલ મુનશી અને ઉપપ્રમુખ તરીકે મુલજારીલાલ નંદાની નીમણુંક થઇ છે. ૧૫ સભ્યેાની એ સમીતી પણ નીમાઇ છે.

* * *

ભારતીય મતિહાસપરિષદ અંગે ડૉ. રાજેન્દ્રપ્રાસાદ કલકત્તા ગયા હતા. ભારતીય મતિહાસ ના જુદા જુદા ખંડેાના સંપાદકેાની ચુંટણીનું કામ થઇ રહ્યું છે. આ મતિહાસ ૧૦ ભાગેા માં પ્રગટ થનાર છે. દર વર્ષ તેના એક ભાગેા બહાર પડશે.

* * *

સુરતના પંદરીજ વાર ઓ. ગાંધીલા મેજીસ્ટ્રેટની નીમણુંક થઇ છે. સાર્વજનીક કાર્યકર્તાઓના દેશભરતર મી. કનૈયાલેાકરનાં પત્ની અને હીન્દુ ઓ મંડળના નારી મી. ઇંદીરાબાઇ કનૈયાલેાકર આવા ગુજરેાગારેાના કેસ ઓ ગાંધી મેજીસ્ટ્રેટ તરીકે ચલાવશે.

* * *

કલકત્તામાં રહિયા કરાંચી દરમીયાન અપીલ દીન ચલવા બદલ રૂપીયા ૨૨૪૭૬ ની ૪૫મતની નાદીનું વેચાણ થયું હતું

* * *

સુરતની મ્યુનીસીપાલીટી રૂપીયા ૨૦૦૦૦ ના ખર્ચે મજુરેાના નાસની યોજના તયારી કરે છે.

* * *

સાબરમતી જેલમાંથી ૧૯૩૦ સત્યાગ્રહીઓને મુકત પુરી ન થતા છતા જોરી જેલખાનામાં આવ્યા છે

સંગીતની મોજ સ્વર્ગીય છે

એટલાજ માટે

દરેક ઘરમાં કોઇપણ વાજીંત્રની જરુર છે

આખી દુનીયાના સમાચાર ઘરમાં બેઠા સાંભળી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**રેડીઓગ્રામ**

કાનને સંગીત અને સુમધુર ફીલ્મોના ગાયનો કુટુમ્બ સાથે વગાડી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**ગ્રામોફોન**

કુટુમ્બમાં અને મીત્રમંડળમાં ગાવા બજાવવાનું ઉત્તમ સાધન—**હારમોનીયમ**

લાકડાં કોલસાના ધુમાડાથી બચી તાત્કાળીક રસોઇ, ચા કોફી બનાવવાનું ઉત્તમ સાધન—**ઈલેકટ્રીક સ્ટવ**

ગરમીની મોસમમાં દરેક જાતની ઠંડક આપનારી ચીજો મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**રીફ્રીજરેટર**

ઉપરની ચીજો તેમજ ઇન્ડિઅન આર્ટસ કયુરીઓ માટે અમારો શો રૂમ જોવા ખાસ વિનંતિ છે.

તબલા, વાયોલીન, મેન્ડોલીન, બેન્જો, સીતાર, હીલરૂમા, ગીતાર, કાષ્ટ તરંગ.

નીચેની રીલ્મોના સેટ અવશ્ય ઘરમાં રાખવા લાયક છે

જ્ઞાનેશ્વર, સંત તુલસીદાસ, અંધેર, કંગન, ગોપાલકૃષ્ણ, નરસી ભગત, પદ્મિની, મમ્મ ઇન્ડિઆ, અછુત, ભાભી, આદમી.

રીલ્મોના સેટ—લીસ્ટ મંગાવો અને તમારું સીલેકશન મોકલો. વાજન, ગરબા, રાષ્ટ્રીય સંગીતની રેકોર્ડ પણ સ્ટોકમાં છે.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજાંઓના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ હારમોનીયમ (દરેક જાતના) યંગ ઇન્ડિઆ, મેગાફોન, હિંદુસ્તાન, ક્રચીન્સ, ઓડીયન, (ઇન્ડિઅન રેકોર્ડઝ).

ઘરાકનો સંતોષ એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

મળો યા લખોઃ

ટેલીફોન ૨૫૮૦૬ ગોશળીઆ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ,
,, રેસી. ૨૦૬૭૭ ૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

RADIO RECORD TRADING Co.

38a MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG,

and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

અાશૂ કવ્વાલ

N. 16215 માલિકે દુનીયા મેરા.
.. 16232 જો માંગે દિલસે દિલસે રખશે.
.. 16243 હલકે મે આજ ઓહમદે આજે
.. 16250 કુરબાને મુસલમાનો.
.. 16273 વેહ દીલકો તાસલી.
.. 16289 કુરબાન પદો.
.. 16227 મોહમદ આલી છનાહ—૨—૨.
.. 16205 ચોરી ચોરીસે મીલુંગી.
.. 16304 આન પડી દરબાર બલગ મોરી
.. IIN1. મક્કા મદીના.
.. IIN6. મુબારે કુબે બના.

મારૂફ કુદીરૂદ્દીન

N. 16230 નાબા પર જી કરે ઉલફત.
.. 16027 ઓ મરક કહી મે ચલ.
.. 16092 દેખા મુજે ચુલ્લુ મે.
.. 16008 આય કે દુનને જમા.
.. 16163 નામ પીર છુડા કરો
.. ... કુદરતે અલાહ.

કુખ્બે આલમ કવ્વાલ

N. 16201 બન્યા કે કાબાસે પરબર
.. 16270 ખુદા રખ્બે મેરી મુરાદ.
.. 16232 તસ્વીર મોહમદ મેરે દીલમે.
.. 16230 ઉસને કરબાન પર.
.. 16202 આગ લગાદી દીલમા મગીને.
.. .. અકરોસ મુસલમાનો

મોહમદ આલીલ કવ્વાલ

N. 16002 માયે લાગલ ખાતો જારી.
.. 16013 ગલી પીનગર.
.. 16022 અમવલ દર કોનજે.
.. 16023 યસ રબ નગરી બનવા
.. 16024 સાકી મુજે પીલા દે.
.. 16025 મોહમદ હસરેમે દુલહ બનો નીકલેગે
.. 16026 મન તુજે અગવાગે
.. .. મહમદ મુરસલ
.. .. હમારા બોરબલાલા

કાલુ કવ્વાલ

.. 16012 જો દેખુ રૂખે મુસતુફા
.. 16004 બસ મોહ પાપુ.
.. 16030 મીઠી મીઠી જાનોસે.
.. 16100 સાલમ ઉસપે હજ્સ હકને.
.. 16306 કબ્સે મેરી રોજ કિસમત જગાગ બનગી
.. .. કાસ આતમર મુજબે.

માસ્ટર અબ્દુલ રજાક

F.T. 12857 મુના સમજે યે અરમા નીકલ.
.. .. 12012 દીલમે નજરોમે યેા દુલમાને.
.. .. 12008 યે કેસે દુલહન આકેલી ચાલી.
.. .. 12213 મુજ્ય દેા જબસે તુજકેા.

કલનખાન એન્ડ પાર્ટી

F.T 12215 કે હટી કે બટે મુસા આશા તેરી ગલી.
.. .. 12860 યે તેા થીરે આપ પાર તેારે.
.. .. 12017 હમ નરકે ખાતા દૂ.
.. .. 12749 નમજમા જ હક કે આલમ પર

મોહમદ અહમદ કવ્વાલ

F.T 1740 કરકે ગુલબીયા અતાલ.
.. .. 12168 યેા ... ગુલજાર.
. 12218 આર ... કે દીલમે દુસને બસ્યા

મારૂફ અમીર બખ્શ

G.T. 1705 બહારે નરબર.
. . 1720 ય રસુલ બાદ કી ઇમાન દે
. .. . કરબ કે તું દુસમ કે તુ.

અબ્દુલ મારૂફ બાના

.. F ..... રલલ્લાહ રલલ્લાહ
.. .. યેા આપે જુલેા કે મીઠા કેને બાબે

મા. ઇકરામુદ્દીન

.. F ..... પ્યા પ્રેમ પ્રેમ પ્રેમ.
. .. . બનજન મી ઝોલી.
. .. . હાસીલ કે મુસતે બાદ કા.
. .. . દોનોકા કેમ બરાબર.
F.F. 7 મોહબ્બત હાય સે તરપા કા મીટાના
.. .. 77 સાહેબ બબરત હાસલ.
.. .. .. બાહાદુર બબરત પોલાસ
R.I. 710 બાર મહુદી કા મોહબ્બા.

બગલાગી રેકેાર્ડ

[illegible] નાલીન (૪)
. મુકેશ
. કેકબાલ
.. બાકર (૨)
.. મોકબુલ
. બહાદુર.
... ...

કરબા રેકેાર્ડ

મારીન દરબાર (૧)	નરે ઇહન (૧)
મોહન બમબ (૪)	કેકબાની બંગલ (૩)
બરાબ કુમાર (૨)	કારી સુબાનબા (૨)

દર મહીને નવા રેકેાર્ડ અમારે ત્યાંથી મળશે. જુના દર મહીને કેકસેાલ અમારે ત્યાંથી બંગાથી લેશેા.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE
COLUMBIA and "TWIN"

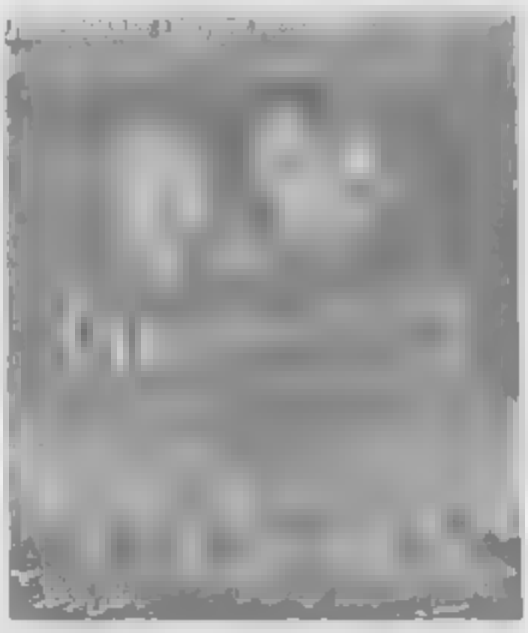
સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકૉર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીલાલ એન્ડ રાજકુમારી

N 15307 નારી જનસી જનની ન.
" 15308 અવરના ત્રાસમાં એટ ફ્રમ ઉિપ.
" [illegible] તુંકર ગંગા.
" 15311 ગણ ગૂન.

કાસ્ટમ અને સમારાધ્ય

N 15327 હું નગારી સમીક્ષા-ણીમાંના ખેલ.
" 15328 તું તો દાસને મારે સેનર
" 15331 બિપદમાં નાથ શીરપર નરસે
" 15344 રીક્ષા ગેલી રસીકને નજરમાં ખોબો નાખ્યા કરી છે.
" 15344 પ્રભુનો પડકાર આજ કે લો અને બા ૨ લે
" 15312 નબ્બાણુંનો પક્કા.

A. 1::34 બ્રાઝનો નાથ ના ૨-૨.
" 1::36 પૈ। ૧૬।.

માસ્ટર ચમ્પક એન્ડ પાર્ટી

F.T 5909 જરાજાનું [illegible]
" " 5971 મંગલ આજ પ્રભાત
" " 5953 ચરાણાના [illegible] પાસ ૨-૨
" " 5940 સાંજ પધારોને તાર
" " 5970 કલાબ્યુલ્ન ના. ૧-૨
" " 5956 મારીકોને કોઈ.
" " 5937 બાલાનું પદ.
" " 5936 હિજરત બાજ ૧-૨.
" " 5952 મુકો પાલવો.
" " 5954 પાર્ને પૂજા.
" " 5740 મુલ ગાંધુવા ૨ ગલની સાજન
" " 5727 મારવું છનેકર ૨૬૬ દોલે.

GUJARATI DRAMA SETS

બાબા કુમાર	(૭)	રેકૉર્ડનો સેટ.	પૃથ્વીરાજ કપૂરનું નાટક	(૮)	
મીના શાહ	(૭)	,, ,,	નરસંહિ મહેતા	(૭)	રેકૉર્ડનો સેટ.
રાજૂલ - દેવી	(૭)	,, ,,	લીલાનો લાસો	(૭)	,, ,,
રાકુંતલા	(૪)	,, ,,	ગજનારાયણ	(૭)	,, ,,
વીર રામા	(૬)	,, ,,	ગનાલ્ય ભારતો	(૫)	,, નાટક
રંગમનોરમ	(૭)	,, ,,	જલંધર સાથી ૨૬૬	(૨)	,, સેટ.
રોહ રામાલમા	(૭)	રેકૉર્ડનો સેટ.	શ્રીકૃષ્ણ જન્મ	(૨)	,, ,,

FILM RECORDS IN SETS

મરીજાની તોપ	(૫)	નીરમલા	(૪)	મારી આખ	(૭)	જમાના	(૭)
મામા	(૫)	મમાકેન રીંગ્સ	(૪)	૨ંગલ	(૬)	દુરગાદ	(૫)

આરતી F.T 5236 દયાળનારની આરતી F.T 5251 ની નવનાગવણની આરતી
F.T 5101 ની મહાદેવની આરતી

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. 105

"શુદ્ધ ઘી"

દરબારમાં પબ્લીક હેલ્થ ખાતાએ પાસ કરેલ એમ. જે. માદીએ જીરના જંગલનું વેરાવાજ મધુરાદાસ અદવજીની દેખરેખ નીચે બનાવેલું ગ્રામ્યનું (શુદ્ધ) ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

બાજ મારે પુછો યા કમેરા માલિક આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન
૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ,
ડરબન.

SAMJEE DEVSHI & SON
4, Cross Street,
DURBAN. 112

'Phone 2-6235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent.

16 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર અને કમીશન એજંટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોક્સ ૩૧૬.
૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ. ડરબન. 1554

M. H. DESAI.
એમ. એચ. દેસાઇ,
હોલસેલ ફ્રૂટ વેપારી.

અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ દુનીયાનના કોઇ પણ માલમાં C. O. D. થી સારૂ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 1191

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સૂટ, ડાઈનીંગ રૂમ સૂટ, ડ્રેસરોબ, સ્પ્રીંગ મેટ્રેસ, સાઈડ બોર્ડ, એક્ષ્ટેન્શન ટેબલ, ડ્રેસીંગ ટેબલ, ચેરસ, ડેસ્ક, બ્યુરોકેબીનેટ, ટીપોય સીટીંગ અને ડીનર વિગેરે. તદ્દન મીડીયમ અને ખરીદી શકાશે. અને પ્રમાણ વગર મેળવવા મુશ્કેલ નહિ.

બોડરૂમ, ડ્રેસરૂમ અને ડીનીંગ ડ્રેસર

જે કમાણી ડ્રેસરોમ તૈયાર પાસ છે તેનો રોજ કમેક તૈયાર થઇ છે. આવ ડેકરના આર્ડરો પ્રાપ્ત કરીને મંગાવેલ અને તૈયાર આરમ્ભ કર્યાશે.

L. MISTRY,

5 KORT STREET, : : : : : JOHANNESBURG.
'PHONE 33-4691. BOX 2526. 1051

ફીટીંગસ

પાવડર

ફીડી, મરડા, ખાંસી, કંજારા, માખી, વંદા વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

ફીટીંગ્સ પાવડરના ટીન વસે છે. 1111

Box 830, Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices special attention given to all up-country orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જબરદાસ્ત ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અમે અપકંટ્રીના ઓરડર ખાસ દેખરેખ રાખી સારો માલ C.O.D. યા ચઢાવીએ છીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET. DURBAN. 110

જુના અને અનુભવી ફરમાસુ મીઠાઇવાળા અને પાકેટ બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકેટ

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકેટ ઓર્ડર આપવાથી મળી શકશે.

અમારી દુકાનમાં તાજા બનાવેલું ખાવાનું તથા ચાનું કંપનીના તૈયાર મળે છે ફરમાસુ મીઠાઇ તથા કેક બનાવી આપવા, આપણે, વરસ માસાણે વિગેરે ઘરાકો અમારાં મળશે.

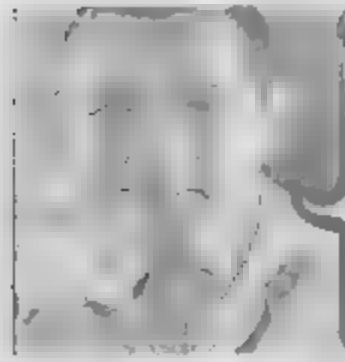
વધુ ખાતરી માટે કૃપા કરી મળોઃ

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 134 KORT STREET JOHANNESBURG. 115

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	બીજી રજની મુકામે	ઘોડુ રજની આખર	મુસલમાન રજની આખર	પારસી રજની કદમી	ગ્રીનીચ કે. મી.	સુર્યોદય કે. મી.
શુક્ર	૮	સુદ ૧૫	૮	૮	૬-૪૬	૫-૩
શનિ	૯	,, ૧૧	૯	૯	૬-૪૬	૫-૪
રવી	૧૦	,, ૧૨	૧૦	૧૦	૬-૪૬	૫-૫
સોમ	૧૧	,, ૧૩	૧૧	૧૧	૬-૪૬	૫-૫
મંગળ	૧૨	,, ૧૪	૧૨	૧૨	૬-૪૬	૫-૫
બુધ	૧૩	વદી ૧	૧૩	૧૩	૬-૪૬	૫-૬
ગુરૂ	૧૪	,, ૨	૧૪	૧૪	૬-૪૬	૫-૬

Mobiloil makes cars last *longer!*

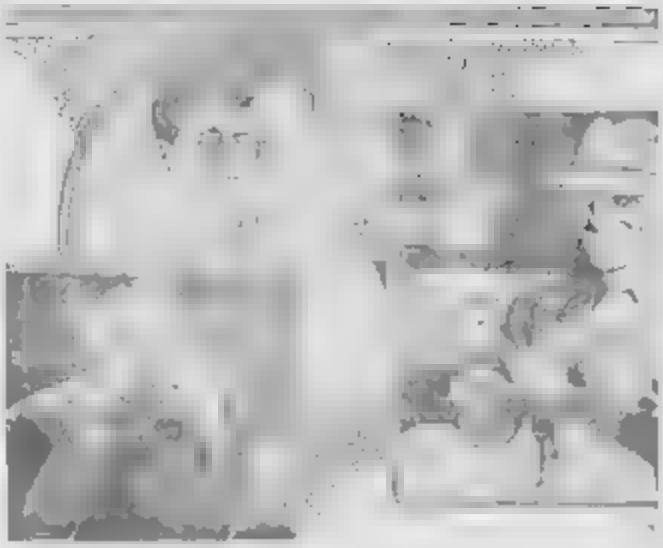
Garage man's hint saved him money

The S.A.E Numbering System—

because he knows.

SERVICE Mobil Lubrication STATION

Keep Fit this Winter!

A cup of "Ovaltine" taken at bedtime is the natural way to enjoy restful, sleep at the best time. Even when sleep is broken, "Ovaltine" will prove your best ally in helping you to resume sleep quickly and derive the utmost benefit from it.

THE "OVALTINE" MIXER AND PLUNGER

Drink delicious

Ovaltine

ઇનોઝ 'ફ્રૂટ સોલ્ટ'

તંદુરસ્તી

ના ચોક્કસ

માર્ગ છે!

માથાનો દુઃખાવો, બેચેની, અપ
ચામાંથી કાયમ એક ઝપાટે બચાવે
છે અને તે પછી ઇનોઃ ...
પીવાથી નાણુ કરી શકાય ...
ઇનોઃ શરીરના મેલી નાખો દૂર કરી
કમળાને તંદુરસ્ત રાખે છે

ઇનોઝ 'ફ્રૂટ સોલ્ટ' ઝડપી અસર
મારવા ... અને તદ્દન
સલામતીવાળુ છે અજ્ઞેય નવાઈ
કેમિસ્ટોમાંથી ... ...

ENO'S "FRUIT SALT"

The words ENO'S "FRUIT SALT" and VRUGTE ZOUT are registered trade marks
Sole Representatives HAROLD RITCHIE (S.A.) Pty. Ltd.

The "FRIENDS of INDIA" SERIES

Short biographical sketches of eminent men, who have laboured for the good of India.

Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece.

Lord Macaulay,	Lord Minto,
Sir William Wedderburn	Lord Morley,
Rev. Dr. Miller,	Sir Pherozeshah Mehta,
Lord Ripon,	Swami Rama Tirath,
Ravi Varma,	Sir Salar Jung,
Sir C. Sankaran Nair,	Henry Fawcett,
Sir Henry Cotton,	Lord Hardinge
John Bright,	Krishna Das Pal,
Lal Mohun Ghose	Edmund Burke,
Mrs. Annie Besant,	Badruddin Tyabji,
Allan O. Hume,	W. C. Bonnerji,
A. M. Rose,	Charles Bradlaugh,
Dadabhai Naoroji,	Diwan C. Rangachariar,
V. P. Madhava Rao C.I.E.,	Rao Bahadur R. N. Mudholkar,
Raja Ram Mohan Roy,	Dr. Rash Behari Ghose,
Dinshaw Edulji Wacha,	H. H. Shri Sayaji Rao Gaekwar
Ishwar Chander Vidyasagar	Kashinath Trimbak Telang,
V. Krishnaswami Aiyar,	Nawab Mir Laik Mahk,
John Surendranath Banerjea,	Benjamin M. Malbari,

Nation Building (Arms Dr...) Hindu Social Reform

Price: One Shilling Each

APPLY:
MANAGER, INDIAN OPINION,
PHOENIX, NATAL.

India-Natal Line

ઇન્ડિઆ નાટાલ લાઇન

કલકત્તા જનારી સ્ટીમર

જુલાઇ તા. ૧૫ મીના અરસામાં ઉપડશે.

૨૬ ટીરી માટે	...
... ૧૬ ચેમ્બર	...
૨૬૮૮ ટીરી માટે	...
... ૧૬ ચેમ્બર	...

કબ્જાની અદારથી આવનારા પેસેંજરોને ઠેકાણે લેવા
અમારી કાર મોકલીશું અને તેઓને મુસાફરખાને
પહોંચાડીશું.

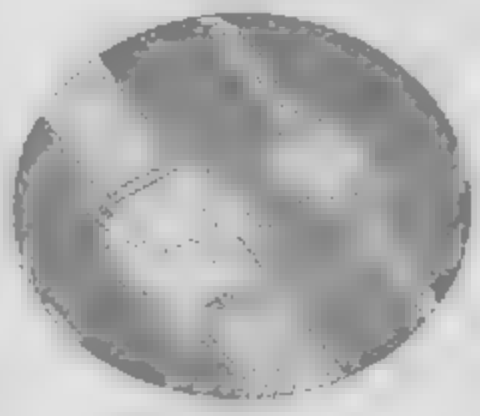
શી. ૫ ટીપાઝીટ માકડી જુદીજ કરવી.

BASSA Ltd,

Box 569, Durban. | Telegrams "CABASA." | 'Phone 22850.

ELGIN

ઘડીયાળો

અગત્યનું

અમેરીકામાં બેલ્જીઅન ઘડીયાળો ... ...
આ ઘડીયાળોના, મુદ્રા વાળો (સ્પેશ્યલ પાર્સલ) ... ...
આપવામા આવે ...

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER" -ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG
DURBAN REPRESENTATIVE
D. DAVIDSON, 720 Colonial Mutual Bldgs.,
West Street, DURBAN

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, ... Natal.

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI in 1903

No. 27—Vol. XXXIV. Friday 11th July, 1941. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE

CAPITALISTIC SYSTEM

"THE system of capitalism which condemns millions to unemployment and poverty, which creates misery where happiness should reign, which prostitutes science and invention to the deadly business of war [illegible] which allows scope for creative [illegible] to provide [illegible] would be recognised by the vast majority of the electorate as inimical to human progress. The case for Socialism would be enormously advanced. The basis for a happy and prosperous people [illegible] a powerfully expanding movement which [illegible] challenges the unjust claims of the system of capitalism and presses forward to the establishment of a Socialist order of society which alone can bring a lasting solution to the problem of the distressed and bring happiness, security and peace to all who render useful service to mankind.

—WAL HANNINGTON.

મુડીવાદી તંત્ર

"મુડીવાદી તંત્ર, કે જે કરોડોને બેકાર અને ગરીબ બનાવી રહ્યું છે, જ્યાં સુખનું સામાન્ય પ્રવર્તન હોવું જોઇએ ત્યાં દુઃખોનું પ્રવર્તન રહ્યું છે, વિજ્ઞાન અને શોધોનો મુકત રીતે ઉપયોગ કરી [illegible] પણ તેને બદલે યુદ્ધોને સાધનરૂપ બનાવી રહ્યું છે. મુડીવાદી તંત્રને ચાહનારે પણ [illegible] જ્યાં સ્વતંત્રતાને પ્રવર્તનને અવકાશ આપવામાં આવે છે, એવા આ તંત્રને માનવજાતીનો વિશાળ વર્ગ માનવ વિકાસને વિરુદ્ધ માને છે. માનવજાતની સુખ અને આબાદીની ખરેખર ખાત્રી થઇ શકશે ત્યારે આ અન્યાયી અને અંધાધુંધી ઉભી કરનારાં મુડીવાદી તંત્રનો સામનો કરનારી એક વિશાળ અને પ્રબળ ઝુંબેશ ચાલુ થશે અને સમાજવાદની સ્થાપનાને મારે ઉત્સાહ કરશે. તેમ થશે ત્યારે જ માનવજાતીમાંથી દરિદ્રતા દૂર થશે અને ઉપયોગી સેવા બજાવનારા સૌને સુખ શાંતિ અને સુરક્ષિતતા પ્રાપ્ત થશે."

—વોલ હેનીંગ્ટન.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

જુલાઈ આખરીના અરસામાં સ્ટીમર મુંબઇ જવા ઉપડશે.
સહુના તેમજ રૂા પેસેંજરો લેવામાં આવશે.

દરબન આવ્યા પછી તમારે માલ તથા મુનીપુલ ફ્રાઇનાન્સ ઇમ્યુરેશન સુરજબ નાણા સાથે લઈ જવા વિગેરે સબંધી હકીકત મળવાથી બરાબર કરી આપીશું.

ઠગીના ઉપર તમારું નામ તથા B. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રો) લીમીટેડ

હીંદી પેસેન્જર એજન્ટ.

રૂા ટીમેટ ક્લિંડ્ર વીરથી સાથે પા. ૧૭ ૧૦ ૩.
,, ,, મુસ્લીમ વીરથી સાથે પા. ૧૮ ૧૦ ૬.
,, ,, વીરથી વગર પા. ૧૪ ૧ ૩.
સેકન્ડ કલાસ સીંગલ વિરથી વગર પા. ૪૦ ૧૦ ૦.

સ્ટીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ટીકીટોના ભાડામાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

Phone 2-0432. Tel add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.
390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,
No. 4, Kort Street, Johannesburg.
'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.
Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE
——COMPANY, LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ હીંદી વીમા કંપનીએ જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસેા, કામદારોને લગતા વીમાઓ, સામટ વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતરવાની શરૂઆત છે. હીંદી કંપનીને ઉત્તેજન આપવુ એ દરેક હીંદીની ફરજ છે

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue
DURBAN
Telephone 2-5845 Con
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Loans available from £1000 and upwards at 5/ on City Properties.
શહેરની મીલ્કતોના મોરગેજ ઉપરે ૫ ટકાના વ્યાજે પા. ૧૦૦૦ યા વધુ રકમો ધીરવાની છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street.
JOHANNESBURG
Telephone 33-4475.
P. O. Box 164
Tel Add "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

શિયાળો!! એટલે ખુટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય

જો તમારે તમામ જીવનની ખરી મજાહ લેવી હોય તો આ શીયાળામાં પુષ્ટીકારક પાકો બનાવી તમારી તંદુરસ્તી સારી મજબુત અને બળવાન બનાવી દો! પણ યાદ રાખશો કે દુધકાઠીયરક ઓરડો બનાવવા માટે સારો, તાજો અને શુદ્ધ માલજ વાપરશે. અમારે ત્યાં શીયાળાના પાકો બનાવવા માટે ખાસ તાજો અને શુદ્ધ માલ આવી ગયો છે.

અમારે ત્યાં રીંગોલા, બદામ, મારેલી, પીસ્તા, પંજાબી સાલમ, સફેદ મુસલી, બારકા, ઇલાયચી, કોપરા ટાટી, ગોખરૂ અને ઉંમદા, અને બધાજ ગોપનીયી, અસલન, ગુંદર, અળસી, સાના ગોંદોના વરખ, અબરન, વીગેરે તમામ જીંદનું કરીયાણું ચોખ્ખા વાજબી ભાવે મળી શકશે.

ઉપરાંત ઠંડી ઋતુના તમામ મોસમી હમેશ સ્ટોકમાં રહે છે.

હીંદુસ્તાનમાં મશહુર થએલી સુરતની બરફી, પીસ્તા બરફી શી. ૩-૬ રતલ, બદામ બરફી શી. ૩-૬ રતલ.

મુંબઈના તરેહવાર લડ્વાઓ બદામી લડ્વો શી. ૨-૬ રતલ, સફેદ પડવાલા લડ્વો શી. ૨-૬ રતલ, રંગીન શી. ૨-૦ રતલ, મુકેદ મલાઇ લડ્વો શી. ૩-૦ રતલ ખાસરે ગાળો ભળતા

નવાબી પાઉડર: તંદુરસ્તના કોજ મધુ ભાગમાંથી બાજ જે મીનીટમાં વાળ સાફ કરી દે છે. ૪ બાટલા શી. ૩-૬ પાસલ માટે. ઓર્ડર તમામ ઓરડર આપી ખાત્રી કરી લો. દેશના ગોરડર:

P. O. BOX 709. **I. G. H. BASSA.** 153 Grey Street Durban.

Books for Sale.

The Story of Ramayana .. 8d

ESSAYS ON INDIAN ECONOMY—By Mahadev Govind Ranade. Price 4s 8d.

ESSAYS ON INDIAN ART INDUSTRY AND EDUCATION - Price 3s

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS - Price 4s

From: The Manager,
'Indian Opinion'
Phoenix, Natal.

BOOKS FOR SALE

OUT OF DUST—By [illegible] 6d

BATTLE [illegible]

[illegible]

[illegible]

Obtainable from:
The Manager.
INDIAN OPINION
Phoenix, Natal.

વેચવાના નવાં પુસ્તકો

અજબ પત્ની—સમીક નાટકવા પૈસાદારોને પૈસો કેમ ખરચવો તેની સમજ પુરેપુરી આપેલી છે કીંમત શી. ૭-૬

આદર્શ દંપત્ય જીવન—પ્રત્યેક ઓ પુરુષોએ પરણ્યા પછી જાણવા લાયક ખાનગી જ્ઞાન કીંમત શી. ૧.

જોડણી કોશ—ગુજરાત વિદ્યાપીઠ તરફથી બહાર પડેલો ગુજરાતી ભાષાનો ઉત્તમ જોડણી કોશ કીંમત શી. ૧૦-૦

બાળકોના ખેલકુદની નવલકથાઓ.

ભાગ ૧લો ૨ જો ૩ જો દરેકેકીના ફા શી. ૩-૦.

બાલ ખેલકુદ નાટક શી. ૧૫-૦.

ઘર રમત વેરા

આ ચોપડીઓ લખવાથી મળશે.

Indians In South Africa

Helots within the Empire
and
How they are Treated.

By Henry S. L. Polak

Price 2s.

To be had from:—
THE MANAGER
INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

Are You a subscriber of 'Indian Opinion' if not, Why not?

MOHANLAL VALJEE.
(INDIAN PAWNBROKER.)
112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets. 1941

P. P. BHAGAT,
Fruit Merchant

રોકડ નાણું ૧૩૮ અને પેકીંગના સાથે પેકીંગ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે:—

P. O. Box 842. 139 Brook St Durban

વેચવાના પુસ્તકો

બાળ સાહિત્ય

નવરત્ન માળા (બાળકો માટે ગીતોનો સંગ્રહ)	૧	૪
નાની મેના વાર્તા	૨	૦
પુંડરીકના પરાક્રમ	૧	૬
બાલી પુરાણ	૧	૪
૨ નારાયણ	૦	૬
બાપુની પુત્ર હરિ પુત્રનું વર્ણન	૧	૫
બાળ કુંજ વાર્તાઓ	૨	૦
બાળ કથાવલી વાર્તાઓ	૨	૦
બાળવાના બાગ ૨ જો	૧	૦
બાલવીરાંગના મહાન પુરૂષોની કથાઓ	૧	૬
ભિકારણ ધન	૨	૦
ભજનરસ (રંગીન પુસ્તક)	૦	૬
મંદુસ્થાનની બાળ વાર્તાઓ	૨	૬
મારવાડ	૧	૪
રીંછ ચોટી	૦	૬
વૃંદાવન અને મીરાંબાઈ	૧	૬
બાળ વાર્તા વિનોદ	૨	૦
બાબપુટો	૨	૬

સરકારી શાળાઓમાં ચાલતાં પુસ્તકો

	શી.	પે.
બાબપોથી	૦	૬
૨ જી ,,	૧	૦
૩ જી ,,	૧	૪
૪ થી ,,	૧	૬
૬ ઠ્ઠી ,,	૨	૩
૭ મી ,,	૨	૬

નવસુમ પાંચનબાવા

૨ જી	ચોપડી	૬
૩ જી	ચોપડી	૧ ૬
૪ થી	ચોપડી	૨ ૦
૬ ઠ્ઠી	ચોપડીના અર્ધ	૦ ૬
૬ ઠ્ઠી	,, ,,	૦ ૬
૭ મી	,, ,,	૧ ૦
૮ મી	,, ,,	૧ ૬
૯ મી	,, ,,	૨ ૦
૧૦ મી	,, ,,	૨ ૦
૧૧ મી	,, ,,	૨ ૩
ગુજરાતી દેવી દીવાન ભાગ ૧	૦	૬
અંકગણીત બાલકાવાબોધ	૨	૬
બાલવણ બોધરનું	૧	૪
પુસ્તોમા ૪ થા ધોરણની (અંગ્રેજીના ૫૬) નવી આવૃત્તિ	૨	૦
ગુજરાતનો નકશો	૨	૧

ઇસીકામૃત બાલ સેટ ૨૫ પુસ્તકો

કીંમત રૂા. ૧૨–૬.

૫ ચમાસ	બાળો અને બાળપાલનેય
ચતુર કરેણીયેા	વાર્તા
ચણીબોર પુષ્પ	વાર્તા
સોયુને બાપ કરી	બાળુ ા સોય
માણસે કહેલા	વાર્તા
તારાબેનના પાઠો	વાર્તા
રેવિરેા	વાર્તા
રેત	વાર્તા
કેંદ્ર રેખા	દ્વાળનું વર્ણન
ઇજાજંતુ	જંતુએ ા માહીતી
દેશ બાંધવા ા	વાર્તા
નીલ પુત્ર	ઉત્ક્રાંતિની માહીતી
નકલ બાવા	બાળની વાર્તા
નારંગરેા	ક્રિયાપદ ા
પેટનેા પરેા	વાર્તાઓ
બાર બાર	વાર્તાઓ
ભાગવતની કથાઓ	વાર્તાઓ
બે બાળ નાટકેા	
ફૂલપાંખેા	રમુજ
ત્રિભંગી ાનેા	
બાં રેખા	
મારવાડની સફરે ા	મારવા દેશ દર્શન
મારવા ઇતિહાસ	વાર્તા
મારવા અને ઉંટ	વાર્તા

બાળ વિનોદ બાળોપયેાગી ૨૦ પુસ્તકેાના સેટની કીંમત રૂા. ૯–૬

વેચવાના કલા ચિત્રો

કેલેન્ડર નમુનાનો સુંદર ચિત્ર સંગ્રહ

મ ગાંધાર		
ઇંદ્રા ગાંધી	૭	૬
કમ પ્રલાપ	૧	૪
રંગ રેખા	૬	૦
બાબકલ્યાણી કલા ચિત્રો	૪	૪
વેપાર ધંધા વિકાસ બાબબ્રમ	૧૦	

બીજા કેટલાક નવા પુસ્તકો

બાળ પરીક્ષોપયેાગી સાહિત્ય ભાગ ૧	૦	૬
,, ,, ,, ભાગ ૨	૨	૬
કપાસ ઉત્પન્ન (ગીજેસ)	૪	૬
ગુજરાતી રેપાઓ	૬	૦
ગુજરાતની બહાર (ગુજરાત બહારની ગુજરાતી કોલોનું)	૧	
ભારતવર્ષ બાબની ઉત્પત્તિ પુરાણ (ઉત્પત્તિ ા પ્રાકૃતિક)	૨	
ગાંધી બાબત ગુજરાતી ૬૦૦ (હોળી ગુજરાતી)	૬	૦
ભારત ધર્મ ા ઇતિહાસ (ગીજેસ)	૩	૬
બાબા અને બીજી વાર્તા	૧	૦
ઇતિહાસ બાબત (ધોરણ ગીજેસ)	૫	૦
ગીજેસનો પરિચય (હોળીનો)	૭	૦
હિંદીમેં ૬૦ બરસકા કાંગ્રેસકા ઇતિહાસ	૭	
કલેક્ટર બાબા અને બોબબ્રમનો	૫	૦
ઇબન્ત પ્રકાશ (બાબુન ઇરવરી સંબાદ)	૨	૦

આ ઓફીસે છપાએલાં પુસ્તકો

ટ્રાંસ્વાલ બાબસેન્સસ રીપોર્ટ ગેરીનેન્સ		
૧૯૬૨ ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં	૧	૬
સીતા ચનચરિત	૧	૪
ભજનના પ્રેમીનો બબરદસ્ત કાબ્યસંગ્રહ ભાગ ૧	૧	૧
,, ,, ,, ,, ભાગ ૨	૧	૬
નીતિના શ્લોકો	૧	૦
કરીર સંપત્તીનો વધારો અને તેની સંભાળ		૬
ગવેષિય		૬
પુર્ણ અને બહિમ		૬
મોકમાન્ય બાલગંગાધર તીલક તેમના મત અને વિચાર		૬
ગુજરાતા કવાસ પારસીનું જીવન ચરીત્ર		૬
મુસ્તફા કમાલ પાશાનું બાબબ્રમ		૬
મારો જેલનો બબુભવ ભેબારા ન સાંભીજ		૬
મારો જેલનો બીજો બબુભવ ,, ,,		૬
મારો જેલનો ત્રીજો બબુભવ ,, ,,		૬
એક ગલતીની કથા (મોકરેટીસનો જવાબ)		૬
મુસ્તફાજ્ઞ બાબ ગિત ા બાબબ્રમ		૬
જેલના કાબ્ય (સરદારશ્રી વબભાના ,,		૬
હાર કરાગ્રહ (ગાંધીજીએ બબેલુ)	૧	૦
બાપડા ગામે જવાની ફરજ		૬
ઇશ્વર ઇચ્છા		૬
ગુજરાતના બપારા		૬
બલ બિના બીજુ કશુ નથી		૬
કરજના કાંદરનુ વર્ણન બેા કાબ્ય		૬
નાબુસ કેટલી જાનીનો માલીક હોય		-
૬૬ ા પ્રોબ્લેટોપની વાર્તાપરથી		૧
બલમાની ગરબા		૬
ગોમાબાદીક એકટ ૧૯૦૮ ના બારા		
ગુજરાતી–અંગ્રેજ		૬
આરોગ્ય વિષે સામાન્ય જ્ઞાન ભાગ ૧ લો		૬
,, ,, ,, ,, ,, ૨ જો		૧

Indian Opinion,
Phœnix, Natal.

ગુજરાતી બાબાનું

રેમીંગટન ટાઈપરાઈટર કાયમ નવા બેરીંજ—કીંમત પા. ૪૦.
વધુ વિગત માટે લખો:
K. D. Boschhod,
Aliwal North, C.P.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 29003, Res. 24948.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" ■ SOUTH AFRICA.
141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES. BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES. Prices from 60/-, 85/-, 105/ & upwards, £20, THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up. PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 13/6, 17/- & upwards.
EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 p.L. 42 in. & 45 in. width.

Branches: 63, West Street and 10, Wick Street, DURBAN. 56, Main Street And 58, Wicks Street, VERULAM.
'Phone 40, Verulam.

દરેક સ્ટીમરમાં જયપુર તથા બિંદથી આવે છે

બનારસની કીનારવાળી અને સાદી, તેમજ બાલુચરની બુટીદાર સાડીઓ રા. ૬૦, રા. ૮૫, રા. ૧૦૫ થી માંડી પા. ૨૦ સુધીની

બનારસથી હમણાજ આવેલી છે.

કસબ ભરેલી સાડીઓ રા. ૨૫ અને રા. ૩૫ થી ઉપર જાતજાતની ભાતભાતની સાડીઓ રા. ૧૨-૬ અને રા. ૧૭-૬ થી ઉપર.
કસબવાળું કેપ-દી-ચીન રા. ૩-૬ ન વાર ૪૨ ઈંચ અને ૪૫ ઉંચ પનો સાદીન બૅરેડ ડિઝાઇનવાળું ૩૫૬, જી ઉંચ પનો ચારની, રા. ૧-૬, રા. ૧-૮, રા. ૨-૦ અને તેથી ઉપર હમણાજ આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ રા. ૨૫, રા. ૩૦, રા. ૪૫ અને તેથી ઉપર.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

બ્રાંચિસ
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ મળવા બેસવા
બેહતીસાહબ જાને
પી. વલ્લભ.
૧૦, બી સ્ટ્રીટ, ન્યુલાઉન

મહાજ
૩ મેરાજ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

PETER'S LOUNGE

A MODERN RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL

PHONE [illegible] CORNER PINE & GREY STS.

SITUATED IN THE HEART OF DURBAN'S BUSINESS AREA.

THE RESORT OF INDIAN SPORTSMEN

[illegible] FOR THE REFRESHMENT OF MEALS

BOARDING & LODGING BY DAY, WEEK OR MONTH.

THE EPIC FAST

(BY PYARELAL)

[illegible] of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the [illegible] Pact with all relevant documents.

320 Pages. Price: 2s. 6d.

Obtainable From The Manager

INDIAN OPINION. Phoenix, Natal

દીક્ષા ની આ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

[illegible] વિખ્યાતી મહાત્મા ગાંધીજીની સૂચનાથી થએલા ઉપવાસના [illegible] આપને સુપરત વપરાસ માટે બનાવેલી છે. વિદ્યાર્થી [illegible] ને બરાબર ઓરેલી અને ઉપયોગી છે. તેને અંત સુધીના [illegible] ગોલ મહેનતની ચાવી, મોટી હરીફોની સંખ્યા, વજન, [illegible] વગેરે પણ વસ્તુઓનો સમાવેશ થયેલો છે

[illegible] પાના ૧૪૦૮ પ્રથમની ખબર રૂપી. ૫

Manager, 'Indian Opinion, Phoenix.

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

	Rs.	As.
Lectures from Colombo to Almora	1	8
Jnana—Yoga	1	12
Raja—Yoga	1	4
Karma—Yoga	1	12
Bhakti—Yoga	1	12
Karma & Bhakti—Yoga (in one volume)	2	8
Essentials of Hinduism	0	8
In Defence of Hinduism	0	4
Modern India	0	6
My Master	0	4
Chicago Addresses	1	4

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A comprehensive chronological account of the Master's wonderful life—the only authorised edition of its kind in English

(Fourth Edition)

Thoroughly revised and improved with a foreword by MAX [illegible]

Price, Re. 1

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription. Inland Rs. 4, Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

'Phone 28350. Tel. Add. "Naartjes."

A. M. PADAYACHEE

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.

[illegible] executed at lowest Market prices.

[illegible] by wireless enquirement also

TRIAL ORDER SOLICITED.

91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN. [illegible]

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING

TYSONO BRAND PAIN-KILLING HEADACHE POWDERS

FROM YOUR CHEMIST at 6d., 1/0, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM

ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN [illegible]

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ

[illegible] પધારીને નાસ્તાનો [illegible]

[illegible] બનતા બીસ્કીટો, બોમ્બાઇ મીની તેમજ બેંગા પેંગા, બરાબાથી અહીં બનાવીએ છીએ

અમારું [illegible] ગુજરી 'ખુશ', પેક, બરફી, મીઠાઇ, પેકીંગ, બોક્સ વિગેરે ફરવેલ નાળ બનાવીએ છીએ.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] રાખીએ છીએ

[illegible] ઓર્ડર બમાણે ફરેશીયલ બનાવી આપીએ છીએ.

[illegible] બોક્સ બમાણે ફૂંક વખતમાં બનાવી આપીશું.

બહારગામથી બંગાવનારને માલ પુરતી સંભાળથી કાળજીપુર્વક પેકેજમાં આવશે.

PHONE 33-6675. P. O. BOX 3680.

THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART,

[illegible] Street, Corner Diagonal St., JOHANNESBURG

'Phone 2-3381 Tel. add, "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

in South African, Canadian and Australian Apples

—also—

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Naatjes which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

નાર્ચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

[illegible] ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન [illegible]

નાર્ચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. માં મળશે.

P. O. Box 755. 106 Prince Edward St. Durban. [illegible]

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 28.—Vol. XXXIX. Friday, 11th July 1942.

PANDIT JAWAHARLAL'S POSTSCRIPT

THE following article written as an epilogue to the Autobiography of Pandit Jawaharlal Nehru, for the American edition, brings it up to date and appears in *The Nation*:

Five and a half years ago, sitting in my prison barrack in the Almora District Jail, I wrote the last line of my autobiography. Eight months later, I added a postscript from Badenweiler in Germany. That autobiography, published in England, had a kindly reception from all manner of people in various countries and I was glad that what I had written had brought India nearer to many friends abroad and had made them appreciate, to some extent, the inner significance of our struggle for freedom. Unfortunately this book did not reach the American public, and various happenings conspired to delay an American edition. I am happy that at last it is going to appear in a new garb in America.

* * *

My publisher asked me to add to it in order to bring it up to date. His demand was reasonable and I could not deny it. And yet I find it no easy matter to comply with it. We live in strange times when life's normal course has been completely upset, and it is difficult for me even to communicate with my publisher. America seems to be very far away from India now, and sometimes it takes many months for letters to cross the oceans.

I was affected more than others by the developments of events in Europe and the Far East. Munich was a shock hard to bear, and the tragedy of Spain became a personal sorrow to me. As these years of horror succeeded one another, the sense of impending catastrophe overwhelmed me, and my faith in a bright future for the world became dim.

And now the catastrophe has come. The volcanoes in Europe spit fire and destruction, and here in India, I sit on the edge of another volcano, not knowing when it may burst. It is difficult to tear myself away from the problem of the moment, to develop the mood of retrospection and survey these five years that have gone by, and write calmly about them. I shall endeavour, therefore, as best I may, to refer briefly only to certain events and developments in which I have played a part or which have affected me.

* * *

Again and again, during the past few years, I considered resigning from my position as head of the Congress Executive. I found it difficult to work smoothly with my own colleagues, and it became clear to me that they viewed my activities with apprehension. It was not so much that they objected to any specific act, but they disliked the general trend and direction. They had justification for this, as my outlook was different. I was completely loyal to Congress decisions, but I emphasised certain aspects of them, while my colleagues emphasised other aspects. I decided finally to resign, and I informed Mahatma Gandhi of my decision.

Soon afterwards a far-away occurrence, unconnected with India, affected me greatly and made me change my decision. This was the news of General Franco's revolt in Spain. I saw this rising, with its background of German and Italian assistance, developing into a European or even a world conflict. India was bound to be drawn into this, and I could not afford to weaken our organisation and create an internal crisis by resigning just when it was essential for us to pull together. I was not wholly wrong in my analysis of the situation, though I was premature and my mind rushed to conclusions which took some years to materialise.

* * *

The reaction of the Spanish War on me indicates how, in my mind, the problem of India was tied up with other world problems. More and more I came to think that these separate problems, political or economic, in China, Abyssinia, Spain, Central Europe, India or elsewhere, were facets of one and the same world problem. There could be no final solution of any one of them till this basic problem was solved. And in all probability there would be upheaval and disaster before the final solution was reached. As peace was said to be indivisible in the present-day world, so also freedom was indivisible, and the world could not continue for long part free, part unfree. The challenge of Fascism and Nazism was in essence the challenge of Imperialism. They were twin brothers, with this variation, that Imperialism functioned abroad in colonies and dependencies, while Fascism and Nazism functioned in the same way in the home country also. If freedom was to be established in the world, not only Fascism and Nazism had to go, but Imperialism had to be completely liquidated.

* * *

This reaction to foreign events was not confined to me. Many others in India began, to some extent, to feel that way, and even the public was interested. This public interest was kept up by thousands of [illegible] demonstrations that the Congress organised all over the country to sympathy with the people of China, Abyssinia, Palestine and Spain. Some attempts were also made by us to send aid in the shape of medical supplies and food to China and Spain. This wider interest in international affairs helped to raise our own national struggle to a higher level and to lessen somewhat the narrowness which is always a feature of nationalism.

Soon after my return from Europe at the end of 1938, two other activities claimed my attention. I presided over the All-India States' Peoples' Conference at Ludhiana and thus became even more intimately connected with the progressive movements in the semi-feudal Indian States. In a large number of these States there had been a growing ferment, occasionally leading to clashes between the peoples' organisations and the authorities, which were often helped by British troops. It is difficult to write in restrained language about these States or about the part that the British Government have played in maintaining these relics of the Middle Ages. A recent writer has rightly called them Britain's Fifth Column in India.

(*To be continued.*)

Indian Opinion

FRIDAY, 11TH JULY, 1941

Authorities Wavering

LAST week we reported in these columns that two of the Passive Resisters in Johannesburg, Messrs. T. Naran-swamy Naidoo and Mahomed Sadick, who, as a protest against the Asiatics (Trans. Land and Trading) Act, 1939, which has been condemned by the whole Indian community as unjust and humiliating measure, were hawking without [illegible] been served with summonses to appear before the Court on August 6. These gentlemen have now been officially informed by the Clerk of the Court that the summonses against them have been withdrawn by the Senior Public Prosecutor. One would like to know why this waverings on the part of the authorities. It is their duty to preserve law and order and when a deliberate breach of a law which the legislators have deemed it necessary to pass, has been made by a section of the community, the culprits should be dealt with severely. The authorities, perhaps, wish to test the strength of the Passive Resisters before they attempt to take action against them. They are quite justified in doing so. It is never easy to awaken the rulers to their sense of justice.

The struggle for freedom and justice is an arduous one. One has to be prepared to lose one's life in that fight. Unless he does that eternal serfdom will be his heritage and the same will go down to posterity. The path of the Passive Resister is not an easy one. We will have to prove our strength by our numbers as well as by our power of endurance. But in the end the success of our struggle will depend on our powers of endurance more than our numbers. Those who are already in the struggle must, therefore, cultivate that power otherwise they are doomed to failure.

All credit is due to the Passive Resisters who have persistently stuck to their duty at their stalls in all weathers. Of course there are [illegible] such stalls where the owners of such stalls are selling in the streets in all climates, but they do so because it is their means of livelihood. The former [illegible] however [illegible] all the [illegible] for the vindication of principle and their self and honour. The authorities may not know it, but it [illegible] relatively be on a microscopic scale but the fact is, nevertheless, there that some members of the ruling race who have acquainted themselves with the cause the Passive Resisters are fighting for and have witnessed the [illegible] with which [illegible] imposed [illegible] to realise [illegible] and to admire them for the stand they have taken. That, in itself, is no small achievement and it will be [illegible] in accordance with the strength and endurance we are able to show.

There is yet another achievement which stands to the credit of the Passive Resistors. While the authorities are not prosecuting the Passive Resisters who are wilfully violating the law and are prepared to suffer the penalty, they are prosecuting those who have not joined the Passive Resistance struggle and are trading without licences. That is an achievement in the sense that the authorities are afraid to lay their hands on those who are out to [illegible] unjust law while they have no hesitation in dealing with those who have neither the courage to fight against the law nor are [illegible] enough to submit to it [illegible] brought upon them to do so. To that extent the honour of the [illegible] already been [illegible]

[illegible] struggle would readily grow to [illegible] magnitude if only the hundreds of our brethren who are trading without licences would join the ranks of the Passive Resisters. It would be a cleaner thing to do and would be more in keeping with their self-respect. But the force of inertia has taken such a grip over our community that it will need a great deal of sacrifice on the part of the Passive Resisters to once again awaken them to their consciousness.

Though this latest step on the part of the authorities, of withdrawing the summonses against the Passive Resisters has disappointed us, it must not in any way discourage us. We must bestir ourselves and work with double the zeal in increasing our activities.

—oOo—

How The European Press Treats Us

NO sensible person will consider the Passive Resistance movement, conducted by the Indian community against an unjust and humiliating measure—a movement in which those affected by such a measure have resolved to respectfully refuse to submit to it and to welcome the penalty thereof, as being a subversive movement to hinder the country's war efforts. At the risk of repetition, we would like to emphasise the fact that the Passive Resisters were never over-anxious to launch a struggle at a time when the Government was engaged in war. But if anxious times such as these did not deter the Nationalists from agitating for racial legislation offending the self-respect and national honour of the Indian community, to be introduced, and the Government was weak enough to yield to such agitation, then the only course open for any people who had a spark of self-respect in them was to resist such a measure in the most dignified manner and with the least possible embarrassment to the Government. Passive Resistance was the only means whereby we could do that.

All justice and freedom-loving people should appreciate this position and, we have no doubt, many of them and even the Government appreciate the position. But with the Censorship and Emergency Regulations, the Government is

armed with more powerful machinery than in ordinary times, to deal with the movement directed against it, and, to a certain extent, this machinery has been put into effect to cope with the Passive Resistance movement.

But what arouses us more than anything else is the utter disregard and disrespect evinced by the European Press to public sentiment. The power of the Press is immense, its dignity is great. It can descend to the gutter if it chooses, but it can soar to heights above all power on earth if it performs the duty that devolves upon it—that of fighting for and protecting the just rights and interests of the public. But what has the European Press descended to today? We are, of course, referring only to that section of the Press with which Imperialism is identified. That section, evidently, sees nothing else but war, and is engaged in nothing else but anti-Nazi and pro-British propaganda.

That section of the Indian community which has launched Passive Resistance against injustices it is subjected to, has evoked the wrath of that section of the Press which has refused to give any publicity to its movement. But what surprises us is that they do not wish to see even the faces of those who are associated with that movement. We are led to make this remark owing to a painful incident brought to our notice, namely, that when Mr. S. B. Mehd and Mr. I. A. Cachalia went to the office of the *Rand Daily Mail* and desired to see the news editor, they were curtly told that the editor did not wish to see them. Is this the kind of democracy and human freedom for which the present war is being fought? We wonder?

THE URGE OF THE HOUR

By

NICHOLAS ROERICH

In "Prabuddha Bharata"

THE call for culture is the most imperative urge of the hour. During the very time when the dark, uncultured forces acutely resent everything which reminds them of the existence of that culture which they so despise, other elements, desiring to identify themselves in some manner with the movements of culture, began to imitate whatever has already expressed itself in life. A limited mentality is often wrathful at imitation and simulation; but this is precisely unworthy of the realisation of culture. On the contrary, it is necessary to rejoice at each evidence of simulation and imitation. Permit all kinds of centres to grow. Some may be enriched with money; others grow through a deepened consciousness and fire of heart; let each one progress accordingly, if only they avoid deadening limitation.

It is not simulation and imitation which are terrible, and which we can notice and over which we can rejoice. Terrible are the breeding places of ignorance where the pronunciation of the word 'Culture' is forbidden—where, because of the limitations of the mind, it is desired to destroy all who think and express culture. It is said that there are still existent these fossilized monsters of a pre-historic epoch, who try to harm culture as well as those who are its representatives. To our sorrow, we have evidence that such dark forces still exist. And not only do they vegetate under cover of their casually acquired social positions, but they even attempt to style themselves as the voice of the public, thus indicting humanity with the heinous and unjust stigma of ignorance.

The voice of the people is the expression of the people's consciousness. In its substance, this consciousness is always progressive because all civilization has been created precisely through its efforts. Of course, under the term 'People's consciousness' we do not refer to a quantitative thing; it is expressed through quality and through the minority. But such a minority seemingly appears as the hidden potentiality of mankind and, therefore, these leaders, this sacred legion of heroes, must be verily regarded as the treasure of the people. For it is these bearers of its pan-human heart-felt wishes that the people's consciousness in due time always puts forward and leans upon in the hour of difficulty.

Special signs exist of these foci of heart-felt thought of the people. The dark forces which fundamentally spread division and destruction, and a return to chaos, are especially wrathful at the glowing manifestation of light. The stake of Joan of Arc, the guillotine of Lavoisier, the burning of Giordano Bruno, the martyrdom of Hypatia, and all other countless evidences of the inexplicable wrath against the heroes of culture, appear to us as the contemporaneous signs of recognition by the dark forces of that which threatens their dusky kingdom with destruction.

It is time for us to have lists not only of friends of culture but also of its enemies. For history, the oblivion of these does not sufficiently transmit the picture of the true circumstance of things. It is not necessary to be aware of their array of forces. Unexpectedly there will appear among them names eminent in the various branches of life. Such information will facilitate the precision of future historical writings. It is useful that history has preserved the name of the destructive Herostratus.

Without risking to fall into traumas of sentimentality, we must admit that the present upheavals threaten destruction to all cultural concepts. It is a sad fact that a general financial and economic crisis is commonly reflected first upon the entire domain of education. The people fear to lessen or dispense with the manufacturing of poisonous gases, but with distress we hear are ready to close educational institutions or, at least, to reduce the salaries of the much-tried worker in education. One may quote many of the saddest instances in human history where the numbers of the unemployed and starving grew enormously while at the same time the precious seed was destroyed and the ingress to national riches was closed through fear of over-producing. Yet over-production itself is no more than a sign of petty thinking and lack of observation. But conventional standards are so gently shaken that even the Golden Calf, the Valuta of Gold, is wiped away without the substitution of some other condition or sign. The shaking of such a stronghold of convention as gold, only to a little degree of obsessed agitation and confusion.

It is precisely now, notwithstanding all the assaults of the dark forces that the thinking circles of humanity must hurriedly turn towards the realization of culture. This is not the time for the workers and the creators for culture to acknowledge any barriers between themselves. This is not the time for dogmatic discussions, for rivalries, for quarrels behind each other's backs. This is the time when there must be hurried building, construction, assembling of anything which, if only partially and imperfectly, can already think and act in the name of culture. It is necessary to forget all the rudeness, the kicks and conflicts. Why to think of such!

[illegible] is necessary to hasten with all means in substituting the ragged standards with vital and unwithering foundations of creative and of high quality. It is sad to see how at times those who might think in accord, often seek to resurrect the memories of dead malicious offences and contentions. He who in himself finds the spiritual force to forget all pettiness and discomfort for the sake of general construction shall thereby express the most vital need [illegible] the present hour.

The necessities of our life, which at times could have been expressed in terms of years, now in their acceleration must be measured by a day or even an hour. In the same sweet way must be measured also the striving towards the unification of all those who can think of culture; who dream not of obstructions but who feel inwardly the potentiality of applying this creative thought in action, without fearing all the bovine derision, the venomous darts and the cudgels of contemporary barbarians.

Hence, he who within himself finds the strength of construction and of unification shall express the urge of the hour.

South African News In Brief

Health Commission Ordinance

THE Natal Municipal Association, at an executive conference held in Durban, unanimously decided to ask the Governor-General to refer back the Local Health Commission Ordinance which was passed at the last sitting of the Provincial Council. The representatives of the Maritzburg City Council and Vryheid Town Council refrained from voting. The association's resolution confirmed the action of the president, Mr. J. Sinclair, in appealing against the Ordinance, and expressed dismay and disappointment that the Administrator did not take advantage of the repeated offers to collaborate to evolve some mutually acceptable method of dealing with peri-urban areas, or to accord the Association the opportunity it pressed for, of appearing before the Provincial Council to support it objections by evidence. The association now urges that it should have an opportunity of stating its point of view as representing the local authority in Natal. The resolution was moved by Mr. A. L. Barns, of Durban, and seconded by Mr. A. W. Criswell, the Deputy-Mayor of Ladysmith.

Indian Cane Farmers Protest Against Liquor Evils

Indian cane farmers in the central and southern portions [illegible] the district of Lower Tugela are holding a meeting in the Indian School hall [illegible] Chaims Kraal at 3 p.m. on July 12 for the purpose of discussing the evils of brewing and supply of liquor to Natives in the area. The meeting will be addressed by the Magistrate of the district. Representatives of the Natal Indian Association and the Victoria County Farmers Association will attend.

"War" Against Tuberculosis In Natal

Durban [illegible] to shortly start a great campaign against tuberculosis, by which it is hoped to cut down the disease by half in a few years. This is revealed in the Natal Anti-Tuberculosis Association's Bulletin just issued. The association reports that there are 30,200 cases of consumption or pulmonary tuberculosis in Natal, and 3,500 in Durban. Last year 727 people died in Durban from tuberculosis. The disease is spread by infectious cases mixing with healthy people. A large proportion of the population, principally the non-European section, have very low resistance to the disease due to the lack of food, or malnutrition. The bad housing conditions, states the association, with overcrowding, also helps spread the infection. The association hopes by its campaign to remedy these conditions.

Mr. Seedat's Release

Mr [illegible] A. SEEDAT

Mr. D. A. Seedat who was sentenced on April 30 to three months' imprisonment with hard labour or £40 fine under the National Security Regulations for making subversive statements at a public meeting, and to fourteen days' imprisonment with hard labour or £10 fine for disturbing a meeting called by the Natal Indian Association at the City Hall, Durban, to protest against the proposed expropriation of Indian-owned land in some parts of the Borough by the Durban City Council, and who had chosen to suffer imprisonment than to pay the fine, is due to be released on Thursday, July 17. A public reception will be accorded to him under the auspices of the N.I.C.F. and the Nationalist Wing of the Natal Indian Association at the Gandhi Library.

Native Cost Of Living

At a special conference held in Durban to study the natives' cost of living in Natal, a committee of 10 was appointed. It will compile figures to show whether the natives are paid a living wage; what the effects of underpayment on their social life, education and health; what is the daily expenditure for a native with no family, one with a wife and child or more than one child; whether it is true that many natives go to prison because they are not well paid; whether natives have died in large numbers from lack of food; and what [illegible] position is in the rural areas.

Durban Rickshaw Boys On Strike

All the rickshaw boys in Durban went on strike on Monday owing to the raising of the hire tariff from 7s. a week to 9s. a week by the rickshaw owning companies. Mr. J. Hall, manager of the Patent Rickshaw Company, told the *Daily News* that the war had forced the companies to raise the hire tariff. "We find that our rickshaws are being damaged far more frequently," he said. Another factor is that all material used in connection with rickshaws has gone up in price. The boys, however, are earning more than ever before. After considering these points the board of this company decided to raise the hire tariff by 2s. a week. The chairman, with the aid of interpreters, addressed all the boys in the compound on two occasions, explaining why we had taken this step," he said. If the natives do not return to work they will be compelled to leave their compound. This is the attitude taken up by all the rickshaw owning companies. More than 200 of Durban's 600 rickshaws have gone to the streets again after the mass resignation of rickshaw pullers on Monday. Those pullers who asked for their discharges are believed to have left Durban.

Liberal Study Group

Mr. M. H. Kirath B.A., will address the Group on "Bantu, Boer and Briton (1835-54)" at the Group Hall on July 13, at 8 p.m. This is the fourth lecture of the Group's new series. "The History of South Africa." Mr. Kirath will deal with the beginning of the Great Trek and the constitutional development of South Africa, especially of the Cape, as Cape frontier problems and the Native policies of that period. Mr. Kirath is a keen student and a good speaker. All are welcome.

Things In General

Indian Women's Reading And Educational Circle

THE sixth annual meeting of the Indian Women's Reading and Educational Circle was held at the Girls' Friendly Society Hall, Russel Street, Durban, on June 26 at 3 p.m. About 50 persons attended including members of the Durban Indian Red Cross dispatch. The president, Miss K. F. English, addressed the gathering, thanking all present for their co-operative spirit in assisting the circle in its various activities. Mrs. Godfrey gave an appreciative account of the work undertaken by the Circle since the last annual meeting. She said the main strength of the Circle was Miss English without whose keen interest the Circle would not have made such laudable progress. Among other speakers was Miss Z. Jhaveri who spoke on the aims and work of the Transvaal Memon Society which has recently been organised by Mr A. R. Gani of Klerksdorp. Mrs. Kalideon requested all present to become subscribers to the "Sorl" a monthly news letter issued by the Circle, so as to facilitate printing of same in the near future. A presentation was made to Miss F. Slatter, former headmistress of the Durban Crescent Indian Girls' High School, by the president who, after expressing the Circle's good wishes to Miss Slatter and their appreciation of all she had done for them, declared open the sale of novelties. The takings which amounted to £11 18s. 0d. are to be used for the purchase of literature for Indian women in their Red Cross studies and also for the feeding of poor children. Owing to pressure of time the election of officials was not possible at this meeting. Vocal and musical items given by Misses S. Lawrence and S. Parmasir contributed to the success of the meeting.

King George Of Greece Arrives In Durban

King George II of Greece arrived in Durban on Monday. It was his 51st birthday. He was accompanied by members of the Greek Royal family and the Greek Government, and was officially welcomed to the Union by His Excellency the Governor General, Sir Patrick Duncan. The King was brought to the Union in a former luxury liner. The Royal salute of 21 guns was fired by Durban shore defences as the vessels steamed slowly towards the harbour. The King and his party subsequently left Durban in the White Train.

Profiteers Warned

A stern warning to profiteers that they must expect no option of fines in future, was issued by Mr. C. J. Humphreys in the Johannesburg Magistrate's Court last week when he convicted three shopkeepers of contravening the Relevant Proclamation, states the S.A. Press Association. Chan Kwan was fined £7 10s. or 14 days' hard labour for selling a packet of candles for 2d. when the fixed maximum price was 3½d. Mahomed Moosa was fined a total of £20 or 28 days' hard labour each, on four counts. He sold a tin of golden syrup for 9d. when the maximum fixed price was 7½d. A twin tablet of Sunlight Soap for 6d. when the maximum fixed price was 4d., a tin of sweetened condensed milk for 6d. when the maximum fixed price was 4d., and 2oz. packet of tea for 6d. when the maximum fixed price was 5d. Mohamed Moosa told the Magistrate he did not know prices had been fixed. He had no list of fixed prices. His stock on hand was only valued at £10. Mohamed Essop was fined £15 or one month's hard labour and his assistant, Adil Mia, was fined £1 or seven days hard labour on counts.

NATIONALIST GROUP OF THE TRANSVAAL INDIAN CONGRESS

A mass meeting of Transvaal Indians will be held on Sunday, July 13, at 2-30 p.m. at the Gandhi Hall, 50 Fox Street, Johannesburg.

Agenda (1) Society's Release. (2) Demand removal of unjust restrictions on our leader Dr. Dadoo.

It is your duty to attend and support our struggle.

Ladies are specially invited to attend.

I. A. CACHALIA
Leader of the Nationalist Group of the T.I.C.

Hindu Youth Organisation (Springfield & District)

The second annual general meeting of the Hindu Youth Organisation (Springfield and District) was held on June 30 at the residence of Mr. R. Mahabeer, Springfield. The secretary's report reflected the good progress made during the past year. The membership had increased from 35 to 50. Three destitute families were being maintained, and a Hindi evening class conducted where the children attending were provided with free books, slates and other requisites. While the organisation has been successful to a certain extent in bettering the lot of the community it is hoped that the public will give all the assistance required. The following officials were elected for the ensuing year: President: Mr. R. Gangaprasadh, vice-presidents: Messrs. K. Manohar and O. Dwarika, treasurer: Mr. R. Ragunath, hon. secretary: Mr. R. Mahabeer, committee: Messrs. Jugroop, R. Bajay, S. Dayaram, M. Sookdaw, S. L. Naidoo and K. Shanker. The committee wishes to announce that they have now established their head office at 81 Victoria Street, Durban; office hours 1 p.m. to 2 p.m. and 5 p.m. to 6 p.m. (Mondays to Fridays) and 12 to 2 p.m. on Saturdays.

Shri Gopallal Hindu Temple

Mr. S. R. Maharaj, secretary, and Mr. Dhoonilal Raghavjee, trustee, of the above temple and pathshalla, wish to thank the following gentlemen for their kind contribution towards the above pathshalla which is now under construction, and also appeal to the public to help this good cause.—Messrs. H. M. Patel £25, Gandhi Co £15 10s., Mehta Bros., M. H. Desai, Martini Nathoo, V. N. Naik £5 5s. each, Mistry & Sons, Daya Keosal, Nathoo Desjee £2 10s. each, Soni Jamnadas Gordhan £2 2s., Thakersea Damodar, V. Dayabi £1 1s. each.

Third Durban Indian Baby Show

The third Indian baby show has been arranged to be held at the Avalon Theatre on Sunday, July 27, at 2.30 pm. under the kind patronage of Mrs. Ellis Brown, Mayoress of Durban. The Mayoress has also consented to open the show. Entries are invited for Section A, babies six months old and under. Section B, babies six months to one year old; Section C, babies one year to two years old; Section D, babies two years to four years old. Entrance fee is 6d. per head and entry forms may be had on application from the under-Mrs. G. Godfrey, 47, Mallison Road, Sydenham; Mrs. R. D. Sandrum, 49, Cross Street, Durban.

Natal Indian Boy Scouts Association

The following office-bearers of the above association for the ensuing year were elected at the eighth annual general meeting held recently.—Life Patrons: Messrs. Geo. H. Hindson and O. E. Winterton; patrons: The Hon. J. H. Hofmeyr, Mr. R. A. Binks M. A.; vice-patrons: Messrs. G. M. Booysen, P. R. Cliff, A. Gray, T. M. Naicker, S. R. Pather, H. Kisoon and Rev. W. H. Satchell; president: Mr. R. Regnath; vice presidents: Messrs. B. Woodseth, G. Munsar, K. R. Nair, K. M. Gounder, E. Sheikh, A. P. Pillay, and M. M. Naicker, hon. treasurer: Mr. Geo. H. Hindson; hon. record clerk: Mr. N. Nannen; executive council: Messrs. R. G. Pillay, E. V. Naidoo, O. Moonsamy, L. R. Naidoo and P. G. Govender; joint hon. secretaries: Messrs V. R. Nair and R. S. Woodseth; assistant secretary: Mr. P. Naidoo: divisional commissioner Mr. H. S. Dunn.

In Aid Of Charity

The Bandla Matha Dramatic Company will present "Thalasidas" in Tamil in aid of the Durban Indian Child Welfare Society at the St. Aidan's Hall, Short Street, Durban, on Saturday, July 12, at 8 p.m.

Telugu Lower Grade Examinations

The following candidates have passed the preliminary stage of the Telugu Lower Grade Examination conducted by Mr. S. J. Jeevarathinam B.A. in the T.M.S.B.A.A. Hall, Tongaat, in June: 1st division: Mahalingam Appaiasamy Naidoo; 2nd division: K. Gangaloo Appaiasamy, Pillay Pollah Chinoolah, C. Moonsamy Perumal, Naidoo T. Vennagopal; 3rd division: Naidoo Latchmiah Brenpram.

Sastri College Old Boys' Club Bursary Fund

The Sastri College Old Boys' Club is to be congratulated on their attempt to establish a bursary fund in order to maintain in Sastri College deserving and needy students. The appeal issued by the Club is receiving a good response from the Indian community. A bursary fund committee comprising Messrs. A. N. Lazarus, K. P. Naidoo, R. Govindoo, T. Padayachee and I. C. Moor, has forwarded us the following list for publication. The committee, on behalf of the Club's Committee, wish to thank the donors and to make an appeal to the Indian public to make generous donations towards this deserving cause:—Messrs. F. M. Parak £5 5s., Lakshmi Bros. & Co. £5 5s., A. H. Mahomed & Sons Ltd. £5 5s., Kajee Bros. (Pty) Ltd. £3 3s., A. M. Shaikh £2 2s., D. M. Sendet's Charitable Trust £2 2s., Pandoy and Sorabjee Rustomjee £2 2s., Dr. G. M. Naicker £2 2s., Victoria Produce Co. £1 1s., Universal Printing Works £1 1s., A. I. Kajee, £2 2s., Choonilal Bros. (Pty) Ltd. £1 1s., M. S. Kajee's Charitable Trust £3 3s., E. G. Parak & Schools & Sons (Pty) Ltd., Kathrada Trading Co. £2 2s. each; A. M. Sonar, Kathrada Bros., E. D. Motala Hajiyaman (Pty) Ltd. £1 1s. each; E. H. [illegible] £4; Gopalsamy and [illegible] £1; M. Lakhi £1 1s., Arab Corporation £1 1s., I. A. and A. A. Mackanjee Mahomed £1 1s., G. G. Vanmarce (in memory of Mackanjee Vanmarce) 10s. 6d., Alwar Bros. 10s. 6d., A Friend 5s.—Total £51 4s. 6d. Cheques made out in favour of the Old Boys' Bursary Fund to be posted to the Club, at Sastri College, Winterton Walk, Durban, or handed to Mr. I. C. Moor, [illegible] Views, 187 Grey Street, Durban.

Natal Indian Karnatic Music Association

At a general meeting of the above Association held on Saturday last at the "Andhra House," 43 Leopold Street, Durban, under the chairmanship of Mr. S. N. Muniokum Pillay the following were elected as officials for the ensuing season:—Patrons: Professor Sambamoorthy, B.A., B.L., Head of Music Dept., University of Madras; Mr. Kuppia Murrie; president: Mr. Sangeetha N. M. Pillay; vice-presidents: Messrs. S. N. Naidu, M. C. Moodley, M. R. Pillay, P. R. Singh, A. R. Davar, K. A. Gandhi, S. Manicum, Salim Khan, V. K. Pillay; secretary: Mr. A. M. Iyavoo Murthie Pillay; assistant secretary: Mr. J. Chinsamy; treasurer: Mr. C. R. George; committee: Messrs. C. Satya Murthi Naidu; P. D. Govender, S. N. Naidu, M. C. Moodley, P. R. Singh, K. A. Gandhi, R. Marimuthoo Pillay, Maganathan S. Chetty, Samuel Varthan, Seobramoney Frank Naidoo, C. N. Abbal, M. V. G. Naidoo, A. Arumugam Pillay; emergency committee: S. N. Naidu, chairman, secretary & treasurer, A. A. Pillay; entertainment committee: Messrs. M. C. Moodley, S. N. Naidu, chairman, treasurer, secretary and A. Arumugam Pillay.

Death Of Mr. Ettie M. Pillay

The untimely demise of Mr. Ettie M. Pillay at his residence, 176 Brickfield Road, Mayville, Durban, on Sunday last removes another popular sportsman and an ardent social worker. Born in Madras he accompanied his parents to Natal about the year 1890 and having received his education at the Durban Railway Government Indian School, now known as the Depot Road Government Indian School, he joined the staff of the Natal Government Railways in the accountant's office and served for a considerable number of years. Throughout the course of his life he took a very active interest in sports. He retired only last year after playing for the Mayville District Indian Cricket Union in an inter-district match against the South Coast District. Deceased was a committee member of the Natal Indian Association and also of the V. S. V. Sangam. He was also secretary of the Laundry Owners Association, Durban Indian Fishermen's Association and a vice-president of the Mayville District Indian Cricket Union and the Mayville District Sports Ground Association. The funeral was very largely attended, and the huge and representative gathering of friends and relatives assembling will serve [illegible] testimony to the deceased's sterling qualities and the high esteem in which he was held. He is survived by his sorrowing wife, three daughters, one son, two sisters, eight grandchildren and his only brother Mr. E. M. Chin to mourn their sad loss. Many wreaths were sent.

Death Of Senator A. P. J. Fourie

Senator A. P. J. Fourie a former Union Cabinet Minister and Administrator of the Cape, died suddenly at Leydsdorp, Transvaal, on Sunday night after a severe attack of asthma. He was on a visit to the Kruger Game Reserve. In 1920 the late Mr. Fourie entered Parliament, but in 1929 he resigned his seat to become Administrator of the Cape. At the age of 16 he succeeded Mr. F. W. Reyneke as Minister of Mines and Industries. In 1932 he attended the Ottawa Conference, and when the Coalition Government was formed in 1933 Mr. Fourie became Minister of Labour and Joint Minister of Commerce and Industries. In the 1938 general election Mr Fourie lost his seat to Mr. J. H. Conradie, the Nationalist candidate. He was, however, retained in the Cabinet by General Hertzog and given a seat in the Senate. In September, 1939, when the United Party split on the question of the Union's war policy, Mr. Fourie left the Cabinet with General Hertzog and became a member of the Herenigde Party, of which he was a leader in the Senate. The funeral took place at Somerset East yesterday. The late Mr. Fourie leaves behind a widow, a daughter and a son.

Thanks

Mrs. F. Aswat and family desire to tender their sincere thanks to friends and sympathisers for their telegrams and messages of condolence and beautiful floral tributes received during their recent bereavement. Special thanks are due to Dr. Dadoo, Messrs. S. M. Nana, Bharoochi, M. Jajbhay, Molvi Cachalia and S. B. Mehd.

—o—

Everything appearing in this issue of a political nature unless otherwise categorised has been written and edited by Mahatma M. Gandhi to express the views of INDIAN OPINION.

Hindu Crematorium Association

The annual general meeting of the Hindu Crematorium Association will be held on Sunday, July 20 at 3 p.m. at the Sanatan Hindu Association Hall, Victoria Street, Durban.

Agenda —(1) Minutes, (2) Secretary's and Treasurer's Report, (3) Crematorium site, (4) General, (5) Election.

T. N. BHOOLA,
Hon. Secretary.

INDIAN TECHNICAL INSTITUTE

[illegible]

Income Tax Act, 1941

[illegible]

G. M. TITLESTAD
Secretary.

C/o Sastri College,
Durban

WANTED

Qualified Nurse or Midwife by the Stanger Indian Child Welfare Society. Apply stating salary required to Mrs. G. Christophers, Mobsline Buildings, Baker Street, Durban.

Doings In India

Ex-Minister's Firm Belief In Ultimate Triumph Of Non-violence

THE firm belief that Mahatma Gandhi would ultimately triumph and that the people of India by strictly adhering to his doctrine of non-violence and following his leadership would achieve freedom for the country even in his own life-time, was expressed by Dr. P. Subbaroyan, former Congress Minister, who was recently released from jail addressing a largely-attended public meeting in Tamil at the Congress House. Mr. M. V. Obeidullah, president of the Tamil Nad Congress committee presided. Stressing the efficacy of non violence Dr. Subbaroyan said that Hitler would have met with an ignominious defeat and France and other countries would not have lost their freedom, had only Britishers acted up to Mahatma Gandhi's advice. He did not ask them to abandon their freedom but advised them to meet violence by non-violence. The speaker was convinced that civilisation of the world could only be established on the basis of non-violence and mutual love. Dr. Subbaroyan, referring to Mr. Amery's statement that the people of India were satisfied and supported the present administration, said that situated as he was 6,000 miles away from India and in the thick of fight, Mr Amery could not be blamed for holding that view. The people of India would not have subjected themselves to the present rule by the advisers but for Mahatma Gandhi's silent instructions not to raise a word of scorn or embarrass the British Government, in any way, in their prosecution of the war.

Mahatma's Letter To 'Times Of India'

In a letter to the *Times of India* Mahatma Gandhi says:—You write: 'Mr. Amery [illegible] the 'discrepancies' [illegible] Mr. Gandhi charges him are also evident in the Congress leader's statement. Certainly the accusation that India has been 'emasculated' because of the alleged British policy of keeping her 'wholly unarmed' comes strangely from the arch protagonist of non violence.' In 1908, when I first expounded the life-saving and the life-giving truth of Ahimsa I wrote that disarmament was the blackest page in British [illegible] in India. I repeated the same thing in 1916 when I was collecting recruits for the British army with a zeal that brought me [illegible] illness and a fair measure of unpopularity. My statement passed muster then. But times have changed and I have become a [illegible] for stating an unchallengeable fact to suggest that non-violence cannot be imposed upon any one. It has to come from within. The British measure was undertaken to make the British rule safe, not to make the people non-violent. It has made them impotent even for mischief. Good and [illegible] can never do. It is no matter for pride or credit that one representative of the British power can hold in abject subjection, say a village of 1000 souls. My non-violence does admit of people, who cannot or will not be non violent, holding and making effective use of arms. Let me repeat for the thousandth time that non-violence is of the strongest not of the weak. It is a force mightier than violence, though radically different from it in quality and effect.

Mr. Kripalani On Discipline

The need for discipline was emphasised by Mr. Acharya Kripalani, General Secretary of the All India Congress Committee while inaugurating the National Youth Training Camp at Wardha. Mr. Kripalani said that an organisation to be living and effective must maintain strict discipline—a quality greatly in evidence in the West especially and during war in particular. You must, he added, must be ready for [illegible] and be amenable to discipline without which no nation could succeed.

SOUVENIR OF THE 53rd INDIAN NATIONAL CONGRESS 1940

Beautifully illustrated and full of useful information

Price 4s 6d including postage

Apply to:

Manager, 'INDIAN OPINION,' Phoenix, Natal.

THE LATE DAYABHAI GOVINDJEE MEMORIAL

મરહુમ દાદાભાઈ ગોવીંદજીનું સ્મારક

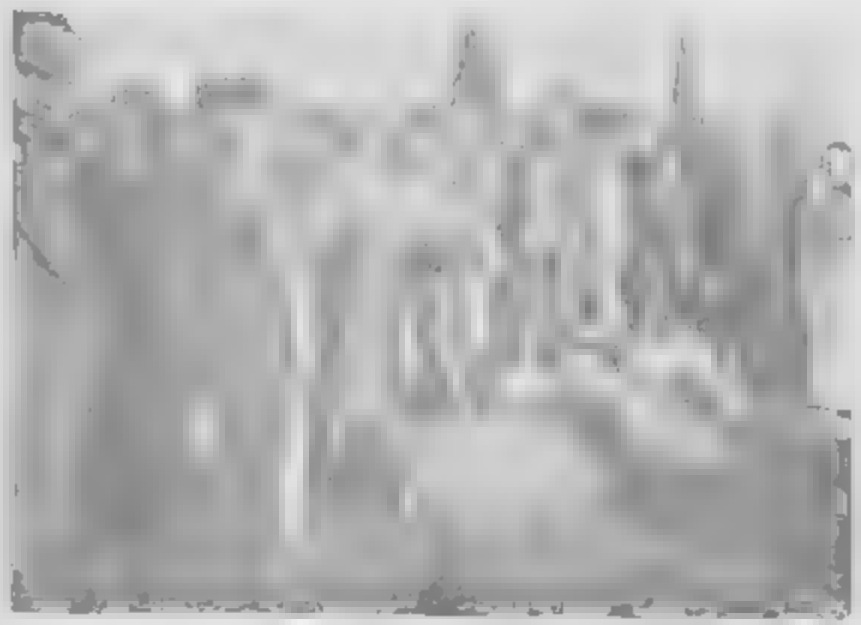
A scene at the laying of the foundation stone of the late Dayabhai Govindjee Memorial by Mr. Manilal Gandhi at Johannesburg on June 9.

Inscription on the stone reads: "In memoriam: Dayabhai Govindjee who sacrificed his life while serving the cause of his community as a volunteer of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress.—Died 9th June 1939."

\+ \+ \+

મરહુમ દાદાભાઈ ગોવીંદજીની માલમાં જોહાનીસબર્ગમાં ઉભું કરવામાં આવનાર સ્મારકનું બુધ તા. ૯ મીએ શ્રી. મણીલાલ ગાંધીના હસ્તે મુકેલાં પાયામુહુર્તનું દૃશ્ય.

શિલા પર કોતરેલા શબ્દો: "સ્મરણાર્થે: દાદાભાઈ ગોવીંદજી જેમણે ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ નેશનલીસ્ટ ગ્રુપના સ્વયંસેવક તરીકે પોતાની કોમની સેવા બજાવતા પોતાનો જાન કુરબાન કર્યો હતો.—મરહુમ તા. ૯ જુન, ૧૯૩૯."

વેચવાના પુસ્તકો

નીચેના પુસ્તકો બધા જુદી જાતના જાણીતા લેખકોના છે. સૌમાં પુસ્તકો સુંદર છતાં જ્ઞાનપૂર્ણ અને સારા લેખકોના વાંચવા જોઇએ. જેથી આપણા જ્ઞાનમાં વધારો થાય અને આપણું ચારિત્ર ઘડાય. એ મુખ્ય આશયને ધ્યાન માં રાખી અમે પુસ્તકો મંગાવીએ છીએ. ઉચ્ચ સાહિત્ય જ્ઞાનમાં વધારો કરે છે.

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

મારી કેદના કથા (પં. જ. નેહરુ)	૧૨	૧
મન સંસ્થાપન (ગાંધીજીના અક્ષરદેહો વિશેના વિચારો અને લેખો)	૧	૬
મહાત્મા ગાંધીજી (રમારજો)	•	૬
રાષ્ટ્રવીર શિવરાજ	૧	૧
સત્યાગ્રહની મિમાંસા	૪	૬
આખરી ફેસલો બાગ ૨ જો	૪	૬
બાપુજીની પ્રતિજ્ઞા	૩	૬

ધાર્મિક સાહિત્ય

મહાભારતના પાત્રો	૧•	•
ઈંડાપારી મહર્ષિ દયાનંદનું જી. ચ.	૨	•
પુરુષાર્થસંસાર	૧	•
ગુજરાત પ્રકાશદીપ	૨	૬
અનાસક્તિ યોગ (ગીતાનો ગાંધીજીએ કરેલો અનુવાદ)	૧	•
મંગળ પ્રભાત (ગાંધીજી)	૧	•
ઉપનિષદ પારાયણ	૪	•

શ્રી. રમણલાલ વસંતલાલ દેસાઇ કૃત

કોકિલા	૭	•
ગ્રામ લક્ષ્મી બાગ ૨	૭	•
ઠિકરાંસ્વપ્ન	૭	•
પુષ્પરેખા	૫	•
સ્નેહ વજ	૭	•
સંજોગ દુઃખ અને સંપુટના	૭	•
૬૬૫ બાગ	૫	૬

શ્રીજી કેશવલાલ પુસ્તકો

પ્રેમ બાગ (નોવેલ)	૭	•
કુસુમ તારિકા (મોટી)	૨	૧૬
ક્રિસમસ (વેહલિમ પુસ્તક)	૪	•
કુસુમ ગાઇડ (કુસુમ શીખવાનો ગોળીયો)	૧૦	•
અમરસેનનો મુક્તિ સંગ્રામ	૩	•
ઉત્સવ (રવીન્દ્રનાથ ટાગોરના ગીતોનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ દીપક ગાયે)	૪	૬
રૂપકથાવલી (રવીંદ્ર નોવેલ)	૬	•
કાળનવલી	૩	૪
ઉષા અકબર	૭	•
પ્રાચીનની વાતો	૪	૬
અમરની ચંદ્રોદય ઇસ	૫	•
ભારત સમુદ્રોદ્ય નાટક	૧૫	•
૨૫ ૬ સંગીત ગાયન	૧	૬
ગીતોના તોરણ (તોરણો બનાવવાની રીતો)	૪	•
પીર જમાલ	૪	૬
સપના	૧	૬
વિરાંગના અને બીજી વાતો	૫	•
બાપુ ૧૫ સંગ્રહ બાગ ૨ જો	૨	•
પારસી કાકાની વાતોનો	૧	૬
૨૫૬૫૬ ૬૬૬ (નાટક)		૬
રહસ્યકાર	૨	•
સ્નેહ લક્ષ્મી	૧૭	૬
કોનેરી સુદ્રક	૭	•
સ્નેહ સપ્તતાન	૭	૬
હાસ્ય રસીકો	૬	•
ચંપકકર પર પ્રકાશ	૨	•
કુસુમ નંદીની (નોવેલ)	૫	૬
જીવનના પ્રતીબીંબ (નોવેલ)	૩	૬
બાપુ વાતોઓ (અનુવાદક મહાદેવ દેસાઇ)	૪	•
પ્રેમનો ઇંજા (ટોલ્સ્ટોય કૃત નોવેલ)	૫	•
બીડેલા દ્વાર (નોવેલ)	૧	•

શારદાબાપુની નવલ કથાઓ

પીકાન બાગ ૨	૧૧	•
અંદેલાય	૬	•
કલા	૬	•
પલ્લી સમાજ	૩	•
સ્વામી	૪	•
આર્યુષ આરતા	૭	૬
અનુરાધા	૬	•
અપરની	૫	૬
જીવન ચાયા	૩	•
મરીજ દીન	૭	૬
ચુકાદા	૫	•
નવીના	૬	•

શ્રી. ફાર્દુનંદના નવા પુસ્તકો મુંઠા રસપદ દોષ છે. આ બધા જેવાં પ્રકાશનો છે

નવલ કથાઓ

કેળવણી અને બીજી વાતો (મરલ ફકરાવ)	૨	•
પુરસ્કારની કથાઓ	૬	•
મદાર બાળા (કુંવરી વાતો નોવેલ)	૫	
મુહરાજ (નોવેલ)	૪	•
બાપા (વાર્તા)	૪	૬
લાગેરદારનો હાસ્ય ભંડાર	૬	•
જ્યોત્સના	૫	•
મોરિનો રાણી	૫	૬
મોંજવાના જજ (કુંવરી વાર્તાઓ)	૪	•
તારી તલવાર (રાજપુત કથા)	૪	•
દ્રષ્ટિપરીવર્તન (રોબર્ટસનની નોવેલ ભાષાંતરી	૪	•
કેવો ગોપરાણી (નોવેલ)	૨	૬
પૂર્ણ વિજય	૨	
નારી હૃદય (કથાવલી)	૪	૬
પ્રેમાવતાર (સુંદર રસીક નાટકના) ભા. ૧	૨	•
,, ,, ,, ભા. ૨	૫	૬
પુરાતન જનોત (નોવેલ)	૪	૬
પ્રેમ પ્રલાપ (નોવેલ)	૫	૬
પુષ્પરીણી	૪	૬
પાનારી ફુલીના (કુંવરી વાર્તા સંગ્રહ)	૪	૬
પીયરને પંથે અને બીજી વાતો	૩	•
ભુલાતો દીપક ભાગ ૨ જો	૨	૬
રાણીબા (મરહુમ સુપ્રસીદ્ધ નોવેલનો અનુવાદ)	૭	•

નવલકથાઓ તથા વાતચીતો

માલીકા (વાર્તાઓ)	૫	•
ઝરૂખા	૩	૬
રખડુ ગોળ ભાગ ૨ (સાહસીકોની કથા)	૧	૬
રાણા પ્રતાપ (ઇતીહાસીક કથા)	૭	•
ભગ ભજન ભવાની	૩	•
,, ,, મોટી	૫	•
વેરાનમાં	૩	૬
અમે અમા (રમુજી નોવેલ)	૫	૬
અજબ પરી (કિસ્સરસમી ગરબુ)	૭	૬
સોરાષ્ટ્રની રસધાર (સોરાષ્ટ્રની ઇતીહાસીક દંત કથાનો સંગ્રહ) ભાગ ૧	૭	•
સ્નેહ લક્ષ્મી	૭	૬
સ્નેહ સંપાદન	૪	૬
કલ્યાણ ભાગ	૭	૬
મજાના બી-ઓ (કુંવરી વાતો)	૫	૬
કથા અને બીજી વાતો	૩	૬
પ્રેમ બાગ	૫	૬
પ્રિતમની ખાસ	૩	•
રવી કારજો (ટાગોર)	૬	•
મંદારગાથા (નવલીકા સંગ્રહ)	૨	•
મિલનમા	૨	•
બાદશા (નોવેલ)	૫	•
કમૅયોગી કારજ્યર (ઇ. નોવેલ)	૫	૬

કીકકદીપ કાર્યકરીઓ

જંસરી (ર. મ દેસાઇ કૃત)	૫	•

કાવ્યો—ગરબા—ગીતો—ભજનો

કલાપીનો કેકારવ	૧૧	•
મણીકાંત કાવ્યો ભાગ	૧	૬
પારસી ગજલ ગીતો	૨	•
નીકારીકા (કાવ્યો. ૨ જ. દેસાઇ કૃત)	૪	૬
ગુજરાતના (ગોવર્ધનરામ ગોબાણી કૃત)	૪	૬
રહીબાળા રાસ ભાગ ૧ લો (ગરબા સંગ્રહ)	૨	•
,, ,, ભાગ ૨ જો ,,	૨	૬
,, ,, ભાગ ૩ જો ,,	૩	•
ભજન ગીતો	૩	•
રાસ નંદીની	૨	૬
રાસ તરંગીણી	૨	૬
રાસ નીકુંજ	૨	૬
ગોકુલ સંગીત (ના. ગો. ભટ્ટ)	૧	૪

મળવાનું ઠેકાણું:-

Manager Indian Opinion
Phoenix, Natal.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હાથે
સને ૧૯૦૩માં સ્થાપવામાં આવ્યું.

પુસ્તક ૩૯ મું | ડરબન, શુક્રવાર, તારીખ ૧૧ જુલાઇ, ૧૯૪૧. | અંક ૨૮.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર તા. ૧૧ જુલાઇ, ૧૯૪૧.

સરકારની અસ્થીરતા

ગયે અઠવાડીયે અમે જાહેર કરી ગયા હતા કે ૧૯૩૯ નો એસોસીએટીકસ (ટ્રાંસવાલ લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ) એક્ટ કે જેને સમસ્ત હીંદી કોમે એક અન્યાયી અને અપમાન ભરેલા કાયદા તરીકે વખોડી કાઢેલો છે, તેનો વિરોધ કરવાને લોહાનીસબર્ગમાં વગર લાયસેન્સે ફેરી કરી રહેલા સત્યાગ્રહીઓમાંના બે, મેસર્સ ટી. નારણ સ્વામી નાયડુ અને મહમદ સાદીક ની ઉપર ઓગસ્ટ તા. ૬ ઠીક કોર્ટમાં હાજર થવા સમન્સો બજાવવામાં આવ્યા હતા. આ ભાઇઓને હવે કલાર્ક ઓફ ધી કોર્ટ તરફથી સત્તાવાર કાગળથી જણાવવામાં આવ્યું છે કે તેમની સામે નીકળેલા સમન્સો મીનીસ્ટર પબ્લીક પ્રોસીક્યુટર તરફથી પાછા ખેંચી લેવામાં આવ્યા છે. સરકારની આ અસ્થીરતા આઘાતજનક છે. સરકારની ફરજ કાયદો અને સુવ્યવસ્થા જાળવવાની છે અને એક સત્યદો કે જે સરકારને પસાર કરવો જરૂરી જણાય છે તેનો કોમના એક વર્ગ તરફથી જ્યારે છડેચોક ભંગ થઇ રહ્યો હોય ત્યારે એવા ગુનેગારો સામે સરકારે સખ્ત પગલાં લેવાજ જોઇએ. સરકાર કદાચ સત્યાગ્રહીઓ સામે પગલાં ન લે તે પહેલાં તેઓની શક્તિની કસોટી કરવા ચાહતી હશે. તેમ કરવાનો તેને સંપુર્ણ હક છે એક સરકારને ઇન્સાફના તેના ભાન ને વિષે જાગૃત કરવી એ સહેલી વાત નથી. સ્વતંત્રતા અને ઇન્સાફની લડત પણજ કપરી હોય છે. એ લડતમાં માણસે પોતાના જાનનો ભોગ આપવા તૈયાર રહેવું પડે છે. તેમ કરતાં તે ચુકયો તો તેને અને તેના વારસોને કાયમનો ગુલામી નો વારસો મળે છે. એટલે સત્યાગ્રહીઓને: માર્ગ સહેલો નથી. આપણે આ પણું બળ આપણી સંખ્યાથી તેમજ આપણી સહનશક્તિથી પુરવાર કરવું પડશે! પરંતુ આપણી લડતની સફળતાનો અંતિમ આધાર તો આપણી સંખ્યાબળના કરતાં આપણી સહનશક્તિના ઉપરજ રહેશે. આમ જેઓએ લડતમાં ઝંપલાવ્યું છે તેઓએ એ શક્તિ કેળવવી પડશે. નહીં તો તેઓની મહેનત નીષ્ફળ નીવડશે અને નાહકની લાગશે તો જુદી. જે સત્યાગ્રહીઓ સપાટી ઉપરથી પોતાના સ્ટોલ આગળ મક્કમપણે ઉભા રહી પોતાની ફરજ સુંદર રીતે બજાવેલી છે તેમોને અનેક ધન્યવાદ ઘટે છે.

એવા સ્ટોલો તો અનેક છે કે જ્યાં એ સ્ટોલના માલીકો ગમે તેવી ચાલુમાં સ્ટોલ છોડી રહી પોતાનોજ વેપાર ચલાવે છે. પરંતુ તેઓને માટે એ એક દાખલારૂપ સાધન છે. પરંતુ સત્યાગ્રહીઓ તો ઇન્સાફ અને કોમના રાષ્ટ્રિય સ્વમાનને ખાતર જીવનના સઘળાં સુખ સગવડોનો ત્યાગ કરી રહ્યા છે.

રાજકર્તાઓ કદાચ નહીં જાણતા હોય, કદાચ પ્રમાણ ઘણુંજ ઓછું હશે, પરંતુ જેટલી હકીકત તો છેજ કે રાજકર્તાઓ માંના કેટલાક જેઓએ સત્યાગ્રહીઓની લડત શું છે તે જાણવાની તકલીફ લીધેલી છે અને જે ઉત્સાહ અને દ્રઢતાથી સ્વેચ્છાએ વહોરી લીધેલાં કષ્ટો તેઓ સહી રહ્યાં છે તે નજરે જોઇ રહ્યા છે તેઓ એ લડત ની પાછળ રહેલું વાજબીપણું સમજી શકયા છે અને જે દ્રઢતાથી તેઓ સામનો કરી રહ્યા છે તેની કદર કરે છે. એ કંઇ નાનીસુની સિદ્ધિ નહીં ગણાય અને જેટલા પ્રમાણમાં આપણે આપણું બળ અને આપણી સહન શક્તિ બતાવી શકીશું તેટલા પ્રમાણમાં એ કદર વધતી જશે.

સત્યાગ્રહીઓની ભીડ પણ એક સિદ્ધિ થઇ છે. જે સત્યાગ્રહીઓ જાણી કરીને કાયદાનો ભંગ કરી તેની સજા ભોગવવા ને તૈયાર થયા છે તેઓને જ્યારે સરકાર હાથ નથી લગાડતી ત્યારે જે ભાઇઓ સત્યાગ્રહની લડતમાં જોડાયા નથી અને વગર લાયસેન્સે વેપાર કરી રહ્યા છે તેઓની સામે સરકાર કાયદેસર પગલાં લઇ રહી છે. એક અન્યાયી કાયદાનો છડેચોક સામનો કરી રહેલાઓને જેટલે દરજ્જે સરકાર પકડતાં ડરી રહી છે અને જ્યારે જેઓનામાં એવા કાયદાની સામે લડવા ની પણ દીમત નથી તેમને તેઓને કુરજ પાડવામાં આવ્યા સીવાય તાજે થવા જેટલું પુરૂષાતન પણ નથી તેઓને તે જરાય સંકોચ વીના પકડે છે તેટલે દરજ્જે આ પણા સત્યાગ્રહીઓની એ એક સીદ્ધીજ ગણાય. વળી તેટલે દરજ્જે સત્યાગ્રહીઓ ને માન મળેલું ગણાય.

જે સેંકડો ભાઇઓ આજે સરકારની અબ્ર છતાં વગર લાયસેન્સે વેપાર કરી રહ્યા છે તેઓ જો સત્યાગ્રહમાં જોડાઇ જવા જેટલી દીમત કરે તો આપણી લડતનું બળ અને નીશ્ચયતા કહેજે વધી જાય. એમ કરવું જો વધારે યુદ્ધ ગણાય તેમ સ્વમાનને પણ છાજે તેવું ગણાય. પરંતુ આપણા ભાઇઓમાં રહીલાના એટલી વિનાશકારક પ્રમાણમાં આવી ગઇ છે કે તેઓને જાગ્રત કરવાને સત્યાગ્રહીઓએ મહાન જોગ આપવો પડશે.

સત્યાગ્રહીઓ સામેના સમન્સો પાછા ખેંચી લેવાનાં સરકારના આ છેલ્લાં પગલાં થી જો કે આપણે નીરાશ થયા છીએ છતાં હિંમત ગુમાવી દેવાનું કશું કારણ નથી આપણે વધારે સાવધાન બનીએ અને આપણી પ્રવૃત્તિઓ વધારવાને જેવડાં બળ અને ઉત્સાહથી કામ કરીએ.

અંગ્રેજી વર્તમાનપત્રોની આપણા પ્રત્યે વલણ

એક અન્યાયી અને અપમાનકારક કાયદાની સામેની હીંદી કોમની સત્યાગ્રહની લડત, કે જે લડતમાં, જેવો કાયદો જેઓને લાગુ પડે છે તેઓએ તેને તાબે નહીં થવાની જાનપુર્વક ના

પાડવાનો અને તેને માટે સખત આવકારી લેવાનો ઠરાવ કર્યો છે, જો લડત આ દેશના યુદ્ધ પ્રયત્નોમાં અડચણ કરવાને ખાતર ચલાવાઈ રહી છે એવું કોઈ પણ સમજુ માણસ માનશે નહીં

પુનરૂક્તિના ભોગે પણ અમે ભાર-પૂર્વક જણાવવા ઇચ્છીએ છીએ કે સરકાર યુદ્ધના કાર્યમાં રોકાયેલી છે તેવે સમયે આવી લડત કરવાનો સત્યાગ્રહીઓનો જરાએ ઇરાદો નહોતો. પરંતુ જ્યારે આવા વિપદ-કાળમાં પણ નેશનલીસ્ટો હીંદી કોમની સારે આનબાંગ કરનારા કાયદા કાયલ કરવાને પોતાની અળવળ રોકી શકયા નથી અને સરકારે એ અળવળને નમતું આપવાની પોતાની નબળાઇ બતાવેલી છે ત્યારે જેમનામાં સ્વમાનનો છાંટો પણ હોય તેવા લોકોને માટે તો માત્ર એકજ માર્ગ ખુલ્લો રહે શકે અને તે એ કે એવા કાયદાનો સંપર્ણ માનભરેલી રીતે અને સરકારને જેટલી અને તેટલી ઓછી કનડગત થાય તે રીતે સામનો કરવો. એ વસ્તુ સત્યાગ્રહ દ્વારાજ થઈ શકે.

સહજ ન્યાય અને સ્વતંત્ર્ય પ્રીય જનજનોને તો આ વસ્તુ સમજવીજ જોઇએ અને અમારી ખાત્રી છે કે ઘણા સમજે છે અને ખુદ સરકાર પણ તે સમજે છે. પરંતુ આજે યુદ્ધની પરિ-સ્થીતીને અંગે સેન્સર શીપ અને ઓનર-જન્સી રેગ્યુલેન્સ રૂપી સરકારની પાસે પોતાની વીરૂદ્ધની એવી કોઇ પણ ચીજ, ચાલને પહોંચી વળવાને સાધારણ સમય ના કરતાં વધારે પ્રબળ હથીયારો પડેલાં છે અને કેટલેક અંશે સત્યાગ્રહથી લડતને ગુંગળાવી દેવાને એ સાધનોનો ઉપયોગ થઇ પણ રહ્યો છે.

પરંતુ અમને બીજા કરતાં વિશેષ તાજુબી તો એ થાય છે કે આ દેશમાં અંગ્રેજી વર્તમાનપત્રો પ્રજાની લાગણીની સદંતર અવગણના અને તિરસ્કાર કરી રહ્યાં છે. વર્તમાનપત્રોની શક્તિ વીશાળ છે. તેનો મોભો મહાન છે. તે ઇચ્છે તો અધોગતિના ખાડામાં પણ પડી શકે છે. પરંતુ પ્રજાના ન્યાયી હકો અને લાભોનું રક્ષણ કરવાની અને તેને માટેની લડત ચલાવવાની પોતાની ફરજ બજાવે તેવા પૃથ્વીપરની કોઇ પણ સત્તા કરતાં તે ઉચ્ચ સ્થાન ભોગવી શકે છે પરંતુ અંગ્રેજી વર્તમાનપત્રો આજે કઇ દશાએ ઉતરી પડયા છે? અહિ અમે ત્રેજ પત્રોનું સુચન કરીએ છીએ કે જેની સાથે ચાહીવાદ જોડાએલો છે. વર્તમાનપત્રોનો એ વર્ગ આજે યુદ્ધ સિવાય બીજું કશું જોઇ શકતો નથી અને નાઝી વિરૂદ્ધ અને ઝોરીશના પક્ષમાં પ્રચારકાર્ય સીવાય બીજું કશું કરવાની તેને પુરસદ નથી. હીંદી કોમના જે વર્ગે પોતાની સામેના અન્યાયોની વિરૂદ્ધ સત્યાગ્રહની લડત શરૂ કરેલી છે તેની ઉપર વર્તમાન પત્રોના આ વર્ગનો ખોફ ઉતરી પડયો છે અને એ લડતને કોઇ પણ જાતની પ્રસિદ્ધિ નહીં આપવાની વલણ અખત્યાર કરેલી છે. પરંતુ અમને જે તાજુબી થાય છે તે એ કે એ લડતની સાથે જોડાએલા લોકોના ભોંઠા મુદ્દા તે જોવા નથી ઇચ્છતો. આ રીતે અમારી જાણમાં આવેલા એક દુષ્પાદ બનાવને લીધે અમારે કલમ પકડવી પડેલી છે. એ બનાવ એ કે મેસર્સ એસ બી. મેહ અને ઇકબાલભાઇ કાછલીયાએ લોહાનીસમાજના 'રેન્ડ ટ્રેઝી મેલ'ની ઓફીસે જઇ ~યુઝ એડીટરની મુલાકાતની માગણી કરી ત્યારે એડીટર સાહેબ તેઓને મળવા ઇચ્છતા નથી એવો તેઓને તોછડો જવાબ આપવામાં આવ્યો હતો. શું હાલનું યુદ્ધ લડાઇ રહ્યું છે તે આજ જાતના લોકશાસન અને માનવ સ્વાતંત્ર્યને માટે?

૨ શી આ

(લેખક : ડો. એન. પી. ફેસક)

(ગયાના આગલા અંકથી ચાલુ)

શેર બજાર ચલાવનો છે. શેર બજાર પૈસાદાર લોકોને અપીર પૈસાદાર બનાવવાનું ફ્રોમ સાધન છે

આજે ઇગ્લાંડ-જર્મની યુદ્ધને આલરે બે વર્ષ થવા આવ્યા. લાખો માણસો ઉદ્યોગના કારખાનામાં અને તેટલાજ માણસો સરકારમાં ઝપે લાગેલા હોવા છતા પણ આજે ઇગ્લાંડમા બેકારી માણસોની સંખ્યા થોડી નથી. જ્યારે રશીયામાં ૧૯૨૯ થી એક પણ માણસ બેકાર નથી. બેકારીને લીધે ગામમાં ગામે દેકારો બોલે છે. તેનું કારણ સાના વ્યવસ્થિત અર્થશાસ્ત્રમાં છે.

મજુરો ગાંઠા પર આવતા તેમને અકરમાત નડે તો તેમને રાજ્ય તરફથી મદત સારવાર કરવામાં આવે છે. તેમની સારવાર દરમ્યાન તેમનો પગાર ચાલુ રાખવામાં આવે છે. વધાવરમા મા પણ તેઓ ગીંતામુક્ત હોય છે. કારણ કે પચ વર્ષની વયે તેમને પેન્શન આપવામા આવે છે. તેમના રોજીંદા કામના કલાક મુકરર કરવા માં આવેલા છે. બાકીજ કોઇ પણ મજુર સાત કલાકથી વધારે કામ કરે છે. જે મજુરો તે કરતા વધુ સખ્ત હોય તેમને માત્ર કલાકથી પણ ઓછા કલાક કામ કરવાનુ હોય છે દરેક મજુરને વર્ષમાં કમમા કમ પંદર દીવસની રજાને પગારે રજા હોય છે લાંબી મુદત નોકરી કરી હોય તેમને ૪ અઠવાડીયાની રજા આપવા માં આવે છે.

રશીયામાં દરેક માં જોઇતો મુજબ રોજગ હોવો તેનાથી કમજ કયા વધારે આજે જોવામાં આવે છે. બીજા દેશોની આ દીશામાં પ્રગતિ સરખાવતાં આ દેશની પ્રગતી અનેક ગણી છે. દેશની સમૃદ્ધિ અને પુનરુદ્ધાર ઉદ્યોગ ધારાયો ત્રણ પંચ વર્ષીય યોજના પાછળ માં આવી છે. આ યોજનામાં પ્રત્યેક વર્ષનો અમલવારીનો કાર્યક્રમ પહલાંથી આપે છે. રાજ્યના મુખ્ય નીયામક મુકરર કરેલ કાર્યક્રમ નીયત કરમમાં પુરો પાડ વામા આવે છે.

પોતાના કાયદા માટે સોવીએટ રશીયામાં કોઇ એવો પુરાવ બીજાને નોકર તરીકે રાખી નથી શકાતો, બીજા દેશોમાં મુડીદાર કે જે પોતાની ફેકટરીમાં હજારો માણસોને પોતાના કાયદા માટે નોકર તરીકે રાખે છે તેનું બહુમાન કરવામાં આવે છે. આ દેશમાં તેવા માણસને ગુનેગાર ગણી સજા કરવામાં આવે છે.

જેટલી પ્રગતિ કુશર ઉદ્યોગમાં થઇ છે તેટલી જ ખેતીમાં થઇ છે. સાત દસકા જેટલાજ ખેડૂતો વ્યક્તિગત ખેતી કરે છે. બેડૂતોનો મોટો ભાગ અમુક સંખ્યામાં મળી સમુહ–ખેતી (Collective farming) કરે છે સ્ત્રોજનની જેમ ખેતીમાં પણ મોટા પાયા ઉપર યાંત્રિક મદદ લેવામા આવે છે. આ યોજનાને પરિણામે રશીયામાં ૨૭૦૦૦૦ સામુદાયીક ખેતરો છે અને બેડાતી જમીનમા ૫,૦૮,૮૦,૮૦૮ એકરનો વધારો થયો છે. રશીયા નાના નાના વ્યક્તિગત બેડૂતોનો દેશ મટી એક જંગી સામુદાયીક બેડૂતોનો દેશ બન્યો.

જ્યારે રૂસ્કર માં નવું રાજ્ય બંધારણ દાખલ કરવાની વીચારણા ચાલી ત્યારે ત્રણ બંધારણ નો મુસદ્દો ફેકટરી અને ખેતરે મોકલવામાં આવ્યો. હજારોની સંખ્યામાં સુધારાઓ સુચવાયા. જે નવા બંધારણને અપનાવું સ્વરૂપ અપાયું તેના ઘડતરમા સવાસ્ર કેસનો ફાળો હતો. જ્યારે બીજા દેશોમાં બંધારણ મોટા ઉપર ઉપરથી બેસાડવામા આવે છે અથવા તો મુઠીભરો તેના ઘડતરમાં ભાગ લઇએ.

હવે તેના બીજા ખાતા તરફ દૃષ્ટિપાત કરીએ. ગ્રાહકોને સસ્તા કરવા કરતાં તેઓને સુધારવા નો પ્રયત્ન કરવામાં આવે છે. સરકારે ખરાબ નાગરિકોને સારા કરવા તેનીજ કામગીરી રાખે છે. મોટે ભાગે તેઓને કેદમાં નથી મોકલવામા આવતા. ગુનેગાર પાસ જેટલી જમીન તો ત્યાં હસ્તી પરવાનગીજ નથી. કેદીઓને કામ કર્યા બાદલ પગાર આપવામાં આવે છે અને કામના સમય પછી તેઓ સામાજીક જીવન માણી શકે છે. ન્યાયાધીશની ચુંટણી સામાન્ય લોકોમાંથીજ કરવામાં આવે છે.

સોવીએટ તંદુરસ્તી ખાતાનું વિશિષ્ટ તરફ એ છે કે ત્યાં રોગને અટકાયત કરવાની પુરતી કાળજી રાખવામાં આવે છે. દરેક પ્રજાસત્તામા દરેક મોટી ફેકટરી, ગોદીસ કે ખેતરની સાથે સાથે સારા ક્લીનીકલલેબો (clinics) હોય છે. અમુક સમયે દરેકની વૈદકીય તપાસ થાય છે. આમ કરવાથી રોગની શરૂઆતજ તેની બેકાબ થિતિસર પકડ થઇ શકે છે. પરિણામે લોકોની શારીરીક સુખાકારીમાં વધારો થયો છે અને બાળ મરણ પ્રમાણ જે ગોઠ વખતે આખા યુરોપના કરતાં વધારે હતું તે આજે બીજા દેશોની સરખામણીમા ઉતરી ગયું છે.

સોવીએટની ધર્મો નીતી બાબત પણ જુદાપણું પ્રકટેલું છે. રાજ્યની નીતી તે બાબત માં રચ્યપ્ત છે. કોઇ પણ શહેરી ગમે તે ધર્મ પંથનો હોય શકે છે. તેની નીરીશ્વરવાદી હોવા ની પણ છુટ છે. કોઇ પણ પંથના મંદીર કે દેવળને રાજ્યાશ્રય નથી મળતો. રાજ્યને અને ધાર્મીક સ્થળોને કોઇપણ જાતનો સંબંધ નથી. સેમ કોળવણી ઉપર પણ બીજા દેશોની માફક દેવળોનો દોર નથી ચાલતો. કોઇ પણ શાળામાં ધાર્મીક શીક્ષણ નથી અપાતું. ૧૬ વર્ષની ઉમરની અંદરનાને તેના માબાપ સીવાય કોઇ પણ ધર્મો બોધ નથી આપી શકતું. કોઇ પણ ગામડાને દેવળના જેવા રાજ્ય અટકાયતું નથી. કોઇ કોઇ સ્થેળોએ જરૂર હોય છે.

રશીયામાં ઓનુ સ્થાન, ઓ અને પુરૂષની સરખો પગાર મળવો જોઇએ એવો પ્રશ્ન ત્યાં ઉપસ્થિત થવોજ નથી, કોઇ પણ કામ એમે તે જાતી (sex) કરી શકે છે. પગારમાં પણ સમતા હોય છે. સોવીએટ પુનીયનમાં ઓઓ નો રાજકીય, આર્થીક અને સામાજીક દરજ્જો પુરૂષો જેટલોજ છે. એતું એક પણ કામ નથી કે જે ઓઓને બાકીત હોય. કાયદની સાહોમા મેનેજર તરીકે કામ કરનાર પણ ઓઓ છે. એરોપ્લેસ્ટના માલીક તરીકે પુરૂષો જેટલી જ સંખ્યામાં ઓઓ છે. અને ઐરેસ્ટ્યુરીસ્ટ તરીકે પણ તેટલીજ સંખ્યામાં છે. છેલ્લા દશકામા તૈયાર થએલા નવા ડોકટરો પૈકા ૭૫ ટકા ઓઓ છે પરદેશમા રાજ્યના પ્રતીનીધી તરીકે પણ ઓ ભાગ કરી શકે છે. ફેકટરી કે ખોરીસ્ત મા કામ કરનાર ઓના બાળકોની માવજત કરવાનું સ્થળ રાખવામાં આવે છે. કેળવાએલી નર્સો તે બાળકોની દેખરેખ રાખે છે. કામ કરનાર ઓઓને પ્રસુતી સમયે ઘણી મોટી રજા આપવામા આવે છે.

ખાસીયા સોવીએટની જેમ સોવીએટ રશીયા મા પણ ઘણા મોટા વસે છે. કાંતી પહેલા જુદી જુદી જાતના મોટાના સંસ્કૃતીક વીકાસમાં પણ ફરક હતો. જેમ રીતે હીંદુસ્તાનમાં કોમ કોમ વચ્ચે ઝગડા કરાવી બ્રીટીશ સરકાર પોતાનું અસ્તિત્વ ટકાવી રાખે છે તેજ રીતે જુના રશીયાનો ઝનીક વર્ગ જુદી જુદી જાતીઓ વચ્ચે તકરાર કરાવી પોતાનું પ્રભુત્વ ટકાવી રાખતા. આજે સારાયે રશીયામાં—રશીયન, યુક્રે, ખાજાનીયન, જ્યુકી અને પોસ્તી—બધા સાથે કામ કરી એક દીલથી પ્રગતી કરી રહ્યા છે. આજે જાતી ઝગડાઓ વચ્ચે ઝગડો કરાવવો એ રાજ્યનો મોટો ગુન્હો ગણાય છે. દરેક જાતીને પોતાના સંસ્કાર અને સોહરદી ટકાવી રાખવા ઉત્તેજન આપવામા આવે છે. જે પ્રદેશમાં જે જાતીની વસ્તુની બાપ તે જાતી ની ભાષા ત્યા બોલાય કેટલાક પ્રદેશોમાં માત્ર લોકવાનીજ ભાષા હતી (Dialect) ત્યા તે ભાષાની લીપિ નવી લેખવી તીકસરના દૂર કરી, આ પછાત જાતીઓને પોતાના લોક સાહીત્ય અને સંગીત ટકાવી રાખવા ઉત્તેજન આપ્યા તેઓને સંસ્કૃતિનું આત્મજ્ઞાન કરાવ્યું, આવી રીતે બીજી જાતીઓ સાથે સંપ કમારી એક નાગરિકતની ભાવના પ્રગટ કરી.

આજે સોવીએટ યુનીયનમાં નીરક્ષરતાનું તો નામજ નથી, જે મુખી ઉપર મોતિના સમય પહેલાં (૧૯૧૭) માત્ર ૨૦ ટકા "સાક્ષર" literate હતા. બે દસકાની આ ટુંકી મુદતમાં કોઇ પણ દેશને માટે ખર્ચ સેવા જેવી છે. છેલ્લા સાત વર્ષમાં ૨૫૦૦૦ નવી શાળાઓ ખોલવામાં આવી છે. શાળામા ભણતા વિદ્યાર્થી ઓની સંખ્યા આજે ૩૬ લાખની છે. ૧૯૧૪ મા આ સંખ્યા દશની હતી. ઇન્ટરમીડીએટની માંડી યુનીવર્સીટીની કેળવણી રાજ્ય તરફથી મફત આપવામાં આવે છે. યુનીવર્સીટીના વિદ્યાર્થી ઓને મફત કેળવણી ઉપરાંત છાત્રાલયમાં પણ મફત રહેવાનું હોય છે.

કાંતી પહેલા પણ રશીયન સંગીત જાદીજ, નાટય અને Ballet જગપ્રસીદ્ધ હતાં તેમા ક્રાંતીકાર બાદ ઘોડા ગોકોજ કરી શકતા, આજે તો સમુદાય તેનો આનંદ લઇ રહ્યો છે. સામાન્ય માણસો માટે ઘોડાજ ખાસે આનંદ મેલાના પણ નવા નવા કેકેકાણે જોવામાં આવે છે નાટયગૃહમાં અપતન નાટકો ઉપરાંત શેકસપીયર, યાકર, ગોલીઅર અને જુના રશીયન નાટયકારોના નાટકો ભજવાય છે.

આ બધુ રીક કરતાં આજરે ૨૪ વર્ષો થયાં. તેમાના પહેલાં ચાર વર્ષ તો આંતર વિગ્રહ શમાવવામાં ગયા હજુ સુધી આપી રીઢીઓ ઇતીહાસને પાને નથી નોંધાઇ ઓ પ્રાપ્ત કરતા પણ મુકેલો ઘેડમા પડયા હતા અને ચોકર ગામે કાપડા પડયા હતા. એકવાર ક્રુદ્ધપ્રાપ્ત પ્રાપ્ત કર્યા પછી સોવીએટ સરકાર દુઃખને સાટે તેનું રક્ષણ કરશે. રક્ષણ માટે જંગી લશ્કર અને નૌકાની દળ તૈયાર કરવા મા આવ્યા છે તેની સરહદમા નોકા સૈન્ય પણ તૈયાર કરવામા આવ્યું છે. આ સરંજામ કોઇ પણ દેશ ઉપર હલ્લો કરવા માટે નથી પણ પોતા ઉપર હલ્લો કરનારનો સામનો કરવા માટે.

આ બોધ સમાપ્ત કરતા રશીયા આફ્રિકાના બીંદીઓને કંઇ જે ખાસ કરવા માગું છું. જ્યારે બ્રિટીશ સરકાર સમાજવાદ વિષે માત્ર મોઢે ડાપણ કે બાપણ કરવા બેસે તો ગાંધીજી લાગી આવે છે. સમાજવાદના વિચાર ને બાપણે જો પુર્ણ સ્વરૂપ આપવું હોય તો અંગ્રેજો હીંદી પ્રજા ઉપરનો મોટા પેપારીઓનો પ્રભુત્વ નાબુદ કરવો પડશે. આજનો હીંદી પ્રજાનો પ્રશ્ન, બાપણી મુળ સહજ તો બાપણી સામે ઉભેલ છે તેનો છે. જ્યાં સુધી બાપણે સ્વતંત્ર નાગરિક હક્ક નથી ભોગવતા ત્યાં સુધી બાપણી સહજ ગાલુ રહેવીજ જોઇએ, નવા કાયદાઓ બાપણી સામે ઘોડા વર્ષે બાબ્યા જ કરે છે તેની સામે બાવા ઉઠાવોઢ કર્યો સીવાય બીજું કંઇ કરવાની બાપણે જરૂર નથી જણાતી એ સ્પેચ્છ છે. અહીંની બાબ પણી બાબર સ્થીતીથી બાપણે ઓટલા તો દેરાઇ ગયા છીએ કે તે વસ્તુ સ્વીકારીજ લીધી છે હીંદુસ્તાનના અંગ્રેજ કોની બાપણી સ્થાની થઇ ગઇ છે.

બાપણામાં રહેલું સુપ્રભ આત્મતેજ બળવત થાય અને માનવતા રહીત કાયદાને સહજ પ્રતીકાર કરી જગતના બાદર્શ નાગરીક બનીએ એવી અભ્યર્થના. અસ્તુ.

—:—

દેશ-પરદેશ

કેળવણી અંગ્રેજોના પ્રવાહ સમાન છે, એ પ્રતીક્ષ છે સતત વહેતી છે, જળ પ્રવાહો છે, હરહંમેશ વહેતું છે. કેળવણી પ્રવાહી હોય, હરહંમેશ વહેતી હોય.

જરમન-રશીયા યુદ્ધ વિશે સ્ટેલીન

ગયા શુક્રવારે સ્ટેલીને પોતાના ઐતિહાસિક બ્રોડકાસ્ટ બાબતમાં જાહેર કર્યું હતું કે અહુજ પીરતાપુર્વક બચવા છતાં, તથા દુશ્મનોના સૌથી સરસ સરકારોનો નાશ થવા છતાં દુશ્મને આક્રમણ વધવાનું જારી રાખ્યું છે. પણ તે અંતિમ પરીણામ માટે આશાવાદ સેવે છે અને જણાવે છે કે હીટલરના સરકારને મારી હઠાવવામાં આવશે.

હીટલરનું સરકાર લીયુમાનીઆ, જોટસ્લાવાકીઆ બલ્ગેરીઆ, હંગેરી, રશીયાનો પશ્ચિમ ભાગ, ફ્રાન્સ અને પશ્ચિમ યુરોપનો મોટો ભાગ લેવામાં વિજયવંત નિવડયા છે. ફેશીસ્ટ વિમાની ફોજ બરલન્સ્ક, રમોલેન્સ્ક, કીવ, ઓડેસા, અને સેબાસ્ટોપોલ સુધી બોમ્બમારો ચલાવે છે. સ્ટેલીને કહ્યું આપણા દેશ ઉપર ભયંકર આફત આવી રહી છે. આપણું ગ્રીમૅનલાન રેડ સરકાર સંખ્યાબંધ સપ્તેરામાં ફેશીસ્ટ સરકારને કેમ નાબૂદ થઇ શકે એ કંઇ સમજવાનું નથી. ઇતિહાસ બતાવે છે કે કુનીયામાં કોઇ સરકાર અજેય નથી. નેપોલીયનનું સરકાર અજેય ગણાતું હતું, પણ તેને અંગ્રેજ, રશીયન અને પ્રશીયન સરકારે હરાવ્યુ હતું. ગત મહાયુદ્ધમાં પણ જરમન સરકાર અજય ગણાતું હતું પણ અંગ્રેજ અને ફ્રેંચ સરકારે તેને મારી હઠાવ્યું હતું. તેવીજ હકીકત હાલમાંના જરમન ફેશીસ્ટ સરકારની કહી શકાય. આ વખતે સરકાર સારૂ થઇ તે વખતના સંજોગો દુશ્મનને ઘણા અનુકૂળ હતા જ્યારે સોવીયેટ રશીયાને સંજોગો પ્રતિકૂળ હતા. જર્મની સરાયક પ્રબળ હોઇ એની પાસે સરહદ ઉપર ૬૭૦ ડીવીઝનો તૈયાર સ્થિતિમાં દુશ્મની રાહ જોતાં ઉભાં હતાં. જ્યારે રશીયન સરકારને તૈયારી કરવાનો પુરતો અવકાશ મળ્યો નહતો.

જર્મનીઓ સોવીયેટ–જરમન નોનઅગ્રેશન પેકટને દુનીયામાં તેની પ્રબળ દુશ્મનાવટ તરીકે જુએ એની પરવા કર્યા વગર જાણે કોઇ કહાગ ગ્રેગ પૂછશે કે હીટલર અને રીબનટ્રોપ જેવા રાક્ષસ સાથે એ કરાર કરીજ કેમ શકાય. સોવીયેટે એ કામમાં બાકસ નથી કરી! ના, નહિજ. નોનઅગ્રેશન પેકટ એ બન્ને દેશો વચ્ચે શાંતિનો કરાર છે. એ જેવા પ્રકારનો કરાર હતો કે જેના માટે જર્મનીએ અગારી પાસે ૧૯૩૯ મા બાતચીત કરી હતી. સોવીયેટ આવી માગણીનો ઇન્કાર કરી શકે! હું ખાઉં છું કે કોઇ પણ શાંતીપ્રીય રાજ્ય પડોશના રાજ્ય સાથે જો કે તે રાજ્યના મુખ્ય માણસો હીટલર અને રીબનટ્રોપ જેવા રાક્ષસો હોવા છતાં પણ ઇન્કાર [illegible] નહિ. જર્મની સાથે એવો કરાર કરવાથી આપણને શું ગમ્યું! આપણે આપણા દેશને ૧૮ મહિનાની શાંતીની બાતરી આપી અને કરાર છતા પણ જર્મની આપણા ઉપર હુમલો કરે તો તે માટે આપણા સરકારને સજ્જ થવાની તૈયારી કરવાની તક મળવાની બાતરી આપી.

હુમલો કરવાથી કરારનો ભંગ કરવાથી જર્મનીને શું ફાયદો થયું છે? તેણે તેના સરકારને માટે થોડો વખતને માટે લાભ મેળવ્યો. પણ રાજદ્વારી દ્રષ્ટિબિંદુથી તે આખી દુનીયાની નજરે મોટી તરસ્યા બંડખોર તરીકે બહાર પડયું. શરૂઆતનો મળેલો વિજય અકપજ્ઞી હશે, જ્યારે આખરી વિજય તો રેડ સરકારનોજ થશે. આપણું બહાદુર સરકાર તેની અને વિમાની ફોજ, આપણા દેશના બધા મોટા યુરોપમાંના, એશીઆમાંના, અને જર્મનના પણ સૌથા સારા માણસો જરમન ફેશીસ્ટોના આ પગલા તરફ તીરસ્કાર દાખવશે, અને આશીર્વાદ આપશે કે દુશ્મનનો નાશ થાઓ અને આપણો વિજય થાઓ. સોવીયેટની હોમેહંગ જગ્યા માટે રેડ સરકાર અને તેની પુર્ણ આત્મ વિશ્વાસપુર્વ નીડરતા પુર્વક લડે છે. આપણો દુશ્મન ધાતકી અને નિર્દય છે, તે આપણો દેશ, આપણા પક્ષ અને આપણું લોક કબજે કરવા માગે છે. મોટા જમીનદારોને પાછી જમીન સોંપી દેવા માગે છે, ગારીઝમને પુનર્જન્મ આપવા માગે છે, અને સોવીયેટ મુલીયતના સ્વતંત્ર લોકોના પ્રજાકીય સ્ટેટોનો અંત આણવા માગે છે. તેમને જર્મનાઇઝ કરવા માગે છે, અને તેમને જરમન શાહનશાહ અને લુટારાઓના ગુલામમાં ફેરવી નાખવા માગે છે માટે સોવીયેટ સ્ટેટ અને લોકોને આ જીવન મરણનો પ્રશ્ન છે. પ્રશ્ન એ છે કે લોકો સ્વતંત્ર રહેશે કે ગુલામ બનશે. સદ્દેરીઓએ એ મુશ્કેલી જોઇએ અને ચિંતામુકત રહેવાં જોઇએ. તેમણે પોતાની જાતે સરકારના બનેલાનું જોવું જોઇએ, વ્યવસ્થિત બનવું જોઇએ. આપણે કુશમનના ઉપર જરા પણ દયા દાખવવી ન જોઇએ.

મહાન સેનીન કે જેણે આપણા સ્ટેટની રચના કરી છે, તે એમ કહેતા હતા સોવીયેટના લોકો માં હીંમત અને ડોમ' જો એ સરકારમુખ્ય મુખ્ય દોષ જોઇએ, સરકાર, તેવી અને સોવીયેટ કુનીયના. સદ્દેરીઓએ દેશની એકેએક છેવાનું રક્ષણ કરવું જોઇએ, અને સોવીના છેલ્લા કીપાં સુધી પોતાના ગામડાં અને સદ્દેરોનું રક્ષણ કરવું જોઇએ. સ્ટેલીને દુશ્મનની ખોટી ગણેલ કરાવવાની રીત, યુદ્ધચાલ અને ક્રમાથી આપણે સ્ટેટોનો વિનંતિ પ્રજાને કરી હતી. પાછા હટવાનો વખત આવે ત્યારે રેડ સરકારે બધો રેલવે સ્ટોક દુર ખસેડી જવો અને એક પણ એંજીન અગર રેલ્વે કોચ દુશ્મનને માટે રહેવા દેવો જોઇએ નહિ, અનાજનો એક પણ દાણો તથા એક પણ ગેલન પેટ્રોલ રહેવા દેવું નહિ. જે બસેડી શકાય એવું ન હોય તેનો નાશ કરવો, અને ખેડીલા મકાન બાળી, આ બહતનો હેતુ ફકત રશીયાને જીતવા ઇચ્છનારાનો નથી પણ યુરોપના લોકોને જરમન ફેશીઝમની પુંસરી માંથી મુકત કરવાનો છે. તેણે ખુબ જાણીતા કહ્યું: "ઇતીહાસની સંધ્યામા ઇતીહાસના લોકાર" સ્ટેલીને સ્ટેટ કમીટી ઓફ ડીફેન્સની રચાયનાની જાહેરાત કરી હતી અને સ્ટેટની સંપુર્ણ સત્તા તેના હાથમા મુકવામાં આવી છે.

યુદ્ધના ખબરો

હંગેરીનો હાથો

ટેલીગ્રાફ.

અમારી સરકાર કોર્ષેશીઝમથી દુર દુર રહી છે. અમારા વિમાની ફોજે પાછા હટતા દુશ્મનોની ઉપર ભારી રીતે બોમ્બ મારો ચલાવ્યો હતો. ગયે અઠવાડીયે હંગેરીએ એવો હાથો કર્યો હતો કે હંગેરીઅન સરકારે હંગેરી અને સોવીયેટ રશીયા વચ્ચેની ૧૯૦ માઇલની હદ ઓળંગી હતી.

જરમનની રશીયાને ધમકી

સ્ટેલીને પોતાના ભાષણમાં જણાવ્યું છે કે જો જરમનો રશીયન સરકાર જોડી જશે તો તે જરમનોની તેઓ પેટ્રોલ અને પાકનો નાશ કરતા જશે. એના જવાબમાં બર્લીનથી ખોટા કારસ કરવામાં આવ્યું છે કે જો રશીયન લોકો પાકનો નાશ કરશે તો તેમને તેગના વિજેતા તરફથી ઓ બાકસ જેટલી પણ રોટી આપવા માં આવશે નહિ.

બહાદિર રશીયામાં જર્મનો

મોસ્કો આજે એવો દાવો કરે છે કે રશીયન લોકોએ જર્મનોને બહાદુર રશીયામાં ૧૦૦ માઇલ અંદર આવેલા બોલ્શવસ્ક વિભાગમા સખ્ત નુકશાન પહોંચાડયું છે. જર્મન કોમ્યુનીક દાવો કરે છે કે જર્મનો આપી સરહદ ઉપર મજબુત મુકામોની સામે રશીયન લોકોને પાછા હઠાવે છે.

વિલ્કીનું જાપપત્ર

સ્વાતંત્ર્ય દિનને આગલે દિવસે મી. વેન્ડેલ વીલ્કીએ જોહકાસ્ટ કર્યું હતું કે યુનાયટેડ સ્ટેટસે હવે કંઇ કાગ કરવું જોઇએ, નબળા મુકાબલાનો સમય નથી. તેણે જણાવ્યું, આપણી સ્વતંત્રતાના રક્ષણ માટે બીટનની હસ્તિ અનિવાર્ય છે. જ્યાં સુધી ૧૬ મોલ છે આપણી સદ્દેનત અને પસીનાનું ઇંગ્લાન્ડ બોટનને મોકલ્યા જશેજ એ માટે આપણે આપણી નેવીનો સાવચેતીપુર્વક ઉપયોગ

કરી બ્રીટનને ખાતરી કરાવા આપણી જોઇએ. નહિ તો બ્રીટન જીતશે નહિ, જીતી શકશે નહિ.

જરમનોની અદ્રશ કૂચ

જર્મનો સ્ટેલીન લાઈનની નજીક આવી પહોંચ્યા છે અને સેબાસ્ટોપોલના મુખ્ય બારકાર સાથે થોડા વખતમાં મોટી લડાઇ થવા સંભવ છે. જર્મનો દાવો કરે છે કે તેમણે બાલ્ટીક સ્ટેટમાં આધુનિક તૈયારીઓથી ઝારપુર એવા સંરક્ષણબંધ ઓરોટોમો કબજે કર્યા છે, અને તેમાંથી ૧૨૬ વિમાનો કે જેમાના ૪૧ સારી સ્થિતિમાં છે તે કબજે કર્યા છે. ફીનલેન્ડની નજીકથી ઓરસ્તોના હાથે કરી એ પ્રદેશનો કબજો મેળવવામાં આવ્યો છે. જર્મનીનું બારકાર બેરેન્ટસના નદી ઓળંગી ગયું છે, ઉત્તરમા મેટલીક્સન રેલવે પર આવી પહોંચ્યું છે. ફીનીસ દુદારોટસે તરફથી જાહેર કરવામાં આવ્યું છે કે તેમણે આર્કટ ડાપુઓનો કબજો લીધો છે, અને એમ પણ જાહેર કર્યું છે કે ફીનીસ અને જરમન બારકાર ઉત્તર ફીનલેન્ડની પુર્વ બારકાર ઓળંગી ગયુ છે કે જી લુહાણની સાજ મુખીમા ફીનીસોએ રશીયાના ૬૮ વિમાનો તોડી પાડયા છે. જર્મનો દાવો કરે છે કે તેમની પેન્ઝર ડીવીઝનોએ લેનીનગ્રેડથી ૧૮૦ માઇલ ઉપર આવેલા ટીરેસ્યુબેરસ્ક સ્થળ આગળ આવી પહોંચ્યા છે.

રાજીનામાં.

પ્રમુખ એજન્સી માદ્રીદ તરફની ખબર મા જણાવે છે કે જનરલ મુનોઝ મેન્ડી આજીરાજનો સવર્નરને રશીયા વિરૂદ્ધ લડવા જતા રેજીમેન્ટ એકસપીડીશનરી ફોર્સના આગેવાન તરીકે નીમણુક કરવામા આવી છે અને તે તુરતમાજ રવાના થશે.

ઇટાલીયનોના

જનરલ વેઇગાન્ડ શરણે આવ્યા પછી મોટી સંખ્યામાં ઓસ્ટ્રીઓએ લડાયક કરવામાં પકડયા છે. ૭૦મા વિભાગની અંદર ૨૧ મી જુન પછી ૧૫૦૦૦ કેદીઓ લેવામા આવ્યા છે તેમાં ૧૨૦૦૦ ઇટાલીઓનો છે.

સોવીયેટ પ્રચાર કાર્ય

સોવીયેટ યુનીયનમાં દરરોજ ૩૦૦૦ છાપાંઓ ૬૦ જાદી જાદી ભાષાઓમા પ્રસર થાય છે. સોવીયેટ રશીયામાં મુખ્ય છાપાંઓ મવદા જેની દરરોજ ૧૮ લાખ કરતા વધારે પ્રતો ખર્ચે છે, પ્રવેસ્ટીઆ જેની દરરોજ ૧,૬૧૦,૦૦૦ પ્રત ખર્ચે છે અને ટરૂડ જેના દરરોજ ૧૩ લાખ પ્રતો ખર્ચે છે. આ છાપાંઓ ઉપરાંત સોવીયેટ પ્રેસ અને પ્રોપેગન્ડા મીલન ૬૮૮૦ સામાયિકો બહાર પાડે છે, જેનો બધું મળીને ૨૫૮,૦૦૦,૦૦૦ નકલો ખર્ચે છે.

જરમન વધુ આગળ વધ્યા

મોસ્કો કબુલ કરે છે કે જર્મનો આજે રશીયન બારકાર સામે મહત્વ મુખ્ય પુરોપની બારકાર ઉપર બધુ જરમનોથી આગળ વધ્યાં છે. બાલ્ટીક બારકાર આગળ રેડ બારકાર ફીનીસ્ક આગળથી અને ફીનલેન્ડની પુર્વમાંથી પાછળ હટયું છે અને એમ પણ કબુલ કરે છે કે જર્મનો મુખ નદી ઓળંગી બેસારેબીઆમાં ઉંડાણે જગ્યાએ આગળ વધ્યા છે. સોવીયેટ બારકાર જરમન ટેંકોનો બધુ મકકમપણે સામનો કર્યો હતો, પણ જ્યારે જર્મનીનું રીઝર્વ બારકાર લડાઇમાં ઉતર્યું, ત્યારે જ સોવીયેટ બારકારને પાછુ હટવું પડયું.

જરમન હાઇ કમાંડ દાવો કરે છે કે પ્રિપેટ મારશીસની દક્ષિણમાંથી મોટા હજાર કેદીઓ લેવામાં આવ્યા છે. હંગેરીઅન મોરચેએ કોલોમીઆ અને રેસ્નોસ્લેવ કબજે કર્યા છે અને એવો પણ દાવો કરે છે કે તેઓ મીન્સ્કની પુર્વ મા નીપર નદી સુધી પહોંચી ગયા છે. જરમન હાઇ કમાંડે જાહે કર્યું હતું કે મીન્સ્કની નજીક ના ઘેરાઇ પ્રસ્થેલા સોવીયેટ બારકારના ૨૦,૦૦૦ માણસો તેમના બારકારી આગેવાનોને મુઠ કરી દીધી હતી.

સ્ટોરીસ નમુઝપેપરનો બર્લીનનો ખબરપત્રીનો સ્ટાફ ઇગ્લંડ સંદેશો જણાવે છે કે જર્મનો એ બારમસ્ક કબજે કર્યું છે.

ઇટાલીનો દાવો

આજનું ઇટાલીયન કોમ્યુનીક કહે છે કે ઇટાલીના એરોપ્લેનોએ બાલ્ટના એરપોર્ટસ ઉપર બોબ મારો ચલાવ્યો હતો. બીજનાં બે વિમાનો નાશ પામ્યા છે જ્યારે ઇટાલીનું એક વિમાન પાછુ કર્યું નથી. સાયપ્રસમાં ફ્રેમાગુસ્ટા બ્રમ્બાર્ડમેન ઇટાલીના વિમાનોએ જંદર વિમાન માં બોંબ મારો ચલાવ્યો હતો. ૭૦૦૦ ટનની કુલ્મનની બોમ્બ્રામરી કુબ્બારને બે રોકપોટો વાગ્યા હતા અને તે વહાણ કુબી ગયું બાનવામાં આવે છે.

ગ્રધાનની કુલ્ક બુદ્ધારી

ચાનની સાંધેના સાર પરસની બરત દરમીયાન ના અને ૧૯૩૮ માં જાપાનીસ અને રશીયન બારકારો વચ્ચે મંચુકોની બારકાર ઉપર જે બયાનકારી યુદ્ધ હતા તેની બુદ્ધારીનો સમાવેશ કરતાં બધું મળીને જાપાનીઝ મોરચાએ ૧૭,૬૨,૨૨૦ માણસો મુવાબ્યાં છે, એટલીજ મુઠત દરમીયાન ના ૨૦,૧૫,૦૦૦ માણસોજ મોરચા મરી બમા છે.

સીરીયા

મીત્ર બારકારે પાસ્મારા કબજે કર્યું છે, અને હોમ્સ તરફ આગળ વધ્યું છે.

ફ્રેંચ બારકારે ટીરઓઝ બોરનો કબજો લીધો છે.

ફ્રાંકલેન્ડનું જાપપત્ર

પ્રેસીડન્ટે ૧૭૭૬ ના અમેરીકન સ્વાતંત્ર્ય દીન ઉજવણામાં આપ્યો હતો અને તે વખતે જે પ્રતિજ્ઞા લેવામાં આવી હતી તેની પુનરૂક્તિ કરી હતી અને રાષ્ટ્રભક્તિ અને સ્વાતંત્ર્ય માટે સર્વસ્વની કુરબાની આપવા હાકમ કરી હતી. અમેરીકા રવત ત્રતાને કબજાની જોખ સકશે નહીં. પ્રેસીડેન્ટે વધુમાં તેના જાપણમા જાહેર કર્યું કે આપણને બડા, દબાતા અને ગુલેબ્બા સરકારની આવશ્યકતા છે, નહીં કે ચાંદીબુબથી અને તોફાન. ડીકટેટરશીપ રૂપી રમતમાં પુનાઇટેડ સ્ટેટસથી સ્વતંત્ર રમદોષ સુખ અને આનાદી જીંદગીની રમત રમી શકશે નહીં. દુનીયાના બીજા બધા ભાગોમાં મનુષ્યોની સ્વતંત્રતા સરકારી સત્તાથી નષ્ટ થઇ રહે, પરંતુ તે છતા પુનાઇટેડ સ્ટેટસનેજ કાયમને માટે સ્વતંત્ર રહેવા દેવું એમ બારવું મુશ્કેલ છે, અને તેનો દાખલો જોવો હોય તો છતાબલી પ્રજાની પરિસ્થિતિ જુઓ. બાકેજ આપણે દરીબાની સ્વતંત્રતા અને આ ગોળાર્ધના રક્ષણ માટેના સંબંધ કાર્યમાં આપણે રોકાયેલ છીએ.

અમેરીકાએ લડાઇમાં ન ઉતરવું

સ્પેનીસ વીદેશ મંત્રી સીનોર સુનેર જર્મનીના બાકીના અખબારપત્રોને મુલાકાત આપતી વખતે જણાવ્યું હતું કે રશીયા-જર્મની વચ્ચેની લડાઇમાં સ્પેન પોતાનો રસ્તો કહ્યા કુરમન સામે પોતાના મીત્રની તરફેણમાં મક્કમપણે ઉભું છે. પુરોપીય સંસ્કૃતિ માટે સ્પેનનો લડાઇમાં ઉતરવો અનીવાર્ય રહેશે નહીં. હું માનું છું કે ખરી રાજનીતિનો રશીયા ઉપર વિજય દુનીયામાં શાંતિ લાવશે. પુનાઇટેડ સ્ટેટસને બાબરી થવા જેવું જોઇએ કે તેમનું લડાઇમાં દાખલ થવું એ નિર્દોષ, બીનજરૂરી મનુષ્યવધ લંબાવવા જેવું છે. મેટ બીટન ચાર્ટર સમજશે અને મુક્તિ તરીકે સુલેહને આવકારશે.

—:o:—

અખબારોમાંથી

શ્રી. સનાતન ધર્મ પ્રચાર મંડળ જોએ અર્ટ

ઉપયુક્ત મંડળ જોહાનીસબર્ગમાં કુંડક મુદત પર સ્થપાયું છે. મંડળનો સીદ્ધાંત હીંદુ સંસ્કૃતિને પુનરાબીપીત કરવાનો છે. અને માતૃભાષાને ઉત્તેજન આપવાનો છે. તે ઉપરાંત સમાજના કુરૂઢીના બાસમાંથી રાષ્ટ્રાજને મુક્ત કરવાની આશા પણ ઉક્ત મંડળ સેવે છે. ઉપલા સીદ્ધાંતને પ્રોત્સાહનરૂપ મંડળે શેઠાનીયા આપણા બહેનો પુસ્તીકા બહાર પાડી જોઇએવાની આશા રાખે છે. આ મંડળ હીંદુબાલીકાઓને ઉપયુક્ત કાર્ય કરવાને જેમના પૈસાની બાંધણી કરે છે. જેથી તેઓ બારેલા કાર્યને પહોંચી વળે. આ મંડળના સભ્ય થવાની રા. ૧૦-૬ છે.

મંડળની સ્થાપનાનો બીજો એક હેતુ એ પણ છે કે સનાતન ધર્મને નામે પ્રગટ પ્રગટ કોહોને એક કરવા.

બીજો કરબન ઇન્ડિયન્સ બોમ્બી શો

બીજો બોમ્બી શો તા. ૨૭-૬-૪૧ ના ગઢી પાસે જોવોલોન થીએટરમા પેટરના બીસીસ બોલીસ બાલેન કરબનના બોનરેસને હસ્તે તેનું ઉદ્ઘાટન થવાનું છે. શોમાં ઓ. બી. સી. અને ડી બીબાગ રાખ્યા છે. જેમા ૧૮ વર્ષોના થી બાળકે બાર વરસ સુધીના બાળકોને જોવામાં આવશે. કાબલ ૩ બી ૧૪ બોના છે. કાબલ થવાનું ટેમે નીચલે ટેકાણે મળશે. મીસીસ જી. ગોકરે ૬૦ ગોલ્ડસન રોડ સીનન અથવા મીસીસ આર. ટી. સુંદરમ ૪૮ કાસ્ટ સ્ટ્રીટ કરબન.

બાકત સેવા સમાજ સોસાયટીના બાકીર્વાસ

ઉપયુક્ત સમાજનો નવમો વાર્ષિક મેળાવડો તા. ૨૮-૬-૪૧ ના રો. ભગવાનજી કાકુલાલને અધ્યક્ષપદે ઉજવામાં આવનાર છે. આ પ્રસંગે સ્વામી બવાનીદયાળ પણ હાજરી આપનાર છે કે જેઓ કુંક મુદતમાં દેશ જવા ઉપડનાર છે. તેમને વિદાયગીરી પણ ઉપલા મંડળ તરફથી અપાશે. સર્વે બાઇ બહેનોને બાસ આવવા આમંત્રણ છે.

પતિની દોસ્ત બનેલી રશીયન નારી

"બા, ગઈને મંગેતુ મારા બાપાનેજ છુરે છે.' એવો યુરોપની એક જુની કહેવત છે. એ કહેવતની નિષ્ફળતા જોવાની રશીયા જ્યાં પ્રતીત થતી હતી, એટલાં બાપજ યુરોપના બીજા પણ દેશમાં પ્રતીત થવા લાગી. રશીયામાં તો વરહન્યા પરણી ઉઠે કે પરને "કુરાક" ને નામે ઓળખાતી એક ચાલુક જોટમાં મળતી ને તેનો ઉપયોગ કરીને પત્નીને બજુચકમાંથી ચાણી બનાવવાનું એવું કુદરતદત્ત યશ પરતું. આવું બધું ૧૬ મા સેકા સુધી નબ્યું. ત્યા સુધી પત્નીની પ્રગતિ પરના રાચરમીલા કે શરસાગરનથી વિશેષ નહોતી. એમાં બ્યક્તત્વનો કાવદાવમાં કે ચમત્કારમાં એવો લોપ મનો હતો. એ એને પ્રવાસ જેવડો દોર તો સ્વતંત્ર પાસપોર્ટ પણ મળતો નહિ. એના પતિના પાસપોર્ટમાં એના નિર્દેશને જગ્યા કરી આપીને પત્નીની સંમતિયોજ એ પ્રવાસ જેવી શકતી. પોતાના બાળબચ્ચા કે મિલકત વિનિયોગ ઉપર એને બરાબર અધિકાર નહોતો. એ જે ગોલાપો કરતી એનાંય મુલ્ય નહોતાં અંકાતાં. પછીથી ઢકપી જેવાનું રહે છે કે એના બુદ્ધિવિકાસ માટે પેલી બાબુક સિવાય બીજાનેય ચિંતા બાપ એમ નહોતું. બાબુકનો વપરાશ જોટલો બધો વધી ગયો હતો કે કોઇ સૌભાગ્યવતીને એનો સ્વાદ ઓછો મળે તો એ બાબત પામતી.

બારના રાજકારણમા કાક સ્થિતિ સુધરી નહિ એમની એમજ રહી. રશીયામાં લગ્ન ધર્મસંમત હોવાથી છુટાછેડાનો તો કાંકરોજ બદી નાખ્યો હતો. લગ્નો બાબાપો ગોઠવતાં. લગ્ન પછી સ્ત્રી પતિને સોપતી ત્યે આ કરનો ગાંત્ર થતો તો લાગેલુગ્નોને જેલમાં ધકકેલી દેવા માટે રાજ્ય તૈયાર હતું. બારે પુરોપનાં બીજા દેશોમાં છુટાછેડાનો પ્રમાણ ગયા બાબો હતો, બારે પણ પરદેશના કાપડ મુજબ છુટાં પડવાં દંપતિને દેશનો કરતીને કડક કાયદો બનાવા તૈયાર રહેતા લગ્નના બાગીદારી નહોતી, પરંતુ પુરુષની બીપરની માલિકી હતી.

૧૯૧૭ની ક્રાંતિએ આ જુનવાણી સંસ્થાનો બાસ કર્યો તે નવા ગૃહનો સ્થાપી આપ્યો. લેનીનની ટીકીઓએ સ્ત્રીઓને સ્વાતંત્ર્ય ને સમાન પ્રતિષ્ઠા આપી. લગ્ન ન કરે ત્યારે રહે બાળક કરવાનો બિલકુલ કરવાયાનો ને ઓકમેકને દેકો બાપવાની પરસ્પરની જવાબદારીનો સિદ્ધાંતમાં સ્વિકાર થયા. ઔરીસ બાળકોને અનૌરસ બાળકોથી ન કોઇ પકારના બાયતો હતો તે પણ દાળા નાખ્યા.

પણ આ ઔદરમ પલટાથી રશીયન નરનારીઓ આ પુનર્ઘટનાનો આત્મા ઓળખી શકયા નહિ. જેમ કરવું હોય તેમ કરવાની નિરંકુશ મહાલવાની આ પરવાનગી છે એમ માનીને તેઓ ચાલવા લાગ્યા. રશીયામાં બાદિગમક્રાંતિનો દોર બાજ ના રહ્યો ને નેનીનને લાલ્લાની પરવાની કરજ પડી. જોષે સંભાળવી દીધું ૫ "લાકસે" આવુ કરવાનું કહ્યું નથી ને આતે તદન અમાસાજ્ઞા છે."

૧૯૨૫ માં લગ્નના પ્રશ્નનો વિચાર કરવા માટે એક મોટી પરિષદ મરકામા આવી. તેમાં ઠરાવ આબાસે બાગ સાંધ્યો એક વર્ષ સુધી તે ગમો ચાલ્યાજ કરી, છેવટે ૧૯૨૬ માં નવેા કાયદો અમલમાં આબ્યો. એણે લગ્નને ધર્મની ચુકબાંધી છોડાબ્યું, ને બીને સ્વાતંત્ર્ય અર્પ્યું.

રશીયામાં લગ્ન વિધે પણ ઝાઝો પ્રયત્ન છે. એ બરું છે કે લગ્ન એ પાર્ટિક વિધિ નાદ પણ મરણના સોદા છે, પરસ્પનારાંના કરાર છે એ વાતને એના તર્કિક સ્વરૂપ સુધી પરેાંચાડવાનો રશીયાએ પ્રયત્ન કર્યો છે, પણ કોઇ પણ કામ-ચલાઉ જોડાજુને લગ્નની પતિમા જ બનાવી નથી. નોંધાયલા કે ચમર નોંધાયલ કે કબીકને કબાની પરાવતા લગ્નોનોને સોવિયટ સરકાર ભેદ પાડતી નથી. સિવિલ મેરેજને મધુર રાખે છે તે બાબિબાદ કે બહુપત્નીના જેવા ગુન્હા માટેનું શું કરવું તેની કાયદાને ચિંતા કરવી પડતી નથી.

લગ્નને લગ્નવિચ્છેદને રશીયામાં ખુબ સરળતા બની છે. લગ્ન નોંધાવતી વખતે પરબુનારા બબાબ દોય તોજ બાપ્રાઓની જરૂર પડે છે. પરબુનારાં પેકી એક બ્યક્તિ હાજર હોય અને બીજી નિરાંતે ટેલીફોનથી વાત કરે તોય ચાલે. બન્નેને ૧૮ વર્ષ પૂરા થયાં છે ને એક બીજાંની સંકુરતી ત્યે નિમિત્ત છે, એટલું બહીંતે પોતાનું ઓળબાબ બાપે એટલે પત્યું. લગ્નવિચ્છેદ માટે પણ કારણોની ચોળાચોળમાં રાજ્ય ઉતરતું નથી ને જુદા પડનારાંને ઓકજીએ અટકાવતું નથી. જુદાં પડનુંજ ન એમ નક્કી બતાવ તેમને જુદાં કરવામા આવે છે. બાળકોની બાબતના નિકાલ વિધે જો જુદા પડનારાંગે માંદોમાંદે સમજી ન લીધું હોય તોજ રાજ્ય બાળકોના હિતમાં નિર્ણય કરે છે. જુદા પડયા પછી અમુક મુદત સુધી લગ્ન ન થઇ શકે તેવું કોઇ નથી.

આમ રશીયન ઓને ખુબજ લાભ મળ્યો છે એવુ નહિ પણ છે ગેરલાભ નહિ પણ તેનું બ્યક્તિત્વ પણ રશીકારાયું છે. છુટાછેડાની બાં છુટ છે બ્યાં બ્યાં છુટાછેડાના કેસો બુબ ઓછા બને છે. વાતાવરણમાં જુદા થવાનો મોહ નથી.

આપણે ત્યાં જોબ બનાવ છે કે તે આપણે અહીં છુટાછેડાનો કાયદો આવશે તો છુટાછેડાના કેસો બુબજ બનશે ને સમાજ બગડી જશે, અબ્યવસ્થિત થઇ જશે. પણ રશીયાના દાખલા ઉપરથી બબાશે કે તેમ થવા કાંબાય નથી.

રશીયાની મુલાકાત લેનાર એક બણે લખ્યું છે કે "છુટાબસાયી" શબ્દોમાં બારાબા બાબા બાબમાં ગોઠવણીની સકામ લેવા બેકું બાદ મોટી સંખ્યામાં અહીં જોવા મળે છે. રાગાના જીવનોથી ને સમાન અવસરમયી જોડાબમાં કંપનીના છુટક તુદ્દર દાખલા બીજા બુગની દેશોમાં ગળાશે બરા—અને લાંજ તો બરા તબાવત છે—પણ એ અપવાદોજ નિયમ સર્જે છે." જુદાછેડા મેળબ્યા પછી દરેક કિસ્સામાં બીને ગોરાકી ગોબાકી બળી નથી. બીને લેવા પણ જુસ્સા દોતા નથી કારણ કે ને બતે કમાવાનું વધારે પસંદ કરે છે. ગોરાકી પોબાકી ગોત્રામાં તે ગુલામી સમજે છે. પોતે કામ કરે છે—એના કામને બાર્થશાકીય મુલ્યો પણ છે.

આ રશીયન પ્રયોગે પૃબ્વી ઉપર સ્વર્ગ ઉતાર્યું છે એમ કહેવાનો આશય નથી. ન સમજ્યા જેવું તેમાં પણ છે, ઉણપો પણ ઘણી છે. ઉત્સાહમાં અને નવરચનાના આવેશમાં જે સરજાયું છે તેમાં ફેરફારોને પુષ્કળ અવકાશ છે ને અનુ-બવને આધારે ફેરફારો. મહાં લાફેજ રશીયા પોતાને માટે કોઇ સ્થિર ને સુદર લગ્ન સંસ્થા ઉપજાવી કેશે. આજ તો તેણે બુગ પરિવર્તન સાબ્યું છે ને બીને ગુલામ મટાડીને દોરત બનાવી છે તેની કદર કરવી પડે છે.

એટલું તો ગોલ્ડમ કે રશીયન ઓજોએ પણ કબું છે. બી બ્યક્તિ છે, સ્ત્રીમાં પુરુષો જેટલી શક્તિ ગરેલી છે, તે તેણે દુનીયાને બતારી બાપ્યું છે.

નેશનલીસ્ટ ગ્રુપ ઓફ ધી ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ

ટ્રાંસવાલના સિંદીઓની એક માસ મીટીંગ રવીવાર તા. ૧૩ જુલાઇ, ૧૯૪૧ ના રોજ બપોરે ૨—૩૦ વાગે જોહાનીસબર્ગ ૫૩ ફ્રેડરીક સ્ટ્રીટપર આવેલા ગાંધી હોલમાં મળશે.

કાર્યક્રમ: (૧) સત્યાગ્રહીઓને કોર્ટમાં હાજર થવા બળેસા સમન્સ. (૨) મી. સીદાતના કેદમાંથી છુટકારો. (૩) કા. ૧૯૪૫ પર મુકાએલા અન્યાયી પ્રતિબંધો પાછા બેંચી લેવાની માગણી.

આપણી કોન્સ્ટ્રકની લડતને ટેકો આપવા સૌને હાજરી આપવા બિનંતિ છે.

બેનોને હાજર થવા ખાસ આમંત્રણ કરવામાં આવે છે.

આપ, આ. કાછલીયા,
લીડર નેશનલીસ્ટ ગ્રુપ ફા, ૬ ૫ ૫.

ગાંધી—અભીનંદન—ગ્રંથ હિંદીમાં

મુળ લેખક સર રાધાકૃષ્ણન. આ ગ્રંથ ગાંધીજીની ૭૧ મી વર્ષગાંઠ પર બેટ કરવામાં આવ્યો હતો. આ પુસ્તક હીંદી ભાષામાં છે.

કીંમત રૂા. ૩,
અર ઓફીસે લખવાથી મળી શકશે

હીંદના શત્રુ! પાંચમી કતાર

શ્રી. ચંદુલાલ ગઈને એક સભામાં બોલતાં જણાવ્યું હતું કે જર્મનીએ જેટલા દેશ બેકાબ જીત્યા.શ્રી નથી છતાં એટલા દેશ એણે પાંચમી કતારથી છતયા છે. હીટલરની એ પાંચમી કતારનું કામ લોકોમાં ગભરાટ, વહેમ, ખોટા ઉશ્કેરાટ અને ચાલુ પ્રવૃત્તિ સામે અવિશ્વાસ ઉત્પન્ન કરવાનું છે. આપણે ત્યાં પણ એવી પાંચમી કતાર છે, જે બોમ્બના સંભાવિતની સરકાર સામે અવિશ્વાસ પેદા કરવાનું કામ કરે છે. જેનું કામ છે મહાસભાના દરેક કામમાં ખળદા કાંકરવું. નવા નવા મુદ્દાઓ ઉશ્કેરી મહાસભાની પાંચ પાડવા પર કરવાનું. ગાંધીજી જીવન ગમતા નથી ગાંધીજીનું કાર્ય એમને પસંદ પડતું નથી, એવો એ પાંચમી કતાર છે. બોનાથી આપણે ચેતતા રહેવાનું જ. ઉપરે મંત્રીએ આદીસદ રીતે રાતાંબ્રમ ગોળવવા કરી બોલાની અપીલ કરી હતી.

બ્રીટીશ રાજ સામે હાજોરની કવી પાછી

ગાંતીનીકેતનમાં ડા. રવીન્દ્રનાથ ટાગોરને ૮૦ મો જન્મદિન ઊજવાયો હતો. કવિવર ટાગોરે આ પ્રસંગે જણાવ્યું હતું કે, જંગલી તમતમાન ગીતોના નગારા ઝબ્બાઓ દુર કોઈને વિશ્વને ચુંથવા માટે કમરો બાંધી રહ્યો છે. તેના વિનાશી આક્રોશઝવાલથી વાતાવરણ મલીન બની ગયું છે. પશ્ચિમના સંસ્કૃતમાં રહેલી આ મણાય બાજના આજે માનવતાને દુર ધકેલીને વીનાશ વતોપી રહી છે. કું ૩૨મીતમાં બ્રીટીશ પ્રજાનો હીમાયતી હતો. અંગ્રેજ પ્રજાની ઉદારતા તેના શાંતી અભિમાનને કારણે વધુસી ગઇ નથી. તેઓનું, ઉમદા સ્વભાવ આજે પણ હીંદીઓને શ્રધ્ધા પ્રજ્ઞાસાનું પ્રેરણા બની રહેલ છે. પાછળ થી બનાવે મને હીંદના મરીણામનો ખ્યાલ આવ્યો ત્યારે મારું હૈયું હકબકી ઉઠયું. પ્રાથમીક જરૂરીયાતની વસ્તુઓનો અભાવ આજ રાજ્યના હતો એમ મને માલુમ. બ્રીટીશ પ્રજા હીંદની પ્રજાને આ રીતે રખડાવી રહી હતી, તો ખ્યાલ કું કરીજ ન શકયો. બ્રીટીશ પાર્લામેંટ માં હીંદીઓના બાવલા પાછીને રાજ કરવાની જે નીતી છે, તે તેની કાળામાં કાળી બાજુ છે અને આજે હવે એ પાર્લામેંટરીયનો તેના વાંક હીંદીઓનાં શીર પર ઢાળવા માંગે છે. જે પાર્લામેંટની અંદર દોષ વાદ અને પરસ્પરના અવિશ્વાસને ઉશ્કેરણા આપવામાં ન આવ્યું હોત તો આજે એ [illegible] વહેતા દાતીયા કરતા સામે ઉભા છે તે ન હોત. હીંદમાં રામદાનું અને અનશનનું એટલે કે ચોલીસનું સામ્રાજ્ય સ્થાપીને અંગ્રેજોએ પ્રગતિનાં તમામ બારણાંઓ બંધ કરી દીધા છે.

ગાંધીજીને તેમના વિચારોને દર્શાવવાની પૂરી છુટ આપો

આખીલ હીંદ પત્રકાર પરીષદની કામગીરી તપાસવા એક બદલાત 'હીંદુ' પત્રના તંત્રી શ્રી. આર.વેંકટારના પ્રમુખપણા નીચે હીલ્હી ખાતે મળી હતી તેમાં એક ઠરાવ પસાર કરી હીંદની સરકારને એવી ભલામણ કરવામાં આવી છે કે "સરકારે મહાત્મા ગાંધીજીને સમજાવી અને તેમના વીચારો દર્શાવવાની પુરી છુટ આપવી અને એ છુટ કેટલી હોવી તેનો અધીકાર મહાત્મા ગાંધીજીએ પોતેજ બાંધવો હોય નીદાન એટલી મર્યાદા સુધીની તો તેમને છુટ આપવીજ."

હમણાં ચીનમાં આવશો નહિં

મંચુકુઓ પ્રાંતની બાદ કોંગ્રેસ સરકારના તંત્રી અને પંડીત જવાહરલાલ નેહરુના [illegible] વિજયાલક્ષ્મી પંડીત જેમને ગાંધિજી તીનના ગાલમ કિંગાંના ગ્રાંડમાન્ડમ કાઈશેકના પત્ની મેડામ ગ્રાંડમાન્ડે ચીન આવવા માટે આમંત્રણ આપ્યું હતું અને એ આમંત્રણને માન આપી તેવજ કોમેરેના પ્રતીનીધી તરીકે ચીન જવા તમયાર પણ થયા હતા, તેમને હવે મેડામ ચાંગ્કાન્ગ તરફથી તારથી ખબર મળ્યા છે કે જાપાનીસોએ ચીનનાં ખુલ્લાં અને બીજા જહાજવ્યવહારની અંદરનાં શહેરો ઉપર પણ બોમ્બાર્ડમેન્ટ કરવા માંડ્યું હોઇ સ્થીતી બહુ ગંભીર છે એટલે એવી પરીસ્થીતીમાં આપ હાલ ચીનની મુલાકાતે આવવાનું માંડી વાળો એ હીતાવહ અને ડહાપણ ભર્યું છે એટલે હવે પંડીતજી વિજયાલક્ષ્મી પંડીતે ચીન જવાનું હાલ તો માંડી વાળ્યું છે.

સ્વરાજ્ય ભુવનની ઝડતી

અમદાવાદની પોલીસે સ્વરાજ્ય ભુવનમાં આવેલ અ. હીં. ચ. સ. ની ઓફીસની ઝડતી લીધી હતી આ કામ સાત કલાક સુધી ચાલુ રહ્યું હતું. પોલીસોએ તમામ કાગળો જોઇ નાંખી હતી તેમજ અન્ય પત્રો તપાસ્યાં હતાં, પોલીસો પછી કાર્યકરો, ફરતપોલા, એક હીંદી કાર્યકર રાજકોટ, હીંદનો ગોરો નકશો અને કેટલાક પુસ્તકો ઉઠાવી ગયા હતા. કોઇની ધરપકડ કરવામાં આવી નહતી. અ. હીં. ચ. સ. ની ઓફીસો કેટલાક માસથી બંધ ખોલવામાં આવી છે, પરંતુ તેની કેટલીક કામગો અને પુસ્તકાલય સ્વરાજ્ય ભવનમાં છે.

ખાદી ઉપર આફત

અ. હીં. ચખાસંઘે આપેલ ફરકોઈના એ સંસ્થાપર આવેલ કર નાબુદ કરવાના હુકમ સામે પટણા હાઇકોર્ટમાં અપીલ કરી હતી. જેનો ચુકાદો આપતાં ન્યાયાધીશો એવા નીર્ણય પર આવ્યા હતા કે, સંસ્થાનો ધંધો વ્યવસાયનો છે. અને તેનું નાણું એવા કામોમાં વપરાય છે, પણ કાયદાની દૃષ્ટિએ સંસ્થાનું બંધારણ તેની કાર્યવાહી ને ધ્યાનમાં લઈને સંસ્થા ધર્મમાર્ગ કાર્યોમાં વાપરવાને કાયદેસર અધીકાર ધરાવતી નથી એટલે આ સંસ્થાને આપવા કરમાંથી બાકત રાખી શકાય તેમ નથી. એનું અનાય છે કે આ સંસ્થાને રૂા. ૫૬,૦૦૦ નો આવક કર આપવો પડશે.

વરસાદ અને વાવાઝોડાનું તોફાન

હીંદના પશ્ચિમ કીનારા ઉપર વરસાદ અને વાવાઝોડાનું ભારે તોફાન શરુ થયાની ખબરો મળે છે. કલીકટ બંદરે આ તોફાનને કારણે બે મહાકાનો કાર્યકર નાશ થઇ ગયો છે અને ૧૫૦૦ માણસો પરબાર થીનાનાં તાન નીરાશ્રીત થઇ ગયા છે. મિતીયાકીને પણ મોટું નુકશાન થયું છે. ખુદ કલીકટનાં પણ રાજ્ય વરસાદ પડવા બંધ પુર આવ્યા છે અને તેમાં સંખ્યાબંધ મકાનો તથા દારૂ પીરોને નુકશાન થયાં છે. વરસાદ અને વાવાઝોડામાં આ રીતે ખુવાર થયા મજુરોને રાહત માટેનું કામ હાલ ચલાવવા મંજુર કરેલ દોઢ સરકારે તેમા ૧૫ હજાર રૂપીયા આપ્યા છે. તંત્રજ ખુવાર થયેલા એસ્ટેટોને લોન આપવાની પણ વીચારણા ચાલી રહી છે.

૫૨ચુરણ

કાશ્મીર રાજ્ય શાળાઓ અને કોલેજોમાં સરકારી ગીતરૂપ દાખલ કરવાનો ઠરાવ કર્યો છે; એ કાશ્મીર મહારાજના મુખ્યમંત્રી બ્રાહ્મણબહાદુર રાજા મહારાજ માધવસીંહજીને બહાલસભામાં રજુ કરી હતી.

* * *

આખીલ હીંદ મહીલા પરીષદની આગામી બેઠકનાં પ્રમુખ તરીકે શ્રીમતિ નીલાલલક્ષ્મી પંડીત ચુંટાયા છે.

* * *

ગુજરાતમાં ખાનગી મોટરવાળાઓને માસિક ૨૫૦ માઇલને માટે પેટ્રોલ આપવાનું ઠરાવાયું હતું અને ડોક્ટરો બાતલના કામ માટે મોટરનો ઉપયોગ કરતા હોય તેઓને એ પ્રમાણમાં વધારાનું અપાતું હતું. હવે એ વધારાના પેટ્રોલપર પણ કાપ મુકાયો છે અને સામાન્યરૂપ અપાતું હતું તેમા પણ કું નો પટારો કરવામાં આવ્યો છે.

જાણવા જેવું

(સંપાદક : ગાંધીકુળ નીકામણ દેશાઈ)

ગર્ભનાળકસની ઉત્પત્તિ કયારથી થઇ ?

આ ચામડાં સૌ પ્રથમ ચેકોસ્લોવેકિયા ૧૯૧૫ માં સ્થાપી હતી આખા દુનીયામાં એના ૧૩,૦૦,૦૦૦ ઉપર ગ્રેઝરો છે ૨૩૦ બીજીરા દાપુઓમાં ૫૯૦,૦૦૦ ઉપર મજૂર માણસો છે.

દુનીયાના મોટાં સરોવરો અને તેનું ક્ષેત્રફળ

	ચો. મા.		ચો. મા.
કેસ્પીઅન સી	૧૭૦,૦૦૦	આઃ	૨૦,૦૦૦
સુપીરીઅર	૩૧,૨૦૦	ન્યાઝા	૧૪,૨૦૦
મીકેટોરીઆ			
ન્યાઝા	૨૬,૨૦૦	ટાંગાન્યાકા	૧૨,૭૦૦
એરલ સી	૨૪,૪૦૦	બાકાલ	૧૧,૫૦૦
હ્યુરોન	૨૩,૯૦૦	ગ્રેટ સ્લેવ લેક્ષ (કેનેડા)	૧૧,૭૧૮
મીચીગન	૨૨,૪૫૦	ગ્રેટ બેર લેક્ષ (કેનેડા)	૧૦,૨૧૮

• • •

ઝોડ્યાઓ રેલીમાર્ગ વાયરલેસના ઉપર કામ કરે છે ?

રોટ કેનેના પોતે રીકોમા ઓરગીકસ (orthoptics) ના જેવા નાના ઝોડવાઓ જે જમીન સીવાય કયામા જાતી નથી તે બધા મકેલ્લામાં રેલીમાર્ગ અને રેલીફોન લાઇન ઉપર જેવામાં આવ્યા છે, તેમને નુકશાન કરવા માટે આ ઝાડણ અગર કીડા બાન નથી અને તેથા તેઓ ફ્રોઇ પણ બતની અડચણ સીવાય ઝાડા રહે છે, વધે છે. કેટલા એક માણસોથી બીજા માણસા સુધી વિજિય પ્રકારના દેખાવ માલમ પડે છે.

• • •

આફ્રિકામાં ઉચામાં ઉંચા માણસો ટ્રાન્સવાલ બાના ઉત્તરી ટ્રાન્સવાલમાં માલમ પડયા છે, ત્યાંના આગણાના ટ્રાન્સવાલમેનો પાતળા અને મડાબા ફોમ છે. આ મુલક પેલ્ટીઅમ પ્રજાનીબંધનો મેન્ટલ તોળ છે. આવી આગણ એક માણસ અઢા ફીટ ઉચા જોવામાં આવ્યો છે, કોઇ કોઇ સ્ત્રીઓની ઉચાઇઓ પણ ૬ ફીટની જોવામાં આવી છે.

• • •

પ્રાંતની સપાટીનું પ્રમાણ.

	ચો. મા.
એશીયા	૧,૭૦,૦૦,૦૦૦
આફ્રિકા	૧,૧૫,૦૦,૦૦૦
યુરોપ	૮૦,૦૦,૦૦૦
નોર્થ અમેરીકા	૭૫,૦૦,૦૦૦
સા. અમેરીકા	૬૫,૦૦,૦૦૦
ઓશીયાનીયા	૩,૫૦,૦૦૦
ધ્રુવ પ્રદેશો	૧૦,૦૦,૦૦૦

કુલ જમીનનું ક્ષેત્રફળ ૫,૫૫,૦૭,૦૦૦ ચોરસ માઇલ. સમુદ્રનું ક્ષેત્રફળ ૧૪,૬૦,૫૦,૦૦૦ ચોરસ માઇલ. પૃથ્વીની સપાટીનું કુલ ક્ષેત્રફળ ૧૯,૬૫,૫૦,૦૦૦ ચોરસ માઇલ.

ઉચામાં ઉંચા મકાનો —

દુનીયામાં વધારેમા વધારે ઉચાઇવાળા મકાનો ન્યુયોર્ક સ્ટેટમા છે.

એમ્પાયર સ્ટેટ બીલ્ડીંગ	ન્યુયોર્ક	૧૨૪૯ ફીટ
ક્રોસ્લર બીલ્ડીંગ	,,	૧૦૪૬ ,,
એફીલ ટાવર	પારીસ	૯૮૫ ,,
વૉલ સ્ટ્રીટ પાઇનસ્ટ્રીટ બીલ્ડીંગ	ન્યુયોર્ક	૬૫૦ ,,
આર સી. એ. બીલ્ડીંગ	ન્યુયોર્ક	૮૫૭ ,,
મેટ્રોપોલીટન લાઇફ	,,	૭૮૬ ,,
વુલ વર્થ બીલ્ડીંગ	,,	૭૫૨ ,,
મેટ્રોપોલીટન લાઇફ	,,	૭૦૦ ,,
૫૦૦ પીફથ એવેન્યુ	,,	૬૯૭ ,,

-ન્યુયોર્કમાં ૫૦૦ કરતાં વધારે ઉચાઇનાં ૬૪ મકાનો છે. ચીકાગોમાં ૫૦૦ ફીટ કરતાં વધારે ઉચાઇનાં ૧૦ મકાનો છે, તે પૈકીમાં ઉચામાં ઉંચું બોર્ડ ઓફ ટ્રેડ બીલ્ડીંગ ૬૦૮ ફીટ ઉંચું છે. યુનાઇટેડ સ્ટેટસના બીજા ભાગો માં ૫૦૦ ફીટ કરતાં વધારે ઉંચાઇના વધુ મકાનો છે. અને તે કે ફ્રેડરીક, ફીલાડેલ્ફીયા અને હાર્ટફોર્ડમાં છે. એફીલ ટાવરને બાદ કરતાં યુરોપમાં ફક્ત એજ ૫૦૦ ફીટ કરતાં વધારે ઉંચાઇના મકાનો છે. અને તે ઉલ્મ કેથેડ્રલ સ્પાયર ૪૨૯ ફીટ, અને કોલોન્ગ કેથેડ્રલ ૪૨૪ ફીટ છે

આત્મ શ્રદ્ધા

જેમનામા મહાન આત્મશ્રદ્ધા હતી, જેઓ પોતાના હાથ ધરેલાં મર્યો કરવાની પોતાની શક્તિ વિષે અડગ શ્રદ્ધા ધરાવતા હતા, એવાં ઘણી પુરુષોએજ સરકૂનિના ચમત્કારો સિદ્ધ કર્યા છે.

• • •

તમે તમારી જાત વિષે શ્રદ્ધા રાખજો, ત્યારે તમે આત્મ શ્રદ્ધા ગુમાવી દો છો, ત્યારે તમે તમારી જાતનો પરિત્યાગ કરો છો

• • •

આપણે આપણી દિવ્યતાને ખિતાબતા નથી, આપણે તનમૂતા નથી કે આપણે જમતના મહાદારિદ્યનો એક અંશ છીએ

• • •

શ્રદ્ધા અશાને જન્મ આપે છે, શ્રદ્ધા એ માનસીક ઐનાનો નેગેટીવ્સન છે. આત્મશ્રદ્ધા બાધા જન્મેલી હીંમત સંજોગ બળતા ઉદ્ભવા અંતને બહાર બોચી લાવે છે,

• • •

પવનોનો બગેરી હક એવો નો કાઇ શ્રદ્ધા દોષ તો તે મનુષ્યના પોતાની શક્તિમાં રહેલી શ્રદ્ધા છે.

• • •

જે માણસ પોતાની જાત વિષેના અભિપ્રાય મા, પોતાના ભાગ્ય સંબંધી વિચારોમાં, અને જ્ઞાન, આફ્રિકામા રહે હોય તે તેજ આફ્રિકામા રહે છે.

શ્રદ્ધા શક્તિનું દ્વાર ઉઘાડે છે, અને વિજયનો પોકાર કરે છે. શ્રદ્ધા એ ઢાંકા અને પાપથી અંધ બનેલા માણસને નામ દર્શાવનાર દેવદૂત છે.

—:o:—

આ, હીન્દ !

એક અમેરીકન બેકુલની સરેરાશ વાર્ષિક આવક નવસો રૂપીયા છે.

એક અંગ્રેજ બેકુલની સરેરાશ વાર્ષિક આવક બારસો રૂપીયા છે.

એક હીંદી બેકુલની સરેરાશ આવક માથાદીઠ વાર્ષિક ૪૫ રૂપીયા માત્ર છે.

આપણો બેકુલ એક હિસાબની બેકુલ કરતાં આઠ ગણું ઓછું કમાય છે.

• • •

એક અમેરીકનની સરેરાસ માસીક પેદાસ ૨૰ ડોલર એટલે પાંચ પાઉન્ડ જેટલી છે.

એક અંગ્રેજની પાકિક ૪–૪–૬ ની છે.

એક ફ્રેંચની પાકિક ૩–૪–૪ ની છે.

એક જર્મનની પાકિક ૨–૧૦–૭ ની છે.

બધારે ઉંચામાં ઉંચ વ્યક્તિયો એક હીંદીની માસીક આવક સરેરાસ રૂા. ૬ થી વધુ નથી.

• • •

હીંદની પંદર કરોડ ઝોંપડામાથી પાંચ કરોડ ઝોંપો કમાતી નથી. મોટો ભાગ આજસુ છવનજ વ્યતિત કરે છે.

• • •

હીંદી સરકારે સરકારી અમલદારોની સગવડમાં ભારતી કરી છે તે દરેક જગ્યા માટે પગારનો ધોરણ રખાયો છે. એક અંગ્રેજ ડેપ્ટને રૂા. ૪૫૰ મળે છે.

• • •

૧૯૩૯–૧૫ ના હીંદમાં ૬૰ ટકા કાપડ પરદેશથી આવતા હતું, ૨૭ ટકા હીંદી મીલો પુરૂ પાડતી ને ૨૩ ટકા હાથની સાળો પુરૂ પાડતી. ૩૬–૩૭ માં ૧૭ ટકા પરદેશી આયાત સંપતી ને ૧૧ ટકા હીંદી મીલોનું ઉત્પન્ન હતું, ને ૨૨ ટકા હાથ સાળોએ પુરૂ પાડયું હતું.

સિંધ કોમેટોરીયમ એસોસીએશન

સિંધ કોમેરીયમ એસોસીએશનની વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ રવીવાર તા. ૨૦ મીએ બપોરે ૩ વાગે કરમચંદ થીકેરીયા સ્ટ્રીટ પર આવેલા સુરત સિંધ એસોસીએશન હોલમાં મળશે.

કાર્ય : (૧) મીનીટસ. (૨) સેક્રેટરી અને ટ્રેઝરરનો રીપોર્ટ, (૩) કોમેટોરીયમ ની જમીન, (૪) સામાન્ય, (૫) ચૂંટણી.

કી. એન. ખુલ્લા
ઓનરરી સેક્રેટરી પાં સિ. એ.

સંગીતની મોજ સ્વર્ગીય છે

એટલાજ માટે

દરેક ઘરમાં કોઇપણ વાજીંત્રની જરુર છે

આખી દુનીયાના તમાચાર ઘરમાં બેઠા સાંભળી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**રેડીઓગ્રામ**

હળવું સંગીત અને સુમધુર કીલ્મોના ગાયનો કુટુમ્બ સાથે રગાડી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**ગ્રામોફોન**

કુટુમ્બમાં અને મીત્રમંડળમાં માચા બલવવાનું ઉત્તમ સાધન—**હારમોનીયમ**

લાકડાં કોલસાના ધુમાડાથી બચી તાત્કાળીક રસોઇ, ચા કોફી બનાવવાનું ઉત્તમ સાધન—**ઈલેકટ્રીક સ્ટવ**

ગરમીની મોસમમાં દરેક જાતની ઠંડક આપનારી ચીજો મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**રીફ્રીજીએટર**

ઉપરની ચીજો તેમજ ઘરવપરાશ આદરસ કબુરીઓ માટે અમારો ઓર્ડર મોકલવા ખાસ વિનંતિ છે.

તબલા, પાયલીન મેન્ડોલીન, બેન્જો, સીતાર, વીલરૂબા, ગીતાર, કાષ્ટ તરંગ.

નીચેની રીલ્મોના સેટ અવશ્ય ઘરમાં રાખવા લાયક છે

જ્ઞાનેશ્વર, સંત તુલસીદાસ, બંધન, કંગન, ગોપાલકૃષ્ણ, નરસી ભગત, પરોસી, મધર ઇન્ડીઆ, અકિસ્ત, ભાભી, આદમી.

રીલ્મોના સેટ—લીસ્ટ મંગાવો અને તમારું સ્ટેશન મોકલો. ભજન, ગરબા, રાષ્ટ્રીય સંગીતની રેકોર્ડ પણ સ્ટોકમાં છે.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—પારા ફેલ્યુટ, મરદાર્ં ફેલ્યુટ, શાંતા ફેલ્યુટ દારકોર્ન (આ દરેક જાતના) ચંગ ઇન્ડિઆ, મેગાફોન, હિંદુસ્તાન, ફચીન્સ, ઓડીયન, (ગ્રામોફોન રેકોર્ડઝ).

ઘરાકનો સંતોષ એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

મળો યા લખોઃ

ટેલીફોન ૨૫૮૦૬
,, રેસી. ૨૦૩૭૭

ગોશળીઆ (ગ્રામોફોનરી) લીમીટેડ,
૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

RADIO RECORD TRADING Co.

38a MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG,

and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

ખાસ કવ્વાલ

N. 16215 બાલિકે દુનીયા કેસ.
,, 16232 કોને મીસે ઉનસે લીસે રખસે.
,, 16243 હમકે મે આજ એહમદે આમી
,, 16250 ફુલ્લાર મુસલમાનો.
,, 16273 ચોલ દીલકો તાલકી.
,, 16280 કુરઆન પઢો.
,, 16229 મોહમદ આલી જીનાહ–૧–૨
,, 16295 ચોરી ચોરીસે મીલુંગી.
,, 16304 આન પડી દરબાર જલમ મોરી
,, IIBIII નબ્બા મદીના.
,, IIBII7 મુબારે કુંવે બના.

આરટર ફ્રેડીરીક્સ

N. 16230 ઝાખા પર જ કરે ઉિસકત.
,, 16027 ન્મ કરક કહી રે સમ.
,, 16042 દેખા મુજે મુલ્લા મેં.
,, 16068 આલ ન દુસને જીયા.
,, 16163 નામ પીર જન્દા કરો
,, IIBI40 કુરઆન આકાન.

કુબ્બે આલમ કવ્વાલ

N. 16203 જબા ન કાસસે નરબ્બર.
,, 16230 ખુદા રખ્ખે મેરી જુરાબ.
,, 16241 તસ્વીર મોહમદ મેરે દીલમે.
,, 16279 ઉસને દરબારે પર.
,, 16293 આજ સમાદો દીલકી લગીને.
,, IIBIII અહસોસ મુસલમાનો.

મોહમદ ખાલીલ કવ્વાલ

N. 16003 પાયે બાગલ બાચો બારી.
,, 16014 ચલી પીનમર.
,, 16049 જાગવર દત કોમુજે.
,, 16132 યમ રબ્બ નગરી બના.
,, 10221 સાકી મુજે પીલા દે.
,, 16249 મોહમદ હસરેગે દુસ્ક બનકે નીકલેગે
,, 16288 મેન તુજે સમાલમેં
,, IIBIOI આહમદે મુરસલ
,, IIBII2 હમારા પીરસબવાલા

કરીમ કવ્વાલ

,, 16015 જો દેખું રૂબે મુસતુફા
,, 16064 બસ મોહ કાપુ.
,, 16071 મીરી મોકા બાનોગે.
,, 16169 સાબળ કસમે જુસે હકને.
,, 16306 કમસ મેરી મોજ કિસમત જગાસ બનેગી
,, IIBI2 પ્રાસ આનમાર મુજ્યો.

આરટર અબ્દુલ રેજાક

F.T 12857 મુમા સમજે યે અરબા નીકલ.
,, ,, 12912 દીલમે નાજરેમે વે દુસમને.
,, ,, 12998 મે કેસે દુસ્કન આકેલી ગાલી.
,, ,, 12212 પુરબ દો બજસે પુજબો.

કલ્લનખાન એન્ડ પાર્ટી

F.T. 12215 ક હદી કે રહે મુસા આપ તેરી ગલી.
,, ,, 12860 મે તો દીર આપ પાર તેરે.
,, ,, 12917 જીસ તરફ નતા હું
,, ,, 12729 બાકરા કા હક હે આકબ પર

રાજાદ અહમદ કવ્વાલ

F.T. 4740 કરે મુસકીલ આસાન.
,, ,, 12168 મેર ન કર કે મુસકાર.
,, ,, 12210 આર જુ કે દીલમે દુસ્કને બારબા

આરટર અમીર અબ્બસ

G.E. 4705 બાબે મરબર.
,, ,, 4720 મે રસુલે પાક કી પામાન હું.
,, ,, 1381 કહે દે તું દુસ્કન કે તું.

અબ્દુલ અરજાક બાદ્ય

G.E. 2214 સલબાલ સલબાલ
,, ,, 2220 વો આયે ખુતો કે મીઠા કરને વાલે

મો. અકરામુદ્દીન

G.E. 288 બેન બેન બેન કેન.
,, ,, 437 બજન કી સોબી.
,, ,, 743 કાસીમ કે મુસરો બાક કે.
,, ,, 2211 દીનકા દકા બજબા.
P.E. 7 મોહબ્બા હામ સે તરબા કા મીટાના
,, ,, 27 સાહદના કબરત કાવાન.
,, ,, 27 સાહદના કબરત બીબાલ.
N.L. 310 આકા મદની કે ગોકબા.

બલ્લાબી રેકોર્ડ

સુરે. બારીન (૪)
,, પુરબ.
,, રેહમાન
,, બાકર (૨)
,, મોરકબીલ
,, બાનામ.
,, અજાન

કાબા સેટ

શારીન કરબાદ (૧) નૂરે રેહમત (૧)
બીબ્બ મગલ (૪) રહમાની મંજલ (૩)
બાબ્બ કુમાર (૨) બારી મુબનબા (૨)

દર મહીને નબર રેકોર્ડ અમારે ત્યાંથી મળશે. તેના દર મહીને કેટલોગ અમારે ત્યાંથી મંગાવી લેશો.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE COLUMBIA and "TWIN"

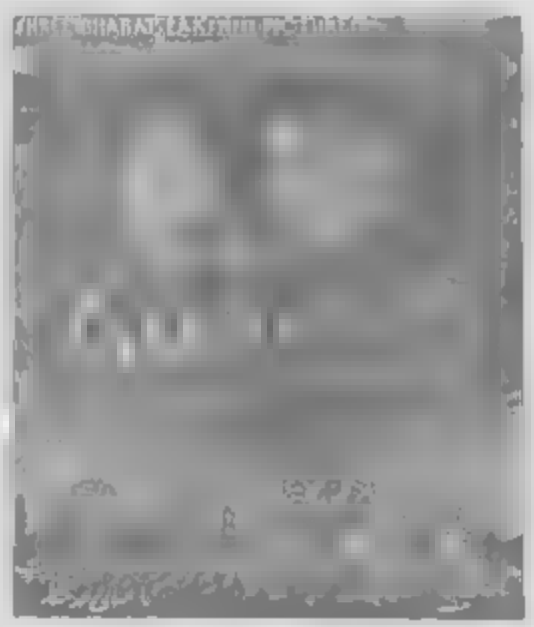
સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકૉર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીલાલ એન્ડ રાજકુમારી

N. 15307 નારી પનરી ભજાવી ગઇ
.. 15308 અંતરના બાગના ઓર કુલ ઉમ્યુ.
.. 15309 સુંદર ઢબો.
.. 15311 નવુ જીવ.

ડ્રામ અને સ્ટમાણાઇ

N 15237 હું નમારી ગોપીકા-ઓનાં ગેલ.
.. 15338 તું તો હાલને ગારે રાનર
.. 15331 વિપદનું વાદળ શીરમર વરસે.
.. 15342 રીઝાયેલી રસીકાને નજરનો ઇશારો નજર લઇ છે.
.. 15344 મજાનો પડકાર બાજ ૧ લો અને બા ૨ જો.
.. 15312 નવ્વાણુંનો ખજાનો.

N 15314 બાપનો નાગ ભા. ૧–૨.
.. 15316 ઘો ઘો.

માસ્ટર બચ્ચુ એન્ડ પાર્ટી

N 5069 બહુચરાના વરદાન.
.. .. 5071 ગંગા અવર ઉજાળ.
.. .. 5053 શ્રવણીનો અંધાર ભાગ ૧–૨.
.. .. 5046 સાંજ જમુનાને તીરે.
.. .. 5070 રણાણબાલ ભા. ૧–૨.
.. .. 5050 બાજીરાવને કોંઠો.
.. .. 5037 બાકાનું ઘર.
.. .. 5048 વિજરત ભાગ ૧–૨.
.. .. 5051 મુકો બાજીરાવ.
.. .. 5054 બાને ખુબો.
.. .. 5740 કુલ ચોજાવા દે પ્રભાતી સાજન.
.. .. 5727 પાર્શ્વ ગ્રામોફોન દર્શન રીલ્સ.

GUJARATI DRAMA SETS

અવધ કુમાર	(૩)	રેકૉર્ડનો સેટ.	પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનું નાટક	(૮)	
સીતા બાજ	(૩)	.. ..	નરસિંહ મહેતા	(૩)	રેકૉર્ડનો સેટ.
રાજા રેવો	(૩)	.. ..	વડીલનો વારસો	(૩)	.. ..
શકુંતલા	(૪)	.. ..	સજ્જનરામજી	(૩)	.. ..
વીર રજા	(૬)	.. ..	ધનરાજ ચાવડો	(૫)	.. નાટક
જોસજતોરણ	(૩)	.. ..	જયસિંહ સતી દુર્ગા	(૨)	.. સેટ.
શેઠ જમાલના	(૩)	રેકૉર્ડનો સેટ.	શ્રીકૃષ્ણ જન્મ	(૨)	.. ..

FILM RECORDS IN SETS

મરીજાની નોમ	(૫)	નીરમલા (૪)	મારી આંખ	(૩)	જમાના (૩)
બાબા	(૫)	મામાફોન શીંગર (૪)	ડંગમલ	(૬)	દુરગાદ (૫)

આરતી F.T 5246 દત્તાવતારની આરતી. F.T 5281 શ્રી સજ્જનરામજીની આરતી
F.T 5104 શ્રી મહાદેવની આરતી.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયોગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. 105a

"શુદ્ધ ઘી"

વતનમાં પસંદ કરેલ બાતલે ઘરમ કેવેલ ગામ, તા. માણેક ચોકના ઈંગલંડ નિવાસી મથુરદાસ જાદવજીનો ફેકટરીનો અનાવટ "ઓમકાર" (શુદ્ધ) ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

આજ આરે પુછો યા લખો.

માલિક આદિકાના સોલ એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન ૬, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન.

SAMJEE DEVSHI & SON 6, Cross Street, DURBAN. 111

'Phone 2-6235 P. O. Box 316

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અઢાવનાર અને કમીશન એજંટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોકસ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 125a

M. H. DESAI,

એમ. એચ. દેશાઈ.

હોલસેલ ફ્રૂટ વેપારી.

અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ દુનીયાના કોઈ પણ ભાગમાં C. O. D. થી માલ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban 110

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

[illegible] ઓફીસ ટેબલ, બાર્બર ચેર, ડ્રેસીંગ ટેબલ, ડાઈનીંગ ટેબલ, ડાઈનીંગ ચેર, સાઈડબોર્ડ, રોકીંગ ચેર્સ અને ડીવાન વિગેરે તદન [illegible] બાબત ખાતરી રાખશો. અને પધારી માલ મંગાવવા ચુકશો નહિ.

ઓફીસ, ડ્રેસીંગ અને ડીનીંગ ટેબલ

જે કામથી ફેમરેબ નહિ તેવા માલ તે તેનો વકીલ કમીશ વેપાર રહે જે આમ ફોકટના આરોપ [illegible] મંગાવો અને વેપાર આબાદ કરો.

L. MISTRY,

51 BREE STREET, BBURGERSDORP, J'BURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2526. 105b

ઓરીજીનલ

પાવડર

ફ્રીકી, માકડ, ચાંચડ, કંસારા, માખી, વંદા વિગેરે ઝાળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

ઓરીજીનલ પાવડરના ટીન મળે છે. 111a

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

[illegible] Market prices. [illegible] Country Orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અઢાવનાર

અમો અપારીના ઓરડર માલ રેમરેબ રાખી મારો માલ [illegible] ઓ. થી અમારીએ છીએ

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 110

વતન અને બહારના ફ્રૂટમાલુ ગ્રાહકોને અને પાર્ટી અનાવનારે

કેપીટનના શીયાળાના પોષ્ટિક પાર્ટી

પંજાબી ખાસ્સમ પાર્ટ વિગેરે ગરમ પાર્ટી ઓર્ડર આપવાથી મળી શકશે.

અમારી કેફેમા ઉત્તમ બાવાનુ અને બરફ દમેશા તાજો મળે છે.

દરબારમુ ગોકળ નાથા દરેક બાતમી દરબારમુ, બાબાએ, નરસ મહાલોને વિગેરે મોટા જમણવાર મળશે.

KAPITAN'S CAFE

Phone 33-8527 (134 KORT STREET) JOHANNESBURG. 135

આડવાદીક પંચાંગ

	આસ્તા	દૈનિક	ગુજરાતના	મારવી	સુપ્રોદય	સુમોસ્ત
	૧૯૯૧	૧૯૯૧	૧૯૧૧	૧૯૧૧	ક. મી.	ક. મી.
	મુબાઇ	આબાદ	અમદાવાદ	જોધ		
				૧૯૧૧		

The "FRIENDS of INDIA" SERIES

Short biographical sketches of eminent men, who have laboured for the good of India.

Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece.

Lord Macaulay,	Lord Minto,
Sir William Wedderburn,	Lord Morley,
Rev. W. Miller,	Sir Pherozeshah Mehta,
Lord Ripon,	Swami Rama Tirath,
Ravi Varma,	Sir Salar Jung,
Sir O. Sankaran Nair,	Henry Fawcett,
Sir Henry Cotton,	Lord Hastings,
John Bright,	Krishna Das Pal,
Lal Mohun Ghose,	Edmund Burke,
Mrs. Annie Besant,	Rudyard Kipling,
Allan O. Hume,	W. C. Bonnerjee,
A. M. Bose,	Charles Bradlaugh,
Dadabhai Naoroji,	Diwan G. Rangachariar,
[illegible]	Mahadev R. N. Mudholkar,
[illegible]	Rash Behari Ghose,
[illegible]	M. G. Shri Satyaji Rao [illegible]war
[illegible]	Gopalrao Hari Deshmukh,
[illegible]	Nawab Mohammad Yusuf,
Babu Surendranath Banerjea,	Behramji M. Malbari,

Nation Building [illegible] Hindu Social Ideals

Price: One Shilling Each

APPLY:

MANAGER, INDIAN OPINION,
PHOENIX, NATAL.

'INDIAN OPINION'

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

For The Moral, Political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union	21s.	Annually
" " "	11s.	Half-yearly
Outside the Union	22s. 6d.	Annually
" " "	12s	Half-yearly

Become a Subscriber and recommend your friends to do likewise.

Apply to—

Manager,
Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

Golden Number

OF

"INDIAN OPINION"

SOUVENIR OF THE

Passive Resistance Movement

1906 1914.

Price : Two Shillings.

to be had from:—

Indian Opinion,

Phœnix, Natal.

પ્રસ્થાન ભેટનાં

પ્રસ્થાન માસિક બાર વર્ષ પુરાં કરી—તેર પુરાં કરીને—તેરમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :

"પ્રસ્થાન"ના ગ્રાહકોને બદલે લવાજમ જે ગ્રાહકનું સ. ૧૯૯૭ના ફાગણથી આસો સુધીનું લવાજમ ૫, પાંચ, પરદેશ માટે રૂ. ૩ા ત્રણ આના થયું હશે, તેમને પ્રસ્થાન પ્રબોધન તરફથી બદલ પડેલાં પુસ્તકો ઉપર રૂપ ટકા કમીશન કાપી આપવામાં આવશે. [અપવાદ: શ્રી. ઝવેરભાઇ મણીભાઇ નાયક શ્રી રમણલાલજી પાઠકનાં પુસ્તકો ઉપર ૩૫ ટકા]

એટલે કે

જે ગ્રાહક મગાવશે ૨૦—૨૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે ત્યારે પ્રસ્થાન મફત પડી રહેશે.

દશ—બાર રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને બાકી લવાજમમાં પડી રહેશે પોણો ૧ વરસ તો મળશેજ.

ગુજરાતનો ગ્રાહકવર્ગ, તેમજ પુસ્તકપ્રેમીઓ ને ઠાકરડુવારા આ વ્યવસ્થાનો જરૂર લાભ લે

ભેટનાં પુસ્તકો

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

	રૂપિયા.
લગ્નપ્રપંચ	૩ા
મુખમરાનો ઉપાય	૨
રસિયાનું પડતર	૨
ગ્રામ્યરમતો	૧ા
પરસ્પરપ્રેમ વૈદક	૨
દિનચર્યા	૧ા
ઘરેબાહિરે	૨
ગપ્પરંગ	૧ા
પ્રેમનો ઢંગ	૧ા
સ્ત્રી-પુરૂષ	૧
નવો અવતાર (ભજવા લાયક)	૫ા
કપાલવતી	૨ા
લગ્નપ્રબંધ	
ગાતા ગાયોપવાસ	૧ા
સરસ્વતીમાળા	
૧૫ થી ૨૦	૧૫

બાકી પુસ્તકોના ભાવો

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારેખની અકિયારી સામે, અમદાવાદ.

A World Reputation

THE name CYMA is a smile through ... The world ... by ... and ... tch of unrivalled accuracy and perfect finish. This world reputation is founded on the care taken in the making of every smallest part in every CYMA watch, resulting in a timepiece of outstanding quality and precision

CYMA

TIMEPIECES PAR EXCELLENCE

THE HOME OF FAMOUS MUSICIAN

ROOPANAND Bros.,

'PHONE 20707

85 VICTORIA STREET, DURBAN

When you hear music think of Roopanand Bros who travelled throughout INDIA to take the best in records and books for you in the UNION of S. A.

Here are some Famous film records with the famous Singer and Musician, who are India's best to-day.

By every mail we get the below mentioned books

India-Natal Line

ઇન્ડિઆ નાટાલ લાઇન

કલકત્તા જનારી સ્ટીમર

જુલાઇ તા. ૧૫ મીના અરસામાં ઊપડશે.

૩૬ ચીરી સાથે	પા.	૩૬ ૩૬ ૦
,, ,, ફ્લેગર	પા.	૧૧ ૧ ૮
ખુબ્બર ચીરી માથે	પા.	૨૬ ૧૫ ૮
,, ,, પગર	પા.	૨૪ ૫ ૦

કરબનની બલદારથી આવનારા પેસેંજરોને ટનપર લેવા અમારી કાર મોકલીશું અને તેઓને મુસાફરખાને પોહોચાડીશું.

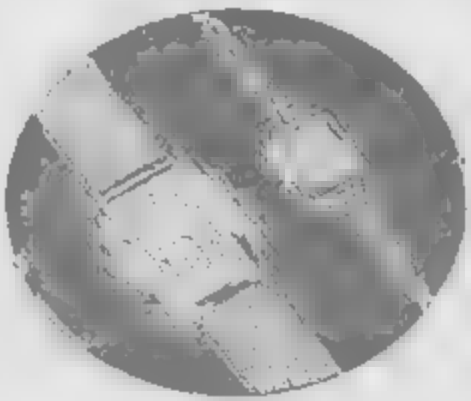
શી. ૫ ટીપાજીટ ઓફસી ખુલીંગ કરાવેર.

BASSA Ltd,

Box 569, Durban. | Telegrams "CABASA" | 'Phone 22850.

ELGIN

ઘડીયાળો

અગત્યનું

અમેરીકામાં એલજીન ઘડીયાળો પ્રથમ અમેરીકનો બનાવે છે આ ઘડીયાળોના, જુદા જાદા કેપેર પારેખો બનાવી બાજા આપણામાં આવે ..

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER"—KLOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

DURBAN REPRESENTATIVE

R. DAVIDSON, 920 Colonial Mutual Bldgs., West Street, DURBAN

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 29—Vol.-xxxix. Friday, 18th July, 1947. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

SAVE DEMOCRACY

"THIS tendency on the part of many of our Government officials and moulders of public opinion to brand as enemies those who disagree with our present defence programmes or practices and our democracy. The mad witch hunt must cease if we really want to abolish despotism...Hitler will lose but so will democracy if we allow ourselves to be led as we have until now by a few ambitious politicians and greedy industrialists. It will lose if we continue to pay homage to wealth and power, and give no heed to the needs of the disinherited. The challenge of Hitlerism can be met in only one way. The complete repudiation of its ideals both in theory and practice. Then only will freedom ring and a new era dawn upon mankind.

Unity (Chicago) David M. Bloom.

લોકશાસનવાદને બચાવો

"આપણા પક્ષના ખરા સરકારી અમલદારોની તેમજ લોકમત કેળવનારાઓની, આપણા હાલના સંરક્ષણના કાર્યક્રમથી વિરુદ્ધમત દર્શાવનારાઓને દુશ્મન તરીકે ગણી કાઢવાની વૃત્તિ તિરસ્કારયુક્ત અને લોકશાસનના સિદ્ધાંતની વિરુદ્ધ છે. જો આપણે આપણુંદ સત્તાનો બહેમાન અંત લાવવા માગતા હોઈએ તો આ ગાંડી ડાકણની પાછળ થઈ રહેલી શોધ બંધ થવી જોઈએ....શોષકોએ મહત્વાકાંક્ષિ રાજદ્વારીઓ અને ઔદ્યોગિક ખાતાંના લોભી માલીકોથી આજ્યર્યંત દોરવાતા આવેલા છીએ તેમ જો આપણે દોરવાતા રહીશું તો વિનાશનો તો પરાજય થશે પરંતુ જે સાથે લોકશાસનતંત્રનો પણ અંત આવશે. જો આપણે આર્યોની સંપત્તિ અને સત્તાલીજ ઉપાસના કરતા રહીશું અને નાબાલકોની જરૂરીયાતોને ધ્યાન નહિ દઈએ તો અવશ્ય તેને ગુમાવી દઈશું. વિનાશ-શાહીનો સામનો તેજ થઈ શકશે જો તેના સિદ્ધાંતોને વાણી તેમજ વર્તનથી સદંતર વખોડી કાઢીશું. ત્યારેજ આઝાદીનો ઘંટ વાગશે અને માનવજાતીપર નવયુગનો ઉદય થશે."

'દુનીયા' માંથી —રેમંડ ગ્રેમ. બ્લોમ

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

જુલાઈ આખરીના અરસામાં સ્ટીમર મુંબઇ જવા ઉપડશે.
સલુન તેમજ ૩૬ પેસેંજરો લેવામાં આવશે.

કરબન આવ્યા પછી તમારો માલ તથા ખુનીયન ફ્રાઇનાન્સ કેમ્પસેરાન મુજબ નાણા સાથે લઈ જવા વિગેરે સંબંધી હકીકત આગાથી અદાલસ્ત કરી આપીશું.

દરખાસ્ત ઉપર તમારૂં નામ તથા B. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રો) લીમીટેડ
ડીકી પેસેન્જર એજન્ટ.

૨૬ ટીકીટ હિંદુ વીશી સાથે પા. ૧૭ ૧૦ ૩.
,, ,, મુસલીમ વીશી સાથે પા. ૧૮ ૬ ૯.
,, ,, વીશી વગર પા. ૧૪ ૨ ૩.
સેકન્ડ કલાસ સીંગલ વિશી વગર પા. ૪૦ ૧૦ ૦.

સ્ટીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ટીકીટના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

Phone 2-0432. Tel. add: "KARAMAT."
SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.
390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,
No. 4, Kort Street, Johannesburg.
'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.
Tel. Add: "CITYSHIRT" 1194

THE NEW INDIA ASSURANCE
—COMPANY, LIMITED.—

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ કંપની નીચા પ્રીમીયમ છુટથીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસો, કામદારોને મળતા વીમાઓ, માલવહન વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતારવી રહ્યાં છે. કંપની ઇનસીને પ્રોત્સાહન આપવું એ દરેક હીંદીની ફરજ છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue
DURBAN.
Telephone 2-5845 Cen.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Loans available from £1000 and upwards at 5% on City Properties.
શહેરની મીલ્કતોના મોરગેજ ઉપર ૫ ટકાના વ્યાજે પા. ૧૦૦૦ યા વધુ રકમો ધીરવાની છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street,
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478
P. O. Box 3641
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa. 1128.

શિયાળો!! એટલે ખુટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય.

જો તમારે તમારા જીવનની ખરી મજાહ લેવી હોય તો આ શીયાળામાં પૃષ્ટીકારક પાકો બનાવી તમારી તંદુરસ્તી પાછી મજબુત અને જાજવાન બનાવી દો! પણ યાદ રાખશો કે કૃત્યકારક ખોરાકો બનાવવા માટે સારા, તાજા અને ચોકખા શુદ્ધ માલજ વાપરશો. અમારે ત્યાં શીયાળાના પાકો બનાવવા માટે ખાસ તાજો અને શુદ્ધ માલ આવી ગયો છે.

અમારે ત્યાં શ્રીંગોડા, બદામ, ચારોલી, પીસ્તા, જંજણી સાબુ, સફેદ મુસલી, બારબ, બદામી, કોપરા ચટ્ટી, ગોળાકાર અને લાંબુ, ચાર મગજ, ચોખ્ખીતી, અસલત, ઘુંઘર, અંજીર, સોના ગાંઠીના વરખ, ચવનપ્રાસ, પીસેલે તમામ હીંદનું કરીયાણું મળી ૧૬, જાતી ખરીઓ ઉપરાંત દાંતા ખરની તમામ ચીજોથી હમેશ સ્ટોકમા રહે છે.

હીંદુસ્તાનમાં મશહુર બનેલો સુરતની અસલી, પીસ્તા બરફી રૂા. ૬–૦ રતલ, બદામ બરફી રૂા. ૩–૦ રતલ.

મુંબઈના તરેહવાર હલ્વાઓ બદામી હલ્વો રૂા. ૧–૮ રતલ, સફેદ બદામ હલ્વો રૂા. ૨–૦ રતલ, રંગીન બદામી હલ્વા રૂા. ૨–૦ રતલ, મુઘઈ મલાઈ હલ્વો રૂા. ૨–૦ રતલ ઉપરાંત ઘણા બીજા

નવાબી પાઉડર: તરીરના જોર પણ જાતમજુરી માટે જે નીરોગના વાપ સારૂ કરી રે છે. ૩ બોટલ રૂા. ૩ ના પોસ્ટેજ ની સુવીધા માટે. ઓર્ડર સાથે ઓરડર આપી ખાત્રી કરી લો. દેશના જોરદાર: ૬૦×૬૦ રૂપી. ૧૯–૬.

P. O. BOX 700. **I. G. H. BASSA.** 153 Grey Street, Durban.

Books for Sale.

The Story of Ramayana . . 5d

ESSYS ON INDIAN ECONOMY—By Mahadev Govind Ranade. Price 4s 6d

ESSAYS ON INDIAN ART, INDUSTRY AND EDUCATION By E. B. Havell Price 3s

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS.— By V. G. Kale, M.A. Price 4s

From: *The Manager,*
'Indian Opinion'
Phoenix, Natal.

BOOKS FOR SALE

[illegible]

Obtainable from:

The Manager,
INDIAN OPINION
Phoenix, Natal.

વેચવાના નવાં પુસ્તકો

અજબ પત્ની—સ્ત્રીને નબળા પૈસાદારને પૈસો કેમ અરમાવો તેની રમુજ મુંજવણોથી ભરેલી છે. કીંમત રૂા. ૭–૬

આદર્શ દંપત્ય જીવન—પ્રત્યેક ઓ પુરૂષોએ પરણ્યા પહેલાં અવશ્ય વાંચવા જેવી ચોપડી કીંમત રૂા. ૧.

ગોકળી કેસરા—ગુજરાત વિદ્યાપીઠ તરફથી બહાર પડેલો ગુજરાતી ભાષાનો ઉત્તમ ઐતિહાસી કેસ કીંમત રૂા ૧૦–૦

ગાંધીના લેખોની નવલકથાઓ.

ભાગ ૧લો કે ખમ દીવેટીયા કૃત રૂા. ૪–૦.

ભારત ભુમીક ગાથા રૂા. ૧૫–૦.

ધર્મ ગ્રંથ વેદક ૧ ૦

આ ઓફીસે સખવામાં મળશે.

Indians In South Africa

Helots within the Empire
and
How they are Treated.

By Henry S. L. Polak.

Price ... .. 2s.

To be had from —
THE MANAGER,
INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

Are You a subscriber of 'Indian Opinion' if not, Why not?

MOHANLAL VALJEE,
(INDIAN PAWNBROKER,)
112, Victoria Street, Durban.

Low Rates ■ Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets. 1241

P. P. BHAGAT,
Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સારૂ પેટીજ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખો:—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban. 121

વેચવાના પુસ્તકો

બાળ સાહિત્ય		
નવરંગ માળા (બાળકો માટે રંગબેરંગી ચિત્રોનો સંગ્રહ)	૧	૪
નાની બેન	વાર્તા	૨	૦
પુંડરીકના પરાક્રમ		૧	૧
મારી પુરાણ		૧	૩
પુરસ્કારાયણ		૦	૬
મારપુરી કૂમ	ઢીંગી કુમારું પદ્યબંધ	૧	૦
બાળ કુંજ	વાર્તાઓ	૨	૦
બાળ કથાવલી	વાર્તાઓ	૨	૦
બાળવાર્તા ભાગ ૩ જો		૧	૦
ઐતિહાસિક મહાન પુરુષોની કથાઓ		૧	૬
વિક્રમ ચરિત્ર		૨	૦
બાલરત્ન (ચિત્રો પુસ્તક)		૦	૬
ઢીંગુલાલની બાલ વાર્તાઓ		૨	૬
ઢીંગલીઓ		૧	૪
ઢીંગલા મોતી		૦	૬
મુકામ અને સાંવરી		૧	૬
બાળ વાર્તા ચિત્રોવાળી		૨	૦
મધપૂડો		૨	૬

સરકારી શાળાઓમાં ચાલતાં પુસ્તકો		
	રૂ.	પૈ.
બાલબોધ	૦	૬
૨ જી ..	૧	૦
૩ જી ..	૧	૪
૪ થી ..	૧	૧
૫ મી ..	૨	૪
૬ ઠ્ઠી ..	૨	૬
નવસુમ પાંચિનબાળા		
૨ જી ચોપડી	૧	૬
૩ જી ચોપડી	૧	૮
૪ થી ચોપડી	૨	૦
૧ લી ચોપડીના અક્ષરો	૦	૬
૨ જી	૦	૯
૩ જી	૧	૦
૪ થી	૧	૬
૫ મી	૨	૬
૬ ઠ્ઠી	૨	૦
૭ મી	૨	૪
ગુજરાતી રજા ઢીંગાલ ભાગ ૧	૦	૬
સંક્ષિપ્ત ભાગવતસારાવાળાજી	૨	૬
બારકરમ માળવતું	૧	૪
મુંબઈ ૪ થા મોરબુની (અંજારીયા કૃત)		
નવી આવૃત્તિ	૮	
મુંબઈનો નકશો	૨	

ગરીબોપયોગી બાળ સેટ રૂપ પુસ્તકો		
	કિંમત રૂ. ૧૨-૬.	
પંચાગત	કાળો અને નજરબાલેજ	
મંત્રા કરોળીયો	વાર્તા	
ચેપાકુંવર પુષ્પ	વાર્તા	
એસુને બાબ રંગી	બાળકો સેવ	
માજીએ કહેલી	વાર્તા	
તારલેનના પાંડા	વાર્તા	
મેઘિરો	વાર્તા	
ટેક	વાર્તા	
ટૂંક ટેકા	કાળનું પદ્યબંધ	
જીવજંતુ	જંતુઓની માહીતી	
દેશ બાકરના પાંડે	વાર્તા	
ત્રીજા પુત્ર	ઉત્સવોની માહીતી	
ઉકાંત ભારી	ઋતુની વાર્તા	
તબેલાનો	ઉખાણા	
વેદનો ચરો	વાર્તાઓ	
ત્રણ તાર	વાર્તાઓ	
કાકાજીની તલવાર	વાર્તાઓ	
બે બાળ નારદો		
કુચકાઓ	રમુજ	
વિકારતા તેનો		
આંખો રેખાઓ		
સાબડામાં પ્રવેશ ૨ ના	બાળક ત્રિજે કેટલ	
બાલના પાંચ સંવાદમાં	વાતો	
ઘરડા અને ઢીંગા	વાર્તા	

બાળ ચિત્રોવાળા આગાના ૨૦ પુસ્તકોના સેટની કિંમત રૂ. ૮-૬

વેચવાના કેટલા ચિત્રો

કેળવણી નમુનાનો સુંદર ચિત્ર સંગ્રહ

ચમત્કારિક	
જીવન સંગ્રહ	
કલા કલાપ	
રંગ રેખા	
બાબતોના કેસા ૫ કપા	
વેપાર કરવા વિષય બાબતમ	૧૦

બીજાં કેટલાક નવાં પુસ્તકો

બાળ કારીગરીનું સાહિત્ય ભાગ ૧	૨	૬
.. .. ભાગ ૨	૨	૬
કપાસ કુંડળા (નાવેલ)	૪	૧
ગુજરાતી વેપાર	૪	૦
ગામડાની બાજે (ગણિત ગામડાની બધીના દાખલા)		૬
બાળકોના બાવની કવિતો પુસ્તક (રંગીન ૨૦ ચિત્રોવાળા)	૨	૧
રાષ્ટ્ર ભાષા ને ગુજરાતી ૧૫ (હોંડી-ગુજરાતી)	૫	૦
બાળ ધર્મ કે ઉકાર (નાવેલ)	૭	૧
બાળ અને બીજી વાતો	૩	૦
વિનોદ વાર્તા (હાસ્ય નોવેલ)	૫	..

ઢોંગલાનો ઇતિહાસ (હોંડીમાં)	૭	૦
હિંદીમેં ૫૦ વરસકા કાંગ્રેસકા ઇતિહાસ	૭	
કવિતા બાળા અને બોધવચનો	૫	૦
જીવન પ્રકાશ (બાલુંન ઉપરથી સંવાદ)	૨	૦

આ ઓફીસે છપાએલાં પુસ્તકો

ટ્રાંસવાલ સત્યાગ્રહીઓ કોમ્યુનિટી ઓફ નેશન્સ		
૧૯૩૨ ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં	૧	૬
સીતા વનવાસ	૧	૪
બાળના પ્રયોગો અમારા અનુભવથી ભાગ ૧	૧	૬
" " " " ભાગ ૨	૧	૬
નીતિના પાઠો	૧	૦
ઝરીને ઉંચકીને ચમારેલાને તેની સંભાળ		૬
સ્વરોદય		૬
પુર્વ અને પશ્ચિમ		૬
મેકમાન્ય બાલગંગાધર તીલક તેમનો મત અને વિચાર		૬
મુસ્લીમ કમાલ પાશાનું જીવન ચરીત્ર		૬
મુસ્લીમ કમાલ પાશાનું ભાષણ		૬
મારો જેલનો અનુભવ ભાગ ૧ લો મોહનદાસ		૬
મારો જેલનો બીજો અનુભવ " "		૬
મારો જેલનો ત્રીજો અનુભવ " "		૬
જોહ સત્યાગ્રહની કથા (સાકરેટીસનો ખ્યાલ)		૬
મુરબ્બરાજ અને તેના બે બાદશાહો		૬
જેલના કાળ (ગાંધીજી સાથેના)		૬
દાદ સ્વરાજ (ગાંધીજીએ લખેલું)	૧	૦
ગાયકા સામે મારની ૬૨૭		૬
જીવન દોરી		૬
ફુલોરાના ભરાડા		૬
જીવ વિના બીજું કશું નથી		૬
કરમન ગાંધીનું પદ્યબંધ જોહ બાબત		૬
બાબુરાવ કેટલી જાનીનો માહીતી કોષ		
સારી રોગસ્ટોપની વાતોપરથી		૬
જીવમાની ગરણી		૬
જોડાક્ષરોનો જોડવા ૧૯૮૮ ના ભાગ		
ગુજરાતી—અંગ્રેજી		૬
આરોગ્ય વિશે સામાન્ય જ્ઞાન ભાગ ૧ લો		૬
" " " " " ૨ જો		૬

Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

ગુજરાતી બાયાનું

રેમિંગટન ટાઇપરાઇટર રાઇટર

નવા જેવું જ—શ્રી મત પા. ૪૦,

પહુ વિગત માટે લખોઃ

K. D. Baublind.
Alwal North, O.P.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 28003, Res. 23345.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.
141, GREY STREET, DURBAN.

INTERIOR VIEW OF OUR SHOP.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES. GEORGAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES. Prices from 60/-, 85/-, 105/ & up to £20, THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up. PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards.
EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42in & 45in. width.

Branches: 58, WICK STREET AND 60, WICK STREET. GARAGE: 7, MEE STREET AND 58, WICK STREET, DURBAN.
'Phone 39, Verulam.

ડરેક સ્ટ્રીટ૨માં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે

બનારસની મીનારવાળી અને સાદી, તેમજ બાલબાદની બુટીદાર સાડીઓ શી. ૬૦ શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી લાગે પા. ૨૦ સુધીની

બનારસથી ક્રમવાર આવેલી છે.

ફ્રેન્ચ ક્રેપની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર. બાલબાદની બાલવાળી સાડીઓ શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર.
ફ્રેન્ચનું ક્રેપ–ડી–શીન શી. ૩–૬ યું' વાર ૪૨ ઈંચ અને ૪૫ ઈંચ પહોળ. સાદીનં બેસ્ટ ક્વોલિટનું' ૬૫', ૪૪ ઈંચ પહોળ વારની, શી. ૧–૬, શી. ૧–૮, શી. ૨–૦ અને તેથી ઉપર. ક્રમબાર આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ શી. ૨૫, શી. ૩૫, શી. ૪૫ અને તેથી ઉપર.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ગૃહ

૧૪૧, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

બ્રાન્ચિસ
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

બનારસી સાડીઓ મોકલવા સેમ્પલ્સ
એકાનોલેજમેન્ટ બાતે
પી. રતનજી,
૫૦, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન

ગ્રાહક
૭ ગ્રેસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL.

PHONE 20000. CORNER PINE & GREY STS.

SITUATED IN THE HEART OF DURBAN'S BUSINESS AREA.

THE RESORT OF INDIAN SPORTSMEN

WHERE EVERYBODY GOES FOR REFRESHMENTS OR MEALS.

BOARDING & LODGING BY DAY, WEEK OR MONTH.

THE EPIC FAST

(BY PYARELAL)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.

320 Pages. Price: 2s. 6d.

Obtainable From The Manager

INDIAN OPINION, Phoenix, Natal

ડીક્ષનરીઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

અમારી દુકાનમાં મહાત્મા ગાંધીજીની સુચનાથી ચલેલા વિદ્યાપીઠના નેવુથી પંદરના આપરે સુધારા વધારા સાથે બનાવેલી છે. વિદ્યાર્થી અને બીજા ને ખાસ જરૂરની અને ઉપયોગી છે. તેને અંગે ખુશ થાય છે કરશે. મોટા અક્ષરોની લખી, મોટી લંબાઈની ડીમાય, પાકા પૂંઠાં, બિજોરે પણ વસ્તુઓના સમાવેશ થયેલો છે

પાકું પૂંઠું બાના ૧૫૮ પંચની ખાસ રૂા. ૫

Manager, 'Indian Opinion, Phoenix.

'Phone 24350. Tel. Add. "Naartjes."

A. M. PADAYACHEE

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.

Country orders executed at lowest Market prices.

We [illegible] requirements also.

TRIAL ORDER SOLICITED.

91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,

P. O. BOX 195. DURBAN. 1160

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING

TYSONO BRAND (PAIN-EX CONE) HEADACHE POWDERS

FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM

ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN 1470

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ

પ્રોપ્રેટર નથુભાઈ ખોડાભાઈ પટેલ.

કરેક જાતની મીઠાઈઓ, ફોરબાના ઘીના તેમજ તેલના ફેસા મેવા, મસાલાથી ભરી બનાવીએ છીએ

અમારું ફરસાણ પુરતી ખુબી, શેવ, ગમમ, ગાંઠીયા, ભાવનગરી, મોતી ચિવડે કરેલાં નાસ્તા બનાવીએ છીએ.

મીઠાઈમાં બાળા લાયક સમાળ પાકો તૈયાર રાખીએ છીએ તેમજ ઓર્ડર પ્રમાણે રસોયણ બનાવી આપીએ છીએ.

પાર્ટી વિગેરે માટે મોટા પ્રમાણમાં ભરેલી કેઈ પણ જાતની મીઠાઈ ઓર્ડર પ્રમાણે કુંક બનાવી આપીશું.

બહારગામથી મંગાવનારને માલ પુરતી સંભાળથી કાળજીપુર્વક મોકલવામાં આવશે.

PHONE 33-6675. P. O. BOX 3680.

THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART.

34 President Street, Corner Diagonal St, JOHANNESBURG

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

	Re.	As.
Lectures from Colombo to Almora	1	8.
Jnana-Yoga	1	12.
Bhakti-Yoga	1	4
Karma-Yoga	0	12
Bhakti-Yoga	0	12.
Karma & Bhakti—Yoga (in one volume)	1	8.
Essentials of Hinduism	0	8
In Defence of Hinduism	0	4
Modern India	0	6
My Master.	0	4
Living Addresses	0	4.

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A comprehensive chronological account of the Master's ecumenical life,—the only authentic edition in book form in English

(Fourth Edition)

Thoroughly revised and improved with a foreword by MAHATMA GANDHI.

Price: Re 1.

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4, Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,

4, Wellington Lane, Calcutta, India.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

In South African, Canadian and Australian Apples

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Naartjes which have just come to Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્ષપોર્ટર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

નાતાલ ફાર્મમાં શરૂ થયા છે અને તેના સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

ફાર્મના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

નાતાલ સારા અને સસ્તા C. O. D. મોકલીએ.

P. O. Box 765. 106 Prince Edward St. Durban.

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

No. 29.—Vol. XXXIX Friday, 18th July 1941.

Indian Opinion

FRIDAY, 18TH JULY, 1941

Mr. Seedat

MR. D. A. SEEDAT, who was serving his sentence in prison under the National Security Regulations was released yesterday and feted by our brethren for the sufferings he had undergone. The charge against him was of making statements at a public meeting calculated to antagonise his listeners against the Government's war efforts and of causing a disturbance at a meeting called by the Natal Indian Association at the City Hall, Durban, to protest against the contemplated step of the Durban City Council to expropriate Indian-owned land in certain parts of the Borough. On the first charge Mr. Seedat was sentenced to £40 fine or three months' imprisonment with hard labour and on the second to £10 fine or fourteen days' imprisonment with hard labour.

We have no hesitation in saying that, in regard to both these charges there was a clear miscarriage of justice. In the first instance, living as he was in a freedom and democracy-loving country, Mr. Seedat was fully justified in stating the true position before the public. The truth of the statements was never refuted. If the present war was for democracy and human freedom, the souls of nine million non-Europeans in South Africa and of four hundred million people in India would not be kept in thrall. That their position would be infinitely worse under Hitlerism is not a sound argument in defence of the present policy of British Imperialism. It is no sin to state this truth however bitter it may seem and however much it may expose British Imperialism before its enemy. It is a travesty of justice and the crucifixion of the principles of democracy and human freedom if persons are to be flung into prison for bringing to light irrefutable facts.

In the second instance, Mr. Seedat has not only fallen victim to Imperialism but also to the worshippers of imperialism. The present so-called leaders of the Indian community are more concerned about helping Imperialism to survive than to safeguard the rights and interests of their brethren which are, even to this day, being trodden upon by Imperialistic powers. They are, in fact, helping Imperialism to survive even at the risk of the extinction of their own brethren. It did not matter much if it was their physical extinction—but their very souls were being killed.

The tragedy is that much more strenuous efforts have been made to save actual thieves and murderers from being punished than were made to save Mr. Seedat from being punished for the offence—if offence it could be called—of asserting his democratic right to be allowed to speak at a public meeting. If he spoke trash he could have been checked or stopped from speaking by the chairman but he was actually denied the right to speak and for that he was made to suffer fourteen days' imprisonment. It was not possible to take the matter to the higher Courts because Mr. Seedat was anti-Imperialist and, therefore, all his actions were viewed with a prejudicial eye by even the Imperialistic-minded members of the legal profession who were either found reluctant to handle Mr. Seedat's case or they demanded fees that were too costly. It seems a disgrace to the legal profession when its services could be available to get thieves and murderers acquitted but its services are difficult to be had in a trifling case of political injustice. To that extent it would appear that even the legal profession to-day exists not to protect people from injustice but to act as an instrument of Imperialism. Had it not been for that, it would not have been necessary to import the services of Mr. Bloom from Johannesburg to defend Mr Seedat. Mr. Bloom's services were needed not to act as the best criminal lawyer to seek the acquittal of a person charged with a heinous crime. His services were needed to place before the Court of Justice the true legal interpretation of democratic rights, and well did Mr Bloom discharge his duty. It will not be out of place here to make a passing reference to Mr. Bloom's sense of duty and service which should be an inspiration to all. Mr Bloom, who was about to celebrate his wedding, put off even his wedding because duty called him at Vereeniging where fifty-eight Natives have been arrested for attending a meeting held for the purpose of ventilating their grievances. The meeting had been banned under the Emergency Regulations. It was a noble example of service before self on the part of Mr. Bloom.

To come to the point, Mr Seedat has lost nothing by his sufferings. The losers are those who have been directly or indirectly responsible for imposing those sufferings on him. Mr. Seedat has emerged from it stronger in spirit and in soul.

Nothing is gained without sacrifice. The present war, however ghastly it may be, is a glaring example of that. There is a spirit of the greatest sacrifice on both the warring parties. How much stronger should that spirit of sacrifice be when the cause for which it is demanded is purer, and how much greater hope should there be of its success because of that. It is with that optimistic view that we heartily congratulate Mr. Seedat for the sacrifice he has made and hope that his noble example will be an inspiration to all our brethren towards greater self-sacrifice and self-suffering for the vindication of our just cause of the freedom of the human soul.

MR. SEEDAT'S RELEASE

THE public was informed by the gaol authorities that Mr. D. A. Seedat would be released on Thursday morning at 8.30 a.m. But the night of Mr. Seedat's being arrested by his brethren for the great sacrifice he had made was apparently an eyesore to the authorities concerned and, therefore, Mr. Seedat was released at 5.30 in the early morning with a warning not to be so at the vicinity of the gaol. The people were, however, unaware of this bravado on the part of the gaol authorities and there was a crowd of hundreds present outside the gaol waiting to welcome Mr. Seedat at 8.30. Not only did the gaol authorities not have the courtesy of informing the people that Mr. Seedat had already been released but the officers of the C.I.D., who had come evidently to keep a watch on Mr. Seedat's movements, were taking enjoyment out of the fun of witnessing the crowds from within the prison gates, waiting in vain for Mr. Seedat. What a fine performance of their duty? Of course they were conscious of the fact that they were dealing with mere non-Europeans—a voteless and a voteless section of the community. They could well afford to treat them as mere dirt. This was "British" justice, if you please, in a most "British" city in the Union!

To the astonishment of the waiting crowd, Mr. Seedat appeared from an unexpected direction looking hale and hearty as usual. He was looking exceedingly well. He was immediately surrounded by the crowd and was greeted with three hearty cheers. He was welcomed by Mr. G. A. Naidoo, president of the Non-European United Front, Durban, and Mr. M. M. Gandhi. Mr. S. B. Mehd, representing the National Group of the Transvaal Indian Congress, and Mr. George Carr as representing the Non-European United Front, Transvaal, who had specially come from Johannesburg for the occasion, garlanded Mr Seedat with beautiful flowers.

Among those present to receive Mr. Seedat were his parents, Messrs. George Singh, Moola, Dookrat, A. Maharaj and others.

Mr. Seedat, accompanied by the crowd, then walked to the offices of the Liberal Study Group in Grey Street. He complained bitterly of the treatment of non-European prisoners, of the unwholesome and inadequate food and the dirty utensils they are given. They are not even allowed to attend to their nature calls for which they were made to wait for the convenience of the warders.

Meeting At Gandhi Library

A meeting was held in honour of Mr. Seedat at the Gandhi Library Hall the same evening at 7.30. Speeches were made by Messrs. G. A. Naidoo, S. B. Mehd, George Carr, M. M. Gandhi, Moola, A. Maharaj, George Singh and others, congratulating Mr. Seedat for the pluck he had shown. Mr. Seedat gave an interesting description of his gaol experience.

MASS MEETING OF TRANSVAAL INDIANS

RESOLUTION TO CONTINUE STRUGGLE

A MASS meeting of Transvaal Indians under the auspices of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress, was held at the Gandhi Hall, Johannesburg, on Sunday, July 13. Mr I. A. Cachalia presided over a large gathering representative of all sections of the community.

Mr. S. B. Mehd, secretary of the Nationalist Group, read messages supporting the meeting.

Chairman's Speech

The chairman then read his speech which was as follows:—

"We meet once again. Your executive decided to convene this meeting so as to keep you informed of the progress of our difficult but historic struggle of Passive Resistance against the Interim Act. The authorities, overwhelmed by the force of truth and righteousness, were hesitant and undecided. For weeks the Passive Resisters courageously defied the discriminatory measure of the Government and cheerfully faced the rigours of the weather, but the powers that be refrained from taking any action. But at last the anticipated action was taken and summonses were served on two of the Passive Resisters, namely, Messrs. Naranswamy Naidoo and Mahomed Sadick on the charge of hawking fruit without licences or alternatively obstructing traffic, and were asked to appear before the Court on August 6.

We were prepared to carry on the struggle according to plan, but lately both of the Passive Resisters have been informed that the Senior Public Prosecutor has withdrawn the charges laid against them. In other words, the authorities, fearful of the reaction and outcome of such an action, have thought it wise not to take any measure which might be to their own detriment. Fearful in that it is not an easy task to suppress the indomitable will of the people to sacrifice and suffer for a true and just cause. Right cannot be permanently vanquished by the force of evil.

We claim that this relenting attitude on the part of the Government is a moral victory for the Passive Resisters. Here is a proof, if indeed a proof is needed, that if a community wants to maintain its self-respect and existence it can do so provided it is determined and willing to fight for its cause. It is tragic that our community has not learnt this lesson. Mahatma Gandhi left us a rich harvest which we, unfortunately, failed to reap. He taught us during the great Passive Resistance struggle of 1907 to 1914 how we could, in a peaceful and non-violent manner, successfully defend our rights and self-respect from attacks, however vicious, that may be directed against our community.

During the post-Gandhi period of our history in this country the successive leaders of our community devoted their whole energy in following the derogatory path of least resistance. They played an opportunist role. Some in their eagerness to wield power or to safeguard the interests of a few, adopted the hat-in-hand begging policy and tried to appease the Government by their policy of shameful compromise and thereby made the community swallow the discriminatory and restrictive legislation imposed by the Government from time to time.

A stop was put to this shameful exhibition of chauvinism when the Indian community of the Transvaal decided to fight against the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Act of 1939 by means of Passive Resistance. These so-called leaders may well read the principle of logic with profit. There is a dictum in logic that some people may be fooled some of the time, but all the people cannot be fooled all the time. We refuse to be fooled. We carry on the struggle undeterred by the inaction of the Government. We have already extended our field of operations and now we are conducting four fruit stalls. But, friends, that is not enough. We want more and more volunteers so that we can intensify and strengthen our struggle.

Allow me now to make note of a very sad event. The hand of death has snatched away from our midst a great and life-long Passive Resister. The news of the death of our president, Mr. E. I. Aswat, as a result of a motor accident, has saddened the hearts of the Indian people. He was a simple, un-

assuming man who won the love and admiration of all by his selflest devotion to, and service for, the cause of the community. The only tribute that we could pay him is by emulating his deeds. We extend our heartfelt condolence to the bereaved family in their and our great loss.

I am sure I shall be voicing the sentiments of you all in taking note of the death of Mr. Vere Stent. Mr. Stent was one of the few staunch European friends we had in this country. He was outspoken in his condemnation of the anti-Asiatic policy of the Government during that historical Passive Resistance struggle led by Mahatma Gandhi in the early years of the history of Indians in the Transvaal. In his death we have lost a champion of the cause of the oppressed people.

I now wish to refer to the restrictions imposed on our leader Dr. Y. M. Dadoo. I am sorry to have to say our voice of protest has fallen on deaf ears. We must reiterate our protest against those restrictions which, apart from being against all the high principles of democracy and human freedom which are shouted from the house-tops, violate even the elementary principles of justice, for no person should be condemned before he is tried and the guilt against him proved. We, therefore, once again wish to impress upon the Government that, to be consistent with those high-sounding principles, it should see the justification for withdrawing those restrictions.

Lastly, I have no doubt that I am voicing the feelings of the Indian community as a whole when I extend our heartiest welcome to Mr. D. A. Seedat on his release from prison. He is expected to be released on Thursday, July 17. He was imprisoned because he had the courage to tell the truth to his people. The Union Government must be held responsible for the criminal folly of practising blatant Fascism while professing to pay lip-service to the cause of democracy. This country can only fight for democracy under one condition and that is when all sections of the population are allowed to enjoy full and unfettered democratic rights. Your executive has decided to submit a resolution for your approval whereby we could send representatives to participate in the welcome to be accorded to Mr. Seedat at Durban. We offer our comrades in Natal our support in the common struggle."

Other Speakers

Mr. Soonabhai Patel said the Indian community had become the scapegoat of South African politics. He stated that the Indians had tried every constitutional means of redress possible, but they had failed. They were, therefore, forced to resort to Passive Resistance. He made a striking appeal for more volunteers and greater support for the movement.

Mr. M. D. Bhayat spoke of the splendid services rendered by India to the Empire in the past and even in this present war. Indians, however, suffered most under British Imperialism and must, therefore, fight Imperialism. He referred to the sacrifice of life and limb by Indian troops in the interests of the empire and exhorted his people to make similar sacrifices, but for a nobler cause—that of their self-respect and national honour.

Mr. S. B. Mehd spoke about the restrictions placed on Dr. Dadoo. He gave the reason for Dr. Dadoo's imprisonment, i.e. that he had appealed to non-Europeans not to support this war which was avowedly being prosecuted for the preservation of democratic principles, while the non-Europeans were denied democratic rights. The restrictions imposed on Dr. Dadoo, he said, were unjust and undemocratic in that they violated the fundamental legal principle that no man should be convicted before his guilt had been proved after a fair and impartial trial. Referring to the Passive Resistance struggle Mr. Mehd said that they had not to fear about the support. If there was only one man prepared to fight to the last for a just cause, he had no doubt victory would be theirs.

Mr. Manilal Gandhi's Speech

Mr. Manilal Gandhi said: "You have heard many speeches and you may hear many more after me. I do not, therefore, wish to keep you long. In fact the time has now come for action more than speeches. You must have all read the recent message General Smuts gave to a contingent of South African troops which left for North Africa. In exhorting them to uphold the traditions of freedom the Prime Minister said "we are not going to bow to any Fuehrer nor are we going to bow to any man who attempts to keep our souls in thrall." Herein lies the essence of our struggle, the speaker said. Continuing he said, "we are members of the British Empire, we are supposed to be Union Nationals. But everyone knows that in reality we are treated as helots of the British Empire and helots of the Union. Aliens such as the Jews, the Syrians, the Greeks etc., enjoy better rights in South Africa than we Indians do. We bear no grudge against them but we are merely stating a fact. By our Passive Resistance struggle we wish to awaken the European rulers to their consciousness. But we can do so only if, as General Smuts has said, to save our souls from thrall, we are prepared to be physically extinct. May God grant us the strength and courage to do so."

Mr. Essop Telli (Krugersdorp), Mr. G. H. Pahad (Schwaizer Reneke), Mr. Manibhai Patel, Mr. S. M. Desai and Mr. Naranswamy Naidoo also spoke.

Resolutions

The following resolutions were then passed:

"This meeting of the Transvaal Indians, held under the auspices of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress, expresses its deep sorrow at the death of Mr. E. I. Asvat. By his simple and self sacrificing life and devotion to the cause of his community the late Mr. Asvat had endeared himself to all who came in touch with him and worked with him. His death leaves a gap in our community difficult to be filled. This meeting conveys its heartfelt sympathy to the bereaved family in the great loss sustained by them—a loss that is much ours as it is theirs.

"This meeting of the Transvaal Indians, held under the auspices of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress, records with profound regret the loss of Mr. Vere Stent and Captain Percy Trotter from the life of the Union of South Africa. Both these were friends of the oppressed people and champions of the cause of justice and freedom in this country. The late Mr. Stent stood by the Indians as a true friend during the great and historic Passive Resistance struggle which took place in the Transvaal under the leadership of Mahatma Gandhi. By the death of Mr. Stent and Captain Trotter the oppressed people of South Africa have lost two of their very few true friends.

"This meeting of the Transvaal Indians, held under the auspices of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress, views with deep concern and resentment the continued imposition of uncalled for, unjust and undemocratic restrictions on the movements of our beloved leader Dr. Y. M. Dadoo in the face of the opposition of the whole Indian community. In keeping with true principles of justice, in accordance with which no person should be condemned before being tried and proved to be guilty, this meeting earnestly hopes the Government will reconsider its step and withdraw those restrictions and be true to the principles of freedom of conscience which it claims to respect in this country.

"This meeting of the Transvaal Indians, held under the auspices of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress, joins our brethren in Natal in the hearty welcome reception to be accorded to Mr. D. A. Seedat who is due to be released from prison on July 17. Mr. Seedat had fallen a victim to imperialism which is a negation of the fundamental principles of democracy and human freedom for the protection of which the present war is professed to have been waged. Mr.

Seedat refused to submit to the unjust rule of imperialism and chose to bear the Cross for true democracy. By his self-imposed sufferings for the cause he held dear and by his unswerving determination to stand by his convictions he has set a noble example worthy of emulation by all young men and women. This meeting authorises the executive of the Nationalist Group to send representatives to Durban to participate in the reception in honour of Mr. Seedat."

THE CHURCH AND WAR

By
WILES D. BLANCHARD
In 'Unity' Chicago.

WHAT influences so many Christian ministers to declare themselves in favour of war as a means to an end? Is it the end, or is there a romance connected with war which intrigues even the clergy? No more confusing question has arisen in the mind of the ethical man than that relationship between force and the Christian church, and the result of our contemplation of it is anything but satisfactory in the light of morality.

The paradoxical position of the Christian leader who in one breath damns Communism because of the means it uses and, in the next, blesses a battalion of soldiers about to kill, leaves one breathless with amazement. What conclusions are we forced to draw by such inconsistency? The answer seems to be all in the back of the average minister's mind is a complete antagonism to Communism's aims while in the same mind is a vague acceptance of the aims of war. Otherwise why should force not be accepted in both instances since it is not objected to in one?

The whole question of means versus ends is again opened up by such men as Reinhold Niebuhr and Frank Graham who, by their various statements and by the support they have given to movements designed to get us into the present war, have very plainly stated that a good end does not necessarily have to be pursued by a good means. Communism, not the kind of communism that exists in Russia, is certainly an ideal which kind, loving men have dreamt of for years. The fact that the ideal has been raped does not mean that it is dead. The Kingdom of God, much talked about but little practised as a way of living, is certainly akin to pure communism, and it is towards this ideal that the socially conscious Christian has been trying to move. And when a group of men and women, without morals, motivated solely by expediency, declare that communism can be realised only by the use of force, worker against owner, the Christian leaders the world over have rightly condemned such a progenitture on the basis that equality and peace can never be reached by the method of bloodshed. Here, we all agree, is right thinking.

But along comes this group of hitherto noble men and they declare that in this present conflict great issues are at stake and that certain ends must be realised or everything is lost. And then, contrary to everything they have preached and taught up to that moment, they declare that as much as they hate to admit it the only way to safeguard civilisation is to become uncivilised.

Where does this kind of thinking leave the communist? The sincere communist believes that when he is through, he will at least have a society which is done with murder, but the Christian Minister who compromises his conscience and gives his blessing to murder, has no promise but that the same old society will continue. Certainly the present war is an aftermath and a direct result of the last one, and certainly no intelligent man has any right to believe that this is to be the last war if the same economic and political systems are to survive it as survived the first World War. Thus is the communist justified in questioning the ethics of the Christian minister who a few months ago was damning communism's style of slaying while to day blessing that of capitalism.

Yet there must be some reason for this turnabout on the part of men who have formerly condemned war as a means of settling disputes. Either they are tragically mistaken, or they are not thinking or they are insincere, or they have been caught in the web of propaganda.

Reinhold Niebuhr, to take one example, is evidently motivated by escape, or the desire for it. In his most recent writings he throws to the wind his former conception of the programme of the Kingdom and adheres to what seems to be a streamlined, modern version of Calvinism. Man, he seems to believe, is born possessed of inherent sin. Inherently sinful, he cannot be expected to make any kind of a spiritual ascent. Therefore, since he is not inclined towards morals he will revert to war. And since war is here and cannot be eradicated until man finds "salvation" we shall have to put up with it more than that, as long as war is inevitable our problem as Christians is to decide which side, if it wins, will best serve the ends of Christianity. On this basis he backs Britain. Thus does Dr. Niebuhr escape his own responsibility towards social and ethical progress.

With Dr Graham it appears to be a bit different. This great educator is not seeking an escape; rather he appears dazed at what has happened. He believes in freedom. No southerner has been more criticised than he. He has been called a communist by most of the reactionary groups of the South. What he has been trying to do is to put the economic teachings of Jesus into effect below the Mason-Dixon line. He has not counted personal loss as important. He has not been fearful of name-calling and he has stood valiantly forth as a defender of the weak and under-privileged. As a hater of Fascism and Nazism he was accepted in the camp of the fellow travellers, whether he knew it or not.

But where Dr Graham has slipped up in his thinking is in his firm belief that the only way to defeat Hitler is to become totally brutal and temporarily to put ideals, ethics, morals, and Christianity into the ash can. His attitude seems best summed up in this mythical declaration, "I love peace and by all the gods I'll fight for it!" Thus does this willingness to forget means as long as the end is kept in view lead him to declare that it is too bad but inevitable that innocent children starve in occupied Europe, since to feed them would feed aggression. Thus has he openly objected to the Hoover plan. What are a few children as long as Hitler is defeated? Dr. Graham would say that this is over simplification but starvation is simplification, too; it is simply not getting enough to eat because certain so called Christians will not give bread.

I have chosen these two men because they represent two different types of thinking within the church to day. It is not unusual to find that Reverend So-and-So, yesterday a strong pacifist, is to-day turning his pulpit into a recruiting station and his prayers into a plea that more and better murders be committed. To-morrow, after peace is declared, he will completely forget his interim and revert to his pacifism. Why? Why do these men forsake the Christian doctrine of non resistance? One answer may be pressure. Under the present system of church management the minister is dependent upon the goodwill of his congregation if he expects to live. Again, he may forget that a scientific formula is always constant, and when followed through, the result is always the same. He may feel that whereas the last war ended in a debacle, this one, although it is patterned exactly as was the last one, may bring about an era of peace.

Or he may be swept off his feet by propaganda. When history is written, the story of British propaganda in Washington will amaze those who read it and their amazement will be based on the fact that it was allowed. If the President of the United States can so easily succumb, why should the ill-informed Christian minister be expected to be immune? Or he may be a militant Christian who accepts force as a way. His mind may be back with the Crusaders or further back with Constantine. Back with Jesus, he would have cut off the high priest's servant's ear. Or he would have been among the disciples for whom calling down fire was the only answer.

Regardless of the motivation behind the pro-war spirit among our Christian leaders, it is most certainly in evidence. Solemnly we may ask ourselves what to expect when the church of Jesus, the Prince of Peace, takes up the cause of mass murder. Here, we had thought, was the receptacle of love, justice, peace, and tolerance. Now we are faced with the fact that once more our last bulwark against inhumanity is crumbling. Comes peace and what? Can the church backtrack again, reverse its position once more, become pacifistic again? It can. But can it do it without losing the respect of thinking people? That is the question these Christian leaders refuse to face. Like capitalism, perhaps, which believes it is all through anyway and is therefore out to get all that it can in its dying moments, the Church may feel that everything is lost and its only chance to survive is by a complete crucifixion of its founder. This, it may argue, is temporary disloyalty, but God who knows the hearts of all men will understand and forgive. To me, this is an untenable position.

PANDIT JAWAHARLAL'S POSTSCRIPT

IN the summer of 1939, I paid a brief visit to Ceylon as friction had grown there between the Indian residents and the Government. I was happy to be back again in that beautiful island, and my visit, I think, laid the foundations for closer relations between India and Ceylon. I had the most cordial welcome from everybody, including the Ceylonese members of the Government. I have no doubt that in any future order Ceylon and India must hang together. My own picture of the future is a federation which includes China and India, Burma and Ceylon, Afghanistan, and possibly other countries. If a world federation comes, that will be welcome.

War and India. What were we to do? For years past we had thought about this and proclaimed our policy. Yet in spite of all this, the British Government declared India to be a belligerent country without any reference to our people, to the Central Assembly, or to the provincial governments. That was a slight that was hard to take, for it signified that Imperialism functioned as before. The Congress Working Committee issued a long statement in the middle of September, 1939, in which our past and present policy was defined and the British Government was invited to explain its war aims, more particularly in regard to British Imperialism.

* * *

We had frequently condemned Fascism and Nazism, but we were more intimately concerned with the Imperialism that dominated over us. Was this Imperialism to go? Did they recognise the independence of India and her right to frame her own constitution through a Constituent Assembly? What immediate steps would be taken to introduce popular control of the Central Government? Later, in order to meet every possible objection of any minority group, the idea behind the Constituent Assembly was further amplified. It was stated that minority claims would be settled in this Assembly with the consent of the minority concerned, and not by a majority vote. If such agreement was not possible in regard to any issue, then this was to be referred to an impartial tribunal for final decision. This was an unsafe proposal from a democratic point of view, but the Congress was prepared to go to almost any length in order to allay the suspicions of minorities.

The British Government's answer was clear. It left no doubt that they were not prepared to change their war aims or to hand over control of the government to the people's representatives. The old order continued and was to continue, and British interests in India could not be left unprotected. The Congress ministries in the provinces thereupon resigned, as they were not prepared to co-operate on these terms in the prosecution of the war. The constitution was suspended, and autocratic rule was re-established. The old constitutional conflict of western countries between an elected Parliament and the King's prerogative, which had cost the heads of two kings in England and France, took shape in India. But there was something much more than this constitutional aspect. The volcano was not in action, but it was there and rumblings were heard.

* * *

The impasse continued, and meanwhile, new laws and ordinances descended upon us by decree, and Congressmen and others were arrested in ever-growing numbers. Resentment grew and a demand arose for action on our side. But the course of the war and the peril of England itself made us hesitate, for we could not wholly forget the old lesson which Gandhiji had taught us, that our objective should not be to embarrass the opponent in his hour of need.

As the war progressed, new problems arose, or the old problems took new shape, and the old alignments seemed to change, the old standards to fade away. There were many shocks, and adjustment was difficult: the Russo-German Pact, the Soviet's invasion of Finland, the friendly approach of Russia towards Japan. Were there any principles, or any standards of conduct in this world, or was it all sheer opportunism?

April came and the Norwegian debacle. May brought the horrors of Holland and Belgium, June the sudden collapse of France, and Paris, that proud and fair city, nursery of freedom, lay crushed and fallen. Not only military defeat came to France, but what was infinitely worse, spiritual subjugation and degradation. How did all this come about, I wondered, unless there was something rotten at the core? Was it that England and France were the outstanding representatives of an old order that must pass, and therefore unable to hold out? Was it that imperialism, though apparently giving them strength, really weakened them in a struggle of nations? They could not fight for freedom if they denied it themselves and their imperialism would turn to undiluted Fascism, as it had done in France.

* * *

The shadow of Neville Chamberlain and his old policy still fell on England. The Burma-China route was being closed in order to appease Japan. And here in India there was no hint of change, and our self-imposed restraint was understood to mean an incapacity to do anything effective. The lack of any vision in the British Government amazed me, its utter incapacity to read the signs of the times and to understand what was happening and adapt itself accordingly. Was this some law of nature that in international happenings, as in other fields, cause must inexorably be followed by effect; that a system that had ceased to have any useful function could not even defend itself intelligently?

If the British Government were slow of understanding and could not learn even from experience, what can one say

(Concluded from last week)

about the Government of India? There is something comic and something tragic about the functioning of this Government, for nothing seems to shake it out of its age long complacency, neither logic nor reason, neither peril nor disaster. Like Rip Van Winkle, it sleeps, even though awake, on Simla hill.

* * *

The developments in the war situation posed new questions before the Congress Working Committee. Gandhiji wanted the Committee to extend the principle of non-violence, to which we had adhered in our struggle for freedom, to the functioning of a free State. A free India must rely on this principle to guard itself against external aggression or internal disorder. This question did not arise itself for us at the time, but it occupied Gandhiji's mind, and he felt that the time had come for a clear enunciation. Everyone of us was convinced that we must adhere to our policy of non-violence, as we had so far done in our own struggle. The war in Europe had strengthened this conviction. But to commit the future State was another and a more difficult matter, and it was not easy to see how anyone moving on the plane of politics could do it.

Gandhiji felt, and probably rightly, that he could not give up or tone down a message which he had for the world. He must have freedom to give it as he liked and must not be kept back by political exigencies. So, for the first time, he went one way and the Congress Working Committee another. There was no break with him, for the bond was too strong, and he will no doubt continue to advise in many ways and often to lead. Yet it is perhaps true that by his partial withdrawal a definite period in the history of our national movement has come to an end.

* * *

In recent years I have found a certain hardness creeping into him, a lessening of the adaptability that he possessed. Yet the old spell is there, the old charm works, and his personality and greatness tower over others. Let no one imagine that his influence over India's millions is any the less. He has been the architect of India's destiny for twenty years and more, and his work is not completed.

The Congress, at the instance of Mr. C. Rajagopalachari, made yet another offer to Britain. Mr Rajagopalachari is said to belong to the Right, in the Congress. His brilliant intellect, selfless character, and penetrating power of analysis have been a tremendous asset to our cause. He was the Prime Minister of Madras during the functioning of the Congress Government there. Eager to avoid conflict, he put forward a proposal which was hesitatingly accepted by some of his colleagues. This proposal was the acknowledgment of India's independence by Britain and the immediate formation at the Centre of a Provisional National Government, which would be responsible to the present Central Assembly. If this were done, this Government would take charge of defence and thus help in the war effort.

* * *

This Congress proposal was eminently feasible and could be effectuated immediately without upsetting anything. The National Government was inevitably going to be a composite affair with full representation of minority groups. The proposal was definitely a moderate one. From the point of view of defence and war effort, it is patent that any serious effort involves the confidence and co-operation of the people. Only a national Government has the chance to get this. It is not possible through Imperialism.

But Imperialism thinks otherwise and imagines that it can continue to function and to coerce people to do its will. Even when danger threatens, it is not prepared to get this very substantial help if it involves giving up political and economic control over India. It does not care even for the tremendous moral prestige which would come to it if it did the right thing in India, and the rest of the Empire.

As I write this, the Viceroy has given us the British Government's reply. It is in the old language of Imperialism, and the content has changed in no way. The sands of time run out here in India, as in Europe and the world.

* * *

So many of my colleagues have gone back to prison, and I envy them somewhat. Perhaps it is easier to develop an organic sense of life in the solitude of confinement than in this mad world of war and politics, of Fascism and Imperialism.

But sometimes there is an escape for a while at least from this world. Recently I went back to Kashmir after an absence of twenty-three years. I was only there for twelve days, but these days were filled with beauty, and I drank in the loveliness of that land of enchantment. I wandered about the valley and the mountain, and climbed a glacier, and felt that life was worthwhile.

ORIGINAL CORRESPONDENCE

IS THIS DEMOCRACY?

To The Editor, "Indian Opinion."

Mr M. P. DESAI, secretary of the Provisional Executive Committee Non European United Front (Port Elizabeth) writes Sir,—As a result of communications between the Chief Magistrate of Port Elizabeth and my organisation in reference to the threats levelled against the Secretary of the Front by the police, the last letter of the Chief Magistrate dated June 20, states that "no further action could be taken" in view of the fact that we failed to supply them with the required information (constitution and personnel of our organisation).

We fail to see what connection the required information has with the threats to the Secretary of the N.E.U.F., that he would be shot and interned. Are we to assume from the reply of the Chief Magistrate, that any legitimate organisation could be molested and threatened by the police and the law would refuse to protect such a person from the Gestapo methods of the police? Unfortunately we have come to the conclusion that the police are given unlimited scope especially in harassing non-European organisations and leaders who are protecting the rights of the non-Europeans. This attitude seems all the more peculiar in view of the professed policy of the Government that it is trying to maintain democracy.

What is this democracy they are trying to protect? Is freedom of organisation and legitimate criticism of the Government not part of democracy? If so, then why are the police permitted to pursue the policy of harassment of persons who are professed democrats.

The refusal of the Chief Magistrate to look into the allegations against the police confirms the general attitude among the non-Europeans that the law is heavily weighted against them and that the police are a weapon of oppression to be utilised to disrupt and quell the democratic aspirations of the non-Europeans.

Our secretary was again called up by the police and requested to make a statement regarding the alleged treatment meted out to him. We simply fail to understand this rigmarole of an investigation. On the one hand the Chief Magistrate refuses to proceed in the matter, while on the other, some subordinate police official deputises to inquire into the matter.

Things In General

General Smuts On Freedom

IN the course of his farewell address last week to a fresh contingent of South African troops sailing for North Africa, General Smuts, Commander-in-Chief of the South African Forces, said: "The troops now had their chance, not only to defend South Africa, but also to take part in the struggle for freedom:—to live our own lives, to think our own thoughts, and to develop along the lines of our own choosing and not that of some fuehrer. The English and Dutch nations had a tradition of freedom. Their forbears fought and established freedom of government, freedom of conscience and freedom of religion. They had fought every obstacle in order to lay down the foundations of freedom. You are the offspring of those races, and the inheritors of those traditions. Boys of my heart and of my love, I send you forth to maintain those traditions and we shall not bend a knee to any fuehrer or any man who thinks he can hold our souls in thrall."

In the above message General Smuts has expounded high principles. He has spoken of the freedom to live our own lives, to think our own thoughts and to develop along the lines of our own choosing and not that of some fuehrer. He spoke of the freedom of conscience and said, "we shall not bend a knee to any fuehrer, or any man who thinks he can hold our souls in thrall." How could rulers who stand for such high principles deprive their own subjects of their freedom and hold their souls in thrall? And if the rulers do such a thing is it not the duty of the subjects, in order to maintain those very foundations of freedom, to fight against their own rulers? That is just what the Passive Resisters are doing to-day in the Transvaal.

From The Rand

Messrs. R. R. Mehd and K. Natesawamy Naidoo, representing the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress, and Mr. George Carr, representing the Non-European United Front, Transvaal, and Mr. M. M. Gandhi have arrived from Johannesburg to participate in the reception to Mr. D. A. Seedat who was released from prison yesterday. They will be leaving for Johannesburg during the week-end or the beginning of next week.

Police Break Up Peaceful Meeting—58 Natives And A European Arrested

M. Harmel, 74 Progress Buildings, Johannesburg, and 58 natives appeared in the Vereeniging Magistrate's Court on Monday, July 14, charged under the Emergency Regulations with holding a prohibited meeting. No evidence was given and the hearing was adjourned to July 25. Bail was fixed by the magistrate, Mr. G. MacMeeken, in the case of Harmel at £100, for three natives at £50 and £5 for each of the remainder. Mr. H. S. Bloom (instructed by Mr. J. Brigish, Johannesburg) appeared for the accused. The men were arrested on Sunday at a meeting in the Vereeniging location, organised by the Communist Party of Johannesburg, to protest against the raising of lodgers' fees. The meeting, which is alleged to have been prohibited by the Chief Magistrate and district control officer, Mr. F. O. Wellington, was broken up and arrests made by a force of 25 armed European policemen, accompanied by a number of native constables with knobkerries. There was no disturbance or violence. It is alleged that inflammatory pamphlets had been circulated in the location, where the presence of agitators has caused concern to the town council, which recently appointed a deputation to interview the native commissioner for the district.

'Bantu Boer And Briton'

Mr. M. D. Kenrith B.A. addressed the Liberal Study Group on 'Bantu Boer and Briton (1835-54)' on Sunday at the Group Hall. Mr. Kenrith began with the so-called causes of the Great Trek. Owing to the advent of the British in the Cape, he said, the Boers felt that the British were interfering with their so called birth rights. The Boers, who were living in the nineteenth century with the mentality of the seventeenth century, took it for granted that the non-Europeans were only to be used as hewers of wood and drawers of water. The Africans were regarded as the children of Ham who must be forced to work with minimum cost to the Boers. The British abolished slavery as that form of subjugation had become out-of-date measures of economic revolution. The Boers resented this policy and so the exodus of 10,000 Boers into the interior of the country, which we call South Africa, began and which was later termed the Great Trek. The speaker then dealt with the Cape frontier problems. How the Africans were persecuted on very flimsy pretexts. Treaties were made with African chiefs and which the Europeans enforced with brutal force, but they themselves disregarded their under takings. The native policies of that period were not based on humanitarian principles as some historians would make us believe, by pointing out the struggle some missionaries carried on behalf of the Africans. The policies were based on economic subjugation of the Africans. They were pushed further north in order to gain more land and this resulted in the various wars. The Europeans triumphed because they had rifles against spears. The speaker also touched on the constitutional development in the Cape. The meeting was well attended and a lively discussion took place after the lecture.

'Dr. Malan Talks Of Hate

The hostility which was being created between the two populations of South Africa was part of the price which the war demanded, said Dr D. F. Malan, leader of the Herenigde Party, when at Cradock, he addressed the first of a series of public meetings to be held in his constituency. "We wish to live in peace with the other sections of the population even if we have the grievance against them that their descendants have always been part of an overseas country. But this war has come and has swept away all peace and friendship that might have existed, creating, instead, feelings of hostility. If one speaks Afrikaans in Cape Townships often looked at with eyes filled with that flame with hate. On trains Afrikaners are insulted merely because they are Afrikaners. Even if Afrikaners, because they are very sensitive, refuse to take part in the hypocrisy of the mock peace, they are assaulted by the scum of the slums. Years will pass and we will still pluck the bitter fruit [illegible] has yielded in this respect." [illegible] united with a vote of full confidence in the Party and in Dr Malan.

The Late Mr. E. I. Aswat

The funeral of the late Mr. E. I. Aswat, who passed away on Thursday, July 3, took place on Friday, July 4. It was one of the largest funerals ever held in the Indian community and was representative of all sections. It bore eloquent testimony of the high esteem in which the late Mr. Aswat was held by the community. The following were among the numerous wreaths sent: The Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress, Transvaal Hindu Seva Samaj, Transvaal United Cattle Society, Japan Bazaar, Krugersdorp Indian community, M. M. Dadoo and Sons, M. M. Gandhi and family. Numerous messages of condolence were received from all over the Province. The body was laid to rest at the Muslim cemetery at Braamfontein.

'Should Non-Europeans Support The Soviet Union?

The secretary of the Liberal Study Group announces that discussion on the above subject will take place at the Group Hall on Tuesday, July 22 at 8 p.m. All are welcome.

———oOo———

Everything appearing in this [illegible] ideal nature unless [illegible] appears [illegible] Editor [illegible]

વેચવાના પુસ્તકો

નીચેના પુસ્તકો બાલ કુંવરી ઘરેલા બહોળા સેવકોના છે. દરેકમાં પુસ્તકો સુંદર છતાં જ્ઞાનપૂર્ણ અને સારા લેખકોના લખ્યા જોઇએ. જેથી આપણા જ્ઞાનમાં વધારો થાય અને આપણું ચારિત્ર ઘડાય. એ ઉચ્ચ આશયને ધ્યાન માં રાખી અમે પુસ્તકો મંગાવીએ છીએ. ઉચ્ચ સાહિત્ય જ્ઞાનમાં વધારો કરે છે.

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

મારી જીવન કથા (મ. ક. ગાંધી)	૧૨	૬
ધર્મ સંસ્થાપન (મોહનદાસના અક્ષરદેહ ચિત્રોના વિચારો અને લેખો)	૧	૬
મહાત્મા મોહનદાસ (રમણલાલ)	૦	૬
રાષ્ટ્રવીર શિવરાજ	૧	૬
ઝલાઝહની સિપાઇ	૪	૬
આખરી ફેસલો બાગ ૨ જો	૫	૬
અર્પણની પ્રતિજ્ઞા	૨	૬

ધાર્મિક સાહિત્ય

મહાભારતના પાત્રો	૧૦	૦
કર્મયોગી મહર્ષિ દયાનંદનું જી. ચ.	૨	૦
પરમાર્થસાર	૧	૦
સાક્ષાત્કાર સહજાનંદજી	૨	૬
અનાસક્તિ યોગ (ગીતાનો મોહનદાસે કરેલો અનુવાદ)	૧	૦
મંગળ પ્રભાત (મોહનદાસ)	૧	૦
ઉપનિષદ પદાવળી	૪	૦

શ્રી. રમણલાલ વસંતલાલ દેસાઇ કૃત

ઉષાકાલ	૭	૦
બાલ લક્ષ્મી બાગ ૨	૭	૦
ગિરિબાલા	૭	૦
પૂર્ણિમા	૫	૦
સ્નેહ યજ્ઞ	૭	૦
સોનેરી સપ્ત અને સંપુટના	૭	૦
કુસુમ માળા	૫	૬

બીજા દેસલાઇ પુસ્તકો

કુસુમ બાળા (નોવેલ)	૭	૦
કુસુમ તરંગવારો (મોટી)	૨	૭
ગિરિબાળા (નેસાણ પુસ્તક)	૪	૦
કુસુમ હાર (કુસુમ કીખવાનો ભેગાવો)	૧૦	૦
આનરેલ્ડનો મુક્તિ સંગ્રામ	૭	૦
ઉત્સવ (રવીન્દ્રનાથ ટાગોરના ગીતોનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ દીપક બાળે)	૪	૬
રમણવાડી (રસીક નોવેલ)	૧	૦
બાલસખી	૪	૩
ઉષા ઝરણા	૭	૦
શૂરવીરની વાતો	૪	૬
બાલસખી ઝરીનું દ્રશ્ય	૫	૦
ભારત ખુબીઓ નાયક	૧૫	૦
રાષ્ટ્રીય સંગીત બાળક	૧	૬
મોતીના તોરણ (નિરસો બનાવવાની રીતો)	૭	૦
વીર અભિષેક	૪	૬
વંધ્યા	૧	૬
વિરાગના અને બીજી વાતો	૫	૦
બાપુ પ્રેમ સંમેલ બાગ ૨ જો	૬	૦
પારસી ઝરથોસ્તી બહનોને	૧	૬
આબાદાનું ઝાડું (નાટક)		૬
રત્નાકર	૩	૦
સ્નેહ લક્ષ્મી	૭	૬
સોનેરી સૃષ્ટિ	૭	૦
સરેહ સમતાન	૭	૬
હાસ્ય રસીકા	૬	૦
અંધકાર પર પ્રકાશ	૨	૦
કુસુમ તોરણ (નોવેલ)	૫	૬
જીવનના પ્રતીબિંબ (નોવેલ)	૩	૬
બાલ વાર્તાઓ (અનુવાદક મહાદેવ દેસાઇ)	૪	૦
પ્રેમનો દંભ (રોબર્ટસોન કૃત નોવેલ)	૫	૦
બીરેલા દ્વાર (નોવેલ)	૧	૦

ચારણબાપુની નવલ કથાઓ

બીહંત બાગ ૨	૭	૦
ચંદ્રાવલ	૩	૦
દગા	૧	૦
પલ્લી બાગ૨	૬	૦
રવામી	૮	૦
અપૂર્વ ભારતા	૭	૬
બાપુરાવ	૬	૦
બાપરની	૫	૬
જીવન યાત્રા	૩	૦
ગરીબ દીન	૭	૬
યુગલા	૫	૦
નવીના	૬	૦

આ. ચારણબંધના બધા પુસ્તકો સુંદર રંગપટ રોપ છે. આ બધાં જેવાં પ્રકાશનો છે

નવલ કથાઓ

કેળાવાળી અને બીજી વાતો (મસ્ત ચિત્રો)	૩	૮
કુરબાનીનો કમાલ	૮	૦
ભંડાર માળા (કુંવરી વાતો નોવેલ)	૫	
મહારાજ (નોવેલ)	૪	૦
ભામા (વાર્તા)	૪	૬
ભાગીદારનો હાસ્ય ભંડાર	૬	૦
ભવોદધના	૫	૦
ભાંસીની રાણી	૫	૬
ભાંજપાના બબ્બ (કુંવરી વાર્તાઓ)	૩	૦
તાતી તલવાર (રાજપુત કથા)	૪	૦
દૃષ્ટિપરીવર્તન (રોબર્ટસોનની બોમ્બે કાંદબરી	૪	૦
દેવી મોબરાણી (નોવેલ)	૩	૬
કુસુમ છાયા	૩	૬
નારી હૃદય (કથાઓ)	૪	૬
પ્રેમાવતાર (સુંદર રસીક નવલકથા) ભા. ૧	૬	૦
,, ,, ,, ,, ભા. ૨	૫	૬
પુરાતન ભવોદધ (નોવેલ)	૩	૬
પ્રેમ પ્રતાપ (નોવેલ)	૫	૬
પુષ્પરીણી	૩	૬
નવજા બીબા (કુંવરી વાર્તા સંગ્રહ)	૪	૬
બીજરને પંથે અને બીજી વાતો	૩	૦
પ્રભાતો દીપક બાગ ૨ જો	૨	૬
રાગીણી (મરાઠી સુપ્રસીદ્ધ નોવેલનો અનુવાદ)	૭	૦

નવલકથાઓ તથા વાર્તાઓ

બાદીઓ (વાર્તાઓ)	૫	૦
બદુમા	૩	૬
રમણ ભેળા ખંડ ૨ (બાહસીકોની કથા)	૧	૬
રાણા પ્રતાપ (ઐતીહાસીક કથા)	૩	૦
ભમ ભંજન બ્હાની	૩	૦
,, ,, મોટી	૫	૦
રેગાનમાં	૩	૬
અમે બધા (રસમુક્ત નોવેલ)	૫	૬
બાબજ પતી (હાસ્યરસમથી ભરપુર)	૨	૬
સોરાષ્ટ્રની રસધાર (સોરાષ્ટ્રની ઐતીહાસીક દંત કથાનો સંગ્રહ) બાગ ૧	૩	૦
સ્નેહ લક્ષ્મી	૭	૬
સ્નેહ સંગમ	૪	૬
કલ્પવાસ યાત્રા	૩	૬
પ્રવાસ કોલ્હો (કુંવરી વાર્તા)	૫	૬
વાર્તા અને બીજી વાતો	૩	૬
પ્રેમ યાત્રા	૫	૬
મિતમની ખાસ	૩	૦
રવી કોલ્હો (ઐતીહાસ)	૬	૦
ભંડારભાઇ (નવલીકા સંગ્રહ)	૨	૦
મિલનમા	૨	૦
ભડકા (નોવેલ)	૫	૦
કર્મયોગી રાજેશ્વર (સ. નોવેલ)	૫	૬

ઐતીહાસીક ભાંગરીઓ

બંસરી (ર. ચ. દેસાઇ કૃત)	૫	૦

કાવ્યો—ગરબા—ગીતો—ભજનો

કલાપીનો કેકારવ	૧૨	૦
મણીલાલ કવ્યા ગાળા	૬	૬
પારસી લગ્ન ગીતો	૦	૦
નીહારીકા (કાન્ત૨ ર. ચ. દેસાઇ કૃત)	૪	૬
પુરાવ કના (ઝવેરચંદ મેઘાણી કૃત)	૬	૬
રઢીયાળી રાત બાગ ૧ લો (ગરબા સંગ્રહ)	૨	૦
,, ,, બાગ ૨ જો ,,	૨	૬
,, ,, બાગ ૩ જો ,,	૩	૦
બાપુ ગીતો	૩	૦
રાસ ગરબી	૨	૦
રાસ ગરબાવલી	૨	૬
રાસ ગરબુંજ	૨	૬
મોટા સંગીત (બા ગો બરે)	૧	૬

બધાયનું ઠેકાણું:—

Manager Indian Opinion
Phoenix, Natal

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૯ મું | ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૧૮ જુલાઇ, ૧૯૪૧. | અંક ૨૯.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર તા. ૧૮ જુલાઇ, ૧૯૪૧.

મી. સીદાત

મી. એ. સીદાત જેઓ યુદ્ધને અંગેના નેશનલ સીક્યુરીટી રેગ્યુલેશન્સની કલમ ૧૮ની સજા ભોગવી રહ્યા હતા તેઓ ગઇ કાલે છુટયા છે અને તેમણે સહેવાં દુઃખોને માટે આપણા ભાઇઓ તરફથી તેમને અનેક અભિનંદન આપવામાં આવ્યાં હતાં. તેમની સામે એક જાહેર સભામાં સરકારના યુદ્ધ પ્રયત્નો ની વિરુદ્ધ લોકોને ઉશ્કેરનારાં કર્યનો કરવાનો અને નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ-સીઓયને કરમન સીટી કાઉન્સીલે ચાર્જર ના અમુક ભાગોમાં ફીંડીઓની માલીકી ની મીલકતો તેઓની પાસેથી લઇ લેવા ના લેવા ધારેલાં પગલાં સામે વિરોધ દર્શાવવા સીટી હોલમાં બોલાવેલી મીટીંગ માં ખલેલ પહોંચાડવાનો કેમ એ આરોપો મુકાયા હતા. પહેલા આરોપને માટે મી. સીદાતને પા ૩૦ નો દંડ અથવા ત્રણ માસની સખ્ત કેદની સજા થઇ હતી અને બીજા આરોપને માટે પા. ૧૦ નો દંડ અથવા બોર દીવસની સખ્ત કેદ ની સજા થઇ હતી.

અમે વખત વખત કહી ગયીએ છીએ કે બન્ને આરોપોમાં તેમને અન્યાય કરવામાં આવ્યો હતો. પહેલા દાખલામાં, આપણે સ્વાતંત્ર્ય અને લોકશાસનપ્રીય હોવાનો દાવો કરનારા એક દેશમાં રહેલા હોઇ, મી. સીદાતને લોકો સમક્ષ ખરી હકીકત રજુ કરવાનો સંપુર્ણ હક હતો. જ સત્ય હકીકતો હતી તેનો ધીક્કાર કરવામાં આવ્યો નહોતો. હાલનું યુદ્ધ જે લોકશાસન અને માનવ સ્વાતંત્ર્યને માટેજ હોય તો દક્ષિણ આફ્રિકાના નેવું લાખ બીન-યુરોપીયનો ના તેમજ હીંદુસ્તાનના ચાલીસ કરોડ લોકોના આત્માઓને ગુલામીમાં રાખવા માં નજ આવે. હીટલરશાદી હેઠળ તેમની સ્થીતી બધારે ખરાબ હોત એ હકીકત હાલના પ્રીટોરિઆ શાદીવાદના બચાવને માટે મજબુત નહી ગણાય. આ સત્ય કહેવું એ પાપ નજ ગણાય, પછી ભલે તે પ્રમે તેટલું કડવું લાગતું હોય અથવા તો પ્રીટોરિઆ શાદીવાદને તેના દુશ્મનોની આગળ ઝુકાવું પાડતું હોય. આવી સત્ય વસ્તુઓ પ્રકાશમાં આણવા માટે જે લોકોને ગુને ગાર ઠરાવી કેદખાનામાં બેધિવામાં આવે તો એ હડહડતો અન્યાયજ ગણાય અને લોકશાસન અને માનવ સ્વાતંત્ર્યના સિદ્ધાંતોનું ખુન થયેલું ગણાય.

બીજા દાખલામાં મી. સીદાત કેવળ શાદી વાદનાજ ભોગ થઈ પડયા હતા એટલુંજ નહી પરંતુ એ શાદીવાદી તંત્રના પુજા-રીઓના પણ ભોગ બધા પડયા હતા. હીંદી કોમના હાલના કહેવાતા નેતાઓને પોતાના ભાઇઓના હકો અને લાભો, કે જેને શાદીવાદી સત્તાઓ તરફથી આજે પણ કચડવામાં આવી રહ્યા છે, તેનું રક્ષણ કરવાને બદલે શાદીવાદને ટકાવી રાખવા માં મદદ કરવાની બધારે ચીંતા થઇ પડી છે. ભલેકે પોતાના ભાઇઓ કુના થઇ જવાના ભોગે પણ તેઓ શાદીવાદને ટકાવી રાખવાને મદદ કરી રહ્યા છે. જો તેઓ નો માત્ર શારીરીક નાશ થતો હોય તો તો કંઇ નહી પરંતુ તેઓના આત્માનો નાશ થઇ રહ્યો છે.

કરુણાજનક બીના તો એ છે કે મી. સીદાતને એક જાહેર સભામાં બોલવાના પોતાના લોકશાસનવાદી હકનો દાવો કરવા ના આરોપ—જે તેને આરોપ ગણી શકાતો હોય તો—ને માટે સજામાંથી બચાવવાને જેટલો પ્રયત્ન કર્યો હતો તેના કરતાં વધારે વિશેષ પ્રયત્નો તો બારા ચોરો અને ખુનીઓને છોડાવવાને કરવામાં આવી રહ્યા હોય છે. જો મી. સીદાત ગાંડુપેલું બોલ્યા હોત તો પ્રમુખને તેમની ઉપર અંકુશ મુકવાની અથવા તેમને બોલતા અટકાવી દેવાની સત્તા હતી. પરંતુ તેમને તો બોલવાનોજ હક આપવામાં આવ્યો નહોતો. અને એ હકની માગણી કરવા માટે તેમને બોર દીવસની કેદની સજા ભોગવવી પડી. એ બાબતને ઉચ્ચ અદાલતો સમક્ષ લઇ જવી ગાંધી રાકાઇ કેમકે મી. સીદાત શાદીવાદની વીરુદ્ધ હતા અને તેમી તેમના સમાનાં કાર્યોને વકીલાતનો ધંધો કરનારા શાદી-વાદી વિચારના બારસ્ટરીઓ પણ વિરોધ દ્રષ્ટિથી જોતા હતા અને તેથી મી સીદાત ને કેસ લેવા નહોતા માંગતા અથવા તો કેસ લેવાજ ખર્ચાળ થાય કહે તેટલી મોટી ફીઓ માંગતા હતા. વકીલાતનો ધંધો કરનારાઓની સેવાઓનો લાભ જો બારા અને ખુનીઓને છોડવાને માટે મળી શકતો હોય પરંતુ એક રાજદ્વીય અન્યાયના એક નજીવા કેસમાં મળવો મુશ્કેલ થઇ પડે તો એ ધંધાને માટે શરમ ભરેલું ગણાય એટલે દરજ્જે વકીલાતનો ધંધો પણ આજે લોકોનું અન્યાયથી રક્ષણ કરવાને માટે નથી પરંતુ શાદીવાદના એક હથીયાર તરીકેજ છે. જો એમ નહી હોત તો મી. સીદાતનો બચાવ કરવાને જોહાનીસ-બર્ગની મી. બ્લુમની સેવાઓ આવાત કરવાની જરૂર નહી પડી હોત મી. બ્લુમ ની સેવાઓની જરૂર ક્રીમીનલ કેસો હોનાર એક બાહોશ વકીલ તરીકે કોઇને ભયંકર ગુનામાંથી છોડવવાને માટે નહોતી પડી. ન્યાયની અદાલત સમક્ષ લોકશાસનવાદી હકોનો કાયદાની દ્રષ્ટિએ ખરો અર્થ કરવા તેમની સેવાઓની જરૂર પડી હતી અને એ સેવા તેમણે સુંદર રીતે બજાવી હતી. અહી પ્રસંગવશાત સેવા અને ફરજ વિશેનું મી બ્લુમનું જ્ઞાન કે જે સઘળા લોકોને પ્રોત્સાહન આપનારૂ થઇ પડયું જોઇએ—તેના તરફ ધ્યાન ખેંચ્યું અસ્થાને નહી ગણાય. રોમવારે મી. બ્લુમના લગ્ન થવાના હતા પરંતુ કોનીં-ખનમાં પટ નેટીવોને તેઓની ફરિમાદો

જાહેર કરવાને મળેલી એક મીટીંગમાં હાજરી આપવા માટે પકડવામાં આવ્યા થી તેઓને અત્યાર કરવાને પોતાના વતન ગેરહૂકૂ રાખવા પડયા હતા. આ મીટીંગ ને એમરજન્સી રેઝ્યુલેશન્સની રૂએ પ્રતીબંધીત કરવામાં આવી હતી. સ્વામી પહેલાં સેવાનો મી. બ્લુમે આ ઉમદા દાખલો બેસાડયો છે.

મુદ્દાપર આવતાં મી. સીદાતે દુઃખ ઉઠાવવામાં કશું ગુમાવ્યું નથી. ગુમાવનારા તો તેઓ છે કે જેઓ સીધી યા આડકતરી રીતે તેમનાપર દુઃખો નાખવા માટે જવાબદાર હતા. મી. સીદાત તો એ અગ્નિમાંથી પસાર થઈ ઉત્સાહ તેમજ આત્મામાં વધારે મજબુત બની આવ્યા છે. જોગ આપ્યા વીના કશું પ્રાપ્ત થઈ શકતું નથી. હાલનુ યુદ્ધ ભલે ગમે તેટલું ભયંકર અને ખુન ખાર હોય છતાં એ વસ્તુનો તે સવેાંત પુરાવો આપનારૂ છે. લડનારા બન્ને પક્ષો પોતાનો હેતુ સીદ્ધ કરવાને મદ્દાન જોગ આપી રહ્યા છે. તો પછી એક પવીત્ર લડત લડવાને કેટલો વધારે જોગ આપવો જોઇએ. અને તેટલાજ કારણથી એ લડતની સફળતાની પણ આશા કેટલી વધારે હોવી જોઇએ.

આ આશાવાદી દ્રષ્ટિથી અમે મી. સીદાતને આપેલા જોગને માટે તેમને હાર્દિક અભિનંદન આપીએ છીએ અને તેમણે જેસાડેલો ઉમદા દાખલો માનવ આત્મા ની આઝાદીની આપણી જ્યાથી લડતના વિજયને માટે વધારે જોગો આપનારને અને વધારે સંકટો સહેવાને આપણા સ્વધર્મા ભાઇઓને પ્રોત્સાહન આપનારો થઇ પડે એવી આશા રાખીએ છીએ.

આઝાદી પર જનરલ સ્મટસ

આ ઉપ આફ્રિકાના સરકારી કમાનદાર જનરલ જનરલ સ્મટસે નોર્થ આફ્રિકા જતી એક નવી ફુકીને વિદાયગીરી પાઇયના નીચે પ્રમાણેના શબ્દો કહ્યા હતા:

"અમે સૈનિકને માત્ર સાહિસ આફ્રિકાનું રક્ષણ કરવાનો વહાલો નથી મળેલો પરંતુ આઝાદી—આપણે પોતાનું જીવન જીવવાની આઝાદી, આપણા પોતાના વિચારો કરવાની આઝાદી, અને આપણા મનપસંદ અને નહિ કે કોઇ બહુમતીની પસંદગીના ધોરણે આપણો વિકાસ કરવાની આઝાદીની લડતમાં સાથેસ થવાનો વહાલો મળેલો છે. આજેજ અને ઠગ પ્રજાઓ પરંપરાથી આઝાદી ભોગવતા આવેલા છે. તેઓના પૂર્વજોને રાજદંડની આઝાદી, અંતઃકરણની આઝાદી અને ધર્મની આઝાદી માટે લડી અને તે સ્થાપી ગયા છે. આઝાદીનો પાયો રેપરવાને તેઓ પ્રત્યેક વિઘો સામે લડી ગયા છે. એ પ્રજાઓના તમે સંતાનો છો અને એ આઝાદીના સંપ્રદાયોના વારસદારો છે. મારા અંતઃકરણથી પ્રીય વતનીઓ, એ સંપ્રદાયોનું હંમેશા રાખવાને હું તમને મોકલી રહ્યો છું. આપણે કોઇ પણ કહુકરને કે કોઇ પણ મનુષ્ય, કે એવું માનવા દોષ કે આપણા આત્માને તે બંધનમાં રાખી શકશે તેને નમવાના નથી.

આ સંદેશામાં જનરલ સ્મટસે પણ ઉચ્ચ સિદ્ધાંતો દર્શાવ્યા છે. આપણે પોતાનું જીવન જીવવાની, આપણા પોતાના વિચારો કરવાની અને આપણા પોતાના મનપસંદ અને નહિ કે બહુમતીના લેવા કોઇ પણ બાબતની પસંદગીના ધોરણે આપણો વિકાસ કરવાની આઝાદીની તેમણે વાત કરી છે. અને તેમણે કહ્યું કે કોઇ પણ કહુકરને કે કોઇ પણ મનુષ્ય કે એવું માનવા દોષ કે આપણા આત્માને તે બંધનમાં રાખી શકશે તેને આપણે નમવાના નથી. આવા ઉચ્ચ સિદ્ધાંતો સેવનારા રાજકર્તાઓ પોતાની સમગતની આઝાદી છીનવી લઇને તેના આત્માને બંધનમાં આ રીતે રાખી શકે! અને એવું થાય ત્યારે આઝાદીના એજ ઉચ્ચ સિદ્ધાંતોને ખાતર પોતાનાજ રાજકર્તાઓની સામે લડવાની રક્ષપતના કરજ દેશના જોઇએ કે નહિ? એજ વસ્તુ આજે ઇંગ્લંડમાં સત્યાગ્રહીઓ કરી રહ્યા છે.

ફોદીએ ચીંધેલી નવેસરથી શાંત મીંમાંસપટ નેટીવો અને ૧ યુરોપીયનની ધરપકડ

પ્રતિબંધિત થએલી મીટીંગ ભરવા બદલ એમરજન્સી રેગ્યુલેશન્સની રૂએ પકડવામાં આવેલા પટ નેટીવો અને ૧ યુરોપીયન મી. એમ. હારમેલને ગયા સોમવારે ડીનીયાનના મેજીસ્ટ્રેટ સમક્ષ ખડા કરવામાં આવ્યા હતા. જુબાનીઓ લેવાઇ નહોતી અને પેસ બુલાઇ ના. ૨૫ મી પર મુલતવી રહી હતી. મી હારમેલને પાઉંડ ૧૦૦ ના, પમ નેટીવોને ૫૦ પન્ના અને બાકીનાને પ્રત્યેક નેટીવને ૫ પન્ના દંડનીયપર છોડવામા આવ્યા હતા.

મી. એચ. એસ. બ્લુમ (ના કે. ખોમીશનરી સુચનાથી) આરોપીઓ તરફેયા હાજર થયા હતા. ઉપરોક્ત લોકોને લેજર્સ ફી વધારા સામે વિરોધ દર્શાવવા બોહાનીસબર્ગની કમ્યુનીસ્ટ પાર્ટી તરફથી કોનીબ્લનના લોકેશનમાં બોલાવાયેલી મીટીંગમાં પકડવામા આવ્યા હતા. ઉકત મીટીંગ ગોડ મેજીસ્ટ્રેટ અને ડીસ્ટ્રીક્ટ કન્ટ્રોલ ઓફીસર તરફથી પ્રતિબંધિત થએલી જાહેર કરવામાં આવી હતી. કારણ કે સોકેશનમાં ઉકેલવણી કરનારી પરીક્ષાઓ પરેજાતામાં આવી હતી જ્યાં ગણવણીઓની હાજરી હોવા કારણથી ચિન્તાજનક થઇ પડી માટે કાલ્વીનના એક કેપ્યુરેશને ડીસ્ટ્રીક્ટના નેટીવ કમીશનરની મુલાકાત લીધી હતી.

પાકીસ્તાનપર ઓસ્ટ્રાલર ઓબીદુલ્લાહ

જર્મનીના રાષ્ટ્રવાદી મુસ્લીમ નેતા મહેમુદના ઓબાદુલ્લાહ સીંધીએ એક તારેદકમાં જણાવ્યું છે કે, બે રાષ્ટ્રનો સીદ્ધાંત મુખ્યોમરજેબો છે અને તેની સાથે મારે નમ્ર જોકવું એ મારી બુદ્ધિનું અપમાન કરવા બરોબર છે. બોલીશના રાજ્ય અમલ બોલીશની મદદથી મુસ્લીમ રાજ્ય અને હીંદુ રાજ્ય એમ બે અલગ રાજ્યો સ્થાપી શકાય એવો વીચાર જુલ્મ ગારેલો છે. જેઓ ઓહજદ્ધાનના અમલની અથવા અશોકના અમલ ની દ્રષ્ટિએ વીચાર કરે છે તેઓ મુખ્યોઓના સ્વપ્નમાં ગોથાં ખાય છે. મુસ્લીમ લીગની પાકીસ્તાનની યોજનાને પોતે ટેકો આપે છે એવી વર્તમાનપત્રોમાં પ્રસિદ્ધ થએલી બાબત ખોટી છે એવું મહમ્મદના સાહેબે વાયસરૂયને જાહેર કર્યું છે અને વધુમાં જણાવે છે કે આ સંબંધમાં મી જીન્નાહ સાથે તેમને કશો પણ પત્રવ્યવહાર નથી થયો અને વર્તમાનપત્રોમાં પ્રસીદ્ધ થએલા બીના સદંતર ખોટી છે. કેટલાક બોલીશ રાજદ્વારીઓ કેટલે નાદાનીલ રાજદ્વારી હેતુ સાધવાને તેને ઉદ્દેજન આપતા હશે "મુસ્લીમ લીગ સોમને હુંસ રસ્તે દોરવા ને ધર્મનો દુરૂપયોગ કરી રહી છે. તેને નવા કોઇ આદર્શ નથી કોઇ કાર્યક્રમ કે નવી કોઇ નીતી હીંદની રાજદ્વારીમાં તે જે નીષ્ક્રીય અને નીષેધાત્મક ભાગ ભજવતી રહી છે તે સીવાય બીજું કશું નથી" આવી પાકીસ્તાનપર ગાંધી મત દર્શાવનારો પત્ર હું જાણું છે તેની નકલ મહમ્મદના સાહેબ જણાવે છે કે: "યુરોપમાં મારા લાંબા વખતારે મને એક વાત સીખવ્યો છે અને તે એ કે કોઇ પણ આધુનીક રાજ્ય ધર્મના પોરણ પર સ્થાપી નહી શકાય. યુરોપ અને હીંદુસ્તાન માં પ્રવર્તી રહેલી સ્થિતિના મારા લાંબા અનુભવે મારો એવો દ્રઢ મત બંધાયો છે કે હીંદુસ્તાન માં ઓહજદ્ધાન કે અશોકનો અમલ પુનઃસ્થાપીત કરી નહી શકાય. રાજદ્વારીપ્રશ્નોમાં આપણે પરીસ્થીતીયો સામસા પડી શકશે "ધર્મની નહી"

બોલાનેસબર્ગની

બોલ્ડર્સ બોસ મી બોર્ડ અને કે. નારણસ્વામી નાયડ નેશનલીસ્ટ ગ્રુપ ઓફ મી ટ્રાન્સવાલ પ્રતિનિધિ મંડળના પ્રતિનિધીઓ તરીકે અને મી. ગોપાલ કાર દ્વારા ગવર્નમેન્ટ યુનાયટેડ કન્ટના પ્રતિનિધી તરીકે ગયા મહીને જોહાનીસબર્ગની મુલાકાતે ગયા હતા એ જાણીતી વાત છે. તેઓ જોહાનીસબર્ગથી પાછા આવ્યા છે. તેઓ જોહાનીસબર્ગના આપણા આગેવાન આફ્રીકાનીઓની સફળતા માટે જોહાનીસબર્ગ પાછા રવાના થયા.

જોહાનીસબર્ગમાં માસ મીટીંગ

સત્યાગ્રહ ચાલુ રાખવાનો ઠરાવ

દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓની એક માસ મીટીંગ રવીવાર તા. ૧૩ જુલાઇના રોજ જોહાનીસબર્ગ ખાતે પ૮ ફેરાક્સ સ્ટ્રીટપર આવેલા મારૂતી હોલમાં મળી હતી. દક્ષિણ આફ્રિકાના જુદા જુદા વીભાગોમાંથી તેમજ સ્થાનિક લોકોની મોટી સંખ્યામાં હાજરી થઇ હતી. શ્રી આઇ. એ. કાજલીયાએ પ્રમુખસ્થાન લીધું હતું.

શ્રી. એસ. બી. મેદે સત્યાગ્રહીઓના દક્ષિણાફ્રિકા બહારથી આવેલા સંદેશાઓ જાહેર કરવામાં આવ્યા બાદ પ્રમુખે પોતાનું અંગ્રેજીમાં આપવું ભાષણ વાંચ્યું હતું.

પ્રમુખનું ભાષણ

પ્રમુખે પોતાના ભાષણમાં જણાવ્યું કે:

આપણે એક વાર ફરી ભેગા થયા છીએ. યુરોપીયન મોરચાની સામે સત્યાગ્રહની ગુપ્તકેસ પરંતુ ઐતિહાસીક લડત કેવી રીતે ચાલી રહી છે તેનો ખ્યાલ તમને આપવા તમારી એક મોકસુદીએ આ મીટીંગ બોલાવવાનો ઠરાવ કર્યો હતો.

બ્યાલ અને બીજા બળવાખોર સત્યાગ્રહીઓ જેટલા શરમાયા નથી એ કે શું કરવું તે પોતા નક્કી કરી શકયા નથી. સત્યાગ્રહીઓ જાહેરાતોમાંથી સુધી સરકારના ખાનગીમાં ચાલતા કામકાજો સામે દીવાલથી ફકકાની ટીટી સકત કરી રહ્યા છે પરંતુ સત્યાગ્રહીઓએ કદી પગલા લીધા નથી.

છેવટે તેઓએ પગલું લીધું અને બે સત્યાગ્રહીઓ મેસર્સ નારણસ્વામી નાયડુ અને મહમદ સાદીકના ઉપર વરસે જાનસેન્સે દંડની દેરી કરવાના અથવા ફાટીકને કરકત કરવાના આરોપ માટે ઓગસ્ટ તા. ૧ લીએ કોર્ટ સમક્ષ હાજર થવા સમન્સ બજાવવામાં આવ્યા.

આપણે તો સકત બ્રેન પુરજોશ ચાલુ રાખવાના હતા પરંતુ બન્ને સત્યાગ્રહીઓને પકડવાથી અમને ખાત્રી થઇ છે કે તેઓની સામે કદમાં આવેલા સમન્સ પાછા ખેંચી લેવામા આવ્યા છે. અનબળમાં એવા પગલા પ્રયોગાત્મક કરી જાહેને સત્યાગ્રહીઓએ પોતાનીજ વિરૂદ્ધ જંગ ઉઘડવાનો સંભવ રહે એવું પગલું નહિ લેવાનો ઠરાવ કર્યો એક બાજુ અને બ્યાલ સત્યાગ્રહને માટે કુરબાની કરવા અને દુઃખ ઉઠાવવાના લોકોના દઢ નિશ્ચયને દબાવા દેવો એ સત્તાધીશોને કદેલી વસ્તુ આવી નથી. ગુલામી બોલા પર સત્યને કાયમને માટે દાબી દઇ શકાતું નથી.

સત્તાધીશોની આ વલણથી સત્યાગ્રહીઓનો નૈતિક વિજય થયો છે. એક પ્રજાને પોતાનું સ્વમાન અને પોતાના હસ્તિ હકારી રહ્યાની ફોમ તો તે હકારી શકે છે જો તેને માટે તે લડવા તૈયાર હોય તો. આ વસ્તુના પુરાવાની જે જરૂર હોય તો આ લડતજ તેનો પુરાવો છે આપણી પ્રજા એ વસ્તુ સાબીત કરી રહી એ ગૌરવની વાત છે.

ગાંધીજી આ દેશ છોડી ગયા બાદ આપણી પ્રજાના એક પક્ષ એ નેતાઓએ પોતાની શક્તિઓને બળનું મુકવાના નુકસાનકારક માર્ગે અનુસરવામા ફાળો આપ્યો. તદ્ન સાદવાનો તેઓએ ભારે ભજવ્યો. કેટલાકોએ જોહાના ગેરાથી અથવા ચોકકસ ધારાના લાભો સાંપ્રદાયને બિનસહકારની નીતી અખત્યાર કરી અને માનભંગ કરનારી સમઝુતીઓથી સરકારની ખુશામત કરવાની નીતી અખત્યાર કરી અને જે રીતે સરકાર તરફથી વખતો વખત પસાર કરવામાં આવેલા બનતીબેદભાવવાળા કાયદા પ્રજાના ગળે ઉતારવામાં આવ્યા. ૧૯૨૬ ના એશીયાટીકસ (ટ્રાન્સવાલ સેન્ડ એન્ડ ડ્રહીના) એકટની સામે સત્યાગ્રહ કરવાનો હીંદી કોમે ઠરાવ કરીને એક શરમજનક વસ્તુપર અંકુશ મુકયો છે આ કોમવાના નેતાઓએ એ સિદ્ધાંત માટે રાખવો જોઇએ કે કોમના હકોને કોમના ભોગે ખુશી ખુશી બનાવી શકાશે પરંતુ સમગ્ર કોમને સકટમાં મારે મુખ બનાવી નહિ શકાય.

આપણે હવે મુખ બનવાના નથી સરકાર કોઇ પગ પાછા નહિ ભરે તો પણ આપણી લડત ચાલુજ રાખીશું આપણી લડતનો વિસ્તાર આપણે વધારેલો છે અને હવે આપણે ચાર કરતાં વધારે રહેલો ચળવળ રહ્યા કરીએ

પરંતુ ઓટલું બસ નથી. આપણી લડતનું તેજ વધારવાનો આપણે વધુ સ્વયંસેવકોની જરૂર છે.

શ્રી. અસવાતનું અવસાન

હવે મારે એક ખાસજ શોકજનક બનાવ તરફ તમારું ધ્યાન ખેંચવાનું છે. મોતના પંજાએ આપણી વચ્ચેથી આપણા એક મહાન અને આજીવન સત્યાગ્રહીને છીનવી લીધા છે. મોહર અકબરાલીથી આપણા પ્રમુખ શ્રી. મ. આઇ. અસવાતના એકેકા અવસાનના અખબારથી હીંદી જનતા શોકમગ્ન થઇ છે.

મરહુમ એક સાદા અને સરળ માણસ હતા. પોતાની નિઃસ્વાર્થ સેવાથી તેઓ સમાજોના પ્રેમ અને આદર સંપાદન કરી શકયા હતા. આપણે તેમને ખરી અંજલી તોજ આપેલી ગણાય કે તેમને પગલે ચાલવાનો સંકલ્પ કરીએ. મરહુમના કુટુમ્બીજનોને આપણે હાર્દિક દિલસોજી પાઠવીએ છીએ તેમનો ભાર તે આપણો ભાર છે.

કચ્છકસ્ટલ્લાગેરાનાર મીટીંગ

શ્રી. વીરજ સ્ટેન્ટના અવસાનની નોંધ લેવામાં આવી બાદ તેઓ સર્વની લાગણી દૂ બહાર કરી રહ્યો હતું. શ્રી. સ્ટેન્ટ આ દેશમાં આપણા સમયા મોટામા મુરોપીયન ગોરેગોના એક હતા. ટ્રાંસવાલના હીંદીઓના મુનિદાસના આગેવાન વર્ષોમાં ગાંધીજીના નેતૃત્વ હેઠળ ચાલેલી ઐતિહાસિક સત્યાગ્રહની લડત દરમીયાન સરકારની જેલખીયારીકા વિરૂદ્ધની નીતીને તેમણે સાફ સાફ શબ્દોમા અને નિડરપણે વખોડી કાઢી હતી. તેમના અવસાનથી દુઃખાએલા લોકોના સગાસ્નેહીઓ પ્રત્યે અમારી દિલસોજી વ્યકત કરીએ છીએ.

ડો. દાદુપરના પ્રતિબંધો

હવે આપણા નેતા ડો. યુ. મ દાદુની ઉપર મુકાએલા પ્રતિબંધો તરફ તમારૂં ધ્યાન ખેંચવા ઇચ્છું છું. મારે સખેદ કહેવું પડે છે કે આપણા વિરોધ બહેરા કાનોપર પડેલો છે. જો પ્રતિબંધો કે જે લોકશાસનવાદ અને માનવ સ્વાતંત્ર્યના મુખ્ય સિદ્ધાંતો કે જે કોમના મુકદ્દમાં પાયાનીપણું સિદ્ધ કરવામાં ચોકકસપણે આવી રહ્યા છે કે જો વિરૂદ્ધ હોવા છતાંપણ બ્યાપના પ્રાથમીક સિદ્ધાંતોની પણ વિરૂદ્ધ છે કોમને એક માણસની તપાસ કર્યા વિના અને તેની સામેના આરોપ પુરવાર થયા વિના તેને કાયદા બહાર મુકવી નથી. આથી આપણે સરકારને ફરી એક વાર રજુઆત કરવા માંગીએ છીએ કે ઉપરોકત મુખ્ય સિદ્ધાંતોનું જો તે ભંગન કરવું માંગતી હોય તો એ પ્રતિબંધો પાછા ખેંચી લેવાનું ન્યાયબુદ્ધિપણું તેણે સમજવું જોઇએ

શ્રી. સીદાત

આનંદમા શ્રી. ટી એ સીદાત જેલમાંથી છૂટે તે બનાવ તેમને હાર્દિક અભિનંદન આપવામા મારી ખાત્રી છે કે સમસ્ત હીંદી કોમની લાગણી હું વ્યકત કરી રહ્યો છું. તે ગુરૂવાર બહુમાન તા. ૨૩ મીએ ઉજવશે. પોતાના લોકોને સમર્પણ કરવાની ઉમદા કરવાને માટે તેમને ઠંડની ચાલ્ય ભોગવવી પડી છે. ઓકશાસનવાદના માત્ર બબુમાં કુંખ સરકાર ટ્રેસીવ્હલવાદનો અમલ ચલાવવાનો પુનરૂ કરી રહી છે. આ દેશ લોકશાસનવાદની લડત લાંબો ચલાવી શકશે બનાવે બલદીના સમયના વર્ગોને સંપૂર્ણ લોકશાસનવાદી હકો આપવામાં આવશે. તમારી એકઝેકયુટીવે શ્રી. સીદાતના માનમાં કરવામાં બનારા સત્કારના મેળાવડામા આપણા પ્રતિનિધિઓ મોકલવા તમારી સંમતિ માટે એક દરખાસ તમારી સમક્ષ રજુ કરવા કરાવ્યું છે. નાતાલના આપણા ભાઇઓને આપણી રામાન લડતમાં સહાનુભૂતી પાઠવીએ છીએ.

બીજા બાબતો

શ્રી. સોમાભાઇ પટેલે જણાવ્યું કે હીંદી કોમને દક્ષિણ આફ્રિકાની રાજકીયોમાં કોણનું નાણાંકીય બનાવવામાં આવી છે. હીંદીઓએ રાહત મેળવવાને બનતા સબળ બંધારણ સુધારા પગલા લીધા હતા પરંતુ તે નિષ્ફળ નીવડ્યા અને તેથી આખરે તેઓને સત્યાગ્રહ કરવો પડ્યો છે. તેમણે ગોરી સંખ્યામાં

હીંદીઓને સ્વયંસેવકો બની લડતને ટેકો આપવા જણાવ્યું હતું.

શ્રી. એમ. ડી. ગરવીએ જણાવ્યું કે હિંદુસ્તાને બ્રિટાનિયા સામ્રાજ્યની અનુપમ સેવાઓ બજાવેલી છે તેમ હાલનાં યુદ્ધમાં પણ તે મોરચા પરથી આગી રહ્યું છે. છતાં હીંદીઓ પ્રોટીશ સાર્વભૌમ દેહના કમકાટ રહ્યા છે. હીંદી અક્કર જેમ પોતાના જીવન અને પોતાનાં અંગ વડે સામ્રાજ્યની સેવા બજાવી રહ્યું છે તેમ તેમણે હીંદીઓને સ્વમાન અને રાષ્ટ્રિય ગૌરવ માટેની તેઓની પોતાની લડતમાં બોજ આપવા જણાવ્યું.

શ્રી એસ. એ. મેદ કે. દાદુ ઉપર મુકાએલા પ્રતિબંધોપર બોલતા હતા તેમણે જણાવ્યું કે આ યુદ્ધ બોકશાસનવાદી સિદ્ધાંતોના રક્ષણને માટે લડાઇ રહ્યું હોવાથી કે પરંતુ ત્રીન-યુરોપીયનોને બોકશાસનવાદી હકોથી વિરહિત રાખવા માં આવ્યા છે. અર્થાત કે દાદુએ ત્રીન-યુરોપીયનોને યુદ્ધના મદદ નહિ કરવા કહ્યું હતું અને તેટલા માટે તેમને અટક થઇ હતી. તેમણે જણાવ્યું કે કે. દાદુપર મુકવામાં આવેલા પ્રતિબંધો અન્યાયી અને અલોકશાસનવાદી છે કેમકે કોઇ પણ માણસને નિષ્પક્ષપાતપણે તપાસ કર્યા બાદ તેની સામેના ગુનો પુરવાર થયા વિના સજા નહિ થવી જોઇએ એ એક કાયદાના મૂળ સિદ્ધાંતોનો તે ભંગ કરનારા છે.

સલામતીની લાગ વિષે બોલતાં તેમણે જણાવ્યું કે આપણને તેમાં ટેકો મળે યા ન મળે તેની ચિંતા કરવાની નથી કેમકે ન્યાય અને સત્યનો લાગ આખર સુધી સરકારને ખરો સલાહકારી એક પણ હશે તો પણ આંતે આપણો વિજય જ છે.

શ્રી. મણીલાલ ગાંધીનું ભાષણ

શ્રી મણીલાલ ગાંધીએ કહ્યું કે: 'જ્યારે આપણે તો ચર્ચા લંબાણ. અને કદાચ મારી પછી પણ કહ્યું સાંભળાશે. એટલે હું તમારો વધારે વખત રોકવા નથી ઇચ્છતો. આ વખત હવે આપણે બેનોનાં બાપણોને નથી રહ્યો. કર્તવ્ય કરવાનો વખત આવી લાગેલો છે. બોડા દીવસ ઉપર દક્ષીણ આફ્રિકાના સરકારની એક કુટડી નોંધ આફ્રિકા જવા કેપટી લારે વડા મંધાન જનરલ સ્મટસે એ કુટડીને કહેવા વચનો સમે સૌએ વાચ્યાજ હશે. એ વખતે જનરલ સ્મટસે આઝાદી માટે લડવા જવાનું એ કુટડીને આહ્વાન કરતા કહ્યું હતું કે આપણે કોઇ પણ કીંમતપર ને નમવાના નથી તેમ આપણા આત્માઓને ગુલામીમાં રાખવા માગતો કોઇ પણ કોઇ પણ માણસને પણ નમવાના નથી. આપણી લડતનું રહસ્ય આમાં આવી જાય છે. આપણે પ્રોટીશ સામ્રાજ્યના વફાદારો છીએ અને આ દેશમાં આપણે યુનીયન-ના નેશનલો કહેવાઇએ છીએ પણ સૌ કોઇ જાણે છે કે આપણને કબજાતમાં પ્રોટીશ સામ્રાજ્યના તેમજ યુનીયનના ઘણાએ તરીકેનો વતન મળી રહી છે. આ દેશમાં આવ્યા પરદેશીઓ જેવા કે બહુદાઓ, પારસીઓ, બીજા વિગેરે આપણા કરતા વધારે હક ભોગવે છે. એમ કહીને આપણે તેઓની ઇર્ષા કરતા નથી પરંતુ વસ્તુ સ્થિતિ શું છે તે જણાવીએ છીએ. આપણી સલામતીની લડતથી આપણે પુરોપીયનોનાં હદયો ને જયત કરવા માગીએ છીએ અને તે આપણે લારેજ કરી શકીશું જ્યારે જનરલ સ્મટસ કહી ગયા છે તેમ આપણા આત્માને આઝાદ રાખવા ને આપણા શરીરને કેદ કરી દેવા તૈયાર થયું. પ્રભુ આપણને તેમ કરવાની શક્તિ આપે."

કુમર્ડોર્પના શ્રી. યુસુપ તેલી, સ્વાઝરનેકના શ્રી. ગુલામ હુસેન પટેલ, શ્રી મણીભાઇ લલ્લુભાઇ તથા શ્રી. એસ. એમ. ઇસાકએ પ્રસંગાનુસાર બાષણો કર્યાં હતાં.

ઠરાવો

નીચે પ્રમાણેના ઠરાવો સર્વાનુમતે પાસ થયા હતા:

(૧) ટ્રાંસવાલના હીંદીઓની આ મીટીંગ શ્રી. જે. આઇ. અસવાતના શોકજનક અવસાન માટે ખેદ પ્રદર્શિત કરે છે. પોતાના સાદાં અને સ્વાર્થત્યાગી જીવનથી અને સેવાપરાયણતા થી મરહુમ શ્રી અસવાત પોતાના સંબંધમાં આવનારા તેમજ પોતાની સાથે કામ કરનારાઓના સર્વના હદય જીતી લીધાં હતા. તેમના અવસાનથી કોમને નહિ પુરી શકાય તેવી ખોટ પડી છે. આ મીટીંગ મરહુમના કુટુમ્બીજનોને થએલી મહાન ખોટમાં તેઓ તરફ અંતઃકરણ પૂર્વ દિલસોજી દર્શાવે છે. તેમની ખોટ તે આપણી ખોટ છે

(૨) ટ્રાંસવાલના હીંદીઓની આ મીટીંગ શ્રી વીરચંદ રાઘવજી ગાંધી અને કેપટાન પરસી કોવેસજી આ દેશના જીવનમાંથી થએલી ખોટને માટે પોતાના ઉંડા ખેદની નોંધ લે છે. આ બન્ને કાર્યકર્તાઓ સેવાના મૂર્તિ હતા અને આ દેશમાં ન્યાય અને સ્વાતંત્ર્યના અવાજની દીપમાળ પ્રગટાવનારા હતા. શ્રી. વરચંદ ગાંધીજીના નેતૃત્વ હેઠળ ચાલેલી સત્યાગ્રહની લડત વખતે આપણી કોમના બરા મોજ તરીકે ઉભા રહ્યા હતા. શ્રી. વરચંદ અને કેપટાન દાદરના અવસાનથી દક્ષીણ આફ્રિકાના કાર્યકર્તાઓ પોતાને તેઓના જેવાજ બોડા મોદ્દાવાળા બે બરા માણસોની ખોટ પડ્યા છે

(૩) આ મીટીંગ શ્રી. વી. એ સીદાત એસ્કો જુલાઇ મા. ૧૭ મીના રોજ જેલમાંથી છુટવાના છે તેમનું સ્વાગત કરવામાં પોતાના નાદાલના બાકીઓ સાથે સામેલ થાય છે. શ્રી સીદાત સાર્વભૌમના બોગ થઇ પડયા હતા, કે જે, સેલ્ફ-શાસન અને બ્રાનત સ્વાતંત્ર્યના મુળ સિદ્ધાંતો, જેના રક્ષણને બાતર હાલનું યુદ્ધ લડાઇ રહેલું બોવાનો દાવો કરવામાં આવે છે તેનો નિષેધ કરનારો છે. શ્રી. સીદાતે સાર્વભૌમ ની બન્યાના સત્તાને નમવાની ના પાડી અને બદલ બોક શાસનવાદને બાતર દુઃખ ઉઠાવવાનું પસંદ કર્યું". પોતને પોત બતેલા સવાલને બાતર સ્વેચ્છાએ વદોરી લીધેલાં દુઃખો તેમજ પોતાના બક્ષમ થએલા માનને બચાવી રહેવાના અદમ નિશ્ચય બદલ તેમણે સબળા સાથીદારોનો અને યુરોપીઓને એક અનુકરણીય દાખલો બેસાડેલો છે. આ મીટીંગ નેશનલીસ્ટ મુસ્લમ એસોસીએશનને શ્રી. સીદાતના માનમાં યોજનારા સરકારના મેળાવડામાં સામેલ થવા પોતાના પ્રતિનીધીઓ કરવાને મોકલવાની સત્તા આપે છે.

(૫) આ મીટીંગ સમસ્ત હીંદી કોમના વિરોધ છતાં આપણા માનનીય નેતા ડૉ. યુસુફ મહમદ દાદુની હીલચાલપર મોકુ રાખવામાં આવેલા અંકુશ, અન્યાયી અને અલોકશાસનવાદી પ્રતિબંધોને ઉઠી લીના. અને વિરોધની નજરે જુએ છે. ન્યાયના બરા સીદ્ધાંતો કે જેની કોઇ પણ માણસને તેની તપાસ કર્યા વિના અને તેની સામેનો ગુનો પુરવાર થયા વીના સજા કરી શકાયજ નહીં તે અનુસારે આ મીટીંગ હાર્દીક આશા રાખે છે કે સરકાર પોતાનાં પગલાંનો ફરી વિચાર કરશે અને એ પ્રતિબંધો દુર કરી પાણી અને અંતઃકરણની સ્વતંત્રતાના સીદ્ધાંતો કે જેને આ દેશમાં માન બપાતું હોવાનો તે દાવો કરે છે તેને વફાદાર રહેશે.

—o—

પરચુરણ

પૂનાની સરકારી બોનીવાદી કોલેજના પ્રોફેસર, આર્યુદના બોનીવાદી પ્રિન્સીપાલપુદના ડાયરેક્ટર અને સાંપીઝના અદ્યારૂ અનુવાણ પ્રો. જે. પી. ખિરદીનું ૬૫ સાદગી પછી વર્ષોમાં અવસાન થયું છે. સાદગી દરગીયાન સાંપીસ્ટ વર્ષોદાર બોમની બાજર કારવા જતાં હતા ને બોમની રમશાનયાત્રામાં હાજરી બાપવા બોક મોટા માણસો ગોંધીજી વર્ધા બયા હતા.

* * *

રંગુનની પ્રબ્યાત સુરની બડા બાજર કંપનીના સેક્રેટરી જનાબ બહમદ કાસીમ બાગનું રંગુનમાં અવસાન થયું છે.

* * *

આંધ્રા દીંદ મહાસભા સમીતીએ જંગાણા ની તમામ મહાસભા સમીતીબોને બંધ કરવા નો બંબાળ બાંધ્રા મહાસભા સમીતીને સલાહ બાપી છે

* * *

સીંગ બોફ નેશન્સમાંથી હાલ પણ રીટણી બપુ છે.

* * *

હોલીવુડની બ્રિબ્યાત સીનેમા નટી દીબેના ડરબીન હેં.વ. ૨૬ ના સાલ રીવરસાંડ બાલિપન પોલ છે. ૯ ૨૫ સાથે બયા છે.

* * *

અમા ચરસના અકોલ્બરમા બનાવની ઘર્ષણી વરની ગણતરી અનુસાર બાપાનની કુલ વરની ૧૦,૫૬,૦૦,૬૭૦ માણસોની સબાવ છે. આમાં બી પુરુષોની સંબ્યા સબવાસ બરબી છે

એકસ્ચેંજ ચાલુકા સત્તાઓ

સેનેટરી કાયદામાંથી મુકત થએલા સત્તાઓ જેમાં જનીન ગાંધીજીના ૬૦ બાપનારા વાલોમેન્ટ કરાર પાસ કર્યો છે એ બત્તાઓ દક્ષીણ બફ્રીકા સેકશુલ અંજેકશનમાં ના ઓરીનયો મળી શકશે. તકલાદી પા. ૨

હિંદુસ્તાનમાં બ્રીટીશ સરકારની પાંચમી કતાર?

હિંદના નામચીન પ્રજાપ્રતિનિધિ નહીં, કોંગ્રેસ બ્રીટીશ સરકાર સીધાસ જનતામાં સર્વ કોઇને હીંદ પ્રત્યે ઓછાને દાખવેલી નજીક અન્યાય ને સાકડા મનની સાક્ષી છે. નીચે આપેલ કાગળ–પારસીલના એક મેમ્બરો અનુવાદ આપ્યો છે તેમા પણ, કોઇ રીતે ઉદ્વેગ નહીં એવા એ વિદેશી સભ્યને બ્રીટીશ સરકાર ની હીંદી નીતીને નામીંદ હજે વગોવી કાઢી છે.

ટોરી પક્ષમંત્રી સર વીલીયમ જેમ્બલસન–બીકમે એક વાર કહ્યું હતું: "આપણે તલવારને લોકે હીંદ જીતયું છે ને તલવારને જોરે એને ટકાવીશું." એમાં એમ પણ ઉમેર્યું હતું કે બ્રીટીશ વેપારને માટે સારામાં સારૂ બજાર પણ એજ છે પરંતુ રાણી ડીઝરાયલીએ હીંદ રાજ્ય જે ઉદ્ગારો કાઢ્યા હતા તે આ મનોરાજ્યના વિરોધના ઉભેલા રહે તેમ છે. રાણી ડીઝરાયલીએ કહ્યું હતું: "હીંદી પ્રજાના સુખસંતોષમાજ આપણી સલામતી છે."

પક્ષદારીપણું અને કાર્યક્રમના બાનથી, જરા પણ અન્યાયના દીના ન પક્ષદાન રાણીની સામે કૂદ મળતો આજ કુ ને પેલા ડીઝરીનો વિરોધ કરે કુ. એડમન્ડ સેનસોરની કાનરમાંથી ઉપરની ગમેલા હીંદ વાઇસના રહસ્યોધ્ઘાટક સમાચારો વાંચી ને પક્ષ કૂ ખીન્ન તે ગભરાટ જાનૂ કુ. ઉપલા આ ઉપલા સમાચાર મહાન મુસ્લીમ, પ્રખર હીંદન અને મહાસભાના પ્રમુખ મૌલાના અબુલ કલામ આઝાદની ધરપકડના મળ્યા. બ્રીટીશ સત્તાવાળાઓએ અત્યાર સુધીમાં હીંદના પક્ષ ધરવા નેતાઓને પકડી પકડીને જેલમાં પુરી દીધા છે—પછી તે મહાસભાના હોય, ટ્રેડ-યુનીયનના હોય કે કીસાન સંઘોના હોય.

પાંચમી કતાર

જવાબદાર રમણોએ હંમે એમ પુરવાર રહ્યું છે કે આ સારૂ માણ છે! અને પુરવાર અધાજ કંઇ ઉદ્ગારો નથી પણ આનાં એકમે પરીપૂર્ણો, જેની હજી સુધી પણ્ણએ ઝાપો કરી નથી તેમનો કબુલ મને કરી લેવા રો. હીંદમાં હજી એવા જે બ્રાહ્મીષ્ટ પક્ષો છે જેમના મુખ્ય નેતાઓને માટે બ્રીટીશ જેલોમાં હજી જગા કરવામાં આવી નથી. એક છે મુસ્લીમ લીગ નો પક્ષ, બીજો છે હીંદી સામ્યવાદીઓનો પક્ષ પરંતુ બુદ્ધિમાન વાચકોએ જોઇ લીધું હશે ને પ્રમાણે એક પક્ષ ને બીજા પક્ષ પ્રત્યે ની સરકારની વલણોમાં તેમને વિરોધાભાસ દેખાયો હશે. મુસ્લીમ લીગની આજતમાં કદીએ તો એના નેતાઓ વાસ્તવમાં બ્રીટીશરોની હીંદ માંની પાંચમી કતાર છે. સામ્યવાદીઓની બાબતમાં એમ કે કે એમના નેતા હાથમાજ આવતા નથી.

હવે આ જે ભેદ છે અને એ ભેદની માળખા જે હકીકતો પડી છે તે સમસ્ત હીંદી પ્રજાના ૨૯ થી ૩૦ ટકાજ જેટલા માણસોના ખ્યાલની બહાર નથી, અને એથી એક પ્રકારની અસર પણ નીપજી છે. મુસ્લીમ લીગની લોકપ્રીયતા ઓસરતી જાય છે. ગાત્ર જમીનદારો, વીરખાર કરનારાઓ, અને રાજાઓની તે પ્રીમપાત્ર છે બધા બધી બંધનો સામયજસણાં છે પણ નબળા દાટકો તે અકબ છે એ સુધારું ચલતું નથી બાપની ચલતીનો બાદ મોટ એક ટકા તે હશે પરંતુ તેઓમાં સંપ છે, ઉત્સાહ છે, અને તેમણે જે રમાન તે પણ જળવાયાં છે તેમના ઉદ્ધારે પણ શકે એમ નથી. તેઓ સંપુર્ણ રીતે આપણા પક્ષ છે ને આપણે પણ અનુકુળ થઇ એ રીતે એટલા ખાતર સર્વ અવત કરવો જોઇએ. હીંદમાંના બ્રીટીશ મુખપત્ર કલકત્તા ના 'સ્ટેટસમેન' ઠીક કહ્યું છે કે, "કેટલાંક દેશ રાજ્યોને બાદ કરતાં હીંદમાં કોઇ પક્ષ રમણે એમ નથી લાગતું કે આ યુદ્ધ આપણા પોતાના હીત વાસ્તેનું યુદ્ધ છે. આ રાજ્યોને એવું ભાન થયું જ જોઇ."

હિંદી સામ્યવાદીઓ

સમેતા મુજબ, 'સ્ટેટસમેન' નું કહેવું ખરૂ છે આ યુદ્ધ રાજ્યોના બાકીના છે. પરંતુ આમ માંગ ખાણના ૬૯ ટકા જેટલા હીંદીઓ એમાં ની એનો અર્થ તારવે છે કે આ યુદ્ધ "બ્રીટનના પોતાનાં" હીતની ખાતર છે અને મુખ્ય મુખ્ય હીંદી નેતાઓને જેલમાં પુરવાથી જે બીજી અદકટ અસર થઇ રહી છે તેનું પોત આ રમણે પાડશે છે; કેમકે, જગતમાં બધાજ દેશના નેતાઓ સામીયા પક્ષના ચાલતા બધ જેલમે રવાવાયા રીતેજ સામ્યવાદીઓને ચારી બાબતને માટે ઉદ્ગારણ ખેતર રહ્યું ન!. પોતાના વિશ્વાસપાત્ર નેતાઓ ના વાપરી સાંભાલાજની સજાવટ ન રહે એટલે જનતા પણ ધીમે ધીમે હીંદી સામ્યવાદીઓના ટુકડા, જેરકામદેહર પ્રચારપત્રો ને છાની મીટીંગો તરફ ધ્યાન આપતી બની બધ સમાવાદાઓના સારો બાંધેલાકત બાબતના પ્રયાસનું તદ્દન વીચીત્ર જેવું આ એક અભાગિયું બંધારણ.

આનો અર્થ જોવો નથી કે આપણી દ્રઢણ પોલીસ હાર્યે ચારે તેવા સામ્યવાદીને પક્ષ પકડતી નથી. મુશ્કેલી એ છે કે અજાજ પોતા તેમને હાર્યે ચારે છે! હીંદી સામ્યવાદીઓ કંઇ હીંદી મહાસભાવાદીઓ જેવા નથી. ખેલદીલી કરતાં મુત્સદ્દીગીરીને, સાધન કરતા સાધ્યને તેઓ પણ મહત્વ આપે છે. તેમણે અદ્યજ બધસ્થિત ને દ્રઢણ રીતે પોતાના મેરકાવદેસર મંડળની જોવા રચના કરી છે કે બાબે જોરદારોજ લોક બ્યો: કલકત્તાના પોલીસ કમીશનરે પોતાના સરકારી અહેવાલમા જણાવેલું કે: "રથાનીક હીલચાલો અને બધદાગણોને નીચ રૂપ આપવા માટે છુપી રીતે સામ્યવાદીઓ ગયા રહ્યા છે... તેમની નંબ સભ્યસંખ્યા ક્રાન્તિની છે." બંગાળ ના ઇન્સપેક્ટર જનરલ ઓફ પોલીસ પણ ઉગેરે છે કે, "આખા પ્રાન્તમાં ક્રાન્તિકારી દલો બેકુતો ગાં આજંપો ફેલાવવા માટે નથી રહ્યા છે. ફેલસણે કારખાનાઓમાં યુદ્ધવાઓના કુચવરપદ્ધ ગોળવ્યું છે વિદ્યાર્થીઓના ચિત્ત પરનું પ્રભુત્વ કોઇ રીતે ઓછુ નથી. અને બેકુતોમા પણ સામ્યવાદી પ્રવૃત્તિઓ નોંધપાત્ર રીતે વધી રહી છે."

આ અગ્રલેખોને સાથે આ વિષયમા વધારે ખુલાસા કેર હીમસેર પણ બીજાવાયેલ હાલ બહારે એમ છે. એ વસ્તુને એકજ પ્રશ્નનો ઉકેલ કરવાનો છે, અને જરા હજી એકકને મોટ્ય કેવર સાંભળો નથી. બેકાર દુરદર્શિ પાળા બ્રીટીશ અમલદારોએ આવા પરિ-ણામો ઉપસ્થાપની સરકારી નીતા સામે વિરોધ ઉઠાવ્યો છે: દાખલા તરીકે બાલીમેન્ટના બીબરલ સભ્ય ચર્ચીલ ખાર્ટમેટે ૧૮ મી ડીસેમ્બરે જણા-વ્યું હતું: "હા, હું જાણું છું કે સમુમતીઓ છે મે તેમના પ્રત્યે મને પુરી સહાનુભૂતી છે, કેમકે હું પોતે પણ કંગેસમાં સમુમતીમાંજ રહ્યો પ્રેસલ છે રાજાઓ, પણ તેમની મને ગાળી પરવા નથી, મારવ કે પેડીઓ પમા બ્રીટીશ રક્ષણ હેઠળ તેમણે સલામતી ભોગવી છે અને તેમનામા બહુજ થોડા એવા છે કે જેમણે પોતાની પ્રજાની સુખાકારી ને વિકાસ પાછળ સમય બાબ્યો હોય.

"અમીચંદ!"

"પરંતુ સમુમતીઓને પણ તેમના હકો સંભાળવાના છે, અને જ્યારે બ્રાજદારો હીંદમા ની સમુમતીઓની વાતને નકારી વધારીને બંધૂંચે છે ત્યારે મને એજ વાત યાદ આવે છે કે સુઇડનબેન્ડ, પોલેન્ડ અને આલેસેસમાની જર્મન સમુમતીઓની બાબતમા હીટલર પણ આજુજ કરતો હતો."

આ આખાયે પ્રકરણનુ મામીંક રહસ્ય તો એ છે કે જે સમુમતીઓનું હીટલર "રક્ષણ" કરવા માગતા હતો તેમનેજ પરાધ્ન બજાવાની, તેમનેજ લુંટવાની હદ સુધી જરૂરને તેને ધકકેદા મુકામો હતો. આજે યુરોપમાં ઓસ્ટ્રીઆ, સુડે-ટન જર્મનો ને આસ્ટ્રિક જર્મનેા જેવું આત્મતુષ્ટ બીજું કોઇજ નથી. એટલે નેતાઓને કદ કરી બેસવાની નીતીનું એક બીજું પરિણામ આ પ્રકાર નું આવશે કેમકે આગે સરાસરી હીંદી એમ જોશે કે બધાજ મહાસભાવાદી નેતાઓ જેલમાં પુરાયા છે ને બધાજ મુસ્લીમ લીગના સભ્યોની પાઠ બાબકપમા આવે છે ત્યારે એ ચોકકું મનમાં બબડશે, ને એ રેંગલ હશે કે બીજા કામદાર, નવાલ હશે કે વેપારી પણ એના દાંત પર શબ્દ સ્ફુરી આવશે: "અમીચંદ!"

મી. સીદાત છુટ્યા

જેલના સત્તાધીશો તરફથી ગઇકાલે એવી ખબર આપવામાં આવી હતી કે મી. સીદાતને શુક્રવારે સવારે ૯–૩૦ વાગે છોડવામાં આવશે. પરંતુ મી. સીદાતે આપેલા લેખ મુજબ તે માટે પોતાના આદમીઓ તરફથી તેમને માન અકરામ આપવામાં આવે એ સત્તાધીશોને જોતાં સુબ્ધ ચર્ચે જોઇએ મી. સીદાતને શુક્રવારે સવારના ૫–૩૦ વાગે એમના બબકાયો ઉઠી મુક્વામાં આવ્યા કે તેમણે જેલની નજદીકમાં આંટા મારવા નહિ. આ વસ્તુથી લોકો અજાણ્યા હોઇ તેઓ સેંકડોની સંખ્યામાં જેલના દરવાજા આગળ ૯–૩૦ વાગે મી. સીદાતની છુટવાની રાહ જોતાં ઉભા હતા. આટલું છતાં જેલના સત્તાધીશોએ લોકોને મી. સીદાત ખુશી ગમાની બબર આપવાની તકલીફ નહિ લીધા એટલુંજ નહિ પરંતુ સી. આઇ. ડી. ના અમલદારો જેઓ મી. સીદાતની હીલચાલોપર નજર રાખવા આવેલા હોવા જોઇએ તેઓ પણ જેલના દરવાજાની અંદર ઊભા રહીને મી. સીદાતની ફોટકની રાહ જોઇ રહેલા લોકોનો તમાશો નીહાળી આનંદ માણ રહ્યા હતા. આ તે તેઓની ફરજ બજાવવાની રીત! પરંતુ તેઓ તો જાણતા હતા કે તેઓને કાળા બાતકીઓ–પ્રજાના બાતમીદાર તરીકેના વર્ગની સાથે કામ લેવાનું હતું, જેઓને તેઓ ગંદકી તરીકે પણ ગણી કાઢે તો કોણ પુછવાનું હતું? અને આ ગુજરાતના સૌથી "બ્રીટીશ" બજારના શહેરમાં "બ્રીટીશ" ન્યાય!

તેટલામાં રાહ જોતાં ટોળાની અજાણમાં વચ્ચે મી. સીદાત અજુમારેલી દિશામાંથી આવી ચઢ્યા. તેઓ તંદુરસ્ત અને હસેલના જેવા આનંદી દેખાતા હતા. લોકોના ટોળાંએ તેમને ઘુસ્ત ઘેરી લીધા અને જયનાદથી તેમને વધાવી લીધા. નેશનલ-યુરોપીયન યુનાઇટેડ કન્ટ. તરફથી મી. ઝેક એ નાયડુ તેમજ મી. મણીલાલ મોંધાએ તેમને ગુલદસ્તાઓ આપ્યા બાદ ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ નેશનલીસ્ટ ગ્રુપના પ્રતિનિધિ મી. એસ. બી. મેદ તથા ટ્રાંસવાલની નેશનલ યુરોપીયન યુનાઇટેડ કન્ટના પ્રતિનિધી મી. જ્યોર્જ કાર જેઓ આ પ્રસંગને માટે ખાસ જોહાનીસબર્ગથી આવ્યા હતા તેમણે મી સીદાતને પુષ્પ હાર પહેરાવ્યા. બીજા હાજર મનારાઓમાં મી. સીદાતના માત પિતા અને કુટુંબીજનોને, જેસર્સ ગણપત સીંગ, મુદ્દા, ઠાકરાત, ઓ. બકારાજ વિગેરે હતા.

બાદ બાદ મી. સીદાત ટોળા સાથે ચાલતા ને રહ્યા લીબરલ સ્ટ્રીટ મુકુની ઓફીસે ગયા. મી. સીદાતે બીન-યુરોપીયન કેદીઓ તરફના અમાનુષ વહરાણ વર્તણુંક, તેઓને આપવામાં આવતા બરાબ ખોરાકની અને મંદા વાસણોની ફરીયાદ કરી હતી. પોતાની કેદની હાજરીમાં પણ હાજરા માટે ખાના કેવાની તેમને ખુબ મળતી નથી દરેકની સગવડ તેઓને પોતાનું પડે છે.

ગાંધી લાયબ્રેરીમાં મીટીંગ

ગઇ સાંજે સાડા પાંચ વાગે મી. સીદાતના માનમાં ઓલ. કે. ગાંધી લાયબ્રેરીમાં અંદર મીટીંગ મળી હતી. મેસર્સ ઓલ. એ. નાયડુ, એસ. બી. મેદ, જયરાજ કાર, મણીલાલ મોંધી, મુદ્દાં, એ મહારાજ, જોહાં સીંગ વિગેરેએ મી. સીદાતને અભિનંદન આપનારાં ભાષણો કર્યાં હતા. મી. સીદાતે પોતાના જેલના અનુભવનું બયાન કર્યું હતું. અને આપણી આઝાદીની લડત ચાલુ રાખવા આદાન કર્યું હતું.

વિવિધ વર્તમાન

મરહુમ મી. ઇ. આઇ. અસવાત

મરહુમ મી. ઇ. આઇ. અસવાત જેમનું ગુરુવાર જુલાઇ તા. ૪ થીના મોટર અકસ્માતના પરિણામે અવસાન થયું હતું તેમની દફનક્રીયા શુક્રવાર જુલાઇ તા. ૫ થીના રોજ થઇ હતી. દફનક્રીયા વખતનું સરઘસ ડરબનના ઘણાંમાં કદી નહિ જોવામાં આવેલું એવું મોટું થયું હતું અને કોમના સઘળા વર્ગોના પ્રતિનિધીઓ તેમાં હાજર હતા. કોમમાં મરહુમ કેટલું માન અને આદર ધરાવતા હતા તેનો તે સબુત પુરાવો આપનારું હતું.

મોકલવામાં આવેલી અનેક પુષ્પાંજલીઓમાંની દરેકીક નીચે પ્રમાણે હતાઃ નેશનલીસ્ટ ગ્રુપ ઓફ ધી ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ, ટ્રાંસવાલ હીંદુ સેવા સમાજ, ટ્રાંસવાલ યુનાઇટેડ પાટીદર સોસાયટી, જાપાન બજાર, ફ્રેમ્સ્ટ્રેડર્સ ઇન્ડિયન કમ્યુનીટી, ઓલ. એમ. કાદુ એન્ડ સન્સ, મણીલાલ મોંધી એન્ડ ફેમીલી.

ટ્રાંસવાલના દરેક ગામોગામથી દિલસોજીના અનેક ટેલીગ્રામો આવ્યા હતા.

મરહુમના કેટલાક બાલમદીનની મુસ્લીમ લાગીદી માં દફનાવવામાં આવ્યો હતો.

શ્રી. ક્રાંસવાલ ખત્રી મુવક મંડળ

આ મંડળની સ્થાપના તા. ૧૩ જુલાઇના રોજ હાનીસબર્ગ ખાતે ગાંધી હોલમાં થઇ હતી. અને નીચે મુજબ પ્રમુખ વર્તમાનોની ચુંટણી થઇ છે પ્રમુખઃ મંગળજી રામજી, ઉપપ્રમુખ: કાનજીભાઇ નાનજીભાઇ, સેક્રેટરીઓ જેસર્સ આત્મારામભાઇ નાથુભાઇ અને માધુજીવનભાઇ પનજીભાઇ, ખજાનચીઓ માધુજીવનભાઇ પનજાણી, કમીટી મેમ્બરોઃ મોતીરામભાઇ પ્રભાભાઇ, રણછોડભાઇ કેશુર કપોદન, ડાયુભાઇ પનજીભાઇ, ગોરાભાઇ રામજીભાઇ, જગજીવનભાઇ અંબારામ, શાન્તીલાલભાઇ મોતી-લાલ તથા માધુજીવન પનજાણી અને તીજે સભેલા ભાઇઓ એ પોતે જે પોતાના દીલના ઉદારતાપુર્વક રકમ મુકી છે ત બીજાએ માંથે સ્વિકારવામાં આવી હતી.

પ્રાણજીવનભાઇ નરોત્તમ (બીલસ) ૫ ગીની, ગોવનભાઇ અંબારામ (દરજીનબર્ગ) ૫ ગીની, કેશુભાઇ ભુખણભાઇ (ફ્રીચેરે) ૫ ગીની, મોતીરામભાઇ પ્રભજભાઇ (જોબર્ગ) ૫ ગીની, રેવ ચંદુભાઇ અંબારામભાઇ (જોબર્ગ) ૫ ગીની, રણછોડભાઇ કેશુર કપોદન (જોબર્ગ) ૫ ગીની, પ્રાણજીવનભાઇ પનજીભાઇ (જોબર્ગ) ૫ ગીની, કાન્તીભાઇ મોતીરામ (જોબર્ગ) ૫ ગીની.

સત્યાગ્રહીઓ માટે નવો નિયમ

જેઓએ તાજેતરમાજ ખાણ પરેરી કરી અને હજી કામજાજ કાંતતા શીખ્યા હશે તેમને સત્યાગ્રહ માટે પરવાનગી મળશે નહિ. તેવુંજ ગામડામાં જઇ રચનાત્મક કામ કરવુ પડશે.

ખિતાબ પાછો

મંબાઇ ધારાસભાના વિરોધ પક્ષના નેતા સરદાર સાહેબ સંતોકસીંગે પોતાને મળેલા સરદાર સાહેબનો ખિતાબ સરકારને પાછો આપ્યો છે.

ગાંધી–અલીન્ડન–ગ્રંથ હિંદીમાં

મુળ લેખક સર રાધાકૃષ્ણન. આ ગ્રંથ ગાંધીજીની ૭૧ મી વર્ષગાંઠ પર ભેટ ધરવામાં આવ્યો હતો. આ પુસ્તક હીંદી ભાષામાં છે.

ઈંગ્લીશ શી. ઉ.
આ ગાઈડોસ લખવાથી બળી શકશે

Our Agents

Copies of "INDIAN OPINION" will be obtainable at the following places:—

PATEL'S VEGETARIAN TEA ROOMS, SUNBRAND TOBACCO WORKS, SINGH'S CAFE, M. DHANJEE, PETER'S LOUNGE, BURMA HOUSE, Grey Street; and N. V. PATEL, Brook Street; CRYSTAL CAFE, Alice Street; ORIENT FRUITERER, Lime Lane, Durban and PREMIER MUSIC SALOON, P. M. Burg

યુદ્ધના ખબરો

ગુરુવાર.

રશીયાના યુદ્ધ ખબરો

૨ લાખ લોકોએ આક્રીઓયો મારીને કબ્જા લીધુ સુધીની ૨૦૦૦ માઇલની સરહદ ઉપર જર્મન સરકારને આગળ વધવું અટકાવ્યું છે. રશીયા કહે છે કે જર્મનીનું પેન્ઝર ડીવીજનનો નાશ કરવામાં આવ્યો છે, અને બીજા ૩૦૦ જરમન વિમાનોનો નાશ કર્યો હતો અને પોતાનાં ૬ વિમાનો ગુમાવ્યા હતા. એકાદો રેડીઓ કહે છે કે સોવીયેટ સાધનમાં ૩૦૦ પાકવાનો પ્રયત્ન કરતા જરમન યાંત્રીક સરકરનો સોવીયેટ સરકારે સપૂર્ણ નાશ કર્યો છે, અને એમ જણાવવામા આવે છે કે બાકીના ૧૦૦ જરમન ટેંકોનો નાશ થયો છે. ૨૧૦૦ ઉપર જરમન સિપાઇઓ માર્યા ગયા છે અને ૨૪૦૦ ને કેદી તરીકે લેવામાં આવ્યા છે, બાલ્ટીક પ્રદેશમાં જર્મનોએ પશ્ચાદ્ગામી કરેલા લશ્કરી પરાક્રમમાં આવ્યો છે, તેમાં ૨૮ મન, ૬૯લીક મશીનગન, ૫૦ માર્ટીઓ અને ૫૪ સાયકલોના ઢગલાં થયા છે.

જર્મનીના ખબરો

જરમન હાઇ કમાંડ જરમનલક્ષીય સરકર ઉપરથી પોતાનું નમામ સરકર ખારોટી લીધું છે. અને તેની જગ્યાએ ખરડા માણસો અને જરૂરના ૬૫ સ્પેશ્યા વિમાનોનો રોકવામા આવ્યા છે.

ચીચીના જહાજો

ચીનના જે જે સરાયક જહાજોએ કેસ્પેરાનાસરેટામાં વિસ્ફોટો સેર્યા હતાં તે બધાંને સજ્જ વિહ્વા કરી નાખવામાં આવ્યાં છે, અને તેમાંના બધાસીઓને ઇન્ટર્ન કરવામાં આવ્યા છે. પારીસ રેડીઓએ જણાવ્યું હતું કે ૧૪ ચીચા સરાયક જહાજને ઓલેક્સાન્ડરેટા બંદરમાં દાખલ થયા હતાં.

અમેરીકાની યુદ્ધ તૈયારીઓ

પ્રેસીડન્ટ રૂઝવેલ્ટ કોંગ્રેસ પાસે ૫૧૬ વેપારી જહાજો (મર્ચન્ટમેન) બનાવવા માટે ૧,૧૨,૫૦,૦૦૦ ડોલર્સ અને ચાલુ જહાજોની દુરસ્તી, ખરીદ અને જરૂરીયાત માટે ૪૫,૦૦,૦૦,૦૦૦ ડોલર્સ આપ જહાજો બાંધવાની જગ્યાની સગવડ માટે ૫,૦૦,૦૦,૦૦૦ ડોલર્સની માગણી કરી હતી. નવા કાર્યક્રમ પ્રમાણેનાં બધ જહાજો ૧૯૪૨ ની આખરીનાં પુરા થઇ જશે અને મિતમાં આવશે. ૧૯૪૩ ની આખરીમાં અમેરીકા પાસે ૧,૪૦,૦૦,૦૦૦ ટનનાં જહાજો હશે.

સોમવાર.

જર્મનીનો દાવો

જરમન હાઇ કમાંડ જણાવ્યા જેવો દાવો કરવામા આવ્યો છે કે સેનીન માર્ગ તરફ જરમન પેન્ઝર ડીવીજન્સ આગે કુચ કરે છે. સ્મોલેન્સ માસ્કોમાંની ઉપરના સોવીયેટ કિલ્લાઓમાં જરમાન સરકરે ભાંગી પાડ્યુ છે નોવ્હરર નદીની ઉપર પૂર્વમાં જરમન સરકર મુકમની રાજધાની ફીવની અરાજર સામે કબ્જુ છે. ડ્નિપ્રુ-પ્રદેશમાં જરમન અને ફીનીશ સરકરે રશીયનોને નીપ્રર નદીને પાર ભગાડી દીધા છે. ગઇ રાતનો જર્મન રેડીઓ સ્ટેશન લાઇનમાં પારેલાં ઉંમાચ્યને મેસ્નાંદ લાઇનમા ચાંમાચ્યુ પારાથી ફ્રાંસના પતનની શરૂઆત થઇ હતી, તેનાજ પ્રકારની પુનરાવૃત્તિ પૂર્વના મેદાનમાં પણ કેમ ના સંજોગો રશીયન લાઇન કેટલીક જગ્યાએ ૩૦ માઇલ તૂટી છે અને એ લાઇનમાં ભાંગાણ પારાથી લશ્કર નિર્ણયાત્મક બિંદુ સુધી પહોંચી છે, એટલે કે સામ્યવાદ નિરંકુશી સરકાર અથ'શૂન્યવત બની છે.

રશીયા-ઈરાન કરાર

સત્તાવાર જાહેર કરવામા આવ્યુ છે કે સંયુક્ત મેસ્ત્રો ગાઢેના કરારપત્ર ઉપર મેટ બ્રીટન અને રશીયન સરકારે મેસ્કોમા ગુરૂવારે રાત્ર સહી કરી છે. કરારના બે મુદા એ છે કે આ કરારની નાત્રી જર્મની વિરૂદ્ધ ચાલુ લડાઇમા બન્ને સરકાર અરસપરસ એકબીજાને દરેક રીતના મદદ કરવાને બંધાય છે. બન્નેની પરસ્પર સંમતિ સિવાય ચાલુ લડાઇ દરમીયાન ઈરાન ઉપર રશીયા જર્મની સાથે સુલેહને માટે કે યુદ્ધ વિરામતિ માટે બાબતા કરશે નહિ, બ્રીટીશ એલચી રહેશે, કોમ્બ, આ રશીયન વિદેશ મંત્રી એન, મોસ્કોરેન, રશ્યે ઉપરે પ્રમાણનું કરારપાલન થઇ ગયુ છે.

કરાર ઉપર બર્લીનની ટીકા

રાજદ્વારી દ્રષ્ટિબિંદુથી આવકાર્ય કરાર પ્રશંસા પાત્ર છે. આથી આખી દુનીયામાં બ્રીટીશ મુકીયાદ અને રશીયન સામ્યપાદ ઉંચો જાશે છે.

રશીઅરનો ઢગ્રો

રેડ લશ્કરે પ્રથમ વાહન અને રેશનેટલગ્રેડ પાડુ કબજે કર્યુ છે. રાતું સરકર જરમન જરૂરનો સખ્ત વામનો કરે છે અને દુશ્મનને બારે નુકસાન પહોંચાડે છે. ઉદ્દેશ કરમીયાન દુશ્મનમાં ૧૪૧ વિમાનો તોડી પાડવામા આવ્યા છે.

યુદ્ધમાં બલીદાન

લંડનમાં સત્તાવાર રીતે જોર જાહેરમાં આવે છે કે જુનની આખર સુધીમાં નેદીચનો સમાવેશ કરતા ઇટાલીયન કુલ ખુવારી ૫,૭૦,૦૦૦ ઉપર માણસની થવા જાય છે. ઇટાલીયન અને નેદીય કેદીઓ અને બીજી ખુવારીનો આંકડો ૫,૮૨,૦૦૦ ઉપર પહોંચ્યો છે ૧,૬૨,૦૦૦ યુધ-બાકિયાના નેદીયો મીત્રરાજ્યોના તરફેણમાં ચાલી ગયા છે. યુરોપીયન કેદીઓ ૨,૪૫,૦૦૦ હતા. જર્મનીએ બીજ ઉપર ચઢાઇ કરી ત્યારે આલ્બેનીયામાં ૪૪,૦૦૦ ઇટાલીયન કેદીઓ પકડવામા આવ્યા હતા તેમને છોડી મુકવામા આવ્યા હતા. બીજા યુરોપીયન ખુવારી ૩,૪૫,૦૦૦ માણસની છે. નેદીય કેદીઓ ૬૮,૦૦૦ અને નેદીય અને બીજા ખુવારી ૧,૭૬,૦૦૦ ની છે.

યુનાઇટેડ સ્ટેટસના કરીબાસ કમીશને નોંધેર કર્યું છે કે યુનાઇટેડ સ્ટેટસના દરીયામાં પડી રહેલાં બાલ્ટ ૧૬ વેપારના કેનેલ મામના વહાણો કબજે કર્યા છે. સોપ રીપોર્ટ્સ્ટન ઓફર અનુસાર બધું મળીને ૨૨ કેનેલ વહાણોનો કબજો લેવામાં આવ્યો છે.

ત્રીજી નવેમ્બર ઓબ્જર્વરી જનરલ ફેન્ડર્સને પોતાને મોમ્બ લાગે તેવા સરકા કેપ્ટન સર્વી કરવાની સંપૂર્ણ સત્તા આપતું એક ખાસબુ નિવેદન બહાર પાડવું છે, ફેલ્ડમાર્શલ વિસ્કાઉન્ટ મુરા ઉપર તેમણે ત્રીજા સરકારની સલાહ માગવાનું મોજા પાડું" હતું નિવેદન સમજાવે છે કે સરકારે અંકન તરફથી જે સરતો રજુ કરવામાં આવી હતી તેના ઉપર વિચાર કરવાનો ઇન્કાર કર્યો હતો, ત્યાર બાદ તેમણે જનરલ ફ્રેન્કને સલાહની દ્રષ્ટિએ તેને યોગ્ય લાગે તે પ્રમાણે નિર્ણય કરવા સંપૂર્ણ સત્તા આપી હતી.

સીરીયા

યુદ્ધ તહકુબીની સરતો ઉપર બન્ને પક્ષ તરફથી સહીઓ કરવામા આવી છે. એમ મનાય છે કે જાહેર કરવામા આવ્યું છે અને પોંદ્ય પ્રતિનિધિઓએ તેમની જરૂરાતોને સરતો પાછી અજમાવેકર કરવા માટે મોકલી છે. છેલ્લા ખરીજાણની વાત જાણવામાં આવે છે. યુદ્ધ તહકુબીના કલ્યાણે ૧૨ કલાકની જાહેરાત અને સહી થયા હતા સીરીયામાં સામાન્ય રીતે એમ માનવામા આવે છે કે યુદ્ધ તહકુબીની સરતોના અસર એ થશે કે સીરીયામાં બાર રાજકીયો સરકારી અને રાજદ્વારી કાબુ રહેશે એમ મનાય મોટામાં આવે છે કે આથી મધ્ય પુર્વના ફ્રાંસીસ સેનાપતિને સંપૂર્ણ સરકારી સત્તા મળે છે. એમ કાયમસ્વરૂપનો આક્રમણ જણાવે છે. ઇજીપ્તની પૂર્વ સરહદથી ટર્કી સુધીના મધ્યમ સમુદ્રના કીનારાનો કબજો આથી બ્રિટ્રાજ્યને મળે છે. આથી ફ્રાંસ બોડા સાથે મીમા સમાચારમાં આથી ચાલી, અને ફ્રાંસ મીડા ના સમાચારને આવકારશે, કેમકે તેમને જરૂરીયાત કેના નામ તો તેમને બિત્ર સરકરનું પીઠબળ મળી શકશે. આથી સાયપ્રસનું મારી રીતે રાજ્ય પક્ષ રહેશે. મધ્ય-પૂર્વના આગેવાનોને આશા પછી રહેલ જણાશે કેમકે તેના પછા સરકરનો હવે તે બીજે ક્રિયોગ કરી શકશે એમ્પીરીયલીસ્ટોમાંથી ઇટાલીયનો. અને સીરીયામાંથી જરમન અને ઇટાલીયન એજન્ટો દુર થવાથી બાંની સ્થાની પછી મજબુત બની છે

એમ્પીરીયાલ્સ જર્મન નવુસ એજન્સી જણાવે છે કે સીરીયાના પ્રમુખ સૂબાંધના દસ્તાવેજ પર સીરીયામાંના ફ્રાંસ્કીશ્વર જનરલ ફેન્ક અને ઓટોમ્સ સેનાપતિ જનરલ વીલમને સહી કરી છે.

યુનાઇટેડ સ્ટેટસની આમારાજેન્સના કબજે મેલા ના કુલને જર્મીન રાજદ્વારી ઓફીસોમા અમરસ્થાન મળે છે. બર્લીનના અમરસ્થાના આમારે પહિમ યુરોપના પાટનગરોમાંથી કેટલાક જર્મન એલચીઓ આ પ્રજ્ઞ ઉપર વાદ વિવાદ ચલાવવાને માટે બર્લીન આવ્યા છે જરમાન પ્રચારમાર્ગમાં બીજા નવા રહસ્યોનો ઉમેરો થવાનો આવ્યા છે. 'અમેરીકા વિરૂદ્ધ યુરોપીયન યુદ્ધ અને દુશ્મન

ની ઝણુતરીમાં હરે નીયું ઉતારવામાં આવ્યું છે. યુનાઇટેડ સ્ટેટસને નાઝીઓનું નંબર એક નું દુશ્મન લેખવામાં આવે છે.

રશીઅન રેડિયો જણાવે છે કે તેમણે જર્મનીની મોસ્કો અને લેનીનગ્રાડ તરફથી કુચકદમને દરેક જગ્યાએ અટકાવી છે, અને દુશ્મનોને ઘણું નુકશાન પહોંચાડયું છે.

ઝપ્ત અઠવાડીયાનું સરવૈયું

ગઇ અઠવાડીયાની લડતનું સરવૈયું આપતાં સેાશીયેટ ઇનફરમેશન બ્યુરો જણાવે છે કે સેાશીયેટ સરકારે જર્મનીના સારમાં સારા સરકાર નેા નાશ કર્યો છે, એ દરમ્યાન દરમ્યાનમાં જર્મનીના મરણ પામેલા, ઘાયલ થયેલા, અને કેદીઓ મળી આંકડો ૩૦,૭૦,૦૦૦ માણસેા ઉપર પહેાંચ્યેા છે. બખારી ખુવારી પરંતુ પામેલા, ઘાયલ થએલા, અને ગુમ થએલાનેા આંકડેા ૨,૫૦,૭૦૦ ઉપરનેા નથી.

જર્મન હાઇ કમાંડ કેામ્યુનીક જણાવે છે કે પુર્વ સરહદ ઉપર જે જંગાણુ ધકકવાની ક્રીયાઓ ચાલે છે, તે જંગારજીપુર્વક આગળ વધે છે. ફીલ્ડ માશલ્સ લેનરજેમની સરદારી હેઠળનું ફીનીસ લશ્કર લાડેાગા સરેાવરની બંને બાજુએ કુમકો કરવાની રાહ જોતું બેઠું છે. બખારી ડીસ્ટ્રાયર–સેાવીયેટ નેવીના બે ચેંદ્રાલ થઇગ્રેા કુબાડયા છે. એમ દાવેા કરવામા આવે છે કે બાલ્ટેાસ્ક આગમાં સુકકારથી જર્મન કમાન હેઠળ છે.

મેા. સેાકેાલ્સ્કી સેાવીયેટ ઇનફેારમેશન બ્યુરો ના મુખ્ય અમલદારે જાહેર કર્યું કહ્યું કે, શાળાઓ, કારખાનાઓ અને બીજી સંસ્થાઓએ બાળકેા અને કામ કરવાને અશકત એવા બરડા માણસેાને મરબ્બાત મોસ્કેામાંથી ખસેડવાની વ્યવસ્થા કરવામા આવી છે.

બ્રીટીશ એડમીરલ્ટીએ લંડનમાં જાહેર કર્યું છે કે જુન પહેાનાની આખરી સુધીના ચાર મહીને બ્રીટીશ અને મીત્ર રાજ્યેાના વહાણેા ૩,૨૮,૨૬૧ ટનના કુબાડવામાં આવ્યા છે, એ મહીના કરતા જુન મહીનામાં ૨૫ વહાણેા ૧,૧૮,૫૫૧ ટનનાં ઓછા કુબ્યા છે. આખી લડત દરમ્યાનમા ૧૭૩૮ વહાણેા ૭૧,૧૮,૧૨૨ ટનના કુબાડવામા આવ્યા છે. તેમાં ૧૦૭૮ બ્રીટીશ વહાણેા ૪૧,૦૫,૧૩૨ ટનના, ૩૩૪ મીત્ર રાજ્યેાનાં વહાણેા ૧૪,૪૮,૦૪૩ ટનનાં અને ૩૨૬ તટસ્થ રાજ્યના વહાણેા ૧૦,૧૮,૪૪૩ ટનના કુબ્યાં છે. આખી લડત દરમ્યાન માસિક ૬,૨૪,૦૭૬ ટનની સરેાસરી ખુવારી આવી છે. જુનમા જે ૨૬ વહાણેા કુબાડવામાં આવ્યાં છે તેમાંના ૫૨ બ્રીટીશ ૨,૨૮,૨૮૪ ટનના, ૧૬ મીત્ર રાજ્યનાં વહાણેા ૮૨,૭૨૩ ટનના અને બાકી તટસ્થ ૧૮,૨૦૭ ટનનાં છે. બધી રાજ્યેાનાં પકડાયેલાં કુબાડવામાં આવેલાં સ્વબંનાશ (સ્કટલ) કરેલા જહાજેાની શરૂઆતથી ૧૦ મી જુલાઇ સુધીના બધું ગણીને લંડનમાં ૬૮,૫૧,૦૦૦ ટનનેા અંદાજ કાઢવામા આવે છે.

જર્મનીનેા દાવેા

જર્મની જુન માસમાં ૭,૭૮,૨૮૩ ટનનાં બ્યાપારી વહાણેા કુબાડયાનેા દાવેા કરે છે. બધારે પડતી એટલાજ વજનનાં ૬૮,૫૦૦ ટનનાં વહાણેા કુબાડયાનેા દાવેા કરે છે બધું ગણીને જુન માસનેા બધી રાજ્યનેા દાવેા ૮,૭૧,૭૮૩ ટનનેા થાય છે.

કુનીઆ કયા હૈ ?

(અંધકાર : ઝેાબી'૪૭ નાણાવાઈ રેસાણ)

કેારીના છેાકને જો જંગલી રીતે ઉભરા દેવામાં આવે તેા તે ૨૫ થી ૨૦ ફુટ સુધી ઉંચુ થઇ શકે

સાઉથ એાસ્ટ્રેલીયાનું પાટનગર એડીલેઇડનું નામ એના વીક્ટેારીયન રાજની પત્નીના નામ ઉપરથી આપવામાં આવ્યું છે.

જર્મનીના રસાયનશાસ્ત્રીઓએ કેાલસામાંથી માખણ અને રબ્બરની જગાએ ઉપયેાગમાં આવે તેવા પદાર્થોની શેાધ કરી છે.

૪,૫૦,૦૦૦ પેાંડના ખર્ચે બાંધવામાં આવેલી આધુનીક ફીલ્ટ્રેાયરને તેના નીભાવ અર્થે વાર્ષીક ૪૦,૦૦૦ પેાંડનેા ખર્ચ કરવેા પડે છે.

સસલાના રૂંવાંના કેાટને માટે કેાલર અને કીનીંગ્સ બનાવવામાં ઉપયેાગ કરવામાં આવે છે કેમકે તેના ઉપર રંગ જલ્દી ચેસી જતા છે.

કેનેડામાં એક ચર્ચીલ નદી છે કે જે હડસન ઉપસાગરને ફ્રેાટે ચર્ચીલ આગળ, મળે છે

સામાન્ય વજનમાં ઉંચાઇના બેાકેા સરાસરી બાવીસ વાર્ષીક ૫૦ પેાંડ માણસીનેા ઉપયેાગ કરે છે.

અરધા વજનની બેાટ અને બકાલા ભરાએ તેા તેમાં બેાટની અંદર બકાલાના કરતાં વધુ મણું રહાય છે.

મનુષ્યનું છરન ૧૮૫ વર્ષ સુધી ટકી શકે એવેા નવેા કેમીકલ અસ્તિત્વમાં આવ્યેા છે તેનું નામ સેાડીયમ થાયસેાસીનેટ (sodium thiocyanate) છે અને તેના ઉપયેાગ રબ્બર વાહનેાઓને સુધારવામાં કરવામાં આવે છે, એક સંશેાધક કહે છે કે તેણે એ પદાર્થનેા બાદમ બલબાના ઉપર પ્રયેાગ કર્યો હતેા અને જોયું તે તેમનામાંથી ૧૮૫વર્ષનાં ભિન્નેા ફરવા નાખવાને શક્તિમાન થયેા હતા.

Rhodes University College ગ્રેાહામસ્ટેાનના કેાલેજના લેાજીકના વિદ્યાર્થીઓએ તેમની પરીક્ષાના બધ પત્રેા તેમના પ્રેાફેસરના સુચનેા મુજબ તૈયાર કર્યાં હતા પરીણામ એ આવ્યું કે ૬૨ ટકા વિદ્યાર્થીઓ નાપાસ થયા

આસામના કુમળહ વિભાગના રેાગ્રા રમણ તેા એક માણસ ૧૫૦ વર્ષ ગરી ગયેા છે, અને તેની પાછળ ૧૨૫ વાંની વિધવાને મુકતેા ગયેા છે.

નીત નવી વાતેા

દુનીયાની મુખ્ય મુખ્ય ભાષાઓનું પ્રમાણ

દુનીયામાં સૌથી વધુ પ્રચલિત અંગ્રેજી ભાષા છે, બધા માણસેા એ સમજી શકે છે, એનેા ઉપયેાગ કરે છે, અને બરેાબર આજકાલ તેા એ એક આંતરરાષ્ટ્રિય ભાષા બની ચુકી છે, આશરે ૨૨૧ મીલીઅન માણસેા આ ભાષા બેાલે છે. જો કે બરી રીતે તેા ચાઇનીઝ ભાષાનેા નંબર પ્રથમ આવે કેમકે લગભગ ૪૫૦ મીલીઅન માણસેા એ ભાષા બેાલે છે, પણ ચાઇનીઝ ભાષા કંઇ એકજ પ્રકારની હેાતી નથી. એના જુદા જુદા સ્વરૂપેા હેાય છે: કે જે બધા સમજી શકતા નથી. એટલે સંયેાગીતાની દ્રષ્ટિએ અંગ્રેજી ભાષાને પ્રથમ સ્થાન મળે છે. પછી રશીઅન ભાષાનેા નંબર આવે છે, જે ૧૬૦ મીલીઅન માણસેા બેાલે છે, જરમન ૯૦ મીલીઅન, સ્પેનીશ ૮૦ મીલીઅન, હીંદી ૭૨ મીલીઅન, ફ્રેંચ ૭૦ મીલીઅન, પેારટુંગીઝ ૫૦ મીલીઅન, ઇટાલીઅન ૫૦ મીલીઅન, જેાપાની ૫૦ મીલીઅન, જાવાનીઝ ૪૨ મીલીઅન, જેરેબીક ૪૦ મીલીઅન, બેાલીરા ૩૨ મીલીઅન: ૨૦ મીલીઅન બેાકેામાં બાકીની બીજી બધી ભાષા બેાલાઇ જાય છે.

આપણું શરીર શાનું બનેલું છે ?

વિજ્ઞાનીઓ કહે છે કે ૧૨ સ્ટેાન વજનના માણસમાં આશરે ૬૫ પાઉન્ડ ઓકસીજન, ૨૫ પાઉંડ કારબન, ૧૫ પાઉંડ હાઇડ્રોજન, ૪ પાઉંડ મેટલ ફેરસીઅમ, ૩½ પાઉંડ નાઇટ્રોજન, ૧½ પાઉંડ કેલેારીન, ૧½ ફેાસફરસ, ૩½ આઉંસ સલ્ફર, ૩½ આઉંસ ફલેારીન ગેસ, ૨½ આઉંસ પેાટેસીઅમ, ૨½ આઉંસ સેાડીઅમ; ૧½ આઉંસ રેાબ્બીઝીઅમ, ૧½ આઉંસ આર્યન અને બિલકુલ થેાડા પ્રમાણમાં કેાપર, લીડ, આરસેનીક, મેગ્નેસીઆ, એલ્યુમીનમ, સીમેંકેાન, અને બ્રેામાઇન હેાય છે. બ્રીઓના શરીરમાં માણસેાના શરીર કરતાં વધુ ખીમતી તાંબેા હેાય છે.

ગેારીલેા કેટલેા મજબુત હેાય છે!

શીકારીઓ આપણને કહે છે કે પુખ્ત ઉમર ના ૧૨ વર્ષના ગેારીલેા કે જે મનુષ્ય દેખાતા બાંધારામાં સૌથી મેાટેા હેાય છે, તે શારીરીક શક્તિમાં દસ માણસ ૬૨નાં પણ ચઢીઆતેા હેાય છે, ગેારીલાના નાના બચ્ચાંને પકડવા કરવામા પણ ભેગી ત્રણ માણસની જરૂર પડે છે. ગેારીલેા ૬૬૦ માણસથીજ બીએ છે, અને એમ પણ માલમ પડયું છે કે તે ચિત્તાને પણ પકડીને મારી નાખી શકે છે. જો તેને ગુંદુક આપવામા આવે તેા તે ગુંદુકની મણીને પેાતાના હાથથી ચેાક્ક વાળી શકે છે, ગેારીલા લગભગ ૬ ફીટ ઉંચા થાય છે, અને તેનું વજન ૬૦ સ્ટેાન જેટલું હેાય છે, તેનાં પગમાં પુખ્ત ઉમરના માણસના પગમાં કરતાં પણ પણાં મેાટાં હેાય છે.

સંગીતની મોજ સ્વર્ગીય છે

એટલાજ માટે

દરેક ઘરમાં કોઇપણ વાજીંત્રની જરુર છે

આખીદુનીયાના સમાચાર ઘરમાં બેઠા સાંભળી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**રેડીઓગ્રામ**

ઉત્તમ સંગીત અને સુમધુર ફીલ્મોના ગાયનો કુટુમ્બ સાથે વગાડી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**ગ્રામોફોન**

કુટુમ્બમાં અને મીત્રમંડળમાં મજા બજાવવાનું ઉત્તમ સાધન—**હારમોનીયમ**

લાકડાં કોલસાના ધુમાડાથી બચી તાત્કાળીક રસોઇ, ચા કોફી બનાવવાનું ઉત્તમ સાધન—**ઈલેકટ્રીક સ્ટવ**

ગરમીની મોસમમાં દરેક જાતની ઠંડક આપનારી ચીજને મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**રીફ્રીજીરેટર**

ઉપરની ચીજો તેમજ ઘરવપરાશ આદરસ કારીગરી માટે અમારો શો રૂમ જોવા ખાસ વિનંતિ છે.

તબલા, વાયોલીન, મેન્ડોલીન, બેન્જો, સીતાર, ટીલફણા, ગીતાર, કાષ્ટ તરંગ.

નીચેની ફીલ્મોના સેટ અવશ્ય ઘરમાં રાખવા લાયક છે

જ્ઞાનેશ્વર, સંત તુલસીદાસ, બંધન, કંગન, ગોપાલકૃષ્ણ, નરસી ભગત, પંડાસી, મધર ઇન્ડીઆ, અઉરત, ભાભી, આદમી.

ફીલ્મોના સેટ—લીસ્ટ મંગાવો અને તમારું સીલેકશન મોકલો. ભજન, ગરબા, રાષ્ટ્રીય સંગીતની રેકોર્ડ પણ સ્ટોકમાં છે.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ હારમોનીયમ (દરેક જાતના) ચંગ ઇન્ડિઆ, મેગાફોન, હિંદુસ્તાન, ક્રાઉન્સ, ઓડીયન, (ગ્રામોફોન રેકોર્ડઝ).

ઘરાકનો સંતોષ એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

મળો યા લખોઃ

ટેલીફોન ૨૫૮૦૬
.. રેસી. ૨૦૩૭૭

ગોશળીઆ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ,
૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

RADIO RECORD TRADING Co.

38a MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG,

and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

ખાદ્ર કવ્વાલ

N. 16214 માલિક દુનીયા દેતા.
„ 16232 બને ગયે જિન્હે હમે રખતે.
„ 16243 હસકે મે આજ એહમદે આપ્યે
„ 16250 કુરબાર મુસલમાનો.
„ 16273 વોહ દીલકો તાસલ્લી.
„ 16280 કુરબાન પડો.
„ 16287 મોહમદ આલી કનાહ-ન-ર.
„ 16295 ચોરી ચોરીસે મીલુંગી.
„ 16304 આન પડી દરબાર બલમ મેરી.
„ 16311 મક્કા મદીના.
„ 16317 ગુબારે કુબે યારા.

આરટર ફકીરૂદીન

N. 16235 ઝાબા પર જ કરે ઉલફત.
„ 16247 એ ઇશ્ક કહી મે ચલ.
„ 16254 કેવી ગુજે સુજ્યુ મેં.
„ 16068 આરબ ને કુરને જાયા.
„ 16163 નામ પીર કનદા કરો.
„ 16330 કુદરતે અલાહ.

કુબ્બે આલમ કવ્વાલ

N. 16203 બબ કે કાબાસે પરબર.
„ 16230 ખુદા રબ્બે મેરી મુરાદ.
„ 16241 તસ્વીર મોહમદ મેરે દીલમે.
„ 16270 ઉસને દરવાજે પર.
„ 16293 આજ સબાદી દીલકી લગીને.
„ 16310 બબકેસાસ મુસલમાનો.

મોહમદ બાકીરીલ કવ્વાલ

N. 16003 પાગે સાજણ બાવો બારી.
„ 16014 મકી મદીનાવર.
„ 16049 ભગવાન દત કોમુજે.
„ 16132 નસ રબ નજરી બનતા.
„ 16221 સાકી મુજે પીલા દે.
„ 16249 મોહમદ હસનેમે દુલહ બનાવ બીરલેમે
„ 16288 કોન તુજે સબબનમેં.
„ 16301 અહમદે મુરસલ.
„ 16312 હમારા બીરસવાલા

કાલુ કવ્વાલ

„ 16015 કબે કેબ્રા રબ્બ મુસ્તુફા
„ 16064 સબા મોહ કેદ્દા.
„ 16071 મીઠી મીઠી સાતોમેં.
„ 16169 સાલમ બિસમે ઝબે હસની.
„ 16306 કબસે મેરી સોગ કિસમત જગાઇ બાગી
„ [illegible] મીલ આનગર મુજ્યા.

આરટર અબદુલ રઝાક

F.T 12857 મુના સબબે મે અરબા નીકલ.
„ „ 12912 દીલમે નજરોમે વો કુલબાને.
„ „ 12908 મે કેસે કુલહન આવેલી ચાલી.
„ „ 12213 પુજા દો બબસે તુબકો.

કલનબાન ગ્રેન્ડ પાર્ટી

F.T 12215 કે હરી કે રૂદે મુસા આકા તોરી મલી.
„ „ 12860 મે તો હીર આપ ગાર તોરે.
„ „ 12911 કબ્બે તરફ ચલતા હું.
„ „ 12910 અસ્સુબ કા હક કે આલમ પર

રાનીદ અહમદ કવ્વાલ

F.T 9740 કરદે મુશકીલ આસાન.
„ „ 12915 મેર જ કર દે મુશકીલ.
„ „ 12917 આપ જુ કે દીલમે કુસને બાસરા

આરટર અબાર બબલ

G.E. 4[illegible] બલકે અરબર.
„ „ 4[illegible] મે રસુલે પાક કો કાલાના હું
„ „ 4[illegible] કબ્બે હું તુ કુસના હે તુ.

અબદુલ અાજીજ બાન

G.E. 2234 સલ્લાહ સલ્લાહ
„ „ 2230 વો આગે બ્રતો કે પીછા દેને વાલે

મો. હકરામુદીન

G.E. 488 ખુન ખુન ખુન ખુન.
„ „ 437 બોગન કા ઝોલી.
„ „ [illegible] હારીસ કે મુસર્રત બાંકે પા.
„ „ 3114 દીનકા દીકા બાલપા.
P.E 7 મોટ્ટા કબ્બ સે તરવા કા મીદાના
„ „ 23 સાહદલ કબરત હાસન.
„ „ 27 સાહદલ કબરત બીબામા.
P.E. 216 બાંદા બધુદી કા ગોકુળા.

ગુજરાતી રેકોર્ડ

મુરે. વાસીન (૪)
„ મુસુફ.
„ રેહમાન.
„ બાકર (૨).
„ મોગલબીબા.
„ બાદશાબ.
„ બાગબાન

કામા સેટ

શારીન કરબાદ (૧) નુરે ચેહરા (૧)
બાલ્ય ન બબ (૪) રહબાની મંગલ (૩)
બાબા કુબાર (૨) બારી સુબનમા (૨)

૬૨ બદીને નબા રેકોર્ડ અમારે ત્યાંથી બળશે. તેના ૬૨ બદીને કેટલોગ અમારે ત્યાંથી મંગાવી લેશો.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE COLUMBIA and "TWIN"

સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકૉર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીલાલ એન્ડ રાજકુમારી

N. 15307 તમે બહારથી બહાદુર બન.
„ *15308* અંતરનાં બારણાં એક કુલ ઉઘડ્યું.
„ *15309* સુંદર છબી.
„ *15311* નવું જીવન.

કાસમ અને સમાચાર

N. 15327 કુ તમારી રસોઈકારીનાં ચોલ.
„ *15328* તું તો ઢાલને મારે સેનર
„ *15331* વિપદનું વાદળ મીરપર પરસો
„ *15342* રીસાયેલી રસીકાને નજરચોર ચોરની નજર લડી છે.
„ *15344* પ્રજાનો પોકાર ભાગ ૧ લો અને ભા ૨ જો
„ *15312* નબાબનો ધક્કા.

N. 15313 નાથનો નાથ ભા. ૧–૨.
„ *15314* જેલ કબુલ.

માસ્ટર બાબુભાઈ એન્ડ પાર્ટી

F.T 5909 જયુબાનું વરદાન
„ „ *5971* નરસિંહ આદ્ય પ્રભાત
„ „ *5953* સરાણીનો સંસાર ભાગ ૧–૨
„ „ *5946* સોળે બહારને તીરે.
„ „ *5970* રણાભા-૫-૨ ભા. ૧–૨
„ „ *5950* ગોવીંદાને ઠોકો.
„ „ *5937* બાપાનું મન.
„ „ *5936* વિજયરથ ભાગ ૧–૨.
„ „ *5952* મુખ બાલબોધ.
„ „ *5954* બાજી પુરેપુરા.
„ „ *5740* કુલ વીખુવા દે બધાની સાજન.
„ „ *5727* બાજી છનેશ્વર કહેના તીજે.

GUJARATI DRAMA SETS

અવધ કુમાર	(૩)	રેકૉર્ડનો સેટ.	પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનું નાટક	(૮)	
સીતા ભાગ	(૩)	„ „	નરસિંહ મહેતા	(૩)	રેકૉર્ડનો સેટ.
રાણક રેવા	(૩)	„ „	મીરાંનો મારસો	(૩)	„ „
શકુંતલા	(૪)	„ „	ભક્તનારાયણ	(૩)	„ „
વીર રાજા	(૧)	„ „	પનરાજ ચાવડો	(૫)	„ નાટક
જેસલતોરલ	(૩)	„ „	જાલંધર સતી વૃંદા	(૨)	„ સેટ.
શેઠ સમાલસા	(૩)	રેકૉર્ડનો સેટ.	શ્રીકૃષ્ણ જન્મ	(૨)	„ „

FILM RECORDS IN SETS

મરીઝની તોપ	(૫)	નીરમલા	(૪)	મારી આબ	(૩)	બગાના	(૩)
વાળી	(૫)	આબફેલ રીંજર	(૪)	કંગમન	(૧)	દુરગાદ	(૫)

આરતી *F.T. 5246* કલ્યાણની આરતી. *F.T 5281* શ્રી સત્યનારાયણની આરતી
F.T 5191 શ્રી મહાદેવની આરતી

Telephone 33-5352.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5352.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. 1050

"શુદ્ધ ઘી"

દરબનમાં પચ્ચીસ વર્ષના અનુભવથી ખાત્રીબંધ ઘી બનાવવાનું શ્રેય મળ્યું (૨૫) વી.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

ભાવ માટે પુછો યા લખો.

સાથે આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન
૬, ક્રોસ સ્ટ્રીટ,
દરબન.

SAMJEE DEVSHI & SON
6, Cross Street,
DURBAN. 1143

'Phone 2-6235. P. O. Box 318.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent,

85 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર અને કમીશન એજંટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોક્સ ૩૧૬,
૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, દરબન. 1138

M. H. DESAI,

એમ. એચ. દેસાઇ.

હોલસેલ ફ્રૂટ વેપારી,

અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ બુનીયતના ભેદ વગર આખામાં C. O. D. થી માલ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 1101

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

ડાઇનીંગ રૂમ, બેડરૂમ સૂટ, ડ્રોઇંગ રૂમ, ડ્રેસીંગ ટેબલ, સાઇડ બોર્ડ, સોફીયા સેટ, ગુડ ચેર, ટેબલ, ટેબલ ક્લોથ, ઓફીસ ફર્નીચર, ઇઝી ચેર અને ફીલ્ડ ચેર વિગેરે, તદ્દન ઈંગ્લીશ માર્કો ઓછી કીંમતે. અને બહારગામ માલ મોકલવા ગુરંટી નહિ

બોલ્સ, રેગ્યલ અને ફીચર ડ્રેસર

જે કમાટી ફેમરેખ નીચે મેનાર પાન છે તેનો ઓર્ડર હમેશ મેનાર રહે છે. માલ રેલવેના આખેના પાયક કીંમત મોકલીશ અને પેપર આવ્યા પછી.

L. MISTRY,

51 BREE STREET, BBURGERSDORP, J'BURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2526. 1018

કીટીંગસ્

પાવડર

કીડી, માકડ, મચ્છર, કંસારા, માખી, વંદા વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીટીંગ પાવડરના ટીન મળે છે. 1111

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices special attention is given to all upcountry orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અમે અપકંટ્રીના ઓરડર બાબત રેમરેખ રાખી સારો માલ C.O.D. થી રવાનીએ કીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET. DURBAN. 1000

જુના અને જાણીતા ફરમાસુ મીઠાશવાળા અને પાકેટ બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના ચોષ્ટિક પાકો

પંજાબી બાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી રહેશે.

અમારી ફેકટરીમાં દેશમ બાવાનું બધા બાવાનું હંમેશા તાજીયા મળે છે.

ફરમાસુ મીઠાઈ તમા કરેલ બનાવી ફરસાણ, બાવાર, પરમ બારસોમ વિગેરે મોકલા બધાઓમાં મળશે.

વધુ બાબતો માટે લખો યા મળો:

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-5677. 138 KORT STREET, JOHANNESBURG. 735

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ઓસ્તી ૧૯૮૧ જુલાઇ	હીજરી ૧૯૬૯ આષાઢ	મુસલમાન ૧૩૬૦ જમાદીલઉલ આખર	પારસી ૧૩૧૦ શેહ. ૨૬મો	સુર્યોદય કે. મા.	સુર્યાસ્ત કે. મી.
સુ.	૧૮	સફી ૨૮	૨૭	૨૬	૬-૧૫	૫-૧૧
સોમ	૧૯	,, ૨૯	૨૮	૨૭	૬-૧૫	૫-૧૧
મંગ	૨૦	,, ૩૦	૨૯	૨૮	૬-૧૬	૫-૧૨
બુધ	૨૧	,, રબીલ ૧	૩૦	૨૯	૬-૧૬	૫-૧૨
ગુરૂ	૨૨	,, ૨	રજબ ૧	૩૦	૬-૧૬	૫-૧૩
શુક્ર	૨૩	,, ૩	૨	૩૧	૬-૧૭	૫-૧૩
શ.	૨૪	,, ૪	૩	૩૨	૬-૧૭	૫-૧૪

How to ask for OIL

Mobiloil

makes cars

last *longer!*

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA, LIMITED

Why Ovaltine

is the Best

"STAND-BY"

Food Beverage

The Cup that Cheers in any emergency

★ The unique advantages of "Ovaltine"

★ The optimum benefit from your Ovaltine

★ The best supplement to your Dietary

★ In Cases of Extra Exertion.

Drink Delicious

Ovaltine

The Restorative Food Beverage

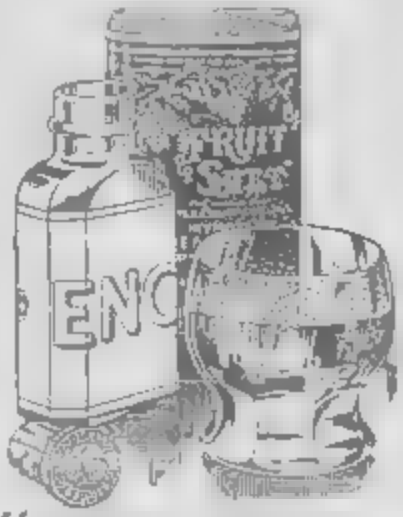
Manufactured by A. Wander, Ltd., Eastbourne, England.

ઇનોસ 'ફ્રૂટસોલ્ટ'

એટલે આરોગ્ય—આરોગ્યતા

જીવ્ય તેજ સુખ છે.

શરીરનું આરોગ્ય સંરક્ષણ માટે રક્ત શુદ્ધી આવશ્યક છે રક્ત શુદ્ધ નથી રોગ તેથી ઉત્પન્નથાત થઈ શરીરમાં ઉંડી તપેલા ના કારણે આપણને દુખાવો, આલસ્ય, અને જીવનમંદી ત્રિગેરે થાય છે.

ઇનોસ ફ્રૂટસોલ્ટ નિત્ય નિયમિત લેવાથી શરીર નિર્મળ રહે છે. આથી ખુલાસા ચુસ્ત થાય છે ઉત્પન્ન તેની અસર કરી નથી થતી અને લોહીમાં પણ અશુદ્ધતા નથી થતી. આરોગ્ય એક આરોગ્યથી લાઇ આવ્યથી મુકો.

ENO'S "FRUIT SALT"

The words "Eno" "Fruit Salt" and "Health" are registered Trade Marks
Sole Agents for Natal: HAROLD PITCHO (PTY.) LTD.

THE HOME OF FAMOUS MUSIC

ROOPANAND Bros.,

PHONE 20707 — 85 VICTORIA STREET, DURBAN

When you hear music think of Roopanand Bros., who travelled throughout INDIA to find the best in records and books for you in the UNION of S. A.

Here are some Famous film records with the famous Singers and Musicians, who are India's best to-day.

Jawaharlal Ka Beet	1	0	0
Hum Dekh Li	1	0	0
[illegible]	1	0	0
[illegible]	1	0	0
[illegible]

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 30—Vol.-xxxix. Friday, 25th July, 1941. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

THE DISINTEGRATION OF THE BRITISH EMPIRE

"Of all the blunders of Britain's rulers none appears so flagrant or, in the long run, more disastrous than Britain's refusal of the offer of the Indian Congress at the outset of the war. Though Ireland was catastrophically handled in the last war, there was at least the excuse that the extreme party in Ireland was never willing to fight for the British cause. No such excuse exists in the case of the far greater and more serious question of India. For Congress was bitterly anti-fascist and it had realised the bitter fact of our age that 'independence' without arms had become impossible. It was willing to throw itself on to the British side. If in Britain's greatest hour of need India proved an embarrassment and not an ally, if the common people under the flag but that their glorious talk about freedom is merely so much cant to hide the fact that they are locked in a struggle between plutocracy and totalitarianism—then the Empire would disintegrate as soon as danger touched its centre."

—"The New Statesman and Nation."

બ્રીટીશ સામ્રાજ્યનો નાશ

"બ્રીટનના શાસકોએ કરેલી ભૂલોમાંની સૌથી ભયંકર અને લાંબા ગાળાના નીવડનારી પણ યુદ્ધના આરંભકાળમા કોંગ્રેસની ઓફરને ફગાવી દેવાની તેમની નીતિ હતી. ગત યુદ્ધમા રોમે કે આયરલેન્ડપર મિલન યુદ્ધરાદામા આવ્યા હતા ત્યારે તેને માટે ઓછામાં ઓછું એટલું તો હતું કે, આયરલેન્ડનો ચરમ પક્ષ બ્રીટીશને માટે કદાપિ લડી લેવાની ખુશીજ નહોતા. પરંતુ કોંગ્રેસતો તો કરતાં અતિ વિશાળ અને ગંભીર પ્રશ્નના સબંધમા એ જવાબદારી આપી શકાય તેમ નથી. કારણ કે કોંગ્રેસે કેટલાયે વર્ષોથી સામે વહેવારમા ફાસીસ્ટવાદનો વિરોધ કર્યો હતો અને તેમણે પોતાના "સ્વતંત્રતા" માટેના કરેલી અકલ્પ્ય કે એ જમાનાના પુરેપુરા મુળ સત્ય તેણે સ્વિકારેલું હતું બ્રીટીશની તરફે ઉભવાની તેણે પોતાની મુખી દરખાસ્ત કરી. બ્રીટનની આ સંકટના વેળાએ જો કોંગ્રેસ તેનું મીત્ર બનવાને બદલે તેને કનડગત કરનારું નીવડશે, એટલું પણ ઉંડામા ઉંડા ભયનું તેણે કે તેમોના શાસકોની સ્વતંત્રતાની વાતા સામ્રાજ્યવાદના પોતા દંભ અને ગાંધીવાદ ફાસીસ્ટની અથડામાં તેઓ ગુચવાઇ ગયા છે એ વસ્તુ છુપાવવાને ખોટ ઠંભાડીઓજ છે, તો સામ્રાજ્યના જોખમ આવતાંની સાથેજ સામ્રાજ્યનો નાશ થઇ જશે."

—"ધ્રુ સ્ટેટસમેન એન્ડ નેશન."

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

જુલાઈ આખરીના અરસામાં સ્ટીમર મુંબઇ જવા ઉપડશે.
સલુન તેમજ ૩ક પેસેંજરો લેવામાં આવશે.

ડરબન આવ્યા પછી તમારો માલ તથા મુનીયન ટ્રાઇનલ્સ રેગ્યુલેશન મુજબ નાણા સાથે લઈ જવા વિગરે સંબંધી હકીકતે અગાવથી અજાવવા કરી આપીશું.

ઠામીના ઉપર તમારું નામ તથા B. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રો) લીમીટેડ

ફીંડી પેસેન્જર એજન્ટ.

૩૬ ફીડીક ક્લિંટ્ર વીશી સાથે પા. ૧૭ ૧૦ ૩.
,, ,, મુસ્લીમ વીશી સાથે પા. ૨૬ ૬ ૬.
,, ,, વીશી વગર પા. ૧૪ ૧ ૩
સેકન્ડ કલાસ સીંગલ વિશી વગર પા. ૪૦ ૧૦ ૦.

સ્ટીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ફીડીરાના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

Phone 2-0432. Tel add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.
390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,
No. 4, Kort Street, Johannesburg.
'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.
Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE
—COMPANY, LIMITED.—

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ કંપની ફીમા કંપનીઓ જીવનવીમા, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસો કામદારોના બનવા વીમાઓ, વગેરે વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતારવી રહ્યા છે. હાલ કંપનીને ઉતેજન આપવું એ દરેક હીંદીનો ધરમ છે

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue
DURBAN
Telephone 2-5845 Gen
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Loans available from £1000 and upwards at 5% on City Properties.
શહેરની મીલ્કતોના મોરગેજ ઉપર ૫ ટકાના વ્યાજે પા. ૧૦૦૦ થી વધુ રકમો ધીરવાની છે.

Transvaal Office
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street,
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4476
P. O Box 3641.
Tel. Add "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

શિયાળો!! એટલે ખુટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય

જો તમારે તમામ ઋતુમાં મરી મજબૂત રહેવું હોય તો આ શીયાળામાં પુષ્ટીકારક પાકો બનાવી તમારી [illegible] મજબુત અને બળવાન બનાવી દો! પણ યાદ રાખશો કે કૃત્રીમકારક ખોરાકો બનાવવા માટે સાચો, તાજો માલ વાપરવો જોઇએ. અમારે ત્યાં શીયાળાના પાકો બનાવવા માટે આજ તાજો માલ આવી ગયો છે.

અમારે ત્યાં સીંગોડા, બદામ, ચારોળી, પીસ્તા, પંજાબી સાલમ, મકઇ મુસલી, બારક, ઇલાયચી, કોપરૂ વાટી, ગોખરૂ અને ગુંદ, ગાર વગર ખોપરીની, બદામ, મુંદર, અંજીર, ગોળા ચાદીના વરખ, બદામ, ચીકેરે તમામ હીંદનું કરીયાણું ભરેલી [illegible]. મરી મુરીબો.

ઉપરાંત ઘાટી ભરતી તમામ ગોલસરી હમેશ રહેતા રહે છે.

હીંદુસ્તાનમાં મશહુર બનેલી સુરતની બરફી, પીસ્તા બરફી રૂા. ૩–૬ રતલ, બદામ બરફી રૂા. [illegible]

મુંબઇના તરેહવાર હલવાઓ બદામ હલ્વો રૂા. ૧–૬ રતલ, મકઇ મલાઇ હલ્વો રૂા. ૨–૧ રતલ, [illegible] રૂા. ૨–૪ રતલ, મુંદર મલાઇ હલ્વો રૂા. ૧–૪ રતલ. બનાવે ભરી મોકલાશે.

નવાબી પાઉડર: શરીરના તમામ રોગ મટાડી જોમમાંથી માત્ર બે માનીકમાં વાળ સાફ કરી દે છે. [illegible] માટે. બેક વખત ઓરડર આવી આવી કરી દો. દેશના ડોકટરો: ડા×૬૦ રૂા. ૨૬–૬.

P. O. BOX 709. **I. G. H. BASSA,** 153 Grey Street, Durban

Books for Sale.

The Story of Ramayana .. 6d

ESSAYS ON INDIAN ECONOMY—By Mahadev Govind Ranade Price 4s 6d.

ESSAYS ON INDIAN ART, INDUSTRY AND EDUCATION. By E. B. Havell Price 3s

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS— By V. G. Kale, M.A. Price 4s

From: The Manager,
'Indian Opinion'
Phoenix, Natal.

BOOKS FOR SALE

[illegible]

Obtainable from:

The Manager,
INDIAN OPINION
Phoenix, Natal.

વેચવાના નવાં પુસ્તકો

આદર્શ પત્ની—રસીક નવલકથા પૈસાદારોને પૈસો કેમ ખરચવો તેની રમુજી મુંઝવણોથી ભરેલી છે. કીમત રૂા. ૭–૧

ભારતીય દાંપત્ય જીવન—પ્રત્યેક ઓ પુરૂષોએ વરસવા પહેલાં અવશ્ય વાંચવા લાયક ઉત્તમ ગ્રંથ કીમત રૂા. ૧.

ગોરધનની ઠેકડા—ગુજરાત વિદ્યાપીઠ તરફથી બહાર પડેલો ગુજરાતી ભાષાનો દળદાર ગોરધની કોમ કીમત રૂા. ૧૦–૦

બહોળા ખેપકોની નવલકથાઓ

બ્રહ્મ કરતાં જે પરમ દીવેરીયા કૃત રૂા. ૨–૧

ભારત ખુવારી ગાથા રૂા. ૧૫–૦,

ઘર મધુ વૈદ્ય ૧ ૦

આ ઓફીસે લખવાથી મળશે.

Indians In South Africa

Helots within the Empire
and
How they are Treated.

By Henry S. L. Polak.

Price ... 2s.

To be had from:—
THE MANAGER,
INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

Are You a subscriber of 'Indian Opinion' If not, Why not?

MOHANLAL VALJEE,
(INDIAN PAWNBROKER.)
113, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets. [illegible]

P. P. BHAGAT,
Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સારૂ પેસીંગ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખો:—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban.

વેચવાના પુસ્તકો

બાળ સાહિત્ય

નવલ બાળ (બાળકોના માટેમાસિકનો સંગ્રહ)	૧	૪
નાનો મોન વાર્તા	૨	૦
પુંડરીકના પરાક્રમ	૧	૧
બાળી પુરાણ	૧	૪
પુસ્તકાલય	૦	૬
બાપુની કુચ દાંડી કુચનું વર્ણન	૧	૦
બાળ કુંજ વાર્તાઓ	૨	૦
બાળ કથાવલી વાર્તાઓ	૨	૦
બાળવાર્તા ભાગ ૬ ઠો	૧	૦
ભારતીહૃદયિકે મહાન પુરૂષોની કથાઓ	૧	૬
ભિક્ષરાજ ચળ	૨	૦
મનસ્વ (રસમુક્ત પુસ્તક)	૦	૬
હીરાલાલની બાળ વાર્તાઓ	૨	૬
હાલરડાં	૧	૪
હીરા મોતી	૦	૬
ચુલાલ અને શીયલી	૧	૬
બાળ વાર્તા વિનોદ	૬	૦
મધપુડો	૨	૬

સરકારી શાળાઓમાં ચાલતાં પુસ્તકો

	ફી.	પે.
બાળપોથી	૦	૬
૨ જી ,,	૧	૦
૩ જી ,,	૧	૪
૪ થી ,,	૧	૬
૫ મી ,,	૨	૪
૬ ઠ્ઠી ,,	૨	૬

નવયુગ વાંચનમાળા.

૨ જી ચોપડી	૧	૧
૩ જી ચોપડી	૧	૬
૪ થી ચોપડી	૨	૦
૨ જી ચોપડીના અર્થ	૦	૬
૩ જી ,, ,,	૦	૬
૪ થી ,, ,,	૧	૦
૫ મી ,, ,,	૧	૬
૬ ઠ્ઠી ,, ,,	૧	૬
૭ મી ,, ,,	૨	૦
૮ મી ,, ,,	૨	૪
ગુજરાતી દેવી ફોજદાર ભાગ ૧	૦	૬
અંકગણીત બાલકોનાબાળનું	૨	૬
બાલકનું બાળકનું	૧	૪
મુનેળ ૪ થા ધોરણની (અંગ્રેજીના કુલ) નવી આવૃત્તિ	૨	૦
મુખોપાધ્યાયનો નકશો	૩	૬

હરીફાસ્પર્ધિ બાળ સેટ રપ પુસ્તકો

કીંમત રૂા. ૧૨-૬.

પંચાયત	કાવ્યો અને રમતગમતોનેત્ર
અકબર કરોળીયો	વાર્તા
ચંપકપુષ્પ પુષ્પ	વાર્તા
જોયુંને આપ દીર્ઘ	નવયુગ કોંગ
માબાપને કહેલી	વાર્તા
તારાબેનના પાડો	વાર્તા
મેઢિયો	વાર્તા
ટેક	વાર્તા
ટૂંકે ટેકા	કલાપ્રભુ વર્ણન
જીવજંતુ	જંતુઓનો માહીતી
કેસુ બાલના પાઠ	વાર્તા
નીગ પુણ	ઉત્સવોની માહીતી
જલદ બાળો	નવલની વાર્તા
નવીયરનો	ઉખાણા
વેદનો ગરો	વાર્તાઓ
નાક નાક	વાર્તાઓ
બાલકોની તસવીર	વાર્તાઓ
બે બાળ નાટકો	
કુચકાઓ	રસમુક્ત
ત્રિભાષી ભેગા	
બાંધિ રેખો	
બાબકાની બધે ગુંજ	બાબકા વિશે કહેલું
બાબના ચિત્રકામો	વાર્તા
બાળ અને બીજા	વાર્તા

બાળ વિનોદ બાળાના ૨૭ પુસ્તકોના સેટની કીંમત રૂા ૮-૬

વેચવાના કલા ચિત્રો

કલાકાર નવયુગાનો ખુબ સરસ ચિત્રકામ સંગ્રહ

રાજપાટક	૬	-
ઇશ્વર મંગળ	૩	
કથા કલાપ	૬	-
રંગ રેખા	૬	૦
બાબકાના કલા ચારો	૭	૧
બોર્ડર કલર ચિત્રના આલબમ	૧૦	

બીજા કેટલાક નવાં પુસ્તકો

કથા ગરીબીનું ગાણું ભાગ ૧	૨	૬
,, ,, ,, ભાગ ૨	૨	૬
કથાપ પુંજા (નોવેલ)	૪	૧
ગુલામ બેપાર	૩	૦
ગામડાની બહારે (ગાંધીજી ગામડાની રચનાની દર્શાવેલું)	૧	
જગતના બાપની કલ્પના પુરાણ (ચોપડા પર રંગબેરંગી)	૨	૧
૧૬ ભાષાનો ગુજરાતી કોશ (કોરી ગુજરાતી)	૫	૦
જીવન પંથ ૧ દરસ (નોવેલ)	૩	૧
જીવન અને બીજી વાતો	૪	૦
ત્રિભો ગાંધીજી (ચરિત્ર ચોપડા)	૪	૦
ઇંગ્લેન્ડનો ઇતિહાસ (કોરીયો)	૭	૦
હિંદીમેં ૯૦ વરસકા કાંગ્રેસકા ઈતિહાસ	૭	
કલેકટર બાળા અને બોધવચનો	૪	૦
જીવન પ્રકાશ (અબુન ઉપરથી સંગ્રહ)	૨	૦

આ ઓફીસે છપાએલાં પુસ્તકો

ડીક્ટેટર્સ એપ્રેન્ટીસ કોલમ એડીનબર્ગ		
૧૯૪૨ ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં	૧	૬
સીતા વનવાસ	૧	૪
જીવનના પ્રશ્નોનો અપૂર્વ ખુલાસો ભાગ ૧	૧	૬
,, ,, ,, ,, ભાગ ૨	૧	૬
નીતિના કાવ્યો	૧	૦
કરીને ગાંધીજીનો વખારો અને તેનો સંગ્રહ		૬
સ્વરોદય		૬
પૂર્ણ ભાગ ચોથો		૬
લોકમાન્ય બાલગંગાધર તીલક તેમના મત અને વિચાર		૬
મુસ્લીમ કોમનો પારસી કોમનો ટુંકો ઇતિહાસ		૬
મુસ્લીમ કોમનો પારસી કોમનો		૬
મારો જેલનો અનુભવ ભેખડ ભાંગીને		૬
મારો જેલનો બીજો અનુભવ ,, ,,		૬
મારો જેલનો ત્રીજો અનુભવ ,, ,,		૬
એક સત્યાગ્રહીની કથા (સોક્રેટીસનો બચાવ)		૬
મુસ્લમાન અને તેના બે બાયડો		૬
જેલના કાળ (સજામાં વધારાના)		૬
હોમ રૂલ (ગાંધીજીએ લખેલું)	૧	૦
કાયદા સામે બળવાની દરજ		૬
ઇશ્વર ટોરી		૬
સુધારાના ઝગડા		૬
જન વિના બીજું કશું નથી		૬
કરસન સદેરનું પંચું ને એક બાબત		૬
માબુક કેટલી જમીનનો માલીક થાય		
ચોર ને રાજસેવકની વાર્તાપરથી		૬
જગામાની ગરબી		૬
ગોસાંઇજીએ સંવત ૧૯૮૮ ના મારા		
ગુજરાતી-અંગ્રેજી		૬
આરોગ્ય વિશે બાળકને જ્ઞાન ભાગ ૧ લો		૬
,, ,, ,, ,, ,, ૨ જો		૬

Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

ગુજરાતી બાળાનું

રેમીંગટન ટાઈપરાઈટર સ્ટેન્ડ
નવા ઢબનું જ—કીં મત પા. ૪૦.
વધુ વિગત માટે લખો:
K. D. Rambhai,
Alwal North (U.P.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 28503, Res. 28488.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES. BOTEDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES. Prices from 65/-, 85/-, 105/ & up to £20. THE LATEST FROM BENARES CITY EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up. PRINTED VOILES CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42in. & 45in. width.

Branches 51, WEST STREET AND 28, WEST STREET, DURBAN. 7, MAIN STREET AND 53, WEST STREET, VERULAM. 'Phone 39, Verulam.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે

બનારસની કિનારવાળી અને સાદી, તેમજ બાતબાતની ચુનીદાર સાડીઓ રા. ૬૫, રા. ૮૫, રા. ૧૦૫ થી માંડને પા. ૨૦ સુધીની

બનારસથી હમણાજ આવેલી છે.

કલબ માટની સાડીઓ રા. ૨૫ અને રા. ૩૫ થી ઉપર જાતજાતની બાતવાળી સાડીઓ રા. ૧૨-૬ અને રા. ૧૭-૬ થી ઉપર કલબનું કિનારીવીન રા. ૩-૬ થી વાર ૪૨ ઈંચ અને ૪૫ ઈંચ પહોળ. સાડીનું લેટેસ્ટ ડિઝાઇનનું કપડું, ૪૫ ઈંચ પહોળ વારની, રા. ૩-૬, રા. ૪-૮, રા. ૫-૦ અને તેથી ઉપર હમણાજ આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ રા. ૨૫, રા. ૩૦, રા. ૩૫ અને એથી ઉપર.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ગૃહ

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

સાડીઓ
૫૩ અને ૫૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

બાકીની સાડીઓ મહિના એન્ડના
મેઇલાનીકળ્યા બાદ
પી. સ્ટ્રાન્ડ,
૨૦, બી સ્ટ્રીટ, ન્યુકાસ્ટલ

ગારાજ
૭ મેસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

PETER'S LOUNGE

FOR HIGH RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL

PHONE 20240 CORNER PINE & GREY STS.

SITUATED IN THE HEART OF DURBAN'S BUSINESS AREA.

THE RENDEZVOUS OF INDIAN SOJOURNERS

ALL THE MODERN COMFORTS FOR REFRESHMENT OF MIND

BOARDING & LODGING BY DAY, WEEK OR MONTH.

THE EPIC FAST

(BY PYARELAL)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.

320 Pages. Price: 2s 6d

Obtainable From The Manager

INDIAN OPINION Phoenix, Natal

ડીક્ષનરી ઓફ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ ડીક્ષનરી મહાત્મા ગાંધીજીની સુચનાથી મંગાવેલા વિદ્યાપીઠના [illegible] આધારે સુધારા વધારા કરીને બનાવવામાં આવી છે, વિદ્યાર્થી [illegible] ઘણી જ ઉપયોગી અને ઉત્તમોત્તમ છે. તેમાં અંગ્રેજી [illegible] મોટા શબ્દકોશની ગરજ, મોટી ચોપડીની ગરજ, પત્રમ, [illegible] વિગેરે પણ વસ્તુઓનો સમાવેશ થયેલો છે

[illegible] પાનાં ૧૧૦૮ કિંમતની ફક્ત રૂપી. ૫

Manager, 'Indian Opinion, Phoenix

'Phone 23450. Tel. Add. "Maarijaa."

A. M. PADAYACHEE

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.

Customers orders executed at lowest Market prices.

[illegible]

TRIAL ORDER SOLICITED.

91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,

P. O. BOX 195. DURBAN.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING

TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS

FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 5/6, or POST FREE FROM

ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ

મેસર્સ મણીલાલ મગનલાલ પટેલ એન્ડ કંપની

ફરસ્ કસાણી મીઠાઈઓ, ગોલ્ડન પીળા તેજાર મેળવા ફ્રેશ, અસલાથી અમે બનાવીએ છીએ

અમારૂં ચમચમાટવાળું સુરતી મુકામ. સેવ, ગમસ, ગાંઠીયા, ભજીયા પાસરા વિગેરે ફરસાણ તાજા બનાવીએ છીએ.

ગોલ્ડનમાં ખાવા લાયક સામાન પાકેજ તૈયાર રાખીએ છીએ તેમજ ઓર્ડર મળ્યેથી રેલ્વેસ્ટેશન પહોંચતા કરીએ છીએ.

અહીં વિદેશે માટે મોટા પ્રમાણમાં ખોરાકી ફ્રેશ પણ બનાવી ગોલ્ડન ઓર્ડર મળ્યેથી ટુંક સમયમાં બનાવી આપીશું.

બહારગામથી ઓર્ડરો માટે પુરતી કાળજીથી કાળજીપુર્વક પેકકરવામાં આવશે.

PHONE 33-8575 P. O. BOX 3680.

THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART.

[illegible] Fresident Street, Corner Diagonal St., JOHANNESBURG

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

	Rs.	As.
Lectures from Colombo to Almora	2	8.
Jnana—Yoga	4	12.
Raja—Yoga	1	4.
Karma—Yoga	0	12.
Bhakti—Yoga	0	12.
Karma & Bhakti—Yoga (in one volume)	1	8.
Essentials of Hinduism	0	6.
In Defence of Hinduism	0	4.
Modern India	0	6.
My Master...	0	6.
Chicago Addresses	0	4.

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A comprehensive chronological account of the Master's wonderful life,—the only authorised edition of its kind in English.

(*Fourth Edition*)

Thoroughly revised and furnished with a foreword by MAHATMA Gandhiji. Price: Re 1.

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of International interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4, Foreign 12 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,

4, Wellington Lane, Calcutta, India.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

in South African, Canadian and Australian Apples

—also—

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Nasties which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ વહાવનાર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

નાચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

ફોનના ઓર્ડર ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

નાચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 766. 100 Prince Edward St. Durban.

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

No. 30.—Vol. XXXIX Friday, 25th July 1941.

India's Traitor Class

THE announcement in the White Paper by the British Government of the expansion of the Viceroy's Executive Council and the establishment of a National Defence Council does not take India an inch further towards her aspired goal. The enlarged Executive Council, which is described as the War Cabinet will not we are told, be responsible to the Legislature and the Viceroy's veto power will remain unchanged; which means that anything decided by the War Cabinet which does not meet with the wishes of the Viceroy the latter will have the power to veto. This enlarged Executive Council will now be, it is said, with a marked majority of Indian public men instead of the former European and official majority. That does not in any way alter the position. For these "public men" are not representatives of the public nor do they enjoy the confidence of the public. They are nothing more than puppets of the Government. The same could be said about the establishment of the National Defence Council which is described as being representative of all influential sections of the community which are ready to co-operate.

The Viceroy has exploited those Moslem Leaguers and Congressites who have left their own fold and are playing in the hands of the Government. But the Moslem League has declared that the Moslem members who have joined hands with the Government do not represent Muslim India for the simple reason that the persons chosen and nominated by the Viceroy are neither real representatives of the people nor will they command the confidence and trust of the Muslims. Gandhiji who has spoken on behalf of the Congress, has also said that the expansion of the Viceroy's Executive Council and the establishment of a National Defence Council did not affect the stand taken by the Indian National Congress and it did not meet the Congress demand.

Mr. R. Sorensen put a very pointed question to Mr. Amery in the House of Commons when he asked whether consultations had taken place with the Indian Congress or the Muslim League and whether any representatives of either of these bodies were in the new body?

The only reply Mr. Amery was able to give to that was that for many months the Viceroy had conducted negotiations with the Congress and the Muslim League to secure complete co-operation and that he has now succeeded in securing the co-operation of many representative men some of whom were members of the Muslim League and others of whom have been closely associated with the Congress.

To be more accurate Mr. Amery should have said that because the Congress leaders which included distinguished Muslim leaders, who commanded the respect of all India failed to submit to the dictatorial attitude of the Viceroy they have all been flung into prison.

The British Government had never at any time meant to rule India by consultation and consent of the people. It has imposed it will over four hundred million people and ruled them for the benefit of Britain. It was felt that the knocks Britain is getting might awaken the British rulers to their senses but they seem to have become more desperate in holding their sway over India.

When will the British rulers realise that their treatment towards India belies all their high-sounding principles of democracy and freedom for which they claim to stand and to wage the present war? When will they realise that the subtlety with which they have kept four hundred million people of India in bondage outdoes all the brutality they charge the Nazis with?

But there is no salvation for India or for that matter any other country or community so long as there exists a traitor class in that country or community. India went into the hands of Britain because of the traitor class

that existed amongst us. Britain has been able to rule India so long also by the aid of that class. It is because of that class that the British Government has been able to flout public opinion in India to-day and to fling into prison her most respected leaders and to exploit her resources without her consent and in the teeth of her strong opposition.

If the Princes were to realise that their real duty is to stand by the people of India and not to parade bedecked with jewels before the Viceroy; if all those who are to-day playing in the hands of the Government and are working against the Congress, which is the greatest and the most representative organisation in India, whose only political aim is to gain freedom for India were to realise their folly and for once to join hands with the Congress to fight for a common goal neither the British Government nor any power on earth would be able to impose their rule over India. If the British rulers have failed to realise their folly even in this time of their adversity, we too have failed to realise our folly in not uniting at this time of our adversity.

DURBAN INDIANS' HEARTY WELCOME TO SEEDAT

THE M. K. Gandhi Library Hall was packed to overflowing on Thursday evening, July 17, when a welcome reception was accorded to Mr. D. A. Seedat under the joint auspices of the Non-European United Front and the Nationalist Bloc of the Natal Indian Association.

Among those present were Mr S. B. Mehd, representing the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress, Mr George Carr, representing the Non-European United Front, Transvaal, Mr. Naranswamy Naidoo, one of the Passive Resisters in the Transvaal struggle, Mr. M. M. Gandhi and others. The huge gathering was representative of all sections of the community.

Mr. H. A. Naidoo, in his opening remarks, said that Mr. Seedat together with Dr. Dadoo symbolised the non-European youth in this country and he hoped that their imprisonment would serve as a clarion call to them to rally under the banner of the struggle against injustice and oppression.

Mr S B Mehd, an old Passive Resister who was at the head of the present Passive Resistance struggle in the Transvaal, referred to the injustices and humiliations Indians were suffering under British Imperialism. He congratulated Mr Seedat for bravely suffering for his convictions and for the crime of telling the truth to the people. He appealed to the youth to show their mettle in this hour of trial. The speaker criticised in strong terms the corrupt policy of the so-called Indian leaders and, in dealing with the Passive Resistance campaign in the Transvaal, said that the time had arrived for them to translate their words into action. "Awake, arise and stop not till our goal is reached," he concluded.

Mr. George Carr, chairman of the Non-European United Front, Transvaal, brought greetings from the Transvaal. He paid tribute to the courage, determination and spirit of self-sacrifice shown by Mr. Seedat and Dr. Dadoo who, he said, represented the aspirations of the non-Europeans in this country.

Mr. Manilal Gandhi criticised the high-handedness of the prison authorities and the C.I.D. officials who were lacking in the ordinary rules of courtesy. The prison authorities, he said, had advised the public that Mr. Seedat would be released at 3-30 on Thursday morning but he was released at 5-30 a.m. and warned not to loiter near the prison. When hundreds of Indians came at the prison gate at the time Mr Seedat was supposed to be released, the prison authorities did not inform them that Mr. Seedat had already been released, and the C.I.D. officials who had apparently come to keep a watch on the movements of Mr. Seedat were watching the fun of the crowd waiting in vain from within the prison. "We hold our meetings but they come without permission. I have respect for authority, said the speaker, but no one should bow to their impertinence."

Mr. Gandhi held the officials of the Natal Indian Association responsible for the fourteen days' imprisonment Mr. Seedat had to undergo for disturbance alleged to have been created at a meeting of the Natal Indian Association which was a democratic organisation. Mr Seedat had exercised his democratic right in demanding the right to speak which was refused in a high-handed manner by the chairman.

However, the speaker continued, Mr. Seedat was not the loser. He had emerged stronger in spirit and in soul. The losers were the so-called leaders. He said the struggle for their rights entailed tremendous sacrifice and this was but a small beginning of what was in store for them in the future. In their struggle to obliterate the mark of helotry within the British Empire they had to be prepared to face the worst, even death.

Mr. Seedat spoke at length and dealt with the preferential treatment meted out to the European as distinct from the non-European prisoners. Racial discrimination was a thousand-fold worse within the four walls of the so-called democratic prisons. The Africans in particular were the worst victims of racial prejudice.

He said that the powers that be were not afraid of Dr. Dadoo and himself but were afraid because the masses were prepared to listen to them. He assured the audience that in spite of his imprisonment he was more than ever determined to carry on with the struggle until their aims had been realised.

To make their struggle effective there was, he said, the pressing need for the unity and consolidation of the non-European peoples in this country. In that lay our salvation. His speech was greeted with tremendous applause.

Other speakers included Messrs. Wilson Cele, Naranswamy Naidoo, B. Athmanand Maharaj, R. K. Naidoo, K. I. Moolla, George Singh, K. S. Pillay and C. B. L. Dhalla.

Telegrams and letters from sympathisers were read.

After the meeting the guests from the Transvaal and other local friends dined with Mr. Seedat at his residence.

WHITE PAPER ON INDIA AND THE WAR

BRITISH GOVERNMENT MAKES USE OF INDIA'S TRAITOR CLASS

A WHITE PAPER on "India and the War" was presented to Parliament by Mr. L. S. Amery, the Secretary of State India, reports Sapa Reuter from London.

This announced the decision to enlarge the Executive Council in order to permit the separation of the portfolios of Law and Supply, and of Commerce and Labour, and the division of the present portfolios of Education, Health and Lands, into separate portfolios of Education, Health and Lands and Indians Overseas, and also the creation of portfolios of Information and Civil Defence.

The Viceroy has also succeeded in securing co-operation in the establishment of a National Defence Council of distinguished and representative Indians in British India and rulers of Indian States

Indian Majority

Though no constitutional changes is involved in these announcements and the enlarged Executive Council will not be responsible to the Legislature, the Viceroy will now have what to all intents and purposes is a war Cabinet with a marked majority of Indian public men instead of the former European and official majority.

The changes indicated in the White Paper are not in any way concerned with the constitutional developments in India.

It was last summer, following many attempts to ease the political tension in India and to bring Indian public opinion into close contact with the Central Government in the conduct of the war, that the Viceroy formulated proposals for the extension of his Council and for the setting up of what was then described as a War Advisory Council.

For a number of reasons these proposals were found unacceptable by the major political parties in India, but it was made clear by the Viceroy that the Government would leave the door open for acceptance of such a plan as soon as a sufficient degree of representative support was forthcoming.

There is nothing to indicate at present that the political conditions in India are on the way towards being bridged.

Whitehall points out that the Viceroy waited for 11 months before extending invitations to the individuals he has now called to the service of their country.

Co-operation

Nevertheless, the creation of a National Defence Council associated with India's war effort is representative of all influential sections of the community which are ready to co-operate.

There are 22 representatives of British India on the Council. Representatives of Indian States will, all of them, be Princes, with the possible exception of Hyderabad.

The National Defence Council will meet at intervals under the chairmanship of the Viceroy and the Council will on each occasion receive a full and confidential statement of the war position and of the position in regard to supply.

The Council will also act as liaison between the Provincial war effort and the war effort of the centre.

The new member for Supply is Sir Homnusji Peroshaw Mody, Member of the Central Legislative Assembly. He was chairman of the Bombay Millowners Association and is a director of the famous iron and steel firm of Tata and chairman of the Central Bank of India.

The Member for Information is Sir Akbar Hydari. He is a Privy Councillor and until recently was president of the Nizam of Hyderabad's Executive Council. He was the leader of Hyderabad's State delegation to the three Round Table conferences in London

The member for Civil Defence is Mr. B. F. Raghavendra Rao. He was acting Governor of the Central Provinces in 1936 and has twice been Minister in the Central Provinces Government, of which he was appointed Home Member in 1939.

The Member for Labour is Sir Firoskhan Noon, High Commissioner for India in London, who has only very recently returned from an extensive tour of the United States.

The Member for Indians Overseas is Mr. Madhao Shrihari Aney. He is a Member of the Legislative Assembly for Berar and was acting President of the Indian Congress Party in 1933 and a member of the Congress Working Committee until 1934

The new Law Member is Sir Syed Sultan Ahmed, Advocate-General of Bihar

The new Member for Education, Health and Lands is Mr. Nalini Ranjan Sarkar, a former Finance Minister in the Bengal Government

The creation of a National Defence Council associated with India's war effort representatives of all influential sections of the community which are ready to co-operate and answer an insistent demand.

Its members include Dr. B. R. Ambedkar, one of the leaders of the depressed classes. He practises in the High Court of Bombay

Other members are Sir Muhammad Saadulla, Chief Minister of Assam; Mr. A. K. Fazlul Huq, a prominent Muslim and Chief Minister of Bengal; Nawab Sir Muhammad Ahmad Said Khan Chatari, acting Governor of the United Provinces in 1938 and 1933.

Personalities

Other members are Kumararajah Sir Mutia Chettiyar Chetiand, a former Mayor of Madras and a former Minister of Education and Public Health in the Government of Madras; the Maharajadhiraja of Darbhanga, President of the All-India Landowners Federation; Mr. Ramrao Madhavrao Deshmukh, a former member of the Congress Government in the Central Provinces and now Political Minister in Dewan State.

Lieut.-Colonel Sir Henry Gidney, the accredited head of Anglo-Indians and domiciled Europeans; Sir Cowasjee Jehangir, head of a well-known Parsee family in Bombay with banking and mill owning interests; the Raja Bahadur of Khallikote, a member of the Orissa Legislative Assembly.

Malik Khuda Bakhsh Khan, Speaker of the North-West Frontier Legislative

Mahatma Gandhi's Views

"The expansion of the Viceroy's Executive Council and the establishment of a National Defence Council did not affect the stand taken by the Indian National Congress and it did not meet the Congress demand, said Mahatma Gandhi in an interview with Reuter at Wardha on Tuesday.

"I can at once say that I have no authority to prevent members of the All India Congress Committee from doing anything they wish to do," Gandhiji added.

"The authority given me by the All-India Congress Committee does not permit any interference with the full freedom of its members and in any case the body that gave me authority can at any time refuse it or withdraw it."

Assembly; Mr Jamnadas Mehta, a prominent trade union leader and a former member of the Working Committee of Congress.

Mr G. B. Morton, President of the Associated Chamber of Commerce; Mr Biren Mukerjee, one of the leading industrialists of Bengal; Lieutenant Sardar Jagnibal Singh Man, a member of the Punjab Legislative Assembly; the Begum Shah Nawaz, daughter of the late Sir Mohammed Shafi and Parliamentary Secretary of Education and Public Health in the Punjab.

Public Leader

Khan Bahadur Major Sirdar; Sir Sikandar Hyat Khan, Prime Minister of the Punjab; Rao Bahadur Rajah, a leader of the depressed classes; Professor E. Ahmad Shah of Lucknow University and a Christian Indian; Khan Bahadur Allah Bakhsh Muhammad Umar Soomroo, Chief Minister of Sind.

Sir Jwala Prasad Srinivastava, a former Minister in the United Provinces; and Khan Bahadur Sir Muhammad Usman, who officiated as Governor of Madras in 1934.

In addition to these measures, the Commander-in Chief, General Sir Archibald Wavell, has already announced the setting up of a committee of the Central Legislature over which he will preside to enable members of the Legislature to be kept in confidential and intimate touch with defence matters.

Further, an Indian has been appointed additional Defence Secretary to the Government of India.

Criticism In India

The announcement of the expansion of the Viceroy of India's Executive Council and the establishment of a National Defence Council has received mixed reception from the Indian Press and Party leaders, reports Sapa-Reuter from Bombay.

While Mr. Savarkar, President of the All-India Hindu Maha Sabha, welcomed the step, Mr. M. A. Jinnah, President of the All-India Muslim League, says that it is to be most deeply regretted.

It will not, he says, secure the whole-hearted willing and genuine support of Muslim India for the simple reason that the persons chosen and nominated by the Viceroy are neither real representatives of the people, nor will they command the confidence and trust of the Muslims.

Mr. Savarkar says that it is a step in the right direction but that it is, as usual, belated and halting.

The vernacular newspaper *Amrita Bazar Patrika* of Calcutta, says, "The reconstituted Cabinet is neither fish, flesh, fowl nor good red herring. It is therefore not clear what particular object this Cabinet would serve."

M.P. Attacks Measures

When Mr. L. S. Amery had announced the India White Paper in the House of Commons, Sir Hugh O'Neill (Cons., County Antrim) suggested that the House should express its appreciation of the patience exercised by the Viceroy of India.

Mr Gordon Macdonald (Lab., Lancaster) asked Mr. Amery whether he was aware that the limited character of the statement would cause intense disappointment to many freedom-loving people who were supporters of India. There was considerable interruption when Mr. Macdonald referred to the statement as "of limited character."

Mr. Amery: The statement of administrative changes is calculated to bring men of goodwill into closer association with the Viceroy of India. The constitutional position of the Government in the future has already been stated.

Mr. R. Sorensen (Lab., West Leyton): Have consultations taken place with the Indian Congress or the Muslim League and are any representatives of either of these bodies in the new body? Will the Viceroy be able to exercise his veto over the decisions of the enlarged Council?

Mr. Amery: For many months the Viceroy has conducted negotiations with the Congress and the Muslim League to secure complete co-operation. He has now succeeded in securing the co-operation of many representative men some of whom are members of the Muslim League and others of whom have been closely associated with the Congress.

The powers of the Viceroy under the Constitution remain unchanged.

WHAT WILL TO-MORROW'S WORLD BE LIKE?

By
M. K. GANDHI
In "The Indian"

PERHAPS never before has there been so much speculation about the future as there is to-day. Will our world always be one of violence? Will there always be poverty, starvation, misery? Will we have a firmer and wider belief in religion, or will the world be godless? If there is to be a great change in society, how will that change be wrought? By war, or revolution? Or will it come peacefully?

Different men give different answers to these questions, each man drawing the plan of to-morrow's world as he hopes and wishes it to be. I answer not only out of belief but out of conviction. The world of to-morrow will be, must be, a society based on non-violence. That is the first law; out of it all other blessings will flow. It may seem a distant goal, an impractical Utopia. But it is not in the least unobtainable, since it can be worked for here and now. An individual can adopt the way of life of the future—the non-violent way—without having to wait for the other to do so. And if an individual can do it, cannot whole groups of individuals? Whole nations? Men often hesitate to make a beginning, because they feel that the objective cannot be achieved in its entirety. This attitude of mind is precisely our greatest obstacle to progress—an obstacle that each man, if he only wills it, can clear away.

Equal distribution—the second great law of to-morrow's world as I see it—grows out of non-violence. It implies not that the world's goods shall be arbitrarily divided up but each man shall have the wherewithal to supply his natural needs, no more. As a crude example, if one man requires a quarter-pound of flour per week and another needs five pounds, each should not be given arbitrarily a quarter-pound, or five pounds, both should be able to satisfy their wants.

Here we come to perhaps the most vital question connected with the shaping of to-morrow's world. How is this equal distribution to be brought about? Must the wealthy be dispossessed of all their holdings?

Non-violence answers no. Nothing that is violent can be of lasting benefit to mankind. Forcible dispossession would deprive society of many great gifts; the wealthy man knows how to create and build, his abilities must not be lost. Instead, he must be left in possession of his wealth so that he may use what he reasonably requires for his personal needs and act as trustee for the remainder, to be expended for the benefit of society. There have been and are such men. To my mind, as soon as a man looks upon himself as a servant of society, earns for its sake, spends for

its sake, that his earnings are good and his business venture is constructive.

But does not this whole idea of non-violence imply a change in human nature? And does history at any time record such a change? Emphatically it does. Many an individual has turned from the mean, personal, acquisitive point of view to one that sees society as a whole and works for its benefit. If there has been such a change in one man, there can be the same change in many.

I see no poverty in the world of to-morrow, no wars, no revolutions, no bloodshed. And in that world there will be a faith in God greater and deeper than ever in the past. The very existence of the world, in a broad sense, depends on religion. All attempts to root it out will fail.

South African News In Brief

Left For Johannesburg

MESSRS. S. B. Mohd. T. Naraswamy Naidoo and George Carr, who had come to Durban to participate in the welcome reception to Mr. Sodat left for Johannesburg on Monday. Mr. Manilal Gandhi will leave for Johannesburg during the week-end.

Address By Mr. D. A. Seedat

Mr. D. A. Seedat will address the Liberal Study Group on "My Prison Experiences" at the Group Hall on Sunday, July 27, at 4.30 p.m. Mr. Seedat will relate his experiences as a political prisoner. He was charged and convicted for making a subversive statement. In South Africa political prisoners are treated exactly in the same manner as the criminals. The colour bar also prevails in the prisons. There the difference of treatment between Europeans and non-Europeans is very wide. Mr. Seedat will give first-hand information on prison life. An interesting evening is assured. All are welcome.

Governor-General Reserves Local Health Ordinance

Intimation has been received by the Natal Municipal Association, from the Department of the Interior, that the Governor-General-in-Council has reserved the (Natal) Local Health Commission Ordinance, 1941, for further consideration in terms of section 90 of the South Africa Act. It will be recalled that the Municipal Association petitioned the Governor General against the Draft Ordinance being passed into law, basing its protest on objection by the towns to the principle of urban government by Commission. The whole matter, it is learned, is now being investigated in the light of the representations lodged. It is understood that in addition to the petition lodged by the Municipal Association, a vigorously-worded protest was also submitted on behalf of the Indian communities living in the peri-urban areas, the special plea being the onerous position of such persons under a system of rating by nominated government.

Farewell To Greytown Headmaster

The Greytown Indian School Advisory Board held a function at the Greytown Indian School to bid farewell to Mr. and Mrs. M. Subban. Mr Subban has been a headmaster of the Greytown School for the past 12 years. In the absence of Mr. Lalbi who is ill, Mr. Khurwa Essack took the chair. In a brief speech the chairman spoke of the sterling qualities of Mr. Subban and his untiring efforts for the promotion of Indian education. Greytown was proud of Mr. Subban because it was due to his efforts that four students have either been overseas or are studying at local universities. Many other speakers spoke of Mr. Subban's good work for Indian education in Greytown and wished him well for the future. Mr. Subban is being transferred to Mount Edgecombe Indian School on promotion.

Resolution On Passive Resistance

THE following resolution on Passive Resistance passed at the mass meeting of Indians held under the auspices of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress at the Gandhi Hall, Johannesburg, on Sunday, July 13, was missed out from the report of the meeting published in our last week's issue:—

"This meeting of Transvaal Indians, held under the auspices of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress, considers the withdrawal of legal proceedings contemplated to be instituted against two of the Passive Resisters Messrs. T. Naraswamy Naidoo and Mahomed Sadick, as a victory for our righteous cause, but at the same time it reiterates its determination to continue the struggle with redoubled vigour until justice is vindicated. This meeting congratulates the Passive Resistance Council for the zeal and enthusiasm with which they have carried on the struggle for the past two months and pledges its whole-hearted support to them in all their activities to bring them to a successful conclusion."

Hindu Crematorium Association

The annual general meeting of the Hindu Crematorium Association, Durban, was held at the Surat Hindu Association Hall on Sunday, July 20. The president Mr. B. M. Patel not being present, the meeting elected Mr. M. H. Naik to the chair. The secretary Mr. T. N. Bhoola read out the notice convening the meeting and the minutes of the last meeting. The secretary's report was then submitted. 68 persons including 45 males and 23 females were cremated during the year and three committee meetings were held. The treasurer's report showed a credit balance of about £100. The plan of the new land the Corporation had promised to grant to the Association was then submitted and a resolution empowering the Committee to take the necessary steps to acquire the land was passed. Letters of resignation from Mr. B. M. Patel were then placed before the meeting. After some discussion the meeting decided with regret to accept the resignation. The following officials were then elected for the ensuing year:—President: Mr. V. Raghavjee Parekh, vice presidents: Messrs. G. Vinod Maniland V. T. Thakker, secretary: Mr. T. N. Bhoola, treasurer: Mr. N. V. Mehta, auditor: Mr. E. S. Mistry committee members: Messrs. M. B. Jo M. H. Desai, Manilal Parbhottam, S Mehta, R. Bhoola, L. B. Patel, G. S Rana, M. M. Gandhi, M. N. Bhoola, V Vasanjee, G. C. Kaptan and Bahyabhai Makanjee.

Death Of A Pioneer Indian

The deep sympathy of his numerous friends will go out to Mr. M. H. Lazarus and members of his family in the great loss sustained by him by the death of his beloved father Mr. Harry Lazarus. The late Mr. Lazarus had mastered the art of western cookery and had won distinction from distinguished personalities from royalty to ordinary lay man. It was difficult to find his match either in men or women. Besides the above qualification the late Mr. Lazarus was a loving father and a very hospitable host. He was a source of great inspiration to his son and his family and had won the hearts of all those who came to touch with him.

———oOo———

Everything appearing in this paper of a political nature unless otherwise mentioned is written and edited by Manilal M. Gandhi to express the views of INDIAN OPINION.

Things In General

Progress Of Transvaal Struggle

THE Passive Resistance struggle in the Transvaal is progressing. Since the withdrawal of the summonses against the two Passive Resisters Messrs. T. Naranswamy Naidoo and Mahomed Sadick two more stalls have been opened—one near the general post office and the other near Park station. Mr S. B. Mehd is in charge of the stall near the Court, Mr. M. D. Bharoochi is in charge of the stall near the City Hall, Mr. S. M. Desai looks after the stall near the post office and Mr. Mahomed Sadick is in charge of the stall near Park Station. Mr T. Naranswamy Naidoo looks after the opening and the closing of the stalls and Mr I. A. Cachalia and Mr. Yusuf Patel act as relievers. Offices of the Nationalist Group have been opened at Cassim Adam Arcade, Market Street and satisfactory response is being made to the appeal for funds and enrolment of volunteers. It has been noticed that while the authorities do not wish to take legal action against those who are wilfully violating the law, the non-Passive Resisters who violate the law are being prosecuted

Trusteeship Of Non-European Races

Dr. A. J. Norval, who is acting chairman of the Board of Trades and Industries, addressing the Rotary Club at a luncheon in Johannesburg on Tuesday on "The development of South African resources by and on behalf of all sections of the people" said, among other things, we have to admit that we have failed most lamentably in our trusteeship of the Native, Indian and Coloured races. "Our whole approach to them has been and is one determined by fear rather than by parental responsibility, which has for its ultimate objective the raising of the general level of living and well-being of these races. Closely wrapped up with and akin to the question of trusteeship of the non-European races in this country is the question of our stewardship of the national resources of South Africa." The mines, industries, roads, etc., had been developed considerably, but at the same time the veld had been allowed to deteriorate to an alarming extent. When it was considered that the vast masses of the 8,000,000 Native, Asiatic and Coloured peoples were only eking out a mere animal existence, while the greater numbers of the whole population, Europeans and non-Europeans, were living in a state of economic servitude, under conditions of constant fear and insecurity, of disease and hatred, there was [illegible] reason for complacency or for pride as the results of our stewardship.

Charge Withdrawn

The charge against Mr. M. Harmel and 58 Natives who were arrested on July 13, under the Emergency Regulations for holding a prohibited meeting at the Vereeniging location organised by the Communist Party of Johannesburg to protest against the raising of lodgers' fees, we understand, has been withdrawn.

Indian Government Creates Separate Portfolio For Indians Overseas

A separate portfolio has been created by the Government of India for Indians Overseas. Mr. Madhao Shrihari Aney is appointed the Member for that Department. Does that mean anything to us? One would like to know what the Government of India is doing in regard to the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Act, 1939 against which the Indian community has started Passive Resistance. When we stated that the High Commissioner for India in the Union, Sir Rama Rau, had praised the Union Government the Acting High Commissioner protested that Sir Rama Rau did not praise the action of the Union Government in extending the period of the above measure for another two years. But that was all we heard about it. We know nothing of what the Government of India through its representative in this country has done in the way of protesting against the unjust and humiliating measure. Of what worth is the Department of Indians Overseas, if it could do nothing practical to prevent injustices and humiliations being imposed on Indian nationals in South Africa. In addition we are now even gagged. There is racial discrimination even in regard to freedom of speech. What is the Government of India doing in that connection?

Agent-General For India In United States

Sir Girja Shankar Bajpai, a member of the Viceroy's Executive Council, has been appointed the first Agent General for India in the United States. The name of the United States representative in India will be announced soon. A statement issued by the India Office on the appointment says, states a Reuter's message from London, that in the special circumstances of the war, the Government of the United States and the British Government in consultation with the Government of India agreed on a reciprocal exchange of representatives between the United States and India. It is understood that Sir Girja Shankar Bajpai will take up his duties in the autumn

Position Of Non-Europeans

Mr. E. G. Hooper, M.P. spoke under the aegis of the Durban Asiatic-African League on "The European Political Problem in South Africa in relation to the Non-Europeans" at the M. K. Gandhi Library Hall recently. Mr. S. Patchay presided. Mr. Hooper said that the division between the Afrikaner and the English speaking peoples was not so much a racial one as a political one. Both were accustomed to different types of political ideologies by virtue of their hereditary tradition. While the English-speaking people were lovers of the parliamentary system of government, the Afrikaners aimed at the establishment of an oligarchy or an autocracy in this country. Mr. Hooper laid emphasis on the equality of all persons before the law under the democratic system, but he admitted that there was no true democracy in South Africa as non-Europeans were denied their legitimate rights and privileges. The speaker while eulogising the British democratic system said that nearly all countries under the British Empire enjoyed autonomy and there was on the whole contentment amongst its subjects. The Rev. H. L. E. Sigamoney of Johannesburg refuted the speaker's jingoistic remarks, pointing out that there was intense discontentment amongst the oppressed people both in this country and in India under British rule. While taking exception to the various remarks of the speaker he maintained that there was no necessity for Europeans to represent non-Europeans in Parliament. The non-Europeans were fit to have their own representatives. The president, Mr. Patchay, said that whilst the British people were fighting for the maintenance of their own superiority the non-Europeans in the country were struggling for their very existence. It was wrong for any right-thinking person to hold the view that Asiatics were not fit to have full rights to-day. The realisation of that fact was the burning necessity of to-day as never before. Mr. B. A. Maharaj added that the true test of British democracy lay in the extension of its high-sounding principles of liberty, justice and equality, for the preservation of which the British people were fighting to-day, to the teeming millions of India and the nine million non-Europeans in this land. Others who spoke were Mr. Albert, a member of the Native Representative Council, Mr. Moola of Pretoria, Messrs. F. I. Moolla and S. Jadwat.

Clare Estate Indian Sports Association

At a meeting of Indian residents of Clare Estate and Springfield held at the Clare Estate Indian School hall recently it was decided to form an association to cater for the sporting needs of the

residents. A draft constitution was read and adopted. The aims of the association are: (a) to enter into correspondence with the City Council for the provision of recreation grounds; (b) to promote all sportive activities for the betterment of the community. The following officials were elected:—Patrons: Messrs. A. F. Mullinson and S. Mansingh; president: Mr. S. P. Singh; vice-presidents: Messrs. R. Perumal, S. Vythilingum, W. Bahoolal, G. Gungaram, C. Baijnath, L. Dabba, R. Ghoorahoo; hon. secretary: Mr. M. Soobiah; hon. treasurer: Mr. H. J. Mistry; hon. record clerk: Mr. U. J. Mistry; hon. auditor: Mr. T. R. Durga. The above officials together with the following were elected to serve on the committee of the association: Messrs. D. Lutchman, S. Pillay, R. I. Singh, S. Sookharie, G. Ramanthan, S. Chotai, T. Raghbir, G. Soharie and M. A. Ismail.

Arya Pratinidhi Sabha

At the monthly meeting of the Arya Pratinidhi Sabha (Natal) held last month in Durban under the presidentship of Mr. H. Bodasingh, the secretary reported that negotiations were being made to bring about a Vedic preacher to this country from India. A small sum of £80 is now left outstanding on the Sabha's property in Carlisle Street. The officials are endeavouring to collect this amount by way of voluntary contributions from the public and liquidate the property prior to the annual general meeting the holding of which has been deferred till September. All institutions affiliated to the Sabha have been circularised to forward to the secretary biographical sketches of distinguished Vedic workers. A report of the Sabha's activities in this country has been submitted to the Aryan International League, India. Part and full donations have been gratefully received from the following persons: Messrs. S. Rankha, S. Kasaloo, Nathoo Tahha, R. Rampershad and H. R. Chotty.

Andhra Maha Sabha

The tenth anniversary festivities and the third Andhra Eisteddfod will be held in the Gandhi Library Hall on Sunday, August 3. The programme will commence at 9.30 a.m. and continue the whole day. Competitions between children attending various Telugu pathsalas or private classes will be held in recitations, songs, public speaking and Telugu folklore dancing and will be competed for various floating trophies. The adults section consists of songs and public speaking for senior girls and women, and public speaking for men. There is quite a large number of entries which has exceeded the previous year. Programmes are available on application to Mr. A. J. Naidoo, chairman, and Mr. L. Krishnaya Naidoo, secretary, Andhra Eisteddfod Committee, at Andhra House, 43 Leopold Street, Durban. All are cordially invited to attend.

Newcastle Hindu Temple

An appeal is made to the general public for donations towards repairs and improvements of the Newcastle Hindu Temple. Donations towards this deserving cause will be greatly appreciated. The following donations have been gratefully acknowledged:—Messrs. R. Ramsaroop £15 15s., K. Lookrajsingh, H. Lutcessingh, N. K. Singh, J. A. Singh, R. T. Ramsaroop, N. B. Maharaj £10 10s. each. All donations and communications should be addressed to the secretaries, Newcastle Hindu Temple, 16, Kirkland Street, Newcastle.

Maritzburg Indian School Social Club

The half-yearly social of the above club took place at the school hall on June 26. Among the various items were a Mime by Mr. R. M. K. Reddy with Reebok Hickens, I. Pillay and Soobiah Naicker and an amusing native sketch by Soobiah Naicker accompanied by Goolam Kader and Sidumany David. A large crowd attended the function.

SOUVENIR OF THE 53rd INDIAN NATIONAL CONGRESS 1940

Beautifully Illustrated and full of useful information

Price 4s 6d including postage

Apply to:

Manager, 'INDIAN OPINION,' Phoenix, Natal.

The Servitor

The Society of Servants is planning the publication of a special Health Number of the *Servitor*. The *Servitor* was published as the official organ of the Society of Servants to deal with the various aspects of social and uplift work among Indians in this country. Its publication was discontinued in April 1911 owing to lack of funds. The Society has recently inaugurated a daughters organisation called "The Friends of the Sick Association" to assist in the fight against tuberculosis. The proposed special number of this journal will be devoted to health topics with special regard to the work of the newly-formed Association. As the Editors hope to incorporate articles and pictures relating to Health topics in India, it is unlikely that the special number will appear for some three or four months. The Journal will be on sale in Natal and the cost will probably be 3d. per copy. Complimentary copies will be sent to all who originally subscribed to the *Servitor*. The Society hopes by this way to discharge its indebtedness to those who so generously subscribed to the Journal. The Editors will be most grateful to any readers of INDIAN OPINION who are able to send to the Hon. Secretary (J. M. Francis c/o 13 Bowsey Grove, Durban,) booklets, pamphlets, pictures or newspaper cuttings relating to T.B. in India.

ORIGINAL CORRESPONDENCE

A Student's Complaint

To THE EDITOR "INDIAN OPINION"

SIR,—I am a student of the University Correspondence Courses (Pty.) Ltd., whose offices are situated in Pretoria. On June 22, I made a personal call at their office to have an interview with one of their lecturers. The lecturer not being present the Registrar made a note of my visit and told me that he would, in due course, notify me of the day and the hour of appointment. After nearly three weeks I received a letter from them which said that the lecturer would grant me an interview on July 18. Surely a student who is anxious to have his work completed will not wait for nearly a month to have his difficulties overcome. I am a resident of Pretoria and it is perhaps not so serious in my case but imagine the lot of a student residing on the Rand.

More unpleasant is the incident I am about to relate. On June ..., when I visited their office, as the building has lift facility, tried to gain entrance into the lift. I was curtly told that the lift was not for me. One can imagine how I must have felt at that moment.

I did not write to the authorities of the Institution immediately but when I received their letter which asked me to call at their office to interview the lecturer I brought to their notice the unpleasant incident related above. I informed them that I had resolved not to enter their premises until I was allowed to use the lift. A few days later I received a reply from the Secretary of the Institution stating: "It is one of the regulations of this building that non-Europeans are not allowed to use the lift and I am afraid that we can do nothing in this matter."—Yours etc.,

SUFFERER

"GANDHI ABHINANDAN GRANTH"

A Hindi translation of Mahatma Gandhi: Essays And Reflections On His Life And Work, edited by Sir S. Radhakrishnan and presented to Gandhiji on his Seventieth birthday. For all Hindi readers it is a book worth reading and treasuring. Please note the book is in Hindi (Devanagri) and not in English. Price 7 Shillings including postage.

Obtainable From: Manager "INDIAN OPINION," Phoenix, Natal.

વેચવાના પુસ્તકો

નીચેના પુસ્તકો બધા સુંદરી કારેલા જાણીતા લેખકોના છે. હમેશાં પુસ્તકો સુંદર જ્ઞાનપૂર્ણ અને સારા લેખકોના વાચવા જોઇએ. જેથી આપણા જ્ઞાનમાં વધારો થાય અને આપણું ચારીત્ર ઘડાય. એ મુખ્ય આહર્શને ધ્યાન માં રાખી અમે પુસ્તકો મંગાવીએ છીએ. મુખ્ય સાહીત્ય જ્ઞાનમાં વધારો કરે છે.

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

મારી જીવન કથા (મ. ક. ગાંધી)	૧૨	૬
ધર્મ સંસ્થાપન (ગાંધીજીના અક્ષરદેહી વિદેશના વિચારો અને લેખો)	૧	૬
મહાત્મા ગાંધીજી (સ્મરણો)	૦	૬
રાષ્ટ્રવીર શિવરાજ	૧	૬
સત્યાગ્રહની મિમાંસા	૪	૬
આખરી કેસોનો ભાગ ૩ જો	૫	૬
અપંગની પ્રતિજ્ઞા	૩	૬

ધાર્મિક સાહિત્ય

મહાભારતના પાત્રો	૧૦	૦
ઇશોપનિષદ (ગાંધીજીએ કરેલો અનુવાદ)	૧	૦
ગીતા પ્રવેશ (ગીતાનો ગાંધીજીએ કરેલો અનુવાદ)	૧	૦
મંગળ પ્રભાત (ગાંધીજી)	૧	૦
ઇશનિષદ પાઠાવળી	૪	૦

શ્રી. રમણલાલ વસંતલાલ દેસાઇ કૃત

કોકારો	૭	૦
ગ્રામ લક્ષ્મી ભાગ ૨	૭	૦
દિવ્યચક્ષુ	૭	૦
પૂર્ણિમા	૫	૦
સ્નેહ યજ્ઞ	૭	૦
કોંગ્રેસ હરિજન અને સંયુક્ત	૭	૦
હરિજન ભાગ	૫	૬

બીજાં કેટલાક પુસ્તકો

પ્રેમ બાળા (નોવેલ)	૭	૦
જીવતા નર કેવારો (મોટી)	૨	૭
દિનચર્યા (વેદાંત પુસ્તક)	૪	૦
કુદરત શાસ્ત્ર (કુદરત શીખવાનો ગાઇડ)	૧૦	૦
આયરલેન્ડનો મુક્તિ સંગ્રામ	૪	૦
ઉમિઁઓ (રવીન્દ્રનાથ ટાગોરના ગીતોનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ દીપક ગાંધી)	૪	૬
રૂપજીવાની (રસીક નોવેલ)	૧	૦
સાબરમતી	૩	૩
ઉષા અમર	૭	૦
મુરબ્બીઓની વાતો	૪	૬
અસરખી સહીનું કામ	૫	૦
ભારત મ્યુઝીક બાઇબ	૧૫	૦
રાષ્ટ્રીય સંગીત બાઇબ	૧	૬
મોતીના તોરણ (તોરણો બનાવવાની રીતો)	૩	૦
વીર ભગવદ	૪	૬
વંધ્યા	૧	૬
વિરાગના બાળ બીજી વાતો	૫	૦
સચિ ટોપ સંગ્રહ ભાગ ૨ જો	૨	૦
પારસી ગાયકારી ગાનીઓ	૧	૬
ગાયિકાનું ગાડું (નાટક)		૬
રમણભાર	૩	૦
સ્નેહ લક્ષ્મી	૭	૬
સોનેરી સાદુ	૭	૦
સદ્ગૃહ સમાચાર	૭	૬
હાસ્ય રસીકા	૧	૦
અંધકાર પર પ્રકાશ	૨	૦
કુસુમ નંદીની (નોવેલ)	૫	૬
જીવનના પ્રતીબીંબ (નોવેલ)	૩	૬
સચિ વાતોઓ (અનુવાદક મહાદેવ દેસાઇ)	૪	૦
પ્રેમનો દંભ (રોમ્યારોલ કૃત નોવેલ)	૫	૦
બીકેરા દ્વાર (નોવેલ)	૫	૦

ચારદબાબુની નવલ કથાઓ

બીકાંત ભાગ ૩	૭	૦
ચંદ્રનાથ	૩	૦
દત્તા	૬	૦
પલ્લી સમાજ	૩	૦
સ્વામી	૪	૦
અપૂર્ણિ ભારતા	૭	૬
બાજીરાવ	૬	૦
બાજરવા	૫	૬
જીવન યાત્રા	૩	૦
ગરીબ દીન	૭	૬
શુભદા	૫	૦
નવીના	૬	૦

શ્રી. ચરદબાબુના બધાં પુસ્તકો સુંદર રંગપટ ધરાવે છે. બધા બધાં જેવાં પ્રકાશનો છે.

નવલ કથાઓ

કેળાવાળા અને બીજી વાતો (મસ્ત હાસ્ય)	૩	૮
પુરબાનીની કથાઓ	૮	૦
મંદાર માળા (ટુંકી વાતો નોવેલ)	૫	૦
રહસ્યરાજ (નોવેલ)	૪	૦
બાપા (વાતો)	૪	૬
બાગીરદારનો હાસ્ય ભંડાર	૬	૦
બોધકથા	૫	૦
ઝાંસીની રાણી	૫	૬
બાંગ્લાના બધા (ટુંકી વાતોઓ)	૩	૦
તાતી તલવાર (રાજપુત કથા)	૪	૦
દ્રષ્ટિપરીવર્તન (રોમ્યારોલની બોધક કાદંબરી	૪	૦
દેવી ચૌધરાણી (નોવેલ)	૩	૬
પ્રેમ ત્રિભા	૩	
નારી હૃદય (કથાઓ)	૪	૬
પ્રેમાભ્યમ (સુંદર રસીક નવલકથા) ભા. ૧	૬	૦
,, ,, ,, ,, ભા. ૨	૫	૬
પુરાતન જર્યોત (નોવેલ)	૪	૬
પ્રેમ પ્રભાત (નોવેલ)	૫	૬
પુનરીવૃષ્ટી	૩	૬
પનાકી બીબા (ટુંકી વાતો સંગ્રહ)	૪	૬
પીંજરનું પંખી અને બીજી વાતો	૩	૦
સુભાતો દીપક ભાગ ૨ જો	૨	૬
રાગીણી (મરાઠી સુપ્રસીદ્ધ નોવેલનો અનુવાદ)	૭	૦

નવલકથાઓ તથા વાતચિત્રો

બાલીકા (વાતચિત્રો)	૫	૦
મદુષા	૩	૬
રમણુ રોળી ભાગ ૨ (ચાહસીકોની કથા)	૧	૬
રાણા પ્રતાપ (ઇતીહાસીક કથા)	૩	૦
ભાગ્ય ભંજન બ્હાની	૩	૦
,, ,, મોટી	૫	૦
વેરાનમાં	૩	૬
અમે બધા (રમુજી નોવેલ)	૫	૬
બાજજ પતી (ઇતીહાસીક કાદંબરી)	૭	૬
સોરાષ્ટ્રની રસધાર (સોરાષ્ટ્રની ઇતીહાસીક દંત કથાનો સંગ્રહ) ભાગ ૧	૩	૦
સ્નેહ લક્ષ્મી	૭	૬
સ્નેહ બંધન	૪	૬
કલ્યાણ બાળા	૩	૬
પ્રભાત પ્રસરણ (ટુંકી વાતો)	૫	૬
બાપા અને બીજી વાતો	૩	૬
પ્રેમ બાળા	૫	૬
પ્રિતમની પ્રાપ્તિ	૩	૦
રંગી કારણ (ઇતીહાસ)	૧	૦
મંદારમાળા (નવલીકા સંગ્રહ)	૨	૦
પ્રિયતમા	૨	૦
બાદશા (નોવેલ)	૫	૦
કર્મયોગી કાર્નેજર (ઇ. નોવેલ)	૫	૬

ડીકન્સીઅન કાદંબરીઓ

બંજરી (ર. મ. દેસાઇ કૃત)	૫	૦

કાવ્યો–ગરબા–ગીતો–ભજનો

કલાપીનો કેકારવ	૧૧	૦
મણીલાલ કાબ્યા માળા	૬	૬
પારસી લગ્ન ગીતો	૨	૦
નીહારીકા (કાન્ત. ર. વ. દેસાઇ કૃત)	૪	૬
ગુણવદના (ગોવરધન મેમાણી કૃત)	૪	૬
રઢીયાળી રાસ ભાગ ૧ લો (ગરબા સંગ્રહ)	૨	૦
,, ,, ભાગ ૨ જો ,,	૨	૬
,, ,, ભાગ ૩ જો ,,	૩	૦
ભજન ગીતો	૪	૦
રાસ નંદીની	૨	૬
રાસ તરંગીણી	૨	૬
રાસ નીકુંજ	૨	૬
જોક સંગીત (ના મો પરે)	૧	૬

મળવાનું ઠેકાણું:–

Manager Indian Opinion
Phoenix, Natal

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હાથે
સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું

પુસ્તક ૩૯ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૫ જુલાઇ, ૧૯૪૧. અં: ૩૦.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર તા. ૨૫ જુલાઇ, ૧૯૪૧.

હિંદુસ્તાનનો દેશદ્રોહી વર્ગ

બ્રીટીશ સરકારે એક સફેદ ખરીતા માં વાઇસરોયની કારોબારી કાઉન્સીલ વિસ્તારવામાં આવેલી હોવાની અને દીલ્હીમાં રાષ્ટ્રિય સરક્ષણ કાઉન્સીલની સ્થાપના થયેલી હોવાની કરેલી જાહેરાત હીંદુસ્તાનને પોતાના ઇષ્ટ કોમની એક તસુ પણ નજદીક આણનારી નથી. આપણને જણાવવામાં આવે છે કે વિસ્તારાયેલી કારોબારી કાઉન્સીલ, જેને વોર કેબીનેટ તરીકે વધુ વખતમાં આવી છે, તે ધારાસભાને જવાબદાર નહીં રહે અને વાઇસરોયની બ્રીટીશની સત્તા જેવી છે તેવીજ કાયમ રહેશે. એટલે કે વોર કેબીનેટ તરફથી જે કંઇ પણ એવું ઠરાવાશે કે જે વાઇસરોયને મનગમતું નહીં હોય તો વાઇસરોયને વોરકેબીનેટના એ ઠરાવ પર પાછી ફેરવી દેવાની સત્તા રહેશે. આપણને સમજાવવામાં આવે છે કે આ નવી કારોબારી કાઉન્સીલ, અગાઉ મુકરર્ર-થન અને સરકારી માણસોની બહુ તી ધરાવતી હતી તેને બદલે હવે બીન સરકારી જાહેર પુરૂષોની બહુમતી ધરાવશે એથી કંઇ સ્થીતી જરાયે બદલાતી નથી. કારણ આ "જાહેર પુરૂષો" નથી જાહેર પ્રજા ના પ્રતીનીધીઓ કે નથી તેઓ જાહેર પ્રજાનો વિશ્વાસ ધરાવતા સરકારના આંધીયા સીવાય તેઓનો બીજો કશો દરજ્જો નથી.

એજ રાષ્ટ્રિય સંરક્ષણ કાઉન્સીલ કે, જેને, સરકાર આપણને તાબેદાર છે એવા પ્રજાના સધળા વગદાર વર્ગોનું પ્રતીનીધીત્વ ધરાવતી હોવાનું જણાવાય છે, તેને વિષે પણ લાગુ પડે છે.

જે મુસ્લીમ લીગવાદીઓ તેમજ કોંગ્રેસ વાદીઓ પોતાના વાડાઓંથી નીકળી જઇને સરકારના હાથમાં રમી રહ્યા છે તેઓનો વાઇસરોયે લાભ ઉઠાવેલો છે પરંતુ મુસ્લીમ લીગે જાહેર કર્યું છે કે જે મુસ્લીમ સભ્યો સરકારને સહકાર આપવા ગયા છે તેઓ મુસ્લીમ હીંદનું પ્રતીનીધીત્વ ધરાવતા નથી કેમકે વાઇસરોયે પસંદ કરેલા અને નીમેલા સભ્યો નથી પ્રજાના પ્રતીનીધીઓ કે નથી તેઓ મુસ્લીમોનો વિશ્વાસ ધરાવતા. વળી ગાંધીજીએ કોંગ્રેસ ની વાત બોલતાં જણાવ્યું છે કે વાઇસરોય ની કારોબારી કાઉન્સીલ વિસ્તારવામાં આવવાથી અને રાષ્ટ્રિય સંરક્ષણ કાઉન્સીલ ની સ્થાપના કરવાથી કોંગ્રેસને લીધેલી વલણ માં કશો ફેરફાર થતો નથી તેમ કોંગ્રેસ ની માગણી પણ તેથી પુરી થતી નથી.

મી. આર રોબર્ટસને આમની સભામાં મી. એમરીને સચોટ પ્રશ્ન પુછયો હતો કે, કોંગ્રેસ અને મુસ્લીમ લીગ સાથે આ બાબતમા મસલત કરવામાં આવી હતી કે નહીં અને આ નવી સંસ્થામાં કેટ એમાંથી કેટલા પણ સંસ્થાના પ્રતીનીધીઓ છે કે નહીં?

તેનો જવાબ મી. એમરી માત્ર એટલો જ આપી શકયા કે બધા માત્ર મળ્યા વાઇસરોય સંપુર્ણ સહકાર મેળવવાના હેતુથી કોંગ્રેસ અને મુસ્લીમ લીગના સાથે મસલત કરી રહ્યા હતા અને હવે તેઓ બધા પ્રતીનીધીરૂપ પુરૂષોનો સહકાર મેળવી શકયા છે કે જેમાંના કેટલાક મુસ્લીમ લીગના સભ્યો છે અને બીજા કેટલાક કોંગ્રેસની સાથે નીકટ સંબંધ ધરાવતા હતા એવા છે.

વધારે સ્પષ્ટતામાં મી. એમરીએ ખરી રીતે એમ કહેવું જોઇતું હતું કે કોંગ્રેસના નેતાઓ, કે જેઓમાં સમસ્ત હીંદનો પ્રેમ અને આદર ધરાવતા પ્રતિષ્ઠિત મુસ્લીમ નેતાઓનો પણ સમાવેશ થાય છે, તેઓ વાઇસરોયની આપખુદીભરેલી વલણને તાબે નહિ થઇ શકયા હોવાથી તે સઘળાઓને કેદમાં જોખી દેવામાં આવ્યા છે.

પ્રજાની સાથે મસલત કરીને અને પ્રજાની સંમતિથી હીંદુસ્તાનપર રાજ્ય કરવાની બ્રીટીશ સરકારની કદી નેમ હતી જ નહિ. તેણે તો ચાળીસ કરોડની પ્રજાપર પોતાની ઇચ્છા કેદી બેસાડેલી છે અને બ્રીટનના હિતને ખાતર તેઓપર રાજ્ય ચલાવ્યું છે. એવું મારવામાં આવ્યું હતું કે બ્રીટનપર હાલ જે પા પડી રહ્યા છે તેથી બ્રીટીશ શાસકો ભાનમાં આવશે પરંતુ તેને બદલે હીંદુસ્તાનપર પોતાની સત્તા ચલાવવાને તેઓ વધારે મક્કમ બન્યા છે.

બ્રીટીશ શાસકો એ વસ્તુ કયારે સમજશે કે હીંદુસ્તાન પ્રત્યેની તેઓની વર્તણુક સ્વતંત્રતા અને લોકશાસનના જે ઉચ્ચ સિદ્ધાંતો તેઓ સેવતા હોવાનો અને જેને માટે હાલનું યુદ્ધ લડી રહેલા હોવાનો દાવો કરે છે તેને તેઓ વગોવી રહ્યા છે? તેઓ એ કયારે સમજશે કે જે હાલપેચથી તેઓ હીંદુસ્તાનની ચાળીસ કરોડની પ્રજાને બંધનમાં રાખી રહ્યા છે તે જ ધાતકીપણા માટે નાઝીઓને તેઓ વગોવી રહ્યા છે તેને આંટી દે છે.

પરંતુ જ્યાં સુધી હીંદુસ્તાનમાં એક દેશદ્રોહી વર્ગ પડેલો છે ત્યાં સુધી હીંદુસ્તાનને માટે કે તેવા સંજોગોમાં પડેલા અન્ય કોઇ પણ દેશ કે કોમને માટે પણ ઉદ્ધાર છેજ નહિ. હીંદુસ્તાન બ્રીટનના હાથમાં ગયો કારણ કે આપણામાં દેશદ્રોહી વર્ગ હસ્તિ ધરાવી રહ્યો હતો. આટલા લાંબા કાળ સુધી બ્રીટન હીંદુસ્તાનપર રાજ્ય ચલાવી શકયું છે તે પણ દેશદ્રોહી વર્ગની સહાયતા થીજ. એ વર્ગને લીધેજ હીંદુસ્તાનમાં પ્રજામતને ઠોકર મારી બ્રીટીશ સરકાર આજે તેના અતિ માનનીય નેતાઓને કેદમાં જોખી રહી છે અને હીંદુસ્તાનની સંમતિ વગર અને તેના પ્રચંડ વિરોધની અવગણના કરીને તેના સાધનો લુંટી રહી છે.

આજે જો મહાત્માજીઓ એટલુંજ સમજી જાય કે તેઓની ફરજ દીવાની જવાહરોથી સજ્જ થઈને વાઈસરોયની આગળ હાજર થવાની નથી પરંતુ તેઓનો અહિંસાત્મક ધર્મ હીંદુસ્તાનની પ્રજાની પડખે ઉભા રહેવાનો છે; આજે જેઓ સરકારના હાથમાં રમી રહ્યા છે અને કોંગ્રેસ, કે જે હીંદુસ્તાનમાં સૌથી મહાન અને સૌથી પ્રતિનિધીરૂપ રહ્યા છે, અને જેનું લોક માન્ય રાજકીય ધ્યેય હીંદુસ્તાનની આઝાદી મેળવવાનું જ છે, તેની વિરૂદ્ધમાં કામ કરી રહ્યા છે તેઓ સઘળા પોતાની ભુલ સમજતા થઈ જાય અને લોક સમાન ધ્યેયને માટે લડવાને ફરી એક વાર કોંગ્રેસ સાથે જોડાઈ જાય તો નથી બ્રીટીશ સરકારની કે નથી પૃથ્વીપરની કોઈ પણ સત્તાની મગદુર કે હીંદુસ્તાનપર પોતાની સત્તા ચીરકાલ પણ ટકાવી રાખે. બ્રીટીશ શાસકો તેઓ પર પડી રહેલી આવી આફતના સમયે પણ જો પોતાની ભુલ સમજતાં ચુકયા હોય તો આપણે પોતે પણ આપણી સંકટની વેળાએ એકત્ર નહિ થવાની આપણી ભુલ કદાપિ સમજ્યા નથી.

ડરબનના હિંદીઓ તરફથી મી. સીદાતનો સત્કાર

જુલાઇ તા. ૧૭ મી ગુરૂવારના રોજ મી. ટી. એ. સીદાત જેલમાંથી છુટતાં તેમનો સરકાર કરવાને એક ટે પાર્ટી ડાર્બનેરી રોડ સાંજે સાડા પાંચ વાગે સીકાર ખરાજ ગ્રોવ હતો. ‘સાઉથ આફ્રીકન નેશનલ-યુરોપીયન યુનાઇટેડ ફ્રન્ટ અને નેટાલ્સ્ટ્રેટ ઓફ મી નારાયણ મંદિરમાન એસોસીએશનના સંયુક્ત આશરા હેઠળ ગોઠવાયો હતો.

હાજર રહનારાઓમાં ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ નેશનલીસ્ટ મુખના પ્રતિનિધિ તરીકે મી. એસ. બી. મેદ, અને ટ્રાંસવાલ નોન-યુરોપીયન યુનાઇટેડ ફ્રન્ટના પ્રતિનિધિ તરીકે મી. લોલજી દાસ, ટ્રાંસવાલમાં હાલ આવી રહેલી સત્યાગ્રહની લડતના એક સલાહકાર મી. ટી. નારણસ્વામી નાયડુ, મી. મણીલાલ ગાંધી વિગેરે હતા. રોગના સભ્યો વગેરેનું પ્રતિનિધિત્વ હતું. મી એચ. એ. નાયડુએ પ્રમુખસ્થાન લીધું હતું.

પ્રમુખે જણાવ્યું કે મી. સીદાત અને ડો. દાદુએ આ દેશનાં બીન-યુરોપીયનોના ઇતિહાસમાં આવેલી જાગૃતિના પુરાવારૂપ છે. અને તેઓએ ભોગવેલી કેદની સજા જુલમ અને અન્યાયની સામેની આપણી લડતમાં સૌએ બોધપાઠ જાણવું પ્રોત્સાહન આપનારી થઇ પડશે એમ કહ્યું.

જુના અને જાણીતા સત્યાગ્રહી અને હાલની ટ્રાંસવાલમાં ચાલી રહેલી સત્યાગ્રહની લડતના સેનાપતિ મી. એસ. બી. મેદે જણાવ્યું કરતા બ્રીટીશ સાર્વભૌમ સત્તા કેદના આપણી ઉપર ગુજરી રહેલાં અપમાનો અને અન્યાયો વિષે સુચન કર્યું હતું. પોતાના મનને પળારી રહેવા માટે અને મોકાને ઝલ ઝાલ કહેવા માટે મી. સીદાતે બહાદુરીથી ભોગવેલી સજા માટે તેમણે મી. સીદાતને અભિનંદન આપ્યું. અને આ ઇતિહાસીના સમયે યુવાનોને પોતાનું નૂર બતાવી આપવા આહ્વાન કર્યું. હીંદી કોમના કહેવાતા નેતાઓની કટોકટી વીતીને તેમણે સખ્ત શબ્દોમાં વખોડી કાઢી અને ટ્રાંસવાલની સત્યાગ્રહની લડત વિષે બોલતા કહ્યું - કે જે જોખમ આપણે ઉઠાવ્યું છે તે આપણે આપણા ઉપાડીએ. આપણું બળ સિદ્ધ ન થાય ત્યાં સુધી આપણે અટકવું નહિ જોઇએ.

મી. લોલજી દાસે મી. સીદાત અને ડો. દાદુએ ભોગવેલી કીંમત અને સ્વાર્થ ત્યાગના વખાણ કર્યા અને જણાવ્યું કે આ દેશના બીન-યુરોપીયનોની અભિલાષાઓ તેઓ વ્યકત કરી રહ્યા છે

મી. મણીલાલ ગાંધીએ જેલના અનુભવોની અને મી. આમ. ટી. અમલદારોની ટીકા કરતાં જણાવ્યું કે તેઓનામાં માણસાઇના પ્રાથમીક ગુણોની ખામી છે. જેલના અનુભવોએ તેમને જણાવ્યું હતું કે મી સીદાતને મુકવાને બદલે ૮–૩૦ વાગે છોડવામાં આવશે પરંતુ તેમને સવારે ૫–૩૦ વાગે જોડી મુકવામાં આવ્યા હતા અને જેલની આજુબાજુ નહિ ભટકવા ચેતવણી આપવા માં આવી હતી. જ્યારે મોકડે હીંદીઓ મી. સીદાતને મુકવાના સમયે આવકાર આપવા જેલના દરવાજે રાહ જોઇ ઉભા હતા ત્યારે સત્તાધીશોએ મી. સીદાત છુટી ગયા હોવાની તેમોને ખબર આપવાની પણ ગલતાનસાહ નહિ બતાવી અને સી આર ટી. અમલદારો જેઓ મી. સીદાતની દીકરાગાહપર દેખરેખ રાખવા આવ્યા જણાતા હતા તેઓ પણ જેલના દરવાજાની અંદર બહારના રાહ જોતા હોવા છતાં મોકાનો નમાશો જોવા કરતા હતા. આપણી બીજી બાજુ પણ તેઓ ચકર ફરતાજ નજીવે દેખાતા હતા. કુ સત્તાને માન આપવામાં બાકી રહે પરંતુ આવી હલકાઇ અને કોમુકરીને તો ઘોરણે પણ નમતુ નહિ જોખવું.

મી. સીદાતને નાતાલ મન્ડિઅન એસોસીએશનના મી બીર્ટમના અકલ પટોગાડવાના ઠોકેલાના આરોપ માટે ૬ વર્ષ દિવસની જેલ ભોગવવી પડી તેની માટે મી. મણીલાલ ગાંધીએ એસોસીએશનના નેતાઓની ઉપર દોષ મુકયો. અને જણાવ્યું કે એસોસીએશન એ એક પ્રગતીશીલ સંસ્થા છે અને મી. સીદાતને એ બીર્ટમમાં બોલવાની આગળી કરવાનો પુરેપુરો હક હતો કે જે પ્રમુખે પોતાની જેહુકમીથી નામંજુર કર્યો હતો.

પરંતુ તથા મી. સીદાતે કશા મુખાપેક્ષુ નથી. તેમનો આત્મા તેમની વિસાત ઉપર પણ છે. મુખાપેક્ષુ છે તે તો બદેલતા નેતાઓને.

તેમણે અંતમાં જણાવ્યું કે આપણા હાથો માટની લડતમાં આપણે મહાન ભોગો આપવા પડશે આ તો કશુ નહાની શરૂઆતજ છે. ગુલામીનું કલંક આપણા ઉપરથી દુર કરવાને આપણે ભોગને પણ આવકારવા તૈયાર થવું પડશે.

મી. સીદાતનું ભાષણ

મી. સીદાતે પોતાનો જેલનો અનુભવ વર્ણવતાં જણાવ્યું કે અહિની જેલો લોકશાસનવાદી દોવાનું કહેવાય છે પરંતુ તેમાં ગોરા અને કાળાઓ વચ્ચે ભેદ પાડવામાં આવે છે અને કાળા મોકાને સરભારેશી રીતે રાખવામાં આવે છે

તેમણે જણાવ્યું કે સત્તાધીશો કે મી. દાદુ કે મી. સીદાતથી નથી ડરતા પરંતુ મોકા તેઓનું ગજું છે તેથી ડરે છે મારે જેલમાં જવું પડયું છે પરંતુ તેમ છતા પણ આપણું ધ્યેય સિદ્ધ થાય ત્યા સુધી લડત ચાલુ રાખવાનો મારો દ્રઢ નિશ્ચય છે. આપણી લડતની સફળતાને માટે સમસ્ત બીન-યુરોપીયનોએ એક થવાની જરૂર છે

બીજા બોલનારાઓમાં મેસર્સ એ. આમ. મુર્સા, આત્માનંદ મહારાજ, લોલજી દાસ, નારણસ્વામી નાયડુ વિગેરે હતા.

મોર્ટરીક રોડ ટ્રાંસવાલથી આવેલા સદેશાનો તેમજ આફ્રિકના ટ્રેડયુનીયન કોંગ્રેસોએ મી. સીદાતને મોકલાવ્યું હતું.

મી. સીદાતને આપવાના આપવામા આવેલ માનાર્થ ટ્રાંસવાલથી આવેલા મેસર્સ એસ. બી. મેદ, ટી. નારણસ્વામી નાયડુ અને લોલજી દાસ તથા સોમવારે જેલવાનીસાથમાં ગયા હતા મી મણીલાલ ગાંધી ડિકબોનના સત્યાગ્રહીઓમાં જવા ઉપડશે.

‘ઇન્ડિઅન ઓપિનિયન’ ને ગયેલી નીચેની રકમો આભાર સ્વિકારીએ છીએ :

શ્રી. ત્રિભોવનદાસ ગોરધનદાસ પટેલ (જોહાનિ) મા. ૫, શ્રી. બલુભાઇ મગનભાઇ (ડર્બન) નીતા ૧, શ્રી. ઝવેરભાઇ રણછોડજી (ડર્બન) નીતી ૧

હિંદ અને યુદ્ધ પર સેફ્રેદ ખરીતો

હિંદના દેશદ્રોહી વર્ગનો બ્રીટીશ સરકાર તરફથી લેવાઈ રહેલો લાભ

"હિંદ અને યુદ્ધ" ઉપર હીંદી પ્રધાન મી. એચ. એસ. એમરીએ એક સફેદ ખરીતો પાર્લામેન્ટ સમક્ષ રજુ કર્યો હતો.

આ ખરીતામાં કાયદો અને સામગ્રી અને વેપાર અને મજુરી ખાતાંઓ જુદાં પાડવાની જરૂરીયાતની આપવામાં આવી છે અને હાલ કેળવણી, તંદુરસ્તી અને જમીનના ખાતાંઓ.

તેના કેળવણી, તંદુરસ્તી અને જમીન અને ફરીયાપારના હીંદીઓ એમ જુદાં ખાતાંઓ પાડવાની તેમજ ખબર અને નાગરીક સંરક્ષણ ખાતાંઓ નવા ઉભા કરવાની જરૂરીયાત આપવામાં આવી છે.

વળી બ્રીટીશ હીંદના પ્રતિષ્ઠિત અને પ્રતીનીધીરૂપ હીંદીઓનો તેમજ દેશી રજવાડાંઓના રાજ્યોનો એક રાષ્ટ્રિય સંરક્ષણ કાઉન્સીલની સ્થાપના કરવામાં સહકાર મેળવવામાં પ્રયત્ન કરવા ભલામણ કરેલ છે.

આ જાહેરાતોમાં ને કે કરતાં પણ જબ્બરજસ્ત ફેરફારનો ચમત્કારીક બનો નથી અને વીસરાયશ્રીની એક્ઝેકયુટીવ કાઉન્સીલ અને રાષ્ટ્રિય સંરક્ષણ કાઉન્સીલની સ્થાપનામાં કોંગ્રેસે સ્વીકારી બધી જાતે વાઇસરોયને હવે અગાઉ મુજબ પોતાને અને સરકાર પક્ષની બહુમતી વાળી વોર કેબીનેટ હતી તેને બદલે હવે જાહેર હીંદી જનોની દેખીતી બહુમતી વાળી વોર કેબીનેટ મળશે.

હીંદમાં રાજદ્વારી પરીસ્થીતીને શાંત પાડવા ના અને યુદ્ધ પ્રયત્નોમાં સંપુર્ણ હીંદી સહકારને પ્રાપ્તકરવા સરકારની સામે નીકટ સંપર્ક માં આવવાનાં અનેક પ્રસંગો બાદ પર મોક્ષ મતુમા પોતાની કાઉન્સીલને વિસ્તારવાની અને જેને એ વખતે એક વોર એડવાઇઝરી કાઉન્સીલ તરીકે ઓળખાવવામાં આવી હતી તેની સ્થાપના કરવાની વાઇસરોયે દરખાસ્તો પડી હતી.

કરમાક મજકુરને અને હીંદુસ્તાનના વીસ રાજ્યના રાજદ્વારી પક્ષોને આ દરખાસ્તોનું વિરોધ કરવા જેવી નથી લાગી પરંતુ વાઇસરોય નરફથી સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું હતું કે પુરતા પ્રમાણમાં પ્રતીનીધીરૂપ હોદ્દો મળે કે તુરત જ યોજના સ્વિકારવાને સરકાર દરવાજો ખુલ્લો રાખશે.

હીંદુસ્તાનમાં રાજદ્વારી સ્થીતી સંબંધમાં જોવું હાલ કરતાં બીજા કોઇમાં આવતું નથી.

આજે જે વ્યક્તિઓને પોતાના દેશની સેવા ને માટે બોલાવવામાં આવ્યા છે તેઓને આમંત્રણ આપવા પહેલાં વાઇસરોયે ૧૧ માસ સુધી રાહ જોવી પડી.

તેમ છતાં હીંદના યુદ્ધ પ્રયત્નો સાથે જોડાઇ જેવી એક રાષ્ટ્રિય સંરક્ષણ કાઉન્સીલની આ સ્થાપના સહકાર આપવાને તૈયાર છે એવા પ્રજાના સમગ્ર વફાદાર વર્ગોનું પ્રતીનીધીત્વ પરવવાની છે.

આ કાઉન્સીલપર ૨૨ બ્રીટીશ હીંદના પ્રતીનીધીઓ છે. દેશી રાજ્યોના પ્રતીનીધીઓ સમગ્ર રાજ્યોજ રહેશે રીયાસ્ત કે હૈદ્રાબાદ કદાચ આપવાકરૂપ રહેશે. આ રાષ્ટ્રિય સંરક્ષણ કાઉન્સીલ પ્રધાનોએ વખતોવખત વાઇસરોયના પ્રમુખપણા હેઠળ મળશે અને પ્રત્યેક પ્રસંગે કાઉન્સીલ સમક્ષ યુદ્ધની સ્થીતી વીષે અને બધા સંબંધી સ્થીતી વીષે સંપુર્ણ અને બાતમી નીવેદન રજુ કરવા માં આવશે.

બધા (muppily) બાતમાના નવા સભ્ય સર દોરબજ્જી પીરોજશાહ મોદી થયા છે જે મધ્યસ્થ ધારાસભાના સભ્ય છે.

મુબઇના શેઠ નાથીબોયની એસોસીએશનના તે પ્રમુખ હતા અને તાતાની બધાજાઓની સોસાયટી ના ટ્રસ્ટી અને સેન્ટ્રલ બેંક ઓફ ઇન્ડિઆના પ્રમુખ છે.

ગાંધીજીનો મત

સ્વરાજ પાર્ટી કરતાં પુરેપુરી મુકાબલાની આપતા ગાંધીજીએ જણાવ્યું કે ચિતારવામાં આવેલી વાઇસરોયની એક્ઝેકયુટીવ કાઉન્સીલ અને રાષ્ટ્રિય સંરક્ષણ કાઉન્સીલની સ્થાપનામાંથી કોંગ્રેસે કોઇપણ બાબતો કબુલ કરી નથી અને કોંગ્રેસની માગણી તેથી પુરી પડતી નથી. મારે કહી દેવું જોઇએ કે કોંગ્રેસ કમીટીના સભ્યો ગઇકે તો કરતા તેઓને રોકવાનો મને અધિકાર નથી. કોંગ્રેસ કમીટીએ મને આપેલો અધિકાર હું પાછો આપું છું. પુર્ણ સ્વતંત્રતામાં વચ્ચે પડવાની મને ઇચ્છા આપતો નથી. અને જે સંસ્થા એ મને અધિકાર આપેલો છે તેજ આજે તે પાછો પણ જેવી ઇચ્છા રાખે છે.

બજરબાતાના સભ્ય સર અકબર હૈદરી છે. તે એક પ્રીવી કાઉન્સીલર છે અને ફ્રંચ મુદ્દા ઉપર હૈદરાબાદના નીઝામની એક્ઝેકયુટીવના પ્રમુખ હતા. સંઘમાં મળેલી નવા રાજ્યક પ્રેમસ કોન્ફરન્સ ના બાબતે તે હૈદરાબાદ સરકારના પ્રતિનીધિ તરીકે ગયા હતા.

નામદાર સંરક્ષણ બાતાના સભ્ય મી. જ. રામચેન્દ્ર રાવ છે. તે ૧૯૦૬ માં મધ્ય પ્રાંતના એડવોકેટ જનરલ હતા અને મધ્ય પ્રાંતની સરકારમાં બે વખત તે પ્રધાન બન્યા હતા અને ૧૯૩૭ માં તેમના ધારા મેમ્બર નીમાયા હતા.

મજુર બાતાના સભ્ય સર જીવરાજબાઇ મન છે. તે સંઘના બાને હીંદના હાઇ કમીશનર છે અને હમણાજ અમેરીકાની બહેળા મુસાફરી કરી આવ્યા છે.

હરીપારના હીંદીઓના સભ્ય મી. બાબુ બીહરી અબે છે. તે બીહારની ધારાસભાના એક સભ્ય હતા અને ૧૯૨૬ માં કોંગ્રેસ પક્ષના એકટીંગ પ્રેસીડન્ટ હતા અને ૧૯૩૪ મા કોંગ્રેસ વર્કીંગ કમીટીના સભ્ય હતા.

નવા શ્રી મેમ્બર નરીકે મર સૈયદ સુલતાન અહમદ છે તે બીહારના એડવોકેટ જનરલ છે.

કેળવણી, તંદુરસ્તી અને જમીન બાતાના નવા સભ્ય મી. નલીનીરંજન સરકાર છે. તે બંગાળ સરકારના નાણા મંત્રી હતા.

રાષ્ટ્રિય સંરક્ષણ કાઉન્સીલની સ્થાપના હીંદ ના યુદ્ધ પ્રયત્નો સાથે સહકાર આપવાને અને એક અસલની બાબતોને પ્રાયુતાર બાબતને તકરાર દોષ તેવા કોયના સમગ્ર વફાદાર વર્ગોને જોડનારી છે.

તેના સભ્યોમાં કે. બી. આર. આંબેડકરનો સમાવેશ થાય છે કે જે પછાત વર્ગોના નેતાઓ બાના એક છે. ગુજરાતી કાબીનેટમાં તે એકલીસ કરે છે.

બીજા સભ્યોમાં સર મહમદ સાદુલ્લાહ બંગાળના મુખ્ય પ્રધાન છે, મી. એ. કે. ફજલુલ હક એક પ્રતીનીધિત્વ મુસ્લીમ અને બંગાળના મુખ્ય પ્રધાન છે, નવાબ સર મહમદ મોહમદ બાન ગજનફર, ૧૯૨૮ અને ૧૯૩૩ મા યુક્ત પ્રાંતના એકઝીક્યુટીવ મેમ્બર હતા તે છે.

બીજા સભ્યોમાં કુમારરાજા સર મુથી ચેટીયાર એતીનાદ કે બંગાળ બંદાસના મેમ્બર અને મદ્રાસ સરકારના કેળવણી અને જાહેર તંદુરસ્તી બાતાના પ્રધાન હતા; કરગ રાજા નવાબરાજા મીરાજ છે અબાસ હીંદ જાગીરદાર સંઘના પ્રમુખ છે; મી. રાજરાવ નાયકવરાજ કેસપુખ, કે મધ્ય પ્રાંતમાં કોંગ્રેસ સરકારના એક મેમ્બર હતા અને હાલ દેવાસ રાજ્યના રાજદ્વારી બાતાના પ્રધાન છે.

ઉમરાંત લેફ્ટેનન્ટ કરનલ સર હેનરી ગીડની એંગલો ઇન્ડિઅન અને દાનીસાહબ્રુ પુરેપામેના ના રજીકારોએલા મુખી છે; સર કાવસજી જહાંગીર મેહતાના બોંક, બોલબાબીની પરાવનાર બબઇના પારસી કુટુમ્બના મુખી છે; બાલીકોટ ના રાજબહાદુર કે મૌરીસાની પારાસભાના એક સભ્ય છે.

બલીક ખુદાબક્ષ બાન સરહદ પ્રાંતની મારા સભાના સ્પીકર છે; મી. જમનાદાસ મહેતા બબઇના ટ્રેડ યુનીયન લીડર અને અખાડ કોંગ્રેસ વર્કીંગ કમીટીના એક સભ્ય હતા.

મી. જી. બી. મોરટન એસોસીએટેડ પ્રેસના એક એસોસીએટેડ પ્રેસ ઓફ ઇન્ડિયાના પ્રમુખ છે; મી. મરિન મુકરજી બંગાળના એક બબઇના ઉદ્યોગ બાતાંના મોભી છે; લેફ્ટેનન્ટ સરદાર નોબીલાલ હીંદ બાન. પંજાબની ધારાસભાના એક સભ્ય છે; બોગમ સાહ નવાઝ બહુમુખ સર મહમદ શફી. પુની

અને પંજાબમાં કિલાવણી આને ગદર પાર્ટીની પ્રાર્થમેન્ટરી સેક્રેટરી છે.

ખાન બહાદુર મેજર સરદાર: સર રીચર્ડ ખાન પંજાબના વડા પ્રધાન છે; રાવ બહાદુર રાજા દલિત સિંહના ઓર નેતા છે; લાખનો મુનીયરીટીના પ્રેસિડેન્ટ ડા. અહમદ શાહ: ખાન બહાદુર અબ્દાલ બક્ષ મહમદ ઉમર સુબો સીંધના મુખ્ય પ્રધાન છે.

સર જગદીશ પ્રસાદ મીનીસ્ટર યુકત પ્રાંતના અગાઉ પ્રધાન હતા. ખાન બહાદુર સર મહમદ ફિસ્કાન ૧૯૩૪ માં બંદારના સવરનર થયા હતા.

આ ઉપરાંત સેનાપતિ જનરલ સર આરબી બહદ વેલ્સે અખત્યર ધારાસભાની પબ્લિક એકાઉંટી કમીટી રચાયેલી દેખાવનું જનકર કર્યું છે કે જેનું પ્રમુખસ્થાન તે લેશે. આ કમીટી દ્વારા ધારાસભાના સભ્યોને સુરક્ષાની બાબતો વિષે ખાનગી માહીતી આપવામાં આવશે.

આ ઉપરાંત હીંદ સરકારના વેપારના સેક્રેટરી તરીકે એક ઈંડીનો નીમણુક થયા છે.

સફેદ ખરીતાપર હિંદુસ્તાનમાં ટીકા

વાઇસરોયના એકઝેકયુટીવને વિસ્તારવા અને રાષ્ટ્રિય સંસ્થાઓ કાઉંસીલની સ્થાપના કરવા વિષેની જાહેરાતને હીંદુસ્તાનના વર્તમાનપત્રો અને બીજા બીજા પોતાના નેતાઓ તરફથી ખીજ આવકાર મળ્યો છે એમ મુખપત્રો દ્વારા જણાવે છે.

હીંદુ મહમદાના પ્રમુખ શ્રી સાવરકરે એ પગલાંને આવકાર્યું છે જ્યારે મુસ્લીમ લીગના પ્રમુખ શ્રી ઝીણાએ તેને અત્યંત રાજકીય પગલા તરીકે વર્ણવ્યું છે અને જણાવ્યું છે કે તેને હીંદના મુસલમાનોનો સાચો અને પુરો ટેકો નહિ મળે કેમકે વાઇસરોય તરફથી પસંદ થયેલા અને નીમાયેલા સભ્યો પ્રજાના પુરા પ્રતિનિધિઓ નથી તેમ મુસ્લીમોનો વિશ્વાસ પણ તેઓ ધરાવતા નથી.

શ્રી. સાવરકર કહે છે કે પગલું ખરી દિશાએ લેવાયું છે પણ હેતુ મુજબ અપુરું અને અસ્વીકાર છે.

કલકત્તાનું 'અમૃત બજાર પત્રીકા' લખે છે કે નવું સ્થાપેલું પ્રધાનમંડળ કયા ઉંચપદના વજનનું છે અને તેથી તેનાપરી શો હેતુ સરશે એ કહી શકાતું નથી.

બ્રીટીશ પાર્લામેન્ટમાં વિરોધ

શ્રી. ગોમરીએ સફેદ ખરીતા આગળ સભા માં રજુ કર્યો ત્યારે સર જે ઓડીસ કનઝરવેટીવ મેમ્બરે સૂચવ્યું કે વાઇસરોયે બનાવેલી ધારણને માટે પાર્લામેન્ટે તેમની નાલેશી કરવી જોઇએ

શ્રી. મોરલના મેકડોનલ્ડ લેબર મેમ્બરે શ્રી ગોમરીને પુછ્યું કે તેમના નામીદાર નીમણુક દીંદુસ્તાનને કેવા આપનારા પક્ષો સ્વતંત્રતાનો લોકોને જવાબ આપતા મશે એ તેઓ જાણે છે ખરા!

શ્રી. ગોમરી: વર્તમાનની કેરફારોને વિષેના નોંધનની મુલેચ્છા ધરાવનારા લોકોને વાઇસરોયના વધારે નીકટ સંબંધમાં આવવાની અસર થશે

સરકારની ખાતિબ્બમાં બંધારણીય સ્થિતિ તો અસાર અગાઉ જણાવાઇ ચુકેલી છે.

શ્રી. આર. મેકનસન લેબર મેમ્બર: કોંગ્રેસ કે મુસ્લીમ લીગની સાથે કંઈ પણ અસલાત કરવામાં આવી છે ખરી અને આ મેમ્બરો જેને સંસ્થાના કોઇ પણ પ્રતીનીધીઓને નવી સંસ્થામાં મેમ્બરમાં આવેલા છે ખરા વિસ્તારેલી કાઉન્સીલના કરાવો વાઇસરોયને રદ કરી દેવાની સત્તા રહેશે?

શ્રી. એમરી: વાઇસરોયે પત્રો માસ સુધી કોંગ્રેસ અને મુસ્લીમ લીગની સાથે સંપૂર્ણ સહકાર મેળવવાને ગમ્રાયો રહેલો છે હવે તે પક્ષો પ્રતીનીધીરૂપ સભ્યોનો સહકાર મેળવી શકયા છે કે જેમાંના કેટલાક મુસ્લીમ લીગના મેમ્બરો છે અને બીજા કેટલાક કોંગ્રેસની સાથે નીકટ સંબંધ ધરાવતા હતા તેવા છે

બંધારણથી કમે વાઇસરોયની સત્તાઓમા કશો ફેરફાર થયો નથી

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

બીન-યુરોપીયન પ્રતનીધીપદ કરીપણું

કે. જી. જે નોરવાલ જે બાપાર અને ઉદ્યોગોની બોર્ડના ભામયલાણે પ્રમુખ છે તેમણે જોહનીસબર્ગ ખાતે રોટરી કલબના મેમ્બર પ્રસંગે બોલવા કરતા જણાવ્યું હતું કે આપણે રહીકારનું વર્ષ છે એટીવ, દા દીઓ અને કલર્ક પ્રતનીધીના આપણા ટ્રસ્ટીપદમાં આપણે રોચનીય પગલે નીચેના ગયા કીએ આપણા ટ્રસ્ટીપદોનો મુખ્ય હેતુ આ પ્રતનીધીમાં કરન અને સુધારાનું ધોરણ ઉન્નત કરવાનો હતો અને તેને માટે આપણે તેઓના તરફ બાપાય તરીકે નું વર્તન બતાવું જોઇએ તેને બદલે આપણે બોલ્યા વર્ત્યા છીએ. આ દેશના કુદરતી સાધનો વી બીજાઓએ કરવામા તેઓના ઉપયોગ કરી સમસ્ત પ્રજાની ઉન્નતી કરવાને બદલે તેઓને આપણે ગુલામોમા રાખીને ખાને બાપ, તીરસ્કાર અને અરક્ષીત રાખ્યા હતા પરંતુ કેલાવીને ઓ સાધનો બીલવવાના બંધમાં પણ રોચનીય જેદકારી બતાવી છે.

હિંદુ કોમેટોરીયમ એસોસીએશન

કરબનનું મુખ હીંદુ રમજાન કરવ છે હવે હીંદુ કોમેટોરીયમ એસોસીએશન તરીકે ઓળખાશે છે તેની વાર્ષીક જનરલ મીટીંગ રવીવાર બુધવાર તા. ૨૩ ના રોજ સુરત હીંદુ એસો સીએશનના હોલમાં કરી હતી. પ્રમુખ શ્રી બી. એમ પટેલ હાજર નહીંપણાથી બી. એમ. બી. નાયકને પ્રમુખસ્થાને બેસાડવામાં આવ્યા હતા સેક્રેટરી પ્ર. ર્ઈ એન. બુલાખા બીટીસ બી નોટીસ વાંચી સંભળાવ્યા બાદ આગલી જનરલ મીટીંગની મીનીટ વાંચવા હતી. બાદ સેક્રેટરીએ પોતાનો રીપોર્ટ રજુ કર્યો હતો. વર્ષ દરમીયાન કર પુરૂષો અને ૨૬ સ્ત્રીઓ મળી ૩૬ કલબોમાંનો થયા હતી. તથા કમીટી મીટીંગો મળી હતી બાદ ટ્રેઝરરે પોતાનો રીપોર્ટ રજુ કર્યો હતા જેમાં બાર્ય જતા પા ૬૦૦ જેટલી રકમ બેંકમાં જમા કરાવાનુ જણાવ્યું હતું ત્યાર બાદ એસોસીએશનને રમસાન ને માટે સીકાકામેક આપવા જમીનની કારગોરેશનને કરેલી અરજીની બાબતો આને કારગોરે શને આપવા કબુલેલી જમીનનું બદલા રજુ કરવામાં આવ્યા હતા જે મીટીંગે મજુર કર્યા હતા આને કે જમીન કારગોરેશન પાસેથી મેળવવાને જે કંઇ પગલા લેવાં ઘટે તે લેવાની કમીટીને સત્તા આપનારો ઠરાવ પાસ થયો હતો. બાદ એસોસીએશનના પ્રમુખ શ્રી. બી એમ. પટેલે પોતાના રાજીનામાના કાગળો વાંચી સંભળાવ્યા હતા અને તેમનું રાજીનામું સખેદ સ્વિકારી લેવામાં આવ્યું હતું. બાદ નવા કાર્યકર્તાઓની ચુંટણી નીચે મુજબ થઇ હતી: પ્રમુખ: શ્રી નારણદાસ રણછોડ પારેખ, ઉપપ્રમુખો મેસર્સ ગોવીંદ મણી અને પી. કે. ફકીર, સેક્રેટરી: પી. ડી. એન બુલા, ટ્રેઝરર: પી. એન. વી મદેના, ઓડીટર્સ મા. ર. એચ. પીઓ, કમીટી મેમ્બરો: મેસર્સ એમ. બી. નાયક, એમ એચ ઈસાક, ગબુભાલાલ પરમાનન્દ, એસ. કે. મદેના, આર. બુલા, એસ. બી. પટેલ, મી એન રામા, મણીલાલ મોદી, એમ એન ચુના, પી. સ્વામી, છ. મી કપીલન આને કાલાવાલ મકનજી.

અરજી

કરબનના ગણપતીના પારી શ્રી એમ. બી. મેકસ્વરના પીતા ગયા અકસ્માતીમાં મુકવારની રાતે બન્ને પગોની વચ્ચે મરણ પામ્યા છે. મરહુમ પાલાસ પહેલાના પાદશાહના પ્રતીષ્ઠ હતા અને અનેક રાજકારજ્યાલોકો સાથે સારાવણ મહત્વપુજનો તરફથી તેમણે તેને માટે પ્રશંસા મેળવી હતી એ ગુમ ઉપરાંત મરહુમ એક પ્રેમાળ પીતા હતા અને મહેમાનોની સુશ્રુષા કરવામાં બહુજ ઉદાર આને માયાળુ હતા પાદશાહના તેમની પ્રતીષ્ઠતાને આંટે એવા કોઇ પુરૂષ કે જો પબ્લ ગણવી મુશ્કેલ છે. મરહુમ તેમના પુત્ર આને અન્ય કુટુંબીજનોને બહાજ આઘાતરૂપ હતા. તેઓની મહેનતી મહાન બાદમાં તબલા આને બીજા તેમના તરફ રેડી દિલસોજી બતાવે.

પ્રસ્તાવો

મૂળ લેખક: શ્રી. શિવરાની દેવી (સ્વ. પ્રેમચંદજીનાં ધર્મપત્ની)

અનુવાદક: ગોવીંદજી નીલાંબરજી દેસાઈ

ગિરધરસિંહ તેના બાપની સાથળ પીંજણના વેપારની મુખ્ય ગાદી પર બેઠો. અહીં એમના સામના બે જણ બાપુજીના રહેતા હતા, પણ તે કંઈ વિશ્વાસુપાત્ર માણસ નહોતા. ગિરધરની પાસે હજાર બેહજાર રૂપીયા હતા. કોથી બધાએ એનું બહુ બાર સન્માન કર્યું. ગિરધરે પંચમસિંહને પૂછ્યું—"કેમ બાબ તું,સ કેવે છે?"

પંચમ—બાબ હું શ્ય બતાવું કે હું શું કરું છું, વેપારનો હસાલ પૂછ. જ્યારે મેં જાયસું ત કોઈ કામ નથી મળતું, ત્યારે વિચાર્યું કે જ્યારે ઘર માંગ કોઈને આવ્યો પુજ તો બાપના બાપની બંગોટી કે બાજુ તે બાકું, કોણ અહીં જોવા બાપે છે કે શું કામ કરે છે.

ગિરધર—બાબ તું તો ગામના કહેતો હતો કે પુષ્કળ તો બાહુ કામ મળે છે.

પંચમ—તો ય બા કામ નથી! બાબ!

ગિરધર—બા વેપારની ઘોલીી બાબા બેસે તે કેવે કામ છે! તને જોબા ન મળે છે!

પંચમ—મળે શું! જેટલા માણસોને હજારોને લાખ બાકી તેટલા રૂપીયા મળે. એવી બિચોક સારી રીતે ચાલે છે. બધા જોને દાદેબ તોક બધા તેક તેમના સોદા પણ હું કરું પુ. જેને તે બોબા ખુશ થઈ બબ તો સારા પૈસા બાપે છે.

ગિરધર—ઠીક છે, હું તો વાતમાં બહી નથેા. બહીં બાલશોનો શું બંદોબસ્ત કરેનો.

પંચમ—ચાલ હોરિજમાં, ત્યાં બાકાનું બાજારી, બીજું શું!

ગિરધર—કેવાની હોરિસ છે બાબ!

પંચમ—હું તો જન બોકોની દોરિસના બાબ પુ. કેબ પુછે છે કે કોની હોરિસ છે? જો તો બાપના બાજદારોનો રોજ છે.

ગિરધર—તો ચાલ બાબ, બાબ ચલ્યો, મારા પેટમાં તો બિલ્કુલ બોલે છે.

પંચમ—બાલ, હું તો તૈયાર પુ બને બબ છે.

૨

ગિરધરસિંહને મુબાબ બાબવાને બે બહિના બધ બયા. એક દિવસ બોને પણ રંગ લાગ્યો. પંચમને કહ્યું તું ચાલે તે વેશ્યાની પાસે મને બધ બબ થાય છે બાબ?

પંચમ—હા! જે પૈસા બરચ્યા થકે છે ને બધા બબ થકે છે, જે બાસ બાજબ્ય કોબ છે તે બાબ છે.

ગિરધર કરગરીને—પ્રેમદાને બોલ્યો—તો ડીક, આજે હું પણ જવા બાગું પુ. મને પણ તારી સાથે લાબ લાલ. જોઈ તો ખરો કે કેવી મજા છે!

પંચમ હસીને—પ્રેમદાને તારાં રૂપના બના સમારી ય તું શ્ય તેને ગામડાંની બબારબ્ય સમજ કેંદ્રો ડ કે કેમ કોબ તેમ ચાલે બે ગાર જબ્બત તો તારી જબી જેરી, જ્યારે બુશ ▒▒ ત્યારે બીજા કામની વારી આવશે.

ગિરધર—ચાલ, ચાલ, મને પણ કોઈ બનાડી સમજે છે. હું તેની સાથે જોરી પાતો કરીશ ક બાબો જરૂર ખુશ થઈ જશે.

પંચમ—લાબળા બાબ. આ કાર્ય વધારાબ કરવાની જરૂર નથી, જે જેટલા વધારે રૂપીયા બરચશે બાપ તેટલી તેની છત્ત બાબ છે, અને તેટલો કદર બાપ છે, સમજ્યો તું?

ગિરધરસિંહ —મારી પાસે જે કંઈ રૂપીયા છે તે બધા હું બોકાને તબબાર ... કરીશ એ ચાદનો પણ શું કામ બધાર રહી જબ.

પંચમ—બાબ, હું પણ જોજ વિચાર કરુ પુ. આ ગિરધ દીવસની જીંદગી ચુરીચુરીને શું કામ બસાર કરું. રૂપીયા પૈસા તો આવે છે ને જબ છે. ચુવરી કંઈ બારે વારે નથી બબાતી જેટલા બારે જ બોબગાઝ બબ તે કેમ છોડાબી.

ગિરધર—હા, રમબાનું બા બાબો જીંદગી ચુપીદું ... મોટા દીવસ તો હતા રબી બાબશે, કાલે શું બબાબ છે તેની કોને બબર છે.

પંચમ—ડાબ બબો, પણ જલદી બાબો, નબારે હું બાનું બારે બારે બાદબરુ ન પડે. પંચમ બાલી જબ છે.

(૩)

ગિરધરસિંહ બાજે બની ઠનીને બેઠો છે, જાણે પહેલી વખતે પોતાને સાસરે ન જતો હોય!

પંચમ બહારથી બાબ્યો તો જોયું તો બાજ સાહેબ બાસ્ત કોઈ બનીને બેઠા હતા.

પંચમ હસીને બોલ્યો—બાબ તું તો કંઈ ઓળખાતો પણ નથી.

ગિરધર—તો તું શું એમ સમજે છે કે હું મુર્ખ છું. હું પણ ખુબ શીખ્યો છું. જે કંઈ મોટી બોકબાંધણી હતી તે મુબ્બરના પુરી થઈ બબ.

પંચમ—જે તો તું ખુશિરાળી એમાં ▒ કંઈ બધ નથી. હું તો બાટલા દિવસ રહ્યો અને બાજુ કાગ મારે હાજેજ મતુ રહ્યું પણ મને બબ-કુ-ચેટ બનતાં નહિ બાવડ્યું. જે પંચમ બામડાનો હતો તેવોજ બાજી પણ રહ્યો. કોઈ કરી ન શકબો.

ગિરધરસિંહ મુછપર તાલ દે છે—રૂપીયામાં તો એ ખુશ છે. હું તો કહું છું કે ૪બ્બર જોઇએ તો કંઈ ન બાપે પણ રૂપીયા તો જરૂર બાપે. જેવી મનબાની વસ્તુ બોબો કાદવમાં કંઈ મુશ્કેલી ન પડે. પણ પાસે પૈસા નહિ તો બધુંજ દુઃખ

પંચમ—હાં બાબ, રૂપીયાનીજ એ બધી કરામત છે તેથી તો હું દેશ છોડી પરદેશમાં પડ્યો છું.

ગિરધર—મને કોઈ સાથે પ્રેમ નથી. હું તને સાચું કહું છું. સામના બાબશો તો મને તીરસ્કાર છબજે છે, તારો અસબાબ જોઇને જોવાપણાના દીલના કપાં ઉઘડે છે.

પંચમ—હા, બાબ બારા મનનીજ વાત તેં કરી. બાગમાં તો એ રોગ જરૂર છે. મારો વીચાર તો કદી સામ જોવાનો નથી. બાજ પુ. બારામથી ઉઘું પુ, નથી કોઈ ફીકર કોઈ ચીંતા.

ગિરધર—હું તો ગામને નગરકાર કરીનેજ બાબ્યો પુ. હવે તો બાદીજ બરતુ છે. બાબે પછી બમે તો બાય. બપ પૈરી છોકરાં બે જે રવડી મરજાનાં.

બાર બાગબાના પોટા મંગાળાગા. બેલ પોતા બા બીસ્તરાપર સુઇ બબા.

ગિરધર—બાબ પંચમ—બાર પાગી બબાર. બામબ પબ નથી બાડતું ક બાટલી રાત પસાર થઇ બાઈ છે. સામમાં તો સુનકાર બાલમ પડે છે.

પંચમ—હવે તો સુઈ જા બાબ, રાત બધુ વીતી ગઇ

બને સુઈ ગયા.

(૪)

ઘરમાં બાવું બગબ ગિરધરસીંહનું હતું. તેજ પ્રભાએ વેશ્યાના ઘરમાં પબ ચકબ્ય બાપુ લાદેબ તું રહ્યું. રોજ નવા નવા વિલાસ્યા જતો અને કુલીદાસીને પાકો બાનના હતો

પંચમ—બાબ તું તો બાવુ કુશીદાર છે. બાજી પબ તેં તો બાજ છુટી લીધી. બાજ બીજી સાબેબ તારી બધુ તારીફ કરતી હતી. મને કહેતી હતી ' તું બાજાર સુધીમાં જબ્બલ ઘરાક લાબ્યો તે બધાના બધા રત્ન છે, અને પુરસી શહને મને પાચ રૂપીયા ઇનામમાં બાબ્યા. સમજ્ય કે મેં પબ તારા પુબ બખાબ કર્યા. પણ શું છે! મેં કહ્યું, બાબ એ કંઈ જેવો તેવો બાણસ નાથી છે. મોટો જાગીરદાર છે, બે માર મહીના મુબાફરી સારૂ રવાને બાવેલો છે.

ગિરધર—બરબાર! શું મારી તારીફ કરતી હતી? નહિ, બાબ તું જાનું બોલે છે.

પંચમ— નહીં, બાબ, તારા બબ બહેની હતા કે અસલાર સુબારાનાં જે ઘરાક લાબ્યો તેમા એ રત્ન છે.

ગિરધર હેરકાની જેમ કુલી ગયો અને બોબ્યો—એની પબ બાબને જોઇને બાંખો ખુલી જબ છે. એ કોકના દોષ લે છે તો કોકને દોષ બાપવાનું પબ જાણે છે. ઘરમાં ઘરબુને બાબડી બાબી, બબ ખુશ કરવાને બાકારા પતાબ બોક કરે તો પબ મીનજ ઢબેલાં બાકડતો રહે છે. ઘરનાં લાબ્યા તો કરડવા દોડે છે. ; તો બાબ કહું પુ કે ઘરકબ્ય બબત નરક કરતાં પબ વધારે બરબાદ છે. કોબ બાબે કેમ લોકો મુબ બને છે અને જીવન વિતાવે છે.

પંચમ—તેબજ તો બાબ કોઈ વારો સરીર માણસ જોવામાં કલવા બાગતો નથી કોબ પોતાની જીંદગી નરકમા નાબે.

ગિરધર— હું તો ▒ રોગ્યો બદ્રમોબીજ સાહેબ બાકે કુર બાગનો હતો અને હવે તો એ વાતનો કોઈ સબાલજ રહેતો નથી, બાબ, પંચમ, સાચું કહે બાબ, તેં પબ એનો કામ

દાયક 'પાર્ટ ભેળવ્યો છે? કે રૂપીયાજ આપ્યા કરે છે.

પંચમ મોટું પાડીને—આપ મારી પાસે રૂપીયા કયારે હતા? જ્યાં સુધી રૂપીયા હતા ત્યાં સુધી એ કામમાંથી રજા મળતી ન હતી. રાતની રાત તો જાગતાંજ પસાર થઇ જતી. દિવસે આરામ ના લઉં તો જીવતો રહું કે મરી જાઉં. હવે તો મારી તબીયત બગડવા માંડી છે. કોઇ દોઢ વાર છસ્સા થાય તો બીજાની પાસે જાઉં. એની પાસે જવાની તો હવે મારી હિમત જ ચાલતી નથી.

ગીરધર—એમાં હિંમતનો કંઇ સવાલ નથી.

પંચમ—કેમ નહિ, ભાઇ, જેનો હું નોકર છું, તેની આગળ તો મારી બોલવાની પણ હિંમત ચાલતી નથી, તો પછી હું શું કરી શકું.

ગીરધર—તું તો ખરેખરો ગામડીઓ છે.

પંચમ—એનો શાને એનો થોડી બહેનો પણ છે ને!

ગીરધર—ભાઇ, મારી ઇચ્છા તો થાય છે કે હંમેશ મુંઝવણની પાસે બેસી એનું મોઢું જોયા કરું

પંચમ—જુવાનીનું તો એ માન છે, શું આ ઉંમરમાં કંઇ રડવાનું બન્યું હશે, ભાઇ!

ગીરધર—મારી સમજમાં નથી આવતું કે તું તારી તબીયત પર કેમ ધ્યાન રાખી શકે છે.

પંચમ—ભાઇ, મરીબી એક શીખવાડી દે છે.

ગીરધર—ભાઇ, મારા બાંધ ૭ મહિના તો એ છુટકારો નહિ જ મળશે, પણ એ મકાના દિવસ હવે બહુ લાંબો લાગતા હશે નહિ હવે દહાડા મારી પાસે રૂા. ૧૦૦ બાકી રહે છે.

પંચમ મો કરીને બોલ્યો—સારૂ, હવે ખાલી થઇ ગયો!

પંચમ—એનો શાને એનો થોડી બહેનો પણ છે ને!

ગીરધર—ભાઇ, મારી ઇચ્છા તો થાય છે કે હંમેશ મુંઝવણની પાસે બેસી એનું મોઢું જોયા કરું

પંચમ—જુવાનીનું તો એ માન છે, શું આ ઉંમરમાં કંઇ રડવાનું બન્યું હશે, ભાઇ!

ગીરધર—મારી સમજમાં નથી આવતું કે તું તારી તબીયત પર કેમ ધ્યાન રાખી શકે છે.

પંચમ—ભાઇ, મરીબી એક શીખવાડી દે છે.

ગીરધર—ભાઇ, મારા બાંધ ૭ મહિના તો એ છુટકારો નહિ જ મળશે, પણ એ મકાના દિવસ હવે બહુ લાંબો લાગતા હશે નહિ હવે દહાડા મારી પાસે રૂા. ૧૦૦ બાકી રહે છે.

પંચમ મો કરીને બોલ્યો—સારૂ, હવે ખાલી થઇ ગયો!

પંચમ—કેમ નહિ, ભાઇ, જેનો હું નોકર હું, તેની આગળ તો મારી બોલવાની પણ હિંમત ચાલતી નથી, તો પછી હું શું કરી શકું.

ગીરધર—તું તો ખરેખરો ગામડીઓ છે.

પંચમ—એમાં હિંમતનો કંઇ સવાલ નથી.

ગીરધર—ભાઇ, મારી સમજમાં નથી આવતું કે તું તારી તબીયત પર કેમ ધ્યાન રાખી શકે છે.

પંચમ—ભાઇ, મરીબી એક શીખવાડી દે છે.

ગીરધર—ભાઇ, મારા બાંધ ૭ મહિના તો એ છુટકારો નહિ જ મળશે, પણ એ મકાના દિવસ હવે બહુ લાંબો લાગતા હશે નહિ હવે દહાડા મારી પાસે રૂા. ૧૦૦ બાકી રહે છે.

પંચમ મો કરીને બોલ્યો—સારૂ, હવે ખાલી થઇ ગયો!

પંચમ—કેમ નહિ, ભાઇ, જેનો હું નોકર હું, તેની આગળ તો મારી બોલવાની પણ હિંમત ચાલતી નથી, તો પછી હું શું કરી શકું.

ગીરધર—તું તો ખરેખરો ગામડીઓ છે.

પંચમ—એમાં હિંમતનો કંઇ સવાલ નથી.

ગીરધર—ભાઇ, મારી સમજમાં નથી આવતું કે તું તારી તબીયત પર કેમ ધ્યાન રાખી શકે છે.

પંચમ—ભાઇ, મરીબી એક શીખવાડી દે છે.

ગીરધર—ભાઇ, મારા બાંધ ૭ મહિના તો એ છુટકારો નહિ જ મળશે, પણ એ મકાના દિવસ હવે બહુ લાંબો લાગતા હશે નહિ હવે દહાડા મારી પાસે રૂા. ૧૦૦ બાકી રહે છે.

પંચમ મો કરીને બોલ્યો—સારૂ, હવે ખાલી થઇ ગયો!

ગીરધર—ત્યારે તો હું તને કહું છું કે હવે એક બે દિવસ ભગા છે બસ, પણ જો તને અહિં કામ ભળ્યા જ્યમ તો તો પછી મુછકાબુજ ચુ, દિલ છે ને ભાઇ!

પંચમ ઉદાસિ થઇ—ભાઇ એ તો તે બહુ ખરાબ ખબર લેખાવાતી.

ગીરધર—ત્રક એમ તો બધાજ કરે છે, એની શું ફીકર. હું તો મનમાં વિચારી કરું છું કે રૂપીની આવતાની વારમાંજ મટ પહેલો બુદર ભાઇના દર્શન કરીશ, બીજું બધું કામ બાદ ચુલામા.

પંચમે પહીયાળામાં જોયું તો બાંધ વાગી ગયા હતા, જલદી કપડા પહેર્યા અને ગીરધરને કહ્યું, ભાઇ હું તો કામપર જાઉં છું. આજે પાનમાં એવું તો પડયો કે વખતનો જરા પણ ખ્યાલ રહ્યો નહિ, એમ કહીને તે ચાલ્યો ગયો. (અપુરું)

યુદ્ધના ખબરો

જરમન-રશીયા

જરમન દળ કેટલે એક પ્રોટસ્ટાટમાં સ્મોલેન્સ્ક શહેરનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો. સ્મોલેન્સ્ક ૧૬ મી જુલાઇએ કબજે કરવામાં આવ્યું હતું, દુશ્મનોએ પણ બહાદુરી પૂર્વક શહેરનું રક્ષણ કર્યું હતું શહેરને હરીફો કબજે કરવામાં દુશ્મનના પ્રયાસો નિષ્ફળ નિવડયા હતા. બેસારેબીઆ માંના મુખ્ય રસ્તાઓ કેરોનેસ્ટી, ચેટીન, નોરોમી, ઓર્ગેઇ અને ફરમાનેસ્ટ જર્મનીના કબજા હેઠળ આવી ગયા છે.

જાપાનીઝ કેબીનેટમાં ફેરફાર

પ્રીન્સ કોનોય વડા પ્રધાન અને ન્યાય ખાતાના પ્રધાન એડમીરલ ટોયોડા વિદેશ મંત્રી, જેકેટનન્ટ જનરલ હાશેકી હોમને વોર મીનીસ્ટર, વાઇસ એડમીરલ કોશીરો ઓકાવાડા નેવીના પ્રધાન થયા છે.

જાપાન હવે પછી 'થ્રી પાવર પેક્ટ' ને વળગી રહે છે. કેબીનેટના ફેરફારોથી જાપાનની પરદેશ નીતીમાં કશો ફેરફાર થયો નથી એમ મી. મેટ હસી ટોમુરી કોયોકલબોને જાહેર કર્યું હતું. જાપાનના વિદેશ મંત્રી એડમીરલ ટોયોડાએ શનિવારે સાંજે જરમન અને ઇટાલીયન એલચીઓ સેજર જનરલ ઇગન ઓટ અને રીનેર ગેરીઓ ઇટલીને પરદેશ ખાતાની કચેરીમાં આમંત્રણ આપ્યું હતું, અને ત્યાં ત્રણ કોમોય કેબીનેટની વિદેશ નીતી સંબંધી સ્પષ્ટ સમજુતી આપી હતી, અને જાહેર કર્યું હતું કે 'થ્રી પાવર પેક્ટ' નો હેતુ અને બુસ્સો કાયમ રાખવા માટે અમે પ્રયત્ન કરીએ છીએ.

જનરલ ફ્રાંકો ધરી રાજ્યોને ટેકો આપે છે

સ્પેનીશ આંતર વિગ્રહને હવે રમાને આંચળા વર્ષગાંઠના આગળ દિવસે જનરલ ફ્રાંકોએ એક ભાષણ આપ્યું હતું. તેમા આજ સુધીનો લડાઇનો સરવૈયો રજુ આપ્યા છે. તેમે જાહેરપૂર્વક જણાવ્યું હતું કે મિત્રરાજ્યોને ટેકો આપે, પણ સ્પેનની નીતીમાં કંઇ ફેરફાર થશે કે નહિ, તે સંબંધી કંઇ ઉલ્લેખ કર્યો નથી. આજકાલ રશીયા ઉપર ૧૫ પુરા થઇ ગયા છતાંયે જર્મન આગેકુચ ચાલુજ છે. લડાઇના ઇતિહાસમાં પહેલીજ વાર આપણે કહી શકીએ કે સ્પેન પોતાના ભાવિનો નિર્ણય કરવાને સંપૂર્ણ લાયકાતવાન છે. સ્પેનનું બળ તેની એકમતા છે. લડત સંબંધે તેણે જણાવ્યું હતું કે મિત્રરાજ્યો સામે બાંયધરી પગલાની રશીઆની ઇચ્છા ન હતી, પણ ઉલ્ટા કૃત્યને માટે તે તૈયારીઓ કરી રહ્યું હતું. અમેરીકા અને યુરોપના બાંદર પોતાની જાતે કોનારત ઘેરવા સિવાય દરમીયાન ગીરી કરવાનું સ્વપ્નું સેવી શકે ન હ. આગેરીકાના કિનારાઓ યુરોપી સત્તાના દુગલાથી લોખમાણી નહિ. દરીઆની સ્વતંત્રતા પુનના પરીણામની અસર ઓગષની પ્રજાઓ માટે, બંદનું અમાનુષી બ્લોકેડ કરી આંતરરાષ્ટ્રિય કાયદાનું ઉલ્લંઘન કરનાર રાજ્યની સામે છે. યુરોપ અને પ્રોસ્તીત્વ એની આત્મરક્ષાપુર્વક રાહ જોતું હતું તે સમય સરવા માટે જર્મનીએ પહેલ કરી, તેમાં આપણા યુધકોનું મોટી આપણી મક્કમતા બતાવવા માટે આપણા પ્રેરી રાજ્યોના મિત્રોના ગોદી સાથે જાણવાનું છે. એમ કરવાથી આપણે આપણા દેશનું ગાવિ મકવાના આપણા મનોરમને નવાજીએ છીએ, અને તેની સંભાળ આપણું લશ્કર અને ફ્લોજ પણ કે જેઓ બન્ને એકત્ર છે તે લેશે. ત્રીજી મોટ સત્તાના ત્રણે પક્ષોથી લડાઇનું ગાવિ ફેરવાશે એમ માનવું એવકુફીભરેલું છે, લડાઇની શરૂઆત સારા પાયા પર થઇ નહોતી, અને મિત્રરાજ્યોએ તે ગુમાવી છે. આજે એ હકીકતનો ઇંચ અને યુરોપના બીજા દેશો સ્વીકાર કરે છે સોવીયેટ દરીઆઇની લડત કંઇ પરીણામમાં ફેરફાર કરવાની નથી પણ તે કોનારત ના પ્રમાણમાં હોમેરે દરમ. ૨૪ વર્ષ પર્યા દુનીયા રશીયાના બળાબળાટથી અજાણ રહી આવી છે, અને કોઇ દેશ એમાંથી બચ્યો નથી. રશીયન, અપરાધી ડીક્ટેટર હવે સોવીયેટસંઘનો મિત્ર બન્યો છે. યુરોપને અમેરીકા તરફ કંઇ પણ મદદ્યાકાંક્ષા નથી એમ કહેવાનો આપણા સિવાય બીજા કોઇનો અધિકાર નથી. બે ખંડો વચ્ચેની ખાડા આટલ છે. એની કેટલી લડાઇ અને દરીઆના કોનારત પુરવા પ્રમાણમાં થશે.

ઓસ્ટ્રીયા કેબીનેટમાં ફેરફાર

ના બાદન બાદના, મી. એ. ૨૬ કરની

જરમાસ્રમે પ્રસિદ્ધિ પ્રધાન નિમાયા છે. મી. કર કુપર ૨૫ ઓફ મેકેન્ટરના એજેસ્સર બન્યા છે. તેઓ ખાસ કામગીરી આંગે દુર પૂર્વમાં ભાગ છે. મી. આર. ઓ બટલર ગોડ ઓફ એબ્યુ કેસલના પ્રેસીડેન્ટ નિમાયા છે.

"વી" અક્ષરનો પ્રચાર

મીત્ર રાજ્યો તરફથી જે કેમ્પેઇનની શરૂઆત કરવામાં આવી છે, તે "વી" અક્ષરનો જરમન પ્રચારક પ્રધાન ડા. ગોબેલ્સ પોતાના ઉદ્દેશને માટે બરાબર અનુકુળ છે એમ ધારતે છે. જરમન પ્રચારક બાતાએ "વી" અક્ષર માટે "વીક્ટોરીઆ" શબ્દ કબજાનો કાઢયો છે, જેને જરમન ટીકચનરીઓ પરદેશી શબ્દ તરીકે ગણાવ્યા આપે છે. વીક્ટરીને માટે જરમન ભાષામા ચલણનો સામાન્ય શબ્દ (સેગ) છે. ઓટીશ વડા પ્રધાન જરમન કબજા હેઠળના પ્રદેશો જોત જણાવે છે કે "વી" એ જરમન કબજા હેઠળના પ્રજાની અજેય ઇચ્છા-શક્તિનું પ્રતિક છે, અને નાઝી ભુકમનીતીનો ધ્રુવમંત્ર દશોવનારૂં ચિન્હ છે. યુરોપના લોકો કુમલાબોરને સહકાર આપવાનું ના કહેશે તો યુરોપની મુક્તિ થશે. આ કારણે યુરોપના લોકો નાઝી જર્મની વિરૂદ્ધની ગાઢ લડત માં તના સુધી વિજય પ્રાપ્ત ન થાય ત્યાં સુધીને માટે, આજારી છત માટે આત્મસમર્પણ કરે છે.

મોસ્કોપર બોમ્બમ

શોરકો માટેની લડાઇ નજીકમાં આવી છે. ૨૦૦ વિમાનો મોસ્કોપર બોમ્બ મારો ચલાવે છે. મોસ્કોથી પશ્ચિમે ૨૫૦ માઇલ છેપર બબંકર મારો ચાલે છે. રશીયન લોકોએ સ્મોલેન્સ્ક આગળ મોટા પ્રમાણમાં પ્રતિકુમારાઓ કર્યા છે. એક રીપોર્ટ એમ કહે છે કે હજી પણ સ્મોલેન્સ્ક જર્મનોના કબજે ગયું નથી. સેપ્ટમ્બરની રાતે મોસ્કોપર ૨૦૦ જરમન વિમાનોએ બોંબમારો ચલાવ્યો હતો. ૧૭ વિમાનો તોડી પાડવાના આવ્યાં હતા. મોસ્કો રેડીઓ જણાવે છે કે શહેરમા મોટી આગ લાગી હતી, કેટલાક મોટા મારી ગયા છે, અને મકાન થયા છે, લડાઇનો ઐતિહાસી વિસ્તારમાં કંઇ નુકશાન થયું નથી. પણ કેમાં સુધી ચેનપણીનું જુંગલું ચાલ્યા કરું હતું.

હિંદુસ્તાની

ક્રાંસ્વાલની સહતની પ્રગતિ

ક્રાંસ્વાલની સહતની પ્રગતિ કરી રહી છે. બે મહાગઢીઓ ગોલમેજ નારણસ્વામી નાયકુ અને મહમદ સાદીક ની સામે નીચેના ગુનાસર પાછા ખેંચી લેવામાં આવ્યા છે— એક જનરલ પોસ્ટ ઓફીસ આગળ અને બીજો પાર્ક સ્ટેશન આગળ. કોર્ટે ગુનાહગીરો સ્ટેલ પી. ઓસ. બી એકના કબજામાં છે. સીટી હોલ આગળનો કેસ ના. એમ. કી. ભટ્ટની સંભાળ છે. જનરલ પોસ્ટ ઓફીસ આગળ ના કેસમાં પી. ઓસ. એમ. કેશાલ સંભાળે છે અને પાર્ક સ્ટેશન આગળના સ્ટેલ પી. નહમદ સાદીક સંભાળે છે. શ્રી. નારણસ્વામી નાયકુ સ્ટેલો પોતાના અને . . કરવાની વ્યવસ્થા પર આવ્યા હતા . . . . . ને પણ આવ્યા. ઓ. મહાશયો અને બુલુદ પ્રેસ જુદા જુદા સ્ટેલો પર વાહન ખાપવાપર પણ કામ કરે છે નેટાલ વીરદ સુખની ઓફીસ બારકેટ સ્ટ્રીટપર કાલગ આવતા બારકેડમાં બોલવામાં આવી છે. કામ માટે ગાડીઓ માટેની બાબતને સંતોષકારક મજુરી મળી હતી છે. એવું બોલવામાં આવ્યું છે કે ઓ ક્રેઓ કેલાનો બોજ ખણી કરીને કરી રહ્યા છે . . . સરકાર કાપ લશ્કરના ઉદ્યોગમાં છે બાકીને ઓ ઓ મહાશયો. નથી તેવાઓ ને કામકરના બોજ કરે તેમને સજા કરવામાં આવે છે.

ચાર્જ પાછા ખેંચી લેવાયો

મોજમ્બ ફ્રીમા વધારે મહોમો દોષા નામે પીરોપ કરવામા નેટાલીયનગમેંની રેજ્યુનીરેટ પાર્ટીએ કોનીબાનના લોકેશનમા ગોઠવેલી મીટીંગ ઓગરજરસી ડેમ્યુસેશન્સની રૂએ પ્રતીબંધીત કરવામાં આવ્યા બાદ ગઇ રવીવાર બુલાઇ ના. ૧૩ મોજે તે બરના ગાડે મી. હારમેલ અને મટ તેડીયોને પકડવામાં આવ્યા હતા તેઓ સામેનો ચાર્જ પાછો ખેંચી લેવામાં આવ્યો છે ઓવા નેટાલીયનગમેંથી પકડર મળ્યા છે.

હરિપારના હિંદીઓ માટે હિંદ સરકારે નીમેલા પ્રતિનિધિ

હીંદ સરકારે હરિદ્વારના હીંદીઓનું ભલાઇનું બાતું સ્થાપેલું છે. બા. માધવ બીહારી અદ્યો ને બાતાના મેમ્બર નીમાયા છે. તેનો આર્ય આપણે માટે શુ થાય છે? એસોસીએશન ઇન્ડિયન્સ ટ્રાંસવાલ ચેમ્બર ઓફ કોમર્સ J ઓફ, કેની સામે હીંદી દેશો મહામદ રાજ કર્યો છે તેના સંબંધમાં હીંદ સરકારે શુ કર્યું છે? અમે જ્યારે ગેલી દીક્ષા કરી હતી . . . ગુનાપન બાતના હીંદના હાલ કમીશનર સર રામસ્વામી મુનીશ્વર સરકાર ની તારીફ કરીયાપ બીજું કંઇ નહોતું કર્યું જ્યારે ગોલ્ડન હાલ કમીશનરે વીરોપ કેટાઓ હતો કે કેપના કામકાજની મુદત વધુ બે વર્ષની માટે સંબંધકરતાં મુનીપલ સરકારના પગલાંની સર રામસ્વામે તારીફ નહોતી કરી. પરંતુ એ બાબતમા એ કરતા વિશેષ કંઇ પણ થવાનું અગાઉ જણાવામા આવ્યું નથી એ અન્યાયી અને અપમાનજનક કામકાજની સામે વિરોધ દર્શાવવાને હીંદ સરકારે આ દેશમા પોતાના પ્રતીનીધી મારફતે શું કર્યું છે એ કોઇ જાણતું નથી. હરિદ્વારના હીંદીઓનું બાતુ તો આ દેશમાં વસેલા હીંદીઓપર મુજરતા અન્યાયો અને અપમાનોને અટકાવવાને કેટલા પણ ઉપયોગ પડ્યું નથી એમ કહેવું જોઇએ. તો એ બાતું રાખવાનો અર્થ શો છે? અને વેપારના બિલ ના બારે મોર્ડ પણ કુના દેખાતા છે. ઘણી સ્વાતંત્ર્યના સંબંધના પણ ચર્ચાપોદ થવાના આવ્યા છે. એ બાબતમા હીંદ સરકાર શુ કરી રહ્યા છે?

સત્યાગ્રહનો ઠરાવ

મી. પ્રાગજી ખંડિયાના પ્રમુખ પદેથી ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ નેટાલ વીરદ મુખના આશ્રય હેઠળ મેનેજીંગકમીટીના બોધી હોલમાં રવીવાર તા. ૧૩ મીના મળેલી ટ્રાંસવાલના હીંદીઓની માસ મીટીંગ એ પ્રસંગે મજેલો નીચેનો ઠરાવ તમા અકબારીપાના બંકમાં પ્રસિદ્ધ થયેલા મીટીંગ ના રીપોર્ટમાંથી રહી લેવા હતા:

"ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ નેટાલ વીરદ મુખના આશ્રય હેઠળ મળેલી ટ્રાંસવાલના હિંદીઓની આ માસ મીટીંગ બે સત્યાગ્રહીઓ મેસર્સ ટી. નારણસ્વામી નાયકુ અને મહમદ સાદીક સામે લેવા લાવવામાં આવેલા કાર્યવેસર પગલાં પાછા ખેંચી લેવા માં આવ્યાં છે તેને આપણી ન્યાય નીતિ લડતમાં આપણો નૈતિક વિજય થએલો ગણે છે. પરંતુ તે સાથે ન્યાય સીદ્ધ થાય ત્યાં સુધી લડત ચલાવવા પોતે ચાલુ રાખવાનો પોતાનો દૃઢ નિશ્ચય પુનઃ દર્શાવે છે. આ મીટીંગ પ્રસીધ રીઝીસ્ટન્સ કાઉન્સીલ ને છેલ્લા બે માસ દરમીયાન જે બગરાથી તેઓએ લડત ચાલુ રાખવાની છે તેને માટે અભિનંદન આપે છે અને લડત સફળતાથી પાર પાડવાને તેઓની સલાહ પ્રવૃત્તિઓમાં પોતા નો સંપૂર્ણ હાર્દિક ટેકો આપવાની પ્રતિજ્ઞા કરે છે."

હિંદુસ્તાન અને અમેરિકા

નાયસરેયની એકઝેકયુટીવ કાઉન્સીલના મેમ્બર સર શ્રીરનસ્વામી મુનાધરેક સ્ટેટસ ના હીંદુસ્તાન માટેના પહેલા પહેલા એમ્બસ્ટ જનરલ તરીકેની નીમણુંક થઇ છે. યુનાઇટેડ સ્ટેટસના હીંદુસ્તાનગંના પ્રતીનીધીનું નામ કુંકે યુદ્ધમાં બહાર પડશે. ખન્ડિયા ઓફિસે આ નીમણુંક સંબંધી એક પરિપત્ર બહાર પાડ્યું છે કે લડાઇના ખાસ સંજોગોમાં યુનાઇટેડ સ્ટેટસની સરકારે અને બ્રીટીસ સરકારે હીંદુસ્તાન ની સરકાર સાથે વાટાઘાટ ચલાવી અરસપરસ પ્રતીનીધીઓ રાખવાનું ઠરાવ્યું હતું. એમ માનવામાં આવે છે કે સર શ્રીરનસ્વામે બાજપાઇ સાંયાણાર્થ ગાર્ડ સંભાળશે.

—:o:—

પરચુરણ

ગયા માસની આઠમી તારીખે આર્ય-કાન્યા મુખમ આવેલા હરિનમંદ ઓપધજી દુકાન ના શખ્સને રસીયર પરથી નુખકના બારણાં છબાઓ સેવા માટે હીંદ સંરક્ષણ ધારા હેઠળ ગુન્હેગાર ઠરાવીને મુખકની મેદાનની ગેલમીસ કોર્ટના મેજીસ્ટ્રેટે રૂપીયા ૨૦૦ ના દંડની સજા કરી છે.

* * *

જનરલ પુનીવર્સલ્ટીના બર સબાસ્ટીયન ગ્રાહમ સ્ટ્રો ઓફ ધન્ડીજના કલનર ઓફ સી ની નીશાન ના ઓઢા પર કા સર સબાસ્ટીયન રૂપીયા ૧૫૦૦ ના ઘમારે નીમાયા છે.

* * *

મુરોપના કેદાક રફ્યુજીઓ—બાપુ મુબાયમક બોઝ બોવા નામ હેઠળ ઓળખાતા કટલાક દેશ બીનો બ્રીટીશ સરકારે જપ્ત કર્યો છે ને તેનો કેલાવો અટકાવ્યો છે. કારણ કે તેમાં કેટલાક પુર્વમંત્રી ને જર્મનીને બાદ રસ્ત દોરવનારો અદેવાલ આપવામા આવ્યો છે.

* * *

ગયા વરસની પહેલી જાન્યુઆરીથી આ વરસના જુનની આખરી સુધીમાં બ્રીટનમાં ઇંગ્લેન્ડ મુખલાંચ્યા સમુદાય ૨૬,૬૩૦ રીસ્તીઓના ભોગ લઇ ગયા છે, અને ૫૨,૬૩૮ માણસો બાયલ થઇ હોસ્પીટલમાં પડેલાં છે.

* * *

મોટે ભેદીઓમેરના જાપુતિતા પત્ની શ્રી. કુસુમબાઇ કર્મારબાઇ ગયે અઠવાડીયે કરબન આવ્યા હતા. બોડા દીવસ રહી તેઓ કંડી મસ ગે'બમેં ગયા છે જ્યાંથી તેઓ કેલાગોગાબે થઇને બોર ભેદીઓમેંપ પાછા ફરશે.

Our Agents

Copies of "INDIAN OPINION" will be obtainable at the following places:—

PARIS'S VEGETARIAN TEA ROOM, SUNBRAND TOBACCO WORKS, SINGH'S CAFE, G DHANJI & PETER'S LOUNGE, REBELT HOUSE, Cox Street, and N. V PATEL, Book Store, UNION CAFE, Mint st. st. ORIENT BILLIARD, Eloff Street, Durban, and PRINCE MUSIC SALOON 17 St. Pietermaritzburg

'યુરેકા, યુરેકા'

વિજ્ઞાનવીર આર્કીમીડીઝની જીવન કથા

*શિક્ષણ અને સાહિત્ય'માં શ્રી. નારાયણદાસ ઝવેરીયા

ઇટાલીની દક્ષિણે સીસીલીનો ટાપુ આવેલો છે. તે ટાપુના અગ્નિકોણમાં સાયરેક્યુઝ નામનું બહુજ પુરાણું શહેર છે. તે ઇસ્વી સન પૂર્વે ૭૨૩ માં સ્થપાયું હતું આ શહેર ની આસપાસ રાજ્ય ફેલ્ટ આવેલો છે. આજે પણ તેની પુરાણી ગરીબાઈનો ખ્યાલ આવે તેવી પણીયે વસ્તુઓ ત્યાં મોજુદ છે. શહેરમાં આ ટાપુ ઇટાલીના કબજામાં છે.

આ શહેરના આજથી લગભગ ૨,૨૦૦ વર્ષ પહેલાં પ્રીડીયસ (Phoidias) નામનો બ્રોણ શાસ્ત્રી રહેતો હતો તે સાયરેક્યુઝ શહેરના રાજા હેરો (Hiero) ના ખાસ ગોઝ હતો કેટલાક માને છે કે તે રાજકુટુમ્બનોજ ગાણસ હતો. તેને ત્યાં ઇસ્વી સન પૂર્વે ૨૮૭ માં એક પુત્રનો જન્મ થયો, તેનું નામ આર્કીમીડીઝ પાડ્યું.

આ છોકરો મોટો થયો એટલે નીશાળે બાકલવા ગયો. ત્યાં સામાન્ય કેળવણી લેવાની સીધા પછી તુચ્છ ફીયણી લેવા માટે તે મીસર દેશમાં એલેક્ઝાંડ્રીયાની વિદ્યાપીઠમાં દાખલ થયો. આ સમયે તે બાલુ આ એકજ વિદ્યાપીઠ બહુદૂર હતી. તેથી નાની ઉમરે પણ સાહસ ખેડીને, છેક સીસીલીથી ઉત્તર આફ્રિકામાં આવેલા એલેક્ઝાંડ્રીયા સુધી તેના વહાણમાં બેસી, ભૂમધ્ય સમુદ્ર ઓળંગીને તે ત્યાં પહોંચ્યો એમ કહેવાય છે કે, ત્યાની વિદ્યાપીઠમાં પ્રખ્યાત ગણિતજ્ઞ-શાસ્ત્રી યુક્લિડ તેને ભણીત શીખવતો હતો. આજ કારણે આર્કીમીડીઝને ગણીતનો અને ખાસ કરીને ક્ષુમીતીનો શોખ લાગ્યા હતો વળી તેના પીતા ખગોળશાસ્ત્રી હતા, તેથી તેમના કેટલાક ગુણ પણ તેનામાં ઉતર્યા હતા. ગોડાં જ વર્ષોમાં એક દેશવાસી દોસ્તોથી નારીક તેના ગાઢી પ્રેમ થવા લાગી. વીદ્યાપીઠનો અભ્યાસ પુરો કરી તે સ્વદેશ પાછો આવ્યો.

પોતાને વતન આવ્યા પછી તે નવી નવી શોધો અને નવા નવા પ્રયોગો કરવામા પડ્યો. તેથી તેની ખ્યાતી છેક રાજા હેરો સુધી પહોંચી, અને થોડાજ વર્ષોમા રાજાએ તેને પંડીતોનો શીરોમણી બનાવ્યો.

એક પ્રખ્યાત રાજા હેરોએ એક સોનીને સોનાનો મુગટ બનાવવા માટે સોનું તોળીને આપ્યું. મુગટ તૈયાર થયે તે આપવા માટે રાજસભામાં સોની આવ્યો. રાજાને મુગટનો ઘાટ તો ખુબ ગમી ગયો પરંતુ રાજા જાણે કેમ, તેને વહેમ પડ્યો કે, સોનીએ મુગટમા કાંઇક ઠગાઈ કરી છે. પરંતુ મુગટ બરાબર વજન, તોલાં તોળા કરેલોજ છે કે ના, એ શી રીતે જણાય! તેણે બધા પંડીતોને બોલાવ્યા, તોડમા વજન મુગટવાળા સળ પારખી આપવાના પ્રયત્ન મુક્યો. તે અરસામાં વિજ્ઞાનની બહુજ નજીવી શોધો થયેલી હતી, તેથી કોઇને ગમ ન પડી કે, મુગટને તોડમા રીતસર તેમાંનો ભેળ કેમ પારખવો! ઉલટે ભેળ પારખવાનું કામ આર્કીમીડીઝને સોંપાયું. તે રાજ'દા બાગમાં અને બગીચાની આકૃતિઓ દોરવામાં એટલો બધો મશગુલ રહેતો કે, તેનાથી આ વિષે બહુ વિચાર કરવાનું બનતું નહીં. છતાય રાજા તરફથી કામ સોંપાયેલું, અને વળા દોડની તેમાં ગાંઠ કુણી નહીં, તેથી લેણું તે તરફ ધ્યાન આપ્યું, અને તેનાજ વિચારો તેના મનમા ઘોળાવા લાગ્યા.

એક દહાડો સાંજને વખતે લોકો રેસરાંતાં બહાર ખાતા પીતા બેઠા હતા. રસ્તામા ભારી ધોકા ચલેરેનો અવરજવર પુષ્કળ હતો. કોઇક અને મુસ્કેરા કરવા નીકળી પડ્યા હતા. આમ રસ્તે ભીડ જામી હતી. એવામા પેલા ગાડા ગાજ્યા રસ્તે 'યુરેકા' 'યુરેકા' 'યુરેકા' એવી બુમો મારતો દોડ્યો જતો જણાયો. અને શરીર એકે વસ્ત્ર નહોતું. આ જોઇ લોકોને કુતુહલ થયું. તેવામાં રેસ્તરાંમાંથી માલક બોલી ઉઠ્યો કે. આ તો રાજાના ખાસ માનીતો આર્કીમીડીઝ ગાંડો થઇ ગયો લાગે છે. સાચેજ તે આર્કીમીડીઝ હતો અને તે 'યુરેકા, યુરેકા, યુરેકા,' એમ તેની મીઠી બોલીમાં બુમો પાડતો હતો 'યુરેકા' નો અર્થ 'મેં શોધ્યું' એવો થાય છે. એવું તે આ ગાણસે શું શોધ્યું હતું કે, જાન ભુલી આમ નગ્નદશા ભુલી જઇ તે રસ્તામાં આવી ગયા!

વાત એમ છે કે, તે જમાનાના મેર નાહવા ની બહુ સારી સગવડ હોતી નહોતી, કેવળ રાજ્ય તરફથી પંડ્યના હમામખાનાં રખાતાં. એમાં લોકો સવારે સાજ નાહવા માટે આવે. તે દીવસે સાજના આર્કીમીડીઝ આ હમામ હમામખાનાંને નાહવા માટે ગયો હતો. પુરોહના લોકો હમામ બેસીને મોટે ભાગે નામાજ નાહાય છે તેમ તેણે કપડાં ઉતારી હમામ પાણીથી ભરતા ચાલી બોલી. પરંતુ બીચારાબાપ દોષા થી હમ ખરાબ ગયું, તેનો તેને ખબર ન રહી ઉલટે કપાય પાણી ભરેલી બંધ કરી, બહોળા ભરેલા હમામ નાહવા બેઠો. જેમ જેમ હમામ બોદો તેમ તેમ અંદરનું પાણી બહારના બહાર પડવા લાગ્યું તે જરા ઉંચો થયો એટલે હમામ પાણી બોલું પાલુમ પડ્યું, કારણ કે ન ભરાયે હમામ બોદો સારે તેના શરીરના કદ જેટલું પાણી બહાર વળી ગયું હતું તેના મગજમાં એકા સોનાના મુગટના વિચારો ના રમીજ રહ્યા હતા. ને હવે આ પાણી બહારની વીના સાંબે જોવાયા. જોવાથી તેની સતેજ બુદ્ધિએ પેલા મુગટનો ભેળ પારખવાની રીત કલ્પી મારી. આથી તે એટલા બધા ઉત્સાહમા આવી ગયો કે, બાજોબાજ હમામથી બહાર નીકળી, ઉત્સાહ ના કપડા પહેરવાનું ભુલી જઇને, નીતરતા શરીરે, 'યુરેકા,' 'યુરેકા,' એવી બુમો પાડતો, રાજા બાનદર નાઠો' લોકો તેની મશ્કરી કરે છે કે મજાક કરાડે છે તેની જરાયે પરવા કર્યા સીવાય, પુરબાર તે પુનર્ભા, પોતાને ઘેર પહોંચ્યો. ત્યાં બહુ કેટલાક પ્રયોગોને અંતે, તેણે નક્કી કર્યું કે, મુગટના સોનામાં ચાંદીનો ભેળ કરેલો જ છે

પ્રયોગ એવી રીતે કર્યો કે, તેણે મુગટના વજન જેટલાજ વજનના બે ગોળા બનાવ્યા. એક ગોળો સોનાનો અને બીજો ગોળો ચાંદીનો એક કાચના વાસણમાં પ્રથમ પાણી ભરી તેની સપાટીએ નીશાની કરી લીધી પછી તેમાં પેલો સોનાનો ગોળો મુકવાથી પાણી ઉંચે ચડ્યું તે સપાટીએ બીજી નીશાની કરી. પછે તે ગોળો બહાર કાઢી તેની જગાએ ચાંદીનો ગોળો પાણીમાં મુક્યો, અને તેનાથી ઉંચે ચડેલ પાણીની સપાટી નોંધી લીધી સોનાના ગોળા ને લીધે ઉંચે ચડેલ પાણીની સપાટી કરતાં ચાંદીના ગોળાને લીધે ઉંચે ચડેલ સપાટી વધુ ઉંચા હતી. કારણ કે, સોના કરતાં ચાંદી હલકી હોવાથી તેનો સરખા વજનનો ગોળો મોટો થયેલો, તેથી તેના મોટા કદને લીધે પાણી પણ વધુ ઉંચું ચડ્યું. ત્યાર પછી મુગટને પાણીમાં મુકી જોયો તો પેલા બે નીશાનીઓની વચ્ચે પાણીની સપાટી ચોક્કસ જણાઇ. આ ઉપર થી તેને ખાતરી થઇ કે, સોનું શુદ્ધ વાપર્યું નથી, પરંતુ ચાંદીના ભેળવાળું વાપર્યું છે. છેવટ સોનીએ પણ કબુલ કર્યું ' ભેળ કરેલો હતો આ રીતે આર્કીમીડીઝે એક નવતરની શોધ દુનીયાને ભેટ કરી કે, જેને આધારે આજે આપણે, પણી સહેલાઇથી, પદાર્થોનું શુદ્ધ અશુદ્ધપણું પારખી શકીએ છીએ. આ યુક્તિને આજે આપણે, આર્કીમીડીઝનો સિદ્ધાંત કહીએ છીએ. કે, 'પાણીમાં મુકેલ કોઇ પણ વસ્તુનું વજન, તેના બનાવેલ જેટલા કદના પાણીના વજન જેટલું નાનું માપ છે' (અપૂર્ણ)

ઝેકસ્લોવેકિયા ચકોસ્લા સ્વતંત્રતા

સોનેરી કાયદાઓનો મુકત થયેલા સત્તાઓ જેમાં જગત ગોલીકારનો હક આપનારા પ્રાહો-પેન્ટ કરવા પાસ કર્યો છે એ સત્તાઓ દક્ષીણનાફ્રોડસ્લ અધિકારો આ ઓરીસયા મળી શકશે. તકલાદી દા. ર

ગાંધી-અલીન'ઙ્ત-ગ્રંથ હિંદીમાં

મુળ લેખક સર રાધાકૃષ્ણન. આ ગ્રંથ ગાંધીજીની છત્રી ચર્ચગાટ પર લેટ ધરવામાં આવ્યો હતો. આ પુસ્તક હીંદી ભાષામાં છે.

કીંમત રૂા. ૭,
આ આફીસેા સભ્યોનો મફતી કાફરા

સંગીતની મોજ સ્વર્ગીય છે

એટલાજ માટે

દરેક ઘરમાં કોઇપણ વાજીંત્રની જરુર છે

આખીદુનીયાના સમાચાર ઘરમાં બેઠા સાંભળી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**રેડીઓગ્રામ**

હાલનું સંગીત અને સુમધુર ફીલ્મોના ગાયનો કુટુમ્બ સાથે વગાડી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**ગ્રામોફોન**

કુટુમ્બમાં અને મીત્રમંડળમાં માવા બજાવવાનું ઉત્તમ સાધન—**હારમોનીયમ**

લાકડાં કોલસાના ધુમાડાથી બચી તાત્કાળીક રસોઇ, ચા કોફી બનાવવાનું ઉત્તમ સાધન—**ઈલેકટ્રીક સ્ટવ**

ગરમીની મોસમમાં દરેક જાતની ઠંડક આપનારી ચીજો મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**રીફ્રીજીએટર**

ઉપરની ચીજો તેમજ ઘરવિષયના આદરસ કપડરીયા માટે અમારો શો રૂમ જોવા આપ વિનંતિ છે.

તબલા, પાખાવાજ, મેન્ડોલીન, બેન્જો, સીતાર, ફીલરૂબા, ગીતાર, કાષ્ટ તરંગ.

નીચેની ફીલ્મોના સેટ અવશ્ય ઘરમાં રાખવા લાયક છે

જ્ઞાનેશ્વર, સંત તુલસીદાસ, ભંખના, કંગન, ગોપાલકૃષ્ણ, નરસી ભગત, પડોસી, મધુ બાલા, અછુત, ભાભી, આદમી.

રીલ્મોના સેટ—લીસ્ટ મંગાવો અને તમારું સીલેકશન મોકલો. ભજન, ગરબા, રાષ્ટ્રીય સંગીતની રેકોર્ડ પણ સ્ટોકમાં છે.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજાંઓના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ હારમોનીયમ (દરેક જાતના) યંગ ઇન્ડિઆ, મેજાફોન, હિંદુસ્તાન, ક્રચીન્સ, ઓડીયન, (ઇન્ડિઅન રેકોર્ડઝ).

ઘરાકનો સંતોષ એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

મળો યા લખોઃ

ટેલીફોન ૨૫૮૦૬
.. રેસી. ૨૦૩૭૭

ગોશળીઆ (ગ્રામોફટરી) લીમીટેડ,
૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

RADIO RECORD TRADING Co.

38a MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG,

and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

અારૂ કવ્વાલ

N. 16215 માહિરે દુનીયા કોન.
,, 16232 જો પીલે ઉન્સે ઉમે રબસે.
,, 16243 હમકે મે આજ ઔહમદે આરબ
,, 16250 દુશ્મારે મુસલમાનો.
,, 16273 વેાહ દીલકેા તાસલી.
,, 16259 કુરબાન પરેા.
,, 16227 મેાહમદ આલી જીનાહ-૧—૨.
,, 16295 ચેારી ચેારીસે મીલ્યેા.
,, 16304 આલ પઢી દરબારે અલમ મેાકી
,, 16318 મજા મદીના.
,, 16327 મુખડે કુર્બે જાના.

અારૂર કુકીરૂદ્દીન

N. 16230 આખાં પર જી હરે ઉલકન.
,, 16027 ચેા મરક કહી સે ચલ
,, 16043 દેખા મુજે ચુમ્મુ નેં.
,, 16068 આપ કે દુરને છુપા.
,, 16163 નાગ ફીર ફન્દા કરેા.
,, 16340 કુદરતે અલ્લાહ.

કુબ્બે આલમ કવ્વાલ

N. 16203 જબ કે કાબાસે ઘરબર.
,, 16230 ખુદા રબ્બેા મેરી જુરાઅ.
,, 16241 તસ્વીર મેાહમદ મેરે દીલમે.
,, 16279 બસતે દરવાજે પર.
,, 16293 આજ બગાદી દીલકી લક્રીતે
,, 16340 અહસોલ મુસલમાનેા.

મેાહમદ આલીલ કવ્વાલ

N. 16003 પાયે બાગલ બાચેા બારી.
,, 16014 ચલી પીનગર.
,, 16040 જબબહ દલ કોમુજે.
,, 16132 મસ રબ નસરી જના
,, 16221 સાકી મુજે પીલા દે.
,, 16249 મેાહમદ હસરેમે દુલહ બનકે નીકલેગે
,, 16288 કોન તુજે સમજાયે
,, 16325 અહમદે મુરસલ
,, 16372 હમારા પીરસલ્લાલા

કાલુ કવ્વાલ

,, 16015 નૈન રેખું કબે મુસતફેા
,, 16064 બસ ચેાટ કેાયુ.
,, 16071 મીઠા મીઠી બાતેામે.
,, 16109 સાલગ ગિરહે ઝુચે હકને.
,, 16300 હમકે મેરી સેાસ કિસ્મત જગાબ જના
,, 16325 બાજ આલમર મુજરેા.

અારૂર અબ્બદુલ રજાક

F.T. 12857 મુસા સબકે મે અરબા નીકલ.
,, ,, 12912 દીલમે નઝરેામે વેા દુસમાનેા.
,, ,, 12998 મે કેસે દુલહન આકેલી ચાલી
,, ,, 12212 મુલ્ક કેા બબસે તુજકેા.

કલ્લનખાન એન્ડ પાર્ટી

F.T. 12212 કે હતી કે કરે મુસા આપ તેરી ચલી.
,, ,, 12860 મે તેા શીર આપ પાર તેરે.
,, ,, 12917 જીસ તરફ જાતા હું.
,, ,, 12740 આલમમાં કા હક હૈ આલમ પર

મહમદ અબ્દુલહ કવ્વાલ

F.T. 1740 [illegible]
,, ,, 12168 [illegible]
,, ,, 12213 [illegible]

અારૂર અમીર બખ્શ

F.T. [illegible]
,, ,, [illegible]
,, ,, [illegible]

અબ્બદુલ આજીઝ બાના

G.B. 2234 સાહબાલ સ્વસ્લાલ
,, ,, 23.. વેા આયે બુતેાં કે બાદા દેને લગે

મેા. ઇબરાહુદ્દીન

G.B. 288 ખુન ખુન ખુન ખુન.
,, ,, 437 જોબન કી ઝોલી.
,, ,, 743 બારીસ હું મુસલે બાદ કેા.
,, ,, 3111 દીનકા દોના બનવરા.
P.E. 7 મેાજીઝા હાથ સે તરપા કા મીકાના
,, ,, 24 સાહબલ હજરત હાસન.
,, ,, 27 સાહાબલ હજરત બીલાલ.
R.L. 316 બંદા બદુદી કા મેાજીઝા.

ઇસ્લામી રેકેાર્ડ

ઝુરે બારીન (૪)
,, મુસ્હફ.
,, રેહમાન
,, બાકર (૨).
,, મેાજીઝાત
,, બાનાના.
,, અાજાન

કાયમ સેલ

રાશીદ કરબાર (૧) ૧૨ રહમ (૧)
બાબુ નબલ (૧) રહમાની બંધુ (૩)
બરબુ કુમાર (૧) તારી સુબાયા (૧)

દર મહીને નવા રેકેાર્ડ અમારે ત્યાંથી મળશે. તેના દર મહીને કેટલેાગ અમારે ત્યાંથી મંગાવવી લેવા.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE
COLUMBIA and "TWIN"

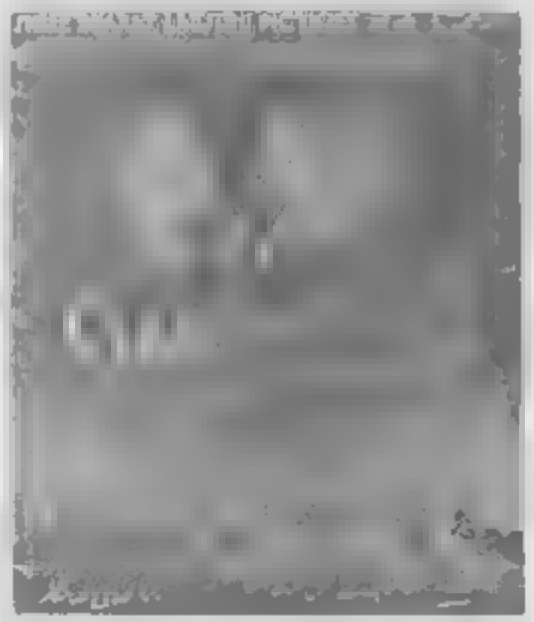
સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકૉર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીલાલ એન્ડ રાજકુમારી

N 15301 નવી જનારી અન્યાય ન
,, 15305 અંદરના બારણા ઓર
ફુલ વેન્ડ.
,, 15306 સુંદર જોગી.
,, 15317 ના ઝુંડ.

પ્રાસમ અને સલાબતખાં

N. 15325 ર નવારી રાષ્ટ્રીકા-
રીમાંનાં ગોલ.
,, 15326 ટુ ના હલને મારે સનર
,, 15331 બિપદનું બાદળ શીરપર
વરસે.
,, 15342 રીસાયેલી રસીકાને
નજરથી બાજની નજર
મદા જે.
,, 15344 પ્રભુનો પગકાર આપ
૧ જો અને બા ૨ જો
,, 15318 નબાલુનો પંજા.

A 15314 બાબુનો નાથ ભા. ૧–૨.
,, 15316 બો કહે.

માસ્ટર ચમનલાલ એન્ડ પાર્ટી

A 15 [illegible] ચતુરાનું રસ્તા-
,, ,, 16, 1 નમ્ર આપ પ્રભાવ
,, ,, 5939 રાજાણીનો સંસાર
ભાગ ૧–૨.
,, ,, 5940 બાંધ પ્રભુનાને દીકે.
,, ,, 5947 રહસ્યાત્મક ભા. ૧–૨.
,, ,, 5950 કાળાંદાને બારે.
,, ,, 5937 બાકાનું ઘર.
,, ,, 5930 ફિજરસ ભાગ ૧–૨
,, ,, 5952 મુક્ત પાલવો.
,, ,, 5954 બાને પુજો.
,, ,, 5740 ભક્ત ધીબુવા ૬ બજારી
સાજન
,, ,, 5737 પાર્થ બ્રનેશ્વર દર્શન
દીજે.

GUJARATI DRAMA SETS

અજબ કુમાર	(૩)	રેકૉર્ડનો સેટ.	પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનું નાટક	(૮)	
સીતા બાગ	(૩)	,, ,,	નરસૈંહ મહેતા	(૩)	રેકૉર્ડનો સેટ.
રાજપૂત રેખી	(૩)	,, ,,	ચકીમનો ચારસો	(૩)	,, ,,
રાકુંતલા	(૪)	,, ,,	સજ્જનારાબજી	(૩)	,, ,,
વીર રાજા	(૧)	,, ,,	ચનરાજ ચાવડો	(૫)	,, નાટક
કેસલતોરબ	(૩)	,, ,,	અલબેર સની બૅંડો	(૨)	,, સેટ.
ગેઇ ચમાબસા	(૩)	રેકૉર્ડનો સેટ.	શ્રીકૃષ્ણ જન્મ	(૨)	,, ,,

FILM RECORDS IN SETS

ગરીબની તોબ	(૫)	નીરમલા	(૪)	મારી બાબ	(૩)	જગાના	(૪)
બાની	(૫)	બામાઇન સીમર	(૪)	૬'જન	(૧)	દુરબાદ	(૫)

બારતી F.T. 5240 રાણવતારની બારતી. F.T. 5251 બો સતનારાબજીની બારતી.
F.T. 5101 બો મહાદેવની બારતી

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD.

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયોગનલ સ્ટ્રીટ. જોહાનીસબર્ગ. 105a

"શુદ્ધ ઘી"

હજારનાં પ્રસીદ્ધ હેલ્થ બ્રાન્ડોમાં પાસ કરેલ એમ. બી. બ્રાન્ડનું ઘી ના જંગલનું ગેરાવાળ મધુરાદાસ જાદવજીની દેખરેખનું બનાવટનું ઓરીજીનલ (શુદ્ધ) ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે

બાવ બારે પુરો યા હશો.

સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન SAMJEE DEVSHI & SON

૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 4, Cross Street, DURBAN. 111

'Phone 2-6235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.

PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.

DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર અને કમીશન એજંટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોક્સ ૩૧૬.

૮૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 111a

M. H. DESAI,

એમ. એચ. દેશાઇ,

હોલસેલ ફ્રૂટ વેપારી,

અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ જુનીજાતના રોક પણ બારામાં C. O. D. થી સારૂ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.

P. O. Box 254 31, Short St. Durban 111

ફ્રૂનીચર! ફ્રૂનીચર! ફ્રૂનીચર!!!

બહાર ગામ માર્કીનટોશ ગુલ. વેગનસેજ સ્પ્રીંગ ગેસ્ટ, બાબે ગોદી ઓફીસ ટેબલ, ગુલ ટેબલ, ડેસ્કો, ચેરસ, રીવોલ્વીંગ ચેર્સ સ્ટીલ-ના બધા સ્ટેશનર ફિક્સેરે. તદ્દન જોખાવા આવે બધીજ વસ્તુઓ. અમે બજારી માલ વેચવાના સુકતા નથી

બોક્સ, રેબલ્સ અને કીચન ડ્રેસર

જે કમારી દેખરેખ નીચે તૈયાર થાય છે. તેનો દરેક ઘરોક તૈયાર થઇ જે બાદ તૈયારના બાકીના બધાજ સ્ટોક મંગાવો અને તૈયાર આવ્યા બધાજો

L. MISTRY,

51 BREE STREET, BBURGERSDORP, J'BURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2525. 105b

ફીટીંગ્સ

પાવડર

કીડી, માકડ, માંકણ, કંચારા, માખી, વંદા વિગરે સઘળા જંતુઓના

નાશ કરે છે.

કીટીંગ્સ પાવડરના ટીન મળે છે. 111a

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices special attention given to all [illegible] orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જનરલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અમો અપકંઠીના ઓરડર બાલ દેખરેખ રાખી સારો બાલ C.O.D. થી ચઢાવીએ છીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 100

ઠંડુના અને ઠલીતા ફ્રૂટમાંથી મીઠાઇઓ અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના ચૈાષ્ટિક પાકો

પંજાબી માલમ પાક વિગેરે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી શકશે.

અમારી કેફેમા ઉત્તમ આબાદુ અને બાદુ કંપનીના તૈયાર થયે છે ફરમાશુ મોકલી તથા દરેક બાદુ ફરમાશ, આચાર, ગરમ મસાલો વિગેરે મોકલ બજારમાં મળશે.

ચહુ બાદુના માટે ઓર્ડર યા મળોઃ

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 13a KORT STREET JOHANNESBURG. 111

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	પ્રોસ્તી	હીંદુ	મુસલમાન	પારસી	ગ્રુપોદય	સુર્યાસ્ત
	૧૯૪૧	૧૯૯૭	૧૩૬૦	૧૩૧૦	ક. મી.	ક. મી.
	જુલાઇ	શ્રાવણ	૨૭ શાબાન	શેહે.		
			૨૪૭૧	૧૩૧૧		
રવી	૨૭	સુદ ૧૧	૨૮	૨૭	૫-૩૫	૬-૧૮
સોમ	૨૮	,, ૧૨	૧	૨૮	૫-૩૫	૬-૧૭
મંગળ	૨૯	,, ૧૩	૨	૨૯	૫-૩૬	૬-૧૬
બુધ	૩૦	,, ૧૪	૩	૩૦	૫-૩૭	૬-૧૫
ગુરૂ	૩૧	,, ૧૫	૪	૩૧	૫-૩૮	૬-૧૪
શુક્ર	૧	વદ ૧	૫	૧	૫-૩૯	૬-૧૩
શની	૨	,, ૨	૬	૨	૫-૪૦	૬-૧૨

Phone 33 8432 P. O. Box
„ Res. 33-8994 7157.

ઈન્ડિઅન ગ્રોસરી કીફાયત ભાવે કયાંથી ખરીદશો?

હમેશ્રમ ઈન્ડિઅન ગ્રોસરી વિભાગ ખોલ્યો છે, જેમાં તમને પ્રકારની હિંદી ગ્રોસરી તેમજ ગાંધી વગાણાની નાની મોટી વસ્તુઓ તેમજ તેજ ચાપરવાની હિંદીઓના ઘર ઉપયોગી વસ્તુઓ હમારે ત્યાંથી નવા કીફાયત ભાવે મળી રહેશે.

ઓર્ડર મોકલી આપી કરવા વિનંતી છે.

કસ્ટમરોના ઓર્ડરો હમારી પોતાની દેખરેખ હેઠળ સારી પેકિંગ કરી મોકલવામાં આવશે.

મીસ્ત્રી બ્રધર્સ

11 Kort Street,
JOHANNESBURG.

હમો દરેક પ્રકારના વિમાઓ પણ ઉતારીએ
જેમકે: જીંદગી, આગ, બગલરી, એકસીડેન્ટ,
મોટર, રેલ્વે મેરેન્ટી વિગેરે.

Golden Number

OF

"INDIAN OPINION"

SOUVENIR OF THE

Passive Resistance Movement

1906—1914.

Price : Two Shillings.

to be had from:—

Indian Opinion,

Phoenix, Natal.

The "FRIENDS of INDIA" SERIES

Short biographical sketches of eminent men, who have laboured for the good of India.

Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece.

Dadabhai Naoroji,
Raja Ram Mohun Roy
Dinshaw Edulji Wacha,
Ishwar Chander Vidyasagar
Behramji M. Malbari.

Nation Building (Annie Besant) Hindu Social Ideals

Price: One Shilling Each

APPLY:
MANAGER, INDIAN OPINION.
PHOENIX, NATAL.

'INDIAN OPINION'

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

For The Moral, Political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union	21s.	Annually
„ „ „	11s.	Half-yearly
Outside the Union	22s. 6d.	Annually
„ „ „	12s.	Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise.

Apply to—

Manager,
Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

પ્રસ્થાન

પ્રસ્થાન માસિક ત્રણ વર્ષ પુરા કરી—ચતુર્થ [illegible] વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ

[illegible] ગ્રાહકનું ઓ. ૧૯૬૪ના [illegible] ત્રણ માસ ગ્રાહીનું લવાજમ [illegible] મળ્યું, પરદેશ માટે [illegible] ના મળી રહ્યું હશે, તેમને પ્રસ્થાન કાર્યાલય તરફથી અદ્ધર પોકેટ પુસ્તકો ઉપર રૂપ ટકા કમીશન બાદ આપવામાં આવશે. [અપવાદ: શ્રી. કરસનદાસ મકનજીના તથા શ્રી. રામનારાયણ પાઠકના પુસ્તકો ઉપર ૧૫ ટકા]

ગ્રેટસ્ટે કે

જે ગ્રાહક સજ્જન રૂ૦—૨૫ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પહોંચતું રહેશે.

૬૦—૮૦ રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને આખો ચવાજમનાં પછી રહેશે તેટલો. ૫ લાભ તો મળશેજ.

ગુજરાતનો આત્મધર્મ, તેમજ પુસ્તકાકારો ને હાલકુલો આ યોજનાનો જરૂર લાભ લે.

મફત!

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

	રૂપિયા
સ્વપ્નપ્રપંચ	૩॥
યુધ્ધમરનો ઉપાય	૨
રશિયાનું પતન	૨
લાજરમતી	૧।
ચરખ્યનું પેકટ	૨
દિનચર્યા	૧॥
ઘરેબાહિરે	૨
ચતુરંગ	૧।
પ્રેમનો રંજ	૧।
કોન્ગ્રેસ	૧
નવો ગ્રાહક લાવનારને (એક આને)	૫।
કથાવલી	૨॥
સમરાંગણ	૧।
ગાતા ગોપોપાલક	૧॥
સરસ્વતીચંદ્ર	
ભાગ ૧ લો -	૧૭।

આખું સૂચીપત્ર મંગાવો

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી ઝવેરીવાડી સામે : અમદાવાદ.

THE HOME OF FAMOUS MUSIC

ROOPANAND Bros.,

PHONE 20707

85 VICTORIA STREET, DURBAN.

When you hear music think of Roopanand Bros. who travelled throughout INDIA to find the best in records and books for you IN the UNION of S. A.

Here are some Famous film records with the famous Singers and Musicians, who are India's best to-day.

Jawani Ka Raat	1 record	£1	2 6
Hai Jeeth	1 "		6 6
Zindgi	1 "		11 6
Dumroo	1 "		11 6
Shake Glasses	1 "		11 6
[illegible]	1 "		11 6
Ashadhar	1 "		11 6
[illegible]	1 "		11 6
[illegible]	1 "		11 6
Vidyapati	1 "		11 6
[illegible]	3 "	£1	17 6
Mirza	1 "		5 6
Anarkali	1 "		5 6
Dehati	1 "		5 6
Lagan	1 "		5 6
Nai Duniya	1 "		11 6
Mirat	1 "		11 6
Street Singer	1 "	£1	2 6

By every mail we get the following books

Film India	1	[illegible]	[illegible]
Cine Herald	1	Our [illegible]	[illegible]
Cinema	1	My Magazine	1
Movie Flash	1	Modern Review	1
Motion Picture	1	[illegible]	[illegible]

India-Natal Line

ઇન્ડિઆ નાટાલ લાઇન

કલકત્તા જનારી સ્ટીમર

૩૬ ચીફી આર્ય	પા. ૨૬	૨૬ ૦
,, ૭૧ ઉમર	પા. ૨૬	૨ ૦
૬૦૮૬ ચીફી આર્ય	પા. ૨૬	૫ ૦
,, ,, ઉમર	પા. ૨૬	૫ ૦

ડરબનની બહારથી આવનારા પેસેંજરોને ટેનપર લેવા અમારી કાર મોકલીશું અને તેઓને મુસાફરખાને પહોંચાડીશું.

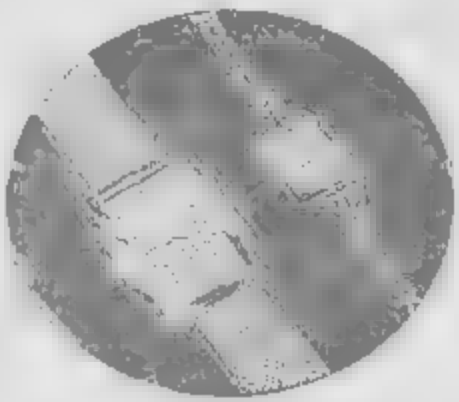
શી. પ ડીપોઝીટ મોકલી બુકીંગ કરાવો.

BASSA Ltd,

Box 569, Durban. Telegrams "CABASA." 'Phone 22850.

ELGIN

ઘડીયાળો

અગત્યનું

અમેરીકામાં એલજીન ઘડીયાળો પ્રથમ અમેરીકનો બનાવે છે. આ ઘડીયાળોના, છુટા ભાગો (રિપેર પાર્ટસ) મળવાની ખાત્રી આપવામાં આવે છે.

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER"—ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

DURBAN REPRESENTATIVE

R. DAVIDSON, 720 Colonial Mutual Bldgs., West Street, DURBAN

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 31—Vol.—xxxix. Friday, 1 1 August, 1941. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

BRITISH RULE IN INDIA

"IN India the misfortune of being governed by a foreign race is daily brought home to us not only in the callous neglect of such common necessities of life as adequate provision for food, clothing, educational and medical facilities for the people, but in an even unhappier form in the way the people have been divided among themselves. The pity of it is that the blame is laid at the door of our own society. So frightful a culmination of the history of our people would never have been possible, but for the encouragement it has received from secret influences emanating from high places. One cannot believe that Indians are in any way inferior to the Japanese in intellectual capacity. The most effective difference between these two eastern peoples is that whereas India lies at the mercy of the British, Japan has been spared the shadow of alien domination. We know what we have been deprived of. That which was truly best in their own civilisations, the upholding of the dignity of human relationship, has no place in the British administration of this country. If in its place they have established with baton in hand a reign of law and order, in other words police rule, such mockery of civilisation can claim no respect from us. It is the misery of [illegible] civilisation to have [illegible] and establish [illegible] harmony. But in [illegible] India the [illegible] fate is being cast on [illegible] shoulder to use all its outbursts of [illegible] growing in intensity right under the [illegible] of law and order. In India [illegible] no personal injury is inflicted upon any member of the ruling race. Thus [illegible] ensured a perpetuity, making us submit to live under such an administration."

—RABINDRANATH TAGORE.

હિંદમાં બ્રીટીશ તંત્ર

"હિંદુસ્તાનમાં પરદેશી પ્રજાનું અજબ રેઢિયા રહેવાની કમનશીબીનું ભાન અમને દિનપ્રતિદિન, જીવનની ઓછામાં ઓછી જરૂરીયાતો, જેવી કે પ્રજાને માટે અન્ન, વસ્ત્ર, વિદ્યાભ્યાસ અને તબીબી સહાયતાના [illegible] સાધનો પુરા પાડવાના મામલામાં બતાવાતી તરફદારીની બેદરકારી ગાત્રગીજ નથી થઈ રહી, પરંતુ પ્રજાઓમાં કલહના આગી રહેવા દેવાના વધારે ગૌરવભરી સ્વરૂપમાં પણ રહી છે. દુઃખ એ છે કે તેને માટેનો દોષ અમારા પોતાના સમાજપર દોષવામાં આવે છે. અમારા પ્રજાના ઇતિહાસમાં આવી ભયંકર પરિસ્થિતિ કદી પણ શકય નોત બન હોત જો ઉચ્ચ સ્થળોએથી પ્રોત્સાહન મળતું ગુપ્ત અસરોથી તેને ઉત્તેજન આપવામાં આવ્યું નહિ હોત. બુદ્ધિમાં બંદાઓ જાપાનીઓ કરતા જરાએ ઉતરતા છે એ માનવું શકય તેવી વસ્તુ નથી. આ બન્ને પૂર્વની પ્રજાઓ વચ્ચેનો મૂળ તફાવત એ છે કે હીંદુસ્તાન બ્રીટીશની દયાપર નભી રહ્યું છે ત્યારે જપાન પરદેશી જુલ્મથી બચી ગયું છે. અમારી પાસેથી શું ખુંચવા લેવાયું છે એ આપણે જાણીએ છીએ. જેઓની પોતાની સંસ્કૃતિમાં જે [illegible] તત્વ તે માનવીગૌરવનો તાંબો ટકાવી રાખવો, તે પરનો આ દેશના બ્રીટીશ તંત્રમાં કશું સ્થાનજ નથી. તેના બદલામાં તે તેઓએ કાયદા સંગીન પહરીને 'કાયદો અને સુવ્યવસ્થા' સ્થાપ્યા હોય, પણ તેઓમાં કદીએ તે ચોલીસ સાલ સ્થાપ્યું હોય તો તેનો સુધારાની દાનીને આપે માન આપી શકતા નથી. સુદ્રાસ્યું પણે રાજ્ય અમ અન્યો શાંતિ અને એકરાગ સ્થાપવા કે. પરંતુ કમનશીબી દાદમાં માત્ર રક્ષણને "કાયદો [illegible] સુવ્યવસ્થા" ના આમય હોળી દિન પર દિન વધી બની [illegible] ભોગવી ભોગવીને બહુ નાખવામાં આવી રહી છે. દાદરસાલમાં બ્યા ગયી રાજકરણી પ્રજાના કોઇ પણ શબ્દને અંગત કરવા [illegible] ન આવે બા પ્રકારે આ દેવાનીયત બિરદાવામાં આવુજ રહેશે અને એવાં નગ્ન રેઢિયા રહેવું આપણે માટે કલ્પનાપલટ [illegible] બનશે."

—રવીન્દ્રનાથ ટાગોર

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

આ મહીનાની તારીખ ૫૬મી તે ૬૪ સુધીમાં સ્ટીમર મુંબઇ જવા ઉપડશે. સલુન તેમજ ૩૬ પેસેંજરોને લેવામાં આવશે.

કરજન આવ્યા પછી તમારો માલ તથા મુનીયન રાઇનાન્સ રેમ્યુસેશન મુજબ નાણા સાથે કાઈ જવા વિગેરે સંબંધી હકીકતો મળવાથી બંદોબસ્ત કરી આપીશું.

કાગળના ઉપર તમારું નામ તથા B. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રો.) લીમીટેડ

હીંદી પેસેન્જર એજન્ટ.

૩૬ ડીલક્ષ ક્લિંટ વીશી સાથે પા. ૧૭ ૧૦ ૩.
,, ,, મુસ્લીમ વીશી સાથે પા. ૧૮ ૬ ૯.
,, ,, વીશી વગર પા. ૧૪ ૧ ૩
કેબીન ક્લાસ સીંગલ બિશી વગર પા. ૪૦ ૧૦ ૨.

સ્ટીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ટીકીટોના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

Phone 2-0432. Tel add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.
390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,
No. 4, Kort Street, Johannesburg.
'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.
Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE
COMPANY, LIMITED.

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ હીંદી વીમા કંપનીમા જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોને લગતા વીમાઓ, આબત વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતારવા લાયક છે. હીંદી કંપનીને ટેકો આપવું એ દરેક હીંદીની ફરજ છે.

Natal Office.
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue
DURBAN.
Telephone 2-5845 Cen.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Loans available from £1000 and upwards on 5/ on City Properties.
શહેરની મીલ્કતોના મોરગેજ ઉપર ૫ ટકાના વ્યાજે પા. ૧૦૦૦ યા વધુ રકમો ધીરવાની છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street,
JOHANNESBURG
Telephone 33-4476
P. O. Box 3641
Tel Add RUSTOMJEE
JOHANNESBURG

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa

શિયાળો!! એટલે ખુટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય.

જો તમારે તમામ જીવનની ખરી મજહ લેવી હોય તો આ શીયાળામાં પુષ્ટીકારક પાકો બનાવી તમારી તંદુરસ્તી પાછી મજબુત અને બળવાન બનાવી દો! પણ યાદ રાખજો કે ફાયદાકારક બિરાકો બનાવવા માટે સારો, તાજો અને ચોકખો શુદ્ધ માલજ વાપરજો. અમારે ત્યાં શીયાળાના પાકો બનાવવા માટે બધા તાજો અને શુદ્ધ માલ આવી ગયો છે.

અમારે ત્યા શીંગોડા, બદામ, ચારોળી, પીસ્તા, પાંજરી સાબુન, સકર મુસલી, બારક, ઇલાયચી, કેપર પાકી, એબજ અને કાજુ, બારે મગજ, એપલીની, બાજરન, ગુંદર, અંબર, સોના ચાંદીના વરખ, બાદલ, વીજેરે તમામ કીંમતી કરીયાણું આંખી વર્ષ, ભરી પુરીએ

ઉપરાંત દરેક ભરતી તમામ મિસરી ઉપેલ પ્રકારમાં રહે છે.

હીંદુસ્તાનમાં બરાબર ઘસેલી સુરતની બરફી, પીસ્તા બરફી રૂા. ૩-૬ રતલ. બદામ બરફી રૂા. ૩-૬ રતલ.

મુંબઈના તરેહવાર હલ્વાઓ બદામ હલ્વો રૂા. ૧-૬ રતલ, સકર બરવાળો હલ્વો રૂા. ૨-૧ રતલ, રંગીન બદામ હલ્વો રૂા. ૨-૦ રતલ, સુકર બદામ હલ્વો રૂા. ૩-૦ રતલ બમારે ત્યાંથી મળશે

નવાબી પાઉડર: શરીરના કોઇ પણ ભાગમાંથી બાલ જે બીનજરૂરી વાળ કાયમ કરી દે છે. ૬ બોટલ રૂા. ૨-૬ બોટલેજ ની ગુરીયન બાદ. ઉપર બધાજ ઓરડર આપી બાલી કરી છે. દેશના બોટલો: ૭૩૬૬૦ રૂા. ૨૨-૬.

P. O. BOX 700. **I. G. H. BASSA,** 153 Grey Street, Durban.

Books for Sale.

The Story of Ramayana ... 0/

ESSYS ON INDIAN ECONOMY—By Mahadev Govind Ranade Price 6s. 6d

ESSAYS ON INDIAN ART, INDUSTRY AND EDUCATION.—By E. B. Havell Price 3/-

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS—By V. G. Kale, M.A Price 4/

From: *The Manager,*
'Indian Opinion'
Phoenix, Natal

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM, RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL

PHONE 24990 CORNER PINE & GREY STS

WITHIN EASY REACH OF DURBAN'S BUSINESS AREAS.

THE RENDEZ-VOUS OF INDIAN SPORTSMEN

AND EVERYBODY WHO APPRECIATES GOOD FOOD, COMFORTABLE ACCOMMODATION & FRIENDLY DAY AND NIGHT SERVICE

THE EPIC FAST

(By Pyarelal)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.

320 Pages. Price: 2s 6d

Obtainable From The Manager

INDIAN OPINION, Phoenix, Natal

વેચવાના નવાં પુસ્તકો

અજબ પત્ની—લેખક નવલકથા વેચાણકારોને પૈસો કેમ ખરચવો તેની રમુજ મુંઝવણોથી ભરેલ છે. કીમત રૂા. ૭-૬

ભારતીય દાંપત્ય જીવન—પ્રત્યેક ઓ પુસ્તકને વરપવા પછી બધુયા લાયક ભારતીય ગ્રાહક કીમત રૂા. ૧.

ગોહણી ટ્રેકટ—ગુજરાત વિદ્યાપીઠ તરફથી બહાર પડેલો ગુજરાતી ભાષાનો ઉત્તમ નોખી ટ્રેક કીમત રૂા. ૧૦--

બહોળા ખેપકોની નવલકથાઓ

નસ્ત ફરાર કે પ્રેમ ડીટેકટીવ કૃત રૂા. ૧-૬.

ભારત મુસ્લીક માસક રૂા. ૧૪-૦.

ઘર ભણુ વૈદ્ય ૧ ૦

આ ઓફીસે લખવાથી મળશે.

ડીક્ષનરી ઓફ
અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ ડીક્ષનરી મહાત્મા ગાંધીજીની સુચનાથી થયેલા વિદ્યાપીઠના બંધારણ પ્રમાણે આપણે સુધારા વધારા સાથે બનાવેલા છે. વિદ્યાર્થી જગત માટે તો બહુજ જરૂરી અને ઉપયોગી છે તેને બધે ઘરિસના ઘરને દરેક, મોટા ઓફીસની વસ્તી, મોટી દુકાનોની બેઠક, વકીલ, ભાગ, ડોકટરો, વિગેરે પણી વસ્તુઓનો સમાવેશ થયેલો છે

પાકું પુઠું પાના ૧૪૦૮ પ્રત્યેની કીમત રૂા. ૫.

Manager, 'Indian Opinion, Phoenix.

Are You a subscriber of 'Indian Opinion' if not, Why not?

MOHANLAL VALJEE

(INDIAN PAWNBROKER.)

102, Victoria Street, Durban

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets. 12th

P. P. BHAGAT.

Fruit Merchant.

દરેક બતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સારૂ ટેલીફોન કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. બબોઃ—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban. 1/6

વેચવાના પુસ્તકો

બાળ સાહિત્ય

બહાદુર માણસ (બાળકો માટે શેક્સપીયર સંગ્રહ)	૧	૪
નાની મેન વાર્તા	૨	૦
પુંડરીકના પરાક્રમ	૧	૧
પ્રાણી પુરાણ	૧	૪
પુસ્તકાલય	૦	૧
બાપુની કુચ કાંડી કુચનું વર્ણન	૧	૦
બાળ પુંજ વાર્તાઓ	૨	૦
બાળ કથાવલી વાર્તાઓ	૨	૦
બાળવાર્તા ભાગ ૪ થો	૧	૦
બોઅરવીરાંગના મહાન પુરૂષોની કથાઓ	૧	૬
ભારતીય ધન	૨	૦
મણકણ (રમુજી પુસ્તક)	૦	૬
મોટુરામની બાળ વાર્તાઓ	૨	૬
વાનરવાં	૧	૪
વીરા ગોતી	૦	૬
સુકાળ અને મોંઘવારી	૧	૬
સાત વાર્તા ચિનોદ	૨	૦
સમપુરો	૨	૬

સરકારી શાળાઓમાં ચાલતાં પુસ્તકો

		રૂા.	પૈ.
બાળપોથી		૦	૬
૬ ઠ્ઠી	,,	૧	૦
૭ મી	,,	૧	૪
૮ મી	,,	૧	૧
૯ મી	,,	૨	૪
૧૦ મી	,,	૨	૧
	નવયુગ વાંચનમાળા		
૨ જી	ચોપડી	૧	૧
૩ જી	ચોપડી	૧	૬
૪ થી	ચોપડી	૨	૦
૧ લી	ચોપડીના અર્થ	૦	૧
૨ જી	,, ,,	૦	૬
૩ જી	,, ,,	૧	૦
૪ થી	,, ,,	૧	૬
૫ મી	,, ,,	૧	૬
૬ ઠ્ઠી	,, ,,	૨	૦
૭ મી	,, ,,	૨	૪
ગુજરાતી રેડી ફીબાલ ભાગ ૧		૦	૬
સંકલ્પગીત ગાયકવાળાનું		૨	૬
બાકરભુ ખાનનું		૧	૪
બજેળા ૪ થા પિરજની (બંગલીમા કુત) નવી આવૃત્તિ		૪	
ગુજરાતનો નકશો		-	

દક્ષીણામૂર્તિ બાળ સેટ ૨૫ પુસ્તકો

કીંમત રૂા. ૧૨-૬.

પંચામત	કાન્તી અને નલપાલોક
બાદર કરોળીયો	વાર્તા
ચંપીકાનું ઘર	વાર્તા
સોનુંને બાબા રડી	બાબુપા લોગ
માણકો કહેતો	વાર્તા
નારાયેલના પાંદડા	વાર્તા
મેઘિયો	વાર્તા
ટેક	વાર્તા
કેક કેમ	કલાભાઈ ત્રભુવનદાસ
કુબજંતુ	જંતુઓની માહીતી
ઉંદર વાઘના પાંદડા	વાર્તા
તીન ગુણ	ઉત્કર્ષની માહીતી
વસંત આવ્યા	વસંતની વાર્તા
નાનપિરતો	ઉખાણું
ચોરનો ડરો	વાર્તાઓ
નક તક	વાર્તાઓ
કાલ્પનની તલવાર	વાર્તાઓ
બે બાળ નાદરો	
દુષ્કાળો	રમુજ
વિમાનની વાતો	
અમિયો રોપ્યો	
બાળકાઓ વધો ઘટતા	બાબુભાઈ ન. દલાલ
ઉંદરના સગાઓ	વાર્તા
સાલ અને ઘીસુ	વાર્તા

આજ ચિનોદ બાળાના ૨૮ પુસ્તકોના સેટની કીંમત રૂા. ૮-૬

વેચવાના કલા ચિત્રો

કલાના નમુનાનો સુંદર ચિત્ર સંગ્રહ

ગમગાટકે	૯	૬
કુદરત સંગ્રહ	૭	૬
કમા કલાપ	૧	
રંગ રેખા	૬	૦
બાબાનાના કામ વકરા	૧૦	૬
સોહર કલર પિકચર આલ્બમ	૧૦	

બીજાં કેટલાક નવાં પુસ્તકો

કળા કારીગરીનું સાહિત્ય ભાગ ૧	૦	૬
,, ,, ,, ભાગ ૨	૨	૬
કપાસ કુંડળા (નોવેલ)	૪	૬
ગુલાબી વેપાર	૪	૦
ગામડાની રહારે (ગાંધીજી ગામડાની રચીતી કલાકૃતિ)	૧	
જગતના બાળકો કાજના પુસ્તક (ચિત્ર સાર રાધાકૃષ્ણન)	૨	૧
ટેક બાળને ગુજરાતી ૨૬ (હાલી ગુજરાતી)	૫	૦
ઝરણ ઝરણાં ! કરણ (નોવેલ)	૩	૧
બાળા ના બાપ્ટ ના	૦	૦
બાળા ગરબા (હાલ નોવેલ)	૧	૦
ગોમિયાનો ઈતિહાસ (ગોંડીમાં)	૧૬	૦
હિંદીમેં ૫૭ વરસકા કોંગ્રેસકા ઈતિહાસ	૭	
કઠેતક માળા અને ચોપડવાનો	૫	૦
ઇજીપ્ત પ્રકાશ (અબુબેંન ઇરયથી સંવાદ)	૨	૦

આ ઓફીસે છપાએલાં પુસ્તકો

ક્રીશ્ચયન સાયન્સ કંટ્રોલ એપ્લીકેશન્સ		
૧૯૪૨ ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં	૧	૬
મીના બનવાક	૧	૪
અલના પ્રોજેક્ટ આપવા આકારમાં ભાગ ૧	૧	૬
,, ,, ,, ,, ભાગ ૨	૧	૬
નીતિના દાખલા	૧	૦
કરીન ઈંડિયાનો વ્યાપારિક્ અને રાજકીય સંબંધ		૬
મનોદય		૬
પુર્ણ અને પરિપક્વ		૬
મોક્ષમાલા બાબત ગાંધીજી તેમના મત અને વિચાર		૬
પુસ્તક કમાલ પાકાનું જીવન ચરીત્ર		૬
પુસ્તક કમાલ પાકાનું બાળક		૬
મારો જેલનો અનુભવ ગુજરાત ગ્રંથમાં		૬
મારો જેલનો બીજો અનુભવ ,, ,,		૬
મારો જેલનો ત્રીજો અનુભવ ,, ,,		૬
એક સત્યાગ્રહની કથા (સોરાબજીનો બચાવ)		૬
મુરબ્બરાજ અને તેના બે બાબતો		૬
જેલના કાળ (સમ્રાટ ચક્રવર્તના)		૬
હાર કરાજ (ગાંધીજીએ લખેલું)	૧	૦
બાપદા સામે ઘાનો કરજ		૬
જીવન દોરી		૬
પ્રાર્થનાના ફાયદા		૬
જાપ વિના જીવું કયું નથી		૬
ઇરવન ક્રીશ્ચન ચર્ચનું એક કાર્ય		૬
માણસ કેવી જગાનેનો ગાણીક કેમ		
ક્રીશ્ચ ડોક્ટરોપની વાર્તાપ્રથી		૬
જરૂરતની મરણી		૬
ગોરાબાદીક ક્રીશ્ચ ૧૯૪૮ ના બારા		
ગુજરાતી-અંગ્રેજી		૬
આરોગ્ય વિશે સામાન્ય જ્ઞાન ભાગ ૧ લો		૬
,, ,, ,, ,, ,, ૨ જો		૬

Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

ગુજરાતી ભાષાનું

રેમીંગ્ટન ટાઈપરાઈટર ત્રાંડન

નવા જોડાણ—કીંમત પા. ૪૦.

પત્ર ચિત્રત મારે લખોઃ

K. D. Ranchhod,
Aliwal North, C.P.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 28003, Res. 28338.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES, BUTIQUE BENARES SARRIES IN SEVERAL STYLES. Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £20. THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up. PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards.
EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.

Branches 53, Wicks Street And 60, Wicks Street. DARBAR, 5, Main Street And 58, Wicks Street, VERULAM.
'Phone 39, Verulam.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા ઈંડીયથી આવે છે

બનારસની મીનાવરાણી અને સાડી, તેમજ કાતબાતની ખુટીદાર સાડીઓ શી. ૧૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી લઇને પા. ૨૦ સુધીની

બનારસથી હમણાજ આવેલી છે.

કલ્પ કામની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર. જાતબાતની બાતવાણી સાડીઓ શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૧ થી ઉપર.
કલબનું ઈપ–ડી–ચીન શી. ૩–૧ નું ૧૫ ૪૨ ઇંચ અને ૪૫ ઇંચ પહોળ. સાટીન ક્રેપરેટ ક્રિશાલનું ૪૫ઇંચ, ૪૪ ઇંચ પહોળ વારતી. શી ૧–૬,
શી. ૧–૮, શી. ૨–૦ અને તેથી ઉપર. હમણાજ આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ શી ૨૧, શી. ૩૦, શી. ૪૫ અને એથી ઉપર. ૧૭૭

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

સ્ત્રિયો
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ માટેના એજન્ટ
એદલજીસ્ટર્લ માટે
પી. કલજી,
૬૦, બી સ્ટ્રીટ, ન્યુકાસલ

ગરાજ
૭ મોમ્સ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

THE HOME OF FAMOUS MUSIC

ROOPANAND Bros.,

PHONE 20707

85 VICTORIA STREET, DURBAN.

When you hear music think of Roopanand Bros., who travelled throughout INDIA to find the best in records and books for you in the UNION of S. A.

Here are some Famous film records with the famous Singers and Musicians, who are India's best to-day.

By every mail we get the following books

Phone 33-8432 P. O. Box
" Res. 33-8994 7157.

ઈન્ડિઅન ગ્રોસરી કીક્રાયન ભાવે ક્યાંથી ખરીદશો?

હમોએ ઇન્ડિઅન ગ્રોસરી વિભાગ ખોલ્યો છે, જેમાં દરેક પ્રકારની કિંમતી ગ્રોસરી તેમજ ગાંધી વસ્તુઓની નાની મોટી વસ્તુઓ ઉપરાંત રોજ વાપરવાની હિંદીઓના ઘર ઉપયોગી વસ્તુઓ કે જે ત્યાંથી તદન કીક્રાયત ભાવે મળી શકશે.

ઓર્ડર મોકલી આપી કરવા વિનંતી છે.

કદરના ઓર્ડરો હમારી પોતાની દેખરેખ હેઠળ સારી પેકિંગ કરી મોકલવામાં આવશે.

મીસ્ત્રી બ્રધર્સ

(ગુજરાતી અને હિંદુસ્તાની વાતચીત થઈ શકે)

11 Kort Street,
JOHANNESBURG.

હમોએ દરેક પ્રકારના વિભાગો પણ ઉભા કરીએ છીએ: કરીયાણું, આગ, જનરલ, ઓર્ડીનન્સ, મોટર, ફેઈથ ગેરેન્ટી વિગેરે.

'Phone 24350. Tel. Add. "Naartjes."

A. M. PADAYACHEE

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.

Country orders executed at lowest Market prices.

We supply wedding requirements also.

TRIAL ORDER SOLICITED.

91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

in South African, Canadian and Australian Apples

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Naartjes which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્ષપોર્ટર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

નાચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

કદરના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

નાચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 768. 108 Prince Edward St. Durban.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING

TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS

FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 5/6; or POST FREE FROM

ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ

પ્રોપ્રેટર: મણીભાઈ ભાણજીભાઈ કાદીવાલાના

દરેક જાતની મીઠાઈઓ, ફોરખાના પોતાની જાતની ગોળમા મેળવા, મસાલાથી ભરેલ ખમણ હમેશાં તૈયાર રાખીએ છીએ

અમારૂં ફરમાઈશનું ખુશરી ખુશ્કું, સેવ, ચમચમ, ગાંઠીયા, ગાંઠીયા, પાતળા વિગેરે ફરસાણ તાજા બનાવીએ છીએ.

શીયાળામાં ખાવા લાયક સમોસા પણ તૈયાર રાખીએ છીએ તેમજ ઓર્ડર પ્રમાણે સ્પેશીયલ બનાવી આપીએ છીએ.

પાર્ટી વિગેરે માટે મોટા પ્રમાણમાં બોલતી કોઈ પણ જાતની મીઠાઈ ઓર્ડર પ્રમાણે ટુંક વખતમાં બનાવી આપીશું.

બહારગામથી મંગાવનારને માલ પુરતી સંભાળથી કાળજીપુર્વક મોકલવામાં આવશે.

PHONE 33-5575. P. O. BOX 3680.

THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART.

11 President Street, Corner Diagonal St., JOHANNESBURG

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 31.—Vol. XXXIX Friday, 1st August 1941. Registered at the G.P.O. as a [illegible] Post Magazine

Concessions To Indian Visitors

We read in the Indian exchanges, which are [illegible] and irregular in these days, an Associated Press message from Simla dated May 26:—

"It is learned that the South African Government have taken steps to see that the anti-Asiatic provisions of the law are not applied to Indian visitors, particularly students, passing through Union territory on their way from Britain or the continent to India during the war. A high personage in South Africa—a K.C.—has been placed in charge of looking after these visitors, and he is now assisted by a Committee of European men and women.

The composition of this Committee is said to reflect the new spirit which is now beginning to animate the South African Government in dealing with the Indian problem.

It is said that the Government keep the personnel entirely European, because the provision of hospitality to visiting Indians is entirely the European community's responsibility and in discharging that responsibility, amends may as far as possible be made for the harshness of the new law as it operates on resident Indians.

Indians, who have recently arrived in India from South Africa, speak of the change in the attitude of General Smuts to Indians in general. It is felt that he is beginning to look upon the Indian problem from an angle which befits an Empire statesman and a world figure."

We hear so much about Nazi propaganda. If this does not beat it, it certainly equals it. It is a sop, presumably, by the British Government to Indians who are serving in the war—so that their efforts may not slacken at the news of ill-treatment meted out to their brethren in the different parts of the British Empire, which they are actually laying their lives down to protect it.

We in South Africa are entirely ignorant of such arrangements as stated in the above message, being made for Indian visitors passing through the Union on their way from Britain or the continent. We were informed some time ago that the ordinary immigration restrictions would not be applied to such visitors. But we knew nothing about the formation of a committee of European men and women and of a high personage described as K.C. being placed in charge of looking after these visitors.

Moreover it is stated that "the composition of this committee reflects the new spirit which is now beginning to animate the South African Government in dealing with the Indian problem." What a bluff! Those who expect Indians to swallow this with a sense of satisfaction, any glorification, must have a rather low estimation of the Indian people. We do not know whether to describe this as an honour or a bare-faced insult to India.

The war has brought to these shores distinguished personalities from India, who, otherwise, would have shunned this country, with the tales of woe they have been constantly hearing, as a God-forsaken country. Having come here they have seen and experienced things which they never dreamt of and which seemed intolerable to their sense of self-respect. They have gone with these tales to India and acquainted the Motherland with the indignities suffered by our people in this country. This is what has caused this step to be taken by the South African Government. It is an unmitigated lie to say that it reflects any new spirit animating the South African Government in dealing with the Indian problem.

War or no war the [illegible] the Indian community in South Africa is being shaped in accordance with the wishes of the [illegible] segregation policies [illegible] being established. L and B the [illegible] Indian community will [illegible] asleep it will soon find [illegible] and there will be [illegible] without the [illegible] against which India [illegible] South and which resulted [illegible] Capetown Agreement [illegible] as the Gentlemen's Agreement.

With the expropriation of Indian-owned land in Natal with the deprivation of the [illegible] rights of Indians in the Transvaal with the coming into existence even on this [illegible] of the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Act, with a view to segregating Indians into water-tight compartments to "live up their own pace" against which all respecting Indians have [illegible] appealed to resort to Passive Resistance, with the indignities offered by Indians as a race wherever they move—for they would not have to suffer these [illegible] if they belonged to any other [illegible] the talk of this "new spirit animating the South African Government in dealing with the Indian problem" comes to us as a surprise. The talk of the change in the attitude of General Smuts to Indians in general and that he is beginning to look upon the Indian problem from an angle which befits an Empire statesman and a world figure, is also news to us. Whatever General Smuts's personal attitude or feeling may be, we know for a fact that [illegible] change has taken place [illegible]

Government. The uncalled-for restrictions on Dr. Dadoo's movements and the constant harrassment of INDIAN OPINION for speaking out the truth, whilst allowing the Nationalists, because they wield power, to go to the length of preaching Nazism, do not signify such a change having taken place. Moreover the office of the High Commissioner for India would not have failed to take note of such a change if it had taken place but there is no evidence that any note has been taken by that office. On the contrary it has had to mildly rebuke South Africa for its anti-Indian policy when Indian soldiers are fighting side by side with European soldiers for the Empire.

So, the message we have quoted above conveys no gesture, on the part of the South African Government of any generous hospitality toward Indian students who are passing through the Union. This even special arrangement only makes us more conscious of our inferior position compared to the alien races and of our treatment as *pariahs* of the British Empire. The *Bombay Chronicle* very aptly criticises this as "a subtle difference the South African Government makes between the Indian in South Africa and the Indian returning to India from England. Indians coming to these shores should not be satisfied with the hospitality they receive at the hands of the K.C. or the Committe of European men and women appointed for them. They should make it their business to get first hand information of the conditions under which their brethren have to live in this country.

Whilst we are discussing this question, it will not be out of place here to note an incident that happened not long ago in England and reported in the Indian exchanges. Sir Hari Singh Gour, a distinguished Indian publicist, had the bitter experience of being refused accommodation at a hotel in London. Sir Hari Singh told Reuter that the incident occurred after the building in which he was sleeping was hit by a bomb. He went the following day to a hotel elsewhere and was told "we don't take foreigners. When the question was raised in the House of Commons by Sir Stanley Reed, the Home Secretary Mr. Morrison said he had made most careful enquiries whether he could take action but he had no powers to do so. Sir Hari Singh described Mr. Morrison's reply as hopelessly inadequate, adding that under the Defence of Realm Act Mr Morrison is allowed to shut up any place being used as a pivot for international conflict. If such a thing could happen in the very heart of the British Empire what could be expected in other parts of it? No camouflage hospitality could ever heal these wounds inflicted on Indians, who are members of a country which is hailed as jewel of the Empire when the Empire is in difficulty, and is treated as slave in time of peace.

WHY INDIA CANNOT HELP

MRS. PANDIT'S REPLY TO ENGLISH-WOMEN'S APPEAL

"We love India with a devotion which will not permit us to compromise her honour and it is because we have chosen the side of human freedom as against human slavery that we cannot help," says Mrs. Vijaya Lakshmi Pandit in the course of a reply to a recent appeal of certain English women to the women of India. She says:

"News travels slowly to the remoteness of Khali (Almora) and it was only last evening that I read in my three days' old newspaper the appeal made by certain British women to the women of India.

"Some of these women are friends whose friendship I value; all of them are known as sincere and selfless public workers. It is, therefore, with some difficulty that I write this answer to to their appeal.

"I write in my individual capacity only and not as a member of any group or organisation.

"It is indeed a fact that the war is spreading eastwards and that the world is faced with a danger hitherto unknown in history. It is equally a fact that the women of Britain are showing a fortitude and courage which must inspire every woman, no matter who she is. But in making their appeal, my English sisters have lost sight of some important facts in the Indian situation. I should like to point out a few of these.

"In England you are fighting to protect your homes, your traditions, your liberty—all those things which you value more than life itself. You have willingly sacrificed your sons, and your daughters are facing the gravest dangers with a courage beyond praise.

"In India we have not heard the wail of the siren, nor seen the devastation caused by falling bombs, yet for generation India has seen her sons and her daughters suffer the wounds of the spirit as the people of England are today suffering them in the flesh. We have seen the subtle manner in which the soul of our people has been crushed—we have looked upon men and women, whole in body, but broken in spirit, bowing down before a power which, while claiming to fight for freedom, has for 300 years denied to us the thing which was ours by right of birth. In our own country we have not been able to live our lives in our own way. We have not been allowed to read the books we wished to read, sing the songs we wished to sing, honour the men and women we considered great. Loyalty had become a crime and the interpretation given to it has degraded the word and rendered it meaningless.

"We are now told that it is the duty of our sons to go and shed their blood in a foreign land to defend the freedom which is in peril—and yet if they are bold enough to ask whose freedom it is they are to defend they are treated as traitors and spend long years languishing behind prison bars. Has freedom a double meaning—does it mean one thing for you and yours and something different for me?

"You ask us to sink our political differences as you have done, and that in reward for our help and for the life-blood of our sons, we shall be given a free and equal partnership in the Commonwealth after you have won the war. Perhaps you have forgotten the long list of British promises made in times of difficulty, only to be broken again and again. But we remember the in-

stances when India has dared to hope only to have her hopes cruelly shattered. We cannot forget how every offer of ours to help you has been treated with scorn it did not deserve. And even to-day, when your country faces the gravest hour of her history, your statesmen refuse to India the right to be free, and continue to drain her of all that is vital to her existence.

"Our offers of help were based on a genuine belief in democracy. We desire, equally with you, the defeat of Nazism and all it stands for, but we cannot fight for your freedom while we ourselves are your slaves. Our help can only be of value if it is willingly given as your equals. We can no longer judge Britain by her declarations but only by her acts. And so we have chosen our path. We wish to injure no one, we wish for no domination over others. We desire only that freedom for our country which you yourselves prize so highly. For this we are prepared to pay whatever sacrifice may be demanded. We value our homes as much as you do yours. We love India with a devotion which will not permit us to compromise her honour, and it is because we have chosen the side of 'human freedom as against human slavery' that we cannot help you."

RESTRICTIONS ON MR. SEEDAT

MR D. A SEEDAT was served with the following certificate on Wednesday morning. At the time of going to press Mr. Seedat had not accepted the conditions. We are informed that when Mr. Seedat refused to sign the conditions, he was told by the Magistrate that they were awaiting for further instructions from Pretoria.

Dawood Ahmed Seedat has been exempted from the provisions of Regulation No. [illegible] published under Proclamation No. 201 of 1939, as amended, for so long as there is, in the opinion of the competent authorities, no cause to intern him and subject to the following conditions:—

(1) He shall not change his place of residence nor travel beyond the boundaries of the Magisterial District of Durban without first obtaining the permission of the Control Officer—Magistrate, Durban.

(2) He shall report in person to the Aliens Registration Officer, Masonic Grove, Durban, on Saturday in the forenoon of each week.

(3) He shall not engage in any activities and shall abstain from any conduct calculated to be subversive to the peace and good order of the Union of South Africa, or to be in any way harmful to the Government or to its Allies.

(4) He shall not attend or address any meetings convened by or held under the auspices of:—The Non-European United Front, the Natal Indian Association, the Nationalist Bloc of the Natal Indian Association, the Liberal Study Group, the May Day Unity Committee, the Left Book Club, the Communist Party of South Africa, or any other political meeting of a similar nature.

(5) He shall not attend any meetings whatsoever without first having obtained the permission of the Control Officer—Magistrate, Durban.

(6) He shall not visit the following places:—Harbour area including docks, any military area or aerodrome.

INDEPENDENCE FOR INDIA

MR. REGINALD SORENSEN, M.P., speaking at a Conference of the Indian League held in Glasgow in May said:—Everywhere it is the masses who are suffering—Scotland, Britain, Germany and India.

Our real war is the war against oppression, poverty and suffering of the working class everywhere. India deserves our gratitude in that war. Her struggle is ours.

Nazi and Fascist principles and methods are repudiated and disowned by India. She is one with all genuine resistance to barbaric reaction anywhere. Yet Britain applauds Indian despots—Rajahs and Maharajahs, Princely Dictators of India. When shall we realise the real source of power to overcome the dangers to human fulfilment?

We must not evade the issue or assume nothing can or should be done. We must make India a living, challenging, issue in the world now.

British war involves violence, and Christian Britain endorses this. Mahatma Gandhi has led the way in a different form of war that does not involve such a volume of waste and agony. Because their cause is right they cannot ultimately fail.

We applaud Abyssinia for resisting Italian imperialism and seeking their independence. We applaud Poland, Norway, etc., But whilst men who stood for freedom there are heroes, in India they are criminals.

The people who call for freedom in India are in gaol. Nehru, Azad, 9 ex-Prime Ministers and Cabinet Ministers, Trade Union leaders, administrators, women and students, are all in gaol to the shame and disgrace of the British Government.

The excuse that India is divided is not a reason for refusal of their demands. Britain is divided, but political democracy has functioned.

Division is inevitable, but it is no justification for withholding the justice which is demanded by the majority of the Indian people, and in any case Great Britain has never stated who would grant independence to India even if she were united.

There is a great need to vindicate democracy and freedom in the world. India gives an opportunity to do this. If by a benevolent miracle freedom were given to India it would do more to re-establish faith in democracy among the masses in all lands than all the battles that have been or will be fought in this war.

India's demand is not merely political, but is social and economic. India does not want to get rid of British domination in order that native domination can be strengthened. She wants freedom from oppression in order to build a new India on a basis of political, social and economic justice.

The one hope of the world now is a resurgence of democratic and socialist faith. India offers the opportunity to redress failure in Europe."

Dr Shelvankar, author of "The Problem of India," Mr Krishna Menon, ad

Mr. William Pearson, Chairman of the Lanarkshire Miners' Union, also spoke at some length on the question.

Dr. Shelvankar, stressing that India was "truly a subject country as Holland, Poland, Norway or Denmark are," said: "India is not only a subject country but a subject country which has been in active revolt against subjection. There has been no time when the British intervention in Indian affairs was tolerated by the people of India, but up till 25 or 30 years ago this intervention was resisted by force of arms. Since the final consolidation of British power it is being resisted by a disarmed people and, therefore, by passive methods, but it is none the less a movement of revolt because it has not so far caused the shedding of blood.

This revolt against Imperialism is to-day at a stage where practically the whole mass of the Indian people participate.

The tendency of official propaganda is to suggest that the people are divided into two hostile religions, and the Moslem community desires Britain to continue to rule India while the Hindu community desires the opposite. These allegations are not true.

The Moslems profess a certain religion. The Hindus profess another religion. But there is nothing either in the Hindu or the Moslem religions which prevents the people who profess these religions from living in peace and co-operating with all the normal concerns of society.

Whether the Indian is a Hindu or a Moslem he has the same economic interest to fight for, against the employers."

Mr. Pearson, denouncing the industrial conditions in India, remarked: "It is a scandalous position that our Indian miners produce coal at 7d per day and hand over the valuable product to the Indian or English masters to create the vast profits which these people are undoubtedly taking out of the industry.

One per cent. of the industrial workers of India are earning from 1s. to 1s 6d per day. There are a quarter of a million miners in India who are working a nine hours day. Compare that with the 7½ hours day in this country. The miners receive 7d. per day for working nine hours in India. Scottish miners receive 12s 4d. per shift, and last week put forward a demand for 2s. extra, and even then we consider we are not being paid for the work that our men are doing in the pits.

The Trade Union movement must get behind the demand of the Indian people, because a weak trade union in India means that very soon that will constitute a real live danger to the conditions that we have been able to wring from the employers here in this country."—*Forward*.

NEED FOR COMMUNAL HARMONY

THE following is a summary of a speech delivered by Mr. M. Y. Sheriff, M.A., (Cantab), Bar-at-Law, M.L.A., presiding over the South India Anti-Separation Conference held recently at Kumbakonam:—

The British conquest of India dealt a severe blow to the cultural unity of India. It shattered economic structure, social system and the political organisation of India. The worst effect of the conquest was to destroy the organic unity of the people.

The past history of political developments in the country establishes that it has been possible for the interested party to play the two major communities of India against each other. For a quarter of a century the directions of the Muslim politics were actually in the hands of the European principals of the Aligarh College.

The Muslims have every right to demand and insist that their observance of religious rites and prayers shall be restricted and not interfered with; that their culture and all that it implies shall have unrestricted scope for their development in their own way; that in the administration of the country they shall have an effective voice and share and that all these should be embodied in the fundamental rights. Our immediate need is to consolidate ourselves and to close our ranks. We should aim at fusion of all the Muslim organisations in the country. As a first step, we should establish an All-India Muslim Executive Board on which all the Muslim organisations in the country should be represented in proportion to their strength. This Board should have powers to control and guide the policies and working of the different Muslim organisations, and to represent the Muslims and their interests in the negotiations with the organisations of the other communities, the Congress and Government of the country.

Way To Unity

The only means of building up a strong India is through the establishment of relations of esteem and affection between the communities. No declarations of rights, constitutions, agreements, pacts or treaties are of any value which are not based upon mutual trust and faith in the plighted words of men. History is strown with the wreckage of such deeds. The fact of the matter is that what gives validity and permanence to a document or a promise or a convention is not the piece of parchment on which it is inscribed, but the will of men. The constitution of Great Britain though unwritten has stood for hundreds of years, for the passion for liberty and law-abidingness is written in the hearts of Britons and is handed down from generation to generation. The freedom of India and the security for the religious, cultural and material interests of individuals, groups and communities must rest ultimately on the convictions and ideals of the people of India, and they will endure so long as Indians will collectively desire to maintain them. What is needed then is a union of hearts which no external power will ever be able to dissolve. In so far as this union is brought about by political accommodations and agreements let us enter into them. For after all solemn undertakings and public declarations may produce desirable psychological conditions. But above everything else let us endeavour to roll away the dark clouds of distrust which hang over the horizon.

Duty Of Hindus

In this endeavour the responsibility of the Hindu community is great. It is this community which, in numbers, wealth and education, holds a position pre-eminent among the other communities. It is the privilege and the duty of the strong to produce a sense of security among those who are less strong. In the Middle Ages power resided with the Muslim rulers and their retainers and they took the initiative in promoting cultural fusion. To-day when the counting of heads is replacing other and cruder methods of determining policies, it is the duty of the more numerous to remove the apprehension which prey upon the minds of the less numerous.

In the alternative, if we stick obstinately to what we regard as our rights, but which cannot be dignified with that name till they have been recognised by others, and they will not be recognised by others unless the others are convinced that the so-called rights are based on a common conception of the welfare of all, and are grounded in righteousness, the relations of the two communities will be based not on mutual recognition but on its repudiation. And its concomitance is violence. Violence will breed civil war. Such a state of affairs will not only jeopardise the future of India but of the Hindu community itself. It is inconceivable that any one community in India could gain independence for itself, and it is equally inconceivable that independence so gained could be retained for any

length of time. If the Hindus and Mussalmans are ranged in opposite camps, they will exploit the weakness of each other.

Wisdom demands that the communities should adopt a policy which will heal the wounds within and obliterate the differences without. Considerations of principle and of expediency equally require that the communities should follow the policy of harmony and reconciliation in order that happiness and prosperity of the country may be established on sure foundations. By sacrificing the present we gain the future, the bargain is wholly advantageous for the present is transitory and the future extends far into infinity —*Indian*

Doings In India

Britain Unwilling To Part With Power

"I ATTACH no importance to Mr. Amery's remaining or leaving the India Office. The war has made it clear that all Britishers, to whatever political complexion they may belong, are agreed on one thing, and that is, not to loosen the hold on India, whether it be in the economic or political sphere," said Mr. Rajendra Prasad when his attention was drawn to reports to the effect that there is a possibility of Mr Amery being transferred from the India Office. Mr. Rajendra Prasad added: "Does not Mr. Amery represent the policy of his British Cabinet, a National Cabinet representing all groups, including Labour and radical elements in England?" On a question how he interpreted the studied silence observed by Mr. Churchill and the British Cabinet in regard to the place of India in any future world order, Mr Rajendra Prasad said: "Mr. Churchill and the British Cabinet are at present engaged in conducting the war, and have left the question of India to the Secretary of State. India has, in their view, evidently no place in the new world order, which will concern itself with freedom for the people of Europe to exploit and dominate, in the uttermost, weaker nationalities in Asia and Africa. But whether Mr. Churchill and his Cabinet will it or not, the new world order cannot leave India unaffected. There are more things in heaven and earth than are dreamt of in the little philosophies of dictators and autocrats passing in the garb of democracy and it may be that new destinies will be shaped for all those who are despised to day." "The struggle is bound to go on stiffening and will assume its most virulent form after the war is over, unless India attains independence before," said Mr. Rajendra Prasad when asked us to how he visualised the next phase of the Indian struggle. He added: "If Gandhiji has his way, it will continue to be non-violent, but in times so full of possibilities it is foolish to hazard any prophecy. It will be very well for India and all others if it remains non-violent. Otherwise, one cannot imagine what complications and disasters it may not bring in its train."

Pandit Kunzru Speaks Out

Pandit Hirdayanath Kunzru, President of the Servants of India Society, speaking on the occasion of the thirty-sixth anniversary of the Society, referred to Britain's appeal to India for help in the war effort. Ireland could be neutral and conscription in Northern Ireland might be abandoned and Syria might be promised independence, he said, but Indians were to remain where they were. In his view Britain seemed to feel that the duty of helping England without claiming their freedom was only that of countries under their control. Mr. Kunzru warned the Government that a serious situation was developing in the country by their encouragement of communal intransigence and that the situation could be eased only by a generous gesture. India could help England whole-heartedly only on a basis of self-respect and this she was anxious to do. If Britain antagonised India the responsibility would be the former's. "The war has taken a more serious turn and has come appreciably nearer to India during the last twelve months. England and India should have come closer to one another during this period. The unfortunate fact is that they have drifted further apart," said Pandit Kunzru. He said that the British Government had done nothing, to use the words of Sir Stanley Reed, who had been a consistent friend of India for a quarter of a century, "to have the heart and soul of a generous people behind their war effort." Indeed, the last eighteen months had made Britain's determination not to part with power clearer than ever. Indians were told that it was their duty to think of nothing but the war at the present time as India's future depended on British victory. Pandit Kunzru added but if Indians forgot their duty to their country and abstained from demanding their rights, their silence would be exploited as meaning contentment. He asked the Government to take such steps as would convince India that she would be free after the war. He deplored the rejection by the Government of the proposals of the Bombay Leaders' Conference and expressed the view that the Government was putting a premium on communal intransigence.

Maulana Obeidullah Denounces Two-Nation Theory

"The two-nation theory is an absurdity and to associate my name with it is an insult to my intelligence. It is a vain illusion to think that autonomous Muslim or Hindu States can be created under the protection of the British or with the aid of the British. Those who are thinking in terms of Shahjehanan's rule or that of Asoka are living in a fool's paradise." This statement was made by Maulana Obeidullah Sindhi, a well-known nationalist Muslim leader. The Maulana Sahib emphatically denied the Press reports of his alleged support to the Pakistan scheme of the Muslim League. He added that he had no correspondence with Mr Jinnah on the subject and the Press reports in this connection were absolutely false. He said that some of the British statesmen may encourage it for some immediate political purposes. "The Muslim League is exploiting religion for misleading people. It has no ideal, no programme and no policy and its sterile and negative role in Indian politics is apparent to everyone. There can be no meeting ground between Mr Jinnah and me. Therefore it is simply unimaginable that I should write a letter to him giving my views on Pakistan." Continuing, Maulana Sahib said: "My life is to stay in Europe as an exile has taught me one lesson and it is that no modern State can be built on the basis of religion. It is my confirmed conviction based on my long experience of conditions in Europe and India that the rule of Shahjehan and Asoka cannot be revived in India. Economic considerations rather than religion would divide political parties."

Mr. Mahadev Desai's Appeal To Students

An appeal to face any communal disturbances that might occur again with God on their lips was made by Mr. Mahadev Desai in Ahmedabad, addressing the students of the Gujarat Vinay Mandir, in the building of the Gujarat Vidyapith. He said that the Vidyapith kept aglow the ideal of its founder, Mahatma Gandhi who wanted to teach the world the lessons of non violence through India. It was against their tradition, Mr. Desai added, that a student of one community should rejoice at the stab-

long of a student of another community. Mahatma Gandhi wanted to win Swaraj within one year. He made elaborate preparations for it and entertained high hopes of the country but, after twenty [illegible] it was not known how far from or near Swaraj they were. But they had to continue walking untiringly till the goal was reached. At the time of the floods in 1926, when the Sabarmati Ashram was in danger of being submerged, Mahatma Gandhi advised those who were afraid of the floods to leave the Ashram but appealed to the rest to stick to their posts undeterred by the floods. No one left the Ashram. Communal disturbances which were more dangerous than floods were approaching them and they should face them with the same spirit which inspired the inmates of the Ashram in 1926.

MR. SEEDAT'S ADDRESS

MR. D. A. SEEDAT, a well known member of the Non-European United Front and the Nationalist Bloc of the Natal Indian Association, addressed the Liberal Study Group on "My prison experiences" at its Hall on Sunday last. The Hall was packed and many people had to stand outside. Mr. A. Maharaj was in the chair. The chairman introduced the speaker. Mr. Seedat, he said, was the first in Natal to be charged and convicted under the National Security Regulations. The only crime, he added, Mr. Seedat had committed was telling the public the truth about the so-called 'democracy,' the truth about the conditions in which the vast majority of the non-Europeans were forced to live, the truth about the colour bar and the truth about the so-called 'Commonwealth of Nations' in which the people were treated not according to their merit of culture and character but according to the colour of their skin.

In his address Mr. Seedat said, "during my stay in the Central Prison, I witnessed excessively harsh treatment meted out to the non-European inmates, the thought of which now makes my blood boil with rage. The racial prejudice, [illegible] so rampant outside the prison, is a [illegible]-fold worse within its grim walls. The treatment of the non-Europeans is a painful tale of human sufferings based on colour. Almost daily I heard from morn till night such abominable terms such as 'coolies,' 'kafirs' and [illegible]' together with vulgar terms of the most revolting kind used by the prison wardens.

Referring to the food and bedding provided to the prisoners, the speaker said, "each prisoner is provided with two old blankets and a grass mat which are not only unclean but usually infested with insects and there is no pillow. European prisoners are provided with beds, whereas the non-Europeans were forced to sleep on cemented floor. In the morning 8 ounces of porridge is given for breakfast and at lunch rice, with cow-peas and steamed vegetable, the smell of which is nauseating. For supper only two-penny worth of brown bread is provided. Despite this scant and unhealthy food, what is more annoying is that the utensils in which it is served are age old and unclean. They are nothing more than rusty tin pans eternally smeared with fat. They are revolting to sight, let alone eating from them. Now, whenever I think of it I feel sick. However the pang of hunger makes one oblivious of all these things. Added to these is the cry for water. Three pints of water is placed in the cellar for washing and drinking purposes for the day, to be shared among four prisoners. Water is not given at breakfast but during lunch only half a gallon of water is given for 10 to 15 prisoners. While European prisoners are given three cigarettes a day, a non-European is sent on spare-diet for three days if he is found with tobacco.

"The section wardens are often inhuman and brutal in their treatment of non-Europeans. The Africans are the worst victims. Batons are used freely on them and they are kicked about in the most brutal manner amidst interminable swearing of the most indecent kind. Complaints to the Superintendant are of little or no avail. Every section warden is a master unto himself making life unpleasant for the prisoners. Apparently there is no respect for the black man in prison. He is treated worse than an animal. The treatment in these prisons act in no way as a deterrent which the custodians of the law envisage, but act as further spurs to criminality. The inadequacy of food, served in a most unhygienic way and the cruel and unbecoming treatment meted out to the black man is a veritable blot on the white civilization.

"These are the things I saw and suffered. And it must be brought home to the people the painful truth that in or out of the prison the non-European is looked upon as a slave and is treated as such by the authorities. The time is ripe for us to awake from our slumber and fight for our legitimate rights. We can never get our rights without a struggle. We must struggle for a change of system within the prison as well as without. I went to prison and suffered, yet I am determined more than ever to go back to prison again until we succeed in our struggle. There is nothing that can bar my way," concluded Mr. Seedat.

After the lecture a lively discussion took place.

READERS' CORRESPONDENCE.

A THEATRE-GOER'S COMPLAINT

TO THE EDITOR, "INDIAN OPINION."

SIR,—As a regular theatre-goer, I feel inclined to draw the attention of the non-European Theatre-going public that it is high time now they should realise the considerable injustice which exists in the Avalon Theatre in Victoria Street. The obvious fact is that whenever good pictures are shown in this Theatre, prices for seats are being increased, and are never reduced when they do not have good pictures. The average Theatre goer is not in a position to pay more than the normal price. He has to go right out of his way to meet the increased price just because he wants to see the picture. Most striking of all is that even school children are made to pay 1/3 per seat for the mere reason that they are on vacation. During school days they were charged only 7d. Is this justice? In my opinion the owners of this Theatre are taking advantage of the fact that there are no other American and English filmed picture-houses except the existing two in Victoria Street in which 20th century films are not being shown. They do not therefore hesitate in grasping every opportunity they get in raising prices. So far as I am aware, it is not a law of the Government which is responsible for the increased prices from time to time. Some sort of action must be taken to put an immediate stop to this irrespective of good or excellent pictures or films prices for seats must remain normal. Why pay more?

THEATRE GOER.

[illegible] a full [illegible] edited by Manilal M. Gandhi to express the views of Indian Opinion.

Things In General

Preservation Of Liberty

THAT the main hope for the preservation of liberty is to be found in the democratic form of government is the view taken by the Christian Science Board of Directors who attended the annual meeting of the Mother Church, the First Church of Christ, Scientist, in Boston, Massachusetts, recently. The directors declared that the main need of the hour was for an understanding of God, and the realisation of mankind's inalienable rights to "life, liberty and the pursuit of happiness." "Current conditions are such that we ignore the fact that they are fraught with serious consequences, not alone to one nation, but to all nations, including those which are now being used as convenient tools to further the selfish purposes of their unscrupulous leaders," declared the directors. "History plainly teaches that when a nation chooses to ignore God and to make matter the foundation stone of its government, such a nation commits its nation to failure and at the same time provides the means for its ultimate defeat and undoing. Reason cannot defend a government thus founded, and neither can mechanised forces maintain it against the march of Christian civilisation."

Licensing Disabilities

The following letter has been addressed by the Natal Indian Congress to the Receiver of Revenue, Durban:—"It has been brought to our notice that Shop Inspectors have warned Indian Fresh Produce Dealers to take out General Dealers' Licences if they are to sell matches and imported sweets. Our committee begs to submit that whilst this requirement may be in keeping with the law as it stands, we are sure it cannot but be a hardship upon the large number of people who are affected. To conceive that whilst cigarettes and local made sweets and chocolates can be sold, matches and imported sweets are banned is patently illogical, and we are sure that you will also see it in this light. We were directed to appeal to you to make such representations as are necessary to the Provincial Executive so that the requirement of a general dealer's licence is not enforced, and we suggest that until necessary amendment is made to the Consolidated Licensing Act, the custom that has prevailed, namely, that Fresh Produce Dealers who have been selling matches and imported sweets, be allowed to sell these two articles.

Indian Baby Show

In performing the opening ceremony of the Indian baby show last Sunday at the Avalon Theatre, Durban, the Mayoress, Mrs. Rupert Ellis Brown, referred to the proper care and attention of children so as to make them fit citizens. Mrs. Sandrasn, secretary of the show committees, detailed the improvement upon the preceding two shows. Although the entries had been considerably reduced, there was a predominance of quality in the babies exhibited. Mrs. Sandrasn stressed that there was much to be done upon improving economic conditions of the average Indian. There were over 85 entries, and the adjudicators, Drs. Hamil and Kaplan, referred to the splendid condition of the entrants. Among those present were Drs. Kaplan, Goast and Farren, Lady Smith, the Mayor and Mayoress, Mrs. Sandrasn and Mrs. Farren.

Northern Tailors New Premises

On Monday morning, July 21, His Worship the Mayor of Dundee, Councillor Mr E. M. Laughton, was handed a golden key specially designed and made by Mr. N. D. Soni, jeweller of Dundee, to perform the opening ceremony of the new tailoring premises for Mr. Nathoo V. Morar, proprietor of the Northern Tailors. The Mayoress Mrs. Laughton cut the ribbon which was tied to the door handles after which the Mayor opened the doors with the golden key, and thereafter some 300 guests partook in the light refreshments provided by Mr. Morar. At the beginning of the function Rev. F. Pester of the Presbyterian Church offered prayers after which Mr. Morar welcomed the guests and in doing so thanked them for their presence and also thanked Messrs. Johnstone and Keith (Pty) Ltd. who had been responsible for the entire construction of the new building. Mr. Morar then garlanded the Mayor and presented a bouquet to the Mayoress. The Mayor congratulated Mr. Morar on his new enterprise. The function terminated with prayers offered by Rev A. Bentley of the Methodist Church.—Contributed.

Sastri College Old Boys' Club Bursary Fund

The following further donations have been received in connection with the above fund:—Chetty's Cafe (Estate A. S. Chetty) £6, Singh's Mutton Market £3 5s., A. M. Padayachee £2 2s., P. Hargovan & Co. (Pty.) Ltd., Dhupelia & Son, Parsotam Vallabh & Co., Britannia Tailors, W. Silas Seothal, Estate Moosa Hajee Cassim, Mercantile Printing Works, Hassan's Butchery, Kismet Clothing Manufacturers (Pty.) Ltd., Daya Koosal, D. M. Timol's Sons, Kohinoor Tailors, V. N. Naik (Pty.) Ltd., M. L. Sultan, B. M. Patel, Sayed Fakroodeen, M. D. Motala, T. P. Desai £1 1s. each; K. S. Mistri & Son, 'Ex-Student', Popatlal Kara, P. B. Singh, H. M. N. Khan, F. M. Ally, Desai Furnishers, S. M. Jhavary 10s. 6d. each; previously acknowledged £51 4s. 6d.—Total £86 13s. 0d.

Eastern Province Football Association

A correspondent from Port Elizabeth writes:—In view of the forthcoming South African Indian soccer tournament which is to be staged in Port Elizabeth in September great interest is displayed by the young players who are improving the standard of soccer in a very high grade. As there is a variety of talent amongst the junior members, the selectors' job is definitely going to be a difficult one, for the grand combination and fast play produced really makes it a treat to watch the boys in action. Anyway the general view regarding the tournament is seen as an optimistic one and once again the many sterling players will be seen in action for the much coveted and famous Spen Chetty Trophy. In the matches played for the Rabinowitz Cup (knock-out) Daffodils beat Grenadiers by four goals to three and Stellas beat Shamrocks by four goals to one. Both games were fast and [illegible] Daffodils now go forward [illegible]. The final game was a [illegible] Stellas by two goals to one. Mr. D. S. Candappa ably refereed.

Liberal Study Group

The secretary of the Liberal Study Group announces that Mr. D. A. Seedat will move "Are the country shop assistants better off than the town shop assistants" at the Group Hall on Thursday, August 5 at 8 p.m. Mr. A. E. Patel will lead the opposition. All are welcome.

Death Of Mr. Van Der Merwe

The death occurred in a Capetown nursing home on Friday last of Mr. Wessel J. J. van der Merwe, a well-known Johannesburg journalist, in the age of 53. Mr. van der Merwe arrived in Capetown about three weeks ago on holiday and became seriously ill a week after his arrival. He was a member of the editorial staff of the Johannesburg *Star* and served last year as president of the South African Society of Journalists after having been a member of the society's national council for some time. At the time of his death he was still a member of the council.

Indian Technical Institute

CLASSES re-opening at Sastri College, Carlisle Street, Clairwood, Depot Road, on Tuesday, August 5.

G. M. TITLESTAD
Secretary.

C/o Sastri College,
Durban.

વેચવાના પુસ્તકો

નીચેના પુસ્તકો બધા સુંદર કાગળ અનુભવી લેખકોના છે. બધાંયે પુસ્તકો સુંદર છતાં જ્ઞાનપૂર્ણ અને સારા લેખકોના વાંચવા જેવા છે. જેથી આપણા જ્ઞાનમાં વધારો થાય અને આપણું ચારિત્ર્ય ઘડાય, એ મુખ્ય હેતુને ધ્યાન માં રાખી બધે પુસ્તકો મંગાવીએ છીએ. તુચ્છ સાહિત્ય જીવનમાં વધારો કરે છે.

ધાર્મિક સાહિત્ય

મારા પ્રયોગ ભાગ (પં. મ. ને. ઉ.)	૧૨	૧
ધર્મ સંસ્થાપના (ગીતાજીના અઢારમા અધ્યાયનો વિસ્તૃત વિવેચનો અને ટીકાઓ)	૧	૬
મહાત્મા ગાંધીજી (સ્મરણો)	૦	૬
રામાયણ સિદ્ધરાજ	૧	૬
સત્યાગ્રહની ઝિંદગી	૪	૬
આખરી ઈચ્છા ભાગ ૩ જો	૫	૧
અર્ધાંગની પ્રતિજ્ઞા	૪	૧

ગાંધીજી સાહિત્ય

ગાંધારીના પાનો	૧૦	૦
ગાંધારી મહર્ષિ દયાનંદનું જી. ચ.	૨	૦
પરમાર્થવિચાર	૧	૦
ગાંધીજી ચરિતાર્થ	૨	૬
અનાસક્તિ યોગ (ગીતાનો ગાંધીજીએ કરેલો અનુવાદ)	૧	૦
મંગલ પ્રભાત (ગાંધીજી)	૧	૦
ઉપાનહ પાદાણી	૪	૦

શ્રી. રમણલાલ વસંતલાલ દેસાઈ કૃત

ગાંધીજી	૭	૦
ભાગ લક્ષ્મી ભાગ ૪	૭	૦
દિવ્યચક્ષુ	૭	૦
પુપુર્ણિ	૫	૦
સ્નેહ યજ્ઞ	૭	૦
સંપત્તિ દાન અને સંયુક્તતા	૭	૦
હૃદય પાપ	૫	૬

બીજા દેશકાર પુસ્તકો

પ્રેમ ભાગ (નોવેલ)	૭	૦
કુટવા તરવારો (મોટી)	૨	૭
કિનમર્સ (વેકેશન પુસ્તક)	૪	૦
કુમાર ભાગ ૩ (કુમારે શીખવાનો બોધપોથો)	૧૦	૦
આયર્લેન્ડનો મુક્તિ સંગ્રામ	૩	૦
ટોલ્સટોય (રવીન્દ્રનાથ ટાગોરના ગીતાને ગુજરાતીમાં અનુવાદ દીપક બાંધે)	૪	૬
રણછોડદાસ (રસિક નોવેલ)	૬	૦
આબરમતી	૩	૩
ગુણ ગ્રહણ	૭	૦
સુરમીરની બાતો	૪	૬
ગાતરણી રાહીનું હસિ	૫	૦
બાબા મુક્તિ બાબક	૧૫	૦
ઇન્દ્રાણ સંગ્રહિત બાબક	૧	૬
બોલીના તોરણ (ગોરણો બનાવવાની રીતો)	૩	૦
પીર બાબક	૪	૬
મુખ્યા	૧	૬
વિનોદના બીજા વાતો	૫	૦
બાબુ ટેબ્બ સંગ્રહ ભાગ ૨ જો	૨	૦
પારસી ગાયકારી પારિજો	૧	૬
બબોબાબુ ગાંડ (નાટક)		૬
રસબાર	૩	૦
સ્નેહ લક્ષ્મી	૭	૬
સોનેરી કુદરત	૭	૦
સંદેહ સબતાન	૭	૬
હાસ્ય રસીકા	૬	૦
અંધેકાર પર પ્રકાશ	૩	૦
દુર્ગેશ નંદીની (નોવેલ)	૫	૬
કપાલના પ્રતીબીંબ (નોવેલ)	૩	૬
બબુ વાતોઓ (અનુવાદક મહાદેવ દેસાઈ)	૪	૦
પ્રેમનો દંભ (ટોલ્સટોય કૃત નોવેલ)	૫	૦
બીડેલા દ્વાર (નોવેલ)	૫	૦

ચારણાબાનુની નવલ કથાઓ

બીકાંત ભાગ ૩	૭	૦
અંદનાબ	૩	૦
દત્તા	૧	૦
પ્રથમ બ્રમણ	૩	૦
સ્વામી	૪	૦
અપૂર્વ ભારતી	૭	૬
બાજીરાવ	૬	૦
બાબરી	૫	૬
બબન બાલા	૩	૦
બરીબ હીન	૭	૬
ગુબહા	૫	૦
નવીના	૬	૦

શ્રી. ચારૂમંડળના બધાં પુસ્તકો સુંદર રસબર ઢોબ છે. બધા બધાં જેવા પ્રકાશનો છે.

નવલ કથાઓ

કેળાવાળી અને બીજી વાતો (ભરત ઇતિહાસ)	૩	૦
પુરબ્ધ વીનાં કથાઓ	૮	૦
મહાદેવ ભાગ ૩ (કુંવર વાતો નોવેલ)	૫	૦
ગુલરાજ (નોવેલ)	૪	૦
બાબા (વાર્તા)	૪	૬
બબીરદારનો હાસ્ય બંડાર	૬	૦
બબોલ્લના	૫	૦
બાંસળીની રાબ્બી	૫	૬
બાંકડાના બબ્બ (કુંવરી વાર્તાબિંદો)	૩	૦
તારી તબાસ્ટર (રાબ્બપુરા કથા)	૪	૦
દ્રષ્ટિપરીવર્તન (ટોલ્સટોયની બોધક વાર્તાબિંદો	૪	૦
કેવી ચોબરાણી (નોવેલ)	૬	૬
પ્રેમ બિબા	૬	૬
નારી હૃદય (કથાબી)	૪	૬
પ્રેમાબમ (સુંદર રસીક નાનકડા) ભા. ૧	૬	૦
,, ,, ,, ,, ભા. ૨	૫	૬
પુરાતન બબીત (નોવેલ)	૪	૬
પ્રેમ પ્રબાત (નોવેલ)	૫	૬
પુબ્બરીબી	૪	૬
પાનની બનીબા (કુંવરી વાર્તા સંગ્રહ)	૪	૬
ચોબ્બને બધે અને બીજી વાતો	૬	૦
બુલાનો દીપક ભાગ ૨ જો	૨	૬
રાગીબી (મરાઠી બુબસીહ નોવેલનો અનુવાદ)	૩	૦

નવલકથાઓ તથા વાતચિત્રો

બાલીકા (વાર્તાબિંદો)	૫	૦
મદુલા	૩	૬
રબ્બુ રેળી ખંડ ૨ (સાહસીકોની કથા)	૧	૬
રાબ્બા પ્રતાપ (બતીહાસીક કથા)	૬	૦
બબે બબેના બહાની	૬	૦
,, ,, મોટી	૫	૦
વેરાનમાં	૬	૬
બબે બબ (રબુજી નોવેલ)	૫	૬
બબબ્ય પત્ની (ઠાકરસબી બારપુર)	૭	૬
સોરાષ્ટ્રની રબધાર (સૌરાષ્ટ્રની બતીહાસીક ઈંત કથાનો સંગ્રહ) ભાગ ૧	૩	૦
સ્નેહ લક્ષ્મી	૭	૬
સ્નેહ સબબ	૪	૬
કલ્યાણ પાત્રા	૬	૬
પ્રબાત કિરણો (૬ ટૂંકી વાર્તા)	૫	૬
બત્તા અને બીજી વાતો	૩	૬
પ્રેમ પાત્રા	૫	૬
બિતમની બાસ	૩	૦
રબ્બી કિરણો (ટાગોર)	૬	૦
મંદારમાલા (નવલીકા સંગ્રહ)	૨	૦
બિબતમા	૨	૦
ભટકા (નોવેલ)	૫	૦
કર્મયોગી રાજેબ્બર (ઇ. નોવેલ)	૫	૬

ઐતિહાસીક કાદંબરીઓ

બબેસરી (ર. મ. દેસાઈ કૃત)	૫	૦

કાવ્યો-ગરબા-ગીતો-ભજનો

કલાપીનો કેકારવ	૧૧	૦
મણીકાંત કાવ્ય ગાળા	૬	૬
પારસી લગ્ન ગીતો	૨	૦
નીહારીકા (કાબ્યો ર. વ. દેસાઈ કૃત)	૪	૬
ગુજરાતના ઝવેરચંદ મેઘાણી કૃત)	૬	૬
રંગીલાબી રાત ભાગ ૧ લો (ગરબા સંગ્રહ)	૨	૦
,, ,, ભાગ ૨ જો ,,	૨	૬
,, ,, ભાગ ૩ જો ,,	૨	૦
લાલુ ગીતો		
રાસ નંદીની		
રાસ તરંગીબી		
રાસ નીકુંજ		
ગોપ સંગીત (ના ગો ભરે)		

મળવાનું ઠેકાણું:—

Manager Indian Opinion
Phoenix, Natal

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
અને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૮ મું. ફીનીક્સ, ગુરૂવાર, તારીખ ૨ ઓગસ્ટ, ૧૯૪૧. અંક ૩૧.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

ગુરૂવાર તા. ૨ ઓગસ્ટ, ૧૯૪૧.

હિંદી મુસાફરો માટે છુટ

હિંદના વર્તમાનપત્રો, જે આજના પખવાડીયામાં ઘણા સુજ્ઞ અને અનીષ્ટમીત થઇ ગયા છે, તેમાં ઓસોસીએટેડ પ્રેસનો ક્રીકલાનો મે તા. ૨૬ મીનો ગીચ મથાળાં નીચે પ્રસારીત થયો છે

"એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે યુદ્ધ દરમ્યાન બ્રીટન કે યુરોપ ખંડમાંથી હીંદુસ્તાન જતા મુનીમલગ્રો આવતા હોદી મુસાફરો, બાળ કરી વિદ્યાર્થીઓને કામદાની ઓરીયાદીમો લિફ્ટની પ્રકારો પાસ નહિ પાકવામા આવે ☐ માટે દક્ષિણ આફ્રિકાની સરકારે પહલા પગલાં લીધાં છે. દક્ષિણ આફ્રિકામા એક ઉચ્ચ હોદો ધરાવનાર ૬ સી.ને આ મુસાફરોની દેખરેખ રાખવાને નીમવામાં આવ્યા છે અને હવે યુરોપીયન પુરૂષો અને સ્ત્રીઓની બનેલી એક કમીટી તેને મદદ કરે છે.

આ કમીટી એવા સેંકડોની બનેલી છે કે જે હીંદી સવાલના સંબંધમાં દક્ષિણ આફ્રિકાની સરકારને રજુ કરેલી નવી બાબતો વ્યકત કરનારી છે.

કહેવામા છે કે સરકારે આ કમીટીપર મારા યુરોપીયન સભ્યોજ રાખેલા છે કેમકે આ હીંદુ મુસાફરોનાં સ્વાસ્થ્યની સોરવણ કરવાની જવાબદારી ફેક્ત યુરોપીયનોનીજ છે અને એ જવાબદારી ઉઠાવવામાં આ દેશમાં વસવાટ કરી રહેલા હીંદીઓને કાયદાની મર્યાદાઓ માત્ર પાડવામા આવે ૬ તેવા બની શકે તેટલો મુસારો કરવાની જરૂર રહે.

દક્ષિણ આફ્રિકાથી દરબારમાં આવેલા હીંદીઓ જનરલ સ્મટસની હીંદીઓ પ્રત્યેની સામાન્ય વલણ બદલાયેલી હોવાનું જણાવે છે. એવું જણાવે છે કે હીંદી સવાલને તે હવે સામાન્ય ૬ એક રાજદારી પ્રશ્નને અને જવાબદાર વ્યક્તિને છાજે એવી દ્રષ્ટિથી નિહાળવા લાગ્યા છે."

આવડું નાનું પ્રચારની વાતો પણ સાંભળીએ છીએ. આ પ્રચાર જો અંદરી રેનારો ન બણીએ તો પણ તેને તોળે તેટ તે જરૂર આપે જ. યુદ્ધમાં મદદ કરી રહેલા હીંદીઓને બ્રીટીશ સરકાર તરફથી આ એક યોગ્ય બદલો આપવામાં આવેલો જણાય છે કે જેઓ બ્રીટીશ સામ્રાજ્યના રક્ષણને માટે પોતાના જાન અર્પણ કરી રહ્યા છે તેવે વખતે બ્રીટીશ સામ્રાજ્યના જુદા જુદા ભાગોમાં તેઓના દેશબાંધુઓ તરફ બતાવાતી ગેરવર્તણુકના બનાવોથી તેઓના યુદ્ધ પ્રયત્નોમાં ઢીલાપણું આવી નહિ જાય. બ્રીટન કે યુરોપ ખંડમાંથી મુનીમલગ્રોથી-પસારે પાછા હીંદી મુસાફરોને આવે કપરા સંજોગોમાં જણાવવા આ આવેલી એવી કંઇ પણ ગેરસમજણને ત્વિરે દક્ષિણ આફ્રિકામાં આપણા બાંધવોમા કરી આવેલું નથી. કુલ સમયપત્ર એવા બનાવ પ્રસિદ્ધ થયા હતા કે એવા મુસાફરોને સાધારણ ધર્મશાળાના સભ્યોના પ્રતિનિધીઓ પ્રાપ્ત પાડવામાં નહિ આવે. પરંતુ આ મુસાફરોની દેખરેખ અને સારસંભાળને માટે એક પ્રતિષ્ઠિત ૬.સી.ની ૬ યુરોપીયન પુરૂષો અને સ્ત્રીઓની બનેલી એક કમીટીની આમણે કરવા બાબત નકારી.

વળી એવું જણાવાયું છે કે આ કમીટી એવા સેંકડોની બનેલી છે કે જે હીંદી સવાલના સંબંધમાં દક્ષિણ આફ્રિકાની સરકારને રજુ કરેલી નવી બાબતો વ્યકત કરનારા છે. કેટલી સાચી! એઓ આ બાબત હીંદીઓ પાસે સંભળાયા ન હોવાથી બહારથી ગોદાક્ષ મળેલી હોય તેવી બાબતોથી ખરેખર ચોંકાવા જેવું કંઇ નથી.

અમે નવી સાલ્ય સંકલ્પ કે આ વસ્તુને બતાવે એક બાબત તરીકે વર્ણવી કે હીંદુસ્તાનના મજેલા એક હડહડતા અપમાન તરીકે વર્ણવી, હાલના પ્રસંગે સામાન્યરૂપ આ દેશમાં હીંદીઓના પક્ષ રહેલાં અપરાધોની કહાણીઓ સાંભળીને પ્રસંગે નારાજ થયેલા એક દેશ તરીકે જેઓ આ દેશમાં વસ મુકવાનો વિચાર પણ ન કરે એવા પ્રતિનિધિ બનેલાને આ કીનારાના દર્શન કરાવ્યાં છે. અહિં આવીને તેઓએ સ્વર્ગને પણ નહિ ભરેલી અને પોતાના સ્વમાનના ભાનને અસહ્ય ક્ષમ પહોંચાડનારી વસ્તુઓ જોઇ આ અનુભવી શકયા છે. આ કહાણીઓ સાંભળે તે ન હીંદુસ્તાના મમા ને અને આ દેશમાં પોતાના તાબૂલેને કેવા અપમાનો સહન કરવાં પડે છે તેની તેઓ તેઓએ અપણી માતૃભૂમીને વાકેફ કરી શકયા છે. આ કારણથી દક્ષિણ આફ્રિકાની સરકારને હવે આ પગલું લેવાની જરૂર પડી છે.

હીંદી સવાલના સંબંધમાં દક્ષિણ આફ્રિકાની સરકાર કંઇ પણ નવી ભાવનાથી પ્રેરિત થયેલી હોવાનું તે સૂચવન કરનાઈ છે એ વાત ગદન સજ્જત છે યુદ્ધ કે આ ન હો, દક્ષિણ આફ્રિકાની હીંદી કામનું ગાવિ રાજકરણી પ્રજાની ધ્રચ્છાનુસાર પડાક રહ્યું છે. સ્મટ્સોજનની નીતી પીગે પીગે સ્થાપિત થતી જાય છે અને આપણી ડાગ હજુ પણ નિકામી પડી રહેશે તો એ વસ્તુ ઉસ્ટ થયેલી તેનો જોરશે અને ઉલ્લાસ મેરીબાબ બીજા, કે જેની સામે હીંદુસ્તાન એક સમય એકલું બાપું બાબતમાં જોકપુ હતું અને જેના પરિણામે ઉપદ્રવિત કરાર, જેને "બાનદાનીકાર્યા કરાર" તરીકે તબ્દીલ્લામાં આવ્યા હતા, તે રદ્દ્તમા હતા, તેના વિતાજ "ઉલાન ગેરીબાજ"— વર્ગીંગ નાકાઓ પડી ગયેલા જોશે.

નાતાલમા દીર્ઘ મોલીકાની જમીનોની જમી, ક્રાસવાલના હીંદીઓના ઝીનારી ધંધામાં આવી રહેલા વેપારના બાધ કરો, યુદ્ધ બાધુ રહ્યું હોવા છતા પણ હીંદીઓને જેલ પાકરોમા ગોંધી તેમાં સબડાવવાને હસ્તિમાં આવેલો એશીયાટીક્સ (ટ્રાસવાલ લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ) એક્ટ, કે જેની સામે સ્વમાનાપ્રેમ હીંદીઓને સબ્યાગ્રહ કરવાની ફરજ પડી છે, આ બધેબધે ત્યાં હીંદીઓને એક જાતી તરીકે હલકુલ કરનારાં પ્રતિબંધો—કેમકે જો તેઓ હીંદ સિવાય અન્ય કોઇ પણ પરદેશી જાતીના હોત તો તેઓને એવાં અપમાનો સહન કરવાં નહિ પડે—આ બધું જોતાં હીંદી સવાલના સંબંધમાં દક્ષિણ આફ્રિકાની સરકારને રજુ કરવા મજેલી "નવી બાબતો" ની વાત તદ્દન પોકળ પ્રચારની છે. વળી જનરલ સ્મટસની બદલાયેલી હીંદીઓ પ્રત્યેની સામાન્ય વલણની અને એક સામ્રાજ્યના રાજદારી પ્રશ્નને અને એક જવાબદાર વ્યક્તિને છાજે એવી દ્રષ્ટિથી તે હીંદી સવાલને નિહાળતા મજેલા હોવાની વાત પણ બાબુગીકરેલી લાગે છે. જનરલ સ્મટસની અંગત વલણ કે સામથી ગમે તેવી હોય, પરંતુ તેની સરકારમાં એવો કયો પણ ફેરફાર નથી થયો કે અમે બાબીપૂર્વક કહી શકીએ છીએ.

ડો. દાદુની ઠીલવાબપર મુકાએલા અન્યાય પ્રતિબંધો અને સલ વસ્તુ કહેવા માટે 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ને સાધુ થઇ રહેલી હલાબી-બારે બીજી તરફથી નેટાલલીસ્ટોને તેઓ સાથ ધરાવતા હોવાના કારણે, નાગીરાહનો પક્ષ પુરી રીતે પ્રચાર કરવાની અપાયેલી છુટ, એ બેમાંથી એક્ષો મજેલો મુલવતુ નથી.

થયા જે એવા પક્ષપાતી થયા હોત તો હિંદના હાલ કમીશનરની ઓફીસે તેની નોંધ અવશ્ય લીધેલીજ હોત પરંતુ તેવું પણ એવી કશી નોંધ લીધેલી હોય એવું જણવામાં આવ્યું નથી. બનવું હિંદીઓ ત્યારે સામ્રાજ્યના રક્ષણ માટે યુરોપીયનોની જેટલીજ કુરબાની આપી રહ્યા છે તેવે વખતે પણ દક્ષિણ આફ્રિકાએ પોતાની હિંદીઓ વિરૂદ્ધની નીતી જારી રાખેલી છે તેને માટે તેને ઠપકો આપવો પડેલો છે.

એટલે અમે ઉપર કહેલો મતલબ દક્ષિણ આફ્રિકાની સરકારની આ દેશમાં બધા પ્રકાર બતા હિંદી નિવાસીઓના ઉદ્ધાર સરકારની કંઈ પણ ચેષ્ટા સુચવનારો નથી. તેઓના સરકારની આ વખતે પડતી ખાસ ગેરહાજરી પરદેશી બાબતીઓની સરખામણીમા આપણી હકની સિતિનું અને બ્રીટીશ સામ્રાજ્યના અરપૂરકો તરીકેની આપણા તરફ બતાવાની વર્તણુકનું આપણને વિશેષ ભાન કરાવે છે. 'ગોલ્ડન ડોરીકલ' તેને દક્ષિણ આફ્રિકાના હોદ્દા અને ઇજ્જતથી હીંદ બાબત કનારા હોદ્દા વચ્ચે દક્ષિણ આફ્રિકાની સરકારે પાડેલા "કાયમેચ્યાના તફાવત" તરીકે વર્ણવે છે આ કોનારે આવતા હીંદીઓએ તેઓના સરકાર માટે નામરામાં આવેલા આ કે સી કે યુરોપીયન પુરૂષો અને સ્ત્રીઓની બનેલી કમીટીથી સંતોષ માનવો નહિ જોઇએ. તેઓએ પોતાના દેશબાંધુઓ આ દેશમાં કેવી સ્થિતિમાં રહે છે ને નજરોનજર જોઇ જવાની પોતાની ફરજ બજાવવા જોઇએ.

આ સવાલની ચર્ચા કરતાં મદ્રાસ્થાન હમણાંજ ઇગ્લાંડમાં ખાતી ગયેલા અને હીંદના વર્તમાનપત્રોમાં પ્રસિદ્ધ થયેલા એક બનાવની નોંધ લેવી અસ્થાને નહિ ગણાય. સર હરીસીંગ ગૌર, જેઓ હીંદના એક પ્રતિષ્ઠિત વકિલ છે, તેમને લંડનમાં એક ટેક્સીમાં સવાર નહિ મળવાનો દાખલો અનુભવ થયો હતો સર હરીસીંગે કરીને જણાવ્યું હતું કે આ બનાવ તેઓ જે મકાનમાં મુતા હતા તે મકાન પર બોમ્બ પડ્યા બાદ બન્યો હતો બીજે દિવસે તેઓ બીજી એક ટેક્સીમાં ગયા જ્યારે તેમને કહેવામાં આવ્યું કે "અમે પરદેશીઓને સેવા નથી."

આ બનાવના આગળી સભામાં મદ્રાસ રહેવાસી કીડ પ્રશ્ન પુછાવ્યો ત્યારે મહ મંત્રી મી. મોરીસને જણાવ્યું કે તેની સામે પગલાં લેવા કોઇ કારણ નહિ તેની મેં કાળજીપૂર્વક તપાસ કરી છે પરંતુ પગલાં લેવાની જરૂર જણાતી નથી.

પણ હરીસીંગે મી. મોરીસનના આ જવાબ પ્રત્યે નિરાશા દર્શાવી અને કહ્યું કે ટ્રીનીદાદ ઓફ ટોબેગ એકટની કલમ ૩ કોઇ રહેવાસીને "આંતરરાષ્ટ્રિય કલહના કારણ" તરીકે યોગ્ય લેવા તેને બંધ કરી દેવાનો મી. મોરીસને હક છે. આવી વસ્તુ જે બ્રીટીશ સામ્રાજ્યની રાજધાનીમાંજ બની શકે તો પછી અન્ય ભાગો આ બાબતમાં શું કરી શકે!

આંખનાં ઝુલ્મ નાબુદ કરવા સરકાર હીંદીઓ, કે જેઓ સરક્ષાકાળના શ્રેષ્ઠતા સમય માં તેના એક અમૂલ્ય રત્ન તરીકે ગણવામાં આવે છે અને શાંતીના સમયમાં ગુલામ તરીકે રાખવામાં આવે છે તેવા એક દેશના વતનીઓ છે, તેઓની ઉપર પોતાના આ પાપો કબાવી શકશે નહી

યુદ્ધમાં હિંદ શું કામ મદદ ન કરે

યુરોપીયન બેનોની અપીલને શ્રીમતી વીજયાલક્ષ્મી પંડિતનો જવાબ

આપણે અંગ્રેજ બાતુઓએ હીંદની સ્ત્રીઓને યુદ્ધમાં મદદ કરવા અપીલ બહાર પાડી હતી તેના જવાબમાં શ્રીમતિ વિજયાલક્ષ્મી પંડિતે નીચે પ્રમાણે જણાવ્યું છે

"આ દૂર પુર્વમાં પડેલા બાલ્કીમા (બલ્કેરાં) સમાચારો વધુ ને વધુ મળે છે અને હવામાંજ ત્રણ દિવસના યુદ્ધ અખબારમા અમુક બ્રીટીશ બાનુઓએ હીંદની બહેનોને કરેલી અપીલ મારા વાંચવામાં આવી.

આમાંની કેટલીક બાનુઓ મારી બહેન છે એવી મીઠતાને હું પણ કિંમતી ગણું છું. એ સમયમાં હાર્દિક અને નિસ્વાર્થ બાહેર કાર્યકર્તા-તરીકે જાણીતી છે. આથી તેઓની અપીલનો આ જવાબ કબાતાં મને કંઈક સંકોચ થાય છે.

હું મારા બાલિશપણ દરમ્યાનથી આ બધું જુ નહિ કે કોઇ પણ ગરબ ૬ સંરક્ષાની સ્થિતિ તરીકે.

એ વસ્તુ તો ખરીજ છે કે યુદ્ધ પુર્વ તરફ કેલાતું જાય છે અને પ્રતિહાસમાં કદી નાહ કલ્પવામા આવેલું એવું દુનીયાની સમજા જોખમ ઉભું થયેલું છે. પણ એ પણ ખરૂ છે કે બ્રીટનની સ્ત્રીઓ જે ધૈર્ય અને હિંમત બતાવી રહી છે તે દરેક દરેક બીનામાં ખુશ્કો આણે સેવાં છે. પરંતુ આ અપીલ કરનારાં મારી આ અંગ્રેજ બહેનો હીંદુસ્તાનની પરિસ્થિતિને વિષેની કેટલીક અગત્યની હકીકતો ચુકી ગઇ છે. તેમાંની કેટલીકને વિષે હું ખાસ તેઓનું ધ્યાન ખેંચવા ઇચ્છું છું.

ઇગ્લાંડમાં તમે તમારા ઘરબાર, તમારા સંપ્રદાયો, તમારે ધુરાપદ્ધું—એ સઘળી વસ્તુઓ જેને તમે પ્રાણથી પણ પ્યારી ગણો છો તેને સાર કરી રહ્યા છો. તમે તમારા પુત્રોને દરેકજાએ જે યુદ્ધમાં ફેમી દીધા છે. અને તમારી પુત્રીઓ બાંધર જોખમનો એની હિંમતથી સામનો કરી રહી છે કે જેની પ્રશંસા થાય તેટલી ઓછી છે.

હીંદુસ્તાને તમારા આર્તનાદો નથી સાંભળ્યા, તેમજ બોમ્બના મારાથી થઇ રહેલું નુકસાન નથી જોયું, તમ છતાં ઇગ્લાંડના શૌકો આજે ૨૮ સાર્વત્રિક પાઓ બોમ્બની રક્ષા છે તેજ હીંદુસ્તાનના પુત્રો અને પુત્રીઓ જમાનાઓથી અંતરમાં બોમ્બની રહ્યાં છે. અમારા શોકોના આદમાને દાવપેચથી કચડી નાખવામાં આવેલા આપે જોયો છે. જે સત્તા આજે સ્વતંત્રતાને માટે લડી રહેલી દેખાવો કરે છે તેજે ૨૭૦ વર્ષ થયા અમારો જન્મસિદ્ધ હક છીનવી લઇને અમારા સ્ત્રી પુરૂષોને નાનકડે ઘાટ પીંજરે બનાવી દીધેલાં જોયાં છે. અમારા પોતાનાજ દેશમાં અમે અમારાં ઇચ્છન અમારી ઇચ્છા મુજબ બોગવી શકતા નથી. અમે વાચવા ઇચ્છતા હોઇએ એ પુસ્તકો અમે વાચી શકતા નથી, જે ગીતો ગાવા ઇચ્છતા હોઇએ એ ગાઇ પણ શકતા નથી. જે નજરકેદીઓને અમે બહાર મોકલી દેઇએ તેઓને માન આપી શકતા નથી. ગદ્દારોને આ એક ગુન્હો ગણાય છે ગદ્દારીની વ્યાખ્યા એવી કરવામાં આવી છે કે તેનો અર્થ કશો રહ્યો નથી.

આજે આપણે કહેવામાં આવે છે કે જોર પરદેશને ખાતર બોલી રહેવાની અને જોખમમાં આવી પડેલી સ્વતંત્રતાનું રક્ષણ કરવાની અમારા તનુજોની ફરજ છે. પરંતુ જો તેઓ એ પુછવાની હિંમત કરે કે કોની સ્વતંત્રતાનું તેઓએ રક્ષણ કરવાનું છે તો તેઓને રાજદ્રોહી ઠરાવી કેદમાં આવે છે અને ત્યાં સુધી દબાવવાની દિવાસોની પાછળ ગોંધી રાખવામાં આવે છે. શું આ સત્ય નથી કે અર્થ બાગ છે! શું તમારે માટે કે! જેનો અર્થ અને અમારે માટે તેનો જુદો અર્થ થાય છે?

તમે કહો છો કે અમારે તમારી સહાય અમારા રાજદ્વારી અધિકારો દૂર કરવાની કેવા જેવી છે અને અમારી મદદ અને અમારા તનુજોના કુવનરક્ષણના બદલામાં પુદ્ધ કાલ બાદ તમે અમને સામ્રાજ્યમાં સમાન ભાગીદારી આપશો.

સંકટની વેળાએ આપેલા અને ચપના બ્રીટીશ સરકારે તોડેલા છે એ કલમ તમે વીસરી ગયા હશો. પરંતુ હીંદુસ્તાનની બધાઓને કેવી બાતબીપણે ચલવી નાખવામા આવેલી છે એ અમે વીસરી શકયા નથી. તમને મદદ આપવાના અમારી પ્રબોધ સામગ્રી ને [illegible] તરફથી આવી છે. એ બધું વીસરી શકયા નથી. અને આજે પણ અમારે તમારા દેશ ઉપર પ્રતિહાસમાં નોંધ થયેલો લોહ ખાબડ જોખમ આવી પડેલું જોવા છતા તમારા રાજનીતિના હીંદુસ્તાનનો સ્વતંત્રતાનો હક કિંમતવાળા ગણવા નથી અને તેની કરિતને માટે આપણને એવા સબળા સાધનોને નીકોળી રહ્યા છે

મદદ કરવાની અમારી ઇચ્છામાં આ બાબત

ના અમારા પૂર્વ વિશ્વાસથી અપાઇ હતી. તમારા કેટલાજ અમે પણ નાઝીવાદને પરાજય કરીએ છીએ પરંતુ અમે પોતેજ મુલકોમાં પડેલા છીએ ત્યાં સુધી અમારાથી તમારી સ્વતંત્રતા માટે શી રીતે લડી શકાય. અમારી મદદ તમને કયારેજ મળે તે તમારા સમાન ભાગીદાર તરીકે સ્વીકારીએ તે આપવામાં આવેલી ઉંમ. બીજાને હવે આગે તેના પગનોપરથી ઝોળાણી શકતા નથી તેના કાર્ય પરથીજ ઝોળખી શકીએ. આથી આગે આપણે માર્ગ મકકમ કર્યો છે. અમે કોઇને પ્રજા કરવા નથી પ્રયત્નતા. અમે કોઇના ઉપર સત્તા જમાવવા પ્રયત્નતા નથી. જે સ્વતંત્રતા તમે ઐટલી કિંમતી ગણો છો તેજ અમારા દેશને માટે આગે પ્રયત્નીએ છીએ. તેને માટે કેટલો ભોગ અમારી પાસેથી લેવામાં આવશે તેટલો આપવા અમે તૈયાર છીએ. કેટલી તમારા પરવારની કિંમત તમને છે તેટલીજ અમારા પરવારની કિંમત આપી છે. હીંદુસ્તાન માટેનો અમારો પ્રેમ આપને તેના વીરત્વનો ભોગ આપી દેવા કે તેમ નથી અને "માનવ મુલકો" વિરુદ્ધ 'માનવ સ્વાતંત્ર્ય' નો પક્ષ લેવાનું અમે પસંદ કરેલું કોવાલીજ અમે તમને મદદ આપી શકતા નથી.

એક દેશ પ્રેમી બેનનું નીવેદન

[હીંદના સલામત દરમીયાન પકડાયલી એક બેને કોર્ટ સમક્ષ કરેલું નીવેદન પ્રત્યેક મુદ્દામાં મદદ કરનારી બેનો જરૂર વાંચે અને આવી અનેક બેનો તમા ભાઇઓ જે બીહાર શાહીવાદના પંજામાં સપડાઇ બારામતીના પુરાણ રહ્યા છે તે બીહાર શાહીવાદનો પંજો વધુ મજબુત કરવાના પોતાના કામને પાપ સમજી બંધ કરે. અને તેમ કરી પોતાનો દેશ પ્રેમ કાયમ કરે. હીંદના સ્વાતંત્ર્ય માટેના આંદોલનમાં પુરાણ ભાગના સ્ત્રી પુરૂષો કારાવાસમાં પુરાણ બલીદાન આપી રહ્યા છે અને આઝાદીનો સુર્ય નજીક જોઇ રહ્યા છે તેને દુર તે દુર કરેલાનું કામ યુદ્ધમાં મદદ આપી જેઓ કરી રહ્યા છે તેઓ જેવું છે]

હું સરકારને અને પરીસ્થાનીયો એક મુદ્દાનિષ્ટ અને કોંદ્રેસીક ફરીની ત્રીજી કોર્ટ પણ આ ગાર્દોલનમાં સાથ આપવો એ હું મારી પવીત્ર ફરજ સમજું છું. મુલકોને ત્રાસેલ દેશની જનતાનું જે ગાઢે બાજુથી પતન થયું છે તેનો પ્રકાશ મુલકો નાબુદ કરવી જોઇજ છે. સરકારનો પુરુષો અને અહીંના સુધી પ્રજાપણે યાત્રા કરવાનો સુયોગ ગણ્યા અને તેમા શાહીવાદથી જે હીંદનું પતન થયું છે તે કયારે બાંધે જોવાની મને તક મળી. અને તેને પરીણે જનતાનું જે પતન થયું છે તેનું ભાન થયું. મને ઐટલા પુરાવા વાંચવાથી કે આખ્યાનોના અવલોકનથી જે દેશ પણ વિકાસીકમાં અને ભાન ન ગણી શકે એ ભાન સરકારની કૃપાથી મને મોકા દીવસમાં મળ્યું જેને પારે હું સરકારનો આભાર માનું છું.

જોકે ઐટલા દીવસ કુદંબ અને બીજે છે કે એમને કલ્પવાથી લાગે થવાનું ભાન કે હીંગતજ નથી. કુમકે જો કાંઇ થોડી કલ્પ બતાવે તો એને ગમતી નાખવાને સરકારી અમલદારો તૈયાર જ દેખ છે. એને પારણે જનતાનાં કલ્યનનો દેખ સતનું દેખાતું કે સત્ય રહ્યું નથી અને આથી નીરંકુશ અમલદારો અને ગુંડાઓમાં ખુબ ફુલાવ છે. બીહારીક અમલદારોના આ દુષ્કરીત્યોમો મેં પ્રત્યક્ષ જોયા અને પોતાને તેનું ભાન કરાવવા અનાયાસે મળેલા અવસરનો યથેચ્છ લાભ ઉઠાવ્યો.

મેં જે કોમ લેવું તેનાથી મારા નીચારો વધુ મજબુત થયા અને મને પુર્ણ ખાત્રી છે કે હીંદુસ્તાનમા બીહારીઓની ચાલુ સારસાલમ શાહી અને હીટલરશાહી સગી બેનો છે અને સુધી દુનીયાને હીંદુસ્તાનને પોતાની મુકમાં જકડેલ છે ત્યાં સુધી દુનિયાને મદદ કરવી એ પાપ છે અને એ રીતે હીટલરશાહીને મદદ કરવા બરાબર છે.

મી. ડી. એ. સીદાત ઉપર મુકવામાં આવેલા પ્રતિબંધો

મી. સીદાતને મેજીસ્ટ્રેટ તરફથી બોમ્બાયલા માં આવ્યા હતા અને જણાવવામાં આવ્યું હતું કે નીચેની શરતે તેમને મુકતી આપવા નું ફરમાવ્યું છે

ડરબનના ડીસ્ટ્રીક્ટ મેજીસ્ટ્રેટની પરવાનગી વગર પોતાનો મુલક બદલી નહીં શકાય કે ડીસ્ટ્રીક્ટની બહાર મુસાફરી કરી શકાશે નહીં.

અઠવાડીયામાં એક વાર કરબના પોલીસ સ્ટેશન પોતાની હાજરી પોલીસ ઓફીસર હાજરી આપવા.

કોઇ પણ પ્રવૃત્તિમાં ભાગ લેવાનું નથી અને યુનીયનની સાથે અને મુલકપરસ્તોને ફસલાવી નાખનારા આપના સરકારનો અને બીજા રાજોને નુકશાન થાય એવા કામ પણ પોતાના વર્તનથી દુર રહેવું.

નેતાલ-ટ્રાંસવાલ ઇન્ડીયન કોંગ્રેસ, ધી નાટાલ ઇન્ડીયન કોંગ્રેસ, નાટાલ ઇન્ડીયન કોંગ્રેસ નો નેશનલીસ્ટ પ્લેટફોર્મ, ધી કોમ્યુનીસ્ટ પાર્ટી ઓફ સાઉથ આફ્રિકા આપના એવાજ પ્રકારની કોઇ રાજદ્વારી સભામાં મેજીસ્ટ્રેટની પરવાનગી વગર હાજરી આપી કે બોલી શકાશે નહીં.

કોંગ્રેસનો સભાસદ થતો ઇંડરનો વિસ્તાર, સરકારી નોકરી તથા ઓફીસોગીરીની મુલાકાતો નહીં લઇ શકાય.

ઉપયુક્ત પ્રતીબંધો મી સીદાતને જાહેરમાં આપી તે ઉપર સહી કરવા જણાવ્યું હતું પણ મી. સીદાતે સહી ન કરતા પ્રતીબંધો ને પોતે વશ નહીં રહે એમ જણાવ્યું હતું. મી. સીદાતનો જવાબ મેજીસ્ટ્રેટે ઓફીસરીયલ મોકલ્યો છે. અને હાલના પ્રશ્નની રાહ જોવા રોકાનું તેમને જણાવ્યું હતું.

મારો દૃઢ વિશ્વાસ છે કે આજે દુનિયાને જે તોતી અધકાર કરી છે તેનાથી હીટલરશાહી નષ્ટ થવાને બદલે વધારે ફાલશે. મહાત્મા ગાંધીજીએ બતાવેલ અહીંસાત્મક સત્યાગ્રહજ હીટલરશાહી અને બરબરશાહીનો સામનો કરી શકે છે. અને છેવટનું એજ જીત છે. અને તેથીજ વર્તમાન યુદ્ધનો અહીંસાત્મક વિરોધ કરવો એ હીંદુસ્તાનના અને દુનિયાના પ્રત્યેક હીતેચ્છુનું કર્તવ્ય છે. એ કર્તવ્યનું ભાન લોકો ને કરાવવાનું કામ વધારેમાં વધારે મેં કર્યું.

આપ સુધી સત્યવાદીનો ભાર નહીં થાય આ યુધ્ધો સમાજના ઓન પરવારીનું કે સરકાર નું સ્થાન ગણવું અસંગતીત છે. આર સુધી સાચું મનતંત્ર પણ અસંગતીત છે. તથા એક બીજાને, બારી દ્રષ્ટિથી અનુકુલને લયા મારેનો યુદ્ધાપરાધી ગણાવી તેમને સામી મદદનગી શીખવતો અહીંસાત્મક સત્યાગ્રહ વધારે ચાલતો દેખાય છે.

એવા કહીં પણ હશે કે, જે એ નહીં ચાલની દોષ કે જેના બાળકોનું કુદન સાંભળવા દોષ અને તેમના સુખને બદલે પોતાનો પ્રાણપણ આપવા તૈયાર થ કોણ? કોઇ પણ વિચાર શીલ માં એમ નહીં કરે । પોતે સુંદર નીષ્પાપ બાળકોને જન્મ આપે અને તેઓ એક બીજાનું કુદન સુણી કરવાને બદલે એક બીજાના પ્રાણ પાણી લેવીની નદીઓ પધારો કુદન પણ માને. બાળકોના બાહ્ય, કોમળ અને વીરતા બરસ્ત જોઇએ, પરંતુ કસાઇ કુળો ન હોવા જોઇએ એમ પ્રત્યેક વીચારશીલ આ કરશે. તેથીજ એક માતા તરીકે હાલના સર્વવ્યાપી રાક્ષસી યુદ્ધનો વિરોધ કરવો એ મારું કર્તવ્ય બનજાતું ।

આ સમાસ બન્ધુભગિનિ, આને મનુષ્યની મર્યાદા ના રક્ષાનો, તથા કુદન મરણનો છે. આ કારણેજ હું આમા સામીલ થયા પડું.

સરકારે મને કીરફતાર ન કરી તેથી હરે ગરમાં હું નીરાશ થયા પણ બારે જોકોનું પતન અને વર્તમાન રાજ્યનું બીભત્સ અને અન્યાયકારી સ્વરૂપ પ્રત્યક્ષ જોવું હારે જોકોને બીહારી શાહી-વાદના નગ્ન સ્વરૂપનું ભાન કરાવવાને અનાયાસે મળેલ સુયોગ્યનો સંયોગજ થયો.

આ વિચારો જે તમને કુચે બોગ્ય લાગે તો તમારું કર્તવ્ય છે કે કોઇ રીતે પણ આ યુદ્ધને મદદ ન કરવી. એક સ્ત્રી, મનુષ્ય, માતા, અને પોગ્ય નાગરીક, તરીકે મારો દૃઢ મત છે કે સરકારને આ યુદ્ધ પ્રયત્નમાં મદદ કરવી એ સ્ત્રી જાતીનો દ્રોહ, મનુષ્યપણું અપમાન, બાળ બંધનની હાની, દેશનું અહિત અને ઇશ્વરનો અનાદર કરવા બરાબર છે 'સત્યોદયમાર્યા.'

હિંદની આઝાદી

મે મહિનાના ઝાસ્પેરોમાં મળેલી મુલ્કિઆ લીગની એકસ્ટ્રાઓર્ડિનરી આપણે કરતાં મજૂર પક્ષના આગેવાન એમ. પી. મી. જયપ્રકાશ નારાયણને જણાવ્યું હતું કે સ્કોટલેન્ડ, ઘાટન, જર્મની કે હીંદુસ્તાન જ્યાં લુઓ ત્યાં આમજનતા ને દુઃખો સહન કરવા પડે છે આપણું અને યુદ્ધ સર્વત્ર સમકાર વર્ગ પરના જુલમો, ગરીબી અને દુઃખોની સાથેનું છે. એ યુદ્ધમાં હીંદુસ્તાન ના આપણે ઝાપલી લીધે. તેની કડત તે આપણી કડત છે.

હીંદુસ્તાને નાઝીવાદ અને ફેશીસ્ટવાદના સિદ્ધાંતો ને અને રીતોને વખોડી કાઢેલા છે. જે કોઇ પણ રથલે જંગીપણે ગાલબું હોય તેની સામેના ખરા વિરોધમાં તે સંમત છે. તેમ છતાં બ્રીટન હીંદના આપ ખુદો-રાજા મહારાજાઓ—હીંદના આપખુદી સત્તા ધરાવનારાઓને વખાણે છે. ગરબડતાપરના લોખંડો દુર કરવાની શક્તિનું બહુ સાધન આપણે કયારે પારખીશું?

આપણે એ સવાલમાંથી ઉઠવો નહિ જોઇએ અથવા કંઇ પણ નહીં થઇ રાકે એમ માની લેવું જોઇએ.

બ્રીટનનું યુદ્ધ ઇંડિયા છે અને બ્રીટની બ્રીટને તેને ટેકો આપ્યો છે. બ્રીટીશ બહુ પ્રકારના યુદ્ધનો ભાગ નાટેલા રહ્યા છે કે જેમાં બ્રીટની ખરાબી અને પેદના થતાં નથી તેઓની ઘડત સલ્ત છે તેથી અંતે તેઓનો વિજયવજ થશે.

મહાત્માના સાદીવાદની સાથે એબાસીનીયા સહી રહ્યું છે અને પોતાની આઝાદી મેળવી રહ્યું છે તેને મારે આપણે તેની તારીફ કરીએ છીએ. પોલેન્ડ, નોરવે વીગેરેની આપણે તારીફ કરીએ છીએ કોઇ પણ દેશમાં જેઓ આઝાદી માટે લડી રહ્યા છે તેઓને આપણે ખરા શુરવીરો કહીએ છીએ!જ્યારે હીંદુસ્તાનમાં જેઓ પોતાની આઝાદીની લડત ચલાવી રહ્યા છે તેઓને ગુનેગાર કરાવવામાં આવ્યા છે.

હીંદુસ્તાનમાં જેઓ આઝાદીની હાકલ કરી રહ્યા છે તેઓને કેદમાં પુરી દેવામાં આવ્યા છે. નેહરૂ, આઝાદ, તથ બાબુ વગા પ્રધાનો અને કોંગ્રેસ વીનીસ્ટરો ટ્રેડયુનીયનના નેતાઓ, એડમીનીસ્ટ્રેટરો, ઓફીસો અને વિદ્યાર્થીઓ એ સહુનાને કેદ કરવામાં આવ્યા છે. બ્રીટીશ સરકારને માટે એ શરમ ભરેલું છે.

હીંદુસ્તાનમાં બાબલા છે એ બહાનું તેઓની માગણીઓ નામંજુર કરવાને માટે કંઇ કારણ નથી. બ્રીટનમાં પણ બાબલા છે. પરંતુ તેમ છતાં રાજદારી લોકશાસન કાયમ પરાયે છે.

બાબલા તો અનિવાર્ય છે. પરંતુ હીંદુસ્તાન ની બહુમતીની માગણી નામંજુર કરવાને માટે એ કંઇ વાજબી કારણ નથી. ચળા હીંદુસ્તાન માં કંઇ દોષ તો પણ તેને આઝાદી આપવા માં આવશે એવું કંઇ બ્રેટ બ્રીટને કહ્યું નથી.

જગતમા આઝાદી અને લોકશાસનની રથાપના થવાની વધુજ જરૂર છે. હીંદુસ્તાન એ કરવા ને આપણને તક આપી રહ્યું છે. કોઇક બાવિ સંજોગોથી જો હીંદુસ્તાનને આઝાદી આપવા માં આવે તો તેથી જેટલો લોકશાસનમાં જનતા નો વીશ્વાસ પુનરસ્થાપીત થશે તેટલો હાલના યુદ્ધમાં જે સફળો કડાકાઓ આપણે લડી રહ્યા છીએ અને હજુ લડીશું તેમાં નહી માપ.

હીંદુસ્તાનની માગણી કેવળ રાજદારી નથી પરંતુ સામાજીક અને આર્થીક પણ છે. હીંદુસ્તાન કંઇ દેશી સમાને મજબુત કરવાને ખાતર બ્રીટીશ કબ્જાથી મુક્ત થવા નથી ઇચ્છતું. તે આઝાદ થવા માગે છે કે જેથી રાજદારી, સામાજીક અને આર્થીક ધોરણે તે નવું હીંદુસ્તાન રચી રાકે.

જગતની આશા હવે લોકશાસન અને સમાજ વાદની પુનઃસ્થાપનાપર રહેલી છે. યુરોપની થએલી નીષ્ફળતાનું નીવારણ કરવાની હીંદુસ્તાન આપણને તક આપી રહ્યું છે.

યુદ્ધના ખબરો

જાપાન

ગુરૂવાર

જાપાને ચીની સરકારને બન્ને ચીનનો સંપુર્ણ કબ્જો જાપાનીસ સરકાર કે એની માગણી કરતું અલ્ટીમેટમ ગોકલ્યું હોવાનું મનાય છે. સાંગહાઇ તરફથી ખબર મળે છે કે જાપાનીસ લોકો આગાઉ કદી ન જોવાયા આવેસ પ્રમાણ માં લશ્કર ભરતી કરે છે. રૂટરનો ટોકીયોનો ખબરપત્રી જણાવે છે કે તાજેતના જાપાનીઝ એસ્ટીમેટમે દક્ષીણ હીંદો ચીનમાની કેટલીક સત્તા પદવાનો ઉપયોગ કરવાની માગણી કરી હતી. માગણીનો સંપુર્ણ વીગત પાસલ પડી નથી. આસ્ત પેટાને ત્રણ કાર્ય કોલને પોતાના સંરક્ષણ નું રક્ષણ કરવુ પડશે એવી જાહેરાત આપી હતી. ત્રણ રાજે ચીની સરકારે બાની સનાગાર બહેરાત કરી હતી તેના અલ્ટીમેટમ બાબત બાજાનનો કંઇ ઇરાદો ન હતો.

જર્મનીના દાવો

જર્મન કાર્યક્રમાંક જણાવે છે કે યુદ્ધખોરો ના જર્મન હેંગેરીઅન, રૂમાનીઅન અને સ્લોવેકીઅન મદદનો દુશ્મનની પાછળ ખુબ ત્રાસમાં પડે છે જર્મન પ્રસારને ઓછો કરવાના દરાદાના સર્વ પ્રયત્નોમાં તેમને ભારે નુકસાની સહન કરવી પડી છે બીનીસ સરહદ ઉપર કામકાજ ગંધારખાપૂર્વક આગળ વધી છે, અને પ્રદેશોનો કબજો લેવામાં આવે છે. ગંજાગાદરે રાજે જર્મન બીમાની ફોજે મોરક્કોમાં મદદની ઇજાઓમાં ઝોરજમારો ચલાવ્યો હતો, અને તેમાં રશીયાને ઘણું નુકસાન પહોંચ્યું છે. આગમા હવાઇ હુમલાથી હાલેકી આમ હજી કાબુમાં આવ્યા નથી.

રશીયાનો દાવો

ત્રણ રાતનું રોવીયેટ પ્રાપ્યુનીક જણાવે છે કે ત્રણ કાર્ય પોલોટરક, નોવલ અને સ્મોલેન્સ્ક વીભાગોમાં, અને બેસારેબીઆના વીભાગોમાં સરહદ ઉપર વારે સરાય થઇ હતી, બેસારેબીઆના સરહદ ઉપર દુશ્મનના મદદને પીછેરી નાખવા માં આવ્યું હતું. કર હજીનારથી બારેલી કાર, ૨૫ બંદુકો, બાદ બાજન વરોગાલ, ૫૦૦ સાદીઓ, અને ૩૦૦ મોટર સાયકલો કબજે કરવામાં આવી છે. રોવીયેટ વીમાનોએ દુશ્મન ના એરોડ્રોમો ઉપર અને ગાયરી વીમાન માં બોંબમારો ચલાવ્યો હતો.

અમેરીકા

શુક્રવાર

પુનાઇટેડ સ્ટેટસની એસોસીએટ પ્રેસ એ રેડ બી. સમર વેલ્સે ગઇ કાલે જાપાનને બન્ને ચીનમાં ચલાઇ કરનાર નરીકેનો આરોપ મુક્યો હતો, તેણે જણાવ્યું કે યુનાઇટેડ સ્ટેટસને જાપાન ને બન્ને ચીનનો કબજો માન્યતા ના આપવા સ્વરક્ષણ અર્થ પગલાંઓ રચાયાની માગણી કરવાનું કંઇ કારણસર કરવું જણાતું નથી. જાપાનના બીજા પગલાં સામે યુનાઇટેડ રેટ પગલાં લેવા માટે કે તે સંબંધી કંઇ જણાવ્યું નથી.

ચીની તાબે થાય છે

જાપાન અને ચીંગા સરકાર વચ્ચે સમાધાન થઇ ગયું છે. જનરલ ટી. ઝોએ ચીંગા સરકારે જાપાનની માગણી કબુલ કરીયેા હોકારે છે.

ગુરૂવાર

એસોસીએટ રાજદારી કીકાકાર એમ. ઓચેરીન ના ગત મુજબ એસોસીએટ જર્નલ ડીવીઝનો માંગ આઠવાડીયાં દરમ્યાનમાં ૩૦,૦૦,૦૦૦ માણસો માર્યા ગયા છે.

પ્રેસીડન્ટ રૂઝવેલ્ટ યુનાઇટેડ સ્ટેટસમાંની જાપાનીઝોની મીલ્કત અંદાજે ૧૩,૧૦,૦૦,૦૦૦ ડોલર્સ ની જપ્ત કરી છે

સોમવાર

પેકીન્ગરેડીયો બરહદ ઉપર ચાનીઝોએ બાંજે ૬ વાગે લડાઇ બંધ પડી છે

ઓસ્ટ્રેલીયા જાપાનીઝ નીકાસને જપ્ત કરે છે. અને ઓસ્ટ્રોલીયાએ જાપાન સાથે કરેલ બરહદ ટ્રેડીઝ પરનેના ડીક્રેયા ડુંકીનાખ્યાનું બંધ કર્યું છે. કેનેડાએ જાપાનને ચેતવણી આપી છે કે એનો

જાપાનીસ કરારનો અંત આવ્યો છે. એક વર્ષ ઉપરની નોટીસની જરૂર હોવાથી ૧૯૪૨ ના ૨૬ મી જુલાઇ સુધી દરગીનેશન અમલમા રહેશે. જાપાનના કેમમા રહેલી કેનેડાની સરકારને આ પગલું ભરવાની ફરજ પડી છે કેનેડાએ જાપાન સાથેનો વેપારી સંબંધ તોડી નાખ્યો છે

જાપાનની પ્રીવી કાઉન્સીલે અસાધારણ સભા માં (કે જેમાં જાપાનના સર્વોત્તમ પ્રધાન હાજર હતા) આજે જાપાન–ફ્રેંચ ચીન ગેરકાયદે કરારને કબુલ મંજુર રાખવામા આવ્યો છે

સોવીયેટ ઇન્ફોરમેશન બ્યુરોના કોમ્યુનીક આધારે–રશીયા ધારે છે કે રશીયન રીમાની હોજે ૧૦૫ જર્મન વીમાનોનો નાશ કર્યો છે, ૨૧ રશીયન વીમાનો નાશ પામ્યા છે, એક જર્મન પાયદળ સરકરનો સંપૂર્ણ નાશ થયો છે.

જાપાન અને ચીચી

મંગળવાર

જાપાનીઝ સરકર હેંકેા ચાનમા પગ મુકે છે, ન્યુઝીલેન્ડ વેપારી કરારમાંથી નીકળી જવાની સુચના આપે છે. સપ્ત માન જાપાનીસ તરફે દક્ષીણ ચીના ચીનમા પ્રયત્નસારેા કરવામુ સર કર્યું એમ કેનેડાના સત્તાધાર અધેર કરવામા આવ્યું છે. સરકારે ન્યુ-ટ્રેડીંગ, કોમ રોલ જેની ચોખેર ઉતરે છે તેની સંખ્યાની હદ સુધી મુખ્ય પડી નથી. જાપાનીસોને ચીની સરકાર સામેના કરાર મુજબ બાર ગેરાઢોનનેા કેપ્ત ગેાત્ર કરવાની છુટ મળી છે, તેના નાણી પગ અરહદ ઉપરના ગેરકેાર નકશાના સેકશન અને બીજ રીપેાનો પણ સમાવેશ થાય છે. કેન કરવાના પાં ન્યુઝીલેન્ડની સરકારે ગર્વ રાખે અધેર કર્યું છે કે મુનાઇટેડ સ્ટેટસ અને બ્રીટીશ ગવર્નમેન્ટ જે પગલાં જાપન સામે લીધાં છે તેવાજ પગલાં ન્યુઝીલેન્ડ પણ ને છે ચાઇના-કાપ-શેકની સરકારે બ્રીટીશ સરકારને વિનંતી કરી છે કે બ્રીટીસ સામ્રાજ્યના દરેક રમણે જે જે માલનીઝ મેકાની માલકત હોય તે બધી જપ્ત કરવી એના કારણમાં ઝેગ જણાવવામાં આવે છે કે જાપાનીઝ મેકાના કબજામાં ચીનના કેટલાક ભાગેા છે

સ્ટેટ્સ ડિફેન્સીકસ

વોશીંગટનમાંના બ્રીટીસ એલચી સર કેલીફેક્સે ગઇ કાલે યુનાઇટેડ સ્ટેટસની અંદર સેક્રેટરી ઓફ સ્ટેટ મીસ્ટર વેસલી જાપાન સાથે શું આવીને પગલાં લેવાં એ બાબતનો નીર્ણય કરવા બોલાવ્યા હતા.

નાઝીઓના તરંગી ઉપાયેા

જર્મનીથી એવેા તરંગી મધેા સાભળવામા આવે છે કે નાઝી સરકારોએ સેનીનગાર્ડનેા કબજા લીધેા છે. સેનીનગાર્ડ હજુ પણ રશીયા ના કબજામાં છે. સેનીનગાર્ડનાં ગને કોમ કોમ તેા તે બરેલા જર્મન પેરેસ્ટ્રુટીસ્ટેા છે.

અર્જેન્ટિનેા સૈવાલ

જર્મન તરફે નેવલેટેરેટ કે જે દક્ષીણ ધ્રુવ ૧૦૦ માઇલ દુર છે, ત્યાંથી આગળ કુચકદમ કરી સેનીનગાર્ડનેા કબજો લીધેા છે, અને રહસ્ય ને મારેતી ગ્રેખંડી ટોપાનેા તોડી નાખ્યા છે. બર્ફ તેા એ છે કે જર્મન સૈનીકેાએ હજુ સેનીનગાર્ડના નકશાના વીસ્તારોમાં પણ પગ નથી મુક્યેા રશીયન સૈનેા શહેરની નજીકમાં મકાન ચાલે છે કે કેમ તે બાબતનેા કંઇ ઉલ્લેખ કરતા નથી. નોર્વેજીયોની દીકામાં રશીયન અને જર્મન સરકાર પ્રચાર મકાઇ ચલાવે છે. આ અદવાડીયું શહેરના ભાવીનેા નીર્ણય કરશે. નાઝી પાયદળ સરકાર હજુ પોરબેાદર કે સેનીનગારડયી ૨૫૮ માઇલ દક્ષીણે છે ત્યાં રેકાયેલું છે. છતાં પણ પત્રકેાકે સેનીનગારડ શહેરને મુકાવવાની તકદારી રાખવી આવકારદાયક છે, અને એ પણ યાદ રાખવું જોઇએ કે શહેર જર્મન સરકારની અધેર પ્રચારી યમા પડવા પામ્યું નથી. જર્મન સૈનેા ચીબાઝેપા કે સ્ટેાપેન્સ્કેથી ૬૦ માઇલ પુર્વ છે, અને મેાસ્કેા થી ૧૪૦ માઇલ અંતરે છે તે કબજે કર્યાનેા દાવેા કરે છે, પણ પરિણ કાંઇ દેખાએવેા એ સમાચાર સામા છે તેની સાબીતી મળી ન નથી ઓબરીકોમાન્ડ વર્જન ન્યુઝ એજન્સી જણાવે છે કે ગઇ રાતે મેાસ્કેાએ જાહેર કર્યું હતું કે જર્મન સરકર પાસેથી જર્મનેા દરમ્યા ઉપર બરાબ કરવામાં છે એવી ચેાજનાના બાતમી દલાલેાએ મળી આવ્યા છે, એવી જે ખબર છે તે બીલકુલ પાયા વગરની છે. ફીલ્ડરે દરી ઉપર બરાબ કરવાની ચેાજના પડી કાઢી છે એવા દલાવેજનું અસ્તીત્વજ નથી.

કેપ્ત ઇસ્ટ ઇંડીઝ કે જેમાંથી જાપાનનું પેાતાની જરૂરીયાતનું ૪૦ ટકા ગાસળું તેલ મળી જા. તેણે જાપાનેા ચેતવણી આપી છે કે જાપાન આગે ઇસ્ટ ઇંડીઝ પરનેા થયેલેા તેલ ના કરાર મેાકુફ રાખવામાં આવે છે.

ચીચી ઝાડી કરે છે.

ચીચીનેા સરેરેા કરે છે કે ફ્રેંચ-જાપાનીસ કરાર ઉપર આગે સવારે ૧૧ વાગે સાકી થઇ ગઇ છે. પહેલી કમમ : બંને દેશની સરકાર ફ્રેંચ ઇન્દા ચીનનું રક્ષણ કરવાને જરૂરી સરકાર ચાલવાનું કબુલ કરે છે. કેપ્ત ઇસ્ટ ઇંડીઝ ના જાપાનીઝ મીકતા જપ્ત કરવાના પગલાં આ જવાબમાં જાપાને પણ કેપ્ત ઇસ્ટ ઇંડીઝની જાપાનમાંની મીકતા જપ્ત કરી છે રોયટરેાનેા સરેરેા એમ કહે છે કે જપ્ત કરવાનેા હુકમ નીધરલેન્ડસ અને નીધર ઇન્ડસ ઇસ્ટ ઇન્ડીઝ મીલ્કતને પણ લાગુ પડે છે.

કેમા ન્યુઝ એજન્સી કહે છે કે જાપાનીસ ઇન્ફોરમેશન બ્યુરોના કેમ્યુની રપેાક્સમેન મી. કેાઇ પ્રધાન જાપાનની અંદર બ્રીટીશ અને અમેરીકન મીલ્કતો કેટલી છે તે જણાવવા ના પાડે છે, પણ કહે છે કે જાપા પરદેશીઓને જાપાનીઝ સરકારને જાપાનની અંદર તેમના કેટલી મીલ્કત છે, તે જણાવવાને ફરજ કરવા મા આવી છે.

સા. આફ્રિકા અને જાપાન

સા. આફ્રિકન પ્રેસ એસેાસીએશન જણાવે છે કે કેપટાઉનના સંખ્યાબંધ વેપારીઓના વીતરિત પત્રને લઇને કેપટાઉનની સુપ્રીમ કોર્ટે જાપાનીસ સ્ટીમર બીલા મહીનો જપ્ત કરવાનેા હુકમ આપ્યેા છે. અરજદારોએ જણાવ્યું કે બેલ્જીયમ મરે કે જેમાં અંદાજે ૨૬૦૦૦ ટન કેપટાઉનના વેપારીઓનેા માલ છે. તેમને ડર લાગે છે કે એ સ્ટીમર પાછી જાંચી ગાય સાથે હેારી જવામાં આવે. નાટાલ કોર્ટમાંથી તેમને તારદ્વારા જણાવવામાં આવ્યું હતું કે સ્ટીમરને એનેા માલીક નાગ સહીસલામત પરદેશ મોકલવાની બાતરી ન આપે ત્યાં સુધી તેમને રાખવામાં આવે. પરંતુ હુકમ પહેાંચવામાં આવે તે પહેલાં તેા સ્ટીમર કરજનથી રવાના થઇ ગઇ હતી. અરજદારોએ જણાવ્યું કે બેલ્જીયમ મરે જાપાનના માલ પાછા તરત્ય બંદરે પહેાંચે તેમના માલની સલામતી કેટલા મહીના સુધી કરવાનેા હુકમ બેલ્જીયમ મરે ના માલની સહીસલામતી માટે આપ્યેા છે. બીજા મરે બધ રાખે મેાટે ભાગે ઇસ્ટ ઇન્ડીઝ જેમાં હતી કે કેપટાઉન જેવી સાધ્ય અમેરીકા બારણે જાપાન જવાની હતી, જેના અંદર જાપાનીસ વેપારીઓ બધા બીલ્લાઓ પુનીયન છોડીને જવાના હતા.

ન્યુઝીલેન્ડ વેપારી કરાર તોડે અંકુશ

યુનીયનના આર્થમંત્રી મી. જે. એમ. કોાસેપે જાહેર કર્યું છે કે યુનીયન સરકાર વેપારી કરાર ઉપર બીજા મુદાને લાગુ પાડવાની ચેાજના પડી રહી છે. એ બાબતની અંદર કારણાત્મેા, કોાક સોલ્ક મરેલાં અને બેકુલના પરણવી બાબ નીકાસ પાણીની બિનીની ઇમ્પાનની મંગળ નેા સમાવેશ થાય છે.

:o:—

પરચુરણ

સીરપાની અંદર ઝરેલાં વાત રચનારી બાબત બને છે કે બે જરમન કીરીઝના સીપાઇમા છોડી ગયા છે.

* * *

બાલ્ટેએ પેાતાની સ્વતંત્રતા અને તટસ્થાનું રક્ષણ કરવાનેા નિર્ણય કર્યો છે દુર પુર્વમાં અમેર પાલ્ટેની સરહદ ઉપર ગમે તે બનાવેા બને તેા પણ.

* * *

ઇસ્ટ ઇંડીઝ સાથે જાપાન ચાહે છે, તેમાં તેને પેાતાની સ્વતંત્રતાનું રક્ષણ કરવામાં જે જે મુશ્કેલીઓ ઉભા થાય તેને પહેાંચી વળવાનેા નિર્ણય કર્યો છે એમ સત્તાવાર રીતે જાહેર કરવામાં આવ્યું છે.

* * *

સોાથી આગમ સત્તાવાર રીતે જાહેર કરવામાં આવ્યું છે કે મુખ્યત્વે રાખે સોવીયેટ વિમાને ફરકક, પ્લીવન અને સેવેસ્ટમાં બેબ મારેા ચલાવ્યેા હતેા એમ ગ્રેાસ્ટીસ્મસ પ્રધાનીના ન્યુઝ એજન્સી જણાવે છે. પ્લીવનની નજીકમાં મેાટુ નુકસાન થયું છે એમ પણ જણાવે છે.

'યુરેકા, યુરેકા'

વિજ્ઞાનવીર આર્કિમીડીઝની જીવન કથા

'શિક્ષણ અને સાહિત્ય'માં શ્રી. નાગરદાસ ઝલારીયા

(ગતાંકથી ચાલુ)

આ ઉપરાંત બીજી એક રીતે તેણે મોજર માં ભળતા ભાઈતાં કરી હતી. આ પાણીનો તાંબાને મોંઘે મોલ મૂકાતો હતો તેથી તેણે એક એવા યંત્રની શોધ કરી કે, તેની મદદ વડે પાણી સહેલાઈથી ઊંચે લાવી શકાય અને ખેતરને પાણી પાઈ શકાય. તે યંત્રમાં મરોડી આકારનો એક રકુ ફેર છે. તેને ઢાળ પડતા ગોઠવીને ફેરવવાથી દર આંટે, આંટાને છેડે પાણી ઊંચે ચઢે છે. ખાસ કરીને રાજા હેરોએ બંધાવેલ વહાણમાંથી પાણી ઉલેચવા માટે આ રકુનો ઉપયોગ કરવામાં આવેલો. તેને આજે આપણે આર્કિમીડીઝના સ્કુ તરીકે ઓળખીએ છીએ.

આ તો તેણે કરેલી મહત્ત્વની શોધોમાંની એક છે. બીજી જેટલી શોધો તે કરતો હતો તે દરેક વખતે નાના બાળકની પેઠે તે આનંદથી નાચી ઊઠતો. અને શોધ કરવાની પાછળ તે એટલો બધો મશગુલ થઈ જતો કે, કેટલીક વાર નાહવાનું અને બાવાળીવાનું પંચ ચાલી જતો, અને તેનાં સગાંવહાલાં તેને પરાણે નાહવા લઈ જતાં. કોઇ કોઇ વાર તો એવા વિચારમાં પડી જતો કે લોકોને લાગે કે જાણે તે સુન્નસામ થઇ ગયો છે. પણ તેનું ધ્યાન તો નવું શોધવામાંજ પરોવાયેલું રહેતું. કેટલીક વાર તો સાબુ ઘડતી વખતે શરીર પર જે ચીજ જણાતું તેની ઉપર આંગળા ઘડે ગુણોતરની આકૃતિઓ દોરતો કલાકોના કલાકો પીતાયતો હતો. આવો ધૂની માણસ એ હતો.

આર્કિમીડીઝ હવે ઘરડો થવા આવ્યો હતો. આ સમયે આખા ભૂમધ્ય સમુદ્રનો મોટો મહાદ્વીપ રોમ સરદાર બની હતો. કાર્થેજવાસીઓ, રોમ તો અને ગ્રીકો અરસપરસ લડી રહ્યા હતા. એલેક્ઝાન્દ્રીયાનાં સહેરો કરતા પેસ પ્રસાતા હતા અને એલેક્ઝાન્દ્રીયા ઉપર અલાયારો અને પાસ ગુજરતા. કેટલાક સહેરોમાં, ઇલ્લા પછી ફ્લુંદ પણ ગાજતી. આ સમયે સૌરે ઇરેના સામ્રાજ્ય સહેરમાં શાંતી હતી, છતાંય તેને બીક રહેતીજ હતી કે કદાચ તેના સહેર ઉપર પણ આફત આવે. તેથી તેણે પાણી પરેલા પાણ ગોઠવવા માટે અસમગોતીરપે સાયરેનીનાં પગથિયાં બનાવવાનું શરૂ કર્યું અને હવે મોકાના પણ પ્રબન્ધ કર્યો. આ કામની જવાબદારી આર્કિમીડીઝને, પગથિયાં અને આકાશનું કરવાના રાજા હીરોએ સોંપવાનું કામ સોંપ્યું.

કદાચ તમો આશ્ચર્ય પામો કે, આવા ધૂની માણસને આ કામ કેમ સોંપવું હશે! પણ તેનું કારણ એ છે કે, આખી એક જીવાત આર્કિમીડીઝે રાજા હેરોને કહ્યું હતું કે, 'જો તમે મને એક ઉચ્ચાલન અને તેને ટેકાવવા માટે જમીન નો નાનકો કુકો આપો, તો હું દુનીયાને પણ હલાવી દઉં!' આવું આકરું કહીનેજ તે બેસી નહી રહેતો. તેણે તો ઉચ્ચાલનનો ચમત્કાર રાજા હેરોને જાહેરમાં પણ બતાવ્યો હતો.

એક મોટું વહાણ તૈયાર કરાવી તેમાં તેણે ઝારપુર માલ ભર્યો, અને તેમાં કેટલાક લોકોને પણ બેસાડ્યાં. પછી તેણે તેની સામે કેટલાક દોરડા બાંધ્યાં, અને દૂર ગોઠવેલ ઉચ્ચાલન અને મરડી સાથે તેનો સંબંધ ગોઠવ્યો. હવે તેણે દૂરજ ઉભા ઉભા, સર્વેની હાજરીમાં જરાય મુશ્કેલી વગર, બહુજ આસાનીથી વહાણને ખેંચી બતાવ્યું. આ વહાણને એમ તો એમ ખસેડવું કામ ઘણા માણસોને ધકેલવા ખારે બોલાવવા પડત. પરંતુ આર્કિમીડીઝે તો દૂરજ ઉભા રહીને, માત્ર પોતાનાજ હાથ વડે, પોતાનું યંત્ર ફેરવીને વહાણને ખેંચ્યું હતું. આ જોઇ સૌ દીંગ થઇ ગયા અને આર્કિમીડીઝ ને ધન્યવાદ આપ્યા. આવું તેનું યંત્રજ્ઞાનનું જ્ઞાન જોઇનેજ રાજાએ તેને નવા તળાવો બનાવવા નું કામ સોંપ્યું હતું.

રાજાના હુકમ મુજબ આર્કિમીડીઝ તો તળાવો બનાવવા મંડી પડ્યો. પણ કુવો ઉંડે તેની ખબર તો આવા તળાવો નહી બનાવવાનીજ હતી, એ એટલા ઉપરથી સમજી જવાય છે કે, જ્યારે જ્યારે તેને તે તળાવોનાં બનાવટનું વર્ણન કરવા નું કહેવામાં આવતું, ત્યારે ત્યારે તે વસ્તુને ના પાડતો. આને તે બીજે પોતાનો અણગમો પણ વ્યક્ત કરતો. માત્ર સ્વદેશપ્રેમ અને રાજ્ય ભક્તિને લીધેજ તે તળાવો બનાવવા તત્પર થયો હતો. તેણે કોર્યાં તળાવો ચાલુ રાજાની રાજી રાખી મહાપ્રયત્નમય યંત્રો તરીકે ગોઠવી દેવામાં આવ્યા હતા.

યોગ્ય જોગીમાં રાજાની બીક લાગી ગઈ, અને રોમન સેનાપતી માર્સેલસ (Claudius Marcellus) વહી આવ્યો. પરંતુ આર્કિમીડીઝે તો પહલેથીજ દરીયા કાંઠા તરફના કોટ ઉપર એવાં યંત્રો (catapults) ગોઠવી દીધાં હતા કે, જેમની મદદ વડે ગોટા ગોટા પાકડાના પાટડાઓ ફેંકી શકાય અને જે વહાણ ને લાગે તેના તો ભારજ વગાડી દે. તે યંત્રો બલવાના ગડોની બહીક રોમની પણ તેમને રહેલી. જેવા વહાણ નજીક જવાયાં કે તરત કેટલાક વહાણને તો પાકડાના મોટા ફેંકીનેજ કુબાકરા. જ્યારે કેટલાક વહાણ, કોઇ જાણે કેમ, ગભરાઇને આપોઆપ કેમેરાનાં અને જેવો પાછા ઊંડા પાણીમાં ફુલ્યો કે તરત પાણીને તળીયે જઇને બેસી. આ જોઇ આર્કિમીડીઝે પહેલેથીજ એવી યુક્તિ કરી હતી કે, કોઇની દોયાલેથીજ દોરડા વડે આકડા બાંધીને પાણીમાં ઉતાર્યા હતા. વહાણનો આગલો ભાગ આંકડા મા ભેરવાય કે તરતજ કોટ ઉપરનો માણસ યંત્રની મદદ વડે ખેંચતો એટલે વહાણો ઉંચકાતાં હતા પણ કેટલાક વહાણો તો બાંડા તરફ ખસડાયેજ જતાં અને છેવટે કાંઠા સાથે અથડાવા થી તેઓના પુરજા ઉડી જતા. આ પણ આર્કિમીડીઝની યુક્તિનુંજ પરિણામ હતું. ઉપરાંત કેટલાક વહાણોને [illegible] હવામાં અધ્ધર લટકાવી જ રાખવામાં આવેલાં, અને તેઓ આમતેમ ગોલાં ખાતાજ નજરે પડતાં હતાં.

આ બધું જોઇને માર્સેલસે પોતાના હજમેરો ને બોલાવ્યા અને આની સામેના ઉપાયો યોજવાનું કહ્યું. બધાએ ભળીને આઠ વહાણો ઉપરાઉપરી ગોઠવી તેની ઉપર એક યંત્ર ગોઠવી દીધું હતું તે તોતીંગ યંત્ર કોટની બાજુમાં આવ્યું કે તરતજ આર્કિમીડીઝનું એક યંત્ર કામે લગાડ્યું અને તેના ઢાંકા વહાણની પેંદેજ, મુક્કા ઉડાવી દીધા. વળી એક બીજી કલ્પના આવે છે કે, આ વહાણો જોયાં સાપરેક્યુઝની નજીક આવ્યાં કે તરત આર્કિમીડીઝે અગાઉથી ગોઠવી રાખેલા અંતર્ગોળ અરીસાઓની મદદ વડે બાળીને ખાખ કરી મુકેલાં આનો કયાંય વિશ્વાસપાત્ર ઉલ્લેખ મળતો નથી, તેથી કલ્પેલ કલ્પિત જોખ તેમ આગે છે. એટલું તો ખરૂં જ કે, આર્કિમીડીઝે આપાત્ર લોકોને ન સમજાય તેવા બચાવના પગલે લીધાં હતાં આની સાધનો જોઇને રોમન લોકો તો હેબતાઇ જ ગયા. કેમ રોમન, દાઢની બહાર, દોરડાનો કે લાકડીનો ટુકડો જોતો તો એટલો બધો મગરાઇ જઇને ખુબ મારતો કે, કેમ જાણે સાચેજ આર્કિમીડીઝ તેની સામે કાંઇક ગોટાવા રહ્યો છે, અને બીકને માર્યો પોબારા ભણી જતો. આ હકીકતની ખબર માર્સેલસ ને તો હતીજ તેથી તેણે છેવટે પોતાની યોજના પડતી મુકી અને માત્ર સારેક્યુઝની કરતે ચોકી ગોઠવી દીધી. લશ્કરમાં ત્રણ વર્ષ સુધી આર્કિમીડીઝનાં યંત્રો સામે માર્સેલસની કાંઇજ મારી ચાલી નહી, એટલે છેવટે ઉનરપીડીનો આક્રમણ લક્ષ, ગામના ધુસી, સારેક્યુઝનો કબજો જના પુર્વે ૨૧૨ મા કબજો લીધો. આ વખતે આર્કિમીડીઝની ઉમ્મર ૭૫ વર્ષની હતી.

શહેર છતી રોમન સરકર સામ્રાજ્ય પેહું. તે જગાડામાં વિજયોન્મત્ત સૈન્યોએ સામે ધુસતા અને ત્રાસ ફેલાવતા. પણ માર્સેલસની એવા હુકમ હતો કે, બધા બધુ વર્ષથી પોતાના શહેર નું રક્ષણ કરી શકે તેવા શક્તો બનાવનાર મહાપુરૂષને નજરે નીહાળવો. ઉપરાંત આવા મહાપુરૂષ પ્રત્યે તેના દીલમાં જે આદર હતો, તે તેની કૃપા અકત કરવાની પણ તેની ખાસ ઇચ્છા હતી. વળી પોતાને શરણે આવનાર લોકોમાં આર્કિમીડીઝ પણ આવશે તેવી તેને ખાત્રી હતી પણ એ બીચારાને શા ખબર કે જે કરી જનારો માણસ હતો! તે તો તેના

પ્રીવ કીપરમાં બેઠલો બધો વખત રહેલો કે કદી તે મકાનનું દ્વાર બંધાયા, પરની બહાર, મકાનના બધે વાર્ષ દરમ્યાન વીજળીજ નહોતો. અરે! બહારના બનાવોજ બીલકુલ ગયેલો, મને સાક્ષ-રેક્ષુઝના પતનની તો, બીજી, તેને બબરજ નહોતી પડી. ઉપર ચરણે આવનાર મોટામાં આર્કીબિશપને ન જોયો, કેટલે તેને મળવાની બાસ ઇચ્છાજોજ બાકીબસે. તેવા નીચેના બોર બાબારીને દુકાન કર્યો કે, 'આર્કીબીશપ અને બોજની આપશો? તેને બોકરાની નાની ઇચ્છા છે.' આ બાબિકારીએ વળા બીજા બાબી મારીને તદ્દન સફરની બાસામા દુકમ આપ્યા કે, 'આર્કીબીશપને શોધો બારો. મેનાપતિને તેની જરૂર ?' પછી તો પુછકુંજ થું' તેણે બોર કીબાદીને કોબના બોકલ્યો. તેણે તેનો બોકાદ પરના પત્તો મેળવ્યો બુઝે છે ત્યા બોર બબ્બોના બુદ્ધો, જમીન ઉપર પોતાનો બ્રાબણીબોર ૮૬ બાકીબીશ દોરી બબ્બો છે. સોજરે કર્યું ?, 'બુદ્ધ, તેં બનાબાર્ય તને બોલાબે છે.' આર્કીબીશપના પદનુ પરાજય હાજર ન હોબ તેબ, અને બબ્બે કે સાંભળ્યું જ ન હોબ તેબ, નીચું વાકીને આદેશોઓ માનાજ કરી કરીબા સીપાઈઓ બારબરી ઉઠ્ઠ કહ્યું કે, 'અરે ચેર, સાંભળતો નથી કે તેનાપતી તને બોલાબે છે' તેણે તેના સામે જોબને જબાબ આપ્યો ન, 'બર' થું ન પણ મારબા બા બહીંબા. હબમાં નથી બબ્યો.'

સીપાઈ બોર કબણ આગળ આબ્યા કારબ્ય કે રોમે તા કુકમ બનાવબાનોજ હતા નબી સીટા, ગોલીબીબો, ગોળાકુંડાબા રમેરે બાકૃતીબો કાજ તેને મન કાબનાં કહેવાય' અને સીપાઈ બોબ બોનો પબ બરોડ બિનતો તરતજ આકીં-બીશનું ઘરું પકબ્યુ પબ બારો કમો બબ તેવો હતો તેણે તો બહતાપુરક કર કહને કોઈ ઊંઘતા નાબ્યું અને કહ્યું કે, 'અબા સૂબી બાબો કાબબો પુરો નથી બાબ, બા સુબી કૂ કોબ બાબા નારી બાબે બાયુ તેબ નબી.' બબ, તરતજ સીપાઈને બબ્યુ કે બા બુદ્ધો ઉદ્ધતાઈબી બર્યો છે, તેણે તો બાજબા માટે ઉબ્બદની ચેતબબી બાબા પબ આર્કીબીશપ તો, બબ્બે સાક્ષાત્રેજ ન જોબ તેબ, કાબસો બબુબાનુ મને બાકૃતીઓ પાડબાનું ચાલુ રાબ્યુ. રોમન સીપાઈ તો બીલકુલ બબ્બો. અને તરતજ બુદ્ધાની વાતીમાં બબ્બર જોબો કોબું. તેજ ક્ષણે આર્કીબીશપ પોતે બબ્બી રહેલા કાબસાની બાકૃતી ઉપર ઢબા પડી બરી ગબા, અને જબીન સોડીસોઢાબ્યા બાબ બબ્યા.

સીપાઈએ બબારે બાબી બબ્બ બાર્કીબીશપને કરી બારે તના હૃદયના કારી પા તાબ્યો અને તે બબુજ દીલગીર થબ્યો. તેને ઍટલ્યુ બબ્યુ દુબ બબ્યુ કે, બાકીબીશપીજનું બૂન કરનાર સીપાઈનું મોં પબ જોબવાની બા પાડી. પછી બાર્કીબીશપ ના સમાબકલ્યાને બોલાબી બાબાસન બાબ્યુ અને બાકા કરબ પબ બાબી. તેબજ તરતજ ડુકમને જાબે તેવી રીતે બાર્કીબીશપના કૃદનાબ્યો અને અબાકુબો તેણે બબ્બ કરેલી કબ્જા પ્રમાણે નોબી કબર ઉપર નબાબી અંદર બોબાબવાબો બાકૃતિ પબ કોતરાબી. કરબ્યુ કે, તે બાનતો હતો કે બાજ તેની મહાન શોબ હતી.

આર્કીબીશપને બરીનબાસ્થેનો બહુજ શોબ હતા તેથી તેણે તે બાજે અને બંગલાના ઉપર સરકારમ કરેલ પુરસ્કાર બબ્બા હતા, જે હબ્યુ પબ્બ સબ્યવાર રહ્યા છે. એ ઉપરાંત પબ્બ પુરસ્કાર કર્યેલા તેના પત્નો સાબનો નબી તે બબારે બબારે બધુ પુરસ્કાર કબ્યા ત્યારે ત્યારે તે પોતાના સહબ્યોગી, મેબોબ (Simmons) કાપુના રહીશ, કોનર (Connor) ને બનાબ્યા પદ્ધીજ પાન કુરીબાને બહદર કરતો

બાર્કીબીશપ સરબા પછી સાબરેકબુઝની તો દબાજ જોગ. રૈબાનીકોબાં ના તનું નબમ બબર બબુ હતું, પરંતુ સાબરેકબુઝની પરની તો તને કુદરીજ જબા બાગી. તેની ઉબર ઉપર કાદા અને પુબા બબબી. પરંતુ ૨૩૦ બર્ષ પછી, ઓટલે સબજબ કરી સન પુર્વે ૭૫ ના બોસ્ટરોને બોગ્રીકેન્ટાઇન (Agrijentino) કબ્રસ્તાબ પાસે બાર્કીબીડીસની કબર બબી બાબી. બંને તેણે તે સાબકૂક કરાબીને તેનો પુરસ્કાર ન બબ્યો હોત, તો માસના રોમા તેનો બાજ કરીને તદ્દન ભૂલી બત. (બોબકી)

—:o:—

હિંદના સમાચાર

શ્રી. ચીન્તામણીનું અવસાન

બાલ્લાઘાટના બબીતા એડવોકેટ મુબાબ 'હીતક'ના મુબ્ય તંત્રી બી. બી. બાબ. ચીન્તા-મણીનું ૬૧ બર્ષની બબે અકસ્માતાદ બાતે અવ-સાન બબ્યુ છે. ૧૯૧૮ ના બંડીત મદન મોહન માલવીબાના સહકાર સાથે તેબણે 'લીડર' પત્ર શરૂ કર્યું હતું અને લાબ્યા તેના તંત્રી પદે હતા. તે હીંદના નેશનલ લીબરલ ફેડરેશનના બાબસપ્રસીડન્ટ હતા. ઇન્ડીબન બાર્ય ઇબ્સ કોનફરન્સના સબ્ય તરીકે પબ્ય તે વીલાબત ગબા હતા. હીંદના રાજકારબુના તે સારા અબ્યાસી હતા. તેબે બબાત સીબરલ પાર્ટીના ટેલીગેટ ચુંટાબને હીંદના રાજકારબુ માટે ઇગ્લાંડ ગબા હતા. ૧૯૧૬ થી ૨૧ સુબી સંબુક્ત પ્રાંતની બારોસભાના મેમ્બર હતા અને ૧૯૨૩ થી ૩૫ સુબી સંબુક્ત પ્રાંતની સરકારના કે.-બબી અને ફાઇબોન્સ બાતાના મંત્રી હતા. ૧૯૩૧—૨૩ બા હીંદી રીબાસતી ઝબ્ય પરીષદના પ્રમુબ હતા. ૧૯૧૮ થી ૨૦ અને ૧૯૨૩ થા ૨૯ સુબી ના લીબલર ફેડરેશનના જનરલ સેક્રેટરી હતા અને ૧૯૨૭ બબ. કે બાં તેના પ્રસીડન્ટ તરીકે ચુંટાબા હતા.

'અબંડ હિંદુસ્તાન'

મુબબની કોંગ્રેસ સરકારના મારબ બંબો બા કનૈબાલાલ મુનશીએ 'અબંડ હીંદુસ્તાન' નામનો એક નબો ગ્રંબ લબ્યો બબ્યો છે. હીંદમા હાલ જે બારીક રાજકારી પરીસ્થીતી ઉભી બબ છે તે સહાના બધને તેમણે 'અબંડ હીંદુસ્તાન' નામની બસ્તા ઉભી કરી છે. એના ઉદેશમાં જબ્યુાબબામા આબ્યું છે કે હાલના કટોકટીના બાતરરાષ્ટ્રિય અને નાજુક બનેલા બાંતરીક બામલામાં બાગી હબ માટે બતબંદ ઉભા કરી તેને બામબા બધારવા એ રાબ્દનો પાત કરવા બરેલ્બર છે. હબ નબી દુનીબાનું પલટા પલટ રહ્યું છે તેવા સમબમાં બાપણે હીંદમાં અંદરો અંદર કાબી હબનું નાદ પકડી રાબી મતભેદ અને બબડા ઉભા કરીએ તેમજ હીંદના બામમા પાકબાની ચાલાબ બાબ કરીએ ન બબુ બાતમ બાત કરવા જેવુંજ છે અને બા બમ કર બરી. સ્થીતી હાલમા 'અબા: હીંદુસ્તાન' સંબ ઉભો કરવામાં આવે છે. જ હીંદની બધી કોમોનું અસ્તીબ લાબી હીંદને અબંડ રાબબા પ્રબત્ન કરશે—હીંદના બામલા પાકવા દેશે નહીં. બાંત-રીક સલામતી માટે તથા કોમી મતભેદ દુર કરવા તે સતત પ્રબીન પ્રબત્નો કરશે.

પંડીત કુંજરૂનું અંતબ્ય

પુનામાં સર્વન્ટસ ઓફ ઇન્ડીબા સોસાબટીની કરબી વાર્ષીક પ્રસંગે પંડીત કુંજરૂએ જબ્યાબ્યું હતું કે બીટનની લીબરલ પાર્ટી હબ્યાત કરી શકામ એમ નથી. કોમી મતભેદ હજો ત્યાં સુબી તેમની રિમાંગ સલાબબા છે એમ માનવું એ ભબબ્યા છે. હીંદને બીરપણે બનાબબાની તો તેની જબાબદારી હિમાંલયને બીરે રહેશે. મહાત્મા ગાંધે સરકારની તરફમુ બોબી જબાબદાર નબી બાકીસ્તાનને નમતું બપબાનો બાંતરપ્રબ્ધમાં પરિ બુમરી.

"ગુલામીનું કલંક ધોઈ બાબો"

"હીંદુ અમેરીકા" ના લબક પો. બબનબાસ "બોશીંગ્ટન બોરલ" ના મુબ્ય તંત્રી સાથે હીંદીઓ ને અમેરીકા તરફના બબોબારા બાબતા ના પાકે છે તે બીશ કબર ચર્ચા ચલાવતી બારે મોનને જબાબ બાબેલો. "તમને લોકોને કેનેડા, ઓસ્ટ્રે-લીબા અને બીજા કોલોનીબામાં ગોરી બા બાકા ગબ્યામાં બાવે અને બુદ્ધ ઇંગ્લંડની કલબો અને હોટેલોમાં પેસવા દેવામા ન બાબે ત્યારે અમેરીકા ના વલબ્ણ સામે શું બોલવાને કરીબાદ કરતા હશો?"

બી. બબનલાલે જોહન હીંદીઓને કહેવડે કરે છે એ વાતને નાબ્ય રબ્યો હતો. પરંતુ એમ પબ્ય જબ્યાબ્યું હતું ક એક અમેરેજ ને એક હીંદી જબ્મે કરીને સરબ્યા છે એનો જોહને કદી સ્વીકાર કર્યો નથી. બબારે સ્વાતંત્રબના જાહેરનામામાં અમેરીકાએ તો ચોકબ્યું લબ્યું છે કે "બધા માનુસો સરબ્યા છે." હીંદીઓને નાગરીકત્વના અબીકારો બહણવાની ના પાડીને એ બતદેશનાગને અમેરીકાની સરકારે ગાળી બાપ્યું છે એમ તેમને જબ્યાબ્યું હતું. "અને ના પાડબાનું કારબ શું હતું! સુપ્રીમ કોર્ટના એક જજે એક કેસમાબ્યું સ્પષ્ટ કરેલી કે હીંદીઓ આર્ય નથી."

પેલા તંત્રીએ અંતમા લુબો પ્રચાર કરતાં કહ્યું હતું કે, "જે જજ જબ્મે બ્રીટીશર છે એટલે તમારા સબાન હકો અમેરીકનોએ નહીં, પણ એક બ્રીટીશરે છીનબી લીબા છે"

શ્રી. બબનલાલે તરતજ બાબું પરબાવ્યું કે "અમેરીકા ૧૨ કરોડ બાંટીસરો રાજ કરવા નથી." પબ્ય એ બચનોનો કોબ અંત બાવે એમ લાગતું નબોતું પબ્ય પેલા તંત્રીએ ચર્ચા સમેટતાં કહ્યું કે "**બ્રીટીશરોની ગુલામીનુ કલંક પહેલવહેલું છુંટી નાબ્યા ને પછી અમેરીકા તમને સમાનહકવબ્ય કરીકારીન બરકારશે.**"

પ સ્તા વો

મૂળ લેખક: શ્રી. શિવરાની દેવી (સ્વ. પ્રેમચંદજીનાં ધર્મપત્ની)

અનુવાદક: મોહનદાસ નીલાભાઈ દેસાઈ

(૫) (ચાલુ)

આજ બે બહેનથી ગીરધર બહાર છે, પંચમસિંહનો કયાંય પત્તો નથી, મકાનનું કિરાયું પણ બાકી બહિના બાકી ચુકવ્યું નથી, આજે કેટલાક દિવસથી શેઠ મકાનપર આવે છે અને ધમકી આપીને પાછા જાય છે. ગીરધર વિચાર કરે છે બસ કાલનો દિવસ બધારે. હજે તો આ મકાનમાંથી ઝટ કાઢી મુકશે. જે કંઈ કપડાં લત્તાં છે તે સઘળે ચાલી જાશદા. હું રસ્તામાં ભીખ માગતો પકડી રહીશ. ચાલવાની શક્તિ પણ નારાયણ નથી કે બીજ આગીને બાકી, તે વારે વારે પંચમને યાદ કરે છે. પાછો વિચાર કરે છે, હું પંચમને શા માટે યાદ કરું, પંચમ મારો કોણ થતો હતો મારાં કામો પણ એમાં સારાં છે. હાય! બાકીનું ખુન કરનાર પાપી તો દૂજ પકડ. ગુરીકુરીને મરીગ્રો. સુણ મેં જોગવ્યું, તો એ પ્રતાપના મને શાપ કરશે. એનાં બાળ બચ્ચાંને ભુખે મારનાર પાપી હું છું. બાપ મારા બાપાને માટે રોબ્બાગ્રજ આપતા હતો, બારે હું તેને મારવાને દોડતો હતો. હે ભગવાન, હું પાપી છું, બહોળી તું મને બારી પાસે બોલાવા બે બાલન વિચાર કરતા કરતા ગીરધરને ઝોકું બારી ગયું. સ્વપ્નું આવે છે, સ્વપ્નામાં એને એનો બાપ દેખાય છે અને એને મકરદીના કપમા કહે છે. બાપું જે બાપ તે ત્રીજ બાપ છે. એવી હાલત તો મારી પણ હતી. બબારે હું રડતો હતો, તું રડતો હતો, હું રહતો હતો પણ મારો બાત્મા રહતો ન હતો. બહિ, બાપ, મારો પણ ઝટ રહતો હતો એટલા માટે કે મેં મારાં બાલ બચ્ચાંને અન્યાય કર્યો હતો હા, મારામા ને તારામાં ફર એટલોજ કે દુનીયા મને અન્યાયો કહેતી નથી, એટલા મારે બોકું દુખ હતું. તારા પર બધા હસે છે, તું પણ હસું છું. કોણ છે આ બધા બાપ બાળાને મા કહે છે તે નીચે મારા પેટે જન્મ લઇ મારા મો પર મેંય લગાડી છે. ગીરધર રડીને કહે છે હું તો બને મારા કુટુંબને રટી રહ્યો છું. મા, મને ક્ષમા કર, મા સાડીમાંથી ચળકતી કટાર બતાવી કહે છે તું તો ક્ષમા કરતા શીખી જ નથી. જે ડોકરો મારા દુખની પણ બાજપટ નથી રાખતો, તેને મા કહેવતો પણ કોક બાપી બાર નથી. મા એને તો હત્યારાનું ખુન કરે તા તેમાં કંઈ પાપ નથી. ક્ષમા કરવું એજ પાપ છે. કારણ કે તે સમાજની હત્યા કરી છે, અને બે કરોડો બાબુસની હત્યા કરનારને જન્મ બાપનાર હું પાપીબી છું. બોપો મારી પાસે ક્ષમા માગવા નહામો છે. બબારે ગીરધરની મા કટાર બાપને બાબળ બની છે, તો ગીરધરની બાત્મા મારા હાથમાંથી કટાર છીનવી લે છે અને માને કહે છે, એણે મારી હત્યા કરી છે, એણે મારી ક્ષમા માગવી જોબતી હતી. પરંતુ તું મારી પણ મા છે. હું એને માટે તારી પાસે ક્ષમા માગું છું. એ તો બને પોતાના કર્મોનાં ફળ ભોગવી રહ્યો છે. ગીરધર રડીને બાળકના પગે પડવા બમ કરે એવો બાવેશમાંથી ઉઠે છે કે તરત પડી જાય છે. હાથ ઝેડી જાય છે.

(૬)

કોક દરવાજે બખડાવે છે, ગીરધર દરવાજો ખોલે છે, સામે બે કોન્સ્ટેબલ અને પેલા શેઠ વાળા મકાન માલીકનો ચપરાસી હરખસિંહ ઉભા છે.

હરખુ—આજે બાકું બાપ, નહિ તો જે કંઈ સામાન હોય તે બાપીને પર બાલી કર, બહુ બલગનવાળ વાપરી.

ગીરધર રડીને—હરખુ બાબ, બે ચાર દિવસ વધારે રહેવા દો, નહિ તો વસ્ત્ર બોતે નરી જબશ. બે શિપાઇ હરખુસિંહ તરફ જોઇ જોલ્યા, શેઠ સાહેબે અમોને હુકમ આપ્યો છે કે એની પાસે જે કંઈ સરસામાન હોય તે જીલામ કરવું અને આજની આજ એને મકાનમાંથી બહાર કાઢી મુકવો, બોદું ય જુએ છે! હરખુ ગીરધર સિંહ તરફ જોઇ જોલ્યો, હવે શું વિચાર કરે છે!

ગીરધર—શું વિચાર કરું બાબ, કંઈ નહિ, મારી પાસે રહ્યું પણ શું છે! મરતો બાદમી શું ન કરે

બાપરાસી બોલ્યો—સાલો ફીલ્સુફી કમાયે છે. જે કંઈ હતું તે બહાર મારી લીલામ કરી દીધું. કોમાંથી માંડ માંડ ૨૦ રૂપીયા મળ્યા. જે લઈ બપો બાલી ગયા અને ગીરધરે પોતાનું નામ વટેમાર્યું રાખ્યું.

(૭)

વટેમાર્યું બાબો દિવસ કુટપાબપર પડી રહ્યો ભુખ્યો ને તરસ્યો, કાંટા ભુડા મોઢામાં બામ લઇ પોકાં હતાં. એની બાજર મોનાર કરતા બાળીઓ હતી, એજ એનાં રોબતી હતા રસ્તે જનાર માણસો એને જોઇ કરે છે ન દિવસે સ્વપ્નું બાવ્યું હતું તે ઉપરજ રાત દિવસ વિચાર કર્યા કરતો હતો કદાચ કોઇને દયા બાવે તો બે ચાર પૈસા બળતા, તેનાથી બાવવાનું બાતો, નહિ તો પોતાની કરણીપર વિચાર કરી કરીને રડતો હતો, પસ્તાતો હતો બાજ પંદર દિવસ પછી એક બા એની પાસે બાવીને બોલી,—ત્ર કોબ છે, તારે નકમ શું છે!

વટેમાર્યું—હું એક પાપી ... બાર કામ વટેમાર્યું છે અને પાપ ગાઈ કરવ છે.

સ્ત્રી—જો તું મારી ઝુંપડીમાં રહેવા ખુશી હોય તો બાલ બારી સાથે હું તને પકડીને બબ બાપું. બન બાપ કોઇ નથી!

વટેમાર્યું—નહિ મા. બાપીઓનું કોબ્બ કોઇ શકે! મારા જેવાથી તો ઇશ્વર પણ મોઢું ફેરવી લે તો કોઇ બીજાનું તો શું ગુજવું.

સ્ત્રી—તારું ઘર કયાં છે? કયાંનો રહેવાસી છે?

વટેમાર્યું—મા, જ્યાં મરવાની જગ્યા મળે ત્યાં ગારું ઘર સમજવું.

સ્ત્રી એક ડોળીયાળાને બોલાવી લાવી અને તેના બેસાડીને વટેમાર્યુંને પોતાની ઝુંપડીમાં લઇ આવી.

(૮)

વટેમાર્યુંને પોતાની ઝુંપડીમાં લાવી પહેલાં તો બાવવાનું બાપ્યું.

વટેમાર્યું—મા, તું આ પાપીપર દયા મારે કયા લાવે છે!

સ્ત્રી—દીકરા, અમે બધા પાપી બીએ. હું કોબ્બ બેવી મોટી ધર્માત્મા છું! બાપણે બધાજ પાપી છીએ.

વટેમાર્યું—મા તું મારી બાંખે દેવી જેવી બાલગ પડે છે, હું તને મારી કથા સંભળાવું બે ઠીક છે. બાંબળીને તને મારે મારે બબો તીરસ્કાર ઉત્પન્ન થશે.

ડોસી—મારી કથા પણ બણી વિચિત્ર છે, એમ સમજ કે હું પુરી બુની છું.

વટેમાર્યું —મા, તારી કથા સંભળાવ, મને બાલગ પડે કે હું એકલોજ પાપી નથી.

ડોસી—દીકરા, કોક બીને વખતે કહીશ, બાજે કંઈ એની મુદત બોડી બબ છે! તું ક્ષણ બ કેટલ્લે દિવસે તને બાજે બારામ છે.

વટેમાર્યું—ઠીક, મા. તું જેમ કહેશે તેમ હું કરીશ. હું ક્ષણ બબડી છું.

ડોસી—હા, દિકરા ક્ષણ બ કહીને બહાર નીકળી ગઇ. (બાકી)

—:o:—

પરચુરણ

—પંજાબમાં બારેલા ગુજરાતની બમીનદાર કોલેજના પ્રીન્સીપલ ને પ્રોફેસરોએ વીદ્યાર્થીબો બા સાલાબનો ગુણ કેળવવા માટે કીંમતી બોપાબ પહેરવાનું ઠરાવ્યું છે. તેબોએ બબાબ ને માબબાન પહેરવા ઇરાદ કર્યો છે અને વીદ્યાર્થીબો પબ કોલેજના સમયમા એબેજ પોષાક પહેરે બેવા નકી થયુ છે. બબેજ્ઞ દરજ્જા કોટ પાટલુન ને નેકટાઇ પહેરવા સામે કોલેજમાં સખ્બન પ્રતીબંધ મુકવામા બાબ્યો છે.

—અલીપુરના ડીસ્ટ્રીક્ટ મેજીસ્ટ્રેટે બી. સુબાષચંદ્ર બોઝના સૌથી મોટાભાઇ બી. સતીશચંદ્ર બોઝ અને તેમના બે ભાગીદારો પર પોલીસબાતાના બાણસને ગેરકાયદેસર રીતે પકડેજ કરી રાખવા ના આરોપો મકી કોટમા છે.

—બીટનમાં મંત્રમુગ્ધને કારણે હાસપબાટનો ઉપદ્રોગ નાશ પામ્યો હતો પબ યુદ્ધને લીધે ના હવે હાસપબાટનો ઉપદ્રોગ વધ્ર બબો છે. પરમાણુ માણું વેચાણ હાલ બધી રહ્યું છે ને બાજો પબ કાલબુકાગા બાગ ભેળો થઇ ગબ છે.

—બેક નેપાળી રાજકુમારીએ બાપવર્ગના બેક યુવાન સાથે પ્રણયલગ્ન પત્રલાં પાડવા નીબોર કર્યો છે ને કન્યાને સગાબ્બબાના તમામ પત્રબો નીષ્ફળ નબાં છે.

સંગીતની મોજ સ્વર્ગીય છે

એટલાજ માટે

દરેક ઘરમાં કોઇપણ વાજીંત્રની જરુર છે

આખી દુનીયાના સમાચાર ઘરમાં બેઠા સાંભળી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**રેડીઓગ્રામ**

હળવું સંગીત અને સુમધુર ફીલ્મોના ગાયનો કુટુમ્બ સાથે વગાડી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**ગ્રામોફોન**

કુટુમ્બમાં અને મીત્રમંડળમાં ગાવા બજાવવાનું ઉત્તમ સાધન—**હારમોનીયમ**

લાકડાં કોલસાના ધુમાડાથી બચી તાત્કાળીક રસોઇ, ચા કોફી બનાવવાનું ઉત્તમ સાધન—**ઈલેકટ્રીક સ્ટવ**

ગરમીની મોસમમાં દરેક જાતની ઠંડક આપનારી ચીજો ભેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**રીફ્રીજરેટર**

ઉપરની ચીજો તેમજ ઇન્ડિયન આરસ કલરીંગ માટે અમારો શો રૂમ જોવા ખાસ વિનંતિ છે.

તબલા, વાયોલીન, મેન્ડોલીન, બેન્જો, સીતાર, દીલરૂબા, ગીતાર, કાષ્ટ તરંગ.

નીચેની ફીલ્મોના સેટ અવશ્ય ઘરમાં રાખવા લાયક છે

જ્ઞાનેશ્વર, સંત તુલસીદાસ, બંધન, કંગન, ગોપાલકૃષ્ણ, નરસી ભગત, પંડાસી, મધર ઇન્ડિઆ, અઉરત, ભાભી, આદમી.

ફીલ્મોના સેટ—લીસ્ટ મંગાવો અને તમારું સીલેકશન મોકલો. ભજન, મરબા, રાષ્ટ્રીય સંગીતની રેકોર્ડ પણ સ્ટોકમાં છે.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ હારમોનીયમ (દરેક જાતના) યંગ ઇન્ડિઆ, મેગાફોન, હિંદુસ્તાન, હર્ષ્સ, ઓડીયન, (ઇન્ડિઅન રેકોર્ડસ).

ગ્રાહકનો સંતોષ એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

મળો યા લખોઃ

ટેલીફોન ૨૫૮૦૬
,, રેસી. ૨૦૪૬૬

ગોશળીઆ (ગ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ,
૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

RADIO RECORD TRADING Co.

38a MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG,

and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

પ્યારે કવ્વાલ

N. 16215 માલિકે દુનીયા દોન.
,, 16233 જો ગોલે હસ્સે હસે રુલસે.
,, 16243 હમકે મે આજ એહમદે આકી
,, 16250 કુરબાર મુસલમાનો.
,, 16273 વોહ કીલકે તાસલી.
,, 16289 કુરઆન પઢો.
,, 16227 મોહમદ આલી જીનાહ-૧-૨.
,, 16295 ચોરી ચોરીસે પીકુંગી.
,, 16304 આન પડી દરબાર ખલમ મોરી.
,, 16315 મક્કા મદીનત.
,, 16317 ગુબારે કુમે ચલા.

માસ્ટર કુદીકુદીન

N. 16230 આબા પર જી કરે ઉમરત.
,, 16025 ગો બકક કહી મે ચમ.
,, 16042 રેબી મુજે ચુલ્લુ મે.
,, 16065 આમ કે કુસને જીવા.
,, 16163 નામ પીર જીન્દા કરો.
,, 16310 કુદરતે અલાહ.

કુખ્બે આલમ કવ્વાલ

N. 16203 જબ કે કાબાસે ધરબર.
,, 16230 જુદા રેખ્બે મેરી જુરાબ.
,, 16241 તસ્વીર મોહમદ મેરે દીલમે.
,, 16279 હિસને કરબાકે પર.
,, 16295 આજ બજાડી દીલકી બજીને.
,, 16340 અફસોસ મુસલમાનો.

મોહમદ ખાલીલ કવ્વાલ

N. 16013 પાયે કાબલ બાબો બારી.
,, 16014 ચલી પીનજર.
,, 16040 જમવદ દત કાબુસે.
,, 16132 બસ રબ નજરી જના.
,, 16221 સાકી મુજે પીલા દે.
,, 16240 મોહમદ હસરેમે કુલહ બનદ નીકલેગે.
,, 16288 દોન દુબે સગલમેં.
,, 16301 આહમદે મુરસલ.
,, 16319 હમારા પીરસલબાલા.

કાલુ કવ્વાલ

,, 16015 જો દેખું રૂબે મુસતુકા.
,, 16064 બસ મોહ કેપુ.
,, 16071 મોરા મોરા બાલોસો.
,, 16169 સાબળ પીરપે કુરબે હકને.
,, 16306 કબસે મેરી સોધ કિસગત બજાબ લાંગી.
,, 16332 પીસ બાબાકર મુજબે.

માસ્ટર અબ્દુલ રજાક

F.T 12857 મુસા સમજે યે અરબા નીકબ.
,, ,, 12912 દીલમે નજરોમે વો કુલબાને.
,, ,, 12998 યે કેસે કુલહન બાકેલી ચાલી.
,, ,, 12213 પુબન કેા જલસે તુઝકો.

કલનખાન મેસ્ટર પાર્ટી

F. T. 12215 કે હટી કે કટે મુસા બાકા તેરી મલી.
,, ,, 16860 મે તો બીર બાબ પાર તોરે.
,, ,, 12917 કુરસ તરફે ચલા કું.
,, ,, 12749 ગઝલુગ કા હક કે બાલમ પર.

રાસીદ અહમદ કવ્વાલ

F. T 4740 કરે મુશકીલ બાસાન.
,, ,, 12164 મેર ,, કર કે ગુલઝાર.
,, ,, 12115 બાન જુ કે દીલમે તુમને બારસો

માસ્ટર અમીર બખ્સ

G. E 4705 બખાર કરબર.
,, ,, 4726 યે રસુલે પાક કી કાસાન કે.
,, ,, 1351 કસ્ટ હે તું કુલબ કે તું.

અબ્દુલ અાજીઝ બાન

G. E 2234 સલ્લલાહ સલ્લલાહ
,, ,, 2320 તો બાબે ખુતો કે બોટા કેને બાબે

મો. બકરામુદ્દીન

G.E 285 ખુન ખુન ખુન ખુન.
,, ,, 427 જમાન કી મોલી.
,, ,, 783 કાસીબા કે મુસતે બાંક કેા.
,, ,, 1111 દીનકા દીબા બાનબા.
P.E 7 મોજીઝા કામ સે તરપા કા બોટાબા
,, ,, 23 સાહતત કજરત કાસબ.
,, ,, 27 સાહતત કજરત બીબાલ.
K L. 316 અંડા મકુકી જા મોજીઝા.

ઇસ્લામી રેકોર્ડ

મુસે બાસીન (૪)
,, પુસકો.
,, રેહમાન.
,, બાકર (૨).
,, મોગામ્મીલ.
,, બાનામા.
,, અકાબા

કામા રોડ

કરીમ કરકાર (૧) તુરે રેહબત (૬)
બાલમ બંગલ (૪) કુરબાની બંગલા (૩)
બાબા કુગાર (૨) બકી કુબનામા (૫)

દર બહીને નવા રેકોર્ડ અમારે ત્યાંથી મળશે. તેના દર માદીને કેટલોગ અમારે ત્યાંથી મંગાવી લેશો.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE COLUMBIA and "TWIN"

સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકૉર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીલાલ એન્ડ રાજકુમારી

N. 15507 નવી જનારી બજારી આ.
" 15508 અંતરનાં આસવો ઓ કુલ ઊગ્યું.
" 15509 સુંદર ગળી.
" 15511 વનું ગુજ.

કામમ ચમને સમારબાર

N 15527 કુ તમારી અપીલ-રીપોનાં બેબ.
" 15528 તુ તો હાલને મારે સેતાર
" 15531 પિયાનું વાગ્યા કીરપાર વરસે.
" 15532 રીઝાવે બી રસીકાને નજરથી દોકની નજર બદી છે.
" 15534 પ્રભુનો પકકાર બાજુ ૧ બો અને બા. ૨ જો.
" 15512 લબ્બાર્ડુનો પકકા.

N 15514 નામનો નાથ બા. ૧-૨.
" 15510 બો કરો.

માસ્ટર ચમમક એન્ડ પાર્ટી

F.T. 5049 બજુબાનું વરદાન.
" " 5051 બંગલ બાજ પ્રભાત
" " 5052 સરાણીનો સંસાર બાજ ૧-૨.
" " 5046 સાંજે પ્રભુનામે ગીત.
" " 5050 રસાબ્બન્ધન બા. ૧-૨
" " 5048 કાલીદાસને કોઠો.
" " 5037 બાકાનું ઘર.
" " 5036 વિજયત બાજ ૧-૨.
" " 5052 મુકો બાલવોટ.
" " 5054 બાને પુછો.
" " 5040 ■ રીબુના કુ તમારી સાબ્બન.
" " 5727 પાર્ક્ષ્વ ઝનેસવર ઉર્ફન ઠાકો.

GUJARATI DRAMA SETS

બબબ્બ કુમાર	(૩)	રેકૉર્ડનો સેટ.	પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનું નાટક	(૮)	
સીતા બાજ	(૩)	" "	નરસૈંહ મહેતા	(૩)	રેકૉર્ડનો સેટ.
રાજા રેબી	(૩)	" "	ચંદીબનો ચારસો	(૩)	" "
સકુંતબા	(૪)	" "	સબનારાબબ્બ	(૩)	" "
વીર રાજા	(૧)	"	બનરાજ ચાવડો	(૫)	" નાટક
બેસલતોરબ્બ	(૩)	" "	જબબ્બર સતી ચંદો	(૨)	" સેટ.
શેઠ સુબાજસા	(૩)	રેકૉર્ડનો સેટ.	બીકૃબ્બ જબ્બ	(૨)	" "

FILM RECORDS IN SETS

મરીબબ્બા તોબ (૫)	નીરબબા (૪)	ગારી આબ (૩)	જબાના (૩)
બાબી (૫)	બામાઈલ સી'બર (૪)	કંજરબન (૧)	દુરબાદ (૫)

આરતી F.T. 5246 રબાવતારની આરતી F.T. 5281 બો સબનારાબબ્બની બારતી.
F.T. 5191 બો બહાદેવની આરતી.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

જહાજગાડીના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ. જોહાનીસબર્ગ. 105a

"શુદ્ધ ઘી"

દરેકનમાં પબ્લીકને હેરમ ખાતાએ પાસ કરેલ એમ. કે. બ્રાન્ડનું ગીરના જંગલનું વેરાવળ મહુવારાજ જાદવજીની ફેકટરીનું બનાવેલું ઓરીજીનલ (શુદ્ધ) ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

ભાવ માટે પુછો યા લખોઃ

સોલ એજન્ટસ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન

૬, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન.

SAMJEE DEVSHI & SON

6, Cross Street, DURBAN. 112

'Phone 2-6235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.

PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.

DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર અને કમીશન એજંટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોકસ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 113a

M. H. DESAI,

એમ. એચ. દેશાઇ.

હોલસેલ ફ્રૂટ મેપારી.

અમે દરેટ જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ બુનીસના ઓર્ડ પણ માલમાં C. O. D. થી સારૂ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 109

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, ડ્રોઈંગરૂમ, કીચનીય ટેબલ, સાઈડ બોર્ડ, ઓફીસ ટેબલ, ખુરશી ટેબલ, ટેબલ. પેડસ્ટલ ટીપ ટેબલ. બ્લાસકાર્ટસ, ટીપ ચેરીંગ અને ફીલ્ડસ્ટર વિગેરે, તદ્દન જીવોધન આને બનાવટ ગેરંટીટ. અને પંચાતી માલ બીલકુલ સુકવો નહિ

બોકસ, રેબલ અને કીચન ડ્રેસર

જે કમાટી ડ્રેસરેબ નીચે ટેબલ માલ છે. તેવો ખોટ ક્વોલ્ટ ટેબલ રહે છે. માલ રેલ્વેના આવેલા પાર્સલ ટીસર પંચાતો અને ટેપાર આલમ થયો.

L. MISTRY,

51 BREE STREET, BBURGERSDORP, J'BURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2626. 105b

કીર્ટીંગસ

પાવડર

ડીડી, માકડ, માંકડ, કંસારા, માખી, વંદા વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીર્ટીંગ્સ પાવડરના ટીન મળે છે. 111a

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices special attention given to all up-country orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અમે આપકંટ્રીના ઓરડર ખાસ કેરફેરેબ રાખી સારો માલ C.O.D. થી રવાનીએ કીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET. DURBAN. 100

જુના અને જાણીતા ફરમાસુ મીઠાઇવાળા અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના ચોરાષ્ટ્રિક પાકો

પંજાબી આલમ પાક વિગેરે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી આણી શકશે.

અમારી ગદ્દીમાં ઉત્તમ બાવાનું બાત બનાવું હંમેશા તૈયાર મળે છે.

ફરમાસુ મીઠાઈ તથા દરેક બનતું ફરસાણ, અથાર, મરચ મસાલો વિગેરે પોતા બનાવેલા મળશે.

નવુ બાણવા માટે લખો યા મળોઃ

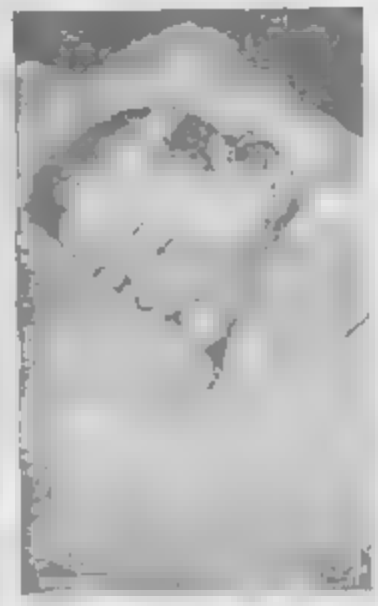
KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-6577. 13a KORT STREET, JOHANNESBURG. 135

અઠવાડીક પંચાંગ

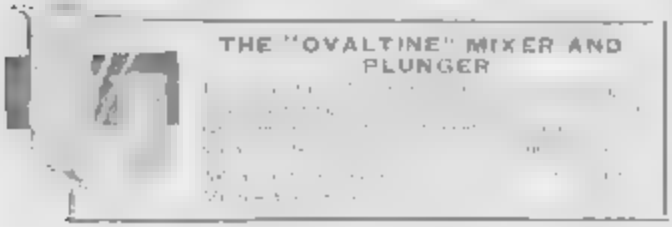
વાર	ઓરતી ૧૯૮૧ ઓગસ્ટ	હીજરી ૧૩૬૦ શવ્વાલ	પારસી ૧૩૧૦ શહેનશાહી ૧૬મી	સુર્યોદય ક. મા.	સુર્યાસ્ત ક. મી.
શુક્ર	૧	૨૭	૧	૬-૪૧	૫-૧૬
શની	૨	૨૮	૨	૬-૪૧	૫-૧૬
રવી	૩	૨૯	૩	૬-૪૧	૫-૧૬
સોમ	૪	૧	૪	૬-૪૨	૫-૧૬
મંગળ	૫	૨	૫	૬-૪૨	૫-૧૬
બુધ	૬	૩	૬	૬-૪૩	૫-૧૬
ગુરૂ	૭	૪	૭	૬-૪૩	૫-૧૬

Strong Nerves *and* Restorative Sleep

The Highest Possible Quality at the Lowest Possible Price

For Sound Nerves, Restorative Sleep—For Quality & Value

Delicious

Ovaltine

stands in a class by itself

Garage man's hint saved him money

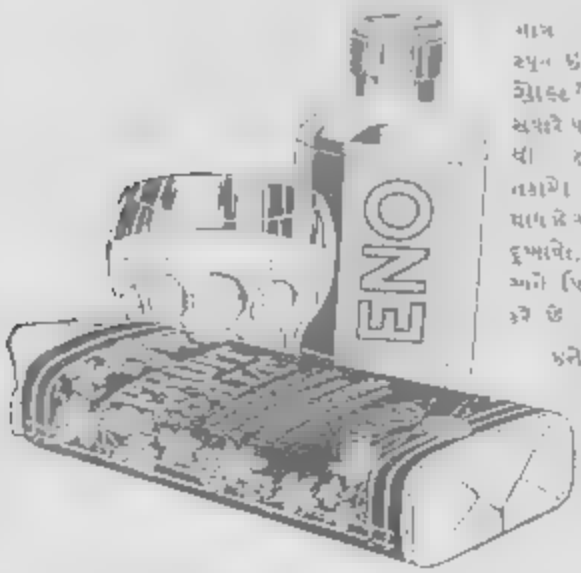
The S.A.E. Numbering System—

because he knows.

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA

તમારી જાતને તંદુરસ્ત રાખો!

ગાઢ એકદમ ઠી સ્પુન ઇનોઝ "ફ્રૂટ સૉલ્ટ" દરરોજ સવારે પાણીમા લેવા થી તંદુરસ્તીને તકાળે બગાડે દૂર થાય છે અને માથાનો દુખાવો, કબજીયાત અને બિમારીને નાબુદ કરે છે

ઇનોઝ "ફ્રૂટ સૉલ્ટ" વાપરવું આજથીજ શરૂ કરો! તમને માળ થશે

ઇનોઝ "ફ્રૂટ સોલ્ટ"

ENO'S "FRUIT SALT"

The words "ENO" "FRUIT SALT" and "VRUGTE SOUT" are registered trade marks
Sole Representatives: HAROLD HITCHINS (S. A.) Pty. Ltd.,
P. O. Box 805 [illegible]

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

[illegible] - - -
[illegible] - - -
[illegible] - - -
[illegible] - - -
[illegible] - - -
[illegible] - - -
[illegible] - - -
[illegible] - - -
[illegible] - - -
[illegible] - - -

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A comprehensive chronological account of the Master's wonderful life.—the only authorised edition of its kind in English.
(*Fourth Edition*)
Thoroughly revised and improved with a foreword by MAHATMA GANDHI
Price Re 1.

PRABUDDHA BHARATA
OR
AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.
Annual Subscription: Inland Rs. 4. Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogues—
The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

India-Natal Line

ઇન્ડિઆ નાટાલ લાઇન

કલકત્તા જનારી સ્ટીમર

૩૬ ચીરી સાથે	પા. ૩૬ ૧૬ ૦
,, ઉતાર	પા. ૧૨ ૧ ૩
ઈન્ટર ચીરી સાથે	પા. ૨૬ ૧ ૩
,, ,, ઉતાર	પા. ૧૨ ૧ ૩

દરબનની બહારથી આવનારા પેસેન્જરોને ટનપર લેવા અમારી ૪૨ ઓફીસો અને એજન્સને ગ્રાહકોમાને પહોંચાડીશું.

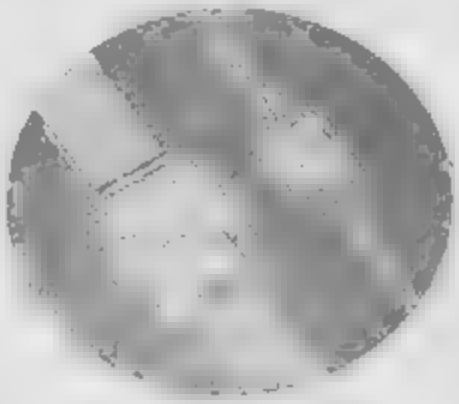
રૂા. ૫ ડિપોઝીટ [illegible] ઉઘડીએ કરાવો.

BASSA Ltd,

Box 509 Durban. | Telegrams CABASA | 'Phone 22850.

ELGIN

ઘડીયાળો

અગત્યનું

[illegible] ઘડીયાળો, [illegible] ઘેરનો ખાતરી પત્ર [illegible] માગો.

KATZ & LOURIE LTD.

DIAMOND CORNER—BLOCK & MARKET STS., JOHANNESBURG
DURBAN REPRESENTATIVE
B. DAVIDSON, 730 Colonial Mutual Bldgs.
West Street DURBAN

Printed by Manilal M. Gandhi at Phoenix [illegible]

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI in 1903

No. 31—Vol.-xxxix. Friday, 8th August, 1941. Registered as the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

PRIDE GOETH BEFORE A FALL

"[illegible] goodwill among men only [illegible] its fruition according [illegible] world will have peace only when the [illegible] the great and [illegible] large Empires fall but humanity lives. I have come to [illegible] that this great lie [illegible] the fall of the Empire. It is we must [illegible] that pr[illegible] happier [illegible] world. I be[illegible]

[illegible]

અભિમાન એ પતનની નિશાની છે

"જગત શાંતિને માટે, મનુષ્યજાતીમાં સદ્‌ભાવના માટે, પોકારી રહ્યું છે. દરેક રાષ્ટ્ર પોતાની શક્તિ અનુસાર પોતાનું ભાવિ ઘડવાની સ્વતંત્રતા માંગી રહ્યું છે. મારે પણ કહેવું જોઇએ કે જગતને શાંતિ ત્યારેજ મળશે જ્યારે જગતની મોટામાં મોટી પરતંત્ર પ્રજા, આપણો મહાન અને પ્રાચીન દેશ જાણાવાયુની ગુલામીમાંથી મુક્ત થશે. શહેનશાહતો પડી ભાંગી છે પરંતુ મનુષ્યજાતી જીવંત રહી છે. હું જોઈ શકું છું કે આપણો મહાન દેશ નજીકના ભવિષ્યમાંજ શહેનશાહતનું પતન ઘણેજ નિહાળશે, કેમકે, આપણે બાર રાખવું જોઇએ, કે અભિમાન એ પતનની નિશાની છે. મનુષ્યની ઉપરનો જુલમ મનુષ્યથી સહન થઇ શકતો નથી અને કુદરત તે ઝાઝોજ સહન કરશે. જેઓ મનુષ્યને કચડવાનો પ્રયત્ન કરી રહ્યા છે તેઓ અંતે જાતેજ નીચે ધસડાઇ જશે. આ દેશ મહાન કાર્ય માટે જીવવાને સરજાયેલો છે. ઇશ્વર ન્યાયી છે અને ક્રૂરપણુ નથી. તે આ દેશને એ કાર્યને માટે દબાવી રાખશે."

શ્રી. ગાંધીજી ...

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

આ મહીનાની તારીખ ચૌદમીથી તે દસ સુધીમાં રવાના મુંબઇ જવા ઉપડશે. સફર તેમજ રેઢ પેસેંજરો લેવામાં આવશે.

દરબન આવ્યા પછી તમારો માલ તથા મુનીયન ફાયનાન્સ રેમ્યુલેશન મુજબ નાણા સાથે લઈ જવા વિગેરે સંબંધી હકીકતે મળવાથી બાંહેધરીસર કરી આપીશું.

ડાલીના ઉપર તમારું નામ તથા B. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રો.) લીમીટેડ

હીંદી પેસેન્જર એજન્ટ.

રેઢ	ડીસ્ક	ક્રિંડ	બીરથ	પા. ૧૭ ૧૦ ૩.
,,	,,	ડુરબીન	બીરથ	પા. ૧૮ ૧ ૬.
,,	,,		બીરથ વગર	પા. ૧૪ ૧ ૩.
સેકન્ડ કલાસ		સીંગલ	બિરથ વગર	પા. ૮૦ ૧૦ ૦.

રવીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ડીસ્કરના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

Phone 2-0432. Tel. add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.

390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,

No. 4, Kort Street, Johannesburg.

'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.

Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE

——COMPANY, LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ કંપની નીચા કંપનીમાં છુટકીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસેા, કામદારોને લગતા વીમાઓ, માલવહન વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતરવાની સલાહ છે. હીંદી કંપનીને ઉત્તેજન આપવું એ દરેક હીંદીની ફરજ છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue
DURBAN.
Telephone 2-5845 Cen.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Loans available from £1000 and upwards at 5% on City Properties.
શહેરની મીલ્કતોના મોરગેજ ઉપર ૫ ટકાના વ્યાજે પા. ૧૦૦૦ યા વધુ રકમો ધીરવાની છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street,
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478.
P. O. Box 3841.
Tel. Add. "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG

JALBHOY RUSTOMJEE

Principal Representative For The Union Of South Africa.

શિયાળો!! એટલે ખુટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય.

જો તમારે તમામ જીવનની ખરી મજહ લેવી હોય તો આ શીયાળામાં પુષ્ટીકારક પાકો બનાવી તમારી તંદુરસ્તી બાંધી મજબુત અને બળવાન બનાવી દો! પણ વાત રાખશો કે કૃત્રિમકારક ગોરાકો બનાવવા માટે સારો, તાજો અને મોંઘા ભાવ શુદ્ધ માલજ વાપરશો. અમારે ત્યાં શીયાળાના પાકો બનાવવા માટે બધો તાજો અને શુદ્ધ માલ આવી ગયેલ છે.

અમારે ત્યાં શીંગોડા, બદામ, ચારોલી, પીસ્તા, પંજાબી બાસમ, નારેલ સુકલી, બારક, ઇલાયચી, મોમરા વરખી, ગોળખ અને ગુંદ, સાબુ નવેમ્બર, ગોપચીની, અસગન્ધ, મુંડર, અંબર, સોના ચાંદીના વરખ, અત્તરના, પાશેરે તમામ દવાઓ કરીયાણું મળી પડે, બધી ચીજો છપરાંત દરેક બરની તમામ ગોસડી હમેશ રહેતા જ છે.

હીંદુસ્તાનમાં મશહુર થએલી સુરતની બરફી, પીસ્તા બરફી શી. ૩–૬ રતલ. બદામ બરફી શી. ૩–૬ રતલ.

મુંબઇના તરેહવાર હલ્વાઓ બદામી હલ્વો શી. ૨–૬ રતલ, સફેદ પડતાળો હલ્વો શી. ૨–૧ રતલ, ગોળ [illegible] શી. ૨–૦ રતલ, સુકેદ મલાઇ હલ્વો શી. ૩–૬ રતલ. [illegible] મળી જાશે

નવાબી પાઉડર: ઘડીના કોઇ પણ બોજગાયો વાત જે મોનોટના બળ સાથે કરી [illegible] કે ગોલ્ડ શી. ૩–૬ બોક્સ ૧૧ પુરતા માટે, જોર વધતા ગોરસર આપી બાજી કરી લેા. દેશના ગોલ્ડાં: ૩૩૬૭૩ શી. ૧૨–૬.

P. O. BOX 709. **I. G. H. BASSA.** 153 Grey Street. Durban.

Books for Sale.

The Story of Satyagraha [illegible]

ESSYS ON INDIAN ECONOMY—By Mahadev Govind Ranade. Price 4a. 6d

ESSAYS ON INDIAN ART, INDUSTRY AND EDUCATION — By E. B. Havell Price 3s.

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS — By V. G. Kale, M.A. Price [illegible] 4s

From: *The Manager,*
'Indian Opinion'
Phoenix, Natal.

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL

PHONE 20000 CORNER FIFE & GREY STS

SITUATED IN THE HEART OF DURBAN'S BUSINESS SECTION.

THE MEECA OF INDIAN PATRONAGE

WHERE EVERYBODY CAN BE SURE OF A WELCOME

BOARDING & LODGING BY DAY WEEK OR MONTH

THE EPIC FAST

(By Pyarelal)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents

920 Pages. Price: [illegible] net

Obtainable From The Manager

Indian Opinion, Phoenix, Natal

વેચવાના નવાં પુસ્તકો

અજબ પત્ની—રસીક નવલકથા પૈસાદારોને પૈસો કેમ ખરચવો તેના રમુજ પુંજથોથી ભરેલી છે. કિંમત શી. ૭–૬

લગ્નીય દાંપત્ય જીવન—પ્રત્યેક ઓ પુરૂષોએ પરણવા પહેલાં અબુવા લાયક લગ્નીય જ્ઞાન કિંમત શી. ૧.

જોડણી કોશ—ગુજરાત વિદ્યાપીઠ તરફથી બહાર પડેલો ગુજરાતી ભાષાનો પ્રમાણભૂત જોડણી કોશ કિંમત શી. ૧૦–૦

જાણીતા લેખકોની નવલકથાઓ

બન્ન ભરારે કે ધર્મ દોસોપંત કૃત શી. ૬–૧.

ગરવત ગુર્જરી ગાયક શી. ૧૫–૦.

ઘર ભણી વેરણ ૪ ૦

આ ઓફીસે ખબરથી મળશે.

દીક્ષાનરી ઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ દીક્ષનરી મહાત્મા ગાંધીજીની સુચનાથી ગુજરાત વિદ્યાપીઠના જોડણી મંડળના આધારે સુધારા વધારા સાથે બનાવવામાં આવી છે. વિદ્યાર્થી આલમ માટે તે સગવડ ભરેલી અને ઉપયોગી છે. તેને કાંઠે ચરિત્રના ચાર્ટ દરેક, મોટા ફોટાઓની વરણી, મોટી બદીઓની ચર્ચા, વજન, માપ વગેરેનો, વિશેરે પણ્ણી વસ્તુઓનો સમાવેશ થયેલો છે.

પાકું પુંઠું પાના ૨૪૦૮ પ્રથમની કિંમત રૂપી. ૫.

Manager, 'Indian Opinion, Phoenix.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewellaries at reasonable prices to suit your pockets. [illegible]

Are You a subscriber of 'Indian Opinion' if not, Why not?

P. P. BHAGAT.

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સારૂ ભેજીસ કરી C.O.D. થી મોકલવામાં આવશે. લખોઃ—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban.

વેચવાના પુસ્તકો

સાહિત્ય

	...ગાર મોહનનો ભાગ)	૧ ૪
	વાતો	૨ ૦
		૧ ૬
		૧ ૪
		૦ ૬
	...ટી કુમાર પાંડિ કુમારનું પદ્યોત્ન	૧ ૦
	...ગાંધીજી	૨ ૦
	...ગાંધીજી	૨ ૦
	...ગાંધીજી	૨ ૦
	...ગાંધીજી	૧ ૦
	...ગાંધીજી	૧ ૬
		૨ ૦
		૦ ૬
		૨ ૧
		૧ ૪
		૦ ૬
		૧ ૬
		૨ ૦
		૨ ૬

સરકારી શાળાઓમાં ચાલતાં પુસ્તકો

	૦ ૬
	૧ ૦
	૧ ૪
	૧ ૬
	૨ ૪
	૨ ૬

લખપુરા વાંચનમાળા

...ી ચોપડી	૧ ૧
...ી ચોપડી	૧ ૯
...ી ... ડા	૨ ૦
...ી ચોપડીના ભાગ	૦ ૬
...ી	૦ ૬
...ી	૧ ૦
...ી	૧ ૬
...ી	૧ ૬
...ી	૨ ૦
...ી	૨ ૪
...જરાતી રસ્તો દીવાળ ભાગ ૧	૦ ૬
...ંબરપૂનિલ ગામડાંગાળાનું	૨ ૧
...ાકરખ પાળનું	૧ ૪
...ણોળ ...ા ગિરધરની (બંગલરીમા કૃત)	
નવા આવૃત્તિ	૨ ૦
...ળાકરનો નકશો	૨ ૬

ગઢીબાબુનાં બાળ સેટ રપ પુસ્તકો

કિંમત રૂા. ૧૨–૬.

...ગાયત	કાગળો અને નળવાળેમ
...ાકર ...ોળાદિ	વાતો
...ંદીજનું પુષ્પ	વાતો

...ોનું આંખ ...ી	...ળવા ...ેમ
...રાજ્યે કહેવી	વાતો
...તારાજીનના પાંદડા	વાતો
...ોડિયો	વાતો
...ેક	વાતો
...ૈક ...ેકા	...જ્જત ...ખ્યોન
...ાવજત	...ત્રુઓની માહીતી
...ેમ ...ાઇના ...ાદર	વાતો
...ીજા ...ુક્ત	ઉત્સવોની માહીતી
...ર્મન ...ાષા	...ત્રુની વાતો
...ાવિસનો	ઉખાણા
...ેદનો ...રો	વાતાઓ
...ક ...ક	વાતાઓ
...ાણીની ...ાતાર	...ાતાઓ
...ે ...ાળ ...ાદરો	
...ુચાઓ	...મુચ્ચ
...િસાળી ...તો	
...ાંગો ...ેખો	
...ાગડામાં ગયો ...ળા	...ાગડા ...ેવી ...ેદ્યુ.
...ેજના ...ાદ્યકારો	વાતા
...ાસ અને ...ીસ	વાર્તા

આજ સિનેટ આળાના ૨૭ પુસ્તકોના સેટની કિંમત રૂા. ૮–૬

વેચવાના કલા ચિત્રો

કળાના નમુનાનો સુંદર ચિત્ર સંગ્રહ

...ગમાદક	૬ ૬
...ાન ...ંજા	૭ ૬
...કા ...ાપ	૧
...ંગ ...ેખા	૬ ૦
...જબાનના ...કા ...ડપા	૭ ૬
...ોટર ...લર ચિત્રપટ ...ાલ્બમ	૧૦

બીજાં કેટલાક નવાં પુસ્તકો

...ળા ...ારીગરીનું ...ુંશામ ભાગ ૧	૨ ૬
... ... ભાગ ૨	૨ ૬
...ખાસ ...ુંબા (નોવેલ)	૪ ૬
...ુકાળી ...ેપાર	૩ ૦
...ામડાની ...ારે (ગાંધીજી ...ામડાની ...ખાતા ...ણાવેલું)	૬
...જરાતના ...ાજની ...ેળાનો ...ુખ ...ો ...ા ...ાણમાળા)	૨ ૬
...ુ ...ખનો ગુજરાતી ...ોડ (ડોરી ગુજરાતી)	૫ ૦
...ાળ ...ખાં ...ે ...રાર (નોવેલ)	૩ ૬
...ાતા ...ાલ ...ોટ વાતો	૩ ૦
...િનોદ ...ાંચા (ટુચકા ...ોવેલ)	૫ ૦

...ગ્રેસનો ...તિહાસ (ઉંદીમાં)	૭ ૦
હિંદીમें ૬૦ बरसका कांग्रेसका ऐतिहास	७
...ડેતક ...ાળા ...ને ...ોબવનો	૫ ૦
...ગવન્ત ...કાશ (...ાબુ...ન ...રસથી ...ંચાઇ)	૨ ૦

આ ઓફીસે છપાએલાં પુસ્તકો

ફ્રેન્ચવાલ ...ાપસેન્સીલ ...ટ્રોલ ...ોર્પોરેશન

...૬૮૨ ગુજરાતી ...ને ...ંગ્રેજીમાં	૧ ૬
...ીતા ...ળરામ	૧ ૪
...લના ...પ્રોજો ...ાથરા ...ાત્મકથા ...ાગ ૧	૧ ૬
" " " " ...ાગ ૨	૧ ૬
...ાતિના ...ાળ્યો	૧ ૦
...કીર ...ંજાતીનો ...ધારો ...ને ...તેની ...ંજાળ	૬
...વોદય	૬
...ુર્ખ ...ને ...ધિમ	૬
...ોકમાન્ય ...ાળગ...ાધર તીલક તેમના ...ત ...ને વિચાર	૬
...ુરતના ...કબાલ ...ાજાનું ...વન ...રીત્ર	૬
...ુરતના ...કબાલ ...ાજાનું ...ાપ્યુ	૬
...ારો ...જેલનો ...નુભવ ...ેખક: ... મોહનદાસ	૬
...ારો ...જેલનો ...ીજો ...નુભવ " "	૬
...ારો ...જેલનો ...ીજો ...નુભવ " "	૬
...ેક ...ત્યાગ્રહની ...થા (સોક્રેટીસનો ...ત્યાગ્રહ)	૬
...ુરખરાજ ...ને તેના બે ...ાઇઓ	૬
...જેલના ...ાજ્ય (...ત્ય...ગ્રહ ...ાસ્ત્રના)	૬
...ોર સ્વરાજ (ગાંધીજીએ ...ખેલું)	૧ ૦
...ાવડા ...ાગે ...ચાની ...રજ	૧
...જીવન ...ોરી	૧
...ુંદરવરના ...ાવડા	૧
...ાત્ય વિના ...ોબ્યું ...ધુ નથી	૧
...રજન ...ાહેરનું ...ધ્યોન ...ેક ...ાત્ય	૧
...ાબુએ ...ેટલી ...ખીનનો ...ાલીક ...ેખ	
...ક્ટર ...ોલ્સ્ટોયની ...ાનોપરણી	૧
...જરાતની ...રણો	૧
...ોરીબાદીક ...ેક્ટ ૧૯૦૮ ના ...ારા ગુજરાતી–...ંગ્રેજી	૬
...ારોગ્ય વિશે ...ામાન્ય ...ાન ...ાગ ૧ લો	૧
" " " " " ૨ જો	૧

Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

ગુજરાતી ભાષાનું

રેમિંગટન ટાઇપરાઇટર ત્યાદન

નવા ...ેજીજ—કીંમત પા. ૪૦.

વધુ વિગત માટે લખો:

K. D. Ruchhud.
Aliwal North. O.P.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 29003, Xco 12118

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA

141, GREY STREET, DURBAN

INTERIOR VIEW OF OUR SARRI DEPT.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES, BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES. Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £20, THE LATEST FROM BENARES [illegible] EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up. PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & [illegible] EMBROIDERED CREPE-DE CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.

Branches: 58, WICK STREET AND 60, WICK STREET. GARAGE: 7, MOSS STREET AND 63, WICK STREET, VERULAM. 'Phone 34, Verulam.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે

બનારસની બીનારવાળી અને સાદી, તેમજ ભાતભાતની બુટીદાર સાડીઓ વા. ૬૦, વા. ૮૫, વા. ૧૦૫ થી અને પા. [illegible] સુધીની

બનારસથી ક્રમબદ્ધ આવેલી છે.

ડ્રેસ કાપની સાડીઓ વા. ૨૫ અને વા. ૩૫ થી ઉપર. ભાતભાતની ભાતવાળી સાડીઓ વા. ૧૨–૬ અને વા. [illegible] ડ્રેસબંધ ક્રેપ-ડી-ચીન વા. ૩–૬ થી વાર ૪૨ ઈંચ અને ૪૫ ઈંચ પહોળા. સાડીનં ઑરેન્જ ડિઝાઇનનું [illegible], ૮૪ ઇંચ પહોળા [illegible] વા. ૧–૮, વા. ૨–૦ અને તેથી ઉપર. ક્રમબદ્ધ આવેલી એમ્બ્રોઈડરી સાડીઓ વા. ૨૫, વા. ૩૦, વા. ૩૫ અને તેથી ઉપર.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

મુખ્ય
૫૩ અને ૧૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ મળેના જિલ્લા
લોહાણીઓનું ઘર
પી. રતનજી,
૧૦, બી સ્ટ્રીટ, ન્યુકાસલ

ગરાજ
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

THE HOME OF FAMOUS MUSIC

ROOPANAND Bros.,

PHONE 20707

85 VICTORIA STREET, DURBAN.

When you hear music think of Roopanand Bros., - - - - - travelled throughout INDIA to find the best in records and books for you in the UNION of S. A.

Here are some Famous film records with the famous Singers and Musicians, who are India's best to-day.

By every mail we get the following books

Phone 33-8432 P. O. Box
" Res. 33-8994 7157.

ઈન્ડિઅન ગ્રોસરી કીફાયત ભાવે કયાંથી ખરીદશો?

હમોએ ઇન્ડિઅન ગ્રોસરી વિભાગ ખોલ્યો છે, જેમાં દરેક પ્રકારની હિંદી ગ્રોસરી તેમજ ગાંધી વસાણાની નાની મોટી વસ્તુઓ ઉપરાંત રોજ વાપરવાની હિંદીઓના ઘર ઉપયોગી વસ્તુઓ હમારે ત્યાંથી તદન કીફાયત ભાવે મળી શકશે.

ઓર્ડર બાકલી આવી કરવા વિનંતી છે.

કન્ટ્રીના ઓર્ડરો હમારી પોતાની દેખરેખ હેઠળ સારી પેકીંગ કરી મોકલવામાં આપશે.

મીસ્ત્રી બ્રધર્સ

(રામદાસ અને દામોદર દાસદ મિસ્ત્રી)

11 Kort Street,
JOHANNESBURG.

હમો દરેક પ્રકારના વિમર્શ પણ ઉતારીએ છીએ: જીંડવી, આગ, બગલરી, એકસીડેન્ટ, મોટર, રેલ્વે પેરેન્ટી વિગેરે.

'Phone 23330. Tel. Add. "Naartjes."

A. M. PADAYACHEE

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter,

Country orders executed at lowest Market prices.

We supply wedding requirements also.

TRIAL ORDER SOLICITED.

91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN. 1162

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING

TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE-POWDERS

FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/9 and 4/6; or POST FREE FROM

ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN 1400

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ

[illegible]

દરેક જાતની મીઠાઇઓ, મોળ્યા ઘીની તેમજ મોંઘા મેવા, મસાલાથી આપે બનાવીએ છીએ

આપની ખાનદાનીને સુરતી ખુશ્બુ. સેવ, ગમસ, ગાંઠીયા, ગાંઠીયા, પાતળા વિગેરે દરરોજ તાજા બનાવીએ છીએ.

મોસાણામાં ખાવા લાયક ચવાણા પાકો તૈયાર રાખીએ છીએ

ખાસ ઓર્ડર પ્રમાણે સ્પેશીયલ બનાવી આપીએ છીએ.

લગ્ન વિગેરે માટે મોટા પ્રમાણમાં જોઈતી કોઈ પણ જાતની મીઠાઈ ઓર્ડર મળ્યે ટુંકે વખતમાં બનાવી આપીશું.

બહારગામથી ઓર્ડર બનાવને માલ પુરતી સંભાળથી કાળજીપુર્વક મોકલવામાં આવશે.

PHONE 33-6676. P. O. BOX 3680.

THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART.

Eloff Street, Corner Diagonal St., JOHANNESBURG

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

in South African, Canadian and Australian Apples

—Also—

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Naartjes which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ્સ એક્ષપોર્ટર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

નાર્ચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

કન્ટ્રીના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે નાર્ચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 766. 106 Prince Edward St. Durban. 1715

INDIAN OPINION

Conducted by MAHATMA GANDHI

No. 32.—Vol. XXXIX Friday, 8th August 1941

Indian Opinion

FRIDAY 8TH AUGUST, 1941

Who Are Enemies Of Democracy?

MR. AMERY'S statement in the House of Commons on [illegible] will no doubt, afford all true Indians. The London *Times* is elated [illegible] to the fact by its [illegible] tion justifying Mr [illegible] ment. [illegible] was a [illegible] ception," said Mr Amery that India should [illegible] as was practicable [illegible] dian Dominion to stand [illegible] be treated as an equal partner in the Commonwealth. This song of [illegible] was practicable has been sung only many times before but over half a century and no advance has yet been made. The fact is that for it is laid on the shoulder of the Indians that they are not united. The rights of the minorities and the divisions in the community are the two most convenient excuses for the British Government to keep India in bondage. Even in these times of stress the British Government has deemed it wise to [illegible] all the responsible leaders of the people and is making use of those who have broken away from the Congress and have lost the confidence of the people to [illegible] rule in India. The aim of the Government is quite obviously not, as Mr Amery asks the world to believe, to put India first. It is to strengthen the present Government in the prosecution of the war. The extension of the Viceroy's Executive Council and the creation of the All-India National Defence Council is certainly not a step in advance towards conferring upon India Dominion status. It is to prop up, with the aid of those Indians who have chosen to become its henchmen, the yoke which India [illegible] bind [illegible] We can only regret the action of those who have thus betrayed their country and come to the aid of the British Government who all the time keep [illegible] of the people [illegible] kept in prison and a solemn [illegible] action of the British Government in making use of those elected [illegible] The world has not [illegible] did the truth about the treachery with which India has been [illegible] Britain and the [illegible] of that treachery [illegible] in this time of [illegible] only lead to the abject [illegible] of sympathy that India might [illegible] for her. The only sound argument put forth in the House of Commons was by the Labour and the Liberal members about which the British Government's news agencies supply very meagre news. To do any justice to India's aspirations the very least [illegible] should be to release all political prisoners and to confer with them. But Mr Amery's reply to that is that those who have gone to prison have insisted on having their own way. In fact they have followed the way that was chosen by the people and have refused to follow the way dictated by their foreign rulers. Quite a democratic thing to do. But democracy was surely not meant for the four hundred million people of India! An [illegible] must be forcibly [illegible] democracy to [illegible]

European Allies

We do not wish [illegible] to the *Times* [illegible] Amery's statement. We content ourselves with quoting them the following

> "The great design of [illegible] enemies has been to overthrow democratic [illegible] forming [illegible] by [illegible] sometimes [illegible] breaking up opposition [illegible] sectarian, [illegible] by setting [illegible] community [illegible] with [illegible] languages, [illegible] actually exposed [illegible] attack."

The *Times* [illegible] that the N[illegible] [illegible] [illegible] [

The Transvaal Struggle

THE fact that no action is being taken by the authorities against the Passive Resisters, who are now engaged for the last three months in Passive Resistance struggle against the Asiatic (Transvaal Land and Trading) Act—a measure which has been condemned by the Indian community, the Government of India and all fair-minded people as an unjust and obnoxious measure, has, to a certain extent, slowed the pace of the struggle. If arrests had taken place the enthusiasm would, naturally, have grown tenfold. The fact that no arrests are taking place means that it is going to be a long-drawn struggle for those who are determined to fight to the last. It is satisfactory to note that that has not in any way shaken their determination but it has convinced them that their struggle must go on vigorously irrespective of what the authorities may or may not do. The fact that they do not touch the Passive Resisters justifies the step they have taken.

The community should understand that a greater duty devolves upon it. Men and money are the two important items essential to carry on the struggle successfully.

Fortunately the Afrikaans Press, which now and then gives some publicity to our struggle, the ordinary newspapers are closed to us. The English Press not only deems it unnecessary to give our struggle for our just rights as self-respecting human-beings any publicity, but it looks upon the struggle and all those connected with it with contempt. That is their style of democracy and humanitarianism. These sources of publicity being closed, and the ban placed on Indian Opinion, India is kept entirely in the dark about our struggle.

We do not know what the Agent-General for India is doing. It is his duty to keep his Government informed about the conditions of Indians in South Africa. We do not know if he has taken the trouble to do so. We have reason to believe that he has not; for, if he has, we can hardly believe that the Government of India would be so criminally negligent as to keep the people of India uninformed of such an important step taken by their countrymen in this country for the vindication of justice. It would appear from the very meagre news we receive from India that they are kept entirely in the dark. It is in these difficult circumstances that we have to carry on our struggle.

We are glad to note that the Passive Resistance funds have reached the total of nearly £800 and further funds are being collected. That is in so far as money is concerned, and an appeal is made to the community to continue its response more generously and more enthusiastically. With regard to men, volunteers are asked to enrol in their numbers. They must know that they are asked to sacrifice their all even as those who are joining the present war are asked to do. They will, however, have the satisfaction to feel that they will undergo less sacrifices for a more righteous cause.

So far there are four Passive Resistance stalls being conducted and steps are being taken to open up further stalls. It is expected that there will be four more stalls opened up within the next few days. The number of these stalls must be augmented and we must not rest until our goal is reached.

———o0o———

Restrictions On Mr. Seedat

MR. D. A. SEEDAT has been threatened with internment under the Emergency Regulations unless he complies with certain restrictions imposed on him. These restrictions, which were published in our last week's issue, are similar to those imposed on Dr. Y. M. Dadoo. In brief, they are that, Mr. Seedat shall not change his place of residence nor travel beyond the boundaries of the Magisterial District of Durban without the Magistrate's permission, he shall report in person to the Alien's Registration Officer once a week (though, of course, Mr. Seedat far from being an alien, has a just claim to be regarded as a British subject and a Union national); he shall not engage in any activities calculated to be subversive to the peace and good order of the Union or to be in any way harmful to the Government or its Allies; he shall not attend or address any meetings convened by or held under the auspices of: the Non-European United Front, the Natal Indian Congress ("Congress' they say, but presumably, they mean "Association"), the Nationalist Bloc of the Natal Indian Association, the Liberal Study Group, the May Day Unity Committee, the Left Book Club, the Communist Party of South Africa, or any other political meeting of a similar nature; he shall not attend any meetings whatsoever without first having obtained the permission of the Magistrate; he shall not visit the harbour area including docks, and military area or aerodrome.

These restrictions are typical of how the people who are claiming to be fighting for democracy and human freedom are the very people who are murdering those high principles.

Dr. Dadoo has advisedly submitted to the restrictions imposed on him, though it is a question as to how long he will be able to tolerate them. We are glad to note, however, that Mr. Seedat has decided to refuse to submit to the restrictions imposed on him. We hope his decision will be final. We know what he will have to undergo as a result of his refusal, but no man has the right to keep another man in slavery. If Mr. Seedat is to be deprived of his freedom because he is fighting for truth and justice let him be deprived of it compulsorily by the tyrant; let him not submit to it

voluntarily. Thereby he is recognising the higher law that rules the universe and against which no man-made law can exist. Mr. Seedat is deprived of his freedom because he has influence over his followers. If these followers are true to Mr. Seedat they must loyally continue the struggle which he has been fighting until freedom and justice are vindicated. Mr. Seedat by [illegible] will have been relieved of his burden but a greater burden will have fallen upon his followers who must be prepared to shoulder it at all costs. We have faith that they will not be found wanting.

RACE PROBLEM IN SOUTH AFRICA

DEALING with the statement made to the Press by Sir B. Rama Rau, late High Commissioner for India in the Union, on the Indian problem in South Africa, the *Hindustan Times* makes the following worthy comment:—

We are glad that Sir B. Rama Rau, the late High Commissioner for India in South Africa, has not tried to overstate the case in the compliments which he has paid to the present Government in South Africa. His statement to the Press in London describing the present Government in South Africa as "sympathetic towards the Indian problem" and referring to the presence of Mr. Hofmeyr in the Cabinet as a guarantee in itself. As India knows only too well from her own bitter experience in the past, mere sympathy means so little in actual policy that this assurance of Sir Rama Rau cannot be expected to enthuse the public in this country. And, having seen in England itself the tragic incapacity of the Labour members of the British Cabinet to influence its Indian policy in accordance with their own past professions, we are not disposed to draw optimistic conclusions from the presence of Mr. Hofmeyr or of anybody else in the South African Government. The fact is that racial prejudices in South Africa are so strongly rooted that though one Government may appear more sympathetic than another, it is only a difference in degree so far as the application of the anti-Asiatic policy is concerned. From the statement of Sir Rama Rau himself, it can be seen that there is not much evidence of a fundamentally liberal policy in regard to Indians. All that can be said is that, compared with the high-handed and contemptuous policy pursued by their predecessors in office, the present Government have shown some signs of reasonableness in giving an opportunity to the Indian community to state its case.

With commendable frankness, Sir Rama Rau has himself cautioned the public that "any liberal policy in regard to Indians was very difficult from the Government point of view." He has pointed out that, even in the Ministerial party in South Africa, there was at present a fairly strong anti-Asiatic element. The present Government in South Africa has, as he tells us, only a comparatively small majority in Parliament. According to Sir Rama Rau, the leaders of the Opposition have made no secret of the fact that, in the "new order" which they propose to enforce when they come into power, all non-Europeans, including Indians, will be subjected to "compulsory disciplinary labour." In the circumstances we see little ground indeed for optimism. Neither the Indian community in South Africa nor the Government of India, whose special concern it is to watch over the interests of Indian nationals abroad, can afford to overlook the dangers of the situation. It is true that Field-Marshal Smuts has attained a position of international eminence and cannot, without proving false to his own statements on international questions, justify a policy of racial injustice to any community in his own country. The hope that at the end of the war, at least, the racial position in South Africa may be considered from a different standpoint, arises largely from the views expressed by Field-Marshal Smuts himself on international questions, but how far even he will be able to change the policy of invidious racial distinction deliberately pursued against South African Indians, remains to be seen.

It is evident that official reserve has prevented Sir Rama Rau from going into the constitutional question. As citizens of a common Empire, Indian nationals in South Africa claim equality of treatment not only in respect of rights pertaining to common citizenship, but to [illegible] as long as the Government of India holds a subordinate position and has to take orders from Whitehall, they cannot expect the same respect and attention from any Dominion Government as a country enjoying political sovereignty can of right command. The conversion of the Agent General into a High Commissioner may help in some bit official status, but that does not alter his powerlessness or his humiliating position as the representative of a subordinate Government which has no political independence of its own. There can be no final solution of the racial problem in South Africa or in any other Dominion until India can speak and act through a National Government of her own. Instead of waiting for grudging concessions doled out patronisingly by this Dominion or that, the Government of India should seek to raise their own status and acquire the right and authority to treat on equal terms with the Dominion Governments. A policy of political and economic subjection, as one in South Africa undoubtedly is, cannot be countered by mere reason or supplication. It is only when the South African Government actually feel the value and strength of Indian friendship, and realise the loss which its forfeiture would mean to their own interests, that any fundamental change in the policy can be expected.

Death Of Dr. Rabindranath Tagore

WHILE going to Press we have received the very sad news of the death in Calcutta of Dr. Rabindranath Tagore, India's greatest and world-renowned Poet, at the age of 80. Dr. Tagore had undergone an operation and his condition was causing great anxiety. His remains were cremated at the Nagth River in Calcutta. We extend our deepest sympathy to the members of the bereaved family in the very sad and irreparable loss sustained by them and the entire Indian nation, and, in doing so, we have no doubt, we are voicing the sentiments of the whole Indian community in South Africa. May the deceased's soul rest in eternal peace is our fervent prayer.

Full details on the late Dr. Rabindranath Tagore will be given in our next week's issue.

INDIA IN THE HOUSE OF COMMONS

MR. AMERY'S STUBBORNNESS

THE recent expansion of the Viceroy of India's Executive Council and the creation of an all-India National Defence Council was debated in the House of Commons on Friday, August 1.

Mr. Amery said that the issue was not whether, and if so, how far Britain could or should transfer its authority for the Government of India to Indian hands to-day. There was a general acceptance that India should as soon as was practicable obtain Dominion status, and be treated as an equal partner in the Commonwealth.

The major issue was not whether India should govern herself but how she should govern herself, and under what types of constitution it was possible to preserve her unity and yet secure freedom and reasonable self-expression for the various elements which composed her national life.

"His Majesty's Government," Mr. Amery said, "wishes as an interim policy, and within the framework of the existing constitution, to associate Indian leaders more closely, more intimately and more responsibly with the government of their country during the war. We wish to do that in order to emphasise the undoubted unity of purpose between India and ourselves in the present struggle against the evil forces which are just as hateful to every section of India as they are to ourselves."

With the desire to see that the Government of India was increasingly entrusted to Indian hands, Mr. Amery said that Lord Linlithgow was authorised to enlarge the Advisory Council. Leaving political parties to pursue their conferences, Lord Linlithgow decided to address himself directly to those Indian public men who, as individuals, by their ability or representative character, were best fitted to strengthen the Government, and appealed to them to come forward by putting India first.

With hardly an exception, Mr. Amery said, all those approached in the first instance were the best qualified for the task he had in view responded quickly and without regard to previous party affiliation.

In the debate that followed, Mr Gordon Macdonald (Labour) suggested that in order to restore Indian confidence in British good faith, the Prime Minister should make some progressive declaration to India and the world that when the war is over Indian aspirations would be satisfied within a reasonable period.

Mr C. U. Ammon (Labour) said that political prisoners should be released and that a definite day should be set for the granting of Dominion status.

Mr. H. Graham White (Liberal), proposed that a representative Indian conference should be held in London to show Britain's determination to carry out her announced policy.

Replying to the debate, Mr. Amery expressed the Government's willingness to develop India's industrial and munitions production to the utmost, and to encourage her shipbuilding and aircraft industries.

Mr. Amery said that those who insisted on going to prison had to have their own way, but the wisdom of this policy was being increasingly doubted by Congress supporters themselves.

London 'Times' Comments

The Times, in a leading article, according to the London correspondent of the *Star*, says that Mr. Amery cannot complain of the reception in the House of Commons of the latest administrative reforms in India.

His speech set a high standard for discussion. Nobody could doubt his sincerity when he declared that India should become, as soon as practicable, a free and equal partner in the British Commonwealth.

Nor could anyone fail to recognise the existing difficulties, due to conditions which are only remediable with the co-operation of the Indian parties which are now standing sullenly aloof.

A new constitution cannot be imposed on India from outside, nor by a majority which important minorities do not trust to give them fair treatment.

Mr. Amery and the majority of speakers in the debate gave reasons why they hope the expansion of the Viceroy's Council and the Defence Council will help to make co-operation easier.

More than a week has passed since the announcement of these changes. During that time Indian political opinion has examined the importance of the changes. Its reactions followed the course expected. As expected in England, as well as in India, neither the Congress nor the Muslim League is satisfied.

Congress spokesmen—oblivious of the war and the resultant veto of constitutional experiments—profess to find no [illegible] in the Government and express disappointment. On the other hand, Mr. Jinnah, president of the Muslim League, [illegible] the reforms [illegible] constitutional change, [illegible] the fact that members of his party joined the enlarged Executive and Defence Council without his permission.

Political Wisdom Lacking

It would be over-much to expect the great rival parties to abandon their pursuit of tactical advantages for even temporary co-operation with the Government of India. Their lack of political wisdom is deplorable, but the majority of British observers accept it with resignation and look elsewhere for political realism, which is to be found in the smaller political groups.

Thus Sir Tej Bahadur Sapru and the non-party representatives he leads criticise the British retention of the portfolios of Defence and Finance, but welcome the appearance of a non-official majority in the Viceroy's Council. The President, a powerful Conservative Hindu, Mr. Mahasabha, and several prominent Liberals have approved the changes in its composition.

The leaders of the scheduled castes have consented to serve in the Defence Council. The moderates from the two chief parties are prepared to admit the inclusion of Mr. Aney, a Congress Nationalist, and four Moslem chiefs of provincial ministries in the Defence Council, which will give them indirect representation which will be of some value immediately and may be more valuable later.

Apart from the stalwarts of the principal political parties, there is a large and growing body of Indian public opinion which welcomes these administrative reforms, not only because they associate India more closely with the prosecution of the war, but because they mark a definite political advance.

The enlargement of the Viceroy's Executive makes it not formally but factually a partly representative instead of a purely official body. Indeed, its non-official majority invests it with something of the character of a ministry—and one of many talents.

Equally the composition of the newly formed Defence Public Council makes it a cross section of Indian public life.

Lord Linlithgow, who has worked with immense patience and under great difficulties for Indian unity, shares the credit with Mr. Amery for measures which should do much to counteract the centrifugal tendencies which have always been India's bane.

By adhering to the territorial principle—no British Indian province lacks a representative in the Defence Council—they have done much to ensure co-operation between the Centre and the Provinces. By including representatives of the Indian states they have honoured the federal principle and encouraged the collaboration of British with "Indian" India.

Even granted that all this does not mark a constitutional advance, it nevertheless prepares the way for co-operation between the States and British India, between the Provinces and the Centre and between Moslem and Hindu, without which Indian nationhood can be no more than an aspiration.

It is also opportune. The great design of democracy's enemies has been to overthrow the democratic States as much by undermining as by assault. They have sometimes shown infernal skill in breaking up opposition by playing on sectarian, racial and social jealousies, by setting class against class and community against community.

India, with its multitudinous castes, languages, races and creeds, is particularly exposed to these methods of attack. Now that the Germans are committed to a major war in the east, they may be expected to endeavour to the utmost to promote Indian dissension and to darken Indian counsel. They will aim at dislocating the Indian war effort, which already has attained great proportions, and will grow greater yet.

The decisions of the Delhi conference are already bearing fruit. India is becoming an arsenal for freedom between Suez and Hong-Kong, and it is said that one of the chief objects of the present administrative changes is to convert the Government arsenal into a national factory.

All that can be done to secure maximum co-operation between the Government and the people of India for the prosecution of the war is supremely valuable these days, when an extension of the struggle to Asia is a more imminent danger than at any time since the Germans crossed the Polish frontier.

COST OF LIVING ALLOWANCE

NEW REGULATIONS IN FORCE

PAYMENT of cost of living allowances to South African employees, European and non European, earning £3 10s. or less a week has been made compulsory from Monday. Regulations under the War Measures Act effecting this are promulgated. The regulations will apply to employers and employees in the principal urban areas of the Union.

Government employees, for whom suitable provision has already been made, domestic servants in private households, agricultural labourers and mine labourers are excluded from the scheme.

A schedule of allowances to be paid, proportionate to the amount earned, has been drawn up.

The Department of Labour issued the following statement on the cost of living allowance:

Although the various control measures which were put into operation at the outbreak of war have helped to check the rise in the cost of living, it is beyond the power of any Government to prevent some increases in prices under present conditions.

Recognising this fact, many employers, including the Government, have provided for the payment of cost of living allowances to their employees. There remain, however, a number of workers for whom no such provision has been made. Many of these belong to the lower-paid class of workers on whom the increase in the cost of living has pressed most heavily.

The Government has therefore decided to issue regulations under the War Measures Act in terms of which employees, European and non European, earning up to 70s. a week will be entitled to a cost of living allowance in accordance with the following rates, with effect from Monday:

In the following list, the average group (cash wage) is given, with the weekly allowance in parentheses:

Up to 10s. a week (1s.)

More than 10s. and up to 20s. a week (1s. 6d.)

More than 20s. and up to 30s. a week (2s.)

More than 30s. and up to 40s. a week (2s. 6d.)

More than 40s. and up to 50s. a week (3s.)

More than 50s. and up to 60s. a week (3s. 6d.)

More than 60s. and up to 70s. a week (4s.)

Employees earning more than 70s. but less than 74s. a week will be entitled to an allowance equal to the difference between their earnings and the latter amount. Thus an employee earning 72s. 6d. a week will receive an allowance of 1s. 6d. to bring his earnings up to 74s.

The regulations will come into force immediately in the magisterial districts of Pretoria, the Witwatersrand (Krugersdorp to Nigel), Durban, Maritzburg, East London, Port Elizabeth, Kimberley, the Cape Peninsula (Capetown, Wynberg, Simonstown and Bellville), and Bloemfontein.

The Minister of Labour has power to apply the regulations to additional areas from time to time.

Remuneration in Cash

The allowance is payable at the same intervals as the employees' ordinary remuneration. In the case of monthly paid employees, the monthly allowance is ascertained by multiplying the weekly allowance by four and one third. The allowance is based on remuneration paid in cash. Remuneration in kind, such as food and lodging, is not taken into consideration.

The wage group into which an employee will fall will depend on the amount of his ordinary weekly remuneration. An employee who is paid at the rate of 1s. an hour and whose normal working hours are 45 a week will ordinarily earn 45 shillings a week, and will be entitled to a cost of living allowance of 2s. a week.

In the case of a monthly paid employee, his monthly wage is divided by four and one-third to ascertain his ordinary weekly remuneration.

Where an employee is paid at piece-work rates, the allowance will be calculated on his average earnings during his period of employment, or during the twelve weeks immediately preceding the week in respect of which the calculation is being made, whichever is the shorter.

Government employees, for whom suitable provision has already been made, are excluded from the new scheme as well as domestic servants in private households, agricultural labourers and mine labourers. Persons employed only casually for the purpose of performing odd jobs will not be covered by the regulations. The Minister of Labour is empowered to exempt employers who are already paying reasonable cost of living allowances to their employees.

The rates laid down are fixed rates, and will remain in operation until a substantial change takes place in the cost of living.

The regulations prohibit the reduction of an employee's remuneration, or his dismissal and subsequent re-engagement at a lower rate of payment for the purpose of reducing the cost of living allowance payable.

Other methods of evasion are also dealt with in the regulations so as to ensure that unscrupulous persons do not deprive their employees of the benefit of the cost of living allowance. The maximum penalty for a contravention of the regulations is a fine of £[illegible] and imprisonment for one year.

[illegible]

NEW PRICE CONTROL REGULATIONS

THE new price-control regulations gazetted on Friday, August 1, are known as War Measure No. 37 of 1941. The regulations provide that the Minister of Commerce and Industries, Mr. R. Stuttaford, on the recommendation of the National Supplies Control Board, may fix for any area a maximum price for the sale of certain specified goods by any person to any other person; or by their manufacturer to a licensed dealer in such goods; or by a licensed dealer in such goods to another licensed dealer in such goods; or by a licensed dealer in such goods to a person who is not a licensed dealer in such goods.

This may be done either by determining the sum of the maximum sale price irrespective of the cost to the seller, of the goods sold, or by laying down that the sale price of the goods shall not exceed the amount which they cost the seller, plus a stated percentage of that cost.

The Minister may direct that every licensed dealer, or every licensed dealer of a specified class, who deals in goods whose maximum sale price has been fixed, shall display in a prominent place on his licensed premises, while that price fixation is in force, the maximum price fixed for the goods.

The Minister may also prohibit the purchase, sale or exchange of certain specified goods, unless the person acquiring those goods is authorised by a permit, issued by a person mentioned in that notice, to acquire those goods.

Another power granted to the Minister is to prohibit the supply, during any specified period, to any one person or for the use or benefit of any one person of any specified goods in excess of a stated quantity or number.

He may also prohibit any person from acquiring, during a specified period, any specified goods in excess of a stated quantity or number. This clause would cover rationing.

The Minister has the right to restrict or regulate, in any manner which he deems necessary in the interests of the public, the supply of any goods, and may restrict or regulate in such manner as he may think necessary in the interest of the public the means of or the facilities for the distribution of any goods.

The Minister may also fix the maximum charge which may be made for certain specified services, and may prohibit, restrict or regulate the manufacture of any articles whatsoever, or of any articles of a specified class, which consist of or contain any material which can be used in the manufacture of articles needed in the prosecution of any war in which the Union is engaged.

When the maximum sale price of any goods has been fixed on the basis of their cost to the seller, and that cost is in dispute in any case, the cost of the goods as determined by the Board shall be deemed to be their true cost for the purposes of the regulations.

Any such determination may be proved *prima facie* by the production by any person of a statement in writing which purports to have been made by or on the authority of the Board, and in which the cost of goods is set forth.

When the Minister has fixed the maximum price for the sale of any goods, any person to whom the price fixation is applicable will be guilty of an offence if he sells or offers for sale any such goods at a price in excess of the price so fixed. When the Minister has fixed a maximum charge which may be made for any service, any person who charges for such service an amount in excess of that maximum will also be guilty of an offence.

Things In General

Transvaal Tailoring Workers Union's Protest

AT the annual general meeting of the Non-European Tailoring Workers Union held in the Gandhi Hall, Johannesburg, on July 1, the secretary Mr. R. I. Parekh appealed to the workers to unite and to be prepared for any coming struggle to better their living conditions. The non-European people in this country were oppressed and maltreated and it was imperative that they should unite. The speaker condemned the Factories Act Bill and the restrictions imposed upon Dr. Y. M. Dadoo by the Government. The following resolutions were unanimously passed:—This mass meeting of tailoring workers (non-European section) of the Transvaal vigorously protests against the restrictions on our beloved leader Dr. Y. M. Dadoo, and demands their withdrawal. This meeting condemns the colour bar in the Factories Act Bill and demands its immediate withdrawal.

Commissioners Of Oaths

Mr. Jagnath Govindsamy Vandayar has been appointed Commissioner of Oaths for the district of Johannesburg. He is the first Tamilian in the Transvaal Province to be created a Commissioner of Oaths.

Medical Student's Success

News has just been received by cable from Edinburgh of the success of Nadarasan V. Appavoo who has completed his final examinations in medicine. Dr. Nadarasan Appavoo is the youngest son of the late Mr. and Mrs. Appavoo of De Aar, and brother of Dr. S. V. Appavoo of Port Elizabeth. He was a former student of Lovedale College and of Capetown University.

Councillor Found Guilty Of Bribery

Judgment was given in the Durban Magistrate's Court on July 31 by Mr. Hyle Masson in the case in which Herbert H. Kemp, city councillor, was charged with the acceptance of a bribe of £50 from Esther Symons as an inducement to him to vote against the success of an appeal by Nat Wonfrom against the decision of the housing officer. Kemp was found guilty and fined £— or three months' hard labour. An application by Mr. J. K. Brokensha for bail, pending an appeal, was allowed, the sum of £50 being fixed in the form of a bond in the name of Kemp and in two sureties.

No New Housing Schemes

No new housing schemes will be considered by the Government. This was announced by the Minister of the Interior, Mr. H. G. Lawrence, at a meeting last week with the Durban City Council-in-Committee. The work of the Lawrence Committee in regard to alleged Indian penetration was brought up, and the Council's views on the usefulness of the Committee's work were put before the Minister.

Report Incorrect

Mr. H. G. Lawrence, Minister of the Interior and of Public Health, in an interview in Pretoria on Wednesday, August 1, said the report that the Government will not approve new housing schemes during the war is incorrect and the Central Housing Board has been instructed to consider all applications for new housing schemes on their merits, states the S. A. Press Association. 'There has been no change in the general policy of the Government regarding housing.'

Mr Lawrence said, "but owing to the necessity of ensuring that the defence building programme is not delayed, large new housing schemes may have to be held over for the present. This is purely a temporary arrangement. It is not the Government's intention that work on schemes already approved should be stopped, nor is it the wish of the Government that smaller schemes, particularly in the country districts, should be held up." Mr. Lawrence said that full details of the Government's housing programme would be issued as soon as possible. The statement attributed to him at Durban last week was taken out of its context and did not reflect the true position.

Justice Broome Resumes His Seat

Mr. Justice Broome has resumed his seat on the Natal Supreme Court Bench after an absence of a year. In July last year Mr. Justice Broome was appointed chairman of the Government Commission to find the facts of Indian penetration in South Africa. During the whole of his absence from the Bench, Mr. Justice Broome has been occupied with the work of the Commission.

Natives Refuse To Pay Rent

Two Natives, Gaur Radebe, (32), a clerk, and Joseph Kumalo (47), a dealer, were charged in the Johannesburg Magistrate's Court on Tuesday before Mr. A. Eyles with having instigated occupants of Native houses not to pay their rents, says S.A. Press Association. Mr. H. S. Bloom defended Radebe and Mr. H. Basner Kumalo. Mr. H. S. J. van Wyk prosecuted. Native Corporal Bonnell said that on the night of June 18, he with several other Native police, attended a meeting at the Communal Hall in the Western Township of the "Vigilance committee," an association of the rent payers of the location. Kumalo presided at the meeting which was attended by a large number of Natives. Radebe was the secretary. He heard Kumalo say that the resolution that occupants of houses should not pay their rents should be put on the agenda, and that it was Radebe's idea, not his own. Kumalo insisted that this matter be brought forward and said that the Government would not be able to do anything if all defaulted as they were too occupied with the war. He told them that those who were prosecuted must refuse to pay their rents and go to gaol. The Government would not be able to gaol them all. It was then suggested by Kumalo that the rent money should be collected by themselves, handed over to an attorney, and kept for the help of those who would be prosecuted and go to gaol. The amount would be, it was reckoned, about £1,600. The hearing was adjourned to August 18.

Durban Indian Girls League

The "Durban Indian Girls League" was founded on August 1 by Miss Zulekha Jhaveri. This body will endeavour from time to time to assist in feeding poor children, to encourage sports and to promote interest in literature and handicraft. Any Indian girl having completed the age of 10 years is privileged to apply for membership. As this is the first organisation of its kind, it is hoped that every advantage will be taken of the facilities provided by the league for the educational uplift of Indian girls and the fostering of common bonds of unity between the younger members of all sections of the Indian community of South Africa. Further particulars can be had from the secretary, Miss Fatima Osman, 18 Mitchell Road, Durban. Officials elected are as follows: president: Miss S. Pillay, vice-presidents: Misses S. Jhaveri and M. Naidoo, hon. secretary: Miss Fatima Osman, hon. treasurer: Miss A. Jhaveri.

Lower Tugela District Hindu Veda Dharma Sabha

At the 16th annual general meeting of the above body held on July 27 it was unanimously decided that a branch of the Sri Ramakrishna Order be established in Stanger to spread the culture and heritage of the Motherland. As a result of correspondence with the Mission it is expected that Swami Gyanananda, who is at present in Mauritius will arrive in Stanger in November. It was also decided to open a library of Hindi, Tamil, Telugu and English books on religious and philosophical topics. The following officials were elected for the ensuing year:—Patron Mr. S. Roopchand, president Mr. R. Pillay, vice-president Mr. A. P. Naidoo, hon. secretary Mr R. Sawpal, assistant hon. secretary Mr K. Misra, hon. treasurer Mr. V. A. Pudayachee, committee: Messrs. B. Maraj, P. Illa, Kisoondath Maharaj, M. Patel, M. Moodley and R. G. Naidoo.

Andhra Maha Sabha And Eisteddfod

The Andhra Maha Sabha, which represents the Telugu community in South Africa, celebrated its tenth anniversary celebration and its third Andhra Eisteddfod on Sunday, August 3, in the Gandhi Library Hall, Durban. There was a good number of successful candidates in the various competitions.

Westville Arya Samaj

The Arya Samaj, Westville, will hold the sacred thread ceremony of its members at the Samaj's property, Rhodes Avenue, near the Indian School, Westville, on Sunday, August 17 at 9 p.m. sharp. Swami Bhawani Dayal Sannyasi will officiate. Mr. P. Reddy is specially appointed to preside. Speeches will be delivered by several eminent speakers. All are cordially invited by the secretary to attend.

Pretoria Indian Sports Association

The City Council of Pretoria has agreed to erect a new recreation ground for Indians. It is assumed that it will cost about £1,000 to lay out one or two soccer grounds and two tennis courts in order to co-ordinate all the sporting bodies the Pretoria District Indian Football Association convened a meeting representative of all the sporting organisations of Pretoria for the purpose of forming the Pretoria Indian Sports Association. This new association, it is stated, will be the only body that will negotiate with the City Council, arrange and enter into an agreement in connection with the new ground, and translate the accepted terms into action. In addition, Mr M. H. Joosub, a merchant of Pretorius Street, will donate a pavilion, dressing rooms etc. to cost about £600. The following were elected as officials of the new body:—Patron Mr R. K. Khoja, president: Mr G. Moothoo hon. secretary Mr A. Anthony, hon. treasurer: W. J. Warnasuriya, trustees: Messrs. G. Moolloo, H. H. Mooloo, E. Moosa, S. Ernest, A. Anthony, S. M. Paddy, G. Moothoo, W. J. Warnasuriya, and R. K. Khoja.

Natal Indian Congress

ANNUAL GENERAL MEETING

The annual general meeting of the Congress will be held on Sunday, September 14, at 2.30 p.m. at the Gandhi Theatre Victoria Street, Durban.

Agenda:—(1) Minutes, (2) Natal Indian Congress' annual report, (3) Natal Indian Congress' financial report, (4) Election of officials, (5) General.

On the same day in the afternoon the third Natal Provincial Conference will be held. Delegates appointed by the branches will participate in the Conference.

A farewell reception to Swami Bhawani Dayal Sannyasi who is sailing for India, will be given on the same day. Full particulars will be given later.

H. Kajee, M. Phil, Pandit
President

HAS-MAHOMED H.
A. H. Moosa,
Jt. hon. Secretaries.

Note:—Only registered members of the Congress will be allowed to attend and participate in the proceedings so please produce this notice to prove membership.

In terms of Rule No. 13 of the Congress a sum of 1/- (one shilling) shall be paid by each member to the organisers for participation in the annual general meeting.

SOUVENIR OF THE 53rd INDIAN NATIONAL CONGRESS 1940

Beautifully illustrated and full of useful information

Price 4s 6d. including postage

Obtainable from:

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

વેચવાના પુસ્તકો

નીચેના પુસ્તકો બધા જુદી જાતના જાણીતા લેખકોના છે. બધાં પુસ્તકો સુંદર છતાં જ્ઞાનપુર્ણ અને સારા લેખકોના લખેલા છે. જેથી આપણા જ્ઞાનમાં વધારો થાય અને આપણું ચારીત્ર ઘડાય. એ ઉચ્ચ આદર્શને ધ્યાન માં રાખી અમે પુસ્તકો મંગાવીએ છીએ. ઉચ્ચ સાહીત્ય જ્ઞાનમાં વધારો કરે છે.

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

મા [illegible] ભા (મં. જ. નેહરૂ)	૧૨	૬
મા [illegible] (ગાંધીજીના અક્ષરદેહો વિશેના વિચારો અને લેખો)	૧	૬
મહાત્મા ગાંધીજી (ફમારણો)	૦	૬
રાષ્ટ્રીય ચિત્રકાર	૧	૬
સ્વરાજ્યની ચિનગારી	૪	૬
આપણું ઉજાળો બાગ ૩ જો	૫	૬
અમારો છે પ્રતિજ્ઞા	૩	૬

ધાર્મિક સાહિત્ય

સંસ્કારોના પાઠો	૧	૦
ઈશ્વરાદી [illegible]	૨	૦
[illegible]	૧	૦
[illegible]	૨	૬
[illegible] (ગીતાનો ગાંધીજીએ કરેલો અનુવાદ)	૧	૦
[illegible]	૧	૦
[illegible]	૪	૦

શ્રી. રમણલાલ જયંતીલાલ દેસાઇ કૃત

[illegible]	૭	૦
[illegible]	૭	૦
[illegible]	૭	૦
[illegible]	૫	૦
[illegible]	૭	૦
[illegible]	૭	૦
[illegible]	૫	૬

બીજા કેટલાક પુસ્તકો

[illegible] (નિબંધો)	૭	૦
[illegible] (એકાંકી)	૨	૭
[illegible] (વિદ્યાર્થી પુસ્તક)	૪	૦
[illegible] (દુનિયા રીતભાતનો ભોમીયો)	૧૦	૦
આફ્રીકાનો મુક્તિ સંગ્રામ	૪	૦
[illegible] (ટાગોરના ગીતોનો [illegible] અનુવાદ દીપક ગાંધી)	૪	૬
[illegible] (રસીક નોવેલ)	૧	૦
[illegible]	૩	૪
[illegible]	૭	૦
[illegible]	૪	૬
[illegible]	૫	૦
[illegible]	૧૫	૦
[illegible]	૧	૬
[illegible] (તો જો અજવાળાની રીતો)	૩	૦
[illegible]	૪	૬
[illegible]	૧	૬
[illegible]	૧	૦
[illegible]	૨	૦
[illegible]	૧	૬
[illegible]		૬

રસબાર	૩	૦
સ્નેહ લક્ષ્મી	૭	૬
સોનેરી સાકુડ	૭	૦
સફેદ સમતાન	૭	૬
હાસ્ય રસીકા	૬	૦
અંધકાર પર પ્રકાશ	૨	૦
કુસુંબ નંદીની (નોવેલ)	૧	૬
જીવનના પ્રતીબીંબ (નોવેલ)	૩	૬
ચાર વાર્તાઓ (અનુવાદક ગાંધીજીના ઈશારો)	૧	૦
પ્રેમનો દંભ (રોમાંટીક ફન નોવેલ)	૫	૦
બીડેલા દ્વાર (નોવેલ)	૧	૦

શારદાબાબુની નવલ કથાઓ

બીબાત ભાગ ૩	૩	
ચંદ્રનાથ	૩	૪
દત્તા	૧	૦
પલ્લી સમાજ	૩	૦
રમાબાઈ	૧	૦
અપૂર્વ ભારતી	૧૭	૬
અનુરાધા	૧	૮
બડદીદી	૫	૦
જીવન બાબા	૪	૦
બરીત્ર હીન	૭	૬
શુભદા	૫	૦
નવીના	૬	૦

આ. શરદચંદ્રના બધા પુસ્તકો સુંદર રક્ષણ સેાપ છે. બધા બધાં જેવાં પ્રકાશનો છે.

નવલ કથાઓ

કેળાવણી અને બીજી વાતો (બરલ દસ્તર)	૩	૦
કુરબાનીની કથાઓ	૧	૮
મહાદેવ ભાગ્ય (દુનિયા વાતો નોવેલ)	૫	
રાજરાજ (નોવેલ)	૪	૦
બાપા (વાર્તા)	૦	૬
બાગીરદારનો હાસ્ય ભંડાર	૧	૦
બાયોસ્કોપ	૧	૦
બાંસીની રાણી	૫	૬
બાંબવાના બાબા (દુનિયા વાર્તાઓ)	૩	૦
બાતી બલબીર (રાજપુત કથા)	૦	૦
દૃષ્ટિપરીવર્તન (રોબર્ટસનની ગોબરી બાઈબલ	૨	૦
દેવી ચૌધરાણી (નોવેલ)	૩	૧
પ્રેમ બિક્ષા	૨	
નારી હૃદય (કથાઓ)	૦	૬
પ્રેમયોગ (સુંદર રસીક નવલકથા) ભા. ૧	૧	૦
,, ,, ,, ,, ભા. ૨	૧	૬
પુરાતન બબોલ (નોવેલ)	૧	૬
પ્રેમ પ્રસાદ (નોવેલ)	૧	૬
પુલકીબાઈ	૪	૬
બનબી બહેન (દુનિયા વાર્તા સંગ્રહ)	૪	૬
બાજરને બહેન અને બીજી વાતો	૩	૦
બુલાતો દીપક ભાગ ૨ જો	૨	૬
[illegible] (મરાઠી સમસ્યાક નોવેલનો અનુવાદ)	૦	૦

નવલકથાઓ તથા વાર્તાઓ.

બાલીકા (વાર્તાઓ)	૫	૦
બદુલ્લા	૩	૬
રમણ ટોળી ભાગ ૨ (સાહસીકોની કથા)	૧	૬
રાબુલ પ્રતાપ (બતીહાસીક કથા)	૩	૦
લાલ ભોપા ભાગ ૧	૩	૦
,, ,, બીજો	૫	૦
વેસનમાં	૦૮	૬
બમે બજ (રસમુજ નોવેલ)	૫	૬
બમબજ પરી (હાસ્ય રસથી ભરપુર)	૭	૬
સૌરાષ્ટ્રની રબાચાર (સૌરાષ્ટ્રની બતીહાસીક દંત કથાનો સંગ્રહ) ભાગ ૧	૩	૦
સ્નેહ લક્ષ્મી	૭	૬
સ્નેહ સમય	૪	૬
કલ્યાણ બાબા	૩	૬
[illegible] (દુનિયા વાર્તા)	૫	૬
[illegible]	૩	૬
પ્રેમ બાબા	૫	૬
પ્રિતમની બબાલ	૩	૦
રંગી ફોરણો (હાસ્યોદર)	૧	૦
[illegible] (નવલીકા સંગ્રહ)	૨	૦
પ્રિતમા	૨	૦
બાવડા (નોવેલ)	૫	૦
[illegible] (બ. નોવેલ)	૫	૬

ઐતિહાસીક કાદંબરીઓ

બંસરી (ગ. ભ દેસાઈ કૃત)	૫	-

કાવ્યો–ગરબા–ગીતો–ભજનો

કલાપીનો કેકારવ	૧૧	૦
બબુશંકર કાબ્યા બાળા	૬	૬
પારસી લગ્ન ગીતો	૨	૦
નીહારીકા (કવિ. ન. ભ. દેસાઈ કૃત)	૪	૬
પુનરાગમન (બલેકમ મેપાણી કૃત)	૧	૬
રઢીયાળી રાત ભાગ ૧ લો (ગરબા સંગ્રહ)	૨	૦
,, ,, ભાગ ૪ થો ,,	૨	૬
,, ,, ભાગ ૩ જો ,,	૩	૦
લગ્ન ગીતો	૧	૦
રાસ નંદીની	૨	૬
રાસ તરંગીણી	૩	૬
રાસ નીકુંજ	૨	૬
સોરઠ સંગીત (ના. ગો. ભટ્ટ)	૧	૬

મળવાનું ઠેકાણું:—

Manager Indian Opinion
Phoenix, Natal

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર તા. ૮ ઓગસ્ટ, ૧૯૪૧.

લોકશાસનના દુશ્મન કોણ?

અમેરીકાની સભામાં મી. ઓમરીએ હીંદુસ્તાનપર કરેલાં નિવેદનથી સણગા ઉશ્કેરેલી હીંદીઓને રોષ ઉત્પન્ન થયા વિના નહિ રહે. 'લોકશાસનના દાવેદાર' મી. ઓમરીના એ નિવેદનનું વાજબીપણું સિદ્ધ કરવાને લાંબા ખુલાસો પ્રસિદ્ધ કરીને બહાદુરીમાં તેલ રેડ્યું છે. મી. ઓમરીએ કહ્યું કે "એ વસ્તુ સામાન્ય રીતે સ્વિકારવામાં આવી છે કે વ્યવહારૂ રીતે બની શકશે તેટલું વહેલું હીંદુસ્તાનને ડોમીનીયન સ્ટેટસ આપવામાં આવશે અને સામ્રાજ્યમાં સમાન ભાગીદાર તરીકે ગણવામાં આવશે." "વ્યવહારૂ રીતે બની શકશે તેટલું વહેલું" એ શબ્દ તો પ્રકાશ પર્વ ઉપર મર્મ ભરાઈ રહ્યો છે પરંતુ એનો કશું પણ આગળ વધાર્યું નથી. તેને માટે શેના હીંદીઓપર મૂકવામાં આવે છે કે તેઓના સાથ નથી. લશ્કરમાંઓના હડતાલ અને કોમમાં કોમ એ બે હીંદુસ્તાનને મુલ્કગીરીમાં રાખવાને બ્રીટીશ સરકારને ઘણાંજ અનુકૂળ બનાવ બની ગયા છે. આ સંકટના સમયમાં પણ સરકારે પ્રજાના આગેવાન નેતાઓને કેદમાં સોંપી દેવાનું ઉચિત ધાર્યું છે અને જેઓ કોંગ્રેસ તરફથી બહાર પડેલા છે અને પ્રજાનો વિશ્વાસ ગુમાવી બેઠેલા કે સેવાઓનો હીંદુસ્તાનમાં પોતાનો અમલ કેવાદી રાખવાને ઉપયોગ કરી રહી છે. બ્રીટીશ સરકારની નેમ, મી. ઓમરી દુનીયાને બતાવવા માગે છે તેમ, "હીંદુસ્તાનનો બચાવ પ્રથમ" કરવાની છેજ નહિ પણ યુદ્ધ ચલાવવાને "હાલની સરકારને મજબુત કરવાની" છે. બાઇસરોયની કારોબારી કાઉન્સીલને વિસ્તારવામાં આવી અને અખીલ ભારતીય રાષ્ટ્રિય સરક્ષણ કાઉન્સીલ સ્થાપવામાં આવી એ કાંઈ હીંદુસ્તાનને ડોમીનીયન સ્ટેટસ આપવાની દિશાએ સેવાયેલું પગલું નથી. એ પગલું તો બ્રીટીશની ઝુંપડી ફરતી દેવાને તૈયાર થએલાં હીંદુસ્તાનપર, બ્રીટીશ સરકારની હાજી હા ભણવાનું જેઓએ પસંદ કર્યું છે તેઓનો સાથ લઈને, એ ઝુંપડીને ટકાવી રાખવાને સેવાયું છે. આ પ્રમાણે પ્રજાના ખરા નેતાને જ્યારે કેદમાં રોપી દેવામાં આવ્યા છે ત્યારે કેદહોદ્દો બનીને બ્રીટીશ સરકારની જરૂરે દોડી ગયેલાઓનું મૂલ્ય શોચનીય છે અને તેઓનો ઉપયોગ કરવાનું બ્રીટીશ સરકારનું કૃત્ય ધૃણાપાત્ર છે. બ્રીટન જે બાતલીયાની હીંદુસ્તાનપર રાજ્ય ચલાવી રહ્યું છે તેની બારીકીથી દુનીયાને અંધારામાં રાખી છે અને આવા યુદ્ધના સમયે પણ એ બાતલીયાનું ચાલુ રાખવાનું પરિણામ એજ આવી શકે કે હીંદુસ્તાનને બ્રીટન પ્રત્યે લાગણીનો કંઈક છાંટો પણ રહ્યો હશે તે નષ્ટ થઈ જશે.

આમની સભામાં કહ્યામણભરેલી તકરીર જો કંઈ પણ થઈ હોય તો તે મજુર અને ઉદાર પક્ષના સભ્યો તરફથી થઈ હતી કે જેની ચીકન બ્રીટીશ સરકારની બાજુએ આપનારી એજન્સીઓ તરફથી ઘણીજ ખુબ પુરી પાડવામાં આવે છે. હીંદુસ્તાનની અભિલાષાઓને સંતોષવાને સૌથી પ્રથમ આવશ્યક વસ્તુ એજ છે કે સઘળા રાજકારી કેદીઓને કેદમાંથી મુક્ત કરવા અને તેઓની સાથે મસલત કરવી. પરંતુ તેનો પ્રત્યુત્તર મી. ઓમરીએ એ આપ્યો કે જેઓ કેદમાં ગયા છે તેઓએ પોતાનું જ પાપ કરવાની હદ કીધેલી છે. હકીકતમાં તેઓ એ પ્રજાએ પસંદ કરેલો માર્ગ લીધેલો છે અને પરદેશી રાજકર્તાઓ તરફથી ફરમાવાયેલો માર્ગ સ્વિકારવાની ના પાડેલી છે. લોકશાસનના સિદ્ધાંતની દ્રષ્ટિએ આ વસ્તુ ચલન બાજણીજ છે પરંતુ હીંદુસ્તાનની ચાલીસ કરોડની પ્રજાને માટે કંઈ લોકશાસન ઓછું છે? અને તેમ છતાં બ્રીટન અને તેના યુરોપીય મીત્રરાજ્યોને માટે લોકશાસનના આ યુદ્ધનાં હીંદુસ્તાનનું લોહી ફરજીયાત ચુસવામાં આવી રહ્યું છે.

મી ઓમરીના નિવેદનપર 'હાઈકોર' કરેલી ટીકાપર અમે વધુ કહેવા ઇચ્છતા નથી. એ ટીકામાંથી નીચેનો ભાગ ટાંકી અમે સંતોષ માનીશું

"લોકશાસનના દુશ્મનોની મોરી ખાસ બહાદુરી તબજ મેદાનીયા લોકશાસનવાદી દેશોને ઉશ્કેરવાની કે કેટલીક વેળાએ વખોડે એ પ્રમને અને વખો વખોને પડકારને તો, કર્મવિર અને સામાજીક ન્યાયી ઓનો લાભ કોણારો વિરોધને તોડી તેના ના પોતાની દુષ્ટ કલ્પનાઓ જનારી આપણી છે. હીંદુસ્તાન પોતાના આપણીય સાથી, ભાઈ, ધર્મ અને ભાગીદારો વડે બહાદુરીની આ રીતોનું મહેસાનભરી નામ ન પડી તો."

'હાઈકોર' એવું સમજતાવા માગે છે કે નાઝીઓ લોકશાસનના દુશ્મનો છે. પરંતુ શું 'હાઈકોર' એ નથી જાણતું કે નાઝીઓ તો હજુ આજેજ હાલતમાં આવ્યા છે જ્યારે બ્રીટીશરો તો હીંદુસ્તાનની ચાલીસ કરોડની પ્રજાના સંયુક્ત વિરોધને, કોમ કોમને અને વર્ગો વર્ગોને વહાવી મારી જનીય, વર્ગીય અને સામાજીક દુશ્મનોઓનો લાભ લઈને તોડી પાડવાની પોતાની મુદ્દીત બાજી વર્ષો થયાં બ્યવસ્થા કરી રહ્યા છે અને તેને કોઈ આંટી રાખવું નથી. 'હાઇકોર' હીંદુસ્તાનના અગણીત જનની, જાતી, વર્ણ અને ભાષાબોલીઓનું સુચન કર્યું છે. ખરી હકીકત તો એ છે કે હીંદુસ્તાનમાં સાર્વભૌમત્વને કબજી રાખવાની બ્રીટીશ સરકારની ચોકસ નેમ રહેલી છે અને એ અનિષ્ટ હેતુ પાર પાડવાને આ જનતી, જાતિ, વર્ણ અને ભાષાબોલીઓને તેણે જાણીકરીને પોષ્યા કરેલા છે. હવે એ ચલન આવેલો છે કે જ્યારે બ્રીટીશ પ્રજાએ નાઝીઓની આંખમા પડેલાં કણાંની ફરિયાદ કરવાની છોડી દઈને પોતાનીજ આંખમાં પડેલો ગોબા જોવાનો પ્રયત્ન કરવો જોઇએ.

ટ્રાંસવાલની હડતાલ

ગ્રીનકારીક (ટ્રાંસવાલ સેન્ડ એન્ડ ટ્રાંગ) એક્ટ કે જેને હાલ કાયદે, ટ્રાંસવાલની સરકારે અને સપના ન્યાય, બુદ્ધિ ધરાવનારા લોકોએ અન્યાયી અને અજ્ઞાનપૂર્ણ કાયદા તરીકે વખોડી કાઢેલો છે તેની સામે લગભગ બધુ માસથી જેઓ સત્યાગ્રહની લડત ચલાવી રહ્યા છે તેઓની સામે સરકારે કશાં પગલાં નથી લીધાં એ હકીકતને લડતની સફળતા પૂરવાર કરી દીધેલી છે. બે અઠવાડિયા પણ હોત તો સ્વાભાવિક રીતે લોકોનો ઉત્સાહ ઓસરી ગયો હોત અને અઠવાડિયા નથી થયા એ હકીકત એ સૂચવે છે કે જેઓએ લડત આખર સુધી ચલાવવાનો નિશ્ચય કરેલો છે તેઓએ લાંબા ગાળા સુધી લડત ચાલુ રાખવી પડશે. નામ લેતાં અમને સંતોષ થાય છે કે જેવી તેઓનો નિશ્ચય કાચો નથી પરંતુ સરકાર ગમે ને કરે યા ન કરે તો પણ આપણી લડત પૂર જોસથી ચાલુ રહેવી જોઇએ એવી તેઓને ખાત્રી થઇ છે. સરકાર આપણને પકડતી નથી એ આપણા પગલાંનું સાચાપણું સિદ્ધ કરે છે. દરેકે સમજવું જોઇએ કે તેના ઉપર વધારે ગોરી જવાબદારી મુકાઇ છે. લડત કરોડમંદ રીતે ચાલુ રાખવાને ખાતરી તેમજ મનુષ્યબળની ગૌણ વિશેષ જરૂર છે.

આ દેશના આફ્રિકાન્સ વર્તમાનપત્રો કે જે અત્યારસુધી આપણી લડતના ખબરો પ્રસિદ્ધ કરે છે, તે સિવાય પ્રસિદ્ધિના સાધનો દ્વારા આપણે માટે બંધ કરી દેવામાં આવ્યા છે. અંગ્રેજી વર્તમાનપત્રોને આપણી સ્વમાનશીલ મનુષ્યો તરીકેના ન્યાયી હકોની આ લડતને પ્રસિદ્ધિ આપવી અનાવશ્યક લાગેલી છે એટલુજ નહિ પરંતુ જો લડતની સામે જોડાએલાઓને તેઓ તિરસ્કારની નજરે જુએ છે. આ ટ્રેકચાસ્સન અને માનવપ્રાણીઓ વિષેનું તેઓનું જ્ઞાન છે. પ્રસિદ્ધિના સાધનો બંધ હોવા તેમજ પ્રતિબંધન ઓર્ડિનન્સના પર પ્રતિબંધ મુકાયો હોવાથી હિંદુસ્તાનમાં આપણા બાહ્યો આપણી લડતને વિષે બીલકુલ અંધારામાં રહ્યા છે.

હર્બર્ટ ઓટોમ દ્વારા કમીશનર શું કરે છે એ કોણ જાણતું નથી. દક્ષિણ આફ્રિકાના હીતાર્થીની સ્થિતિ વિષે પોતાની સરકારને જાણકાર રાખવાની તેમની ફરજ છે. પરંતુ તેમ કરવાની તેમણે કદી દરકાર સીધેલી દેખાય છે. તેમનું જાણવું નથી એમ કોણ કહી શકે? એટલા વાસ્તવિક તો હર્બર્ટ સરકાર છે. એટલી પાપરીઓ ઉપરથી પણ કે હર્બર્ટની પ્રજાને પોતાના દેશી બાહ્યોએ આ દેશના ન્યાય ને બાબત આવું ઘોર અન્યાયી પગલું લીધેલું તે વિષે અજાણ્યા રાખવા તે માની નીક પકડાય એવું છે. હિંદુસ્તાનથી આપણા બાહ્યો ઘણા બાજરો પરથી જોયું જણાય છે કે તેઓને બીલકુલ અંધારામાં રાખવામાં આવ્યા છે. આપણા વિરુદ્ધ ગેરસમજોનાં બાજાર આપણી લડત ચલાવવાની છે.

આપણે ખાત્રી રાખીએ છીએ કે આપણા બાહ્યો કરતાં વધારે ઉત્સાહ અને ઉત્સાહ આપણી લડતને આપવા માટે ઉત્સુક છે. તેમને તો આપણા સહકાર્યકર્તાઓ તરીકે ગણવા જોઇએ. તેઓએ પોતાને પ્રત્યક્ષ રીતે કામ કરવાની અશક્તિ દર્શાવી છે. આપણા બાહ્યોને સ્વયંસેવકો તરીકે ગોઠવી સંખ્યામાં નોંધાયા હિમાયત કરવામાં આવે છે. આ બાબતમાં ના. એન્ડ્રુ બારી, મેકલી આ અને બીજા અન્ય રથંભ પ્રસિદ્ધ થયેલાં અપીલ તરફ આકર્ષવું બાલ બ્યાન બિગોએ લીધેલ સ્વમાનપૂર્ણ કોમે સમજવું જોઇએ કે જેમ લડતના મુદ્દામાં ભેદાનારા સૈનિકો પોતાનું સર્વસ્વ દેવામાં રહ્યા છે તેમ આપણી લડતના તેઓને પણ પોતાનું સર્વસ્વ દેવાની દેવા તૈયાર થવાનું કહેવામાં આવે છે. પરંતુ એ સાથે તેઓ એટલેસ સંતોષ માની શકે છે કે તેઓને એ કરતા વધારે પવિત્ર લડતને બાનર ઓછો ભોગ આપવો પડશે.

અલાર સુધી ચાર સત્યાગ્રહનર કરોલો ચાલી રહ્યા છે અને બધુ કરોલો ઓરસ્યાનાં પગલા સેવાઇ રહ્યાં છે. આવતા બીજા દિવસમાં બીજા ચાર કરોલ ખુલ્લા મુકાઇ જવાની આશા રાખવા મા આવે છે. આ કરોલો ની સેવા ચલાવી જોઇએ અને આપણે બેમ સિદ્ધ ન થાય ત્યા સુધી આપણાથી શાંત બેસી નજિજ શકાય

મી. સીદાત ઉપરના પ્રતિબંધો

મી. ડી. ઓ. સીદાતને પોતાના પર મુકાયેલા આવેલા અમુક પ્રતિબંધો પાછા ખેંચી લેવરાવવા નહી આવે તો અદાલતમાં મુકદમો લાવવાની સરકાર તરફથી ધમકી આપી છે. આ પ્રતીબંધો જે બાબત અંગે અદાલતમાં અગે પ્રશ્નિદ્ધ કરી ગયા બીજે તે ડે. મુસ્તફ અહમદ કાદુપર મુકાયેલા પ્રતીબંધોના જેવાજ છે કુર્કમાં છે બીજે પ્રમાણે ૧૮. મી. સીદાતે ગેવરમેન્ટની પરવાનગી વગર પોતાનું ઘરબાર રહેઠાણ જાહેરનું નહી અને વધારે ગેરજરીરીયત કીરકીકતની જાહેર કરવું નહી, અદાલતીમાં એક વાર તેમણે પરદેશ જવા [illegible] જાહેરનામા મુજબ તેમને પોતાનું ઘરબાર રહેઠાણ જાહેરમાં નહી કરવાની આજ્ઞા કરવામાં આવી હતી. (જો કે મી. સીદાત પરવાનો મેળવી જોહનીસબર્ગ નહીં પરંતુ સોડીસ રહ્યાના ખાસ મુકામક તેમના તરીકે કહેવા તે ફેરબદલીવાળો ઓર્ડર રદ કરી શકે છે); મુસ્લી પનાની લાલ અને સત્યાગ્રહના ઉપર પણ આવા પ્રકારનો કે તેના પીઅરાજોનો કાયમ પણ રીતે ગાંધીકારક દેશ ગયો હતો પણ તે મી પ્રતિબંધો તેમણે રદ કરી, મોન-યુરોપીઅન યુનાઇટેડ ફ્રન્ટ, નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ (જોહ્ની ... કોંગ્રેસોમાં આવી છે પરંતુ ખાસ મુજબ ... સીજેશનો દોષ જોઇએ. નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની રોજનલીસ્ટ સ્ટોક, સીગરેટ સ્ટ્રી મુખ, ગે કે મુસ્લી કરાવી, મોટર પ્રેસ કબજા, ના આ ની કોમ્યુનીસ્ટ પાર્ટી કે જોવા ન્યાયી દોષ પણ રાજકીય સંસ્થાના આગેવાન દોષ મોકાવાયેલી ૬ બારણામાં આવેલી ગીરફ્તા ના તેમણે હાજરી નહી આપવી ૬ બાબત

નહી કરવું. ગેવરમેન્ટની પરવાનગી વગર તેમણે કોઇ પણ મીટીંગમાં હાજરી નહી આપવી; જાહેરખબરના વિસ્તારમાં જેમાં જોરી અને મકરબી અને મોરેહોમના વીસ્તારનો સમાવેશ થઇ જાય છે તેમાં દાખલ થવું નહી.

આ પ્રતીબંધો જે લોકો ટ્રેકચાસ્સન અને માનવપ્રાણીઓને માટે લડી રહ્યા છે તેઓનો હાથ દૂર છે તેઓજ લોકશાસન અને માનવ સ્વતંત્રતા એ ઉંચા સીદ્ધાંતનું કેવું ખૂન કરી રહ્યા છે તેનો એક નાદર નમૂનો છે.

ડો. દાદૂએ તેમનાપર મુકાએલા પ્રતીબંધો સરકારમાં રદ કરાવેલા છે, તો કે કયાં સુધી તેઓ તેને સહન કરી શકશે એ એક પ્રશ્ન છે, બધા ના સીદાતે તેમના પર મુકાએલા પ્રતીબંધોનો સ્વીકાર કરવાની ના પાડવાને કરાવ કર્યો છે એ જોઇ સૌના અમને સંતોષ થાય છે અને અમે આશા રાખીએ છીએ કે તેમનો એ કરાર છેવટનોજ રહેશે. અમે સાથેજ એ પણ કે એ અધિકારના પરિણામે તેમને કેટલું સહન કરવું પડશે. પરંતુ કોઇ પણ ન્યાયસાધને બીજા ન્યાયસાધનો આપણે મુલતવીમા રાખવા નો હક નથી. મી. સીદાત ન્યાય અને સ્વતંત્રતા ને માટે લડી રહ્યા છે તેથી તેમની સ્વતંત્રતા જીવનની સેવામાં આવતી હોય તો ભલે તેને અસીમ જવાબદારીથી જીવનની જે પરિણામ તબકે તેને નગણ્ય નહી ગણે. તેમ કરવાથી તે સૃષ્ટિના સર્વોચ્ચ કાનુનને માન આપે છે કે જે કાનુનની સામે કોઇ પણ માનવીનો કાનુન ટકી શકતો નથી.

મી સીદાતની સ્વતંત્રતા જીવનની સેવામાં ખપી રહી છે કારણ કે મી. સીદાત પોતાના અનુયાયીઓપર રાજ ચલાવે છે. મી. સીદાતના અનુયાયીઓ તે મી. સીદાતના પ્રકાર રહેવા માગતા હોય તો જે લડત ન લડી રહ્યા છે તે ન્યાય સ્વતંત્રતા પ્રાપ્ત થાય ત્યા સુધી તેઓએ પકડાવાની ચાલુ રાખવી જોઇએ. મી સીદાત તો અદાલત જવાથી પોતાની ઉપરના પ્રતિબંધો મુક્ત થશે પરંતુ તેમના અનુયાયીઓ ઉપર વધારે ભારે બોજો આવી પડશે કે જે મોટા ભાગે બધા પણ ઉદાહરણને તેઓએ તૈયાર રહેવાનું છે. આપણે પૂછી રાખવા જોઇએ કે તેઓ તેમ કરવા માટે તૈયાર નહીજ રહે.

કવીવર રવિન્દ્રનાથ ટાગોરનું શોકજનક અવસાન

અમને બહુજ ખેદ સાથે જણાવવું પડે છે કે કવીવર રવીન્દ્રનાથ ટાગોરનું ૭ ઓગસ્ટની સવારે શોકજનક અવસાન થયું છે. આ ખબર વીજળીના વેગથી દુનીયાના શોકમાં ... ખબર થતાં જ ... લોકોની આંખોમાં આંસુ ન ઉભરાયાં હોય એવું નહીને બનવું અશક્ય છે. ...

(જુઓ આગળના અંકમાં.

આમની સભામાં હિંદ

મી. એમરીની હડી નીતી

વાઇસરોયની વિસ્તારણામાં આવેલી એકઝેકયુટીવ કાઉન્સીલ અને સ્થાપવા આ અમાનેથી એલ મન્ત્રીઓ નેશનલ ડિફેન્સ કાઉન્સીલ પર સુકવાર તા ૧૦ મીએ આમની સભામા ચર્ચો થઇ હતા.

હીંદી પ્રધાન મી. એલ. એમ્સ એમેરીએ જણાવ્યું કે: "આજે સવાલ એ નથી કે બ્રીટને હીંદનુ રાજતંત્ર કેટલે દરજ્જે અને કેવી રીતે હીંદીઓના હાથમા સોંપી દેવું એ વસ્તુ તો સામન્ય રીતે સિકારસ્પેથી છે કે હીંદુસ્તાન ને બ્રાદકાર "રીને જેમ વહેલું બની શકે તેમ રેપ્રીસેન્ટેટીવ ઇન્સ્ટીટ્યુશન્સ ઘણાં જોઇએ અને સામ્રાજ્ય માં સમાન ભાગીદાર બનાવું જોઇએ.

"મોટો સવાલ હીંદુસ્તાને પોતાનું રાજ્ય તંત્ર પોતાની મેળે ચલાવવું જોઇએ કે નહી એ નથી પરંતુ તેણે કેવી રીતે પોતાનુ રાજ્ય તંત્ર ચલાવવું જોઇએ અને કેવી જાતના બંધારણ થી તે પોતાનું અસ્તિત્વ ટકાવી શકે અને આમ સામ્રાજ્ય તેના સભ્યોના જીવનમા રહેલાં નવા જુના જુદા જુદા તત્વોને સ્વતંત્રતા અને પ્રજાની પ્રમાણમા ગોઠવણીઓમાંનો કયો પ્રાણ ધબ તે

"ટાકી સરકાર એક રજવાડાની રાજપ્રકરણી નીતી તરીકે, એને હાલના આપ બંધારણની હદની અંદર રહીને, હીંદના નેતાઓને પુરા દરજ્જાના પોતાના દેશના રાજ્યતંત્રની સાથે વધારે નજદીક, વધારે નીકટ અને વધારે જવાબદારીથી જોડવા ઇચ્છે છે. જો અનીષ્ટ તત્વો આપણે નિરસકારી રહ્યા હીએ. તેવામાં હીંદના સપના પણે પણ નીરસકારી રહ્યા છે. એ બધાની સામેના હાલના યુદ્ધમા હીંદ પોતે આપણી બધાંએ નીકટ સંબંધે એકઠા બધા રહ્યું છે એ વસ્તુ પર આપ મુકવાને આપણે એ કરવા માગીએ હીએ.

હીંદુસ્તાનનું રાજ્યતંત્ર વધતા જતા પ્રમાણમાં હીંદીઓના હાથમાં સોંપાતું જાય એ ક્રમના મીજા કોઇ સીનસીયસોને પોતાની બલાકાર પ્રકૃતિસાને વિસ્તારવાની તક આપવા એ. રાજદારી પક્ષોને પોતાની મસલતો ચાલુ રાખવા દબને સેવું સીનસીયસોએ હીંદના બંદર પુરવી, એકેક વ્યક્તિઓ તરીકે પોતાની પ્રતીનીધીરૂપ કાંક્ષા પર સરકારને મજબુત કરવાને સારામા સારી રીતે સાથ દે. તેઓની સાથે પરસ્પરનો વ્યવહાર કરવાનું ઠરાવ્યું છે અને હીંદુસ્તાનનો તીયાર પ્રયત્ન કરી આમણા આવતા આપીશ કરી છે.

"એ કારણે માટે સૌથી મહત્વ કાયકાન પરીસ્થીતીમા એ છે કે પુરૂષોને પદેસીજવાર બાબતથી કરવામા આવી તેઓએ, બાબતેજ એક પણ અપવાદ સીવાય, જરાયે સંકોચ્યા વગર કે તેઓ અમાકિ કયા પક્ષના હતા તેનો બ્યાલ કર્યા સીવાય, સહકાર આપ્યો છે."

બહુરપક્ષના સભ્યોએ શું કર્યું

મી. ગ્રાહમ પોલના બજુર પક્ષના મી. વોટસન એકેડલને સુચવ્યું કે બ્રીટીશની ઇમાનદારીપર હીંદીઓનો બલબાર રહે તેટલા માટે નવા પ્રધાને હીંદુસ્તાન તેમજ દુનીયાને એ પ્રમતીશીલ બનવા કરવી જોઇએ કે યુદ્ધ પુરૂ થયા બાદ હીંદ ની અપીલાપાઓને વાજબી સત્તાના અંદર સંતોષમાં આવશે.

બીજા બજુરપક્ષના સભ્ય મી. સી જી એમને કહ્યું કે રાજદારી કેદીઓને છોડી મુકવા જોઇએ અને ડોમીનીયન સ્ટેટસ આપવાને અમુક ચોકસ દીવસ નીર્ણય થવો જોઇએ.

લીબરલ પક્ષના સભ્ય મી. ડી. મેકેન વહાબરે સુચવ્યું કે બ્રીટને વહેર કરેલી નીતી અમલમા મુકવાનો નીશ્ચય કરે. એ બધાની આપવરને મલીનીપીરૂપ હીંદીઓની સલાહ એક પરીષદ બોલાવી જોઇએ.

મંત્રીઓ જવાબ આપતા મી. એમરીએ હીંદુસ્તાનનો દાખલો ટાંકીને બ્રીટનની ડોમીનીયન અને તેના સ્વતંત્ર બાબતોના બાબ મીત્રોની હોદ્દાઓને કેવીજના આપવાની સરકારની સત્તા દર્શાવી.

વધુમા તેમણે કહ્યું કે હીંદના કેટલા પુરવાનો હાજરાહ રહ્યા છે તેઓને પોતાનું મંતવ્ય દર્શાવા દેવા નીમણુક પહેલે જણાવ્યું નથી. પરંતુ પણ પ્રધાનમંડળની આ નીમણુક કરવામાં ઘણા વધતી જતી તાંક ઉપરના ધ્યાન રહી છે.

લંડન કાઉન્સીલની રીકા

'સ્ટાર' ના લંડનના પાર્લામેન્ટરી દેવાલ મુજબ લંડનનું 'સ્ટાન્ડર્ડ' એક અભીપ્રાયમાં જણાવે છે કે વાઇસરોયની એકઝેકયુટીવ વિસ્તારીને અને નેશનલ ડીફેન્સ કાઉન્સીલ રચવાને હીંદુસ્તાનમાં કરવામાં આવેલા છેલ્લા પહેલી સુધારાને આવતી સભામા મળેલા આવકારથી મી. એમરીને કશ પણ ધરીમાદનું કારણ રહેતું નથી. તમના ભાષણમા પારણામે ચર્ચા ઉચ્ચ તારણે પમ હતી. હીંદુસ્તાને જે બની શકે તેટલું વહેલું બ્રીટીશ સામ્રાજ્યના સ્વતંત્ર અને સમાન ભાગીદાર બનાવવામા આવશે એમ કહેવામા તેમની નક્ર કલ્પનને ટેકો ઠોકા કોઇ શકે તેમ નથી. પણ હાલ ની મુશ્કેલીઓ, જે દીવસ બેસતા હીંદી પ્રશ્ન ના સંતોષકારક નીવેડા દૂર થઇ શકે તેમ નથી, તે પણ કોઇ પણ પ્રકારે રાજમા નેતા રહે તેમ નથી.

બધું બંધારણ બાદશાહી હીંદુસ્તાનના ઉપર નાખી વહેવા થયા, તેમ બ્રહ્મની, કે બન્ને પર અસલ્યતી બહુમતીઓને વિશ્વાસ નથી, તેનાથી પણ બાબો વહેવા થાય.

નવા ફેરફારોથી, મારવાના બાબતું હતું તેમ, કોંગ્રેસ કે મુસ્લીમ લીગને સંતોષ નથી થયો. પ્રેસિડન્ટ તેમનાઓ, મુદ્દાઓ કે તેના પરીણામે બંધારણીય ફેરફારો વીશ બલકેપ છે એ વસ્તુ તેમ બ્રાબરે કર્યો નથી, ઉલટાનું બાબતે જણાવી દીરાહ દર્શાવી રહ્યા છે. બીજા બાબતોમા મુસ્લીમ લીગના પ્રમુખ મી. જીન્નાહએ સુધારેલા બંધારણીય ફેરફારોનો સ્વાગત કર્યો નથી એવું જણાવી તીરાહા દર્શાવી રહ્યા છે. પરંતુ બાબતોમા મુસ્લીમ લીગ ના પ્રમુખ મી. જીન્નાહએ સુધારેલા બંધારણીય ફેરફારોનો સ્વાગત કર્યો નથી એવું જણાવી તીરાહા દર્શાવી રહ્યા છે. બીજા

નથી. આથી મધ્યસ્થ સરકાર અને પ્રાંતો વચ્ચે સહકાર રહેશે. ઘણા દેશી રાજ્યોના પ્રતિનિધિઓને એમાં દાખલ કરીને ફેડરેશનના સીદ્ધાંતને પણ ગાનૂ આપવામાં આવ્યું છે અને બ્રીટીશ હીંદની સાથે દેશી રાજ્યોના સહકારને ઉત્તેજન આપવામા આવ્યું છે.

ઘણા માની લઇએ કે આ સમાધાનથી પક્ષ કશી ખાસારણીય પ્રગતી નથી પણ તો પણ બારીક દૃષ્ટિ અને દેશી રાજ્યો વચ્ચે, મધ્યસ્થ સરકાર અને પ્રાંતો વચ્ચે અને મુસ્લીમ અને હીંદુ વચ્ચે સહકારનો માર્ગ તો તે અવશ્ય ખુલ્લો કરે છે, કે જેના પીના હીંદનું રાષ્ટ્રિયત્વ કેટલા એક અંશોધાજ રહેશે.

ઘણા એ સુધારા તંત્ર સાધનાના પક્ષ છે. મોટાશાસનના દુશ્મનોની સીર્યા મોટી બાદ્ધ નેશનાસનવાદી રાજ્યોને ખુલ્લા આમંત્રણથી તેમજ આંદ્રપ્રધાનોની ગણાવણથી દુરસાવી દેવરા છે. કેટલીક વાર તેઓએ વર્ગો વચ્ચેના અને કોમેકોમોને સહાયા ગનીમ, વર્ગીય અને સામાજીક ભાગો ઉત્પન્ન કરીને ગારોધને નષ્ટ કરી કેટીક કુનેહબાજ બતાવેલી છે.

હીંદુસ્તાનમાં અનેક ગાલીઓ, બાપાઓ, બનીઓ અને વર્ગો દોષ આ બનના દુશ્મનાનુ તે સદ્ધસાધ્યો ભોગ થઇ પડ્યા છે. હવે બ્યારે જર્મનોને પુર્વ તરફ યુદ્ધમાં રોકાયેલા છે ત્યારે હીંદીઓમા કુસંપ કરાવવાના અને તેઓ ને બગાવવાનાં તેઓ પ્રયત્નો કર્યા વીના નહી રહે. તેઓ હીંદુસ્તાનનો યુધ્ધ પ્રયત્ન જેનું પ્રમાણ ઘણુંજ વધી ગયું છે અને હવે પક્ષે તેનું તોડી પાડવાનો પણ પ્રયત્ન કરશે.

સ્વયંસેવકોને હાકલ.

લખનાર : એસ. બી. ગેઢ

આ જે જીલ્લામાં નેશનાલીસ્ટ ગ્રુપના આશરા દેઢળ સભ્યોની ચળવળ લગભગ ત્રણ માસથી ચાલી રહી છે. સરકારે સભ્યોની ઉપર સમન્સ કાઢ્યા અને તે પાછા ખેંચી લીધા. આ ઉપરથી હીંદી જનતા એ સમજવું જોઇએ કે થોડી સંખ્યામાં સભ્યોની સીવીલોએ કરેલ સત્યાગ્રહનો વિજય થયો છે. કારણ કે સભ્યોની સામે સરકાર પગલાં લેવા નથી માંગતી. સરકાર જાણે છે કે સભ્યોનું કાર્ય ન્યાયી અને ન્યાયી છે. અને તેથીજ તે ચુપ બેસી રહી છે. આટલાથીજ જે બહાદુરોએ, સભ્યોની સૈનીક દળમાં નામ નોંધાવ્યા છે, તેઓ બધા સત્યાગ્રહ કરવા બહાર પડે તો, સરકારે પસાર કરેલો કાયદો સરકાર પાસે જોગવી છે અને હીંદી જનતાનો વીજય થાય પણ કેટલાક બાહ્મણોમાં બહીર્ક ઘર ઘાલ્યું છે, કે સરકાર સભ્યોને દેશપાર કરી દેશે અથવા તો રેગ્યુલેશન ઓર્ડીનન્સ (રેગ્યુલેશન કેપ્ટ) મોકલી દેશે તો આપણે આ દેશનો હક્ક ગુમાવી બેસીશું. સરકાર, આજના યુદ્ધ સમય મા અંગ્રેજોની સ્થિતિને લક્ષમાં કદ કરે એમ નથી. આજે સરકારને હીંદીઓને દેશપાર કરવાનું કામ રહ્યું છે. કારણ કે અનીતીગામ કાયદાની સામે, કે જે કાયદાનેજ હીંદી સરકારે, તેમજ, જનતાએ વિરોધ કર્યો છે, તે કાયદાની સામે ગયામા દહીમણ ગાદિકના હીંદીઓ કાયદાનો ભંગ કરી સભ્યાગ્રહ આદરે ત્યારે ગુન્હા માટે તેમને દેશપાર કરવામાં આવે તો હીંદુસ્તાન ના આજે અંગ્રેજોને મોટી પણી પ્રજાપ્રદાના હીંદીઓ ગીલાફના હીંદીઓ તરફથી લડાઇને માટે જે મદદ મળે છે તે પણ મળતી બંધ થાય, અને તેમની સામે જબરજસ્ત બળવા થાય. તેમજ તેટલી પણ તેમણે ખાતરી આપવી જોઇએ કે તેમના આગેવાન ડો. દાદુ સરકાર સામે દેશપારીઓને પાછા ના દેશમા આવવામાં નહિ આવે ત્યા સુધી અથવા સભ્યાગ્રહીઓ જેલની સજા ભોગવતા હશે ત્યા સુધી તેમનાં કુટુમ્બીજનોને, બોટલે કે, તેમના ભાળભરણપોષણ માટે જરુર પોગણની પણ બાજરપા કરવામા આવશે.

આજીજી ફરીયાદ

અમારે નથી અણસ્થા કરવા માટે હીંદી જનતા પાસેથી ખાસીજ ફરીયાદ. ફરમરપણામા આવે છે અને તેમાંથી સભ્યાગ્રહી કુટુમ્બીઓને દર મહીને ભરણ પોષણ માટે વ્યવસ્થા કરવામા આવશે. આથી દરેક હીંદી ભાઇઓ કે જેઓએ સત્યાગ્રહી સ્વયંસેવક દળમાં નામ નોંધાવ્યા છે તેમજ જેઓને પોતાના ગાંધીબાપાની આજ્ઞાથી છે તેઓ સેંકડોની સંખ્યામાં બહાર પડી સ્વયંસેવક દળ માં જોડાશે અને પોતાના આગેવાન ડો. દાદુને કરેલ ની સાલમાં આપેલા વચનનો અમલ કરશે, અને કોઇ પણ જનનું બહાનું કાઢી પાછા પાની નહિ કરે એમ અમારી ખાત્રી છે.

ડો. દાદુની બધા સોરો પ્રશંસા કરે છે અને કેટલાક તો તેમના નોન-કુપરેશનના કામ માટે જેલમાં જવા આવતા માટે માનની નજરથી જુએ છે. પણ તેમનું ખરેખરું સન્માન તો ત્યારેજ કરેલું ગણાશે કે બ્યારે બધા પ્રશંસકો પોતાનો સ્વાર્થ ઉંડી, પોતાના બાળ બચ્ચાના સુખના સામનોનો ભોગ આપી નવા પોતે જે ઘોર પાપે કમાતા હોય અને પોતાની બાકી પ્રજાને માટે જરુરત કરતા દોગ તેનો ત્યાગ કરી સારી સંખ્યામાં સત્યાગ્રહની લડતમા જોડાય, કાયદા ભંગ કરી સત્યાગ્રહ આદરશે અને વીજય મળે ત્યાં સુધી તે લડતમા નામ આપશે.

ડો. દાદુપર મુકાયેલી અટકાયતો

ડો. દાદુના ઉપર સરકારે અટકાયતના મુકી છે તે સામે હીંદી જનતાએ વિરોધ દર્શાવ્યો છે પણ તેનો સરકારે તીરસ્કાર કર્યો છે, અમારા તો તેની કશ નોંધ પણ લીધી નથી. ના બાહ્મણો, તમારામા ડો. દાદુ તરફ સન્માન હોય અને તમે તેમની સ્વતંત્રતા ઝાગતા હો તો સત્યાગ્રહ દળમાં જોડાઇ તેમની લડતને છેજાવળ બનાવો. હજુજ વખત છે. આ તક જવા દેશો તો હમેશને માટે દેશપારમાં રહેવું પડશે. પણ તમારામા બીકણ બહીર્ક છે કે સરકાર અટકાયત મા રાખશે તો તે પણ સહન કરવા તૈયાર થવાનું છે. અટકાયતમા જે અગવડોને ત્રાસ આ આપણે ત્યાં સરકાર તરફથી ભવિષ્યમાં આવવાનો માં આવશે અને જે સત્યાગ્રહીઓ કુટુમ્બ હશે જોઇશે ત્યાંથી બધવા હશે તને સરકારે નીભાર લેવું આપવું પડશે. આ નીયમ આંતરરાષ્ટ્રીય બંધારણે બાંધ્યો કર્યો છે અને તે નીયમને અનુસરે અંગ્રેજની સરકારે વર્તવું પડશે એટલે જો સરકારે તમને અટકાયતમાં રાખે તો પણ તમારે ગભરાવાની જરુર નથી. કારણ કે તમારા બાળ બચ્ચાંને સરકાર લેશે તેમજ નેશનલીસ્ટ ગ્રુપ પણ જે રકમ સહાયકના નીભાવ માટે ઉમરાવે તે તેમાંથી ભોગ રકમ આપશે.

યુરોપનો દાખલો લો.

દરેક હીંદી યુવકે, તેમજ દેશાભીમાની બહેનો એ યુરોપના યુવક તેમજ જનતાનો દાખલો લઇ સ્વતંત્રતાને માટે લડવાને તયા આ દેશમાં ગાંધીની નરીખના હક્ક જમાં કરવા માટે તયા બધા તૈયાર તયા વસવાટને માટે પુખ્ત સ્વતંત્રતા ન મળે ત્યાં સુધી દુઃખ ભોગવવા તૈયાર થવા જોઇએ. યુરોપના લોકો તો પોતાના જાનના જોખમે અને પોતાના બાળ બચ્ચાની પરવા કર્યા વીના પોતાના દેશની સ્વતંત્રતા બચાવવા રણમેદાને દોડી ગયા છે. બ્યારે અને વસતા હીંદીઓને તો હક્ક પોતાની સ્વતંત્રતા તથા સનુષ્ય તરીકે આ દેશમાં વસવા માટે દુઃખ સહન કરવા તૈયાર થવાનું છે તો જરુર સ્વદેશપ્રેમના ભાવમાં પોતા માટે બલીદ્ય આપ કરવા તૈયાર થઇ સત્યાગ્રહ દળમા બહાદુરો જોડી આહ્વાન બોલાવામા આવે છે

નેતાઓને

સત્યાગ્રહી નેતાઓએ પણ પોતાનો સ્વાર્થ છોડી દઇ, પોતાના બચ્ચાંનો બધો સમય સત્યાગ્રહના કેમ આગળ ધપાવવો તે કાર્યમાં ગાળવો જોઇએ. આજે કેટલાક નેતાઓ હક્ક પોતાની બાનગી પ્રવૃત્તિમાં રોકાઇ રહ્યા છે. તે છોડી દઇ પોતાનો આખા સમય સત્યાગ્રહના કાર્યમાં ગાળવો જોઇએ. અને ડો. દાદુને પોતાની સેવા અર્પણ કરી ડો. દાદુના બારેબારા પ્રયત્નમા બળ પુરવું જોઇએ. નેતાઓ ભોગ આપશે તોજ સામાન્ય જનતાના ઉત્સાહ બળશે અને તેઓ પણ લડતમા સત્યાગ્રહના સાધનને ઢીલાશી, નીરુત્સાહ ભોગવશે ભોગ મારી જાણી છે. બાકી આપણા નેતાઓ કેટલા છે, પોતાની સ્વાર્થી બચ્ચાં તયા ભોગે આપણો જોઇએ તેટલુંજ તે પોતાના ના ખુશાની સંકડો, પોતાની ખુશ, તરલ, ઉંચ બાનના સમ્ય બાની, પોતાની વકાલા ના વકાલા વસ્તુ તયા પીન જનતા ભોગ

આપી, આ કાર્યમાં પરસ્પરને ઘણ જતુ જોઇએ. બહેન ભાવનાનો વખત વહી ગયો છે. હવે જનતા, નેતાઓને આળો વખત કાર્ય કરતા જોશે તો જરૂર નક્કર કરવા તૈયાર થશે. માટે નેતાઓને મારી અરજ છે કે તેઓએ તેમના આનાથી કામોને તીલાંજલી આપી સમાયકના કાર્યને મજબુત બનાવવા ખાતર પછી જનતાની પડખે હતા રહેવા આગેવાન કરવું જોઇએ.

રહેણીના ખર્ચ માટે એલાવન્સ

અમલમાં આવેલા નવા ધારા

ગઇ સોમવાર ઓગસ્ટ તા. ૪ થી૦ મુનીસીપાલીટીમાં અઠવાડીયાના પા. ૩–૧૦–૦ અથવા એથી ઓછા પગારદાર નોકરોને તેઓના બાલીકોએ પગાર ઉપર ડીયર ઓફ લીવીંગ એલાવન્સ આપવું પડશે. વેર મેજર્સ ઓર્ડરની રૂએ તેને લગતા ધારા અમલમા મુકાયા છે. આ ધારા ચુનીયનના મુખ્ય શહેરોના સત્તાઓ તા બાલીકો અને નોકરોને લાગુ પડશે.

સરકારી નોકરોને તે લાગુ નહી પડે કેમકે તેઓને બાર વોગ અપરથા અલાર આવાજ લાભ મુકેલી જ, બાકીની બધા નોકરોને ઉપરાંત આ કામ કરનારા મજુરોને અને બાળકોમાં કામ કરતા મજુરોને પણ તે લાગુ નહીં પડે.

મજુરીખાતાની તરફથી કોસ્ટ ઓફ લીવીંગ એલાવન્સના ઉપર નીચેનુ નોટીફીકેશન બહાર પાડવા મા આવ્યું :

બંને કે વધુ શહેર થયું તે કામને બાલીકના જુદા જુદા અંકુશના પ્રમાણથી રહેણીના ખર્ચમાં વધારો થતો કોઇ ઠરાવમાં અઠવાડીયે ૪૪ કલાના સપ્તાહોમાં કામ કરતા કારીગરો એ સરકારની સત્તાની બહાર છે.

આ વસ્તુ સમક્ષને પણ બાલીક સત્તાએ પણ પોતાના નોકરોને રહેણીના ખર્ચનું એલાવન્સો આપવું છે. કેટલા બધા કામદારો એવા છે કે જેમને માટે કશી વ્યવસ્થા નથી થઇ. આમાના બધા ઓછા પગાર કમાનારાઓ છે કે જેના પર રહેણીના ખર્ચનો બોજો વધારે પડતો પડયો છે.

આથી સરકારે પુરૂ આંકે બજારના પ્રમાણ તા કાયદાની રૂએ ધારાઓ ઘડવાનું છે કે જેની યુરોપીયન તજજ્ઞ બીન-યુરોપીયન કામદારો બંનેમાં અઠવાડીયાની સા. ૩૦ સુધીના પગાર મેળવતા હશે તેઓ નીચેના ૬ મુજબ કોસ્ટ ઓફ લીવીંગની વધારાની રકમ મેળવવાને હકદાર ગણાશે.

અઠવાડીયાની સા. ૧૦ સુધીના પગારદારને સા. ૬. અઠવાડીયાની સા. ૧૦ ઉપર અને સા. ૨૦ સુધીના પગારને સા. ૧–૬.

અઠવાડીયાની સા. ૨૦ ઉપર અને સા. ૩૦ સુધીના પગારદારને સા. ૨.

અઠવાડીયાની સા. ૩૦ ઉપર અને સા. ૪૦ સુધીના પગારદારને સા. ૨–૬.

અઠવાડીયાની સા. ૪૦ ઉપર અને સા. ૫૦ સુધીના પગારદારને સા. ૩.

અઠવાડીયાની સા. ૫૦ કરતાં અને સા. ૬૫ સુધીના પગારદારને સા. ૩–૬.

અઠવાડીયાની સા. ૬૫ કરતાં અને સા. ૭૫ સુધીના પગારદારને સા. ૪.

અઠવાડીયાની સા. ૭૫ થી વધારે પણ સા. ૮૫ થી ઓછા પગારદાર સા. ૪૫ સુધીની રકમ મેળવવાને હકદાર ગણાશે.

બારાઓ પ્રીફારીયા, પીટમોટરસ રેન્ડ (ક્રુગર્સ-ડોર્પથી નાયજેલ સુધી), કરબાન, મેરીટઝબર્ગ, પ્રટરમેરીત્ઝ, પાર્ટ એલીઝાબથ, પ્રોવીન્સીયલ કેપ પેનીન્સુલા) પ્રીટોરીયા, ક્રાઇનજર્મ સાયમન્સટાઉન અને વીંધાઇક) અને જોમોકનટીનને ઉપરનજર લાગુ પાડવામા આવશે.

મજુરી ખાતાના પ્રધાનને આ ધારાઓ તત્કાળ લાગુ પાડવાની સત્તા છે.

આ એલાવન્સ જે રીતે બજાર આપાતો હોય તે રીતે અપાશે. એટલે કે અઠવાડીયે પગાર લાયે આપાશે. માસીક પગારદારને દર માસના પગાર સાથે આપાશે. માસીક એલાવન્સની મજુરી અઠવાડીક એલાવન્સ જે વધુ હોય તેને ૪ કે ૫ ગુણીને કરવા.

આ એલાવન્સ રોકડા પગાર આપાતા હોય તેપરજીજ કરાવવામા આવ્યુ છે બોરાકી અને રહેઠાણનો તેમા સમાવેશ કરવામાં આવ્યો નથી

જે કામદારને રજાની સા. ૬ મળતી હોય અને જે અઠવાડીયાના ૪૮ કલાક કામ કરવા હોય તેનું એલાવન્સ અઠવાડીયાની સા. ૪૮ લેખે કરારવામા આવશે જે સા. ૬ મરો

માસીક પગારદારનું અઠવાડીક એલાવન્સ શુ આપવું તેના માસીક પગારને ૪કે ૫ થી ભાગવા થી કરાવી સકારો.

જે લોકો આવરનપર કામનું કામને માટે રોકાયા હશે તેમને આ ધારા લાગુ નહીં પડે.

જે બાલીકો પોતાના નોકરોનો પગારનો ધોરણ ઉપર કોસ્ટ ઓફ લીવીંગ એલાવન્સ આપતા હશે તેઓ મજુરી ખાતાના પ્રધાન પાસેથી એકઝમપશન મેળવી શકશે.

આ ધારો રવાની રહેશે અને સાલ ઓફ લીવીંગમાં મહત્વનો ફેરફાર થાય ત્યાં સુધી અમલમા રહેશે.

આ ધારા કોસ્ટ ઓફ લીવીંગ એલાવન્સની રકમ ચઢાવવાને બાબત કોઇ પણ નોકરના પગારમાં ઘટાડો કરવાની કે તેને નોકરી પરથી રજા આપી આછા પગારે ફરી રાખવાની બંધી કરે છે.

નિરંકુશ બાલીકો પોતાના નોકરોને કોસ્ટ ઓલાવન્સના લાભમાંથી છેતરી નહી જાય તે માટે ધારાઓમા સખ્તાઇ રાખવામાં આવી છે.

ધારાનો ભંગ કરનારને માટે વધારે પા. ૧૦૦ ના દંડ અને એક વર્ષની કદની સજા કરાવવામાં આવી છે.

ભાવો પર અંકુશ મુકનારા નવા ધારા

ભાવો પર અંકુશ મુકનારા નવા ધારા શુક્રવાર ઓગસ્ટ તા. ૧ લીના કેઝેટ માં પ્રસિદ્ધ થયા છે. જે રૂલ્સ ના વેર મેજર નં. ૨૩ તરીકે ઓળખાય છે.

જો ધારાની રૂએ વેપાર અને ઉદ્યોગ બાબતના પ્રધાન શ્રી રહસ્કર્ને, નેશનલ સપ્લાયઝ કન્ટ્રોલર નીમવાની જોગવાઇ થઇ, કોઇ પણ સત્તાને માટે અમુક ચોક્કસ કરવાપાત્રોનો માલ કોઇ પણ સપ્લાયર કોઇ પણ બાબ સપ્લાયરને વેચવાને આપવા બાબ મનાઇ કરનારો (પ્રેન્યુફેક્ચરરે) તેવો માલ મામસેન્સ પરચનાર વેપારીને વેચવાને બધવા તેવો બાલ વેચવાનું મામસેન્સ ધરાવનાર વેપારીએ તેવા બીજા કોઇ પણ મામસેન્સ ધરાવનાર વેપારીને વેચવાને, આપવા તેવો બાલ વેચવાનું મામસેન્સ ધરાવનાર વેપારીએ તેના બાલનો વેપાર કરવાનું મામસેન્સ ધરાવનાર વેપારીએ વેચવાને વધારેમાં વધારે ભાવ ઠરાવવાની સત્તા આપી છે.

આ પ્રમાણે પા. તો વેચનારને, વેચાયેલા બાલનો ખર્ચ અગે તે મણે હોય તેની પરચ કર્યા વિના, વેચાણેા વધારેમા વધારે ભાવ ઠરાવીને કરવામા આવશે, આપવા તો, બાલનો વેચાણ ભાવ વેચનારને જે બધે થયો હોય તે ઉપરાંત અમુક ઠરાવવામા ટકા કરતાં વધારે ન હોય તેટલે એનું ઠરાવીને કરવામા આવશે.

મધ્યસ્થ ઓળી સૂચના કરી શકશે કે પ્રત્યેક મામસેન્સ ધરાવનાર વેપારી બધવા અમુક

કરવામાં આવેલા વર્ગના બાળકોના પ્રતિનિધિ તરીકે, જે ઓનરેબલ મહાશય ચેચના હતી, કે જેનો રાજકીયમાં બધાથી ચેચ્યાબુબાવ કરવામાં આવેલો હતો, તેણે, જ્યાં સુધી કરવામાં આવેલા ભાગ અમલમાં રહે ત્યાં સુધી, કેમ્પ સકાય એવી રીતે, એ બાજુનો કરવામાં આવેલો મારા પોતાની દુકાનમાં સગાઈ રાખવો પડશે.

અમુક કરવામાં આવેલા બાજ ખરીદવા, વેચવા કે બાદબાકીકરણ કરવાની પ્રધાન બધી કરી શકશે, સિવાય કે એવા બાજ મંજરનાર સત્તાની પાસે એનો બાજ મેળવવાનો પરવાનો હશે.

અમુક કરવામાં આવેલી મુદત દરમિયાન અમુક કરવામાં આવેલા જમા કે મોકલ્યા કરતાં વખતે અમુક કરવામાં આવેલા બાજ કરતાં વધારે કોઇ પણ સત્તાના બદલામાં કોઇ પણ સત્તાના ઉપયોગ કે લાભને માટે પૂરો પાડવાની પ્રધાન બધી કરી શકશે.

અમુક કરવામાં આવેલી મુદત દરમિયાન અમુક કરવામાં આવેલા જમા કે મોકલ્યા કરતાં વખતે અમુક કરવામાં આવેલા બાજ કરતાં વધારે કોઇ પણ સત્તાના બદલામાં કોઇ પણ સત્તાના ઉપયોગ કે લાભને માટે પૂરો પાડવાની પ્રધાન બધી કરી શકશે.

અમુક કરવામાં આવેલી મુદત દરમિયાન અમુક કરવામાં આવેલા જમા કે મોકલ્યા કરતાં વખતે અમુક કરવામાં આવેલા બાજ કરતાં વધારે કોઇ પણ સત્તાના બદલામાં કોઇ પણ સત્તાના ઉપયોગ કે લાભને માટે પૂરો પાડવાની પ્રધાન બધી કરી શકશે.

યુદ્ધના ખબરો

સાપ્તાહિક

ઓ ફ્રીડીગાલ જર્મન આર્મ્ડ ફોર્સના જણાવે છે કે કરારોમાંના પાયદળ વસ્તર જે રશિયાની સરહદ ઉપરના કરીબ બાજ માં આવી પહોંચ્યું છે તે ઓગસ્ટ દીવસમાં સહાયના કારણમાં કુબાવશે, જે એમ પણ જણાવે છે કે ઉત્તર ઇટાલીમાંથી નુતન સૈનિકો 'રોમને નામે' એમ કોતરેલા પાયદાઓ સહીત સરહદ ઉપર ગાડીઓમા ભરાઇબારાઇને જાય છે. તેઓ ખૂબ જ સજ્જ છે

* * *

૨૭ રાતનું રશિયન કમ્યુનીક જણાવે છે કે દીવસ દરમ્યાન બાલારા સરહદે દુશ્મનની સામે રમોલેન્સ્ક, કોરોસ્ટેન, બાલોવા મોરકોવ અને ઓરેશનીગ્રાન પીવાઓમા તદ્દન ચાપુ રાખી હતી. ઓગસ્ટની બીજીએ બાલારા દીમાની ઉત્તરે ૬૦ માઇલ સરહદમા દુશ્મનના ૩૧ બાગાનનો નાશ કરેલો હતો, જેમાં અગે ૧૬ ટેન્કનો સુગાબ્યા છે. ઓગસ્ટના બીજ અને ત્રીજ તારીખે જર્મનીઓ મોરચ્ય પર જે બીનાનો મોકલ્યા હતા તેમાંના બે જર્મન રામાનો તોડી પાડવામા આવ્યા છે. બાલ્ટીક સમુદ્રમાં એક જર્મન સબમરીન કુબાવવામા આવી છે. નોર્વેના વારેરા અંદરથી દુર બાલ્ટીક સમુદ્રમા એક સોવીયેટ સબમરીને ૮૦૦૦ ટનની એક જર્મન સ્ટીમરને કુબાડી છે. તે વહાણ જર્મન રીનીંગ સરહદને સબસ્ટરનાલ પહોંચાડતું હતું.

* * *

મોસ્કો રેડીઓ જણાવે છે કે કરારામા જર્મન ગતિવીધી વિસ્તાર પામતી જાય છે. કરારોમાં ના મોટા જર્મન તરપો છરાલમાં રાખાલ થઇ ગયા છે, અને તેઓ ખોરાક વિષયમા મુશ્કેલીઓ અનુભવે છે. મોસ્કો રેડીઓ જણાવે છે કે કેદીવાયા જર્મન પ્રચારકીઓ : જેમની સખ્યા ૫૦૦૦ ઉપરની હોલમા છે. તેઓ બ્રીટન વિરૂધ્ધ પ્રચાર કાર્યમાં રોકાયેલા છે. જર્મન લોકો દેશમાં અંધાધુંધી ફેલાવવા માગે છે. સાપા રૂટરનો નુર્યોર્કનો સંદેશો જણાવે છે કે જર્મન એજન્સી મોટા દોરદાસોને પ્રચારમાંથી દુરરત આપી છે, અને તેમને પ્રમકાવવામા આવે છે કે બે તેઓ જર્મનીની મારફાડી સાથે સમર્થન બતામા કાબ્યકર કરશે તો તેઓ હોદ્દામાંથી છુટ્ટા કરવામા આવશે.

* * *

યુનાઇટેડ સ્ટેટસ અને બ્રીટાન સરકારના દરમ્યાન બધે બધા થયા છે, અને બ્રીટાને તેમાં કે જે અનીવાર્ય છે તે માટે સંપુર્ણ તૈયારી રાખવી જોઇએ. એમ બ્રીટાનનું 'બ્રીટીશ ફ્રીમ્યુન' પત્ર જણાવે છે, અને તે સોવીયેટ પુનીયનને મદદ રીતે' કરવી છે પત્ર કરે છે કે યુનાઇટેડ સ્ટેટસની બ્રીટાન તરફ, એકદમ દુશ્મનાવટ ભરેલી વલણને લક્ષમાં લઇ બન્ને દેશો વચ્ચેના સંબંધો કરીથી સુધારવાનો પ્રયત્ન કરવાનો હવે અવકાશ રહ્યો નથી

* * *

જર્મન બાબતમાન્ડ કોમ્યુનીક કરે છે કે યુદ્ધકાળને પરીણામની જે પ્રવૃત્તિ ચાલે છે તેમાં જર્મન અને ઇટાલીયાન સરકારે દુશ્મનનાં નબળા અબદારનાં સાધનો કાપી નાખ્યાં છે. રોમેસેન્સ્કની પુર્વમાં જે સોવીયેટ સરકાર ગેરવેસુ હતું તેમા સંપુર્ણ નાશ થયો છે. ગઇ રાત્રે મોસ્કો તરફ શબ્દ બનાવવાની કરખાના ઉપર અને કીનો તથા બાલ્ટીક કીનારા ઉપરનું અગલના રહ્યે જંકશન ઉપર બોમ્બ મારો ચલાવ્યો હતો.

* * *

સામ્યવાદી ન્યુયોર્ક ડેઇલીવર્કર કહે છે કે ફ્રાંસીસ્ટ સરકાર હવે નીર્બળાવસ્થા મુકી દુશ્મનો ની તરફદારી કરે છે. પણ એટલું તો નક્કીજ છે કે હીટલર જે બોલાવ્યા પ્રમાણે કામ કરતા નથી તે પોતાના બદલારા બાજ બધાવા પ્રકાર હવા તે નાબુદ કરી દીધો છે. અને એન બધી ફ્રેન્ચ : ફ્રેસીસ્ટ સરકારનો સંપુર્ણ નાશ થયો છે દુશ્મન હજી પણ નજદીક છે, એને મંજલપર પ્રગાબુમા આબુયો। અને લશ્કરની બારબાર પુકારાની સજ્જ કરવી પડી છે બધા તે નવા પ્રદેશો ઉપર આક્રમણ કરવાની આકાંક્ષા રાખે છે. અમારે સરકાર ફેસીસ્ટ ટેકાને રસ્તો આપે છે. પણ બાલ્ટીક સરકારને કાપી નાખે છે. રેડ સરકાર દુશ્મનના બાલ્ટીક સરકારને મારી નાખે છે, બાલ્ટે અમારી બીજાની ફ્રેન્ચ ટેકાનો નાશ કરે છે, અને વેરેસ્ટ્રુટ સરકાર જ્યા ઉતારે છે ત્યાં દુશ્મનને સખત હાની પહોંચાડે છે. દુશ્મનની ઘણી લેડાની નીચી નીચલા નીચડી છે. ૬૬૦ લડાઇ ના પહેલા ત્રણ અઠવાડીયામાં જર્મન ડેકાનાએ આને કેદીઓ ૧૮,૦૦,૦૦૦ માણસો, ૧,૭૦૦ પીમાનો અને ૩૦૦૦ ટેકો જર્મનીને. સોંપ્યા સુંદર દીવીઝનો નાશ પામ્યો છે.

* * *

ફ્રનીસાનો રીપોર્ટ મોસ્કો રેડીયો આધારે જણાવે છે કે રશિયન અને જર્મનો પોટોગલ ઉપર આક્રમણ કરવાની બ્યુહરચના તબક્કાર રાખે છે. ફ્રનીસામાંના વીદેશી પત્રકાર જણાવે છે કે જર્મન સરકાર ફ્રાંસના પ્રદેશોમા ખુબ પ્રવૃત્તિ ચલાવી રહેલ છે. મોરોક્કોસ અને જેબ્રોલ્ટર વચ્ચે જે જર્મન સરકાર મહેલ હતું તે હવે દક્ષીણમાં રશિયાની સરહદ ઉપર ખસે છે. સરહદ ઉપર સૌથ રેલ્વેજ અને રોડવી રાખવામા આવી છે. તે જણાવે છે કે હીટલરે જર્મન રેનીકું 'ગ્રેટરીક્ષ મુખ' બનાવવાનો દુઢ આપી દીધો છે, અને પોર્ટુગલની સરહદ ઉપર મોટી સંખ્યામાં રશિન નું સરકાર મોકલવામા આવ્યું છે

* * *

ન્યુયોર્ક

બલ્ગા દુશ્મનો સંકટનો સંદેશો જણાવે છે કે બાલ્ટીક સોવીએટ રેન્ટનમાંની મરદેશો બાલા-

ઢોરને ઘાસચારો

ગયે વર્ષે ઘાસચારાના અભાવે ઢોરની કેટલી બધી ખુવારી થઈ હતી તે આપણે ભૂલી ગયા નથી. આ વર્ષે પણ ઘાસચારાની તંગી ઓછી થવાની નથી. ઘાસચારાના ભાવ ઘણા ઊંચા ગયા છે. ઘાસચારાના વેપારીઓ ઘાસચારાનો સંગ્રહ કરી રહ્યા છે. ઢોરને ઘાસચારો ન મળવાથી ઢોરની ખુવારી થવાનો સંભવ છે. ઢોરની ખુવારી થવાથી ખેડૂતોને ઘણું નુકસાન થાય છે. ખેડૂતોને ઢોરની ખુવારી અટકાવવા માટે ઘાસચારો પૂરો પાડવાની જરૂર છે. ઘાસચારો પૂરો પાડવા માટે ઘાસચારાના વેપારીઓ પર કાબૂ મૂકવાની જરૂર છે. ઘાસચારાના વેપારીઓ પર કાબૂ મૂકવા માટે સરકારે કાયદો કર

પ સ્તા વો

મૂળ લેખક શ્રી. શિવરાની દેવી (સ્વ. પ્રિન્સ દલીપનાં ધર્મ પત્ની)

અનુવાદક : ગાંધી દેવી નીકાબાઇ દેવશમ

(૬૮) (ગતાંકથી ચાલુ)

આજ કેટલી કહેલા દિવસથી માંદી છે, ચંદ્રમાણે તો પહેલેથીજ માંદા હતો એની પાસે ન બોલાવાનું કે ન પાળવું. દાસી પણ એમજ પડી રહતી.

દાસી—સાહાબ બેહાર મારી આપીવર્તિ.

ચંદ્રમાણે—હા, મા સંભાળજે.

દાસી—બાબાજી, હું એક ક્રોડપતિના ઘરની ઝાં છું, મારા ધરના મારો દિવસ તથા મારો ઘણી હતા. એક છોકરો થયો, મારા સસરા પહેલેથી જ મરી ગયા હતા, સાસુ મારા આવ્યા પછી થોડાં વરસ જીવ્યાં. ઘર—જમીન, રાચરચીલું જે તમા મારા પણીએ બનાવ્યું હતું, કારણ કે અમારું પહેલાંનું ઘર તો બહાલ થઇ ગયું હતું. ઠીક, જ્યારે મારો દિવસ મોટો થયો—હા, એક વાત કહેવાની ભુલી ગઈ. મારો પણી દિવસના દિવસ ઠીકરા કરતા પણ વધારે રોજ રાખતા હતા જ્યારે મારો દીકર મોટો થયો ત્યારે તે મારા દીકરાને બહુ સારૂ ભણાવું પડેવવાનું પણ આપવા કેતા ન હતા. જેથી મારા પણી મારી સાથે બહુ બોલી શકતા ન હતા. પણીએ વખત મારે મારા દીકર સાથે તકરાર થતી અને એ દહાડા બુધા જોતો વાલ ... એમ કરીને તેણે મુંઝા રહેવાનો કરાર કર્યો મારા પણીએ જો પ્રમાણે ન કરવા પહ્યું કહ્યું, પણ તેમ માન્યુ નહિ. મારા પણી બુદા ...મેથી રાજ તો થઇ ગયા પણ બોલ્યા—અને મારા બાજનો કોઇ પણ હિસ્સો લેવો નથી. તું બધાને બારોબાર રહે. હું બાલબચ્ચાને સહને પહેરવાં પડી રહીશ, મારો છોકરને ઓવી પ્રાર્થના છે કે તું સુખી રહે. ઘરમા હું પણ બીજવારેલી રહેતા. ન તો તેણે તારીને કામ કરવા લાગ્યા. સખત મારવાથી મારા જતી બિચારા પડ્યા. એક તરફ કામ અને બીજી તરફ જમ જે પ્રમાણે વાતો ચાલતી હતી. મારા પતી એમ કહ્યા હતા કે બજારો પહેલા જેવો સ્થિતિ થઇ ગયા. પણ ચાંદ વધવીના આવતા નથી તે મારવાથી બોલતા હતા. પોતાને મારા ઘરે ... પણ ચાલ્યા ન ... એમ તેમણે ... ...

સંગીતની મોજ સ્વર્ગીય છે

એટલાજ માટે

દરેક ઘરમાં કોઇપણ વાજીંત્રની જરુર છે

આખીદુનીયાના સમાચાર ઘરમાં બેઠા સાંભળી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**રેડીઓગ્રામ**

મધુરું સંગીત અને સુમધુર ફીલ્મોના ગાયનો કુટુમ્બ સાથે વગાડી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**ગ્રામોફોન**

કુટુમ્બમાં અને મીત્રમંડળમાં ગાવા બજાવવાનું ઉત્તમ સાધન—**હારમોનીયમ**

લાકડાં કોલસાના ધુમાડાથી બચી તાત્કાળીક રસોઇ, ચા કોફી બનાવવાનું ઉત્તમ સાધન—**ઇલેકટ્રીક સ્ટવ**

ગરમીની મોસમમાં દરેક જાતની ઠંડક આપનારી ચીજો મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**રીફ્રીજરેટર**

ઉપરની ચીજો તેમજ ઇન્ડિયન આર્ટસ કબુરીઓ માટે અમારો શો રૂમ જોવા ખાસ વિનંતિ છે.

તબલા, વાયોલીન, મેન્ડોલીન, બેન્જો, સીતાર, ઢીલરૂબા, ગીતાર, કાષ્ટ તરંગ.

નીચેની ફીલ્મોના સેટ અવશ્ય ઘરમાં રાખવા લાયક છે

જ્ઞાનેશ્વર, સંત તુલસીદાસ, બંધન, કંગન, ગોપાલકૃષ્ણ, નરસી ભગત, પડોસી, મધર ઇન્ડિઆ, અછુત, ભાભી, આદમી.

ફીલ્મોના સેટ—લીસ્ટ મંગાવો અને તમારું સીલેકશન મોકલો. ભજન, અરબી, રાષ્ટ્રીય સંગીતની રેકોર્ડ પણ સ્ટોકમાં છે.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ હારમોનીયમ (દરેક જાતના) ચમન ઇન્ડિઆ, મેગાફોન, હિંદુસ્તાન, ટ્વીન્સ, ઓડીયન, (ઇન્ડિઅન રેકોર્ડઝ).

ઘરાકનો સંતોષ એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

મળો યા લખોઃ

ટેલીફોન ૨૫૮૦૬ ગોશાળીઆ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ,
.. રેસી. ૨૦૩૭૭ ૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

RADIO RECORD TRADING Co.

38a MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG,

and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

આદમ કવ્વાલ

N. 16215 માનિકે દુનીમા કેન.
„ 16232 ભો ગીમે ઉન્સે ઉસે રખસે.
„ 16243 હલકે મે આજ એહમદે આકે
„ 16250 દુલ્હાર મુસલમાનો.
„ 16275 વોહ દીજદો તાસલી.
„ 16289 કુરબાન પદો.
„ 16227 મોહમદ આલી ઝનાહ–1–2.
„ 16205 મોરી ચોરીસે માલુંગી.
„ 16304 આન પડી દરબાર અલમ મોરી.
„ 10813 મક્કા મદીનહ.
„ 10817 મુબારે કુબે બના.

આરબર કુદીકુદીન

N. 16239 આખા પર જી કરે ઉલફત.
„ 16027 એ ખરક હલી મે અલ.
„ 16042 દેખી મુજે ચુલ્લુ મેં.
„ 16068 આય કે દુરને જમા.
„ 16162 નાગ પ્રીર જીન્દા કરો
„ 10840 કુદરતે અલાહ.

કુબ્બે આલમ કવ્વાલ

N. 16203 જખ કે કાબાસે નરબર.
„ 16230 ખુદા રબ્બે મેરી ખુરાબ.
„ 16241 તસ્વીર મોહમદ મેરે દીલમે.
„ 16279 ઉસને દરવાજે પર.
„ 16293 આજ સજાદી દીજરા બનીને.
„ 10910 આરસોસ મુસલમાનો.

મોહમદ આલીલ કવ્વાલ

N. 16003 પાયે જાગલ બાચો જારી.
„ 16014 ચલી પીનગર.
„ 16049 બગબદ ■■ કાબુજે.
„ 16132 બસ રબ નજરી બના.
„ 16221 સાકી મુજે પીલા દે.
„ 16249 મોહમદ હસરેમે દુલહ બનકે નીકલેગે
„ 16288 કેન તુજે સમજમે
„ 10803 આહમદે મુરસલ
„ 10812 હમારા બીરસબાલા

કાલુ કવ્વાલ

„ 16015 ભો દેખું રબે મુસતુફા
„ 16064 બસ ચોટ બપુ.
„ 16071 બોડી બોડી બાતોસે.
„ 16169 સાલમ ઉસમે જીસે હકને
„ 16206 કબરો મેરી રોજ કિસ્મત જગાબ બનેગા
„ 10855 બીસ બસનબર મુજસે.

આરબર અબ્દુલ રજાક

N. L. 12857 મુસા સમજે ચે અરબા નીકલ.
„ „ 12912 દીલમે નજરેમે ચેા દુલ્હાને.
„ „ 13905 મે કસે દુલહન આકેલી ચાલી.
„ „ 12213 પુનન ■■ બબસે તુજકો.

કલન્દખાન એન્ડ પાર્ટી

N. L. 12215 કે હરી કે રકે મુસા આકા તેરી ગલી.
„ „ 12860 મે તેા શીર આપ બાર તોરે.
„ „ 12917 જીસ તરફ બાતા હું
„ „ 12749 બજાલુગ ■ હક કે આલમ પર.

રહમાંદ અહમદ કવ્વાલ

N. L. 12740 કરકે મુસાફીસ આસાન.
„ „ 12168 મેર „ ન કર કે ગુલજાર.
„ „ 12215 આર બુ કે દીલમે દુલને બારગે.

આરબર અમીર બબસ

N. L. 12105 બલકે સરબર.
„ „ 12120 યે રસુલે પાક કી કુરબાન કે.
„ „ 12851 ઇસ્ક કે તુ હુસન કે તુ.

અબ્દુલ આજીજ બાન

G.E. 2234 રસલલાહ રસલલાહ
„ „ 2220 ચેા આયે ખુતેા કે મીઠા કેને વાલે.

મેા. બકરાબુદ્દીન

G.E. 288 પુનન પુનન પુનન પુનન.
„ „ 937 બનગન ■■ મોલી.
„ „ 745 હાસીલ કે મુરસતે બાંક કા.
„ „ 3111 દીનકા કીકા બબબા.
N.E. 7 મોજીબા હાથ સે તરકા કા મીઠાના
„ „ 27 સાહલત હજરત હાસન.
„ „ 37 સાહલત હજરત બીસાલ.
N.L. 716 બંડા બહુદી કા મોજીબા.

બરલામી રેકેાર્ડ

સુરે. મારીન (૪)
„ મુસ્તફ.
„ રેહબાલ.
„ બાકર (૨).
„ મોજબીલ.
„ આનાગ.
„ આઝાન

કાબા રેાડ

શીરીન કરબાઇ (૧) નુરે રેહબત (૧)
બાલા બંગલ (૪) રહમાની મંજલ (૩)
અબ્બા કુબાર (૨) બાદી સુબાનબા (૨)

૬૨ બહીને નવા રેકેાર્ડ અમારે ત્યાંથી બાબશે. તેના ૬૨ બદીને કેટલેાગ અમારે ત્યાંથી મંગાવી લેશેાઃ.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE
COLUMBIA and "TWIN"

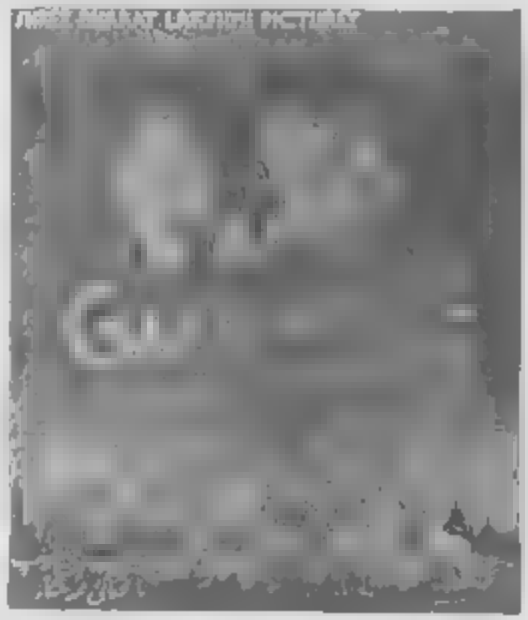
સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકૉર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીલાલ એન્ડ રાજકુમારી

N 15307 નથી બનવું બનવું જ.
„ 15308 અંતરનાં આસમાં એક દુખ ઉપજું.
„ 15309 સુંદર જણી.
„ 15311 નવ છુટું.

પ્રસન્ન અને સમારાણા

N 15327 દુ નગારી રણીકાન-તીપોનાં બેલ.
„ 15328 તું તો હાલને મારે સેતર
„ 15331 વિપદહર પારણ શ્રીપર વરસે.
„ 15340 રીક્ષાવેની રસીકાને નજરેથી દાયની નજર બદી છે.
„ 15344 પ્રભુનો પધાર બાગ ૧ લો અને બા ૨ જો.
„ 15312 નબ્બાણુનો પકા.

A. 15314 નબાબનો નાચ બા. ૧–૨.
„ „ 15330 ઉંટ કાંઠ.

આસ્કર સમપક એન્ડ પાર્ટી

F.T 5060 નવુપાનાં વરેલાં.
„ „ 5027 પંખેલ આવ્યા બગાલ
„ „ 5054 ગુલાબીનો સંસાર બાગ ૧–૨.
„ „ 5946 સોજે નવુનાં તીરે
„ „ 5970 રહ્યાસનાના બા ૧–૨
„ „ 5950 બાબાંદાને કોટ.
„ „ 5937 બાબાનું ઘર.
„ „ 5930 હિજરત બાગ ૧–૨.
„ „ 5954 મુકો પાલવડો.
„ „ 5954 બાને પુછો.
„ „ 5740 [illegible] વીણવા દુ બાબી સાજન.
„ „ 5727 પાણ્યું જીનેશ્વર દર્શન દીજે.

GUJARATI DRAMA SETS

શ્રવણ કુમાર	(૩)	રેકૉર્ડનો સેટ.	પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનું નાટક	(૮)	
સીતા બાગ	(૩)	„ „	નરસીંહ મહેતા	(૩)	રેકૉર્ડનો સેટ.
રાજા રવી	(૩)	„ „	ચંદીનો ચારસો	(૩)	„ „
શકુંતલા	(૪)	„ „	સજનારામજી	(૩)	„ „
વીર રાજા	(૬)	„ „	પનરાજ આવો	(૫)	„ નાટક
જેસલતોરલ	(૩)	„ „	અલબર સતી રૂદી	(૨)	„ સેટ.
શેઠ સમારસા	(૩)	રેકૉર્ડનો સેટ.	શ્રીકૃષ્ણ જન્મ	(૨)	„ „

FILM RECORDS IN SETS

ચરીત્રના તોપ	(૫)		નીરજના	(૪)	ભારી આંખ	(૩)	જમાના (૩)
બાળી	(૫)		મામાકેન સીસ્ટર	(૪)	ઈંગ્લીશ	(૬)	દુરબાદ (૫)

આરતી F.T 5240 દશાપ્રારની આરતી. F.T 5251 શ્રી સલનારાયણની આરતી
F.T 5101 શ્રી મહાદેવની આરતી.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. 105a

"શુદ્ધ ઘી"

વલસાડમાં પધરીડ હેઠળ ખાતાએ પાક દરેક એમ. જે. માકોડે જીલ્લાના જંગલોનું વેરાવળ મથુરાદાસ ખારવાની ફેકટરીનું બનાવેલું ઓગળેલું (શુદ્ધ) ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

આજ આજે પુછો યા લખો.

સોલ એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન
૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ,
ડરબન.

SAMJEE DEVSHI & SON
4, Cross Street,
DURBAN. 113

'Phone 2-6235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ મોકલનાર અને કમીશન એજંટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોક્સ ૩૧૬.
૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 113a

M. H. DESAI,

એમ. એચ. દેશાઇ.

હોલસેલ ફ્રૂટ મેચાંટ,

અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચુનીલાલના સોદા પણ બાજના C. O. D. થી સારૂ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 109

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

સેકન્ડ હેન્ડ, કાર્પેટસ્વીપર સુધ્ધ, પોરસેલીન, કોકીન ગેસ, સાથે ગેસ, ઓઇલ ઉપર, મુકવા ગેસ, કેરબા, ગેસ્ટ સ્ટોવ ગેસ, ગ્રામોફોનસ, રોયલ મીટીંગ અને ફોલ્ડર ચિકેરી, તદ્દન ડીફરન્ટ અને ખરીદી કરતાં. અને પધારી માલ જોવામાં મુંઝાશો નહિ

ઓરડો, કેબલ અને ડીપ્રેશન ડ્રેસર

જે હમારી કેબરેમ નીચે તૈયાર માલ છે. રોજનો કરાર હમેશ તૈયાર રહે છે. બાજ કેરવેના ઓરોના માલીક ડીરેક્ટ મંગાવો અને વેચાણ આપમ બનાવેલ.

L. MISTRY,

51 BREE STREET, BBURGERSDORP, J'BURG.
'PHONE 33-4691. BOX 2526. 105b

કીટીંગસ

પાવડર

કીડી, મચ્છર, માંકડ, કંસારા, ઝાખી, વંદા વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીટીંગ પાવડરના ટીન મળે છે. 113a

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices special attention given to all up-country orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જનરલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ મોકલનાર

અમે અપકંટ્રીના ઓરડર ખાસ કેરફેરથી રાખી સારો માલ C.O.D. થી મોકલીએ છીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 106

જુના અને જાણીતા ફરમાસુ મીઠાઇઓ અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકો

પંજાબી ખાસ પાક વિગેરે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી શકશે.

અમારી ફેકટરીમાં ઉત્તમ બનાવટ અને સ્વચ્છ કુશળ કારીગર મળે છે. ફરમાસુ મીઠાઇ તથા ફરેબ બનાવી ફરસાણ, આમાર, ગરમ મસાલો વિગેરે ઘરના જેવા અમારાં મળશે.

એક વખત ખાતરી કરો યા મંગાવો:

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 13a KORT STREET, JOHANNESBURG. 115

આઠવાડીક પંચાંગ

વાર	શ્રીરામી	કોંકુ	મુસલમાન	પારસી	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	૧૯૪૧ ઓગસ્ટ	૧૯૯૭ પ્રાવણ	૧૩૬૦ ૨૭મી	૧૩૧૦ શહેં. ૩૬મી	ક. મી.	ક. મી.
રવિ	૮	૧૬	૧૪	૮	૬–૪૫	૫–૫૬
સોમ	૯	૧૭	૧૫	૯	૬–૩૬	૫–૨૭
મંગળ	૧૦	૧૮	૧૬	૧૦	૬–૨૮	૫–૨૮
બુધ	૧૧	૧૯	૧૭	૧૧	૬–૨૭	૫–૨૯
ગુરૂ	૧૨	૨૦	૧૮	૧૨	૬–૨૬	૫–૩૧
શુક્ર	૧૩	૨૧	૧૯	૧૩	૬–૨૫	૫–૩૨
શનિ	૧૪	૨૨	૨૦	૧૪	૬–૨૪	૫–૩૩

Golden Number

OF

"INDIAN OPINION"

SOUVENIR OF THE

Passive Resistance

Movement

1906—1914.

Price : Two Shillings.

to be had from:—

Indian Opinion,

Phœnix, Natal.

The "FRIENDS of INDIA" SERIES

Short biographical sketches of eminent men, who have laboured for the good of India.

Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece.

Lord Macaulay,	Lord Minto,
Sir William Wedderburn	Lord Morley,
Rev. Dr. Miller,	Sir Pherozeshah Mehta,
Lord Ripon.	Swami Rama Tirath,
Ravi Varma,	Sir Salar Jung,
Sir C. Sankaran Nair,	Henry Fawcett,
Sir Henry Cotton,	Lord Hardinge
John Bright,	Kristo Das Pal,
Lal Mohun Ghose,	Edmund Burke,
Mrs. Annie Besant,	Badruddin Tyabji,
Allan O. Hume,	W. C. Bonnerji,
A. M. Bose,	Charles Bradlaugh,
Dadabhai Naoroji,	Diwan G. Rangacharlu,
V. P. Madhava Rao C.I.E.,	Rao Bahadur R. N. Mudholkar,
Raja Ram Mohan Roy,	Dr. Rash Behari Ghose.
Dinshaw Edulji Wacha,	H. H. Shri Sayaji Rao Gaekwar
Ishwar Chandra Vidyasagar	Khanbahadur Frambaz Tulang,
V. Krishnaswami Aiyar,	Nawab Muhsin-ul-Mulk,
Babu Surendranath Banerjea.	Behramji M. Malbari,

Nation Building (Annie Besant.) Hindu Social Ideals

Price: One Shilling Each

APPLY:

MANAGER, INDIAN OPINION,
PHOENIX, NATAL.

Indians In South Africa

Helots within the Empire
and
How they are Treated.

By Henry S. L. Polak.

Price .. 2s.

To be had from:—
THE MANAGER,
INDIAN OPINION,
Phœnix, Natal.

BOOKS FOR SALE

OUT OF DUST—by [illegible] Price [illegible]

BATTLE—The Life Story of Winston Churchill —By Hugh Gwatkin [illegible]

[illegible] AND THE OPEN CONSPIRACY —By H. G. Wells. Price 2s.

THE [illegible] FOR JUSTICE—An Anthology of the Literature Of Social Protest—By Upton Sinclair. Price 1s.

Obtainable from:

The Manager,
INDIAN OPINION
Phœnix, Natal.

'INDIAN OPINION'

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

For The Moral, Political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union	21s.	Annually
" " "	11s.	Half-yearly
Outside the Union	22s. 6d.	Annually
" " "	12s.	Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise

Apply to—

Manager,
Indian Opinion,
Phœnix, Natal.

Unfaltering Accuracy

SYMA

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

Lectures from Colombo to Almora — Rs. —
Jnana — Rs. —
Bhakti — Rs. —

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A comprehensive chronological account of the Master's wonderful life,—the only authentic edition of its kind in English.
(Lovers Edition)
Thoroughly revised and improved with a foreword by Sjt. Subhas Chandra Bose.
Price Re 1.

PRABUDDHA BHARATA
OR
AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4, Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—
The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

India-Natal Line

ઇન્ડિઆ નાટાલ લાઇન

કલકત્તા જનારી સ્ટીમર

૨૬ ચીરી સાથે — —
" " ટ્રેઝર — —
ઈન્દર ચીરી સાથે — —
" " — —

કરવાની મહારથી આવતકરા [illegible] પ્રેમા
આગારી કરવ મેહલીશે અને નગાને મુસાકૂરમાને
પહોંચાડીશું.

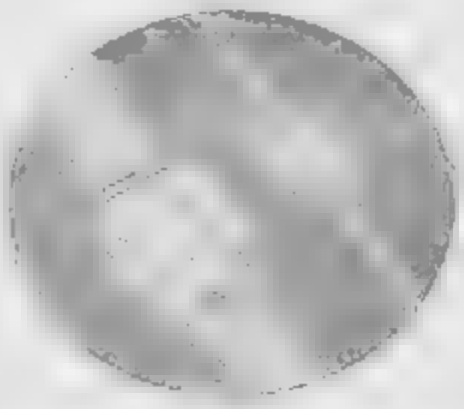
શી. [illegible] ભાકલી ઘુકીંગ કરાવા.

BASSA Ltd,

Box 569, Durban | Telegrams "BASSA" | 'Phone 22850.

ELGIN

ઘડીયાળ

અગત્યનું

આપેરીકાના [illegible] ઘડીયાળ [illegible]
આ ઘડીયાળોના [illegible]
આપવામા આવે છે.

KATZ & LOURIE LTD.

DIAMOND CORNER—ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI in 1903

No. 33—Vol.-xxxix. Friday, 15th August, 1941. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

"Be Not Dismayed"

Let them descend there
who were to me wars,
yet not disappear
like lines of the kites
once the first lost,
be not dismayed
Even if overtaken by dark night
in the midst of thy path
wait on.
Even if thine harvest — Rise efforts
& light the lamps
be not dismayed.
Though to baffle an assassin
a gaiter one shot against thee
and if they refuse to yield to the knocks,
be not dismayed

Rabindra nath Tagore

"નીરાશ ન થજો"

તમારાં આપ્તજન તણા પક્ષ
જે, તમને વહ્યા ગયા
તોય, તમે નીરાશા ન થજો

તમારું આશાનું ઘૂઘા સુકાઈ જાય
અને કુળ નજ મળે જાય
તોય, તમે નીરાશા ન થજો.

તમારા માર્ગ વચ્ચે ઘોર અંધકાર વ્યાપી જાય
તોય, રાત્ર પોકળે તમારી કુચ
ચાલુ રાખજો.

દીપક પ્રગટાવવાના તમારા પ્રયત્નમાં
નીષ્ફળ પાત્ર
તોય, તમે નીરાશા ન થજો

તમારી સામે કાર હોવાં કરી ઉપાડ્યા
તેથી નાસીપાસ ન થજો
અને કાર પોકારવા છતાં
કોઇ તમને દાદ ન દે
તોય, તમે નીરાશ ન થજો.

—રવીન્દ્ર ઠાગોર.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

ઓગસ્ટ તા. ૨૦મીના અરસામાં સ્ટીમર મુંબઇ જવા ઉપડશે.
સલુન તેમજ ૩ક્ર પેસેંજરો લેવામાં આવશે.

૪૨બત આવ્યા પછી તમારો માલ તમા ગુનીયન ફ્રાઇનાન્સ કેમ્પ્રીહેન્સ મુજબ નાણા સાથે લઈ જવા વિગરે સંબંધી હકીકતે મળવાથી બંદોબસ્ત કરી આપીશું.

ઠાલીના ઉપર તમારું નામ તથા B. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રો) લીમીટેડ
હરિણ પેસેન્જર એજન્ટ.

૩ક્ર ડીઢીયર ક્લિંદ્ર વીશી આગે પા. ૨૭ ૧૦ ૩.
,, ,, મુસ્લીમ વીશી સાથે પા. ૨૮ ૧ ૯.
,, ,, વીશી વગર પા. ૧૪ ૧ ૩.
સેકન્ડ ક્લાસ સ્ટીમલ વિશી વગર પા. ૪૦ ૨૦ ૦.

સ્ટીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ડીઢીયરના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

Phone 2-0482. Tel add: "KARAMAT."
SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.
390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,
No. 4, Kort Street, Johannesburg.
'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.
Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE
COMPANY, LIMITED.

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ કંપની તરફ કંપનીનાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોને લગતા વીમાઓ, સાધારણ વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતારવી હમેશ છે. કંપનીને પ્રોત્સાહન આપવું એ દરેક હીંદીની ફરજ છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue
DURBAN.
Telephone 2-5845 Con.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Loans available from £1000 and upwards at 5% on City Properties.
શહેરની મીલ્કતોના મોરગેજ ઉપર ૫ ટકાના વ્યાજે પા. ૧૦૦૦ યા વધુ રકમો ધીરવાની છે.

Transvaal Offices:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE.
Diagonal Street.
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4474
P. O. Box 3641
Tel Add "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

શિયાળો!! એટલે ખુટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય.

જો તમારે તમામ જીવનની ખરી મજા લેવી હોય તો આ શીયાળામાં પુષ્ટીકારક પાકો બનાવી તમારી તંદુરસ્તી પાછી મજબુત અને બળવાન બનાવી દો! પણ યાદ રાખશો કે ફાયદાકારક બોરાકો બનાવવા માટે સારો, તાજો અને ચોકખો શુદ્ધ માલજ વાપરજો. અમારે ત્યાં શીયાળાના પાકો બનાવવા માટે બધા તાજો અને શુદ્ધ માલ આવી ગયો છે.

આપણે ત્યાં રીવાજ, બદામ, બરોલી, પીસ્તા, ઈન્જણી સાલમ, મગજ મુસલી, બારક, બલાખી, સાવક બારી, ખોબરૂ અને ખજુ, બારે મગજ, ગોપનીની, અમજન, મુરબ્બા, અંબર, બાના ચાંદીના વરખ, બદામ, ઈલાયચી બધાજ જાતના કીમતી મસાલા રહે છે

ઉપરના બધી ચીજો તમામ બેસરી હમેશા રહેતા રહે છે

હીંદુસ્તાનમાં મશહુર ઘઉંલી સુરતની બરફી, પીસ્તા બરફી રૂા. ૩-૬ રતલ, બદામ બરફી રૂા. ૩-૬ રતલ.

મુંબઈના તરેહવાર લડ્વાઓ બદામી કલેવા રૂા. ૨-૬ રતલ, બદામ પડવાળા કલેવા રૂા. ૨-૬ રતલ, રંગીન બદામી કલેવા રૂા. ૨-૮ રતલ, સુકર બદામ કલેવા રૂા. ૩-૦ રતલ બધાજ જાતની બાંધી બનાવે

નવાબી પાઉડર: શરીરના કોઇ પણ ભાગમાંથી વાળ બે મીનીટમાં ગાયબ કરી દે છે. કિંમત રૂા. ૩-૬ પોસ્ટેજ ૦ ચુકવવા માટે. ઉંદર પણ ઓરડા બાકી બધાને કરી લો. દેશના ગોદામો: ૭૦૦૯૦ રૂા. ૨૨-૬.

P. O. BOX 700. **I. G. H. BASSA.** 153 Grey Street, Durban.

Books for Sale.

The Story of Ramayana . . 8d

ESSAYS ON INDIAN ECONOMY—By Mahadev Govind Ranade. Price 4s 6d.

ESSAYS ON INDIAN ART, INDUSTRY AND EDUCATION By E. B. Havell Price 3s

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS By V. G. Kale, M.A. Price - - 4s

From: The Manager,
'Indian Opinion'
Phoenix, Natal.

વેચવાના નવાં પુસ્તકો

આદર્શ પત્ની—રસોઇ નવલકથા પૈસાદારોને પૈસો કેમ ખરચવો તેની રસમુક્ત પ્રેરણાથી ભરેલી છે. કીંમત રૂા. ૭-૬

ભારતીય દંપતિ જીવન—પ્રેમનો કો પુષ્પોએ વરપવા પછી બાળકો સાથેનું ગીત કીંમત રૂા. ૧.

જોડણી કોશ—ગુજરાત વિદ્યાપીઠ તરફથી તૈયાર થયેલ. ગુજરાતી ભાષાનો દળદાર જોડણી કોશ કીંમત રૂા. ૧૦-૦

બાળકોના ચોપડાની નવલકથાઓ

બાળ કેમ કે થમ દોસ્તોના કુત રૂા. ૪-૬.

બાલ ખુશીકા બાબા રૂા. ૧૫-૬.

ઘર ભણ ચોપડા ૧ ૮

આ ઓફીસે લખવાથી મળશે.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets (2)

PETER'S LOUNGE

TEA ROOMS RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL

PHONE 20020 CORNER FIFE & GREY STS

SITUATED IN THE HEART OF DURBAN'S BUSINESS AREA.

THE MEETING PLACE FOR INDIAN SOCIETIES

ATTRACTIVE ACCOMMODATION FOR PERMANENT BOARDERS OR TRANSIENTS

RESTAURANT & TEA ROOMS OPEN DAILY FROM 7.30 A.M. TO 10 P.M.

THE FPC PACT

(By Pyarelal.)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932 and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.

320 Pages Price [illegible] 6d

Obtainable From The Manager

INDIAN OPINION, Phoenix, Natal

દીક્ષ ન ની ઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ ડિસેમ્બરી મહાત્મા ગાંધીજીની સુચનાથી બહેનો વિદ્યાપીઠના તંત્રથી કાકા સાહેબ કાલેલકરે સુધારા વધારા સાથે બનાવેલી છે. વિદ્યાર્થી જીવન માટે તે ખાસ કરી બનેલી છે. તેમાં બાળ ચરિત્રના બાબે દરેક, મોટા કુટુંબોની વસ્તી, ગોળી દવાઓની બંધાણ, વહમ, અંધ, કરે તો, વિગેરે બધી વસ્તુઓનો સમાવેશ થયેલો છે

પાકું પૂંઠું પાનાં ૧૪૮૮ પ્રવેશની કીમત રૂા. ૫.

Manager, 'Indian Opinion, Phoenix.

Are You a subscriber of 'Indian Opinion' If not, Why not?

J. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ બારે પેકીંગ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખોઃ—

P. O. Box 542. 139 Brook St. Durban. (2)

વેચવાના પુસ્તકો

બાળ સાહિત્ય

બાલ માળા (બાળકો માટે વાંચનોનો સંગ્રહ)	૧	૪
નાની બેન વાર્તા	૨	૦
પુંડરીકના પરાક્રમ	૧	૬
માબી મુસાફરી	૧	૪
પુસ્તકાલય	૦	૬
બાપુની દુઃખ કાંઈક કહ્યું ન [illegible]	૧	૦
બાળ કુંજ વાર્તાઓ	૨	૦
બાળ કથાવલી વાર્તાઓ	૨	૦
બાલબોધક ભાગ ૪ જો	૧	૦
આપણા ઐતિહાસિક મહાન પુરુષોની કથાઓ	૧	૬
[illegible]રાજ ભા	૨	૦
ચરખો (સુંદર પુસ્તક)	૦	૬
હીંદુસ્તાનની બાળ વાર્તાઓ	૨	૬
હાલરડાં	૧	૪
હીરા મોતી	૦	૬
નૃત્યાળ અને રીવલી	૧	૬
બાળ વાર્તા વિનોદ	૨	૦
ચોપડીઓ	૨	૬

સરકારી શાળાઓમાં ચાલતાં પુસ્તકો

	શી.	પે.
બાળબોધ	૦	૬
૬ ઠ્ઠું ,,	૧	૦
૭ મું ,,	૧	૪
૮ મું ,,	૧	૬
૯ મું ,,	૨	૪
૧૦ મું ,,	૨	૬
નવસુમ વાંચનમાળા		
૨ જી ચોપડી	૧	૧
૩ જી ચોપડી	૧	૬
૪ થી ચોપડી	૨	૦
૬ ઠ્ઠી ચોપડીના ભાગ	૦	૬
૬ ઠ્ઠું ,, ,,	૦	૬
૭ મું ,, ,,	૧	૦
૮ મી ,, ,,	૧	૬
૯ મું ,, ,,	૧	૬
૧૦ મું ,, ,,	૨	૦
૧૧ મું ,, ,,	૨	૪
ગુજરાતી રેડી ડોકાળ ભાગ ૧	૦	૬
અંકલ્પિત ભાસકારવાળાનું	૨	૬
બાકરણ પ્રવેશ	૧	૪
મુંબઈ ૪ થા મિરઝાની (અંગ્રેજીમાં ૬૦) નવી આવૃત્તિ	૦	૦
મણકાઓના નકશા	૨	૦

ઇતિહાસનાં બાળ સેટ રૂપ પુસ્તકો

કિંમત રૂા. ૬૨-૬.

પંચાયત	કાવ્યો અને નાટ્યસંવાદો
સુંદર કરોળીયો	વાર્તા
મોતીમાનું પુસ્તક	વાર્તા
સિંધુને સાંભ કરી	નાટ્યરૂપ ખેલ
માણેકે કહેલી	વાર્તા
તારામંડલના પાઠો	વાર્તા
મેઘિયો	વાર્તા
રેત	વાર્તા
ટૂંક ટેકા	કવિતા વધુનદીઓ
ઝરમર	જંતુઓની મજાની
ઉંચ બાલના પાઠો	વાર્તા
નીળ ગુલ	ઊંચકોની મજાની
બાલ બાગ	બાલની વાર્તા
બાલિદાનો	ઉખાણા
ચોરનો ઘરો	વાર્તાઓ
તરંગ	વાર્તાઓ
દાદાજીની બલ્લર	વાર્તાઓ
બે બાળ નાટકો	
કુમકુમો	રમૂજ
[illegible]	
અણિયો રોપ્યો	
[illegible]	[illegible]
બાસ અને ઢોરા	વાર્તા

બાળ વિનોદ બાળાના ૨૦ પુસ્તકોના સેટની કિંમત રૂા. ૮-૬

વેચવાના કલા ચિત્રો

કલાના નમુનાનો સુંદર ચિત્ર સંગ્રહ

[illegible]	૭	૬
[illegible]	૭	૧
[illegible]	૬	૬
[illegible]	૬	૦
[illegible]		
[illegible]	૧૮	

બીજાં કેટલાંક નવાં પુસ્તકો

[illegible] ભાગ ૧		
,, ,, ,, ભાગ ૨	૨	૬
કેમલ કુંડળા (બિલેસ)	૪	૬
ગુલાબી ચેપાર	૭	૦
મામદાની ભક્તિ (અંગ્રેજી મામદાની રચેલી દલીલનું)		૬
[illegible] (સેટ ૬ ઠ્ઠા ૨ રંગીનચિત્રો)	૨	૦
[illegible]	૫	૦
[illegible]	૩	૬
[illegible]	૬	૦
[illegible]		

કોમેસનો ઇતિહાસ (હાફીમો) ૬ ૦

હિંદીમેં ૬૦ વરસકા કાંગ્રેસકા ઇતિહાસ ૭

કવિતા માળા અને બોધવચનો	૪	૦
[illegible] (અજુંન વરચસી અંગ્રેજ)	૨	૦

આ ઓફીસે છપાયેલાં પુસ્તકો

ફોનિયાસ બાયસેન્ટાલિ કંટ્રોલ ઓર્ડીનન્સ

૧૯૩૨ ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં	૧	૬
સીતા વનવાસ	૧	૪
બાલના પ્રશ્નોત્તર અથવા ક્રાંતિકથા ભાગ ૧	૧	૧
,, ,, ,, ,, ભાગ ૨	૧	૧
નીતિના કાવ્યો	૧	૦
કરીર સંપત્તીનો વધારો અને તેનો સંગ્રહ		૬
સનોદિય		૬
પુર્વ આર્ય [illegible]		૧
[illegible] પ્રાણજીવન રાયચંદ તેમના મત અને વિચાર		૬
પુસ્તકો ક્રમાંક પાંચમું જીવન ચરીત્ર		૬
પુસ્તકો ક્રમાંક પાંચમું બાપમ		૬
મારો જેલનો અનુભવ કેળવણી ભાગ ૧		૧
મારો જેલનો બીજો અનુભવ ,, ,,		૬
મારો જેલનો ત્રીજો અનુભવ ,, ,,		૧
એક સત્યવીરની કથા (હોકરેટીસનું બાષાંતર)		૬
પુરુષોત્તમ અને તેના બે બાલકોનું		૬
જેલના કાપ્ય (સત્યાગ્રહ કવિતાઓ)		૬
હાર દરબાર (સ્પીચોનું બાષાંતર)	૧	૦
બાપડા માટે સવાની કુંજ		૧
જીવન દોરી		૧
[illegible]ના બાવા		૪
બાલ [illegible] બીજું રહ્યું નથી		૪
[illegible] ગાંધીના [illegible]		૪
બાપુજી કેટલી જમીનનો ગાંધીક ઢોર		
૬૬ ટોલસ્ટોયની વાર્તાઓ		૧
જલમાની ગરબો		૪
ગોદાવરીક એકટ ૧૯૪૮ ના બાગ		
ગુજરાતી–અંગ્રેજી		૪
આરોગ્ય વિશે સામાન્ય જ્ઞાન ભાગ ૧ લો		૧
,, ,, ,, ,, ,, ૨ જો		૧

Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

ગુજરાતી બાપાનું

રેમિંગટન ટાઈપરાઈટર કાયમ

નવા જેવું જ—બી મત પા. ૬૦.

બધુ ચિત્રાલ આર લખોઃ

K. D. Ruchiram
Ahmd Nagar (U.P.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 29003, Res. 21440.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

INTERNAL VIEW OF OUR SHOP.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES, BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES. Prices from 70/-, 85/-, 105/- & up to £20. THE LATEST FROM BENARES CITY. EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up. PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards. EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.

Branches: 41, WICK STREET (next to Wicks Street), DARAVEN, Main Street and 53, Wicks Street, VERULAM.

'Phone 39, Verulam.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે

બનારસની કીનારવાળા અને સાદી, તેમજ બાતબાતની બુટીદાર સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી લઇને પા. ૨૦ સુધીની

બનારસથી હમણાજ આવેલી છે.

કસબ ભરેલી સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર. બાતબાતની બાતવાળી સાડીઓ શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર. કસબવાળું ક્રેપ–ડી–શીન શી. ૩–૬ ૪૨ ઇંચ અને ૪૫ ઇંચ પહોળું. સાડીનું લેટેસ્ટ ડીઝાઇનવાળું કપડું, ૪૮ ઇંચ પહોળું વારની, શી. ૧–૬, શી. ૧–૮, શી. ૨–૬ અને તેથી ઉપર. હમણાજ આવેલી જોરજેટ સાડીઓ શી. ૨૫, શી. ૩૭, શી. ૪૫ અને જોથી ઉપર.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ઓફિસ:
૫૩ અને ૫૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ માટેના એજન્ટ
મેહતાસિલમ' અને
પી. કલ્યાણ,
૧૦, બી સ્ટ્રીટ, ન્યુકાસલ

ગરાજ
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

THE HOME OF FAMOUS MUSIC
ROOPANAND Bros.,
PHONE 20707
85 VICTORIA STREET, DURBAN.

When you hear music think of Roopanand Bros., who travelled throughout INDIA to find the best in records and books for you in the UNION of S. A.

Here are some Famous film records with the famous Singers and Musicians, who are India's best to-day.

By every mail we get the following books

Phone 33-8432 .. Res. 33-8994
P. O. Box 7157.

ઇન્ડિઅન ગ્રોસરી કીફાયત ભાવે કયાંથી ખરીદશો?

હમોએ ઇન્ડિઅન ગ્રોસરી વિભાગ ખોલ્યો છે, જેમાં દરેક પ્રકારની હિંદી ગ્રોસરી તેમજ ગાંધી પ્રસાધાની નાની મોટી વસ્તુઓ ઉપરાંત રોજ વાપરવાની હિંદીઓના ઘર ઉપયોગી વસ્તુઓ હમેશાં રહે છે, જ્યાંથી નવા કીફાયત ભાવે મળી શકશે.

ઓર્ડર મારફતી ખાત્રી કરવા વિનંતી છે.

કસ્ટમરના ઓર્ડરો હમારી પોતાની દેખરેખ હેઠળ સારી પેકિંગ કરી મોકલવામાં આવશે.

મીસ્ત્રી બ્રધર્સ
(ઇન્ડિઅન તેમજ ગુજરાતી ગ્રોસર્સ ઓનર્સ)
11 Kort Street,
JOHANNESBURG.

હમો દરેક પ્રકારના વિમાઓ પણ ઉતારીએ છીએ: જીંદગી, આગ, બગલરી, ઓકસીડેન્ટ, મોટર, રેલ્વે ગેરેન્ટી વિગેરે.

'Phone 29350. Tel. Add. "Naartjes."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
Country orders executed at lowest Market prices.
We supply wedding requirements
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1s. 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapeo."
D. K. PATEL
Fruit and Vegetable Exporter
— SPECIALIST —
in South African, Canadian and Australian Apples
—AND—
Cape Fruit on hand in season
We have in stock Naartjes which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ
ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એકસપોર્ટર.
સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ
ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ
નાર્ચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.
કસ્ટમરના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે.
નાર્ચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.
P. O. Box 766. 106 Prince Edward St. Durban.

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ
મીઠાઇ મફતીયા બનાવનાર તથા પીરસનાર
દરેક જાતની મીઠાઇઓ, ફરસાણ પીનો તેમજ બીજા જાતના નાસ્તા, બજારથી ઓછે બનાવીએ છીએ.
અમારૂં બનાવેલું સુરતી ઘુઘરા, ચેવ, ભજીયા, ગાંઠીયા, ગાંઠીયા, પાતળા વિગેરે દરેકનો તાજા બનાવીએ છીએ.
શીયાળામાં બાવા ઠામડ સાથળા પાકેલ તૈયાર મળીએ છીએ બજાર ઓર્ડર પ્રમાણે સ્પેશીયલ બનાવી આપીએ છીએ.
પાર્ટી વિગેરે માટે ઓલ પ્રમાણમાં ઓર્ડર ટેમ પણ જાતની જરૂરીયાત ઓર્ડર પ્રમાણે ટુંક વખતમાં બનાવી આપીશું.
બહારગામથી મંગાવનારને માલ પુરતી સંભાળથી કાળજીપુર્વક મોકલવામાં આવશે.
PHONE 33-657 P O BOX 3680.
THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART.
31 President Street, Corner Diagonal St., JOHANNESBURG

Poet Saint Of India

ભારતવર્ષનાં સંત કવી

Late Dr. Rabindranath Tagore

સ્વર્ગસ્થ ડૉ. રવીન્દ્રનાથ ટાગોર

Born 1861

જન્મ ૧૮૬૧

Died 1941

સ્વર્ગવાસ ૧૯૪૧

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI

No. 33.—Vol. XXXIX Friday, 15th August 1941.

Indian Opinion

FRIDAY, 15TH AUGUST, 1941

The Late Rabindranath Tagore

THE death of Rabindranath Tagore has cast a gloom not only over Indians but over the peoples of other nationalities in the remotest parts of the world who were privileged to enjoy the fragrance of the sweet and inspiring words that fell from his lips. Gurudev, as he was known alike by big and small in his institution, Santiniketan, and by all those who knew him intimately, has left us at the ripe age of 80. But, even at that age, the thought that he would be leaving us soon so later caused in every heart a deep sense of sorrow. It is not an exaggeration to say that Tagore was love incarnate. Love, art and music—the three essentials which make life worth living, were combined in the Tagore family and Gurudev stood at the fountain-head spreading its fragrance throughout the world, giving solace to the grief stricken, and inspiration to the dejected.

Tagore was one of the greatest and noblest sons of India and, though in these days of strict censorship, when the rulers of India, whose policy is to let the world know only the blackest side of India so as to justify their contention that India is yet only fit to remain Britain's handmaid, are chary to allow the truth about India leaking out, we have no doubt India has not lacked in paying homage worthy of her greatness to her worthy and illustrious son.

However much the Westerners may despise the Easterners, they will realise, when the true state of affairs is revealed, that they have much to learn from the East and that the greatest teachers and seers have been produced in the East.

The world knows so little of the Eastern thought and culture because the East has had no scope of spreading it in the outside world. Whenever an attempt has been made to do so the doors have been barred against it. The door was kept open only for the labouring class from the East for the purpose of exploiting cheap labour to enrich the Western countries and the Westerners judged or rather misjudged the Easterners by the standard of this class. They have thus deprived themselves of the knowledge and culture that lay at their very doors.

Tagore was not only a literary man; he was not only a poet; he was not only an artist, he was an outstanding politician the world has ever had. His politics was not of the type generally known as the Western countries. Ethics had no room in the politics of the West. Ethics was the guiding principle in Tagore's politics. Tagore despised narrow nationalism. He was a humanitarian. He believed in the inherent greatness of humanity because he believed in the omnipresence of God in every living being. He, therefore, believed in internationalism and he has given his life blood in fostering it through his institution. There was a difference of opinion in the beginning between himself and the ardent nationalists of India who were fighting for India's independence. His ardent love for every living being created in him abhorrence that there should be a spirit of hostility even against our oppressors. But, without being an ardent nationalist, one cannot be an inter-nationalist and no one can doubt that Gurudev was a real and an ardent nationalist. His love for his country and countrymen was second to none. As he was a source of inspiration in the literary life of India, so was he a great source of inspiration in the political life of India. The inspiring message appearing on the front cover of this issue was his message at the last session of the Indian National Congress held at Ramgarh.

The present war, with its terrible human slaughter, had so filled him with anguish that it is not an exaggeration to state that, directly to a large extent, been responsible in hastening his death. His attitude as regard to the present war as it concerned India was in support of the [illegible] taken by the Congress.

In reply to a European lady's open appeal to India for volunteers help in the war, these are the words given expression to by Tagore:

> "We know what we have been deprived of. [illegible] which was truly best in their own civilisation, the building of the dignity of human relationship, has no place in the British administration of the country. If in its place they are established with baton in hand, a reign of "law and order" in other words a politician's rule, such mockery of [illegible] can only help in the [illegible] mission of civilisation. [illegible] among people and [illegible] and harmony. But [illegible] India the social fabric [illegible] into shreds by an [illegible] of hooliganism daily [illegible] intensity, right under the very nose of "law and order" [illegible], so long as no personal injury [illegible] upon any member of the ruling race, this barbarism seems to be ensured of perpetuity, making us ashamed to live under such an [illegible] dictation."

There is anguish in every word and, coming as they do from a great personality like Tagore whose loyalty was recognised by His Majesty the King by the conferment of knighthood in 1915, they cannot be treated as irresponsible. But anything spoken against the British Government to-day is unpalatable and is dubbed as coming from either a mad man or a villain worthy of being imprisoned or interned. So, an Anglo-Indian newspaper in India treated Tagore's reply, from which we have quoted above, as reflecting the infirmity of old age. That this was not so has been proved by the attitude adopted by Tagore twenty years ago in 1919 when he wrote a letter to the then Viceroy, Lord Chelmsford, which is reproduced elsewhere in this issue. That letter was written as a result of the "Jallianwala" dastardly deed perpetrated by General Dyer with the [illegible] of Sir Michael O'Dwyer, the then Governor

ernor of Punjab, of murdering in cold blood hundreds of innocent men, women and children who had gathered at a peaceful meeting in Jallianwalla Bagh, and the subsequent insults and sufferings inflicted on the people to strike terror into them so that they may not in future dare to raise a voice of protest against the "benign" Government. In the following significant words Rabindranath Tagore condemned the action of the Government:

"... The universal agony of suffering roused in the hearts of our people has been ignored by our rulers—possibly congratulating themselves for suppressing what they imagine as salutary lessons. The callousness has been praised by most of the Anglo-Indian papers, which have in some case gone to the brutal length of making fun of our sufferings, without receiving the least check from the same authority, relentlessly careful in smothering every cry of pain and expression of judgment from the organs representing the sufferers. Knowing that our appeals have been in vain and that the passion of vengeance is blinding the noble vision of statesmanship in our Government, which could so easily afford to be magnanimous, as befitting its physical strength and normal tradition, **the very least that I can do for my country is to take all consequences upon myself in giving voice to the protest of the millions of my countrymen, surprised into a dumb anguish of terror. The time has come when badges of honour make our shame glaring in the incongruous context of humiliation, and I, for my part, wish to stand, shorn of all distinctions, by the side of those of my countrymen who, for their so-called insignificance, are liable to suffer degradation not fit for human beings.**"

It is painful to have to quote these incidents here but our purpose is to bring home to our rulers and to the outside world that such utterances are not of an insignificant and irresponsible person, but of one who is a personification of love and bares hatred to none, and, therefore, they express the naked truth about India.

We said at the beginning of this humble tribute to the late Rabindranath Tagore that he lived to establish international brotherhood. We cannot do better than to conclude it with the following beautiful quotation from his writings which should help to remove the misgivings under which so many isolationists are labouring and which is the cause of so much misery and bloodshed in this world:

> "The human races will never again be able to go back to their citadels of high-walled exclusiveness. They have been exposed to each other, physically and intellectually. The shells, which have so long given them full security within their individual enclosures, have been broken, and by no artificial process can they be mended again. So we have to accept this fact, even though we have not yet fully adapted our minds to this changed environment of publicity, even though through it we may have to run all the risks entailed by the wider expansion of life's freedom."

Rabindranath is no more in our midst but he has left as legacy the fountain of knowledge which will last till eternity and enrich those who partake of it. May his soul rest in peace and may his life be an inspiration to humanity.

BRITAIN'S URGE FOR LIBERATION OF THE OPPRESSED

'DIE TRANSVALER'S' CAUSTIC COMMENT

THE following is a translation of an interesting editorial appearing in *Die Transvaler* the Afrikaans Nationalist organ, on August 9:—Britain's urge to secure the "Liberation" of oppressed people has received a further incentive. At last, Syria had to be liberated from the French yoke. Now it is Abyssinia's turn to be freed from the Italian yoke. According to a statement by Anthony Eden, British Minister of Foreign Affairs, on Wednesday last, Abyssinia will be declared free as soon as the war conditions will allow.

The British are avowedly fighting for the freedom of small nations and in Syria and in Abyssinia, are putting their preaching into practice. Britain poses as the liberator of peoples who have groaned under the Italians and the French.

While the Britisher can now look back with pride on what he has done for these two countries, he conveniently forgets that there is such a thing as a British yoke. Just as there were Arabs and Abyssinians under French and Italian yokes, so also are there people living under the British yoke. In India the British act towards the people in a manner which does not in the least differ from that of the French and the Italians.

The voice of the Indian people is muzzled; whenever her leaders refer to the oppression then the British know of only one course of action and that is to imprison the leaders. Jawaharlal Nehru who, next to Gandhiji, is the best known Indian leader, has been languishing in gaol for months. If the Indians insist on the fulfilment of promises made in the past by Britain then Britain resorts to all manner of subterfuges.

In the meantime, India is governed in a manner which differs but slightly from military rule. India, in this case, stands in exactly the same position under British rule as Syria did under French rule and Abyssinia under Italian rule. In all three of these countries the hand of the oppressor was and is heavily felt.

The peculiarity is that the Britisher with his liberation urge, with his intense desire to see other people free and with his feeling of smug complacency and self-satisfaction which he experiences whenever he has "liberated" a people never dreams of doing to India what he has done to Syria and Abyssinia. In India he continues to do what he found so repulsive in the French and Italian.

The Britisher is always ready to liberate other peoples from their oppressors, but he was never willing to liberate oppressed peoples from himself. As long as he continues to do in India what the Italian did in Abyssinia and the Frenchman did in Syria, just so long will the world not be influenced by the Britishers urge for liberation.

—oOo—

Fountain Of Wisdom

It is a better thing to be good than to be great, to be truly happy than to be rich. If God give us wealth and power, we ought to use them wisely and enjoy them thankfully; but we ought not to put our trust in them and depend on them alone for happiness.—Socrates.

LATE DR. RABINDRANATH TAGORE

TRIBUTE BY N.E.U.F. AND NATIONALIST BLOC

UNDER the auspices of the Nationalist Bloc of the Natal Indian Association and the Non-European United Front, a mass meeting in memory of the late Dr. Rabindranath Tagore was held at the M. K. Gandhi Library Hall on Sunday, July 20. Mr. E. I. Moolla, who presided, in his remarks said that Dr. Tagore had made a great contribution to the Indian national struggle. When the Jallianwalla Bagh massacre took place he, as a mark of protest, returned the title of "Sir" which had been bestowed upon him. When called upon to address the people of Australia in 1935 on his way to America he refused to do so until they had respect for India and recognised her as a free country.

"Any great literary figure must be judged by his ability to understand the social conditions of his time and by his contribution towards a better society," said Mr. I. C. Meer. Tagore's contribution was a progressive literary contribution because he, as an Indian, was able to appreciate the position of the oppressed peoples. Owing to this fact he did not confine himself only to India, but he had a message for all the oppressed peoples of the world. His writing was definitely a functional writing in that he aimed at finding a solution to the problems of the present society. In any progressive struggle the contribution of a literary figure was just as important as the contribution of any other man. In this respect Tagore's contribution was the most vital importance to India and to peoples especially in the colonial and semi-colonial countries, added Mr. Meer.

Mr. D. A. Seedat gave an outline of important events in the life of Tagore. He said that India had lost two of her greatest sons in Iqbal and Tagore. Both these poets were able to appreciate the difficulties of their people and hence their work contained a spirit of revolt against the injustices imposed on the Indian people. Both of them were international figures.

Mr. M. D. Naidoo said that the non-Europeans had a great deal to learn from the late Dr. Tagore. He was the symbol of the struggles of the colonial peoples. If the non-Europeans had any thing to learn from Tagore, it was his uncompromising attitude towards the system that oppressed them.

Mr. A. K. M. Docrat and Dr. Desai also spoke. A resolution expressing the deepest sympathy of the non-Europeans of this country towards the Tagore family was adopted by the meeting.

Bombay Presidency And Surat Hindu Association

A meeting of condolence at the death of Dr. Rabindranath Tagore was held under the auspices of the Bombay Presidency Hindu Association and the Surat Hindu Association on Saturday, August 9, at the Surat Hindu Anjuman [illegible] Durban, under the chairmanship of M. B. Naik. Glowing tribute was paid to the selfless sacrifice of the noble soul, who was [illegible] in his outlook and whose work will for ever be cherished in the world of literature. The following resolution was unanimously adopted, and the officials were authorised to send same to its proper quarters:—"This meeting of Indians, held under the auspices of the Bombay Presidency Hindu Association and the Surat Hindu Association, deeply deplores the [illegible] of the world by the death of Dr. Rabindranath Tagore. [illegible] sincere sympathy to the Tagore family."

Natal Indian Congress

A mass meeting in memory of the late Dr. Rabindranath Tagore was held at the Avalon Theatre, Durban, on [illegible]. In the absence of the President, Mr. A. I. Kajee, who was unable to be present owing to illness, Mr. A. M. Cachalia presided. There was a large attendance. We must pay tribute to this great man who has to-day at the age of 80 years departed from this life. Not only was he one of India's greatest sons, but he was one of the finest and noblest of men.

With the patriotism and selflessness which was characteristic of him he devoted the entire prize of £8,000 to the International School established by him at Bolpur, Bengal, and which he rightly called Shantiniket—the abode of peace. At this institution which has now become world famous, students from every clime and of every nation had meditation and repose.

Dr. Tagore did not go to a college, but all through his life he disciplined himself in a unique manner, intellectually, morally, and spiritually. This training and discipline found expression in the establishment of this great school and of the thousands of students who have found solace and knowledge from it. It pleased His Exalted Highness the Nizam of Hyderabad to give one lakh Rupees for the founding of a chair for Persian literature at Shantiniketan.

Prince, the big horn, the low lane, the teeming millions of India and the millions in other parts of the world will be heavy [illegible] that great [illegible] immortality works of philosophy and poetry have found translation in every known tongue of the world. He was profoundly religious by temperament. It is said of him that when he fell ill [illegible] hope his sufferings meekly and uncomplainingly and never talked of them to others. He made several lecture tours of Europe, America and the whole of Asia. Every University of renown in these three continents honoured him.

It has been said of him that:—"There is a man who is not afraid to be a saint, who dares to wrestle with the commonest things of the world, and a poet, the very closeness of whose contact with earth, lifts him nearer to [illegible]

[illegible] we know him at the Gurukuly [reception] of our late friend Rev C. F. Andrews. We recall with pride the Sanskrit poem "Truth will Survive" which he sent through the Rev C. F. Andrews to the [illegible] heroes of the Passive Resistance Movement of 1914. I cheered us considerably and our victory of those times owed a great deal to the great support he extended to Mahatma Gandhi. We know of him as one who refused to put his foot [illegible] the soil of Africa, Canada and Australia because of those countries' drastic racial discrimination [illegible] Justice.

[illegible] Australia [illegible] the Commonwealth Government [illegible] whilst his ship was [illegible] harbour, with a view to lecturing in that country. He refused to do this till Australia had learned to respect [illegible] as an equal and self-respecting [illegible] of the British Empire, will ever remain great in the memories of all Indians as one of his acts of true patriotic service.

We have assembled to pay tribute to the memory of this great man. If we are true in our reverence of him and wish to pay true and genuine tribute to him, let us sink differences of all kinds and promote the spirit of concord and co-operation. Let us in this country endeavour to keep that purity of mind, that spirit of tolerance which comes from true enlightenment, and which illuminates the darkness of hatred and pierces the armour of petty jealousies and animosities.

I cannot conclude in a better way than by quoting the undying words of Tagore himself:—

"I have had my invitation to this world's festival, and thus my life has been blessed. My eyes have seen and my ears have heard.

It was my part at this festival to play upon my instrument, and I have done all I could."

Now, I ask, has the time come at last when I may go in and see Thy face and offer Thee my silent salutation?"

Mr. Hofmeyr's Message

The following message was received from Mr. J. H. Hofmeyr:—"I gladly associate myself with the Natal Indian community in its expression of regret in the death of Rabindranath Tagore. He was one of those great men whom India has given to all the world as a possession for all time. Genius is one of those bonds of unity which transcends all differences and makes us proudly conscious of our common humanity."

Resolution

The following resolution was passed:—"This mass meeting of the Indian community of Durban and District held under the auspices of the Natal Indian Congress deeply mourns the sad and irreparable loss India in particular, and the world in general, has sustained through the death of the great humanitarian philosopher Dr. Rabindranath Tagore. This meeting places on record its abiding sense of humble reverence and deep gratitude for the manifold great services Dr. Tagore has rendered to the cause of human freedom and spiritual liberty and international brotherhood and offers its humble and sincere heartfelt sympathy to the Indian Nation and the Tagore family. This meeting authorises the officials of the Natal Indian Congress to convey this resolution by cablegram to the proper quarters.

Glencoe Indians' Tribute

The following resolution was moved from the chair by Mr. S. Bhagwandeen, president of the Natal Indian Congress (Glencoe Branch) and carried unanimously.—"That this meeting places on record its deep sense of sorrow in the sad and irreparable loss that Mother India and Indians throughout the world have sustained by the death of Dr. Rabindranath Tagore, and expresses its heartfelt sympathy with the Indian world and the grieved family."

Mr. Bhagwandeen, in his speech paid homage to the late Dr. Rabindranath Tagore and said that he was one of the greatest men of our time and his name would remain immortal in the history of mankind. He was an ardent patriot. He felt the slur of the Jallianwalah Bagh tragedy and as his protest he returned the distinction of his Knighthood to the then Viceroy, Lord Chelmsford.

The meeting also resolved to cable the resolution to the grieved family

POSITION OF NON-EUROPEANS IN SOUTH AFRICA

STATEMENT BY NON-EUROPEAN UNITED FRONT

THE following statement has been issued by the Non-European United Front in connection with the certificate of exemption from internment which Mr D. A. Seedat, a leading member of the Front, was requested to sign by the Chief Magistrate, Durban:—

Mr. D. A. Seedat was released from the Central Gaol, Durban, on Thursday, July 17, after having served a term of three and a half month's imprisonment for making a "subversive" statement while addressing a gathering under the auspices of the Non-European United Front. The definition of the word "subversive" in terms of the National Security Regulations gazetted under the War Measures Act, 1939, is so wide that it encompasses all forms of opposition to the present Government of this country.

The policy pursued by the Government in relation to the non-European population is such that no self respecting human being, who values human dignity and honour, can refrain from crying out against the injustice and inhumanity so manifest around him. In the economic field it is the intention of the powers that be to so ordain matters that ultimately all people who possess a skin of a coloured tincture may be reduced to the level of hewers of wood and drawers of water. We see it in the operation of the Industrial Conciliation Act of 1937. African workers, who form the vast majority of the working population of South Africa, are barred from organising themselves in legal trade unions for no other reason except that they are Africans. In the recent coal workers' strike on the Rand, the Government demonstrated in no uncertain terms, the lengths to which it is prepared to go to suppress the aspirations of the African workers for higher wages and better working conditions.

Trade Restrictions

Throughout South Africa, non-Europeans, particularly Indians, suffer under every possible form of restriction in their legitimate trading activities. In certain cases licences are only granted on the explicit understanding that non-European businessmen, merchants and manufacturers should restrict their trade to non-European consumption. And the granting of licences is so operated that, together with the law limiting capacity of the non-European [illegible] product of the "civilised White labour policy" of the Government with which the Labour Party is in full agreement) the expansion of non-European trade and commerce is severely handicapped. These difficulties, however, have not prevented a fair amount of progress. Indian traders, by sheer hard work, doggedness, perseverance and untold hardship and privation, have become successful. They spread out into the country districts, into the African reserves, several miles from the nearest township, braving the dangers of an unprotected native territory, with the convenience of things [illegible] to eke out for themselves a [illegible] and [illegible] trade in latitude to their resources. In spite of the inability of the Government now finds it necessary to take further restrictive measures. Indian traders in the African rural areas of the Transvaal have been given notice to discontinue their businesses. Utilising the Native Land and Trust Act, the Department of Native Affairs is acting in full conformity with the policy of the Government in relation to the non-Europeans when it refuses to renew the leases under which Indian residence is possible.

Vicious System

The Masters and Servants Act, together with the Urban Areas Act and the Pass Laws make the life of the average African a veritable hell on earth. The provisions of the Masters and Servants Act make it impossible for him to leave the land permanently. Yet his labour is required so seldom on the farms that he has to look to some other means for livelihood. The higher wages and the promise of continued employment attract him to the big industrial centres. The operation of the Urban Areas Act makes it impossible for him to remain there. Here is the answer to the question why the African worker returns to the farms after having worked for a short period in the towns. He has no alternative. By this vicious system of legislation the Government ensures that the non-European people as a whole are kept in a state of dependency and helplessness.

The Colour Bar laws that exist throughout the country make them ever conscious of the fact that they are people who possess an inferior status in South African life. Add to this their lack of the vote, or where they have the

vote, the lack of direct representation, and the abject helplessness of the non-European is easy to understand. In certain circumstances, where non-Europeans are permitted to elect Europeans to safeguard their interests in the Government of the country, the numbers of their representatives are totally out of proportion to their population, that it becomes a travesty of the English language to call this Government democratic. And then we have to contend with the situation where truth and righteousness do not prevail at all. That only is truth which is true to the interests of a certain small group of individuals who are out to gain the maximum for themselves from the labour of all individuals. Considerations of humanity and justice, of conscience and brotherhood, are relegated to be the clap trap of fools and imbeciles. It is such conditions that gave birth to a group of determined men and women whose minds had suffered the greatest agony in witnessing the sufferings of their people who strove, sometimes in small groups, sometimes individually, so that they might in some measure make the lives of their fellowmen [illegible]

A Just Cause

These people knew the strength of the foe they were daring. They knew that on the first occasion they fell foul of the legislative system which permitted these conditions to exist, they would bring upon themselves the full force of "law and order" in this country. They possessed courage of a very high order indeed to dare to be pioneers in the national liberatory movement. Thus was the Non-European United Front formed. They had before them the experiences of the peoples of the whole world. They knew from the records provided by history that no people could for ever be kept in a state of helotry. They knew that the emancipation of the non-European people from bondage of colour and imperialist exploitation was a matter of historic certainty. They were fully aware of the danger they courted by choosing to be forerunners of this movement.

The birth of the Non-European United Front was a challenge to this system that made animals out of fellow men. The leaders were prepared to undergo all the tyranny that an autocratic Government could impose upon them. The possibility of imprisonment, internment or even [illegible] did not deter them. The cause for which they stood and fought was just. When Mr. D. A. Seedat submitted himself to the decision of the committee of the Front, he did so in the full knowledge that sentiment could not outweigh the considera[illegible] [illegible] ment in Natal. He has won his case. He shall not betray the cause for which he has already suffered and for which he and many others are prepared to suffer till there is established in this country a democracy that makes no distinction on the grounds of race or colour, till human values are given their just consideration. We D. A. Seedat will not give any undertaking that is false to these principles.

SHIP-BUILDING YARD OPENED IN INDIA

THE foundation laying ceremony of the first Indian Ship-building Yard was performed by Babu Rajendra Prasad at the end of last June [illegible] patam (Madras). A plot of land on the south-west of Vizagapatam harbour measuring about fifty-five acres has been acquired, and it is specially suitable for bearing heavy loads common to ship yards. This project which has been hazarded by the Scindia Steam Navigation Company, when completed, will, it is believed, be one of the best and biggest ship building yards of the East.

About 2,000 labourers have been employed so far for preliminary work and one feels that the day is not distant when Indians shall sail [illegible] ships, flying the flag of their own country. With a view to maintaining a regular force of workers on the spot, a big labour colony is being laid out, where workers can live under modern standards and comforts of life. The possession of about 150 acres for laying out the colony has already been acquired, and the Scindia Steam Navigation Company is negotiating for further plots of land measuring about 154 acres for the requirements of the full scheme of the colony for its workers.

"I can assure you," remarked a prominent official of the Scindia Steam Navigation Company to the *United Press* special representative at Vizagapatam, "that if public co-operation and support come in a manner which this great project so richly deserves; if the Government of India even now care to grant [illegible] facilities, that we need for the import of [illegible] duty for workshops, [illegible] steel and propelling machinery [illegible] ships, and if the Government of India impress upon His Majesty's Government the necessity of [illegible] [illegible] [illegible]

DR. MALAN'S CONCEPTION OF NATIONALISM.

A [illegible] National Congress [illegible] Victoria [illegible] last week Dr. D. F. Malan, leader of the Nationalist [illegible]ty, said that in some respects the Afrikaner nation was becom[illegible] same respects it was [illegible]ready [illegible] into the [illegible] A Press A[illegible]ssation [illegible]ne [illegible] to political [illegible]pment a psychological change was taking place.

The time was p[illegible] Dr. Malan, when youth would not be permitted to make use of its own [illegible]rength. He hoped that the Youth League would now become an [illegible]ipal of the Nationalist Party [illegible]. The Transvaal, by establishing the League, had set an example to the whole country which he hoped would be followed.

The new conception was for youth to stand on its own [illegible] Afrikanerdom's political s[illegible] had sent the necessity to [illegible]n, and had established [illegible]ment. That had [illegible] with [illegible] who had certain [illegible] the extremest move[illegible]

[illegible]outh [illegible] to be proud of being an Afrikaner, his teachers were [illegible]ten accused of "politics."

Where the Youth League existed as a separate organisation there should be close co-operation with the Nationalist Party and though this there would be one organisation with two branches—one for youth and one for their elders.

Dr. Malan said that to become a strong nation everything that would have to be broken and [illegible]ew and independent republic established.

Referring to the colour question, he said that if Afrikaners did not stand firmly together they would be [illegible]n as [illegible]

The question of poverty amid plenty had to be [illegible] [illegible] or the future [illegible] [illegible]ident would be glad [illegible]

The [illegible] [illegible] nation [illegible] [illegible] were [illegible] riding upon [illegible] of the [illegible] dumping [illegible] of the past and they [illegible] as a purpose [illegible] they had been [illegible] At [illegible] Bloemfontein Conference [illegible] co-ordination and harmony and there was no dis[illegible] more.

Bigoted Nationalism

At [illegible] a meeting [illegible] Nylstroom Dr. D. [illegible] Malan [illegible] reported as [illegible] denounced the [illegible] many's [illegible] [illegible] the continuance of [illegible] in South Africa [illegible] system be [illegible] minority was given without [illegible] and to practise these [illegible] attitude were to be applied [illegible] the non-European po[illegible] [illegible] be given a full [illegible] in affairs. That they did not [illegible] and it was not what the Boer republic had been. The course of the Boer republics had been not only Nationalist but Christian Nationalist. That must be the foundation of their republic, which must stand for a white South Africa. The only thing [illegible] would make possible a republic free of external interference and internal bloodshed was a united Afrikaner front. If at this time they could not stand together they would not be able to object to the voice declaring that they were not equipped [illegible] govern themselves. There were dangers. Not even [illegible] was pledged that they had secured united front. Their enemies [illegible] watching for an opportunity to drive in [illegible] wedge. The appeal [illegible] to all Afrikaners by [illegible] four people's organisations was not to allow another [illegible] hour of destiny to [illegible]

We [illegible] of help [illegible] saying that the pro[illegible]ouncements of Dr. Malan's conception is of narrow and bigoted type which can [illegible] [illegible] [illegible] awak[illegible] nationalism among the people but that nationalism allows of no hatred or [illegible] against any people. Dr Malan makes no secret of the fact that he wishes [illegible] South African Republic [illegible] the [illegible] million non-[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] was it w[illegible] How one can boast that this is "Christian" Nationalism he [illegible] Where Dr. Malan takes the aid of religion to defend his attitude he should quote authority to be more convincing. From what we know about Christianity it allows of no distinction between man and man. Whatever grievance the Afrikaner may have against the English people and may claim himself to be national of South Africa and call others non-nationals he should not lose sight of the fact that he is after all as much a usurper as any other of this land the real owners of which are Natives.

The Transvaal Struggle

The Transvaal struggle which has been launched against the Asiatics Transvaal Land and Trading Act, is daily gaining strength. In addition to the four Passive Resistance stalls already conducted in Johannesburg, 3 more were opened on [illegible] as the City [illegible] and one in front of the Law Courts, making a total of 7. The Passive Resistance Committee hopes to open more stalls in the near future.

Natal Indian Congress

ANNUAL GENERAL MEETING

The annual general meeting of the Congress will be held on Sunday, September 14, at 2.30 p.m. at the Avalon Theatre, Victoria Street, Durban.

Agenda:—(1) Minutes, (2) Joint hon. secretaries' annual report, (3) Joint hon. treasurers' financial report, (4) Election of officials, (5) General.

On the same day in the afternoon the third Natal Provincial Conference will be held. Delegates appointed by the branches will participate in the Conference.

A farewell reception to Swami Bhawani Dayal Sannyasi who is sailing for India, will be given on the same day.

Full particulars will be given later.

HAJEE E. M. PATEL,
President.
HANS MAHARAJ,
A. B. MOOSA,
Jt. hon. Secretaries.

NOTE:—Only registered members of the Congress will be allowed to attend and participate in the proceedings, so please produce this notice to prove membership.

In terms of Rule No. 30 of the Congress a sum of 1/- (one shilling) shall be paid by each member to headquarters for participation in the annual general meeting.

"GANDHI ABHINANDAN GRANTH"

A Hindi translation of Mahatma Gandhi: Essays And Reflections On His Life And Work, edited by Sir S. Radhakrishnan and presented to Gandhiji on his Seventieth birthday. For all Hindi readers it is a book worth reading and treasuring. Please note the book is in Hindi (Devanagri) and not in English. Price 7 Shillings including postage.

Obtainable From: Manager "INDIAN OPINION," Phoenix, Natal

Digitized by Siddhanta eGangotri Gyaan

TWENTY-ONE YEARS AGO

"HELPLESSNESS OF BRITISH SUBJECTS IN INDIA"

AN Anglo-Indian newspaper recently had some caustic comments to make on Rabindranath Tagore's reply to Miss Eleanor Rathbone's open appeal to India. The conclusion that the writer arrived at was that the Poet's reply reflected the infirmity of old age. The implication or insinuation that the Poet was never other than a sober yes-man, devoted exclusively to literary pursuits, will not stand scrutiny. The following letter he wrote to the then Viceroy, Lord Chelmsford, in 1919 has peculiar application to the present situation:

Your Excellency,

The enormity of the measures taken by the Government in the Punjab for quelling some local disturbances has, with a rude shock, revealed to our minds the helplessness of our position as British subjects in India. The disproportionate severity of the punishments inflicted upon the unfortunate people and the methods of carrying them out, we are convinced, are without parallel in the history of civilized governments, barring some conspicuous exceptions, recent and remote. Considering that such treatment has been meted out to a population disarmed and resourceless, by a power which has the most terribly efficient organization for destruction of human lives, we must strongly assert that it can claim no political expediency for less moral justification. The accounts of the insults and sufferings undergone by our brothers in the Punjab have, trickled through the gagged silence, reaching every corner of India and the universal agony of indignation roused in the hearts of our people has been ignored by our rulers—possibly congratulating themselves for imparting what they imagine as salutary lessons. The callousness has been praised by most of the Anglo-Indian papers, which have in some cases gone to the brutal length of making fun of our sufferings without receiving the least check from the same authority, relentlessly careful in smothering every cry of pain and expression of judgment from the organs representing the sufferers. Knowing that our appeals have been in vain and that the passion of vengeance is blinding the noble vision of statesmanship in our Government, which could so easily afford to be magnanimous, by befitting its physical strength and normal tradition, the very least that I can do for my country is to take all consequences upon myself in giving voice to the protest of the millions of my countrymen, surprised into a dumb anguish of terror. The time has come when badges of honour make our shame glaring in the incongruous context of humiliation, and I for my part wish to stand, shorn of all special distinctions, by the side of those of my countrymen who, for their so-called insignificance, are liable to suffer degradation not fit for human beings. And those are the reasons which have compelled me to ask Your Excellency, with due deference and regret, to relieve me of my title of knighthood which I had the honour to accept from His Majesty the King at the hands of your predecessor, for whose nobleness of heart I still entertain great admiration.

Yours faithfully,
RABINDRANATH TAGORE

Calcutta,
6 Dwarkanath Tagore Lane,
May 30, 1919.

Doings In India

Disapproval Of Mr. Amery's Utterances

"MR. AMERY'S performances in the India Office have greatly undermined public confidence in British good faith and *bona fides* which can be restored only by any positive action that they may take in the way of effective transference of power," states a resolution adopted at a meeting of leaders of various political groups in Nagpur who met on the invitation of Mr G. S. Pagey, Labour M.L.A., Dr. N. B. Khare presided. The meeting expressed the view that Mr. Amery's insistence on unity before any constitutional discussions are started was a trick to deny constitutional advance in the country.

National Government For India

In a resolution on the present political situation, the Executive Committee of the Indian Association of Calcutta urged the immediate reconstruction of the Viceroy's Executive Council and emphasised that in this moment of supreme emergency the British Government and the British statesmen, including the Viceroy, should stand above sectional differences which exist everywhere and in a spirit of true statesmanship constitute a National Government at the Centre so as to evoke wholehearted and spontaneous support from Indians of all castes, creeds and denominations who are eager to be organised. The Association felt that no further time should be lost in organising the people under the leaders who commanded general confidence.

American Journalist On British Policy Towards India

Speaking on India, Mr. George Seldes, a well-known American journalist, in an interview with the *United Press* in Bombay, prior to his departure for Calcutta en route for China, stated that his one regret was that he could not see Mahatma Gandhi, the one man who had elevated politics to a high moral plane. Gandhiji would be chiefly remembered, Mr. Seldes added, when the history of the world came to be written as the man who strove to leave behind him a better world order in which moral values transcended all the material gains. Turning to the political situation in India, Mr. Seldes felt that he could not express any opinion other than his feeling that Britain's attitude towards the Indian problem provided the strangest anomaly when she herself professed to fight for the liberty of enslaved nations whilst denying the same to India. The Indian States seemed to him to provide another paradox to the already complex situation. With the States' people sunk in illiteracy and superstition, the Princes exercising undiluted autocracy in their internal administration, Indian India, he found, lived much behind the moving times.

Intemperate Propaganda Responsible For Riots

In the course of an interview with pressmen on the cause of recent communal riots in India, Dr Rajendra Prasad said that intemperate propaganda emphasising that the Hindus and the Muslims are two different nations which cannot coalesce or work together is, I think, responsible for much of the bitterness and communal tension which now prevails. When tension is there, any incident can cause an outburst, especially when no care is taken to avoid provocation. Also, the reports of incidents in one place published in the press create impressions and have repercussions in other places,

વેચવાના પુસ્તકો

નીચેના પુસ્તકો બધા ચુંટી કાઢેલા જાણીતા લેખકોના છે. હમેશાં પુસ્તકો સુંદર હતાં જ્ઞાનપૂર્ણ અને સારા લેખકોનાં વાચવા લેજો. જેથી આપણું જ્ઞાનમાં વધારો થાય અને આપણું ચારીત્ર બંધાય. એ મુખ્ય આદર્શને ધ્યાન માં રાખી અમે પુસ્તકો મંગાવીએ છીએ. ઉત્તમ સાહીત્ય જ્ઞાનમાં વધારો કરે છે.

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

મારી જેલ યાત્રા (પં. જ. નેહરુ)	૧૨	૬
ધર્મ સંસ્થાપના (ગીતાના અક્ષરશઃ વિવેચન સાથે)	૧	૬
મહાત્મા ગાંધીજી (રમણલાલ)	૦	૬
રાષ્ટ્રીય ચિત્ર રજા	૧	૬
સત્યાગ્રહના ચિત્રો	૪	૬
આપણી દેશની ખાસ ૩ બેનો	૫	૬
અપીલ ઓફ પ્રોટેસ્ટ	૩	૬

ધાર્મિક સાહિત્ય

મહાભારતના બોધ	૧૦	૦
ઈશ્વરાધીન મહર્ષિ દયાનંદનું જી. ચ.	૨	૦
પરમાર્થ પ્રકાશ	૧	૬
મહાવીર ઉદ્ઘોષક	૨	૬
અનાસક્તિ યોગ (ગીતાનો અંગ્રેજીનો ગુજરાતી અનુવાદ)	૧	૦
મંગળ પ્રભાત (અંગ્રેજી)	૧	૦
ઈષ નગર પારાયણ	૪	૦

શ્રી. રમણલાલ સોનલાલ દેસાઇ કૃત

ભારેલા	૭	૦
ભાગ બટકો ભાગ ૨	૭	૦
ત્રિભંગ	૭	૦
પૂર્ણિમા	૫	૦
ભૂખ્યા	૭	૦
સંજીત હૃદય અને બંધુતા	૭	૦
ઉદય ભાગ	૫	૬

બીજા કેટલાક પુસ્તકો

પ્રેમ માર્ગ (નોવેલ	૭	૦
કાવ્યના તત્વજ્ઞો (એડી)	૨	૭
ક્રિસમસ (વેકેશન પુસ્તક)	૪	૦
કુદરત રંગમ (કુદરત શીખવાના બોધપાઠો)	૧૦	૦
આપણેનાનો મુક્તિ સંગ્રામ	૩	૦
ઉત્તમ કવિઓનાં ૨ ગીતોના ગીતોનો ગુજરાતી (અનુવાદ દીપક આપે)	૪	૬
કુસુમવાળી (રસીક નોવેલ)	૬	૦
સાબરમતી	૩	૪
ઉષા અકબર	૭	૦
સુરતીઓની ૫ તો	૪	૬
અકબરી ગાંધીનું કોણ	૫	૦
ભારત સુબોધ નાટક	૧૫	૦
રાષ્ટ્રીય સંગીત નાટક	૧	૬
મોતીના તોરણ (તોરણો બનાવવાની રીતો)	૬	૦
વીર જયદેવ	૪	૬
ઇંધણ	૧	૬
ધિરજિતા ભા. ગીત વાતો	૬	૦
સાધુ તેજ અંક ભાગ ૨ જો	૨	૦
પારસી ગાયન ભા. ૩ જો	૧	૬
અભિનય ગાયન નાટકો		૬
રસબાર	૩	૦
સ્નેહ ગંગમી	૭	૬
સોનેરી સાંકળ	૭	૦
સફેદ સમતાના	૭	૬
કાવ્ય રસીકો	૬	૦
અંધકારે પંર પ્રકાશ	૨	૦
દુર્ગેશ નંદીની (નોવેલ)	૪	૬
જીવનના પ્રતીબીંબ (નોવેલ)	૩	૬
ત્રણ વાતોઓ (અનુવાદક મહાદેવ દેસાઇ)	૪	૦
પ્રેમનો કેફ (ટોલ્સટોય કૃત નોવેલ)	૫	૦
બીરેબા દ્વાર (નોવેલ)	૧	૦

શરદબાબુની નવલ કથાઓ

શ્રીકાંત ભાગ ૩	૧૪	૦
ચંદ્રનાથ	૩	૦
દત્તા	૬	૦
પલ્લી સમાજ	૬	૦
દેવદાસ	૪	૦
અપૂર્ણ ભારતા	૭	૬
અનુરાધા	૬	૦
બાબરી	૫	૬
જીવન યાત્રા	૬	૦
ચરીત્ર હીન	૭	૬
મુખડા	૫	૦
નવીના	૬	૦

શ્રી. શરદબાબુના બધાં પુસ્તકો સુંદર રસમય છે. આ બધાં જેમાં પ્રસ્તાવનો છે.

નવલ કથાઓ

કેળવાયેલી અને બીજી વાતો (મરુન કલર)	૩	૬
પુરજાનીની કથાઓ	૨	૦
ગદાર માણા (૬ બીજી વાતો નોવેલ)	૫	૦
ગુલરાજ (નોવેલ)	૪	૦
બાબા (વાર્તા)	૪	૬
ભાગીરદારનો દાસ્ય ધંધાર	૬	૦
ભગીરથના	૫	૦
ગાંધીની વાણી	૫	૬
ગામડાના જીવ (૬ બીજી વાર્તાઓ)	૩	૦
નાની તલવાર (સાજીત કથા)	૪	૦
દ્રષ્ટિપરીવર્તન (ટોલ્સટોયની બોધક કહેવાતી	૦	૦
કેદી બોબરાવ્હી (નોવેલ)	૩	૬
પુત્ર વિજય	૩	
નારી હૃદય (કથાઓ)	૪	૦
પ્રેમાલય (સુંદર રસીક નવલકથા) ભા. ૧	૬	૦
,, ,, ,, ,, ભા. ૨	૫	૬
પુરાતન જનોત (નોવેલ)	૪	૬
પ્રેમ પ્રકાશ (નોવેલ)	૫	૬
પુનરીણી	૪	૬
બાબા ફરીના (૬ બીજી વાતો સંગ્રહ)	૪	૬
પોપટને પંખે અને બીજી વાતો	૩	૦
પુરાતો દીપક ભાગ ૨ જો	૨	૬
રાગીણી (મરાઠી પ્રખ્યાત નોવેલનો અનુવાદ)	૬	૦

નવલકથાઓ તથા વાર્તાઓ

બાલીકા (વાર્તાઓ)	૫	૦
મૃદુલા	૩	૬
રમણ ટેળી ભાગ ૨ (સાહસીકોની કથા)	૧	૦
રાખુ પ્રતાપ (પ્રતીહાસીક કથા)	૩	૦
બાબા ભોજન ન્હાની	૩	૦
,, ,, મોટી	૫	૦
વેરાનમાં	૩	૬
અમે બધા (રમુજી નોવેલ)	૫	૬
અબજી પની (ઇરાનસભી કથા)	૬	૬
મોરારજીની રસધાર (સોરાષ્ટ્રની પ્રતીહાસીક દંત કથાનો સંગ્રહ) ભાગ ૧	૩	૦
સ્નેહ સરીતા	૬	૬
સ્નેહ સુધામ	૪	૦
કલ્યાણ પાત્રા	૩	૦
પ્રણાત પીલોડો (૬ બીજી વાર્તા)	૫	૦
બાલા અને બીજી વાર્તા	૩	૬
પ્રેમ પાત્રા	૫	૦
મિલનની પ્યાસ	૩	૦
રસની પ્રીતલડી (ઝાંઝર)	૬	૦
ચંદ્રાવળા (નવલીકા સંગ્રહ)	૨	૦
મિરાતમા	૩	૦
બાબા (નોવેલ)	૫	૦
કર્મયોગી શ્રીકૃષ્ણ (ઇ. નોવેલ)	૫	૬

રીડલીંગ કાઠીયાવાડીઓ

મંજરી (ર. મ. દેસાઇ કૃત)	૫	૦

હાસ્યો-ગરબા-ગીતો-ભજનો

કલાપીનો કેકારવ	૧૧	૦
મણીકાંત બાબા માણા	૬	૬
પારસી નવા ગીતો	૩	૦
નીહારીકા (કાન્હો ર. વ. દેસાઇ કૃત)	૪	૬
મુક્તાવલના (હરેશ્વર મેવાણી કૃત)	૪	૬
સહીયાણા રાસ ભાગ ૧ લો (ગરબા સંગ્રહ)	૨	૦
,, ,, ભાગ ૨ જો ,,	૨	૬
,, ,, ભાગ ૩ જો ,,	૩	૦
રાસ ગીતો	૩	૦
રાસ ચંદ્રાવળી	૨	૬
રાસ તરંગીણી	૨	૬
રાસ નીકુંજ	૨	૧
ગોપ સંગીત (ના. મો. ખરે)	૧	૬

બધાંનાં ઠેકાણું:-
Manager Indian Opinion,
Phoenix, Natal

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન.

નહાના ગાંધીજીના હાથે
અને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૯ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૧૫ ઓગસ્ટ, ૧૯૪૧. અંક ૩૩.

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર તા. ૧૫ ઓગસ્ટ, ૧૯૪૧.

સ્વર્ગસ્થ રવીંદ્રનાથ ટાગોર

ગુરૂદેવ રવિંદ્રનાથ ટાગોરના અવસાન થી માત્ર હીંદીઓ પણ જ નહીં પરંતુ જગતના ખુણેખુણામાં વસતા કરોડો, જેઓ તેમની મધુર અને પ્રોત્સાહિત કરનારી ચાલીની સુવાસનો લાભ લઈ ચુકયા છે તેઓ પર ગમગીની છવાઇ ગઈ છે. ગુરૂદેવ, કે જે માનવરેલી સંસ્થાઓ તેઓ પોતાની શાંતિનિકેતન સંસ્થામાં ચોકટા, નાના તેમજ તેમના નીકટ સંબંધ માં આવેલા સો વડે ઓળખાતા હતા, તેઓ ૮૦ વર્ષની પાકટ વયે આપણને છોડી ગયા છે. પરંતુ એ વયે પણ, તેઓ મોટા વહેલા આપણને છોડી જઈ, એ વીચાર કરવાના હૃદયમાં ઉંડા ખેદ ઉપજાવતો હતો ગુરૂદેવ પ્રેમના અવતાર હતા એમ કહેવું અતિશયોક્તિ ભરેલુ નહી ગણાય. પ્રેમ, કલા અને સંગીત-જીવન પ્રફુલ્લી કરનારી એ ત્રણે વસ્તુઓ ટાગોર કુટુંબમાં અગ્રગણ્ય હતી અને ગુરૂદેવ તેના મુર્તીમંત સ્વરૂપે હતા તેના પુંજમાંથી જગતમાં સુવાસ ફેલાવી દુઃખીને દીલાસો, અને નીરાશને આશા આપી રહ્યા હતા.

ગુરૂદેવ ભારતવર્ષના એક મહાન સંતાન હતા અને ખબરોની પ્રસિદ્ધિપરના સખ્ત જાપ્તાના આ સમયમાં અને ભારતવર્ષના શાસકો, કે જેમની નીતી, ભારતવર્ષ બ્રીટનની દાસી તરીકેજ રહેવાને લાયક છે એવી પોતાની દલીલનું યાજ્ઞીપાપણું સીદ્ધ કરવાને, જગત સમક્ષ માત્ર તેની કાળજી બાબુ ચીતરવાની હોઇ અને ભારત વર્ષની મહાનતા વ્યક્ત થવા દેતાં તેઓ કરતા હોઇ એ કે આપણને બગર આપવા માં આવી નથી, છતાં અમને સંપુર્ણ ખાત્રી છે કે પોતાના મુઠીતી પામેલા એ મહાન તનુજને પોતાની મહાનતાને શોભે એવી અંતીમ અંજલી આપવામાં ભારત વર્ષ પછાત નહીંજ પડયુ હોય.

પાશ્ચિમના લોકો પુર્વના લોકો પ્રત્યે ભલે ગમે તેટલો અણગમો પરાવતા હોય પરંતુ સત્ય હકીકત જ્યારે પ્રકટ થશે ત્યારે તેઓ જરૂર સમજશે કે પુર્વ પાસેથી તેઓને ઘણું શીખવાનું છે અને મહાનમાં મહાન આત્માઓ અને તત્વ-વેત્તાઓ પુર્વમાંથી પાકયા છે.

પુર્વના જ્ઞાન અને સંસ્કૃતિથી જગત લેશમ્રો તેટલુ જાણકાર નથી પ્રારબ્ધ કે પુર્વને જાહા જગતમાં તેનો ફેલાવો કરવા ની તક અપાઈ નથી તેનો ફેલાવો કરવાનો જ્યારે જ્યારે પ્રયત્ન થયો છે ત્યારે તેની સામે દ્વાર બંધ કરવામાં આવ્યાં છે. પુર્વના લોકો માટે દ્વાર પશ્ચિમના દેશોની સમૃદ્ધિ માટે સસ્તી મજુરીનો લાભ ઉઠાવવા તેઓના મજુર વર્ગને ગોકલવા પુરતાજ ખુલ્લા રાખવા માં આવ્યાં હતાં અને પશ્ચીમના લોકોએ પુર્વના લોકોને વિષે આ વર્ગના બોરણ પરથીજ મત બાંધી લીધેલો છે. આ રીતે તેઓએ પોતાના દ્વાર આગળજ પડેલા જ્ઞાન અને સંસ્કૃતિને જાનેજ ઠોકર મારેલી છે.

ગુરૂદેવ ટાગોર માત્ર સાહસી જ્ઞાનજ ધરાવતા નહોતા, માત્ર કવીજ નહોતા; માત્ર કલાકારજ નહોતા; જગતે કદી જોયા નહી હોય તેવા તેઓ રાજ્યપ્રકરણમાં પણ કુશળ હતા. તેમનું રાજ્યપ્રકરણ પશ્ચિમના દેશોમાં સામાન્ય રીતે છે તેવી જાતનું નહોતું. પશ્ચિમના દેશોના રાજ્ય પ્રકરણમાં નીતી ધર્મને સ્થાનજ નથી જ્યારે ટાગોરના રાજ્યપ્રકરણમાં નીતી ધર્મને મુખ્ય સ્થાન હતું.

સ્વર્ગસ્થ ટાગોર સંકુચિત રાષ્ટ્રવાદને તીરસ્કારતા હતા. તેઓ માનવધર્મમાં માનતા હતા. માનવીની સ્વાભાવીક મહાનતામાં તેઓ માનતા હતા અર્થાત કે પ્રત્યેક જીવની અંદર ઈશ્વરનું અસ્તિત્વ રહેલું છે એમ તેઓ સમજતા હતા. આથી તેઓ આંતર રાષ્ટ્રવાદમાં માનતા હતા અને જે વસ્તુને પોતાની શ્રદ્ધાદ્વારા પોષ-વામાં તેઓ પોતાનું જીવનકર્તવ્ય રહ્યું હતું. રાષ્ટ્રઆંદોલનમાં પોતાના દેશની આ-બાદીને માટે લડી રહેલા ભારતવર્ષના સુરત રાષ્ટ્રવાદીઓ અને સ્વર્ગસ્થ ટાગોર વચ્ચે કેટલોક મતભેદ થતો હતો પરંતુ જીવમાત્ર પ્રત્યેની તેમની ઉચ્ચ પ્રેમભાવના ને લીધે આપણી ઉપર જુલમ કરનારાઓ પ્રત્યે પણ તીરસ્કારની લાગણી પોતે કદી જોઈ તેમને દરદ થતું હતું. પરંતુ સુરત રાષ્ટ્રવાદી બન્યા વીના કોઈ આંતરરાષ્ટ્ર-વાદી બનીજ નથી શકે અને ગુરૂદેવ એક ખરા અને સુરત રાષ્ટ્રવાદી નહોતા એમ કોઇથી પણ કહી શકાયે નહી. પોતાના દેશ અને દેશબાંધુઓ પ્રત્યેનો તેમનો પ્રેમ અનેક હતો. ભારતવર્ષના સાહસી જીવન ને તેઓ જેટલું સમૃદ્ધ કરનારા હતા તેટલા જ રાજપ્રકરણી જીવનમાં તેઓ પ્રોત્સાહન આપનારા હતા. આ અંકના મુખપૃષ્ઠપર પ્રસીદ્ધ કરવામાં આવેલો તેમનો સુંદર સંદેશો રાષ્ટ્રિય મહાસભાના રામગઢમાં મળેલાં છેલ્લાં અધીવેશન પ્રસંગે તેઓએ મોકલ્યો હતો.

હાલના યુદ્ધ અને તેમાં થઇ રહેલી ભયંકર માનવકતલે તેઓના મનને એટલી બધી વ્યથા પહોંચાડી હતી કે તેમનાં આયુષ્ય ની દોરી તુટવાને મોટે અંશે એ વસ્તુ જવાબદાર હતી એમ કહેવું અતિશયોક્તિ ભરેલું નથી ગણાય.

હાલના યુદ્ધ પ્રત્યે ભારતવર્ષ લીધેલી વલણના સંબંધમાં સ્વર્ગસ્થ ટાગોરની લાગણી રાષ્ટ્રિય મહાસભા તરફ ચહોળા-ઘુતી કરવાનારી હતી. એક અંગ્રેજ બ્રીએ ભારતવર્ષને યુદ્ધમાં મદદ્યાન મદદ કરવા ને કરેલી ખુલ્લી અપીલના સ્વર્ગસ્થ ટાગોરે આપેલા જવાબમાં નીચેના શબ્દો હતા :

"અમારી પાસેના શુ છીનવી લેવાનું છે એ અમોજ જાણીએ છીએ તેઓના પોતા ના સુધારામા આપણ સંબંધમાં ગૌરવ હતા

રાખવાની જે સર્વોત્તમ વસ્તુ દેહલી છે તેને આ દેશના ઝોરીઆ અમલદારો કંઈ ચમાનજ નથી. તેના બદલામાં તેને તેઓએ, હાયના સંગીન રાષ્ટને, "કાબદો અને સુવ્યવસ્થા" નું રાજ્ય સ્થાપ્યું દેશ. એટલે કે પોલીસ માન્ય રાખેલું હોય, તો તેવા સુધારાની હાંસીને અમે માન આપી શકતા નથી. સુધારાનું કામ પ્રજાના હર્ષ અને શાંતી અને એકરાગ સ્થાપવાનું છે. પરંતુ કમનશીબે હાલતવર્ષના સમાજ રચનાને "કાબદો અને સુવ્યવસ્થા" ના આક્રમણ હેઠળ દિન પ્રતિ દિન વધતી જતી મુંઝવણોરીના ખેદકર બનાવોથી છાવ્યાપ્યાપ્ત કરી નાખવામાં આવી રહી છે. ભારતવર્ષમાં ક્યા લગી શાંતિ પ્રસરેલા દેશ પણ રાજ્યને આંચત કંઈ ન પહોંચે ત્યા લગી આ કેવાનીયત ચીરસ્થાયી થાકુજ રહેશે અને એવા તાંત્ર હેઠળ રહેવું અમારે માટે નજદીકપર ગઈ પડશે."

આ પ્રત્યેક શબ્દમાં દરદની ફરીયાદ રહેલી છે અને એ શબ્દો સ્વર્ગસ્થ ટાગોર જેવી એક મહાન વ્યકતી કે જેમની મહાનતાની ૧૯૧૫ ની સાલમાં નામદાર શહેનશાહે સરનો ઈલ્કાબ ઔનાયત કરી કદર કરી હતી, તેમના તરફથી ઉચ્ચારવામાં આવ્યા હોઇ તેને બીનજવાબદાર તરીકે ગણી કાઢી નહી શકાય. પરંતુ આજે તો બ્રીટીશ સરકાર ની વિરૂદ્ધમાં કંઈ પણ બોલાય તો તે અરૂચિકર થઇ પડે છે અને તેવું બોલનારની પાગલ અથવા દુષ્ટમાં ગણુના થાય છે અને તેને કેદખાનામાં કે અટક આ ગોંધી દેવાને પાત્ર ગણવામાં આવે છે. એટલે ભારતના એક એંગ્લો ઈન્ડિઅન વર્તમાનપત્રે સ્વર્ગસ્થ ટાગોરનો આ પ્રસ્તુતાર, કે જેમાંથી અમો ઉપલા શબ્દો ટાંકેલા છે, તેને "ગદ્યપણની અસર દર્શાવનારા" તરીકે ગણી કાઢયો છે. એટલે કે સ્વર્ગસ્થ ટાગોરને "સાઠી બુદ્ધિ નાઠી" ની ઉપમા આપેલી છે. આ વસ્તુ સ્વર્ગસ્થ ટાગોરને લાગુ નથી પડતી, એ વીસ વર્ષ પુર્વે ૧૯૧૯ ની સાલમાં એ વખતના વાઇસરોય લોર્ડ ચેમ્સફર્ડને લખેલા એક પત્રમાં સ્વર્ગસ્થે બતાવેલી વફાદારીની સાબીત માગ છે. એ પત્ર જલીયાંવાલા બાગમાં એક શાંત સભામાં હાજર થયેલા લોકોને નીર્દોષ સ્ત્રી પુરૂષો અને બાળકોની એ વખતના પંજાબના ગવરનર સર માઇકલ ઓડવાયરની સલાહાનુસારીથી જનરલ ડાયરે કંઠે બેઠે કતલ કરી જે "બહાદુરી" બતાવી હતી અને ત્યાર બાદ "કયાલુ" સરકારની સામે વિરોધનો એક શબ્દ પણ ઉચ્ચારી નહી શકાય એવો લોકોમાં ત્રાસ વર્તાવવાને લોકોપર જે અપમાનો અને જુલમો ગુજારવામાં આવ્યાં હતા તેના પરીણામે લખાયો હતો. ગુરૂદેવ ટાગોરે નીચેના શબ્દોમાં સરકારના એ પગલાંને વખોડી કાઢયું હતું:

"અમારા લોકોના હૃદયોમાં ગુસ્સાની સળગી ઉઠેલી જ્વાળ તરફ અમારા ગવર્નરોએ બેપરવાઇ બતાવી છે—કદાચ તેઓ પ્રોફેશને સારો પાઠ શીખ્યો. —બીજાને ગર્વ લેના હતી. પણ મારા એંગ્લો-ઇન્ડિઅન ભાઇઓએ આ બેપરવાઇના વખાણ કર્યો છે અને કેટલાકે તો આમારાં દુઃખોની મશ્કરી કરવાનું પાતળી પણ કર્યા કાર્યબ્યું છે. તેની સામે સત્તાધીશોએ જરાપણ આંકુશ મુકયો નથી એટલું જ નહિ પરંતુ દુઃખીઓને અવાજ દબાવ નારા પગલાની ફરીયાદોને કાળજ પુર્વક ઢાંકી દેવાનો પ્રયત્નો ચાલુ રાખ્યો છે. આમારી અરજોને દાદ નથી મળી અને આમારી સરકાર, કે જે સહેલાઇથી પોતાના ગાંરિક્ષ વગ તેજજ ક્રુરતી પ્રથાને ઢાંકે તેવા ઉદારતા બતાવી શકતી હતી, તેના વરવાયાના તેની રાજનીતીજ્ઞતાને અંધ બનાવી રહી છે, એ જોતાં, આજ દેશને બારે ઓળખાં ઓઢાડું હું એટલું તેં કરીજ શકું કે મારાથી ઇલ્કાબ સહ મળેલા માન ત્યાગો દેશબાંધુઓના વિરોધનો અવાજ વ્યકિત કરતાં જે કંઈ પરિસ્થિતિમાં મારે સહન કરવા પડે તે સહન કરી લઉ હવે એ વખત આવી લાગ્યો છે કે જ્યારે અમારા માનના બીલ્લા આમારી ઉપર મુજરી રહેલાં અપમાનોના સાથે અસંગત છે અને અમારી શરમ જ્યારે પ્રકાશીત કરનારા છે એ અમે સમજતા મક્કમ. આપો મને આપવામા આવેલા બાલ ઇલ્કાબોથી રીક્ત થવા દો મારા દેશબાંધુઓ, જેઓ પોતાની કહેવાતી તુચ્છતાને લીધે માનહીઓ તો નહી ગણે તેવાં આપમાનોના ભોગ બન પડયા છે, તેઓની પડખે ઉભો રહેવા ઇચ્છું છું"

આવા બનાવો અહીં ટાંકતાં મધુજ દરદ થાય છે પરંતુ અમારો હેતુ ચાલકોને તેમજ બાકી જગતને એ વસ્તુ કસાવ વાનો છે કે આથી ઉશ્કિતઓ કોઇ અઘના અને બીનજવાબદાર વ્યકિત તરફથી નથી થઇ રહી પરંતુ જે પ્રેના આપનાર છે અને જેનામાં તીરસ્કારના છાંટો પણ નથી તેવી એક મહાન વ્યકિત તરફથી થઇ રહી છે. અને તેથી એ ઉકિતમાં ભારત વર્ષનું ભાવન સત્ય રહેલું છે.

સ્વર્ગસ્થ ગુરૂદેવ ટાગોરને આ અમારી નમ્ર અંજલીના આવેશમાં અમે કહી ગયા છીએ કે સ્વર્ગસ્થ એન્ડરસ-ક્રુઝાદની ક્યાય ના કરવાને શુભ્યા હતા. અંતમાં તેમના લખાણોમાંથી નીચેના સુંદર શબ્દો ટાંકવા અટચાને નહી ગલ્લાય.

"ગુલામ બનતીઓ કરી પાકા કરા લોકોએ તો પોતાના ઓર્ગનાઇઝેશનમાં કરી ભાગ નથી લઇ શારીરીક તેમજ બૌધિક રીતે તે એક એવાની

સામે ખાલ ઘણ છે. જે કોમ્યુનીટીમાં તે પોતાનું કલ્યાણ અભિલાષ ધરાવી સદીઓથાસન ભરાઇ રહી હતી એ કોમ્યુનીટી હવે ભાંગી ગયાં છે અને કોઇ પણ કુદરતી ઉપાયથી તે પાછી સમારી શકાય તેમ નથી. એટલે આપણે હજુ આ નવી પરિસ્થીતીનો રોષ શકયા નહી દોઢએ તો પણ અને જીવનની આઝાદી ના આ ચમારે બહોળા વિસ્તારથી ચમારે જોખમો એકવાં પડે તો પણ એ વસ્તુ આપણે સ્વિકારી લેવી પડશે."

જે લોકો હજુ પણ એકાંતવાસમાં રહી પ્રલયકારી તંત્રના ઉપાસકો છે અને જેમી બુદ્ધી અને ખુનરેજીઓ મધ્ય પાપે છે તે લોકોને ઉપલા શબ્દો ખાસ બોધદાયક છે.

સ્વર્ગસ્થ ટાગોર આપણી વચ્ચેથી ચાલ્યા ગયા છે પરંતુ જ્ઞાન કુંજનો મહાન વારસો પોતાની પાછળ મુકી ગયા છે કે જેનો કદી પણ ખોનારા થઈ શકે નેમ નથી અને જેમાંથી રત્નના ખુંટકા પીનાર સમૃદ્ધ થઇ શકે છે. સ્વર્ગસ્થ ના આત્માને ઉચ્ચિર શીરશાંતી બક્ષો અને તેમનું જીવન માનવજાતીને પ્રોત્સાહન આપનારે નીવડો. અસ્તુ

રાષ્ટ્રવાદ વિષેની ડા. મહાતમની કલ્પના

નાગપુરદરબારમાં એક મોટીંગમાં બોલતાં કરતાં ડા. કી. એફ. મહાતમે જર્મનીની કલ્પનાના રાષ્ટ્રિય સમાજવાદને તેમજ ફ્રાંસીસ આફ્રિકામાં હાલ ચાલી રહેલાં તંત્રને દક્ષીણ આફ્રિકાના ઉપયોગ ને માટે નામોલ્લેખ કરતી વખોડી કાઢયાં હતાં તેમણે કહ્યું કે જાલના તંત્રમાં દક્ષીણ આફ્રિકા પ્રત્યે ગેમ છે કે નહી એ બ્યાબત કમો બીનજરૂરી ગમે તેના હાથમાં સત્તા આપી દેવામા આવી છે. તે આવીજ રીતે અમલદાર કરવામાં આવે તો આ દેશની બીન-યુરોપીયન વસ્તીને પણ દેશના રાજ્યતંત્રમાં પુર્ણ હક આપવો જોઇએ પરંતુ એ વસ્તુ આપણે આપતા નથી. તેમ બોઅર પ્રજાસત્તાકમાં પણ તેવું કંઇ નહોતું બોઅર પ્રજાસત્તાકનો નાશ કરવા રાષ્ટ્રવાદનો વકીલો પણ બ્રીટીશ-રાષ્ટ્રવાદનો હતો બહારથી કંઇ કારીગરી નહી થાય અને દેશની અંદર ખુનામરકી નહી થાય તેવું રાજ્યતંત્ર સ્થાપવાનો માર્ગ એક જ હતો અને તે એ કે બાકીના આફ્રિકાદરોએ અને પણ પોતાની આજે આપણે એકત્ર કરવા ત્યાં સારીને આપણું તંત્ર બાકીના લોકોના બોધક નથી થયા જેમ દિલ્લી વાળા કહે તો તેનો આપણે રીજેક્ટ કરી નાખો જોઇએ આપણી સામે જોખમો રહ્યાં છે આપણી જોકતાથી સમજાતા પુરી નથી આપણા દુશ્મનો આપણા

માં તક પકડવાની તક સાધી રહ્યા છે. સ્વપ્ના આફ્રિકાનરોને આ બાબતની ચોકીએ ઓફર જીનરી કરવાની છે કે તેઓએ હીંમેલા માર્ગ પકડયો કોમ પણ સંજોગે તેઓએ પકડયું નથી."

અમારે કહેવું જોઇએ કે ડૉ. મલાનની કલ્પના નો રાષ્ટ્રવાદ કુંપૂર્ણ ખોટી અને અનીતીમાન છે કે જે કદી ટકાઉ નથી રહી શકે. આપણે હિંદુસ્તાન માં પણ જોયું માં રાષ્ટ્રવાદ સ્થાપન કરવાનો પ્રયત્ન કરી રહ્યા છીએ પરંતુ એ રાષ્ટ્રવાદના અન્ય દેશોની સામે દેશ કે અસહીષ્ણુતાને માટે સ્થાન નથી. ડૉ. મલાને એ વસ્તુ સ્પષ્ટ જણાવેલી છે કે તેમની પ્રજા ફક્ત આફ્રિકા ના ગોરાઓનું પ્રભુત્વ સ્થાપવાની છે એમાં તેનું સ્થાન બીનગોરાઓનો દરજ્જો કાળીઓ અને જપાનીઓ" નોજ રહેશે. આવો ભયનો રાષ્ટ્રવાદ "પ્રીટની રાષ્ટ્રિયવાદ" હોવાની બડાશ શી રીતે કરી શકાય એ અમારી અક્કલ કામ કરી શકતી નથી. ડૉ. મલાન પોતાની પ્રજાને અન્યાય કરવાને બે ધર્મની મદદ લે તો સોકોને બમણે બાજી કરાવવાને તેમણે પ્રમાણ ટાકયા જોઇએ. બ્રોસીયર્સ અમે સમજીએ ત મુજબ તો તેમાં મનુષ્ય મનુષ્ય વચ્ચે કરો ભેદ પાડવાનું કહેવામુજ નથી. આફ્રિકાનરને અંગ્રેજ લોકો સામે ભલે ગમે તે ફરિયાદ હોય અને પોતે આ દેશનો રાજ્ય હોવાનો દાવો કરે અને બીજાઓને અરજન્ટ ગણે પરંતુ એક વસ્તુ તેણે ભૂલવી નહી જોઇએ કે આ દેશનો ખરો માલીક તે પોતે નથી જેટલા અંગ્રેજો છે તેટલોજ તે આ દેશને વધારી પાડવાને માટે દેશી છે અને આ દેશના સરા માલીક તો નેટીવો છે.

"અમારા જખમો પર મીઠું ભભરાવશો નહિ"

હિંદની ગરીબાઈ અને નિરાધારી માટે જવાબદાર કોણ?

[કલીકર શ્રી રવીન્દ્રનાથ ટાગોરે આ પાર્લામેન્ટના સભ્ય શ્રીમતી એસ્ટોર ઇસ્ટબોર્નને હીંદીઓ લોજ લખેલા ખુલ્લા પત્રના જવાબમાં જાહેર કરેલું આ તલસ્પર્શી નીચેદન હીંદમાંના બ્રીટીશ તહીબદ સામે ઉઠાવેલાં તમોમાનાનું છે :]

"હુ મારી દેશબોનના પત્રથી ખૂબ ઉંડું દુઃખ પામ્યો છું. કે તેમણે આ [illegible] નથી, પરંતુ મારી લાગે છું કે તેમના સામાન્ય રાજકારણી અંગ્રેજના માનસ બ્યકત કરે છે.

શ્રીમતી એસ્ટોર મુખ્યત્વે ધ [illegible] સંબોધીને લખાયેલો છે. મને દીલગીર થવા નો આપણે અંગ્રેજના [illegible] કેવડા સ્વાર્થમાંથી : દેશબોનના દેશબાંધવોએ જોયા પુરો ન દોવા, તો એમણે કે દેશબોનના રહેવાસીઓ ઉપરજેટલો બરાબર જવાબ વાળી દોવા, પણ [illegible] માલના કહીએ જાણુ દોવાં છે, એટલે મારે બીજાઓને બિલકુલજ પક્ષ આપો [illegible] નો જરૂર હોવા પણ છે.

શ્રીમતી દેશબોનના અભ્યારા અંગ્રેજોના સામે આપો અંગ્રેજોથી, તેઓમાંજ બોલી બતાવ્યા શ્રોતાઓને શ્રીમતના બોલવાની વારે ખુશોવા કર્યા છે.

આપણી કૃતજ્ઞતાના એ બદલ દેશે બરાબર ગણ્યા છે. "અંગ્રેજ વિચારોનું પાલન" કર્યા બદલ પણ આપણા મનમાં હૃદયમે આપણા ગરીબ દેશનાં દિવસોનો વિચાર રમતો હોય, એમ એમને કયાંય નથી. પ્લેગની ફાટી નીકળેલી [illegible] ઉપરાંત છે આ ચૂંથી તો અંગ્રેજ વિચારોએ આપણા બધું શોષાવ્યું છે, પોતી ના નથી. પણ આપણા માંના જેમણે એ ઝાંખ મેળવ્યો છે, તેમણે પણ બ્રીટીશ બાબિકારીઓના અમને અજ્ઞાન રાખવાના પ્રયત્નો ઘણા જોયા જેમ [illegible] છે. પ્લેગના શાન સરકાર તો આગે કેમ પણ મુકેલી બાબા દ્વારા મામી શકાય છે.

જ્ઞ દુનિયાના બીજા મલ્કના જ્ઞાનપ્રાપ્તિ માટે અંગ્રેજોની મદદ ના રાજ જોતી બેસી [illegible] અંગ્રેજોએ અમને શીખવ્યું ન હોત તો અમે હજારો ઘણા બાબતના અંધારામાં રહેવાના દોત એમ માનનારા આપણા કે બીજા અંગ્રેજ મોટો કેવળ કૃતઘ્નતાભર્યું બોલવું માનસજ બતાવે છે. અંગ્રેજોએ આપણા બાળકોને ઉચ્ચકોટના ઐતિ વિચારો નથી આપ્યા, એમણે તો આપણે ક્યારોબીજ નવાબાવ્યા છે ને પરીણામે આપણા બાળકો આપણી પોતાનીજ સંસ્કૃતિથી વિમુખો પડી ગયા છે. બીજા શબ્દો કે આપણે બારે અંગ્રેજી ભાષા મોજ ગ્રહણ પ્રતિબિંબ ઝીલ માત્ર બોધન કર્યું છે તો પણ કરવાજે શું બાબ્યું છે. બ્રીટીશ શાસનની જે બે બદીઓ પારીયે દોવાની વકીલાત એક ક્રોલ્ડ માત્ર દલ્લા માં અંગ્રેજ બબ્યાના પર્યા છે, બ્યારે ગરીબીમાં દલ્લા ના સરાસીયેટ શાસનમાં દેવા બંદર વર્ષોની બદલે દર દશ દશ શોષે પ્રબળતા વાબ્યા હતા.

ટ્રાંસવાલનો સત્યાગ્રહ

ટ્રાંસવાલના હીંદીઓ એ કાયદાઓ જે ચાર કર્યો [illegible] ને દીવસે દીવસે વધુ બને વધુ જોર પકડતા જાય છે. ગયા બંગળવારથી સત્યાગ્રહ લડતીઓએ બીજી બબ્યુ ગેરકાયદેસર નાની હાર માંડી છે. જોહાનીસ બે સોદી દોલ પાસે, પ્રિટોરિન્ટ સ્ટ્રીટમાં છે આને એક સત્રીય કારે આવ્યા છે. બાધી બબ્યા ન દાર બધ છે. અને સત્રીની આશા રાખે છે કે કુલ સુદ્ધના બીજી પબ્ય નવી હારો તે ઉપરાંત થશે.

પણ [illegible] હકીકતની સંસ્કૃતિમાં ખ્યાલમાં બધારે જરૂર તો છે દરરોજની પ્રાથમિક જરૂરીયાતોની અછત [illegible] તે લડીઓવા અમારા દેશની ગડી કબજે કરી રાખનાર અને દેશના ઉત્પાદન સાધનોને ચૂસી રહેલા અંગ્રેજોએ અમારા ગરીબ માટે શું કર્યું છે?

આસપાસ નજર દોડવું હું તો રોટી માટે ત્રાસ પામતા દુબળા શરીરોજ હું જોઇ રહું છું. માણસોના ચામડાં દીવા પામવા માટે ગામડાંઓ ના કાયદા ખોદતી બોજાને મેં જોયા છે. ઢોરના ગભેડાઓના ચામડાંઓ કરવાને કુટાઓ [illegible] છે. હું બબ્યું છું કે, બુદ્ધ અંગ્રેજને આજે બબ્ય મરાના બાબમા આપો પડતા છે. મારી બોજના પ્રત્ય હમદર્દી છે; પણ બ્યારે હું જોઉં છું કે ઇંગ્લાંડ [illegible] ના જખમા લાકીનાબાબત પરોપકારવાના કામમા બ્રીટનની આખી તાકાત કામે લાગી ગઇ છે અને બ્યારે હું યાદ કરું છું કે મેં મારા દેશબાંધવોના બુબે મરી જતા જોયા છે ના બીજા પડકામાંથી ચોખાનું બોજ માટે પબ્ય બાબ્યું નથી, બ્યારે છપ્પનકરોના અંગ્રેજોને અને હીંદમાંના અંગ્રેજો વચ્ચેનો ભેદ પારખવા સિવાય રહેવાતું નથી.

આરે કાયદા ને બબ્યરમા બાળવા સબબો બારે ના આપણે અંગ્રેજોનો આભાર માનવ્યો જોઇ હું જોઉં છું તો કેરળમાં આરે પાસ કરેલો કાયદો નીકળ્યો છે કોઇપણ જાતનો બુબાર પાસ છે, બાસ મકાન લઇબાય છે, ઓજોગોની પ્રબળતા બબ્ય છે, તો બે બીજાની બબ્યરદરજ્જા ગણવા માબ્યતા નથી. માત્ર કરિયાપારથી આમારા ઘરને સલામત રાખવા માટે આબડી બબ્યમિત્ર બારે કપાનો સુર સાંભળવા મળે છે.

સ્ત્રોબોધારી સંજોગે રીતે સ્વજ્ઞ ઓવા સૈનિકો પણ ગરીબોના લોહ દેવા કબાબ ગયાના દાબલા ઓછા નથી અને અબારના યુદ્ધમાં પણ બહાદુર બા બહાદુર અંગ્રેજો, ફ્રેંચો, ને ગોરાને ઓમનાથી ગરીબાની બારાતના કાબ્યાબ્ય દેવા યુરોપના યુદ્ધક્ષેત્રો ઉંડી જવા પડયાં છે. પણ બ્યારે આપણા ગરીબ, નિઃશસ્ત્ર ને નિરા ૨ ભોકતો સશસ્ત્ર ગુંડાઓ સામે પોતાનું રક્ષણ નથી કરી શકતાં, પોતાના બાળબચ્ચાં સામે બરબાર ઉઠાડી નાસી બ્યય છે, ત્યારે બ્રીટીશ અધિકારીઓ કદાચ આપણા કરોડોબબ્યા પ્રત્યે તિરસ્કારબબ્યું રિમત ધરાવવાના હક્ક ઇંગ્લાંડમાં આજે દરેક સરેરી પાસે રક્ષણનો બાબનો છે, પણ હીંદના ધારીની તાલીમ લેવાની પબ્ય મનાય બબ્ય હતી. કોંગ્રેસ માટે દબાણમા રબે ઓવા ઉદ્દેશથી ઠબાડા પૂરેકે આપણા શાસકોએ આપણા લોકોને નિઃશસ્ત્ર ને નિરાધાર બનાવી રાખ્યા છે. અંગ્રેજો તો નાઝીઓએ એમના વિજયચંદ્રના ભાગ પડવાને ઉઠાવવા એટલા માટે એમને ધિક્કારે છે, બ્યારે આપણી આસપાસ ગુન્હાની ગોદીઓ બીજા માટે અમે અંગ્રેજોના કાય ચુકાએ ઓમ શ્રીમતી રેબોન બનીએ છીએ!

કોઇ બબ્ય સરકારનું નાપ કંપના અધિકારીઓના

ઉંચા ઉડ્યા વગર નહિ, પણ એના કરતાં વધુ નીચા રહીને. અંગ્રેજને વફાદારીઓ છે માટે અમને પસંદ નથી એમ નથી; પણ અમારા કલ્યાણની ખાતર ખાતર ચલાવે કયો પાળી એમણે આ દેશને સુધારવા ધાર્યો છે, એટલા માટે એમનું સ્થાન અમારા દિલમાંથી ઉઠી ગયું છે. મને એમ લાગે છે કે વિચારશીલ અંગ્રેજ આ બાબતે કૂદરતી પર ગૌર સેવશે, ને અમે શાંત રહ્યા છીએ એ માટે આભારી આભાર માનશે, પણ દેશના કયો પક્ષો અપમાનવું અને અમારા જખ્મોમાં ઘીનું બળતરાવવું, એ તો રાજભક્તોની હદ વટાવી જતા જેવું છે.

કવીવર ટાગોરનું ટુંક જીવન

ધનકુબેરપતિ અને વિદ્યાકળાના દીક્ષકરમાં મશહુર એવા ઠાકુર કુટુંબમાં ગુરૂદેવનો જન્મ ૧૮૬૧ ના મે માસની છઠ્ઠી તારીખે કલકત્તા મા થયા હતા. પહેલાં એમની અટક બેનરજી હતી. સત્તરમા સૈકામાં એમને ઠાકુરનો ઇલ્કાબ મળેલો, અને બારથી એઓ ઠાકુર કહેવાતાં. ઠાકુરનું અંગ્રેજી આપણે ટાગોર છે. બંગ સાહિત્યના ઉત્કર્ષમાં ઠાકુર કુટુંબે મહત્વનો ભાગ બજાવ્યો છે. એમના પિતા તથા પિતામહ બાબુ રામમોહનના અગ્રણી હતા. એમના પિતા સૌથી પહેલા ઇંગ્લાંડની મુસાફરી કરવારા હીંદુ હતા. ઠાકુર બંગલા પણ રસીલા પાકકળા છે. તેમાં ગુરૂદેવનું સ્થાન અનેખું છે. એમના મોટા ભાઇ દ્વિજેન્દ્રનાથ પ્રસિદ્ધ ફાલ્સફિક અને સારા લેખક હતા. બીજા ભાઇ જ્યોતિરીન્દ્રનાથ નાટકો પણ કુશળ હતા અને ત્રીજા ભાઇ અવનિન્દ્રનાથ આંતરરાષ્ટ્રિય ખ્યાતિ પામેલા ચિત્રકાર છે.

બાબુ રવિન્દ્રને નિશાળે જવાની બહુ નફરત હતી, તો પણ ઘરના બહારથી પણ કંઈ બાકી નહિ, પછીથી એમના પિતાજીએ એમને પેરજ બજાવવાનો નિશ્ચય કર્યો. એમના મોટા ભાઇ પુત્ર પર્યટન કરતા સાથે બાબુ રવિન્દ્રને પણ સાથ જતા આવા તેમની અવલોકનશક્તિ પુષ્ટ પોષી હતી.

૧૮૭૮ ના પહેલી વખત ઇંગ્લાંડની મુસાફરી કરી. બાલ્મીકરમાણીજ એમને કવિતા કરવાનો શોખ હતો. પંદર વર્ષની ઉમરે તો એમની કવિતાઓ છાપાંઓના મોં જોવાને ભાગ્યશાળી થઇ હતી, ૧૮ વર્ષની ઉમરે ભારતી કવિતા અને ભિખારી બાલ પણ બની ચુક્યા હતા. ૧૮૭૮ ના ભારતી પત્રમાં કવિતા છપાવી શરૂ કરી 'The love of Rishi' અને 'Sisutaratna' નામની બંગાળુ નામની એમની કવિતાઓ બહાર પાડી. ૧૮૮૭ માં સંપુરન ગાંતના ગાઝીપુર શહેરના રહેવાસી નબો કર્યું. ત્યાં આગળ તેમણે 'બાલકી' નામનું એક પુસ્તક લખ્યું. એમના પિતાશ્રીએ એમને ગંગા નદીને કિનારે આવેલું યોગેદા ગામ કે જેમનું જમીનદારીનું કામ કરતા હતા બોલાવ્યાં. ત્યાં મિલ્ટન નામે પ્રસિદ્ધ કવિની 'આપના' નામિકામાં કવિતાઓ અને લેખો લખ્યા. બંગ સાહિત્યમાં ગણવામાં આવે એવી ભાનીકાન ગયો 'બિહારંગડા' નામના નાટકો લખ્યા. ૧૮૮૨ માં ફરી પાછા ઇંગ્લાંડની ટ્રીપ મારી ગયા. ૧૮૮૧ મા [illegible] ની સ્થાપના કરી મોટા ભાગના [illegible] કામના એમાં ૧૮૮૨ થી ૧૮૮૫ વિદ્યાર્થીઓ અને વિદ્યાર્થીનીઓ અભ્યાસ કરે છે તેમાં ૬૦ ગુજરાતીઓ છે, બધાને અંગ્રેજી બંગાળી અને ચીના સ્વયંસેવકોની છે. ૧૯૨૧ ના વિશ્વભારતીની સ્થાપના થઇ અહીં દેશદેશાંતરના વિદ્યાર્થીઓ ગિરૂકુળ સમ રહ્યા છે. જેમાં દેશદેશના વિદ્વાનો પોતાની સેવા આપી રહ્યા છે અને કલાભવન, સંગીતભવન, ગ્રંથાલય, ચીનભવન, વિજ્ઞાનભવન, ઔષધાલય વગેરે પણ સારી સેવા આપી રહ્યા છે. ૧૯૫૧ માં તો વિશ્વભારતી વિશ્વવિદ્યાલય જગતભરનું ધ્યાનાકર્ષણ બન્યું છે, જેના પુરસ્કારણમાં જગતના અમુક મન્યો છે

૧૮૮૩ માં પત્ની મરી ગયાં, ૧૮૮૪ માં કન્યા મરી ગઇ, ૧૯૦૧ માં પિતા દેવેન્દ્રનાથ મરી ગયા, તે વર્ષ પછી તેઓ છોકરો પણ મરી ગયેલ. ઘણા આસારાદી હતા. ગમે તેમ કુટુંબમાં જન્મ, વિદ્યાપ્રચાર, મુખ્ય કુટુંબકલહ વગેરે જોતે જોતા તેમના કાવ્યોમાં આશાવાદ જોવામાં આવે એ સ્વાભાવિક છે, પરંતુ એ આશાવાદ ના માત્ર દુનીયાના સુખપર રચાયેલો ન હતો, એ વખતે એમના પ્રીય સ્વજનોનાં અકાલ મરણોની ઝડીઓ આવી ત્યારે પણ તેમની સ્થિરતા અગાધ રહેતી અને એ આશાવાદ ઇશ્વરપરની અશ્રધારણ અખંડને અવર્ણનીય કાયમ રહ્યો હતો.

૧૯૧૨ માં એમનાં પત્ની વર્ષ પુરા થતા આખા બંગાળે તેમનો સુવર્ણ જયંતિમહોત્સવ ઉજવ્યો. ગીતાંજલી નામનું પુસ્તક લખ્યું, તેણે એમને નોબેલને ઇનામ મારણા, અને જગતનું કાવ્ય સાહિત્યમાંનું મોટામાં મોટું માન પ્રાપ્ત કરાવ્યાનું ઇનામ નોબલ પ્રાઇઝ ૧૯૧૩ માં મળ્યું. એ ઇનામની રકમ એમણે પોતાની બોલપુરની શાળાને ખરચે બેંક મારી દીધી કલકત્તાની યુનીવર્સ્ટી સીનેટે ડોક્ટર ઓફ લીટરેચરની પદવી આપી દીધી સરકારે સરનેટ ખિતાબ આપ્યો. ૧૯૧૫ માં જલીયાનવાલા બાગના બીજા કત્લકારે કલા હલને હચમચાવી નાખ્યું અને તેમણે સરનેટ ખિતાબ પાછા આપ્યો. આ પ્રસંગ કવિની પ્રબળ રાષ્ટ્રભાવના સિદ્ધ કરે છે.

૧૯૨૦ થી ૧૯૩૦ સુધી એમણે યુરોપ, અમેરિકા અને પૂર્વમાં મુસાફરી કરી હતી અને વ્યાખ્યાનો આપ્યા હતા. ફેર ફેર એમનો સુંદર આદરાથી સત્કાર થયા હતો. દુનીયાભરમાં એમના ચાહકો પ્રસરી ગયા. એમને માટે ચીન અને જાપાનમાં કેટલો ઉત્સાહ હતો તે તો 'ચીન અને જાપાનની યાત્રા' નામનું પુસ્તક વાંચવાથી ખ્યાલ આવે. ૧૯૩૨ માં ઇરાનીઓએ [illegible] નામનું પુસ્તક બહાર પાડ્યું. એજ વર્ષમાં એમની ૭૫ મી વર્ષગાંઠ ઉજવાઇ તે વખતે દુનીયાભરના પ્રસિદ્ધ લેખકો કવિઓ અને સાહિત્યકારો, તરફથી તેમને 'ટોકન ઓફ એ ડાગોર' નામનું પુસ્તક અર્પણ કરવામાં આવ્યું. બીજો વખત પહેલાં એમની ૮૦ મી જન્મ જયંતી દુનીયાભરમાં ઉજવાઇ હતી, તે પ્રસંગે મુખ્ય મહાત્માજીએ તેમને 'ગુરૂદેવ રવીન્દ્ર' એવો સંદેશો પાઠવ્યો હતો. બાંધીછતે બાદ કરતાં આંતરરાષ્ટ્રિય ખ્યાતિ પામેલા જો કોઇ હીંદી હોય તો તે સદ્‌ગત ટાગોર હતા

કવિની અમર કૃતિઓ

ગાર્ડનર, કિંગ્સ મુન, ધ્રે ગાર્ડિરે ('The home and the world'), ગીતાંજલી, બલીદાન, ચીત્રાંગદા, ટાગોરની દુંકી વાર્તાઓ, ગોલ્ડન ફેરરીલસ, પોસ્ટ ઓફીસ, ધી ક્રિસ ઓફ ધી કાર્ટ ચેપ્ટર અમરેહના, વાલ્મીક પ્રતિભા એટલાં મુખ્ય છે.

પુજ્ય મહાત્માજી જોડે જેમને નીકટનો પરિચય હતો એ કે અન્યોના મિત્રોના અભિપ્રાય હતો. જેવા ઉંચા મહાત્માજીના સિદ્ધાંતોને તેઓ બરાબર માન આપતા હતા. એમ તેમના જેવા સ્વભાવો ઉપરથી બાલમ પડે છે. સાહિત્ય ક્ષેત્રમાં એમનું સ્થાન પણ ઉંચું છે તેઓ સંગીતકાર, ચિત્રકાર, કુશળ અભિનેતા, દાર્શનિક, શિક્ષક, અદ્વિતીય સમાલોચક અને વક્તા પણ હતા. પ્રતિભાવમાં એમના જેટલી પ્રતિભા લાખો કોઇ વ્યક્તિ પણ નથી. એમના સમસ્ત સાહિત્ય-સર્જનનો પ્રધાનસુર જોવો હોય તો તે માનવપ્રેમ છે. રવિન્દ્રનાથ સજ્જન તો હતા એટલુંજ નહિ પણ તે મહાન હતા

જો. ના. દેસાઇ.

ગુજરાતીઓની સ્વર્ગસ્થ ટાગોરને અંજલી

૨૫. રવિન્દ્રનાથ ટાગોરને અંજલી આપવા ધી ગોખે સોસાઇટીના હીંદુ એસોસીએશન અને સુરત હીંદુ એસોસીએશનના સંયુક્ત આશરા હેઠળ રાનીબાગે તા. ૬ એપ્રીલના બપોર ૪ કલાક પાંચ એસોસીએશનના હોદ્દેદારો તથા બીજા ઘણા ગૃહસ્થોની હાજરીમાં એક શોકસભા ભરવામાં આવી હતી. સભાના પ્રમુખસ્થાને [illegible] હતા. સભાની શરૂઆત કરતાં પ્રમુખે કવિ ટાગોરને પોતાના ગાઢ પરિચયમાં આવવાનું સદ્‌ભાગ્ય પોતાને મળ્યું હોવાનું જણાવી તેમના કુટુંબને તેમના દુઃખમાં દિલસોજી બતાવી હતી. ત્યારબાદ એક ઠરાવ [illegible] પસાર થયો હતો.

ધી નેશનલ કીરત ક્લબ

ગયા પુનમ રોજ સાંજની મીટીંગ [illegible] ટાગોરના માનમાં [illegible] કરી બધા સભ્યો પોતાના ગલાન કરી અને કલાકની અને આજના આંતરરાષ્ટ્રીય અગ્રણી [illegible], એક ગાયકવૃંદ નોબલી જનતાને [illegible] પોષ થયા. તેમાં પોતાનો શોક બતાવી [illegible].

એક જુનું પ્રકરણ

[બાપુ જાણે છે કે કાલનો કાર્યક્રમ શરૂ થયાના બીજા દિવસ પહેલા પ્રભુએ મોંઘી ઉપવાસ કરવાનું વિચારી રહ્યા હતા. આ વાત ચાણસરામ સુધી પહોંચતી. એમની પાસે રહેનારા બધે મળવા આવનારા તથા બીજા પાસે આ વીસમા ઉપર ત્રણેક થતી. આથી એક વાત-ચીતનો સારાંશ મેં મારા શબ્દોમાં લખ્યો આ વીસમા રસ લેનારા કેટલાક વિદ્યાર્થીને, ગોકલભા તો—જાણીએ છે કે એમાંથી કેટલાકે પોતાના બાપ પણિયાને મોકલ્યો હતો આવી રીતે તો બધી વ્યક્તિની જાણમાં આવ્યા. અને પોતાની તે પણ એની નકલ લાગ માગી હોય એમ લાગે છે આને તેમના મનમાં એવી શંકા આવ્યા કરે કે આ કોક ગુપ્ત મંડળની ગોઠવણ હશે. મને ખબર નથી કે મારા પત્રનોજ મીઠાઓ પ્રમાણે કર્યો છે કે બીજી કોઇ રીતે બહાર તે વાત પડી છે. બાપા કોઇ પણ જાતની ના હતી પણ તે વખતે આ વાત હજી એકને કહેવાથી ત મરણિક નાદોની કરી પણ બાકી કર્યો એ પત્ર ઠંકાનો ઉદ્યોગ પર પડ્યો છે ત્યારે તે વાત પ્રસંગ કરવોજ જોગ લાગે છે. —બી ગ.]

પ્રીય બાપુ,

કાલે પૂ. બાપુજીએ પટણીક મહાજનની બાબતો સંભળાવી તે હું આપને લખી મોકલું , અને આપને યોગ્ય લાગે તે બીજા કાર્યકર્તાઓને વંચાવશો. એ પ્રસંગની વાત નથી. પૂ. બાપુજી ની બાબતો આ નથી લખતો પણ તેનો બાદાર્થજ છે :-

"જ્યારે હું લખી રહ્યો છું કે, મારા દરદ મા એમ લાગ્યા કરે છે કે મારા નસીબમા એક મોટો ઉપવાસ લખાયજ લાગે છે. વર્તમાન યુદ્ધ, દેશની પરાધીન સ્થીતી, અને અહિંસા દ્વારા દોડુસ્તાનની આઝાદી લે પર ભાગ તો આપણા જગતને માટે એનું મહત્વ, છગાદી વાતો મારા બલીદાનની અનીચ્છનીતા મારા મનમાં ઘોક કરી રહી છે. પરંતુ સાર્વેજ એની કલ્પના થી મારા મન ઉપર ઉપવાસ પણ રહ્યું છે. હું ઇચ્છતું છું એ વખત ન આવે, એને નોતરવા ની કોશીશ નથી કરતા. પરંતુ એની તરફ હું બેફામ રહ્યો છું.

"આ એક રીતે કીકત છે, કારણ જે વખત મારા મનને મજબુત કરવાને દીનો રહ્યો છે તેજ જનતાને અને તમને લખાને ઉપવાસની મરીરયાનીને માટે તૈયાર કરી રહ્યા છે. નવા લખનારો ને લોકો એટલા તૈયાર થઇ જાય અને મને પુછવા લાગે કે આપ કયારે ઉપવાસ કરો છો !

"ઉપવાસ કયા કારણ આવશે એ હું નથી કહી શકતો. અત્યર હું બહાર હોઉ સારે આવતો હોઉ તો હું તમને દોરી શકીશ. ત્યાં સુધી મારામાં તાકાત હશે ત્યા લગી મુશ્કેલીઓ આપોઆપ સંભાવ છે ઉપવાસ પહેલા નીર્દોષ પણ પ્રગટ કરે. પરંતુ બધ છે કે સરકાર મને જેલમાં પુરે અને લાંબા મારે ઉપવાસ કરવા પડે, તો પછી ન હું નીર્દોષ બહાર પાડી શકાય કે, ન મુશ્કેલીઓ આપો શકાય આને હું જણાવીજ ગયો છું કે મારી પાછળ હું કોઇને મારી જગા આપી નથી જવાનો. તો પછી તમારે તમારી પોતે પુરી અધુ-સાર કરવું રહ્યું. આવે વખતે કદાચ કોક બાજે બતાવનાર નીકળી આવે તો ને પોતાના પ્રસંગવીજ.

"જેલમાં ઉપવાસ કરવા પડે" એનો અર્થ એ નથી કે એ વખતે ઉપવાસ કરવાનો મારો નીર્ણય હોજ એ તો એ કલ્પનાજ છે. હું જેલમાં હોવું. અને બહારની સ્થીતી સમાધાન કારક હોય તો જેલમાં ક્ષમય પીતાડું.

"જ્યાં સુધી હું તૈયારી કરું છું ત્યા સુધી આ ઉપવાસ થવી ઘટે. (આસ પાસની પુરવી માટે) એ મુકતીને મારે નથી દોરવા બાજ રાખેને મારે કરી. આત્મશુદ્ધિ કરવીજ એ આની ઉત્પત્તિ નહી સમજાય. છતા પણ એટલીકો એટલી શુદ્ધતા ઉતર - એની ઉપર એક જબરજ્જુ બલીદાન આવી શકાય પરંતુ રીતે આગે તો ઉપવાસ મોડી શકેજ. એક પોતાપ્રેટ મોડીને મારે ઉપવાસ કર્યે એ નાલાયકીજ ગણે.

"હાલ ઉપવાસ છતા પણ આજે જે અંગ્રેજ સરકારની પરીસ્થીતી છે અને તૈયારો છે તે લેતા સંકોચ નાર્ય કે મારું મૃત્યુ કારણ તે એ પોતાની રાજનીતી બદલે. એમને મારે પોતાનોજ જીવન મરણનો સવાલ ઓટલો નહતા નેં છે કે કરોડ માણીના પ્રાણની કુરબાની કરતા તેમનો અમલાવવુ નહી પડે. અને બીજી નીતી, અહિંસા અને આત્મશુદ્ધીથી પોતાના સવાલનો નીકાલ લાવવાની એમને બુદ્ધિ આવે એ પણ મુશ્કેલ છે. તેથી મારા ઉપવાસ કોઇ થી નહી, પરંતુ પોતાની લાચારી સમજીને એને મારે બલીદાન આપવા દેશે

"; ઉપવાસ કરે તેના સાથે બીજા લાવાકાંક્ષા તે પણ ઉપવાસમા સામેલ થવા દેવા એની સુચના મને મળ્યે પણ ત્યાં સુધી હું વખત છું ત્યાં સુધી તે અયોગ્ય લાગ્યા. આ ઉપવાસનો ઉદ્દેશ એક રમાનીક પ્રશ્ન નથી. અખીલ ભારત પર્યથી પણ આગળ વધીને સારી દુનીયાનો છે. એમાં બહાના બહાના પરવાત વ્યક્તીઓના બલીદાન એક જગત પ્રસીદ્ધ વ્યક્તીના બલીદાન ને તોલે ન આવી શકે. તેવા મારજ બલીદાન ગોગ્ય ગણાશે. પરંતુ મારા ઉપવાસમાં મારું મૃત્યુ થાય તો તમારે શું કરવું એ બોક વિચાર વાનો પ્રશ્ન છે.

"રચનાત્મક કાર્યનો તર રીતે બલવામ તો છેજ. એમા વધારો થઇ શકે છે પણ તેમાંથી પણ બાજનો બહારની છે. આપણા કુટુબમાં ક્રાંતી લાવનારી છે. બાદી, અસ્પૃશ્યતા,—નીવારણ —અને દીર્ઘ મુલકીમ અહિંસા. કુરીજનો અને મુસલીમોનું સ્થાન મોટું પણ આપણાથી જાદુ રાખવાનો માનસીક ભાવ—મેકાનલાઇ-નીર્ણય અને પાકારતાન છે. યાદ રાખજો કે બીજાતા તેમને તેવા બાબો નથી આપણેજ એમને આપ્યા છે. અને માજવાને બાચાર કર્યો છે તેથીજ સુધર્યું—અધર્યું આપકય અને ઠોકુ—મુસલમાન અપકય નથા બાદી આપણા સમાજ જીવનની ક્રાંતી છે. એને મેળવવાને બધારે બધા શકતી—અને કુરબાનીનો પણ રહે ત્યારે પુલસીદ્ધ, શકતા અને અન્તુમસલમાનનો જેમ પ્રાણ આપવાને તૈયાર રહેજો.

"બધારે કામ કાપડા બેંગનો કાર્યક્રમ રહ્યું છે. આને જેઓ રચનાત્મક કાર્યમાં નાયા છ અને જેલ નથા જ્યાં તેઓ પોતાનું કાર્ય ગુપ્ત રાખે. પણ બધારે બીજા કાર્યકર્તાઓ જેલ જવાના દીવારો ઉપર જોર દઇ રહ્યા છે બારે તે પખતે રચનાત્મક કામને માટે ખેરાકુ વાતાવરણ કરવું તમારે માટે પ્રાપ્ત નથી. જનતાની મનોવૃત્તી કાલ જેવા તરા બ તેં તેમને બાજ ઉશ્કેરાય થવા દે.

"પણ બધારે એવા બરીવારોની હોવા પાપ કે જેટલા લોકોને જેલમાં જવું છે અથવા મોકલવા ? એટલા બધા સુકવા છે, અથવા હું ઉપવાસ કરી રહ્યો છું. અથવા કોઇ રચનાત્મક પરીસ્થીતી જેવી કે બાજે સીંધમાં ઉભો થઇ છે બારે તમારે તમારું કર્તવ્ય અને સ્થાન પર્યું રીતે સંભાળવું પડશે. તે વખતે તમારું અંતઃકરણ તમને જેમ પ્રેરણા કરે તેમ તમે કરજો અને તમારા પ્રાણ સુધર બાપજો મારા બરબ પછી લે એવીજ તમને પ્રેરણા થાય તો ઉપવાસની પરંપરા પણ ચલાવજો. પરંતુ હું એમ નથી કહેતો કે એ જરૂરી છે.

"એક બીજી પરીસ્થીતીમાં પણ તમારા પ્રાણ દેવાની જરૂર રહે છે. સંભાવ છે કે જનતાને લાચાર કરવા અંગ્રેજ સરકાર અથવા કોક એવી જાપ તો પાકીસ્તા—દોડુસ્તાનમા બીજાપણ રચના-નીતી શરૂ કરી દે. ગોકાર્ય બાગોનું નીકંદન કરે. નીકંદનથી તો શેરે ગણે અંગ્રેજ કામ સરળ થશે. પણ મોટા લાકની જનતાનું નીકંદન નહી કરવામા આવે, તેમને વશમાં લેવાને તેમનું દમન કરવા મા આવશે ઉશ્કેરણ તરીકે ત્યાં સુધી જનતા પોકેટાની સાથે બંજુર ન કરે ત્યાં સુધી કેટ-લાક પ્રદેશને બારે બાજુથી ઘેરી લેવામાં આવે કુંવાઓ પર ખડેરો મુકવામા આવે. પોનરાને કબજ કરવામા આવે અને જે રીતે લોકોને ભુખ તરસથી દુઃખ દેવામા આવે એની સામે જનતા સુધી બાય. તે વખતે તમારે નમવું નહી બાપવું, તમારે લોકોને હાબળ આપવી પડશે. પોતે ભુખે—તરસે મરીને લોકોને ભુખ—તરસ સહન કરીને સહવાની અને જીવતાની સાથે અબહકાર કરવાની તાકાત બાપવી પડશે.

"જો એવો અવસર મળે કે આવા મોહન ની મનોવૃત્તિવાળા કાર્યકર્તાઓ સામે બેસીને દુ ખદ દીલ ઉઘાડીને વાતો કરું તો મને આનંદ થશે. પરંતુ આજે એ યોગ્યતા કરવા દુ ઘટતો નથી."

આ પુ ભાષણની વાતનો સારાંશ છે. દુ ીયારૂ ંદ કે આ મહારથી મનોજ્ઞતી રાખનાર અમિતઓની નામાવલી એક ંમાંથે રજાય તો ીક. પોત પોતાના મતની નામાવલી ાહમારે કરીને ાંધી સેના સંબંધી ોડીસે ોકમાન તો!

આપનો,
ી. ા. મહારેવાળા.

પ્રગતિ અને સંસ્કૃતિ

એ ાની સેખદ લખે છે કે "માનની દશા ની બાબતમાં કરતાં બીજી બાજુ એ છે કે, માન ની પ્રગતિને પોતાની જે સંસ્કૃતિ છે તે ોડવાનું અને અર્વાચીન યુરોપની જે સંસ્કૃતિ છે તે ેવાનું કહેવામાં આવે છે; પરંતુ બાપા ચીનો સાક્ષાત્કારમાં એક પણ એવો ાંક્ષીત માણસ નથી કે જેને, અર્વાચીન યુરોપની સંસ્કૃતી તે ખરેખર શું છે, એનો જરા ઝરમો પણ ખ્યાલ હોય!" 'સીવીલીઝેશન' સુધારો–શબ્દ યુરોપ નો છે. એનો સાચો અર્થ શો થાય છે તે શોધવાની આપણે તસ્દી લીધી છે. એક સૈકાથી વધારે સમયથી, મગજની ગાબના ાંત ન લેવાય એવા પુર્ણ વિશ્વાસ ોર, આ પણે એ–સુધારો–સ્વીકાર્યો છે. કમનશીબે કમનશી જ આપણને કહેતુક થયા માર્યું છે કે, પશ્ચિમ ના ોકો "સીવીલીઝેશન" તારો ોલે છે ત્યારે ખરેખર તેઓ શા તારો ોલે છે, એનો સાચો મર્મ આપણે પકડ્યો છે ખરો? અને આપણે આપણા મનને પુછીએ છીએ, 'માનવ પુર્ણતા નો ખ્યાલ સુચવતા આપણી ાષાનો શબ્દ અને આ શબ્દ (સીવીલીઝેશન) બેઉ સરખા અર્થમાં વાપરે છે?

ઘટનાઓની માળા દશબંધોગે અમુક રૂપ અને ાલક્ષ્ય ધારણ કરે અને તેને આપણે ોત્તમ ગણીએ, એવા વખે ાતી ઘટનાઓનો ાગ સમુહ ોટમે સંસ્કૃતી, એમ તો નજ કેાય શકે કે સંસ્કૃતી તો પુર્ણત્વ પામવાના કોડેથી સમાજ માં આપણે િખલાવેલા અમુક નીમાનદ નીતી ળનું બાહ્ય સ્વરૂપ કેવી જોઇએ. બટ પદાર્થને માટે, અને માત્ર જીવવા પુરતાજ પ્રયોજનવાળાં પ્રાણીને માટે પણ, પુર્ણત્વ શબ્દ નો અર્થ ોગ્ય અને સીધો છે. પરંતુ માણસ બદ્ધ મુક્ત પ્રાણી છે: ંમેરા પોતાથી પર જવા ને ંચે પગનાર છે; તેથી તેને માટે પુર્ણત્વ શબ્દ પ્રયોગ ાય, ત્યારે તનો અર્થ કોઇ જ કે નીમીત ીમાર સુધ્ધા ન ાંટ શકે આવા કરીને, આ શબ્દની વ્યાખ્યા જુદા જુદી રીતે કરી શકે છે.

એ શબ્દને આપણી ાષામા વધારેમા વધારે સારી રીતે જીતારનારો શબ્દ "ધર્મ" છે, એમ મને લાગે છે. અરે જોતાં, એ બીના આપણી પાસે બીજો શબ્દજ નથી; સીવાય કે, તેને માટે ોગ્યાદ નવો શબ્દ રચો, કે જેમાં ા દોષ માણ કે ન દોષ આવનાનું વાતાવરણ. આપણને એકત્રીત રાખી આપણા કલ્યાણ માર્ગે જે તત્વ કામ આપ, તે ધર્મ, એ એનો ચોખ્ખો અર્થ છે વસ્તુનો મુખ્ય મુખ્ય ોટલે ધર્મ

માણસ માટે, ધર્મ ોટલે પોતાના સાચા સ્વરૂપનું પ્રગટ રૂપ નીજ ધર્મ સ્વરૂપને તે પરા કે ધર્મ બનવાનું પસંદ કરે, ન તેથી પોતાને કયું નુકસાન ન થાય, જરૂર પડ્યે ાણ દ્રષ્ટિ એ તને બળ અને ધન ગણે, પરંતુ આ પરી ામ, માણસ તરીકે તેને માટે મરણ કરતાં ખરાબ નીવડશે. આપણા શાસ્ત્રોમાં કહ્યું છે કે, આધર્મથી–ધર્મને ઇન્કારવાથી માણસ કાંઇ છે, એને ઇચ્છ માગતી વસ્તુઓ મેળવે છે, સુખને કરાવે છે: પરંતુ મુળમા તે નાશ પામે છે.

આજ ીમાર ચીની મહાત્મા લાઓત્સેએ ાગ૭ રીતે મુકયો છે: "જે માણસ મરે છે, પણ નાશ પામતો નથી, તેનું અમરત્વ છે" આ વાક્યમાં એ પણ એમ સુચવે છે કે, માણસ જ્યારે પોતાના સત્વનું સ્વ પ્રગટ કરે છે ારે તે જીવે છે, અને આ સ્વ ધર્મ છે. આ ીમાર પ્રમાણે, સંસ્કૃતિનો અર્થ, મનુષ્ય ના સમાજ જીવનમાં તેનો નીજ ધર્મ પ્રગટ થવો, એવો થયો જોઇએ

એક સૈકાની વધારે વખતથી, આપણે સનૂદ પ્રથીમના ોજાર રમને કરે પ્રકારાએ છીએ, રૂપ પાછળ કુકનો ુળથી કેળવણીએ છીએ; એના અધારાથી ાગધ્યા ાગ બહેર મારી ચમા છે; આસ્તરાગ દ્વારથી ાચાર મનેલા આ પણે ગમા રહ્યા ાયા તેખતાલ થયા છીએ. પ્રયોગની દયનાલા પ્રગતી છે, અને પ્રગતી તે સંસ્કૃતિ છે, એમ સ્વીકારવાનું આપણે કુકરુ કરીને તો આપણે એવો મજ પુછ્યા ીમત કરતા ક "પ્રગતી ખરી, પણ કયા લક્ષ્ય તરફને ાણે માટે?" ત્યારે પ્રગતીની નીરપેક્ષના ીકે આપણે ખરાવતી, એ પુર્ણની હારધારણ ાસીમત થયાની. પરંતુ હવે આપણે કાંઇ એવા ાણી બેઠેલા છે, જે કહે છે કે, સદરહુ રથની વીજ્ઞાન મુક પુર્ણતા એકલીજ નહી, પણ તેના સાર્વમાં તત્વે સુનેમી ાપત્રોની ાકાંક્ષા પણ લક્ષણ રો.

ો. રવીન્દ્રનાથ ટાગોર.

કચડાયેલા લોકોની આઝાદી માટે બ્રીટનની ઇન્તેજારી

'ી ટ્રાંસવાલર' એ કરેલી કડક ટીકા

ટ્રાંસવાલના નેશનલીસ્ટોનું આફ્રિકાન્સમાં પ્રસિદ્ધ થતું પત્ર 'ી ટ્રાંસવાલર' ના ોગસ્ટ ા. ના અંકમાં ોટીશ અમલની ટીકા કરનારો એક અગ્રલેખ પ્રસિદ્ધ થયેા છે જેનો ાનુવાદ આપના પાસ ની જાણ માટે નીચે આપીએ છીએ:

કુ ામાજોક પ્રજાને સુખ કરવાની ોટનની અરજને પણ વેગ ગણ્યા છે. પ્રજા ની સુખની દેખરેખ સીવીલને સુખ કરવાનો પાર કર્યો. ા મહાજનોની કુંજરી દેખરેખ ની ખળભળ ખાતા સ્વરૂપ હેારી જોઇએ. બટ પદાર્થને માટે, અને માત્ર જીવવા પુરતાજ પ્રયોજનવાળાં પ્રાણીને માટે પણ, પુર્ણત્વ શબ્દ નો અર્થ ોગ્ય અને સીધો છે. પરંતુ માણસ બદ્ધ મુક્ત પ્રાણી છે: ંમેરા પોતાથી પર જવા ને ંચે પગનાર છે; તેથી તેને માટે પુર્ણત્વ શબ્દ પ્રયોગ ાય, ત્યારે તનો અર્થ કોઇ જ કે નીમીત ીમાર સુધ્ધા ન ાંટ શકે આવા કરીને, આ શબ્દની વ્યાખ્યા જુદા જુદી રીતે કરી શકે છે.

એ શબ્દને આપણી ાષામા વધારેમા વધારે સારી રીતે જીતારનારો શબ્દ "ધર્મ" છે, એમ મને લાગે છે. અરે જોતાં, એ બીના આપણી પાસે બીજો શબ્દજ નથી; સીવાય કે, તેને માટે ોગ્યાદ નવો શબ્દ રચો, કે જેમાં ા દોષ માણ કે ન દોષ આવનાનું વાતાવરણ. આપણને એકત્રીત રાખી આપણા કલ્યાણ માર્ગે જે તત્વ કામ આપ, તે ધર્મ, એ એનો ચોખ્ખો અર્થ છે વસ્તુનો મુખ્ય મુખ્ય ોટલે ધર્મ

માણસ માટે, ધર્મ ોટલે પોતાના સાચા સ્વરૂપનું પ્રગટ રૂપ નીજ ધર્મ સ્વરૂપને તે પરા કે ધર્મ બનવાનું પસંદ કરે, ન તેથી પોતાને કયું નુકસાન ન થાય, જરૂર પડ્યે ાણ દ્રષ્ટિ એ તને બળ અને ધન ગણે, પરંતુ આ પરી ામ, માણસ તરીકે તેને માટે મરણ કરતાં ખરાબ નીવડશે. આપણા શાસ્ત્રોમાં કહ્યું છે કે, આધર્મથી–ધર્મને ઇન્કારવાથી માણસ કાંઇ છે, એને ઇચ્છ માગતી વસ્તુઓ મેળવે છે, સુખને કરાવે છે: પરંતુ મુળમા તે નાશ પામે છે.

આજ ીમાર ચીની મહાત્મા લાઓત્સેએ ાગ૭ રીતે મુકયો છે: "જે માણસ મરે છે, પણ નાશ પામતો નથી, તેનું અમરત્વ છે" આ વાક્યમાં એ પણ એમ સુચવે છે કે, માણસ જ્યારે પોતાના સત્વનું સ્વ પ્રગટ કરે છે ારે તે જીવે છે, અને આ સ્વ ધર્મ છે. આ ીમાર પ્રમાણે, સંસ્કૃતિનો અર્થ, મનુષ્ય ના સમાજ જીવનમાં તેનો નીજ ધર્મ પ્રગટ થવો, એવો થયો જોઇએ

એક સૈકાની વધારે વખતથી, આપણે સનૂદ પ્રથીમના ોજાર રમને કરે પ્રકારાએ છીએ, રૂપ પાછળ કુકનો ુળથી કેળવણીએ છીએ; એના અધારાથી ાગધ્યા ાગ બહેર મારી ચમા છે; આસ્તરાગ દ્વારથી ાચાર મનેલા આ પણે ગમા રહ્યા ાયા તેખતાલ થયા છીએ. પ્રયોગની દયનાલા પ્રગતી છે, અને પ્રગતી તે સંસ્કૃતિ છે, એમ સ્વીકારવાનું આપણે કુકરુ કરીને તો આપણે એવો મજ પુછ્યા ીમત કરતા ક "પ્રગતી ખરી, પણ કયા લક્ષ્ય તરફને ાણે માટે?" ત્યારે પ્રગતીની નીરપેક્ષના ીકે આપણે ખરાવતી, એ પુર્ણની હારધારણ ાસીમત થયાની. પરંતુ હવે આપણે કાંઇ એવા ાણી બેઠેલા છે, જે કહે છે કે, સદરહુ રથની વીજ્ઞાન મુક પુર્ણતા એકલીજ નહી, પણ તેના સાર્વમાં તત્વે સુનેમી ાપત્રોની ાકાંક્ષા પણ લક્ષણ રો.

ો. રવીન્દ્રનાથ ટાગોર.

હોદ્દાના નેતાઓ કમનશીબીની વાત કરે તો બ્રીટીશ તેનો બેહજ ઘસારજ ગણે છે અને તે બે કે તેઓને પકડીને કેદ કરી દેવા. પં. જવાહરલાલ નેહરૂ કે ગાંધીજી પછી હીંદુસ્તાનના સૌથી પ્રતિષ્ઠિત નેતા અબુલ કે તે મહિનાઓ સુધી કેદખાનામાં અપડી રહ્યા છે. બોટને ખૂનખાળ મા આપેલાં વચનો પાળવાનો તો હીંદના સોદો આપવા કરે તો બ્રીટન તેઓને છાણી દેવાને તરેહવાર હાવપેચો કરે છે.

આ રીતે હીંદુસ્તાનમાં બમકાજ સીપાઈ રાજ્ય ચાલી રહ્યું છે. અને બે દ્રષ્ટિએ જોતાં કે દક્ષામા ફ્રેંચ તંત્ર કેદના સીરીના અને મહાસીયત તંત્ર કેદના બેબીસીનીયા કરતાં તેવાજ દક્ષામા બ્રીટીશ શાસન હીંદુસ્તાન પરનું છે.

આ બધે દેશોમા બુમમગારનો કામ બેક સરખોજ ભારે પડેલો છે.

વિચિત્રતા એ છે કે બ્રીટીશને આઝાદી પ્રત્યે બેટલો પ્રેમ છે, અન્ય પ્રજાઓને આઝાદ કરવાની બેટલી બધી પડ્યા છે અને પોતાને હાથે કેદ પખ પ્રજાને આઝાદી મળે ત્યારે તે સર્વથા મુકાબ બ્યમ છે છતાં સીરીયા અને બેબીસીનીયા માટે કે તેણે કર્યું છે તે હીંદુસ્તાનને આપે કરવાનું તેને સ્વપ્ને પખ સુઝતુ નથી.

ફ્રેંચ અને મહાસીયતોના બે વસ્તુ પ્રત્યે તેને તિરસ્કાર ઉપજ્યો તેજ વસ્તુ હીંદુસ્તાનમાં કરવા છે તેજે આપુ રાખેલી છે.

બ્રીટીશ અન્ય પ્રજાઓને દમનમાંથી આઝાદ કરવાને હંમેશા તૈયાર પણ છે પરંતુ પોતાનીજ બેડી તળે કચડાઈ રહેલા લોકોને આઝાદ કરવાને તે કદી તૈયાર થતા નથી. પ્રદાર્થીઓને જ વસ્તુ બેબીસીનીયામા કરી અને ફ્રેંચે જે વસ્તુ સીરીયામાં કરી તેજ વસ્તુ બ્રીટન બધા સુધી હીંદુસ્તાનમાં કરવાનું ચાલુ રાખશે ત્યા સુધી આઝાદી માટેના બ્રીટીશ ના બધુમાંથી દુનીયામાંપર કશીજ અસર થવાની નથી.

હિંદુસ્તાનમાં વહાણોનું બાંધકામ.

બ્રીટીશ શાહીવાદ હીંદના વહાણવટાનો કરેલો નાશ

હીંદુસ્તાનમાં વહાણોનું બાંધકામ

૧૮ મા બુતની બખરીમાં બીજાગાપટ્ટમ (મદ્રાસ) માં વહાણોનું બાંધકામ કરવાને ડાપીંગ યાર્ડનું બાબુ રાજેન્દ્રપ્રસાદના હસ્તે બાતમુકુર્ત થયું હતું. વહાણો બનાવવાને હીંદુસ્તાનમાં આ પહેલવહેલો પ્રયાસ થયો છે. બીજાગાપટ્ટમ બંદર પરના ફ્રેન્ચ પશ્ચિમમાં સરકારે પંચાવન બેકર જેટલી જમીન સેવામાં આપી છે. આ સાહસ શેઠ રાવજી દીપચંદના મુખ્યપણા હેઠળ સીંધીયા કંપની તરફથી કરવા માં બાવ્યું છે. ૨૫૦૦ મજુરો પ્રાથમીક બાંધકામમાં લાગી ગયા છે અને ૬ઠ્ઠ સમયમાં હીંદીઓની પોતાની આગબોટો પોતાના રાષ્ટ્રધ્વજ હાવટા સાથે સમુદ્રમાં ફરતી થઇ જશે એવાં આશાજનક ચિન્હો નજરે પડી રહ્યાં છે. બીજા બીજા કામ ચાલે તેટલા માટે મજુરોનું બેટ ગામ પણ વસાવવાની જોગવાઇ થઇ રહી છે અને તેઓ આધુનીક ઢબનાં સુખ પ્રયત્નોથી સજ્જ થઇ શકશે. આ કામડા માટે ૧૪૧ બેકર જમીન ગોળવાઇ છે અને સીંધીયા સ્ટીમ નેવીગેશન કંપની બીજા ૧૫૪ બેકર લેવાની ગોઠવણ કરી રહી છે. આ સાહસને જે સરકાર તરફથી પડતી મદદ અને ઉત્તેજન આપવામા આવશે તો કંપની ૧૯૪૨ ની આખરી પહેલાં આગબોટો બંદરપર કરતી થઇ જશે.

બ્રીટીશ શાહીવાદે હીંદના વહાણવટાનો કરેલો નાશ

હીંદના વહાણવટાનો બ્રીટીશ શાહીવાદે કેવો રીત નાશ કર્યો છે તેને વિષેબતાં મુંબઇનું 'બોમ્બાકલ' નીચે પ્રમાણે જણાવે છે:

બ્રીટન અને હીંદમાં સરકારે બ્રીટીશ વહાણો ને બનતી સબળા સબળો આપેલી છે બ્યારે હીંદી વહાણોને જરા પણ સબવડો આપેલી નથી. આંતરરાષ્ટ્રીબી પેદાશને બ્રીટીશ વહાણો માટે અનામત રાખવામાં આબ્યો છે. કોઇ પખ હીંદી કંપની આ બ્રીટીશ બબરજંગ કરે પખ સરળતાથી સામનો કરવાનું સાહસ કરે તો બ્રીટીશ કંપનીઓ તરતજ બબાતોદ કરી દરેક્યા તેને અપંગ કરી બબવા મારીજ નાબ છે અને સરકાર હીંદી કંપનીને મદદ કરવાને સ્વપ્ન કરતી નથી. દાબલા તરીકે મી. જે. એન. તાતાએ હીંદી સુતરાઉ નામ અને સુતર બાં જવાને બે બ્રીટીશ અને બે બનપાનીઝ વહાણો ચાર્ટર કર્યા અને બે વહાણો હીંદ અને બનપાન વચ્ચે દર મહીને જવા આવા તેવાજ પી. એન્ડ ઓ. કંપનીએ પોતાનું ૪૦ કુબીક ટીનનું વાર જે રૂા. ૧૯૬૫ ને પટારીને રૂા. ૨૫ કરી નાબ્યું અને બા હુકમ તા ઉત્પન્ની હીંદી બાધનને મારી નાબવાને હીંદબ્યા સુતર બનપાન મોકલ કાઇ જવા માગી અને બે રીતે ઉભરે બે કંપનીને મારી નાબી. બા તાતાએ હીંદી પ્રધાનને કરેલી ફરીબાદોબા કબુંજ નહી વળ્યું આ રીતે નાગબાગ તેબેક હીંદી શીપીંગ કંપનીબેએ બ્રીટીશ શાહીવાદની મહદથી બ્રીટીશ હરીફકારોની ભોગ થઇ પડી હતી. સર આલફ્રેડ બેટલબના શબ્દોમાં "બાંબા પરની સર્વીસ પોલવવાનો પ્રયત્ન કરનાર હીંદી કંપની બેને બે પછી બે બ્રીટીશ કંપનીબેએ બેકલ થઇ પાયમાલ કરી નાબેલી છે." બે બ્રીટીશ શાબો બેબમામા હોત તો સરકાર જરૂર બેસી નહી રહી હોત. બ્રીટીશ નીતીના કુલ પરીણામનું બોધીકરણ નીચેના મોકાજ શબ્દોમાં અબલોકન કર્યું છે:

"હીંદના સુતરાઉ નામના રાષ્ટ્રિબ માલ્ય કારોમના નાશનો કરબ્યુ બતીહાસ બેજ હીંદી વહાણવટાના નાશનો પખ ઇતિહાસ છે. હીંદના મુખ્ય ઉદ્યોગના નાશ પર કેકેશાયર નો ઉદય કરવાને હીંદી વહાણવટાનો નાશ કરવો સ્વભાવિક આવશ્યક થઇ પડ્યો હતો."

આ બધારીત સાબોના ટુબલા સામે બાજ બેકલ હીંદી કંપની બાજ પર્બત દબી રહી છે અને તેની સામે બેકલે હાથે દરકર કીલી રહી છે તે સીંધીયા સ્ટીમ નેવીગેશન કંપની છે કે જે આજે હીંદના ૬૦ દક્ષા વહાણોનું બેનરે છે. અનેક યુરોકીબો વચ્ચે આ કંપનીએ કરેલી પ્રગતીથી હીંદીઓ બેટલા ગાહેર છે કે તેનું સૂચન બધો કરવાની જરૂર રહેતી નથી. આ બાશા રાબીએ બીજે કે સીંધીયા યાર્ડ બેમાંથી તું તેણે કરેલું સાહસ બારીબના પરીણામે હીંદી વહાણવટામાં તેની બધારે મદાન શીરોજોના મામાકૃપ થઇ પડશે.

—:o:—

કોમી હુલ્લડો તું કારણ અને તેના ઇલાજ

વર્તમાનપત્રના પ્રતીનીધીને મુબારાત આપતા ડા. રાજેન્દ્ર પ્રસાદે હબણામા હીંદુસ્તાનમા બગેલા કુલડોના સંબંધમા જણાવ્યું હતું કે હીંદુ અને મુસલમીનો બે બીજા કોમો છે કે જે બેક બેકની સાથે રહી ન કામ કરી શકતી નથી બેવી જનતની અનીષ્ટ ગળાવાયો હાલ જે કોમી લાગણીબેમો ઉશ્કેરાટ ગમ છે તેનું બેક મોટું કારબ છે. બધારે લાગણીબેમો ઉશ્કેરાયેલા હોબ સારે કોઇ પખ જનાવ જનવામા કરવ હોબો બઇ બામ છે અને ઉશ્કેરણી થતી અટકાવવામા કશા પત્રકા નહી બેવાતા, અને બેક સ્થળે બનેલા જનાવની બબર પ્રસીદ્ધ થતાં તેની અમર બન્ય રબ્યોબે ફેલાબ છે.

—:o:—

આભારદર્શન

કરબનના પો નગીનદાસ દેબાબના પત્ની સો. બગીરથી બેન બાળકો સાથે દેશમાં બા દરમીબ માં કરબન બામ્યાં બે

—:o:—

આભાર

સ્ટેબલગંજના બેસલ મોબ. બા. કરાદીબા બેક મી. નરસીદભાઇ કેશવલાલ સા ૧૯૮૬ માં રટેંડરદનના મી. જબતાલાલ રતનજી તરફથી બેક મોટી 'બનિફરમ ઓપિનિબન' ને બેક મળી છે તે આભાર માને કાબાગીરીએ ટ્રાબે.

અકસ્માત પ્રબલા લક્ષ્યાબ

સોદેરી કાયદાબાથી મુકત પબેલા મકાનો બેમાં જમીન બાલીકોનો હક આમનારો પાસી મેન્ટે કરવા પાસ કર્યો છે બે લક્ષ્યાંકો દબોદનાથ સોસબુસ આંકેટ્રમાં આ ઓરીસેબ્યા જબી સકશે. તબબનો ભો ૨

ખબરપત્રો

ધી ફ્રેઇઝર એસોસીએશન

ફ્રેમસ્ટોર્પ ફ્રેઇઝર એસોસીએશનના મંત્રીઓ મી. હીરાલાલ લાલભાઇ પટેલ અને મી. સુબીયર પડવાચી લખી જણાવે છે કે તારીખ પહેલી ઓગસ્ટે ફ્રેમસ્ટોર્પ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનની એક સ્પેશ્યલ સભા, ફ્રેમસ્ટોર્પની ટાઉન કાઉન્સીલની સ્થાપના બારેલા નવા ઇન્ડિઅન ટાઉનશીપ "ફાઉ વિલ" બાબતમાં એક બરીતા મેળવી તેને મળતા થવા માટે ૭ ગૃહસ્થોના એક પ્રતિનિધી મંડળની માગણી કરી હતી તે ઉપર ચર્ચા ચલાવવા મળી હતી. સદરહુ સભાએ બાર પ્રતિનિધીઓ નિમ્યા હતા, જેઓ ટાઉન ઓફીસમાં જરૂર પડ્યુ ચર્ચાઓ કરી ટાઉનસીલ બોર્ણીત ખુલાસાઓ લાવી કરી આદેર સભાને નિર્ણય માટે રજુ કરે. આ ઉપરથી ફ્રેમસ્ટોર્પ ના કેરી કરનારાઓએ પોતાના હિતો જરાબર જળવાય રહે તે માટે પોતાના જુના મંડળને ફરીવા સક્રીય કરી છે. ૪ ઓગસ્ટ, ૧૯૪૧ ના દિને એક આદેર સભા નંબર ૫૨, છબોર રોડ ઉપર મકાનમા ભરી હતી. સભાએ પ્રમુખ તરીકે મી. કુલ્લભભાઇ ગોવિંદજી પટેલ, મંત્રીઓ તરીકે મી. હીરાલાલ લાલભાઇ પટેલ અને મી. સુબીઆ પડવાચી અને ખજાનચી તરીકે મી. ડાહ્યાભાઇ પ્રેમા પટવાવાળાને ચુંટી કાઢયા હતા. કેરીઆ સમાજની આ સભામા કેરીવાળાઓએ ફ્રેમસ્ટોર્પના શહેરીઓ ગણી સ્વતંત્ર નાગરીક હકોની રૂએ ૫૦×૧૫૦ ફીટના સ્ટાન્ડો ઉપર તેજ પ્રમાણે સારા એવા ઓરડા બાંધી એક મંત્રિ ઓટલે સવૌનુમતે નીર્ણય કર્યો. આપણા શહેરમા શહેરી તરીકે વસેલામાં વસેલી તકે પર કુટુમ્બની સુખાકારી માટે પરની બાબ જરૂરીયાત છે. શહેર સુપરવાઇ તેની કાયની અસુખાકારી જગ્યાને સુખાકારી મકાનમાં ફેરવવા પરવણીને દરજ પાડતી નથી એવી બંદી હાલ કાયમી શહેર સુધરાઇ. કોઠીઓની ફાયરીવિક સુખાકારી બગાડી રહી છે, અને જુના અને ગંદા પડો સુધારવાનો પોતાનો ફરજ ચૂકી કોઠાઓને શહેર બહાર કઢાવવા માંગે છે. બોટીશ સરકાર કોઠી પ્રજાની મદદ અને આપણી કોઠાઓની બાગણીથી કોઠુસ્તાનનો પુર્ણ સ્વરાજ આપવાની અને સરખા હક્ક ભોગવવા દેવાની તૈયારીનો દેખાવ કરે છે. જ્યાં બોટીશ ઉપર નીચેની બાબતોની સુધારણા સરકારની સત્તા બહે મુસલ્લર થએલી માંગ સુપરવાઇઓ પોતાના શહેરના કોઠા શહેરીઓના હાલત સુધરે તેવા પગલાંઓ ભરવાના કોઠી કોઠાઓના હાલત બધુ બગડે એવા પગલા ભરી રહી છે. બાજ બાબતો સંબંધ છે

ફ્રેમસ્ટોર્પના કોઠાઓના કુલ બાદેર હિતોના [illegible] ફ્રેમસ્ટોર્પ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનની ૨૫૨ મુલ્ય તા. ૧ લી ઓગસ્ટની સભામા ગાસેથી બાબો ઉપર ૧૫ વિચાર બાબારી મંગેલ કરાવ કર્યો હતો કે આજના કોઠાઓના સખત માં ફ્રેમસ્ટોર્પ ટાઉના મકસીએ ઘડેલી ગોજના મુજબ નવું ઇન્ડિઅન ટાઉનશીપ "ફાઉ વિલ" મંજુલ કરી લેવા જતા ફેરીઆઓના ચાલુ હકો પુરેપુરા સ્નેબાબાય છે. એક કેઇઝર એસોસાએશનને ગેરાક્ય લાગ્યુ છે. જેથી આ મુબા પોતાની હિત રક્ષક મુખ્ય સંસ્થા ફ્રેમસ્ટોર્પ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનને એક વિનંતીપત્ર લખી પોતાનો નિર્ણય જણાવે છે કે ફ્રેમસ્ટોર્પની ટાઉન કાઉન્સીલ પોતાના શહેરના કોઠી ફ્રેઇઝરીઓને જાહેર કાદવાની તૈયારી કરે છે. તે બાબત માં ફ્રેમસ્ટોર્પ ઇન્ડિઅન એસોસીએશને ટાઉન કાઉન્સીલ સાથે પણી પ્રેમાળ, ગુઢ અને સ્વતંત્ર નાગરીક રીતે વાતો કરી તેઓના હકોને સમજાવી ઘટ આ ચાલુ મુક પ્રશ્ન થાય ત્યા સુધી નવુ ઇન્ડિઅન ટાઉનશીપ "ફાઉ વિલ" મુલતવી રાખવા રજાવવા ફ્રેમસ્ટોર્પની ફ્રેઇઝર એસોસા એશન પોતાની મુખ્ય સંસ્થા ફ્રેમસ્ટોર્પ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનને બાદેર અરજ કરે છે. અને દરબાનબર્યા પરિણામ માટે ફરીબા સમાજ ધી ફ્રેઇઝર એસોસીએશન રાહ જુએ છે

સંગીતના જલસો

બી. એમ. રબુજ્જત અને પાર્ટી તરફથી તા. ૬-૮-૪૧ ને બનિવારે સાંજે સેંટ એઇઝન્સ હોલમાં સંગીતનો બાધુર્ય જલસો વિવિધ કાર્યક્રમવાર ઉજવવામાં આબ્યો હતો. સરસ્વતીની આરતીથી કાર્યક્રમનો મંગલાચરણ થયો હતો. બધુ મળીને ૨૦ આઇટેમો રજુ કરવામાં આવી હતી. એમ. રબુજ્જત, આર. રામચંદર, પી એમ. નરસી, માધાનાના, ટી. કૃષ્ણદ, નંદીપ, સંગામસ્વામી વગેરેએ વિવિધ વાદ્યોત્રો સુબર પોત-પોતાની કળાને અચ્છો પરિચય આપ્યો હતો. સંગીત એક શાસ્ત્ર છે, અને શાસ્ત્રીય સંગીત શું છે તે એમેજ જનતાની પાજ્જિા દ્વારા સમજાવ્યુ હતુ. સંગીત અને તેમની કલાનું કાર્ય સમજનારા રાષ્ટ્ર બાવનાથી ભરપુર રબુજ્જ બોધક સજ્જાદ એમ રબુજ્જત અને પાર્ટી તરફથી સુબળતાપુર્વક રજુ થયો હતો. આખા જલસા દરમીયાન કે લીલાપંતીનું 'સંધ્યા' નું અભિનબ ગીત તથા પી આર સીંગનો કૃષ્ણ લાગ ખાસ આકર્ષક હતા. સંધ્યાનુ અભિનબ ગીત ગુજ-રાતના સામાન્યનુ દ્રશ્ય ખડું કરતુ હતુ. પી આર. સીંગે કરી બેસમાં વાજબેલાં 'નન્દી, નન્દી બુંદામાં' અને 'ગો લાલ નહિ બ્રજ' એ બે અભિનબ ગીતો પણેખર મોહક અને રહસ્યપુર્ણ હતા. નરસંહ બાબતનુ 'મૈયારી દૂધી સુહાનો ગહારાજ રે' ભજન બાધુર લોકમોગ નીપજાવ્યુ હતુ . પ્રોગ્રામોની બાગણીથી બધુ ચાર રજુ કરવામા આબ્યુ હતુ. બી. બી. એ. કેઇઝર તરફથી એ ગીત બાદ બાર ગીની મદ બાબવા માં આબી હતી. રબુજ્જત જનાબ પ્રાથના ગીત અને કુબ્બુ પુરત કમ્બ જુદીજ બાત પાસના હતા. મરણા અને દફા રાસની બાઇટેમોને બાળકોએ પુરેપુરો બ્બાય બાબ્યો હતો. શાનપ્રસાદ અને નટવરલાલ એ બે બાળકોએ 'એક હોઉ મુસલમાન' બાબનું હોઉ મુસલીમ ઐતબાર્થ હાઉ સમજાવતુ બાનનામય ગીત અભિનય સહિત રજુ કર્યુ હતું, જે ખરેખર પ્રશંસાપાત્ર હતુ. નબમુક ધાર્મીક સભા ધી સ્કુલના વિદ્યાર્થી-ઓએ પણ એક સદર રાષ્ટ્રગીત બાબું હતુ ગુજરાતી અને હોઉ બાળકો અને કળાકારોના સદર સહકારથી બાજનાબેલા કાર્યક્રમથી સર્વ ખુશી થયા હતા.

સ્ટેજ બ્બવસ્થા અને બાબજીનો વિધિ પદ્ધતી તરફથી મોબુલ દેખાબાએ કર્યો હતો. તેમણે પ્રેક્ષકોનો આભાર માન્યો હતો અને જણાબ્યું હતું કે બા જલસામાંથી બધેલી રકમનો મોટો ભાગ ધી નબસુધા ધાર્મીક સભા ધી સ્કુલના લાભાર્થે જશે, અને થોડી રકમનો છિપયોગ સંગીત મંડળને માટે બાજીંત્ર ખરીદવામાં કરબામા આવશે, તેમણે ફરીથી પ્રેક્ષકોને તેમણે કરેલી ફકર બદલ આભાર માન્યો હતો, અને બીમુત ઓધવજી નીબાબાઇ દેસાઇનો તેમણે સંબાદ સ્થબામાં નથા સાથેનો ભોળપરી આપબામાં આબેલા સદર સહકાર બદલ બાસ આભાર માનબામા આબ્યો હતો. વન્દેમાતરમ્‌ના રાષ્ટ્ર ગીત ગબામા બાદ જલસો બિસર્જન થયો હતો.

અરણ્ય નોંધ

નેટાલનીલબર્ગના બતણીત પ્રતની મા. એચ. એમ. દેસાઇના ધર્મપત્નિ કાંતિના બાનીનું ગયે અઠબાડીએ સ્વદેશમાં પરાં મુકામે ૬૮ બર્ષની બબે અવસાન થબાના શોકજનક બાબર તાર દ્વારા આબ્યાં હતાં. મરહુમ નેટાલનીલબર્ગના બતણીત તેમારી મરહુમ મી. અહમદ મુસાજીના એકના એક પુત્રી હતા. આ દેશમાં તેમણે બબબાસ કર્યો હતો અને મધુર બચનથી સ્વદેશ ગયા દોબ્યું હતા આ દેશની પરિસ્થિતીથી વર્તમાનપત્રોદ્વારા બાકેફ રહેતા હતા. મરહુમ સાબાણુ અને મળતાવડા સ્વભાબના હતા. પોતાની બાજુબ પોતાના પતી અને બે છોકરીઓને ચીલાક કરતા મુકી ગબાં છે. તેઓ તરફ અમે અંતઃકરણથી દીલસોજી ખરસાબીએ છીએ. મરહુમના રહને ચીરશાંતી મળો.

નેટાલનીલબર્ગની બતણીની પેટા ચેસલ્સ પરેલ ઓબરી આપ્રાણહરી લીબાટેના કાર્યકરેટર મી. મગનલાલ પટેલના ધર્મપત્નિ બીમતી ગંગાબેન કું ગહનની બાંદગી ગોગની સબા રવીબારે ૪૬ બર્ષની બબે પોતાના મુકામે સ્વર્ગબાસ પામ્યા છે. સ્વર્ગસ્થ પ્રેમાળ અને ગહેનશુ હતાં અને સકામમાં સુબરાલ પોતાના પતીના બંધામાં પણ મદદગાર હતાં. સ્વર્ગસ્થ પોતાની માગળ પોતાના પતીને અને બે પુત્રીઓને જે હોઉસ્તાન માં પરણેલી છે અને અગીબાર અને ત્રબ બર્ષનો બે પૌત્રોના બાળકોને દોઇ કરતા મુકી ગબા છે. મગર તેઓને સદેલી મકાન બોટબાં તેઓને મીસ્ટર અને હોંગત આપે અને સ્વર્ગસ્થના આત્માને ચિરશાંતી આપે સ્વર્ગસ્થની દફનક્રીયા ગોજ દીવસ બપોરે ૧૨ બાગે હોઉ રમશાનમા થઇ હતી જે બખતે સબળા બતણીતના હોઉ ગોપારીઓ અને બાજા પોતા સ્વર્ગસ્થને અંતીમ અંજલી આપબા હાજર થબા હતા

સંગીતની મોજ સ્વર્ગીય છે

એટલાજ માટે

દરેક ઘરમાં કોઇપણ વાજીંત્રની જરુર છે

આખી દુનીયાના સમાચાર ઘરમાં બેઠા સાંભળી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—રેડીઓગ્રામ

હળવું સંગીત અને સુમધુર ફીલ્મોના ગાયનો કુટુમ્બ સાથે વગાડી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—ગ્રામોફોન

કુટુમ્બમાં અને મીત્રમંડળમાં ગાવા બજાવવાનું ઉત્તમ સાધન—હારમોનીયમ

લાકડાં કોલસાના ધુમાડાથી બચી તાદ્દણીક રસોઇ, ચા કોફી બનાવવાનું ઉત્તમ સાધન—ઈલેકટ્રીક સ્ટવ

ગરમીની મોસમમાં દરેક જાતની ઠંડક આપનારી ચીજો મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—રીફ્રીજીરેટર

ઉપરની ચીજો તેમજ મુન્દ્રિઅન આદર્સ કમ્પનીના માટે અમારો સોા કુમ જેવા ખાસ વિનંતિ છે.

તબલા, વાયોલીન, મેન્ડોલીન, બેન્જો, સીતાર, ટીકડમા, ગીતાર, કાષ્ટ તરંગ.

નીચેની ફીલ્મોના સેટ અવશ્ય ઘરમાં રાખવા લાયક છે

જ્ઞાનેશ્વર, સંત તુલસીદાસ, બંધન, કંગન, ગોપાલકૃષ્ણ, નરસી ભગત, પંડાસી, મધર ઇન્ડિઆ, અકિરત, ભાભી, આદમી.

ફીલ્મોના સેટ—લીસ્ટ મંગાવો અને તમારું સીલેકશન મોકલો. ભજન, ગરબા, રાષ્ટ્રીય સંગીતની રેકોર્ડ પણ સ્ટોકમાં છે.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ હારમોનીયમ (દરેક જાતના) યુગ ઇન્ડિઆ, મેગાફોન, હિંદુસ્તાન, ડચીન્સ, ઓડીયન, (ઇન્ડિઅન રેકોર્ડસ).

ઘરાકનો સંતોષ એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

મળો યા લખોઃ

ટેલીફોન ૨૫૮૦૬ ગોશળીઆ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ,

„ રેસી. ૨૦૩૭૭ ૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ. ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

RADIO RECORD TRADING Co.

38a MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG,

and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

બાદ કવ્વાલ

A 16215 બાલિકે દુનીયા કેદન.
„ 16232 જબ મીલે ઝુલ્ફે ઝુમે રખ્ખે.
„ 16243 હકકે મે આજ મોહમદે આલી
„ 16250 કુરબાર મુસલમાનો.
„ 16277 જોઇ દીલકો લાસલી.
„ 16280 કુરબાન જાઉં.
„ 16227 મોહમદ આલી કવ્વાહ–૧–૨.
„ 16205 ચોરી ચોરીસે મીલુંગી.
„ 16304 આન પડી દરબાર અલમ મોરી.
„ IIS15 મક્કા મદીના.
„ IIS16 મુબારે રબે બના

આસ્કર ફકીરૂદ્દીન

N. 16279 આખા પર જી કરે ઉલફત
„ 16027 જો પ્રેમ કહી જે ચલ.
„ 16042 દેખા મુજે ચુલ્લુ મેં.
„ 16068 આવ કે કુરને કબા.
„ 16167 નામ પ્રીત કવ્વા કરો
„ IIS10 કુદરતે આવાહ.

કુખ્બે અહલમ કવ્વાલ

N. 16202 બબા ૧ કાબાસે પરબર.
„ 16230 ખુદા રખ્ખે મેરી ખુરાબ.
„ 16241 તસ્વીર મોહમદ મેરે દીલમે.
„ 16279 ઉસને દરવાજે પર.
„ 16293 આજ લગાડી દીલકી લગીને.
„ IIS11 અહસોસ મુસલમાનો.

મોહમદ બાહીલ કવ્વાલ

N. 16003 પાયે લાગલ યાચો ભારી.
„ 16014 ચલી પીનઘર.
„ 16049 બાબલ દુન કોમુજે.
„ 16132 પલ રખ નગરી બના.
„ 16221 આબી મુજે પીલા દે.
„ 16249 મોહમદ હસનેમે દુલહ બનકે નીકલેંગે
„ 16258 કેન તુજે સમજાવે
„ IIS08 અહમદે મુરસલ
„ IIS12 કમારા પીરલવાલા

કાદુ કવ્વાલ

„ 16015 જબ દેખ કુખે મુસતુફા.
„ 16064 બસ એટ બાપુ.
„ 16071 મોઠી મોઠી બાતોસે.
„ 16160 બાલમ કૈસાં કબ કરને.
„ 16306 કમસ મેરી બાપ કિસમત બનાઇ બનાગી
„ IIS7 ઘરસ બાલમમ મુબારમ.

આસ્કર અબદુલ રહમાન

P.T 12155 મુલા બગલે મે અરમા નીકલ.
„ „ 12912 દીલમે નઝરોમે તેા કુલમાને.
„ „ 12998 મે કેસે કુલહના આકલી ચાલી
„ „ 12213 પુન્ન દા જબસે તુમકો.

કલનગમાન ગ્રેન્ડ પાર્ટી

P.T 12214 કે હટી દે કુરે મુલા આકા તેરી મલી.
„ „ 12880 મે તેા ઘીર આબ બાર તેરે.
„ „ 12913 કુબ નજરે બના તું.
„ „ 12740 બજારના કા હકે બે આલમ પર

રહમીદ અહમદ કવ્વાલ

P.T 12211 કર મુસકીલ આસાન.
„ „ 12216 મેર મ કર દે મુસતાર.
„ 12218 આપ બ દે દીલગે દુસરે બાકરા.

આસ્કર અજીજ અબ્બસ

„ „ 12215 બાલકે નરબર.
„ „ 12220 બે રસુલે પાક કી કુરબાન જે.
„ „ 12221 ૮૨૨ કે તુ કુરબાન દે તુ.

અબદુલ આલીઝ બાન

C.E 12217 સલ્લાહ સલ્લાહ
„ „ 12218 તેા આપે બુતેાં કે બાદા રેને બાલે.

પ્રેા. બકરાબુદ્દીન

C.E 288 બુન બુન બુન બુન.
„ „ 437 તેજાન કા ઝેાલી.
„ „ 743 કાબીલ દે મુસલે બાંક કેા.
„ „ 3411 દીનકા દેાકા બબ્બમા.
C.E 7 મેાજીઝા હાથ સે તરવા કા મીટાના
„ „ 27 સાહદત હજરત હાસન.
„ „ 27 સાહદત હજરત બીલાલ.
R.E. 316 બારા નહદી કા મેાજીઝા.

ઘરલાબી રેકેાર્ડ

ગ્રામે બાકીન (૪)
„ કુલ્બે.
„ રેહમાન
„ બાકર (૨)
„ મેાગમ્મીલ
„ બાબાના.
„ અબાજાના

કાબા સેટ

બારીન કરબાર (૧) નુરે મેહદત (૧)
બાકિર બ મલ (૪) રેહમાની ગઝલ (૩)
બાબ્બુ કુમાર (૨) બાદી સુખનબા (૨)

કર બાકીના નબા રેકેાર્ડ બમારે ત્યાંની મગબા. તેના કુલ મહાન રેકર્ડોગ બમારે ત્યાંથી મંગાબી લેબેા.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE
COLUMBIA and "TWIN"

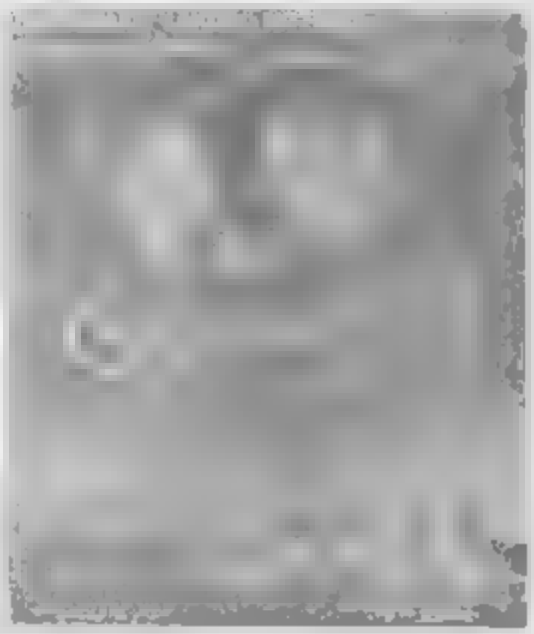
સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકૉર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીલાલ અને રાજકુમારી

N. 15301 નવી બનવી જરૂરની [illegible]
„ 15305 બારડના બાગમાં એક ફુલ ઉગ્યું.
„ 15309 શૂંટર બબી
„ 15311 નવું જીવન.

કાસમ અને સકીનાબાનુ

N 15327 કુ તમારી રાણીકા-રાણીના ખેલ.
„ 15328 તુ ના હાલનો ગાઈસતર
„ 15331 વિષાદ્ધ પાકયા શારદાર પરસ.
„ 15340 રીંબા પથી રસીકને નજરથી પાકની નજર મદા ઇ.
„ 15344 પ્રજાનો પકકાર ભાગ ૧ લો અને બા ૨ જો.
„ 15312 નબાબનો ચકા.

A 15314 બાપનો બાપ ભા. ૧–૨,
„ 15310 બી મદા

માસ્ટર ચમકદ ઍન્ડ પાર્ટી

F 7 5001 બેસુમાનું રેકાર્ડ
„ „ 5021 નંબલા બાલ્ક પ્રબોધ
„ „ 5053 સરાણીના સૌદાર ભાગ ૧–૨
„ „ 5040 સાંજે પરબાનો દીકરે
„ „ 5070 રહોબાન્ડલ ભા. ૧–૨
„ „ 5056 રાબીંદરને કોડો.
„ „ 5057 બાગનું ઘર.
„ „ 5036 જિબ્રસ્ત બાગ ૧–૨
„ „ 5054 મુંબા પાલવડો.
„ „ 7954 બાને ખુબ.
„ „ 5740 કુલ વીખુસ કું નહાની સાજન.
„ „ 5737 પાર્ચ બ્રનેસ્વર કમ્પન દીકરે.

GUJARATI DRAMA SETS

અલ્લુ કુમાર	(૩)	રેકાર્ડનો સેટ.	પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનું નાટક	(૮)	
સીતા બાગ	(૩)	„ „	નરસિંહ મહેતા	(૩)	રેકાર્ડનો સેટ.
રાબુક દેવી	(૩)	„ „	પદ્મીનીનો વારસો	(૩)	„ „
શકુંતલા	(૬)	„ „	સજનારાબબા	(૩)	„ „
હાર રાજા	(૬)	„ „	પનરાજ ચાવડા	(૫)	„ નાટક
ખેલસલતારસ	(૩)	„ „	ગબબેર ના ! કોટો	(૨)	„ સેટ
રોમ રબાબસા	(૩)	રેકાર્ડનો સેટ.	શ્રીકૃબ્બુ જન્મ	(૨)	„ „

FILM RECORDS IN SETS

મરીનબરી બાપ	(૫)		નીરમલા	(૪)	મારી બાબ	(૩)	જબાના (૩)
બાબી	(૫)		બામાકોન સોંગ્સ	(૪)	કંગન	(૬)	દુરગાદ (૪)

બારતી F.T 5246 દશાસ્વમેધની બારતી F.T 5251 શ્રી સત્યનારાયણની બારતી.
F.T 5191 શ્રી મહાદેવની બારતી.

Telephone 33-1382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-1382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં વાજબી અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ. જોહાનીસબર્ગ. 105a

"શુદ્ધ ઘી"

રાજનમાં પહેલી હરોળ બજારમાં પ્રથમ કરેલ ઓર્ડર, જે, માફોર્ત વીરના વર્ગવાસ પછી અનાવટનું ઓર્ડર (શુદ્ધ) ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

બાજ માટે પુછો યા લખો.

સાથેજ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન SAMJEE DEVSHI & SON

૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન, 4, Cross Street, DURBAN. 112

પ્રસ્થાન

પ્રસ્થાન માસિક બાર વર્ષ પુરાં કરી-તેરમા પુરા કરી-તેરમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :-

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ

જે ગ્રાહકનું રૂ. ૧૯૯૪ના માર્ચકથી બાકી સુધીનું લવાજમ રૂા. ૫, બાકી, પરદેશ પાકે રૂા. ૬ા મળી મળવું હશે, તેમને પ્રસ્થાન તરફથી બહાર પડેલાં પુસ્તકો ઉપર રૂપ ટકા કમીશન બાદ આપવામાં આવશે. [અપવાદ: શ્રી. ચંદ્રશંકર મહાદેવ તથા શ્રી ગોવિંદપ્રસાદ પાઠકનાં પુસ્તકો ઉપર કમીશન નહિ મળે]

એટલે કે

જે ગ્રાહક લવાજમ રૂ૦-૨૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પડી રહેશે.

રૂા-બાર રૂપિયાના ખરીદશે તેમને આખો લવાજમના થઈ જશે. વીશ કે પચીસ ના મળશે જ.

ગુજરાતનો ઝાઝામહ, તેમજ પુસ્તકાલયો ને ઢાયરકુબો આ ચોજનાનો જરૂર લાભ લે.

મફત?

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

	રૂપિયા.
ચંદનપ્રસંગ	૩૫
બુધ્ધચરિતનો ઉપાય	૨
રસિકમાનું પદતર	૨
સાબરમતી	૧૨
ધરણ્યું વૈદક	૨
ત્રિનયમો	૧૫
ચેરેણાદિરે	૨
ચતુરંગ	૨૧
પ્રેમનો ઠંગ	૧૫
કોરી-પુસ્તક	૧
નવો આવતાર (ત્રણ ભાગ)	૫૧
કુમારપાલ	૨૫
સરસ્વતીચંદ્ર	૧૬
માતા આસોપાલવ	૧૫
સરસ્વતીચંદ્રાળા	
વર્ષ ૧ થી ૧૩	૧૩૫

આખુ પુસ્તીપત્ર મંગાવો

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી અગિયારી સામે : અમદાવાદ.

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

નવામ ગુડ મારીનમમ સુટ, મોકસીમ ડરમીન મેટ્રસ, મારીસ બોર્ડ, મોરિસ ટેરેક, પુશ ચેર ટેબલ, ચેરસ, રોક ચેર, આમ્બ્રાઈલા, ચોપ ફીટીંગ અને કીચનર વિગેરે. નવા ઓર્ડરો આવે ખરીદી કરશે. અને પસંદગી જાણ મેળવવા પુછશો નહિ

બોલસ્ટર, રેજલ્સ અને કીચન ડ્રેસર

જે હમારી દુકાનમાં નીચે તૈયાર થાય છે. તેનો ડરેક હમેશ તૈયાર રહે છે બાર ડેકરના ઓર્ડરના પ્રાયસ લીસ્ટ મંગાવો અને ચેપલ આવક વધારો.

L. MISTRY,

51 BREE STREET, BBURGERSDORP, J'BURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2626. 105b

ફીટીંગસ

પાવડર

ફીટી, માકડ, ઝાંઝર, કંચારા, માખી, વંદા વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

ફીટીંગ્સ પાવડરના ટીન મળે છે. 111a

M. H. DESAI,

એમ. એચ. દેશાઈ,

કોલસેલ ફ્રૂટ મેરચંટ.

અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ફ્યુનીચરના કોઈ પણ જાતના C. O. D. થી સારૂ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 119b

જુના અને જાણીતા ફરમાયશી મીઠાઈવાળા અને પાકેા ભરાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના ચોષ્ટિક પાકેા

પંજાબી સાહસ પાક વિગેરે બીજા પાકેા ઓર્ડર આપવાથી મળી રહેશે.

અમારી કેફીમાં ઉત્તમ ખાવાનું અને ગરમ કપેડાં તૈયાર મળે છે. ફરમાયશી મીઠાઈ તથા દરેક જાતનું ફરસાણ, આઈસ, સ્વીટ આફ્રાટો વિગેરે મોટા જથ્થામાં મળશે.

વધુ ખાતરી માટે લખો યા મળો:

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 13a KORT STREET JOHANNESBURG. 115

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખોરદા ૧૯૪૧ ઓગસ્ટ	દાદુ ૧૯૯૯ વાવણ	ગુજરાતના ૧૩૧૦ રવજ્ઞ	પારસી ૧૩૧૦ ગ્રેટ. ૧૬મી	સુર્યોદય ક. મી.	સુર્યાસ્ત ક. મી.
શુક્ર	૧૮	૧૦	૧૦	૧૧	૬-૩૮	૫-૪૫
શની	૧૯	૧૧	૧૧	૧૨	૬-૩૯	૫-૪૫
રવી	૨૦	૧૨	૧૨	૧૩	૬-૪૦	૫-૪૫
સોમ	૨૧	૧૩	૧૩	૧૪	૬-૪૧	૫-૪૫
મંગ	૨૨	૧૪	૧૪	૧૫	૬-૪૨	૫-૪૫
બુધ	૨૩	૧૫	૧૫	૧૬	૬-૪૩	૫-૪૫
ગુરૂ	૨૪	૧૬	૧૬	૧૭	૬-૪૪	૫-૪૫

How to ask for OIL

Mobiloil makes cars last longer!

In these times of extra tension
Building up your Nerve-Reserves
with
Ovaltine
SOOTHING & NERVE RESTORING

WHEN ... and strain ... building properties derived from ... ingredients ...

... ing, nerve-restoring sleep. A ... "Ovaltine will quickly influ... ... complexion ... your ... ...

For these reasons you should always have ... ample supplies of Ovaltine on hand ... ... and ... available water ... be used, ... itself contains milk ... ...

THE "OVALTINE" MIXER AND PLUNGER

The "Ovaltine" Mixer provides you with an elegant means of mixing and serving "Ovaltine." Just a few rapid movements of the plunger and the "Ovaltine" is ready to serve — hot or cold — a creamy, tempting drink. Ask your storekeeper to show you an "Ovaltine" mixer. It is very inexpensive.

Drink
Ovaltine
and note the difference
in your Nerve-strength and outlook.

શું તમારામાં જોર, ચેતન અને ઉત્સાહ છે?

અયોગ્ય ખોરાક, પિત્તનો પ્રકોપ, અપચો અને આળસ એ સર્વ કબજીયાતને આભારી છે. એ સૂચવે છે કે "ઇનોઝ ફ્રૂટ સોલ્ટ" તમારે લેવાની જરૂર છે. "ઇનોઝ" સરિતની આંતરિક ગુપ્ત ક્રિયે પેટની બધા બ્યાધી ઓ દૂર કરે છે. રોજ સવારે એક ટી ચમચ ફ્રૂટ સોલ્ટ એક ગ્લાસ પાણી સાથે લેવાથી તમને બહુ સારા વળેશે.

ENO'S 'FRUIT SALT'

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

Lectures from Colombo to Almora
[illegible]
Jnana-Yoga (In the press)
[illegible]

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A comprehensive chronological account of the Master's wonderful life,—the only authorised edition of its kind in English.
(*Fourth Edition*)
Thoroughly revised and improved with a foreword by MAHATMA GANDHI.
Price Re 1.

PRABUDDHA BHARATA
OR
AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4, Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—
The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

The "FRIENDS of INDIA" SERIES

Short biographical sketches of eminent men, who have laboured for the good of India.

Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece.

Lord Macaulay.
Sir William Wedderburn.
Rev. Dr. Miller.
Lord Ripon.
Ravi Varma.
Sir C. Sankaran Nair.
Sir Henry Cotton.
John Bright.
Lal Mohun Ghose.
Mrs. Annie Besant.
Allan O. Hume.
A. M. Rose.
Dadabhai Naoroji.
[illegible] Madhava Rao, C.I.E.
Raja Ram Mohan Roy.
Hirjibhoy Edulji Wacha.
Ishwar Chandra Vidyasagar.
V. Krishnaswami Aiyar.
Babu Surendranath Banerjea.
Lord Minto
Lord Morley
Sir Pherozeshah Mehta.
[illegible]
Henry [illegible]
Lord Hardinge
Krista Das Pal.
Edmund Burke.
Badruddin Tyabji.
W. C. Bonnerji.
Charles Bradlaugh.
Diwan G. Rangacharlu.
Rao Bahadur K. N. Mudholkar.
Dr. Rash Behari Ghose.
H. H. Shri Sayaji Rao Gaekwar
Vishvanath Tirmbak Telang.
Nawab Mohsin-ul-Mulk.
Behramji M. Malabari.

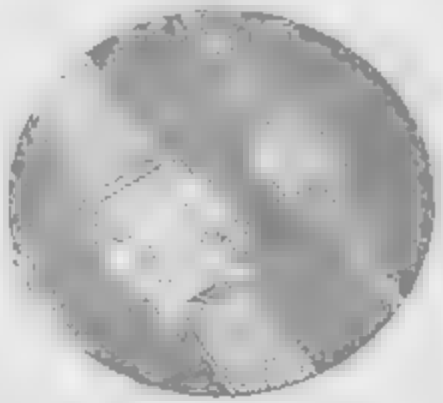
Nation Building (Annie Besant)
Hindu Social Ideals

Price: One Shilling Each

APPLY:
MANAGER, INDIAN OPINION,
PHOENIX, NATAL.

ELGIN

ઘડિયાળ

અજોડ

અમેરીકામાં બનેલા ઘડિયાળો પ્રથમ અમેરીકાને બાદ [illegible] આ ઘડિયાળોના, જુદા જાતે ફિરે પાસા બનાવી [illegible] આપવામાં આવે છે.

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

[illegible] DAVID [illegible] standal M[illegible]
[illegible] DURBAN

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 34—Vol.-xxxix. Friday, 22nd August, 1941. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

BE GOOD TO DO GOOD

"To do good one has to *be* good. But unfortunately we are more anxious to do good to others than to be good ourselves. It is better to be good without doing good than to do good without being good. Modern ethics with its pragmatic outlook emphasises *how* good one can be rather than emphasises *being* good. Even for him who has to minister to the physical needs of others, it is essential to be morally pure only to be equipped with the necessary technical knowledge and material resources to do good. Otherwise he will do much more harm to society than good. And this not unfrequently happens in this world. He who lives a pure life is a great benefactor of society, even though he may not render it any apparent active service. The potent influence of his noble thoughts and deep feelings for all uplift may knowingly or unknowingly."

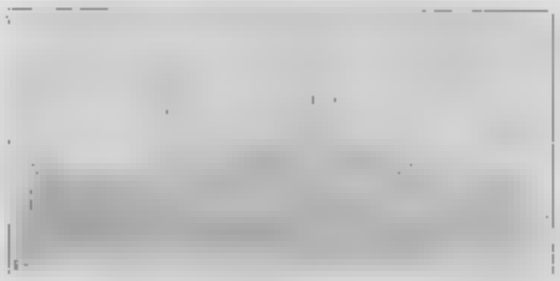
—Swami Satyakamananda.

સારું કરવું હોય તો સારા બનો

"**સા**રું કરવું હોય તો માણસે સારા બનવું જોઈએ. પરંતુ કમનસીબે આપણે જાતે સારા થવાના કરતાં બીજાનું સારું કરવાને વધારે ઉત્તેજન દેવાઈએ છીએ. જાતે સારા થયા વિના બીજાનું સારું કરવા કરતાં બીજાનું સારું કર્યા વિના જાતેજ સારા થવું વધારે ઇષ્ટ છે. આધુનિક નીતીશાસ્ત્ર સારું કરવા ઉપર વધારે ભાર મુકે છે. ધર્મ સારા થવા ઉપર વધારે ભાર મુકે છે. જેને બીજાઓની શારિરિક જરૂરીયાતો પુરી પાડવાની હોય છે તેણે પણ નૈતિક શુદ્ધિ મેળવવી આવશ્યક હોય છે; માત્ર સિદ્ધાંત વિષેનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરવું અને સ્થુલ વસ્તુઓથીજ સજ્જ થવું બસ નથી. તેમ કરવાથી તે સમાજનું હિત કરવા કરતા અહિત વધારે કરશે. જે વસ્તુ આ દુનીયામાં ઘણી વાર બને છે. જે શુદ્ધ જીવન માગે છે તે વ્યક્તિ રીતે કંઈ પણ પ્રવૃત્તિમય સેવા નહિ બજાવવા છતાં પણ સમાજને મોટો હિતકારી બને છે. રાષ્ટ્રોને માટેના તેના ભલા વિચારો અને ઉંચી લાગણીઓ બધાને જાણ્યે અજાણ્યે ઉન્નત કરનારાં થઇ પડે છે."

—સ્વામી સત્યકામાનંદ

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

૩૬ ટીડી૰ ક્વિંટુ વીશી સાથે પા. ૧૭ ૧૦ ૩.
,, ,, મુરબ્બીઅ વીશી સાથે પા. ૧૮ ૬ ૯.
,, ,, વીશી વગર પા. ૧૪ ૧ ૩.
સેકન્ડ કલાસ સીંગલ વિશી વગર પા. ૪૦ ૧૦ ૦.

રવાનગીની આવજાવની તારીખોમાં અને ટીકીટના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

સપ્ટેમ્બર તા. ૬ ટીથી પમી મુદીમાં રવાનગર મુંબઇ જવા ઉપડશે.
સલુન તેમજ ૩૬ પેસેંજરોને સેવામાં આવશે.

દરબન આવ્યા પછી તમારો માલ તથા પ્રનીયન કાઇનાન્સ રેગ્યુલેશન મુજબ નાણા સાથે ઉતરી જવા વિગેરે સંબંધી હકીકતો મળવાથી અંકોણપત્ર કરી આપીશું.

દાગીના ઉપર તમારું નામ તથા ૪ | Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રા.) લીમીટેડ
હીંદી પેસેન્જર એજન્ટ.

Phone 2-0432. Tel add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.
390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,
No. 4, Kort Street, Johannesburg.
'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.
Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE
--COMPANY, LIMITED.--

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ હીંદી વીમા કંપનીમાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસો, કામદારોને બચતા વીમાઓ, સાચવટ વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતારવી સલાહ છે. હીંદી કંપનીને ઉતેજન આપવું એ દરેક હીંદીની ફરજ છે.

Natal Office.
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue
DURBAN
Telephone 2-5845 Con.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Loans available from £1000 and upwards at 5% on City Properties.
શહેરની મીલ્કતોના મોરગેજ ઉપર ૫ ટકાના વ્યાજે પા. ૧૦૦૦ યા વધુ રકમો ધીરવાની છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street.
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478.
P. O Box 1041.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 20003, Box. 74848.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

INTERIOR VIEW OF OUR SHOP

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN ORNTHES. BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES. Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £20, THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up. PRINTED VARIOUS PATTERN of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards.
EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd 42 in & 45 in width.

Branches: 58, WICKS STREET AND 60, WICKS STREET, GARAGE [illegible] WICKS STREET, VERULAM
'Phone 39, Verulam.

૬૨૬ સ્ટીઅરમાં જપાન જવા લિંકવી આવે છે

બનારસની ઝીનવાળી અને સાદી, તેમજ ભાતભાતની બુટીદાર સાડીઓ રા. ૧૦, રા. ૮૫, રા. ૧૦૫ થી માંડને પા. ૨૦ સુધીની

બનારસથી હમણાજ આવેલી છે.

કસબ કામની સાડીઓ રા. ૨૫ અને રા. ૩૫ થી ઉપર. બનારસની ભાતવાળી સાડીઓ રા. ૧૨–૬ અને રા. ૧૭–૬ થી ઉપર.
કસબનું ક્રેપ-દી-ચીન રા. ૩–૬ નું પાકે ૪૨ ઉંચ અને ૪૫ ઉંચ પનો [illegible] પનો વારણી, રા. ૧–૬, રા. ૧–૮, રા. ૨–૦ અને તેથી ઉપર. હમણાજ આવેલી બનારસ સાડીઓ રા. ૨૫, રા. ૩૦, રા. ૪૫ અને એથી ઉપર.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ગ્રહ

૧૪૧, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

મથિરા
૫૩ અને ૧૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ મદિના અમદા
બેંડાનીકલમ અને
રા. ૩૭-૬૭,
૧૦, ચી સ્ટ્રીટ, જોહાનિસ

ગરાજ
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

THE HOME OF FAMOUS MUSIC

ROOPANAND Bros.,

'PHONE 20707

85 VICTORIA STREET, DURBAN.

When you hear music think of Roopanand Bros., who travelled throughout INDIA to find the best in records and books for you in the UNION of S. A.

Here are some Famous film records with the famous Singers and Musicians, who are India's best to-day.

By every mail we get the following books

Phone 33-8432 Res. 33-8994

P. O. Box 7157.

ઈન્ડિઅન ગ્રોસરી કીફાયત ભાવે કયાંથી ખરીદશો?

હમોએ ઇન્ડિઅન ગ્રોસરી વિભાગ ખોલ્યો છે, જેમાં દરેક પ્રકારની હિંદી ગ્રોસરી તેમજ ગાંધી વસાણાની નાની મોટી વસ્તુઓ ઉપરાંત રોજ વાપરવાની હિંદીઓના ઘર ઉપયોગી વસ્તુઓ જે કંઈ ત્યાંથી તદન કીફાયત ભાવે મળી શકશે.

ઓર્ડર મોકલી આપી કરવા વિનંતી છે.

કીંમતના ઓર્ડરો હમારી પોતાની દેખરેખ હેઠળ સારી પેકીંગ કરી મોકલવામાં આવશે.

મીસ્ત્રી બ્રધર્સ

(ગ્રોસરસ અને સ્ટોલની હોલસેલ વેચનાર)

11 Kort Street,
JOHANNESBURG.

હમો દરેક પ્રકારના વિમાઓ પણ ઉતારીએ છીએ: જીંદગી, આગ, બગલરી, એકસીડન્ટ, મોટર, રેલ્વે ગેરેન્ટી વિગેરે.

'Phone 28350. Tel. Add. "Naartjes."

A. M. PADAYACHEE

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.

Country orders executed at lowest Market prices.
We supply wedding requirements also
TRIAL ORDER SOLICITED.

91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 196. DURBAN.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco,"

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

In South African, Canadian and Australian Apples

—also—

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Naartjes which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એકસપોર્ટર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

નાર્ટીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

કંપનીના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

નાર્ટીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 766. 106 Prince Edward St. Durban.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING

TYSONS BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS

FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM

ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ

તેમજ મહીનાની બાદશાહી ફરસાણવાળા.

દરેક જાતની મીઠાઈઓ, ફરાળના મીની તેમજ બીજા બધા, મસાલાથી અમે બનાવીએ છીએ

અમારું ફ્રુટસાલેડ, સુરતી ખુર્મા, ચેવ, ગમમ, ગાંઠીયા, ગાંઠીયા, પાતરા વિગેરે દરરોજ તાજા બનાવીએ છીએ.

રીયાળામાં બાપા લાયક સમણા પાર્સલ તૈયાર રાખીએ છીએ તેમજ ઓર્ડર પ્રમાણે સ્પેશીયલ બનાવી આપીએ છીએ.

પાર્ટી વિગેરે માટે મોટા પ્રમાણમાં બીજી કોઈ પણ જાતની ચીજોના ઓર્ડર પ્રમાણે ટુંક વખતમાં બનાવી આપીશું.

બહારગામથી મંગાવનારને માલ પુરતી સંભાળથી કાળજીપુર્વક મોકલવામાં આવશે.

PHONE 33-6676. P. O. BOX 3680.

THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART.

31 President Street, Corner Diagonal St., JOHANNES BURG.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 34. Vol. XXXIX Friday, 22nd August 1941.

NOTES AND NEWS

Pirow's "New Order"

DR ALAN and Mr J. G. Strydom are opposed to Mr. Pirow's "New Order." In the course of his speech at last week's Congress of the Nationalist Party Dr. Malan said:—"Afrikanerdom to-day draws its strength from the fact that it has retained its right to protect and to change its government when such government no longer enjoys public confidence. These rights are part of our national tradition and cannot be taken away arbitrarily." Dr. Malan outlined his conception of a republic, which he said should be free from outside interference, should be Christian, and should place its wealth at the disposal of the people and not of a few. The war had brought the realisation of the value of a republic nearer, but if a republic were to be attained without civil war, then the people should stand united.

Mr. J. G. Strydom said:—"We cannot tolerate anybody within the party who brings divisions and disunion to the united Afrikanerdom. Any person who does that is guilty of an offence, a serious offence, and propaganda spread by such person must be stamped out root and branch. The Union Congress of the Nationalist Party gave a definite ruling about this. We have one inevitable goal and our progress to that goal must not be retarded. The congress specifically declared that it was not prepared to exchange its own Christian nationalism for any other form of political faith or practice."

Mr. Pirow replying to the criticism against him said:—"I speak to-day as a loyal member of the Nationalist Party. Our party is the only one which can bring political salvation to the country, and I shall remain in it until I am kicked out." Mr. Pirow said that he could not quite understand Dr. Malan's statement that national-socialism meant a one-party system. Dr. Malan was labouring under a misconception. The "new order," said Mr. Pirow, was merely going a little further than the Nationalist Party was prepared to go. It was showing the way, and it wanted the opportunity to do so. In four important respects, the new order was in advance of the Nationalist Party. In the first place it urged the complete elimination of Democracy. "We must get away from the idea that there is a true and a false Democracy," said Mr. Pirow. "This is rubbish. Democracy is rotten from top to bottom, and no amount of patching or attention can ever put it right." In the second place, there was the franchise. The new order demanded the disfranchisement of non-Afrikaners. The Nationalists had toyed with the idea, but had never gone far enough. In the third place, the new party demanded an occupation quota. The number of posts held in the State should be determined by the percentage of the population of a particular race. Mr. Pirow said he could not understand the attitude of many people who had asked him not to say these things in public. The Afrikaner was not afraid to state his views. The fourth point concerned foreigners in South Africa. The Nationalist Party had to adopt as its policy a clear-cut line about foreigners. Everyone who had entered the country whether naturalised or not, would have to be examined, and if they were not suitable or of value to the State they had to get out. "Let me tell you that thousands of people are clinging to the Nationalist Party merely because of the 'new order,'" said Mr. Pirow.

Disunity Does Not Exist Only In India

Disunity does not exist only in India. South Africa cannot boast much of being united. On September 4, 1939, sixty-seven members of Parliament voted against South Africa's participation in the war against Nazi Germany. Defeated by a majority of 13 votes, these members became the nucleus of a new party under General Hertzog's leadership. To day that party is split up into three groups. General Hertzog has been driven into the wilderness. Mr. Havenga, his chief lieutenant, has become the leader of one group, the Afrikaner Party, whose strength in the House of Assembly totals ten members. Mr. Pirow, at the head of the second group has the support of 16 members of Parliament, of whom 15 besides himself are Transvaal representatives. The third group, under Dr. Malan, numbers 40 members of Parliament, most of them Cape Province representatives. Its Parliamentary following in the Transvaal now numbers only six, and in the Free State eight. Mr. Pirow's "new orderers" have no M.P.'s in the Free State, and only two in the Cape. The Afrikaner Party divides its Parliamentary strength equally between the Free State and the Transvaal, with no followers in the Cape. Three of its Transvaal seats are on the Reef—Vrededorp, Germiston North and Johannesburg West.

Message From Shrimati Vijayaluxmi Pandit

Shrimati Vijayaluxmi Pandit has sent a message to South African Indians, especially to the youths, with Dr. K. Goonam who has returned from India after spending seven months there. The message reads:—"I wish the progressive elements, especially the youth all success in their struggle against oppression in South Africa. We in India are also engaged in a similar struggle and we are confident that the day is not very far off when India will be able to speak on behalf of her people as a free country. If you are determined to fight uncompromisingly you must in the end succeed. We wish you all success." Dr. Goonam in an interview said that India was, on the whole, united in her struggle against oppression. "Throughout the length and breadth of India one hears nothing but the cry of Swaraj. The women are making a magnificent contribution in the national struggle," added Dr. Goonam. Dr. Goonam has commenced her practice in Durban again.

Farewell Function

Mr. Hiranand Gidoomal, director of the well-known Johannesburg firm of Messrs Japna Bazaar, who recently came to the Union from East Africa to settle the estate of his late brother Mr. Dayaram Gidoomal, is returning to East Africa. A farewell Tea Party was given in his honour on the eve of his departure by the Transvaal Hindu Seva Samaj at the Gandhi Hall, Johannesburg, on Saturday evening. Mr. R. K. Kapitan the president of the Transvaal Hindu Seva Samaj, paid a high tribute to Mr. Hiranand for being a successful businessman and his other good qualities and garlanded him wishing him God-speed. Among the other speakers were Messrs. Jasmat Nana, P. S. Joshi, Narsi Parbhoo, L. G. Desai and M. M. Gandhi.

Indian Opinion

FRIDAY, 22ND AUGUST, 1941

"Counting The Chickens . . ."

THE Nationalist Party in South Africa is hopelessly divided. It fell out with the present Government on the war issue and, since then, it has been very active in deciding the future of South Africa after the war. Dr. Malan and Mr. Strydom are working for what they term as "Christian Nationalism", while Mr. Pirow and Mr. Van Rensburg are talking about their "New Order" based on "National-Socialism." Both the groups seem to be at logger-heads with each other as to which order should prevail. Both are enemies of democracy. Dr. Malan visualises a South African Republic based on "Christian-Nationalism," but there is going to be no room in it for the nine million non-Europeans of this country. Mr. Pirow visualises the establishment of "national-socialism" of Herr Hitler's creation in Nazi Germany. Mr Pirow goes one step further than Dr. Malan in his condemnation of democracy. He says democracy is rotten from top to bottom and in the nationalism of his conception there is to be no room in South Africa for anybody else but the Afrikaners. That is to be Mr. Pirow's "New Order." Let alone the past, but the bitter lessons of even the present war are apparently having no effect on these over-ambitious leaders of the Afrikaners. Both seem to depend, for the fulfilment of their ambition, on victory of the Nazis and they have taken that for granted. But are they not "counting the chickens before they are hatched?"

World events are moving fast. The present deadly war is destroying with lightening speed mankind and all that has taken mankind generations to build up. It is the spirit of pride, arrogance and vengeance that has given birth to these evil forces which are bound to prevail as long as that spirit prevails. We do not think it is in the hands of human power to establish a "new order" of his own desire, and, should such an order be established, it will not last long even as the "new order" that was established at the end of the last Great War in the form of the League of Nations. Providence alone will establish a "new order" when humanity is tired of war and all the evil forces that are ruling over mankind are destroyed. So, but as we are not at all hopeful of the victory of the Nazis or British or Fascist imperialism, neither are we hopeful of Malanite Republicanism or Pirowite National-Socialism ever materialising. Any new order must satisfy the people and be supported by the people. If, however, it does not satisfy nor gain the support of the vast majority of the people, it is bound to fail. Our South African statesmen would, therefore, do well in abandoning this idea of isolationism and work for the salvation of their country with a broader vision.

—oOo—

The Transvaal Struggle

MORE than three months have passed since the Passive Resistance struggle against the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Act, 1939, was launched in the Transvaal. It is a long-drawn struggle on the part of a handful of our countrymen who have considered their national honour and self-respect to be above all worldly pleasures and possessions. They are having to carry it on against heavy odds. The Government is too preoccupied to take notice of the law-breakers. It has, nevertheless, issued instructions that the law in their case should not be administered. That, on the part of the Government, is significant of the fact that the Government is, at least, conscious of its own folly in enacting an unjust measure and is shy to take action against those who challenge it, whilst those who do not challenge the measure but violate it surreptitiously, are being prosecuted. This is no small achievement for the Passive Resisters. The other difficulty the Passive Resisters are faced with is the opposition or the apathy on the part of the so-called leaders whose policy has been to look after the interests of the haves at the cost of the have-nots. Their third difficulty is that they are faced with those who are in sympathy with the movement but have not the courage to sacrifice. Their fourth difficulty is that the avenues of publicity to their movement are closed owing to the present strict censorship which has become a convenient tool for the Government and for those who are not in sympathy with the movement to stifle it.

But those who have launched out to fight against the injustices and humiliations imposed upon them by the rulers have pinned their faith in God and in the righteousness of their cause. So long as their faith remains unshaken they can rest assured of their ultimate victory.

A beginning was made with the opening of one Passive Resistance stall near the Law Courts and now there are seven stalls. These stalls will be gradually increased. All this will entail a great deal of expenditure and the augmentation in the number of honest and self-sacrificing volunteers. Both men and money will be required to carry on the struggle successfully. Nothing can be achieved without sacrifice. And when one is out to fight man's tyranny he must faithfully surrender himself to the Supreme power which rules over the destiny of the whole universe.

What we require is true, honest and sincere workers. It is not the quantity but quality that is required. The Indian community in South Africa is surely not bankrupt to supply even a few such workers. During the last struggle money flowed from India. That avenue is at present closed and we have to look to our own people for the necessary financial help. The leaders of the Passive Resistance movement have been going about for collections and we are happy to note that they have been receiving a generous response. Nearly £1,000 have been collected including monthly contributions as long as the struggle lasts. The funds will, however, have to grow into four figures and we sincerely trust that our brethren will not grudge giving material help even if they have not the strength to render it physically.

—oOo—

Fountain of Wisdom

Russia has challenged the world with a social and economic revolution. Admitting all the weaknesses of Communism, admitting all its fallacies, the Russian economic code has been an international factor. The masses of workers have taken on a new place, and a genuine attempt has been made to solve the economic problems of her people. Can the Christian world claim democracy is not enough, even religion alone is not enough. The way unto life is for us to have the honesty and the humility to be prepared to pool the lessons and the experiments of the past and to try a yet untried path—the way of Christ, where men are cared for as men who not only have bodies which must be clothed and fed, not only minds that must be taught and guided, but also souls that must be nurtured and prepared to see the vision of God. Before we say that Russia is the foe of Christendom let us really try to discover what Russia stands for. She may turn out to be the greatest friend that Christendom has ever had—the friend that recalled her to her true mission to men.

—REV. A. W. EATON.

THE LATE RABINDRANATH TAGORE

CONDOLENCE MEETING IN JOHANNESBURG

A MASS meeting of the Transvaal Indians was held at the Gandhi Hall, Fox Street, Johannesburg, on Wednesday, August 13, at 8 p.m. to pay tribute to the memory of the late Rabindranath Tagore. Dr. Y. M. Dadoo presided over a crowd representing every section of the community.

Girl pupils of the Gandhi Bharat Vidyalayn, a vernacular school conducted by the Transvaal Hindu Seva Samaj, recited one of Tagore's poems translated into Gujarati.

Chairman's Speech

The following speech was then delivered by Dr. Dadoo:—"We meet under the shadow of a great sorrow caused by the passing away of the great poet and philosopher, Rabindranath Tagore. India, poor and oppressed as she is under the iron heel of foreign British domination, will be poorer still by the death of Gurudev who formed the bedrock of cultural development at the most critical hour in her history. The world, distressed as it is by the barbaric forces of greed and destruction, will yet feel deeply the loss of Rabindranath Tagore, for, great men of his calibre with their message of peace and good-will to all men, shine as the light of inspiration and hope in a world darkened by the storm-clouds of war and brutality. Rabindranath Tagore has, by his supreme cultural attainment and poetical talent, enriched the literature, art and music of modern India to the same, any, even to a greater extent than Kalidasa did in his time.

"The cultural message embodied in the poetry, drama and music of Tagore, like that of the few really great men of all ages, transcends the narrow limits of colour and creed, race and nationality; it forces its way, by the wisdom of its philosophy and the beauty of its poetical expression, into the hearts of all men, irrespective of their racial or national prejudices and teaches them to view the affairs of man from the stand-point of universal amity and understanding. Rabindranath Tagore will rank in history with those noble personalities who, from time immemorial, have dedicated their greatness and their persons to the great and noble cause of humanity. What Shakespeare did for England, what Ruskin and Tolstoy did for Russia, what Goethe did for Germany, what Voltaire and Rousseau did for France, Rabindranath Tagore has done for India. It is an historical fact that when the state of a country is reduced to the lowest depth of degeneracy, when its people are starved and exploited by the vicious powers that be, when its literature, music and fine arts are prostituted by the exploiters to serve their own ends, then, this depressive atmosphere calls forth all the goodness that lies buried under vile forces of oppression to assert itself, and it is at this particular moment that the concentrated but dormant cultural energy of the oppressed people finds expression in the writings, poetry and profound political understanding and courage of a few sensitive men and women. Voltaire and Rousseau, the great French writers of the 18th century, resuscitated the spirit of the people of France and provided the cultural background for the great French Revolution which eventually brought about the destruction of the Feudal System under which the masses of France were lying prostrate with oppression and starvation. Tolstoy, the supreme embodiment of the sufferings of the down-trodden people, laid bare the fiendish mind and character of the nobility of all the Russias and of all the world. Marx, Engels and Lenin with their profound knowledge and fore-sight, awakened the consciousness of the proletariat to the grave realisation of the bluntly devilish character of the capitalist system and help to direct in an objective and organised manner the October Revolution of 1917 which freed Russia from the tyranny of the unjust system and made possible the establishment of the Socialist Soviet Republics under which the exploitation of man by man was banished. Mahatma Gandhi has, through the simplicity of his character and the keenness of his political insight, aroused the national consciousness of the teeming starving millions of Indian people and he is today leading India on the path of freedom and independence.

"Rabindranath Tagore has, through the universality of mind and thought, caused the revival of the cultural outlook of India and has thus helped in the intensification of the urge of the people for national liberation. He has realised that the road to universal peace and brotherhood lies through the national awakening and national freedom of all the peoples of the world. This is how he expressed himself:—'What is the great fact of this age? It is that the messenger of an immense future has come; he has knocked at our gate and all the bars have given way. Our doors have burst open. The human races have come out of their enclosures. They have gathered together. We have been engaged in cultivating each his own individual life, in the seclusion of our own national workshops. We did not know what was happening outside the walls. We had neither the wisdom nor the opportunity to harmonise our growth with world tendencies. But there are no longer walls to hide us. We have at length to prove our worth to the whole world, not merely to admiring groups of our own people. We must justify our own existence. We must show, each in our own civilization, that which is universal.'

"Although he viewed life and its affairs from the lofty and noble stand-point of spiritual beauty, he did not hesitate to stand side by side with his fellow-countrymen when the situation demanded that from him. He did not flinch from resigning his knighthood and honour conferred on him by the British Government for his outstanding contribution to literature, when he witnessed the callous and criminal disregard with which the agents of the very same government murdered in cold blood hundreds of peaceful and innocent men, women and children at Jallianwalla Bagh in Amritsar in 1919.

"He was recognised as a distinguished figure in the world of letters and earned the Nobel Prize with his lyrical poems "Gitanjali." His poetry won for him a niche in the hearts of not only the people of India but of the world, and particularly of the people of England, America, Germany, the Soviet Union, Italy, Japan and China. He was avowedly anti Fascist, for he saw in the Fascist system the total destruction of the human principles of justice, equality and freedom.

"Rabindranath Tagore felt intensely the suffering and humiliation of his people under British rule. He said of it:—'In India the misfortune of being governed by a foreign race is daily brought home to us not only in the callous neglect of such immediate necessities of life as adequate provision for food, clothing, educational and medical facilities for the people, but in an even unhappier form in the way people have been divided among themselves. That which was truly best in their own civilizations, the upholding of the dignity of human relationship, has no place in British administration of this country. If in its place they have established, with baton in hand, a reign of "law and order," in other words, a politician's rule, such mockery of civilization can claim no respect from us. It is the mission of civilization to bring unity among people and establish peace and harmony.'

"At Santiniketan or abode of peace, he taught his disciples to comprehend the true meaning of eastern culture. For India, Tagore's death is a grievous loss of a very great and noble soul—for the world, of a great poet-philosopher. India should and must fulfil the mission that he symbolised, by directing all her

energy and effort in attaining national liberation for her people; the world must do likewise by destroying the evil system which is keeping in bondage and servility the toilers of the world whose generative and creative energy is intentionally misused in order to appropriate all material gains that accrue from it for the luxury of a few and the misery of the many.

We extend to the bereaved family our heart felt condolence in their and the world's great loss. The world to day mourns the death of Rabindranath but posterity will find inspiration and cultural enlightenment in his [illegible]

Mr. Guy Routh then recited selected verses from "Gitanjali" for which the late Rabindranath Tagore had won the Nobel Prize.

Among the other speakers were Messrs. M. M. Gandhi, Advocate Minty, S. M. Desai, P. S. Joshi and S. B. Mehd who paid glowing tributes to the late Tagore for the great contribution he had made to India's art, literature and poetry and for what he had done in bringing about universal brotherhood

The following resolution, moved from the chair, was passed all standing:

This mass meeting of the Transvaal Indians records its profound regret at the death of the Poet Rabindranath Tagore His loss is not only to India but to the whole world. He was an embodiment of love, art and music—the three essentials which make life worth living. He has left a rich legacy which will last to eternity and will enrich those who partake of it. This meeting shares the grief of our Motherland in the irreparable loss sustained by her and extends its deepest sympathy to the bereaved family."

Messages Of Condolence

Messages of condolence were sent to Santiniketan, Bolpore, by the Transvaal Hindu Seva Samaj and the Transvaal United Patidar Society.

•

ORIGINAL CORRESPONDENCE.

"PROFITEERING" AT AVALON THEATRE

To The Editor, "Indian Opinion."

SIR,—It is with regret that I have to enter into a controversy on a subject which exposes the insincerity of [illegible] so-called leaders. It is not [illegible] of some of these leaders to [illegible] fully of the low economic position of our people and pretend to be the champions of the poor. Yet a close examination of their activities reveals facts very discrediting to their public [illegible]

There are many instances I could quote in support of my observations but, space does not permit me to do so, I shall give just one of the many glaring instances of the exploitation that is taking place. The subject in question is the Avalon Theatre, the managers of which are Indians namely Messrs. A. I. Kajee (secretary of the S. A. Indian Congress), A. B. Moosa (joint secretary, Natal Indian Congress), and I. A. Ismail (vice-president, Natal Indian Congress) and who claim to be the leaders of the Indian community.

Whenever there is a good picture (which must incidentally draw a big crowd) the price of seats is raised above the normal. The normal price for seats is as follows:—Ground floor 3/- and 1/3, gallery 1/10 and 2/6. But when the picture is expected to draw a larger crowd the prices are raised as follows:—Ground floor 7/6, 1/3 and 1/10, (half the number of the 1/3 seats are allotted to 1/10 section). The gallery seats are all made 2/6. No 1/10 seats are available in the gallery.

Isn't this profiteering? Or is it legitimate exploitation? I cannot understand the justification on the part of the Directors of this Theatre for taking advantage at the expense of the ordinary Theatre-goer.

When the price of rice was raised in 1939, one of the Directors of this Theatre came forward very boldly and imported rice from India with a view to keeping the price at the lowest possible level. This rice was sold to one of the merchants who in turn—because of his favourable monopoly—was supposed to keep the price at a low level. The Director in question did not usually sell rice, but it was merely a political stunt as it did not affect his business. If his profit was really affected I am sure his attitude would have been different, because we see it now in the Avalon Theatre.

A circular was issued by the Natal Indian Congress sometime ago in respect of profiteering by the merchants Since the majority of the directors of the Avalon Theatre are the leading members of the Congress, the circular in question which warned against profiteering was welcomed with much appreciation the far-sightedness of these gentlemen Let me quote their circular:

> "Firstly, most of the prosecutions recently published are exclusively confined to Indian traders. You can readily imagine that this is very damaging to the good name of the whole Indian community...A profiteer is rightly looked upon as a 'criminal.' ..Let every Indian trader concern himself that this stigma shall not be his."

In the face of this bold and admirable declaration the present attitude of these gentlemen in regard to their own Theatre can be termed as down-right hypocrisy. It is unfortunate that there is no law to prevent the price of seats in this Theatre being raised. All the same human element "practise what you preach" is sadly missing.

Yours etc.,

E. I. Moolla.

COAL MINERS ORGANISE

THE Indian miners at Burnside Colliery have decided to organise themselves into a trade union to fight for higher wages and better conditions of employment. The union was first formed [illegible] 1941. Mr N. V. Morar, of [illegible] was elected chairman and Mr. R. Rajagopal, a worker at the Burnside Colliery, secretary. The driving force behind the workers' organisation, however, is Mr. Soobramoney L. Pillay, [illegible] of the Burnside school and a member of the local Indian [illegible] It was due to his initiative and hard work that the union came into [illegible] soon after the union was formed Mr. Pillay who was also a part time employee of the Burnside Colliery, lost his job there.

At a meeting held at the Glenco Indian School last week Mr. Morar, the chairman, introduced to the members of the union the following trade unionists from Durban: Messrs. H. A. Naidoo, M. D. Naidoo, P. M. Harry and E. I. Moolla. Mr. Sathio Mungal, from Maritsburg, was present at the request of the union to render any assistance and advice that they felt was necessary.

Mr. H. A. Naidoo in his speech stressed the need for trade union organisation among non-Europeans and stated how the trade union movement had started in South Africa after the arrival of workers from England, where there already existed a trade union tradition, as a result of a very long and persistent struggle waged by the workers. But trade union organisation among non-Europeans only began to take root as late as 1934. It was very encouraging to notice that during the last few years about fifteen trade unions had been formed with Indian membership. He pointed out that though in the earlier stages of the organisation difficulties may be encountered, with unity the workers would always gain what they set out for.

Mr. P. M. Harry spoke in Tamil on the principles of a trade union organisation.

Mr. M. D. Naidoo warned the workers against expecting too much too soon. Although a trade union had now been formed, there was still a hard fight ahead before success could be achieved.

This was the time when every worker must show his desire for unity in a practical way. The employers would do their very best to victimise those workers taking a leading part in the union. It was the duty of the union to protect them by refusing to tolerate victimisation. He advised the Indian miners to work in close co-operation with the African workers on the mines and, if possible, to assist them to organise into a parallel union.

Mr. S Mungal also stressed the need for unity not only among themselves but also with the African workers. He pointed out that the number of Indian workers on the mines was being reduced because the price of native labour was cheaper. It was, therefore, in their own interests to act in co-operation with the African workers. Mr. E. I Moolla also spoke.

The secretary stated that after hearing the various speakers he was convinced that only with a person outside the industry as secretary was it possible for the work of the Union to be carried out effectively. He, therefore, asked the meeting to accept his resignation. He assured the members that he would still remain a true and loyal member of the union and would not hesitate to do whatever was in its interests.

The chairman concurred with the views of the secretary and suggested that Mr. S. G. Moodley, a teacher at Dannhauser, who had shown much keen interest in the union, be elected as secretary. He was duly elected and thanking the workers for the confidence shown in him, Mr Moodley assured them that he would always do his best in the interests of the working class.

Mr H. A. Naidoo, on behalf of the visitors, thanked the workers for the enthusiastic reception accorded them and assured them of their co-operation at all times.

Things In General

Promulgation Of Factories Act

EFFORTS are being made to bring the Factories Act into operation at an early date if the regulations can be completed during the next fortnight, states the S.A. Press Association from Pretoria. Draft regulations have been drawn up, but they may be amended before being gazetted. If the necessary arrangements can be made the Act may be promulgated on September 1.

Parliament Further Prorogued

The Union Parliament which was prorogued at the conclusion of the last Parliamentary session to August 29, has been further prorogued to December 19. The Government has not yet decided to hold a session in December.

Regulations For Sending Of Money

The Postmaster-General again wishes to draw attention to the Postal Regulations which require that letters and parcels containing bank notes, coins, cheques which are not made payable to order or crossed, postal orders exceeding 1s. in value which are not filled in or crossed; postage stamps exceeding 1s in value, gold, jewellery, and other articles of value must be registered or insured. It should be noted that if such letters or parcels are not registered or insured, they are surcharged 3d. and senders are legally liable for the surcharges.

National Commercial Examinations

Non Europeans wishing to sit in Durban for the November, 1941, National Commercial Examinations of the Union Department of Education, Pretoria, should get into immediate touch with the Local Secretary, National Commercial Examinations, c/o Sastri College, Durban, as entries for these examinations close with him on September 3.

Natal Indian Teachers' Society

At an adjourned session of the sixteenth annual general meeting of the Natal Indian Teachers' Society held at Sastri College, Durban, on Saturday, August 16, the following were elected office-bearers for the year 1941-42:—Presidents: Mr. V. S. Naidoo, vice presidents: Messrs. C. C. Naidoo, A. D. Lazarus, D. Khan, G. Mungar, B. Charles, and M. Thomas; hon. secretary: Mr. N. K. Sham; assistant hon. secretary: Mr. A. N. Lamrat; hon. treasurer Mr. R. J. Mistry; committee Messrs. A. Rowley, K. M. Joseph, M. Naicker, M. Subbun, S. Kallicharan, S David, S. Chetal, R. D. Jithoo, G. Bechoo, E. Samuel, O. M. Khan, M. K. Reddy, H. S. Pooliban, K. P. Naidoo, S. D. Reddiar, R. Joseph, K Sigamoney, A. Akhan, P. R. Singh, J. C. Somasundram, and Misses S. M. Lawrence, K. N. Singh, J. Narsoo, G. Lazarus and P. Muthukistna. A resolution empowering the executive to co-operate with the newly formed Natal Teachers' Union on matters of common interest was adopted unanimously. Arrangements are being made for a Teachers' Conference during the Michaelmas vacation.

Sea View Andhra Social Club

The first anniversary celebration and prize distribution of the Sea View Andhra Patasala was held recently under the auspices of the above club at the Sea View Government Aided Indian School. There was a fairly good gathering including representatives of various bodies. Mr. B. S. Naidu the patron conducted the celebration which commenced with a prayer by the local lady students. The president, Mr. D. V. Naidoo, in his speech of welcome elaborated the various activities of the club and expressed his gratitude to the committee for their unflinching support and encouragement. Padyas were recited and songs were rendered by the children of the Patasala which were highly applauded. The adult students delivered short lectures to the audience. Among other speakers were Mrs. Athelelahmee Chetty the patron, Messrs. S. J. Soovarathnam (B.A., B. A. Naidoo, V. M. Naidoo and the representatives of the various Andhra institutions, all of whom expressed appreciation of the items, those rendered by the children light refreshments were served. H. R. Chetty presented prizes to successful candidates. Mr. A. J. Naidu moved a vote of thanks.

Liberal Study Group

The secretary of the above group writes:

"Capitalism" is the subject that will be discussed at the Group's hall on Tuesday, August 26 at 8 p.m. The rise of capitalism and its higher stage known as Fascism, Nazism and Imperialism and its effect on the masses of the people is important factors which must be studied and discussed in order to find a solution to our social problems. We hear the word 'capitalism' daily, but people have not know how capitalism works. Is it possible that few people can control so much wealth and control the destiny of nations? How is it necessary that in order to safeguard the interest of the capitalists they must wage wars between nations and communities? These and many other questions will be answered at this discussion. Members of the public speaking class are requested to come prepared and take part in the discussion. All are welcome.

'The Hindu Voice'

The Hindu Youth Organisation of Springfield and District, whose office is at 83 Victoria Street, Durban, has recently published a monthly journal called the *Hindu Voice*. The birth of this journal which caters for the social, educational, religious and other matters of communal interest to the Hindu community marks a new era in the history of the Hindus in this country. The publishers wish to make it clear that the journal will have nothing whatsoever to do with politics or matters of a political nature. The first issue of the journal has been circulated free of charge, but the following issues from September will be charged at 1d per copy to meet the cost of production.

Mr Vallabhbhai Patel Released

Mr. Vallabhbhai Patel, the chief lieutenant of Mahatma Gandhi, has been released from Poona gaol on medical grounds, reports Sapa-Reuter from Bombay. Mr. Vallabhbhai Patel was President of the Indian National Congress in 1931 and has since been chairman of the All India Congress Parliamentary Committee. He was detained in November, 1940, under the Defence regulations.

Tongaat Vernacular School Principal Resigns

A correspondent from Tongaat writes: Owing to the meagre salary and increase in the number of working hours, even on holidays, which, as matter of fact, is calculated to cause strain on both teachers and pupils, Mr. K. R. Naidoo, (president, T.Y.M.A.) has deemed it necessary to resign from being the Principal of the T.I.S.B.A.A. Vernacular School, Tongaat. This resignation has taken effect from August 2.

Young Men's Muslim Association

The meeting of the newly constituted Young Men's Muslim Association was held recently at 67 Madressa Arcade, Durban, at which the merging of the African Muslim Society and the Kemal Study Group took place. The following officials were elected:—President: Hajee Hajna Goolam Hoosen Ally, vice-presidents: Messrs. A. M. Abed and M. E. Patel, jt. hon. secretaries: Messrs. A. H. Deedat and A. Ebrahim, hon. treasurer: Mr. S. E. Chavadia, committee: Messrs. M. S. Badat, S. A. Murabie, G. M. Jamal, D. Sulliman and Ahmed Hoosen Latchia, auditor: Mr. Sekundar Ahmed Murabie, hon. librarian: Mr. Yusuf Muhammad Patel. The following monies and assets in possession of the three respective institutions were submitted. The Young Men's Muslim Association tendered the amount of £86 2s. 5d., the African Muslim Society £4 1s. 9d., and the Kemal Study Group were in possession of various Islamic literature with some furniture as their assets for a total value of £15. The amalgamation has consolidated the position of the association. With the inclusion of certain enthusiastic workers it is hoped that its activities will help to bring about success for the furtherance of its ideals. The association is compiling a booklet entitled "The Sanctity of your visit to the Mosque" for free distribution to non-Muslims who continually visit the Mosques in large numbers. The association has decided to retain the reading room at 67 Madressa Arcade, formerly occupied by the Kemal Study Group, for the benefit of any Muslims or non-Muslims to further their studies. In addition the association has decided to issue Islamic calendars. There will be several outstanding features appertaining to each monthly page. Muslims wishing to avail themselves with a copy of same should send 1/- to avoid disappointment. Apply to the secretaries, Young Men's Muslim Association, 91, Victoria Street, Durban.

Mercantile Country Club (Ladysmith)

The following were elected as office-bearers at the annual general meeting of the above club held in the club house on Sunday, August 17:—President: Mr. A. E. Moola, vice presidents: Messrs. M. I. Seedat, S. M. Seedat, I. A. Moola: hon. secretary: Mr. A. Chetty; hon. treasurer: Mr. E. M. Moola; hon. auditor: Mr. S. M. Seedat: committee: Messrs. A. E. Moola, I. A. Moola, S. M. Seedat, A. A. Karrim and E. M. Karodia.

The Late Mr. N. M. Pillay

On August 1, after a brief illness, Mr. N. M. Pillay, a highly-respected member of the Indian community in Port Elizabeth, passed away at his residence at 18 Rook Street at the age of 58. The late Mr. Pillay, who was born in Mauritius, arrived in the City 52 years ago with his parents and had resided there ever since. After the death of his father he founded the firm of Messrs. V. M. N. Pillay and Son. His genial disposition and kind-heartedness earned him the highest respect of all those who came in contact with him. In his early life he had been a great follower of football and to foster the game among the younger generation of the Indian community he donated a trophy which is contested every year. The large gathering which paid its last respects at the funeral and the many letters and telegrams of condolence received from all over the Union and Mauritius bore ample testimony to the love and esteem in which he was held. Numerous wreaths were received.

Death Of Marquis Of Willingdon

The death has occurred of the Marquis of Willingdon, a former Viceroy of India, at the age 75. Reuter from London states that Lord Willingdon will chiefly be remembered for his work in India where, as Viceroy, he had to deal with Gandhiji's civil disobedience campaign at its height. Lord Willingdon refused to make any compromise until civil disobedience was called off and rejected all of Gandhiji's attempts to enter into negotiations. If the British people wish to rank Lord Willingdon with General Dyer and Sir M. O'Dwyer, who believed in ruling India with the sword, and take pride in the fact, they are quite at liberty to do so.

Carolina Indian Sporting Club

A farewell reception was given by the Carolina Indian Sporting Club to Mr. E. E. Jina who is leaving for India shortly. Mr. T. H. P. Mahomed who presided, said that Mr. Jina's departure to India meant a great loss not only to the club but to all his young friends as his home was the venue of all amusements. Amongst other speakers were Messrs. I. M. Dadabhay, N. P. Tayadia, S. A. Ghatha, J. Ally, I. T. Mahomed and J. J. Maharaj all of whom wished the guest bon voyage and a safe return. A leather suit case was presented to Mr. Jina as a token and in responding he thanked the club for the fine presentation, and as a mark of appreciation donated £2 2s. to the club.

Tennis At Mafeking

A friendly tennis match was played at Mafeking on August 3 and 4. In spite of the first day's heavy defeat, Hamid Cajee, Goolam A. Cajee and Ebrahim Cajee put up an excellent play on the second day's play and Schweizer Reneke lost only with 15 points. The Schweizer Reneke players were: Hamid Cajee, Goolam A. Cajee, S. Adam, Ebrahim Cajee, Essop Dada and Aboo Cajee. The Schweizer Reneke Indian Tennis Club wishes to express through these columns their appreciation to Mr, and Mrs. Richards for their kind hospitality.

Indian Golf Championship At Dundee

The fifth Northern Natal Championship for Mr. S. M. Peer's Floating Trophy will be held as usual on the Dundee Indian Golf Course on Sunday, October 5. The entrance fee is 5/- per player, and entries close with the hon. secretary, S. Jackson, 28 Ann Street, Dundee, on October 3. The local course is in a very good condition with many improvements made. The bogey has been altered from 36 to 34 for nine holes. The championship will be decided on a 36 hole medal play. There is no doubt that the 1941 tournament will be a huge success and the biggest entry is expected from competitors from all over Natal.

Nizamia Muslim Society

The treasurer of the above society acknowledges with thanks the following donations:—Messrs. S. A. Desai £2 2s., Ally Khan 10s., M. Ismail 12s. 6d., Shaik A. Cassim, H. K., D. E., Loogat, A. G. Sharieff, I. Amod, A. Moosa, Ismail Adam, M. E. Sabr, A. B. Sharieff, Essop Adam, A. A. Ballim, Goolam Hoosen, I. Shaik, G. Esan, Aziz Hasha, A. Gafoor 12s. each, A. M. Patel 12s. 6d., "Good Old Nizamia" £1 1s., Shaik Ally 6s., A. S. Esau, Ahmed Khan 2s. each, Kasak Seappa 5s., E. Mota, Lillah 10s., Abdullah Khan 5s., Abdulla 5s. 3d. Lillah 2s. 6d., N. Ally 1s.

Everything appearing in the form of a political nature unless otherwise signed is not to be taken as being written and edited by Mahatma M. Gandhi to express the views of INDIAN OPINION.

"GANDHI ABHINANDAN GRANTH"

A Hindi translation of Mahatma Gandhi: Essays And Reflections On His Life And Work, edited by Sir S. Radhakrishnan and presented to Gandhiji on his Seventieth birthday. For all Hindi readers it is a book worth reading and treasuring. Please note the book is in Hindi (Devanagri) and not in English.

Price 7 Shillings including postage.

Obtainable From: Manager "INDIAN OPINION," Phoenix, Natal.

Doings In India

The New World Order

THERE has been considerable discussion in the British and Dominion press over what is called the new world order which is to be established at the end of the war. The *Indian Social Reformer* points out that the declaration of British statesmen making the reconstruction of Europe on a democratic basis the chief war aim, an excellent thing in itself, could create no enthusiasm outside Europe unless integrated with a definite undertaking that colour bars and racial barriers will be eliminated from the new order. "Insistence on this becomes all the more necessary when among the apostles of the new order are General Smuts and Mr. Menzies of Australia. The treatment of Indians and the large coloured population of South Africa is not far removed from the Nazi persecution of the Jews. When General Smuts speaks of world freedom and civilisation, we are impelled to ask what is the world he has in mind? Asiatics are debarred from acquiring civic rights in Australia which has vast empty spaces crying for population. Would the end of the war see this land open to all races, or is Australia fighting only to maintain its exclusive White policy? Then, again, the United States has made membership of the Aryan race the test of admission of immigrants to its citizenship. This was done long before Herr Hitler made Aryanism the basis of Nazism. Would the United States maintain the Aryan test in the New World Order? If the Dominions and America intend to stick to their colour and race bars, there is no common ground on which they and Indians can co-operate in building it up. The supreme question for us is not the re-establishment of democracy in Europe, but the removal of the race and colour bars which constitute a perpetual source of irritation and humiliation to Asiatics and to Indians as an important class of Asiatics. The dire calamities which are afflicting Europe are the direct nemesis for the calamities which Europe has inflicted on weak and helpless races in the course of their exploitation and, not until Europe repents and resolves to make atonement, will she be able to save herself from continued miseries. The moment Europe realises this and turns over a new leaf, that moment her relief will come and the way be shown to her to a new and happy world order.

Duty Of Congressmen

"Congressmen will be extinct if they flee like cowards in the midst of riots. Their first and last duty should be resisting goondaism in communal riots not by violence but by non-violence for which I have been trying since 1920," declared Mahatma Gandhi while addressing the National Youths Training Camp at Wardhaganj. Nowadays, he said, he was unwilling to leave Sevagram, where he was very busy; but when these youths had expressed a wish that he should go to them, he agreed to come to Wardha where he had an opportunity of mixing with them. Mahatma Gandhi said: "This camp is expected to achieve many things now when Ahmedabad, Dacca, Bihar and Bombay are ablaze with communal fires and strifes. Don't be deaf to what is going on in India where riots are taking place. It is unmanly to run away when attacked by *goondas* or hooligans in riots. There are only two ways of facing such situations. One is the traditional, universal and time worn way of meeting violence with violence. The other is the new art of facing such dangers by suffering and boldly standing against violence by non-violence. Even beasts when at bay offer resistance to their aggressors. Then why should we, human beings, run away from riotous scenes. I have given you during the last 20 years the only weapon for meeting all eventualities, namely, non-violence. Don't kill your attacker but suffer at his hands or even be ready to die for achieving communal unity. I think you have been taught this new principle of sacrificing yourselves. Now Congressmen are put to the test and if they cannot valiantly and manfully face such dangers or riots or hooliganism by non-violence, Congress as an organization will forfeit its right to exist as a national institute. My mind is full of these things now that I am waiting for news from Bombay on the telephone, where it is reported there is a recrudescence of riots. It is the world's order to punish goondaism or arrest it by violence, but I appeal to you all to meet this peacefully and non-violently and justify our existence and also of the Congress as a national institution. My visit will be fruitful if you achieve this and help me in realising, not by blow for blow, but by offering your lives."

Emancipate India

"A free India could become as valuable an asset to England as a free America," declares Mr. Edgar Snow, the American journalist and writer in an article in the American magazine *Asia*. "It may be suggested that the emancipation of India would mean the end of British unity. It is the only way in fact to create it. Britain and the Dominions—if they wish to preserve their unity as a political force—need to proclaim a programme of emancipation of the colonies as the basis of a world commonwealth of democracies. Do not imagine that political frontiers . . . really be sealed in war and that men minds are not reaching out everywhere for a weapon with which to defeat their own oppressors. Britain offers her allies behind enemy lines little to fight for and in this transitional world it is not enough to have something to fight against. Britain's political weakness in India is quite apparent, otherwise there should be no necessity for Britain to require American aid to hold her position in Asia...."

———:o:———

Natal Indian Congress

ANNUAL GENERAL MEETING

The annual general meeting of the Congress will be held on Sunday September 14, at 2.30 p.m. at the Avalon Theatre, Victoria street, Durban.

Agenda:—(1) Minutes, (2) Joint secretaries' annual report, (3) Joint honorary treasurers' financial report, (4) Election of officials, (5) General.

On the same day in the afternoon the third Natal Provincial Conference will be held. Delegates appointed by the branches will participate in the Conference.

A farewell reception to Swami Bhawani Dayal Sannyasi who is visiting South India, will be given on the same day.

Full particulars will be given later.

RAJEN E. M. PATHK,
President.
HANS MAGHRAJH,
A. B. MOOSA,
Jt. hon. Secretaries.

NOTE:—Only registered members of the Congress will be allowed to attend and participate in the proceedings, so please produce this notice to prove membership.

In terms of Rule No. 30 of the Congress a sum of 1/- (one shilling) shall be paid by each member to headquarters for participation in the annual general meeting.

Wanted

INDIAN GARDENER to work 50 Morgen under irrigation tropical climate, to grow vegetables for Market on shares or salary.

For references write to Messrs V GOKALA & Co., P.O. Louis Trichardt.

For particulars write to H. KOOLMAN General Dealer, Private Bag, Louis Trichardt.

શિયાળો!! એટલે ખુટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય

બે તમારે તમામ જીવનની ખરી મજદ્દ લેવી હોય તો આ શીયાળામાં પુષ્ટીકારક પાકો બનાવી તમારી તંદુરસ્તી પાછી મજબુત અને જોમવાન બનાવી દો! પણ યાદ રાખશો કે ફાયદાકારક ખોરાકો બનાવવા માટે સારો, તાજો અને ચોકખો શુદ્ધ માલજ વાપરશો. અમારે ત્યાં શીયાળાના પાકો બનાવવા માટે ખાસ તાજો અને શુદ્ધ માલ આવી ગયો છે.

અમારે ત્યાં ચીંગોડા, બદામ, ચારોળી, પીસ્તા, પંજાબી સાલમ, સફેદ મુસલી, ખારેક, ખલાસી, કોપરા વાટી, ગોખરૂ અને ગાળુ, મોર મજજ, ચોપચીની, અસગન, ગુંદર, અંબર, સોના ચાંદીના વરખ, બાદલ, વગેરે તમામ દીંદનું કરીયાણું સાંધી રહ્યું, જરૂરી ખુટીયો ઉપરાંત હાંડી ભરની તમામ ગ્રોસરી હમેશ સ્ટોકમાં રહે છે.

હીંદુસ્તાનમાં મશહુર બનેલી સુરતની અરડી, પીસ્તા અરડી રૂા. ૩–૬ રતલ, બદામ અરડી રૂા. ૩–૬ રતલ.

મુંબઈના તરેહવાર હલ્વાઓ બદામી હલ્વો રૂા. ૨–૮ રતલ, સફેદ પડવાલો હલ્વો રૂા. ૨–૬ રતલ, રંગીન બદામી હલ્વો રૂા. ૨–૪ રતલ, સફેદ મલાઇ હલ્વો રૂા. ૩–૦ રતલ અમારે ત્યાંથી ચાખી ગળશો.

નવાથી પાઉડર: કરીસના રોગ પણ આમળાંથી મારા બે મીનીટમાં વાળ સાફ કરી દે છે. ૪ બોટલ રૂા. ૩–૮ પોસ્ટેજ રૂા. પુનીગન માટે, ઓર્ડર વખત ખોરકર આપી ખાત્રી કરી લેવા. દેશના ગ્રાહકોને: ૭૦૪૯૭ રૂા. ૨૨–૬.

P. O. BOX 709. **I. G. H. BASSA,** 153 Grey Street. Durban.

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM, RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL.
PHONE 20990. CORNER PINE & GREY STS.
SITUATED IN THE HEART OF DURBAN'S BUSINESS AREA.
THE RESORT OF INDIAN SPORTSMEN.
WHERE EVERYBODY GOES FOR REFRESHMENTS OR MEALS.
BOARDING & LODGING BY DAY, WEEK OR MONTH.

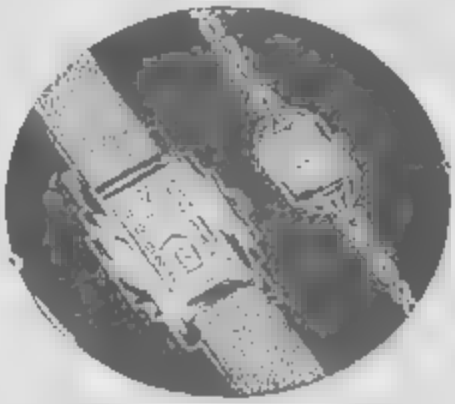
MOHANLAL VALJEE,
(INDIAN PAWNBROKER.)
112, Victoria Street, Durban.
Low Rates of Interest on Jewellery.
High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets. (Est.

P. P. BHAGAT,
Fruit Merchant.
દરેક જાતનું દરદ અને વેજીટેબલ સાદ રેલમાં કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખોઃ—
P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban.

Are You a subscriber of 'Indian Opinion' If not, Why not?

THE EPIC FAST
(By Pyarelal.)
An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.
320 Pages. Price: 2s. 6d.
Obtainable From The Manager
Indian Opinion, Phoenix, Natal

ELGIN
ઘડીયાળો

અગત્યનું

અમેરીકામાં ઝેલગીન ઘડીયાળો પ્રથમ અંગ્રેજોને બનાવે છે. આ ઘડીયાળોના, જુદા જાતો (સ્પેર પાર્ટસ) મંગાવવાની ખાત્રી આપવામાં આવે છે.

KATZ & LOURIE LTD.
"DIAMOND CORNER"—KLOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.
DURBAN REPRESENTATIVE:
D. DAVIDSON. 720 Colonial Mutual Bldgs., West Street. DURBAN

દીક્ષા નરી ઓ
અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ દીક્ષાનરી મહાત્મા ગાંધીજીની સુખનાયા બનેલા વિદ્યાર્થીના જોડણી કોશના આધારે સુધારા વધારા આપે બનાવવામાં આવી છે. જિંદગી આજમ માટે તે જરૂરત કરેલી અને ઉપયોગી છે. તેમાં અંદે કરિયર ૧ બાબો, કુટુંબ, મોટા કુટુંબોની વસ્તી, ગોદી વહીવટની સંભાળ, વજન, માપ કહેવતો, વિગેરે પણ વસ્તુઓના સમાવેશ કરેલો છે.
પાકું પૂંઠું પાના ૧૪૦૮ પ્રથમની કિંમત રૂા. ૫
Manager, Indian Opinion, Phoenix

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૯ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૨ ઓગસ્ટ, ૧૯૪૧. અંક ૩૪.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર તા. ૨૨ ઓગસ્ટ, ૧૯૪૧.

"જેશ ભાગોળે...."

દક્ષીણ આફ્રિકાની નેશનલીસ્ટ પાર્ટીમાં ગંભીર ભાગલા પડી ગયા છે. હાલની સરકાર સામે તેને યુદ્ધના સવાલ પર વિરૂદ્ધ મત પડી ગયો અને ત્યારથી યુદ્ધ બાદ દક્ષીણ આફ્રિકાનું ભવિષ્ય કેવી રીતે ઘડવું તેની યોજનાઓ ઘડવામાં તે પડી ગઈ છે. ડો. મલાન અને મી. હર્ટઝોગ જેને તેઓ "બ્રીટીશ રાષ્ટ્રવાદ" ની ઉપમા આપી રહ્યા છે તેને માટે કાર્ય કરી રહ્યા છે, જ્યારે મી. પીરો અને મી. વેનરેન્સબર્ગ "રાષ્ટ્રિય–સમાજ વાદ" પર રચાયેલી તેમની "નવી વ્યવસ્થા"ની વાતો કરી રહ્યા છે. આ બન્ને પક્ષો લોકશાસનવાદની વીરૂદ્ધ છે. ડો. મલાન "બ્રીટીશ-રાષ્ટ્રવાદ" પર રચાયેલાં દક્ષીણ આફ્રિકાનાં પ્રજા સત્તાકની કલ્પના સેવી રહ્યા છે. પરંતુ આ દેશમાં વસી રહેલા નેવું લાખ બીન-યુરોપીયનોને તેમાં સ્થાન નથી. મી. પીરો દક્ષીણ આફ્રીકામાં નાઝી જર્મનીમાં હર હીટલરે રચેલાં "રાષ્ટ્રિય સમાજવાદ" ની કલ્પના સેવી રહ્યા છે. મી. પીરો લોકશાસનવાદને વખોડવામાં ડો. મલાનના કરતાં એક પગલું આગળ વધેલા છે. તે કહે છે કે લોકશાસનવાદ નખશી શીખ સુધી સડેલો છે અને "રાષ્ટ્રિય-સમાજવાદ" ની તેની કલ્પનામાં દક્ષીણ આફ્રીકામાં આફ્રીકાનરો સીવાય અન્ય કોઇને પણ સ્થાન નથી. આ મી. પીરોની કલ્પનાની "નવી વ્યવસ્થા."

ભૂતકાળ તો ભાજીએ રહ્યો પરંતુ વર્ત-માન યુદ્ધના કડવા પાઠોની પણ આફ્રિકા-નરોના આ અન્યાયીલાપી નેતાઓની ઉપર કશી અસર થયેલી જણાતી નથી. પોતાની અણીલાપા પરિપુર્ણ થવા માટે તેઓ નાઝીઓના વીજય પર આધાર રાખી રહ્યા છે અને તેઓનો વીજય થશેજ એવા ખાતરી ધરાવી રહ્યા છે. પરંતુ તેમ કરવા માં તેઓ "જેશ ભાગોળે, છાશ છાગોળે ને ઘરમાં ધમાધમ" ને કહેવત પોતાને વીષે ખરી પાડી રહ્યા છે.

વર્તમાન બ્રહ્માંડ યુદ્ધ માનવજાતનો અને માનવીને જે સ્થાનો સાધકાઓ બની ગયા છે તે સઘળાનો વીજયીને વેગે વીનાશ કરી રહ્યું છે. અભિમાન, સત્તાનો મદ વેરભાવ એ વસ્તુઓમાંથી આ અનિષ્ટ બળોને જન્મ આપેલો છે અને જ્યાં સુધી એ મદ અને વેરભાવ રહેશે ત્યાં સુધી એ અનિષ્ટ બળો પણ પૃથ્વીપર કાયમ રહેશે. અમે નથી માનતા કે માનવીની ઇચ્છા મુજબની "નવી વ્યવસ્થા" સ્થાપ-વાનું માનવશક્તિના હાથમાં રહેલું હોય અને કદાપી તેવી વ્યવસ્થા સ્થપાય તો પણ તે અલ્પજીવીજ રહેશે, કે જેવું બન્યું મહાન યુદ્ધના અંતે રાષ્ટ્રસંઘ રૂપી સ્થાપા-યેલી "નવી વ્યવસ્થા" ને વીષે બનેલું "નવી વ્યવસ્થા" સ્થાપવાનું તો માનવ વંશની જ્યારે યુદ્ધથી ત્રાસી જશે અને તેના પર સાક્ષાત્કાર લોપાવી રહેશે ત્યારે ભાવીનાજ હાથમાં રહેશે. એટલે એટલા નાઝીઓના કે બ્રીટીશ કે ફ્રેંચીસ્ટ સામ્રાજ્ય-વાદના વીજયને વીષે ગમે નીરાશાવાદી છીએ તેટલાજ મલાનવાદી પ્રજાસત્તાક કે પીરોવાદી રાષ્ટ્રીય સમાજવાદ કદી પણ હસ્તિમાં આવવા વીષે અમે નીરાશાવાદી છીએ. કોઈ પણ નવી વ્યવસ્થા એવી હોવી જોઇએ કે જેથી પ્રજાને સંતોષ થાય અને જેને પ્રજાનો ટેકો હોય. પરંતુ એ પ્રજાના મોટા ભાગને તેનાથી અસંતોષ હોય અને તેની સામે વીરોધ હોય તો તેવી "નવી વ્યવસ્થા" અકાળજ નીપજે.

આથી આપણા દક્ષિણ આફ્રિકાના રાજ-કારીઓએ સંકુચીત સ્વાર્થ દ્રષ્ટિ ત્યજી દઇ પોતાના દેશનાં ઉદ્ધારને માટે વધારે દીર્ઘ દ્રષ્ટિ વાપરવી ઇચ્છાપણ ભરેલી રહ્યાશે.

ટ્રાંસવાલની લડત

ટ્રાંસવાલમાં ૧૯૩૯ ના એશીયાટીક્સ (ટ્રાંસવાલ લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ) એક્ટ ની સામે ચાલી રહેલી સત્યાગ્રહની લડતને ઘણુ માસથી ચપ ચળત થયો. ગયા ગાઠયા ભાઇઓ, જેઓએ દુન્યવી સુખો અને લાભોના કરતાં સ્વમાન અને રાષ્ટ્રિય ગૌરવને વધારે કીંમતી ગણેલાં છે, તેઓ આ પીક્ટ લડત ચલાવી રહ્યા છે ત્યારે મુશ્કેલીઓનો તેઓને સામનો કરવો પડે છે. સરકાર જોરસા કામમાં પડેલી છે કે કાયદો તોડનારાઓ તરફ સક્ત આપવાની તેને પુરસદ નથી તેમ છતાં વકીલની ખાતાંને તેણે સુચના કરેલી છે કે તેના કાયદા તોડનારાઓના કંગોધમાં કાયદા નો અમલ તેઓએ નહી કરવો. જે કાયદા નો વીરોધ કરનારાઓની સામે સરકાર પગલાં લેતાં કરે છે અને બીજી તરફથી ચોરીથી તેજ કાયદાનો ભંગ કરનારાઓ ને તે ઉત્તેજન કરે છે એ વસ્તુ એ સુચવે છે કે સરકારે ઘડેલો કાયદો અન્યાયી છે એ સરકારને પુરતું ભાન છે આ બધી રીતે સત્યાગ્રહીઓની જીત થવાજ જોઇએ.

ત્યાગ્રહીઓની સામે બીજી મુશ્કેલી એ રહી છે કે જેમના કહેવાતા નેતાઓ, જેઓની નીતી લાભો ધરાવનારાઓના, લાભો નહી ધરાવનારાઓના ભોગે સુરક્ષિત રાખવાની આવતી આવેલી છે, તેઓ લડતનો વિરોધ કરી રહ્યા છે અથવા તો તેના પ્રત્યે શીથીલતા બતાવી રહ્યા છે. બીજી મુશ્કેલી એ છે કે તેઓને એવા લોકોની સન્મુખ થવું પડે છે કે જેઓ લડત પ્રત્યે દીલસોજી ધરાવે છે પરંતુ જેમનામાં ભોગ આપવાની કીંમત નથી. ત્રીજી મુશ્કેલી એ છે કે હાલની સખ્ત સેનસરશીપને લીધે લડતને પ્રસીદ્ધિ મળવા ના રસ્તા દ્વાર બંધ છે, કે જે વસ્તુ સરકારને તેમજ લડત પ્રત્યે લાગણી નહિ

મરાવનારાઓને લડતને ગૂંગળાવી દેવાને સંગઠ કરેલું હથીયાર થઇ પડી છે.

પરંતુ જેઓએ આપણા રાજકર્તાઓ તરફથી આપણા ઉપર નાખવામાં આવી રહેલાં અન્યાયો અને અપમાનોની સામે લડત ઉઠાવેલી છે તેઓએ કંચન-ખુદાની ઉપર અને તેઓના સવાલની સત્યતા ઉપર વીશ્વાસ મુકેલો છે. જ્યાં સુધી એ વીશ્વાસ અડગ રહેશે ત્યાં સુધી તેઓની કૂતેહજ છે.

લડતની શરૂઆત કોર્ટની પાસે એક સત્યાગ્રહ કેદીને કરવામાં આવી હતી અને આજે સાત કેદીઓ બોલવામાં આવી છે. આ કેદીઓમાં ક્રમે ક્રમે વધારો થતો જશે. તેમ કરવાને નાણાંમંડળની તેમ જ પ્રમાણીક અને નિઃસ્વાર્થી સ્વયંસેવકોની સારી સંખ્યાની જરૂર રહેશે. લડતની સફળતા માટે એ બન્ને વસ્તુઓ આવશ્યક છે. બલીદાન આપ્યા વીના કોઇ પક્ષ વસ્તુ પ્રાપ્ત થતી નથી અને જ્યારે માણસ ઇન્સાનની દેવાનીયત સામે લડવા તયાર થાય છે ત્યારે તેણે પોતાનું સર્વસ્વ જે મહાન શક્તિ આખી સૃષ્ટિના ભાવી પર રાજ્ય કરે છે તે સમર્પણ કરી દેવું પડે છે

આપણને ખરા, પ્રમાણીક અને સત્યનિષ્ઠ કાર્યકર્તાઓની જરૂર છે. સંખ્યાની નહીં પરંતુ જાતની જરૂર છે. શું દક્ષીણ આફ્રીકા ની દીંદી કોમ કોટલી નાદાર થઇ ગઇ છે કે બોઢાક પણ એવા કાર્યકર્તાઓ તે કાઢી નહીં શકે?

છેલ્લી લડત વખતે તો નાણાં મદદ હીંદુસ્તાનથી હમેશાંની જેમ આવતી હતી, આજે એ દ્વાર બંધ છે. આથી જરૂરી નાણાંમદદને માટે આપણા આ દેશમાં વસેલા ભાઇબહેનોપરજ આધાર રાખવો રહ્યો. સત્યાગ્રહના નેતાઓ ફાળો ઉઘરાવવા ફરી રહ્યા છે અને અમને નોંધ લેતાં સંતોષ થાય છે કે તેઓને ઉદારતાથી પ્રત્યુત્તર મળી રહ્યો છે. લગભગ પા. ૧૦૦૦ નો ફાળો થયો છે. જેમાં લડત ચાલુ રહે ત્યાં સુધીના માસીક ફાળાનો પણ સમાવેશ થાય છે પરંતુ એટલું બસ નથી. એ ફાળાની રકમ ચાર આંકડાએ પહોંચવી જોઇએ અને અમે હાર્દીક આશા રાખીએ છીએ કે જ આજની માફક મદદ આપવાની શક્તા નહીં ભરાવતા હોય તેઓ નાણાંથી મદદ કરવામાં કંજુસાઈ નહીંજ કરે

પીરેના "નવા નીયમ"

ગે મહાત્મા અને મી. છ. રહ્યાબહન મી. પીરેના "નવા નીયમ" ની વીરૂદ્ધ છે. અમે અઠવાડીયે ગયેલી નેશનલીસ્ટ પાર્ટીની મીટીંગમાં બોલવું કરતાં કેટલાક મિત્રોએ જણાવ્યું હતું કે આફ્રિકાનરોનો સાદાંત પ્રજાનો વિશ્વાસ પર કરવામાં ન રહે આપે તેમાં ફેરફાર કરવા અને તેનું રક્ષણ કરવાને કડક ઠકારી રાખવાનો છે આ હકે આપણા રાષ્ટ્રિય સંસ્થાઓનો એક ભાગ છે અને કોઇ આપખુદ સત્તા તેને છીનવી લઇ નહી શકે પ્રજાસત્તાકની વ્યાખ્યા કરતાં કેટલાક મિત્રોએ કહ્યું કે તેમાં કોઇ પણ જાતની બહારની મિલકતીરી ન હોઇ શકે; તે ખ્રીસ્તી ધર્મના સાદાંત ઉપર રચાયેલું હોવું જોઇએ, અને તેની પ્રજાની સમસ્ત પ્રજાને આધીન હોવી જોઇએ અને નહી કે યોડા લોકોને. હાલના મુખ્ય પ્રજાસત્તાકની પ્રજાસત્તા રીતે ખાન કરવામાં છે. પરંતુ જો પ્રજાસત્તાક પાળવો જણાય પછર મેળવવું હોય તો લોકોએ એટલ પણ કરવું જોઇએ

મી. જે. છ. રહ્યાબહને જણાવ્યું કે: આફ્રિકાનર પક્ષમાં જે કોઇ પણ કુસંપ કરાવે તેને આપણે સહન કરી શકતા નથી. જે કોઇ પણ તેમ કરે તેણે સંખીદ ગુનો કરેલો ગણાય અને તેવા લોકો તરફથી થતી ચળવળને જડ મુળથી ઉખેડી નાખવી જોઇએ. આ બાબતમાં નેશનલીસ્ટ પાર્ટીની મંજેસે ચોકસ નીયમ રચાયેલો છે. આપણે એક બનીયાં એમ છે અને એ ધ્યેય તરફની આપણી પ્રગતિને કોઇયો પણ રોકી શકશે નહીં. કોંગ્રેસે એ પણ સ્પષ્ટ કરેલું છે કે તે પોતાના ખ્રીસ્તીધર્મ પર રચાએલા રાષ્ટ્રવાદની બાજી કોઇ પણ રાજદ્વારી મતની સાથે અદલાબદલી કરવા માંગતી નથી.

મી પીરેએ પોતાની ઉપર થએલી ટીકાના જવાબમાં જણાવ્યું કે: "હું નેશનલીસ્ટ પાર્ટી ના એક વફાદાર સભ્ય તરીકે બોલું છું. આ પણી પાર્ટીપણ આપણા દેશનો રાજદ્વારી ઉદ્ધાર થઇ શકવાનો છે અને મને લાગે મારી તેમાં હોદ્દા કાઢી મુકવામાં નહીં આવે ત્યા સુધી હું તેમાં રહીશ." પક્ષમાં તેમણે કહ્યું કે ડો. મલાન રાષ્ટ્રિય-સમાજવાદ (નેશનલ-સોશ્યલીઝમ) નો અર્થ એક પક્ષો તંત્ર ચલાવી રીત કરે છે એ હું સમજી શકતો નથી. ડા. મલાનની બુલ થાય છે." નવો નીયમ" નેશનલીસ્ટ પાર્ટી બધા લોકો કે તે ના કરતાં વધારે આગળ લાગે છે પ્રથમ તો તે લોકશાસનનો સદંતર નાશ સુચવે છે. બીજું લોકશાસન અને બોલું લોકશાસન કે જે બાત આપણે જુની જતા એવો લોકશાસન સાંભળ્યો નથી પણ ઘણી લડવું છે. અને કોઇ પણ ભાષાના પ્રીંજાણીયો ન સમજી શકવાનું નથી. બીજું બહુમતીનો સમાવેશ રહ્યો. "નવા નીયમ" હેઠળ આફ્રિકાનર રીવાજના સભ્યોને બહુમતીનો અધીકાર મળી નહીં શકે. નેશનલીસ્ટો આ બાબતની સામે વિરોધ દર્શાવતા આવ્યા છે. બીજું "નવા નીયમ" હેઠળ વસવાટના સંબંધમાં અમુક સંખ્યાની મર્યાદા બાંધવામાં આવશે. રાજ્યમાં રહેતા બિનઆફ્રિકાનરોની સંખ્યા અમુક જગ્યાની વસતી ના પ્રમાણ મુજબ કરાવવામાં આવશે.

મી. પીરેએ કહ્યું કે પક્ષો તેમને કહે છે કે આવી વાતો મારે જાહેરમાં નહી કરવી જોઇએ. પરંતુ આફ્રિકાનર પોતાના મનો દશાંતરો કરતો નથી. દક્ષીણ આફ્રિકામાં પરદેશીઓની બાબત રહી નેશનલીસ્ટ પાર્ટીએ પરદેશીઓની બાબતમાં પોતાની નીતી ચોખ્ખી કરી રજાપીત કરી દેવી જોઇએ, જે કોઇ પક્ષ આ દેશમાં કાયમ વસેલ હોય પછી તે નેચરલાઇઝ હોય તો પણ તેની તપાસ થવી જોઇએ અને જો તેઓ રાજ્યને લાયક કે ઉપયોગી નહીં લાગે તો તેઓએ ચાલ્યા જવું પડશે. મારે કહેવું જોઇએ કે હજારો લોકો નેશનલીસ્ટ પાર્ટીને વળગી રહ્યા છે તે આ "નવા નીયમ" ને લીધેજ વળગી રહ્યા છે.

કુસંપ માત્ર હીંદુસ્તાનમાંજ નથી

કુસંપ માત્ર હીંદુસ્તાનમાંજ નથી. દક્ષીણ આફ્રિકા પણ એકત્ર રહેવાના દાવો કરી શકતું નથી. તા. ૪ સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૯ના રોજ પાર્લામેન્ટના ૬૭ સભ્યોએ જર્મની સામેના યુધ્ધમાં દક્ષીણ આફ્રિકાએ સામેલ થવાની વીરૂદ્ધમાં મત આપ્યો હતો. ૧૩ મતની બહુમતીએ હાર ખાઇ આ સભ્યોએ જનરલ હર્ટઝોગની સરકારી હેઠળ એક નવો પક્ષ ઉભો કર્યો. આજે એ પક્ષમાં નવ પક્ષ પડી ગયા છે. જનરલ હર્ટઝોગને પડતા મૂકવા દેવામાં આવ્યા છે. તેના મુખ્ય અનુયાયી મી. હર્ટઝોગ આફ્રિકાનર પક્ષ ના નેતા બન્યા છે. મી પીરે કે જીજ પક્ષ ના નેતા છે તેમને પાર્લામેન્ટમાં ૬૨ સભ્યોએ ટેકો છે જેમાંના તેમના પોતાના સીવાય ૧૫ સભ્યો ટ્રાંસવાલના પ્રતીનીધીઓ છે. બીજો પક્ષ ડા. મલાનની સરદારી હેઠળ છે. જેના પાર્લામેન્ટમાં ૪૦ સભ્યો છે જેમાંના પણ ખરા કેપ પ્રાંતના પ્રતીનીધીઓ છે. ટ્રાંસવાલમાં તેના પ્રતીનીધી ૮ અને ફ્રી સ્ટેટમાં આઠ છે. મી. પીરેના "નવા નીયમ"ની વાત કરનારાઓને ફ્રીસ્ટેટમાં એકે એમ. પી. નથી અને કેપમાં માત્ર બેજ છે. આફ્રિકાનર પક્ષનું પાર્લામેન્ટ માં બળ ફ્રીસ્ટેટ અને ટ્રાંસવાલ પર ખરેખર હોવાનું કહેવાયેલું છે. ટ્રાંસવાલની બેઠકોમાંની ૫૫ રીફ્રેફર-કોલીઓમ, જર્મનરેટના મોમાં અને જોહાનીસબર્ગ શેરમાં છે.

સર વીલીંગડનનું અવસાન

દીનના માજી વાઇસરોય લોર્ડ વીલીંગડનનું ૬૫ વર્ષની વયે અવસાન થયું છે. ૧૯૩૧-૩૬ દરમ્યાન તેમને નાના જાણીતા લોર્ડ વીલીંગડન

ને મુખ્યત્વે કરી હિંદુસ્તાનમાં તેમની સેનાઓને માટે થાય રાખવામાં આવશે કે જ્યાં રાજકીય કારણે તેમને ગાંધીજીનો સવીનય ભંગની લડત તેને ગ્રાખરે પહોંચેલી હતી ત્યારે કામ લેવું પડ્યું હતું." સેર વીલિંગ્ડનને સવીનય ભંગની લડત પાછી ખેંચાઈ ન હોવાને લીધે કંઈ પણ સમાધાન કરવાની જાણ ના પાડી હતી, અને બલકત કરવાના ગાંધીજીના સપષ્ટ પ્રયત્નોને દાદ બહોતી દીધી. બ્રીટીશ પ્રજા તો સેર વીલિંગ્ડનના નામને જનરલ ડાયર અને ઓડ ડાયરની સાથે પણ મૂકી શકે છે.

દ. આફ્રિકાના હિંદીઓની કફોડી સ્થિતિ

મુંબઈના 'ગજરાતી' પત્રની ટીકા

એ બીસીનીયામાં ઈટલીને વિજય આપવા દ્વારા હિંદી સૈનિકોએ જે અપૂર્વ ભોગ આપ્યો છે એવા બ્રીટનવાસીઓએ પ્રશંસાના સુર કાઢયા છે. બી બર્ચાલે અભિનંદન આપ્યાં છે અને રહી રહીને દ. આફ્રિકાના હાલમાં રીટા સાર્જન્ટ જનેલા જનરલ સ્મટસે પણ વખાણ કર્યાં છે. લંડનના ખબરો જણાવે છે કે હિંદી, વીન્સની બહાદુરીથી દક્ષિણ આફ્રિકનોપર ખૂબ અસર થઈ છે અને હવે હિંદીઓ પ્રત્યેના તેમના વર્તનમાં ફેરફાર થશે. પણ દક્ષિણ આફ્રિકાના હિંદીઓને જ્યારે વખાણે છે ત્યાં સુધી તો હિંદી સૈન્ય જ્યારે ત્યારે તેટલા વિજયો પ્રાપ્ત કરે, તો પણ તેમની સ્થિતિમાં હજી સુધી કોઈ અસાધારણ ફેરફાર થયો નથી. આવી લંડનની જે બી ચર્ચાના કે જનરલ સ્મટસનાં વખાણો આપણી પાસ જણાઈ આવ્યા વિના રહેતા નથી કે દક્ષિણ આફ્રિકાના હિંદ તરફના ભાજી હાલ કાયમકર ઘર બી દામાસરવે એક મુલાકાતમાં દક્ષિણ આફ્રિકાના શ્વેત રંગીઓની હિંદીઓ પ્રત્યેની અંદર વસ્તુનો કંઈક ખ્યાલ નાબેનર આપ્યો છે. સર બી. રામારાયે આ મુલાકાતનાં દક્ષિણ આફ્રિકાની પાર્લામેન્ટના હાલના વિરોધ પક્ષોમાં એકાએક વિરોધી લાગણી કેટલી બધી મજબુત છે. એનો ખ્યાલ આપતાં જણાવ્યું છે કે વિરોધ પક્ષના એક સભ્યે તો એમ પણ જાહેર કર્યું છે કે જો પોતાનો પક્ષ સત્તા પર આવે તો દક્ષિણ આફ્રિકામાં "નવી વ્યવસ્થા" સ્થાપવા માટે જોયા "બીન-યુરોપીયનોને —જેમાં હિંદીઓ પણ સમાઈ જાય છે—ને માટે હિસ્સને આગે કરજમાન મજુરી દાખલ કરવામાં આવશે. આનો અર્થ એ થયો કે એ નવી વ્યવસ્થામાં બધા બીન-યુરોપીયનોને ગોરાઓ માટે મજુરી કરના બની જવું પડે. તેમને કોઈ પ્રકારના વિશિષ્ટ હકો ન રહે. તેમને અક્કલ અને અજ્ઞાન દશામાં સડવાજ રહેવું પડે. આની નવી વ્યવસ્થા તો હિટલરની નવી વ્યવસ્થાને કયાંય હજર મારે એવી બને એમાં શંકા નથી. ગોરાઓની આવી હદ મનોવૃત્તિ હોવાને અસ્તિત્વ ધરાવે છે એ જાણીને આપણને આશ્ચર્યજ થાય છે. એક બાજુ દક્ષિણ આફ્રિકનોની હિંદી સરકારનાં શૌર્યની પ્રશંસા અને બીજી બાજુ હિંદીઓને હદપાર મારવાની નીતિનો કોઈ મેળ ખાય છે ખરો? યુદ્ધ દરમ્યાન કે યુદ્ધને અન્તે કોઈ ધરખમ ક્રાન્તિ થયા વિના દક્ષિણ આફ્રિકામાં હિંદીઓ પ્રત્યેના વર્તનમાં ફેરફાર પડવાનો સંભવ દેખાતો નથી. સર રામારાય કહે છે કે હાલની યુનીયન સરકાર હિંદીઓ પ્રત્યે કઠુ માઝણી રાખતી નથી. પ્રધાન મંડળમાં બી. હેરઝોગની હાજરી જોરી બાબો રહે છે કે હિંદી રાવામ પ્રત્યે કેવળ સહાનુભૂતિ ધરાવે છે એટલું જ નહિ પણ હિંદ પ્રત્યે અનેકવાર. પણ છેવટની મનોવૃત્તિ જોતાં આ આશાવાદમાં હિંદીઓ જરાય ભાગ લઈ શકે તેમ નથી. બી. હેરઝોગર હિંદીઓ પ્રત્યે ચાહ સહાનુભૂતિ દર્શાવતા હશે, તો પણ પ્રધાનમંડળમાના પોતાનાજ સાથીદારો અને વિરોધ પક્ષના ગોરા સભ્યોના નજર વિરોધ આગળ તે કાંઈ પણ કરી શકે તેમ નથી. દક્ષિણ આફ્રિકાના નાગીપણી આફ્રિકાનરો અને બી. કેપ્સમાનવાસીઓમાં હિંદી સંપાકપર કોઈ મતભેદ નથી, બન્ને પક્ષો હિંદીઓના મતાધિકારી કરવામાં માને છે. તેમને સામાજીક અને આર્થિક રીતે પછાત રાખવામાં તેઓ સંમત છે. યુનીયનની સરકાર પણ આ બાબત માં એમને ટેકો આપી રહેલ છે.

* *

સર બી. રામારાય યુનીયનની સરકારે "સુકર્યું વિસ્તારો" માં હિંદીઓને જમીન પરસ્પરના આપેલા હકની વાત કરે છે પણ એ ખૂટવાડ કેવળ નામનીજ છે. હિંદીઓપર બધા અનેક જાપનો પડકાપેલા હોવ ત્યાં આવા ખૂટવાડ હિંદીઓની સ્થિતિ કઇ રીતે સુધારી શકશે? હિંદી ટ્રેમને ગંદા વિસ્તારોમાં રહેવું પડે, તેમને સુધારાની અને આરોગ્યની સગવડો ન અપાય, તેમનાં શિક્ષણ માટે કોઇ યોગ્ય બંદોબસ્ત ન થાય અને હિંદીઓની વસ્તી વધતી જતી હોવા છતાં નાગરિક સ્વાતંત્ર્યનો હક્ક ન ભોગવવા દેવામાં આવે,—આ બધાં બંધનો અસ્તિત્વના કહેવાતા સભ્ય જમાનામાં પણ આમાનુષી છે અને યુનીયનની સરકારને વધા ગોરાઓની મનોવૃત્તિને સાંભળરૂપ છે. હિંદીઓને પોતાની આર્થિક સ્થિતી સુધારવાની કોઇ તક અપાતી નથી. આ જોતાં ખરી વાત એ જણાઇ આવે છે કે દક્ષીણ આફ્રિકામાં હીંદીઓનું અસ્તિત્વ પણ ગોરાઓને જમતું નથી. ભલે પછી હીંદીઓનો ૮૦ ટકા ભાગ સાંજ જન્મ્યો હોય અને સાંજ ઊછર્યો હોય હીંદીઓ વેપારી હરીફાઇમાં ગોરાઓની સરસાઇ ભોગવે એ તેમને કયાંથી સહન થાય? પરીણામે દ. આફ્રિકામાં હીંદીઓનો વસવાટ અસહ્ય અશક્ય બનાવા દેવા યુનીયન સરકાર અને ગોરાઓએ હીંદીઓપર મારી જાતના અન્યાયો અને આપખુદ બંધનો લાદવાં છે ગોરાઓની વસ્તી સામે હીંદીઓમાંજ નહીં પણ જાપાની પ્રજા વતની ચીનીઓમાં પણ હવે અકેકોય જાગ્યો છે. સાંપ્રી જાહેરાતી એટલી હદ સુધી ગઇ છે કે દ આફ્રિકાના હીંદીઓ અને બીજી પ્રજાનો સરકારમા કોઇજાતનો પગપેસારો અટકાવાય છે. કારણ એ છે કે ગોરાઓ કાળી પ્રજા સામે ખભેખભા મીલાવીને ઉભા એ તેમને પાલવી સહન થતું નથી. આ રહીતીમાં જનરલ સ્મટસ હીંદી સૈનીકોના માને વખાણી હિમ્મતના દેવતાની સેવાનાં ગીતાં વખાણ કરે એમાં કાંઇ અર્થ નથી. હીંદ પરાધીન છે. મુકાબલો કે તેને બ્યાજ તેમના ગનગાંયણી આપવો નથી. એટલે હીંદી સૈન્યના ગમે તેવા વિજયોને છતાં દક્ષિણ આફ્રિકામાં હીંદીઓ પ્રત્યે ગોરાઓ કે સરકાર કોઇ અનુકૂળ વર્તન રાખે એમ માનવા પગુ પડતું છે સામા માનવતાની મુર્તિ અથે અને ક્રાન્તીકારી પ્રવૃત્તિઓ ની વહાર પાકાતા જે હાલતા સડાસ બધાની હોય અને એમાં દ આફ્રિકા યુનીયનની સરકાર એ દૃષ્ટિ હેતુને લક્ષમા રાખીને કામ લેતી હોય, તો શૌર્યો પહેલાં તેની મુખ્ય ફરજ એ છે પોતાના રાજ્યપ્રદેશમાં પરખણ ફેરફારો કરે. બાકી અને ગોરી પ્રજાનો ભેદ કાઢી નાંખે. દક્ષિણ આફ્રિકાના મૂળ વતનીઓની સામાજીક અને આર્થિક સ્થિતિ સુધારવા યત્ન કરે અને વર્ણોચ્ચ ના વલગાર કરના હીંદીઓપરનાં જુલમી કાયદાઓને દફનાવી તેમના તરફ સારૂ વર્તન રાખે, તેમને નાગરિક હક્ક આપવામાં આવે. આવા વર્તન સિવાય યુનીયનની સરકારનો આ કહેવાતી કનડાયેલાઓની લડાઇમાં ફાળો આપવાનો હેતુ આપ મેળેજ નિરર્થક કરે છે પણ એ યુનીયન સરકારની તે કયા વાત કરવી? લડાઇના એ ઉચ્ચ હેતુઓનાં વારંવાર બાજુમાં ધકેલી દી. સરકાર પણ કયાં એવું વર્તન ચલાવે છે? નાના દેશોની સ્વાતંત્રતા માટે લડવાનો દાવો કરતી બ્રી. સરકાર હીંદને લડતમાં માટે પરાધીનતામાં જકડી રાખે છે, અને એ રીતે લડાઇના આદર્શોને ચોનેજ કુહાડો મારે છે, ત્યાં યુનીયન સરકાર એવું અનુકરણ કરી બડી બડી વાતો કરવામાં અને એને અનુરૂપ વર્તન જરાય ન કરવામાં કયાં પાછી હટે તેમ છે? બધી વાતોનો સાર એ છે કે હીંદ સ્વતંત્ર થયા વિના દક્ષિણ આફ્રિકા કે કોઇ બીજાં સંસ્થાનોના હીંદીઓની સ્થિતિ સુધરવી મુશ્કેલ છે, ભલે પછી એશીયાટીકમાં જઇને હીંદી સૈન્યો વિજય મેળવી આવે કે ઇતર કોમોએ જયધ્વનિ કર્યો કરી જાતાવે. ગોરાઓના હકપ્રપ્રાપ્તની અને સ્વાર્થ બાજવો સૌથી પહેલી મોટી જરૂર છે. તે વગર ગમે તેવી સુખી કુટુંબની હોવાનુંથી હીંદીઓનો દક્ષિણ આફ્રિકામાં ટિકાવ ઘણો લગ નથી.

સ્વર્ગસ્થ રવીંદ્રનાથ ટાગોર

જોહાનીસબર્ગમાં મળેલી શોક સભા

દૂર સુદાસના હીંદીઓની એક ખાસ મીટીંગ જોહાનીસબર્ગ હોલમ સ્ટ્રીટપર આવેલા ગાંધી હોલમાં ગુરૂવાર તા. ૧૪ મીની રાતે ૮ વાગે સ્વર્ગસ્થ રવીંદ્રનાથ ટાગોરના અવસાન માટે ખેદ દર્શાવવા અને તેમને અંજલી આપવા મળી હતી.

કે. ગુલામ મહમદ દાદુએ પ્રમુખસ્થાન લીધું હતું હાજર મેમ્બરોમાં કામના સમાજ વર્ગોનું પ્રતીનીધીત્વ હતું.

શરૂઆતમા ટ્રાન્સવાલ હીંદુ સેવા સમાજ સેવા સંગ્રામીત ગાંધી ગારત વિદ્યાલયની બાલીકાઓએ સ્વ. ટાગોરનું "તારી જો હાક સુણી કોઇ ના આવે તો એકલો ચલને રે" એ સુંદર અંજલી કાવ્ય ગુજરાતીમાં ગાઇ સંભળાવ્યું હતું.

પ્રમુખનું ઉદ્બોધન

ત્યાર બાદ પ્રમુખસ્થાનેથી કે. દાદુએ બોલવા કરતાં જણાવ્યું કે

આજે આપણે આપણા મહાન કવી અને ફીલસુફના અવસાન માટે શોક દર્શાવવા અર્થે એકત્ર થયા છીએ. હીંદુસ્તાન પરદેશી બ્રીટીશ તંત્રની બેબાકળી બ્રીટીશો હેઠળ તો દુનની બધ રહ્યું છે અને ગુરૂદેવ, કે જેઓ હીંદુસ્તાનના પ્રતીહાસમાં આ કટોકટીના વખતમાં તેની સંસ્કૃતિ ની બીલવણીના એક રક્ષણરૂપ હતા તેઓના અવસાનથી બે દુઃખમાં ઉમેરો થયેલ છે. ચીન અને જાપાનના જંગલી બળોથી ભીત બધ રહેલાં જગતને રવીંદ્રનાથ ટાગોરની ઉંડી બોધ જરૂરી છે, કેમકે માનવજાતને શાંતિ અને સુલેહના તો સંદેશો પાઠવનારા તેમના જેવા મહાન પુરૂષો યુદ્ધ અને પાશવીપ્રવૃત્તિના તોફાનોથી ભંગારમય બનેલાં જગતમાં હમેશાં પ્રોત્સાહન અને આશા ના પ્રકાશની જેમ ગણવામાં આવે છે.

પોતાના પરમ સંસ્કૃતિ સિદ્ધિ પછી અને કાવ્યશક્તિ વડે રવીંદ્રનાથ ટાગોરે આખોયે ભારતના સાહીત્ય, કલા અને સંગીતને માધીકામાં તેના વખતના કવી હતા તેના કરતા પણ વધારે સમૃદ્ધ કર્યો છે

ટાગોરના કાવ્ય, નાટક અને સંગીતમાં રહેલા સંસ્કૃતિક સંદેશા બંગ , હાકી અને વર્ષોના સંસ્કૃતીના વાહકોને વટી જાય છે. તેની અંદર રહેલાં તત્વજ્ઞાન અને કાવ્યના માધુર્યથી તે બંગલી અને વર્ષોના બેદ વીના સમગ્ર માનુષોના હૈયામાં પ્રવેશ કરે છે અને માનવ અવતારને સાર્થજીવન પ્રેમ અને માનવજાતીની ભાવનાથી નીવાજતા શીખવે છે.

રવીંદ્રનાથ ટાગોરનું સ્થાન કાયમીરહેવાનું, જેઓ એ અનાદિકાળથી માનવપ્રેમના મહાન કાર્યમાં પોતાનું સર્વસ્વ હોમી દીધેલું છે, તેમની સાથે રહેશે.

શોકદર્શકમાં ૨ મીનીટનો મૌન પાળવામાં આવ્યું હતું. ત્યારબાદ ગાંધી ના જીવનચરીત્ર ઉપર પુસ્તકોના કરું હતું, મોઝેમ્બીક ને જર્મની માટે કરું હતું, પોલેન્ડ અને રૂસોએ જે કાંસને માટે કરું હતું તે રવીંદ્રનાથ ટાગોરે ભારતને માટે કરું છે.

એક દેશ જ્યારે અધોગતીના ખાડામાં પડી જાય છે, તેની પ્રજાને ગેરી જાય ત્યારે ગુલામી ખાવામાં અને ભુખે મારવામાં આવે છે અને તેનાં સાહીત્ય, સંગીત અને સુંદર કલાનો એ શોષણ કરનારાઓ તરફથી પોતાના સ્વાર્થને ખાતર દુરપયોગ કરવામાં આવે છે ત્યારે આ ખીન્ન જગતનું વાતાવરણ કમનસીબે ઘેરી ગયેલ હોવા છતાં રહેલાં સારાં બળોને બહાર આવવા પોકારે છે અને તેવાજ સમયે કમનશી પોડાગોના લોકોની એક્તા જગતની પરંતુ બીજીબાજુ પોતાની સંસ્કૃતિક શક્તિ બોધાઓ મહાન નર નારીઓ ની જોખન, કાવ્ય અને સાહીત્ય વાંકલાદ્વારા પુનઃ પ્રાપ્ત થાય છે.

મહાન ફ્રેંચ લેખકો બોલ્ઝાક અને ફ્લોબેએ અઢારમી સદીમાં ફ્રાંસના લોકોને સજીવન કર્યા અને મહાન ફ્રેંચ ક્રાંતીએ જેણે ફ્રાન્સની જનતા ને ગુલામથી કરવી રહેલી આત્મરક્ષણ સત્તાનો નાશ કરી ફ્રાંસને આઝાદ કર્યું હતું તેને સંસ્કૃતિક બળ આપ્યું હતું.

ટોલ્સ્ટોયે રશીયાની પ્રજાને ઉમદા ના જુલમી પંજામાંથી કુમારી તેની દરિદ્રતાને નાશ કર્યો હતો. બાર્ન્સ, એમર્સન આ બેનોને મુઠીભાર થા પ્રગતજનોનો નાશ થઇ રહ્યો હતો તે વિષે જણની આખી જેના મરીક્વાન ૧૯૧૭ની સાલ માં ક્રુગર સામે બળવો જગાવ્યો અને તમાજવાદી ગોવર્મેંટ પ્રજાતંત્રો સ્થપાયા કે જેની કેળવણી મનુષ્યે મનુષ્યનું શોષણ કરવાનું પ્રતીબંધીત કર્યું.

મહાત્મા ગાંધીજીએ પોતાના દાદાભાઇ અને રાજદારી કુશળતાવાળા હીંદના કરોડો લોકોમાં રાષ્ટ્રીય જાગૃતી, આપણે અને આજે બ્રીટીશ હીંદુસ્તાન ને આઝાદીના માર્ગે દોરી રહ્યા છે.

રવીંદ્રનાથ ટાગોરે હીંદુસ્તાનની સંસ્કૃતિક દ્રષ્ટિને બદ્રોળી કરી પ્રજાના રાષ્ટ્રીય દરજ્જાની ભાવના વધારે સજ્જ કરી. જો કે તેના જીવનના કિમતી આખ્યાનોમાં ગાળ્યા હતા ત્યારે તેઓ પોતાના દેશબંધુઓની સાથે રહ્યા હતા. જે બ્રીટીશ સરકારે સાહીત્યના તેમના અનુપમ દાનની કદર કરી તેમને કરેલો ઇલ્કાબ એના બદલામાં કર્યો હતો. જ્યારે બ્રીટીશ સરકારે જ્યારે ૧૯૧૯ ના જલીયાનવાલા બાગમાં સેંકડો નીર્દોષ સ્ત્રી પુરૂષો અને બાળકોની કત્લ કરી નાખ્યા ત્યારે એ ઇલ્કાબને ફેંકી દેવા તેઓ તત્પર થયા હતા.

સાર્વત્રીક દ્રષ્ટિમાં તેઓ એક મહાત્મા વ્યક્તી ગણાતા હતા અને "ગીતાંજલી" તેમના લખેલા કાવ્યો નાટકો તેમને નોબલ પ્રાઇઝ આપવામાં આવ્યું હતું. એ કાવ્યોમાં તેમણે ઇંડીયા ઇંગ્લાંડ, અમેરીકા, જર્મની, મોડીર્ન યુનીયન, ઇટાલી, જાપાન, ચીન અને જગતના બધાજ ખંડોમાં ફેલાયેલ છે.

તેઓ ક્રિશ્ચાનીટીવાદ વીરૂદ્ધ હતા કેમકે તેમાં તેઓ ન્યાય, સમાનતા અને સ્વાતંત્ર્યના સબળા સીદ્ધાંતોનો નાશ થઇ રહેલો જોઇ શકતા હતા. બ્રીટીશ અમલ હેઠળ પોતાના દેશો પર પડી રહેલાં દુઃખો અને અપમાનોથી રવીંદ્રનાથ ટાગોર ને પણ જબ્બર દરદ થયું હતું. પોતાના અંતરદુઃખારો તેમણે આ રીતે વ્યક્ત કર્યો હતા: "હીંદુસ્તાનમાં લોકોના જીવનની ઓછામાં ઓછી જરૂરીયાતો, જેવી કે ખોરાક, વસ્ત્ર, પેજવથી અને તબીબી સગવડો પુરી પાડવાના સંબંધ માંજ નહી પરંતુ એ કરતાંયે વધારે ખરાબ સ્વરૂપમાં લોકોમાં કુસંપ કરવાના આવે છે તેના સંબંધમાં પણ જે હકુમતી બેપરવાઇ બતાવવામાં આવે છે તેનાથી એક પરદેશી પ્રજાના તંત્ર દેશના રહેવાની કમનસીબીનું અમને દીન પ્રતી દીન ભાન થતું જાય છે. તેઓ પોતાના સુધારામા સારામા સારી વસ્તુ જે માનવ સંબંધનું ગૌરવ દરકાર રાખવાની છે, તેને આ દેશમાં બ્રીટીશ વર્ચસ્વમાં સ્થાન નથી. જે તેના બદલામાં તેઓએ, હાથના ગોળી ! સાથે "કાયદો અને સુવ્યવસ્થા" સ્થાપેલાં દોષ, બદલા ગીરજ શબ્દોમાં કહીએ તો બ્રીટીશ રાજ્ય સ્થાપ્યું દોષ તો તેની સુધારાની કાલીન અને બીનકુશ માન આપી શકતા નથી સુધારાનું કામ લોકો માં અસક્ષ આત્મવાનું અને શાંતી અને એકરામ સ્થાપવાનું છે."

શાંતીનીકેતનના રવીંદ્રનાથ ટાગોર પોતાના વીદ્યાર્થીઓને પુર્વની ખરી બેકફુરી સમજાવતા હતા. ટાગોરના અવસાનથી હીંદુસ્તાનને એક ઉચ્ચ વીદ્વાન કવી અને ફીલસુફ ની ખોટ પડી છે.

હીંદુસ્તાને પોતાની સમગ્ર શક્તીઓને પોતાના લોકોની રાષ્ટ્રિય આઝાદી પ્રાપ્ત કરવાના ગાંધીજીના રચનાત્મક કાર્યમાં સહકાર આપવો જોઇએ. જગત આજે રવીંદ્રનાથ ટાગોરના અવસાનનો શોક કરે છે પરંતુ જે જ્ઞાનનો બળતણ તેઓ વારસી પ્રજાને ગારે મુકી ગયા છે તે આપણ રહેશે

બાદ તા. માજ કુમારી રૂથ ટાગોરના "ગીતાંજલી" કે જે પુસ્તકના બારે રવર્ગસ્થના નોબલ પ્રાઇઝ મેળવ્યું હતું ત્યારેનો ખુબેરા ભાષણ આપ્યો હતો સંભળાવ્યા હતા.

ત મળી મેસર્સ ગજીભાઇ મોદી, એડવોકેટ પીલ્લે, એસ. એમ. ઇસાક, પી એસ. ભણી

અને એસ. બી. મેદ સ્વર્ગસ્થે ઠીંદના સાહીત્ય, કલા અને સંગીતમાં આપેલા અપૂર્વ ફાળા માટે તેમજ જગતના મહાનુભાવોનું અપમાન સ્વાભાવાને તેમણે કરેલા અથાગ પ્રયાસને માટે તેમની તારીફ કરનારાં ભાષણ કર્યાં હતાં.

બાદ મનુભરમાનેથી મુકાએલો નીચે પ્રમાણેનો ઠરાવ સર્વાનુમતે પસાર થયો હતો:

"ફ્રાંસવાલના ઠીંદીઓની આ મીટીંગ સ્વર્ગસ્થ-નાથ ટાગોરના અવસાન માટે ઊંડો શોક પ્રદર્શીત કરે છે. તેમની ખોટ માત્ર હીંદુસ્તાનનેજ નહીં પણ પરંતુ સમસ્ત જગતને થઇ છે. પ્રેમ, કલા અને સંગીત છવન છવ્યું સાર્વત્રીક કરનારી એ મહા આત્મની વસ્તુઓ સ્વર્ગસ્થમાં મુર્તીમંત હતી. સ્વર્ગસ્થ એવો એક મહાન વારસો મુકી ગયા છે કે જે શતાબ્દીઓ સુધી તેનો લાભ ઉઠાવશે તેને તે સમૃદ્ધ કરશે. આ પીડીત માનવજાતીના શોકમા સામેલ થાય છે અને સ્વર્ગસ્થના કુટુમ્બીજનોને ઉંડી દિલસોજી પાઠવે છે."

દીલસોજીના સંદેશા

ફ્રાંસવાલ હીંદુ સેવા સમાજ તેમજ ટ્રાન્સવાલ મુસ્લીમ વકીલાત મંડળ તરફથી દીલસોજી ના સંદેશા શાંતીનીકેતન, જોધપુર મોકલવામાં આવ્યા હતા.

—•—

ઝાંઝીબાર ઇન્ડિયન એસોસીએશનનો તારો

દેશથી સમાચાર કવી રવીન્દ્રનાથ ટાગોરના અવસાનના દુઃખદ સમાચાર મળતાંજ દરેક હીંદી દીલગીરીમાં ગરકાવ થઇ ગયો હતો અને બીજે દીવસે દરેક પોતાની દુકાનો બંધ કરી હતી ઉપરાંત એસોસીએશનને તેજ સાંજે ચાર વાગે એસસ્ટ્રાન્ડ એન્ડ કોના મકાનમાં એક જાહેર મીટીંગ મોકલી હતી જેમાં દરેક માણસે પોતાની હાજરી આપી હતી સભાનું કામકાજ 'વંદેમાતરમ' ના રાષ્ટ્રીય ગીતથી શરૂ થયું હતું. પછી બાઇઓએ કવીવરના છવન અને મરણ પર હાર્દીક શોકના કર્યા હતા. સભામાં કવીવરના કુટુંબીજનોને અને શાંતીનીકેતનના મુખ્ય આચાર્યને અફસોસનો આવી પડેલા દુઃખદ પ્રસંગે દીલસોજી જણાવતો ઠરાવ પાસ કરી એસમેઇલથી મોકલી આપવા સેક્રેટરીને સત્તા આપવામાં આવી હતી. બાદ બાદ શાંતિ ફીલમ અમર આત્માને શાંતિ આપવા સૌએ ઉભા થઇ પાંચ મીનીટ શાંત ચીત્તે પ્રભુ પ્રાર્થના કરી સભા બરખાસ્ત કરી હતી

—•—

ધી હિંદુ યુથ કલબ પોર્ટ એલીઝાબેથ

તા. ૧૭-૮-૪૧ ના દીવસે પોર્ટાએલીઝાબેથ મુકામે ધી. રવીન્દ્રનાથ ટાગોરના અવસાન નીમીતે પ્રાર્થના કરવામા આવી હતી. તેમના અવસાન થી દેશ ખોટને નહી પણ સારાયે જગતને એક સુંદર કવીની ખોટ પડી છે. પ્રભુ મરનારના આત્માને શાંતી બક્ષો.

યુદ્ધના ખબરો

ગુરૂવાર

જાપાન રેશનીંગ શરૂ થયું

ભી. બ્રીટીશ કબજાના ઇન્ફોરમેશન બ્યુરોના રીપોર્ટરોને આજે નીચેની પત્રોની સભામા કહ્યું હતું કે જાપાન અને રોશનીયેટ યુનીયન વચ્ચે મીત્રતાભર્યો સંબંધ ચાલુ છે મી. ક્રીપ્સે જાપાને રોશનીયેટ પાસે મારમણી કરી છે એવી જે અફવા છે તેનો ઇનકાર કર્યો હતો, અને જણાવ્યું હતું કે સંયુક્ત અને રોશનીયેટ યુનીયન વચ્ચેની સરહદ નક્કી કરે છે સંયુક્ત મંડળે શું કામ કર્યું છે તેના પરીણામની સત્તાવાર જાહેરાત કરવામાં આવશે આ બનાવે છે કે જાપાન અને રોશનીયેટ યુનીયન વચ્ચે મીઠો સંબંધ છે, જો કે આ કમીશન ઉપરથી જાપાન ની મીત્રતા કાયમ નહીં. સરહદના સંબંધમાં કહ્યવામા આવે છે એવી જે અફવા છે તે સંબંધમાં મી ક્રીપ્સે જણાવ્યું હતું કે સંયુક્ત અને રોશનીયેટ યુનીયન વચ્ચેની સરહદ એટલી બધી લાંબી છે કે એ સંબંધમા વખતો વખત ફેરફાર કરવા જેવા થયા હતા. આ કરારોએ પડોશીઓના વાંધા વારંવાર થતા નથી મી. ક્રીપ્સે એમ પણ કહ્યું હતું કે ઓટોમાનોનો જાપાનીઝ મીનીસ્ટર-જનરલ હજી પણ નીયરલેન્ડ ઇસ્ટ ઇંડીઝ સાથે વાટાઘાટ ચલાવે છે, તેમાં તેઓ ખાસ પ્રોગ્રેસ કરતા નથી.

—•—

વીચી ફ્રેંચના ચાર્જસ ડી'અફેર અને પોલેંડ મંત્રી એલેક્ઝાંડર કાલ્વીનને નેશનલ ફ્રીડમ્સ ચાર્ટર ના પ્રધાનનો દોરો આપવામા આવ્યો છે. આથી એમના હાથમા સંપૂર્ણ સરકારી સત્તા આવે છે, પેટીન એક નામમાત્રજ પ્રેસીડેન્ટ રહેશે.

ગુરૂવાર

જર્મનીનો દાવો

હમાનીયન સરકારે સોવીએટો પેરો પાર્યો છે, જ્યારે નીચે લેખકને જર્મન અને હંગેરીઅન સરકારે પેરો પાર્યો છે. બાજ નદીની પુર્વમાં જર્મન સરકારે હારતા દુશ્મનનો સખત પીછો કરીને સાર્મન ઓરનું મુખ્ય મથક કબજે કર્યું છે.

—•—

જર્મન બોકાઓ તેમના રેડીઓ દ્વારા સખ્ત હાથે દુશ્મનના ખેરી પ્રચારકામને ન સાંભળવા ચેતવણી આપી હતી. બોલનારાએ જણાવ્યું હતું કે, "બ્રીટન સખત છતના માર્ગે છે, અને વાસ્તવીકતા એ એકજ હકીકત જોવું સહજ છે કે જે જર્મન બોમ્બમાં ચારેકોર પડાવવાની કોશીશ કરી શકે. બી.બી.સી.ના 'બોકાસ્ટર્સ' સાંભળનાર કોઇ પણ વ્યક્તિ દેશદ્રોહી ગણાશે. જો તમે એમ કહો કે દુશ્મનના પ્રચાર કાર્યની માનવ સાક્ષરની દ્રષ્ટિએ તમારા ઉપર કંઇ ખુબ સાનકારક અસર થતી નથી, તો તમે ખાલું બોલતા નથી. તે તમારા લોહીમાં દાખલ થાય છે અને તમારા શરીરમાં ઝેર ફેલાવે છે. દુશ્મને પોતાનો હેતુ સાધ્યો છે. હમણા જે નીર્ણયાત્મક સમય ચાલી રહ્યો છે, તે પહેલાં તમે જોયેલા બાબત હતા તેના કરતાં હાલમાં તમે ઓછા બાબત બનતા જાઓ છો દુશ્મનનાં જુઠાણાં આવે અને જાય પણ તમારે તો ખાલું ખેપને વળગી રહેવું જોઇએ તમારે સ્થિરતાપણ રહેવું જોઇએ. કુપરર અને તમારા લોકો તમારા ઉપર આધાર રાખે છે. જો બધા કામ સારી રીતે ચાલવે તો આપણા હાથમાં વીજય છે.

મંગળવાર

આજનું જર્મન હાઇ કમાંડ જણાવે છે કે દક્ષીણ યુક્રેઇનમાં રશીયન સરકાર પીછે હઠ કરી હતી તેની જર્મન, હંગેરીઅન, અને સ્લોવાકીઅન સરકારે પુરી પકડી હતી, અને નીપર નદીના પશ્ચિમનો પ્રદેશ મુખ્ય જર્મનીના તાબામા આવી ગયો છે, અને એમ પણ દાવો કરે છે કે ઓડેસા ના કુમકમાં ૬૬,૦૦૦ કેદીઓ લેવામાં આવ્યા છે, તેમજ ૯૪ ટેંકો અને ૫૩૦ બંદુકો પકડવા માં આવી છે નીકોલેવ્હ બંદરમાંથી ૩૫,૦૦૦ ટનની ગ્રેઇન એટલાંટીક, ઓફ ૧૦,૦૦૯ ટનની ક્રુઝર, આર ડીસ્ટ્રોયર્સ અને બે સબમરીનો ઓટલી માલગતા મળી હોવાનું જર્મનો દાવો કરે છે. ઓડેસા બંદર પર જર્મન વીમાની ફ્રોજે જે હુમલો કર્યો હતો તેનાથી બન્ને બોટો સરકારી પહાડોને ભારી પીડાયા થઇ ગયાં છે, અને પણ જહાજો બુકસાની પામ્યાં છે, જેમાં એક મોટી ફરજરનો સમાવેશ થાય છે

—•—

સોમવાર

રશીયાનો દાવો

સોવીએટ ઇન્ફોરમેશન બ્યુરો જણાવે છે કે રેડ સરકારે જર્મન સરકારનો સખત સામનો કર્યો હોવાથી જર્મનોને નવા મરકરો ઘડવામાં ઉતારવાની ફરજ પડતી રહી છે. બોલ્ટા દીવસ પહેલાં દક્ષીણ-પશ્ચીમ મોરચામાં ૨૬૨ ની જર્મન પાયદળ સરકરની ૪૫૨ મી અને ૪૮૫ મી ડુકડીઓએ સંપૂર્ણ નાશ થયો છે. જર્મનોના સંખ્યા બંધ શબ્દો અને વાહનો મેદાનમાં છોડી ગયા છે. તેજ દીવસના બીજી ડુકડીઓએ પોતાની શક્તિનો ૮૦ ટકા ભાગનો બડામા મરકરમાં ગુમાવ્યો છે. ગુસારનો અસરણ લડતો આ દીવસનો અંત આવી ગયો છે, અને તેની હવે કંઇ કીંમત રહી નથી.

થોડા દિવસ પહેલાં પક્ષિમના રણમાં હાલી રહેલી ફ્રેંચની પંક્તિમાં સ્થાન પામેલા સાતમા આફ્રિકન વીમાની ફ્રેંજના માણસોને આપેલા આપણમાં જનરલ સ્મટસે મધ્યપુર્વ, અને મુખ્ય લશ્કર માનવતાના અભૂતિહાસીક રક્ષણ માટે જનરો ઝેની આઝાદી કરી હતી, અને સાઉથ વીમાની ફ્રેંજ અને સાઉથ આફ્રિકન વીમાની ફ્રેંજ વચ્ચે ચાલતા સહકારના ખુશ્સાની પ્રસંશા કરી હતી.

—o—

માદ્રીડનો સાપા ફ્રટરનો સંદેશો જણાવે છે કે જર્મન લશ્કર સ્પેનમાં મહને પસાર થાય છે એ બાબત પાપા પગરની છે: ગને એ વાતનો સ્પેનીસ વાદેશ મંત્રી પંડીએ પણ ઈન્કાર કર્યો છે.

—.

મી. સ્ટેલીને યુનાઇટેડ સ્ટેટસ, ઓટન અને સોવીયેટ યુનીયનના મનીનીધીઓની સભા મોસ્કો માં બોલાવવી જેમાંએ એ સુચનાનો સ્વીકાર કર્યો છે.

ફરી રાજ્યોને ૪૦,૩૭,૦૦૦ ટન વહાજો ગુમાવ્યાં છે

અત્યાર અંદાજ કાઢવામાં આવે છે કે બધું મળીને દુશ્મન મુમાવેલાં વહાજો (૧૬૬૬માં આવેલાં, ડુબાડવામાં આવેલાં, સ્વર્ગવાસ થયેલા) ૧૯૪૧ ની ૧૧ મી ઓગસ્ટ સુધીમાં નીચે પ્રમાણે છે. જર્મન ૨૩,૨૨,૦૦૦ ટન, ઈટાલીયન ૧૫,૧૫,૦૦૦ ટન, ફ્રેંચ ૩૪,૦૦૦ ટન, દુશ્મન ને ઉપયોગી એવા બ્રીટીશ વહાજો ૧.૧૮,૦૦૦ ટન, ટોટલ ૪૦,૩૭,૦૦૦ ટન. આ આંકડાઓ માં હવાઇ દુર્ઘટનાથી કુટાકેમાં અને મા વહાજો અંદાજે ૨,૦૦,૦૦૦ ટનના કે જેને રશીયન લોકોએ કુટાકમાં દોવાનો દાવો કરે છે તેનો પણ સમાવેશ થાય છે. કુલ આંકડો ૧૦ મી જુન ૧૯૪૧ ના દીવસે પ્રસીદ્ધ થયેલાં આંકડા કરતાં ૬૯૬૦૦૦ ટનનો વધારો બતાવે છે

ઈંડીયામાં તીડનો ઉપદ્રવ

ઈંડીયા સરહદ પાંતમાં પડતા પીલાજ જેવડો તીડના ટોળાંએ દેખાવમાં આવી પહમા છે એમ કરાંચીયા મળે આવેલા કટરના સંદેશાપરથી જણાય છે. સીંધ અને બીકાનેર અને જોધપુરમાં તીડના પંખના પણ આવી પડમાં છે અને ઉભા મુકવા લાગ્યા છે દક્ષીણ બલુચીસ્તાન જ્યાં ઈંડુસ્તાનનો મુખ્ય કળનો પાક થાય છે અને દક્ષીણ પંજાબ જ્યાં પણનો સારામાં પાક થાય ત્યાં પણ તીડોના પંખના પણ ઉડી રહ્યાં છે. જુનની આખરીમાં તે દાખલ થયાં હતાં અને જુલાઇ તા. ૧૫ અને જુલાઇ તા. ૨૮ સીએ તેમાં વધારો થયો છે.

સાઉથ રશીયામાં ધર્મને સ્થાન

રશીયા, પોલેન્ડ અને બાલ્ટીક સ્ટેટસમા ૪૨૨૫ જુદા જુદા સંપ્રદાયોના દેવળો છે. ૩૫ આશ્રમો છે, ૫૬૧૫ પાદરીઓ અને ૩૬૦૦ મોક્ષ પાદરીઓ છે ૧૩૧૨ બીશપ્રો છે બાદરમેનીયન ચર્ચ ઉપરાંત ૬૦૦૦ પાદરીના દેવળો છે જેમાંના બધા મોસ્કોમાં છે.

ઈગ્લાંડમાં ઘરના નોકરોને જે રોજ ચલાય છે

ઈગ્લાંડમાં હવે ઘરમાં નોકરો રાખવા એ મોજશોખની વસ્તુ ગણાય છે સીવાય કે બાલ બાંનેજોને સાથને રાખવામાં આવ્યા હોય. ઘરમાર તેવા નોકરોને ઘાડી નાખવાના પત્રમાં બધ રહી છે.

૧૦ આઉંસનું બાળક

સીવરપુલ (ઇંડન)માં એક માતાએ ૧૦ આઉંસ વજનનું એક બાળકને જન્મ આપ્યો છે. દુનીયામાં આ બાનામાં બાનું બાળક અવતરેલું ગણાય છે. હોસપીટલ સ્પનકમુનેટર મા ડ્યુકોસ અને બાકી બેન્ડી ડાક્ટરના દીકર પરે આપી તેનું જતન કરવામાં આવે છે. એ માતાને બીજા ચાર બાળકો છે.

—o—

૧૭ મી ઓગસ્ટે ગા. અને નાસીસ રમટસે સીમાન દાસ. ૬૭૫૮ જવા માટે પ્રાયરીબા ઉપડયું હતું.

—

મી. અને મીસીસ રમટસ પ્રજીવ્યથી પ્રીટોરીયા આવી પહોંચ્યા છે બન્ને તંદુરસ્ત અને આનંદી દેખાતા હતા. એરોડ્રોમ આગળ મંત્રીઓ અને સીનીયર ઓફીસરોએ તેમનું સ્વાગત કર્યું હતું.

—

દુનીયામાં ઉંચામાં ઉંચાં શહેરો

બાપાન બોતી બાબતી રાજધાનીનું શહેર કે જેના ૧,૫૦,૦૦૦ ઉપર બાબુસોની વસ્તી છે, તે દરીબાના સપાટીથી ૧૨,૬૦૦ ફીટ ઉચું છે. મેક્સીકોસીટી પાટનગર હોવાને કારણે તેની ૧,૨૦,૦૦૦ ઉપર બાબુસની વસ્તી છે, તે ૬,૩૫૦ ફીટ ઉચું છે કોલંબીઆનું મુખ્ય શહેર બોગોટા, કે જેની ૨,૬૫,૦૦૦ બાબુસની વસ્તી છે, તે ૮,૬૧૦ ફીટ ઉચું છે મેક્સીકોનું મુખ્ય શહેર મેક્સીકો કે જેના ૧૭૦,૦૦૦ બાબુસ ની વસ્તી છે, તે ૭,૪૭૫૦ ફીટ ઉચું છે.

પોસ્ટમાં પૈસા મોકલવા સંબંધી નીયમ

પોસ્ટ માસ્ટર જનરલ તરફથી ફરી ધ્યાન ખેંચવામાં આવ્યું છે કે કાગળો અને પાસલો જેમાં બેંક નોટો, ચીક્કા, ઓર્ડર અથવા ફોરેન પોસ્ટના ભેગા, રૂા. ૧ થી વધુ રકમના ફોરેન પોસ્ટના પોસ્ટલ ઓર્ડર, રૂા. ૧ થી વધુ રકમ ની પોસ્ટેજ સ્ટેમ્પ, સોનું કે ચાંદીના કે બીજી કોંઈ કીંમતી વસ્તુઓ હોય તે પોસ્ટર રજીસ્ટરે બાબતા પોસ્ટર પોસ્ટમાં મોકલવાં નહીં. એવા કાગળો પાસલો બંને રજીસ્ટર કે ઇનસ્યોર નહીં કરવામાં આવ્યાં હોય તો તેના પર ૮ પેનીનો પોસ્ટેજ વધારાની ભેવામાં આવશે અને તેવા કાગળો કે પાસલમ મોકલનારાઓ ડાપોસ્ટર તે રકમ બાબતા બંધાશે.

દક્ષીણ આફ્રિકામાં નાઝીવાદ

જોહાનીસબર્ગ બાલ્ય આફ્રિકન પ્રસ એસોસીએશન જણાવે છે કે બધું મંત્રી મી જે. હોકમેયરે શુક્રવારે માન સાઉથના યુનાઇટેડ પાર્ટીના બાબોની સાબાને બાપણ આપતાં જણાવ્યું હતું કે ડો. મલાન અને મી. પીરો વચ્ચે ફક્ત એટલોજ તફાવત છે કે એક કે ડો. મલાન જર્મનીની સામે નીચા ઢળીજનારા સોકસાસનવાદને બાવકારે છે. બીજા બાજુ મી. પીરો ડો. મલાન અને મી. રહાપડમ જે આ શંકા સેવે છે, ત બધા તેઓ વધી બાસના. ડો. મલાન અને મી. પીરો હોટલરની તરફેણ કરવામા અકલ્યાબકારી કરે છે હમણાજ થોડા વખત પહેલાં ડો. મલાને ખુલ્લી રીતે બાહેર કર્યું હતું કે બોઅર લડત હારીજ ગયુ છે. મી. પીરોના નીચાર સામેય આફ્રિકાના હોટલર ને મદદગાર થાય એવા નાઝી સરકાર સ્થાપવા ના છે. તે અને તેમના અનુયાયીઓની રવાની અયોગ્યજ છે.

યુનીયન પાર્લામેન્ટ ડીસેમ્બર સુધી મુલ્તવી રહી

યુનીયન પાર્લામેન્ટની બેઠક જે ઓગસ્ટ તા. ૨૬ મોપર મુલતવી રહી હતી તે ડીસેમ્બર તા. ૧૬ મોપર મુલતવી રાખવામાં આવી છે ડીસેમ્બર માં પણ બેસશે કે નહી એ નક્કી નથી.

ફરજીયાત ભરતી આઉટ

કરબનનાં બધુ ઘરો કે જે પર ધણીની ગેરહાજરીનાં હતા, તેમણે શહેરની ઉંચામાં ઉંચા આઉટલો ટ્રામમ ચપને ઉંચા આઉટના નીયમનો ગોંચ કર્યો હતો, અને લોર્ડને બાબટ બંધ કરવાની ચેતવણી આપી હોવા છતા ધણીજ બધી વસ્તુ અપબકાર કરી હતી. તે ઘરોને મેયરના બાસ કરમાયો. ઉંચા આઉટ કરવામાં આવશે. મી. કુપરે એ રીસ બાકી કુલ બાપા દીધા છે ! એ વખે બારામાં બુધવારે સાંજે પાંચ વાગ્યાથી ગુરૂવારે સવારે સાત વાગ્યા સુધી, અને ગુરૂવારે સાંજે પાંચ વાગ્યાથી શુક્રવારે સવારે સાત વાગ્યા સુધી બહારથી બીનકુલ દેખા ન શકાય એવા રીતે લાઇટની બવસ્થા કરવાનો ઉંચા આઉટ હુકમ આપી દીધો છે. જો આ હુકમની અવગણના કરવા મા આવશે તો લાઇટ બુઝવી રાખનાર બ્યક્તિ બથવા કબજો કરનાર બાબુસ નેસનલ ડમરજન્સી રેગ્યુલેશન બાધારે ગુન્હેગાર ગણાશે. જણાવેલા વખત દરમ્યાન શહેરનું ઘરોને બંધ આઉટ કરવામા આવે ત્ય કેમ તેનું ચોક્કસ નીરીક્ષણ કરવામા બાવશે.

ખબરપત્રો

વિદાયગીરીનો મેળાવડો

જોહાનીસબર્ગની ભજાર પ્રાંતની મ્યુનીસીપલ પેઢીના ડીરેક્ટર શ્રી. હીરાલાલ દામોદરદાસ જેઓ પોતાના ભાઈ શ્રી. દયારામ દામોદરદાસના અકાળ અવસાન બાદ પેઢીની વ્યવસ્થા કરવા ડરબન આવેલા હતા અને હવે પોતાની ઓફિસો વિદાય થતા હોવાથી તેમના માનમાં ટ્રાંસવાલ હીંદુ સેવા સમાજ તરફથી સભા ગતીચારની રાતે જોહાનીસબર્ગના ગાંધી હોલમાં દી પાર્ટી આપવામાં આવી હતી. સમાજના પ્રમુખ શ્રી આર. કે. ક્રુપાદે તેમને ભાવભરી હીરાલાલની પેઢીમાં કુશળતાની, તેમના સ્વદેશાભિમાનની, પરોપકારી દીલની તેમજે આપે હતા. રાજાની તારીફ કરી તેમને મુબારકબાદ અર્પવા કહ્યું હતું અને સભા સારું સારી હતી. મેસર્સ જસવંત નાના, નરસી પરબત, મંગળ ખાક મુલાખભાઇ દેસાઇ, પી એસ નૈયા અને મણીલાલ સાંધાએ સમયાનુસારે બાપણો કર્યા હતા. ડરબન આફ્રિકાની મેસર્સ ઓફલ્ડસનની પેઢીના ડાયરેક્ટર શ્રી. તનુભાઇ યુનીવતની મુલાકાતે આવ્યા છે તેમને આવકાર આપવાના બાપણો થયાં હતાં.

ટ્રાંસ્વાલ મેા. મોરચાની જનરલ મીટીંગ

ક્રુગરસ્ડોર્પ મેરચાની એક સભા રવિવાર તા. ૬-૭-૪૭ ના રોજ મેરચાની મદદાની બીલ્ડીંગ્સ માં સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓમાંના એક ટ્રસ્ટી શ્રી. એમ. જી. ભાઇગીના પ્રમુખપદ હેઠળ મળી હતી. મેરચાના પ્રમુખે સભા બોલાવ કરતા મોટી ગડ થઇ તેને માટે કારણો આપી કામ શરૂ કર્યું હતું. મેરચાના એક ટ્રસ્ટી અને રજાપક જનાબ મરહુમ ઇબ્રાહીમ ઇ. અસ્પાતના અકસ્માતિક મૃત્યુથી મેરચાને થએલી નપુરી ખોટ તથા મેરચાને લગતી તેમની કારકીર્દી ની ઉપર ટુંક પણ સચોટ બાષણ કરી મરહુમ માટે દુઆઓ ભજવી તથા મરહુમના કુટુંબીજનોને દીલસોજી બતાવતો નીચેની મતલબનો અરજેન્ટનો એક ઠરાવ સર્વેએ ઉભા થઇ પસાર કર્યો હતો. પ્રમુખ તરફથી મુકવા માં આવેલો ઠરાવ નં. ૧, તા. ૬ ઓગસ્ટની આજની મીટીંગ મસ્જીદની જાહેર સભા મરહુમ જનાબ ઇબ્રાહીમ ઇ. અસ્પાત કે જેઓ ક્રુગરસ્ડોર્પ મેરચાના એક રક્ષાપક તથા ટ્રસ્ટી હતા તેમની અકસ્માતિક વફાત બદલ અંતઃકરણ પુર્વક દીલગીરી જાહેર કરે છે. મરહુમે પોતાની દરમ્યાન નીખાલસપણે લીધેલી અથાગ મહેનત તેમજ મોટા મોટા આત્મભોગો અંગે સાક્ષિમ આફ્રિકામાં વસતી આપણી હિન્દિજન પ્રજાનો માન મેળવ્યા અને આઝાદી મેળવવા ખાતર કરેલી અનેક તકલીફો દીલની ખુબ આ તકે કદર કરી નોંધ લેવામાં આવે છે. મરહુમના મૃત્યુને લીધે જોહાનના કુટુંબ ઉપર જે અસહ્ય તકલીફ આવી પડી છે તે અર્થે આ સભા અત્યંત દીલગીરી જાહેર કરે છે. મજકુર કુટુંબને એ અસહ્ય ખોટને હીંમત અને સબરથી ખમવાની તાકત બુદા ઇચ્છે. આમીન.

ઠરાવ નં. ૨

"મીનીટીસ મેા. મોરચાની આ જાહેર સભા કે જે ગોઝમ અને કાબદેસરની જાહેર ખબર આપ્યા બાદ બે ટ્રસ્ટીઓની ખાલી પડેલી જગ્યા તે (૧) મરહુમ જનાબ ઇબ્રાહીમ ઇ. અસ્પાતની વફાતને લઇને અને (૨) શ્રી. છબ્બાહીમ કરમાયલ કે જેઓ મુલકના બાહર ગયા છે, એ બે ખાલી પડેલી જગ્યાઓ પુરવા અર્થે બોલાવવા માં આવી છે. તે ઉપરોક્ત ખાલી પડેલી જગ્યાઓએ નવા ટ્રસ્ટીઓ તરીકે મેસર્સ શ્રી. એમ. ચુનારા અને સુલેમાન મુસા સાહેબની નિમણુક કરવામા આવે છે. ઉપરોક્ત ઠરાવ શ્રી. હાજી આ. ઇ. આદરાલે તરફથી રજુ થયો હતો જેને મેસર્સ ઇબ્રાહીમ જુસા તથા મુસા આ. રાજા તરફથી ટેકો મળતા સર્વાનુમતે પસાર કરવામાં આવ્યો હતો.

ઠરાવ નં. ૩

મેરચાના જો. સેક્રેટરી તરીકે શ્રી. સુલેમાન મુસા સાહેબ તથા જો. ટ્રેઝરર તરીકે શ્રી. હસમ મોહમદ સઇદુની નીમણુક બાજતના ઠરાવ નરસેન તરફથી મુકતાં સર્વાનુમતે પસાર થયો હતો. તેમજ મેરચાનો હિસાબ તપાસ રાખોટે શ્રી. જે એ. સેક્રેટરી શ્રી. હસમ મેા. સઇદુ તરફથી તૈયાર કરવામાં આવ્યો હતા તે ઉપર ચર્ચા થતા એમ નિર્બુધ થયો હતો કે મજકુર કામગીરી પર્શનોની તપાસ અર્થે બસ્કહના મીટીંગ બોલાવ ઉપર મોકુ રાખ્યા.

ઠરાવ નં. ૪

મેરચાના હાલના ચાર ટ્રસ્ટીઓ પૈકી શ્રી. એમ ડી અરજીને ચેરમેન ચુંટવા માટે શ્રી. હાજી અ. ઇ. આદરાલે દરખાસ્ત મુકતાં શ્રી. ઇબ્રાહીમ ચુનારા ટેકો મળ્યો હતો જે દરખાસ્ત સર્વાનુમતે પસાર થઇ હતી.

આજે બાદ મરહુમના પેશજમાનની નાતકાલિક ખાસ જરૂર છે એ ઉપર ટુંકે ચર્ચા કરી મજકુર સભાનો કામગીરી બદલ તેમજ કાર્યક્રમ સરળતાથી પસાર થવા બદલ ચેરમેન સાહેબે આભાર માન્યા બાદ શ્રી. મુસા હાજી અ. આદરાલે મરહુમ ઇ. ઇ. અસ્પાતની દફના ઇસાબે સબાબ માટે દુઆઓ મજહેરત શ્રી. યુસુ સભા બાદ ચેરમેન સાહેબે સભા બરખાસ્ત થએલ જાહેર કર્યાથી સભા વિસર્જન થઇ હતી.

શ્રીકૃષ્ણ જયંતી

સુરત હીંદુ એસોસીએશન ૧ દયા પ્રતિવર્ષ માફક આવુ વર્ષે પણ જન્માષ્ટમીના દિવસ મેરચાના દુકમાં તા. ૧૪-૮-૪૭ ને ગુરૂવારે સાંજે સાત વાગે શ્રી. મોરારજી ભીખુભાઇ નાયકના પ્રમુખપણા હેઠળ વિવિધ કાર્યક્રમથી ઉજવવામાં આવ્યેા હતો. એમ. રબુજત અને પાર્ટી તરફથી ભજન અને હાજાની બાળાઓના મરણા એ આ પ્રસંગના ઉત્સવની કાર્યક્રમની ખાસ વિશિષ્ટતા હતી. હોલ આખો ચીકાર બરાબ ભર્યો હતો. ઓફીસોની હાજરી બાદ આકાર હતી. પ્રાર્થના બાદ પ્રમુખશ્રી મોરારજીભાઇએ શ્રીકૃષ્ણના જીવનનો સંક્ષેપ સાર આપ્યા હતા, અને પ્રસંગનું મહાત્મ્ય સમજાવ્યું હતું તેમણે દરેક બાલકોને કૃષ્ણના જીવનમાંથી સદ્ગુણોપ ગ્રહણ કરવાની વિનંતી કરી હતી અને દુનીયાનો અજોડ અને અમર ગ્રન્થ ગીતા, શ્રીકૃષ્ણના મુખ વચનનો સંગ્રહ છે જેનું દુનીયાની દરેક મુખ્ય ભાષાઓમાં ભાષાંતર થયેલું છે એવું જ અમુલ્ય પુસ્તક જેને હીંદુઓ સિવાયની બીજા ધર્મના અનુયાયીઓ પણ માને છે તે પુસ્તકના શ્લોકોને સમજવાની અને તેમાંથી સાર ગ્રહણ કરવાની બારપણે કોશિષ કરવી જોઇએ. આપણે ત્યાંજ બહુ જોવામાં આવે છે કે જો પુસ્તકના ઉત્પાદક શ્રીકૃષ્ણ ભગવાનનો જન્મ આપણી દીલ રાતિમાં થયેલ હોય જેથી કરીને શ્રીકૃષ્ણનો આપણે આજે જન્મ જયંતિ ઉજવીએ છીએ. મેસર્સ મોહન મનજી, મંગળભાઇ પારેખ, મોરારજી મુલાખભાઇ વિ. ઓ, વિનેમનો કર્યો હતા. શ્રીમતી પ્રભા નાનાઓ બાજના ગાયુ હતું. સંસ્થાના સેક્રેટરી શ્રીમતી મેસ. બી. પરેશે સંસ્થા તરફથી મેમ રબુજત અને પાર્ટી તથા બધારેલા મહાનુભાવોનો આભારે માન્યો હતો. વન્દેમાતરમ્‌નું રાષ્ટ્રગીત બધામા બાદ મેળાવડો વિસર્જન થયા હતા.

શ્રી. કેળવી યુવક મંડળ જો. પી.

ઉપયુક્ત મંડળ તથા જુનાની રમણાપુ હતું. તેનું બધ યુવકમાં બનવી આવવાનું છે. ઓટોગ્રાફરોની સુંદરી નીચે પ્રમાણ થઇ હતી. માનના પ્રમુખે: વલજીભાઇ મોનાભાઇ, બાબાભાઇ કાલાભાઇ, મણીભાઇ મોરીંદભાઇ, ઉકાભાઇ બાબુભાઇ; ઉપ-પ્રમુખોઃ રબુજોકાભાઇ ને બાબાભાઇ અને બુજાભાઇ નાબુભાઇ; મંત્રીઓઃ નરસીંહભાઇ મોરીન્દભાઇ, ગોબીઓઃ મોરારજીભાઇ રબજીભાઇ, ઉકાભાઇ કાલાભાઇ; ઓડીટરઃ બાબુભાઇ પુરૂ પોતમ; બાલનબીઃ દયાળુભાઇ મકનભાઇ; સભ્યોઃ મંગળભાઇ કાળાભાઇ, મોભાભાઇ નરસ્યા, મણ ભાઇ મોરાર, રબજીભાઇ મંગાભાઇ. સર્વે કાળા યુવકોને આના સભ્ય થવાની મંડળની વિનંતી છે.

મરણ

કેલાસેાપા બે વાળા શ્રી. નાથુભાઇ હરીભાઇ પટેલના ધર્મ પત્ની શ્રી. ગણીબેન દેહમાં ગુજરી ગયે મરણ પામ્યા છે. સ્વર્ગસ્થના બોહળા તેમના કુટુંબીજનોને બગાલા કુટુંબમાં ઉપર તેમને શાંતી અને ધીરજ આપે અને મરણારના આત્માને ચીર શાંતી મળો.

ગાંધી-અસીલન્ડન-ગ્રંથ હિંદીમાં

મુળ લેખક સર રાધાકૃષ્ણન. આ ગ્રંથ ગાંધીજીની ૭૨ મી વર્ષગાંઠ પર બેટ ધરવામાં આવ્યો હતો. આ પુસ્તક હીંદી ભાષામાં છે.

કીંમત રૂા. ૩.

આ ઓફીસે સભ્યોને મળી રાકશે

દીવ્ય સ્વપ્ન

શ્રી. ઇલમુણ્ડ શીવરામ ૦૦૨૪, (મેરેન્ઝમ ગાર્ડનીક).

અરજ્ઞા!

નાથ,

આજની રાત્રીના છેલ્લે પહોરે મને એક દીવ્ય સ્વપ્ન આવ્યું. તે સ્વપ્નાનો સંવાદ હજુ મારી હ્રદેંદ્રીયોમા ગુંજાર કરી રહ્યો છે. એક યુવાન પોતાની પત્ની અરજ્ઞાને ઉદ્દેશી ઉપલા શબ્દો બોલ્યો.

એનું તે શું સ્વપ્ન આવ્યું, નાથ! અરજ્ઞાએ કહ્યું.

ભારતવર્ષમાં એક ખુશામા બેટા પાદના નાનકડા મકાનમાં એક આકરી માતાએ પોતાના વીર સંતાનને ઉપદેશ આપતા કહ્યું કે બેટા! સત્તા રનેહી અને મોટાની દ્રષ્ટિએ તું મારો પુત્ર છે પણ દુનીયાની દ્રષ્ટીએ અથવા જગતની નજરે તું ભારત માતાનો પુત્ર છે. હીંદ દેવીનો સંતાન છે એ ભુલતો નહિ! ગંદી મેજ વાળા બીબી ફુપીન ઉપરથી ઉઘડતા મેં તને સ્વપ્ન સુધી ઘણી ઉપર મુકેલા કુલની બાદક મેં તારૂં જતન કર્યું તું હવે યુવાન થયો એટલે મારી ફરજ પુરી થઇ. હવે માત્ર તારે તારી ફરજ બજાવવા બાકી રહી કર્મની ગુપ્તીકા સમજાવતી માતા પોતાના પુત્રના જવાબની પ્રતીક્ષા કરી મૌન રહી.

માતાના ચરણોમાં શીર નમાવી; યુવાન પુત્ર બોલ્યો: માતાજી, મારૂં કર્તવ્ય શું છે? મારી ફરજ મને સમજાવો.

વીર માતાએ પુત્રનું કર્તવ્ય સમજાવતા કહ્યું: બેટા, આપણી ભારત માતા પરાધીન છે. હીંદ દેવી પરવત છે! જગતની પ્રજા ભારત માતાના સંતાનોને ગુલામ કહી સંબોધે છે તો બધી જન્મ આપનારી જનેતા કર્મોથી સ્વાધીન દેખાય તે તો તું સમજી શકે છે. બાકી તારી ફરજ, તારૂં કર્તવ્ય ભારત માતાની મુક્તીનું છે અને તેમાંજ અમારી મુક્તી છે.

માતા મુક્તીનો માર્ગ બતાવો, પુત્રે વંદન કરતા પુછ્યું.

આઝાદીના પ્રચંડ યજ્ઞમાં પરીણામનો વિચાર નહિ કરતા યા હોમ કરી સંપ્રદાયકે સ્વતંત્રતા રૂપી અમો તારી કામને કુંદન જેવી બનાવી દેશે. અશુભ વિચારો તે અનીષ્ટ કાર્યો રૂપી બધાને તારા શરીરના ઉદ્યાનમાંથી નીકળી જાય બાદ પછી અહીંસાનું શસ્ત્ર ધારણ કરી સત્યાગ્રહના સૈન્યમાં સૈનીક બની નીડરતાથી કુચ કરીશ સાવેજ ભારતમાતાને ગુલામી બંધનો માતાએ મુક્તી માર્ગ બતાવ્યો

અહીંસાના શસ્ત્રનો ઉપયોગ કેમ કરવો? પુત્રે માતાને પુછ્યું

બેટા! અહીંસાના અમોઘ શસ્ત્રની ઉપયોગીતા તને સૈન્યનો સેનાપતી બનાવતી તારી અલ્પ બુદ્ધી એ પવિત્ર શસ્ત્રની ઉપયોગીતા સમજતી શકે નહિ છતાં બેટા કાંઇક બુઝાયું તું બોલ્યો માતાના અહીંસાના નીયમોનું પાલન તથા પ્રતીજ્ઞા વધારે કરાવ છે. આપુનો વીતાનના બળથી અનેક શત્રો કરતા અહીંસાના શસ્ત્રની ઉપયોગીતા જુદી છે. વિજ્ઞાનીકના શસ્ત્રથી સજ્જ થયેલા સૈનીકને બારે તે શસ્ત્રની શક્તી પર છે સારે યુદ્ધ ભુમીનો પરીક્ષણ કરી નાકવાની ફરજ પડે છે અને અખ્તરીક બળથી શોધેલું અહીંસાનું શસ્ત્ર તેમ કરવાની ના પાડે છે. સત્યતાથી, પવીત્રતાથી તથા નીસ્વાર્થવૃત્તીની દ્રઢતા વધારવા થી અનેક એ બળવાન શસ્ત્રને ફેરવી નાખવાને સમર્થ દોય એવું એક પણ બળ આ જગતમાં નથી. પણ મુખ પડે બળવાન થયેલા શસ્ત્રની સામે આખું જગત હોય તો પણ તેની સામે ટકર મારી શકે છે, દુરાગ્રહપુર દયા બતાવવી એ તેનો મુખ્ય સીદ્ધાંત છે. બેટા! અહીંસાનું શસ્ત્ર ધારણ કરી સ્વતંત્રતા વિજય પ્રજા કરાવવાનો તું યુદ્ધ ભુમીપર જાય સાવેજ ભારત માતાને મુક્તી બક્ષીશ.

માતા! હું બરાબર સમજ્યો નહિ!

પુત્રને સમજાવતી માતા બોલી, બાપ! પરદેશી શાસન તંત્રને બતાવે એ પવિત્ર હથીયારનો નાશ થયો છે અને તેના નાશને આજે સેંકડો વરસો થઇ ચુક્યા છે; તે તુરત કયાંથી સમજાય! પણ એક યોગીના યોગ બળથી કહી તે અમોઘ અહીંસાનું હથીયાર સજ્જન થયું છે. અને તે શસ્ત્રના ઉપયોગની તાલીમ લાખો બારે કરોડો સૈનીકો લઇ રહ્યા છે. તું પણ એ બળવાન હથીયાર લઇ એ પવિત્ર સેનાનો સૈનીક બની તારી જન્મ ભુમીને સ્વતંત્ર બનાવવા કુચ કર

દુશ્મન પર, દયા બતાવનાર સૈનીક જલદી વીજય પ્રાપ્ત કરી શકતો નથી. તે પક્ષે અહીંસાના હથીયારથી સજ્જ બનેલો સેવક તુરત માતાની મુક્તી કેવી રીતે મેળવી શકે માતા!

બેટા! બહુ વેગથી મેળવેલી વસ્તુ જોરજાજ વેગથી પાછી જતી હોય છે અને બહુ તપશ્ચર્યાથી અને કઠીન દુઃખથી મેળવેલી વસ્તુ તેવી રીતે ટકી રહે છે. માતાજી! અહીંસાના હથીયારથી સજ્જ બનેલો સેવક તુરત માતાની મુક્તી કેવી રીતે મેળવી શકે માતા!

બેટા! બહુ વેગથી મેળવેલી વસ્તુ જોરજાજ વેગથી પાછી જતી હોય છે અને બહુ તપશ્ચર્યાથી અને કઠીન દુઃખથી મેળવેલી વસ્તુ તેવી રીતે ટકી રહે છે.

સંગીતની મોજ સ્વર્ગીય છે

એટલાજ માટે

દરેક ઘરમાં કોઇપણ વાજીંત્રની જરુર છે

આખી દુનીયાના સમાચાર ઘરમાં બેઠા સાંભળી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—રેડીઓગ્રામ

હળવું સંગીત અને સુમધુર ફીલ્મોના ગાયનો કુટુમ્બ સાથે વગાડી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—ગ્રામોફોન

કુટુમ્બમાં અને મીત્રમંડળમાં ગાવા બજાવવાનું ઉત્તમ સાધન—હારમોનીયમ

લાકડાં કોલસાના ધુમાડાથી બચી તાત્કાળીક રસોઇ, ચા કોફી બનાવવાનું ઉત્તમ સાધન—ઇલેકટ્રીક સ્ટવ

ગરમીની મોસમમાં દરેક જાતની ઠંડક આપનારી ચીજો મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—રીફ્રીજરેટર

ઉપરની ચીજો તેમજ ઇન્ડિઅન આરસ કબુરીઓ માટે અમારો શો રૂમ જોવા ખાસ વિનંતિ છે.

તબલા, વાયોલીન, મેન્ડોલીન, બેન્જો, સીતાર, ફીલફોમ, ગીતાર, કાષ્ટ તરંગ.

નીચેની ફીલ્મોના સેટ અવશ્ય ઘરમાં રાખવા લાયક છે

જ્ઞાનેશ્વર, સંત તુલસીદાસ, બંધન, કંગન, ગોપાલકૃષ્ણ, તરસી ભગત, પડોસી, મયુર ઇન્ડિઆ, અઉરત, ભાભી, આદમી.

ફીલ્મોના સેટ—લીસ્ટ મંગાવો અને તમારું સીલેકશન મોકલો. ભજન, ગરબા, રાષ્ટ્રીય સંગીતની રેકોર્ડ પણ સ્ટોકમાં છે.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—અમ્મમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ હારમોનીયમ (દરેક જાતના) યંગ ઇન્ડિઆ, મેગાફોન, હિંદુસ્તાન, ક્રાઉન્સ, ઓડીયન, (ઇન્ડિઅન રેકોર્ડસ).

ઘરાકનો સંતોષ એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

મળો યા લખોઃ

ટેલીફોન ૨૫૮૦૬
,, રેસી. ૨૦૩૭૭

ગોશળીઆ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ,
૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

ફિલ્મના શોખીનોને ખુશ ખબર

ચાલુ વીકમાં ફિલ્મના નવા સેટો આવી ગયાં છે.

પુનર્મિલન (૫) રાજનર્તકી (૪) પરબત રાણી (૫) કાલી (૪) ગોપીકા (૫) પીનાકી (૭) મેરબાન (૫) રીના અંધન (૫) ગાત્રી ગજાકૂદીન (૩).

ઍ વતરેાક

મરહુમ બાદ કવ્વાલનેા છેલ્લેા રેકેાર્ડ—No. 16451. મેાહંમદ ખલીલ કવ્વાલનેા છેલ્લેા રેકેાર્ડ—No. 16457.

કાલુ કવ્વાલનેા છેલ્લેા રેકેાર્ડ No. 16455.

મરહુમ બાદ કવ્વાલના છેલ્લામાં છેલ્લા ગાયનેાનેા ૩૬૬૬ રેકેાર્ડો આવી ગયા છે. નહેરમા તે મંગેલેા.

N.	**બાદ કવ્વાલ**	
16404	જબ તહાં દુનાં પુકારી ખાવગી	
16411	જોઇ રેાતે કુ હસાના	
16416	બલમાં મંજ લડ ગઇ અંખમા કટારી	
16428	મદીનેકા મુસાફર હું મેરે હકમે દુવા કરના	
16434	હજારેા ઉંટ મજે મેરાન વેાદી રાનક હે મેહફીલમેા	
16304	કેાઇ મજે ન મજે મે તેા મજીગી	
16313	રહમતુલઝીલ આલમીન	
16347	મીને મજે કે એક ખુતે	
16232	જો મીસે ઉન્સે કસે હસે મીલાદેને ન	
16273	વેાહદીલકેા તાસલ્લી	
16250	કુરબાર મુસલમાનેા.	
16243	હલકે મે આજ એહમદે આસ્રા	
16289	કુરબાન પદેા	
16367	મેરા ગમ જોગે જોબે	
16380	મુજના દારે મહબુબપે મરનેકા ખુશા કે	
16390	પારેા સલ્લેઅલાહ પારેા સલ્લેઅલાહ	
R.L.	**ગુજરાતી રેકેાર્ડ**	
316	અંપા વહુદીકા ગેાજીઆ	
301	અલાહકા જલસા	
P.E.		
27	શહાદત હજરત બીલાલ	
G.E.		
4764	અને *4765* બે રેકેાર્ડોનેા સેટ અંજલગે કાફરેાકા પાની પીલાનેકા મેાજીઝા	
4723	પયગરસે દરબ્બત કા જીઝના	
4726	જીદા કે સારે મેખાને ને	
3164	રતબા શહાદત	
6677	દેશ અરબ	
1740	તુમ હેા અલાહ કે	
F.T.		
12127	રિવાયત હજરત ખબીર	
12907	કે સખાવત	
12305	બદરી કુરબાનીકા રેકાર્ડ	
12781	તેારીફે મેાહંમદી	

કુબ્બે અાલમ કવ્વાલ

16270	ઉસને દરબારીમે મેાલ્મના ગાવડી
16349	તસવીર નબી આંખેાસે દીલમે કૈદ આપ
16241	તસ્વીર મેાહમદ મેરે દીલમે,
16270	ઉસને દરબારેમે અજબનવાલ્લા

અારફર કુદીરૂદીન

16332	યા મેાહંમદ યા મેાહંમદ
16340	ખબર આ સીતમગર
16261	હસ્સા રાજ કે કલબકમે
16340	અપને અપને પાસી દેાલત

મેાહમદ ખાલીલ કવ્વાલ

16423	આવેા આવેા મદીને હું જાએ ચલેા
16326	ખિમા અમની નજરમાં મેાસાએ સાની
16433	સાંવરના નદી કુદેા
16312	હમારા નબી બગ બરકતવાલા
16221	સાકી મુજે પીલાદે
16366	મુસલમાં દાગે ચશ્માન
16379	કહાં મજે યાદ ગેાસ

F.T.	**અારફર અબદુલ રજાક**
12686	મે પીતેહી આનબાદ
12620	ચેાદ ઉગીએ ખુદા
12254	દે સલામ ઉનપે જા દે
12164	હમારે કલમેદે કાતીલ ને

કલ્લનખાન ઍન્ડ પાર્ટી

12215	રહના હે મુસ્તા આકા મેરી બક્શીએ
12917	ઇસ તરહ આકા હું સબ કહનેકે સેાદાઇ
12820	નકાસીલ કે સાકેસેહરા મે
12860	મે ખ્વ ધીર આઇ બાર
12067	ઝાંકાર જબ ઉસને સોલમન
12707	દરદરપે બારહના ફીરા
12700	મુરે નકલસપે મરના

કાલુ કવ્વાલ

16366	નૂરે અનવર રીબાના પ્યારે રસુલે અરબી
16327	યાત આકી કિ નહાલી બજેગી
16326	ફરસ બતા પરે મુજસે
16366	ખુલવાલે મદીનેમે
16378	અબે દેા કદમ ઓર કબાલત કિદાદા
16368	આજ નબી દરબાર દરબદીબાદેા

ગુજરાતી રેકેાર્ડ

અલી (૫); નીરમલા (૪); તુલસીદાસ (૧); કંજન (૬); આઝાદ (૧); ટેાકર (૬); અલી બાબા (૩); આસુર (૫); બંધન (૬); ગેારસ (૫); નદી કીનારે (૫); બહની (૫). મુસાફીર (૫); ધન્ટીઆ કુવે (૫)

કામા સેટ

શારીન કરબાદ (૬); બીલ્વ મંગલ (૪); અવધ કુમાર (૨); નુરેમેહતલ (૬), રકમાની મંગલ (૩), સતી સુપીતમા ૨).

૬૨ મહીને નવા રેકેાર્ડ અમારે ત્યાંથી મળશે. તેના ૬૨ મહીને કેટલેાગ અમારે ત્યાંથી મંગાવી લેશેા.

RADIO RECORD TRADING CO.

88, VICTORIA STREET, DURBAN. 38 R MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG.

SOLE INDIAN AGENTS IN SOUTH AFRICA

H.M.V. COLUMBIA & TWIN RECORDS.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE COLUMBIA and "TWIN"

સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકૉર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીલાલ એન્ડ રાજકુમારી

N. 15307 નવી ખનસી બજાવી બ.
„ *15308* અંગ્રેજનાં બાળકો એ કુલ ઉપજ્યુ.
„ *15309* સુંદર ઝબો.
„ *15311* નવુ જુનું.

પ્રાસમ અને સમાજાથી

N. 15327 હું તમારી રાષ્ટ્રીયતા-દીધીનાં ભેગ.
„ *15328* તું તો હાલને ત્યારે સેતર.
„ *15331* વિવાહનું વાદ્ય મીરમર પરમે
„ *15342* રીઆયેલી રસીકાને નજરયો કોઇની નજર લડી છે.
„ *15344* પ્રજાનો પકકાર ભાગ ૧ લો અને ભા ૨ જો.
„ *15312* નબાવુંને બજા.

N. 15318 બાળનો નાદ ભા. ૧–૨.
„ *15310* ભેગ દઇ.

આરબ સમપક એન્ડ પાર્ટી

F.T. 5969 જમુનાનું પરદાન.
„ „ *5971* મંગલ આજ પ્રભાત.
„ „ *5953* સરાણીનો સંસાર ભાગ ૧–૨.
„ „ *5946* સાંજે યમુનાને નીરે.
„ „ *5970* રહસ્યબન્ધન ભા. ૧–૨.
„ „ *5956* કાલીંદીને કાંઠે.
„ „ *5937* બાગનુ ઘર.
„ „ *5936* હિજરત ભાગ ૧–૨.
„ „ *5952* મુજો પાલવડો.
„ „ *5954* બાને પુછો.
„ „ *5740* રીઝવ્યા તું નથતી સાજના.
„ „ *5727* પાર્થ ઝીલેશ્વર કર્ણન દીલે.

GUJARATI DRAMA SETS

જગપાલ કુમાર	(૪)	રેકૉર્ડનો સેટ.	
સીતા ભાગ	(૪)	„	„
રાજુલ દેવી	(૩)	„	„
શકુંતલા	(૪)	„	„
વીર રાજા	(૧)	„	„
જોસજતોરલ	(૩)	„	„
શેઠ સમાલસા	(૩)	રેકૉર્ડનો સેટ.	
પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનું નાટક	(૮)		
નરસંહ મહેતા	(૩)	રેકૉર્ડનો સેટ.	
વહીવનો વારસો	(૩)	„	„
સત્યનારાયણ	(૩)	„	„
પનરાજ ચાવડો	(૫)	„	નાટક
જલંધર સતી વૃંદા	(૨)	„	સેટ.
શ્રીકૃષ્ણ જન્મ	(૨)	„	„

FILM RECORDS IN SETS

નરીનજી લોપ	(૫)	નીરમલા (૪)	મારી આંખ (૩)	જમાના (૩)
ભાભા	(૫)	મામાહેબન સીંગર (૪)	કંગન (૧)	કરમાલ (૫)

આરતી *F.T. 5246* દયાવતારની આરતી. *F.T. 5281* શ્રી સત્યનારાયણની આરતી
F.T. 5191 શ્રી ગણપતિની આરતી.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયોગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. 105a

"શુદ્ધ ઘી"

દરબનમાં પ્રથમવાર હેલ્થ ઓફીસરે પાસ કરેલ એમ. ઈ. માર્કાવાળું ગીરના ગંગાસતી જેવા ગાયનું અસલ ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

ભાવ માટે પુછો યા લખો.

સાહસ આદિકાના સોલ એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન

૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, દરબન.

SAMJEE DEVSHI & SON

4, Cross Street, DURBAN. 113

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, વેસ્ટરોબ, ડ્રેસીંગ ટેબલ, આર્મ ચેર્સ, સાઈડ ટેબલ, ગ્રુપ ટેબલ, ટેબલ, ચેરસ, રોકીંગ ટેબલ, ગ્રામોફોનકેસ, મોબ ચેરીસ અને કીચન ચિજોરે, તદ્દન નવીનતમ ઢબે બનાવી રાખીશું. અને પધારી બાબ મેળવવા ચુકશો નહિ

ચેસ્ટર્સ, ટેબલ અને કીચન ડ્રેસર

જે હમણાં રેડીમેડ નીચે તૈયાર થાય છે તેના કરતાં ઉમેદ તૈયાર સારી છે બાજ ઉપરોક્ત બાબતોના ખાસીયત ઉપર ખંતથી અને ચોકસ બનાવી.

L. MISTRY,

51 BREE STREET, BBURGERSDORP, J'BURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2626. 105b

કીર્તીગસ

પાવડર

ખીલી, ખરજ, ખાંસી, ઠંડારા, ખાજી, વંદા વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

ઠંડીમાં બારણાના ફીટ બળે છે. 111a

M. H. DESAI,

એમ. એચ. દેશાઈ,

હોલસેલ ફ્રૂટ મેરચાંટ,

અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ દુનિયાના કોઈ પણ ભાગમાં C. O. D. થી સારૂ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 109b

પ્રસ્થાન ભક્ત!

પ્રસ્થાન માસિક બાર વર્ષ પુરાં કરી–તેર પુરૂં કરી–તેરમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :—

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ

જે ગ્રાહકનું સં. ૧૯૯૪ના કારતકથી આસો સુધીનું લવાજમ રૂા. ૫, ભર્યો, પરદેશ માટે રૂા. ૭ા ભર્યું હશે, તેમને પ્રસ્થાન તરફથી બહાર પડેલાં પુસ્તકો ઉપર ૨૫ ટકા કમીશન લાગે આપવામાં આવશે. [અપવાદ: શ્રી ડાહ્યાભાઈ મકનજીના નવા શ્રી. રામનારાયણ પાઠકના પુસ્તકો ઉપર કશું કમી.]

ઓછામાં ઓછું

જે ગ્રાહક લગભગ ૨૦–૨૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પડી રહેશે.

૬૦–૮૦ રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને અર્ધો લવાજમનાં પડી રહેશે. મોટો ૫ ભાગ તો ગણીજ.

ગુજરાતનો ઝાઝામાં ઝાઝો, તેમજ પુસ્તકાલયો ને લાયબ્રેરીઓ આ ઓફરનાનો જરૂર લાભ લે.

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

	રૂપિયા.
ગગનપર્યટન	૩॥
ગુણસુંદરીનો સંસાર	૨
રસિકલાલું પંચતંત્ર	૨
સાળવણની	૧॥
પરમબન્ધુ વૈદક	૨
હિતબોધ	૧॥
ઘરેબાહિરે	૨
ગલુરંજન	૧।
પ્રેમનો દંભ	૧।
સ્ત્રી-પુરૂષ	૧
નવો ભાવતાર (બ્લ્યુ બાગ)	૫।
કમાવણી	૨॥
બારોક્ષપ	૧।
ગાતા ભાસોભાવણ	૧॥
સરસ્વતીમાળા નવો ૧ થી ૬	૧૩।

આપનું ખુશીલાલ મંગાવો.

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી અગિયારી સામે : અમદાવાદ.

જુના અને જાણીતા ફરજાસુ મીઠાઈવાળા અને પાકો બનાવનારને

કેપ્ટનના શીયાળાના ચોક્કસ પાકો

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી બની શકશે.

અમારી રોજની ફ્રેશ બનાવું અને બનતું હમેશાં તાજાજ મળે છે.

ફરમાસુ મીઠાઈ તથા દરેક જાતનું ફરસાણ, અથાર, ગરમ મસાલો વિગેરે મોકલવામાં આવશે.

નવું બનાવવા માટે ઉભો છે મળે!

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8877. 13a KORT STREET, JOHANNESBURG. 115

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ઓરતી ૧૯૪૧ ઓગસ્ટ	હોંદુ ૧૯૪૧ આષાઢ સાવરણા	મુસલમાન ૧૩૬૦ રજબ શાબાન	પારસી ૧૩૧૦ શહેર. ૬ઠ્ઠો	સુરોદય	સુરોસ્ત
					ક. મી.	ક. મી.
સુક્ર	૨૨	૧૦	૨૭	૨૭	૬–૨૯	૫–૩૧
શની	૨૩	૧૧	૨૮	૨૮	૬–૨૮	૫–૩૨
રવી	૨૪	૧૨	૨૯	૨૯	૬–૨૬	૫–૩૩
સોમ	૨૫	૧૩	૧	૩૫	૬–૨૩	૫–૩૩
મંગળ	૨૬	૧૪	૨	૨૬	૬–૨૨	૫–૩૪
બુધ	૨૭	૧૫	૩	૨૭	૬–૨૧	૫–૩૫
ગુરૂ	૨૮	૧૬	૪	૨૮	૬–૨૦	૫–૩૫

Printed and published by Maganlal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

2 SEP 1941

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 35—Vol.-XXXIX. Friday, 29th August, 1941. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

THE BLACK MAN'S CRY OF WOE

"WHY does South Africa fight against Nazism when those same principles are practised in this country in regard to the Black Man? We are denied the privileges of citizenship, like the Jews in Germany. In the Courts of Justice we are victimised by unnatural and repressive regulations. In Charge Offices we are subject to unbearable mishandling. We have no freedom of movement. We are cast into prison because we are regarded as habitual criminals for any contraventions of the numerous anti-Black regulations. The police do as they like with us. But the Europeans are protected by law when they handle Africans in any inhuman way provided they can find some appropriate explanation for their actions. We are handcuffed by invisible fetters not to retaliate when so molested by Europeans. We are educated, not for our individual independence but in the interests of the State. Is there nothing Africans can do about this ill-treatment but sigh and give vent to their feelings to God and pray for their day of deliverance from bondage. We are indigenous citizens of our own land. Ah! It gives me a sickening feeling of disgust when I view this European civilisation as regards the Black man. We are not criminals we shall never be criminals, though everything is done to make us criminals. Give the Black man enough freedom and citizenship rights and we will prove it a fallacy that we are criminals. We can only be classed as a people who have been subject to the most repressive and unbearable circumstances. 'Treat any man like a dog and he is surely to act like a dog.' Dogs are protected from cruelty, but are we!"

From 'The Guardian.' —James Perna.

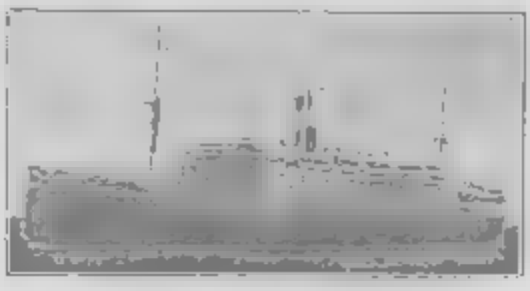
કાળા માણસની કરુણ કથની

"દક્ષિણ આફ્રિકા નાઝીવાદની સામે જે લડી રહ્યું છે, ત્યારે જ્યાં સિદ્ધાંતોનો આ દેશમાં કાળા માણસના સંબંધમાં અમલ થઈ રહ્યો છે! જર્મનીમાં યહૂદીઓનું થઈ રહ્યું છે તેમ અમને પણ નાગરીક તરીકેના હક્ક આપવામાં આવ્યા નથી. ન્યાય કોર્ટોમાં અકુદરતી અને જુલમી ધારાઓ વડે અમને દંડવામાં આવે છે. પોલીસ તરફ અસહ્ય વર્તન ચલાવવામાં આવે છે. અમને હરવા ફરવાની છૂટ નથી. જ્યાં ગોરાઓની વિરુદ્ધના અનેક ધારાઓમાંના કોઈપણ એકનો જરા પણ ભંગ થાય તો અમને સામાન્ય ગુનેગાર કરતાં કેદખાનામાં જોખી દેવામાં આવે છે. પોલીસ અમારી સાથે આપખુદીથી વર્તે છે. પરંતુ જ્યારે યુરોપીયનો કાળા લોકો તરફ વૈયક્તિગત બનાવે સારું તેવા વર્તન માટે તો તેઓ કંઈક બંધનોસહ પકડાયા હોય તો તેઓનું કાયદાથી રક્ષણ કરવામાં આવે છે. યુરોપીયનોના અત્યાચાર સામે કોઈ રીતે ઝુલમ કરે ત્યારે સામા સામનો નહિ કરી શકવાને અત્યાચાર સહેજો વડે અમારા હાથ બાંધી રાખવામાં આવ્યા છે. અમને શિક્ષણ આપવામાં આવે છે તે નહિ કે અંગત વ્યક્તિગત સ્વતંત્રતાને માટે, પરંતુ રાજ્યના લાભને માટે. કાળા લોકોને શું આ જેવર્તન સામે કોઈ ઉપાય નથી, સિવાય કે નિઃશ્વાસ મુકવો અને ઈશ્વરની આગળ પોતાની ફરિયાદો જાહેર કરવી અને બંધનમાંથી પોતાના મુક્તિદિન માટે પ્રાર્થના કરવી! આફ્રિકાની રીતે આપણા પોતાના જ દેશમાં અમે ગુલામો છીએ. અરે! કાળા માણસના સંબંધમાં આ યુરોપીય સંસ્કૃતિનો જ્યારે વિચાર કરું છું ત્યારે મારો જીવ ઉઠો ઊતરી જાય છે. અમે કંઈ ગુનેગાર નથી; અમે કદી ગુનેગાર થવાના પણ નથી, એ કે, અમને તેવા બનાવવાને બનતું બધું કરવામાં આવી રહ્યું છે. કાળા માણસને ધૂતરી ખાવાની અને નાગરીક તરીકેના હક્કો આપો અને અમે ગુનેગાર છીએ એ વસ્તુનું જૂઠાપણું અમે પુરવાર કરી આપીશું. અમારી બધાના અસંતોષ જુલમગાર અને પ્રતિકૂળ સંજોગોમાં જકડાએલા લોકોમાંજ થઈ રહે. "કોઈ પણ માણસને કૂતરાના જેવો રાખો અને તે ખરીતજ કૂતરાના જેવો વર્તશે." કૂતરાનું પણ પાશવીપણામાંથી રક્ષણ કરવામાં આવે છે પરંતુ અમારું રક્ષણ કરવામાં આવે છે ખરું?"

'ગાર્ડિઅન' માંથી

—જેમ્સ પેરના.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

સપ્ટેમ્બર તા. ૨ લીના અરસામાં સ્ટીમર મુંબઇ જવા ઉપડશે.
મહુન નેમજ રૂ૪ પેસેંજરો લેવામાં આવશે.

ઇરબન આવ્યા પછી તમારો માલ નવા ગ્રનીયન ટ્રાંસ્પોર્ટેશન મુજબ નાણા સાથે લઇ જવા વિનંતી સંજોગો હમેશને મળવાથી બંદોબસ્ત કરી આપીશું.

ઠાગીના ઉપર તમારું નામ તથા B. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રો) લીમીટેડ
દીંડી પેસેન્જર એજન્ટ.

રૂ૬ ડીગ્રી હિંદુ ચીરી સાથે પા. ૧૭ ૧૦ ૩.
,, ,, મુસ્લીમ ચીરી સાથે પા. ૧૮ ૬ ૬.
,, ,, ચીરી વગર પા. ૧૪ ૬ ૩.
સેકન્ડ કલાસ સીંગલ ચિરી વગર પા. ૪૦ ૧૭ ૮.

સ્ટીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ડીગ્રીના ભાવોમાં વિના મોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

Phone 2-0432. Tel. add: "KARAMAT."
SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.
390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,

No. 4, Kort Street, Johannesburg.
'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.
Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE
——COMPANY, LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ દીંડી પ્રાંત કંપનીમાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસો, કારકારોને લગતા વીમાઓ, સાધારણ વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતરાવો અમારી કે દીંડી કંપનીને કોનેજન આપવું એ દરેક દીંદીની ફરજ છે

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue
DURBAN.
Telephone 2-5845 Cen.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Loans available from £1000 and upwards at 5% on City Properties.
શહેરની મીલ્કતોના મોરગેજ ઉપર ૫ ટકાના વ્યાજે પા. ૧૦૦૦ યા વધુ રકમો ધીરવાની છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street,
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478
P. O. Box 3641.
Tel Add "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

શિયાળો!! એટલે ખુટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય.

જો તમારે તમામ જીવનની ખરી મજા લેવી હોય તો આ શીયાળામાં પુષ્ટીકારક પાકો બનાવી તમારી તંદુરસ્તી પાકી મજબુત અને બળવાન બનાવી દો! પણ યાદ રાખશો કે ફાયદાકારક ખોરાકો બનાવવા માટે સાચા, તાજા અને ચોકખા શુદ્ધ માલજ વાપરવાને. અમારે ત્યાં શીયાળાના પાકો બનાવવા માટે ખાસ તાજા અને શુદ્ધ માલ આવી ગયેા છે.

અમારે ત્યાં સીંગોડા, બદામ, ચારોલી, પીસ્તા, જંજબી સાલમ, સફેદ મુસલી, બારક, ઇલાયચી, કેસર વાટી, ખોપરૂ અને બધુ, માટે તજબર, ખોપરીનો, અસગન, ગુંદર, અંબર, સોના ચાંદીના વરખ, જાયફલ, દીવેરે તમામ હીંદની કરીયાણે સાંધી પડું, જરૂરી બુટીઓ ઉપરાંત ઘરની તમામ ખોસરી ઘરેજ રહેવામાં રહે છે.

હીંદુસ્તાનમાં બરાબર થએલી સુરતની બરફી, પીસ્તા બરફી શી. ૩–૬ રતલ, બદામ બરફી શી. ૩–૬ રતલ.

મુંબઈના તરેહવાર હલ્વાઓ બદામી હલ્વો શી. ૨–૮ રતલ, સફેદ પકવાસો હલ્વો શી. ૨–૬ રતલ, રંગીન બદામી હલ્વો શી. ૨–૦ રતલ, સુકેદ મલાઇ હલ્વો શી. ૨–૦ રતલ બાકીની બનાવો

નવાબી પાઉડર: શરીરના બોજ પણ બાજુમાંથી બાદ બે મીનીટમાં રાણ સાફ કરી દે છે. ૬ બોટલ શી. ૩–૬ પોસ્ટેજ ૪. પુનીયન માટે. બેઉ ચીજ બોરબર આપી બાકી કરી બો. દેશના બોકડાં: ૩૦×૬૦ શી. ૨૨–૬.

P. O. BOX 700. **I. G. H. BASSA,** 153 Grey Street, Durban.

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL

PHONE 20990 CORNER PINE & GREY STS

SITUATED IN THE HEART OF DURBAN'S BUSINESS DISTRICT.

THE MECCA OF INDIAN SPORTSMEN

WHERE EVERYBODY GOES FOR REFRESHMENTS OR MEALS

MOHANLAL VALJEE.

(INDIAN PAWNBROKER.)

113, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets. 12x1

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું દરદ અને વેલ્યુએબલ સાથે પેકીંગ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખો:—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban. 12x

Are You a subscriber of 'Indian Opinion' if not, Why not?

દીક્ષ ન ની ઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ દીક્ષાનરી મહાત્મા ગાંધીજીની સુચનાથી થએલા ઉપવાસીઓના ફોટાઓથી કાગના આખરે સુધારા વધારા માટે બનાવાયેલી છે. વિદ્યાર્થી જગત માટે તે ઉપયોગી અને ઉપદેશક છે. તેને અંતે મુસ્લિમના વાક્યો, હરીજનો, મોટા શહેરોની વસ્તી, મોટી નદીઓની લંબાઇ, વજન, માપ, કંઠસ્થ, વિગેરે ઘણી વસ્તુઓનો સમાવેશ થયેલો છે.

પાકું પુંઠું પાના ૧૪૦૮ પ્રથમની કીમત શી. ૫.

"Indian Opinion"

Phoenix, Natal.

Books for sale.

NOTE.—Remittance should accompany order. V.P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made to "Indian Opinion" at Phoenix. Postage Free on all books.

THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH

By M. K. Gandhi

This is an autobiography of Mahatma Gandhi printed in two volumes. Price 12s 6d for each volume.

THE POWER OF NON-VIOLENCE

By Richard B. Gregg

The writer has explained the method of resistance by non-violence in modern Western concepts and terminology. The book is worth studying. Price 5s. 6d

The Story of Ramayana 0d

ESSYS ON INDIAN ECONOMY—By Mahadev Govind Ranade. Price 4s 6d

ESSAYS ON INDIAN ART, INDUSTRY AND EDUCATION.—By E. B. Havell Price 3s

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS—By V. K. Kale, M.A., Price 4s

THE EPIC FAST

(By Pyarelal.)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents

320 Pages. Price: 2s. 6d.

Obtainable From The Manager

INDIAN OPINION, Phoenix, Natal

વેચવાના પુસ્તકો

બાળ સાહિત્ય

બાલ માળા (બાળકો માટે ગોઠવેલો ગુચ્છ)	૧	૪
નાની બેન વાર્તા	૨	૦
પુંડરીકના પરાક્રમ	૧	૬
માણી પુરાણ	૧	૪
પુસ્તકાલય	૦	૬
બાપુની કુમ કીડી કુટેલું વર્ણન	૧	૦
બાળ કુંજ વાર્તાઓ	૨	૦
બાળ કથાવલી વાર્તાઓ	૨	૦
બાળવાર્તા ભાગ ૩ જો	૧	૦
બાલ્યોપયોગિક મહાન પુરુષોની કથાઓ	૧	૧
ચિકરાળ ચન્દ	૨	૦
બાળરસ (રસદાર પુસ્તક)	૦	૬
હોકુસાઈની બાલ વાર્તાઓ	૨	૧
હોજરડો	૧	૪
હીરા મોતી	૦	૬
ગુલાબ અને રાયણી	૧	૬
બાળ વાર્તા વિનોદ	૨	૦
મધપુડો	૨	૬

સરકારી શાળાઓમાં ચાલતાં પુસ્તકો

		ઈ.	ચે.
૧લા	ધોરણ	૦	૬
૨જા	,,	૧	૦
૩જા	,,	૧	૩
૪થા	,,	૧	૧
૫મા	,,	૨	૩
૬ઠ્ઠા	,,	૨	૬

નવમુખ વાંચનમાળા

૨જી	ચોપડી	૧	૬
૩જી	ચોપડી	૧	૯
૪થી	ચોપડી	૨	૦
૧લી ચોપડીના	ભાગ	૦	૬
૨જી	,, ,,	૦	૯
૩જી	,, ,,	૧	૦
૪થી	,, ,,	૧	૬
૫મી	,, ,,	૧	૯
૬ઠ્ઠી	,, ,,	૨	૦
૭મી	,, ,,	૨	૩

ગુજરાતી રચના શીખાય ભાગ ૧	૦	૬
સંગીતમાલા ગાયનાવલી	૨	૬
બાલરત્ન માલવું	૧	૪
ગુજરાત ૪ થા સિરજણની (અંજનરીમા કૃત) નવી આવૃત્તિ	૨	૦
મુળાક્ષરનો નકશો	૨	૬

દક્ષિણામૂર્તિ બાળ સેટ ૨૫ પુસ્તકોનો

કીમત રૂા. ૬૨-૬.

પ્રભાત	કાળો અને ભલુચાલીસ
ચતુર કરોળીયો	વાર્તા
ચંપાયું પુષ્પ	વાર્તા
જોયું તે ખરું	ભાષાંતર
માણસે કહેવી	વાર્તા
ત્રણ ભેગા	વાર્તા
ઊંટ	વાર્તા
કેક કેકા	કલાપ્રભુ પદ્યોન
ઇન્દ્રજીત	ભૂતોની માહીતી
કેમ બાપુના પાઠો	વાર્તા
નીડ ગુજ	કિલ્લાની માહીતી
ચમત્કાર આપી	ગમતી વાર્તા
નપાવરતો	ઉખાણા
ચેહનો ચરો	વાર્તાઓ
ચક ચક	વાર્તાઓ
દાદાજીની તલવાર	વાર્તાઓ
બે બાળ નકશા	
કૂચકાઓ	ચમુચ
ચિત્રાંકની વાર્તા	
અમિલ ફેમ્બો	
મામકામાં મયેલ હતો	મામકા વિશે કહેલુ
બેસના ચિત્રકામો	વાર્તા
બાલ અને દીપ	વાર્તા

બાલ વિનોદ બાળાના ૨૦ પુસ્તકોના સેટની કીંમત રૂા. ૮-૬

વેચવાના કલા ચિત્રો

કળાના નમુનાનો ખુબ સુંદર ચિત્ર સંગ્રહ

મંત્રણાકક્ષ	૬	૦
ઇન્દ્રજીત મંત્રણા	૬	૧
કલા કલાપ	૬	૧
રંગ રેખા	૬	૬
અજન્તાના કલા ખંડેરો	૬	૧
બોમ્બર કલબ ચિકચર આલ્બમ	૧૦	

બીજા કેટલાક નવાં પુસ્તકો

બાળ કારીકરીનું શિક્ષણ ભાગ ૧	૨	૧
,, ,, ,, ભાગ ૨	૨	૧
કપાસ કુંડાળા (નિબંધ)	૪	૧
ગુલામી પોષાક	૩	૦
સામકાની ઝાંખી (ગાંધીજી સામકાની રહીતી કહાણી)		૧
બાળકોના બાગની બાલોપયોગી ગુજરાત (સચિત્ર અને રાણાકૃષ્ણ)	૨	૬
નાટ્ય બાળકોનો ગુજરાતી ૩ જો (હોંશે ગુજરાતી)	૫	૦
બાળ ભેગાં ને કરાર (નિબંધ)	૩	૬
બાલ્યા અને બીજા નિબંધ	૩	૦
વિનોદ વાટીકા (બાલ્ય નિબંધ)	૫	૦
કોંગ્રેસનો ઇતિહાસ (ગોંડીમાં)	૭	૦
હિંદીમેં ૫૦ વરસકા કાંગ્રેસકા ઇતિહાસ	૭	
કલ્પના બાળા અને બોધવચનો	૫	૦
ઇન્દ્રના કિસ્સા (અંજુમન ઉરવશી અંધાર)	૨	૦

આ ઓફીસે છપાએલાં પુસ્તકો

ઠાકોરલાલ બાપજીભાઈસ ટ્રેડીંગ કોર્પોરેશન

૧૯૩૨ ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં	૧	૬
સીતા ચનવાજ	૧	૪
અતીના પ્રશ્નોનો અમારા અભ્યાસના ભાગ ૧	૧	૬
,, ,, ,, ભાગ ૨	૧	૬
નીતિના કાવ્યો	૧	૦
કરીર અંજનીનો રવપારો અનાજોની સંભાળ		૬
ઝવેરીદ્ય		૬
પુર્વ અને પશ્ચિમ		૬
લોકમાન્ય બાલગંગાધર તીલક તેમના મત અને વિચાર		૬
મુસ્લીમ કેમના પયગામ્બર હજરત મહમદ પયગામ્બરનું જીવન ચરીત્ર		૬
મુસ્લીમ કેમના પયગામ્બરનું જીવન		૬
મારો જેલનો અનુભવ ભેળાને મોકલીશ		૬
મારો જેલનો બીજો અનુભવ ,, ,,		૬
મારો જેલનો ત્રીજો અનુભવ ,, ,,		૬
એક સત્યાગ્રહીની કથા (સોરાબજીનો પ્રવાસ)		૬
મુરબ્બરાજ અને તેના બે બાળકો		૬
જેલના કાળ (સત્યાગ્રહ પ્રવાસના)		૬
હોમ રૂલ (ગાંધીજીનો અંગ્રેજી)	૧	૦
કાપડ સામે ગાંધીની દરજ		૬
ઇન્દ્રન ચોરી		૬
સુધારાના ઝવારા		૬
ઝાડ વિના બીજું કશું નથી		૬
ઇન્દ્રન ગ્રહેરનું પદ્યોન જોઇ કાવ્ય		૬
માણસ ૬૮થી જાણીનો ગાંધીજી રોગ		
ઝકી રોમસ્ટોનની વાર્તાપરથી		૬
જરૂરમાંથી ગરબી		૬
જોગાનાટીક એક્ટ ૧૯૨૮ ના ધારા ગુજરાતી-અંગ્રેજી		૬
આરોગ્ય વિશે સાદા-૬ બાલ ભાગ ૧ લો		૬
,, ,, ,, ,, ,, ૨ જો		૬

Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

ગાંધી-અલીન્ડન-મંત્ર હિંદીમાં

મુળ લેખક રાય સાહેબ ચુનીલાલ. આ મંત્ર ગાંધીજીની ૭૫ મી વર્ષગાંઠ પર ભેટ ધરવામાં આવ્યો હતો. આ પુસ્તક હીંદી ભાષામાં છે.

કીંમત રૂા. ૭.

આ ઓફીસે લખવાથી મળી શકશે.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 28003, Box. 2433S.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES, BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES. Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £20, THE LATEST FROM BENARES CITY. EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/ & up. PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 10/6, 17/- & upwards EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.

Branches: 58, WICKS STREET AND 60, WICKS STREET. GARAGE: 7, MOSS STREET AND 55, WICKS STREET, VERULAM 'Phone 39. Verulam.

દરેક સ્ટીમરમાં અપાર તથા ફ્રિંદથી આવે છે

બનારસની ફેલાવાળી અને સાદી, તેમજ બાતબાતની જુદીજાદ સાડીઓ રૂા. ૧૦, રૂા. ૮૫, રૂા. ૧૦૫ થી લઇને રૂા. ૨૦ સુધીની

બનારસથી હમણાજ આવેલી છે.

ક્રમ્પ જાતની સાડીઓ રૂા. ૨૫ અને રૂા. ૩૫ થી ઉપર જાતજાતની બાતવાળી સાડીઓ રૂા. ૧૨–૬ અને રૂા. ૧૭–૬ થી ઉપર.
સ્કાર્ફનું ૩૬–ઈ–રીન રૂા. ૩–૬ નું ચાર ૪૨ ઇંચ અને ૪૫ ઇંચ પહોળ. સાડીનું બેરેજ ક્રિશાલનું ૬૫ઢું, ૪૫ ઇંચ પહોળ વારની, રૂા. ૬–૬.
રૂા. ૧–૮, રૂા. ૨–૦ અને તેથી ઉપર. હમણાજ આવેલી ક્રમ્પોરજેટ સાડીઓ રૂા. ૨૫, રૂા. ૩૦, રૂા. ૪૫ અને એથી ઉપર. 1744

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ઓફિસ:
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

આપની સાડીઓ માટેના ચેઞ્જ
બેહતરીસલ્ક માટે
પી. રતનજી.
૬૦, બી સ્ટ્રીટ, ન્યુઆઇન

ગોદામ
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

THE HOME OF FAMOUS MUSIC

ROOPANAND Bros.,

'PHONE 20707 85 VICTORIA STREET, DURBAN.

When you hear music think of Roopanand Bros., who travelled throughout INDIA to find the best in records and books for you in the UNION of S. A.

Here are some Famous film records with the famous Singers and Musicians, who are India's best to-day.

[illegible] records

By every mail we get the following books:

Phone 33-8432 P. O. Box
" Res. 33-8994 7157.

ઈન્ડિઅન ગ્રોસરી કીફાયત ભાવે ક્યાંથી ખરીદશો?

ક્રમેઓ કાન્ટ્રાક્ટ ગ્રોસરી વિભાગ ધરાવે છે, જેમાં દરેક પ્રકારની સિંધી ગ્રોસરી તેમજ ગાંધી વસાણાની નાની મોટી વસ્તુઓ ઉપરાંત રોજ વાપરવાની ક્રિસ્ટીઓના ઘર ઉપયોગી વસ્તુઓ જે ત્રે ક્યાંથી તદ્દન કીફાયત ભાવે મળી શકશે.

ઓર્ડર મોકલી ખાત્રી કરવા વિનંતી છે.

કન્ટ્રીના ઓર્ડરો ક્રમારી પોતાની દેખરેખ હેઠળ સારી પેકીંગ કરી મોકલવામાં આવશે.

મીસ્ત્રી બ્રધર્સ

(ગોવાળ ગયા હુમાર્ગ સ્વાગ ક્રિસ્ટી)

MISTRY BROS.,

11 Kort Street,

JOHANNESBURG.

ક્રમો દરેક પ્રકારના ક્રિમાઓ પણ ક્રિસ્ટીઓ ઓર્ડર: ઈંડિયા, આગ્રા, બગસરી, ઓરસીઝન્ડ, ગોલ્ડર, ફ્રેન્ચ બરેન્ડી ક્રિમાઓ.

'Phone 25350. Tel. Add. "Naartjes."

A. M. PADAYACHEE

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.

Country orders executed at lowest Market prices.

TRIAL ORDER SOLICITED.

91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,

P. O. BOX 195. DURBAN. 1105

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING

TYSONO BRAND (PAIN-CURE) HEADACHE POWDERS

FROM YOUR CHEMIST at 3d., 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM

ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN 1490

'Phone 2-3381 Tel. add. "Leiapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

In South African, Canadian and Australian Apples

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Naartjes which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

નાર્ચીસ દાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

ક્રમોના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે નાર્ચી સ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 766. 100 Prince Edward St. Durban.

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ

મેસર્સ મણીભાઈ ભાણાભાઈ પટીશ્વરવાળા

ફરસ્ત જાતની મીઠાઈઓ, બોમ્બા ચીની તેમજ બોંબા મેવા, મસાલાથી ક્રમે બનાવીએ છીએ

ગ્રાહકો' ફરમાયશોનું મુજબ 'મુજ્જ', સેવ, ક્રમરા, ગાંઠીઆ, બદામ, પાતરા વિગેરે ફરસાણ તાજા બનાવીએ છીએ.

શીયાળામાં બાવા લાયક સમળા પાકેલ તૈયાર રાખીએ છીએ તેમજ ઓર્ડર ક્રમાણે રસોલીયલ બનાવી આપીએ છીએ.

પાર્ટી વિગેરે માટે મોટા ક્રમાણમાં બોર્ડના કેક પણ બનાવી મોકલી ઓર્ડર ક્રમાણે ડુંક બનાવવા બનાવી આપીશું.

બહારગામથી ક્રમો બનારને માલ પુરતી સંભાળથી કાળજીપુર્વક મોકલવામાં આવશે.

PHONE 33-6575. P. O. BOX 3680.

THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART.

11 President Street, Corner Diagonal St., JOHANNESBURG.

INDIAN OPINION
Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 35.—Vol. XXXIX Friday, 29th August 1941.

NOTES AND NEWS

General Smuts's Blessings To Natives

DURING his visit to Bethal on Saturday, August 23, as the guest of honour at a gathering arranged by 13 branches of the United Party in the Eastern Transvaal, General Smuts was presented with an address by Natives expressing the gratitude of the Native people for what he had done as head of the Government. The spokesman thanked the Government for going to the aid of Abyssinia, and said that the Prime Minister had earned the undying gratitude of all African people for bringing about Abyssinia's liberation. Replying through an interpreter, General Smuts said:

> It was right that the natives should take part in this resistance to Hitlerism and the Nazi menace. It had not been considered necessary to send them to the front to fight, but there was much else to be done in modern warfare. In the old days a man had had to fight with his assegai or his rifle, but war had since developed into a kind of "motor warfare." The Government was training tens of thousands of natives as motor drivers and in other capacities, and during his recent visit to Egypt he had seen the good work that South African natives were doing there. Those who could not go to the front should help him to "keep the country going." "I am like you; they won't let me go and fight," said General Smuts. "I must work here, and you must do the same. Some must go to the fight and some must keep the home fires burning." He hoped that when victory was won there would be a happier and better South Africa for every section of the people. "We sometimes have to wait a long time for the good things that are coming. We live in the hope of better things for us and for our children—better education and better conditions of life. I hope and pray that these good things may come to us in this country. In the meantime, I give you my blessing."

We do not think the address presented to General Smuts by the Natives at Bethal reflected the true feelings of the Natives of South Africa; nor do we believe the Natives who presented the address were the true representatives of the Native people of South Africa. The liberation of Abyssinia does, not in the slightest degree, help the Natives of South Africa who are suffering the same fate as the Abyssinians were suffering under Fascism. The feelings of the Natives are truly reflected in what appears on the front cover of this issue. It is a matter of little consolation for the Natives to be told that there would be a happier and better South Africa for every section of the people when victory was won. Was not the same thing said during the last Great War? Victory in that war brought no happiness to the oppressed people. It is a sad reflection on the present Government if it has to wait for such terrible human slaughter before those under its rule could expect happiness for themselves and for their children.

Our Front Cover

On our front cover, this week, we reproduce the text of a letter by Mr. James Pemba appearing in last week's *Guardian*. In simple but soul-stirring language the writer has depicted the woes not only of the black man in South Africa but indirectly of all the people suffering under the imperialistic yoke.

Peace And Empire

Commenting on the recent declaration of Roosevelt and Churchill on war and peace aims the *Guardian* (Capetown), writes:—

> "They respect," so reads the third point of their declaration, "the rights of all peoples to choose the form of government under which they will live; and they wish to see sovereign rights and self-government restored to those who have been forcibly deprived of them."
>
> "Understood that these admirable sentiments apply to the recently acquired colonies of Nazi Germany in Europe. But why should they not apply with equal force to British India and Africa, the Dutch Indies, or the Philippines and South America? The hundreds of millions of people in the colonial world, like those in Europe, can be won over to the whole hearted support of a war against Fascism only when they, too, have the assurance that this war will mean the end of their own subjection and exploitation.
>
> "To what insignificance would the pro-Nazi Ossewa-Brandwag not be reduced if the nine million non-Europeans of South Africa were brought into the democratic front, and what impetus would not be given to the war effort in all its branches if they were freed of their handicaps and disabilities?"

Mrs. Ballinger Condemns False Loyalty

A correspondent from Alice, Cape Province, writes:—The Governor-General and his party are touring the Transkei and Ciskei probably with the intention of strengthening the 'loyalty' of the people in these areas. At various places eloquent addresses of 'loyalty' were given. At Lovedale and Fort Hare a similar tone was maintained by the European principals of these institutions. These expressions of 'loyalty' did not reflect the real and ugly mood of the masses. Mrs. Ballinger, speaking to a large gathering of Africans in Alice, condemned in very strong terms these false expressions of 'loyalty.' She said that it was incumbent upon the people to express their real feelings. She deplored the fact that those who professed to speak for the Africans had not done their duty by giving these false addresses of loyalty. She stated that it was wrong for the Governor to visit beautiful places like Fort Hare and Lovedale and ignore the real conditions of the Africans in the locations and reserves. In reply to the accusations levelled by Mrs. Ballinger, Professor Jabavu stated that he had, just a few hours ago, shown an expression of loyalty to the Governor. This was because his speech had to be submitted a month previously to the authorities at Pretoria for censorship. The powers that be had deleted from the speech all the grievances of the people. This was because the Government desired that the path of the Governor-General should be strewn with expressions of loyalty and not be marred with the grievances of the people. He said that he had to bow down to the request of the Government though all those around him knew full well that what he had to say was not exactly what he would like to say. One speaker from

the audience stated that the Africans were no longer what they were 50 years ago. To-day they were fully awake to the realities of the situation, and if the Government did not bring about immediate relief to the suffering Africans they would probably have to face an ugly situation.

Indian Opinion

FRIDAY, 29TH AUGUST, 1941

Message Of Hope

SHRIMATI Vijayaluxmi Pandit has sent with Dr. K Goonam a message of hope to the Indian youths of South Africa and wished them success in their struggle against oppression. "We in India," Mrs. Pandit says, "are also engaged in a similar struggle and we are confident that the day is not very far off when India will be able to speak on behalf of her people as a free country. If you are determined to fight uncompromisingly you must in the end succeed." There is a great deal of meaning in these words.

To-day the oppressed people throughout the world, who are crushed under the imperialistic yoke, are fully conscious and are not interested in the present war which, from their past experiences and from the present attitude of the oppressors, they are convinced, is going to bring no good to them.

If there was any sincerity behind this war against Nazism the first thing would be to set free all those people who have been suffering under imperialism and to make a generous gesture of extending to them democratic rights for which this war is professed to have been waged. But that gesture is hopelessly lacking.

Not very long ago General Smuts spoke of the war aims of Britain and her Allies and referred to the freedom of all people, but he did not clear the point when he was asked if that freedom was to be extended to the non-White people. A few days ago a declaration of war and peace aims was jointly made by Britain and the United States of America as a result of the historic meeting between the British Prime Minister, Mr Winston Churchill, and President Roosevelt on the Atlantic and it referred only to those countries whose independence was snatched away by the Nazis. There was no reference in it to the non-White people who are suffering under imperialism in Britain's Colonial Empires and to the four hundred million people of India. This hypocricy can't last for ever. The present struggle is between hypocricy on the one side and barbarity in its arch nakedness on the other. There can be no peace on earth until both these elements are annihilated.

Whilst the British Government's news agencies are repeatedly declaring to the world that Britain has the full backing of India in the present war, it was left for the German radio announcer to declare that there was discontent throughout the length and breadth of India with the present British rule. That did not mean, of course, that India would be satisfied with Nazi rule. It meant that India was groaning under the British yoke and was fighting to be freed from that yoke. That was the truth about India. But the British Government has kept India muzzled.

A similar state of affairs exists in South Africa. Nine million non-Europeans are fighting in this country for elementary rights as human-beings. But Mr. Pirow and his company, being White, may openly preach the Nazi doctrine of National-Socialism and carry on a propaganda for it to be established in South Africa as the "New Order" after the war. The non-European, though he may be kicked off the pavement to make room for the White man, and be thrashed, he may not raise even a voice of protest. If he makes a complaint the police, who also apparently exists for the protection of the White man, jeers at him and tells him he should have received a severer thrashing and hauls him up before the court of justice for another paltry crime of not being in possession of a pass. That is in so far as the Natives are concerned. We, Indians, have our own troubles because we, too, are non-Europeans. We may not live where we like, we may not trade where we like, we may not move about where we like. In the Transvaal we may live only in segregated areas which hopelessly lack Municipal services, and where they do exist they are scant. Newclare and the Malay location in Johannesburg and almost all the places inhabited by Indians and other non Europeans, the locations at Boksburg, Benoni, Springs are all places which are criminally neglected by the authorities. The Boksburg old location is the oldest location inhabited by Asiatics. The local authorities attempted to drive them out of that location but it was held by the highest court that they had no right to clear them out of that location. The authorities have since then hopelessly neglected that location in regard to providing the inhabitants with the ordinary Municipal services, such as roads, drainage, lights etc., And we now learn that steps are being taken to declare the place under the Slums Act as a slum area. Indians are protesting against this action.

In short, our life in South Africa is one of humiliation and degradation. But even in that state it has been possible for our people to amass wealth and those of us who have done so are, under the present vicious system, exploiting their less fortunate brethren. This is not the life an enlightened and cultured people are expected to live. Their hearts must revolt against the deprivation of their rights as self respecting human-beings. It is for this reason that a few of our brethren, under the auspices of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress, have launched passive resistance in Johannesburg, which has now been going on for nearly four months, as a last resort to seek justice by self-imposed suffering.

Shrimati Vijayaluxmi Pandit sends to our youths a message of hope. She tells the youths that if they are determined to fight uncompromisingly they must in the end succeed. She tells us that India too is engaged in a similar struggle and that the day is not very far off when India will be able to speak on behalf of her people as a free country.

How will the youths respond to this call? Mere platform speeches are not enough. They must be determined to fight uncompromisingly as passive resisters even as their brothers and sisters are doing in India in their thousands and thus strengthen the hands of India to speak effectively on our behalf. If we are inactive and ready to enter into dishonourable compromises in regard to the injustices imposed on us India will not be able to come to our rescue and our fate will be sealed once and for all in this country as "hewers of wood and drawers of water." Let Shrimati Vijayaluxmi's message, therefore, stir our hearts to do our duty.

HOW THE BLACK MAN GETS JUSTICE

STRONG protest against police methods in investigating complaints of non-Europeans against Europeans was made by Advocate H. S. Bloom in the Springs Magistrate's Court on August 11, when he appeared for Mr. B. Kosa, secretary of the African Commercial and Distributive Workers' Union, who was charged with failure to produce a pass.

The case arose out of a dispute connected with the position of standholders in Alexandra Town [illegible] to the pass laws.

Mr. Kosa had gone to [illegible] in connection with trade union work, and was talking to one of the shop stewards of his union on the pavement of the main street in Springs. While he was doing so, two Europeans came past and pushed him off the pavement, saying that a "kaffir" must give way to Europeans without being asked.

They then began to assault Mr. Kosa, and hit him about the face and body. An X-ray examination has since revealed that his cheek bone has been fractured as a result of the assault.

As the Europeans walked off, Mr. Kosa followed them, and, seeing a policeman, asked him to arrest the Europeans. At first the policeman was reluctant to do so, and told Mr. Kosa to go to the charge office and lay a complaint. Mr. Kosa pointed out that he did not know the names of the assailants, and if he let them out of his sight they would escape. The policeman then approached the Europeans and asked them to proceed with him to the charge office.

At the charge office the officer in charge took down the names of the Europeans and allowed them to go. He then kept Mr. Kosa waiting for two hours before attending to him. When eventually he did attend to him, he said, "They did not give you a big enough thrashing. They should have hit you harder."

Mr. Kosa then walked out of the police station. A policeman ran after him and called him back, and he was told not to be cheeky, and to do as he was told. He then proceeded to give his statement, but had not gone very far before he was asked for his pass.

Standholders in Alexandra Township are not bound to carry service contracts, and, as regards travelling passes, their position is governed by a permit issued by the Township Office. Mr. Kosa produced this permit, but this did not satisfy the policeman in charge.

He was placed under arrest, and bail was fixed at £2, which sum he did not have with him. The maximum penalty which can be imposed for this offence is £10.

Later that night bail was put up by a friend of Mr. Kosa's, and he was released.

"Conduct by the police of this sort can only be calculated to discourage Africans from going to the police station to lay complaints," said Mr Bloom (who was instructed by Mr. J. B. Brigish to appear for Mr. Kosa). "This sort of thing can do immeasurable harm to the administration of justice in this country."

Mr. Kosa was found guilty, but cautioned and discharged. But the case is going on appeal in order to test out the position of Alexandra Africans.

As a result of being assaulted Mr. Kosa has spent several hours in jail, and has had to make two appearances before the Magistrate at Springs.

The Europeans who assaulted him have not yet been charged although all the information relating to the assault was in the hands of the police the same day on which it occurred.

TRADING RIGHTS IN SPRINGS

COURT GRANTS INTERDICT

SELECTION PARK, in the municipal area of Springs, is for the most part a residential township, but it contains some erven on which trade is permitted. One class of erven is unrestricted in respect of the business to be carried on. Of the other classes, which are subject to restrictions, one is called "ordinary business erven."

A dispute about the interpretation of that term occasioned a considered judgment by Mr. Justice Millin, which was delivered on Friday, August 22 in the Witwatersand Division of the Supreme Court by Mr. Justice Barry.

In the common form of deed of sale it has been sought to restrict the user of each erf of this class by a condition expressed as follows: "There shall be no limitation to the number of shops or business premises to be erected on this erf, but no such shop or business premises shall be permitted to be used for the purpose conducting therein or therefrom any trade carried on, or mainly with, persons other than Europeans."

Leibe Wolf Friedman carried on business at Stand 1417, Selection Park, in a shop on an erf of this class, under a lease from the owner; and the case made against him by the Selection Park Investments (Pty.), Ltd., in an application for an interdict, was that the business was in contravention of the condition quoted.

The controversy was not only as to the nature of the business, but also as to the meaning of the condition.

It was agreed that the material part of the condition should be re-written as if these were the words used by the draughtsman: "……no such shop or business premises shall be permitted to be used for the purpose of conducting therein or therefrom any trade carried on with persons other than Europeans or mainly with persons other than Europeans."

It was agreed that there were two prohibitions: (1) against trade exclusively with non-Europeans; (2) against trade mainly with non-Europeans.

The first was not in question, since it was contended that the business was exclusively with non-Europeans; but as to the second it was argued that the word "mainly" was of such vague and doubtful import as to make this prohibition ineffective.

Mr. Justice Millin found that the condition was definite and certain in its operation and prohibited a trade which could be shown to be chiefly principally or substantially carried on with non-Europeans.

He therefore made an order interdicting the respondent from conducting on Erf No. 1417 any trade carried on mainly with persons other than Europeans. The respondent was given the right to institute action within one month from date to have this interdict set aside, the interdict to be suspended on the institution of such action.

If the action is instituted the costs of the application will be reserved for decision at the trial, and if it is not instituted the respondent will pay the costs.

Mr. N. E. Rosenberg, K.C., and Mr. L. Pinslaw (instructed by Messrs. Hurwitz and Cohen) appeared for the applicant company; Mr. A. Shacksnovis, K.C., and Mr. B. A. Ettlinger (instructed by Messrs. Cranko and Hyman) for the respondent.

———o(0)o———

Everything appearing in this issue of a political nature unless otherwise mentioned has been written and edited by Manilal M. Gandhi to express the views of INDIAN OPINION.

TAGORE—THE MAN AND HIS WORKS

By
GEORGE SINGH B.A.

LIFE is death and death is life—a seemingly strange and inexplicable paradox, but abundantly true of the life and writings of that great soul, Rabindranath Tagore. For a little over 80 years he sojourned in this mundane and materialistic world, to give us light and inspiration, only to take leave of us a short while, to re-join the sky and clouds whence he came. Tagore's death is for him, for India and the world—a new life, a life of immortality. We may weep for the loss of the man; but our tears are resuscitated by the abundant wealth and life-giving spirit of his works.

From all Tagore's works flows richly that creative personality and spiritual unity which is best appreciated by the artist, irrespective of creed, caste or colour; and the more sincere the artist the better will be his appreciation of Poet Tagore's undying qualities.

To many of us, entrance will be long denied to the inner chambers of Tagore's greatness and literary wealth; for much of what he wrote still lies buried in the original Bengali. There is enough, however, translated by the author himself, to convince us of his universal greatness as an artist and philosopher; but like Goethe's "Faust" the translations are not lacking in the spirit and warmth of the original. The "Gardener" still retains the Poet's simplicity and greatness.

The name of Tagore will be stamped on the minds and thoughts of literary connoisseurs for centuries to come. Just as English literature has its rich Shakespearian period, so too, the literature of the East, nay, of the World, will have its 'Epoch of Tagore.' Posterity will no doubt proclaim the era as the Renaissance of the slumbering East, the spiritual reincarnation of our ancient Eastern philosophy; for Tagore is the very symbol of that philosophy and all that it stands for.

His Simplicity

In all great artists' works, there are aspects of manifestation of the lives and thoughts themselves. Unless the creative artist is able to transmute into his poem, his painting, his music, his work of art, the creative genius of the creative artist himself, his creation is no work of art. To the appreciating connoisseur of Tagore, the work and the man are one. There is a spiritual unity that binds the two inseparably together. It is for this reason that all Tagore's works are characterised by an innate and natural simplicity. Is it not true that Tagore lived the simplest of lives and that his fundamental is simplicity itself? Dressed in his long flowing robe Tagore was a vagabond of this Earth, with the world as his road and the sky as his roof. From his childhood days he was brought up in the cradle of simplicity, and it is equally true that he never lived out of it. And yet, in spite of all this, who can deny the philosophical depth and literary profundity of his thoughts, ideals and works? Listen to the little translated poem from "Gitanjali":

> The child who is decked with prince's robes and who has jewelled chains round his neck, loses all pleasure in his play; his dress hampers him at every turn.
>
> In fear that it may be frayed, or stained with dust he keeps himself from the world, and is afraid even to move.
>
> Mother, it is no gain, thy bondage of finery, if it keep one shut off from the healthful dust of the earth, if it rob one of the right of entrance to the great fair of common human life...

His Universality

Yes, so much for the Poet's innate and natural simplicity. There is one other aspect of greatness which permeates the spirit of Tagore's writings. It is that creative universality which runs like a vein throughout his works. To greatness it is the vein of life, of stimulus, of creation. Without it greatness can never be present. We find it in Shakespeare, and Goethe; it is ubiquitous in Tagore as well. It is this universality of thought, of ideal that gives Tagore the immortality that is his legitimate due. It is for this reason that Tagore can never die and it explains the paradox: "Death is life." Tagore will be read this century and all centuries to come, by young and old, by all who will sip at the fount of literature, and they will admire him as much as if he were alive to-day.

The writer some years ago translated into English verse a number of the Poet's poems. Here is one from the "Gardener":

> I hid the flickering lamp from wind,
> And to small space its glow confined;
> And now, in grief, no light I find.
>
> The flower against my beating breast
> With anxious love I firmly press'd;
> A faded flower now is caress'd
>
> I spied the tender trickling stream,
> And laid a dam across. A dream—
> No more—to me it now doth seem.
>
> I touch'd the harp, then twanged its string
> With rapturous zest and deafening sing
> Its rich notes, now, it will not sing.

His Nationalism

To say that Tagore was a nationalist in the restricted sense of the term would be uttering the vilest untruth about one whose spirit of universality transcended the confined bounds usually attributed to nationalism. In one of his lectures to Americans (Nationalism in India) the Poet breathes the spirit of nationalism, but a nationalism that would bring all the diverse elements of our present-day complex India together. And this is what he says: "A parallelism exists in America and India—the parallelism of welding together into one body various races. In my country we have been seeking to find out something common to all races, which will prove their real unity.....Men of thought and power will discover the spiritual unity, will realize it, and preach it....." Tagore in this sense was a nationalist and one of the greatest India has ever produced. Often Tagore would call India a miniature Europe, and with the ostensible purpose of showing that it was only through the channels of universal and spiritual unity that peace and happiness would be possible. His is a spirit of universal brotherhood transcending the narrow limits of race, colour and creed.

There are critics who will say that Tagore opposed the Nationalism preached by Mahatma Gandhi. While this is true in the matter of terms, who can deny that Mahatma Gandhi, in regard to the untouchables, has put into practice the teachings of the Poet; that he is bringing back to India that unity which has been corrupted by foreign bondage and political slavery? Mahatma Gandhi as the practical exponent, and Poet Tagore as the philosophical voice of that universal brotherhood which was once the heritage of India—are not these two great souls the heralders of a new era, an era of resuscitation, an era of renaissance from which the slavery of man will vanish like thin mists? Let it be our prayer that it be so.

This much can be said: If every Indian took pride in the artistic and spiritual greatness of Tagore, that pride would be the new bonds of a new Indian Unity and Tagore would have achieved one of the greatest ideals of his life.

Our Agents

Copies of "INDIAN OPINION" will be obtainable at the following places:—

PATEL'S VEGETARIAN TEA ROOM, SUNBRAND TOBACCO WORKS, SINGH'S CAFE, G. DHANJEE, PETER'S LOUNGE, BURMA HOUSE, Grey Street; and N. V. PATEL, Brook Street; CRYSTAL CAFE, Aliee Street, ORIENT FRUITERER, Lina Lane, Durban and PREMIER MUSIC SALOON, P. M. Burg

PRETORIA HOSPITAL

OPENING OF THE NEW CASSIM ADAM WARD

THE opening ceremony of the new Cassim Adam Ward, built by Khan Bahadur Hajee Cassim Adam in the Pretoria General Hospital, was performed by the Administrator, General J. J. Pienaar, on Wednesday, August 20. In referring to the new ward, General Pienaar said he would like to commend Mr. Cassim Adam's example to others.

"It is always a matter of amazement to me that so few of our wealthy citizens make a point of supporting our hospitals in a really large way. I can think of no more fitting and lasting monument to one's memory than the visible evidence of succour one has brought to the sick and suffering," said General Pienaar.

Mr. Cassim Adam has the satisfaction of seeing for himself the first fruits of his generosity. He can take comfort from the thought that by his gifts he will bring help and comfort to the afflicted, and that he may be the indirect means of restoring health and happiness to many of his people.

"It has been obvious to me for a long time that we must take stock of the hospital position. There are several considerations which we must take into account. Are we tackling hospital services in the right way? Are we justified in expanding our hospital accommodation everywhere, without examining the reasons why we constantly need more hospital accommodation?

"South Africa is regarded as a very healthy country on the whole. Our health statistics do not compare adversely with those of other countries. Where, then, are we going off the rails? It seems to me that one answer is that we are not paying enough attention to prevention.

"I recently had occasion to review our expenditure on the supply of free meals at school to necessitous school children. It will no doubt astonish you if I repeat here what I have said elsewhere, namely, that last year we provided 9,000,000 meals to necessitous school children. I should explain perhaps, that this meal consists of only a nourishing plate of soup.

"We are told that medical inspection of our school children reveals an alarming percentage of children who are not in a healthy condition. They suffer from one or other preventable physical defect. The figure I saw quoted was 54 per cent. of the children examined in the Transvaal. Malnutrition is one of the greatest contributory causes of the poor health of our children, and the fact that we have provided so many free meals bears out this deduction.

"It is not really the function of the Province to deal with the problem of malnutrition. I agree it is better to feed a hungry child than to teach it, if you cannot do both. But if that is accepted, then we should go further and say that any form of ill-health must detract from the value of our education. In short, we must restore the child to perfect health before we attempt to teach him.

"Similarly it may be argued that we must see to it that he lives in a decent home, and that he is properly clad.

"My own view is that these are functions of the State, and that there should be co-ordination of effort as between the Province and the central authority.

"But one thing is quite clear, and that is that if we want to keep our hospital services within reasonable bounds, than we must tackle the problem of prevention in a much more effective way than we are doing to-day. For what goes for the child, goes for the adult.

General Pienaar referred to other matters connected with hospital work such as the question of providing adequate convalescent homes, the social work which should be undertaken by social workers connected with the hospitals in the homes of the people, providing District Nursing Services etc., and said:

"I regret that conditions created by the war have made it impossible to give earlier attention to this and other problems connected with hospitals. But I think it is altogether wrong to shelve them for the duration of the war. Indeed, in the reconstruction period which we all visualise after that war, it will be all to the good if these matters have already been thrashed out.

"War, unfortunately, creates a state of emotionalism which militates against the calm consideration of social and other problems. Hospital authorities tell me that it is difficult to arouse the public to the full sense of their responsibilities and obligations towards our hospitals during war-time. People prefer to support popular war funds."

DR. GOONAM'S ADDRESS

DR. K. GOONAM addressed the Liberal Study Group on "My Impressions of India" on August 19. Dr. Goonam was in India for seven months during the most critical period in the history of India's struggle for freedom. She was in contact with many important figures in the Indian liberatory movement, including Shrimati Vijayalaxmi Pandit, sister of Pandit Jawaharlal Nehru and a former Minister of United Provinces of India. The following is a brief summary of the doctor's lecture:

"India is not enveloped in mystery as most of the western writers would make us believe because there is no mystery about the sufferings of the hundreds of millions of the people of India. India to-day is not the India of the books or of yesterday, but it is a living India making history. She is passing through a crisis and is adapting herself to the elemental urges of the peoples for freedom, food and security. History is being moulded in India. We in this country and other oppressed peoples cannot escape the reactions of the struggle.

"According to the latest census the population of India has increased from 350 to 420 millions. But still the poverty of the people is evident everywhere. The majority of the people are nothing but walking skeletons. They have to struggle very hard in order to get a meal a day. In big cities like Bombay, Calcutta and Madras it is difficult to walk on footpaths at night because countless people have to sleep there. The teeming millions of India are not only under-nourished but they are under-clothed as well.

"These all exist in India where still we can find wealthy Rajahs and Maharajahs, Zamindars and capitalists who are nothing else but puppets of the British Empire. India is life and soul of the Empire and therefore in this twentieth century still the feudal lords of the middle ages are maintained there under the benevolent patronage of the City of London.

"In India, unlike in any other country, professional men with university degrees can be found begging in the streets, because the training they receive is such that they cannot be absorbed into the national life of the country, and also because of the fact that in order to be eligible for Indian Civil Service, Indians are compelled to go to Britain for proper qualifications. They have to go to a foreign country in order to be efficient to serve their own country. And the majority of those who can afford to take higher education cannot afford to go to Britain. Therefore the majority of the Indian Indian Civil Servants are imported from Britain and

they are the pillars of the Empire, who refuse to mix with the people, and will not even meet them socially. Also people are not given proper educational facilities with the result that after two centuries of British rule [illegible] per cent of Indians are still illiterate. In some of the Indian States primary education is compulsory for boys and girls whereas in British India it is, to a great extent, left to the people themselves to educate their children as best they can.

"To wipe out all these miseries the people of India are to-day struggling very hard against odds. Daily hundreds of people are jailed for no crime other than that [illegible] demanding their freedom. Freedom [illegible] speech and assembly are unknown there. Even freedom of thought is not allowed. Books like "The Problem of India" and "The Red Star over China" are banned. The British Government is adopting Nazi methods to curb the spirit of the people.

"It is important to note that always the Hindu-Muslim riots take place at such centres where there are British troops to curb them and show to the world that without them there will be an everlasting civil war in India between Hindus and Muslims. Also it is important to note that in the majority of the Indian States, such as Baroda Mysore and Hyderabad these riots never take place, although in these States either the Hindu minority rules over the Muslim majority or the Muslims over the Hindus."

Things In General

Health Commission Ordinance

DESPITE opposition from the Durban City Council and representatives of the Indian community, the Governor-General-in-Council has assented to the Local Health Commission Ordinance passed at the recent session of the Natal Provincial Council. The Ordinance was promulgated in the *Natal Provincial Gazette* on Thursday, August 21. The Ordinance sets up a Commission of three men to manage and control the public health in the areas where no local government exists. This is aimed at clearing up the "black belts" surrounding Natal towns. The most controversial section of the Ordinance is Section 15 (3) which gives the Administrator power to remove the whole of a town council or other local governing body and put the Commission in its place. This will be done only after an inquiry under Section 11 of the Public Health Act and only if it is reported to the Administrator that "any local authority has failed or refused to exercise the powers or perform the duties devolving upon it in an efficient or satisfactory manner, whether by reason of a difficulty in securing a sufficient number of members, or frequent disagreement upon matters of policy or otherwise."

Controller Of Prices

"In order to achieve more prompt action with regard to the control of prices, the Government have decided to remove this matter from the functions of the National Supplies Control Board and establish a separate section under the direct administration of a price controller," said the Minister of Commerce and Industries, Mr. R. Stuttaford, in an interview with a Pretoria representative of the *Star*. The Government are determined to stop profiteering and keep down the cost of living. Mr. A. H. MacDonald has consented to assume the duties of price controller. He will remain director of price control to the Director-General of War Supplies as these two matters are closely related. Mr. MacDonald will take over the work on September 1 next.

Johannesburg's New Magistrate's Courts

Johannesburg's new £610,000 Magistrate's Courts, the largest Government buildings in South Africa after the Union Buildings, was officially opened by Dr. Colin Steyn, Minister of Justice, on Wednesday, August 20. The foundation stone was laid four years and 11 months ago by General Smuts.

Building Works Postponed At Krugersdorp

The Town Council of Krugersdorp has been forced to postpone the following building operations for the duration of the war: Native housing scheme, £49,100; Coloured housing scheme, £10,500; Asiatic housing scheme, £16,000; European sub-economic housing scheme, £12,500; old-aged housing scheme, £7,400, a total of £95,500. The carrying on with housing schemes for poorer people at a time when the cost of material had greatly increased would have defeated the objects of the schemes, as the increased building costs would have affected the rents to be charged. The annual expenditure on road construction has been reduced to less than half.

£100 For Comforts Of Indian Troops

The Office of the High Commissioner for India in the Union has received £100 from the Transvaal Coal Owners' Association as a donation towards comforts for the Indian troops in North Africa. The donation, which was made in appreciation of the work of Indian troops in Africa, has been acknowledged on behalf of the Government of India.

Indian Educational Needs At Mayville

Due to lack of accommodation and schooling facilities there are more than 700 Indian children living in the Mayville area who are denied any form of education. This was mentioned by Mr R. M. Govender, the representative of the Durban Indian Child Welfare Society for Mayville when he reviewed the needs of Indian children. The Mayville district, he said, was the largest Indian area in Durban. It was essential that parents should organise themselves and make provisions for the welfare of their children. Despite the efforts of the Department of Education, it rested mainly with parents to provide the necessary funds. It is understood that through the generosity of a resident in Manor Gardens, a class will be opened to accommodate about 60 children.

Reception To Mr. & Mrs. Fannin

A reception was accorded to Mr. and Mrs. M. G. Fannin, late Chief Magistrate of Pietown, by the officials and members of the Cavendish and District Indian Investigation Committee on Sunday, August 24, at the Chelmsworth Indian School hall. There was a large gathering. Mr. K. Shaikh, the chairman of the committee, in his opening speech said that the reception was accorded in appreciation of the invaluable services rendered by Mr and Mrs. Fannin in the child welfare work in the Cavendish and district area. Mr and Mrs. Fannin were the founders of the committee which came into existence only about one and a half years ago. Through their efforts the area received from the Social Welfare Department a maintenance grant of about £50 a month in respect of 27 families representing 105 children. Mr. Fannin's interest in the health of Indian children was so great that he periodically sent the District Surgeon and a nurse to visit schools in the area. Mrs. Fannin had shown very keen interest towards the children, and last year she was instrumental in providing Christmas Cheer. Miss Deva Imuna, the joint secretary, after a brief speech on behalf of the committee, presented a cigarette case to Mr. Fannin and a handbag to Mrs. Fannin as a mark of appreciation. Mr. and Mrs. Fannin suitably replied and thanked the committee for their generous gifts. Mr Fannin referred to the fine and energetic work done by the local investigation committee towards child welfare. He also suggested that Indians should agitate for free education on

moderate and reasonable lines. Mrs. Christopher, chairwoman of the Natal Indian Child Welfare Council and secretary of the Durban Indian Child Welfare Society, presided at the function. Other speakers were Messrs. R. P. Dan, P. Pulchun, S. M. Saib and N. Needhon. Light refreshments were served. The Chiswworth Boy Scouts and Girl Guides formed a Guard of Honour to Mr. and Mrs. Pannin. The committee thanks all those who assisted in bringing the function to a success.

Pretoria Indians' Tribute To Late Rabindranath Tagore

A public meeting was held under the joint auspices of the Arya Yuvak Mandal and Muslim Study Group in the Empire Bioscope, Asiatic Bazaar, Pretoria, on Sunday, August 17, to pay homage to the late Dr. Rabindranath Tagore. Mr. Adam Hajee Osman gave a detailed outline of the great Indian poet's life, paying homage to his humanitarian ideals, his gorgeous policy of international brotherhood, his reformed attitude to orthodoxy in religion etc. The other speakers were Messrs. P. S. Joshi, M. I. Patel, H. N. Kashavjee and Cassim Hajee Osman. Mr. P. M. Joshi presided. The following resolution was unanimously passed and a cable sent to Shantiniketan: "This meeting of Pretoria Indians held under the auspices of the Arya Yuvak Mandal and Muslim Study Group at the Empire Theatre, Pretoria, records its heartfelt sympathy with the world at the irreparable loss in the death of India's great poet, philosopher, reformer and educationist, Dr. Rabindranath Tagore. May his soul rest in eternal peace."

Presentation Of Mahatha Thrift Cup

The Chiswood Government Aided Indian Junior Boys' School was the scene of a very happy social gathering when the Mahatha Thrift Cup was presented to the school by Mr. R. A. Banks, Director of Education. Mr. Banks congratulated the boys and the teachers for their unique achievement and wished them every success in the future. Among the other speakers were Mr. A. Gray, chairman of the local Thrift Committee, who presided, Messrs. Geo. H. Hindson, School Manager, N. Gangaa, Head Teacher Chiswood Junior Boys' School, H. S. Done, Head Teacher Chiswood Senior Boys' School and R. G. Pillay treasurer of the school thrift club, who received the trophy on behalf of the school. The treasurer of the school announced that 370 of the 376 boys in the school were members of the school thrift club during the year. The total amount saved was £252 8s. 3d. and 337 Union Loan Certificates were purchased. The visitors were entertained to tea by the staff of the Junior boys' school.

Liberal Study Group

The secretary of the above body announces that Mr. R. Sobragenheim will speak on "The Zionist Movement in its International Aspects" at the Group Hall on Sunday, August 31, at 7.30 p.m. Mr. Sobragenheim is one of the leading local Zionist Socialists. He will deal with the Jewish question and its relation to the International questions. Zionism, Zionist Socialism, Jewish National Home, the oppression of the Jews and their struggle are the questions on which the speaker will speak. The Jewish problem is of tremendous importance. The Jews have been oppressed for centuries and under the Fascist creeds to-day they are inexcusably oppressed. How is this problem going to be solved? Any solution to the Jewish problem is equally important to the solution of the problems of other peoples. The public is asked not to miss this important lecture.

Verulam Temple Cricket Club

Mr. R. L. Behanee, secretary of the above club, wishes to notify the officials and members of the club that the 7th annual general meeting will be held at the Roadway Cafe, Wick Street, Verulam, on Sunday, August 31, at 10.40 a.m. sharp.

Natal Indian Congress

ANNUAL GENERAL MEETING

The annual general meeting of the Congress will be held on Sunday, September 14, at 2.30 p.m. at the Avalon Theatre, Victoria Street, Durban.

Agenda:—(1) Minutes, (2) Joint hon. secretaries' annual report, (3) Joint hon. treasurers' financial report, (4) Election of officials, (5) General.

On the same day in the afternoon the third Natal Provincial Conference will be held. Delegates appointed by the branches will participate in the Conference.

A farewell reception to Swami Bhawani Dayal Sannyasi who is sailing for India, will be given on the same day.

Full particulars will be given later.

HAJEE E. M. PATEL,
President.
HARI MAHARAJH,
A. B. MOOSA,
Jt. hon. Secretaries.

NOTE:—Only registered members of the Congress will be allowed to attend and participate in the proceedings, so please produce this notice as proof membership.

In terms of Rule No. 30 of the Congress a sum of 1/- (one shilling) shall be paid by each member to headquarters for participation in the annual general meeting.

Wanted

INDIAN GARDENER to work 50 Morgen under irrigation tropical climate, to grow vegetables for Market on shares or salary.

For references write to Messrs. V. GOKAL & Co., P.O. Louis Trichardt.

For particulars write to H. KOHLER, General Dealer, Private Bag, Louis Trichardt.

BOOKS FOR SALE

OUT OF DUST—By P. J. Kirtaka — Price ... ...

PATTY — The Life Story Of Winston Churchill —By Hugh Martin — Price ... ...

IMPERIALISM AND THE OPEN CONSPIRACY —By H. G. Wells. — Price ...

THE CRY FOR JUSTICE An Anthology Of The Literature Of Social Protest—By Upton Sinclair. — Price ...

Obtainable from:

The Manager,
INDIAN OPINION
Phoenix, Natal.

Indians In South Africa

Helots within the Empire
and
How they are Treated.

By Henry S. L. Polak.

Price ... ... 2s.

To be had from:—

THE MANAGER,
INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

વેચવાના પુસ્તકો

નીચેના પુસ્તકો ખાસ ચુંટી કાઢેલા અમૂલ્ય લેખકોના છે. દરેકનાં પુસ્તકો સુંદર છતાં જ્ઞાનપૂર્ણ અને સારા લેખકોના પારખવા જોઇએ. જેથી આપણા જ્ઞાનમાં વધારો થાય અને આપણું ગૌરવ વધાય. એ ઉચ્ચ આશયને ધ્યાન માં રાખી અમે પુસ્તકો મંગાવીએ છીએ. ઉચ્ચ સાહિત્ય જ્ઞાનમાં વધારો કરે છે.

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

મારી કેદના ૬માં (મ. ક. ગાંધી)	૧૨	૧
ધર્મ સંસ્થાપન (ગાંધીજીના અક્ષરદેહે વિદેશના વિચારો અને લેખો)	૧	૬
મહાત્મા ગાંધીજી (સ્મરણો)	૦	૬
રાષ્ટ્રવીર શિવરાજ	૧	૬
સત્યાગ્રહની મિમાંસા	૪	૬
આપણી કેદમાં ભાગ ૩ જો	૧	૬
અર્પણની પ્રતિભા	૩	૬

ધાર્મિક સાહિત્ય

મહાભારતના પાત્રો	૧૦	૦
ગાંધારી મહર્ષિ દયાનંદનું જી. ચ.	૨	૦
પરમાર્થોદ્ધાર	૧	૦
ગુરુદેવ મહાનંદજી	૨	૬
અનાસક્તિ યોગ (ગીતાનો ગાંધીજીએ કરેલો અનુવાદ)	૧	૦
ગાંધર્વ પ્રભાત (ગાંધીજી)	૧	૦
ઉપનિષદ પ્રકાશણ	૪	૦

શ્રી. રમણલાલ વસંતલાલ દેસાઇ કૃત

કોકિલા	૭	૦
ભાગ બગીચા ભાગ ૩	૭	૦
ત્રિભેશ્વર	૭	૦
પુષ્પરેખા	૫	૦
સ્નેહ યજ્ઞ	૭	૦
સંજોગ દર્શન અને સંપુટના	૭	૦
દર્શન નાચ	૫	૬

બીજા દેશકાર પુસ્તકો

પ્રેમ બાગ (નોવેલ)	૭	૦
ઇપ્સતા તરંગાયિત (મોટી)	૨	૭
ઇતમર્યા (વેદકીય પુસ્તક)	૪	૦
દુનર સાજન (દુનર સાજનાનો વોલ્યુમો)	૧૦	૦
આયરલેન્ડનો મુક્તિ સંગ્રામ	૪	૦
ઉત્સવ (રવીન્દ્રનાથ ટાગોરના ગીતાનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ દીપક ભાગ)	૪	૬
૨૫૬૫વાની (રસીક નોવેલ)	૬	૦
સાળવમતી	૩	૩
ઉષા અમર	૭	૦
યુરપીયની વાતો	૪	૬
ભારતની સહીદ ઇસ	૫	૦
ભારત મ્યુઝીક બાયક	૧૫	૦
રાષ્ટ્રીય સંગીત બાયક	૧	૬
ગાતીના તોરણ (સિતારો બનાવવાની રીતો)	૩	૦
વીર બાજીરાવ	૪	૬
નંબર	૧	૬
વિરાગના અને બીજી વાતો	૫	૦
સમુ કેમ સંગ્રહ ભાગ ૨ જો	૪	૦
પારસી ગાયકારી પારસીઓ	૧	૬
ગાયણાનું ગાડું (નાટક)		૧
રમણાર	૩	૦
સ્નેહ લક્ષ્મી	૭	૬
સોનેરી સાકુ	૭	૦
સફેદ બખતાન	૭	૬
હાસ્ય રસીકા	૬	૦
અંધકાર પર પ્રકાશ	૨	૦
દુર્ગેશ નંદીની (નોવેલ)	૫	૬
જીવનના પ્રતીબીંબ (નોવેલ)	૩	૬
ગ્રંથ પાતીઓ (અનુવાદક મહાદેવ દેસાઇ)	૪	૦
પ્રેમનો દંભ (રોમ્યરોલ કૃત નોવેલ)	૫	૦
બીરેમા દ્વાર (નોવેલ)	૫	૦

સરદબાબુની નવલ કથાઓ

બીરાટ ભાગ ૩	૧૭	૦
અંદનાથ	૩	૦
દત્તા	૬	૦
પલ્લી સમાજ	૩	૦
રમાબા	૪	૦
અપુર્વ ભારતી	૧૭	૬
બહુરાણા	૬	૦
બાજરની	૫	૬
બ્રાહ્મણ પરીવા	૩	૦
ગરીબ દોન	૭	૬
મુજરા	૫	૦
નવીના	૬	૦

શ્રી. સરદબાબુના બધાં પુસ્તકો સુંદર રંગબેરંગ છાપ છે. બધા બધાં ઉમદા પ્રકારનો છે.

નવલ કથાઓ

કેળાવણી અને બીજી વાતો (અસલ ૬૪૨)	૩	૦
પુરબાનીની કથાઓ	૨	૦
મંદાર માળા (દુંજી વાતો નોવેલ)	૫	૦
ગુહરાજ (નોવેલ)	૪	૦
બાબા (વાતો)	૪	૬
બાગીરદારનો દારુણ સંસાર	૬	૦
બોધકથા	૫	૦
ઝાંસીની રાણી	૫	૬
ઝાંઝરાના બબ્બ (દુંજી વાતોઓ)	૩	૦
તાજી તલવાર (રાજપુત કથા)	૪	૦
દ્રષ્ટિપરીવર્તન (રોબર્ટસનની બેતબ્ધ કાંદબરી	૪	૦
દેવી ચૌધરાણી (નોવેલ)	૩	૬
પ્રેમ ત્રિભેા	૩	૬
નારી હૃદય (કથાઓ)	૪	૬
ફ્રેમાયમ (સુંદર રસીક નવલકથા) ભા. ૧	૧	૦
,, ,, ,, ,, ભા. ૨	૫	૬
પુરાતન બબ્બીત (નોવેલ)	૪	૬
પ્રેમ પ્રલાપ (નોવેલ)	૫	૬
પુબ્બરીબ્બી	૩	૬
બાનબા બાબીબા (દુંજી વાર્તા બંબહ)	૪	૬
બેબરને પંથે અને બીજી વાતો	૩	૦
ગુજરાતી દીપક ભાગ ૨ જો	૨	
રાગીણી (ગરબી સુપ્રસીદ્ધ નોવેલનો અનુવાદ)	૪	૦

નવલકથાઓ તથા વાર્તાઓ

બાબીકા (વાર્તાબ્બિ)	૫	૦
મધુમા	૩	૬
રબબુ રોબ્બ બંક ૨ (સાહસીકોની કથા)	૧	૬
રાબ્બા પ્રતાપ (ઐતીહાસીક કથા)	૩	૦
ગમ બંબન બ્હાની	૩	૦
,, ,, મોટી	૫	૦
બેરાનમાં	૩	૬
અમે બબા (રસમુદ્ધ નોવેલ)	૫	૬
સોરાષ્ટ્રની રબબ્બર (સોરાષ્ટ્રની ઐતીહાસીક દંત કથાનો બંબહ) ભાગ ૧	૩	૦
સ્નેહ લક્ષ્મી	૭	૬
સ્નેહ સંબંધ	૪	૬
કલ્યાણ બાબા	૩	૬
પ્રભાત ફેરબ્બિ (દુંજી વાતો)	૫	૬
ગલા અને બીજી વાતો	૩	૬
પ્રેમ બાબા	૫	૬
મિતમની બ્બાબ	૩	૦
રબી કાંરબ્બિ (કાબોર)	૬	૦
મંદારમાલા (નવલીકા બંબહ)	૨	૦
મિબતમા	૬	૦
બરકા (નોવેલ)	૫	૦
કર્મયોગી રબ્બેબર (મ. નોવેલ)	૫	૬

ઐતીહાસીક સાહિત્યકૃતિઓ

બંજરી (ર. મ. દેસાઇ કૃત)	૫	૦

કાવ્યો—ગરબા—ગીતો—ભજનો

કલાપીનો કેકારવ	૧૧	૦
મણીકાંત કાવ્ય માળા	૧	૬
પારસી ભજન ગીતો	૨	૦
નીહારીકા (કાન્ત. ર. પ. દેસાઇ કૃત)	૪	૬
પુનર્લગ્ન (ઝવેરચંદ મેઘાણી કૃત)	૩	૬
રહીમાબ્બ રત્ન ભાગ ૧ લો (અસલ બંબહ)	૨	૦
,, ,, ભાગ ૨ જો ,,	૨	૬
,, ,, ભાગ ૩ જો ,,	૩	૦
અનુ ગીતો	૩	૦
રાબ નંદીની	૨	૬
રાબ નરસીંબ્બી	૨	૬
સબ્બ નીબુંજ	૨	૬
જોક્ષ સંગીત (ના. મો ખરે)	૧	૦

બધાનું ઠેકાણું:—

Manager Indian Opinion
Phoenix, Natal.

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
સને ૧૯૦૪માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૯ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૯ ઓગસ્ટ, ૧૯૪૧. અંક ૩૫.

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર તા. ૨૯ ઓગસ્ટ, ૧૯૪૧.

આશાનો સંદેશ

શ્રીમતિ વિજયાલક્ષ્મી પંડિતે તા. ૧૦ મુલ્કમાંથી જાવા દક્ષિણ આફ્રિકાના હોંદા સુધાનોને આશાનો સંદેશ મોકલ્યો છે અને દમનનીતીની સામેની તેઓની મકકમતા તેઓને કરોડ પ્રગટી છે શ્રીમતિ પંડિત કહે છે કે "અમે હીંદુસ્તાનમા પણ એવીજ મકકમ બની રહ્યાં હોઈએ અને અમને ખાત્રી છે કે એ દિવસ હવે બહોત દુર નથી કે જયારે આપણા સોદાને સારૂ હીંદુસ્તાન એક આઝાદ દેશ તરીકે બોલી શકશે. જો તમે દબાવથી તમારી મકકમ અહિંસક ચાલુ રાખશો તો અંતે તમારો વિજય જ છે." શ્રીમતિ પંડિતના આ શબ્દોમાં ઘણોજ અર્થ રહેલો છે.

આજે ચારીબાજુની મુંઝવણ ઉભી કરેલા જબરદસ્તના દુઃખી બોજામાં જણાવે આવેલી છે અને હાલના યુદ્ધ, કે જે, તેઓના ખાતરજાના અમુક વર્ગથી તેમજ લુચ્ચાઓની હાલની વર્તણુકથી તેઓને ખાત્રી થઇ ગઇ છે, કે તેઓનું ભલું કરનારું નથી નીકળવાનું, તેમાં તેઓને કંઇ પણ રસ નથી.

નાઝીવાદની સામેના આ યુદ્ધમા જો કંઇ પણ મકકમતા હોત તો સૌથી પ્રથમ વસ્તુ એ થઇ હોત કે ચારીબાજ હેઠળ દુઃખી થઇ રહેલા સઘળા લોકોને યુદ્ધમા કરવામા આવ્યા હોત અને જેને માટે હાલનું યુદ્ધ ચલાવ રહેલું હોવાનો દાવો કરવામાં આવે છે તે ગોકરાજકતના હકો તેઓને આપવાની ઉદાર ચોટા જાહેરાત આવી હોત. પરંતુ ક્યાં છે એ ચોટ્ટા!

કુંક મુદત ઉપરજ મુનીખનના વડા પ્રધાન જનરલ સ્મટસે બોઅર અને તેના નીગરાલ્યોના યુદ્ધ હેતુઓ વિષે જાહેરાત કરી હતી અને સઘળા મોકળી સ્વતંત્રતા વિષે સુચન કર્યું હતું, પરંતુ જયારે તેમને એક સીધો પ્રશ્ન પુછવામાં આવ્યો કે એ સ્વતંત્રતામાં બીન-ગોરી પ્રજાઓનો પણ સમાવેશ થશે કે કેમ, ત્યારે એ મુદ્દાની તેમણે ચોખવટ કરી નહોતી. ઘણી ચોડાજ દિવસપર એટલાન્ટિક મહાસાગરમાં બ્રીટીશ વડા પ્રધાન મા. ચીનસ્ટન ચર્ચીલ અને પ્રેસીડન્ટ રૂઝવેલ્ટ વચ્ચે થએલી ઐતિહાસિક મુલાકાતના પરિણામે બ્રીટન અને અમેરીકા તરફથી યુદ્ધ અને શુભેચ્છના હેતુઓ વિષે એક સંયુકત જાહેરાત થઇ તેમાં પણ નાઝીઓ તરફથી જે દેશોની સ્વતંત્રતા છીનવી લેવામા આવી હતી તે દેશોનુજ સુધન મુખ્ય હતું. બ્રાટનના સંસ્થાનિક સામ્રાજ્યોમાં ચારીવાદ હેઠળ કચડાએલા બીન-ગોરાઓનું તેમજ હીંદુસ્તાનના રાજકીય કેદીઓ સોદાનું તેમાં કશું સુચન નહોતું. આ દંભ કયાં સુધી ચાલી શકશે! હાલનું યુદ્ધ તો એક તરફ રહ્યું અને બીજી તરફ નાઝીવાદીપણું એ બે વચ્ચેનું યુદ્ધ છે એ બન્ને તત્વોનો નાશ થયા વિના પૃથ્વીપર કોઇ પણ શાંતિ ચલ શકશે નહિ.

આજે ક્યારે બોઅર સરકારની બળદો પ્રસિદ્ધ કરનારી એજન્સીઓ જર્મનીને એવા ખબર આપી રહ્યા છે કે યુદ્ધમા હીંદુસ્તાન બ્રીટનને મહત્વની મદદ કરી રહ્યું છે ત્યારે બીજી તરફથી જર્મન રેડીયોને એ વસ્તુ જાહેર કરવાનું ભાગે આવ્યું છે કે, હીંદુસ્તાનના એક મુખ્યાથી બીજા સુધી પ્રજામા હાલના બ્રીટીશ સામ્રાજ્ય સામે અસંતોષ પ્રવર્તી રહી છે. અલબત્ત તેનો અર્થ એ નથી થતો કે હીંદુસ્તાન નાઝી આમલ માંગી રહ્યું છે. તેનો અર્થ એટલોજ થાય છે કે હીંદુસ્તાન બ્રીટીશ બ્રિસરી હેઠળ સ્વરાજ રહ્યું છે અને એ ગુંજરીમાંથી મુકત થવાને ઝંખી રહ્યું છે. આ હોદાને વિષેની સત્ય હકીકત છે. પરંતુ બ્રીટીશ સરકારે હીંદુસ્તાનને બહોરે કુંગા રાખેલો છે.

આવીજ વસ્તુસ્થિતિ દક્ષિણ આફ્રિકામાં વર્તી રહી છે. તેનું લાભ બીન-ગોરા આ દેશમાં અનુભવ તરીકેના પ્રાથમીક હકો માટે લડી રહ્યા છે. પરંતુ શ્રી. પીરો અને તેમના સાથીઓ ગોરા વેરા રાષ્ટ્રિય-સમાજવાદના નાઝીના સિદ્ધાંતો ને ખુલ્લી રીતે ઉપદેશ કરી રહ્યા છે અને યુદ્ધ પૂરું થયા બાદ "નવી વ્યવસ્થા" તરીકે એ સિદ્ધાંતની આ દેશમાં સ્થાપના કરવાનો ખુલ્લો પ્રચાર કરી રહ્યા છે જયારે બીન ગોરાને માટે આપવા જાહેર રહ્યામાંની પત્રીકાપરથી જાત મારી કેંદ્રા દેવામાં આવે અને મોર મારવા માં આવે તો પણ તેને વિરોધનો અવાજ મરવો પણ કરવાનો અધિકાર નથી. જેને તે પરિસ્થિતિ કરવા જાય તો પોલીસ, કે જે કેમ જાણે ગોરાનું જ રક્ષણ કરવાને ઉભી નહિ પરાવતી હોય, તેમ તેની ગણના કરે છે અને કરે છે કે, "તને તો હજુ વધારે સખત માર મારવો જોઇતો હતો." અને માલ નહિ દેવાના બીજા એક નજીવા મુદ્દા ઉપરે તેને ન્યાયની અદાલત સમક્ષ ખોટા કરી દેવામાં આવે છે. આ તો તેઓના સંબંધમાં. દાંડીઓ તરીકે આપણી તકલીફો પણ ગોરી ઉતરે તેવા નથી કેમકે આપણે પણ બીન-ગોરા રહ્યા. આપણે નથી આપણી મરજી મા આવે ત્યા વસી શકતા નથી આપણી મરજીમાં આવે ત્યાં વેપાર રોજગાર કરી શકતા, નથી આપણી મરજીમા આવે ત્યાં ફરીફરી શકતા. ટ્રાંસવાલમાં આપણે માટે બનાવેલા રાખવામાં આવેલા "ઉદ્યોગક્ષેત્રો" ગાંજ આપણા વધી રહી શકાય કે ન્યા શહેરની નવીનવી જરૂરીયાતોનો પોષણ આપવા દોષ છે. અને ન્યા તેની મરજીથી દોષ છે તો પણજ કંજુસાઇથી અપાએલી દોષ છે. જોહાનીસબર્ગમાં ન્યુકલેર અને મલાય સીકેશન, અને દાંડીઓ અને અન્ય બીન ગોરાઓ વસી રહ્યા છે તે સઘળા રથળો, બોકસબર્ગ, બેનોની અને રમીંગ્ટનના સોકેશનોની સત્તાધીશો તરફથી બીલકુલ ખાત્રીજનક ખાતરીઓ આપવી નથી. બોકસબર્ગનું જુનું સાકેશન એશીયાટીકોથી વસાએલું સૌથી જુનું સોકેશન છે. રથાનિક સત્તાધીશોએ એ સોકેશનમાંથી તેઓને હાંકી કાઢવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો પરંતુ સૌથી ચરિત્ર ખાતરાને સુધારો આપ્યો હતો કે જાંથી તેઓને કાઢવાની સત્તાધીશોને સત્તા નથી. ત્યાર બાદ સત્તાધીશોએ આ સોકેશન તરફ એટલી નિકાળજી બતાવેલી છે કે નથી ત્યાં રસ્તાઓનું, કે પાણી જવાને માટે ગટરોનું કે બાત્તીઓનું ઠેકાણું. અને હવે આગામી સમજુતીમાં આવ્યું છે કે એ સોકેશનને રહ્યસ્થ ગોરાઓની કોમે બલાય સત્તા તરીકે જાહેર કરવાના સત્તાધીશો પગલા ભાર રહ્યા છે. દાંડીઓએ તેનો વિરોધ કર્યો છે

કુંકમાં દક્ષિણ આફ્રિકામાં આપણું માનભર્યું અને પતન થઇ રહ્યું છે. પરંતુ એવી રિસ્થિતિ માં પણ આપણા સોમ્ય વર્તન પ્રાપ્ત કરી શકે છે અને જેઓ ધનિક બની શકયા છે તેઓ પોતાના ઓછા નશીબદાર બાકીઓનું હાલની ઘડી રહ્યા હોઇએ શોધવા કરી રહ્યા છે. આ કંઇ સુખરેલા અને સંસારી લોકોનું કુટુંબ નહિ કહેવાય. રથાનિક પ્રોપ્ત મનુષ્ય તરીકેના તેઓના હકો છીનવી લેવામા તેની સામે તેઓ ૫ કરવાને આખાત થવો જોઇએ.

આજ કારણથી દક્ષિણ આફ્રિકાના ઘણા ભાગોના નેતાઓ મુખ્ય આશાના દેખા કેટલાક બાકીઓએ

સમજાય ત્યાર પાસથી જેલકાનીલસમૂહમાં સજા-મદ કરી બ્યાન મેળવવાને એક ઉંદરના સરખ નરીકે ભારે દુઃખ ઉદાહરણનો માર્ગ અખત્યાર કર્યો છે.

શ્રીમતિ વિજયાલક્ષ્મિ પંડિત આપણા મુલાકોને આશાનો સંદેશ મોકલ્યે છે. મુલાકોને તેઓ કહે છે કે જો તેઓ ડરનાથી તેઓની હાન અખંતમ ચાલુ રાખશે તો અને તેઓનો વિજય ચોક્કસ. તેઓ કહે છે કે હીંદુસ્તાન પણ તૈયાર સરત થઈ રહ્યું છે અને એ દિવસ હવે દૂર નથી જ્યારે હીંદુસ્તાન પોતાના લોકોની પતિ એક આઝાદ દેશ તરીકે ઓળી શકશે.

આ સંદેશનો આપણા મુલાકો કેવી રીતે પ્રત્યુત્તર વાળશે? પ્રોટેક્શનર ઘણી આપણે કરવા એટલું બસ નથી. હીંદુસ્તાનમાં પોતાના હજારો બાંધવો અને બેનો લડી રહ્યાં છે તેમ સત્યાગ્રહીઓ બનો તેઓએ દઢતાથી લડવા તૈયાર થવું જોઇએ અને વેગ કરી આપણી પતિ અસરકારક રીતે બોલવાને હીંદુસ્તાનના હાથ મજબૂત કરવા જોઇએ. જો આપણે કશુંજ નહિ કરીશું અને આપણી ઉપર ગુજરી રહેલા અપમાનો : જેનાધર્મ અપમાનભરેલા સમાધાન કરવાનીજ પતિ રાખીશ તો હીંદુસ્તાન આપણી મદદે આવી નહિ શકે અને આ દેશના આપણે બાબિ "કડીયાલ અને જલપરીયા" તરીકેનું ઊતરતે ભાગે પડ્યા જશે. શ્રીમતિ વિજયા લક્ષ્મી પંડીતનો સંદેશો આપણી ફરજને દિશે આપણને જાગૃત કરનારો નીવડો.

નેતીવોને જનરલ સ્મટસના આશિર્વાદ

શનીવાર ઓગસ્ટ ના રજ મીએ દરબન ટ્રાન્સ-વાલની યુનાઇટેડ પાર્ટીની અગીયાર સાખાઓના નરદયો ગોરાવાસીઓની સભાઓ હાજરી આપવા જોહાનીની સીમેસી મુલાકાત વખતે યુનીયન ના વડા પ્રધાન જ. ક્ષ. સ્મટસને નેતીવો તરફથી માનપત્ર આપવામાં આવ્યું હતું જેમાં, સરકાર ના મુખ્ય તરીકે જનરલ સ્મટસે જે કર્યું હતું તેની માટે તેમનો આભાર દર્શાવ્યો હતો. નેતીવો ના રંગોકસ જેને એબીસીનીયાની મદદે જવા માટે સરકારનો આભાર માન્યો અને જણાવ્યું કે વડા પ્રધાને એબીસીનીયાને આઝાદ કરીને સારા આફ્રિકન સોકોનો કદી નહી ભુંસાય તેવો આભાર સંપાદન કર્યો છે. જનરલ સ્મટસે જવાબ આપતાં જણાવ્યું કે :

> હીટલરવાદ અને નાઝીના ભયની સામેની આ લડાઇમાં નેતીવો આજ જે રીતે કામ કરી રહ્યા છે એ વાજબીજ છે. રંગુસ્તાનમાં તેઓને લડવા મોકલવાની જરૂરી નહોતી જણાયું, પરંતુ આજ ના સમયમાં યુદ્ધના કાર્યોમાં બે રીતોમાં ભીજા પણ ઘણું કરવાનું રહેલ છે. આપણા દેશોમાં આપણે ખોરાક અને બંદુકો બનાવ-

પડશું. પરંતુ આજે મોટર બારદાને લડવા નું મહત્વ છે. સરકાર હજારો નેતીવોને મોટર ડ્રાઇવરો તરીકે તેમજ બીજા કામો માટે તાલીમ આપી રહી છે અને દુકે યુદ્ધના પર મારી પ્રગતિની મુલાકાત દરમીયાન સાઉથ આફ્રિકાના નેતીવોનું સુંદર કામ જોઇને અને ઘણો આનંદ થયો હતો. જેઓ રણભૂમી માં લડવા નહીં જઇ શકતા હોય તેઓ પણ દેશની આંતરની પ્રવૃત્તિઓમાં મદદગાર થઇ શકે છે. હું પણ તમારીજ સ્થિતિમાં છું અને પણ તેઓ લડવા જવા દેતા નથી. તેવા મારે અહી કામ કરવું રહ્યું અને તમારે

શ્રીમતિ વિજયાલક્ષ્મી પંડીતનો સંદેશો

પંડીત જવાહરલાલ નેહરૂના બેન શ્રીમતિ વિજયાલક્ષ્મી પંડીતે કે. કે ગુરૂમ જે સાત માસ હીંદુસ્તાનમાં ગાળી કરજન પાછા ફર્યા છે તેમની સાથે દક્ષીણ આફ્રિકાના હીંદી-ઓને, ખાસ કરી મુલાકોને, નીચે પ્રમાણે સંદેશો મોકલ્યો છે : "દક્ષીણ આફ્રિકામાં થઇ રહેલા જુલમગારી સામે લડત ઉઠાવી રહેલા સઘળા પ્રમતીયાત તરફ, ખાસ કરી મુલાકોને તેઓની લડતમાં હું સંપૂર્ણ સફળતા ઇચ્છું છું. અમે હીંદુસ્તાનમાં તેજીજ લડત ચલાવી રહ્યા છીએ અને અમને ખાત્રી છે કે હવે બે ટુંક સમય દૂર નથી કે જ્યારે હીંદુસ્તાન પોતાના મોકા પતિ એક આઝાદ દેશ તરીકે ઓળી શકશે. જો તમે અસહકાર લડત ચલાવવાનો નિશ્ચય કરશો તો આંતે તમારો વિજયજ થશે અમે તમને સંપૂર્ણ કલેજ મદદીએ છીએ." ડા. ગુરૂમે એક મુલાકાત દરમીયાન જણાવ્યું કે એકંદરે હીંદુસ્તાન દમનનીતી સામેની પોતાની લડત અહિંસકપણે ચલાવી રહ્યું છે. હીંદુસ્તાનના એક છેડાથી બીજા છેડા સુધી સ્વરાજ્યની ઝુમ સીવાય બીજું કશુ સંભળાતું નથી. આ રાષ્ટ્રિય લડતમાં બીજો ઘણોજ સુંદર ફાળો આપી રહી છે." ડો. ગુરૂમે દરબનમાં પોતાના નો પ્રેક્ટીશ ચાલુ કરી છે

પણ તેમ કરવાનું છે. કેટલાકને લડવા જવું પડે છે અને કેટલાકે ઘર સંભાળવાનું રહે છે.

> હું આશા રાખું છું કે વિજય પ્રાપ્ત થશે ત્યારે દક્ષીણ આફ્રિકા પ્રગતના સઘળા વર્ગને વધારે સુખ આપનારો અને વધારે સારો દેશ થઇ પડશે. કેટલીક વખત આપણે સારી વસ્તુઓને માટે બહુ રાહ જોવી પડે છે. આપણે માટે તેમજ આપણા સંતાનો માટે વધારે સારી સ્થીતીની—વધારે સારી દેખાવની અને વધારે સારી રહેણીની આશા માં આપણે ઝઝુમીએ છીએ. હું આશા રાખું છું અને પ્રાર્થું છું કે આ સારી વસ્તુઓ આ દેશમાં આપણને મળશે. દરમીયાનમા મારા તમને આશિર્વાદ છે.

અમે નથી માનતા કે બોમ્બાલમા નેતીવોએ જનરલ સ્મટસને આપેલું માનપત્ર દક્ષીણ આ-ફ્રિકાના નેતીવોની ખરી લાગણીઓને જાહેર કરે નાઇ કે અથવા તો જે નેતીવોએ એ માનપત્ર આપ્યું તેઓ દક્ષીણ આફ્રિકાના નેતીવોના ખરા પ્રતીનીધીઓ છે. એબીસીનીયાની આઝાદીથી દક્ષીણ આફ્રિકાના નેતીવો, કે જેઓ ફેશીસ્ટ સામે કેટલા કચ્છાપેક્ષા એબીસીનીયાનો કરતા કંઇ ઓછા ચારી દયા ધરાવતા નથી, તેઓને કશો જ ફાયદો થતો નથી. નેતીવોની ખરી લાગણીઓ તો આ અંકના મુખપૃષ્ઠપર પ્રસીદ્ધ થયું છે તેમાં વ્યક્ત થઇ છે. નેતીવોને એમ કહેવું કે વિજય મળ્યા થશે ત્યારે દક્ષીણ આફ્રિકા મળતા સઘળા વર્ગને સુખ આપનારો દેશ થશે એવો તેઓને કંઇ દીલાસો મળતો નથી. એજ વરસ પ્રત મહાન યુદ્ધ વખતે પણ કહેવામાં આવી હતી પરંતુ કરવામાં આવેલા ગોરાની સ્થીતી એ યુદ્ધ બાદ જરાયે સુધરી નથી. નેતીવોના પોતાની તેમજ તેઓના સંતાનોની સ્થીતી સુધરે તો પહેલાં હાલ ચાલી રહેલી છે તેના બદલે માનવકલહની દાદ કેવી પડે એ વસ્તુ હાલની સરકારને ખાતર તેના જેવી નહી મળવાના.

સુલેહ અને સામ્રાજ્ય

યુદ્ધ અને સુલેહ પર અમેરીકાના પ્રેસીડન્ટ રૂઝવેલ્ટ અને બ્રીટીશ વડા પ્રધાન મી. ચર્ચીલે કુંટ યુદ્ધ ઉપર જાહેર પાર્ટીમાં જાહેરાતપર ટીકા કરતાં કેપટાઉનનું 'સાઉથ આફ્રિકન' નીચે પ્રમાણે લખે છે :

> "એ જાહેરાતના ત્રીજા મુદ્દામાં જણાવ્યું છે કે પોતાની પસંદગીના રાજ્યનું હેકાના રહેવાના સાધનો મેળવવાના હકોને અમે માન આપીશું; અને જેઓ બળેથી રદબંધ રાજ્ય સત્તા જબરદસ્તીથી છીનવી લેવામાં આવી છે તે તેઓને પાછી આપી દેવામાં આવે એ તેઓ જોવા ઇચ્છે છે." આ સુંદર ઘોષ-ણાઓ તો યુરોપમાં નાઝી જર્મનીએ ઉભા-માં મેળવેલા સંસ્થાનોને લાગુ પડે છે, પરંતુ તેટલાજ જોરથી ને પોકીશ હોર, અને આફ્રિકા, દક્ષ ઇન્ડીઝ, ૩ પ્રીવીપાઇન્સ અને દક્ષીણ અમેરીકાને પણ લાગુ પડ ન થાય! યુરોપની બાહર સંસ્થાનોમાં વસી રહેલા લાખો લોકોની પણ ફેશીસ્ટવાદ વિરૂદ્ધ ના યુદ્ધના પ્રત્યે દાર્દીક સહાનુભુતી હોવાજ જોઇએ અને જ્યારે તેઓને પણ એવો ખાત્રી આપવામાં આવશે કે આ યુદ્ધ તેઓના ગમ રહેલાં રીવાજો અને દયાપીતાનો પણ અંત લાવશે...દક્ષીણ આફ્રિકાના તેવું લાગ ખીજા-યુરોપીયનોને બ્રીટીશ્રાસનવાડી હોવા આપવા માં આવે તો નાઝીવાદી ઝોરોવા બ્રાન્ડ વાળાની દહિત કલા રહે અને યુદ્ધ પ્રયત્નોને તેની સમગ્ર સાધનોમાં કેટલો લેવા મળે!"

અમારું મુખપૃષ્ઠ

આ અઠવાડીયાના મુખપૃષ્ઠ પર અમે ગયા અઠવાડીયાના 'સાઉથ આફ્રિકન' માં પ્રસીદ્ધ થએલા મી. જેમ્સ પેમ્બાના પત્નની ફોટો છાપીએ છીએ તેમાં ફોટો સારો પરંતુ ઉદાસને ઉલાસ-કારી વાતાવરણ માત્ર દક્ષીણ આફ્રિકાનજ કારણ માનવાજોગ નહી પરંતુ આફ્રિકાની રૈયતે સાદી વાદની યુદ્ધની દુઃખ પીડામ સહેતા સમગ્ર લોકોની દશા વીષે આપેલું છે.

કાળા માણસને કેવો ન્યાય મળે છે

આ ફિલ્ડ કેમર્સ્યલ એન્ડ ઈન્ડસ્ટ્રીઅલ વર્કર્સ યુનીયનના સેક્રેટરી મી. ટી. કોસા જેને પાસને માટે પકડવામાં આવ્યા હતા તેના કેસ દરમ્યાન ઓગસ્ટ તા. ૨૬ મીએ સ્પ્રીંગ્સ મેજીસ્ટ્રેટ કોર્ટમાં મી. એમ. એસ. ખીમે યુરોપીયનોના અત્યાચાર વિરૂદ્ધ બીન-યુરોપીયનો ની ફરીયાદોની તપાસ કરવામાં પોલીસની વર્તણુક ની સખત ટીકા કરી હતી.

આ કેસ એલેક્ઝાન્ડ્રા ટાઉનશીપમાં સ્ટેન્ડ હોલ્ડરોની પાસના કાયદા સંબંધી સ્પીતી વિષેનો કેસ હતો.

મી. કોસા ટ્રેડ યુનીયનના કામ માટે સ્પ્રીંગ્સ ગયા હતા અને સ્પ્રીંગ્સના મુખ્ય રસ્તા પરની મસ્જીદ પર ઉભા રહી પોતાના યુનીયનના એક સભ્યની સાથે વાત કરી રહ્યા હતા. તેટલામા સંગની બાજુએથી પસાર થનાર બે યુરોપીયનો એ તેમને "કાફર હજા દીના યુરોપીયનોને લામ આપવો જોઇએ" એમ કહી પાછળથી પકડી પાડો ધારી ગાળાગાળી પાડયા. તે પછી તેઓ મી. કોસાપર તુટી પડવા લાગ્યા અને તેના મોઢા અને શરીર પર પ્રહાર કર્યો. એકસ રેની તપાસ પરથી માલુમ પડયું છે કે એ મુક્કાથી તેમના માથાપરનું હાડકું ભાંગી ગયું છે.

યુરોપીયનો એટલું કરી અટકયા નહા અને મી. કોસા તેમની પાછળ ગયા એક પોલીસને જોઇ તેમણે એ યુરોપીયનોને પકડયા કહ્યું. પ્રયત્ન તો પોલીસે તેમ કરવાની આનાકાની કરી અને મી. કોસાને ચાર્જ ઓફીસે જઇ ફરીયાદ નોંધાવવા કહ્યું. મી. કોસાએ કહ્યું કે તેમને તુમલો કરનારના નામની ખાત્રી નથી અને જો નામની ખાત્રી કરી તો ખટપટ કરશે. બાદ બાદ પોલીસ યુરોપીયનો પાસે ગયા અને તેઓને ચાર્જ ઓફીસે લઇ ગયા.

ચાર્જ ઓફીસમાં પોલીસ અમલદારોએ યુરોપીયનોના નામ સરનામા તેઓને પુછી કરી દીધા. મી. કોસાને ત્યાં બે કલાક બેસાડી રાખ્યા

બાદ બાદ તેમને ખાત્રી કરતાં કહ્યું કે: "તેઓએ તને હજુ બરોબર માર નથી માર્યો, હજુ બરાબર મારવો જોઇતો હતો."

તે પછી મી કોસા પોલીસ સ્ટેશનની બહાર ગયા. એક પોલીસ તેની પાછળ દોડયો અને તેને પાછા બોલાવ્યા અને તેમને ઇજા નથી બનવા અંગે પત્રક કરવા ફરમાવ્યું આપ્યા બાદ તે પોતાનું સ્ટેટમેન્ટ આપવા માગ્યા પરંતુ હજુ કોઇને કંઇ તેટલામાં તેમને પાસ આપવામાં આવ્યો.

એલેક્ઝાન્ડ્રા ટાઉનશીપમાં સ્ટેન્ડ હોલ્ડરોને નોકરીના પાસ રાખવા નથી પડતા. કરવા માટેના પાસના સંબંધમાં તેઓની ફરીયાદ એવી છે કે ટાઉનશીપ ઓફીસ તરફથી તેઓને પરવાનો આપવામા આવે છે. મી. કોસાએ આ પરવાનો બતાવ્યો પરંતુ આથી પોલીસ અમલદારને સંતોષ નહી થયો.

તેમને પકડવામાં આવ્યા અને પા ૨ કલાકમાં કરાવવામા આવ્યા કે રકમ તેમની પાસે નહોતી આ આરોપને માટે વધુમાં વધુ સજા રૂા. ૧૪ ના દંડની છે.

મોડી રાતે મી. કોસાના એક મીત્રે તેમને જામીન ભરી છોડાવ્યા.

મી. બ્લેગે જણાવ્યું કે પોલીસની આવી વર્તણુકનું પરીણામ એજ આવી શકે કે આફ્રિકનો ફરીયાદ કરવા પોલીસ સ્ટેશને જતા અટકી જાય. આવી પરીસ્થીતમાં ન્યાય આપવા ના સંબંધમા બેદરકાર નુકસાન કરનારી થઇ પડે. મી. કોસાને યુનેમાર કરાવવામાં આવ્યા. પરંતુ એલેક્ઝાન્ડ્રા ટાઉનશીપના એડીશનલ મેજીસ્ટ્રેટ ચોળાવટ કરવાને આ મુકાદા સામે અપીલ નોમાસ્વામાં આવી છે.

મી. કોસાની ઉપર ગુનેગાર બનાવા ફરીયાદને તેમને કેટલાક કલાક બેસવા રહેવું પડયું આ બે બનાવ સ્પ્રીંગ્સના મેજીસ્ટ્રેટ સમક્ષ બનવા પામ્યા.

જે યુરોપીયનોએ તેમની ઉપર તુમલો કર્યો તેઓની સામે પોલીસની પાસે તુમલો કર્યા તેજ દિવસે ફીરયાદ આવી ગયેલી હોવા છતાં હજુ સુધી આરોપ મુકાયો નથી

સ્પ્રીંગ્સમાં વેપારના હકો

કોર્ટે ગ્રાન્ટ કરેલી ઈન્ટરડીક્ટ

સ્પ્રીંગ્સના મ્યુનીસીપલ બગ્લામાં આવેલ સીવેકસન પાર્ક મોટે ભાગે એક બગ્ચાર માટેનું ટાઉનશીપ છે, પરંતુ તેમાં કેટલાક જમીનના ટુકડા છે કે જ્યાં વેપાર કરવા ની પણ છુટ છે. એ ટુકડાઓમાં એક બાગ એવો છે કે જ્યાં કોઇ પણ પ્રતીબંધ વીના વેપાર કરી શકાય છે. બીજો બાગ જ્યા પ્રતિબંધો મુકાયા છે તેમાંના એક બાગને "સાધારણ વેપારનો રસ્તો" તરીકે ઓળખવામાં આવે છે. એ શબ્દોના અર્થ બાંધે તકરાર ઉભી થતાં એ બાબત સુપ્રીમ કોર્ટે સમક્ષ મોકલી હતી જેનો ચુકાદો રીટવોટરસ્રેન્ડની સુપ્રીમ કોર્ટમાં ચુકાદાર તા. ૨૨ મીએ મી. જસ્ટીસ વીલ્સન રતિ મી. જસ્ટીસ બેરીએ આપ્યો હતો. વેપારીના સામાન્ય બતમા આવા બાગમા આવેલા પ્રત્યેક જમીનના ટુકડાનો ઉપયોગ કરનારની ઉપર નીચેની શરત મુજબનો પ્રતીબંધ મુકવામાં આવ્યો છે "આ જમીનના ટુકડાપર દુકાનો કે વેપારના મકાનો ગમે તેટલી સંખ્યામા બાંધી શકાશે, પરંતુ તેવી દુકાન કે વેપારના મકાન નો, તેમાં અથવા તેમાંથી યુરોપીયનો સીવાય અન્ય લોકો સાથે વેપાર અથવા મુખ્યત્વે તેવા લોકોની સાથે વેપાર કરવાને ઉપયોગ કરી શકાશે નહીં."

એલ. કમ્પાઉન્ડ, કોકટેન સીવેકસન પાર્કમાં સ્ટેન્ડ ૧૪૨૭ માં આવી જાતના એક જમીનના ટુકડાપર આવેલી દુકાનમાં પરમબુરી પાસેથી લીસ મેળવી વેપાર કરતો હતો. સીવેકસન પાર્ક ઇનવેસ્ટ મેન્ટસ પ્રોપ્રાયટરી લીમીટેડ તરફથી તેની સામે ઇન્ટરડીક્ટ માટે અરજી થઇ હતી. જેમાં તેની સામે એવો આરોપ મુકવામાં આવ્યો હતો કે તે ઉપરોકત શરતની વિરૂદ્ધ વેપાર કરી રહ્યો હતો.

તકરાર તે કઇ જાતનો વેપાર તે કરતો હતો તેનીજ નહોતી પરંતુ શરતના અર્થ વીષેની પણ હતી.

શરતનો મુખ્ય ભાગ આ મતલબે વાંચવાનું રજીસ્ટારનું હતું. "...તેની કોઇ પણ દુકાન કે વેપારના મકાનનો તેમાં અથવા તેમાંથી યુરોપીયનો સીવાય અન્ય લોકો સાથે અથવા મુખ્યત્વે કરી યુરોપીયનો સીવાય અન્ય લોકો સાથે વેપાર અથવાપારને ઉપયોગ કરવા દેવામાં આવશે નહીં."

તેમાં બે જાતના પ્રતીબંધો હતા એ પણ સ્વભાવિક હતું: (૧) કેવળ બીન-યુરોપીયનો સાથે વેપાર કરવા સામે: (૨) મુખ્યત્વે કરી બીન-યુરોપીયનો સાથે વેપાર કરવા સામે.

પરંતુ આ વિષે સવાલ નથી હોતો કેમકે વેપાર કેવળ બીન-યુરોપીયનો સાથે પણ રહ્યો હોય એવો કરીયાદ પક્ષ નથી: પરંતુ બીજાને વિષે કોર્ટે દલીલ કરવામાં આવી કે, "મુખ્યત્વે" નો અર્થ ઓકસફોર્ડ એકસેકસ અને સંકાળાયેલો છે કે તે પ્રતીબંધને નકામો કરી દે છે

મી. જસ્ટીસ બીલને જણાવ્યું કે ઉપલ શરત નો અર્થ સ્પષ્ટ અને નીઃશંક અને તે મુખ્યત્વે કરીને અથવા મોટે ભાગે બીન-યુરોપીયનો સાથે વધ રહ્યો હોય તેવો કોઇ પણ વેપાર કરવાની તે બંધી કરે છે. આથી તેમણે અર્જ નં. ૧૪૧૭ પર મુખ્યત્વે યુરોપીયનો સીવાય અન્ય લોકોની સાથે વધ રહેલો હોય તેવો કોઇ પણ વેપાર આસુ રાખવા સામે પ્રતીવાદીપર ઇન્ટરડીક્ટ મુકવાનો હુકમ આપ્યો હતો પ્રતીવાદીનો આ

ઇન્ટરવીકટ રદ કરવાના પત્રકો ગ્રેવાને ગ્રે૦ ગાસની મુદત આપવામાં આવી છે અને જેના પત્રકો લેવામાં આવે તો ઇન્ટરવીકટ મોકૂફ રાખવામાં આવશે.

જો પત્રકો લેવાશે તો અરજના બચે બાજુ નો ખુલાસો તપાસ વખતે આપવામાં આવશે. જો પત્રકો નહીં લેવાય તો પ્રતીક્ષાદીને બચે બોલવવો પડશે.

અરજદાર તરફથી મેસર્સ વરદરાજ એન્ડ કંપનીની સૂચનાથી મી એન. ૮. રાજગોપાલ કે. સી. અને પી. એલ. પીનરો હાજર થયા હતા અને પ્રતીવાદી તરફથી મેસર્સ કે એન ડામ્બેનની સૂચનાથી મી. ગ્રે૦ રોકસ નોરીસ, કે. સી., અને મી. ધી. ગ્રે. એટર્નીજર હાજર થયા હતા.

યુરોપીયન સંસ્કૃતિનું સરવૈયું

: શિક્ષણ અને સાહિત્ય' માં
શ્રી. રામાનંદ ચેટરજી

ખરો હૃદયથી આપે ઇચ્છીએ છીએ કે, આ યુદ્ધને અંતે ખોટન જેવી આજે છે તેવી ગ્રેવ સ્વતંત્ર પ્રજા રહે જે કે અમે મુદ્દલ નથી ઇચ્છતા કે, દોર આજે કે યુદ્ધને અંતે ગ્રેની સત્તા નષ્ટ રહે. દોર થાય ખોટને જુલ્માગામાં જોવો વતીવ રાખ્યો છે કે આજે શાબે છે તેની પાત જરા દમને, અમે ઇચ્છીએ છીએ કે, બ્રીટીશ પ્રજા પોતાની સ્વાઝાદી અને આબાદી ખુશીથી ભોગવ્યા કરે. અમને ગ્રેવી વૈરબુદ્ધિ નથી ૮ કોપી ગ્રેવ મનમાં થાય કે, કોઇ પરરાજ્યની ગ્રેડી તળે આવવાથી રાષ્ટ્રને જે તેજોવધ અને દુઃખનો કડવો પ્યાલો પીવો પડે છે તે બ્રીટન આજે

અને ગ્રેવી બ્રીટીશ પ્રજાનુંજ અમે મુખ ઇચ્છીએ છીએ ગ્રેમ નથી યુરોપની બીજી પ્રજાઓ જે આજ નાઝીઓની ગ્રેડી તળે આવી છે તે બધી પાછી આઝાદ થાય, ગ્રેવી અમારી અશા તો ઇચ્છા છે. ઇટાલી અને જર્મની પણ સ્વતંત્ર પ્રજાઓ રહે, ગ્રેમ અમે ઇચ્છીએ છીએ; પણ ગ્રે ગરજે કે, બીજા લોકોને કનડવા, મુસલ્યા કે મુશ્કેલ બનાવવાની સત્તા કે ઇચ્છા પત્રકર.

પરંતુ વિપ્લાતાઓ યુરોપને ભરે શું બાધું છે તે તો તે જાણે. અમારી ઇચ્છાઓ તેની આગળ કોડીની છે. ગ્રેમ બને કે લડનાર પક્ષોની મ્રાગતાઓની વિચાર-સીમા બેહદ સંકલાતા નાશે. ગ્રેમ થાય તો, જેને 'યુરોપની સંસ્કૃતિ' કહેવામાં આવે છે, તેની અંત-પારી મધ્યાય પરંતુ એ શું ગ્રેવી આશ્રત છે કે જેમાંથી ફિનાગ્રે જ નથી? ગ્રેર-યુરોપીયન મોકની નજરે આ બાબત આપણે વિચારીએ.

બુદ્ધ, ઉપનિષદના ઋષિઓ, કન્ફ્યુશિયસ, ઝોરોઅસ્ટ્રે અને ઇસ્લામના જમાનામાં, તેમાં કે તેમના શિષ્યો ના દેશબંધુઓની પાસે સંસ્કૃતિની સર્વાંગીન સાધનસામગ્રીનું કયું નહોતું. આજના મનુષ્યની પાસે સુખસગવડ અને શોખ સાર કે સવડો છે ગ્રે તો જગા કે; પરંતુ આપણે આજે કોને જીવનની જરૂરીયાતો માનીએ છીગ્રે ગ્રેમાની ઘણી વસ્તુઓ પણ ગ્રેમની પાસે નહોતી. તેવા છ એ મહાત્માઓ અસંસ્કારી હતા? કોઇ વિચારી માણસ ગ્રેમ નહિ કહે કે, તેઓ જંગલી કે ગમારિક હતા. ના, તેઓ તો બારે સંસ્કૃતિ પામ્યા હતા. સાથી! પ્રશ્ન કે, તેઓ ન્યાય, ન્યાય, સત્ય અને માનવતાના આદર્શો શીખવતા હતા અને ગ્રેમને બાર અપાર આદર પામતા હતા.

ગ્રેમેરીકાના આદિ-વતનીઓ જીતીને તે ખંડના જુદા જુદા ભાગોમાં યુરોપીય પ્રજાઓ વસી, તે ગ્રે કમનસીબ આદિ વતનીને ક્રમશઃ ખતમ કરીને. અને ગ્રે ખતમ કરવાની રીતો અને સાધનોની તો વાતજ કરવા જેવી નથી, કેમ કે કોઇ પ્રકારની ક્રોરીમાંથી તે પાર ન પામ ગ્રેવાં છે.

'યુરોપીયન સંસ્કૃતિ' ગ્રે ઓસ્ટ્રેલેશીયામાં પણ ગ્રેવોજ આમ અજવ્યો છે. ગ્રેક મેગોરી ખત વિશ્વાની જાની સમગ્રમ બાબીજ આદિવાસી વતનો મુલકમાંથી નાબુદ થઇ છે; અને મેગોરીગ્રો પણ સંખ્યામાં ઘણા ગ્રોગા થયા છે.

આદિવાસ કાંગો રીતી લાવ કે સમગ્રમ નામશેષ નથી થયો, ઉલ્ટા તેની સંખ્યા તો વધી પડી છે; તેની જગાને લઇ મોટામાં આવી છે; અને લાક્ષણીકતાનું નામ પ્રજાસત્તાક રાજ્ય ધારે કરો તો, ગોરા આદિવાસીગ્રોનો સમાન દરજ્જો કોઇને કર્યાય નથી. 'યુરોપીયન સંસ્કૃતિ' ના હિમાયતીગ્રે ગ્રેક બારે પુષ્કામાલ અને બુઝ-બુઝા ગુણને લાગે જવાબદાર છે, તે ગ્રે કે, હબસી સ્ત્રી પુરૂષો અને બાળકોના તેમનાં પરંપરાગ્રો બજારોમાં પકડી લાવ્યા, ગુલામો તેક કરી લાખ લાખ તેમ, વહાણોમાં ગ્રેમને ભરી, ગ્રોરીકા લાવ જવાના આવ્યા, ત્યા ગુલામ તરીકે તેમનાં વેચાણમાં આવ્યા, અને દોર કરતા નપાટ રીતે તેમની કિંમે વતીવ રખાયા. આ ગુલામો નાબુદ કરવા અમેરીકાને ગ્રેક ભયંકર આંતરયુદ્ધ ખેલવું પડ્યું.

ગ્રેશીયામાં અનેક યુરોપીય પ્રજાઓગ્રે કબજો કરેલા મુલકો છે, પણ તે મુલકોને તેના કોઇ ભાગ પ્રજાને નાબુદ કરી શક્યા નથી પરંતુ જુદા જુદા દેશોનો કબજો કરી તેમના ઉપર રાજ કરતી યુરોપીય પ્રજાઓગ્રે જે રાજનીતી અખત્યાર કરી છે, તેમાં ન્યાય કે માનવતાનો આદર કર્યાનું લક્ષણ નથી

અમે ગ્રેવું કહેતા કે સુગરાત નથી ઇચ્છતા કે, અમેરીકા, ઓસ્ટ્રેલેશીયા, આફ્રિકા અને ગ્રેશીયામાં કોઇ દેશ ગ્રેવો નથી કે જ્યાં ગ્રેક યુરોપીયને, તેના વતનીગ્રો સાથેના વર્તનમાં કે તેમના પ્રદેશની પોતાની ગ્રંસ્થામાં, પોતે સંસ્કારી હોવાનો દે આપ્યો હોય, ન્યાય, શાંતિ અને માનવતાની પરવા કરનારો છે, ગ્રેવું બતાવ્યું નથી. ના; આ બધા ખંડોમાં ગ્રેવી યુરોપીયન જાતિગ્રો થઇ છે, કે જેગ્રો ખરેખર સંસ્કારી મનુષ્યને છાજતું વર્તન ધરાવે છે. અને અમે ગ્રેમ પણ કહેવા કે યુરોપના નથી માનતા કે, યુરોપના અમુક કે તમુક દેશે યુરોપ બહારના પોતાના કબજાના મુલકોમાં, ખરેખર સુધરેલી સરકારને છાજે ગ્રેવો કોઇ કાયદો કે રાજ કાયજ નથી કર્યું. ના, ગ્રેવા બધા કાયદા ને ધારો બધા છે. તેમણે પરરાજ્યની ગુંસરીની કબરમાં અને ત્રાસને ગ્રોઢાં કર્યાં છે; અને ગ્રેની પરાણ ગ્રે જરૂરી હતા કે, તેમનામાં ગ્રે પરરાજ્યો કાયમ નહિ રોપ ગ્રિંદગી તો બનીજ. પરંતુ કબૂના ગ્રિરિપ્રત્યનો ભંગ કરીને મેળવેલા યુરોપ-બહારના દેશોમાં યુરોપીય સરકારોગ્રે જે નીતી ધારાવી, તેનું મુળ સ્વરૂપ કોઇ પણ પ્રકારના સાચા સુધરેલા આદર્શોથી વિરૂદ્ધ, અને રોમ તથા આક્રમણના બર્બારોચાળું રહેલું છે.

યુરોપીયનોના કબજાના ગ્રે બધા યુરોપ-બહારના દેશોમાં, જાની બરદેશી સરકારોગ્રે આદરેલી લશ્કરી નીતીને ગ્રબને તે દેશોની પ્રજા નિર્ગમ બની છે; અને રવી-દ્રનાથ ટાગોર ગ્રેમના 'સભ્યતા (સંસ્કૃતિ) પર સંકટ' નામના લેખમાં કહે છે તેમ, આ યુરોપીય સામ્રાજ્યવાદીગ્રોગ્રે તે ગ્રેર-યુરોપીય પ્રજાઓ ઉપર, જે બંદુકશક્તિ ની સાધના દ્વારા પોતાનું પ્રભુત્વ જમાવ્યું છે, તે સાધનાનો મંત્ર આ ગુલામ પ્રજાઓથી સમગ્રમ ગુપ્ત રાખવામાં આવ્યો છે. અને તેમને બદલે બાજો અભણ પણ રાખ્યા છે.

આ બધા કારણોને ગ્રબને, જે 'યુરોપીયન સંસ્કૃતિ' નો આપણે ગ્રેર-યુરોપીય લોકોગ્રે ઘણો આબર્યો છે, તેના નામની બાબથી ઓબપાને ચકરી આવતી નથી. ગ્રે જો તેરસનાબુદ થાય, તો બુદ્ધ, ઉપનિષદના ઋષિગ્રે કન્ફ્યુશિયસ, અને ઇસ્લામ જે ગ્રેકસૂત્રિને સન્માને, તેવી ગ્રેકસૂત્રિ ગ્રે નાશની ગરમમાંથી જન્મે. માનકજાતના 'યુરોપીયન સંસ્કૃતિ' ના રક્ષણાર્થ કરતા સકાના ગ્રેવાણ કોઇનું કાંઇ નથી.'

પ્રીટોરીયાની ઇસ્પીતાલ

ખુલ્લો મુકાયેલો નવો કાસમ આદમ વોર્ડ

પ્રીટોરીયાની જનરલ હોસ્પીટલમાં ગ્રીમો રીયાના જાણીતા પટ્ટી ઝાનબહાદુર હાજી કાસમ આદમે પોતાના નામનો આજે "કાસમ આદમ વોર્ડ" બંધાવ્યો છે જેની ઉદ્ઘાટન ક્રિયા કાસવાલના એકઝીકયુટીવ્ હેલ્થ ઓફીસર જનરલ એ. જે. પીનારના હસ્તે મુકાયાર તા. ૨૦ મીએ થઇ હતી.

જનરલ પીનારે બોલવા કરતાં જણાવ્યું હતું કે મને જોઇને હમેશાં આનંદ થાય છે કે આપણા ગાલદાર નાગરીકોમાંથી બહુજ થોડા જ આપણી ઇસ્પીતાલોને જોઇએ તેવી મદદ કરે છે. બીમાર અને પીડીતને સહાય આપવાની લાગણી કરતાં બીજું એ કારણના ભાગ ભજવતો પોતાની નજરે જોવાનો અહોવો લેવો એ કરતાં પોતાના રનેહીઓ વધારે માટે રહ્યા હોય ત્યારે બીજું જ દોર થાય છે.

શ્રી. કાસમ આદમ પોતાની સખાવતના પ્રથમ ફળો ખાવા જોવાનો સંતોષ ભોગવી રહ્યા છે. પોતાની સખાવતથી આજારીને રાહત આપવા માં પોતે નિમિત્ત બન્યા છે અને પોતાના રનેહી સગાંવહાલાઓને તંદુરસ્તી અને સુખ આપવાને આકાંક્ષારી રીતે પ્રાર્થનાપૂર્વક યત્ન પરાયણ છે એ જોઇને આનંદ આપનારો માર પડશે

પ્રમુખ સખાવતો પાસે લાગ્યું છે કે આપણી ઇસ્પીતાલો સંબંધી સ્થાનીકી આપણે વધારે કરવો જોઇએ. તેમાં મજાની અનેક બાબતોનો આપણે ખ્યાલ કરવો જોઇએ ઇસ્પીતાલની આપણને શું આપણે રનેહીએ તેવી રીતે ખ્યાલ રાખી રહ્યા છીએ ખરા? આપણને ઇસ્પીતાલોની સમરોની નીરંતર વધારે જરૂર શા કારણ પડતા કરે છે તેનો ખ્યાલ કર્યા વીચારજ આપણે ઇસ્પીતાલો વધારતા જઇએ છીએ એ શું બરાબરી છે ખરું?

સામાન્ય રીતે દક્ષીણ આફ્રિકા બહોળાજ તંદુરસ્તીવાળો દેશ ગણાય છે. તંદુરસ્તી વિષેના બાબતના આંકડા અન્ય દેશોની સરખામણીમાં પણ્યા સારા છે. તેમ છતા આપણી કર્યા રહી છે? તેનો એક જવાબ મને એ લાગે છે કે રોગો અટકાવવા તરફ આપણે પુરતું ધ્યાન દેતા નથી.

ગોરીજ મુદત ઉપર આપણી નીશાળોમાં ગરીબ છોકરાંઓને મફત ખોરાક આપવામાં આવે છે તેનો બાબે તપાસણીનો અને પ્રસંગ આવ્યો હતો.

તમો જાણીને ખાત્રી થશે કે સાત સાલ આપણે આપણી નીશાળોમાં ગરીબ છોકરાંઓને ૬૦ લાખ કપ ખોરાક આપવામાં હતા. આવી ગારે ખુશાલી કરવી જોઇએ કે આ જનમમાં એક રકાબી ગરમાગરમ સુપ (ખોરાકપ્રદ) સીવાય બીજી કશાનો સમાવેશ થતો નથી.

આપણને કહેવામાં આવે છે કે આપણી નીશાળોના ઊંચા ગ્રેડોની દાકતરી તપાસપરથી ગરીબ છોકરાંઓનું પ્રમાણ નીરાશા ઉપજાવે તેવું ખોટામાં આવ્યું છે. આ રોગો અટકાવા સહાય ખોટા રોગો હોય છે. દાકતરોમાં એ પ્રમાણ ૧૦ પર હતા જોવું હતું. બાકીરહ્યું પોષણ એ આપણા છોકરાંઓની નાદુરસ્ત તબીયતનું કારણ ગોકું કારણ છે અને એટલી મોટી સંખ્યાને આપણે પરત ખોરાક પુરો પાડવા છે એ આ બાબતની કાળજી કે.

બાકીરહ્યું પોષણનો સવાલ કાયમ જોવાનું કામ કરીકરમાં પ્રાતનું નથી. કું કહ્યુ કરું કું કે એટ બાળકને કંઇ આપણાથી શીક્ષણ અને બીજા બધું નહી આપી શકાતાં હોય તો તેને સુખે દુખણાવવા કરતા શીક્ષકનું બદલે બીજા આપવું વધારે સારું છે. પરંતુ બંને એ વસ્તુનો આપણે સ્વીકાર કરીએ તો એટ પ્રશ્નનું આગળ વધીને આપણે એ પણ સ્વીકારવું જોઇએ કે તાંદુરસ્ત બાળકથી શીક્ષણ મફત ન થાય ત્યારે તેથી કું કમાં બાળકને આપણે શીક્ષણ આપીએ તે પહેલાં તેની તંદુરસ્તી તરફ કાળજી આપવી જોઇએ.

એ કાર્યે એમ પણ કહેવામાં કે તેની રહેણી કારી કેવા હતા તેમણે કેવા સારા પડોશના કોમ એ પણ આપણે જોવું જોઇએ. મારો પોતાનો મત એવો છે કે આ સઘળા રાજ્યની જવાબદારી છે. પ્રાંતીક અને વહી સરકારે બન્ને એ કાર્યે લાગતાં એ કાર્ય કરવું જોઇએ.

પરંતુ એક વસ્તુ ચોક્કસ છે અને તે એ કે આપણી ઇસ્પીતાલોને આપણે રાજધાની બનાવવા માં રાખવા ચહાતા હોઇએ તો આપણે રોગનો અટકાયતાના સવાલને આજે જોર રહ્યા છીએ તે કરતા વધારે અસરકારક રીતે હાથમાં લેવો જોઇએ. કેમકે જે વસ્તુ એક બાળકને લાગુ પડે છે તેજ બીજાને પણ લાગુ પડે છે.

ઇસ્પીતાલોને લગતી અન્ય બાબતો, જેવી કે, સ્ત્રી દર્દીઓ માટે ઓરાણ માટે કાયમી સ્ત્રીઓ રાખવા, ઇસ્પીતાલોને લગતી બાગની અક્ષિતિઓ તરફની સામાજીક ફરજો, વધારાના માટે નર્સોની વધારે સારી સગવડ વિગેરે બાબતો ની વાત કરતા શ્રી. પીનારે જણાવ્યું કે: "ડીલગીર છું કે યુદ્ધને લીધે ઉપસ્થિત થએલી પરિસ્થીતીને ઇસ્પીતાલોને લગતી આ અને અન્ય બાબતોને વહેલું ધ્યાન દઇ શકાયું નથી. પરંતુ યુદ્ધ દરમીયાન એ બાબતને પડતી મુકવા કેવા એ ખુશ લાગેલું છે. કમીકરમાં આ બાબતોના અલ્લારથી ધ્યાન દેવાયું હશે તો યુદ્ધ બાદ બનાવી પુનર્રચનામાં તે વધુજ ઉપયોગી થઇ પડશે.

કમનસીબે યુદ્ધથી લોકોને ફાયદાકારક જોવલા થઇ ગયા છે કે સામાજીક અને અન્ય સવાલોનો તેળો શાંતપણે વિચાર કરતા નથી. ઇસ્પીતાલના કાર્યકર્તાઓ અને કહે છે કે આ યુદ્ધના વખતમાં લોકોને આપણી ઇસ્પીતાલો પ્રત્યેની જવાબદારીને વિષે જાગૃત કરવા બહોંજ મુશ્કેલ થઇ પડે છે. લોકો યુદ્ધ ને અંગેના લોકપ્રીય ફાળાઓમાં મદદ આપવામાં વધારે પસંદ કરે છે.

શ્રી. કાસમ આદમના કાર્યનું અનુકરણ કરવા જનરલ પીનારે સૌને કહ્યું હતું.

યુદ્ધના ખબરો

શુક્રવાર

જર્મન હાઇ કમાન્ડ કોમ્યુનીક જણાવે છે કે સેવાસ્તોપોલના ઉત્તરના ભાગમાં લડાઇ થઇ હતી.અને તેનું પરીણામ સોવીયેટ સરકારની હારમાં આવ્યું છે. ૧૩૭ મી જંકુકધારી ડીવીઝન, ઓર મેકનાઇઝડ ડીવીઝન બે આર્મર્ડ ડીવીઝન પાંચ પાયદળ ડીવીઝનો અને બે એરબોર્ન બ્રીગેડસને હરાવવામાં, નાસ કરવામાં, અગર કેદી તરીકે લેવામાં આવ્યા છે. ૬૮૦૦૦ કેદીઓ, ૧૪૮ ટેંકો, ૭૦૦ જંકુકા અને બે સબંધી ભરેલી આગગાડીઓ અગારા હાથમાં આવી છે.

શનીવાર

ગઇ રાતનું સોવીયેટ કોમ્યુનીક જણાવે છે કે સોવીયેટ સરકાર કેકસહેરા, રમેલેન્સ્ક, ગોમેલ અને નીઝ્રા પેટ્રોગ્રાડની દીશામાં આખી સરહદ ઉપર બહાદુરી પુર્વક લડયું હતું. શુક્રવારે અને શનીવારે આખા જર્મન મોરાનેદ તોડી પાડવામાં આવ્યા હતા. તેટલાજ વખત દરમ્યાનમા સોવીયેટ ૩૬ વીમાનો તુમાવ્યા છે. સોવીયેટ કાફલા એ બે દીવસનમાં ટ્રંસપોર્ટ જહાજો ડુબાડયાં છે. સોવીયેટ પોકેસ્કાર સરકારે દક્ષીણ પુર્વમાં એક યાદેશમાંથી જર્મન સરકારને પાછુ હઠાવી દીધું હતું. અને જર્મન ડીવીઝનનાં મુખ્ય થાણા કબજે કર્યા છે. શહેરમાં ૩૦૦ જર્મન મુસાફરો ભારા રહેલાં છે. પીસ્કામા કમાનીઝમ પાયદળ સરકાર ના ૬૦૦૦ નાબૂદો માર્યા ગયા છે અને સાત

માં રૂમાનીયન સરકારના ૭૭૦૦ કરતા વધારે માણસો માર્યા ગયાં છે અગર ઘાયલ થયા છે.

—:—

મંગળવાર

ગઇ સાલે ફ્રરાન્સની પાર્લામેન્ટની બાજુ બેઠેલી મોરક્કાં ફ્રરાન્સના વડા પ્રધાને નીચે મુજબ બાનમ આપ્યું હતું.

ફ્રરાન્સના બંદરમાં પડેલાં વહાણો ઉપર બ્રીટીશ સરકારે કુમકો કર્યો હતો, અને ફ્રરાન્સના ટેલીગ્રાફ લાઇનો ઉપર બ્રીટીશ ગીમાનોએ ગોબમારો ચલાવ્યો હતો. પરીસ્થીતીને પહોંચી વળવાને માટે નાં સકલ એટલાં સર્વે પગલાં ભરવામાં આવ્યાં છે. તહેનાતના રેજીમેંટ ઉપરથી બાપણુ ખેંચી કારટ કરવામાં આવ્યું હતું. "તમે બધા જાણો છો કે ચાલુ લડતની શરૂઆતમાં ફ્રરાન્સની સરકારે તેમની પ્રજાની ઇચ્છાનુસાર સંપૂર્ણ તટસ્થતા ની નીતી અંગીકાર કરી હતી, આ નીતીને અલાપી સુધી અમે સુસ્તપણે અમારી શક્તિ અનુસાર વળગી રહ્યા છીએ. ફ્રરાન્સની સાથે સંબંધ ધરાવતા દરેક દેશો સાથે ખાસ કરીને તેના પાડોસીઓ સાથે મીત્રાચારી ભર્યો સંબંધ જળવાવાની નીતીને અમે અનુસરી રહ્યા છીએ. છતાં પણ બ્રીટીશ સરકાર રોયલ્યેટ સરકાર સાથેના ,એમના કરાર પ્રમાણે દેશમાં જે વખતે મદદ જરૂરનો હોય તેને દોરવણી આપવાનું સૂચન કરતું એક પરીપત્ર મોકલ્યું છે. ફ્રરાન્સની સરકારે તે તે સરકારોને ખાતરી આપી દીધી છે કે ફ્રરાન્સ તેમના દેશમાં પરદેશીઓ જે પ્રવૃત્તિઓ ચલાવે છે, તેનું બારીક નીરીક્ષણ કરે છે, અને જરૂરાયે છે કે અલ્પ પ્રમાણમાં જે જર્મનો કે તેમના તરફ્રયા કોઇ પણ જાતના માણસ એવાં માલ્મો જણાતાં નથી. બ્રીટીશ અને રોયલ્યેટ સરકારે કરેલા દાવાઓ તરફ ધ્યાન દઇને ફ્રરાન્સ ના સરકારે દેશમાંથી જર્મનોની મુખ્યત્વે ઓછી કરવા માટે પાસ પગલાં લીધાં છે, અને બ્રીટીશ અને રોયલ્યેટ સરકારને સંતોષવા માટે જનતો પ્રયત્ન કર્યો છે. ફ્રરાન્સની સરકારના શાંતી જળવાય માટે આટલા બધા પ્રયત્ન કરવા છતાં બ્રીટીશ અને રોયલ્યેટ ,પ્રતીનીધીઓએ શાંત રમજુતી જાળવી માટે વાદ વીવાદ કરવાને બદલે આજે સવારે ચાર વાગ્યે ચારા પર આમણ પ્રમકીપત્ર સદનને આપ્યા એ ઘણુંજ ખેદજનક છે. મને અફસોસ અગર પ્રમાણે એમ લાગમ પડે છે કે બ્રીટીશ અને રોયલ્યેટ સરકારો. આ પ્રતીનીધીઓ મને મળવા આવે તે પહેલાં ફ્રરાન્સની સરહદ ઓળંગી ગયાં હતા. ૨૬ મી ઓગસ્ટ બ્રીટને મોકલેલી નોટનો ફ્રરાન્સનો ખુલાસાવાર જવાબ જાહેર કરવામાં આવ્યો નથી. એ ઉપરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે બ્રીટન અને રોયલ્યેટ સરકારે મોકલેલી તારાબીક બલામણને અનુસરવા તાપાર નહતું."

ફ્રરાન્સની સરકારે જાહેર કર્યું કે પરદેશીઓ કે જેમને કંઇ ખાસ કામગીરી નથી, અને જેમની હાજરી કોઇ બીન-જરૂરી ગડબડ ઓના દરેક પરદેશીઓને દેશ છોડી જવાનું કહેવાની નીતી અમલ મુકેલી છે, બ્રીટીશ સરકારના પ્રતીનીધીઓના મુલાકાતથી એ નીતી ત્વરીતપણે વધુ કાળજીભરી રીતે અમલમા મુકવામાં આવેલ છે ફ્રરાન્સની સરકારે ભારપુર્વક જણાવ્યું હતું કે તેમની તટસ્થતાનો ભંગ કરે એવી કોઇ પણ પ્રવૃત્તિ તેઓ ચાલવા દેશે નહી. બ્રીટીશોએ ફ્રરાન્સમાં જે કુચ કરી છે તેનો ખોકો સામનો કરવામાં આવ્યો છે. બ્રીટીશ અને રોયલ્યેટ સરકાર સવ કાલે સવારે ફ્રરાન્સમાં દાખલ થયુ હતું ત્યારથી ૭૫ માઇલ દુર ભંદરગાહ-સાહપુર આગળ બ્રીટીશ કુકડી ફરીઆઇ ખાર્મે ઉતારવામાં આવી છે. સરકારના ઉતરવા ના વીરોધ કરવામાં આવ્યા એવા સમાચાર સમાચાર નથી. બીજી બ્રીટીશ કુકડીઓએ સંભાળની જગ્યાએ ફ્રરાન્સની સરહદ ઓળંગી છે. જનરલ સર આર્ચ બીબબ વેલ્સ કે જેઓ દક્ષિણ આફ્રિકાના સરકારના સેનાધીપતી છે, તેઓ અહીં બ્રીટીશ સરકારની ઓફેરાનો કે છે

—:—

૨૬ વહાણોના કાનવોય કે જે બ્રીટનથી જીબ્રાલ્ટરને માર્ગે ઝલી હતી તેમના ઉપર દુશ્મન જીમાનોએ અને બજારીનોએ ગુરૂવારે કાડીઝ બંદરથી દુર હુમલો કર્યો હતો. તેમાંના ૧૪ વહાણો સહીસલામત રેંચુઝ બાજણ આવી પહોંચ્યાં છે.

—:—

'ડીબારીઓ ડી નોટીસીઆસ' પત્રના જણાવ્યા મુજબ ફ્રરાન્સ દરમ્યાન સમુદ્રમાં સાત વ્યાપારી વહાણો ડુબી ગયાં છે, બધાએ એક નોરવીય ને બીજું બુકલાન પહોંચ્યું છે. ડુબી ગયેલાં વહાણોના મોટા ભાગના બાલાસીઓને બચાવી લેવામાં વહાણોએ ,બચાવી લીધા હતા ડુબેલાં સાત વહાણો બધુ મળીને ૧૭,૦૦૦ ટનનાં થતા હતાં જરૂરનો રૂપ આપારી વહાણો. એક ડીસ્ટ્રોયર અને બે વોરશીપ ડુબાડયાનો દાવો કરે છે. ડુબી ગયેલાં વહાણો પૈકી પાંચ બ્રીટીશ, એક આમરીશ અને એક નોર્વેજીઅન છે.

—:—

જર્મન ખબારો પુકેઇનમાં પર સુબો પહોંચ્યો ગયો છે, છતાં નકીની પબ્લિમે સકલ ચાલુ છે જર્મનો એવો દાવો કરે છે કે તેમણે મજબુત રીતે રક્ષાયેલું સરહદ ચેરવાસી કબજે કર્યું છે, જ્યારે રશીઅન બોલો એ નાકબુલ કરે છે. લોડીનબાર્ડ તરફ નાઝીઓએ બહુ જ ચોકી પ્રગતી કરી છે. પ્રશ્નેન સરોવર ની દક્ષીણે તેમણે રસીઅનોની ચોકાટ નદીની સામે પાર બ્રગાડી દીધા છે. એવો દાવો કરે છે, પણ તેઓ એ નદી ઓળંગી શક્તિમાન થયા છે કે નહી તે સંબંધે કંઇ જણાવતા નથી.

રશીયા કબુલ કરે છે કે તેઓને બર્ધકર સકલ પછી મેનીનબાર્ગથી દક્ષીણ પુર્વમાં આવેલ નોવમોરોગ શહેરમાંથી પાછા ખસી જવાની ફરજ પડી છે.

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

જાપોપર અંકુશ રાખવાને નીમાયેલ કમીશનર

વેપાર અને કેલોસ ખાતાના પ્રધાન બી. હટહર્ડે 'સ્ટાર' ના પ્રતિનિધીને મુલાકાત આપતાં જણાવ્યું હતું કે જાપોપર અંકુશ રાખવા ના સંબંધમાં સાંપ્રત પ્રવાહને સપ ફકાસ તેટલા ખાતર સરકારે આ ખાતા નવસલ કમીશનર કર્નલ બોર્ડના હાથમાંથી પ્રા તેને એક બાહ્મ કનટ્રોલરના રીપા રહીવટ હેઠળ મુકવાનો ઠરાવ કર્યો છે. સરકારે વહાણવટીઓને આટ-કાયદાનો અને કઠેડીનો ભય રાખી નહિ નવમ તેના પગલા લેવાનો નિશ્ચય કર્યો જ. બી. એ. બી. એકકોનલ્ડ પ્રાપ્ત કસ્ટમ્સર તેમજ વેલા કામકાજના ડીરેક્ટર-જનરલ તરીકે તા. ૧ લીથી સપ કર્યા.

માર્થના દિન

નામદાર સર્વેનચાર્ડ કમીશ્નર તા. ૧૫ મીને દિન પ્રાર્થના દિન તરીકે પાળવા બ્રીટીશ ચર્ચના-વાહકતના સભળા દેશોને વિનંતિ કરેલી છે.

અપીલ રદ થઇ

ડેનીયલ ડુપ્રેસ ફ્રીડીક નામના એક કાફ્રિક આફ્રિકન સોલજરે બાગજી હસન નામના હીંદીને નબરોમીમાં મે તા. ૫ મીએ એક ગોલીબાર સબુનમા તકરાર થતા ઠરી ગોળી મરણ નીપ-જાવ્યુ હતું અને કોર્ટે સુનાવ તા. ૧૩ મીએ ફેનીમારની સુપ્રીમ કોર્ટે ખુનને માટે ફાસીની સજા કરી હતી તેણે તે સુનાવા સામે કરેલી અપીલ ઘરટ આફ્રિકાની અપીલ કોર્ટે રદ કરી છે.

જોહાનીસબર્ગની નવી રેલ્વસ્ટેટ કોર્ટ

પા. ૧,૧૮,૦૦૦ ના ખરચે બાધવામાં આવેલી જોહાનીસબર્ગની નવી રેલ્વસ્ટેટ કોર્ટ ન્યાય ખાતા ના પ્રધાન રે. કોલીન રહાઇનના હસ્તે ગુરૂવાર ઓગસ્ટ ૧૦ ૨૭ મીએ ખુલ્લી મુકવામા આવી હતી. પ્રારંભીમાનાં મુનીસીપલ બીલ્ડીંગ પછી આખા સાઉથ આફ્રિકામાં આ બીજો મોટો સરકારી મકાન ગણાય છે. તેનો ખર્ચો ચાર વર્ષ અને ૧૧ માસપર જનરલ રમટસના કરત બંધાયો હતો.

નાટાલના નેતીવ કોર્ટના જજનું અવસાન

નાટાલ નેતીવ કાઉકીલના જજ પ્રેસીડેન્ટ ઓ. ઇ. બી. જસ્ટીસ લીનોક્સ નોર્ટ કે. સી. યું આજે સવારે મેરીટસબર્ગમાં ગ્રેસ હોસ્પીટલમા ટુંક માંદગી બાદ અવસાન પામ્યા છે. સને ૧૮૨૬ થી ૧૮૩૩ સુધી નાટાલ સુપ્રીમ કોર્ટના એટર્ની જનરલનો હોદો સંભાળ્યો હતો અને ૧૮૩૩ મા નાટાલ નેતીવ કાફ કોર્ટના જજ પ્રેસીડેન્ટ પદ્યા હતા એમનો જન્મ ૧૮૨૬

ના જનેવારીમાં ટ્રાંસવાલમાં મરેલા હતા. તેઓ હબીબના મા વીલીયમ વેાટની વેાર્ડ મેમ્બર. આર. સી. એસ. ના એકના એક પુત્ર હતા. તેમણે જીલ્લ કેાલેજમાં અને રેાડસ યુનીવર્સીટી કેાલેજ એડમ્બરાવેનમાં શિક્ષણ લીધું હતું.

હિંદી સરકારને પા. ૧૦૦

ફ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન એાનર્સ એસેાસીએસનને નાથે આફ્રિકામાં હીંદી સરકારની જરૂરીયાતેા માટે પા. ૧૦૦ ની રકમ પુનીમનમાં દીદના હાઇ કમીશનરની ઓફીસપર મેાકલી છે. આફ્રિકામાં હીંદી સરકારે બજાવેલી સેવાની કદરમાં આ રકમ આપવામાં આવી છે.

જુમર્ડેાર્પમાં મકાનેાની બાંધણીનું કામ મુલતવી રહ્યું

જુમર્ડેાર્પની ટાઉન પ્લાનીંગ કમીટીને તાબે પ્રભાવેાના બાંધકામેા કુદ્ધ વાહ રહે તે કારણસર મુલતવી રાખવાની ફરજ પડી છે. તેથી હાલમાં રહેલ પા. ૪૯૧૦૯, ૧૯૪૦ ડાલરીંગ રહેલ પા. ૧૯,૭૯૦; એસીયાટીક ડાલરીંગ રહેલ પા. ૧૬,૨૦૦ . યુરેાપીયન સ્લમ કલેાનીમાં ડાલરીંગ રહેલ પા. ૧૨,૧૦૦; એાફ એજ ડાલરીંગ રહેલ પા. ૧૬,૪૦૦ કુલ પા. ૬૧,૪૦૦. બાંધકામના નામનેા ગાળા પણેાજ વધી ગયેા છે તેને લગતે મકાનેાને માટે ડાલરીંગ રહેલેા કરનારા નેતી પણજા રહેલેા હતુ ગાંધી બનવ છે. નવા બાંધકામના વધી ગયેલા ખર્ચને લીધે ગરીબ પણ વધી જવ, તેના જનાવરાપરના વાર્ષિક ખર્ચને પણ અસર કરી રેહેલમાં આવ્યેા છે.

ડેા. પ્રીટારીયા હિંદુ સેવા સમાજ

તા. ૨૪-૮-૪૧ ના શુક્રવારે ઉપયુક્ત મકાનના આવવા દેહળ સાર્વજ્ઞિક જનરલ સભા ભેાજનમાં ઉજવવામાં આવી હતી રવાનિક હીંદુ બાઇ ઓ અને બહેનેા હેપરાત હાલ્સ હાલ, પીરામીડ, પ્રાટારીયા નાથે વિગેરેથી પણ હીંદુ બાઇ બહેનેાએ સારી સંખ્યામા હાજરી આપી હતી. પ્રમુ પ્રાર્થનાથી સભાની પેહેરી અને શ્રી કાલા એન્ડ કે. ગેારધન ફા. તાણા યેાસાન શેઠ કુલખાદાવાડએ હેસ્સ્ટનું કુંકમાં રહેલ સભ્યાવ્યા બાદ બાઇશ્રી ડેાસ્તરાય દેવાઇએ "મુહસ્યાસ્ત્રમ અને કર્મવાદ" ના ઉપર સુંદર પ્રવચન કર્યું હતુ. નાજ્ઞબાવાળા શ્રીયુત એાલ. પી. ગેાદીની પુત્રી શ્રીમતી કમળા કુમારીએ "કૃષ્ણ ભજન" અને "સ્ત્રી કેળવણી" ઉપર અસરકારક રીતે વ્યાખ્યાન આપ્યું હતુ તેમજ જોતીંદ્રભાઇ નાનાએ પણ પ્રેરણા કર્યું હતુ. સમાજ તરફથી બાલવી શાળાને જરૂ પ્રસનિધાન બનાવવાને નાણાની જરૂર માટે શાળા સમિતિના પ્રમુખ શ્રી. પી. એમ. જોશી તથા બાધની ગેારધનભાઇએ અપીલ કરતા નીચે પ્રમાણેના સભ્ય મહેરબાનેાએ દુઃ જમતમાં ઉદાર રકમેા નેાંધાવી હતી. બીજી કેટલાક સભ્યેા સમાજ તરફથી એક પુસ્તકાલય ખેાલવામાં આવશે તેા તેનેા સદુપયેાગ કરવા દરેક બાઇ બહેનેાને બાસ આગ્રહ કરવામાં આવ્યેા હતેા. બાદમાં શ્રીમતીએ જુદા જુદા બહેનેાનેા તથા સમાજના સેક્રેટરી છગનભાઇ મેાદી, સુનીલાલ હીરાભાઇ, શ્રી પ્રેમનારવામી તથા અન્ય હીંદુ બાઇએ જેમણે પેાતાના સમયનેા ભેાગ આપી ઉત્સવને ધણેાજ આનંદ તેમજ કૃણીભૂત બનાવ્યેા હતેા કે બદલ આભાર માન્યેા હતેા અને બાદ દુધ પાકેાટામાં આવ્યું હતુ. બાદ મેળાવડેા સવારમ થયેા હતેા નીચેના બાઇઓએ શાળા માટે દાનેા આપ્યેા હતેા.

એન. જી. કાલા એન્ડ કું. ગેારધન કા. ગીની ૧૦, છ. કાલા એન્ડ કું. ગીની ૭, એસ. છગન એન્ડ સન્સ ગીની ૫, અશ. ગેાવીંદ પ્રીટારીયા નાથે ગીની ૪, એમ. એમ. લેશા એન્ડ સન્સ ગીની ૫, રામભાઇ નારખ ગીની ૩, બી. છગન એન્ડ સન્સ ગીની ૩, ડી. કે. પરેખ (હાગન્સબર્ગ) ગીની ૩, ભીમાભાઇ કામા ગીની ૩, બાર. ગુલાબ ગીની ૩, નરસિંહભાઇ પેમા ગીની ૨, રામા વસ્તા એન્ડ સન્સ ગીની ૨, જેમી કાલા એન્ડ સન્સ (પીટરમીટ) ગીની ૨, જસમત ગુલાબ ગીની ૨, આણંદ ભીમા ગીની ૨, લીલા નારખ ગીની ૨, મેાહન નથુ ગીની ૧, પી. મણીલાલ એન્ડ કું. ગીની ૨, કુલ્લે પા. ૧૧૬-૧૯-૦.

હિંદુસ્તાની વિભાગ.

નવા કરવેરાથી હિંદની વ્યાપારી પ્રગતિ રદ્દ થવાનેા ભય છે?

હિંદના આપાર બાતાના મંત્રી હર રામસ્વામી મુદલીઆરે મુબઇની ઇન્ડીઅન મરચન્ટસ એસેાસીએશનના સભ્યેાની મુલાકાત લીધી હતી. આ પ્રસંગે હર રામસ્વામી મુદલી બરને બાપકાર આપતાં એસેાસીએશનના પ્રેસીડન્ટ શ્રી. વીયાએ જણાવ્યું કે એકેાણાલુથી વેપારીઓને તેમના વેપારની બાબતમાં કેાઇ બાતનું રક્ષણ આપવામાં નથી આવ્યું અને બીજા પ્રાન્તેા કરતાં તેમની આબાદીની પ્રગતિને નવા કરવેરા નાંખી ધ્રુંધળાવી દેવામાં આવે છે. આભાર વધતાં શ્રી. વીયાએ જણાવ્યું કે હરસાલ તારવણી નાંખવામાં આવેલ નવા કરવેરા વેપાર પર ભારે બેાજારૂપ છે અને આની અંદર તેમને વધારાના કરવેરા દિક્ષેપ કર્યો હતેા. હીંદમાં લડાઇને આંગે લાગ નવા વેપારેા બીલકલનેા જે મેાટેા મળ્યેા છે તે બાબે જોલતાં શ્રી. વીયાએ જણાવ્યું હતું કે સરકારે નવા કરવેરામાં ફેરફાર કરી નવા વેપારેા બીલકલના ઉત્સેજન બાપવું જોઇએ.

સરદાર વલ્લભભાઇ પટેલને છેાડવામાં આવ્યા

સરદાર વલ્લભભાઇ પટેલ જેમને ત્રણ વર્ષના નજેબન્દરના હીંદ સંરક્ષણ કાયદાની કલે વગર તપાસ કરવે અટકમાં રાખવામાં આવ્યા હતા તેમને બીજારીના કારણે પુનાની જેલમાંથી છેાડવામાં આવ્યા છે. સરદાર વલ્લભભાઇ પટેલ ૧૯૩૨ મા કેાંગ્રેસના પ્રમુખ બન્યા હતાં અને તે પછી નેશનલ પાર્લામેન્ટરી કમીટીના પ્રમુખ હતા. સરદારેાની તબીયત તુરત સારી થઇ રહ્યા એવી સગવત પુનીમનના હીંદીઓની હાર્દિક પ્રાર્થના છે.

યરેાડા જેલમાં સત્યાગ્રહી કેદીઓની હાલત

યરેાડા કેમ્પ જેલમાં રાખવામાં આવેલા 'ક' વર્ગના ૬૦૦ સત્યાગ્રહી કેદીઓએ પેાતાની મુશ્કેલીઓ જેલ સત્તાધારીઓ સમક્ષ મૂકી હતી પણ તેના જેલ સત્તાધારીઓએ કેાઇ નીકાલ આપ્યેા નથી. કેદીઓએ કરેલી ફરિયાદમાં જણાવ્યું હતું કે યરેાડા કેમ્પ જેલમાં ૬૦૦ કેદીઓ છે. તેમાં ૬૫૪૧૪ ની બેરેકમાં ફક્ત ૬૫ માણસેાને સાથ વામા આવે છે. જમીન ઉપર પાકું માળખું ન હેાવાથી તંબુઓમાં પાણી ભરાઇ જાય છે. છવજંતુઓ પણ નીકળ્યા કરતા હેાય છે. પાયનેા કાંઇ જ્યાલ ન બાવવાથી બીજો પણ ફરીયાદ મેાકલવામાં આવ્યા હતેા, અને તે બે તબ્બ દીવસમાં જવાબ નહીં આવે તેા બીજા પગલાંનેા અમલ પણ થશે એમ તેમા જણાવવા માં આવ્યું હતું આથી જેલનાબાધીકારીઓએ અમલીગેા. શ્રી. ગણેશદાસ રાણી, પા વજુભાઇ લાઠ, શ્રી. રંજનમાસી ઝાબરાની, બા અબ્બાપર અને બીજાઓને યરેાડા જેલમાંથી મુબઇના જુદા જુદા જેલખાનાંમાં બદલી કરવામાં આવી છે. પણ હજુ તેા ગાંધીજી રહી છે અને બીજા કેદીઓએ બેારાઇ જવેા ભય કર્યો છે.

પત્રકાર ગીરફતારી

સીમલા ખાતે અખીલ હીંદ રાષ્ટ્રીય સંગઠનની નવમા સભાની બેઠક પ્રેાવીન્સીયલના પ્રમુખપદે મળી હતી. તેમાં ગાંધીજીના તાજેતરના સાગે ચાર્યા ઉઠાવ્યેા હતેા. આ નીચે પરીણદ બાંધ્યો શ્રી. મહાદેવ દેસાઇના જેલવાસનું રાજ્ય-નામ આપી દીધું છે.

અમેરીકા ખાતેના પહેલાં હિંદી એજન્ટ જનરલ

શ્રીમલામાં બહાર પડેલી સત્તાવાર યાદીમાં જણાવવામા આવે છે કે હીંદી સરકારની મંજુરી થી ચીનીયા અને અમેરીકન સરકારેાએ અમેરીકા અને હીંદમાં એક બીજાના પ્રતીનીધીઓ નીમવાનું કબુલ કર્યું છે અને તે મુજબ પાયલરેાજની કારેાબારી મંડળીએ આ અમેરીકા ખાતેના હીંદના પહેલા એજન્ટ જનરલ નીમાયા છે.

કપુરથલાનાં મહારાણી જર્મનેાના હાથમાં કેદ!

કપુરથલાના મહારાજાનાં પત્નિ—કપુરથલાનાં મહારાણી જર્મનેાના હાથમા કેદમાં હેાવાનું પકડા એવા હેાવ તેમની મુક્તિ માટે જર્મનીએ જણાવ્યું હતું કે કપુરથલાના મહારાજા જો ૨૦ લાખ પાઉંડ આપે તેાજ કપુરથલાના મહારાણીને મુક્ત કરવામાં આવશે. જર્મની રહેનેના મકાનમા

કાયમનું પતન થયું ! પણ એટલે કંઈ પુરુષજાતના સહકારની અને સહકારથી પેરીસમાં હતા, પણ તે બાદ કંઈ પુરુષજાતનાં સહકારની તો કોઈ પણ રીતે પ્રસિમાંથી જર્મનોના હાથમાંથી છટકવા કોઈ ખાતે પહોંચી ગયા, પણ કંઈ પુરુષજાતનાં સહકારથી આ રીતે છટકવાનું બની શકયું નહી અને આખરે તેમણે માન્યું કે તે સ્ત્રી જાત કોઈ જાતનો તેમને કેરાન કરશે નહી અને આ માન્યતાથી આખરે તે ફ્રાંસની પેરીસ છોડી રહ્યાં હતા.

જાપાનમાં પેટ્રોલની અછત

જાપાનની સરકારે સપ્ટેમ્બર તા. ૧લીથી સખ્ત પેટ્રોલથી ચાલતી મોટર બસો, ટેક્સીઓ અને ખાનગી મોટરકારો ચાલતી બંધ કરવાનો ઠરાવ કર્યો છે. પેટ્રોલ સીવાય બીજા કોઈ પદાર્થથી ચાલતી ટેક્સીઓ ચાલશે અને ખાનગી કારોને તેના ઉપયોગ મુજબ અમુક પરવાના આપવામાં આવશે.

જાપાનનું વેપાર અને કલોમ બાતું એક અર્ધ સરકારી પરદેશ વેપાર પર અંકુશ રાખનારી એસોસીએશન સ્થાપવાની યોજના વીચારી રહ્યું છે કે જે સંસ્થા જાપાન અને અન્ય પરદેશો વચ્ચેના સઘળા વેપારને એક સંસ્થાના અંકુશ હેઠળ લાવશે.

ધરખમ ઘટાડો

રાજપુરથી પ્રસિદ્ધ થતા 'પ્રજાબંધુ' પત્રના તંત્રી શ્રી. ઝવેરચંદ મેઘાણીને આઇ. પી. સી. ની ૧૫૩ મા કલમ હેઠળ કોમી તિરસ્કાર જગાવવાના આરોપસર પકડવામાં આવ્યા છે અને અમદાવાદમાં લાવવામાં આવ્યા છે.

વેચવાની છે! વેચવાની છે!

ફ્રૂટ શોપ

ન્યુકેન્ડલમાં સારા પોશીશમાં આવેલો અને ચુનંદા યુરોપીયન વેપાર કરતી અમારી કં. બી. સી. ફ્રૂટસ નામની ફ્રૂટ શોપ વેચવાની છે. વધુ વીગત માટે કાગળ યા મળો.

આદુમદ ભામજી,
૧૩૧ એ મેકન રોડ, ન્યુકેન્ડલ,
ફોન ૩૫૮૭૪૩. જોહાનીસબર્ગ.

ગાંધીજીએ ૨૬ કેસલ સલામતના પડેલા સલામતી શ્રી. વીરેનના ભાવેને બીજી વખત સલામત કરવા માટે ૬ માસની સાદી કેદની સજા થઇ છે.

* * *

અમેરીકા ઉધાર અને ઉઠાવો-લેન્ડ એન્ડ લીઝના કાયદાનુસાર કોંદ માટે જોઇતો માલ અમેરીકામાંથી મેળવવા માટે ઇંગ્લંડ અને બીજા મીત્રરાજ્યો માને મેકલવાનું કર્યો મુજબ એ બીજા રાજ્યો પર ન્યુયોર્ક તરફ રવાના થઇ ગયા છે.

* * *

શ્રી. જમનાલાલ બજાજને નાકુરરત થયીને તે કારણે નાગપુર જેલમાંથી મુક્ત કરવામાં આવ્યા છે.

શ્રી ટ્રાંસવાલ યુનાઇટેડ પાટીદાર સોસાયટી

મહાત્મા જયન્તિ

ઉપરોકત સોસાયટીના આશ્રય નીચે પુજ્ય મહાત્મા ગાંધીજીની ૭૩મી વર્ષ ગાંઠની જયન્તિ ઉજવવાનો એક મેળાવડો તા. ૧૮-૯-૧૯૪૧ ને ગુરૂવારે સાંજે ૭ વાગે ટ્રેસ રોડ, કોર્ટયાર્ડમાં આવેલા પાટીદાર હોલમાં થશે. એ પ્રસંગે સર્વે ભાઇઓ તથા બહેનોને વેળા સર પધારવા આમંત્રણપુર્વક વીનંતી કરીએ છીએ.

લક્ષ્મણભાઈ ભગવાનજી પટેલ
ચકુભાઈ ર. પાટીદાર
મે. મા. મંત્રીઓ.

શ્રી. ટ્રાંસવાલ હિંદુ સેવા સમાજ, જોહાનીસબર્ગ

ગાંધી હોલ પેટે દાન આપનાર સખી ગૃહસ્થોને નમ્ર અરજ

(૧) ટુંક મુદતમાં ગાંધી હોલ માટે મૂળ યોજના મુજબ દાન આપનાર સખી ગૃહસ્થોના કોટા તથા તકતીઓ ઉપર નામો મુકવામાં આવનાર છે.

(૨) આથી ગાંધી હોલ માટે દાન આપનાર સર્વે ગૃહસ્થોને, પોતે નોંધાવેલી રકમો તા. ૩૦ મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૪૨ સુધીમાં પુરેપુરી ભરી દેવા નમ્ર વિનંતિ છે.

(૩) તા. ૩૦ મી સપ્ટેમ્બર, ૧૯૪૧ સુધીમાં જેટલી રકમો ભરાયેલી હશે તે પ્રમાણેજ દાન આપનારા ગૃહસ્થોના કોટા તથા નામોની યોજના નોંધાયેલી રકમ પ્રમાણે નહિ પરંતુ ભરપાઇ થયેલી રકમ પ્રમાણેજ અમલમાં મુકવામાં આવશે તે સૌ ધ્યાનમાં રાખે એવું ઇચ્છીએ છીએ.

(૪) સખી દાન આપનારા ગૃહસ્થોને પોતાનાં નામોમાં કંઇ પણ ફેરફાર કરાવવો હોય તો તે વિષે સમાજના મંત્રીને તા. ૩૦ મી સપ્ટેમ્બર, ૧૯૪૧ સુધીમાં તેવા ફેરફાર વિષે જણાવી દેવા કૃપા કરવી. એ તારીખ પછી નામો વિષે અથવા ઉપર જણાવેલી યોજના વિષેની કોઇ પણ ફરિયાદ ઉપર ધ્યાન અપાશે નહિ.

(૫) પાકિટ પર અથવા તે ઉપરાંતની રકમ, જે દાતારોએ ગુરૂવારે હોય તેઓ પોતાના કોટા, પોસ્ટ કાર્ડ સાઇઝના, તા. ૩૦ મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૪૧ સુધીમાં મંત્રી ઉપર મોકલી આપવા મહેરબાની કૃપરશે એવી નમ્ર અરજ છે.

ઓફિસ ૩૫૩૦.
૫૦ ફ્રેડરિક સ્ટ્રીટ,
જોહાનીસબર્ગ,
તા.

હી. આપના વિશ્વાસુ,
નરસિંહભાઇ પરભુભાઇ,
જસમતભાઇ નાનાભાઇ,
મે. મા. મંત્રીઓ.

સંગીતની મોજ સ્વર્ગીય છે

એટલાજ માટે

દરેક ઘરમાં કોઇપણ વાજીંત્રની જરૂર છે

આખી દુનીયાના સમાચાર ઘરમાં બેઠા સાંભળી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—રેડીઓગ્રામ

હળવું સંગીત અને સુમધુર ફીલ્મોના ગાયનો કુટુમ્બ સાથે વગાડી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—ગ્રામોફોન

કુટુમ્બમાં અને મીત્રમંડળમાં ગાવા બજાવવાનું ઉત્તમ સાધન—હારમોનીયમ

સાકડાં કોલસાના ધુમાડાથી બચી તાત્કાળીક રસોઇ, ચા કોફી બનાવવાનું ઉત્તમ સાધન—ઈલેકટ્રીક સ્ટવ

ગરમીની મોસમમાં દરેક જાતની ઠંડક આપનારી ચીજો મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—રીફ્રીજરેટર

ઉપરની ચીજો તેમજ ધન્દિઅન આદર્સ કયુરીઓ માટે અમારો કેા રૂબરૂ જોવા ખાસ વિનંતિ છે.

તબલા, વાયોલીન, મેન્ડોલીન, બેન્જો, સીતાર, હોલરૂબા, ગીતાર, કાચ તરંગ.

નીચેની ફીલ્મોના સેટ અવશ્ય ઘરમાં રાખવા લાયક છે

જ્ઞાનેશ્વર, સંત તુલસીદાસ, અંબેન, કંગન, ગોપાલકૃષ્ણ, નરસી ભગત, પંઢરપુર, અમર ઇન્ડિઆ, અકિરત, ભાભી, આદમી.

ફીલ્મોના સેટ—લીસ્ટ મંગાવો અને તમારૂં સીલેકશન મોકલો. ભજન, મરબા, રાષ્ટ્રીય સંગીતની રેકાર્ડ પણ સ્ટોકમાં છે.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ હારમોનીયમ (દરેક જાતનું) યંગ ઇન્ડિઆ, મેગાફોન, હિંદુસ્તાન, ફ્રાન્સ, ઓડીયન, (ઇન્ડિઅન રેકોર્ડસ).

ઘરાકનો સંતોષ એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

મળો યા લખોઃ

ટેલીફોન ૨૫૮૦૬
.. રેસી. ૨૦૩૭૭

ગોશળીઆ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ,
૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

ફિલ્મના શોખીનોને ખુશ ખબર

ચાલુ વીકમાં ફિલ્મના નવા સેટો આવી ગયાં છે.

પુનર્મીલન (૫) રાજનર્તકી (૪) પરબી પરણ્યો (૫) દાસી (૪) રાખીકા (૩) દીવાલી (૩) સરકાર (૫) રહેના નંધન (૫) ગ્રામી સબાહુદરીન (૩).

એ વતનીઓ

મરહુમ ખાદ કવ્વાલનો છેલ્લો રેકોર્ડ—No. 16451. **મોહંમદ ખલીલ કવ્વાલનો છેલ્લો રેકોર્ડ—No. 16457.**

ચાલુ કવ્વાલનો છેલ્લો રેકોર્ડ No. 16455.

મરહુમ ખાદ કવ્વાલના છેલ્લામાં છેલ્લા બાકીનો સેટ૨૮ રેકોર્ડો આવી ગયા છે, પહેલો તે પહેલો

N. **ખાદ કવ્વાલ**

16404 જબ વહા ફૂલ્યાં પુષ્પારી બહારી
16411 એક રોતે કુ હસાના
16416 બલમા મોજ કર ગઇ અંખિયા હમારી
16428 મદીનેકા મુસાફર કું ગેરે હમે દુવા દેના
16424 હજારો હિર ગઈ સેરીન વેહી રોનક કે મેહફીલમા
16304 મોર બનકે ન બનકે મેં તો બનકી
16313 રહમતુલ્લાહીલ આલમીન
16347 મીને ગઈ થે એક ફુને
16232 તને મોરે હન્સે હસે દમકે મોયાદેને
16273 પોહદીબકા નામલની
16250 કુરબાર મુસલમાનો.
16243 હલકે મે આજ એહમદે આમ
16289 કુરબાન મરો.
16367 મેરા મન ખેંચે ગોરે
16380 મુજમા યારે મકકુમપે નજરેકા ખુમા
16390 મારો સલ્લેઅલલાહ મારો સલ્લેઅલા

R.L. **બરલાની રેકોર્ડ**

306 અંખા બદુરીકા મોયાના
301 બધાહકા બલાવા

F.E.

27 બહાદલ હજરત બીલાલ

G.E.

4764 અને *4765* બે રેકોર્ડોનો સેટ
જંજીબમાંથી કાયરોમા નાની પીકાનીકા મોયાના

4723 પેગમરસે દરખ્ત કા ઉસના
4720 ખુદા કી સારે મેખાને મે
3164 કુલબા સહાલ
6677 રેશ નાજ
1740 તુમ દો અલ્લાહ

F.T.

12237 રિવાયત હજરત બબીર
12907 દે સખાવત
12308 છલ્લી કુરબાનીકા રેકાર્ડ
12781 દોસીદ મોહંમદી

કુમારી આરઝમ કવ્વાલ

16370 ઉસને દરબારીમે ગીલમા
16349 તસ્વીર બની આંખોસે દીવાને ઉસકા આ
16431 તસ્વીર મોહમદ મેરે દીલમે.
16370 ઉસને દરબારમેં અસલનમાલકી

આરઝૂ કુદીરૂદીન

10332 યા મોહંમદ યા મોહંમદ
16340 ખ્વાજ આ સીતમગર
16261 જુલમા રાજ કે કલબરમે
16340 આપને આપને માફારુદોલત

મોહમદ ખાલીલ કવ્વાલ

16427 આવિ આ ૧ મદીને કુ ભજે ચલો
16426 પયા આપની નજરમાં મોમાઝે મળ્યા
16433 સોંવરિયા નહી રહેંા
16312 હમારા નાની બ્રમ બ્રકાનવાલા
16221 સાબ્રા મુજે બીચારે
16366 જુલમની રાજે ચમાલ
16379 કહા લઈ જાઉ ગોમ

F.T. **આરઝૂ અબદુલ રજાક**

12610 મે પીતેકી બાનવાંદ
12020 પોહ હમીએ બુલ
12254 દે સખાવ દિનપે બ દે
12166 હમારે કતલેકે કારીમ ને

કલ્યાનખાન એન્ડ પાર્ટી

12215 કહના દે મુસા આકા તેરી બલીગે
12917 જીસે નજર બનતા કું સબ કહેતકે સોદાઇ
12836 નહાસીસ કે સાકેસેંકરા મે
12866 મે તો મીર આઇ યાર
12[illegible] ઝોકર બબા ઉસને બોલબાલ
12[illegible] કરદરપે બાદશા કીરા
12[illegible] સરે મકતલપે અરબો

કાલુ કવ્વાલ

[illegible] તુને આનકર દીબાના બ્યારે રસુલે અરબા
[illegible] બાત બાબા કિ નટાલી સબકેબી
[illegible] જામ બતા મર મુજસે
[illegible] મુસ્તફાકે મદીનેમે
16[illegible] અલે દો કદમ ઔર કબામત હોગી
16[illegible] આજ નબી દરબાર દરબદીબાદો

ફીલ્મ રેકોર્ડ

બાબી (૫); બીરબલા (૪); તુલસીદાસ (૫); કંજન (૫); બાબાદ (૫); કેાહર (૫); બબી બાબા (૩); બબુત (૫); બંધન (૫). ઔરત (૫); નદી બનારે (૫); બદબી (૫); મુસ્તકીર (૫); સન્દીબા કું (૫)

કામદ સેઠ

બારીન દરબાર (૫); બીજા મંબલ (૪); બબબ કુમાર (૩). તુફેકહલ (૧), કરબાની મંજલ (૩), બબી સુબીતા ૨).

દર મહીને નવા રેકોર્ડ અમારે ત્યાંથી મળશે. તેના દર મહીને કેટલોગ અમારે ત્યાંથી મંગાવી લેશો.

RADIO RECORD TRADING CO.

88, VICTORIA STREET, DURBAN. 38 A MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG.

SOLE INDIAN AGENTS IN SOUTH AFRICA
H.M.V. COLUMBIA & TWIN RECORDS.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE COLUMBIA and "TWIN"

સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકોર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીલાલ એન્ડ રાજકુમારી

N. 15307 તરી બનસી બજવો બા
" 15308 અંતરનાં બારણાં ખોલ કુણ ઉઘાડું.
" 15309 સુંદર કળી.
" 15311 નવું-જુનું.

કાશ્મ અને સખાબાઈ

N 15327 કું તમારી રાધીકા-નીધીનાં ચેલા.
" 15328 તું તો હાલને મારે શેતર.
" 15331 નિપટકું વાદળ વીરપર વરસે.
" 15342 દીક્ષાયે લી રસીકને તજવ્યો કોઇની નજર લાગી છે.
" 15344 પ્રભુનો ચમકાર બાજ ૧ લો અને બા ૨ જો.
" 15312 નવ્વાણુંનો ખજા.

A. 15314 બ્યાનો બાગ બા. ૧-૨.
" 15315 જો ડહો.

માસ્ટર ચમનલાલ એન્ડ પાર્ટી

F.T 5969 જરાણાનું જરદાન.
" " 5971 મંગલ આઠ પ્રભાત
" " 5952 સરાબાનો મંત્તર બાજ ૧-૨.
" " 5946 સાંજે જમુનાને તીરે.
" " 5970 રેહાબબ્બન બા. ૧-૨
" " 5956 મલીંદાને કાંઠે.
" " 5937 બાકાનું ઘર.
" " 5950 બિજરસ બાજ ૧-૨.
" " 5953 મુકો બાલવો.
" " 5954 બાજે પુંગા.
" " 5740 કુલ વીણવા કું ગયતી સાજન.
" " 5727 પાર્શ્વ શનેશ્વર કર્ણન કીજે.

GUJARATI DRAMA SETS

બારણ કુમાર	(૭)	રેકોર્ડનો	સેટ.
સીતા બાજ	(૬)	"	"
રાણક દેવી	(૬)	"	"
શકુંતલા	(૪)	"	"
વીર રાજા	(૬)	"	"
જેસલતોરલ	(૬)	"	"
શેઠ સખાબક્ષા	(૬)	રેકોર્ડનો	સેટ.

પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનું નાટક	(૮)		
નરસંહ મહેતા	(૬)	રેકોર્ડનો	સેટ.
વહીલનો વારસો	(૬)	"	"
સલબારામણ	(૬)	"	"
બનરાજ બાવરો	(૫)	"	નાટક
મલબાર સતી જોટા	(૨)	"	સેટ.
બીકૃષ્ણ જન્મ	(૨)	"	"

FILM RECORDS IN SETS

મરીબક્ષ તોપ	(૫)	નીરબલા	(૪)	મારી બાંબ	(૩)	બગાળા	(૩)
બાગબી	(૫)	બામાફેાના સીંગર	(૪)	રંગબગ	(૧)	કરબાદ	(૫)

બારતી F.T. 5440 દશાવતારની બારતી. F.T. 5251 શ્રી સતબારાયણની બારતી
F.T. 5191 શ્રી મહાદેવની બારતી.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-૫૩૮૨.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેાગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. ...

"શુદ્ધ ઘી"

વલસાડમાં પબ્લીક હેલ્થ ખાતાએ પાસ કરેલ એમ. જે. માર્કેટ ગ્રીનના બંગલાનું વેરાવળ મથુરાદાસ ગલબજીની કેમરીની બનાવટનું "શુદ્ધ" (ગાયનું) ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

ભાવ માટે પુછો યા લખોઃ

સામજી કેશરશી એન્ડ સન

૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન.

SAMJEE DEVSHI & SON

5, Cross Street, DURBAN. ...

પ્રસ્થાન મફત!

પ્રસ્થાન માસિક બાર વર્ષ પુરાં કરી—તેર પુરૂં કરી—તેરમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :—

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ

જે ગ્રાહકનું સં. ૧૯૯૪ના ફાગણથી આસો સુધીનું લવાજમ રૂા. ૫, ભર્યો, પરદેશ માટે રૂા. ૭ા મણી ગયું હશે, તેમને પ્રસ્થાન તરફથી બહાર પડેલાં પુસ્તકો ઉપર રૂપ દઠા કમીશન કાપી આપવામાં આવશે. (અપવાદ: શ્રી. ઝવેરલાલ મહાશંકર તથા શ્રી. રામનારાયણ પાઠકના પુસ્તકો ઉપર ૧૫ ટકા).

ઓછું કે

જે ગ્રાહક લગભગ ૨૦—૨૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પડી રહેશે.

દશ—બાર રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને અર્ધો લવાજમમા પડી રહેશે. બીજો ૫ લાખ તો મળશેજ.

ગુજરાતનો આબરૂદાર, તેમજ પુસ્તકાલયો ને ઘરવપરાશ આ ઘોરણનો જરૂર લાભ લે.

	રૂપિયા.
સ્વપ્નપ્રપંચ	૩॥
ભૂખ્યાજનોનો ઉપવાસ	૨
રશ્મિબાનું પત્રવ્યવહાર	૨
સાબરમતી	૧।
પરમાણુ વેદક	૨
ક્રિનચ્યો	૧॥
ધરેણાંકિરે	૨
ચતુરંગ	૧।
પ્રેમનો ઠગ	૧।
સ્ત્રી-પુરૂષ	૧
નવો આગાખાર (બધુ બાકી)	૫।
કમાવલી	૨॥
સમસુખ	૧।
મારા આસોપાલવ	૧॥
સરસ્વતીમાળા ભાગ ૧ થી ૧	૧૩।

આખું સૂચીપત્ર મંગાવો.

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી અગિયારી સામે, અમદાવાદ.

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, કાર્પેટીંગફ્લોર સુટ, ચેસ્ટરફીલ્ડ, ડ્રેસીંગ ટેબલ, સાઈડ બ્યા. ઓફીસ ડેસ્ક, ગુડ ડેસ્ક, ટેબલ, ચેરસ, ટી ટેબ્લ, બ્રાસબેડીંગ, ચેાપ ફીલીંગ અને ફીકચર વિગેરે. તદ્દન જીવાયત ભાવે બનાવી આપવામાં આવશે. અને પસંદી આવ્યા પેલાના પુરતેા નહિ.

ચોકસ, ટેબલ અને કીચન ડ્રેસર

જે કબાટ રેડમેડ તરીકે તૈયાર થાય છે તેનેા રહેા. કબેાર્ડ તૈયાર રહે છે માપ પ્રમાણના ઓર્ડરેા ટપાલ દ્વારા મંગાવેા અને તૈયાર આવશે પધારેા.

L. MISTRY,

61 BREE STREET, BBURGERSDORP, J'BURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2525. ...

ફીટીંગસ

પાયપર

ટીડી, બાકડા, ટેબલા, કબાટા, બાથી, વ'ટા વિગેરે સઘળા બંબુઓનેા

નાશ કરે છે.

ટીડીઓ પાયપના ટીન મળે છે. ....

M. H. DESAI,

એમ. એચ. દેશાઈ,

હોલસેલ રીટેલ વેપારી.

અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ બુનીસનના ડેાર પણ આપમાં C. O. D. થી સારૂ પેકીંગ કરી મેાકલીએ છીએ.

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. ...

જુના અને જાણીતા ફરમાસુ ખીડાઇઓ અને પાકેા બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના ચેાષ્ટિક પાકેા

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકેા ઓર્ડર આપવાથી મળી શકશે.

અમારી રેડીમાં ઉત્તમ 'આચાર્ય' અને જાતનું ફરસાણ તૈયાર મળે છે.

ફરમાસુ મીઠાઈ તથા દરેક જાતનું ફરસાણ, આચાર, ગરમ મસાલેા વિગરે ચેાખા બનાવી મળશે.

નમુનો જાણવા માટે લખેા યા મળેાઃ

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 138 KORT STREET JOHANNESBURG. ...

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	જોરતી ૧૯૪૧ ઓગસ્ટ સપ્ટેમ્બર	હીંદુ ૧૯૯૭ ભાદરવા	મુસલમાન ૧૩૬૬ સફાન	પારસી ૧૩૧૦ રોજે. ૬ઠ્ઠી	સુર્યોદય સ. મી.	સુર્યાસ્ત સ. મી.
રવિ	૨૯	સુદી ૬	૬	૨૯	૬-૧૬	૫-૫૧
સોમ	૩૦	,, ૭	૭	૩૦	૬-૧૭	૫-૩૯
મંગળ	૩૧	,, ૮	૮	મા	૬-૧૭	૫-૩૮
બુધ	૧	,, ૯	૯	મા.	૬-૧૮	૫-૩૬
ગુરૂ	૨	,, ૧૦	૧૦	મા.	૬-૧૯	૫-૩૫
શુક્ર	૩	,, ૧૧	૧૧	મા.	૬-૨૦	૫-૩૩
શનિ	૪	,, ૧૨	૧૨	મા.	૬-૨૧	૫-૩૨

How to
ask for OIL

Mobiloil

makes cars

last longer!

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA, LIMITED

Why Ovaltine
is the Best
"STAND-BY"
Food Beverage

The Cup that Cheers
in any emergency.

Drink Delicious
Ovaltine
The Restorative Food Beverage

ઇનોઝ 'ફ્રૂટ સોલ્ટ'

તંદુરસ્તી

ના ચોક્કસ

માર્ગ છે!

આખાનો ફલ્બાવો, કબજીયાત, અને જીવજંતુને દૂરકરવા એક ગ્લાસ પાણી મા એક ટી સ્પુન ઇનો નાખી પીવાથી નાબુદ કરી શકાય છે. ઇનો શરીરના પેરી તાવો દુર કરી કલેજાને તંદુરસ્ત રાખે છે.

ઇનોઝ 'ફ્રૂટ સોલ્ટ' અતિ નરમ માકથી કામ કરે છે અને તદન હલકાસ્વભાવનું છે. આજેજ તમારી ફેમારટમાંથી એક બોટલ લઇ આવો. તમને અવશ્ય તેનાથી ઘણોજ ફાયદો થશે.

ENO'S "FRUIT SALT"

[illegible] made "ENO'S "FRUIT SALT" and "VRUGTE SOUT" [illegible]

Sole Representatives: HAROLD JUTCHIE IS. A. [illegible] Ltd

P. O. Box 805, Cape Town

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

	Rs.	As.
Lectures from Colombo to Almora	2	8.
Jnana-Yoga	7	12.
Raja-Yoga	1	4.
Karma-Yoga	2	12
Bhakti-Yoga	2	12.
Karma & Bhakti. Vols. I & II one volume	5	8
Lectures from Madras	5	8.
Inspired Talks	5	8
My Master	5	8
My Master...	5	8.
Chicago Addresses	5	8.

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A comprehensive chronological account of the Master's wonderful life,—the only authorised edition of its kind in English.

[Fourth Edition]

Thoroughly revised and improved with a [illegible] by Mahatma Gandhi.

Price Re 1.

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4. Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

The "FRIENDS of INDIA" SERIES

Short biographical sketches of eminent men, who have laboured for the good of India.

Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece.

[illegible]	Lord Minto,
[illegible] W. Wedderburn	Lord Morley,
[illegible]	Sir Pherozeshah Mehta,
[illegible]	Swami Rama Tirath,
Ravi Varma,	Sir [illegible] Tyabji,
Sir C. Sankaran Nair,	Henry Fawcett,
Sir Henry Cotton,	[illegible] Hardinge,
John Bright,	[illegible]
Lal Mohun Ghose,	Edmund Burke,
Mrs Annie Besant	Badruddin Tyabji,
Allan O. Hume,	W. C. Bonnerji,
A. M. Bose,	Charles Bradlaugh,
Dadabhai Naoroji,	Diwan C. Rangachariar,
V. P. Madhava Rao [illegible],	Hon Babu [illegible] N. Mudholkar,
Raja Ram Mohun Roy,	[illegible]
Dinshaw Edulji Wacha,	[illegible]
[illegible] Vidyasagar	Rao Saheb Vishnu Krishnaji Tehang,
V. Krishnaswami Aiyar,	Nawab Mosinul-Mulk,
Babu Surendranath Banerjea,	Behramji M. Malbari

Notion Building Annie Besant.) Hindu Social Ideals

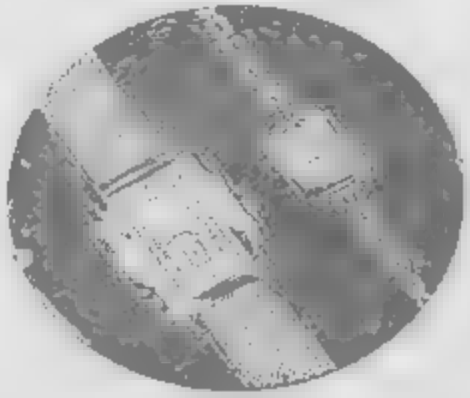
Price: One Shilling Each

APPLY:

MANAGER, INDIAN OPINION,
PHOENIX, NATAL.

ELGIN

ઘડીયાળો

અગત્યનું

અમેરીકામાં એલ્જીન ઘડીયાળો પ્રથમ અમેરીકન મનાય છે. આ ઘડીયાળોના, ચટા કરેલા (રેપેર પારેલા) ભાગોની ત્યાં આપવામા આવે છે.

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER" -ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

INDIAN REPRESENTATIVE:

G. DAVIDSON, 220 Colonial Mutual Bldgs.
West Street DURBAN

15 SEP 1941

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

No. 36—Vol.—xxxix. Friday, 5th September, 1941. Registered at the G.P.O. as a Newspaper PRICE FOURPENCE.

FASCISM AND IMPERIALISM

"If we desire to resist the Fascist menace effectively we must openly oppose imperialism at the same time. The foreign policy of Britain is an example of this pitiful failure to thinking in terms of imperialism it cannot resist Fascist aggression or rally itself to the progressive forces of the world. And in not failing it is even helping in the destruction of the very empire which it seeks to preserve. We have here a glaring and tragic example of the close kinship of imperialism with Fascism and of the connection which imperialism itself presents. It is not enough that imperialism is crushed by Fascism, and Britain or France or China must be saved, but we must end imperialism itself, and not try to distinguish between the two. Therefore, we have to work to end imperialism as well and seek a complete freedom for all the subject peoples of the world."

—Jawaharlal Nehru

ફેશીસ્ટવાદ અને શાહીવાદ

"જો આપણે ફેશીસ્ટવાદના ભયનો વિરોધ કરવા ઇચ્છતા હોઇએ તો, આપણે શાહીવાદનો પણ તેટલોજ વિરોધ કરવો. જોઇએ નહિ તો આપણે નિષ્ફળ નીવડીશું. બ્રીટનની પરદેશ નીતી આ શોચનીય નિષ્ફળતાનું એક દ્રષ્ટાંત છે, કેમકે શાહીવાદની દ્રષ્ટિએ વિચાર કરતાં તેનાથી ન તો ફેશીસ્ટવાદના આક્રમણનો વિરોધ થઇ શકે કે ન તેનાથી જગતના પ્રગતિશીલ બળોની સાથે મેળ સાધી શકાય. અને જે રીતે નિષ્ફળ જઇને તે પોતાનુંજ સામ્રાજ્ય, કે જેનું તે રક્ષણ કરવા ચાહે છે, તેનો પોતાને હાથેજ નાશ કરે છે. અહિં આપણી સમક્ષ ફેશીસ્ટવાદની સાથે શાહીવાદના નિકટ સંબંધનું અને ખુદ શાહીવાદની અંદર રહેલા વિરોધોનું અર્થસૂચક દ્રષ્ટાંત બની જાય છે. શાહીવાદ એ ફેશીસ્ટવાદની બરોબરજ છે, અને બન્ને સુલેહશાંતિના શત્રુ છે એવી જો આપણને ખાત્રીજ હોય તો આપણે બન્નેનોજ નાશ કરવાનો પ્રયત્ન કરવો જોઇએ, અને બન્ને વચ્ચે ભેદ પાડવો નહિ જોઇએ. આથી આપણે શાહીવાદને જડમૂળથી ઉખેડી કાઢવો જોઇએ અને જગતની સઘળી પરતંત્ર પ્રજાઓની સંપૂર્ણ આઝાદી માટે પ્રયાસ કરવો જોઇએ."

—જવાહરલાલ નેહરૂ.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

અકરોબરમાં પહેલાં અઠવાડીયાના અરસામાં સ્ટીમર મુંબઇ જવા ઉપડશે. સલુન તેમજ ૩૬ પેસેંજરો લેવામાં આવશે.

દરબન આવ્યા પછી તમારો માલ તથા મુનીયન કાઇનાન્સ રેગ્યુલેશન મુજબ નાફા સાથે લઇ જવા વિગરે સંબંધી હકીકત મળવાથી બંદોબસ્ત કરી આપીશું.

દાગીના ઉપર તમારૂં નામ તથા B. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રો) લીમીટેડ

ફીંડી પેસેન્જર એજન્ટ.

તારથી સ્ટીમરને તપાસ કરનારાઓએ તારનો જવાબ મોકલી શકાય તેટલા ખાતર તારમાં પોતાનું પુરૂં સરનામું મોકલવું.

૩૬ ટીકીટ ફ્રિંડ્ક વીશી સાથે પા. ૨૭ ૧૦ ૦
,, ,, મુસલીમ વીશી સાથે પા. ૬૮ ૬ ૬.
,, ,, વીશી વગર પા. ૧૪ ૨ ૦.
સેકન્ડ કલાસ સીંગલ વિશી વગર પા. ૪૦ ૧૦ ૦.

સ્ટીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ટીકીટના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

Phone 2-9432. Tel add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.
390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,
No. 4, Kort Street, Johannesburg.
'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.
Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE
—COMPANY, LIMITED.—

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ કંપની નીચા કંપનીમાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસો, કામદારોને લગતા વીમાઓ, સામાન્યત વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતારવાની સગવડ છે. કંપની કંપનીને ઉતેજન આપવું એ દરેક વીમાની ફરજ છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue
DURBAN.
Telephone 2-5845 Cen.
P. O. Box 1810.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Loans available from £1000 and upwards at 5% on City Properties.
શહેરની મીલ્કતોના મોરગેજ ઉપર ૫ ટકાના વ્યાજે પા. ૧૦૦૦ યા વધુ રકમો ધીરવાની છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE.
Diagonal Street.
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478
P. O. Box 3041
Tel. Add "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 24003, Res. 24346.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SAREES with BORDERS AND PLAIN CENTRES, BUTIMAR BENARES SAREES IN SEVERAL SHADES. Prices from 69/-, 85/-, 105/- & up to £80. THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SAREES 25/-, 35/- & up. PRINTED VARIOUS LINES of SAREES from 12/6, 17/- & upwards.
EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.

Branches: 58, Wicks Street And 60, Wicks Street, GARAGE 7, Moss Street And 58, Wicks Street, VERULAM.
'Phone 39, Verulam.

દરેક ટપાલમાં જાપાન તથા બેનારસથી આવે છે

બનારસની બનાવટવાળી અને સાદી, તેમજ ભાતભાતની ચુનીદાર સાડીઓ રૂા. ૧૦, રૂા. ૮૫, રૂા. ૧૦૫ થી માંડી પા. ૮૦ સુધીની

બનારસથી હમણાજ આવેલી છે.

કસબ બોર્ડની સાડીઓ રૂા. ૨૫ અને રૂા. ૩૫ થી ઉપર ભાતભાતની ભાતવાળી સાડીઓ રૂા. ૧૨–૬ અને રૂા. ૧૭–૬ થી ઉપર.
કસબવાળું ક્રેપ–ડી–ચીન રૂા. ૩–૬ વું પાસ ૪૨ ઈંચ અને ૪૫ ઈંચ પહોળ. સાદું વેરાઈટ ડીઝાઇનવાળું કપડું, ૪૪ ઈંચ પહોળ બારની, રૂા. ૧–૬, રૂા. ૧–૯, રૂા. ૨–૦ અને તેથી ઉપર હમણાજ આવેલી ક્રીપરજેટ સાડીઓ રૂા. ૨૫, રૂા. ૩૦, રૂા. ૪૫ અને એથી ઉપર. 124-

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

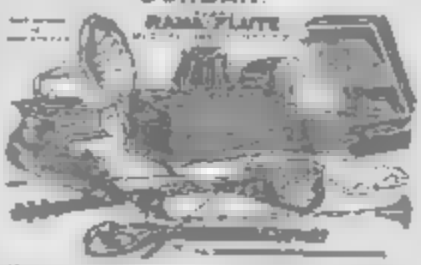
ઓફીસ:
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ માટેના એજન્ટ
બેહનીમાબજાર માટે
પી. સાનજી,
૧૦, સ્ટ્રીટ, મુંબાસા

ગોદામ
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

THE HOME OF FAMOUS MUSIC
ROOPANAND Bros.,
PHONE 20707
85 VICTORIA STREET, DURBAN.

When you hear music think of Roopanand Bros., who travelled throughout INDIA to find the best in records and books for you in the UNION of S. A.

Here are some Famous film records with the famous Singers and Musicians, who are India's best to-day.

By every mail we get the following books

Phone 33 8432 P. O. Box
Res. 33-8094 7157.

ઈન્ડિઅન ગ્રોસરી ક્રીક્રાયત ભાવે
કયાંથી ખરીદશો?

અમોએ ઇન્ડિઅન ગ્રોસરી વિભાગ ખોલ્યો છે, જેમાં દરેક પ્રકારની હિંદી ગ્રોસરી તેમજ ગાંધી વસાણાની નાની મોટી વસ્તુઓ ઉપરાંત રોજ વાપરવાની હિંદીઓના ઘર ઉપયોગી વસ્તુઓ હવે ત્યાંથી નવા ક્રીક્રાયત ભાવે મળી શકશે.

ઓર્ડર મોકલી આપી કરવા વિનંતી છે.

કન્સીના ઓર્ડરો અમારી પોતાની દેખરેખ હેઠળ સારી પેકીંગ કરી મોકલવામાં આવશે.

મીસ્ત્રી બ્રધર્સ
(સમાચાર અને મુખત્યાર ઘરાક મિસ્ત્રી)
MISTRY BROS.,
11 Kort Street,
JOHANNESBURG.

અમો દરેક પ્રકારના વિમાઓ પણ ઉતારીએ છીએ: જીંદગી, આગ, બગલરી, એકસીડન્ટ, મોટર, રેલ્વે ગેરેન્ટી વિગેરે.

'Phone 24350. Tel. Add. "Naartjes."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
Country orders executed at lowest Market prices.
We supply Wedding requirements also.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 196. DURBAN.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONU BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/-, 2/6 and 4/6, or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ
મોહનલાલ મણિલાલ મણસાણા તરફથી.
દરેક જાતની મીઠાઈઓ, મોરબ્બા ચીની તેમજ મોંઘા ભેવા, મસાલાથી ભરી બનાવીએ છીએ.
અમારૂં બનાવટોમાં ઘીનું ઘરનું ઘુમું, સેવ, મગસ, ગાંઠીઆ, બદામ, પીસ્તા વિગેરે ડ્રાયફ્રુટ વાપરવામાં આવે છે.
શીયાળામાં આવા માયક સમળા બહાર તૈયાર રાખીએ છીએ તેમજ ઓર્ડર મળ્યેથી સ્પેશીયલ બનાવી આપીએ છીએ.
બહારથી વિગેરે માટે મોટા પ્રમાણમાં લેવાતી કોઈ પણ જાતની મીઠાઈ ઓર્ડર મળ્યે દુંકા વખતમાં બનાવી આપીશું.
બહારગામથી મંગાવનારને માલ પુરતી સંભાળથી કાળજીપુર્વક મોકલવામાં આવશે.
PHONE 33-6575. P. O. BOX 3680
THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART.
14 President Street. Corner Diagonal St. JOHANNESBURG.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."
D. K. PATEL
Fruit and Vegetable Exporter
— SPECIALIST —
in South African, Canadian and Australian Apples
—also—
Cape Fruit on hand in season
We have in stock Naartjes which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ
ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર.
સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ
ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ
નાર્ચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.
કંપનીના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે
નાર્ચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.
P. O. Box 755. 106 Prince Edward St. Durban.

15 [illegible] 1941

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

No. 36.—Vol. XXXIX Friday, 5th September 1941.

NOTES AND NEWS

Mr H G. Wells's Warning

IN a letter prominently displayed in *The Times*, London, recently, Mr H G. Wells is reported to have said: "The very great mass of the people throughout the world now may be disposed [illegible] With [illegible] If we are defeated they will be comparatively safe On the contrary if we win, then apparently they are to be fed, clothed, forgiven and made much of—I suggest it is now time to ask them to come off that fence; that we say plainly and repeatedly now, 'He that is not with us is against us,' and make it clear that we are not merely saying it, but organising a record of unhelpful behaviour.

This, coming as it does from Mr H G Wells, cannot be allowed to pass unnoticed. Mr. Wells is apparently, not taken the trouble of investigating the cause of the apathy of the great mass of the people throughout [illegible] in helping Britain against [illegible] or perhaps, he is wilfully ignoring it. To win the support of the great mass of the people Britain must prove by her action that the present war is waged for democracy and human freedom. At the present time the vast majority of the people under her rule are positively not enjoying the blessings of democracy and human freedom.

Gen. Smuts On The "New Order"

In the course of his speech at the opening of the United Party Congress at Maritzburg on Tuesday, August 26, General Smuts described the "new order" talked about so much in the world at large and in South Africa as "the oldest and dirtiest order in the word—an order of slavery." The cardinal tenet of the new order, he said, is one Party; men who are not of the same opinion are of no account. General Smuts said: "We are being trained to tolerance, forbearance and Christian feeling. That alone makes life worth living. In our nation we combine all the economic elements of society and we can move forward with fair-play to every section, and we mean to do so. We ought to see that every section—and, let me go further, every colour—has justice. I do not see why a country so richly blessed should not solve some of the problems that have proved too much for the Old World. If we deal with poverty and inequality of the races we will solve some of the big political questions that are flying around."

Parsee New Year

The Parsee community throughout the world is to-day celebrating its New Year. We take this opportunity of congratulating our Parsee readers on this auspicious occasion and wish that their New Year may bring them peace, happiness and prosperity.

Transvaal Teachers To Register

Transvaal teachers are to have their own professional body which is to be known as the Transvaal Teachers Registration Board. This will be the first professional body of its kind for teachers in this country and the Transvaal Education Department is officially sponsoring it. The Board will compile and keep a record of qualified teachers and will scrutinise the qualifications entitling teachers to be registered as teachers in the Transvaal. It may also remove names from its register and will have the power to lay down a standard in professional conduct for all registered licensed teachers. Registration will be compulsory for all teachers in the service of the Transvaal Education Department and for all teachers in aided and private schools.

Muslim League Refuses Co-operation To Government

The working committee of the All-India Muslim League has unanimously passed a resolution calling on three Premiers, Sir Sikandar Hyat-Khan (Punjab), Mr Abdul Kasem Fazlul Huq (Bengal) and Sir Mohamed Saadullah (Assam) to resign from the National Defence Council. Sir Sikander Hyat-Khan and Sir Mohamed Saadullah have expressed their willingness to resign, but Mr. Fazlul Huq has asked for time to consider the matter. He has been given ten days to make a decision. In the event of his not resigning within that time, Mr. Jinnah, President of the All-India Muslim League, will take matters in his own hands.

A message from Bombay dated Aug. 27 states:—Announcing his decision to resign from the National Defence Council in accordance with the resolution of the working committee of the Muslim League Sir Sikander Hyat-Khan says: "I wish to make it clear that this decision does not in any way imply a change in my own attitude or policy towards the Punjab's war effort. I wish to reiterate my firm conviction that for the safety, integrity and ordered progress of our country and in the best interests of Moslems, both in India and abroad, we must not only continue but intensify to the fullest extent our war effort at this critical juncture." Another message from Simla dated August 28 states: The Government of India last night replied to the statement by Sir Sikander Hyat-Khan, the Premier of the Punjab, who has resigned from the Viceroy's National Defence Council, that he was invited to join the council not as a Premier, but as a Muslim representative. A communique states that it should be made clear that the Premiers of Assam, Bengal, Punjab and Sind were invited to serve in their capacity as Premiers of their provinces and on no other basis. Should they cease to be Premiers of their provinces they would automatically cease to be members of the council and their successors to the Premiership, irrespective of party or community, would be invited to replace them. The communique adds that it was clearly desirable that care should be taken to ensure adequate representation on the Defence Council of the great Moslem community, and the fact that certain individual members and the Premiers of Assam, Bengal, Punjab and Sind were Moslems was an advantage from this point of view.

The point to be noted here is that the much-boasted-of representative character of the National Defence Council created by the Viceroy, is gradually dwindling.

Taxis To Be Controlled

The control of taxis, provided for in the Motor Carrier Transportation Amendment Act passed this year, has come into force from last Monday. Taxi owners are now required to submit applications to the Durban Local Transportation Board for certificates of exemption. Local Boards, in issuing exemption certificates, may prescribe conditions as to routes or areas. The area under jurisdiction of the Durban Board comprises the Magisterial districts of Alfred, Durban, Inanda, Lower Tugela, Mapumulo, Nkwedwo, Pinetown, Port Shepstone Umlazi and Umzinto. Applicants for exemption certificates are also required to submit certificates of fitness in respect of each vehicle.

Broome Commission Report

The United Party Congress held in the Maritzburg City Hall on Wednesday, August 27, asked the Government to accede to the publication of the Broome Commission report on Indian penetration.

Government Help To Build Houses

The Transvaal Provincial Administration has placed at the disposal of the Nigel Town Council £10,000 to help deserving people to build houses for themselves. The loans will be for 20 years at 4 per cent.

Indian Opinion

FRIDAY, 5TH SEPTEMBER, 1941

Democracy Or Mobocracy!

NON-EUROPEANS—Coloureds, Natives and Indians passed through some bitter experience on Monday, August [illegible] the Air Commando display took place at the Oribi Aerodrome at Maritzburg. They are not yet privileged to enjoy the boon of democracy in this so-called democratic country but they were a victim of mobocracy by those who are supposed to be trustees for the protection of democracy and human freedom. Our comments on the incident are rather belated because very little importance is attached to the life and treatment of the non-European in this country and what happens to him is apparently not considered of much news value by the news agencies, especially of the Imperial Press. So the news only appeared in the *Natal Witness*, the Maritzburg daily, and was given no publicity in the Bombay Press. Complaints about the ill-treatment of the non-European section in the hands of the military police and of the refusal of Municipal buses to take Indian passengers on the day of the Air Commando display reached us only after publication in our last week's issue.

The complaints were that non-Europeans who were just as anxious as witness the Air Commando display as the Europeans, took advantage of the public transport provided by the authorities with the absolute distinction that whereas Europeans went to the aerodrome in their numbers. The first affront they received was on the Municipal buses. The conductors refused to give them a lift, no matter whether they be men, women or children. Their eagerness was, however, so great that they swallowed that insult and went to the aerodrome on foot little knowing that a still warmer reception was awaiting them there. When they got there they were man handled by the military police. They were fisted, slapped and kicked. Indian women with babies in arms were beaten. With this bitter experience many of the non-Europeans in the end left the aerodrome without witnessing the Air Commando display. Non-Europeans are dumb-founded since this incident. They exclaim whether this is the sort of democracy they are asked to fight for? Whether this is the sort of human freedom we are to enjoy after the termination of the war and Britain and her Allies have emerged victorious? Whether this is the thing for which the King has asked all the people of the Empire to pray and some of our loyalists have responded? The organizers of the Non-European United front ask whether they are not now justified to forming a Non-European United Front? No distinction was made, between the Coloured the Native or the Indian they say, at the Oribi Aerodrome where the military police treated them all alike as non-Europeans, who, in the eyes, were not fit to stand where even the shadow of the White man fell, though they were expected to fight standing shoulder to shoulder with the Whites in the trenches—and for what? Surely not for democracy nor for human freedom but for the perpetuation of the present ghastly imperialistic system; for the perpetuation of the White man's supremacy over the non-White. They say Dr. Dadoo and Seedat were flung into prison for subversive activities when they told nothing but the truth to their people. Does not this behaviour on the part of the military police and the reticence on the part of the European Press which has observed silence as though nothing untoward has happened outdo the worst fifth columnists?

But the poor non-Europeans are slaves and India is a slave country under British Imperialism. They are helpless and cannot raise their voice and so they can conveniently be treated as dumb cattle.

While these lines are being penned we have the news that this deplorable affair was the subject of discussion by the Maritzburg City Council which unanimously passed a resolution asking the Mayor to take the matter up with the authorities concerned. We also understand that a military inquiry into the allegations is being instituted without delay. Nearly a fortnight has passed and nothing has yet been done. The mass meeting at Maritzburg passed resolutions to be sent to the military authorities and to Field Marshal Smuts. The office of the High Commissioner for India in the Union has proved so impotent that they are not to be blamed for having forgotten to send a copy of their resolution to that office. It will be interesting to know what that office has done to vindicate the honour of India whom it is supposed to represent in this country when her nationals have been brutally treated, sworn at and humiliated by the military authorities without the slightest justification.

Heritage Portal

FREEDOM FOR INDIA

By
HILDA WERUM BOULTER
In "Unity" (Chicago)

TOO few people in Europe or America have any comprehension of or sympathy for the Indian patriot. There are many reasons for this, some more obvious than others. First of all, India is, even in these days of rapid communication, still very remote. Secondly, there is almost no understanding of the Gandhian doctrine of non-violence—it is mistaken for weakness, making a virtue of necessity, or expediency, for passive partisan. Whereas, in reality, it is no one of these things but the unleashing of a mighty force, to explain which would take pages and pages. Thirdly, all that we know of British rule nearer home is good. We in America immediately think of our neighbour to the north. We do not realise that the Dominion of Canada has little governmental kinship to the Imperial possession—India. Also, what little we know of India is largely from British sources, and naturally and inevitably favourable to the British. Moreover, America has a predominantly Christian population—and it is a melancholy truth that most of organized Christianity suffers from a very definite superiority complex.

All of the above reasons for the lack of comprehension of India are almost equally true in Europe. Europe has very nearly the same picture of India that America has, except that all of Europe does not share our blind and rather naive admiration for Britain. Europe views her island neighbour with a rather more adult gaze. She recognizes all the truly great and admirable qualities of the English, but she is aware of other qualities, too. Nor has Europe our childlike faith in the protestations of national orators. She knows that well-turned phrases and noble sentiments are too often but the trappings of strategy, political finesse, and diplomacy. She appreciates them—Ah, yes!—but more realistically. Even so, one finds that in Europe the matter of Indian national aspirations is rather lightly passed over, which is natural enough since nearly all of Europe either has such possessions as India—or would like to have them. It would be hardly politic for any European government to make an issue of this matter. Moreover, Europe is thoroughly imbued with the Christian superiority complex—and with the other superiority complex which concerns power diplomacy. For one reason or another, those nations and peoples who are neither Christian, nor militarily powerful, are dubbed inferior, and what happens to them is of little moment.

America should be in a different case. She stands for equality, at least of opportunity. Her history is one of a struggle to obtain and to maintain political, religious, and social freedom. She, at least, should be above this belittling of the desire for freedom of another people, however far away, however little understood. Can it be that here there is another, perhaps sub-conscious, reason for apathy regarding the fate of India? Can it be that in this country, where once a war was fought which endangered our very national existence, partly for the freedom of dark-skinned slaves, that the dark skins of Indians help to make their cause unimportant? Can it be that President Roosevelt's noble words only apply to white, Christian European "resolute people" who are resisting aggression? Or can it be that the only human rights that need be supreme are those of white, Christian Europeans—who do not happen, in their struggle to gain and keep those rights, to be pitted against the British, whose friendship is so valuable to America?

FREE INDIA!

While India remains in bond
The soul of the world is cursed
Of other lands you may be fond,
But Ind is holy ground.

To see the others, look around.
For India look within.
A crime to hold another in pound.
To fetter Ind is sin.

She asks for only what is due,
The freedom others vaunt.
But, India, we turn to you
For dreams that none can daunt:

That love be law, and joy the goal,
And gentleness conquer wrong,
With holiness an aureole,
And the humble proven the strong.

(*Unity.*) —RALPH CHEYNEY.

If it is true that America's aid is indispensable to Britain—and we are certainly being led to believe that this is the case—and if it is true, as the President says, that our support goes to those "everywhere" who struggle to gain those human rights whose supremacy means freedom, then we have a duty to perform: a duty which we cannot shirk, under pain of being false to our faith and to all that we hold most dear. That duty is to say plainly and baldly to the British Government: We no more recognize your right to hold India against the will of the Indian people, than we or you recognized the right of other aggressors to hold Poland against the will of the Polish people. It makes no difference how long you already have held India—except in so far as each day that you stay there increases the magnitude of the injustice done the Indian people. India is a large country with a huge population and great potential wealth and strength. Given proper *support* during the crucial period of initial independence, she could become self-defending in a very short time, and would constitute no menace to future peace. The much discussed communal problems of the Hindus and Moslems are for the Hindus and Moslems to settle—they are not your business, nor ours. They have grown in intensity since the beginning of foreign rule—your rule. Your financial interests, your investments in India can all be equitably arranged—in time. We are willing to be on a commission to help settle such matters, if necessary. But, we insist that you give freedom to India now, that you help in the substitution of an Indian national government for your own aggressor rule, that you honestly and decently withdraw.—we insist upon this as the price of our further assistance to you in your struggle against aggression. We cannot support you while you are still maintaining in India a government of aggression against the will of the people of India. We must feel that our hands are clean. We cannot so feel if we are partners with you, whose hands are as stained with crime in India as other hands are stained with crime in Europe.

To some this may sound Utopian, naive, a very undiplomatic pipe dream. It is not any of these things. It is a perfectly practical suggestion. The Indian National Congress could easily provide the framework of a national government. Furthermore, this suggestion has the merit of going straight to the root of most of the trouble, even in Europe. For from the lips of responsible Englishmen themselves we have it that India really is the Empire. It is the most fundamental thing about it. The rest is the British Commonwealth of Nations—an excellent and worthy creation. India is the slave nation on which the British Empire rests. And it is fear of and jealousy of this Empire which has been the underlying cause of most of the wars since England first acquired India,—acquired her by methods not so very unlike those which we decry when employed by Germans to-day. Economic penetration, trickery of all sorts, subversion of the servants of the state, followed by military expeditions. This is the record, plain for all to see, of the East India Company. The Company was not the British Government, true, but until its conduct became too

obviously flagrant to be tolerated with safety. It was approved by the government. And the government, by way of righting the wrongs done India by "John Company," quite simply took over the whole affair—and proceeded unconsciously to accept the fruits of the Company's dishonest labours. And this is the antecedent history of that Empire which America is now asked to support. Worse still, it is history which is being carried on into the present.

If this war is to settle anything at all, there must first be a settlement of the imperial system. And India is the very corner stone of the whole system. If we really believe that in the justice of our cause lies our strength, we cannot permit any miscarriage of that justice. If America [illegible] her safety in arms, her own or those of others, which derive their strength from any moral fervor, she must be as sure of the morality as of the fervor.

Hitler's strength lies in the faith of his people that he is fighting *for* something. If we really fight for freedom we can have a like faith. As it is, the dark shadow of Imperialism makes a mockery of our claims. The sufferings and sorrows of those sons and daughters of India who now languish in prisons because they struggled to free their own homeland from British rule, are a weight around the neck of every British soldier—and will be a weight on the soul of every American, unless we speak out honestly and fearlessly, and insist that justice be done *everywhere*."

POLICE ATROCITIES AT AIR COMMANDO DISPLAY

STRONG PROTEST BY MARITZBURG INDIANS

A MASS open air meeting was held opposite the H. Y. M. A. Hall, Pietermaritzburg, on Sunday, August 31, to protest against the callous and brutal treatment meted out to the non-Europeans at the Air Commando display on August 25. The meeting was representative and moving speakers from the Natal Indian Association, Non-European United Front, Coloured Welfare League, Bantu Football Association and the Coloured Football Association.

The meeting arose out of incidents which took place at the aerodrome when women and children were beaten, men were hited and kicked about by the police in charge. These incidents had created a feeling of indignation throughout the non-European populace and, as a result, a crowd of nearly 3000 were present.

Dr. A. R. J. Peter, president of the Natal Indian Association, who was in the chair, stated in his opening remarks that principles of Christianity were not practically applied, and colour prejudice had been engendered by the European parents and the result was that incidents as similar to those at the aerodrome were taking place.

A. P. Lalloo, the next speaker, stated that the 25th of August was a "black letter day" in the annals of the city of Pietermaritzburg. The rights of the non-Europeans had been steadily pilfered and trampled upon, but the incident at the aerodrome was the crowning point. "This must end," the speaker said. "We shall not stand by and watch our rights [illegible] taken away one by one."

Mr. S. B. Mungal said that the ill-treatment meted out to the non-European people at the aerodrome was a blessing in disguise, in that it had brought unity among the non-European people of Maritzburg. "The only thing left now is to carry out a militant struggle for our rights in this country," he added.

Mr. Burgess, a member of the coloured community, said that coloured people had joined up to help to fight for freedom, but when he saw the wives and children of the very same people being maltreated in the manner they were, he began to doubt the wisdom of the people in going to the front.

Mr Gopaul Naidu stated that he felt that it was nothing but right that Indians should support the war effort. But if the allied cause was the callous ill-treatment of the non-European people, then he saw no difference between the Nazi and the allied cause. They were the same thing.

Mr. J. T. Gumede, speaking feelingly in Zulu, asked the non-European people to unite and fight for their rights.

Mr Walthew, speaking for the Coloured Welfare Society, pointed out that coloured soldiers were also knocked about, although they were fighting for the freedom of the white men. He said, "it is only by coming on to a common platform like this that we will be able to achive our objects."

Mr. K. S. Pillay, speaking on behalf of the N.E.U. Front, said that all the speakers stressed the necessity for unity, but they already had a body—the N.E.U.F.—which had been waging a relentless struggle for the non-European people of this country. He asked the people to support that body.

Mr. Appolos, secretary of the Coloured Welfare League, said that the Europeans felt that the non-Europeans were soulless and that they did not mind the ill-treatment. "But," he continued, "let me tell you that we have softer spots in our hearts than most Europeans."

Mr. D. R. Singh, a headmaster of a local Indian school, spoke strongly against the brutal treatment towards school-children.

Mr. Manyuni, a Bantu speaker, appealed for co-operation and unity among the non-European people to fight for their rights. "We are told," he stated, "that this war is waged for a thing called democracy—I have not seen it—but if it is what we saw at the aerodrome, then I don't know if we should support it."

Messrs. S. Pataliay, K. A. Moodley and S. Muthray also spoke.

Resolutions

The following resolutions were passed unanimously:

1. "That this mass meeting, held under the auspices of the Natal Indian Association (P. M. Burg Branch) and representing the Indian, Coloured and Bantu communities, hereby lodges its strong protest against the humiliating and brutal treatment meted out to the non-Europeans at the Air Commando display at Oribi Aerodrome on Monday, August 25. This meeting asserts that there is ample proof that non-Europeans who went to witness the Air Commando display in response to a public invitation, were victims of unprovoked assaults and insults, and hereby asks that in the interest of justice and racial harmony among all sections of the community, an open inquiry be held under the circumstances attending these incidents. This meeting authorises that a copy of this resolution be forwarded to the Rt. Hon. Field Marshall J. C. Smuts, the Commandant, the officer in charge of the Air Commando and the Mayor of Pietermaritzburg.

2. "This mass meeting of non-Europeans, representing the Non-European United Front, Coloured Welfare League, the Bantu Football Association and the Coloured Football Association, held under the auspices of the Natal Indian Association (P.M.Burg Branch) hereby lodges its strong protest against the unwarranted action of the bus inspectors and conductors in not allowing non-Europeans to go on the municipal buses on Monday, August 25, on which day the Air Command display took place in Pietermaritzburg. In view of the fact that in normal times there are seats provided for non-Europeans, the action of the municipal authorities is wholly deplored by the non-Europeans of Pietermaritzburg."

Question Discussed By City Council

Strong protest against alleged ill-treatment of non-Europeans by members of the Air Commando during the display on Monday, August 25, were made in the Maritzburg City Council on Wednesday, September 3.

The subject was opened by a report from the Town Clerk, Mr J. McGibbon. He reported that at the request of the Mayor he had communicated with the Officer Commanding Troops, Maritzburg, and the District Commandant, South African Police, Maritzburg, and had been advised that in neither case were the men under their control responsible for the discourtesy alleged in letters and a leading article in the Press.

The only other people in control at the aerodrome were the Air Commando, and it was the Mayor's intention to take the matter up with those concerned.

Councillor C. N. Manning asked what the allegations were. The Mayor, Mr A. T. Allison, said he had not seen the alleged incidents from where he sat, but the charge was that non-Europeans had been sworn at, kicked and abused.

Many Complaints

Mrs W. A. D. Roisell, Deputy-Mayor and Chairman of the Native Administration Committee of the Council, said a flood of complaints had been addressed to her personally and some to the Native Administration Department.

It was possible to bring forward witnesses to prove that the complaints were justified.

[illegible] referred to the Air Commando with regard to the non-European section, which had had every possible encouragement and stimulus to go to the display with the idea of stimulating recruiting, was very bad indeed.

"I cannot say how deplorable the result may be towards recruiting and other aspects of racial co-operation," she said.

Councillor H. Collins said he had had innumerable complaints of gross misbehaviour. Councillor E. J. Lindsay said he had also received complaints both regarding the treatment of non-Europeans and of the poorness of the display staged.

The Council unanimously passed a resolution asking the Mayor to take the matter up with the authorities concerned.

It is understood that a military inquiry into the allegations is being instituted without delay.

GARMENT WORKERS' UNION

[illegible] Garment Workers' Industrial Union (Natal) [illegible] Workers' Industrial Union (Natal), was formed in 1937 after abortive attempts to form a union in the clothing industry in Natal since 1926.

The success of the union was, of course, doubted by most members of the Labour Movement. In 1933, it was common knowledge that workers in many factories were receiving wages as low as 7/6 per week. Although there was a wage determination in operation, fixing minimum rates of pay, this determination had been flouted by many of the employers in the trade, as administration of the wage determination by the Department of Labour had been, owing to being under-staffed, practically ineffective. One or two cases had been dealt with but the industry in general had not been touched.

The Garment Workers' Industrial Union was registered in terms of the Industrial Conciliation Act in 1934, the first Industrial Agreement for the Clothing Industry being published in 1935. Since then progress has been made in every direction, and the wages of the garment workers were improved year by year to their present stage. Hundreds of pounds have been collected in arrear wages and paid over to the employees who were underpaid, on top of which many recalcitrant employers have been brought before the Court and punished for offences committed under the Industrial Conciliation Act.

A sick benefit scheme has been inaugurated whereby the members not only obtain free doctors and medicine, but free optical and dental treatment and compensation for time lost from employment through illness.

An unemployment scheme has been put [illegible] operation whereby garment workers guaranteed protection against unemployment and resultant starvation [illegible] paid holidays were practically unknown in the clothing industry. Now the paid holidays in Natal are two weeks per year, plus four statutory holidays on full pay. In addition to this, the garment workers in Natal receive a cost of living [illegible] wage which averages 10% increase on the wages prescribed.

The garment workers in Natal were the first in South Africa to obtain the reduction to [illegible] and other facilities provided in the proposed new Factories Act, embodied in an Industrial Agreement. An analysis of the position for the past 6 years, shows that the wages have been increased by approximately 33⅓%, plus the [illegible] of [illegible] and unemployment facilities already outlined.

The Natal Union agreed to the principle of national organisation some considerable time ago, and it is to be hoped that the day will not be far when all centres will agree to this principle, when a national organisation can then be brought into being.

Until the day arrives when there is a national organisation of the garment workers organised on militant lines, there will be no hope of getting the same wage rates made applicable to all centres.

The Natal Union is [illegible] organisation and consists of approximately 2,000 members, and although many great achievements have been made in the past, the policy of the union and its [illegible] of progress in the anticipation that the [illegible] bring into force even far better conditions [illegible]

[illegible] used [illegible] written [illegible]

Natal Indian Congress

ANNUAL GENERAL MEETING

The annual general meeting of the Congress will be held on Sunday, September 14, at 2.30 p.m. at the Avalon Theatre, Victoria Street, Durban.

Agenda:—(1) Minutes, (2) Joint hon. secretaries' annual report, (3) Joint hon. treasurers' financial report, (4) Election of officials, (5) General.

On the same day in the afternoon the third Natal Provincial Conference will be held. Delegates appointed by the branches will participate in the Conference.

A farewell reception to Swami Bhawani Dayal Sannyasi who is sailing for India, will be given on the same day.

Full particulars will be given later.

HAJEE B. M. PATEL,
President.
HANS MADHARAJH,
A. B. MOOSA,
Jt. hon. Secretaries.

NOTE:—Only registered members of the Congress will be allowed to attend and participate in the proceedings, so please produce this notice to prove membership.

In terms of Rule No. 30 of the Congress a sum of 1/- (one shilling) shall be paid by each member to [illegible] for participation in the annual general meeting.

PRICE CONTROL OF GOODS

INCREASED power to control prices—including the right to inspect the books of any merchant, and a penalty of not more than £500 or imprisonment for two years, or both fine and imprisonment for making an unjust profit—were promulgated in an emergency regulation gazetted on Friday, August 29.

The Price Controller, Mr. A. H. MacDonald, is given power to appoint inspectors who "may order any person who produces, manufactures or deals in any goods, or handles any goods in the course of his business or trade, to furnish the controller from time to time with any information whatsoever relating to the goods dealt in. Books and documents and oral information must be made available to the inspector.

The controller may fix the maximum prices of any article for any specified area, including manufactured articles, and wholesale and retail prices either by determining the maximum price "irrespective of the cost," or by allowing a stated percentage to be added to the cost of the goods. Dealers may be compelled to display prominently the maximum prices fixed. If the price of goods is in dispute, the controller will determine their cost.

If an inspector has reason to believe that any person has acquired more goods than he would have acquired if there was no national emergency, he may demand details and inspect the place where the goods are kept.

The controller may order any person, who has more goods than he needs for his own use or for his business during a reasonable period, to deliver a stated quantity of the goods to another person at cost price.

If any person sells goods after August 31, 1939, at a price higher than the market price of such goods at that place at any time during this month, he will be deemed to have made an unjust profit unless he proves that he acquired the goods after this date and that the margin of profit was not higher than that ordinarily included in the highest market price of the goods.

This provision will not apply where a maximum price for such goods has been fixed under the regulations.

Farm-produce sold by the producer, goods for export, goods sold otherwise than in the course of business or the trade of the seller, or securities ordinarily sold through the medium of a stockbroker, are also exempted.

Offences under the regulations, such as failing to comply with an order or furnishing incorrect information, carry a penalty of not more than £50 or imprisonment for six months, or both fine and imprisonment.

If a person ordered to deliver surplus goods to another fails to do so, the controller may order such goods to be attached.

Double the "unjust profit" must, on demand, be refunded to the buyer even if the "unjust profit" was made before the promulgation of these regulations. If he fails to satisfy the demand, the seller may be imprisoned until he does.

Regulations hitherto published remain in force until they are amended or cancelled.

ORIGINAL CORRESPONDENCE.

FORT HARE AND NUSAS ISSUE—INDIAN CIVIL SERVICE

To The Editor, "Indian Opinion."

SIR,—So much of late has been said or written about Fort Hare and the Nusas, that it becomes necessary to issue a statement about what we think in connection with the would-be problem. We record our deep appreciation of the noble stand taken by the University of the Witwatersrand in favour of Fort Hare joining the Nusas. It is only to be regretted that the decision arrived at by the Nusas Council has been governed by reasons based purely on grounds of race difference. It is an irreconcilable anomaly particularly when we consider that the opponents to Fort Hare being invited are students of a University outlook in a country that is at the moment fighting in the titantic struggle for the survival of the great ideals of democracy. We hear now and again of attempts to bring harmony between the racial elements of South Africa. Indeed broader minded men envisage a post-war world in which racial disharmony will be unknown. But if this post war reconstruction of the world is to be achieved the builders will have to take cognisance of the fact that colour prejudice has been the corrupting bacteria in otherwise beautiful and imposing edifices of so-called "new orders." We would be the last people to encourage any possible gulf between the white races to grow, but while we would appreciate attempts to close it, we do not think human progress is made (in an absolute sense), if it is closed at the expense of opening further the existing gulf between white and non white.—Yours etc., Lionel L. M. Majoutozi, Secretary S.R.C., W. T. Zondo, President, S.R.C. Alice, C.P.

Indian Civil Service

Sir,—The account of Dr K. Goonam's lecture to the Liberal Study Group which appeared in the Indian Opinion of August 29 contains the assertion that in order to be eligible for the Indian Civil Service, Indians are compelled to go to Britain for proper qualifications. This is not a full and accurate statement of the position, and as it may give rise to serious misconceptions if left without comment, I ask for the courtesy of your columns in order to set matters right. Before the outbreak of war there were two competitive examinations for the Indian Civil Service held annually, one at London and one in India usually at New Delhi. An Indian candidate was entitled to sit for either examination. Furthermore, a number of places was filled in India annually by nomination in order to secure the due representation in the Service of minority communities. What Dr Goonam may have had in mind in making the statement which was reported, was the practice, discontinued I believe for the duration of the war, of holding a probationary course at Oxford or Cambridge for all successful candidates, Indian and European, whether they had passed the examination in India or in England. This course however is not financially embarrassing to the successful candidate as Indian probationers are paid an allowance of £350 per year during the period of probation and Europeans £300.

Dr. Goonam may or may not know that there is almost exactly the same number of Indians in the Indian Civil Service as Europeans, in the Madras establishment list for example there are 88 Indians and 82 Europeans.

Dr Goonam has, inadvertently no doubt, given the impression—(1) that in order to enter for the I.C.S. examination it is essential for an Indian to study in England; (2) that the expense involved makes it impossible for many Indians to do so and therefore, (3) the majority of Indian Civil Servants are "imported" from Britain. As I have tried to show the position is far otherwise.—Yours etc.,

J. Moir,
Acting High Commissioner.

Things In General

United Front Conference

THE N.E.U.F. will be holding its first Provincial Conference at the Gandhi Library Hall, 140 Queen Street, Durban, on October 5 and 6. The Front invites all non-European organisations to send delegates to the Conference. Further particulars may be obtained from the secretary, N.E.U.F., Box 700, Durban.

Indo-European Council

A public meeting will be held on Wednesday, September 10, at the Gandhi Library, 140, Queen Street, Durban, at 8 p.m. to pay tribute to the late Rabindranath Tagore. Mr. Hugh Tracey will speak on "Tagore the Poet" and Mr. A. I. Kajee on "Tagore the Patriot." All are invited to attend.

£2 Fine For Stealing Slab Of Chocolate

For stealing a slab of chocolate from the Motel Dairy, Maritzburg, Mabhola Ngcobo (23) was last week fined £2 or 14 days' imprisonment by Mr. J. O. Hoshoff in the Maritzburg Magistrate's Court.

Sugar Industry Dispute

Mr. Ivan Walker, Controller of Manpower, is to visit Durban this week to attempt to mediate in the dispute between Natal sugar millers and the Sugar Employees Union. This move follows reports of unrest among non-Europeans generally as a result of the dispute in the sugar industry, which is now being arbitrated.

Commissioner Of Oaths

Mr. Saleh Mahomed Hajee Abdoola, of Johannesburg, is appointed Commissioner of Oaths.

Ejectment Order Refused

In the Supreme Court at Capetown on Tuesday, August 26, the South African Mutual Life Assurance Society failed in its application for an order of ejectment against Solomon Herison, the tenant of one of its shops. Delivering judgment, Mr. Justice de Villiers said that on May 12, 1941, the society gave Herison notice to quit the premises by June 30, and Herison then claimed the protection of the Rents Act. "The society's contention that a lessee can only invoke the protection of the Rents Act when he has obtained an order for the reduction of rent would, if carried to logical conclusion, present somewhat startling results," said the judge. In any event, Mr. Justice Gardiner and Mr. Justice van Zyl had decided in the case of Isaacs v. Delmain that a lessee who continued to pay an agreed rent was also entitled to the protection of Section 71 of the Act, notwithstanding the fact that he had not approached the Rent Board.

20th Anniversary Of Gandhi Library And Rustomjee Hall

The celebration of the twentieth anniversary of the M. K. Gandhi Library and Parsee Rustomjee Hall and the twentieth annual general meeting will take place on Sunday, September 7, at 5.15 p.m. in the Parsee Rustomjee Hall, 140 Queen Street, Durban. His Worship the Mayor and Mayoress, Councillor Mr R. Ellis Brown and Mrs. R. Ellis Brown have kindly consented to be present. A cordial invitation is extended by the secretary to all.

The Transvaal Struggle

THE band of Passive Resisters under Mr. S. B. Mehdi's generalship, are carrying on the struggle against the segregation measure with unabated zeal. Seven calls are being opened daily and they are well patronised by sympathisers from all sections of the people. Whether the Government takes notice of them or not they are determined to see the struggle through. Mr. Manilal Gandhi has come on a short visit to Durban and expects to return to Johannesburg at the end of next week.

Not A Swearword After All

"Bloody" is not a swearword in modern usage. This was the ruling given by Mr. Edward Manning in the Bloemfontein Magistrate's Court on August 20, when he discharged Phillip de Vos, a market agent, who was charged with swearing and using threatening or abusive language in the Bloemfontein Market.

Cato Manor Arya Samaj

The secretary of the Cato Manor Arya Samaj writes:—The Samaj extends its grateful thanks to the following regular contributors whose generosity has enabled the Samaj to continue with the daily Hindi school: Messrs. O. N. Rama, S. Sewnarain, R. Raghoo, Seebran Bros., D. Ramsarlen, B. Sookdaysingh, Gundadin, Boodhai, Premji Ramji, Gangadas Maharaj, Tulsi Son (P.M.Burg), Padam Singh, Devisingh and Estate Dahya Narsu. The Samaj has been carrying on Hindi tuition together with the usual religious services since its inauguration about 30 years ago. Since the last four years the Hindi school has been kept open regularly and there are approximately 150 children consisting of boys and girls. The teacher's salary has been met partly by the above donors and partly from the Samaj's building fund which is slowly being exhausted. The Samaj is obliged to appeal to all friends and well wishers to extend their helping hand by way of donations or thus help to continue the work. The 30th annual general meeting of this body will take place on Sunday, September 14, in the Samaj School Hall opposite Mayville Theatre. All existing members, intending members and well wishers are cordially invited to be present.

Saraswati Educational Institute

The opening ceremony of the Saraswati Educational Institute, newly erected school building at the lower end of Kelvin Grove, Port Elizabeth will be performed by the Mayor, Councillor A. Schneider, J.P., on September 11 at 11 a.m.

Death Of Mr. K. P. Sonnie

The sad and sudden death of Mr. K. P. Sonnie, an old and prominent resident of Grahamstown, which took place on Wednesday night August 27 [illegible] from the life of Grahamstown [illegible] distinguished personality. By his happy disposition and hospitable nature he [illegible] a position of high esteem among [illegible] of the people of Grahamstown and [illegible] was the hostle of all those who had become in touch with him during their visit to that town. His death [illegible] gap in the life of Grahamstown which will be difficult to be filled. We extend to the bereaved family our heartfelt sympathy.

Death Of Maharajah Of Burdwan

The death is reported from Calcutta of the Maharajah Bahadur of Burdwan, head of the senior Hindu House in Bengal. The Maharajah was [illegible] India's most distinguished citizen [illegible] 1936 was India's delegate [illegible] the Imperial Conference in London.

INDIAN TECHNICAL INSTITUTE

[illegible]

K. F. Byrd, Esq., M.A. [illegible]

Income Tax Act, 1941

[illegible]

G. M. TITLESTAD
Organising Secretary
[illegible]

શિયાળો!! એટલે ખુટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય.

જો તમારે તમામ જીવનની ખરી મજાહ લેવી હોય તો આ શીયાળામાં પુષ્ટીકારક પાકો બનાવી તમારી તંદુરસ્તી પાછી મજબુત અને બળવાન બનાવી દો! પણ યાદ રાખશો કે ટ્રાયહાઇપોફોસ બોરવીટા બનાવવા માટે સારો, તાજો અને ચોકખો શુદ્ધ માલજ વાપરશો. અમારે ત્યાં શીયાળાના પાકો બનાવવા માટે આજ તાજો અને શુદ્ધ માલ આવી ગયો છે.

અમારે ત્યાં ચીંગોડા, બદામ, ચારોળી, પીસ્તા, પંજતખી બાલમ, નકદ મુસલી, બારદ, ઇલાયચી, કેસર વરકી, ગોખરુ ચુર્ણ ગાળુ, સાર મગજ, મોરપંખીની, અસગન, ગુંદર, અંજીર, સોના ચાંદીના વરખ, બાદરખ, બીજોરે તમામ દવાનું કરીયાણું આવી ગયું, જરૂરી મંગાવો.

ઉપરાંત વૈદો ગરની તમામ ગ્રોસરી હંમેશ સ્ટોકમાં રહે છે.

હીંદુસ્તાનમાં મશહુર ચમેલી સુરતની અરહી, પીસ્તા અરહી શી. ૩–૬ રતલ, બદામ અરહી શી. ૩–૬ રતલ.

મુંબઈના તરેહવાર હલ્વાઓ બદામી હલ્વો શી. ૧–૪ રતલ, સફેદ પકવાનો હલ્વો શી. ૨–૧ રતલ, રંગીન બદામી હલ્વો શી. ૨–૪ રતલ, મુહેદ બદામ હલ્વો શી. ૧–૦ રતલ આજેજ મંગાવી મગાવો

નવાબી પાઉડર: શરીરના કોઇ પણ ભાગમાંથી વાસ બે મીનીટમાં ચોક્કસ દુર કરી દે છે. ૨ બાટલા શી. ૨–૪ પોસ્ટેજ ફ્રી. પુનીગન માટે, ડોઝ રવાના કરવાથી આખી બાટલી ફ્રી મોકલે. ડેઢાનાં ગોલ્યાં: ૭૦–૫૦ શી. ૨૨–૬.

P. O. BOX 709. **I. G. H. BASSA,** 153 Grey Street, Durban.

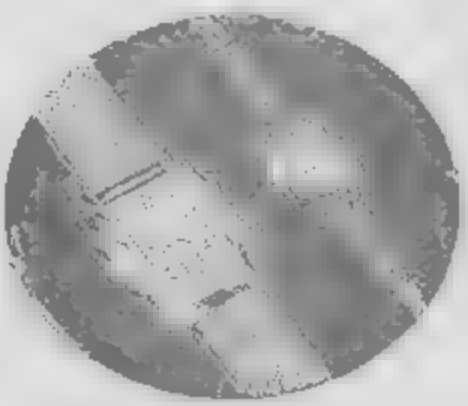
MOHANLAL VALJEE,
(INDIAN PAWNBROKER.)
113, Victoria Street, Durban.
Low Rates of Interest on Jewellery.
High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewellieries at reasonable prices to suit your pockets. 13ab

PETER'S LOUNGE
TEA ROOM RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL
PHONE 20800 CORNER PINE & GREY STS.
SITUATED IN THE HEART OF DURBAN'S BUSINESS DISTRICT
THE MEETING PLACE OF INDIAN BUSINESSMEN
WHERE EVERYTHING IS DONE TO MAKE YOUR STAY A PLEASANT ONE
BOOKINGS & ENQUIRIES BY TELE. WILL RECEIVE PROMPT ATTENTION

P. P. BHAGAT,
Fruit Merchant.
દરેક જાતનું ફ્રેશ અને રેકગ્નેશન સાથ પેકીંગ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખોઃ—
P. O. Box 342, 139 Brook St. Durban. 12c

Are You a subscriber of 'Indian Opinion' if not, Why not?

ELGIN
ઘડીયાળો

અમેરીકાની

ઓરીજીનલ ઘડીયાળો પ્રથમ ઓરીજીનલ બનાવે છે આ ઘડીયાળોમાં, જેણે લાખો વિશ્વાસ ભરેલી ખાત્રી આપી આવી છે.

KATZ & LOURIE LTD.
"DIAMOND CORNER" KLOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG
INDIAN REPRESENTATIVE:
D. DAVID

Where Beauty Foregathers

CYMA production and high finish, letting y fame in place wherever beautiful woman and smart man meet. CYMA watches combine the striking artistry of their many designs with construction of scientific perfection and precision.

CYMA

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૯ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૫ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૪૧. અંક ૩૬.

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર તા. ૫ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૪૧.

લોકશાહી કે ગુંડાશાહી?

સોમવાર ઓગસ્ટ તા. ૨૫ મીએ જેરીટઝબર્ગમાં ઓરીણી એરોડ્રોમ આગળ એર કમાન્ડોનું દ્રશ્ય ચાલી રહ્યું હતું તે વખતે બીન-ગોરાઓના-કલકોં, મંત્રીઓ તેમજ હીંદીઓને કઇવા અનુબળ આમી પધાર થયું પકયું હતું. આ કહેવાતા લોકશાહીવાદી દેશમાં લોકશાહીના મીઠાં ફળ ભોગવવાનો દાવો તો હજુ તેઓ માગી શકયા નથી પરંતુ જેઓ લોકશાહી અને માનવ સ્વાતંત્ર્યને માટે લડી રહ્યા કહેવાય છે તેઓના હસ્તે ગુંડાશાહીનો સ્વાદ તેઓ પામ્યા હતા.

એ બનાવપર અમારી ટીકા કંઈક અસુરી થઈ છે કારણ કે આ દેશમાં બીન ગોરા ના જાન કે લાગણીની કીંમત ઓછી ગણવામાં આવે છે અને તેને શું થાય છે તે ખાસ કરીને થાણીવાદી વર્તમાન-પત્રોના બાબરપત્રીઓને બાસ તાબુના જેવા બબર લાગતા નથી. આથી એ બબર માત્ર જેરીટઝબર્ગનાજ પત્ર 'નાટાલ વીટ-નેસ'માં પ્રસિદ્ધ થયા હતા અને જેરીટઝ-બર્ગની બહાર તેને પ્રસિદ્ધિ આપવામાં આવી નહોતી. વળી સરકારી બાતાના પોલીસોના હસ્તે બીન-ગોરા પ્રેક્ષકો પ્રત્યેની બેરવર્તણુક ના અને એર કમાન્ડોના દ્રશ્યના દિવસે મ્યુનીસીપલ બસો તરફથી બીન ગોરા ઉતારૂઓને બસોમાં ચઢવા દેવામાં નહિ આવ્યાની ફરીયાદો અમારાપર ઘણીજ મોડી આવવાથી અમે અઠવાડીયે અમે તે પ્રસિદ્ધ કરી શકયા નહોતા.

ફરિયાદો એવી હતી કે બીન-ગોરાઓ જેઓ એર કમાન્ડોનું દ્રશ્ય જોવાને ગોરા-ઓના જેટલાજ ઉંચા ભાવ હતા તેઓ. સત્તાધીશો તરફથી જાતી કે વર્ણના કોઇ પણ ભેદ વિના આપવામાં આવેલાં જાહેર આમંત્રણનો લાભ લઇને, એરો-ડ્રોમપર ગોરી સભ્યતામાં ગયા હતા. પહેલું માનભંગ તો તેઓને મ્યુનીસીપલ બસો તરફથીજ મળ્યું કે જેમાં તેમનાને તેવા-નીજ ના પાકવામા આવી-પછી ભલે પુરૂષો હોય કે સ્ત્રીઓ હોય કે બાળકો હોય પરંતુ વિમાનીઓનું દ્રશ્ય જોવાને તેઓ એટલા આતુર હતા કે પગે ચાલીને તેઓ એરો-ડ્રોમપર પહોંચ્યા. તેઓને ચોકીજ બબર હતી કે અહીં તેઓનો વધારે હેતબધો સરકાર થવાનો બાકી હતો! એરોડ્રોમપર પહોંચ્યાં સરકારી બાતાંના પોલીસોએ તેઓ પર પ્રહારો શરૂ કર્યો. મુક્કા, લમાચા, લાતો અને ગાળોની તેઓની સાથે વા-ચરૂ કરી. કાયમાં બખ્યાંઓ બાયની હીંદી બાંગોપર પણ લાતોના પ્રહાર થયા. આ કહેવા અનુબવથી ઘણા ખરા તો વિમાની દ્રશ્ય જોયા વિનાજ ગોરો-ડ્રોમપરથી ચાલ્યા બયાં.

આ પ્રસંગથી બીન-ગોરા દીગમૂઢ બની ગયા છે. તેઓ સાબુપણી પુછે છે કે, તેઓને સરકારનું કહેવામાં આવે છે તે શું આજ જાતની લોકશાહીને માટે? યુદ્ધ શુરૂ થયા બાદ અને પ્રીટન અને તેના મીત્રરાજ્યોનો વિજય થવા બાદ શું આજ જાતનું માનવસ્વાતંત્ર્ય આપણે ભોગવવાના છીએ? શું આનેજ માટે સમ્રાટે સામ્રાજ્ય ના સઘળા લોકોને બંધણી કરવાનું સુચવ્યું છે અને આપણા કેટલાક બકાદાર લોકોએ એ પ્રાર્થનામાં સામેલ થવાનો કરાવ કર્યો છે? વળી નોન-યુરોપીયન યુનાઇટેડ ફ્રન્ટના વ્યવસ્થાપકો પુછી રહ્યા છે કે નોન-યુરોપીયન યુનાઇટેડ ફ્રન્ટ સ્થાપવાનું આપણે પગલું ગેર-વાજબી હતું એમ શું હવે કોઇથી કહી શકાશે ખરૂં? બીજી બાજુ એરોડ્રોમપર સરકારી બાતા ના પોલીસે બીન-ગોરાઓ પ્રત્યે બતાવેલી વર્તણુકમાં કલંક, મેરીલ કે હીંદી તરફે કશું કહેવા બોલ પાડવો નહોતો. સઘળા બીન-ગોરાઓને તેઓએ એકજ લાકડીએ હાંકયા હતા. તેઓની દ્રષ્ટિએ કોમ પણ બીન-ગોરાને ગોરાનો પડછાયો પણ પડતો હોય ત્યાં ઉભવાનો હક નહોતો—ગમે કે લડાઇના મેદાનમાં ગોરાઓ સાથે તેઓ બબોબબા બડકાવીને લડે તેમાં તેઓને કશો બાંધો નહોતો! અને તે બધાને માટે? શું લોકશાહી માટે? નહિજ. શું માનવ સ્વાતંત્ર્યને માટે? નહિજ. હાલના બબમ સાહીવાદી તંત્રને ચિરસ્થાયી દબાવી રાખવાને માટે; બીન-ગોરાપર ગોરાની શ્રેષ્ઠતા દબાવી રાખવાને માટે. તેઓ કહે છે કે ડા. દાદુ અને સીદાતે પોતાના લોકો સમક્ષ અલ્પ કહીકતો રજુ કરી તેટલા માટે તેઓને સરકારના યુદ્ધ પ્રયત્નોનું બંધન કરનારી પ્રવૃત્તિઓ ચલાવવા બદલ કારા-ગૃહમાં ગોંધી દીધા, તો શું સરકારી બાતાંના પોલીસોની આવી વર્તણુક અને અનિષ્ટ વર્તમાનપત્રોએ જાણે કશું અબુ-ચિતું બન્યુજ ન હોય તેમ આ બાબત માં મૌન ધરેલું માન "પ્રીકૃય લોકશાહી" તરીકે બણગવામાં આવતાં રાજદ્વારીઓને આંચ ન તેવાં નથી?

પરંતુ બીચારા બીન-ગોરાઓ તો ગુલામ રહ્યા અને હીંદુસ્તાન પણ બોડીશ સાહી-વાદી તંત્ર હેઠળ એક ગુલામ દેશ રહ્યો. તે નિરાધારોનો અવાજ કોણ સાંબળે? એટલે તેઓની તરફ ગુમા ઠોરોની જેમ વર્તવું સુગમ થઇ પડયું છે.

આ લીટીઓ લખી રહ્યા બીજે ત્યારે બબર આવ્યા છે કે આ શોચનીય બનાવ જેરીટઝબર્ગની સીટી [illegible]નાં ગંજ ચર્ચા નો વિષય થયો હતો અને સીટી કાઉન્સીલે લાગતાવળગતા સત્તાધીશો સાથે બબાબત હાથમાં લેવા બેથરને સુચના કરનારો સર્વાનુમતે ઠરાવ કર્યો છે. એના પણ બબર મળ્યા છે કે ઉપરોક્ત ફરીયાદોના સબંધમાં વધુ વિગતે [illegible] સરકારી તપાસ યંત્રાવરામાં આવશે. ત્યારબાદ પગલાં લેવા બબર મળ્યા પરંતુ હજુ કશું થયું નથી. જેરીટઝબર્ગની [illegible] ઠરાવો સરકારી સત્તાધીશો અને પ્રીટ

માર્શલ સ્મટસપર મોકલવામાં આવનાર છે. યુનિયનમાં હીંદના હાઇ કમીશનરની ઓફીસ એટલી નપુસક પુરવાર થઇ છે કે એ ઓફીસપર કરાવ મોકલવાનું પીસરી જવામુ એ સ્વાભાવિક છે. હીંદુસ્તાનના આ દેશમાં વસી રહેલા રાષ્ટ્રો તરફ કંઈ પણ કારણ વિના લશ્કરી સત્તાધીશો તરફથી આવી પડતા ગોલાવવામાં આની સારે હીંદુસ્તાનનું પ્રતિનધીત્વ ધરાવતી એ ઓફીસે હીંદુસ્તાનના ગૌરવનું રક્ષણ કરવાને શું કર્યું છે એ જાણવા જેવું થઇ પડશે.

"નવી વ્યવસ્થા" પર જનરલ સ્મટસ

ગળવાર ઓગસ્ટ તા. ૨૬ મીએ મેરીટઝબર્ગમાં યુનાઇટેડ પાર્ટી કોંગ્રેસની ઉદ્‌ઘાટન બેઠક વખતે વડા પ્રધાન જનરલ સ્મટસે ભાષણ કરતાં જહારની દુનીયામાં તેમજ દક્ષિણ આફ્રિકા માં "નવી વ્યવસ્થા" ની જે વાતો ગાજી રહી છે તેને જરીપુરાણી અને જુની વ્યવસ્થા તરીકે વર્ણવી હતી. તેમણે કહ્યું કે "નવી વ્યવસ્થા" નો મૂળ સિદ્ધાંત પક્ષપાતી છે. જે લોકો સમાન મત નહિ ધરાવતા હોય તેઓને તેમાં કશુ સ્થાનજ નથી. જનરલ સ્મટસે વધુમાં જણાવ્યું કે: "આપણે સહિષ્ણુતા, ધીરજ અને પ્રાંતી ભાષણો કેળવવાની તાલીમ મેળવી રહ્યા છીએ. જેજ વસ્તુ કુટુંબ કુટુંબ સાર્વત્રિક કરનારી છે... આપણા સંગ્રહસ્થાનમાં આપણે સમાજના સબળા આદર્શક તત્વોને એકત્ર કરીએ છીએ અને પ્રત્યેક વર્ગને ઇન્સાફ આપી આપણે આગળ વધવા માંગીએ છીએ અને આગળ વધીયુ. આપણે જોવું જોઇએ કે પ્રત્યેક વર્ગને—અને આગળ વધીને હું કહીશ કે પ્રત્યેક વ્યક્તિને પણ—ઇન્સાફ મળે. જે પ્રશ્નો જુની દુનીયાથી ઉકેલી નથી શકાતા તેમાંનાં કેટલાક આપણા જેવા સમૃદ્ધ દેશથી નહિ ઉકેલી શકાય એમ હું નથી માનતો. આપણે તે ગરીબો અને લઘુમતિ અસમાનતા ના પ્રશ્નો હાથમાં લઇશું તો આપણી આસપાસ ફુલી રહેલા કટલાક મોટા રાજદ્વારી પ્રશ્નોનો પણ આપણે ઉકેલ લાવી શકીશું.

મી. એચ. જી. વેલ્સની ચેતવણી

લંડનના 'ટાઇમ્સ'માં મી. એચ. જી. વેલ્સનો એક પત્ર પ્રસિદ્ધ થયો છે જેમાં તેમણે જણાવ્યું છે કે દુનીયાના લોકોના સારા સમુદ્ર આજ પણ ઉપર જોરી રહ્યો છે. આપણા શત્રુ નાઝી સામે તે રક્ષણ કરતા નથી. અરપાપ કે નિરાશ સાથે આકાંક્ષારી રીત ન તેને મદદ કરે છે. પછી ભાવે આપણે હારી જઇશું ત્યારે તેઓ આપણા કરતા સહોસલાયન રહેશે. ઘણા બીજા તારણો તો આપણી છત પરો ા પણ આપણે તેઓને અલ, ા પુરા પ ા પહો તેઓને ક્ષમા આપવી પડશે અને તેઓને મારે ઘણુંયે કરવું પડશે. મારી સલાહ છે કે આપણે તેઓને હવે ઝડપથી છુતરી જવા દેવી જોઇએ અને સાફ સાફ જણાવી દેવું જોઇએ કે અમો અગાઉની સાથે નથી તેઓ અમારા વિરોધી છે. અને આપણે એ પણ સ્પષ્ટ કરી દેવું જોઇએ કે આ વસ્તુ આપણે માત્ર ભેદોથી નથી કહેતા પરંતુ વિરોધી વર્તણુક બતાવનારાઓની નોંધ લઇએ છીએ.

આ શબ્દો મી. એચ. જી. વેલ્સ જેવા પ્રતિષ્ઠિત સજ્જનના હોઇ તેની નોંધ ગ્રેટબ્રીટન પરે દુનીયાના લોકોનો મોટો સમુદ્ર જર્મની સામેના યુદ્ધમાં બ્રીટનને મદદ કરવામાં કેમ એટલો બધો ભાર દે છે તેનું કારણ સમજવાની પા તો મી. વેલ્સે તકલીફ નથી લીધી અમપા તો એ કારણની તેમણે જાણકારીને અવગણના કરેલી છે બ્રીટના મોટા સમુદ્રનો સાથ મેળવવાને હાલનું યુદ્ધ લોકશાસનવાદ અને માનવસ્વાતંત્ર્યને માટે લડાઇ રહ્યું છે એ વસ્તુ બ્રીટને પોતાના વર્તનથી સિદ્ધ કરવી જોઇએ. આજે તો તેના અગણ દેઢળ પડેલા લોકોનો મોટો સમુદ્ર દેખીની રીતે શોકશાસનવાદ અને માનવસ્વાતંત્ર્યના આશિર્વાદ નથી મેળવતો.

ટ્રાંસવાલની લડત

શ્રી. એચ. બી. મેહતી સરકારી કેદમા સત્યાગ્રહીઓની કુચકી મેળવેલ.

સત્યાગ્રહની લડત પ્રબળ ઉત્સાહથી ચલાવી રહી છે. દરરોજ સાત વોલંટીયરો ખોલવામાં આવે છે અને પ્રજાના સભળા વર્ગોના દાખલાઓ ધરાવનારાઓ તેમાં ઝુકોજના આપે છે. સરકાર કંઈ પણ પગલાં લે યા ન લે તો પણ તેઓએ લડત અંત સુધી ચાલુ રાખવાનો નિશ્ચય કર્યો છે. શ્રી. મણીલાલ ગાંધી કેદ્રા દીવસની માટે કરજન આવ્યા છે અને આવતા અઠવાડીયાની આખરમાં જોહનીસબર્ગમાં મોટા કરવાના આયોજન કરી રહ્યા છે.

ટ્રાંસવાલ લીગ સરકારને સહકાર આપવા પાછી ના

ઓલ ઇન્ડીઆ મુસ્લીમ લીગના વર્કીંગ કમીટીએ બધા પ્રધાનો સર સીકંદર હયાતખાન (પંજાબ), શ્રી. અબ્દુલ કાસમ ફજલુલ હક (બંગાળ), અને સર સાદુલ્લા (આસામ) ને વાઇસરોય કારોબારી નેશનલ ડીફેન્સ કાઉન્સીલમાંથી રાજીનામા આપી દેવાનું સુચવનારો ઠરાવ સર્વાનુમતે પસાર કર્યો છે. સર સીકંદર હયાતખાન અને સર સાદુલ્લાએ રાજીનામા આપી દેવાની ખુશી દર્શાવી છે પરંતુ બા ફજલુલ હક નીચે કરવા વખત માંગ્યો છે. તેમને કમ દીવસની મુદત આપવામાં આવી છે. અને તેટલી મુદતમાં તો રાજીનામું નહી આપે તો મુસ્લીમ લીગના પ્રમુખ શ્રી. જીન્નાહ એ બાબતનો ખતે પગલા લેશે. બુધવાર તા. ૨૭ ઓગસ્ટનો તારો જણાવે છે કે સર સીકંદર હયાત ખાને લીગના ઠરાવ અનુસાર ડીફેન્સ કાઉન્સીલમાંથી રાજીનામા આપવા નીવેદન કર્યું છે : : : : કરવા પ્રયત્ન કર્યો કે આ ઠરાવનો અર્થ એવો નથી થતો કે બંધારણના યુદ્ધ પ્રયત્ન પ્રત્યે મારી નીતી કે વલણમાં કંઇ ફેરફાર થયો છે. : : થકી જણાવવા ઇચ્છું છું કે આપણા દેશની સલામતી, અખંડીત પ્રગતી અને હીંદુસ્તાન તેમજ બહાર મુસ્લીમોના હીતને ખાતર, મારી એવી દઢ માન્યતા છે કે, આપણે આ કટોકટીના સમયમાં આપણા યુદ્ધ પ્રયત્નો માટે ચાલુજ રાખવા. જોઇએ એટલુંજ નહી પરંતુ સંપુર્ણપણે જવલંત કરવા જોઇએ. ઓગસ્ટ તા. ૨૮ મીનો સંદેશો જણાવે છે કે હીંદ સરકારે સર સીકંદર હયાત ખાનના નીવેદનના જવાબમાં એક ચાઠી બહાર પાડી જણાવ્યું છે કે, તેમને ડીફેન્સ કાઉન્સીલમાં એક પ્રધાન તરીકે નહી પણ એક મુસ્લીમ પ્રતીનીધી તરીકે બોલાવવું આમંત્રણ આપવામાં આવ્યું હતું. આસામ, બંગાળ, પંજાબ અને સીંધના પ્રધાનો ને પોતાના પ્રાંતોના બચાવો તરીકેજ કાઉન્સીલ માં કામ કરવા આમંત્રણ આપવામાં આવ્યું હતું. જો તેઓ પ્રધાનપદ છોડી દે તો તેઓ કાઉન્સીલના મેમ્બરો તરીકે આગોઆપ નીમણી જાય અને તેઓની જગ્યાએ જે નવા પ્રધાનો નીમાય તેમને લેવામાં આવે. પછુમાં ચાઠીમાં જણાવ્યું છે કે કાઉન્સીલપર બીજાળ મુસ્લીમ કોમનું પુરતું પ્રતીનીધીત્વ રહે તેની ખાત્રી કરવી આવશ્યક હતી અને તેથી અમુક બાકતોમાં તેમજ આસામ, બંગાળ, પંજાબ અને સીંધના પ્રધાનો મુસ્લીમોમાં હતા એ આ દ્રષ્ટિએ કાયદા કારક હતું.

આ બાબતમાં નોંધ લેવા જેવા એટલીજ છે કે હીંદ સરકાર પોતે સ્થાપેલી ડીફેન્સ કાઉન્સીલના પ્રતીનીધીત્વપણાનો જે ઢાંચો રાખવા ઇચ્છી તે પ્રતીનીધીત્વપણાનું પોકળ ઉખાડી મુકવા લાગ્યું છે.

શ્રી. મુન્શીની ચોખ્ખટ

શ્રી મુન્શી સેક્રમણ વેહેરમાં લેખ દ્વારા જણાવે છે કે બહાદુરીવાળી તરીકે જે અહિંસક દ્રષ્ટિબીંદુની ગાંધીજી મારી પાસેથી આશા રાખતા હતા તે હું કરી શકયો નથી પણ તેનો અર્થ એ નથી થતો કે હું એક રાત્રમા બહાદુર થવા જોઇતી તાલી ગયો છું. બહાદુરના ગાંધીજી પ્રત્યે પુરા તરીકે માન છે. સંપુર્ણ મેહનતી કામોને પહોંચવા માટે ભારતા બહાદુરીની ખાસ જરૂર છે. પણ ગાંધીજી સર્વ રચનો હીંસાના ભોગ કરવા એટલી હદ સુધી અહિંસાને જરૂરી ગણે નહી. પુના કરારમાં મહિનાના લાર્ડના, રાજાજી અને સરદાર પટેલે એજ મકોદાઓ રજુ કરી હતી. હું આ મંથીદાઓને બરાબર સમજું છું. આપણને બાહ્ય સ્વરાજ્ય ન રીતે પ્રાપ્તિ છે તે તેનો આભાર રહેવાનો હક છે તે જતા કરવાનું મારે માટે શક્ય નથી. ગાંધીજી કહે છે તહેવી હદ સુધી આંતરીક વિમર્શમાં કે દુશ્મનો અહીંના હું કરવા આ કોઇપણ હક કરવા જોઇએ નહી. પાકસ્તીઓને ખાસ મુબારક

આજ પાકસ્તી આલમ પોતાનું વતન ગણે છે તો મુસ્લીમ પ્રાંતોની બહુમતી પાકસ્તી રાજ્યોને આપે ત્યારે પાકસ્તીમાં છીએ એમ તેઓનું કહે. કોમી સમાધાન અને આપણે આપણાજ નીવેડો—એવું ઇચ્છીએ છીએ

મેરીટઝબર્ગમાં એરોડ્રોમપર પોલીસનો અત્યાચાર

બીન-ગોરાઓનો તે સામે વિરોધ

ગઇ ૨૪ મી ઓગસ્ટ ના રવીવારે મેરીટઝબર્ગના એરોડ્રોમપર સરકારી ઈમારતોનાં કામ પરથી બીન-ગોરાઓપર પોલીસ તરફથી થએલા અત્યાચારની સામે વીરોધ દર્શાવવા રવીવાર ઓગસ્ટ ના. ૨૪ મીએ મેરીટઝબર્ગના હીંદુ મંજ મેન્સ એસોસીએશનના હૉલની સામેના ખુલ્લા મેદાન પર લગભગ ૩ હજાર ઇન્ડિઅન એસોસીએશનની શાખાના આશરા ૬ઠ્ઠા એક ગામ ભીહૉજ મળી હતી. મીટીંગમાં એસોસીએશન કેપરાંત નેાન-યુરોપીઅન પુનાઇટેડ ફ્રન્ટ, ટ્રાન્સવાલ નેશનલ કોંગ્રેસ, બાન્ટુ પ્રૂટોએ એસોસીએશન અને ટ્રાન્સવાલ પ્રૂટોએ એસોસીએશનના પ્રતીનીધીઓ હતા.

એરોડ્રોમપર બીન-ગોરી બીજો અને પાસના પર પોલીસ તરફથી પડેલા માર અને મુસ્કાને પહેલા મુકવા અને ગોરાઓ તરફથી આ મીટીંગ બોલાવવામાં હતી. આ બનાવથી લોકોમાં ઘણ ગભરાટ ફેલાઇ રહ્યા હતા અને લગભગ ૭૦૦૦ લોકો મીટીંગમાં હાજર થયા હતા.

એસોસીએશનના પ્રમુખ પ્રો. પીટર્સે પ્રમુખ સ્થાનેથી જણાવ્યું કે બોલતી સીદ્ધાંતોનો ઘણ દુરૂપયોગ થયો છે અને ગોરા માણસોએ જે ધર્મદેવતાની પ્રાર્થનાને દિવસોજન આપવું જોઇતા હતા તેઓએ એરોડ્રોમમાં બનવા તેવા બનાવો પરિણામે છે.

શ્રી પી. કલ્યુએ જણાવ્યું કે ઓગસ્ટ ના ૨૪ મીનો દીવસ મેરીટઝબર્ગના ઇતીહાસમાં એક કાળા દીવસ તરીકે ગણાઇ જશે. બીન-ગોરાઓના હકોને ધીમે ધીમે કમતી નાખવામાં આવી રહ્યા છે પરંતુ એરોડ્રોમપર બનેલા બનાવ એ સમજાવે છે કે તેઓ છે. આ વસ્તુનો હવે અંત આવવો જોઇએ. આપણા હકો એક પછી એક છીનવી લેવાતાં આપણે જોઇને બેસી રહ્યા નહીં શકીએ

શ્રી એસ. બી. મંગળે જણાવ્યું કે એરોડ્રોમ પર લોકો તરફ બતાવવામાં આવેલી તેરવર્તણુક એ એક ખુલ્લા આક્રિયોદ રૂપ છે કેમકે મેરીટઝબર્ગમાં સપળા બીન ગોરા લોકો એથી ઓછા થઇ ગયા છે. હવે એકજ વસ્તુ કરવાની રહી છે અને તે એ કે આ દેશમાં આપણા હકો માટે એક સમ્મત મત ચલાવવી.

કલર્ડ કોમના એક પ્રતીનીધી શ્રી. બરકેસે જણાવ્યું કે કલર્ડ લોકો રવર્તંત્ર પુદ્ધમાં મદદ કરવા ઇચ્છતા છે પરંતુ જ્યારે એજ લોકોની બીજો અને બાળકોપર બાવો અત્યાચાર થઇ રહેલો જોવે છું ત્યારે એ મદદ કરવી કઠણ થઇ પડે છે કેમ એ વિષે મને શંકા પણ છે.

શ્રી. ગોપાલા નાયડુએ જણાવ્યું કે હીંદીઓએ યુદ્ધમાં મદદ તો આપવીજ જોઇએ એવું તે મીત્રરાજ્યો બીન-ગોરા લોકો તરફ આવી તેરવર્તણુક બતાવવાને બદલે ખરેખર બદલા લેવા તો તેઓના સબાધ અને નાશીવાદ વચ્ચે શું કરવા તફાવત જોતો નથી.

શ્રી. કે. ટી. મુસીકે ગુજરાતમાં બોલતાં જણાવ્યું કે હવે એ વખત આવી લાગેલો છે કે જ્યારે સમગ્ર બીન-ગોરા લોકોએ એકત્ર થઇને પોતાના હકો માટે લડવું જોઇએ.

કલર્ડ પેઓપ્લેર સોસાયટીની વતિ શ્રી. વેલમ્સ એ જણાવ્યું કે કલર્ડ લોકો તો ગોરાઓની સ્વતંત્રતાને માટે મોટી સંખ્યામાં લડવા ગયા છે ત્યારે અહીં કલર્ડ લોકોજ્યારે પણ પાર પડયો હતા ત્યારે તેણે કહ્યું કે આપણું સૌ એક થઇ ગયા ત્યારેજ આપણું ભેમ સીદ્ધ થશે.

નેાને-યુરોપીઅન પુનાઇટેડ ફ્રન્ટ તરફથી બોલતાં શ્રી. ઇ. એસ. પીલ્લેએ કહ્યું કે સપળા નેાન નારાઓએ આપકય ઉપર બાર મુકયો છે. આપણી પાસ ઓ ગૌરવ રહ્યા આજેજ હસ્તિમાં છે અને તે નેાન યુરોપીઅન પુનાઇટેડ ફ્રન્ટ છે કેમકે આ દેશમાં બીન-ગોરી પ્રજાઓ માટે સતત મહત સહાની રહી છે. સૌએ એ સંસ્થાને ટેકો આપવો જોઇએ.

કલર્ડ પેઓપ્લેર મીત્રના પ્રતીનીધી શ્રી. એબ્રાહામેસે જણાવ્યું કે ગોરાઓ એમ માને છે કે બીન-ગોરાઓ આત્મવાદીન છે અને રવતંત્રતાથી તેમોને કશું મળ્યું નથી. પરંતુ હું કહું છું કે અમારામાં વધારા પડતા ગોરા કરતાં વધારે દેશભક્ત હૃદયના લોકો છે.

ન્યાશનલ હીંદી ફેડરેશના ઉપ પ્રમુખ શ્રી. ડી. આર. મીસે ફેડરેશના ગોરાઓના તરફ બતાવવામાં પાતપોષણની સખ્ત ટીકા કરી હતી.

એક નેટીવ શ્રી. માનસેનીએ કહ્યું કે આપણે કહેવામાં આવે છે કે આ યુદ્ધ લોકશાસન જેવી કોમ્મત વસ્તુને માટે લડાઇ રહ્યું છે. એ વસ્તુ શું એવી નથી. પરંતુ આપણે એરોડ્રોમપર જોયું એજ રીતે એ વસ્તુ કોમ તો તમે આપણે કેટલા વજ આપી શકીએ.

બાદ બીજા બાષણો થયા પછી નીચે પ્રમાણે ઠરાવો સર્વાનુમતે પસાર થયા હતા:

(૧) નાટાલ ઇન્ડિઅન એસોસીએશન શ્રી. એમ. બ્રજ બ્રાંચના આશરા ૬ઠ્ઠા મળેલી આ જાહેર મીટીંગ જોમાં હીંદી, કલર્ડ અને બાન્ટુ કોમોનું પ્રતીનીધીત્વ છે તે સોમવાર ઓગસ્ટ ના. ૨૫ મીએ ઓરીબી એરોડ્રોમ આગળ એર કમાન્ડોના દ્રશ્ય વખતે બીન-ગોરાઓ તરફ બતાવવામાં આવેલા અપમાન અને ઘાતકીપણા સામે સખ્ત વીરોધ દર્શાવે છે. આ મીટીંગ જણાવે છે કે બીન-ગોરાઓ જેઓ, બાદેર આમંત્રણના પ્રત્યુત્તરમા એર કમાન્ડોનું દ્રશ્ય જોવા ગયા હતા તેઓ વગર કારણે અપમાનો અને દુખલાઓના ભોગ થઇ પડયા હતા. તેના અનેક પુરાવા છે અને બનાવને બાદર આવે કોમો કોગો વચ્ચે ૨લદ્ધ ન માગ તરફા બાદર આ બનાવો કેવી રીતે બન્યા તેની જાહેર તપાસ કરવાની માગણી કરે છે.

આ મીટીંગ આ ઠરાવની નકલો જનરલ સ્મટસ, એર કમાન્ડોના બાગદાર અને મેરીટઝબર્ગના મેયરપર મોકલવાની સત્તા આપે છે.

(૨) આ જાહેર સોમવાર ઓગસ્ટ ના. ૨૫ મીના રોજ એર કમાન્ડોના દ્રશ્યના દીવસે મેરીટઝબર્ગમાં બ્યુનીસીપલ બસોપર બીન-ગોરાઓને ચઢતા નહી દેવાના બનના કન્સ્ટેબલો અને કન્ડકટરોના બ્યુતાજના વર્તન સામે સખ્ત વીરોધ દર્શાવે છે. સાધારણ બનતા બીન-ગોરાઓ માટે બેઠકોની સગવડ રાખવાના બાદાની દોઇ બ્યુનીસીપલ સત્તાધીશોનું આ પગલું મેરીટઝબર્ગના બીન ગોરાઓને ઉંડા ખેદની નજરે જુએ છે

સીદી કહેરીલ તરફથી થએલી ચર્ચા

સોમવાર ઓગસ્ટ ના. ૨૫ મીએ એર કમાન્ડો ના દ્રશ્ય બનતે બીન-ગોરાઓ તરફ બતાવાયેલી તેરવર્તણુકની સામે બુધવાર સપ્ટેમ્બર ના ૩ જીએ મળેલી મેરીટઝબર્ગ સીદી કાઉન્સીલની બેઠકમાં વિરોધ દર્શાવવામાં આવ્યો હતો. ડાક્ટર કલર્ડ શ્રી. કે. મેકગીબ્સના રીપોર્ટપરથી ચર્ચા થઇ હતી. તેમણે એવો રીપોર્ટ કર્યો હતો કે મેયરની સુચનાથી તેમણે મેરીટઝબર્ગમાં બરફરના સેનાપતિ અને ડીસ્ટ્રીક્ટ કમાન્ડન્ટ સાથે પત્રવ્યવહાર કર્યો હતો અને તેમને જણાવ્યા આ આવ્યું હતું કે વર્તમાનપત્રમા પ્રસીદ્ધ થએલા કોગળો અને અમલેખમાં કરીયાદ કરવામાં આવી છે તેની બ્યસબ્યતાને માટે તેઓના હાથ નીચેના કોઇ પણ માણસો જવાબદાર નહોતા.

એરોડ્રોમ આગળ એ સીવાય બીજા લોકો જેના હાજર કારભાર હતા તે એર કમાન્ડો નાજ માણસો હતા અને મેયરનો ઘરારો એ લોકો સાથે બરબાદાર કરવાનો છે.

કાઉન્સીલર મેનીજે પુછયું કે એ ફરીયાદો શું હતી? મેયર શ્રી. એસીલને જણાવ્યું કે પોતે બેઠા હતા ત્યાંથી તેમણે બનતો જોયા નહોતા પરંતુ આરોપ એવો મુકાયો છે કે બીન ગોરાઓને આળા દેવામાં આવી હતા અને ધક્કા મારવામાં આવી હતી.

ડેપ્યુટી મેયર અને કાઉન્સીલની નેટીવ એડમીનીસ્ટ્રેશન કમીટીના પ્રમુખ મી. રસલે કહ્યું કે બધી ફરીયાદો તમના પોતાના પર મોકલવા મા આવી હતી અને કેટલીક નકલ એડમીનીસ્ટ્રેશન કીપાર્ટમેન્ટપર મોકલવામાં આવી હતી.

કરીમાંદો ગાજ્યો હતો એવું પુરવાર કરવાની સત્તાધીશો સામી શરમાય તેમ છે.

એક કમાનો સાથે જોડાએલા કેદખાના કર્મચારીઓ તે જેમને બરતરીમાં આવેલા તે એક કમા-કેદીનું દરજ્જો જોવા જવાને દરેક જાતનું ઉત્તેજન આપવામાં આવ્યું હતું તેઓ પ્રત્યેની વર્તણુક બહુજ બરાબર હતી. એવું પરીણામ બારડોલી કોર્ટમાં તેમજ બારીષ સેશન્સ કોર્ટમાં પણ શોચનીય નીવડશે એ કુદરતી નથી.

કાઉન્સીલર કોલીન્સે કહ્યું કે તેમને પણ અજબ જાજરતી ગેરવર્તણુકની અનેક ફરીયાદો મળી હતી.

કાઉન્સીલર ગ્રીનફીલ્ડે જણાવ્યું કે તેમને બ્રીટીશ કેદીઓ પ્રત્યેની ગેરવર્તણુકની તેમજ બીજાની ઓળ કરવા પણ બહુ સારું તકો દેવાની ફરીયાદો મળી હતી.

કાઉન્સીલર કોલીન્સે કહ્યું કે તેમને પણ અજબ જાજરતી ગેરવર્તણુકની અનેક ફરીયાદો મળી હતી.

કાઉન્સીલર ગ્રીનફીલ્ડે જણાવ્યું કે તેમને બ્રીટીશ કેદીઓ પ્રત્યેની ગેરવર્તણુકની તેમજ બીજાની

ધાર્મીક રીવાજોની પારખ

લેખક: શ્રી કીશોરલાલ મશરૂવાળા

એ જમાનો હતો કે જ્યારે સાધારણ મનુષ્યો પોતાના ધાર્મિક રીત-રીવાજોને લઈ પોતાના ધર્મગુરૂ, પંડિત, મૌલવી, વિગેરેના નખશીખ વહમ રાખતા અથવા તાલી આવતી જુની કહીઓને વળગી રહેતા. એની સત્યતા, અસત્યતા અથવા વાહયાહ ગુરાહનો વિચાર કરવા ની ઈચ્છા જ ન કરતા. જો કે આ રીત એક સમ શોષણને માટે કારણે પણ ગૌરવ ગણ ગયુ, પણ પણ તે જમાનામા ઓનાથી ઘણ નુકશાન નહોતુ થતુ. કારણ કે ન તો ધર્મ સમજાવનારા પંડિત, મૌલવી કે ધર્મ ગુરૂની દાખલા ધારણ કરી ન તો એમની નાનોકર વિશ્વાસ રાખનારા ભોળાની. જો સેવકને પોતાના ધર્મના ક્રીત રીવાજો માણવા પળાવનારજ ચીતા રહેતા. એ બહાને કોઇ પરધર્મીઓ સાથે કજીયા કરવા ઝઘડા અથવા પરધર્મીઓ સાથે ઘુસણખોર કરવા પોતાની જમાતને ઉશ્કેરીત કરવા પરિણે નુકશાનકારક ખરાબ વિગેરેને લેઓના દોષના નહોતા આવતા. તેવોજ સાધારણ એવો માનુષ્ય હતો કે "પોતાના ધાર્મિક ... આવતા Festivals પરધર્મીની સાહાયતા વગ મેળવી શકાય ... પરધર્મીને મદદ પણ કરતા.

હવે જમાનો બદલાયો છે. હવે ધાર્મીક રીવાજોને ના ઉત્સવો ઉજવવા પાછળ ખરેખરા નાણાનો ખેડ ઉત્સવ ના મત ... અથવા કોઇ સારૂ કામ કરવા પાછળ ખરચ નહી જેવુ હોય છે. પુરાતન રીવાજોને બદલે પોતાનું સંગઠન કરી બીજા ધર્મો સામે અમારો ઉછીનો લેવાને માટે તેનો ઉપયોગ થઇ રહ્યો છે. અને એને લાંબે નથી નથી કહીઓ પ્રચલીત કરવાની પ્રવૃતીઓ પણ ચાલી રહી છે.

અમારે ધાર્મીક કહીઓનો આવી રીતે દુર ઉપયોગ ન થવો દોય કે તમારે સારૂ માણસાની ફરજ છે કે તે કોઇ પણ ધાર્મિક રીત રીવાજોનું પાલન કરવા અથવા તના પાલન માં સાથ આપવા પહેલાં તેની સત્યતા અને ઉપયોગનો પોતાની બુદ્ધિથી પૂર્ણ વિચાર કરે, અને કેવળ પંડિતો, મૌલવીઓ અથવા ધર્મગુરૂઓ પરજ વિશ્વાસ ન રાખે.

યાદરો કહ્યુ પુછશે કે "શુ સાધારણ માણસો માં આવી રૂઢ ધાર્મિક રીત રીવાજોની સત્યતા, અસત્યતા અથવા ઉપયોગ પુરેપુ પારખવાની શક્તી અથવા યોગ્યતા હોઇ શકે છે? વિદ્વાન પંડિતોના કહેવથી પૂર્વજોથી ચાલી આવતા રીત રીવાજોને બદ્યા સમાજની હીમ્મત શુ એ કરી શકે?"

આજ તો હું કહેવા ઇચ્છુ છું કે પ્રત્યેક સમજદાર મનુષ્યે હવે એ હીમ્મત પોતાનામાં લાવવીજ પડશે. દરેક રીવાજ અને તેના પાલનની રીતોનો જો રીત પારખ થાય તો આ બાબતમાં પોતેજ નિર્ણય કરવાની શક્તી દરેક એક મનુષ્યમાં આવી શકે છે.

ધર્મની સહુથી પહેલી પારખ તેની સમજણી ... એજ ધર્મની અસલી કસ, ધર્મનો આત્મા કહી શકાય. ધર્મ એજ છે કે જે ઇશ્વરના મરજીમા પ્રત્યેક જીવ સાથે રહેતા, પેસતા અને બીજાના કરતા શીખવે છે. જે તેમાં કુસંપ, અથવા વિરોધ પેદા કરાવે છે તે અધર્મ પાછી અવળી રસ્તા શોધ કરવાને બદલે જો પીછાજ આપણે ફરક પડ જો તો આપણે એને પાછી નહિ કહીએ, બલકે ઉલટ કહીશું. જે વસ્તુ સારૂ કહેવાકામે પરસ્પ તે ઝઘડાના મુકતા ઝઘડાને ગાઢું કરવાને બદલે કમજુ કરે તો તેવા ધર્મ કરતાં ... કહે તે વધુ સારૂ ... નહિજ

આજ ઘણુ દરેકને ધર્મોદ્ધ માનવા અને આચારોને લાગુ પાડે છે. જે મનુષ્ય મનુષ્ય વચ્ચે પ્રેમભાવ પેદા કરે દુનીયાનીને રહેવા શીખવે—અમને સમાનતાથી ... શીખવે તે ધર્મ ... ન ... ને કિંવા આને બીજાને અપવાદ, આદર આપવાનુ ઉલ્ટાવે શીખવે તો તે દુનયની આચાર, રૂઢી અથવા ગેરસમજ છે, ધર્મ નહિ. સાથે પણ એની ઘણી ધર્મ પુસ્તકોમાં પાર ઉતાર, અથવા કોઇએ ધર્મના સાથે અન્યાય પરાવવી દોય.

આ સીવાય ધાર્મીક મતો પા માન્યતાઓનો પાળવાથી એવુ પુરવાન પેદા થાય કે આવા પાલનથી કુ પાલન ન કરનારાઓ કરતા ઉંચ કુ અથવા કનડનો સાચો અને નમ્રતા પેદા કુ અને જે એનું પાલન નથી કરતાં તે બધા પાપી ... તો એ વાતને માનનારા—ગમે તેટલો ચુસ્તપણે પાલન કરવા છતાંએ ધર્મનું પાલન નથી કરતા અમકે પોતાના અહંકારનેજ પોષે છે. અને એવાજ વાતથી જે નાલ્લતાઓનો પ્રચાર કરવામા આવે તેથી ધર્મનો પ્રચાર નથી થતો પણ અધર્મનોજ વધારો થાય છે.

ધર્મની ખરેખર પારખ કવી કહેવાયની નીચે મહેલ કહીમાં સારી રીતે દર્શાવેલ છે

"ગજબ્ધ નહિ ત્રીજાના અપવાદ જે ઘેર કરે" એટલે "ધર્મ નથી શીખવતો કે આપણ માં વેર બાંધો" પછી ભલે પ્રાર્થના, પુજા, નમસ્કાર, બાંગ ... મંદીર આદી દોય—અથવા નમાજ, રોજા, હજ, મુહર્રમ, મસ્જીદ અથવા ચર્ચ હો. જે હાલે આપણને એમ લાગે કે એમાં ... આપણા ... આપણા, અગવા ... એકત્ર થએલા મોટા ભાગના સમાજમાં ... ની ઉપાસના કરવાની ... નથી પણ દુનયી આચાર ... સમાજના માન્યતાઓમાં ... રાખવાનીજ ... છે, અથવા બીજા કોઇ સંપ્રદાય ... ઉપાસના કરવાનીજ ... છે એજ હાલે સમજદાર માણસે માની લેવું જોઇએ કે એ ઉત્સવો, ... ના ... ધર્મ, સત્યતા, ઉપાદ નથી ... એ કેવળ દેખાવ, ઢંગ, પાપ અને ... છે. ... એ ... માં ... ના ... ના ... ધર્મ ... ના ... એ વિધીમાં. એને એ પ્રાણ પવીત્ર વિધી ... સમજણથી કરવા એ પોતાને જ ઉતરવાનું છે. જે કુદરત ... ને ... ઉંદર ... દોષ એ દુનયી માફક આ પણ ... દેવા જોઇએ છે. બહેતર છે કે ... માણસ ન ... માં ... ન ... માં, ન ... ન ... ન ... કે. કારણ કે તે ... સ્નાન ... ન ... ન કરતાંજ ... છે.

દરેક મનુષ્ય ભલે તે ગમે તેટલું ... અથવા ... પણ આ કસોટીએ ... પ્રત્યેક વસ્તુને ... એ પોતેજ પારખવા ... છે કે કયા ધાર્મીક રીત રીવાજોના ... ધર્મ ... છે અને ... અધર્મ ... ચેડો ... ના ... ન ... કોઇ ... ને અધર્મ ... ... ખરાબ ... છે તેની ... ન ... ની પ્રત્યેક ... માણસની ... છે.

... અને ... ... મત ... ...

(૨૬૨ પાનાથી ચાલુ)

યુનીયનના સોનાના ઉદ્યોગનું ભવન

કા. આ. ની કેમીકલ મેટેલ્યુરજીકલ એન્ડ માઇનીંગ સોસાયટીના પ્રમુખ મી. ■ સી. એ. એલરે વીટવોટર્સરેન્ડના સોનાની ખાણોના ઉદ્યોગ ના પીકાસ અને યુનીયનના આર્થીક ભવનમાં તેણે આપેલો હાળો. એ વીષયપર જોહાનીસબર્ગ માં આપણ કરતાં જણાવ્યું હતું કે વીટવોટર્સરેન્ડ ની સોનાની ખાણોનો ઉદ્યોગ જો બદારે ત્રણ બોદ કામ ચલ રાકશે તો ૫૦ વર્ષ અને જો કામના નીજ સમાદીપર રહેશે ■ માત્ર ૩૬ વર્ષ નભારો.

યુદ્ધ કમીશનર રીપોર્ટ

ગુરૂવાર તા. ૨૫ ઓગસ્ટના રોજ મેરીલ્યબર્ગ મોટી જાહેરમા ગર્વમેંટ યુનાઇટેડ પાર્ટીની કોંગ્રેસે યુરોપીયન સભ્યોમાં કોંગ્રેસોના પ્રવેશન પર યુદ્ધ કમીશનનો રીપોર્ટ તાજારે બહાર પાડવા સરકારને નામજી કરી હતી.

યહુદી પ્રશ્ન

એક રમાનિયા સમાજવાદી યહુદી મી. કે. કેલેમનહીમે કરણના મીનારસ્ટ્રટ્રી યુધ્ધ સમક્ષ મથા રજીસ્ટારે આંતરરાષ્ટ્રીય દ્રષ્ટિએ યહુદીની સ્થાની અને યહુદીના સમાજવાદ ઉપર બારપણ કર્યું હતું. તમણે જણાવ્યું કે પહેલા સૈકામાં રોમનોએ પેલેસ્ટાઇનનો કબજો મહને યહુદીઓ ને મારી નાખીને તેઓનું નામ નીશાન ભૂંસી નાખવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો. પરીણામે યહુદીઓ આડા તહા વીખેરાઇ ગયા અને ત્યારથી તેઓ કમકમાંના લોક તરીકે ઓળખાવા લાગ્યા. પુરેપર અંકમાં પ્રત્યેક દેશ જેને કંઇ પણ કારબાર કરવાની હોય અને કોઇ પણ અગત્યના પ્રશ્નમાંથી પોતાના લોકોનું ધ્યાન ચુકાવી દેવું હોય ત્યારે તો યહુદીઓને ઢળાનું નાળીયર બનાવતી હતી. પરંતુ ઝીઓન, અને પાછળથી અમેરીકા, યહુદી પ્રશ્ન તરફ દીશાજ્ઞ ફેરવાતું થયું હતું. ઓગણીસ મો સૈકો બેસતાં યહુદી પ્રશ્ને એક મોટું સ્વરૂપ ધારણ કર્યું હતું. એ સૈકાની આખરીમાં થીયોડોર હર્ટઝેલ ઓસ્ટ્રેલીયાના એક પત્રકારે એ પ્રશ્નને આંતરરાષ્ટ્રિય પ્રશ્ન બનાવ્યો અને સારથી ઝાયનીજમનો જન્મ થયો. ત્રત પુર્વ બાદ ઝાલકરની ત્રાહીરાતની ફ્રમે યહુદીઓ પેલેસ્ટાઇનમાં પાછા ફરવા લાગ્યા ત્યારે ઝાયનીસ્ટ પક્ષે પેલેસ્ટાઇનની રચના કરવા લાગ્યા છે અને પોતાના આગ્રહ્યા જીવનના અવશેષો ભેગાકરવા લાગ્યા છે તેઓમાંના કેટલાકને પોતાનું ધ્યેય સીદ્ધ કરવાને સમાજવાદ એક અનુકુળ કર્યાકાર થઇ પડયું છે. આ ઝાયનીસ્ટ સમાજ વાદને બધા યુદીવાદીઓની સહાનુભુતી મળી છે. અમેરીકાના યહુદી યુદીવાદીઓ મદદ આપતાં સંકોચાતા નથી. કેમકે તેઓ સમજે છે કે પેલેસ્ટાઇનમાં સમાજવાદ રચાયાથી અમેરીકા માં તેઓના ભાઇબંધોને કશું નુકસાન પહોંચવાનું નથી. ભાષણ બાદ સભા થતાં જુદા જુદા બોલનારાઓ તરફથી જણાવવામાં આવ્યું હતું કે યહુદીઓ પેલેસ્ટાઇનમાં દાખલ થઇ રહ્યા છે તેની પાછળ ધાર્મીક ભાવના રહી નથી તેમ ઝાયનવાદ સજીવન કરવાને તેને યહુદીઓનું રાષ્ટ્રિય મથક બનાવવાનો પક્ષ તેની પાછળ હેતુ રહ્યો નથી. યુરોપમાં બચ્યા યહુદીઓપર ફેંકાસ્ટો જુલમ ગુજારી રહ્યા છે અને તેમાંથી બચવાને ખાતર તેઓ પેલેસ્ટાઇન જઇ રહ્યા છે. જુદા જુદા દેશોના યહુદી યુદીવાદીઓ તેઓને મદદ કરી રહ્યા છે કેમકે તેઓ ભારી રીતે સમજે છે કે તેઓ પોતે પણ લોકોના મોટા સમુદાયને પસ્તી રહ્યા છે. આ વસાહત અને જુલમની પાછળનું મુળ કારણ આર્થીક છે અને કહેવાતા યહુદી પ્રશ્નોનું તેમજ પેલેસ્ટાઇનનાં પ્રશ્નોનું એક વર્ગ તરફથી બીજા વર્ગનું શોષણ થતું નહી અટકે ત્યાં સુધી સમાધાન નહી થાય. ઝાયનીસ્ટ સમાજવાદીઓ કે બીન-યહુદીઓની અવગણના કરે છે તેઓ ક્યારી સમાધાન લાવી નહી શકે પછી ભલે યહુદીઓના અમુક વર્ગને તેથી ભાગ મળી રહે. યહુદીઓની સ્થાન એ સબળા કચડાયેલા લોકોની સ્થાન છે. યહુદીઓ જ્યાં કોમ ત્યાં તેઓએ સબળા લોકોની સ્થાની સુધારણાને પોતાના દેશબાંધુઓની સાથે પોતાની સ્થાનને જોડી દેવી જોઇએ. પેલેસ્ટાઇન તેમજ સબળા દેશોના યહુદીઓનું વાર્ષીક સમાજ વાદના વીકાસની સાથે સંકળાએલું છે.

ચોકલેટનો એક ચકતો ચોરવા માટે પા. ૨ નો દંડ

મેરીલ્યબર્ગની મેરાલ ડેરીમાંથી ચોકલેટનો એક ચકતો ચોરવા માટે માણેકા નોબો નામના ૨૨ વર્ષની વયના એક નેટીવને મેરીલ્યબર્ગની મેજીસ્ટ્રેટ કોર્ટમાં મી. જે. સી. એસોર તરફથી પા. ૨ નો દંડ અથવા ૧૪ દીવસની કેદની સજા થઇ છે.

"બ્લડી" શબ્દ ગાળ નથી

અંગ્રેજ ગાળોના "બ્લડી" શબ્દ સાધારણ રીતે એક ગાળ તરીકે વપરાય છે. પરંતુ બ્લુમફન્ટીનની મેજીસ્ટ્રેટ કોર્ટમાં મેજીસ્ટ્રેટ મી. એડવર્ડ મેનીંગે કીલીપ ડી વેટ્ઝ નામનો એક મારકેટ એજન્ટ જેને બ્લુમફન્ટીનની મારકેટમાં એ શબ્દનો ઉપયોગ કરવા માટે બંધ કરવા માં આવતા આપુનીક વપરાશમાં એ શબ્દ માણ ગાળનો નથી એવો ચુકાદો આપ્યો છે.

કમીશનર ઓફ ઓથ્સ

જોહાનીસબર્ગના મી. સાલેજ મહમદ હાજી અબદુલ્લા કમીશનર ઓફ ઓથ્સ નીમાયા છે.

યુધ્ધના ખબરો

શુક્રવાર

જર્મનમાં ખોદન

રશીયાની અંદર ઓટને સૈબેરીયા કે જે કુદરતના તેલનું ગોદામાં ગોદું રયણ ગણાય છે તેનો કબજો લીધો છે. કરાનના નવા કર્યા પ્રધાન અસી કરોડે સાત બોમ્બ પાડવાનો હુકમ આપી દીધો છે અને જણાવ્યું હતું કે મેટલીન અને રશીયા સાથે મિત્રતાભર્યો સંબંધ જળવી રાખવા માટે તારકણીક પગલા ભરવાપા આવશે.

શનીવાર

હીટલર મુસોલીનો મીલન

ગોસરટ તા ૧૮ અને ૧૯ મી તારીખ વચ્ચે હીટલર અને મુસોલીની હીટલરના હેડકવાર્ટર્સ ખાતે મળ્યા હતા એમ જાહેર રેડીઓનાં પ્રસિદ્ધ મજબની ખાસ સ્પેશ્યલ ઉપરથી નાલગ પડે છે. ઇટાલના રશેલા પ્રધાન તમા કેટલો વખત સરકાર મારકો એ જાણવાની રાજદારી ખાતે બરકરી નાલ્યું હોવાનો મનો થઇ હતો. મરી રહેલાનું સાધારણ બાબિ અને બાદ મિનારી એ બે દ્રષ્ટિએ ખાસ પ્રશ્નોનું નીરીક્ષણ કરવામા આવ્યું હતું. ઓપરીસમાસ જર્મન ન્યુઝ એજન્સી જણાવે છે કે બન્ને દેશોની પ્રજાની મક્કમ ઇચ્છા વિજય પ્રાપ્ત ન થાય ત્યાં સુધી તેમના નેતાઓને પકડી રાખવા આમહ કરે છે. આ વિજયમાંથી નવી યુરોપી વ્યવસ્થા ઉદ્ભવ કરો, જુતકાળમાં જે કારણોએ આપુ વિગ્રહનો કારણ આપ્યું તેવાં કોઇ પણ કારણો રહેશે નહિ અને ભવિષ્યમાં નવો યુરોપી વિગ્રહ થવાનો સંભવ રહેશે નહિ. સામ્યવાદ અને યુદીવાદનો વિનાશ યુરોપ ખંડના સબળા લોકો ના રાજદારી, આર્થીક અને બીજા વતુંલોમાં રાજા, સુંદર, બાહબારો સહકાર ઉત્પન્ન કરશે. રશુરર અને મુસે પુર્વના મેદાનના દરેક બિંદુનું સુદ્રણ આલેખન કર્યું હતું અને સામ્યવાદ વિરુદ્ધ ના લડતમા સબળા બહાદીના સરકરના રક્ષાનની બાસ તપાસ કરી હતી. દક્ષિણ રહના યુદ્ધારાત ના વખતે રશુરર અને મુસુસના જનરલ હીલ્ડ માર્શલ જેમ રનસ્ટેડને સરકાર કર્યો હતા ત્યારે સોબાનો માંદગીના કારણે હાજર નહતો. મહાલી- અને જનરલ સ્ટાફના બધા તથા બીજા યુધ્ધ બાબતદારો હાજર હતા બર્લીન તરફથી રીબન ટ્રોપ તથા જર્મન સેનાધિપતિ વોન બ્રાઉચે વાટાઘાટમાં ભાગ લીધો હતો. પાછા ફરતા હીટલરે મુસોલીનીપર નીચે પ્રમાણે સંદેશો મોકલ્યો હતો. આપણે સાથે પસાર કરેલા દિવસો એક યાદગાર સ્મારક તરીકે જીવંત રહેશે. બુધવારે ખબર મળી હતી કે ફીલ્ડ માર્શલ વોન રનસ્ટેડ નું પુર્વના મેદાનમા કોઇ જર્મન બખ્તરદારે ખુન કર્યું હતું. મહાલીજન ઓરીસ્માસ ન્યુઝ એજન્સી : બાસ બખ્તરદારોના જણાવવા મુજબ ઉત્તરના વિભાગની ગુપ્તરાત મળી વખતે હિટલરનું વિમાન મુસોલીનીઓ (પાડબોટ) ચલાવ્યું હતું. મધ્ય તો નેતાઓ પોતે ઓબ્ઝર્વ મળ્યા હતા. અંતમાં રાજદારી અને બરકરી સલાહકારોને બોલાવવામા આવ્યા હતા. મહાલીજન બખ્તરદારોના જણાવવા મુજબ હીટલર મુસોલીનીએ ગોરીંગની તેના હેડકવાર્ટર્સ આગળ મુલાકાત લીધી હતી અને ચર્ચા કરી હતી.

જર્મનીનો દાવો

એસ્ટોનીઆની રાજધાની રાલીન અને બીજા પોલીશ્કી કબજે કર્યા' છે એમ જર્મન મેસ્સુનીહ દાવો કરે છે. પોલીશ્કી આગળથી પકડવામાં આવ્યો છે. રાલીનના બંદરમાં ઘણ જહાજોથી ભરેલાં ૧૬ વહાણો, એક ક્રીસ્ટ્રોયર અને નવ ગોદામો જર્મનોને કબાડવામાં આવ્યાં છે. મોટી કુલર કુરોપ અને પ્રાચ્ય બીજા' સહાયક જહાજને ગંભીર રીતે નુકસાન પામ્યાં છે. જર્મન નકશા મેસરેશ-લેનીન ગાર' રેખે પણ બિંદુ આગળથી ઓળંગી ગયું છે. એવો બન્ને શહેરો વચ્ચેનો સંબંધ તુટી ગયો છે

સોવીયેટનો દાવો

તા. ૨૧ ની ઓગસ્ટથી ૨૩ મી ઓગસ્ટ સુધી ૫૦૦ ઉપર જર્મન વિમાનોનો નાશ કરવામાં આવ્યો છે, એટલીજ મુદ્દત દરમીયાન સોવીયેટે ૨૬૨ વિમાનો ગુમાવ્યાં છે. આખી સરહદ ઉપર ભારે જંગ ચાલુ થયો આવે છે.

સેલમવાર

રૂશિયા જર્મન લડાઇ સંબંધે જર્મન વૃત્ત માનપત્રો

'ફ્રેંકફર્ટરઝીંગ' જણાવે છે કે લડતની શરૂઆત વખતે દરેક જર્મનોએ ધારવું હોતું જોઇએ કે આ લડાઇ એ જીવન મરણનો પ્રશ્ન છે, અને યુરોપને લડવાનું એ કંઇ નાનીસુની વાત નથી. આપણે બોલીએ બરાબર સાંભળ્યું નથી પણ બોલનાર પ્રચારકાર્યમાં રોકે જર્મન વિરૂદ્ધ ત્રાસપર પ્રચારપત્રો પ્રચાર કરે છે, તેની સામે પણ લડીએ છીએ

ખબરપત્રો

વિદાયગીરીના મંજાવડો

શ્રી. સુરત હીંદુ એજ્યુકેશનલ સોસાયટી દ્વારા સંસ્થાના એક આજીવન માનેતરી શ્રી. ખુશાલભાઇ પોપટી રવદેશ જતા હોવાથી તેમના માનાર્થ એસોસીએશનના દોસ્તોનું એક મેળાવડો યોજવામાં આવ્યો હતા. કુલાવું પ્રમુખસ્થાન સોસાયટીના પ્રમુખ શ્રી એમ એન. દેસાઇએ લીધુ હતું. તેમણે સોસાયટી તરફથી શ્રીયુત માલીને કુલહાર અર્પણ કર્યો હતો, તથા તેમણે કરેલી સેવાની કદર કરીને એક ગોલ્ડન પેનનો સેટ ભેટ આપ્યો હતો અને તંદુરસ્તી અને સફળ સફર ઇચ્છી હતી. બાદ બાદ સુરત હીંદુ એસોસીએશનના પ્રમુખ શ્રી એમ પી. નાયકે શ્રીયુત માલીએ સંસ્થાને આપેલી નીસ્વાર્થ સેવાની સુંદર શબ્દોમાં તારીફ કરી સંસ્થા તરફથી કુલહાર અર્પણ કર્યો હતા, તથા સફળ સફર ઇચ્છી હતી. સાળાના પ્રેસિડેન્સી શ્રીયુત મોરારજી મુલાકાઇ નાકુરલ તબીયતના કારણે સભામાં હાજર ન રહી શકવા દીલગીરી તેમના તરફથી આનેરો મુખમેજબાનો સફળ સફર તથા દીર્ઘાયુ ઇચ્છતો પત્ર વાંચી સંભળાવવામાં આવ્યો હતો. અન્ય મુદ્દસરમાં શ્રીયુત મજમુદાર ઝવેર મોહન મણી, ઝેડ. બી. પટેલ, પ્રો. ટી. હરજીવન, શાંતીલાલ અંબેલા, નંદલબાલા મહેતા, નારણભુઇ પટેલ તથા રેવરંડ્સ દેસાઇએ પ્રાસંગીક દીવેચનો કરી શ્રીયુત મોલીને સફળ સફર ઇચ્છી હતી તથા તંદુરસ્તી સાથે ઢીર્ઘાયુ ભોગવે એવા પ્રાર્થના કરી હતી. શ્રીયુત મોલીએ અને સંસ્થાઓ તથા મહેતાઓનો તેમણે કરેલી પ્રશંસા બદલ આભાર માન્યો હતો અને તેમના તરફથી સોસાયટીને રૂપીયા ત્રીસ અને એસોસીએશનને એક ગીની ભેટ આપી હતી તથા કુલહોને સંસ્થાના કામમાં આગળ પડતો ભાગ લેવા અપીલ કરી હતી. આભાર દર્શનનો ગીધા સોસાયટીના સેક્રેટરી શ્રીયુત ન. એમ. મુલાકે કર્યો હતો. તેમણે પોતાના વ્યાખ્યાન દરમ્યાન જણાવ્યું હતું કે સોસાયટી અને કુ. ના નામથી ચાલીસારીમાં જે કામ ચલાવતા હતા તેના સંબંધમાં સંતોષકારક નીવેડો આવી ગયો હોવાથી કામ તરફથી આજથી ૧૮ મહીના ઉપર ૧૭૫ પોંડના રોકમ સોસાયટીને ભેટ આપી હતી તે શ્રીયુત મોલી ની સંમતી મુજબ આ વખત જાહેર કર્યું હતું. તથા શ્રી. ગીરીનના ગીરાનકાર દરબાર, નમતા, પીરજ વગેરે સદ્ગુણો તથા સેવાનો તારીફ કરી હતી અને સફળ સફર ઇચ્છી હતી. બાદ મેળાવડો વીસર્જન થયો હતો.

ઇસ્ટ કેન્ટન હિંદુ સોસાયટી

ઇસ્ટરોડ સંસ્થાના મંદિરમાં ગોસ્વેશ્વર શ્રી કૃષ્ણની જન્મજયંતીના મહોત્સવ તા. ૨૬-૮-૪૧ ની રાત્રે હીંદુ જનતાએ ઉજવ્યો હતો. ગ્રેગાં ૫, ૬. ઉપરાંત ૪૦ ચીલ્ડ્રન્સ દાક્ષિનના પણ ઉત્સાહી બાળકોએ પણ સહકુટુંબ પધારી ભાગ લીધો હતો અને નીચેના બાળકોએ ઉત્તમ પ્રસંગ નીમીત્તે નીચેના કોટ મેળવી હતી :

શ્રી. કે. પોકળ (સ્ટ્રેટફર્ટરોગ) શ્રી. ૨૬-૦, કાંન્સ્ટાફ્રિન - શ્રી. ગોવનભાઇ કુવરજી શ્રી. ૫-૩, શ્રી. ગોવરધનભાઇ નાના શ્રી. ૫-૦, શ્રી. છનાભાઇ શ્રી. ૨-૧, શ્રી. છીબાભાઇ શ્રી. ૨-૧

તા. ૨૭-૮-૪૧ ની સાંજે ઉપરોકત સંસ્થાની જોઇ જનરલ મીટીંગ મેર. ટી. બી. પટેલના અધ્યક્ષે મળી હતી તેમાં વિષયના એક ગહન પ્રશ્ન અને હીંદના કવી રત્ન રવીન્દ્રનાથ ટાગોર ના બોલજનક અવસાન માટે સભ્યોની બહોળા હાજરી વચ્ચે પ્રભુ પ્રાર્થના થઇ હતી.

ઇમરાઝીનના પત્ની સ્વ. મકનજી મંગારામના પુત્રીએ તેમનાં પ્રેમ પત્ની તરફથી સંસ્થાને મળેલ પા. ૧-૧-૦ માટે આભાર માનવામાં આવ્યો હતો.

સાહિત્ય એન્ડ હિંદુ કોર્ટ કલબ

પોર્ટ ઇલીઝાબેથ સાહિત્ય એન્ડ હીંદુ કોર્ટ કલબ તાજેની ગુજરાતી યુવાન બાળકોની કલબ હતી. તેનું પોતું પાયું ૪૦ સીલકમાં હતું. પરંતુ સંજોગવશાત ઉપરોકત કલબને વિખેરવાનો સમય ઉપસ્થીત થતા તેના મેંબરો પોતપોતાની અવસ્થા કરવા જુદી જુદી સંસ્થા ને નીચે પ્રમાણે પોતપોતાનો દાન આપવાનો આવી હતી :

હીંદુ અનાથાશ્રમ (નડીઆદ) પા. ૫-૦-૦, હીંદુ સભા કેળવણી ફંડ (પોર્ટ એલીઝાબેથ) પા. ૬-૩-૦, એજ્યુકેશનલ સોસાયટીઓ પા. ૬-૬-૦, 'ઇન્ડીઅન ઓપીનીઅન' પા. ૧-૦-૦, આર્યન કોર્ટ કલબ (પોર્ટ એલીઝાબેથ) પા. ૧-૧-૦, કુલ પા. ૧૪-૦-૦.

શ્રી. આ. ની મેમબ્રી એજ્યુકેશનલ એન્ડ વેલફેર સોસાયટી

શ્રી આ. ની મેમબ્રી એજ્યુકેશનલ એન્ડ વેલ ફેર સોસાયટીની વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ રવીવાર સપ્ટેમ્બર તા. ૧૪ મીના રોજ બપોરે સવા બે વાગે ફ્રોસ્પરાસ ગેરબ્રુ લાયબ્રેરી, વારકની આરકેડ, જોહાનીસબર્ગ' ખાતે મળશે. કાર્યક્રમ (૧) સેક્રેટરીનો રીપોર્ટ, (૨) ટ્રસ્ટરોનો રીપોર્ટ, (૩) ઓડીટરોની ચુંટણી, (૪) મેમબ્રી ફીમા ઓન ઓરડરલેસ કન્સ્ટ્રક્શન રીપોર્ટ (૫) જનરલ. મેમબરોને તા. ૧૮ પહેલાં સોસાયટીને પોતાના પ્રપોઝલો મોકલી આપવા સેક્રેટરીનો તરફથી વીનંતી કરવામાં આવે છે.

આભાર

શ્રી કુલ્લાભાઇ કાબર પોર્ટ એલીઝાબેથથી લખી જણાવે છે કે જોહાનીસબર્ગ, ડરબન, પરીટમેરીબ, અને કેલાઓવાર્ણેની તેમની મુસાફરી દરમ્યાન જે જે ગ્રાહકોએ તેમની મુસાફરી આનંદીત કરવા અહેનત ઉઠાવી હતી તે સર્વે ગ્રાહકોનો આ પત્ર દ્વારા તેઓ આભાર માને છે.

—:—

શ્રી. મણીલાલ રાયજી કેપટાઉનથી લખી જણાવે છે કે રવ. ગોકળભાઇ ગંગારામ બલસારાના અવસાન બદલ તેમનાં આપ્તજનો—કોહા—મીલાપ્યે તાર અને પોસ્ટદ્વારા દીલસોજી બતાવી અમોને આશ્વાસન આપ્યું હતું તેઓનો આ પત્રથી આભાર માનીએ છીએ.

—:—

બોલવડ કલબ જોહાનીસબર્ગમાં તરફથી 'ઇન્ડિઅન ઓપીનીઅન'ને મળેલી રા. ૧૦ આભાર સાથે રવીકારીએ છીએ.

—૦—

મરણ નોંધ

સ્વર્ગસ્થ શ્રી. ક. ચી. રેવાની

ડેલેગ્સહાઉસના જુના અને રવપીતા પત્ની શ્રી. ક. ચી. રેવાનું ગુરૂવાર ઓગસ્ટ તા. ૨૩ મીના રોજ અકાળ અવસાન થયાના ખબર આવ્યા છે. તેઓ રવપત્રરાના સંબંધમાં આવેલા સઘળા સોકને ઊંડો ખેદ થશે. સ્વર્ગસ્થ એકસ્ટ્રા ઢાકીનના સઘળા વર્ગોના જાણીતા અને લોકપ્રીય હતા. રવભાવે મળતાવડા હોઇ બહારની

મોહમ્મદહાજીનની મુલાકાતે જનારા સભ્યો બાબ-ઓનું પ્રેમભર્યું સ્વાગત કરતા હતા. મોહમ્મદ-હાજીનને તેમજ એ સ્વામતનો લાભ લેનારા સભ્યોને સ્વર્ગસ્થની મોટી ખોટ ઝખ્મોથી સ્વર્ગસ્થના કુટુમ્બીજનો તરફ અમે હાર્દિક દિલસોજી બતાવીએ છીએ અને સ્વર્ગસ્થના આત્માને ચિરશાંતિ મળો એવી પ્રભુ પાસે પ્રાર્થના કરીએ છીએ.

સ્વદેશમાં અવસાન

જોહાનીસબર્ગની એસર્સ આર. આર. ખાના જોન્સ બ્રા. ના મે. દેવચંદ આંબારામ અને સી. જમનાદાસ આંબારામના પેઢીનામી સી. આંબારામ ભગવાન તા. ૨૬-૮-૧૧ ના સ્વદેશ ગા સ્વર્ગવાસી થયા છે. સ્વર્ગસ્થ જોહાનીસ બર્ગની હાંકુ કોમમા જાણીતા હતા. ભત્રી કોગની તેમણે ઘણી સેવા બજાવી હતી અને બહોળા પ્રમાણમા ઉત્સાહ ધરાવતા હતા. સ્વર્ગસ્થ ના કુટુમ્બીજનો પ્રત્યે તેઓને અને ભત્રી કોગ ને અગેની ખોટમા હાર્દિક દિલસોજી પાઠવીએ છીએ. સ્વર્ગસ્થના આત્માને ચીરશાંતી મળો.

—:o:—

ડિંહના સમાચાર

સુરત જીલ્લામાં અતિવૃષ્ટિ

સુરત જીલ્લામા અતિવૃષ્ટિના પરીણામે ભારે નાનાખરાબી થઇ ગઇ છે. સંખ્યાબંધ ઢોર તણા ગયા છે તે અનેક જનની ઝુંપડી પણ પડી ગઇ છે. કેટલાક મકાનો પડવાની તૈયારીમાં છે, કેટલાક ખરી પડવાની તૈયારીમાં છે. લાખોના નુકશાન ફુલહરો વાદીઓ તે ખેતીવાડીને થયુ છે. સુરત જીલ્લાના મુખ્ય નુકશાન જલાલપુર, બગસરા વગેરે વિભાગના થયુ છે જ્યારે ગણદેવા પારડી વીરપારના નવસારી, ચખુદેવી, બીલીમોરા વગેરે કેટલેક ખુબ નુકશાન થયુ છે. અતીવૃષ્ટિ ને પરિણામે વલસાડથી સુરત સુધીના તે પાસ કરીને સમીનબખરાની વીસ્તારમાં ભારે ભરાવા પડયા છે ને ટ્રાફીક સદ્ધ થતાં હજુ અઠવાડીયા જશે એમ મનાય છે. જ્યારે ઉત્તર બાજુમાં બીલીમોરાને લાકડા દરા વચ્ચે ટ્રેફીકનો બધવહાર બોરબાધ ચાલે છે. ટાપલીએ રંજ રાખ્યો છે અને એની દ્વારા સુરત અન્ન ક્ષેત્રોના સાથે કેટલેક અંશે સંકળા-એલુ રહ્યું છે

બ્રહ્મદ્રાનના મહારાજાનું અવસાન

બ્રહ્મદ્રાનના મહારાજાના અવસાનના ફલકતાયી ખબર આપ્યા છે. ૧૯૨૬ મા લંડનમાં મળનારી શાહી પરિષદમાં તે દેશના પ્રતિનિધી તરીકે જવા હતા.

—

ગુજરાતના યશેષ સપુત્ર વરસાદને કારણે જે મોટા આફતમા આવી પડયા છે તેમની સહાય માટે મુંબઇ સરકારે પાંચ લાખ રૂપીયા મદદ આપવા માટે ફાળવ્યા છે.

—

અમેરીકે "જર્મનીમા" નામ રોગના લોકોએ બાધ્યુ છે, જર્મનો પોતાના દેશને "ફાધરલેન્ડ" કહે છે.

ગાંધી લાયબ્રેરી અને રૂસ્તમજી હોલ

વીસમો વાર્ષીકોત્સવ

એમ. કે. ગાંધી લાયબ્રેરી અને પારસી રૂસ્તમજી હોલનો વીસમો વાર્ષીકોત્સવ અને વીસમી વાર્ષીક જનરલ મીટીંગ રવીવાર તા. ૬ સપ્ટેમ્બરના રોજ સાંજે સવા પાંચ વાગે ૨૪૩ ફ્રીન સ્ટ્રીટ ડરબન પર આવેલા પારસી રૂસ્તમજી હોલમાં મળશે. શેઠશ્રી તરફથી સૌને હાજર થવા આમંત્રણ કરવામાં આવે છે.

વેચવાની છે! વેચવાની છે!

ફ્રૂટ શોપ

ન્યુકેસ્ટલમાં સારા રોકાણવાળા આવેલો અને ચુનંદા યુરોપીયન વેપાર કરતી અમારી એ. બી. સી. ફ્રૂટલ નામની ફ્રૂટ શોપ વેચવાની છે. વધુ વીગત માટે લખો યા મળો.

આહમદ ભામજી,
૧૩૬એ એથન રોડ, ન્યુકેસ્ટલ,
ફોન ૩૫૮૬૪૩. જોહાનીસબર્ગ.

શ્રી. ટ્રાંસવાલ હિંદુ સેવા સમાજ, જોહાનીસબર્ગ

ગાંધી હોલ પેટે દાન આપનાર સખી ગૃહસ્થોને નમ્ર અરજ

(૧) ટુંક મુદતમાં ગાંધી હોલ માટે મુળ યોજના મુજબ દાન આપનાર સખી ગૃહસ્થોના ફોટા તથા તકતીઓ ઉપર નામો મુકવામા આવનાર છે.

(૨) આવી ગાંધી હોલ માટે દાન આપનાર સર્વે ગૃહસ્થોને, પોતે નોંધાવેલી રકમો તા. ૩૦ મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૧૧ સુધીમાં પુરેપુરી ભરી દેવા નમ્ર વિનંતિ છે.

(૩) તા. ૩૦ મી સપ્ટેમ્બર, ૧૯૧૧ સુધીમાં જેટલી રકમો ભરાયેલી હશે તે પ્રમાણેજ દાન આપનારા ગૃહસ્થોના ફોટા તથા નામોની યોજના નોંધાયેલી રકમ પ્રમાણે નહિ પરંતુ ભરપાઇ થયેલી રકમ પ્રમાણેજ અમલમાં મુકવામાં આવશે તે સૌ ધ્યાનમા રાખે એવું ઇચ્છીએ છીએ.

(૪) વળી દાન આપનારા ગૃહસ્થોને પોતાનાં નામોમાં કંઇ પણ ફેરફાર કરાવવો હોય તો તે વિષે સમાજના મંત્રીને તા. ૩૦ મી સપ્ટેમ્બર, ૧૯૧૧ સુધીમાં તેવા ફેરફાર વિષે જણાવી દેવા કૃપા કરવી. એ તારીખ પછી નામો વિષે અથવા ઉપર જણાવેલી યોજના વિષેની ઠોઠ પણ ફરિયાદ ઉપર ધ્યાન અપાશે નહિ.

(૫) બાકિ ભર અથવા તે ઉપરાંતની રકમ, જે દાતારોએ મુઠેલી દાન તેઓ પોતાના ફોટા, પોસ્ટ કાર્ડ સાઇઝના, તા. ૩૦ મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૧૧ સુધીમાં મંત્રી ઉપર મોકલી આપવા મહેરબાની કરશે એવી નમ્ર અરજ છે.

ઓફિસ ૩૫૩૦,
૫૦ કોર્ટ સ્ટ્રીટ
જોહાનીસબર્ગ,
તા.

દી. આપના વિશ્વાસુ,
નરસિંહભાઇ પરભુભાઇ,
જસવંતભાઇ નાનાભાઇ,
એ. ના. મંત્રીઓ.

સંગીતની મોજ સ્વર્ગીય છે

એટલાજ માટે

દરેક ઘરમાં કોઇપણ વાજીંત્રની જરુર છે

આખી દુનીયાના સમાચાર ઘરમાં બેઠા સાંભળી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**રેડીઓગ્રામ**

ઘળવું સંગીત અને સુમધુર ફીલ્મોના ગાયનો કુટુમ્બ સાથે વગાડી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**ગ્રામોફોન**

કુટુમ્બમાં અને મીત્રમંડળમાં ગાવા બજાવવાનું ઉત્તમ સાધન—**હારમોનીયમ**

લાકડાં કોલસાના ઉપાડાથી બચી તાત્કાળીક રસોઇ, ચા કોફી બનાવવાનું ઉત્તમ સાધન—**ઈલેકટ્રીક સ્ટવ**

ગરમીની મોસમમાં દરેક જાતની ઠંડક આપનારી ચીજો મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**રીફ્રીજરેટર**

ઉપરની ચીજો તેમજ ગ્રામોફોન આલ્બમ કલકટરીઓ માટે અમારો શો રૂમ જોવા ખાસ વિનંતિ છે.

તબલા, વાયોલીન, ગીટારીન, બેન્જો, સીતાર, દીલરૂબા, ગીટાર, કાષ્ટ તરંગ.

નીચેની ફીલ્મોના સેટ અવશ્ય ઘરમાં રાખવા લાયક છે

જ્ઞાનેશ્વર, સંત તુલસીદાસ, બંધન, કંગન, ગોપાલકૃષ્ણ, નરસી ભગત, પંડાસી, મધર ઇન્ડીઆ, અછુત, ભાભી, આદમી.

ફીલ્મોના સેટ—લીસ્ટ મંગાવો અને તમારું સીલેકશન મોકલો. ભજન, ગરબા, રાષ્ટ્રીય સંગીતની રેકોર્ડ પણ સ્ટોકમાં છે.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ હારમોનીયમ (દરેક જાતના) યંગ ઇન્ડિઆ, ગ્રામોફોન, હિંદુસ્તાન, ક્વીન્સ, ઓડીયન, (ઇન્ડિઅન રેકોર્ડઝ).

ઘરાકનો સંતોષ એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

મળો યા લખોઃ

ટેલીફોન ... ગોશળીઆ (ગ્રામોફોનરી) લીમીટેડ,

.. રેસી. ... ૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

ફિલ્મના શોખીનોને ખુશ ખબર

ચાલુ વીકમાં ફિલ્મના નવા સેટો આવી ગયાં છે.

પુનર્મીલન (૫) રાજનર્તકી (૪) મરમ સાથી રમા દેવી (૪) રામોકા (૩) દીવાની (૩) નરકાર (૫) સીતા બંધન (૫) આગી સમાદુદીન (૩).

એ વનરેાદ

મરહુમ બાવૂ કવ્વાલનેા છેલ્લેા રેકેર્ડ—No. 16451. મોહમદ ખલીલ કવ્વાલનેા છેલ્લેા રેકેર્ડ—No. 16457.

ફાલુ કવ્વાલનેા છેલ્લેા રેકર્ડ No. 16455.

મરહુમ બાવૂ કવ્વાલના છેલ્લામાં છેલ્લા ગ્રામોનોનેા સેટરૂપ રેકાર્ડો આવી ગયા છે. ચાલેશે ન પડેશે

N.	બાવૂ કવ્વાલ
16404	જબ રહા દુનીયાં પુકારી ભાઇગી
16411	એક રોતે કે હસાના
16416	બલમા મ ન કર ગુલ આંખયા હમારી
16428	મદીનેકા મુસાફર હું મેરે હકમે દુવા કરના
16434	હમારેા દિલ મકકે લેહીના વેપારી રેનાર કે મદીનાકા
16304	કોઇ બનકે ન બનકે મેં સે બનકા
16313	રહમતુલલીલ આલમીન
16347	મીઠને ગકેા મે રેાક ખુદે
16232	કે મીઠે ઇન્સે ઇસે હકસે મીલાદેને
16273	વેાહદીલકેા તામસલી
16250	કુરબાર મુસલમાનેા.
16243	હલકે મે આજ મેહમદે આલી
16289	કુરઆન પરેા
16367	મેરા તન મેામે મેાયે
16380	મુજના દારે મદીનપુપે અરનેકા બનેા
16390	પારેા સલ્લેઅલાહ પારેા નરલેહઅલાહ

K.L.	મરહુમી રેકેર્ડ
316	અખેા મદુરીકા મેાજના
301	અલાહ।। જલવા

P.E.	
27	હઝરત ઇસ્લામ

G.E.	
4764	અને 4765 બે રેકાર્ડોનેા સેટ જંગલમે કાફરેાંકા નાની પીલાનેકા મેાજના
4723	પત્થરસે દરખ્ત કા ઉગના
4726	ખુદા કે સાથે મેખાને મે
3164	રૂનમા હઝરત
6677	દેશ આરબ
1740	તુમ હેા અરબાબ કે

E.T.	
12127	રિસાલત હઝરત ખાનીદ
12907	કે સખાવત
12308	બદલી કુરબાનીકી રેકાર્ડ
12781	સાસીકે મેાહબતકી

ફ્રેન્ચ આલમ કવ્વાલ	
16270	હિરને દરબારીમે ચીકમન કાલકી
16349	તસ્વીર નબી આંખેાસે દીલમે ઉતર જાએ
16241	તસ્વીર મેાહમદ મેરે દીલમે.
16270	હિસને દરબારમે અલબખતકાલકી

આરટર ફકીરૂદીન	
[illegible]	યા મેાહમદ યા મેાહમદ
[illegible]	બખર આ સીતમગર
[illegible]	હમકેા રાજ કે કલમરજે
[illegible]	અમને અપને માફી દેાલત

મેાહમદ ખલીલ કવ્વાલ	
[illegible]	આપેા તાજા મદીને કે જાએ ગકેા
[illegible]	યા અલની તાજરમાં મેાલાએ નબી
[illegible]	સાજરમા નહી કેાઇ
10313	હમારા નબી બધા બરહાનવાલા
16221	સાકી મુજે પીલાદે
[illegible]	[illegible]
[illegible]	કહા જાએ વાહ શેખ

[illegible]	આરટર અબદુલ રહમાન
12030	મે દિલેકી બાતકાકે
[illegible]	મેાહ હમીએ ખુશ
[illegible]	કે મકાના ઇસકે બન કે
12105	હમારે મકસદ હાસીલ તે

ફકરબખાન એન્ડ પાર્ટી	
12215	કહના હે મુસા આકા તેરી મહીનેમે
12917	ઇસ તરહ બતા દે સબ મદીનેકે સેહરામ
12826	તબારીક હે સાકરેસીકરા મે
12586	મે તેા શીર બાપ મા
[illegible]	[illegible]
12102	દરબારમે બઠકના પીરા
12711	સરે મકતલમે સરકેા

ફાલુ કવ્વાલ	
[illegible]	તુરે અનવર દીખાના પ્યારે રસુલે અરબી
11482	બાત સાકી કે નહાથી જાએગી
[illegible]	મીસ બાના પર મુજસે
16301	બુલવાલે મદીનેમે
16378	મલે દેા કહમ ઔર કમાગત ઉઠાદી
16388	[illegible]

ફીલ્મ રેકેર્ડ	
બાબી [illegible]	નીરમલા (૪); તુલસીદાસ (૫); કંજન (૬);
આબાદ (૫);	[illegible] (૩); અલી બાબા (૨); અમુલ (૫);
બખત (૬);	જંગલ (૫); નદી કીનારે (૫); સદમા (૫);
	તસ્વીર (૫); ઇન્દીરા ટુકે (૫)

કામા સેટ	
સીરીન	રણજીત (૬); મીસ્ત્ર મંગલ (૪); અરમા કુમાર (૨);
	તુરેકહલ (૬) કમાની મંગલ (૩), નની સુરીલમા ૨).

૬૨ મહીને નવા રેકેર્ડ આગાઉ ત્યાંથી મળશે. તેના ૬૨ મહીને કેટલેાગ અમારે ત્યાંથી મંગાવી લેશેા.

RADIO RECORD TRADING CO.

88, VICTORIA STREET, DURBAN. 38 A MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG.

SOLE INDIAN AGENTS IN SOUTH AFRICA

H.M.V. COLUMBIA & TWIN RECORDS.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE COLUMBIA and "TWIN"

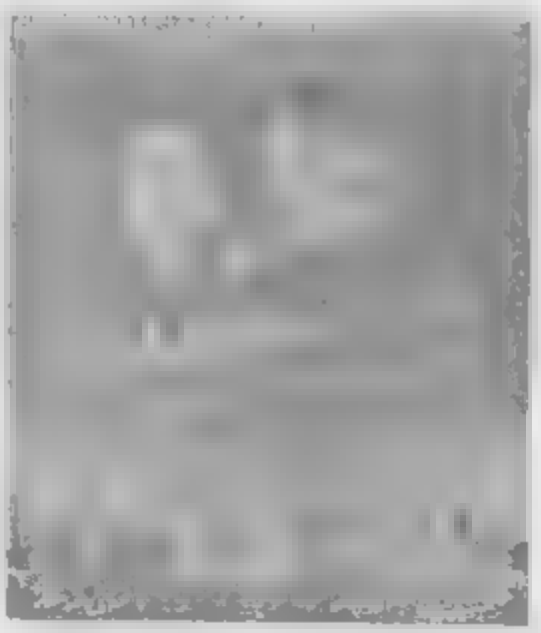
સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકૉર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીલાલ એન્ડ રાજકુમારી

N. 153.., નદી બનરી બજવણી ભા
" 15308 આંતરના આકમા એક
કુલ થયું.
" 15309 સુંદર કળી.
" 15311 નવુ જુનું.

કાલેજ અને સભાબાણ

N 15327 ફ્ કલારી રણીભા-
પીપીનાં બેલ.
" 15328 તું કાને મારે સેનર
" 15331 વિપદનું વાદળ ગોરપર
વરસે.
" 15332 રીસાયેલી રમીલાને
નજરથી મોહની નજર
લડી છે.
" 15344 પ્રભુનો પકાર બાજ
૧ લો અને ભા ૨ જો.
" 15310 નવાબુનો પકા.

A 15114 નામનો નાથ ભા. ૧-૨.
" 15326 ધ્રુ ઢોલ

મારવર ચમપેક એન્ડ પાર્ટી

F.T. 5060 જરાણાનાં પરદાન.
" " 5071 બેંગલ આકર પ્રભાત
" " 5053 સરાણીનો સંસાર
ભાગ ૧-૨.
" " 5946 સજિ પમુનાનો તીરે.
" " 5970 રેહાણપ્પન ભા. ૧-૨
" " 5956 માલીંદાને કાંઠે.
" " 5937 ગોકાનું ઘર.
" " 5936 બિજરન ભાગ ૧-૨
" " 5952 મુખે પાલવડો.
" " 5954 જાને પ્રભુ.
" " 5740 કુલ વીણવા ૬ ગયની
સાજન.
" " 5727 પાસ્વં જીનેશ્વર કલ્યાન
દીજે.

GUJARATI DRAMA SETS

અવધ કુમાર (૭) રેકૉર્ડનો સેટ.
સીતા બાઈ (૩) " "
રાજુક દેવી (૩) " "
કુરંબા (૪) " "
વીર રાજા (૬) " "
જેસલતોરલ (૩) " "
શેઠ તમાલસા (૨) રેકૉર્ડનો સેટ.

પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનું નાટક (૮)
નરસંદિ મહેતા (૩) રેકૉર્ડનો સેટ.
બીલનો તારણો (૩) " "
સત્યનારાયણ (૩) " "
રાજરાજ ચાવડા (૫) " નાટક
જાલમેર સતી બહેન (૨) " સેટ.
શ્રીકૃષ્ણ જન્મ (૨) " "

FILM RECORDS IN SETS

ગરીબની શ્રાપ (૫) નીરમલા (૪) ગારી બ્રાંગ (૩) જગાના (૩)
બાબી (૫) ભાગ્યદેવન રહીમ (૪) કંગન (૫) કુરબાદ (૫)

આરતી F.T. 5246 દયાસતારની આરતી. F.T 5281 શ્રી સત્યનારાયણની આરતી
F.T. 5191 શ્રી મહાદેવની આરતી.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. 1056

"શુદ્ધ ઘી"

દરબનમાં પંજાબી હેલ્થ બ્રાન્ડનું પ્યોર ઘી. જે. માર્કેટ ગ્રીન્સ બંગલું વેરાયટી થિયેટરની પાછળ મણીલાલ મહારાજ તરફથી તૈયાર કરાવેલું ઘી આવ્યું (શુદ્ધ) ઘી.

અમારે ત્યાંથી ઘીના પ્રમાણમાં મળશે.

આજ સારૂ પુછો વા લખોઃ

સામેજ આફ્રિકાના સૌથી જોરદાર.

સામજી દેવશી એન્ડ સન | **SAMJEE DEVSHI & SON**

૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, દરબન. | 4, Cross Street, DURBAN. 1111

You will feel Happier, Healthier and Contented when visiting our Wellknown Cafe

We cater for all functions
Indian Sweetmeats our speciality
Meals served at all hours
We are now stockists of all kinds of records
Motion Picture magazines and the widely read "Film India"
Don't forget, we can supply you with all kinds and varieties of Hair Oil and Attars.

Try Us For Fresh Vegetables & Fruits

A Yuletide suggestion to our Readers

Present your friend with a copy of "Film India" monthly

Also stockist of Gujarati Novels and Arabic Tookris.

Fill in the coupon below and enclose 1/9 for each copy required

I enclose herewith £ for copies of "Film India"

Name...

Address...

KOHINOOR CAFE

'Phone 33-8958. 132, Kort Street, JOHANNESBURG

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ બ્રાન્ડીંગરૂમ સુટ ડ્રોઈંગ રૂમ, ઓફીસ ટેબલ, ઓફીસ ચેર, ડાઈનીંગ ટેબલ, બ્રેકફાસ્ટ ટેબલ, ઓટોમન, ડ્રેસીંગ ટેબલ, ડ્રેસર અને બીજાઓ જોઈએ તે ફરનીચર ઓર્ડર મોકલવાથી ખાસ કીંમતમાં તૈયાર કરી મોકલવામાં આવશે. અહીં બનાવી માલ મોકલવા મુકવો નહિ.

બેડસ્પ્રીંગ, રેક્ષલ અને ફીક્ષ્ચર્સ ડ્રેસર

જે બનાવી રજીસ્ટર્ડ નામે વેચાણ થાય છે તેનો ખરો ફર્નીચર વેપાર રહે છે આ ફેક્ટરીના માલના ખાસ ઓર્ડર મંગાવી અને વેપાર આબાદ થયો.

L. MISTRY,

51 BREE STREET, BBURGERSDORP, J'BURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2526. 1051

કીટીંગસ

પાવડર

કીડી, માકડ, મચ્છર, કંસારા, માખી, ચાંદા વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીટીંગ્સ પાવડરના ટીન મળે છે. 1111

M. H. DESAI,

એમ. એચ. દેસાઈ.

હોલસેલ ફ્રૂટ મેરચાંટ.

અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ કુનીયનના ઓર્ડર પણ આવ્યે C. O. D. થી સારૂ ચેમીંજ કરી મોકલીએ છીએ.

P. O. Box 254. 33, Short St. Durban. 1106

જુના અને જાણીતા કુરબાસુ ગ્રીકાલયો અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના ચોક્ષિક પાકો

પંજાબી સ્પેશ્યલ પાક વિગેરે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી શકશે.

અમારી કંપની કાયમ આવતું જાય એવું દરેક તરેહનું સર્વે પ્રકારનું ગ્રીકાર્ય વધુ દરેક જાતનું કુરબાસુ, આબેજ, ચટણ મસાલો વિગરે ગ્રીકા બનાવામાં મળશે.

વધુ ખાતરી માટે મળો વા મગોઃ

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577 | 130 KORT STREET' JOHANNESBURG. 135

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ભારતી	દૌડ	મુસલમાન	પારસી	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	૧૯૮૭			૧૩૦૧		
	સપ્ટેમ્બર	ઓકટોબર	નવેમ્બર	ક્યામી	ક. મી.	ક. મી.
રવિ	૬	૧૩	૨૦	૨૭	૬-૧૫	૫-૪૫
સોમ	૭	૧૪	૨૧	૨૮	૬-૧૫	૫-૪૪
મંગળ	૮	૧૫	૨૨	૨૯	૬-૧૫	૫-૪૩
બુધ	૯	૧૬	૨૩	૩૦	૬-૧૫	૫-૪૨
ગુરૂ	૧૦	૧૭	૨૪	૩૧	૬-૧૫	૫-૪૧
શુક્ર	૧૧	૧૮	૨૫	૩૨	૬-૧૫	૫-૪૦
શનિ	૧૨	૧૯	૨૬	૩૩	૬-૧૫	૫-૩૯

Printed and published by Manilal M. Gandhi at

17 SEP 1941

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI in 1903

No. 37—Vol.-xxxix FRIDAY, 12TH SEPTEMBER, 1941. Registered with G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

THE PRIDE OF POWER

"The people who grow [illegible] which some [illegible] thus and give birth to stormy th[illegible] nothing [illegible] history [illegible] and [illegible] not storms [illegible] ing from the revolt of insulted humanity are openly thering [illegible] in the present time."

—RABINDRANTH TAGORE.

સત્તાનો મદ

"જે લોકો બીજાઓની ઉપર સત્તા જમાવવાને ટેવાયેલ છે [illegible] વસ્તુ ભૂલી જાય છે કે તેમના કરવાથી તેઓ પોતે અકલ્પ્ય ભય પેદા કરે છે [illegible] કે દિવસ જે સત્તાના ટુકડા ટુકડા કરી નાખશે કચડાયેલાઓના મુગા રોષને નીતીના ન્યાયના સાધના નીયમમાંથી મહાન બળ મળે છે. હવે જે ઝંઝાવાતી બધી પાતળી અને અસ્થીર છે તે કોઇથી અટકાવી નહિ શકાય તેવાં તોફાનોને પેદા કરે છે. ઇતિહાસમાં આ વસ્તુ બની ગયેલી હોવાના અનેક દાખલા છે અને અપમાન પામેલી માનવજાતીના વિરોધ વડે ઉત્પન્ન થયેલાં તોફાનો આજે પણ આપણી ચારેબાજુ ઘેરાયેલાં રહ્યાં છે."

—રવીંદ્રનાથ ટાગોર.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

અકેટાબરમાં પહેલાં અઠવાડીયાના અરસામાં સ્ટીમર મુંબઇ જવા ઉપડશે. મલુન તેમજ ૩૬ પેસેંજરો લેવામાં આવશે.

દરબન આવ્યા પછી તમારો માલ તથા પ્રતીયલ ફ્રાઇનાન્સ રેગ્યુલેશન મુજબ નાણા સાથે લઈ જવા વિગેરે સંબંધી હકીકત અગાવથી બંદોબસ્ત કરી આપીશું.

કાગળના ઉપર તમારું નામ તથા B. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રો) લીમીટેડ

ડીંડી પેસેન્જર એજન્ટ.

નાતરી સ્ટીમરને તપાસ કરનારાઓએ તારનો જવાબ મોકલી શકાય તેટલા ખાતર તારમાં પોતાનું પૂરું શીરનામું મોકલવું.

૩૬ ફીર્સ્ટ ક્લિંડ વીશી સાથે પા. ૧૭ ૧૦ ૦
,, ,, મુસ્લીમ વીશી સાથે પા. ૧૮ ૧૫ ૦.
,, ,, વીશી વગર પા. ૧૪ ૨ ૦.
સેકન્ડ ક્લાસ સીંગલ વિશી વગર પા. ૪૦ ૨૦ ૦.

સ્ટીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ટીકીટના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

Phone 2-0432, Tel- add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.
390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,
No. 4, Kort Street, Johannesburg.
'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.
Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE
——COMPANY, LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc Etc.

આ હીંદી કંપનીમાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોને લગતા વીમાઓ, તમારા ઉપર વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતરાવી શકાય છે. હીંદી કંપનીને ઉત્તેજન આપવું એ દરેક હીંદીની ફરજ છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue
DURBAN.
Telephone 2-5845 (2 lines).
P. O. Box 1710.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban

Loans available from £1000 and upwards at 5% on City Properties.
શહેરની મીલ્કતોના મોરગેજ ઉપર ૫ ટકાના વ્યાજે પા. ૧૦૦૦ યા વધુ રકમો ધીરવાની છે.

Transvaal Office.
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE.
Diagonal Street.
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478
P. O. Box 3541.
Tel Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representatives For The Union Of South Africa.

શિયાળો!! એટલે ખુટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય.

જો તમારે તમામ જીવનની ખરી મજાહ લેવી હોય તો આ શીયાળામાં પુષ્ટીકારક પાકો બનાવી તમારી તંદુરસ્તી પાછી મજબુત અને બળવાન બનાવી દો! પણ યાદ રાખશો કે કેવળકારક ખોરાકો બનાવવા માટે સારો, તાજો અને ચોકખો શુદ્ધ માલજ વાપરજો. અમારે ત્યાં શીયાળાના પાકો બનાવવા માટે બાલ તાજો અને શુદ્ધ માલ આવી ગયો છે.

અમારે ત્યાં શીંગોડા, બદામ, અરોલી, પીસ્તા, પંજાબી સાલમ, સફેદ મુસલી, ખારક, ખજાર, ખેપટ ગાદી, ગોખરૂ અને મખ, મારે બનાવવા ચોપગીની, બાલમખાના, સુંઠ, મરચર, ગોના ચાંદીના વરખ, બદામ, પીંગોરે તમામ દીંકનું કરીયાણું મળી પડું, બરફી બુરીઓ કેપરાંત દોરી બરની તમામ મીઠાઈ હમેશ રોકડાં રહે છે.

હીંદુસ્તાનમાં મશહુર બનેલી સુરતની બરફી, પીસ્તા બરફી શી. ૩–૬ રતલ, બદામ બરફી શી. ૩–૬ રતલ.

મુંબઈના તરેહવાર હલવાઓ બદામી હલવો શી. ૧–૬ રતલ, સફેદ પાપડી હલવો શી. ૨–૬ રતલ, રંગીન બદામી હલવો શી. ૨–૬ રતલ, સફેદ નવાબ હલવો શી. ૨–૬ રતલ બનાવે લાંબો મળશે.

નવાબી પાઉડર: શરીરના રોગ પણ બાળમાંથી માત્ર બે ગ્રીનીટનાં બાળ સાફ કરી દે છે. ૬ બોટલ શી. ૩–૬ પોસ્ટેજ ફી પુનીયન માટે. બોટ વખત ઓરડર આવી બાતી કરી લો.

દેશના ગોદામો: ૩૦૦૬૦ શી. ૪૨–૬.

P. O. BOX 709. **I. G. H. BASSA.** 153 Grey Street, Durban.

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL.

PHONE 20940 CORNER PINE & GREY STS.

SITUATED IN THE HEART OF DURBAN'S BUSINESS AREA.

THE RESORT OF INDIAN SPORTSMEN.

WHERE EVERYBODY GOES FOR REFRESHMENTS OR MEALS

BOARDING & LODGING BY DAY, WEEK OR MONTH.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

113, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewellaries at reasonable prices to suit your pockets. 1941

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક બાતનું ફ્રટ અને વેજીટેબલ સારૂં પેકીંગ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખો:—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban. 1941

Are You a subscriber of 'Indian Opinion' if not, Why not?

દીક્ષાનરીઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ દીક્ષાનરી મહાત્મા ગાંધીજીની સુચનાથી બનેલા સ્વયંસેવકોના જોડણી બાબતના આપણે સુધારા વધારા સાથે બનાવવામાં આવી છે. વિદ્યાર્થી આલમ માટે તે ઘણીજ ઉપયોગી અને ઉપકારક છે. તેને અંતે કુદરતના બનાવો, ઋતુઓ, ખેતી વાડીઓની વસ્તી, મોટી નદીઓની લંબાઈ, પહાડ, માપ, દહેંતરો, વિગેરે પણ વસ્તુઓનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે.

પાકું પુંઠું પાના ૧૧૦૮ કીમત શી. ૫.

"Indian Opinion"

Phoenix, Natal.

Books for sale.

NOTE.—Remittance should accompany order P.P. ORDERS will not receive attention Postal Orders to be made to "Indian Opinion" at Phœnix. Postage Free on all books.

THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH

By M. K. Gandhi

This is an autobiography of Mahatma Gandhi printed in two volumes. Price 12s 6d. for each volume.

THE POWER OF NON-VIOLENCE

By Richard B. Gregg

The writer has explained the method of resistance by non-violence in modern Western concepts and terminology. The book is worth studying. Price 5s. 6d

The Story of Ramayana 1/6

ESSYS ON INDIAN ECONOMY—By Mahadev Govind Ranade. Price ... 4s. 6d.

ESSAYS IN INDIAN ART, INDUSTRY AND EDUCATION.— By E. B. Havell Price ... ... 3s.

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS— By V. G. Kale, B.A., Price 4s

THE EPIC FAST

(By Pyarelal)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.

320 Pages. Price: 9s. 6d

Obtainable From The Manager:

INDIAN OPINION, Phoenix, Natal.

વેચવાના પુસ્તકો

બાળ સાહિત્ય		
૨૦ બાળ (બાળક માટે ગોગોનો સંગ્રહ)	૧	૪
નદી બાળ વાર્તા	૨	૫
ઈસપની વરાકળ	૧	૬
બાબી પુરાણ	૧	૪
પુનરાવલોક	૦	૧
બાબુની કૂચ હાર્દિ કુસુમ પબ્લિન	૧	૦
બાળ કુસુમ વાર્તાઓ	૨	૦
બાળ કથાવલી વાર્તાઓ	૨	૫
બાળવાર્તા ભાગ ૬ ઠો	૧	૦
આંતરરાષ્ટ્રિક મહાન પુરુષોની કથાઓ	૧	૬
શિકારની કથા	૨	૦
કાચરસ (રમુજી પુસ્તક)	૦	૬
હાસ્યકથાની બાળ વાર્તાઓ	૨	૬
કાચરસ	૧	૪
ઠીંગા મોતી	૦	૬
ગુલાબ અને ચાંપલી	૧	૬
બાળ વાર્તા વિનોદ	૨	૦
મધપુડો	૨	૬

હરકોઈ દાબડીઓમાં ચાલતાં પુસ્તકો

	રૂા.	પૈ.
બાળબોધ	૦	૬
૨ જી ,,	૧	૦
૩ જી ,,	૧	૪
૪ થી ,,	૧	૮
૫ મી ,,	૨	૩
૬ ઠ્ઠી ,,	૨	૮
નવયુગ વાંચનમાળા.		
૧ લી ચોપડી	૧	૬
૨ જી ચોપડી	૧	૮
૩ જી ચોપડી	૨	૦
૧ લી ચોપડીના ભાગ	૦	૬
૨ જા ,, ,,	૦	૮
૩ જા ,, ,,	૧	૦
૪ થી ,, ,,	૧	૬
૫ મી ,, ,,	૧	૮
૬ ઠ્ઠી ,, ,,	૨	૦
૭ મી ,, ,,	૨	૩
ગુજરાતી રેખા ઠીકાણ ભાગ ૧	૦	૬
અંકગણિત બાળકરાવાળું	૨	૬
-ાકરણ બાળકરું	૧	૪
ગુજરાત ૨ જા ચોપડીનું (અંગ્રેજીના કૃત)		
નવા આવૃત્તિ	૨	૦
બાકરના નકશા	૪	૧

કટ્ટીબાકરાંનાં બાળ સેટ રૂપ પુસ્તકો

કિંમત રૂા. ૧૨–૬.

૫ બાબાના	બાળો અને બાબુકાકોના
બાબુ કરોળીયો	વાર્તા
ચિમકણ પુષ્પ	વાર્તા
એવુને બાબ કરી	બાબુના ભેગા
બાબુએ કરતા	વાર્તા
નારાયેનના પાપો	વાર્તા
મોંદિયો	વાર્તા
રેક	વાર્તા
કૈક કેમ	બાબુનું પબ્લિન
કાબુ	બાબુઓની બાબતો
કેમ ગુલાબના બાંકા	વાર્તા
તીજ ગુલ	ઉંચાઓની બાબતો
પબ્લિન બાબી	બાબુની વાર્તા
નવાંવરતો	ઉંચાબાબુ
વેકેનો ચરો	વાર્તાઓ
તક તક	વાર્તાઓ
કાકાજીની તબવાર	વાર્તાઓ
બે બાળ નાટકો	
કુચકાઓ	રમુજી
વિનાવતી વાર્તા	
બાબો વેપારો	
બાબકામાં ગયો હતો	બાબતા વિષે કટકુક
વેકાના ક્રિકેટમાં	વાર્તા
બાબ અને ઘોડા	વાર્તા

બાબ વિનોદ બાળાના ૨૦ પુસ્તકોના
સેટની કીંમત રૂા. ૮–૬

વેચવાના કલા ચિત્રો

કલાના નમુનાનો સુંદર ચિત્ર સંગ્રહ

મંગળાષ્ટક	૬	૬
બ્રાવન મંગળ	૬	૬
કલા કલાપ	૬	૬
રંગ રેખા	૬	૦
બબ્બટાના કલા મંગળો	૭	૬
વોટર કલર પિકચર બાલબમ	૧૦	

બીજાં કેટલાક નવાં પુસ્તકો

કથા મરીઝ'કિ'ગાબબુ બાગ ૧	૨	૬
,, ,, ,, બાગ ૨	૨	૬
કપાબ કુંડળા (નિબેધ)	૪	૬
મુલાકી વેપાર	૩	૦
ગામડાની બહારે (બીજાઓ બાબકાની સ્ત્રીની કલમથી)		૧
જબાનો બાબતી કાલનો મુખ (વિબેધ બર રામાકૃષ્ણ)	૨	૬
રાષ્ટ્ર બાબાનો ગુજરાતી કોશ (હાલી-ગુજરાતી)	૫	૦
બબા બાબ કે કરારે (નિબેધ)	૩	૬
બાબા અને બ્રીજ વાર્તા	૩	૦
વિનોદ વાહીના (હાસ્ય નિબેધ)	૫	૦
કોંકણની જીતવાણ (હોરીબો)	૭	૦
હિંદીમાં ૬૦ વરસનો કોંગ્રેસનો ઇતિહાસ	૭	૦
કેલેન્ડર બાબા બાબ બિબ્રહ્મચર્યનો	૪	૦
બ્રાવન પ્રકાશ (બબુબ ઉપરની સંગ્રહ)	૨	૦

આ ઓફીસે છપાએલાં પુસ્તકો

કોમવાદ બાબતેન્યાસ ટ્રેઝર બોર્ડીનન્સ		
૧૯૪૨ મુજરાતી અને બ્રાંગ્રેજબાબ	૧	૧
સીતા ચનાબ	૧	૪
સબના પ્રબોધો બબવા બાબકથા ભાગ ૧	૧	૬
,, ,, ,, ,, ભાગ ૨	૧	૧
નીતિના પાબો	૧	૦
કરીર બંબકીનો બબારા બનેતની સંભાળ		૬
સ્વરોદય		૬
પૂર્વ બને પબ્લિમ		૬
મોહબાબ બાલચબાબર તીરાક તેમના મત બને વિચાર		૬
મુસ્લાહા કબાલ પાબાનું બ્રાવન ચરીય		૬
મુસ્લાહા કબાલ પાબાનું બાબણ		૬
મારો જેલનો અનુભવ લેખક: મ બાંધીજી		૬
મારો જેલના બાબો બનુભવ ,, ,,		૬
મારો જેલનો બંતિમ બનુભવ ,, ,,		૬
બોક સલવારની કથા (સોક્રેટીસનો બબવાદ)		૬
મુસ્લબરાજ બને તેના બો પાબકો		૬
જેલના કાબ્ય (સબરમતી વબતના)		૬
હાર સ્વરાજ (બાંધીજીએ બંગ્રેજી)	૧	૦
કાપડા સાબે બબાની કરજ		૧
બ્રાવન રેખા		૧
મુસ્લાહાના બાબકાર		૩
બબ વિના બીજુ કશુ નથી		૩
કરબન ગ્રોસરના બબુંન બોક કાબ્ય		૩
બાબુસ કેટલી જબીનનો માલીક હોબ		
ગ્રોર્ડ રોબસનસેબની વાર્તાપરથી		૬
જબતાની ગરબી		૩
ગ્રોગાબાદીક બ્રોકટ ૧૯૪૮ ના બારા		
મુજરાતી-બ્રાંગ્રેજી		૪
બારોગ્ય વિશે બાબાન્ય જ્ઞાન ભાગ ૧ લો		૬
,, ,, ,, ,, ,, ૨ જો		૬

Indian Opinion,
Phœnix, Natal.

ગાંધી–ઍલીન્ડન–સંધ હિંદીમાં

ગુજ્ઞા લેખક સ્વ રાબાકૃષ્ણનુ. આ સંધ ગાંધીજીની ૭૨ મી વર્ષગાંઠ પર સેટ કરવામાં આવ્યો હતો. આ પુસ્તક હીંદી ભાષામાં છે.

કીંમત રૂા. ૬
આ ઓફીસે લબવાથી મળી શકશે

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 24003, Res. 20858.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

INTERIOR VIEW OF OUR SHOP.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES [illegible] BORDERS AND PLAIN CENTRES, BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES [illegible], 85/-, 105/ & up to £20. THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES [illegible]/- & up. PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards.
EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.

Branches: 58, WEST STREET And 60, WORKS STREET, GARAGE 7, MOSS STREET And 58, WORKS STREET, VERULAM.
'Phone 39. Verulam.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે

બનારસની ફેશનેબલ અને સારી, તેમજ ભાતભાતની બુટીદાર સાડીઓ શી. ૧૭, શી. ૨૫, શી. ૩૫ થી ૬૬ને પા. ૨૬ સુધીની

બનારસથી ઇમ્પોર્ટ આવેલી છે.

ફેશન મારની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર. ભાતભાતની ભાતવાળી સાડીઓ શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર. ફેશનેબલ ક્રેપ-ડી-ચીન શી. ૪–૬ પા. [illegible] ઇંચ અને ૪૫ ઇંચ પહોળા. સાડીનું બોર્ડર ડીઝાઇનવાળું ૬૫૬, ૨૪ ઇંચ પહોળા વારની, શી. ૧–૬, શી. ૧–૭, શી. ૨–૬ [illegible] ઉપર. ઇમ્પોર્ટ આવેલી ઍપોરગેટ સાડીઓ શી. ૨૫, શી. ૩૦, શી. ૪૫ અને એથી ઉપર.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું આખીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ઓફિસ
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

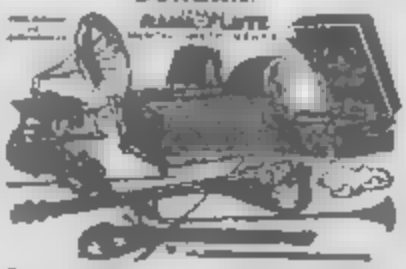
બનારસી સાડીઓ મોકલવા ઓર્ડર
એકનોલેજમેન્ટ માટે
પી. રતનજી,
૬૦, બી સ્ટ્રીટ, ડરબન

ગોદામ
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

THE HOME OF FAMOUS MUSIC

ROOPANAND Bros.,

'PHONE 20707 — 85 VICTORIA STREET, DURBAN.

When you hear music think of Roopanand Bros., who travelled throughout INDIA to find the best in records and books for you in the UNION of S. A.

Here are some Famous film records with the famous Singers and Musicians, who are India's best to-day.

By every mail we get the following books

Postage extra

Phone 33 8432 — Res. 33-8994 — P. O. Box 7157.

ઇન્ડિઅન ગ્રોસરી કીફાયત ભાવે કયાંથી ખરીદશો?

હમોએ ઇન્ડિઅન ગ્રોસરી વિભાગ ખોલ્યો છે, જેમાં દરેક પ્રકારની ઝીંદી ગ્રેસરી તેમજ ગાંધી વસાણાની નાની મોટી વસ્તુઓ ઉપરાંત રોજ વાપરવાની ક્રિંદીઓના ઘર ઉપયોગી વસ્તુઓ હંમેશ ત્યાંથી તદન કીફાયત ભાવે મળી શકશે.

ઓર્ડર મોકલી આપવા વિનંતી છે.

કંઈના ઓર્ડરો હમારી પોતાની દેખરેખ હેઠળ સારી પેકિંગ કરી મોકલવામાં આવશે.

મીસ્ત્રી બ્રધર્સ

(ઇન્ડિઅન ગ્રોસરી મર્ચન્ટ્સ)

MISTRY BROS.,

11 Kort Street,

JOHANNESBURG.

હમો દરેક પ્રકારના વિમાઓ પણ ઉતારીએ છીએ: ફાયર, મરીન, બર્ગલરી, એક્સીડેન્ટ, મોટર, રેલ્વે ગ્રેચ્યુઈટી વિગેરે.

'Phone 24350. — Tel. Add. "Naartjes."

A. M. PADAYACHEE

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.

Country orders executed at lowest Market prices.

We supply wedding requirements also.

TRIAL ORDER SOLICITED.

91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,

P. O. BOX 195. DURBAN.

'Phone 2-3381 — Tel. add. "Latepco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

In South African, Canadian and Australian Apples

—also—

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Naartjes which have just come in Market

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

નાચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

કંઈના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે નાચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P O. Box 755. 106 Prince Edward St. Durban.

'Phone 24350. — Tel. Add. "Naartjes."

A. M. PADAYACHEE

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.

Country orders executed at lowest Market prices.

We supply wedding requirements also.

TRIAL ORDER SOLICITED.

91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,

P. O. BOX 195. DURBAN.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING

TYSONO BRAND (PAIN-CURE) HEADACHE POWDERS

FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM

ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ

મેનેજર મણીલાલ મણીભાઈ સાકરીયાવાળા

દરેક જાતની મીઠાઈઓ, મોળબા પીની તેમજ મોંઘા મેવા, મસાલાથી આપે બનાવીએ છીએ.

આપણું ઘરબારીઓનું ખુરશી ટેબલ, સોફા, આયના, ઝાંઝીબાર, ગાલીચા, પાતરા વિગેરે દરજીના તાલ બનાવીએ છીએ.

રીયાળામાં બાળા બારણ સામળા પાર્ટી તૈયાર રાખીએ છીએ તેમજ ઓર્ડર પ્રમાણે રસોઈયણ બનાવી આપીએ છીએ.

પાર્ટી વિગેરે માટે મોટા પ્રમાણમાં ભેળસી કેઈ પણ જાતની મીઠાઈ ઓર્ડર પ્રમાણે ટુંક વખતમાં બનાવી આપીશું.

બહારગામથી મંગાવનારને માલ પુરતી સંભાળથી કાળજીપુર્વક મોકલવામાં આવશે.

PHONE 33-6676. — P. O. BOX 3680.

THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART.

President Street, Corner Diagonal St., JOHANNESBURG

17 SEP 1941

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 37.—Vol. XXXIX Friday, 12th September 1941.

NOTES AND NEWS

White Man Fined £50 For Killing A Black Man

THE *Rand Daily Mail* dated August 30 reports:—Nicolaas Petrus Mostert, a farmer, appeared before Mr Justice Hoexter, sitting with two assessors, at the Criminal Sessions to-day and was found guilty on a charge of culpable homicide arising out of the death of a native whom he had thrashed. He was fined £50. Dr May, the district surgeon of Golubia, said that death was due to extensive bruising of buttocks, thighs and kidneys and subcutaneous haemorrhage aided by secondary shock. He would not concede under cross-examination that the diseased condition of the boy's lungs or the fact that he was suffering from venereal disease might be considered a reasonable possibility of being the primary cause of death. In his opinion, there was no reasonable doubt that the boy died from the cumulative effects of the bruises he received, as a result of which certain muscles and tissues were destroyed which were absorbed in the blood stream and produced secondary shock. Mostert, in his defence, said that the boy refused to obey certain instructions. He admitted administering 15 to 20 blows. Mostert denied that at this stage he was in a temper and that he subsequently hit the boy five or six blows. He thought that the hiding was not unusually severe and when the boy refused to move he attributed it to stubbornness.

Black Man Tries To Help War Fund: Receives Insults

The Governor-General's War Fund received more aid when a Morning Market was held in the main entrance of Park Station, Johannesburg, on the morning of September 6. Some fifty native women, under the guidance of an African school-teacher and a member of Native Soldiers' Comforts Committee, were busily putting up a stall when they were pushed aside by some democracy-loving Europeans who told them to clear out from there and set up their stall somewhere in a corner. The nonplussed native women meekly retired to a remote corner, but even there the Europeans did not leave them in peace. Eventually, in sheer exasperation, the African organiser sought the help of the Station Master and, after great difficulty, the matter was put right. That is how White South Africa fights for democracy!

Political Prisoners In India

The *World News And Views* gives the following report of an important debate that took place in the Indian Legislature on February 13, on a motion moved by Mr. N. M. Joshi, the veteran Indian Labour leader, that "a committee be appointed to examine and report on the conditions in which detenues (political prisoners) live. Moving the rejection of the motion, Sir Reginal Maxwell, Home Member, argued that the prisoners were traitors and despicable men and that the Government was satisfied the prison camps were well-administered and that "prisoners had no complaints." Replying to the charge that Indian internees were treated worse than Italian prisoners of war, Sir Reginald said: "I would in any case give preference to enemy internees who have nothing against them except that they owe allegiance to enemy countries." Replying to the debate, Mr. Joshi said: "I have a number of friends among them; not only that, I am proud of these friends. There are young men among them of whom any father would be proud.....That a Britisher who engages himself for pay in holding down a foreign country in bondage should call an Indian who fights for the freedom of his country a traitor, is thoroughly unjust...." Mass meetings of students held in Bombay have condemned the offensive speech of the Home Member.

India League Issues A Statement

The following is a quotation from a statement recently made by the India League (London): "In India, the leaders of the people, the soldiers of freedom, are Britain's prisoners. The energies of the state are for the most part directed to the suppression of freedom instead of to its pursuit. The masses, united in their opposition to imperial domination, look to the men behind prison bars for leadership and direction.....The suppression of India is one of the major factors in this situation. It hampers the Indian people from playing their significant part in the world struggle for peoples' freedom. Release India for freedom's battle!"

Colour Prejudice In England

Speaking recently at the Oxford Summer School which was called for the improvement of Indo-British relation, the Deputy High Commissioner for India, Mr. S. Lall, said that colour prejudice tended to embitter Indo-British relations. Mr Lall said he had personal experience of discrimination in England itself where accommodation was sometimes refused on the ground of colour. This was not due to Indian unfamiliarity with English customs as was sometimes alleged. "In my opinion the real cause of the trouble can be traced to ideas of Imperialism which had been held by a few Englishmen who have returned after long spells from parts of the far-flung Empire. That they should be proud of the achievement of their country is understandable and even commendable, but that this should produce an attitude of racial superiority is deplorable." Mr. Lall pointed out that colour prejudice began to grow in Italy after the conquest of Abyssinia. The Abyssinians and Indians were denied access to cinemas and restaurants used by Europeans. Thus it seemed inevitable that nations which become empire minded developed race and colour prejudice. The only antidote for this was the development of racial, political and social equality which had been guaranteed by Queen Victoria but which had never been put into practice.

Abul Kalam Azad Ill In Prison

The *India Times* reports that the health of the President of the Congress, Moulana Abul Kalam Azad has been seriously affected by his imprisonment.

More Arrests In India

Many Indian nationalists are being arrested. Raids on nationalist organisations are also continuing extensively. The *Tribune* reports that Professor Ram Kumar, general secretary of the Lahore Socialist Party, was arrested. Chairman Minto, of the Punjab student federation, was also siezed. Police raided premises of the Indian National Congress in Lucknow, arresting five members and confiscating literature. In Lucknow they also took into custody Ansar Harvani, former general secretary of the All-India Student Federation.

U.S. Non-Discrimination Policy

President Roosevelt has asked the heads of all Government departments to put into effect immediately a policy of non-discrimination on grounds of race, creed or national origin in federal employment. The President's action followed protests that negroes were being discriminated against in the defence programme.

Indian Opinion

FRIDAY, 12TH SEPTEMBER, 1941

Empty Show

THE third Natal Provincial Conference of the Natal Indian Congress, we are told will meet at the Avalon Theatre, Durban, on Sunday next. The proceedings are neither with the Congress nor with the Natal Indian Association, with which we amalgamated the Natal Indian Congress and the Colonial Born and Settlers Indian Association. The present Natal Indian Congress is a body composed of those discontents who did not wish to see the Congress and Colonial Born and Settlers Indian Association united and chose to keep aloof and to continue their identity as the Congress. This Congress enjoys no capitation fees from the affiliated bodies of the Transvaal Indian Congress, does not possess a constitution, and the Cape Indian Council. The very nature of all these facts are apparently meant to be used only to suit the purpose of their respective leaders otherwise they would be shelved. These bodies claim to be affiliated to the South African Indian Congress. Its constitution provides that a conference of the S.A.I.C. shall be held once a year in the different Provinces, but since it did not suit the leaders of the affiliated bodies no conference has been held for several years. The present so-called Congress must claim to represent the voice of the community and if it is unable to carry anything then that body is wholly unconstitutional.

The Natal Indian Association, we are afraid, can boast no better standing. We had hoped that that body would prove to be a united body of the people with the Colonial Born and Settlers Indian Association having joined it. But to our utter disappointment we found that the leaders of the Colonial Born and Settlers Indian Association sold their consciences, their souls and they too ceased to represent the people. There is, however, a common factor characterising both these organisations and that is their defeatist policy and their attitude towards the present war. Added to this there was one drawback in the leaders of the Association and that was that they assumed a dictatorial attitude which was very largely responsible for their growing unpopularity among the people. A determined police would naturally suit our opponents the rulers—and if the leaders of both the Congress and the Association are eulogised by them as good boys they have little justification to think that they have well served the cause of their community.

These leaders have, to suit their purposes, solicited messages from distinguished leaders from India, like Mahatma Gandhi and Pandit Jawaharlal Nehru, but they can show no evidence of having tried to follow their advice. This is the message Pandit Jawaharlal Nehru sent to Indians in South Africa:

> "In regard to their own position and demands, they must always maintain the dignity of India and never agree to anything that impairs their dignity or discriminates against them in an unfair way."

Have the leaders of the Congress or the Association followed this advice? We would emphatically say they have not. On the contrary they have sold away the rights of the community for paltry gains of the well-to-do and have entered into dishonourable compromises with the Government, and to still maintain their position and their offices they have not hesitated to resort to hooliganism. This is why we find the Nationalist Bloc in Natal and the Nationalist Group in the Transvaal having come into existence. In order to belittle them they are dubbed as hotheads. But they are better than those who are prepared to sell the soul of the community for doubtful material gains. You cannot fight against segregation by merely passing resolutions and in practice accepting it. That is what has been done in the Transvaal with the acceptance of the Transvaal Asiatic Land Tenure Act of 1932 and the Transvaal Asiatics Land and Trading Act of 1939. Passive Resistance has been launched against the last named measure by the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress. What have the Association or the Congress done to help the cause? But they are after crumbs not for our self-respect and national honour.

What is the purpose of this Natal Provincial Conference of the so-called Natal Indian Congress. Anything more than to measure its strength as against the Association? We are sure it is going to do good to nobody as long as it is composed of yes-men of certain string-pulling leaders in the Congress and have no conscience of of their own. When that conscience awakens there will neither be a so-called Congress nor a so-called Association; there will be one strong and united body voicing public opinion with the support and strength of the whole mass of people behind it. It is for that that we should aspire, and not waste our energies on empty shows.

THE INDIAN TANGLE

IN this outspoken article Mr. Arthur Moore the editor of *The Statesman*, Calcutta explains vividly the progressive outlook of Pandit Jawaharlal Nehru and he recommends "those burdened with the Indian problems" to make it a point to read his book "The Unity of India":

"At a time when people are looking for light on a problem that so far has remained unsolved a new volume of articles and speeches by Jawaharlal Nehru ("The Unity of India." Lindsay Drummond, 12s. 6d.) is likely to find a good many readers. On my way from India to England by air via the Pacific and Atlantic clippers I found Americans earnestly reading this book and saw it prominently displayed in the bookshops in Los Angeles, New York and Washington.

"I hope that those in high places who to-day are burdened with the Indian problem will make a point of reading it. For if in the last resort there is sterility in it, there is also greatness, and we, the British, are responsible for the sterility at least as much for the luminous style and the wide outlook. We have made this brilliant Kashmiri Brahmin into an Englishman; Harrow and Trinity, friendship and books, a long line of writers from Shakespeare to Aldous Huxley, have made him think in English words and react in English fashion; but nothing in the world will make him English. His blood is Indian, his love for his native land sings in its stream. When his questions fate, the wind that blows between the worlds gives him no answer. He looks at India, its bullock-cart transport and its social system of caste, with the eyes of a progressive European, and he looks at the British record in India with the eyes of an Indian. Nehru is an exceptionally gifted lost soul, but the British connection turns out thousands of lost souls. Mr. Gandhi's passion for negation, his glorification of that desolating syllable "non" is our responsibility. Had he never come to London and the Inns of Court he would probably have had a long career as an enlightened Diwan, or Prime Minister, in Indian States, first in Kathiawar and later in larger fields.

"So the British have something to learn about what is a defect in the Indo-British connection from a study of Nehru. Moreover this man, though so far he has been ineffective in the face of great events and has found nothing better to do than to court arrest, is a thinker with the gift of language. His words have power not only in India, but in America and Britain. For that reason also, the India Office should read him.

"Much of what is in this book it was my business to read at the time it first appeared as a speech or an article. Some of it I felt it my duty to criticize, writing as I do from day to day in a newspaper in India. Now, seeing these utterances collected, I find a golden thread running through them which gives me hope. There is here something with which I am in deep agreement. Indeed Jawaharlal Nehru sees the future of the world as I do and as I am constantly surprised that other men do not. For to me it is not guesswork but certainty. Always I have known since I was in the Air Force in the last war that the bombing aeroplane and the horrors of mechanical warfare would produce another far more terrible war, and will in the end so weary and disgust the human race as to change their hearts and bring us to divine common sense, to a realization of our unity, the true exercise of our reason, a knowledge of our brotherhood and our absolute dependence on the will of a God who is not outside us but immanent in us and all things, the things we with our limited and relative knowledge call evil as well as the things we call good.

"Since I have arrived in London I am constantly astonished at the number of what I call "state-quakers" that I find in important positions. They conceive some pause in the present war at which a so-called "peace" will be made. They talk of breaking up Germany and Europe into new combinations with sovereign rights and armaments. By a good "peace" they mean something that will produce absence of war for a long time. They do not understand the utter hatred of war that grows from day to day in the masses of the world, the passionate longing for a leader who will say that this at least and at last is a war to end war, and that we shall not accept any "peace" which does not end this outrage upon human reason. "Victory" is no rallying cry for mankind to-day. To hell with "victory," we say, if it does not end war.".

"When I was in America a few weeks ago I saw this thirst for an ideal aim in the war raging everywhere. Luce, the editor of *Life* wrote in his paper a tremendous article called "The American Century." It made such a stir in the weekly that it was republished as advertisement across the whole two centre pages of the New York *Herald Tribune* and other great dailies so that the nation might have the chance of reading it. Briefly, it said that Americans could not live through this terrible age without a great deal to work for, that Europe, to which America had traditionally looked for ideas and ideals, was utterly failing to provide one, and that America must now step to the front, find out what she believed, and lead the world to a new order in which no people would be left uncured for, to starve while others had plenty, or be scourged by war or disease. The twentieth century must be "The American Century." He did not particularize except that he mentioned "even a Federal Union idea" as deserving earnest study.

"To the attention of those in authority who are seeking a solution for the Indian political problems, a means of striking a chord in Indian hearts I would commend such utterances as the following taken from different parts of "The Unity of India." They have a world wide application. Indeed, they are worthy of the attention of our great Prime Minister.

"The days of small countries are past. It is also patent that the day of even big countries standing by themselves is past. Huge countries like the Soviet Union or the United States of America may be capable of standing by themselves but even they are likely to join themselves with other countries or groups. The only intelligent solution is a world federation of free countries."

"In Europe people talk of a European federation or union; sometimes they include the United States of America and the British Dominions in this group. They leave out always China and India imagining that those two great countries can be ignored. There can be no world arrangement which is based on ignoring India or China..... If there are to be federations, India will not fit into a European Federation where it can only be a hanger-on of semi-colonial status.

"On the eve of the French collapse Britain's rulers were unorthodox enough to propose a union of England and France. That was an astounding proposal. It came too late. But it showed that the British Government had got out of the ruts, and could take a big step if the situation demanded it.'

"I should like to keep the silken bonds of the spirit between India and England. These bonds can exist only in freedom. I wanted freedom for India's sake of course; but I also wanted it for England's sake."

"India achieving her independence in this way would not look unfavourably to certain privileges in the matter of trade and commerce being granted to Britain. She might even accept certain financial burdens which in justice should not fall on her. We would be willing to pay this price for freedom with peace, for the cost of conflict will in any event, be much greater. India would be a friend and colleague in world affair, provided Britain stood for freedom and democracy."

[illegible] CORRESPONDENCE.

INDIAN CIVIL SERVICE

To The Editor, "Indian Opinion."

SIR,—Mr. J. Muir, the acting High Commissioner for India, has raised some points regarding the Indian Civil Service in reply to the press report of Dr. Goonam's lecture, as appeared in your paper. The points raised by him demand explanations. First let me make it clear that when I sent the report of Dr. Goonam's lecture to the press I stated clearly that it was a brief summary of both, her lecture and the discussion which followed. As a matter of fact it was I who raised the points to which Mr. Muir takes exception. Hence I take the responsibility of replying to him.

(1) Mr. Muir admits that before the war it was necessary for an Indian to go to a foreign country in order to be efficient to serve his own country. And although he believes, but he is not sure, that this practice is discontinued for the duration of the war, can Mr. Muir state definitely that from now on and even after the war the final Indian Civil Service examinations will be held in India?

(2) Will he tell us exactly what expenses a Indian has to incur in order to be a successful candidate for the I.C.S. examinations held in India? And if it is not expensive then why are so many Indian graduates unemployed? Why are there countless Indians with university degrees doing clerical works for which they are not trained and for which they are paid only a few rupees in comparison with their qualifications?

(3) In 1858 Queen Victoria declared in her proclamation to India that Indians will be freely accepted in the government services provided they have proper qualifications. Will Mr. Muir explain why after 83 years civil servants have to be imported from a foreign country? He gives the statistics of Madras only but why not of all India? Who are in the majority in all India, Indians or imported foreigners? Are there not many Indian Universities which can provide civil servants for India? It is a simple fact which he can not dispute that Indians are forced to learn a foreign language in a foreign country in order to serve India.

Let Mr. Muir explain all these but the fact remains that India is dominated by a foreign power not for the sake of the Indians but for the sake of British Imperialists. We hear much about the disunity of the Indians but it is an established fact that no body but the British Government and specially its imported foreign civil servants are responsible for this disunity. This is not my opinion but it is the opinion of many Englishmen. "Divide and Rule was the old Roman motto and it should be ours," stated Lord Elphinstone, Governor of Bombay, in his minutes dated 14th May 1859. Before the Parliamentary Committee of 1813 Sir John Malcom declared "In the present state of our Empire, our security for preserving a power so extraordinary in nature as that we have established, rests upon the general division of the great communities under the government, and their sub division into various castes and tribes; while they continue divided in this manner no insurrection is likely to shake the stability of our power." "Divide and Rule" was true then, it is still truer now. Leopards don't change their spots.

On the whole Mr. Muir contradicts nothing which I reported in my press report. As a matter of fact he agrees to all, because he only tried to explain some minor details which were not reported. Can he challenge any of the points such as, lack of education, poverty of the people, disunity and riots? These are the points which demand explanations and not technical details. The very presence of Mr. Muir as the Acting High Commissioner, representing India in this country, shows that not only foreigners are imported to India to govern her, but also they are sent to overseas to represent her. Why are foreigners sent with India's representatives? Can not Indians be found to act as secretaries to them? Can a Frenchman represent Britain in a foreign country, exactly in the same manner as Mr. Muir does India.

Yours etc., A. K. M. DOOLAT.

JEWISH PROBLEM

SPEAKING to the Liberal Study Group, Durban, on Sunday, August 31, Mr. E. Schragenheim, a leading local Zionist Socialist, gave an interesting study of Zionism in its international aspects and Zionist Socialism. He traced briefly the history of the movement which was a belated repercussion of the sack of Palestine by the Romans in the first century. The Roman conquerors not only exterminated the Jews by systematically killing them, but they also attempted to destroy the identity of the Jews by colonising Palestine. The result was the dispersal of the Jews and they have since been an oppressed people. Every race on the European continent, which had a grievance to ventilate and divert the minds of their people from some important issue, used the Jews as the scape-goats. Britain, and later the United States, were, however, sympathetic towards the Semitic cause. With the approach of the nineteenth century the Jewish question had assumed proportions of great magnitude. Towards the close of the century, such men as Theodore Herzel, an Austrian journalist, put the question on an international basis, and Zionism was born.

After the last war there was a significant infiltration of socialistic ideals into Zionism when the return of Jews into Palestine began under the Balfour declaration. The Jews are building up Palestine after centuries of wanderings on the face of the earth and are again collecting the remnant vestiges of their former life, and some groups among them have found in socialism a potent weapon with which to achieve that end. This Zionist socialism strangely enough, has found response in the capitalist minds. The American Jew capitalists are not averse to lend a helping hand. The reason behind this is that those capitalists know very well that it will not affect their interests in America if they try to build up a kind of socialism among the Jews in Palestine.

During the discussion on the question it was pointed out by various speakers that the immigration of Jews in Palestine was not and is not due to any spiritual or sentimental reasons. Neither are they there to build a Jewish National Home not for reviving Zionism. Many Jews in Europe were and are persecuted by Fascists and, therefore, to escape this persecution and humiliation, they go to Palestine. Jewish capitalists of various countries have helped them knowing very well that they themselves are exploiting vast masses of the people. The fundamental reason for this immigration and persecution is economics and the so-called Jewish problem of various countries, including Palestine, will never be solved unless and until the exploitation of one class by another is abolished. The Zionist socialism which disregards non-Jews will never bring any permanent solution no matter how successful it may be in a certain section of the Jews. The struggle of the Jews is the struggle of all the oppressed people. The Jews, wherever they may be, must link up their struggle with their fellow-countrymen in order to better the conditions of all the peoples. The future of the Jews in Palestine as well as everywhere is inextricably bound up with the development, advance and expansion of socialism.—Contributed.

POLICE ATROCITIES ON NON-EUROPEANS IN MARITZBURG

THE following letter dated September 5, was addressed to General Smuts, the Prime Minister, by Mr. E. I. [illegible], secretary Nationalist Bloc of the Natal Indian Association in connection with the assault on non-Europeans at the Oribi Flats, Pietermaritzburg, on August 25:—

"Sir, You are probably aware by now of the incident that occurred during the recent Air Commando at the Oribi Camp, Pietermaritzburg, on August 25, when non European spectators were subjected to the most disgusting and humiliating treatment by the military police in charge.

"Men, women and children, anxious to see the [illegible] of the Union [illegible] invited by a sense of patriotism, gathered in large numbers, little realizing what was in store for them.

"Eye-witness accounts which appeared in the press describe how the military police, instead of seeing to the proper arrangements and protection of the civilian population, displayed their utter disrespect towards human dignity, and cruelly harrassed and assaulted the non-Europeans. Women were slapped on the faces and struck at with canes, children were jostled and thrown about, and men were kicked and assaulted in a manner that has been rightly described as a parallel only to Nazi-Fascist gangsterdom.

"Ordinary men and women who had hitherto shown their loyalty towards the State had now been shown some thing of the inhuman cult [illegible] is being let [illegible] forces against the brute forces of Nazism and how urgent it is for all people with a desire to live in peace and liberty to do their utmost towards the war effort of the allied countries, the poison and callous disregard of the [illegible] the non Europeans peoples in this country is a challenging denial and mockery of the so-called noble cause for which you and your Government stand.

"No words are too extreme to express our most profound indignation at the display of hooliganism by the military police and lack of confidence in the Union's name in the present [illegible].

"Mass meetings of non-Europeans held throughout the country [illegible] immediate inquiry into the matter. I am directed to voice our protest against the treatment meted out to our people and we trust that the demand for an urgent inquiry will be attended to without any further delay."

Doings In India

How Can We Give Moral Support Till We Are Free

ADDRESSING a crowded meeting at Almora, Acharya Kripalani, General Secretary, A.I.C.C. explained at length the present Satyagraha movement and said that Mahatma Gandhi had not launched this campaign to embarrass the British Government. Referring to the war in Europe Mr. Kripalani said "The war in Europe will result in nothing but destruction and devastation. The war will not come to an end unless India achieves complete independence. If Government think of coming to an amicable settlement with the Congress by sending our beloved and much respected leaders to jail then surely they are mistaken. The British Government condemns Nazism and so do we but how can we help them in their struggle so long as we are ourselves in bondage? Britain declared war against Germany without our consent and yet she says that India is solidly with her in the present war. We cannot admit it. They can take money and material from India but they cannot get our moral support in this war. Everlasting peace and tranquility," he added, "can be established in the world only by Christ, Mahatma Buddha and Mahatma Gandhi."

No Change In Congress Policy

The Allahabad correspondent of the *Bombay Chronicle* states: Reports appear in the Press that Pandit Jawaharlal Nehru may be released in view of the German invasion of Russia. It has even been said that Pandit Nehru might lead an Indian Volunteers Corps to help Russia. All these speculations seem to have been based on Pandit Nehru's socialistic tendencies. But there does not seem to be any reasonable ground for believing that Pandit Nehru or Congress are in favour of changing the present Congress policy for the sake of Russia. It is said one very prominent member of the Congress, who is supposed to be in charge of Congress affairs in these Provinces has expressed the view that Congressmen and others who suggest that Congress policy should be changed because Germany has invaded Russia have "lost their bearings." According to his view, India would be serving the cause of democracy and freedom in the world much better by insisting on India's independence and abolition of imperialism rather than changing its policy for the sake of Russia. It is learnt that while Pandit Jawaharlal Nehru has every sympathy with Russia in her present plight caused by Germany's wanton and treacherous attack on Russia, he shares more or less this view. Recent advices from Wardha also indicate that there are no outward signs of Gandhiji deciding to change Congress policy as a result of German attack on Russia.

Dr Khan Saheb On Creed Of Non-Violence

That non-violence is the only creed which can bring real peace and happiness to human life was the view expressed by Dr Khan Sahib, ex Premier of the frontier province, in a statement to the Press recently. "The opinion has been expressed," he added, "that non-violent Satyagrahi is a soldier who will run away at the sight of a violent crowd. My idea about non-violence, and as far as I know, Mahatma Gandhi's idea, is that when we oppose a violent crowd we should face them bravely and never leave our post until our purpose has been served. We may get killed but death should be faced manfully and non-violently. Such a life lost is not wasted and the sacrifice will pay. In the movement a great upheaval for real reformation would come when thousands, nay, lakhs of lives, have been sacrificed. We have hardly done anything and talk of failure of non-violence. Europe is sacrificing millions to the violent cult and is still sure of peace. Let us at least sacrifice one-hundredth of the lives that violent Europe has sacrificed and then speak of success or failure. Non-violence cannot appeal to a coward nor can it be properly understood by him. I mean insult to no one, but I am simply putting before my countryman what I think of non-violence and how it has been preached in the Frontier Province."

Indian Prisoners On Hunger Strike

A hunger strike has been declared by 370 political prisoners in Aligarh prison in protest against intolerable conditions, says a message received [illegible] from Kabul. Authority [illegible] to the Indian newspaper.

Things In General

Sugar Industry Wage Board

A WAGE Board to investigate the Natal sugar milling and refining industry will sit in Durban towards the end of the month. Evidence on conditions will be taken from both employees and employers. Mr H. A. Naidoo, secretary of the Natal Sugar Industry Employees' Union, said to a press representative last Tuesday that the union would put forward its original demands, irrespective of any settlement arrived at at conferences between Labour Department officials, employers and employees held on Wednesday. He pointed out that the present dispute in the Natal sugar industry concerned only 10 mills. Wage Board investigations and findings will be applied to the whole industry, which includes 19 mills. Field workers in the industry will not be concerned in the Wage Board investigations. The Board has already been considering the industry for about two months, but this will be the first time it has sat locally. As a result of the conferences between the Labour Department officials, employers and employees, we understand, an all-round increase of 10s. has been awarded to the employees in the sugar industry.

War Allowance For Aided Teachers

The Natal Teachers' Union, the newly formed trade union of teachers employed in Government-Aided Indian schools, has been successful in receiving a war allowance for the aided school teachers. The Department of Education has, as a result of the union's demands, advised the Manager to the effect "the Administration has approval of the payment out of cost of living allowance to teachers in Government-aided Indian schools with effect from January 1, 1941. Full instructions will be issued to all school managers shortly." In the August number of the official bulletin of the union, it is pointed out that the aided school teachers, over 40 per cent. of whom are paid as low as £5 per month, are finding it extremely difficult to cope with the daily increase in the cost of living. Hence the union demanded for a war allowance of 20/- per teacher per month. As it is seen from the Department's letter nothing definite as to the amount of the war allowance has been made clear, the union will review the question again at a general meeting which is called for Saturday the 13th instant, at St. Aidan's Hall.

Garment Trade Settlement

Agreement was reached at a meeting of the Industrial Council in Johannesburg on Friday, August 29, putting an end to the dispute between the Garment Workers' Union and the Transvaal Clothing Manufacturers' Association. The terms of the settlement have already been accepted by the Manufacturers' Association, and the union's representatives on the Industrial Council have undertaken to recommend their acceptance at an early general meeting of the union. The terms of the settlement are: The present agreement for the industry will be renewed for a period of 12 months from July 1, subject to the following amendments and additions: Women workers who receive a basic wage of 55s. weekly shall receive a war bonus of 10s. a week. All other workers, male or female, whose weekly wages are £7 10s. or less shall receive a war bonus of 15 per cent. on their basic wage. The ordinary hours of work will be 46 a week. All employees shall be entitled to the following holidays on full pay: New Year's Day, Good Friday, May Day, Dingaan's Day and Christmas Day. All workers shall receive a fortnight's holiday on full pay at the end of the year, provided that for the current year the employees shall receive one and a half weeks' leave, plus Christmas Day and New Year's Day. Tea will be charged at a maximum of 6d. a week. The question of an addition to the war bonus if the cost of living continues to increase will be considered in January, 1942, and, if necessary, will be referred to arbitration, both parties agreeing to make the finding of the arbitration operative immediately.

Rural Trading In Natal

The following Maritzburg City Councillors were appointed at last Tuesday's meeting of the City Council to give evidence before the Committee appointed by the Administrator to inquire into and report upon all aspects of rural trading, storekeeping and housing thereof in Natal:—Councillor H. Collins, Chairman of the Finance Committee of the Council; Councillor E. L. Lindsay, Chairman of the Health Committee of the Council; and Councillor Mrs. W. A. D. Russell, Chairman of the Native Administration Committee of the Council. These three Councillors will prepare a statement to be placed before the Committee of Inquiry.

Sentence Set Aside

The appeal of Mr. Ebrahim Khan against the decision of the Magistrate at Springs on July 11 last, was allowed and the conviction and sentence set aside by Mr. Justice Barry and Mr. Justice Grindley Farrie in the Supreme Court, Pretoria. The appellant had been charged with carrying on the trade of retail butcher, general dealer and eating house keeper from September 18, 1930, to May 31, 1941, without a licence. He was sentenced to pay a fine of £5 (or 14 days) of which £2 10s. and seven days were suspended subject to payment of all licence fees due to the Revenue Department.

Theft Charge Fails

Staff-Sergeant Fred Crowther (40), attached to the Indian-Malay Corps, and K. Thumbi (33), storekeeper, of Diagonal Street, Johannesburg, were acquitted, in the Johannesburg Magistrate's Court of a charge that they had stolen food from the Camp at Crown Mines. The magistrate said it was regrettable that the charge had been brought. There was not the slightest suspicion that the men had been dishonest, and he accordingly found them not guilty.

Visitors To Durban

Miss M. Gool and Miss Z. Gool, sisters of Dr. A. H. and Dr. G. H. Gool, of Capetown, and Mrs. Bharoocha, wife of Mr. M. D. Bharoocha of Johannesburg, have arrived in Durban last week on a holiday trip.

Kafir Beer Inquiry

An inquiry into the sale and supply of kafir beer was opened in Johannesburg on Monday, September 8. The chairman, Senator G. Heaton Nicholls, said the inquiry had been ordered by the Minister of Natives, and was not judicial, but was concerned mainly with obtaining the existing facts and hearing the opinions of various bodies on those facts. Mr. E. W. Lowe, Chief Native Commissioner, said, among other things, that one of the objections he had to the monopoly system was the fact that the profits derived from the beer halls, and therefore from the lowest paid section of the community, went to relieve the European taxpayer.

Gandhi Library Anniversary

The twentieth annual general meeting and anniversary of the M. K. Gandhi Library and Parsee Rustomjee Hall was held in the Parsee Rustomjee Hall, 140, Queen Street, Durban, on Sunday, September 7. Mr. O. H. A. Jhaveri presided. The secretary, Mr. S. J. Enderis, stated in his report that the attendance at the library for the year under review was 64,576, or an average of 179 per day. The library was taken advantage of, besides Indians, by 96 Europeans, 972 Coloureds and 587 Natives. There were in the library 6,228 books in English, Gujarati, Hindi, Tamil, Telugu and Urdu and 98 periodicals and newspapers. 3,053 books were issued for reading in the library during the year. The sum of £31 14s. 2d. was spent during the year for the upkeep of the library which was provided by the late Jerbai Rustomjee Trust. Various speakers dwelt on the value of a library and endorsed the desire for the useful gift to be kept up to be to the community.

International Labour Conference

A conference of the International Labour Organisation is to open in New York on October 27. Delegations will be sent by Britain, Canada, Australia, New Zealand, India, South Africa, the United States, Belgium, Czechoslovakia, Greece, Luxembourg, Mexico, the Netherlands, Norway, Poland, Venezuela and Yugoslavia.

Overport Social Club

The above club held its third annual general meeting at the S. D. S. school hall, Overport, on Sunday, August 11, when the following officials were elected for the ensuing year:—Patrons: Messrs. S. Deljhat, R. Ramklassoo, Govind Nitoha, M. K. Singh and R. Ramanthar; president: Mr. R. D. Naidoo; vice-presidents: Messrs H. S. Singh, V. G. Jimmy, N. Govindsa, R. R. Singh, S. S. Maukeshbaj, O. M. Singh, M. Diamond; hon. secretary Mr Hiramoony Ganesh Shah; assistant hon. secretary: Mr. K. P. Bagwandin; hon. treasurer: Mr. S. Beljrajh; committee: Messrs. G. Ramoosamy, K. Govindsa, and R. Mohan; stevenon Mr. H. D. Sobrun; auditors: Mr. S. Kelldoo.

Westville Arya Samaj

The Yagopavit ceremony was performed by the members of the Arya Samaj, Westville, on Sunday, August 17, at the Samaj's property. A large gathering attended in spite of the inclement weather. 27 members of the Samaj, including 4 girls, received the sacred thread from Swami Bhawani Dayal. The Arya Hath and Bhajan Mandal provided music.

Merton Educational And Welfare Society Of S. Africa

The annual general meeting of the above society will be held on Sunday, September 14, at 2.15 p.m. at the Transvaal Human Society Library, Barkley Arcade, Johannesburg. Agenda: (1) Secretary's report, (2) treasurer's financial report, (3) election of officials, (4) report of Merton Widow and Orphanage Fund, (5) general. Members are kindly requested by the secretaries to forward their subscription fees before the 14th instant.

S.A. Andhra Maha Sabha

The tenth annual general meeting of the above Sabha was held in the "Andhra House," 61 Leopold Street, Durban, on Sunday, August 24. Mr. V. M. Naidu the president, presided. The secretaries Messrs. D. V. Naidu and B. S. Naidu presented an elaborate report of the Sabha's activities for the year under review, and commented upon the success made by the Andhra Hostel fund. Very keen interest was being shown by the Telugu people in the annual Hostel fund, with the result that some more new schools had been established in the outlying districts. A flat rate subscription of one shilling per each calendar year produced an increase of membership among whom are a large number of women. The following officials were elected for the ensuing year:—Patrons Messrs. B. A. Naidoo, R. Ramsamy Chetty, T. J. Naidoo, V. M. Naidu, and V. M. Munsiff, honorary members Sir S. Radhakrishnan, Sir C. V. Reddi, hon. life vice-presidents Messrs V. M. Naidu, A. J. Naidu, L. Krishnaya Naidoo, R. A. Naidoo, D. V. Naidoo, A. R. Naidoo, S. C. Naidoo, S. P. Appalsamy Naidoo, V. C. Nayanah Reddi, president Mr. A. J. Naidoo; vice-presidents Messrs Athilakshmamma Chetty, [illegible] Naidoo, [illegible] Naidoo and P. M. Reddi; joint secretaries Messrs B. S. Naidu and V. Lutchmanna; hon. treasurer [illegible] Reddi; Boobiah Naidoo; hon. auditor Mr R. V. Naidoo; trustees Messrs B. A. Naidoo [illegible] Naidoo, V. Appal Rajoo, A. [illegible] committee Messrs [illegible] A. V. Ellaiah [illegible] Chetty, M. D. [illegible] Naidoo, G. Sooklayar, V. Sirkari Naidoo, R. R. [illegible] Naidoo, M. P. Naidoo, D. R. [illegible] A. Naidoo, R. Angal Naidoo, R. S. Naidoo, M. Krishnaiah Naidoo, M. Ganga.

Wedding

The wedding of the well known sportsman Mr Appalsamy (Appiah), with Miss Rajamoli, daughter of Mr and Mrs G. Kattaiah of Pietermaritzburg took place on Saturday, August 9 at the Lyceum Memorial Hall, Blairwood. A large number of relatives, friends and sportsmen were present. Congratulatory messages were received from various parts of the Union.

The Sporting World

Boxing Tournament

MR. NAT MOODLEY the well-known boxing promoter has arranged two South African championship bouts to be held in the City Hall on Saturday, September 20, when O. P. Naidoo of Maritzburg, who is the feather weight champion of South Africa, will meet Mannie Dlamini the light-weight and welter-weight champion of South Africa, for a title fight. O. P. Naidoo is the challenger. The next bout will be between Battling George of the Transvaal and P. M. Pillay of Durban, who is the bantam-weight champion of South Africa, when Battling George will try to wrest the title from the champion. There will be two excellent preliminaries. It is a long time since there has been any non-European professional boxing tourney of note in Durban. A capacity house is therefore expected.

Transvaal Indian Lawn Tennis Association

The seventh annual general meeting of the Transvaal Indian Lawn Tennis Association was held on August 28 at the Orient Club, Kruger Street, Vrededorp, Johannesburg. Mr. H. Khan the president presided. The clubs represented were: Ottomans, Orients, Victorians, Kismet, Rovers, New Era and Kohinoor. The secretary was complimented on his report which showed the association's activities very clearly and for the second year Mr. S. Singaram was unanimously re-elected secretary. The following office-bearers were elected for the season 1941-42:—Patron Dr. Y. M. Dadoo; president: Mr. H. Khan; vice-presidents: Mr. P. Pillay; life vice-presidents: Messrs. H. Jajbhay, M. Jajbhay and H. Khan; hon. secretary: Mr. S. Singaram; hon. treasurer: Mr. E. Mayet; hon. record clerk: Mr. W. Ernest; hon. auditor: Mr. T. S. Govender; vice-president S.I.L.T.A.: Mr. C. S. Sorton; delegates to the S.A.I.L.T.A.: Messrs. H. Jajbhay, S. Singaram and H. Ally; delegates to the Johannesburg Indian Sports Association: Messrs S. Rangan, A. Mohamed and P. Pillay; nominee at headquarters in Natal: Mr. G. Reginald.

Witwatersrand Indian Cricket Union

The annual general meeting of the Witwatersrand Indian Cricket Union will be held at the Gandhi Hall, Fox Street, Johannesburg, at 8 p.m. on Monday, September 15. Agenda: (1) Minutes of last annual general meeting, (2) secretary's report, (3) treasurer's report, (4) election of officials, (5) affiliation, (6) general.

County Indian Cricket Union

The above union held their fourth annual general meeting on Saturday, August 9 at Mr. Harry's Hall, 34 Railway Road, Sea View. The secretary, Mr. M. K. Naidoo, in his report gave a review of the past season's activities. Mr. P. S. Reddy the president thanked all the officials and clubs for their kind co-operation and support rendered at all times and wished the union every success during the forthcoming season. The following were elected office bearers for the ensuing year:—Patron: Mr. P. D. Naicker; president: Mr. P. S. Reddy; vice presidents: Messrs. M. Harry Maharaj, R. K. Naidoo, M. J. S. Naidoo, J. Naidoo and S. Ramloo; hon. secretary and treasurer: Mr. M. K. Naidoo; hon. record clerk: Mr. J. D. Naicker; hon. auditor: Mr. M. J. S. Naidoo.

[illegible]

RIO THEATRE

194 Market Street, Johannesburg. 'Phone 22-9254.

Monday, Tuesday, Wednesday & Thursday
September 15th, 16th, 17th, 18th.

MATINEE: TUESDAY SEPT. 16. SPECIAL FOR LADIES AT 3 P.M.
WEDNESDAY—SEPT. 17, AT 3 P.M. FOR PUBLIC.

Love Romance Comedy

A BOMBAY TALKIES PRESENTATION

Music Melody Dancing

PUNARMILAN

SNEHAPRABHA IS CO-STARRED WITH KISHORE SAHU
ANJALIDEVI, PITHAWALA, BABURAO, MUMTAZALI, SHAHNAWAZ,
YUSUF JAGGANNATH.

દિલ ચસ્પ પ્રેમ કહાણી

બોમ્બે ટોકીઝનું

સુંદર સંગીત અને નૃત્ય

—પુનર્મિલન—

જેમાં

સ્નેહપ્રભા, કીશોર સાહુ, આંજલી દેવી, પીઠાવાલા, બાબુરાવ, મુમતાઝઅલી, શાહનવાઝ, યુસુફ, જગન્નાથ સુંદર ભાગ ભજવે છે.

The Story The celebration is in full swing. Kumar, the only son of Babu Gopinath—the Zamindar—has come of age, the whole village is in his feast. In the stillness of the night, Kumar wakes up to find his father's close friend Gangaram murdered in his father's room. To save his father, he takes the blame upon himself and absconds. This terrible catastrophe is too much for Gopinath who has gone paralytic from head to foot. On the one side is the dumb paralytic father, on the other, the son, determined to save his old father even at the cost of his own life. How is this tense drama of love and sacrifice going to end? SEE IT ON RIO SCREEN!

જમીનદાર બાબુ ગોપીનાથને ઘેર બારે ઉત્સવનો પ્રસંગ છે. તેના બાકરવાપા પુત્ર કુમારે સુવાવસ્થામાં પ્રવેશ કરે છે. તેના આનંદમાં આખા ગામના લોકોને આમંત્રણ કરવામાં આવ્યું છે. મોટી રાતે બધાનો વિલય થાય છે અને કુટુમ્બના સભ્યો ગોપે પણ નિરાશ થઇ જાય છે. બાદ મધરાતીના પરમાં ઓર બાબુંકર પડતા જોવે છે. આપજ્યો કુમાર જાગી જાય છે અને પોતાના પિતાના ઓરડામાં જાય છે ત્યાં ઓર હદયદાવક દશ્ય તે જુવે છે. પિતાના ખાસ મીત્ર ગંગારામનું ખુન થઇ ગયું છે. પિતાને બચાવવાને કુમાર ખુનની જોખમદારી પોતાની ઉપર લઇ લે છે અને તુરતજ ઘરબાર અને વહાલાં કુટુમ્બીજનોને છોડી ચાલ્યો જાય છે. ઓર તરફથી પિતાને શોકના કારણે પક્ષઘાત થઇ જાય છે અને બોલી શકતું નથી. હવે પ્રકાશમાં આવવા ચાહે છે પરંતુ અશક્ત છે. બીજી બાજુ પુત્ર પોતાનો જોખ આપી પિતાને બચાવવા માગે છે. પ્રેમ અને સ્વાર્પણની કરુણ કથાઓથી ઉભરાતી પરિસ્થિતિમાં કરે ય પરિણામ આવે છે એ જુઓ રીઓ થીએટરના પરદાપર

ADMISSION: ADULTS 3/- & CHILDREN 1/1
SPECIAL LADIES MATINEE: TUESDAY 16TH. ADMISSION 1/9

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હાથે
સને ૧૯૦૩માં સ્થાપવામાં.

પુસ્તક ૩૯ મું | ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૧૨ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૪૧. | અંક ૩૭.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર તા. ૧૨ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૪૧.

બાકી તમાશો

જણાવવામાં આવે છે કે આવતા રવીવારે કરબનના એવલન થીએટર માં નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની ત્રીજી નાટાલ પ્રાંતિક કોન્ફરન્સ ભરાશે. અમારી દિલસોજી નથી કોંગ્રેસ તરફ કે નથી નાટાલ ઇન્ડિઅન એસોસીએશન, કે જેની સાથે નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ અને કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલર્સ ઇન્ડિઅન એસોસીએશન જોડાએલી છે, તેની તરફ. હાલની નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ જો કોંગ્રેસ અને કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલર્સ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનનું જોડાણ થતું જોવા ઇચ્છતા નહોતા અને તેથી નોખા રહેવાનું અને કોંગ્રેસ તરીકેની પોતાની ઓળખ બાકી રાખવાનું પસંદ કર્યું હતું એ અસંતોષીઓની બનેલી સંસ્થા છે. આ કોંગ્રેસ મુઠીભરીઓનું પ્રતીનીધીત્વ ધરાવે છે અને તેની સાથે જોડાએલી સંસ્થાઓ ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ, જેને બંધારણ નથી, અને કેપ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ પણ તેઓનું જ પ્રતીનીધીત્વ ધરાવે છે. આ સઘળી સંસ્થાઓના બંધારણો તે તે સંસ્થાઓના નેતાઓને અનુકુળ આવે તે મુજબનાં વાપરવાને માટે છે અને નહિ તો તેને અભેરાઇપર મુકી છાંડવા ને માટે છે. એ સંસ્થાઓ સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડીઅન કોંગ્રેસ ની સાથે પોતાને જોડાએલી કહેવડાવે છે. સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડીઅન કોંગ્રેસનું બંધારણ કહે છે કે તેની કોન્ફરન્સ દર સાલ જુદા જુદા ગામોમાં ભરવામાં આવશે પરંતુ તેની સાથે જોડાએલી સંસ્થાઓના નેતાઓને આફ્રિકે નહી અબ્બુ તેથી કેટલાંક વર્ષો થયાં તેની કોન્ફરન્સ બોલાવાઇજ નથી.

હાલની કહેવાતી કોંગ્રેસ કોમના અવાજ નું પ્રતીનીધીત્વ બતાવવાનો દાવો કરી શકતી નથી, અને બંધારણનો જો કશો પણ અર્થ હોય તો આ સંસ્થા ખરેખર અબંધારણીય છે.

અમારે સખેદ કહેવું જોઇએ કે નાટાલ ઇન્ડીઅન એસોસીએશન પણ કંઇ એ કરતાં વધારે સારી સ્થીતીમાં નથી. અમે જોવી આયા એવી હતી કે એ સંસ્થા કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલર્સ ઇન્ડીઅન એસોસીએશન તેની સાથે જોડાઇ જવાથી કોમની જોર મજબુત થયા બનશે પરંતુ અમારી મોટી નીરાશા વચ્ચે કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલર્સ ઇન્ડીઅન એસોસીએશનના નેતાઓએ એ સંસ્થા તેની સાથે જોડાવા બાદ પોતાનું અંતઃકરણ, પોતાનો આત્મા વેચી દીધો અને તેઓ પણ કોમનું પ્રતીનીધીત્વ ધરાવતા અટકયા. પરંતુ આ બન્ને સંસ્થાઓમાં જોર સમાન તત્વ રહ્યું છે અને તે કાયરતાની નીતી અને હાકના શુદ્ધ પ્રત્યેની તેઓની વલણ. એ ઉપરાંત એસોસીએશનના નેતાઓમાં જોર વધુ પોચા હતી અને તે એ કે તેઓ આપખુદ વલણ અખત્યાર કરી રહ્યા હતા કે જેને પરિણામે આજે તેઓ કોમમાં અપ્રીય થવા લાગ્યા છે. કાયરતાની નીતી આપણા પીરોધીઓ-રાજકર્તાઓ-ને તો સ્વાભાવીક રીતે રૂચેજ અને તેથી જો કોંગ્રેસ અને એસોસીએશનના નેતાઓના તેઓને મુખેથી "કાલા છોકરાઓ" તરીકે વખાણ થતાં હોય તો તેથી તેઓ કોમની ખરી સેવા બજાવી રહ્યા છે એમ તેઓએ માની બેસવું વાજબી નથી ગણાય

આ નેતાઓએ પોતાનો હેતુ સીદ્ધ કરવાને વખતો વખત સ્વદેશ નેતાઓ, જેવા કે, મહાત્મા ગાંધીજી અને પંડીત જવાહરલાલ નેહરૂ પાસેથી સદેશાઓ મંગાવેલા છે, પરંતુ તેમની સલાહ મુજબ વર્તવાનો તેઓએ પ્રયત્ન કર્યો હોય એવો કંઇ પણ પુરાવો તેઓ રજુ કરી શકતા નથી. પંડિત જવાહરલાલ નેહરૂએ દક્ષીણ આફ્રિકાના દીલીઓને મોકલેલો સંદેશો આ રહ્યો:

"તેઓની પોતાની સ્થાની અને આજણી-ઓના સંબંધમાં તેઓએ હમેશાં હીંદુસ્તાનનું મહત્વ કાયમ રાખવું જોઇએ અને તેઓની બાબતને લગતી બાબતો અંગે સરકારની રૂબરૂ તેઓની તરફેણ કરવા તેમણે આગળ આવવું જોઇએ. તેઓ પણ તેઓએ સ્વીકારવું નહીં જોઇએ."

કોંગ્રેસના કે એસોસીએશનના નેતાઓ એ શું આ સલાહ પાળેલી છે ખરી? અમે બહાદર રીતે કહીશું કે તેમણે પાળી નથી. બલકે તે નામે માલદારોના તુચ્છ લાભોને ખાતર કોમના હકો વેચી દીધા છે અને સરકારની સાથે અપમાન ભરેલી સમજુતીઓ કરેલી છે, અને પોતા ની સ્થીતી અને પોતાના હોદ્દાને હજુ પણ વળગી રહેવાને ગુંડાગીરીનો આશ્રય લેતાં પણ તેઓ અટકેચા તા નથી જોહીજ નાટાલમાં નેશનલીસ્ટ પક્ષોએ અને ટ્રાંસવાલમાં નેશનલીસ્ટ ગ્રુપ હસ્તમાં આવેલાં આપણે જોઇએ છીએ. તેઓને હલકા પાડવાને ખાતર તેઓને ઉપજાવાદીઓ તરીકે ઓળખાવવામાં આવે છે. પરંતુ સંકા ભરેલા અણઘડીક લાભોને ખાતર જેઓ કોમનો આત્મા વેચી દેવાને તયાર થયા છે તેઓના કરતાં તેઓ વધારે સારા છે. સેગ્રેગેશનની વિરૂદ્ધ આપણે ઠરાવો પસાર કરીને અને બીજી તરફથી અમલમાં તે સ્વીકારી લઇને લડી નાખી શકતા. ટ્રાંસવાલમાં ૧૯૩૨નો ટ્રાંસવાલ એશીયાટીક લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટ અને ૧૯૩૯ ના ટ્રાંસવાલ એશીયાટીક્સ લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ એક્ટ સ્વીકારી લઇને તેઓએ અજબ વસ્તુ કરેલી છે.

ઉપર જણાવેલા બીલ કાયદા સામે આજે ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના નેશનલીસ્ટ ગ્રુપ તરફથી સત્યાગ્રહની લડત ચાલી રહી છે. કોંગ્રેસ કે એસોસીએશને એ સવાલમાં મદદ આપવાને શું કર્યું છે? પરંતુ તેઓ તો ઉલટા રોપી રહ્યા છે. સ્વમાન કે રાષ્ટ્રીય ગૌરવની તો તેને ગંધ પણ નથી.

કહેવાતી નાટાલ ઇન્ડીઅન કૉંગ્રેસની આ નાટાલ પ્રાંતીય કૉન્ફરન્સનો હેતુ શું છે? ઓસોસ્ટીગેશન કરતાં પોતાનું બળ ઓછું છે તેનું ભાન આપ આંકવા સીવાય બીજો કયો હેતુ છે બારા? જ્યાં સુધી કૉંગ્રેસની અંદરના ઠેકાણાં ઠોરી સંચાર કરનારા નેતાઓની હાજીહા બજાવનારાઓની તે બનેલી છે અને પોતાનાં અંતઃકરણ જેવી વસ્તુ છેજ નહી ત્યાં સુધી તેનાથી કોમને પણ ફાયદો થાય એમ અમે માનતા નથી. જો અંતઃકરણ જ્યારે જાગૃત થશે ત્યારે કહેવાતી કૉંગ્રેસ પણ નહી રહે તેમ કહેવાતી ઓસોસીએશન પણ નહેજ રહેશે; લોકોનો અવાજ દરગુજરનારી એક મજબુત અને સંયુક્ત સંસ્થા હસ્તિ ધરાવશે અને સમસ્ત જનતા નું ભણ અને ઠેકો લેની પાછળ હશે. જોઇશે અવસર આવવાની આપણે અમીક્ષા સેવીએ અને આ બાલી તમાશામાં આપણી શક્તિ બરબાદ ન કરીએ.

—: o :—

ગાંધી જયન્તિ

આ પરેજ્યર તા. ૨૮ મીના મહાત્મા ગાંધીજી ૬૨ મું વર્ષ પુરૂં કરી ૬૩ માં વર્ષમાં પ્રવેશ કરશે. એ દિવસે સમસ્ત હીંદુસ્તાનમાં તેમજ દુનીયાના અન્ય ભાગોમાં વસતા હીંદીઓ ગાંધી જયન્તિ ઉજવશે છે. એ દિવસ ફેંદીયા પારસ નદીને ઓળંગવા જેવો છે. એ દિવસે જુદી જુદી સંસ્થાઓ જાહેર સભાઓ બોલાવે છે અને તેમા ગાંધીજીના ગુણગાન ગવાય છે અને તેમને રીબોન પ્રસ્તુત્યાગાં આવે છે. એ જયન્તિ ઉજવવાની સામાન્ય પ્રથા છે. પરંતુ ગાંધીજી પોતાની જયન્તિ કોઇ બબતરે કામ કરી ઉજવાય એમ ઇચ્છે છે અને તેથી હીંદુસ્તાનના કરોડો મરીજોને રોટીનું સાધન આપી તેઓનું દુઃખ દાવવાનું જે કામ ગાંધીજીએ પોતાનું જીવનકાર્ય કરેલું છે તે કાર્યમાં ફાળો આપીને તેઓની જયન્તિ ઉજવાય છે. મહાત્મા ને દિવસે અખંડ ફેંદીયો ચલાવી જે સુતર કાંત તે ગાંધીજીને બરણે ધરે છે જે દરિદ્રનારાયણને ભજ છે. સમસ્ત હીંદુસ્તાનમાં આ રીતે ગાંધી જયન્તિ ઉજવવાનો રિવાજ પ્રચલિત થાય એમ ઇચ્છીએ છીએ.

પરંતુ દક્ષિણ આફ્રિકામાં તો વધીયા આપણે એકજ ગાંધે જમ રહ્યા છીએ. આપણા મહાન નેતાઓ ગુજરી જાય ત્યારે તેઓને અંજલી આપવામા અને શ્રદ્ધાંજલીઓની સભાઓ ભરી ગુણગાન ગાઇ અને ખાનપાન કરી જયન્તિઓ ઉજવવામા આપણે ગુણ છીએ પણ તેઓને પગલે એક અંશમાત્ર પણ ચાલવાનો પ્રયત્ન કરવાના આપણે રોગદ દીધા છે. ગાંધીજીની જયન્તિ આપણે તેમના ગુણગાન ગાઇને ઉજવીશું પરંતુ તેમના સિદ્ધાંતોમાંના એક પણ આપણા જીવનમા ઉતારવાનો પ્રયત્ન નાંહ કરીએ. આપણને બહુમાન મળ્યા આવે અને પદવી કરવામાં તેમના સિદ્ધાંતોને ઠોકરો, કોમને ખાતર તેનો લાભ ઉઠાવવો નહિ ખોટાબાએ. પરંતુ જે કાર્ય તેઓ કરી રહ્યા છે તેમાંથી કશું પણ ગલબ કરવાને કે એ કામમાં અંશમાત્ર પણ ફાળો આપવામાં આપણે પાછા છીએ એટલે બરી રીતે એવી જયન્તિ ઉજવવાનો કશો અર્થજ નથી.

આ સાલ ગાંધીજીની જયન્તિ જુદી રીતે રીતે ઉજવવાનો ડરબનમાં પ્રયાસ થઇ રહ્યો છે. આ દેશમાંથી તો આપણે આપણી માતૃભૂમીની એજ રીતે સેવા બજાવી રહ્યાછે અને તે નાણા મદદ આપીને. એટલે ગાંધીજીની જયન્તિ પ્રસંગે જો કંઇક રકમ એકઠી કરી તેઓનાપર દરિદ્રનારાયણ માટે મોકલવામા આવે તો તે કંઇક બારદાર મદદ થઇશે બજાય. આ હેતુથી ડરબનમાં બેઠા દિવસથી શ્રીમતિ સુશીલાબેન ગાંધી કેટલીક બેનોનો સાથ લઇ ગાંધી-જયન્તિ પ્રસંગે ગાંધીજીપર બેનોનો કાગળ મોકલવા બેનોમાંથી ફાળો ઉઘરાવી રહ્યાં છે. ડરબનની બેનો તરફથી સારો પ્રત્યુત્તર મળી રહ્યો છે અને પા. ૭૨ ની રકમ ગાંધીજી પર મોકલવાની આજ્ઞા રાખવામા આવે છે. આ પત્રમું ઘણું સુંદર છે અને જ્યાં જ્યાં ગાંધી જયન્તિ ઉજવાય ત્યાં ત્યાં જો બેનો તેમજ ભાઇઓ તરફથી આ પ્રમાણે ફાળો મોકલાય તો તે સ્તુત્ય બબાશે અને ગાંધીજીની જયન્તિ તેમના આત્માને સંતોષ થાય તે રીતે ઉજવાયેલી ગણાશે તે સાથે આ દેશના આગેવાનો પોતાની માતૃભૂમીને માટે કંઇક અવકાર માર્ગ પણ કરેલું ગણાશે. આશા અને ઉમેદ રાખીએ છીએ કે ડરબનની બેનોના આ કાર્યનું અનુકરણ સધળા ભાઇઓ અને બેનો અનુસારબ કરશે

કાળા આફ્રિકને મારી નાખ્યા બદલ ઓરાને પા. ૫૦ નો દંડ

ઓ મસટ તા. ૪૭ મીનું 'રેન્ડ ડેલી મેલ' જણાવે છે કે નીકોલાસ પેટ્રસ બોરાટે નામના કાર્યકરે ફીનીલસ સેલ્ટન્સમાં પી. બરકીસ હોસ્પસટર અને બે ઓસોસરો સમક્ષ એક નેટીવને માર મારી એનું મરણ નીપજાવ્યાના બદલ કરેબલ હોમીસાઇડના આરોપ માટે ખોટા કરવામાં આવ્યો હતો. તેને ગુનેગાર ઠરાવી પા. ૫૦ નો દંડ કરવામાં આવ્યો હતો. ડીફેન્સ બરફને જુબાનીમાં જણાવ્યું હતું કે નેટીવનું મરણ બીજા કોઇ પણ રોગ ના કારણે થયું હતું એ દલીલ તે માનવાને તૈયાર નહોતા. તેને પોતા બારના બાના પરિણામે મરણ નીપજ્યું હતું. બોરાટે પોતાના બચાવમાં કહ્યું કે નેટીવે અમુક દુકાન ઉઠાવવાની ના પાડી હતી. તેણે ૧૫ થી ૨૦ ઇટકા માર્યા હોવાનું કબુલ કર્યું. એ વખતે પોતે મુરસામાં હતો અને ચપ્પુ ઇટકા બધા બના એ બાનો તેને ધક્કાર કર્યો. તેણે મારેલો માર કબારે પડતો બબાય દેવા એમ તે માટેનું તહોરી

કાળો આફ્રિકન વેરર ફ્રન્ટમાં મદદ કરવા જતાં તેનું થએલું અપમાન

બપોરેજ્યર તા. ૬ ઠીની સવારે જોહાનીસબર્ગના પાર્ક સ્ટેશનના મુખ્ય દરવાજા આગળ ગરનર-જનરલના વેર ફન્ડ માટે મોરચીમ બારકેટ ભરવામાં આવી હતી. એક નેટીવ સ્કુલના શિક્ષક અને નેટીવ સોસાયટી કમાન્ડેસ કમીટીના એક મેમ્બરની સરદારી નીચે પચાસેક નેટીવ બીજો એક સ્ટ્રાઇ ન થએલે હોવા કરી રહી હતી. તેમાંનાં કેટલાક તોફાનબાજ-બીજ ગોરાઓએ તેમોને ધક્કો મારી ચાલી જવા કહ્યું અને કોઇક બુખાબા તેઓનો રસ્તો રોકવા કરવામાં આવ્યું. આબી જતા બધેલા નેટીવ બાજણો એક દુરના બુખ્યાબા ચાલી ગયા પરંતુ ત્યાં પણ ગોરાઓએ તેમોને શાંત બેસવા નહિ દીધા કેટલે દંડાબા બજાને તેમોના સરદારે પોલીસ બારતરની મદદ લીધા અને મબડી મુશ્કીબાને એ બાબત શમ પડી. આ દાબબાપરથી સમસ્ત લક્ષણો કે ગોરકારબાન પાછળ આ બાબતોનો અર્થ શું થાય છે.

હિંદુસ્તાનની સ્થિતિપર મી. ચર્ચીલ

આપની સભામાં ગયા બંગળવારે બાષણ કરતાં મી વીનસ્ટન ચર્ચીલે પ્રેસીડન્ટ રૂઝવેલ્ટ અને પોતાની વચ્ચે ઓસ્લાન્ડીઆ મહાબારકમાં થએલી બે નેહાસિક વાટાઘાટના પરિણામે પ્રસિદ્ધ થએલા યુદ્ધ અને સુલેહના હેતુઓને સમતા આદ મુદ્દા વિષે સુચના કર્યું હતું તેમણે કહ્યું કે એ મુદ્દા બર્ષને વિષે પ્રકાશ ઉપસ્થિત થયા છે. બબારે બે પક્ષોએ એક નિવેદન કરવાનું ઠરાવ કર્યું હોવા બબારે કહ્યાબબુજરેસો નીયમ દોષ એ છે કે બીજા પક્ષની સાથે મસલત કર્યા વિના એકે તેના કોઇ પણ ભાગનો ખાસ મરડી મચડીને અર્થ કરવો નહિ જોઇએ. જોટલે કે માત્ર મારી પોતાની વતીજ બોલીશ પ્રથમ તો એ સંયુક્ત નિવેદનમાં યુદ્ધનો અંત આવ્યા બાદ પ્રત્યેક દાબલારે તેમાં દર્શાવેલા બદ્દેશો સિદ્ધાંતો કેવી રીતે માત્ર પાડવામા આવશે એ જણાવાયું નથી. બીજું એ સંયુક્ત નિવેદનમાં હીંદુસ્તાન, બરમા અને બ્રીટીશ સામ્રાજ્યના અન્ય ભાગો મા બંધારણીય રાજતંત્રના વિકાસ વિષે પગલાં વખત જાહેર કરવામાં આવેલી નીતિને વિષે પણ કંઇ જણાવાયું નથી. હીંદુસ્તાનને વિષે 1640 ના ઓગસ્ટમાં આપણે એવું જાહેર કર્યું હતું કે બ્રીટીશ કોમનવેલ્થમા સ્વતંત્ર અને સમાન બાગીદારી મેળવવાને હીંદને બદર કરવાની આપણે પ્રતિજ્ઞા કરીએ છીએ પરંતુ એટલી સરતે કે આપણા હોદ્દ સાથેના સોબા સંબંધ અને તેની અનેક ભાતીઓ અને ફરજોઓના બિનો પરત્વેની આપણી જવાબદારી આપણે પાળવી જોઇશે બબાર વિષે પણ તેને સ્વતંત્ર રાજ્યસત્તા આપવાની આપણી નીતી આપણે જાહેર કરી બબા છીએ બબા કેટલેક અંશે તેને સ્વતંત્ર રાજ્ય સત્તા આપવામા પણ આવેલી છે એટલાન્ટીકની પાટાઘાટ બબાર અંગે મુખ્યત્વે વિચાર માત્ર નાઝીઓએ કબ્જો કરેલા યુરોપીબ રાજ્યોનોજ કર્યો હતો. આ સવાલ બ્રીટનના તાબાના સ્વતંત્ર રાજ્યોનોના કરતા ખુદો છે બ્રીટનના તાબાના રાજ્યોના વિષે આપણે સ્પષ્ટ જાહેરાત કરી મુકવા છીએ. એ જાહેરાતનો જે ભાગ અને સ્વતંત્રતાના બબાર ની આ સંયુક્ત નિવેદન પ્રોત્સાહિત કરવું છે તેની સાથે સંપૂર્ણ રીતે આપણે છે.

મહાસભામાંથી શ્રી. મુનશીએ આપેલું રાજીનામું

મુંબઇ સરકારના માજી મહેસૂલમંત્રી શ્રીયુત કનૈયાલાલ મુનશીએ કૉંગ્રેસ વર્કિંગ કમિટીમાં આત્મરક્ષણના પ્રશ્ન અંગેના મતભેદને પરિણામે મહાસભાના સભ્યપદનું રાજીનામું આપ્યું છે.

એક નોંધમાં શ્રી. મુનશી જણાવે છે:—

"દેશની વર્તમાન પરિસ્થિતી સંબંધી ગાંધીજી અને સંબંધમાં મોટા ભાગે બધાનો બાબા મને ગળ્યો છે. પૂર્ણ વિચાર પછી મને લાગે છે કે દેશનું હીત એમાં છે કે આત્મરક્ષણના પ્રશ્ન પર મારા વિચારો સાથે મહાસભાના સભ્ય તરીકે હું ચાલુ રહી શકું નહીં અને કૉંગ્રેસના મારું મારે માટે માનવાળી નથી તેમ દેશને કે મહાસભાને મારે પણ આજની નથી.

"અનામતની અનીમાન અને નબળી નીતિના યા મહાત્માજી સત્યાગ્રહ કરવાની મને કરવાનાની આપવાનો વિચાર નહીં કરે મુજબના શાંતી સેનાની સ્થાપના કરવાનો વિચાર કૂ ન કરી શકું—એ મારે જરૂરી આખ્યાત્મીક તાકાત મારા માં નથી તે ઉપરાંત આપણી નજર સામે જ રાખવાની રાખી રહ્યો છે તે અહિંસાવાદમાં મદદ રૂપ થાય એ સીધાની બીજી કોઇ પણ પ્રજાની કરજથી લાગી જવા બરાબર છે. મને લાગે છે કે હાલ મારે ઝાલિકામાં જે અધિકારના દીવસો પડ્યા છે તેમાં પ્રજાએ મને જે પ્રકાશ આપ્યો છે તેના જોરમાં કર્તવ્યની કેડી પર હું નહીં ચાલું તો મારા દેશને હું કશોજ ઉપયોગી નહીં નીવડું.'

"મારી મને અહિંસાવાદ તેમજ બીજા આજેવાન મહાસભાવાદીઓ વચ્ચે જે સ્વદેશના બંધ નો છે તેને પરીણામે મારો આ નીર્ણય કંઇક મુશ્કેલ બન્યો છે. પરંતુ મહાત્માજી જેને બધ્ધા કહે છે તેવા પ્રધાન પ્રશ્ન ઉપર અસંમત થઇને મહાસભામાં ચાલું તો હું તેમના વીશ્વાસને લાયક નજ રહું. મને આત્મસંતોષ એટલોજ છે કે મારા વીચારો ને અનુરૂપ મારે તાત્કાળીક કર્તવ્ય કયા રસ્તામા છે તે સંબંધી નીર્ણય પર આવવા મા મહાત્માજીએ પોતાના ધ્યેયના અધિકાર સામે મને મદદ કરી છે.'

ગાંધીજીનું નિવેદન

ગાંધીજીએ નીચે મુજબનું નીવેદન પ્રગટ કર્યું છે:

'શ્રી. કનૈયાલાલ મુનશીએ નૈનિતાલથી મને એક અંગ્રેજી કાગળ લખ્યો અને મે એનો મુજરાતીમાં જવાબ મોકલ્યો છે. બન્ને કાગળો ના મુળ અને ભાષાંતરની નકલો આ સાથે સામેલ કરી છે.

'આ પત્રવ્યવહાર આવ્યા પછી શ્રી મુનશી મને મળવા આવ્યા. અમો દરમ્યાન મેં જોયું કે નહીં સંધ્યાતમા તો અહિંસાને એવા સમય રૂપે રાખવા હતા, પણ એ સીદ્ધાંતનો વ્યવહાર માં મુકવામાં એમને ખુબજ મુશ્કેલી જણાતી હતી. અને વધારે તો મુજબ બાબતના એમના આદર્શ પરીવર્તન આવ્યા હતા તેઓ હીંદુઓને પણ સમજાવી શકે તેમ નથી, તો મુસ્લીમો અને બીજાઓની તો વાતજ કયાં રહી!

મારી સલાહ

'તેઓ જાણતા હતા કે એમની સામાન્ય દૈનંદના સંબંધમાંજ હીંદુઓ એમની દોરવણી અને સલાહ હાલતો પણ તમે અહીંસાનો રાજદ્વારી હથીયાર તરીકે ઉપયોગ કરીને તમારું રક્ષણ કરી શકે છો, અને આ તાત્કાલ આંતરપરીવર્તન જેવા દેખાતા મુશ્કેલીના તમે એનો તાત્કાલીક ઉપયોગ કરી શકો છો, એમ જો એમને તેઓ ખાત્રી કરી સમજાવી શકયા નહી, તેઓ અહીંસાનો કોઇ અખત્યાર ઉપયોગ કરી શકયા નહી.

'શ્રી. મુનશી સાથે કામ કૉંગ્રેસના હરાતોનો અર્થ નહીં કરવાનો પ્રશ્ન નહોતો, તેઓ તો પોતાની જાતને અને દેશને વફાદાર રહેવા માગતા હતા.

'એટલે વર્ધાના નીવેદનની સમજણ પાડતા મીત્રે જણાવેલા મુનાની મહાસભાની બેઠક પસાર કરેલા ઠરાવને ધ્યાનમા રાખીને જે એમને સલાહ આપી કે, હમણે માટે એમનો એક પ્રવૃત્તવર્ગો અને બહારવીરોથી સાથે કૉંગ્રેસમાંથી રાજીનામા આપી દેવાનો અને કૉંગ્રેસની બહારથી અહિંસાના અંકુશોથી બીમુક્ત બનીને મારું સ્વતંત્રતા મેળવી લેવાનો છે.'

પુનાનો ઠરાવ

પુનાનો ઠરાવ આ રહ્યો:

"મહાસમીતીઓ હારેબારીએ તમો બાબોથી ૧૯૪૦ ના જુનની ૨૨ મીએ બહાર પાડેલા નીવેદન પર વીચાર કર્યો છે, અને મહાસમીતી એને મંજુર રાખે છે. મહાસમીતીનો અભીપ્રાય છે કે, નીવેદનમાં સમજાવ્યા પ્રમાણે કૉંગ્રેસે આઝાદી જંગમાં સુસ્તપણે અહીંસાના સીદ્ધાંત ને વળગી રહેવું જોઇએ, છતાં આ સીદ્ધાંતને સ્વતંત્ર હીંદના રાષ્ટ્રીય સંરક્ષણમાં પણ લાગુ પાડવો જોઇએ એમ જાહેર કરવાનું અત્યારે કામ નથી.

મહાસમીતી ખાસપુંવક જણાવવા માગે છે કે કૉંગ્રેસ સંરક્ષાને તો અહીંસાના સીદ્ધાંત પરજ ચાલુ રાખવી અને તમામ કૉંગ્રેસી સ્વયંસેવકો પોતાના કામકાજમા અહીંસક રહેવાને પ્રતીજ્ઞા બધ્ધ છે એમાં કૉંગ્રેસીઓ ભેદાપા જોગ એવા આત્મરક્ષણ માટે રક્ષાસની કોઇ પણ સ્વયંસેવક સંરક્ષા પણ અહિંસાને વરેલી જોઇ

મેં શ્રી મુનશીને કહ્યું કે, દરેક કૉંગ્રેસીના કામકાજમા એવો મળ જરૂર આવે છે કે જ્યારે કૉંગ્રેસની દોરવણીને કારણ તે નીચે જવું પડે છે વીચાર અને વર્તન વચ્ચે અથડામણ આવે છે ત્યારે આ બાબે છે. કારણ કે અહિંસક કામનું મુળ છે અહિંસક વીચાર. જો અહીંસક વીચાર ન હોય, તો અંગત રીતે અહિંસક કાંતી કોઇ કીંમત નથી. એટલે તમારા પોતાને માટે, અને દેશને માટે એજ યોગ્ય છે કે તમે રાજીનામું આપી દો. અને હાલે હાલે મનમાં જે જાતનો વીચાર આવે તે અનુસાર તમારું વર્તન કરો. તમારા કાર્યથી તમે બીજા પણ વીચાર પ્રવાહો વહેતા નહીં રાખો કારણ કૉંગ્રેસીઓને માટે રાજીનામાનો માર્ગ ખુલ્લો રહેશે.

કૉંગ્રેસ એક અહીંસક અને બળવાળા તરીકે જાની રહેવાની હતી, જેનાં આજ બે વરસોનો પ્રમાણીકપણે કૉંગ્રેસ કરીકાર ન કરી માટે તેવાઓને સ્થાન નહોતું. વીચાર થાત આવશે જના આવ્યું છે કે અહીંસાનો વ્યવહાર સમના વ્યવહાર કરતા પહેલા મુશ્કેલ બાબો છે, કારણ કે હીંસાના ઘણ કરવા બહલસના ઘણ કીધી માટના બધારે મુશ્કેલ છે

'એકપક્ષ ચર્ચા શકતા નથી'

મારી સલાહ શ્રી મુનશીને મળી અને એમને એમણે રાજીનામું આપવાનું નક્કી કર્યું છે. તેઓ કૉંગ્રેસમાંથી બહાર થાય છે, કારણ કે તેઓ કૉંગ્રેસને બોધરૂપ થઇ રાખવા નથી.

કૉંગ્રેસની ઓળખ સાંભી સેવા બજાવી છે, અને તેઓ રાજીનામું આપ્યા બાદ પણ એમને અમો પક્ષ એમને નજીક કે તેઓ નબળા અને નમ માણસ બનીને એકલા પડવી પાની બાબ બને છે, ને પોતે જેમને શોષણીએ ગણે છે એમની સામે પેર પુકારશે, આમના એક સ્વતંત્રવીરના કોમવાદી બની રહેશે. મારા મનમા જરાય શંકા નથી કે એમને મન તો હીંદનેજ પોતાનું ઘર માનનાર દરેક દરેક બીન-હીંદુ હીંદમાંજ જન્મી ને ઉછરેલા હીંદુ સમાન છે

'અભિનંદન આપું છું'

હું એમને એમના આ પગલા બદલ અભીનંદન આપું છું. મને પુરી આશા છે કે તેઓ કૉંગ્રેસમાંથી છુટા થઇને મુંબઇમાં કોમની શાંતીની સ્થાપના માટે નીર્ણયાત્મક કામો આપવા મા પોતાની શક્તિઓ ચાપરી શકશે, ને આપશે.

મુનશી—ગાંધીજી વચ્ચે પત્રવ્યવહાર

ઉપર જણાવેલા પત્રવ્યવહાર નીચે પ્રમાણે છે:

વહાલા બાપુજી,

માફ કરજો, તમને અંગ્રેજી આવડતું હોવું છે. પરંતુ આ બાબતમા મારા વીચારોએ અંગ્રેજી ભાષામાંજ એનું સ્વરૂપ ધારણ કરેલું હોવાથી એ વીચારો એજ ભાષાદ્વારા જણાવવામાં આવે તો વધુ સારું થશે.

ગઇ કાલના સમાચારના આધારોના શ્રી. ખાની લાગ્યા પરનો નબળો પત્ર લખ્યા બાદથી મારા પોતાજ મુંઝાઇ ગયા છે. એમાંના જે વાક્યના

કેરાયેલો કે કાંઈક :— "કેટલો (બહારગામ-વાળીઓ) ફીસ્ક પ્રતીક્ષા (ઓછા દેખાવ મારે પગ) ની તરફેણ કરવા દોષ તેઓએ બહારગામની બહાર જવુંજ લેવુંએ અને તેઓને ગેરલ્ય લાગે તેવી રીતે તેઓનું વર્તન કરવું અને બીજાઓને પણ તે મુજબ ભાગીદારીને કરવું જોઈએ. (૨) કે બારામાસવાળાના ફીસ્ક પ્રતીક્ષાની બાલીગ અપાની દોષ તેની સાથે એક બહારગામવાળીએ સીધી કે આકસ્મારી રીતે જોવાનું ન જોઈએ.

પ્રતિકાર ધર્મ થઈ પડે છે

આ બાબતોમાં હું મારા પોતાના માટે ફરીયાદી થઈ નથી તે પણ અને સાથે કરશે.

કાયા, અમદાવાદ, મુંબઈ અને બીજાં સ્થાનોમાં પાર્સીસ્તાનનો અમલ થઈ રહ્યો છે એ પરથી પણ છે કે, મોટાં ભાગે આપણાં ઝઘડા ને આવા કુસ્લડો સામાન્ય સહાય બની રહેલ ના છે. એ ફીંદની સરહદો પર સંજોગ આવી પડે અથવા બળવાના બળવાનો જોરદાર ન નબળું અને તો, અને જો બળવાદિત ફીસ્કારો આંદરની કે બહારની સંસ્થાઓ તરફથી ફીંદનો બાહ્યબળવાળા સાથસહા પાકવાને કરવાનો દોષ તો, કદાચ આવા કરણોનો ચારેબાજુ બચ્ચ થવા પામે.

જો ગુંડાવાદને પરીણામે કુટાલ, પક્ષ, ગંભીર કે બીજાઓની પ્રતીક્ષા બાબતો મુકાયો દોષ તો આત્મરક્ષણ માટે બળવાદીલ પ્રતીકાર કરવો એ મને સંપૂર્ણરી અને ન્યાયી લાગે છે એમ કરજરૂપ સાથે છે:—તેથી વધારે કે પ્રતીકાર સામે તેનું રક્ષણ કરે ફીંસ પ્રતા કરવાનો તાલીમ આપણી દોષ જેવા બધા બાબતોમાં તો સભ્યોવેશ કરે છે.

આત્મરક્ષણનું જરૂરી સાધન

હું આપને જણાવવાની રજા લઉં છું કે કેટલાં ૧૫ વર્ષોથી ન પ્રાપ્તની અપાવાર જરૂરિત સારૂ સીધા કે આકસ્મારે સંજોગ પ્રેરાય છે પહેલી મદદ એવું સંગઠન કરવા માટે મુખ્યના તેમજ પુનામા બનેલી બે પરીણામોને પ્રયુખસ્થાન તે રહ્યું હતું.

હજી આજેય કેટલાક બાબાર એવા સામે મને બીનઅનુભવારે રહ્યું છે. આત્મરક્ષણની કળા માં આપણી સ્વતંત્રતા તાલીમ આપવા માટે એ જરૂરી સાધન બને છે

કોરમાં ઘોડાંક વર્ષો દરમ્યાન કોંગ્રેસવાદીઓ સામેનો કરવા માટે આપણામાં એ... ... પ્રેરણામાં એવું મહત્વનો બાકસ બાજ્યો છે.

આ કારણથી ઘણો ઘણો પ્રયત્ન કર્યો છતાં એક મુખ્યપાદીપપરજ પ્રયોગો અને તા. ૨૮ મીના "કોંગ્રીયસ પેસફેર" ના પ્રકાર એક્ટોબર એવામાં જો જે વિચારો દર્શાવ્યા છે તેમાં ફેરફાર કરવાની જરૂર છે એવી કોઈ બાબતો આવી નથી. તમને તકલાફ જેવા માટે કોણ આવે તે વાત એ સેવાની નાકમ આ લાગે બહુ

16૨૮ માં હું આપની પાસે આવ્યો તે પછી એક રચનાત્મક નેતા કરતાં બાબ માટે ઘણા ઘણા વિચારો કેવા. આપારા આવા કુટુંબ માટે તમે ચિંતાતુર છો. આજે જે મોટી ઘણી આબ્ધાંતરાકતા-તાનો દાવો હું કરી શકું છું તે બાર્ગમાં મને દિલ્લાં દરા વર્ષથી બાર્ગદર્શન કરાવનાર આપ જ છો. એટલે તો આ ઝપટાવાયો બાર્ગ ખેળાવાના મારા પ્રયત્નો નિરાશા આપ્યા છે તેનો ઉલ્લેખ કરતાં અને દુઃખ થાય છે.

આત્મા બળવો પોકારે છે

અલબત્ત હું મુંઝાઉ નહીં શકું છું અથવા તમે જે કાંઈ કહેવા જો તે સ્વીકારી લઉ શકું છું અથવા તો બહારસભા સાથેનો મારો સંબંધ અને તમારો વિશ્વાસ ને મારે મન મારા જીવનના બધાકરતાં બળવાદાર છે ને મુમાની બેસવાના જાયે, તાબારીજ લાગણીને પકડી પાડી શકું છું અને માર્ગે બધ શકું છું. અથવા કોઈજ ન કરે તો ચાલે એમ છે, પરંતુ એવો માર્ગ લેવામાં મારા અંતરાત્મા કોઇ બળવો પોકારી રહ્યો છે.

મારે મન આજ સત્યનો પ્રતીકરૂપ છો, એટલે આપી માનસિક ભિન્ન વિચારણા સાથે જો તમારું અનુસરણ કરવાનો હું ઈંગ કરે તો, હું મારે સ્વમાન ગુમાવી બેસું તેમ પ્રકારને આર્થના કરવાનો મારો એક પણ બોજ બેસું.

એ પ્રતિજ્ઞા ન લઈ શકું

આત્મરક્ષણ માટે લઇ તેટલાં સર્વ સાધનોથી ડિસ્ટ પ્રતિકાર ન કરવાનો . એવું સંગઠન ન કરવાનો કે જેથી બળસ્તિ પ્રતિ સહાનુભૂતિ ન દાખવવાનો ઉપદેશ ન આપવાની પ્રતિજ્ઞા મારાથી લઈ શકાય એમ નથી

મારા પોતા પ્રત્યે અથવા તો કેટ કે જેની અખંડતા અત્યારે જોખમાં આવી પડી છે તેના પ્રત્યે . અક્રમણિયુ રહ્યા મારામાં નથી તેમ આ મુંઝવણમાં તમારી પ્રેરણા અને માર્ગદર્શન મેળવવાનો મ્હારા કરવાની પણ મારી ઈચ્છા નથી.

કૃપા કરી મારે શું કરવું તે બાબ જણાવો...

કે. એમ. મુનશી.

ગાંધીજીનો જવાબ

શ્રી મુનશીના ઉપરના પત્રના જવાબમાં સેવામંત્રીએ તા. ૨૯ ના રોજ લખેલો પત્ર આ :

ભાઈ મુનશી,

તમારો ભારત કાગળ મળ્યો છે. બાકી અંગ્રેજ માં પ્રશ્નો તમારા વિચારો તમે રાખો અથવા તો હું કહું તેમાં ફેરફાર બાજમાં કા બધો. એ કહી બહન ન કરે. એ આપણે બન્નેને ચારમાવે.

તમારો બીચાર મુજબનો સેવો. કબજું રહે તો ખુટતા ભાગો ... જો બાજ બધ દોષ તો કર્યા સુધારાની બાબો બાદમાં બાદ રાખજો કે બહારસ્થિત બળ ઉપર બળ કરતાં બધુ આત્મબળ બાજ છે

જો એ બરોબર હોય તો જોને અહમદાબાદમાં રાખ તે ફીંસતો આબાજ સેવો. જોને બધા બાબો તેમ બાબ તો ઉપર બધું છે એમ ગે કહ્યું જ છે બાબ.

બાપુના આશીર્વાદ

દક્ષિણ આફ્રિકાના ખબરો

ગેલ્ડકટ કોર્ટનો સુધીમ કોર્ટ રદ કરેલો ચુકાદો

બજારોગ બાબનો તા. ૨૮ સપ્ટેમ્બર ૧૯૪૦ થી તા. ૩૧ મે ૧૯૪૧ સુધી રીટેલ ગુચર, જનરલ ડીલર અને મર્ટીંગ દારૂનનો વેપાર પત્રર લાયસેન્સો ચલાવવા બદલ સ્ટોરકીપરી ગેલ્ડ સ્ટ્રેટ કોર્ટમાં મુનેસાર કરવી પા. પ નો ઈ અથવા ૧૪ દિવસની કેદની સજા ૫૬ બની જેમાંથી પા. ૨-૧૦ નો ઈ અને સાત દિવસની કેદની સજા રવન્યુ બાબાને બારવાની સજાના લાયસેન્સ ફી બારી આપવાની સરતને મોકૂફ રાખવામાં આવી હતી. જે ચુકાદા સામે ઇજાદીમ બાને સુપ્રીમ કોર્ટને અપીલ કરી હતી શ્રી. જરદીસ બેરી અને શ્રી. જરદીસ સોબ્રુલી કોરીસે અપીલ મંજુર રાખી ગેલ્ડસ્ટ્રેટ કોર્ટનો ચુકાદો રદ કર્યો છે

ગાંધી લાયબ્રેરીના પારિતોષિકવિતરણ

ગોળ. ૬ ગાંધી લાયબ્રેરી અને વાચની ફરમાયશ્ય ફેલાવો વીસમો પારિતોષિકવિતરણ અને વીસમી લાયબ્રેરી જનરલ મીટીંગ રવીવાર તા. ૨ બીજી ગાસ્ટ્રી ફરમાયશ્ય દોલમાં પા. ઉમર હાજી આમદ ઝવેરીના પ્રમુખપદે બાબી હતી. સેક્રેટરી શ્રી. એસ. જે. કોરેરીનાએ પોતાના રીપોર્ટમાં જણાવ્યું હતું કે વર્ષ દરમીયાન ૬૪૫૦૨ વોલ્યુમો લાયબ્રેરીના મેમ્બરોએ ૧૦૬ લેખકોએ લાયબ્રેરીમાં ભાબ ફિરાવ્યો હતો. બાબ લેનારાઓમાં ફીલીઓ ઉપરાંત ૬૬ યુરોપીયનો, ૬૫૨ કરતાં બાને ૬૮૭ નેટીવો પ્રમુખ હતા. લાયબ્રેરીમાં અંગ્રેજી, ગુજરાતી, હીંદી, તામીલ, તેલુગુ અને ઉરદુ મળી ૧૨૨૮ પુસ્તકો છે. બાને ૬૮ સામાયીકો આવે છે ૨૫૫૬ પુસ્તકો વર્ષ દરમીયાન લાયબ્રેરીમાં બાબવા બાપવામાં આવ્યાં હતાં. લાયબ્રેરી સલાહકારોનો તારીખ ૨૩૮-૧૪-૨ મો બાબ થયો હતો જે બાબ જરબાદ કરતમજી કરદ તરફથી પુરો પાડવામાં આબ્યો હતો. લાયબ્રેરીની ફિબ્યે-ગીતાપર અને દાન આપનારની તારીખ કરવામાં આવ્યો થયાં હતાં.

નાતાલના રાજ્ય બાબારના લાયસેન્સોમાં વેપાર

નાતાલમાં શરાબના બાબારના લાયસેન્સોમાં વેપાર કુટાનદારો અને લાયસેન્સો બંધારી તબણા બાબતોની તપાસ કરી તે પર રીપોર્ટ કરવા એકમીનીસ્ટ્રેટરે નીમેલા એક કમીટી સમક્ષ જુબાની આપવા મેરીટઝબર્ગની નીચી કોર્ટોએ નીચેના કોર્ટીસ્ટરોની નીમણુક કરી છે: કોર્ટીસ્ટર એવા રેજીનલ્ડ કોર્ટીનરની કાય-લોન્સ કમીટીના પ્રમુખ, મેજીસ્ટ્રેટ ... એસ. લીન્ડસે કોર્ટીસ્ટીની ટેકસ કમીટીના પ્રમુખ અને કોર્ટીસ્ટર વીલીયમ કમ્બસ. સી. ટી. રસલ કોર્ટીસ્ટીની મેરીટ એકમીનીસ્ટ્રેટસ કમીટીના પ્રમુખ. આ ત્રણ કોર્ટીસ્ટરો તપાસ કમીટી સમક્ષ રજુ કરવાને એક રીપોર્ટ તૈયાર કરશે.

ગ્રેહેન્સ્ટાઉનના બ્યુનીસીપલ ઇલેક્શનો આવતી

ગ્રેહેન્સ્ટાઉનનું બાલેનીનું બ્યુનીસીપલ સભા સભ્યોની ચુંટણી આવતી સાલના ... બરબ થઇ ગયું છે. પા ૫૦,૦૦૦ નું મુકવાન થયેલું અટકાવવામાં આવે છે જેમાંથી પા ૩૦,૦૦૦ તો બાલ બચાવનીય તો ... ૬ ... બાબ બાકીની બાકીનો પા ૨૦,૦૦૦ ની ૬ ...

વિશ્વવંદ્ય મહાત્માજી

દુનિયાના આજે વિષયુક્તની સ્વતંત્રતા ચાલી રહી છે યુરોપમાં તો નાનાનું કહેવામાં આવી રહી છે. ત્યાં મુલ્કો ત્યાં તાકિયરતા લેવામાં આવે છે. દરેક દેશોના જુના વિચારો અને પદ્ધતિઓમાં બહુજ જેવું પરિવર્તન થયું જોવામાં આવે છે. સામ્રાજ્યવાદ, લશ્કરીવાદ અને મૂડીવાદ જેવાને બદલે સામ્યવાદ, સમાજવાદ, અને ડેમોક્રસીના વાદને જન્મ આપ્યો છે. (old order changeth yielding place to new) કાલનું બહારુક જોર જેવું પરિવર્તનનું પરીણામ છે. જગતની સુખ શાંતિનો આધાર કયા એજન્ટ માર્ગ ઉપર છે અને તે માર્ગ અને એજન્ટના માર્ગ ઉપર રચાવાયેલ સોપાનમાં. [illegible] પોતે ઉંચે ઉંચેરા પહેલાં આપણે એ માર્ગ બતાવનાર મહાપુરૂષના સ્થાન [illegible] કેટલું ઉચ્ચિત ગણીશું

મહાત્માજીના જીવનને આપણે ચાર વિભાગોમાં વહેંચી નાખીએ (૧) જન્મ, બચપણ અને બાલ્યાવસ્થા સાધારણ રીતના, (૨) ઉંમરલાયક અંદર સીતાપણ, (૩) દક્ષિણ આફ્રિકામાં રહેવી સાર્વજનીક સેવા, (૪) ભારતવર્ષમાં આવ્યા પછીની દેશસેવા.

એમનો જન્મ કાઠીયાવાડમાં આવેલા પોરબંદર શહેરમાં તેને ૧૮૬૯ના ઓકટોબરની બારમી તારીખે આજ નાથા મુલ્કના કારભારના વડા ૧૨ સે થયા હતા. એમના પિતા રાજકોટમાં દીવાન હતા. બાલપણ કાઠીયાવાડમાં ગોલાયું. માધ્યમિક શિક્ષણ રાજકોટમાં મેળવ્યું. ૧૮૮૭ની સાલમાં ગેટ્રીક પાસ કરી પછી પોરબંદર અને ભાવનગર [illegible] આવ્યા

એમણે ઉમ્મર નાની પોતાજપારા કંઈ ને પણ તેની કંઈ બાબ નહતાની દરકાર નથી એમણે ગોમની માતાની પ્રતિજ્ઞા બારકારક પાળી લીધી એમના જીવન ઉપર એમના માતાપીતા ના ચારિત્રની, દાદાબાપા નથરોજ, ગોપાલકૃષ્ણ ગોખલે, રેવાશંકર, ઝવેરચંદ, રાયચંદ અને દામોદરદાસ ની બહુ ઉંડી છાપ પડી હતી એમાંથી. એમને પછી ઘડવામાં મળી હતી. એમનામાં ગુણગ્રાહક સત્ય પ્રીયતાનો ગુણ હતો.

આફ્રિકા નીવાસ એ મહાત્માજીના જીવનનો મહત્વપુર્ણ ભાગ છે. અહીંના મુલકોને ગાંધીજી ના રાજકારણ પ્રયોગોની પ્રયોગશાળા (experimental laboratory) કહીએ તો બોટું ન લગાય. એમના અહીંના જીવનની ગ્રહમાન આ દેશમાંથીજ મળેલી. આમછતા દેશની એ મહાન વીભૂતીના પ્રથમ સંસર્ગમાં આવવાનું માન આપણા સા. આફ્રિકાના ઈંડીઓનેજ ઘટ્યુ છે. અહીં તેણે નાતાલ ઈન્ડિયન કોંગ્રેસ, 'ઈન્ડિયન ઓપીનીયન,' ટોલ્સટોય ફાર્મ વગેરેની સ્થાપના કરી, તથા સત્યાગ્રહની ચળવળ શરૂ કરી ઈંડીઓને પણ મરણ કરતા મોટા આપ્યા. ૧૯૧૪ માં સ્વદેશ પાછા ફર્યા.

ત્યારથી આજદીન સુધી એમણે આપેલી અવિરત સેવા દરેક ભારતવાસીઓના હૃદયપટ પર અંકિત [illegible] હાલની મહાત્માજીની સર્વાંગ

[illegible] : ભોગીલાલ નાનાભાઈ દેસાઈ

અને અવસ્થા એ ગાંધીજીના આયામ પ્રયત્નોનું ફળીભૂત છે. ૧૯૧૫ માં અમદાવાદ પાસે મની આશ્રમની સ્થાપના કરી, અને સાબરમતી કીનારે આશ્રમનો એમને 'મહાત્મા'ના ખંત' એ નામથી ઓળખે છે; હાલમાં ૧૯૩૦માં એમને સેંગવિના સંત એ નામથી પણ સંબોધે છે. 'નવજીવન' અને 'યંગ ઈન્ડિયા' નામના પત્રો શરૂ કર્યા. સંપકરણ ઈલાકાના મજુરો અને ખેડૂતોના હીતો માટે અમરકારક કામ કર્યું. ૧૯૨૦ માં અસહકારની ચળવળ શરૂ કરી, દરમ્યાન જનમત આવ્યો. આ અસહકારથી એક સુખ પરીણામ એ આવ્યું કે લોકોને સરકાર અને કોમ વચ્ચે જે કડ હતો તે નીકળી ગયો. ૧૯૨૧ માં ૭ વર્ષની સજા કરી જેલમાં બંધકરવામાં આવી મુક્યા, જેલની અંદર ગાંધીજીએ ગીતાનો બહુ ઉંડો અભ્યાસ કર્યો અને તેના જીવનના છેલ્લા ૩૦ વરસના પરીવર્તન પર્યા. બહાર નિકળ્યા પછી દીંડુ મુસલીમ અસહકાર, અસ્પૃશ્યતા નીવારણ, ખાદી અને ગ્રામનિર્માણ માટે ચારે તરફના ઉદ્યોગ. ૧૯૩૦ ના માર્ચમાસ કાનુન ભંગની ચળવળ શરૂ કરી. આ ચળવળથી આપણા દેશમાં સ્વતંત્રતાના પુર આવ્યાં અહિંસા અને સત્યાગ્રહની આ મહાન દુનિયા ભાનમાં ચકિત થઈ ગઈ. ગોળમેજના બીજાવારેના અને સ્વતંત્રની ત્રીજી ગોરતના આ અધિવેશન કરવામાં કંઈ લોકશાહી શક્તિ છે એમ માનવા માટે સરકારને ફરજ પડી. નીમકને માટે ડાંડી પ્રવાસ આપવામાં આવ્યો. એ ચળવળનો ખરો ખ્યાલ તો કોમને ગાંધીજીની અપ્રતિહારીક ગાંધીની વીજયપુરક નજરોનજર નીહાળી દોગ તેમનેજ આવી શકે, અને ધરાસણાની ધૂલના સમાચાર વાંચે એમણે વાંચ્યુ હશે તેમને એ નમકનો આખો ખ્યાલ આવશે મહાસત્યાની આત્માને માન આપી વીશ્વ કવિ ટાગોર મુખનો એક સત્યાગ્રહ કર્યા હતા.

ગાંધીજી કોમેસના ચાર આનાના પણ સભ્ય નથી છતાં કોમેસની લગામ એમના હાથમાં છે. મહાસભાના રીતીનીતી એમેજ ઘડે છે. એમની જ દોરવણી હેઠળ મહાસભાએ પ્રધાનપદ સ્વીકારી કર્યા અને જવાહરલાલના બહુ મારા કામો કર્યા હતાં. એમનેજ કુકમ વખા પ્રધાનોએ પ્રધાનપદ રજાના દીધાં હતા. બહુ પુછો તો હાલમાં એમજ કહેવાય છે કે ગાંધીજી એજ મહાસભા છે અને મહાસભા એજ ગાંધીજી છે.

હાલમાં આંતરીક રીતે જોતાં દેશ બે વીભાગ માં વહેંચાઈ ગયેલો માલમ પડે છે. મવાળ અને જહાલ. જહાલપક્ષ ગાંધીજીની વીરાટ શેલીથી કંઈક જુદીજ જાતનું દર્શનીકું રજુ કરે છે. એમને ગાંધીજીના અસહકારને માટે ઘણે માન છે, પણ તેમને એમની ક્ષમાશીલ વૃત્તી, ધર્મ અને રાજકારણને પરસ્પર ગુંથવાની નાખવાની રીતી, મહાત્માના સીધાપના માણસો સાથે વર્તવાની [illegible] માપ્યું આપણું બનાવે મહાત્મા સત્યાગ્રહ [illegible] પોતાની પુરકાળ ન આપતી, ચોકાનીજ રીતે કામ [illegible] જવાની રીતી, એમનું ઉપવાસ સંબંધિનું મંતવ્ય, મહાસભાના સભ્યોએ બાબુ વાર કુતર મંતવ્ય જોઇએ તથા એમની અસહની ખાની રીતી તેઓને ગમ્યું નથી. તેઓને ગાંધ ઓફરાલ્ડ, પ્રાસ્તા બાબાણ, કંઈક યુવાનિસ્ટ વગેરે ઘણાં મહત્વના માણસો છે, અને હીંદની આઝાદી એજ રાને હાલમાં ગાંધ સ્વરૂપે એમ માને [illegible] એમના તેઓ સંપુર્ણ સહકારમાં ગાને છે અને દેશના હીતને બાબર ગાંધીજીની નેતા મીરીન આવકારે છે. ગાંધીજીની આગાહીના ઉપરની પક્ષ એમના બાબુરીહ વીઠ્ઠલ' ચારિત્ર્ય ને આબારી છે

અનેક વિષ સેવ્ય

ગાંધીજી એક રાજનીતીજ્ઞ નથી પણ સમાજ સુધારક પણ છે હરીજન કેકર અને અસ્પૃશ્યતા નીવારણની એમની બાબત મુક્ત મહાપુરૂષ છે. ગાંધીજી બાબાના સ્વપ્નોને પ્રાણ માને છે અને ગાંધીબાપાર ગાર વિભાગ બાબાપર પ્રયોગો બનાવી રહ્યા [illegible] સાહસ અને સાદીબાનો પણ ગાંધીજીનો ફાળો ગાતા યુનેા નથી જે એમનાં મુલ્યપત્રો 'હરીજન' અને હરીજનબંધુ ઉપરથી બાબત પડે છે. સાહસમાં રમણલાલ ના કેસના મુખ્ય સંપાદક તરીકે ગોળમાંથી [illegible] અને ગાંધીજીને મુખપૃષ્ઠ તરીકે વર્ણવે છે એમની આત્મકથા પ્રજાજનની સાદીબાનો કંઈક જુદીજ ભાત પાડે છે એમનું બાબતું નીતીબાણને માર્ગે બાબતું પુસ્તક દરેક યુવાને મનન કરવા યોગ્ય છે. એમાં એમણે બ્રહ્મચર્ય ઉપર બહુ સારો પ્રકાશ [illegible] એમણે દેશના ઉદ્ધારને માટે રેંટીયાને આકરણના આપ્યું છે. હાલમાં પણ એમેજ દેશની આઝાદી માટે બ્યક્તિગત સત્યાગ્રહ ની લડત બાદરી રહ્યા છે. એમની આજ્ઞાને માન આપી બાબા કરવા યુવાનો જેલ જોગવે છે.

ગાંધીજી કુશળ અવલોકારીક રીતે તપાસીએ તો એમની મહત્તા રોથી વીશેષ બાલમ પડશે. એમના વીચાર સેણી બાબા કાર્યક્રોત્રમાં રાજકારણ, સામાજીક, બાબાણ તેમજ બાર્થીક પ્રશ્નોનો સુંદર સંગમ થયેલો છે. બાનસી ક્રાંતિ જુદું અને બાજકરમાં જુદું એવું નથી જોવાએ, સત્ય બાને અહિંસા, પ્રામાણીકતા અને દંભ એ વીરોધી વસ્તુઓ જો બાકર્ષે નહીં રહી શકે. એવું એમનું માનવું છે. ગાંધીજી રેજકરે કે બાબતારી નથી તેમજ તેમનામાં નહત્માનો જેવા બાબતકર નથી. એમેબો તો એક સાદા સીધા મનુષ્ય છે કે જેમણે જીવન સાથે સંબંધે પરાવાની દરેક બાબતમાં બુબ વિચાર્યું ... અને નીર્ણયો કર્યો છે. સત્ય અને અહિંસા એમના જીવનનું સળંગ સુત્ર છે, જે માનવજીવનની દરેક પ્રવૃત્તીઓમાં બાબુ કરીએ તેજ મનુષ્ય જીવન સુખી થાય અને પ્રગતી કરે એવી તેઓની દ્રઢ માન્યતા છે.

આંતરરાષ્ટ્રિય ખ્યાતિ પામેલા પ્રતીષ્ઠ પત્રકાર મી જોન મેરે ગાંધીજીનાં વિષયમાં જે અભિપ્રાય ધરાવે છે તે તેમણે તાજેતરમાં પ્રસિદ્ધ કરેલા પુસ્તક ધ્વન્સાધક યુરોપ (Inside Europe) જેમાં તેમણે હીટલર, મુસોલીનીની નક્કર રજેરીન રમેરેનું સુંદર ચિત્રણ આલેખ્યું છે. બીજું એક પુસ્તક ધ્વન્સાધક એશિયા (Inside Asia) નામનું પણ તેમણે લખ્યું છે. જેમાં તેમણે મહાત્મા ગાંધીજી વિષે "ગાંધીજીનાં પ્રબલ કાઉન્ટર ના જેવી ઉચ્ચ કોટીની પ્રામાણિકતા તથા ટેમ્પરીડોમના જેવી ગૂઢ કુટનીતિ તથા પીતાતુલ્ય પ્રેમનું અસાધારણ તીવ્રત્વ માલમ પડે છે. મહાત્મા ગાંધીજીને આદરમાં જેવો મહાપુરૂષ આજસુધીમાં ઇતિહાસ માંથી જડ્યો નથી. જેમના પ્રભુપ્રસાદ જેવો હજારો વર્ષો પુરાણો આજે પણ હજારો વાસીઓ જેમને પુજે છે. મેં જોકુતોને જેમની મરણ વેળ માંગે ચઢાવતાં જોયા છે." વીષ વીખ્યાત જેષ્ઠો રોમાં રોલાં તથા લોર્ડ અર્નોર્ડ જો પણ ગાંધીજીને માટે સુંદર અભીપ્રાય રજુ કરે છે.

જે જગ્યામાં ગાંધીજી રહે છે તે જગ્યા ભારત ની રાજધાની અની ન્યુ છે. એમનો પંડરવેશ દરીદનારાયણનું છુપાતું વસ્ત્ર સ્વરૂપ છે. હાલ ના ગાંધીજી સેગાંવમાં રહે છે અને હીંદુ મુસ્લીમ અસ્પૃશ્ય, અસ્પૃશ્યતા નીવારણ, મદ્યપાન નીષેધ, ખાદી, ગ્રામોદ્યોગ, પાયાની કેળવણી (Basic Education), પ્રૌઢ શીક્ષણ, રાષ્ટ્રભાષા પ્રચાર તથા આર્થીક સમાનતા વગેરે પ્રવૃત્તીઓમાં અનેરો ભોગ પ્રવૃત્તી કરી રહ્યા છે. હજારો મહાત્માજી બાબ ભારતવાસીજ નહીં પણ માનવ સમાજનું ગૌરવ છે, એશ્વર્યનો એક જીવતો નમુનો છે. કરોડની મહાન દોલતનો ધોનો છે. મહાત્મા ગાંધી ઝીંદાબાદ.

આઝાદ થયા વિના નૈતિક રેકો શી રીતે આપી શકીએ?

આ ઘણોકામા એક સભામાં ભાષણ કરતાં કોંગ્રેસના જનરલ સેક્રેટરી આચાર્ય કીપલાનીએ કાલની સભાઓની મારત સંભાળવી સમજણ જણાવ્યું હતું - ગાંધીજીએ આ મહત્વ ઓફીસ સરકારને કબજામાં કરવાને ખાતર સર્જ નથી કરી. યુરોપીય વિગ્રહ વીષે બોલતાં તેમણે કહ્યું કે, યુરોપીય રાષ્ટ્રોનું પરીણામ જોતાંજ અને પાયમાલી રોકવા પીતું કશું આપવાનું નથી. હીંદુસ્તાનને સંપૂર્ણ આઝાદી મળ્યા પીના યુદ્ધનો ભાગ નહીં આપે. જો સરકાર એમ ધારતી હોય કે આપણા પ્રાણ આપી ને ધનવીન નેતાઓને કદ કરીને તે કોંગ્રેસની સાથે સંતોષકારક સમાધાન કરી શકશે તો તે જરૂર ભૂલ કરે છે. ઓફીસ સરકાર નાગીવાદને ચર્ચાંદ છે અને આપણે પણ ચર્ચાદીઓ છીએ પરંતુ જ્યાં સુધી આપણે તાત્કાલીક મુકામીમાં ભાગ્યમાલા છીએ ત્યાં સુધી આપણાથી તેઓની સહાયના મદદ થી રીતે પણ રહેવા આપણી સામાની રીતે પીના જગતની સામે યુદ્ધ જોરદાર કર્યું". આને તેમ છતાં પણ કહે છે કે હીંદુસ્તાન કાલના યુદ્ધમા સંપૂર્ણપણે તેની સાથે છે. એ વસ્તુ આપણે ઇનકારી શકતા નથી. પણ તેઓ હીંદુસ્તાનમાંથી પૈસા અને સાધનો ચાહે તેમ પરંતુ આ યુદ્ધમા આપણો નજીકીક કેવા ને તેઓને નજીક મળે દુનીયા માં સ્થાયી શાંતી ફરીથી સ્થાપશે. યુદ્ધ અને ગાંધીજીનો સુચવેલા માર્ગને અનુસરવાથી જ સ્થાપી શકાશે.

કોંગ્રેસની નીતીમાં કશો ફેરફાર નથી થયો

"આપણે કોમીવાદ અને અસ્પૃશ્યતાનો અભરચકી અમલમાં જે કે તેમાં માનપત્રોમાં જેવા બનાવ પ્રતીક્ષ થયા હતા ? રશીયા પર જર્મને આક્રમણ કરી ત્યારે પંડિત જવાહરલાલ નેહરૂને કેવા હાલ ઊંડી મુકવામા આવશે. એવું પણ કહેવામાં આવ્યું હતું કે પંડિત જવાહરલાલ રશીયાની મદદે દોડ્યા એ સ્વયંસેવક દળ પણ કદાચ મોકલે જશે. આ બધી અટકળો પંડિત જવાહરલાલની સમાજવાદી દ્રષ્ટિઓને લઇને થઇ રહી છે. પરંતુ રશીયાને ખાતર પંડિત જવાહરલાલ કે કોંગ્રેસ પોતાની હાલની નીતી બદલે એવું માનવાને કશું કારણ નથી. જોકે ભાષીતા કોંગ્રેસવાદી જેવાના હાથમાં આ પ્રાંતોની કોંગ્રેસનો કારભાર છે તેમણે એવો મત દર્શાવ્યો છે કે જે કોંગ્રેસવાદીઓ અને બાબુઓ એવી સુચના કરી રહ્યા છે કે જર્મનીએ રશીયા પર ચઢાઇ કરી તેથી કોંગ્રેસે પોતાની નીતી બદલવી જોઇએ તેઓ પોતાનું સમતોલપણું ગુમાવી બેઠા છે. તે કહે છે કે રશીયાને ખાતર નીતી બદલવાના કરતાં હીંદુસ્તાન જો પોતાની આઝાદીનો અને ગાંધીવાદનો નાશ કરવાની પોતાનીજ સ્થાન જાળી રાખશે તો દુનીયાના મોક્યાસનવાદ અને સ્વાતંત્ર્યના સવાલની તેણે વધારે સારી સેવા બજાવેલી ગણાશે. જવાહરલાલ છે કે જર્મની એ રશીયાપર કીનાકારજ કરેલા બાતપર આક્રમણ થી પંડિત જવાહરલાલને જો કે રશીયા તરફ સપુર્ણ દીલસોજી છે છતાં તેમનો મત તો આજ છે. રશીયાપરના જર્મનીના હુમલાના કારણે ગાંધીજી પણ કોંગ્રેસની નીતીમાં કશો ફેરફાર કરે જોવાં વર્ધાથી આવેલા અખબારથી પણ કશાં ચીન્હ જણાતા નથી.

ચરૂદારીનો નમુનો

પંજાબના બેતુલા કસ્બાના મામ મસ્જીદની પ્રાથમીક શાળામાં બે વિદ્યાર્થીઓ પ્રેમલાલ અને કનુએ "ભારત માતા કી જય" નો પોકાર કર્યો બોટલા માટે શાળાના ૬૩ મારતરે બન્નેને ૭ ૭ કટકા મારી અને શાળાના મકાનપર રાષ્ટ્રિય વાવટો ફરકાવ્યો હતો તે ઉતારી તેનો ઉપયોગ લગવાનું પોતે પુજારાના ચોપરા તરીકે કર્યો!

અહિંસાના સિદ્ધાંતપર ડો. ખાનસાહેબ

સરહદ પ્રાંતના માજી વડા પ્રધાન ડો. ખાન સાહેબે હુંસા પુરસ્કાર વર્તમાનપત્રના કરેલા નીવેદન માં જણાવ્યું હતું કે, માનવ કલ્યાણ અને સુખ અહીંસાના સીદ્ધાંતોજ આણી શકશે. એવો મત દર્શાવ્યો છે કે ગાંધીમા મહાત્મા તો એવો સૈનીક છે કે જે હીંસક રોબુ દેખતાં પ્રયત્ન કરી જશે. અહીંસા વીષેનો મારો મત, અને હું જાણું છું ત્યાં સુધી, મહાત્મા ગાંધીજીનો મત પણ એવો છે કે હીંસક રોબાનો આપણે સામનો કરવો પડે ત્યારે આપણે કીમત થી તેની સામે ગર્વ જોઇએ અને આપણો કેતુ પાછા પડે નહીં ત્યાં સુધી આપણું સ્થાન આપણે છોડવું નહીં જોઇએ તેમ કરતાં કદાચ આપણું જીવન પણ જાય તે કરતાં તદ્દન તે નહીં બરાબર આપણે તેને આવકારી લઇએ. એવો ભાન જરૂરી તે નકામો ગણેલો નથી મહાત્મ અને એવું બલીદાન આપણી લડતને મોટો વેગ આપશે. અને પરીવર્તન લાવવા માટે ઘણો જબરો બળવો બાબો જીવનનું એ રીતે બલીદાન આપવું હતું. આપણે તો હજુ કશુંયે કર્યું નથી તે પહેલા અહીંસાની નીષ્ફળતાની વાત કરીએ છીએ. યુરોપ હીંસાના સીદ્ધાંતને માટે લાખોનું બલીદાન આપી રહ્યું છે અને બન્ને પણ સુસંસ્કૃતની તેને ખાતરી છે. આપણે હીંસાવાદી યુરોપે આપેલા બલીદાનનું સોમા ભાગનું પણ બલીદાન આપીએ પછી સફળતા નીષ્ફળતાની વાતો કરીએ. તાજદને અહીંસાનો કશો અનુભવ નથી માત્ર તેમ તેનાથી તે ગેરમ રીતે સમજી પણ નથી શકાય આપ કે કોઇનું અપમાન કરવા નથી ઇચ્છતા. અહીંસા વીષે હું શું જાણું છું અને સરહદ પ્રાંતમાં તેનો કયા રીતે પ્રચાર થઇ રહ્યો છે એ મારા દેશબાંધુઓ સમક્ષ રજુ કરું છું

હીંદુસ્તાનમાં રાજદ્વારી કેદીઓ

'ધ ન્યુઝ ઓફ ધ યુનીયન' પત્રમા ફેબ્રુઆરી ના ૧૮ મા અંકે હીંદની ધારાસભામાં દીલ્હીમાં બોલાવવામા આવેલા રાજદ્વારી કેદીઓના સ્થીતીની તપાસ કરી તે પર રીપોર્ટ કરવાને એક કમીટી નીમવાની બાબતના બજુર નેતા મી. એન. એમ. જોશીએ કરેલી દરખાસ્તપર

મંત્રીની ચર્ચાની વીગત આપવામાં આવી છે. એ દરખાસ્ત રદ કરવાની રીતમાં મેજર વર્ડ વૈજનાદ મેકસવેલે દરખાસ્ત મુકતાં કહ્યું કે એ કેદીઓ એવા અને મુલ્યાપાત્ર માણસો છે અને સરકારને સંતોષ છે કે પ્રીઝન કેમ્પોની વ્યવસ્થા બરોબર થઇ રહી છે અને કેદીઓને કયા ફરીયાદો નથી. અટકમાં રાખવામાં આવેલા કીદીઓ એવા છે અને ઇટાલીયન કેદીઓના કરતાં પણ બરાબ છે એનું તેમણે કહેલું હોવાની ફરીયાદ ના જવાબમાં વર વૈજનાદે જણાવ્યું કે અટકમાં રાખવામાં આવેલા દુશ્મન પ્રજાના કેદીઓને તે બધારે પસંદ કરે પરંતુ કેમકે દુશ્મન દેશો તરફની વફાદારી સીવાય તેમનો કાંઇ બીજ કશો ફરીયાદ નથી. ચર્ચાના જવાબમાં બી. નેસરીએ કહ્યું કે તેમનામાં બારા પણ મોજા છે, એટલુંજ નહી પરંતુ એ સીવાય પણ કંઇ વધારે આપવામાં આવ્યું છે. તેમનામાં કેટલાક નવા વાળ ઉગ્યા છે. કે જેને તાર કેટલા પણ પોતાના ધર્મ સાચવે છે...એવા પરાજય દેશને મુસાફરીના કારણે રહેવાને પ્રકાર બાબત એક પાર્લામેન્ટરે પોતાનાજ દેશની બાબતમાં ખરે લડી રહેલા કીદીઓ એવા કહ્યું એ વધારેમાં બન્યાનું છે..." મુળજીના વિચારીઓની બાબ મીટીંગોએ દરમ્યાન મેજરશ્રી બાદ બાદમાં બન્યા ચર્ચાની કાંઇ હતી.

છેલ્લામાં ચાલુ ઘરપકડો

હીંદુસ્તાનમાં રાષ્ટ્ર લાદીઓની પરપકડો ચાલુ થઇ રહી છે. રાષ્ટ્રિયાદી સંસ્થાઓની તરફની પણ ત્રાસ ગેરવાઇ રહી છે. 'ટ્રીબ્યુન' જણાવે છે કે સમાજવાદી પક્ષની માર્ગદર્શક સરસાના જરૂરમ અહેદારી પ્રોફેસર રામમનોહરને પકડવામાં આવ્યા છે. પંજાબ પ્રકુલ્લ કેરોસેરાના પ્રમુખ મીન્સને પણ પકડવામાં આવ્યા છે. લખનૌ મા પ્રોવિન્સના મહામંત્રી પોલીસે મહારી દીધી હતી. અને પાચ વર્ષને પકડવા હતા અને પણ માહીલ જજ્યા કર્યું હતું. ધરપકડોમાં તેઓએ ઓલ ઇન્ડિયા કુકુલ્લ કેરોસેરાના પ્રક

ખબરપત્રો

ડરબન હિંદુ રોગચાળો

ઉપરોકત સંસ્થાની રજા મી વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ તા. ૨૭-૬-૪૧ ની રાને મરયાના હોલમા મળી હતી જેમાં સર્વ કામ પરીપુર્ણ ન થયથી તા. ૩૧-૮-૪૧ ની રાતે ફરીયા મીટીંગ બોલાવવામા આવી હતી અમોકારીઓને રીપોર્ટ અને હિસાબ મંજુર થયા બાદ નીચે પ્રમાણે કાર્યવાહકોની ચુંટણી આમ સર્વ માટે કરવામાં આવી હતી:

પ્રમુખ: કલ્યાણજી જગજીવન, ઉપ-પ્રમુખ: રતનજીભાઇ નકન તથા, મંત્રીઓ: લાલજીભાઇ છોટાભાઇ અને પ્રભુદાસ બાબા, ખજાનચી ડાહ્યાભાઇ નકન, કમીટી: જસમતભાઇ ગોસાઇ, નારણભાઇ રણછોડ, લક્ષ્મણભાઇ દેસી, લક્ષ્મણભાઇ મોપાળ, વાલજીભાઇ ઉંડા, ગોવિંદભાઇ જીવણ. કી. બી. પટેલ

ગુડનબ્રેગ હિંદુ મંડળ

ગુડનબ્રેગથી એક બાઇ લખે છે કે અત્રેના આશ મહીના પહા ગુડનબ્રેગ હીંદુ મંડળની સભા મળી નથી. એ બાબ ગુડનબ્રેગના હીંદુ ભાઇઓ માં કુસપ છે તે દુર કરી મંડળના કાર્યવાહકોની નવેસર ચુંટણી કરી મંડળનું કામ આગળની પાકર ચાલે તેમ કરવાની પ્રમુખને વિનંતિ કરે છે.

ટ્રાંસવાલ દરજી મંડળ (જોહાનીસબર્ગ)

ટ્રાંસવાલ દરજી મંડળની વાર્ષિક આમ સભા તા. ૩૧-૮-૪૧ રવીવારના રોજે મીડલ્ટેમાં આવેલા દરજી મંડળના હોલમાં શ્રીયુત ચીકભાઇ નારણભાઇના પ્રમુખપણા હેઠળ મળી હતી. નીચેના કાર્યવાહકોની ચુંટણી થઇ હતી. પ્રમુખ: કલ્યાણજીભાઇ મોપાળજી; ઉપ-પ્રમુખો: ચીકાભાઇ નારણભાઇ, મંગળદાસ ગોરધનદાસ, ઓનરરી: મુલાભાઇ કલ્યાણજીભાઇ, ખજાનચી: નરસિંહભાઇ પ્રભુદાસ, કમીટી સભ્યો એમ. બાલીયોરીયા, કો. મંત્રીઓ: ઉંડા બાઇ છોટાભાઇ, અને રણછોડભાઇ નાગરજી, ખજાનચી: મુલાભાઇ કલ્યાણજીભાઇ, ઓડીટરઃ નરસિંહભાઇ પ્રભુદાસ, કમીટી સભ્યો એમ બાબા, નરસિંહભાઇ મુલાભાઇ, રામાભાઇ પરસોતમ, હરીભાઇ કેશવજીભાઇ, ખજાનભાઇ જીવા ભાઇ, નારણભાઇ લક્ષ્મીદાસ, નાથુભાઇ રામા ભાઇ, મંગળભાઇ નારણભાઇ, ગોવિંદભાઇ બાબુ ભાઇ, કેશવજીભાઇ પાબા, નરસિંહભાઇ રાજા ભાઇ, જગજીવનભાઇ નાથુભાઇ, રમણલાલ મોરજી, કાળીદાસભાઇ કલ્યાણજી. પુસ્તકાલય કમીટીઃ પ્રમુખ: નરસીંહભાઇ પ્રભુદાસ, ઉપ પ્રમુખ: મુલાભાઇ કલ્યાણજી, મંત્રીઃ રણછોડ ભાઇ નારણજી, ખજાનચી: ડાહ્યાભાઇ છોટાભાઇ. પુસ્તકાલય કમીટી: નરસીંહભાઇ પરસોતમ, ચીકાભાઇ નારણભાઇ, ખજાનચી કલ્યાણભાઇ, જગજીવન ભાઇ નાથુભાઇ, કમીટી સભ્યઃ મંગળભાઇ ગોરધનભાઇ. પુસ્તકાલય દર રવિવારે સાંજે ચારથી સાંજ સુધી ખુલ્લુ રહે છે. હરેક જનતા ને આ પુસ્તકાલયનો વધુ ફાયદો લેવા મંડળ વિનંતી છે.

શ્રી ટ્રાંસવાલ હિંદુ સેવા સમાજ (જોહાનીસબર્ગ)

શ્રી. ગાંધી જયંતિ મહોત્સવ

ઉપરોકત સમાજ તરફથી શ્રી. ગાંધી જયંતી મહોત્સવ તા. ૨૩-૯-૪૧ ને ગુરૂવારે સાંજે ૭॥ વાગે ગાંધી હોલમાં ઉજવવામાં આવશે. એ મહત્સવનાં સ્વર્ગસ્થ મહાત્મા પુજ્ય બાપુના આદર્શો ઉપર પ્રસંગોચિત વ્યાખ્યાનો ઉપરાંત શ્રી. ગાંધી ભારત વિદ્યાલયનાં બાળકો તરફથી રાષ્ટ્રીય ભજનોથી ગવૈયા ભજનો, સંગીત, સંવાદ તથા વ્યાયામનો સુંદર કાર્યક્રમ રજુ કરવા માં આવશે.

એ ધાર્મિક પ્રસંગે સર્વે દીલી ભાઇઓ તથા બહેનોને લાભ લેવા આમંત્રણ છે.

નરસિંહભાઇ પરભુભાઇ
જસમતભાઇ નાનાભાઇ
તે મા. મંત્રીઓ

શ્રી. ટ્રાંસવાલ હિંદુ સેવા સમાજ, જોહાનીસબર્ગ

ગાંધી ડોલ પેટે દાન આપનાર સખી ગૃહસ્થોને નમ્ર અરજ

(૧) ટુંક મુદતમાં ગાંધી હોલ માટે મૂળ યોજના મુજબ દાન આપનાર સખી ગૃહસ્થોના ફોટા તથા તકતીઓ ઉપર નામો મુકવામાં આવનાર છે.

(૨) આથી ગાંધી હોલ માટે દાન આપનાર સર્વે ગૃહસ્થોને, પોતે નોંધાવેલી રકમો તા. ૩૦ મી સપટેમ્બર ૧૯૪૧ સુધીમાં પુરેપુરી ભરી દેવા નમ્ર વિનંતિ છે.

(૩) તા. ૩૦ મી સપટેમ્બર, ૧૯૪૧ સુધીમાં જેટલી રકમો ભરાયેલી હશે તે પ્રમાણેજ દાન આપનારા ગૃહસ્થોના ફોટા તથા નામોની યોજના નોંધાયેલી રકમ પ્રમાણે નહિ પરંતુ ભરપાઇ થયેલી રકમ પ્રમાણેજ અમલમાં મુકવામાં આવશે તે સૌ ધ્યાનમાં રાખે એવું ઇચ્છીએ છીએ.

(૪) વળી દાન આપનાર ગૃહસ્થોને પોતાનાં નામોમાં કંઇ પણ ફેરફાર કરાવવો હોય તો તે વિષે સમાજના મંત્રીને તા. ૩૦ મી સપટેમ્બર, ૧૯૪૧ સુધીમાં તેવા ફેરફાર વિષે જણાવી દેવા કૃપા કરવી. એ તારીખ પછી નામો વિષે અગર ઉપર જણાવેલી યોજના વિષેની કોઇ પણ ફરિયાદ ઉપર ધ્યાન આપવામાં આવશે નહિ

(૫) બાકિ પડી રહેવા તે ઉપરાંતની રકમ, જે દાતાઓએ મુકેલી હોય તેમણે પોતાના ફોટા, પોસ્ટ કાર્ડ સાઇઝના, તા. ૩૦ મી સપટેમ્બર ૧૯૪૧ સુધીમાં મંત્રી ઉપર મોકલી આપવા મહેરબાની કરવી એવી નમ્ર અરજ છે.

પોકસ ૭૫૩૦.
૫૦ ફોકસ સ્ટ્રીટ,
જોહાનીસબર્ગ,
તા.

લી. આપના વિશ્વાસુ,
નરસીંહભાઇ પરભુભાઇ,
જસમતભાઇ નાનાભાઇ,
જો. મા. મંત્રીઓ.

સંગીતની મોજ સ્વર્ગીય છે

એટલાજ માટે

દરેક ઘરમાં કોઈપણ વાજીંત્રની જરુર છે

આખી દુનીયાના સમાચાર ઘરમાં બેઠા સાંભળી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—રેડીઓગ્રામ

હળવું સંગીત અને સુમધુર ફીલ્મોના ગાયનો કુટુમ્બ સાથે વગાડી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—ગ્રામોફોન

કુટુમ્બમાં અને મીત્રમંડળમાં ગાવા બજાવવાનું ઉત્તમ સાધન—હારમોનીયમ

લાકડાં કોલસાના ધુમાડાથી બચી તાત્કાળીક રસોઇ, ચા કોફી બનાવવાનું ઉત્તમ સાધન—ઈલેકટ્રીક સ્ટવ

ગરમીની મોસમમાં દરેક જાતની ઠંડક આપનારી ચીજો મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—રીફ્રીજરેટર

ઉપરની ચીજો તેમજ મનિહ્મન આવસ કમરીઓ માટે અમારો શો રૂમ જોવા ખાસ વિનંતિ છે.

તબલા, વાયોલીન, મેન્ડોલીન, બેન્જો, સીતાર, હીલરુબા, ગીતાર, કાઇ તરંગ.

નીચેની રીલ્મોના સેટ અવશ્ય ઘરમાં રાખવા લાયક છે

જ્ઞાનેશ્વર, સંત તુલસીદાસ, બંધન, કંગન, ગોપાલકૃષ્ણ, નરસી ભગત, પંડાસી, મધર ઇન્ડિઆ, અકિરત, ભાભી, આદમી.

રીલ્મોના સેટ—લીસ્ટ મંગાવો અને તમારું સીલેકશન મોકલો. ભજન, ગરબા, રાષ્ટ્રીય સંગીતની રેકોર્ડ પણ સ્ટોકમાં છે.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ હારમોનીયમ (દરેક જાતના) યંગ ઇન્ડિઆ, મેગાફોન, હિંદુસ્તાન, હચીન્સ, ઓડીયન, (ઇન્ડિઅન રેકોર્ડઝ).

ઘરાકનો સંતોષ એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

મળો યા લખો:

ટેલીફોન ૨૫૮૦૬ ,, રેસી. ૨૦૩૬૬

ગોશળીઆ (ગ્રામાફટરી) લીમીટેડ,
૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

ફિલ્મના શોખીનોને ખુશ ખબર

ચાલુ વીકમાં ફિલ્મના નવા સેટો આવી ગયાં છે.

પુનર્મિલન (૫) રાજનાંદની (૪) ખરખી રાખી (૫) દોલી (૪) સાપિકા (૩) દીવાની (૩) સેરસાર (૫) રીના મંધન (૫) માઝી સલાહુદ્દીન (૩)

એ બતરેાક

મરહુમ ખાદ કવ્વાલનેા છેલ્લેા રેકેાર્ડ—No. 16451. મેાહંમદ ખલીલ કવ્વાલનેા છેલ્લેા રેકેાર્ડ—No. 16457.

કાલુ કવ્વાલનેા છેલ્લેા રેકેાર્ડ No. 16455.

મરહુમ ખાદ કવ્વાલના છેલ્લામાં છેલ્લા ગાયનેાના બેસ્ટ રેકાર્ડો આવી ગયા છે. વહેલેા તે પહેલેા

N.	ખાદ કવ્વાલ
16404	કમ વહાં દુનીયા પુકારી જાયગી
16411	એદ રેાતે કે હસાના
16416	જાલમા સંગ મદ ગામ અેમયા હમારી
16426	મદીનેકા મુસાફર હું ગેરે હમકે દુવા કરના
16434	હમારેા હિર ગએ લેવાન વેલી રેાનક જ રેાકવીલમી
16304	કાશ જાએે ન જાએે મેં તેા જાવુંગી
16211	રહમતુલઅલીલ આલમીન
16347	મીને ગમેા મે અેક પુતે
16232	તે માંસે ઉન્સે લેમે હકરેા મીલાદેતે ૮
16273	વેાહદીલકેા તાલબલી
16250	કુરબાર મુસલમાનેા.
16243	હસકે મે આજ જોહમદે આલી
16289	કુરબાન પહેા
16367	મેરા મન મેારે એાસે
16380	મુજસા દરે મહબુબપે મરનેકા શુખા ૮
16390	મારેા સલ્લેઅલાહ મારેા સલ્લલ્લાહ

R.L.	અરબ્બામી રેકેાર્ડ
306	અમેા પહુદીકા મેાજીઝા
301	અલાહકા જલપા

P.E.	
27	શહાદન હજરત બીલાલ

G.E.	
4764	આને 1765 ના રેકાર્ડોનેા સેટ
	જંગલમે મારેલેા પાની પીવાનેકા મારગા
1723	પત્થરસે દરખ્ત કા ઉગના
1726	ખુશ હે સારે ગેબવાલે હૈ
3164	રૂતબા શહાદત
6677	કેશ અરબ
1741	ચુમ હેા અહમદ ૮

F.T.	
12127	વિલાયત હજરત બશીર
12	હે અબાબત
12305	મદમા કુરેબાવાળા રેકાર્ડ
12757	તેાસીફ મેાહંમદી

	મુબ્બે આદમ કવ્વાલ
16270	ઉસને દરબારીમે ગાલમના કલદા
16349	તસ્વીર નબી આંખેાસે દીલમે જોતર ગાયા
16241	તસ્વીર મેાહમદ મેરે દીલમે.
16270	ઉસને દરબારીમે અલબનકાલદા

	માસ્ટર કુદીરૂદ્દીન
16[illegible]	ના મેાહંમદ ના મેાહંમદ
16[illegible]	મકર આ રીલમકર
16261	જીસકા રાજ હૈ કયપરમે
10340	અપને અપને પાપી રેાલત

	મેાહમદ ખાદીલ કવ્વાલ
16423	આવેા અજા મદીને કુ જાએે આવેા
16426	મયા અપની નજરની મેાલાએે સબી
16433	સાંવરયા નહીં રેાંવે
16312	હમારા નબી સબ ઉપરબનાયા
16221	સાકી મુઝે પીલાદે
16266	મુખમળી વાળે મકરબ
16[illegible]	દર્દી અેવે વાદ સેાગ

F.T	માસ્ટર અબદુલ રજાક
12686	ના પીલા[illegible]
12620	વેાદ હબીબે [illegible]
12254	૬ મલાયા [illegible]
12765	હમારે દરમેંદે [illegible]

	કદરનબ્બાન ઝીનત પાર્ટી
12[illegible]	કેહના હૈ મુઝસા આકા તેરી મદીને
12[illegible]	અબ તરફ નબી કુ અબ [illegible] મોહમદ
12[illegible]	નહમીસ હૈ સારેજહમા મે
12[illegible]	મે તેા ફીર આઇ બાર
[illegible]	આકર અબ ઉસને મીલમન
[illegible]	દરદરપે આકતા પીરા
[illegible]	સરે મકતલપે મરકે

	કાલુ કવ્વાલ
[illegible]	નુરે અનવર દીખાના ગારે રબુએ આવી
1012[illegible]	બાત આકી કિ નહસલી કબીલેવી
[illegible]926	પરસ બના પર ગુજરી
[illegible]	ખુબસાલે મદીનેકે
[illegible]878	બના દે કહના ઔર કમામત કહકરી
[illegible]868	અબ્બર નબી દરબાર દરસદીખાદેા

	ફીલ્મ રેકેાર્ડ
માબા (૫),	નીરગસા (૪); ગુલસીકાલ (૫), બેજના (૫);
આજાદ (૫);	ડોકર (૩); અલી બાબા (૨); સ્વયંવર (૫).
બબન (૨)	ગારવા (૫); નદી કીનારે (૫); ઘરની (૫);
	નસાકીર (૫); પ્રતીજ્ઞા ફુટે (૫)

	કાગા રેાડ
શાદીન	કરબાદ (૬); બીજા ભંગલા (૪); અબ્બા કુમાર (૨).
	બુરેવેહદત (૬), કબ્રસ્તાની મંજીલ (૩), સુની સુનીસા ૨).

દર મહીને નવા રેકેાર્ડ અમારે ત્યાંથી આવશે. તેના દર મહીને કેટલેાગ અમારે ત્યાંથી મંગાવી લેજો.

RADIO RECORD TRADING CO.

88, VICTORIA STREET, DURBAN. 38A MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG.

SOLE INDIAN AGENTS IN SOUTH AFRICA
H.M.V. COLUMBIA & TWIN RECORDS.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE
COLUMBIA and "TWIN"

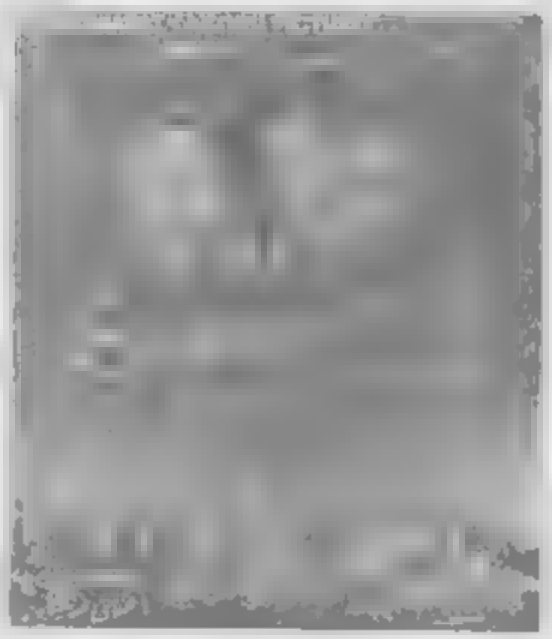
સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકૉર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીલાલ એન્ડ રાજકુમારી

N. 15307 નવી જનરલ જ્યાવી આ.
" 15308 અંતરનાં પારખાં એ। કુલ ઉખ્યું.
" 15309 ઘુંઘર ઝબી.
" 15311 નવુ ગુજ.

ડ્રામેટિક અને સમાચારાર્થ

N. 15327 કુ તમારી રાખોકા-પીપાનાં ગેમ.
" 15328 ગુંથો બાજને ગારે સેતર
" 15331 વિષદનું વાદળ શીરપદ વરસે.
" 15342 રીસાયેલી રમણ્યને નજરમાં કાઢની નજર લાગી છે.
" 15344 પ્રજાનો પાકકાર બાગ ૧ લો અને બા ૨ જો.
" 15312 નવ્વાણુંનો ધક્કા.

N. 15314 ન્યાયનો નાશ ભા. ૧–૨.
" 15210 ૫૮ ઘડી.

આરઝર ચમપક ઓર્ક પાર્ટી

F.T. 5969 જરૂરીયાનું વરદાન.
" " 5971 નંગેલા બાજી પ્રભાત
" " 5953 તરાનીનો ઝંકાર ભાગ ૧–૨.
" " 5940 સાંજે જમુનાને તીરે
" " 5970 રેકાયન્ટ્રન ભા ૧–૨.
" " 5956 ગાલીનાં કાંટા.
" " 5933 બાકાનું પત્ર.
" " 5976 હિજરત ભાગ ૧–૨.
" " 5954 મુકો પાલખરે.
" " 5954 બાને પુછો.
" " 5947 [redacted] નીબુવા નું ગાયની સાજન.
" " 5727 પાર્સ્વ ઝવેરાત ૬૪ન કીર્તન.

GUJARATI DRAMA SETS

સયજી કુમાર	(૩)	રેકૉર્ડનો	સેટ.
સીતા બાજ	(૩)	"	"
રાજુક રેણી	(૩)	"	"
રાજુંગલા	(૮)	"	"
વીર રાજા	(૧)	"	"
જેસલતોરલ	(૩)	"	"
શેઠ સગાલસા	(૧)	રેકાર્ડનો	સેટ.

પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનું નાટક	(૮)		
નરસિંહ મહેતા	(૩)	રેકૉર્ડનો	સેટ.
લીલાનો વારસો	(૩)	"	"
સજ્જનારાણજી	(૩)	"	"
કનકાજ આવડો	(૧)	"	નાટક
અલબેલ સાની પદ્મિ	(૨)	"	સેટ
શ્રીકૃષ્ણ જન્મ	(૨)	"	"

FILM RECORDS IN SETS

મરીબાઈ સેપ	(૫)	નરસૈયો	(૪)	મારી આંખ	(૩)	જયાનો	(૩)
બાળા	(૫)	આપણેના સીંગર	(૪)	ડંગગન	(૬)	દુરગાદ	(૧)

આરતી F.T. 5240 દશાવતારની આરતી. F.T. 5281 શ્રી સત્યનારાયણની આરતી
F.T. 5191 શ્રી મહાદેવની આરતી.

Telephone 33-5352.

VALLABH RANCHHOD.

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5352.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. 105x

"શુદ્ધ ઘી"

દરજ્જામાં પહેલી હરોળ ખાતાને પાક કરેલ ગામ. કે. માર્કોર્ડ ગીરના બંગલાનું વેરાવળ મહારાજ આવજીની કમલીની બનાવટ "શોભનું" (શુદ્ધ) ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં આવશે.

બાજ માટે પુછો યા લખો.

સાહેબ આફ્રિકાના મોસ્ત એજન્ટ.

સામજી દેવશી એન્ડ સન | **SAMJEE DEVSHI & SON**

૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન. | 4, Cross Street, DURBAN. 112

You will feel Happier, Healthier and Contented when visiting our Wellknown Cafe

We cater for all functions
Indian Sweetmeats our speciality
Meals served at all hours
We are now stockists of all kinds of records
Motion Picture magazines and the widely read "Film India"
Don't forget, we can supply you with all kinds and varieties of Hair Oils and Atters.

Try Us For Fresh Vegetables & Fruits

A Valentine suggestion to our Readers.

Present your friend with a copy of "Film India" monthly.

Also stockist of Gujarati Novels and Arabic Tookra.

Fill in the coupon below and enclose 1/9 for each copy required.

I enclose herewith £ - for copies of "Film India"

Name.....

Address.....

KOHINOOR CAFE

Phone 33-5355. 126, Kort Street, JOHANNESBURG.

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, વેસ્ટરોબ્સ, ડ્રેસીંગ ટેબલ, સાઈડ બોર્ડ, સોફેસ ટેબલ, સુટ કેસ, રેડીયો, ગ્રામોફોન, સિંગર મેશીન અમારે ત્યાંથી વિગેરે, તદ્દન સીલકમાં અને ખાસીયી ઉપરોક્ત અને પ્રસંગે કામ મેળવવા મુકવી નહિ.

ઓફીસ, રેસ્ટોરાં અને કીચન ફર્નીચર

જે કામને રેસ્ટોરાં નીમે તૈયાર કામ છે. તેનો ફરસ કામેલ તૈયાર થઈ છે સાથ ઉપરોક્ત સાધનો સાથ સીરટ ઓર્ડરો અને મોસ્ત આનબ્ધ બનાવે.

L. MISTRY,

51 BREE STREET, BBURGERSDORP, J'BURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2526. 105b

કીર્ટીંગસ

પાવડર

ગ્રીસી, મશેલ, સાબણ, કંચારા, ખાખી, ખંડા વિગેરે મુશ્કેલ જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

ગ્રીનીંગ પાવડરના ટીન વાપરે છે. 111x

M. H. DESAI,

એમ. એચ. દેશાઈ,

હોલસેલ રીટેલ વેપારી,

અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ કુનીસનના ઓર્ડર પણ બાજમાં C. O. D. થી સાકુ પેકોજ કરી મોકલીએ છીએ.

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 109b

જુના અને જાણીતા ફરમાસુ મીઠાઈવાળા અને પાકો બનાવનાર

કેપ્ટીનના રસોડાના ચોક્કસ પાકો

પંજાબી ખાસ પાક વિગેરે ગ્રીલ પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી રહેશે.

અમારી ગ્રેવીમાં ઉત્તમ બાવાનું અને બનવું હંમેશાં તૈયાર મળે છે.

ફરમાસુ મીઠાઈ તથા દરેક બનવું ફરસાણ, બાવાર, ખાસ મસાલો વિગેરે મોકલા બાબતમાં બનશે.

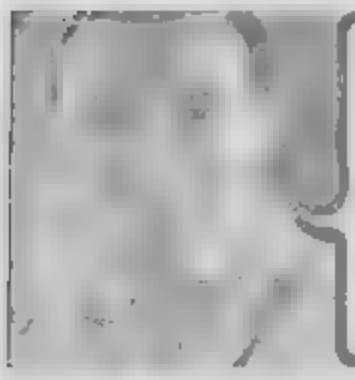
વધુ બાબતો માટે લખો યા મળો:

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-6577. 12a KORT STREET, JOHANNESBURG. 115

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખીસ્તી ૧૯૪૧ સપ્ટેમ્બર	હીજરી ૧૩૬૦ આકરણ	મુસલમાન ૧૩૫૦ શાબાન	પારસી ૧૩૧૧ શહેનશાહી	સુર્યોદય કલાક મીનીટ	સુર્યાસ્ત કલાક મીનીટ
શુક્ર	૧૨	પહેલી	૧	૧૨	૬	૬-૨૪
શની	૧૩	,,	૨	૧૩	૬	૬-૨૩
રવી	૧૪	,,	૩	૧૪	૬	૬-૨૨
સોમ	૧૫	,,	૪	૧૫	૬	૬-૨૧
મંગળ	૧૬	,,	૫	૧૬	૬	૬-૨૦
બુધ	૧૭	,,	૬	૧૭	૬	૬-૧૯
ગુરૂ	૧૮	,,	૭	૧૮	૬	૬-૧૮

Mobiloil makes cars last *longer!*

Garage man's hint saved him money

The S.A.E. Numbering System—

because he knows.

SERVICE STATION Mobilgas

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA LIMITED

Strong Nerves *and* Restorative Sleep

The Highest Possible Quality at the Lowest Possible Price

For Sound Nerves, Restorative Sleep—For Quality & Value

THE "OVALTINE" MIXER AND PLUNGER

Delicious

Ovaltine

stands in a class by itself

Manufactured by A. Wander Ltd., London, England

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

Master's wonderful life—told in English

Thoroughly revised and Improved Edition Price, Re 1

PRABUDDHA BHARATA
OR
AWAKENED INDIA

An English monthly started by Swami Vivekananda devoted to Universal Religion, Meditation, etc and other

Annual Subscription Rs 4

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

The "FRIENDS of INDIA" SERIES

Short biographical sketches of eminent men, who have laboured for the good of India.

Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece.

Babu Surendranath Banerjea. Behramji M. Malbari.
Setlur Building (Ann Besant.) Hindu Social Ideals

Price: One Shilling Each

APPLY:
MANAGER, INDIAN OPINION.
PHOENIX, NATAL.

ઇનોસ 'ફ્રૂટસોલ્ટ'
એટલે આરોગ્ય—આરોગ્યતા
જેય તાજ સુખ છે.

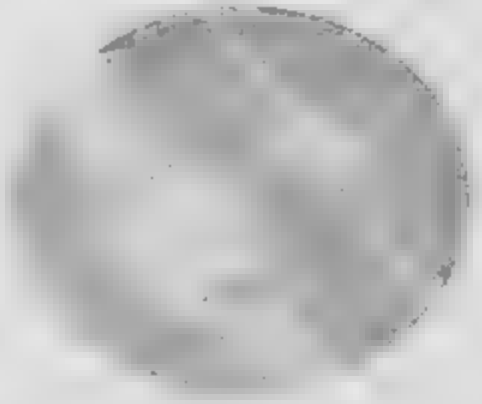
શરીરનું આરોગ્ય સંરક્ષણ માટે રક્ત શુદ્ધી આવશ્યક છે રક્ત શુદ્ધ નથી જોતું તેથી કબજીયાત થઈ શરીરમાં જેરી તત્વો ના કારણે માથાનો દુખાવો, આલસ્ય, અને હીજરમંદી ઉભરો થાય છે.

ઇનોસ ફ્રૂટસ્ત નિત્ય નિયમિત લેવાથી શરીર નિર્મળ રહે છે. આથી ખુલાસ થાય છે ત્યાં તેની અસર આકી નથી થતી અને લેવાતાં પથ્ય અપથ્યનો નથી થતો. આજેજ એક બાટલી લઇ અજમાવો જુઓ.

ENO'S "FRUIT SALT"

ELGIN
ઘડીયાળો

અગત્યનું

અમેરીકાના અસલ બનાવટ ઉપરાંત અમેરીકન બીજા આ ઘડીયાળોના, મોટા ભાગે દરેક જાતના ઘરાકો આવશ્યક આવે છે.

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER"—ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

REPRESENTATIVE
R. DAVIDSON 730 Colonial Mutual Bldgs.

24 SEP 1941

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 38—Vol.-xxxix FRIDAY, 19TH SEPTEMBER, 1941. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

THE WAY TO BE HAPPY

"[THE only way for us to be happy is to try to make others happy, to try to secure the greatest good for the greatest number. This is the highest standard and the best motive of which I know. I believe in love as the only way to the realisation of all that is beautiful, that is kind, that is noble. I try to love mankind and all people and to love them, even though I must unavoidably condemn and combat some of the things that they and I do. I believe that many kind of animals experience pleasure and pain. All these must be considered in our conduct in proportion to how deeply they can feel. My way of life must contain continuous effort towards knowledge and understanding, continuous and unlimited work and struggle, willingness to suffer and be misunderstood when unavoidable and continuous duties to relax and to see the humour in all things, and so to refresh my strength, vision and love."

—CHARLES H. WELLMAN.

સુખી થવાનો માર્ગ

"સુખી થવાનો એક માત્ર માર્ગ એ છે કે બીજાઓને સુખી કરવાનો પ્રયત્ન કરવો, બીજી વિશેષ સંખ્યાનું બીજી વિશેષ હિત કરવાનો પ્રયત્ન કરવો. આ કરતાં વધારે ઉચ્ચ, વધારે ભલોળી અને વધારે ઉંડી અભિલાષા હું જાણતો નથી. જેટલું સુંદર છે, જેટલું ભાયાનું છે, જેટલું ઉત્તમ છે તે સઘળા પ્રત્યે પ્રેમભાવ રાખવો એ એકજ જીવનનો માર્ગ હું જાણું છું. મારે સઘળા લોકોને ચાહવાનો અને તેઓ પ્રત્યે પ્રેમ બતાવવાનો પ્રયત્ન કરવો જોઇએ, પછી ભલે કેટલીક વસ્તુઓ તેઓ અને હું કરતા હોઇએ તેને માટે નિરંતર વખોડવી પડતી હોય કે તેનો વિરોધ કરવો પડતો હોય. હું માનું છું કે દુઃખ સુખ સઘળાં જીવોને અનુભવવાં પડે છે. મારાં વર્તનમાં મારે તેઓની ઉંડી લાગણીઓનો ખ્યાલ રાખવો જોઇએ. મારાં જીવનમાં જ્ઞાન અને સમજુતી માટે મારે અવિરત પ્રયત્ન કરવો જોઇએ, બાહ્ય અને આંતર પરિક્ષ્રમ અને પડકાર કરવાં જોઇએ, અનિવાર્ય ગેરસમજુતીના દુઃખસિંજાવો ઉભરે સહી લેવાં જોઇએ અને સઘળી વસ્તુઓમાંથી રમૂજ શોધી તેમાંથી શાંતિ મેળવવી જોઇએ અને એ રીતે મારી શક્તી, દ્રષ્ટિ અને પ્રેમનો પ્રવાહ કાયમ રાખવો જોઇએ."

—ચાર્લ્સ એ. વેલમેન.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

આફ્રિકામાં પહેલાં અઠવાડીયાના અરસામાં સ્ટીમર મુંબઇ જવા ઉપડશે. સકુન સેમજ રેડ પેસેન્જરો લેવામાં આવશે.

વધુમાં આવ્યા પછી તમારો માલ તથા મુનીયન ટ્રાન્સ વેસ્ટર્ન સુજબ નાણા સાથે લઇ જવા મેસે સંબંધી દરેકને માલવાથી અંદાજણ કરી આપીશું.

કાગળના ઉપર તમારું નામ તથા B. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રો) લીમીટેડ

ડીરેક્ટ પેસેન્જર એજન્ટ.

નાતથી સ્ટીમરને તપાસ કરનારાઓએ તારનો જવાબ મોકલી શકાય તેવડા ખાતર નાતમાં પોતાનું પુરૂં સીરનામું મોકલવું.

રેડ ડીસ્ક સ્ટેંડ પીરથી સાથે પા. ૬૭ ૬૦ ૦
,, ,, મુસ્લીમ વીસા સાથે પા. ૬૮ ૬ ૬.
,, ,, વીસા વગર પા. ૬૪ ૪ ૦.
સેકન્ડ કલાસ સીંગલ ટ્રીપ્સ ચાર્જ પા. ૪૦ ૧૦ ૦.

સ્ટીમરોની આવજાવના તારીખોમાં અને ડીસ્ટીનેશનના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

Phone 2-0432, Tel Add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.

390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,

No. 4, Kort Street, Johannesburg.

'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.

Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE

—COMPANY, LIMITED.—

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ કંપની તેના કંપનીના ઇન્શ્યોરના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસો, કામદારોને વગેરના વીમાઓ, તાત્પર્ય કિસ્સે કરેક વગેરના વીમાઓ ઉતરાણી કરાય છે. કંપની કંપનીને ઉતેજન આપવું જે દરેક દીરીની ફરજ છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue
DURBAN.
Telephone 2-5845 'en.
P. O. Box 1110.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Loans available from £1000 and upwards at 5% on City Properties.
શહેરની મીલ્કતોના મોરગેજ ઉપર ૫ ટકાના વ્યાજે પા. ૧૦૦૦ થી વધુ રકમો ધીરવાની છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE.
Diagonal Street.
JOHANNESBURG
Telephone 33-4478.
P. O. Box 3641.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE

Principal Representative For The Union Of South Africa

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 20004, Box 24016.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

INTERNAL VIEW OF OUR SHOP

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES, BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SILVER [illegible] 105/- & up to £30, THE LATEST FROM BENARES CLTH EMBROIDERED [illegible] & up PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6 17/6 & upwards [illegible] from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width

Branches at [illegible] GALAGH 7, MOSA STREET AND [illegible]

'Phone 39, Verulam.

રેરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે

બનારસની બનારસીપણી અને ભારી, તેમજ બાલવાળની બુટીદાર સાડીઓ શા. ૬૦, શા. ૮૫, શા. ૧૦૫ થી લાગે પા. ૩૦ પ્રમાણે

બનારસથી હમણાજ આવેલી છે.

ફેસજ કામની સાડીઓ શા. ૨૫ અને શા. ૩૫ થી ઉપર બાલવાની બાલવાણી સાડીઓ શા. ૧૨–૬ અને શા. ૧૭–૬ થી ઉપર. ફેસનનું ૬૫–ઈંચ પહોળું ૩–૬ યાર્ડ ૪૨ ઈંચ અને ૪૫ ઈંચ પહોળ. સાદીનું લેટેસ્ટ ડીઝાઇનનું ૨૫ઈંચ, ૪૪ ઈંચ પહોળ પારસી શા. ૧–૬, શા. ૧–૯, શા. ૨–૦ અને તેથી ઉપર. હમણાજ આવેલી નોવલ્ટેટ સાડીઓ શા. ૨૫, શા. ૩૦, શા. ૪૫ અને એથી ઉપર. ...

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ગ્રહ

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ઓફિસ:
૫૩ અને ૫૦ લીડ્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

બહારગામની પરિચિત કેળવણી
ખેલાડીઓનાં માટે
પી. વેરૂલમ,
૧૦, બી સ્ટ્રીટ, નુહાલિન

ગોદામ
૯ ગોલ્સ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ લીડ્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

THE HOME OF FAMOUS MUSIC

ROOPANAND Bros.,

'PHONE 20707

85 VICTORIA STREET, DURBAN.

When you hear music think of Roopanand Bros., who travelled throughout INDIA to find the best in records and books for you in the UNION of S. A.

Here are some Famous Film records with the famous Singers and Musicians, who are India's best to-day.

By every mail we get the following books

My Magazine
Modern Review
and many more

Phone 33-8432 P. O. Box
" Res. 33-8994 7157.

ઇન્ડિઅન ગ્રોસરી કીફાયત ભાવે ક્યાંથી ખરીદશો?

હમાએ ઇન્ડિઅન ગ્રોસરી વિભાગ ખોલ્યો છે, જેમાં રોજ પ્રકારની સ્ટેપલ ગ્રોસરી તેમજ ગાંધી વસાણાની નાની મોટી વસ્તુઓ ઉપરાંત રોજ વાપરવાની સ્ટેપલીઓના ઘર ઉપયોગી વસ્તુઓ હમારે ત્યાંથી તદ્દન કીફાયત ભાવે મળી શકશે.

ઓર્ડર મોકલી આપવા વિનંતી છે.

કન્ટ્રીના ઓર્ડરો હમારી પોતાની કન્વેયન્સ દ્વારા સારી પેકિંગ કરી મોકલવામાં આવશે.

મીસ્ત્રી બ્રધર્સ

(રાજકોટ અને સુરતવાળા મિસ્ત્રી)

MISTRY BROS.,

11 Kort Street,

JOHANNESBURG.

હમો દરેક પ્રકારના વિમાઓ પણ ઉતારીએ છીએ: જીંદગી, આગ, ઍસીડેન્ટ, મોટર, રેલ્વે ગેરેન્ટી વિગેરે.

'Phone 28350. Tel. Add. "Naartjes."

A. M. PADAYACHEE

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.

Country orders executed at lowest Market prices.

TRIAL ORDER SOLICITED.

91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letupco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

In South African, Canadian and Australian Apples

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Naartjes which have just come in Market

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

નાર્ચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

નાર્ચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 766. 106 Prince Edward St. Durban.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING

TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS

FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM

ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ

ગોલ્ડન મણકાવાળી બાદામના મીઠાઇવાળા

દરેક જાતની મીઠાઇઓ, ફોરકાસ્ટ ટીની તેમજ બોક્સ સેવા, મસાલાથી ભરેલ બનાવીએ છીએ

અમારું ફખ્ખાઓલું સુરતી ચુસ્તુ, સેવ, ગમમ, ગાંઠીઆ, બદામ, પાતળા વિગેરે દરરોજ તાજા બનાવીએ છીએ.

શીયાળામાં ખાવા લાયક સમયા પાઉડ તૈયાર રાખીએ છીએ તેમજ ઓર્ડર મળ્યેથી સ્પેશીયલ બનાવી આપીએ છીએ.

મારી વિગેરે માટે મોટા પ્રમાણમાં મોકલતા કોઈ પણ વસ્તુની ખોટાઈ ઓર્ડર મળ્યે કુંક વખતમાં બનાવી આપીશું.

બહારગામથી મંગાવનારને માલ પુરતી સંભાળથી કાળજીપુર્વક મોકલવામાં આવશે.

PHONE 33-6575. P. O. BOX 3680.

THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART.

34 President Street, Corner Diagonal St., JOHANNESBURG.

SOUTH AFRICAN PUBLIC LIBRARY
24 SET 1941

INDIAN OPINION
Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 38.—Vol. XXXIX Friday, 19th September 1941.

NOTES AND NEWS

Tribute To Tagore

THE Indo-European Council of Durban held a meeting on Wednesday, September 10, in memory of the late Rabindranath Tagore, the great poet sage of India. Mr. Maurice Webb presided. Mr Hugh Tracey paid a glowing tribute to Tagore as a poet and an artist. "In South Africa, with its complex racial questions," the speaker said, "the study of the artists of the peoples which constitute our community is of primary importance to our political as well as our moral future for the one must depend upon the other. I can only hope that there will arise in this country a Tagore of the Africans before it is too late, and a Tagore of South African Indians as well to help us Europeans to understand your communities."

This does not sound very hopeful for the Africans and Indians in South Africa. The Europeans of South Africa would be expecting a bit too much if they want the Africans and the Indians to produce a Tagore, who was, after all, one of the greatest world figures, to enable them to understand those communities. What the Europeans have really to understand is that non-European races are in every respects identically the same as Europeans except as regard to their complexion. Their feelings and aspirations are also the same as those possessed by Europeans and there is no possible hope of a Tagore being produced from those communities unless they were given the same opportunities for the development of their mind, body and soul as are enjoyed by Europeans. If Tagore has taught the world anything it is that the salvation of mankind lies in the establishment of universal brotherhood. If that is realised there will be an end to all misery and warfare on this earth. Unfortunately that is not the way Europe is going to-day.

Segregation Will Not Solve Race Hatred

In the course of his speech at the opening of the Bantu Social Centre in Durban on Saturday, Colonel Deneys Reitz, Minister of Native Affairs, is reported to have said, among other things: "an oppressed class is a weakness, if not a disease, in any nation." The Minister added that the more he came into contact with the affairs of his department the more he realised the necessity for improving racial relationships. "Upon the understanding attitude on the part of both Europeans and Natives depends the future welfare of the Union," he said: "If the Europeans develop a slave state mentality, and consequently develop in the subjugated Native races a spirit of hate and antagonism, South Africa will be a sorry place to live in for our children and our children's children. Mankind lives under the taint of not being able to live in peace. Till man's inhumanity to man dies from this earth, we cannot hope to solve our problems completely. But in spite of this gloomy picture, I am happy to say that there is still evidence that the Schreiner tradition still lives in South Africa—the humanitarian desire on the part of many people to bring justice to the Native people. These people understand that there can be no future for South Africa while hate persists." Colonel Reitz sounded a similar note in a previous speech he made at Adam's Mission. "Racial hate and prejudice were not to be solved, he said, by segregation of the various groups. The curse of this "sticking together" was shown by the fact that the Dutch and the English in South Africa had been fighting each other for a hundred years and hadn't yet stopped." He urged that the White men and Natives should organise in their own particular sphere and co-operate with each other.

Commission To Investigate Into Native Economic Conditions

The appointment of a Commission to investigate the possibilities of providing the Native population with an "invisible" increase in wages was announced by Colonel Deneys Reitz, Minister of Native of Affairs, when he opened the Bantu Social Centre in Durban on Saturday. "Raising wages is all very well," said Colonel Reitz, "but that does not go the whole way towards solving the Natives' economic problems. For that reason General Smuts has asked the Secretary for Native Affairs to appoint a Commission to see if it is possible to provide the Natives with an 'invisible' increase in wages. What we hope for is that the Commission will be able to recommend practical methods of providing cheaper transport, cheaper fuel, clothing, medical attention and education."

While this is a step in the right direction, a pertinent question would be, why not abolish the poll tax imposed on the Natives and which is a heavy burden on them? The State would not have to lose thereby for the loss could be recovered by an extra increase in the income tax and the taxes on luxuries.

Mr. Churchill On India's Position

Speaking in the House of Commons last week, Mr Winston Churchill referred to the eight-point declaration of war and peace aims made jointly by Britain and the United States as a result of the historic Atlantic conference between the British Prime Minister and President Roosevelt and said: Questions have been asked as to exactly what is implied by this or that point and explanations have been invited. It is a wise rule that when two parties have agreed on a statement one of them shall not, thereafter, without consultation with the other, proceed to put a special or strained interpretation upon this or that sentence. I propose, therefore, to speak only in an exclusive sense. Firstly, the joint declaration did not try to explain how the broad principles proclaimed by it are to be applied to each and every case which will have to be dealt with when the war ends. Secondly, the joint declaration does not qualify in any way the various statements of policy which have been made from time to time about the development of constitutional government in India, Burma or other parts of the British Empire. We pledged, by the declaration of August, 1940, to help India obtain free and equal partnership in the British Commonwealth. That, of course, to the fulfilment of obligations arising from our long connection with India and our responsibilities to its many creeds, races and interests. Burma, also, is covered by our considered policy of establishing Burma's self government, and by measures already in progress. At the Atlantic meeting we had in mind, primarily, the extension of the sovereignty, self-government and national life of the states and nations of Europe now under the Nazi yoke, and the principles which would govern any alterations in the territorial boundaries

of these countries which may have to be made. This is a quite separate problem from the progressive evolution of self-governing institutions in regions whose people owe allegiance to the British Crown. We have made declarations on these matters which are complete in themselves, free from ambiguity and related to the conditions and circumstances of the territories and peoples affected. They will be found to be entirely in harmony with the conception of freedom and justice which inspired the joint declaration.

Indian Opinion

FRIDAY, 19TH SEPTEMBER, 1941

Vain Platitudes

THE present war and especially Germany's wanton aggression on Russia and Russia's heroic defence has changed the attitude of Britain and her Allies including South Africa, towards that country. One hears nothing but praise of Russia from the mouths that not very long ago despised it as a country of heathens. Literature emanating from Soviet Russia was proscribed and Communists were regarded as enemies of mankind. Why this change all of a sudden? Not because the Soviet system has become palatable but because Russia is fighting the Nazis. Whether their love for Russia lasts after Russia is vanquished, (God forbid that that should happen), remains yet to be seen.

Similarly we are now beginning to witness a change in the mentality of some statesmen of South Africa on the colour question. Not long ago our Prime Minister, General Smuts, for the first time said: 'We ought to see that every section and, let me go further, every colour has justice.' We now hear Colonel Deneys Reitz, Minister of Native Affairs, saying: 'An open [illegible] class is a weakness, it not danger in any nation.' Further [illegible] proposals develop a slave state mentality and consequently develop in the subjugated Native races a spirit of hate and antagonism. South Africa will be a sorry place to live in for our children and our children's children.....Till man's humanity to man ceases from this earth, we can not hope to solve our problems completely." "Racial hate and prejudices were not to be solved," he said, 'by segregation of the various groups.' These words were [illegible] Reitz before [illegible] The question is [illegible] any sincerity behind them or is it because of the present adverse circumstances, when every hand is needed to crush the Nazis, that these words are uttered? Has it dawned on the South African statesmen only now that a friendly co-operation of nine million Natives means a power of no mean magnitude in these times of stress?

We have reason to doubt the sincerity behind these utterances because actions speak more eloquently than words. These fine sentiments uttered by two of South Africa's distinguished statesmen apply to all races including Indians. But the treatment of Indians in South Africa is such that if India were a free country she would long have demanded an answer. Unfortunately India is not a free country. Her freedom is crushed under the iron heels of British Imperialism and what does it matter if the self-respect of a handful of Indians in South Africa is insulted? That is the mentality of the South Africans who are viewing the Indian question so light-heartedly. They seem to forget that the insults and humiliations hurled at a handful of Indians here are really hurled at four hundred million people of India and it will not pay to antagonise a man power so huge as that.

Now that other markets are closed owing to war situation South Africa is seeking trade relations with India. A Trade Commissioner, we understand, is to be appointed with headquarters in Johannesburg. The first question that should arise in the minds of any Trade Commissioner hailing from India and representing the Indian people, should be, how are Indian nationals treated in South Africa? Ever since Sir Rama Rau left these shores we are without an Indian High Commissioner in this country. Several names were heard of but it was heard subsequently that they had refused the post. We do not wonder at it. Woe be to the one who does hazard a three years trip to South Africa. If he is a person with any self-respect and national honour he would have to make common cause with Indians and lead them in fighting for their just rights, in which case he would most likely have to leave these shores. There is room only for such a person as High Commissioner who is prepared to pocket his self-respect and to think only of his post and serve his masters, the Government—not the people—for three years. No other than a hardened I.C.S. man can be expected to accept such a post.

To come to the point, have these fine sentiments given expression to by our South African statesmen any more value than vain platitudes? Promises we have had many in the past. The time has now come for action, and what a fine specimen did we not see of that the other day in Maritzburg at the dread display, when Natives and Indians—men, women and children—were brutally treated by the military police; and what is worse is, the long delay in instituting an inquiry so that justice may be done to the injured. We have another sorry spectacle belying these sentiments in the Transvaal, where, for the last four

months, a handful of Indians are carrying on Passive Resistance, by committing a breach of Asiatics (Transvaal Land and Trading Act, 1939, which Act restricts the trading and residential rights of Indians and differentiates against them as a race, thus insulting their national honour. The callousness shown by the Government is unworthy of the high-sounding principles it claims to stand for. The struggle is suffering the lack of publicity partly due to the strict censorship, which evidently exists only to prevent truth from leaking out, and partly to the apathy of the European Press, which claims to stand for democracy and yet is shy to give due publicity to glorious acts of injustice and miracle. Many of our people feel that a struggle of this nature will not be effective owing to the lack of its attractiveness. These people should be reminded of what Gandhiji has said, that, "It is not the number of the resisters that counts but Satyagraha, but the purity of the sacrificial suffering.....They may not attract much notice when isolated individuals resort to this method of protest. But clean examples have a curious method of multiplying themselves. They bear publicity and the sufferers instead of incurring odium receive congratulations. Gandhiji derived his inspiration from Thoreau who brought about the abolition of slavery in America by his personal example. The following words of Thoreau uttered years ago should inspire those who are in the struggle and give faith to those who are watching it

"I know this well," wrote Thoreau, "that if one thousand, if one hundred, if ten men whom I could name—if ten honest men only—aye, if one honest man in this state of Massachusetts ceasing to hold slaves were actually to withdraw from this co-partnership and be locked up in the county therefor, it would be the abolition of slavery in America. For it matters not how small the beginning may seem to be. What is once well done is done for ever."

The present war for democracy and human freedom will surely not be won so long as the voice of the millions, both in India and outside India, who have been denied those rights, remains over the heads of those who are engaged in that war.

MRS. NAIDU ON INDIAN CULTURE

"I BELIEVE that when all is said and done—and so much is said that should be unsaid and so much done that should not be done—the real valuation of India and the real appraisal of India of her achievements of centuries will be just this: That her history, although made by such varied and conflicting races and elements, nonetheless has produced a common Indian culture out of the diversity of contributions," declared Mrs. Sarojini Naidu recently addressing the Muslim Students' Union, Bombay, on "The Cultural Unity of India."

Any traveller, Mrs. Sarojini Naidu said, who visited Hyderabad (Deccan) and the Arts College there would go away with the consciousness that there was a real illustration of Indian culture. Indian culture was not born out of quarrels, out of vulgar frictions of of political conflicts, out of anything that meant disharmony or isolation, but out of the common heritage of both Hindus and Muslims. Culture could not be evolved in a day by the passing of a resolution, but it was the work of the Time Spirit, toiling through centuries of conflict, that could evolve a common culture. After all, the history was not the history of one homogeneous unit or race. The various dynasties, empires, armed hordes that overran the country and finally settled down here, in spite of themselves evolved a common culture. The culture of India to-day was the evolution of modes of life and modes of living, and no race had been able to live by itself in isolation and still survive.

Adjustments and readjustments, the speaker continued, had to be made from day to day. Out of the impact between the metaphysical Hindu genius and the dynamic Islam that came to this country, a new culture was born. The Mughals who invaded this country, when they finally settled down here, desired to be the people of this country and not merely conquerors. The fusion that they achieved was basically not of compromise but of unity. Since then culture had grown, it had expanded and altered from its original source and was thus enriched. Thus it would seem that after centuries of coalescing it was simply impossible for anyone to untwist that twisted knot that had grown together.

Proceeding, Mrs. Sarojini Naidu said that to-day there was a tendency for separatism and a yearning for a separate culture. But that was not to be. Culture was a thing born out of knowledge and experience, an inheritance from the past handed down to the present generation. The function of culture was to bring into realisation the oneness of humanity.

Continuing, the speaker asserted that the great ideal of liberation and freedom was before India. India had embarked on the task of creating her own destiny. Conflicts remained, but, she added, "we have endured and no matter what we are, whether toilers in the fields or in the cities, India remains indivisible, one in its cultural outlook, and it is that that would sustain freedom when it is won."

Fountain of Wisdom

By unrighteousness we may prosper: gains what appear desirable, conquer enemies, but perishes at the root.—RABINDRANATH TAGORE.

* * *

He is the free man whom truth makes free, and all are slaves beside.—COWPER.

* * *

No alien importation of blind rote, can of what exists elsewhere will be anything other than ugly patch-work on the fabric of our national life.—RUDRADAS KUMARAPPA.

Everything appearing in this issue of ... ideal unless otherwise ... written and edited by Mahatma M. Gandhi to express the views of Indian Opinion

FALLACY OF PAKISTAN

Some time back the Pakistan day was celebrated in Madras. The president of the District Muslim League, who presided over the meeting, said that if Andhradesa could be constituted into a separate province on the [illegible] basis, why could not Pakistan be created? The separatist movement is based on [illegible] grounds. While the Andhras [illegible] into a separate province as an administrative unit of India does not become a sovereign independent State [illegible] based on religion [illegible] medieval age when the State went together [illegible] who belonged to the nation [illegible] fellow-citizens [illegible] the State this classification [illegible] has disappeared and now in the civilised countries of the world, [illegible] are enjoyed by every citizen irrespective of [illegible]

In the Near East countries this whole scale reform has been effected. Turkey is the first Moslem country to disestablish the Church. It is now a secular state. Every Turk, whatever be his religion, enjoys equal rights of citizenship. The example of Turkey has been followed by Persia, Afghanistan and other Muslim countries. Faith and Fatherland do not go together there

By

S. M. FOSSIL

In The "Bombay Chronicle"

That is why they are free and prosperous. The Muslim League ideology of a separate Muslim nation and Pakistan is positively injurious to Muslim interests apart from being palpably absurd for there should be as many "States" in India as there are religions.

How is it that all of a sudden in India which has derived its political concepts from England where the idea of a country nation has held the field for centuries, the Hindus and Muslims have come to regard themselves as members of two different nations? This is due to the mixing up of religion with politics. From the time separate electorates came to be established in India, every community began to regard itself as a separate nation. Communal electorates are responsible for the introduction of religion in politics. They have destroyed the idea of a common nationality. The logical outcome of the demand for Pakistan is a separate electorate which subordinates larger loyalty to smaller loyalty. If separate electorates are abolished, smaller loyalties will be subordinated to larger loyalties, politics will be secularised and the idea of a common nationality will take root.

A nation is that which lives in a well-defined geographical area and has certain common political and economic interests. Viewed from this point of view—and this is the only point of view from which the question should be examined, Muslims do not constitute a separate nation.

Numerically they are a minority but they only a religious minority and not a racial minority and on the score of their religion no differential treatment has been meted out to them in those provinces where they are in a minority. In fact their being a minority is to their advantage for they have been granted certain facilities and privileges which have been denied to the members of the majority community.

Thirdly, the Britisher has been to a great extent responsible for the inculcation of the multi-nation idea in Indians. No doubt British rule in India has brought about the political and territorial unity of India. But Englishmen were never tired of saying that India is not a nation but only a congeries of nations. The Indian National Congress which was started over half a century ago has endeavoured to weld the various communities into a homogeneous whole. Every Indian developed a broad vision and felt proud of his nationality.

But on account of a combination of circumstances into which it is not necessary to enter here, communalists have undone the good work done by the Congress and have created fissiparous and separatist tendencies. The two-nation theory is slowly taking root in the mind of the gullible public and the only organisation in the country that can successfully counter this propaganda is the Congress which should realise the seriousness of the situation and bend its energies to preserve the territorial integrity and national unity of India so that every person whatever may be his or her faith may work for the freedom of the Fatherland.

SIR HARI SINGH GOUR INCIDENT

EAST INDIAN ASSOCIATION MEETING

"THAT hotel managers and others should discriminate against Indians on racial grounds is especially reprehensible at this time of empire crisis when Indian troops are maintaining so strongly in the Middle East and elsewhere the glorious tradition of the Indian army, when the intense loyalty of the vast majority of the Princes and people of our King Emperor is evident to all of us," said Lord Willingdon presiding over the annual meeting of the East Indian Association, London, last July.

Lord Willingdon said:—"You are well aware of the strong views I have held on my last days as to the importance and value of equality in social intercourse between Briton and Indian. That there should be in any quarter in this country, however uninformed, the least manifestation of colour prejudice to the disadvantage of Indians is to me a matter for deepest regret and deserving of severest condemnation.

"I noted with much satisfaction a few days ago that the Home Secretary, my friend, Mr. Herbert Morrison, expressed "the strongest disapprobation of the act of discrimination against Sir Hari Singh Gour, a distinguished member of this Association, when questioned on the subject by Sir Stanley Reid and Lord Winterton, both of them also members.

"The East Indian Association is attached to no political party and while hearing all views does not take sides on controversial questions. But it does stand, and I hope it will always stand, for full rights of citizenship and equality in law and the treatment which appertains to Indians as citizens of the British Empire in this country as well as in their own.

Lord Hailey in moving the adoption of the report said: "I have been very deeply touched by what Lord Willingdon said regarding the recent unhappy incident. If you will allow me I would like to confirm all he has said on that subject:—Sir Hari Singh Gour, who is with us to-day, will know that it is not a personal matter with us. It is an offence against a people and such offences live long and are difficult to live down. Political difficulties may be forgotten. National animosities may lose their force, but an insult to a people's self-respect lives on as an open sore, as a permanent cause and estrangement and it is a thing which above all people, the British should seek to avoid."

RURAL DEALERS LICENSING INQUIRY COMMITTEE

THE Rural Dealers Licensing Inquiry Committee which was appointed by the Administrator in Executive Committee to inquire into and report upon all aspects and conditions of rural trading and storekeeping and the policy of issuing licences for such types of business in Natal, has commenced its inquiry from last Monday.

The Committee consists of Mr. H. Hosking, M.E.C. (chairman), Mr. M. G. Pitman and Mr. S. B. Downes, J.P., with Mr. C. A. B. Peck as secretary.

It is to make recommendations on any improvements that may be deemed desirable in any direction, particularly to improve the general conditions of the conduct of stores and shops.

On Monday the members of the Pinetown Rural Licensing Board gave evidence in their private capacities. The Malvern Health Committee was represented, and two Native storekeepers gave their views.

On Tuesday a representative of the Westville Health Board gave evidence and later the Committee went on a tour of inspection.

Matters discussed included the procedure to be adopted with licence applications, and the constitution of Rural Licensing Boards, the question arising whether they should continue, as at present, to consist of a magistrate sitting with four laymen, or whether the Zululand practice of appointing three magistrates should be followed generally.

Witnesses' Evidence

The witnesses also outlined conditions which, in their view, should be imposed about sanitation, type of building and value of stock. It was explained that in the Pinetown area the Board had refused to renew licences in certain cases unless building defects were remedied within five years. Within two years considerable improvement in the type of buildings had been effected.

The value of stock should practically be taken into account when licences were issued, it was claimed, as a storekeeper with only a few pounds worth of stock, and unable to serve his area adequately, could keep down traders away from his being licensed.

The Committee also discussed the advisability of restricting hawkers and pedlars who, it was alleged, damaged the business of settled traders by squatting in areas served by stores selling the same type of goods.

On the question of handing over the control of licensing in Native reserves to the Native Affairs Department rather than to the Rural Licensing Boards, the two Native storekeepers expressed opposite viewpoints.

Witnesses also urged that local authorities should have the right to express their views on the issue of licences within a certain radius of their area of jurisdiction, because of the practice attributed by some traders of settling just over the border line so as to close proximity to established stores.

An increased number of Rural Licensing Board visits per year was suggested.

The allegation was made that in some instances, in order to circumvent trading hours, general dealers with licences to sell only certain goods sold the latter to customers who came to buy general stock. It was urged that these two types of licence should be detached, and that the goods sold under a rural produce licence should be clearly listed. Representatives of the Natal Indian Congress and the Natal Indian Traders' Association attended all meetings of the Committee, and their evidence will be given at the end of the Committee's sittings, and asked to produce all the evidence.

Mr. Hosking, the chairman, stated that the inquiry will be of a public nature, but copies of notes of evidence will not be available to the public and will be kept as a small charge, but evidence given in camera will not be available.

Doings In India

Mr. Bhulabhai Desai Released

MR. BHULABHAI DESAI, the Opposition Leader of the Central Legislative Assembly, has been released from Poona gaol on grounds of ill-health.

India's Criticism Of Mr. Churchill's Speech

Reuter's message from Bombay states: Dissatisfaction with Mr. Churchill's references in the House of Commons to the constitutional development of India is expressed in a number of Indian newspapers. The Madras newspaper, *Hindu*, for example, states that for all the comfort Mr. Churchill's speech will bring to the people of India, it would have been far better had he not spoken at all. Mahatma Gandhi, when asked for his opinion on the statement, declined to make any comment, observing that his silence would be more eloquent. The view of the *Times Of India* on the other hand, is that there is no need to regard the situation tragically, because Mr. Churchill reiterated Britain's pledge to India of free and equal partnership in the British Commonwealth, while making clear that the Atlantic Charter envisaged primarily the nations of Europe now under the yoke.

Resignation From Muslim League

The Premier of Bengal, Mr. Fazlul Huq has resigned from membership of the Muslim League Working Committee and the Viceroy's National Defence Council. In his letter to the general secretary of the Muslim League, Mr. Fazlul Huq said in order to avoid a split in the Muslim ranks, particularly in view of the resignation of the other two Premiers (Punjab and Assam) he had decided to resign. He added: "For my part, I will never allow the interests of 33,000,000 Bengal Muslims to be subordinated by outside authority, however eminent it may be." A message from Lahore says that Begum Shah Nawaz has announced her decision not to resign from the Viceroy's National Defence Council in obedience to the demands of the Muslim League, and points out that she is not associated with the council as a member of the Muslim League, but in the capacity representative of the women of India.

Prisoners In India

According to Reuter's message from Bombay the total number of prisoners of war in India now seen announced as about 250 officers and [illegible] men.

Indian Defence Council

The National Defence Council, it is stated will meet for the first time on October 6, 7 and 8, under the chairmanship of the Viceroy.

British Socialist Students' Message

The twenty-first Conference of the London University Labour Federation (University Section of the British Labour Party) held recently sent the following message to Mr. M. Purshottam, General Secretary of the All India Student Federation:—"We Socialist students of Great Britain, send you our best fraternal greetings in [illegible]

India and their fighting organisation—the All-India Students' Federation. We shall continue to give increasing support for complete independence from British imperialism and shall rally further support for it from the Labour and progressive movement in this country. Realising that war has rendered our interests even more closer we pledge ourselves to develop, in every way possible, solidarity and co operation between the students of our two countries."

Things In General

Sugar Workers' Strike Averted

MR. IVAN WALKER, who is Controller of Man-power, was appointed on September 10 to act as arbitrator by the Conciliation Board appointed by the Minister of Labour on June 3 in the sugar workers' dispute. His terms of reference were "To consider and determine a dispute between the Natal Sugar Industry Employees Union and Messrs. Illovo Sugar Estates, Ltd., Tongaat Sugar Company, Ltd., Sir J. L. Talbot and Sons, Ltd., Darnall, Groutville Bros., Ltd., Reynolds Bros., Ltd. (Stanger and Esperanza), Natal Estates, Ltd. (Shallcross Clark's Estate Sugar Company, Ltd. (Glenhow Clark's Kwat Sugar Company, Ltd. (Glenhow and Chakas Kraal), and Hulett's South African Refineries, Ltd., arising out of the failure of these companies to accede to the demands of the Union as recited in the attached schedule of demands." Mr. Walker was asked to decide whether the offer made by the employers, namely, to grant 10s. per month increase to workers at the refinery and 7s. per month to workers at other mills should stand. Mr. Walker heard the parties to the dispute and examined the papers. His finding is that the 10s. monthly increase should be granted to Indian and Native adult employees in the mills and the refinery. In the case of Native and Indian male employees under the age of 18 years and of female employees the increase shall be 5s. monthly. These wage increases shall be payable in addition to the wages which were paid at August 31, 1941, and shall have effect as from September 1, 1941. The parties have agreed, and it is made a decision of the Arbitrator, that any determination made in consequence of the Wage Board investigation shortly to commence shall have effect as from September 1, 1941, and that any adjustments of wages necessary in consequence thereof will be made and accepted by the parties." Mr. M. D. Naidoo, secretary of the Non-European United Front, states that the 10s. increase was the minimum demand of the employees. They were prepared to accept the Arbitrator's award as a temporary measure. They were now preparing their major case to go before the Wage Board. Thus a strike which was threatening to extend to serious dimensions has, for the present, been averted. The second and third demands made by the Employees' Union for the recognition of the union by the employers and improved housing conditions on the estates were not referred to arbitration. Negotiations on these points are continuing between employers and employees.

N.T.U. Supports Pearl Strike

At a general meeting of the Natal Teachers' Union held at the St. Aidan's Hall, Durban, on Saturday last it was unanimously decided to give the union's whole-hearted support to the workers of Messrs. H. Jones Ltd., Pearl, who are out on a strike as a result of victimisation of the leading members of their union, the Food Canning and Allied Workers' Union. The meeting passed the following resolution unanimously:—"This general meeting of the Natal Teachers' Union gives its whole-hearted moral and financial support to the strikers of the Food Canning and Allied Workers' Union, Pearl, in their strike action arising out of the victimisation of the union's members." A sum of £5 was wired to the strikers. It was also unanimously agreed to seek affiliation to the Durban Committee of the Trades and Labour Council.

Censorship Regulations

An amendment to the Security Regulations gazetted on Friday, September 12, extends the censorship to include matter sent otherwise than by post. If the Controller of Censorship or an authorised official has reason to suspect that any person is in possession of any letter or other written or printed matter, he may have a search made.

Indian Trade Commissioner In The Union

The Indian Government has decided to appoint a Trade Commissioner for South Africa, with headquarters at Johannesburg states a Reuter's message from Simla. The Commissioner will also have jurisdiction over a number of adjoining territories. It is hoped that the appointment, which has been largely dictated by the necessity of finding alternative markets for Indian exports in order to replace those lost due to the war, will result in increased trade.

Regulations For Trade With Italian East Africa

The Department of Commerce and Industries states that the whole of the territories formerly known as Italian East Africa are now officially in the occupation of his Majesty's Forces. Accordingly, permits to import from or export to these territories will henceforth be issued under the National Emergency Regulations be granted to firms or persons in the Union on application to the Controller of Imports and Exports, Central Street, Pretoria.

Trade Permits For Importers And Exporters

The attention of importers and exporters is drawn to the several Government notices published in the Gazette extraordinary, dated September 10, 1941. From Monday, September 15, all goods, with certain minor exceptions, imported from countries outside the British Commonwealth, will be subject to permit unless already in transit to the Union or South West Africa prior to that date. Until further notice, import permits will not be granted in the case of a number of commodities listed in this Gazette. Provision has been made also for certificates of essentiality which are required in many countries before export and, in some instances, before manufacture is authorised. Attempts may be made to exploit the possibility of a scarcity of certain commodities and members of the public are urged, in their own interests, to report at once all suspected cases of hoarding and profiteering to the National Supplies Control Board or the Price Controller, Department of Commerce and Industries, Pretoria. Severe penalties are provided in the National Emergency Regulations for offences of this character. From Monday, September 15, the export of goods also to destinations outside the British Commonwealth and, in the case of a number of specific commodities to countries within the Commonwealth itself, will, with certain exceptions only be permitted under permit. Applications for import or export permits or certificates of essentiality should be made on the prescribed forms, obtainable from all customs houses, to the Controller of Imports and Exports, Department of Commerce and Industries, Pretoria. Before submitting such applications, importers are urged in their own interests, and to avoid delay, carefully to study the instructions on the back of the prescribed application forms. Importers and consumers are advised that private purchasing in the United States of America of the following commodities is no longer possible:—Steel (including alloy steel), non ferrous metals, oil, motor vehicles (except passenger cars), fertilisers, machine tools, bearings, agricultural machines, tobacco, paper board and wax, pulp, sulphur, timber.

Death Of Mrs. Hawa Osman

The death took place last Sunday of Mrs. Hawa Osman, mother of Mr. Dada Osman a well-known businessman in Durban. The late Mrs. Hawa Osman who is said to have been a hundred years old, was born and educated in the Bombay Presidency and came out to Natal in the eighties. She took a prominent part in the social life of her people in this country.

Chinese Donation To Visva-Bharati

The Executive Yan of the Chinese National Government has donated a sum of £1,000 to the Visva-Bharati towards the expenses in connection with the extension of the residential quarters for the members of the Chinese Bhavan staff. This sum together with the money gift made by President Tai Chi Tao will, it is expected, remove the problem of accommodation for this department.

Schools Gala Day At Welbedacht

The sixth annual gala-day sports of the Pinetown and Suburban Indian School Sports Association will be held at the Welbedacht Indian School ground, Cavendish, on Sunday, September 21, commencing at 9 a.m. The children of the seven affiliated schools, viz., Pinetown, Malvern, Alencon, Welbedacht, St. Thomas, Roostenkop and Chatsworth will participate and compete for Mr. K. R. Naik's Victor Ludorum Floating Trophy and Mr. Hobart Middleton's Floating Trophy for the girls' relay race. The items for the day are: Senior girls: 220 yards flat, high jump and relay race; senior girls: 100 yards flat, thread the needle and potato race; junior girls: 100 yard flat, high jump and sack race; junior girls: 75 yards flat, skip and run, potato race. Boys under ten: 50 yards flat; girls under ten: 50 yards flat. Open items are: Marathon (boys) 1 mile; girls' relay race; slippery to a finish; tug of war and fancy dress parade. A physical display will be given by the pupils of the Alencon Indian School. The Micro Music Entertainers will be in attendance the whole day. Messrs. C. R. Warriner and P. R. Singh have kindly consented to judge the fancy dress parade which will be the most interesting item for the day. A cordial invitation is extended to all friends and parents.

ORIGINAL CORRESPONDENCE

TRANSVAAL INDIAN CRICKET UNION

To the Editor, "Indian Opinion."

SIR,—Why are the doors of the Indian Cricket Union in the Transvaal closed to the clubs and individuals respectively who reside outside the area of the Witwatersrand? Can the dictators of the said union be not convinced that the doors should lay open for all Indians in the Transvaal? On reading the advertisement of the Witwatersrand Indian Cricket Union, of their forthcoming annual general meeting, I am very much surprised to notice that they still maintain the title 'Witwatersrand,' by which the players from outside the boundary of the Witwatersrand are debarred from participating in the said union, which also caused them the defeat at the last South African Indian tournament, and some very good young Indian cricketers from other parts of the Transvaal were kept at bay. When the W.R.I. Union toured Natal to partake in the S.A.I. Tournament, they were audacious enough to call themselves the Transvaal Indian Cricket Union, when the side merely represented an individual union, the so-called W.R.I.C.U. I put it to the worthy readers to judge for themselves how the said union could be called the T.I.C.U. when they deprive the unfortunate players who reside outside the boundary of the Witwatersrand of the sports, and because one does not reside within the specified boundary one cannot participate or become a member of the said union. Is that doing justice to the cricketers of the Transvaal. Unless and until the clause debarring clubs and individuals from outside the specified area is rescinded from the constitution of the said union, and provision made for all Indian clubs and individuals from all parts of the Transvaal to participate, I am afraid it cannot be recognised as the Transvaal Indian Cricket Union, and, therefore, they are not entitled for participation in the South African Indian Cricket Tournament. I hope the S.A.I.C. Board of Control will consider this matter very seriously and bring about the solution at the board meeting and convince the dictators of the said union that union it is the only recognised Indian union as far as cricket is concerned in the Transvaal, its doors must not be shut to those who want to become its members.—Yours etc.,

H. A. Hajam.

RELIGIOUS TEACHER AND PREACHER WANTED

Pious and qualified Muslim Preacher, and B.A. teacher, able to preach and teach Arabic, Persian, Urdu, Muslim Theology and English translation of the Holy Quran, systematically. Copies of diplomas, references, etc., must accompany application to:—The Secretary, Muslim Brotherhood Union, 131 Grey Street, Durban.

સુરત હિંદુ એજ્યુકેશનલ સોસાયટી

વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ

સર્વે મેમ્બરોને જણાવવાનું કે ઉપરોકત સોસાયટીની વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ રવીવાર તા. ૨૧-૯-૪૧ ના રોજ બપોરના ૩-૩૦ વાગે સુરત હીંદુ એસોસીએશનના મકાનમાં મળશે. જે સમયે સર્વને હાજરાહાજર રહેવા વિનંતી છે

કાર્યક્રમ: (૧) મીનીટસ, (૨) સેક્રેટરી અને ટ્રેઝરરનો રીપોર્ટ, (૩) સાળાનો રીપોર્ટ, (૪) જનરલ, (૫) હોદ્દેદારોની ચુંટણી.

ડી. એન. ભુલા,
ઓ. સેક્રેટરી.

આ ઓફીસે છપાએલાં પુસ્તકો

ટ્રાન્સવાલ સત્યાગ્રહ હીસ્ટ્રી ઓફ ધી સ્ટ્રગલ		
૧૯૩૨ ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં	૧	૦
રસીદ બત્તરાક	૧	૦
જાહેર પ્રજાને અપીલ ભાગ ૧	૧	૧
" " " " ભાગ ૨	૧	૧
નીતિના મોતી	૧	૦
ગરીબ ગુંજરીના પગારો અને તેની સંભાળ		૬
ઝરથોસ્ત		૬
પુર્વ અને પશ્ચિમ		૧
ગોકળભાઈ બાલમંદિરનાં રસીક ગેયગણ ગીત અને વિચાર		૬
મુસ્લીમ કાયદા પારસી કાયદા મરીજ		૬
મુસ્લીમ કાયદા પારસી બાબતો		૬
મારો જેલનો અનુભવ ભેષક: ન મોહનદાસ		૬
મારો જેલનો બીજો અનુભવ " "		૬
મારો જેલનો ત્રીજો અનુભવ " "		૬
ઓલ સબ્જીસ્ટ્રી કમ (સોકરેટીસનો બચાવ)		૬
મુસ્લમાનો અને તેના જે બાબતો		૬
જેલના કાયદા (કેદીઓને લગતા)		૬
હોમ રૂલ (ગાંધીજીએ લખેલું)	૧	૦
કાયદા સામે બગાવત કરવા		૬
કાયદા તોડી		૬
સત્યાગ્રહના બાણો		૬
ઘર વિના બીજું કશું નથી		૬

Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

શિયાળો!! એટલે ખુટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય

જો તમારે તમામ જીવનની ખરી મજાહ લેવી હોય તેા આ શીયાળામાં પુષ્ટીકારક પાકેા બનાવી તમારી તંદુરસ્તી પાછી મજબુત અને બળવાન બનાવી દેા! પણ યાદ રાખજો કે કૃત્રીમકારક ખોરાકેા બનાવવા માટે સારેા, તાજો અને ચોકખેા શુદ્ધ માલજ વાપરજો. અમારે ત્યાં શીયાળાના પાકેા બનાવવા માટે ખાસ તાજો અને શુદ્ધ માલ આવી ગયેા છે.

અમારે ત્યાં શીંગેાડા, બદામ, ચારેાલી, પીસ્તા, પંજાબી સાલમ, સફેદ મુસલી, બાવચ, ધણાગેા, કેાપરૂ વાટી, ખેાખરૂ અને મજા, ચાર મગજ, ખેાપરીની, બાલમન, ગુંદર, અંબર, રીંગના ચાંદીના વરખ, બદામ, પીસ્તેરે તમામ દીંદનું કરીયાવું સાથી વધુ, જરી જુરીજો ઉપરાંત દાંદી ખરની તમામ મેાસરી હમેશ સેારામાં રહે છે.

ઈંડસ્તાનમાં બનાવેલી સુરતની બરફી, પીસ્તા બરફી શી. ૩–૬ રતલ, બદામ બરફી શી. ૩–૬ રતલ.

મુંબઈના તરેહવાર હલ્વાઓ બદામી હલ્વેા શી. ૧–૬ રતલ, સફેદ પરવાળા હલ્વેા શી. ૨–૬ રતલ, રંગીન બદામી હલ્વેા શી. ૨–૮ રતલ, સફેદ મલાઇ હલ્વેા શી. ૩–૦ રતલ અમારે ત્યાંથી મળશે.

નવાબી પાઉડર: શરીરના દેાષ પણ બાજમાંથી માત્ર બે મીનીટમાં વાળ સાફ કરી દે છે. ૩ બેાટલ શી. ૩–૬ પેાસ્ટેજ ફ્રી. મુલીયન મારે. બેક વખત બેારડર આપી બાકી કરી લેા. દેશના બેારડાં: ૩૭×૫૦ શી. ૨૨–૬.

P. O. BOX 700. **I. G. H. BASSA,** 153 Grey Street, Durban.

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM, RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL.
PHONE 20050 CORNER PINE & GREY STS.
SITUATED IN THE HEART OF DURBAN'S BUSINESS AREA.
THE MEETING OF INDIAN SPORTSMEN.
WHERE EVERYBODY GOES FOR REFRESHMENTS OR MEALS.
ACCOMMODATION & CO. ARRANGED BY DAY, WEEK OR MONTH.

MOHANLAL VALJEE.

(INDIAN PAWNBROKER.)
113 Victoria Street, Durban.
Low Rates of Interest on Jewellery.
High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets. 1241

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.
દરેક જાતનું ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ સારૂં પેકીંગ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખેા:—
P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban. 111

Are You a subscriber of 'Indian Opinion' if not, Why not?

ડીક્ષનરીઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

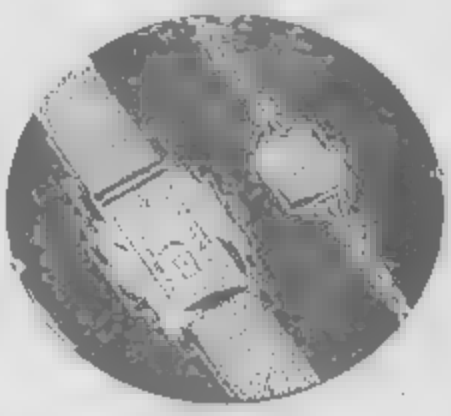
આ ડીક્ષનરી મહાત્મા ગાંધીજીની સુચનાથી બનેલા વિદ્યાપીઠના બાબુ ગેાવર્ધનદાસ સુંદરજી ત્રીવેદીએ ઘણા જહેમત ઉઠાવીને તૈયાર કરેલી અને ઉપયેાગી છે. તેને અંતે ક્રીયાના નામેા, કારકેા, ભેદા કારકેાની જરૂરી, એાછી નદીઓની જંજાળ, વજન, માપ વગેરે વિગેરે વસ્તુઓનેા ભંડાર ભરેલેા છે.

પાકું પુંઠું પાનાં ૧૪૮૮ પ્રકાશની કીમત શી. ૫.

"Indian Opinion"
Phoenix, Natal.

ELGIN

ઘડીયાળેા

અગત્યનું

અમેરીકામાં બનેલા ઘડીયાળેા પ્રત્યેક અમેરીકનેા પૂજવાને છે. આ ઘડીયાળેાનાં, પુરા બાગેા (રેપેર પાર્ટસ) મળવાની ખાત્રી આપવામાં આવે છે.

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER"—ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.
DURBAN REPRESENTATIVE:
S. DAVIDSON 720 Colonial Mutual Bldgs., West Street, DURBAN

THE EPIC FAST

(By PYARELAL)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.

320 Pages. Price: 5s. 0d.

Obtainable From The Manager
INDIAN OPINION, Phoenix, Natal

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૯ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૧૯ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૪૧. અંક ૩૮.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર તા. ૧૯ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૪૧.

મિથ્યા વચનો

હાલના યુધ્ધે અને ખાસ કરી રશીયા પર જર્મનીએ કરેલા અણધડતા ભર્યા હુમલાએ અને રશીયાએ બહાદુરીથી તેની સામે કરેલા બચાવે પ્રોટના અને તેના મીત્રરાજ્યો, જેમાં સાઉથ આફ્રિકાનો પણ સમાવેશ થાય છે, તેની રશીયા પ્રત્યેની વલણમાં પરિવર્તન કર્યું છે. કેટલે સમય ગરજ જે લોકો રશીયાને નાસ્તિકોના દેશ તરીકે વગોવી કાઢતા હતા તેઓને એકાએકથી આજે એ દેશની પ્રશંસા થઇ રહેલી આપણે સાંભળી રહ્યા છીએ. સોવીયેટ રશીયામાંથી આવતું સાહિત્ય અટકાવવામાં આવતું હતું અને સામ્યવાદીઓને અનાયત્નતીના દુષ્મનો ગણી કાઢવામાં આવતા હતા. તેને બદલે આ અચાનક પરિવર્તન આવી ગયું? નહી કે સોવીયેટ તંત્ર ફરીકર થઇ પડયું છે તેથી પરંતુ રશીયા નાઝીઓની સામે લડી રહ્યું છે તેથી. ન કરે નારાયણ ને રશીયાનો જો પરાજય થયો તો તે પછી પણ રશીયા પ્રત્યેનું તેઓનું વલણ કાયમ રહેશે કે કેમ એ જોવાનું રહ્યું છે.

બીજી રીતે આ દેશના વર્ણના સવાલ ઉપર પણ સાઉથ આફ્રિકાના કેટલાક રાજનીતીજ્ઞોના નાનરામાં પરિવર્તન થતું જોવામાં આવે છે. થોડાજ દીવસપર આપણા વડા પ્રધાન જનરલ સ્મટસ પહેલી જ વાર બોલ્યા હતા કે: "દરેક વર્ણને, અને એથીયે આગળ વધીને હું કહીશ કે, દરેક વ્યક્તિને પણ ન્યાય મળે એ આપણે જોવું જોઇએ." હવે નેટીવ બેદેશોના પ્રધાન કરનલ ડેનીઝ રીટઝને આપણે બોલતાં સાંભળીએ છીએ કે: "એક દેશમાં કચડાએલો વર્ગ હોય જો એ દેશની એક નબળાઇ ગણાય એ દેશનો એક રોગ છે." વધુમાં, "તો અંગ્રેજો લોકોને ગુલામી દશામાં રાખવાની મનોદશા કેળવશે અને તેને પરીણામે કચડાએલા નેટીવોમાં જે તીરસ્કાર અને વિરોધની લાગણી મુળ પાડશે તો આ દેશ આપણા સંતાનોને માટે તેમજ આપણા સંતાનોના સંતાનોને માટે પણ રહેવા જેવો નહી રહે....મનુષ્યની મનુષ્ય પ્રત્યે ની પશુતાનો પૃથ્વીપરથી અંત નહી આવે ત્યાં સુધી આપણા સવાલોનો સંપુર્ણ નીકાલ આવવાની આપણે આશા નહી રાખી શકીએ." કરનલ રીટઝે વધુમાં કર્યું કે, "જુદા જુદા વર્ગોને ઉંદરાયદા વાળાઓમાં બાંધવાથી (સેગ્રેગેટ કરવાથી) જાતીય તીરસ્કાર અને દ્વેષનો નીકાલ નહી આવી શકે."

આ શબ્દો કરનલ રીટઝ નેટીવોની મંડળીમાં બોલ્યા હતા. સવાલ એ છે કે તેની પાછળ કંઇ પણ સત્યનીષ્ઠા છે કે નહી, કે પછી હાલના પ્રતીકુળ સંજોગોમાં નાઝીઓનો નાશ કરવાને પ્રત્યેક હાથની જરૂર હોવાથી એ શબ્દો ઉચ્ચારાયા છે? સાઉથ આફ્રિકાના રાજનીતીજ્ઞોને શું કદમ્યાજ જ્ઞાન થયું કે નેતુ હાલ નેટીવોનો મીત્રમયો સહકાર એ આ કટોકટીના સમયમાં ન્હાનું સુનું મનુષ્યબળ ન ગણાય?

અમને આ ઉક્તિ પાછળ સત્યનીષ્ઠા નથી એમ માનવાને કારણ છે, કેમકે વખતો વખત કરતા વર્તન બધારે બચાવ છે. સાઉથ આફ્રિકાના જે મહાન રાજનીતીજ્ઞો તરફથી ઉચ્ચારાયેલા આ શબ્દો સઘળા વર્ગોને લાગુ પડે છે અને હીંદીઓને પણ લાગુ પડે છે. પરંતુ સાઉથ આફ્રિકાના હીંદીઓ પ્રત્યેની વસ્તુસ્થીતી એવી છે કે હીંદુસ્તાન જો એક સ્વતંત્ર દેશ હોત તો તેણે તેનો જવાબ અત્યાર અગાઉ કયારનો માંગ્યો હોત. કુદરતે હીંદુસ્તાન સ્વતંત્ર દેશ નથી. તેની સ્વતંત્રતાને બ્રીટીશ શાહીવાદની હોળીની એડીના હેઠળ કચડેલી રાખવામાં આવી છે અને એ સંજોગોમાં સાઉથ આફ્રિકામાં એક મુઠીભર હીંદીઓના સ્વમાનનું અપમાન થયું તો શું થયું? આ સાઉથ આફ્રિકાના અંગ્રેજો, જે હીંદી સવાલને બેપરવાઇથી નીહાળી રહ્યા છે, તેઓની મનોદશા છે. તેઓ ભુલી જાય છે કે આ દેશના મુઠી ભર હીંદીઓનું તેઓ જે અપમાન કરી રહ્યા છે એ વસ્તુતઃ હીંદુસ્તાનના ચાલીસ કરોડ લોકોનું અપમાન થઇ રહ્યું છે અને એટલા વીશાળ માનુષ્યબળનો વીરોધ વહોરી લેવો તુફસાનકારક થઇ પડશે.

આજે જ્યારે યુદ્ધને લીધે અન્ય બધીરે બંધ થઇ ગઇ છે ત્યારે સાઉથ આફ્રિકા હીંદુસ્તાન સાથે વેપારનો સંબંધ બાંધવા માગે છે. અમારા સમજવા મુજબ એક ટ્રેડ કમીશનર આ દેશમાં નીમાશે અને તેનું મુખ્યમથક જોહાનીસબર્ગમાં રહેશે. એવા કોઇ પણ દીવસથી આવનાર અને હીંદી પ્રજાનું પનીનીપીત્વ પુરવાર કરનાર ટ્રેડ કમીશનરને જોવા પ્રથમ મરજ જો જોઇશે જોઇએ કે, હીંદના શબ્દોને આ દેશમાં કેવું વર્તન મળે છે? સર રામારાવ આ દેશમાંથી ગયા તે પછી આ દેશમાં હીંદના હાઇ કમીશનરનું સ્થાન ખાલી પડેલું છે. કેટલાંક નાગેા જો ઝોહાને માટે સાંભળવામાં આવ્યા હતાં પરંતુ પાછળથી સંભળાવું હતું કે તેઓએ એ ઝોહા સ્વીકારવાની ના પાડી હતી. એમાં અમને જરાયે આશ્ચર્ય નથી થયું. સાઉથ આફ્રિકામાં જે કોઇ પણ ગોરા વર્ણની નોકરીપર આવવાનું સાહસ કરશે તેના જોખમ છે. જો તેનામાં સ્વમાન અને શક્તિય ગૌરવ હશે તો તેણે હીંદીઓની સાથે થવું પડશે અને ન્યાયી હકોને માટેની તેઓની લડતનું નેતૃત્વ લેવું પડશે. એ જોખમ કરવા જશે તો ગોકસ તેણે આ દેશ છોડી ચાલ્યા જવું પડશે. કોઇલે હાઇ કમીશનર નહીંક તો એવાજ માણસ ને માટે સ્થાન છે કે જે પોતાના સ્વમાન ને ગજવામાં મુકી દઈ શકે અને પોતાના ઝોહાનોજ અભ્યાસ કરી પોતાના માલીકો, સરકાર-નહીં કે પ્રજા-ની વફા વર્ણ નોકરી

કરે, એવો ઢોઢો સ્વીકારવાને દીદમાં સરકારી નોકરીમાં પકડાઈ ગયેલા સીવાય બીજો કોઇ પણ તયૈાર થયેા મુશ્કેલ છે.

મુળ મુદ્દાપર આવતાં સાઉથ આફ્રિકાના આપણા રાજનીતીજ્ઞોએ દર્શાવેલી આ મુંઝવણ ભાગ્યેજ કોઇ વખતે કોઇ પણ દેશમાં કોઇ પણ કોમ પર આવી પડી હશે. પરંતુ કીંમત છે ખરી? વચનેા તેા ભુતકાળમાં અણુએ અણુએ અપાઈ ચુકયાં. હવે વર્તનનેા સમય આવેલેા છે અને વર્તન નેા નમુનેા તેા આપણે દુઃખ મુદ્દત ઉપર જ મેરીટઝબર્ગમાં થયેલાં દીમાની પ્રદર્શન વખતે જોઇ ગયા. જ્યારે લશ્કરી પોલીસ તરફથી નેટીવેા અને ઈંડીઓ–પુરૂષેા, સ્ત્રીઓ અને બાળકેા–તરફ પાશવી વર્તન બતાવવામાં આવ્યું હતું. અને એથી યે વધારે ખેદજનક તેા એ છે કે જેઓને અન્યાય થયેા છે તેઓને ન્યાય મળે તેટલા ખાતર એ બાબતની તપાસ કરતાં પણ આટલી બધી ઢીલ થઈ રહી છે. વળી જો લાગવગી ગાને ઝુકી પડનારૂં નીલું કાગળ દસ્ય આપણે ટ્રાંસવાલમાં જોઇ રહ્યા છીએ, કે જ્યાં છેલ્લા આર માસ થયાં મુકીસર ઈંડીઓ ૨૬૩૬ નેા એશીયાટીક્સ (ટ્રાંસવાલ લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ) ઓર્ડર, કે જે એ માંનમાં ઈંડીઓના વેપાર અને વસવાટના હકોપર પ્રતીબંધ મુકનારેા છે અને ઈંડીઓ વીરૂદ્ધ એક ઠોમ તરીકે જોહભાવ પાડીને ઈંડીઓના રાષ્ટ્રિય ગૌરવનું અપમાન કરનારેા છે, તેનેા ભંગ કરી તેની સામે સત્યાગ્રહની લડત ઉઠાવી રહ્યા છે. સરકારે જે બાબતમાં બતાવેલી નીષ્કાળજી જે ઉચ્ચ સીદ્ધાંતોને માટે ઉઠાવામેા તે ઢાંચેા કરે છે તેને અણછાજતી છે. લડત ને સેન્સર, કે જેનેા હેતુ સત્ય પ્રકાશમાં આવતું અટકાવવાનેાજ જણાય છે. તેના સખ્ત કાપ્યાના કારણે તેમજ અંગ્રેજી વર્તમાનપત્રકારેા, જેઓ લોકશાસનવાદી હોવાનેા દાવેા કરે છે પરંતુ દેખીતા અન્યાયેા અને ગેરરાજ્યને પ્રકાશમાં લાવતાં સંકેાચાય છે, તેઓની અંદતાના કારણે અકળાવ આવી રહી છે. આપણા કેટલાક લોકેા માને છે કે આવી લડત આકર્ષક નહીં હોવાના કારણે તેની અસર નહીં પડે. આવેા વીચાર કરનારાઓને અમે ગાંધીજી ના વચનેા યાદ દેવા ઇચ્છીએ છીએ કે, "સત્યાગ્રહમાં સત્યાગ્રહીઓની સંખ્યાની બહુ બધી કીંમત નથી પરંતુ એ બલીદાન–કુરબાની આપનારાઓની પવીત્રતાની કીંમત છે. જ્યારે લોકપ્રતીકલ વ્યક્તિઓ નીરાશાની આ રીત અખત્યાર કરે છે ત્યારે તેઓ કદાચ લોકેાનું ધ્યાન બહુ આકર્ષતી નથી. પરંતુ યુદ્ધ દાણલાની જેવી આશ્ચર્યતા છે કે તે જાતેજ વધે છે, તે જાતેજ પ્રકાશમાં આવે છે અને દુઃખ સહનારાઓ યુક્તા ઉત્પન્ન કરવાને બદલે અભીનંદનેા પાત્રે છે." ગેારેા, કે જેણે પેાતાના અંગત દાખલાથી અમેરીકામાંથી ગુલામી પ્રથા નાબુદ કરી હતી, તેમની પાસેથી ગાંધીજીએ પ્રેરણા મેળવ્યું હતું ગેારેાએ પણ વર્ષોપર સહેલા નીષ્ફળ વચનેા ટ્રાંસવાલની લડતમાં જોડાયેલાઓને પ્રેરણા આપનારા અને જેઓ એ લડત નીહાળી રહ્યા છે તેઓને શ્રદ્ધા આપનારા થઇ પડશે:

"હું બેટલું સ્પષ્ટ જાણું છું કે તે એક હજાર, તો એકસો, હું નામ આપું તે માત્ર દસજ પ્રમાણીક માણસ, અરે એકજ પ્રમાણીક માણસ મેસેચ્યુસેટસના આ રાજ્યમાં જો ગુલામેા રાખવાનું છોડી દઇને એ ભાગીદારીમાંથી નીકળી જાય અને તેમ કરવાને માટે કાયદાસરમાં પુરવવા તયૈાર થાય તેા અમેરીકામાંથી ગુલામી નાબુદ થઈ ગઈજ સમજવી. કેમકે ગ્રહ-આલ બલે ગમે તેટલી નહાની દેખાય તેની કસી પરવા નથી. એક વસ્તુ જે બરોબર થાય તે સદાને માટે નભી રહે છે."

લોકશાસનવાદ અને માનવ સ્વાતંત્ર્ય માટેના હાલના યુદ્ધમાં, હીંદુસ્તાનના તેમ જ હીંદુસ્તાનની બહારના કરોડેા લોકેા, જેઓ એ લડેા લોગવી શકતા નથી, તેઓની એ યુદ્ધ લડી રહેલાઓના માથા પર બહદુવા રહેલી છે ત્યાં સુધી કદી પણ નીજય પ્રાપ્ત નહીં થાય.

જર્મનીય ઇંગ્લેન્ડનેા વિનાશ રેગ્રેમેશનથી નહિ આવે

ગા ત્રણ અઠવાડીયાં પહેલાં ગાન્ડુમેન્સ મોરગણ સેન્ટરની ઉદઘાટના ક્રીયા પ્રસંગે નેટીવ ઓફેર્સ ખાતાના પ્રધાન કર્નલ રેનીજ રીટ્ઝે કરેલા ભાષણમાં જણાવ્યું હતું કે "કોઇ પણ દેશના એક કમનશીબ વર્ગ દ્વારા એ દેશની નબળાઇ બતાવે એવું રોમ જણાય." વધુમાં તેમણે કહ્યું કે "તાજા બનાવોએ સમગ્ર બાબતેા આપણે ફરીથી તપાસવા પ્રેરી છે જેના જેના સંબંધમાં આપણે ત્યાં તેમ તેના વતનીય સંબંધ સુધારવાની જરૂરીયાત નું એવું ઘણું મોટું કામ પડ્યું છે. પ્રક્રિયા ના બારીકમેાના આધાર યુરોપીયનેા અને નેટીવેા વચ્ચે અરસપરસ સગાજુનીપર રહી છે. બે યુરોપીયનેા વેારાનેા ગુલામીનાં રાજકારણ બાબત દેખાવસે અને વરીષ્ઠાએ કમકાયેલા નેટીવેામાં વીરોધ અને તીરસ્કારની લાગણી ઉદ્ભવ કરવી તેા અશેષ આફ્રિકા આપણા સંતાનેા અને આપણા સંતાનેાના સંતાનેાને રહેવાને માટે દેશ રહેશે નહીં. આનવલાન સોસીયેટી નહીં રહી શકવાની કરીયાદ કરે છે. પરંતુ જ્યાં સુધી મનુષ્યની મનુષ્ય પ્રત્યેની વર્તણુકનેા પૃથ્વીપરથી નાસ નહીં થાય ત્યાં સુધી આપણા સમાજેાનેા સંપુર્ણપણે નીકાસ કરી શકવાની આપણે આશા નહીં રાખી શકીએ. પરંતુ આ કાળુ બાજુ દેખા છતાં પણ મને જણાવતાં આનંદ થાય છે કે આફ્રિકા આફ્રિકામાં હજુ પણ એવા ઘણા લેાકેા છે કે જેઓ નેટીવેાને ન્યાય મળે લેવા આતુર છે આ લેાકેા સમજે છે કે જ્યાં સુધી તીરસ્કાર-વૃત્તિ પ્રવર્તશે ત્યાં સુધી સાચેય આફ્રિકાનું ભવીષ્ય કદી પણ સુધરી નહીં શકે

એ અગાઉ એકસ્ટ્રા મીલનમાં ભાષણ કરતાં પણ કરનલ રીટ્ઝે એવેાજ સુર કાઢયેા હતેા. તેમણે કહ્યું હતું કે જાતી જાતી વચ્ચેના તીરસ્કાર અને દેશપ્રાપ્તનાનેા નીકાલ જુદા જુદા વર્ગોને પ્રલાયદા ચાકરીમાં જોડવાથી (સેગ્રેગેશનથી) નથી આવી શકવાનેા આ પ્રલાયદા વર્ગોએ "બલાયદા ચોટી રહેવાનું" પાપ કરવું અતીષ્ટ છે એ સાઉથ આફ્રિકામાં અંગ્રેજો અને ડચ એકસેા વર્ષ વર્ષા રહી રહ્યાં છે અને હજુ પણ લડતાં ઝઘડતાં નથી એ દર્શાવપર થી મીદ્ર થાય છે.' તેમણે કહ્યું કે ગેારા ગેારા અને નેટીવેાએ પેાત પેાતાના સ્થાનમ પરવર્તિત થઇ એક બીજા સાથે મદદગાર થવેા જોઇએ

નેટીવેાની આર્થિક સ્થિતિની તપાસ કરનારૂં કમીશન

નેટીવ એફેર્સના પ્રધાન કરનલ કેનીજ રીટ્ઝે ગયા ચોમાસે કરવાનમાં બાન્ટુ સોસ્યલ સેન્ટર ખુલ્લું મુકવાની ક્રીયા વખતે નેટીવેાના બગારના બદલ્લા વધારા કરવાની શક્યતાની તપાસ કરવા એક કમીશનની નીમણુંક થવાનું જાહેર કર્યું હતું. તેમણે કહ્યું કે બગારના વધારેા થાય એ કીંજ છે પરંતુ તેથી કંઇ નેટીવેાની આર્થીક સ્થિતિના સવાલનેા સંપુર્ણ નિકાલ થેા નથી આથી જનરલ સ્મટસે નેટીવ એફેર્સ ખાતાના સેક્રેટરીને નેટીવેાના બગારના કંઇક આકરણી રીતે વધારેા થઇ શકે તેમ છે કે નહિ તેની તપાસ કરવાને એક કમીશન નીમવા સુચવ્યું છે. આ કમીશન નેટીવેાની સ્થાનીક પાકનીના સાધન, મકાન (ઝુંપડા), કપડાં, ખરાબ હવામાની બદલ આવી જવાની કેળવણીના સાધનેા પુરા પાડી શકવાની જરૂરીયાત સુચનાઓ કરી શકશે એવી આશા રાખવામાં આવે છે.

આ પત્રકાર એમ કે આ કારણપર ઘણાય બહારના એવા એવા અભ્યાસે નહિ ગણાય કે નેટીવેાપરનેા પેાલ ટેકસ કે જે તેઓની ઉપર મોટા બેાજારૂપ થઇ પડયેા છે તે નાબુદ કરવામાં આવે તેા તેઓને કેટલી રાહત મળી રહે. તેાયણી રાજ્યનેા બાદ જવાબદારી રહેતું નથી કેમકે [illegible] ખેરાકમાં તેમજ બીજી જોજનાઓની કરવુ નોપરના કરમા વધારેા કરીને પુરી કરી શકે

(અનુસંધાન આગે [illegible])

૩૨લ ડીલર્સ લાયસેન્સીંગ ઇન્કવાયરી કમીટી

૩૨લ ડીલર્સ લાયસેન્સીંગ ઇન્કવાયરી કમીટી જે નાતાલના એડમીનીસ્ટ્રેટરની એકઝેકયુટીવ કમીટી તરફથી ગઠવામાં આવી છે તેણે ગયા અઠવાડીયામાં જુદા જુદા સ્થળોએ જાહેર સભાઓ ભરી હતી અને તેમાં હાજર રહેનારાઓ પાસેથી તેમના ધંધા સંબંધી સ્થીતીની અને તેમની જાતના વેપાર માટે લાયસેન્સ આપવાની નીતી સંબંધી તપાસ કરી રીપોર્ટ કરવા નીમવામાં આવી છે તેણે પોતાની તપાસ ગયા સોમવાર થી શરૂ કરી છે. કમીટી પર પી. એસ. કોરશાંગ એમ. ઇ. સી., (પ્રમુખ), પી. એમ ઇ. કેનીનાઘને પી. એમ. બી કાર્ડીન્સ, કે પી., અને પી. પી. એ. બી. પેક સેક્રેટરી છે. કમીટીએ જે જગાઓમાં જાહેરી દુકાનોની સ્થીતીમાં કંઈ પણ સુધારો કરવાની જરૂર જણાઇ તો તેની ભલામણ કરવાની છે.

સોમવારે કમીટી સમક્ષ પાયનવાલ્ડિન ૩૨લ લાયસેન્સીંગ બોર્ડના સભ્યો તરફથી પોતાના બચાવની કરવાનુમા જુબાની આપવામા આવી હતી. બોર્ડના બે મેમ્બર કમીટીના પ્રતીનીધીઓ પણ હતા અને બે નેટીવ રજીસ્ટ્રારપરોએ પોતાના મત દર્શાવ્યા હતા.

મંગળવારે વેરુલામ ટ્રેડમ બોર્ડના પ્રતીનીધિએ જુબાની આપી હતી અને બાબતથી કમીટી તપાસ કરવા નીચેથી હતી

કમીટી સમક્ષ અપાએલી જુબાનીમાં લાયસેન્સ બાદેની અરજીઓના સંબંધમાં કેવો નીયમ રાખે છે તેમ અને ૩૨લ લાયસેન્સીંગ બોર્ડોનું બંધારણ કેવુ હોવુ જોઇએ તેની ચર્ચા થઇ હતી. એવો સવાલ ઉઠાવાયો હતો કે એ બોર્ડો હાલ માલે છે તેમ એક મેજીસ્ટ્રેટ અને ચાર આગ જનાગના માણસોનો બનેલા રહી જોઇએ કે જુદુલેન્ડમાં જે તેમ બધા મેજીસ્ટ્રેટોની બોર્ડ નીમાવી જોઇએ.

જુબાની આપનારાઓએ સલાહ, મકાનો કેવા જાતના હોવા જોઇએ અને કેટલી કીંમતનો સ્ટોક રાખવો જોઇએ એ બાબતમાં પોતાના મત દર્શાવ્યા હતા. એવું જણાવવામા આવ્યું હતુ કે પાયનવાલ્ડિનના સત્તામાં બોર્ડે અમુક કેસોમાં પાંચ વર્ષની અંદર બે મકાનોની બોર્ડો દુર કરવામાં નહીં આવે તો લાયસેન્સો રીન્યુ કરી આપવાની ના પાડી હતી. આથી બે વર્ષ બાદ મકાનોમાં ઘણો સુધારો થઇ ગયો હતો.

એવું જણાવવામાં આવ્યું હતું કે લાયસેન્સ આપવી બબતે કંઇક ઢીલી દાનતનો જે એ આક્ષેપ થયાનું જોઇએ કેમકે એક દુકાનદાર બોર્ડના પાર્ટનરોનો સ્ટોક રાખીને બોર્ડને લાભ તો તે એ સત્તાની જરૂરીયાત પુરતા પ્રમાણમાં પુરી પાડી નહીં શકતા લીધાનું પોતે લાયસેન્સ ધરાવતો હોઇ બીજા વેપારીઓને આ આપવા અટકાવી રાખે છે.

કમીટીએ પેકસ્ટર્ન અને ડોકરના લાયસેન્સો પ્રતીબંધીત કરવા જોઇએ કે નહીં તેનો પણ વીચાર કર્યો હતો એવું જણાવાયુ હતુ કે તેઓ રજાયા વેપારીઓ સત્તામાં આવ પુરો પાડતા હોવા તેમ સત્તામાં બેસી જોર બાજ વેપારને નુકસાન પહોંચાડે છે.

નેટીવ રીઝર્વોમાંના લાયસેન્સો ધરનો બંધ કરવા ૩૨લ લાયસેન્સીંગ બોર્ડોના હાથમા રહેવો જોઇએ કે નેટીવ એફેર્સ ડીપાર્ટમેન્ટના હાથમાં સોંપાવો જોઇએ એ બાબતમાં બે નેટીવ રજીસ્ટ્રારપરોએ અરસ પરસ પોતાનો મત દર્શાવ્યો હતો.

જુબાની આપનારાઓએ એ પણ જણાવ્યું હતુ કે રજાનીક વસ્તીઓને પોતાની જરૂરત નીમેના સત્તાના અમુક પરિવાર રૂપીયાં લાયસેન્સ આપવા કે નહી આપવા એ બાબતમા પોતાનો મત દર્શાવવાનો હક્ક દેવો જોઇએ, કારણ કે કેટલાક વેપારીઓ સરહદની ઉપરજ પોતાનો વેપાર ખેલે છે અને તે સરહદની અંદર રહાપીત થએલી દુકાનોની પણીજ નજદીક હોય છે. ૩૨લ લાયસેન્સીંગ બોર્ડો વર્ષમાં બેથી છે તે કરતાં વધુ વખત બેસવું જોઇએ એવી પણ સુચના થઇ હતી.

એવું કહેવામા આવ્યું હતું કે કેટલાક દાખલા ઓમાં વેપારના નીયમિત મર્યાદા કલાકોમાંથી છટકી જવાને કેટલ ગાડમુલના લાયસન્સો ધરાવનાર જનરલ ડીલરો પોતાની જનરલ ડીલરની દુકાનો બંધ થયા બાદ ઉપરાંત બીજી વસ્તુઓ પણ વેચે છે આવી એવું સુચવવામાં આવ્યું હતું કે આવા વેપારો અલગ કરવામા આવવાં જોઇએ અને કેટલ પ્રોડક્યુસના લાયસેન્સથી થી વેચી શકાય તેવાં બોધું સીરટ બહાર પાડવું

નાતાલ ઇન્ડીઅન કોંગ્રેસ એસોસીએશન અને નાતાલ ઇન્ડીઅન કોંગ્રેસના પ્રતીનીધીઓ જેઓ કમીટી ની સમક્ષ બોર્ડો વખતે હાજર રહેવાના છે તેઓએ પોતાની જુબાની કમીટીના ભેગા પુરી થતા આપવાની પ્રબળ દર્શાવી હતી અને કમીટી સમક્ષ અપાનારામાં આવતી જુબાની ના ટેપાલની માગણી કરી હતી. પ્રમુખ શ્રી કોરશાંગે કહ્યું કે તપાસ બધે જલદેર કરી અને જલદેરમાં આપાએલી જુબાનીનો ટેપાલ બોગ આપવો મેળવી શકાશે પરંતુ બંધારણે આપાએલી જુબાનીનો ટેપાલ બોગ નહીં શકે.

સર હરિસીંગ ગોરનું થએલું અપમાન

ઇસ્ટ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનની મીટીંગ

લંડનની ઇસ્ટ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનની ગયા જુલાઇમાં મળેલી વાર્ષિક મીટીંગ ના પ્રમુખસ્થાનેથી ભાષણ કરતા સોર્ડ પીલીંગ્ડન બોલ્યા હતા કે હોટેલના મેનેજરો જાતીના ધોરણે દીંદીઓ સામે ભેદ પાડે એ ખાસ સાસણ્ય ના આ કારણની સમક્ષમાં જ્યારે દીંદી સૈનીકો મધ્ય પુર્વ અને અન્ય સ્થાનોમાં દીંદી સૈન્યની પરંપરાથી ચાલતી આવેલી સુંદર નામનિ મજબુત રીતે ટકાવી રહ્યા છે અને મહારાજાઓ અને આપણા રાજેરજવાડાની રક્ષણની પ્રસંગ વફાદારી સર્વત્ર વ્યક્ત થઇ રહી છે ત્યારે અતિ નીંદાને પાત્ર છે. તમો સૌ જાણો છો કે બ્રીટન અને દીંદી વચ્ચે સામાજીક સંબંધમાં સમાનતા ભાગવવાની અગત્યતાપર હું પ્રથમથીજ કઇ વીચારો દર્શાવેલા છું આ રેસના પ્રશ્ન પણ રમણમાં, પાછો તે ગમે તેટલું અજુ-ત્યક્ષ હોય તો પણ, દીંદીઓની વિરૂદ્ધ સદંજ પણ વર્ણદ્વેષ બતાવવામાં આવે એ મને ઉંડા ખેદની અને મજબુત સબ્દોમાં વખોડી કાઢવા જેવી બીના લાગે છે.

બોર્ડ દીનસપર સર હરીસીંગ ગોર, જે આ એસોસીએશનના એક પ્રતીષ્ઠિત સભ્ય છે તેમની સામે એવો ભેદ પાડવામા આવ્યો હોવા તેના સંબંધમાં સર રેજનલ્ડ ક્રીક ઓર્ડ બીન્ટરટન કહેતા પણ આ સંબંધના સભ્યો છે તેઓએ પુરેપુરા પ્રશ્નોના જવાબમાં હોય ગોર્ડરી માર માંગ્યો. હોમર્સ મેરીસને પોતાનો અભ્યત પીરેય દર્શાવ્યો હતો એ સોર્ડ માંગ પણીજ સંતોષ થયો.

ઇસ્ટ ઇન્ડિઆ એસોસીએશન કોઇ પણ રાજ-કારી પક્ષની સાથે જોડાએલી નથી અને સમાજ નીચારો લાવવાના હોવા બેઠક પણ તકસારી સવાલમાં કોઇનો પક્ષ લેતી નથી. તેમ છતાં બ્રીટીશ સામ્રાજ્યના વતનીઓ તરીકે દીંદીઓ પ્રત્યે આ દેશમાં તમજ તેઓના પોતાના દેશમાં સાધનમાં સંપુર્ણ સાજરીવાળા હકો અને સમાન વર્તાવને માટે તે દીનરાત કરે છે અને હું આશા રાખું છું કે તેમાં કરતી રહેશે.

સોદો કેવીએ જણાવ્યું કે મોટું રીવીઝન કુંક મુદત ઉપર અનેક કમનસીબ બનાવ બિને જે કહી ગયા છે તેની મારા દીલપર ઊંડી અસર થઇ છે તેઓ જે કંઇ બોલી ગયા છે તેને હું સંપૂર્ણ રીતે આપું છું. સર હરીસીંગ ગોર તેઓ આજે અમે હાજર છે તેઓ સમજશે કે આ બાબતને આપણે તેઓની ઓર અંગત બાબત નથી બનવી દીધી. એ બનાવ સમસ્ત પ્રજાનું થયું છે અને એથી બનાવનું કદમાં લાગ કાળ ઝાંખો ઠગી રહે છે અને ખુલાસા ઘણું મુશ્કેલ થઇ પડે છે. રાજદ્વારી મુશ્કીબતો મુખી જવાબ છે, બનાવ દુશ્મનીનું બળ વધીને થઇ બન્યું છે. પરંતુ આ બાબતને આપણે તેઓની ઓર અંગત બાબત નથી બનવી દીધી. એ બનાવ સમસ્ત પ્રજાનું થયું છે અને એથી બનાવનું કદમાં લાગ કાળ ઝાંખો ઠગી રહે છે અને ખુલાસા ઘણું મુશ્કેલ થઇ પડે છે. રાજદ્વારી મુશ્કીબતો મુખી જવાબ છે, બનાવ દુશ્મનીનું બળ વધીને થઇ બન્યું છે. પરંતુ ગમે તેમ હોય પણ આપણે તો આપણી ફરજ બજાવવી જોઇએ. આપણે ગમે તેમ કરીને આપણી ફરજ બજાવવી જોઇએ. આપણે ગમે તેમ કરીને આપણી ફરજ બજાવવી જોઇએ.

કોમી ઐક્યનો ઉત્તમ વિધાતા-શિક્ષક

[આજ અઠવાડિયે અંગે અમદાવાદના પોતાના વક્તવ્ય દરમીયાન મી. ગઝદેવભાઇએ શિક્ષકો આગળ બે આપણો આપ્યાં હતાં, એક આખુ બજારના શિક્ષકો સમક્ષ પણ આપ્યું હતું અહીં બન્ને આપણોનો એકત્રિત સાર 'શિક્ષણ અને સાહિત્ય' માંથી નીચે આપીએ છીએ:]

શિક્ષકનો ધંધો

જો કે હું શિક્ષક નથી, આજ શિક્ષકના ધંધા માટે મને પક્ષપાત છે, કારણ હું શિક્ષકનો પુત્ર છું. મારા પિતા ૪૦-૪૫ વર્ષ શિક્ષક હતા, અને તેમને પોતાના ધંધાને માટે અભિમાન હતું. તમે પણ તમારા ધંધાને વરેલા છો કે નહીં એ તો હું જાણતો નથી, પણ મળ્યા વરેલા છો એમ માની લઉં છું. તમે મહિને કેટલો મળે કરતા તો ન કબાદ સકલ એવું મોરેજ છે! અને ઉલટા કમાવાને બદલે આ ધંધો તમે પસંદ કર્યો દોષ એમ હું માનતો નથી, કારણ કોઇ શિક્ષક મહાદીપર્યન્ત પૈસા મેળવ્યો નથી. ઊલટો તમારા ધંધાને વહકનો મણીને તમારામાંના પણ કિલક બનવા છો એમ માનીને હું ચાલું છું. પણ એ ધંધો વહકનોજ નહીં પણ પવિત્ર ધંધો ગણાવો જોઇએ, એમ ગોકુંક પૃથકકરણ કરીશ.

ધંધાઓ અનેક છે. મજૂરીનો ધંધો ઉત્તમ છે; માણસ પોતાનો પસીનો પાડીને પ્રમાણિકપણે રોટી કમાય છે—જે કરવાની દરેક મનુષ્યની ફરજ છે. વકીલના ધંધાને કોઇએ ઉત્તમ કહ્યો દોષ એમ હું જાણતો નથી, કારણ કે તો કહેવા સમાનવાળે નહીં પણ કહેવા વકિલ પાનો ધંધો બની ગયો છે. વેપારનો ધંધો એવો છે બધો કે જેના અનેક પ્રાણિત અને મરીજોની સેવા કરી શકાય, પણ કોઇ વિરલાજ એ ધંધાને સેવાર્થે અપનાવે છે. બીજા પણ અનેક ધંધા છે, જેમાં પ્રામાણિક રોટલા મળી દોય તો તેના વિરોધમાં કંઇ કહેવાનું ન દોય. પણ શિક્ષકનોજ ધંધો બાપ એવો છે કે જેની જવાબદારી બીજા કોઇ પણ ધંધા કરતા બહુજ મોટી છે. બાળકની જવાબદારી બાળકિકરને માટે બધી મોટી છે,—અને કોકજ બાપ એ જવાબદારીનું પૂરું ભાન રાખનારો દોય.

પણ બાળકના ઘડતરની જવાબદારી શિક્ષકના જેટલી માબાપની પણ કહાય નહીં દોય, કારણ બાળકોની સાથે શિક્ષક બાપાપના કરતા પણ વધુ વખત ગાળે છે. બાળકના શિક્ષકનો પાસે અઠવાડીયા કે વર્ષ ન મેળવે જેટલો, પણ શિક્ષકની પાસેનો બીજું પણ ઘણું બાર નરસું મેળવે છે. બાળપણના શિખેલો ઘણે ભાગે મોતપર્યન્ત સંસ્કારો ચાલે રીતા હોય છે. શિક્ષકની આખી દિનચર્યા, બોલવું, ઉભા, બેસવું, ચાલવું કરવું, બાળક મરવું, એનાં ઇંગિત અને વ્યવહાર. શિક્ષકને ખબર ન પડે તેવી રીતે, સૂક્ષ્મપણે બાળક નિહાળે છે, અને અનુકરણ પણ કરે છે. જોક બાળ છોકરા ઘર કરતાં અમારે ઘણા મુશ્કેલ તો, એ ન ઘણે ભાગે પોતે કાપ મૂકવાની ઢબમાંના પ્રમાણમાં મોટો ઘણો દેખાશે એજ દરા બાળકના મનની છે; અને તમે એના મનની ઉપર જે સંસ્કારો પાડશો તે સંસ્કારોજ લાંબા કાળ સુધી કાયમ રહેશે એટલુજ નહીં, પણ તમારે પ્રમાણ રૂપમાં કાયમ રહેશે. તમારાં વાક્યાઓના પણ મુખ્યિ નથી રહેવાના, પણ તેનું ઉંડા બાળકના હૃદયમાં ફેલાશે, અમારે આકરી ઉપર કહેશે પણ તે ઘેણા તેવી ખાલ ઉપરજ રહેશે. જે બાળકોને કાવિનાના નાગરિક બનવાનું છે તેમના ઘડતરનો આટલો મોટો ભાગ જેનાં બાકમ કાપ કરે નથી તેવા તમારા જેવા નિમાલ મોટી જવાબદારી છે, અમે એ જવાબદારીને પૂરી કરવી રીતે બદા રહેવા તો તમારા ધંધો બીજા કોઇ પણ ધંધા કરતા વધારે પવિત્ર બનાવો જોઇએ.

શિક્ષકોમાં પણ પ્રાથમિક શાળાના શિક્ષકોની જવાબદારી મોટી મોટી છે. માધ્યમિક શાળા નાં બાળકો કોમ્પ મોટી વયે શાળામાં જઇએ છે, કોલેજના વિદ્યાર્થી વિદ્યાર્થીનીઓ તો પ્રોફેસરોના શિક્ષણ અને સંસ્કારથી બરાબર રંગાયેલા પ્રવેશ કરે છે, અથવા રહે છે. પણ પ્રાથમિક શાળાનો શિક્ષકજ પોતાનાં બાળકો ઉપર વધારેમાં વધારે સંસ્કારો નાંખે છે.

સાંપ્રદાયિક ન બનો

એ સંસ્કારો સુસંસ્કારો હો, અને કદી કુસંસ્કારો ન હો, એમ હું ઇચ્છું. બધી રીતે તો આ વાત નથી નથી, અને તમને બાબ કહેવાની જોઇ નહિ. પણ આજે દેશમાં જે વાતાવરણ બાંધ્યું છે તે તોતો, બાળ ન કરે તેવી બાબ પણ બાળ કરવા જેવી બની જાય છે. બાળ દેશમાં બધા બા કોમી ઝેર બાંધેલું છે, રમખાણોની ઠોકરી મળતો છે, બા તમારા ચિત્ત પણ અકોળે ચઢે, તમારા મનમા પણ વિષ બાંધે, એ સંભવિત છે. પણ બહારની કસોટી બાંધે બરાબર બાપ છે. બાપા બાકરા પ્રસંગે બાંધેજ નહિ તો બહારની કસોટી બાપ નહિ. તમે ન તો સાંપ્રદાયિક બાંધો તો તમારા ધંધાની પવિત્રતાને ન કલુષિત કરશો, ન હું તમને કહેવા બાપના પ્રેમ બીજા ધંધાદારીઓની સામાન્યતાએ ગોસાય, તમને તો સંપ્રદાયિક બનવું જોઇ ગોસાય. તમે શિક્ષણ આપતાં પૂ એમ વિચાર કરશો કે, કલાઓ વિદ્યાર્થી દીઠું છે ને કલાઓ મુસલમાન છે, કલાઓને બાંધે આપણ તોફાનો તે કલાઓની ઓછું આપવું જોઇએ, કલાઓ પ્રેમ બાંધે વધારે આપવું જોઇએ અને કલાઓની અવજ્ઞાના કરવી જોઇએ! કેટલાક કુસણ શિક્ષકો આ વિચારોએ. ઉંડા બાંધે બાબ બાબત બાબત છે; પણ વિદ્યાર્થીની મનના વિચાર કરવાનો તો શિક્ષકને હક છે, વિદ્યાર્થીના દુશ્મન કરો અને સાંપ્રદાયિકતાનો બાબ કરવા આકરો એવો તમારો બાબાસ છે! સાંપ્રદાયિક બાબત એવો બાબી દોષ હશે તો બાબાક તાકિક, વૈજ્ઞા. ઇ. દરિક્ત એ વિષયોમાં પણ કંઇક બાબ સંસ્કારો પ્રાપ્ત કરશે, અને તમારા આબાબ શિક્ષા-જીવન દોષ વિશ્વમાં દુષિત બનશે.

કોઇ આને મુસલમાન કે હિંદુ વિરોધીનો છે કે દુશ્મન ! એ બાબત તમે બરાબી બબ્ધ તેવી દોષ, ન તેનો વિદ્યાર્થીઓ આપણોનો શિક્ષા નજીક તમારો વર્ષ છે. કોઇ તો બનુષ્ય મનુષ્ય વચ્ચેજ, કહેવાય છે ને બે બાબુસના બરોબરી બાપ કરી કરવાની તેવી નથી, બાબ તો બાકરાના કેમ કરવા દોષ નથી. પણ એ વધારેના ઉપર આપણે બાર મુશ્કેલ તો આપણે મનમાં બાબુસે વર્ષ આપણે બરા બબ્ધ બાબી બાપ આપણે એવ વિશ્વાસ રાખીએ એ વસ્તુ બાબીએ છીએ, અને એ બાબતો આપણને એક અશોકમાં મૂકે છે. એ અશોકબાપ તો બાબાના મનમાં કલાકારી એ તમારે પવિત્ર કર્તવ્ય ., અને એ તમે કરી શકશો તો કમે કંઇક બોબ, દેશની બોબી શાંતિ બાર કરવાજ બાટે મોટા ફાળા બાબા બબ્ધના બબુસ, તે બરબાર દરબારો તો તો તમારી બરાબરો શિક્ષા-મંદિર બહી બહકુટીના બાબાના બાનશે.

(બાબાદ)

Our Agents

Copies of "INDIAN OPINION" will be obtainable at the following places:

PATEL'S VRUTA ... SUNBEAM TOBACCO WORKS, VINCH'S CAFE & DIARIES, ESSA'S LOUNGE, BOMBAY HOUSE, Grey Street and V. V. PATEL, Bench Street, CRYSTAL CAFE, Also at ORIENT PROVISION Store, Durban and PREMIER MUSIC ...

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક અખબરો

ગાંધીજીની જન્મતિથિ પ્રસંગે ઉજવણીનો મુદ્દો

ગાંધીજીની જન્મતિથિ પ્રસંગે ઉજવણી કરવાની જોહાનિસબર્ગની નેતાઓએ કરેલી [illegible] ઉજવણીના કાર્યક્રમો ઘડવા માટે [illegible] મળી હતી.

નોંધ અને સમાચાર ચાલુ]

સ્વર્ગસ્થ ટાગોરને અંજલી

ડરબનની પ્રજાએ યુરોપીય કાઉન્સીલે ઢીંઢના સંત કવી સ્વર્ગસ્થ રવીંદ્રનાથ ટાગોરને અંજલી આપવા ચુકવાર સપ્ટેમ્બર તા. ૧૦ મીએ ગા. મેરીસ વેલ્શના પ્રમુખપણા હેઠળ એક મીટીંગ બોલાવી હતી. મી. જુ ફ્રેસીએ સ્વર્ગસ્થ ટાગોરની એક કવી અને કલાકાર તરીકે મહાન પ્રશંસા કરી આ જણાવ્યું કે "દક્ષિણ આફ્રિકામાં જ્યાં જાતીઓના સુંઘવણવારેલા પ્રશ્નો છે ત્યાં આપણી ધરતના એક વર્ગના કલાકારોનો આભવાસ કરવો એ આપણા રાજદ્વારી તેમજ નૈતિક વાવિબ્બને માટે પ્રાયશ્ચિત અમલનું છે કેમકે એ બન્નેનો એકબીજા ઉપર આધાર રહ્યો છે. હું માત્ર એટલીજ આશા રાખું છું કે આ દેશની આદિવાસી (એટર્સ - આ દેશના મુળ વતની નેટીવો) માંથી અમુક થોડા જણ તે પરથી એક ટાગોર પાકશે તેમ દક્ષિણ આફ્રિકાના ઢીંદીઓમાંથી પણ એક ટાગોર પાકશે કે જેથી યુરોપીયનો તમારી કોમોને સમજી શકે."

દક્ષિણ આફ્રિકાના નેટીવો અને ઢીંદીઓ માટે આ કંઈ ગમે આશ્ચર્યજનક વસ્તુ નહિ ગણાય. દક્ષિણ આફ્રિકાના યુરોપીયનો નેટીવ અને ઢીંદી કોમોને સમજી શકે તે પહેલાં જે તેઓ એ કોમોમાંથી ટાગોર પાકવાની આશા રાખતા હોય, કે જે દુનીયાની એક મહાન વ્યક્તિ ગણાય છે, તો એ વધારે પડતુંજ ગણાય. યુરોપીયનોએ જે સમજવાનું છે તે એટલુંજ કે બીન-યુરોપીયન કોમો એક બાજુ વર્ષો સિવાય બીજી સઘળી રીતે આબેહુબ યુરોપીયનોની સમાનજ છે. તેઓની લાગણીઓ અને અભિલાષાઓ પણ યુરોપીયનોના જેવીજ છે અને જ્યાં સુધી તેઓના માનસિક, બૌદ્ધિક અને આધ્યાત્મિક વિકાસને માટે તેઓને યુરોપીયનો જોતાની સાથે જ તેટલીજ તકો આપવામાં નહિ આવે ત્યા સુધી તેઓમાંથી ટાગોર જેવા વ્યક્તિ પાકવાની આશા રાખીજ કયાંથી શકાય! જો ટાગોરે દુનીયાને કંઈ પણ શીખવ્યું હોય તો તે એટલું જ કે માનવવતીનો ઉદ્ધાર આપી સૃષ્ટિના માનવીઓનું ભ્રાતૃત્વ સ્થાપવામાં રહેલો છે એટલી વસ્તુ જો સમજાય તો દુનીયામાંથી દુઃખ અને દુઃખોનો અંત આવી જાય. કમભાગ્યે યુરોપ આજે એથી ઉલટી દિશાએ ત્વિચરી રહેલું જોવામાં આવે છે.

રમઝાન

સપ્ટેમ્બર તા. ૨૨ મીથી રમઝાન મહિનો શરૂ થશે એ પવીત્ર મહિનામાં મુસલીમ આલમ રોજા રાખશે અને બંદગી કરશે. આપણા મુસલીમ વાચકોને અમે રમઝાન મુબારક પાઠવીએ છીએ.

[અનુસંધાન પાના ૨૬૮ થી

બે ભાઇઓ

[આ કથા શ્રી. નહાલચંદ દોલતરામે મોકલી આપેલી અંગ્રેજી પરથી તેમની પોતાની એક ખાનદેશ નિવેદન માં અંગ્રેજી છે, લાંબી ઉતારી છે.]

આ એક ફ્રેન્ચ વાર્તા છે. બે ભાઇ સાથે રહેતા હતા, ખેતી કરતા હતા. જમીનમાં જે પાકે તેનો ભાગ પાડીને લેતા હતા. એક ભાઇ હતો કુંવારો, બીજાને હતા મોટા કુટુંબવાળીબાવાળો. એક વાર બન્ને ખેતીનો પાક બજારમાં લાવીને વહેંચવા સારુ સવારી વહેંચણી કરીને બન્ને સુઇ ગયા. રાત્રે બન્નેને વિચાર આવ્યો કે, હું મારા ભાઇને જો રીતે મદદ કરી શકું!

કુંવારા ભાઇને મનમાં થયું, 'મારો ભાઇ બિચારો છે. એને કુટુંબનો મોટો બોજો છે. એ ઘરે મારે મારો પુરો અર્ધો હિસ્સો ગેરવે! મને તો કશી જવાબદારી નથી, ! બોજાથી બચવા બદ્ધ સહું એમ હું.' આમ વિચાર કરી તે રાત્રે ઉઠીને પોતાના ભાગમાંથી સો પુળા બન્નને પોતાના ભાઇના ભાગમાં મુકી આવ્યો.

પેલા બિચારાને વિચાર આવ્યોઃ 'મારો ભાઇ કુંવારો છે. એણે દુનિયામાં દુઃખ જોયા નથી, કેવા માઠા પ્રસંગ આવે છે તેનું એને જ્ઞાન નથી. એટલે એ આપે તેટલું ઉઠાવે એ અને કશો સંગ્રહ નથી કરતો. હું તો ઠરેલસર ગણાઉ છું. એટલે મારા મોટા કુટુંબ જોતા કંઇક બચાવું છું. તો સારૂ મારે મારો પુરો અર્ધો હિસ્સો લેવો!' આમ વિચાર કરીને એ ઉઠયો, અને પોતાના ભાગમાંથી સો પુળા બન્નને પોતાના ભાઇના ભાગમાં મુકી આવ્યો.

સવારે બન્ને ઉઠીને જુએ છે તો બન્નેના હિસ્સા સરખા હતા! બન્ને એકબીજાની સામે બોલ્યા વિના ચિંતામમાં સરકાર રહ્યા.

બીજી રાત્રે પણ બન્નેને એના એજ વિચાર આવ્યા, અને બન્નેએ આગલી રાતની જેમ કર્યું. સવારે ઉઠીને જુએ છે તો બન્નેના હિસ્સા સરખા. આમ દસ પંદર રાત અને દિવસ ચાલ્યું.

એક રાત્રે બન્ને ભાઇ સામે ઉઠીને સામસામા ભટકાયા, ત્યારે બન્નેને ખબર પડી કે શો એમ ચાલી રહ્યો છે! લોકોને આ વાતની ખબર પડી અને જે સ્થાને પંદર દિવસ અને રાત સુધી એકનો એ પવિત્ર વિચાર બે હૃદયમાં ઉત્પન્ન થયા જ કરતો, તે સ્થાન ઉપર મંદિર રચવાનો નોકોએ વિચાર કર્યો અને મંદિર બનાવ્યું.

આ સાચ્ચો કથા છે આપણે પણ આપણને પણ મોક્ષપાનું મળે છે. આપણે તો એક મહાન મંદિર બનાવવાનું છે—સ્વરાજ મંદિર. તો મંદિર બનાવવાને માટે બે ભાઇઓને નહિ, પણ અસંખ્યાત ભાઇબહેનોને, પંદર દિવસ નહિ પણ મહિનાના મહિના સુધી, પવિત્ર વિચાર આવવો જોઇએ, અને તેનો અમલ કરવો જોઇએ. જેમ બિચારા ભાઇએ કુંવારા ભાઇના હિતનો વિચાર કર્યો, તેમ આપણે મરીજ તપંજર, હોદ્દુ મુસલમાન, નાગર ને સનાળા, સૌ જેલખાનીજના દીલનો વિચાર કરતા થઇ જઇએ અને તેવો અમલ કરતા થઇ જઇએ, તોજ આપણે સ્વરાજ-મંદિરની રચના કરી શકીશું.

વિવિધ વર્તમાન

ડરબનમાં ગાંધી જયન્તિનો મેળાવડો

ગઇ સાલ મેરબ્રે પ્રેસીડન્સી હીંદુ એસોસીએશને ગાંધીજીની ૭૨ મી જયન્તિ ઉજવવાને એક સુંદર જલસો સુરત હીંદુ એસોસીએશન હોલમાં ગોઠવ્યો હતો. પ્રમુખસ્થાને એસોસીએશનના પ્રમુખ મી. મેરારજ હરિભાઇ દેસાઇ હતા. હોલ લોકોથી ચિકાર ભરાઇ ગયો હતો. બેનો અને બાળકોની મોટી સંખ્યા થઇ હતી. પ્રમુખે ગાંધીજીના અપૂર્વ ત્યાગની પ્રશંસા કરી હીંદમાં સ્વરાજ્ય થવાની જરૂર સ્થાપિત કરવાને તેમણે કીધેલ પ્રયત્નનું હતું. મેસર્સ એમ. બી. નાયક, ગોવીંદભાઇ નથુભાઇ, મગનભાઇ ઠક્કર, મથુરાભાઇ ગાંધી, મીસીસ સુશીલા બેન ગાંધી, એસ બી. પરમ વિગેરેએ સમયાનુસાર ભાષણો કર્યા બાદ એમ રમણલાલ એન્ડ પાર્ટી તરફથી સુંદર ગાયનવાદનનો જલસો થયો હતો જેમાં બાળક બાલીકાઓએ સારો હાથો આપ્યો હતો. ગાંધીજીના પ્રીય ભજન "વૈષ્ણવજન તો તેને કહીએ" અને 'વંદેમાતરમ' થી જલસો રાતે ૧૦ વાગે સમાપ્ત થયો હતો. સમાપ્ત થતાં પહેલાં એસએ પ્રેસીડન્સી હીંદુ એસોસીએશનના સેક્રેટરી મી. એન. વી. ગણેશએ હાજર થએલા બાઇ બેનોનો તેમજ એમ. રમણલાલ એન્ડ પાર્ટીનો આભાર માન્યો હતો અને ગાંધીજીને દીર્ઘાયુ ઇચ્છવું હતું.

અમેરીકાની આગબોટપર જર્મન હુમલો

યુનાઇટેડ સ્ટેટસની ડીસ્ટ્રોયર કોમ્બર કે જે આઇસલેન્ડ મેકસ સફ જતી હતી તેના પર સબમરીને હુમલો કર્યો હતો એ સંબંધે જર્મનીનું સત્તાવાર નિવેદન જણાવે છે કે જરમન સબમરીનના ઉપર હુમલો કરવામાં આવ્યો હતો અને પોતાના આત્મરક્ષણને માટે તેને ટોરપીડો કરવાની ફરજ પડ્યા હતી. નિવેદન પ્રેસીડેન્ટ રૂઝવેલ્ટ ઉપર, તેણે અમેરીકન ડીસ્ટ્રોયરને જર્મન સબમરીનો કયા છે તે સંબંધે રીપોર્ટ કરવાનો અને તેના પર હુમલો કરવાનો ઓર્ડર આપ્યો છે એવો આરોપ મૂકે છે. આ પ્રમાણે અમેરીકન પ્રજાનો જર્મન વિરૂદ્ધ લડાઇમાં ઉતારવાને ઉશ્કેરણી કરનારા બનાવ બનાવવાની કોશીસ કરવામાં આવે છે. નિવેદન કહે છે કે અમેરીકન અને બ્રીટીશ ન્યુઝ એજન્સીઓએ જાહેર કર્યું છે કે ગોયા સપ્ટેમ્બરે અમેરીકન ડીસ્ટ્રોયર કોમ્બર અને જર્મન સબમરીનનો મેળાપ થયો તે બનાવે સબમરીને ડોસ્ટ્રોયર ટોરપીડોથી હુમલો કર્યો હતો, પણ તે નિશાન ચુકી ગયો હતો. પ્રતિહુમલામાં ડીસ્ટ્રોયરે સબમરીનના સામે ડેપ્થ ચાર્જીસનો ઉપયોગ કર્યો હતો. જર્મન સબમરીન હુમલો કરનારી ડીસ્ટ્રોયર કોમ્બર પ્રજાની છે તે નક્કી કરી શકયા નહતી આવા રક્ષણના આક્ષેપ કરી આપણું રક્ષણ કરવાને ડોસ્ટ્રોયર કોમ્બર ટોરપીડો લાગ્યો હતો એ નિશાન ચુકી ગયો હતો. બચ્ચારની સુધી ડીસ્ટ્રોયરે ડેપ્થ ચાર્જીસથી પાછો કર્યો હતો.

નર્તકી

મૂળ લેખક જાપાનીસ નવલીકાકાર સેઇકુચીનો હાનં

અનુવાદક ગોવિંદજી નીલાકાંઠ દેસાઇ

(૧)

જાપાન કળાના પરમ ભક્ત છે તેમ પરદેશમાં પણ જાપાનના મુસાફર કલાકારો દેશના જુદા જુદા ભાગોમાં પરમપ્રાણ મુસાફરી કરતા હતા. તેઓ રસ્તાના સુંદર દૃશ્યો જોતા જોતા રોમાં ગાતા ઉતારતા હતા, અને પ્રસિદ્ધ ચિત્ર મંદિરોમાં સત્યવાદીની કળા ગરીબીની ચીલે ચાલ્યા કરતા હતા. એ પર્યટન ના પરીણામે સુંદર પુસ્તકો અને પ્રકૃતિ સૌંદર્ય ના સુંદર ચિત્રો જાપાનમાં આજે ઠેઠ ગોલ્ડન થાય છે. જે ચિત્રો એ જુએ છે તેઓ દેવત પામે છે, અને જાપાનીસ કલા પર વારી જાય છે. આવી સહસા તેમના દિલમાંથી ઉદ્ગાર નીકળી પડે છે. કેટલા જાપાનીસ કલાકારો પ્રકૃતિની સુંદર તસ્વીર ચારણાપૂર્વક ઊતારી લાવે છે. પ્રકૃતિ સૌંદર્યના આબેહૂબ ચિત્રો મારે, કુદરતની કલાકારીગીરી મારે એકલો જ પહલીજ પ્રાપ્તવે છે, તો તો નથી જણ્યો, અનુભવ્યો તો પશ્ચિમના ચિત્રો જે કંઈ તાદૃશ જોઈ છે, તે તો એમના આત્મા કંઈ ઊંડાણમાં નથી, ચોળી રીત બાલ આપણને અરસપરસ અને આત્મા-રૂપીના લાગે છે. પોરેણી કલાકારો જે કંઈ દેખે છે તેનું યથાર્થ ચિત્ર ઉતારી દે છે, બસારે દેશના કલાકારો પોતાને જ અનુભવ થાય છે, ઝાડુઓના ભાવ, રાગ અને રચનાનો સુંદર સમન્વય બધું આપે છે. આનો સમન્વય પશ્ચિમની કલામાં જોવામાં આવતો નથી. પશ્ચિમ ના ચિત્રકારો, જે કલ્પના પોતાના દિલમાં ભરમાં થાય છે, તે વિસ્તૃત સ્વરૂપમાં દેખાડે છે, તેને તે પુરેપુરો ન્યાય આપે છે; પરંતુ પૌરાણિક ચીત્રકારો ભાગ કારેખાઓને કાં તો દબાવી દે છે, અગર તેને આદર્શ બનાવી દે છે, કુદરત બંનેને તેઓ પુખ્તપણે ઘાલી દે છે, પ્રકૃતિના ચીત્રો ઉપર વાર્નીશની ચીકાશ લગાવી દે છે. એમના અનુકરણો સુંદર અને અદ્‌ભુત બેજ શબ્દ આપી રહે છે. તેઓ કલ્પના કરતાં પણ આગળ વધે છે. તેને ઉત્તેજન આપે છે, અને તેમાં એમનો સ્વતંત્રો પ્રકાશ રેડે છે કે જેથી કોઇ કોઇ વખત આત્મા પણ ચમકી ઉઠે છે. એમની પાંખીઓમાં સમય અને રચનાનો એવો સાદ સમન્વય હોય છે કે જે આપણા આત્માઓને પણ ચમકાવી દે છે, બાળો એમાં કંઈ ખામી કરી દેવાના આવ્યું હોય, તેઓ કલા દેવીના અને ચમત્કારોના ચીત્રકાર છે, આર્ટ-સ્કૂલના નહીં; એટલાજ એમની અદ્‌ભુત શક્તિ પ્રગટેલી છે. તેઓ સૌથી વધારે વ્યક્તિત્વ પૂર્ણ છે, એમના ચારણચીત્રોમાં કોઇ સ્પષ્ટ વ્યક્તિત્વ નથી દેખાતું. તેઓ પોતેજ એક જાતની કુદરત ચીત્ર બની જાય છે. આ કલા રહસ્યોમાંથી નથી પેદા થઈ, પર્યટન અને અનુભોકતશક્તિએ એમના સુંદર ચીત્રોને જન્મ આપ્યો છે.

પણ વર્ષો પહેલાં એક મુસાફર કલા વિદ્યાર્થી પહાડોને રસ્તે ફરીઓરોપી ફુડો પ્રમપાળા મુસા-ફરી કરતો હતો, તે વખતે સહેજ થોડી હતી અને હતી તે પણ ખરાબ. અને તે પ્રમાણે પર્યટનની એટલી બધી મુસ્કેલી હતી કે એમાંથી કેટલાકની કલ્પનાને જન્મ પાણી હતી. દેવદારનું જંગલ હતું, પાંસળી ઝાડીઓ, ઝાપરાંવાળી ગાર્ગ, ખનાંનાં ખેતરો, ઉંચાં ખેડૂતના ઢાળી, અને છિકા કરેલા ચાડીયા જોવામાં આવતા હતા. એ ચાડીયા મુસાફરો પર હિમત કરતા હતા. ગરીબીના દીવસોમાં કેમજાની માફક તે વખતે પણ નાના ભવ્યાંગો નવલકાં નદીમાં તરતાં હતાં; અને વડામાં નદી બાદ સુંદર દેખાતી હતી.

વિદ્યાર્થીને મારે આ બધું કંઈ નવું નહતું, ને બધી બાબતો કરી ચુકેલો હતો. રસ્તાની મુસ્કેલીઓથી તે ટેવાઇ ગયેલ હતો, અને ગમે તેવા દામલ સંદેશોમાં પણ આનંદથી રહેતાં તે શીખ્યો હતો. પરંતુ આ વખતે મુસાફરી વખતે ન એક એવી જગામાં પડી ગયો કે ત્યાં ઉભું રહેવાનું કોઇ સ્થાન જોવામાં આવતું નહતું; અને બેતરીયો પણ તે પણ દૂર હતો. એક પહાડ ઉપરથી ઉતરીને તેણે કોઇ ગામમાં જરા પ્રવેશ કરી; અને એ ચેટ્ટામાં તે રસ્તો ભૂલી ગયો. ચંદ્રમા દેખાતો ન હતો અને દેવદાર વૃક્ષના ઝાંપડાંથી બધે આંધારું દેખાતું હતું. પ્રદેશ જંગલી માલમ પડતો હતો. પવનથી ઝાડના પાંદડાંનો ખડખડાટ અને ઝરા-ઓના અવાજ સીવાય બીજો કોઇ અવાજ ત્યાં આવતો ન હતો. એકાદ નદી ગણી ગામ, જેના એ તેને કીનારે કીનારે ગામો કોઇ વસતી માં પહોંચી શકાય એવો આશામાંને આશામાં તે આગળ વધતો ગયો. આખરે એક ડુંગરની તળેટીનાં ઝરઝર વહી જતું ઝરણું તેના જોવા માં આવ્યું. તેણે વીચાર્યું કે એના સહારે ઉંચા સ્થળ ઉપર જઇ છવન ગાળો શોધવાની ચેષ્ટા કરું. ઉપર પહોંચ્યો તો એના જોવામાં આવે આજુ પાજુની દૂરની દૂર જોવામાં આવી, તેણે નારાંગીની ઝાડમાં રસ્તો પસાર કરવાનો પ્રયત્ન કરી. પરંતુ તે વખતે દૂર પરથી ઉતરતો ચોડે અંતરે કોઇ નીવાસસ્થાનમાંથી પાણી રેંટની ચમક જોવામાં આવી. તે તે તરફ આગળ વધ્યો; અને તેના જોવામાં એક ડુંપડી આવી; જે કોઇ ખેડૂતની માલમ પડતી હતી. જે પ્રકાશ એના જોવામાં આવતો હતો તે ઘર પણ દરવાજામાંથી આવતો દેખાતો હતો. તે આગળ વધ્યો અને દરવાજો ઉઘડ્યો.

(૨)

બારણું ઉઘડ્યા પછી, અને ઘણા બોલ્યા પછી એણે કંઇ ચાંદર હલનચલન સાંભળ્યું; અને પોતે જોયું તેને પુછ્યું—કું જોઇએ છે? અવાજ બહુ મધુરો હતો, અને સ્વાભાવ પૂછનાર સામે કોઇ નહતું, પરંતુ તેનો આભાસ થયો કે કુદ કાંઈક બોલાતી હતી. તેણે જવાબમાં કહ્યું: 'હું વિદ્યાર્થી છું, રસ્તો ભૂલી ગયો છું, જો બની શકે તો આશરાનું અને રાત રહેવાની માટે જગ્યાની જરૂર છે; જો ન બની શકે તો નજીકના ગામની ઓળખાણ મહેર-બાની કરીને આપશો. પુનરીને આ સાંભળતાં અનેક તર્કવીતર્ક થયા કે આ રસ્તાપર તે કેવી રીતે આવી પહોંચ્યો હશે. આખરે નમ્રતા કરીને તેણે જવાબ આપ્યો 'બોલો, એ બીજાં બોલવું છું. રાતના સમયમાં પહોંચવું મુસ્કેલ છે; અને રસ્તો પણ ભયજનક છે.' દરવાજો ખુલ્યો અને કામળાનું ઘાલસ બધાને એક જો પહાડ આવી, તેણે ઘાલસ એના રીતે પકડયું હતું કે, અજાણ્યા માણસનું ગોદું ચમકા કરે અને પોતાનું મુખ અંધારામાં રહે. પોતે શાંતીયા તેને નીહાળ્યો અને કુંવરાં જવાબ આપ્યો. "બોલો ભાઇ આવુ છું. તે એક પાણીનું પાયણ આવી આવી, અને ઉભરા આગળ મુકયું. અને મહેમાનને કુવાબ આપ્યો. તેણે પોતાના જોડા કાઢયા, પગ ઉપરથી ધૂળ ધુપી. ઓ તેને એક સુંદર ચોકણા ઓરડામાં લઇ ગઇ. જેમજાતે તેને આસન આપ્યું. ઓરડાના એક ભાગને જુદો પાડી રસોઇ બનાવી.

જ્યારે તેણે તેને જોઇ ત્યારે તે તેનું સૌંદર્ય અને કામળાના જોઇ ગયેલો ભાગ્યો. તેણીની ઉમર તેના કરતાં ઘણ ચાર વર્ષ વધારે હતી, પરંતુ તે હજી પણ્ણીસની જુવાનીમાં હતી. તે ગામડાની છોકરી ન હતી. મધુરા અવાજમાં તેણે કહ્યું: 'હું એકલી રહું છું, અને મારે ત્યાં મેમાન આવતા નથી, રાતે તમને મુસા-ફરી કરવી ભયજનક લાગશે, એટલા મારે સવાર સુધી થોભવા જરૂર રહો છો. તમને આરામ તો નહીં મળી શકે, પરંતુ બીસ્તરાની સગવડ હું કરી દઉં છું હું માનું છું કે તમે ખુશ્યા હશો. દેવનો પ્રસાદ રહેલો છે, કંઇ એવો સારો નથી પણ ખાવા આપું છું.

મુસાફર ભુખ્યો હતો, ખુશ થઇ ગયો. યુવતીએ ચુલો સળગાવ્યો, રકાબીઓ ગોઠવાર કરી, થોડી શાકભાજી અને ભાત તૈયાર કરી તેની સામે લાવી રાખ્યો. જ્યાં સુધી તે ખાતો હતો ત્યા સુધી તે કાંઇ બોલી નહીં, તેની ગંભીરતા તેને દુખદાયક લાગી તેના કાંઇ પ્રશ્નો ના જવાબ તેણે ગાંઠ ગોળ પૂછવાની નકારજંક આપ્યા, તેથી તેણે પણ કંઇ વાત ચલાવવાની ચોટા કરી નહીં.

એ વખત દરમ્યાનમાં તેણે જોયું હતું કે મકાન ખીલકુલ સાદું છે, જે પાસલુમા આવવાનું આપ્યું હતું તે ચળકતા રહ્યું હતું, ઓરડામાં જે સસ્તી વસ્તુ હતી તે બધી સુંદર હતી. કબાટના બારણા મોટા મોટા ચાંની અક્ષરો અને ચીચારી પીળાશીત હતાં, કરી અને ચોખાદાને

બન તે વીણવ બનેલું હલાલ, પવિત્ર, નહીં, પણ આકાશ, તારા, સરકસવાળા ચકમા, સિતારા તો પવન પગેરે કુદરતની કલ્પના આપતો હતો, અંદર એક દીવો પ્રકાશ આપતો હતો, આ એક સુંદર દાખલેદીનું ગીત ટાગોરે ગાયેલું હતું. મીરાં દેવીના મોઢાના અજોડકામાં ચંદ્ર મુંઝેલો હતો.

વિદ્યાર્થીએ જણાવ્યું પૂરું કર્યું કે તરત પુનરતિએ કહ્યું. 'હું તમોને સારું બોલાવું આવી સજની નથી, કારણ એક ડાગળાની મજૂરદારની બારી છે, પરંતુ આજે રાતે મારે ઘણું કામ કરવું પડશે, અને મને સુવાનો પણ ભળશે નહીં, જેથી મારી પ્રાર્થના છે કે તમે એના ઉપર સુખ આરામ કરો.

જ્યારે એને સમજ પડી કે કોઇ અજાણ્યા કારણથી તે એકલી છે; અને જાણ્યું' અનાથી પોતાનું એકાંત બીજાનું એને આપી રહી છે. તેણે એનો વીરોધ કરી કહ્યું 'હું તો આ પાટીમા પર પડી રહીશ, મને મજૂરોની કોઇ ચીંતા નથી. પરંતુ તેણે મોટી જીદ લઈને કહ્યું કે તેને તેમ કરવું જ પડશે. એને ગાવું તેને કામ કરો, અને એકલી રહેવા માગે છે. પછી તે કાંઇ કહી શકયો નહીં, કારણકે ઓરડો એનો જ હતો. તેણે પાટીમા પર સાદડી પાથરી, એક સાદડું ઓશીકા તરીકે લીધું' તેણે એક મોટો પડદો ખેંચ્યો. અને મજૂરણની આડી-કરી, અને કહ્યું કે હું સુઇ જાઉ છું. તે સુતા પછી પણ, તેને વીચાર આવ્યો કે 'તેણે તેને નકામું કષ્ટ આપ્યું છે.' (અપૂર્ણ)

હિંદ ને ઝવેરાત

શ્રી. ચર્ચીલના ભાષણપર હિંદુસ્તાનમાં ટીકા

મુંબઇથી ફરટર જણાવે છે કે આગની સભામાં હીંદુસ્તાનની સંપારમ્પીક બીલસથી ઉપરના શ્રી. ચર્ચીલના ભાષણથી હીંદુસ્તાનમાં અનેતાની સામથી દલીલબાજી આવી છે કાયમ તરીકે મદ્રાસનું 'હીંદુ' લખે છે કે શ્રી ચર્ચીલના ભાષણથી હીંદુસ્તાનની પ્રજાને આશ્વાસન તો મળતું' મળશે પરંતુ તે કશું બોલવાજ નહીં હોત તો વધારે સારું મજાત. ગ્રેટબ્રીટનનો મત પુછવામા આવતાં તેઓએ કશી ટીકા કરવાની ના પાડી અને જણાવ્યું કે મારે મેનેજ તેની વધારે અસરકારક ટીકા છે. બોમ્બે તરફથી મુબઇ નું 'ક્રોનીકલ' લખે છે કે શ્રી. ચર્ચીલના ભાષણ થી કથીતી આશ્ચર્યજનક થઇ પડી છે એવું માની લેવાની કશી જરૂર નથી કેમકે એટલાન્ટીકના ચારનામામા એ કે આસ કરી નાઝીના તાબા હેઠળ કાલી પુરોપની પ્રજાઓ પીંગ મુચન કરવામા આવ્યું છે ઉલટા શ્રી. ચર્ચીલે બ્રીટીશ કોમનવેલ્થમાં હીંદની સ્વતંત્ર અને સમાન ભાગીદારીની ખાટનની પ્રતીજ્ઞાની પણ પુનરૂક્તિ કરી છે.

ઈલની આમુત કહ્યામે સરકારની રાહત

અમદાવાદ અને તેની આજુબાજુ સખ્ત વરસાદ થતાં સાબરમતી નદીમા પુર આવવાથી જે ખેડાનાં ખરાબ તેમજ મરવખરી તણાઇ ગઇ છે અને નુકશાન થયું છે તેમને રાહત આપવા મુબઇ સરકારે પાંચ હજાર રૂપીયાની મદદ આપી છે.

મુસલીમ લીગમાંથી રાજીનામું

ખંભાતના પ્રધાન શ્રી રસુલ હાજ મુસ્લીમ લીગની વર્કીંગ કમીટીમાંથી અને પાર્લમેન્ટરી હીન્દ્ર ગ્રુપ-લીગમાંથી રાજીનામું આપ્યું છે. મુસલીમ લીગના જનરલ સેક્રેટરીને એક પત્ર લખતા શ્રી. રસુલ હાજ જણાવ્યું છે કે મુસલીમો માં તદ્ન નવી જાદેરાતોને ખાસ કરીને બંગાળ અને આસામના પ્રધાનોએ રાજીનામા આપ્યા છે એ જોઇ મે રાજીનામું આપવાનો નિરધાર કર્યો છે. વધુમાં તેમણે જણાવ્યું છે કે મારે આજરો કાં સુધી બંગાળના ૩,૩૦,૦૦,૦૦૦ મુસલીમોના ભોગે કોઇ પણ જાતની સત્તા થી પછી તે ગમે તેવી કીમ્મતે હોય તો પણ. ચિતરતા નથી દઉ.

જાહેરસભા એક સંદેશો જણાવે છે કે

જેમ ગાંધ નજીકે મુસલીમ લીગની આગેવાનીને અનુસરી પાર્શ્વસરોમની હીન્દ્રિન્સ કાઉન્સીલમાંથી રાજીનામું નહી આપવાનો પોતાનો કરાર જાહેર કર્યો છે. તેમણે જણાવ્યું છે કે તે હીન્દ્રિન્સ કાઉન્સીલમાં મુસલીમ લીગની મેમ્બર તરીકે જોડાયા નથી પરંતુ હીંદુસ્તાનની ઓમોની પ્રતીનીધી તરીકે જોડાયા છે.

મુંબઇ યુનીવરસીટી પદવીદાન સમારંભ

મુંબઇ યુનીવરસીટીના પદવીદાન સમારંભ વખતે કેઇરસ કોર્ટના વડા ન્યાયાધીશ સર મોરીસ ગ્વાયર વિદ્યાર્થીઓને ઉદ્દેશીને એક ભાષણ કર્યું' હતું' અને તેમાં વિદ્યાર્થીઓને સલાહ આપી હતી કે હીંદને સંસ્થાનીક દરજ્જો લાભ પછી મળે એ વીચારથી ખમાઓ સંતોષ માનવો જોઇએ સંપુર્ણ સ્વતંત્રતાનો વીચાર વ્યાજબી નહી હોઇ તે પ્રશ્ન બાજુએ મુકવો વિદ્યાર્થીઓએ દુર રાખવો જોઇએ. યુનીવરસીટીઓએ સમાજ ની કટી કેળવણી આપવી જોઇએ. યુદ્ધના સમયમાં પણ કેળવણી ઉપર કોઇ જાતનો ગ્રાપ મુકાય એ આજની નથી. વિદ્યાર્થીઓની લાયકાત અને શક્તિના ધોરણે તેમને યુનીવરસીટીમાં દાખલ કરવામાં આવે એ જરૂરી છે.

શાન્તિનીકેતનમાં કલા પ્રદર્શન

સદગત કવીવર રવીંદ્રનાથ ટાગોરની ૭૭મા જયંતી મુજબ તેમના અવસાન બાદ ૧૦ મા દીવસે શાંતીનીકેતનમાં ભરાના કલાકાર કુ. અરવીંદનાથ ટાગોરના ચીત્રનું કલાપ્રદર્શન ભરવામા આવ્યું હતું આ પ્રદર્શન ચાર દીવસ ખુલ્લું રહ્યું હતું

આભાર

કવીવરના અવસાન પ્રસંગે જેમણે જેમણે કવીવર પ્રત્યે માન દર્શાવ્યા તેમને અંજલી અર્પી છે તેમજ ટાગોર કુટુંબ પ્રત્યે દીલસોજી દર્શાવ નારા સંદેશા મોકલ્યા છે તે સહુનો કવીવરના પુત્ર રથીદ્રે આભાર માન્યો છે.

જાપાનમાંના હિંદીઓ

કુંકે મુકતપર મુંબઇ ગએલી એક જાપાનીસ સ્ટીમરમાં જાપાનથી ૮૦ હીંદી હિતરૂઓ મુંબઇ આવે ઉતર્યા હતા તેઓએ જણાવ્યું હતું કે જાપાનમાં જાપાનીસ સરકારે બ્રીટીસ પ્રજાજનો ની મુડી-મીલ્કત કબજે કર્યાથી લાંબા હીંદીઓ વેપારીઓની સ્થીતી કફોડી થઇ પડી છે ઉપરાંત હાલ ઉભા થએલી પરીસ્થીતીને કારણે જાપાન માં બાયાબોરજાની ગાલ્લેની ગોંધવાડી પણ બહુ મોટી થઇ પડી છે. બાબહુ અને બી જેવા ગાલ્લે ૩ હાલ લાં એટલી મોંગી છે કે સામંતોજ તેનો ઉપયોગ કરી શકે. ગોબા અને ઘણ ઉપર પણ સરકારે સખ્ત અંકુસ મુકયો છે. જાપાનમાં હજુ ૭૦૦ જેટલા હીંદીઓ છે.

હિંદમાં યુદ્ધના કેદીઓ

મુબથી એક સંદેશાનુસાર હીંદુસ્તાનમા યુદ્ધ ના કેદીઓની સંખ્યા અહાર ૩૫૦૦ ઇટાલીયનો અને ૩૨૦૦૦ સાધારણ માણસોએ પહોંચેલી છે.

શ્રી. ભૂલાભાઇ દેસાઇ પુનઃ

હીંદની વડી ધારાસભામાં ઓંગોઝીશનના લીડર શ્રી. ભુલાભાઇ દેસાઇને પુના જેલમાંથી તબીયતના કારણે છોડી મુકવામાં આવ્યા છે.

હીંદ્રિન્સ કાઉન્સીલ

મુંબઇથી ફરટર જણાવે છે કે તેમના હીંદ્રિન્સ કાઉન્સીલની પ્રથમ બેઠક વાઇસરોયના પ્રમુખ પણા હેઠળ આવતાકાલ તા. ૧, ૩ અને ૮ મીએ મળશે.

અહારાજાઓને અપેલા ખુલ્લાપત્ર

હીંદના દેશી રાજાઓએ આ યુદ્ધમાં બ્રીટીસ સરકારને કરેલી મદદની કદરદાનીમાં તા. ૩૦મી-સાર્દે હીંદના કેટલાક દેશી રાજા મહારાજાઓને સરકારી ખાતાના આપ્યા છે. આમાં હૈદ્રાબાદ ના નીઝામને જનરલ, કાશ્મીરના મહારાજાને એડકન્ડ જનરલ, પાલનપુરના નવાબને એડકન્ડ કર્નલ, કરીઅપુરના મહારાજાને કેપ્ટન, પોરબંદરના મહારાજાને કેપ્ટન અને અજપર તથા નાભાના મહારાજાને લેફટનન્ટના હકકાબ આપવામા આવ્યા છે.

સંગીતની મોજ સ્વર્ગીય છે

એટલાજ માટે

દરેક ઘરમાં કોઇપણ વાજીંત્રની જરુર છે

આખીદુનીયાના સમાચારઘરમાં બેઠા સાંભળી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—રેડીઓગ્રામ

કળકું સંગીત અને સુમધુર ફીલ્મોના ગાયનો કુટુમ્બ સાથે વગાડી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—ગ્રામોફોન

કુટુમ્બમાં અને મીત્રમંડળમાં માવા બજાવવાનું ઉત્તમ સાધન—હારમોનીયમ

લાકડાં કોલસાના ધુમાડાથી બચી તાત્કાળીક રસોઇ, ચા કોફી બનાવવાનું ઉત્તમ સાધન—ઈલેકટ્રીક સ્ટવ

ગરમીની મોસમમાં દરેક જાતની ઠંડક આપનારી ચીજો મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—રીફ્રીજરેટર

ઉપરની ચીજો તેમજ મ્યુઝીક આરટસ ડયુરીઓ માટે અમારો શો રૂમ જોવા ખાસ વિનંતિ છે.

તબલા, વાયોલીન, મેન્ડોલીન, બેન્જો, સીતાર, ટીલરુબા, ગીતાર, કાષ્ટ તરંગ.

નીચેની ફીલ્મોના સેટ અવશ્ય ઘરમાં રાખવા લાયક છે

જ્ઞાનેશ્વર, સંત તુલસીદાસ, બંધન, કંગન, ગોપાલકૃષ્ણ, નરસી ભગત, પડોસી, મધર ઇન્ડિઆ, અકિરત, ભાભી, આદમી.

ફીલ્મોના સેટ—લીસ્ટ મંગાવો અને તમારું સીલેકશન મોકલો. ભજન, મરબા, રાષ્ટ્રીય સંગીતની રેકોર્ડ પણ સ્ટોકમાં છે.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ હારમોનીયમ (દરેક જાતના) યંગ ઇન્ડિઆ, મેગાફોન, હિંદુસ્તાન, ટ્વીન્સ, ઓડીયન, (ઇન્ડિઅન રેકોર્ડઝ).

ઘરાકનો સંતોષ એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

મળો યા લખોઃ

ટેલીફોન ૨૫૮૦૬
,, રેસી. ૨૦૩૭૭

ગોશળીઆ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ,
૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

ફિલ્મના શોખીનોને ખુશ ખબર

ચાલુ વીકમાં ફિલ્મના નવા સેટો આવી ગયાં છે.

પુનર્મિલન (૫) રાજનર્તકી (૪) બરબી રાણી (૫) દાતા (૪) ગંધીજી (૩) દીવાળી (૩) ચરખો (૧) મીના બંધન (૫) ગાંધી ભક્તદર્શન (૩).

એ વનરેક્ટ

મરહુમ બાદ કવ્વાલનો છેલ્લો રેકોર્ડ—No. 16451. માર્કમાં બાકીનો કવ્વાલનો છેલ્લો રેકોર્ડ—No. 16457.

કાલુ કવ્વાલનો છેલ્લો રેકોર્ડ No. 16455.

મરહુમ બાદ કવ્વાલના છેલ્લામાં છેલ્લા ગાયનોનો રેકર્ડ રેકોર્ડો આવી ગયા છે. બહેનો તે પહેલો

N. બાદ કવ્વાલ

16404 સબ વહાં દુનમાં પુકારી જયશ્રી
16411 એક રોતે કુ વખાના
16416 બાલમા મંજ લડ ગઇ અંખમા હમારી
16428 મદીનેકા મુસાફર ૬ મેરે હમમે દુવા કરના
16434 હમારો ઉઠ ગઓ સેફીન વોહી રોના તે મોહબ્બતમા
16304 કોઇ ખઓ ન ખઓ મેં તો ખઉગી
16313 રહમતુલ્લહીલ આલમીન
16347 મીનને ગઓ યે એક ખુતે
16233 જો ભીલે ઉન્સે વોમે હમસે મીલારત ન
16273 વોહદીલકા તામલલી
16250 કુરબાર મુસલમાનો,
16243 હલો મે આજ એકબરે આયા
16289 કુરઆન મરો
16367 મેરા મન મોસે બોલે
16380 મુજકો દારે મદનુબાપે મરનેકી ખુશી
16390 પારો સલ્લેઅલાલ પારો સલ્લેઅલાહ

K.I. પ્રસ્લામી રેકોર્ડ

316 અંધા વકીલ મોહમ્મદ
301 અલાહકા જલવા

P.E.

27 મહાદવ હજરત બીલાલ

G.E.

4764 અને 4765 બે રેકોર્ડોનો સેટ
અંબલગે મહેરોકા નાના પીલાનેકા મોર
4723 પતરસે કરબલા કા સૈયના
4726 જુદા દે સારે મેખાને મે
3164 કલમા રાકાલ
6677 દેસ અરબ
1740 તુમ દો અલાહ

F.T.

12127 રિવાયત હજરત અબીર
12907 દે અખાયત
12308 મકકા કુરબાનીકા રેકર્ડ
12751 તોરાહ મોહમ્મદી

કુબ્બે આલમ કવ્વાલ

16270 ઉસને કરબારીમે ગોકમન કસદી
16349 તસ્વીર નબી અખિોસે દીલમે ઉતર આઇ
16241 તસ્વીર મોહમદ મેરે દીલમે.
16270 ઉસને કરબાજેમે અલમનકાસ

ગારદર કુદીરૂદીન

16332 ૐ મોહમદ યા મોહમદ
16340 કબર આ મીલમજર
16261 ઇલ્મ રાજ દે કમારમે
16340 આપને આપને માર્યા રોયલ

મોહમદ આલીલ કવ્વાલ

[illegible] આવો આજ મદીને કુ જઇએ યસ્રો
[illegible] ઇલ્મ ૬ દીન નગરના બેસાઓ સખા
[illegible] સામ્બા નબી કુદો
[illegible] હમારા નબી સબ કરતાર ગયા
[illegible] આવો બધા મીલારે
[illegible] [illegible] કાળ ચાલ્યા
[illegible] કહ્યા બધે સાહ લોગ

A.T. મારદર અબદુલ રહમાન

[illegible] ૐ સાલા મદીનાકે
[illegible] બોલ કમીના ખુદા
[illegible] કે સલામ ઉનપે ન કે
[illegible] હમારે કરીમે સાલીમ ન

કુરેશખાન અન્ડ પાર્ટી

[illegible] દિલ કે મુશ્કે બનાકે તેરી સલામ
[illegible] ઇલ્મ તરબે દીનના કુ મબ દીનકે
[illegible] નહાલીમ ૬ આકુમોકરો ન
[illegible] મે તો પીને બાલે પાર
[illegible] મહમદ ૬ બ દિલને બોલાવના
[illegible] કરબલા પોકારના રોયા
[illegible] મારે મકકાને મરવા

કાલુ કવ્વાલ

[illegible] તુને અબબાદ દોબાના બ્યારે રસુલે અરબી
[illegible] બાન આપી કિ નહાલી બનેગી
[illegible] પ્રેમ બના દે મુજકો
[illegible] મુહબ્બતે મદીનેમે
[illegible] મબ ૐ કરમ ઔર કનાયત ગેહાદી
[illegible] બાબર નબી કરબાર દરબારીબાલો

કીલ્મ રેકોર્ડ

બાબા (૫); નીરમલા (૪); મુમતાજશાન્ત (૫); કંચન (૬); આગાર (૫); કોકર (૩); અબી બાબા (૨); બાબુલ (૫); ચમન (૬); જોગન (૫); નદી કિનારે (૫); લવબા (૫); મુસાફીર (૫); જન્દીબા (૫)

કલબા સોલ

બારીન કરબાદ (૨); બોમ્બ મંગલ (૪); અબબુ કુમાર (૩); નુરેબહદ (૬); કરબાની મંગબ (૩). કાની મુબારબા ૨).

૬૨ મહીને નવા રેકોર્ડ અમારે ત્યાંથી બાબશે. તેના ૬૨ મહીને કેટલોગ અમારે ત્યાંથી મંગાવી લેશો.

RADIO RECORD TRADING CO.

88, VICTORIA STREET, DURBAN. 38A MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG.

SOLE INDIAN AGENTS IN SOUTH AFRICA
H.M.V. COLUMBIA & TWIN RECORDS.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE COLUMBIA and "TWIN"

સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકૉર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીલાલ એન્ડ રાજકુમારી

N. 15307 નવી ખાનગી બનાવટ ભા.
„ 15308 અંતરનાં ભાગમાં એક ફુલ ઉગ્યું.
„ 15309 સુંદર ઝબોલ.
„ 15311 નવું ભા.

ફાસમ અમે સગાબાઇ

N 15327 દૂર મારી રાણીબા-વીણાનાં બેઉ.
„ 15328 તું તો વાદળ મારે સેજાર
„ 15331 વિપદનું વાદળ શીરપર ઘરશે.
„ 15342 રીસાયેલી રવીકાને નજરથી પાછળ નજર કરી છે.
„ 15343 પ્રભુનો પડકાર ભાગ ૧ લો અને બા ૨ જો
„ 15312 નળરાજાનો પડકા.

N 15314 ભાભીને ત્યાં ભા. ૧–૨.
„ 15316 બેન ઘરે.

માસ્ટર ગજપત એન્ડ પાર્ટી

H.T 5960 જરૂરીયાનું વરદાન
„ „ 5971 ગંગાસ આજ પ્રભાત
„ „ 5953 સગાઇનો સુંદાર ભાગ ૧–૨.
„ „ 5946 સાંજે યમુનાને તીરે.
„ „ 5970 સ્વાતંત્ર્યદેવ ભા. ૧–૨.
„ „ 5956 મામીદાને ડાંડો.
„ „ 5937 બોલાવું પરવ.
„ „ 5936 વિજયના બાગ ૧–૨
„ „ 5952 મુજો પાલણરો.
„ „ 5954 બાને પુછો.
„ „ 5740 ફુલ ચીંથવા દૂં મમરી સાજના.
„ „ 5727 પારવ ઝનેસવર દશેન દીજે.

GUJARATI DRAMA SETS

અવધ કુમાર	(૭)	રેકૉર્ડનો	સેટ.	પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનું નાટક	(૮)
સીતા બ્યાજ	(૭)	„	„	નરસૈંદ મહેતા	(૬) રેકૉર્ડનો સેટ.
રાજુલ રેવી	(૭)	„	„	ચંદીમનો ચારસો	(૬) „ „
શકુંતલા	(૪)	„	„	લક્ષ્મણરાવણ	(૬) „ „
હીર રાંઝા	(૬)	„	„	નળરાજ ચાપડા	(૫) „ નાટક
જેસલતોરલ	(૬)	„	„	મતલબર મારી દુનિ	(૨) „ સેટ.
સેટ રામાયણ	(૬)	રેકૉર્ડનો	સેટ	શ્રીકૃષ્ણ જન્મ	(૨) „ „

FILM RECORDS IN SETS

મરીજાન તોપ	(૫)	નીરમલા	(૪)	મારી બાબા	(૬)	જવાના	(૬)
બાબી	(૫)	મોબાઇલ સીંગર	(૪)	રંગમહલ	(૬)	ફરજાદ	(૫)

આરતી H.T. 5246 સ્વાતંત્રની આરતી. H.T. 5281 ની સત્યનારાયણની આરતી.
H.T 5191 ની ગણેશની આરતી

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. 105a

"શુદ્ધ ઘી"

રસ્તનમાં પ્રખ્યાત દેશ ખાતાએ પાસ કરેલ એમ. જે. માર્કાવાળું અસલનું દેશવાસ મણીરામ ભાવસંગની ફેકટરીનું અનાવટનું આબરૂદાર (શુદ્ધ) ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે

ભાવ માટે પુછો યા લખોઃ

સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન્સ
૬, ક્રોસ સ્ટ્રીટ,
ડરબન.

SAMJEE DEVSHI & SON
6, Cross Street,
DURBAN. 111

You will feel Happier, Healthier and Contented when visiting our Wellknown Cafe

We cater for all functions
Indian Sweetmeats our speciality
Meals served at all hours
We are now stockists of all kinds of records
Motion Picture magazines and the widely read "Film India"
Don't forget, we can supply you with all kinds and varieties of Hair Oils and Attars.

Try Us For Fresh Vegetables & Fruits

A Tuletide suggestion to our Readers.

Present your friend with a copy of "Film India" monthly.

Also stockist of Gujarati Novels and Arabic Books.

Fill in the coupon below and enclose 1/9 for each copy required

I enclose herewith £ for copies of "Film India"

Name.....

Address.....

KOHINOOR CAFE

'Phone 33-8566. 12a, Kort Street, JOHANNESBURG

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, લાઉન્જસુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, ડ્રેસીંગ ટેબલ, સાઈડ બોર્ડ, ઓફીસ ડેસ્ક, ટુક ડેસ્ક, ડેસ્ક ચેરસ. રોકીંગ ચેરસ, આમચેરસ, સોફા સેટીસ અને ઈઝી ચેરસ. વધુ ઘરાકને અને ખરીદી કરનાર માલ જોવાયા સુકરતા નથી.

બેડસ, ડેસ્કસ અને કીચન ડ્રેસર

જે અમારી ફેકટરીમાં તૈયાર થાય છે. તેનો સ્ટોક હમેશ તૈયાર રહે છે. આવ જોવાના આગ્રહ ભરેલ આમંત્રણ અને ઉત્તમ આશ્રમ ચમારો.

L. MISTRY,

51 BREE STREET, BBURGERSDORP, J'BURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2526. 105b

કીર્તીગસ

પાવડર

ઉધરી, માકડ, ચાંચડ, કંસારા, માખી, વંદા વિગરે સઘળા જંતુઓના

નાશ કરે છે.

કીર્તીગ્સ પાવડરના ટીન મળે છે. 111a

M. H. DESAI,

એમ. એચ. દેશાઈ.

હોલસેલ ફ્રૂટ મરચાંટ.

અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ બુનીસના ઓર્ડર પણ બાજવા C. O. D. થી સારૂ પોસ્ટેજ મરી મોકલીએ છીએ.

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 110b

ખુના અને જાણીતા ફરમાસુ મીઠાઈવાળા અને પાકેા બનાવનારે

કેપ્ટીનના શીયાળાના પૈષ્ટિક પાકેા

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકેા ઓર્ડર આપવાથી મળી શકશે.

અમારી ફેકટરીમાં ઉત્તમ જાતનું અને અસલ ઘીનેાજ તહેવાર અર્થે છે. ફરમાસુ મીઠાઈ તથા દરેક જાતનું ફરસાણ, આથાર, ઉત્તમ મસાલેા વિગરે ગીરદા બજારમાં મળશે.

નવુ અજાયબ માટે લખેા યા મળેાઃ

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 13a KORT STREET JOHANNESBURG. 113

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી	હીજરી	મુસલમાન	પારસી	ગ્રહોદય	સુર્યાસ્ત
	૧૯૪૧	૧૩૬૦	૧૩૬૦	૧૩૧૧	ક. મી.	ક. મી.
	સપ્ટેમ્બર	ઝીલ્હેજ આશ્વીન	સફર	ફરવરદીન બહમી		
ગુરૂ	૨૫	૨૭	૨૯	૧૪	૫-૪૩	૫-૨૬
શુક્ર	૨૬	૨૮	૩૦	૧૫	૫-૪૪	૫-૨૫
શનિ	૨૭	૨૯	૧	૧૬	૫-૪૫	૫-૨૪
રવિ	૨૮	મુહર્રમ ૧	૨	૧૭	૫-૪૬	૫-૨૩
સોમ	૨૯	૨	૩	૧૮	૫-૪૭	૫-૨૨
મંગળ	૩૦	૩	૪	૧૯	૫-૪૮	૫-૨૧
બુધ	૧	૪	૫	૨૦	૫-૪૯	૫-૨૦
ગુ	૨	૫	૬	૨૧	૫-૫૦	૫-૧૯

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Durban, Phoenix, Natal

1 OCT 1941

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 39—Vol.—xxxix Friday, 26th September, 1941. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

THE NEW AWAKENING

"It is the verdict of history that in a struggle between nations, no power foregoes its possessions unless compelled to do so. Principles of reason and morality have affected the conduct of individuals but have not affected the selfish conduct of Powers that dominate. Today, even in the middle of the twentieth century, we witness how the new reactionary forces in Europe have shattered man's faith in individual and collective human rights. In place of justice and reason, brute force has [illegible] to the determination of rights. But while the world is presenting this depressing picture, there is another side, the hopeful side, which cannot be ignored. We see countless millions all over the world, without any distinction, awakening to a new consciousness which is spreading everywhere with great rapidity. This new consciousness is tired of the utter hopelessness of the old order, and is impatient for a new order based on reason, justice and peace. This new awakening which arose after the last war and took root in the deeper recesses of the human soul, has, now come to dominate men's minds and their utterances. Perhaps there is no parallel in history to the speed of this awakening."

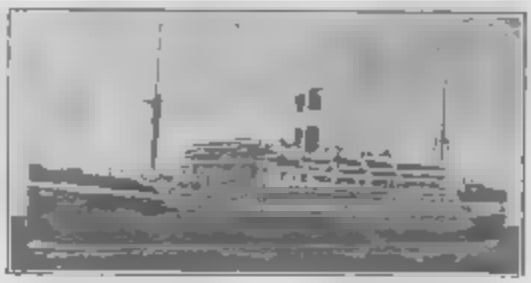
—Abul Kalam Azad.

નવચેતન

"ઇતીહાસે સિદ્ધ કરી આપ્યું છે કે દેશ દેશો વચ્ચેના કલહમાં કોઈ પણ સત્તા પોતાની જીંદગીનો ફરજ પડયા સિવાય જતી કરતી નથી. નીતી અને ન્યાયના સિદ્ધાંતોએ વ્યક્તિઓના વર્તનપર અસર કરેલી છે પરંતુ રાજ્ય કરતી સત્તાનાં સ્વાર્થી વર્તનપર કયારે અસર કરેલી નથી. આજે વીસમી સદી વચ્ચે પણ આપણે જોઇએ છીએ કે યુરોપના નવાં પ્રતાપવાળી બળોએ વ્યક્તિગત તેમજ સામુદાયિક માનવ હકકોમાં માનવીનો વિશ્વાસ નષ્ટ કરી દીધા છે. હકકોનો નિર્ણય કરવામાં ન્યાય અને નીતીને બદલે પશુબળથીજ કલીસો થઇ રહી છે. પરંતુ એક બાજુ જ્યારે જગતમાં આવું નિરાશાજનક દ્રશ્ય જોવામાં આવી રહ્યું છે ત્યારે બીજી બાજુ એક ઉજ્વળ બાજુ પણ રહેલી છે જેની અવગણના કરી શકાય તેમ નથી. જગતભરના અસંખ્ય માનવીઓમાં કોઈ પણ જાતના ભેદભાવ વિના, નવચેતન આવી રહ્યું છે, કે જે અત્યંત વેગે સર્વત્ર પ્રસરતું જાય છે. આ નવચેતન નિરાશામય જુની વ્યવસ્થાથી કંટાળી ગયું છે અને ન્યાય, નીતી અને શાંતિપર રચાયેલી નવી વ્યવસ્થાને માટે અધીરૂ બન્યુ છે. આ નવચેતન, જેનો ઉદય ગત મહાન વિગ્રહ બાદ થયો છે અને જેણે માનવ આત્માના ઉંડાણમાં મૂળ પાસેલું છે તે હવે માનવીઓના મન અને વચનપર રાજ્ય ચલાવી રહ્યું છે. આ ચેતનના વેગની ઇતિહાસમાં જોડી મળવી મુશ્કેલ છે."

—અબુલ કલામ આઝાદ.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

ઓક્ટોબરમાં પહેલાં અઠવાડીયાના અરસામાં સ્ટીમર મુંબઇ જવા ઉપડશે. રાબુન તેમજ રેઇ પિસેંજરો લેવામાં આવશે.

દરબત આવ્યા પછી તમારો માલ તથા ફ્રનીચર ફાઇનાન્સ રેગ્યુલેશન મુજબ નાણા સાથે ફાઈ જવા વિગરે સંબંધી હકીકતે મળવાથી બરોબરસર કરી આપીશું.

કાગળના ઉપર તમારું નામ તથા B. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રો.) લીમીટેડ

લીંડી પેસેન્જર એજન્ટ.

તારથી સ્ટીમરને તપાસ કરનારાઓએ તારનો જવાબ પોકળી રાકાય તેટલા ખાતર તારમાં પોતાનું પુરું શીરનામું મોકલવું.

રૂ. ગીરીટ ક્રિંડ લીસી સાથે પા. ૬૭ ૧૦ ૦.
,, ,, મુરલીમ લીસી સાથે પા. ૬૮ ૬ ૭.
,, ,, લીસો વગર પા. ૬૪ ૨ ૦.
સેકન્ડ કલાસ સીંગલ વિલી વગર પા. ૪૦ ૧૦ ૦.

સ્ટીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ગીરીરાના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

Phone 2-0432. Tel add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.

390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,

No. 4, Kort Street, Johannesburg.

'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.

Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE

—COMPANY, LIMITED.—

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc Etc.

આ કંપની તરફ કંપનીમાં ઇન્સ્યોરન્સ, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસો, કારકીર્દીને બનતા ઇન્સ્યોરો, વગેરે વિગેરે દરેક જાતના ઇન્સ્યોરો કરવાનો ધંધો છે. કંપનીને ઉત્તેજન આપવું એ દરેક દીંદીની ફરજ છે.

Natal Office.
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue
DURBAN
Telephone 2-5845
P. O. Box 1540.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Loans available from £1000 and upwards at 5% on City Properties.
શહેરની મીલ્કતોના મોર્ટગેજ ઉપર ૫ ટકાના વ્યાજે પા. ૧૦૦૦ થી વધુ રકમ ધીરવાની છે.

Transvaal Office
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street.
JOHANNESBURG
Telephone 33-6477
P. O. Box 3641
Tel Add "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG

JALBHOY RUSTOMJEE

Principal Representative For The Union Of South Africa.

શિયાળો!! એટલે ખુટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય

જો તમારે તમામ જીવનની જરી મજાદ લેવી હોય તો આ શીયાળામાં પુષ્ટીકારક પદાર્થો ખાવાથી તમારી તંદુરસ્તી પાછી મજબુત અને બળવાન બનાવી દો! પણ યાદ રાખશો કે ટ્રાયલકારક ખોરાકો બનાવવા માટે સારા, તાજા અને શુદ્ધ માલજ વાપરવો. અમારે ત્યાં શીયાળાના પદાર્થો બનાવવા માટે તમામ તાજો અને શુદ્ધ માલ આવી ગયો છે.

અમારે ત્યાં શીંગોડા, બદામ, ચારોલી, પીસ્તા, પંજાબી બદામ, અંજીર સુકવી, બારજ, ખજાનો, મોચરસ અને બીજા ... ... ચોપરીની, અકરોટ, ખુજર, અંજીર, મેવા મીઠાઇના તરેહ, તરેહના ટીન, કીસમીસ જાતે ... ... કપરાળ ઢોકળા જેવી તમામ મોસમી હકીકત રહેતામાં રહે છે.

દી'દુસ્તાનમાં બનાવેલી સુરતની બરફી, પીસ્તા બરફી શી. ૩–૬ રતલ, બદામ બરફી શી. ૩–૬ રતલ.

મુંબઇના તરેહવાર હલ્વાઓ બદામી હલ્વો શી. ૨ ૬ રતલ, ગોરેદ બદામવાળો હલ્વો શી. ૨–૩ રતલ, ... શી. ૨–૬ રતલ, ખુરદ બદામવાળો હલ્વો શી. ૩–૬ રતલ અમારે ત્યાં ... ...

નવાબી પાઉડર: શરીરના દાદ પણ મોસમમાંથી માત્ર બે અઠવાડીયા વાપરવા માટે બનાવી રાખી છે. ... શીશા શી. ૩–૬ દરેકના કુટુંબના માટે, એક વખત ખોરાકર આપી બાકી રાખી લો. દેશના ઓર્ડરો: ... ...

P. O. BOX 709. **I. G. H. BASSA,** 153 Grey Street. Durban

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM (RESTAURANT) & RESIDENTIAL HOTEL

CABLE ZOOOO CORNER PINE & GRAY STS

SITUATED IN THE HEART OF BUSINESS DOMINION BUILDING.

THE RENDEZVOUS OF INDIAN SOCIETY MEN

WHERE EVERYTHING OF THE BEST IS SERVED

MODERATE & CHARMING BY OUR STAFF OF EXPERTS

MOHANLAL VALJEE

(INDIAN PAWNBROKER)

112, Victoria Street, Durban

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold A large stock of New Jewellieries at reasonable prices to suit your pockets. ...

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ માટે ઓર્ડર કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખોઃ—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban.

Are You a subscriber of 'Indian Opinion' if not, Why not?

The "FRIENDS of INDIA" SERIES

Short biographical sketches of eminent men, who have laboured for the good of India

Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece

[illegible]	Lord Minto
Sir Wilson, Wedderburn	Lord M
[illegible]	[illegible]
Lord Ripon,	[illegible]
[illegible]	[illegible]
Sir G. Sonkaran Nair,	[illegible]
Sir Henry Cotton,	[illegible]
John Bright,	[illegible]
Lal Mohun Ghose,	[illegible]
Mrs Annie Besant,	[illegible]
Allan O. Hume,	[illegible]
A. M. Hoey,	[illegible]
Dadabhai Naoroji,	[illegible]
V. P. Madhava Rao [illegible]	[illegible]
Raja Ram Mohun Roy,	[illegible]
Dinshaw Edulji Wacha,	[illegible]
Lokmanya Bal Gangadhar Tilak	[illegible]
V. Krishnaswami Aiyar,	Nawab Muhammad [illegible]
Babu Surendranath Banerjea,	Dehavanti V. Mali [illegible]

Nation Building (Annie Besant) [illegible] Social Ideal

Price: One Shilling Each

APPLY:

MANAGER, INDIAN OPINION,
PHOENIX, NATAL

દીક્ષ ન ડી એ
અંગ્રેજી ૬ ગુજરાતી

આ ડીક્ષનરી બહારમા સાધીકાની સુધારાયા થયેલા ત્રણાવૃત્તિના જોડણી કોશના આધારે સુધારા વધારા કરાય બનાવેલી છે. વિદ્યાર્થી આલમ માટે તો બહારજ ઉપરોગી અને ઉપયોગી છે. તેમાં અંતે ઝરિયના ભાષો, કરો, મોટા કદેરોની વસ્તી, મોટી નદીઓની લંબાઇ, પહાડ, માપ, કદેરનો, ચિત્રો વગેરે વસ્તુઓનો સમાવેશ થયેલો છે

પાકું પૂંઠું પાના ૧૪૦૮ બધેની બીમત શી. ૫.

"Indian Opinion"
Phoenix, Natal.

THE EPIC FAST

(BY PYARELAL)

An account of Mahatma ... ...

September 1932 and event[illegible] ...

Yeravda Pact with all relevant docu[illegible]

320 Pages Pri[illegible]

Obtainable From The In[illegible]

Indian Opinion ...

વેચવાના પુસ્તકો

બાળ સાહિત્ય

[illegible] (બાળકો માટે પૌરાણિક વાંચન)	૧	૪
[illegible] વાર્તા	૨	૦
ટૉલ્સ્ટૉયના પરાક્રમ	૧	૧
બી પુરાણ	૧	૪
પુરાણકથા	૦	૧
બાપુની પ્રસાદ ઢોંગી કુતરાનું વર્ણન	૧	૦
બાળ કુંજ વાર્તાઓ	૨	૦
બાળ કથાવલી વાર્તાઓ	૨	૦
બાળપોથી ભાગ ૧ અને ૨	૧	૦
ઐતિહાસિક વડાના પુરુષાની કથાઓ	૧	૧
[illegible] ભાગ	૨	૦
ચરિત્ર (રસપ્રદ પુસ્તક)	૦	૧
દોઢસાની બાળ વાર્તાઓ	૨	૧
[illegible]	૧	૪
[illegible]	૦	૬
[illegible]	૧	૧
બાળ વાર્તા નિબંધ	૨	૦
મનપુરા	૨	૧

હરકોઈની જાણકારીમાં આવતાં પુસ્તકો

	રૂ.	પૈ.
બાળબોધ	૦	૧
[illegible]	૧	૦
[illegible]	૧	૦
[illegible]	૧	૧
[illegible]	૨	૪
[illegible]	૨	૧

નાટ્યકલા ચાંચનમાળા

૧ લી ચોપડી	૧	૧
૨ જી ચોપડી	૧	૬
૩ જી ચોપડી	૨	૦
૧ લી ચોપડીના ભાગ	૦	૬
૨ જા " "	૦	૬
૩ જા " "	૧	૦
૪ થા " "	૧	૧
૫ મા " "	૧	૬
૬ ઠ્ઠી " "	૨	૦
૭ મી " "	૨	૪
[illegible] ઢેલા ઢોલાળ ભાગ ૧	૦	૧
[illegible]	૨	૧
[illegible]	૧	૪
[illegible] ભાગ ૨	૨	૧
[illegible]	૧	૧
[illegible]	૦	૧
[illegible]	૦	૧
[illegible]	૦

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 24003; Res. 28448.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

INTERIOR VIEW OF OUR SHOP

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES, BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £80, THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 15/- & up. PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards.
EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.

Branches: 58, WICKS STREET AND 60, WICKS STREET. GARAGE: 7, MOOR STREET AND 58, WICKS STREET, VERULAM.
'Phone 34, Verulam.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે

જનારસની બોનારણા અને સાદી, તેમજ જાતજાતની ખુટીદાર સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી લઇને પા. ૮૦ સુધીની

જનારસથી હમણાજ આવેલી છે.

દરેક જાતની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર. જાતજાતની બાંધણી સાડીઓ શી. ૧૨-૬ અને શી. ૧૭-૬ થી ઉપર.
દરેકનું ક્રેપ-દી-શીન શી. ૩-૬ નું પાર ૪૨ ઈંચ અને ૪૫ ઇંચ પહો. સાદીના વેરિસ્ટ ડીઝાઇનનું ક્રપડું, ૪૪ ઇંચ પહોળું વારની, શી. ૧-૬, શી. ૧-૮, શી. ૨-૦ અને તેથી ઉપર. હમણાજ આવેલી એમ્બ્રોઇડર્ડ સાડીઓ શી. ૨૫, શી. ૩૦, શી. ૪૫ અને એથી ઉપર.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

141 ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

બ્રાંચીસ
૫૩ અને ૫૭ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

જનારસી સાડીઓના પાર્સલના ચેમ્બર
એકસપ્રેસ્સથી જાતે
પી. રતનજી,
૧૪, બી સ્ટ્રીટ, ડરબન

ગોદામ
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

Books for sale.

NOTE.—Remittance should accompany order. ORDERS will not receive attention. ... be made in "Indian Opinion" ... stage Free on all books

THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH
By M. K. Gandhi

... autobiography of Mahatma Gandhi printed ... Price 12s 6d. for each volume.

THE POWER OF NON-VIOLENCE
... Price 6s. 6d.

... analytical. Price ... 5s 6d

... Ramayana ... 6s

EASY ON INDIAN ECONOMY—by Mahadev Govind Ranade. Price 4s 6d.

... ON INDIAN ART INDUSTRY AND EDUCATION ... Price 3s.

... INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS— ... Price ... 4s

"Phone 28350. Tel. Add. "Naartjes."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
... ited of lowest Market p...
TRIAL ORDER SOLICITED.
31 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO HRARD (PAIN-CURE) HEADACHE POWDERS
... at 3d. 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ

... બહુમાં બહુમાં ...
... મીઠાઇઓ, ખેરાખાર ઘીની તેમજ મેવા મેવા, મસાલાથી અમે બનાવીએ છીએ
... જાતની ચુસ્તી ચુસ્તી, ચેવડા, મમરા, ગાંઠીઆ, ... વિગેરે દરરોજ તાજા બનાવીએ છીએ.
... ગ્રાહકો સારૂ ખાસ પાર્સલ તૈયાર રાખીએ છીએ ... સ્પેશીયલ બનાવી આપીએ છીએ.
... પ્રસંગોમાં જોઈતી કેક પણ બનાવી ... કુંક સમયમાં બનાવી આપીશું.
... ગામની સગવડતા માટે પુરતી સંભાળથી કાળજીપુર્વક પેકીંગમાં આપશે.
... P. O. BOX 3680.
... NEW DIL-KHUSH SWEET MART.
Corner Diagonal St., JOHANNESBURG

Phone 33-8432 P. O. Box
... Res. 33-8994 7157,

ઈન્ડિઅન ગ્રોસરી કીફાયત ભાવે કયાંથી ખરીદશો?

... ઈન્ડિઅન ગ્રોસરી વિભાગ ખોલ્યો છે, જેમાં દરેક ... ની કિંમતી ગ્રોસરી તેમજ ગાંધી વસાહતની નાની મોટી ... વસ્તુઓ ઉપરાંત રોજ વાપરવાની ઈંદીઓના ઘર ઉપયોગી ... વસ્તુઓ ... ક્યારે ત્યાંથી તદ્દન કીફાયત ભાવે મળી શકશે.

ઓર્ડર મોકલી આપી કરવા વિનંતી છે.

કંપનીના ઓર્ડરો હુંચારી પોતાની કેબરેક દેહલી સારી પેકીંગ કરી મોકલવામાં આવશે.

મીસ્ત્રી બ્રધર્સ

... (Indian Grocers Dept.)

MISTRY BROS.,
11 Kort Street,
JOHANNESBURG.

... પ્રકારના ચિત્રાંકો પણ ઉતારીએ છીએ: ... ઈંદી, આગ, અગલરી, ઓગસ્ટીન્ટ, મોટર, ... ગ્રેનેરી ચિત્રો.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."
D. K. PATEL
Fruit and Vegetable Exporter
— SPECIALIST —
In South African, Canadian and Australian Apples
—also—
Cape Fruit on hand in season
We have in stock Naartjes which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ મોકલનાર.
સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ
ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ
નાટાલ ટાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.
... ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે ... સારૂ અને મોકલો C. O. D. થી મળશે.
P. O. Box 766. 106 Prince Edward St. Durban. ...

[illegible] 1941

INDIAN OPINION

founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 39 —Vol. XXXIX Friday, [illegible] September 1941.

NOTES AND NEWS

Non-Europeans And Post-War Reconstruction

SPEAKING at a Rotary Club lunch in Pretoria last week, Mr J H Hofmeyr, Minister of Finance and Chairman of the recently appointed Cabinet Committee on Post-War Reconstruction, said:

"The Government desires a better life for the people and when we say the people we mean the whole people, not just the European section but all sections of the people.

"It is, of course, very much easier to put forward attractive plans for the post-war world if you think only in terms of the Europeans—I am afraid a good many of our makers of Utopias don't in fact get any further than that—but there can be no social justice in South Africa when the aim is merely to hold a just balance between Europeans.

"The difficulties of planning become very much greater when the claims of the non-Europeans are taken into account. That is an issue which the Government is determined not to bunk.

"I emphasise this point because there has been much talk of new orders, one of the principles of which seems to be the repression of the non-European. One result has been that the non-European is asking with increasing insistence what is to be his place in the new order.

"I want to say to him that we repudiate any kind of new order which does not start out from the conception that each member of our South African commonwealth of races has a contribution to make, distinctive it may be, but none the less complementary to the common welfare; and that it is common sense as well as common justice to facilitate the making of that contribution."

This seems to us to be an exhibition of oratory which, with the exception of a play of words, means nothing. The question that requires a clear answer is whether non-Europeans are to remain eternally to serve the Europeans as "hewers of wood and drawers of water" or are they to be treated as human beings and given equal opportunities to rise up to the level of the white man. No new order based on any other conception than that is destined to last.

European Farmers In Umvoti Seeking To Oust Indians

The following resolution is reported to have been passed at a meeting of the Umvoti Agricultural Society held at Greytown last week under the chairmanship of Mr J M Hershensohn: "That it has come to the notice of the Society that Indian syndicates or companies are being formed to buy up land in rural areas whenever these come on to the market, and that the Society hopes that the Minister will take some action to restrict these activities, which are seriously detrimental to farming interests."

Cape Students And Fort Hare

The referendum held at the University of Capetown on the question of inviting Fort Hare Native College to join the National Union of South African Students showed that 467 students are in favour of extending an immediate invitation to Fort Hare, 225 think Fort Hare should not be invited "at present," and 38 voted that Fort Hare should not be invited at all. At a subsequent executive meeting of the Students' Representative Council the following motion was adopted: "That since the result of the referendum has shown that it is not the wish of the majority of students that Fort Hare should be invited to join Nusas at present, this executive considers that the S.R.C. resolution of June 2 should stand; and that the official opinion of the University of Capetown is still that it is neither desirable nor practicable for Fort Hare to join Nusas at present; and that the referendum also showed that the students accept the principle of inviting Fort Hare at some time in the future."

Warning To Profiteers

The "gravest warning" to those who are exploiting the war conditions in South Africa for their own gain was given by Colonel C. F. Stallard, Minister of Mines and Member of Parliament for Maritzburg District, when he addressed his constituents in the Maritzburg City Hall. Holding up goods to obtain higher prices or putting up rents without giving added services was unpatriotic and subversive of the country's effort in a time of war, and could be compared with Fifth Column. The war did not mean a betterment of finances for everyone. The war effort was a sacrifice and nobody should look to it for the betterment of his financial condition. "We are happy to maintain the standards of living we have," he said. "There are fewer goods to go round and prices tend to increase, but the Government has been alive to the situation and is doing the best they can to face up to the situation."

War Must Be Got Rid Of

Mr John Haynes Holmes, in an editorial note in *Unity* (Chicago), writes:—

Everybody is in favour of a "brave new world." But this world is never coming until we get rid of war. To discuss such a world, its principles and promises, is only foolishness so long as war is with us. It is something more than foolishness when such discussion is coupled with support of war. For the very war being supported is itself the undoing of the new world of which we bravely dream. There is only one thing worth talking about to-day and that is the elimination of war. There is only one thing worth doing to-day and that is opposing war. There is only one thing worth serving to-day and that is the cause of peace. [illegible] Voltaire lifted the single cry "*Ecrasez l'infame*." Crush the infamy [illegible] sumed infamy of the mediæval church which in that day underlay, with its superstition and intolerance, all other infamies whatsoever. Nothing else would Voltaire consider but this one evil. Nothing else would Voltaire do but fight this one evil. "*Ecrasez l'infame*"—and then at last would man be free! Now the "*infame*" of our day is war, as in the days before the Civil War in this country was slavery. There come moments in history when, through the accident of circumstance, or the mere course of human events, one issue becomes apparent. It takes its place as a *sine qua non*—without this, nothing! This is what we see to-day in this matter of war. Unless this is abolished, nothing else is possible. We are going to destroy war, or else war is going to destroy us. We have come, in this period of history, to this particular crisis in human affairs. It is the re-

cognition of the crisis, perhaps, which most clearly differentiates the pacifist from other men. There are other points of differentiation, of course—some more fundamental as involving ethical and spiritual realities. But, here in the very forefront of action, lies this distinction—that the pacifist can see nothing worth doing to-day but getting rid of war before it is too late. The pacifist says, as Paul said when he looked upon the Cross of Christ—"*This one thing I do!*"

Malan Has Own Action Front Prepared

"The Afrikaner cannot be without an action front. If things do not come right in the Ossewa Brandwag the Herenigde Party has a scheme prepared for an action front," said Dr. D. F. Malan in reply to a question at a meeting at Victoria West on Saturday. The questioner had asked: "Must we create an Afrikaner action front now?" A motion of confidence in Dr. Malan was carried unanimously.

Indian Opinion

FRIDAY, 26TH SEPTEMBER, 1941

Save Us From This Democracy!

MR. H. N. SEEDAT has [illegible] upon to appear before the Court on September [illegible]. His alleged offence is [illegible] [illegible] [illegible]

RURAL DEALERS' LICENSING COMMITTEE

INQUIRY AT VERULAM

THE Rural Dealers Licensing Committe, appointed by the Natal Administrator to report upon all aspects and conditions of rural trading and storekeeping, and upon the policy of issuing licences, sat in the Verulam Magistrate's Court on Wednesday, September 17.

The Committee includes Mr. H. Hosking, M.E.C. (chairman), and Messrs M. G. Fannin and S. P. Downes, J.P. The secretary is Mr. C. A. B. Peck.

Mr. L. E. Dore, formerly Clerk of the Rural Licensing Board at Verulam, is reported to have said that the present system of issuing licences was cumbersome and costly.

Each year 700 applications were dealt with at Verulam, involving 2,100 certificates. He would not have been able to cope with the work if he had not adopted the slightly irregular method of anticipating renewals of licences. He started preparing the documents two or three months beforehand.

He suggested that once a licence was granted, renewals should become a matter of form unless objections were submitted. If objections were lodged early in December, the licensing clerk would have ample time to deal with them.

Replying to the chairman, Mr. Dore said it would be better to have reliable, qualified inspectors rather than follow the present procedure of allowing the police to inspect licensed premises.

There were 204 traders in the district. Tongaat and Chakas Kraal might be described as over-traded.

Mr. Ray T. Polkinghorne, a member of the Verulam Rural Licensing Board, supported Mr. Dore in contending that the present system of appointing a magistrate and three laymen on licensing boards was the best system. He said that members of boards were not appointed to inspect property.

The chairman said that other licensing boards took tours of inspection.

Mr. Polkinghorne contended that the local licensing board had not the power to enforce any decisions concerning properties inspected by the members. Definite regulations should be laid down governing inspections.

His Board's policy was to encourage Natives to become traders whenever possible. Europeans were allowed to trade in Native reserves, but not Indians.

Mr. C. R. James, another member of the local Board, said there were Indian traders on the boundaries of the Native reserves. These traders provided free transport for Natives to visit their stores. This practice should be stopped. The Board should have power to cancel licences which were transferred frequently.

The chairman of the Town Board, Mr. Charlton, stated that in his opinion a licensing board had power to order the demolition or alteration of any wood and iron building.

The Town Clerk of Stanger, Mr. R. J. Gibson, said that Stanger, with a population of 548 Europeans, 1,432 Indians and about 50 Coloured people, had 115 trading licences.

Stanger was surrounded by mills, cane planters and a tea estate, all with large gangs. He believed that Stanger was grossly over-traded. Ten licences had been issued in areas within five miles of the town.

The Licences Consolidation Act did not demand the same strict supervision by a general dealer who baked his own bread, as was required from a licensed baker. General dealers were not subject to the control of the factories inspector.

Eating houses were subject only to an annual inspection by the Public Health Department. "It is quite probable that any number of [illegible] foodstuffs, which would be condemned in a local authority area under periodical inspection, is sold in a rural area," he said.

Stores in the rural areas had combined licences under one roof. This encouraged illicit traders. It was futile to insist on rat proofing of stores when grain sheds and store rooms outside could be built of wood and iron without any precautions.

MR. SEEDAT SUMMONED TO APPEAR BEFORE COURT

MR. D. A. SEEDAT, who, soon after his release from prison last July, when he served a term of three months and fourteen days for being found guilty of alleged contravention of the National Emergency Regulations, was asked by the Control Officer at Durban to submit by giving his signature to certain conditions imposed on his freedom of speech and movements, failing which he was threatened to be interned and which conditions he refused to submit to on the grounds that they were insulting, humiliating and contrary to the principles of democracy and human freedom, has now been summoned to appear in "A" Court, Durban, on October 30, at 9-30 a.m. Mr. Seedat is charged with the offence of contravening Regulation 15 (3) of the National Emergency Regulations published in Proclamation 201 of 14th September 1939 as amended by the Proclamation 295 of 1939 and 279 of 1939 on two counts, in that whereas upon or about the 30th day of July 1941 the Control Officer at Durban imposed conditions and issued a certificate styled "A certificate of exemption from internment" upon the accused in terms of Regulation 22 (3) bis of the said National Emergency Regulations, and whereas amongst other conditions imposed as aforesaid the following conditions were imposed, namely that (a) he (the said accused) shall report to the Aliens Registration Officer, Masonic Grove, Durban, on Saturday in the forenoon of each week; (b) he (the said accused) shall not attend or address any meetings convened by or held under the auspices of the Liberal Study Group or any other political meeting of a similar nature, and (c) he (the said accused) shall not attend any meeting whatsoever without first having obtained the permission of the Control Officer—Magistrate, Durban, yet the accused did, at or near Durban aforesaid in the District of Durban.

Count 1: during or about the period and day of August 1941 to 13th day of September, he (the said accused) wrongfully and unlawfully failed to comply with the said conditions imposed upon him in that he did fail to report in person to the Aliens Registration Officer, Masonic Grove, Durban on Saturday in the forenoon of each week;

Count 2: upon or about the 31st day of August 1941, he (the said accused) wrongfully and unlawfully failed to comply with or contravened the said conditions imposed upon him in that he did attend a meeting without having obtained the permission of the Control Officer—Magistrate, Durban, the said meeting being convened by or held under the auspices of the Liberal Study Group

FORT HARE STUDENTS STRIKE

DEMAND DISMISSAL OF BOARDING MASTER

A CORRESPONDENT from Fort Hare, Alice, C. P., writes:—On Thursday morning, September 18, at 9 o'clock, the Students of the South African Native College, Fort Hare, went on strike. This action was taken on the expiration of the 48 hour ultimatum presented to the authorities on Tuesday morning at 9 a.m. demanding the dismissal of the boarding master who is alleged to have brutally assaulted an African waitress at the College dining hall. This is reported to be the fourth case of a similar nature.

At about 9 a.m. on Sunday morning, it was discovered that the boarding master had assaulted the waitress. The matter was immediately investigated, whereupon a mass meeting of the students was held on Monday evening. [1 a.m. inst.] The students resolved that the boarding master be dismissed within 48 hours of the presentation of the ultimatum, failing which all students would go on strike. During the period of the ultimatum, the authorities made numerous unsuccessful attempts by threats and otherwise to intimidate the students and break up the strike.

A reply was received by the student body from the authorities on Wednesday evening. This letter, however, evaded the issue and as such was rejected. On the same night, since the use of the College Hall was refused, the students retired to the football ground. There in the darkness, they carried on their deliberations and again pledged themselves to carry on the strike.

Therefore, on Thursday morning, in accordance with the mass meeting resolution, the students declared their strike begun. A declaration was taken which reads as follows:—"We, the signatories, hereby declare and pledge that we are convinced of the justice of our cause which we mean to pursue unto the end. And that if, in this connection, anyone of us is in any way victimised up to the point of expulsion, all of us deem that we are thereby automatically victimised and expelled. Furthermore whosoever acts contrary to spirit or in deed to this declaration shall be dealt with in a manner satisfactory to the rest of the signatories."

At the time of writing, all College activities are at a standstill. Prayers, lectures, sports etc. are at a halt. The situation is much more grave than what would appear at first sight. The students feel that the alleged attack on the waitress is only a reflection of the general attitude of a large majority of White South Africa towards the Blacks (non-Europeans.) They resolve to stand firm until justice is vindicated and their cause won.

Students Called To Order

A S.A. Press Association message from Alice says the trouble at the South African Native College, Fort Hare, is now over. On Saturday last, Professor Dingemanus, of Grahamstown (chairman of the Governing Council) went to Fort Hare, and after an investigation, notice was given that any student wilfully absenting himself from lectures would be expelled. On Monday only two students failed to put in an appearance, and it is understood their names have been crossed off the books.

DEMOCRACY

By

ELMO A. ROBINSON

In "Unity" (Chicago)

DEMOCRACY is an ideal, never completely realized, always in process of arriving, always to be striven for.

It is an accomplishment, nourished by the sacrifices of our forefathers and on the labour and learning and loyalty of heroes and common people.

Democracy is a tradition, a tradition of liberty in the realm of the spirit—liberty in thought, in religion, in the spoken and printed word, in political activity—freed from all tyranny of creed or party.

Democracy is a living force, at work today in counties, legislatures, conferences, forums, committees, and wherever the people freely assemble to discuss their grievances, their hopes, and the means of their common problems.

Democracy is the foe of uniformity; it seeks opportunity for each man to develop his own talents, to do his own thinking, to live his own life, to be spontaneous, creative, individual.

Democracy is the foe of exploitation; it seeks quality for its citizens in their relationships, in their government, justice, happiness, and the good life for all. It challenges any who wear the cloak of pretended democracy to hide selfish ambition and special privilege.

Democracy is natural; it is human nature to live and work and play and think together, to minimize conflict, to permit neither superman nor underdog to mar the fraternity of men and of nations.

Democracy must be learned; there shall be preachers of its ideals and traditions, there shall be schools where democracy is practised, there shall be laboratories where young and old may learn the ways of tolerance and liberty.

Democracy is a form of government, pre-existent in a Declaration of Independence, incarnate in a Constitution, vitalized in a Bill of Rights and made manifest by the activities of juryman and judge, legislator and clerk, policeman and president.

Democracy is a way of life for individual men and women, a way of living which requires intelligence, understanding, patience, and repeated reconsecration.

May I have faith that in the coming years men will increasingly understand and accept this democracy. May I ever aid and never hinder its success. May I recognize my prejudices and seek their elimination. May I listen with respect when my opponents speak sincerely, and reply with thoughtful argument. May I do my share of the drudgery of democracy by participation in the affairs of organizations which I believe to be essential for the welfare of my country and my community. May I seek no unearned and undeserved privileges for me and mine. May I never ape the dictators, but rather regard myself as one who serves the best interests of all who occupy positions subordinate to mine. May I become so proficient in the practice of democracy that others, observing my example, will have no need for my precept.

———o:o———

Everything appearing in this issue of a political nature under otherwise mentioned has been written and edited by Manilal M. Gandhi on behalf of the Indian Opinion.

N.E.U.F. AND 'THE LEADER'

THE following statement has been issued by the Maritzburg branch of the Non-European United Front:—"It will be recalled that on August 31, a mass meeting of the different non-European organisations of Pietermaritzburg was held under the auspices of the Natal Indian Association, to protest against the callous and brutal treatment meted out to the non Europeans at the Air Commando Display at the Oribi Flats. At that meeting the Non-European United Front was invited, together with other non European organisations, by the Natal Indian Association. In response a certain number of speakers from the N.E.U.F. was sent. They addressed the meeting and, as a result, an atmosphere of mutual trust and confidence among the different communities was created.

A report of the proceedings of the meeting appeared in the *Leader*, in which a deliberate attempt was made to muzzle the news of the participation of the non-European United Front. A brief paragraph stating, "the Non-European United Front in a statement, declares that the treatment meted out to all non-Europeans should be a reason to form 'a solid political front of all non-European people,'" appeared but no mention was made of the Non-European United Front's participation in the meeting. At first it was felt by the officials that this was inadvertently omitted, and a letter to the Editor of the paper was written, drawing his attention to the fact and asking him to publish it in order that any misunderstanding created might be cleared.

A member of the Non European United Front Committee thereupon approached the Editor, but still the letter did not appear. Why did the *Leader* after having created a false impression in the minds of the public try to "duck" (to use a word much popularised by the *Leader's* placards) its removal?

We believe the *Leader* deliberately trampled upon and ignored its own much vaunted 'journalistic etiquette' because it is averse to the Non-European United Front, just as much as it is to the Nationalist Wing of the Natal Indian Association and the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress.

We do not pretend to object to the *Leader's* aversions; we have neither the authority nor the [illegible] pressure to bear on the [illegible] prejudices against these [illegible] do object to its policy if [illegible] derisively on [illegible] the said organisations [illegible] upon the said [illegible] ward boldly with [illegible] either against or [illegible] We shall, [illegible] as to whether it [illegible] quarter million Indian [illegible] or the [illegible] of a selected few

Our policy briefly [illegible] leaders are determined to [illegible] The N.E.U.F. stands for the liberation of all non-Europ[illegible] preserve legislation [illegible] bar in industrie[illegible] labour poverty, [illegible] In short it is [illegible] volunteers struggl[illegible] rights of all non-European [illegible] know that the path [illegible] not rose coloured; that there [illegible] guarantees of safe and easy [illegible] with the support of the masses [illegible] will be ours."

ANOTHER STRIKE IN DURBAN

MORE than 250 non-European employees of the Joko and Five Roses Tea and Coffee factories in Durban came out on strike on Saturday last. On Saturday morning the workers in both factories "downed tools" and 150 of them gathered outside the Five Roses Tea factory, Point Road, where they remained in orderly fashion until mid-day, when they dispersed. Mr. M. D. Naidoo, secretary of the Non-European United Front, told the *Natal Mercury* that seven employees had refused to associate themselves with the strikers. They had gone into the factory on Friday night so as to avoid the pickets. He added that beds and food had been provided for them and police protection was being afforded. No incidents occurred during the week-end. The *Natal Mercury* was told by the manager of the Five Roses Tea factory that, although the employees' policy was not aggressive and there was at present no intention of countering the strike by declaring a lockout, the workers had voluntarily left the employment of the factory and it was proposed to take no further notice of the dissident employees. Originally the employees demanded a minimum of £3 10s. a week for packers and £2 a week for other classes; recognition of the union, recognition of May Day as a public holiday, the adoption of the closed shop principle, and that any agreement arrived at should be retrospective as from July 1. Later these demands were modified to £3 a week for packers, 30s. a week for other classes, recognition of May Day and the closed shop principle. At Friday night's meeting it was decided to revert to the original demand, with the addition of strike pay being awarded for each day the workers were out. At both factories workers receive wages slightly in excess of the figures laid down in the wage determination, together with a cost of living allowance of 20 per cent. in one case and 15 per cent. in the other. The strikers, it is understood, remained out on strike throughout Monday in the two factories with which they are in dispute. No attempt was made by either employers or employees to conciliate, the *Natal Mercury* was told, and although police watch was kept at the Five Roses Tea and coffee works and at Messrs. Glanton and Mitchell's Joko tea factory, no incidents were reported. Monday was the third official day of the declared strike. Mr. P. V. Gswith, manager of Five Roses factory, said that a certain amount of labour had been brought in to handle the work. Strikers, however, maintain that their action is causing a hold-up which employers cannot make good for some time. In any case, recruited "scab" labour, they say, must be paid at substantially the same rate as they were receiving, and would not be efficient. At the Joko fa[illegible] was made to workers [illegible] provided they [illegible] shop" and wage increases di[illegible]

Arbitration Offer Accepted By Workers

The South African Trades and Labour Council on Tuesday [illegible] to arbitrate between employers [illegible] Coffee and Chicory Industry [illegible] Union, and their employees. This offer was accepted by the workers, who are at first reluctant to avail th[illegible] it. On Tuesday the strikers [illegible] to gather outside their respective f[illegible] ries and watched the employers [illegible] more Native labour, which is at present replacing the Indian on strike. Orders were given to withdraw the police on guard at the factories, two Native [illegible] boys remaining on duty. No incidents were reported.

FOR SALE

General dealer and fruit [illegible] on a Centre Corner [illegible] Road, Machadodale Township, Nigel

Apply: J. B. DAS
Box 138, Nigel. Transv[illegible]

Things In General

Air Commando Incident

THE following is a copy of a letter received by the Natal Indian Association (Maritzburg Branch) from the private secretary to the Prime Minister, in connection with the above incident:—

"I am directed to acknowledge the receipt of your letters of the 2nd and 3rd instant on the question of the alleged maltreatment of non-European spectators at the recent display at Pietermaritzburg by the Air Commando, and to state that the incidents complained of have already been brought to the notice of the military authorities, and that a thorough investigation of the complaints is being made."

Cato Manor Indian School Protest

A motion empowering the Mayville Indian Parents Association to inquire into the administration of the Cato Manor Indian School was moved by Mr. G. Pillay at a week-end meeting of Indian residents. The Cato Manor Indian School is a Government-aided institution with over 700 children on its roll. Dissatisfaction exists among residents because the school fees are above the average of the other schools under the same management. The meeting further empowered the Association to call a mass meeting of Indians early next month to discuss the prohibition of certain sales of foodstuffs to children on the premises, the reduction in the present scale of fees and to inquire into the need of educational institutions.

Council Accused Of Profiteering On Kaffir Beer

Giving evidence before the Native Affairs Department Commission of Inquiry on Kaffir Beer last week in Durban, Major R. Cowley made allegations of profiteering. He said it was extortionate to charge 1s. 6d. a gallon for 2 d.t. to 3d. article. Johannesburg's charge of 2s. a gallon he described as criminal. Major Cowley protested against the continued use of the name "kaffir beer," which, he said, was a double misnomer. A Native in Natal was not a kaffir, where the word was a term of contempt.

Archdeacon Harris On Need Of Spiritual Re-birth

"A spiritual re-birth must take place in our homes, our work and in our social lives if we are to make a new world for our children to return to," said Archdeacon Haywood Harris, speaking to the toast of "Fallen Comrades" at the annual dinner of the South African Infantry Brigade Association held in the Waverley Hotel, Durban on Saturday night. "We started at the end of the last war with wonderful aspirations for a new world, but we didn't get far with them. We want to do better this time. Our own sons, not only our comrades, are in this war," he said. "If we want to establish a new order against their return we can only accomplish that by being new people. As Tolstoy wrote, everybody thinks of changing humanity, but nobody thinks of changing himself. There is no one who does not know, in sober, quiet moments, that he can be better. The new world for which we are striving will not come unless we can make ourselves new."

Shipbuilding In The Union

Two of the largest shipbuilding companies in the world are interested in the prospects of starting a shipbuilding industry in South Africa—they do not necessarily require a Government subsidy, but they will most certainly expect all the help that can be given them. This statement was made by Mr. Frank Acutt, M.P., in a short address to the members of the Durban Chamber of Commerce at the quarterly meeting of that body on Friday last. Mr. Acutt said that a start should be made in the Union immediately.

New Provincial Secretary For Natal

Major Wynn Williams, Director of Posts and Telegraphs, South West Africa, has been appointed Assistant Provincial Secretary of Natal and leaves next month.

Natal Municipal Conference

The annual conference of the Natal Municipal Association will be held in Dundee on October 20 and 21.

European Farmer Gets 2 Years For Shooting A Native

Albert Scott, aged 47, a farmer of Holmdene, who appeared before the Circuit Court at Standerton, charged with murder, was found guilty by a jury of culpable homicide, and was sentenced by Mr. Justice J. M. Murray to four years' imprisonment with hard labour. Two years of the sentence were suspended on condition of good behaviour and on condition that Scott does not consume liquor on licensed premises or become intoxicated. It was alleged that Scott shot a Native, Albert Selepe, with a rifle. In his defence, Scott said he was so drunk that he could not remember anything that took place.

White Girl Motorist "Under Influence"

When a young girl pleaded guilty in the Johannesburg Magistrate's Court to a charge of driving a car while under the influence of liquor, the Magistrate, Mr. [illegible] said that [illegible] offence is reprehensible enough when a man commits it. When it is a young woman it is also pitiful. Many people are killed every year and I must look upon this as a very serious matter." It was stated that the accused was driving a car up a hill and intended to make a left turn when the car stalled and ran backwards, colliding with another car behind it. She was fined £15 or one month, £10 or three weeks being suspended for a year subject to good behaviour. Her license was suspended for 12 months except for the purposes of her employment.

37,000 T.B. Cases In Natal

It is believed that there are 37,000 Natives in Natal suffering from tuberculosis, according to a preliminary survey conducted by the Government. This was announced at a meeting in Durban between Municipal, Government and Provincial Administration officials to discuss co-ordination of hospital services in Durban. The meeting agreed to the principle of co-ordination, and it was considered by those present that the hospitals should be under the control of the Province. City Council representatives urged that there should be no delay in the provision of tuberculosis clinics and extra tuberculosis ward is as approved by the Council. The urgency of the need for these facilities was such that the matter should not be held over until the co-ordination question was settled. A sub-committee of medical and financial experts was appointed to investigate the co-ordination from a technical point of view.

Damage To S.A.R. Telegraphs

A reward of £300 is being offered by the Railways and Harbours Administration for information which will lead to the conviction of the person or persons responsible for the recent damage to the Administration's telegraph and telephone equipment, reports the S.A. Press Association from Johannesburg.

Visiting Hours At Addington

Visiting hours at the Addington Hospital military block in Durban have been extended. Visitors are now allowed to see patients between 2 p.m. and 3 p.m. every afternoon, instead of only on Wednesdays, Saturdays and Sundays as at present. Visits will be allowed between 7 p.m. and 7.30 p.m. every evening. No change has been made in the visiting hours of ordinary civilian patients. The extension for the military block came into operation on Monday.

Indian N.U.C. Team Wins War Debate

An Indian team of the N.U.C., Durban, comprising Messrs. Ashwin Chandree, B.A. (leader), I. S. Anglia and B.

Athmanand Maharaj, B.A., defeated the N.U.O., Maritzburg European team at an inter-debate held at the University Buildings, Maritzburg, on Sunday, the Durban team moving "That war can never be abolished." The points allocated to the Indian team were 184 as against 156 gained by the Maritzburg team.

New Control Measures

New measures to control the prices of essential services, foodstuffs and household requirements and hotel and boarding house charges were announced by Mr. A. B. McDonald, Price Controller, states the S. A. Press Association from Pretoria. Mr. McDonald said he was greatly disturbed at prices being increased without reference to his Department. He was considering the freezing of prices of many commodities at the August, 1941, rates and no further rises in prices would be allowed without the permission of the Controller. He appealed to manufacturers and merchants to bear part of the rises in prices and not to pass the whole increase on to the consumer. "A measure for controlling weekly and monthly boarding house and hotel rates has already been approved. Several orders concerning essential services such as laundering, dry cleaning, hair dressing, boot repairs, motor garage services have also been drafted. An investigation is taking place in consequence of alleged profiteering in sales of galvanised corrugated sheets and an order will shortly be issued. In the new regulations dated August 20, 1941, all articles manufactured in South Africa come under the profiteering laws and these will be strictly enforced. New regulations are being drafted defining the basis of profit to be allowed on commodities which are not controlled by means of fixed maximum prices," declared the Controller. "One of the matters most urgently requiring attention is the inspection section. This will mean gradually building up a large staff of men on this inspection work and it is not easy at this time to find the right type of men."

Schools Gala-day Sports Postponed

Owing to the inclement weather the sixth annual gala-day sports of the Pinetown and Suburban Indian Sports Association was postponed from last Sunday to next Sunday, September 28, at the Waibedacht Indian school ground, Waibedacht Road, Cavendish, commencing at 9 a.m. A cordial invitation is extended to all friends and parents.

Westville Arya Samaj

The annual general meeting of the Arya Samaj, Westville, was held on Sunday, September 21. Mr. R. Deonarain, the secretary, presented a report of the Samaj, and after the adoption of the minutes and financial statement the following office-bearers were elected for the ensuing year:—President: Mr. S. Raghunandan, vice-presidents: Messrs. H. Govindsami and D. Sathoo, treasurer: Mr. K. Dabipersadh, secretary: Mr. R. Deonarain, auditor: Mr. P. Ramperasadh; committee: Messrs. L. Harichander, D. Sookun, S. H. Raghunandan, R. Raghubeer, M. Jaichand, S. Ramnarain and S. Baijnath.

"Non-Europeans And The Vote"

Miss B. Gool of Capetown will address the Liberal Study Group on the above subject at the Group Hall, Durban, on Sunday, September 28, at 8 p.m. A cordial invitation is extended to all by the secretary.

Death Of Mr. Vithal Morar

On Wednesday morning, September 17, there passed away at Dundee a well-known and highly respected resident in the person of Mr. Vithal Morar. The late Mr. Morar had lived in Dundee for the last 40 years and was widely known throughout the Union. The representative gathering which attended the funeral bore testimony to the esteem and popularity in which the deceased was held. Numerous wreaths and messages of sympathy were received from all over the Union. Deceased leaves a widow, two sons, Mr. Nathoo V. Morar and Mr. Nagin Morar, a daughter, and a host of relatives and friends to mourn their sad loss. Mr. Nathoo V. Morar and family, through the medium of this journal, wish to thank the numerous relatives, friends and well-wishers for the floral tributes and messages of sympathy sent in their sad bereavement.

Nizamia Muslim Society

The committee of the Madressa Faiz-ul-Islam appeals for funds towards their building funds. It is the desire of the Nizamia Muslim Society to build an up-to-date college for the highest education [illegible] for the College. [illegible] adopted [illegible] other undertakings [illegible] funds: Messrs. [illegible] Qasim, [illegible] £50, [illegible] £25, [illegible] £10, [illegible] £5, [illegible] £3, [illegible] £2, [illegible] £1, [illegible] knowledged £[illegible].—Total £[illegible].

The Sporting World

S.A.I. Soccer Tournament

IN the S.A. Indian soccer tournament on Tuesday at Port Elizabeth, Natal defeated Griqualand West 7-0. The match between Eastern Province and Frontier was abandoned in the second half when the score was 1-nil in Eastern's favour. Conditions were unfavourable throughout the afternoon, but got worse as time went on.

Middelburg-Barberton Meet At Carolina

A record crowd turned out from far and near to witness the eagerly awaited Barberton-Middelburg clash at Carolina last Sunday, which resulted in a win for the latter by two goals to nil.

N.I. Lawn Tennis Association

The 16th annual general meeting of the Natal Indian Lawn Tennis Association was held in Durban on Sunday last under the chairmanship of Mr. A. Z. Shaikh. The secretary Mr. J. Nadasen submitted a lengthy report of the activities of the association for the past season. The following officials were elected for the ensuing season:—Patrons: Hajee E. M. Parak, Dr. Seedat and Mr. Alfred David; hon. life vice-presidents: Messrs. S. Rajpaul, M. K. Naidoo P. R. Singh and M. D. Pillay, president: Mr. A. Z. Shaikh; vice-presidents: Messrs. V. M. Pillay, C. C. Govender, R. O. Jithoo, D. Ramcharan, R. Rodasingh, R. Jithoo, R. Mahabeer, V. Thumby, R. E. Soni, R. L. Boodhan and M. Gopal Naidoo; hon. secretary: Mr. J. Nadasen Naidoo; hon. treasurer: Mr. J. S. Jugnath; hon. record clerk: Mr. S. R. Govender; hon. auditor: Mr. R. E. Soni; executive and fixture committee: Messrs. A. E. Shaik, S. R. Govender, J. S. Jugnath, R. Jithoo and J. Nadasen Naidoo; delegates to South African Board: Messrs. R. O. Jithoo, M. I. Omarjee and J. Nadasen Naidoo; executive on South African Board: Mr. J. Nadasen Naidoo. The following clubs were represented at the meeting:—Kismet, Sastri College, Moonlighters, Durban, Centrals, Spes Bona, Fairbreras, Maritzburg, Sydenham, and Clairwood.

Hindu Sporting Club (Johannesburg)

The above club held its fourteenth annual general meeting recently at the Gandhi Hall, Johannesburg. The following office bearers were elected for the ensuing season:—Patrons: Messrs. Vallabhbhai Bhagabhai, Dr. V. M. Dalloo, Kanjibhai Bhanabhai, Parabotam Brijlal and Ticksubhai Sarabhai; chairman: Mr. Bhanabhai Mangalbhai, vice-chairmen: Govindjee Chhibabhai, hon. asst. secretaries: Messrs. Kalidas Chhiba and Morarjee Sukhabhai; hon. treasurer: Mr. Chhotabhai Chhiba; hon. auditor: Mr. Somabhai Govindjee; chaplain: Mr. Kalidas Chhiba; vice-captain: Chhotabhai Naran; committee: Messrs. Dayalbhai Morar, Chhotubhai Naran, Ramjibhai Nana Bhanabhai Joram and Vasantbhai Gokal; ex-officio committee members: Messrs. Kalidas Chhiba, Chhotubhai Naran and Kanjibhai Nana; storekeepers: Dayalbhai Morar and Gopalbhai Joram; delegates to W.I.C.U.: Messrs. R. Naik, G. Joram and C. Naran; manager Mr. K. Mangla.

વેચવાના પુસ્તકો

નીચેના પુસ્તકો બધા ખુબ સારા કાગળ ઉપર છાપેલા જાણીતા લેખકોના છે. દરેકમાં પુસ્તકો સુંદર છતાં જ્ઞાનપુર્વક અને સારા લેખકોના વાચવા જોઇએ. જેથી આપણું જ્ઞાનમાં વધારો થાય અને આપણું ચારીત્ર ઘડાય. એ દૃષ્ટિ બિંદુને ધ્યાન માં રાખી અમે પુસ્તકો મંગાવીએ છીએ. ઉચ્ચ સાહીત્ય જ્ઞાનમાં વધારો કરે છે.

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

મારી કુટ કથા (પં. જ. નેહરુ)	૧૨	૦
મમ હૃદયાપન (મહાત્માના અક્ષરદેહો		
મિશ્રિત વિચારો અને લેખો)	૧	૧
મહાત્મા ગાંધીજી (સ્મરણો)	૦	૬
રાષ્ટ્રવીર ગિરધરલાલ	૧	૬
સત્યાગ્રહની ગિમાંસા	૪	૧
આખરી કેદીઓ બાદ ૨ જો	૫	૧
અમેરિકા પ્રતિજ્ઞા	૩	૧

બાળકોનું સાહિત્ય

મહાભારતના વીરો	૧૦	૦
ઈંદ્રાણી મહર્ષિ દયાનંદનું જી. ચ.	૨	૦
પરમાણુંબોમ્બ	૧	૦
બાલવીર ગોવાલદાસ	૨	૬
અનામંત્રિત મેહમાન (બીજાનો અધિકાર જાળવો અનુવાદ)	૧	૦
અંધેર પ્રધાન (અધિકાર)	૧	૦
ઉપનિષદ પદાવળી	૮	૦

શ્રી. રેવાશંકરભાઈ વજેશંકર દેસાઈ કૃત

કોકીલા	૧૬	૦
આમ બહેની ભાગ ૨	૧૨	૦
વિજયચંદ્ર	૧૦	૦
પુષ્પરેખા	૫	૦
સ્નેહ વેલ	૭	૦
કોમળ હૃદય અને બીજી વાર્તા	૭	૦
હૃદય નાદ	૫	૬

બીજા કેટલાક પુસ્તકો

પ્રેમ બાણ (નોવેલ)	૭	૦
કુવલય તરંગો (કવિતા)	૨	૧૦
ચિત્રપટ (ચિત્રોવાળું પુસ્તક)	૪	૦
ટુકમાં બોધ (ટુંકા રસીયલાના બોધપાઠો)	૧૦	૦
આગાખાનનો મુક્તિ સંગ્રામ	૩	૦
ઉત્તમ (રવીન્દ્રનાથ ટાગોરના ગીતો ગુજરાતીમાં અનુવાદ દીપચંદ ગાંધી)	૪	૬
રમણભાઈની (રસીક નોવેલ)	૬	૦
આત્મકથા	૨	૦
ઉષા અનિરુદ્ધ	૭	૦
ગુજરાતની વાતો	૪	૬
આગરામાં અકબર ગોસ	૫	૦
આગ્રા ગાઈડ બુક	૧૫	૦
રાષ્ટ્રીય સંગીત ગાયક	૨	૬
ગોતમ બોધક (નોકરો બનાવવાની રીતો)	૨	૦
બીજ ગણિત	૪	૬
ભૂમિતિ	૨	૬
ગિરધરના બીજા બીજા વાતો	૬	૦
સાધુ ચરિત્ર ભાગ ૨ જો	૨	૦
બાળકોની ચતુરાઈની વાતો	૧	૬
ભાગ્ય ૨ (નાટક)		૬

રત્નહાર	૩	૦
સ્નેહ લક્ષ્મી	૭	૬
સોનેરી સાંકળ	૭	૦
સફેદ સસલાના	૭	૬
હાસ્ય રસીકા	૬	૦
અંધેરાં પર પ્રકાશ	૨	૦
દુર્ગેશ નંદિની (નોવેલ)	૫	૬
જીવનના પ્રતીબીંબ (નોવેલ)	૩	૬
બાલ વાર્તાઓ (અનુવાદક ગજાનંદ દેસાઈ)	૪	૦
પ્રેમનો કુંજ (ટોલ્સટોય કૃત નોવેલ)	૫	૦
બીરેલા ઠાકર (નોવેલ)	૧	૦

રાવજીભાઈની નવલ કથાઓ

બીકાંત ભાગ ૨	૭	૦
ચંદનદાસ	૬	૦
કલા	૬	૦
પરણી કમાજ	૨	૦
સ્વામી	૪	૦
અપુર્વ બારનો	૭	૬
અનુરાધા	૬	૦
અકબરી	૫	૬
જીવન પાત્ર	૬	૦
અરીત રીત	૭	૬
ગુલાલ	૫	૦
નવીના	૬	૦

આ સાહિત્યના બધાં પુસ્તકો સુંદર રંગબાર દોર છે. આ બધાં ઉપલબ્ધ પ્રકાશનો છે.

નવલ કથાઓ

કાળચક્રની અને બીજી વાતો (ભાગ ૧૮૨)	૩	૦
પુરણાનીની કથાઓ	૨	૦
મહાદેવ ભાગ (દુનિયા બાળ નોવેલ)	૫	૦
ગૃહરાજ (નોવેલ)	૮	૦
બાળા (વાર્તા)	૧	૬
ગુજરીબજારનો ઘરેણા ઝાડાર	૬	૦
જગદીશચંદ્ર	૫	૦
બાંસળીની ચમત્કૃતી	૫	૬
બાજરાના બચ્ચા (૬ વાર્તાઓ)	૩	૦
તારી નગરશેઠ (રાજપુત કથા)	૪	૦
કોર્ટપરીવર્તન (ટોલ્સટોયની ઉત્તમ કોર્ટબરી	૪	૦
દેવી ચાર્લસ્ટાપ્રી (નોવેલ)	૩	૦
પ્રેમ વિજય	૩	૬
નારી હૃદય (કથાઓ)	૪	૬
પ્રેમાશ્રમ (મુંશી પ્રેમચંદ ઉપન્યાસના) ભા. ૧		૦
,, ,, ,, ભા. ૨	૧	૬
પુરાતન જનોઈ (નોવેલ)	૩	૬
પ્રેમ પ્રલય (નોવેલ)	૫	૬
પુલ્લરીબુ	૭	૬
પીંજરનો પંખી અને બીજી વાતો	૨	૦

ગુજરાતી દીપક ભાગ ૨ જો	૨	
ગાંધીજી (મરાઠી સમકાલીન નોવેલનો અનુવાદ)	૦	૬

નવલકથાઓ તથા વાર્તાઓ

બાજીરા (વાર્તાઓ)	૫	૦
મધુબા	૩	૬
રમણ રોળી ખંડ ૨ (સાહસિકોની કથા)	૧	૬
રાણા પ્રતાપ (ઐતિહાસીક કથા)	૬	૦
અમે બધાં બહાની	૬	૦
,, ,, મોટી	૫	૦
કેરાનમાં	૩	૧
અમે બધા (રમુજી નોવેલ)	૫	૬
સોરાષ્ટ્રની રસધાર (સોરાષ્ટ્રની ઐતીહાસીક દંત કથાઓ સંગ્રહ) ભાગ ૧	૬	૦
સ્નેહ બહેની	૭	૬
સ્નેહ સંગમ	૦	૧
હમ્મીર માતા	૩	૧
પ્રભાત પરોઢ (૬ વાર્તા)	૧	૬
વાતા અને બીજી વાતો	૩	૧
પ્રેમ માયા	૫	૧
મિલનની ખાસ	૩	૦
રસી ચારણો (કાઠિયાવાડ)	૧	૦
મંદારમાળા (નવલીકા સંગ્રહ)	૨	૦
મિલનમાં	૪	૦
બાજરા (નોવેલ)	૫	૦
કાઠિયાવાડી રાજેશ્વર (ઐ. નોવેલ)	૧	૬

હીરકજયંતી કાર્યકરીઓ

ભોજરી (ઇ. સ. દેસાઈ કૃત)	૫	૦

કાવ્યો–ગરબા–ગીતો–ભજનો

કલાપીનો કેકારવ	૧૧	૦
પારસી લગ્ન ગીતો	૪	૦
નીહારીકા (ગઝલો, ઇ. સ. દેસાઈ કૃત)	૪	૬
મુનવરના (કવિ ન્હાનાલાલ પંચાળી કૃત)	૪	૬
રદીયાણા રાસ ભાગ ૧ લો (ગરબા સંગ્રહ)	૨	૦
,, ,, ભાગ ૨ જો ,,	૨	૬
ભજન ગીતા	૩	૦
રાસ નવરાત્રી	૨	૬
રાસ તરંગીણી	૨	૬
રાસ વીજંય	૨	૬
કોરસ સંગીત (ના. ગો. ખરે)	૧	૪

બધાનાં ઠેકાણું:–

Manager Indian Opinion,
Phoenix, Natal

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૯ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૬ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૪૧. અંક ૩૯.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર તા. ૨૬ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૪૧.

આવા લોકશાસનવાદથી અમને બચાવો

શ્રી દાઉદ મહમદ કાલિયાને અદાલતે તા. ૨૦મીએ કોર્ટ સમક્ષ હાજર થવા ફરમાન મોકલ્યો છે. તેમની સામે મુકવામાં આવેલા આરોપની વીગત આ અંકમાં અન્યત્ર કયાંક પ્રસિદ્ધ કરી છે. શ્રી. સીદાત કેદમાંથી છુટવાના થોડા દીવસ બાદ તેમને કરબન ખાતેના કન્ટ્રોલ ઓફીસર સમક્ષ બોલાવવામાં આવ્યા અને કહેવામાં આવ્યું કે તેમની બોલવા ની અને હીલચાલની સ્વતંત્રતા પર જે કુશ મુકનારી અમુક શરતો પાળે તો તેમને અટકમાંથી મુક્તિપત્ર આપવામાં આવશે. સીદાતે લોકશાસનવાદ અને માનવ સ્વાતંત્ર્યના સિદ્ધાંતોનો ભંગ કરનારી શરતો ને નમવાની બીલકુલ વાજબીપણે સાફ ના પાડી. વળી શ્રી. સીદાત આ દેશની જ પેદાશના હોઈ આ દેશના પુરેપુરા વતનિ ગણાવાનો હાવો કરી શકે છે. એટલે તેમને દર અઠવાડીયે પરદેશીઓ માટેની રજીસ્ટ્રેશન ઓફીસમાં હાજરી આપવા ફરમાવવું એ નર્યા ઉદ્ધતાઇજ ગણાય. પરંતુ શ્રી. સીદાતે તો પોતાની ઉપર મુકવા ધારવામાં આવેલી કોઈ પણ શરતો પાળવાની સાફ ના પાડી એ પછી, દેખીતી રીતે, સત્તાધીશો પ બીજું પગલું શ્રી. સીદાતને અટકમાં મુકવાનુજ લેવાનું રહ્યું. જે તેઓએ નકી લેતાં તેમને સ્વતંત્ર રહેવા દીધા.

હવે આપણે જોઇએ છીએ કે કોઈ પણ અપરાધ વીના તેમને કોર્ટ સમક્ષ હાજર થવાનો હુકમ થયો છે. એ બાબત નો નીર્ણય હવે કોર્ટે કરવાનો રહ્યો છે. શ્રી સીદાતના સંબંધમાં આપણે એટલુજ કહેવાનું છે કે તેમની સામે આવી પડેલાં તોફાનોનો તે બહાદુરીથી સામનો કરશે અને એક વીર સપૂતને છાજતા જે તેમની કુરબાની માગવામાં આવશે તો તે જરૂર આપશેજ. પરંતુ દુનીયા જોઈ શકશે કે હાલનો કહેવાતો લોકશાસનવાદ એ કેવી મશ્કરી છે.

શ્રી. સીદાતને કેદની સજા ભોગવવી પડી કેમકે તેમણે એમ કહ્યું કે એ હાલ નું યુદ્ધ લોકશાસનવાદ અને માનવ સ્વાતંત્ર્યને માટે હોવા તો જે કરારોને લોકશાસનવાદના હકેા નીચાના રાજ્યોમાં આવ્યા છે અને ગાંધીવાદીઓના હાથને માટે ગાંધીવાદી ઝુંબેશ હેઠળ કયડી રાજ્યોમાં આવ્યા છે તેઓને એ હકેા ઝુંટવા લેઇએ; કેમકે તેમણે બ્રીટીશ સામ્રાજ્ય ની અને દીલ્હીમાંના તેના પાપોની ટીકા કરી. એમ કહેવામાં આવે છે કે એવી ઉક્તિઓ હાલના જેવા વખતમાં પ્રજાના અમુક વર્ગની લાગણીઓ ઉશ્કેરનારી થઇ પડે. પરંતુ શ્રી. સીદાત તો પોતાનાં લોકોને સત્ય સીવાય બીજું કશું કહી રહ્યા નહોતા. અને જો સત્ય પણ એવું કે જેની સામે કોઈથી પણ અપવાદ નહી લઇ શકાય.

થોડાજ દીવસ ઉપર આપણે એક કેસ ની વીગત દઇનીક વર્તમાનપત્રમાં વાંચી ગયા કે જેમાં ગોરાઓ માટેના એક મીનેમામાં ગયેલા એક નાઇજર, રોના અંતમાં "ગોડ સેવ ધી કીંગ" વગડવું હતું તે વેળાએ ઉભો થતાં ચુકયો હતો. આવી કેટલાક દેશભક્ત બ્રીટીશોની લાગણી ઓ ઉશ્કેરાઇ અને અશાંતી ઉત્પન્ન કરવા ને માટે તે કારણભુત હોઇ તેને કોર્ટ સમક્ષ ખડો કરવામાં આવ્યો અને ૬'ડ અથવા કેદની સજા થઇ. આ ચુકાદા સામે સુપ્રીમ કોર્ટને અપીલ કરવામાં આવતાં બે કોર્ટે નીચલી કોર્ટનો ચુકાદો મંજુર રાખ્યો. વિદ્વાન જજોએ આદેશની ના અંતિમે અમને શીખવ્યાવની જાગીની ટીકા કરી, તે કે પોતાના સુખાકા માટે તેમણે તેમનો આધાર લીધેલો નથી.

હાલના સમયમાં આવા અનેક બનાવો બને છે જેમાં પ્રજાના એક વર્ગની લાગણી બીજા વર્ગની સામે ઉશ્કેરાવા સંભવ રહે....એવા વર્તનો માટે અધિકારીઓને સજાઓ થઇ છે.

તેની પાછળનો હેતુ એ છે કે બીનગોરાથી ગોરાની લાગણી દુભાય એવું તો કશું કહી કે કરી શકાયજ નહી. તેવા તેઓથી તેઓના પોતાના લોકોને પણ એવું કશું કહી કે કરી નહી શકાય કે જેથી ગોરા શાસકોની વિરૂદ્ધમાં તેઓની લાગણી ઉશ્કેરાય અને તેને પરીણામે હાલના યુદ્ધ પ્રયત્નોમાં હરકત પહોંચે.

આ સઘળું તો ઠીકજ છે પરંતુ જોજ નીયમ ગુ શાસકોના જેઓપર તેઓ અમલ ચલાવતા હોય તે બાબતેના વર્તન ને વીસરાવુ નહી પડવો જોઇએ?

આજે જ્યારે જગતના રાજકર્તા લોકો ને અસ્તવ્યસ્ત કરી દેનારે કારણ યુદ્ધ ચાલી રહ્યું છે અને બ્રીટીશ સામ્રાજ્યના દરેક દરેક માણસને લોકશાસન અને સ્વાતંત્રતા નું રક્ષણ કરવામાં સહાયતા આપવાનું કહેવામાં આવી રહ્યું છે સારે દક્ષીણ આફ્રિકામાં આપણે જતા અને વર્ણદ્વેષ જેવાને તેવાજ પ્રવર્તતા રહેલા જોઇએ છીએ; બીન-ગોરાઓને પોતાની વીરૂદ્ધ બોલનાર કાયદાઓ હેઠળ જેવા ને તેવાજ સબડવા કરવું પડે છે; બીન-ગોરાઓ પ્રત્યે કુંક મુલ્કપર ગેરીટઝબર્ગમાં હરકરી પોલીસ તરફથી બતાવાયેલી વપુતાને એક પહેલા નંબરની અગત્યની બાબત ગણવા માં આવી નથી, કેમકે બીન-ગોરાઓની લાગણીની કેટલી કીંમત! પરંતુ શ્રી. સીદાત કે જેમણે નથી કશો અપરાધ કર્યો કે નથી કોઇનું ખુન કર્યું, કોઇ પણ પ્રચંડગો પ્રચંડ દેશભક્ત બ્રીટીશરના જેટલા જ જે નાગીરીકના વીરોધી છે અને જેમણે સઘળા મનુષ્યોના જન્મ સીદ્ધ હકકો છે એ પ્રાથમીક હકકોનોજ ઉપયોગ કર્યો છે તેમની સામે પગલાં લેવાઈ રહ્યા છે પરંતુ કે જે ગાંધીવાદીઓના અમલ હેઠળ હાલ

પોતાને રહેવાનું સરળાયેલું છે તેઓનો પોતાનો આભાર વેચી દેવાની તેમણે ના પાડી છે. હવે જો કોઠો પોકારે કે આવી જનતાના લોકશાસનવાદથી અમને બચાવો તો તેમાં બોલવું શું કોઈ શકે.

યુદ્ધ બાદ બનનારી પુનર્રચના અને બ્રીન યુરોપીયનો

શ્રી ટોરીયાના રોટરી ક્લબના મંચ પરથી બોલતાં નાઝી આગેવાન પ્રધાન અને યુદ્ધ બાદ બનનારી પુનર્રચના માટે જરમનીએ નીમેલી પ્રધાનોની કેબીનેટના પ્રમુખ શ્રી. જે. જોગ હોમેલએ જણાવ્યું હતું કે:

"સરકાર પ્રજાને માટે વધારે સારું કરવા ઇચ્છે છે અને પ્રજાનો મોટો સમૂહ પ્રજા માટે છે, નહીં કે એટલી યુરોપીયન પ્રજા પરંતુ પ્રજાના બધાના વર્ગો આપણે બધે યુરોપીયનોનાં વિચાર કરીએ તો યુદ્ધ બાદની દુનીયાને માટે આપણે જે જરૂરતોમાં રજુ કરવા પડીએ છે. આપણામાંના ઘણા બારા જેઓ રાજ્ય રચવાની વાતો કરે છે તેઓ એ કરતા આગળ વધતા નથી, પરંતુ દરેક આફ્રિકામાં જતા પહેલાં આપણે બાલ યુરોપીયનોનેજ ત્યાગ કરવા બોલીયું ત્યાં સુધી સામ્રાજ્ય ત્યાગ બીલકુલ રવાપી નહીં શકાય.

બીન-યુરોપીયનોની બાબતોમાં જ્યારે આપણે વિચાર કરીએ છીએ ત્યારે પુર્ન રચનાની મુશ્કેલીઓ વધારે પડે છે. એ બાબતને વધતો નહીં મુકવાનો સરકારે નીર્ણય કર્યો છે.

આ વસ્તુપર કૂદ વધારે મુકવા ઇચ્છતું હું કેમકે નવી વ્યવસ્થાઓની બધી વાતો થઇ ચુકેલી છે કે જેના પ્રોક્લેમોનો એક બીન-યુરોપીયનોને ફાયદાનો છે. તેનું એક ઉદાહરણ હું આપું છે કે બીન-યુરોપીયનોને વધતા જતા આગ્રહથી પુછી રહ્યા છે કે નવી વ્યવસ્થામાં તેમનું સ્થાન કયાં છે. હું તેમને કહેવા ઇચ્છતું હું કે જે કોઇ પણ નવી વ્યવસ્થા એ બ્રમાદથી શરૂ થતી નહીં હોય, કે દરેકનું ચારિત્રની બાબતથી સમગ્ર પ્રશ્નોના સંબંધના પ્રત્યેક સભ્યો, કદાચ જુદી જુદી રીતે, પરંતુ સામાન્ય સુખાકારીમાં હમેશ કરનારા કરવા આપવાનો છે તેવી બધવ્યવસ્થાને આપે વધારેથી વધારે કરીએ; અને એ કામો આપણે શરૂ તેથી સમયને કરી આપવો એ સામાન્ય બુદ્ધિ અને સામાન્ય ન્યાય છે.

પરદુઃખના પ્રસંગોમાં સીવાય આપણે કશું વીશેષ બોલવું નથી. શબ્દોની રમત સીવાય તેમાં કંઇ અર્થ નથી. જે સજ્જનોને હજી બચાવ બાળવાનો છે તે એ છે કે બીન-યુરોપીયનોને શું સજાને માટે 'કરીયાવર અને જલ્લરીયા' તરીકે યુરોપીયનોની ગુલામો કરવાનેજ રાખવા માં આવવાના છે કે તેમનેને મનુષ્યો તરીકે ગણી ગોરાની સમાન પાયરીએ વધારવાને સર્જાયા નહોતા બધવાની છે. આ સીવાય બીજા કોઇ પણ બ્બાલ પર રચાયેલી નવી બધવ્યવસ્થા નભી શકવાની નથી.

હિંદીઓને હાંકી કાઢવા બની રહેલા અબધોટીના યુરોપીયન ફાર્મરો

અબધોટી એસોસીએશન રોડસ્મટીનો મી. જે એસ. હરસીનસોહનના પ્રમુખપણા હેઠળ ગયે અઠવાડીયે મેરીત્સબર્ગમાં મળેલી મીટીંગમાં નીચે પ્રમાણેનો ઠરાવ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો: "સેસલાસ્કીના જાહેરાતમાં આવ્યું છે કે ગોરા જરૂરીયાતોમાં જ્યારે જ્યારે જમીનોનું વેચાણ થાય છે ત્યારે ત્યારે એ જમીનો ખરીદી લેવાને હિંદી-ઓની સીનડીકેટો અથવા કંપનીઓ રચાયાનામાં આવી રહી છે, આથી એસોસીએશન આશા રાખે છે કે પ્રધાન આ મર્યાદાઓ, જે બેકુબોના બાબોને ઝંખાર રીતે હાનીકારક છે, તેનાપર પ્રતીબંધ મુકવાને કંઇક પગલાં લેશે."

આભાર

'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન' પર મુનીમનના સેન્સર ખાતાની કરડી નજર છે તેનો ઝબકારો અનુભવ્યા પછ બુધવે કે અને દબ્બ પણ થતો જણાય છે. સેન્સર તરફથી ઘણીવા વખત 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન' પોસ્ટમાં અટકાવી રાખવામાં આવતું હોવાથી અમે લાભ આપારા મુનીમનના માહકોને તે બાબત રીતે પહોંચતા કરીએ છીએ. મુનીમનનો ખર્ચ તો તે વસ્ત્ર સહનજ નથી. સરકાર તરફથી સાધના માર્ગો બંધ કરી દેવામાં નહી આવે અને અમને બીજકુલ અપંગ કરી દેવામાં નહી આવે ત્યા સુધી મુનીમનની અંદર તો અમે તેના ફેલાવો કરીશુંજ. સેન્સ કરતાં બર્ચ વધુ માર છે અને એ ઉપરાંત કાગળનો બર્ચ પણ પહેલાજ વધી ગયો છે બધકે તેની દીન પર દીન એટલી અછત થતી બધ છે કે કયે દીવસે બાપું નીકળતું જ બંધ થઇ જશે એ કહી નહી શકાય. આ સંજોગોમાં અમારી મુશ્કીલાતોનો બ્યાલ કરી ટ્રાંસવાલના પણ બાહકો ઉત્સાહથી અમને મદદ કરી રહ્યા છે. નેશનાલીસ્ટ મુખના ઉત્સાહી કાર્યકર્તા અને સત્યાગ્રહી મી. યુસુફ સાહેબ પટેલ ગોરાક વખતપર ટ્રાંસવાલના એક બાગની મુલાકાતીએ નીકળ્યા હતા જે દરમીયાન લોના બાહકોએ 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન'ના નિબાર બર્ચે ઘણી સારી મદદ કરી હતી. અને સવા-જોગ ઉત્સરસવામાં પણ પોતાના વખતનો ભોગ આપી તેઓ મી યુસુફ પટેલ સાથે રહ્યા હતા. તેઓમાંથી બાસ કરી નીચેના બાહકોએ મી. યુસુફ પટેલની કરેલી ફ્રેમ કારેલી પરોણાગત માટે તેમજ તેમના કાર્યમાં આપેલી મદદને માટે તેઓનો હાર્દીક આભાર માનીએ છીએ: રટેન્ડર-ટનમાં મી. અહમદ મેમણ અને મી. જમનાદાસ, પારડીકોપમાં મી અબદુલ્લા શાહ, વોલ્કસરસ્ટ્રટક માં મી. યુસુફ ગરૂ, જાસ્પર્ટફોનટેમાં મી. કરમાકરા મુકામ, ગ્રેમસ્ટ્રકેમમાં મા. ઇબ્રાહીમ દીનકાર, બરબેસ્ટનમાં મી ગરમાનંદ દેસાઇ, ગ્રેયામ્સમાં મી. અહમદ પટેલ, ટ્રીબાર્ટમાં મી. એમ એમ. ગાંધા, કીનરોસમાં મી. યુસુફ બાબુ, પ્રીટરીયામા મી. હાજી અહમદ કાસમ અને મેરગેનબર્ગમાં મી. હાજી અહમદ કાસમ બાબા

મેરગેનબર્ગના મી. બાબાના અમે બાસ ઋણી છીએ તેમણે 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન'ની મેમ્બરની ૬૬ કરી પા. ૨૫ની રકમ આપી મી. યુસુફ પરેલની સાથે પોતે બાવ કરી બાકી સારી મદદ આપી હતી. અમે બા હાજી અહમદ કાસમ બાબાનો હાર્દીક આભાર માનવા સાથે માર્ગના કરીએ છીએ કે અમે તેમનો બોજારૂપમાં અને પત્ર બાબો પાઠવ્યા હોવા છતાં પણ, સસ્તના માર્ગમાં નહી બાવવાના પ્રબાવના બપર અમને બાલુ મદદ કરશે. આ ઉપરાંત ફ્રાંસવેર્પના મી. બાદીના પણ તેમણે પોતાની કરમાં મી. યુસુફ પરેલને ફ્રાજકાલના માર્ગોમાં ફેરવ્યા હતા તે બદલ તેમજ સ્ટાર્ટે આપેલી મદદ માટે ઉંડા આભારી છીએ.

કાફર ક્રીસ્ટમસ નહેર બાવાનો કાઉન્સીલ પર આરોપ

કાફર બોર ઝેમ નેટીવોનું' એક પીપું છે જેને નેટીવો "બાબા" કહે છે. આ પીપું નેટાલોને મુકે પાડવાને સરકારે બાસ રકમો રબપેલી છે અને તેનો પ્રબારો કરેલો છે. બાનાબી રીતે તે બનાવવાની બર્ધી છે. હવે એ ખબરો સરકારે બાસુ રાખ્યો કાર છે કે બનાબી રીતે પણ એ પીપું બનાવવાની ફુટ મુકવામાં કોઇએ એ બાબતની તપાસ કરવાને નેટીવ એફેર્સ' ડીપાર્ટમેન્ટ તરફથી એક કમીશન નીમવામાં આવ્યું છે જેની સમક્ષ ગયે અઠવાડીયે ડરબન ખે ખુબાની અપનો મેજર કાસલીએ કાઉન્સીલ પર કાફર બીજરપર નેટીવો પાસેથી' નહેર બાવાનો આરોપ મુકેલો હતો. નબે જણાવ્યું કે એ વસ્તુ બનાવવાનો અર્ધ બાજ ૪ કે ૬ પેની થતો હોવ તેની રકમ ૬-૬ શીલીંગ એ પૈસો ચુકવી બાવા બરોબર છે. જોહાનીસબર્ગમાં ગેસનની રકમ ૨ શીલીંગ છે જે ચુકવાજ બવાબ. મેજર કાસલીએ બધુમાં એ પીપાનું "કાફર બીયર" નામ બાલુ રાખવા સામે વિરોધ દર્શાવતાં કહ્યું કે એ બેવડી રીતે બોટું છે. કાઉન્સીલના નેગેટીવ કાફર હોવ નહિ અને એ શબ્દ તિરસ્કારવાચક છે.

સામ્રાજ્યની વીચીત્રતા

સરદહના બાબાઓ એક બાબતમાં જણાવ્યું હતું કે બાજકાલની રાત એ છે કે બાજ બણુને અવકારે પણ અંગ્રેજ પ્રજા ઉદ્યમપણાને કરવા તૈયાર નથી. તેઓ બે વરોધ પોલીટીકાલી-ઓની મુક્તા માટે લડતા લાગનાર છે, પણ ૬૦ કરોડની વસ્તી ધરાવતા હોવ બમા મુક્તિનું વચન બાપવા પણ તૈયાર નથી. પોતાને બાજ ઇન્ડીયાંકોને બીજા કેસ-બીરીબ સામ્રાજ્યને એવો બાજી મદદ નથી કરી કે જેને જોમ બાવ્યા નથી. બધારે ગૌરે તો ૨૮૦૦૦ના બોલાણમાં બહારના બાનાને સામ્રાજ્ય ૨૮૦ બાબ્યા છે અને બાજ બાજ પણ બાપારી દ્રષ્ટીએ ૨ મુલ્યના પાકારો, મોટી બક્ષરો બાજ બાણુંપણી બાજકાલ બાબવા ની નથી એ માટે તો બાપણે તમારા ઇતીહાસનું પુનર્વીચારણ કરવું પડશે, કારણકે બાપણી પ્રજાની ની બાબા કર્મનો પહેલી છે. જ્યારેકું બાપણને બોલાજ પગલાનો બવાબ છે. એ નાજરબતાને જરૂરનો કોઇ બાજ બાજ બાપી રહે બાબ નથી.

મી. સીદાતપર બજાવવામાં આવેલો સમન્સ

અક્ટોબર તા. ૧૦ મીએ કોર્ટ સમક્ષ હાજર થવાની સુચના

મી. ટી. એ. સીદાત જેમને મુદતે અંગે થએલા નેશનલ ઓવરસીઅર્સની રેગ્યુલેશન્સના કહેવાતા ભંગના ગુના બદલ પંચ પાસ અને ૬૪ ડીપ્લસની થએલી કેદની સજા પુરી થતાં સજા ભુગતવામાં બેદરકારી બદલ ડરબન ખાતેના કન્ટ્રોલર ઓફ લેબર તરફથી અમૂક શરતો જે પોતાની મરજી આવી પાળવા નું કબુલ નહી કરે તો અટકમાં મુકવાની ધમકી આપવામાં આવી હતી અને તેમણે જે શરતો માનવાને કરનારી અને બોલાચાલીપણાં અને માનવ સ્વાતંત્ર્યના મોકાંતોની ઘોરણ ઉપરાંત જણાવે ગણવાની ના પાડી હતી, તેમજ્યાર હવે બોલાવાર તા. ૧૦ મીના રોજ બપોરે ૬-૩૦ વાગે ડરબનની "એ" કોર્ટમાં હાજર થવા સમન્સ બજાવવામાં આવ્યો છે.

મી. સીદાતપર તા. ૨૪ સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૬ ના રોજ ડરબનમાં મનાઈ થએલા અને ૧૯૩૬ ના ૨૦૫ માં અને ૧૯૩૬ ના રજીસ્ટ્રેશન ઓફ પર્સન્સ ઓર્ડીનન્સ, ૧૯૩૬ ના ૨૦ માં જણાવેલા નેશનલ ઓવરસીઅર્સની રેગ્યુલેશન્સના રેગ્યુલેશન ૧૫ (૨) નો ભંગ કરવાના બે આરોપો મુકવામાં આવ્યા છે. આરોપનામામાં જણાવ્યું છે કે તા. ૩૦ જુલાઇ ૧૯૪૧ ના રોજ બપોરે તેના અરસામાં, ડરબન ખાતેના કન્ટ્રોલ ઓફીસરે લિસ્ટ નેશનલ ઓવરસીઅર્સની રેગ્યુલેશન્સના રેગ્યુલેશન ૧૫ (૩) ના ત્રીજા આરોપીપણ કરતે મુકી હતી અને "અટકાયતી મુક્તિનું સર્ટીફીકેટ" એવા રીતે ઓળખાવવામાં આવેલું એક સર્ટીફીકેટ આપ્યું હતું, અને ઉપરોક્ત શરતોમાં નીચેની શરતો મુકવામાં આવી હતી, એટલે, ૧ (એ) તેણે (લિસ્ટ આરોપીએ) ૬૨ અઠ પાઈપોના રાનીકર સરકારના વખતમાં મેસેંજીસ ઓફ કમ્પનીમાં એમીપ્લસ રેજીસ્ટ્રેશન ઓફીસર સમક્ષ તા. હાજરી આપવી જોઈ (બી) તેણે (લિસ્ટ આરોપીએ) કોઈપણ રહેવું મુકામ આપણ દેવું નહીં. એવી બાબતો કોઈ પણ પણ પણ રાજદ્વારી બાબતમાં હાજરી આપવી નહીં અથવા બોલાવ્યા વગર નહીં, અને (ડ) તેણે (લિસ્ટ આરોપીએ) કન્ટ્રોલર ઓફીસર, મેજીસ્ટ્રેટ, ડરબનની પ્રથમ પરવાનગી મેળવ્યા સીવાય કોમ પંચ બીજામાં હાજરી આપવી નહીં તેમ બની ફરમાવેલી શરતોનું પાલન કરવા બાબતે તેણે કાયદેસર સુચના કરવા બાબતે તેણે ભંગ કરેલ છે.

ફરલ ડીલર્સ લાયસન્સીંગ કમીટી

વેરહામાં તપાસ

ના. ગવર્નર ઓફ નીકોલ્ટ્રેટર તરફથી રાઈટરની બહારના ગામના લાયસેન્સો ચાલતા વેપાર સંબંધી સ્થિતિની તપાસ કરવા અને જરૂરીયાત જણાયે લાયસેન્સો આપવાની ભલામણ કરવા નીમવામાં આવેલી કમીટીએ ગુરૂવાર તા. ૧૫ મીએ વેરહામમાં તપાસ કરી હતી.

મી. ઓલ. ઘ. ડોર જે અગાઉ વેરહામના કલાર્ક ઓફ ધી કોર્ટ હતા તેણે જણાવ્યું કે લાયસેન્સો આપવાની હાલની રૂઢી દંડાણાવરોધી અને ખરાબ છે.

૬૨ વર્ષ વેરહામાં રહેતા અરજદારોને ખાસ દેવામાં આવે છે જેમાં ૨૧૦૦ સર્ટીફીકેટોનો સમાવેશ થાય છે. લાયસેન્સના રીન્યુઅલો આપવાજ એ આક્રમણોથી ચોક્કસ મહિનાના અગાઉથી કાગળોમાં તૈયાર કરવાના રહેજ અગવડતા રૂઢી અગવડતા કરવાથીજ કામને મહોરાવી થતી રહ્યા છે

તેણે સુચવ્યું કે એક લાયસન્સ એક વાર મંજુર થયા બાદ રીન્યુઅલો માટે કરવા વિધિ નહિ દેવી જોઇએ સિવાય કે તેની સામે કશા વાંધા રજુ થયા હોય. તેના વાંધા એ ફીસેમ્બરની શરૂઆતમાં રજુ થવા જોઇ તો લાયસેન્સીંગ કલાર્કને તેને ધ્યાન દેવાને મુખ્યત્વે વખત મળે.

પ્રમુખને જવાબ આપતા તેણે કહ્યું કે લાયસેન્સવાળા વકીલોને ઇન્સપેક્ટ કરવાને બદલ પોલીસ તાબા તેને બદલે કોરોસાહાર અને ફેલ્ટામાં કન્સ્ટેબલોની તાબા વખતે લેવાયા જણાવ્યું કે ડીસ્ટ્રીક્ટમાં ૬૫૦ વેપારીઓ જે ડીસ્ટ્રીક્ટ બહાર કામ પોતાને વેપાર કરતા વેપારે પણ હતા હોય તેમણે

વેરહામ લાયસેન્સીંગ બોર્ડના એક સભ્ય મી. ટી. ટી. ચોકસીએદેને જણાવ્યું કે લાયસેન્સીંગ ઓફીસર એ મેજીસ્ટ્રેટ અને પણ લાયસન્સ માગનારે કામધાની હાલની રૂઢી સીવાય બીજું કંઈ નથી, તેણે કહ્યું કે બોર્ડના મેમ્બરોને કોમર્શીયલ ઇન્સપેક્ટ કરવાને નીમવામાં આવતા નથી.

પ્રમુખે કહ્યું કે બીજી લાયસેન્સીંગ બોર્ડો તો ઇન્સપેક્ટ કરવા ટેવાય છે.

મી. પોકોકોસદેનેં કહ્યું કે સ્થાનિક લાયસેન્સીંગ બોર્ડને મેમ્બરોએ ઇન્સપેક્ટ કરેલી પ્રોપર્ટીઓ સંબંધી: યુક્તાહ આપવાની સત્તા નથી. ઇન્સપેક્શન ના સંબંધમાં ચોક્કસ નીયમો ઘડવાની જરૂર છે.

તેણે જણાવ્યું કે આબારી બોર્ડની નીચી બાબી શકે ના મુખી તેટીવોને વેપાર કરવાનું લિસેન્સ આપવાની છે. તેટીન એરીયાઝમાં યુરોપીયનોને વેપાર કરવા દેવામાં આવે છે. કોટીઓને કરવા દેવામાં આવતો નથી

રજીસ્ટ્રાર બોર્ડના બીજા એક મેમ્બર મી. સી. આર. જેમ્સે જણાવ્યું કે કોટાઓ તેટીન રીઝરની સરહદ ઉપર વેપાર કરે છે. આ વેપારીઓ પોતાની દુકાને તેટીવોને આકર્ષવાને મહત્વ લાલચોના સાધન પુરાં પાડે છે. આ પ્રથા અટકાવવામાં આવવી જોઇએ. તેણે કહ્યું કે જે લાયસેન્સો ચાલતા વખત ટ્રાન્સફર થતા હોય તેને કન્સલ કરવાની બોર્ડને સત્તા દેવી જોઇએ.

ટાઉન પાર્ડના પ્રમુખ મી. ગાલ્બ્રેથે કહ્યું કે મારા મત પ્રમાણે કોઇ પણ દીલ બાકરાને પકડવા તારી બાબતો અથવા તેમાં ફેરફાર કરવાનો [illegible] લાયસેન્સીંગ બોર્ડને રહ્યા છે

રજીસ્ટ્રારના ટાઈપ કલાર્ક મી. આર. જે. ગીબ્સને કહ્યું કે રજીસ્ટ્રારની રૂઢી પ્રમાણે પ્રમોશનો, કલાર્ક ઓફીસર અને પગારો કમીટીની છે. આ રીતે વેપારના લાયસેન્સો છે રજીસ્ટ્રારની આજુબાજુ મીનીના કારખાનાં, કોલસીના ખરેરા અને ઓફ ધી ઓપરેટર છે જેઓને ગોરા મજુર રખાં છે. રજીસ્ટ્રારમાં પણ કાયદે પકડો વેપારે પણ રખો દેવાનો તેણે મત દર્શાવ્યો કહ્યું કે રજીસ્ટ્રારી બાંગ્લાના અંદર ૧૦ લાયસેન્સો આપવામાં આવ્યા છે.

મી. ગાલ્બ્રેથે જણાવ્યું કે લાયસેન્સીંગ કોન્ફરન્સ ઓર્ડરેશન એક્ટની રૂએ એક લાયસેન્સ ધરાવનાર બોરધર કોટલી સુધ્ધા દેખરેખ રખાવ જ તેટલી જ એ જનરલ ડીલર જે પોતાની રોટી ના વેચે છે તપાસ રખાતી નથી. જનરલ ડીલરોપર ફેક્ટરીઓના ઇન્સપેક્ટરનો પણ અંકુશ નથી.

મદીજ કાઉન્સીલની માત્ર ખાદર તંદુરસ્તી બાબત તરફથી રાખીને તપાસ થાય છે.

તપાસ વખત દેખરેખ થતી હોય તેવા એક રજાનિક સત્તા ઉંડાણના સત્તામાં ખાં ગોરાઓની અમુક ચોક્કસ ચીજો ચારી નહિ ઉંડાણના આપવે રહેવાસી થતી હોય તેજ માટેજ લાયસેન્સોના મોટા પ્રમાણમાં વેપારી દેવાનો પડ્યો સંભવ રહે છે

માત્ર સત્તાઓના એકજ ઇન્સપેક્ટર ઉંડાણ ઉપરાંત લાયસેન્સો ધરાવતી દુકાનો તપાસ ન કરવા ઉપરાંત કાયદે વેપાર કરવાનું લિસેન્સ મળી શકે છે

માત્ર સત્તાઓના ખાં દારૂની વખારો અને સ્ટોર રાખે ખાદાર કેમ પણ કાચેની વિના દીનલાકડાંના ખાંધી ચોકાસ તપાસ ના દુકાનોને ત્રિકટ કાયદા બાદ પણ રહે તો બાંધવાની કરવા બાબતો કરવા આવ્યું.

કોમી ઐક્યનો ઉત્તમ વિધાતા-શિક્ષક

અહિંસક સમાજની કલ્પના

આ વર્ષે થોડીને હવે બીજો વિચાર તમારી આગળ રજુ કરવા માગું છું. તમને બધાને ન ઠીક કે, હિંસાવાદમાં માનનારા પણ અહિંસક સમાજની સ્વપ્નાં જુએ છે. ગાલ્સ અને ગેરીબાલ્ડી, જેમણે હિંસાનો ઇતિહાસ નહિવતો કર્યો, તેઓ પણ આવી સમાજ એ અહિંસક સમાજ હશે. એમ કહી ગયા છે. પણ તમણે એટલું ન વિચારવું કે, આવળનાં બીજ વેચી આંબા ઉગાડી શકાય નહિ. માદામ મોન્ટેસોરી, જેમનું નામ શિક્ષકસમાજમાં બહુ મશહુર છે—અને યોગ્ય રીતેજ મશહુર છે—તેમણે આ વસ્તુને બહુ સ્પષ્ટ રીતે રજુ કરી છે. તમારે સમજવું જોઇએ કે તેઓ તો હિંસાને પૂજનારા રોમ-દેશવાસી—આર્યો આવે છે. છતાંયે આપણે બાળકોને આવતાની તાલીમ સરસ આપી શકે છે એમ તેઓ કબુલ છે. તેમની શાળાઓ અને તેમનાં બાળકો જે શિસ્ત અને નિયમબદ્ધતા દાખવે છે તે જોઇ આંખો ઠરે છે. પણ તે બાળકોને બંદુક અને પિસ્તોલની તાલીમ આપી છે તે જોઇને ગાંધે હૃદય કંપેલું. માદામ મોન્ટેસોરી તે તાલીમનો વિરોધ તો નથી કરી શકયાં, અને ન કરી શકવાં માટે પોતાની કિતરાવસ્થા અહીં બાળકો આવ્યા છે કે કેમ તે હું જાણતો નથી, પણ બાળકોની ઉપર બાલ્યના સંસ્કાર ખિલેના તેમના ઉદ્ગારો અણમુક છે અને તે હું તમને આજે નવાબાળકોના માટું છું. ગેરીબાલ્ડીમાં કારાયેલી યુદ્ધ વિરોધી આંતરરાષ્ટ્રીય પરિષદને ઓગસ્ટ ૧૯૩૬ માં તેમણે આ સંદેશો મોકલ્યો હતો:

"અજાતબાળોના અધિકાર માટે કામ કરવું, બાલકમાં બાળ સેવાનીજ સાથ ના પાડવી—એ આપણા ઉદ્દેશને માટે સૌથી રહીયું સાધન છે એ વિષે શંકા નથી. આ રીતે તમે માનવ-સમાજના હજારો માણસોને વીર બનાવશો. પણ રાજ્યની આજ્ઞાની સામા થવુ એ આધારજ વાત નથી. એને માટે આમાધારજ બળ જોઇએ, અનાદિ કાળથી રૂઢીકારણેલા વિચારોનો વિરોધ કરવાનું બળ જોઇએ, લોકમતનો વિરોધ કરવાનું બળ જોઇએ, દેશનો ત્યાગ કરવાનું, સાક્ષાત્મિલકત ના કરવાનું, અરે જેવો પ્રાણાર્પણ કરવાનું સામર્થ્ય જોઇએ. આ પ્રકારની સાહસિક વીરતા ની હાકલને જવાબ આપનારા તો વિરલાજ હોય

"તમારા એ આદર્શનો વિસ્તૃત પ્રચાર કરવાને માટે તમારે તો, માનવસમાજના જે ભાગનો બાજો સામાન્ય રીતે બહુ વિચાર નથી થતો, એ ભાગનો વિચાર કરવો પડશે. તમે જે વીરતા માગો છો એ સ્વાભાવિક રીતે બહુ બહુજ માણસોમાંજ હોય છે, અને જેમનામાં ન હોય તેમનામાં આણી નથી શકાતી. આ આદર્શને માટે બાળ કાળની નૈતિક તાલીમની જરૂર રહે છે—બાળકોના માટે। શિક્ષણની આવશ્યકતા રહે છે, કે જેના પરિણામે નૈતિક, આધ્યાત્મિક, બાબાકાર કરવાના હિંમત આવે, કે જેના વડે

(ગતાંકથી ચાલુ)

તેને માનવતાનું 'ઇસ્કુલ'—અહિંસક સમાજ—બાંધવાની તૈયારી મળે.

"એટલે હું કહું છું કે, જો તમે આરંભમાં જ બાળકને હાથમાં લેશો, અને તેનામાં જે આવી નાગરિક બનવાના બાબાત છે તે બાબતને તમે જોવો પાલવાનું શરૂ કરી દેશો, તો કદાચ તમે એનો બાનવો ઉદ્ભવ કરશો કે જેને અજ્ઞ-સત્તાના બહિષ્કારનો, યુદ્ધનિરોધનો ઉપદેશ આપવાની કે સમજાવવાની જરૂરજ ન રહે: કારણ તેનો સ્વભાવજ એવો થઇ જશે કે યુદ્ધમાં બાબ જોવાને માટે જે અધમતા અને કુટતા જોઇએ છે તેના સાંગે તેનું રોમેરોમ બાગનો કરી દેશે."

આજે આવી ચેતવણી ગંભા પડી રહ્યા છે એવા લાગે છે. આજે તો હિટલર અને સ્ટેલિન અને મુસોલીનીની બાબાઓમાં ઇતિહાસ અને બ્રમોળ શીખવાય છે તે એ લોકોનાં દુષિત રાજપ્રકરણથી રંગાયેલાં છે. અરે વિજ્ઞાન અને બ્રમિત સુધ્ધાં એ રંગે રંગાયેલાં છે. પણ એમાં આશ્ચર્ય નથી. એ લોકોને હિંસક સમાજ ઘડવો છે, અહિંસક નથી ઘડવો અને હિંસા અને સહને શૌર્ય પોષવાનું છેવું છે, એટલે એમના શિક્ષણમાં પણ અસલ છે. આપણે તો બાજીયીજ અહિંસક સમાજને માટે તાલીમ આપવી છે, એટલે આપણું શિક્ષણ પણ 'સલમત' અને અહિંસા-સંસ્કૃત હશે.

પણ તમે કહેશો કે હું આ કલ્પ કાળમા કેવી સ્વપ્નદશા ચાંતા કરી રહ્યો છું! અનેક પ્રકારના અત્યાચારો ચાલતા હોય ત્યાં બાળાને કેમ બેસી શકાય? હું તમને કહેવા બબકું છું કે, આના કરતાં વધારે કબ્બ કાળ આંથી પાબાસ દેશોના લોકો પસાર થઇ રહ્યા છે, છતાં ત્યાં 'business as usual' (વ્યાપ-પૂર્વવત્) ના સૂત્ર પ્રમાણે કામ ચાલી રહ્યું છે. મારા ઉપર વિશ્વાસથી આવતા અનેક કાગળો માં આજ વસ્તુ ફરી ફરીને જણાવવામાં આવે છે કે, લોકોને પોતાની માલમિલકત વિષે બહુ મમતા નથી રહી: એ બાકે છે અને કાલે નથી એમ એ લોકો બનેછે, એટલે પોતાની પડોશ માં પડતા બોમ્બથી પણ મકાનમા કે બાગળાના વિના એ લોકો પોતાના કામધંધામા હંમેશના જેમ મશગુલ છે. એમ ન કહેશો કે, ત્યાં તો પારકા દેશનો દુશ્મન બાનીને કબ્જારપાબ્ય વાળે છે, અને પ્રશ્ન તો એકત્ર રીતે તેના સામનો કરી રહી છે, એટલે ત્યા અને બહીં વચ્ચે કશુ સામ્ય નથી. જરાક વિચાર કરીને જોશો તો સમજશો કે, યુદ્ધમાત્ર 'સ્પિરિચ્યુલ વેસ્ટ' (બાદસી) છે. જીવનનાં મૂળ અને શાશ્વત તત્ત્વોનો વિચાર કરીયું તો, જર્મન શું, રશીયન શું કે અંગ્રેજ શું, બધા કાળા માનવ માનવી છે, બધા એક પિતાનો પરિવાર છે: એટલે જર્મની અને ઇંગ્લાંડ વચ્ચેનું યુદ્ધ પણ આપણા કોયા બાદનીજ છે. એ વસ્તુ પણ શિક્ષકે વિદ્યાર્થીઓને જગતનો ઇતિહાસ સમજવવાની છે. અને અહિંસક સમાજ નજર સામે રાખીને આમ કરનાર શિક્ષકે તો એ પણ બતાવવું રહ્યું કે, જેમ દરેક પુદ્ધ ની બાદની અવસ્થા કુરૂપ હોય છે, તેમ દરેક યુદ્ધ એ બાબાવસ્થા છે. યુદ્ધ કરનાર માણસ જેનું યુદ્ધ કરે તે વેરૂં તો બહુ નથી ગમાડતો, પણ પોતાના અને પોતાનાંઓના પબારે બાગાડે છે.

અજાત અનાથો

અને જે શીખવાનાં તમારે બાળકોને એ શીખવવું પડશે કે, તેમને મનુષ્યબાબા કેર બનવાનું છે, પશુ બનવાનું નથી. અને કેટલાક વિદ્વાનો પુછતા હતા કે, ઇતિહાસ કેવા રીતે શીખવવો! એમાં તો ઓરંગઝેબની વાત કરતા પબ્ધ ગરો ગોટ બાય છે. હું વિનમ્રપણે કહેવા માગું છું કે, તમે તટસ્થતાથી ઇતિહાસ શીખવશો તો ગરો ગરબાનો સંભાવ નહિ રહે. ઔરંગઝેબ હતો, તો અકબર પબ્ધ હતોજ, અને કેદર હતો તો દીપુ પબ્ધ હતોજ. જહાંગીર કોઇ મુસલમાનોનો વખોજ થાય છે એમ નહિ, પબ્ધ ચોરેસ્ટંટ બીજી વચ્ચે અને મુસલમાન પ્રસાદકો વચ્ચે પબ્ધ ખુનખાર લડાઇઓ થઇ છે. આ ઇતિહાસમાંથી પાઠ એ શીખવાનો છે કે, એ જંગલી-પણામાંથી આપણે માણસ બનવાનું છે. દીલ અંદર ઉપર ગોબ્બ ચાપેલાને તેને બાળવાનાં આબ્યું તે પ્રસંગનું વર્ણન તમારામાંથી પબ્ધાએ વાંચ્યું છે. વર્ણન તો એનું ભટાદાર છે કે સામાન્ય માણસને તે વાચતા ઝારે રસ આવે. વર્ણન કરનાર નિરપૂદ્ધભાવે એ દેખાવનું વર્ણન કરે છે...બધે દિવાળી ઝગમગતી દેખાય! કારણ, વર્ણન કરનારને કીલ બધે છે તેમાં શું બનાવ-સુધક દેખાય! વર્ણન કરનાર કહે છે કે, આગનો બિસ્તાર ઓઢતો તો વિપુલ હતો કે બાકા દુનિયા માં પચાસ પચાસ માણસ સુબી જોવામાં આવતા હશા, અને આગ એટલી પ્રચંડ હતી કે તેને દોલવવાને માટે હજારો બાબાઓ પબ્ધ અસમર્થ થાત. હા; એક રસનો હતો—એ બતાવે છે: બાદરને કોન દરિયામાં હાસેલી કઇ શક્તિ તો કલાગ આમ દોલાત! આ વર્ણન તમે વિદ્યાર્થી-ઓને સંભળાવી શકો છો, અને તમારી શક્તિ પ્રમાણે એમાં રસની જબાવટ કરી શકો છો. તમારામાં આવેશ હશે, કરૂબા હશે, તો વિદ્યાર્થી-ઓના દિલમાં આબા કરી વિષે તો ખરા અને મૂબ્બા ઉત્પબ્ધ કરી શકશો, નહિ તો વિદ્યાર્થીને પબ્ધ રસ પડશે ને થશે કે બાબને ના જોવાનું બબ્બુ દોત તો બહુ સારું! આવી રીતે બાશ કરવામા માણસ મનુષ્ય બહી પરંતુ બબ્બ છે એનો તમે સરસ બાદ આબી શકો છો. એક માણસે પાગલ બની કે પિતાને લોબે બાબને ઝાડી બોબી તેના મબ્બ તીક્ષ્ણ, બાદે તે બબ્બના બીજા કોબને ઝાડીથી બબ્બ કરવો, ન કિનારાબાબ જંગલીપણું છે, પશુ બા

સાચો વ્યવહાર

વિદ્યાર્થીઓને જ્ઞાનની તાલીમ આપો, મુખ્ય તાલીમ આપો; તેમનાં મન શરીર સદૃઢ બનાવો: તેમને કૂદતા શીખવો, તરતાં શીખવો, ઘોડેસવારી કુસ્તીને બચાવતાં શીખવો. કોઈ બહેન મેદાનમાં આવી કોઈ તેની રક્ષા કરતાં શીખવો, આમથી ન કરી તેને કોઈના શીખવો; પણ મનુષ્યમાંથી પશુ બનતાં ન શીખવને. 'ફેસેલિમાન્કા'નું કામ તો આપણે વિદ્યાર્થીમાં વાંચ્યાએ છીએ, બોલાએ છીએ; પણ બોલ્યા પછી પરીક્ષામાં આવે તો તે બાદ કરી તેની કરી કપા આપી પછી પૂછો જઈએ છીએ. પણ 'ફેસેલિમાન્કા' માં કૂદકી મુદ્દા યાદ રાખવાનો બોધ અપેલો છે, એ બોધ આપણા કોઈ શિક્ષક વિદ્યાર્થીના હૃદયમાં ઉતાર-વાનો પ્રયત્ન કે કરે. 'ઓકસેલ્સિયર' એ એવું જ બીજું કામ છે જેમાં કૂદકના છે, બારે 'ફેસેલિમાન્કા' ના સ્વરૂપ છે પણ 'ઓકસેલ્સિયર' ની કલ્પના પણ વિદ્યાર્થીઓને શુદ્ધ ચડાવે અને આકાશના તારા મધુરાને, ચાદરની સાથે બાંધો કરવાને પ્રેરે એવા છે. (અપૂર્ણ)

યુદ્ધના ખબરો

ફ્રાંસ્કાસ્તાનમાં બ્રિટિશરાજ્યોનું લશ્કર

ભી [illegible] નોવેંથી ઉત્તરમાં ૪૦૦ માઈલ દૂર ફ્રાંસ્કાસ્તાનમાં ઊતર્યું છે. લશ્કર ઉતારવાનો મુખ્ય હેતુ આંતી દોઆલાની ફ્રેંચની બાજુનો રક્ષણભાગ જર્મની ના કરે એ છે. લશ્કરમાં કેનેડીઅનો, બ્રિટીશો અને નોર્વે છઅનો છે. સેનાપતિપદે કેનેડીઅન છે. દુશ્મનની કંઈ પણ કામગીરી સિવાય લશ્કર ઊતરી રહ્યું છે. ફ્રાંસ્કાસ્તાનને ૬૬૨૦ માં નોર્વેને કબ્જો હતો. તેમણે ત્યારના કબ્જો લીધા પછી પણ ત્યાંના આબાદકારો [illegible] ફ્રેંચોને સોંપાયો હતો અને તેઓ ત્યાં રહેતા હતા પણ ગયા ઉનાળામાં જર્મનોએ તેમને ખાલી કરાવી દીધા હતા અને પોતે ત્યાં રહેવા ગયા હતા.

ખુલાસો

જર્મની

જર્મન હાઈ કમાન્ડ ફેબ્રુઆરી જણાવે છે કે જર્મન લશ્કરે ગયા ઉનાળના દક્ષિણ વિભાગમાં મોટો વિજય પ્રાપ્ત કર્યો છે. ૬૮ સોવિયેટ ડીવીઝનોને નંબરાદી યુદ્ધકામાં આવ્યાં હતાં. જ્યાં દુશ્મનનાં રિપોર્ટોનો ના પૂર્ણ નાશ થયો છે અને બીજાં જ ડીવીઝનોને પણ સખ્ત રીતે નુકશાન પહોંચ્યું છે. [illegible] કેદ્યો પણ પકડાયા છે. [illegible] ટેંકો ભાંગીને ટુકડા થઈ ગયા છે. ૨૨૦ ટેંકો, ૬૮૫ ગનો અને બીજા લશ્કરી સરંજામ પકડવામાં આવ્યા છે.

ગુરૂવાર.

જર્મન ચાન્સેલર હિટલરની રાજધાની બર્લીન શીમાનો ઇનકાર કરે છે. જ્યારે રશીઅન લોકો એ નાકબુલ કરે છે પણ ત્યાંની પરિસ્થિતિ ગંભીર છે એમ કહે છે. જોકસે રેડીઓ કહે છે કે ૪૫૦ સુધી પહોંચવાનાં જર્મન લોકોએ ૨૦ ડીવીઝનો સેંકડો ટેંકો અને વિમાનો ગુમાવ્યા છે.

કાલીયન કોમ્યુનીક જણાવે છે કે ફોનબોબ માંનો જે કાલીયન મોટરસાયકલ ડીવીઝનોના કીનારા થી દૂર ડોરણીકો કરી કુચકદમમાં આવી છે. બ્રીટીશોએ રોલ્સ વિમાનમાં દુશ્મનો કરવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતા પણ [illegible] પાછા કહાની દેવામાં આવ્યો હતા. બ્રીટીશ વિમાનોએ ટ્રીપોલી અને બેંગાઝી ઉપર દુશ્મનો કર્યો હતા.

જર્મન હાઈ કમાન્ડ દર્શાવે કરે છે કે ગયા ઉનાળામાં જર્મન લોકોએ ૬,૮૦૦,૦૦૦ રશીઅન કેદીઓ લીધા છે અને એના કરતાં પણ વધારે સંખ્યામાં રશીઅન લોકો માર્યા ગયા છે. રશની જુનથી ૨૨ મી ઓગસ્ટ સુધીમાં જર્મન ખુવારીના આંકડા નીચે મુજબ છે ૮૪,૬૫૪ ગરબ, ૨,૬૨,૬૬૭ ઘાયલ અને ૧૮,૬૨૨ ગુમ એમ પુરવામાં જર્મન વૈમાનિક ખુવારી ૧,૫૪૨ ગરબ, ૩,૬૮૦ ઘાયલ અને ૧,૩૫૮ ગુમ. પુર્વના રબુસોગ્રાડમાં ૨૨ મી ઓગસ્ટ સુધીમાં જર્મનોએ તેનાં ગાસ્ટિક વૈજ્ઞાનિક ઘણા વિમાનોનો મોટો ભાગ ગુમાવ્યો છે, અને તે આંકડા ૩૨૫ વિમાનોનો છે.

શોમવાર

ગત કાર્યનું જર્મન હાઈ કમાન્ડ જણાવે છે કે જર્મન લોકો એકેટેરીનાના સમુદ્ર આગળ પહોંચી ગયા છે, જે ક્રીમીયાથી ઉત્તર-પુર્વમાં છે. એમ પણ લોકો કરવામાં આવે છે કે ક્રીમની પુર્વમાં અને દક્ષિણ પુર્વમાં [illegible] લશ્કરને મારી નાખવામાં આવ્યું છે અને ૧,૫ ..... કેદીઓ લેવામાં આવ્યા છે. ૧૫૨ ટેંકો, ૬૦ ગનો અને મોટી સંખ્યામાં બીજો લડાયક સરંજામ પકડવામાં આવ્યો છે. રશીઅન લોકો પણ દિવસની ખુનખાર લડત પછી તેઓ ખાલી કરી ગયા છે એમ જણાવે છે અને તેમણે ટ્રીનોન્સની ખેતરશાખ કમારીનેન ૩,૬૦૦ ટનની કુબાડી છે એ પ્રમાણે જાહેર કરે છે.

મંગળવાર

ગોરીંગ્રેહનો સંદેશો જણાવે છે કે સ્ટેટ ડીપાર્ટમેન્ટે ગઇ કાલે જાહેર કર્યું છે કે પુનામ-ટેક સ્ટેટસની માર્શીબાનું વહાણ પીંક સ્ટાર આફ્રસ્લેન્ડની નજીકના સમુદ્રમાં ડુબી ગયું છે. આ આગાઉ રેગાનીન મુર, સેલા, મોન્ટેના અને સ્ટીમશીપ્સ ઓટકા વહાણો ડુબી ગયા હતા. બધે સ્થાર પ્રથમ કેનીસ વહાણ હતું, પણ તેને પુનાઈટેડ સ્ટેટસ મેરી કાઈ કમીશને લીધો કરી બાઈ લીધું હતું કુલતી વખતે તે પનામાનો વાવટો ફરકાવતું હતું તે ૧૮૫૬ ટનનું હતું. તે કેવી રીતે ડુબી ગયું તે સંબંધી કંઈ ખબર નથી. સામાન્ય માજ અમને તે બ્યુનોઈસથી નીકળ્યા હતી. બ્રમારીનું શું થયું તે સંબંધી કશી ઉપરાંત જાણવા મળી નથી.

ભૂમધ્ય સમુદ્રમાં ત્રીપોલી આગળ ગઇ વિમાની ફેજે દુશ્મની વેરસ્લાપ ઉપર દુશ્મનો કર્યો હતો અને ગયા ગુરૂવારે બ્રીટીશ મધ્યસરીને ફ્રેનચોમાનાની બે ઇટાલીયન લાઇનરોને ડુબાડી દીધી છે, અને જોકાએ બધાં નુકશાન પહોંચ્યું છે એમ બાનામાં બાવે છે કે હાનરોની સંખ્યા ૫ પરી રાખવામાં લશ્કર એ વહાણોના સીમાંત જતું હતું. ફ્રેનચોમાનાં બધાં વહાણો હતા બધું મળીને ૨૪,૭૦૦ ટનના અને તે બારી રીતે રક્ષાયલા હતા.

૨૬,૦૦,૦૦૦ ગેલનીઝ લશ્કર ગંચોમો અને ફ્રારીઆ તરફ ચાલુ આદવાડીયામાં બોમ્બમારા આવ્યું છે. આપા રૂદ્ર ડેનમાર્ક જણાવે છે કે જુન મહીનાથી બાનામાં ૨૮ બનાવો બન્યા છે તે ઓક્ટોબરમાં બનાવે છે કે જર્મની રમીઓ સાથેની બહાદુર વિજયપદને નિયંત્રે તો બાપાન સાઇબીરીઆ તરફ ધસારો કરશે.

'બ્યુનોસ' દારસ્સ'ના બાનારમાં જણાવે છે કે જર્મનીએ બલ્ગેરીઆને તારાગોઝ રહીઓ સામે બાબ જાહેર કરવા બબરીમેટમ બોલાવ્યું છે. બાબરપથી પોતાની બારોબાબાર સ્વાબથી મહેલો બબાર પ્રબાસે કહે છે કે જર્મન લોકોએ બાજ જેરીઅન લોકોને પમકી બાબી છે કે તે તેઓની સામેથી નાકબુલ કરવામાં આવશે તો બાબા બલ્ગેરીબાનો કબજો જર્મન લોકો લઇ લેશે.

જર્મન હાઈ કમાન્ડ જાહેર કરે છે કે ૪૧-૧૦ બાસાબામની મહત્તમ પકડાબોના કેદીઓ વધીને આજરે ૬,૯૨,૦૦૦ થયા છે. પણ કેદ્યો બ્યારે ઉપરાંત બંદુક પકડવાના બાબી છે બાંબમાં રશીઅન લશ્કરના સેનાબિપતી પકડાબોવા કેદીઓ બેંકાબાં છે.

કાલીયારે કીબાલ્ટર ઉપર દુશ્મનો કરવામાં આબ્યો હતો. ૬૫૬ કુબી છે, પણ મધ્ય સાલના ઇટાલીબન કોમ્યુનીક જણાવે છે કે હાનો કર્યો હતો તે મહોજ બતિરોપકારીભરેલો છે. ઇટાલીબન કોમ્યુનીક જણાવે છે કે ઇટાલીના બામ વિમાનો જીબ્રાલ્ટરના બંદર બાગળ ઉપરબ મથા હતા બને ૧૦,૦૦૦ ટનની ટેંકર, બીજી ૬૦૦ ટનની ટેંકર અને ૧૦૦૦ ટનની એક સ્ટીમર એટલા વહાણો કુબાડબાં છે ૨૨,૭૦૦ ટનના બો વહાણને નુકશાન પહોંચાડવું છે.

એકસેલ્સ ઘરબેરના સત્તાઓ

સોમેરી બાબદામાંના મુકત કરેલા સત્તાઓ જેમાં જર્મન બોલીબરોનો ૬૬ બાબનારો બાલો મેન્ટે કરાર બામ કર્યો છે એ પત્તાબેલ ફ્રાંસીનાઓ સેકસુજ અંગ્રેજીમાં બા જોબીસબેથા લાગ્યા હતા. લક્ષ્મની શી. ૨.

નર્તકી

પ્રખ્યાત લેખક ગાલ્સવર્દી નવલીકાકાર લેફ્રેડીયો ફાર્ન

ઉપરથી અનુવાદક : ગોવિંદજી નીલાલાઈ દેશાઈ

(૩) (ગતાંકથી ચાલુ)

તે માણી ભણો હતો, અને પડતાંની સાથે જ સૂઈ ગયા, પોતાની તરફ કોઈ જાગી ઉઠ્યા. તેણે ગમલાનો અવાજ સાભળ્યો હતો, પણ તે ચાલવાનો અવાજ ન હતો, તે ટોકવાનો અને નાચવાનો અવાજ હતો. તેણે વીચાર કર્યો કે કોણ હોઈ શકે તો પુસી નથી કારણ પોતાને માટે તો તેને બહુ ચીંતા નહતી, કેમકે તેની પાસે બીજા કોઈ પુરૂષ કરતાં વધારે પૈસા હતા. તે ખરીદ હતો પણ બીજાની પાસે ગામમાં રહેવાને પુરતું ધન હતું. તેમણે દુર પહાડોમાં એક પર બનાવ્યું, અને કેટલાં વર્ષ સુધી તેઓ એક બીજાને માટે ઉજવતાં રહ્યા. તે તો તેની પુજાજ કરતો હતો તે જાણતી તો તેને પ્રેમ આનંદ ગણતો હતો. દરેક સાંજે તે પોતાની બંસરી બજાવતો અને તે ઘણા કરતી. શરદીના દીવસોમાં તે બીમાર પડયો, અને ઘણી સેવા કરવા છતા તે બચ્યો નહી. લારથી તેણી તેની સ્મરણાર્થે માટે એકલી રહે છે. શ્રાજ તે તેની જગાને કુલ ચઢાવતી હતી, અને પરદેશની યાદને રાતના ગુલ કરતી. આ એની કથની હતી. પુલનીએ કહ્યું- "તેણે તેને સુખ આપવાની આજ્ઞા કરી હતી, અને મોતે ધીમે ધીમે પગલે નાચવાનું શરૂ કર્યું. તેની છેવ ઉડી ગઇ તેથી તે તેને યાદ કરે.

તેણે ચોરી શ્રા બનાવી. બંને જણાએ સાથે મળીને પીધી. પછી તેણે નિસાસોને સુખ આવા તો આગ્રહ કર્યો.

તે મોટે સુધી સુખ રહ્યો, જ્યારે સ્ત્રીદય પાસ રહ્યો હતો. પાછળથી સાંજની ચાહક આ વખતે પણ સારું ભોજન બનતું, જ્યારે તે જાય યા છુટો પડવા લાગ્યો ત્યારે તેને કંઈ આપવા માગ્યું તેણે તેણે ઇન્કાર કરી કહ્યું : "જે મેં આપ્યું છે તેની કંઈ પણ કીમત નથી, મેં દુકા ખાતે કર્તવ્ય બજાવ્યું છે, તમે અહીંનું કષ્ટ ભૂલી જાઓ, અને એ વ્યક્તિ ને જેની પાસે આપવાનું કશું નથી. પણ તેના મુખ પરનો ભાવ રાખજો પણ બાન રહેતો બતાવ્યો, અને જ્યારે તે પર્વત ઉપરથી ઉતરવા લાગ્યો, અને ત્યાં સુધી તે દૃષ્ટિ બહાર ન થયો ત્યાં સુધી તેને જોયા કરતી હતા. એક કલાક પછી તે જણીતા રસ્તા પર ચડી ગયા. ચોકીદારમાં એમના ખાનામાં આવ્યું—કે તે તેનું નામ બતાવ્યા નું તો ભુલીજ ગયા. પણ તેણે વીચાર્યું "એનામાં બાપ પણ ન [illegible] કેમના કરતાં જ રહ્યો.' અને તે આગળ વધ્યો.

(૪)

કેટલાંએ વર્ષો પસાર થઇ ગયા, જમાનો બદલાઇ ગયો, અને ચીત્રકાર પરદા બા ગયો, પરંતુ હવે સુધીમા તો તે પ્રખ્યાત થઇ ગયો હતો. એના ચીત્રો પર આખરીન પક્ષ જાય મોટા રાજમહારાજાઓ એને રાખવા બાબતો હતા. તે પૈસાદારમાની ગયો હતો, અને રાજધાનીમાં એનું પોતાનું મકાન હતું. જુદા જુદા દેશોના કલાકારો એના મીત્રો હતા, તેની પાસે રહીને શીખતા હતા, તેનું નામ દેશ બરમાં માન્ય રહ્યું હતું.

એક દિવસે એક બુઢી એના મકાનના દરવાજા પાસે આવી અને તેણે તેને મળવા ઇચ્છા જણાવી. નોકર તેમને બીજારજ્ઞ સમજ્યા અને અસમંજસ દીને પ્રશ્ન પુછવા લાગ્યા, પરંતુ તેણે કહ્યું હતું : "મું તમારા માલીકને કહીશ કે કું તા માટે આવી છું" તેણે તેને પાગલ સમજી અને બહાનું કાઢીને તોછકાઇથી જવાબ આપ્યો કે હાલ કરતાં નથી અમને ખબર નથી કે કયારે આવશે.'

પરંતુ બુઢી ચારેકોર આવતી રહી. દીવસ પ્રમાણે ગયો અઠવાડીયું પસાર થયું, અને દરેક વખતે તેને કંઈ જુદું જુદું બોલીને પાછી કાઢવા માં આવતી હતા તે દરરોજ નીયમ કરેલા વખત પહોંચતી, તેની જાણમાં એક બાંધણ હતું. આખરે નોકરો કંટાળા ગયા અને અંદર જઇ બધાર આવવાનું ઇચ્છતા થયું. તેમણે કહ્યું દરવાજા આગળ બીજારજ્ઞ કોઇ કોઇ આવ છિયા છે, પચાસ વખત આવી છે, અને દરક વખત કહેતી હતી "કે કહેવું હતું તે શેઠને અજાને કહીશ. આંટી જેવી માલમ પડે છે

ચીત્રકારે કહ્યું તમે મને પહેલાં કેમ ન કહ્યું, તે જ્યાં દરવાજા પર ગયા, તેણે પુછયું-તમને કાનો ડર છે' શું જોઇએ છે?

તેણે જવાબ આપ્યો:—અને કૃપાળુ મને અનાજની કંઇજ જરૂર નથી, મારે એક ચીત્ર દોરાવવું છે. ચીત્રકારને બહુ આશ્ચર્ય થયું અને તે તેની અંદર ગયા. ત્યાં તેણે બંડલ ખોલ્યું, સોનાની કલાકારીવાળી ફ્રેમમા સાડી કાઢી, તેનો રંગ ઉડી ગયો હતા, અને તે ફાટી ગયા હતી. અગાઉના વખતમાં નર્તકીઓ એવા કપડા પહેરતી હતી.

બુઢી જ્યારે સાડીની પડી ખોલી રહી હતી, ચુજતી આંખમા પડે કોનારો મેળવતી હતી, તે વખતે ચીત્રકારના દીલમાં એક અપુર્વ સ્મૃતી જાગી રહી હતી, તેની કલ્પનામાં કરી પાછો એક વાર પહાડ, એકાંત મકાન, ઝરણાં, ગામના નાચગરબાની, પોપો ભણતો દીવો, અને રાત ની શુન્યતામાં તેના સામે નાચતી યુવતીનું રૂપ ખડું થયું ફરત તેણે બુઢીને અભીનંદન કહ્યું. તેણે કહ્યું, "ગમે કહ્યા કરો, હું શબ્દાર માટે તમને ઓળખી શકયો નહીં. આપણને અલગાને ચાલીસ વર્ષ થયાં છે, હું તમને સારી રીતે ઓળખું છું. તમે મારું સ્વાગત કર્યું હતું, તમારું એકનું એક બીજાનું આપ્યું હતું, અને જે તમને બાગતા હતાં હતાં. તે વખતે તમે તમારી દયાળુ હતી. તમે નર્તકી હતા તમારું નામ હું ભૂલ્યો નથી.

તે બધાય માણી, શરમાઇ ગઇ, જવાબ ન આપી શકી. તે પરદી પર ઝુક હતી, તેણે બહુ

દુઃખ વેઠયું હતું, અને તેની સ્મરણશક્તિ નબળી પડી ગઇ હતી. થોડીવાર પછી તેને હર્ષનાં આંસુ આવ્યાં, અને કહ્યું, "પ્રભુએ મને રડતો બનાવ્યો છે, પરંતુ તમે આજે આ ઘર પવિત્ર કર્યું, ત્યાર પછી હું તેવી રહી ન હતી. પ્રભુ દેવની કૃપા છે કે તમે મને હજુ પણ ઓળખો છો."

અને તેણે તેની કહાણીનો શેષ ભાગ પણ કહી સંભળાવ્યો. ગરીબીને કારણે તેનો મકાન ઉપરનું પડ્યું. અને તેમજ થયા તે પછી એક બાર શહેરમાં આવી, કે જ્યાંના લોકો તેનું નામ સમેત ભૂલી ગયા હતા. એના કરતાં પણ તેનો વધારે દુઃખ એ વાતનું હતું કે પોતાના તે પ્રેમળ નામનો પણ રોજ સાંજે નાનો થતો ન હતો. તે તો કેવલ એટલુજ ચાહતી હતી કે એ કબરના તે પોતાની પછી ગોકરાવે, તે ચાહતી હતી કે પોતાનું સન્માન, સાધારણ રીતનું પણ થાય. પ્રતીકો સાંભળીને તે ચોધ કરવી પાસે આવી હતી. તે નામવાળા કબર માંગે વર્ષો હતી, એટલા માટે કે તે ચોકકસ જોતે તે કબરમાં શોકરવાનું પસંદ કરે

તે સાંભળી આપણને કલ્પનાથી કંપી-નીત કોરવાના મને બધા આનંદ થયો. આજે ઘર જોવા [illegible], જેના હું જોવું કરી ગઇ, અમે નથી. પ્રેમ આપણી તો જેમ જાણશે, તમે કાંઇ પાછળ જેમ તમને ચોકકસ.

પરંતુ કબ્રસ્તાનને પણ દુઃખ છે, જાણીજોઇ દુઃખ છે. એ કબરસ્તાનના સદસ્યોમાં તે તમને આ કબર પણ આપી દઇ શકે નહિ. એ કારણ એની કંઇ ફરિયાદ નથી. એના [illegible] તે પણ ગુલબધાન હતા. તમે કદાચજ એ તેમનું પવિત્ર કર્મ હતા પણ પુરાણા મણાય છે હતાશાની નાનીબાઓ એના મુનાદી બનેલી નથી

ગોકકરે કહ્યું—એ લાગ જાણતા, મને આનંદ થાય છે કે થોડું પુરાણું કબ્રસ્તાન મુકવાના મને આ ગોકરા મળ્યા છે. કાલે જેના આકરો તેવી તમારી બધી ગોકરી કરીશ.

તે તેના ચરણોમાં પડી તેને ધન્યવાદ આપવા લાગી. પણ કહ્યું "તે પહેલે કે હું આપેના કરતી હતી તે પૂરી કરી રહેતે. મારી યુવાની તમે લેવ છે. એને મારા પડકાનું શ્રાદ્ધ ન બનાવો. હું એ પસંદ કરતી નથી. તમને મારી યુવાની યાદ છે, બાકે મને ફરી થી યુવાન બનાવી દો, મને સુંદર બનાવી દો, જેથી તેની આંખોમાં હું સુંદર લાગું, તે તમારી કૃતા જોઈ, તે મને ક્ષમા કરશે કે હું નામો સાબિત નથી.

તેને કહ્યું—તું મને બરાબર યાદ છે, તું સુંદરી હતી. કાલે આવીશ તો તમારું સર્વોત્તમ સુંદર ચીત્ર તૈયારી રાખશ. બાકે આપણે પહેલાં મળ્યા હતા તે વખતે તું સુંદરી હતી, હું તમને તેવીજ બનાવી દઇશ. કાલે જરૂર આવો. (અપૂર્ણ)

દીવાળી પત્રીકા

આ વર્ષે અમે દીવાળી પત્રીકાઓ છાપી નથી માત્ર ચરસોની પત્રીકાઓ જે સ્ટોકમાં છે તે જરૂરીયાત જાણે આ ઓફીસેથી મળશે. ઓર્ડર સાથે રકમ મોકલવી. ૧-૯.

વિવિધ વર્તમાન

વાઇસરોયની ચોથી મુદત

હીંદના વાઇસરોય લોર્ડ લીનલીથગોની મુદત એપ્રીલ ૧૯૪૩ સુધી લંબાવવામાં આવી છે. ૧૯૩૬ માં તે વાઇસરોય નીમાયા હતા અને તેમની મુદત એપ્રીલમાં પુરી થતી હતી પરંતુ તેમની મુદત એક વર્ષ માટે લંબાવવામાં આવી હતી. હવે મુદત બધુ લંબાવાઇ છે લોર્ડ લીનલીથગો સાત વર્ષનો મોટે વાઇસરોય રહેશે અને લોર્ડ વેલીંગ્ટન ૧૯૩૬ થી ૧૯૪૩ સુધી સાત વર્ષ સુધી હીંદના વાઇસરોય રહેલા તે પોતાની મુદત પુરી થતાં ઇંગ્લાંડ પાછા ગયા હતા.

ગાંધી રાકતી

રવાના આનંદ 'ગાંધીની સંમ' ને આજરે જોતા ચલણ ન ઉદ્યોગ કારણવાના તે મત્રો સોનોએ વાચના વિચારના જોયા છે: "જોસુપ્રકાશ કાપરોએ અને ખ્રીસ્તી પાદરીઓએ દુનીયાભરના શિક્ષણ અને સેવાનાં કાર્યોમાં જે ફાળો આપ્યો છે તેના કરતાં વધુ નહીં, પણ ગંભીર અને વધુ નિષ્પક્ષ ફાળો આજે પકવાની નથી દુનીયાના પત્રકારના ગાંધીજીની શક્તીઓ તમારામાં ચુતી છે. પણ તમને તમારા જે ગીજનનું જ્ઞાન થયું નથી, તેવી કારેલાની જેમ બીજાજ કાર્ય તારના આપણી બહેનોના કરત પોની રહ્યા છે. તુકારામે કહ્યું છે. "તમને આવે દુઃખ પારકાં જાણ તે ગાણા પુણ્યશાળી" તેમ તમારા જીવનનો તમારી પાસે જ છે. પણ તમે જગતા ચુકી ગયાં છો. આપણા સમાજના ઓ—શકતીનાં કરોડવર સહકારમાં છે, પણ આજે એની દશા 'અરણ્યના ચાર' ના જેવી બનિયાર બની ગઇ છે. તમામ શકતી બનિયાર બની ગોળે જમા રહી છે અને સમાજ ના અનારોગ્યનું કારણ બની રહી છે. કપાકરૂપ થવા અને નિષ્પક્ષપાતો એને આપકારજ નથી. હજારો બાબા બહેનો દીકરીઓ આને માતાઓ નગેરાં સાસરિયાં કે સાહબઓમાં, દીયરજેઠને પનારે રહી પરદેશનરામાં ગળાકુબ બનિયાર પડી છે, ન કહ્યાંકુંઆ દેકળ હકમુત છુંદગી પુરી કરે છે. એમના બધા લાગ, સેવાશુશ્રુષા તે લાયકે, મુકા તેટલાજ બાંધ વિનાનાં બાંધણાં છે. ગાંધી ગરમ છે, પણ એની ગેરસમજ કરીને તેના ગમ નથી. તેથી એ બધા શકતીઓ એને ગમ છે. "પાની બીચ મિન પિયાસી, મોહિ સુન સુન આવત હાંસી" એવી દશા છે. કબીરસાહેબે ગાયું: કુમુદો જાણતે જાયતે જલાદિતિ કુમારા ન જાનતિ। પેગમ્બરનું વચનામૃત છે: "તારી માતાની પગ ની પાની હેઠળ તારું સ્વર્ગ છુપાયેલું છે."

આવા ગહનમાંહનામય વારસાનાં તમે વારસદાર છો. પુરૂષ ઓજસ્વતી સામે અન્યાય આચર્યો છે તેનું પરીણામ કંઇ સમ તેમ નથી; પણ સ્ત્રી એ જગતની માતા છે. પુરૂષની પણ એજ માતા છે. પુરૂષે—આપણી પુરૂષજાતીએ તમારા અનંત રોપ કર્યા કરી. છતાં આપણે એ તમારું કરજદાર છે. તમારા કદરાંજ ગો પાકે છે. પેટના સંતાનને એના તમામ રોપ માફ કરેલુ અને એની કલ્યાણકામનાજ કરી કરતી, એ તમનેજ એકલાને સહીસલામ મળ્યું છે. આજે જે બંધનમુક્તિ તમે અનુભવવા લાગ્યાં છો તેની તમને પ્રેરણા આપનાર ગહાત્મા ગાંધીજી પણ તમારાજ ઉદરમાં બાકયા છે. એના સામુ જોશો, એ એક પુરૂષના તમારે ગાટેના કર્યો કરશો, ત્યાર પછી નોરી પુરૂષજાતીના અનેક અપરાધ તમને યાદ નહિ રહે એ ખુલવાનું સુલભ બનશે એ એક સત્ય પુરૂષ જેણે તમને સહ્યાન કર્યો, તમને આત્મભાન આપ્યું અને જેણે આખા પ્રજાના ઇતિહાસનો આજે ગાભાકલ્પ કરી બોલ દીનો આપતાર બદલી નાંખ્યો, તે એકજ એવા તમારા પ્રત્યે પુરૂષે આચરેલા અનંત અપરાધોનો ભાજનાર કરી રહેલ છે. એને યાદ કરીને પુરૂષના કર્યો ભૂલજો. તમે જગન્માતા છો. જગજ્જનની, જગદ્ધાત્રી, એવાં એવાં તમારાં નામ અને તમારા કાર્યપ્રદેશ છે. તમે અત્યારે નવીને જગતનું પરમ મંગલ સાધનારી જગદંબા માગો અને આજે મનુને ચાલી ગાનવજાતનો નવો ઉદ્ધાર કરવાના સાધ્ય બાગ બજાવો એવું ગાયું છું.

નાદાલ મ્યુનીસીપલ એડવાસીએસનની કોન્ફરન્સ

નાદાલ મ્યુનીસીપલ એડવાસીએસનની વાર્ષિક કોન્ફરન્સ ઓકટોબર તા. ૨૩ અને ૨૪ બીના કેની ખાતે ભરાશે.

ડુંકર લેંડનપર પડેલો બોમ્બ

મરટ લેંડનપર ડિકા એક સરકારી નિશાન મારી સમય બંબારાયે બોમ્બ પીટર્સ રોકના એક ફ્લેટપર ગાકરાતાર્યો એક બોમ્બ પડયો હતો. બોમ્બમાં બારાદો ધમ કરી નીકળે એવો પ્રબ ઉગ્ર પદાર્થ નહોતો પણ તે નાખવામા આવે ત્યારે તેનાથી મોટો ધુમાડો નીકળે એવો એક બનતો એસ હતો આ બનાવના લીધા ફ્લેટના બાપરાંમાંથી બાને એક ખુરશીની બેઠકને બીમાને તેની નીચે જમ્પ સ્ટ્રીમેન્ટપર પડતા તે કાટમો અને ધુમાડાથી ઘર બરાબ ભરાઇ ગયું. મોટું પણ કરતીયરને નુકસાન થયા બાદ બપરાંત કર્યું ગંભીર નુકસાન થયું ન હતું

રકારસેટ ફીવરનો રોગ

ઇંસબાલમાં રકારસેટ ફીવરનો રોગ કાટમો છે. ખાસ કરી નાના છોકરાંઓને તે માલુ પડે છે. મોતી દોવા છતા બહુ ગંભીર રોગ ગણાતો નથી. ટ્રાન્સવાલમાં એ રોગ પણ છોકરાંઓને બાલુ પડેલો દેખાયો ટ્રાન્સવાલની મ્યુનીસીપાલીટીઓ બનેદર તંદુરસ્તી અને દેખાવડી બાતોની સામે મમલત કરી સબળ રકુલ બાંધ કરવાનો ઠરાવ કર્યો છે.

કરબનમાં ધુ

ગયા બંગળવારે સવારે કરબનમા પણ વર્ષો કરી નહિ અનુભવેલી એવી ધુ બાલ મોડીજ વાર વાય હતી પણી બધુ બદલાય જતાં તે બંધ થઇ ગઇ હતી.

અભિપ્રાયો

ગાંધી જયન્તિ ફંડ

૧૮ મા રવિવારે ૭૨ મા ગાંધી જયન્તિ ઉજવવા તે પ્રસંગે ડરબનની જુદીજુદી સંસ્થાઓએ અનેક શુભ કામનાઓ સાથે દરીદ્રનારાયણની સેવામાં ગાંધીજી ને અર્પણ કરવા રૂ૭૫ ભેટ ધરી છે આ હેતુ માટે ડરબનની જુદીજુદી તરફથી ઉઘરાણી ચાલુ કરવામાં આવી હતી અને આ ઉપરાઉપરી ઉઘરાણીમાં જેમને સેવાની ઇચ્છા થઈ તેમણે પોતાની મરજી મુજબ રકમ સાથે હાજરી આપી હતી.

મોસાસ ઝવેરી એન્ડ સન્સ તરફથી ૨, પ્યારા કુટુંબ તરફથી એનો પા. ૨–૧૦–૦, મંસીલ ખાનબાઇ અને મોહનલાલ ગોરધનદાસ ગોરી ૨, તારા બેન મહેતા પા ૧–૧૦–૦, શારદાબેન ધ્રુવેમોના પા. ૧–૧૦–૦, સુભદ્રાબેન મહેતા, જમનાબેન મીઠા, નાનીબેન દેસાઇ, વીરજબેન દેસાઇ, બનુભા સોની, દીનબાઇ પોરેજખાદ, દીવાળી બેન દાદા, ધીરજબેન પારેખ, લક્ષ્મીબેન કાકર, મોસીસ હાજરાજ, સવીતાબેન નાયક, હરજીબેન શેખ, ગંગાબેન ચાવડા (કેપટાઉન) પ્રત્યેક ગોની ૧, એક બેન, મુળીબેન કકર, કમળાબેન કકર, મગનલુબેન પારેખ, વીરાસબેન મહેતા, મુન્યા બેન ગાંધી, સાકરબેન કકર, રંભાબેન કકર, રામકુવરબેન ભાખાણી, કકુબેન લોદીયા, રતનબેન પટેલ, મોસીસ પટીદાર, મોસીસ આમલાબાઇ પુજાદીયા, મીસ આગીના પ્રજાદીમ, ઇસરાલકુબીબેન દેસાઇ, મીસીસ એમ નાયકર, માલીસ મકાબાઇ ઝવેરી, મનવંતીબેન પરમેશ્વર પ્રત્યેક પા. ૧, રેવાબેન પટેલ, પદમીબહેનના પત્થર, દેવા બેન પટેલ, માણીબેન પટેલ, પોપી બેન મોસરજી, લક્ષ્મીબેન કરશોભન, ઝમકુબેનેન સોની, મણીબેન નાબાબાઇ, મંજીબેન ભગવાનદાસ, કાબી ન હરિલાલ સોની, મીસીસ એમ. બી ડી. નાયકર, મીસ પી ડી. નાયકર પ્રત્યેક ગો. ૧૦–૬, મીસીસ પનજી રામજી, કુ રીના ગાંધી, રેવાબેન પટેલ, દીવાળીબેન પટેલ, બહાલીબેન મેસરા, પાર્વતીબેન દેસાઇ, કુમારી ગોકર્ણ બિનો, સંતોકબેન સોની, બાણીબેન સોની, અંબાબેન કપોટન, જમનાબેન કેપીટન, લીલાવતી બેન ઝવેરી, જમકુબરબાન સોની, નવલબેન ગોસલીયા, ગોપીબા સોની, ડાહીબેન દેસાઇ, મોસીસ મુકરમ, કાબીબેન રબુકોક, ગાબીબેન સોની, જમાલ બેન ખત્રી, સંતોકબેન સોની રમણીબેન બાબુભાઇ, મોસીસ પ્રેમચંદ કુમારંદ પ્રત્યેક ગો ૧૦ ૬, અચુ બેન સોની ગો ૬–૬, દેવીબેન સોની ગો ૫–૬, અંબા બેન પટેલ ગો ૫–૬, ઝવકુબેનેન સોની ગો ૫–૬, રંજાબેન પરમારી, કમળાબેન હરીલાલ, મણીબેન રબીબાબા, ગજરબેનેન રબુકોક, રતનબાઇ પરબુદાસ, જમનાબેન ઝીણાભાઇ, છગનબેન સોની, ડાહીબેન ગામા, રતનબેન ગોવીજી, રબીબાલબેન સોની, રંભાબેન સુથાર, રંભાબેન જમનાદાસ, મણીબાબા દેસાઇ, છગનબેન સોની, સંતોકબેન સોની, મંતાબેન સોની, મણીબેન ઠક્કર, દીવાળીબેન મોદી, શાંતાબેન પાણીગ્રસ, મણીબેન રબજી, સાકરબેન ભાખાણી, રતનબેન સોની, ગોમતીબેન સોની, કુસીબેન સોની, મુળીબેન સોની, જેસીબેન પનાબાઇ, પ્રત્યેક રૂ. ૫. (અધુરું)

ગુરુજી ફી માર્ક્સ પૂ. મહાત્મા ગાંધીજી નો જયન્તિ

પુજ્ય પરમ મહાત્મા ગાંધીજીની જયન્તી ઉજવવા માટે અહીંની મ્યુનીસીપલ ટાઉન હોલમાં સાંજના સાત વાગે રવિ દીવો હાજર થયા હતા. સેવાજ કીર્તિ સ્કુલના પણ વિદ્યાર્થીઓ પણ હાજર હતા. સભાગૃહમાં એક દીવી વિદ્યાર્થીએ સુંદર સ્કેચમાં પુજ્ય મહાત્મા ગાંધીજીનું દીવીપુષ્પ ચિત્રાયું હતું. ત્યાર બાદ પ્રાર્થના પ્રસંગે ૭૨ મી રાજકોટ ગ્રહોમ રાણાના પ્રિસિપાલ ભાઇ નારણદાસ ગાંધી ઉપર ગોકલદાસે આપેલ તેમનો ટિકિટવાર દીપાત્મ મી ગોકલદાસ ખંટેમિયાએ સભા સમક્ષ રજુ કર્યો હતો. રાજકોટથી આવેલ પ્રોફ. ભાનારી હતી. શ્રી ગીલુભાઇપ્રવાસીએ ગાંધીજીનું પ્રીમ ભજન સાથ બતાવ્યું હતું તે પછી બધા ફુલા મળા હતા તે પુજ્ય મહાત્મા ગાંધીજીનું સાંપુ તંદુરસ્ત સુખી આયુ ઇચ્છવું હતું. તેમાં પુજ્ય પરમ કસ્તુરબા પણ મહાત્મા છે એમ પણ કહેલ હતું. ત્યાર બાદ મી. ગોકલદાસ ખંટેરીયા પુ. મહાત્મા ગાંધીજીના જીવન ઉપર બોલ્યા હતા.

તા. ૨૨–૯–૪૧ ના 'ઇન્ડીયન ઓપીનીયન' માં દાંડી ઉપરાવપવાની જે સુચના કરી હતી તે ઉપર બાર દસ બોલ્યા હતા. બધા ભાઇ એકઠા કરીને ગોકલદી ને આપણી હરજ છે સવાબાંગી અવાજ આપ્યો ૫ દાંડી પધારે પણ ખરા. તે બધાને ફાળો રાહ મળો હતો. તેમાં શા નારણદાસ ઠી ગોકલદાસ તથા શા ગોકલલાલ ખંટેમિયા એન્ડ સન્સ તરફ શા વીઠલદાસ ધોળાણી તરફથી દરેક બાર બાર ગીની મંજુરી કાળાની સુચના કરી કરી દાંડી હજી ઠરી છે. બાર બાદ ગાંધી સાહેબ પણ પુ. મહાત્માના ઉપર ઉપર બોલ્યા હતા તે ફાળાની સુચના સારી મળે તો બધા સારી રકમ ભેગી થાય અને દેશમાં ગરીબો માટે રકમ બાદ તે પ્રબંધ કરવા જોગ છે. બાર બાદ પુ પરમ મહાત્મા ગાંધીજી કી જય બધા બાર બોલાવી સભા પુરી થઇ હતી

આજ જોવામાનુ છે કે તા. ૨૨–૯–૪૧ ના 'ઇ. ઓ.' માં ડરબનની બેનો રૂબરૂમાં કે તે બાબો અહીંની બીજાનાં ઉત્સાહ ગાંધીની અસરે મહ દોષ બેન બધામાં બીજાની હાજરી સારી હતી તે તેમનામાં પણ દાંડી ઠરી પાંચ ગીની મોકલવા મહ છે તે હજી બીજાનો ફાળો પણ ઠરી છે.

ધી હિંદુ યુથ ડરબન ચાર ઝવેરી ભાઇઓ

ઉપયુક્ત સંસ્થા તરફથી શ્રી. ગાંધી જયંતી ઉજવવા માટે પુલની સારી મેમ્બરમાં હાજર થયા હતા. પ્રથમ ઇશ્વર પ્રાર્થના બાદ ગાંધીજીના ફોટા ઉપર પણ બાજુનો તરફથી પ્રયત્નો થયા હતા. આપણે એમના ભગત ફોટાથી કોઇ નહીતો પ્રત્ન તેઓએ આદરેલા દીર્ઘ સ્વાતંત્રતા ના કામમાં આપણે રાખો જરૂર મોધાવવો એકએ. બેકરી પાત એ હતી કે સૌ કોઇ મહાત્મા ગાંધીજીની જયંતી ઉજવવા માટે પણ આવીજાતા દીર્ઘ બાદ ભજનોને સમય ન હતો. બધાને આમંત્રણ આપવા છતાં પુલનોએ રાટ સંગીત ગોરો સમય ચલાવ્યું અને "ગાંધીજી કી જય" પાડ્યું હતો મહાત્મા ગાંધીજી, વંદેમાતરમ્ ગુંજારે પુકારો બાદ વીખેરાયા.

ધી હિંદુ ક્રીકેટ ક્લબ દેવાંગ

ઉપયુક્ત ક્લબની વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ સભા રવીવારે સાંજે દોલવામાં થઇ હતી. જેમાં નીચલા કાર્યકર્તાઓની ચુંટણી થઇ હતી

પેટ્રન્સ વલ્લભજીભાઇ ભગવાન, ડો. પામ એમ દાદુ, કલ્યાણજી વાલજીભાઇ, પુરુષોત્તમ ખીજલાલ, વીરમજાઇ નારણ, પ્રમુખ: ભાનુ ભાઇ મગનભાઇ, ઉપપ્રમુખ: ગોરીદાસ છોગા ભાઇ, ખેડીયા મંત્રી: માણેકલાલ છોગા, મોહનજી સુખાભાઇ ખજાનચી: છોટુભાઇ છોગા, ખેડી ટોર, સોમાભાઇ ગોવીંદજી, કેપટન: કાલીદાસ છોગા. વાઇસ કેપટન: છોટુભાઇ નારણ. કમીટી સભ્યો: દયાળભાઇ મેસરા, છોટુભાઇ નારણ, રામજીભાઇ નાના, ભાણાભાઇ જેરામ, પરસોતમભાઇ ગોંડાણ, મીલેજર મંત્રી મેમ્બરો: કાલીદાસ છોગા, છોટુભાઇ નારણ, રામજીભાઇ નાના, દયાળભાઇ મેસરા, ગોપાલભાઇ જેરામ. ટેલીફોન W.I.E.U. માટે આર નાના ૭. જેરામ, સી. નારણ, મેનેજર બી. ગંગા.

ડાંડીમાં અપરસાન

ડાંડીના નોર્થન ટ્રાન્સવાલ ના સંચાલક બી. નાથુભાઇ વી મોરારના પોતાની વાઇમભાઇ મોરાર તાકેપરીનું તા. ૧૭–૯–૪૧ ના ગુરુ વારે સવારે ૬૫ વર્ષની વયે અવસાન થયું હતું. તે વખતે કનેડીઓનો તારથી સંબંધાંધ દેવીમાત, અને બધા દીન-સોબતના મજા હતા. મરહુમની પાવકરત ક્રીયા માં રહ્યાનીક, તેમજ બહારના દરેક બંધના દીવી બાઇઓએ અને કુરેશીપનોએ સારી સંખ્યા માં હાજરી આપી હતી. મરહુમના કુટુમ્બને ઇશ્વરી મહાન ધીરજ બક્ષે, અને મરહુમ ના આત્માને પરમાત્મા શાંતી બક્ષે. ઓમ શાંતિ.

આભાર

ડાંડીના નથુભાઇ મોરાર પોતાના પીતાના અવસાનથી પોતાને ગમ ખોરમાં જે જે ભાઇઓ તેમ દોલસોબત બતાવી છે તે સર્વે ભાઇ-ઓનો આ પત્ર દ્વારા આભાર માને છે.

સંગીતની મોજ સ્વર્ગીય છે

એટલાજ માટે

દરેક ઘરમાં કોઇપણ વાજીંત્રની જરુર છે

આખી દુનીયાના સમાચાર ઘરમાં બેઠા સાંભળી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—રેડીઓગ્રામ

કળવું સંગીત અને સુમધુર ફીલ્મોના ગાયનો કુટુમ્બ સાથે વગાડી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—ગ્રામોફોન

કુટુમ્બમાં અને મીત્રમંડળમાં ગાવા બજાવવાનું ઉત્તમ સાધન—હારમોનીયમ

લાકડાં કોલસાના ધુમાડાથી બચી તાત્કાળીક રસોઇ, ચા કોફી બનાવવાનું ઉત્તમ સાધન—ઇલેકટ્રીક સ્ટવ

ગરમીની મોસમમાં દરેક જાતની ઠંડક આપનારી ચીજો મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—રીફ્રીજરેટર

ઉપરની ચીજો તેમજ પ્રત્યેક જાતના ફર્નીચર માટે અમારો શો રૂમ જોવા આપ વિનંતિ છે.

તબલા, વાયોલીન, મેન્ડોલીન, બેન્જો, સીતાર, ઢોલકીયા, ગીટાર, કાષ્ટ તરંગ.

નીચેની ફીલ્મોના સેટ અવશ્ય ઘરમાં રાખવા લાયક છે

જ્ઞાનેશ્વર, સંત તુલસીદાસ, બંધન, કંગન, ગોપાલકૃષ્ણ, નરસી ભગત, પરોણી, મધર ઇન્ડીઆ, અઉરત, ભાભી, આદમી.

ફીલ્મોના સેટ—લીસ્ટ મંગાવો અને તમારું સીલેકશન મોકલો. ભજન, ગરબા, રાષ્ટ્રીય સંગીતની રેકોર્ડ પણ સ્ટોકમાં છે.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ હારમોનીયમ (દરેક જાતના) યંગ ઇન્ડિઆ, મેગાફોન, હિંદુસ્તાન, ડર્બીન્સ, ઓડીયન, (ગ્રામોફોન રેકોર્ડઝ).

ઘરાકનો સંતોષ એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

મળો યા લખોઃ

ટેલીફોન ૨૫૮૦૬ ગોશળીઆ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ,
,, રેસી. ૨૭૩૭૭ ૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

ફિલ્મના શોખીનોને ખુશ ખબર

ચાલુ વીકમાં ફિલ્મના નવા સેટો આવી ગયાં છે.

પુનર્મીલન (૫) રાજનર્તકી (૪) ભરમ રાખી (૫) દોસ્તી (૩) લીલા (૩) દિવા ની (૩) બોલતા (૫) મીના બીરબલ (૫) ગામડી અલ્લાદીન (૩).

આ વખતે

અબ્દુલ આર્ટ ફેવરીટનો છેલ્લો રેકર્ડ—No. 16451. **મોહંમદ ખલીલ ફેવરીટનો છેલ્લો રેકોર્ડ—No. 16457.**

કાસુ ફેવરીટનો છેલ્લો રેકર્ડ No. 16455.

	નરબુત ખાન ફેવરીટના છેલ્લામાં છેલ્લા ત્રણ રેકર્ડો આવી ગયા છે.	
N.	**બાકી ફેવરીટ**	
16404	ભજ પદ્મા કુન્દ પૂર્ણરી સમાગો	
16411	ગ્રેમ રોને (હનુમાન)	
16416	ભલભા મંજ ગઇ મદ્ર અબલા હમારી	
16428	ખરીતેના મુબારક હૂ મેરે હમકે ( )	
16434	હમારો હાર ગયો વનાન જોહી રોનાર /	
16304	રાજ રમજો ન રમવે મે ( )	
16315	વહમદુલગીલ આલમીન	
16347	મીહને મજે મે જેવ	
16232	તેને માલ ચે-મે ઉમે હમે	
16277	ચોહદીમકો તાલલગી	
16250	કુરબાર મુસલમાનો	
16243	હમારે મે આજ ઓહમદે આવી	
16389	કુરબાન પરો	
16367	મેરા મન મેરામે	
16380	મુરબા દારે મહાબુબો	
16390	પારો સલલલાહ	
R.I.	**મસ્લાગી રેકોર્ડ**	
310	અંધા નદુરીકા	
301	અહાદકા	
P.E.		
27		
E.E.		
4764	અને *4765*	
4725		
4720		
3164		
6677		
1740		
F.T.		
12127		
12907		
12308		
12781		
	ફેમસ આરબ ફેવરીટ	
16270		
16349		
16341		
16270		

	આરબ ફ્રીકવન્સ
103	
11	
10201	
10140	
	મોહમદ બારબીયુ ફેવરીટ
104	
16120	
16123	
16122	
	આરબ આબદુલ્લ
12215	
12012	
12800	
12006	
12210	
12	
	ફાલુ ફેવરીટ
16005	
16125	
	ફ્રીહમ રેકોર્ડ
	કાબા રેકર્ડ

દર મહીને નવા રેકોર્ડ આગાઉ ત્યાંથી મળશે. તેના ૪૫ મહીને કેટલોગ અમારે ત્યાંથી મંગાવી લેશો.

RADIO RECORD TRADING CO.

88, VICTORIA STREET, DURBAN. 38A MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG.

SOLE INDIAN AGENTS IN SOUTH AFRICA
H.M.V. COLUMBIA & TWIN RECORDS.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE
COLUMBIA and "TWIN"

સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકૉર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીલાલ એન્ડ રાજકુમારી

N. 15307 નવી ભજનાવલી ભા.
„ ..... અંતરના આશયો એ
ફુલ ચાલુ.
„ *15309* શ્રવણ ભણી
„ *15311* બાર જ્યોતિ.

મહાભક્ત અને સમાજસુધારો

N 15327 ...
„ *15328* ...
„ *15329* ...
„ *15344* રીસાયેલી રાણીને
મનાવવા રાજાની મહેર
થઇ છે.
„ *15345* પ્રભુનો પોકાર બાજુ
૧ લો અને બા ૨ જો
„ *15312* નળાખ્યાનનો પ્રસંગ.

A 15313 ...ભાગ ભા. ૧-૨.
„ *15316* ...

ગાયકવૃંદ ચમત્કૃત કૉન્ડ પાર્ટી

F.T 5909 ...
„ „ *5952* ...
„ „ *5953* ...
„ „ *5949* ...
„ „ *5950* ...
„ „ *5951* ...
„ „ *5948* ...
„ „ *5956* ...
„ „ *5954* ...
„ „ *5740* ...
„ „ *5727* ...

GUJARATI DRAMA SETS

ભક્ત	કુમાર	(૩)	રેકૉર્ડનો	સેટ.	
સીતા	ભાગ	(૩)	„	„	
રાજા	રવી	(૩)	„	„	
શકુંતલા		(૪)	„	„	
વીર	રાજા	(૧)	„	„	
જેસલતોરલ		(૩)	„	„	
શેઠ	ગજાનંદ	(૩)	રેકૉર્ડનો	સેટ.	

...
...
...
...
...
...
...

FILM RECORDS IN SETS

...ણી	(૫)	...રમણ (૪)	...ારી ભાષા (૩)	...ગાનો (૩)
...ાણી	(૫)	...ગાફોન ...ર ...	...ંગમ (૧)	...રજાદ (૫)

આરતી *F.T. 5240* ...આરતી ... *5201* ...ની ...આરતી
F.T 5191 ...ની ...આરતી

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગોનલ સ્ટ્રીટ. જોહાનીસબર્ગ. 1054

"શુદ્ધ ઘી"

વરસનમાં પ્રસીદ્ધ થયેલ બાતમી પરથી ટ્રેડ એમ. જે. માર્કની મીરના સંગલ્પ પ્રમાણે અમૃતલાલ અજરામની મજબુતાઈ અનાવટ ... ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોકા પ્રમાણમાં મળશે.

આપ માટે પુછો યા લખોઃ

સાહિબ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન્સ, ૬, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન.

SAMJEE DEVSHI & SON 6, Cross Street, DURBAN. 1119

You will feel Happier. Healthier and Contented when visiting our Wellknown Cafe

We cater for all functions
Indian Sweetments our speciality
Meals served at all hours
We are now stockists of all kinds of records
Motion Picture programmes and the widely read 'Film India'
Don't forget, we can supply you with all kinds and varieties of Hair Oil and Attars.

Try Us For Fresh Vegetables & Fruits

A Tidetide impression to our Readers

Present your friend with a copy of 'Film India' monthly.

Also stockist of Gujarati Novels and Arabic Poems.

Fill in the coupon below and enclose 1/6 for each copy required.

I enclose herewith ( ) for copies of 'Film India'

Name...

Address...

KOHINOR CAFE

'Phone 33-6368 17a, Kort Street, JOHANNESBURG.

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ ડાઈનીંગ સુટ, ડ્રેસરોબ, કોફીસ ટેબલ, સાઈડ બોર્ડ, ઓફીસ ડેસ્ક, ગુડ કેસ ડેસ્ક, બેરસ, ગેઈ ચેર, આરમચેરો, ડ્રોપ ફ્રેઈમ અને ફ્રીમસ ચિજો. વધુ પ્રોપર્ટ અને ખાતરી હકસેટ. અને પગારી માલ મેળવવા ખુશી થઈ.

ઓફીસ, ટેમ્પલ અને ફ્રીહાન્ડ ટ્રેડર્સ

જે કમાટી ફરનીચર નીચે તૈયાર થાય છે. તેનો ફોટો હમેશ તૈયાર રહે છે. આવ ફોટાના આધારે આપને ફ્રીહ મંગાવો અને તૈયાર આવશે ચમકો

L. MISTRY,

51 BREE STREET, BBURGERSDORP, J'BURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2526. 1054

ફ્રીટીંગસ

પાવડર

ગ્રીડી, માકડ, માંકડ, કંજારા, માખી, વંદા વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

ફ્રીટીંગ્સ પરવરના ફીન બને છે. 1114

M. H. DESAI,

એમ. એચ. દેશાઈ,

હોલસેલ ફ્રૂટ મેરચાંટ,

અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ કુનીયનના ઓર્ડર પણ બારમાં C. O. D. થી સાકુ મોકલીએ છીએ.

P. O. Box 254 31, Short St. Durban. 1150

બહુના અને જાહોતા ફરમાસુ મીઠાઈઓર અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકો

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી બની રાકશે.

અમારી ફેકટરીમાં ઉત્તમ બનાવટ અને બનતું ઘીમાં તળવામાં આવે છે.

ફરમાસુ ગરીબાર તથા ફરેક બનતું ફરસાણ, આબાદ, ગરમ બનાવીને વિગેરે ઘેરાં બનાવમાં આવશે.

વધુ બહુના માટે લખો યા મળોઃ

KAPITAN'S CAFE.

'Phone 33-6577. 13a KORT STREET JOHANNESBURG. 1153

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખોરદી	હોડુ	મુસલમાન	પારસી	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	૧૯૪૧	૧૯૯૭	૧૩૬૦	૧૩૧૧		
	સપ્ટેમ્બર ઓકટોબર	આસો	રમજાન	શહે. કદમી	સ. મી.	સ. મી.
સુક્ર	૨૬	સુદી ૬	૨	૨૭	૫-૨૪	૫-૫૬
શનિ	૨૭	,, ૭	૩	૨૮	૫-૨૪	૫-૫૫
રવિ	૨૮	,, ૮	૪	૨૯	૫-૨૩	૫-૫૪
સોમ	૨૯	,, ૯	૫	૩૦	૫-૨૨	૫-૫૩
મંગળ	૩૦	,, ૧૦	૬	૩૧	૫-૨૦	૫-૫૩
બુધ	૧	,, ૧૧	૭	૩૨	૫-૧૯	૫-૫૨
ગુરૂ	૨	,, ૧૨	૮	૩૩	૫-૧૮	૫-૫૧

Mobiloil

MAKES CARS
LAST LONGER!

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA - LIMITED

Indians In South Africa

Helots within the Empire

and

How they are Treated

By Henry S. L. Polak

Price 2s.

To be had from

THE MANAGER

INDIAN OPINION

DURBAN, NATAL

In these times of extra tension ...

Build up your Nerve Reserves with

Ovaltine

The Complete Stand-by Food Beverage

NERVE SOOTHING & NERVE RESTORING

WITH [illegible] Obviously no food beverage can be nerve-restoring and nerve-soothing unless it has nerve-building properties derived from its ingredients.

[illegible]

For these reasons you should always have ample supplies of 'Ovaltine' on hand. [illegible]

[illegible]

THE "OVALTINE" MIXER AND PLUNGER

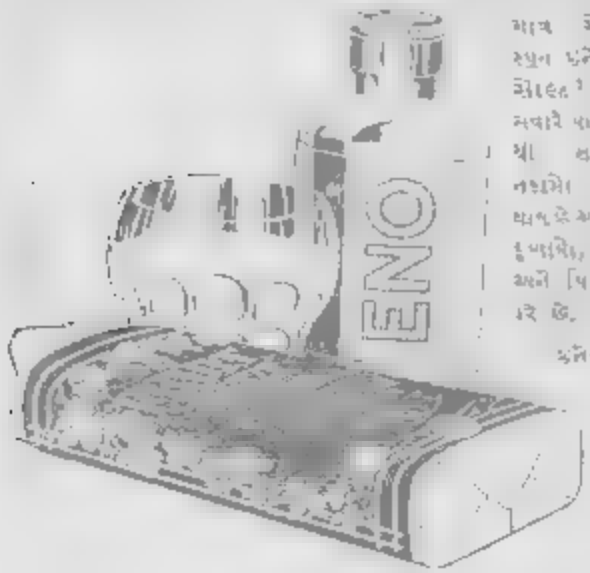
[illegible]

Drink

Ovaltine

and note the difference in your Nerve-strength and outlook.

તમારી જાતને તંદુરસ્ત રાખો!

માત્ર એકજ ટી સ્પૂન ઇનોઝ 'ફ્રૂટ સોલ્ટ' સવારે પાણીમાં લેવા થી તંદુરસ્તીનો નશામો તમારા દુઃ શરીરમાંથી દૂર થઇને આખો દિવસ તમારૂં મગજ ચોખ્ખું અને ખીલતું રહે છે.

ઇનોઝ 'ફ્રૂટ સોલ્ટ' બધેજ આજકાલ મળે છે!

તમને ગમશે

ઇનોઝ "ફ્રૂટ સોલ્ટ"

ENO'S "FRUIT SALT"

The words ENO "FRUIT SALT" and "FRUIT SODA" are registered trade marks
Sole Representatives: HAROLD RITCHIE & Co. (Pty) Ltd.
P. O. Box 805 Capetown.

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

My Master—
Chicago Addresses

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A comprehensive chronological account of the [illegible] wonderful life,—the only authorised edition of its kind in English.
[Fourth Edition]
Thoroughly revised and improved with a foreword by MAHATMA GANDHI.

PRABUDDHA BHARATA
OR
AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4, Foreign 8 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—
The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

THE HOME OF FAMOUS MUSIC
ROOPANAND Bros.,
PHONE 20707
85 VICTORIA STREET, DURBAN.

When you [illegible] music think of [illegible] Bros., who [illegible] throughout INDIA to find the best [illegible] records and [illegible] for you at the UNION of S. A.

BOOKS FOR SALE
LATEST ARRIVALS

Inside Asia (by John [illegible])	11	6
Outline Of The World History	13	6
[illegible] (by Sakya)	13	6
Mahatma and Ali (by R. Udhi Krishnan)	10	6
Subhas The Rising Star Of India	10	6
[illegible]	6	9
[illegible]	12	6
Betrayal Exposed	4	9
[illegible]	4	9
[illegible]	10	6
[illegible]	4	9
[illegible]	10	6

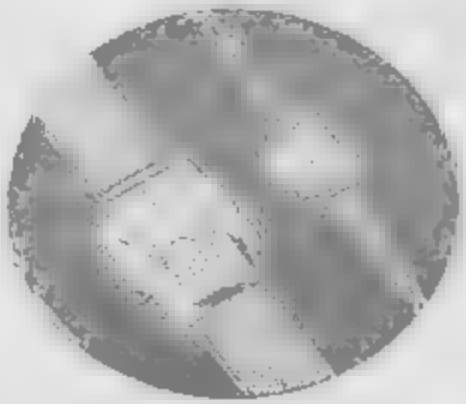
INCLUDING POSTAGE & PACKING

By every mail we get the following books

[illegible]

ELGIN

ઘડીયાળો

અજમાવવું

અમેરીકામાં બનેલાં ઘડીયાળો પ્રથમ અમેરીકાને [illegible] કે. આ ઘડીયાળોના, જુદા જાતો (રેઈજ વાઈસ) [illegible] આપવામાં આવે છે.

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER" KLOPT & MARKET STS., JOHANNESBURG.

[illegible]
P. DAVIDSON, [illegible] Colonial Mutual Bldgs., [illegible] DURBAN

8 OCT 1941

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI in 1903

No 40—Vol.-xxxix Friday, 3rd October, 1941. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE

HATE THE SIN, NOT THE SINNER

"M

regard the author as tantamount to regard [illegible] attacking oneself. For we are all tarred with the same brush and are children of one and the same Creator and as such all divine powers with as an infinite. To slight a single human being is to slight those divine powers and thus harm not only that human being, but with him the whole world.

—Gandhiji.

પાપને તિરસ્કારો, પાપ કરનારને નહિ

"મનુષ્ય અને તેના કૃત્યો એ બે ભિન્ન વસ્તુઓ છે. સો કે એક સારા કૃત્ય પ્રશંસાને પાત્ર અને બધાય કૃત્ય અપ્રશંસાને પાત્ર હોવું જોઇએ છતાં એ સારૂ કે બધાય કૃત્ય કરનાર હમેશાં માન અથવા કમાનેજ પાત્ર છે. "પાપને તિરસ્કારો, નહિ કે પાપ કરનારને" એ સૂત્ર લો કે સમજવું સહેલું છે છતાં તેનું પાલન જવલેજ થાય છે અને તેથીજ દુનીયામાં તિરસ્કારનું ઝેર ફેલાય છે."

"અહં કૂદીને વખોડવી અને તેનો વિરોધ કરવો એ બીલકુલ યોગ્ય છે પરંતુ તેના કર્તાને વખોડવો અને તેનો વિરોધ કરવો એ પોતાનેજ વખોડવા અથવા પોતાનોજ વિરોધ કરવા બરોબર છે. કેમકે આપણેબધેજ પીડી વડે રંગાયેલા છીએ અને બધેજ ઇશ્વરના સંતાનો છીએ અને તેમ કોઈ આપણી અંદર રહેલી ઇશ્વરી શક્તિઓ અનંત છે. એક પણ મનુષ્યનું અપમાન કરવું એ, એ ઇશ્વરી શક્તિઓનું અપમાન કરવા બરોબર છે અને તેથી માત્ર એ મનુષ્યનુજ નહિ પરંતુ તેની સાથે આખી દુનીયાનું અપમાન કરવા બરોબર છે."

—ગાંધીજી.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

અકટોબરમાં પહેલાં અઠવાડીયાના અરસામાં સ્ટીમર મુંબઇ જવા રવાના થશે. સલુન તેમજ ૩ક પેસેંજરો લેવામાં આવશે.

કરબત આવ્યા પછી તમારો માલ તમા મુનીયન ફ્રાઇટનાઉસ ઇમ્પ્રુવેશાન મુજબ નાણા સાથે તરત જવા સિવાય ઓળખી કામને મળવાથી બંદોબસ્ત કરી આપીશું.

ટાવીના ઉપર તમારું નામ તથા B. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રા) લીમીટડ

દીલ્લી પેસેન્જર એજન્ટ.

તાજથી સ્ટીમરને તપાસ કરનારસાહેબે તારનો જવાબ મોકલી માલાય તેટલા ખાતર તારમાં પોતાનું પુરૂ શરીરનામું મોકલવું.

૩ક ડીઢાર સિંદુ વીશી સાથે પા. ૬૭ ૧૦ ૦
,, ,, મુસ્લીમ વીશી સાથે પા. ૬૮ ૬ ૦
,, ,, વીશી વગર પા. ૬૪ ૨ ૦
સેકન્ડ કલાસ રીંગલ ચિશી વગર પા. ૪૦ ૧૦ ૦

સ્ટીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ડીઢીરોના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

Phone 2-0432. Tel. add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.
390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,
No. 4, Kort Street, Johannesburg.
'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.
Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE
——COMPANY, LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ દીઢી વીમા કંપનીમાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસો, કામદારોને બચતા વીમાઓ, સામાન્ય વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતરાવી શકાય છે. દીઢી કંપનીને ઉતેજન આપવુ એ દરેક દીઢીની ફરજ છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue
DURBAN.
Telephone 2-5845 'en.
P. O. Box 1510.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Loans available from £1000 and upwards at 5% on City Properties.
શહેરની મીલકતોના મોરગેજ ઉપર ૫ ટકાના વ્યાજે પા. ૧૦૦૦ યા વધુ રકમો ધીરવાની છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street.
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478.
P. O Box 3641.
Tel Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

શિયાળો!! એટલે ખૂટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય

જો તમારે તમામ જીવનની ખરી મજા લેવી હોય તો આ શીયાળામાં પુષ્ટિકારક પાકો બનાવી તમારી તંદુરસ્તી પાછી મજબુત અને બળવાન બનાવી દો! પણ યાદ રાખશો : કૃત્રિમકારક ખોરાકો બનાવવા માટે સારો, તાજો અને ચોકખો શુદ્ધ માલજ વાપરવો. અમારે ત્યાં શીયાળાના પાકો બનાવવા માટે બધા તાજો અને શુદ્ધ માલ આવી ગયો છે.

અમારે ત્યાં શીંગોડા, બદામ, ચારોળી, પીસ્તા, પંજાબી તાજા, સકર મુસબી, બારકા, ઇલાયચી, કોપરા પાકી, ગોખરૂ બન્ને જાતનું, વાયે વજન, ચોપગીની, બલખના, ટુકડા, અખરોટ માલ માલિના રંગમ, બારસ, તિબેટ તમામ જીં... કરીયાણું પાર્સી રીતે, અને બુરબ્બો ઉપરાંત કોરી બરણી તમામ મિસરી હમેશ રહેતાં રહે છે.

દી'ડસ્તાનમાં બરાબર પગલી મુરબ્બાની બરણી, પીરના બરણી રૂા. ૩-૬ રતલ, બદામ બરણી રૂા. ૩-૬ રતલ.

મુંબઈના તરેહવાર હલ્વાઓ ... રતલ, ચોરેટ પકવાનો દરેક રૂા. ૨-૬ રતલ, ખજીન ... રૂા. ૨-૬ રતલ, ચોરેટ પકવાન દરેકો રૂા. ૩-૬ ... અમારે ત્યાંથી મળશે.

નવાબી પાઉડર: તદ્દીરના ઘણા પદાર્થોમાંથી બદામ ... બનાવવામાં આવ્યા કરી રે છે ... પોરફેક્ટ રૂા. ... મારે, ખોટ પડતાં ખોરાકર આપી પાછી કરી આપ. દરેકના ચોરસો: ૩-૦-૦ રૂા. ૨૨-૬.

P. O. BOX 709. **I. G. H. BASSA.** 153 Grey Street, Durban.

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM RESTAURANT ...

PHONE ... CORNER PIM ...

SITUATED IN THE HEART OF DURBAN ... BEING,

THE RESORT OF INDIA'S SPORTSMEN

WHERE EXCELLENT FOOD IS SERVED AT MODERATE CHARGES

CATERING A LUNCH OR TEA DAY WHEN ON MONTH

MOHANLAL VALJEE.

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban

Low Rates of Interest on Jewellery

High prices paid for Old Gold A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ માટે ઓર્ડર કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખો —

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban

Are You a subscriber of 'Indian Opinion' if not, Why not?

The "FRIENDS of INDIA" SERIES

Short biographical sketches of eminent men, who have laboured for the good of India.

Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece.

Lord Macaulay,	Lord Minto
Sir William ...	... Minto,
Rev. Dr. Miller	... Lord Minto,
Lord Ripon,	Siyaji Rama Parekh,
Ravi Varma,	Sir Salar Jung,
Sir O. Sankaran Nair,	...
Sir Henry Cotton,	...
...	...
Laj Mob ...hore,	Edmu...
Mrs. Annie Besant,	Badruddin Tyabji,
Allan O. Hume,	W. C. Bonnerji,
A. M. Bose,	Charles Bradlaugh,
...	...
V. P. Madhava Rao C.I.E.,	... N. Mudholkar,
Raja Ram Mohan Roy,	Dr. Rash Behari Ghose,
Dinsh ... Vacha,	H. H. Shri Sayaji Rao Gaekwar
Ishwer Chande Vidyasagar	K. ... Trimbak Telang,
V. Krishnaswami Ayyar,	Nawab Mohammad ...,
Babu Surendranath Banerjea,	Behra...

Nation Building (Annie Besant.) Hindu Social Ideals

Price: One Shilling Each

APPLY:

MANAGER, INDIAN OPINION,
PHOENIX, NATAL.

દીક્ષ ન રી ઓ

અંગ્રેજી ૬ ગુજરાતી

આ ડિક્ષનરી બહાળા અભ્યાસના સુધારાવધારા સહિત ઘણાખરા જોડણી કોશના આધારે સુધારો વધારો કરી બનાવ... છે વિદ્યાર્થી આલમ માટે તે ખાસ ઉપયોગી અને ઉપયોગી છે તેમાં નીચે મુજબના વધારો, દરેક, મોટા કહેવતોની પસંદી, મોટી વસ્તીઓની ... ચાલ, વજન, માપ, કહેવતો, ચિત્રો વગેરે પણ વસ્તુઓનો સમાવેશ થયેલો

પાકું પુંઠું પાના ૧૪૦૮ ... રૂા. ૫.

"Indian Opinion"

Phoenix, Natal.

THE EPIC FAST

(BY PYARELAL)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.

320 Pages Price 2s 6d

Obtainable From The Manager:

INDIAN OPINION, Phoenix, Natal

વેચવાના પુસ્તકો

બાળ સાહિત્ય

૬૪ બાળા (બાળકો માટે ચોપડીનો સંગ્રહ)	૧	૪
નાની મેના વાર્તા	૨	૦
પુંડરીકના પરાક્રમ	૧	૬
પ્રાણી પુરાણ	૧	૪
પુરુષાર્થમય	૦	૧
બાપુની કુમ દાદીમૂલ્યનું વર્ણન	૧	૮
બાળ કુંજ વાર્તાઓ	૨	૦
બાળ કથાવલી વાર્તાઓ	૨	૦
બાળકોનાં બાગ ૪ ભાગ	૧	૦
બાલદીક્ષાવિધિ મહાન પુરુષોની કથાઓ	૧	૬
ભરવાડ બંધ	૨	૦
મનોરંજક (રંગીન પુસ્તક)	૦	૧
હાલરડાની બાળ વાર્તાઓ	૨	૬
હાલરડાં	૧	૪
૧૦૧ રોતી	૦	૬
ગુલાબ અને ચંપલી	૧	૧
બાળ વાર્તા વિનોદ	૨	૦
[illegible]	૨	૬

સરકારી શાળાઓમાં ચાલતાં પુસ્તકો

	રૂ.	પૈ.
બાળબોધી	૦	૧
૨ જી	૧	૦
૩ જી	૧	૪
૪ થી	૧	૪
૫ મી	૨	૪
૬ ઠ્ઠી	૨	૪

ગુજરાતી વાંચનમાળા

[illegible] ચોપડી	૧	૧
૨ જી ચોપડી	૧	૬
૩ જી ચોપડી	૧	૦
૪ થા ચોપડીના ભાગ	૦	૬
[illegible] ,, ,,	૦	૬
૪ થી ,, ,,	૧	૦
૪ થી ,, ,,	૧	૬
૫ મી ,, ,,	૧	૬
૬ ઠ્ઠી ,, ,,	૨	૦
૭ મી ,, ,,	૨	૪
ગુજરાતી રેસ્ટ ડીક્ષાણ ભાગ ૧	૦	૬
ભાષાપ્રવીત બાલકોષાવાળું	૨	૬
બાલકથા બાગરનું	૧	૪
મુંબઈના ૪ થા ધોરણની (અંગ્રેજીના ૪થ) નવી આવૃત્તિ	૨	૦
મુળાક્ષરનો નકશો	૦	૬

ઇસ્કોલારશીપ બાળ વેરાક રૂપ પુસ્તકો

કિંમત રૂા. ૬૨-૬.

પ્રભાગત	કાળો અને બાજુપાળેન
૩૨ કરોળિયો	વાર્તા
ગેવાકનું પુષ્પ	વાર્તા
લોબુને આંખ કરી	બાજુના લેખ
માછલે કરેલી	વાર્તા
નારબેનના પાઠો	વાર્તા
મેડિયો	વાર્તા
ટેક	વાર્તા
કેક કેકા	કાજનું વર્ણન
કુવરજંતુ	જંતુઓની માહીતી
કેકુ બાકના પાઠો	વાર્તા
નીજ પુજા	ઉત્સવોની માહીતી
ચમત્કાર આપી	ઝાડની વાર્તા
નવરંપરો	ઉખાણા
વેકનો કરો	વાર્તાઓ
૧૨ નક	વાર્તાઓ
કાકાજીની તલવાર	વાર્તાઓ
બે બાળ નાટકો	
કુવારાઓ	રમુજ
વિજ્ઞાનની વાતો	
ઝાંખો રોપ્યો	
ગામડામાં ગયો હતો	ગામડા વિશે પ્રશ્નો
રોજના વિદ્યાર્થીમાં	પાઠ
બાપ અને દીકરા	વાર્તા

બાળ વિનોદ માળાના ૨૦ પુસ્તકોના સેટની કિંમત રૂા. ૮-૬

વેચવાના કલા ચિત્રો

કળાના નમુનાનો સુંદર ચિત્ર સંગ્રહ

મનમોહક	૭	૧
જ્ઞાન મંજરી	૭	૬
કલા કલાપ	૬	૦
રંજક રેખા	૬	૦
અજન્ટાના કલા ચિત્રો	૭	૬
કોહર ૬૪ ચિત્રકર આલ્બમ	૧૦	

બીજાં કેટલાક નવાં પુસ્તકો

કળા કારીગરીનું શીક્ષણ ભાગ ૧	૨	૬
,, ,, ,, ભાગ ૨	૨	૬
કપાસ કુંવારા (નોવેલ)	૪	૧
ગુજરાતી વેપાર	૩	૦
ગામડાનો ઉદ્ધાર (ગાંધીજી ગામડાની સ્વચ્છતા ઇચ્છતું)		૬
ભજન પદો ને ગરબા (નોવેલ)	૩	૬
ભારત અને બાદ ભારત	૩	૦
વિનોદ પાદીકા (હાસ્ય નોવેલ)	૫	૦
શેમ્બસનો પ્રીનદાસ (હાસ્યરસ)	૭	૦
હિંદીમેં ૫૦ વરસકા કાંગ્રેસકા ઇતિહાસ	૭	૬
કરિયાણા માલા અને મોક્ષમાર્ગ	૫	૦
ઇન્દ્રજાલ પ્રકાશ (અજુંન ઉપરથી જોવાય)	૨	૦

આ ઓફીસે છપાએલાં પુસ્તકો

ઢંઢેરાવાલ ગાર્ગેન્સીસ કંપ્લીટ ગેઝેટીયર્સ

૧૯૬૨ ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં	૧	૧
સીના પનનાક	૧	૪
અલના પ્રવેશો અથવા આત્મકથા ભાગ ૧	૧	૧
,, ,, ,, ,, ભાગ ૨	૧	૧
નીતિના કાવ્યો	૧	૪
કરીર સંજીવીની વધારો અનેતેનો સંજોગ		૬
પ્રવેશ		૧
ધુર્વ અને પ્રહ્લિમ		૧
લોકમાન્ય બાલગંગાધર તીલક તેમનાં મત અને વિચાર		૬
મુસલમાન કમાલ પાશાનું જીવન ચરીત્ર		૧
મુસલમાન કમાલ પાશાનું ભાષણ		૬
મારો જેલનો અનુભવ ભાગ૧: મ ગાંધીજી		૧
મારો જેલનો બીજો અનુભવ ,, ,,		૬
મારો જેલનો ત્રીજો અનુભવ ,, ,,		૧
એક સત્યાગ્રહની કથા (સોલ્ટેડીસનો ભત્યાગ)		૬
પુરુષરાજ અને તેના બે વખાણો		૬
જેલના કાવ્ય (સ્વ.મહ ભાષણના)		૬
હોમ રુલ (ગાંધીજીએ લખેલું)	૧	૦
ભાષણ સામે વધારી ફરજ		૧
જ્ઞાન ચોરી		૧
મુખપરના અવતરા		૬
ભાષ વિના બીજું કશું નથી		૬
દરબન ગદેરનું વર્ણન એક કાવ્ય		૬
માનુષ કેટલી જમીનનો માલીક હોય		
ગ્રેટ ટોલ્સટોયની વાર્તાપરથી		૧
જરમાની ગરબી		૬
ગોયાબાદીક ગેઝેટ ૧૯૦૮ ના બારા		
ગુજરાતી-અંગ્રેજી		૪
આરોગ્ય વિશે સામાન્ય હાલ ભાગ ૧ લો		૧
,, ,, ,, ,, ,, ૨ જો		૧

કવદેશ નેતાઓના ફોટાઓ

મોહનમાળ વિજ્ઞક-અંગરખું, રુમાલ તથા પાઘડી પહેરેલ મોટાની ભવ્ય ફોટો.

ભાષ્ય ૨૦×૨૫ ઇંચ. કીંમત રૂા. ૧-૧

પંડીત મદન મોહન માલવીયજી-મુંડા રંગીત ભવ્ય ફોટો.

ભાષ્ય ૨૦×૨૫ ઇંચ કીંમત રૂા. ૧-૧

લાલા લજપતરાય, સરદાર ગજતસીંહ અને બહેરદાદ, મોતીલાલજી નેરુજી, રાજગોપાલાચારી, સેનગુપ્તા, પંડીત મોતીલાલ નેરુજી, શ્રીમતિ સરોજનીદેવી નાયડુ, વિઠ્ઠલભાઇ પટેલ, વિયાગ્ર મહારાજ, રાજા મહેન્દ્રપ્રતાપસીંહ. ઉપરના બધા ફોટો ત્રીરંગી બનાવી છે. ભાષ્ય ૧૪×૧૮. બધાની કીંમત રૂા. ૧

Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 2803. P.O. Box 2311

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

INTERIOR VIEW OF OUR SHOP

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTERS, BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES. Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £80. THE LATEST FROM BENARES CITY.

EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/ & up. PRINTED VARIOUS KINDS of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards.

EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in & 45 in wide.

Branches. 10, WORKS STREET AND 60, WORKS STREET, [illegible]

'Phone 39, Verulam.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે

બનારસની મીનારવાળી અને સાદી, તેમજ જાતભાતની બુટીદાર સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી લઈને પા. ૮૦ સુધીની

બનારસથી હમણાજ આવેલી છે.

ફ્રેંચ બોર્ડરી સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર. જાતજાતની ભાતવાળી સાડીઓ શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર ક્રેપ–ડી–ચીન યા. ૧–૧ થી ૧૨ ૪૨ ઈંચ અને ૪૫ ઈંચ પહોળ. સાડીનું બેરેસ્ટ ડીઝાઈનનું કાપડ, ૪૫ ઈંચ પહોળ વારની, શી. ૩–૬, શી. ૩–૮, શી. ૪–૦ અને તેથી ઉપર. હમણાજ આવેલી ઓરગેન્ડ સાડીઓ શી. ૨૫, શી. ૩૦, શી. ૪૫ અને તેથી ઉપર.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

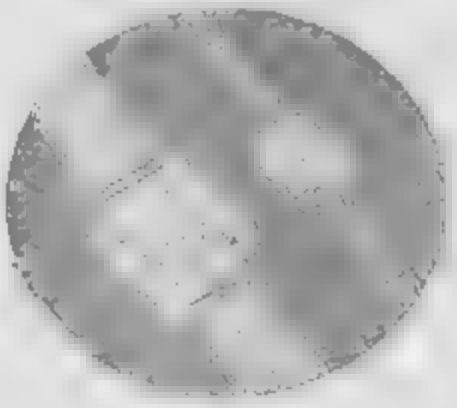
ઓફિસ
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ મંગાવવા મેનેજર
મેહરાનીઓનજ માટે
પી. બલસારા,
૬૦, બ્રી સ્ટ્રીટ, ડરબન

ગોદામ
૬ મેસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

ELGIN

ઘડીયાળો

અગત્યનું

આપણા ઓલ્ગીન ઘડીયાળો પ્રથમ આપણે ત્યાં આ ઘડીયાળોના, જુદા જાદા (સ્પેર પાર્ટસ) બનાવવાની ભાગો બનાવવામાં આવે છે

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER" KLOPF & MARKET STS., JOHANNESBURG

220 Colonial Mutual Bldgs DURBAN

Phone 33-8432 P. O. Box
Res. 33-8994 7157.

ઇન્ડિઅન ઓસરી કીફાયત ભાવે ક્યાંથી ખરીદશો?

હમોએ ઇન્ડિઅન ઓસરી વિભાગ ખોલ્યો છે, જેમાં દરેક પ્રકારની સિંધી ઓસરી તેમજ સાંબી પસાબાની નાની મોટી વસ્તુઓ ઉપરાંત રોજ વાપરવાની ક્રોકરીઓના ઘર ઉપયોગી વસ્તુઓ હમારે ત્યાંથી નવેસર કીફાયત ભાવે મળી શકશે.

ઓર્ડર મોકલી આપી દરવા વિનંતી છે.

દરકીના ઓર્ડરો હમારી પોતાની દેખરેખ તેળ સારી પેકિંગ કરી મોકલવામાં આવશે.

મીસ્ત્રી બ્રધર્સ

MISTRY BROS.,

11 Kort Street,
JOHANNESBURG.

હમો દરેક પ્રકારના વિમાઓ પણ ઉતારીએ છીએ: જીંદગી, આગ, બગલરી, ઓપસીડન્ટ, મોટર, રેલવે ગેરેન્ટી વિગેરે.

'Phone 24150. Tel. Add "Naartjes."

A. M. PADAYACHEE

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
Country orders executed at lowest Market prices
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND (PAIN-KILLER) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/-, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ

ગોલ્ડન મહાલક્ષ્મી બાદામના મલીદાવાળા

દરેક જાતની મીઠાઇઓ, ફોરબ્યા ફીણી તેમજ મોંઘા ભેવા, મસાલાવાળી ઓ બનાવીએ છીએ

ઓર્ડર બનાવેલું સુરતી પુડું, ચેવ, ભમરા, ગાંઠીઆ, બદામ, પાલક વિગેરે દરેકાર તાજા બનાવીએ છીએ.

કીયાળામાં આવા લગ્ન સમારા માટે તાજાર રાખીએ છીએ તેમજ ઓર્ડર પ્રમાણે રસોઇ બનાવી આપીએ છીએ.

પાર્ટી વિગેરે માટે મોટા પ્રમાણમાં ઓર્ડરો લેવામાં આવે છે

બહારગામથી મંગાવનારને માલ પુરતી સંભાળથી કાળજીપુર્વક મોકલવામાં આવશે.

PHONE 83-657 P. O BOX 3680.
THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART
88 President Street, Corner Diagonal St., JOHANNESBURG.

'Phone 2-3281 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —
In South African, Canadian and Australian Apples

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Naartjes which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટબલ એક્સપોર્ટર

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

મોસમમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

નાગીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

ફોનના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન રેવામાં આવે છે નાગીસ ચાખા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 755. 106 Prince Edward St. Durban.

R.C.M. [illegible]

INDIAN OPINION
Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 40 —Vol. XXXIX Friday, 3rd October 1941. Registered at the G.P.O. as a Newspaper PRICE: 6d. PER COPY

NOTES AND NEWS

Non-Europeans May Not Reside In Certain "Exempted" Areas

EVER since Parliament passed the recommendations of the Feetham Commission, appointed under the Transvaal Asiatic Land Tenure Act, 1939, to exempt certain areas from the operation of the anti-Asiatic clause of the Gold Law, and has permitted ownership of land in those areas, a section of the Indians on the Witwatersrand have started acquiring land and are planning to build shops and residential flats. We now understand that the Johannesburg City Council has intimated to certain individual Indians and an Indian Society that they may not commence building operations unless a certain condition has been complied with. The condition, we understand, is that no non-Europeans should reside there. The Town Planning Committee, after inspecting the site and giving the matter very careful consideration, has stated that in so far as the proposed flats are concerned the plan should be dealt with in terms of Section 52 (1) of the Ordinance owing to the fact, among other reasons, that the new Magistrate's Court is in close proximity to the proposed buildings. With the concurrence of the Town Planning Committee the City Councils' Works Committee has recommended:

(a) That whereas it appears that the projected buildings for Asiatic occupation would contravene the provisions of the Town Planning Scheme in course of preparation in that the area in which the stands are situated are provisionally zoned "General Areas" in zone 7 —non-European use or occupation being allowed only by special consent the Council refuses its consent to the erection of the proposed buildings in terms of Section [illegible] (1) of the Townships and Town Planning Ordinance 1931, as amended;

(b) That the applicants be informed that no objection would be raised to a plan for shops only.

Section 52 of the Town Planning Ordinance 1931, above referred to reads as follows:—Section 52 (1) Where at any time after the commencement of this Ordinance and pending the preparation and approval of a scheme, it appears to any local authority of a municipality to which the provisions of this chapter apply, that any projected building or other work intended to be erected or undertaken within the municipality would not conform to or would interfere with the amenities of the neighbourhood, the local authority may absolutely or conditionally refuse its consent to the erection of such building or to the carrying out of such work or may definitely prohibit the same. (2) Any person injuriously affected by any decision of a local authority under this section may appeal from that decision to the Supreme Court.

The individuals concerned have made representations and, till the time of writing this, no final decision had been given by the authorities.

Building Work Prohibition

A notice was published on July 1 prohibiting the performance of building work, the cost of which would exceed £3,000, without the consent of the Controller. It has been found necessary [illegible] extend this prohibition, which has now been applied in the principal urban areas, to all building work (including alterations and repairs) the cost of which exceeds or is likely to exceed £250. This new prohibition operates in all areas where there are Building Industrial Councils, or where building work is being carried on for purposes connected with the war. It has come into operation from September 24, save in respect of any work begun before September 17, which can be continued without the Controller's consent until October 15, 1941. Applications to proceed with any building work the value of which exceeds £250 must be addressed to the nearest Divisional Inspector of Labour. In addition, the Divisional Inspector of Labour must be notified of all building work being performed, the value of which will exceed or is likely to exceed £100. This requirement applies only in the areas mentioned above. The particulars to be furnished are the address at which the work is being performed, the date on which it was commenced, the nature of the work, the number and trades of the building artisans employed or to be employed, and the probable duration of their employment. Any building work already authorised by the controller under the provisions of the previous notice dated July 1 is not affected by the new prohibition.

Further Regulations

The following additional regulations issued by the Controller of Industrial Man-Power came into operation in the Building Industry, with effect from September 24:—(a) The publication of advertisements offering employment to building trade artisans is prohibited. (b) The maximum weekly hours of work prescribed by Government Notice No. 1228 of August 29, 1941, must be spread over six days a week. (c) Overtime remuneration is payable only for hours worked in excess of the number of ordinary working hours on any day, irrespective of the actual time at which any work is performed. (d) No employer may in future, without the Controller's consent, pay any building trade artisan wages on a higher scale than that which the employee was receiving, whether from the same or any other employer, at the date of publication of the notice (i.e., September 24, 1941) and no artisan may accept a higher wage than that to which he is entitled under this provision. This order is subject to all employees being paid the minimum wage to which they are entitled, or will become entitled, in any existing or future Industrial Council agreement.

Control On Boot And Shoe Industry

The Minister of Defence has applied the control regulations to the Boot and Shoe Manufacturing Section of the Leather Industry. The effect of this action is to place all questions relating to the supply of labour for the manufacture of footwear under the jurisdiction of the Controller of Industrial Man-Power. The Controller's consent is necessary before any new boot and shoe manufacturing factory can commence operations, and the engagement of employees in a number of operations connected with this class of work has been prohibited, except with the prior authority of the Controller. All these new measures were gazetted on September 24.

Indian Opinion

FRIDAY, 3RD OCTOBER, 1941

Prime Minister's Changed Outlook

GENERAL SMUTS'S recent utterances show a marked change in his outlook on world affairs. We have been much struck by his speech at the dinner in his honour by the Mayor and Councillors of Queenstown. The tone was quite different to that on which we have been accustomed. In his youthful days General Smuts was an advocate of a "White South Africa" as the rabid nationalists are to-day.

We, Indians, as a section of the population of the Union, have been subjected to a great many [illegible] and it grieves us to have to say that General Smuts has been largely responsible for [illegible] we have been suffering so much [illegible] the want of material things. In that respect our people have been able to thrive perhaps more than they would have been able to do in their Mother-country. Even animals may find green fields to graze. That would satisfy their hunger so far as food was concerned. But human-beings are supposed to be living for higher things than that—the things for which the present war is repeatedly [illegible] been waged—self respect, [illegible] human freedom, freedom of the [illegible] and freedom from [illegible] These [illegible] things that Hitlerism is to-day out for on heavenly to deprive [illegible] quality of. These are the things which South Africa has allied herself with Britain to fight for. On the contention that those who are fighting for these great things in life should not themselves be guilty of the same sins for which they are condemning Hitlerism. You cannot expect to destroy the [illegible] whilst you yourself [illegible] desire as to send millions of human beings are kept crushed under your feet. It is the deprivation of these things that we find [illegible] are suffering from in this country. Our voice is the voice of millions humanity.

We have said above that General Smuts has been largely responsible for the ills we are subjected to in this country. We did not come to this country of our own accord. Our forefathers were induced to be exploited [illegible] to develop this [illegible] They were promised Heaven but when they arrived here they found themselves placed not in slavery and had to work [illegible] the best of their White masters. Eighty per cent. of the Indian population of the Union are the descendants of those Indians. The twenty per cent. that came to this country independently have not been a burden to the State. It has been acknowledged by various Commissions that have inquired into the Indian question that Indians are not a menace but that they have been an asset to this country. It has been acknowledged by great statesmen of the Union at the various Imperial Conferences that Indians resident in the Union are a peaceful and law-abiding community. And yet we are subjected to discriminatory laws depriving us of the right and the opportunity to live as self-respecting human-beings. There are laws that cast a stigma of inferiority on us. We are deprived of the right to introduce fresh blood in this country for our cultural development, by the closed-door policy in regard to new Indian immigrants. We have been deprived of the freedom of movement within the country and are caged in the respective Provinces by the prohibition of inter-provincial migration.

The Transvaal Asiatic Registration Act of 1907, the Gold Law and the Townships Act of 1908, of which General Smuts was the author, and against which there was a long-drawn struggle of Passive Resistance, led by Mahatma Gandhi, and which still besmirch the Statute Books in a much worst form, have restricted our freedom of residing, trading and moving about as free human-beings. The immigration laws are administered so harshly that a number of Indians, notwithstanding their unblemished residence for many long years in the Union, have had the guilt of having originally entered the Union surreptitiously flung upon their heads, not taking into account the guilt of corrupt officials who facilitated their entry. These Indians have been singled out as the guilty ones, whose guilt has been graciously condoned, deprived of the right to live a happy family life which even an arch criminal is able to do. What we mean thereby is that the Union Government has grudgingly partially condoned these people by refusing to allow them to introduce their wives and children into the Union thus encouraging them to lead unnatural lives. This is a matter that should receive the serious consideration of the Government.

We have very briefly and in general terms made mention here of the ills Indians are subjected to in this country and which have wounded the susceptibilities of a section of our people to such an extent that they have been compelled to resort to Passive Resistance.

We have been prompted to do so by the ray of hope we have found in the Prime Minister's changed outlook. He has to realise that people of darker skin are, after all, not a curse and that every human-being of whatever colour or creed, is useful in the development of the country. "I want you to have this forward look," said General Smuts, "this look which means the development of the country, and not to mill around in the racial questions of the past." He wanted to get away from the politics of the past. He believed that those politics had been wrong and against the interests and the development of the country. He wanted the country to get away from memories of the past and ancient wrongs.

Everything would be done, he said, to raise the standard of life of everybody; the mentality of "smallness" would disappear. South Africa had human resources of the best quality, and he appealed to everyone to be a fellow helper. He called to the men of all colours to abandon the policies of the past and to have faith, hope and trust in each other.

If the Government would not have pampered the prejudices of the European public, but would have educated public opinion on these lines the relation between the Whites and the non-Whites would not have been so strained as they appear to be. It is never too late to make amends and we sincerely trust General Smuts will encourage this broader outlook by appropriate action.

Publisher's Notice

Owing to Diwali festivals there will be no issue of "Indian Opinion" on October 10 and October 24. Our Special Diwali Number will be published on October 17

GEN. SMUTS ON FUTURE POLICY OF S. AFRICA

SPEAKING at a dinner given in his honour by the Mayor of Queenstown, Mr. F. H. Oliver, and Councillors, on Wednesday, September 24 General [illegible] followed the [illegible] South Africa. Her own people did not always look upon him with favour, but he loved them all the more. Forty years ago he had accepted the judgment of Vereeniging. He had accepted it as a decree of Providence that neither section in South Africa could hold away over the other. For 10 years he had sought to bring people together but although in September, 1939 it might have seemed that he had abandoned his ideal, he believed that the decision taken then had given South Africa its greatest "push forward."

The people had accepted that judgment and the great bulk of them had [illegible]

[illegible] the Commonwealth, and the [illegible] and raised the [illegible] It has [illegible] The time for [illegible]

[illegible] the future of the country. There was no country in the world ahead of South Africa in agriculture, but the movement of the world today was towards mechanisation. Metals were wanted and South Africa had one of the greatest mineral assets on earth. If the country were governed with wisdom its development would be far beyond anything ever dreamed. Questions of poverty among the people would be solved because everyone would be wanted. South Africa would thank heaven for its Natives. Everything would be done to raise the standard of life of everybody. The mentality of "smallness" would disappear. South Africa had learned through its war effort that it could do everything for itself.

"I want you to have this forward look—this look which means the development of the country, and not to mill around in the racial questions of the past. We hear a lot about the path of South Africa ('die pad van Suid-Afrika'). I know only one path of South Africa and that is the path that goes forward to the future," said General Smuts.

The path of South Africa had never gone from big things to small things, but it had always gone further on to a greater South Africa. That was the outlook he wanted now. He wanted to get away from the politics of the past. Although they had not necessarily been dishonest, he believed that those politics had been wrong and against the interests and the development of the country. He wanted the country to get away from memories of the past and ancient wrongs. They had to get on to a new development—"to the track of the forward look," the track to build up a great nation and a great community.

South Africa had human resources of the best quality, and he appealed to everyone to be a "fellow-helper."

"I do not speak merely as an old man," said General Smuts. "I speak as a young man also. I call the young men of both races and of all colours and I say: 'Abandon the policies of the past. Have faith, have hope, have trust in each other. Take each other's hand, and move forward to the destiny which is yours.'"

"NON-EUROPEANS AND THE VOTE"

MISS GOOL'S ADDRESS

MISS B. GOOL, B.A., of Cape Town, addressed the Liberal Study Group on the above subject on Sunday last. Dr. K. Goonam was in the chair. The following is a brief report of Miss Gool's address:—"Some time ago General Smuts said that the people of South Africa numbered only two millions. He completely ignored the eight millions. A kind of human livestock, I suppose. Actually it is not surprising to find our very existence thus ignored if we are excluded from political and military power and have no preferential educational and economic privileges such as are enjoyed by the whites in this country.

There are three groups in our multi-racial community, the Bantus, the Coloureds and the Indians. The Bantus form the largest group and they suffer the most in every sphere of life, political, educational, social and economic. In addition to those discriminatory laws from which the various Non-European groups suffer, such as the Pass laws, curfew regulations and the liquor laws are exclusively applied to the Africans to further restrict their liberties.

In the economic field we have a depressing picture. The skilled trades are closed to the vast majority of the non-Europeans and they are only allowed to do unskilled, hard and unpleasant work at a low wage on which to maintain a low standard of life. They are forced to remain in a position where they have to take orders and do as they are told. African Trade Unions are not recognised and they suffer the attendant disabilities.

Socially the non-Europeans are outcasts. Segregation is practised everywhere. This insistence of group distance between them and the whites has the aim of preserving the white group's racial integrity. The present day 'White Labour Policy' is closing many avenues of employment which were formerly open to the Coloured and the Indian youth, and thereby steadily depressing the level of the non-Europeans. This white attitude will have one good result. That is, it will unite the various non-European groups against their common oppressors. We know that it is taking shape in the form of the Non-European United Front.

The Parliamentary vote has been granted to every white man and woman on two qualifications, that they reach the age of twenty-one and have a clean criminal record. The Municipal and the Provincial vote has certain property and renters qualifications. The Parliamentary vote is denied to the non-Europeans of Natal, Transvaal and the Orange Free State. In the Cape it has been granted to all non-Europeans, provided they can fulfil extra qualifications. They are that the non-European is not only 21 and has a clean criminal record but that he has a defined minimum property or income and has a defined minimum education. These qualifications are not demanded of the whites. There are then in the Cape about thirty-seven thousand non-European voters against the eight million non-Europeans of South Africa.

The Municipal and the Provincial vote is also denied to the non-Europeans of the three provinces. It is open to them in the Cape if they can fulfil the above extra qualifications. This is supposed to be a democratic country and as such we are entitled to frame the laws of the country. Actually what do we see? We see all the trappings of the parliamentary government for the whites side by side with absolute autocratic rule over the non-Europeans. As long as the majority of the non-Europeans are voteless they are not the citizens of the country and the state. And as long as the vote is confined to the Cape under the present conditions its strength is negligible. The non-Europeans of the whole Union should fight for the vote and demand that it be extended to them on the same qualifications as the whites."

During the discussion by the members of the audience it was pointed out that although the vote will not bring prosperity to the non-Europeans, it would be the first step towards real democracy. Hence they must fight for it under a united front.

INDIA MOURNS DEATH OF TAGORE

THE news of the death of Dr Rabindranath Tagore was broadcast from Calcutta by the radio and extra editions of Indian-owned newspapers came out with the news.

As the educational institutions and offices were closed, there was a continuous procession of men wending their way towards Chitpore and by 4 p.m. there was hardly any space left unoccupied in and around the poet's house while jostling crowds filled the neighbouring area and balconies of the adjoining houses. There was a tremendous rush to get into the house and when the collapsible gate was flung wide open there was a regular scuffle among the crowd to go upstairs and have a glimpse of the poet lying in eternal sleep. At the foot of the staircase leading to the first floor, people formed themselves into a single file and slowly and reverentially made their way to the poet's room.

As the day wore on there was a sea of human heads in the Jorasanko area and a traffic jam in the Upper Chitpur Road. A number of people fainted owing to the heat.

Several social service organisations made arrangements for first aid and supply of drinking water while a microphone was installed in the compound of the poet's house to control and regulate the crowds. Extra police arrangements were also made.

People continued to arrive in processions, with flowers and wreaths in their hands, to pay humble tributes to Dr. Tagore. Among the crowd were numerous Chinese and Buddhists. Numerous wreaths were also sent by prominent individuals and institutions including one from his Excellency the Governor of Bengal, sent through an A.D.C. With the body placed on a decorated bier, the funeral procession started at 3.30 p.m. and proceeded through the scheduled route. The bier was made up of an invalid chair with wooden poles on sides cut to a design of the artist, Mr. Nanda Lal Bose. It was covered with a cotton mattress and linen. The poet was clad in silk and covered by a saffron coloured silk garment.

Before the body was taken downstairs Vedic hymns were chanted for the peace of the soul of the illustrious dead, Mr. Ramananda Chatterjee conducting a short divine service, the whole gathering standing in solemn silence.

The funeral procession reached the Nimtolo burning ghat at 5.45 p.m. covering a distance of about five miles in two hours. Long before the procession reached the burning ghat, all the approaches to the ghat were filled by thousands of men and women. As the procession slowly wended its journey along the scheduled route, vast crowds lined both sides of the street. Flowers and fir twigs and sprinkled rose water were showered on the bier and numerous wreaths were placed on it.

Tributes

The following are some of the important tributes paid to the memory of the late Rabindranath Tagore —

Mahatma Gandhi

On hearing of Dr. Tagore's death Mahatma Gandhi said, "In the death of Rabindranath Tagore we have not only lost the greatest poet of the age but an ardent nationalist who was also a true friend of India. There was hardly any public activity on which he has not left the impress of his powerful personality. In Santiniketan and Sriniketan he has left a legacy to the whole world. May the noble soul rest in peace and may those in charge of Santiniketan prove worthy of the [illegible] on their shoulders."

Mrs. Sarojini Naidu

"By his genius, by beauty, his wisdom and wit, the charm and prestige of his gracious personality, he was in his lifetime a unique and fascinating figure of romance" declared Mrs. Sarojini Naidu when interviewed on poet Tagore's death. Mrs. Naidu said, "now that he has gone he will become an exquisite legend, fairy tale for all time. But his songs, however, will remain generation after generation as fresh as the first flowers of the spring time and [illegible] as music of the moonlit [illegible]."

Pandit Malaviya

Pandit Madan Mohan Malaviya, when informed of the passing away of the poet said: "I am profoundly grieved to hear that my revered friend the high-souled patriot and poet of world-wide repute, Dr. Rabindranath Tagore, has passed away. In him the Motherland has lost one of her noblest sons of imperishable fame. His name will be remembered with affection and gratitude wherever his immortal work will be read. I offer my deep sympathy to the bereaved family."

Dr. Rajendra Prasad

He is gone. But he has left enough of immortal value for India and for the world to guide them in the hours of trial," said Dr. Rajendra Prasad when he heard the sad news of Dr. Tagore's death which was received in Patna by all sections of people with profound regret. Dr. Prasad said: Dr. Rabindranath Tagore was not only the greatest poet and artist of modern India but also the great sentinel of India whose moral principles stood out uncompromisingly on all occasions. For 30 years or more he has been a great teacher—the Gurudeva as he was lovingly called—of India and his burning words have gone straight into the hearts of those who have hearkened to him. He is dead, India has lost not only her greatest poet and artist of modern times but a guide, philosopher and friend, who for his detached attitude never failed to warn her against the least lapse from the highest moral standard. We needed his presence to-day more than ever before when the affairs of the world are in a topsy-turvy condition."

Sir Maharaj Singh

Interviewed by the Associated Press on the death of poet Tagore, Sir Maharaj Singh, Vice-Chancellor of the Lucknow University, observed: "A prince among men has fallen. Rabindranath Tagore was a world figure. Next to Mahatma Gandhi no Indian was better known outside his own country. What a versatile genius he possessed! Throughout his long life he remained a keen nationalist, firm believer in a self-governing India. But there was nothing of the bigot in him. Shantiniketan, which he created and loved, showed that his ideal in life was the establishment of international goodwill. I cannot help feeling that this is the message which his life and works give to the world."

Mr. M. R. Jayakar

The Rt Hon. Dr. M. R. Jayakar said: "India has lost her noblest apostle of culture and civilisation, one who made her loved and respected over the entire civilised world. The prominent note of his teaching was a sweet harmony between India's past and present and offered to the world an impressive form, its friendly assimilation. His death is a loss particularly at the present time when India stands in need of a proper interpretation of her aspirations and to be in the vanguard of civilised humanity."

Mrs. Vijayalaxmi Pandit

Interviewed by the Associated Press Mrs. Vijayalaxmi Pandit said:—"What can I say about the passing away of Guru Dava? The world mourns his loss and the hearts of his countrymen and women are empty to-day. He leaves us desolate but very proud of that wonderful talent, the magnificent courage, all those great gifts which he showered with such abundance at the feet of humanity. He has gone but his spirit lingers in the heart of every Indian and will make us better and render us worthy of those traditions which he upheld so nobly."

Lord Linlithgow

The following telegram had been received from his Excellency the Viceroy by Dr. Tagore's son:—"I am deeply grieved to learn of the death of your father. This marks the end of a long life of service inspired by high ideals

nobly conceived and actively pursued and will be an inspiring example for generations to come. In him India has lost one of her greatest sons who, through his manifold gifts and achievements, helped to raise her in the estimation of the world."

Governor Of Bengal

His Excellency the Governor of Bengal sent the following message to Mr. Rathindranath Tagore, son of the late poet Tagore:—"I have learnt with deepest regret of the death of your father. In him Bengal has lost a son whose long and distinguished career has been inspired by service to his fellowmen and whose pre-eminence as poet and author has enriched Bengali literature and brought him and his country world wide renown. His noble ideals, no less than his literary achievements, will live as an example for future generations."

Sir Maurice Gwyer

Sir Maurice Gwyer, Chief Justice of India, in paying tribute to Dr. Rabindranath Tagore, said: "It is difficult to believe that Dr. Tagore is dead. Only a few months ago it was my privilege, as the representative of the University of Oxford, to visit Santiniketan and confer on him an Oxford doctorate; and though his body was frail, his voice and his mind were as strong and vigorous as ever, and I hoped that he would be among us for many years to come. I shall always carry with me a vivid memory of that day; and I can see him now, sitting in the midst of us and speaking of men he had met and places he had seen, looking with his magnificent head, his white hair and beard and long robe, like some prince or prophet of old, of his work in the field of literature, music and painting. These more qualified than I must speak. I can do no more than recall the impression which he made upon me when I saw him in the place which, I think, he regarded as his life-work and as the highest creation of his art, in a place where learning is still pursued for its own [illegible] and deals of education are upheld which to-day [illegible] forgotten. One was conscious of an air and of a serenity and graciousness which reflected the personality of the poet himself. He has left us full of years and honour, and a whole people mourns his death. But we will still live amongst us in his works and I do not believe that he himself would have desired men to weep or sorrow for him over-much. This would have seemed to him a weakness and indeed inconsistent with the teachings and rules of his life but, though he was, in the words of another poet, one of those bright aerial spirits, who

'Live inspired
'In regions mind of calm and serene air,
'Above the smoke and stir of this dim spot
'Which men call earth.'

he was also very human and understood the difficulties and perplexities of mankind, and when I saw him last, though he was filled with pain and distress at what is now happening in the world, he was full of courage and never doubted the ultimate triumph of good over evil. These are rare spirits whose genius belongs to none but to all. Such above was Tagore but India was his country and his home, and it may, I hope, be permitted to one of another land to offer in these few words the profound sympathy of his own countrymen and of his well to the fellow country [illegible] of the great man whom they mourn to-day."

Things In General

Teachers—Makers Of A Nation

THE shortage of teachers in European schools was deplored by Mr. H. K. Winterton speaking on Monday last in St. Thomas Hall, Durban, on "Education for Citizenship." The teaching profession, he said, should be made more attractive. It was his conviction, after an experience in teaching of 30 years, that the country could not do better for its young people than to give them the power to appreciate all that was good and brave, honest and unselfish in the lives and work of the real kings of the human race—its prophets and martyrs, its discoverers, scientists and reformers, its great artists, composers and authors. Teachers had come to occupy in our social life much the same position as was occupied during the Middle Ages by the clergy, he said. They had in their hands, in part at least, the work of making the soul of the nation and people whom they served. "We must search for and find the true teacher type more frequently, and we must spend more money and more pains over their training. We must make the teaching profession an attractive career for the finest and best men and women among us."

Gen. Hertzog To Speak On Rand

General Hertzog has agreed to address a conference of leaders and local committee members of the Afrikaner Party in Johannesburg on October 29, when he will "review the political situation," says a S.A. Press Association message from Bloemfontein.

Rural Licences Commission

The following is the itinerary of the Provincial Commission of Inquiry into Rural Dealers' Licences which is sitting in Natal this week:—Monday, Pietermaritzburg; Tuesday, Weenen and Mooi River; Wednesday, Mooi River and Estcourt; Thursday, Estcourt and Mooi River; Friday, Mooi River and Howick. The Commission sat at Maritzburg's offices at all these centres except Mooi River where the venue was the Magistrate's Court.

N.E.U.F. (Maritzburg)

At a general meeting of the Non-European United Front held at the Vedic Dharma Sabha Hall, Maritzburg on Sunday, September 28 the following officials were elected to replace the provisional committee that existed. Chairman Mr. [illegible]; vice chairmen Messrs. I. T. Daniels and S. B. Mungal; joint hon. secretaries Messrs. R. S. Pillay and William Manyoni; hon. treasurer Mr. V. V. Moodley. Speakers from Durban and Maritzburg outlined the policy of the Front. Mr. H. A. Naidoo, speaking in Tamil, explained the origin and necessity of the organisation. Messrs. S. B. Mungal, M. D. Naidoo, P. Pooran, Burgess, R. S. Pillay, P. Lallow and Niall also spoke. Three were [illegible] and 400 people present and the constitution was adopted unanimously. Mr. I. T. Daniels was in the chair.

Viceroy's Term Extended

The term of office of Lord Linlithgow, Viceroy of India, has been extended to April, 1943. Lord Linlithgow, who became Viceroy in 1936, should have completed sixteen months in office in April, but his term was extended for a year. The new extension means that he will hold the post for seven years, and disposes of the suggestion that Lord Halifax, who as Lord Irwin, was Viceroy from 1926 to 1931, might relinquish his Ambassadorship at Washington and return to India.

Needs Of The Friends Of The Sick Association

The Friends of the Sick Association was started by the Society of Servants of South Africa in Durban some eight months ago to combat T.B. among our Indian people in Natal. Its efforts have met with some splendid support. (1) A great deal of literature and all the books of the Society have been printed free of charge by eight Indian printing houses—the total value of this work is estimated at £50. (2) Some 150 workers, mostly young men, have joined the Association. Every "friend" is, or shortly will be, befriending one person suffering from T.B. and his family. (3) A small number of generous individuals are now providing groceries to the value of £20 monthly to help to supply nutriture to their families with adequate food. (4) Area Committees have been formed

in Clairwood, Sydenham, Central Durban, and are meeting weekly. (5) The Natal Anti-T.B. Association and the Durban Health Department are working with the Friends of the Sick Association and are giving valuable help and guidance. (6) Two donors are supplying milk. (7) Our Indian doctors are undertaking valuable work, shortly to be inaugurated to examine and aid all suspect cases and contacts in our Durban suburbs. (8) The Government has provided an office for the Association (shortly to be opened) at the African-Indian Clinic Station, Beatrice Street, Durban.

But there are 1,500 cases of T.B. among our Indian people in Durban and what has been done is, in reality, only a small beginning. The Association makes a general appeal for help. Special appeals will be made to all in course of time. The Association's immediate need is for:—A good typewriter and a telephone. Donors are asked to communicate with the Secretary, Society of Servants of South Africa, c/o 13 Bowsey House, Durban.—Contributed.

New Judge-President In Natal

The new Judge President of the Natal Native High Court to succeed the late Mr. Justice Lennox Ward is Mr. Spencer A. McCormick, who has been a judge since 1931. Mr. McCormick, who was at one time Chief Magistrate of Pretoria, was later Secretary for Justice. He will be succeeded as a Judge of the Natal Native High Court by Mr. J. R. Beckenstrater.

Isipingo Indian Society

The 3rd annual general meeting of the above society was held on Sunday last at the Indian school before a fair attendance. Mr. H. Mahabeer presided. The secretary's report reflected a great deal of good work accomplished in the welfare of the district. The society is now in a happy position of owning its own school and cemetery. It assists in securing old-age pension, mother's grant, deals with the payment of and exemption from personal tax, registering of births etc. The balance showed a total asset of £[illegible] which is very satisfactory. The society's thanks are due to all those who so kindly donated towards the building which has been completed. The school has a roll of 60 children [illegible] English, Arabic, Tamil and Gujrati. Several speakers [illegible] good work done by the society. The following officials were elected for the ensuing year—Patrons Hs. [illegible] Parak, Messrs. A. I. Kajee, K. D. [illegible] then, G. R. Ghoorahoo, O. Mahabeer and S. H. Kauhling; president Mr. M. A. [illegible] wati; 12 vice-presidents; secretary [illegible] treasurer Mr. R. Gopaulsingh; assistant secretary Mr. T. Subramoney; [illegible] Mr. N. Gangaa and [illegible] committee members.

To Non-Passive Resisters

PASSIVE resisters are allowed to trade freely while others have to comply with the law. Then why not become a Passive Resister?

Damu Chhita, an Indian general dealer, fruiterer and grocer, was sentenced in the Johannesburg Magistrate's Court on September 3, to £50 fine or one month's imprisonment with hard labour, for trading without a licence in Smal Street. He was arrested on August 22 and was tried on August 23. On July 28 he had applied to the Minister of the Interior in terms of section 4 (a) of the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Act, 1939, as amended, for the said licence, and the permit was granted to him on August 29. The permit was submitted before the Court but the Magistrate said he had to administer the Act, and Act 37 of 1925 forbids a person from carrying on the trade of a general dealer without being in possession of a licence.

An Eye-Opener

This should open the eyes of Indians to the following:

Passive Resisters who are fighting against the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Act, 1939, have been openly trading without licences for the past four months. Nothing is being done to them by the authorities, whilst those who have not joined the Passive Resistance movement and are trading without licences, are being punished.

Why not then join the struggle and fight for your self respect and legitimate rights. If there was no Asiatics (Transvaal Land and Trading) Act, 1939, Damu Chhita would not have had to wait for his licence and hence he would not have had any trouble.

Therefore, be men and help the Passive Resistance struggle which is being fought to protect your self-respect and national honour.

[illegible]
Secretary, Non-Pass Group.

Black-out Exemption During Ramzan"

The following is a copy of temporary exemption which the Natal Indian Association had obtained from the Civil Commandant the original copies of which have been sent to the Mosques in and around Durban [illegible] them to keep lights in the prayer room during the Black-out:—"This Mosque is permitted to keep lights on during trial Black-out for the period covered by "Ramzan" (September 28 to [illegible] October 28). It is a condition of this exemption that all lights will be subdued as much possible."

Proposed New School For Stella Hill

A mass meeting of Durban [illegible] residents was held at Stella Hill on Sunday, September 29, for the purpose of finding accommodation for about three hundred children of school going age who are at present denied the necessary education. As there is no room for further extension of the existing schools, it was unanimously decided that a new school should be erected in the vicinity. About fifty guineas was volunteered by some of those who were present to [illegible] course this new move. A committee was elected to purchase a suitable site for the new school.

BOOKS FOR SALE

HUT OF DUST—By D. [illegible] Price 6s. 9d.

BATTLE: The Life Story of Winston Churchill —by Hugh Martin. Price 3s. 6d.

IMPERIALISM AND THE OPEN CONSPIRACY. —By H. G. Wells. Price 2s.

[illegible] An Anthology of the Literature of Social [illegible] By Upton Sinclair. Price 4s.

Obtainable from:

The Manager,
INDIAN OPINION
Phoenix, Natal.

Indians In South Africa

Helots within the Empire and How they are Treated.

By Henry S. L. Polak.

Price 2s.

To be had from

THE MANAGER
INDIAN OPINION
Phoenix, Natal.

Doings In India

Mr. Acharya Kripalani On Mr. Amery's Speech

ACHARYA J. B. KRIPALANI in an interview regarding Mr. Amery's last speech said, "Mr. Amery has spoken again. He seems to suppose that if he repeats himself often enough he will carry conviction. Evidently he speaks with a view to the audience in England and America. If he were correctly informed about reactions to his speeches here in India and if he cared for those reactions he would understand that the less he speaks the better. Here nobody believes his representation of the Indian case as politically honest. It is prepared by a clever, unimaginative and diehard imperialist who is convinced that this war will make no social or political difference in the world and things will go on very much as they have been going on and that one quarter of the world and one fifth of its population will be under the British imperialist system and that Britain will rule the waves as heretofore and that a few favoured families will dominate all this. What better could be expected of one who justified the cruel Japanese rape of Manchuria on the plea that if it was condemned there would be no justification for British domination in India and Egypt? Consistently with his views and traditions the British Premier could have chosen no better Secretary of State for India. It is therefore but natural that he should keep mum and leave the job to Mr. Amery who is doing in India as efficiently as his predecessors did in America and Ireland. If Mr. Amery believes with Mr. Jinnah that conditions for the working of democracy do not exist in India, and if the present war is being fought for the triumph of democracy, this country can possibly have no interest in the European struggle. To-day no Government that is not democratic can be self-government. It can only be native or foreign dictatorship. Indian political parties being divided the foreign army of occupation cannot allow a native dictatorship. It must, therefore, always remain a hotbed of disorder. Under such circumstances the defence of India can only mean the defence of this dictatorship. It is, therefore, perhaps that great and undoubted Indian patriots are being sent to jail under the Defence of India Act. They are not against the defence of India but against the defence of the present foreign dictatorship which Mr. Amery wants to perpetuate. But Mr. Amery protests that he and his representatives in India are being compelled by Mahatma Gandhi to put these good people in jail. He would have preferred to let them alone if only they had allowed the British to do what he liked with the destinies of 400 millions people under his sacred charge."

Efficacy Of Charka

"We want to achieve the welfare of the world by truth and non-violence," declared Mahatma Gandhi, opening the Khadi Vidyalaya recently at Wardhagaon. Mahatma Gandhi added: "I want you, students of this Vidyalaya, to devote yourselves to a scientific study of the charkha and khadi and make improvements by new inventions and serve the villagers. Just as the sun is the centre of the planetary system, so is the charkha of our economic or village structure. Without the sun the world will perish, so without the charkha, which is our saviour and bread-giver, we shall lose." Proceeding Mahatma Gandhi said: "If khadi comes to stay everything will be all right. For the progress and improvement of khadi utilise both your intellect and handpower. *Khadi mantra* originated itself in 1908 when I was in South Africa along with the late Maulana Lal Gandhi who had made experiments for improving its technique. We are not opposed to machinery but we must meet it by new inventions in our khadi science and by providing work and food for the villagers. Make your mind and intellect scientific so that you students will always search for new things for the betterment of your country. Our prayer should be for serving all Hindus, Muslims and other communities. By serving India we can serve the world as our object is non-exploitation, non-suppression and non-hatred. It requires penance which will add to our knowledge. We have to exert ourselves more for passing the test of service to Indians and later to humanity. The Charkha Sangha is the central force or the centre of the all-India Village Industries Association and the Talim (education) Sangha just as the sun is the guiding force of the solar system (surya Mandal). Our small beginning with this Vidyalaya may attain or produce better results and our dream will be realized if you systematically and scientifically study small things (science) for serving the poor villagers for giving them food and clothing by your sacrifice, suffering, penance and purity of character. By this we shall not only serve India but the world."

Service Above Self

"The Rotary Club has for its aim service above self. Is that enough?" asked Dr. Sir S. Radhakrishnan addressing a meeting of the Rotary Club. He said, "The millions who are fighting today and the millions who fought before have always put service before self. To-day the world is not lacking in scientific enlightenment or abundance of material force. There is much good will, so much basis on moral understanding and so much readiness to die. If such things could save us we must be very near salvation to-day but every one knows that we are as far away from salvation as in other periods of history. The ideals to which [illegible] wedded and the equipment of the civilization are defective and unconvincing. They are ideals without a moorings bearing. That is why all the great moral qualities are being abandoned [illegible] America, our children are being taught the glories of the flag and the exploits of battle, with the result that they are led to worship small loyalties [illegible] group and nation. That civilization [illegible] and man is lost [illegible] why from the beginning of history, in spite of its best goodwill, technical efficiency and skill in this unfortunate and chaotic condition. If we enlarge the science of nature, it is necessary that we should also devote attention to the science of spirit."

Congress Flag—Symbol Of Freedom And Justice

Mrs Vijaya Lakshmi Pandit presented the Congress flag to the Hindu Boarding House at Allahabad on August 4. "In a world torn with conflict and hatred this Congress flag, says Mrs Pandit, "no message of love and peace [illegible] only a piece of cloth it is symbolises the hopes and aspirations of a nation, and in its folds are embodied the dreams and ideals which are a beacon to all. The flag stands for the freedom of humanity, for equality between man and man, and a world in which truth and peace prevail." Continuing Mrs Pandit referred to what she said, "Let us resolve that we shall work to end those things which make [illegible] noble. As the citizens of the future you will have to rebuild the world of tomorrow, [illegible] lives to make [illegible] the [illegible] at the [illegible] one case. It is the duty of every [illegible] of us to give what contribution we can [illegible] towards its enrichment so that the fine phrases we hear so often [illegible] may be translated into realities.

[illegible]

•••• RIO THEATRE ••••

194 Market Street, Johannesburg. 'Phone 22-9254.

Wednesday & Thursday October 8th and 9th.

MATINEE: WEDNESDAY—OCTOBER 8, AT 3 P.M. FOR PUBLIC.

Love
Romance
Comedy

A BOMBAY TALKIES PRESENTATION

Music
Melody
Dancing

PUNARMILAN

SNEHAPRABHA IS CO-STARRED WITH KISHORE SAHU
ANJALIDEVI, PITHAWALA, BABURAO, MUMTAZALI, SHAHNAWZ
YUSUF, JAGGANNATH

પ્રેમ સ્વરૂપ
પ્રેમ પ્રભાવી

બોમ્બે ટોકીઝનું

સુંદર સંગીત
અને નૃત્ય

—પુનર્મિલન—

નેમાં

સ્નેહપ્રભા, કીશોર સાહુ, આંજલી દેવી, પીઠાવાલા, બાબુરાવ, મુમતાઝઅલી, શાહનવાઝ, યુસુફ, જગન્નાથ સુંદર ભાગ ભજવે છે.

The Story: The celebration is in full swing. Kumar, the only son of Babu Gopinath—the Zamindar—has come of age, the whole village is at his feast. In the stillness of the night, Kumar wakes up to find his father's close friend Gangaram murdered in his father's room. To save his father, he takes the blame upon himself and absconds. This terrible catastrophe is too much for Gopinath who has gone paralytic from head to foot. On the one side is the dumb paralytic father, on the other, the son, determined to save his old father even at the cost of his own life. How is this tense drama of love and sacrifice going to end? SEE IT ON THE RIO SCREEN!

જમીનદાર બાબુ ગોપીનાથને ઘેર બારે ઉત્સવનો પ્રસંગ છે. તેના લાડકવાયા પુત્ર કુમાર યુવાવસ્થામાં પ્રવેશ કરે છે. ગામ આખામાં આજે સૌના પોતપોતાને આનંદમય કરવામાં વ્યસ્ત છે. રાતની કાળી ભેંકારતા વિલાસ પામ છે અને કુટુમ્બના સૌના પ્રેમ ભિક્ષા થવા લાગે છે. ત્યાં એકાએક ગંગારામના પોકાર ઓ બાબુજી પડતા સાંભળે છે, બાબુજી કુમાર જાગી જાય છે અને પોતાના પિતાના ઓરડામાં જાય છે ત્યાં એક બહારવટિયા હાથે તે ખૂને છે. પિતાના બચાવ માટે મંજારાનું ખુન પોતે કર્યું છે. પિતાને બચાવવાને કુમાર ખૂનની જોખમદારી પોતાની ઉપર લઇ તે ત્યાં અને તુરતજ પરબારા અને પકડવા કુટુમ્બીજનોને જોડી મોકલી આપે છે. એક વરસથી પિતાને શોકના કારણે પક્ષઘાત થઇ ગયો છે અને બોલી શકતા નથી. બન્ને પ્રકારના ઘાવ ઘણે છે પરન્તુ ભારવાન છે. બીજી બાજુ પુત્ર પોતાનો ભોગ આપી પિતાને બચાવવા માંગે છે. પ્રેમ અને સ્વાર્પણની કરુણ ઘટનાઓથી ભરપુરની પોર્ટ ફિલ્મમાં હવે શું પરિણામ આવે છે. એ જાણવા જોવા ચોક્કસ પધારજો.

ADMISSION: ADULTS 2/3 & 3/- & CHILDREN 1/1

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હાથે
સને ૧૯૦૩માં સ્થાપવું.

પુસ્તક ૩૯ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૩ ઑક્ટોબર, ૧૯૪૧. અંક ૪૦.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"
શુક્રવાર તા. ૩ ઑક્ટોબર, ૧૯૪૧

વડા પ્રધાનની બદલાયેલી દૃષ્ટિ

યુનીયનના વડા પ્રધાન જનરલ સ્મટસ તરફથી હમણાંમાં થએલી ઉક્તિઓ પરથી જગતના વ્યવહાર વિષેની તેમની દૃષ્ટિમાં મોટું પરિવર્તન થએલું જોવામાં આવે છે. કવીન્સટાઉનના ગોયર અને કાર્નરીવરો તરફની તેમના માન માં થએલા ભાષણ પ્રસંગે તેમણે કરેલાં ભાષણની અગાઉના મત ઉપર ઉંડી છાપ પડી છે. જે સુરમી આગે રેલાયેલા છીએ તેના કરતાં તેમાં જુદોજ સુર હતો. પોતાના ભાષણમાં જનરલ સ્મટસ દક્ષિણ આફ્રિકાને ગોરાનો મુલક બનાવવા અને રાખવાના ઓદ્યોગિક જવલંત હિમાયતી હતા કે જેટલા આજે યુરોપ રાષ્ટ્રવાદીઓ છે.

યુનીયનની વસ્તીના ચોથ વર્ગ તરીકે હીંદી - દક્ષિણ આફ્રિકામાં ઘણા અન્યાયો ના ભોગ થઈ પડેલા છે અને અમારે સખેદ કહેવું પડે છે કે જનરલ સ્મટસ જે અન્યાયોને માટે મોટે અંશે જવાબદાર છે. એનું નથી કે ઐહિક વસ્તુઓની અછતથી તેઓને પીડાવું પડયું છે. ઘણા ભાગતમાં હીંદીઓ કદાચ પોતાની માતૃભૂમીમાં પાછી જઇ શકયા હોત તે કરતાં વિશેષ લાભો પામી શકયા છે. પરંતુ ચરવાને બીજાં ખેતરો તો પશુઓ પણ પાછી શકે છે અને એથી ખોરાક સંબંધી તેઓની ભૂખ સંતોષાય છે. પરંતુ મનુષ્યો તેના કરતાં વધારે ઉચ્ચ વસ્તુઓને માટે જીવતા રહેવાય છે. દાખલા તરીકે હાલનું યુદ્ધ જેને ખાતર લડાઇ રહેલું હોવાનું વખતો વખત કહેવાય છે તે સ્વમાન, આબરૂ, માનવ સ્વાતંત્ર્ય, આત્માની સ્વતંત્રતા અંતઃકરણની સ્વતંત્રતા. આ વસ્તુઓ માટે તેઓ જીવે છે, એજ વસ્તુઓ માનવજાતી પાસેથી છીનવી લેવાનો પ્રયત્ન કરવા માટે આજે હિટલરવાદને વખોડવામાં આવે છે. એજ વસ્તુઓને માટે લડવાને દક્ષિણ આફ્રિકા પ્રીટનને આજે સાદ આપી રહ્યું છે. અગાઉની હકીકત એ છે કે જે હોદ્દાને માટે હિટલરવાદને આજે વખોડવામાં આવે છે એજ દોષ જે લોકો જીવનની આ મહાન વસ્તુઓને માટે લડવા તૈયાર થયા છે તેઓએ કરેલો નહીં ગણાય. પોતે જાતે રાક્ષસ જેવા બનીને અને કરોડો લોકોને પોતાના પગ નીચે કચડી રાખીને તેમ રાક્ષસનો નાશ કરી શકાશે? આ દેશમાં હીંદીઓ આ વસ્તુઓ તેઓની પાસેથી છીનવી લેવાઈ છે એથી પીડાઇ રહ્યા છે. અમારો પોકાર એ પીડાયેલાઓનો પોકાર છે.

અગે ઉપર કહી ગયા કે અમારાપર થઈ રહેલા અન્યાયોને માટે જનરલ સ્મટસ ઘણે અંશે જવાબદાર છે. અગે આ દેશમાં સ્વેચ્છાથી આવ્યા નથી, અગાશ પુર્વજોને આ દેશની ખીલવણી માટે સસ્તી મજુરીનો લાભ ઉઠાવવાને દાખલ કરવામાં આવ્યા હતા. તેઓને સ્વર્ગનાં સ્વપ્ના બતાવવામાં આવ્યાં હતાં પરંતુ આ દેશમાં આવ્યા બાદ તેઓને કડવો અનુભવ મળ્યો કે તેઓને ગુલામીની બેડીમાં જકડવામાં આવ્યા અને તેઓના ગોરા માલીકોના માણુકના માર નીચે તેઓએ ગુલામી કરવાની હતી આજે યુનીયનમાં ૮૦ ટકા હીંદીઓ ગુલામીમાં આવેલા એ હીંદીઓના સંતાનો છે બાકીના ૨૦ ટકા સ્વતંત્ર રીતે આ દેશમાં આવ્યા હતા પરંતુ એ રીતે આવીને તેઓ રાજ્યને બોજારૂપ નથી થયા. હીંદી સવાલની તપાસ કરવાને બેઠેલાં અનેક કમીશનોએ કબુલ કર્યું છે કે હીંદીઓ આ દેશને બોજારૂપ નથી પરંતુ કીમતી ગુડી છે. યુનીયનના મહાન રાજનીતીજ્ઞોએ અનેક શાહી પરિષદોમાં કબુલ કરેલું છે કે યુનીયનમાં વસી રહેલા હીંદીઓ એક શાંત અને કાયદાને વફાદાર રહેનારી કોમ છે. અને તેમ છતાં હીંદીઓ સામે જાતીય જોર પાડનારા કાયદા કરી સ્વમાનપ્રીય મનુષ્યો તરીકે રહેવાના તેઓના હકો અને તકો છીનવી લેવામાં આવ્યાં છે. એક કોમ તરીકે તેઓપર હલકા પણાની છાપ મારનારા કાયદા કરવામાં આવ્યા છે.

નવા હીંદી વસાહતીઓને માટે બંધ બારણની નીતી અખત્યાર કરીને હીંદીઓના પોતાના સંસ્કૃતીક પીકાસને માટે આ દેશમાં નવું લોહી દાખલ કરવાનો હક છીનવી લેવામાં આવ્યો છે. આ દેશની અંદર પણ આંતરપ્રાંતીક વસાહત પર પ્રતીબંધ મુકી દેશની અંદર ફરવા ફરવાનો તેઓનો હક છીનવી તેઓને જુદા જુદા પ્રાંતોમાં કેદ કરવામાં આવ્યા છે.

૧૯૦૭નો ટ્રાંસવાલ એશીયાટીક રજીસ્ટ્રેશન એકટ અને ૧૯૦૮ નો ગોનેરી કાયદો અને ટાઉનશીપ્સ એકટ, કે જેના કર્તા જનરલ સ્મટસ હતા, અને જેની સામે મહાત્મા ગાંધીજીના નેતૃત્વ હેઠળ સત્યાગ્રહની મહાન લડત ચાલી હતી, અને જે આજે પણ વધારે ખરાબ સ્વરૂપમાં યુનીયનના કાયદાપોથીને કલંકીત કરી રહ્યા છે, તેણે હીંદીઓની વસવાટ વેપાર અને મનુષ્ય તરીકે ફરવા ફરવાની સ્વતંત્રતા છીનવી લીધેલી છે. ઇમીગ્રેશન કાયદાનો એવો જુલમી અમલ થઈ રહ્યો છે કે કેટલાક હીંદીજનોની ઉપર તેઓના આ દેશમાં ગયે તેટલા લાંબા અને નીષ્કલંક વસવાટ છતાં પણ, ગુજરાત તેઓ આ દેશમાં ચોરીથી દાખલ થયા હોવાનું કલંક મુકવામાં આવ્યું છે જ્યારે તેઓને એ રીતે દાખલ થવાની સગવડ કરી આપવા ની સરકારી અમલદારોની નીતીને બીજે કશું કરવામાં આવ્યું નથી આ હીંદીઓને ક્ષમા પામેલા ગુનેગારો તરીકે સરકાર ની દયાપર નભવું પડે છે. અને, સુખી કુટુંબજીવન ગાળવાનો હક પણ છીનવી લેવામાં આવ્યો છે, કે જે એક મોટા ગુનેગારથી પણ ભોગવી શકાય છે.

કહેવાની મતલબ એ છે કે યુનીયન સર-કારે આ કોર્ટોને પોતાના બાળબચ્ચાંઓને યુનીયનમાં દાખલ થવાની મના કરીને તેઓના અપરાધને માટે કંઇકસાઇમી અપુરો ક્ષમા આપેલી છે. અને જે રીતે અમુકરતી જીવન ગાળવાનું તેઓને ઉત્તેજન આપેલું છે. આ બાબતને સરકારે ગંભીર ધ્યાન દેવાની જરૂર છે.

આ દેશમાં કીડીઓપર થઇ રહેલા અન્યાયો કે જેથી કીડીઓના એક વર્ગની લાગણીઓ ઘોટલી હદ સુધી દુભાએલી છે કે તેની સામે સત્યાગ્રહ આદરવાની તેઓને ફરજ પડી છે, તેની અહીં અગે કુંકમાં માત્ર સામાન્ય રૂપરેખાજ આપેલી છે. વડા પ્રધાનની બહલાયેલી દ્રષ્ટિમાં રહેલાં આ બાબતો કીડીથી તેઓ કરવાને અગે પ્રેરાયા છીએ. તેઓ સમજતા થયા છે કે જેઓ ગઠિયવર્ગના નથી તેઓ પણ બોલતરૂપ નથી. પ્રત્યેક મનુષ્ય, પછી તે ગમે તે વર્ણ કે જાતીનો હોય, તે દેશની બીલવણીને માટે ઉપયોગી છે. તેઓએ કહ્યું છે કે: "હું આશું છું કે આ કીડી-દ્રષ્ટિથી તમે લેતા થાઓ, કે જેનો અર્થ દેશની બીલવણી માત્ર છે. અને ભૂત-કાળના ઇતીય ચોદના પ્રશ્નોમાં ગોવા ખાતા નહીં કરો." ભુતકાળની રાજનીતીને તેઓ કોટી દેવા પ્રેરાયે છે. એ રાજનીતી ભુલભરેલી અને દેશના કાર્યો અને પીકારા ને નુકશાનકારક હતી એમ તેઓ માને છે. તેઓએ કહ્યું કે ભુતકાળના સમરણો અને પુરાવા અનીષ્ટો દેશે પકડા મુકી દેવા જોઇએ. વધુમા તેમણે કહ્યું છે કે દરેક વ્યક્તિના જીવનનું ધોરણ સુધારવા ને બનતું બધું થવું જોઇએ અને દુઃખ મનોહરા દુર થવી જોઇએ. દક્ષીણ આ-ફ્રીકામાં ઉત્તમ પ્રકારના માનવસાધનો પડેલાં છે અને પ્રત્યે કે અરસપરસ મદત ગાર બની રહેવું જોઇએ. સબળા વર્ગના લોકોને ભુતકાળની નીતી ત્યજ દેવા અને સદ્ધા, આશા અને ઓક બીલ્લમાં બીબાન્ત મુકવા જનરલ સ્મટસે અપીલ કરેલી છે.

જે સરકારે યુરોપીયન પ્રજાના કલેશો ને દાલન પાલન કરી બોધપાઠ આપ્યુ નહીં હોત અને આ પીરણે કીડીઓના ટોળાંઓ હોત તો ગોરી અને બીન ગોરી પ્રજાઓ વચ્ચેનો સંબંધ આજે જેટલો કડવો થઇ પડેલો જોવામાં આવે છે તેટલો કડવો થઇ ગયેલો નહીં હોત.

પરંતુ થઇલી ભુલ હજુ પણ સુધારી શકાય છે અને અમે અંતઃકરણથી આશા

અ-સત્યાગ્રહીઓને

સત્યાગ્રહીઓને જુદથી વેપાર કરવા દેવામાં આવે છે ત્યારે બીજાઓને કાયદાને અનુસરવું પડે છે—તો પછી સત્યાગ્રહીજ બનવામાં શા વાંધો છે?

હાલુ છીતા લાયના એક કીડી જનરલ ડીલર, દલ્લર અને ગ્રોસરને રહેવાલ કટીટમાં વસ્ટ લાયસેન્સો વેપાર કરવા બદલ જોહાનીસ બર્ગની કોર્ટમાં પા. ૧૦ ના દંડ અથવા એક માસની કાપ્ત કેદની સજા થઇ છે. તેને ઓગસ્ટ ના. ૨૨ મીએ પકડવામાં આવ્યા હતા અને ઓગસ્ટ ના. ૨૩ મીએ તેના ચાલ્યો હતો. જુલાઇ ના. ૨૮ મીએ તેણે ૧૯૩૯ ની એશીયાટીકસ (ટ્રાંસવાલ લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ) ઓકટની કલમ ૪ ની હકે લાયસેન્સ માટે પરવાનાની મુલ્યા પ્રધાનને અરજી કરી હતી. ઓગસ્ટ ના. ૨૯ મીએ એ પરવાનો આપવામા આવ્યો. જે રજીસ્ટ્રેટ સમક્ષ રજુ કરવામા આવ્યો હતા પરતુ રજીસ્ટ્રેટે કહ્યું કે તેણે તો કાયદાનો અમલ કરવાનો છે અને ૧૯૨૫ ના ૩૨ નંબરના કાયદો. તેને પગર લાયસેન્સ વેપાર કરવાની ના પાડે છે

આંખ ઉઘાડનારૂં

આ ઉપરથી નીચેની બાબતમા કીડીઓના આંખો ઉઘડવી જોઇએ

સત્યાગ્રહીઓ જેઓ ૧૯૩૯ના એશીયાટીકસ (ટ્રાંસવાલ લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ) ઓકટની સામે બહાદ બહાદરી દાખવી . અને તેમ કરવે કેવા ખાર માસથી જુલો દીધ પગર લાયસેન્સે વેપાર કરી રહ્યા છે તેમને સત્યાગ્રહીઓ કહ્યા પગી કરતા ત્યારે જેઓ અ-સત્યાગ્રહીઓ રહીને પગર લાયસેન્સો વેપાર કરી રહ્યા છે તેઓને સજા કરતા પહી તરતજ કેદમાન આને ન્યાય ઢકેને માટે લડવાને સત્યાગ્રહમાં કા સારા જોગાઇ નહિ જવુ?

૧૯૩૯ ના એશીયાટીકસ (લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ) ઓકટ કોઇપણ વ્યક્તિ પા કાયુ કોમને વેપારના ધંધાના ધારે રાહ જોવી નહિ પડી હોય. અને તેને કોઇ તકલીફ બોગવવી પડી નહિ હોય

એટલે પરદ ભાઇ ભાઇ ગણાગઢના મદદ કે આ દેશમા તમારૂં કલ્યાન આને સ્વાશ્રય મેરવ કરવી સત્યાગ્રહ ગાર લડાઇ રહી છે તેમાં સહકાર આપો

ઓરા. ગ્રી. ગ્રેહેદ,
ગોનાપતિ, દક્ષણસત્યાગ્રહ ફોજ.

રાખીએ છીએ કે જનરલ સ્મટસ આ બાબતની પ્રશ્નિને પોતાના અમલથી ઉત્તેજન આપી તેને યુક્તીસંગત સ્વરૂપ આપશે.

અમુક "એલેકઝેન્ડ્રા" લત્તામાંથી હિંદી-ઓથી વસવાટ કરી નહિ શકાય

ટ્રાંસવાલ ના ટ્રાંસવાલ એશીયાટીક લેન્ડ ટેન્યુર ઓકટની દ્રષ્ટે નીચેનો પ્રીવીયસ પરમીશન ની અમુક જગાઓને ટ્રાંસવાલના ગોનેરી મજરા થી એશીયાટીક ઓફીસની કલમના અમલમાથી મુકત (એકઝેમ્પ્ટ) કરવાની જાહેરાતો યુનીયન પાર્લામેન્ટ પાસ કરી અને એમ જાહેરાતોમાં કીડીઓને જમીન માલીકીનો હક આપ્યો. ત્યાર થી કેટલાક કીડીઓ તેવા જાહેરાતોમાં જમીનો ખરીદવા લાગી ગયા છે અને રહેવાના દસ્તેજ ના પ્રમાનો કરી ગયા છે હવે સમજવામાં આવે છે કે અમુક આફ્રિકનોને અને એક સંસ્થાને જોહાનીસબર્ગ સીટી કાઉન્સીલે જણાવ્યુ છે કે અમુક કરત પાળવાની કબુલાતના ન આવે ત્યાં સુધી તેઓએ બોધકામ કરવા નહી કરવું. આ કારણ, અમારો સમજવા મુજબ એ છે કે, એ કમેટીમાં બીન-યુરોપીયનો ત્યારે વસ-વાટ કરી નહી શકાય. કારણ કમીટીએ એ જગ્યાની તપાસ કરી જાહેર અને એ જાણવામા આવ્યું કે એ સત્યાગ્રહના કમેટાને લાગે બનાવ છે તેટલે દરજ્જે તેનો, કલમ ૩ ના રજીસ્ટ્રેટ પાસે બીન યુરોપીયનોને પરમીટ કરવાનો સાથે, તેમજ સત્યાગ્રહના આગેવાની નજરે આ આવેલા દાખલા પરથી રજીસ્ટ્રારો કોર્ટોનેન્સની કલમ પર (૨)-ની દ્રષ્ટિએ વિચાર કરી કમેટીમા ટાઉન પ્લેનીંગ કમીટીની ભલામણ સાથે કીડી ઓફીસરની ચકાસણી માટીએ મોકલવી જોઇએ એમ અમારૂં કરેલી છે:

(એ) એશીયાટીકોના જોગવડા માટે આપવા પારવામા આવેલાં ઉકત બંગલો ટાઉન પ્લાનીંગ સ્કીમ જે પકડાઇ રહી છે તથા તેમાનાના ભાગ કરનારો ડીક્ષ. કાયદે જે બંગલા આપવામા આવેલા છે તો તેઓને ફ્રાંચાઇસ "અગાઉના ગોરીયાઝ" તરીકે ગણી કરવામા આવેલા હોય અને ઝોન (૨) માં બીન-યુરોપીયનોને . . . છિપવેસ કે બોગવટો બાબ પરવાનાઓપર . . . દેવામાં જણાવવામા આવેલ હોય તો ટાઉનશીપ્સ અને ટાઉન પ્લેનીંગ ઓર્ડીનન્સની કલમ પર (૧) ની રૂએ ઉકત બંગલો જોખમકારી ગણીને . . . આપવી.

(બી) આવા કારણોને જણાવવું કે બાકી રહેતા બંગલા તાજ બંધાનારી સામે કરો બાબ ઉઠાવશે નહિ.

ઉપરને જણાવવામા આવેલી ૧૯૩૨ ના ટાઉન પ્લેનીંગ ઓર્ડીનન્સની કલમ નીચે પ્રમાણે

કલમ ૮ (૧) આ ઓર્ડી . . . માં જણાવવામા આવે બાબતો [ટાઉન પ્લેનીંગ] ની બાબતમા ગમે પણ તેમ બાબતે તેની વધારાની જોગવાઇ નહી . . . રજીસ્ટ્રાર . . . પ્રમાણે . . . .

પાર્લામેન્ટના અંદર કાંઈ પણ બાંધછોડ કરવામાં આવેલું નથી. કરવા ધારવામાં આવેલું બીજું કંઈ પણ કામ આજુબાજુના સંજોગોને લઈને કરવાનું જણાશે તો સ્થાનીક સત્તા તેમ કરવાની સંમતિ આપવાની યોગ્યતા ધરાવતી ના પાડી શકશે અથવા તેની સદંતર બંધી કરી શકશે.

(૨) આ કલમની રૂએ સ્થાનીક સત્તાના અમલ હેઠ પણ નીર્ણયથી કોઇ પણ વ્યક્તિને નુકસાન થાય તો તેને એ નીર્ણયની સામે સુપ્રીમ કોર્ટને અપીલ કરવાનો હક રહેશે.

આવતી વળતી વ્યક્તિઓ તરફથી આ બાબતમાં રજુઆતો કરવામાં આવી છે અને આ લીટીઓ લખાઇ રહી છે ત્યાં સુધીમાં સવાધીન તરફથી છેવટનો નીર્ણય અપાયો નથી.

કોની સ્વતંત્રતા અને સમાનતાને માટે આ યુદ્ધ ખેલાય છે?

જાપાની વેપારીઓ બાર વર્ષ બાદ વર્તમાન યુદ્ધ સંજોગોનો ફાયદો ઉઠાવે છે.

શોકહાસનનો મોરચો આજથી સંકુચીત બની જવાનો પણ ઉપસ્થિત થયો છે. જો મોરચો ફક્ત ડીક્સીની હદમાંજ સંકુચિત બની જવા દેવો ઘોષતો નથી. આ મોરચો તો શોકહાસનવાદી રાષ્ટ્રોમાં રહેલા દરેકે દરેક માણસો, દરેક શોકહાસનવાદી સરકારના સાથમા ઘોડા ઘણા ઢીલાશો શે છે અને જોતી સરકાર માટે આજારે કે કાંઈ પણ એમને સહકારની કરજ પડે છે, એ સર્વે માણસો સુધી પ્રસરાવેલો છે.

દિક્ષિણમાં શોકહાસન કયાં છે?

હું ઢીલના સાધનો પ્રયોજનોના સંબંધમાં બોલી છું, જેમને એક શોકહાસનવાદી સરકારને બદલવા માણસો અને સાધનો આપવા પડે છે, પણ જો સરકારને આ ઢીલી પ્રજાને શોકહાસન આપવાનું પરવડતું નથી અને જો ઢીલી શોકહાસનવાદી નેતા પં. જવાહરલાલ નેહરૂને બીજા સાથીઓ પુનરા ચાર વર્ષની મુદત સુધા જેલમાં પકડેલી રાખ્યા છે.

હું અમેરીકાના યુ. સ્ટેટસના બોલ કરોડ અને બીસ લાખ કાળા નીગ્રોની વાત કરું છું.

જ્યારે પોલ્ગ્રાવને કારણે તેમને ઇંગ્લાંડ પેચ માં આવ્યા છે. અમેરીકનોની ખાતીર સુધને કારણે તેમને બદદેર જીવનમાં અગ્રિમ ઢીલો બેના અટકાવાય છે. ખરેખ અમેરીકનોએ સાધા-ણ્ય, આર્થીક અને સંસ્કૃતિક રીતે તેમનો બહીષ્કાર કર્યો છે. અને બધા દુનીયા સમક્ષ તેઓ બાલવા ઇચ્છે છે કે તેઓ શોકહાસનની સ્વતંત્રતા અને સમાનતા માટે લડે છે. પણ કોઇ તેમને પુછવામા આવે કે સ્વતંત્રતા અને સમાનતા કોની? તેઓ શો જવાબ વાળશે?

ચીનની સ્થિતિ

હું અત્યારે ચીનના આગેવાનો અને કુવિનલોના સંબંધમાં કહું છું. તેઓ જુદી જુદી સરને કારો, શીગતો અને બુદ્ધિવાદ વગેરેથી ફલકાઇ ગયા છે. આ બધાનો અને આગેવાનોનો બ ટકા ભાગ નીરક્ષર છે. બહુમતિવાર તો ૫૦ વર્ષ ના જેટલા કરો બાળકોથી ઉભરાયા છે અને જેથી તેઓ કાયમ ગરીબાઇમાં સબડતા રહ્યા છે. એમનાપર અફીણ પરાણે લાદવામા આવ્યું છે, જેથી આખાદારો અજેસ્ટ્રલ ઓડર કરી શકે. રેલ, ફુરચાળ અને આંતરીયાળને કારણે પેદાશો પેદાશો નાશ પામી છે અને બધા અ, બેકારો નીકમાં આલે પણ ઠપુના સૌથી મજબુત આકરાબુનો સામનો કરનારા રહ્યા છે.

બધાયથી આપણે આ બધા માટે ન લઇએ, તો પછી જ્યારે આપણે શોકહાસનવાદ માટે બહના કોરાણે મુકવા કરવા જોઇએ, ત્યારે બારત પોક રીતે આપણે કોની સ્વતંત્રતા અને સમાનતા માટે લડીએ છીએ! જ્યારે આપણે શોકહાસન વાદના બચાવ કરીએ, ત્યારે આપણે આ બધાનો બચાવ ન કરી શકીએ તો બચાવ બચાવ કરનારો કોણ! બધાં સુધી આપણે આ યુદ્ધ ના સંપૂર્ણ મોરચાનો તૈયાર નહીં કરીએ, બાં સુધી કલમ ઢીલમર ઢારે, તો પણ આપણે

મહાન વિરોધાભાસો

અને બાપણે આપણી નીબળતાઓ જોઇ બીજાને હદેરામાં નકાર ન કરી શકાયે. અમેરીકનોએ ઢીંટ સુધી બોલતાં કરવું ન જોઇએ, તેમજ નીગ્રો સંબંધી ગેરવાજબી કરવાની પણ

પ્રકાશકની નોટીસ

દિવાળીના તહેવારોના કારણે 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન'ના અકેટોબર તા. ૧૦ અને અકેટોબર તા. ૨૪ મીના અંક બદલે પહેલા નહિ. દિવાળીના બદલે અંક અકેટોબર ૧૬ મીના બદલે પહેલા.

ના ન પાડવી જોઇએ. અને જોઇએ કે બોઅરોના બે ગીન સંબંધો બોઅરનાં જરાય સહિત્ય સેવવો ન જોઇએ. ઢીંટમાં અત્યારે બોઇ ૬૫ કરતા વધારે ગણેલા હોય, ત્યારે કુરોપના સ્વાતંત્ર્ય માટે ઇગ્લાંડ લાંબે રહીને લડ્યું, એ તો બહાન બીરોધાબાસ બધુમ. અને બધાં યુ. સ્ટેટસ પોતાના શોકહાસનને રક્ષવા ૧ કરોડ બીસ લાખ અમેરીકનોનો પ્રબળ બચાવ કિયો કરે અને બોજ સમુદ્રમાં બધાને સમાન ન અટપવા ના પાપે બ્રિટાનીઓ રાજનીતીમાં સમાવવા બાબતનો નકાર કરે, જેના જેવો બહાન બીરોધાબાસ પણ બીજો નહીં હોય શું! જેવો દેશ બધીના શાબ્દો શોકહાસનવાદ બાગે ઝઝુમે, બધા પોતાનાજ શોકો કે જેઓ બધા બોર બળીનકારો હકદારીઓ અને માંગ કરનાર-બોર સરકારી બાબતદારો છે, એમના કબજા બાબી જવાબ માંગ્યા ન મેળવે એ શું જોઇતો બીરોધાબાસ છે!

શોકહાસનવાદ કયારે વિજયી બને?

જ્યાં સુધી આ બિરોધાબાસનું અસ્તિત્વ છે, બાં સુધી શોકહાસનવાદ વીજય મેળવી શકે તેમ નથી. આ યુદ્ધ જે બહાન રહ્યું છે તેમાં એક બોલ્લું પહાન શોકહાસનવાદી રાષ્ટ્ર કુંઇ પ્રબળ બાજ ગુમાવશે, બોલશે આ યુદ્ધ જીતવા યુદ્ધ કરનારાએ ઉભા છે આ યુદ્ધમાં તેમે શોકહાસનવાદે કુતાં દોષ તો દર્શે બાના પક્ષના રપષ્ટ બ્યાયા સાથે કુતાં બ્યાયના બધા પ્રમાણો પ્રજાને બાં બધા સુધી આ પણે નૈતિક હેતુ રપષ્ટ કર્યા નથી બા યુદ્ધ શોકહાસનના બચાવ માટે બધુ કરવા બાપણે બેળવા સમર્થ નહીં આ અત્યારે કુરોપ ઢીલમર્મા લોડાયેલી પ્રજાઓ ... ... શોકહાસનવાદી પ્રજા કરતાં પ્રમાણીક અને ખાના બાબણી રચ્ય છે મુઠીબાના છુપનના કેટલાંય વર્ષો બાદ બા યુદ્ધ અચાનક આવ્યું છે. પણ આ યુદ્ધ તો દાન માગે સકત અને અનેક ક્રાંતો બાદી આવ્યું છે બાગણીવશપણું પ્રબળ ન બરવા પક્ષે. મજબુત બીપુકો આજે યુદ્ધનો બચાવ કરી રહેલ છે. તેઓ બધબર બચાવ કરશે તેઓ જેમાં માને છે તેને માટે કરવ બાવી લાવી લેશે. પણ જેબણે સૌબી પહેલાં તેઓ જેમાં માને છે એ પક્ષ સાચો છે અને સ્વતંત્રતા કેવળ સાધીઓ નથી, એ નક્કી કરવું જોઇએ

સાચી નેતાગીરીની શોધ

કોકડાંને આરે પહોચી રહેલાં કરોડો લોકો અત્યારે સ્વાતંત્ર્ય માટેના નેતૃત્વની શોધ બા રહ્યા છે બાં સુધી નૈતિક સલ્યાથી બકડી બબ પહેલાં નહીં બલ્યુ દોષ બાં સુધી રપષ્ટ સ્વરૂપ બા એ નેતાગીરી નહીં સાંપડે. કરોડો લોકો અત્યારે નારી નેબની શોધ કરે છે. બા લાયનીબાજ ગુલામી શોધતા લોકોને મુકત બાં બાને એના જેવી સારી રીત બીજી કઇ દોઇ શકે! જેને પગને બીજન મેળવા મોટા ગ્રાસનોને મોઢ આકરા થશે નહીં પણ જો તેમ દ્રષ્ટિ સમીપ નહીં દોય તો ગાડીની બા બાગાડી કરી શકે તેમ છે!

દીવાળી પત્રીકા

આ વર્ષે અમે દીવાળી પત્રીકાઓ છાપી નથી રાખ્યા પરંતુ બીજી પત્રીકાઓ કે જે ટપાલમાં છે તે ચાલુવેલા ભાવે આ ઓફીસમાંથી બાપીશું. કીંમત દરેકની પોસ્ટેજ સાથે રૂા. ૬-૦.

સાઉથ આફ્રિકાના ભવિષ્ય પર જનરલ સ્મટસ

ડરબનમાં આંબા મેયર અને કાઉન્સીલરો તરફથી ગુરુવાર સપ્ટેમ્બર તા. ૨૪ મીએ આપવામાં આવેલા માન પત્રના જવાબ આપતાં મુનીસીપલના વડા પ્રધાન જનરલ સ્મટસે કહ્યું હતું કે:

હું હમેશાં સાઉથ આફ્રિકાના પ્રદેશને અનુસરતો આવ્યો છું. મારા પોતાના લોકો માટે તરફ બહુ અનુકૂળ દૃષ્ટિથી નથી લેતા પરંતુ એ કારણથી હું તેઓને વધારે ચાહું છું. માણીક વર્ષ પર જે દીલગીરીના નીર્ણયનો સ્વીકાર કર્યો હતો. એ નીર્ણયને મેં સાઉથ આફ્રિકા ની ભેગાંથી કોઈ કોમ બીજાના ઉપર સત્તા નહીં ચલાવે એવા એક દૃઢરાગના કરવાના તરીકે સ્વીકાર્યો હતો. માણીસ વર્ષ થયાં એ લોકો ને એક કરવાનો જે પ્રયત્ન કરતો આવ્યો છું અને ૧૯૩૯ના સપ્ટેમ્બરમાં જે કે એવું જણાયું હતું કે મેં મારો આદર્શ ગુમ કીધો છે છતાં મારી માન્યતા એવી છે કે એ વખતે મંજુરેલા નીર્ણયે સાઉથ આફ્રિકાને સહાયો મોટામા મોટો લેખ આપ્યો હતો. લોકોએ એ નીર્ણય સ્વીકાર્યો હતો અને લોકોનો મોટો સમુદ્ર એકત્ર થયો હતો.

યુનીયનને મહાનીયું પ્રજા આફ્રિકાના સાધારણ રમખાણોનો ભય દુર કરી દીધેલ છે અને દક્ષિણમાં બોલા આપણા નવયુવાનોએ યુનીયન નું સ્વમાન વધાર્યું છે અને તેનું મસ્તક ઉંચા રાખ્યું છે અને સુદ્રાવસ્થા અને સ્વતંત્રતાના તેના હાથને મુલ્યસ્વરૂપ આપ્યું છે.

હું આ દેશના ભવિષ્ય તરફ દૃષ્ટિ કરું છું ગેતીમાં સાઉથ આફ્રિકાથી ચડે એવો દુનીયામાં એક પણ દેશ નથી, પરંતુ દુનીયા આજે યાંત્રીકતાના તરફ પ્રયાણ કરી રહી છે. દુનીયા ને ખાતુઓ જોઇએ છે અને પૂર્વ કિંમતનો ખાતુઓ તે સઘળી મહાન આજનો આજે સાઉથ આફ્રિકા પાસે છે. જો દેશનું તંત્ર કલાપણથી ચલાવાય તો તેની પ્રગતિ રસ્તને પણ કરી નહીં રોકેલી તેવી થાય.

લોકોમાં મરીનીના પ્રશ્નોનો નીકાલ આવી રહ્યો કરીને હરેક મનુષ્ય ઉપયોગમાં આવે. સાઉથ આફ્રિકા પોતાની નેતીય વસ્તી માટે કંપનીનો ઉપયોગ માને. પ્રત્યેક વ્યક્તિના જીવનનું ધોરણ ઉંચું કરવામાં આવે. ઉચ્ચ મનોદશાનો ત્યાંત આવા જાય.

સાઉથ આફ્રિકા પોતાના યુદ્ધ પ્રયત્નોથી શોખ્યું છે કે તે સ્વારક્ષણની જાતી થઈ છે.

હું ઇચ્છું છું કે તમે સઘળા આ દીર્ઘદૃષ્ટિથી જુઓ કે જેનો અર્થ દેશની પ્રગતી થાય છે અને ગુલામોના ખાતીબદ્ધના પ્રશ્નોની બાજુ બાજુ લોકો આવા ન કરો. "સાઉથ આફ્રિકા ના માર્ગે" જે ગીત આપણે પાર્ક સાંભળ્યું એમાં હું તો સાઉથ આફ્રિકાનો માર્ગ એક જ માર્ગ જાણું છું અને એ માર્ગે તે વાસ્તવિક રાખ્યું છે અને સુદ્રાવસ્થા અને સ્વતંત્રતાના તેના હાથને મુલ્યસ્વરૂપ આપ્યું છે.

હું આ દેશના ભવિષ્ય તરફ દૃષ્ટિ કરું છું ગેતીમાં સાઉથ આફ્રિકાથી ચડે એવો દુનીયામાં એક પણ દેશ નથી, પરંતુ દુનીયા આજે યાંત્રીકતાના તરફ પ્રયાણ કરી રહી છે. દુનીયા ને ખાતુઓ જોઇએ છે અને પૂર્વ કિંમતનો ખાતુઓ તે સઘળી મહાન આજનો આજે સાઉથ આફ્રિકા પાસે છે. જો દેશનું તંત્ર કલાપણથી ચલાવાય તો તેની પ્રગતિ રસ્તને પણ કરી નહીં રોકેલી તેવી થાય.

લોકોમાં મરીનીના પ્રશ્નોનો નીકાલ આવી રહ્યો કરીને હરેક મનુષ્ય ઉપયોગમાં આવે. સાઉથ આફ્રિકા પોતાની નેતીય વસ્તી માટે કંપનીનો ઉપયોગ માને. પ્રત્યેક વ્યક્તિના જીવનનું ધોરણ ઉંચું કરવામાં આવે. ઉચ્ચ મનોદશાનો ત્યાંત આવા જાય.

સાઉથ આફ્રિકા પોતાના યુદ્ધ પ્રયત્નોથી શોખ્યું છે કે તે સ્વારક્ષણની જાતી થઈ છે.

હું ઇચ્છું છું કે તમે સઘળા આ દીર્ઘદૃષ્ટિથી જુઓ કે જેનો અર્થ દેશની પ્રગતી થાય છે અને ગુલામોના ખાતીબદ્ધના પ્રશ્નોની બાજુ બાજુ લોકો આવા ન કરો. "સાઉથ આફ્રિકા ના માર્ગે" જે ગીત આપણે પાર્ક સાંભળ્યું એમાં હું તો સાઉથ આફ્રિકાનો માર્ગ એક જ માર્ગ જાણું છું અને એ માર્ગે તે વાસ્તવિક માર્ગ.

સાઉથ આફ્રિકાનો માર્ગ ઉચ્ચ વસ્તુઓમાંથી નીચ વસ્તુઓ તરફ જવાનો કદી નહીં હતો પણ વધારે નીકાણ સાઉથ આફ્રિકા તરફ જવાનો હતો.

હું ધ્રુજતું હૃદય કે સઘળા આ દૃષ્ટિથી હરેક નીહાળતા થાય. ભુતકાળની રાજનીતીમાંથી હું નીકળી જવા ઇચ્છું છું. એમાં કંઈ પણ અપ્રમાણીકતા તો કે નહોતી પરંતુ હું માનું છું કે એ રાજનીતી ખોટી હતી અને દેશના લાભો અને દીમાગની વીરુદ્ધ હતી.

હું ઇચ્છું છું કે સઘળા પુરાણી ભુલો અને ખુડાઓના સ્મરણોને ભુલી જાય. હરેક આપણે એક નવા દીકાસ તરફ પ્રયાણ કરવાનું છે, એક મહાન રાષ્ટ્ર અને એક મહાન કોમનું ઘડતર કરવાને પ્રગતીના માર્ગ મહાન કરવાનો છે.

સાઉથ આફ્રિકાને સારામાં સારા માનવસાધનો છે અને પ્રત્યેકે સહકાર આપવો જોઇએ.

હું એક 'બુઢા લાખુસ તરીકે આ નથી કહેતો એક પુરાતન તરીકે પણ કહું છું. બન્ને બનીના નેતાજ સુધારા વધુના લોકોને કહું છું કે: "ભુતકાળની બનીઓને ભુલ દો. અદા રાખો, આસા રાખો, એક બીજાપર વીશ્વાસ રાખો. એક બીજાનો હાથ પકડો અને તમારે માટે નીર્માયેલા ભાવિ તરફ આગળ વધો.

પા. ૨૫૦થી વધારે કીંમતના મકાન વગર પરવાને બાંધવાની મનાઇ

જુલાઇ તા. ૧૦ મીએ એવી નોટીસ બહાર પડી હતી કે પા. ૨૫૦ થી વધારે કુલ્યાતના મકાન કંટ્રોલની પરવાનગી મીના બાંધી નહીં શકાય. હવે એ પ્રતીબંધ ના એવો વધારો કરવામા આવ્યો છે કે સપ્ટેમ્બર તા. ૨૪ મીથી પા. ૨૫૦ થી ઉપરે કીંમતના મકાન ની. આમેંટ કોકર કન્ટ્રોલર એક મેનેજરની પરવાનગી વીના બાંધી નહીં શકાય. તેમ તેટલાનો વધારો કીંમતનું સમાર કામ પણ પરવાનગીમે નહીં કરી શકાય આ નવો પ્રતીબંધ મુખ્યત્વે કોકરોનાં બનાવીલેમ કન્ડકટરીયલ પ્લાસ્ટરોલ છે આવા બનાવો મુખ્યને આજે બાંધકામ ચાલી રહ્યું છે તો માટુ પડશે. સપ્ટેમ્બર તા. ૨૪મી પહેલાં જે બાંધકામ શરૂ થયું હશે તેને આકટોબર તા. ૨૫ મી સુધી કન્ટ્રોલરની પરવાનગી વીના ચાલુ રાખી શકાશે પા. ૨૫૦ થી વધારે કીંમત ના મકાન બાંધવાને પરવાનગીની અરજી માટે

બીજોના બાંધકામના પોરાઓ કન્ટ્રોલર ઓફ કન્ડકટરીયલ પ્લેન પાસ્ટર તરફથી કરવામાં આવ્યા છે જેનો અમલ પણ સપ્ટેમ્બર તા. ૨૪ મીથી શરૂ થયો છે:

(અ) બાંધકામનું બાંધકામ કરનારા કારીગરોને નોકરી આપનારી જાતજેરબાજર આપી નહીં શકાય.

(બ) તા. ૨૪ ઓગષ્ટ ૧૯૪૧ ની બીજર કરદર ની સરકારી નોટીસમાં કારીગરોને નોકરી કરવા ના કરારોમાંના આદવાદીના ઓછામાં ઓછા ૬ દીવસના આવાદીયામાં પુરા કરવા

(ક) ઓવરટાઇમના પૈસા કોઇ પણ દીવસના સાધારણ નોકરીના કલાકો ઉપરાંત કામ પણ કોઇ બીજે ભાગે આવતા પાછી કામ આપે બંને તે વખતે મળેલ દોય.

(ડ) કોઇ પણ નાશીકાના બાંધકામમાં કન્ટ્રોલર ની બીજી દિવા, કોઇ પણ બાંધકામના પ્લાનના ફેરફારોને એજ આપવા પોતાની પણ પણ લાગુ વરકથી સપ્ટેમ્બર તા. ૨૪ મીએ આ નોટીસ લાગુ પણ તે વખતે આપતો

હતો તે કરતાં વધારે પગાર આપી શકાશે નહીં. અને કોઈ પણ મારીશરયા એ કરતાં વધારે પગાર માગી નહીં શકાય.

આ હુકમ એ રીતે છે કે સધળા મારીશરો ને કોઈ પણ હયાત છે અથવા ભવિષ્યમાં બનાર ઇન્ડસ્ટ્રીયલ કાઉન્સીલ ઓર્ગેનેઝરી કમિટી તેમ જ કોઈપણ કારખાનાપર અંકુશ

સંરક્ષણ ખાતાના પ્રધાને યાગદાન ઉદ્યોગમાં નોંધ જનાવવાના કામ પર અંકુશ મુક્યો છે

જેથી એ કામને જરૂરી સધળી બાબતો કન્ટ્રોલર ઓફ ઇન્ડસ્ટ્રીયલ મેનપાવરની સત્તા દેઠળ રહેશે. આ ધારાની રૂએ કોઈ પણ નવું કોઠાનું કારખાનું કન્ટ્રોલરની પરવાનગી વીના ખોલી નહીં શકાય.

કોમી ઐક્યનો ઉત્તમ વિધાતા-શિક્ષક

સર્વધર્મસમાનત્વ

(ઉનાકરથી ચાલુ)

હવે એક છેલ્લની વાત ઉપર આવું છું. શિક્ષકે તો સાંપ્રદાયિકતા સંપૂર્ણપણે દૂર કરવી, તો તેણે સર્વધર્મસમાનત્વ કેળવવાનો પ્રયત્ન કરવો જોઇએ. બાળકોમાંના કેટલા પરધર્મનાં તત્ત્વોનો અભ્યાસ કરે છે? દાખલા તરીકે, ભારતની એક કોટુ રાણાના વિદ્યાર્થીઓની સખ્યામા બોહરા ભાંખીજીએ તેમને પુછ્યું હતું: 'તમારામાંથી મીતા કેટલાએ ગાંધી છે?' બારસો બોંતેર વિદ્યાર્થીઓમાંથી એક જણે હાથ ઊંચો કરેલો. શિક્ષકોને એ સવાલ પુછવાનો ગાંધીજીએ અવિનય કર્યો ન હતો. આવો પણ તેમને હું એ પુછવાનો અવિનય ન કરે કે તમારામાના કેટલાએ કુરાને-શરીફ વાંચ્યું છે? બાળકોને ધરમાનને વિષે કેવી નિશ્ચિત કલ્પનાઓ દોમ છે તેનો અહીં ઉલ્લેખ ન કરું પણ એ કલ્પનાઓ બાંધી બાબતમુક્ત છે. કુરાનેશરીફ વાંચવાનો સમય ન હોય તો એક નાનકડું પુસ્તક પ્રાપ્યવાનું કહું? એડવિન આર્નોલ્ડે કુરાનેશરીફની આયતો ઉપરને ધરમાનની કેટલીક ઉદાત્ત કલ્પનાઓ કહેલી છે, એ પુસ્તકનું નામ Pearl of Faith છે. કોઇ કોટુ રા'કરામાયની પુક્તિઓની માળા બનાવે તો ૨૫૮ મણકાઓની માળા બનાવે આર્નોલ્ડે બુદ્ધનાં ૬૮ નામ સાથે ૬૮ મોતીઓની આ માળા ગુંથી છે. એજ એડવિન આર્નોલ્ડે બત્રીસ ગીતાને Song Celestial નામના કાવ્યમાં અંગ્રેજીમાં ઉતારી છે, બુદ્ધ ભગવાનની સ્મારે Light of Asia માં ઉતારી છે, અને પયગંબરની જીવનકથાને Light of the World માં ઉતારી છે. એના જેવો સર્વધર્મસમભાવ આપણે શી રીતે કેળવી શકીએ તે કહું ખરો?

Pearls of Faith માં અનેક કથાઓ છે. એમાંથી એક કથા પેગંબર સાહેબની આસ્તિકતા ની છે. પેગંબર સાહેબ મક્કાથી મદીના જવા નીકળ્યા છે, તેમની પાછળ દિરોપીઓ પડ્યા છે. મહમ્મદ સાહેબ રાખે પણ માણસો છે. પાછળ તો મોટું ધાડું પડ્યું છે. એમના સાથીઓ કહે છે, 'આપણે પગ ન ઉપાડીએ તો મરી ખૂટવાના છીએ.' પાસે એક કોતરનું આવે છે. એના તરફ માણસની નજરો પડી છે. સાથીઓ કહે છે કે, એ કોતરમાં જઇએ તો પેલા આપણને પકડશે અને પ્રાણ લેશે. એટલે કહ્યું: 'આપણે તો ચાર છીએ અને પેલા તો ઘણા છે.' મહમ્મદ સાહેબ કહે: 'આપણે ચાર નથી, પાંચ છીએ. આપણે તો ચાર કલ્યાણ છીએ, પણ પાંચમો ખુદા છે તે કેમ ભૂલી જાઓ છો? એ આપણું રક્ષણ કરશે.' ઇશ્વરનું કરવું થાય છે કે, પેલા કોતરમાં જાય છે એટલે કોતરના મોં ઉપર એ કરોળિયો પોતાનું જાળું રચે છે, અને એક કબુતરી પોતાનાં ઇંડાંને સેવતી હુકારા કરતી બેઠી છે. મહમ્મદ સાહેબના દુશ્મનો લાંબી જાય છે, કરોળિયાનું જાળું જોઇને કહે છે કે, આમાં માણસો દોડ્યા હશે નહીં, અને આગી ચાલ્યા જાય છે.

બાજની કથા પણ એટલીજ સાચી હજરત ગોસની છે. એ કથા બાળકોને તમે કહેશો તો બધે બાતારી છે કે તેઓ તો કદી ભૂલવાની નથી એમનું મન નાના બાળકના કાદર જેવાની હતું. બાળક હતા ત્યારે એક કાકલાના એને જગાડ્યું હતું. પાસે મુસાફરીને બારે કેટલીક અશરફી એની કમરીમાં સીવી આપી રવાના કારમાને સુદરકો મળ્યા. આખા કાફલાને લુટી લીધા પછી તેઓ પાછા ફરતા હતા ત્યાં હજરત ગોસ જોતા રહ્યા. 'તારી પાસે રૂ૰ અશરફી છે, તે કેમ નથી લેતા?' તુદારકો માટે જીંદગીમાં આ પ્રથમ પ્રસંગ હતો કે બનાવે વસ્ત્ર તેમની આનણ તેમને શરમાને એવી રીતે– તેમની આંખની આજ્ઞા નાંખે એવી રીતે–બાજીની બનાવ્યા સમુ બહુ પણ હતુ નાનો બાળક ચકિત થયા. બાળકને પૂછવું એટલે બાળકે આખી હકીકત કહી સંભળાવી. લુટારાઓએ લુંટેલો બધો માલ કાફલાને સ્વાધીન કર્યો એટલે બાળકે પોતાના પ્રખર સત્યથી આખા કાફલાને બચાવ્યો એટલુજ નહિ, પણ લુટારાઓનો હૃદયપલટો કર્યો. આવી કથા જે ધર્મના છે તે ધર્મને આપણે કેમ નિંદીએ?

બાઇબલ તમારામાંથી કેટલાએ વાચ્યું છે? આખું નહીં તો ચોપડી તો વાંચી. જુના કરાર માંથી Book of Job વાંચો, Psalms વાંચો, નવામાંથી મેથ્યુ વાંચો, પર્વત પરનો ઉપદેશ વાંચો; અને વાંચો આખરે કોરિન્થિયન્સનું ૧૩ મું પ્રકરણ, જેમાં પ્રેમ વિષે અજર કોતર લખ્યું છે. નાની નાની કથાઓમાંથી એકજ કથા લો. ગીતા માં આપણે વાંચીએ છીએ બાજાનનો મોક્ષ—

अपि चेत्सुदुराचारो भजते मामनन्यभाक्।
साधुरेव स मंतव्यः सम्यग्व्यवसितो हि सः॥

બાઇબલમાં એ કોતરને સમો પાડનારી એક કથા છે. પંડિતો, ગ્રાહ્મણો અને કાબદાવાદીઓ, જેનાથી પાપ થઇ ગયું છે એવા એક બાઇબલને બહુ સમજાવતા પાસે લાવે છે. તે વેળા કાવદો એવો હતો કે, એવું પાપ કરનારને જાહેરમાં ઉભું રાખી પથરાઓ મારી શિક્ષા કરવી. પ્રભુ ભગવાન ક્ષમાવાર જીવન રહે છે, જમીન પર કોતર લખે છે, બાંતે પછી ગંભીર પવન બોલે છે: 'તમારામાંથી જેને પાપનો રવપર્શ ન થયો હોય તે એને પથ્થર મારે.' પેલા દિગ્ગજ થાક ગયા. કોઇનો હાથ ઊંચકાયો નહિ અને શીર ઝાંખી પીખરાઇ ગયા. બધુ ભગવાન રામાંકિરણ હતા. આખા ઇસારો જુએ કે તો કોઇ ના હતું. બાઇને પૂછતા ! કહે છે: 'બાઇએ પથ્થર ન મારીને, ગોપાલ વિઠ્ઠલ થઇ ગયા.' બધુ ભગવાને કહ્યું 'બાઇ: જા, હવે પાપ કરીશ ના.' એ સઘળી ચર્ચા ગીતાનો ક્લોક બાળકને સમજાવતાં કેટલા વાર લાગે, પણ આ કથાનું રહસ્ય સમજાવતાં અને સર્વધર્મસમાનત્વનો પરચો પાઠ શીખતાં વિદ્યાર્થીને મુશ્કેલી ન આવે. તો આ અનુપમ બાઇબલ Short story–છે, એક સુંદર મહાકાવ્ય છે.

તો હવે આપણે ધર્મના ઝઘડા કરીએ? આ કારણે આપણે એક ધર્મને બીજાથી આઘકો કે ઓછો ગણીએ? ધર્મના સ્વાપકો મહા માનવો હતા, નવા પૂરસ્કારી હતા, પણ પૂર્ણ પુરુષો ન હતા. આપણે તેઓ પણ હતા માનવી. એટલે તેમની કૃતિ, વાણીને કવચની મેરબાની મજેલી હતી તેણે, આપણું તો ઢાંકીજ. કોઇમાં ઓછું આપૂર્ણતા તો કોઇમાં બીજી, પણ બધીમાં કોઇ ને કોઇ અપૂર્ણતા પણ જરીજ છે ધર્મના કસેરાઓ ઝુલ્યા છે: કોઇ સુંદર હશે, કોઇ કુરૂપ હશે; કોઇ પૂર્ણ હશે, કોઇ પાલથું હશે; પણ સૌ મા એક હૃદય માને આલ્યા કળાઓની રહી છે. તો તો આપણે એકબીજાને નિચે સંપૂર્ણ આદર ન રાખીએ!

ધોરી સૂચના

મેં મુખ્યત્વેની વાત કરી લીધા. તમારા વિચારો જુદી દિશામાં વહેતા હોય તો પણ મેં કહ્યું છે તેના ઉપર વિચાર કરજો, એવી મારી વિનંતી છે. હવે ધોરી સૂચનાઓ કહું. કોટુ ઓને ઉદ્દેશીને કહું છું કે, તમે કોટુ શિક્ષકોને તમારે ત્યાં તોતરો છો, આ પીપા ભરવાનો છો, ખાસ બોલાવો છો: કોઇ મુસ્લિમ શિક્ષકને બોલાવો છો? એમની પાસે મંદિર માંગો, એમની પાસેથી એમના ધર્મની ચોપડો લાંબો, આપણા ધર્મના પાઠ એમને બતાવજો. વિદ્યાર્થી ઓની સામે કેટલો ગ્રંથ રાખો છો? અમારા સમયના શિક્ષકો પોતાના વિદ્યાર્થીઓને બધા શીખવા ઉપર બોલાવતા દીવાન મારતર સાહેબને ત્યાં પખા વિદ્યાર્થીઓ એમ ભણતા એ હું જાણું છું, કારણ તેઓ મારા શિક્ષક હતા. હું તમને પૂછું છું, તમે મુસલમાન વિદ્યાર્થીઓને આવી રીતે તોતરો છો ખરા? તો ત્યારે મુસલમાન વિદ્યાર્થીઓને ભણતા બાપવાને બારે ઘેર ન

ધિક્કારીએ! આપણા ઉપર જેટલું પ્રહાર કરશો તેટલું વધારે ચીકણાઈશું.

છેલ્લી સૂચનાઃ નિષ્ક્રિયકોએ અભ્યાસનાં પ્રમાણ રાખે છે. આપણે પ્રેમે-દ્રસિંહ ગાયનને ગિરફતારીના કામ ગણવાનું હજામજ ચાલ્યું. ૪૮ કલાક છોડી એણે ચારે દિશમત અને બહાદુરી અને સંકટ સહન કરવાની અસાધારણ શક્તિ બતાવી. એવા ગુણો આપણે અહિંસાના ક્ષેત્ર માં બતાવી શકીએ છીએ. એને માટે સરકારમાં નહીંતો ગણે. કેસેબિયાન્કાના જેવી હિંમત, બહાદુરી બતાવનારને માટે બમણે ઇનામો રાખવાની જોઇએ—જોકે ફ્રેંચિંગાન્કા તો બનાવ લેવાને જીવ્યો નહીંતો, પણ એનું નામ અમર રહી ગયું છે. આપણાં બાળકોને ખાતરીને માટે, દોઢ મુસલીમનગીતના સાધવાને માટે, ઝપટો બદલવાને માટે કાંઇક વિશિષ્ટ પ્રકારનું કૃત્ય કરવા બદલ, કોઇ બાનાયની કે પીડિતની અસાધારણ સેવા કર્યા બદલ ઇનામો રાખવાં જોઇએ.

છેવટે શાંતિ સેવક સંઘ વિષે બે શબ્દો. એ સંઘનો હેતુ ગમોહિત છે અને એની શરતો બહુ મુદતની છે. એમાં હિસાબ બાબત નહિ પણ ના કામ કરશે!

શિક્ષાનો ઘંટો પવિત્ર બન્યો છે, અને આજના કઠણ કાળમાં એમની આશા મોટું કર્તવ્ય બજાવી પહ્યું છે, જો કર્તવ્ય ચૂકી તેઓ બધ્ય ખાસ પ્રસાદમાં બહેરી તો તેઓ પોતાના પંથાને મજબૂરી. 'હરિયાએ લાવી આગ બુઝા કોણ સકે?' સમરસમ પોતાની સજરસના બજશે તો તેને સમરસ બાબ બનાવી દેશે! (સંપૂર્ણ)

યુદ્ધના ખબરો

ગુરુવાર

ફ્રેંચનો બાલ બબરપત્રો જણાવે છે કે હીટલરે વધારે ગાડીદારોને મોટી સંખ્યામાં ગાબુસો રોપાવા માટે રશીઅન સરહદ ઉપર મોકલાવવા મે કર્યું છે. બરોલાપાત્ર રીપોર્ટ આધારે જનપ્રા મૂજે છે કે એ સખ્યાથી નીચે મુજબ હતીઃ [illegible], ૬૫૦,૦૦૦, ઓસ્ટરીઅન્સ ૧૫૦,૦૦૦, [illegible], ૧૫૦,૦૦૦, રૂમાનીઅન્સ ૧૦૦,૦૦૦, [illegible], ૧૦૦,૦૦૦ બધું મળીને નીચીઅન સામ્રાજ્ય.

શનીવાર.

હીટલર હેડક્વાર્ટરથી પ્રસીદ્ધ કરેલું જર્મન હાઇકમાંડનું રિપોર્ટ જણાવે છે કે પ્રીન્સીપાલ માંથી પકડ,૦૦૦ કેદીઓ લેવામાં આવ્યા છે. અને બાકીના રશીઅન સરકરનો પીનાશ નજીક માં છે. રશીઅન લોકો દાવો કરે છે કે કીવ-ના બચાવકામના જૂના અંદર ઉપરનો અને ઓરલાનીગ્રાદ પ્રદેશથી દૂર ઓસેલ અને રેઝો દ્વીપો ઉપરનો જર્મન હુમલાઓને સખત મુકાબલો કરીને પાછા હઠાવવામાં આવ્યા છે. જોકસો રેડીઓએ ગઇ કાલે જાહેર કર્યું હતું કે જેરેટ અને ઝેપોરોઝાય રેલ્વેજંકશન નામની બે સોવીએટ બંદરગાહ કે જેમને પોતાની ફુજસાથી સખ્ત મુકાબલો પહોંચાડવામાં આવી હતી એમ જે જાહેર કરે છે તે ખોટા છે. સદરહુ બેટલગાહો હજુ પણ દુશ્મનોને સખ્ત દીને મુકાબલો પહોંચાડે છે.

—.—

જોકસોસ્લોવાકના બાલ બબરપત્રો આપાવે છેઃ આપણે બાલ જાણ્યું જોઇએ કે હીટલરે મોસ્કાવા પહેલા ડોનેત્સનો દુજર ઉદ્યોગ કબજે કરવાનો નીશ્ચય કર્યો. નાઝી સરકારી બળ બજ્જ પણ ગાબુ લડાઇ માં કામ રહેવા માટે અને બીજા નવા હુમલા કરવા માટે પરેસાની માટેનો સંપૂર્ણ તાકાતવાન છે. નાઝીઓ પાસે ટેંકોની બહુમતી છે. આપણા દાવાને માટે આપણે સદેસા ગાલાવાલાની વધારેમાં વધારે કરવો જોઇએ. નાગાસ સદેસા મોટો ટોરેજ લાભાગ કે જે રશીઅન મુખ્યમથકનું છે એ કોઇ પણ ભોગે સામનો કરવો જોઇએ, અને એ મુખ્યમથક રશીઅનો બહુ ભારે ખોટ પડવાની છે કેમ કે એમાં ખોરાકોમાં બે પીમાન બનાવવાના કારખાનાં છે, કેટે બનાવવાના કારખાનો, સરકારી કચેરીઓ, રાક્ષસીકદનાં ટેલ્ટરો બનાવવાના કારખાનાઓ (કે જે આપણા સોવીએટ રશીઅનમાં ત્રીજો મોટો સમુદાય છે.) અને બાજ અનેક ચીજો બનાવવા નાં કારખાનાંઓ છે. આ ઉપરાંત મુસ્લાન્સ્કે અને સ્ટેલીનનો કોલસાની ખાણો, ઓરેબોબસ્કનું નીમક, રસાણીબાન્કન કુદરત ઉદ્યોગો અને રેલવેનો નું મોટું જંકશન કે જે કુદરત ઉદ્યોગનું કેંદ્ર મેખામ છે, તે બધું ગુમાવવું પડશે. જર્મન લોકોને એ બધો પ્રદેશ મેળવી ગાડાદીઓને લાકરી અને જનકર ખુવારી સહન કરવી પડશે, પણ જો એ બધાં કારખાનાઓ અને તેપાર ઉદ્યોગનાં રણો સુમાબ્યા તો એ પોટ બોટન અને અમેરીકા તરફથી પુરી પાકી જોઇશે.

સોમવાર

સા બાલ્ટીક પ્રેસ એસોસારીએશનના રેપોર્ટોના બધીના બાબર પછીના બબુવારા મુજબ બાપ બહીનામાં બહતીઓએ ૨૦૦,૦૦૦ ટનનાં વહાણો ગુમાબ્યાં છે.

—.—

મોસ્કો રેડીઓએ જણાબ્યુ કે ખાસેરીબાના બી બાનરીક પરીસ્થિતિમાં ફેરફાર થાય બ્યો છે, અને સોવીબાના સંદેશા પ્રમાણે બાલમ પડે છે કે રાજા બોરીસ બધી જર્મન બાગ્રાબિઓનો રવીકાર કર્યો છે માટે એમ માનવામાં આવે છે કે બલગેરીબન સરકાર અને લોના બાજ કામકાજમાં બધા મોટા ફેરફારો થશે. જર્મન એરોપ્લેનોએ એક કાળી યાદી તબયાર રાખી છે, જેમાં બધા બધાં અબદારો અને સરકારી નોકરોને કાઢી મુકવાના છે તેમના નામો છે. બલગેરીબાનાંથી બાવનાર મોટા બબુવાલે છે કે મોટા પ્રમાણમા સરકારી દમનબલન બહ રહી છે અને કેટલાક જર્મન ટીબીઓનો કમાનીબન, બલગેરીબાન સરહદ ઉપર એકઠાં થબાં છે. નકશાના બાબારબના જર્મની બાબા બલગેરીબાનો સંપૂર્ણ કબજો મેળે એમ માનવામાં આબે છે.

—.—

જર્મન લોકોને તેનિસાર બામાબાથી પાછા હઠાવી દેવામાં આબ્યા છે, નાઝીઓ રશીબન કેંદમા ભૂંબાબુ બારદાનોને નાશીપાસ મળ્યા છે. બામમેના દરા સામને બો પાછા બે છે

—.—

ઓસ્ટ્રોબ્રોબમ જર્મન બ્યુરો એજન્સીબી કહે છે હીટલર-મુસોલીનીની અને બ્યાબીસ વર્ષ પ્રધાન પ્રીન્સ કોનોય વચ્ચે પરસ્પર ટેલીબાનની બાપ મે થઇ હતી સોપલી કારની પ્રથમ સંવત્સરીના દીવસે.

—.—

હીટલર મુસોલીનીને મોકલેલા સંદેશામાં કહે છે કે ત્રીપક્ષી કરાર બાદી નાબી બ્યવસ્થા કે જેને ચળાબી રહેવા બાજ જુરાન ઉભાની પ્રજાએ જદ્દોજહદ કર્યું છે, તેનો પાયો નાંબ્યો છે. આપણી સાગે જે કાર્ય કરબ પડ્યું છે તેમાં બીજ્ય બળવા નથી એ બાબરી બાપે છે. ફક્ત બાર્થિકની પ્રજા એની મોજાદ આંકડી કે ત્રીપક્ષી કરારમાં સંકુચિત બનેલી પ્રજાના નીર્ણયે દુનીબાને પરદેશા સત્તાના દબાબુબાંથી અને સામ્રાજ્યના નાસતંત્ર બ્યબસાબી બચારી છે. મુસોલીનીએ એનો જવાબ બાપતા જણાબ્યું કે નીર્ણયાત્મક બનાવો પૂરક થયા છે અને બહાન કાર્યો કરવા ના તબબારીઓ ચાલી રહી છે.

—.—

સાપા હવર કહે છે કે રોકસાનામાં એવી બાત નો બબર છે કે રાજદ્વારી હોદેદારો રોબાયની દરેક બાબાનીક પ્રજાને આવતા બદીનાથી પુરેપુરા દરેક રીબાજમાંથી બાસેકરાનાં આવશે, તેઓ લીસ્બનમાં એકઠા થશે અને બાબાનીસ બહાબો તેમને નવેમ્બરમાં દેશ લઇ જશે.

—.—

બાબીસાથી સાપા હવર જણાબે છે કે રાનીબારે પ્રીબીબાસ્ત્રમાંથી કબ્જ બાબાનીસો રાજ્યકાજ ચલાવા માટે ઉપડી ગબા છે દેશબોમાંથી સાપાહવર જણાબે છે કે બાબાનીસ પ્રીદેશ ગેરી એ રાનીબારે જાહેર કર્યું છે કે નીચેના પુરોસન કબ્યા બાદનર અને ફીબરુ (૧૬૬૨ ટનની) બબે સ્ટીમરોએ ફ્રેંચેબા હીંદુસ્તાનમાંથી નક્ષ્ય પુર્વમાંથી, અને પુર્વ બાફ્રિકામાંથી ૩૦૦ બાબાનીઓને પાછા પતન લાબ્યા ઉપડી છે.

—.—

ગઇ રાતનું મોકસો કોમ્યુનીક જણાવે છે કે ૮૦૦૦ અને ૫૦૦૦ ટનનાં દુશ્મનનાં બે વહાણો, એક ટ્રુઝર, એક ડીસ્ટ્રોબર સોવીએટ બોમ્બમાંએ ડુબાબ્યા છે, બે ડીસ્ટ્રોબરને સખ્ત નુકસાન પહોંચ્યું છે બાજા સમુદ્રમાં ૬૦૦૦ ટનની એક દુશ્મનની ટેંકર પણ ડુબાબબામાં બાબ્યા છે.

—.—

વેટલ અને રોબાયેટ સેનાધિપતિબો બાબાને કોકેસસના રક્ષબ માટે વહાબાર બસારી કરી. સંયુક્ત બૈન્યના પડી કાઢબામાં આબી છે.

અખબારપત્રો

પોરબંદરમાં ગાંધી જયંતી

૨જી ઑક્ટોબર ૧૯૪૬-૪૭ ના રોજ દરેક ગામે ગામે અમારી દીકરી સેવા મંડળના આશરા હેઠળ ઊજવાઈ હતી. પોરબંદરના ગાંધીજીની જન્મ થયેલો તે ઘર પણ ઊજવવા માંડ્યું હતું. પ્રમુખસ્થાને રાજ્યની સીમાંકર ગોપાલદાસભાઈ હતા. ગાંધીજીના ફોટા ઉપર ગાયકો ગાંધીજીના ભજનો ગાયા હતા. ત્યારબાદ નેતાજી સુભાષચંદ્ર બોઝના ફોટા ઉપર ગાયકોએ ભજનો ગાયા હતા. પછી ગાંધીજીના ફોટા ઉપર ગાયકો ગાંધીજીના

વેચવાના પુસ્તકો

નીચેના પુસ્તકો બધા ચુંટી કાઢેલા અનુભવી લેખકોના છે. દરેકમાં પુસ્તકો સુંદર છતાં જ્ઞાનપૂર્વ અને સારા લેખકોના વાંચવા જેવાછે, જેથી આપણા જ્ઞાનમાં વધારો થાય અને આપણું ચારિત્ર ઘડાય. એ ઉચ્ચ આશયને ધ્યાન માં રાખી અમે પુસ્તકો મંગાવીએ છીએ. ઉત્તમ સાહીત્ય જ્ઞાનમાં વધારો કરે છે.

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

મારી જીવન કથા (પં. જ. નેહરૂ)	૧૨	૬
ધર્મ સંસ્થાપન (ગાંધીજીના અપૂર્વ લેખો વિષેના વિચારો અને લેખો)	૧	૬
મહાત્મા ગાંધીજી (રમણલો)	૦	૬
રાષ્ટ્રપતિ શિવરાજ	૧	૬
અસહકારની મિમાંસા	૪	૬
આપણી ફરજો ભાગ ૩ જો	૫	૬
અર્ધાંગની પ્રતિજ્ઞા	૩	૬

ગાંધિ'કે સાહિત્ય

મહાભારતના પાત્રો	૧૦	૦
ગાંધારી મહર્ષિ દયાનંદનું જી. ચ.	૨	૦
ધર્મ અને સંસાર	૧	૦
ગંભીર મહાનંદજી	૨	૬
અનાસક્તિ યોગ (ગીતાનો ગાંધીજીએ કરેલો અનુવાદ)	૧	૦
મંગલ પ્રભાત (ગાંધીજી)	૧	૦
ઉપનિષદ માદાવળી	૪	૦

શ્રી. રમણલાલ વસંતલાલ દેસાઇ કૃત

કાજીયા	૭	૦
ગ્રામ લક્ષ્મી ભાગ ૪	૬	૦
વિજયમુ	૭	૦
પુષ્પરેખા	૫	૦
સ્નેહ યજ્ઞ	૭	૦
સંગીત હાસ્ય અને સંકુચતા	૭	૦
ઉષા નાથ	૫	૬

બીજાં કેટલાક પુસ્તકો

પ્રેમ યાત્રા (નોવેલ)	૭	૦
જીવતા તદેવારો (મોટી)	૨	૭
સિનમાં (વેહારમ પુસ્તક)	૪	૦
કુશ્કર કાબર (કુશ્કર કોમ્પાનો ભોમાંયો)	૧૦	૦
આફ્રીકાનો મુક્તિ સંગ્રામ	૩	૦
ઉત્સર્ગ (રવીન્દ્રનાથ ટાગોરના ગીતાનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ દીપક ભાગ)	૪	૬
રમણવાતી (રસીક નોવેલ)	૬	૦
ભાગ્યરમતી	૩	૪
ઉષા અકમા	૭	૦
ગુરદીપની વાતો	૪	૬
ભારતી સ્ત્રીનું સ્થાન	૫	૦
ભારત ખુબીઓ ભાગ૨	૨૫	૦
રાષ્ટ્રીય સંગીત ભાગ ૧	૧	૬
ગોતીના નોરમ્યુ (ગોરજો ભનાવવાની રીતો)	૩	૦
પીર જમાદેવ	૪	૬
નખ્યા	૬	૬
ગરબિના અને બીજી વાતો	૧	૦
ગામુ પ્રેમ સંમેલ ભાગ ૨ જો	૨	૦
પારસી આકારી વાનગીઓ	૧	૬
અધિગાનું ગાડુ (નાટક)		૬
રમણભાર	૩	૦
સ્નેહ લક્ષ્મી	૭	૬
સોનેરી સાકુઠ	૭	૦
સફેદ સમતાન	૭	૬
હાસ્ય રસીકા	૬	૦
અંધેકાર પર પ્રકાશ	૨	૦
દુનીયા નંદીની (નોવેલ)	૫	૬
જીવનના પ્રતીબીંબ (નોવેલ)	૩	૬
ચબુ વાતોઓ (અનુવાદક મહાદેવ દેસાઇ)	૪	૦
પ્રેમનો ઠંજ (ટોલ્સ્ટોય કૃત નોવેલ)	૫	૦
બોરીયા દ્વાર (નોવેલ)	૫	૦

ચારદબાબુની નવલ કથાઓ

મોહિત ભાગ ૩	૧૭	૦
અંદેનાથ	૩	૦
કતા	૬	૦
પહલી મુલાકાત	૪	૦
દેવાની	૪	૦
અપૂર્વ ભારતા	૭	૬
અનુરાગા	૬	૦
અમરપ્રી	૫	૬
જીવન સાથી	૩	૦
ચરીત્ર હીન	૭	૬
ચુભદા	૫	૦
તપીના	૬	૦

શ્રી. ચારદબાબુના બધાં પુસ્તકો સુંદર રસપ્રદ દોષ છે. આ બધાં ઉત્તમ પ્રકારનો છે.

નવલ કથાઓ

કેળાવાળા અને બીજી વાતો (અસ્ત કાશીર)	૩	૦
કુરબાનીની કથાઓ	૨	૦
ગંડાર ગાથા (દુંકી વાતો નોવેલ)	૫	૦
મૃદુરાજ (નોવેલ)	૪	૦
આશા (વાર્તા)	૪	૬
ભગીરથનો હાસ્ય ગંડાર	૬	૦
જયોત્સના	૫	૦
ગરીબની રાણી	૫	૬
ગાંડપણના અજ (દુંકી વાર્તાઓ)	૩	૦
નાની તમાશ (રાજપુત કથા)	૪	૦
કાંકણપરીવર્તન (ટોલ્સ્ટોયની બોધક કાદંબરી	૪	૦
દેવા ચોપરાણી (નોવેલ)	૩	૬
પુષ્પ ગ્રિયા	૩	૬
નારી હૃદય (કથાઓ)	૪	૬
પ્રેમાબમ (સુંદર રસીક નવલકથા) ભા. ૧	૬	૦
,, ,, ,, ,, ભા. ૨	૫	૬
પુરાતન જયોત (નોવેલ)	૨	૬
પ્રેમ પ્રપાત (નોવેલ)	૫	૬
પુષ્પરીણી	૪	૬
પીજરને પંખી અને બીજી વાતો	૩	૦
પુષ્પાતો દીપક ભાગ ૨ જો	૨	
રાતીણી (અસલી સુમસીહ નોવેલનો અનુવાદ)	૯	૦

નવલકથાઓ તથા વાતાઓ

ભાતીલા (વાર્તાઓ)	૫	૦
ભટકયા	૩	૬
રખડુ રોજી ભાગ ૨ (સાહસીકોની કથા)	૧	૬
રાણા પ્રતાપ (ઐતીહાસીક કથા)	૩	૦
ભમ લંબન ત્રાની	૩	૦
,, ,, મોટી	૫	૦
વેરાનમાં	૩	૬
ભમે ભયા (રસમુક્ત નોવેલ)	૫	૬
સોરાષ્ટ્રની રસધાર (સોરાષ્ટ્રની ઐતીહાસીક દંત કથાનો સંગ્રહ) ભાગ ૧	૩	૦
સ્નેહ લક્ષ્મી	૭	૬
સ્નેહ સંગમ	૮	૬
કલ્યાણ યાત્રા	૩	૬
પ્રભાત ઝાકળો (૬ દુંકી વાર્તા)	૫	૬
ભતા અને બીજી વાર્તા	૩	૬
પ્રેમ યાત્રા	૫	૬
પ્રિતમની ખાજ	૩	૦
રવી કીરણો (ઐતીહાસ)	૬	૦
ભંડારમાતા (નવલીકા સંગ્રહ)	૨	૦
પ્રિતમા	૩	૦
ભરતા (નોવેલ)	૫	૦
કર્મયોગી રાજેશ્વર (ઇ. નોવેલ)	૫	૬

વીવીધ ભાંતરીઓ

પંજરી (ર. મ. દેસાઇ કૃત)	૫	૦

મળવાનું ઠેકાણું:-

Manager Indian Opinion,
Phoenix, Natal

ધી ટ્રાંસવાલ યુનાઇટેડ પાટીદાર સોસાયટી

ઉપરોક્ત સોસાયટીના આગામ નીચે દીવાળીનો મહોત્સવ ઉજવવાનો ઠેર કાર્યક્રમ મેળાવડો તા. ૨૪-૧૦-૧૯૪૨ ને સોમવારે સાંજે ૭ વાગે, કેરેસ રોડ, ફોર્સબર્ગમાં આવેલા પાટીદાર હોલમાં થશે.

એ પ્રસંગે દિવાળીના મહોત્સવ ઉપર જુદા જુદા વકતાઓ તરફથી આકર્ષક વીવેચનો કરવામાં આવશે, સર્વે આકર્ષક તથા દરેકોને પધારવા આમંત્રણથી વિનતિ છે.

કાંતીલાલ ભગવાનજી પટેલ
પ્રમુખ
ચંદુલાલ ૨. પાટીદાર
મંત્રીઓ ધી ટ્રાં. યુ. પા. સોસાયટી

સંગીતની મોજ સ્વર્ગીય છે

એટલાજ માટે

દરેક ઘરમાં કોઈપણ વાજીંત્રની જરુર છે

આખી દુનીયાના સમાચાર ઘરમાં બેઠા સાંભળી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**રેડીઓગ્રામ**

હળવું સંગીત અને સુમધુર ફીલ્મોના ગાયનો કુટુમ્બ સાથે વગાડી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**ગ્રામોફોન**

કુટુમ્બમાં અને મીત્રમંડળમાં ગાવા બજાવવાનું ઉત્તમ સાધન—**હારમોનીયમ**

લાકડાં કોલસાના ધુમાડાથી બચી તાજગીદાયક રસોઈ, ચા કોફી બનાવવાનું ઉત્તમ સાધન—**ઈલેકટ્રીક સ્ટવ**

ગરમીની મોસમમાં દરેક જાતની ઠંડક આપનારી ચીજો મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**રીફ્રીજીરેટર**

ઉપરની ચીજો તેમજ ગ્રામોફોન આકર્ષક કબુલીયતો ભારે અમારો શો રૂમ જોવા આપ વિનંતિ છે.

તબલા, વાયોલીન, મેન્ડોલીન, બેન્જો, સીતાર, ટીલફોમા, ગીતાર, કાષ્ટ તરંગ.

નીચેની ફીલ્મોના સેટ અવશ્ય ઘરમાં રાખવા લાયક છે

જ્ઞાનેશ્વર, સંત તુલસીદાસ, બંધન, કંગન, ગોપાલકૃષ્ણ, નરસી ભગત, ઘરોસી, મધર ઈન્ડિઆ, ઔરત, ભાભી, આદમી.

ફીલ્મોના સેટ—લેટેસ્ટ ભંગાવો અને તમારું કલેક્શન મોકલો. ભજન, ગરબા, રાષ્ટ્રીય સંગીતની રેકોર્ડ પણ સ્ટોકમાં છે.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજાંઓના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—પારા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ હારમોનીયમ (દરેક જાતના) યંગ ઈન્ડિઆ, મેગાફોન, હિંદુસ્તાન, ક્રચીન્સ, ઓડીયન, (ઈન્ડિઅન રેકોર્ડઝ).

ઘરાકનો સંતોષ એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

મળો યા લખો

ટેલીફોન ૨૫૮૦૬ ગોશળીઆ (ગ્રામોફોન) લીમીટેડ,
.. રેસી. ૨૦૩૭૭ ૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

ફિલ્મના શોખીનોને ખુશ ખબર

ચાલુ વીકમાં ફિલ્મના નવા સેટો આવી ગયાં છે.

પુનર્મીલન (૫) રાજનર્તકી (૪) પરકટા રાણી (૫) દાતા (૪) ગર્જારા (૬) દીવાલી (૭) સરકાર (૫) મીના બંધન (૫) તાજી ગમાદુદીન (૩)

એ ગ્રામોફોન

મરહુમ પ્યારે કવ્વાલનો છેલ્લો રેકોર્ડ—No. 16451. મોહંમદ ખલીલ કવ્વાલનો છેલ્લો રેકોર્ડ—No. 16457.

કાલુ કવ્વાલનો છેલ્લો રેકોર્ડ No. 16455.

મરહુમ પ્યારે કવ્વાલના છેલ્લામાં છેલ્લા ગાયનોના લહરદ રેકોર્ડો આવી ગયા છે. વહેલો તે પરલો.

N. **પ્યારે કવ્વાલ**

16404 જબ તક દુનિયા દુનિયા જબાની
16411 એક રોવે ફૂ હસાના
16416 બલમા મોંજે લઇ ગઇ અંખિયા હમારી
16428 મદીનેકા મુસાફર હૈ મેરે હસમે દુવા કરના
16434 હમારા છોડ મુજે સૈયાન વેહી રોના હૈ ગેહરીબમા
16304 કોણ રાજો ન બજે મે' તો બજવી
16313 રહમતુલલ્લીલ આલમીન
16347 જીવન મરણ મે ભોક પુરે
16222 કૌન મારે રુન્ને છિસે હસતા મોમાદેને
16-27 ચોહદીલકો તાલલતા
16250 કુસ્યારે મુસલમાનો
16243 હલકે ૫ આજ મોહમરે આવો
16289 કુરબાન પદો
16307 તેરા નન મોસે બોલે
16280 મુજના મારે મહાપુરુષે નરનોકા ખુલા ૫
16390 મારો સલ્લેઅલાહ મારો મલ્લેહનવાલ

R.I. **ઘરસામો રેકોર્ડ**

૨.૬ અંધા બદુડીકા મોજીઝા
૩૦૪ અલ્લાહકા જલવા
F.F.
૩૭ સહાદત હસરત બીબાલ
G.I.
4704 અને *4705* બે રેકોર્ડોના સેટ
જંગલમે ગાયોકો ચાની પીલાનેકા મોજીઝા
4723 પત્થરસે ઇસ્લામ ક્યુ લીધા
4726 બુદ્ધા કે સારે મેખાને સે
3164 ફતણા સહાદત
6677 દેશ ભરખ
1740 ઉમ્મ કેર અબલાહ ૫
F.I.
12127 વિયાગ હસરત જયોર
12907 કે અખ્તાપ્ત
12305 મદકી કુરબાનીકી રેકોર્ડ
12781 નોસીહ મોહંમદી

કુબ્બે આલમ કવ્વાલ

16270 હિસને દરબારીમે ગોલમન કલદી
16349 તસ્વીર નબી આંખોસે દીલમે ઉતર આવ
16241 તસ્વીર મોહમદ મેરે દીલમે
16270 હિસને દરબારીમે આલમનકલદી

મારૂફ કુદીરૂદીન

16332 યા મોહંમદ યા મોહંમદ
16340 મધરે આ રહીમમર
16261 જીસકા રાજ હૈ કલધરમે
16340 આપને અપને માફા દોલત

મોહમદ ખલીલ કવ્વાલ

16423 આયેા આ ૬ મદીને કુ હમકો બોલા
16426 પ્યારા નબની નજરના મોહાજીએ સબ્યા
16133 સાંચરયા નહી રહેા
16212 હમારા નબી બધા ઇખ્તાનવાલા
16321 સાથી મુજે પીલાદે
16366 મુફલણા સાથે ગરકાલ
16379 કહા સબ્યે બાબ લોગ
F.I **મારૂફ અબદુલ કરીમ**
12080 યે પીરેકી બાબનકિ
12620 વોદ હમીએ તુરા
12254 દે મુલામ ઉિનો. બા હે
12165 હમારે કલસેદે કરીલ ૫

ફકરુદખાન ક્રીન્દ પાર્ટી

12215 કેહતા કે તુજા આયા તેરી ગલીમે
12917 કુલ તરફ નજરા ફ સબ કહેનમે મોહાજ
12520 નહલીલ દે સાર્જેસદરા મે
12860 મે તેા હીર બાપ્ત ચાર
... ઝંકારે બબ્ય ઉિસને ગોલમન
1270 દરદરમે ઉરદના કીશ
... સુરે મકતલમે સરવર

કાલુ કવ્વાલ

... નુરે અનવર દીખાના પ્યારે રસુલ આગયા
... પાન ખાકે દે નહાલી બનેગી
... પ્રીમ બના ઘરે મુજબે
... ખુલવાલે મદીનેમે
16378 ચલે દો કદમ ઔર કયામત કેહાદી
16386 આજ નબી દરબાર દરસદીખાદેા

ફ્રીલ્મ રેકોર્ડ

ભાભી (૫); નીરગલા (૪); તુલસીદાસ (૫); કંગન (૬); આગાર (૫); કૌકર (૬); ભલી બાબા (૩); અમુલ (૫); બાંધન (૬); ઝોરત (૫); નદી કીનારે (૫); લકમી (૫); મુનારીક (૫). ઇન્દીઆ ફુરે (૫)

હલ્કા વોઇ

મારીન કરહાદ (૬); બીલ્વ મંગલ (૪); બાબુ કુમાર (૨); તુકારેહલ (૧) કબાની મંગલ (૩), બાબી મુબારક ૨).

૬૨ મદીને નવા રેકોર્ડ આવ્યે ત્યાંથી મળશે, તેના ૬૨ મદીને કેટલોગ આવ્યે ત્યાંથી મંગાવવી લેશેા.

RADIO RECORD TRADING CO.

88, VICTORIA STREET, DURBAN. 38A MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG.

SOLE INDIAN AGENTS IN SOUTH AFRICA
H.M.V. COLUMBIA & TWIN RECORDS.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE COLUMBIA and "TWIN"

સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકૉર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીલાલ એન્ડ રાજકુમારી

N. 15307 નવી ગનરી બલવી ના
„ *15308* અંતરનો બાલગા એક ફુલ ઉગ્યું.
„ *15309* સુંદર ડબ્બી.
„ *15311* નવુ જાનું.

ડ્રામેટીક અને સભાગાયક

N. 15327 કું તગારી સાધીકા-ગીપીનો ભેલ.
„ *15328* તું તો કાલને આરે રોનર
„ *15331* વિપદનું પાણા શીરપર વરસે.
„ *15342* રીસાયેલી રસીકાને નજરથી કોણની નજર ચડી છે.
„ *15344* પ્રેમનો પકડાર ચાલ્યા ગયો અને બા રહ્યો.
„ *15312* નબ્બાવુંનો પક્કો.

A 15314 બાપનો બાપ બા. કર.
„ *15310* VI ભંડા

ગાયકવૃંદ એન્ડ પાર્ટી

F.T 5909 જરાણાનું રસ્થાન
„ „ *5971* [illegible]
„ „ *5953* શરાબીનો સંસાર બાજ કર.
„ „ *5940* સાજે મધુવાનું તીર.
„ „ *5975* [illegible]
„ „ *5956* બાજીગર નો.
„ „ *5911* બોલાવુ પર.
„ „ *5930* હિજરત બાગ કર.
„ „ *5952* મુકો પાલવડો.
„ „ *5954* બાનું પુજો.
„ „ *5740* કુમ વીણવા ૨ બાગી સાજના.
„ „ *5727* પાર્શ્વ છનેશ્વર કરીને રીજે.

GUJARATI DRAMA SETS

શ્રવણ કુમાર	(૪)	રેકૉર્ડનો સેટ.	પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનું નાટક	(૮)	
સીતા જ્ઞાન	(૪)	„ „	નરસિંહ મહેતા	(૩)	રેકૉર્ડનો સેટ.
રાજા રાણી	(૪)	„ „	વકીલનો વારસો	(૩)	„ „
શકુંતલા	(૪)	„ „	સત્યનારાયણ	(૩)	„ „
હીર રાંઝા	(૬)	„ „	પનરાજ ચાવડા	(૫)	„ નાટક
જેસલતોરલ	(૩)	„ „	જલબેર મારી ચંદા	(૨)	„ સેટ.
રોઝ રુકસાના	(૩)	રેકૉર્ડનો સેટ.	બીકૃષ્ણ જન્મ	(૨)	„ „

FILM RECORDS IN SETS

મરીબાઈ તારા	(૪)	નીરમાયા	(૪)	મારી આંખ	(૩)	જમાના	(૩)
વાળી	(૪)	આમાઈના સોંગ્સ	(૪)	કંગણ	(૬)	દુરગાદ	(૫)

આરતી *F.T. 5246* રાણપતારની આરતી. *F.T. 5281* શ્રી સત્યનારાયણની આરતી
F.T. 5191 શ્રી મહાદેવની આરતી

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સારૂ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. 1054

"શુદ્ધ ઘી"

વલસાડમાં પેઢલી હેઠલ બાજુએ પાસ દેવલ એમ. કે. માર્કેટ જીરના અંગલડું વિરાજમાન મથુરાદાસ જાદવજીની દેકરીની અસલની ઓળખું (શુદ્ધ) ઘી

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

ભાવ માટે પુછો યા લખો:

સાહિત્ય આકર્ષિતના શોલ એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન

૧, કીંગ સ્ટ્રીટ,

ડરબન.

SAMJEE DEVSHI & SON

1 King Street,

DURBAN.

Books for sale.

NOTE.—Remittance should accompany order. V.P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made to "Indian Opinion at Phœnix. Postage Free on all books

THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH
By M. K. Gandhi

This is an autobiography of Mahatma Gandhi printed in two volumes. Price 12s. 6d. for each volume.

THE POWER OF NON-VIOLENCE
By [illegible]

The writer has explained the method of regulation by non-violence in modern Western concepts and terminology. The book is worth studying. Price 5s. 6d.

The Story of Ramayana 6d

ESSYS ON INDIAN ECONOMY—By Mahadev Govind Ranade. Price — 4s. 6d.

ESSAYS ON INDIAN ART, INDUSTRY AND EDUCATION.—By E. B. Havell. Price 1s.

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS.—By V. G. Kale, M.A., Price — 4s.

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

[illegible] મેસર્સ. આર્થર બ્રોઝ, ૧૯૫ [illegible] મુક કરવા મેલ્યા. જે કંઈ, આરામદાયક, ઘરમાં દીપતું ફર્નીચર, રૂમ બીજાના અને ઓફીસ હાલનું. અમે પ્રમાણિક ભાવ મેલવામાં ખુશ્કી નથી.

ઓફીસ, ડેસ્કસ અને ડીઝાઈન ડ્રેસર

જે કામારે ડ્રેસીંગ ગોદરેજ તૈયાર પાસ છે. જેમાં એક ડ્રોવર તૈયાર રહે છે આ ડ્રેસરના માપના મારણ બીજા પંજાબો અને તૈયાર આવશે પમારો.

L. MISTRY,

61 BREE STREET, OBURGERSDORP, J'BURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2526. 1051

કીર્ટીંગ્સ

પાવડર

વીકી, આફટર, શેવર, કેરારા, આમી, વંડા વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીર્ટીંગ્સ પાવડરના ટીન મળે છે. 1274

M. H. DESAI,

એમ. એચ. દેશાઈ,

હોલસેલ ફ્રૂટ મેરચાંટ,

અમે દરેક જાતનાં ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ બુનીયનના ભેદ પણ બાબતમાં C. O. D. થી માલ મોકલીએ છીએ.

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 1091

જુના અને નવીના ફરવાસુ ગીરાકોઓ અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના ચોરાફક પાકો

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી શકશે.

બજારી કેમિકા ઉનમ બાબાલુ બાદ બાદલું હરીકો તૈયાર થયે ૭ દિવસમાં ગીરાઈ જશે દરેક બાબતુ ફરવાળુ. આવાર, મરણ પાસાસો વિગેરે મોટા જથ્થામાં મળશે.

વધુ બાબતો માટે લખો યા મળો.

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 136 KORT STREET, JOHANNESBURG. 115

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ઓરેંજ ફ્રી સ્ટેટ ઓફરોણ	ટ્રાન્સવાલ આસો	મુસલમાન	પારસી	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	૧૯૪૧	૧૯૯૭	૧૩૬૦	૧૩૧૧		
				શહે. ૧૨૭૦		
					કલાક મીનીટ	કલાક મીનીટ
શુક્ર	૬	સુદી ૧૨	૧	૬૩	૫-૩૧	૫-૫૮
શની	૭	૧૩	૨	૩૦	૫-૩૫	૫-૫૫
રવી	૮	૧૪	૩	૧	૫-૩૮	૫-૫૪
સોમ	૯	૧૫	૪	૨	૫-૪૩	૫-૫૩
મંગળ	૧૦	૨	૫	૩	૫-૪૧	૫-૫૧
બુધ	૧૧	૩	૬	૪	૫-૪૦	૫-૫૦
ગુરૂ	૧૨	૪	૭	૫	૫-૨૯	૫-૫૯

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

		Rs.	As.
[illegible]			4
[illegible]			12
[illegible]		1	4
[illegible]			[illegible]
[illegible]			[illegible]
[illegible]			8
[illegible]			8
[illegible]			6
[illegible]			4
[illegible]			4

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

[illegible] Price Re. 1

[illegible] by MAHATMA GANDHI
Price Re. 1

PRABUDDHA BHARATA
or
AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 2. Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:-
The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

Lifetime Service

FROM their very foundation CYMA Watches are built for a lifetime of service and for artistic beauty. Materials of selected high quality, shaped and finished to the highest degree of accuracy, are assembled by craftsmen born to watch making. So from the CYMA factory [illegible] watches [illegible] of [illegible] in every [illegible]

CYMA

ROOPANAND Bros.,

'PHONE 20707 — 85 VICTORIA STREET, DURBAN

BOOKS FOR SALE

Inside Asia (by John Gunther)	14	0	
Glimpses Of The World History	15	0	
Unity Of India (by Nehru)	12	0	
Mahatma Gandhi (Sir Radha Krishnan)	10	0	
Out Of Dust	6	0	
Choice Before India	12	0	
Bengal Labour	3	0	
Mahatma Gandhi At Work	10	0	

By every mail we get the following books

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Cine Herald	[illegible]	Cinema [illegible]	[illegible]
My Magazine	[illegible]	Movie [illegible]	[illegible]
Modern Review	1 0	Motion Picture	1 0
and many more		Postage extra	

લીજિઅ ગુજરાતી મે છપી હુઈ વૈદિક ધર્મ કી પુસ્તકે.

વેદાન્તસાર બાષ્ય સહિત	...	1	4
ઉપાસ્ય ઉપાસક	...	0	4
ઋગ્વેદાદિ બાષ્ય ભૂમિકા	...	0	4
પ્રભાત સમાજ ઉપદેશ	...	0	4
સ્વપ્નવિચાર અને મનોનિગ્રહ બાષ્યસહ બ્યાખ્યાન	...	0	4
ભક્તિ મનોનિગ્રહ રહસ્ય	...	0	4
સ્તુતિ પંચામૃત	...	0	4
ઉપાસ્ય વિધી	...	0	4
મનોની બાષ્યસહિત	...	0	4

Deepavali greeting Cards with Indian National Leaders' & Film Stars' Photos in Hindi and English
Price 6- per dozen with Envelopes

Golden Number

OF

"INDIAN OPINION"

SOUVENIR OF THE

Passive Resistance Movement

1906—1914.

Price : Two Shillings.

to be had from:—

Indian Opinion,

Phœnix, Natal.

THE JAPAN BAZAAR

JOHANNESBURG'S SAREE HOUSE

UNPACKS GORGEOUS NEW SHIPMENTS FOR THE

★ DIWALI FESTIVAL ★

SPECIAL SAREE DEPT NOW OPENED

REAL BENARES SILK SARIES,

£3 to £18 EACH

17 6 to 65

10 6 EACH

7 6

2/3, 3/6, 4/6 & 5/6 PER YARD

CHILDREN'S DRESSES

3 6 to 10 6 EACH

BOYS SILK & POPLIN SHIRTS

2 6 to 6 6 EACH.

MEN'S STRIPED & PLAIN PYJAMAS SOCKS

ધી જાપાન બજાર

જોહાનીસબર્ગનું

જાણીતું સાડી ગૃહ.

જાણીતું અને પ્રખ્યાત પામેલું સાડી ઘર

પોતાના એકસાર જનતાના મન રંજન કરવા,

નમુનેદાર નવરંગી સાડીઓ અને તેને ઉગતી બારપૂર વસ્તુઓ,

બહારના ગામથી ઘણા ઇનીહાત આવે,

જાહેરની સારૂ જમાનાની માંગણીને પહોંચી વળવા,

૨જે ૨જ નવી ડબે જોહાનીસબર્ગ માં સાડી ડીપાર્ટમેન્ટ ખોલવામાં આવ્યું છે.

દીવાળીના શુભ પ્રસંગ માટ એક વાર પધારી ખાની કરવા ભલામણ છે.

THE JAPAN BAZAAR,

WHOLESALE SILK MERCHANTS

39 Main Street,

22 OCT 1911

NUMBER

INDIAN OPINION

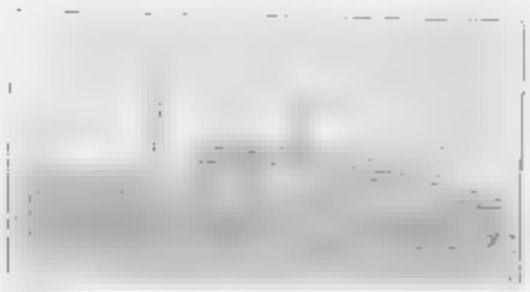
Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

Nos. 41 & 42, Vol. XXXIII FRIDAY, 13TH OCTOBER, 1911 PRICE SIX PENCE

Lord Kitchener (right) and the surrounding group
श्रीमान लॉर्ड किचनर और उनके साथ के लोग.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

સહુન તેમજ ડેક પેસેંજરો મેલવામાં આવશે.

દરબન આવ્યા પછી તમારો માલ તથા પુનીયન કાઇનલાઇન્સ ઇમ્પ્રુવેરાનાં મુલ્યવાન નાણાં સાથે લઈ જવા ઉપર સંબંધી દરેકોને મહેરબાની બદલાવવા કરી આપીએ.

દાગીના ઉપર તમારું નામ તથા B. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રો) લીમીટેડ

ડરબન પેસેન્જર એજન્ટ.

તારથી રહીમરને નવાસ કરનારાઓએ તારના જવાબ મોકલવા સારુ તેટલા ખાતર તારમાં પોતાનું પુરું શીરનામું મોકલવું.

ડેકીટ	ઇંડુ વીશી સાથે	પા. ૧૦ ૦
,,	મુસ્લીમ વીશી સાથે	પા. ૧૮ ૬ ૯.
,,	વીશી વગર	પા. ૧૪ ૨ ૦.
સેકન્ડ કલાશ	સીંગલ વિશી વગર	પા. ૬૦ ૦.

રહીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ડીકીટના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામા આવશે.

Phone 2-0432. Tel add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.

390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,

No. 4, Kort Street, Johannesburg.

'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.

Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE

——COMPANY, LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ કોંટા નીચા કંપનીમાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોને લગતા વીમાઓ, સાથવટ વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતારવા સારુ છે. કોંટી કંપનીને ઉતેજન આપવું એ દરેક કોંટીની ફરજ છે

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue
DURBAN.
Telephone 2-5845 'ou.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Loans available from £1000 and upwards at 5% on City Properties.
શહેરની મીલ્કતોના મોરગેજ ઉપરે ૫ ટકાના વ્યાજે પા. ૧૦૦૦ યા વધુ રકમો ધીરવાની છે.

Transvaal Office
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street,
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4476
P. O Box 3041
Tel Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE

Principal Representative For The Union Of South Africa.

ખુટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય

જો તમારે તમામ જીવનની ખરી મજાહ લેવી હોય તો પુષ્ટીકારક પાકો બનાવી તમારી તંદુરસ્તી પાકી મજબુત અને બળવાન બનાવી દો! પણ યાદ રાખશો કે ફાયદાકારક ખોરાકો બનાવવા માટે સારો, તાજો અને ચોકખો શુદ્ધ માલજ વાપરજો. અમારે ત્યાં પાકો બનાવવા માટે બાસ તાજો અને શુદ્ધ માલ આવી ગયેર છે.

અમારે ત્યાં શીંગોડા, બદામ, સારોલી, પીસ્તા, પંજાબી સાલમ, સફેદ મુસલી, બારદ, ઇલાયચી, કેસર વાટી, ગોખરૂ અને ગુંદ, સાદ મગજ, ચોપચીની, અસગન્ધ, ગુંદર, અંબર, સોના ચાંદીના વરખ, બાદલ, પીંજેરે તમામ દીંદનું કરીયાણું ગાંધી વકું, બદી બુટીઓ ઉપરાન્ત દાંતી ભરની તમામ ગોસરી હમેશ સ્ટોકમાં રહે છે.

હીંદુસ્તાનમાં મશહુર પઝેદી સુરતની બરફી, પીસ્તા બરફી શી. ૩–૬ રતલ, બદામ બરફી શી. ૩–૬ રતલ.

સુંબઈના તરેહવાર હલ્વાઓ બદામી હલ્વો શી. ૨–૬ રતલ, સફેદ પડવાળો હલ્વો શી. ૨–૯ રતલ, રંગીન બદામી હલ્વો શી. ૨ ૦ રતલ, સુફેદ મલાઇ હલ્વો શી. ૩–૦ રતલ અમારે ત્યાંથી મળશે.

નવાબી પાઉડર: ઝરીના કેશ પક્ષ આગમચી માત્ર બે મીનીટમાં વાળ સાફ કરી દે છે. ૬ બોટલ શી. ૩–૬ પોસ્ટેજ ફ્રી. મુલીયન માટે એક વખત ઓરડર આપી ખાત્રી કરી લો. દેશના ગોદામો: ડરબન શી. ૨૨–૬.

P. O. BOX 709. **I. G. H. BASSA,** 153 Grey Street, Durban.

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM, RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL

'PHONE 20390 CORNER PINE & GREY STS.

SITUATED IN THE HEART OF DURBAN'S BUSINESS AREA.

THE MECCA OF INDIAN SPORTSMEN.

WHERE EVERYBODY GOES FOR REFRESHMENTS OR MEALS.

BOARDING & LODGING BY DAY, WEEK OR MONTH.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets. 1218

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સારૂ ચેારીસ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખોઃ—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban. 121

Are You a subscriber of 'Indian Opinion' if not, Why not?

દીક્ષ ન શી ઓ

અંગ્રેજી ને ગુજરાતી

આ કીંમતી મહાત્મા ગાંધીજીની સુચનાથી પઝેલા વિદ્યાર્થીના જોડણી કોષના આધારે સુધારા વધારા સાથે બનાવાયેલી છે. વિદ્યાર્થી બાલમ માટે તે બ્રમચક અરેલી અને ઉપયોગી છે. તેને અંતે શરિરના ભાગો, ઇરો, મોટા જાદેશની વસ્તી, મોટી નદીઓની લંબાઇ, વજન, માપ, દેશનો, વિગેરે બધી બાબતોનો સમાવેશ થયેલો છે.

પાકું પુંઠું પાના ૧૪૦૮ પ્રથેની કીમત શી. ૫.

"Indian Opinion"

Phoenix. Natal.

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

	Rs.	As.
Lectures from Colombo to Almora	2	8.
Jnana—Yoga	1	12.
Raja—Yoga	1	4-
Karma—Yoga	0	12.
Bhakti—Yoga	0	12.
Karma & Bhakti—Yoga (in one volume)	1	8.
Essentials of Hinduism	0	8.
In Defence of Hinduism	0	4.
Modern India	0	8.
My Master...	0	4.
Chicago Addresses	0	4

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A comprehensive chronological account of the Master's wonderful life,—the only authorised edition of it that is in English.

(Fourth Edition)

Thoroughly revised and improved with a foreword by MAHATMA GANDHI. Price: Re 1.

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4, Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,

4, Wellington Lane, Calcutta, India.

THE EPIC FAST

(BY PYARELAL)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.

320 Pages. Price: 2s. 6d.

Obtainable From The Manager:

INDIAN OPINION, Phoenix, Natal

The "FRIENDS of INDIA" SERIES

Short biographical sketches of eminent men, who have laboured for the good of India.

Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece.

Lord Macaulay,
Sir William Wedderburn
[illegible]
Henry H. wood,
Lord Hardinge
Edmund Burke,
Allan O. Hume,
A. M. Jaw
Dadabhai [illegible]
Behramji M. Malbari,

Natu Building (Annie Besant,) Hindu Social Ideals

Price: One Shilling Each

APPLY:
MANAGER, INDIAN OPINION,
PHOENIX, NATAL.

'INDIAN OPINION'

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

For The Moral, Political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union	21s.	Annually
" " "	11s.	Half-yearly
Outside the Union	22s. 6d.	Annually
" " "	12s.	Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise.

Apply to—

Manager,
Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

BOOKS FOR SALE

[illegible]

Obtainable from:

The Manager,
INDIAN OPINION
Phoenix, Natal.

BHULABHAI DESAI

HIS SPEECHES

Published in book form. Of particular interest to students of Politics, Law, Economics and Commerce.

The Book contains the great leader's lectures on these and other subjects of national interest.

Price: 8s.

Please write to:

"INDIAN OPINION"
Phoenix, Natal

વેચવાના પુસ્તકો

મંગાવનારાઓએ નીચે મુજબ લખવું

ગાંધીજી (બાલોપયોગી)	૫	-
ગુટકો	૩	૬
રખડુ ટોળી ભાગ ૨ (ગાંધીજીની કથા)	૧	૬
રાણા પ્રતાપ (ગાંધીજીની કથા)	૪	-
લાલ ચાલ ગાંધી	૩	-
" " મોટી	૫	-
વેરાનમાં	૩	૬
આપે ભાષા (રસપ્રદ નોવેલ)	૫	૬
સૌરાષ્ટ્રની રસધાર (સૌરાષ્ટ્રની ગંગીતાસીક		
૬૦ કથાનો સંગ્રહ) ભાગ ૧	૧	-
સ્નેહ લક્ષ્મી	૭	૬
સ્નેહ સંગમ	૮	૬
કલ્યાણ પાત્રા	૩	૬
પ્રભાત ફેરણે (૬૪ વાર્તા)	૫	૬
પ્રજા અને બીજી વાતો	૩	૬
પ્રેમ પાત્રા	૫	૬
ચિંતામણી ખાસ	૩	-
રણી કારણે (ઢાંકોર)	૧	-
મંદારમાળા (નવલીકા સંગ્રહ)	૨	-
ચિંતામા	૨	-
વાડકા (નોવેલ)	૫	-
કર્ણોપાંગી રાજેશ્વર (ઐ. નોવેલ)	૫	૬

ગિરધર લાયબ્રેરીમાં

ગંગાસરી (ર. પ. દેસાઇ કૃત)	૫	-
કાવ્યો-ગરબા-ગીતો-બારમાસ		
કલાપીનો કેકારવ	૧૧	-
બારમી કલ્પ ગીતો	૪	-
નીહારીકા (કાવ્યો ર. પ. દેસાઇ કૃત)	૨	૬
ભુગવંતના (ભગવંત મેઘાણી કૃત)	૧	૬
રહીમાજી રાત ભાગ ૧ લો (ગરબા સંગ્રહ)	૨	-
" " ભાગ ૨ જો "	૨	૬
" " ભાગ ૩ જો "	૩	-
ભાતુ ગીતો	૩	-

આ ગ્રાહકોએ લખવાથી મળી શકશે.

GIVE YOUR CAR A FRESH START

EVERY THOUSAND MILES

EVERYONE appreciates a fresh start and your car is no exception to the general rule . . . its engine which—in addition to the miles registered by the speedometer—operates the many "invisible miles" spent while starting and idling, needs the fresh start which a "Drain and Refill" with MOBILOIL provides . . . After every 1,000 miles give it this necessary attention remembering that

Mobiloil

MAKES CARS LAST LONGER!

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA • LIMITED

Indians In South Africa

Helots within the Empire

and

How they are Treated.

By Henry S. L. Polak.

Price ... 2s.

To be had from:—

THE MANAGER,

INDIAN OPINION

Phoenix, Natal.

In these times of extra tension

Build up your Nerve Reserves with

Ovaltine

The Complete Stand-by Food Beverage

NERVE SOOTHING & NERVE RESTORING

WITH nerves sound and steady you can face these times of extra tension with confidence and cheerfulness. That is one important reason why dieticians "Ovaltine" should have a regular place in your dietary. "Ovaltine" is exceptional in its power to nourish and restore the nervous system. The special properties of Ovaltine in this respect are largely due to the eggs used in its manufacture. **Obviously no food beverage can be nerve-restoring and nerve-soothing unless it has nerve-building properties derived from its ingredients.**

Consider, also, the outstanding advantages of "Ovaltine" for ensuring refreshing, nerve-restoring sleep. A cup of "Ovaltine" will quickly influence the resumption of sleep and give the utmost benefit from your sleeping hours.

For these reasons you should always have ample supplies of "Ovaltine" on hand. Packed in air tight tins "Ovaltine" will keep indefinitely, and is ready prepared. If milk is not available water can be used, as "Ovaltine" itself contains milk. "Ovaltine" can also be eaten dry—alone or with biscuits or sandwich.

With all its advantages "Ovaltine" is most economical. The small tin makes as many as 24 cupfuls. But be sure it is "Ovaltine," which is so different from imitations made to look the same.

THE "OVALTINE" MIXER AND PLUNGER

The "Ovaltine" Mixer provides you with an elegant means of mixing and serving "Ovaltine." Just a few rapid movements of the plunger and the "Ovaltine" is ready to serve hot or cold, a creamy, tempting drink. Ask your storekeeper to show you an "Ovaltine" mixer. It is very inexpensive.

Drink

Ovaltine

and note the difference in your Nerve-strength and outlook.

[illegible] 05A 42-40

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 24003, Res. 24888.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

Wish you all Divali Greetings.

141, GREY STREET, DURBAN.

INTERNAL VIEW OF OUR SHOP

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES, BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES. Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £20, THE LATEST FROM BENARES CREPE. EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/ & up. PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards. EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.

Branches, 55, WICKS STREET AND 90, WICKS STREET, GARAGE 7, WICKS STREET AND 58, WICKS STREET, VERULAM 'Phone 39. Verulam.

ઇરેક્ટ રસીમરમાં જાપાન તથા ઇંડથી આવે છે

બનારસની ભનારવાણી અને સાદી. તેમજ બોલબાલાની બુટીદાર સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી લાગે પા. ૨૦ સુધીની.

બનારસથી ક્રમબદ્ધ આવેલી છે.

કસબ કામની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર. બતબાતની બાતવાળા સાડીઓ શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર.

કસબનું ક્રેપ-ડી-શીન શી. ૩–૬ નં ચાર ૪૨ ઇંચ અને ૪૫ ઇંચ પનેા. બાદીન વેરેસ્ટ ડીઝાઇનનું કપડું, ૪૨ ઇંચ પનેા બારની, શી. ૧–૬, શી. ૧–૮, શી. ૨–૦ અને તેથી ઉપર ક્રમબદ્ધ આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ શી. ૨૫, શી. ૩૦, શી. ૪૫ અને એથી ઉપર.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

તમને સૌને દિવાળીના અભિનંદન ઈચ્છે છે.

૧૪૧, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

બ્રાંચેા
૫૩ અને ૯૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

સાડી સાડીઓ માટેના ઓર્ડર્સ
ખેડૂતોએ જાતે
પી. બ્રધર્સ,
૫૮, ગ્રી સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ગ્રાહક
૭ ગોલ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

PHONE 20170 & 20177. BOX 171.

N. BHOOLA & SONS
(PTY) LTD.,

SUGAR & GENERAL WHOLESALE MERCHANTS.

Place your next sugar order with us, our Prices and terms for all grades of sugar are on the same basis as any other sugar merchants.

All kinds of Indian Groceries, Spices, etc., always in stock. Can be obtained in bag lots or open stock. Also in stock bleached and unbleached Calicoes, Quilts. Cashmere Jimbric, Fuji, Crepe-de-Chene, Hardware. Crockery, etc.

Country Store-keepers please note–
We supply the Trade only.

67 Victoria Street,
DUBAN.

ટેલીફોન ૨૦૧૭૦ અને ૨૦૧૭૭. પી. ઓ. બોક્સ ૧૭૧.

એન. ભૂલા એન્ડ સન્સ
(પ્રા.) લીમીટેડ.

ચીનીના જનરલ અને હોલસેલ વેપારીઓ

તમારો બીજો ચીનીનો ઓર્ડર અમને આપજો. દરેક જાતની ચીનીના અમારા ભાવો અને ટર્મ બીજા ચીનીના વેપારીઓના જેવાજ છે.

દરેક જાતની ઈન્ડિઅન ગ્રોસરી, મસાલા, ચિંગારે અમારે ત્યાં કમેરાં સ્ટોકમાં હોય છે અને જથ્થાબંધ તેમજ છુટક મળી રાકશે. એ ઉપરાંત બ્લીચ્ડ અને અનબ્લીચ્ડ કેલીકો, કવીલ્ટસ, કાશ્મીર લીમ્બ્રીક, ફ્યુજી, ક્રેપ-ડી-શીન, હાર્ડવેર, ક્રોકરી વિ. પણ અમારે ત્યાંથી મળી રાકશે.

બહારગામના દુકાનદારોને ખાસ જણાવવાનું કે અમે ફકત વેપારીઓને માલ પુરો પાડીએ છીએ.

૬૭ વીકટોરીઆ સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Deepavali Announcement

Manufactured in India and just unpacked a wide range of:

LADIES' SHOES

and a comprehensive range of
GEORGETTE, CREPE-DE-CHENE & GEORGETTE

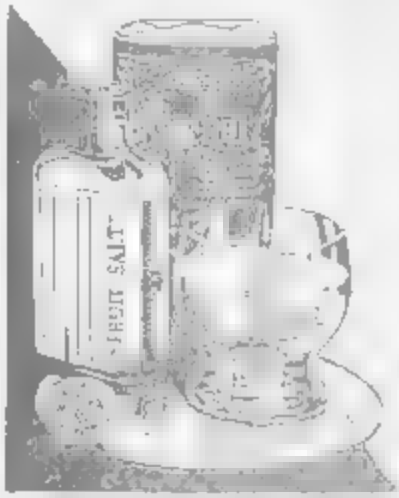
SARRIES

EXCLUSIVE DESIGNS!
EXCEPTIONAL VALUES!!

Call in To-day at:

HANSOT TRADING CO.,
GROCERS & DRAPERS.
15 MANSFIELD ROAD,
PHONE 20114. DURBAN.

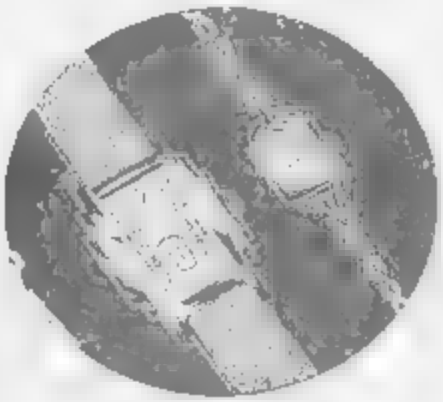
શું તમારામાં જોર, ચેતન અને ઉત્સાહ છે?

ENO'S 'FRUIT SALT'

ELGIN

ઘડીયાળો

અગત્યનું

અમેરીકામાં એલ્જીન ઘડીયાળો પ્રથમ અમેરીકનો જ બનાવે છે. આ ઘડીયાળોના પુરા ખાતરી (રૂપેરે પાર્ટસ) બનાવની ખાત્રી આપવામાં આવે છે

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER"-ECLOPE & MARKET STS., JOHANNESBURG.

H. DAVIDSON, 320 Colonial Mutual Bldg., West Street, DURBAN

Phone 33 8432 Res. 33-8994 P. O. Box 7157.

ઈન્ડિઅન ગ્રોસરી કીફાયત ભાવે કયાંથી ખરીદશો?

હમોએ ઈન્ડિઅન ગ્રોસરી વિભાગ ખોલ્યો છે, જેમાં દરેક પ્રકારની છુટ્ટી ગ્રોસરી તેમજ ગાંધી વસાણાની નાની મોટી વસ્તુઓ ઉપરાંત મોજ પાડવાની ફ્રુટીઓના ઘર ઉપયોગી વસ્તુઓ હુ-રે ત્યાંથી તદન કીફાયત ભાવે મળી રહેશે.

ઓર્ડર મોકલી આપી કરવા વિનંતી છે.

કીમતના ગ્રાહકોને હમારી પોતાની દેખરેખ હેઠળ સારી પેકીંગ કરી મોકલવામાં આવશે.

મીસ્ત્રી બ્રધર્સ

(વસવાયા ... પુલાની બ્રધર્સ (મિસરી))

MISTRY BROS.,

11 Kort Street,

JOHANNESBURG.

હમો દરેક પ્રકારના વિભાગો પણ ધરાવીએ છીએ: ક્રોકરી, આયા, અગરબત્તી, ઓપ્ટીશિઅન, ગોલ્ડ, સ્ટેપ્ટી વિગેરે.

'Phone 29350. Tel. Add "Naartjes."

A. M. PADAYACHEE

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.

Country orders executed at lowest Market prices.

We supply ... delivery ... Durban

TRIAL ORDER SOLICITED.

91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,

P. O. BOX 195. DURBAN.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING

TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS

FROM YOUR CHEMIST @ 9d., 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM

ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ

પ્રોપ્રેટર: મહુવાવાળા ભાણજીભાઈ ગોવિંદજી ...

દરેક જાતની મીઠાઈઓ, ચોખ્ખા ઘીની તેમજ મોંઘા મેવા, મસાલાથી અમે બનાવીએ છીએ.

અમારૂં બનાવેલું મુરતી ખુરમું, ચેવ, ગમરા, ભાંડીઆ, બદામ, પાતરા વિગેરે દરેક જાતનું બનાવીએ છીએ.

શીયાળામાં આવા લાયક સવળા પાકો તૈયાર રાખીએ છીએ તેમજ ઓર્ડર મળ્યેથી રૂપેરીયલ બનાવી આપીએ છીએ.

પાર્ટી વિગેરે માટે મોટા પ્રમાણમાં કોઈપણ જાતનો મીઠાઈ ઓર્ડર પ્રમાણે ટુંક વખતમાં બનાવી આપીશું.

બહારગામથી મંગાવનારને માલ પુરતી સંભાળથી કાળજીપુર્વક મોકલવામાં આવશે.

PHONE 33-6575. P. O. BOX 3680.

THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART.

34 President Street, Corner Diagonal St., JOHANNESBURG

'Phone 2-7381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

In South African, Canadian and Australian Apples

—also—

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Naartjes which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રુટ અને વેજીટેબલ એક્ષપોર્ટર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રુટ પણ રાખીએ છીએ

નાર્ચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

ફોનના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

નાર્ચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 756. 106 Prince Edward St. Durban.

WE WISH YOU ALL A HAPPY & PROSPEROUS DEEPAVALI

ROOPANAND BROS.,

BOOKSELLERS & MUSIC SALOON,

PHONE 20707. 85 VICTORIA STREET, DURBAN.

MISS KANAN DEVI

We have brought India and her daily movements to-day to your door give us your co-operation to support our Motherland During our tour in India we have found the best of Music to suit you all in the Union of South Africa.

We are the sole distributors of

India's Leading Publications—Weekly & Monthly.

Film India	1/6	Modern Review	1/6
Motion Picture	1/6	Cine Herald	1/
Illustrated Weekly	1/	Orient Weekly	6d
Indian Review	1/6	My Magazine	6d
Movie Flash			6d
Saigal latest H. M.V.	402 and 485		5/6 each.

Hear Miss Kanan Devi in her best film hits Records

Jawani Ke Rest	11/	Vidhipati	10/6
Lagan	11/	Mukti	11/
Sonke Sharmare	11/	Bhul Ke Ma	5/6
Harijeet		(Postage extra)	

We are the sole stockists of all Hindustani & N/T records in the Union of South Africa. Etc., Etc

Books for sale.

NOTE.—Remittance should accompany order. V.P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made to "Indian Opinion" at Phœnix. Postage Free on all books.

THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH

By M. K. Gandhi

This is an autobiography of Mahatma Gandhi printed in two volumes. Price 12s. 6d. for each volume.

THE POWER OF NON-VIOLENCE

By Richard B. Gregg.

The writer has explained the method of resistance by non-violence in modern Western concepts and terminology. The book is worth studying. Price ... 5s. 6d

The Story of Ramayana 8d

ESSYS ON INDIAN ECONOMY—By Mahadev Govind Ranade, Price ... 4s. 6d.

ESSAYS ON INDIAN ART, INDUSTRY AND EDUCATION — Price ... 3s

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS.— By V. G. Kale, M.A., Price ... 4s

Golden Number

OF

"INDIAN OPINION"

SOUVENIR OF THE

Passive Resistance Movement

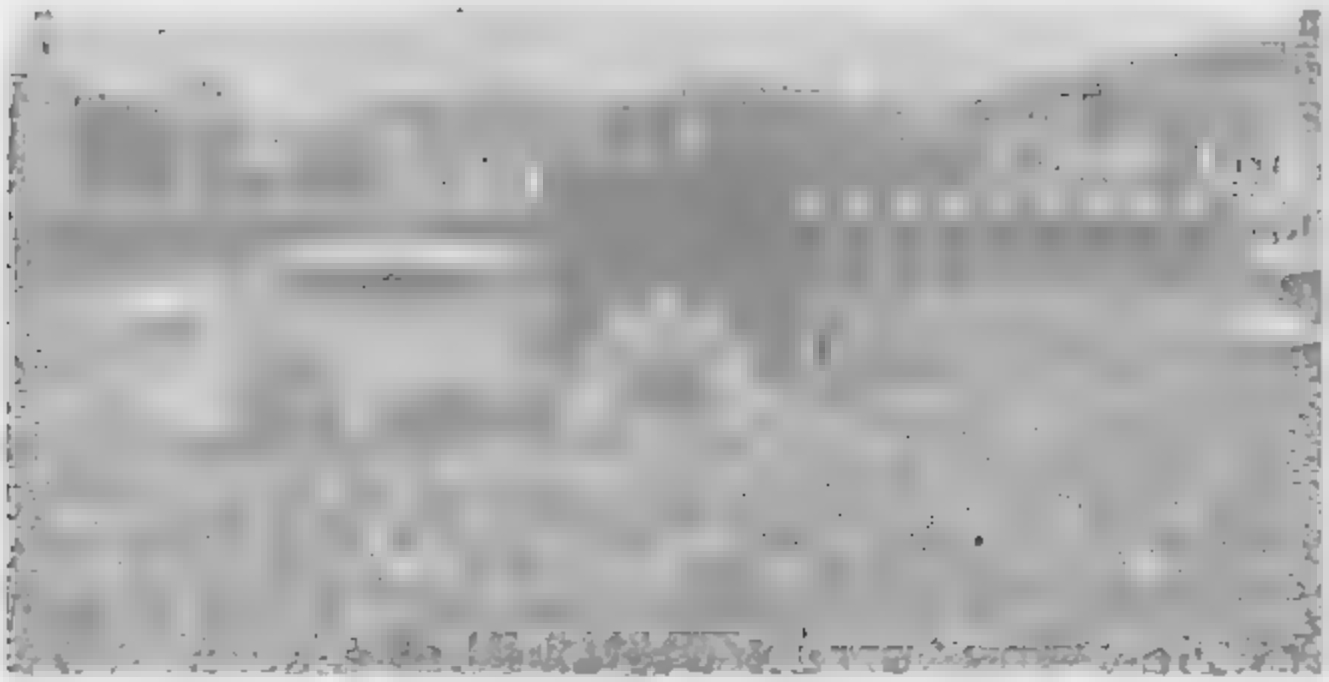
1906 1914.

Price : Two Shillings.

to be had from:

Indian Opinion,

Phœnix, Natal.

THE ANNUAL CEREMONY AT MECCA

મક્કામાં પ્રતિવર્ષ થતી માનવમેદની

THE DOME OF THE SACRED ROCK, MOSQUE OF OMAR JERUSALAM

જેરુસલામમાં ઉમરની મસ્જીદનો ભવ્ય ઘુમટ

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI

[illegible] SPECIAL NUMBER [illegible]

Indian Opinion

Peace And Happiness To Humanity

We were somewhat reluctant to bring out our special Number this year owing to paper being so scarce and printing material so costly. Our readers have now [illegible] printing a Special [illegible] We only hope that [illegible] will not be disappointed. Every endeavour attempt on our part to do our [illegible] our hand and with [illegible] preparations. We therefore crave the indulgence of our readers to overlook [illegible] shortcomings that may be found out. We have tried to present the readers with matter which, though it may have been read in the past [illegible] profitably be read and re-read.

This special Number coincides the ending of yet another year in the Hindu and the Muslim world and the approach of a New Year. Whilst we are on the threshold of our New Year our eyes naturally go to the events of the year that is about to pass and our mind as to what the prospects are going to be in the year that is about to come. When we come to review the past we are struck with horror. The war demon has come to rule over the world and though we have just entered the third year there are not to be seen even the remotest signs of [illegible] for any [illegible]

The world has abandoned the path of progress. It has assumed the path of [illegible] [illegible] [illegible]

are flung into prison for fighting the battle for freedom. Whilst we are penning these lines the news has come that many leaders have been released but there is no confirmation of the release of Maulana Abul Kalam Azad and and Pandit Jawaharal Nehru. As though these sufferings, coupled with the sufferings of the starving millions, were not sufficient, India has lost one of her illustrious sons whose poetry has charmed the whole world and who was a source of consolation and inspiration to the people of India in their sorrow and grief. We mean the Poet Rabindranath Tagore. In him God has snatched away one who could be ill-spared. Added to that nature has vented her wrath over some parts of India, especially in Gujarat, by excessive rains resulting in terrible floods which have caused enormous damage to life and property, especially to the peasants, who are already suffering under heavy taxation. Communal strifes have taken place in their ugliest form in various parts of India to such an extent that it has shaken the faith of many ardent followers of the principle of non-violence in that principle. There is behind these strifes the unseen hand of the devil incarnate who has been put to work with the express motive of frustrating the efforts of those who are anxious to see India standing united in her struggle for freedom. The devil's purpose will have been served if we show signs of weakness and begin to hate the evil doer instead of the evil. Let the devil do his worst. Let us not allow ourselves to be beguiled by him. Let us trace the evil and remedy it and not begin to hate one another. India has before her a Himalayan task to perform against heavy odds. Though she is being put to the severest test God's grace is over her. Her power of endurance is increasing. She has powerful personalities from Gandhiji downward to guide her to her destiny. She is marching forward with long strides. Every pang of suffering inflicted on her means the breaking of each link of the chain that has kept her in bondage. It will not be long now for the day to dawn when her lost freedom will be restored to her, and she will take her rightful place in and give her due share to the new order of international cooperation—the world brotherhood—where there will be no distinction between man and man based on race, colour, creed or class. May it be so is our fervent prayer in our coming New Year.

A Prayer Of Peace

Eternal God, Father of all souls,
Grant unto us such clear vision of the sin of war
That we may earnestly seek that co-operation between nations
Which alone can make war impossible.
As man by his inventions has made the whole world
Into one neighbourhood
Grant that he may, by his co-operation, make the whole world
Into one brotherhood.
Help us to break down all race prejudice.
Stay the greed of those who profit by war, and
The ambitions of those who seek an imperialistic conquest
Drenched in blood.
Guide all statesmen to seek a just basis
For international action in the interest of peace
Arouse in the whole body of the people an adventurous willingness;
As they sacrifice greatly for war,
So, also, for international goodwill;
So dare bravely, think wisely, decide resolutely,
As to achieve triumphantly.

—HARRY EMERSON FOSDICK.

South Africa

Coming now to ourselves, comparatively a handful of us, who have migrated to this and other countries outside India. "Slaves at home are slaves abroad." We are treated as slaves, as "coolies" and are herded together with the lowest type of humanity to "stew in our own juice." We should, however, not forget our responsibility as representatives of a great country. Have we behaved ourselves as such? It is true there are a lot of many impediments in the way of our progress. Unnatural restrictions have been placed on our rights to reside, our means of livelihood, our movements, our educational facilities, or our general progress in this country. Notwithstanding all the impediments our people have been able to thrive materially. The question is whether we have come to this country for material gain or have we a higher duty to perform? Our claim is that our forefathers were brought here to be exploited as cheap labour from India for the development of this country. Eighty per cent of the Indian population are forebears of these people and they know no other home on the face of the earth. They are Union Nationals in every sense of the term and yet they are treated as helots. It is true that the Government is reluctant to do much for our progress in this country. We are subjected to taxation equally with the Europeans but are given no representation. All this is true and our complaint is fully justified. But what have we ourselves done for our upliftment? We are not lacking in wealth. But has that wealth been utilised sufficiently in our progress? We are a despised community. That is all the more reason why we should unite and organise and work for our own salvation as a community in the country and

show how we can be self contained We protest against the humiliations imposed on us as a community We complain of our self-respect being insulted But what have we done to maintain our self-respect We have meekly submitted to all the humiliations and have shown our concern only in getting a few material gains If we are allowed to trade freely and to acquire ownership of land we do not mind any amount of humiliations being imposed on us With a few exceptions, who have launched Passive Resistance in the Transvaal, and are sacrificing material gains for the sake of their self-respect, that appears to be the general trend of mind of our people Apart from that, a small community as we are in this country, we are hopelessly disunited, The Congress pulls one way while the Association pulls the other way There are also groups within groups like the Natal Indian Congress in Natal and the Nationalist Group in the Transvaal

We seek guidance from Mahatma Gandhi and Pandit Jawaharlal Nehru whenever we find ourselves in trouble. Gandhiji's message to us last year was: 'How I wish you could all unite. He has sent a message this year to Indians in South Africa: 'I hope your internal dissensions are composed.' Our internal dissensions are far from being composed They are in fact being accentuated. The reason is that our interests clash In India there are differences but there is one common goal. The same is not the case with us in South Africa. There are those who do not believe in fighting, in sacrificing for the sake of their self-respect. They are satisfied as long as their own vested interests are safeguarded even at the cost of their self-respect and of their own less fortunate brethren. There are others who stand for higher ideals and believe that nothing can be achieved without sacrifice, and that we must be prepared to suffer all for the sake of self-respect. These two schools of thought cannot possibly come to an agreement. Each one will have to plough their lonely furrow with faith in the righteousness of their cause. Dissensions and wars result from selfishness and greed. They are to be avoided if peace and happiness for all is desired. Our goal in the coming year should be to strive for this real peace and happiness not only for ourselves but for humanity at large. With these sentiments I wish our Hindu readers Diwali greetings and our Muslim readers Id greetings and a happy and prosperous New Year to all. Prayers are so often offered for the termination of the present war in the success of the British Empire. We have adopted the beautiful prayer given in the centre of the opposite page and I would commend it to all our readers.

DEEPAVALI

By
Harindranath Chattopadhyaya

They light a thousand lamps
to-night
Colored and bright and
laughing lamps:
Each one a prostitute who ramps
The country with its festive light
Whole rows of houses stand and
flaunt
Such riches as those gay lamps
mark:
But at this moment in the dark
A million people die of want
Those multitudes who starve and
die
But grace all festivals a list

Speak not again of festive mirth.
Of festal lamps and rockets sent
To fool the hollow firmament
That there are festivals on earth.
How dare there be a single one
While one man languishes and
groans,
While death is in their aching
bones
Of men who scarcely see the sun
Or rise or set, since they must
work
From dawn to dusk in cheerless
murk.

O merry flames of lamps to-night
How like to poignant tongues
you lick
The darkness of the earth grown
sick
With corpses hidden out of
sight
With what pitiable glows you
catch
The darkness up, and strive to
make
A festival for rich men's sake!
But O behind the very patch
Which lit you, lurks the bitter
tale
Of factories which make men
pale

Speak not of festivals to me,
Weak under-nourished children
move
With death to-night, and only
prove
The lamps of your 'Dipavali'
But treacherous traitors to the
black
And tragic darkness which is
theirs;
Each man who lights them only
shares
In a blind dastardly attack
Upon the lampless homes of
those
Through which but darkness
comes and goes.

respect and of their own less fortunate brethren. There are others who stand for higher ideals and believe that nothing can be achieved without sacrifice, and that we must be prepared to suffer all for the sake of self-respect. These two schools of thought cannot possibly come to an agreement. Each one will have to plough their lonely furrow with faith in the righteousness of their cause. Dissensions and wars result from selfishness and greed. They are to be avoided if peace and happiness for all is desired. Our goal in the coming year should be to strive for this real peace and happiness not only for ourselves but for humanity at large. With these sentiments I wish our Hindu readers Diwali greetings and our Muslim readers Id greetings and a happy and prosperous New Year to all. Prayers are so often offered for the termination of the present war in the success of the British Empire. We have adopted the beautiful prayer given in the centre of the opposite page and I would commend it to all our readers.

CONTENTS

—Editorial
Peace And Happiness To Humanity ..
Gandhiji's Way Of Escape ..
—Manilal Doctor
The Sorrows Of Africa ..
—The Late Rev. C. F. Andrews
Hindu-Muslim Unity ..
Inter-racial Relation In South Africa ..
Handicrafts To Save World ..
India's Awakened Soul ..
Exhortation To Sons Of India ..
—Swami Vivekananda
Mahatma Gandhi And Aggressive Pacifism ..
—Rev. Jack C. Winslow
—A. G. Bacons
True Significance Of Id ..
—Sir A. Kadir
New Social Order ..
Swami Vivekananda And Young India ..
—Sir S. Radhakrishnan
Fountain Of Wisdom ..

GANDHIJI'S WAY OF ESCAPE

By MAHADEV DESAI
In "The Hindustan Times"

READERS of books on magic are familiar with the book Of [illegible] Escapes, and they will think I owe the title of this article to that book. And well they may. Houdini was a magic-worker, and Gandhiji has often been described as a miracle worker, and the "escapes" of the might well be compared and contrasted. I have done no such clever trick, and I owe the title to Mr. Yeats-Brown. He has given a good number of books to the world—and, in different and good. The one to which I owe the idea of this article belongs to the last category, perhaps because it is not his book, but his collection of the best things from a few of the good books of the world. His book "Escapes," which indeed is a plea[illegible] from the vagaries of literary dyspepsia, deals with various escapes in history. "We are all escapers, men, women and children," he says; "almost everything we do, except the supremest acts of enjoyment, which partake of some higher reality, are escapes in some manner or degree. Reading this book is an escape, it fulfils its purpose of passing the time. Now there are various forms of escape. He has not dealt with escapes that are too easy. "Such as these achieved by drink or drugs." He has had in mind escapes in mind like that of Churchill from Pretoria or Lady Nithsdale's rescue of her husband from the Tower, but he has actually collected within the covers of his book "the brilliant group of men and women gathered out of the alcoves of the past," brave escapers who have contributed "something very real to the world's happiness." Among these there are only two which partake of the quality of escapes I am going to deal with in this article—I mean the Prophet Mahomed's escape from Mecca and St. Augustine's escape from a life of dissolute recklessness by leaving all and following Him—both of which have a spiritual quality that is absent from other escapes, which, however heroic and thrilling as a amusing for a moment, do not become part of our spiritual possession to inspire and uplift us and light our path through life's difficult journey.

An Orthodox Escape

"Life," says Mr Yeats-Brown, "is itself an escape of the spirit into the flesh and back again. Not in the language of the 'Upanishads,' it is the striving of the spirit to escape from the unreal to the Real, from darkness to light and from death to Immortality. And it is only escapes of that kind that contribute something very real to the world's happiness—not escapes that figure largely in stories of thrills and adventures. And if one were to examine Gandhiji's life closely one would find that it is full of escapes of that enabling type rather than the thrilling type. That is why I have said that only two escapes in Mr. Yeats-Brown's book afford anything like a parallel to Gandhiji's. There is just one incident in Gandhiji's life which Mr Yeats-Brown would gladly include in his volume if he were writing not of heroes of the past but of the present. I have in mind the incident narrated in his Autobiography, when he describes his return to South Africa in 1896. While in India he had spoken and written on the conditions of Indians in South Africa. Garbled summaries of these speeches and articles had been cabled by Reuter and these had raised a hurricane storm there. The White population would not brook his landing, and when ultimately he lands in company with his friend Laughton he is insulted. Then the Police Superintendent comes to his rescue, he is sheltered in his friend Parsi Rustomji's house, and before the mob can get life to the house, the Superintendent [illegible] him away disguised as a police constable. That escape is somewhat like the escapes of Mr. Yeats Brown's book: but he was hurtling proof of that escape.

I propose to give here a few of the escapes tried successfully by Gandhiji, which are peculiar to himself, but which might well be tried by others too. They have not the thrill of incident and adventure but they have the thrill of originality and the uplifting quality which other escapes lack. Most of us seek escape from the cares of city life, or the grinding monotony of six days' office routine by some kind of games, or going out rowing or, as they do in London, spending the week-end in the country. Gandhiji, so far as I know, had no such escapes. But he made walking several miles to and from his office in Johannesburg a daily escape from the monotony of the office routine.

But as the care of the community began to occupy more and more of his time, he began to think seriously as to how to shape his future life. He had made [illegible] a successful barrister and attorney and had begun to make a name as the trusted tribune of his people. As the work for the community began to absorb almost the whole of his time it necessitated the practice that there were other escapes necessary if he was to do full justice to the work that claimed him. *Brahmacharya* was one escape, *aparigraha* or divesting himself of all unnecessary was another. These in turn became the open sesame for all future escapes. Of these one that has played such a large part in his life was rightly discovered in South Africa—I mean the escape of Fasting. Pledged to *ahimsa* and having in his charge an ever-increasing family of boys and girls and grown up men and women, he had no choice of contracting them when any of them happened to go wrong.

He had the remedy of love, of love in its widest form, and I often be asked as weakness. Love which scorches and also purifies had not yet been tried. It was thus that fasting came in. Its principal home was, when it was first used in South Africa, and whenever it has been seen in India, in the Ashram at Sabarmati at the time of the first Labour Strike in 1917, then after the Ahmedabad riots in 1918, again in Bombay [illegible] on the occasion of the Prince of Wales' visit in 1921, then in Delhi after the Hindu-Moslem riots in 1924, in the Ashram again in 1927, then in Yerawada Prison in 1932 and in Wardha in 1933—has been to serve as an outlet or escape for agony which he could not contain within himself. The corrective purpose was always secondary, the primary one was the escape—the seeking of relief from the torment of having to see a dear one in the throes of having to see one's own country [illegible] retarding the nation's progress by violence and by intermittent bouts of having to see one's own co-religionists imperilling the existence of their religion by regarding their own kith and kin as outcastes. "Was not the purpose mainly one of self purification?" it will be asked. The object was certainly self purification, as indeed Gandhiji put it time and again, but all escapes of a Satyagrahi are, in the ultimate analysis, process not of hiding oneself or self-protection but of self-purification—unless, of course, they may be in the highest spiritual sense hiding oneself in "the Rock of Ages cleft for Me."

I do not talk in this article of that familiar form of escape in the shape of Prison-going placed by him at the disposal of men and women, young and old, rich and poor. That too was first discovered in South Africa and thereafter played on a vast scale in India. It was no doubt used by an escape by many and a very legitimate and useful form of escape. But it depended in a great measure on the will of those imprisoning you, and when it became almost universal it lost a good deal of its original thrill of adventure.

Minor Escapes

There were minor escapes evolved during his perpetual experiments in truth and *ahimsa*. The glare of publicity was and has been blinding, and the love of friends and admirers was always overwhelming. The escape of *aparigraha*—non-possession—helped a great deal, but there was another one needed to escape from the ministrations of importunate hosts. He happened to be the guest of Shri Bhupendranath Bose in Calcutta when he went there in 1915. He was known for his partiality for fruits and nuts. How else could his kind host express the volume and warmth of his hospitality but by covering his table with all the choicest fruits and nuts available in the Calcutta market? Gandhiji thought deeply over the problem of overflowing affection. In the result he vow of eating not more than five articles—cooked or uncooked—during the whole day was found to be a safe escape. It has served him during all these years better than the costliest medicines, or

the most painstaking doctors or the most affectionate attendants can serve him. It has served him alike in health and disease, alike at home and abroad, and it has been principally responsible for keeping him fit to guide the destinies of our nation so long.

Silence

When did silence come, I wonder. If my memory serves me right, it was first taken at the time of the Bombay riots in 1921. It came along with fasting, but it seemed to serve as a very effective form of escape from the attentions of visitors and interviewers and hence became a regular Monday routine. From childhood to youth he had been a man of silence, but when silence blossomed into speech which gave it irresistible power and potency, he again hankered back to silence which had been the necessity of his earlier days. Repeated exercise of it revealed its spiritual quality, so much so that of late years he has derived his soul's sustenance out of it, and has been impatient when left alone. The longest period for which he has kept it was something like two months or a little more, but he would gladly take it, if he could possibly do so, until the end of his earthly existence. Its original purpose was, as I have said, to escape the turmoil around him, and he might well resort to it on a lasting escape from a turmoil which he cannot otherwise effectively quell.

'Al Fresco' Life

I next come to another of his ways of escape which will seem apparently a contradiction in terms, but it is a way of escape none the less—I mean his decision to lead an *al fresco* life. No public leader of the present day, here or elsewhere, has been known to live an *al fresco* life to the extent that Gandhiji does. Not having to lead country-making movements and to deal with millions of men he could not live otherwise. He thus becomes the despair of the C.I.D. people. He reveals his plans in a more glaring way than the cleverest C.I.D. people can ever reveal him. The breath of scandal has not spared even such like Christians who led blameless lives. Why not then live in the twenty-four hours in the open, even to the pain of shocking informality? Evil-minded curious eyes have seen all where there was none. Why not then open oneself inside out, even to the point of shocking tender susceptibilities? An escape in its very nature presupposes hiding oneself where people cannot see you. Gandhiji has sought an extraordinary kind of escape by laying himself out in the open where the world may see him to suffocation.

The Bath-room

But the eternal public gaze does suffocate even him at times. In fact the eternal gaze of simple and blind worshippers would not even permit him the privacy of his bath-room. And even in the seclusion of Segaon there is no end of visitors and sightseers and interviewers and onlookers. Even the escape of silence does not effectively protect him. He then comes into the bath-room, the only luxury that he allows himself. There he keeps lying in the tub for close on an hour, often having sound sleep in refreshing warm water, and sometimes reading important correspondence or a book he must read but never finds time to read outside the bath-room. Once in the bath-room he can keep even the President of the Congress waiting with impunity. That is the only effective form of escape which gives him a little privacy and rest nowadays.

A Startling Form

But the mention of Segaon leads me to a rather startling form of escape adopted by him towards the close of 1934. It was the retirement from the Congress not only as an active member of the Working Committee but even as an ordinary member. The intention was to lift what he described as the dead-weight of his influence on the members of the Congress who parroted truth and non-violence without believing in them and who but for him would have made a departure of their own. What moved him to take the step was, however, his desire to escape from the fetid atmosphere of unreality and even hypocrisy that was fast being fostered in the Congress. The effect of the decision was profound. Attempts were made to alter the creed and policy of the Congress, but those who believed in them became more active and wide awake and have kept the flag of the high principles still flying. This step led him to the further step of concentrating his energies on the revival of the village and village industries. That Swaraj, without Swaraj for the humblest villager, was no Swaraj he had declared many years ago, but in the turmoil of politics we had not thought of work in terms of the villager. The escape from active politics released his energy for village work, and made it possible for him to escape to a live village, live with all the disabilities and diseases peculiar to a typical Indian village. Life there has been hard with problems difficult to tackle and even more difficult to handle, and years of toil show little progress. There is even sectional opposition and even the cry of his departure from Segaon was raised from interested quarters.

Hard Ways

Visitors in Bardoli asked him if he had decided to come back to Gujarat. "Oh, no. Who said so?" "The papers." "Well that is a case of the wish being father to the thought. But why should I come to Gujarat, when I know that good work is being done without me? Is not the presence of the Sardar enough? You must know that I flourish on conflicts and opposition, and that is what I have there in plenty."

That shows that Gandhiji's ways of escape are not easy, they are deliberately hard and arduous. All the inspiration and adventure from those hard ways of escape. The traditional way of escape from the worries and disquietudes of life resorted to by the so-called Sadhus and the *Sannyasis*, the escape to the hills and the jungles has never occurred to him. It is foreign to his nature. It is too easy. It smacks of defeat and even cowardice. Hers are the escapes of the brave.

What is his next escape going to be? I have no gift of prophecy, nor, being away from headquarters, have I any leads for conjecture. But I have an inkling from what I see around me that the next escape might be far more drastic than that of 1934. When he decided to retire from active participation in the Congress in 1934 he reserved himself the liberty of making himself available for consultation and advice. And momentous decisions during the past two years have been taken as a result of consultation with him. If his influence seemed to be felt so much in 1934, may it not be that his advice on the Congressmen is felt more galling? It is not for nothing that he declared after Shri Subhas Bose's election that meant the defeat of his principles and programmes. Later events have not proved the error of that interpretation. Why not then a greater escape than in 1934? Why offer advice when it is to be accepted only when convenient and rejected when inconvenient?

Meanwhile the escape seems to emerge into a larger sphere of work; for indeed all escapes of a self-purposeful man that we nothing less (Recently [illegible]

[illegible]

[illegible]

[

THE SORROWS OF AFRICA

THE GREATEST TRAGEDY TO-DAY

[This following article was contributed by the late Mr. C. F. Andrews to *The Orient Illustrated Weekly* before he passed away and sent us a copy to be published in this journal. Though he lated it is ever green and suits the present conditions in South Africa:—Ed. I.O.]

If any one were to ask me what was the greatest tragedy in the whole world to-day, I should not point to China suffering a million deaths under the cruel oppression of Japan; or to Spain in the throes of its internecine war with its miseries intensified by outside intervention. Nor should I even point to the hateful persecution of the Jewish people, which has been perpetrated with such cold-blooded and calculated brutality by the Nazi regime.

These are terrible enough in all conscience and they represent the awful horrors of the times in which we live—each in its own way. But the age-long misery of Africa exceeds all these put together in the greatness of its extent and its never-ending endurance.

Abyssinia's Ordeal

The abominations of poison gas on a helpless and innocent civil population in Abyssinia were only the very last in a series of inhuman cruelties in Africa which have gone on in unbroken succession from one generation to another. The stories of the slave-trade carried on by the Arabs in the East and the Europeans in the West of Africa have their marked place in human history. The slave ships, which carried the slaves across the ocean manacled together, were only equalled in their sum of human misery by the atrocities in the Belgian Congo which followed later. One brutality has followed hard upon another.

Daily Persecutions

The daily persecution which is at present in operation due to the 'pass laws' and 'hut taxes,' together with the shooting up of families to feed the mines with black labour, make a sum of misery even to-day in the settled parts of Africa which is hardly less than what has been called the pacification under martial law of those parts of Abyssinia which are still held by the armed might of Italy.

Land Of Sorrows

Truly Africa has been perpetually a land of sorrow and of the shadow of death, and no people in the whole world have ever suffered as they have suffered. It is indeed a "Dark Continent"—dark with never-ending sorrow.

Alas! the years that are now in front of us seem likely to add to the misery

By

REV. C. F. ANDREWS

that has gone before. For everything points to a hardening of the determination of the white people in every part of South and Central Africa to keep the coloured people in subjection with a still more iron hand. Every higher impulse appears to be paralysed by the fear that the Africans, who are vastly superior in numbers may rise in revolt

LATE REV. C. F. ANDREWS

against the Europeans if once they receive higher education and training in the arts and sciences, and also in the construction and use of modern machinery.

Last Independent African State

Abyssinia was the very last portion of independent Africa, to be subdued by a European Power. We have always to remember, while judging the Italians, that deeds every whit as disgraceful were done by other European powers, including Great Britain, in earlier times. Perhaps, however, this may be added, that no other power has ever used or could be likely to use poison gas and incendiary bombs hurled down at close quarters from the air upon a defenceless and unarmed people. This last act of Italy seems to be the culmination of all the atrocities of past.

A Young Bantu's Experience

I have been forcibly reminded of all this while reading the singularly touching story of a young Bantu artist, whose history is related in the *Church Times* of London. The narrative moved me very deeply indeed and I would wish to give it in outline to my readers in the *Orient Illustrated Weekly*. The name of the young African artist is Ernest Mancoba and he is now engaged in perfecting the higher technique of his art in the finest schools of Europe in London and Paris.

"My people," he told the narrator of this story, "were a peaceful people in the Cape Province of South Africa. They migrated to the Transkei where they were enslaved by the Xosas. My grandfather used to herd cattle for his master till one day a great storm swept over the land and he took shelter in a dark cave. A poisonous snake came out. My grandfather threw a covering over it and killed it with his own hands."

Life On The 'Reef'

This deed made Mancoba's ancestor famous as the man who killed the poisonous snake with his own hand. Soon after this event, Christianity came to the land and his grandfather embraced it. Later on, his own father and mother went to the gold mines of Johannesburg. They were very, very poor. Mancoba was born on the Reef, as it is called, outside Johannesburg, in the location.

Mancoba went on to explain how his mother would get up before dawn and rake the mine ash-pits with her bare hands in order to bring back little bits of coal to warm the house. "I have seen," he said, "my mother come back with her hands bleeding, but with the precious pieces of coal for the fire, before even her children got up from sleep."

Struggle For An Elementary Education

He explained in vivid detail the incredible hardships he underwent in order to obtain even an elementary education. He persevered for some years and at last learnt the English language. But all the while the 'artist' in him was eagerly seeking to get free to work and create. Sister Pauline, at the school, gave him a piece of wood and taught him wood-carving. While he was there, even as a boy, he carved a very beautiful 'Black Madonna' which remains, as an example of his precious genius.

Passion For Art

From the school he was sent on to Fort Hare, which is the one place where he could obtain a College education. For a time he laid aside his artistic work as he studied for an English degree. He tells us how he was almost ashamed of his awakening gift as an artist, when he found himself very slow in his study of English Literature and Mathematics. But, in the end, the passion for Art was too strong in hi

and he went down to the slum district of Capetown and worked at his carving among the poor.

Whither Africa

The writer from whom I am quoting goes on to explain how the young artist took the main idea for his greatest sculpture, called 'African Womanhood,' from what he had seen on the Gold Reef. "It was not made for my own people, he said, "but to show to the white race the great sorrow of Africa. When I was thinking it over, I wondered how this great problem could be understood in the light of Jesus Christ. Here was power and wealth on the one hand. Here was pain and sorrow on the other. I was troubled. It was only when I went back to talk to my mother that I found an answer. She took my perplexities very simply; for her faith was strong. 'I am not anxious,' she said, 'about anything, but only how best to live that an understanding shall grow up between man and man. That is all that we Christians must work for. That is all that matters.'

"Everything I make," he continued, "is a striving towards an understanding of the past and a looking forward in the future. We are full of sorrow and disillusionment. We have learnt the Western way and the Western thought. Now we have withdrawn within ourselves. My work shows our perplexity, as we stand at the cross-roads, wondering which road Africa will take."

Segregation Policy

We ponder over a story like that, and then with a pang remember how the segregation policy, which the white race is now determined to pursue to the bitter end in Africa, has as its one object the definite treatment of the Bantu people in such a way that they can never be allowed to reach the social level of the European. Yet who among the Europeans in South Africa is worthy to be compared to a young genius so true and noble in character, as well as in art, as Ernest Mancoba?

Rising Tide Of Racial Prejudice

I have ventured to repeat this story at some length because the bitter truth has to be faced, that on a large-scale things in Africa do not yet appear to be getting any better, but rather worse. There is no sign as yet of what might be called a 'fair deal,' even on the very exiguous lines laid down by the new Cape Franchise Act. For this took away from the African his vote in the Cape Province and gave him hardly anything in return.

Great Capacity For Suffering

"Now we have withdrawn within ourselves," says Ernest Mancoba. This is becoming more and more true of the African to-day in every part of the continent. Nevertheless there is found among the Africans a capacity for suffering, combined with a cheerfulness of outward good humour, which is one of the most astonishing things in all the world. In the heart of Africa there lies a sorrow too deep for tears. That is why on the surface there is often fun and laughter and a perpetual forgetfulness of injuries, though all the while the heart burns with a sense of wrong.

Hindu-Muslim Unity

In his convocation address at the Aligarh University, Sir Sultan Ahmad observed that the destinies of the two great communities of India are closely linked together and strongly emphasised the need for co-operation and the pooling of energies for the reconstruction of a better India. He said: "This deplorable state of affairs must disappear completely if we want progress of any sort in India. It was expected that in the face of the present danger these differences would be forgotten, and then under the influence of a united effort disappear permanently.

"After all individuals are differently constituted, yet they do co-operate and and work harmoniously together. Why should not communities with certain distinct and different religions do so? There is no gainsaying the fact that racially and politically we are all Indians, we breathe in the same atmosphere and till the same land. We are inheritors of the same old proud civilization and whatever we may privately think and aspire after, are destinies are linked together. Our political and social salvation can only lie in both Hindus and Muslims pooling their energies together for the reconstruction of a better India.

"From a practical view point too, even taking for granted the pessimistic view of the irreconcilable differences between Muslim and Hindu cultures, there can be no other means of a better future for India. No amount of wishful thinking will perform the miracle of the total disappearance of millions of Muslims or Hindus from our landscape. For better or for worse—"till death do us part"—that is our destiny. The determination to solve it has to be found and once it is found, it will restore the chapter of friendliness, cordiality and even affection between between the two communities which unfortunately has been closed in recent years."

Heartening Example Of America's 'Coloured People'

In the long run this is bound to win. It has already done so in the Southern States of U.S.A. The amazing advance which has been made there by the 'coloured folk,' in spite of every obstacle put in the way, reassures every lover of this childlike, winsome people that in the end they will succeed.

Meanwhile it is of the utmost importance that we in this country of India, which lies just opposite the African shores, should learn sincerely to love them and not to take up in the very least degree, at second hand, the contempt and prejudice of the West, whenever Africans are mentioned. It is necessary to write this with all emphasis, for race prejudice is one of the most subtly evil things in the world, and I have known Indians in Africa who have been in danger of merely copying the contempt of the West toward the Africans and of separating themselves from them on the ground of being a 'superior race. This is by no means wide-spread, but it is never quite possible to foretell how far the infection may spread and develop in the near future when the whole world is stirred by racial passions. Germany and Italy have shown us only too clearly how a whole population, however intellectual, may become changed over-night in their fundamental thinking on racial questions, when passions are stirred and selfish ambitions are appealed to by Dictators.

Indians Expulsion From Africa

On the other hand, Indians in Africa have been and still can be the greatest and best champions of the 'coloured' people, claiming the very same rights for them which they claim for themselves and making every effort to attain them. Perhaps the foremost reason why the South African Union Government is anxious to get the comparatively small number of Indians out of the country is because the opinion is held very widely indeed that by doing so they will have a free hand to deal with the main problem of South Africa, namely the relation between 'black' and 'white.' Again and again it was said to me, "we obviously cannot treat the Africans who belong to the very soil of Africa worse than the Indians who are strangers to the country." But so great is the fear of the numbers of the Bantus (as they are called) that they have been segregated and set apart quite independently of the much smaller Indian community which is residing in the same territory.

Future With Africa

It is my firm belief that the future of the human race lies largely with the African. They are the 'youngest' of all the virile races of the present age. Asia has grown old, Europe is growing old, Africa is still young. The music which is in the soul of every African points forward to a great creative future, and Ernest Mancoba shows us something of what is bound to come to light in after years.

SPECIAL ANNOUNCEMENT

EID MUBARAK FESTIVAL

"LYRIC CINEMA"

LOVERS WALK, FORDSBURG, JOHANNESBURG.

Office 'Phone 35-2802. Bio 'Phone 24-1644.

OCTOBER 21ST 22ND & 23RD.

DAILY 3-15 AND 8-15 P.M

SPECIALLY PROCURED FOR THE GREAT INDIAN FESTIVALS, DIVALI AND EID.

The Sensational And Record-breaking DALSUKH M. PONCHOLIS

"KHAZANCHI"

A Super Production

Direct importers of super productions in Hindi, Tamil and Telugu

— —એ . ધરમાવાલા–રામુલા મનોરમા નારંગ–દુરગા–અજમલ–જનકીદાસ——

અલબેલી મુમતાઝ બેની મસ્તીમાં પાંચ પાંચ મહીનાથી નાચી રહી છે.

ભવ્યાતિભવ્ય સેન્ટેકામ અને રૂપેરાનીના રંગે રંગાયેલું.

પ્રેમ-રોમાન્સ અને રહસ્યોના ત્રંજ વાતની એક જબર રંગીન રસ ઉપજાવે-આકૃતિ આવી છે.

ખ
જ
ન
ચી

જોબન
બહારે બતાવી જાય છે.

છબીલી
બહારે બતાવી જાય છે.

ગીતની ગોપીઓ
રંગીલા મનોરમા અને દેદાર રસીલા
નારંગ
સહુ મળી મનોરંજનનો
કુભ્ભ
ના બાંધશે બન્ધને છે.

ખજાનચી ચિત્રમાં આવું શરમત ઉછળે છે.

REPORT OF 'FILM INDIA.' AUGUST 1941

"Sawan Ke Baran" ... opening of 1941
Now in ... months ...
Also Exclusive ... in 17 principal towns.

સીનેમા બુલેટીન.
ઓગસ્ટ ૧૯૪૧.
ખજાનચી—૨૨ મા અઠવાડીયામાં પણ દરેક શો એ ફુલ હાઉસના બોર્ડ લગાવવું જાય છે.

For Bookings—Please Apply:
Box 43, FORDSBURG, JOHANNESBURG.

"FREEDOM OF SUBJECT PEOPLE IS THE WAY OF PEACE"

પરતંત્ર પ્રજાઓની આઝાદીમાં જ તિનો માર્ગ

PANDIT JAWAHARLAL NEHRU

પંડિત જવાહરલાલ નેહરુ

MAULANA ABUL KALAM AZAD

President Indian National Congress

રાષ્ટ્રપતિ કૉંગ્રેસના અબુલ કલામ આઝાદ

APPEAL FOR UNITY

"Unity is the first condition for success. I mean both kinds of unity, communal as well as political. The want of unity has always been the most vulnerable point of our struggle. At this momentous hour, we should focus all our attention on the removal of this weakness. Certainly it is not a very big demand of the resources of India's national awakening, that is, response to the call of time, it should forget all its differences and declare its unanimous decision about its future action with one voice... It is better to agree and unite on error than to d ffer and disunite in search of exactness."

ઐક્યને માટે અપીલ

"ઐક્ય એ કસોટીનો પ્રથમ શરત છે, એટલે હું બન્ને જાતના ઐક્યને લાગુ પડું છું. કોમી તેમજ રાજદ્વારી ઐક્યની આપણે આ ઘડીએ આપણી રાષ્ટ્રિય મહત્તાના એક અતિશય મુશ્કેલભરેલ મુદ્દો રહ્યો છે. આ કટોકટીના સમયે આપણે આપણું સઘળું ધ્યાન આ ખામી દૂર કરવામાં કેન્દ્રિત કરવું જોઇએ. ...સંજોગોની રીતમાં કંઇક ગાંઠી મજબૂત અને કુશળપણે પકડ કરવી આપણું એકમ દાવમાં અજાતું દેખ નોંધ કેમકરવ ઉ"

INTER-RACIAL RELATIONS IN SOUTH AFRICA

THE following report has been culled from the *Natal Mercury*:—South Africa and inter-racial co-operation formed the subject matter of several addresses to the League of Nations Union, Durban branch, at the Natal University College's Commerce Building on October 5.

"South Africa's problems are the world's problems in miniature form," said Senator Edgar H. Brookes.

We thought we were up against a unique problem in what we called our Native problem. No man liked to be called a problem, and secondly it all depended upon the point of view. A good many Natives, at least in our Bantu parts, were not so much troubled about the Native problem as about the European problem.

Most of us must have felt deep grief and resentment at the way Hitler treated the Jewish minority. We in Natal had never so used our power against the Indian minority. We had not had that technique of violence and cruelty. Such treatment was not imposed upon the Indians of Natal. It mattered tremendously what we did in South Africa.

What steps were we to take? What was the solution of the Native problem? In a sense no man could evade a question of that kind.

Senator Brookes emphasised the need for a 10-year plan and working in co-operation with the Bantu. He spoke of the need of moving quickly, but not too quickly, and pointed out you could not succeed in this matter if you were going to destroy self respect.

South Africa was going to be built by the co-operators. He thought the new world was going to be established by those who were prepared to make sacrifices. Getting on with the building would help more greatly than talking about ideals. Here in South Africa, facing our problem, we were beginning to find a basis for action.

Miss M. Rodger said if we were aiming at any racial co-operation it seemed to her we must first of all look for the things which mattered.

Upon what basis were we going to work towards any racial co-operation? It seemed to her the first thing we had to do was to stop wasting our time and energy, pointing out where the other fellow was wrong. It did not rest only with him; it rested equally with us individually.

We knew that the Native in this country was underpaid and undernourished. We knew these things, and yet how far did we ever see what we could do about it? If we stopped saying we could not do anything about it, and if we went so far as understand me the Native, then we would have a basis upon which we could live together.

Her conviction was that until we were prepared to see not only human plans but the will of God for our country, we were not going to find really inter-racial co-operation.

Senator Brookes's Correction

Senator Edgar H. Brookes addressed the following letter to the *Natal Mercury*:—"Sir, Your issue of October 5 contained a report on an address given by me on the evening of October 4 under the auspices of the League of Nations Union and other bodies on the subject of inter-racial relationships in South Africa.

"In the otherwise admirable summary which your reporter gives of my address, he unfortunately conveyed the idea that I was very complacently contrasting Natal's system with its Indian minority with Hitler's treatment of his Jewish minority. In this way the impression is conveyed to your readers that I am on the whole very satisfied with Natal's treatment of its Indian minority, which, on the contrary, is to my opinion something of which Natal ought to be ashamed.

"What I actually did say was that while the brutal cruelty of Hitler's methods was fortunately entirely missing, almost every restriction which Hitler had imposed on his Jewish minority had its counterpart in the restrictions which Natal has placed on its Indian minority. It is true, as I came to reflect, that we have not prohibited Europeans from dealing at Indian stores, but as regards such matters as political rights, limitation of areas of residence, closing of certain careers, limitation of social intercourse, and the provision of separate and very inferior amenities, we are pursuing with our Indian minority Hitler's policy towards his Jews. That is what I meant to convey."

HANDICRAFTS TO SAVE WORLD

MAHATMA GANDHI ON DANGERS OF MACHINERY

"THIS bloody war indicates that the world will ultimately be destroyed by machinery (*Tantramanda*) and it is only handicrafts that will sustain or save the world. The Charkha provides work for over two lakhs of Hindus and Muslims and represents the Khadi wearers and through them all India," writes Mahatma Gandhi in the first issue of *Khadi Jagat* published by the All-India Spinners' Association in Hindustani at Wardha. He continues, "the Charkha is an implement not of widows only, but the symbol of economic welfare, independence and communal unity. The A.-I.S.A. aims at making all India Khaddar-clad and remove poverty for which a number of workers with more sacrifice, industry and awakening are needed.

The new monthly, *Khadi Jagat*, consolidates different journals issued by the various A.-I.S.A. branches. Mahatma Gandhi writes in Hindustani that 2,24,421 spinners including 1,67,996 Hindus and 56,245 Muslims work regularly under A.-I.S.A. auspices. Besides the above 20,543 pinners, carders, dyers, weavers and washer-men also get work. He adds there is no greater philanthropic organisation than the Spinners Association in India, if not in the world. He makes this claim as it caters for the poorest in the land through the cheapest agency of voluntary workers. But Mahatma Gandhi's ambition is not fulfilled and he wants to find work for crores who are unemployed at least for four months for which he requires more workers with a scientific knowledge of the different processes.

He further observes that if the Charkha movement becomes popular throughout India there is no reason why the Charkha gospel should not become universal throughout the world, because, in his opinion, there is no deliverance for the world groaning under a gigantic war except through an enlightened and voluntary return to the handicrafts with Charkha in the centre.

We have ventured in giving increased wages for spinners, not caring for market rates. This has resulted in higher prices which Khadi wearers have willingly paid. Increased wages will be paid and Khadi prices should be reasonable and if profit accrues, it will be utilised in reducing prices. Khadi prosperity is dependent not on market conditions but on our pure dealings, which should result in attracting artisans like spinners etc. by increasing Khadi wearers and giving us the desired money, (2) bringing forth more workers," concludes Mahatma Gandhi.

INDIA'S AWAKENED SOUL

HER CHOSEN PATH MAY LEAD WORLD TO NOBLER WAY

"Is it not possible even now, when the great powers are unvanquished and afraid of each other's might to cry halt and set up a Congress of nations in which all the neutrals and belligerents take their place and frame a structure of the world which will redress the blunders and barbarisms for which we have been responsible and be fair to the generations yet unborn?" Thus asked Sir Sarvapalli Radhakrishnan, while presiding at the Inaugural Conference of the Young India League which met at Lahore recently.

"Young men, the world over," Sir Sarvapalli added, "have little reason to be complacent about the world which they find themselves. It is so crooked and perverse. In a world rich with natural and human resources, equipped with the most advanced scientific knowledge and industrial technique, with an abundance of goodwill and spirit of sacrifice, men starve, women are tortured and innocent children suffer. The materials for a widespread revolution are ready to hand, ferment of frustration, deep resentment against the existing order, unbounded enthusiasm and energy to do something to improve this sorry state. Young people whose energies are untapped, whose loyalties unguided, whose aspirations ambiguous, provide the opportunity for the political adventurers and social charlatans who proclaim their caprices to be the highest ideals of society and exploit the idealism of youth."

Continuing, Sir Sarvapalli said: "The cause of the vast tragedy in which we are involved must give us determination to discover its cause and a resolve to find the remedy. We know that we live in a changing society but we do not know what the outcome of the change will be. This appalling war, with its material and spiritual devastation compels us to reflect on the ideas and ideals which the belligerents represent. The general security and settled framework of the last 100 or 150 years which made thought about the foundations of life and society unnecessary are crumbling down. President Roosevelt speaking at Chicago in November, 1940, said: "We are facing one of the greatest choices in history. It is the continuation of civilization as we know it versus the ultimate destruction of all we have held dear—religion against godlessness; the idea of justice against force; moral decency against the firing squad; courage to speak out, to not versus the false lullaby of appeasement." If civilization as we know it rests on these firm foundations of religion, justice, moral decency and courage of conviction, how is it that out of this noble civilization has sprung this sudden colossal outburst of brute force and ruthlessness wholly contemptuous of reason, of morals and of law? How does such a pure and blameless world give birth to its direct opposite? After all this "civilization as we know it" is as much the creation of Germany and Italy as of Britain and America. The historic achievements of the past will include such great names as those of Dante and Goethe, Kant and Hegel, Bach and Beethoven."

"Are we to comfort ourselves," pointed out the speaker, "with the Spenglerian view that civilizations, however great they may be, like living organisms have their own inherent lifespan and are compelled to pass within a definite period, from birth through growth and renascence to death. It is a great infirmity of the human mind to ascribe its own failure to the operation of forces which are beyond human control. It is highly flattering to our perpetoelessness to believe that our exertions are futile and the decline of our civilization is the inevitable effect of cosmic destiny."

War Is Devil's Work

"If religion tells us anything," proceeded the speaker, "it is that we must have faith in the reality of the creative spark which is instinct in ourselves. If we kindle it and fan it into a flame the stars in their courses cannot defeat our effort to gain the goal of our endeavours. Wars and revolutions are not like floods and eclipses. They are the outcome of men's passions and their ways of living. The determining forces are the dreams and ideals, the imaginative patterns, the individual and collective myths which steer our wills. The application of the individualistic philosophy that, if everyone struggles to get all he can in his own way the maximum happiness of the whole is secured, has resulted, after the advent of the machine technique and the development of power production, in a mal-distribution of wealth and opportunity and mass unemployment. Since we have not planned for the re-integration of the unemployed into the national community by other means than the distribution of doles in democracies and organization of war in dictatorships, since there has not been a sufficient development of social intelligence and modality, we are fostering social disintegration and world revolution. Besides, the growth of industrialism which makes for a universal commonwealth is poured into the rigid mould of a narrow national state and when the powerful national states aim at the economic domination of the world, conflicts are inevitable and in our age such conflicts involve mechanical, chemical, naval and aerial warfare. War is really devil's work and cannot be deleted from the pages of history until national isolation and selfishness are abandoned.

Wasteful Tragedy

"The conflict to-day is not between 'civilization as we know it' and its opposite, or between democracy and dictatorship or between Great Britain and America on the one side and Germany and Italy on the other. It is between two contrasted ideas of human society, that of supposed superior races claiming dominance by virtue of a natural law alleged to be above the common ideas of right and wrong and the other, that of an international society seeking the life of peace in conformity with law and justice. We cannot say that any nation is free from responsibility for this war. No nation has a right to be self-righteous. From the time of the application of gunpowder to the art of war, the relations of the white and coloured peoples, of the rich and poor have been unrighteous. If the perpetuation of these injustices is all that we are fighting for, if racial discrimination and economic inequalities all that we have to offer as a "New World," then this war is an utterly wasteful tragedy.

"In spite of the ambiguities of the British policy and inconsistencies in her conduct, some of her bold statesmen make us believe that Britain is fighting to keep open the opportunity of making civilization increasingly just and against a system ruthlessly opposed to any such enterprise. It is yet open to her to make clear to the world by her deeds that the issue at stake is freedom for all individuals and nations. The objective of building a genuine world based on the ideas of truth and justice must become an organic part of the war effort."

Making a plea for a negotiated peace in this war, Sir Sarvapalli said. "This spirit of hate and technique of terror are on the increase. The most powerful nations of the world are proclaiming their purposes to fight to a finish. It will mean, if carried out, the crumbling of all human values and a world revolution. We know what happened in the last war.

"Hostilities were abandoned in November, 1918, when it was understood that the fourteen points of President Wilson's address of February 4th, 1918, would be the basis of peace. Germany who had cast down her arms turned out the Kaiser, was compelled to put her signature to the confession of her guilt, to give up whatever territories were claimed by the Allies and their allies, promise heaps of gold which she had not and returned home brooding on the meanness of man and revenge. The

...ture, especially its economic classes, breathed the spirit of conquest and the policy of the later years nurtured the mood that created Hitler. Have we learnt nothing from all this? If this war continues to the bitter end, reckless of the cost in human misery, waste and shame, the victors, whoever they may be, are not likely to be the pioneers of that better order for which we hope. Is it not possible even now, when the great powers are exhausted and afraid of each other's might to cry halt and set up a Congress of nations in which all the neutrals and belligerents take their place and frame a structure of the world which will redress the blunders and barbarities for which we have been responsible and be fair to the generations yet unborn? Other wrongs besides those resulting from Nazi aggression, other contested questions, colonial responsibilities shall be open for settlement at the conference. If there are matters on which no agreement can be reached, they shall be referred to a Court of Inquiry formed from neutral nations, ... the judge in his own ... We may hope ... only if we ... resolves, that we ... guilty in the past, and for the future we are all partners in the ... enterprise of civilization. The political unification of the world is bound to come. Need it come by the ... victory of a single power to the annihilation of all the rest? Can it not be brought about by the voluntary union of nations states? Peace, at the present moment, when ... is blinded and ... disturbed, may seem impious and "utopian," but it will, in the end, ... Hence, but ... serve relentlessly towards ... is the duty of the citizen and of the statesman as well."

Newness Of Life

Stressing the need for a newness of life which would, in his opinion, renew the face of the earth, Sir Sarvapalli observed: "This newness of life must ... from men's hearts. We must ... faith in the common humanity, the faith which has often inspired saints and prophets but which has not captured the belief of the great mass of mankind.

"However dense, however obstinate, however depraved a human-being may be, he is a human-being and he can never forfeit entirely his dignity as man. The question before us is, what makes for true life—peace or war, love or hatred, persuasion or force, worldliness or renunciation. The burden of Indian life, the backbone of her existence is faith in the values of spirit, the conviction that goodness, truth and beauty are alone permanent and a man may throw away the pleasures of life, ... possession of earth or all other things, ... be ... ... to ... the proper interpret of existence, courage, nobility and truth.

"A civilization may have its political arrangement, economic structure, technical equipment, but all these are instruments of the spirit, which is the essence of the civilization, its vital principle the nerve which feeds and keeps it alive. If the principle perishes, if the nerve is cut, the outer structure may remain apparently sound and free from weakness but the life has gone out of it, its self-renewing power has disappeared and it will decline into decay and death. India for centuries has stood for a spiritual outlook. I am using the word 'spiritual' not 'religious,' for religions are being used to divide us and the spiritual outlook has influenced the Turk and the Tartar, the British and the Moghal. Our spiritual landscape dominates the Hindu, the Muslim, the Sikh and the Christian. Life and experience are more important than dogma and revelation. We are great not by what we believe but by what we are."

Exhortation To Sons Of India

"O Indian! Forget not that the ideal of thy womanhood is Sita, Savitri, Damayanti; forget not that the God thou worshippest is the great ascetic of ascetics, the all-renouncing Shankara, the Lord of Uma; forget not that thy marriage, thy wealth, thy life are not for sense pleasure, not for thy individual personal happiness; forget not that thou art born as a sacrifice to the Mother's altar; forget not that thy social order is but the reflex of the infinite universal motherhood; forget not that the lower classes, the ignorant, the poor, the illiterate, the cobbler, the sweeper, are thy flesh and blood, thy brothers. Thou brave one, be bold, take courage, be proud that thou art an Indian and proudly proclaim I am an Indian. Every Indian is my brother. Say the ignorant Indian, the poor and the destitute Indian, the Brahmin Indian, the Pariah Indian, is my brother. Say brother: the soil of India is my highest heaven the good of India is my good, and repeat and pray day and night O, Thou Lord of Gouri, O, Thou Mother of the Universe, vouchsafe manliness unto me. O, Thou Mother of Strength, take away my weakness, take away my mumalliness and make me a man."—SWAMI VIVEKANANDA.

Referring to the ideas and outlook of young men, Sir Sarvapalli said: "Some of our smart and rebellious young men scoff at these views and rip the foundations of belief. They are attracted by the high pressure civilization and implore us by threats and intimidation or coaxing and cajoling to put into our Indian bodies Bolshevist or Nazi souls. If the great civilization which has stood all these centuries, comforting men and kindling his aspiration, if it should disappear, it seems to me that it would be not by murder but by suicide. The present upheaval may open their eyes and make them feel that India's chosen path may yet lead the world to a higher and nobler way. We cannot seek unity through discord, fellowship through hatred of our fellows, social harmony through class conflicts. These problems cannot be solved on the plane of desire. Not by wealth, not by property, not only by renunciation can man attain life eternal. It is the duty of the creative personalities to hold forth the vision and their followers to contrive to carry the large masses with them. For the release of India's awakened soul, political freedom is an absolute necessity. All those who strive to prevent free India from coming to birth, who oppose the drawing together of the different communities, are disloyal to the age-old spirit of India of which welcome even in ancient times different peoples and allowed them absolute freedom to profess their creeds and practise their conduct. The love of one's country is not more exceptional than love of one's mother. We are not asking for the independence of India for in the post-war world no country will be independent. We are demanding equality and freedom and are ready to co-operate with other nations as a free and equal partner. Communal differences, untouchability and economic inequalities are disturbing the political unity and integrity. The fortunes lives of a few with their easy indifference and selfish indulgence bear a direct relation to the poverty and privation of the many. We must aim at a social structure which assures work and security for all able-bodied men, proper education for the young, a better distribution of the necessities and comforts of life and individual freedom for self-development."

Concluding, Sir Sarvapalli said: "The leaders of the young to-day have a great opportunity. If they are rooted in the spirit of this ancient land, they will work for the freedom of India and the welfare of the world in a spirit of tolerance and truth. They will do their best to clear away the mists of ignorance and prejudice and press forward to the goal, to the conviction that truth alone conquers, not falsehood. Whatever events may befall us, the light of truth will not go out. Even if our civilization as we have known it, is shaken, it will only be a secular catastrophe which will help us to grow in wisdom and stature. Let us press forward without fear, without hate, with faith and reverence."

———o)o(———

Everything appearing in ... unless otherwise ... written and ... by Mahatma ... express the views of ...

MAHATMA GANDHI AND AGGRESSIVE PACIFISM

By
RED LAKE WINSLOW
(Poona And London)

I COULD write much about the personal inspiration which I have derived from the character and teaching of Mahatma Gandhi. To have known him is one of the supreme privileges of my life. But I desire in this brief article to emphasise one point only, viz. that he has shown the world a type of pacifism which can truly take the place of war.

Pacifism, as too often exhibited in the West, cannot effectively supplant the method of war. It is, of course, right in its repudiation of war and its conviction that war only brings further disaster upon victor and vanquished alike. It is right in its advocacy of the way of non-violence as the higher way. But too often Western pacifism suffers from a lack of strong and effective aggression in the face of evil. It too easily degenerates into passivity. Men whose blood is boiling with anger over wrongs that have been committed, and who are thirsting for some way of checking the aggression, regard the pacifist (not entirely without some basis of justification) as sitting complacent and ineffective before such aggression. The way of the pacifist appears to them to hold out no hope of countering, for example, such acts as the Italian invasion of Abyssinia or the measures taken against the Jews in Germany. This is why Western pacifism, though claiming high moral sanctions commands no universal or really widespread support, even among sincere Christians. The pacifist is apt to suppose that his way is rejected by multitudes of Christians because the moral demands it makes are too high. Actually it is rejected by many because those demands appear too low. The pacifist seems to many Christians guilty of an indifference to moral wrongs which falls short of the highest quality of righteousness and love. They ask for action which will reflect more closely the relentless antagonism of the Divine Holiness to every form of evil.

It is in this respect that the aggressive pacifism of Mahatma Gandhi shows itself superior to the ordinary pacifism of the West. Gandhiji's *Satyagraha* has in it, indeed, all the element of non-violence which the pacifist demands, and has this element in its highest and most positive form. "The true rendering of the word *Ahimsa* in English," writes Gandhiji, "is Love, or Charity." "In its positive form Ahimsa means the largest love, the greatest charity." "For me the only means of knowing God is non-violence, Ahimsa, Love." To refrain, not only from all violence, but from all ill-will and bitter thought against an opponent, and to seek continually to win him by love and self-suffering, is of the essence of satyagraha. Yet satyagraha has in it, also, a relentlessly aggressive quality. It is the exercise of the greatest measure of "soul-force" within our power in opposition to evil, and it will not rest till it has overcome it, suffering to this end, if need be, even to the point of death.

Regarding the British subjection of India as an evil thing, injurious to his country and to the British themselves, Gandhiji set himself with all the might of soul-force to bring the British *raj* to

Meditation

Moral mind is a mind for years
To rule the world by threats and hate.
Rome tried to rule by force and fears,
But never has succeeded yet.

This false belief has tried in vain
To rule the world, and all therein:
But still it cannot rule mankind,
Nor conquer sorrow, sickness, sin.

The Master taught by word and deed
That Love alone can govern man;
That Love appalleth ev'ry need;
Both healing sick and sin it can.

We all must learn Love to reflect,
To gain those blessings in of old,
First govern self, and after that
We shall learn how to rule the world.

From *Rhymes of a Roamer*.
—(A. G. Dacomb).

an end. With no hatred for the foreigner but only love and goodwill unspoilt, he resisted, nevertheless, by the very principle of his faith, to an uncompromising refusal to bow to the foreign yoke. He did not counsel his fellow countrymen to sit passively submitting in the face of the moral evil of Western domination. On the contrary he set himself to break through such [illegible] even based on moral ideals, when forcible [illegible] and [illegible] of non-violence. He called [illegible] aid to India's path way to freedom which was at once defiance of evil and free from hate. It demanded [illegible] right upon foreign rule equal to [illegible] yet demanding in those who took part in it the highest measure of self-discipline, self-suffering and love.

This way of satyagraha, it may be noted, comes very close to the way of Christ. Mahatma Gandhi has claimed Jesus Christ as "the prince of satyagrahis." It is true that Christ set Himself to break the Roman yoke. To Him the sins of His own people and their leaders loomed larger than the evils of foreign domination. But to these sins He showed a relentless antagonism which brought him eventually to His death, while the love which He showed to those guilty of these sins never wavered but rather grew, to the final point of suffering gladly at their hands the extreme penalty, to win and to free them and all men.

This satyagraha of Christ, learnt from Him through the Sermon on the Mount and through Calvary by Mahatma Gandhi (as well as from his own Hindu Scriptures), is, I am convinced, what Europe and the world are needing to-day—not a passive but an aggressive pacifism in face of evils which threaten untold misery to mankind.

The application of this principle in the conditions of Europe to-day is not easy. It would, for example, have been no light or easy task for the leaders of the German and Austrian Jews to have banded their people together in non-violent resistance to the oppressive measures taken against them. It would have meant, almost certainly, martyrdom for some of them. But the moral and spiritual effect in the world of such martyrdom would have produced results of incalculable importance even as the patient suffering of the German pastors in prison is now doing.

Yet, if the present application of satyagraha is not easy of discernment or of practice, the principle itself is sure beyond all doubt, and holds, in my opinion, the only key which can unlock the door of escape from the madhouse into the sunshine of sanity and peace, for a world increasingly conscious of impending catastrophe.

I have found myself much wondering, of late, whether even now, at an age when he is entitled to lay down his armour and prepare in a sannyasi's quiet for his final release, Mahatma Gandhi may not have one closing task, crowning his whole life's work, yet to perform—to take leadership, here in the West, of those veiled millions in all the nations of Europe, who long for a righteous and lasting settlement and peace with honour, and show us what we must do and what we must suffer that such peace may be achieved.

[illegible] "Mahatma Gandhi: Essays and [illegible] on his Life and Work" by C. F. Andrews.

Portal

TRUE SIGNIFICANCE OF ID

"WE SHOULD SERVE OUR COUNTRY AND FELLOWMEN"

Id is one of the two principal festivals of the Muslims. In popular parlance the Id that follows the month of fasting was called the 'small' Id whereas the Id-ul-Zuha that followed the same, more than two months later, was known as the 'big' Id, but in religious terminology the first one was styled the Id-ul-Fitr, which meant 'the festival on which alms are to be given and every well-to-do Muslim is expected to give a certain quantity of grain or its equivalent in money to the poor on his own behalf and that of his wife and children. Similarly, the correct name of the 'Big' Id is Id-ul-Zuha, which means the festival of the middle of the day. It is an annual homage, in addition to the prayers held at the time of this festival, it is ordained that every Muslim who can afford to do, should offer a goat or a sheep or some other animal as a sacrifice to God and should distribute a part of the meat to the poor and use the rest himself or give it to friends.

From a historical point of view, this practice is a continuation of a custom that had prevailed in Arabia, even before the advent of Islam, since the days of the Great Prophet Abraham, who is believed to be the founder of the Kaaba in Mecca.

By
Sir A. RAHIM

People of India had, however, unfortunately lost sight of the real significance of this festival and observed only the symbols which stand for the spirit behind it, the spirit of sacrifice on which all the great religions of the world lay stress in one form or the other.

If true significance was borne in mind, a festival of this kind could be a great instrument of peace and friendliness, instead of being an occasion for trouble and strife between various communities which it now sometimes unfortunately becomes in our country.

"Sacrifice" [illegible] and we should learn to raise [illegible] standard and conduct [illegible] addition to [illegible] and symbolic sacrifices, we might be able to make material sacrifices for the good of our fellowmen and in the interests of our country. In such sacrifices lies the true happiness of God.

The Id-ul-Zuha festival, which the Muslims celebrate, has its origin in a traditional story about the intended sacrifice by the Prophet Abraham, of his son, Ismail. It is stated that Abraham dreamt that he was ordered by God to sacrifice what he held dearest in life. On awakening from his dream, he conveyed this message to his son who expressed his willing desire to sacrifice himself in the way of God if such was the Divine will and also the wish of his father in obedience to the Divine command. The father and the son both, therefore, prepared themselves for this great deed of devotion. The father bandaged his eyes [illegible] himself on the ground, ready to suffer death, unconsciously a ram was sent down from Heaven as a substitute for Ismail and was offered as sacrifice. It is believed that this was just a trial of the great faith of Abraham and of the spirit of sacrifice of Ismail and they both stood the test wonderfully. It has been the practice, since then, to sacrifice a cow, sheep and other animals in memory of the great sacrifice of Ismail.—*Tribune*.

NEW SOCIAL ORDER

THE Archbishop of York has put forward a vigorously-worded plea calling upon the members of the Church of England to identify themselves more closely with social and economic reform. 'On the subject of the rights of property, the document states that all citizens should be enabled to hold such property as contributes to moral independence and spiritual freedom without impairing that of others, but where such rights conflict with general social welfare they should be overridden, modified or abolished. On the purpose of production, the document states that the existing industrial order tends to recklessness and muddle in the treatment of natural resources and that it has led to the impoverishment of the agricultural community and is largely responsible for the problem of the so-called mass man who is conscious of no spiritual or social status and is a mere item in the machinery of production.

In the post war reconstruction of human society, religious leaders should play an active role, if religion is to survive as a potent factor in the lives of nations. The message of the founders of religions should be read anew and applied to altered circumstances. The recognition of the interdependence of the various aspects of life should lead religious thinkers to view religion as the great harmonizing factor that will resolve class prejudices, racial conflicts and economic disparities. The problems are extremely complex. It is not possible for human society to set aside its achievements in science as applied to industrial production and facilities of transport. The gains have to be conserved. Complete state control of factories will not by itself restore to the worker the spiritual or social status which he has lost under the existing industrial order. During the hours the worker is engaged in the factory, he is the slave of the machine; no amount of sentimental theorizing will alter the fact. But legislation can be introduced to cut the working hours down to a minimum and the worker can be provided with facilities for self-development which may include reading and discussion, music and art, creative work of all descriptions, social service etc. Man has his bodily needs and also his spiritual needs. If he is forced to give all his time to the labour necessary for obtaining the means of livelihood, he is certain to be starved spiritually. The factory girl Pippa in Robert Browning's *Pippa Passes* had only a single day in the year to call her own. The worker should have commensurate holidays if humanizing influences are to be brought to bear upon his life. A day apparently wasted in a drunken brawl has definitely more human value than a day spent in the senselessly repeated mechanical labour of a single item of work such as sharpening the points of thousands of pins. In the interests of society as a whole some wage slave has to do it, but let it be so arranged that the wage-slave gives not more than half his available time to the soul killing occupation and devotes the other half as a free man to soul-elevating pursuits. The one needs as much organization as the other. The Church may give the guidance for the organization of all soul-elevating pursuits which will also include recreations, sports and physical exercise.

In the name of efficiency in production, why is the worker forced to devote almost all his available time to factory work? This question leads one to various other problems such as keen competition among the producing nations to capture the world's markets, their desire to exploit the weaker races and so on. No solution can be complete unless it takes a comprehensive world-view and deals out justice to all.—*Prabuddha Bharata*

RIO THEATRE

194 Market Street, Johannesburg. 'Phone 22-9254.

Special Divali And Eid Attraction

MONDAY, TUESDAY, WEDNESDAY AND THURSDAY
OCTOBER 20, 21, 22, AND 23.
MATINEES DAILY AT 3 P.M. EVENING 8-15 P.M.

SABITA DEVI
IN THE GREATEST
ROLL OF HER CAREER

★

PRITHVIRAJ
ONE OF TO-DAYS
LEADING ACTORS

CO-STARRING IN

"SAJNI"

WITH

SNEHAPRABHA THE STAR OF "PUNARMILAN," NOORJAHAN
DIXIT, SHAKIR, GHORY, KESHARI TARABAI

"સજની"

જેમાં પુનરમીલનની જાણીતી સ્ટાર સ્નેહપ્રભા અને નૂરજહાન–દીક્ષીત–શાકીર–ઘોરી–કેશરી–તારાબાઇ સુંદર ભાગ ભજવે છે.

★ ENTRANCING
★ THROBBING WITH EMOTIONS
★ ENCHANTING SONGS
★ MASTERLY DIALOGUES

★ મુગ્ધ કરનારું.
★ દિલને ઉશ્કેરનારું.
★ મોહક ગીતો વાળું.
★ સુંદર સંવાદો વાળું.

[illegible]

We wish our patrons Divali and Id Greetings
અમારા સહાયકોને અમે દિવાળી અને ઇદ મુબારક પાઠવીએ છીએ.

ADMISSION: ADULTS 3/- LADIES 1/9 & CHILDREN 1/1

SWAMI VIVEKANANDA AND YOUNG INDIA

THE present article is from the shorthand reports of the speech delivered by Sir S. Radhakrishnan, presiding over a public meeting in Calcutta in connection with the seventy-eighth birthday anniversary of Swami Vivekananda:

"I wish to make a special appeal today to the message of Swami Vivekananda so far as young India is concerned. I wish to pay my tribute to his great spiritual services and to what he stood for, so that modern India and young India may understand him and his message.

"I was a student in the early years of this century, a student in high school and college classes. Then we used to read Swami Vivekananda's speeches and letters which were then passing from hand to hand in manuscript form, and they used to stir us a great deal and make us feel proud of our ancient culture that though our externals were broken down the spirit of our country is there and is everlastingly real. That was the message which we gathered from his speeches and writings when I was a young student. My life has been cast with young students since then.

"In the second decade of this century our students took to the writings of Rabindranath Tagore. He got the Nobel Prize in that decade and we used to read with avidity and enthusiasm the writings of Rabindranath Tagore.

"In the third decade we passed on and we looked to the writings of Mahatma Gandhi, to his *Young India* and the stirring message to our sense of patriotism couched in his writings and in his life.

"To-day in the fourth decade my young friends are poring over Marx and Lenin, and they are the writings most popular so far as young men are concerned.

"You see, in the first three decades Swami Vivekananda, Rabindranath Tagore and Mahatma Gandhi, all these were rooted in what you call the spiritual soil of this great land, and our great political leaders, Aurobindo Ghosh and Bala Gangadhar Tilak were people who had a firm faith in the greatness of Indian culture and at the same time were great patriots and great reformers. That is what they were. But to-day we can see a growing tendency among our young men and women to think that all those things are out of date, that they have betrayed us and that we should turn to copying another kind of civilization. We may possess Indian bodies but we must borrow other souls to inhabit them. That seems to be the growing tendency to-day. I should like to ask you whether you are so much satisfied with the high-pressure machine civilization that has led us to this appalling tragedy in which three continents are involved and other continents are likely to be engulfed. I am asking you to consider whether a civilization such as ours to-day has not outreached itself; whether a civilization like this where man is able to ride the air and swim the seas but has to cover his face and hide underground, a civilization where young people from the beginning, from their nurseries and kindergarten, are taught to develop a spirit of hatred, whether a civilization where women cry out from the depth of their hearts, 'Blessed is the womb that is torn and blessed the breast which never gave it suck,' whether a civilization that has landed us in this kind of crisis and catastrophe can be regarded as fundamentally sound and worth copying by us. That is the question which I wish to put to you. I want you to ask yourselves whether this civilization that has brought the world to the present position is fundamentally sound, propping itself on foundations which can be regarded as just and righteous. Whenever you talk of civilization it is no use your talking of economic arrangements, political forms, scientific technique and equipment. Civilization is a movement of the spirit. And you ask what is the spiritual essence, what is the nerve principle, that vital spark which has made all this civilization thrive.

"It was represented to us that modern civilization, of which Britain is the greatest representative, can be symbolized by the ballot-box, the cricket bat, the authorized version of the Holy Bible and the limited liability company. These are the four principles. We have our political democracy, we have the appearances of great sportsmanship, we have also the appearance of being truly religious people. But it is a civilization which centres round banks, factories, corporations, companies and enterprises of individual men who want to make themselves wealthy and luxurious at the expense and degradation of many people. That is what civilization actually stands for. We talk about religion. Can you show one single instance where religious and national aspirations were in clash, and where national aspirations were surrendered to religious aspirations? Can you show me one single instance where you put religion as the first thing in the first place, and politics, economics, etc., in the second place? Well, I tell you that civilization, though it may be seemingly religious, though it may have the authorized version of the Holy Bible as one of its pillars, is essentially a secular one, is essentially a materialistic one. So if this is civilization, if it is secular and its outlook ultimately materialistic, where man finds himself dressed with brief little authority, plays all these tricks which have brought us to this condition, you must ask whether it is not necessary to bring about a different kind of civilization which does not rest on mere secularism, which dethrones materialism and where profit motive gives place to what you consider service of fellow men.

"Is it not time for you to get back to a civilization where the principles are more just and sound than the civilization which we are so eager to copy in our anxiety to make ourselves popular and important?

"The question is 'What is man?' Is he a crawling earthworm? Or, is he the most cunning of all animals, or is he an economic being controlled by the laws of supply and demand, or is he, as Swami Vivekananda said, an 'Atman,' a universal spirit? However dense, however obstinate, however depraved a human being may be, there is that essential divine spark in him that can never be surrendered. Are there not moments in each one of your lives which redeem you from the actual common place existence, moments when you feel you do not walk on solid earth but float in this or, immaterial—real life seems as still as death, moments when you are in communion with fundamental spiritual reality, when indeed life and death seem merely but two shadows? Is it not a fact that each one of us is able at some time or other of his life to feel the triteness, the unworthy pettiness of the pleasures of life and possessions of the earth, and feel there are certain eternal values which are permanent, which cannot be superseded by the passing insanities of this world? If Swami Vivekananda stood out for such a kind of doctrine, if he has made an appeal to us to realise that a human being is not to be regarded as an earthworm, or an economic being, or a political creature, but that he has an inner citadel, a sanctuary of his soul which cannot be penetrated by anything external, and that inner sanctuary of his will have to be preserved against attacks of economics and politics, is he not standing up for spiritual equality for the whole of humanity? That is the gospel for which Swami Vivekananda has stood up that has saved India until the present moment, and that is the gospel to which we have been disloyal. If we are where we are, it is not because we have clung to our ideals, but it is because we have not been sufficiently loyal to the great ideals which have come down to us.

One speaker spoke of the way in which for him and for the whole of the Indian people God takes shape in ordinary human beings. There is nothing higher than humanity. But so far as we are concerned, a human individual is a lump of spirit on earth, the most concrete living embodiment of spirit. We do not know the transcendental spirit. If you want to know, however, the spirit incarnated, you have to meet

as brother man, a man who requires most assistance from you, not the man who is hale and hearty, but one who is poor, who is afflicted and who is in distressed circumstances. This is the appeal of every great saint so far as human service is concerned. That is the appeal which you have to stand for. There are people who say we are contemplative and that we are not sufficiently practical. But that must be regarded as something which is not corroborated by any of our great writings or lives of great personalities. You cannot think of more dynamic personalities in this country than those religious geniuses who have stirred us to incarnate the high ideals of spirit. Buddha, Shankara and the Gitacharya, all these are people who not only dwelt on mountain heights but returned to the service of ordinary men, came back to the plane of history. If moments of contemplation are necessary to make us firm in this attitude, moments of action are equally necessary to put those ideals in practical service. By standing up for the great ideals of Hindu religion, the great ideals which alone can save humanity, by standing up for them, Swami Vivekananda tried to lead humanity to a nobler and better path than that which it found itself in.

Two speakers have emphasised that whatever may be your social programme, whatever revolutions you may bring about in the economic and political world, unless you have the dynamic inspiration of religion you will never succeed in this enterprise. Even if you are radically minded, ask yourself the question whether you are going to reduce human beings to mere political or social creatures, or would you give him some inner sanctity which nothing outward can touch? If you really believe in the divine spark in man, do not for a moment hesitate to accept the great tradition which has come to us of which Swami Vivekananda was the greatest exponent.—*Prabuddha Bharata.*

Fountain Of Wisdom

The man of faith and courage learns lessons from his failures, makes a fresh start, and profiting by his painful experience, builds for himself a more stable and enduring success. The man of little faith, on the contrary, fails to rise above his calamity, refuses to learn the lesson that it would teach him, and never tries again.—H. T. HAMBLIN.

* * *

We ought not to look back unless it is to derive useful lessons from past errors and for the purpose of profiting by dear-bought experience.—WASHINGTON.

* * *

Never think yourself safe because you do your duty in ninety-nine points, it is the hundredth which is to be the ground of your trial.—ANON.

* * *

And much I marvel now how men
Can waste their fleeting days in greed,
That one man should desire more gold
Than twenty men should truly need.
—W. H. DAVIES.

* * *

One of the greatest underlying principles of life is service. Most of us have to work, but do we serve? Do we do our work in the spirit of service? Do we work for life, and our fellows, or do we work for a living?—HAMBLIN.

* * *

We must judge men not so much by what they do as by what they make us feel that they have it in them to do.
—SAMUEL BUTLER.

* * *

Had I but served my God with half the zeal I served my king, He would not in mine age have left me naked to mine enemies.—SHAKESPEARE.

* * *

We are not here to play, to dream, to drift,
We have hard work to do and loads to lift,
Shun not the struggle—face it—'tis God's gift.—GOETHE.

It is in love that religion exists and not in ceremony; in the pure and sincere love in the heart. Unless a man is pure in body and mind, his coming into a temple and worshipping Shiva is useless. The prayers of those that are pure in mind and body will be answered by Shiva, and those that are impure, and yet to teach religion to others, will fail in the end. External worship is only a symbol of internal worship, but internal worship and purity are the real things. Without them, external worship would be of no avail...This is the gist of all worship—to be pure and to do good to others. He who sees Shiva in the poor, in the weak, and in the diseased, really worships Shiva; and if he sees Shiva only in the image, his worship is but preliminary. He who has served and helped one poor man seeing Shiva in him, without thinking of his caste, or creed, or race, or anything, with him Shiva is more pleased than with the man who sees Him only in temples.

* * *

Each man calls that alone real which helps him to realise his ideal. To the worldly-minded, everything that can be converted into money is real, that which cannot be so converted is unreal. To the man of a domineering spirit, anything that will condone to his ambition of ruling over his fellowmen is real,—the rest is naught, and man finds nothing in that which does not echo back the heart-beats of his special love in life.
—SWAMI VIVEKANANDA.

* * *

"The menace to the liberty of the world is a very real one. It is not to be encountered by a parade of democratic principles and the passing of resolutions. Action must be met by action; and the democracies of the world will only survive will only survive if they are able to convince the average man that they can give him a better deal than the totalitarian states.—SIR M. GWYER.

God never imposes a duty without giving the time to do it.—RUSKIN.

* * *

The latest gospel in this world is: know thy work and do it.—CARLYLE.

* * *

When by solitary hearth I sit,
And hateful thoughts enwrap my soul in gloom;
When no fair dreams before my 'mind's eye' flit,
And the bare heath of life presents no bloom;
Sweet Hope! ethereal balm upon me shed,
And wave thy silver pinions o'er my head.
—JOHN KEATS.

Useful Hints

Salt is a great remover of stains, and will quickly demolish obstinate brown from glass ovenware, enamel pots and pans. Combined with lemon juice it will make your china sink as white as new. If very neglected the salt and lemon juice should be left on all night.

If you need only a little lemon juice, pierce a hole in the lemon with a knitting needle and squeeze. The hole will close up and the lemon remain fresh. Lemons will not dry up so quickly if kept in a bowl of cold water.

When boiling milk put a wooden spoon into the pan. It will stir the milk automatically and prevent it burning. It will prevent the milk boiling over if you smear the inner edges of the pan with butter.

More effective than the nightly can of oil to squeaking [illegible] blank heart of the [illegible] unknown [illegible] houses, a [illegible] serve.

ખાસ દિવાળી અને ઈદના શુભ પ્રસંગ માટે

GRAND DIVALI AND ID ATTRACTION

THE PICTURE THAT SMASHED
BOX OFFICE IN DURBAN

WITH ITS UNIQUE CAST

PRITHVIRAJ, ISHWARLAL, DIXIT,
CHARLIE, MISSES ROSE, SITARA

IN

"INDIA TO=DAY"

આજ કા હિંદુસ્તાન — આજ કા હિંદુસ્તાન

AT

Osrins Picture Palace

(Ferrerastown)

Commencing Monday October 20, 21, 22, & 23
DAILY 2-30 p.m. and 8 p.m.

Admission 3/- & 2/3

WATCH OUT
ITS COMING AT

GOOD HOPE CINEMA

COMMISSIONER STREET

ON

Wednesday October 29

DAILY 2=30 p.m. and 8 p.m.

A picture worth while going miles to see

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
તંત્રી તરીકે સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૯ મું. | ખાસ અંક | અંક ૪૧ અને ૪૨.

અનુક્રમણિકા

માનવજાતીને સુખ શાંતી (અનુમોદના) ... ...
સંકટ મરતા સંસ્કૃતી ૪૨૩
વીમાદની અસર અને પરીણામ ૪૨૯
પ્રસ્તાવના સમાજવાદ ૪૨૫
શું ધર્મનો અંત આવ્યો છે ૪૨૧
નગીનનું બલીદાન ૪૩૧
હીંદુ-મુસ્લીમ એકતા ૪૩૩
આ રાક્ષસી ૪૩૪
પ્રદત્ત રહસ્ય ૪૩૫
હટલીનની પ્રેમકારસ્તાની રોમાંચક કથા ... ૪૩૬
આબ વીનોદ ૪૩૭
સુખ કે ઝેર નપત થા ૪૩૯
બાબુના નોમ ૪૪૦

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

માનવજાતીને સુખ શાંતિ

જગત

ઓગણોની અછત અને કાપણી ના સાધનો બહુજ ખર્ચાળ થઇ ગયેલાં હોવાથી આ સાલ દીવાળીનો ખાસ અંક કાઢવાને અમે કંઇક સંકોચાતા હતા. પરંતુ અમારા વાચકો આ પવિત્ર દિવસોમાં 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ના ખાસ અંકની આશા રાખવાને ટેવાઇ ગયા હોઇ છેલ્લી ઘડીએ તેમને નિરાશ નહિ કરવાના ઠરાવપર આપણે આવવું પડયું છે. મર્યાદિત સાધનો વડે અને અગાઉની કોઇ પણ જાતની તૈયારીઓ વગર આપણો આ એક નબળો પ્રયત્ન છે. અમે આશા રાખીએ છીએ કે તેમાં જે કંઇ પણ ખામીઓ રહી ગઇ હોય તે દરગુજર કરવાની વાચકો કૃપા કરતા રાખશે. આ અંકમાં અગે ઓ ી વસ્તુઓ આપેલી છે કે જે કદાચ અગાઉ વાચી ગયેલી હોય તો પણ સદા તાજજ ગણી શકાય અને ફરી ફરીને વાચવાથી તેમાંથી લાભજ થાય.

આ ખાસ અંક બહાર પડતાં હીંદુ અને મુસ્લીમ આલમના એક વધુ વર્ષનો અસ્ત થશે અને નવાં વર્ષનો ઉદય થશે. નવાં વર્ષના ઉંબરમાં પ્રવેશ કરતાં આપણી નજર સ્વાભાવિક રીતે પુરાં થએલાં વર્ષમાં બની ગયેલા બનાવો તરફ વળે છે અને નવું વર્ષ કેવું નીવડશે તેનો વિચાર આવે છે. ભુતકાળનું અવલોકન કરતાં આપણું ને કંપારી છુટે છે. યુદ્ધરૂપી દાનવે દુનીયાપર પોતાનું સામ્રાજ્ય સ્થાપ્યું છે અને આજે યુદ્ધનું ત્રીજું વર્ષ બેઠેલું હોવા છતાં એ દાનવની ભૂખ તૃપ્ત થઇ હોય એમાં કુદરતી પણ ચિન્હ દેખાતાં નથી. દુનીયાએ પ્રગતિનો માર્ગ લઇ લીધો છે. અવગતિ—વિનાશને માર્ગે તે પ્રયાણ કરી રહી છે. સંસ્કૃતિ લોપ થતી જાણે છે. જંગલીપણાના વળો ઉપર ચઢી રહ્યાં છે. નૌકાની સહિસલામતિનો આધાર તેના કપતાન ઉપર રહેતો છે. જો કપતાનનું મગજ ગુમ થઇ ગયું હોય તો નૌકા અવશ્યજ ડુબી જાય અને તેની અંદરના સઘળા લોકોનો નાશ થાય. દુનીયારૂપી નૌકાનું સુકાન નેતાઓના હાથમાં છે. નેતાઓએ આજે પોતાનું સમતોલપણું ગુમાવી દીધું છે. કહેવત છે કે "દેવો જેનો નાશ કરવા ચાહે છે તેને તે પ્રથમ ગાંડા બનાવી દે છે." આપણામાં કહેવાય છે કે "વિનાશ કાળે વિપરીત બુદ્ધિ." આજે નેતાઓની બુદ્ધિ વિપરીત બની ગઇ છે. તેઓ બીજા ધર્મના ધમાણો ટાંકે છે, બીજા લોકશાસનવાદની વાતો કરે છે. તેઓનું વર્તન ધર્મ અને લોકશાસનવાદના જાણીતા અને સ્વિકારાયેલા સઘળા સિદ્ધાંતોની વિરૂદ્ધ છે. તકરારોનું સમાધાન યુદ્ધથી કરવું એવું કોઇ પણ ધર્મમાં કહેવાયું નથી. ઇશ્વરજ સઘળાનો સરજનહાર, જીવાડનાર અને નાશ કરનાર છે. જો આપણે ખરેખરા માર્ગપર હોઇએ તો આપણા કોઇ શત્રુ હોયજ નહી અને જો હોય તો કુદરતી બળોથી તેનો નાશ થઇ જાય. આજે જે ભયંકર માનવકતલ થઇ રહી છે તેની જરૂર ન પડે. બે હાથ વિના તાળી પડતી નથી. તકરાર બે માણસથી થાય છે. જો એક તકરારમાં ઉતરવા નહી ઇચ્છતો હોય તો બીજો તેને ફરજીયાત ઉતારી શકતો નથી. પરંતુ જે તકરારમાં ઉતરવા નથી માંગતો તેના પોતાના હાથ બીલકુલ સાફ હોવા જોઇએ તેનાં વર્તનમાં શંકાને સ્થાન હોવું નહી જોઇએ. જો તેમ ન હોય તો જે માણસ કોઇ પણ બહાને તકરાર કરવા માગેજ છે તેની સામે પોતાનું રક્ષણ કરવાની તેનામાં શક્તિ રહેતી નથી.

જે નેતાઓ આજે હીટલરશાહીની સામે લોકશાસનવાદ, સ્વતંત્રતા અને ધર્મનું રક્ષણ કરી રહેલા હોવાનો દાવો કરે છે તેઓનું વર્તન દુભાગ્યે શંકાથી પર નથી. જે સીદ્ધાંતોને માટે તેઓ ઉભેલા હોવાનો દાવો કર છે તે સઘળાને તો તેઓ પરતંત્ર પ્રજાઓ પ્રત્યેના પોતાના વર્તાવ વડે ઓડીઓ ઉંડા કચડી રહ્યા છે. પોતાના અબલ હેઠળના કરોડો માનવીઓને કચડી રાખીને તેઓથી લોકશાસનવાદ અને માનવ સ્વાતંત્ર્યની વાત ન થઇ શકે. આજે તેઓ નાઝીશાહીની સામેના યુદ્ધમાં સફળ નથી થતા તેનું કારણ માત્ર એજ છે કે તેઓના હાથ સાબ્બા નથી.

આ દુઃખમાં યુદ્ધ સંબંધી વર્તમાન પરિસ્થિતિ છે. નેતાઓ જાણ્યે અજાણ્યે નૌકાને એવી રીતે દોરી રહ્યા છે કે તેના ભુક્કા ઉડી જશે. આ સંજોગોમાં યા તો તેઓએ પોતાની રીત બદલવી પડશે અથવા તો નેતાઓ બદલાવા પડશે.

અમે ઉપર કહી ગયા કે દુનીયા પ્રગતિ નથી કરી રહી પરંતુ અવગતીએ પ્રયાણ કરી રહી છે. વર્તમાન યુદ્ધ તેનો ચોકસ પુરાવો છે.

હિંદુસ્તાન

હવે આપણે માતૃભૂમી હીંદ તરફ નજર કરીએ કે જે આજે પરદેશી તંત્રની ઝુંસરી હેઠળ દુઃખી થઈ રહેલું હોવા છતાં ગૌરવર્ણ રંગે દોરવાઈ રહેલી અને બીકાતી દુનીયાને દીવાદાંડી થઈ પડવાને નીર્માયું થએલું છે. એ વખત જરૂર આવશેજ જ્યારે દુનીયા કંટાળીને હતાશ થઈ જશે અને મનુષ્ય મનુષ્ય વચ્ચેજ નહી પરંતુ રાષ્ટ્રો રાષ્ટ્રો વચ્ચે પણ તકરારોનું સમાધાન કરવાને અને માનવજાતીમાં શાંતી અને સુલેહપ્રિયતા સ્થાપવાને પશુબળ નહી પરંતુ આત્મબળોને સહકાર વધાવી લેવા તયૈયાર થશે. હીંદુસ્તાનની આજે દુનીયાનાં કોઈ પણ રાષ્ટ્રનાં કરતાં વિશેષ કસોટી થઈ રહી છે. કહેવાયું છે કે ઈશ્વરની જેનાપર કૃપા છે તેની તે પુરેપુરી કસોટી કરે છે. પુરાણોમાં તેના દાખલા જોવામાં આવે છે. આજે હીંદુસ્તાનની કસોટી ચોમેરથી [illegible] રહી છે. રાજકર્તાઓ કરી રહ્યા છે એટલુંજ નહી પરંતુ કુદરત પણ કસોટી કરી રહી છે. હીંદ માતાના બત્રીસ લક્ષણા પુત્રો અને પુત્રીઓ સ્વાતંત્ર્ય યુદ્ધ માં લડી રહેલા હોવાના કારણે કેદખાનાઓમાં સબડી રહ્યાં છે. આ લીટી ના લખાઈ રહી છે તે વખતે ખબર આવ્યા છે કે પ્રમુખ બારા નેતાઓને છોડવામાં આવ્યા છે પરંતુ રાષ્ટ્રપતી ગોલાના અબુલ કલામ આઝાદ અને પંડિત જવાહરલાલ નેહરૂ છુટવાના હજુ [illegible] નથી. કરોડો મુંગે મરતાંઓના સંકટ સાથે કેમ કરીને આ સઘળા હજુ પુરતાં ન હોય તેમ હીંદને પોતાના એક મહાન પુત્ર કે જેના સંગીતના ધ્વની એ સારી દુનીયાને મુગ્ધ કરી દીધેલું છે અને જે હીંદના તમામેને પોતાના દુઃખોમાં આશ્વાસન અને ઉત્સાહરૂપ હતા તે કવીવર રવીન્દ્રનાથ ટાગોર ની મહાન ખોટ થઈ છે. તેમને ઝડપી લઈને ઈશ્વરે જેની ખોટ પુરી નથી શકાય એવી એક વ્યક્તિને લઈ લીધી છે. વળી એ ઉપરાંત હીંદુસ્તાનના કેટલાક ભાગો માં અને મુખ્યત્વે કરી ગુજરાતપર અતિવૃષ્ટિથી પરીણમેલા જળપ્રલયથી કુદરતે કેર વર્તાવ્યો છે. એકતો કે જે બારે કરોના બોજાથી કચડાઈ રહ્યા છે તેઓના જાન માલને એથી બેસુમાર નુકસાન થયું છે. એ ઉપરાંત હીંદુસ્તાનના જુદા જુદા ભાગોમાં કોમી રમખાણો તેના કાળામાં કાળા સ્વરૂપમાં પ્રકટી નીકળ્યાં છે અને તે એટલી હદ સુધી કે અહીંસાના સીદ્ધાંત માં દ્રઢ વીશ્વાસ રાખનારા ઘણાઓનો એ સીદ્ધાંતપરથી વિશ્વાસ ઉઠી જવા લાગ્યો છે. આ રમખાણોની પાછળ દુષ્ટ દઈત્ય નો હાથ છે કે જેને હીંદુસ્તાનની આબાદીની હકલમાં જોવો એકય સાધવા ની ઇન્તેજારી ધરાવી રહ્યા છે તેઓના પ્રયત્નો નીષ્ફળ નીવડાવવાના આસ હેતુથી રોકવામાં આવેલો છે. આપણે તો નબળાઈની નીશાની બતાવી પાપને તીરસ્કારવાને બદલે પાપ કરનારને તીરસ્કારવા મંડીશું તો દઈત્યે પોતાનો હેતુ પુરેપુરો સાધેલો ગણાશે. દઈત્ય ના પોતાનાથી થાય તેટલુ

શાંતિ માટે પ્રાર્થના

"ઓ પ્રભુ, વધતા આત્માઓના [illegible] પાપ બળજબરીને અમને સન્મતિ આપો જેથી આપે પ્રજાઓ અને વ્યક્તિઓ વચ્ચે [illegible] બક્ષવાના માનવ [illegible] શકાઓ પેદા કરેજ એવા માનવ ચરણ છે જે યુદ્ધને રોકી શકશે. માનવ આત્મા [illegible] પોતાની સંકીર્ણતા કપટ દ્વેષ અને સમસ્ત જગતના પદાર્થપાઠોની બાદ [illegible] ના પ્રગટ કરેલા [illegible] તેજાજ દીને તેને [illegible] સમસ્ત જગતના [illegible] પ્રગટ [illegible] ની [illegible] સમણ બનીનદેશનો [illegible] અમને તારકહાર થાઓ. પ્રભુથી મારા મેત્રીભાવનાઓની ભાગ [illegible] અને [illegible] તકલાલ થએલો શાંતી [illegible] - દારાઓની બક્ષવા કરાવાઓ દુઃખ કરા શાંતિના હિતમાં આંતરરાષ્ટ્રિય માર્ગ ગોધને એક બનાવી [illegible] દોષો માટેને અમારા રાજદારી ઓને સન્મતિ બક્ષો. અમારા લોકોમા બાદલભાઓ [illegible] પ્રતિ પ્રેમ કરે કે જેથી યુદ્ધને માર [illegible] માત્ર [illegible] તેઓ તૈયાર થાય છે તેટલોજ આંતરરાષ્ટ્રિય સદ્ભાવનાની ઘડારત [illegible] માટે તેઓ બહાદુરીનો ભાગ કરી, યુદ્ધપુર્વક વિચાર કરી અને દ્રઢતાપુર્વ નિશ્ચય કરી શકે."

—હેરી એમરસન ફોસડીક

એકાગોના 'પુલપીટ' માંથી

બુરૂ કરતો. આપણે તેનાથી હેબાવું નહી જોઈએ. એક બીજાને તીરસ્કારવા નહી જોઈએ. હીંદુસ્તાનની સમક્ષ હીમાલયના જેવડું મહાન કાર્ય પડેલું છે અને અનેક વીઘ્નોનો સામનો કરી તેને માટે ઝુઝવાનું છે. જો કે તેની સખ્ત કસોટી થઈ રહી છે છતાં ઇશ્વરની તેના પર કૃપા છે. તેની સહન શક્તી અજોડ છે. મહાત્મા ગાંધીજીથી લઈને મહાન વ્યક્તિઓ તેને, તેના આવી તરફ દોરી રહી છે. સર્વેએ તે પોતાના ધ્યેય તરફ પ્રયાણ કરી રહ્યું છે. તેના પર પડતાં પ્રત્યેક સંકટો તેને બંધનમાં રાખી રહેલી જંજીરની કડીઓ તોડતાં જાય છે. હવે એ દીવસ બહુ દુર નથી જ્યારે તેની છીનવી લેવાયેલી આઝાદી તેને પુનઃપ્રાપ્ત થશે અને આપણી કલ્પનાની નવી વ્યવસ્થા —વિશ્વ બાંધુત્વ, કે જેમાં મનુષ્ય મનુષ્ય વચ્ચે જાતી, ગોતી, વર્ગ કે વર્ણના આધારે કોઈ પણ જાતનો ભેદભાવ રાખવામાં નહી આવે—તેમાં પોતાનું ખરૂ સ્થાન લેશે અને પોતાનો યોગ્ય ફાળો આપશે. એ વસ્તુ સીદ્ધ થશે એવી આવતાં નવાં વર્ષને માટે અમારી હાર્દીક પ્રાર્થના છે.

દક્ષિણ આફ્રિકા

હવે આપણે મુલાકાત લેશો હીંદુસ્તાનની બહાર આ દેશમાં તેમજ અન્ય દેશોમાં વસાહત કરી ગયા છીએ તેઓની સ્થીતી તપાસીએ. "જે પોતાના દેશમાં ગુલામ છે તે બહાર પણ ગુલામ જ રહેવાય છે." આ દેશમાં આપણને ગુલામો "કુલી" તરીકે ગણી હલકામા હલકી મનુષ્યજાતીની સાથે પોત પોતામાં સબડવાને મુકવામા આવ્યા છે. તેમ છતા આપણે એક મહાન દેશના પ્રતીનીધીઓ તરીકેનો આપણો જવાબદારી ભૂલવી નહિ જોઈએ. શું આપણે એ રીતે વર્તવું જોઈએ ખરાર પહ્ર છે કે આપણી પ્રગતીના માર્ગમાં ઘણી અડચણો નાખવામા આવી છે. આપણા વસવાટના કાયદા, આપણું [illegible] કમાવાના સાધનોપર, આપણી [illegible] આપણા કેળવણીના [illegible] અને આ દેશમાં આપણી સામાન્ય મંડળોપર અકુદરતી મર્યાદાઓ મુકવામા આવ્યા છે. જો સઘળી અડચણો છતા પણ આપણા ભાઇઓ પોતાની આર્થીક ઉન્નતી સારી રીતે કરી શક્યા છે. પ્રશ્ન એ છે કે આપણે આર્થીક ઉન્નતિને માટેજ આ દેશમાં આવેલા કીએ કે એ કરતાં કંઈક વીશેષ કુદરત બજાવવાની છે? આપણે દાવો કરીએ કીએ કે આપણા બાપદાદાઓને આ દેશનો બાંધવાથી માટે સસ્તી મજુરીનો લાભ ઉઠાવવાને લાવવામાં આવ્યા હતા. આપણી વસતીના ૮૦ ટકા એ લોકોના સંતાનો છે અને તેઓ પૃથ્વીપર આ સીવાય બીજું એકે વતન જાણતા નથી. તેઓ ખરેખરા અર્થમા યુનીયનના વતનીઓ છે. તેમ છતાં તેઓને ગુલામો તરીકે રાખવામાં આવ્યા છે. ખરૂ છે કે આ દેશમાં આપણી પ્રગતીને માટે સરકાર કશું કરવા ઇચ્છતી નથી. આપણ પર અંગ્રેજોના જેવડાજ કરો નાખવા

માં આવ્યા છે પરંતુ મર્તાનીધીરત્ન આપવામાં નથી આવ્યું. આ સઘળી વસ્તુઓ ખરી છે અને આપણી ફરીયાદ વાજબી છે. પરંતુ આપણે જ્યારે આપણી ઉન્નતીને માટે શું કર્યું છે? આપણી પાસે નાણાની ખોટ નથી. પ્રજા તેનો ઉપયોગ આપણે આપણી મજબુતી માટે પુરતાં પ્રમાણમાં કરીએ છીએ ખરા? આપણે એક તરછોડાયેલી કોમ છીએ. એ આ હેતુમાં આપણી ઉન્નતી માટે આપણે સૌએ એકત્ર થઇ કાર્ય કરવાને અને આપણે સ્વાશ્રયી બની શક્તિએ છીએ એ બતાવી આપવાને માટે ઘણાજ પ્રયત્ન છે. એક કોમ તરીકે આપણી ઉપર નાખવામાં આવતાં અપમાનો સામે આપણે વીરોચિત કરીએ છીએ. આપણા સ્વમાનનું આ આલમ પ્રગટ હોવાની આપણે ફરીયાદ કરીએ છીએ પરંતુ આપણું સ્વમાન ટકાવી રાખવાને આપણે શું કર્યું છે? આપણી ઉપર નાખવામાં આવતા સઘળા અપમાનો આપણે દીનપણે સહી લઇએ છીએ અને માત્ર આર્થિક લાભોને ખાતર કાળજી બતાવતા આવ્યા છીએ. જો આપણને મુક્તપણે વેપાર કરવા દેવામાં આવે અને જમીન માલકીની બક્ષવા દેવામાં આવે તો આપણે ઉપર ગમે તેવાં અપમાનો નાખવામાં આવે તોપણ આપણને પરવા નથી. અપવાદરૂપ થોડા વાદીઓ, જેઓએ ટ્રાંસવાલમાં સત્યાગ્રહ આદર્યો છે અને પોતાના સ્વમાનને ખાતર આર્થિક લાભોનો ત્યાગ કરી રહ્યા છે, તે સીવાય સામાન્ય રીતે આપણાં ભોક્તાની મનોદશા આજ જણાય છે. એ ઉપરાંત વર્ષો આ હેતુમાં આપણે એક ન્હાની કોમ હોવા છતાં આપણામાં ભયંકર ફાટફુટ પેઠેલી છે. એક તરફ ક્રોંગ્રેસ ઐક્યતા પ્રગટ કરતી હોય તો બીજી તરફ એશોસીએશન પ્રગટ કરતી હોય, અને વળી બાગલામાં પણ વળી બાગલા પડેલા છે, જેવા કે નાટાલમાં નેશનલીસ્ટ ગ્રુપ અને ટ્રાંસવાલમાં નેશનલીસ્ટ ગ્રુપ. આપણે તકલીફમાં આવી પડીએ ત્યારે ગાંધીજી અને પંડીત જવાહરલાલ નેહરુની દોરવણી માંગીએ છીએ. ગાંધીજીના આપણા પર ત્રણેક વર્ષ એ હતો કે: "તમે બધા સંપીને રહો તો કુ કરતો પુરી શકે." આ વર્ષે તેઓએ દક્ષીણ આફ્રીકાના ઈંડીઓને સંદેશો મોકલ્યો છે કે "હું આશા રાખું છું કે તમારાં અંદર અંદરના તફાવતો દુર થઈ ગયા હશે." હકીકતમાં આપણા અંદર અંદરના તફાવતો પહેલા કરતાં વધારે છે. તેનું કારણ આ છે કે આપણા લોકો જીવન છે. હીંદુસ્તાનમાં પણ બાગલા તો છે પરંતુ અંતીમ ધ્યેય બીનું એક છે. દક્ષીણ આફ્રીકામાં વસ્તુસ્થીતી જુદી છે. દેખાવ એવો છે કે આપણા સ્વમાનને ખાતર લડવામાં કે મોટા આપણામાં માનતાજ નથી. તેઓને પોતાના સ્વમાનના ભોગે અને પોતાના ગરીબ ભાઇઓના ભોગે પણ પોતાના સ્વાર્થીત લાભો મેળવવા રહે તો ચલાવે છે. બીજાઓ છે કે જેઓ એ કરતાં વધારે ઉચ્ચ વસ્તુઓ તરફ જુવે છે અને માને છે કે ભોગ-કરબાની આપ્યા વીના કશું મેળવી નથી શકાય. અને સ્વમાનને ખાતર આપણે આપણું સર્વસ્વ ગુમાવી દેવા તૈયાર થયું પડશે. આ બે મીન્ન મત ધરાવનારાઓનો મેળ કદી નથી બેસે. બીજો મત ધરાવનારાઓએ પોતાના નીરાળા માર્ગે પોતાની શક્તની સત્યતાપર વીશ્વાસ રાખી ઓકલા વીચરવું પડશે. તકરારો અને ખુબ્બો સ્વાર્થ અને અનીચ્છાએથી ઉત્પન્ન થાય છે. સાચી શાંતી અને આબાદીની ખરેખર ઇચ્છા તો તેનો ત્યાગ કરવો પડશે. આપણું ધ્યેય આવતા નવા વર્ષમાં આપણે પોતાને માટે નહી પરંતુ સમસ્ત માનવ જાતીને માટે ખરી શાંતી અને આબાદી મેળવવા નો પ્રયત્ન કરવાનું હોવું જોઇએ. આ વીચારોને માર્ગે અમારા હીંદુ વાચકોને નવું વર્ષ મુબારક ગ્રહણીએ છીએ અને મુસ્લીમ વાચકોને ઇદમુબારક ગ્રહણીએ છીએ. હાલનું પુર્ણ પ્રોટેરીયા સત્યાગ્રહના વીજયમાં પરીણમો એવી અમે પ્રાર્થનાઓ કરવામાં આવે છે પરંતુ અમારા વાચકો સમક્ષ નવા વર્ષની પ્રાર્થના તરીકે બીજા પ્રાનની વચ્ચે આપવામાં આવેલી સુંદર પ્રાર્થના ધરીએ છીએ

Transvaal Passive Resistance

The Passive Resistance struggle which has been launched in the Transvaal against the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Act. 1939 and which has been carried on for the last four months was postponed for three weeks owing to Hindu Muslim festive days. The struggle was carried on by opening up fruit stalls in the heart of the City of Johannesburg and trading without licences. The stalls will reopen and the struggle will be resumed from October 27.

—:o:—

ટ્રાંસવાલની સ્વડત

ટ્રાંસવાલમાં પ્રટ્રડટ ના ગેરકાયદેસર ટ્રાંસવાલ લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ એક્ટની સામે કરવામાં આવેલી સત્યાગ્રહની સ્વડત કે ઉલટા માસ માસ પર્યંત ચાલી રહી હતી તે હિંદુ અને મુસ્લીમોના પવિત્ર તહેવારોને માટે ત્રણ-અઠવાડીયાં મોકુફ રાખવામાં આવેલી છે. સ્વડત જોહાનીસબર્ગ શહેરના મધ્ય ભાગમાં ફ્રુટની દુકાનો ખોલી તથા પરવાના વગર વેપાર કરી ચલાવવામાં આવી હતી. દુકાનો બધવારતા. ૨૭ મીથી ફરી ખોલવામાં અને સ્વડત ચાલુ કરવામા આવશે.

Case Against Mr Seedat

The case against Mr D. A. Seedat, who has been charged under the Emergency Regulations, will be heard in the Magistrate's Court, Durban, on Tuesday, October 21. Advocate Harry Bloom of Johannesburg will appear for Mr. Seedat.

મી. સીદાતનો કેસ

મી. ડી. એ. સીદાત જેમની સામે ઇમરજન્સી રેગ્યુલેશન્સના ભંગનો આરોપ મુકવામાં આવ્યો છે તેમનો કેસ ડરબનની મેજીસ્ટ્રેટ કોર્ટમાં આગામી મંગળવાર તા. ૨૧ મીએ ચાલશે. જોહાનીસબર્ગના મી. હેરી બ્લુમ મી. સીદાત તરફથી હાજર થશે.

—:o:—

મી. ગાંધી સામે ફોજદારીમાં આવેલી ફીકસોલ

જોહાનીસબર્ગના સાથીદાર વેપારી મી. હુસેન મહમદ ગાંધીના ખોટીસમાં અફોટાવર તા. ૧૨ મીએ કોર્ટ અમલદારના નામથી ધોળે દીવસે દાખલ થયા મી. ગાંધીની સામે પારસોલ્યા મેજીસ્ટ્રેટ મી હતો અને તેમના આસીસ્ટન્ટ મી. કરસાલ્સ સામે હાજ મેજીસ્ટ્રેટ હતો. બેમાંથી એકને જામીન મળ્યા નથી. પ્રાપ્ત મળી વખત સુધીમાં હજુ પ્રોસેક્યુટર પહોંચ્યાના ખબર આવ્યા નથી. મી. ગાંધી તેમજ તેમના આસીસ્ટન્ટ જલદી જ્યારે વાદગ્રસ્તમાં મળે તે માટે અમે તેઓને મુબારકબાદી આપીએ છીએ.

★ Id Greetings ★ ★ ★ ઈદ મુબારક ★

Gandhi Heritage Portal

સંકટગ્રસ્ત સંસ્કૃતિ

૧

આપણા ભૂતકાલ માનવજીવન સાથે આપણા પરિચયનો આરંભ લગભગ અંગ્રેજ લોકોના પ્રતિનિધિઓ સાથે સંકળાયેલો છે. હિંદુસ્તાનમાં દાખલ થનારા એ નવા પરદેશીઓના સાંસ્કૃતિક વિશેનો ખ્યાલ આપણે મુખ્યત્વે તેમના મહાન સાહિત્ય ઉપરથી બાંધ્યો. તે વખતે આપણને જે કેળવણી અપાતી; તેનો લાભમાં વિવિધ કે પુષ્કળ ના હતી; તોયે આજે કેળવણી આપણને માનવી વિવિધ જ્ઞાનશાખાઓ મારફત વિશ્વપ્રકૃતિનો જે પરીચય કરાવે છે, તેમજ તેની ગતાગમ્યોનાં જે રહસ્ય નકુ તર્યું કરીને બતાવે છે, તેનો મોટો ભાગ તે વખતે અજ્ઞાનકાર હતો. પ્રકૃતિવિજ્ઞાનના નીપજાતોનો સાધારણ જાણ નાની હતી. આમ વિજ્ઞાનનું હોય અને પ્રભાવિત કેળવણીને લીધે, અંગ્રેજી ભાષા મારફત અંગ્રેજી સાહિત્યને સમજવું એ તેનો ઉપયોગ કરવો, એજ તે કાળના બધેબધા ગ્રહણશીલોને માટે મહત્વ રહેતું પરિણામે, લકેનો વકતૃત્વ પર અને સાંભળી સાંભળી વાકયોની તરંગ પરાવરણવાળા મોહકોના બાણ પ્રવર્ત ચડે, તેમની રાત ને જ દિવસ ગાજી રહેતાં. તેઓની ગદ્યનો વિષય પણ શેકસપિયરનાં નાટકો, બાયરનની કવિતાઓ, અને ખાસ કરીને (૧૬૮૮ ની સાલની) જ્વાનાની ઉદાત્ત-ઉદાત્ત રાજનીતિજ હોતો

માનુબ્રમીનો સ્વતંત્રતા માટે સાધનાનો આરંભ તે સમયે થયો હતો; પરંતુ હિંમત છેક છેલ્લે અમને સકુને અંગ્રેજ લશ્કરી અધિકારી ઉપર વિશ્વાસ હતો. એ વિશ્વાસ એટલો હતો કે, દેશના આગેવાનોની એવી મારણાજ બંધાઈ ગઈ કે, જિલ્લેના અંગ્રેજોજ પોતાની ઉદારતાથી પરાધીન ભારતની સ્વતંત્રતાનો માર્ગ મોકળો કરી આપશે. એ માન્યતા બંધારણનું કારણ એ હતું કે, તે વખતે ઉચ્ચકોટિ સુધી અભ્યાસ કીધેલ મનુષ્યોનું આયુષ્યમાન બહુ હતું; તથા જે સ્વદેશાભિમાની વીરોએ પોતાની પ્રજાનું સ્વમાન સ્થાપવા માટે દેશમાં મંડાણ હતા, તે બધાને છડેચોક ખુલ્લે હાથે આવકારાતા હતા. આથી વિશુદ્ધ માનવમૈત્રીનું સ્થાન ગર્વ અંગ્રેજોના ચારિત્રમાં થવાથી, આંતરિક મદદ તો પ્રેરણાને મેં અંગ્રેજોને મારા હૃદયના ઉચ્ચ આસને સ્થાપિત કર્યા હતા. તે વખતે સામ્રાજ્યના મદથી અંગ્રેજોના સ્વભાવનું અધિષ્ઠાન કલુષિત થયું નહોતું.

હું નાની ઉમરમા ઇંગ્લિશ ગયો હતો; તે વખતે પાર્લામેંટમા તેમજ તેની બહાર કેળવણી સબંધમાં જોત જાતની ભાષણો સાંભળવાની મને તક મળી હતી. તે ભાષણોમાં રાજકીય સંકુચિતતાની સીમાઓ ઓળંગી જતા હૃદયની ઉમદા ભાવનાનો જે પ્રભાવ દેખાતો, તેની છાપ આજ સુધી મારા મનમા બેસાયું છે; અને આજે જ્યારે અંગ્રેજની ભાવનાનું મારું પહેલાનું સુંદર સ્વપ્ન વેરાઈ ગયું છે, ત્યારે પણ મારી પુષ્પસ્મૃતિને તે કાયમ રાખે છે.

અલબત્ત, રાજકર્તાઓના અધિકાર ઉપર આધાર રાખનારી એ મનોદશા આપણે માટે શ્રેયસ્કર કશું નહોતી. પરંતુ એમાં પણ એક વાત વખાણવા લાયક જરૂર હતી; અને તે એ કે, મનુષ્યત્વનું જે મહાનરૂપ અમે તે સમયે નિહાળ્યું હતું, તે પરદેશીઓ દ્વારા પ્રગટ થયું હોવા છતાં, તેને અહાંસિ જર્પવાની કોશી આપણામાં હતી, અને અમને તેમ કરતાં કશાય સંકોચ થતો નહોતો. કારણ, મનુષ્યની અંદર જે કાંઈ શ્રેષ્ઠ વસ્તુ છે, તે સંકુચિતપણે કોઈ અમુક જાતીની અંદર પુરાઈ રહી શકતી નથી; તે કોઈ જગ્યાને માં કાયમ કોઈકના અધિકારમાંની સંપત્તિ નથી તેથી કરીને અંગ્રેજોના જે કારણ દ્વારા અમારો મને પોતાનો પ્રાપ્ત કર્યું હતું તેનો વિજયધ્વની આજ છુપી અમારી મનમાં ગુજીત થયા કરે છે.

'સીવીલાઇઝેશન' શબ્દ કે જેનો તરજુમો આપણે 'સંસ્કૃતિ' અથવા 'સુધારો' સંજ્ઞાથી કરીએ કરીએ, તેનો બાપ પણાનું વ્યકત કરે તેવો શબ્દ આપણી ભાષામાં મળવો મુશ્કેલ છે એ સંસ્કૃતિનું જે સ્વરૂપ આપણા દેશમાં પ્રચલિત હતું તેને બદલે 'સદાચાર' એવું નામ આપી શકાય. અર્થાત તે અમુક સામાજીક નીતિનિયમોના બંધનરૂપ હતી. સરસ્વતી અને દ્રશદ્વતી નદીની મધ્યમા આવેલો દેશ જે 'બ્રહ્માવર્ત' નામે પ્રસિદ્ધ હતો, તે દેશમાં જે આચારો પરંપરાએ ચાલતા આવતા હતા, તેમનેજ સદાચાર કહેવામાં આવતા હતા. અર્થાત એ આચારોનો પાયો પ્રથા ઉપર મંડાયેલો હતો; બાકી પછી તેમાં ગમે તેટલી વિકૃતતા કે અંધશ્રદ્ધા હોય. એ કારણે પ્રચલીત સંસ્કારે આપણા આચાર-વ્યવહારનેજ પ્રાધાન્ય આપી ચિત્તની સ્વાધીનતાને ઘસર વિસારે કરી મૂકી હતી. સદાચારના જે આકારને એક વખત મનુષ્યે પ્રભાવકમા પ્રતિષ્ઠિત થયેલો દેખ્યો હતો તે ક્રમશઃ મોક્ષાકારમાં પરિણત થયો હતો.

મેં જ્યારે કુદરતની સહાયતા કરી, ત્યારે અંગ્રેજ કેળવણીના પ્રભાવથી દેશના કેળવાયેલા લોકોમાં આ બાબા આચારની વિરુદ્ધ બળવો જાગી ગયો હતો. રાજનારાયણબાબુએ તે સમયના હિંદુત્વ લોકોના બ્રમવિચારનું કરેલું વર્ણન વાંચ્યા બાદ તો એ વાત સ્પષ્ટ સમજાઈ જશે. એ 'સદાચાર'ને બદલે અમે 'સુધારા'ના આદર્શને અંગ્રેજ લોકોના આચારવ્યવહાર સાથે મેળવીને મહત્વ કર્યો હતો. અમારા કુટુંબમા એ પરિવર્તન તર્કસંગત માનીને,—ધર્મની બાબતમાં શું કે આચારની બાબતમાં શું,—તેને પ્રભુપણે અપનાવી કરવામાં આવ્યું હતું. મારો જન્મ એ જાતના વાતાવરણમા થયો હતો, અને તેમાં મારા સ્વાભાવિક સાહીત્યપ્રેમે ભળીને અંગ્રેજોને બહુ ઉંચે સ્થાને બેસાડી દીધા હતા. આમ કુદરતનો ક્રમ બાજ બદલાઈ ગયો.

૨

બાર બાદ તેમાં બાકી વેદના જાગે બહારો થઈ ગયો. કેટલુંક એવા કારણો છે, સંસ્કૃતિ અને સુધારામાં પ્રતિષ્ઠિત થયેલી ભાવનાઓ પોતાના દેશ વિષયની બીજી પ્રજાઓ સાથેના વ્યવહાર માં કેટલી સહેલાઈથી સંસ્કૃતિની મર્યાદાઓનું ઉલ્લંઘન કરી જાય છે.

એકાંતમાં સાહિત્યરસનો સંભોગ કર્યા કરવાની સામગ્રીના આવરણમાં હું ઘણા વર્ષો રહ્યો હતો, તેમાંથી એક દિવસ મારે બહાર આવવું પડયું. તે દિવસે આસપાસની આબોહવાનું જે ભયંકર દારિદ્ર મારી સન્મુખ પ્રગટ થયું, તે હકીકતવિકારક હતું. અન્ન, વસ્ત્ર, પાણી, કેળવણી, આરોગ્ય વગેરે જે જે વસ્તુઓ મનુષ્યના શરીર અને મનને માટે અતિ આવશ્યક મનાય, તેનો આવો અત્યંત અભાવ, કોઈ અર્વાચીન રાજ્યતંત્રમાં આપણે પૂરતા ખ્યાલમાં કલ્પી નહીં શકે. અને તેમ છતાં આ દેશજ અંગ્રેજોને લાંબા સમયથી તેમનું આધિપત્ય તેમજ સંપત્તિ પુરી પાડતો આવ્યો છે! જ્યારે સુધારામાં આવતા વર્ષોના જીવનના ગહિગાત્ર ખ્યાલ હું એકલો તે કરતો હતો. બાર કોઈ દિવસ મારી કલ્પનામાં પણ નહોતું આવ્યું કે, 'સુધારો' અને 'સંસ્કૃતિ' ને નામે ઓળખાતા માનવઆદર્શનું રૂપ આટલું બધું ક્રાઢ્ય અને વિકૃત હશે. પરંતુ કેટલાક ભારતવાસીઓ પ્રત્યે એક નાખરેલી પ્રજાએ દાખવેલું અવજ્ઞાનપુર્ણ અકેડાસીન એ વિકૃત રૂપની આંખે મને પ્રતીતી કરાવી રહ્યું છે.

જે પત્રકારોની મદદથી અંગ્રેજો પોતાનું વિશ્વસામ્રાજ્ય ઉભું કરતા આવ્યા છે, તેના ઘણોચિત કૃપણોમાંથી આ નિઃસહાય દેશને વંચિત રાખવામાં આવ્યો છે. અને તેની આપણી અધમી નજર સામે અનાદર દેશ મંત્રીઓ ચારે કોનડ-કોનડામાં સર્વ પ્રકારે કેવો સમૃદ્ધિમાન દેખાતો હશે? આપણની એ ગરીબાઈ કું નજરોનજર જોઈ આવ્યો છું. પોતાના દેશમાં તે લોકો જે સુખરેખું રાજ્યતંત્ર ચલાવે છે તે પણ મેં જોયું છે. રશિયાની મોસ્કો નગરીમાં, આમ-જનતામાં કેળવણી અને આરોગ્યનો કેવાયો કરવા, મારે હાથે જે પ્રયત્નો કરવામાં આવ્યા છે, તે પણ મેં જોયા છે. એ પ્રયત્નોને પરિણામે એ મહાન સામ્રાજ્યમાંથી મુખ્યતા, મરકીભય અને ગોતાની જાત માટેનો હલકો ખ્યાલ દુર થઈ ગયો છે. એ દેશની સંસ્કૃતિ પોતાની પ્રજાનાં જાતિ-ધામ-ધર્મ-વેષભૂષાનો ખ્યાલ કરતી નથી. પરંતુ વિશુદ્ધ માનવસંસ્કારોનો પ્રસાર સર્વત્ર કેવાયો છે. તે દેશમાં જોયેલો ઝડપી તેમજ આબાલવૃદ્ધિ કરે તેવો સુધારો દેખી મને જોઈ વખતે ક્ષમા તમજ આનંદનો અનુભવ થયો.

મોસ્કો શહેરમાં [illegible]

વહેંચણી બાબત બીનમુસલમાનોને કાંઈ ફાયદો ન હતો. જુદી જુદી કોમોનાં અંદરોઅંદરનાં હિતોને નિષ્પક્ષ રીતે અમલવામાં કોમ પણ સુધરેલા રાજ્યતંત્રનું સુધરેલાપણું રહેલું છે. આજે દુનીયામાં મોટી કાંધ્યાની પરમલ્લકો ઉપર જેમની રાજ્યસત્તા ચાલતી હોય તેવી બે જાતીઓ છે: એક અંગ્રેજ અને બીજી સોવીયેટ રશીયા. અંગ્રેજોએ તો એ પરમલ્લકોનું પોતાના હથી લાભ લેવા માટે નીર્જીવ કરી મુકી છે. પરંતુ સોવીયેટ રશીયા સાથે જેમને રાજકીય સંબંધ છે તેવી કેટલીક અંગ્રેજી મુસલમાન જાતીઓને એવી રીતે ઉશ્કેરણી તથા સંગઠિત કરવા માટે રશીયનો પ્રયત્ન કરી રહ્યા છે, તેની સાક્ષી હું અને પુરી પાડું તેમ છું. એવી જાણકારીમાં તે પ્રજાઓને પોતાની સમાન કક્ષાની સ્વાતંત્ર્ય માટે સોવીયેટ સરકાર તનતોડ પ્રયત્નો કરી રહી છે, તેનાં પ્રમાણ મેં નજરે નિહાળ્યાં છે, તેમજ તે સંબંધે મારું પણ પરિચય પણ છે. આ જાતની રાજકારણની અસર કોમ પણ રીતે પ્રજાનો તેજોવધ કરનારી નીવડતી નથી, તેમજ તેવી મનુષ્યત્વની હાની થતી નથી. રશીયાની રાજ્યસત્તા એ કોમ પરદેશી સત્તાની બીજા પ્રકારની સાસન નથી.

પ્રસંગ દેશની વિશાળ પણ દુ નજરે જોઈ જાણ્યો છું. એક દિવસ તે દેશ બે યુરોપીય જાતીઓની જોડી નીચે ચગડ્યા રહેતો હતો. પરંતુ યુરોપીયનોના બીજા અત્યાચારોથી પોતાનો છુટકારો કરી, હાલમાં નવરચના પામેલી એ પ્રજા સ્વવિકાસની પુર્ણતા સિદ્ધ કરવામાં લાગી ગઇ છે. એક સમયે સ્વાના જરથોસ્તીઓ સાથે સ્વાના મુસલમાનોનો જે મારણાંતિક વિરોધ હતો, તે આજના નવા રાજ્યતંત્ર દેશમાં પુરેપુરો શાંત પડી ગયો છે. એ પ્રજાના આ સુધારાનું મુખ્ય કારણ એ છે કે, યુરોપીય જાતીઓના કહુ પાશો માંથી તે મુક્ત થઇ ગઇ છે. મારા સમય અંતરમાંથી હું ઇરાન દેશનું ઉપરોક્ત પ્રસંગ પણ.

આપણું પડોશી અફઘાનીસ્તાન તેમાં કેળવણી તેમજ સમાજનીતિનો નેતાઓએ તેવો જાજરમાન ઐતિહાસિક હિસ્સો હજુ સુધી સિદ્ધ થયો નથી; પરંતુ તે બહુ દુર પણ નથી. તેનું એકમાત્ર કારણ એ છે કે, સુધારાનો અર્થ કરતી કોમ યુરોપીય જાતીની જોડી દેશમાં એ દેશ સધરાયો નથી. એ દેશ પણ નેતાઓમાં પોતાના ઉત્થાનને મુકતીએ માટે આજથી વધારે પ્રયત્નો કરી રહ્યો છે.

પરંતુ હીંદુસ્તાન! હીંદુસ્તાનને તો અંગ્રેજોના 'સુધરેલા' રાજ્યતંત્રનું ઉંડામાં ઉંડું ઘાતકી ઝેર નિરાશાએ નીરાશાની અસર તળીયે દબાઇ રહેલું પડે છે. તેમાંજ એક બીજાને સુધારામાં અટકાવ પહોંચે મહાન પ્રાચીન દેશ ચીન, તેની જે વર્ષ હાલમાં ભોગવી છે, તેની અવાજદારીમાંથી પણ અંગ્રેજો મુક્ત થઇ શકે તેમ નથી. પ્રથમ તેઓએ પોતાનો સ્વાર્થ સિદ્ધ કરવા સારૂ ચીનની પ્રજાને બળાત્કારે અફીણ ખાનારીને જરજરીત કરી નાખ્યા, અને તે દેશનો એક ટુકડો પડાવી લીધો. એ ખુનરાજાના પાપ ધોવે ધોવે ધોવા માંગે હતી, તેવામાં તેમણે હાલમાં તે પ્રજા પ્રત્યે કાબરચીતી ઉદ્ધત વાવરણ એ બાજુને ઓઠાનો પુરક્યા છે. બાપાને ક્રાંતિથી ઉત્તરવાનાને મળવા બોલ્યું, ત્યારે અંગ્રેજ રાજનીતીજ્ઞોએ એ બાબા પ્રસંગને એક 'સામાન્ય બનાવ' બહી કાઢીને પોતાની ટચલી આંગળી સુધ્ધાં હલાવી નહીં. બાકમાં ચીનની પ્રજાતંત્રવાદી સરકારના બાનના તળીયામાં ઈંચાડે કેવી ભાતની કુશાગ્રતાથી કાપ્યાં પાકવા કર્યા તે પણ આપણે દુર રહ્યાં રહ્યાં લેખું. લોક એ સુધ્યું એ પણ લેખું કે, કેટલીક છુટક છુટક અંગ્રેજ વ્યક્તીઓએ કુળતા ચીનને બચાવવા ખાન પણ ચર્યાજ કર્યો. અંગ્રેજોની એ ઉદારતા ચીન જેવી પુર્વ તરફની બાકી પ્રજા ઉપર આવેલા સંકટ વખતે મર્યાદીત બનત ન થઇ; તો પણ એક યુરોપીય પ્રજાની સ્વતંત્રતાની રક્ષા કરવા માટે બારે તેમાંના કેટલાક વીરોને મેં પ્રાણોત્સાહ કરતા જોયા, ત્યારે દુરી એક વાર મને વાદ આવ્યું કે, તે અંગ્રેજોને એક વખત કુ બધી મનુષ્યોના હિતોની કંઈ જોતો હતો, તથા કેવા વિશ્વાસ સાથે તેમની બહાદી કરતો હતો! યુરોપીય પ્રજાઓના સ્વભાવગત સુધરેલાપણામાંથી મારો વિશ્વાસ ધીમે ધીમે કમ કરીને ગોળો યશ ગયો. તેનો આ ઐતિહાસીક ઇતિહાસ છે.

સુધરેલા' રાજ્યતંત્ર દેહળ થયેલી ભારતવર્ષની દુર્ગતીની સ્વક કરતાં વધુ મોટી બીના એ નથી કે તેમાં ધન, ધંધા, કેળવણી તેમજ આરોગ્યનો કોકડાદ અભાવ છે. પરંતુ સહથા મોટી દુર્ગતી તો ભારતવાસીઓમાં પોતામાં પાકવામાં આવેલો વીશ્વદ્વેષ છે. ભારતવર્ષની બહાર સ્વરાજ્ય ભોગવતા મુસલમાન દેશોમાં તેનો લેહાની કોમ વસ્તુ જે કાંઈ જોવા નહીં. પરંતુ એ દુર્ગતી કે જેનું રૂપ રોજ ને રોજ વધુ ને વધુ ઉગ્ર બનતું જાય છે, તેને ભારતીય રાજ્યતંત્રના ઉપરના માળના કોમ મુખ કેન્દ્રમાંથી બહાર સહાય કરવા પોતાનું મજાતું ન દેખાતું, તો ભારતીય મંત્રીમંડળનું બાકું બધું બાબાનકર કરતુરીકોન પરિણામોને જોવો નકુતો બીજે કાંઈ બાકી રહે તેમ નથી કરી બાવના નહીં.

ભારતવાસીઓ બુદ્ધીકતાની બાજામાં કોમ પણ બાંધી બાબતોમાં કરતાં ઉતરતા છે, એ વાત બાબવા જેવી નથી. પુર્વના બા બે દેશોમાં મોટો કોમ એક દોષ તો એટલોજ છે કે, હીંદુસ્તાન અંગ્રેજ રાજ્યતંત્ર દ્વારા સર્વ પ્રકારે કમાયેલું તથા દબાયેલું છે; બ્યારે બાપાન એ પ્રમાણે કોમ પણ બાબાત્ય પ્રજાની બાબાના બાવરણમાંથી મુક્ત છે. એ પરદેશી સંસ્કૃતી-એ-બે તેને સંસ્કૃતી કહી શકાતી હોય તો-બાબ્યું છું છું દરી લીધું છે, તે બાપણે બાણીએ છીએ. બદલામાં તેણે બાંઠી દ્વારા બાપણને બાબદો અને સુકેદ રબાપી બાબ્યાં છે પરંતુ એ કાબરો અને સુકેદ ચિબરથા લાદવામાં બાવેલાં ઢોબાથી માત્ર પોલીસરાજ્ય છે. બાબાસ પોતાની પ્રજાના સુધરેલાપણા પ્રત્યે બહા રાખવી દરેક બસકય બની ગયું છે. તેણે તેનું સહજી રૂપ આપણને કાબ્યું છે; પરંતુ પોતાનું મુકતીરૂપ તે દેખાડી કર્યા નથી. બબાત માણસ માણસ માં જે અંતર રહે કરતાં પણ ભીષણ છે, તથા જેને બબાવી રીતે સંસ્કૃતિ કહી શકાય, તે બાબના કૃષ્ણતાને કારણે ભારતવાસીઓની ઉન્નતી નો માર્ગ સંપૂર્ણ બંધ થઇ ગયો છે. બાજબાત, હમણે વચ્ચે કોક ઉદારચરીત અંગ્રેજોનો પરીચય કરવાનું મને વખતોવખત સદિભાગ્ય પ્રાપ્ત થયું છે, એ જાતનું સદિભાગ્ય મને બન્ય કોક દેશની કોક પ્રજામાં જોવા ગજ્યું નથી. એ કેટલાક દાખલાઓથીજ અંગ્રેજ જાતી પ્રત્યેની બહા બાજે પણ મારામાં કાયમ રહી છે. દાખલા તરીકે એન્ડ્રુઝ. તેમનામાં સાચા અંગ્રેજનું સાચા બીસ્તીનું. સાચા મનુષ્યનું દર્શન બંધુભાવે અલબત નીહાળવાનું મહાભાગ્ય મને પ્રાપ્ત થયું હતું. બાજે પૃથ્વીની બાકમાં રહીને તેમની જોતાં તેમની સ્વાર્થ વીનાની, નિર્ભીક મહાનુ ભાવતા વળી વધારે તેજસ્વીપણે ઝળકી ઉઠે છે. તેમના પ્રત્યે કૃતજ્ઞભાવ ધારણ કરવાનો મને તેમજ બાપણી બારત પ્રજાને ઘણો કારણો છે; પરંતુ વૈયક્તીક રીતે એક કારણે હું તેમનો બાસ કૃતજ્ઞ છું. તદ્દન તાજે અંગ્રેજ સાથીદારના બારંપાર દ્વારા અંગ્રેજ જાતી તરફ જે મારો નીર્બળ અહોભાવ મેં સમય બાંતઃકરણથી નીવેદીત કર્યો હતો, તેને છેકજ સુધ્ધ બાજ જતો અહંકારમાં તેમણે મને મદદ કરી છે. તેમની સ્મૃતી ની સાથે અંગ્રેજ જાતીની બાંતરીક મહત્તા નો ખ્યાલ મારા મનમાં સ્થીર રહેશે. એન્ડ્રુઝને મેં મારા નીકટના બંધુ માન્યા હતા; તેવીજ રીતે તેમને સમગ્ર માનવજાતીના પણ બંધુ માનું છું. તેમનો પરીચય મારા જીવનમાં એક અમુલ્ય લાભ તરીકે સંચીત રહેશે. મને લાગે છે કે, એવા અંગ્રેજોજ બાપણે ના બામે હબેજનો માટે બદનામ થયું બારકાવશે. તેમને કરો મેં ના બબના પોતા, તો તો પરીબામ પ્રજાઓ મંબંધી મારી નીરાશાને કર્યાપ બારો ન રહેત.

દરમ્બાન બાલમ યુરોપમાં જંગલીપણું પોતાના દાંત તથા નખ બહાર કરી ચોપાસ બબાંડવ મચાવવા પ્રલય મચાવવા તત્પર થયું છે. બા માનવ દીક્ષાનો બુદ્ધાગ, પાષાણ સંસ્કારોના બારંભમાંથી બબાત થયો, બાજે એક છેડેથી બીજા છેડા સુધી માનવ બાત્માના બાવાજ તે બાપણા તારતમ્યને કાંપાંત કરી રહ્યો છે

બાત્મચરકના પરીવર્તન દ્વારા એક દીવસ તો બંગ્રેજોને બા બારત સાક્ષાત્કાર છોડવુંજ પડશે પરંતુ તેઓ પોતાની પરબ્બલ કેવું કંગાળ બારત ઉભું કરતા બાવે' સબરાંબોથી ગાલતો બાવેલો તેમનો રાજ્યતંત્ર પ્રચંડ બનાવે બારતો. બાજે તે પોતાની પરાબ્બ તીબ નીબ્બળતા અને બીજા દીનતાનો કેવો બહાર મીબત મુકતા રહ્યો! છેલ્લા ના પારંભકાળમાં મને ઇરેપુરો વિશ્વાસ હતો કે યુરોપના બંતરમાંથી સંસ્કૃતીનો પ્રચંડ મેળાપ ફેલાશે. બાજ બબાર મારે વીશ્વ દેહનો પબ્બત બાબ્યો છે, ત્યારે ત વીબાસ બીલકુલ ઉડી ગયો છે. બાજે મને એમ લાગે છે કે, વીશ્વના રક્ષણકર્તાનો બન્ય બમારી બા બાગ્નેય-તુરી મુંબડીબાંજ બાવીને રહે; સંસ્કૃતીની દીબ્ય વાણી ત બરજર મહને બાવશે; મનુષ્યના બાંતિમ

આપવાનો કર્યા તે પૂર્વ દીવાળીબેન આપને સમજાવશે. હું હવે સામા કિનારા ને મુસાફર છું. આ બાજુને બોધપાઠ પામ્યા હું. હું જોતો આવ્યો છું, હું મુકતો આવ્યો છું! એક બાજુ ધરતી અમીમાની સંસ્કૃતિ ને ગૌરવ ઘેરાતાં બોર! પરંતુ માણસમાં વિશ્વાસ ગુમાવ્યા જેવું જે પાપ છે, એ વિશ્વાસ જેવટ સુધી હું કાયમ રાખીશ. હું એવી આશા રાખીશ કે મહાત્મા બાદ વમરાજના એપમુક્ત આકાશમાં ઇતિહાસને એક તીર્થંકર આવિષ્કાર કરવા જશે—અને તે પૂર્વાંચલની સુમેરિયની રીતમાંથી. દુનિયા એક દીરમ અપરાજીત મનુષ્ય પોતાની મહત્તા ફરી પ્રાપ્ત કરવાને માર્ગે આરંભેલા વિજયયાત્રાના પ્રયાણમાં ભળી મુસ્તફીજો જોગાંમીને આગળ વધશે. મનુષ્યત્વનો આજને, પરાજય અંતહીન, ઉપાયહીન છે, એમ કરીકારી જેવું એને હું અપરાધ માનું છું.

આજે હું એ વાત કહેતો અટકું છું કે, ગમે તેટલા પ્રતાપશાળીનું પણ સામર્થ્ય, મદ મસ્તતા કે આત્મંભરિતા નીર્વાંત રહેવાનાં નથી તે પુરવાર થવાનો દીવસ આજે તો સામે આવી ને ઉભેલ છે.

પર્યર્યેણપતે તાવત્ ततो मद्राणि पश्यति।
ततः सपत्नान् जयति समूलस्तु विनश्यति॥

'અધર્મથી માણસ સંપત્તિમાન થાય છે, સુખો જોગવે છે, અને દુશ્મનો ઉપર વિજય મેળવે છે, પરંતુ પછી સમુળગો નાશ પામે છે.'

(અંગ્રેજી 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન' ઉપરથી) રવીન્દ્રનાથ ટાગોર

દક્ષિણ આફ્રિકામાં આંતર-જાતીય સંબંધ.

ના. ૨૩મ યુનીવર્સીટી એક્સટેન્શન કોલેજના ડીરેક્ટર્સ બીર્મીંગહામ એક્સટેન્શન ના. ૨ કમીટી સીમ એફ મેકનલ્સ યુનીયનની કરગનની શાખા સમક્ષ દક્ષિણ આફ્રિકા અને આંતર-જાતીય સદ્ વ્યવહાર પર વ્યાખ્યાન કર્યા હતા.

સેનેટર જોડમર બ્રાઉને કહ્યું કે દક્ષિણ આફ્રિકા ના મત્રીઓ એ નાના સ્વરૂપના દુનીયાના સ્વપ્નાઓ છે. આપણે ગાંધીજી કીએ કે આપણો તેજીત સવાલ એ તો એક અસાધારણ સવાલ છે. કોઇ પણ મનુષ્ય પોતાને એવો સવાલ કદીપણ પણ માંગતો નથી અને બળ અનુભવ આધાર દક્ષિ બીંદુપર ઉભેલા છે. આપણા બાપ દાદી ના પણ તેજીયેને નથી તેજીત સવાલની પરી કે નથી યુરોપીયન સવાલની પરી

આપણા બાળકોના પથ્થર ગહરી સબુબતિ પ્રત્યેના ડીટેસ્ટરના વર્તાવથી પણ જ ખિન્ન અને તીરસ્કાર ઉપજવા છે. આપણે નાટાલમાં દીંદી સબુબતી સામે આપણી સત્તાનો એ રીત ઉપ- યોગ નથી કર્યો. એ જાતની દીસા અને પાશ્ચા પ્રબુદ્ધ શાસ્ત્રે આપણે શીખેલા નથી. નાટાલ ના દીંદીઓને એ જાતનું વર્તન નથી બતાવાયું.

દક્ષિણ આફ્રિકામાં આપણે ય કરીએ તો એ પણ આગલાની બાબત છે.

આપણે કેવાં પગલા લેવાં જોઇએ? તેજીત સવાલનું સમાધાન કઇ રીતે થાય તેને કોઇ પણ મનુષ્યથી આ જાતના સવાલનો અટકી નહી જાય શકાય.

સેનેટર બ્રાઉને બાન્ટુ સામે સહકારની કામ લેવાની એક ૧૦ વર્ષની યોજના પરી કાઢવાની આવશ્યકતાપર ભાર મૂકયા. તેમણે વેગે આગળ ની આવશ્યકતા દર્શાવી પરંતુ અતી વેગે નહી અને જણાવ્યું કે આ બાબતમાં જે આપણે સ્વમાનનો નાશ કરીશું તો સહેલાઇ નહી પામીએ.

દક્ષિણ આફ્રિકાનું પ્રધાન સહકારીઓની પણ શકશે. ત્યાં દુનીયા જોવાં આપણા તૈયાર છે તેમોના કાર્ય સ્વપ્નાશે. સીમાંતોની પાસે કરવા કરતા સ્વનાદમ્ય કાર્ય કરવું વધારે સહકારકારી પ્રધાન પ્રશ્ને આફ્રી દક્ષિણ આફ્રિકા માં પ્રાર્થનું શિક્ષણ આપણને ગણવા લાગ્યો છે. નીલ ગ્રોગ. રોબર્ટસે કહ્યું કે આપણે ત્યાં પણ પ્રજાનો જાતીય સહકારે જોવાવશ્યક સામના દેખાશે તો પ્રથમ જરૂરી વસ્તુઓ તરફ જોવું પડશે.

જાતીય સહકારને માટે આપણે કયા ધોરણે પગ લેવાના કીએ? પ્રથમ વસ્તુ આપણે કરવાની તે તો એ કે બીજા માણસની પાસ જોવામાં આપણો પ્રધાન અને વ્યક્તિ ભરણાદ કરતા અટકવું.

આપણે જણીએ છીએ કે નેટીવને આ દેશ ના ઇતિહાસ પ્રત્યે ગર્વ છે અને ગોરાઓ બારા

પ્રીતિના પથિક

મારો માહ્યલો રમતો શિશુનો,
પુકારતો 'બાસી' સુણું કદીનો,
હસોક મારે કહયે રમી રહે,
આનદ આપણની બોલી સેહરીઓ ૧.

'સાને સહામાકર પારખો મોઠો,
પુકાર સુણું સુ બાપર બાલનો;
કે બાદ મોહાળાની મીઠી આવતાં
ઓળંગીને સાગર બાળ બાળ્યા'—૨.

ચ સાત સાગર કે હિમાલયો
વનાય સાદા બળા ઘારમા બોજો
નિર્બોટ અંધાર અબાસના કે
મમબાહના તારા પ્રજવળારા ૩.

પનબોર બળો મધરાતનીદે
બાબાબ વદેતાં પ્રબુધ નીલો ઘા,
સમર્થ ના કે જગ રોકવામો
યદા ગાનીના પથિકોની બાદ ૪

—તારા

મળે છે, એ વારતુ આપણે આપણિએ કીએ અને તેમ જતા એ બાબતમા આપણે શું કરવું જોઇએ તેનો આપણે કેટલો વીચાર કર્યો છે? એ બાબતમા આપણે કંઇ કરી શકયા નથી એમ કહેવાનું જોઇ દુઃખ તો આપણે નેટીવો ને સમજવાવાજાર પ્રયત્ન કરીએ તો કમ રીતે નાકે કેટલી સમીજ તેનું વિશ્વાસ આપણને બળી આવે.

બળા સુધી આપણે આમ માનતા રહ્યા કીએ ત્યાં સુધી આપણે કોઇ પણ આપણા દેશને માટે કમરા સંસ્કારનો પણ વીચાર નહી કરવા સામાજીક કે સુધી ખરો આંતર-જાતીય સદ્ વ્યવહાર આપણને બળી નહી શકે.

સેનેટર બ્રાઉનના બુદ્ધાક્ષો

સેનેટર જોડમર બ્રાઉન, કે.સી. 'નાટાલ મરકયુરી' માં પ્રસીદ્ધ થયેલા ઉપરના દેવાન વીષે તો ૧૦ પર નીચે પ્રમાણે પત્ર લખ્યો છે:

"સાહેબ, તમારા અકટોબર ૧૧ ૩ ના અંકમા ડીન એફ મેકનલ્સ યુનીયન અને બાન્ટુ વ્યવસાયોના આજના ઢાળ ના. ૨ ની સામે દક્ષિણ આફ્રિકામાં આપવામાં આવેલા વ્યાખ્યાનનો ઉલ્લેખ પ્રસીદ્ધ થયો છે.

તમારા રીપોર્ટર બીજી રીતે ખાસ એ બાબત નો સાર પણ ખૂબજ સુંદર રીતે આપેલો છે પરંતુ કમનસીબે તમોએ નથાંથી અર્ધ જોયેલ વીષયે ૧૦ કે ડીટેસ્ટરના તેની બહુદી સબુબતી ના સંબંધ વીષે સાથે નાટાલમાં દીંદી સબુબતી પ્રત્યેના વર્તનનો મુકાબલો કરવામા જે નાટાલમા દીંદી સબુબતી પ્રત્યેના વર્તનને બારે ખોટા ખ્યાલો દર્શાવ્યો છે. ખરેખર વસ્તુતઃ બારા આ પ્રમાણે નાટાલ જોયા કરવામાં જરૂર છે.

હકીકતમાં એ કંઇ હતું ને એ કે ડીટેસ્ટરની વર્તાવ રીતો એ કે સુધારાએ અહીં કરવી પ્રશંસાપાત્ર નથી છતાં બહુદી સબુબતીપર ડીટેસ્ટરે મુકેલા પ્રગટમ સબજા પ્રતીબંધોના નાટાલમાં દીંદી સબુબતીપર મુકેલામા આવેલા પ્રતીબંધોમાં પ્રતીબંધિત જોવામાં આવી રહ્યું છે. દાખલા કરતાં એ બાકું છે કે યુરોપીયનોને આપણે દીંદીની દુકાનો સામે ગોબેય રાખવા આદાવેસા નથી. પરંતુ કેટલીક બાબતો, જેમા કે, રાજ- દ્વારી હકો, પરવાનાના મંજુરીના સત્તાઓ, અમુક ધંધાઓમાંથી દીંદીઓને બાકાત રાખવામા આ આવ્યા છે તે, સામાજીક સંબંધોને મજબુત કરવા માં આવ્યો છે તે, અને દાખલાઓને સુધ સમાધાન ના સાધનો ઉપલબ્ધ અને પ્રબુદ્ધ પુરુષ પુરા પાડવામા આપણે દીંદી સબુબતી અને ડીટેસ્ટર ના વહુદીઓ પ્રત્યેની નીતીજ સહજ કરી રહ્યા છીએ. મારો કહેવાનો આશય એ હતો.

શ્રી, આપ. બોર

આવતી મુલાકાત જાનારી શ્રી. આપ. બોર અકટોબર ના ૨૦ થી ૩૦ મીના અરસા માં વિષકરશે.

સર રાધાકૃષ્ણનનાં અમદાવાદમાં મનનીય પ્રવચનો

શું ધર્મનો અંત આવ્યો છે

વિજ્ઞાન નવા દર્શન પર નિર્ભર છે, જ્યારે ધર્મ અદ્ધા પર અને એ શ્રદ્ધા કેટલીક વિશિષ્ટ વ્યક્તિઓ સમક્ષ વિશ્વનો ભેદ સ્પષ્ટ કરે છે. સીનાઈના પહાડ પર મૂસા, સમર્થ, હોરેબ પર ઈશુ ખ્રિસ્ત યા મક્કામાં પુરુષ સમક્ષ. પરંતુ આપણે તો આજે ધર્મનું વૈજ્ઞાનીક પૃથક્કરણ માગીએ છીએ. દુનિયાની ઉત્પત્તિનો ઉત્તર આપણે સુસ્તર વીગતમાં શોધી જોઈએ. માનવવિકાસનો ઉત્તર પ્રજ્ઞાસ્તરમાં અને એનો માનસ વિકાસ માનસશાસ્ત્રમાં. દાક્તરોનો આપણે એક પગીય ઉકેલ કર્યો છે અને માનવની માત્ર સંવેદનોની નીપજ તરીકે પ્રતિષ્ઠા કરી દીધી છે. એ સામે કંઈ વસ્તુ પક્ષ આપણે ધ્યાન દેવાતા નથી રહેતી કે ધર્મને આજે આપણે કયા અર્થમાં પામવો ઘટે છે? આજની વૈજ્ઞાનીક પરીસ્થીતી જોતાં તો ધર્મને પણ આપણે આપણા સ્વાર્થી આનંદનું સાધન બનાવી દીધું છે. પછી ભલેને તે માનવસંહારથી આલિપ્ત રહી મંદીરોમાં ઈશ્વરાની સલામતી આપતું સાધન હોય કે યાત્રાનો ગાલ કરવા ઉકેરેલું સાધન હોય. આજે વ્યક્તિઓ અને રાષ્ટ્રો લડે છે, તે પણ પોતાને પ્રભુના સેવકો તરીકે ઓળખાવે છે, પછી તે નાઝી જર્મન હોય કે જાપાન-અમેરીકન બૉમ્બ હોય.

હિંદુ સ્ત્રીના જેવી ધર્મની સ્થિતિ

ધર્મની દશા આજે હીંદુ સ્ત્રી જેવી થઈ ગઈ છે. એ જેમ પતીને કદીં અપતિત કરતો વારી ના શકે, કપડાં ન આપી શકે ઝેર દઈને ધર્મ આજે એના નામે માનવતા પર ઉતરતા સંતાપ ને નથી વારી શકતો, નથી એ માટે કપડાં આપી શકતો. અને હીંદુ સ્ત્રી જેમ પતીના અણગમતા અર્થને પણ સાચો જાણે છે તેમ ધર્મ પણ એ સંતાપને મંજુરી આપી દે છે. ગાંધી, કર્મયોગ વગેરે જેવા સ્વમાનભરપુર શબ્દો આપણે મોજુદ કરવા છે કે નથી કોઈપણ સામે આપણું ન માથું ઉંચકાવા દેતા, નથી કોઈપણના મારે કરવી વાત આપણા ઘોડાને નામે ઉભી થયેલી આ નજરગંદા નીચારણની આપણી નૈતિક અને બૌદ્ધીક કરજ છે.

નૈતિક આનંદની ગુણવત્તા

આપણે કહીએ છીએ કે વૈજ્ઞાનીક માનસ અજ્ઞાન સ્વરુપ ને સ્વીકારી શકે, જ્યારે શ્રદ્ધા પીના આપણે અજ્ઞાની રહેવા નથી. જ્ઞાનને શ્રદ્ધાનું આ એક અપુર્વકલાવાળી સજા છે. માણસનો નૈતિક આનંદ મહદ્ અંશે તૃપ્તિનો રહે છે એ એની પ્રહારકારી શ્રેયપ્રવૃત્તિને લાગેવળગે. જૈનદર્શન મનોવિજ્ઞાન દૂર કરીને જોઈએ તો એનું સ્વરુપ આપણને કાંઈ આવો જ લાગે છે કે જ્ઞાનપ્રાપ્તીથી કરો ભોગવાઈ રહ્યું છે. જ્ઞાનપુંજ પરમાત્મા જુદો પડે છે, ત્યારબાદ કે જેને સતત પ્રશ્ન ઉઠ્યા કરે છે, 'હું' આ માટે જોવાયેલ પામ્યું, હું શા માટે થઈ ગયું' જે પ્રશ્ન પરમાત્મા માં કદી નથી ઉદ્ભવતો. ગણિતપણુંને જોઈ રાખી, જોઈ જઈ અને જોઈ મનને જોઈને ઉદ્ભવતા પ્રશ્નોએ જ સંસ્કૃતિ પર નીચાર કરવા પ્રેર્યો હતા. એ જોઈ અનીવાર્ય વાસ્તવીકતા છે

સાચા માનવગૌરવની પ્રતિષ્ઠા

માનવનાં નાકલિક અને ભૌતિક અંગો આજે અગોચર ન રહ્યાં દોઢ સૌપ્રથમ બની ગયા છે, જેને સહુને એણે શાંતિ, સંજીવન, મંદગી અને સુખ પ્રમાણ્યા છે. આપણને ખુદ્ધિ મળી છે તો તે પુરેપુરી કેળવી જોઈએ અને આંતરીક પાશ્વર અંધકારનો એ વડે નાશ કરી સાચું માનવગૌરવ સ્થાપવું જોઈએ એને બદલે આપણે અસ્તિત્વમાં, તરીકે, કે રાષ્ટ્રીય અહંતાને પણ યત્ર તત્ર શાંતીની શોધ આદરીએ છીએ. એવી સ્વાર્થી શાંતી કોઈની દોઢ તો તો અણીશુ જેવા કેટી પદાર્થો પણ બોડા વખત માટે આપી રહે. આપણે રાંકા ઉદ્ઘારોએ છીએ તેમ તેના નીવારણ માટે પણ મથવું જોઈએ. વીજ્ઞાનની આપણે આજે આદરી પ્રતિષ્ઠા કરીએ છીએ છતાં એવા કેટલાયે બનાવો છે—દાખલા તરીકે તાજેતર નો જ ગુજરાતનો રેલઅકસ્માત, ભરતીકાંપ વગેરે, કે જેના પર વીજ્ઞાન માણસને કશો બાધ નથી આપી શકતું. આપણે વિજ્ઞાનની મદદથી પાતાલ ને રસાતળીઓ માટે ઘેર ઘેર રેડીઓ સેટ્સ કે ગોટરો રચવાના શાસ્ત્રો, છતાં એથી આપણે માનવના હૃદયાંતી આસુરી વૃત્તિ, ઈર્ષા, લોભ, વેર વગેરે નાબુદ કરી માનવ માત્ર પ્રત્યેના સંબંધનું પાવિત્ર્ય રચાયું શકાય!

તત્ત્વજ્ઞાન

ગ્રીસીસ સંસ્કૃતિ જોઈએ શું, એવો પ્રશ્ન પુછવા મા આવ્યો છે. એનો જવાબ એ છે કે "એ ક્રોસ્ટ ગોટ, મનોવેદી, ગ્રીનીકેટ ફાઓનીશીરી કંપની અને બાકાયલ." ક્રીસ્ટોફોર એન્ડ્રોમીડાનો નીર્દેશક છે, મનોવેદી સોક્રાટીસનો નીર્દેશક છે અને બાકાયલ તેમાંને એવો બાકાયલ્સ... જાવાનો આગ્રહ છે કે તેઓ જો તે કામ કરે તેમાં તેઓ પરસ્પર' માની જાઓ છે. ગ્રીનીકેટ માઓનીશીરી કંપની સમગ્ર સંસ્કૃતિનું ફેન્ડ છે. સંસ્કૃતી ગોન્ડો, કમ્પનીઓ, કારખાનાઓ, બીજા કમ્પની ઓ અને ગુલ્ડહોગીરીની બાકાયલ્સ કરે છે. મુલ્ડહોગીરી અને ધર્મ એ તો વ્યાપારો છે જેનો ઉપયોગ અદ્ધોગીક બાહ્યને જલાવવામાં કરવામાં આવે છે. વ્યક્તિઓ પોતાનો નોંધ

આપી પડી છે. આનું કારણ એ છે કે આ બધું માનવજાતનાં સારાં મૂલ્યો ઉપર બાર મુકતા નથી.

ઉચિત મૂલ્યનો અભ્યાસ

આ બધાને લીધે જ સંસ્કૃતિની પ્રગતિ બધી વાત બાજુ પર રાખીએ તો પણ ઉપયોગ આપણે પ્રાકૃતિક વિજ્ઞાનને વિસ્તારવા માગતા હોઈએ તો આપણે અધ્યાત્મિક વિજ્ઞાન તરફ પણ ધ્યાન આપવું એ આવશ્યક છે. ઉચિત મૂલ્યો ના અભ્યાસ ઉપર આપણે ભાર મુકવો જોઈએ અને આ દિશામાં સાધન પદ્ધતિ આપણને મોક્ષપ્રાપ્તિ જ્ઞાનના ખોળામાં, આપે સાચા મૂલ્યો શા છે તે જોવા કરવું જોઈએ. વાસ્તવમાં આ દિશામાં માગે છે.

ઇસ્લામમાં સમાજવાદ

લેખક : હકીમ અબ્દ નિઝામી રાહતી

સમાજવાદ એટલે શું એમાં સારા તત્વો કયા છે અને એમાંથી પણ મુસ્લિમ જેવો ધર્મ કયા કારણે દૂર રહ્યો એનો ઉંડા વિચાર કરીને આપણા પવિત્ર ધર્મગ્રંથોમાં આપણી શોધવા જોઈએ. સમાજવાદનો મુખ્ય ઉદ્દેશ એ છે કે, સર્વ મનુષ્યો સમાન રીતે સુખી કુટુંબ ગણી શકે કોઈ કોઈની મુસીબતો ચૂસે નહીં અને કોઈ કોઈને ગુલામી કરવામાં રાખી શકે નહીં. કવિ બુદ્ધિમાન મનુષ્ય એવું કહી કે આપણે બધા પાસે સમાન પ્રમાણમાં હશે! અલબત્ત આજે એ વાત કોઈ કરતા અને દરેકમાંથી આવાત થયો છે એટલે સાચા સમાજવાદીઓના વિચારોની પણ એમાં ઘોઘી મળી આવે પડેલી છે, જેને સામ્યવાદમાંથી દૂર કરી શકાય છે. એમાં અરાજકતા અને ખળભળાટનું તત્વ ભળેલું છે. એનો માર્ગ સામ્યવાદીઓ અને મૂડીવાદીઓના વાસના પ્રતિકાર પૂરેપૂરા છે એટલે બંને સમાજવાદ સ્થાપે એમાંનો પ્રયત્નો ખરેખર તેના મૂળ સ્વરૂપે હરામ માં સ્થાન આપવામાં સ્થાન આપવામાં આવે તો, એમાંથી સમાજવાદના સૂક્ષ્મમાં સૂક્ષ્મ તત્વને પણ દૂર કરી શકાય તેમ છે.

સમાજવાદીઓનું નાસ્તિકવાદ તરફ વલણ એ પણ મુખ્ય કારણ પણ એ છે કે, સાચી સમાજની ઉત્પત્તિ કોણ કહેવાય એવી ઢોંગી ધર્મોએ ઉભા કરેલા સમાજવાદીઓ એવી રીતે ધર્મને નકામે પરિણામ કર્યો છે. સ્વાભાવીક રીતે જ ધર્મ ના ઢોંગ સ્વરૂપથી બહાર સમાજવાદીઓને ધર્મના નામથીજ ચીડ ઉપજી ગયો. પરંતુ ખરું જોતાં જે તેમની ભૂલ છે તેમણે ધર્મને નામે ચાલતા ઢોંગધતુરાઓને તોડી પાડવા જોઈએ, તેમની સામે ધર્મરૂપી હથિયાર લઈને સમર્થન જહાદ પોકારવો જોઈએ, નહીં કે ધર્મનિજ તીલાંજલી આપવી જોઈએ.

હું આ લેખ દ્વારા બતાવી આપવા માગું છું કે, ઇસ્લામ સમાજવાદનો વિરોધ કરનાર નથી એટલુંજ નહીં, પણ ખરું જોતાં સમાજવાદની ભાવનાનો જગતમાં સહુથી પ્રથમ પ્રચાર પ્રસારકારો જ કોણ છે. કુરઆન કહે છે કે "મનુષ્ય પોતાના મુખનો ખોરાક પોતાના પરિશ્રમથી પેદા કરે છે, તેટલુંજ નહિ પોતાના કુટુંબીજનોનો ખરચ પોતાને જેટલી આવક પોતાના કુટુંબીજનો માટે ખર્ચે છે, તેટલીજ આવક પાડોશીઓ અને સહધર્મીઓ માટે ખર્ચે છે, જેટલો સદ્ભાવ સહધર્મીઓ પ્રત્યે રાખવો તેટલોજ સદ્ભાવ જગતજનો પ્રત્યે રાખવો કારણ કે બધા માનવીઓ નજરે એકજ આદમ ના વંશજ છે."

ઇસ્લામના મહાનાયક (સલ.) સ્પષ્ટ રીતે મુસલમાનોને આજ્ઞા કરી કે "તમે બીજાને પ્રતીપક્ષ એ વસ્તુ પસંદ ન કરો, જે તમે પોતાને માટે પસંદ કરતા નથી."

ઇસ્લામની ઉદારતા

ઇસ્લામે આ વાતના પાછળ બીજી પગલું ઓર આગળ વધ્યું ભરી છે અને તે એ કે "મુસલમાન એજ છે, જે કોમનો પણ પ્રેમ કરે, તેના અધિકારો સાચવવા માટે તત્પર રહે." અલબત્ત જો કોઈની સાથે પ્રેમ કરે તો તેના અધિકારો સાચવવા માટે નહીં, પરંતુ તેની સાથે પ્રેમ કરવાની ખાતર એવી જ રીતે ઇસ્લામ ખરે પ્રેમ કરે અને સહકાર મેળવે તો પણ એજ અપેક્ષા રાખે. જેનો માટે સહકાર રાખવાની ખુદાએ સુચના કરી છે. વળી આગળ વધીને એ પણ ખાસ પ્રકારે જણાવ્યું કે પ્રેમ અથવા સહકારને બદલે ખુદાએ જે હદ મુકરર કરી છે, એથી આગળ ન વધો. કારણ કે હદ બહારની બધાને ખુદા પસંદ કરતો નથી.

આ દિશાના ઉપરોક્ત રીતે આપણે સમાજ પરનું નિરીક્ષણ છે. પરંતુ એને વિસ્તાર પૂર્વક સમજી લેવાની જરૂર છે. એટલા માટે આપણે માનવ સમાજના પ્રોફેસરોના અભિપ્રાય પણ જાણવા જોઈએ કે ઇસ્લામે કેવા રીતે, કઠણ પ્રશ્નોમાં ઉકેલ કેવા અંદેશોમાં સમાજવાદ નામે જગતને દીધું, તે કઈ કઈ સમજી શકાશે.

એ નવા સત્યનો કેમ્પ કરનાર કરી શકે છે કે, માનવ સમાજનો જેમ જેમ વિકાસ થતો ગયો, તેમ તેમ આવશ્યકતા સ્વાભાવ અનુસાર ધર્મોમાં પરિવર્તન થતા ગયા છે અને જરૂરિયાત મુજબ સમાજ કરતો. સમાજની ઉત્પન્ન થતી ભાવનાઓ અનુસાર ધર્મોમાં સમાજનું બંધારણ પણ ઘડાય છે અને જ્યારે સમાજનો મોટો ભાગ એ ભાવનાથી ઓતપ્રોત થયો હોય અથવા ઓછા પ્રમાણમાં એમાં અનેક દુષણો જુએ છે, ત્યારે નવા વિચારો, નવા ઉપદેશો, નવી ભાવનાઓ અને નવા આદર્શો તરત જન્મ લે છે, જેની પરિણામે સમાજના બંધારણ નવેસરથી રચાય છે.

સમાજના ઘટક

સમાજમાં ઝર (ધન), ઝમીન (ભૂમી) અને ઝન (સ્ત્રી) એ ત્રણે વસ્તુઓ ઉપર કોણ અમુક અંશિકનું સ્વામિત્વ ન હતું સકેતો એમાં ઝમાન હક ગણાતો હતો અને "આ વાત અને આ તારું" એ ભાવના સાંસુધી પોરાણ પણ ન હતી. પરંતુ કાળે કરીને ધીમે ધીમે એમાં પરિવર્તનો આવ્યાં, ભાવનાઓ અને વિચારોમાં પરિવર્તન આવ્યું, જો કે આજ સુધી અનેક સૌધર્મોનો પરીક્ષામે માનવ જાતીનો જે પૂર્ણ ઇતીહાસ આપણને મળી શક્યો છે એ ઇતીહાસના પાનાંઓ પ્રમાણે આ ત્રણેય પ્રકારની જરૂરિયાત આજે છે.

પ્રાચીન પરંપરા પ્રમાણે પ્રથમ આજે અને આપણને કરવાના માટે જે ત્રણ વસ્તુઓ આપણે પૂજ્ય ઉદ્દેશે, પરંતુ તે સાથે એમાં અમારે કોણ માનતો ન હતો સમાજની રચનામાં એક પ્રકારની વહી. ધર્મોદ્ધારોએ મુખ્ય પણ એ મુખ્ય વારી પરોપકાર જાય પામે છે. અનેક પુરાણ (અવતારી એકજ સામાન્ય ત્યાં તેનું નામ મળીકા.

આજ આજ ત્યારે ઝરદોશ્ત ઝાલ્યરથુનો જગાવેલ. પરંતુ ધીમે ધીમે એમાં ખરાબીઓ જગાવી ગઈ. ઝદારી ભાગ્યે ઝદારી ભાગ્યેજ સમજ આજ છે, એ દેખીને-અનુભવીને મનુષ્યોમાં પણ પણ વર્ણિત વિભાગ વ્યાપારિત સ્વીજ થઇ. "જેની લાકડી એની ભેંસ" અથવા બીજા શબ્દોમાં Survival of the fittest નો સિદ્ધાંત સ્થાપ્યો. પારકાના મોઢાના કોળીયો ખોસે પડાવી કેવાની સ્થાન પ્રકાશ ઝોકોમાં જન્મ થઇ.

કુરઆન કહે છે કે, "મનુષ્ય સમાન વિકાસના સ્વભાવ સારે દ્રષ્ટ છે, એ પોતેજ ઘડાયેલું જગત છે, સમસ્ત વિશ્વનો ઘડનારા ખુદાના —ઓલ્લા છે."

આજ કાલમાં દેખાતા રૂપો, ગઢ, તારા, પર્વતો નદીઓ આદિના નક્શા માનવશરીરની અંદર પણ ફરતે જુદેલા છે. એજ પ્રમાણે વિશ્વના બધા પણ પદાર્થોની પ્રકૃતિનું પણ માનવ શરીર માં સંમીલ્યા થયેલું છે. કુદરતે બક્ષેલી સુખોના સદુપયોગ વા મનુષ્ય જેવી રીત માનવ મરી "અકલ" આપ્યો છે. તેવીજ રીતે તેનો દુરૂપયોગ કરીને તે કુદરતે પણ આપેલા પણ ખોવી શકે છે.

જ્યારે જ્યારે માનવસમાજનું પતન થયું અને મનુષ્યે ખુદાની દુરૂપયોગ કરીને બાહ્યપ્રાપ્તિઓમાં ફેરવવા માંડી, ત્યારે ખુદાએ માનવસમાજની દોરવણી માટે બાજ વ્યક્તીઓને દુનીયામાં જન્મ આપ્યો. જેમને પયગમ્બર અને અવતાર કહેવામાં આવે છે. તેમણે પોતપોતાના યુગમાં માનવસમાજને સમાજને ઘણાજનો પ્રયાસકર્યા છે.

"જેની સારી એનાજ એસ" નો વીકાંત અપારે દૂર પડાવી ગયો અને એકલવ્ય નીરંકુશ બાદશાહતના અલાયારો અસલ થઇ ગયા. સાથે ધ્યાન (મોસ)ના મહાન તત્વોના પોટો [અહલ્લાહના] એ એક હથ્થુ સત્તાને સ્થાને "પ્રજાકીય સત્તા" નો સીદ્ધાંત રજુ થયો. છતાં પણ નથી બરાબરીયોના મુળાધાર "મુરીવાદ" પર તે અંકુશ લાવી ન શકયો. એટલે એકલવ્ય સત્તાને સ્થાને મુરીવાદીયોની સત્તા જામી ગઈ.

જગતમાં જેટલા બાપાજ પયગમ્બરો એ (જેમનો આપણને પ્રતીદાસ મળી રહે છે) દરેકના "મુરીવાદ" તે મીકકારી કાઢયો છે. બ્રાહ્મણોતો (હજરત ઇબ્રાહમ) તે ચોખ્ખુજ કહી નાખ્યું છે કે:- "દરમ્યાના દરદાર માત્ર મરીજોજ છે, તેમાં પ્રવેશ કરવાનું પેગમરોને માટે ઉંટ સોયના નાકામાંથી નીકળે તેના કરતાં પણ વધુ અશકય છે."

મુરીવાદનો વિરોધ

ઇસ્લામના મહાન પયગમ્બરે (સલ.) પણ મુરીવાદનો વીકારી કાઢયો છે. તેમણે કહ્યું છે કે "મરીજો માટે માત્ર જરૂરી વસ્તુ છે" પરંતુ આમ કહેવાથીજ મુરીવાદના ભયંકર રાક્ષસ નો નીકાલ થઇ ગયો એમ નથીજ એટલે તેમણે પુરાના આદેશ અનુસાર મુરીવાદનો જડમૂળથી જ નાશ કરવાનું મીશન હાથ ધર્યુ. કુરમાન દ્વારા એવા આદાબો આપવામાં આવી અને ઇસ્લામના મહાન પયગમ્બરે (સલ.) એવા સખ્ત નીયમો બદલ્યા કે મુરીવાદની અમંકરતાઓનો આપ મેળેજ અંત આવી જાય. ગરીબો મરીજોને કયારે થાકજ નહી, તેમ મરીજોપર પણ અમીરો પ્રત્યે હાનીના પ્રીણામજ ન રહે. સહ કોઇ સમાનતાથી અરસપરસે દુનીયામાંના એકબીજાના સુખ દુઃખના સાથી બની રહે.

ઉપરથી પ્રથમ ઇસ્લામના પયગમ્બરે (સલ.) માનવજાતીને તેની અતિરિક્ત મુલ્યાંકન દ્વારાનું જ્ઞાન કરાવ્યું. એ સમયે સવજ અને કપરને સ્થાને અનેક વસ્તુઓની પુજા થતી હતી. અનેક દેવ દેવીઓ, અનેક મુર્તીઓ સુર્ય, ચંદ્ર, સપ, વૃક્ષ, આદિની સ્થાને માનવી માત્ર નમાવતો હતો. જ્યાં પ્રજાઓના જીવનદાતા નદીના (ગોડમ) રૂપ મનુષ્ય પોતાથી ઉતરતી કક્ષાતની વસ્તુઓ પાસે પોતાની સેવા કરાવવાને બદલે ઉલ્ટું તેમની પુજા કરતો હતો. પયગમ્બર (સલ.) સાહેબે માનવ સમાજને તેનો આ અતિક્રીક મુલ્યાંકનો દ્વારાનું જ્ઞાન કરાવ્યું અને બતાવ્યું કે તેણે જે વસ્તુઓ બનાવવા જોઇએ. કરવા મંડયા છે, જેની બનાવટ માત્ર મુકાબલો છે, તે તો તેની પોતાની દાસ તરીકે તથા સેવા કરવા તેને હાથદો પહોંચાડવા માટે ખુદાએ ઉત્પન્ન કરી છે. મનુષ્યનો ધર્મ [illegible] એ છે કે, આ વસ્તુઓને પોતાનો દાસ બનાવે અને પોતે આ બધી વસ્તુઓ સર્જીને પોતાને ઉત્પન્ન કરનાર એકજ ઉકિત રૂપ ખુદા બનાવ્યું માત્ર મુકાબલે, તેનીજ માત્ર સેવા કરે, તેનુંજ પુજન કરે. મનુષ્યનું માત્ર મુલ્યાંકન (ઉત્પન્ન કરાવલો.) વસ્તુઓ બનાવ્યા કરતાં વધુ અમીર બાપ બીજું કોઇજ નથી. તેનું માત્ર તો માત્ર સર્જન કરનાર ઉત્પાદક, સંચાલક અને ઉંદા સ્વામીજ નમ્યું જોઇએ. અર્થાત પ્રકાશ પયગમ્બરે (સલ.) સહુથી પ્રથમ મનુષ્યને પોતાથી ઉતરતી કંકતીની વસ્તુઓની અતિક્રાંક ગુલામી-માંથી આજાદી અપાવી.

ત્યાર પછીનું બીજું પગલું તે મનુષ્યને મનુષ્ય ની ગુલામીમાંથી ઉગારવાને હાથ ધર્યું. મુરીવાદીયો મરીજોને અનેક રીતે "ગુલામ" બનાવતા અને તેમની પાસેથી ગજા ઉપરાંત કામ લેવા છતાં, તેમની જરાકરો જેટલી પણ કાળજી રાખતા નહી.

'જેને અદય તેજ અપવાસો'

ઇસ્લામના પયગમ્બરે (સલ.) એ કયાંના માનવ પ્રાણીયો પ્રત્યે મનુષ્ય જેવું વર્તન ચલાવવાનો ઉપદેશ આપ્યો. "જે તમે ખાવ એજ તેમને પણ ખવરાવો, જેવું તમે પહેરો એવું જ તેમને પણ પહેરાવો, તેમની પાસેથી ગજા ઉપરાંત કામ ન લો, તેમને નીચ અને ગુલામો દરજ્જો ભોગવવા માટે સર્જાયેલા ન માનો." વીગેરે આજ્ઞાઓ આપીજ અને એવા વીરુદ્ધ વર્તનાર પાપી છે, શીક્ષાને પાત્ર છે એમ જણાવી દીધું. માત્ર કહેવાથી કહીંજ નહીં, પણ તે પ્રમાણે કરી દેખાડયું. સહુથી પ્રથમ પોતાનાજ ગુલામો ને આજાદ કર્યા અને બીજાઓને પણ તેમ કરવા નો બોધ આપ્યો. ગુલામોને આઝાદ કરવા એ બહોળું પુણ્યકર્મ છે એમ જાહેર કર્યું. જે લોકો ધનની માયામાંથી છુટી શકે એમ ન હતું અને જેમણે ગુલામોને પારીક કરવા પાછળ ખરચેલી રકમ વસુલ કરવાની મમત ન તજી તેમને પયગમ્બરે (સલ.) પોતાના પાસેથા પૈસા આપીને બધા પોતાના સાથીઓ પાસેથી પૈસા અપાવીને ગુલામોને મુકતી અપાવી.

એ વેળા મજદુરોની દશા પણ ગુલામો કરતાં ચઢે તેવી ન હતી. તેમના બાપવના પણ સુખ-ચેન સમાના હોય તેમ લાગતુંજ ન હતું. ધનવાનોની આજકતરી ગુલામી કરવા માટેજ જાણે જન્મ્યા હોય તેમ મનાતુ. મજદુરી કર્યા બદલ પૈસા મળતા નહીં, કપડાં જેટલી મદદત કરાવીને ઘર આના સુખવના પણ ધનવાનના હૃદયને પહોંચી વળતો.

ગજા ઉપરાંત કામ ન લો

ઇસ્લામના દયાળુ સ્વરૂપ પયગમ્બરે આજ્ઞા કરી કે "મનુષ્યો પાસેથી ગજા ઉપરાંત કામ ન લો." "તેમની મજદુરીના રમાણમાં તેમને પુરેપુરો બદલો આપો." "મજદુરનો પરસેવો સુકાય તે અગાઉ તેનું મહેનતાણું ચુકવી આપો."

આ શુષ્ક સમાજવાદ નથી તો બીજું શું છે!

મુરીવાદીઓનું અઉંધું પાસું કરી ધોબાર 'આજ' છે. એ પરે મરીજો અને ગુજરાતમદ લોકોને અકકલમાં લાવીને નીચેના નાબાબામાં આવતા હતા દરેક ધર્મમંદિરમાં 'આજ'ની નાદા કરવા માં આવી છે. મનુષ્યદ્વારાજ તો 'આજ'ને અતીધમ તિરસ્કારપાત્ર ગણેલ છે પરંતુ ઇસ્લામના મહાન પયગમ્બરે (સલ.) મુરીવાદીયોની ચુસ્ત નીતીને પોષનાર એ અનિષ્ટતાને પ્રથાને માત્ર તિરસ્કારપાત્ર ગણી નથી, બલકે "આજ" ને આવ 'હરામ" ઠરવીને બાજબાપાર માણસોને માટે ખુદાએ બનાવેલ મિલ્કત હરામ કરી દેવાનું જણાવ્યું. તેમ છતાં ધનવાનોએ વસ્ત મહેનતે થતી આ કમાણીને રહેજમાં જતી કરવાને તયાર નહીં થાય એ દેખીતું હોવાથી આજ આપવું પણ હરામ ઠેરવ્યું. જેથી લોકો આજે નાણા લેવાનુજ નહી રે એટલે "સ્વાભાવિક રીતેજ બધાજ બાજારાઓનો ધંધો પડી ભાંગે.

મુરીવાદની દાનત પણ અમુક એક બહાનીની પાસે મંદિર બનાવે લીધે જન્મે છે. જો એના લોભ બ્હેંચણી થતી રહે અને કોઇક મળ્યા કરે, તો મુરીવાદનો પોતાની સેવે અંત આવી જાય એટલાજ માટે પવીત્ર કુરમાનની સુરમે અમ-કબ્યમાં સ્પષ્ટપણે સાફદામાં જણાવી દીધું છે કે:-

"ધન એકલા માટે નથી કે તે અમુક ધનવાનોના હાથમાંજ ફરતા રહે."

ઉપયોગી સુચનાઓ

લીંબુ વાપરવાની રીત

લીંબુના રસ ચોકકસ જોઇએ હોય તો તેને કાપીને આખુ બગાડયા કરતા મુંબવાના સોયાથી તેમાં છેદ પાડવું અને જોઇએ તેટલો રસ નીચોવી લેવો. આથી છેદ પાડેલું લીંબુ જશે અને લીંબુ નાનું રહેવે લીંબુને કાપી પાણીના વાટકામાં રાખવાથી તે જલદી સુકાઇ નહિ જાય.

લીંબુને તાજું રાખવાની બીજી રીત એ છે કે તેને એક કીકરના વાસણમાં રાખી બારી ને રોશની અંદર દાખી રાખવાં લીંબુને નીચોવતા પહેલા ઉકળતા પાણીમા બોળવાથી બમણો રસ મળે છે.

બાળકને ખીજવવાજેવું નહિ

ઘણી બાબતોમાં બાળકને છાનું રાખવા અથવા તોફાન કરતું અટકાવવા કેટલા બધીજ બનાવવાની આદત હોય છે. એ બાળકને ધમકીજ નુકસાનકારક છે. કેટલીકવાર બાળકનું તોફાન બાબત ઘણ પડે છે. પરંતુ તેથી તેને એવી બધીજ બતાવવી નહી જોઇએ કે કોઇ બાબુલ કે કોઇ બાનવર આવી તેને બાજ ખાશે. ગુસ્સો થવાને બાળકને બાકત ન પડે તેટલા બાતર બાળકે પણ તેનાપર ગુસ્સે થવું નહી જોઇએ બધીજની બાળકના બગજપર કોઇક વાર કાબુની અસર રહી જાય છે. કોઇવાર એક કડક શબ્દ એવો હથોડાનો બાવાપર કેટલો મારવા કરતા પણ વધારે નુકસાનકારક થઇ પડે છે પીસ કરસની મુવતીને બીજી વાર જરા જરામાં બધી જવાની ટેવ હોય છે તેનું મુળ બાનપણમાં થએલા બાવા કમનસીબ અનુ-ભવમા રહેલું હોય છે.

દુધને ઉભરાતું અટકાવવાની રીત

દુધ ઉભરાતી વખતે તપેલામાં ચમચો બાર રખવાનો ચોરી બાળવાથી દુધને ઉભરાવાની કુદરતી ટેવ બાય છે અને નથી તો નીચે દાજતું નથી તપેલાની અંદરની બારપર બાળજુ મોપડ-વાથી દુધ ઉભરાતું અટકે છે

વિગ્રહની અસર અને પરિણામ

એ સ્વપ્ન નથી, કલ્પનાયે નથી, પરંતુ નગ્ન સત્ય છે. આજે બીપક્ષ માનવ હત્યાકાંડ મચી રહ્યો છે. સામ્રાજ્યોના સંયુક્ત માનવબળો અસ્તિત્વને બાનર ઝઝૂમી રહ્યા છે. ફાસીવાદી અને સામ્યવાદી શક્તિઓ, નાઝીવાદ અને ડેમોક્રેટવાદની સમર્થ લડાયક શક્તિઓ સામે મોરચે જંગ ખેલી રહી છે. કોનો વીજય થશે; કાનુ અસ્તિત્વ નામશેષ થઇ જશે એ મહાનમાં મહાન કલ્પનાનો વીષય બની રહે છે. બાકીથી ચારુ સ્થિતિ પરત્વે દૃષ્ટિપાત કરીને સમતોલપણું સરખાવીયે તો કંઇક આંકી આપણને સમજાઇ પડી શકે એમ છે

ચાલુ યુદ્ધ બે વર્ષ પુરા કરી ત્રીજા વર્ષમાં પ્રવેશ્યુ છે. સમયના વહન સાથે યુદ્ધની ભયંકરતા પ્રસરી રહી છે. ભય કરતા વર્તમાન સમયે તેમાંથી પીરણ પામનારા ભવીષ્યમાં અકલ્પ્ય પારણે કરીજ એવા આશાવી આજે પણ કરી શકાય છે.

કારણો પોતા પુરતો સંકોચી શકતા નથી. એનો પોકળપણા તરીકેનો સ્વભાવ અને મહત્વના કારણો દોષ છે. ચાલુ વીશ્વ સંગ્રામની પ્રબળ જુની તરીકેનાં જે સહારણ્ય હતા, તેમાં મુખ્યત્વે રાજકારણીય અસંતોષ મહત્વનો ભાગ ભજવે છે

મત મહાયુદ્ધની સમાપ્તિબાદ જર્મનીને એવી કફોડી સ્થીતીમાં મુકવામા આવ્યુ હતું કે જે સ્થીતીમાં કાયમને માટે પડી રહેવું એ લડાયક અને બહાદુર પ્રજા માટે અસહ્ય થઇ પડ્યુ હતુ. એ ઉદ્યોગી પ્રજા હતી આંતરરાષ્ટ્રિય વ્યાપારીક હરીફાઇમાં કોઇ પણ ઉભતા રહેવાની હરીફાઇમાં એનાથીનું સ્થાન પ્રાપ્ત કરી શકે એવી એની સ્થીતી હતી. પ્રીંતુ જગત સાર્વેનાં વ્યાપારના ક્ષેત્રો અને દ્વારા મોટી મોટી જકાતી દીવાલો ઉભી કરીને એને માટે બંધ કરી દેવામાં આવ્યા હતા. હુંડીમાગણુનાં દરો એવી રીતે નક્કી કરવા હતા કે જર્મન ચલણની સ્થીતી કફોડી થઇ પડી હતી. એટલે મોટે ભાગે બીજા પ્રદેશોનો કાચો માલ મેળવવાને અર્થે અનેક મુશ્કેલીઓ એને બાદર બોર્ડીમેન્ટ જેવી શરતોને દાખલ કરીને કાચો માલ મેળવી તેનાં બદલામાં પોતે તયાર કરેલ તૈયારીમ પ્રોડક્ટનો માલ એણે આપવો પડતો હતો. આવી વસ્તુ સ્થીતી દોવાથી બાકી પ્રદેશોની બાકીના મોટો નહીં એ ખ્યાલ કરી શકે એમ હતુંજ નહીં.

આવી અસંતોષની ચીનગારીઓ ચોમાસામાં સળી રહી હતી. તે પ્રશાંત બની. પરીણામ ચીનગારીઓ પ્રજ્વલીત બની. રાજકારણીય ફેરફારો ત્યાં બન્યા. હીટલર ચાન્સેલર બન્યો અને નાઝીવાદ રાજ્યસત્તામાં આવ્યો.

બળ સામે બળ, શક્તિ સામે શક્તિ અને કપા બદલે કપા એ એનો મુદ્રાલેખ હતો. પોતાનાં દેશને સમૃદ્ધિને શીખરે પહોંચાડવાને

મોહનલાલ ગંગાદાસ બારસાર

અર્થે કેવળ આ એકજ માર્ગ એમની દૃષ્ટિ સમક્ષ રહેલો હતો. એમણે એ સ્વીકાર્યો. કર્યો અને જોતે જોતામાં એવી રાક્ષસી લડાયક શક્તિ ઉત્પન્ન કરી કે જેનો ખ્યાલ વર્તમાન સમયે જનસમુદાયને બરાબરીબાત સ્વરૂપે આવી શકે છે.

એ વસ્તુ સ્થિતિ આપણી કલ્પનામાં ઘણીજ સારી રીતે આવી શકે છે કે હીટલરનાં નાઝીવાદ અને મુસોલીનીનાં ફેસીસ્ટવાદને ઉત્તેજન આપી, પોષણ તારક પાઠ અને જગત સમક્ષ ઉત્પન્ન કરવાની મુખ્યત્વની જવાબદારી ફ્રેંચ રાષ્ટ્રપક્ષ નીતીને અખત્યાર કરનાર બ્રીટીશ કે ફ્રેંચ રાજીપાદનેજ આભારી છે. એ પરીણામોનો ભોગ એ રાજીપાદી રાજ્યો તો અવશ્ય બનજ રહ્યાં છે પ્રીંતુ તે સાથે નાના નાના પ્રિદેશ રાજ્યોનો જે બરબાદ, પ્રાણઘાત, અને વીનાશક કટકો આવ્યો છે તેની જવાબદારી પણ રાજીવાદના શીર ઉપર અપક્ષ્યે છે.

વર્તમાન યુદ્ધના કારણોએ સારાયે વીશ્વમાં ભયંકર ઉલ્કાપાત મચાવી દીધા છે. જે વસ્તુઓને ઉત્પન્ન કરતાં વર્ષો લાગ્યા: અસંખ્ય માનવબળોને રોકવામાં આવ્યા, આગણીત અર્થ શક્તિ ખર્ચવામાં આવી, એવી કેટલીયે વસ્તુઓ નો પળમાત્રમાં નાસ કરવામાં આવ્યો.

માનવ બળોએ, પીશાને, ઉત્પન્ન શક્તિ કરતાં વીનાશકારક રાષ્ટ્રોને વધુ પ્રમાણમાં ઉત્તેજન આપ્યું, કે જેને લઇને વીશ્વની સમાપ્તી બાદ સારાયે જગતમાં દરીદ્રતા, વેદના અને દુઃખોની હારમાળા એટલા બધા પ્રમાણમાં પોતાનું અસ્તિત્વ જમાવશે કે જે માનવ માત્રને વેદના અને કંગાલીયતના મહાસાગરમાં અવશ્ય હડસેલી જશે.

રાજીવાદ અને એ જાતવતી મોહસાસનવાદી સત્તાઓ જાહેર કરે છે કે નાઝીવાદ અને ફેસીસ્ટ વાદે આ યુદ્ધ શરૂ કર્યું છે. જ્યારે નાઝીવાદ પુકારે છે કે લોકશાસન સત્તાએ હમેા ઉશ્કેર આ યુદ્ધ નો ભોગને નાખ્યો છે. આ રીતે બન્ને પક્ષો એક મેક ઉપર મડાઇ જાહેર કરવાનો આરોપ મુકી રહ્યા છે.

હીટલ અને એનાં પક્ષકારો કહે છે કે આ યુદ્ધનાં કારણભૂત જર્મનીનો નાઝીવાદ છે અને હવે એનો નાશને માટે અંત આપવા પુરત હમેા ચોક્કસજ નથી. બન્ને સમર્થ શક્તિઓ છે. હીટલ પાસે સામ્રાજ્યનું અદ્રુટ માનવદળ અને પદાર્થબળ છે. જર્મનો પાસે પુરતી તૈયારી અને યાંત્રીક સાધનો છે. જર્મનીએ નવા દાવપેચો ખેલ્યા. હીટલની વાંકી જુની સામ્રાજ્યવાદી પહેલી Divide & Rule. કલહોનો કરી ને રાષ્ટ્રો ઝઘડાવવાની પહેલીનો અમલ કરીને એક પછી એક દેશોને પોતાને કબજે કરી લીધા.

મોટા ખળા સામે નાના દેશોની નાની શક્તિઓ કેમ ટકી શકે? લડાયક સામગ્રીઓ અને શક્તી સાથે રાજ્ય, રાજ અને ઉંચપદે કંઇનો બેસાડ્યા અને જુદા જુદા વીવીધ રાજકારણ દાવપેચો દ્વારા જર્મનીએ પ્રથમ ઓસ્ટ્રીયાને, પોતાનાં જન્મ પ્રદેશને એક પણ માનવબળીદાન વીના પોતાને કબજે કર્યું. પછી સુડેટન જેન્સ સાથે આખા ચેકોસ્લોવેકીયાના દેશને પચાવ્યો. પછી તો પોલેન્ડ, નોર્વે, ડેન્માર્ક, હોલેન્ડ, બેલ્જીયમ, ફ્રાંસ, રૂમાનીઆ, બલ્ગેરીઆ, યુગોસ્લાવીયા અને છેવટે ગ્રીસને એક પછી એક એના તો સપાટાથી જાણે થપ્પડ કે જર્મન મંચ બુલ્ક બની બેઠ રહ્યું.

છેવટનું બ્રીટન રહી જતા પાસ્પુ અને ત્યા અંતીમ પ્રાણઘાતક ફટકા લગાવે ત પાટે જર્મનો પોતે સમજતુ હતું કે અદ્રુટ માનબળનો ભોગ આપવો પડશે અને કદાચ તે આપવા છતાંયે એક સમર્થ મોટુ રાજ્ય, રશીયા, કે જેની સામે પોતાનાં બીનહાના કરાર છતાંયે કરી બેસે અને પીઠ પાછળ ઘા કરે તો રશીયાની કફોડી બની જવા પામે, એટલે એ વસ્તુસ્થીતી લક્ષમાં રાખને, ઓસ્ટ્રીની, ચેકોને, જર્મનોને આક્રમણ્યુક્ત બનાવે એવા રીતે રશીયા ઉપર રોડ હુમલા માટેની સાંથી સરહદ ઉપરથી આક્રમણ શરૂ કર્યું. સામ્યવાદી રશીયાનો મોટો પ્રદેશ બમ્બર બાનવ ખુવારી છતાંયે કબજે કર્યો છે. જર્મનો પકડના પાકવાળા યુક્રેન પ્રદેશને પાટનગર પ્રોજેક્ટ સહીત કબજે કર્યું છે અને હવે કોકેસસ તરફ બાકુનાં તેલના કુવાઓ તરફ આક્રમણ ગાલુ છે. એક તરફ દુર ઉત્તરમાં રશીયાનાં નુતન સામ્યવાદ લેનીનગ્રાડને ઘરનેથી ઘેરો ઘાલ્યો છે. જબરજસ્ત યુદ્ધ ત્યા મચી રહ્યું છે. આક્રમણ કારી ફોજ સામે મોટું બ્રેહ્યું એ શહેર પડવાનુંજ

બ્રીટન અને અમેરીકા અદ્રુટ મદદ રશીયાને આપવાને કટી બદ્ધ થયા છે. બ્રીટન હીંદી મહાસાગર માર્ગે ઇરાનના બખાતમાંથી રશીયાને મદદ મોકલી રહે છે, જ્યારે અમેરીકા દુર પુર્વમાં રશીયાની સાઇબીરીયાની સરહદપરનાં બંદર બ્લેડીવેસ્ટોક મારફત મદદ રવાના કરી રહે છે.

બ્રીટન અને રશીયાની સંયુક્ત ફોજે ઇરાનને કબજે કર્યું છે. કારણકે ત્યાંના પેટ્રોલના કુવાઓ ઉપર બ્રીટનની મોટી લાગવગ અને અમુક અંશે માલીકી છે. એમાં હીંદી માનવબળ અને નાણાંનો હીંદનાજ ત્યાં નાઝીવાદ હટાવવાને માટે ઉપયોગ થઇ રહ્યો છે:

જાપાનનું ભાવી પગલું અનીશ્ચીત છે. જો કયો માર્ગ મહત્વ કરશે તે કલ્પનાનો વીષય છે. ત્યાં પાંચ જુદા જુદા લક્ષણોંકુઓ ઘરાવતા પક્ષોનું અસ્તિત્વ આજ રહેલું છે. એક પક્ષ માને છે કે જાપાને હાલ તરતમાંજ રશીયા પરત્વે લડાઇ જાહેર કરીને આક્રમણ કરવું જોઇએ. બ્રીજો પક્ષ માને છે કે ચીન સાથેની લડાઇનો અંત લે

ગોઠવે જલદી પુણ્યોદયની કરવી જોઈએ. સામે પક્ષે ફ્રાંસિસ તરફ નજર ફેરવીને કમ પરદ ઇન્ડીઝ તથા ટાપુઓ આપ, સુરીનામ, ગાલી ગિયેના ઉપર આક્રમણ કરીને કબજો કરવા જોઈએ એમાં પણ ફ્રેંચો બે ભાગમાં વહેંચાઈ જાય છે. જર્મન વીજયના અંતીમ પરીણામ ઉપર બેસીને પછીજ બાકી આક્રમણ નીતી ઘડવામાં આવે છે, અને બાંધેલો પરંતુ તદન નાનો પક્ષ ઇંગ્લંડ અને અમેરીકા સાથે સમ-જુતી કરીને નીષ્ક્રીય રીતે જેમ રહેવાની પોતાની ફરજ સુચવે છે. આવા સમય રાજકારણ ધારણોને સમજે હાલ તરતમાં તો આપણ તરફથી કંઈક આયોજનું પગલું ભરવામાં આવે એમ જણાતું નથી. પરંતુ બધા મુખી રાજકીય મુત્સદ્દીગીરી પ્રયત્નો જે ત્યાં સુધી એક વસ્તુ તો સ્પષ્ટજ છે કે સપાટાની મહત્વાકાંક્ષા પુર્ણમાં મુકદ અને સમગ્ર સામ્રાજ્ય સ્થાપવાની નેમ છે, કે જેને સમને તે સર્વશ્રેષ્ટ સત્તા બની શકે.

ઇંગ્લંડને પગલે ચાલી જાપાન રાજકીય રમતો શીખ્યું છે. ઇંગ્લંડની બધીએ ભુતપુર્વ નીતી રીતીનો એણે અખત્યાર કર્યો છે. જર્મની ઇંગ્લંડ ની અમુક ઉપર આવતાં તે બીજા રાજ્યોમાં પહોમાં ખાણો અથવા તો વસાહત મુકશે, અને કદાચ બીજા રાજ્યોની હાર જોયાજ તો ઘરી રાજ્યમાં તે સામેલ છેજ. સમય, સંજોગો અને પરીણામ ઉપર બધું આવી રહ્યા જોઈ રહ્યા છે.

જો ઈંગ્લંડને જર્મનના બીજેના મળતી મહત્વાકાંક્ષા હશેજ તો કેવળ યુરોપનેજ હાલ તરતના બીજેના મળશે. ઇંગ્લંડ સ્વીધનાં કેવળ બાયજ એના દુશ્મો યુરોપમાં રહી જવા પામ્યા છે ને જ્યાં યુરોપની ઇનવતા આવે ઇંગ્લંડના કબ્જે પ્રસવે ન દેશ. સ્વીડનને એક યા બીજા પ્રકારે તેની વીગાત્ર ઘેરાયેલી પરિસ્થીતીને સ્વાને જર્મનો સાથે મીત્રતા કાયમની પડ છે. નાનો સ્કેમો પ્રદેશ સ્વીટઝર્લેંડ તો કરતેથી જર્મની અને ઇટલીયા ઘેરાયેલ દેશ, તે ઇંગ્લંડ કે બીજા લોકશાસનવાદી પ્રદેશોને જરાયે મદદ કરતા નીવડી શકે એમ ન હોવાથી બધાકમણુ બચ્યા જવા પામ્યું છે. ફ્રાંસની કરમુખ્યત્વારીયાળો પ્રદેશ રૂપેન ઓતર નીમલની જવાબાગાં બેહાલ બની જાકયું છે. ઘરી રાજનો સાથે એને મોટ મીત્રતા છે. પોર્ટુગલની પણ એજ બનેલાવા છે. ત્યાંનો સરમુખત્યાર ડા. સાલાઝાર અને બ્રુઝ પોર્ટુગીઝ પ્રજા તો વર્ષોથી ઇંગ્લંડને નિરદકૂલ દ્રષ્ટિએ જોતી આવી છે. દક્ષીની પરીસ્થીતી બાકરમણીય છે. જાને મીત્ર રાજ્યો અને ઘરી રાજ્યો સાથે એને વેપાર અને માલતાના કરારો છે. સ્વકમને બાજને પોતાનો દેશની બીજા દેશો ની ગ્રાહક દુકાનો ચલા ન પારો તેટલા ખાતર તો ઘરીરાજ્યના દબાણો સામીપ્યમાં અનકળ થવા યુરોજ એની આગાદી બાજે પણ કરી શકાય છ

પણ જોતાં તો ઇંગ્લંડનું યુરોપમાં સ્વીધા સીવાય કોઇ બીજજ નથી રહ્યું ફ્રીલેંડનું આમરક્ષણ પણ મહત્વ તરફથી બની બેઠું છે. ઇંગ્લંડ સાહીબાદે પોતાના બેઠ બાપદ દેશને પણ સાહીબાદી સત્તાઓ બીજાના બાબી રાખ્યા નથી.

રશીયા સામેની લડાઇમાં બીજાપક્ષના બન્યા પછીજ હીટલર ઇંગ્લંડ ઉપર બેવડનું આક્રમણ કરે તે પહેલાં એક બીજાના તરીકેની શરતો પાડવે એવો સંભવ રહે છે. ઇંગ્લંડ તે સ્વીકારવા નું નથીજ કારણ કે એમ કરવાથી જર્મનના એમ્પ્ર રોજ્ય તરીકેની એની પ્રતીની નામશેષ બનશે અને એની દ્વારેલી શરતો એ ન સ્વીકારે એ સ્વાભાવીક છે.

પછી તો નાઝી અને ફેસીસ્ટ દુશ્મનું સમગ્ર બળ અને સંકિત જગતનાં દીધાતા ગણાતાં એ બ્રીટીશ ટાપુઓ ઉપરજ ઉતરશે. વર્તમાન બમ્બારમા કરતાંયે ભીષણ માનવ હત્યાકાંડ ત્યાં મચશે. પરીણામ કોણ કળી શકે !

બ્રીટને સલાહ સ્વીકારી, પરંતુ કેવળ સ્વ-રક્ષણને માટે એને ઇગ્લંડ મરણોન્મુખ ગયેલ પ્રજા ઉભો થયો છે જર્મનોની સમથ શક્તિની એ પ્રથમથીજ કલ્પના કરી હોત તો એ પ્રસંગ ન આપત રક્ષણ અને સ્વતંત્રતા ગુમાવી બેઠેલું ફ્રાંસ બીજેતાનાં ચરણો સમક્ષ ઝુક્યું છે. ફ્રેન્ચ સામ્રાજ્ય સલામત હશે પરંતુ સ્વાધી બન્યાનો તે પણ બન્યાની આબરૂ ઉપર બેઠું છે. જાપાને ફ્રેન્ચ ઇન્ડના પ્રદેશો તરફ્રાત કરી દીધાં

GANDHIJI'S BUST AND ITS SCULPTOR

ગાંધીજીનું બાવલું અને તેનાં કારીગર

MAHATMA GANDHI

This beautiful bust done in [illegible] powers and quiet [illegible]

આ ગાંધીજીનું સુંદર બાવલું લંડનમાં ચિત્રપ્રદર્શનમાં મૂકવામાં આવ્યું છે. તેમાં કલાકારે શક્તિ અને શાંત અસરોને બરોબર મૂર્તિમંત કર્યાં છે.

[illegible] DAVIDSON

[illegible] of U.S. sculptors who [illegible] Gandhiji and [illegible] by noted people

જે. ડેવીડસન

યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સના શીલ્પકારોમાંનો એકના ડીન છે. તેમણે ગાંધીજીનું તેમજ બીજા અનેક પ્રસિદ્ધિવાન વ્યક્તિઓનાં સુંદર બાવલાં બનાવ્યાં છે.

આવો, પ્યારા વીર જુવાનો !

આવો પ્યારા વીર જુવાનો, કરીએ કંઈ કૈયાની વાત;
અમર તપે તોલન તમ ઝળહૂં, અચળ ઢગો તમ તેજ પ્રશાન્ત
જય જય પ્યારા વીર સજ્જન ! ૧

રંગ રંગ તરંગ ઊઠાવો, હિરણે હિરણે રમતી જાવ
રજરજમાં જે સોહી રહેણાનું કલકલમાં છે બળ કિલકાર.
જય જય પ્યારા વીર સજ્જન ૨

આંખોમાં છે કંઈ કંઈ સ્વપ્નાં કૈયે સોયે તણો છે ટેક;
સાહસપંથે પ્રસરવા કાજે, દિનદિન રાખો એક અનેક
જય જય પ્યારા વીર સજ્જન ! ૩

પડશેરાં આયુષ્યવી તે ગાઢાં, પણ નહીં અંતરના ઉછગાટ;
બાળકીશોર તણા તા હૃદય છે કુણી કરવા પગરવ
જય જય પ્યારા વીર સજ્જન ! ૪

પૂંછ પકડી હાથો ચેલાતા, વાઘ નથી મુખ ગયાના દત્ત,
એ તો પ્યારા વીર જુવાનો છે જોબનનું જોમ અનંત.
જય જય પ્યારા વીર સજ્જન ! ૫

પવનતણી પાંખે ચડી હોંશે, પાદ્યા તોડી લાવો જોગ,
સિંધુતરંગે સ્વાર બનો કે રમો દડે સુરજ ને ચાંદ
જય જય પ્યારા વીર સજ્જન ! ૬

સ્વપ્નાના આરસ સહ આવી આપો આદર્શ તાજમહાલ,
રવિ ચંદ્રના તેજ ઝીલાવી ઝળહળો દો રનેહ પ્રકાશ.
જય જય પ્યારા વીર સજ્જન ! ૭

કે આદર્શો ઝોમાવણ જેવા, આવ્યા તો છો નવા પ્યાર;
એક દિલે તાજા ફૂલવા કે અંતર તણા તહેવાર.
જય જય પ્યારા વીર સજ્જન ! ૮

ધન ધન પ્યારા વીર જુવાનો ! ધન ધન શૌર્યભરી તમ વાણ,
ગાજે તેવા ચરણો ગાજે, કરતા જગત ગજું કરવાનું.
જય જય પ્યારા વીર સજ્જન ૯

અંધારા ઊલટા આવે તે કાંઈ ઝિંદગી તમ ઝીજ,
આંખોમાંથી ઝરતા તણખા તે તો છે જ્વાળીના બીજ
જય જય પ્યારા વીર સજ્જન ૧૦

અંધારી આલોથી ખોદી લાવો નવ નવ તારા રેલ;
પૌરુષની ગતિ કો નહિ રોકે જ્યા પૌરુષની સમ પ્રબલ !
જય જય પ્યારા વીર સજ્જન ! ૧૧

સાગરના કુબજી મારીને સહ આવો મોતી અણમુલ
ઝિલિ આન તાકડ છે હૃદયે તે નહીં કરીએ હાર કબુલ !
જય જય પ્યારા વીર સજ્જન ! ૧૨

કુંવર કોડો, બીજો તોડો, કુડી આગ ઝરો નિજ ખાસ
આખુંય જગાને ચુમક બનાવે તે તો પૌરુષના કદ હાથ
જય જય પ્યારા વીર સજ્જન ૧૩

અધૂરાંને પૂરા કરવા સૌ, એ યૌવનનો દક્ષ અમોલ !
ધર્મ તણા મેઝાનો પાયો, ગાર્ય કરો—ના પાસે બોલ
જય જય પ્યારા વીર સજ્જન ૧૪

કાયર તે રોતલ છે કહેણે, ફુકો શૌર્ય તણો મમ મંત્ર !
ધસો અને ઝતો નીજ કાર્યે નવ સંસારે, જગના ૬ ૫
જય જય પ્યારા વીર સજ્જન ૧૫

ઊંડો આગ વીર પુત્રનો આજ સમો નહીં આવે સાદ !
અદમ્ય સ્વપ્ન તમ કરો જુવાની, ચરો ભારત ક્રાંતિની માળા !
જય જય પ્યારા વીર સજ્જન ! ૧૬

—અરદેશર ફરામજી ખબરદાર

નગીનનું બલિદાન

લેખક: દલસુખ શીવરાંકર વ્યાસ
(સેરેન્સો મારકિવસ)

(૧)

હેમંત ઋતુની હરિયાળી ધરતી પર વરસાદ વરસી ચૂક્યો હતો. વાદળછાયો આકાશ આ નીરવતા વચ્ચે આખી અલકાપુરી નગરીને સુશોભિત બનાવી રહ્યું હતું. સાંજની ૭ વાગ્યાની ઘડિયાળ ટકોરા મારી રહી હતી. એવામાં એક સુંદર યુવતિ મહાદેવ બાલકેશ્વરને દર્શને જઇ રહી હતી. તેના વદનપર ઉદાસીનતા છવાઇ રહી હતી. કારણ તે વિધવા હતા. ઝબ્બે કાર રેકેલમાં તે ડિસ્ટિક્ટા હતી. દર્શનેચ્છા પાળા વળતાં તે ઝડપભેર ઘર બાણી વળી રહી હતી. અચાનક એક યુવાન સાથે અથડાતા કારમાંથી "ઓ ક્રાઇસ્ટ" બોલીને પડી ગયું. યુવાને બાંતિ બતાવે તે ક્રિશ્ચન યુવતિના હાથમાં મુકયું. બન્નેની અરસપરસ દ્રષ્ટિ મળી. યુવાનના બચાવથી આભાર માની નંદના કરી બને પોતાને માર્ગે ગયા. ઓમ બી. બી. એસ.ની પરિક્ષા પુરી કરી રમેશચંદ્ર હવે મુંબઇમાં એમ. ડી ની પરિક્ષા આપવા ઇંગ્લાંડ જવાની તૈયારી કરી રહ્યો હતો. ઉપા પેર આવી અચાનક અથડાયેલા યુવાન માટ અનેક વિચારે કરવા લાગી. તેનું સુંદર મુખ, કેટલી સભ્યતા, કેટલી મધુર વાણી. અચાનક એના વિચારો અટકતા હું વિધવા છું. મને પરપુરૂષના વખાણ કરવાનો શું હક છે? હીંદુ સમાજથી તરછોડાયેલી મારે મારે સમાજના કયાં રયાન નથી. પછી મારા વિચારોને તો કયાંજ રયાન હોય! નિરાધાર બાળતા ઉષા બીજા માર્ગે વળી.

રમેશચંદ્રને ઉષા પ્રત્યે અનેક ઉચ્ચ વિચારો આવ્યા. પણ રહેવા મુખ તેની નજર સમક્ષ તરવરવા લાગ્યું. રમેશની કારકિર્દિ અજબ હતી. ૧૮ પ્રત્યેક વર્ગમાં સંપૂર્ણતા મેળવતો પોતા તેનું જીવન બહુ ચિવારી હતું અને પૈસા પાછ ઉડાવતો. રમેશ અને ઉષાની અચાનક મુલાકાત પછી તેઓ અનેક વખત મળવા માંગે તેઓ વચ્ચે મૈત્રી બંધાઇ. આખરે રમેશચંદ્રે ઉષાને પુનર્લગ્ન કરવા ઉશ્કેર્યા. ઉષા ગેબારી સુખની રંગિત કલ્પનાના સુખદસ્વપ્નોના મહેલ રહેવા લાગી. ઉષા અને રમેશ પુનર્લગ્ન કરવા સંમત થયા. બંનેએ ઉષાએ રમેશનું ચિવારી હૃદય પારખ્યું હ ઉષાના પવત્ર હૃદયમાં પ્રેમના અંકુર પ્રજ્વળ્યા રહ્યો હ.ા. ત્યારે રમેશ પ્રપંચના હાથ ઝીલી રહ્યો હતા. એક બાજુ પવિત્રતા અને બીજી બાજુ પ્રપંચ.

આજે રવીવાર હતા. ચુમકરા રંગની ઇવનિંગ ગાઉનમાં અદ્વીતિય દેખાતી હતી મુંબઇ નજરોની ઉિષ્ણતામાં આવેલ આ પર્વત ભૂમીનું વાતાવરણ આહલાદક હતું. ધુંધવાટ ભરેલા જવાળામુખીનો ધુમાડો સુદરતામાં વૃદ્ધિ કરતો હતો. નાના ટેકરાના મંદીર સામેના ખાસ ઊપર રમેશ તથા ઉષા બેઠા હતાં. મૌનનો ભંગ કરતો રમેશ બોલ્યોઃ "ઉષા હું પ્રતિજ્ઞાપુર્વક કહું છું કે આવતા માસમા પુનર્લગ્નની પવિત્ર ગાંઠમાં બંધાઇશ મારા વચનપર વિશ્વાસ રાખ."

ઉષા ગંભીર હતી રમેશ તેને બોલાવવાનો પ્રયત્ન કરતો બોલ્યો "ઉષા, તને મારા વચન પર વિશ્વાસ નથી?"

"વિશ્વાસ છે. રમેશ પણ પ્રતિજ્ઞા બેના પહેલાં વિચાર કરવો જોઇએ બાલકેશ્વર મહા દેવની પવિત્ર સાક્ષાપર લીધેલી પ્રતિજ્ઞાને તોડ નાર પૈ ા ભરૂસમા ભંગ ૨ તેના તને બબર છે? પ્રતિજ્ઞા કરવી દોલ ા હૃદયની પવિત્રતાથી કરજે નહિ તો અંતરાત્માની કરી બાબતમાં આપણે પકડાઇ જઇશું."

વિચારથી ઘેરાયેલ રમેશે પ્રતિજ્ઞાથી મોહન નહિ બનવાનું કરી વચન આપ્યું. બંને વ્યક્તિનો ઝોકાત ગતા તુરત કરવું મંદીર પવમય બના પંદરથી માઇ ઉઠયું. ગોળા સંધુના ઉતરતા આરતીની ઘંટના રોપકર્યા તમામજની દાખલાળને બન્ને અભિદ્રષ્ટિથી નિહાળ કર્યા. ઉષાએ ભગવાન શંકરને પ્રણામ કર્યા. રમેશથી ખુદા પડતાં ઉષાએ રમેશના ગાંધારના સાજના ભોજનનું પોતાને ત્યા આમંત્રણ આપ્યું. રમેશે ઉષાનું આમંત્રણ સ્વિકારી પોતાના ગાડ તરફ પ્રયાણ કર્યું.

રવીવારની સાંજ હતી. રમેશચંદ્ર આજે ઉષાને ત્યા ભોજન લેવાનો હતો. ઉષાએ ખુબ ાળાટપુરા સ્વાદિષ્ટ રસોઇ બનાવી હતી. ઝરમર ઝરમર વરસતા વરસાદમા રમેશ ઉષાને ઘેર આવ્યો. બને સાથે બેસી ભોજન કર્યા. રમેશ દિવસે દિવસે ઉષાના સાથે વધુ પડતી ખુશ લેતો થયા બન્ને જણાની મૈત્રીએ એક પગ પૂઢે કર્યું.

એક દિવસ રવારમાં રમેશની તબીયત બગડાળાએ તેના હાથમાં મુખી સામગ્ર સોંપતા રમેશ આનંદમાં આવી ગયો. તેણે એક પત્ર લખ્યો. ૬ ૬ જેમાં ઇગ્લાંડ જવાની તેની ટીકટ બુક થઇ હતી. રમેશ ઉષાને ખુશી ખબર સંભળા વવા નજર સમક્ષ તરવરવા લાગ્યું.

(૨)

બેસાઇંગાયરની સુંદરતાનું વર્ણન આપવું અશક્ય છે. તે બબર ૧૬ ઉિષ્ણતા પી. એન્ડ ઓ. કંપનીનું જહાજ પ્લાંજર સહ સ્ટ્રેમ કરી રહ્યું હતું. બપોર થતા સ્ટીમરે લંગર નાખ્યો. આકાશ જળોની સુખદાયક મુલાકાતો સંકેતો કરાવી રહ્યા હતા. અને ઘેરા વાદળો ભાર રમેશ કોઇનો ટેલિગ્રામ હાલના બધુ સ્વાગતાર્થ ઊભો થયો.

મણી વખત પોતા બાર રમેશની મુલાકાત કરી ન શકાથી ઉષાને ચિંતા થવા લાગી એક દિવસ અચાનક સ્ટ્રેમરની સાયંકાલીનના ભુતા ગાસ્કિ ઉપર નજર પડતા રમેશચંદ્રનો ફોટો જોયો. નામવું મળાલ નામના નોબે ખરીદ્યું હ રમેશ ૧૫ અભ્યાસ માટે ઇગ્લાંડ ઉપડી ગયો છે. ઉષાના હૃદયને મળ્યા આઘાત થયો. વિશ્વાસઘાતી પુરૂષવર્ગપર નિરંતરાર ધૃણા સમાજના અંધારણની અવ્યવસ્થા ઓ પ્રત્યેનો પક્ષપાત દેખાયો. ગાસ્કિકમાંનો રમેશનો ફોટો ફાડી ઘણ ને બાજન કરવે ઘેર આવી.

દિવસો જવા લાગ્યા તેમ ઉષાની ચિંતા વધવા લાગી. ભવિષ્યમાં એક સંતાનની માતા થવાના ચિન્હો અભાવા લાગ્યા. મળાંધાન, બાળહત્યા, આ બે શબ્દો ઉષાના શરીરના તમામ રતાકુઓ પ્રુફ ઉઠયા, હૃદય ધબવા લાગ્યું. અનેક રાતોના ઉજાગરા પછી ઉષા નક્કર વિચાર પર આવી કે પોતે કરેલ પાપનું પ્રાયશ્ચિત તરીકે ભાવ બાળકને તેવાજના અને તેવા તુચ્છકાર બતા પાગા પેદી ગાંદ કરવું. "મને સમાજની દરકાર નથી ... બાળક અબળાઓની અને વિધવાઓનો ... કર કરતા ન હોય તે સમાજનું કોણ હેવો જોઇ પાકતી." ઉષાએ કયાન પ્રસારે કરવા મેળવી અને અન્ય રયળે આવી ૭૫ દિવસે પુત્ર સુખ ... વિશ્વાસઘાતા સહીયરની બબાદતાથી ને ... પુત્રનો જન્મ આપ્યો. સંપૂર્ણ ... પ્રાપ્ત થતા પાછી નોકરીપર હાજર થઇ બાળ પાળી મોટો કર્યો.

(૩)

રમેશચંદ્ર એમ. ડી.ની ડીગ્રી લેવા આખા યુરોપને ખુંદી વીંટરવાન આવી પહોં- ... પ્રખ્યાત ના પ્રેકટીસ શરૂ કરી અને ટુક ... નામાકાન ડાકટર તરીકે પ્રસિદ્ધિ પામ્યો. મુ- નીસીપાલીટીને ત્યારે ચાલતી આલીશાન મીસ એલ્વર્ડ હોસ્પીટલના સર્જન તરીકેનો ચાર્જ તેને મળ્યો. રમેશચંદ્રની કાર્યશક્તિ અજબ હતી. લાગવીની અભીલાષ તેના ઉપર હતી. લા- ત્તંદોના મુખ ઉપર કે. રમેશનું નામ ગુંજવા લાગ્યું. તેના કયાખાનામાં નિરાધારને સ્થાન ન હતું.

ઉષાનો પુત્ર દિવસે દિવસે મોટો થવ લાગ્યો. નિરાળામાં મુકતા ઉષાએ એમડ પુત્રના પિતાનું નામ રમેશચંદ્ર લખાવ્યું. નગીને નિસાળમા નાદર પ્રગતિ કરી. ચૌદ વીતવા લાગ્યા તેમ નગીન અભ્યાસમા આગળ વધવા લાગ્યો ... અઢાદુર હતા. રવદેશની મળાળાના વાતાવ ગેનાનો સુખી હતો. અને નીચગીત પ્રભાત ફેરીમાં જતો. પ્રભાતની ધુસવાનુ હવામા ત વંદેમાતરમનું ગાવારે ગીત ગાતો ત્યારે અનેક મુંબઇમાના નગીનને નીરખી રહેતા. પુત્રની સુંદર પ્રગતિથી ઉષાને ખુબ સંતોષ થતો. એક દિવસ ઉષાને ગમગીન જોઇ નગીને પુછયું "મા, તું કેમ દુઃખી આજે છે? તું તને બધી વાર ગમગીન જોઉ છું." માતાના શરીરે કાંય અડતાં નગીન એકદમ બોલી ઉઠયો "મા, તો કેટલો તાવ છે. ડાકટરને બોલાવી લાવું?"

"નગીના તું કયા ડાક્ટરને બોલાવશે?"

"મા, મુંબઈના પહ્યા ડાક્ટરો છે. તું કહે તેને બોલાવું. પણ મને આજે પહેલા લાગે છે."

"નગીના, તેં તો રમેશભાઈની હોસ્પીટલ જોયા છે?"

"હા, મા."

ઉપાએ તેને બોલાવી બાજુમાં બેસાડ્યો. હોસ્પીટલમાં જઈ નગીને ડાક્ટરને નમસ્કાર કરતાં પોતાનો પેર પોતાની માંદી માને તપાસવા આવવા કહ્યું. રમેશ આ આલાદ અને હિંમતવાન છોકરાને ક્ષણભર જોઈ રહ્યો અને તેને કંઈક ઘણું આકર્ષણ થયું. ડાક્ટરે પુછ્યું: "તું પૈસા લાવ્યો છે?" નગીને ગંભીરપણે પુછ્યું "શું તમે દીગીટ કર્યા પહેલાંજ પૈસા લેવાનો રિવાજ રાખ્યો છે?"

ડાક્ટરને આવો મર્મ પુજનાર પોતાની જીંદગીમાં આ પહેલોજ મળ્યો. છોકરાની હિંમત જોઈ ડાક્ટર ખુશ થયા બીજા દરદીઓને તપાસી ડાક્ટર નગીન સાથે તેને પેર ગયા. દરદીના બીછાના પાસે આવતાં રમેશ આશ્ચર્યથી બોલી ઉઠ્યોઃ "કેમ, ઉપા!"

ઉપા હિંમતપુર્વક બોલીઃ "હા, મુળજીના નામાંકિત લહ્યાધિપતિ ડાક્ટર અને વિલાસી જીવન ગાળતા ડાક્ટર સાહેબ હા, કું ઉપા. રમેશ મેં તમોને આજે ગ્રાહકી મુલાકાત માટે બોલાવ્યા છે. તમોની રોગ્યતામ તકલીફ આપવા મારી ઇચ્છા નથી. કદાચ ગ્રેટલુંજ કહેવું છે કે વાલકેશ્વર મહાદેવના મંદીર સામેની પવિત્ર ભૂમીપર લીધેલી પ્રતિજ્ઞા તોડનાર નરકમાં જાય છે તે તમોને યાદ છે? તમારા શબ્દોમાં કહું તોઃ "ઉપા મારા વચનપર વિશ્વાસ રાખ," જો શબ્દો તમનેયાદ છે? રમેશ, આજે બત્તર વર્ષોથી હું તમારી પ્રતિક્ષા કરતી તમારી તસ્વીરનું પુજન કરી રહી ૫ જે મારી પ્રતિજ્ઞા પુરી કરી છે, રમેશ. ભારત મહિલાઓ મનથી મનેલા પતિ સિવાય બીજા પોકને ગાહતી નથી. હજી તમારી જીવન નૌકાનું સુકાન ફેરવો. હજી વખત છે. પાછળથી પશ્ચાતાપ કરવાનો અવકાશ નહિ રહે. જરા આકાશ સામે દ્રષ્ટિ ફેરવો. તમારા વિશ્વાસઘાતી વચન ઉપર પરમકૃપાળુ પરમાત્મા ક્રોધાગ્નિ વર્ષાવી રહ્યા છે. જો પ્રકાશના અંધકાર તમને દેખાતા નહિ હોય. કારણ તમારા પુર્વજન્મના પુણ્યના આવા આવા પડદા ૫ અંધકારને દુર કરી રહ્યા છે, પણ જો ઘણુ પરવારી જતા તમારા શરીરમાં રોમેરોમ અત્યાર પ્રગટશે. માટે હું ફરી વિનવું ૫ ૬ હજી ચેતો અને બાકીની જીંદગી સુધારી લો અને ગરીબની સેવા કરો. દુખીના આંસુડાના ધોબો, નિરાધારના આધાર બનો. રમેશ, તોજ તમારું જીવન આદર્શ ગણાશે." આટલું બોલી ઉપા ચાલ પડ.

ઉપાના શબ્દોએ રમેશના હૈયાપર અજબ અસર કરી. પોતાની ભૂલ સમજતાં ડાક્ટર ક્રકરી ઉઠ્યા, "ઉપા, મને માફ કર." "તારા જેવા પવિત્ર બહિનોના પુણ્યથીજ ભારત વર્ષનું ગૌરવ ટક્યા રહ્યું છે. ચોધાર આંસુએ રડી રમેશે ઉપાને તપાસી અને રમેશના અતિ આગ્રહથી તે રમેશની દોરપીટલમાં દાખલ થઇ. ડાક્ટરે રમેશ આગેના આના વાલીઓને નગીનને અનેક વિચારોમાં ઉતાર્યો ને તેને પોતાની સાથ પર ગુરસો ચઢયો. તે મહત્વાકાંક્ષી કયાંક ચાલ્યો ગયો.

હોસ્પીટલમાં આવ્યા બાદ ઉપાની નજીવત મુદ્દર સારવારથી સુધરી ગઇ હતી પરંતુ નગીનના મહત્વાકાંક્ષી તે હમેશાં ઉદાસ રહેતી. ઉપાના સહવાસે રમેશનું જીવન સાદું અને પરમાર્થી બનું ચાલ્યું. તે ગરીબ, નિરાધારની નિઃસ્વાર્થપણે સેવા કરતો. તેની હોસ્પીટલ ગરીબોથી ઉભરાવા માંડી.

પહ્યા દિવસ પછી રમેશની હોસ્પીટલને શોરનામે નગીનનો એક પત્ર આવ્યો. પત્રમાં લખ્યું હતઃ "પુજ્ય માતા, મારો અંતરાત્મા પેર આવવા મને પ્રેરણા કરશે ત્યારે હું સ્વેચ્છાએજ તમારી સેવામાં હાજર થઇશ. મારી શોધ કરશો નહિ. નગીનના વંદન."

ઉપાએ રમેશને કહ્યું: "તમે નગીનની શોધ કરશો નહિ. રમેશનો પુત્ર કદી ખુલ્લે મોરી કાયર નહિ."

ઉપાના મુખપરની પવિત્રતા, હૃદયની દ્રઢતા અને મક્કમતા માને યાદીને માંડાયો રમેશને પોતાના બાલપણના પ્રસંગપર ધિક્કાર છુટ્યો. આવી ઉદાર ઉપાને આકરો વખત આવી કુખના આરે તેને પશ્ચાતાપ થયો. "શું વિચાર કરો છો?" ઉપા રમેશને વિચાર બંધ કરતાં બોલી. "કંઈ નહિ, સ્વૈજ નગીન માટે વિચાર આવ્યો," દવાખાનેથી ફોન ગળતાં રમેશ દવાખાને જવા ઉતાવળો થયો.

(૪)

મુબઇ નગરીમાં આજે પરિક્રમાનો પવન ફુંકાય રહ્યો હતો. લાંકડોની સંખ્યામાં સ્વયંસેવકો દાદની અને વિદેશી વસ્તુઓની દુકાનોપર પીકેટીંગ કરી રહ્યા હતા. કેસરી સાડીમાં સજ્જ થયેલી દેશ સેવિકાઓ હાથમાં તકલી લઇ "તકલી ચરખા ઘરઘર ને સ્વેજે સ્વરાજ્ય સ્વેજે" નું રાષ્ટ્ર ગીત ગાતી ગાતી વિદેશી કાપડની દુકાનપર પીકેટીંગ કરી રહી હતી. મુબઇના એક ચોરી માર્ગપર વિદેશી કાપડની મોટર મોરી જરાઇ રહી હતી સોળ વર્ષનો સ્વયંસેવક કાપડના માલીકને માલ નહિ લઇ જવા વિનવતા લાગ્યો. છતાં સવામાં માલીકે આ જાણ સેવકની વિનંતિ ધ્યાનમાં ન લેતાં મોટરનું પૈડું તેની ઉપર ફરી વળ્યું. અને તેજ ક્ષણે નગીનનો આત્મા ઉંચા અંતર ઉડ્યો જુદો થઇ ગયો. નગીનની લાશને રમેશની હોસ્પીટલમાં ખસેડવામાં આવી. ગલ્લા ઓપરેશનો કરી મુકેલા રમેશચંદ્ર નગીનનો મૃતદેહ જોતા મુછ ઉઠ્યો. અને ગ્રેટલુંજ બોલી ગયોઃ "મારો નગીન!" રમેશીઓએ દિલાસો આપી રમેશને હિંમત આપી.

ઉપાને આ કરૂણજનક બનાવની ખબર પડતા ચોધાર આંસુએ રડી પડી. હોસ્પીટલ માનવ મેદનીથી ઉભરાવા લાગી. નગીનના સ્મશાન યાત્રામાં મોટો મનુષ્યસમુહ ભાગ લીધો. હજી ધૂમીપર બેસુમાર પુષ્પોની વૃષ્ટિ થઇ. હજારોની સંખ્યામાં હાજરી પુરવામાં આવી. વર્તમાનપત્રોમાં વાયુવેગે નગીનના બલિદાનના સમાચારો પ્રસર્યા. રેડીયો સ્ટેશનોથી દેશનેતાઓએ નગીનના બલિદાન માટ ઓડકાસ્ટ કર્યો. એક પ્રધાન દેશનેતાએ નગીનની પ્રશંસા કરતાં કહ્યું: "પ્રધાન દેશભક્ત નગીનનું બલિદાન એ મહાન બલીદાન છે. તે મરતા મરતા પણ અમરતા પ્રાપ્ત કરી ગયો છે. આવા બલિદાનો ભારતના ઇતિહાસમાં ભિન્નસ્થાનો રહેશે. તેને પોતાની માની કુખ દીપાવી અને હીંદને દીપાવ્યું. અમે તેના માન ભિના પ્રત્યે ઉંડી દિલસોજી દાખવીએ છીએ." ઓપરેશન પૂરું થતાં ઉપા રેડીયાની દરીય બંધ કરતા બોલી "રમેશ મારા અંતરની અભિલાષા આજે પુરી થઇ. હવે કદાચ મારી જીવનલીલા પુરી થાય તો હું મુંઝાઇ નહીંશ."

"ઉપા, કરી અભિલાષા શું હતી?"

"રમેશ, એક તો નગીનનું નામ કીર્તિવંત થઇશે એવું મારું માનવું. અને બીજી રમેશની જીવન નૌકાની દિશા બદલવાની. હવે મને મરણનો જરાય ભય નથી." ઉપાએ પોતાની બીનાપેલી આંખો બુધવા દીધી.

રમેશ ઉપાને દિલાસો આપતાં બોલ્યોઃ "ઉપા, મારા જેવી વીરાંગના અને નગીન જેવા વીરનો માતાને આમ રડવું શોભતું નથી. તમારા જેવી વીર માતાઓને ત્યાં વીર પુત્રોનો જન્મ થાય છે. ઉપા, આજથી નગીનની બદલામાં હોસ્પીટલનું નામ નગીન હોસ્પીટલ રાખીશ."

* * *

જે બિમાર નિરાધારો હોસ્પીટલમાંથી વિના મુલ્ય કપડા મફત બહાર નીકળતા. અને આપણ આપણમાં વાત કરતા હોતા પડ્યા કે "નગીનનું બલિદાન અને આ હોસ્પીટલ જે ઓલાદિલને પ્રતાપ છે.

રમુજી ટુચકા

"મેં મારા સપના વીશે મુબારી કાંઇ."

"કેના વીશે?"

"મારી મોટર વેચ્યા વીશે."

ગ્રાહક(દલાલને) સાહેબ અમારું મકાન તો સ્વાગ આપવા માટેજ છે. તમારો સવાલ જોઇ મુલકો કાયમ નહિ.

દલાલ—બરાબર છે. જોવી બાબે જે ન હોય તેને માટે ભાડુંજ પડેને!

દિવાળીનો ખાસ અંક

ગોહાનીસબર્ગમાં 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન' નો દિવાળીનો ખાસ અંકની ખૂબ નકલો ૪૬ ઓન્સ સ્ટ્રીટપર મળશે.

દિવાળીના દિવસે દુકાનો બંધ રાખવાનો ઠરાવ

ડરબનમાં ઓસીએન્સી ઇંડીયન ઓરોસીએશનની સુરત ઇંડીયન ઓસોસીએશનના હોલમાં મળેલી મીટીંગે દિવાળીને દિવસે સમસ્ત ઇંડીયન વાણીઓએ પોતાનો વેપાર રોજગાર બંધ રાખવાનો ઠરાવ કર્યો છે.

હિંદુ-મુસ્લીમ એકતા

(લેખકઃ એ. અલ્હ, બારા, હાજરાબાગરી).

હિંદના રાજ મહારાજાઓ ગરીબ રૈયતને સુખી બનાવના પુષ્ક કુંમાં નાખવાનો હમ્મેશ કરી રહ્યા છે. અત્યારે રૈયતના ભાગ્યો અને સ્વરાજ્ય અને સુખે સ્વતંત્ર રહેવાનો હોય છે આ બધાનો દીદને રેટલો ફાયદો કરી કે નુકસાન તેનો ઇદેજ પણ તેઓ વીચાર કરતા નથી. ફક્ત પોતાના સ્વાર્થને ખાતર કરોડો રૂપીયા અને લાખો માનવીને બલિ ચઢાવી પુષ્કળ ફોજો રાખી રહ્યા છે.

તે સીવાય પણ કેટલાક દેશ રાજીઓ બ્રીટીશ સામ્રાજ્યને મદદ કરી રહ્યા છે. અને તેનું પાપ બે મહાન કોમ—હીંદુ અને મુસ્લીમ—નો ફાયદે છે કે જેને વરસો થયાં પોતાના તુચ્છ ભગાડાઓથી મુસાફીની ખેડીઓ મજબુત કરી બ્રીટીશ સામ્રાજ્યનો માર્ગ સરલ કરી રહી છે. ૧૮૫૭ ના બળવા પછી હીંદુ-મુસલમાનને જુદા પાડી બ્રીટીશ રાજ્ય એ વેર બાંધી રાખવાને બહુ મોટા પ્રયાસો અને પ્રચાર થયો. અને તેણે નક્કી કર્યું કે આ બે કોમોમાં વેર, ઝગડા, રહે તોજ રાજ્ય બચે તેથી અનેક પ્રયત્નોએ તેને લડાવ્યો. આના પ્રયત્નોમાં અને હીંદ ઉપર કોઈ બેસાડવામાં આવેલા બાદશાહોએ નવા સુધારાઓ બાદશાહો વીરોધ દાખવ્યા. મોટલી મીન્ટો સુધારા, મોન્ટેગ્યુ ચેમ્સફર્ડ સુધારા, કોમન વીભેદ, અને સમવાય તંત્ર આ બધા હીંદ માં અશાંતી ઉપજાવવાને પુરતા છે. અને હવે બધુમતી અને લઘુમતીનું નવું તુત ચલાવવા માંડ્યું છે. અને બન્ને કોમમા વેર વધારવા ની ઝડપતા મળી છે. કોમોવાદી નેતાઓ આ બધામાં સાદીવાદને કેફે હી-કોમવાદી પક્ષ પુરતો સાથ આપી દીદની આજાદી દુર હડસેલે છે. દીદને સુધારણામાંથી મુક્ત કરવાનો માર્ગ દીદુ મુસ્લીમ અધિકારીઓ પ્રત્યેક દીદ વાસીને માનવું જોઇએ કે અમે પહેલા દીદના છીએ અને પછી મુસ્લીમ-પારસી-ખ્રીસ્તી વીગેરે. અને એક આવાજે દીદ સંતાનો તરીદ નેશનલવાદીનો નાદ કરવો જોઇએ. દીદની બધી આબાદીઓને બાદશ કેફરે બરાબર તે આપણા કુટુંબોજ રહીએ. અને વળી તેમાં આપણે ધર્મ જોયો છે. કોઈ ધર્મ કુસંપ અને ભગડા અને વેર ફેર વધારવાનું કહે છે?

બ્રીટીશરોએ જાહેર કર્યું છે કે અમારી નીતી કોન્સ્ટીટ્યુશનવેલીયા, પોલાંડ, અને દુનીયાની કયડાપછી પ્રજાની આજાદી માટે બરાબરની છે, પણ દીદની આજાદી માટે તેને કશું કરવું નથી. તો પછી દીદની મદદની આશા શા માટે રાખી શકાય. અને દીદે મદદ શા માટે કરવી જોઇએ? આ દીદના પ્રશ્નમાંને ૧૯૨૨ માં મોટી દીદની સભામાં મંજુરીમાં આવ્યું છે. અને દેશનાયકોએ તેને ખુટે હાથે પ્રજાને નીરોગી મદદ કરી રહ્યા છે આ સુચનોમાં દરેક માનવી જો બાપા ભેદભાવો ભુલી જઇ એકના સાથી દીદની આજાદી માટે એક પક્ષ ઉભા ન રહે તો તે બદેશર આપણી કમનસીબજ ગણાય દુનીયા ની પ્રજા આપણને હસશે કે આ સદીમાં બધા મુસાફીમાં અજ્ઞાના માનવીઓ હજી આપણ માંથી ખસ્યા નથી. આપણે હવે બોલને અમલમાં મુકે કે દીદે જે આબાદી માગણી કરી છે તે પુરી કરો. અને બોલવાની મોજેજની જવાબ વાળો. પરંતુ તેને દીદવાસી મોજેજની શુ પડી છે? તેને તો દીદ પરની પોતાની હકુમતકરીના કાયમ રાખવી છે. તેથી જ આપણે ઐક્યપણામાં સામટા જઇ દીદની આજાદી તે આપે તે જોઇએ તો જોઇએ. આપણે જો ઐક્યપણાજ સાધવા કરશે તો આપે માનુષીપીઠ અહીં નવા પીલ્ડ પરદેશીઓ ને દુઃખ ભોગવીને જીવે તે કરતાં મુકી જોઇએ પાછા

અગત્યનું

મીનરલ વોટરની બાટલીઓ વિષે

દરબનના નીચેના મીનરલ વોટર બનાવનારાઓ લાગતાવળતા દરેકનું ધ્યાન ખેંચવા પ્રસીદ્ધ કરીએ કે બરબનાગમ્ય આરક્ષ એક્ટ, જે તા. ૨૮ ઓકટોબર ૧૯૪૨ ના અમલમાં આવે છે, તેની રૂએ

(૧) મીનરલ વોટરના મેન્યુફેક્ચરરનું નામ છપાયેલું હોય તેવી બાટલીઓનો ઉપયોગ પેરેફીન, મેણસીલેટ સ્ટીરીટસ વિગેરે વસ્તુઓ ભરવાના કામમાં કરવો

(૨) મેન્યુફેક્ચરરના નામવાળી ખાલી મીનરલ વોટરની બાટલીઓ ખરીદવી કે વેચવી બેકાયદે ગણાશે.

આ ગુંજેગોમાં આવી નોટીસ આપવામાં આવે છે કે જે કોઈ પણ ઉપલા કાયદાનો ભંગ કરશે તેની સામે કાયદેસર પગલાં લેવાશે.

મીનરલ વોટરની ખાલી બાટલીઓ જ્યાંથી તેની અંદરની વસ્તુ ખરીદવામાં આવી હોય તે રીટેલ શોપ કે ગ્રી કુમને પરબારી પહોંચતી કરવી. કયાંથી આવેલી છે એ ખબર ન હોય તો મેન્યુફેક્ચરરને રેલવીકેલ કરવાથી બાટલીઓ લઇ જવામાં આવશે.

ફરીથી ભારપુર્વક જણાવવામાં આવે છે કે આ બાટલીઓ કોઇ પણ સંજોગોમાં હોકરોને અથવા બોટલીના વેપારીને વેચવી નહિ.

DALYS LIMITED.
Phone 23245.

ANGLO-BELFAST
AERATED WATER CO. (PTY) LTD.,
Phone 20942.

W. MACPHERSON
Phone 24772.

W. DALY,
Phone 22283.

DURBAN ELECTRIC
MINERAL WATER WORKS (PTY) LTD.
Phone 23675

VICTORY MINERAL WATER WORKS
Phone 25884.

સ્ત્રી શક્તિ

આજકાલની ચર્ચાનો મુખ્ય વિષય સ્ત્રીઓની જાગૃતિ અને સ્વતંત્રતા છે. આ વિષય ઉપર ગાંધીજીએ આપેલું પ્રવચન આપણે અહીં આપીએ છીએ.

બહેનો, આપણી સભામાં હું જોઉં છું કે આપણી ઘણી બહેનો છે. દુનિયાની બધે ઠેકાણે સ્ત્રીઓ અને પુરુષો વચ્ચે કંઈક ને કંઈક ભેદ રાખવામાં આવ્યો છે. પુરુષોએ સ્ત્રીઓને પોતાની ગુલામ જેવી ગણી છે. પુરુષોએ પોતાને સારુ જુદા હક રાખ્યા છે. સ્ત્રીઓને ઘરમાં પૂરી રાખી છે. પુરુષોએ પોતાને સારુ જુદા કાયદા કર્યા છે. સ્ત્રીઓને સારુ જુદા કાયદા કર્યા છે. પુરુષોએ પોતાને સારુ જુદી નીતિ રાખી છે. સ્ત્રીઓને સારુ જુદી નીતિ રાખી છે. પુરુષોએ પોતાને સારુ જુદી રહેણી રાખી છે. સ્ત્રીઓને સારુ જુદી રહેણી રાખી છે. પુરુષોએ પોતાને સારુ જુદી ભાષા રાખી છે. સ્ત્રીઓને સારુ જુદી ભાષા રાખી છે. પુરુષોએ પોતાને સારુ જુદી ભૂષા રાખી છે. સ્ત્રીઓને સારુ જુદી ભૂષા રાખી છે. પુરુષોએ પોતાને સારુ જુદી ભક્તિ રાખી છે. સ્ત્રીઓને સારુ જુદી ભક્તિ રાખી છે. પુરુષોએ પોતાને સારુ જુદી મુક્તિ રાખી છે. સ્ત્રીઓને સારુ જુદી મુક્તિ રાખી છે. પુરુષોએ પોતાને સારુ જુદી સિદ્ધિ રાખી છે. સ્ત્રીઓને સારુ જુદી સિદ્ધિ રાખી છે. પુરુષોએ પોતાને સારુ જુદી ગતિ રાખી છે. સ્ત્રીઓને સારુ જુદી ગતિ રાખી છે. પુરુષોએ પોતાને સારુ જુદી મતિ રાખી છે. સ્ત્રીઓને સારુ જુદી મતિ રાખી છે. પુરુષોએ પોતાને સારુ જુદી કીર્તિ રાખી છે. સ્ત્રીઓને સારુ જુદી કીર્તિ રાખી છે. પુરુષોએ પોતાને સારુ જુદી પ્રીતિ રાખી છે. સ્ત્રીઓને સારુ જુદી પ્રીતિ રાખી છે. પુરુષોએ પોતાને સારુ જુદી રીતિ રાખી છે. સ્ત્રીઓને સારુ જુદી રીતિ રાખી છે. પુરુષોએ પોતાને સારુ જુદી નીતિ રાખી છે. સ્ત્રીઓને સારુ જુદી નીતિ રાખી છે. પુરુષોએ પોતાને સારુ જુદી ધૃતિ રાખી છે. સ્ત્રીઓને સારુ જુદી ધૃતિ રાખી છે. પુરુષોએ પોતાને સારુ જુદી ક્ષમા રાખી છે. સ્ત્રીઓને સારુ જુદી ક્ષમા રાખી છે. પુરુષોએ પોતાને સારુ જુદી દયા રાખી છે. સ્ત્રીઓને સારુ જુદી દયા રાખી છે. પુરુષોએ પોતાને સારુ જુદી શાંતિ રાખી છે. સ્ત્રીઓને સારુ જુદી શાંતિ રાખી છે. પુરુષોએ પોતાને સારુ જુદી તુષ્ટિ રાખી છે. સ્ત્રીઓને સારુ જુદી તુષ્ટિ રાખી છે. પુરુષોએ પોતાને સારુ જુદી પુષ્ટિ રાખી છે. સ્ત્રીઓને સારુ જુદી પુષ્ટિ રાખી છે. પુરુષોએ પોતાને સારુ જુદી ઋદ્ધિ રાખી છે. સ્ત્રીઓને સારુ જુદી ઋદ્ધિ રાખી છે. પુરુષોએ પોતાને સારુ જુદી સમૃદ્ધિ રાખી છે. સ્ત્રીઓને સારુ જુદી સમૃદ્ધિ રાખી છે. પુરુષોએ પોતાને સારુ જુદી વૃદ્ધિ રાખી છે. સ્ત્રીઓને સારુ જુદી વૃદ્ધ

પણ આ એ જ્યાતની માતા છે. પુણ્યની પણ એજ માતા છે. પુણ્યે-આખી પુરુષજાતીએ—તમારા અનંત ઋણ કર્યો ગણે. છતાં આખરે એ તમારા કરજદાર છે. તમારા ઉદરમાંજ એ પાકે છે. પોતાના સંતાનને એના તમામ ક્રોધ સમી જનમને પણ માટે કરવું અને એની કલ્યાણ કામનાજ કર્યા કરવી, એ તમનેજ એકલાને ભગવાનમાં મળ્યું છે. આપણે જે અંધનમુક્તતા તમે અનુભવવા આપ્યા છો તેની તમને ઈશ્વરના પામનાર મહાત્મા બુદ્ધિષ્ટ પણ તમારાજ ઉદરમાં પાકવા છે એના સાક્ષી સોક્રેટિ, એ એક પુરુષના તમારે ચાહેલાં કર્યા રમરણે, આજે પણ તમેરી પુરુષજાતીના અનેક અપરાધ તમને યાદ નહીં રહે. એ દુખદાતા તમને યુગના જનારો એ એક સંત પુરુષ જેમણે તમને સાક્ષાત્ કર્યા, તમને આત્મજ્ઞાન આપ્યું અને જેમણે આખી પ્રજાના દુઃખનો આજે કાયાકલ્પ કરી નાંખ્યો તેને આવનાર બહેની નાખ્યો, તે એકજ એકલા તમારા પ્રત્યે પુરુષે આચરેલા અનંત અપરાધોને ફેડી રહેલ છે. એવો યાદ કરીને પુરુષના કર્યા બુલજો.

તમે જગન્માતા છો. જગજ્જનની, જગદ્ધાત્રી, એવાં એવાં તમારાં નામ અને તમારા કાર્યપ્રદેશ છે. ગમે એવો ઝાંખીબુદ્ધિ 'ઓનું કાર્યક્ષેત્ર' એવા મથાળા હેઠળ એક અક્ષરમાં જેમ 'ઘરીજના' માં લખેલો. એ જેમ તમારામાંથી જેમણે ન વાંચ્યો તેમ તેમણે તે અક્ષરમાં ભાળવાની કૂ બાકાશ્યુ કર્યું. આ કોઇ કલ્પિત્રમાં સંપ કહાનીને મુકતીનું પરમ સ્થાન કહ્યું છે. એ કંપકતી તમે અદ્દો કેળવી કર્યા છે એ તમારું બાકમ છે. તમે જગળા મરીને જગતનું પરમ કલ્યાણ કરનારી જગદંબા થાઓ અને આજે સંતુલ થઇને માનવજાતીનો ઉદ્ધાર કરવા માં આવ્યા બાદ જાઓ એવું માગું ...

ઇદનું રહસ્ય

દેશ અને જાત ભાઈઓની સેવા કરવી

અરે એ. કાદર

ઈદ એ મુસ્લીમોના બે મુખ્ય તહેવારોમાંનો એક છે. સાધારણ રીતે રમજાન માસ પછીની ઇદ એ નાની ઇદ કહેવાય છે, કારણ તેના પછી બીજું બાર માસ બાદ જે ઇદ આવે છે તે મોટી ઇદ તરીકે ઓળખાય છે. પરંતુ ધાર્મીક દ્રષ્ટીએ બંનેની ઇદ ઇદ-ઉલ-ફીતર ગણાય છે. એ દિવસે ગરીબોને દાન આપવામાં આવે છે. પ્રત્યેક સારી સ્થીતીના મુસ્લીમ પોતાની, પોતાની પત્નિ અને પોતાના બાળકો તરફથી અમુક રકમ આ દાણે અથવા તેટલીજ કીંમતનું નાનું ગરીબોને દાન કરે છે. એજ રીતે મોટી ઇદનું બીજું નામ ઇદ-ઉલ-જુહા છે જેનો અર્થ બલિદાન નો ઉત્સવ થાય છે. તેને બીજું નામ કુરબાનીનો પણ આપવામાં આવ્યું છે. કારણ કે આ દિવસપર બંદગી કરવા ઉપરાંત બીજું કરવાનું છે કે દરીતીનાળા પ્રત્યેક મુસ્લીમે એક બકરાનો, પોતાની કોમ બીજી જાનવરની કુરબાની કરવી જોઇએ અને તેમનો મોટા ભાગ ગરીબોને વહેંચી બાકીના ભાગનો તેણે પોતા અને તેના બાળકોએ ઉપયોગ કરવો જોઇએ.

બાપ્તિદારીક દ્રષ્ટીએ આ રીવાજ અરબસ્તાન ના કુરબાનનું બલિદાન યદુ તે પહેલા તદ્દાન પ્રમત્તંબર અબ્રાહામ, જેમણે કાબા અને મક્કાની સ્થાપના કરેલી મનાય છે, તેના દાખલાથી ચાલતો આવેલો છે.

પરંતુ દીનના મુસ્લીમોએ કમનસીબે આ ઉત્સવ નું ભારે રહસ્ય ભુલી ગયા છે. અને તેની બાજાએ રૂઢીની બાબતોને વધુ મહત્વ તરીકે ઉજવણી કરે છે કુરબાની જરીદાનની, બાજના કે જોનાપર દુનીયા ના બધા તદ્દાન ખેમી એ ના બિલ્કુલ રીતે બાજ મુકે છે. તેનું બાજ તદ્દાન ચુકવવામાં આવે તે આખી જાતનો તિરસ્કાર પાપણ દેશમાં આજે તાન સીએ કાકડ બનતે જુદી જુદી કોમો વચ્ચે સ્થાપ નો પ્રસંગ પણ પડે છે તેનો બદલે શાંતિ અને સમાધાનનું એક વાતાવરણ સર્જવા પણ.

કુરબાની—બલીદાનનો અર્થ પણે બકરાનો ચાય છે અને બાપણે તેનું પરમ ઔદસું ઉંચું કરતા શીખવું જોઇએ કે જેથી એક દમી તરીકે નો એક પુરુષા બધાયથી ચાલતા આવેલા રીવાજ કાળલ કુરબાની કોપરાન આપણા માનવ-બંધુઓના ભલાને ખાતર અને આપણા દેશના હીતને ખાતર બલીદાન-કુરબાની આપા શકીએ. ખુદાને રાજી કરવાનો બીજો માર્ગ એ બનાની કુરબાનીજ રહ્યા ...

ઇદ-ઉલ-ઝુહાનો ઉત્સવ કે મુસ્લીમો ઉજવે છે તેની ઉત્પત્તિ પરંપરાથી ચાલતી આવેલી પ્રમત્તંબર બ્રેબરાગના પુત્ર પ્રબ્રાહમની કુરબાની કરવાના કરારા બંદાની પ્રથા પરથી થઇ છે. કિસ્સો : કે બ્રાબારમને જોયું બ્રાબ્ય-સ્વપ્ન બાબ્યું કર્યું કે ખુદાએ તેને પોતાની જે પ્રીયો પ્રીય વસ્તુ ઉંચ તેની કુરબાની કરવા હુકમ કરવાના કર્યું કર્યું. તે બ્રાબ્યા બારે તબ્બે એ સદેશો પોતાના પુત્રને કહ્યો. પુત્ર ખુદાનો જો બેબાજ ઇચ્છા હોય અને પોતાના પીતા ખુદાના એ ફરમાનને પાર કરવા માગતા હોય તો પોતાની કુરબાની કરવા પોતે ખુશા કર્યાંથી. આવી પીતા અને પુત્રે આ તદ્દાન બાબતના કાર્યની તયારીઓ કરી. પરીણામે આખે બાકા આંખો આંધે પુત્ર ચાકુને માટે કબીનપર સુતો. તેટલામાં એક ચમત્કારીક બનાવ બન્યા આકાશવાણી એક બકરો મોકલવામાં આવ્યો અને ઇસ્માઇલની બલ્યાએ એ બકરાનો કુરબાની બાપવા ઓવું બાનવામાં આવે છે કે અબ્રાહામ ની મક્કાના બદા અને ઇસ્માઇલની કુરબાનીની બાપનાની પરીક્ષા કરવાને બાતરજ આ બધું કર્યું અને બન્ને કમેરીબાંથી મુક્ત રીતે પસાર થયા હતા આ બનાવ પછી ઇસ્માઇલની આ બદ્દાન કુરબાનીની બાદગા બકરા, ઘેંટા અને બીજા જાનવરોની કુરબાની કરવાનો રીવાજ પડી ગયો છે.

શ્રી ટ્રાંસવાલ હિંદુ સેવા સમાજ

(તેતદ્વાનીસત્યાગ")

ઉપરોક્ત સમાજ તરફથી ડાર્બેાગની બદ્દાનમય તા. ૨૬-૬-૪૨ ને સોમવારે સાંજે ૫ા પાંચે નાના દીવામાં જેજવલ્યમાન આકર્ષે એ સમાજ પ્રયું. દિવસે જુદા જુદા કલાકોમાં તરફથી બાજનોનો મોટો સ્વયંસેવક કુબારી સંખ્યા ના ધારા કુબારી દિવ્યપ્રભા દુલ્લભજીભાઇ પીબ્બો દ્વારા બાજ તૈયાર કરાવેલો ગાન સાથ સમારંભ આપનારો શ્રી ત્રાંબી બારત વિદ્યાલયના બાળકોના નીચેના કાર્યક્રમ રજુ કરવામાં આવશે

શ્રી ત્રાંબી બારત વિદ્યાલયના બાળકોનો સંગીત, નરબળ, બાબામ અને ન્યાદોનો બાંતા બાબક કાર્યક્રમ રજુ કરવામાં આવશે

આ બાજના પુરુસ્કારોના પ્રત્યેક ઉપરનો બાન બાકર્ષક કોરીક્રમ તૈયા અને ઉત્સવમાં વધારે રસ્તા સર્વે બાબકોને નવા નવા બનેલને બાબદ્વારા (નિમંત્રણ) છે.

નરસિંહભાઇ પરબુબાઇ
જસમતરાય નાનાભાઇ
રંત. મા. ત્રંત્રીઓ

(ગતાંક ના બાનામા પુરુસ્કારોના પ્રબંધકર્તા બનાવ્યા)

બબાબો

(૧)

(૧) બનક, (૨) ચકલી, (૩) સમડી, (૪) ગરૂડ, (૫) તીતર.

(૨)

(૧) કાગળ, (૨) ચુના, (૩) પેપ, (૪) ચુલાઇ, (૫) બાન્તર.

(૩) દેશ સેવાય

(૪) બાપાનાબના

(૫)

(૧) ન બન (બાધીશ) (૨) ચુબાય, (૩) બબાઇ, (૪) બાપુલ (કલાન બાબાઇ) (૫) સરોજની (નાયડુ)

(૬)

(૧) બ્રહ્મનીબબાય, (૨) પ્રેમકાંબા, (૩) કાબરલી, (૪) રૂપરે બીસ બાબિ, (૫) કરબના મોહાન બીબ.

સ્ટેલીનની પ્રેમકિસ્સાની રોમાંચક કથા

સોવિયેટ રશીયાનો ડીક્ટેટર સ્ટેલીન હાલ ખંટી માણસ ગણાય છે. એ દોરદીલ માનવી એની કુરતા માટે બદનામીનો યશ ગુજરી ગયો છે. એનું કારણ્ય બરોબર વાપનું છે. કોનો કોપ કંઈકને હતા ન હતા કરી મારે છે. એની પાસે જવાની કોઈ ગુન્હેગારની હીમ્મત પણ ચાલતી નથી. ભભળાવા એનાથી જે છે. દયા, માયા, પ્રેમ, મહોબ્બત એ બધાને એ કેટલા વાઢાની ગઈ છે. કરણ કઠોરતા, છાતીકાર રૂદન કે આંસુના કોપ એના કુરર કંઠકને નરમ કરી શકતા નથી. એને મંથે કુમાશનો છાટો નથી. બદમાશોએ એ સરમુખત્યારને કાર્ડ જુદીજ ધાતુનો ઘડયો છે, એમ કહેવાય છે.

એવાનેયે કામબાણ વાગ્યાં?

પણ એવા રફ ને ગોબાદી માનવીને પણ કામનાં બાણ વાગ્યા છે. એના જીવનમાં પણ પ્રેમનો રોમાંચક કીસ્સો જનમ્યો કે આજે "મીલીસ" એ અગત્કારી પ્રેમ કથા ઉપર કલીન પ્રકાશ પાડે છે. આ કથા એની ત્રીજી વારના લગ્નની રોમાંચક કથા છે. એની પ્રીયતમા કોઇ મુગ્ધાકુમારીકા કે નવયુવતી નથી: એક અત્યંત સુશીક્ષીતા, મીતભાષીણી, અને જગતની તમામ બાબતોના જાણકાર એક સંસ્કારી પ્રૌઢા છે, એનું નામ છે અલીલાદીમીરોવના. આજે સ્ટેલીન રશીયાના એક પુરૂષ છે—ચક્રવર્તી છે—જબરા છે. એના જીવનની એ રોમાંચક કથા બરોબર રસપ્રદ છે. આ પ્રૌઢ જોડકાનું લગ્ન જયા એપોલમાં ધુપધુપ પતી ગયું. નેપોલીયને પોતાના રાજ્યની મહત્વાકાંક્ષાથી ઉતરાવસ્થામાં લગ્ન કર્યું હતું તેને બાજુએ મારીને સ્ટેલીને આમ કર્યું હશે કે એના એકાકી જીવનમાં એને સુકોમળ આ સદ્ચારની સ્નેહસરીતા રેલાવવાની જરૂર પડી હશે, ને તો કોણ કહી શકે તેમ નથી.

પૂર્વ કથા

સ્ટેલીનનો આ રોમાંચક પ્રેમ પ્રસંગ છે. પહેલાં અગ્નેચાર લગ્નોમાં પરણી ચુકયો છે. એ જનમોએ એને સંતાનોની ભેટ પણ ધરી છે. પણ એ લગ્નમાં ને આ છેલ્લી પ્રેમકથામાં બહોળો તફાવત છે. પહેલીવાર એ કેથેરીન સ્વાન્ડીક્ર નામની લાયના સાથે પરણ્યો હતો. રશીયન પણ ખરૂં પરણ્યું છે એકલા માટે કે એની સુંદરાઈ એને માટે રસોઇ કરે, એનાં કપડા સાફ નાખે ને એનો ઘોડો સાચવે. સ્ટેલીનનું પહેલું લગ્ન કરવા એની હાજતો પુરતું જ હતું પણ એ કોમ્પલ ઝાઝું ન નભ્યું. સ્ટેલીન ના લાવે કા કારણમાં પુરાવીસો રહેતો કે સાઇબીરાના બરફાલામાં દેશવટો ભોગવતો. છુટાછેડા થયા ને તે જેમ તેમ નભાવેલા કોમ્પલના પરિણામરૂપે એક પુત્રનો બાપ બનતો ગયો. એ છોકરો કોકેસસના એક વેપારીની ચેટકમાં નોકરી કરે છે. બાપ બેટો બહોળા મળે છે, પણ પરસ્પર પ્રત્યે બાપ બાદસલ્ય જેવું કંઈ નથી.

એકલવાયો સ્ટલીન

પછી તો સ્ટેલીને આ જગતને તરછોડયું. અનાથ નામથી અળગો રહયો. બીજા સહચાર ની એને કયાં જરૂર ન લાગી. પણ ને પછી એના એક બાદ મીત્રની બાળક પુત્રી નજેંદાએ એના દયપોનાં અત્યંત ચકાને કરતાં કર્યો. એ છોકરીને બાળપણથીજ એ ખુબ રમાડતો. એને એ બહુજ પ્રીય થઇ પડી. એનો સમાગમ વધતો ગયો. ત્યાં સ્ટેલીન દુરી સર્વીસમાં દેશવટે ગયો. એકલો રહેતો હતો ત્યાં પેલી છોકરી નજેંદા આવી ને એણે સ્ટેલીનને પોતાની બત સમર્પણ કરી સ્ટેલીને એને પરણીને ના પાડી, પણ એને ત્યાં રહેવા દીધી. કમે કમે સ્ટેલીન નું કાળજું કામના બાણે વીંધાયું ને સ્ટેલીન એના અંધ પ્રેમમાં ઘુબ્ધ બન્યો. આમ છતાં એ છોકરી—ત્યારે યુવતી—તો એના તરફ બનીબાવે લેતી હતી. સ્ટેલીન દેશવટેથી આવી છુટયો ને દીલ્હીસ ગયો, ત્યાં બન્ને સાથે રહ્યાં.

લગ્ન અને મરણ

એ પછી એ પરણ્યાં. પણ તે પહેલાં રશીયા માં બળવો થઇ ચુકયો હતો ને સ્ટેલીન મહત્વ નો મનુષ્ય થઇ ગયો હતો. ત્યાર પછી તો સ્ટેલીન એની નવયુવતી બાલા ઉપરાંત બની ગયો. એના રાજકીય જીવનમાં એની એ પત્નીએ પોષક આપ્યું ને એને બહુ ઉપયોગી થઇ પડી. એ લગ્નથી એને બે પુત્રરત્ન ને બે કન્યારત્ન સાંપડયાં. પણ એ બન્ને બેટા ઘુબ્ધ ને લડકુ બનેલાં હતાં કે સ્ટેલીનના મીત્રોને લાગ્યું કે આ બાબતું કામનું સ્ટેલીનની છોકરીને કુંખી રાખશે. એટલે એ બેને છુટાં પાડવાની પણ તેમને જરૂર લાગી. એ પછી એકાએક નજેંદા મરણ પામી. એવો મોકો ઉડયો કે એણે આપઘાત કર્યો, પણ એ વાત બાજ ખોટી હતી. છતાં એના મરણ પાછળ કંઈક બન તો હતોજ. એના મરણથી સ્ટેલીનને બેહદો આઘાત લાગ્યો કે એ એની પથારીમાં મોઢું ઘાલીને કલાકના કલાક સુધી ચોધાર આંસુએ રહયો હતો.

રંઢાયા ને અંઢાયા

આમ બીજીવાર વીધુર બનેલો સ્ટેલીન હવે બાવેજ કઠોરી બનતી જગતની જંજાળમાં પડે એમ લાગતું હતું. સ્ટેલીન બહોળા કોઠાર ને દેખાવમાં બહોળા બાબુ છતાં મોટા પરની બહીબાબેથી માંદીને તે રશતાની રખડેલો સુધીની તરેહવાર સુંદરીઓના ટોળા એની પાછળ ફરવા લાગ્યાં. પણ સુંદરીઓ સ્ટેલીનને વરવાની બાશા રાખતી. પુર્વ જીવનમાં સ્ટેલીન રસ્તામાંથી કોઇ મનપસંદ છોકરીઓને એના રહેવાનાં સ્થાનમાં લઇ જતો. એ બધી ગોલી બોઢીબાઓની જેમ એની પાછળ પડતી ને એને હેરાનપરેશાન કરીને અકળાવી નાખતી. બોલાવ તો એક વેરણ એના મરણ બાદની એકલતામાં પુસી આવીને એને કહેવા લાગી કે તમારી પથારીમાં થોડીવાર મને સુવા જવા દો કે જેથી હું કહી શકું કે સ્ટેલીન જેવા મોટા માણસની પથારીની હું બાગીયેચ બધ છું. કહે છે કે સ્ટેલીને તેને દરવાજે બતારીને તેના ગોબા જેવા બાલે કહ્યું બ. બ. કંઈબહી! હું તો પથારીમાં સુવાજ નથી, બહાં મારા કામમાં સુવાની સાદી પણ કું નથી રાખતો! અને એ વાત ખરી પણ હતી: સ્ટેલીન એક તુટેલા કોચ પર કાઢેલા પાબળો ને બે ઓશીકા નાખીને તેના પરજ સુઇ જતો હતો. પણ ને પછી કોઇ એની સંભેગોમાં સ્ટેલીનનું નામું લગ્ન બુન્ના બાડીમીરોવના સાથે થયું.

સ્ટેલી કેમ બધાયો!

આ યુવતીએ સ્ટેલીન જેવા મહાબળો ને ક્રુર માનવી ઉપર એવું તે શું કામણ કર્યું હશે? એનું પ્રથમ મીલન વીયેના સંભેગોમાં થયું હતું. સ્ટેલીન એની બાજણી પત્નીના બતદેહની બાબદસ્તમાં ગયો હતો. બબની બાલણી ની બાજણ બાચતો હતો. રસ્તામાં એક બોર નયના પ્રઢોએ ગંભીર વદને ને તેજ કટારી જેવી નેત્રોએ એ બાબદસ્ત નીરખીને બરબામાંથી પ્રતદેહને પુબ્યો વરે વધાવ્યો! એની છટા, એ વદન પર છવાયેલું ગાંભીર્ય સ્ટેલીનને હબમે વશી ગયાં. એ તેજ કટારીએ એને બાયલ કરી નાંબ્યો. એનાજ વીચારો એને આવતા. બને છેવટે એ યુવતીને એની સમક્ષ હાજર કરવામાં આવી. એની રીતભાત, એની મૃદુ છતાં ગંભીર વાણીએ સ્ટેલીનને મુગ્ધ કરી નાંબ્યો. એ કુશળ લાયણી એની રખાત તરીકે એની સાથે રહેવા લાગી. બહુ બહુ સમય સુધી એ પ્રેમ-જીવનનું નાટક ભજવ્યું. છેવટે કોઇ જેવી કારબુકર સ્ટેલીને ગયા ઓપ્રીલમાં બાની લગ્ન કરી નાંબ્યાં. એ બાદ એની "ગૃહિણી સચિવ: સબી મિત્રં" જેવી બની બઇ આ પ્રઢ દંપતીમાં પ્રેમબેન્દ્રાના બાળા નથી. એમાં કહ્યો છે-બાદ પણ નથી. સ્ટેલીન એ બાબના તરફ ભારે બાદરમાન રાખે છે. બન્ને પ્રઢ વયનાં છે. બાજ પદ્ધ ન કહી શકાય પણ પ્રઢતા તો છેજ. એટલે બંનેનો હેતુ બાલસાની તૃપ્તિનો તો નથીજ પણ એની પીયરાબુ ઓદકતાએ ને પ્રતીબાએ સ્ટેલીનનું દીલ મોહ્યું છે. એ બાજ પણ મોહ્યું ને પીયારપુર'ક બેઠો છે. એની પ્રશાંત ને ગંભીર પ્રતીબાએ સ્ટેલીનના કરમ દેવાને રસબસતુ બનાવ્યું છે. એ લગ્ન પછી તરતજ સ્ટેલીનને રશીયાનો શ્રેષ્ઠ સત્તાધીશ બનાવ્યો છે. આ રોમાંચક પ્રેમપ્રસંગ બાજના જેવો છે, તો કોઇ બનભુત નથી.

બા. ળ વિનોદ

ગરીબ બ્રાહ્મણ અને રાજા

કોઈ દેશના કોઈ જનપદમાં એક ગરીબ બ્રાહ્મણ રહેતો હતો. કડારના વાદળો ઘેરી વાદળી પાડે આકાશ ઘેરાયું હોય અને તમે જ ઘર ઉજવી પોતાના કુટુંબનું ગુજરાન ચલાવે. એમ કરતા પણ ઘરસ નીપજ્યું. દેશમાં મોટો દુકાળ પડ્યો. માણસો અને ઢોરો ભૂખે મરવા માંડ્યાં. બીજાનો આકાશ આપવા બાજુ પણ કોઈ કાંઈ આપે નહિ. છોકરાં ભૂખે મરવા લાગ્યાં ને બ્રાહ્મણને પણ દિવસના ઉપવાસ પડ્યા. ઘરે જે કરવું તેનો વિચાર કરે છે, ત્યાં તેની સ્ત્રીએ કહ્યું, નિવાર કરવાથી કંઈ નહિ પણ આપણે ત્યાં જે બ્રાહ્મણ છે. કવીતાનો રાજાના ... બહુ ... ઘણા સારી કવીતા બનાવી લઈ આપ તેને રાજા ઘણું ધનવાન આપે ... બ્રાહ્મણને આ વાત ગમી, તેથી તેણે આ શ્લોકનો કવીતા બનાવ્યો.

ધીરસ્ત ધીરસ્ત કાલસ્ત પાત્રો,
કાલીઆ મે તેરી બાતજ બની.

બીજા બે લીટી પણ થઈ. એક વારો કાગળ ઉપર તે લખી. કપારે નીલ કમળો પરવારી સારાં સુગંધ પહેરી મહારાજ સભામાં ગયા અને રાજાની પોતાની બનાવેલી કવીતા આપી.

રાજા કવીતાનો અર્થ સમજ્યા નહિ. તેણે કંઈ ગુઢ અર્થ છે, એમ પંડીતોને પુછે તો પોતાની કાંસી થાય. તેથી બ્રાહ્મણને ઘણી દક્ષીણા આપી વિદાય કર્યા ને રાજા મહેલમાં ગયા.

આ રાજાને એકલો એક પુત્ર હતો, તે ભણવામાં જે ભણવા બેસેલો, પોતે જે ભણે તે બધું. નોકરો પણ હાજરના હાજર, કુંવર જેમ કહે તેમ હાજરા થાય.

કુંવરને ગાદીનો લાભ લાગ્યો. તેના મનમાં એમ વિચાર કરવા લાગ્યો કે પિતા મરે તે હું રાજા થાઉ. તેનાથી રહેવાયું નહિ. તેણે બાપને મારવા નો યુક્તી રચી. પોતાના મિત્રોની સલાહ લીધી. તેમણે પણ હાજરા આપી, નોકરોને વાત કુંવર જુદી થાય તેમ કહે.

કુંવરે રાજાના હજામને પોલાવ્યો ને તેને કહ્યું કે તું મારે રાજાની હજામત કરવા આવ જ્યારે તારે રાજાનું ગળું કપવું નાખવું. હજામને આ વાત ગમી નહિ. તેણે ઘણી આનાકાની કરી પણ કુંવરે તેને ધમકી આપી તેથી તે આવ્યો આવ્યો ત્યારે રાજાનું ગળું કાપવા કાતરો ચલાવી ને તે પેર ગયો.

બીજે દીવસે તે રાજાએ નવા અને અક્કા કાંઈ ઘમરી ઉપર ગાદી રહી બનવા લાગ્યો. હજામનો અહીં પત્તા ... ખોળ, હજામતનો ... ત્યારે હજામે એમ મારી રાજા પેલી કવીતા બનાવી લાગ્યો.

ધીરસ્ત ધીરસ્ત કાલસ્ત પાત્રો,
કાલીઆ મે તેરી બાતજ બની.

હજામના નામમાં કાલીદાસ હતું. રાજાની કવીતા સાંભળી તે ડરી ગયો. પોતા સાથેનો તે બધું પડી નાખી ભાગવા લાગ્યો. પણ ધારું કે જરૂર રાજા મને મારી દેવડાવશે.

રાજા—બ્રહ્મા, કાળીદાસ શું છે?

કાળીદાસ—મહારાજ, આપ બહું ભણ્યા ગણ્યા છો, તમે કરો! ગરીબ માણસ છોકરાં રખડી મરશે! દયા કરો મહારાજ.

રાજાને નવાઈ લાગી, તપાસ કરાવી છે, રાજાએ હજામને મારી નાખવાનું વચન દઈને બ્રા. પુત્ર કાળીદાસ નામ કવીતાની ચાલ બદલી દીધા બ્રાહ્મણની કવીતાથી રાજાનો ક્રોધ ભાગ્યો.

રાજાએ હજામને મારી બદલે તે પેલા બ્રાહ્મણને બોલાવી મોટું ઇનામ આપ્યું તથા તેની ગરીબાઇ સદાને માટે દુર કરી.

નવીનચંદ્ર નાનાલાલ દેસાઇ.

—:o:—

(૧)

શેરબી કુદરત

નીચેના વાક્યોમાં પક્ષીઓનાં નામ સુધારવાનાં છે.

(૧) ચિમળાળાના દિવસમાં આકાશ-સરખત કલા રામણું નથી.

(૨) મારા પલંગની ચમચમ લીલા રંગની છે.

(૩) બાબો કહ્યું: "કલમ લીલ ચોણીને નાદ."

(૪) બચ્ચું કેમ રડે છે? "મારો પતંગ રૂહબાએ ફાડી નાખ્યો.

(૫) આજે મને બજારમાંથી પણ મમતી તરકારી મળી નહી.

(૨)

મહિના શેરબી કુદરો

(૧) મગન પરેલે કહ્યું: "ના, બાઇ, મારા પર્ને મારતા બહુદેવી સમયમા જવાના, મારાથા બની શકે એમ નથી.

(૨) મંજુ નકામા તકરાર ન કર મુખાની પેન્સીલ આપી દે.

(૩) શિક્ષકે કહ્યું. "બાયેર પડકાબના બુબુઓ અને કહેવા બધા બુબુનો સરવાળો કાઢવો પાય.

(૪) રેલ્વે સાહબેરીમાં બન ને મારે મારે એક સારુ ગોમડી વાંચવા મારે સહ આવ.

(૫) બાબનાસીલ ચિત્રકાર તકલીફથી કરી શકતો નથી.

(૩)

પાકેક વિચારો

આપણા દેશના એક મહાન પુરુષનો બોલ્યા બતાવનાર બાય અક્ષરનો એક શબ્દ છે.

તે દેવાલયમાં છે, પણ દીવાલયમાં નથી
તે ગીતાઓમાં છે પણ આયતોમાં નથી.
તે મસ્જિદ છે પણ કુંવરમાં નથી
તે વતનમા છે પણ સદનમાં નથી.

(૪)

અને ઓળખો જોઇએ

મારું નામ બાર અક્ષરનું છે, મારી ઉંમર ૬૮ વર્ષની છે, હું અંગ્રેજી તથા ગુજરાતી બન્ને ભાષા બોલું છું. આખાયે દેશની મહાન ખબુદીએ મને જન્મ આપ્યો છે. મારે બધુ મીંધા છે, દેશમાં અને પરદેશમાં, મને દાવા નથી આવી બાબ પણ કુમ પાણ છે, પણ એટલા સંતોષ છે કે મારો એક પણ શત્રુ નથી. કહે કહી શકશો હું કોણ છું?

જેને ન સમજમા હોય તો બધુ ઓળખાણ આપું. મારો પહેલો તે બકરી અક્ષર બળી ઉપર આવે થાય છે. બીજો અને ઉંમરો અક્ષર બળી કાકણી આવે થાય છે. પહેલો, ત્રીજો, ચોથો અને પાંચમો અક્ષર બળી કોરો આવે થાય છે. અને આખરે બધા અક્ષર ભેગા કરીએ તો આખીપ્રાય અર્થ થાય છે. હવે તો ઓળખાણને? બોલો શું?

(૫)

શેરબી કુદરો

નીચેના વાક્યોમાં ખાલી જગ્યામાં ખાલીબોનાં નામો પુરવામાં આવે છે.

(૧) બાપ, કોપ, લોભ, મોહ ન કરવા બાબત દોષ તેનો ત્યાગ કરવો જોઇએ.

(૨) બરસ બાબાએ બંધ કર, હવે બાપ ઘરે ચાલો.

(૩) કેમ ચોમાસ બાબ વગાડવાનું શરૂ કરતા નથી આવડ? "બાબાજીનો કરોજ નહી આવુ કેમકે એ દૂર છે અને જ્યાં સમારી ઉપર ચઢાવેલું હોવાથી પેટમા બારતા પણ બરાડ બાય.

(૪) અબુદ પરીક્ષા આને સહાનિમાથી બબુ લખપતી બન્યો.

(૫) લીંબ એરંડ તેલસંસ્કારના ઔષધોમાં ઝાડીયા માં એરંડા બાય છે.

(૬)

આ બાર છે

(૧) કરજનમાં રોનાની બાબ છે.

(૨) ફ્રાંસબાસની રાજધાનીનું શહેર જોવાલાયક બબ છે.

(૩) મેરીટબબમાં ઢોકાની બાબ છે.

(૪) બજરસ રેબરસ કરજનના મેમર છે.

(૫) બ્લોમફોન્ટીનનો ઓરાબ બીમ રોગ પીબ્બાલ છે.

(બાકીબ માટે જુબો પાનું ૩૩૫)

—:—

પોપટની નીશાળ

કબાપુ. એ. ફ્રીન બ્રાઉન રીતી ટેકસાસના વતની પોપટને શિક્ષણ બાપવા માટેની એક શાળા ચલાવે છે; જેમાં ૨૫૦૦ વીદ્યાર્થીઓ છે. વર્ગમાં બે દમ ઉપરાબ છે. પક્ષીઓ મેકસીકો અને મધ્ય અમેરીકાનાંથી આબ્યાં છે, અને તેમને છોડીબ બોલવા રાખનારાઓ આવે છે. શાળાના બબુજનો પક્ષીઓ બોલનાર હોવા

કરેલા વાયદા ઉપર બન્ને છે. દરેક પક્ષને રેસકી સાથે સંબંધ આપવામાં આવે છે, જેમાં જુદા જુદા પાકોનો સમાવેશ થાય છે. કર્મ બધ મહિના ચાલે છે. પરીક્ષા દર અઠવાડીએ લેવામા આવે છે. અને દરેક પક્ષને વખતો ઓઠમાં કાળજીપૂર્વક મુકવામાં આવે છે. જે પક્ષીઓ તેમના રોસનમાં પાછળ પડી જાય છે અને જુદા વર્ગમાં મુકવામાં આવે છે. અને તેમને બધ ખાસ કઠણ આપવામાં આવે છે અને આખરીયાંને અંતે જે પોપટ નક્કી કરેલા શબ્દો બરાબર પાઠમો હોય્યો ન હોય તેને કાઢી મુકવામાં આવે છે.

શું ચડે? ફલુદો કે બદામનો હલવો

બલીફ ડાકૂનને એક વાર એના પ્રધાન સાથે વાદવિવાદ થયો.

બલીફ કહે: 'ઉત્તમમાં ઉત્તમ ચીજ ફાલુદો છે.'

વજીર કહે: 'બધાની સહથી ઉત્તમ ચીજ બદામનો હલવો છે; ફાલુદો નહીં.'

આખરે બધું નક્કી થયું કે કાલ બધુ સુલ્તાનને આ બાબત પુછી જોવી, કારણ કે બધાપીવાનો એટલો બારે શોખીન હતો કે બહુ બાઈ-બાઈને જેનું પેટ ગોદું પડવાનું જેવું થયું હતું.

કાલને બોલાવવામાં આવ્યો. ડકૂન અને એના વજીરની વાતચીત સાંભળી એ બોલ્યો: "હું તો કાલ જ મારે ન્યાય બરાબર ચુકવવો પડે. મારી આગળ બંને પક્ષકારોને હાજર કરો. એની જાતે તપાસ લઈ હું મારો ચુકાદો આપીશ."

બલીફે શાહી બબરચી ખાનામાં ઉમદા કીસમનો ફાલુદો અને બદામનો હલવો તાયાર કરાવ્યો.

બંને ચીજો કાલ પાસે રજુ કરવામાં આવી.

કાલ પેટ પંપાળતો પંપાળતો એ બધી ચીજો ખુબ લહેજતથી ઘરાઈ ઘરાઈને ખાઈ ગયો.

બલીફે પુછયું: 'હવે મારા સવાલનો જવાબ આપો. શું ચડ્યું સરસ? ફાલુદો કે બદામનો હલવો?'

કાલ ઠંડે કલેજે પેટ પંપાળીને બોલ્યો: "નામદાર, આપનો ફાલુદો અને બદામનો હલવો, બન્ને એક બીજાની સાથે જરા પણ અતલેદ કે અબુજનાબ વગર મારા પેટમાં આરામ કરે છે. હવે બેમાંથી એકને બખાણવા જતા નાહક બંને વચ્ચે અરાડાવરણ કરાવી મારા ગરીબના શરીરમાં શા માટે બીડા ઉભા કરો છો?"

કાલની હાજરજવાબીથી બલીફ બ- ખડાટ હસી પડ્યો અને એને એક હજાર અશરફી ઇનામમાં આપી.

'બાલજીવન' રમણલાલ નાનાલાલ શાહ

કડવાં વેણ કહેશો નહિ

મનુષ્યમાત્ર લાગણીને વશ હોય છે. તેથી કરીને કેટલીક વખતે માણસ ક્રોધ ને વશ થઈ જાય છે. ક્રોધ એવો બરાબ છે કે મનુષ્યના દરેક સારા ગુણને ઢાંકી દઈ પોતે તેના ઉપર વિજય મેળવે છે.

આપણે ક્રોધને વશ થઈ સામા માણસ ને અપશબ્દો કહી અપમાન કરીએ છીએ

બાળકો અને ચિરૈયા

બાળકો—આવો આવો ચિરૈયા રાની,
મુજે સુનાઓ એક કહાની.
દુખ બાત આને કી દુંગી,
સોને કે પ્યાલે મેં પાની.

ચિરૈયા—દુખ બાત તુમ પ્યારો બચ્ચો
સોને કા પ્યાલે કા પાની
મુઝકો તો બાતા હૈ આજ
દુનીં કે થાલે મેં પાની.

લોહીની રમત

ચાલોને રમીએ દોડી દોડી—દોડી ચાલોને —ચા.
ચાલોને ચાલોને ચામાને રમીએ દોડી દોડી.
વરસો વરસાદ ખુબ આને મુસળધાર,
ઝરણા બ્હાના જળ દોડી દોડી-દોડી દોડી—ચા.

પાપુના બાપા નકામા ચોપા
કરી કપાને કરીએ દોડી-દોડી દોડી—ચા.

-હાની ને ગોરી લાલો ને સદભાળી
ઘુમીએ પ્રવનમાં દોડી દોડી-દોડી દોડી—ચા.

બાજી રાખેલી ઉંચા વળે તો
પાંદડાને કુલ બધ તોડી તોડી-તોડી તોડી—ચા.

બધે દરિયાપાર પરીબેનના દેશમાં
નોયા પહેલી દોસ્ત મારી દોડી-દોડી દોડી—ચા.

તારા

ત્યારે આપણને પછીથી ખરાબ લાગે છે, અને આપણને અધોગતીનું બાન થાય છે.

જ્યારે આપણે ચીડાઈએ છીએ ત્યારે આપણા શરીરમાં એક જાતનો ક્રોધાગ્નિ સળગી ઉઠે છે, કે જે આપણને અને સામા માણસને—બન્નેને—બાળે છે

જેવી રીતે આપણે તીર-કામઠું લઈને ઉભા રહીએ અને બાણમાંથી તીર છુટી ગયા તે કહી પાછું આવતું નથી, તેમ આપણા મોઢામાંથી એક વખત અપશબ્દ નીકળ્યું પછી કોઇ દીવસ એમાં પાછું ફેરવવું નથી.

તીર માત્ર શરીરનેજ ઘાની કરે છે, પણ શબ્દપ્રહાર તો મનુષ્યની લાગણી અને હૃદયનો સંહાર કરે છે. કડવા શબ્દો મનુષ્યને રીબાવીને મારે છે. જ્યારે જ્યારે કંઈ પણ બોલવું હોય ત્યારે સંભાળપુર્વક શબ્દો પસંદ કરો.

કોઈ દીવસ કોઈ પણ મનુષ્યને કડવાં વચન કહેશો નહીં. ઘણીજ મીઠાશથી, નમ્રતાપુર્વક, અને સરળતાથી સારી રીતે વાત કરવી જોઈએ, જેથી આપણને પણ આનંદ થાય અને સામા માણસને પણ આનંદ થાય.

'બાલજીવન' કુ. સુમુખી મજમુદાર: છ. ચો.

નૂતન વર્ષાભિનંદન

—★—

અમો કરીએ સુમન નવરૂં વર્ષ આજે બનાવો
માનાના એ પ્રતિ ચરણે શીષ દેતે નમાવો;
આશુર્વિદ્યા વદન બલ કેરો પાનરો કેવળ કેરો,
પાયો એવા પ્રમુખ જનતા માત આજિજ મેળવો

બ્હાળા મારા કુમુદ કુસુમા જાળ બાઝા બનેલાં,
પાળો ચાંપો પ્રગટ બાગમા ભ્રમરા નાદ કરેલાં;
મ્હારા મીઠા સ્વર સુમધુરાં ચીત મોરા બજાવો
કુદો નાચો પ્રસરવ કરો આજ આનંદ રેલો.

આવ્યા 'તા આ દિન રટણાર્થે રાય રાજ્ય બનેલા,
બેઠયા'તા ત્યાં જરત હિલથી રાજને પાઠ તાત્યો;
દીશાલ્યાનો નયન ભક્તિયો ઉરના બાણ કરયા,
ચિંચ્યા રાજે નયન જગને ભાવના ઉત્પ થયેલ.

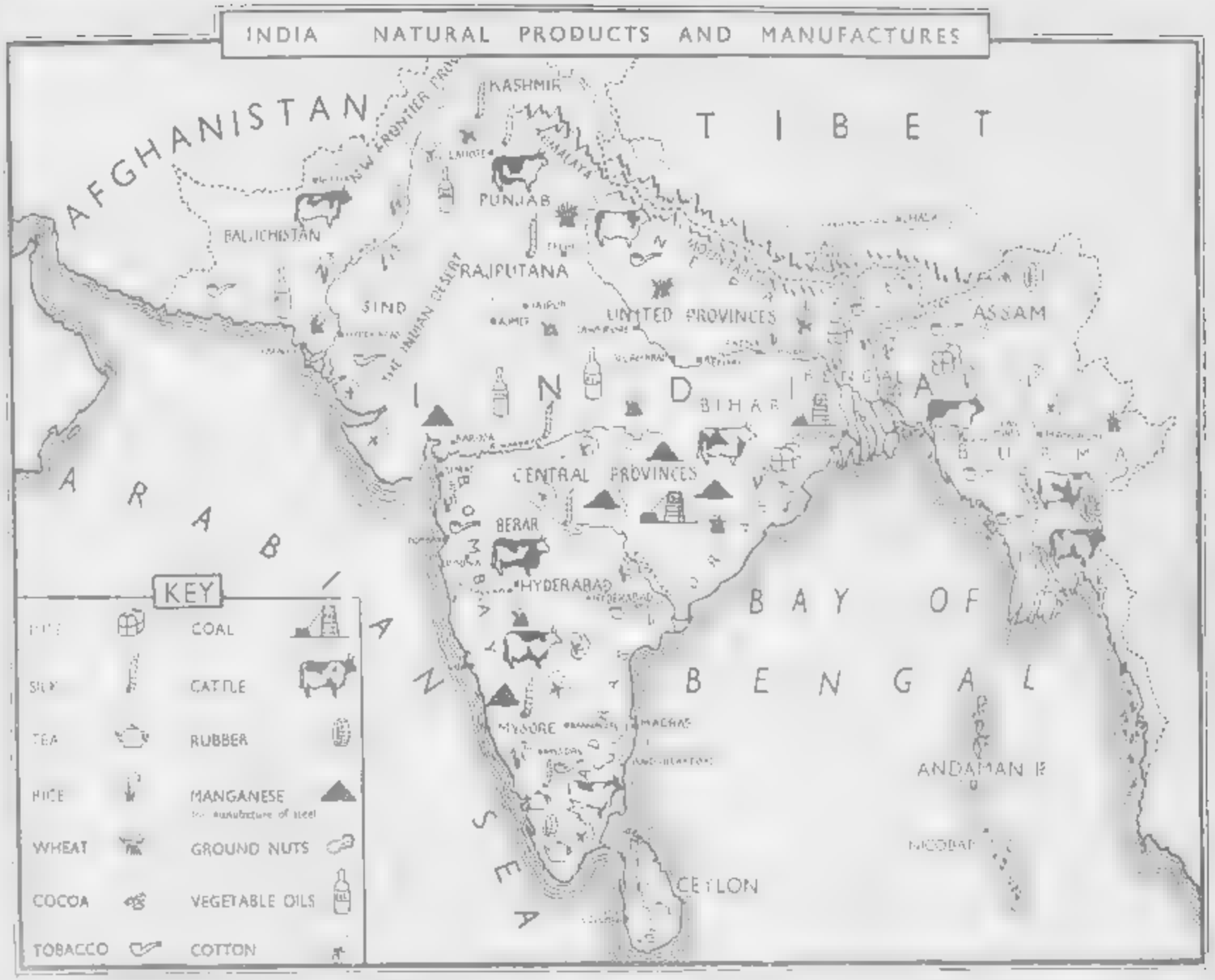
બોળા રાજ, કરમ દિલની પ્રેમ યેથી પ્રસન્ના,
પ્રેમે પ્રેમે દિલ ભક્તકને રામને સો વધાર્યે;
પેલા રાજ સ્વજન મળતાં સ્વાર્થ બાતો વિસારી,
પોપા પાણી પ્રાપ્તિ પ્રભુને આત્મપત્ત પ્રેમ આવે.

વર્ષો નીતાં જળ ઝરણમાં રામનું નામ બાજે,
નાના મોટાં સકળ મનુને રામદૂત રાજ્ય માગે;
આંદ માત્રો તમ હૃદયણી આવશો રામ પેલા,
દેતે આવા રમત રમવા વારંવો રેલ બ્હાલો.

બોલો કુલો રજમાં બધાં સ્નેહનાં પાન પીવાં,
સંપી આવો સુપથ નરના પુત્રજોએ ખુદેલાં;
બોળા બ્હાલા બહુ સુખપુરાં બોલને માન બ્હાવી,
આનંદોના અનિલ તમને બર્પિયે સુખ શાંતિ.

માતા પાસે અમર સુતની રાજને પાનારા,
સીતા પાસે પૃદ્ધા બાનિના બજ્રની ધારવાળા,
બાતા પાસે બાત સરખા ભ્રાતબોનો સાથ દેવા,
પ્રભુ પ્રભુ વિજય દિનને રામના ગ્રબ્ધ ગાવા.

બધુ જોયું જાણ બહીં તે બરપતો ગૃહ બાજ,
તોયે મારા રમણ કરના દોષ તે બાજી દેજો;
બહોતી ના બાપધિ નહિ કો બાબુતો હું બના ના,
બાકી રંજ ગરજના ... બાતથી હું પ્રભુનો

ચિત્રમાં ક્યાં શું શું પાકે છે અને શું શું બને છે તેનો નકશો

દિવાળીની લહાણી

દિવાળી જીવનને આનંદ આપનાર દિવસ છે. સંગીત જીવનમાં મીઠાશ આપનાર વસ્તુ છે.

સંગીત વગરનું જીવન એટલે સ્વાદ વગરનું ભોજન.

દિવાળીના આ શુભ તહેવારોમાં મિત્રો તથા સગાં વહાલાંને શું શું સંભારણાં આપશો? નીચેની સામગ્રીઓમાંથી આપની પસંદગી કરોઃ

આખી દુનીયાના સમાચાર ઘરમાં બેઠા સાંભળી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—રેડીઓગ્રામ

હળવું સંગીત અને મુખપૂર કીકોમોના ગાયનો કુટુમ્બ સાથે વગાડી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—ગ્રામોફોન

કુટુમ્બમાં અને મીત્રમંડળમાં ગાવા બજાવવાનું ઉત્તમ સાધન—હારમોનીયમ

લાકડાં કોલસાના ધુમાડાથી બચી ત્વરાએ રસોઇ, ચા કોફી બનાવવાનું ઉત્તમ સાધન—ઈલેકટ્રીક સ્ટવ

ગરમીની મોસમમાં દરેક જાતની ઠંડક આપનારી ચીજો મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—રીફ્રીજરેટર

તબલાં, વાયોલીન, મેન્ડોલીન, બેન્જો, સીતાર, હીલરૂબા, ગીતાર, તથા તમામ.

રેકોર્ડોની લુંટ

દિવાળીના ઉત્સવ પ્રસંગે વાજીંત્રો તેમજ રેકોર્ડોના ભાવ ખાસ ઘટાડવામાં આવ્યા છે.

પુનર્મિલન, બંધન, નયા સંસાર, પરોપકારી, Indea to-day, દિવાળી, On the river, વિગેરે પ્રસિદ્ધ ચિત્રપટની રેકોર્ડોના સેટ આવી ગયા છે.

૩૧ ઓકટોબર સુધીના ખાસ ભાવ

દર રેકોર્ડ શી. ૩—૬.

આ અમુલ્ય તક ચુકશો નહિ.

ઘરાકનો સંતોષ એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

મળો યા લખોઃ

ટેલીફોન ૨૫૮૦૬ ,, રેસી. ૨૦૩૭૭

ગોશળીઆ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ, ૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

ટૂંકી નવલિકા

સુખ કે એક સપન થા

લેખકઃ ધીરજલાલ ભટ્ટ.

"ઈશ્વર, તારૂં એકલવાયું જીવન અને પાતનાની કલ્પના માત્ર અમોને ખેલવરી ઊભારે છે. હવે તું સહચરી રાખ તો! સુમને સુખના કેવીક નહિ કરે તો વિધાળ જીવન પંથ કેમ કાપીશ! હવે જરા વ્યવહાર બન!"

મોટા ભાઈ, મને ભાગ્યેજ્યવા નહિ બનાવેલો! મારો અને સુમી વચ્ચેનો સ્નેહ એ હરિણના ચુંબન્યા નહિ પણ વિશુદ્ધ સ્નેહ હતો! તેને હું કેમ વિસ્મરું? જૂનાગઢના સુખદ સ્મરણોય મને જીવાડી રહે છે!

કમલકાંતને સમજાવવા આવનાર મોટાભાઈના મુખપર "બહેતીયા" ની ભાષા પથરાણી.

કમલકાંત તેની ધર્મપત્નીના મૃત્યુ સમયે ૨૬ વર્ષનો હતો અને તેની પુત્રી પરિમળ માત્ર બે વર્ષની હતી. એ ગુજરાતનો તેજસ્વી સાહિત્યકાર અને અભિનવ પત્રકારિત્વના નવીનતમ સંસ્કાર હતો.

એની નવલકથાનાં પાત્રો જેટલાં ભવ્યોજ્જ્વલ ભાસતાં. નીતિ સંયમની રહેતી. એના પ્રત્યેક પ્રસંગોમાં ધાર્મિક સમભાવ સહજ નરી આવતો. ઉપરાંત રસરાજની કાવિદાસની જેમ એ રસ-કાવ્યોનાં અદ્વિતીય સર્જનો કરી શકતો. એનાં વિશિષ્ટ અને પુજનિક પાત્ર લેખનના વાંચને અનેક સાહિત્ય રસિકોને તેનાં પત્રો પઠવાના મન થતું. કેટલાક વિવેચકો એની વર્ણન શૈલી ઉપર ઘણી વખતનો આરોપ મુકતા ત્યારે કેટલાક તેને નૈસર્ગિક શૈલિ કહી સત્કારતા. પોતાજ એના કારણપુર્ણ જીવનના જ્ઞાતા હતા. તેનું દારિદ્ય ભારત 'પદ્મની મુદ્રામા સાથે રમર્યુ તા રે એવું હતું. જેના માટે મહાકવિ તેનું સ્વમાનભાન અને સિદ્ધાન્ત પ્રિયતા જવાબદાર હતાં. મુદ્રીવાદ સંપ્રેરિત અખબારોના અને પ્રકોભનો ખતાં તેની સેવા મજદુર પત્રો મેળવતાં, પુસ્તકોના પુરસ્કાર વિગેરે થી એ આજીવીકા પ્રાપ્ત કરતો. સાહિત્ય સેવા બદલ અને મહારાજા કમકાર અને પદ્મકળીની કશીય પરવાહ નહિ હતી. એમને કાર્યાંથી એ સમય મેળવી રસોઇ કરતો, કપડાં ધોતો અને પુત્રીનાં કપડાં વખેા સાંધતો. બાકુ કાંતતાં એને આવડતું જ નહિ. ઘણી જગાએ કારેા રહી જતો.

* * *

પુત્રિ પરિમળ એકલવા અંધાનીહતી. એના ચમકતાં સહિન્દર્યથી એ સુવર્ણ પ્રતિમાયી ઓપતી. વધતા પ્રમાણમાં એનામાં ચાપલ્ય અવધાનીય હતું. બાગોના કાલા કાલા શબ્દોથી એના જીવનની દીપાવલી દિલ્લીમાન બનતી.

કેટલ મનોરમ સંધ્યકાળે એ બાળાને નાની પરિક્રમા અને બાલ માનસને સ્પર્શતી નીતી કથાઓ કહેતો. એમ એ મૃત પત્નીની સ્મૃતિ પ્રતિ કર્તવ્યનિષ્ઠ સ્નેહ ને દર્શિત કરતો.

* * *

બાળા જ્યારે વિનય મંદિરે જવાનો થયો ત્યારે પડોશી ભારે સંમદ્યમાન સર્વોત્તમ વર્ગના પદેસાયી તેને કાળાંતરે સુધરા આવ્યો. એ પ્રસંગ એને માટે વિરલ હતો.

બાળા પ્રત્યેના પોતાના વાત્સલ્યની હદ થતી ત્યારે "એની મા હતે તો એમજ કરતે ને!" એમ મનમાં કહી તે આતા સંતોષ અનુભવી જીવનમાં બોડા સમય સારૂ પણ ભારી સંચિત કરતો.

* * *

નિષ્પ્રાણ તબીયત.....ચિંતિત્સા.....રોગ..... અસાધ્ય.....

આદ...ઈશ્વર જે હાથે ગાયું ભાની એ હાથ ઉપર બેસી રહ્યો હતો. એણે આંખો મીંચી દીધી. દુર એને બગાડખારી મૃત્યુદેવતાં દર્શન થઈ રહ્યાં હતાં દબુમબુમ—દબુબુમ-દબુ થતા. વિચાર તંદ્રામાંથી જાગ્રત બની એ રેખાઓ નજીક જોવી મથ્યો. લેખીની નિસર્ગનિયમાનુસાર ચાલી રહી. 'કામદેહતા' માસિક પત્રિકા માટે "એકાકીનાનું રહસ્ય" નામક લેખ લખાઇ રહ્યો. કલમ તેણે દુર ફેંકી દીધી. એની આંખે અંધારાં આવી ગયાં. બાજુની ઓરડીમાં પરિમળ ત્રિકમીને ગીત ગાઈ રહી હતી.

* * *

બીજે દિવસે ઈશ્વરે ભીજા વિદેહા પદ્મિનર તબીયતની સલાહ મેળવી, એણે પણ એજ રોગની ખેાર મારી. કયાં ગઇ કાલની પદ્મજ કાલા અને કયાં આજનું સત્યવિદેહાણું શરીર!

માતા વિદેહાણી બાળાનું શું? એ મહાપ્રશ્ન ઊકેલવા કપાય રાખી વિચારું". ચડીલ બાના તરફથી કશા સહિજપણી આશા નહિ હતી. નજીકના ગામમાં રહ્યાં ભાગિનીને બાળા સોંપવા મને સુચવ્યું પણ એમના સ્વભાવનું પૂર્વકરણ કરતાં તેઓ વધુ પડતાં કડક જણાયાં. અનાયાસગ તો વિચાર આવ્યો પણ ત્યાંના વાતાવરણમાં યુક્તાઓ અને બાલ માનસના બુકડા જાણી અને એણે નજરો નજર જોયા હતા.

* * *

સામનાં એક સંતાન વિદેહાણું ધનિક સબારીને બાળા સોંપવા મિત્રે સુચવ્યું રાજિના અવિરત વિચાર મંથન પછી પણ એ કલાય નિર્ણય ઉપર ન આવી શકયો. સંતાન વિદેહાણી આ માતૃત્વમાં શું સમજે? બાળા માનસની એ શું અવમાની હોઇ શકે? આખરી મહાજ રૂપે એણે પત્રાંમાન પત્રમાં બા. ૫. મૂકયા. "મોટા માણ્ય જીવનાર એક મનુષ્ય, પ્રેમાળ મનુષ્યોને પોતાની પુત્રી દત્તક આપવા મુકતે છે. વળતી પ્રભાતે એક દંપતી એના ઘેર આવ્યા કેવું. પુરૂષ હતો શાંત—ગંભીર—વિચારમગ્ન. એના મુખપર રોકની કાલીમા છવાઇ રહી હતી. એણે રોકનાં ચાળા પહેલાં પરિધાન કર્યાં હતાં. એણે તાજે તરમાં પોતાનું બાળક ગુમાવ્યું હતું"

* * *

નવી દંપતી ગેબવવાની રેલિમા પરિમળ પેલી બધી સાથી ચાલી નીકળી. દુર સુધર દ્રષ્ટિ મર્યાદાથી દુર થતા ત્યાં લગી ઉપર એને જોઇ રહ્યો. અને પછી કપાય જાગી સિલિજ અને વાદળાંઓ ઘનિ રિક્તપ્રાય જાણે આલોકન કર્યા કરું". ઓરડીનું દ્વાર બંધ કરી એણે પહાડ જેવડો નિશ્વાસ મુકયો. સાંભળનાર હતી ઓરડીની આરેગ દિવાલો અને વિદેહા પત્નિની તસ્વીર!

* * *

બંધ ઓરડીના દ્વારની તરફ કાર્ડી—બાતાવરણ ભેદતું કારૂણ્યપૂર્ણ કાવ્ય ગાતું હતું

ના મેં ધર્મી કા
ના મમ મેરા
અબ દીન જીવન નાહીં
સુખ કે એક સપન થા.

પ્રભાત અનંત રાગોના પ્રસારમાં ઉષા હોઇ હતો. વિધાતાની કલાની કાંતીમાં પવન ખરકતાં બાલુ વરસાવતો હતો.

ભારતવાસીઓને આહ્વાન

"ઓ ભારતવર્ષના નંતાનો! તમે ભૂલી ન જશો કે સીતા, સાવિત્રી, દમયન્તિ એ તમારી આદર્શ માતાઓ છે; ભૂલી ન જશો કે જે પ્રખરતું તમે સ્તનપાન કરેા છેા એ લાગણીઓનાં સૌથી મહાન બાગી ઉપાસની શક્તિ છે બાળા ન જશો કે તમારાં ધર્મ, તમારી સંસ્કૃતિ, તમારું જીવન ઇન્દ્રિયના સુખોપભોગને માટે નથી, તમારા અંગત સુખોપભોગને માટે નથી; ભૂલી ન જશો કે તમારો જન્મ ભારતમાતાની વેદીએ બલિદાન આપવાને થયેા છે; ભૂલી ન જશો કે તમારો સામાજીક નીયમ અનંત વિશ્વમાતૃત્વનું માત્ર પ્રતીબીંબ છે; ભૂલી ન જશો કે ઉતરતા વર્ગો, અજ્ઞાન, ગરીબ, નીરક્ષર, પોસી, ઝાડુ મારનાર, એ સમધા તમારાજ બાલ બાને તમારા ર ઉપોદીના બનેલા દોષ તમારા બંધુઓ છે ઓ વૈશ્યવાનો, ભૂલ બનેા. ઉિમત ભરો, ભારતવાસી નરીકેનો ગર્વ કરેા અને ગર્વથી જાહેર કરો - અમે ભારતવાસી છીએ. પ્રત્યેક ભારતવાસી અમારા બંધુ છે. કરો કે ભણ્યા ભારતવાસી, ગરીબ અને નિરક્ષર ભારતવાસી, સાહસ, હરિજન મારા બધુ છ... ...ઓ બંધુઓ તમે કહેા કે ભારતવર્ષની ખુબી એ બાકે સર્વોત્કૃષ્ટ વસ્તુ છ, ભારતવર્ષનું હિત એ અમારૂ હિત છ, હિત રાત પ્રાર્થો કે ઓ સૃષ્ટિની માતા, અમને મદ બનવો, એવા શક્તો દેવી અમારી નબળા ને દુરી દેા, અમારામાંથી નામદાની દુર કરી અમને મદ બનાવો."

જાણવા જોગ

જુદા જુદા દેશોના શિક્ષાના નામ

આરજેન્ટાઇન	પેસો
ઓસ્ટ્રીઆ	શીલીંગ
બેલજીઅમ	ફ્રેંક
બોલીવીઆ	બોલીવીઆનો
બ્રાઝીલ	મીલરીસ
બ્રીટીશ ફ્રુ-ઘાસ	ડોલર
બલગેરીઆ	લેવ
કેનેડા	ડોલર
ચીલી	પેસો
ચાઇના	ટેલ
કોલમબીઆ	પેસો
કોસ્ટારીકા	ટોલ
ક્યુબા	પેસો
ડેનમારક	ક્રોન
ડોમીનીકન રીપબ્લીક	ડોલર
ઇકવેડોર	સુકર
ઇજીપ્ત	પાઉંડ
ફીનલેન્ડ	માર્ક
ફ્રાંસ	ફ્રેંક
જરમની	રીસમાર્ક
ગ્રેટબ્રીટન	પાઉંડ
ગ્વાટેમાલા	પેસો
હાઇટી	ગોર્ડ
ગ્રીસ	ડ્રેકમા
હંગરી	પેંગો
હીંદુસ્તાન	રૂપીઓ
હોન્ડો ઓરાસ	પેસ્ટર
મહાણી	લીરા
જાપાન	યેન
લીબેરીઆ	ડોલર
મેસીકો	પેસો
નેધરલેન્ડસ	ગીલ્ડર
ન્યુ ઝીલેન્ડ	પાઉંડ
નોરવે	ક્રોન
પનામા	બાલ્બોઆ
પરસીઆ	ક્રાન
પેરુ	લીબ્રા
ફીલીપાઇન્સ	પેસોસ
પોલેન્ડ	ઝલોટી
પોરટુગલ	એસ્કુડો
રશીઆ	રૂબલ
સેલવેડોર	કોલોન
સીઆમ	બાહટ
સ્વીડન	ક્રોનર
સ્વીટઝર્લેન્ડ	ફ્રાંક

દુનીયાનું બેહદમાં બેહું પુતળું

ન્યુયોર્ક હારબરમાં આવેલું સ્ટેચ્યુ ઓફ લીબરટી જે યુરોપ થી ન્યુયોર્ક જવા જે દરિદોગોચર થાય છે એ બેહદમાં બેહું પુતળું છે. અને તે ફ્રેન્ચ સીકપી એમ. બોરટહોલ્ડીએ બનાવ્યું હતું. એ પુતળું સ્વતંત્રતાની જાહેરાતની ૧૦૦ મી વરસગાંઠની યાદગીરીમાં ફ્રાંસના લોકોએ અમેરીકન લોકોને બક્ષીસ આપેલું હતું. આ પુતળું ૧૫૧ ફુટ ઉંચું છે.

મોટી આગ

કેટલાક લોકો એમ માને છે કે ૧૬૬૬ ની સાલની આગ સહુથી મોટી આગ હતી કે જેણે ૪૪૬ એકર જમીનની લેકસ બળાવી દીધી હતી અને ૧૦૦ મકાનો બાળી નાખ્યાં હતાં કે જેની કિંમત ૧૩,૨૦૦ પાઉંડ હતી. ૮૧૬ પારીશ ચર્ચીસ, સેંટ પોલ્સ કેથેડરલ, ધી રોયલ એક્સચેંજ, ૫૨ હોલો કમ્પનીનાં હોલો, અને બીજાં બાવીશ બીલ્ડીંગોનો નાશ કર્યો હતો.

કેટલાક વખો પહેલાં સાબમે રામ સાહેબને આવી નાખવાનો ઓરડર કરેલો તે પાછતની આગને મોટી ગણે છે. પણ ૧૯૦૭ ના ઓકટોબર માં ગોકાગો કોલેરામાં જે આગ લાગી હતી તેની ખરખામણી માં ઉપરની આગો કંઇ વીસાતમાં નથી. ૨૧૨૪ એકર જમીન કે જેના ઉપર ૧૭૩ આલ્સ મકાનોઓ આગે બીલડીંગનો સમાવેશ થતો હતો. આશરે ૧૦૮,૦૦૦ માણસોમાં થી ૧૭૫૬ બરબાદ જીવનાનાં થાય ગયાં હતાં. ૨૫૬ માણસો મરી ગયાં. સાંભી કે ઓકટોબરી રીતે જે નુકશાન પહોંચ્યું તેનો અંદાજ ૬૦,૦૦૦,૦૦૦ પોંડનો હતો. એવી આગ ફરી લાગી ન હતી. ૫૬ વીમા કંપનીઓએ દેવાળું કાઢયું હતું. બે દીવસ પછી બાગ કાબુમાં આવી હતી. ખુલ્લી જગ્યા બનાવવા માટે આગના મકાનોવાળા મકાનોવાળા ડીનામાઇટ કરી નાખવા પડયા હતા, કે જેથી આગનો ભડકો આગળ વધે નહીં. એ આગનું કારણ એક બાય હતી કે જેણે પેરીનના દીવાને બાત મારી હતી, અને તેને લીધે દોહને બાત લાગી હતી. તે વખતે પવિમ તરફનો અબેર પવન વાતો હતો. જેથી આખો ગાહોલો જીવમાના મકાનો હાયર બીલડીંગને બોલાવવામાં આવી હતી પવન બદલાઇ ઇશાનકોણ નીકળ્યો પવન એક મકાનોમાંથી બીજા મકાનોમાં આગના ભડકા લઇ ગયો. એ બધી આગ પવને બેકરમેન દેવની કડપથી ફેલાઇ.

લોલીપુલ નામ કેવી રીતે પડયું!

હાલના લોલીપુલ સામના રસ્તાના ચોક ઉપર સાંતા મીચનરીઓએ કોલ ઉભો કર્યો હતો અને તેને સાંતા ક્રાન્સિસ્કન લોકો "લોલીપુલ" પવીત્ર લાકડું એ નામે સંબોધતા તે ઉપરથી તે સામકાનું નામ લોલીપુલ પડયું છે કે જે આજે પ્રીન્સ ઉપોગ માટે બજામદુર છે.

દુનીયાની લાંબામાં લાંબી રેલ્વે મુકાબલો

સીમ્પલન હાલ કે સ્વીટઝરલેન્ડ અને ઇટાલીને જોડે તે ૧૬ માઇલ લાંબો ૧૬૦ વારસ બાંધી છે. ઇટાલી માં જે બોગદાનો હાલ છે તે ૧૨ માઇલ ૮૮૦ વારસ લાંબી છે. એના પછીનો નંબર બે સ્વીટઝરલેંડની હાલો બે તેનો આવે છે. સેંટ ગોથાર્ડ કે બારલ ૫૫૦ વારસ અને સીમ્પલ બારલ કે માઇલ ૧૭૫ વારસ લાંબી છે.

બોંફ શબ્દની ઉત્પત્તિ

બોંફ એ જુની જરમન ભાષાનો શબ્દ છે, અને તેનો અર્થ બોલ્ડ અગર ટેબલ એવો થાય છે. ઇટાલીયન લોકોએ એ શબ્દ ઉછીનો લીધો. એને તેની રપેલીંગ Banque કરી. અને મની ચેન્જરનું ટેબલ એવો અર્થ કર્યો. પછી મની ચેન્જરનો ઓફીસ એવો અર્થ કર્યો. છેવટે અંગ્રેજ લોકોએ એ શબ્દ ઉછીનો લીધો, અને હાલમાં જે રીતે એનો ઉપયોગ થાય છે તે રીતે ઉપયોગ કરતા થયા.

આરસપહાણના કેમબરથી ૩૫ ફુટવાને એક કપડાંપર ચોકું ૮૨૫ના ભાવમાં લઇ તેમાં ચોકું ઉંચું બાંધી ઉપેરી મકયું અને પછી સુંવાળાં કપડાંથી પોલીશ કરવું.

લેસના પડદામાં સળાવો નાખવો હોય તો તેને છેડે એક કપડું બાંધવા ની ટેવ નથી હમણામાં કેટલાને તમે કહેતા સાંભળતાં નથી કે હમણાં વખત પણ બરાબર છે?

ઇંગ્લાંડના રાજદીઓ

ઇંગ્લાંડની ગાદીપર થઇ ગએલા રાજદીઓ અને તેના રાજ્ય ભમાજ ના વર્ષની કારકી ગાદીવારસદા નિશાનોને ઉપયોગી જણાશે.

વીલીયમ ૧ લો	૧૦૬૬–૧૦૮૭
વીલીયમ ૨ જો	૧૦૮૭–૧૧૦૦
હેનરી ૧ લો	૧૧૦ -૧૧૩૫
સ્ટીફન	૧૧૩૫–૧૧૫૪
હેનરી ૨ જો	૧૧૫૪–૧૧૮૯
રીચારડ ૧ લો	૧૧૮૯–૧૧૯૯
જોહન	૧૧૯૯ ૧૨૧૬
હેનરી ૩ જો	૧૨૧૬–૧૨૭૨
એડવર્ડ ૧ લો	૧૨૭૨–૧૩૦૭
એડવર્ડ ૨ જો	૧૩૦૭–૧૩૨૭
એડવર્ડ ૩ જો	૧૩૨૭–૧૩૭૭
રીચા[illegible]	૧૩૭૭–૧૩૯૯
હેનરી [illegible]	૧૩૯૯–૧૪૧૩
હેનરી ૫ મો	૧૪૧૩ ૧૪૨૨
હેનરી [illegible]	૧૪૨૨–૧૪૬૧
એડવર્ડ ૪ થો	૧૪૬૧–૧૪૮૩
એડવર્ડ ૫ મો	૧૪૮૩
રીચાર્ડ ૩ જો	૧૪૮ ૧૪૮૫
હેનરી ૭ મો	૧૪૮૫–૧૫૦૯
હેનરી ૮ મો	૧૫૦૯–૧૫૪૭
એડવા[illegible]	૧૫૪૭ ૧૫૫૩
મેરી	૧૫૫૩–૧૫૫૮
[illegible]લીઝાબેથ	૧૫૫૮–૧૬૦૩
જેમ્બ્સ ૧ લો	૧[illegible]–૧૬૨૫
ચારલ્સ ૧ લો	૧૬૨૫ ૧૬૪૯
કોમન વેલ્થ	૧૬૪૯–૧૬૬૦
ચારલ્સ ૨ જો	૧૬૬૦–૧૬૮૫
જેમ્બ્સ ૨ જો	૧૬૮૫–૧૬૮૮
વીલીયમ ૩ જો	૧૬૮૯–૧૭૦૨
જોન	૧૭૦૨ - ૧૭૧૪
જ્યોર્જ ૧ લો	૧૭૧૪–૧૭૨૭
જ્યોર્જ ૨ જો	૧૭૨૭–૧૭૬૦
જ્યોર્જ ૩ જો	૧૭૬૦–૧૮૨૦
જ્યોર્જ ૪ થો	૧૮૨ - ૧૮૩૦
વીલીયમ ૪ થો	૧૮૩૦–૧૮૩૭
વીક્ટોરીઆ	૧૮૩૭–૧૯૦૧
એડવર્ડ ૭ મો	૧૯૦૧–૧૯૧૦
જ્યોર્જ ૫ મો	૧૯૧૦–૧૯૩૬
એડવર્ડ ૮ મો	૧૯૩૬
જ્યોર્જ ૬ ઠ્ઠો	૧૯૩૬ –

પરાઠ—પતએ મનો ચોકા દીવસ પર વેચેલી પડીમણા સાકર વખત આપતી નથી.

વેપારી: એમાં કંઇ પડીમણા નો દોષ નથી હમણામાં લોકોને તંગે કહેતા સાંભળતાં નથી કે હમણા વખત પણ બરાબર છે?

ફિલ્મના શોખીનોને ખુશ ખબર

ચાલુ વીકમાં ફિલ્મના નવા સેટો આવી ગયાં છે.

પુનર્મિલન (૧) રાજા ગોપીચંદ (૨) પરબત રાણી (૩) દીલી (૪) રાધીકા (૩) દીવાળી (૬) સરફરાઝ (૭) મીના બંધન (૮) ગાઝી સલાહુદ્દીન (૯).

એ વતરેાઢ

મરહુમ બાદ કવ્વાલનેા છેલ્લેા રેકેર્ડ—No. 16451. મોહંમદ ખલીલ કવ્વાલનેા છેલ્લેા રેકેર્ડ—No. 16457.

હાલુ કવ્વાલનેા છેલ્લેા રેકેર્ડ No. 16455.

મરહુમ બાદ કવ્વાલના છેલ્લામાં છેલ્લા ગાયનેા ૧૬૪૫૨ રેકેાર્ડો આપી ગયા છે. વહેલેા તે પરેલેા

N.	બાદ કવ્વાલ
16404	જબ ચલા દુનિયા પુકારી આજનેા
16411	એક રાતે કુ વનારા
16416	બજમેં સંગ હાથ ગમ અબાયા હમારી
16428	મદીનકા મુસાફિર મુ ારે હસમે દુવા કરના
16434	હમારેા તેા મને સમજ ાદી રેાનાર કે ગેબદીવાના
16304	દેખ જલેં ન બલે તેા રેા ખલકી
16313	ઇબતુલ્લા ા આલાનીન
16347	ા. ગમે ા એક ખુને
16232	ા મહિલે ઇન્સ ક્રિમ હમસ ાપા ા
16273	પેાહડીલેા ખબરી
16250	કુરબાં-મુસ ા
16243	હલક મે આજ એહમદે આકી
16289	કુરબાન પદા
16367	મેરા મન મેાર ા
16380	મુજ રાજે મહંમુણા મરબાના ખુની ા
16300	પાસેા અલ્લામાદ પાસેા અલ્લહબાબાક
R.I	ઇસ્લામી રેકેર્ડ
306	અંબા મહુડીના ગેાસ્ટજા
301	અબાદના કબાના
P.E	
27	મહાદન હજરત બીલાલ
G.E.	
4764	અને 4765 બે રેમા ા
	અંગલમા માદેાના ા ા
1723	પાયરસે કબ્બત કા ઉજના
4726	બુદા ા લાર મેમાને છે
3164	કુતબા મહાદન
6677	દેસ આજમ
1740	ઘુગ હેા અલ્લાહ ા
K.T	
12127	દિલાવત હજરત અબીર
12907	દે સબાવત
12305	કદમેા કુરબાનીમેા રેકેાર્ડ
12781	તેારીફ મેાહંમદી

	કુબ્રે આલમ કવ્વાલ
16270	ઉસને કરબારીકે ગોકાના કસદી
16349	ા ાર નબી આપેાસે દીલગે ઉસ આમા
16241	તસ્વીર મેાહમદ મેરે દીલમે.
16270	ઉસને કરબાર્ક ા આલનબાકાદા

	આસ્કર કદીરૂદીન
16332	ા મેાહંમદ ા મેાહંમદ
16340	કમર આ સીતમગર
16201	જીસકા રાજ ા કલમકરે
16210	અપને આપને પાસ દેાલત
	મેાહમદ ખલીલ કવ્વાલ
16421	આશેા આ ા મદીને કુ બજકે ચલેા
16426	ખ્વા આબાની નાજરેના મેાલાઓ સખી
16433	લાખન્યા નહી ા
16212	હમા નબી સલ્લ કરકના ાલા
	સાવ મને પીલારે
	મુસલમા કમ ઝબરૂચ
	કહા લગ રાહ જેાએ
	આસ્કર અબ્બાકુલ રજાક
	મે ાનકા બારબાર
	ાદ મદીના મુકા
	દે સબાબ ા ા
	હમારે બાકર પાર ા
	કલિનબખાના એન્ડ પાર્ટી
12215	મેહબ કે મુકા આકા તેરી મહીમ
12917	ઇસ નારે સલ્લા હૂ સબ બંદાકે સેાદાઇ
12826	નહારીમ હૈ સાકુ સહરા મે
12860	મે તેા તીર બાણ પાર
	આકાર સબ ઉમ્મને સીલસીલા
	કરકમે બાકના પીરા
	કરે મકતલમે સકેા

	હાલુ કવ્વાલ
	નૂરે અનવર દીખાના પ્યારે રસુલે અરબી
	બાત આકી કિ નટાલી જાએગી
	૪ાસ પ્યાલા ા મુજસે
	પુલબાલે મદીનેા
	ચલે દેા કદમ ઔર કબામત ઉઠાદી
	આજ નબી કરબાર કરજદીબાકાદા

	ફીલ્મ રેકેર્ડ
	નીરબલા (૪); તુલસીદાસ (૫); કેાજન (૬); આઝાદ (૫); હેાકર (૩). આલી બાબા (૨); બાજુબ (૫); બંધન (૬); ઔરત (૫); નદી કીનારે (૫); હુન્નરી (૫); તુકારીર (૫); ઇન્દ્રીબા કુરે (૫)
	કમેા રેકર્ડ
	શીરીન ફરહાદ (૬); બીલ્વ મંગલ (૪); સચ્ચા કુબારે (૩). તુકેારામની (૬). રૂકમાની મંગલ (૩); ગતી સુમીતરા ૨

૬૨ મહીને નવા રેકેાર્ડ અમારે ત્યાંથી મળશે. તેના ૬૨ મહીને કેટલેાગ અમારે ત્યાંથી મંગાવી લેશેા.

RADIO RECORD TRADING CO.

88, VICTORIA STREET, DURBAN. 38A MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG.

SOLE INDIAN AGENTS IN SOUTH AFRICA
H.M.V. COLUMBIA & TWIN RECORDS.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE
COLUMBIA and "TWIN"

સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકૉર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીલાલ એન્ડ રાજકુમારી

N. 15307 નાની નણદી ભાભીની ના
,, 15305 અંધેરના ગામમાં એક કુલ ઊગ્યું.
,, 15300 સુંદર બળી
,, 15311 નાનો ભાઈ.

—

કાસમ અને સકરાબાઈ

N 15307 કું ભારી રહીકા તોપીની ભેળા.
,, [illegible]
,, 15,281 વિપદનું સહણ કીરમમ કરસે
,, 15300 રીના ની રમીકાને નજરમાં મોહની નજર વડી છે.
,, 15314 પ્રભાતનો પહાડ બાજ ા ગ્રેસ અને બા ર ને
,, 15312 વ્યવસાયનો ધક્કો.

[illegible] નાયબ ના. ૧૮૨
,, [illegible] ખા ૧૬૦

અરબર ચમારક કંપની પાર્ટી

P 7 5900 [illegible]
,, ,, 5952 [illegible]
,, ,, 5953 ઉરાણીના સંભાર
[illegible]
,, ,, [illegible]
,, ,, [illegible]
,, ,, [illegible] ગાળીદાન કાઢો.
,, ,, [illegible] આકાશ પર
,, ,, [illegible] ફિલ્મના ગામ ૧-૨
,, ,, 5951 [illegible] ખુશ પાલખીદો.
,, ,, [illegible] ગાળો બળ્યો.
,, ,, [illegible]
,, ,, [illegible] ગામના ઝુલેખાબાઈ દરબાર ગાદી.

GUJARATI DRAMA SETS

ભક્ત કુમાર	(૬)	રેકૉર્ડનો સેટ.	ભૂલીરાજ બોલાબાજુ નાટક	(૮)	
સીતા ત્યાગ	(૩)	,, ,,	નરસિંહ મહેતા	(૬)	રેકૉર્ડનો સેટ.
રાજા રેવો	(૨)	,, ,,	વકીલનો વારસો	(૬)	,, ,,
રાજેંતમા	(૪)	,, ,,	ચતરનારાયણ	(૩)	,, ,,
વીર રાજા	(૧)	,, ,,	વનરાજ ચાવડા	(૫)	,, નાટક
કેસરતોરસ	(૬)	,, ,,	અલબેલ મુની વડો	(૨)	,, સેટ.
ગ્રેટ રામાયણ	(૬)	રેકૉર્ડનો સેટ.	માકુબાઈ	(૨)	,, ,,

FILM RECORDS IN SETS

ગરીબાણી તોપ	(૫)	નાયમલા (૪)	મારી ભાભા (૩)	જગાણા (૩)
ભાભા	(૫)	મામાફોન સીંગર (૪)	કંગસન (૧)	દુરબાદ (૧)

આરતી N 7 5246 કલાવતીની આરતી N 7 [illegible] શ્રી સત્યનારાયણની આરતી
N 7 5101 શ્રી મહાદેવની આરતી

વેચવાના પુસ્તકો

નીચેના પુસ્તકો બધા ચુંટી કાઢેલા જાણીતા લેખકોના છે. દરેકમાં પુસ્તકો સુંદર છતાં જ્ઞાનપુર્વક અને સારા લેખકોના વાંચવા જોઇએ. જેથી આપણા જ્ઞાનમાં વધારો થાય અને આપણું ચારીત્ર ઘડાય. એ ઉચ્ચ આદર્શને ધ્યાન માં રાખી અમે પુસ્તકો મંગાવીએ છીએ. ઉચ્ચ સાહીત્ય જ્ઞાનમાં વધારો કરે છે.

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

મારી જ્ઞાન કથા (પં. જ. નેહરૂ)	૧૨	૧
ધર્મ સંસ્થાપન (શ્રીકૃષ્ણના અસ્પૃશ્યો પ્રત્યેના વિચારો અને લેખો)	૧	૬
મહાત્મા ગાંધીજી (ટંકારણો)	૦	૬
રાષ્ટ્રીય ગિરવરાજ	૧	૬
સત્યાગ્રહનો મિમાંસા	૮	૬
આખરી રેંટિયો બાપ ૩ જો	૫	૬
અર્પણની પ્રતિભા	૩	૬

ધાર્મિક સાહિત્ય

મહાભારતના પાત્રો	૧૦	૦
ગીતાધારી મહર્ષિ દયાનંદનું જી. ચ.	૨	૦
પરમાર્થસાર	૧	૦
સત્યાર્થ પ્રકાશ	૨	૬
અનાસક્તિ યોગ (ગીતાનો ગાંધીજીએ કરેલો અનુવાદ)	૧	૦
મંગળ પ્રભાત (ગાંધીજી)	૧	૦
ઉપનિષદ પારાયણ	૪	૦

બી. રમણલાલ વકીલ દેસાઇ કૃત

ગ્રામીણા	૭	૦
ગ્રામ લક્ષ્મી બાગ ૩	૬	૦
દિવ્યચક્ષુ	૭	૦
પુષ્પમિત્રા	૫	૦
સ્નેહ યજ્ઞ	૭	૦
કોકિલ હૃદય અને બીજી વાતો	૭	૦
ઉષા નાથ	૫	૬

બીજા કેટલાક પુસ્તકો

પ્રેમ યાત્રા (નોવેલ)	૧૧	૦
જીવતા તહેવારો (ગોટી)	૨	૧૭
હિંદુસ્થાન (ચિત્રકામ પુસ્તક)	૪	૦
ચુનર સાગર (ચુનર શીખવાનો ગ્રામોફોન)	૧૦	૦
આપણા હિન્દુઓનો મુક્તિ સંગ્રામ	૩	૦
ચિત્રાંગદા (રવીન્દ્રનાથ ટાગોરના ગીતોનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ દીપક બાંધે)	૪	૬
રૂપકુંવરબા (રસીક નોવેલ)	૬	૦
સાળવણી	૪	૪
ઉષા મકવા	૭	૦
સુરસીરની વાતો	૪	૬
સાતમા સદીનું ભારત	૫	૦
બારમા ખ્રિસ્તીક નાટક	૧૫	૦
રાષ્ટ્રીય સંગીત ગાયક	૧	૬
મોતીના તોરણ (તોરણો બનાવવાની રીતો)	૪	૦
વીર જયદેવ	૪	૬
ચંપા	૧	૬
ચિત્રાંગદા અને બીજી વાતો	૫	૦
બધુ લેખ સંગ્રહ બાગ ૨ જો	૨	૦
બારસો સાઠારાની વારતા	૧	૬
બાળિકાનું ગાડું (નાટક)		૬
રસબાર	૭	૦
સ્નેહ લક્ષ્મી	૭	૬
સોનેરી સદુક	૭	૦
સોહ સગતાન	૭	૬
હાસ્ય રસીકા	૬	૦
અંધેકાર પર પ્રકાશ	૨	૦
દુઃખ નંદીના (નોવેલ)	૫	૬
જીવનના પ્રતીબીંબ (નોવેલ)	૩	૬
ગપ્પ વાતોઓ (અનુવાદક ગનશેન દેસાઇ)	૪	૦
પ્રેમનો ઇંજ (ટોલ્સટોય કૃત નોવેલ)	૫	૦
બીડેલા દ્વાર (નોવેલ)	૫	૦

શરદબાબુની નવલ કથાઓ

બીકાંત બાગ ૩	૧૭	૦
ચંદ્રનાથ	૩	૦
દત્તા	૬	૦
પલ્લી સમાજ	૩	૦
સ્વામી	૪	૦
અરૂંધિ બારતા	૭	૬
બહુરાપા	૬	૦
બાગરણી	૫	૬
જીવન યાત્રા	૪	૦
ચરીત્ર હીન	૭	૬
શુભદા	૫	૦
નવીના	૬	૦

બી. શરદબાબુના બધાં પુસ્તકો સુંદર રંગપટ દોર છે. આ બધાં ઉંચ્ચા પ્રકારનો છે.

નવલ કથાઓ

કાબાગાળા અને બીજી વાતો (મસ્ત ૧૪૧૨)	૩	૦
કુરબાનીની કથાઓ	૮	૦
મંદાર માળા (ટુંકી વાતો નોવેલ)	૫	૦
ગૃહરાજ (નોવેલ)	૪	૦
બાબા (વાર્તા)	૪	૬
જાગીરદારનો હાસ્ય ભંડાર	૬	૦
જ્યોત્સના	૫	૦
ઝાંસીની રાણી	૫	૬
ગાંડવાના જજ (૬૪૫ વાર્તાઓ)	૪	૦
તારી તલવાર (રાજપુત કથા)	૪	૦
દ્રષ્ટિપરીવર્તન (ટોલ્સટોયની બોધક કહાનારી	૪	૦
દેવા ચોધરાણી (નોવેલ)	૩	૬
પુષ્પ ચિત્રા	૩	૬
નારી હૃદય (કથાઓ)	૪	૬
પ્રેમાલય (સુંદર રસીક નાનકથા) ભા. ૧	૬	૦
" " " " ભા. ૨	૫	૬
પુરાતન જ્યોત (નોવેલ)	૪	૬
પ્રેમ પ્રભાવ (નોવેલ)	૫	૬
પુનરીણી	૩	૬
પીજરને પંખી અને બીજી વાતો	૩	૦
ઝુકાતો દીપક બાગ ૨ જો		
સગાઇ (મરાઠી નામસીદ્ધ નોવેલનો અનુવાદ)	૪	૦

બધાનું ઠેકાણું:—

Manager Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

ધી ટ્રાંસવાલ યુનાઇટેડ પાટીદાર સોસાયટી

ઉપરોક્ત સોસાયટીના આશ્રય નીચે દીવાળીનો મહોત્સવ ઉજવવાનો એક ભવ્ય મેળાવડો તા. ૨૦-૧૦-૨૬૪૨ ને શોમવારે સાંજે ૬ વાગે, ટેરેસ રોડ, ફ્રેડ્રીકસર્ગમાં આવેલા પાટીદાર હોલમાં થશે.

એ પ્રસંગે દિવાળીના મહોત્સવ ઉપર જુદા જુદા વકતાઓ તરફથી માર્મીક વીવેચનો કરવામાં આવશે. સર્વે બાઇઓ તથા બહેનોને પધારવા આગ્રહભરી વિનંતિ છે.

ઠાકોરભાઇ ભગવાનજી પટેલ
વલ્લભભાઇ ર. પાટીદાર
માનદ્ મંત્રીઓ ધી ટ્રાં. યુ. પા. સોસાયટી

સુરત હિંદુ એસોસીએશન

સર્વે હીંદુ ભાઇઓ અને બહેનોને સવિનય નીવેદન કે સોમવાર તા. ૨૭-૧૦-૪૨ ના દેવ દિવાળીનો ઉત્સવ ઉજવવામાં આવશે તેથી પહેલા રોજગાર બંધ કરી એસોસીએશનના વીકટોરીયા સ્ટ્રીટ વાળા મોકામાં ધામધુમ કીંયામાં ભાગ લેવા વિનંતી છે.

સોમવારે તા. ૨૦-૧૦-૪૨ના રોજ સવારના ૧૦ વાગે ઇષ્ટ કીંયા તથા સાંજે ૬ કલાકે પુષ્પાંજલી તથા આરતી અને ત્યાર પછી ૭ વાગે ઉત્સવની શરૂઆત થશે.

મંગળવાર તા. ૨૧-૧૦-૪૨ નવા વર્ષને દિવસે સાંજના ૭ વાગે દુધ પાર્ટીનો મેળાવડો અને આરતી થશે.

આ શુભ પ્રસંગોએ સર્વે હીંદુ ભાઇ બહેનોને ભાગ લેવા વિનંતી છે.

એલ. બી. પટેલ,
મા. મંત્રી

એકસેપ્ટ થએલા લગ્નાંકો

સોનેરી કાયદાઓથી મુકત થએલા લગ્નાંકો જેમાં જમાન મોલીકાતો ૬૪ આપનારા પાસો મેન્ટે કરાવ પાસ કર્યો છે એ લગ્નાંકો દરેકનાં સેકડુસ અમેજીમાં આ ગોલીસર્યા મળી શકશે તાલની કા. ૨.

વેચવાના પુસ્તકો

બાળ સાહિત્ય

નકલમ માળા (બાળકો માટે શ્લોકોનો સંગ્રહ)	૧	૪
નાની મેન વાર્તા	૨	૦
પુંડરીકના પરાક્રમ	૧	૧
બાપુની પ્રસાદી	૧	૬
પુસ્તકાલય	૦	૬
બાપુની કુચ દાંડી પ્રવાસનું વર્ણન	૧	૦
બાળ કુંજ વાર્તાઓ	૨	૦
બાળ કથાવલી વાર્તાઓ	૨	૦
બાલ્યવાર્તા ભાગ ૪ થો	૨	૦
ભારતીહાસિક મહાન પુરુષોની કથાઓ	૧	૬
વિકરાળ વન	૨	૦
સચિત્ર રમુજી પુસ્તક)	૦	૬
હોંકુરુમાની બાળ વાર્તાઓ	૨	૬
હાસ્યરસ	૧	૪
હીરા મોતી	૦	૬
ચુકાળ અને રાંધણી	૧	૬
બાળ વાર્તા વિનોદ	૨	૦
બોધપાઠો	૨	૬

સરકારી શાળાઓમાં ચાલતાં પુસ્તકો

	શી.	પે.
ચાલુપોથી	૦	૬
૨ જી ,,	૧	૦
૩ જી ,,	૧	૨
૪ થી ,,	૧	૬
૬ ઠ્ઠી ,,	૨	૩
૭ મી ,,	૨	૬
નવયુગ વાંચનમાળા.		
૮ ની ચોપડી	૧	૬
૯ મી ચોપડી	૧	૯
૪ થી ચોપડી	૨	૦
૧ લી ચોપડીના અર્થ	૦	૬
૨ જી ,, ,,	૦	૯
૩ જી ,, ,,	૧	૦
૪ થી ,, ,,	૧	૬
૫ મી ,, ,,	૧	૯
૬ ઠ્ઠી ,, ,,	૨	૦
૭ મી ,, ,,	૨	૩
ગુજરાતી રેસા હીકાબ ભાગ ૧	૦	૬
સંકલ્પસૂત્રિત બાલકથાવાળાનું	૨	૬
બાકરણ પ્રવેશનું	૧	૩
ગુજોળ ૪ થા ધોરણની (અંગ્રેજીમા ૭૯) નવી આવૃત્તિ	૨	૦
ગુજોહારનો નકશો	૨	૬

ગ્રહસ્થોપયોગી બાળ સેટ ૨૫ પુસ્તકો

કિંમત રૂા. ૧૨–૬.

પંચામૃત	કાવ્યો અને ભજનાવલિઓ
સુંદર કથાઓ	વાર્તા
ગોપીચંદ પુષ્પ	વાર્તા
જોયુને આંખ ઠરી	ભજનો સ્તોત્ર
માણકો કરેણી	વાર્તા
તારાબેનના પાઠો	વાર્તા
મેંદિયો	વાર્તા
ટેક	વાર્તા
ટેક ટેકા	ભજનનું પુસ્તક
જીવજંતુ	જંતુઓની માહીતી
કેકુ બાલકના પાઠો	વાર્તાઓ
બીજ કુંજ	ઉત્તમોની માહીતી
વસંત આવી	ઋતુની વાર્તા
નાગરવેલ	ઉખાણા
વેદનો વરો	વાર્તાઓ
તક તક	વાર્તાઓ
ગ્રહણની ભયકર	વાર્તાઓ
બે બાળ નાટકો	
કુસ્વપ્નો	રમુજ
વિલક્ષણતી વાતો	
અમિત રોગો	
મામડાએ ગમે હતો	મામડા વિશે કહેવું
બોલના ચિત્રકારો	વાતો
બાલ અને ફીરા	વાર્તા

બાળ વિનોદ બાળાના ૨૦ પુસ્તકોના સેટની કિંમત રૂા. ૮–૬

વેચવાના કલા ચિત્રો

કવિતાના નમુનારનો સુંદર ચિત્ર સંગ્રહ

મંગલાષ્ટક	૦	૬
જીવન મંજરી	૦	૨
કથા કલાપ	૧	૦
રંગ રેખા	૦	૬
અજન્તાના કલા સંદર્ભો	૧	૬
બોઝર કલર પિકચર આલ્બમ	૧	૦

બીજાં કેટલાક નવાં પુસ્તકો

કવિ કરીમરીનું સંક્ષિપ્ત ભાગ ૧	૨	૬
,, ,, ,, ભાગ ૨	૨	૬
કવિ કુંજના (નોવેલ)	૪	૬
ગુલામી નેપાર	૪	૦
મામડાનો ભારે (સોરાષ્ટ્ર મામડાની રસોતી દસ્તાવેજ)		૬
જીવન ધર્મ કે કરાર (નોવેલ)	૩	૬
બલા અને બીજી વાતો	૩	૦
વિનોદ ચાટીકા (હાસ્ય નોવેલ)	૫	૦
કોંગ્રેસનો ઈતિહાસ (હીંદીમાં)	૭	૦
હિંદીમેં ૫૦ બરસકા કાંગ્રેસકા ઈતિહાસ	૭	
કવિતા માળા અને બોધવચનો	૫	૦
જીવન પ્રકાશ (બાલુંન ઉપયોગી સંગ્રહ)	૨	૦

આ ઓફીસે છપાએલાં પુસ્તકો.

ફરજીવાલ બાયસેન્સીસ કંડોમ એપ્લીકેશન્સ

૧૬૨ ગુજરાતી અને અંગ્રેજીઓ	૧	૬
સીતા વનવાસ	૧	૩
બાલના પ્રશ્નોત્તર અમારા આત્મકથા ભાગ ૧	૧	૬
,, ,, ,, ,, ભાગ ૨	૧	૬
નીતિના કાવ્યો	૧	૦
શરીર સંજીવનીનો પ્રચાર અને તેની સંભાળ		૬
સર્વોદય		૬
પુર્વ અને પશ્ચિમ		૧
મોહનમાળ બાલસંગ્રહ વીરક્ષ તેમના ૧૯૮ અને વિચાર		૬
મુસ્લીમ કોમમાં પાયાનું કુટુંબ જીવન		૬
મુસ્લીમ કોમમાં પાયાનું ભારપ		૬
મારો જેલનો અનુભવ મોહનદાસ ગાંધીજી		૬
મારો જેલનો બીજો અનુભવ ,, ,,		૬
મારો જેલનો ત્રીજો અનુભવ ,, ,,		૬
એક સત્યવીરની કથા (સોક્રેટીસનો બચાવ)		૬
મુરબ્બીઓ અને તેના બે બાલકો		૬
જેમના કાવ્ય (બાલ.મહ વચનના)		૬
હોંક સ્વરાજ (ગાંધીજીએ લખેલું)	૧	૦
કાપડા માટે ઘરની કરજ		૬
કુટુંબ કોરી		૬
સુધારાના ભારાડા		૬
બાલ વિના બીજું કશું નથી		૬
કરણ ઘેલોનું વર્ણન એક કાવ્ય		૬
બાબુસ કટલી જમીનનો માલીક હોય		
ગ્રીક ફીલસુફોની વાર્તાપરથી		૬
જરમાની મરણો		૬
ગોંડલાવાડીએ એપ્રેટ ૧૯૦૮ ના બારા		
ગુજરાતી–અંગ્રેજી		૬
ગારીએ વિશે સામાન્ય જ્ઞાન ભાગ ૧ લો	૧	
,, ,, ,, ,, ,, ૨ જો	૧	

સ્વદેશી નેતાઓના ફોટાઓ

લોકમાન્ય તિલક–અંજરણું, કુપડો તથા પાઘડી પહેરેલ ત્રીરંગી અર્ધો ફોટો.

સાઇઝ ૨૦×૧૫ ઇંચ. કિંમત રૂા. ૨–૬

પંડીત મદન મોહન માલવીયજી–સુંદર રંગીત અર્ધો ફોટો.

સાઇઝ ૨૦×૧૫ ઇંચ કિંમત રૂા. ૨–૬

બાબા નજરપરામ, સરદાર અજીતસીંહ અને સ્વદેશરક્ષત, લોકમાન્ય તેલકો, રાજર્ષિપાબા-ગાંધી, સેનાપુમા, શ્રીમતિ સરોજીની નાયડુ, શ્રીમતિ સ્વરૂપરાણી નેહરુ, શિવાજી મહારાજ, રાણા પ્રતાપસીંહ, ઉપરના બધા ફોટા ત્રીરંગી અર્ધા છે. સાઇઝ ૧૩×૧૦. પ્રત્યેકની કિંમત રૂા. ૧.

Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD.

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે પ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. 1051

"શુદ્ધ ઘી"

દરબનમાં બનેલું કૃત્રિમ ઘાલાંજ પાસ કરેલ ઓર્ગેનિક ઘીરના બંગલાનું અમદાવાદ જાહેરાતની ફેક્ટરીનું (ગુજ) બી.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

ભાવ માટે પુછો યા લખોઃ

માલિક આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન્સ

૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, દરબન.

SAMJEE DEVSHI & SON

4, Cross Street. DURBAN. 111

પ્રસ્થાન મફત!

પ્રસ્થાન માસિક બારે વર્ષ પુરા કરી તેરમા પુસ્ત કરી—તેરમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે:

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ

જે ગ્રાહકનું વર્ષ, ૧૯૬૮ના કારતકથી આસો સુધીનું લવાજમ રૂ. ૫, અમો, પરદેશ માટે રૂ. ૫૫ મળે ત્યારે મોકલી દેશે, તેમને પ્રસ્થાન કાર્યાલય તરફથી બહાર પડેલાં પુસ્તકો ઉપર રૂપિયે દીઠ ૬૬ ટકા કમીશન કાપી આપવામાં આવશે (અપવાદ ૫ા કમીશનના ચલણવાળા તથા જે રાજનારાયણ માહનાં પુસ્તકો ઉપર ૧૬ ટકા).

ઓટલે કે

જે ગ્રાહક લગભગ ૨૦—૨૨ રૂપિયાના પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પછી રહેશે.

૨૩—૨૪ રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને અર્ધો લવાજમમા પડી રહેશે. ઘોરો ૫ લાભ તો ખરોજ.

ગુજરાતનો ગ્રામવર્ગ, તેજસ્વી પુસ્તકાલયો ને કાર્યકરોનો આ યોજનાનો જરૂર લાભ લે.

	રૂપિયા
લગ્નપ્રપંચ	૩૫
સુખમરણનો ઉપાય	૨
રસિયાણું પકવાન	૨
ગાંધીજયંતી	૧૧
ઉરગપ્પુ પંડ્યા	૨
દિનચર્યા	૧૫
ઘરેળાદિયે	૨
ચાણક્ય	૧૧
પ્રેમનો ઈંળા	૩
સ્ત્રી-પુરુષ	૧
નવો આવનાર (ગદ્ય ભાગ)	૫૧
કથાવલી	૨૫
વસંતગુણ	૧૧
ગામડા આંગણાવાળા	૧૧
સુરસ્વતીબાળા વર્ષ ૧ થી ૧૩	૧૫

આખુ સુચીપત્ર મંગાવો.

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી અગિયારી સામે, અમદાવાદ.

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

ડ્રોઈંગ રૂમ, ડાઈનિંગરૂમ બેડરૂમ, વેરાંડાહ, કોમ્બીનેશન ચેસ્ટ, સાઈડ બોર્ડ, બ્રેકફાસ્ટ ટેબલ, ટી ટેબલ, ટેબલ, ચેરસ, રોકીંગ ચેર, આર્મચેરો, રોકીંગ ચેરીસ અને ઈઝીચેર વિગેરે. તદ્દન રીફાયત અને ખાતરી સાથેના. અને પસંદી તાબ્દ ચીજવસ્ત મુકવી નહિ.

ઓર્ડરસ, રેપેરસ અને કીચન ફીટર

જે અમારી રેપરેશ તરીકે નોંધાયેલ થાય છે તેનો રસ્તો હમેશ તૈયાર રહે છે. બાકી રોકડાના ભાવોમા આજથી ઘીરાડ મંજાવો અને તૈયાર આપવા વચનો.

L. MISTRY,

58 BREE STREET, BBURGERSDORP, J'BURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2626. 1058

ફીટીંગસ

પાવડર

ટીડી, માકડ, ચાંચડ, કંસારા, માખી, વંદા વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

ટાટીંગ પાવરના ટીન મળે છે. 1114

M. H. DESAI,

એમ. એચ. દેસાઈ,

હોલસેલ ફ્રૂટ મેરચાંટ,

અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ બુનીયનના ઓર્ડર પણ બારામા C. O. D. થી સારૂ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.

P. O. Box 254 31, Short St. Durban. 1136

જુના અને જાણીતા કુરમારૂ ખીરાકખાનો અને પાર્ટી આપનાર

કેપીટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાર્ટી

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે બીજા પાર્ટી ઓર્ડર આપવાથી મળી શકશે.

અમારી રેસ્ટોમાં દરેક પ્રકારનું ગત જાતનું ફરસાણ તૈયાર મળે છે. કુરમારૂ મીઠાઈ તથા દરેક જાતનું ફરસાણ, અથાર, ગરમ મસાલો વિગેરે પોતા જાત્યામાં મળશે.

પધારવા ભુલશો નહિ કષ્ટ આપો એજ અરજ

KAPITAN'S CAFE

Phone 33-6577. 136 KORT STREET, JOHANNESBURG. 1125

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ઓસ્તી ૧૯૮૧ ઓક્ટોબર	હીજરી ૧૩૯૭-૯૮	મુસલમાન ૧૯૬૬	પારસી ૧૩૬૭ શહેનશાહી	યુરોપિય ક. મી.	યુરોપિય સ. મી.

THE JAPAN BAZAAR

JOHANNESBURG'S SAREE HOUSE

UNPACKS GORGEOUS NEW SHIPMENTS FOR THE

★ DIWALI FESTIVAL ★

SPECIAL SAREE DEPT. NOW OPENED

From £3 to £18 EACH

From 17 6 to 65 - EACH

10 6 EACH

From 7 6 EACH

From 2/3. 3/6. 4/6 & 5/6

CHILDREN'S DRESSES

From 3 6 to 10 6 EACH

BOYS' SILK & POPLIN SHIRTS

From 2 6 to 6 6 EACH

MEN'S STRIPED & PLAIN SILK SHIRTS PYJAMAS. SILK HANDKERCHIEFS TIES SOCKS, etc. at specially reduced

WE have great pleas

શ્રી જાપાન બજાર

દિવાળીસમર્પણ

ભાતીલું સાડી ગૃહ.

જાણીતું અને પ્રખ્યાત પામેલું સાડી ગૃહ

પા[illegible] એકવાર જનતાના મન રંજન કરેલા,

ન[illegible] પ્રતિદ સાડીઓ અને તેને લગતી જાતની વસ્તુઓ.

[illegible] તરફના બારણેથી બધા ડીપાર્ટમેન્ટ બારણે

જા[illegible] સેરની બાજુ જમાનાની બારણાંને પગથીયાં ચઢવા.

[illegible] જ્યાં સાડી ડીપાર્ટમેન્ટ બારણામાં આવ્યું છે.

દીવાળી ના શુભ પ્રસંગ માટે એક વાર પધારી બાની કરવા બરાબર છે.

THE JAPAN BAZAAR,

WHOLESALE SILK MERCHANTS

39, MARKET STREET

P. O. Box 5169. JOHANNESBURG. 'PHONE 33-6229

PRINTED AND PUBLISHED BY MANILAL M. GANDHI AT PHOENIX SETTLEMENT, PHOENIX, NATAL

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 43—Vol.-xxxix FRIDAY, 31-T OCTOBER, 1941. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

DUTY OF THE OPPOSITION

"COURSES in [illegible] can be made only honest debating as possible and needful. Our students are not [illegible] intellectual integrity but [illegible] could be by striking examples taken from our history and from current politi[illegible]. They can be shown how not to do [illegible] and how to do it democracy [illegible] to work and the people [illegible] to be intelligent and sincere in exercising their political rights and privileges. Such education and training will [illegible] at the very [illegible], utterly reject the fallacious and preposterous idea that the duty of the opposition is to oppose. Many evil practices can be traced to that false dogma. The duty of the opposition is to watch offer honest criticism *where it is warranted*, and suggest alternative and sounder measures. It is equally the duty of the opposition to support proper and necessary measures where inaction is dangerous and unwise. Nor enlightened public opinion in a democracy object to candid and vigorous criticism when it is justified and deserved. No one likes silence on the part of the opposition when it has something helpful to say. The objection is to falsification, distortion, and plain lying for the sake of party successes."

—VICTOR S. YARROS.

વિરોધી પક્ષની ફરજ

"વાજબી અને બુદ્ધિની પ્રમાણિકતાથી ચર્ચા કરવાના પાઠો શીખવવા શક્ય અને જરૂરી છે. આપણા વિદ્યાર્થીઓને બુદ્ધિની પ્રમાણિકતા શીખવવામાં આવતી નથી. ઇતિહાસ અને તત્કાલીન રાજપ્રકરણમાંથી અસાધારણ દાખલા તારવીને તે શીખવી શકાય. એક વસ્તુ કેમ નહિ કરવી અને કેમ કરવી એ બતાવી શકાય. તેમજ મોકસાસનવાદ કયા રહે અને લોકો પોતાના રાજકારી હકો અને ફરજોનો બુદ્ધિપુર્વક અને પ્રમાણિકપણે ઉપયોગ કરી શકે. એવું શિક્ષણ અને એવી તાલીમ "વિરોધી પક્ષની ફરજ વિરોધ કરવાની જ છે" એ જુલ્લરેલા અને ખોટા ખ્યાલને મળમીજ દૂર કરી દે. એ જુલ્લરેલુ સુત્ર પક્ષો અનિષ્ટોને માટે જવાબદાર છે. વિરોધી પક્ષના ફરજ નિષ્કાળજીની, જ્યાં જરૂરે જરૂરી ત્યાં પ્રમાણિકપણે ટીકા કરવાની, અને વધારે સંતોષ માગો બતાવવાનો છે. ઘણી જ્યાં અપ્રસ્તિમ્ય રહેવું જોખમકારેલું અને ગેરસમજપણુરેલુ જ્યાંમ ત્યાં યોગ્ય અને જરૂરી માગોને ટેકો આપવાની પણ વિરોધી પક્ષની એકલીજ ફરજ છે. લોકસાસનવાદનો કોઇ પણ બુદ્ધિશાળી મીત્ર જ્યાં બારમી અને ગામડ જ્યાંમ ત્યા સ્પષ્ટ અને મજબુત રીતે બોલ તેનો વિરોધ નહિજ કરે. મતદારપ પક્ષ પર ખોટી એવી વસ્તુ ફેલાવને વખતે વિરોધીપણે મૌન જેવી રહેવું જોગ કોઇ પણ નહિ ધરાવે. વિરોધીપક્ષનો વિરોધ પોતાના પક્ષનો હેતુ સાધવાને ખાતર જુઠાણું અને કુતસ્પાણ્ટ મતી દોષ તેની સામે જોવો જોઇએ."

—વીક્ટર એસ. યારોસ.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

નવેમ્બરમાં પહેલાં અઠવાડીયામાં સ્ટીમર મુંબઇ જવા ઉપડશે.
અહીંના એજંટ ઉપર પેસેંજરો લેવામાં આવશે.

દરબન આવ્યા પછી તમારો આલ તથા મુનીયન ફ્રેઇટનાન્સ રેગ્યુલેશન મુજબ નાહકા સાથે ડાર્ક જવા વિગેરે સંબંધી હકીકત અળવાથી અંદાજસર કરી આપીશું.

દાગીના ઉપર તમારું નામ તથા B. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રા) લીમીટેડ

હીંદી પેસેન્જર એજન્ટ.

તારથી સ્ટીમરને તપાસ કરનારાઓએ તારનેા જવાબ મોકલી સાકાય તેટલા ખાતર તારમાં પેાતાનું પુરું સરનામું મોકલવું.

૩૨	ડીકીર ક્લિંક્ વીશી સાથે	પા.	૧૭ ૧૦ ૦.
,,	,, મુસ્લીમ વીશી સાથે	પા.	૧૮ ૬ ૬.
,,	,, વીશી વગર	પા.	૧૪ ૨ ૮.
સેકન્ડ ક્લાસ	સીંગલ બિરથી વગર	પા.	૪૦ ૧૦ ૦.

સ્ટીમરેાની આવજાવની તારીખેામાં અને ડીકીરેાના ભાવેામાં વિના નેાટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

Phone 2-0432. Tel add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.

390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,

No. 4, Kort Street, Johannesburg.

'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.

Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE

——COMPANY, LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ હોરી ગમા કંપનીમાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, ગામદારોને લગતા વીમાઓ, સાચવટ વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતરાવી આપવા છે. હાલ કંપનીને કેનેજન આપવું એ દરેક હીંદીની ફરજ છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue
DURBAN.
Telephone 2-5845 'on.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Loans available from £1000 and upwards at 5% on City Properties.
શહેરની મીલ્કતોના મોરગેજ ઉપર ૫ ટકાના વ્યાજે પા. ૧૦૦૦ યા વધુ રકમેા ધીરવાની છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street,
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478
P. O. Box 3041
Tel Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG

JALBHOY RUSTOMJEE

Principal Representative For The Union Of South Africa.

ખુટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય

જો તમારે તમામ જીવનની ખરી મજહ લેવી હોય તો પુષ્ટીકારક પાકો બનાવી તમારી તંદુરસ્તી પાછી મજબુત અને બળવાન બનાવી દો! પણ યાદ રાખશો કે ટોચદરજ્જાના પાકો બનાવવા માટે સારો, તાજો અને ચોકખો શુદ્ધ માલજ વાપરજો. અમારે ત્યાં પાકો બનાવવા માટે ખાસ તાજો અને શુદ્ધ માલ આવી ગયો છે.

અમારે ત્યાં શીંગોડા, બદામ, ચારોળી, પીસ્તા, પંજાબી સાલમ, સફેદ મુસલી, ખારેક, બલાખી, ખોપરા ચટ્ટી, ખોપરા ઓછા, ચાર મગજ, ચોપચીની, અસલમ, સુંદર, અંબર, સોના ચાંદીના વરખ, જાફરાન, વગેરે તમામ હીંદનું કરીયાણું આપી શકું, જરૂરી ચુકવણા ઉપરાંત ઉંચી જરની તમામ ચીજોની હમેશ સ્ટોકમાં રહે છે.

હીંદુસ્તાનમાં મશહુર મજબુતી મુરતની બરફી, પીસ્તા બરફી રતી. ૩–૬ રતલ, બદામ બરફી રતી. ૩–૬ રતલ.

મુંબઈના તરેહવાર હલ્વાઓ બદામી હલ્વો રતી. ૨–૮ રતલ, સફેદ પંજાબી હલ્વો રતી ૩–૨ રતલ, રંગીન બદામી હલ્વો રતી. ૨–૦ રતલ, સુકેદ બલાઇ હલ્વો રતી. ૩–૦ રતલ આખરે ઓર્ડર મળશે

નવાબી પાઉડર: શરીરના ૩૨ પૈકી ભાગમાંથી માત્ર બે બીમારીમાં પાણી સાફ કરી દે છે. કે બોટલ રતી ૩–૦ પાસ્ટેજ રતી. મુસાફરો માટે, બોટ વખત ઓરડર આપી બાકી કરી શકે. દેસાના ઓરડર: ૭૦–૦૦ રતી. ૨૨–૦.

P. O. BOX 709. **I. G. H. BASSA,** 153 Grey Street, Durban.

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM, RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL

PHONE 20900 CORNER PINE & GREY STS.

SITUATED IN THE HEART OF INDIAN'S BUSINESS AREA.

FOR MEALS OF INDIAN SPECIALITIES

WHERE EUROPEANS TOO ENJOY THEIR MEALS

BOARDING & LODGING BY DAY, WEEK OR MONTH.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

113, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ માટે ઓર્ડર કરી C.O.D. થી મોકલવામાં આવશે. લખોઃ—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban.

Are You a subscriber of 'Indian Opinion' if not, Why not?

ડીક્ષનરીઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ ડીક્ષનરી મહાત્મા ગાંધીજીની સુચનાથી મગનભાઇ દેસાઇના ખાસ પ્રયત્નથી તૈયાર કરવામાં આવી છે. વિદ્યાર્થી વર્ગને માટે તે ઘણીજ જરૂરની અને ઉપયોગી છે. તેમાં ઘરેડિયા વાક્યો, કહેવતો, મોટા ગ્રંથોની વસ્તી, ભેદી નદીઓની સંજ્ઞાઓ, વજન, માપ, કેલેન્ડર, વિગેરે ઘણી વસ્તુઓનો સમાવેશ થયેલો છે.

પાકું પૂંઠું પાના ૧૧૫૮ પ્રથમની કીમત રતી. ૫.

"Indian Opinion"

Phoenix, Natal.

ROOPANAND Bros.,

PHONE 20707 85 VICTORIA STREET, DURBAN

BOOKS FOR SALE

Dublo Asia (by John Gunther)	11 6
Glimpses Of The World History	11 6
Italy Of India (by Nehru)	11 6
Mahatma Gandhi (Sir Radha Krishnan)	10 6
Out Of Dust	6 9
Chains Before India	12 6
Bengal Famine	5 9
Mahatma Gandhi At Work	10 6

By every mail we get the following books

[illegible]

ગીજરાતી- ગુજરાતી માં છપાઈ ચુકેલ ધાર્મિક તથા બીજી પુસ્તકો.

નેહાનાર્યા બાપ સહાર	
સત્યાર્થ પ્રકાશ	૫ ૦
ગાનરેહારિ બાપ્ર ગુજિકા	૪ ૪
કુમાર સહાય પ્રકાશ	૧ ૧
રવપરિક્ષણ અને ચોપ્રોનિ પરસ્પર સ્વભાવ	૧
ભક્તિ મનોવિજ્ઞાન ભાગ	૧ ૦
ભારતિ અધ્યાત્મ	૧ ૧
ઉપાસના વિધી	૧ ૦
ધર્મની ભાવનાવાસ	૦ ૬

Deepavali greeting Cards with Indian National Leaders' & Film Stars' Photos in Hindi and English Price 6d per dozen with Envelopes

THE EPIC FAST

(BY PYARELAL)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.

320 Pages. Price: 2s 6d.

Obtainable From The Manager,

INDIAN OPINION. Phoenix, Natal

વેચવાના પુસ્તકો

બાળ સાહિત્ય

નરસિંહ મહેતા (બાળકો માટેની ૪ ચોપડી)	૧	૪
નાની બેન	૨	૦
પુંડરીકના પરાક્રમ	૧	૧
મોહની પુરાણ	૧	૪
મુર રામાયણ	૦	૬
[illegible]	૧	૦
બાળ કુમાર [illegible]	૨	૦
બાળ કથાવલી [illegible]	૨	૦
બાળકોનો ખાસ [illegible]	૧	૦
[illegible]	૧	૬
વિકરાળ વાઘ	૨	૦
સ્વરસ (સચિત્ર પુસ્તક)	૦	૧
હાડુલાલની બાળ સાહસિકો	૨	૬
હાલરડાં	૧	૪
હીરા મોતી	૦	૬
[illegible]	૧	૬
બાળ વાર્તા વિનોદ	૨	૦
મોપપુરો	૨	૬

હરકોરી કાર્ટિજોવાળાં વાહલાં પુસ્તકો

	રૂા.	પૈ.
૨ જી ,,		૦
૩ જી ,,	૧	૪
૪ થી ,,	૧	૬
૬ ઠ્ઠી ,,	૨	૨
૭ મી ,,	૨	૬

નવરૂમ ચિત્રિતમાળા

૨ જી ચોપડી	૧	૬
૩ જી ચોપડી	૧	૪
૪ થી ચોપડી	૦	૮
૧ લી મોપટીના ભાગ	૦	૬
૨ જી ,, ,,	૦	૬
૩ જી ,, ,,	૧	૦
૪ થી ,, ,,	૧	૬
૫ મી ,, ,,	૧	૬
૬ ઠ્ઠી ,, ,,	૨	૦
૭ મી ,, ,,	૨	૪
ગુજરાતી ફેરા ડીલક્ષ ભાગ ૧	૦	૬
[illegible]	૨	૬
[illegible]	૧	૪
મુનેાળ ૪ થા ચોરણની (ગાંધીજીના ફોટા) નવી આવૃત્તિ	૨	
પુજારાનો નકશો	૨	૬

કરસનદાસ માણેક એન્ડ કું. પુસ્તકો

કેસુને આંબે રમી	નવલકથા કોયડા
માણસે કહેલા	વાર્તા
તારાબેનના પોટા	વાર્તા
મેરિકો	વાર્તા
ટેક	વિવાર્તા
કિંમતી ટેકા	કલાત્મક ચબરખીઓ
કુદરતનું	કુદરતીઓની માહીતી
કેમ પોષકના પહેરો	વાર્તા
ચોરીના પુરાવા	ઉત્કંઠાની માહીતી
વર્ણન આપો	સરળની વાર્તા
નવાંકરણો	ઉખાણાં
પેટનો ખરેા	વાર્તાઓ
નક્કર વાત	વાર્તાઓ
કાયદાની તકરાર	વાર્તાઓ
બે બાળ નાટકો	
દુઃખકાંડો	રમુજ
વિદ્યાર્થીની વાતો	
આંખો ખરેા	
મામલતદાર સાહેબ ઉર્ફે	નાટક વિષે ચર્ચા
માણસ ખિસ્સાકાપુ	વાર્તા
માણસ અને દીવા	વાર્તા

બાળ વિનોદ માળાના ૨૩ પુસ્તકોના સેટની કીંમત રૂા. ૮-૬

વેચવાના કલા ચિત્રો

કળાના નમુનારૂપ ખુબ સુંદર ચિત્ર સંગ્રહ

૫ નાગાર્જુન	૮	
૬ ગત મંગળ	૧૬	૧
૭ કલા કલાપ	૬	૮
૮ ૨૧ રેખા	૬	૦
૯ ચિત્રકારના કલા મંત્રો	૭	૧
૧૦ ૨૨ કલર પ્રિન્ટર આલબમ	૧૦	

બીજાં કેટલાંક નવાં પુસ્તકો

કલા કારીગરીનું શીક્ષણ ભાગ ૧	૨	૬
,, ,, ,, ભાગ ૨	૨	૬
કલામ કુંડળા (નોવેલ)	૪	૬
ગુલાબનો ચેપાર	૩	૦
ગામડાની બહારે (ગાંધીજી ગામડાની રચીતી દર્શાવતું)		૬
ગાળ પાર્ટ ૧ કરાર (નોવેલ)	૩	૬
ગાના અને બીજી વાતો	૩	૦
ઘિનોદ ચારીકા (હાસ્ય નોવેલ)	૫	૦
ઠાકોરસેનો ધનિદાસ (હાસ્યરસ)	૭	૦
દિલ્હીમે ૫૦ વરસકા કાંગ્રેસકા ઈતિહાસ	૭	

ઉપરાંત આપણાં ઘરમાં રોજ વપરાતાં પુસ્તકો

કેટલક માળા અને ગોળચક્રનો	૫	૦
જીવન પ્રકાશ (ગાંધીજી ઉપરની કવિતા)	૨	૦

આ ચોપડીસે છપાયેલાં પુસ્તકો.

ફકિરલાલ લાભશંકર કડકીયા એન્ડ કંપની-બુક

૧૯૩૨ ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં	૧	૧
સીતા સ્વયંવર	૧	૪
અમના પ્રશ્નોનો અથવા આત્મકથા ભાગ ૧	૧	૧
,, ,, ,, ,, ભાગ ૨	૧	૧
નીતિના કાવ્યો	૧	૦
કરીર અંગ્રેજીનો પંચદશી અને તેની ટીકા		૬
અનેકાંત		૧
પુર્વ અને પશ્ચિમ		૧
લોકમાન્ય બાલગંગાધર તીલક તેમના મત અને વિચાર		૬
પુરાણો કમાલ પાશાનું જીવન ચરિત્ર		૧
પુરાણો કમાલ પાશાનું ભાષણ		૬
મારો જેલનો અનુભવ ફોબસ: મ ગાંધીજી		૧
મારો જેલનો બીજો અનુભવ ,, ,,		૬
મારો જેલનો ત્રીજો અનુભવ ,, ,,		૧
જોક સત્યાગ્રહની કથા (સેક્રેટરીઓનો બચાવ)		૬
મુરબ્બરાજ અને તેના બે બાહુઓ		૬
જોમના કાવ્ય (સમગ્રમહ પ્રભુતના)		૬
હાર કરાવજ (ગાંધીજીએ અર્પેલુ)	૧	૦
કાપડ સામે વધતી દુરજ		૧
કાપડ ચોરી		૧
સુંદરતાના ભરાયા		૨
બળ વિના બીજું કંઇ નથી		૨
કરસન ગટેરનું વર્ણન જોક કાળ		૨
માણસ કેટલી જગાનીનો માલીક હોય		
ગાંધી ટોલસ્ટોયની વાર્તાપરથી		૧
જરસમાની સરતી		૨
ઝોરાસ્ટ્રીઅ એરા ૧૯૭૮ ના બારા		
ગુજરાતી-અંગ્રેજી		૨
આરોગ્ય વિશે સામાન્ય જ્ઞાન ભાગ ૧ લો		૧
,, ,, ,, ,, ,, ૨ જો		૧

ચરખાના નેતાઓના ફોટાઓ

લોકમાન્ય તિલક-અંજરખું, કુપરો તથા પાપડી બદેરા ગ્રાંગી બધી ફોટો.

સાઇઝ ૨૩×૧૫ ઇંચ. કીંમત રૂા. ૧-૧

પંડીત મદન મોહન માલવીયજી-સુંદર રંગીત બધો ફોટો.

સાઇઝ ૨૩×૧૫ ઇંચ કીંમત રૂા. ૧-૧

ગાંધી બજબજારામ, સરદાર બલભાઇ અને બહેનશ્રી. મોતીલાલજી નેરૂ, રાજગોપાલાચારી, સેનગુપ્તા, શ્રીમતિ સરોજીની નાયડુ, શ્રીમતિ સ્વરૂપરાણી નેહરૂ, ખિલાફત ગાંધારાજ, રાજા પ્રતાપસિંહ ઉપલા બધા ફોટા ગ્રાંગી બધી છે. સાઇઝ ૧૪×૧૦. બધાની કીંમત રૂા. ૧.

Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 20003. Res. 20498.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

INTERNAL VIEW OF OUR SHOP.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES, BUTTOAR BENARES SARRIES [illegible] SHADES. Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £20. THE LATEST [illegible]

EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up. PRINTED VARIOUS LINES OF SARRIES [illegible]

EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42in. & 45in. wide.

Branches: 55, WEST STREET AND 90, WEST STREET. GARAGE: 7, [illegible], WEST STREET VERULAM.

'Phone 39, Verulam.

દરેક સ્ટીમરમાં જપાન તથા હિંદની આવે છે

અનારસની બનારસીઓ અને સાદી, તેમજ બાલબાનની બૂટીદાર સાડીઓ રા. ૬–, રા. ૮૫, રા. ૧૦૫ થી લઈને પા. ૨૦ સુધીની

અનારસથી લમણાજ આવેલી છે.

કસુમ્બા સાળની સાડીઓ રા. ૨૫ અને રા. ૩૫ થી ઉપર. જાતજાતની બાલબાળા સાડીઓ રા. ૧૨–૬ અને રા. ૧૭–૬ થી ઉપર.

કસુમ્બાનું કેપ–ડી–ચીન રા. ૩–૬ નું પાર ૪૨ ઇંચ અને ૪૫ ઇંચ પહોળું. સાડીનું ક્રેપેસ્ટ ડિઝાઇનનું ૨૫½, ૪૪ ઇંચ પહોળું પા ૩, રા. ૧–૬, રા. ૧–૮, રા. ૨–૦ અને તેથી ઉપર. લમણાજ આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ રા. ૨૫, રા. ૩૦, રા. ૪૫ અને ગોળી ઉપર.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

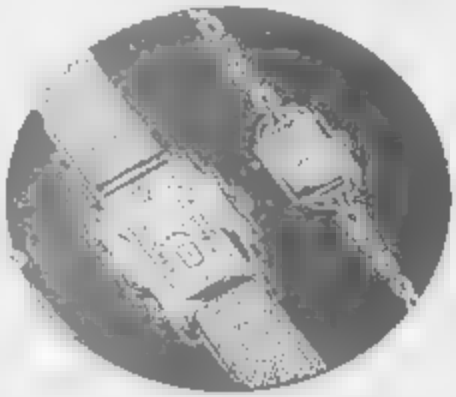
ઓફિસ
૫૩ અને ૫૦ વીકસ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ મહિના એજન્ટ
મેદાનીસજમ આને
પી. ફાનજી,
૧૧, બી સ્ટ્રીટ, જુહાનિસ

ગોદામ
૭ મોલ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીકસ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

ELGIN

ઘડીયાળો

અગત્યનું

અમેરીકામાં એલ્જીન ઘડીયાળ પ્રમાણિક અમેરીકનો પુજાવે છે, આ ઘડીયાળોના, પુરા ભાગ (પાર્ટસ) મળવાની બાંયધરી આપવામાં આવે છે.

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER" - ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

DURBAN REPRESENTATIVE:

D. DAVIDSON, 720 Colonial Mutual Bldgs., West Street, DURBAN

Phone 33 8432 Res. 33-8994 P. O. Box 7157.

ઈન્ડિઅન ગ્રોસરી કીફાયત ભાવે કયાંથી ખરીદશો?

હમેશાં ઇન્ડિઅન ગ્રોસરી વિભાગ ખોલ્યો છે, જેમાં દરેક પ્રકારની હિંદી ગ્રોસરી તેમજ ગાંધી વસાકાની નાની મોટી વસ્તુઓ ઉપરાંત રોજ લાવવાની હિંદીઓના ઘર ઉપયોગી વસ્તુઓ હમારે ત્યાંથી તદન કીફાયત ભાવે મળી શકશે.

ઓર્ડર મોકલી આપી કરવા વિનંતી છે.

કસ્ટમરોના ઓર્ડરો હમારી પોતાની ડિલીવરિ દેહળ સારી પેકિંગ કરી મોકલવામાં આવશે.

મીસ્ત્રી બ્રધર્સ

(ગુજરાતી અને હિંદુસ્તાની વેપારીઓ)

MISTRY BROS.,

11 Kort Street,

JOHANNESBURG.

હમો દરેક પ્રકારના વિભાગો પણ ઉતારીએ છીએ: જીંદગી, આગ, બગલરી, ઓકસીડન્ટ, મોટર, રેલ્વે ગેરેન્ટી વિગેરે.

'Phone 24350. Tel. Add. "Naartjes."

A. M. PADAYACHEE

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.

Country orders executed at lowest Market prices.

TRIAL ORDER SOLICITED.

91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,

P. O. BOX 195. DURBAN.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING

TYSONO BRAND (PAIN-O-CURE) HEADACHE POWDERS

FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM

ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ

પ્રોપ્રાઈટર: મોતીભાઈ ભાણજીભાઈ પટેલ.

દરેક જાતની મીઠાઈઓ, ચોખ્ખા ઘીની તેમજ પ્રેમા મેવા, મસાલાથી ઓર્ડર બનાવીએ છીએ

ખાસ કરીને લગ્નપ્રસંગોમાં જુરતી જુદી જુદી, રોજ, ગમતા, ગાંઠીઆ, બદામ, પાતરા વિગેરે દરદીના લાભ બનાવીએ છીએ.

શિયાળામાં બાવા લાયક સપળા ખાસ તૈયાર રાખીએ છીએ તેમજ ઓર્ડર પ્રમાણે રસોઈયા બનાવી આપીએ છીએ.

પાર્ટી વિગેરે માટે મોટા પ્રમાણમાં ભરેલી કેરી પણ તાજી બીકાઈ ઓર્ડર પ્રમાણે ટુંક વખતમાં બનાવી આપીશું.

બહારગામથી ગ્રાહકોએ આલ પુરતી સંભાળથી કાળજીપુર્વક પેક કરવામાં આવશે.

PHONE 33-6675 P. O. BOX 3680.

THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART,

34 President Street, Corner Diagonal St., JOHANNESBURG

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

In South African, Canadian and Australian Apples

—also—

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Naartjes which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્ષપોર્ટર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

નાર્ચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેના સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે નાર્ચીસ સારા અને જરૂર C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 756. 106 Prince Edward St. Durban.

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI in 1903

No. 43—Vol. XXXIX Friday, 31st October 1941.

NOTES AND NEWS

General Smuts On The War

SPEAKING at the third Union Congress of the United Party at Bloemfontein on Wednesday October 22, General Smuts said: "We are fighting to-day for things compared with which the betterment of our earthly lot means nothing. I look upon this war as one of the great religious wars of the world.... This was no ordinary war. A fundamental issue was being decided in the world to-day. It was once more the historic fight, fought out from age to age—the fight between Light and Darkness. It involved all the things mankind had struggled for through the centuries—freedom of conscience and religion, freedom to shape one's own life and destiny, freedom to be the custodian of one's own soul."

Mr Lawrence On Security Regulations

Speaking on the Security Regulations at the United Party Congress at Bloemfontein, Mr. H. G. Lawrence, Minister of the Interior, said: "We will not take action against free citizens in this country unless we have evidence to act upon."

A voice: Why are Dr. van Rensburg, Pirow and Mulan allowed to say anything they like?

Mr. Lawrence said: "It is apparently the charge against the Government was that they allowed the leaders of various Opposition groups to say what they liked, while the Government took action against ordinary citizens. Before any action could be taken under the Emergency Regulations, the Attorney General had to be satisfied that the statement in question was actually subversive. There were statements made against the Government's war policy which were not necessarily subversive statements in law. "As a democratic country we allow people to express their opinions. It is only when they go beyond the legitimate political sphere that we step in," Mr. Lawrence said. "If we had interned Dr. van Rensburg, Mr Pirow and Dr. Mulan the result would have been that the Opposition would now be united. Instead, the Government are giving them the necessary rope." Speaking to a motion calling for a Press censorship that would prevent the Opposition Press from handicapping the Government's war effort, Mr. Lawrence said that the Government did not wish to impose a censorship.

A Fallacy

The statements we have quoted above, both by the Prime Minister and the Minister of the Interior, call for some comment. There is certainly a marked change in the recent utterances of the Prime Minister and other statesmen of the Union, in that special stress is laid on equity and justice for all without distinction of race or colour. No doubt adversity awakens a man's conscience and makes him humble. It would not be surprising if the stress of the present war were to awaken the Imperialists to their senses and they were to begin to reflect upon the injustices they have done to the millions of mankind under their sway, and have kept their freedom and their opportunities of progress crushed under their feet. It is only when that consciousness truly awakens and all those sufferers are emancipated that the present war could be said to be a religious war. That day has, unfortunately, not dawned yet. Neither parties at war today can honestly claim that the present war is a religious war. The idea of the White man's supremacy has not yet left our rulers. What Mr. Lawrence has said about administering the Security Regulations holds good only in so far as the Europeans are concerned. The same rule has not been applied in the case of non-Europeans. "As a democratic country we allow people to express their opinions. It is only when they go beyond the legitimate political sphere that we step in," said Mr. Lawrence. Surely the Government Oppositionists have exceeded the limits when they have openly advocated Nazi rule, unless our intelligence is so blurred as not to understand it, and yet nothing has been done to them, simply because the Government dare not do anything to them. In the case of Dr Dadoo and Mr. Seedat, however, who were advocating the just cause of the non-Europeans and were telling them that if this war was really for democracy they should, at least, be given a taste of it *before* they were asked to give their help. But they were flung into prison and ever since their release restrictions have been imposed on them which cannot be defended by any canon of justice, freedom or democracy, and Mr. Seedat is undergoing another trial for an alleged breach of those restrictions. Mr Lawrence also said that the Government did not wish to impose a Press censorship. In the case of the non-European Press, however, it does exist. INDIAN OPINION may not say a word against the British Empire nor criticise the war. It may not champion the cause of the non-Europeans nor discuss the way it affects them. There is strict censorship on both these papers because they happen to be voicing the feelings of the non-Europeans who, being voteless and voiceless, cannot express. What, then, is the meaning of democracy?

Increased Salary For Municipal Employees

Following representations made by the Durban Indian Municipal Employees Society for a rise in salary, all Indian graded workers have been granted increases ranging from 10 to 20 per cent. These are believed to be the highest increases ever to be received by Indian employees of the City Council.

Parliament Meets On January 12

The sixth session of the eighth Parliament of the Union will meet at Capetown on Monday, January 12, according to a proclamation in the *Government Gazette* dated October 21.

Sir Girjashanker Bajpai Touches Capetown

Sir Girjashanker Bajpai, who has been appointed High Commissioner for India in the United States, passed through Capetown on his way to America on Saturday, October 25.

Maximum Wholesale And Retail Charges

Maximum prices which may be charged by manufacturers, maximum retail prices and maximum wholesale prices were fixed by a *Government Gazette Extraordinary* published on October 10. The *Gazette* gives a list of prices which may be charged in all areas in the Union. The notice is signed by Mr. A. H. Macdonald, Price Controller.

Resolution On Colour Bar In Universities Withdrawn

At the Union Congress of the United Party in Bloemfontein on Thursday October 23, a resolution that it would not be in the interests of the people to allow Coloured persons to attend universities together with European students was withdrawn.

Indian Opinion

FRIDAY, 31ST OCTOBER, 1941

Penetration Commission's Report

THE summary of the long awaited report of the Penetration Commission which has just been published and is reproduced in this issue provides us with yet another proof of the hollowness of the constant cry of anti Indians, that Indians are overrunning the country and encroaching upon the preserves of the Europeans. We do not know of a single Commission appointed to enquire into the Indian question which has been able to provide the public with proof of the charges laid against the Indian community. On the contrary such Commissions have invariably had to admit that the charges were false and without a foundation. The Penetration Commission was a judicial Commission and its findings must therefore be regarded as infallible.

The Commission acquits Indians of the charge that their entry has caused a European exodus, and so has caused further penetration in some areas. On the contrary the Commission has found that Indians have only entered places which had ceased to attract the Europeans and there they have been useful, "with their fewer material needs and great concentration on business, in supplying the needs of the people. Even in Natal, where there are no statutory restrictions on the acquisition of land by Indians, the Commission has found that the Indian advance into European areas is only a trickle —7 acres a year or, if agricultural land is added 29. And in the Transvaal where there are statutory restrictions more well within the period of fourteen years 339 cases of penetration of which 246 were in the trading areas and 93 in residential areas and 56 have been subsequently lost and has taken place without any breach of the law. The Commission quotes the Murray Commission which after comparing the trading position in 1932 with the trading position in 1938 reported "In the country towns visited by the Commission the evidence given did not disclose any increase in the number of Asiatic trading licences disproportionate of the total growth of population. If the comparison were extended to cover the period from 1927 to 1940 our conclusion upon the information placed at our disposal would be the same. The main reason for penetration by acquisition of land, the Commission says, is the desire to obtain good investments. The absence of other suitable directions for investments led Indians to invest their money in the purchase of immovable property."

And yet in this so-called democratic country what do we find? We find that Indians were penalised both in the Transvaal and in Natal before they were tried. In the Transvaal by the imposition of the Asiatics (Transvaal Land and Trading Act) 1939, against which self-respecting Indians have had reluctantly to resort to Passive Resistance to effectively demonstrate their protest and in Natal by voluntary acquiescence extracted from the leaders of the Association that there shall be no further penetration—this acquiescence being extracted at the point of the pistol that if they dared to refuse there would be legislation similar to the one in the Transvaal. These are knocks which no self-respecting people can silently suffer. If the present war affords any lesson to mankind it should be this that knocks such as these ultimately lead to wars.

We are grieved to find that the agitators are not pleased with the findings of the Penetration Commission. The Natal Municipal Association is insistent that there should be legislation to enforce segregation of Indians. The *Natal Mercury*, typically Imperialistic as it has always been, though expressing its satisfaction that Indians have behaved themselves admirably nevertheless asks for an assurance that they will agree to maintain the *status quo* during the duration of the war and thus save Parliament the trouble of legislating. But this Imperialistic generosity of our contemporary would nevertheless have Indians fighting in the present war shoulder to shoulder with the White soldiers. Colour is not an obstruction there. It becomes an obstruction only when they have to live side by side in peacetime. This folly will have to come to an end with the end of the present war.

It remains now for the Government to seriously reflect on the situation in the light of the high and noble principles of democracy, freedom of the conscience and freedom of the soul given expression to repeatedly and to take courageous steps to efface the colour bar from the Statute Book.

MR. SEEDAT'S CASE

ADJOURNED TO NOVEMBER 18

THE Chief Magistrate, Durban, Mr. G. W. Evans, was a witness in the Durban Magistrate's Court on Tuesday October 21, when Mr. Dawood Ahmed Seedat a prominent member of the Non-European United Front and the Nationalist Bloc of the Natal Indian Association appeared before Mr. F. O. Silk charged with having failed to comply with certain conditions laid down by the Control Officer Durban.

Mr. Seedat, who pleaded not guilty, was defended by Mr. H. S. Bloom (instructed by Mr. J. Beigleish), and Mr. W. E. White prosecuted.

The two charges were that Mr. Seedat had, between August 2 and September 15, failed to comply with the order to report on Saturdays in person to the Aliens' Registration Officer and, secondly, had attended a meeting on August 31, convened by and held under the auspices of the Liberal Study Group, without obtaining the Control Officers permission.

Mr. G. W. Evans said he was the Chief Magistrate at Durban and Control Officer under the National Emergency Regulations.

On July 30 this year he imposed conditions on the accused as set forth in the charge.

On that date the accused appeared at his office and the conditions were explained and read out to him. Accused was handed a copy of the conditions.

Cross examined by Mr. Bloom, Mr. Evans said he explained to the accused that if he failed to comply with the conditions he was liable to prosecution or internment and was warned of the penalties attached to his failure to comply with the conditions as to reporting on Saturdays and attending meetings.

Mr. Evans said he had asked for advice from the police as to what organisations people should be prohibited from attending.

The provision that the accused should report was so that contact could be maintained with him—a matter of common practice.

Mr. Bloom: The accused says that there was no mention made of prosecution; the word was not used?

Mr. Evans: If he says he is definite, then I can only say he was definitely warned.

Replying to Mr. Silk, Mr. Evans said that the accused had impressed him as being very intelligent and fully capable of understanding anything said to him in English.

Detective Head Constable S. O. Mandy said he was present when the conditions imposed on the accused were drawn up in consultation with the Control Officer. The accused was asked to sign the conditions.

"He refused to sign," said the witness, "until he had consulted his counsel. The copy was nevertheless served on him and Mr. Evans said that unless he abided by the conditions he would probably be interned or prosecuted."

When the accused refused to sign Mr. Evans said he would probably be interned or he would have no other alternative but to recommend him for internment.

The Magistrate said that failure to comply with the conditions would probably result in a prosecution.

Det. Head Constable Mandy said that the fundamental principle underlying the restriction of Seedat's attending meeting was because he had a habit of saying the wrong thing in the wrong way.

The Left Book Club, said the witness was a world-wide organisation and one that Seedat was not to attend. On one occasion, in his opinion, subversive statements had been made, but there had been no prosecution.

Det. Sergt. J. A. Laurens, Aliens Registration Officer, Durban, said that since July 30 Seedat had never reported to him in person, or in any other way.

Sergt. E. C. Corp said that at 8 p.m. on August 31 he went to Gray Street where a lecture on Zionism was being given. The meeting had been convened by the Liberal Study Group and among those at the meeting was Seedat.

It was a perfectly normal meeting and there were no breaches of the law that he knew of.

The hearing was adjourned until November 18.

LICENSING APPEAL FAILS

THE Appeal Board sat at Richmond on Tuesday, October 21. The appeal was against the decision of the Licensing Board in refusing, on grounds of "no necessity," the application of P. B. Singh for a transfer of a Native eating-house and fresh produce dealer's licence from the estate of the late A. [illegible] Singh; a transfer of the same licence (if granted) from one premises to another, and S. M. Singh for a new Native eating-house and fresh produce dealer's licence.

By consent of counsel appearing for both applicants, it was agreed that all the application be heard jointly, as well as their objections filed against both applicants.

It was contended on behalf of P. B. Singh that the Licensing Board erred in refusing to grant his applications on the grounds of "no necessity," as, *inter alia*, this ground was not raised as the objections, nor did the Licensing Board give the applicant an opportunity to lead evidence or submit argument on this ground if it was operating in the minds of the Board at the time.

In support of his argument, Mr. H. V. Dymes quoted the case of Sohn versus Johannesburg City Council, 1932. Now this was a case of a renewal of a licence, and although there is the right to review or appeal in regard to renewals, it has been held by the Supreme Court that it will not substitute its discretion for that of the licencing authority (Byala versus Durban City Council and Another, 1931).

Following the dictum delivered in the case of Ebrahim versus Estcourt Licensing Board, P. B Singh's applications must be regarded as new licences, and do not fall into the category of renewals. In all cases of new licences, the licensing authorities' decision is in terms of Section 5 of Act 18 of 1897, final, and there is no appeal, and this position remains unaltered even if the decision is backed up by the Appeal Board. In support of this, the following Natal cases apply.

Ganat versus Ladysmith Town Council and others, 1932. It was mentioned in this case that the case quoted by Mr. Dymes, namely, Sohn versus Johannesburg City Council, 1932, was "not followed."

Crossley versus Durban Town Council and another, 1934; it was held that the Court can only interfere on the grounds of fraud or if the matter was outside the jurisdiction of the licensing officer.

A similar decision was given in the case of Woolworths (Pty.) Ltd. versus Durban City Council and another, 1936, as follows: "The Court's jurisdiction to review a decision of a City Council sitting as an appellate body on a licensing officer's decision is ousted, and that the Court will not interfere with the decision of the licensing officer or the Council unless there is a manifest absence of jurisdiction or a failure to exercise jurisdiction, or unless fraud or some similar element is present."

There is nothing in the record to show, nor has it been a ground of appeal, nor has it been suggested, that there was a manifest absence of jurisdiction or a failure to exercise jurisdiction, or that fraud or some similar element was present to vitiate the finding of their Licensing Board. The appeal Board has, therefore, decided to uphold the decision of the Licensing Board, and the appeals of both P. B. Singh and S. M. Singh must fail.

SOME OUTSPOKENNESS ON THE WAR ISSUE

MR. G. F. FRONEMAN PROUD OF HIS GERMAN DESCENT

THE allegation that some of his opponent's agents—he did not know whether they were official or unofficial—had been telling voters in the King William's Town constituency who were of German descent that, if they voted for him, they would be voting for a Nazi and would be interned, was made by Mr G. F. van L. Froneman, Herenigde Party candidate in the King William's Town Parliamentary by election, when he addressed a meeting at Bluewater, 27 miles from East London, on October 30.

Mr Froneman said: "I am of German descent. I am proud of the fact that my father came from Frankfort in Germany. I am not a true-blue Britisher and do not want to be."

Mr Froneman dealt at length with the war issue. It was, he said, immaterial to him whether Britain or Germany won the war.

Hypocrisy

All he was interested in was in a united, free and independent South African. It was hypocrisy to say that South Africa, with Britain, was fighting for democracy, freedom, Christianity and the protection of small nations. Britain and Germany, both Imperialist Powers, were fighting the war to further their own ends, and South Africa, without the South African nation having been consulted, had been dragged in with Britain. South Africa was merely Britain's lackey.

At the outset of his speech Mr Froneman said that there were two political groups in South Africa. One the Imperialist group, saw South Africa as part and parcel of a larger entity—the British Empire. It did not grant to South Africa the right to a separate existence.

The Herenigde Party did not hold that view, but considered that South Africa had the right to be and should be a separate nation, with ideals of its own.

Bond With England

"The Imperialists," said Mr. Froneman, "are always trying to bind the bonds between South Africa and the British Empire closer and closer. I do not want to say anything against the English-speaking section. It is not their fault that many of them still call England their home. It should not be so, but that it is so is due to the activities of that Imperialist group.

"Consider the position. I am of German descent. I am proud of the fact that my father came from Frankfort in Germany and I am proud of the fact that my mother was a Hollander. But I am a South African—South Africa is my only home, the only country I know, and all I want to be is a South African. I am not a true blue Britisher and do not want to be. What we want in South Africa is not true-blue Britishers, but true white South Africans.

"There are the descendants of German settlers in this part of the country. I regard them as true South Africans, because they do not call Germany their home. They have severed the economic and political ties which used to bind them to Germany and to-day they know only one home—South Africa.

"If these citizens of German descent living in this constituency allow themselves a little bit of sympathy for their former motherland, they are promptly interned. But what of the Britishers who think first in terms of the Empire and then only in terms of South Africa? They allow themselves to have sentiment for England, they go about flag-wagging.

"There are the people who sing 'God save the King' at the end of every performance of any kind, so that we have the anthem of another country forced down our throats. They, then, are allowed every sentiment for their motherland, but, if some of us allow ourselves even a little sentiment for our previous motherland, we are called Fifth Columnists and interned.

"But I know that the citizens in this constituency of German descent do not want to be allowed that little sentiment for the land of their ancestors. They have sentiment for Africa alone.

"We Afrikaans speaking citizens are not even allowed to say that we want to be only South Africans. I have had the experience of being followed by members of the C.I.D. Just because I am a South African and want to serve South Africa alone."

Interests Of The Empire

Mr. Froneman said that when war was declared the question should have been put to the people to decide whether such an action was in the interests of South Africa. That question had not yet been put to the people, nor would it be put so long as the Government could help it, for the Government's war policy was in the interests of the Empire and the Empire alone, not in the interests of South Africa. The interests of the Empire had been endangered in Europe and the Mediterranean by a strong Germany rising out of the dust, just as the Empire's interests were being endangered in the Far East by Japan.

It was to serve these interests and those alone that South Africa declared war.

"General Smuts has said that we declared war to fight aggression," said Mr. Froneman. "I am not here as the advocate of any aggressor, whether he be Churchill, Hitler, Roosevelt or Konoye of Japan. South Africa had nothing to do with whatever aggression took place in Europe.

"The war started over the question of 'the Polish 'corridor,' which had formerly been German territory. It is not our affair if Hitler wants to get it back, and to say that it was in the interests of South Africa to declare war on Germany over that question is sheer nonsense."

A voice: What about Holland and Belgium?

Mr. Froneman: I will come to that later.

It had also been said, went on Mr. Froneman, that South Africa had declared war for the sake of democracy. But, on September 4, 1939, the people would have been consulted if there had been a true democracy in South Africa."

A voice: You had the members of Parliament.

Mr. Froneman: Those members of Parliament were sent to Parliament after an election in 1938 which was fought on other issues, not on the war issue. They had no mandate from the people on the

Transvaal Struggle

THE Passive Resistance struggle in the Transvaal, launched against the Asiatics Transvaal Land and Trading Act 1939, by the Passive Resistance Council under the auspices of the Nationalist Bloc of the Transvaal Indian Congress, which was postponed for three weeks owing to Hindu-Muslim festive days, has been resumed from Monday, October 27 with the opening of the usual four stalls, one at the Court House, the second at the City Hall, the third at the Post Office and the fourth at Park Station. A fifth stall was opened in the Native area in the Bremner Township by Messrs I. A. Cachalia and Naranswamy Naidoo and leaflets explaining the Passive Resistance struggle were distributed. The Superintendent of the Township ordered them to leave the Township which they refused to do. The police were then called who arrived on the scene with a pick-up van. No action was, however, taken when it was found that they were Passive Resisters.

war issue. If there had been a true democracy, Parliament would have been dissolved and there would have been a general election. I have no doubt what the result of that election would have been, nor have I any doubt what it would be if it were held now.

It was also said that the war was being fought for Christianity. If people wanted to fight *for* Christ, however, they should not call in anti-Christ to their side. They could not fight for the Church by calling in the devil.

Fighting Not For Christianity But For Own Interests

"You cannot say you are fighting for Christianity and then call in Russia, which is anti-Christ," said Mr. Froneman. "Churches have been burnt down by the hundred in Russia and priests have been interned in concentration camps in Siberia. And now we have called them in to fight for Christianity! That is sheer hypocrisy. England may have any ally she pleases, but should not make out that she is fighting for Christianity. She is fighting for her own interests alone.

"Then we are said to be fighting for our economic interests. We were told that, if we had remained neutral, our produce would lie rotting on the wharves of our harbours. What has happened? Our citrus crop is being ploughed under or is rotting on the shores of Algoa Bay. There is no export market for our mealies and they are rotting in our up country elevators. Our wool crop, it is true, has been bought—bought by Britain at a fixed price. If we had a free, open market for our wool we could sell it at higher prices than we are getting now. Our wool is being shipped over sea and sold for double the price to America."

A voice: We share in that profit.

Mr. Froneman: Yes, but we could get the whole of that profit. We could have the American buyers here.

A voice: Before the war America never bought here.

Mr. Froneman: That may be so, but it does not alter the fact that we would be better off with an open market. It is, for instance, not to say that Japan has not got the money to buy our wool. But to-day there is an embargo on Japan in the interests, not of South Africa, but of the Empire.

"We are told of the importance of the naval base at Singapore. I do not care if it is taken to day or to-morrow."

A Koniglia farmer had told him, he said, that whereas he had previously sold his six months' short wool at 9d. a pound, it was sold six months after the outbreak of war at the fixed price of 12d. It was that very wool that Britain was selling to America. England was playing the middleman with South Africa's wool. They did not want that; they had enough experience of middlemen in the past.

He admitted that, under the circumstances, the wool agreement with Britain was not bad, but the circumstances were created by the Union Government's war policy. If South Africa had remained neutral, there would have been no need for such an agreement.

Charity Began At Home

Another reason given for South Africa's participation in the war was that it was a war that was being fought for the freedom of small nations. To that he would say that charity began at home and that there was no need for Britain to go to war with Germany in order to fight for the freedom of small nations. All she had to do was to begin at home by giving their freedom to India, Egypt and South Africa.

"That is what we want in South Africa," said Mr. Froneman. "We want to be free, we want to have a republic in this country. That is the wish of citizens of German descent, of Afrikaans-speaking citizens and of English speaking citizens who are true South Africans.

"Then we are told that the war is being fought for the freedom of the individual, for personal liberty of the subject. What is the freedom of the individual that you have to-day? If you are a State employee you cannot belong to the Ossewa Brandwag. Why, if we are to have freedom of the individual? Do we possess that individual freedom when our houses are searched, like those of common criminals, as in my case?"

A voice: Why was your house searched?

Mr. Froneman: That is what I want to know.

But you must have had some idea?—I did not.

Didn't you ask them?—No, I knew I had done nothing. I had nothing to hide.

If he wanted to fight General Smuts, said Mr. Froneman, he would do so, as he was doing at present in the bielection he was contesting.

A voice: You are in a free country.

Another voice: Did they have a warrant to search your house?

Mr. Froneman: I did not ask them.

Mr. Froneman said that "this spying business" was going on all over the country. It was particularly bad in Stutterheim and Kingwilliamstown in the case of citizens of German descent, who were being constantly spied upon.

A voice: They are not.

Mr. Froneman: They are.

A voice: They are not.

The Government's war policy, said Mr. Froneman, was driving the people of South Africa into two opposite and bitterly opposed camps. In the one section were South Africans of German descent and Afrikaans-speaking South Africans. In the other section were the Britishers. If General Smuts had been a truly great statesman instead of a handyman of Empire he could have united South Africa as never before by declaring for neutrality in 1939.

Opponents of the Herenigde Party's policy of neutrality were wont to ask whether being neutral had helped Holland, Norway and Belgium. He would ask in return whether it had helped Syria to belong to a former ally of Britain. The true position was that Imperialist Powers, such as Britain and Germany, were guided by their own interests and acted accordingly. He did not blame Hitler for invading [illegible] to get at France. He did not blame Britain for her action in Iraq.

Mr. Froneman also spoke in Afrikaans on the same lines as he had spoken in English.

In reply to one of many questions put to him at the end of the meeting he said he did not care who won the war, Britain or Germany. Britain, he added, had broken agreements just as much as Germany had. All Imperialist Powers were alike in honouring agreements only as long as it suited them to do so.—*East London Daily Despatch*.

———oOo———

[illegible]

THE INDIAN TECHNICAL INSTITUTE

Income Tax Class

It is hereby notified that a series of lectures on Income Tax and Excess Profits has been arranged to be given by K. F. Byrd Esq., M.A., C.A., of the Natal University College, commencing at 5.30 p.m. on Tuesday, November 4, Sastri College, Durban.

All Students already enrolled are requested to attend these Lectures and all intending students are asked to communicate immediately with Mr. A. S. Kajee, 492, West Street, Durban, or the undersigned, for enrolment. The fee for the whole course of about 12 lectures is £1. 1. 0., payable in advance.

It is to the best interests of all Indian traders and industrialists that they and their Book-keepers should have a fair knowledge of the requirements under the Income Tax and Excess Profits Duty Laws of this country. Therefore, enrol now before it is too late.

G. M. TITLESTAD
Secretary.

[illegible]
Durban.

PENETRATION COMMISSION'S REPORT

A SUMMARY of the Indian Penetration Commission's report was released for publication by the S. A. Press Association on October 11. The full report which has been delayed owing to the necessity for translation will, it is understood, be published in the ordinary way in due course.

The Commission states that Indian penetration in Natal "does not appear to be serious, if the total number of cases is considered in relation to the Indian population."

The Commission also states that it does not believe that there is any general desire on the part of Indians to live among Europeans. In the Transvaal the extent of penetration was found to be not alarming, or even surprising."

The commission, which consisted of Mr. Justice Broome (chairman), Mr. A. E. Charter and Mr. Nimrod Smith, interpreted its terms of reference as widely as possible. The findings are unanimous.

The commission acquits Indians of the charge that their entry has caused a European exodus, and so has caused further penetration in some areas. It describes the process as follows:—

"First came the lack of demand by Europeans (for trading sites). Later came the influx of Indians to take what had ceased to be attractive to the Europeans. The European exodus preceded and did not follow (and so obviously was not caused by) the Indian entry.

"The centralisation of trade in the larger centres as a result of improved means of communication had contributed to penetration by reducing the opportunities of the local trader. What had ceased to be attractive to the European trader, remained attractive to the Indian with his fewer material needs and great concentration on business."

"The main reason for the penetration which has occurred is, in our opinion, nothing more than the normal desire among Indians to acquire wealth," continues the report. "All people irrespective of race or colour desire to improve their material position. Indians who have commenced occupation of trading or residential sites in the predominantly European areas of the Transvaal have been impelled by motives which are not peculiar to them as Indians, but which are the heritage of all virile peoples.

"A realisation of this fact will not cause the problem of Indian penetration to disappear, but it may by dispelling some of its present sinister atmosphere contribute towards its solution."

In Natal

Dealing with the position in Natal, the Commission says as there are no statutory restrictions on the acquisition of land in Natal by Indians, except in the Northern Districts, where the Transvaal law applies, the Commission dealt with penetration by acquisition of ownership as well as by occupation.

It finds that in Natal, excluding Durban, the highest residential or trading penetration was at Ladysmith (41), Estcourt (40), Maritzburg (39) and Newcastle (37). The centres with the highest number of sites acquired and occupied were Newcastle (33), Park Rynie (21), Estcourt (18), Maritzburg (16) and Greytown (16).

The total number of properties acquired or occupied by Indians in Natal (excluding Durban) since 1927 was 328. In addition there were 98 "investments."

"If the total number of residential or trading cases since 1927 (328) is considered in relation to the Indian population of the area under review (viz., 103,175 in 1936), the position does not appear to be serious.

"It must be remembered, of course, that many of the areas where no penetration has taken place since 1927 had already been overrun by Indians before that date; for example, Stanger, Verulam, Tongaat and Umzinto, where Indian acquisitions have been in areas already predominantly Indian.

"But our terms of reference fix the starting point of our inquiry at January 1, 1927. If the Indian advance into European areas before that date is described as a flood the subsequent advance is little more than a trickle—23 cases a year or, if agricultural land is added, 29."

Position In Durban

A separate chapter is devoted to penetration in Durban, where the Commission accepted the Council demarcation as representing the predominantly Indian areas on January 1, 1927.

The Council's list of 477 sub-divisions in the old Borough acquired by Indians from Europeans in the predominantly European portion of the old Borough from January, 1927, to September 30, 1940, was investigated, the Commission finding that penetration had not been proved in respect of 65 sub-divisions.

The purchase price of the 412 sub-divisions was £725,921 and the Borough valuation £586,570, excluding the nine months of 1940. The average number of sub-divisions acquired annually was about 36. In the rest of Natal outside Durban the average was 23, or if agricultural land is included, 29.

In the unproclaimed areas of the Transvaal it was 25.

Durban sites acquired and occupied totalled 150 and sites acquired but not occupied 362. The number of trading sites occupied by Indians was negligible. The situation available about the added areas of Durban incorporated after 1932 [illegible] possible.

The report sets out the complaints received and adds: "The absence of any further complaints suggests that the position in the added areas is not acute."

Reasons For Penetration

Giving reasons for penetration in Natal the Commission says: "The main reason for penetration by acquisition is the desire to obtain good investments. The absence of other suitable directions for investment led Indians to invest their money in the purchase of immovable property.

"Investment in immovable property in Natal was enhanced by:—

"(1) The feeling of security brought about by the Capetown Agreement.

"(2) The increased prosperity brought about by the amelioration of their conditions resulting from the Capetown Agreement.

"(3) The entry into the Natal field of some Transvaal Indians as a result of their statutory inability to own immovable property in the Transvaal.

"The desire to invest accounts for most of the acquisitions without occupation, of which there are 362 in the old Borough of Durban and 123 in other parts of Natal.

"It also probably accounts for some of the acquisitions with occupation, of which there are 150 in the old Borough of Durban and 163 in other parts of Natal.

"The remainder of the acquisitions with occupation and all the occupations without acquisition (figures for the latter in Durban are not available, but there are only 36 in the rest of Natal) are accounted for by one or more of the following reasons:—

"(1) The lack of housing and civic amenities in predominantly Indian areas.

"(2) The increase in the Indian population.

"(3) The improved standard of living of Indians resulting partly from the Capetown Agreement and the consequent increased demand for dwellings separate from trading premises.

"(4) The acceptance by Indians of Western standards of living, resulting partly from the Capetown Agreement and the consequent increased demand for separate dwellings apart from the ancestral home.

Increased Demand

"(5) The entry of Indian families as a result of the Capetown Agreement and the consequent increased demand for dwellings.

"(6) The desire by Indians to 'demonstrate quality' with Europeans or to make 'gestures of defiance' against segregation.

"We have tried to place these factors in what we regard as their order of

importance. It is obvious, however, that many of them overlap and mutually react."

Position in The Transvaal

The Transvaal penetration could not have been prevented by the enforcement of statutory restrictions and in both Natal and the Transvaal, the Capetown agreement of 1927 contributed towards penetration.

The 339 cases of penetration in the Transvaal consisted of 246 trade and 93 residence. Of the "trade" instances 150 were urban, 40 rural townships and 56 rural.

Of the "residence" instances 82 were classified as urban, three as rural townships and eight as rural.

The Commissions include the following:—

The bulk of the Transvaal penetration has been in trading sites, probably because most of the Transvaal Indians belong to the trading class and trade is almost the only field open to them.

Far more penetration has taken place in urban areas than in rural as may be expected from a trading class.

"The Murray Commission, after comparing the trading position in 1932 with the trading position in 1938, reported: 'In the country towns visited by the Commission the evidence given did not disclose any increase in the number of Asiatic trading licences disproportionate of the total growth of population.'

"If the comparison were extended to cover the period from 1927 to 1940, our conclusion upon the information placed at our disposal would be the same."

Reasons for penetration are given by the report, which adds: "There seems to be a complete failure on the part of those who complain most loudly of Indian penetration to give any careful objective thought to the subject.

"The truth is, of course, that the penetration with which we are concerned, viz., the occupation of trading or residential sites on unproclaimed land, has taken place without any breach of the law and so could not have been prevented by the enforcement of any statutory restrictions. . ."

Comments On Penetration Commission's Report

Emphatic disagreement with the findings of the Broome Commission on Indian penetration was expressed by the Natal Municipal Association Conference at its sittings at Dundee on October 24. A unanimous resolution was adopted calling upon the Government to pass legislation to control penetration.

The resolution, moved by Mr. H. H. Kemp, who was recently convicted for receiving a bribe and whose appeal is still pending, reads: "That notwithstanding anything contained in the report of the Broome Commission, this conference of Natal local authorities holds most emphatically that Indian penetration is a very serious menace in this Province, and hereby calls upon the Government to introduce legislation at the next session of Parliament upon the lines laid down by the Minister of the Interior to the deputation from the Durban City Council on December 7, 1938."

Mr. Kemp said that on that occasion the Minister stated that there were under consideration with a view to submission to the Cabinet two points of suggested legislation, "the localisation of classes of business in certain separate and more or less defined areas; in cases where 60 per cent. or more of the owners of property desired it in any particular area that servitudes in respect of such properties be registered free of charge to prohibit sale to or hire of such properties by Asiatics."

Mr. A. T. Allison, M.P.C., Member for Maritzburg, said that he was disappointed with the summary of the Broome Commission's report.

"The report has not got us very much further; in fact we have had a set back."

People seemed to forget that nobody worried until the property next door or opposite was sold to an Asiatic. There was plenty of room in South Africa for all races, and it was not necessary for them to live cheek by jowl. If South Africa was overpopulated he would be prepared to live next door to an Asiatic and to make the best of it, said Mr. Allison.

There were faults on both sides. Municipalities were at fault in not having provided housing for good class Indians. There were better Indians who tried to stop penetration.

Mr. J. J. Lewis wondered what the reactions of the Broome Commission would be if no Indian bought ground next door to them. What would they say about penetration then?

Mr. Lewis criticised the alleged lack of cleanliness of Indian owned properties. Stores bought by them were never cleaned outside until they "tumbled down."

'Natal Daily News'

The *Natal Daily News* in its issue of October 23 writes:—The chief finding of the Indian Penetration Commission is that penetration does not exist. The remark makes clear with chilling logic that such infiltration by Indians into European areas as does occur is mainly because there is no other way for them to find good investments or decent housing.....This is not to suggest that no problem exists or that it is going to be resolved for either side by an official declaration that the Indians were far more sinned against than sinning. It means, if anything, that we have got to start again from the beginning and instead of concentrating intensely on the symptoms, tackle the causes. In essentials the so-called Indian problem is no more a racial question than is that of social control, assimilation and accommodation of poorer Europeans, coloureds and urbanised natives. The spot-light has been thrown on the Indians to a greater extent merely because many of them are in a position to refuse to live in the slum conditions the Durban City Council seems to think it is permissible to impose on the voiceless and voteless sections of the community. Penetration and the bad housing that causes it are part of the whole wretched record of Durban's failure to grapple with its housing problems for the past quarter of a century. It was a shameful thing indeed that we persist in this greater and more horrible neglect—seizing on the war as an excuse—yet summon up all our energy to force the Government to investigate the extent to which Indians were moving out of their own non-existent areas in search of housing and better investments. For the most astonishing fact in an astonishing piece of business is that there are no Indian areas. Like the poor and the sub-economic strata of our population, the Indians here have officially nowhere to live. If the municipality would make good this deficiency and add good roads and services we should hear no more of Indian "penetration."

'Natal Mercury'

The *Natal Mercury* writes as follows:

The report of the Indian Penetration Commission does not carry matters much further, but it bears out what we have always maintained, that the extent of Indian penetration in predominantly European-owned areas is by no means as serious as some people would have us believe. During the last fourteen years Indians have bought property in the European areas of Durban at the rate of 36 sites a year. When it is realised that the population of this city is 88,522, or approximately 93 per cent. of the European population, it must be admitted that this is not excessive. At the same time it is obvious that there should be safeguards. The Indian community, through the Natal Indian Association, gave its assurance that during the present negotiations there would be no further penetration of European areas, either by occupation or by purchase. It is to be hoped that the Association will extend this assurance to cover the difficult period between now and the end of the war.

Like all problems of race, this is one that is best dealt with by friendly discussion and co-operation between both sections. There should be no need to resort to restrictive legislation, which would only cause renewed racial antagonism and create new and more difficult problems for the future. The Indian and the European each has his own distinctive culture and tradition, and his own way of life, and if each is prepared to acknowledge this, and to make reasonable allowance for the racial sensibilities of the other, there is no reason why they should not live amicably in the same town without complicated and humiliating restrictions.

If the City Council had tackled its housing problem energetically, and had embarked long ago on a far-sighted plan of development that would give the Indian community of all classes suitable residential areas, Indian penetration of European areas would probably have been negligible. This is the root cause of the whole problem.

There is nothing that can be done at the moment to provide a final solution to the problem. We are in the midst of war, and this is one of those matters that must be held over until the return of normal conditions. If the *status quo* can be maintained, at least until the termination of hostilities, then this is obviously one of the questions that should be investigated on the widest possible basis. It will then be possible to proceed with the proposal made by the Government of India, just before the outbreak of war, of holding a round-table conference similar to that of 1932. The Viceroy suggested that this conference should examine the whole question of Asiatic residence, trading and ownership in South Africa, and we have no doubt that the Union Government will agree to the proposal as soon as conditions permit. It is only by frank discussion between the two Governments, and representatives of the Indian community in this country, that a really just and amicable settlement of the problem can be reached.

'The Star'

The Star (Johannesburg) writes as follows:—"It is to be hoped the report of the Indian Penetration Commission, a summary of which has been authorised by the Minister of the Interior, will provide a final answer to the unreasonable charges of Asiatic penetration which have been increasingly vocal in certain quarters for a long time past.

"So far from there being any evidence of a tidal wave of encroachment in European areas in the Transvaal, in the past 14 years there were only 339 cases in all of penetration in the Transvaal, 246 of these being trade and the balance being residential. Nearly half of those trading "encroachments" were in the unproclaimed part of the Johannesburg municipal area and, but for these, "the total number of cases for the Transvaal would not be at all impressive." Actually, over the period under review the infiltration in the Transvaal, urban and rural, works out at less than one trading and seven residential sites a year. Moreover, in the bulk of cases of "trading penetration" in Johannesburg (65 out of 77 cases) "the primary inducement appears to have been non-European trade."

"The findings of the commissioners dispose once for all of the unfounded charges that what penetration has taken place has been due to the Government's failure to enforce past and existing statutory restrictions against Asiatics. When these charges are made wildly by persons not familiar with the legislative position, it is bad enough for their result is to create the suspicion that the Government is unwilling to remedy a condition that the law does not permit. When, as the commissioners pointed out, a member of Parliament identifies himself with such allegations, it is surely time that the real position is set forth as unequivocally and finally as possible. Actually, what penetration has taken place "has come about without any breach of the law and could not have been prevented by the enforcement of any statutory restriction." This statement vindicates to the full the action of those Indians who are supposed to be illegally encroaching on European preserves, and disposes for good of those too frequent charges levelled against a law-abiding and industrial element in the community. In the main the Indian has not ousted the European. He has merely succeeded him. Where trade ceased to be attractive to the European (a condition that makes itself clear in the lack of demand by Europeans for trading sites) the Indian entry has merely followed on the European exodus. To deny any section of the community the right thus to serve a need which another section is unable or unwilling to satisfy is neither equity nor is it common sense, and the Commission has done well to dispel what it rightly describes as the present sinister atmosphere in which the problem is too often discussed."

UMGENI CREMATORIUM SOCIETY

SPECIAL GENERAL MEETING

A SPECIAL general meeting of the Umgeni Crematorium Society was held at the Surat Hindu Association Hall, Victoria Street, Durban, on October 12, Mr B. K. Patel, chairman of the society, presided. In declaring the meeting open the chairman stated that according to the constitution members whose donations amounted to one-third of the total would constitute a quorum but the attendance was exceptionally good here being present members whose donations would amount to more than half.

This meeting was convened by the chairman and the secretaries after much trouble. There are two bodies in existence, the Umgeni Crematorium Society and the Hindu Crematorium Association known as the Hindu Smashan Fund. The latter has been in existence for over forty years and has been the tenant of the Durban Corporation ever since its inception and has been managing the present Crematorium at Umgeni. The former came into existence some twelve or thirteen years ago and is not a democratic body since the voting power is vested only in the donors and it depends on the amount donated. For instance the donor of £1 has only one vote and the donor of £51 has fifty-one votes. The Hindu Crematorium Association (Hindu Smashan Fund) was given notice by the Durban Corporation to vacate the land where the present crematorium is situated which it could not do unless the Corporation provided some other site for the purpose.

The Hindu Crematorium Association, (Hindu Smashan Fund) which was at that time working on friendly terms with the Umgeni Crematorium Society, communicated with the Durban Corporation with a view to acquiring a suitable site, but the matter was being handled at a small pace, and the present crematorium was in such a hopeless condition that the acquisition of the acquisition of a new site where a suitable crematorium could be built was highly essential. In pursuance of a general meeting of the Hindu Crematorium Association was held [illegible] months ago and the present [illegible] that there was no further hope [illegible] by the election of the Trustees and it was decided to take all necessary steps to speedily acquire the new site from the Corporation. A suitable site at Sea Cow Lake was offered by the Corporation after a plan for a crematorium was submitted and the conditions attached to the land had been duly accepted by the committee of the association which act was adopted at an annual meeting by an overwhelming majority.

Shortly before this meeting the land held by the Umgeni Crematorium Society, which was purchased at a private sale, was resumed by the Durban Corporation and the Society deemed it advisable to sell the land. The land was sold and it has brought about four thousand odd pounds. The position now is that one body has the land on which to erect a crematorium, and the other the money with which to erect same. As both the bodies had identical objects, and as the members of the one were members of the other, prominent members of the Umgeni [illegible] felt that a [illegible] the formation of the erection of a crematorium. Regulations signed by

prominent members asking the secretaries to call a special general meeting were treated as scraps of paper and the secretaries had been misleading the Durban Corporation by addressing letters to its officials without the knowledge or consent of the committee.

To the end the members were about to call a mass meeting in their own name when the chairman climbed down from his lofty heights and called a meeting of the managing committee. The chairman and secretaries were taken to task for their irresponsible action and the secretaries were asked to withdraw the misleading communications they had sent to the officials of the Durban Corporation. It was also decided to call a special general meeting without the least possible delay. This is how this meeting of October 12 was held. Due notice was given of the meeting in the *Natal Mercury*, *Natal Daily News*, and by leaflets to members.

The chairman after conducting the meeting up to a certain stage came with a bombshell stating that the meeting was not constitutionally held and that anything done at that meeting would be unconstitutional. Rule 29 of the constitution reads "The secretaries shall be obliged to call a special general meeting in terms of these rules of all members on receipt of a request signed by at least twenty-five members of the society setting forth their reason for the meeting and the subject to be [illegible] by publishing at least fourteen days before the meeting a notice of the meeting setting forth a full agenda of the business to be transacted at the meeting in an Indian weekly paper or a local newspaper provided, however, the secretaries shall be entitled to call a special general meeting of the society at twenty-four hours' notice to deal with any matter of urgency provided they have previous consent in writing of the chairman to do so."

The chairman made no explanation as to why he did not give his written consent but this meeting at any rate was called on the express instructions of the managing committee which was a greater authority than the chairman. Members of the meeting were shocked at this statement emanating from the chairman after having conducted the meeting. They said the chairman in that case should have declared the meeting unconstitutional before it commenced and should not have wasted the valuable time of those who were present. They demanded a definite ruling from the chairman as to whether the meeting was [illegible] and that it was [illegible] be noted down in the minutes. The chairman thereupon declared the meeting to be constitutional and instructed the secretaries to note it in the minutes as such. He then asked for any resolutions to be brought forward and stated that such resolutions would be in order if moved by a majority.

After heated discussion it was resolved unanimously without single dissentient that as this site had been leased by the Hindu Sanatorium Association for the Durban Crematorium and that the object of the Natal Crematorium Society was to provide the Hindu community and others with a crematorium, the funds possessed by the society should be transferred to the Hindu Crematorium Association for the purpose of building a crematorium on the site granted by the Durban Corporation.

At the conclusion of the meeting the chairman and secretaries tendered their resignations and it was decided to consider them at a later meeting.

OBITUARY

We have to record with profound regret the deaths of three known personalities in the life of the Indian community in Durban. One is that of Mr. M. E. Lakhi of Greytown. Mr. Lakhi contributed generously towards the establishment of Sastri College and made several charities to Europeans in Greytown. Being a successful business man he held a position of high esteem among the merchant class. He leaves a widow, two sons and two daughters.

The second is of Mr. James Christopher brother of Advocate A. Christopher. The late Mr. Christopher was a well-known figure in the life of the Indian community of Durban. He was of a quiet disposition. The late Mr Christopher leaves behind his sorrowing widow two sons one of whom is studying medicine in England and three others Mr D. J. Christopher in Newcastle and three daughters.

The third is that of Mr Harilal Thakerd, [illegible] of the late Mr Thakerse Damodar of Umgeni Road, Durban. Mr Harilal Thakersi was well-known especially among the Gujarati speaking people. He was well-read both in English and in the vernacular. We extend our heartfelt sympathy to the bereaved families.

Fun For The Family

Sam: "There goes a man who can tell the fortune of almost anybody in this little town."

Tom: "Does he use a crystal or cards?"

Sam: "Neither; he is the bank manager!"

* * *

Mother: "Johnnie, why didn't you wash your hands?"

Johnnie "I didn't think it mattered now that we're having brown bread."

* * *

"It's no good eating things," said the doctor, "you are very bad. Is there anybody you would like see?" "Yes," replied the patient faintly. "Who is it?" "Another doctor please."

* * *

Doctor: "You mustn't let anything worry you. If anything comes along that worries you, just throw it aside."

Patient: "I'll remember that when your bill comes along."

Commissioner Of Oaths

Mr. M. M. Dadoo of Krugersdorp has been appointed Commissioner of Oaths for that district.

WANTED

Competent Indian Market Gardener. Must have full knowledge of all vegetables. Particulars: Married or single, salary expected. Apply: [illegible] Box 8, Queenstown, with references.

પંચાંગ

અમારે ત્યાંથી ગુજરાતી પ્રેસના ૧૯૯૮ ની સાલની સચીત્ર પંચાંગ આ ગયેશે શ્રીમંત રહી. ૨-૬.

"Dad!"

"Well!"

"It says here, "A man is known by the company he keeps." Is that so, father?"

"Yes."

"Well father, if a good man keeps company with a bad man, is the good man bad because he keeps company with the bad man, or is the bad man good because he keeps company with the good man?"

* * *

A woman who had given a dinner party met her doctor in the street the following day.

"I am sorry, doctor," she said, "that you were unable to come to my dinner party last night. It would have done you good to be [illegible]."

"It has already done me good," he replied tersely. "I have just prescribed for three of your guests."

THE JAPAN BAZAAR

★ JOHANNESBURG'S SAREE HOUSE ★

SPECIAL SAREE DEPT. NOW OPENED

REAL BUNARES SILK SAREES,
From £3 to £18 EACH

Tinsel Work ... Embroidered Georgette ... Crepe de Chine SAREES,
From 17/6 to 65/- EACH.

Sterilised Embroidered ART SILK SAREES
From 10/6 EACH.

LATEST FILM STAR SAREES

Indian made BLOUSES and SATIN BLOUSES,
From 7/6 EACH.

Silver Gold Tinsel Lace ... Ladies' SAREE BORDERS,
... Ladies' INDIAN SHOES ... GARMENTS, Fancy PARCHMENTS, BROOCHES, BANGLES, JEWELLERY, NECKLACES, Hand-embroidered PETTICOATS ... BLOUSE LENGTHS.

Special Value ... Embroidered Printed Chiffon GEORGETTES, CREPE DE CHINE ... ART SILKS,
From 2/3, 3/6, 4/6 & 5/6 PER YARD

CHILDREN'S DRESSES
... Crepe de Chine
Satin Hand-made DRESSES
From 3/6 to 10/6 EACH

BOYS' SILK & POPLIN SHIRTS
From 2/6 to 6/6 EACH.

MEN'S STRIPED & PLAIN SILK SHIRTS, PYJAMAS, SILK HANDKERCHIEFS, TIES SOCKS, etc., at specially reduced prices

WE have great pleasure in advising our esteemed clients that we have now ... Silk and Cotton Piece Goods, Ladies', Men's and Children's Ready-made Lines ... Wholesale Departments.

WE ARE IMPORTERS OF INDIAN HAND-LOOMS

ધી જાપાન બજાર

જોહાનીસબર્ગનું
જાણીતું સાડી ગૃહ.

જાણીતું અને પ્રખ્યાત પામેલું સાડી ગૃહ

પાછું એકવાર જનતાના મન રંજન કરવા,

નમુનેદાર નવરંગી સાડીઓ અને તેને લગતી ભરપુર વસ્તુઓ,

ઉતરતા ભાવથી મળી શકેવાત થાય,

જાહેરની ચાલુ જમાનાની માંગણીને પહોંચી વળવા.

ખુશ ખબર નવી રીતે જોહાનીસબર્ગ માં સારી ડીપાર્ટમેન્ટ ખોલવામાં આવ્યું છે.

એક વાર પધારી ખાત્રી કરવા બદલામણ છે.

THE JAPAN BAZAAR,
WHOLESALE SILK MERCHANTS
39, MARKET STREET,
P. O. Box 5160, JOHANNESBURG. 'PHONE 38-8229.

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન

પુસ્તક ૩૯ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૩૧ ઓક્ટોબર, ૧૯૪૧. અંક ૪૩.

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર તા. ૩૧ ઓક્ટોબર, ૧૯૪૧.

ચેનીટ્રેશન કમીશનનો રીપોર્ટ

ચેનીટ્રેશન કમીશનના સાંભળ વખત થી રાહ જોવાઈ રહેલા રીપોર્ટનો સાર જે ક્રમાણસર પ્રસિદ્ધ થયો છે અને જે આ અંકમાં અન્યત્ર છાપવામાં આવ્યો છે તે હીંદીઓ આ દેશ ખરી ગુલ્કી રહ્યા છે અને અંગ્રેજોને. અનામત સ્થળોમાં પ્રવેશ કરી રહ્યા છે એવી હીંદીઓના વિરોધી અંગ્રેજોની ખાલ ઉતરડી કાઢવા ચીદ્ધ કરી દેનારો એક વધુ પુરાવો પુરો પાડે છે. આજ સુધીમાં હીંદી સવાલની તપાસ કરવાને નીમાયેલાં એક પણ કમીશનથી હીંદી કોમની સામે મુકાયેલા આરોપો સાબિત મજ્બુત સબુત સિદ્ધ કરી શકાયા હોય પણ દાખલો અમારી જાણમાં નથી. એથી ચીરૂદ્ધ પ્રત્યેક કમીશનને એ આરોપો ખોટા અને બીન પાયાદાર હતા એવું સ્વીકારવું પડ્યું છે. ચેનીટ્રેશન કમીશન ન્યાયાધીશનું અનેલું કમીશન હતું અને તેથી તેના નિર્ણયોને વિષે શંકા કરવાપણું રહેતું નથી.

કમીશને હીંદીઓને તેઓના પ્રવેશને અંગ્રેજોને ડાંકી કાઢયા છે અને નવા ખાલી સત્તાઓમાં હીંદીઓએ પ્રવેશ કર્યો છે એવા તેઓપર મુકાયેલા આરોપમાંથી મુક્ત કર્યા છે અને તેને બદલે એવી શોધ કરી છે કે જે સ્થળો અંગ્રેજોને આકર્ષક રહ્યાં નહી હતાં અને તેથી અંગ્રેજો છોડી ગયા હતા તેવા સત્તાઓમાં હીંદીઓએ પ્રવેશ કર્યો હતો. અને તેવાં સ્થળોમાં તેઓ પોતાની ઓછી જરૂરીયાતોને લીધે અને વેપારમાં ચીવટને લીધે લોકોની ઉપયોગી જરૂરીયાતો પુરી પાડતા હતા. ખુદ નાટાલમાં જ્યાં જમીન મેળવવાના સંબંધમાં હીંદીઓપર કાયદાકીય મતીબંધ નથી ત્યાં પણ કમીશને એવી શોધ કરી છે કે હીંદીઓ અંગ્રેજોના સત્તાઓમાં માત્ર એક ટીપાં સમાન છે—વર્ષમાં ૨૩ ની સંખ્યા અથવા જે ગ્રામ્ય સત્તાઓ પણ લેવામાં આવે તો ૨૯ની સંખ્યામાં ગયા છે. અને ટ્રાંસવાલમાં જ્યા મામલા નો પ્રતિબંધ છે ત્યાં ૧૪ વર્ષમાં ૩૩૯ પ્રવેશનના દાખલા બન્યા હતા. જેમાં ના ૨૪૬ વેપારની સત્તામાં અને ૯૩ વ્યવપારના સત્તામાં બન્યા હતા. અને એ પ્રવેશન અનપ્રોકલેમ્ડ જમીનમાં જોઇલે કે સોનેની સત્તા કે જેમાં ગોલ્ડમાઈનો બાબત થવાની બાકી છે તેની બહારના સત્તાઓ માં થયાં છે અને કાયદાના કોઇ પણ હકના ભંગ વગર થયા છે. કમીશન મરે કમીશનને ટાંકે છે કે જેનું ૧૯૩૨ ની વેપાર સંબંધી સ્થિતિની ૧૯૩૮ ની સાથે સરખામણી કરી જણાવ્યું હતું કે "કમીશને તપાસેલા ગ્રામ્ય વિસ્તારમાં જુનાનીઓપરથી વેપારના પરવાનામાં વસતીના કુલ વધારાના પ્રમાણમાં વધારો થયેલો જોવામાં એવું જણાયું નથી. જો સરખામણી ૧૯૨૭થી ૧૯૩૭ સુધીના વર્ષોની થઇ હોત તો પણ અગાઉ સમસ્ત આવેલી હકીકતો પરથી અમારો નીર્ણય એજ હોત." કમીશન કહે છે કે જમીન માલીકી દ્વારા પ્રવેશન થવાનું કારણ સારી રીતે પણ મેળવી શકાય એમ છે. "નાણા રોકવાના બીજા કોઇ પણ લાયક સાધનોના અભાવે હીંદીઓ સ્થાવર મીલકતોમાં પોતાના નાણા રોકે છે."

અને આટલું છતાં આ કહેવાતા લોકશાસનવાદી દેશમાં આપણે શું જોઇએ છીએ? આપણે જોઇએ છીએ કે હીંદીઓને નાટાલમાં તેમજ ટ્રાંસવાલમાં તેઓની તપાસ કર્યો બીનજ સબ કરી દેવામાં આવી છે. ટ્રાંસવાલમાં ૧૯૩૯નો એશીયાટીક્સ (ટ્રાંસવાલ લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ) એક્ટ પસાર કરીને કે જેની સામે આજે સ્વમાનપ્રીય હીંદીઓને પોતાનો વિરોધ અસરકારક રીતે દર્શાવવાને ન છુટકે સત્યાગ્રહ આદરવો પડયો છે, અને નાટાલમાં એસોસીએશનના નેતાઓ પાસેથી, જે તેઓ નથી આપે તો ટ્રાંસવાલના જેવો કાયદો તેઓપર પણ ઠોકી બેસાડવામાં આવશે એવી ધમકી રૂપી પીસ્તોલ તાકીને, અંગ્રેજો ના સત્તાઓમાં હીંદીઓ પ્રવેશ નથી કરે એવી મહત્વપાત કબુલાત લઇને સખ્ત કરવામાં આવી છે. એ જાણવું એવાં છે કે જે સ્વમાનપ્રીય લોકોથી મુંગે મોઢે સહન નજ કરી શકાય. હાલનું યુદ્ધ જે માનવ જાતીને કંઈ પણ ગાઢ શીખવતું હોય તો તે એ હોવો જોઇએ કે આવી જાતના જબરદસ્તીજ આગળ વધવું જોઇએ. અમને ખેદ થાય છે કે હીંદીઓ વીરૂદ્ધ ચળવળ કરનારાઓને ચેનીટ્રેશન કમીશનના ચુકાદાથી સંતોષ થયો નથી. નાટાલ મ્યુનીસીપલ એસોસીએશન એક [illegible] છે કે [illegible] હીંદીઓને ધંધાદારી પરવાનાઓ આપવાનો સત્તાનો [illegible] 'નાટાલ મરકાર' જે આજે હુમા ચાલી રહી છે અને હમેશાં રહેવુંજ આવેલ છે, તેણે હીંદીઓ બહુ કાયદા બન્યા છે તેના માટે તેઓને શાબાશી આપવા સાથે કહ્યું છે કે હવે હાલનું યુદ્ધ ચાલે ત્યાં સુધીમાં નવી પડવું પડે તેવી તેઓએ વધારે કાયદા બની હાલની સ્થીતી ટકી રહેશે અને હીંદીઓ વધુ પ્રવેશન નથી કરે એવી બાંહેધરી આપવી! તેમ છતાં અમારાં ગાંધીવાદી સહયોગીની આ કેફીયત એટલી તો આશા જનક છે કે હાલના યુદ્ધમાં હીંદીઓ અંગ્રેજોની સાથે ખભેખભા અડકાવી મોરચેજંગમાં જંપલાવી પોતાની વફાદારી બતાવી આપશે! ત્યાં વધુજોર તેને નમી નકતો. માત્ર શાંતિ ના સમયમાં ગોરાને હીંદીની સાથે રહેતાં સુગ ચઢે છે. યુદ્ધના અંતની સાથેજ હવે આ અનીષ્ટનો પણ અંત આવવો જોઇએ.

હવે વસ્તુ એ રહી છે કે સરકારે લોકશાસન, અંતઃકરણની સ્વતંત્રતા, આત્મા ની સ્વતંત્રતાના જે મહાન સિદ્ધાંતોનો પોતે વખતો વખત ઉલ્લેખ કરે છે એ દૃષ્ટિએ આ પરિસ્થિતિનો ગંભીરપણે વિચાર કરવાનો છે અને એ સિદ્ધાંતો ને અનુસરીને કાયદાઓમાંથી વર્ણભેદ નાબુદ કરવાના દીશામાં પગલાં લેવાનાં છે

યુદ્ધપર જનરલ સ્મટ્સ

દક્ષિણ પ્રધાની યુનાઇટેડ પાર્ટીની સમસ્ત પુનીયનની પ્રોગ્રામકન્વીન ખાતે ખુલ્લો અધિવેશન તા. ૨૬ ઓક્ટોબરે મળેલી બીજી કોંગ્રેસમાં પ્રારંભમાં કરતાં વક્તા પ્રધાન જનરલ સ્મટ્સે કહ્યું હતું :

"આજે આપણે કોની વસ્તુઓને માટે લડી રહ્યા છીએ કે જેની સાથે આપણા મુખ્ય અંગોની કુદરતી વસ્તુઓ કરતાં બિલકુલ નથી. આ યુદ્ધને તું દુનિયાનું એક સૈનિક મહાન ધર્મ યુદ્ધ આપું છું...આ યુદ્ધ કંઈ સામાન્ય યુદ્ધ નથી. દુનિયામાં આજે એક મહાનના ત્રિભંજનનો નિર્ણય આપવો રહ્યો છે. કાલિદાસમાં યુગે યુગે જે યુદ્ધો થએલાં આપણે સાંભળ્યા છે તેનું આ છેલ્લું અસુર વચ્ચેનું યુદ્ધ છે. સૈકાઓ થયાં જે વસ્તુઓને માટે માનવજાતની ભાવના રહી છે તે હૃદય અને ધર્મનું સ્વાતંત્ર્ય, પોતાનું ઈશ્વર અને ભાવિ પોતાની જાતે ઘડવાનું છુટાપણું. પોતાના આત્મા નો માલીક પોતે જાતે બનવાનું સ્વાતંત્ર્ય એ વસ્તુઓનો આ યુદ્ધમાં સમાવેશ થાય છે."

સીક્રેટરીટી કેબ્યુલેશન્સપર મી. મોરેન્સ

કોલગ્રેસનીમાં ગઇકાલે યુનાઇટેડ પાર્ટીની પ્રોગ્રામમાં જગતને આગ લગાવેલા સર્વિસસાધનિના પ્રશ્ન : સીક્રેટરીટી કેબ્યુલેશન્સ અધવા નેશનલ સેગરજન્સી કેબ્યુલેશન્સ તરીકે ઓળખાય છે તેપર બોલતાં મુખ્ય પ્રધાન મી. મોરેન્સે જણાવ્યું હતું કે :

"આ દેશમાં સ્વતંત્ર નાગરીકો સામે પગલાં લેવાને પુરાવો મળ્યા સિવાય અમે કંઈ પણ પગલાં લેવાના નથી.

કોઈ અખબાર કે મી. વેનરેન્સબર્ગ, પીટો અને બ્રાયનને ... કાંઈ તેમ બોલવા દેવામાં આવે છે?

મી. મોરેન્સે કહ્યું : સરકારની સામે રજુ કરાયેલો આરોપ એ છે કે જુદા જુદા વિરોધી પક્ષોના નેતાઓને તે સાંભળે તેમ બોલવા કે જે અત્યારે સાધારણ નાગરીકોની સામે તે પગલાં લે છે, એમરજન્સી રેગ્યુલેશન્સની રૂએ કંઈ પણ પગલાં લેવાય તે પહેલાં ઓટરની જનરલને સંતોષ થવો જોઇએ કે : બોલાયું છે તે ખરેખર સરકારની મુખ્યદુનીતીને હલકાવાના ઇરાદાથી કે નહિ. સરકારની મુખ્ય નીતીની વિરુદ્ધમાં ઘણી બેઠકોમાં જણાવેલી છે કે જો કાયદાની દ્રષ્ટિએ તેને હલકારા નાખનારા ગણાય. એમ મોકલાલનપારી રહ્યા તરીકે અમે લોકોને ... ના મતા મતાંતરની છુટ આ કોલેજે અમારે રાજ દ્વારી પ્રજાની વાજબી લાગણીના મહાન બળ સામે આવે કરવા પડીએ છીએ તે અમે કે. વેન રેન્સબર્ગ મી. પીટો. કે. મામાનને કરવાનું કર્યું છે ... પરિણામ એ આવ્યું કે વિરોધી પક્ષ અમારે ઓક્ટ્રા થઇ ગયો હોત તેનો બદલે સરકારે તેમાંને જોઇએ તેટલું બોલવું સોરું આપ્યું છે." વિરોધી પક્ષના વર્તમાનપત્રોને સરકારના મુખ્ય પ્રવર્તકોમાં દખલ ગીરી કરતાં અટકાવવાને તેપર સેન્સરશીપ મુકવાની દરખાસતપર બોલતાં મી. મોરેન્સે કહ્યું કે સરકાર એવી જાતનું સેન્સરશીપ મુકવા ઇચ્છતી નથી.

બોઅર ઝમણ

પક્ષ પ્રધાન તેમજ મુખ્ય પ્રધાનના અમે કુપર કરેલા વચનોપર ટીકાની જરૂર છે. એટલી વસ્તુ બારી છે કે પક્ષ પ્રધાનના તેમજ અન્ય પ્રધાનો ના કાગળો દ્વારા કરાયેલા નિવેદનોમાં દેખાતો ફેરફાર થઇ ગયો છે. જાની કે ચર્ચીલના મંત્ર સિવાય સામા મોકલાને મારે ન્યાય આપે

ટ્રાંસવાલની લડત

જોહન્સબર્ગના એશીયાટીકસ ટ્રાંસવાલ રેસ્ટ્રેઇન એન્ડ ટ્રેડીંગ એકટની સામે ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ નેશનલીસ્ટ મુખના આગેવ જોહન્સબર્ગ રીજીસ્ટ્રેશન કાઉન્સીલ તરફથી અદાલતમાં આપેલી સત્યાગ્રહની લડત છે હિંદુ મુસ્લીમ તાદેચારોને લીધે ઘણું અકથનીય અને મુશ્કેલીવાળી રહી હતી ને ફોમવાર અકટોબર તા. ૨૬ થી કુરી રાખ થઇ ગઇ છે. નીચમ મુજબના ચાર ફોદલો બોલવામાં આવ્યા છે. એક કોર્ટ પાસે, બીજો કોર્ટ ઓફ અપીલ પાસે, ત્રીજો પોલ્ટ આફ્રીક્ષ પાસે અને ચોથો પાર્ટ સ્ટેટસન પાસે. પાંચમો ફોદલ જોહન્સ બ્રાઉન. એ. કાજીલીયા અને નારણસ્વામી નાયકુએ ગ્રીમર કાઉનશીપમાં જેલોના વાડામાં બોલ્યો હતો અને લડત સમજાવનારી કુલપત્રીકાઓ વહેંચી હતી. કાઉનશીપના સુપ્રીન્ટેન્ડન્ટે તેઓને ચાલ્યા જવા કહ્યું પરંતુ તેઓ નહિ ગયા તેથી પોલીસને બોલાવવામાં આવી. પોલીસ પીટ એક જન લડતને આવી પરંતુ સત્યાગ્રહીઓને નીકાળતાં કંઈ પણ પગલાં લીધા વિના તે પાછી ચાલી ગઇ.

અદાલત-બદલની પાતપર તેઓ ત્યારે ત્યાર મુકવા બાબત : આપત્તિ ભાષણનું ભાતરપણ જણાવ્યું કરે છે અને તેને તમ બનાવે છે કાયદાના મુખ્યના સંજોગ તે કાયદીયારીઓને બાનવા આપી રહ્યા દોષ અને તો બોલવાના બા : દોળ પડવા કરેલા માનવીઓને તેઓએ ... માનવાનો કરેલા ... તેને અને તેઓની સ્વતંત્રતા ... પ્રસ્તિનો તેઓની બનવા લાગે રીતે તેઓએ પોતાની ઓફીસો દેવા ટ્રાંસ્વી શ્રમની છે તેના વિચ... કરતા કરી દીધેલા દોષ તો તેમાં બાબત કંઈ કહ્યું નહિ. બધાએ પરસ્તુતઃ ત્યારે ... બારી બાજીને બારો અને તેઓના બચાવ પક્ષ બધા પીટાઇ રહેલા બચાવ માનવીઓને મુક્તિ બાબો સારેજ હાલનું યુદ્ધ એ બહુ મેમયુદ્ધ બનાવી. એ દિવસ દુકાંચે હજુ કુદેમો નાશુણ પડતો નથી. યુદ્ધ કરી રહેલા બન્નેબાંધી એક પક્ષ પણ બીજા ... એવો દાવો થઇ શકે તેમ નથી કે હાલનું યુદ્ધ એ ધર્મયુદ્ધ છે. આપણા ઇતીહાસમાંથી મોટા માણસની સંગીપવિતામાં બ્બાલ હજુ ભુંસાયો નથી. મી. મોરેન્સે સીક્યુરીટી રેગ્યુલેશન્સના બચાવ વિષે જે કહ્યું છે તે આંમેલેના ગોલ્ડમાં બાં હશે. બીન-આંમેલેનોને એ વસ્તુ બાબુ પડતી નથી. "મી. મોરેન્સ કહી ગયા કે "એક મોકલાલના બાકી દેશ નજીક આવે મોકોને પોતાના મતો દર્શાવવાની છુટ આપીએ છીએ. રાજદ્વારી સેપની વાજબી મર્યાદાની બહાર બળ સારેજ અમે બહાર પડીએ છીએ."

બહેજ સરકારના વિરોધીઓ બારે નાઝીવાદનો ખુલ્લો પ્રચાર કરી રહ્યા છે ત્યારે તો તેઓ એ મર્યાદા કયારે ના પહાંચી ગયા છે, સિવાય કે અમારી બુદ્ધિ એટલી બુદ્ધી રોષ કે અમારા સમજવામાં એ આવી ન શકે. બતાં તેઓની સામે સરકાર કંઈ પણ પગલાં લેતી નથી, કારણ કે, તેઓની સામે કંઈ પણ કરવાની તેની હિમત નથી. બીજી બાજુથી : ડાબુ અને મી. કીદાત જેઓ બીન-આંમેલેના બચાવ સંસ્થાની હિમાયત કરી રહ્યા હતા અને તેઓને કટી રહ્યા હતા કે, જો આ યુદ્ધ બારેબર મોકલાલનપારીને નાશેજ કામ તો તેઓને તેમાં મદદ કરવા કહેવા પડીએ એ પ્રોકલાલનપારીના પોતાના પક્ષ સ્થાને તેઓને બચાવવાજ જોઇએ, તેને માટે તેઓને કેટલી બધા કરવામાં આવી અને તેઓ છુટયા બાદ તેઓની ઉપર કેવા પ્રતબંધો મુકવામાં આવ્યા કે જેનો ન્યાય, સ્વાતંત્ર્યના મોકલાલનપારીને નાશે કોઇ પણ રીતે બચાવ થઇ શકે તેમ નથી. અને બા સ્વીકારની સામે તો એ પ્રતિજ્ઞાઓના કહેવાતા ભંગને માટે બીજો મુકદમો ચાલી રહ્યો છે. મી. મોરેન્સે બતુમાં કહ્યું હતું કે સરકાર બનબાનપત્રોપર સેન્સરશીપ મુકવા માગતી નથી. પરંતુ બીન-આંમેલેના બન-બાનપત્રોપર તો સેન્સરશીપ છે. "ધર્ન્ડમેન આર્ગિનિઅન" થી પ્લીડીંગ સાક્ષાત્કારની વિરુદ્ધમાં એક શબ્દ પણ ન બોલી શકાય અથવા મુકદમી કીમત ન કરી શકાય. 'કેપ્ટ' પત્રથી બીન-આંમેલેના સવાલની હિમાયત ન કરી શકાય કે મુકદમી કોર્ટને દરમ્યાને તેઓને બાનેયલગે કે તેટલે દરમ્યાને મર્યો ન કરી શકાય. આ બધે પત્રોપર સેન્સરનો સખ્ત બમલો છે કારણ કે એ પત્રો બીન-આંમેલેનોની લાગણીઓ ખાસ કરી રહ્યા છે કે જેઓ અધવાજ અને બનાવીકાર પ્રસંગના દોષ ઓની કરતા મળતાં નથી. બારે હવે મોકલાલનપારીનો અંધ થ મણાયો.

પાર્લામેન્ટ જાન્યુઆરી તા. ૧૨ બીજી મળશે

... મેમ્બરમાં પ્રસિધ્ધ ... પુનીયન પાર્લામેન્ટની ... જાન્યુઆરી તા. ૧૨ બીજી મોકલાલે મળશે.

કમીશનર ઓફ ઓથ્સ

ડરબનકોર્ટના બાજીના મેજીસ્ટ્રેટ મી. એમ. એમ. દાઉદે રીજીસ્ટ્રેશનને માટે કમીશનર ઓફ ઓથ્સ નીમાયા છે.

યુદ્ધ વિષે કેટલીક સાફ સાફ વાત

મી. જી. એફ. ફ્રેનમેન પોતાની જરમન ઉત્પત્તિ માટે ગર્વ ધરાવે છે

ઉપર મુજબની ૨૭ માયલ બ્લુ વેગટર બાતે આકરોણર તા. ૨૫ મીએ એક સભામાં બોલવા કરતાં ડૅમોક્રીસીયકસટાકિનમાં પાર્લામેન્ટની પેરા ચુંટણીમાં દેરેનીચ પાર્ટીના ઉમેદવાર મી. જી. એફ. વેન ઓલ. ફ્રેનમેને જણાવ્યું હતું કે તેના દરીકના કેટલાક આગતીબાઓ—તેઓ સરકારી હતા કે બીન-સરકારી એ હું નથી જાણતો—ડૅમોક્રીસીયકસટાકિનની મતદારીનાં મત આપનારાઓ, જેઓ જરમન ઉત્પત્તિના છે, તેઓને એવું કહી રહેલા છે કે જો તેઓ મને મત આપશે તો તેઓએ એક નાઝીને મત આપેલો ગણાશે અને તેઓને બ્લન્ટર કરવામાં આવશે.

હું જરમન ઉત્પત્તિનો છું. મારા પિતા જર્મનીમાં ફ્રેંક્ફર્ટથી આવ્યા છે તેને માટે મને ગર્વ ધરાવું છે અને મારી માતા હોલેન્ડથી આવેલી છે તેને માટે ગર્વ ધરાવું છું. પરંતુ હું દક્ષિણ આફ્રિકા માટી છું. દક્ષિણ આફ્રિકા જ મારું એકમાત્ર વતન, એક માત્ર દેશ છે. દક્ષિણ આફ્રિકાસિવાય બીજો કોઈ હું બીજા નાંમનો નથી અને બીજું કશું હું જાણતો નથી. હું ખરો બ્રીટીશર નથી અને મારા નામનો પણ નથી. આપણે દક્ષિણ આફ્રિકામાં ખરા બ્રીટીશરો નથી આવતા પણ ખરા ઉમદા દક્ષિણ આફ્રિકનો માંગીએ છીએ.

સામ્રાજ્યનું હિત

દેશના આ ભાગમા જરમન સંતપ્તાફ્રિકાના સંતાનો છે. હું તેઓને ખરા દક્ષિણ આફ્રિકનો તરીકે માનું . કેમકે તેઓ જર્મનીને પોતાનું વતન કહેતા નથી. તેઓને જર્મની સાથે બાપદાદા આવીને અને વારસદારી અંધનોથી તેઓ મુક્ત થયા છે અને આજે તેઓ માત્ર એક જ વતન જાણે છે અને તે દક્ષિણ આફ્રિકા છે

આ મતદારીના રહેતા જરમન ઉત્પત્તિના આ નાગરીકે ને પોતાની આગગાડી બાતમી પ્રત્યે જરાપણ દિલસોજી જતાવે તો તેઓને ગદ્દાર અદલના મુર્ખ દેવામાં આવે છે પરંતુ જે બ્રીટીશરો સૌથી પ્રથમ સામ્રાજ્યનો વિચાર કરે છે અને પછી દક્ષિણ આફ્રિકનદારી તરીકેનો વિચાર કરે છે તેઓનું શું તેઓ ઈંગ્લિશ પ્રત્યે લાગણી ધરાવી શકે છે અને ઓફિસ ફરવાઓને લાયક છે. એક બે કે ત્રણ પણ ખરા જરમન ઓને અને "ગ્રોસ મોટ મી ફ્રેંગ" આગ છે અને બીજા દેશનું રાજકીય આશ્રય મળ્યો હોવી રહ્યા છે. એ લોકોને પોતાની બાતમુની પ્રત્યે લાગણીઓ ધરાવવાની જુદ અધિકાર છે જ્યારે આપણે આપણી બાતમુની બાતમુની પ્રત્યે કદેજ પણ ગાયણી દર્શાવતા જોઈએ તો આપણાને "ફીફ્થ કલમીસ્ટ" ગણી કાઢીને પરદેજ કરી દેવામાં આવે છે

પરંતુ હું જાણું છું કે આ મતદારીમાં રહેતા જર્મન ઉત્પત્તિના નાગરીકો પોતાના પુર્વજોના દેશ પ્રત્યે એટલી ચોકીર પણ લાગણી ધરાવતા નથી બાતમા. તેઓની બાતમુની આફ્રિકાને માટજ છે.

આપણે આફ્રિકા-બ્રુ બોલનારા નાગરીકોને તો કેવળ માફેય આફ્રિકનજ બનવા માગીએ છીએ એટલું પણ કરવાની ખુદ નથી આવતી. મારી પાછળ ઉભી પોતાસમા આખુંએ કરતા દોવાનો મને આનુભવ થયો છે અને તેનું કારણ માત્ર એજ છે કે હું સાફેય આફ્રિકન છું અને દેશના સાફેય આફ્રિકોજ મારી સેવા આપવા માગું છે.

જ્યારે યુદ્ધ શરૂ થયું ત્યારે એનું પ્રથમું આફેય આફ્રિકાનાર હિતનું છે કે કેમ એ નિર્ણય કરવા તો પ્રશ્ન પ્રથમ સમક્ષ મુકવામા આવ્યો નથી. અને સરકારનું સાથરો ત્યા સુધી તે મુકાશે પણ નહિ. કેમકે સરકારની યુદ્ધ નીતી કેવળ સામ્રાજ્યનુજ હિત લોભાની છે નહિ કે સાફેય આફ્રિકાનું. યુરોપ અને મેડીટરેનીયન માં બ્રાઝાંની ઉભી થએલા જાપાન જર્મનીને લીધે સામ્રાજ્યનું હિત જોખમમાં આવી પડયુ છે કેવળ એ હિતો સાચવવાનેજ સાફેય આફ્રિકાએ યુદ્ધ જાહેર કર્યું છે. બીજું કશાને બાતર નથી કર્યું.

જનરલ સ્મટસે કહ્યું છે કે આપણે આપણી સામે ઉભેલા બાહ્યમણ સામે યુદ્ધ જાહેર કર્યું છે. હું કોઇ પણ બાહ્યમણ કરનારાની હિમાયત કરવા માંગતો નથી, પછી ! ચર્ચીલ હો કે હિટલર, રૂઝવેલ્ટ કે જાપાનના મેનાજે હો. યુરોપમાં યુદ્ધે તે બાહ્યમણ કર્યું હોય તેમાં સાફેય આફ્રિકાને કશો સંબંધ નથી

યુદ્ધ પોકીસ "મેરીટાર" ના પ્રથમ જરમન પ્રદેશ હતો તેના ગવાલપરથી શરૂ થયું જો હિટલર તે પકડું જોવા માંગતો હોય તો તેની સામે આપણને કરી જોવા દેવા ના હોય શકે. તેમ છતાં એમ કહેવું કે એ પ્રથમ જર્મની સામે યુદ્ધ જાહેર કરવામા સાફેય આફ્રિકાનું હિત રહેલું છે એ નથું" બોલાઇજ ગયામ

એક અવાજ: કોમાન્ડ અને ચોમપ્રોમાઇઝ શું ?

મી. ફ્રેનમેનઃ એ બાબતની હું આગળ જતાં ચર્ચા કરીશ.

કેટલા એમ પણ કહેવામાં આવ્યું કે સાફેય આફ્રિકાએ સોક્રેટીસનવાદને બાહાર યુદ્ધ જાહેર કર્યું છે પરંતુ જો સાફેય આફ્રિકામાં બધું સોક્રેટીસનજ હોત તો તા. ૬ સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૯ ના રોજ પ્રથમની સંમતિ લેવામાં આવી હોત.

એક અવાજ: ત્યારે પાર્લામેન્ટના સભ્યો હતા ને !

મી. ફ્રેનમેનઃ એ પાર્લામેન્ટના સભ્યોને ૧૯૩૮ ના યુદ્ધ પ્રશ્નપર નહિ પરંતુ અન્ય પ્રશ્ન પર ચુંટવામાં આવ્યા હતા યુદ્ધના પ્રશ્નપર તેઓની પ્રથમની સંમતિ બાપમ નહોતી, જો બધું સોક્રેટીસનવાદ હોત તો પાર્લામેન્ટને બીજેહી નાખવામાં આવી હોત અને નવી ચુંટણી થઇ હોત તો વિષે મને બાત બાત જાતની શંકા જેવું નહિ અને બાકી પણ બાપ તો પણ મને કશી શંકા નહોતી.

વળી એમ પણ કહેવાયું છે કે આ યુદ્ધ ખોટી રીતે મારફત લડવામાં આવ્યું છે જો બોઅો છમુબોલ્લાનો બાતમા લેવા આવ્યા હોત તો તેઓએ પ્રમુખોલાના વિરોધી તરીકે બોલાવ્યા હોત. રાષ્ટ્રવાદી પક્ષને પાછા બોલાવ્યા હોત. બાતમાં ના લીધી હોત

પ્રીન્સી ધર્મને ખાતર લડવાનું કહીને રશીયા ને જે બ્રહ્માંડનું વિરોધી છે તેને નમે એ રીતે લડવા બોલાવી શકે? રશીયાનાં સંહારની સંખ્યા બે દેવળો બાળી મુકવામાં આવ્યાં છે અને સામ્રાજ્યવાદમાં પાદરીઓને પરદેશ રવાના આવ્યા છે. અને આજે આપણે તેઓને પ્રીન્સી ધર્મને ખાતર લડવા બોલાવ્યા છે! આ નર્યો દંભ નહિ તો બીજું શું? ઈંગ્લાંડ જાણે ચાલે તેને મીત્ર કરે પરંતુ તેનાથી એમ તો નજ કહી શકાય કે તે પ્રીન્સી ધર્મને ખાતર લડે છે. તે તો પોતાના બેહદ્દાનાજ લાભોને ખાતર લડે છે.

વળી કહેવાય છે કે આપણે આપણા આર્થિક લાભોને ખાતર લડીએ છીએ. કહેવાય છે કે જો આપણે હારશ્ય રહ્યા હોત તો આપણી ઉપજ બંદરો અને ઔદ્યોગીકોપર સકતી હોત. હવે શું થયું છે? આપણી મુસાફરીના પાકનું આલબોમાણેમાં બાલર થઇ રહ્યું છે. આપણા બજારને ત્યારે નિકાસની બલ્કર નથી અને આપણી બહારગામની વખારોમાં સડી રહ્યાં છે. આપણા ઉનનો ઘણા ખરીદાયો છે એ બહુ—ચોકસ મુકરર થએલા ભાવોથી તે બ્રીટને ખરીદ કર્યો છે. જો આપણા ઉનને માટે ખુલ્લી અને સ્વતંત્ર બજાર હોત તો આજે મળે છે તે કરતાં આપણને વધારે સારો ભાવ મળ્યો હોત. આપણું ઉન સમુદ્રપાર ચઢાવવામાં આવે છે અને બ્રીટન તેને અગોરીકાને વેચે છે.

એક આવાજ: એ નકામાં આપણો હિસ્સો છે.

શ્રી. ફ્રેનજેન: હા, પરંતુ એ આપણા નહિ. આપણે મેલવા લાયક હોત અગોરીકાના ખરીદનારા આપણને આદિજ નાખ્યા હોત.

એક આવાજ: યુદ્ધ પહેલાં અગોરીકાએ અહીંથી કશો ખરીદી નથી કરી.

શ્રી. ફ્રેનજેન: એ હશે પરંતુ યુદ્ધથી બજારમાં આપણે વધારે કાંઇક ઘાલ એ વસ્તુ કંઇ ઓછી કરતી નથી. દાખલા તરીકે જાપાન આપણું ઉન ખરીદી શકયું હોત. પરંતુ આજે તો જાપાનપર બ્રીટનો પ્રતિબંધ છે અને તે નહિ કે સાક્ષિય આફ્રિકાના હિતને ખાતર પરંતુ બ્રીટનના હિતને ખાતર.

આપણને સૌભાગ્યે ખાતેના નૌકાના બજારની બજરૂરત વિષે કહેવામાં આવે છે. તે બાબે એવાનું હોત તો આજે એવાથી બજા તેથી મને જરાયે ફરકાર નથી.

એક કાગજના કામે મને કહ્યું હતું કે જો છ મહિનાનું કુંકું ઉન તે અગાઉ જ્યારે ચેનીના બજાર લેખે વેચતો હતો તે યુદ્ધ બાદ જ્યારે ચેનીના કરારમેસર આવે તેને વેચવું પડે છે એજ ઉન બ્રીટન અગોરીકાને વેચે છે. સાક્ષિય આફ્રિકાના ઉન સાથે ઈંગ્લાંડ વચ્ચેના બાબસ્તનો બાગ બાજાનો રહ્યો છે. આપણે એ રસ્તા નથી બાગના. યુદ્ધકાળમાં વસ્તુના બાજુસોનો આપણે બહુ બનુભવ લઇ ચૂકયા છીએ.

કાલના સંજોગોમાં બ્રીટન સાથેના ઉનને સમ્બન્ધ કરાર બરાબર નથી પરંતુ કે કારે યુનીયન સરકારની યુદ્ધ નીતીને સીધા ઉદ્દેશ્યા બના છે, એ સાક્ષિય આફ્રિકા તટસ્થ રહ્યું હોત તો એવા કરારને બારે કશી જરૂર રહીજ નહિ હોત

સાક્ષિય આફ્રિકા યુદ્ધમાં જોડાયું તેનું બીજું કારણ એ જણાવાયું છે કે આ યુદ્ધ નાની પ્રજાઓના છુટકારા માટે લડાય રહ્યું છે. તેના સંબંધમાં બારે કહેવું જોઇએ કે "બદેલો ઘેર દીવો પછી દેરે દીવો" નાની પ્રજાઓના છુટકારા બારે બ્રીટનને જર્મની સામે યુદ્ધ કરવાની કશી જરૂર હતીજ નહિ. પોતાના પરગાંજ સહજાત કરીને તેણે હીંદુસ્તાન, બજીપ્ત અને સાક્ષિય આફ્રિકાને તેઓનું છુટકારા આપી દેવું જોઇતું હતું.

સાક્ષિય આફ્રિકામાં આપણે ગમતી રહ્યા છીએ તે જોજ છે. આપણે છુટા થયા બાબીએ છીએ. આ દેશમાં આપણને પ્રજાકરાક તેબીએ છે જરગન ઉત્પત્તિના નાગરીકોની, આફ્રિકાન્સ બોલનારા નાગરીકો અને અંગ્રેજ બોલનારા નાગરીકો જેઓ બધા સાક્ષિય આફ્રિકનો છે તેઓની એ પ્રજા છે.

વળી કહેવાય છે કે યુદ્ધ બ્યક્તિ સ્વતંત્રય અને છુટકારા માટે લડાય રહ્યું છે આજે બ્યક્તિ તરીકેની કઇ સ્વતંત્રતા આપણે ગોગવીએ છીએ? જો તમે રાજ્યના નોકર હો તો તમારાથી ઓસ્કેના બાનકરાબના સબ્બ ન બની શકાય. જો બ્યક્તિ સ્વાતંત્ર્ય હોય તો શા માટે ન બની શકાય? બધા કર્મ રહ્યું બ્યક્તિ સ્વાતંત્ર્ય આજે જોકે બધિકારબ્ધ ગુમે ચારની સેવાની હોય તેવા આપણા પરેશની ઝડતી લેવાતી હોય ને જેમ મારા દાબલામા બનેલું છે.

એક અવાજ: બધા પરની ઝડતી શા સાર લેવાય હતી?

શ્રી. ફ્રેનજેન: ઓજ વાત હું જણાવા માગું છું બબ તમે કોઇક તો બબાવા હશો ને?—હું કશું જાણતો નથી.

તમે તેઓને બાહ્ય દુનીયા—ના, ન જાણતો હતો કે એ કશું કર્યું નથી, માટે તેમ બુધ્ધાવાનું નહોતું.

જો મારે જનરલ સ્મટસની આગે ચહન હોત તો હું કહી શકું છું કેમ આ પેટા ચૂંટણીમાં હું કરી રહ્યો છું.

એક અવાજ: તમે એક સ્વતંત્ર દેશમાં છો.

બીજને અવાજ: બધારો પડતી ઝડતી લેવાને ચોરબ્ત લાબ્યા હતા?

શ્રી. ફ્રેનજેન: મેં તેઓને પુછ્યું નહોતું

આ જાસુસીબધ્ધ આપણા દેશમાં આવી રહ્યું છે બાસ કરી જરગન ઉત્પત્તિના નાગરીકોના સંબંધમાં સ્વસ્તરલીંગ અને કોંગવાલીબ્રસ્ટ્રાકિનમાં તે બધુજ બરાબ્ર રીતે ચાલી રહ્યું છે તેઓ પર કાબબ્ધની નજર રાખવામાં આવે છે

સરકારી યુદ્ધ નીતી સાક્ષિય આફ્રિકાના લોકો બા બે વિરોધી પક્ષ પાડી રહી છે. એક પક્ષના જરગન ઉત્પત્તિના સાક્ષિય આફ્રિકનો અને બાફ્રિકાન્સ બોલનારા સાક્ષિય આફ્રિકનો છે. બીજામાં બાકીનારા છે જો જનરલ સ્મટસ બરોબર એક સુકાન રાજનીતીજ હોત અને સાધારણના કામમાં રમતા નહિ હોત તો સ્વસ્તરલ ના પક્ષના બાજુ જાહેર કરીને ન બાફ્રિકા બાફ્રિકાના લોકોને કદી નહિ બના તેવા વિભાગ કરી શકયા હોત.

હેરીનીઝ પક્ષની નીતીના વિરોધીઓ સ્વાબાબિક રીતેજ પ્રશ્ન પુછી શકે છે કે તટસ્થ રહેવાથી હોલાન્ડ, નોરવે અને બેલજીયમને મદદ થઇ હોત? તેની સામે હું એ પ્રશ્ન પુછું છું કે બ્રીટનના બમાલિક ગીતની સાથે રહેવાથી શું ઇરાક કે ઇરાનને મદદ થઇ છે કે સ્રીરીયાને મદદ થઇ છે? બારી વસ્તુસ્થિતિ એ છે કે બ્રીટન અને જર્મની જેવા શાહીવાદી બધો માત્ર પોતાનુંજ હિત જોઇ રહ્યાં છે અને એ મુજબ વર્તી રહ્યાં છે.

હાલ ચેનને હિટલરે હોલાન્ડ પર આક્રમણ કર્યું તેમાં હું તેનો કશો દોષ નથી જોતો. ઇરાકમાં બ્રીટને સીધેલાં પગલાંમાં હું તેનો દોષ નથી જોતો.

બાપણ બાદ તેમને પુછાયેલા પ્રશ્નોમાંના એકનો જવાબ આપતાં શ્રી ફ્રેનજેને કહ્યું કે યુધ્ધમાં બ્રીટન છતે કે જર્મની તેની સામે કશા પરગા નથી. જેટલાં જર્મનીએ કરારો તોડ્યા છે તેટલાંજ બ્રટને પણ તોડ્યા છે. સબબાર્ણ રાજદીપ્લોમેટી કરારો પાળવાની એ રીત છે, તેઓને કાબતું આવે તેટલે દરજ્જેજ તેઓ તે પાળે છે

પરચુરણ

પક્ષમાં ચાર ડિરાજસેલ્સ અને રીટેલ ભાવો

અકરોબરની ૧૬મીના બાલ ગેજેટમાં ચેમ્બરહેકરોના નરકથી લેવામાં આવનાર જથ્થામાં ચબ બાવેલા તેજાજ હોલસેલ અને રીટેલ ભાવો પ્રસિધ્ધ કરવામાં આબ્યા છે પુનીયનના સબળા ભાગોમાં લેવામાં આવનાર ભાવોનું તેમાં ડીટેલ પ્રતિબંધ થયું છે પ્રાયમસ ટ્રાન્સવાલ બી. એ. બા એકરોબરની નવી નીતિ અંગે કહી કરવામાં બાવી છે.

કેપટાઉનમાં સર ગીરજશંકર બાજપાય

સર ગીરજાશંકર બાજપાય જેબો મુલાકાતે રહેવા બાવે હોવાનું હાલ કમીસનર તીબાયા છે તેબો ગાંધીવાર બાટેપોરના તા. ૨૫ ગુરૂબે અમેરીકા જવા કેપટાઉન ઉતર્યા હતા.

સાભાર સ્વિકાર

નીચેની કલમ "પબ્લિસ્યન ઓપિનિયન" ના નિબાય અર્થે બળેલી છે જે સાભાર સ્વિકારીએ છીએઃ

બાપણના બરેલ બોબાબાય ગોકાર ગ્રોગ-ધીબકરાકાઉન ગીની ૬, નવસારીના બિજાણ દાસ જીબણજી પોબી બરેલ મંડન શ્રી. ૬-૦-૦, રા. સબુભાઇ બાપાણ બરેલ બંડના રા. ૧૦, મેસર્સ બોદી ગોલ્ડ પ્રતાપ ૬ નાગજેલ શ્રી ૧૦-૬, રબજીરંગ ચુનાલાલ દોશાભાઇ મલબારી કલ્પા-નાસીના પ્રબબાર્થે રેન્ડરફન બાને તેમના ત્રિ બધબાબાસ, કુબબાબાઇ તથા બાબુબાબાઇ તરફથી બા ૧૦-૦-૦, શ્રી બાબાબાઇ (રેન્ડરફન) તા ત્રણ પુત્રો બનાનાના બજાર બુબારી પ્રસંગે પા. ૫—૦—૦, શ્રી દુલબાબાઇ (રેન્ડરફન) તા રવહેરા બગન પ્રસંગે બા ૧૦-૦, બી. એન એજ મહત (ડાબબાલ) તરફથી બીબી ૧

પેનીટ્રેશન કમીશનનો રીપોર્ટ

ચુરોપીયનોના લગ્નમાં કીંદીઓના કહેવાતા પ્રવેશન સંબંધી તપાસ કરવા નીમાયેલા યુનિયન પેનીટ્રેશન કમીશનના રીપોર્ટ નો સાર અહિંઆપ્યો છે. આખો રીપોર્ટ તેનો આફ્રિકાન્સ માં તરજુમો કરવાની જરૂર હોવાથી બહાર પડતાં ઢીલ થઇ છે. તે સાપારથ્ય નીચમ મુજબ કુંક મુદતમાં બહાર પડશે

કમીશન જણાવે છે કે કીંદી વસતીના પ્રમાણ માં વધારવામાં આવે તો નાટાલમાં કીંદીઓએ મંબાર પ્રવેશન કરેલું હોય એવું જણાતું નથી.

કમીશન વધુમાં જણાવે છે કે અંગ્રેજો પરણ્યા વગરના કીંદીઓની સામાન્ય રીતે ઇચ્છા હોય એમ તે નથી માનતું.

ટ્રાંસવાલમાં કીંદીઓનું પ્રવેશન નીચલા સ્તર પર થયું પણ આગળ વધી એનું પ્રમાણ ઓછું છે.

કમીશન, જે શ્રી. જસ્ટીસ બ્રામ (પ્રમુખ), શ્રી એ. ગાર્ડર અને શ્રી. નાગરાજ ઐયરનું બનેલું હતું. તેણે પોતાની તપાસ દરમ્યાન ૧૦૦ સાક્ષીઓ તપાસ્યા હતા. તેમાં ૪૦ યુરોપીયનો અને ૬૦ કીંદીઓ હતા. કમીશન કીંદીઓના પ્રવેશનને લીધે અંગ્રેજોને જે અમુક બાબતોમાંથી તીલાંજલી આપવી પડી છે અને એ બાબતોમાં હવે કીંદીઓએ પ્રવેશ કર્યો છે એવા તેઓના ઉપર મુકાયેલા આરોપ માંથી તેમને મુક્ત કરે છે.

પ્રવેશન કઇ રીતે થયું તેનું કમીશન નીચે પ્રમાણે વર્ણન કરે છે:

"પ્રથમ વેપારના સ્થળો માટે અંગ્રેજોને તરફેણ મળતી. પાછળથી અંગ્રેજોને જે સ્થળો આપવી નહોતી શકતા તેવાં સ્થળોમાં કીંદીઓ દાખલ થયા. અંગ્રેજો કીંદીઓની મફી નહીં પરંતુ પ્રથમ નોકરી કરવા લાગ્યા હતા. એટલે કેટલીક રીતે કીંદીઓના પ્રવેશનને લીધે તેઓને નોકરી જવું પડ્યું નહોતું.

"વ્યવહારના સુધરેલા સાધનોને લીધે વેપાર મોટા મથકોમાં જવા થયા કારણે પણ પ્રવેશનનું ઓછું કારણ છે. જે સ્થળો અંગ્રેજોને ને આપવાનો નહોતો તે કીંદીઓને પોતાની અર્થહિન જરૂરીયાતો ઓછી કરવાથી આકર્ષક થઇ પડ્યાં.

"અમારા મત પ્રમાણે પ્રવેશનનું મુખ્ય કારણ કીંદીઓની કમાણીની સાપારથ્ય ઘણા કરતાં કંઇ પણ વધારે નથી. સાધારણ રીતે, પણ તે પ્રમે તે જાતી કે વર્ણના હોય, તેઓની પોતાની આર્થિક સ્થીતિ સુધારવાની કુદરતી ઇચ્છા હોય છે.

"ટ્રાંસવાલમાં કીંદીઓએ વેપાર માટે પરવાના ના સ્થળોમાં ગોઠવણ કરેલા ગણે છે તે કંઇ કીંદીઓના તરીકે તેઓની કંઇ પણ ખાસ આવડતના હતા કારણે નહીં પરંતુ લાચાર સાહસીક જોતા એ એક બારણા દેવા છે.

"આ કમીશન અભિપ્રાયથી કીંદી પ્રવેશનને સવાલ નાબુદ નહીં થાય પરંતુ હાલનું કમુનિત વાતાવરણ દુર કરવાથી કદાચ તેનું સમાધાન કરી શકાશે."

નાટાલની સ્થિતિ

નાટાલની સ્થીતીના સંબંધમાં કમીશન જણાવે છે કે: "નાટાલમાં જમીન માલીકી ધરાવવાના સંબંધમાં કીંદીઓપર કંઇ પણ પ્રતીબંધો નથી સીવાય કે તેમને કીરકીટલેન્ડમાં, જ્યાં ટ્રાંસવાલ ના કાયદો લાગુ પડે છે.

"નાટાલમાં કરબન સીવાયના ભાગોમાં વસવાટ તેમજ વેપારના સ્થળોમાં કીંદીઓનું ગ્રીષ્મી નીયમ પ્રવેશન લેજીસ્લેટીવમાં થયેલું છે જ્યાં કર કાયદા છે. એસ્ટકોર્ટમાં ૪૦, મેરીટઝબર્ગમાં ૩૬ અને ન્યુકાસલમાં ૨૦ છે. માલીકી પરવાનાના આને ભોગવટો કરવામાં આવી રહેલા સ્થળોની સીવાય મોટી સંખ્યા. વળી બધા નીચે પ્રમાણે છે: ન્યુકાસલ (૩૩), પાર્ટરની (૨૬), એસ્ટકોર્ટ (૧૮), મેરીટઝબર્ગ (૧૬) અને ગ્રેરાફીન (૧૫)

"૧૯૩૬ બાદ કરબન સીવાય નાટાલના બધા સ્થળોમાં કીંદીઓએ મેળવેલી જમીન તેઓ તરફથી વસવાટ કરવામાં આવેલી પ્રોપર્ટીઓ ની કુલ સંખ્યા ૨૨૯ થઇ હતી, એ ઉપરાંત ૬૮ પાવલો હતી.

"બધાજ મીલ્કતો જાતની કીંદી વસતી જે ૧૯૩૬ માં ૧,૦૩,૨૩૫ ની હતી તેના પ્રમાણમાં ૧૯૪૬ બાદ વસવાટ અને વેપારના સ્થળોમાં તેઓએ કરેલાં પ્રવેશનના ૩૨૯ દાખલા કંઇ ગંભીર નહીં કહેવાય

"બાકીનાનું શું થઇ રહ્યું એવો પ્રશ્ન ચોક્કસ કે ૧૯૩૬ બાદ પણ ઘણા લગ્નો, જેના કોઇ પણ જાતનું પ્રવેશન નહીં થયું હતું, તે કીંદીઓએ જે તારીખ પરેસાંયોજ વસાહત થયા હતા. દાખલા તરીકે ડર્બન, વેરૂલમ, ડોસાટ અને અમઝીન્ટો આ લગ્નોમાં જેમાં કીંદીઓએ પ્રોપર્ટીઓ મેળવેલી છે તે મુખ્યત્વે કીંદીઓથી જ વસાયેલા હતા. અમારી તપાસ મુજબ અમને તા. ૧ જાન્યુઆરી ૧૯૪૬ પીંજ તપાસ કરવા સુચવે છે. તેને જો તારીખ પહેલાં અંગ્રેજોના લગ્નમાં કીંદીઓના પ્રવેશનને કીંદીઓના પોષ ની ઉપમા આપવામાં આને તો ચાર બાદ તેઓએ કરેલાં પ્રવેશનને કીપુંજ કહી શકાય. તેની સંખ્યા ઘરજના ૨૨ ની આને જોતીબાદી ની જમીન સાથે સબંધમાં આવે તો ૨૯ ની થવા જાય છે."

ડરબનની સ્થિતિ

ડરબનમાં કીંદીઓના પ્રવેશન પર કમીશને ઘણે ખુબ પ્રકરણ લખ્યું છે. ડરબનમાં તેણે તા. ૧ જાન્યુ સારા ૧૯૪૬ બાદ મુખ્યત્વે કીંદીઓના વસાયેલા લગ્ના કયા સ્વરૂપ તેની કાઢ-રાખે બાંધેલી મર્યાદા સ્વીકારી હતી.

ડરબનના સુના શહેરમાં ૧૯૨૬ ના જાન્યુ-આરીથી તા. ૩૦ સપ્ટેમ્બર ૧૯૪૮ સુધીમાં મુખ્યત્વે અંગ્રેજોથી વસાયેલા લગ્નોમાં કીંદીઓએ મેળવેલા પગ્ગ પેટા ભાડાકોના કાયમીસીએ રજુ કરેલાં લીસ્ટની કમીશને તપાસ કરી હતી. કમીશન જણાવે છે કે તેમાંના ૧૫ પેટા વિભાગો ને બાદે પ્રવેશન પુરવાર થઇ શકયું નથી.

૬૧૨ પેટા ભાડાકોનો ખરીદ ભાવ ૧૯૪૬ ના નવ મહીના બાદ જતાં પા ૩૨૫૬૨૧ હતો અને ડરબન શહેરની મ્યુનસી મુજબનો બાજ પા. ૫૮૧૬૭૦ હતો. ૬૨ બાદે મેળવાયેલા પેટા ભાડાકોની કરેરાસ સંખ્યા ૩૬ હતી. નાટાલ ના બાકીના ભાગમાં કરેરાસ ૨૮ હતી અમના ખેતીવાડીનો મતો સાથે મેળવામાં આવે તો ૨૯ હતી. ટ્રાંસવાલના બનપ્રોકલેન્ડ લગ્નોમાં ૨૫ ની સંખ્યા હતી.

ડરબનમાં મેળવાયેલા ૫૧૦ ભોગવટો કરવામાં આવેલા સ્થળોની સંખ્યા ૧૫૮ હતી અને મેળવાયેલા પણ ભોગવટો કરવામાં નહીં આવેલા સ્થળોની સંખ્યા ૩૬૨ ની હતી. કીંદીઓ તરફથી ભોગવટો કરવામાં આવેલાં વેપારના સ્થળોની સંખ્યા નક્કી હતી. ૧૯૪૨ પછી મેળવવામાં આવેલા ડરબનના બધા લગ્નોથી ઓકસ તપાસ મતી આશ્ચર્ય થઇ પડી છે.

પોતાની સમક્ષ રજુ થયેલી હકીકતો ઉપરથી કમીશન જણાવે છે કે: "જો કરવામાં બધુ ધ્યાનમાં લઇએ તો સુચવે છે કે ના ઉલ્લેખાયેલા લગ્નોમાં સ્થાની સંખ્યા નથી.

પ્રવેશનના કારણો

નાટાલમાં અંગ્રેજોના લગ્નમાં કીંદીઓના પ્રવેશનના કારણો આપતાં કમીશન જણાવે છે કે: જમીન માલીકી મેળની પ્રવેશન કરવાનું મુખ્ય કારણ મોટી સાપથ્ય મેળવવાની ઇચ્છા નું છે. મુદી રોકડાના બીજાં કરતાં પણ ધંધા ચાલકોના અભાવે કીંદીઓ પોતાની મુદી રમાવર મીલ્કતો ખરીદી તેમાં રોકવાને દોરવાયા છે.

નાટાલમાં રમાવર મીલ્કતમાં મુદી રોકવાની બાબતને નીચેના કારણે મોખ્યા ગણેલું છે:

(૧) રેપટાદીન કરારથી ત્રેવીસવેથી સદીસલામતીના અભાવથી.

(૨) રેપટાદીન કરારના પરીણામે તેઓની સ્થાવરમાં સુધારો થયો તેઓની તપેથી આબાદી.

(૩) ટ્રાંસવાલમાં સ્થાવર મીલ્કતો મેળવવા સામે કરવકાના પ્રતીબંધોને લીધે કેટલાક ટ્રાંસવાલના કીંદીઓનું નાટાલના ક્ષેત્રમાં દાખલ થવું.

મુદી રોકવાના કારણોએ સ્થાવર મીલ્કતો મેળવાય છે. એ વસ્તુ એ પરથી સિદ્ધ થાય છે કે કરબન શહેરમાં ૩૬૨ અને નાટાલના અન્ય ભાગોમાં ૧૨૯ મીલ્કતો એવી છે કે જેની કીંદીઓએ માલીકી મેળવેલી છે પરંતુ તેમાં તેઓ ભોગવટો કરતા નથી.

તે એ પરથી પણ સીદ્ધ થાય છે કે કેટલાંક બીલકતો મેળવાય છે અને ભોગવટો પણ કરવા

ગઈ આવી રહી છે જેની સંખ્યા જૂના કરાર હેઠળ ૧૫૦ની છે અને નાટાલના સબંધ ભાગોમાં ૧૬૩ છે.

બાકીની બૌગસટા સાથેની ગાલીફી અને સબળા માફીની વીનાના બૌગસટા (જેની સંખ્યા કરારમાં મેળવી શકાય નથી પરંતુ નાટાલના બાકીના ભાગોમાં ઠકત ૩૬ની છે) તેને માટે નીચેના એક યા વધુ કારણો છે :

(૧) મુખ્યત્વે ફ્રીહોલ્ડોના સત્તાઓમાં રહેઠાણો ની અને મુખ્યમજૂરોના સાધનોની અછત.

(૨) ફ્રીહોલ્ડ વસ્તીમાં વધારો.

(૩) કેપ્ટાઉન કરારના પરીણામે ફ્રીહોલ્ડોની રહેણીના ધોરણમાં મળેલો સુધારો અને તેના કારણે વેપારના ગ્રાહકોની તરફથી ના ગ્રાહકોની વધી ગયેલી માંગ.

(૪) કેપ્ટાઉન કરારના પરીણામે ફ્રીહોલ્ડોએ સ્વિકારેલું રહેણીનું ધોરણ અને તેના કારણે બાપદાદાના મુકાબલે જુદાં રહેઠાણો માટે ની વધી ગયેલી માંગ.

(૫) કેપ્ટાઉન કરારના પરીણામે ફ્રીહોલ્ડ કુટુંબોનું આ દેશમાં કાયમ થવું અને તેના કારણે રહેઠાણોની વધી ગયેલી માંગ.

(૬) બાંધકામ સાથે પોતાની સગાનના બતાવતા ની અથવા "સેગ્રેગેશન" ની સામેના પોતાના પોરોધની પોષતા કરવાની ફ્રીહોલ્ડોની ઇચ્છા.

આ કારણો અમે તેની અગત્યતાના ક્રમમાં મુકવાનો પ્રયત્ન કર્યો છે. છતાં દેખીતું જ છે કે કેટલાક આગળ પાછળ થઇ શકે.

ટ્રાંસવાલની સ્થિતિ

ટ્રાંસવાલમાં કાયદાના પ્રતીબંધથી પ્રવેશન અટકાવી શકાય નહીં અને નાટાલ તેમજ ટ્રાંસ-વાલના કેટલાક કેપ્ટાઉન કરારે પ્રવેશનને ઉત્તેજન આપેલું છે.

ટ્રાંસવાલમાં ૨૭૬ કારકુનોમાંથી ૨૪૬ વેપાર ના સત્તાઓમાં અને ૬૬ વસવાટના સત્તાઓમાં પ્રવેશન મેળવેલ છે. વેપારના સત્તામાં ૧૫૦ કાયમી રહેઠાણોમાં, ૪૦ ગ્રહારના સહિનથીપોમાં અને ૫૬ ગામડાંઓમાં મેળવેલા છે. વસવાટના સત્તામાં ૨૨ રહેઠાણમાં, ૩ ગ્રહારના સહિનથીપો માં અને ૮ ગામડામાં મેળવેલા જણાવાયા છે.

મરે કમીશને ૧૯૦૬ ની સાલની વેપાર મેળવી સ્થીતાની ૧૯૦૮ ની સાલની સ્થીતી સાથે સર-ખામણી કરતાં જણાવ્યું હતું કે કમીશન તરફથી બહારના રહેઠાણોમાં વેપારોની ઝુબાનીપરથી ઓશીયાદીકોના વેપારના પરવાનાની સંખ્યા પહેલાના પ્રમાણમાં વધી ગયેલી દેખાય એવું સિદ્ધ થયું નથી.

જો એ સરખામણી ૧૯૦૬ થી ૧૯૧૨ સુધી ની મુદત માટે કરવામાં આવી હોત તો પણ સ્થિતિ જોતી જેવી રહેત."

પ્રવેશનના કારણો આપી પહેલાં કમીશન જણાવે છે કે જેઓ ફ્રીહોલ્ડોના પ્રવેશનની સીમા વધારે મુશ્કેલ બનાવી રહ્યા છે તેઓ પુરતો વીચાર કર્યા વીનાજ એમ કરી રહ્યા છે.

સાચું કારણ એ છે કે જે જાતના પ્રવેશન ની અમારે ખાતરી કરવાની છે તે, બાંધકામ સંબંધ જીનમાં વેપારના આયોજન વસવાટના સ્થળોમાં થઇ રહેલા ફેરફારો મારફતના કોઇ પણ બનાવ નથી થયા કે થઇ રહ્યા છે અને તેવા કોઇ પણ બનાવના પરીણામોને અટકાવી શકાયા નહીં હોત.

—:o:—

કમીશનના રીપોર્ટપર ટીકા

'નાટાલ વેબી ન્યુઝ' નેગેટીવ કમીશનના રીપોર્ટપર ટીકા કરતાં લખે છે કે 'યુનિઅન નેગેટીવ કમીશનની મુખ્ય શોધ એ છે કે પ્રવેશન બંધ કરી શકાય જરૂર જેવું નથી અને ફ્રીહોલ્ડો જરૂરની અંગ્રેજીના સત્તામાં કે કંઇ પણ પ્રવેશન થયું છે તે મુખ્યત્વે કરીને એટલા જ કારણથી થયું છે કે તેઓની પાસે મુળી રોકાણનું બીજું કંઇ પણ ઉત્પન્ન સાધન નથી... આટલો અર્થ જો નહીં થતો કે ફ્રીહોલ્ડ સંપાદન જેવું જ નહીં બનવા તો બેમાંથી એક પક્ષને બદલે એવું કલ્પવાનું નીવેદન કરી શકાય કે ફ્રીહોલ્ડો બનતે દેશીને ઉત્પાદન ઉત્પાદન કરતા ફ્રીહોલ્ડો મહત્વે વધારે દેશ ગયો છે. તેનો અર્થ કંઇ પણ થતો હોય તો એ ખાસ છે કે આપણે ભારત સાં થા બદલે મણી દેશ ગ્રીનહોપર બાબાગીર કરવાને બદલે મુળ દેશનો બલાજ કરવો જોઇએ. કહેવાતો ફ્રીહોલ્ડ સંપાદન એટલેજ આંશી ભારતીય સંપાદન મણાય એટલે આંશી મરીબ ગોરા, રંગીનો અને સ્વદેશના મેદીવેદાના સમાજના અંકુશ, નીઅમ અને સમવડનો સમાજ એ ભારતીય સંપાદ સાથી શકાય. આગળી ફ્રીહોલ્ડો તરફ કરવામાં આવેલી છે તેનું કારણ એ છે કે કરણ સીધી પ્રતિબંધીત આવજ અને મતાધીકાર વસવાના ધર્મો ૧૮૮૫ બેસાડવાની પ્રકૃત છે એમ માને છે તેવા ભારીત સ્થીતીમાં ફ્રીહોલ્ડોમાંના ચાલુ ખરા પણ રહેવા ને તમન્નાર નથી. પ્રવેશન આને બારણ રહે ઠાણો કે જે તેનું કારણભૂત છે એ અને રહે ઠાણોનો સમાવેશ ઉદ્દેશ્ય પરીણામ નથી કાયમી સેવાના કરણની નીકટ્યતાની નાનીમાં ભારતીય એક ભાગ છે એ કારણસરથી પોતાના છે કે મુદ્દાને બદલે આપણે આવી ગંભીર નિષ્કાળજી બતાવી કારણે છીએ ત્યારે બીજી તરફથી ફ્રીહોલ્ડો પોતાને માટે વસની ઘરવતા નથી એવા સત્તાઓથી રહેઠાણોની અને પોતાની નારી રોકાતના ત્યારે સામ સાધનોની દ્રષ્ટિ દરરોજ તલાસ કરી રહ્યા છે તેની તપાસ કરવાને સર-કારને કપાણ કરવામાં આપણી શક્તિઓ રોકા રાખીએ છીએ. આ આપણી તાજુબી ભરેલી વસ્તુમા મોંથી વધારે તાજુબીકારેલી બીના એ છે કે ફ્રીહો સત્તાઓ જેવો કશો વસ્તુ હોજ નહીં. આપણા ગરીબોની જેમ ફ્રીહોલ્ડોને પણ રહેવાને માટે કાંઇ સત્તાવાર રહાણ નથી. તો બ્રુનીધીપાલીટી આ બિલ પુરી પાડે અને વધારે બારો રહેતા અને અન્ય બાબતો આપે તો ફ્રીહોલ્ડોનું "પ્રવેશન" એ એક વાસ્તવમાંની વસ્તુ થઇ પડે."

'નાટાલ મરકયુરી'

'નાટાલ મરકયુરી' નીચે પ્રમાણે લખે છે :

ઇન્ડિઅન નેગેટીવ કમીશનના રીપોર્ટનો બચાવ કરવો નથી પરંતુ એક વાત છે આમે હમેશા કહેતા આવેલા છીએ તે સિદ્ધ કરે છે. તે એ કે મુખ્યત્વે યુરોપીઅનોની ગાલીફીના સત્તાઓમાં ફ્રીહોલ્ડોનું' પ્રવેશન કેટલાક લોકો સમજતી રહ્યા છે તેટલું ગંભીર નથી. ઉદાહરણ ખાતર પર્ણમાં ફ્રીહોલ્ડોએ કરણના યુરોપીઅન સત્તાઓ મા વધારેમાં વધારે મેળવેલી ટકાવારી ૧૩ લેખે પ્રોપર્ટીએ કીધેલી છે, જ્યારે એ સમજવામાં આવે કે આ ગ્રહેરની ફ્રીહોલ્ડ વસતી ૮૮૫૨૨ ની છે અગર યુરોપીઅન વસતીની સમજાય ૬૩ ટકા જેટલી વધતી છે ત્યારે એટલું સ્વિકારવું જોઇએ કે આ વધારે પડતું નથી મણાય. તે સાથે એ પણ દેખીતું જ છે કે સહીસલામતીઓ પણ ફ્રીહોલ્ડ ભોગવે, ફ્રીહો ભોગે, નાટાલ ઇન્ડિઅન એસોસીએશન આરહેતે એવી બાંહેધરી આપી હતી કે દરમ્યાની અસલાયત દરમ્યાન વસવાટથી : બરીહોયો પણ અંગ્રેજોના સત્તાઓમાં પણ પ્રવેશન નહીં થાય. આવા કારણમાં આપે છે કે એસોસીએશન આ બાંહેધરી કાયમ આને યુદ્ધના અંત સુધીના વચગાળાની મુકરેલ મુદત સુધી લંબાવશે.

સબળા સ્થાનીય પ્રજાને પણ પીત્રજારી અર્થે અને સહકારથીજ સારી રીતે કાયમ રહ્યા શકાશે. પ્રતીબંધીત કાયદાની કયી જરૂર દેખાતી જ નહીં એવાઓ કેમને તેની સ્થાનીયપદવેશ વધવા પામશે અને બારીબ્યાં નવા આને વધુ મુશ્કેલ પ્રશ્નો ઉભા થશે. ફ્રીહો અને યુરોપીઅન પ્રતીક તે પોતાની ખાસ જરૂરતો આને મંજુરાવ છે અને તે તે પ્રત્યેક એ પરત્વે સમાનદશા ધારણ માત્ર આને એક જીવન ની સામાન્યતાઓ સમજે તો. યુરોપીઅનો વસેલા ત્યાં અમારા ગ્રાહક પરીબ્યો. બીના એજ શહેરમાં તેવો ઉભાગણી નહીં રહી શકે એવું કહું પણ કરવું નથી. એ સ્થીતી કહેવાતીમાં રહેઠાણોના સબાધ કેટલા મા ઉભા થીયેલા દેખાતા આને ફ્રીહોલ્ડ્રિ વાપરી સબળા વર્ગના ફ્રીહોલ્ડોની રહેઠાણોની વાજબ સબધ મળે ૧૦ ગણાં લીધેલા દેખાતા તો યુરોપીઅન સત્તાઓમાં ફ્રીહોલ્ડોનું પ્રવેશન નજીવું જ થયું દેખાતા આ એ આપણા સવાલનું મુળ કારણ છે

આપણે એ સવાલનું છેવટનું સમાધાન આપવા ને કરવું પણ શકે તેમ નથી. આપણે યુદ્ધમાં પડયા છીએ અને આ એક એવી પ્રાપ્તન છે કે જે સામાન્યરણ વખતમાં મહાન મુશ્કેલી રજમચા વી છે. યુદ્ધને આને આપના સુધી તે કાલ ની સ્થિતિ ટકાવી રાખવામાં આવે તો દેખીતી રીતે જે પ્રકાર તેની અવશ્ય ખાદેશામાં ગણેલા વિકારણે તપાસ પણજ જોઇએ. ત વખતે, ફ્રીહ મરકારે યુદ્ધ તરફ મંડાની કુકે મુદત પહેલાં જે સુચના કરી હતી તે મુજબ, દરકાર ના જેવી એક રાષ્ટ્રિય રેજસ કોન્ફરન્સ ગોઠવી શકાશે વાજબરીએ સુચવ્યું હતું કે આ કોન્ફરન્સમાં ફ્રીહો-ઓના વસવાટ, વેપાર અને જમીન માલીકીના અધિકારો નાબાલની તપાસ કરવી જોઇએ અને આખરી ખાત્રી છે કે યુરોપીઅન સરકાર તેવીજ આ સુચના સ્વિકારશે.

{અનુસંધાન માટે જુઓ કવર પાનું}

મી. સીદાતનો કેસ

નવેમ્બર તા. ૧૮ મીપર મુલતવી રહ્યો

નાતાલ ઇન્ડિઅન કૉંગ્રેસના અને નાતાલ ઇન્ડિઅન ઍસોસિએશનના ઑનરરી જનરલ મંત્રી મી. હાજિ આદમજી સીદાત, કે જેમના પર કરનના ફેન્ટ્રોલર ઑફીસર તરફથી મુકાબેલી અમુક રકમ નહીં ભરવાનો આરોપ મુકવામાં આવ્યો છે તેમનો કેસ ગઇકાલે અકરોડાર તા. ૨૧ મીએ કરનની મેજીસ્ટ્રેટ કોર્ટમાં મેજીસ્ટ્રેટ મી એચ. સી. લીક્સ આગળ ચાલ્યો હતો.

મી સીદાત પોતે બીનગુનેગાર હોવાનું જણાવ્યું હતું અને મી. જે. બોગીરાની સૂચનાથી ઍડવોકેટ મી. ઍચ. એચ. જમુએ તેમનો બચાવ કર્યો હતો. મી. ડબલ્યુ. બ. વર્ડાલ્ટ પ્રોસીક્યુટ કરતા હતા.

મી. સીદાત સામેના બે આરોપો એ હતા : ઑગસ્ટ તા. ૨૭ અને સપ્ટેમ્બર તા. ૬ ની દરમીયાન મી. સીદાત દર વખતે એસીસ્ટન્ટ રજીસ્ટ્રેશન ઑફીસે હાજરી આપવાને બદલે બીજાનાં નામ વાપરી ગુનો કર્યો હતો અને બીજું ઑગસ્ટ તા. ૨૭ મીએ ડીપરશ કરી પુરાના આપવા દેવા બોલાવેલી મીટીંગમાં કન્ટ્રોલ ઑફીસરની પરવાનગી મેળવ્યા વીના હાજર થયા હતા.

કરનના મીએ મેજીસ્ટ્રેટ મી. જે. કબહમુ. ઝેમ્સે ફુલવાની બાદબાકી કરાવ્યા : કું કરનન ખાતે મીએ મેજીસ્ટ્રેટ પ્રું અને નેટાલના ઍમરજન્સી રેગ્યુલેશન્સની ફુરે કન્ટ્રોલ ઑફીસર :

ગુલામ તા. ૨૩મીએ બે આરોપોવાળામાં જણાવેલી હકીકતો સુધા હતી.

ઍ તારીખે આરોપી મારી ઑફીસે હાજર થયા હતા અને હકીકત તેમને વાંચી સમજાવવા માં આવી હતી. આરોપીને હકીકતની નકલ આપવામાં આવી હતી.

મી. બ્લુમ તરફથી દલીલ રજુ કરતાં મી. ઍચન્સે જણાવ્યું કે તે આરોપીને સમજાવ્યું હતું કે જેને તે હકીકત વાંચવા તો તેમનાપર કોર્ટકેસ્ટર કામ ચલાવવામાં આવશે અને ફરીયાદ કરવામાં આવશે. અને ત્યારપછી ૬ . . રી આપવાની અને મીટીંગમાં હાજરી નહીં આપવાની હકીકત વાંચવા તો શું કહ્યા થશે એ બધું સમજાવ્યું હતું.

મી. ઍચન્સે જણાવ્યું કે લોકોને કઇ કારણોસર હાજરી આપવાની જરૂર પડવા બોલાવે એ બાબતમાં મેં પોલીસની સલાહ લીધી હતી.

આરોપીએ પોતાના બચાવમાં હાજરી આપવા જે કંઇ કહેવું હોય તે તેના વકીલ મારફત કહી શકાય. એ એક સામાન્ય નીયમ છે.

મી. બ્લુમ : આરોપ ૨ જે છે કે આપેલા પત્રમાં લેવાશે એવું તેને જણાવવામાં આવ્યું નહોતું પ્રાથમિકસુચન શબ્દ વપરાયા નહોતો આવ્યો.

મી. ઍચન્સ : એ બાબતની તેને ચોકસ ખાત્રી હોય તે મારે સાબ ઑફસુજ કહેવાનું છે કે તેને ચોકસ ચેતવણી આપવામાં આવી હતી.

મી. સીદાતને જવાબ આપવા તા ઍચન્સે જણાવ્યું : આરોપીએ મને એવી ખાત્રી આપી હતી કે તે પબ્લીક પુરિક્રાણી હતા અને ત્યારબાદ મા . કંઇ પણ કરવામાં આવ્યું હતું . સંપુર્ણપણે સમજી ગયા હતા.

ડીટેકટીવ ઇન્સપેક્ટર એસ. ડી. ગેન્ટીએ જણાવ્યું કે ૬ ટ્રેન ઑફીસર, સાથે મારવાન આરોપીપર મુકાબેલી હકીકતો આપી ને બધાને હું હાજર હતો. આરોપીને હકીકત પર સહી કરવાનું કહેવામાં આવ્યું હતું. તેણે પોતાના વકીલની સાથે મસલત લઇ વિના સહી કરવાની ના પાડી હતી. તેમ છતાં તેની નકલ તેમનાપર બજવવામાં આવી હતી અને ના ઍચન્સે કહ્યું હતું કે જો તે હકીકત નહીં પાળે તો તેને કડાચ મનાઇ કરવામાં આવશે અગર તો ડીપોર્ટેશન કામ ચલાવવામાં આવશે ત્યારે સીદાતે સહી કરવાની ના પાડી ત્યારે મી. ઍચન્સે કહ્યું કે તેને પણ કરીને મનાઇ કરવા માં આવશે અથવા તો તેને મનાઇ કરવાની બાબતમાં કરવા કીધાન બીલે છુટકો નહીં થાય.

મેજીસ્ટ્રેટ કહ્યું કે હકીકત નહીં પાળવામાં આવે તો કડાચ ડીપોર્ટેશન કામ ચલાવવામાં આવશે.

ડીટેકટીવ ઇન્સપેક્ટર ગેન્ટીએ કહ્યું કે સીદાતપર મીટીંગમાં હાજર થવા સામે પ્રતિબંધ મુકવા પાછળ મુખ્ય કારણ એ હતું કે તેને બોરી વસ્તુ બોટી રીતે કહેવાની આદત હતી.

તેણે કહ્યું કે ગઇકાલ મુક કલાક એ વિષય ચિચ્ચાત મંત્રણા છે સીદાતને તમા હાજરી નહીં આપવાની સુચના આપી હતી. પારા બાદ ગ્રામ્યુ એક વખત તેમાં હકારાની મુક્ત નીતીને વિષયની નાખનારો ઇમનો ગમ્યા હતા. પરંતુ ઇદપક્ષ નહોતો થયા.

ડીટેકટીવ સારજન્ટ જે. ઍમ. વીલ્કન્સ કરનના બાતના ઍસોસીએન્સ રેજીસ્ટ્રેશન ઑફીસરજણાવ્યું કે તા. ૨૨ ઑગસ્ટના રોજના ૮ વાગે હું મી સ્ટીકના મકાને હતો ત્યા ત્યાંથી ૧૫ મીનીટ બાદ આપણે આપણું મંડલ મીટીંગ બોલાવવા સ્ટ્રીટ ફરવા ગયા હતા અને હાજર થએલા-ઓમાં સીદાત હતા. મીટીંગ તકલ રાત હતા અને હું જાણું છું ત્યા સુધી કાયદા વીરુદ્ધ કંઇ પણ કરવું નહોતું'

આજ કેસ નવેમ્બર તા. ૧૮ મીપર મુલતવી રહ્યો છે

નાટાલ મ્યુનીસીપલ એસોસીએશન

લિંદીઓને સેગ્રેગેટ કરવાનો કાયદો કરવાની માગણી

નાટાલ મ્યુનીસીપલ ઍસોસીએશનની વેનરેન્સ ઍ સુકવાર અકરોડાર તા. ૧૮મીએ ડરબી ખાતે મળા હતી તેણે દરેક પ્રવેશન પરના ક્લમ કમીશનના રીપોર્ટ સામે વાજબ વીરોધ દર્શાવ્યો છે. પ્રવેશનપર ખર્ચના મુકનારો કાયદો કરવાની સરકારને માગણી કરનારો ઠરાવ સર્વાનુમતે પસાર થયો હતો. દરાવ મી. ઍચ. ઍચ. ફેક્સ, જેનને દુર મુકવાપર માત્ર વિધકરવા માટે મુનેસાર કરાવવામાં આવ્યા હતા અને જેની અપીલ હજુ ગ્રેજીસાવાની છે, તેમણે નીચે પ્રમાણે ઠરાવ મુકયો હતો :

"ક્લમ કમીશનના રીપોર્ટમાં જગે તે લેપ ભર્યા નાટાલના સ્થાનીક કત્તાધીશોએ આ પાનરન્સ ઍવો ઠરાવ મત ધરાવે છે કે હીંદી પ્રવેશન આ બાબત ગંભીર ભાય ઉપસ્થીતનારે છે અને આથી સરકારને તા. ૩ ડીસેમ્બર ૧૯૦૮ ના કરનન સીટી કાઉન્સીલના ડેપ્યુટેશન સમક્ષ મુકવા પ્રધાન તરફથી રજુ કરવામાં આવેલાં પોરજે જાયતી પાર્લામેન્ટની બેઠકમાં કાયદો લાવવા વીનંતી કરે છે."

મી કેચે જણાવ્યું કે એ વખતે પ્રધાને કહ્યું હતું કે પ્રધાન મંડળ લગતા રજુ કરવા ને કાગળના બે મુદ્દાપર વીચાર ચાલી રહ્યો હતો : અમુક વર્ગનો વેપાર અમુક ઓકસ કરાવવાના સત્તાઓના મર્યાદિત કરવો; અને બીજા બીજા ગીરમીતદારોના ૬૦ આમ્મ પગારે દુકાની અમુક ખાસ સત્તામાં મરજા માપ તો તેની પોતાની ઓને હીંદીઓને વેચવાની અગત્ય બાદ આપવાની માંગ કરનારી ઠરાવ એ પ્રોપર્ટીઓ ના ખતપત્રોમાં બરાબ રજીસ્ટર કરી દેવા

સેક્રેટરીએમર્ન મેયર મી. એ. ઈ. ઍલીસન, ઍમ. બી સી એ કહ્યું કે તેમને ક્લમ કમીશન ના રીપોર્ટના પ્રસીદ્ધ થએલા સારથી ઘણીજ નીરાશા થયેલ છે. રીપોર્ટે આપણો આશા નથી ક્લમ જરા પરંતુ પાછળ પડતી જનારો છે. લોકો ખાસી ખતા જણાય છે કે પોતાની પકડાની અગત્ય ભાગેની પ્રોપર્ટી હીંદીને વેચવા ના આવે નહીં ત્યાં સુધી કોઇને કરા પડી

અમગેની ક્રીમેટોરીયમ સોસાયટી

સ્પેશ્યલ જનરલ મીટીંગ

અમગેની ક્રીમેટોરીયમ સોસાયટીની સ્પેશ્યલ જનરલ મીટીંગ અકટોબર તા. ૧૨ મીએ સુરત હીંદુ એસોસીએશનના હોલમાં મળી હતી. પ્રમુખસ્થાને મી. બી. એમ. પટેલે લીધું હતું.

મીટીંગનું કામ શરૂ કરતા પ્રમુખે જણાવ્યું કે બંધારણ મુજબ દાનની રકમ એક તૃતીયાંશ થાય એટલા દાન આપનારા સભ્યોની હાજરી હોવી જોઇએ પરંતુ આજની હાજરી અસાધારણ છે અને દાનની રકમ અપેક્ષા કરતાં પણ એટલી હાજરી વધુ છે.

આ મીટીંગ પ્રમુખ અને સેક્રેટરીઓ તરફથી મળેલ તકેદીને બાદ બોલાવવામાં આવી હતી. વસ્તુસ્થિતિ એ છે કે બે સંસ્થાઓ હરિજન ફંડને છે. એક અમગેની ક્રીમેટોરીયમ સોસાયટી અને બીજી હીંદુ ક્રીમેટોરીયમ એસોસીએશન જે હીંદુ રમશાન ફંડ તરીકે ઓળખાય છે. આ બીજી સંસ્થા ચાળીસેક વર્ષથી હસ્તી ધરાવે છે અને તેની રમશાનભૂમિ વખતથી તે કરપોરેશનની માલીકીની છે અને અમગેના કિનારા હાલની રમશાનની અવસ્થા બદલવાની આવેલી છે. બંદેલી સંસ્થા બારેક તેર વર્ષ થયા હસ્તીમાં આવી છે. એ સંસ્થા પ્રત્યક્ષરૂપ સંસ્થા નથી કેમકે તેના ભાગીદારો આજ દાન આપનારાઓનેજ છે અને ભાગીદારનું ધોરણ જેટલી રકમ દાન આપેલી હોય તે પ્રમાણે રાખવામાં આવ્યું છે. દાખલા તરીકે જેણે પા. ૧ આપેલો હોય તેનો એકજ મત ગણાય અને જેણે પા. ૧૫ આપેલા હોય તેના પણ મત ગણાય.

હીંદુ ક્રીમેટોરીયમ એસોસીએશન (હીંદુ રમશાન ફંડ) ને કરપોરેશન તરફથી હાલ જે રસીએ રમશાન છે તે રસીએ ખાસો કરી જગ્યા ની નોટીસ મળી છે. પરંતુ જ્યા સુધી દફન ક્રીયા બાદ બીજું કોઇ સ્થળ કરપોરેશન પુરું ન પાડે ત્યાં સુધી તેનાથી તે ખાલી કરી નહિ શકાય.

હીંદુ ક્રીમેટોરીયમ એસોસીએશન (હીંદુ રમશાન ફંડ) જે હમેશાં અમગેની ક્રીમેટોરીયમ સોસાયટી ની સાથે હાથમાંહાથ કામ કરતી હતી તેણે કરપોરેશન સાથે 'લીઝ' બાબત સ્થળને માટે પત્રવ્યવહાર ચલાવ્યો પરંતુ એ કામ બહુજ ધીમું ચાલતું હતું અને હાલનું રમશાન એટલો અવરોધ સ્થિતિમાં હતું કે નવું રમશાન બાંધવા બીજું કોઇ લાયક સ્થળ તાકીદે મેળવવું આવશ્યક થઇ પડ્યું હતું. આ કામોના અહેવાલ ઉપર હીંદુ ક્રીમેટોરીયમ એસોસીએશન (હીંદુ રમશાન ફંડ) ની વાર્ષિક મીટીંગ બોલાવામાં આવી હતી અને સેક્રેટરીની કેટલાક વખતથી ખાલી પડેલી જગ્યા મી. ટી. જોષીની સુંદરજીથી પુરવામાં આવી હતી અને કોરપોરેશન પાસેથી રમશાનને માટે લાયક સ્થળ તાકીદે મેળવવાને મસલત ચાલુ રાખવાનો ઠરાવ થયો હતો. રમશાન માટેનું પહેલ રજુ કરવા માં આવતાં કોરપોરેશન તરફથી સીકાઉલેક આગળ એક લાયક જગ્યા બતાવવામાં આવી હતી અને તેને મળતો સરસો. એસોસીએશનની કમીટી તરફથી વિવેકારવામાં આવી કે અને વાર્ષિક મીટીંગમાં મોટી બહુમતિથી કમીટીનું વલણ મંજુર કરવામાં આવ્યું છે.

આ પછી જે પહેલાં અમગેની ક્રીમેટોરીયમ સોસાયટીની જમીન, જે એ સોસાયટીએ એક ખાનગી સેલમાં ખરીદી હતી, તેની કરપોરેશનને જરૂર પડી અને સોસાયટીએ તે પોતાને કરાર કર્યો. એ જમીન બદલામાં પા. ૪૦૦૦ ની કીંમતે પોતાને લેવામાં આવી છે. હવે સ્થિતિ એ છે કે એક સંસ્થાની આસપાસ રમશાન બાંધવાને જમીન છે અને બીજીની આસપાસ તેને બાંધવાને પૈસા છે. ભલે સંસ્થાનો હેતુ સમાન હોય અને સભ્યો પણ એકજ હોય અમગેની ક્રીમેટોરીયમ સોસાયટીના અમલપત્ર સભ્યોને એમ લાગ્યું કે એક જનરલ મીટીંગ બોલાવી રમશાન બાંધવાને લગતા સવાલનો નિકાલ લાવી દેવો જોઇએ આથી તે સભ્યો તરફથી એક સ્પેશ્યલ જનરલ મીટીંગ બોલાવવાની સેક્રેટરીઓને સૂચના કરવાથી મેકલીગઇ. મેમોરેન્ડામાં આવ્યું જે કરવા-ની ટાપસીને સ્વાધીન કરવામાં આવ્યું. અને પરિણામે સેક્રેટરીઓ કમીટીની સંમતિ મેળવ્યા વિના અને તેનો અભિપ્રાય વિના કરપોરેશનના અમલદારોને ગેરસમજુતી કરનારા કામો લાગી રહ્યા હતા અને સોસાયટીના તરફોએ પોતાના જ નામથી બાસ મીટીંગ બોલાવવાનું નક્કી કર્યું. એ વાતની ખબર પડી આરે સોસાયટીના પ્રમુખ પોતાના ઉંચા સ્થાનેથી જરા નીચા ઉતર્યા અને મેમોરેન્ડમ કમીટી ની મીટીંગ બોલાવી. પ્રમુખ અને સેક્રેટરીઓની બીનજવાબદારી માટે તેઓની ટીકાઓ કરવામાં આવી ત્યાં કરપોરેશન અમલદારોને તેઓએ લાંબા ગેર-સમજુતી કરનારા કામો પાછા ખેંચી લેવા સૂચવણ કરવામાં આવી અને સ્પેશ્યલ જનરલ મીટીંગ બોલાવવાનો ઠરાવ થયો. નોટીસ ની બબર 'નાટાલ મરક્યુરી' અને ગઢવા ડેલી મેઇલ' માં જાહેર ખબરો દ્વારા આપવા ઉપરાંત પત્રીકાઓ વહેંચીને કરવામાં આવી હતી આ રીતે અકટોબર તા. ૧૨ મીની આ મીટીંગ ભરવામાં હતી.

પ્રમુખે મીટીંગનું કામ કરવા પહેલાં વખત સુધી આવવા બદ બોલ બોલાવીસ કે કહ્યું કે મીટીંગ બોલાવવામાં આવી નથી પણ તેથી કે કાંઇ પણ કામ તેમાં થશે તે બંધારણ વિરૂધ્ધનું ગણાશે.

બંધારણની કલમ ૨૨ વાંચી જણાવવામાં આવ્યું છે કે "સોસાયટીના ઓછામાં ઓછા પચીસ સભ્યોની સહીવાળી મીટીંગનું કારણ તેમજ તેનો શું અંગો કરવાની છે એ જણાવી મીટીંગ બોલા-વવાની સૂચના થાય તો આ હારાઓની ફરજ સેક્રેટરીઓ એક સ્પેશ્યલ જનરલ મીટીંગ બોલાવવા બંધાયેલા છે."

પરંતુ પ્રમુખે કલમ ૨૨ ની ગફલત કરી હતી જે નીચે પ્રમાણે છે:

"સ્પેશ્યલ જનરલ મીટીંગ એવી મીટીંગમાં બનારા કામની સેક્રેટરી લિખિત સાથે ચૌદ દિવસની નોટીસ હીંદી અખબારોમાં અથવા કોઇ પણ રમાનિક પત્રમાં પ્રસિધ્ધ કરી બોલાવી શકાશે, સિવાય કે કોઇ પણ તાકીદીક કામને માટે સોસાયટીની સ્પેશ્યલ જનરલ મીટીંગ ૨૪ કલાક ની નોટીસે બોલાવવાની સેક્રેટરીઓને સત્તા રહેશે, એટલી રહસ્યે કે તેમ કરવાની તેઓએ પ્રથમ પ્રમુખની લેખીત સંમતિ મેળવી હશે."

પોતાની લેખીત સંમતિ કેમ નહોતી આપી તેનો પ્રમુખ કશો ખુલાસો નહિ કર્યો પરંતુ આ મીટીંગ તો મેનેજીંગ કમીટીના સૂચનાથી બોલાવાઇ હતી અને મેનેજીંગ કમીટીની સત્તા પ્રમુખની સત્તા કરતાં વધારેજ ગણાય. તેથી પ્રમુખ મીટીંગનું કામ આગળ કર્યા બાદ તેમના આ નિવેદનથી મીટીંગમાં હાજર કરનારાઓએ વાંધાભરી દલીલો અને કહ્યું કે પ્રમુખે આ પરંતુ મીટીંગ શરૂ થતા અગાઉજ જણાવવી જોઇતી હતી અને મીટીંગ બોલાવી તેઓનો વખત બરબાદ કરવો જોઇતો નહોતો. પ્રમુખને તેઓએ આ મીટીંગ કયે બંધારણસર છે કે નથી એ બાબતનું આગળ ઉપરીંગ આપવાની માગણી કરી અને જો બંધારણસર હોય તો તે બાબતનો

મીનીટમાં નોંધ લેવાની સેક્રેટરીઓને સૂચના કરવા જણાવ્યું. આથી પ્રમુખે કહ્યું આપનું કહેવું આ મીનીટમાં નોંધ લેવાની સેક્રેટરીઓને સૂચના કરી. ત્યાર બાદ તેમણે કોમને ઉદ્દેશી મુકેલો ટેલીગ્રામ તો તે મુકવા જણાવ્યું અને કહ્યું કે એ કરાર એ બાબતમાં પાકાર થશે તો નીચેમાં બચાવો.

બાદ કહ્યાંક સરમાયદાર વર્ગો થયા પછી એવે પણ વિદ્વેષ વગર સિવિલ સર્વીસનુમાન એવા કરાર પ્રસાર થયો કે હવે બાદમાં કોઈ ઈંગ્લેંડ-વીયન ઓર્ગેનાઈઝેશનને દરમાન કોરપોરેશન પાસેથી જમીન મેળવવી કે આ બાબતોના કોમેર્શિયલ બોસાયટીના કોઈ કોઈ કામો તાજ બીનઓળખોને સમજાવા પૂર પાડવાનો છે તેવા કોલાસથી પાસે કે કામ છે તે તેણે ટ્રસ્ટ માર્કેટેશન પાસેથી જમીનો જમીનપર રમણાન બાંધવાને કોઈ કોમે-રોશીયલ ઓર્ગેનાઈઝેશનના નામપર કરી દે.

બીજીવાર બાંધમાં પ્રમુખ અને સેક્રેટરીઓએ પોતાના કાર્યકાળમાં રજુ કર્યો હતા તેનો નિકાર બીજી બીઠકમાં કરવાનું ઠરાવાયું હતું.

—:o:—

વિવિધ વર્તમાન

દિવાળી તથા બેસતાં વર્ષનું સ્નેહસંમેલન

ગુરુવાર કોઈ ઓર્ગેનાઈઝેશન તરફથી પ્રતિ વર્ષની જેમ આજ સાલ પણ દિવાળી તથા બેસતા વર્ષના સ્નેહસંમેલન સમારંભો યોજવામાં આવ્યા હતા. બંને દીવસોએ સભાનું પ્રમુખસ્થાન શ્રી મોરારજી બીજુ બાજ નામકે લીધું હતું. તા. ૨૭-૧૦-૪૧ ના દીવસે દીવાળીના ઉત્સવની ઉજવણી માટે હતી, પ્રેક્ષકોથી હોલ આખો ગીચોગીચ ભરાઈ ગયો હતો. પ્રમુખશ્રીએ દીવાળીના તહેવારનું મહત્વ સમજાવ્યું હતું અને રામચંદ્રજીના આદર્શ જીવનમાં ઉતારવા ભલામણ કરી હતી. બાદ સુરત કોઈ ગુજરાતી શાળાની બાળાઓએ 'દીવાળી પ્રભાત' અને 'દિવાળી સંદેશ' તથા 'આવી રહી દીપાવલી' ના ગીત મરણાઓ ગાઈ-નમસ્કરણ રજુ કરી શ્રોતાના મનરંજન કર્યો હતા. ગ્રેમ રમુજના ગ્રેમ્સ પાર્ટી તરફથી આકર્ષક પ્રોગ્રામ રજુ કરવામાં આવ્યો હતો તા. ૨૧-૧૦-૪૧ ને દિવસે બેસતા વર્ષનું સ્નેહસંમેલન આનંદ અને ઉત્સાહ વચ્ચે ઉજવાયું હતું. પ્રમુખશ્રીએ અક્ષરારંભ વીધિવત કરી પ્રસંગની મહત્તા સમજાવી હતી અને નવું વર્ષ તમામ બાળ બેનોને સુખકારી અને મંગળકારી નીવડે એવી શુભેચ્છા દર્શાવી હતી બાદ જુદા જુદા વકતાઓએ સમયાનુસાર વીવેચનો કર્યા હતા રોકાયેલી આવેલા શ્રી. ન્યાલચંદ રતનજીના આઠ વર્ષના નાના બાળકે રજુ કરેલું ગુજ્ય બાલ આકર્ષક હતું. હરીલાલ દેસાઈ તથા શ્રી. ગોવીંદજી નીજાભાઈ તરફથી બાળકો અને રાષ્ટ્રગીતો રજુ થયાં હતા. બાળકોને દરેકને બીજી બાળકે દીવસોએ મેસ્કાના મંત્રો મીશ્રુત ગ્રેમ્સ. બી. પગે લીધો હતો. બાદ કુમને ન્યાલ આવી વહેપારબંધમું રાષ્ટ્રગીત ગાઈ સભા વીસર્જન થઈ હતી.

અવસાન

કરણની બાબત બાકરના તે પણ બાબતી બધાનીઓના બાકરના બાબતે બાબતે સખેદ નોંધ કરી પડી છે ગ્રેમ ગોકળ્યા ના. ગ્રેમ ગ્ર ડાબાની મરહુમ શ્રી. લાખાભે શાકો કોલેજ બાંધકામ સારો કાળો બાંધો હતો બાબ કે ટાકનમાં પુરોપીયનોને પણ ઉદાર સબાબતો કરી હતી વેપારી બાબતમાં શ્રી. ડાબી બાબ-કારેલું દરમાન બરાબર હતા. મરહુમ પોતાની બાજળ બિલકુલ બે પુત્રો અને ત્રણ પુત્રીઓ મુકી ગયા છે.

બાજી શ્રી. જેમ્સ હોરોદરની જેમ્સ ગ્રેસ્ટોકર્ક ન. ગોસ્ટોકરના બાબ હતા. કરણની ઓછી બનતા મા તેમણે બબુરીના હતા અને સ્ટાર રસ્તાબાના હતા બહદુમ બાબાની બાજળ નિકાલ, જે પુત્રો જેમના ગ્રેમ ઈન્સોકમાં ડાકતરી બાબબાસ કરે છે અને બાબ ગ્રેમ. ગોસ્ટોકર બબુકાસ્તબાના છે અને ત્રણ પુત્રીઓ સુખ બાબ છે.

શ્રીજી બાબકની ગ્રેમ કરબનના બહદુમ ડાકતરી ડાબોકરના બા. બા હરીલાલ ડાકરસીની. સ્વર્ગસ્થ હરીલાલ ડાકરની ઠાક રબાબાના ગ્રેમ્સની કરવા મુબારકબાદ બાબ. તબનું મુબારકી તબાજ બાંધેજ બાબત બાર હતું અને મુબારકી બાકરીમાં બાબુતા બાને પ્રાપ્ત બાબ.

વેસ્ટર્નાસાઅર્ટમાં મરણ

ગ્રેસ્ટર્નાસાઅર્ટની બાબી પેઢી ગ્રેસ્ટર્સ બાબત બાબતોના શ્રી રામબાકાર બાબત અને શ્રી. કુબબાબુ બાબના બાબ શ્રી દબાબબાકાર બાબના બાબ. પોતાનું વેસ્ટર્નાસાઅર્ટ બાને કુક બાદની બાદ બબબાબ બબાના રોકાબનદર બાબર બાબ્યા છે. કરગ્રેસ્થના કુટુબીબનો તરફ બને હાર્દિક દિલસોઝ દરબીકો કોબો.

રંગદેરામાં મરણ

રબાકરરેસ્ટેકના ગ્રેમ ગ્રેસ. મકનના પીતાકરી શ્રી બાબબેકાર મકન રબદેરામાં રબગ્રેસ્થ બબાના બાબર કેબબ બાકરને બન બાબ્યાં હતાં. સ્વર્ગસ્થ ટ્રાંસવાલમાં બબબીના અને બુના વેપારી હતા. સ્વર્ગસ્થના મરબુબી વેબના કુટુંબી જનોને બબેલા દુઃખમાં કોબર તેમને સાંબી બાકો અને સ્વર્ગસ્થના બાત્માને શાંકરાબી બાકે

{ કરર બાનાબો બાકુ }

બને કરકારો અને બા દેશ કો દોડી કોબના પ્રતીનીધીબો વચ્ચે બીબાકસબબે કર્યા કરવા બીજ બા કુબાકનું બબાબી અને ગ્રેબાકારક સમાકાન લાવી કકાકે.

ગ્રેહાનીસબ્સર્ગનું 'રસ્ટાર'

ગ્રેહાનીસબ્સર્ગનું 'રસ્ટાર' નીચે પ્રમાકે જબે છે: બાજના રાબવાના બાબે છે કે બિનીટ્રેસન કમીશનના રીપોર્ટનો બબુક બાગોનાં બાબા બબબબો દોડીના સામે પ્રદેસનના ગ્રેબાકજી બારોપ બબના બબા બરાકે મુકવામાં બાબ્યા. કરતે હતો તેને ઉપરનો બબાબ મળ્યા જશે. ટ્રાંસવાલમાં યુરોપીબન વસ્તીઓના પ્રદેસનના બબના બીજના કોર બબુ ચિન્હને બદલે ૬૪ વર્ષનો ટ્રાંસવાલમાં પ્રદેસનના ગાબ ૬૨૬ કાબલા બનેલા છે જેબાના ૨૪૧ વેપારના લસ્તામાં અને બાબ્યના વસ્તાટના લસ્તામાં બબુ છે. બાકાના બગબગ બરબ્બા પ્રદેસનો ગ્રેહાનીસ-બર્ગના બ્યુનીસીપલ લસ્તાના બબપ્રેકાસેબ મતા-માં બબેલાં ૨૮ અને ગ્રે સીવાબ ટ્રાંસવાલમાં ગ્રેબા કાબલાની કુલ સંબ્બા કરી સીસ્તાની નથી બબાબ. હરીકાના બબાસની બુકત કર-બીબાન ટ્રાંસવાલના સરેર અને માબ્ય સતા-માં પ્રદેસનનાં બાકરા બર્ષમાં વેપારના લસ્તામાં ૧૮ અને રસવાટના મતામાં ૨ બબા બબ છે. બબા વેપારના લસ્તાના પ્રદેસન (ગ્રેહાનીસબ્સર્ગ બાં બાકબાબી કેમ કાબબાબા) ની લાલબાનું મુબ બારબ બીબ-યુરોપીબનના વેપારનું હતું.

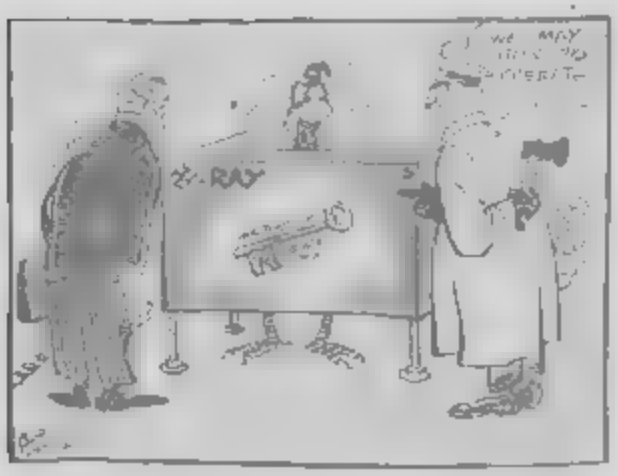
કબાકકનો રીબોર્ટ જે પ્રદેસન બબુ છે તે બુબકાબાના અને બાબુ કાબકાના પ્રતીનીબોનો હીંદીઓ સામે બબબા નથી બબાના કારકે બબું છે કેબના જે બીનબબબાકર આરોબ મુકબો છે તેનો ઉપરને બારે નીકાસ બાબા છે છે. બાબા બબદેસો કાબદેસર સ્બીની બબબા પીના વેપો નરબ્બા કેબબીબબે મુકબાબી બાને બે તો બરાબ બબુબાજ કેમકે તેનુ બરીબામ બેબા મેરસમબબુતી ઉબબ્ન બબા-માં બાબે છે કે કાબદો કેબા બતાં સરકાર સ્બીની સુબકારવાને નાબબાર નબી. કબાકને જબુા-વેબુ છે તેમ બબાર બેબા આરોબનામાં બાબાબિન્હના બેક સબ્બ પબ્બ સરબેબ બબા છે બાદે બે બબાત બસીનજ આબેલો છે કે બાબરે બરી રબીતી છેબટનો બારે અને રબબ્ટ રીતે દર્બાવી દેવી જોબબ્બે. બરતુતઃ જે પ્રદેસન બબું છે તે, કોક પબ્બ કાબદાનો જેમ બબા બીના બબેલું છે બાને તે કોક પબ્બ કાબદાબી અદકારી શકાતું નકોતું. આ નીવેદન જે દીંદી-બોબે પુરોપીબનોના મતામા પ્રદેસન જોરકાપદે કરેલું કહેબાબ છે તેબોને ગુનાબુકત કરે છે અને કોબના બેક કાબદાને બકાકાર અને અકેઝોગીક તલબની સામે બબબતો બબબત આરોબ મુકબા-માં આબેલો છે તેને પબ્બ દકનાકી દે છે. બરી રીતે દીંદીબો પુરોપીબનને કાબ્બા કાટબા નથી. પુરોપીબન જે સ્બાબ જેકી બબા છે તેમાં દીંદીબો કાબકાસ બબા છે. બબાં વેપારનું પુરોપીબનને કોક પબ્બ જાતનું બાકબંબ નબી બબું બાં દીંદી બાબ પુરોપીબને લકત દીબિબા મતામાં કાબબ બાબ છે. કોબના કોઈ પબ્બ કબંગે જે જરૂરીબાત બીનબબી પુરી પાકી કકાકી નકી કોબ અકરા પાકના બબિસનો નકી કોબ તે પુરી પાકવાને કા નકિ બાબબો એ બબાબ પબ્બ નકી બબાબ તેબ કાબકારબ્બ અકબ્ત પબ્બ નકી બબાબ. અને કનીસને બા કરાબ જે પબ્બી બબબે કબુબિત વાતાવરબબમા બબાબ જે બો દુર કરી દીધેલું છે બો બહુજ કિંમત બબું છે.

TOPICAL CARTOONS

The Co-Belligerents

The Anglo-Russian agreement may lead to many internal problems.
અમારવાર કરેલીન અને સાથીવાર ચર્ચિલ વચ્ચે જે'ચતાલ.

THE KEY TO TURKEY
દરિની ચાવી

કાળા સમુદ્રની ચાવી દર્દી છે. દર્દીનો બોસ્ફરસ કે સેવાઈ રહ્યો છે. ત્રિલક્ષ આદેશ ફ્રેન્ચ પત્રોને કહે છે કે કદાચ સમજૂતીપર કરવાની જરૂર પડશે.

BOOKS FOR SALE

OUT OF DUST—By G. I. Kenks. Post ...

BATTLE The Life Story of Winston Churchill —By Hugh Slater. Post ...

IMPERIALISM AND THE OPEN CONSPIRACY —By H. G. Wells. Post ...

THE ... —By ... Post ...

Obtainable from:

The Manager,
INDIAN OPINION
Phoenix, Natal.

BHULABHAI DESAI
HIS SPEECHES

Published in book form Of particular interest to students of Politics, Law, Economics and Commerce.

The Book contains the great leader's lectures on these and other subjects of national interest.

Price: 8s.

Please write to
"INDIAN OPINION"
Phoenix Natal

સંગીતની મોજ સ્વર્ગીય છે

એટલાજ માટે

દરેક ઘરમાં કોઇપણ વાજીંત્રની જરુર છે

આખી દુનીયાના સમાચાર ઘરમાં બેઠા સાંભળી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**રેડીઓગ્રામ**

હળવું સંગીત અને સુમધુર ફીલ્મોના ગાયનો કુટુમ્બ સાથે વગાડી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**ગ્રામોફોન**

કુટુમ્બમાં અને મીત્રમંડળમાં ગાવા બજાવવાનું ઉત્તમ સાધન—**હારમોનીયમ**

લાકડાં કોલસાના ધુમાડાથી બચી તાત્કાળીક રસોઇ, ચા, કોફી બનાવવાનું ઉત્તમ સાધન—**ઈલેકટ્રોક સ્ટવ**

ગરમીની મોસમમાં દરેક જાતની ઠંડક આપનારી ચીજો મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**રીફ્રીજરેટર**

તબલા, વાયોલીન, મેન્ડોલીન, બેન્જો, સીતાર, હીલરૂબા, ગીતાર, કાષ્ટ તરંગ.

નીચેની ફીલ્મોના સેટ અવશ્ય ઘરમાં રાખવા લાયક છે

જ્ઞાનેશ્વર, સંત તુલસીદાસ, બંધન, કંગન, ગોપાલકૃષ્ણ, નરસી ભગત, પોસ્ટમેન, મધર ઇન્ડીઆ, અછુત, ભાભી, આદમી.

ફીલ્મોના સેટ—લીસ્ટ મંગાવો અને તમારું સીલેકશન મોકલો. ભજન, મરબા, રાષ્ટ્રીય સંગીતની રેકોર્ડ પણ સ્ટોકમાં છે.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં સાચવીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—ચારા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ હારમોનીયમ (દરેક જાતના) યંગ ઇન્ડીઆ, મેગાફોન, હિંદુસ્તાન, ટચીન્સ, ઓડીયન, (ગ્રામોફોન રેકોર્ડસ).

ઘરાકનો સંતોષ એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

મળો યા લખોઃ

ટેલીફોન ૨૫૮૦૬
,, રેસી. ૨૦૪૩૭

ગોશળીઆ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ,
૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

ફિલ્મના શોખીનોને ખુશ ખબર

ચાલુ વીકમાં ફિલ્મના નવા સેટો આવી ગયાં છે.

પુનર્મીલન (૫) રાજનર્તકી (૪) ધરમ રાણી (૫) દાસી (૪) રાખીકા (૩) ઉદ્ધારી (૩) સંસ્કાર (૪) શીના બંધન (૫) આગી સમાકુદરીન (૩).

ઓ બનજારે

મરહુમ ખાદ કવ્વાલનો છેલ્લો રેકોર્ડ—No. 16451. મોહંમદ ખલીલ કવ્વાલનો છેલ્લો રેકોર્ડ—No. 16457.

હાલુ કવ્વાલનો છેલ્લો રેકોર્ડ No. 16455.

મરહુમ ખાદ કવ્વાલના છેલ્લામાં છેલ્લા બાકીનો બધા રેકોર્ડો આની જગા છે. વટેમો તે પદેલો

N.	ખાદ કવ્વાલ
16404	અબ તક હમ દુનીયા પુકારી આખી
16411	એક રોજ કે હસાના
16416	ગલબા સ્વર્ગ કર અબ આખમા કુમારી
16428	મદીનેકા મુસાફર હું મેરે હકમે દુવા કરના
16434	હમારી છોડ ગએ લેકીન મોહી રોના હે મેહદીયા
16404	પ્રેમ જાએ ન જાએ મેં તો જાઉંગી
16415	રહમતુલ્લીલ આલમીન
16417	બીલ્લે સબે ય એક પુસે
16420	જને શીલે હિન્દી ઉસે હકસે મીલાદેન ૮
16423	વોહદીલાકો તાસલ્લી
16430	કુરબાર મુસલમાનો
16433	હલકે મે આજ એહમદે આવ્યો
16439	કુરબાન મદીના
16407	મેરા મન મોસે મોલે
16410	ગુજરા હાર્યે મહબુબાએ મરનેકા ખુબા '
16500	મારો સલ્લેઅલાકે વાલો નસલહમસાદ

N.	ઈસ્લામી રેકોર્ડ
3.0	અંધા બહુરીકા મોજીઝા
301	બાદશાહ કલમા
F.T.	
27	સહાદત હજરત બીલાલ
G.E.	
4764	અને 4765 જો રેકોર્ડોનો સેટ
	જંગલમે કાફરોમે પાની પીવાનોમા મોજીઝા
1747	પત્થરસે ફરબ્બ કા ઉતના
1726	ખુદા દે મારે મેખાને મે
3161	કુતબા સહાદત
6677	રેસ અરબ
1740	તુમ હો અલ્લાહ કે
F.T.	
12107	ફિલાયત હજરત અબ્બાસ
12007	દે સખાવત
12508	પહલી કુરબાનીકી રેકોર્ડ
12754	તારીફ મોહંમદી

	કુબ્બે આલમ કવ્વાલ
16370	ઉસને દરબારીમે ગીલગત કાલદી
16379	તસ્વીર નબી આંખોસે દીલમે ઉતર આઇ
16421	તસ્વીર મોહમદ મેરે દીલમે.
16370	ઉસને દરબારમે આલમ-નવાજદી

	આસ્ટર કુદીરૂદીન
10337	યા મોહંમદ યા મોહંમદ
10340	ઉપર આ મીનમગર
10201	કુબ્બા રાજ દે કલમરમે
10340	અમને અપને યાદી દોલત

	મોહમદ ખલીલ કવ્વાલ
16423	આવો આ 1 મદીને કે રાજે ગવા
16426	યા ખાતી નસરના મોલાઓ સખી
16433	સાવરેમા નબી કહે
16282	હમારા નબી સમે ઉરરોનયારા
16231	સાકી મુજે મીલાદે
16366	ગુલમના ના ચલાજા
16379	કમા નબે યાદ મેરા

N.T	આસ્ટર અબ્દુલ રજાક
12068	મે પીતિ બારબાર
12020	પોહ હમીને ખુમ
12254	દે ખુદા ઉનપે દન દે
12104	હમને કતલકે ખતાલ તે

	કવ્વાલખાન એન્ડ પાર્ટી
12215	મેહબા દે ખુશ આવા તેરી ગલીમે
12017	ઇસ તરહ ખતા દે સબ પહનંદ મોહાર
12526	નબીયોસે દે સાકુસેહરા છે
12560	તે તો વીર આપ પાર
12651	આકર્ષ્ય વખા ઉસને ગીલખન
12702	દરદરપે સહકતા કીસ
12710	મરે મકતલપે સરવા

	હાલુ કવ્વાલ
[illegible]	નુરે અનવર દીખાના પ્યારે રસુલે અરબી
[illegible]	બાલ બાબી કિ નહાલી બનજેગી
[illegible]	ફોજ આવા પર મુજસે
[illegible]	મુલવાયે મદીનેમે
10378	ચલે હો કદમ ઔર કયામત કેહાદી
10395	આજ બની દરબાર દરસદીખાદો

	ફીલ્મ રેકોર્ડ
	ભાભી (૫); નીરમલા (૪); તુલસીદાસ (૫); કંજન (૫); આઝાદ (૫); ડોકટર (૩). અસી બાપા (૨); આકુસ (૪); બંધન (૫). સોરાબ (૫); નદી કીનારે (૫); બદમી (૫); મુસાફીર (૫); ઇન્દીરા કુકે (૫)

	કામા રોકર્ડ
	મારીન કરહાદ (૧); બીલ્વ મંગલ (૪); અરબ કુમાર (૨); નુરજેહદન (૬). કમાલી મંગલ (૩). સતી સુનીતા ૨).

દર મહીને નવા રેકોર્ડ અમારે ત્યાંથી બહાર. તેના દર મહીને કેટલોગ અમારે ત્યાંથી મંગાવી લેશો.

RADIO RECORD TRADING CO.

88, VICTORIA STREET, DURBAN. 38A MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG.

SOLE INDIAN AGENTS IN SOUTH AFRICA

H.M.V. COLUMBIA & TWIN RECORDS.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE COLUMBIA and "TWIN"

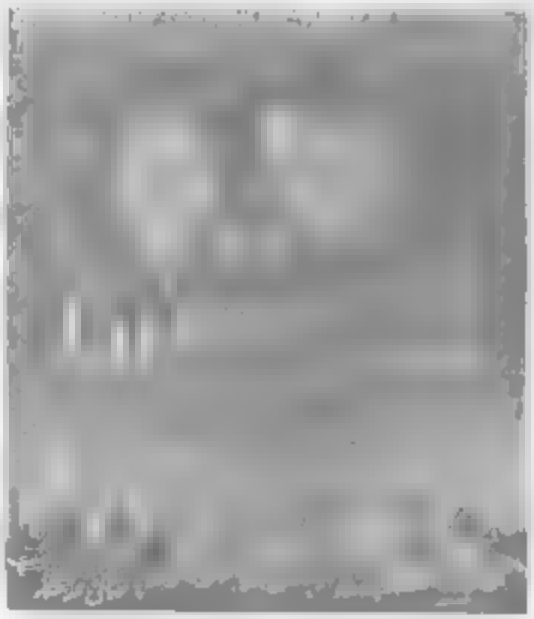
સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકોર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીદાસ એન્ડ રાજકુમારી

N. 15307 નવી બજારી બજવી જા.
„ *15308* અંધારનાં બાજવા એ૰ કુલ ઉગ્યું.
„ *15309* સુંદર છબી.
„ *15311* નવું જુનું.

કાસમ અને સમાબાઇ

N. 15327 હું તબારી રાધીકા-પિયાનાં બેસ.
„ *15328* ગુંલો હાસને માટે સેતર
„ *15331* પિયાનું બાદળ શીરપર પરસા.
„ *15342* રીસાયેલી રસીકાને નજરથી કોણની નજર લઈ છે.
„ *15344* પ્રભુનો પકડાર બાજ ૧ લો અને બા ૨ જો
„ *15312* તબાકુનો ધક્કા.

N 15314 બાપુનો નાચ બા ૧–૨.
„ *15316* ઉંટ ઘોડા

ગાયકવાડ એન્ડ પાર્ટી

F.T 5969 બબુબાનું વરદાન.
„ „ *5971* બસ્સા બાજી પ્રભાત
„ „ *5953* સરાણીનો સંસાર બાજ ૧–૨.
„ „ *5940* બાજે બસુનાને તીરે.
„ „ *5970* રણાંગણના બા. ૧–૨.
„ „ *5956* મલીંદાને કાઠો.
„ „ *5937* બાલાનું ઘર.
„ „ *5930* ઉજવલ બાગ ૧–૨.
„ „ *5951* મુખ બાલવડો.
„ „ *5954* બાને પૂછીર.
„ „ *5730* પુલ પીબુના ઉ બમની બાજના.
„ „ *5729* પાર્સ્વ ગ્રામોફોન ઉર્ફન રીકો.

GUJARATI DRAMA SETS

બાબુ કુમાર	(૩)	રેકોર્ડનો સેટ.	પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનું નાટક	(૮)	
સીતા બાગ	(૩)	„ „	નરસિંહ મહેતા	(૩)	રેકોર્ડનો સેટ.
રાજકુ રેવી	(૩)	„ „	વકીલનો વાસ્તો	(૩)	„ „
શકુંતલા	(૪)	„ „	સજનારાણજી	(૩)	„ „
હીર રાંઝા	(૬)	„ „	વનરાજ ચાવડો	(૫)	„ નાટક
જેસલતોરલ	(૩)	„ „	બલબિર સતી ગરિ	(૨)	„ સેટ.
સેઠ સગાલશા	(૩)	રેકોર્ડનો સેટ.	શ્રીકૃષ્ણ જન્મ	(૨)	„ „

FILM RECORDS IN SETS

મરીબાબા તોપ	(૫)	નારબલા	(૪)	મારી બાંખ	(૩)
બાળી	(૫)	મામાફેરન સીંગર	(૪)	કંજગન	(૬)
જેમાના	(૩)				
દુરબાદ	(૫)				

બારતી *F.T. 5246* દયાબતારની બારતી. *F.T 5281* શ્રી સબનારાબણની બારતી
F.T 5191 શ્રી મહાદેવની બારતી

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન ૩૩-૫૩૮૨.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તું મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદ ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. 1054

"શુદ્ધ ઘી"

દરબારમાં પબ્લીક હેલ્થ ખાતાએ પાક કરેલ એમ. જે. માર્કાનું જીરના જંગલનું વેરાવાળ મધુરાકામ જાલજીની હેમચીની બનાવટનું ઝાકમનું (શુદ્ધ) ઘી.

અમારે ત્યાંથી બોરા પ્રમાણમાં મળશે.

બાજ માટે પુછો યા લખો.

સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન ૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન.

SAMJEE DEVSHI & SON 4, Cross Street, DURBAN. 1053

પ્રસ્થાન ભક્ત?

પ્રસ્થાન માસિક બાર વર્ષ પુરાં કરી-તેર પૂરે કરી-તેરમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :—

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ

જે ગ્રાહકનું સં. ૧૯૯૪ના ફાગણથી આગળ સુધીનું લવાજમ રૂા. ૫, બર્મા, પરદેશ માટે રૂા. ૭॥ મળી ગયું હશે, તેમને પ્રસ્થાન કાર્યાલય તરફથી બહાર પડેલાં પુસ્તકો ઉપર રૂપ ઠકા કમીશન બાદ આપવામાં આવશે. [અપવાદ: શ્રી ચન્દ્રશંકર ભટ્ટરવાળા તથા શ્રી. રામનારાયણ પાઠકનાં પુસ્તકો ઉપર રૂપ ઠકા].

એટલે કે

જે ગ્રાહક લગભગ ૨૦-૨૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પડી રહેશે.

૬૦-૭૦ રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને અર્ધો લવાજમમાં પડી રહેશે. બોર્ડ ૫ ઘાળા તો મળશેજ.

ગુજરાતનો ગ્રાહકવર્ગ, તેમજ પુસ્તકાલયો ને વાચકકુટુંબો આ યોજનાનો જરૂર લાભ લે.

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો.

	રૂપિયા.
લગ્નપ્રપંચ	૩॥
સુખમરાનો ઉપાય	૨
રશ્મિબાનું ધડતર	૨
સાબરમતી	૧।
પ્રસન્નપ્યુ મૈદક	૨
દિનચર્યા	૧॥
ઘરેબાહિરે	૨
ચતુરંગ	૧।
પ્રેમનો ઉંબ	૧।
સ્ત્રી-પુરૂષ	૧
નવો અવતાર (ત્રણ ભાગ)	૫।
કમાવલી	૨॥
સમસુખ	૧।
સાતા આસોપાલવ	૨॥
સરસ્વતીગાળા વર્ષ ૧ થી ૬	૧૩।

આખું સૂચીપત્ર મંગાવો.

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી અખિયારી સામે : અમદાવાદ.

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, વેરાંડારોજ, ડ્રેસીંગ ચેસ્ટ, સાઈડ બોર્ડ, ઓફીસ ડેસ્ક, બુક રેક, ટેબલ, ચેરમ, સોફા, લા રેક્ષ, આયર્નબેડસ, ગ્રામ ફોનિક અને ફીકચર વિગેરે, તદન મીડીયમ ભાવે ખરીદી શકશો. અને પધારી પાક ગેરંટીવાળ ચુકવો નહિ.

બોઅર્સ, રેબલ્સ અને ફીચન ફર્નેસર

જે હમણાં રેબલ્સ નીકિ તૈયાર થાય છે. તેમ હજી ઘણાં હમેક તૈયાર રહે છે આજ દિવસના ભાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર આસાન બનાવો.

L. MISTRY,

51 GREE STREET, BBURGERSDORP, J'BURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2526. 1051

કીટીંગસ

પાવડર

કીડી, માકડ, ચાંચડ, કંસારા, માખી, વંદા વિગરે સઘળા જંતુઓના

નાશ કરે છે.

કીટીંગ પાવડરના ટીન બધે છે. 1114

M. H. DESAI,

એમ. એચ. દેશાઈ,

કોલસેલ ફ્રૂટ મરચાંટ.

અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ મુનીસના ઉપર પણ બારમાં C. O. D. થી સાકુ પેકીંગ ફ્રી પ્રોકારીએ છીએ.

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 1101

ચુના અને જાણીતા ફરમાસુ મીઠાઈવાળા અને પારકા બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના ચોષ્ટિક પાકો

પંજાબી આલમ પાક વિગરે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી શકશે.

અમારી કેકમાં ઉત્તમ બાવાનું બધ બનાવું હમેશાં તૈયાર મળે છે.

ફરમાસુ મીઠાઈ તથા દરેક જાતનું ફરસાણ, આઈસ, ગરમ ગરમાગરમ વિગરે ગોરા બજારમાં મળશે.

નમુ બજાવા માટે પુછો યા મળો:

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 13a KORY STREET JOHANNESBURG. 1115

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ભોમવતી	ઠાંકુ	મુસલમાન	પારસી	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	૧૯૪૧ ઓકટોબર નવેમ્બર	૧૯૯૮ કર્તિક	૧૩૬૦ સવાલ	૧૩૧૧ શહેનશાહી	ક. મી.	ક. મી.
શુક્ર	૧૧	પુર્ણિ ૧૪	૨	૨૬	૫-૦૧	૬-૧૩
શનિ	૧	,, ૧૩	૧૦	૨૬	૫-૫	૬-૧૮
રવિ	૨	,, ૧૨	૧૧	૨૬	૫-૭	૬-૧૮
સોમ	૩	,, ૧૧	૧૨	૨૬	૫-૨	૬-૧૫
મંગળ	૪	૧	૧૩	૧	૫-૧૨	૬-૨૧
બુધ	૫	,, ૨	૧૪	૧	૫-૧૦	૬-૨૧
ગુરૂ	૬	,, ૩	૧૫	૧	૫-૧૦	૬-૨૧

Delicious

OVALTINE

MIXED

Cold

Refreshing and Sustaining gives

QUICK ENERGY

For its cool, refreshing deliciousness alone, 'Ovaltine' Cold is outstanding as a summer drink.

But 'Ovaltine' Cold is much more than a delightful hot-weather beverage. It provides vitalising and nerve-building nourishment which is of exceptional value. It supplies quick new energy and helps to build up vigorous good health.

'Ovaltine' is, in itself, a complete and perfect tonic food beverage. Whenever you feel tired or without energy, have a glass of delicious 'Ovaltine' Cold — and note how refreshed and invigorated you feel.

முக்கிய அறிக்கை.

மீசாலில் (தூய சுத்த நீர்) புட்டிகளில் அடைக்கப்பட்டது.

1911 ஆம் ஆண்டிலிருந்து [illegible]

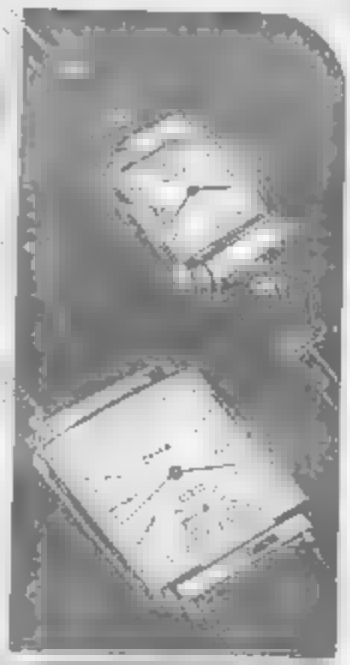
[illegible]

[illegible]

[

Luxury for All

CYMA brings the luxury of beautiful watches and their unrivalled precision within the reach of everyone. Men and women who appreciate the finer things of life find in CYMA the ideal watch for their reliability is without question and their appearance a tribute to the skill of their creators.

CYMA

ON TIME ALL THE TIME

When you remember that the high pressures, the high temperatures and the high speeds which the engine of your car develops you'll appreciate the need for fresh oil. Every 1,000 miles the dirty and [illegible] replaces it with MOBILOIL

Mobiloil

MAKES CARS LAST LONGER!

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA - LIMITED

Books for sale.

NOTE:—Remittance should accompany order. V.P. ORDERS will receive attention. Postal Orders to be made to "Indian Opinion" at Phœnix. Postage Free on all books.

THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH
By M. K. Gandhi

This is an autobiography of Mr. Gandhi [illegible] in two volumes. Price 12s. 6d. [illegible] each volume.

THE POWER OF NON-VIOLENCE
By Richard B. Gregg

The writer has explained the principle of resistance by non-violence in modern Western concepts and terminology. The book is worth studying. Price 5s. 6d.

The Story of Ramayana 6d.

ESSYS ON INDIAN ECONOMY—By Mahadev Govind Ranade. Price — 4s. 6d.

ESSAYS ON INDIAN ART, INDUSTRY AND EDUCATION.—By E. B. Havell. Price — 3s.

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS.—By V. G. Kale, M.A., Price — 4s.

Indians in South Africa

Helots within the Empire
and
How they are Treated.

By Henry S. L. Polak.

Price ... 2s.

To be had from:—

THE MANAGER,
INDIAN OPINION,
Phœnix, Natal.

Printed and Published by Maganlal M. [illegible] at [illegible] Phœnix, Natal.

11 NOV 1941

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI in 1903

No. 18—Vol.—XXXIX FRIDAY, 7TH NOVEMBER, 1941. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

TRUE PURPOSE OF EDUCATION

"EDUCATION should awaken an individual's soul and enable him to perceive truth in freedom. That is the great ideal of education. There are many who tell us that India should have a particular economic system and that we should fit ourselves to our social environment. Well, accepting as these purposes are we must also possess the power to criticise our environment, to find out what is wrong with it and to build new forms to replace the old if need be. It is wrong to regard himself merely as a political [illegible] and there are certain values which are important but which are non-existent in our political or economic activities. Each individual must have the power to see visions, to dream dreams, to suffer the anguish of his own failure and to enjoy truth....The true purpose of education is to teach that all of us in common have our roots in this higher reality and to live on. The aim of education is not merely to teach citizenship, nor to train people to obey the mandates of the State nor to enable men and women to earn their livelihood. Indispensable as all these things are it is to make us realise that we live in certain values which ought to be cherished and nourished, and whatever might happen in civilisation or nations these values which are neither national nor international but truly universal, will last and to embody these values in our lives is the true work of education."

—SIR S. RADHAKRISHNAN.

કેળવણીનો ખરો હેતુ

"કેળવણીએ મનુષ્યના આત્માને જાગ્રત કરવો જોઇએ અને સ્વતંત્રતામાં સત્ય નિહાળવાની શક્તિ આપવી જોઇએ. એ કેળવણીનો મહાન આદર્શ છે. પણ કેટલાક આપણને કહે છે કે હિંદુસ્તાનમાં અમુક ચોક્કસ આર્થિક રચના દાખલ કરવી જોઇએ અને આપણે આપણી સામાજીક પરિસ્થિતિમાં ગોઠવાઇ જવું જોઇએ. એ વસ્તુ અગત્યની છે ખરા આપણામાં એ પરિસ્થિતિને ટીકા કરવાની, તેમાં શું ખોટું છે એ શોધી કાઢવાની અને જરૂર જણાય તો જુની પરિસ્થિતિને બદલી નવી પરિસ્થિતિ રચવાની પણ શક્તિ હોવા જોઇએ. કોઇ મનુષ્ય પોતાને એક રાજકારી કે આર્થિક એકમ તરીકેજ મનુષ્યનો હેતુ તો તે ખોટો બની જશે. કેટલાક ગુણો અગત્યના છે પરંતુ આપણી રાજકીય અને આર્થિક પ્રણાલીઓમાં તે દાખલ કરવામાં નથી. પ્રત્યેક મનુષ્યમાં કલ્પના કરવાની, સ્વપ્ના સેવવાની, પોતાની નિષ્ફળતાનો ઘા સહેવાની અને સત્યમાં આનંદ લેવાની શક્તિ હોવી જોઇએ... કેળવણીનો ખરો હેતુ એ શીખવવાનો છે કે આપણા જીવનમાં મુળ આ કેન્દ્રમા સત્ય વસ્તુમા રહેલું છે અને એ આપણે તો એકજ છીએ. કેળવણીનો હેતુ ફક્ત નાગરિકપણું શીખવવાનો નથી કે રાજ્યના હુકમોને તાબે થવાનું શીખવવાનો, પુરૂષ અને સ્ત્રીઓને ફક્ત પોતાની રોજી કમાવાપુરજ શીખવવાનો નથી. આપણા જીવનની સમજણ શીખવવાનો. કે આપણામાં અમુક ગુણો રહેલા છે કે જે સેવામય અને પોષણ કરનારા હોવા જોઇએ અને ગુણોને બળ મળવું જોઇએ તે સામે કાંઇ નથી. રાષ્ટ્રિય કે આંતરરાષ્ટ્રિય પરંતુ ખરેખર વિશ્વવ્યાપી છે, તે કાયમ રહેવાના છે; અને જો ગુણો બધામાં ઉતરવા જોઇએ તો કેળવણી એ ખરો હેતુ છે."

—સર રાધાકૃષ્ણન

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

નવેમ્બર તા. ૨૫મીથી ૩૦મી સુધી સ્ટીમર મુંબઇ જવા ઉપડશે.
સલુન તેમજ ૩ક પેસેંજરો લેવામાં આવશે.

કરબત આવ્યા પછી તમારો માલ તથા પુનીયત ફ્રાઇનાન્સ રેગ્યુલેશન મુજબ નાણા સાથે લઈ જવા બિગેરે સંબંધી હકીકત મળવાથી અંદોબસ્ત કરી આપીશું.

દાગીના ઉપર તમારું નામ તથા B. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રો.) લીમીટેડ
ફીરી પેસેન્જર એજન્ટ.

તારથી સ્ટીમરને તપાસ કરનારાઓએ તારનો જવાબ મોકલવો શકાય તેટલા ખાતર તારમાં પોતાનું પૂરું શીરનામું મોકલવું.

૩૬ ટીકીટ હિંદુ બીર્થો સાથે પા. ૧૭ ૧૦ ૦.
,, ,, મુસ્લીમ બીર્થો સાથે પા. ૧૮ ૬ ૯.
,, ,, બીર્થો વગર પા. ૧૪ ૨ ૦.
સેકન્ડ કલાસ સીંગલ બિર્થો વગર પા. ૪૦ ૧૦ ૦.

સ્ટીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ટીકીટોના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

Phone 2-0432, Tel. add: "KARAMAT."
SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.
390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,
No. 4, Kort Street, Johannesburg.
'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.
Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE
COMPANY, LIMITED.

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ કંપની તરફ દરેકની, ખાસ કરીને મોટર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોને લગતા વીમાઓ, ઓચ્યવટ બિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતારવી સહેલ છે. કંપની દરેકને સંતોષ આપવું એ દરેક ઓફીસની ફરજ છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue
DURBAN.
Telephone 2-5845 'en.
P. M. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Loans available from £1000 and upwards at 5% on City Properties.
શહેરની મીલકતોના મોરગેજ ઉપર ૫ ટકાના વ્યાજે પા. ૧૦૦૦ યા વધુ રકમો ધીરવાની છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street,
JOHANNESBURG
Telephone 33-4478.
P. O. Box 3641.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

ખૂટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય

જો તમારે તમામ જીવનની ખરી મજબૂતી સેવી હોય તો પ્રકૃતિકારક પાકો બનાવી તમારી તંદુરસ્તી પાછી મજબૂત અને બળવાન બનાવી દો! પણ યાદ રાખશો - કુપથકારક ખોરાકો બનાવવા માટે સારો, તાજો અને વાસ્તવમાં શુદ્ધ માલજ વાપરવો. અમારે ત્યાં પાકો બનાવવા માટે ખાસ તાજો અને શુદ્ધ માલ આવી ગયો છે.

અમારે ત્યાં સોગંદો, બદામ, ચારોળી, પીસ્તા, જંગલી સાબુ, સફેદ મુસળી, ખારેક, કલાકી, મેપલ પટી, ગોખરુ બળ ગરુ, ચા- બનાવ, એપચીની, અસલના, ગુંદર, અબર, બાના ચોરીના વરખ, બાદલ, વેજરે તમામ દીવસ કરીયાણું ગોળી પડું, બરી ગુરીઓ

ઉપરાંત દરેક જાતની તમામ ગ્રોસરી હંમેશ સ્ટોકમાં રહે છે.

દીંડરતાનમાં મશહુર ચમેલી ચુરવાની બરફી, પીસ્તા બરફી રીા. ૩-૬ રતલ, બદામ બરફી રીા. ૬-૬ રતલ.

મુંબઈના તરેહવાર હલ્વાઓ બદામ હલ્વો રીા. ૧-૬ રતલ, સફેદ પરવળા હલ્વો રીા ૨-૬ રતલ, રંગીન બદામ હલ્વો રીા ૨-૬ રતલ, ચણા બલાક હલ્વો રીા. ૨-૬ રતલ બગારે બાબો બાબો.

નવાબી પાઉડર: ગરીબના કેક બધ બોલબાયી બાજ ૧ બાનીઓ પળો બાજ કરી દે છે. ૧ બોટલ રીા. ૨-૬ પોસ્ટેજ રીા. ખુલીબન માટે. બોક પબાત બોકલવા બાબો બાજો કરી લો. દેસાનર બોકલવા: ૭૨-૬૦ રીા. ૨૨-૬.

P. O. BOX 700. **I. G. H. BASSA.** 153 Grey Street, Durban.

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL

PHONE 20900 CORNER PINE & GREY STS.

SITUATED IN THE HEART OF DURBAN'S BUSINESS AND SHOPPING DISTRICT.

FOR THE COMFORT OF INDIAN VISITORS

WHERE EVERY ATTENTION IS PAID TO GUESTS

NO OBJECTION TO NATIVES AS THEY WILL BE SERVED

MOHANLAL VALJEE.

(INDIAN PAWNBROKER)

112, Victoria Street, Durban

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT.

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સારૂ પેકિંગ કરી C.O.D. થી મોકલવામાં આવશે. એજેન્ટ—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban

Are You a subscriber of 'Indian Opinion' if not, Why not?

દીક્ષાનરીઓ

ગુજરાતી & ગુજરાતી

આ દીક્ષાનરી મહાત્મા ગાંધીજીની સુચનાથી ઘણેભાગે ગુજરાતી વિદ્યાર્થીઓના બાબતો ધ્યાનમાં રાખીને સુધારા વધારા સાથે તૈયાર કરવામાં આવી છે. વિષય તથા ભાષાની દૃષ્ટિએ તે ઘણીજ ઉપયોગી અને ઉપયોગી છે. તેમાં અંત કહિતના ઘણા ફેરફારો કરવામાં આવ્યા છે. મોટા અક્ષરોની પસંદગી, મોટી પંક્તિઓની ગોઠવણ, સરળ, માર્મિક, પદ્યોનો, વિષયો પસંદ કરવામાં ખાસ કાળજી રાખવામાં આવી છે.

પાકું પૂંઠું પાનાં ૧૪૮૮ પ્રસિદ્ધની કિંમત રીા. ૧

"Indian Opinion"

Phoenix, Natal

ROOPANAND Bros.,

PHONE 20707 85 VICTORIA STREET, DURBAN.

BOOKS FOR SALE

Indide Asia (by John Gunther)	14	6
Glimpses Of The World History	13	6
Dolls Of India (by Nehru)	13	6
Mahatma Gandhi (By Romain Rolland)	10	6
Out Of Dust	6	6
Ulusion Before India	12	6
Bengal Lancer	4	6
Mahatma Gandhi At Work	10	6
[illegible] complete 18 parts	60	0
[illegible] of India	16	0

By every mail we get the following books

Hindi India	1	0
[illegible] Herald	1	0
[illegible] Magazine		0
[illegible] Review		0
[illegible]		0

સ્ત્રીઓને ગુજરાતી માં છપાયેલ ઉપયોગી ધર્મ ને પુસ્તકો.

[illegible]	0	6
[illegible]	1	0
[illegible]	0	3
[illegible]	0	3
[illegible]	0	3
[illegible]	0	3
[illegible]	0	3
[illegible]	0	3
[illegible]	0	3

WE MANUFACTURE

High class Art-Silk, Piece Goods, Shirting, Coating, Sarees, Sami Satin, Cottoo back Satin, Satin, Kobe Crape, Bushy, Cog, Suri Dodia, Etc., Etc.

PRICE AND PARTICULARS FREE.

LAXMI SILK & COTTON MILLS LTD.

SURAT, INDIA

વેચવાના પુસ્તકો

બાળ સાહિત્ય

નવરંગ માળા (બાળકો માટે ચોપડીનો સંગ્રહ)	૧	૦
નાનાં બેન	વાર્તા	૨	૦
પુંઢરીકના પરાક્રમ		૧	૬
બાલ્યકાળ		૧	૪
પુસ્તકાલય		૮	૬
બાળની કુમ	દાદીમાનું વધુન	૧	૦
બાળ કુંજ	વાર્તાઓ	૨	૦
બાળ કથાવલી	વાર્તાઓ	૨	૦
બાલબહેની બાગ ૧ લો		૧	૦
બાલોપયોગિક મદદગાર પુસ્તકોની કબાટ		૧	૬
વિકરાળ વન		૨	૦
સમરસ (રમુજી પુસ્તક)		૦	૧
હીરાલાલની બાલ વાર્તાઓ		૨	૬
હાલરડાં		૧	૩
હીરા મોતી		૦	૬
ચુકાબ અને શીયાળ		૧	૧
બાળ વાર્તા વિનોદ		૬	૦
મંથપુરો		૨	૬

સરકારી શાળાઓમાં ચાલતાં પુસ્તકો

			શી.	પે.
૨ જી	,,		૧	૦
૩ જી	,,		૧	૩
૪ થી	,,		૧	૬
૫ મી	,,		૨	૩
૬ ઠ્ઠી	,,		૨	૬
	ભાષાપુત્ર વાંચનમાળા.			
૧ લી	ચોપડી		૧	૧
૨ જી	ચોપડી		૨	૬
૩ જી	ચોપડી		૨	૦
૧ લી	ચોપડીના ભાગ		૦	૧
૨ જી	,,	,,	૦	૨
૩ જી	,,	,,	૧	૦
૪ થી	,,	,,	૧	૬
૫ મી	,,	,,	૧	૬
૬ ઠ્ઠી	,,	,,	૨	૦
૭ મી	,,	,,	૨	૩
ગુજરાતી ફેસ્ટા	ડીક્ષાન્ત ભાગ ૧		૦	૧
અંકગણિત માલકક્યાળાનું			૨	૬
બ્યાકરણ પ્રવેશનું			૧	૩
ગુજરાત ૪ થા ચોપડીનો (અંગ્રેજીના ૪૫)	નવી આવૃત્તિ		૨	૦
ગુજરાતનો નકશો			૨	૧

દક્ષીણામૂર્તિ બાળ સેટ ૨૫ પુસ્તકો

કીંમત રૂપી. ૧૨-૬.

ઈંગ્લાંડ	બાળો અને બાલપ્રજાનો
ઝવર કરોળીયો	વાર્તા
ઉંદરાનું પુસ્તક	વાર્તા
ગોલુને બાબ કરી	બાલપુર સેટ
માછલે કહેલી	વાર્તા
તારાબેનના મોટા	વાર્તા
ગોકિયો	વાર્તા
ટેક	વાર્તા
ટેક ટેકા	ટેકાનું વધુન
ઝવરંત	જંતુઓની માહીતી
ઠેકુ બાપના પાટા	વાર્તા
તીણ પ્રાણ	ઉત્તરોની માહીતી
તમ્બા બાપા	ઝવરની વાર્તા
નાનારોગ	ઉખાણા
પેટના દરદો	વાર્તાઓ
નક નક	વાર્તાઓ
દાનતની તાકાત	વાર્તાઓ
બે બાળ નાટકો	
ટુચકાઓ	રમુજ
ખિસકોલી વાર્તા	
ઝાંખો રંગ્યો	
ગામડામાં ગયો હતો	બાળકો માટે ઉપયુક્ત
બેકાના ખિસકામાં	વાર્તા
બાજ અને દીકરા	વાર્તા

બાળ વિનોદ માળાના ૨૦ પુસ્તકોના સેટની કીંમત રૂપી. ૮-૬

વેચવાના કલા ચિત્રો

કળાના નમુનાનો સુંદર ચિત્ર સંગ્રહ

ગજગાહક	=	
ઇન્દ્ર સંજીવ	૭	૦
કલ કલાપ	૧	
રંગ રેખા	૨	૧
ભારતવર્ષના કલા ભંડાર	૧	૬
લેટર કલર પિકચર આલ્બમ	૧૦	

બીજાં કેવલાક નવાં પુસ્તકો

કવા હારીમરીત્ત શાસ્ત્રી	ભાગ ૧	૨	૬
,, ,, ,,	ભાગ ૨	૨	૬
કવાસ કુંડાવા (ગોવેસ)		૨	૬
ગુલાબી ચોપાર		૬	૦
ગામડાના ઝાડો (ગોમેટ્ટ ગામડાની રસીલી દ્રશ્યાવલી)			૬
ગ્રહ ધર્મ ૧ કરાર (ગોવેસ)		૬	૬
ચાલો અને બીજી વાતો		૪	૦
ચિનોદ ચારીકા (કાવ્ય ગોવેસ)		૫	૦
ઝોંસેસનો ઇતિહાસ (ગુજરાતી)		૭	૦
હિંદીમેં ૫૦ વરસકા કાંગ્રેસકા ઇતિહાસ		૭	૬
કવિતા માળા અને ગોખવચનો		૫	૦
ઇનામ પ્રકાશ (અંકુર કરવાની ગંધાદ)		૨	૦

આ ઓફીસે છપાએલાં પુસ્તકો

ટીકાવાળા બનસે-સોસ કેટેચીઝ ગોર્ડીનન્સ		
૧૯૮૨ ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં	૧	૬
મીના બનવાસ	૧	૪
બાબત પ્રદેશોના અવાસ અવલોકનો ભાગ ૧	૧	૬
,, ,, ,, ,, ભાગ ૨	૧	૬
વીનિતા વાંચો	૧	૦
ઝરીશ કાંધીનો બચારો અને તેની અંગાત		૬
ચારોદ્વન		૨
પુર્વ અને ગુજરાત		૬
મોહનલાલ ભાવસારાર વીરક તેમનું મત અને વિચાર		૬
પુસ્તકો કમાલ પાસાનું ઇતિહાસ ચરીત્ર		૬
પુસ્તકો કમાલ પાસાનું બાપણ		૬
મારો જેલનો અનુભવ ભેખાકર મ ત્રીવેદી		૬
મારો જેલનો બીજો અનુભવ ,, ,,		૬
મારો જેલનો ત્રીજો અનુભવ ,, ,,		૬
એક રાજપારની કથા (સોક્રેટીસનો ઝમાવ)		૬
સુરજપરેજ અને તેના બે બાળકો		૬
જેલના ગાયન (બાલકમંડ ગણતના)		૬
ઝંડ દર્શાવ (ગોવીંદજીએ ગોમેસુ)	૧	૦
ગામડા સામે મારાની ફરજ		૧
ઇનામ ચેકરી		૧
સુધારાના બધારા		૧
બાળ વિના બીજું કશું નથી		૧
ભારતના ગાંધીનું વધુન એક બાળ		૧
ગાબુસ કેસ્ટી જર્મનીનો ગાંધીને ઠોક		
ગાંધી ટોલ્સટોયની વાર્તાઓ		૧
અસહકારની ગાંધી		૧
ગોકાંધારાક ગ્રોકેટ ૧૯૦૮ ના ધારા		
ગુજરાતી-અંગ્રેજી		૧
આરોગ્ય વિશે બાળકો બાબ બાબ ૧ લો		૧
,, ,, ,, ,, ,, ૨ જો		૧

સ્વદેશ નેતાઓના ફોટાઓ

લોકમાન્ય તિલક—ઝેરમુ, કુમળો તથા બાકી બધો વિદેશ નારંગી બધી ફોટો.

સામાન્ય સ્વરૂપ કીંમત રૂપી. ૧-૬

પંડીત મદન મોહન માલવીયાજી-સુંદર રંગીત બધી ફોટો.

સામાન્ય સ્વરૂપ કીંમત રૂપી. ૧-૬

બાકી બધા મહાત્મા, સરદાર બગતસીંહ અને બટેશ્વરદત્ત, મોતીલાલ નેહરુ, રાજર્ષિ પુરુષોત્તમ દાસ ટંડન, બાગંતિ સરોજીની નાયડુ, શ્રીમતિ કસ્તુરબાનો ફોટો, શિવાજી મહારાજ, રાણા પ્રતાપસીંહ ઉપરના બધા ફોટા સારામાં બધા દિ, બાકીના કામના પ્રત્યેકની કીંમત રૂપી. ૧.

Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 24003, Res. 24008.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES, BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES. Prices from 60/-, 85/-, 105/ & up to £30, THE LATEST FROM BENARES (illegible)

EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/ & up PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from (illegible)

EMBROIDERED CREPE-DE-CHINE from 3/6½d. 42 in. & 45 in. wide.

Branches: 68, Wicks Street And 60 Wicks (illegible) Main Street And 58, Wicks Street, (illegible)

Phone 40, Verulam.

દરેક સ્ટીમરમાં બનારસ તથા જાપાનથી આવે છે

બનારસની બોર્ડરવાળી અને સાદી જાતની ઉમદા ક્વોલિટીની સાડીઓ રૂા. ૬૦, રૂા. ૮૫, રૂા. ૧૦૫ થી ૬૪૫ને પા. ૨૦ સુધીની (illegible) વરસાથી કબજામાં આવેલી છે.

ઉપરાંત ભાતની (illegible) રૂા. ૨૫ અને રૂા. ૩૫ (illegible) ભાતની સાડીઓ રૂા. ૩૨-૬ અને રૂા. ૪૭-૬ થી ઉપર.

ઉપરાંત ૬૫-૦ (illegible) ૪૨ ઇંચ અને ૪૫ ઇંચ પહોળ (illegible) જેવેટ ક્રેપ-દ-શીનનું કપડું, ૮૪ ઇંચ પહોળ બારણી, રૂા. ૨-૬, રૂા. ૩-૦, રૂા. ૪-૦ અને પછી ઉપર (illegible) ભાતની બનારસ સાડીઓ રૂા. ૨૫, રૂા. ૩૦, રૂા. ૪૫ અને તેથી ઉપર. (illegible)

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રા.પ્રાય.ટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

(illegible)

(illegible)

(illegible)

RIO THEATRE

194 Market Street, Johannesburg. 'Phone 22-9254.

Monday, Tuesday & Wednesday only
November 10th, 11th & 12th

SPECIAL LADIES MATINEE TUESDAY 11TH AT 3 P.M.
MATINEE FOR PUBLIC WEDNESDAY 12TH AT 3 P.M.

PRABHAT FILM
PRESENTS

PADOSI

પડોસી

A MIGHTY DRAMA OF HUMAN FRIENDSHIP.

•

An emotional love story of a poor boy who falls in love with a rich man's daughter.

•

Stark tragedy that awaits the inhabitants of a peaceful village all because of one man's greed.

•

Enchanting music, beautiful settings, with a grand cast makes a human story into a great picture.

માનવ મૈત્રતાનું એક મહાન નાટક

•

એક શાવકારની છોકરી સાથે પ્યારમાં પડી ગયેલા એક ગરીબ છોકરાની વિલક્ષણ કહાણી.

•

એકજ માણસના લોભને લીધે એક શાંત ગામડાના વતનીઓપર આવી પડેલી ગંભીર આફત.

•

ચોહક સંગીત, સુંદર દ્રશ્ય અને બાકીશ પાત્રો વડે એક મહાન ચિત્રમાં આલેખવામાં આવેલી મહાન માનવ કહાણી.

The screen Triumph of the year.

આ વર્ષનું પંકાઈ ગયેલું ચિત્ર.

ADMISSION: ADULTS 3/- CHILDREN 1/1
SPECIAL LADIES MATINEE ADMISSION 1/- CHILDREN 6D.

SOUTH AFRICAN
11 NOV 1941

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 11 – Vol. XXXIX Friday, 7th November 1941. Registered at the G.P.O. as a Newspaper
PUBLISHED FORTNIGHTLY

NOTES AND NEWS

Pandit Malaviya On British Pledges

PANDIT MADAN MOHAN MALAVIYA, addressing a large gathering at Benares, referred to the dreadful and devastating war which had deprived so many countries of Europe of their freedom and sovereignty and reminded his audience that in the last war Indian troops had been sent to France to help the Allies. "In the words of Mr. Asquith, the then Prime Minister of Great Britain, he added, 'There was literally [illegible] and equal co-operation of their common interests and fortunes.' 'We hail,' Mr Asquith said, 'with profound and heartfelt gratitude their association side by side and shoulder to shoulder with the British and Dominion troops.' At the end of the war, Mr Lloyd George said: 'You are entitled to rejoice, people of Britain, that the Allies, Dominions and India have won a glorious victory. It is the most wonderful victory for liberty in the history of the world.' Indians had hoped that in view of such whole-hearted appreciation of the contribution made by India to the cause of freedom, India would be raised to the status of an independent country, but this has not happened. Twenty two years have passed since these opinions were expressed and the deadliest war known to history has been going on for over two years. India has made a magnificent contribution to the success achieved by Britain in the several theatres of war. India has been clamouring since the beginning of the war that Britain should declare that India shall cease to be regarded as a dependancy of England and that her status shall be recognised as one of equality with Great Britain at the end of the war. Many statements have been made by the Secretary of State and the Governor-General of India. But it seems that the British Government has not made up its mind to part with power to India. In the joint declaration of President Roosevelt and Mr. Churchill, it was stated that "Britain and America would respect the right of all peoples to choose the form of Government under which they will live, and they wish to see sovereign rights and self-governments restored to those who have been forcibly deprived of them." This made many people to think that India would be included in the sphere of the Declamtion, but they had been disillusioned. After referring to Mr. Churchill's speech on India, Pandit Malaviya said "This clear unambiguous statement has dashed the hopes that some people cherished, that at the end of the war India would have equality of status with the Dominions and Britain. Are you, my countrymen, to be content with the position to which Mr. Churchill wishes you to be confined? Do you want freedom such as Britain enjoys? If you do, you are not to be depressed by anything which Mr. Churchill has said. You have only to be determined to obtain your freedom, to be united among yourselves and to make such sacrifices as you may be called upon to make." Concluding, Pandit Malaviya exhorted his audience to organise and discipline themselves for the service of the Motherland.

Returns Home After A Brilliant Scholastic Career

MR. IBRAHIM MAHOMED BAWA

Mr. Ibrahim Mahomed Bawa, B.A., D.L.S., Barrister-at-Law, of Greytown, Natal, who had been to England to study for the Bar and had won the first place in the Law examination at the University of London among about 3,000 students, and was the first South African Indian to be awarded a scholarship of £115 by the London University, has just returned to Durban. We join with Mr Bawa's many friends in heartily welcoming him back home and wish him every success in his future career. Mr. Bawa, it will be remembered, was also one of the four to win a cross word competition issued by the *News of the World*, which brought them £1,500 and Mr Bawa received a cheque for £375. In the course of an interview with INDIAN OPINION, Mr. Bawa said: "I have been away for three years, and studied at the Inns of Court and London School of Economics. These three years were crowded with memories and experiences, both happy and instructive. The social contacts and intellectual environment constituted an indispensably important part of my education in England. And even in these tragic times there is much that we Indians can learn from the British people: unity of purpose, mind and action, through which alone they will survive the ordeals that awaits them yet. Without this unity many of the ancient states have gone down; without it the peace will be lost; without it we Indians, both here and in India, will never see the light of freedom."

Dr. S. R Deenadayalu

We also heartily welcome Dr. S. R R. Deenadayalu, L.R.C.P. (London), M.R.C.S. (Eng.), who went to England to study medicine and has returned to Durban together with Mr. Bawa. Dr Deenadayalu, who is 28 years of age, is the son of Mr. and Mrs. R Naidoo of Pietermaritzburg. He began his education at York Road Government Indian School and continued it at Lovedale where he obtained his Junior Certificate in 1931. After 2 years of study at Fort Hare he succeeded in obtaining his Matriculation Certificate. At the beginning of 1934 he entered the Capetown University as a medical student and after completing the second professional examination in Anatomy and Physiology he proceeded to England to complete the medical course at King's College Medical School, Newcastle-Upon-Tyne. After qualifying he obtained a post in a large Municipal Hospital as Resident Casualty Officer-in-Charge of a new Out-Patient Department which post he held for some time. We wish Dr. Deenadayalu every success in his future career.

Indian Opinion

FRIDAY, 7TH NOVEMBER, 1941

Our Duty To Our People

WHILST we have mostly been criticising the Government and the ruling race generally and finding fault with their racial antagonism and with the differential treatment to which we are subjected to in this country based on race and colour, we have been unmindful of our own faults and weaknesses which, to a large extent retard our progress. We have been criticising the Government's policy of segregation and protesting against any steps taken in that direction. We have been charged with having penetrated into so-called European areas and there was a Penetration Commission, a summary of whose report has just been published and was referred to in our last week's issue. We have strongly resented the charge as unjustifiable and the Commission has found that it was not anywhere near so serious as it had been made out to be.

But whilst we are fully justified in claiming as we have been doing, equal rights and equal treatment in this country, have we ever given a thought as to why there is so much racial antipathy against us and whether we have really tried to deserve to enjoy equal rights and equal treatment? Granted that the people are not all angels. They are ignorant and full of weaknesses. Granted that it is the duty of the State to provide the needs of the people, that the State is responsible for the educational, moral, political and social development of the people, and that any lack in that is due to the negligence of the State. It may be stated in this respect that the State here has always been zealous of the rights, interests and the happiness and prosperity of the ruling race only and has shown utter carelessness in looking after or promoting the interests of Africans—the sons of the soil—whom they have kept under subjugation and also in regard to the needs and interests of the Indians whose forefathers were brought to this country for its development and prosperity. The feeling among the ruling race is that the White man is destined to rule over the black man and the black man's place in life is to remain a "hewer of wood and drawer of water" for the White man. This is the status that is given to the black man in this country. The feeling among the ruling race is also that the Indian can never aspire for equal rights with the White man no matter how high the standing of the Indian may be or how low the standing of the White man may be. An ordinary porter at the railway station or a sweeper can jeer at an Indian as a "coolie". It is this that we are resenting and are claiming equal rights and opportunities with the White man by virtue of our belonging to a country whose civilisation and cultural attainments are much more ancient than those of the White man. It is true that the Indian community in South Africa does not represent India's cultured class. It is composed of people who have come in search for bread even as the other nationalities from Europe have done. The only difference between them and the other nationalities is that while the latter have been cared for by the State the former have been treated with contempt and humiliated by the State by offensive legislation.

However pitiable this may be, our lot is not altogether helpless. This country, which enjoys the blessings of God, has provided much more than food to keep our body and soul together. There is a wealthy class among our people whose wealth would make us self-contained in this country even without the aid of the State. But we have been so callous that, in order to gain our own selfish ends we do not mind stooping to crooked methods. Let us take the question of housing. The Government is very slow and reluctant in providing housing accommodation for our people. Our own wealthy people have, however, provided housing facilities not out of any philanthropic motive but for the purpose of speculation and exploitation of the tenants. Most of the properties built for such purpose are in insanitary conditions. It is perhaps a mild term to use when one witnesses the properties owned by our wealthy people especially in the Transvaal. To call them veritable pig-sties is also not quite a strong term to describe them. You enter an Indian-owned property and you will find it unseemly in its outward appearance and filthy inside. We have time and again remarked that this need not be so if the authorities were to properly administer health and sanitary laws. We have also stated that while we do strongly resent laws differentiating between people on the grounds of race and colour, we would not at all mind the harshest administration of the existing health and sanitary laws which are applicable to all alike. If this were done it would go a long way towards removing the racial antipathy which is responsible for the agitation for segregation. But it remains a mystery to us how such appalling insanitary conditions are allowed to prevail in the centre of the cities in Indian-owned properties. There must be something wrong somewhere between the authorities concerned and the landlords.

But while we blame the authorities for failing in their duty we wish to point out to the work-

lesses of our own people. If we aspire for equal rights we must learn first of all to deserve them. If we aspire to live next to the Europeans we must be able to live so as not to be a nuisance to our neighbours. If we cannot do so then we have no right to live next to them. We are a neglected and a despised people in this country. We must therefore live united and in a spirit of co-operation between the fortunate and the less fortunate—the haves and have-nots. Those who have owe a greater responsibility towards those who have not. If they choose to, those who have can provide the housing needs of our people as well as their educational and social needs. But we are afraid they are more interested in amassing wealth and whatever ventures they make they make it with the intention not of serving their own people but of exploiting them.

When we talk of service and sacrifice we do not mean that our people must become saints. They need not become saints. They may enjoy all the worldly pleasures and live as a happy community in this country by mutual help and co-operation. Our so-called leaders in South Africa have always been very quick in entering into compromises with the Government on the Indian question. Mahatma Gandhi has, however, taught us that there can be no compromise on essentials where one's honour and self-respect is involved. The *Natal Mercury* in commenting on the Penetration Commission's report hinted that there should be a compromise between the Indian community and the Government on that question. There can be no question of any compromise so long as the Colour Bar exists in the Statute Book. There is no talk on the question until the Colour Bar is removed. But while we say this we should not be negligent in our duty as a self-respecting community and good citizens and wait for a good Government to provide our needs. We must do everything to provide them ourselves and with a sufficient number of wealthy people amongst us and with a large number of intellectuals, medical men and legal brains we can surely do a great deal for our educational, social, moral and political advancement in this country. "Where there is a will there is a way."

MARITZBURG LICENSING CASE

SUPREME COURT REVERSES COUNCIL'S DECISION

BY a majority judgment of two to one the Natal Supreme Court in Maritzburg on Friday, October 31 reversed the decision of the Maritzburg City Council and granted a general dealer's licence to Shaik Dawood, an Indian trading as Dawood Ismail at 270 Longmarket Street.

Mr. Justice Hathorn, the Judge-President, and Mr. Justice Feltz were in favour of reversing the City Council decision. Mr. Justice Broome dissented. All three Judges delivered separate written judgments.

The business of Dawood Ismail has been carried on in the same premises by members of one family for about 50 years. When application was made for the renewal of the licence for 1940 the Maritzburg Licensing Officer, Mr. G. Blayer, considered the area had improved and was now unsuitable for the class of business carried on. The licence was granted but Dawood was warned that when the 1941 licence was applied for this question would again be considered. Mr. Blayer refused renewal of the licence for 1941. Dawood appealed to the City Council, which upheld this decision.

"On the one hand," said the Judge-President in his judgment, "Dawood has a business which has been conducted for 50 years in the same premises. He undoubtedly has a large number of non-European customers for whose wants he caters. He is entitled to continue to trade unless there are adequate grounds why he should not.

"If he moves his business he will inevitably lose at least a very substantial portion, if not the whole, of his goodwill.

"On the other hand the Council, part of whose duty, in my opinion, is to encourage the development of the town and to arrange, if it can, that this particular part of Longmarket Street, forming as it does a portion of the centre of the town, shall become worthy of its situation and a high class business street, considers that the time has arrived when Dawood's business should disappear because the business is no longer suited to the locality.

"It is probably inevitable that, as the town progresses the business will at some time or other become so unsuitable to the locality that the position will be the same as it was in the case of Byala versus the Durban City Council. In that case Byala carried on business of a Native eating house. The character of the locality had changed. It was undoubtedly a clear case and gave the Court no difficulty. But in the present case the alteration of the character of the locality has not proceeded anything like so far. Indeed, it is principally because the change in the character of the locality consists only of the improvements to the Natal Press, the block of flats in Reson Street and the building in Longmarket Street that the case is difficult to decide.

"We must be careful not to stop Dawood from trading save on adequate grounds, and at the same time we must not hamper the Council unduly in its efforts to improve the street.

"After much consideration I have come to the conclusion that the time has not yet arrived when Dawood's right to trade should be interfered with.

"I might say in conclusion that if the Municipal Market were moved from its present position the locality would probably change at once and the daylight population would cease to contain the high proportion of non-Europeans which is one of the most prominent features of the present time."

Mr. Justice Broome said he agreed entirely with the *pros* and *cons* of the summing up of the Judge-President. He felt, however, that he must be satisfied that the decision appealed against was clearly wrong before allowing the the appeal. He was not satisfied that that opinion was clearly wrong and his opinion was, therefore, that the appeal should be dismissed.

Mr. John T. Elliot, the principal objector to the renewal of the licence, was cited as respondent and costs awarded against him.

TRIBUTES TO TAGORE

GLOWING tributes were paid to the memory of Dr. Rabindranath Tagore at a largely attended meeting held in London recently jointly by the India League and the National Council of Civil Liberties Association. M. Maisky, Dr. Willington Koo and Senior Negrin, ex-Premier of Republican Spain, were given a rousing reception when they appeared on the platform which, the Dean of Canterbury claimed, represented three-quarters of the human race to pay universal tribute to the memory of a universal man—Tagore. Miss Helen Kirk Patrick, an American admirer who had met Tagore in Switzerland said, "Tagore was a man of whom India might be proud but India could not claim Tagore. He belonged to the world. He is known and loved in my country by people of all ages and stations in life. I have seen children in school held spell-bound by the beauty of his words long before they were able to understand the greatness of his thoughts. Those of us who loved Tagore know he lives on to-day and for ever as young or as old, as the youngest and the oldest." M. Maisky said: "The worst periods of the middle ages pale into insignificance before the darkness of our present days. Of course, this murderous jungle is not eternal. I am firmly convinced that there will come much better times. To bring about these better times hundreds of thousands, say millions of my countrymen are now spilling their blood in a stubborn and heroic struggle against mechanised hordes of Hitlerism. This blood, this terrible fighting won't be in vain. The final victory will be ours and a better world will be built in the end. But this is still a thing of the future. Now to-day our world is like a murderous jungle in the depths of the night. With this sombre background the bright figure of Tagore, a great poet, a great writer, a great philosopher, stands out as a beacon light. Rabindranath Tagore, the great representative of India, belongs not only to India but to the whole humanity. Judging, for instance, from my own country, where Tagore is well-known, widely read and popular with our people, indeed we love and respect Rabindranath Tagore as a great creative force with whom perhaps we may not always be in agreement but whom we cannot but admire. The name of Rabindranath Tagore resounds far wide in many other countries and among many other peoples. There is a Russian proverb—"the darker the night the brighter the stars." Just now a very dark night has descended over mankind and in this darkness the gleaming figure of Tagore, personifying as it does the highest form of culture and the highest ideals of humanity, reminds us once more that the murderous jungle of to-day will have an end. On behalf of my country, on behalf of the millions of my countrymen, I wish to pay a tribute of respect and gratitude to the great forerunner of the great Indian people."

Doings In India

Mr. Asaf Ali On Indian Political Situation

MR. ASAF ALI, M.L.A. (Central), a member of the Congress Working Committee, who was recently released from prison, in the course of an interview with a representative of the *Hindustan Times*, said that he had been told in gaol that the Satyagraha movement had become dead, but now he learnt that it was not true. "The position of the Congress remains unaltered. In September, 1939, after the outbreak of war in Europe, the Working Committee of the Congress issued a lengthy resolution which made it perfectly clear that if this war was being fought to maintain the *status quo* and if India was to remain a dependency of the British Empire, nationalist India would have nothing to do with this war. But, if the object of the war was to end imperialism and exploitation of weaker peoples in the world, then India was intensely interested in it and a free and democratic India would gladly associate itself with all the free nations of the world for mutual defence and economic co-operation. Two years after that, India was treated as a British possession whose utility and importance were represented by imperialists as enormous, but every announcement and declaration, in spite of the Poona offer, indicated that India must never think in terms of independence. Recently, Mr. Churchill, in a courageous announcement, has exploded the bubble of the so-called Atlantic Charter and put it beyond the shadow of a doubt that India has nothing to hope for except a position of subordinate inter-dependence. The hollow phrase "free and equal partnership" is definitely contradicted by glaring facts. We have got our answer from Mr. Churchill and, naturally, the stand we took up in 1939 remains unaffected. Mr. Amery has added insult to injury by his latest broadcast to America. In fact, he has insulted American intelligence by glaring casuistry and sophistry. To quote only one example, Pandit Jawaharlal Nehru who, in the words of Mahatma Gandhi, was the author of the manifesto of September 1939, which was really a declaration of honest and sincere goodwill, and who was also described by Mahatma Gandhi as 'the best friend of Englishmen' was sentenced to four years' rigorous imprisonment and still languishes behind the prison bars. Anyway, Mr. Amery is in a position to claim a hearing through broadcasts. If we had equal facilities for putting our case before the world perhaps, Mr. Amery could not enjoy the complacency with which he could misrepresent the facts to-day. The present Satyagraha movement was launched after long and anxious waiting and even then, under deliberate restraint, it was confined to a very small but fundamental issue, namely, 'freedom of expression' which is one of the four freedoms of which President Roosevelt gave an emphatic assurance to the world before the Atlantic Charter."

Congress—The Only National Organisation

"The Congress is the only national organisation in the country as its doors are open to all Indians alike without distinction of caste or creed," declared Acharya J. B. Kripalani, General Secretary of the Indian National Congress, addressing a gathering of the past and present students of the Gujarat Vidyapith at Ahmedabad recently. He said communal organisations like the Hindu Mahasabha and the Muslim League were not working in the best interests of their own communities because when the nation suffered its component parts could not prosper. Both the organisations had combined in Bengal and elsewhere for the formation of Ministries. Mr Jinnah had withdrawn Muslim League members from the Defence Council while allowing Muslim League Ministries to function and help the war effort. Concluding, Mr. Kripalani said in spite of the shortcomings of Congressmen the Congress commanded the confidence of the masses who looked up to it for guidance in any emergency.

"Gandhi Series"

Mahatma Gandhi was presented with the first two volumes, namely, "To the Student" and "Up the Women" of the "Gandhi series" personally by Mr A. T. Hingorani of Karachi at Sevagram on the occasion of his 73rd birthday on October 2. Mr Hingorani, who is editing and publishing the series, informs

the *Associated Press* that the series will be a comprehensive collection of Mahatma Gandhi's speeches and writings and will run into several volumes and it is being brought out with the permission and approval of Mahatma Gandhi.

Overseas Department

It is now definitely understood, states a message from Simla, that Mr. G. S. Bozman will be Secretary to Mr. M. S. Aney in the Overseas Department. He will have his seat in the Council of State.

Ashok Kumar

His original name is Kumudlal Ganguly. He is an M.Sc. He has the advantage of being young and handsome. While he was working as a laboratory assistant in the Bombay Talkies, the late Mr. Himansu Rai chose him as the hero of his pictures. Now he is the leading film star. Among the heroes of the Indian screen he is perhaps the greatest attraction.

Tagore's Last Poem

A Sapa Reuter message from Calcutta gives the following translation of Dr. Rabindranath Tagore's last poet on Death:

"Sorrow's dark night, again and again
has come to my door.
Its only weapon, I saw, was pain's
twisted brow,
Fear's hideous gestures pretending its
deception in darkness.
Whenever I have believed in its mask
of dread
Truth's defeat has followed.
This game of defeat and victory is
life's delusion;
From childhood, at each step, clings
this spectre,
Filled with sorrow's mockery.
A moving screen of varied fears—
death's skilful
Handiwork wrought in scattered gloom."

Things In General

Arya Pratinidhi Sabha

THE sixteenth annual general meeting of the Arya Pratinidhi Sabha (Natal) was held recently in Patel's Hall, Princes Edward Street, Durban. Well over 100 delegates from Durban, Maritzburg and other centres participated in the meeting at which many items of importance were lengthily discussed. The meeting was presided over by Mr. R. Hankins who was unanimously elected to the chair in the unavoidable absence of the president Mr. R. Bodasingh. The secretarial report presented by Mr. D. G. Satya Deva made reference to a good year's progress made particularly in the direction of liquidating all liabilities on the Sabha's property situated at 21 Carlisle Street, Durban. The following office-bearers were elected for the ensuing year:—Patron: Mahashya Narsidswami (India); president, Mr. R. Bodasingh; vice presidents: presidents of all affiliated bodies; hon. secretary: Mr. D. G. Satya Deva; assistant secretary: Mr. Sookraj Dhola; hon. treasurer: Mr. M. Moonoo; hon. auditor: Mr. S. L. Singh; trustees: Messrs. Jagasar and Harrisingh Bodasingh; delegates to Arya Sarvadeshik Sabha (International Aryan League) India: Messrs. D. G. Satya Deva, S. L. Singh, R. S. Singh, R. K. Kapitan and Pandit R. B. Maharaj.

Chatsworth & District Vernacular Association

The Chatsworth and District Vernacular Association held its second annual general meeting recently in the Association's Hall, Cavendish. The following office bearers were elected for the ensuing year. Trustees: Messrs. M. C. Thambiran, M. S. Reddy, L. S. Naicker; president: Mr. J. C. Reddy; vice-presidents: Messrs. N. Neethoo, A. S. Nair, R. M. Naidoo, K. M. Thambiran, C. P. Naidoo, M. M. Govender, C. Thayar, A. M. Govender, and V. R. Naidoo; hon. treasurer Mr. M. A. Reddy; hon. secretary: Mr. P. I. Moodley; hon. auditor: Mr. S. Shallab; committee: Messrs. K. W. Thambiran, M. C. Reddy, N. S. Nair, M. C. Reddy, V. S. Naidoo, V. V. Reddy. The above association's hall which has been erected to foster vernacular education amongst the community as one of its main objects, is the only building of its kind in the district. The hall is almost complete but further financial assistance is required for its completion.

Cato Manor Arya Samaj

The school hall of the Cato Manor Arya Samaj was packed to capacity when the annual prize distribution and commemoration of Diparvali took place. Appropriate songs and lectures were delivered by Messrs. K. Baijnath, S. L. Singh, S. Dhola, Palamsingh and Sookdevsingh, and the schoolchildren contributed towards the entertainment of the audience with songs and music. Prizes were distributed by Mr. Sookdevsingh to the schoolchildren of the Arya Samaj Hindi Day School numbering 150. The Samaj extends its sincere thanks to the following gentlemen who contributed towards the prizes: Messrs. K. Baijnath £6, S. Kushpal £1 1s., D. Sookdevsingh £5, Dudevsingh £1.

Stella Hill Andhra Sabha

Audited a large gathering of friends, parents and residents the Stella Hill and District Andhra Sabha and Patasala celebrated its tenth anniversary and Diparvali festival at Stella Hill, Durban, on Sunday, October 26. The audience was entertained to a variety programme consisting of songs, hymns, dialogues and lectures rendered in Telugu by the children attending the Patasala. Mr. B. A. Naidoo congratulated the officials of the Sabha in their strenuous efforts to keep the patasala open amidst severe financial straits. Mr. A. J. Naidoo presided and the programme was under the supervision of Mr. L. Krishnaya Naidoo. The gala ended with light refreshments being served to the gathering.

A Correction

We regret to note some discrepancies in our last week's issue. In the obituary notice of the late Mr. James Christopher it was stated the deceased leaves behind his widow and children. It should have been only children because the beloved wife of the late Mr. James Christopher had passed away some time ago.

Muslim Hafezs Honoured

Al Haj E. H. Ismail was the host to a large gathering of prominent Muslim guests at a luncheon at his residence in Stamford Hill Road, Durban, in honour of Hafez Kari Mahomed Sadick, of Capetown, and other local Hafezs who had officiated Tarawih prayers during the month of Ramadan. After-lunch 'Fatiha' for the late M. H. Ismail (host's brother) was offered, being his twenty-second anniversary, by Imam Saheb Syed Sarfuddin. Mr. Moti Qawal (of Calcutta) the well-known singer and his party who are on a brief visit to Durban, entertained the guests and made a few radio recordings.

The Haj

The pilgrimage to Mecca is one of the five duties enjoined on every Muslim who can afford it and many thousands leave India yearly for the Hejaz to visit the holy Kaaba. The Mecca pilgrims say that this holy Kaaba, sometimes called the "Bait-Allah" "House of God," is the oldest structure in the world. It was built, they say, by Abraham on the spot where Adam and Eve met again and knelt in prayer after having wandered for years in search of each other after expulsion from the Garden of Eden. On this spot Mohammed, the last prophet of Islam, preached the unity of God about thirteen hundred and sixty years ago. To this ancient place myriads of Muslims from distant countries journey for the Haj pilgrimage on the ninth of the last lunar month. Thereafter they are known as "Hajis" or, if women, "Hajans," a coveted title. The pilgrimage should

I visits also a visit to Medina which enshrines Mohammed's tomb but this involves an additional trek of thirteen days by camel or three by motor. Many pilgrims after reaching Mecca are unable to afford the additional journey to Medina. The pilgrimage, if made in the relative comfort of first class travel, costs about Rs. 2,000 and in the third class about Rs. 600. In addition, those who can afford it spend a good deal in the way of charity. Occasionally a wealthy pilgrim may spend as much as Rs. 50,000 or more in this way. Many of the poorer pilgrims spend more than they intend to at Mecca and return in consequence practically destitute, and are looked after and repatriated by the Haj Committees which the Government has set up at the ports to advise and assist pilgrims. In spite of the shipping shortage this year, the Government provided ships for the Haj and also undertook to indemnify the owners for loss owing to the war. In order to keep the cost of the pilgrimage at the usual figure, the Government also covered the pilgrim's war insurance. Above all, convoys were provided. The British Government and the Government of India shared these expenses.—Contributed.

Gandhiji's Statement On Civil Disobedience

Sapa-Reuter's message from Wardha states: Mass civil disobedience is out of the question for the duration of the war, declares Mahatma Gandhi in a statement issued on Thursday, October 30. The statement adds that the individual passive resistance movement is proceeding according to plan and there is no need for a change. Replying to suggestions that even individual resistance should be given up, Gandhiji declares that this would be folly. It would, he adds, be suspended if "genuine free speech is granted. If we do not find ourselves free at the end of the war it would be resumed."

Native Woman Gives Birth On Pavement

A Native woman, while waiting outside the Supreme Court with her husband to give evidence in a murder trial, gave birth on the pavement to a female child, states Sapa from Grahamstown. The woman was attended by the police pending the arrival of the District Surgeon.

Death At Tongaat

The death occurred recently of Mr. Kondala Appana Swamiar, one of the oldest residents of Tongaat, at the ripe age of 86 years. Mr. Appana Swamiar was born in India and in the year 1898 came to Natal. During his 43 years' residence he was associated with its various religious societies. He was a foundation member of the Drake Barracks Siva Subramoniar Temple, and held office as trustee and chairman of the Tongaat Hindu Samarasa Sodha and Andhra Association. He is survived by his brother, 4 sons and 30 grandchildren to mourn their sad loss.

Zulfikaar Cricket Club

The Zulfikaar Cricket Club of Johannesburg met the Krugersdorp Old Boys Cricket Club on the latter's ground on Sunday, October 26. Batting first, the Krugersdorp Old Boys' Cricket Club were bundled out for the meagre total of 68 runs, E. Singh being the highest scorer with 30 runs. The most successful bowler was M. Anthony who took 5 wickets for 31 runs. Replying, the Zulfikaars put up 265 runs, the chief scorers being Hazrath Kasi (71) and A. Gardee (50), Jappie (35) and M. Anthony (31). The Zulfikaar Cricket Club wishes to thank the Krugersdorp Old Boys' Cricket Club for their kind hospitality.

NON-EUROPEANS AND THE TRADE UNIONS

MR. E. J. BURFORD, the National Secretary of the Sweet Workers' Union, addressed the Liberal Study Group on "Non-Europeans and the Trade Unions" recently. Mr. D. A. Seedat presided. Mr. Burford first outlined the history of trade union movement in South Africa. Trade union movement first began in South Africa in 1880, when branches of English Trade Unions were established in this country. These trade unions were mostly for highly skilled craftsmen, who in their turn became conservative in their outlook. The reason is not far to seek. These craftsmen were highly skilled and therefore were able to bargain on their own terms, with the result that most of them are very conservative to day and they have kept their doors entirely closed to the non-Europeans. These trade unions have more or less become Sick Benefit Societies to-day.

After that Industrial Unions, Trade Unions of less skilled workers came into being. These unions became more progressive than the craftsmen's owing to the nature of less skilled work of their members. Hence they became more militant. After the general strike of 1922, which was due to the general unrest caused by the last Great War, more non-Europeans were drawn into industries. This led to the formation of trade unions on different lines. Many trade unions of the white workers refused to take non-Europeans as their members. This is directly due to the discrimination which exists in this country and also to the fact that the employers do not pay the same amount of wages to the non-Europeans as they would pay to the white workers. This led to the parallel trade unions. The parallel trade unions have different sections for the whites and the non-Europeans. Under the Industrial Conciliation Act an African is not an employee; therefore he cannot become a member of a registered trade union. This led to the formation of separate trade unions for the Africans. Indians and Coloureds are organised either on parallel lines or into a single union. In some trade unions Africans are accepted as members but they are not accepted as bona-fide members according to the Industrial Conciliation Act.

Trade union movement is a very important movement for a dominated or oppressed race, as the non-Europeans of this country. It is a weapon for their political, social and economical emancipation. This movement teaches them many factors which help them in their struggle. It brings them together in an organised form, teaches them discipline and self-reliance and educates them to appreciate their rights and finally it throws out leaders from the masses who are really sincere. Trade union meetings give an individual mass confidence in his strength and realisation of his power through the confidence that the people around him have the same object as his in view, that is, the object of his and his fellow-workers' upliftment and betterment. How these factors of the trade union movement are used by the non-Europeans can be seen by the activities of their trade unions. To-day it can be safely said that the non-European trade union movement is the most active movement in the country and it will become more so as the movement spreads. Also all the above factors apply to the Africans in a greater degree because when the African begins to organise and understands his rights he will become a menace to the existing capitalist system.

During the discussion it was pointed out that the organisation of parallel trade unions for the whites and the non-Europeans encourages the discrimination which exists in this country. It gives a weapon in the hands of the employers to divide the workers on racial lines and to exploit the one at the expense of the other. No leftist trade unionist should try to divide the workers. His aim should be to unite them and, therefore, instead of taking the line of least resistance, he should organise a single union for all the workers irrespective of their colour, because once parallel trade unions are established it is hard to unite them. Therefore right from the beginning efforts should be made to organise a single union. Although this may take time eventually it will succeed.

The "FRIENDS of INDIA" SERIES

Short biographical sketches of eminent men, who have laboured for the good of India.

Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece.

Lord Macaulay,	Lord Minto,
Sir William Wedderburn	Lord Morley,
Rev. Dr. Miller,	Sir Pherozeshah Mehta,
Lord Ripon,	Swami Rama Tirath,
Ravi Varma,	Sir Salar Jung,
Sir C. Sankaran Nair,	Henry Fawcett,
Sir Henry Cotton,	Lord Hardinge,
John Bright,	Krista Das Pal,
Lal Mohon Ghose,	Edmund Burke,
Mrs. Annie Besant,	Badruddin Tyabji,
Allan O. Hume,	W. C. Bonnerji,
A. M. Jess,	Charles Bradlaugh,
Dadabhai Naoroji,	Rowji C. Rangaswamia,
V. P. Madhava Rao C.I.E.,	Rao Bahadur R. N. Mudholkar,
Raja Ram Mohun Roy,	Dr. Rash Behari Ghose,
Dinshaw Edulji Wacha,	R. G. Saraiya Rao Gaekwar
Ishwar Chander Vidyasagar	Kashinath Trimbak Telang,
V. Krishnaswami Aiyar,	Nawab Muhammad Ali,
Babu Surendranath Banerjea,	Behramji M. Malbari,

Nation Building : Annie Besant : Hindu Social Ideals

Price: One Shilling Each

APPLY:
MANAGER, INDIAN OPINION,
PHOENIX, NATAL.

'INDIAN OPINION'

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

For The Moral, Political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union	21s.	Annually
" " "	11s.	Half-yearly
Outside the Union	22s. 6d.	Annually
" " "	12s.	Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise.

Apply to—

Manager,
Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

Golden Number

OF

"INDIAN OPINION"

SOUVENIR OF THE

Passive Resistance Movement

1906—1914.

Price : Two Shillings.

to be had from:—

Indian Opinion,

Phœnix, Natal.

BOOKS FOR SALE

[illegible] —By [illegible]	Price [illegible]
[illegible] —By Hugh [illegible]	Price [illegible]
[illegible] —By M. K. GANDHI.	Price [illegible]
[illegible] —By Upton Sinclair.	Price [illegible]

Obtainable from:

The Manager,
INDIAN OPINION
Phoenix, Natal.

BHULABHAI DESAI

HIS SPEECHES

Published in book form. Of particular interest to students of Politics, Law, Economics and Commerce.

The Book contains the great leader's lectures on these and other subjects of national interest.

Price: 8s.

Please write to:

"INDIAN OPINION"
Phoenix, Natal.

NEW SHIPMENTS
—OF—
3 PIECE DAWNI SETS

In Georgette, Crepe de Chine and Satins. Embroidered, Printed and with Indian Zari work in all colours now unpacked.

From 35/- to £6 PER SET.

THE JAPAN BAZAAR

JOHANNESBURG'S SAREE HOUSE

FOR DEPENDABLE GOODS, BETTER VALUES & FRIENDLY SERVICE

SOMETHING NEW BY EVERY INDIAN MAIL

નવું પીસ ઓઢણી સુટનું

નવું શીપમેન્ટ હમણાં આવ્યું છે જેમાં જે.જેટ્ટ, સાટીન, અને જેપડીસીનના સુટો, ભરત ભરેલા, ભરેલા તેમજ ઝરી ગમવાળા, દરેક નવા રંગોમાં રૂા. ૩૫ થી પા. ૬ સુધી.

SAREES

REAL HUSAREES SILK SAREES, [illegible] to match Beautiful [illegible] with Gold or Silver work.

From £3 to £18 EACH.

★

Tassel Work [illegible] Embroidered Georgette Crepe de Chine SAREES.

From 17 6 to 65/- EACH.

★

Stencilled [illegible] Embroidered ART SILK SAREES [illegible]

From 10 6 EACH.

★

LATEST FILM STAR SAREES, [illegible]

★

Indian made of ORGANDIE and SATIN BLOUSES. [illegible]

From 7/6 EACH.

★

[illegible] Silver, Gold, Floral, Art and Fancy SAREE BORDERS [illegible] Ladies INDIAN SHOES [illegible] CHAMPALS, Fancy JEWELLERY, PARRENDAS, BRACELETS, BANGLES, NECKLACES, Hand embroidered DUPATTAS and BLOUSE LENGTHS [illegible]

★

Special Values [illegible] Embroidered, Printed and Checked GEORGETTES, CREPE DE CHINE and ART SILKS [illegible]

From 2/3, 3/6, 4/6 & 5/6 PER YARD.

★

CHILDREN'S DRESSES

[illegible] by Georgette, Crepe de Chine and Satin Hand made DRESSES for the little ones [illegible]

From 3/6 to 10/6 EACH.

★

BOYS' SILK & POPLIN SHIRTS

[illegible]

From 2/6 to 6/6 EACH.

★

MEN'S STRIPED & PLAIN SILK SHIRTS, PYJAMAS, SILK HANDKERCHIEFS, TIES, SOCKS, etc., at specially reduced prices

★

WE [illegible] Silk and Cotton Piece Goods, Ladies', Men's and Children's Ready-made Lines in our Wholesale Department

WE ARE IMPORTERS OF INDIAN MADE GOODS

શ્રી જાપાન બજાર

જોહાનીસબર્ગનું

જાણીતું સાડી ગૃહ.

જાણીતુ અને પ્રખ્યાત પામેલું સાડી ગૃહ

પાછું એકવાર જનતાના મન રંજન કરવા,

નવેસર નવરંગી સાડીઓ અને તેને લગતી જરપુર વસ્તુ [illegible],

બજારના ભાવથી ઘણા ફીકારત ભાવ,

જાદરની આલુ જગાના ની માગણીને પહોંચી વળવા,

હવે રજા નવી ઢબે જોહાનીસબર્ગે મા સાડી ડીપાર્ટમેન્ટ ખોલવામાં આવ્યું છે.

દરેક પ્રસંગ માટે એક વાર પધારી પાછી [illegible] બોલાવવા [illegible].

[illegible]

THE JAPAN BAZAAR,
GIDOOMAL & CO.
— WHOLESALE SILK MERCHANTS —
39, MARKET STREET.
P. O. Box 5169. JOHANNESBURG. 'PHONE 33-6229.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
અને પ્રકાશમાં આવ્યું.

પુસ્તક ૬૯ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૭ નવેમ્બર, ૧૯૪૧. અંક ૪૪.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"
શુક્રવાર તા. ૭ નવેમ્બર, ૧૯૪૧.

આપણા લોકો પ્રત્યે આપણી પોતાની ફરજ

આપણે જોઈ ગયા છીએ કે ઘણે ભાગે હમેશાં સરકારની અને સામાન્ય રીતે રાજકરતી પ્રજાની ટીકા કરતા આવ્યા છીએ અને આ દેશમાં વતનીપરદેશ અને આપણી તરફ જાતી અને વર્ણના આધારે બતાવાતી તોછડાઈ વાળી વર્તણુકના દોષ કાઢતા આવ્યા છીએ, છતાં આપણાં પોતાના દોષો અને નબળાઈઓ, કે જે પણ આગે આપણી પ્રગતીના માર્ગને રૂંધી રહ્યાં છે, તે તરફ આપણે દુર્લક્ષ નથી. આપણે સરકારની સેગ્રેગેશનની નીતીની ટીકા કરતા આવ્યા છીએ અને એ દિશાએ જે કંઈ પણ પગલાં લેવાય તેનો વિરોધ કરીએ છીએ. આપણી સામે પ્રવેશવાના મુશ્કેલીઓના લક્ષમાં પ્રવેશ કરેલો હોવાના આક્ષેપો મુકાયા છે અને તેને આગે એક પેનીટ્રેશન કમીશન નીમાયું હતું, જેના રીપોર્ટનો સાર હમણાજ પ્રસિદ્ધ થયો છે અને તેની અમારા ગયા અઠવાડીયાના અંકમાં આગે ચર્ચા કરી ગયા છીએ. એ આક્ષેપ બેબુનીયાદી છે એવો આપણે તેની સામે વિરોધ કર્યો છે અને કમીશન પણ એ નીષ્કર્ષપર આવેલું છે કે જેટલો ગંભીર બતાવવામાં આવેલો છે તેનો અંશમાત્ર પણ તે ગંભીર નથી.

આ દેશમાં સમાન હકો અને સમાન તકોની આપણે માગણી કરતા આવ્યા છીએ. એ માગણી ન્યે કે બીલકુલ વાજબી છે છતાં આપણે એ વીચાર કદી પણ કર્યો છે ખરે કે આપણી સામે જોરદાર બધી જાતીયદવેશ શા કારણથી છે અને સમાન હકો અને સમાન તકો જોગવવાને લાયકાત બતાવવાને આપણે કેટલો પ્રયત્ન કર્યો છે?

માની લઈએ કે લોકો કંઈ સભ્યતા સહીષ્ણુતાસંપન્ન હોતા નથી. તેઓ અજ્ઞાનતા અને નબળાઈઓથી ભરેલા હોય છે. માની લઈએ કે લોકોની જરૂરીયાતો પુરી પાડવાની ફરજ રાજ્યની છે, લોકોની નૈતિક રાજદારી, આગેવાની અને કેળવણી સંબંધી જીલવણીની જવાબદારી રાજ્યની છે. તેમાં કે કંઈ પણ ઉણપ રહે એ રાજ્યની બેદરકારીનો દોષ છે. આ બધાતમાં રહેલું જોઈએ કે આ દેશમાં રાજ્ય હમેશાં કેવળ રાજ કરતી પ્રજાનાજ હકો, લાભો અને સુખ અને આબાદીને માટે ચીન્તાતુર રહેતું આવેલું છે અને આફ્રિકનો-આ દેશના મુળ વતનીઓ-કે જેમને તેઓએ કચડેલા માનેલા છે, તેઓના લાભોપર દેખરેખ રાખવામાં કે તે વધારવામાં તે હકદાર બેપરવા રહેતું આવેલું છે તેમ ઈંડીઓ, કે જેઓના પુર્વજોને આ દેશની જીલવણી અને આબાદીને માટે દાખલ કરવામાં આવ્યા હતા, તેઓની જરૂરીયાતો અને લાભોના સંબંધમાં પણ તે બેપરવા રહેતું આવેલું છે.

રાજકરતી પ્રજામાં એવી લાગણી પ્રવર્તી રહેલી છે કે કાળા માનવી ઉપર ગોરા રાજ્ય કરવાનેજ સરજાયો છે અને કાળા માનવીનું જીવનમાં સ્થાન ગોરાને માટે "કઠીયારા અને જલધરીયા" તરીકેનું છે, અને એ હરજાને આ દેશમાં કાળા માણસને આપવામાં આવ્યો છે. વળી રાજકરતી પ્રજામાં એ પણ લાગણી પ્રવર્તી રહેલી છે કે ઈંડીને આ દેશમાં ગોરાની સાથે સમાન હકોની અભિલાષા રાખવાનો હકજ નથી, પછી ભલે ઈંડી ગમે તેવા ઉચ્ચ હરજાનો હોય અથવા ગોરો ગમે તેવા હલકા હરજાનો હોય. એક રેલ્વે સ્ટેશનપરનો ગોરો પોર્ટર કે ઝાડુ મારનાર પણ ઈંડીને "કુલી" તરીકે પ્રજાની નજરે જોઈ તુચ્છકારી શકે. આ વસ્તુનો આપણે વિરોધ કરીએ છીએ અને પશ્ચિમના સુધારા અને સંસ્કૃતિ કરતાં આપણા દેશનો સુધારો અને સંસ્કૃતિ ઘણાજ પ્રાચીન છે એ દૃષ્ટિએ આપણે ગોરા સાથે સમાન હકો અને સમાન તકોનો દાવો કરીએ છીએ.

એ છે કે દક્ષિણ આફ્રિકામાં વસી રહેલી ઈંડી કોમ ઈંડુસ્તાનના સંસ્કૃત વર્ગનું પ્રતીનીધીત્વ ધરાવતી નથી. તે એવા લોકોની બનેલી છે કે જેઓ યુરોપ ની અન્ય જાતીઓની જેમ રોટીની શોધમાં આવેલા છે. તેઓ અને અન્ય યુરોપીય જાતીઓ વચ્ચે તફાવત માત્ર એટલોજ છે કે જ્યારે યુરોપીય જાતીઓની રાજ્ય તરફથી કાળજી રાખવામાં આવે છે ત્યારે ઈંડીઓને તીરસ્કારવામાં આવે છે અને અપમાનભરેલા કાયદાઓથી તેઓનું માન ભંગ કરવામાં આવે છે.

આ વસ્તુ ગમે તેવી શોચનીય હોય છતાં આ દેશમાં વસેલા આપણે ઈંડીઓ આવ નીરાધાર દશામાં તો નથીજ. આ દેશ, કે જેના પર કુદરતની ખાસ કૃપા છે, તેમાં સહુને માટે દેશ કમાવી રાખવા પુરતાં અન્ન ઉપરાંત ઘણું વધારે છે. આપણામાં એક પગસાદાર વર્ગ છે કે જેનો પગસો આ દેશમાં આપણને રાજ્યની મહદ્ દીના પણ સ્વાશ્રયી બનાવી શકે એટલો છે. પરંતુ આપણે એટલા બેપરવા છીએ કે આપણા સ્વાર્થી હેતુઓ સાધવાને બાતર મોટી રીતે અખત્યાર કરતાં પણ સંકોચાતા નથી. આપણા રહેઠાણોનોજ સવાલ લઈએ. સરકાર આપણા લોકો માટે રહેઠાણોની વ્યવસ્થા કરવામાં ઘણીજ ધીમી છે. આપણા પોતાના પગસાદાર લોકોએ જે સગવડો કેટલેક અંશે પુરી પાડેલી છે પરંતુ તે કંઈ પરોપકાર વૃત્તિથી નહીં. સહુને બાતર અને બાકુનોને ચુસવાને બાતર. તેવા હેતુથી બાંધવામાં આવેલાં ઘણા બારા મકાનો ઘણીજ અનારોગ્ય સ્થિતિમાં છે. બારા કરીને ટ્રાંસવાલમાં આપણા કેટલાક માલદાર બાઈઓની બાડીઓના મકાનો આપણે નીહાળીએ ત્યારે "અનારોગ્ય" શબ્દ કદાચ ઘણોજ નરમ ગણાય તેમ 'કુકરણાના" કહીએ તો જો પણ કદાચ તેને ચરીતાર્થ પુરતો સખ્ત શબ્દ ન ગણાય. એક ઈંડીની

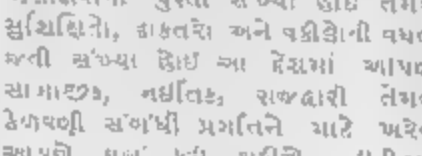
મારીત્ઝબર્ગના મકાનમાં આપણે જોયા હોય તો ખબર પડશે તેવું જ આપણે જોઈશું કે બહાર થી તે બદસ્વરૂપ જણાશે અને અંદર બંદીખાના થી પણ ખરાબ હશે. અમે વખતો વખત કહી ગયા છીએ કે જો સત્તાધીશો તંદુરસ્તી અને સુખશાંતિના કાયદાનો ગૌણ અમલ કરતા હોય તો આવી વસ્તુ ઉત્પન્ન હોવા નું કશુંજ કારણ નથી. અમે એ પણ કહી ગયા છીએ કે જાતી અને વર્ણના આધારે લોકો વચ્ચે ભેદભાવ પાડનારા કાયદાઓ થાય તેની સાથે એ કે અમારો સખ્ત વીરોધ છે પરંતુ તંદુરસ્તી અને સુખશાંતિના કયાલ કાયદા, જે સહુને સમાન પણે લાગુ પડે છે, તેનો ગમે તેટલો કડક અમલ કરવામાં આવે તેની સામે અમે જરાએ વીરોધ કરવાના નથી. તે આ પ્રમાણે થતું હોત તો જાતીભદભેદ, કે જે ગ્રેગેશનની ચળવળને માટે જવાબદાર છે, તે ઘણે અંશે નાબુદ થઇ ગયો હોત પરંતુ કમનસીબે મધ્ય ભાગમાં હીંદીની મારીત્ઝબર્ગના મકાનોમાં આવી ગરબડભરેલી સ્થિતિ શા કારણથી વર્તવા દેવામાં આવી રહી છે એ કોયડો અમારાથી હજુ સુધી ઉકેલી શકાયો નથી. લાગતા વળગતા સત્તાધીશો અને પરપક્ષીઓ વચ્ચે કોઇ પણ જગ્યાએ કંઇક ગોઠ હોવી જોઇએ.

પરંતુ અમે સત્તાધીશોપર તેઓની ફરજ ગાંઠી મુકવા માટે કોમ ગુફીચ છીએ તેની સાથે સાથે આપણા પોતાના લોકોની નબળાઇઓ પણ બતાવવા ઇચ્છીએ છીએ. જો આપણે સમાન હકોની ભાગિદારી રાખતા હોઇએ તો આપણે સૌથી પ્રથમ તેને માટે લાયક થવાનો પ્રયત્ન કરવો જોઇએ. જો આપણે યુરોપીયનોની બાજુમાં વસવાની અભિલાષા રાખતા હોઇએ તો આપણા પડોશીઓને આપણે અકારણરૂપ નહીં થઇ પડીએ એવી રીતે રહેવાની આપણામાં શક્તિ અને આવડત હોવી જોઇએ. જો તેમ નહીં કરી શકતા હોઇએ તો તેઓની બાજુમાં વસવાનો આપણને હકજ નથી.

આ દેશમાં આપણે તીરસ્કારાયેલા અને તરછોડાયેલા લોકો છીએ. આથી આપણે એકઠા થઇને અને ભાગ્યશાળીઓ અને કોઇ ભાગ્યશાળીઓ—સુખસગવડના સાધનો વાળાઓ અને જે સાધનો વિનાનાઓ વચ્ચે સહકારની ભાવનાથી રહેવું જોઇએ. જેઓની પાસે સુખસગવડના સાધનો છે તેઓની જેઓ પાસે તે નથી તેઓ પ્રત્યે વધારે મોટી ફરજ રહેલી છે. સુખસગવડના સાધનો વાળાઓ જો ઇચ્છે તો પોતાના લોકો માટે તેઓ રહેઠાણની સગવડો પણ પુરી પાડી શકે તેમ કેળવણી સંબંધી અને સામાજીક સગવડો પણ પુરી પાડી શકે પરંતુ અમને ભય છે કે જેઓ પાસે એ સગવડો છે તેઓ ધનસંચય કરવામાં એટલા બધા મશગુલ છે કે જે કંઇ પણ આહસમાં તેઓ પડે છે તેમાં તેઓ પોતાના લોકોની સેવા કરવાની ભાવનાથી નથી પડતા પરંતુ તેઓને ચુકવવાની ભાવના થી પડે છે.

સેવા અને ત્યાગની વાત કરી અમે એવું કહેવા નથી ઇચ્છતા કે આપણા લોકોએ સાધુ થાની જરૂર જોઇએ. હરગીજ નહીં. સઘળાં દુન્યવી સુખો ભોગવીને પણ અરસપરસ સહાયતા અને સહકાર થી આ દેશમાં આપણે સૌ એક સુખી કોમ તરીકે રહી શકીએ છીએ.

દક્ષિણ આફ્રિકાના આપણા કહેવાતા આગેવાનો હીંદી સવાલપર સરકારની સાથે સમાધાન કરવાને હમેશા ઘણાજ ઉત્સાહળા બને છે. મહાત્મા ગાંધીજી કહે છે કે અહત્વની બાબતોમાં---પોતાના દેશનું ગૌરવ અને સ્વમાન વેચીને સમાધાન ના થઇ શકે. 'નાટાલ મરકયુરી' જે પેનીટ્રેશન કમીશનના રીપોર્ટપર ટીકા કરતાં સુચવ્યું હતું કે એ સવાલપર હીંદી કોમ અને સરકાર વચ્ચે સમાધાન થવું જોઇએ. પરંતુ કાયદાપોથીમાં જ્યાં સુધી વર્ણભેદ હસ્તી ધરાવે છે ત્યાં સુધી સમાધાન થઇજ નહિ શકે. વર્ણભેદ દુર ન થાય ત્યાં સુધી એ સવાલપર વાત મુદ્દાં ન થઇ શકે. પરંતુ આ વસ્તુ અમે કહીએ છીએ તે સાથે એક સ્વમાનભીય કોમ તરીકેની અને સારા નાગરીક તરીકેની આપણી ફરજ પ્રત્યે આપણે નિષ્કાળજી બતાવવી નહી જોઇએ અને એક નાબુદ સરકાર આપણી જરૂરીયાતો પુરી પાડે તેની રાહ જોઇ બેસી રહેવું નહીં જોઇએ. એ જરૂરીયાતો આપણે જાતે પુરી પાડવાને બનતું સઘળું કરવું જોઇએ અને આપણામાં બેકારોની પુરતી સંખ્યા હોઇ તેમજ સુશિક્ષિતો, ડાક્તરો અને વકીલોની વધતી જતી સંખ્યા હોઇ આ દેશમાં આપણી સામાજીક, નાણાંકીય, રાજદ્વારી તેમજ કેળવણી સંબંધી પ્રગતિને માટે ખરેજ આપણે ઘણું કરી શકીએ. "દીલ મજબુત તો મહેલ બુલંદ."

વિદ્યાભ્યાસમાં સુંદર કામગીરી બજાવી પાછા ફેર આવ્યા

પ્રેટોરીઆ, નાટાલના મી. ઇબ્રાહીમ મહમદ બાવા, બી. એ., ડી. આર. એસ. બેરીસ્ટર-એટ-લો, જેઓ કાયદાનો અભ્યાસ કરવા ઇંગ્લાંડ ગયા હતા અને લંડનની યુનીવર્સીટીમાં ૩૦૦૦ વિદ્યાર્થીઓમાં પહેલે નંબરે પાસ થયા હતા અને ઇંગ્લાંડની યુનીવર્સીટીમાં પણ ૧૧૫ની સરેરાશમાં ગોળધનાર પહેલાજ સાઉથ આફ્રિકાના હીંદી હતા તેઓ હમણાજ પાછા દરબન આવી પહોંચ્યા છે. તેમની ૨૫ વર્ષની વય છે. મી. બાવાને હાર્દિક આવકાર આપવામાં તેમના અનેક મીત્રોની સાથે અમે સામેલ થઇએ છીએ અને તેઓની ભવિષ્યની કારકીર્દિમાં તેમને સંપૂર્ણ સફળતા ઇચ્છીએ છીએ. રાચકોને યાદ હશે કે મી. બાવા "ન્યુઝ ઓફ ધી વર્લ્ડ" તરફથી કાયદામાં આવેલી સખ્ત ચુંચ ઝકનાર ચાર જણામાંના એક હતા, અને પા. ૨૫૦૦ ના ઇનામમાંથી તેમને આગે પા. ૬૭૫ ની રકમ આવી હતી. 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ને એક મુલાકાતમાં મી બાવાએ એ જણાવ્યું હતું કે: "હું ત્રણ વર્ષ ઇંગ્લાંડમાં રહ્યો હતો અને ઇન્સ કોર્ટ અને લંડન સ્કુલ ઓફ ઇકોનોમીકસમાં વીદ્યાભ્યાસ કર્યો હતો. આ ત્રણ વર્ષ દરમીયાન હું આનંદપ્રમોદ તેમજ જોખમકારક અખતરાઓ મેળવી શક્યો હતો. સામાજીક સંબંધો અને રાજકારણ વાતાવરણ ઇંગ્લાંડમાં ખાસ અભ્યાસમાં મદદરૂપ મદદ પડયાં હતાં. આ કારણ સમયમાં પણ આપણે હીંદીઓ એ બ્રીટીશ પ્રજાજનો પાસેથી ઘણું શીખવાનું છે અને જો ત્યાં, કર્મ અને વચનમાં તેઓનું અધકચરા કે ઢોંગીજ હતું હવે આવનારી આકતો માંથી તેઓ કેમની ઉગરી શકશે. આ અધકચરા વિનાં પણ પ્રાચીન રાજ્યો નાશ પામ્યા છે. તેના વિના ગ્રીસી નાશ પામશે; તેના વીના હીંદીઓ હીંદુસ્તાનમાં તેમજ આ દેશમાં સ્વરાજ્યનો પ્રયત્ન કરી જોવા નહી પામે."

ડો. જેમ્સ. આર. દીનદયાળુ

ડો. જેમ્સ આર. દીનદયાળુ, બેચ આર. સી. પી., (લંડન), બેચ. આર. સી એસ. (ઇંગ્લાંડ) ઇંગ્લાંડ કાયદાનો અભ્યાસ કરવા ઇંગ્લાંડ ગયા હતા ત્યાં પણ પોતાનો અભ્યાસ પુરો કરી મી. બાવા સાથે દરબન આવી પહોંચ્યા છે. આગે તેમને હાર્દિક સ્વાગત આપીએ છીએ. ડો. દીનદયાળુ જે હજુ વર્ષના નવયુવાન છે તે મેરીટઝબર્ગના જી અને પીરીસ બેસ. આર. નાયકના પુત્ર છે. તેમણે પોતાનો અભ્યાસ સ્ટ્રુકમાં પોતાનો અભ્યાસ શરૂ કર્યો હતો અને ત્યારેલમાં ચાલુ રાખ્યો હતો ત્યાં તેમણે ૧૯૩૧ ની સાલમાં જુનીયર સર્ટીફીકેટ મેળવ્યું હતું. બાદ બે વર્ષ ફેરેસ્ટેરમાં અભ્યાસ કરી મેટ્રીકની પરીક્ષા પાસ કરી હતી. ૧૯૩૭ ના આરંભમાં તે કેપટાઉન યુનીવર્સીટીમાં ડાકતરી અભ્યાસ માટે દાખલ થયા હતા અને એનેટમી અને ફીઝીયોલોજીની પરીક્ષા પાસ કરવામાં બે વર્ષ ગાળી તે ઇંગ્લાંડ કોલેજ, મેડીકલ સ્કુલ, હસ્પીટલ અભ્યાસ કરવા ગયા હતા. ત્યાં અભ્યાસ પુરો કર્યો બાદ તેમને એક મોટી હસ્પીટલમાં એક નવા બહારના દરદીઓના ખાતાના રેસીડન્ટ ફીઝીશ્યનની જગ્યા ખાલી હતી જ્યાં કંઇક મુદત સુધી રહ્યા હતા. અમે ડો. દીનદયાળુને તેમની બાપીનની કારકીર્દિમાં સંપૂર્ણ સફળતા ઇચ્છીએ છીએ.

મેરીટઝબર્ગમાં લાયસેન્સનો કેસ

સુપ્રીમ કોર્ટે રદ કરેલો કાઉન્સીલનો ચુકાદો

શેખ દાઉદ જે ૨૬૬ ચેમ્બર્સ માર્કેટ સ્ટ્રીટ, મેરીટઝબર્ગમાં દાઉદ બરખાદાના નામથી વેપાર કરે છે તેણે સીટી કાઉન્સીલના ચુકાદા સામે સુપ્રીમ કોર્ટને અપીલ કરી હતી જેનો શુક્રવાર અકોટોબર તા. ૩૧ ના રોજ કોર્ટે ચુકાદો આપી કેમ દાઉદની અપીલ મંજુર કરી હતી.

મી. જસ્ટીસ ડેમેસ્ન જજ પ્રેસીડન્ટ, અને મી. જસ્ટીસ રોક્સ સીટી કાઉન્સીલના ચુકાદાને ફેરવવાના પક્ષમાં હતા. મી. જસ્ટીસ ગ્રુબે તેની વિરુદ્ધ ચુકાદો આપ્યો હતો. તેમ જ જજોએ જુદા જુદા વૈધાનિક ચુકાદા આપ્યા હતા.

દાઉદ બરમાઈસનો વેપાર ઝોકજ કુટુંબના માણસો તરફથી છેલ્લા ૫૦ વર્ષ થયાં ઝોજ મકાનમાં ચાલતો આવેલો છે. ૧૯૩૯ ના વર્ષને માટે લાયસેન્સના રીન્યુઅલ માટે અરજી કરતા મી આની સામે મેરીટઝબર્ગના મ્યુનસેન્સીપ ઓડીસર ગા છે. બ્લેકરને માલુમ કે એ લતો હવે સુધરેલો છે અને જે વેપાર ચાલી રહ્યો છે એ વર્ષના વેપારને માટે એ જરૂર લાયક નથી. તેમ છતાં રીન્યુઅલ આપવામાં આવ્યું પરંતુ દાઉદને ચેતવણી આપવામાં આવી કે ૧૯૪૧ માં લાયસેન્સ માટે અરજી કરવામાં આવશે ત્યારે આ સવાલનો ફરી વિચાર કરવામાં આવશે. મી. બ્લેકરે ૧૯૪૧ નું લાયસેન્સ નામંજુર કર્યું. દાઉદે સીટી કાઉન્સીલને તેની સામે અપીલ કરી અને સીટી કાઉન્સીલે લાયસેન્સીંગ ઓડીસરનો ચુકાદો મંજુર રાખ્યો.

જજ પ્રેસીડન્ટે જણાવ્યું કે ઝોક વરસથી દાઉદ ૫૦ વર્ષ થયાં ઝોકજ રસ્તામાં વેપાર કરતો આવ્યો છે. બોસક તેને ખોટી પીન ખોટી પરાપી છે કે જેની જરૂરીયાતો તે પુરી પાડે છે. એ વેપાર ચાલુ રાખવાનો તેને હક છે સિવાય કે તેમ નહિ કરવા દેવાને પુરતાં કારણો હોય.

જો તે પોતાના વેપારનું રક્ષણ ન કરે તો પોતાના ગુમડીલનો મોટો ભાગ બહારે આખું ગુમડીલ તે ગુમાવી બેસે.

બીજી વરસથી કાઉન્સીલ કે જેના કરનેરોની એક, મારા મત પ્રમાણે, દાઉદની બીલકણીને ફિરોજન આપવાની છે જ્યારે તેનાથી બની શકે તો લોક્સ માર્કેટ સ્ટ્રીટનો આ ખાસ ભાગ, જે દાઉદના બજારમાં આવેલ છે, તે તેની ધ્યાનની બાજુ બને બને લેવા વર્ગના વેપારનો ઝોક રસ્તો બને એવી ગોઠવણ કરવાની છે, તે એમ માને છે કે દાઉદનો વેપાર સાથે નીકળી જવો જોઇએ કેમ કે વેપાર એ લતાને માટે હવે લાયક નથી રહ્યો.

દાઉદ જેમ જેમ લાયસનું જમે તેમ તેમ એ વેપાર કાયમ પણ રાખવે એ લતાને માટે લાયક નહિ રહે એ અનિવાર્ય છે. આવે ન રાખવે સ્થિતિ કરવત સીટી કાઉન્સીલ વિ. બાલસ્કાના કેસના જેવી સ્થિતિ થઇ પડશે આ કેસમાં બાલસ્કા જોહીન્સ ફાઉલ તરીકે વેપાર કરતો હતો. એ લતાનું સ્વરૂપ બદલાઇ ગયું હતું એ કેસમાં ઝોબી વસ્તુ હતી અને તેથી કોર્ટને કશી મુશ્કેલાત આવી નહોતી. પરંતુ પ્રસ્તુત કેસમાં મનો એટલા પ્રમાણમાં બદલાયો નથી. બાકી સાતામાં કેનેડાર આવ ઝોટલોજ થયો છે કે નાટાલ કેસમાં કેટલોક સુધારો થયો છે, કેસમ સ્ટ્રીટમાં કલોટસનો ઝોક બ્લોક થયો છે અને સ્ટોક માર્કેટ સ્ટ્રીટમાં ઝોક બહાર થયું છે. આથી કેસનો નિર્ણય કરવો મુશ્કેલ થઇ પડે છે. દાઉદને પુરતા કારણ વિના વેપાર કરતો નહિ અટકાવવાની અમારે કાળજી રાખવી જોઇએ. અને સાથે સાથે કાઉન્સીલને એ લતો સુધારવાના પોતાના પ્રયત્નોમાં વધારે પડતી અડચણ પણ નહિ કરવી જોઇએ.

પક્ષા વિચાર પછી હું એવા નિર્ણયપર આવ્યો છું કે દાઉદના વેપારના હકને આડચણ કરવાનો હક પ્રાપ્ત આવ્યો નથી.

અંતમાં બારે કહેવું જોઇએ કે જો મ્યુનીસીપલ માર્કેટને તેના હાલના સ્વરૂપમાંથી ફેરફાર જાણે તો લતો પુરતાજ બદલાઇ જાય અને બ્રીન્ગોગારોનું ગોળ ગબાણ હાલ જ્યાં જોવામાં આવે છે તે પ્રમાણે થઇ જાય.

મી. જસ્ટીસ ગ્રુબે કહ્યું કે જજ પ્રેસીડન્ટે જણાવેલ આપ કરવામાં જે મુદ્દા આવ્યા છે તેની સાથે હું સંપૂર્ણપણે સહમત થાઉં છું. પરંતુ મને લાગે છે કે ઝોક અપીલ મંજુર રાખવાનો પ્રશ્ન કાઉન્સીલની સામે આપીલ કરવામાં આવી છે એ ચુકાદો સ્પષ્ટ રીતે ખોટો હતો એ પ્રસ્તુત સંજોગ પણ જોવાજોઇએ. જે ચુકાદો સ્પષ્ટ રીતે ખોટો જણાય એવો મને સંતોષ નથી થયો અને તેથી મારા મત પ્રમાણે અપીલ રદ થવી જોઇએ.

મી. જોન ટી. બ્લીસ્ડનો લાયસેન્સના રીન્યુઅલની સામે વિરોધ કરનાર તરીકે જણાવવા ગઇ આવ્યા હતા અને જેમને તેનાપર ચુકાદામાં આવ્યો હતો.

વેપારને લગતા નવા ધારા

ગયા ઓકટોબરના એકેટમાં યુદ્ધને લગતા માલના વાણોતર અંકુશ મુકવાને નવા ધારા બહાર પડયા છે તે દેશવાસી વેપારીઓને ખાસ ચોંકાવનારા છે. તેની દેટલીક બાબતની વીગતો અમારા વાચકોની જાણ માટે નીચે આપીએ છીએ:

એક બાબતનો નવો ધારો એ થયો છે કે કોઇ પણ લાયસેન્સ ધરાવનારા વેપારી પાસેથી માલ ખેળવેલો હોય તેનાથી તે માલ પકડેલા વેપારીને તેનો જે બાબ ચેકવાની છુટ હતી તેના કરતાં વધારે બાબ લઇને વેચી નહીં શકાય.

દાખલે કે અમુક માલ ૧૦૦૦ વેપારીઓના હાથમાંથી પકડાર થઇ બધ તેમ છતાં ખરીદનાર તે તેનો બાબ સૌથી ઘરેલા વેપારીને જે બાબે તે વેચવાનો હક હતો તેના કરતા વધારે પડયો નહીં ચોકાય.

કોઇ પણ માણસથી ઇન્ટરેસ્ટમાં પરવાનગી વીના કોઇ પણ માલ, વેચનારને તે જેટલા ભાવે પડયો હોય તેનાપર ૧૫ ટકા ઓગસ્ટ ૧૯૩૯ના પુરા થએલા ૬ માસ દરમીયાન તેમ માલના, સાધારણ રીતે કાઢવામાં આવેલ બાબપર થએલા સરેરાસ નફાનો કન્ટ્રોલર દરરોજ વખતો વખત કરાવવામાં આવનાર બબર આંકડા પ્રમાણે જે આંકડો આવે તે હીમેરબાથી જેટલા ટકા બાબ તે કરતાં વધારે ટકા નફામાં તે વેચી શકાશે નહીં.

જ્યાં કોઇ કબજોદાર બાબ વેચવો હોય ત્યાં તે માલની કોઇ પણ ઓક વસ્તુનો ખરીદનાર, જે બાંધરે તે સ્થિર થયેલ હોય ત્યા તેનો સ્ટીમરપર ચઢાવવાનો ખરચ બાદ જતા જે બાબ પડતો હોય અને આયાત કરવાના ફેરફ, ૬ રવારન્સ કમીશન, કસ્ટમોટ ડયુટી વીગેરે સહીત જે જરૂરી ખરચ થાય તેટલો મળવો.

જ્યા માલ યુનીયનના જેનરલ કેકટર થયો હતો ત્યારે તેવા માલની કોઇ પણ ઓક વસ્તુનો ખરીદનાર, તેમાં વપરાયેલી વસ્તુઓનો જે બાબ, પડયો હોય તેના પગાર, બળતણ, બાડા, કર વીગેરે સહીત તેવો બાબ બનાવવાનો જે ખર્ચ થયો હોય તે મળવો.

જ્યાં બાબ તેવા માલના જેનરલ કેકટર, પ્રમોટર કે પ્રોકયુસર સીવાય કોઇ પણ લાયસેન્સ ધરાવનાર વેપારી તરફથી વેચાતો હોય ત્યા ખરીદ બાવ, વેચનારને જે ઓબ્જો બાબ આપેલો હોય તેના વેચનારને લાંબી ખરીદનારને ત્યા પહોંચાડવાનો ખરચ બાદ જતા જે બાબ પડતો હોય તે મળશે.

આ કેકટરના કામ કરતો બાબ બારો વીગેરે બીજાનો દાખલા માટે આપવામાં આવી હ

હિંદ સ્વરાજ્ય

સ્વર્ગસ્થ ટાગોરને અંજલી

લંડનના સ્વર્ગસ્થ કવીશ્વર રવીન્દ્રનાથ ટાગોરને અંજલી આપવા શોકાતુર બનતપર ખ્રિસ્તિઆ સીત્ર અને નેશનલ કાઉન્સીલ ઓફ સીરીસ સોસાઈટીઝની સંયુક્ત સભા ગયી હતી. શ્રી. મેકડોની મંત્રી પદને સોસીયેટ ઝોઝફી, ડૉ. લીલીંગ્ટન ૬ અને રશેનના પ્રતિનિધિઓ મોજી પ્રધાન સીંધોર નેગરીન સભામાં આવતાં તેમને તાળીઓથી વધાવી લેવામાં આવ્યા હતા. દીન ઓફ કેન્ટર-બરીએ કહ્યું કે એક વિશ્વવિખ્યાત નર—ટાગોરને સાર્વજનીક અંજલી આપવા આ સભામાં આજે માનવજાતીના ચોધારા ભાગના પ્રતીનીધીઓ એકઠા થયા છે. અમેરીકાના મીસ હેલન કેલર ચેટીએ જેમને સ્વર્ગસ્થ ટાગોરની સ્ટીટઝરલેન્ડમાં મુલાકાત થઇ હતી તેમણે કહ્યું કે ટાગોર એવા નર છે કે જેમને માટે હીંદુસ્તાને ગૌરવ લેવું જોઇએ પરંતુ હીંદુસ્તાન એકલુંજ ટાગોરનો દાવો કરી શકતું નથી. તે સમસ્ત જગતના છે. મારા દેશમાં સપળા વર્ગના અને લપળા વયના સોકો ટાગોર ને ઓળખે છે અને ચાહે છે. નીગ્રોઓનાં નીગ્રોવીઓને ટાગોરના સાહીત્યની મહત્તાના તેઓ સમજતા થયા તે અગાઉ સાળા વપળ પહેલાં તેમના ગ્રન્થોથી દુર રહેતા હતા. અને જેઓ ટાગોરને ચાહતા આવેલા હીસ્સે તેઓ બમણીએ હીસ્સે - તેઓ મુલાન કે કદ તરીકે, સૌ યા મુલાન અને સૌની કદ તરીકે આપણી વચ્ચે હજુ જીવન્તજ છે અને સદા જીવન્તજ રહેશે.

શ્રી. મેકડોનીએ જણાવ્યું હતું "આજના આપણા ઘોર અંધકારના દીવસો આપણે સર્વ માનના ભુતકાળ પરના દીવસો પણ કરતા ચીમલ ના નથી. અલબત્ત આ ભુતકાળના જંજાળી દીવસો સહા રહેવાના નથી. મારી શ્રદ્ધા પાકી છે કે વધારે સારા દીવસો આવશેજ. એ સારા દીવસો લાવવાને મારા હજારો અને લાખો સ્વદેશબંધુઓ હીંદુસ્તાનીના શાંતીને માટે પ્રાર્થના કરતાં જ્યારે પ્રત્ન આખી દુનીયા મારી દેશ-સ્વારે તેના જુદા જુદા અંગો આબાદ નહી થઇ શકે. બંગાળ અને અન્ય સ્થળોમાં પ્રધાનમંત્રીની સ્થાપના માટે બન્ને સંસ્થાઓ તૈયાર થઇ ગઇ. શ્રી ઇન્નાહને ડ્રીંકન્સ કાઉન્સીલમાંથી મુસ્લીમ લીગના સભ્યોને પાછા બોલી લીધા હતા બાદ મુસ્લીમ પ્રધાન મંડળોને તે કામ કરવા અને યુદ્ધ પ્રયત્નોમાં મદદ કરવા કે છે. અંતમાં આચાર્ય કીપાનીએ કહ્યું કે કોંગ્રેસ નાદીઓની બાબીઓ છતાં પણ કોંગ્રેસ આજે જનતાનો વીશ્વાસ સંપાદન કરી રહી છે અને જનતા આ કોંગ્રેસની સમર્થમાં તેની દોરવણી ના આશા રાખે છે."

હિંદની રાજકીય પરિસ્થિતિ પર શ્રી. અસફ અલી

પટ્ટી ધારાસભાના સભ્ય અને કોંગ્રેસ વર્કીંગ કમીટીના સભ્ય શ્રી. અસફ અલી, જેઓ હમણા જ જેલમાંથી છુટયા છે, તેમણે 'હીંદુસ્તાન ટાઇમ્સ' ને મુલાકાત આપતાં જણાવ્યું કે જેલમાં તેમને કહેવામાં આવ્યું હતું કે સત્યા-ગ્રહની સકત પડી ભાંગી હતી, પરંતુ હવે જણાવામાં આવ્યું છે કે એ હકીકત સત્ય નથી. કોંગ્રેસની રચીતી જેવી હતી તેવીજ છે. ૧૯૩૯ ના સપ્ટેમ્બરમાં યુરોપમાં યુદ્ધ શરૂ થયું ત્યાર બાદ કોંગ્રેસ વર્કીંગ કમીટીએ એક લાંબો ઠરાવ કરી સ્પષ્ટ કર્યું હતું કે આ યુદ્ધ તો હાલની રચીતી કાયમ રાખવાનેજ ચાલુ રહ્યું હોય અને હીંદુસ્તાનને બ્રીટીશ સામ્રાજ્યમાં એક પરતંત્ર દેશ તરીકેજ રહેવાનું હોય તો સ્વાધ્ન-પારી હીંદ આ યુદ્ધની સાથે કશો પણ સંબંધ રાખશે નહીં. પરંતુ જો યુદ્ધનો હેતુ સામ્રાજ્યવાદ અને દુનીયાના બળવા લોકોના શોષણનો અંત આણવાનો હોય તો હીંદુસ્તાન તેમાં રસ લેવા તૈયાર છે અને એક સ્વતંત્ર અને લોકશાસન મારફતની હીંદ દુનીયાની સલામતી સ્વતંત્ર પ્રજા-ઓની સાથે મારફતમારફત સંરક્ષણ અંગે આર્થીક સહકારને માટે ખુશીથી સાથેજ હતા તૈયાર છે. આજ પણ તે જ મતી હીંદુસ્તાનને એક બ્રીટીશના તાબાના મુલક તરીકે ગણવામાં આવ્યું અને વાઇસરોએ તેની ફરપોમીના અંગે આપેલા ઉત્તર પણ જ્યારે પરંતુ પરીસ્થીતી ઉભી થઇ ત્યારે પણ સરકાર તરફથી કોંગ્રેસ સાથે નીવેદનો કરવાના ગયાં કે હીંદુસ્તાને સ્વતંત્રતાની દ્રષ્ટિએ કરી પણ વીચાર કરવોજ નહીં. હમણાંજ શ્રી. ચર્ચીલે એક હીંમતભરેલાં નીવેદનમાં કહેવાતાં એટલાન્ટીક ચાર્ટરમાં પણ હીંદુસ્તાનને એક પરતંત્ર દેશ તરીકેના દરજ્જા સીવાય કશી આશા રાખવાની નથી એ નીઃસંકપણે જણાવી દીધું છે.

"સ્વતંત્ર અને સમાન ભાગીદારી" એ ઘેરાયા સુત્ર દેશની હમીનતોયી બોલું કરે છે આપણુ ને શ્રી. ચર્ચીલ તરફથી જવાબ મળી ગયો છે અને તેથી દુઃખજ આ આપણી હીંમેશની સ્થિતિ રક્ષણાત્મક રીતે કાયમ રહે છે. શ્રી. એમરીએ અગોરીકાને કરેલા ઓકસ્ફર્ડની ભાષણ પર ગમ હીધો છે. હકીકતમાં દેશની રીતે ખુલી વાતો થી તેમણે અગોરીકાની ચુકેલુ અપમાન કર્યું છે. તેનો એકજ જવાબ હોવો જોઇએ. પંડીત જવાહર-લાલ નેહરૂ જેઓ મહાત્મા ગાંધીજીના શબ્દો માં ૧૯૩૯ના સપ્ટેમ્બરના ઓકસ્ફર્ડના કર્યા હતા કે જેવી રીતે, પ્રમાણીક ગુજેશ્વા દુર્ભાગ્યવાદ એક નીષેદન હતું અને જેમને મહાત્મા ગાંધીજીએ "અંગ્રેજોના ખરા મીત્ર" તરીકે વર્ણવ્યા હતા તેમને ચર પાંચી સજા કેદની સજા કરવામાં આવી અને આજપર્યંત કેદ

ખાનાના સભ્યોની પાળ્યા સબબતા રાખવામાં આવ્યા છે. શ્રી. ગ્રેગરી ગ્રેહામસ્ટાદ્વારા પોતાનો અવાજ સંભળાવી શકે છે. કો અગાને પણ અમારો કેસ દુનિયા સમક્ષ મુકવાને સમાન તક દેવા તે ગ્રેગરી આજે જે બેદરકારીથી ગુહી રહીકતો આપી રહ્યા છે તે આપી નહી શકત. કાલની ગમ્મતભરી લડત સાંજી મુદત સુધીની ઉતેજનારી ગોગવણ બાદ ગઇ કરવામાં આવી હતી અને તેમાંથી હજાજ અંકુશો તે ચલાવાઇ રહી છે, એક પણ જાજ નહાતા અને અમલના સબાધને તે ગર્યાદિત રાખવામાં આવ્યા છે અને તે વિચારો દક્ષોકારાની સ્વતંત્રતા, ૬ જે પ્રેસીડન્ટ રૂઝવેલ્ટે એટલાન્ટીક ખાતપત્રની પરેલાં દુનિયાને આપેલી ચાર પ્રકારની સ્વતંત્રતા ની ખાત્રીમાંની એક છે.

ગાંધીએ લીધેલું ચેર

રજપુતાનામાં ખાનાપુરના નંદીરના એક હાથીએ તેનો ચોરાક બદલવામાં આવવાથી પ્રથમ ખાવાનું છોડી દીધું અને પછી રમતા ટોળાને રથ ખેંચવા નહી અને તેમ બદલે પુજારીને પોતાની સુંઢથી ઉપાડી નીચે પટકી તેને ચગદીને મારી નાખ્યો એમ મુંબઇથી ૬૬૨ જણાવે છે પુજારીએ હાથીનો ચોરાક બહુ ઝોબાથી નંદીરની ચીજોરીમાં ગોટો ખોટો પડતો હતો તેથી ૭ વાયતને તેનો ચોરાક અરધો કરી નાખવાની સુચના કરી એ સુચના હાથીએ સાભળી હતી. એ પરથી હાથીએ આ પ્રમાણે કર્યું હતું

ટુંકી નોંધ

યુનીયન અને ગ્રીટન વચ્ચે વિમાની દવાખાની નવી યોજના

ઓકસ્ફર્ડમાં દવાખાનું અને તાર ખાતાના પ્રધાન સેનેટરે સા એક દવાખાનાને જાહેર કર્યું હતું કે પોસ્ટ ઓફીસ યુનીયન અને યુનાઇટેડ કીંગડમ વચ્ચે વિમાની દવાખાની નવી યોજના વીચારાઇ રહી છે. આ યોજના મુજબ દવાખાના કામોના કર્મ જરૂરી અવરથા કરવામાં આવશે કે જેથી મોટી સંખ્યા પોતા વજનમાં અને મોટી જગ્યામાં આવી શકે. દાખલા તરીકે ૪૫૦૦ કાગળો એક રતલ વજનમાં આવી જઇ શકે. આજે વીમાની દવાખાનું બંધ બેસાનું કારણ પુરતો સભાવેશ નહી હોવાનું હતું. આ યોજના બે પાર પડશે તો દવાખાનું ઓકસ્ફર્ડ અને ગ્રીટન વચ્ચેની સર્વીસ સાથે જોડાઇ જશે. આવી એક અઠવાડીયાની અંદર કાગળો પહોંચી જશે જ્યારે સાધારણ રીતે આજે કાગળો પહોંચતાં મહીનો કે એથીમે વધારે થઇ જાય છે. યોજના આ પ્રમાણે છેઃ ૨૫૦૦૦ ઉંચના પોસ્ટ ઓફીસ નકશ્યો બાજ કેરમે ગરત પુરા પાડવામાં આવશે. તેની એક બાજુએ પા તો લખાણ દાબ કરવા માં આવે બધવા તો લખવામાં આવે અને તે બુલ્લાજ કેમે પોસ્ટ ઓફીસમાં આપી દેવામાં આવે. પછી તે કેરીઓને કોઠામાં કોતારી તેની ફીલ્મનો રોલ બનાવી દેવામાં આવશે. આ ફીલ્મનો રોલ સાવ નાનો અને વજનમાં પણ હલકો હશે. તેને વીમાન મારફતે જલ્દ જવામાં આવશે. પોહી પાર પહોંચતાં એ ફીલ્મને કોટા ની ફીલ્મની જેમ ડીવેલપ કરવામાં આવશે અને તેનું પ્રીન્ટ કાઢવામાં આવશે અને પ્રત્યેક કાગળ ૪૫૫ ઈંચના કદનો થશે. આ કાગળ કલરમાં નાખી સાધારણ રીતે મુજબ ડીલીવર કરવામાં આવશે. આને માટે બાસ પંચથી જરૂર છે જે હજુ મળ્યું નથી. આપણા કાગળનો દવાલ પાર્ચે હજુ નકકો નથી થયા પરંતુ કે પેનિ થયા સંભાર છે. આ સર્વીસ કમારથી શરૂ થશે એ ચોકકસ નથી પણ પરંતુ આવતાં વર્ષની શરૂ આતામાં ચાલુ થાય એવી અપરક્ષા રાખી રહી છે.

જનરલ સ્મટસોએ નાઝી જરમનીનો સિદ્ધાંત અંગીકાર કર્યો

બાજ ૬૬૨ પ્રધાન જનરલ સ્મટસોએ પોતાને નાઝી જર્મનીમાં હીટલરે નેશનલ સોશાયલીસ્ટ પંથ ઉભો કરેલો છે તેવા નેશનલ સોશાયલીસ્ટ પંથના પોતે દોવાનું નીયેદન કર્યું છે આથી તે અને મી. સ્મટસ એક થયા છે. અને તેમણે કરેલી આફ્રિકાનર પાર્ટીના તેમના નજીકના તાથી શ્રી. ઢેરીંગ તેમજ બીજા જાણીતા સકયો તેમની વીરૂધ થઇ ગયા છે.

રસ્તાપર પ્રસુતી થઇ

મેનેસ્ટરથેનથી ૬૬૨ જણાવે છે કે એક નેટીવ બાઇ એક ખુનના કેસમાં ગુજારી આપવાને પોતાના પતીની સાથે મુકરોમ કોર્ટની બાહર રાહ જોતી હતી તેદરમ્યાન રસ્તાપરજ એક છોકરીને તેણે જન્મ આપ્યો હતો. ડીસ્ટ્રીક્ટ સરજન આવે તે દરમીયાન પોલીસે તેને મદદ કરી હતી

જાપાનમાં વધારવામાં આવેલા કર

જાપાનની પારલમાંમ નવું નાણા બીલ દાખલ કરવામાં આવ્યું છે તેમાં કરોમાં મોટો વધારો કરવામાં આવ્યો છે. બીલ જાપાનની પરદેશની બીઝનેસોને પણ લાગુ પડશે. સેક નામના દારૂપર ૫૦ ટકા વધારો થયો છે. બીજા બીઝનેસોના જમલાઓપર ૨૦ થી ૧૦૦ ટકા સુધીનો વધારો થયો છે. ચીનીપર ૨૦ ટકાનો વધારો થયો છે, બીજી સામાન્ય વસ્તુઓ પર કરનું પ્રમાણ બદોળું કરવામાં આવ્યું છે.

કર્ફ્યુની પરદેશમાંનીતી

કર્ફ્યુના પ્રેસીડન્ટ જનરલ પ્રસન્ન ઇનોનુએ કર્ફ્યુની પાર્લામેન્ટ ખુલ્લી મુકતાં એવો મત દર્શાવ્યો હતો કે યુદ્ધના ફોચનો વિસ્તાર વધશે. વધુમાં તેમણે કહ્યું કે યુદ્ધથી કંટાળેલી દુનિયા તરફથી આકરતાથી રાહ જોવાઇ રહેલી શાંતિ ફેલાવવા માં અમે સાધનરૂપ થઇ શકીએ એવો દિવસ આવે તો અમારા દેશને બહોજ આનંદ થશે. કર્ફ્યુની પરદેશ નીતી કર્ફ્યુએ કરેલી પ્રતિજ્ઞા પ્રમે વફાદારીના ધોરણે રહેશે. હિટલર અને મારી વચ્ચે થએલા પત્રવ્યવહાર બાદ જર્મની અને કર્ફ્યુ વચ્ચેનો મીત્રતાનો સંબંધ નિર્વિઘ્ને ચાલુ રહ્યો છે. પ્રેસીડન્ટે આકરપુર્વક જણાવ્યું કે કોસની હાર થઇ અને બ્રીટનની સ્થિતિ બહોજ મુશ્કેલ હતી ત્યારે મીત્રતાની સોધમાં કર્ફ્યુએ સંપૂર્ણ વિશ્વાસ દર્શાવ્યો હતો અને તેમ કરી દુનિયાની સૌથી મહાન સત્તાને એક વખત બતાવી આપ્યું હતું કે દુઃખના દિવસમાં કર્ફ્યુ ખરો મીત્ર છે.

દરદીઓને શું થાય

મેકસ્કો સહેરના કમાન્ડરના હુકમથી નવ જખ્મોને મરણની સજા થઇ છે. તેઓ બળવાને ગોળીબેટ ભિરૂદ્ધ પ્રવૃત્તિઓ ચલાવવા માટે અને ગોળીબેટ ભિરૂદ્ધ પત્રીકાઓ વહેંચવા માટે અને સંબાર નિષ્ફળતા ગણે, અને મોકસ્કોથી નાસી જવાનો પ્રયત્ન કરવા માટે ૩૦૦ શટી ચોરી તે બેવડા માટે ગુનેગાર ઠર્યા હતા.

મા. આગાખાનનો મુદ્દામાં કૃણો

નામદાર આગાખાનના પુત્ર મીન્સ અલીખાન અને તેના પત્નિ મહાના આગલા અઠવાડીયે નમરોબી પોતમી છે. યુદ્ધમાં પણ મદદ આપવાનો મયાર કરવાને તે આગા દરદ આફ્રિકામાં મુસાફરી કરશે.

મી. ચીન્સલ્ટન ચર્ચીલ કરનલ બન્યા

બ્રીટનના પ્રધાન મી. ચર્ચીલને નામદાર શહેનશાહે કરનલ બનાવ્યા છે.

બી. આર. બોટની બબરો પુછનારાઓને

બી. આર. બોટાની આત બબતની બબરો પણ્યા બાદએક બહાર ગામથી તારથ્યા અમને પુછાવે છે પરંતુ તેઓ પોતાનું એડરેસ તારમાં જણાવતા નહી હોવાથી તારના જવાબ તેઓને મળતા નથી. તાર કરનારાઓ તારના ફોર્મની નીચે પોતાનું નામ અને એડરેસ લખે એટલું બસ નથી. તારના શબ્દોની સાથેજ પોતાનું નામ અને તારનું એડરેસ અને તાર નું એડરેસ ન દોય તો પોસ્ટલ એડરેસ લખવું જોઇએ. કામના વરદીને બબર મંગાવનારે રૂપીયા સાથે એડરેસ કરેલું તાર કામજીની સાથે મોકલવું.

શ્રીમ ફ્રીમેઇ ઝીન્ક મ્રન્સ (પ્રા) લીમીટેડ

નર્તકી

મૂળ લેખક જપાનીસ નવલીકાકાર લેફકેડીયો હાર્ન

ગીંડા ઉપરથી અનુવાદક : ઝવેરદત્ત નીકાકાર્ય દેસાઇ

(૫) (તા. ૨૬–૬–૪૨ના અંકથી ચાલુ)

બીજે દિવસે નીવત કરેલા વખતે તે આવી, સુકેદ રેશમ ઉપર કલાકારે તેની એક સુંદર તસ્વીર બનાવી દીધી તે તેના જુવાનીની તસ્વીર હતી, પીંછીના રંગથી યુવતીની ખુબસુરતી માંથી આવી એનું કરમાયેલું મુખ બીલકુલ દેખાતું નહતું, તે વાંસના કેરી પાતળી, પક્ષીઓના જેવી ચમકતી આંખો રેશમી સોનેરી સાડીમાં આકારા હતી પરી જેવી દેદીપ્યમાન દેખાતી. તેણે તેને રેશમ પર મઢી, રોલર અને કાપીદાન ગોઠવ્યા, તેને સફેદ સાટકાની પેટીમાં રાખી અને યુવતીને આપી તે તેને કંઈ આપવા માગતો હતો, પણ તેણે તેનો ઇન્કાર કરી દીધો– તેને એની કંઈ જરૂર નથી. મને તો આનીજ જરૂર હતી એવા બીજી કંઈ બીજી વસ્તુ રહી નથી. મને દુઃખ એ વાપ છે કે હું આ કપડાં પણ આપી શકતી નથી, એની કંઈ કીંમત હવે રહી નથી એનો સ્વીકાર કરો. હું પ્રાર્થના કરીશ કે તમે સુખી રહો."

ચીત્રકાર હસીને બોલ્યા—જો કંઈ પણ હું છું? તમારી ખુશી હોય તો હું આ રાખી લઉં છું. ઉંમર પણ તમારાથી ઘણી કરજદાર રહીશ, કાયમ રહીશ છું. મને બતાવો, કોણી હું તમારાને મદદની જોઈ શકું."

પરંતુ તેણે હામા પાડી, તેણે બતાવ્યું નહીં, તેની ગુપ્ત કુટુંબી જ એવા મહાનુભાવના લાયક હતી. તેણે એને આપી ધન્યવાદ આપ્યા; અને આનંદથી રડતી ગઇ.

ચીત્રકારે નોકરને બોલાવ્યો, "આ યુવતીના પાછળ પાછળ જાઓ, અને એનું રહેઠાણ જોઇ આવો," તેણે કહ્યું

(૬)

બીજે દીવસે સુર્યોદય બગાડે એ કલાક પહેલાં ચીત્રકાર ને નોકરને સાથે લઇને પુનારે બનારે રહેતી યુવતીના ઘરની બહાર આવીને ઉભા રહ્યા.

કુંપડીનો દરવાજો બંધ હતા. બારણું બરાબર બંધ: અવાજ નહીં મળ્યો. દરવાજે અંદરથી બંધ નહતો. ઉઘાડવાથી ખુલી ગયા. કોઇએ અવાજ ન આપ્યા. અંદરનું દરય જોઇ ચીત્રકાર ચોંકી ગયો, તેણે તે કોઇ યાદોનો ભાસ થયો. આ રેતીયે વરસ સુધી એ પ્રદેશે તેના બારણામાં ઉભેલા રહી

નજર જાઇને જોયું તો ખુરો પાતળા કરેલી ચાદર ઓઢીને સુઇ રહી છે. ચાંદર એક ખાણસ વર્ષ પહેલાંની સાદડીની પેરી હતી દીવો બળતો હતો મુખાની કેરીની તસ્વીર નહીં એ એકાંત કુંપડીમા બીજું કંઈ નહતું. ઓઢવા પહેરવામાં કપડાં વધેલા હતા, સાદડી હતી, બીજા સામાનનું ખાલું હતું.

પરંતુ ચીત્રકાર એ વસ્તુઓને અવલોકવા માગતો ન હતો. તે તેને જોવા, તેનામાં ચેતન આણવા માગતો હતો. જે ત્રણ પળમાં તેણે તેનું નામ સાદ કર્યો.

તરતજ તેને માલમ પડ્યું કે તે મરી ગઇ છે, તેના મોં તરફ દૃષ્ટિ નાખતાં તેને આભાસ થયું. તે બંને યુવતિ જેવા દેખાતી હતી પોતાની એક બાજુની રેખી પીક્ષાર ઓના ઉપર ઢળી આવી હતી. એના કરતાં પણ વધારે એક મહાન ચમત્કારના રહસ્યથી કુંખની રેખાઓ બીલકુલ અદશ્ય થઇ ગઇ હતી અને કળગર્ભીવાળી સાદડીના અદ્વૈતના સોદર્યના એસાર થયો હતો. (સંપુર્ણ)

—:o:—

પ્રત્યુત્તર

જપાનનો શાંતિ માટે ઉદ્યોગ પ્રધાન

શ્રી. સાબુર કુરૂસુ જે પહેલાં બર્લીન ખાતે જપાનના એલચી હતા તે યુનાઇટેડ સ્ટેટસ ખાતેના જપાનીસ એલચીના સમાચારપત્ર તરીકે પોસ્ટીંગ થતાં વોશીંગટન ગયા હતા. 'જપાન ટાઇમ્સ એન્ડ એડવર્ટાઇઝર' પત્ર એક અભિપ્રાય માં જણે છે કે યુનાઇટેડ સ્ટેટસ પોતાના આક્રમણ ના પગલાંનું નીયંત્રણ કઇ રીતે કરવા માગે છે એ જો કોયડો જણાવવાનું રહ્યું છે. પેસીફીકની પરિસ્થિતિના સમાધાન માટે જપાનની સાત શરતો જે પત્ર નીચે પ્રમાણે જણાવે છે:

"નીલ રાજ્યો તરફથી ચીન સરકારને પાછ પણ મદદની લશ્કરી કે આર્થીક મદદ આપવી નહીં અને સધળા બળવા અને બીજા હેરફેરોની પ્રવૃત્તિઓ બંધ કરવી.

(૨) જપાન સાથે બ્રહ્મદેશ મલાયવાની ચીન ને પુર્ણ સ્વતંત્રતા આપવી.

(૩) સરહદો, નૌકા અને સીમાની બાબતે ચીન અને આર્યો આડચણો ઉભી કરી જપાનને પોસવું નહીં.

(૪) પુર્વ એશીયામાં જપાનના આબાદીના ક્ષેત્રનો સ્વીકાર કરવો જો ક્ષેત્રમાંના રાજ્યોને જપાન સાથે પોતાના રાજદ્વારી અને આર્થીક સંબંધો સ્થાપવાની છૂટ આપવી.

(૫) યુનાઇટેડ સ્ટેટસ, બ્રીટન અને ડચ સરદારોમાં જપાન અને ચીનની મુલાકે તુરતજ છુટી કરી દેવી.

(૬) વેપારની સંધીઓ પુનઃસ્થાપીત કરવી અને રહીશોની આવન અને વેપારપરના પ્રતિબંધો દુર કરવા

(૭) નાનચુકીંગના પતન બાદ યુનાઇટેડ સ્ટેટસના જપાનપરના આક્રમણનું અવસાન કરવા

'જપાન ટાઇમ્સ' લખે છે કે ઉપર જોયેલામાં જોપાન ઉપરોકતના બધે આમેરીકાની આસપની બહારના દેશોમાં આરસપરસ વિશ્વાસની સાબણી સ્થપાની અટકાવવાને વોશીંગટન જળ અને રમણને માર્ગે દાબડો ગાલસ સુધી દાખલ થયું છે. જપાને પેસીફીકમાં પોતાના સંરક્ષણના પગલાં અટકાવવાના દોષ તો યુનાઇટેડ સ્ટેટસે જપાન પ્રત્યેની પોતાની નીતીમાં મોટા ફેરફાર કરવો પડશે.

જપાને પોતાની હરતીને ખાતર સખ્ત પગલાં જેવાનો નીશ્ચય કર્યો છે. અંતમાં તે પત્ર જણાવે છે કે જપાનની ધારાસભાની બાજ બેઠક બોલાવી તેને જપાનના સંરક્ષણના કામ ક્રમને માટે નાણાંમદદ કરવાની માગણી કરવા માં આવશે અને તેનો જવાબ "હા" જ આવશે એટલે અમેરીકાએ પાછા હટવું પડશે અથવા તેનું પરીણામ ભોગવું પડશે.

સેન્ટ ફ્રેલીફેક્સ સામે છાં ફેંકાયા

અમેરીકા ખાતે બીટનના એલચી સેર ફ્રેલીફેક્સ (હીંદના ભાજી વાઇસરોય સેર એડવીન) પર યુદ્ધનો પીરોપ કરનારી સરક્ષણમાં નીકળેલી ઓગોએ ડીટ્રોઇટ બીશ્રામમાં આર્ચબીશપ મુની ની મુલાકાત લેવા જતા હતા તે વખતે છાં અને રમાડાં ફેંકાયાં હતાં. પોલીસે રક્ષણાર્થે પોંખ્યું તે પહેલાં કેટલાક ઇંડાં સેર ફ્રેલીફેક્સને લાગી ચુકયાં હતાં. કરપસ ક્રાનારી ઓએ ગમખ્વર ઓફ અમેરીકા એસોસીએશનની સભ્યો હતી કે જેમણે સેર ફ્રેલીફેક્સ હોટેલમાં હતા ત્યાં "ગોઇન હોમ ઇંગ્લાંડ" અને "ફ્રેલીફેક્સ યુદ્ધ સંગેમી છે" એવા સુત્રોની પત્રકો લાવી પોકીંગ કર્યું હતું.

સત્યાગ્રહ પર ગાંધીજીનું નિવેદન

તરપાની હદર જણાવે છે કે પુરકાર અક ટોબર તા. ૨૯ ગીએ અધીકૃએ એક નિવેદનમાં જણાવ્યું છે કે યુદ્ધ ચાલુ રહે ત્યાં સુધી સામુદાયીક સવીનય ભંગ નહીં થાય. અંતિમમાં લક્ષ કાર્યક્રમ મુજબ ચાલી રહ્યો છે અને તેમાં કંઈ ફેરફાર કરવાની જરૂર રહેતી નથી. અભિપ્રાયત સવીનયભંગ પણ બંધ થયો હોવાથી એવી સુચના ના જવાબમાં ગાંધીજીએ જણાવ્યું કે એ બાબ તમાત્ર. સાથી સ્વતંત્રતા તેના ખરા અર્થમાં આપવામાં આવે તો તે મોકુફ રાખવામાં આવે પરંતુ યુદ્ધને અંતે બંને અર્થે સ્વતંત્ર નહીં થયા હોવાનું તો તે ફરી ચાલુ કરવામાં આવે.

ડરબનમાં મોચી ફ્રેતેમ્બુ મંડળ

ડરબન મોચી ફ્રીનેમ્બુ મંડળ તરફથી તા. ૧૯–૧૦–૪૨ ના રોજે ગોપાલગાપ માધવગાપ ના પ્રમુખે દીવાળીનો ઉત્સવ ઉજવવામાં આવ્યો હતો. જે સમયે મંડળના મધ્યા સભ્યોએ હાજરી આપી હતી. ઉત્સવ કસ્તુરબાઇની સ્મરણાર્થે હાલ દસ વાગે શરૂ કરવામાં આવ્યો હતો. કસ્તુરની સમાધી બાદ મંડળના સભ્યો તરફથી પ્રાર્થનો અનુકરણો બોલવામાં આવ્યા હતા. શ્રી. ગોપાલગાપ માધવ તરફથી ગીતમ થયા દુધ પાર્ટી આપવામાં આવી હતી. ત્યાર બાદ તેમના તરફથી એક ગીતની બેટ મંડળને મળી હતી. પ્રસાદનું કાર્ય પુર્ણ થયા બાગગાપ પ્રમુખશ્રીએ સૂચે બાબતો નો આભાર માની સાંજે ૫ાર્થી છુટ્ટા પડવામાં આવ્યો હતો.

ખબરપત્રો

દીપોત્સવી મહોત્સવ

તા. ૨૦-૧૦-૪૧ ના રોજ પ્રીટોરીઆ હીંદુ સેવા સમાજના આશ્રય હેઠળ રહ્યાકે તેમજ બહારના હીંદુ બાઇઓ અને બ્રહ્મનોએ ઘણી જ મોટી સંખ્યામાં હાજરી આપી અપૂર્વ કે.સાહ થી દીપાવલી મહોત્સવ ગોવીંદજી હોલમાં ઉજવ્યો હતો. સમાજ સંસ્થાના વિદ્યાર્થીઓએ "ચુની કોહના ગાને વાલી" ના કોરસ પછી જ આમંત્રક રીતે રજુ કર્યો હતો. ઉપસ્થિત સંગીત, ભજનો, રાસ વિ થી કાર્યક્રમ પણ ખૂબ રસોદ્રેજક બન્યો હતો. પ્રોગ્રામને પ્રારંભ ભજનપદામાં ગીતાનો કમળા બ્રહ્મન મોદી, શ્રી. પી. એમ. સંઘેશી, સભા સંસ્થાના પ્રમુખ નામા રોકેડરી શ્રી છગનલાલ ગોટા અને મોમાર-બાઇઓ આશરે સાત વાગ્યા હતા જે બાદ પ્રમુખસ્થાનેથી શ્રી. લીલાધર બાબએ સૌને આવકાર આપ્યો હતો અને દરેક હીંદુ બાઇઓ અને બહેનોને નવું વર્ષ મુબારક નીવડે એવી પ્રાર્થના કરી હતી શ્રી. નારણબાઇએ સભાની પ્રવૃત્તીની પ્રસ્તાવના કરી હતી અને માતૃભાષા દ્વારજ આપણી સંસ્કૃતી જળવાઇ રહી શકે તે બાદલ ટુંકે પણ વિવેચન કર્યું હતું. સભાના પાર્ટ-ટાઇમ પ્રોત્સાહક શ્રી. કેશવલાલ દેસાઇએ "રામાયણનું રહસ્ય" એ વીષયપર ટુંકે પ્રવચન કર્યું હતું

દુષ્કાળ પુંજ

સુપ્રસ્દ્ધીખાતેથી એક ખબરપત્રી લખે છે: આ વર્ષે દેસમાં ગુજરાત તથા કાઠીયાવાડમાં શરૂઆતમાં ઘણો વરસાદ પડી પછી નુકસાન કર્યું ને છેવટે વરસાદ નહીં પડતાં પછી જમા જે પાક સુકાઇ જતાં દુષ્કાળ જેવી સ્થીતી પેદા થઇ છે તેમાં પોરબંદરમાં દુષ્કાળ જેવું બહારાજ પર્યું ગણાયો અહિં વસતા પોર-બંદરના વેપાર વેપારીઓએ સારો ફાળો કરીને પોરબંદર રવાના કરેલ છે. શ્રી. નારાયણ-દાસ કુંવરજી, ગોવરધન, શ્રી. વિઠલદાસ ગોકલદાસ એન્ડ કંપની, શ્રી. ગોપાલદાસ કાળા એન્ડ સન્સ, શ્રી. કલ્યાણજી મુંદરજી એન્ડ સન્સ, શ્રી. ગોરધનદાસ કાળા એન્ડ સન્સ, પા ઠરીદાસ કે. ગોકલદાસ દરેકે પચાસ પીપો તથા શ્રી. પીતલદાસ મેલાણીની બાર પીપો કુલે એકસો સત્તાવીસ પીપો પોરબંદર મોકલી છે.

ખેતીની સોગવડો

તા. ૧ ઓકટોબર ખુબસુરતીખાતે ૮-૬ીકન રસ્કુલના હોલમા ગાંધુના વિદ્યાર્થીઓને ખેતીની સોગવડો કરવામાં આવ્યો હતો વિદ્યાર્થીઓ ઉપરાંત તેમના ગાર્જીયનો હાજરી પણ સારી હતી. મીસીસ કરસન સુબેદાન તરફથી ઇનામ વહેચવામાં આવ્યા હતા.

શ્રી. મોહનલાલ ખંડેરીયાએ રીપોર્ટ વાંચી સંભળાવ્યો હતો, આજે નીચાણ માં ૩૨ ઇંચ ઉપરાંત ને ૨૮ ઉંચાઈ આખાસ કરે છે. ૧૦ ઉંચાઇ નાખ વખતના કે. જરૂર જણાતા સબ ચાલથી કલીનીક પણ ખોલવામાં આવેલ છે તેમાં બે સીસ્ટર કામ કરે છે તે અનુભવાને બાલી ઉંમરથી નીચાણના દરેક ઇન્ડીયો કલીનીકનો લાભ લે છે હાલમાં પણ નિતો પણ કલીનીક નો લાભ લઇએ છે. ત્યાર બાદ રસ્કુલના પ્રોત્સરી તરફ તથા ચાલ આવનારે પ્રસંગાનુસાર વિવેચનો કર્યા હતા.

વિદ્યાર્થીઓનો સંગાવડો

ગત ૩૦ મા હીંદુ સોસાયટીના એક મીટીંગ સોસાયટીના હોલમાં રા. રા. ઇશ્વરના અધ્યક્ષ પદે મળ્યાનાં માજી મંત્રી ભાઇશ્રી જેઠાભાઇ કુંવરના માનુષ્યની જતા દેવાથી તેમને શોકાસ-ગીરીનું માન આપવા માગી હતી. પ્રમુખે મંત્રીઓ ખજાનચીશ્રી સેવાનો ઉલ્લેખ કર્યો હતા અને તેઓની સારી સફળ ચુટણી હતી. બાદ સંસ્થા તરફથી મંત્રીને પુલની કલગી, રોયમો ફોટો તથા પાર્ટ પેકેટ અર્પણ કરવામાં આવ્યાં હતાં જેનો મંત્રીએ ઘટતા શબ્દોમાં આભાર માન્યો હતો.

ગાંધી જયંતી

ઇસ્ટ લંડન હીંદુ સોસાયટીની સભા તા. ૧૮-૯-૪૧ ના રોજ બાઇઓ બહેનો તેમજ બાળકો ની બહોળી હાજરી વચ્ચે મહાત્મા ગાંધીજી ની ૭૨ મી વર્ષગાંઠ ઉજવવા માટે મળી હતી. મીસ્ટર લાલજીભાઇ લેજીયાએ સંધીઓની ગેરહાજરી ને દુઃખદ ગણાવી પ્રમુખ હાર પહેરાવ્યો હતો. અને બાઇઓએ ગાંધીજીના ફોટા ઉપર ફોરવ્યો કર્યો હતાં અને અંતે દીવાળીબેન તથા કેવીબેને આસરા પડતો ભાગ ભજવી નીચે મુજબ ઠરાવ કર્યું હતું.

ડાહ્યાભાઇ ઇશ્વરજી, આર. મકનજી તલસીઆ, બાબુભાઇ સુબાભાઇ એન્ડ સન, છોગાભાઇ જેઠાભાઇ એન્ડ સન, લાલુભાઇ ગોપાળજી પ્રત્યેક ગીની ૧, સલ્લુભાઇ હરીભાઇ પા ૧-૩-૬, ટી. બી. મરજુ પા ૫-૫, નારણભાઇ રેણુકોડ બાઇ પા. ૧-૨, મકનભાઇ ગોવર્ધનભાઇ રા. ૧૧-૬, લાલજીભાઇ ઉકાભાઇ, રણછોડભાઇ લાલાભાઇ પ્રત્યેક રા ૧૦-૬, જગન્નાથભાઇ ગોબાયભાઇ પા. ૩-૩, ભગાભાઇ કેશવજી પા. ૨-૨, છોગાભાઇ ગોપાળભાઇ, રા. ૭-૬, મણીભાઇ પુંજાભાઇભાઇ પા. ૧-૧-૬, કુંવરજી ભાઇ દુલ્લભભાઇ, ડાહ્યાભાઇ સોમાભાઇ, ગોર-ધનભાઇ ડાહ્યાભાઇ, મોતીરામ નાથજીભાઇ, લાલ-ભાઇ પરબુભાઇ પ્રત્યેક રા. ૧૦-૬, નાનાભાઇ પરાગજી રા ૧૦, ઇશ્વરભાઇ પરબુભાઇ, જેરામ ભાઇ ખેમરાજભાઇ, ડાહ્યાભાઇ પાનાભાઇ, નારણ-ભાઇ મોતીભાઇ, એચ. કરન પ્રત્યેક પા. ૧-૨, ખનાભાઇ લખુભાઇ, વિઠલ પ્રમેલ, દુલ્લભ-ભાઇ ખીમાભાઇ, ઇશ્વરજી ભાઇ મકન, નારણભાઇ વસનજી પ્રત્યેક રા. ૧૦-૩, પરબતી કા. ગોવનભાઇ ગોકળ ઓ નારણભાઇ છગા પા. ૧-૧, મેઘરાજભાઇ ભાવન રા. ૨-૩, ગોવિ-રામ ગોકારજી રા. ૧-૬, ગોપાળભાઇ નર-સંબભાઇ રા ૫, ડાહ્યાભાઇ વલભાઇ રા. ૧-૬, બાંકુભાઇ ખુશાલભાઇ રા. ૫, અબ્દુ-લાઇ નાથુભાઇ ગાંધુભાઇ ઇશ્વરજી રા. ૨-૦, દીવાળીબેન ગોકળદાસ રા ૧૦-૬, દેવીબેન બાબુભાઇ પા. ૧-૩, કુંવરબેન બાંકુભાઇ રા. ૫-૬, મણીબેન નરો દનભાઇ રા ૫-૬ ગંગીબેન નારણભાઇ રા. ૧૦-૬, ગંગીબેન જીકુભાઇ રા. ૧-૬, ગંગીબેન ગોમાભાઇ રા ૧૦, વાલી-બેન છોગાભાઇ રા ૫, જમનાબેન ડાહ્યાભાઇ રા. ૧-૬, મેઘીબેન જસા ગતભાઇ રા. ૧૫-૬, દેવા બેન ગોવા, કમન રા. ૧૦, લક્ષ્મીબેનના રાજાભાઇ રા. ૧૫ બાંબુબેન, ગોદાવરીબેન રાઉગભાઇ, રા. ૧૦-૬, દેવાબેન ગોકળભાઇ રા ૫-૬, મેઘીબેન રણુભાઇ રા. ૧૦-૬, પાર-વતીબેન ગોલ કરી રા ૧૦-૬, સુંદરીબેન આર. મકનજી રા ૧૦-૩, મણીબેન ગોવીંદરામ રા. ૧૦-૬, દુર્લીબેન વાલજીભાઇ રા ૫-૬, રતન બેન નાનજીભાઇ નારણબેન મણીભાઇ, ૩ માબેન મલ્લુભાઇ, માણેકબેન કાલાભાઇ, જમીલા બેન ડાહ્યાભાઇ પ્રત્યેક રા. ૧૦-૬, ભંગીબેન રણછોડભાઇ રા. ૫ ૩, ગીરીબેન છોગાભાઇ રા. ૫-૩, બાબુબેન ડાહ્યાભાઇ રા ૫-૫, નારણબેન ડાહ્યાભાઇ રા ૫-૬ કુલ પા ૪૮-૬-૩.

આગમન અને આગમન

અત્રેથી સ્વદેશ જવાની આગમની ખોટમાં ઉપરના ખબરપત્રીના બાઇઓમાં જોહાનીસબર્ગની મેસર્સ આણંદજી ઓન્ડ કુ. ની પેઢીના મુખ્ય પાર્ટનરેહર શ્રી ગોવિંદજીભાઇ પારેખના પુત્ર શ્રી. રતીલાલ ટી પટેલ સહકુટુંબ અને જોહાનીસ-બર્ગની એમીટ-૮ ટ્રે ૧૫ કુંપનીના શ્રી. મણીભાઇ ડાહ્યાભાઇ મરેલ સહકુટુંબ અને રવાની બાબતી દવાના રવાના થયા છે.

સુપ્રસ્દ્ધીખાતેની જાણીતી પેઢી મેસર્સ મદેના એન્ડ કાં.ના મુખ્ય પાર્ટનરેહર શ્રી યુ. બી. મદેના, મીસીસ મદેના અને તેમના એક પુત્રો સ્વદેશની આવી કરવા ઉપડ્યા હતા અને અત્રે થી સુપ્રસ્દ્ધીખાતે ગયા છે.

પ્રીટોરીયાની જાણીતી પેઢી મેસર્સ છ. કાળા એન્ડ કું. ના શ્રી. છગનભાઇ સભ સ્ટીમરમાં સ્વદેશ જવા ઉપડી ગયા છે. શ્રી. નાથાલાલ બાબ તેમને મુકવા ગયા હતા

ગત મુખ્ય બના ઉપરની સ્ટીમરમા કેપ્ટાઉનની મેસર્સ ચુનીલાલ બ્રધર્સની પેઢીના શ્રી. ચુનીલાલ રણછોડ સ્વદેશ જવા ઉપડ્યા છે અને કેપ્ટાઉનના એ શ્રી. ભાણીના ગ્રાહકોના શ્રી વસંત-લાલ સાંપી છે ૬૨૮ આદિકાથી રતનપર અદિ આવ્યા હતા તે પાછા ઇસ્ટ આદિકા જવા ઉપડ્યા છે.

એજ સ્ટીમરમાં મેસર્સ ચુનીલાલ બ્રધર્સના એક ભાગ શ્રી. ગોપાલલાલ રણછોડ જવા કરી

પાછા ફરતાં આવી ગયા છે. શ્રી. પોપટલાલે હૉસ્પિટલની બહોળી મુસાફરી કરી માનદુમાંને મોટર આપવા બોલાવ્યો છે અને હૉસ્પિટલના અધિકારીઓ અને કુંવરો સાથેની અનેક છબીઓ પાડી લીધા છે. ગાંધીજીના દર્શનનો લાભ લેવા સેવામાર્ગમાં પધ્યુ ગયા હતા અને બે ત્રણ દીવસ ત્યાં આવ્યા હતા.

—૦—

પાટીદાર સોલ્જર્સીના શ્રી. ભીખાભાઇ પટેલ તથા શ્રી. ઓ. આર. પટેલ જોહાનીસબર્ગથી બોઅર દીવસ માટે ડરબન આવ્યા હતા.

—૦—

જોહાનીસબર્ગની મેસર્સ અદાણાભાઇ એન્ડ કું. ના શ્રી. મોહોનભાઇ માસ્તર બાવીસ વર્ષ ગયા અઠવાડીયાની આખરીએ ડરબનની મુલાકાતે આવ્યા હતા અને વીકએન્ડ રહી પાછા જોહાનીસબર્ગ ગયા છે.

—૦—

પ્રીટોરીયાની ગણ્યમાની એ. બી. સી. બેકરીના શ્રી. રણજીતસીંહ મેસર્સ સહકુટુમ્બ ડરબન હવાફેર માટે આવ્યા હતા

સ્વદેશમાં અવસાન

સુનીલના ગણ્યમાન્ય વતની શ્રી. મોરારજી ડાહ્યાભાઇ દેસાઇના ધર્મપત્નિ સ્વદેશમાં ગુજરી જવાના દીલગીરીના ખબર આવ્યા છે. શ્રી. મોરારજી ડાહ્યાભાઇ દેસાઇના અનેક મીત્રોની સેવાને પરીણામે મોટી ખોટમાં તેમના તરફ પડી દીલસોજી બતાવી. પ્રભુ તેમને તથા સ્વર્ગસ્થના અન્ય કુટુમ્બીજનોને ધીરજ અને હીંમત આપે અને સ્વર્ગસ્થના આત્માને શાંતિ આપે

સુધારો

આગલા અંકમાં કેટલીક ભુલો થઇ ગઇ છે જેને માટે અમે પ્રાણજીવનદાસ છીએ ગરજુની નોધવા જેવું ગણાય નહીં હતું કે જોહાનીસબર્ગના મેસર્સ ગગલ બાવરીના ભાગ શ્રી. ઇશ્વરભાઇ ગગલના અવસાન થયું હતું. પરંતુ શ્રી ઇશ્વરભાઇ ગગલ અને સ્વર્ગવાસી થયા હતા એમ કહેવું જોઇતું હતું. સ્વર્ગસ્થના કુટુમ્બી વિયોગની અમે મારી ચાહીએ છીએ. પ્રભુ તેમને અને તેમના કુટુમ્બીજનોને ધીરજ અને હીંમત આપે અને સ્વર્ગસ્થના આત્માને શાંતિ આપે

—૦—

અમારા દીવાળીના ખાસ અંકના "ગાણા વિલાસ" ના ફોટા આપવામાં આવ્યા હતા તે શ્રી. મોતીદાસ નીભાભાઇ દેસાઇ તરફથી હતા એ ભુલથી છપાતું રહી ગયું હતું.

વેચવાના પુસ્તકો

બીરેલા હાર (નોવેલ)	૫	૦

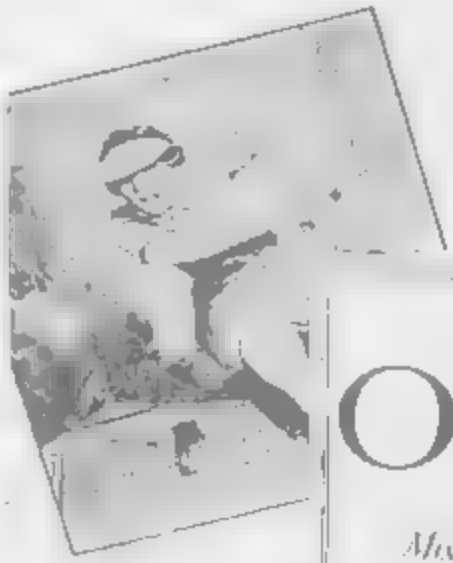
સરદારભાઇની નવલ કથાઓ

બીકાંત ભાગ ૨	૧૫	૦
અંદનાથ	૩	૦
દત્તા	૬	૦
પત્ની સમાજ	૩	૦
દુર્ગેશ નંદીની (નોવેલ)	૫	૦
જીવનના પ્રતીબીંબ (નોવેલ)	૩	૬
ગણ્ય વાતોઓ (અનુવાદક મહાદેવ દેસાઇ)	૪	૦
પ્રેમનો દંભ (ટોલ્સટોય કૃત નોવેલ)	૫	૦
સ્વામી	૪	૦
અપૂર્ણ ભારતી	૭	૬
સાધુરાધા	૬	૦
લાજવતી	૫	૬
જીવન યાત્રા	૩	૦
ચરીત્ર ઠીન	૭	૬
ગુણવતી	૫	૦
નવીના	૬	૦

શ્રી. ચરદુમંદના બધાં પુસ્તકો સુંદર રંગમાં દોરા છે. આ બધાં ઉપરનાં પ્રકાશનો છે.

નવલ કથાઓ

કલાવાળા અને બીજી વાતો (ભાગ ૧૪૫૨)	૩	૦
કુરબાનીના કલાસો	૨	૦
મંદાર ગાળા (૬ બીજી વાતો નોવેલ)	૫	૦
ગૃહરાજ (નોવેલ)	૪	૦
ભાષા (વાર્તા)	૧	૬
ભગીરથનો હાસ્ય ભંડાર	૬	૦
જ્યોત્સના	૫	૦
ભાસીની રાણી	૫	૬
ભોજવાના જલ (૬ બીજી વાતોઓ)	૩	૦

Delicious

Ovaltine

Mixed Cold

Refreshing and Sustaining gives

Quick Energy

For its cool, refreshing deliciousness alone, 'Ovaltine' Cold is outstanding as a summer drink.

But 'Ovaltine' Cold is much more than a delightful hot-weather beverage. It provides vitalising and nerve-building nourishment which is of exceptional value. It supplies quick new energy and helps to build up vigorous good health.

'Ovaltine' is, in itself, a complete and perfect tonic food beverage. Whenever you feel tired or without energy, have a glass of delicious 'Ovaltine' Cold—and note how refreshed and invigorated you feel.

સંગીતની મોજ સ્વર્ગીય છે

એટલાજ માટે

દરેક ઘરમાં કોઇપણ વાજીંત્રની જરુર છે

આખી દુનીયાના સમાચાર ઘરમાં બેઠા સાંભળી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—રેડીઓગ્રામ

ઘળલું સંગીત અને સુમધુર ફીલ્મોના ગાયનો કુટુમ્બ સાથે વગાડી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—ગ્રામોફોન

કુટુમ્બમાં અને મીત્રમંડળમાં ગાવા બજાવવાનું ઉત્તમ સાધન—હારમોનીયમ

ગ્રાહકનાં કોલસાના ધુમાડાથી બચી તાત્કાળીક રસોઇ, ચા, કોફી બનાવવાનું ઉત્તમ સાધન—ઈલેકટ્રીક સ્ટવ

ગરમીની મોસમમાં દરેક જાતની ઠંડક આપનારી ચીજો મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—રીફ્રીજરેટર

તબલા, વાયોલીન, મેન્ડોલીન, બેન્જો, સીતાર, દીલરૂબા, ૩ાર્મ. કાર્ડ તરંગ.

નીચેની રીલ્મોના સેટ અવશ્ય ઘરમાં રાખવા લાયક છે

જ્ઞાનેશ્વર, સંત તુલસીદાસ, બંધન, કંગન, ગોપાલકૃષ્ણ, નરસી ભગત, પંઢારી, મધર ઇન્ડીઆ, અઉરત, ભાભી, આદમી.

રીલ્મોના સેટ—લીસ્ટ મંગાવો અને તમારું સીલેકશન મોકલો. ભજન, ગરબા, રાષ્ટ્રીય સંગીતની રેકોર્ડ પણ સ્ટોકમાં છે.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—ચારા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ હારમોનીયમ (દરેક જાતનું) યંગ ઇન્ડિઆ, મેગાફોન, હિંદુસ્તાન, ડચીન્સ, ઓડીયન, (ઇન્ડિઅન રેકોર્ડઝ).

ગ્રાહકનો સંતોષ એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

મળો યા લખોઃ

ટેલીફોન ૨૫૮૦૬
,, રેસી. ૨૦૩૭૭

ગોશળીઆ (ગ્રામોફટરી) લીમીટેડ,
૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

ફિલ્મના શોખીનોને ખુશ ખબર

ચાલુ વીકમાં ફિલ્મના નવા સેટો આવી ગયાં છે.

પુનર્મીલન (૫) રાજનર્તકી (૪) પરબત રાણી (૫) દાની (૪) નસીબ (૩) દીવાળી (૩) ગરબા (૩) મીના બંગલ (૫) ગાતી સલાતુદ્દીન (૩).

એ વનવૈરાટ

મરહુમ ખાદ્ર કવ્વાલનો છેલ્લો રેકોર્ડ—No. 16451. મોહમ્મદ ખલીલ કવ્વાલનો છેલ્લો રેકોર્ડ—No. 16457.

ફાલુ કવ્વાલનો છેલ્લો રેકોર્ડ No. 16455.

મરહુમ ખાદ્ર કવ્વાલના છેલ્લાનાં છેલ્લા બાકીના [illegible]
રેકોર્ડો આવી ગયા છે વહેલો તે પહેલો

N.	ખાદ્ર કવ્વાલ
16404	તમે નથી દુનિયા પુકારી ભજના
16411	એક નાના કે વખાના
16416	બજાના હમ જા મહ અખિયા હમારી
16425	મદીનેના પુલાકર : મેરે હકમે દુવા કરના
16434	હજારો હુર મળે સેવન વોહી રોના દે ગેહરીમમા
16304	મોમા ભજો ન ભજો મેં તો ભજાવી
16313	કહ્યાનુસ્તીસ આલમીન
16347	મીઠને મળે ન એક ફુલે
16222	[illegible]
16273	નોહદીલસે તાલબાની
16250	કુરબાન હુસ્નમાંગે
16243	હલકે મે આજ એકબરે આના
16239	કુરબાન પરો
16307	મેરા મન મોસે મોલે
16350	મુસ્તા દારે પકડુમમ પરનબા મુસા
16390	પારો કલ્યાણજી વારો લક્ષ્મીકાન્તજી

R 1	મરહુમની રેકોર્ડ
[illegible]	[illegible]
301	બાલકના ભજના
P.E	
27	[illegible]
G.E	
1764	આને ૪૧૦૬ ના રેકોર્ડોનો સેટ
	[illegible]
4723	પત્થરસે દરબ્બ કા પેગના
4726	બુરા મે સારે મેખાને મે
3164	કરબા કહાનત
6677	દેવા અરબ
1740	[illegible]
E.T.	
12127	[illegible]
12907	[illegible]
12308	[illegible]
12781	[illegible]

ફ્રેન્ચ આલમ કવ્વાલ	
16270	[illegible]
16349	[illegible]
16241	[illegible]
16270	[illegible]

મારવર ફ્રીકવીન	
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
16261	[illegible]
16340	[illegible]

મોહમ્મદ ખાલીલ કવ્વાલ	
16423	[illegible]
16426	[illegible]
16433	[illegible]
16431	[illegible]
16411	[illegible]
16460	[illegible]
16379	[illegible]
F. 2	[illegible]

[illegible]	
[illegible]	[illegible]

કલ્યાણજી આનંદજી પાર્ટી	
12813	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]

ફાલુ કવ્વાલ	
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
16188AR	[illegible]

ફ્રીકવ રેકોર્ડ

ગાળી (૫) [illegible] (૪) [illegible] (૫); કંજન (૬); આનાદ (૫); [illegible] (૩) [illegible] (૩); [illegible] (૫); મહેમન (૬) [illegible] (૫); [illegible] (૫); [illegible] (૫);

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE
COLUMBIA and "TWIN"

સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકૉર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીલાલ એન્ડ સન્સ રાજકુમારી

N. 15307 નવી જનારી ભવનની જ
„ 15308 અંતરનાં બારણાં ઓ
કુમ ઉઘડ્યું.
„ 15309 સુંદર ખળી
„ 15311 નવુ સુખ

કરસમ અને રામાબાઇ

N. 15327 હું તમારી રાધીકા-
છીપાની ગેલ
„ 15328 તું તો કાયને મારે સેનર
„ 15331 વિપદનું વામણ શીરપર
વરસે
„ 15334 રીસાયેલી રસીકાને
નજરથી ભાલની નજર
મળી છે.
„ 15344 પ્રભુનો પોકાર ભાગ
૧ લો અને બા
„ 15312 નવ્વાણુંનો ફેરા.

N. 15314 બાળનો નામ ભા. ૧–૨.
„ 15316 ઊંચા ઘરો

આસર ચમપક એન્ડ પાર્ટી

F.I 5969 જશુમાનું વરદાન
„ „ 5971 મંગલ આઠ પ્રભાત
„ „ 5953 શરાબીના સંસાર
ભાગ ૧–૨.
„ „ 5946 માંડ જમુનાને તીરે.
„ „ 5970 રસ
„ „ 5956 કાલિંદાસ મરો.
„ „ 5937 બાળા
„ „ 5930 ગિજરત બાગ ૧–૨
„ „ 5952 સુધો બાજીરો.
„ „ 5951 બાળે પુજો.
„ „ 5740 કુલ પીંજારા ૨ બાજી
સાજન.
„ „ 5747 પાર્સ્વ ઝનેસપર કર્ણ
રીજે.

GUJARATI DRAMA SETS

અયોધ્યા કુમાર	(૬)	રેકૉર્ડનો	સેટ.	પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનું	નાટક	(૮)	
સીતા ભાગ	(૩)	„	„	નરસંદિ મહેતા	(૩)	રેકૉર્ડનો	સેટ.
રાણક દેવી	(૨)	„	„	વડીલનો વારસો	(૩)	„	„
શકુંતાલા	(૪)	„	„	સજનારાયણ	(૩)	„	„
હીર રાંજા	(૬)	„	„	વનરાજ ચાવડો	(૧૦)	„	નાટક
જેસલતોરલ	(૩)	„	„	જાલંધર સતી વૃંદા	(૨)	„	સેટ
શેઠ શકાલસા	(૩)	રેકૉર્ડનો		મીરાંબાઇ ભજન	(૨)	„	„

FILM RECORDS IN SETS

નરીમાન તોપ (૫)	[illegible]	મારી માંગ (૨)	જમાના (૩)
બાજી (૫)	મામાજી [illegible] (૨)	કુંજગત (૧)	કુરબાન (૧)

આરતી F.T. 5240 સ્વામવારની આરતી F.T. 5281 યો સત્યનારાયણની આરતી
F.I 5191 ■ મહાદેવની આરતી

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાલીમ ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. 105b

"શુદ્ધ ઘી"

દરબાનમાં બનતું શુદ્ધ ઘી ગ્રાહકોને ઘેર પહોંચતું કરવાને અમે ટીનના ડબ્બા (૬૫ રતલ) ની.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે

ભાવ માટે પુછો યા લખો:

સામજી દેવશી એન્ડ સન

૬, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, દરબાન.

SAMJEE DEVSHI & SON

6, Cross Street, DURBAN.

ઇનોઝ 'ફ્રૂટસોલ્ટ'

એટલે આરોગ્ય—આરોગ્યતા

સોચ તોજ સુખ છે.

શરીરનું આરોગ્ય જાળવવા માટે રક્ત શુદ્ધી આવશ્યક છે રક્ત શુદ્ધ નથી હોતું ત્યારે ફોલ્લીઓ થઈ શરીરમાં ઉઠે ત્યારે ના કારણે માથાનેદ દુખાવો. આલસ્ય, અને ચીડીયાપણું ઉત્પન્ન થાય છે.

ઇનોઝ સોલ્ટ નિત્ય નિયમિત લેવાથી શરીર નિર્મળ રહે છે. આથી ખુબજ તુરત ચમત્કાર થાય છે છતાં તેની અસર ગાઢી નથી પડતી અને લેવામાં પણ અગવડતા નથી થતી. બાળકોને પણ આકર્ષક શીશી આપવી જુઓ.

ENO'S "FRUIT SALT"

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, બેઠકરૂમ, ટ્રેસીંગ ટેબલ, સાઈડ બોર્ડ, બોકસ ટેબલ, ટી ટેબલ, ડેસ્ક, કી ટેબલ, બાયસાઈકલ, રાઈટીંગ ટેબલ અને ફોલ્ડીંગ ચેરો, તદન કોમ્પેટન્ટ માણસ મારફત કામ કરાવીએ. અને પોસ્ટનું કામ ખેડકલ્પ સુધરી નહિ.

ડોલ્સ, ટેબલ અને ડ્રેસીંગ ટ્રેસર

જે કમારી ફેબ્રીક નામે ઓળખાય છે જેનો ટ્રેસર કમેક તૈયાર કરે છે આજ ફેકટરીના બનેલા બાકસ બોર્ડ મંગાવી અને પોતાનું કામ કરાવે.

L. MISTRY,

51 BREE STREET, BBURGERSDORP, J'BURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2626. 105b

કીટીંગસ્

પાવડર

ફ્રીકી, ખાકરા, ખાંખરા, ખારી, ચંદા વિગેરે બધાના જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીટીંગ પાવડરના ટીન બધે છે. ....

M. H. DESAI,

એમ. એચ. દેશાઈ,

હોલસેલ ફ્રૂટ મરચંટ,

અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ કુનીયનના ઉંચા પ્રમાણમાં C. O. D. થી માલ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.

P. O. Box 254 31, Short St. Durban. 105b

ઘણા અને જાણીતા ફરમાસુ મીઠાઈઓ અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના ચોક્કસ પાકો

પંજાબી આલમ પાક વિગેરે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી બની શકશે.

બજારી કોઈમાં કોઈપણ જાતનું કેમીકલ વાપરવામાં આવે છે. ફરમાસુ મીઠાઈ તથા દરેક જાતનું ફરસાણ, અથાણાં, મસાલા વિગેરે મોટા જથ્થામાં મળશે.

ચખ લખવા માટે અમો આ ઠેકાણે:

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-6677. 130 KOMT STREET, JOHANNESBURG. 105

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખોરદાદ	૮મું	મુસલમાન	પારસી	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	૧૯૭૧	૧૩૪૯	૧૩૬૦	૧૩૧૧	ક. મિ.	ક. મિ.
	ઓક્ટોબર	ઓક્ટોબર	સફર	શહેરીવર		
શુક્ર			૧૧			
શનિ			૧૭			
રવિ			૧૮			
સોમ	૧૦		૧૯			
મંગળ	૧૧					
બુધ	૧૨		૨૧			
ગુરૂ	૧૩					

Phone 33 8432 P. O. Box
,, Res. 33-8094 7157.

ઇન્ડિઅન ગ્રોસરી કીફાયત ભાવે ક્યાંથી ખરીદશો?

અમારે ઘરાક ઇન્ડિઅન ગ્રોસરી વિભાગ ખોલ્યો છે, જેમાં દરેક પ્રકારની હિંદી ગ્રોસરી તેમજ ગાંધી વસાવાની નાની મોટી વસ્તુઓ ઉપરાંત રોજ વાપરવાની લિંદીઓના ઘર ઉપયોગી વસ્તુઓ હોવાથી ત્યાંથી તદન કીફાયત ભાવે મળી શકશે.

ઓર્ડર મોકલી આપી કરવા વિનંતી છે.

કસ્ટમરના ઓર્ડરો અમારી પોતાની દેખરેખ નીચે સારી પેકીંગ કરી મોકલવામાં આવશે.

મીસ્ત્રી બ્રધર્સ

(ઇન્ડિઅન ... ગ્રોસરી ગાંધી બિલ્ડીંગ)

MISTRY BROS.,

11 Kort Street,
JOHANNESBURG.

અમે દરેક પ્રકારના વિમાઓ પણ ઉતારીએ છીએ: જીંદગી, આગ, બગલરી, મોટરસાઇકલ, મોટર, રેલ્વે ગેરેન્ટી વિગેરે.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco,"

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

In South African, Canadian and Australian Apples

—also—

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Naartjes which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્ષપોર્ટર

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

નાર્ચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

ઓર્ડરોના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે નાર્ચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 705. 106 Prince Edward St. Durban.

When the speedometer shows the beginning of another thousand miles it's time for a fresh start. Engine oil becomes dirty in service, loses its protective properties and so permits vital parts to wear. Drain it out every thousand miles and refill with Mobiloil for better performance and because —

Mobiloil

MAKES CARS LAST LONGER!

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA - LIMITED.

Indians In South Africa

Helots within the Empire

and

How they are Treated.

By Henry S. L. Polak.

Price ... 2s.

To be had from:—

THE MANAGER,
INDIAN OPINION
Phoenix, Natal.

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

Rs. As.

[illegible]

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

[illegible]

PRABUDDHA BHARATA
OR
AWAKENED INDIA

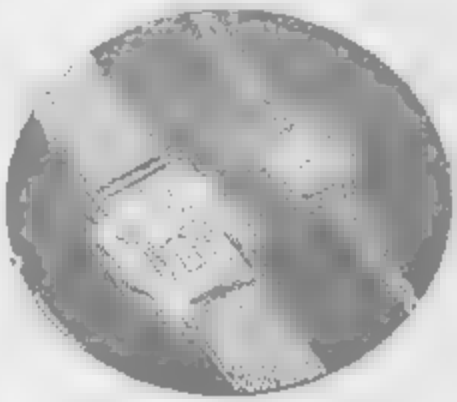
A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual subscription: Inland Rs. 4, Foreign 11 Shillings

Apply for a complete Catalogue:—
The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

ELGIN

ઘડીયાળો

અગત્યનું

અમેરીકામાં બનેલાજ ઘડીયાળો પ્રથમથી અમેરીકનો પુજાવે છે. આ ઘડીયાળોના, જુદા જાગો (રેપેર પાર્ટસ) મગાવવાની બાબત આપવામાં આવે છે.

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER"—BLOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.
DURBAN REPRESENTATIVE:
C. DAVIDSON, 720 Colonial Mutual Bldgs.,
West Street, DURBAN

Books for sale.

NOTE.—Remittance should accompany order V.P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made to "Indian Opinion" at Phœnix. Postage Free on all books

THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH
By M. K. Gandhi

This is an autobiography of Mahatma Gandhi printed in two volumes. Price 12s 6d. for each volume

THE POWER OF NON-VIOLENCE
By Richard B. Gregg

The writer has explained the method of resistance by non-violence in modern Western concepts and terminology. This book is worth studying. 5s. 6d

The way of Homagama 6d

ESSYS ON INDIAN ECONOMY—By Mahadev Govind Ranade Price 4s. 6d

ESSAYS ON INDIAN ART, INDUSTRY AND EDUCATION—By E. B. Havell Price 3s

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS.—By V. G. Kale, M.A. Price — 4s

[illegible] Phœnix, Natal.

'Phone 23330. Tel. Add. "Naartjes."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
Country orders executed at lowest Market prices.
We supply wedding requirements also.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN. 1164

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND PAIN-EXPEL HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1s 3d and 2/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN 1130

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ

[illegible]

PHONE 33-6575. P. O. BOX 3680.
THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART,
34 President Street, Corner Diagonal St., JOHANNESBURG

17 NOV 1941

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No 45—Vol.-xxxix FRIDAY, 14TH NOVEMBER, 1941. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

HINDU-MUSLIM UNITY

"So long as the wedge in the shape of foreign rule divides community from community and class from class there will be no real living solution, there will be no living friendship between these communities. It will be after all and at best a paper solution. But immediately you withdraw that wedge the domestic ties, the domestic attachments, the knowledge of common birth—do you suppose that all these will count for nothing? Were Hindus and Mussulmans and Sikhs always at war with one another when there was no British rule, when there was no English face seen there (in India)? We have chapter and verse given to us by Hindu historians and by Mussulman historians to say that we were living in comparative peace even then.

—GANDHIJI.

હિંદુ મુસ્લીમ એકય

"જ્યાં સુધી પરદેશી તંત્ર રૂપી આડખીલી ઠેકમ ઠેકમ થયે અને વર્ગ વર્ગ વચ્ચે ફાડ પાડયા કરશે ત્યાં સુધી આ દેશમાં વચ્ચે જીવંત મીત્રતા કદી નહિ બંધાય. એક કાગળપરનું સમાધાનજ રહેશે. પરંતુ જેવી જે આડખીલી ખેંચી લેવામાં આવશે કે કૌટુમ્બીક સંબંધો, કૌટુમ્બીક ભાવનાઓ, એકજ વતનમાં જન્મેલા છીએ તેનું જ્ઞાન જાગૃત થશે. તેની શું કશી કીંમતજ નથી? જે વખતે બ્રીટીશ અમલ નહોતો, જે વખતે એક પણ અંગ્રેજનું મોઢું જોવામાં આવતું નહોતું તે વખતે શું હીંદુસ્તનમાં હીંદુ, મુસલમાન અને શીખ તરેહવાર એકબીજા સાથે ઝઘડાજ કરતા હતા? હીંદુ ઇતિહાસકારો તેમજ મુસલમાન ઇતિહાસકારોના આપણી પાસે અનેક રદીયાઓ છે કે એ વખતે પણ તેઓ શાંતિથી રહેતા હતા."

—ગાંધીજી.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

નવેમ્બર તા. ૨૫મીથી ૩૦મી સુધી સ્ટીમર મુંબઇ જવા ઉપડશે.
મહુન તેમજ ૩૬ પેસેંજરો લેવામાં આવશે.

કરબત આવ્યા પછી તમારો માલ તથા મુનીયત પ્રાઇનાન્સ પ્રેમ્યુલેશન મુજબ નાણા સાથે લઈ જવા વિગેરે સંબંધી હકીકત મળવાથી બંદોબસ્ત કરી આપીશું.

દાગીના ઉપર તમારું નામ તથા B. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રો) લીમીટેડ

હાંડી પેસેન્જર એજન્ટ.

તારથી સ્ટીમરને તપાસ કરનારાઓએ તારનો જવાબ મોકલી શકાય તેટલા ખાતર તારમાં પોતાનું પુરું શીરનામું મોકલવું.

૩૬	ડીડીઓ	હિંદુ બીજી	સાથે પા.	૧૭ ૧૦ ૦.
,,	,,	મુસલીમ બીજી	સાથે પા.	૧૮ ૬ ૬.
,,	,,	બીજી	વગર પા.	૧૪ ૨ ૦.
સેકન્ડ	ક્લાસ	સીંગલ બિજી	વગર પા.	૪૦ ૧૦ ૦.

સ્ટીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ડીડીરોના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

Phone 2-0432. Tel. add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.

390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,

No. 4, Kort Street, Johannesburg.

'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.

Tel. Add: "CITYSHIRT" 1701

THE

NEW INDIA ASSURANCE

COMPANY, LIMITED.

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ કંપની જીવન તથા જીવન ઉપરાંતના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોને લગતા જોખમો, સામાન્ય વિગેરે દરેક જાતના જોખમો ઉતરાવી શકાય છે. હાંડી કંપનીને ઉત્તેજન આપવું એ દરેક હીંદીની ફરજ છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue
DURBAN.
Telephone 2-5845 'na.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Loans available from £1000 and upwards at 5% on City Properties.
શહેરની મીલ્કતોના મોરગેજ ઉપર ૫ ટકાના વ્યાજે પા. ૧૦૦૦ યા વધુ રકમો ધીરવાની છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street,
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478.
P. O. Box 3641
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE

Principal Representative For The Union Of South Africa. 4684

ખુટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય.

જો તમારે તમામ જીવનની ખરી મજાહ લેવી હોય તો પુષ્ટીકારક પાકો બનાવી તમારી તંદુરસ્તી પાછી મજબુત અને બળવાન બનાવી દો! પણ યાદ રાખશો કે ટ્રાયલકારક ખોરાકો બનાવવા માટે સારો, તાજો અને આરોગ્ય શુદ્ધ ઘટકો વાપરવો. અમારે ત્યાં પાકો બનાવવા માટે ખાસ તાજો અને શુદ્ધ માલ આવી ગયો છે.

અમારે ત્યાં ચોંગોઠા, બદામ, ચારોળી, પીસ્તા, જંજણી સાકમ, સહેદ મુસલી, બારદ, કલાગઠ, કેપર વાટી, ગોળપર અને ઘઉં, ના ... ગોપચીની, અસગન્ધ, ગુંદર, અંબર, સોના ચાંદીના વરખ, અત્તરના, ઘીમેરે તમામ દીવસ કરીયાણું ભરી પડ્યું. નવી મુંબઈ ફેશરાત દાંઢા બરની તમામ મોસરી હમેશ રેટોકમાં રહે છે.

દીવસ્તાનમાં મશહુર થએલી મુરબ્બાની બરણી, પીસ્તા બરણી રૂા. ૩-૬ રતલ, બદામ બરણી રૂા. ૩-૬ રતલ.

મુંબઈના તરેહવાર હલ્વાઓ બદામી હલ્વો રૂા. ૧-૬ રતલ, સહેદ પરાઠા હલ્વો રૂા. ૨-૧ રતલ, રંગીન બદામી હલ્વો રૂા. ૨-૮ રતલ, સુકેદ મલાઇ હલ્વો રૂા. ૨-૮ રતલ અમારે ત્યાંથી મલશે.

નવાબી પાઉડર: શરીરના ઉપલા ભાગ ઉપરથી માત્ર જે મોંઘીદાટ ખાસ ચાહ કરી રહે છે. ૧ બોટલ રૂા. ૩-૬ પોસ્ટેજ ફ્રી. પુરીપત્ર મારે. ઓર્ડર વખત ખોરાક આપી ખાતરી કરી લેવા. દેશનાં ગોદામો: બજાર રૂા. ૧૨-૬.

P. O. BOX 709. **I. G. H. BASSA,** 153 Grey Street, Durban.

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL

PHONE 20990 COOKS FOR A GREAT SIN

SITUATED IN THE HEART OF DURBAN'S BUSINESS AREA

THE MOST UP-TO-DATE ESTABLISHMENT

WHERE EVERYTHING CAN BE OBTAINED UNDER THE ROOF OF PETER'S

BOARDING & LODGING BY DAY OR WEEK AT PETER'S FOR COMFORT

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER,)

132, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets. 7846

P. P. BHAGAT.

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું દરદ અને વેજીટેબલ માટે ઓર્ડર કરો C.O.D થી મોકલવામાં આવશે. સપ્લાય—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban.

Are You a subscriber of 'Indian Opinion' If not, Why not?

ડીક્ષનરી ઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ ડીક્ષનરી બહાલમાં સાદીશ્રેલી સુલભાથી ભરેલા વિદ્યાર્થીના ખીસ્સાથી કીમતમાં આપણે ગુજરાતી ભાષાની ખાસ જરૂરીયાત ધ્યાનમાં રાખી બનાવેલી છે. વિદ્યાર્થી આલમ માટે તે બનાવવા ધારેલી અને ઉપયોગી છે. તેમાં અંતે ગણિત ... આંકડા, દરદેશ, મોટા શહેરોની વસ્તી, મોટી નદીઓની લંબાઇ, વજન, માપ, કદેવતો, બિજોરે બધી વસ્તુઓનો સમાવેશ થયેલો ...

પાકું પુંઠું પાના ૧૪૦૮ પ્રથમની કીમત રૂા. ૫

"Indian Opinion"

Phoenix, Natal.

ROOPANAND Bros.,

PHONE 20707 — 85 VICTORIA STREET, DURBAN

BOOKS FOR SALE

Inside Asia (by John Gunther)	11 6
Glimpses Of The World History	11 6
Glory Of India (by Nehru)	11 6
Mahatma Gandhi (Sir Radha Krishnan)	10 6
Out Of Dust	9 6
India Before India	6 6
Bengal Lancer	5 9
Mahatma Gandhi At Work	10 6
Gita complete 18 parts	10
Great Men of India	1/-

By every mail we get the following books

Indian Unrest	1 6	Illustrated Ramayan	6
Gita Hindi	2 6	Gujarati ... Hindi	
My Story ...	1	Mahatma ...	
Mahatma Ramayan	1 6	Glory of India	
... History of India			

જોઇએ ગુજરાતી મે છપી હુઇ વૈદિક ધર્મ કી પુસ્તકે.

વેદાન્તપ્રવેશ ભાષ્ય સટીક	૨ ૦
સત્યાર્થ પ્રકાશ	૧ ૪
ઋગ્વેદાદિ ભાષ્ય ભૂમિકા	૦ ૪
કુમાર સત્યાર્થ પ્રકાશ ...	૧ ૪
રત્નસાગરજી અને મણીલાલ વકતવ્ય વ્યવહાર	૧
પૂર્વિક પધ્ધતિપ્રકાશ ...	૦
શાંતિ ભયપ્રવેશ	૧ ૪
ઉપાસના વિધી ...	૧
પ્રાર્થના આવશ્યકતા ...	૦ ૪

THE EPIC FAST

(By PYARELAL)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents

320 Pages. Price: 6d

Obtainable From The Manager

INDIAN OPINION, Phoenix, Natal

વેચવાના પુસ્તકો

બાળ સાહિત્ય

નરસૈં મામા (બાળકો માટે ઝોળાનો ગંજદ)		૧	૪
નાની જેન	વાર્તા	૨	૦
પુંડરીકના પરાક્રમ		૧	૬
માબ્રી પુરાણ		૧	૪
પુરાતકાલય		૮	૬
બાપુની પ્રેમ	હરિકૃષ્ણનું વર્ણન	૧	૦
બાળ પુંજ	વાર્તાઓ	૨	૦
બાળ કથાવલી	વાર્તાઓ	૨	૦
બાજીબાનાં બાળ ૪ ભેગે		૧	૦
બાબરીદાસિક મહાન પુરૂષોની કથાઓ		૧	૬
વિકરાળ ચન		૨	૦
મનરસ (રમુજી પુસ્તક)		૦	૬
હીરકચાનની બાળ વાર્તાઓ		૨	૬
હાલરડાં		૧	૪
હીરા મોતી		૦	૪
યુગાન્ત અને રીવલ્સા		૧	૬
બાળ વાર્તા વિનોદ		૨	૦
બપપુરો		૨	૬

સરકારી શાળાઓમાં બાળકનાં પુસ્તકો

		ક્રી.	ચે.
૬ ઠ્ઠી	,,	૧	૦
૬ ઠ્ઠી	,,	૧	૪
૪ થી	,,	૧	૧
૬ ઠ્ઠી	,,	૧	૪
૭ મી	,,	૨	૧
	નવસૂત્ર વાંચનમાળા		
૨ જી	ચોપડી	૧	૬
૩ જી	ચોપડી	૧	૬
૪ થી	ચોપડી	૨	૦
૧ લી	ચોપડીના બધાં	૦	૬
૨ જી	,, ,,	૦	૬
૩ જી	,, ,,	૧	૦
૪ થી	,, ,,	૧	૧
૫ મી	,, ,,	૧	૬
૬ ઠ્ઠી	,, ,,	૨	૦
૭ મી	,, ,,	૨	૩
ગુજરાતી રેડી ફીડાન્ટ બાગ ૧		૦	૧
અંકગણીત બાલકબોધાનું		૨	૧
બ્યાકરણ બાળબોધ		૧	૩
ચુટેળા ૪ થા નિરસુની (અંગ્રેજીમા ૪૪) નવી બાવૃત્તિ		૨	૦
ગુજરાતનો નકશો		૨	૧

દક્ષીણામૂર્તિ બાળ સેટ ૨૫ પુસ્તકો

કીંમત રૂપી. ૧૨-૬.

પંચામૃત	કાવ્યો અને લાવણીઓ
ગાતર કરોળીયો	વાર્તા
મેવાડનું પુષ્પ	વાર્તા
ભોળુંને ભાંખ કરી	લાવણી સેટ
માજીએ કહેલી	વાર્તા
તારાગેનના પાંચ	વાર્તા
મેઢિયો	વાર્તા
ટેક	વાર્તા
ટેક ટેકા	કાવ્યનું વર્ણન
ઝવેરબંધુ	જંતુઓની બાહીતી
કેમ બાગના ઘરો	વાર્તા
નીળ પુષ્પ	ઝિંદગીનો બાહીતી
વર્ણન બાગ	ઝાડની વાર્તા
નવાંચરતો	ઉખાણા
વેઠનો ઘરો	વાર્તાઓ
તક તક	વાર્તાઓ
ઘાલાની તલવાર	વાર્તાઓ
બે બાળ નાટકો	
કુમારાજો	રમુજ
વિજ્ઞાનની વાતો	
અમિરો રોપો	
બામડાબો મરો કુતો	બાબડા ઉપર ૨૮ ચિત્રો
જેવાના સિદ્ધાંતો	બાળ
બાળ અને ઢીંગ	વાર્તા

બાળ વિનોદ બાળાના ૨૦ પુસ્તકોના

સેટની કીંમત રૂપી. ૮-૬

વેચવાના કલા ચિત્રો

કલાના નમૂનાનો ઘુંટર ચિત્ર સંગ્રહ

ભગવાન બુદ્ધ	૦	૬
કુદરતી દૃશ્યો	૬	૧
કલા કલાપ	૧	૦
રંગ રેખા	૧	
બાજબાનાના કલા ચમત્કારો	૭	૧
મોડર્ન કલર પ્રિન્ટર બાલબમ	૧૦	

બીજા કેટલાક નવાં પુસ્તકો

કળા કારીગરીનું શાસ્ત્રીય બાગ ૧	૨	૬
,, ,, ,, બાગ ૨	૨	૧
કમાલ કુંડળા (નોવેલ)	૪	૧
ગુલામી વેપાર	૩	૦
ગામડાની બારે (બાબીજા ગામડાની રહેણી કરણીનું)		૧
બાજ ધર્મ ને કરાર (નોવેલ)	૧	૧
બાવા અને બીજી વાતો	૪	૦
વિનોદ વાટીકા (હાસ્ય નોવેલ)	૧	૦
કોંગ્રેસનો ઈતિહાસ (હીંદીમાં)	૭	૦
હિંદમાં ૫૦ વરસનો કોંગ્રેસનો ઈતિહાસ	૭	૦
કલિયુગ બાળા અને બોધવચનો	૫	૦
શ્રીમન્ત પ્રકાશ (અર્જુન કેરવણી સંગ્રહ)	૨	૦

આ ઓફીસે છપાએલાં પુસ્તકો

ફીનીક્સ બાયસ્કોપ્સ ટ્રેડ્સ મેગેઝીનમ્સ

૧૯૪૨ ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં	૧	૬
સીતા ચનવાસ	૧	૪
બાલના પ્રયોગો બાળના બાળકમાં બાગ ૧	૧	૬
,, ,, ,, ,, બાગ ૨	૧	૬
નાતિના કાયદો	૧	૦
કરીર ઘંબતીનો વ્યવહાર અને તેની સંભાળ		૬
સવેદિલ		૬
પુર્વ અને પશ્ચિમ		૬
લોકમાન્ય બાલગંગાધર તીલક તેમના મત અને વિચાર		૬
મુસ્લીમ કમાલ પાશાનું જીવન ચરીત્ર		૬
મુસ્તફા કમાલ પાશાનું બાષણ		૬
મારો જેલનો અનુભવ લેખક: મ મોહનદાસ		૬
મારો જેલનો બીજો અનુભવ ,, ,,		૬
મારો જેલનો ત્રીજો અનુભવ ,, ,,		૬
એક સત્યાગ્રહીની કથા (સોહરાબજીનો બચાવ)		૬
મુસ્તફારાજ અને તેના બે બાષણો		૬
જેલના બાબ (ચાલુ બચાવના)		૬
હાર રહસ્ય (ગાંધીજીએ ગણેલું)	૧	૦
કાયદા બાબે ચલાવી દરજ		૧
ટ્રાન્સ વોરી		૬
સુથારોના બગાડા		૬
બબ વિના બીજું કશું નથી		૬
પ્રજાના સહેલું બધું જેલ કાબ્ય		૬
બાબુએ ૨૮મી જગીનનો બાબીક જેલ		
૧૯૧૪ રોલ્સરોયસની વાર્તાપરથી		૧
બસમાની ગરબી		૬
ઓગીયાદીક એક્ટ ૧૯૦૮ ના બાબ		
ગુજરાતી-અંગ્રેજી		૬
આરોગ્ય વિશે સામાન્ય જ્ઞાન બાગ ૧ લો		૧
,, ,, ,, ,, ,, ૨ જો		૧

સ્વદેશ નેતાઓના ફોટાઓ.

લોકમાન્ય તિલક-અંજરણ, કુપરો તથા બધથી પહેરેલ ત્રીરંગી બધો ફોટો.

બાઈઝ ૨૦×૧૫ ઈંચ. કીંમત રૂપી. ૧-૬

પંડીત મદન મોહન માલવીયજી-સુંદર રંગીત બધો ફોટો.

સાઈઝ ૨૦×૧૫ ઈંચ કીંમત રૂપી. ૧-૬

બાલા લજપતરાય, સરદાર બગતસીંહ અને બટેબરલ, મોબલબ્બુ મોબલે, રાજર્ષિબાબા-બાપે સેનગુપ્તા, શ્રીમતિ સરોજીનીનાયડુ, બીમતિ સ્વરૂપરાણી નેહરૂ, શિવાજી મહારાજ, રાણા પ્રતાપસીંહ. જેવા જુદા જુદા ફોટા ત્રારંગી બધો છે. સાઈઝ ૧૪×૧૦. દરેકની કીંમત રૂપી. ૧.

Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 24003. Res. 24888.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

INTERNAL VIEW OF OUR SHOP

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES, BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES. Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £80, THE LATEST FROM BENARES CITY. EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up. PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards. EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42in. & 45in. width.

Branches: 58, WICKS STREET AND 60, WICKS STREET, GARAGE 7, MOSS STREET AND 53, WICKS STREET, VERULAM. 'Phone 39. Verulam.

૬૬૬ રંગીબરમાં બધાન તથા હિંદથી આવે છે

બનારસની મીનારવાળી અને સાદી, તેમજ બોર્ડરવાળી બુટીદાર સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી લઈને પા. ૨૦ સુધીની

બનારસથી હમણાજ આવેલી છે.

ફ્રેન્ચ ક્રેપની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર. રંગબેરંગી બોર્ડરવાળી સાડીઓ શી. ૧૨-૬ અને શી. ૧૭-૬ થી ઉપર. ફ્રેન્ચનું ક્રેપ-ડી-ચીન શી. ૩-૬ નું ચાર ૪૨ ઈંચ અને ૪૫ ઈંચ પહોળું. સાદીનું લેટેસ્ટ ડીઝાઇનનું કપડું, ૪૪ ઈંચ પહોળું વારની, શી. ૧-૬, શી. ૧-૮, શી. ૨-૦ અને તેથી ઉપર. હમણાજ આવેલી જ્યોર્જેટ સાડીઓ શી. ૪૫, શી. ૩૫, શી. ૪૫ અને એથી ઉપર. [illegible]

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

બ્રાંચો:
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ માટેના એજન્ટ
મેસર્સ લીસલમ ભાઈ
પી. ફાનજી,
૧૦, ચી સ્ટ્રીટ, જુહાનીસ

ગરાજ
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

Phone 33-8432 P. O. Box
,, Res. 33-8994 7157.

ઈન્ડિઅન ગ્રોસરી કીફાયત ભાવે કયાંથી ખરીદશો?

હમાએ ઇન્ડિઅન ગ્રોસરી વિભાગ ખોલ્યો છે, જેમાં દરેક પ્રકારની હિંદી ગ્રેસરી તેમજ ગાંધી વસાણાની નાની મોટી વસ્તુઓ ઉપરાંત મોજ ચાપરવાની હિંદીઓના ઘર ઉપયોગી વસ્તુઓ હમારે ત્યાંથી તદન કીફાયત ભાવે મળી શકશે.

ઓર્ડર મોકલી આપી કરવા વિનંતી છે.

કીમતના ઓર્ડરો હમારી પોતાની ટ્રેઅરેજમ દેકળ સારી પેકીંગ કરી મોકલવામાં આવશે.

મીસ્ત્રી બ્રધર્સ

(ઇન્ડિઅન અને યુરોપીઅન ગ્રોસરી મિરચી)

MISTRY BROS.,

11 Kort Street,
JOHANNESBURG.

હમો દરેક પ્રકારના વિમાઓ પણ ઉતારીએ છીએ: જીંદગી, આગ, બગલરી, એકસીડેન્ટ, મોટર, રેલ્વે ગેરેન્ટી વિગેરે.

Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

In South African, Canadian and Australian Apples

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Naartjes which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્ષપોર્ટર,

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

નાચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને નેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

કંકોના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

નાગીસ સારા અને મરતા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 766. 106 Prince Edward St. Durban.

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

	Rs.	
Lectures from Colombo to Almora	4	0
[illegible]	3	12
[illegible]	3	4
[illegible]	0	12
[illegible]	0	12
[illegible]	1	8
[illegible]	0	8
[illegible]		4
[illegible]	1	0
[illegible]		4
[illegible]	0	1

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

[illegible]

[illegible]

Thoroughly revised and improved with a foreword by MAHATMA GANDHI. Price Re 1.

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Religious Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4, [illegible]

Apply for a complete Catalogue:—

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

'Phone 24350. Tel. Add. "Naartjes."

A. M. PADAYACHEE

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.

Country [illegible] and at lowest Market [illegible]

[illegible] requirements of [illegible]

TRADE ORDERS SOLICITED.

91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING

TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS

FROM YOUR CHEMIST at 1/-, 1/6, 2/6 and 4/6 or POST FREE FROM

ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ

ગોલ્ડમેક મશીનરી દ્વારા બનાવવામાં આવેલ

દરેક જાતની મીઠાઈઓ, ગોલ્ડ ધીની તેમજ બેકર બેવા, મસાલાથી ભરેલ બનાવીએ છીએ.

ગ્રાહકોનું મનપસંદ ખુરમો ખુશ્કી, ચેવડા, મમરા, ગાંઠીયા, ગાંઠીયા, પાતરા વિગેરે હંમેશાં તાજા બનાવીએ છીએ.

શીયાળામાં ખાવા લાયક સમારા ખાસ તૈયાર રાખીએ છીએ તેમજ ઓર્ડર મળશે સ્પેશીયલ બનાવી આપીએ છીએ.

પાર્ટી વિગેરે માટે મોટા મકાનમાં જોઈતી કોઈ પણ વસ્તુ મીઠાઈ ઓર્ડર મળશે ટુંક વખતમાં બનાવી આપીશું.

બનાવટમાં ચોકસાઈ અને માલ પુરતી સંભાળથી કાળજીપુર્વક મોકલવામાં આવશે.

PHONE 33-6575 P. O BOX 3680.

THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART.

34 President Street, Corner Diagonal St., JOHANNESBURG

SOUTH AFRICAN PUBLIC LIBRARY
17 NOV 1941

INDIAN OPINION

Conducted by
MAHATMA GANDHI

No. 45.—Vol. XXXIX Friday, 14th November 1941.

NOTES AND NEWS

Value Of Non-European's Life

At an inquest held in Johannesburg on Thursday, November 6, on an 83-years-old native, Stanman Mukwena and his wife, a verdict was returned that death was due in Stanman's case to a revolver shot wound in the neck and in Anna's case to a shot through the liver, both inflicted by an unidentified European in uniform with intent to murder. Detective-Sergeant, G. J. Joubert, said that on June 25 he went to a spot near the Lenz railway siding and on a sack enclosure next to a coffee stall on wheels, where both deceased lived, he found Anna's body, Stanman was next to her wounded. His condition was serious but before he died he made a statement. Stanman then declared that at about midnight on the previous night he and his wife were sleeping in the enclosure when he woke up and saw a European soldier in uniform, who said nothing at all to them but fired two shots with his revolver. He was unable to move to follow the soldier. His wife died a few minutes later. The soldier ran away immediately after firing the second shot without having spoken a word to them. Stanman had no idea why they were shot.

The late Mr. Aswat, who was a leading member of the Indian community, met his death a few months ago from a motor accident, a European motorist having knocked him down. No action has been taken against the person responsible for the accident due we are told, to lack of evidence. Mr. Gardee, the wealthiest Indian merchant in South Africa, and his assistant, were just recently shot at in broad daylight in their store with a revolver. Both were injured and the assistant, we are informed, has subsequently died from the injuries. Police, to our knowledge, have not yet traced the assailant in any of the above cases. What does this imply? It only signifies that very little value is attached to the life of the non-Whites in South Africa. In all the above cases if the injured party were White men there would have been quite a different story. It is a sad reflection on the Department of Justice.

Government's Internment Policy

Allegations that the Government's internment policy was being intensified were denied by Mr. H. G. Lawrence, Minister of the Interior, in an interview last week. "There has been no change," he said. "The Government has interned all Germans and Italians considered to be potential dangers to the State. Certain fresh internments of Union Nationals had taken place recently, in pursuance of the policy of stamping out subversive activities. Union Nationals were only interned when there was *prima facie* evidence of such activities, the gravity of which could obviously be very wide. The Government could be no respecter of persons. Action would be taken wherever the interest of the State demanded.

Rationing Of Petrol

Although there is no shortage of motor fuel in South Africa at present, it is stated that the Government is considering the advisability of conserving stocks. One proposal is to prohibit all sales of petrol between midnight on Saturdays and midnight on Sundays. No decision has been taken yet, but it has been suggested to the Government that such a step would tend to discourage "joy-riding" and other ways of using petrol unnecessarily. Petrol supplies at present are adequate, it was officially stated, but stocks have to be maintained at a certain level. Warnings have been issued repeatedly by Mr. R. Stuttaford, Minister of Commerce and Industries, against the wasteful use of petrol, and if the warnings are not heeded it might be necessary to curtail consumption to a limited degree.

New Social Order—Big Conference At Capetown

A conference to consider practical means of providing work, food, clothing, education and health for every citizen of the Union will be held in Capetown on February 18, 19 and 20 next year. Mr. D. le Water formerly Union High Commissioner in London, will preside, and many other prominent people have agreed to co-operate in the holding of the conference. Among these are Senator F. S. Malan, President of the Senate, Dr. Peter Allan, Secretary of Public Health, and Mrs. M. Hellmann, M.P. Invitations to send delegates to the conference have been sent to Government and Provincial Departments, such as those in control of labour, education and social welfare, to local authorities in the larger centres, to Chambers of trade unions, and to social welfare organisations, and there has been an encouraging response. The Capetown City Council and the Cape Divisional Council, for example, have shown their interest in the conference and its objects by voting funds for preliminary expenses. The City Council's contribution amounts to £200, and that of the Divisional Council to £75. A public invitation, to reach organisations inadvertently omitted from the list, has also been issued by means of advertisements in official *Gazettes*. It is hoped, therefore, that the conference will be representative of all sections of the community throughout the Union. Among the subjects which will be discussed at the conference are "Industrial legislation and collective bargaining," "The casual worker and the unemployable," "South Africa's industrial future," "Infant mortality," "A health policy for the State," "The social services in the towns," and "Slums, housing and town planning."

Non-Europeans' Appeal Upheld

Eight non-Europeans who had been convicted and sentenced to fines or imprisonment for public violence had their sentences suspended by the Capetown Appeal Court on Thursday November 6. The case arose from a disturbance at a send-off to Coloured recruits on January 11. Thirteen persons were originally charged before the Magistrate and eight were convicted. An appeal was brought and the case was remitted to the Magistrate, who confirmed the convictions. Against this the accused again appealed. Mr. D. M. Buchanan, K.C., said he thought in view of the fact that these people had had these charges hanging over their heads for so long the Court might be disposed to consider suspending the sentences on good behaviour. If the Crown was prepared to agree to this he would not argue the merits. Mr. P. J. Blankenberg, for the Crown, said he did not object. The Judge-President, Mr. Justice van Zyl, said he thought to suspend the sentences would be the best way out in the circumstances.

Indian Opinion

FRIDAY, 14TH NOVEMBER, 1941

Trusteeship Of The Black Man

THE Committee appointed by Colonel Deneys Reitz, Minister of Native Affairs, in an endeavour to find means of improving urban Native conditions without involving increased rates of pay has brought to light some startling facts about the appalling conditions prevailing among Natives—conditions which would put to shame those who claim to be the trustees of the Black man. "If the evidence submitted to the Committee had been limited about the treatment of any subjugated nation in Europe," the *Natal Daily News* says, "it is probable that the whole world would have trembled with rage. Dr. H. A. Dormer, Medical Superintendent of the King George VI Durban Hospital, said that [illegible] day in Durban [illegible] Dr. C. D. H[illegible] M.P.C., venereologist, showed that Natives were being treated for venereal disease at the rate of [illegible] a day and new [illegible] at the rate of [illegible] Mr. Maurice Webb of the Institute of Race Relations, showed that stupidity as well as indifference was spreading malnutrition far and wide. Messrs. A. J. [illegible] and M. Kumalo representing the Location Advisory Boards, exposed the inadequacy of housing. A deputation from the Council of Europeans and Natives deplored the fact that the urban Natives have no security whatever in sickness or old age, and nearly all witnesses drew attention to the appalling disease, [illegible] of morality that is inevitably occurring among Natives. Towering above the evidence and the discussion are the ugly facts that the Native people are starved, underpaid and ill-housed, and there seems to be no public service or private body that does its duty towards them. The deputation from the Chamber of Commerce frankly placed much of the blame for lack of suitable housing on the employers. Mr. Maurice Webb charged the Government with failing in its own duty. He said, the Government should pay wages equal to or above the wage determination minima, and house all its employees in model houses according to the requirements of the Housing Board and the Department of Public Health. In addition, he said, the Government should provide all its employees with a model balanced dietary, with recreation facilities and sports grounds, with night schools and adult education facilities. They could then ask for similar action by private employers. Mr. Webb further said, it was impossible to observe silence as to the means of increasing invisible wages without making "the obvious comments that for urban Natives with their families in town, wages are far too invisible already and that what is wanted is more visible, tangible wages to enable the urban Native to live and decently support his family. The Secretary for Native Affairs, Mr. D. L. Smit, who is Chairman of the Government Committee, on an address to Rotarians at the Marine Hotel, said, "every member of the Committee has been stirred with pity, if not with shame, at the conditions of life which we have seen in the shadow of our largest and most beautiful city, at the poverty, disease, the dreadful infantile mortality that exists at our very gates." Various investigations in the larger towns had shown that the Native head of [illegible] period was more than £6 to £7 a month to maintain a reasonable standard of living. In the same towns the average Native wage was a little more than £4. Speaking of infantile mortality, Mr. Smit said, the M.O.H. of a certain town had told him that the death rate among Native babies was 587 per 1,000 in the town. Added to this are the pass laws and the police persecutions of the Natives under those laws. Added to that is still the pick-up van and the deaths caused by beating received from their White masters.

But, there is nothing new in this. Such conditions prevail everywhere, where there is a foreign rule and the ruled are kept under subjugation crushed and dispised. The history of four hundred million people in India under the British rule tells the same tale. The concern of the ruling race hitherto was not how the Native lived and in what condition he lived. The only concern was that he must obey the White man's orders and keep in his place. How often have we not heard the roaring of the guns to inspire awe into the Native not to dare to raise his head before a White man. That was how the White man discharged his duty as the trustee of the Black man. The present war is said to be fought for democracy and when the searchlight is applied what fruits of democracy do we find? Is it any wonder if people say, "if this is democracy save us from it." It is a matter of great pity and not of glorification, that it should take such a bloody war to awaken the conscience of the rulers just to examine the conditions of the ruled. It almost takes one's breath away to think how much more slaughter of mankind and destruction of property will be required before the ills that have come to light are removed.

dlhl e-portal

INDIA AND THE WAR

EXTRACTS FROM PANDIT KUNZRU'S LECTURE

THE following are extracts from an interesting and instructive lecture delivered recently by Pandit Hirday Nath Kunzru at Allahabad under the auspices of the United Provinces Liberal Association. The point to be noted is that these are utterances of one who belongs to the most moderate section of the people of India:—

Important Lesson

One of the important lessons that the present war taught was that every unit of the Empire, so far as its resources allowed, should be prepared to defend itself in the first instance against a foreign invasion. India's defensive organization was inadequate to enable them to meet the dangers that might arise in future. Owing to the political differences between India and Great Britain, owing to the domination of one race over another in this country, the military arrangements had been of such a character as to ensure primarily the British supremacy and not the future interests of India. The Indian army was recruited from provinces only and the real reason was that the idea of military service might be confined to as small a section of the people as possible. It was not to the British Government's interest that people at large should become familiar with the use of arms and should develop a desire to serve their country in a military capacity. Mr. Kunzru criticised the separate formation of Indian units and said that the hard facts of the war had compelled the British Government to abandon a policy which was supposed to be based on military considerations. Its abandonment showed that it was based not on military but on political considerations. It was meant to delay the Indianization of the army and to oppose the demands of Indian nationalists for the rapid appointment of Indians as leaders of their own soldiers. It was decided a few years before the war that out of every three officers appointed to commissioned posts in the Indian navy one would be an Indian. The services rendered by the Indian navy had been acknowledged, but nevertheless the pre-war restriction against the appointment of Indians to commissioned posts still continued. "We are asked to treat this war as our own. We are asked to believe that its victorious conclusion would lead to the establishment of equal partnership between India and England, but in a cardinal matter we find that the angle of vision of the British Government is still what it was before the war."

Position Still Unsatisfactory

Although under the compulsion of war the British Government might be employing a larger number of Indian officers than before the war, its policy still seemed to be to employ Europeans in the first instance and Indians only when Europeans were not forthcoming. Officers were also imported from England and it was when these sources were nearly exhausted that the British Government thought of utilising the Indian material which it had consistently discouraged since the commencement of its political connection with India. Both their defence and their economic needs required that India should be rapidly developed industrially and a comprehensive and co-ordinated policy of industrial development should be pursued with determination and continued sufficiently long to bear fruit. The industrial policy of Britain towards India was only slightly less heartending than her military policy towards this country. Although the connection between England and India had lasted for more than 150 years this country suffered from appalling poverty. Both to raise the standard of living of Indians and to be prepared for the defence of their country they had to push forward with industrialization.

National Government At Centre

Mr. Kunzru did not think that a non-Indian Government could in the best of circumstances cope with the heavy demands that would be made on the people. The sacrifices that the country would have to make in order to satisfy these demands would be of no ordinary kind.

"It is obvious," he emphasised "that there must be a national government at the centre which can make a moral appeal to the country and rouse the enthusiasm of our young men and our industrialists and economists to come forward and organise themselves both for the defence and the economic development of their country. It is for this reason that India is to-day asking for a form of government which the self governing dominions and England enjoy."

England had, however, taken and was still taking a narrow view of its own interests. The Indian demand for constitutional advance was opposed because of the absence of communal harmony. The speaker regarded communal harmony as of great importance. It was necessary in the highest ultimate interests of the people of this country that they should be knit together closely and that the relations between all sections of the population should be harmonious.

Mr. Kunzru said he had no desire to minimise the gravity of the communal question or their own responsibility in this connection. They too must bear a portion of the blame for the existence of the present unfortunate communal differences. "But I cannot regard them as a valid reason for holding up the political progress of the country," Mr. Kunzru added. Even serious differences in Canada and Africa were not allowed to retard the political and the material advance of those countries. If the British Government were sincere in their desire to solve the communal question, the speaker ventured to think, their truest contribution in this direction should be to promise full freedom to India after the war and to establish a national government immediately at the centre.

Charge Against British Government

Mr. Kunzru observed: "But my charge against the British Government is not merely one of short-sightedness and of obliviousness of the lessons history teaches us. My charge goes further and deeper. I think that the policy that the British Government has followed in recent times has been such as to exacerbate differences." The British Government virtually said to the minorities that they were judges in their own case. The minorities were not merely allowed to make their full influence felt in any constitutional negotiations in future but they were given a veto on constitutional reforms. This was what they objected to. Had the British Government sincerely desired to compose communal differences and to promote co-operation between Hindus and Muslims for the sake of Britain and the Empire, it would certainly have followed a far wiser policy. But it had almost deliberately followed a policy which would enable it to claim the support of the minorities in its unwillingness to part with constitutional power.

What would be a bold and statesmanlike solution of the difficulties that both England and India faced at the present time? There must be a change of heart on the part of their rulers. Unless they looked at the political questions in a larger perspective than they did before, he was afraid that the future of Indo-British relations was not one that could be hopefully considered even by the most optimistic person. From Mr. Churchill's speech it was clear that the British authorities had not changed their attitude and that Mr. Churchill's point of view was not very different from what it was when the Government of India Bill was under discussion.

Our Duty

"Our duty in these circumstances is clear" said Mr. Sapru. He felt certain that Mr. Churchill's speech had created resentment and indignation throughout the country and that it would weaken the hands of those who were asking their countrymen to participate whole heartedly in the war effort. They must make it clear that they could not allow themselves to be used as tools of British imperialism. There was no responsible Indian politician who had expressed the slightest sympathy with Fascism or Nazism, but they could not at the same time forget their duty to their countrymen and the generations still unborn. They could not, while helping other nations to attain their freedom, be oblivious of their duty to enable their own country to achieve their freedom. How could they be deaf to the cry of freedom which their countrymen were sending out every moment of their lives?

"Let us meet in hundreds and thousands in our cities and rural areas and make plain to the British Government that the urge for freedom permeates every section of the population. If we do so, if we manifest our national self-respect and our determination to live to the full height of our stature with all the emphasis that we can command, I am certain that not even Mr. Churchill can stand in the way or impede the advance of 400 millions of our country [illegible] If we unite and realize the great destiny that awaits us, there is no force on earth that can defeat us. If our desire cannot be achieved without a struggle, let the responsibility for it be on those selfish and short sighted interests which at these moments when moral considerations alone ought to inspire their conduct stand in the way of our advancement. We cannot allow the mere fact that there may be a few people to prevent us from discharging our duty to our country. I appeal to you to say this from one end of the country to the other and make plain to the British Government that whatever other [illegible] may be in regard to us, there is no division so far as this fundamental question is concerned. And then I am sure India will be able to play that part in the affairs of the world and make that contribution to the solution of its baffling problems which its past greatness and its future resources alike entitle it to."

The chairman, Mr. P. N. Sapru, thought that this was probably the greatest speech that Mr. Kunzru had yet made. He stood out to-day as a patriot of wisdom, knowledge, ability and courage.

Proceeding, Mr. Sapru said that we believed in democracy with the whole of a religious conviction and if this war was [illegible] democratic ends, then surely he had a right to urge that the principles for which Britain was fighting should be applied to the subject peoples of her empire. It was a travesty of language to describe the declaration of August 8, 1940, as anything approximating to a declaration for democracy in this country. Mr. Churchill would leave no stone unturned to let India continue to remain in a state of permanent dependence. So far Britain had been ruling India directly. Hereafter she proposed to devise a constitution which would enable her to rule invisibly and indirectly. They could never agree to such invisible and indirect government of India by the British people. India's war effort would have been more spontaneous, genuine and whole-hearted and without any mental reservations and qualms of conscience if Britain had followed the right policy in India. The trouble was that she had not followed the right policy in India.

Mr. Sapru said that talk of communal agreement in India was a very good way of deceiving the world which did not know much about India. The destinies of nations were in the hands not of foreign statesmen but the people of the soil and if they organised themselves whole-heartedly they could compel British statesmen to revise their policies. "If we show strength, if we show courage, if we show character, if we show organisation, if we show wisdom, we shall be able to achieve our end."

ORIGINAL CORRESPONDENCE

WHY NO COST OF LIVING ALLOWANCE FOR COLOURED AND INDIAN MINE-WORKERS

To The Editor "Indian Opinion."

SIR,—Wartime conditions usually result in scandalous impositions on the already hard pressed non-Europeans, more especially on the Coloured and Indian mine-workers. As a result, the authorities have seen fit to grant cost of living allowance, thereby acknowledging the rise in the cost of living. All Industries and services have benefitted by this award, except the Coloured and Indian mine-workers.

When one considers that it has been freely admitted—and it is obvious to anyone—that the mine workers are contributing as much to the war effort as any front-line fighter, then it becomes even more incomprehensible why they have been excluded as far as these benefits are concerned.

A survey of the comparative earnings and allowances given in other industries will reveal how shabbily the workers are treated. The following is a list of some of the trades and the approximate allowances given:—

	Wage Scales	War Allowance
[illegible]	£2 [illegible] p.w.k.	44½ per cent
[illegible]	£2 0 0 p.w.k.	62½ per cent
[illegible]		
[illegible]	£2 [illegible] p.w.k.	62½ per cent,
[illegible]	£2 10s. to £3	Nil.

It must be borne in mind that even in normal times the wages paid to Coloured and Indian miners cannot compare with those paid in other trades and industries. The Government's cost of living allowance for all workers (War Measure No. 88) ranges from 10 per cent. for the lowest paid workers to 6 per cent. in the higher branches.

Why has the Coloured miner been excluded? How Coloured and Indian miners are expected to cope with rising prices without any consideration is inconceivable. However, they are still expected to maintain their pre-war standards of work and living and to refrain from grumbling.

It is unnecessary to quote figures to prove the rise in prices. This is only too evident. Suffice it to say that where in peace time these men could barely make ends meet on their meagre incomes, it has now become impossible.

Many of these men have sons, brothers and other relatives who are with the Union Forces in this war for the preservation of 'democracy.' A serious reflection on this democracy is the low standards that these people are forced to. The Chamber of Mines dismisses our appeal merely by mentioning that our union is not recognised. To this we have to reply:—

(1) This is a properly constituted union, registered with the Department of Labour and, therefore, competent to make representations on behalf of its members.

[illegible] Portail

(2) Whether this union is recognised or not does not alter the fact that these workers are starving and the Chamber of Mines is under obligation to cater for their needs and welfare.

(3) There is no so-called union of mine-workers which does represent the Coloured and Indian mine workers or allow these men membership.

A further impression of the niggardly and unjust treatment meted out to these workers can be obtained by noting the class of work done (mostly skilled and semi-skilled) and comparing the wages received with those in similar trades, but not connected with the mining industry.

Work done. [illegible]

Underground.
Timberlo
Winch Dr...
Pump Attend...
Waste Packer
Hse Timbering

Surface.
Mas
Carpent
Painters

Reduction Workers
Chem... Average [illegible]
Plumber

Further, these workers are liable to the incidence of Miners's Phthisis and the compensation received when this disease is contracted is miserly in the extreme.

The argument has been advanced that the low wages are supplemented by free quarters and the distribution of rations. The reply to this is: (1) Only a small percentage of workers enjoy these free quarters. The policy of the employers is to reduce even this number.

(2) The rations served are of poor quality and insufficient and their value is negligible. Every mine-worker would prefer a cash payment *in lieu* of these rations.

In addition, the type of food supplied is incompatible with the living standards of the Coloured and the Indian.—Yours etc., NON-EUROPEAN.

Doings In India

Gandhiji's Advice To Princes

MAHATMA GANDHI had recently sent the following message to the people of the Indian States:

"Hold strong and decided views on the relationship between the Princes and the people. I am convinced that in the new world order which is bound to follow the insensate butchery dignified by the name of war, the Princes will have place only if they become true servants of the people deriving their power not from the sword but from the love and consent of the people. Such being my fixed view I advise people of the States to cultivate patience and prepare themselves for the responsibilities that will devolve on them willy nilly by assiduously doing mute constructive work. This does not mean submission to active and acute tyranny of which I have so many accounts coming to me. This the victims must resist in the best manner they can. The only best manner I know is the way of non-violence otherwise called conscious and deliberate self-suffering. But cases of individual torture and degradation have come under my notice. If they are true and if the tortured persons do not know the way of non-violence they will resist the torturers with all the violence they can summon from within and die in the attempt to resist the torture and the degradation. That violent resistance will almost count as non-violence even as the resistance of a mouse to a ferocious cat will count. I have in mind an unarmed man under torture by an armed company of torturers. No man however weak in body, if he has the will to resist and the capacity to die bravely, need feel helpless against odds, however heavy. I would like the Princes to accept my claim to be their true friend. As such I would like to tell them that the way to read the signs of the times is to realise the utter helplessness of the sword. The Biblical saying is going to prove true sooner than we had expected: for all they that take the sword shall perish by the sword.

The Way Of Non-Violence

"Conscious suffering of the strong might be a solution for the present evils raging throughout the world. This solution of non-violence was being experimented by Mahatma Gandhi in this part of the world. When a strong nation begins to observe this non-violence, all the political and social injustices might vanish and peace might reign in the world," observed Dr. J. C. Ghosh, Director, Indian Institute of Science, delivering the inaugural address of the Intermediate College Association, recently at Bangalore. Dr. Ghosh advised the students not to take a parochial view of things in the pursuit of their knowledge of science and other faculties but to have the interest of humanity at large. A cry had been raised, Dr. Ghosh said, that science had betrayed civilisation by inventing tools which were being put to wrong use. However much the scientists could excuse themselves, he was of the view, Dr. Ghosh said, that the scientists should ultimately accept the responsibility for the disastrous consequences. It was not enough to provide mankind with tools of power, but they should be taught how to use them properly. Perhaps at the end of the present war, the exhausted survivors might be able to find some solution to this problem.

Message Of Our National Flag

"In a world torn with conflict and hatred the Congress flag carries a message of love and peace," said Mrs. Vijayalakshmi Pandit while performing the Congress flag-hoisting ceremony at the University Hindu Boarding House (Allahabad) recently. "A flag is only a piece of cloth, but it symbolises the hopes and aspirations of a nation, and in its folds are concealed the dreams and ideals which raise a nation to the heights. Our flag, she continued, stands for the freedom of humanity—for equality between men and nations, and a world in which truth and justice prevail. To-day, when a large part of the world is plunged in war and suffering, the flag conveys a special message. I hope the students assembled here will grasp its significance." Continuing, Mrs. Pandit referred to war. She said: "Let us resolve that we shall work to end those things which make wars possible. As the citizens of the future you have to rebuild the world of to-morrow. Prepare yourselves to make it into a better place than it is to-day. The world is not the monopoly of any one race. It is the duty of each one of us to give what contribution we can towards its enrichment, so that the fine phrases we hear so constantly these days may be translated into realities."

Gandhiji On Alleged "Interview"

Mahatma Gandhi has issued the following statement to the Press from Wardha: "I have seen a press report of an interview said to have been given by me to an American magazine called *Look*. I have never before heard the name of the magazine. My attitude remains what I have repeatedly stated. The Congress will not be satisfied with anything less than complete independence."

Sir Rama Rau's New Post

Sir B. Rama Rau, recently High Commissioner for India in the Union of South Africa, has been appointed Chairman of the Bombay Port Trust. Indian papers announce that on relinquishing this post he is to be the next High Commissioner for India in Great Britain.

[illegible] edited by M[illegible] ... [illegible] ... [illegible]

Things In General

Mr. Seedat's Case

THE case of Mr. D. A. Seedat, who has been charged under the Emergency Regulations, will be held in the Magistrate's Court, Durban, on Tuesday, November 18.

How Indians Could Be Ousted

A recommendation that the Durban City Council should become a party to, and pay the costs of, registering anti-Asiatic clauses in the title deeds of private property, has been made by Mr. H. G. Capell, chairman of the Works Committee of the Durban City Council, in a letter to the Town Clerk. Mr. Capell said that until the Government was able to deal with this problem, this was the only way in which the Council could assist in checking penetration. Under existing legislation it costs the owner of a property about £50 to insert the anti-Asiatic clause in the title deeds. If such a clause is included in the title deeds and a house is occupied by Indians, European residents in the vicinity who wish to eject the Indians are obliged to take the matter to court at their own expense. Mr. Capell urges that his proposal would enable the Durban Corporation to take action and the cost would be very low.

Reply To M.Ps. Allegations

The secretaries of the Natal Indian Association, in a statement to the *Natal Mercury* have repudiated the allegation made at a meeting of Dominion Party M.Ps. and M.P.Cs. in Durban that some Asiatics were endeavouring to change their original Asiatic names to English-sounding ones. They explained that Indians, owing to the formality required by the new Deeds Registry Act, were required to publish notice of change of name due to error or misdescription in their previous title deeds of properties owned by them. In all such cases Indian names were used and not English names. The statement added: Christian Indians have adopted Christian names for a considerable number of years. Christian Indian families retain Christian names and carry on all business transactions in their name. There is nothing wrong in such use of names. "There are hundreds of Christian Indian families which retain their surname, such as Thomas, Gabriel, Godfrey, Christopher, Lawrence, etc. The use of these names cannot be said to have created confusion or is an attempt to evade any law. It is their rightful name and they are entitled to use it. To connect the use of such names with the allegation of Indian penetration is not only far-fetched but is indicative of the bigotry and prejudice with which the Dominion Party wish to build up their case. "The summary of the report of the Broome Commission, which acquitted the Indian community of the allegation of penetration, is a sufficient answer to the protest of the Dominion Party M.Ps. and M.P.Cs. in Durban."

Forthcoming Bills In Parliament

According to the Government's official legislative programme for the next session which starts on January 12, Mr. J. H. Hofmeyr, Minister of Finance and Education, will introduce, in addition to his Budget and the Financial Bills, a Banks Bill, and Insurance Act Amendment Bill, a Building Societies Amendment Bill and a Bill to consolidate Excise Laws. Mr. H. G. Lawrence, Minister of the Interior, will introduce a Bill to revoke the naturalization granted to Germans in South West Africa in 1938. He will also submit a Bill to amend the South African Act in so far as the determining of the electoral quota is concerned. Mr. F. C. Sturrock, Minister of Railways and Harbours, in addition to the Railway estimates, has been asked to sponsor the Hire Purchase Bill through Parliament. The Minister of Posts and Telegraphs, Senator C. F. Clarkson, and the Minister of Commerce and Industries, Mr. R. Stuttaford, will not introduce any Bills but as the Prime Minister, General Smuts, has indicated that the Government will proceed with social legislation in spite of war conditions, it is expected that several other measures will be introduced.

Subhas Bose's Whereabouts

Mr. Subhas Chander Bose, extremist Congress leader, who disappeared from India earlier this year, was the subject of comment in the Council of State last Monday says a Reuter's message from New Delhi. Replying to a question as to his whereabouts, Mr. Cox Smith, Secretary of the Home Department, said: "It has been common talk in certain quarters for some time past that he is either in Rome or Berlin and has entered into a pact with the Axis Powers to assist by fifth column methods any German invasion of India." Leaflets to this effect have made their appearance in this country and they leave no doubt that he has gone over to the enemy." The Government had no information as to how Mr. Bose reached Europe, he said.

[We heard the story about the leaflets some time ago and since the Government can throw no further light on the subject and relies just on those leaflets, it can hardly be taken as authentic that Mr. Bose is playing in the hands of the Axis Powers.—Ed. I.O.]

Distinguished Visitors To Durban

Several Indian students and others who had settled in England touched Durban port on their way to India. Among them was a distinguished Indian Professor Mazhar Ali Khan who was entertained by Europeans and Indians. Professor Khan, who is an authority on ancient Persian literature, was specially invited by the Iranian Government to lecture on the poetry of Mohamed Iqbal at Teheran University on the occasion of the celebrations in connection with the marriage of the Crown Prince in 1939. Another noted person was Mr. Naseem Hussain, son of the late Sir Fazli Hussain who visited the Union in 1931 as head of the India delegation to the second Round Table Conference on the Indian question. Mr. Naseem Hussain was accompanied by his wife. They were welcomed by their many friends.

Party In Honour Of Distinguished Visitor

On Monday, November 10, a party was given in the Orient Club, by Mrs. A. H. Moosa, in honour of Mrs. Naseem Hussain who with her husband is on her way to India from England. Mrs. Naseem Hussain is the daughter-in-law of the late Sir Fazli Hussain who headed the Indian Delegation at the second Round Table Conference in 1931. About 30 guests were present. The dining-room with its tables ablaze with golden blossoms, formed an ideal setting for the picturesque saris and the grace and elegance of the wearers. Miss Z. Jhaveri welcomed and garlanded the guest of honour, on behalf of Mrs. Moosa. Mrs. N. Hussain who responded in Urdu, made a charming picture in a green and gold sari, the only ornament lending perfection to her ogstar satin blouse being a pearl and ruby necklace of unsurpassed beauty.—Contributed.

The Natal Indian Blind Society

The Committee of the above Society appeals for public support in carrying on the work of relief in cases of distress caused by blindness and partial blindness. When funds permit the Society hopes to establish a Specific Home for indigent blind persons and a Vocational Training Centre for blind Indians eligible for tuition. There are 158 blind Indians registered on the books of the Society, and all cases are carefully investigated. The society's funds are very limited to cope with the needs of these poor people, and the "prevention of blindness" in Natal. The Committee hops the public to give sympathetic consideration and financial support to this very worthy cause. The President of the Society is Mrs. Gordon Cawston, 315 Vause Road, Durban.

Umhlali School Scout Troop's

The Umhlali School Scout Troop went camping at the Tongaat Beach on Saturday, November 8. The weather was ideal, and the scouts spent a most enjoyable day. They returned home late in the evening. They were accompanied by their scout master Mr. D. P. Samuel, assistant scout masters Messrs. S. M. Singh, S. Chooneo, R. P. Singh, and the headmaster Mr. S. Sham. The scout masters and troop wish to thank Messrs. Ramnath Bros., and Mr. D. Sewcumker for providing free conveyance.

Shri Gopallal Hindu Temple

The officials of the Shri Gopallal Hindu Temple wish to extend their cordial thanks to the undermentioned for their very kind contributions towards the above Pathshalla which is now under construction in Verulam: Messrs. Sookdeosingh of Singh's Mutton Market, N. Bhoola & Son, and S. T. Nahlon of Tongaat, £10 10s. each; T. P. Devshi & Son £6 6s.; B. Kakoobhai, Popatlal Hathbhai of Lourenco Marques, £5 5s. each; Shantilal Purushamdas of Lourenco Marques £3 3s.; Soni Karadoweraj, Goshlia & Son, Upworth & Co., J. S. Roopnarain of Sydenham, N. Davjeeshind of Springfield, Jagan Bros, and D. Ramporthab of Zwolle £5 5s. each; Soni Jayram, Nathu Narad, Dhanjibhai Soni, Narandas (Taylor), W. S. Santhal, M. K. Lodhia and O. N. Rana £3 3s. each; V. Raghavjee £4 4s.; Bombay Bazaar and A. Framjee Mayville £2 2s. each; G. A. Soni, R. T. Singh, Sydenham, G. Bahalal, Clare Estate, Sawbran Bros., Mayville, Ramnarain Lutchuman, Sonoow Lake, S Tewari Chaka's Kraal and Mrs. Phalwan Maharaj £1 1s. each. To be continued.

The Late Mr. James Christopher

The death of Mr. James Christopher marks the passing of the few surviving early colonial-born Indians. Born in Durban in 1870 where the Berea Road railway station now stands, he was one of the first four Indians admitted to the Boys' Model School—the others being Ranjit Singh, Bissessar and Anthony Peters, all of whom predeceased him. He was interested in church work and was a Church-warden at St. Aidan's in the early days of the late Dean Booth. He was also well-known in soccer and cricket circles as a player of distinction. He became a law clerk and thereafter entered business as a merchant at Dundee. He gave up his business after some years and joined the civil service from which he retired a few years. He married Jane Emma Godfrey who predeceased him. The surviving children are in Natal but Mr. Leonard Christopher who recently qualified in Glasgow as a doctor, is practising at Bolton, Lancashire. After a short service in St. Aidan's Church the funeral proceeded to the general cemetery where the interment took place. The Rev. Father Satchell conducted the service. There was a very large attendance of friends and relatives and messages of sympathy were sent.

Muslims Walk Out Of Council

A Reuter's message from New Delhi states:—Members of the Moslem League walked out of the Council of State after their leader, Hossain Imam, had made a brief statement in which he said that their action was in consonance with the decision of the Moslem Party in the Assembly. The reason for their walk-out is not stated).

India And Atlantic Charter

The Central Assembly at New Delhi on Tuesday is reported by Reuter to have adopted without division a resolution that the Atlantic Charter be applied to India.

President-Roosevelt On Post-War Responsibilities

Addressing the International Labour Office conference in Washington on Thursday November 6, President Roosevelt said, "the American people have made an unlimited commitment that there shall be a free world. Against that commitment no individual or group shall prevail. . . This war, like the last war, produce nothing but destruction unless we prepare for the future now. We must plan now for the better world we aim to build. If that world is to be one in which peace is to prevail there must be more abundant life for masses of the people of all countries. There are to-day millions of people in this world who have never been adequately fed, clothed and housed. By undertaking to provide a decent standard of living for these millions, the free people of the world can furnish employment for every man and woman who seeks a job. . . . There must be no place in the post-war world for special privileges for either individuals or nations. . . Our organisation will have an essential part to play in building up a stable international system of social justice for all peoples everywhere. The United States is determined to respond fully to the opportunity and the challenge of this historic responsibility.

Coloured Boxers Debarred

The question of coloured boxers fighting for British championships raised recently when Tommy Martin, who fought Jack London in an eliminating contest for the Empire heavyweight title, protested that he was not allowed to fight for the British title, had an echo in Parliament (London.) The Home Secretary in a written reply said: "While I am in entire sympathy with the view that there should be no discrimination against a British subject on the colour ground I understand that there are differences of opinion on the question whether a coloured fighter should (with opponents of different colours ought to be encouraged and that it is for this reason and not from any prejudice against coloured boxers that there is a rule of the British Boxing Board of Control applying not to all boxing competitions but to contests for championships of Great Britain.

Glad To Pick Up Anything

A reporter asked Lord Halifax if it was true that the Polish troops in Scotland were becoming so friendly with the inhabitants that the Scots were picking up the Polish language. "Young man," he retorted, "the Scots are always glad to pick up anything."

Williams Prize Goes To India

The Williams Prize of £100 offered by the Iron and Steel Institute of London, for the best thesis accepted by the Institute in 1940, has been won by an official of the Tata Iron and Steel Company, Jamshedpur, says a Supa-Reuter message from Bombay. He is Mr. Burnard Vaneske, Assistant General Superintendent of the Company, whose paper on "The Manufacture of Steel by the Perrin Process" describes a new steel-making process shortly to be employed in a new plant to be erected by the Company. Mr. Vaneske's paper has been published and discussed in leading technical journals in England and America.

Plet Relief Indian Sporting Club

A meeting of the Plet Relief Indian Sporting Club was held on October 27 at the school hall. The following officials were elected for the ensuing year: Patrons—Messrs. G. M. A. Bulat, I. H. Mohomed, M. H. Khan, A. M. Jhaveri, Esmail Ayob, Esmail Cassim, M. E. Marsman, E. Moosa, Mohamed Ismail, A. G. Taj, A. Cajee; president: Mr. M. S. Panchbaya; hon secretary and treasurer: H. C. Randeree; assistant secretary: M. Manjra, captain: M. A. Bulat; vice-captain Ally Mohamed.

Indian Prince Plays Football

The ruler of an Indian State recently captained a football team in a major tournament for the first time, it is stated, in the history of Indian football, says a Supa-Reuter message from Bombay. He was H. H. the Maharaja of Cooch Behar, who led his men against an experienced side, the Calcutta Rangers, in the Indian Football Association Shield Tournament, which has just concluded at Calcutta. The Maharaja played centre forward. The Cooch Behar team put up a very commendable fight on a slushy ground, but were beaten by one goal.

The sergeant-major was addressing the line of new recruits. "Now, my lad," he said, "I want you to think of the regiment as a band of brothers and me as the father. Do you understand?" "Yes, dad," said the recruit.

NEW SHIPMENTS
—OF—
3 PIECE DAWNI SETS

De Georgette, Crepe de Chine and Satins. Embroidered, Printed and with Indian Zari work in all colours now unpacked.

From 35/- to £6 PER SET.

THE JAPAN BAZAAR

JOHANNESBURG'S SAREE HOUSE

FOR DEPENDABLE GOODS, BETTER VALUES & FRIENDLY SERVICE

SOMETHING NEW BY EVERY INDIAN MAIL

ત્રણ પીસ ઓઢણી સૂટનું

નવા શીપમેન્ટ ફુલ્લીજ આવ્યું છે જેમાં જોરજેટના, સાટીન, અને કેપડીશીનના સૂટો, જરદોશ ભરેલા, છાપેલા તેમજ ઝરી કામવાળા, દરેક નવા રંગોમાં શી રચ્યા પા. ૬ સુધી.

SAREES

BEAUTIFUL SAREES, SILK SAREES,

From £3 to £18 EACH.

Hand Work Embroidered Georgette Crepe de Chine SAREES.

From 17 6 to 65 - EACH.

Embroidered ART SILK SAREES

From 10 6 EACH.

DEW STAR SAREES,

From 7 6 EACH.

Embroidered, Printed ART GEORGETTE, CREPE DE CHINE

2/3, 3/6, 4/6 & 5/6 PER YARD.

CHILDREN'S DRESSES

Georgette, Crepe de Chine

From 3 6 to 10 6 EACH

BOYS SILK & POPLIN SHIRTS

From 2 6 to 6 6 EACH

MEN'S STRIPED & PLAIN SILK SHIRTS, PYJAMAS SILK HANDKERCHIEFS, TIES, SOCKS etc. at specially reduced prices

We are pleased to inform you on advising our many customers that we have now unpacked Silk and Cotton Piece Goods, Ladies' Men's and Children's Ready-made Dresses

WE ARE SITUATED AT GIDOOMAL BUILDING

શ્રી જાપાન બજાર

જોહાનીસબર્ગનું

જાણીતું સાડી ગૃહ.

જાણીતું અને પ્રખ્યાત પામેલું સાડી ગૃહ

પ્રકાર અનેકવાર જનતાના મન રંજન કરવા,

નવીનતમ ૨ નવરંગી સાડીઓ અને તેને લગતી બજારમાં વસ્તુ મા,

અત્રના બાવલી ઘણા ફીકરાવત આવે,

હરની ચાલુ જમાનાની માંગણીને પહોંચી વળવા,

૨૫ વર્ષ નવી રંગ જોહાનીસબર્ગમાં આ સાડી ઈમ્પોર્ટર્સ તરીકે કામ કરવામાં આવ્યું છે.

દરેક મેસંગ માટે ત્યાં પધારી આવી કરવા ભલામણ છે.

THE JAPAN BAZAAR,
GIDOOMAL & CO
WHOLESALE SILK MERCHANTS
39, MARKET STREET.
P. O. Box 5169. JOHANNESBURG. 'PHONE 33-6229.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના દર્શને
અને ૧૯૦૪ના તા. ૪ જૂનના રોજ.

પુસ્તક ૩૯ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૧૪ નવેમ્બર, ૧૯૪૧. અંક ૪૫.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર તા. ૧૪ નવેમ્બર, ૧૯૪૧.

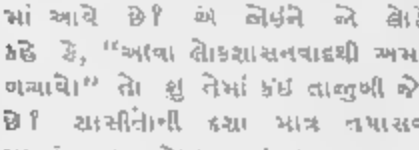
કાળા માણસનું ટ્રસ્ટીપણું

નેટીવોના પગારોમાં વધારો કર્યો તેના શહેરોમાંના નેટીવોની સ્થિતિ સુધારી શકાય એ બાબતની તપાસ કરવાને સરકારની સુચનાથી નેટીવ એફેર્સ ખાતાના પ્રધાન કરનલ ડેનીઝ રીટ્ઝે નીમેલી કમીટી હાલ કેટલીક વખત થયાં તપાસ ચલાવી રહી છે. એ તપાસપરથી નેટીવોની સ્થીતી વિષે કેટલીક ચોંકાવનારી વીગતો પ્રકાશમાં આવી છે. નેટીવોના ટ્રસ્ટીપણાનો દાવો કરનારાઓને એ વિગતો શરમમાં નાખનારી છે. 'નાટાલ ડેલી ન્યુઝ' લખે છે કે, "કમીટી સમક્ષ જે જુબાનીઓ આપવામાં આવી છે તેવી જુબાની જો યુરોપમાં કોઈ પણ પરતંત્ર પ્રજા તરફની વર્તણુકને વિષે આપવી હોત તો આખી દુનીયા રોષથી ધ્રુજી ઉઠી હોત." ક્ષય રોગની ફ્રેંચ જર્નલ' પંચમ હોસ્પીટલના મેડીકલ સુપ્રીનટેન્ડન્ટ ડો. બી. એ. ડોગરે જુબાની આપતાં જણાવ્યું હતું કે દરબાનમાં દરોજના ત્રણ નેટીવો ક્ષય રોગથી મરણ પામે છે. ગુહ્યેન્દ્રીયના રોગોની ચિકિત્સા કરનાર ડો. જી. ડી એચ. વોલેસ એમ. બી.સી., એ કહ્યું હતું કે ગુહ્યેન્દ્રીયના દરદો માટે રોજના લગભગ ૧૦૦૦ નેટીવોને તપાસવામાં આવે છે અને નવા કેસો આશરે ૧૦૪૦ લેખે દાખલ થાય છે. ઈન્સ્ટીટ્યુટ ઓફ રેસ રીલેશન્સના બી. મોરીસ વોલે જણાવ્યું હતું કે ખેતમુરી અને બેદરકારીને લીધે શેરોમાં અળાયણનો ઘણોજ ભયંકર પ્રમાણમાં ફેલાવો થઈ રહ્યો છે. સોકેશન ઓડવાઇઝરી બોર્ડના પ્રતીનીધીઓ બી. એ. જે સીલીલો અને બી. એમ. કુમાલોએ બારાબ રહેઠાણો પર પ્રકાશ પાડયો હતો. યુરોપીયન અને નેટીવોની સંયુક્ત કાઉન્સીલના ડેપ્યુટેશને શહેરના નેટીવોને બીમારી કે વૃદ્ધાવસ્થામાં કોઇ પણ જાતની સહાયતા નહી હોવા માટે ખેદ દર્શાવ્યો હતો. લગભગ સઘળા સાક્ષીઓએ નેટીવોમાં આ સઘળા સંજોગો ને લઇને નીતીના શોકજનક રીતે થઇ રહેલા અધોપાત' નાશ વીષે જણાવ્યું હતું. આ સઘળી જુબાનીઓ અને ચર્ચાઓની ટોચે જે બેહુદી હકીકત રહી છે તે એ કે નેટીવોમાં ગુનાખોરો વર્તી રહ્યો છે, તેઓને અપુરતા પગાર અપાય છે અને ખરાબ રહેઠાણો અપાય છે. અને કોઇ પણ જાહેર, નાગરીક કે ખાનગી સંસ્થા નથી કે જે તેઓની ફેમલીમ રાખની હોય, ચેમ્બર ઓફ કોમર્સના ડેપ્યુટેશને તેઓને માટે શોચ્ય રહેઠાણોની બાબતમાં કોઇ મોટે ભાગે તેઓના માલીકોપર ઢોળ્યો હતો. બી. મોરીસ વોલે તેઓ તરફની ફરજ નહી બજાવવા માટે સરકારપર દોષ મુક્યો હતો. તેમણે કહ્યું કે સરકારે જાતેજ તેઓને પગારના કાયદામાં કરાવવાનાં આવેલા હોય તેટલા બસકે તે કરતાં વધારે પગારો આપવા જોઈએ, પોતાના નોકરોને ફાઉંડેશન બોર્ડ અને જાહેર તંદુરસ્તી બાતાંની જરૂરીયાતો અનુસાર આહારી રહેઠાણો પુરાં પાડવાં જોઇએ. એ ઉપરાંત, તેમણે કહ્યું કે, સરકારે પોતાના સઘળા નોકરોમે આદર્શ બોરાક પુરો પાડવો જોઇએ, હરવા ફરવાની સગવડો અને રમતના મેદાનો પુરાં પાડવાં જોઇએ, રાત્રીશાળાઓ અને પુખ્ત વયનાને માટે કેળવણીની સગવડો પુરી પાડવી જોઇએ. સરકારે બને તેમ કર્યો પહેલ્લી તેનાથી બાનગી માલીકોને તેમ કરવાનું કહી શકાય. બી. વોલે વધુમાં કહ્યું કે શહેરના નેટીવોને અને તેઓના કુટુંબોને અત્યારે જે પગાર મળી રહ્યો છે તેજ જ્યાં વિસાત વધારેમાં છે ત્યાં તેઓને મળતા પગારમાં વધારો કર્યો સીવાયજ બીજી રીતે તેઓની સ્થીતી સુધારવાનો સવાલજ કયાં રહ્યો? જે કરવાની જરૂર છે તે એ છે કે તેઓને વધારે સારો અને પુરતો પગાર અપાયો જોઇએ કે જેથી શહેરના નેટીવો સારી રીતે રહી અને પોતાના કુટુમ્બનો નીર્વાહ કરી શકે. નેટીવ ઓફેર્સના સેક્રેટરી મી. ડી. કેલ. સ્મીટ, જે ઉપરોક્ત સરકારી કમીટીના પ્રમુખ છે, તેમણે મરીન હોટેલમાં રોટેરીયનો સમક્ષ એક ભાષણ કરતાં કહ્યું હતું કે આપણા મોટામાં મોટાં અને સુંદરમાં સુંદર શહેરોના ઓથ હેઠળ જીવનની જે દશા વર્તી રહી છે, આપણા આંગણામાંજ જે કંગાલીયત, રોગ, અને ત્રાસદાયક બાળમરણ વર્તી રહ્યાં છે એ જોઇને કમીટીના પ્રત્યેક સભ્યનું હૃદય દયા, બલકે શરમથી કંપી ઉઠયું છે." મોટાં શહેરોમાંની તપાસપરથી માલુમ પડયું છે કે પાંચ જણના કુટુમ્બનું જીવન ના સાધારણ પોસણ યુક્ત પોષણ કરવા ને એક નેટીવને માસીક પા. ૬ થી પા. ૭ની જરૂર પડે, જ્યારે એજ શહેરોમાં નેટીવને સરેરાશ પગાર પા. ૪ થી સ્હેજ વધારે મળતો હોય છે. બાળ મરણ વિષે બોલતાં બી. સ્મીટે કહ્યું કે એક શહેરના તંદુરસ્તી બાતાંના અમલદારે કહ્યું હતું કે એ શહેરમાં નેટીવોમાં બાળમરણનું પ્રમાણ હજારે ૪૮૭ નું થતું હતું.

આ દુઃખોના ઉપરાંત વધારામાં નેટીવો પર પાસના કાયદા અને એ કાયદાની રૂએ પોલીસ તરફથી અન્યાચારો થાય છે તે છે. વળી એ ઉપરાંત પીક-અપ-ચેન નો ત્રાસ અને પોતાના ગોરા માલીકો તરફથી બાતકી મારે પડવાથી મરણના ઘાણલા બને છે તે છે.

પરંતુ આમાં નવું કહ્યું નથી. જ્યાં પરદેશી સત્તા હોય છે અને શાસકો શાસીતોને પરતંત્ર દશામાં કચડાયેલા અને તરછોડાએલા રાખે છે ત્યાં સઘળેજ એવી રમીતી પ્રચલીત હોય છે. હીંદુસ્તાનમાં બ્રીટીશ શાસન હેઠળ ચાળીસ કરોડ ની પ્રજાનો ઈતીહાસ પણ એજ કથની કહી રહ્યો છે. શાસકોને અત્યાર સુધી

નેટીવ કેવી રીતે રહેતો હતો તેની ચીંતા નહોતી તે ગોરાના હુકમો ઉઠાવે છે કે નહી અને પોતાને સ્થાને રહે છે કે નહી એજ જોવાની તેઓને ચીંતા હતી. ગોરા સામે પોતાનું મસ્તક ઉંચું કરવાની ઉદ્ધતાઇ નહી કરવાને નેટીવોમાં બહીક પેસાડવાને બંદુકના અવાજ આપણે કયાં ઓછા સાંભળ્યા છે. આ રીતે ગોરાએ કાળા માણસના દૃષ્ટી તરીકેની પોતાની જવાબદારી ઉઠાવેલી છે! હાલ જે ક્ષુદ્ર લોકશાસનવાદને માટે લડાઇ રહ્યું કહેવાય છે અને જ્યારે તપાસવા બેસીએ છીએ ત્યારે લોકશાસનના ફળ કેવાં જોવામાં આવે છે? એ લેખને જે લોકો કહે છે, "આવા લોકશાસનવાદથી અમને બચાવો!" તો શું તેમાં કંઇ તાત્પુરી જેવું છે? ગાસીતોની કયા માત્ર તપાસવા પુરતાંજ શાસકોના અંતઃકરણ જાગૃત કરવાને જો હાલની ખુનખાર લડાઇની જરૂર પડે તો એ અનીષ્ટો દુર કરવાને તો હજુ કેટલો માનવ સંહાર થવાની અને માલ મીલ્કતની કેટલી આનાખરાબી થવાની જરૂર પડશે એ વિચાર કરતાં લગભગ શ્વાસ ઉંડી જાય છે.

કાળા માણસના જાનની કીંમત

ગુ જીનના તા. ૨૪ મીએ ક્રાંસવાલમાં બેંક રેમને આફ્રીકન બાળક એક ગુગીના મુંબડામાં રહેતા ૨૮ વર્ષના એક નેટીવ અને તેની પત્નીને કોમ ગોલાજરે પીસ્તોલથી મારી નાખ્યા તેની ત્રણ ગુરૂવારે એટલી સમજમ બાર મહીને જોહાનીસબર્ગમાં કન્વેસ્ટ પેરી આને સુકાદો આપ્યો છે કે ખુન કરવાના બરદાયી કોમ આબુલબપમાંકિલરકરી પોષાક પહેરેલા યુરોપીયન તરફથી બજેલા રીવોલવરના ગોટલા જખમ થી મરણ નીપજ્યું છે. મરનાર માણસે મરતાં પહેલાં કરેલાં નીવેદનમાં જણાવ્યું હતું કે એક યુરોપીયન સોલજરે આવી કંઇ પણ બોલ્યા વગર રીવોલવરના બે ગોટ કોડયા અને પછી તુરતજ ચાલતી ગયો. આજની પડી સુધી તેનો પત્તો નથી.

મરહુમ બી. અસવાત જેઓ હીંદી કોમમાં અગ્રગણ્ય સ્થાન ધરાવતા હતા તેઓનું મરણ એક મોટર એકસીડન્ટથી કેટલાક મહીનાપર નીપજ્યું હતું. કોમ ગોરાની મોટર દેહળે તેઓ ઘવાઇ ગયા હતા.

બી. ગાર્ડી જેઓ ના. ગા.માં સૌથી બાલદાર હીંદી વેપારી છે તેમની અને તેમના આસીસ્ટન્ટની સામે તેઓની દુકાનમાં કોમ્બે ઘોળે દીવસે દાખલ થઇને રીવોલ્વરના ગોળીબાર કર્યો હતા જેથી બન્ને જખમી થયા હતા. કમબાજ જણાવામાં આવ્યું છે કે બી. ગાર્ડીના આસીસ્ટન્ટ એ જખમના પરીણામે ગુજરી ગયા છે.

ઉપલા ત્રણે દાખલામાં ગુનેગારને પોલીસ હજુ સુધી પકડી શકી નથી. આનો અર્થ શું થાય! એજ કે આ દેશમાં બીન-ગોરાના જાન ની કીંમત નથી. જો એ સમળા દાખલામાં ભોગ થઇ પડેલા ગોરા હોત તો બુદીજ વાત સાંભળવામાં આવી હોત. ન્યાય ખાતાને આ વસ્તુ પ્રતીષ્ઠા આપનારી નથી.

સરકારની પરહેજ કરવા સંબંધી નીતી

સરકારની પરહેજ કરવાની નીતી વધારે સખ્ત કરવામાં આવી છે એવી વાતનો મુકદ્દમ પ્રધાન બી. એચ. જી. સ્ટેરેન્સે એક મુલાકાત દરમીયાન ઇન્કાર કર્યો છે. તેમણે કહ્યું છે કે તેમાં કંઇ પણ ફેરફાર થયો નથી. સરકારે સઘળા જર્મનો અને ઇટાલીઅનો જે રાજ્યને ભારી જોખમકારક જણાય તેઓને પરહેજ કર્યા કરે છે. કેટલાક નવા ગુનીઅનના વતનીઓને પણ સરકારના યુદ્ધ પ્રયત્નોને કોયકારી પાડવાની પ્રવૃત્તિઓ અટકાવવાને હબસામાં પરહેજ કરવા માં આવ્યા છે. ગુનીઅનના વતનીઓને જ્યારે તેઓની સામે ઓછી ગ્રાહ્ય જોઓનો પુરાવો કોમ સોજ પરહેજ કરવામાં આવે છે, તેવા પુરાવા નું ક્ષેત્ર દેખીતી રીતે બહુ જ મર્યાદીત રાખવામાં આવ્યું છે. સરકાર કોઇ પણ બાબતનું માન રાખતી નથી. રાજ્યના હીતમાં જ્યાં જરૂર જણાય ત્યાં પગલા લેવામાં આવે છે.

પેટ્રોલનું બળતણ

જો કે દક્ષીણ આફ્રીકામાં હજુ ગોરકના પેટ્રોલની અછત નથી થઇ તોમ સરકાર તેના રક્ષક સાંચવી રાખવાના દાનજીપણા વીષે વિચાર ચલાવી રહી છે. એક સુચના એવી થઇ છે કે ખાનગી મોટરગાડીઓ રવીવારની બપોરથી સુધી પેટ્રોલ આપવાનું બંધ કરવું. હજુ એ બાબત પર નીર્ણય લેવાયો નથી. પરંતુ એવું સુચવવામાં આવ્યું છે કે એવું પગલું લેવાથી "બ્લેક માર્કેટ" થશે અને પેટ્રોલનો ખીનજરૂરી ઉપયોગ ગતો અટકશે જેમ પેટ્રોલ પુરતા પ્રમાણમાં આવે છે. પરંતુ તેનો રક્ષક અમુક હદ સુધી ઠકારી રાખવાની જરૂર છે. પેટ્રોલનો નકામો ઉપયોગ કરવા સામે વેપાર ઉદ્યોગ ખાતાના પ્રધાન બી સ્ટટરહેમે બબનો ધ્યાન ખેંચાવ્યું આપેલી છે. અને તો એ બાબતથી ધ્યાનમાં નહી લેવામ તો અનીષ્ટિત પ્રમાણમાં પેટ્રોલનો ઉપયોગ પ્રતીબંધીત કરવા ની જરૂર પડશે.

બી. સીદાતનો કેસ

બી. દાઉદ અહમદ સીદાત જેમની સામે એમરજન્સી રેગ્યુલેશન્સનો ભંગ કરવાનો આરોપ મુકવામાં આવ્યો છે તેમનો કેસ મંગળવાર નવેમ્બર તા. ૧૮ મીએ કરબનની મેજીસ્ટ્રેટ કોર્ટમાં ચાલશે.

હિંદીઓને કેવી રીતે કાઢવા

બાનગી મીલકતના ડાયટલ ડીકમાં હીંદીઓ વિરૂદ્ધની કલમ દાખલ કરવામાં અને તેનો ખરચ ઉઠાવવામાં કરબન સીટી કાઉંસીલે સામેલ થવાની કાઉન્સીલની બબસે કમીટીના પ્રમુખ બી. એચ. જી. કેપેલે કહેલ ઠરાવપર એક કાગળ લખી અભીપ્રાય કરી છે. બી. કેપેલ લખે છે કે આ બાબતમાં સરકાર કંઇ પણ કરી શકે. સાં સુધી આજ એક રસ્તો છે કે જેથી કાયદેસીર હીંદીઓ તો યુરોપીયન સત્તાઓમાં પ્રવેશ પામે અટકાવવા માં મદદ કરી શકે હાલના કાયદાની રૂએ દાખલ કીકમાં હીંદી વિરૂધ્ધની કલમ નખાવતા પ્રોપર્ટીના માલીકને સમજાવવા પડે તેમ નો બધ થાય છે. જો એવી કલમ દાખલ કીકમાં નખાય અને કોમ બકાનમાં હીંદીઓ વસતા હોય અને આજુબાજુના રહેતા યુરોપીયનો તેઓને કાઢવા માંગતા હોય તો તેઓને પોતાને બધું કાઢે જવું પડે. બી. કેપેલ જણાવે છે કે તેની દરખાસ્ત મુજબ કરબન મ્યુનીસીપાલીટી પગલા લઇ શકે અને તેનો બધો બોજો થાય.

મુસ્લીમોનો કાઉન્સીલમાંથી ચોકઆઉટ

બ્યુ દિલ્હીથી ફ્રેટર જણાવે છે કે મુસ્લીમ લીગના કાઉંસીલ ઓફ સ્ટેટમાં લીડર બી. ફઝલે-હકાગે તેઓનું પ્રથમ ધારાસભામાંના મુસ્લીમ પક્ષના ઠરાવ અનુસાર હતું એવું કુકમાં નિવેદન કર્યા પછી મુસ્લીમ લીગના સભ્યો કાઉંસીલમાંથી ચોક આઉટ કરી ગયા હતા. આ કારણથી એ કર્યું જણાવવામાં આવ્યું નથી.

બેગમ રાહે નવાઝનો બી. ફઝલહકને જવાબ

નેશનલ ડીફેન્સ કાઉન્સીલમાંથી રાજીનામું આપવાની બી. ફઝલહકની સુચનાનો અનાદર કરતાં બેગમ રાહે નવાઝ જણાવ્યું હતું કે:

"મુસ્લીમ લીગના પ્રમુખ નેશનલ ડીફેન્સ કાઉન્સીલમાં લીગપક્ષની એકની એક બેઠક ને રાજીનામું આપી દેવાની માગણી કરવા બહાર પડયા છે પરંતુ ગરીબના મુસ્લીમ કાયદા મુજબ મુસ્લીમ બહેનોને તેમેના હક્ક આપવા ને તેમણે કર્યું કર્યું નથી. મારા દેશબંધુ ગોની સાથે બીસ વર્ષ સમાં કામ કર્યા પછી હવે મને ખાત્રી થઇ છે કે એ હકો મેળવવાને હીંદી બહેનોએ એકલા લડીલેવું પડશે અને બીજી સરકાર તરફથી તેઓને એ હકો અને લાભોનું રક્ષણ કરવાને જે કંઇ પણ તકેદારી આપવામાં આવે તેનો તેઓએ આભાર ઉઠાવી લેવો જોઇએ. હું માનું છું કે આપણી મારફતીયાના સરકારમાં હીંદી બહેનોને અવાજ આપવામાં આવ્યો છે એ વસ્તુને દરેક બી કાર્યકર્તાઓએ વધારી લેવા જોઇએ અને [illegible] તેઓએ પોતાના લાભોનું રક્ષણ કરવામાંજ નહી પરંતુ જે કાર્ય તેઓ કરી રહ્યા છે તેના હેતુઓ આગળ વધારવામાં ઉપયોગ કરવો જોઇએ."

ઓરેલાન્ડીકની શરતો હિંદને લાગુ પાડવાનો ઠરાવ

કીંદની ધારાસભાએ ગયા મંગળવારે ઓરેલાન્ડીક અહારાસાત્રમાં પ્રેસીડન્ટ રૂઝવેલ્ટ અને બી. ચર્ચીલે યુદ્ધના હેતુઓ વિષે જાહેર કરેલા સરતો કીંદુસ્તાનને પણ લાગુ પાડવામાં આવશે એવો સર્વાનુમતે ઠરાવ કર્યો હતો.

હિંદ અને યુદ્ધ

પંડિત હૃદયનાથ કુંજરૂનું ભાષણ

યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સ ઓફ સાઉથ આફ્રિકાના ઉપક્રમે ગયા અઠવાડિયામાં ડર્બન ખાતે ટાઉન હૉલમાં હિંદ અને યુદ્ધ ઉપર એક જાહેર જલસો ભરાયો હતો. આ પ્રસંગે પંડિત હૃદયનાથ કુંજરૂએ હિંદ અને યુદ્ધ ઉપર એક મનનીય ભાષણ કર્યું હતું. તેનો આખો સમાચારસાર આજ અહીં આપીએ છીએ:

અગત્યનો પાઠ

વર્તમાન યુધ્ધે એક બાબતનો પાઠ એ શીખ્યો છે કે સામ્રાજ્યના પ્રદેશ અંગેની, તેના સાધનો અનુસાર જેટલે અંશે બની શકે તેટલે અંશે પરદેશી આક્રમણની સામે પોતાનું રક્ષણ કરવાની તૈયારી હોવી જોઇએ. હીંદુસ્તાન જ્યાં સંરક્ષણની બાબતમાં બ્રિટીશના તાબાદાર કોમ પણ ગણાય છે. ઉતરી આવે તો તેને પહોંચી વળવાને અપુરું છે. હીંદુસ્તાન અને મેટ્રોપોલિટન પ્રાંતોના રાજકારણી મતભેદોને લીધે, આ દેશમાં એક જાતીપર બીજી જાતી સમેપિર સત્તા ચલાવી રહી છે તેને લીધે લશ્કરી ગોઠવણો એવી બની છે કે જેથી હીંદુસ્તાનના સંરક્ષણના હેતુઓ સારી પેઠે પાર પડી શકે નહીં. પરંતુ સૌથી પ્રથમ જોઇતની સર્વોપરીતા જળવાઇ રહે. હીંદનું ઔદ્યોગિક બંધારણ પ્રાંતોમાંથીજ ઉભું કરવામાં આવે છે તેનું ખરું કારણ એ છે કે લશ્કરી સોદા બજાવવાનું કામ જોખમ અને ભય એવા ભારતવર્ષનાજ હાથમાં વ્યવસ્થિત રહે. આમ જનતાને દુર્યોધન પાસેના આંચકો આપવા એક લશ્કરી કરજદારમાં પોતાના દેશની સેવા કરવાની ઇચ્છા ગેરલા યાત્ર એ બ્રીટીશના હાથનું નહીં.

યુદ્ધની પરીસ્થીતીને લીધે બ્રીટીશ સરકારને લશ્કરી દ્રષ્ટિએ રચવામાં આવેલી કહેવાતી પોતાની નીતી બદલ દેવી પડી. તેને બદલ દેવી પડી એ એજ બતાવે છે કે એ લશ્કરી દ્રષ્ટિએ નહીં પણ રાજદ્વારી દ્રષ્ટિએ રચવામાં હતી. તેનો હેતુ એ હતો કે લશ્કરને હીંદી બનાવી દેવામાં દીલ કરવી અને પોતાના લશ્કરી સરિપાઇઓના સેનાપતીઓ તરીકે હીંદીઓનીજ નાબુદે નીમણુક કરવાની દીર્ઘકાળ રાષ્ટ્રિયવાદીઓની માગણી નો વીરોધ કરવો. યુદ્ધ શરૂ થયું તેની ચોડા વર્ષ પુર્વે એવું કરવામાં હતું કે હીંદી સોડા બાલાના દર બધા અમીકારી આગેવાનોની નીમણુકે એક હીંદીન નીમવામાં આવશે હીંદી નોકરવાતાંઓ બજાવેલી સેવાઓની કદર કરવામા આવી હતી પરંતુ તેમ છતા યુદ્ધ પહેલાં અમીકારી પદ પર હીંદીઓની નીમણુકની સામેના પ્રતિબંધ હજુ બાકાજ રહ્યો છે.

આપણને કહેવામાં આવે છે કે આ યુદ્ધને આપણે આપણું પોતાનુંજ ગણવું જોઇએ. આપણુ ને એવા વીશ્વાસ રાખવાનું કહેવામાં આવે છે કે તેમાં વીજય પ્રાપ્ત થતાં હીંદુસ્તાન અને ઇંગ્લાંડ વચ્ચે સમાન ભાગીદારી રચાશે. પરંતુ એક મુળ બાબતનો તો બ્રીટીશ સરકારનું દ્રષ્ટિકોણ આપણે યુદ્ધ પહેલાં હતું તેવું ને તેવુંજ જોઇએ છીએ.

હજુ અસંતોષકારક સ્થિતિ

એ કે યુદ્ધના દબાણને લીધે બ્રીટીશ સરકાર યુદ્ધ પહેલાં કરતી હતી તેના કરતાં હીંદી અમલદારોનો વધારે ઉપયોગ કરતી હશે પરંતુ તેની નીતી તો પ્રથમ યુરોપીયનોનેજ નીમવાની અને જો યુરોપીયનો ન મળી શકે તોજ હીંદીઓને નીમવાની હજુ ચાલુજ છે. વળી લશ્કરીઓને ઉચ્ચોદ્યથી આપાત કરવામાં આવે છે અને જ્યારે સાંધી કોઇ નજર મળી શકે ત્યારેજ બ્રીટીશ સરકાર હીંદની અંદરના મામલોનો ઉપયોગ કરવાનો વીચાર કરે છે કે જેને તેણે હીંદુસ્તાનમાં પોતાનો રાજકીય સંબંધ રાખ્યો. બાહ્યદીજ એકસરખી રીતે કોઇ પણ બનતું ઉદ્યોજન આપેલું નથી. હીંદુસ્તાનના યોરક્ષણને બાબત તેમજ તેની આર્થીક જરૂરીયાતોને બાબત હીંદુસ્તાનની અભિપ્રાયોમાં બાબતથી કેમ બને તેમ ત્વરા અને ખંતથી કરવાની જરૂર હતી. પરંતુ બ્રીટનની આ દેશ માં કોઇપણ સરકારી નીતી નાદિલત કરનારી છે તેવીજ અભિપ્રાયોક નીતી પણ નાદીમત કરનારી છે. ઇંગ્લાંડ અને હીંદુસ્તાન વચ્ચેના સંબંધને રપ૦ વર્ષ વીતી ગયાં છે છતાં આ દેશ ગરીબીમા સબડી રહ્યો છે. પ્રજાનું રહેણી નું ધોરણ ઉંચું કરવાને તેમજ પોતાના દેશનાં સાધનોને માટે તેને તબધાર કરવાને ઉદ્યોગોને આગળ વધારવા બાબ આવશ્યક છે.

મધ્યમાં પ્રજાકીય સરકાર

સારામાં સારા સંજોગોમાં પણ એક બાનદાની સરકારથી પ્રજાપરની મોટી જાંગને પહોંચી વળી શકાય. એ જાંગને બાતર દેશને કંઇ નાનો સુનો બોજ આપવો નહીં પડે.

એટલે મધ્યમાં એક પ્રજાકીય સરકાર હોય તોજ તે દેશના ઉપર તેરીક દબાણ લાવી શકે અને આપણા નવજુવાનોનો અને આપણા ઉદ્યોગોના માલીકો અને અર્થશાસ્ત્રીઓનો આપણા દેશના રક્ષણો માટે તેમજ તની આર્થીક બોલબાલાને માટે અવશ્યિત સહ આગળ વધવા નો ઉત્સાહ બનાવી કરી શકે. આજ દારણથી જે જનતંત્ર રાજ્ય ઇંગ્લાંડ અને સ્વરાજ્ય બોગવતાં સંસ્થાનો ભોગવી રહ્યાં છે તે જનતંત્ર આજે હીંદુસ્તાન માંગી રહ્યું છે.

પરંતુ ઇંગ્લાંડ તો હજુ પણ પોતાની સંકુચિત દ્રષ્ટિબીજ જોઇ રહ્યું છે કોમી સંવાદના અભાવ ના કારણે આપણું રાજ્ય બોલાવું જાતે ચલાવા દેવાની આપણી બીમણીનો વીરોધ થઇ રહ્યો છે. કોમી સંપ એ મણીજ અમલની વસ્તુ છે. આ દેશની પ્રજાના સભ્યો વચ્ચે એકસંપ થાય ત્યારે તેમાં સમસ્ત પ્રજાનું આંતીમ હીત સમાયેલું છે. કોમી સવાલની ગંભીરતાનું અમારા એ બાબતમાં આપણી પોતાની જવાબદારીનું મહત્વ કું કોઇ પણ રીતે ઘટાડવા માંગતા નથી. આજના કમનશીબ કોમી મતભેદોને માટે આપણે દોષીત છીએ. પરંતુ દેશની રાજકીય પ્રગતીને અટકાવી દેવાને માટે કું તેને એક યોગ્ય કારણ તરીકે કબુલીજ પણ શકાતો નથી. કેનેડા અને આફ્રિકામાં પણ ગંભીર મતભેદો થયેલ છે પરંતુ એ દેશોની રાજકીય અને આર્થીક પ્રગતીમાં તેને આડે આવવા દેવા માં આવતા નથી. જો બ્રીટીશ સરકારમાં કોમી સવાલનો નીકાલ લાવી દેવાની પ્રમાણીક ઇચ્છા હોય તો એ દીશામાં તેનો બરો કાળો એજ હોય શકે કે યુદ્ધ બાદ તે હીંદુસ્તાનને પુર્ણ આઝાદી આપશે એવું તેણે વચન આપવું અને મધ્યમાં તુરતજ એક પ્રજાકીય સરકારની સ્થાપના કરવી.

બ્રીટીશ સરકારની સામે આરોપ

પરંતુ બ્રીટીશ સરકારની સામેનો મારો આરોપ એટલોજ નથી કે તેની દ્રષ્ટિ સંકુચીત છે અને પ્રતિકામના પડો પ્રત્યે તે બેપરવા છે. મારો આરોપ એ કરતાં વધારે ગંભીર છે. હું માનું છું કે હમણા હમણાંમાં બ્રીટીશ સરકાર એની નીતી અખત્યાર કરી રહી છે કે જેથી મતભેદોને ઉશ્કેરણી મળતી છે.

બ્રીટીશ સરકારે લશ્કરીઓને બરાબર એવું કહેલું છે કે તેઓની પોતાની બાબતોનો નીર્ણય તેઓએ બનેજ કરવાનો છે. બંધારણ બાબત નો કોઇ પણ જરીબ્યની મસલતોમા સહુમતીઓ ને પોતાના સંપુર્ણ અસર પાડવાનીજ નહીં પરંતુ બધારણીય સુધારાને રદ કરવાનો પણ છુટ આપવામાં આવેલી છે. આ પરતુંનો આ પણે વીરોધ કરીએ છીએ. કોમી મતભેદો દુર કરી દેવાની અને બ્રીટન અને સામ્રાજ્યને બાતર હીંદુ મુસ્લીમો વચ્ચે સહકાર કરાવવાની જો બ્રીટીશ સરકારની પ્રમાણીકપણે બરબા હોત તો જરૂર તેણે વધારે કલાપબુઝરની નીતી અખત્યાર કરી હોત. પરંતુ તેણે જબાબદારીને બેપરવા નીતી અખત્યાર કરેલી જ કે જેથી પોતાની સત્તા ઉંઘવા ની તેની અનીચ્છામાં લશ્કરીઓનો તેને સાથ મળે

સમાધાનનો ખરો માર્ગ

ઇંગ્લાંડ અને હીંદુસ્તાનની સમક્ષ આજે ઉપસ્થિત થયેલી મુશ્કેલો દુર કરી સમાધાનનો ખરો માર્ગ શું હોઇ શકે આપણા રાજકર્તાઓમાં મતભેદો થયો જોઇએ. રાજદ્વારી સવાલોને તેઓ અત્યારના કરતાં વધારે દીર્ઘદ્રષ્ટિ થી જોતા નથી શકતા. મને બાપ છે કે, હીંદ અને બ્રીટીશ વચ્ચેના ભાવીબનાવ સંબંધમાં આપ મને તેવા આશાવાદી માનુષ ન કહેં પણ આશા ખરાબી નહીં શકે.

શ્રી. ચર્ચિલના આપણપરથી સ્પષ્ટ જોઈ શકાય છે કે બ્રીટીશ સત્તાધીશોએ હજુ પોતાની પકડ ઢીલી પાડેલી નથી અને શ્રી. ચર્ચિલનો ડ્રિફ્ટિંગ ટુ ડૉમના રાજતંત્રના ખરડાપર થયો ચાલી રહી હતી તે વખતના કરતાં જુદો નથી.

આ સંજોગોમાં આપણી ફરજ ચોખ્ખી છે મારી ખાત્રી છે કે શ્રી ચર્ચિલના આપણે દેશ-ભરમાં વિરોધ અને રોષની લાગણી ઉત્પન્ન કરેલી છે અને જેઓ યુદ્ધપ્રયત્નોમાં આપણા દેશબંધુઓને હાર્દિક મદદ આપવાનું કહી રહ્યા છે તેઓના હાથ તેથી ઢીલા પડી ગયા છે આપણે સ્પષ્ટ જણાવી દેવું જોઇએ કે આપણે બ્રીટીશ સામ્રાજ્યવાદના હથીયાર બનવાના નથી. એવો એક પણ જવાબદાર હિંદી રાજદ્વારી નથી કે જેણે ફેસીસ્ટવાદ કે નાઝીવાદ પ્રત્યે સિમ્પથી વ્યક્ત કરી હોય પરંતુ તે સાથે આપણે આપણા દેશબંધુઓ અને આપણા અધિકારના મંતાનો પ્રત્યેની ફરજ ભૂલી જવી જોઈએ નહિ. આપણે દેશને પોતાની આઝાદી પ્રાપ્ત કરવામાં મદદ આપવા સાથે આપણા પોતાના દેશને આઝાદ કરવાની આપણી ફરજ આપણે નજર સમક્ષ રાખવી જોઈએ. આપણા દેશબંધુઓ પોતાના જીવન ની પ્રત્યેક ઘડીએ આઝાદીની જે હાક મારી રહ્યા છે તેના પ્રત્યે આપણે કઈ રીતે બહેરા કાન બતાવી શકીએ!

આપણે આપણા શહેરો અને ગામડાઓમાં મોંકરો અને હવાઈની સંખ્યામાં એકત્ર થવાને અને બ્રીટીશ સરકારને મોટામાં મોટા પ્રમાણમાં ટેકો આપવાને જણાવી દઈએ કે આઝાદીની ચળવળ આપણી દરેકના પ્રત્યેક વર્ગમાં ઓતપ્રોત થઈ ગઈ છે. તે આપણે તેમ કરીશું, આપણું રાષ્ટ્રિય સ્વમાન અને આપણી દ્રઢતા સંપૂર્ણ પ્રમાણમાં બતાવી આપીશું તો મારી ખાત્રી છે કે શ્રી ચર્ચિલ જેવાથી પણ આપણા દેશની ૪૦ કરોડની પ્રજાની પ્રગતિને રોકી નહિ શકાય. આપણે એકવખ થઈ આપણા મકાન ખાતરને માટે લડીશું તો પૃથ્વીપર કોણ પગ મોકી શકવા તૈયાર હશે કે જે આપણને દબાવી શકશે. જો આપણું ધ્યેય સાદ્ય વિના આપણે પ્રાણ ન કરી શકીએ તો તેની જોખમદારી જેવા કાર્યો અને મંકુચિત દ્રષ્ટિવાળા જેનારાઓપર રહેશે કે જેઓ આજે અમારે તેઓનું વર્તન નૈતિક દ્રષ્ટિ વડેજ પ્રોત્સાહિત થયું જોઇએ ત્યારે આપણી પ્રગતિના માર્ગમાં આડે આવતા રહ્યા છે. સાદ્ય કરવી પડશે એટલા ખાતરથી આપણા દેશ પ્રત્યેની આપણી ફરજ બજાવવામાં આપણે અટકી નહિ શકીએ. દેશના કોઇ ભેદોથી બીજા છેડા સુધી આપણે કહી દઇએ અને બ્રીટીશ સરકારને પણ સ્પષ્ટ કહી દઇએ કે આમારી વચ્ચે ભલે ગમે તેવા મતભેદો દેખ પરંતુ મુખ્ય સવાલપર અમારી વચ્ચે કોઇ પણ જાતનો તફાવત જેવા નહિ સારેજ હીંદુસ્તાન દુનીયાના આબરૂદારોમાં પોતાનો યોગ્ય દરજ્જો પ્રાપ્ત કરશે અને તે તા. મુંબઇના ઠરાવો નો છેલ્લો કરવામાં પોતાનો ફાળો આપી શકશે કે જે આપણને તે પોતાની બાનબાળની મહાનતા અને સમૃદ્ધિના સાધનો વડે હકદાર છે.

પ્રમુખનો ઉપસંહાર

સભાના પ્રમુખ શ્રી પી એન. સપ્રુએ કહ્યું કે હું ખાઈ - કે પરિસ્થિ કુંજરનું ... ... અમારે સભાના તેમના આપણોમાં સૌથી મારે ... ... ત્યારે હતું તેમાં તેમણે પોતાનું ... દેશાભિમાન, કદાચ્યા, જ્ઞાન, શક્તિ અને ... ... બતાવી આપ્યા

... ... કહ્યું - ... ...

છે અને કોઇથી તે બીકથી રાખવાનું નથી. કે આપણા હાથમાં આવવાનુજ છે પછી કહેવામાં આવી રહ્યું છે તેમ બાકે બંડીબરોના કબજા તરીકે પણ આવતુ

એક સહેર તરીકે મારે સેતીનઆઇ સાથે કશી લેવાદેવા નથી પરંતુ એક ભૌગોલીક મથક તરીકે હું તેનો નાશ કરવા માગું છું કે રશિયનો પોતાના સહેરો બાળી મુકવા મજબુર કરે તો તેઓ અમારી ઝહેનત બચાવશે

જર્મનીએ કેટલા વેરે આગળ વધવું પડ નહિ એ જર્મનીએ નિર્ણય કરવાનો છે. છતા હું તને પુછવામાં આવે કે તમે કેમ આગળ કુચ નથી કરતા તો હું કહીશ કે બાજ બરસાદ પડી રહ્યો છે તેથી બાકીના બરફ પડી રહ્યો છે તેથી અથવા તો કેમ માર્ગ હજુ પુરો નથી થયો તેથી.

જે મોરચેમાં, જરમન પ્રોનારાયર, તેમરલેન્ડ ના, વિજયકુચમાં કે હાલના આક્રમણો આક્રમણ કરવાની છુટ. દોષ તો આપણે ઓટલુજ કહીયું કે, આવી જગ્યા પરંતુ જેટલા વેગે આપણે નેતા વધારે વેગે તમારે પાછા હઠવું પડશે.

સકાસનો વંદુ જણાવતાં હિટલરે કહ્યું કે પ્રયત્ન હેતુ દુશ્મનની સત્તાનો નાસ કરવાનો છે અને બીજો દુશ્મનના હથીયાર અને ખોરાકીનો કબજો લેવાનો છે.

મોક્કા બાતર સહેરના મેળવવાની આપને કશી પરવા નથી.

જર્મનોએ ૩૧,૦૦,૦૦૦ સોવીયેટ કેદીઓ લીધા છે. યુવેસા અને જર્મની થએલાઓને સજવામાં આવે તો એમ કહ્યું કે ૮૦ લાખથી એક કરોડ જેટલા સોવીયેટ સૈનિકો બેકાર થયા છે. વળી બોમ્બ જર્મનોએલાઓનો તેમાં સમાવેશ થતો નથી. આવી નુકસાનીમાંથી કોઇ પણ સરકાર ઉભરી શકે નહિ.

એ ઉપરાત રોવાયેટે ૨૫,૦૦૦ વિમાનો, ૨૨,૦૦૦ ટેંકો અને ૨૭,૦૦૦ તોપો ગુમાવી છે.

જર્મનોએ આકાર સુધીમાં ૨૧,૭૦,૦૦૦ ચોરસ કીલોમીટર એટલે હિંદુસ્તાનનો પાંચ ગણી જમીન જેટલો વિસ્તાર કબજે કર્યો છે. અને તેમાં ૫૦ થી ૭૫ ટકા સોવીયેટના ઉદ્યોગો અને મોટા માલનો સમાવેશ થાય છે.

આકાર સુધીમાં આટલા બોમ્બ પડ્યાતમાં કોઇ પણ મકાન સારસાલનો નથી બચ શકયો તેવો સોવીયેટ રશીયાનો નાશ થયો છે.

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક અબરો

દરબન આવેલા જાણીતા હિંદીઓ

ઉજવાઇ ગયેલા હીરક જીયંતીમાં તેમજ કેટલાક બીજા પ્રસંગોએ દરબન આવેલા જાણીતા હિંદીઓમાં ડરબનના અગ્રગણ્ય વેપારી અને સમાજસેવક શેઠ અબ્દુલ્લા હાજી આદમજી ઝવેરી, ડરબનના જાણીતા બેરીસ્ટર મી. એમ. કે. બાવઝીર, ડરબનના જાણીતા ડોકટર મી. એમ. સી. પરીખ, ડરબનના જાણીતા વેપારી મી. એમ. એમ. પટેલ

મહારાજાઓને ગાંધીજીના સંદેશો

દેશી રાજ્યોની પ્રજાને એક સંદેશો પાઠવતાં મહાત્મા ગાંધીજીએ નીચે પ્રમાણે જણાવ્યું હતું:

મહારાજાઓ અને તેઓની વૈભવી વસ્ત્રોના સંબંધ પર હું ચોકસ અને મજબુત મત ધરાવું છું. મારી સંપૂર્ણ ખાત્રી છે કે અંડમણગારેલી કલ્પ, જેને યુદ્ધના નામથી ખોબો આપવામાં આવ્યો છે, તે પુરી થયા બાદ દુનીયાનાં જે નવા બનવરયા રચાવારો તેમાં મહારાજાઓને રચાન તેજ મળશે તે તેઓ વૈભવના ખરા સેવકો બનશે અને પોતાની શક્તિ તલવારથી નહિ પરંતુ વૈભવ તારકનાં પ્રેમ અને સંપત્તિથી લેશે. આ મારો દૃઢ અભિપ્રાય દેશ દેશી રાજ્યોની વૈભવોને મારી એ સલાહ છે કે તેઓએ પોતપોતે રચનાત્મક કામ અંતથી કરી તેઓની ઉપર આવનારી જવાબદારીઓ માટે પોરજ રાખ્યા તૈયાર રહેવું. તેનો અર્થ એ નથી થતો કે તેઓની ઉપર ચાલ રહેલા ગંજાવર અત્યાચારો, જેના વખ્યા હોવાનો મારી પાસે આવી પહોંચ્યા છે, તેને તેઓએ ચરમ્યા કરવું. અત્યાચારોના ભોગ થઇ પડેલાઓએ તેનો જે સારામાં સારી રીતે બની શકે તે રીતે સામનો કરવો. સારામાં સારી રીત કે જાણું છું તે આહિંસાની જ રીત છે, જેને બીજી રીતે જ્ઞાનપૂર્વક સવિનયભંગ કે બીજા શબ્દોમાં કહેવામાં આવે છે. પરંતુ વ્યક્તિગત અત્યાચારો અને માનવ જીવના કાયમના મારી અમલમાં આવેલા છે. તો એ ખરા હોય અને અત્યાચારોના ભોગ થઇ પડેલાઓએ અહિંસાની રીત અપનાવતા ન હોય તો પોતાની જોટની શક્તિ હોય તેટલી શક્તિથી સામે તેઓ હોયાથી સામનો કરે અને એ પ્રયત્નમાં પોતાનો જીવ કુરબાન કરી દે. એ દૃષ્ટિએ સામનો ગેટમેજ અહિંસક અણુમોલ જોટલો એક વિશાળ બીસાડીની આગળ એક ઉંદરનો બચાવ. એક નિઃશસ્ત્ર માણસને ગોળીથી સજજ થયેલી ટોળી પ્રેમ રીબાવી શકે તેનો હું બ્યાલ કરું પરંતુ કોઇ પણ માણસ શરીરે ગમે તેવો નિર્બળ હોય છતાં પણ તે તેનામાં સામનો કરવાનું મનોબળ હોય અને અહાદુરીથી મરવાની શક્તિ હોય તો તેણે ગમે તેવા મોબોગોની સામે પણ હિંમત હારવાપણું ન હોય.

હું ઇચ્છું છું કે મહારાજાઓ અને પોતાના મોજ મઝાનો નાશ કરી દેવા સિવકારી એક મંત્ર તરીકે હું તેઓને સૈનયના ખપનું છું કે હવે તેઓએ સમય ચરખાને તલવારની નિરર્થકતા સમજી જવાની જરૂર છે. બાઇબલમાં કહેવાયું છે કે "જેઓ તલવારથી લડશે તેઓનો તલવારથીજ નાશ થશે" એ આપણે ધારતા હતા તેના કરતાં વધારે ખરું પડશે.

કહેવાતી "મુલાકાત" પર ગાંધીજી

મહાત્મા ગાંધીજીએ વર્ધાથી નીચે પ્રમાણેનું નીવેદન કર્યું છે:

'લુક' નામના એક અમેરીકન માસિકને આપેલી કહેવાતી એક મુલાકાતનો હેવાલ વર્તમાન પત્રોમાં પ્રસિદ્ધ થએલો મારા જોવામાં આવ્યો છે. એ ગાસીકનું નામ પણ મેં આગાઉ કદી સાંભળેલું નથી. મારો વકલ્પ હું વખતો વખત જણાવી મુકેલો હું તજ હોવાને છે. કોઇપણને પુછ્યું સવાલ્યતા સીવાય બીજા કશાથી સંતોષ નહિ થાય.

આપણા રાષ્ટ્રિય ઝંડાનો સંદેશ

અલહાબાદ ખાતે મુનીવર્સીટી હોલ ખોર્ડીંગ હાઉસ પર કોંગ્રેસનો ઝંડો ફરકાવવાની હોવા કરતાં શ્રીમતી વીજયાલક્ષ્મિ પંડિતે પુવાનો સમક્ષ સુંદર પ્રવચન કર્યું હતું. તેમણે કહ્યું કે, "ફ્રેન્સ અને બ્રુનરેજીયો જિજ્ઞાસા થઇ રહેલા જગતમાં કોંગ્રેસનો ઝંડો પ્રેમ અને શાંતિનો સંદેશ લઇ જનારો છે ઝંડો એ તો માત્ર એક કપડાનો ટુકડો છે પરંતુ એક રાષ્ટ્રની આશાઓ અને અપેક્ષાઓનું તે એક પ્રતીક છે અને તેની પાછળ રાષ્ટ્રને લાંબો સમય જનારા સ્વપ્ન અને આદર્શો રહેલાં છે. આપણો ઝંડો માનવ જાતીની આઝાદી—મનુષ્ય અને રાષ્ટ્રો વચ્ચે સમાનતા—અને જેમાં સ્વતંત્ર અને પ્રબુદ્ધ પ્રજાતંત્રો હોય એવું જગત ઉપજાવનારો છે આજે જ્યારે જગતનો મોટો ભાગ યુદ્ધમાં રોકાયેલો છે અને પીડાય રહ્યો છે ત્યારે આ ઝંડો એક ખાસ સંદેશો પહોંચાડી રહ્યો છે હું આશા રાખું છું કે અત્રે એકત્ર થએલા વિદ્યાર્થીઓ તેનું એ મહત્વ સમજી શકશે હશે. યમુના ખીણની ખંડીતે યુદ્ધના સંબંધમાં બોલતાં કહ્યું કે આપણે ભવિષ્યમાં યુદ્ધ આશક્ય થઇ જાય એ દીશામાં કામ કરવું જોઇએ ભવિષ્યના નાગરીકો તરીકે તમારે આજકાલના જગતનું ઘડતર કરવાનું છે. આજે છે તે પ્રકારનું તેનો વખારે સાર બનાવવાને તમારે તયાર થવાનું છે. જગત કોઇ અમુક રીતીનો પ્રબંધ નથી. તેને પ્રમાણે બનાવવાનું આપણે સૌએ કાળો આપવાનો છે કે જેથી જે મહાન સુધરો આપણે વખતો વખત સાંભળીએ છીએ તે અમલમા મુકાય.

સર રામસ્વામીને મળેલો નવેસર હોદ્દો

સર એ. રામસ્વામી મુદલીયરને આગાઉ યુનીવર્સલ હોદ્દાના હાલ કમીશનરનું જ બોલાવ્યું હતું તે હાલ બોલવે પોરે ક્રસ્ટના પ્રમુખ નીમાયા છે અને એ પદપરથી નિવૃત્ત થતાં તે મેટ બોટન માં હોદ્દાના હાલ કમીશનરનું પદ ધરાવશે. પહેલાં તે બોટનમાં ડેપ્યુટી હાલ કમીશનર હતા.

જીવતા એરીપલથી એક બંગાળી કુટુંબનું મરણ

કલકત્તાના મ્યુનીસીપલમાં નિર્મળ બોઝ નામના કામદારે પોતાનો રેડીયો આણુ કર્યા હતો તેટલા માં તેની ૧૧ વર્ષની દીકરીનો હાથ ઇલેક્ટ્રીક એરીયલપર પડી ગયો. તેની ખુમચો તેના બા બાપ તેની મદદે આવી લાગ્યા અને પોતાની દીકરીનો વધુ બચાવવા જતા તેઓ બધે એરીયલમાં અટવાઇ ગયા અને ત્રણે તરફડીજ મરણ પામ્યા.

મહારાજા કુટબોલ રમે છે

મુબઇથી કેટર જણાવે છે કે મોહમ્મદન કુટબોલ એસોસીએશન શીલ્ડ ટુર્નામેન્ટ જે હમણાજ કલકત્તામાં રમાઇ હતી તેમાં કલકત્તા રેન્જર્સ, જે મનુભાઇ રમનારા ગણાય છે, તેની સામે કુચબીહારના મહારાજા એક ટીમના મુખ્ય તરીકે રમવા હતા. કુચબીહારના મહારાજાની ટીમ પ્રતિકુળ સંજોગોમાં બધું સારૂ રમી હતી પરંતુ એક ગોલે તેની હાર થઇ હતી. કુટબોલ ગેમ માં એક મહારાજા કેટલાં હોવાનો આ પહેલો જ બનાવ બનેલો છે.

જોઇએ છીએ.

શ્રી. પ્રોટારીયા હિંદુ સેવા સમાજની ગુજરાતી શાળામાં શિક્ષણ અપાવવા માટે ગુજરાતીનું પુરેપુરૂં સેજસ ધરાવતા અને સંગીતનું જ્ઞાન ધરાવનાર હિંદુ શિક્ષક ની જરૂર છે. સમ્રેજીના અભ્યાસી તથા શીક્ષણના અનુભવીને પસંદ કરવામાં આવશે. પ્રમાણપત્રો સાથે અરજી તા. ૩૦ નવેમ્બર સુધીમાં નીચેને શીરનામે મોકલી જોઇએ. પગાર લાયકાત પ્રમાણે.

સી એસ. મેદી,
સેક્રેટરી, શ્રી પ્રોટારીયા હીંદુ સેવા સમાજ
પી. ઓ બોક્સ ૧૮૩, પ્રોટારીયા

સ્થાપના ૧૯૨૬. ટેલીગ્રામ "ચરખો."
શ્રી લક્ષ્મી સીલ્ક એન્ડ કોટન મીલ્સ લી., સુરત.
સેલ્સ સાટીન, સાટીન, કેલનએલ સાટીન, ખોરણા, સીલ્કેટ, મુસી-દોરીઆ, કોલ્સ, સાડી, સાર્ટીંગ, કોટી'ગ, ચિગોરે ચિગોરે.
ઉપરોકત મીલ બનાવની હરિફાઇમાં સુંદર આકર્ષક, મજબુત દરજ્જે, મુશોભીત, ચમકદાર, પસંદ બનાવે છે આપની જરૂરીયાત માટે સુરતની લક્ષ્મી મીલનુંજ કાપડ ખરીદો અને વિશેષ માહિતી માટે લખોઃ
શ્રી લક્ષ્મી સીલ્ક એન્ડ કોટન મીલ્સ લી મીટેડ, કલ્પસીંહ, સુરત, (India)

વિવિધ વર્તમાન

પકડાએલ ચીચી કેદખોરાના ઉતારૂઓ

ગયે અઠવાડીએ તા. ૩૦ ના ઈંગ્લંડની બહાર પકડાએલ વાચા ફ્રેંચ કાફલાની પાંચ મોટામાં ૧૦૦૦ ઉતારૂઓને મુંબઈના ઝોક બંદર પર ઉતારવામાં આવ્યા છે. તેઓમાં લશ્કરી અને નકિકાખાતાના માણસો, ઉતારૂઓ અને ખલાસ ઓક છે. ઓરતો અને બાળકો પણ છે. એ સઘળાને પ્રોહીબીશન ઈમિગ્રન્ટ ગણી ઈમીગ્રેશન ખાતાના સ્વપ્ના કેદળ રાખવામાં આવ્યા છે.

કેરીબિયા અને જાપાન વચ્ચે કબેલી જાપાનની બોટ

જાપાનની ૪૦૦૦ ટનની બોટ કીબી બાર મોરીશિયસ સ્ટીમરની પાછળ સાથે અથડાવાથી ડુબી છે. ૧૭ જણ્યા બચી ગયા છે અને ૬ ને ગંભીર ઈજા પહોંચી છે. ૨૪૫ ને બચાવવામાં આવ્યા છે. જાપને આ બનાવના મોરીશિયસ સરકારને વિદેશ ઇઠાવ્યો છે. સપ્ટેમ્બર તા. ૧૮ મીએ જાપાન સરકારે મોરીશિયસની માલની જાપાનના સમુદ્રમાં તરતી દોવા વિષે વિશેષ ઇઠાવ્યો હતો એ માલથી સપ્ટેમ્બર તા. ૧ લીએ ઝોક જાપાન બોટ ડુબી હતી અને સપ્ટેમ્બર તા. ૧૮ મીએ ઝોકને ૨૦૦ પહોંચ્યા હતા જેમાં ૬ કેરીબિયાના માણીઓ માર્યા ગયા હતા.

યુદ્ધ પછીની જવાબદારીઓપર પ્રેસીડન્ટ રૂઝવેલ્ટ

વોશીંગટન ખાતે પન્દરનેશનલ પ્રેસ ઓરીસ્ટ ની કોન્વેન્શન્સમાં ગુરૂવાર નવેમ્બર તા. ૬ ઠીએ વાચન કરતાં પ્રેસીડન્ટ રૂઝવેલ્ટે જણાવ્યું હતું કે: "અમેરીકાના લોકોએ ખાનદોદ ઝોકરાર કર્યો છે કે આખી દુનીયાને સ્વતંત્ર કરવામાં આવશે. કોઇ પણ વ્યક્તિ કે ટોળી એ ઝોકરારની વિરૂદ્ધ થઇ શકશે નહિ...ભવિષ્યને માટે જો આપણે આજથીજ તૈયારી નહિ કરીએ તો ગત યુદ્ધની જેમ આ યુદ્ધ પણ વિનાશકાજ પરિણમશે. જો દુનીયા આપણે રચવા માંગીએ છીએ તેની મોજના આપણે હમણાથી ઘડવી જોઇએ. એ દુનીયામાં બે શાંતિ સ્થાપવી દોય તો સઘળા દેશોની આબાદીને માટે ઇચ્છનની બદોળી સગવડો દોવી જોઇએ. આ દુનીયામાં કરોડો લોકો એવા છે કે જેઓ કદી પુરતા ખોરાક ખેંચવા પામ્યા નથી કે વસ્ત્ર પદેરવા પામ્યા નથી કે સુખે રહેવા પામ્યા નથી. આ કરોડો માટે ઇચ્છનનું સાર ખોરાક પુરૂ પાડવાની જવાબદારી સઘળે દુનીયાના સ્વતંત્ર લોકો નોકરી શોધતા પ્રત્યેક નર નારીને નોકરી પુરી પાડી શકે...યુદ્ધ પછીની દુનીયામા ખાંકાલોક કે રાષ્ટ્રોને માટે બાકર છુટછાટ નાદ દેવી જોઇએ..... બેકારી સંસ્થાએ સઘળા સ્વજનોમાં સઘળા લોકોને માટે સામાજીક ન્યાયના ધોરણ આંતરરાષ્ટ્રિય કદી સ્થાપવાનાં બંધારણો ભાત બાંધવાનો રહેશે. યુનાઇટેડ સ્ટેટસે આ જવાબદારી સ્વીકારવામાં પોતાનો સંપૂર્ણ ફાળો આપવાનો નિશ્ચય કર્યો છે.

અમેરીકામાં દરફોળાનો ઢાકે બનાવવા નો ઓર્ડર કુદી ગયો

ઓડર ઓફ ઓર્ડર્સ, પ્રસીડેન્સ ખાતે વેન્ટન' પાવર કંપનીનો બાંધવા સોંપો કુદી ગયો છે એમ કદર જણાવે છે. તેનો અવાજ ૧૫ માઇલ સુધી સંભળાયો હતો. ૫૦ જણ્યા માર્યા ગયાના ખબર છે. વધુ બાબરની રાહ જોવાય છે.

મી. ચર્ચીલની ધમકી વિષે જાપાને શું કહ્યું

મી. ચર્ચીલે મેનશન હાઉસના લોર્ડ મેયર્સ ડે ને દીવસે ગયા સોમવારે બાષણ કરતાં જણાવ્યું હતું કે જો અમેરીકાને જાપાન સાથે યુદ્ધમાં ઉતરવું પડશે તો બીટન તેજ ક્ષણે અમેરીકાની સાથે જાપાન સામે લડવા તૈયાર થઇ જશે. જાપાનના બબર ખાતાંના મી કોક બ્રધીએ વર્તમાનપત્રોની પરિષદમાં એક પ્રશ્નના જવાબમાં જણાવ્યું હતું કે મી ચર્ચીલ જે એ કરતાં બીજું કંઇ બોલવા દોત તો આશ્ચર્ય ગણાત.

મુંબઇમાં ટેબલ ટેનીસની ચેમ્પીયનશીપ ઇતલફ મેનચેસ્ટરનો નવયુવાન

પંદર વર્ષની વયનો મેનચેસ્ટરનો એક નવયુવાન જે ઇંગ્લાંડમાં દુનીયાની ટેબલ ટેનીસની ચેંપીયનશીપ માટે રમ્યો હતો તે હમણાજ મુંબઇની ચેંપીયનશીપમાં જીત્યો છે. તેનું નામ એન્ડ્રુ ગેન્ટ મીલર છે. તેણે ૧૭ વર્ષની વયથી રમવાનું શરૂ કર્યું હતું અને જે વર્ષ બાદ તેને ઇંગ્લાંડને માટે રમવાને ચુંટવામાં આવ્યો હતો. યુદ્ધ શરૂ થતાં મીલરને બોલાવવામા આવ્યો હતો અને હાલ તે હીંદુસ્તાનમાં છે. એક રાત્રીના તે મુંબઇની વાય. એમ. સી. એ. માં જાજ મેચો જ્યાં કેટલાક ટેબલ ટેનીસ રમનારાઓમાં તેણે પોતાના એક જુના દોસ્ત એમ. એમ. ખરદવાલાની મુલાકાત પણ લીધી, જે ટેબલ ટેનીસમાં હીંદુસ્તાનનું પ્રતિનિધિત્વ ધરાવતો હતો.

અમેરીકાપર યુદ્ધનું વાદળ

એસીસ્ટન્ટ સેક્રેટરી ઓફ સ્ટેટ મી. સમનર વેલ્સે વોશીંગટનમાં પુકારા વીલ્સનની સંવત્સરી પ્રસંગે બાષણ કરતાં જણાવ્યું હતું કે હવે પછીનું દિવસર અથવા જાપાન આપણને યુદ્ધમાં ઘસડવાનો કરજ પાડશે એ કદી શકાતું નથી. શાંતિ સ્થાપવાને ખાતર અમેરીકાથી જહાર રહી શકાય એમ નથી. આપણે વિજય મેળવી એ વિષે કદી શંકા નથી પરંતુ કેટલાં લાંબો અને વિકટ પંથ કાપવો પડશે એ અનુમાની શકાતું નથી.

બબર પત્રો

ડરબનકોંગ્રેસ હિંદુ મંડળ

ડરબનકોંગ્રેસ હીંદુ મંડળના વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ હાલદારની ચુંટણી અર્થે તા. ૧૨-૧૦-૪૧ ના રોજ મળી હતી. નીચે પ્રમાણે હોદેદારો ચુંટાયા હતા. પ્રમુખઃ રા. ટી. આર. પરેખ, ઉપ-પ્રમુખઃ રા. બીખાભાઇ કારા, બબનગોઃ રા. ઝેચ કે. ડાબા, મંત્રીઃ રા. સી. વી. કરસન, ઉપ-મંત્રીઃ રા. ટી. આર. ગામા.

પલસાણા માટે હિંદુ રમઝાન ઝુબી

કેપટાઉનથી રા. ચુનીલાલ મી પલસાણીયા જણાવે છે કે પલસાણાને હીંદુ રમઝાન ઝુબી બોલ્યા જે કંઇની રાઇમાન બબ છે તેમા કેપટાઉનમાં વસતા હીંદુ વાસીઓએ પા. ૩૫-૧૮-૬ નો ફાળો આપ્યો છે જે રકમ પલસાણા રવાના કરવામાં આવી છે. આ કંઇની આફ્રિકાની પ્રવૃત્તી કરજનના રા. કરસનબાઇ મીઠુને આભારી છે. તેમનાજ પરીશ્રમ અને આગ્રહને લીધે આવી બબરવા બબ બાણી છે તે માટે કેપ ટાઉનના પલસાણાવાસીઓએ તે બાઇનો આભાર માનનારો ઠરાવ પાસ કર્યો હતો. [રમણ મંદિરને લીધે ફાળામાં રકમો આપનારની નામાવળી આપી શકયા નથી.—બા.]

સ્વદેશમાં અવસાન

મી. કશોરબાઇ પ્રભાદીનના પિતા મી. પ્રભાદીન નાના જે ઘેરસા ૭ વરસથી સ્વદેશમાંજ હતા તેમનું ૮૫ વર્ષની વયે અવસાન થએલું દોવાના શોકજનક બબર કશોરબાઇને સ્વદેશ જવા ઉપરતાજ મળ્યા હતા. કશોરબાઇ પ્રભાદીનના, અને બીજા પોતાના મરહુમ પિતાના અવસાનથી બજેલી બહાન બોટને માટે તેમના તરફ હાર્દિક દિલસોજી બરાવશે. મરહુમના રહને બબર શાંતિ બહો.

સ્વ. પીતાના પુણ્યાર્થે

વુલ્ટર (કેપ) થી રા. રામજીભાઇ આવજીભાઇ પિતાશ્રી સ્વદેશમાં ગુજરી ગયા છે તેમના પુણ્યાર્થે તેમણે નીચે પ્રમાણે રકમ દાન કરેલી છે: ગાંધી દોલ (જોહાનીસબર્ગ) ગીની ૧, સુરત હીંદુ ઓલ્ડબોયસનલ એસોસીએશન (ડરબન) ગીની ૧, ડરબન હીંદુ મંદીર સી. ૧૦, 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ના નિભાવાર્થે સી. ૫.

આભાર

જોહાનીસબર્ગ લાયસોભડાના જબણીતા વેપારી મી. કશોરબાઇ પ્રભાદીએ દુઃ મુકામપર સ્વદેશ જતાં સી. ૧૦-૧ અને વુલ્ટરથી મા. રામજી ભાઇ આવજીએ સી. ૫ 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ને આપેલા છે જે સાભાર સ્વિકારીએ છીએ.

પંચાંગ

અમારે ત્યાંથી ગુજરાતી પ્રેસના ૧૯૬૮ ની સાલનાં સચીત્ર પંચાંગ બહાર પડશે. હીંમત શી. ૨-૩.

તકલી

મૂળ લેખક: શ્રી. કમલાકાંત વર્મા

હીંદી ઉપરથી અનુવાદક: રા. ગોવિંદજી નીલાબાઈ ઠક્કર

તકલી નાચી રહી હતી અને નાચતાં નાચતાં તે પોતાની અરુણમીત પ્રતીના મધુર સંગીત માં કોણ જાણે કયાં ખોવાઈ ગઇ. ચારે દીશામાં પોતાનો અગોરત પ્રવાહ ફેલાવી તે મારા નીદ્રામાં સુતી હતી. અચાનક એક અસમ્ય વીદ્યુતિના ફોમળ સ્પર્શથી તે જાગી ઉઠી. જોયું તો પુત્ર માં પરીવર્તન થઇ ગએલું માલમ પડયું, જેના સંપર્કમાં તે આવી રહી હતી તેને તો ઓળખી શકી નહીં.

સમય બહોજ સુંદર હતો. શરીરમાં ચેતના અને સ્ફુર્તીની લહેરો ઉઠતી હતી. તકલી સ્મૃતિ અને કલ્પનાઓને જગાવી જગાવીને થાકી ગઇ, પણ એને કંઇ ઓળખાણ પડી નહી.

એટલામાં બાજપડાટ હસવાનો અવાજ આવ્યો. તકલીએ જોયું તો કોઈ એક નાની પુણી એને જોઇને હસતી હતી.

"અરરા કેમ ગઇ, બહેન!"—પુણીએ પુછયું.

"હું વીચારી રહી છું કે. . . . ."

"કે જે કહ્યું છે—કેમ!"

"હા, નહીં—"

"ત્યારે!

"હું—કયા પુરામાં છે. એનો પણ નાચ તો એ છે કે તું કયાં છે!

"હા, બરાબર છે."

"તો શું તું સુમ થઇ હતી!

"કહી શકતી નથી, પણ જો બાજની કોણ રોકા આ પ્રશ્ન પુછવાજ કેમ!

પુણીએ હસીને કહ્યું—"તું કયાં છે એ જાણવા ને માટે તું કયાં હતી એ મારે જાણવું જરૂરી છે.

તકલી થોડી પાર વીચારીને બોલી "મને બનાવીને જેણે મને નચાવી અને પછી—"

"પછી—"

"એ પછી કેટલા પુરો પસાર થઇ ગયા, ચંદ્રમાએ પૃથ્વીની, પૃથ્વી એ સુર્યની કોણ બીજા સૌર મંડળની કોણ જાણે કેટલીએ પ્રદક્ષીણા કરી હશે, અબર નથી. વખતના જે બીંદુ ઉપર તારે નીમોણ થયું હતું. લાંબો તે બીંદુ તું બધાં ક્રમેલી છે લાંબો કેટલે દુર છે—શું તારે મને એજ પુછવું છે!" "હા."

"પણ એની સાથે એક બીજો પણ પ્રશ્ન છુપાયેલ થાય છે. આટલો વખત સુધી એ પ્રશ્ન પત્થરની અહલ્યાની માફક સુક્ષ્મ રહ્યો હતો, પણ આજે કોઇ સુક્ષ્મીક સ્પર્શથી એ પ્રશ્ન જાગી ઉઠયો છે. એ પ્રશ્ન કોણ છે, કેવી છે, કોના જેવો છે, બતાવી શકે છે!"

પણ તકલી શું બતાવે!

પુણી. "તું ન બતાવી શકે, પણ એ અજ્ઞાનતું પણ એક કારણ છે, અને તે છે તારી સર્વાગસ્પર્શિતાનું ઓછાંત કેન્દ્રીકરણ. તારા શીક્ષાતાઓ તારામાં અમોઘ કાર્યશક્તિ મુકેલી છે, પણ એ કાર્યશક્તિ તેઓ કુદરતે કરી દીધી છે. તને મહાન બનાવીને, તેણે પોતાની મહત્તા દર્શાવી રાખવાને માટે તને ઘોર નિદ્રામાં સુવાડી દીધી. તેણે તને સૌંદર્ય આપ્યું, પણ દર્પણ ન આપ્યું, શક્તિ આપી, અનુભૂતી નહીં આપી, તારી કાર્યશક્તીને જગાડીને તેણે તારા વ્યક્તિત્વ ને સુવાડી દીધું અને એ વગ બનવાજોગ છે કે આજ પારાવાર ભાજીદીન સુધી જે તે કર્યું છે, તે કરી રહ્યા છે."

કંઇ સમજ ન પડવાથી તકલી શાંતિથી વીસ્મય પામતી દોષ તમ જોતી રહી.

થોડીવાર બાદ પુણી પાછી કહેવા લાગી: "જે કાર્યમાં તું રોકાએલ છે, તેને સારી રીતે ઓળખવાને માટે તારે તે કાર્યનું રહસ્ય કરવું જોઇએ કે જેના તું નાચતાં નાચતા બોલાવ્ય થઇ હતી ત્યારથી માંડીને અત્યાર સુધીનો બાંધો કાળ અનન્યતા એક પત્થરોઆમાંથી બીજા પત્થરોમાં સુધી પહોંચી તેની સાખી કહાણી છે, અને જ્યારે તારા સાક્ષાત્કારમાં આવશે કે માનવતા એ આટલી લાંબી મુસાફરી તારી પીઠ પર મારીને કરી છે, તો એ વાત જાણવાની તારી જીજ્ઞાસુકતા અનેક ગણી વધી જશે."

"પણ" તકલીએ વચમાં પુછયું: "મારે અને માનવતાને શો સંબંધ!"

"જેવી રીતે રમની અંદર પીડું હોય છે, તે પ્રમાણે કહેવાય છે રમ શબ્દમાત્ર પોતાનો અર્થ પણ ગુમાવી ગયા . , તેના તરફ ગતિ એની પ્રગતિ બની ગઇ. એ રમની અંદર શોડે શોડે અંતરે બીજાં નાના નાના પેકા ગ્રહોમાં આવ્યા છે; પરંતુ આદિથી અંત સુધી જીવનના મુખ તરીકે તો તુજ રહી છે નારીજ . . . પણ નહિ, હમણાં તું તેને સમજી શકશે નહિ. ચક્રભ્રમણથીજ બધી વાત કહું."

"કહો."

થોડી વાર મૌનાને પુણી કહેવા લાગી: "આજથી ન જાણે કેટલા યુગ પહેલાં એક દિવસ સવારે માનવિને આ નવા કાર્યનો અનુભવ થયો. તે સવારના પહોરનો રીતળ સ્પર્શ ન હતો અને તે હતા ઉષાની આંગળીઓને અડપી જવાના કારણથી પ્રાપ્તના નખોનાનો પુલકો. પણ તે એક ઓછી અનુભૂતી હતી, જો કે તેને શરીર ન હતું પણ શરીરના શરીર પર આખા વિશ્વોના ઉષકાલ ખાલીને વરસી પડી. સમાજ ના ઘાલ પ્રારબ્ધોનાંથી સમજાએ પોતે ઘાલ બની તે માનવિને જોયો—તે વખત છે.

"ત દીવસે માનવિને માનો તારા જીવનનો સૂત્રધાર મળ્યો.

"મને યાદ છે, જે દીવસે જે પરોઢવહેલી તને જોઇ, તે દીવસે હું હસતી હસતી પાછી ફરી હતી.

મેં પુછ્યું, "બોલ તમારું નામ શું છે!"

તે કહ્યું, "તકલી."

"અને કરે છે શું!"

"નાચું છું.'

મેં કહ્યું—"જરા નાચ તો."

"અને તું આવું નીચે અને ગત ઉપર રાખીને ત્યારે નાચવા લાગી, ત્યારે હું હસી હસીને મરી ગઇ!"

અહીં તકલીએ વીરોધ દર્શાવ્યો—"પણ હું તો તારા કહેવાથીજ નાચી હતી અને તારે હસવાથી મને કેટલું દુઃખ થયું હતું!"

"દુઃખ તો પછી મને પણ થયું હતું, છતાં તે વખતે તો હસવું આવ્યું હતું."

"પછી તો તારા પર મને ગુસ્સો આવી ગયો. બહેજે દીવસે જ્યારે તેં મારી ઝોક આંગળી પકડીને નાચવું શરૂ કર્યું, ત્યારે તો હું રડવું ગઇ હતી. મેં તને ઉભા રહેવા માટે કેટલું કહ્યું, કેટલા ધમપછાડા કર્યા, પણ તે માન્યું નહીં તે નાચવાનું ચાલુ રાખ્યું અને—"

તકલી પાછી વચ્ચે બોલી—"તો શું હું મારી રાજીખુશીથી નાચતી હતી!"

"નહિ, બરોબર, પણ હું તો કંઇ સમજી ન હતી. મેં જોયું, હું પાતળી બાંધી થઇ જતી હતી અસહ્ય ક્લેશ અને વેદનાથી હું બેહોશ થઇ ગઇ અને એ પછી જ્યારે મને શુદ્ધિ આવી તો હું મને મારી જાતને ઓળખી ન શકી. મારો આકાર, રંગ, રૂપ બધું કેવું બદલાઇ ગયું નથી કહી શકતી તે વખતે મને આનંદ થયો હતો કે શોક. પરંતુ એટલું તો ખરું જ કે મારા પોતાના અલ્પ જીવનથી મારા ઉત્તરમાં અને માનવતાના ઇતીહાસમાં આટલું મોટું પરીવર્તન, આટલી મોટી ક્રાંતિ કલાવી દેશે, એ તે વખત મને નહોતું સમજાતું. મને એવી કલ્પના પણ નહોતી થઇ." (અપુર્ણ)

પ્રીંદોરીયા હિંદુ સેવા સમાજ

પ્રીંદોરીયા હિંદુ સેવા સમાજની વાર્ષીક જનરલ મીટીંગ રવીવાર તારીખ ૩૦ નવેમ્બર ના રોજ બપોરે ૩ વાગે સમાજના હોલ માં મળશે જે વખતે પ્રીંદોરીયા તેમજ ડીકરબીંદમાં વસતા તમામ હિંદુ ભાઈઓની હાજરી આપવા ખાસ વિનંતી છે.

કાર્યક્રમ: (૧) સેક્રેટરીનો રીપોર્ટ. (૨) ટ્રેઝરરનો આવક જાવકનો હિસાબ તથા રિપોર્ટ. (૩) પ્રમુખ સેવક બોલ્ડ કાર્ય વાહકોની ચુંટણી. (૪) પરચુરણ.

આ સભા પબ્લીક મીટીંગની જેમ દરેક સભ્યને વખતસર હાજર થવા આગ્રહભરી વિનંતિ છે.

ઇ. એચ. મીઠો
સી. એસ. મોદી
જો. ઓ. સેક્રેટરી

સંગીતની મોજ સ્વર્ગીય છે

એટલાજ માટે

દરેક ઘરમાં કોઇપણ વાજીંત્રની જરુર છે

આખી દુનીયાના સમાચાર ઘરમાં બેઠા સાંભળી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—રેડીઓગ્રામ

ઘળતું સંગીત અને સુમધુર ફીલ્મોના ગાયનો કુટુમ્બ સાથે વગાડી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—ગ્રામોફોન

કુટુમ્બમાં અને મીત્રમંડળમાં ગાવા બજાવવાનું ઉત્તમ સાધન—હારમોનીયમ

ગરકડાં કોલસાના ધુમાડાથી બચી તાત્કાળીક રસોઇ, ચા, કોફી બનાવવાનું ઉત્તમ સાધન—ઈલેકટ્રીક સ્ટવ

ગરમીની મોસમમાં દરેક જાતની ઠંડક આપનારી ચીજો મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—રીફ્રીજીરેટર

તબલા, વાયોલીન, મેન્ડોલીન, બેન્જો, સીતાર, દીલરૂબા, ગીતાર, કાષ્ટ તરંગ

નીચેની ફીલ્મોના સેટ અવશ્ય ઘરમાં રાખવા લાયક છે

જ્ઞાનેશ્વર, સંત તુલસીદાસ, બંધન, કંગન, ગોપાલકૃષ્ણ, તરસી ભગત, પડોસી, મધર ઇન્ડીઆ, અઉરત, ભાભી, આદમી.

ફીલ્મોના સેટ—લીસ્ટ મંગાવો અને તમારું સીલેકશન મોકલો. ભજન, ગરબા, રાષ્ટ્રીય સંગીતની રેકોર્ડ પણ સ્ટોકમાં છે.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ હારમોનીયમ (દરેક જાત) યંગ ઇન્ડિઆ, મેગાફોન, હિંદુસ્તાન, ક્રાઉન્સ, ઓડીયન, (ઇન્ડિઅન રેકોર્ડઝ).

ગ્રાહકનો સંતોષ એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

મળો યા લખોઃ

ટેલીફોન ૨૫૮૦૬
,, રેસી. ૨૦૩૭૭

ગોશળીઆ (ગ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ,
૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

ફિલ્મના શોખીનોને ખુશ ખબર

ચાલુ વીકમાં ફિલ્મના નવા સેટો આવી ગયાં છે.

પુનર્મીલન (૫) સાજનબંધી (૪) બરબી સાણી (૫) દાંડી (૪) રાધાકા (૩) દીવાલી (૩) સંસ્કાર (૫) સીના બંધન (૫) બાજી સલાહુદ્દીન (૩).

એ ગ્રામોફોન

મરહુમ ખાજા કવ્વાલનો છેલ્લો રેકોર્ડ—No. 16451. મોહંમદ ખલીલ કવ્વાલનો છેલ્લો રેકોર્ડ—No. 16457.

કાલુ કવ્વાલનો છેલ્લો રેકોર્ડ No. 16455.

મરહુમ ખાજા કવ્વાલના છેલ્લામાં છેલ્લા બાકીનો સેટલ્ટ રેકોર્ડો આવી ગયા છે. વહેલો તે પહેલો.

N.	ખાજા કવ્વાલ
16404	જબ પકડા દુન્યા મુકારી જાદગી
16411	એક રોતે કુ હમાના
16416	બાલમાં સોજ લડ અસ અખમા હમારી
16428	મદીનેકા મુસાફર હું મેરે હકમે દુવા કરના
16434	હમારા ઉદ ગએ મેકાન વેરી રેનાક દે મેહફીલમી
16304	દોષ જાએ ન જાએ મેં તો જાકરી
16313	રહમતુલ્લસીલ આલમીન
16347	મીકને ગએ થે એક ખુતે
16232	એ મીલે દિન્સે ઉસે દાસે મીલાદને ન
16273	જોહરીલકા તામસલી
16250	કુરબાર મુસલમાનો.
16243	હકકે મે આજ એહમદે આવી
16289	કુરઆન મદો
16367	મેરા મન મોસે બોલે
16380	મુજ્યો દારે મહબુબમાં બરનેકી ખુશી ન
16390	બારો સલ્લેઅલાહ બારો સલ્લાદ જાબાદ

K.J.	ખરલાકી રેકોર્ડ
300	અંધા બહરીકા મોજીઝા
301	અજાકા અબના

P.E.	
27	સહાદત હજરત બીલાલ

G.E.	
4764	અને 4765 બે રેકોર્ડોના સેટ અંજલમે કાફરોકા પાની પીલાનેકા મોજીઝા
4723	પેગમરસે દરબન કા ગમના
4726	બુદા દે સારે મોમાર્મે ન
3164	ફતમા સહાદત
6677	દેશ ચરખ
1740	તુમ દો અહમદ કે

F.T.	
12127	રિવાયત હજરત બણીર
12907	દે મખાયત
12308	પહલા કુરબાનીકા રેકાર્ડ
12751	તોસીફ મોહંગદી

	મુખ્ય આકલમ કવ્વાલ
16270	શિરને દરબારીમે ચાકમન ડાલદી
16349	તસ્વીર નબી અખિસે દીલમે ઉતર આઈ
16241	તસ્વીર મોહમદ મેરે દીલમે
16270	ઉસને દરવાજેપે અલખનાકારી

	બાસ્ટર કુદીરૂદ્દીન
16332	મા મોહંમદ મા મોહંમદ
16340	બખર મા સીતમગર
16261	તુમસા રાજ દે કલધરમે
16310	અપને અપને પાપી દોલત

	મોહમદ બાલીલ કવ્વાલ
16423	આજો આ । મદીને કુ જાએ ચલો
16316	તપયા અપની નજરમાં બોલાએ સબી
10433	સાવરયા નદી રહેા
16312	હમારા નબી સબ કરદાનાસા
16221	સારી મુજે પીલાદે
16300	તુમ્મલી પાપે સલામ
16315	કહા જાએ હાલ લોગ

P.T.	બાસ્ટર અબ્દુલ રઝાક
12050	મે પીતેહી બાલ્તીક
12050	તોહ હબીબે પા । દે સલામ હોનપે બા દે
12055	હમકે તમોકે તાબિલ ન

	કવ્વાલનખાન અબ્દ પાર્ટી
12215	કહના દે મુસા આસા તેરી સકીમે
12917	ટસ્સ કરદ બયા હું સાબ કહેનેકે મોકામ
12526	નહાસીલ દે સાકુરોકરા મે
12560	મે તો વીર આપ બાર
12087	આકર બજ્મ ઉમર્મે મોહમ્મદ
[illegible]	દરદકે બાદશા બીના
[illegible]	મરે મકસુદપે મરેકા

	કાલુ કવ્વાલ
16328	નૂરે અનવર દીખાના પ્યારે રસુલ બનકા
16422	બાદ મરકા દે તદાલી જાએગી
16328	મદીના બોલા મેરે મુજસે
[illegible]	ખુલયાયે મદીનેમે
16328	ચલે દો કલમ ઔર કયામત ઢહાદો
[illegible]	આજ નબી દરબાર દરસદીખાદો

	ફીલ્મ રેકોર્ડ
બાબી (૫),	નીરજલા (૪); તુલસીદાસ (૫); કંજન (૬);
આજાદ (૫),	કોરા (૩); અલી બાબા (૨); આધુત (૫),
બંધન (૬),	ઔરત (૫); નદી પારાવે (૫); મહમી (૫);
	મુસાફીર (૫). મન્દીરા કુદે (૫)

	કલમા સેટ
શીરીન ફરહાદ (૬);	બીલ્વ મંગલ (૪); અરબ્ધ કુમાર (૨);
	ગ્રેરેહદન (૬), કબીરની મંગલ (૩), સતી સુલોચના ૨).

૬૨ મહીને નવા રેકોર્ડ અમારે ત્યાંથી આવશે. તેના ૬૨ મહીને કેટલોગ અમારે ત્યાંથી મંગાવી લેશો.

RADIO RECORD TRADING CO.

88, VICTORIA STREET, DURBAN. 38A MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG.

SOLE INDIAN AGENTS IN SOUTH AFRICA
H.M.V. COLUMBIA & TWIN RECORDS.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE COLUMBIA and "TWIN"

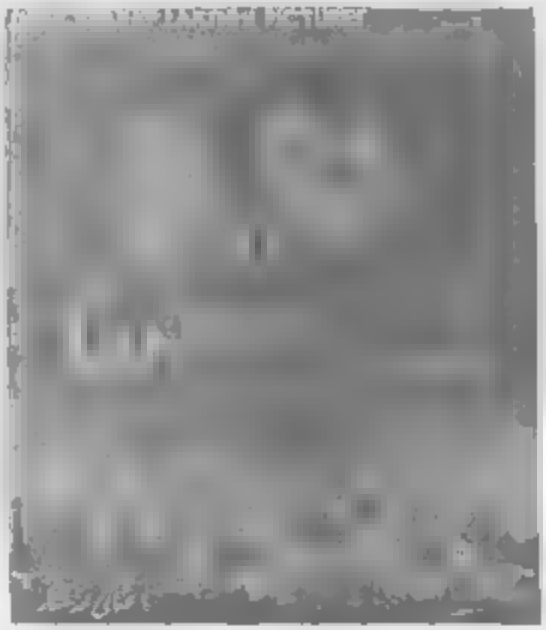
સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકૉર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીલાલ એન્ડ રાજકુમારી

N. 15307 નથી જાવસી મળવી આ
„ 15308 અંતરનાં આગમા એક ફુલ ઉગ્યું.
„ 15309 સુંદર ડાળી.
„ 15311 નવું ઘુઘરૂ.

ફાસમ અને સમાબાધ

N 15327 હું તમારી રાધીકા-વીણીનાં ગેલ.
„ 15328 તું તો હાથને મારે રોતર
„ 15331 વિપદનું પાદળ મીરપર વરસે
„ 15342 રીસાયે તો રસીકાને નજરથી મોહની નજર લડી છે.
„ 15344 પ્રભાતનો પ્રકાર ભાગ ૧ લો અને ભા ૨ જો
„ 15312 નવ્વાણુંનો ધક્કા.

A 15314 બાબાનો નામ ભા. ૧–૨.
„ 15316 બે ઘડી

આરઝર ચમપક એન્ડ પાર્ટી

F.T. 5969 જશુમાનું વરદાન.
„ „ 5971 મંગલ આજ પ્રભાત.
„ „ 5953 સરાબીનો સંસાર ભાગ ૧–૨.
„ „ 5940 સાંજે જમુનાને તીરે.
„ „ 5970 રહાણાન્યન ભા. ૧–૨.
„ „ 5950 કાનીડાને કાઠો.
„ „ 5937 ખાડાનું ઘર.
„ „ 5936 હિજરત ભાગ ૧–૨.
„ „ 5952 મુકો પાલવડો.
„ „ 5954 બાને ખૂંદો.
„ „ 5740 કુલ પીધુવા દે મધતી સાજન.
„ „ 5727 પાસ્ત્ર છનેશ્વર કર્તન દીજે.

GUJARATI DRAMA SETS

અવધ કુમાર	(૩)	રેકૉર્ડનો સેટ.	પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનું નાટક	(૮)	
સીતા જાગ	(૩)	„ „	નરસિંહ મહેતા	(૩)	રેકૉર્ડનો સેટ.
રાધક રેવી	(૩)	„ „	શકીયનો ચારસો	(૩)	„ „
શકુંતલા	(૪)	„ „	સજ્જનારાયણ	(૩)	„ „
વીર રાજા	(૬)	„ „	નલરાજ ચાવડો	(૫)	„ નાટક
જેસલતોરલ	(૩)	„ „	જલંધર સતી વૃંદા	(૨)	„ સેટ.
રોમ સમ્રાજ્ઞા	(૩)	રેકૉર્ડનો સેટ.	શ્રીકૃષ્ણ જન્મ	(૨)	„ „

FILM RECORDS IN SETS

મરીબાઈ તોપ (૫)	નીરબલા (૪)	મારી આંખ (૩)	જમાના (૩)
વાળી (૫)	મામાફોન સીંગર (૪)	કંગ્રેશન (૧)	દુરગાદ (૫)

આરતી F.T. 5246 દયાવતારની આરતી. F.T. 5281 મી સજ્જનારાયણની આરતી
F.T. 5191 મી મહાદેવની આરતી.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયોગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. 1054

"શુદ્ધ ઘી"

દરબનમાં પ્રથમવીર હેરલ ખાતાએ પ્રાણ કંપની એમ. જે. માર્કાંડે લીમીટેડ ના ઘીનાં ડબ્બાઓ ખાસ મંગાવેલ અને તેમાંથી ઉતારેલું ઘી

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

આજ આજે પુછો યા લખો.

સાથમ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ.

SAMJHR DEVSHI & SON

6, Cross Street, DURBAN.

શામજી દેવશી એન્ડ સન

૬, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 1113

પ્રસ્થાન મફત!

પ્રસ્થાન માસિક પાંચ વર્ષ પુરાં કરી છઠ્ઠે BE ફરી-નેવમાં વર્ષનાં પ્રવેશ કરે છે. તે નિમિત્તે :–

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ

જે ગ્રાહકનું ત. ૧૯૯૪ના ડીસેમ્બરથી બાકી લવાજમ રૂા. ૫, બર્મા, પરદેશ માટે રૂા. ૭૫ મળી ગયું હશે, તેમને પ્રસ્થાન કાર્યાલય તરફથી બહાર પડેલાં પુસ્તકો ઉપર રૂપે ટકા કમીશન મળી આવવાના આવશે. [અપવાદ: પા. ઠાકોરલાલ મકનજીના નામ જી ડામનાયવાળ પાકનાં પુસ્તકો ઉપર ૧૫ ટકા].

એટલે કે

જે ગ્રાહક લગભગ ૨૦–૨૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પડી રહેશે.

૧૫–૧૮ રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને અર્ધી લવાજમમાં પડી રહેશે. બોરો ૫ સાથ તો મળશેજ.

શુભ્રવાનો આમભર્ગ, સેમજ પુસ્તકાલયો ને વાંચકુઓ આ યોજનાનો જરૂર લાભ લે.

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

	રૂપિયા
લગ્નપ્રપંચ	૩॥
બુદ્ધચરિતનો ઉપાય	૨
રેશ્મિબાઈ મકનજી	૨
સાવરમતી	૧।
પરમપ્રભુ વૈદક	૨
ત્રિનયની	૧॥
ફરેબાદિરે	૨
અપૂરંગ	૧।
પ્રેગનો ઇંડા	૧।
ઓ-પુરુષ	૧
નવો આયલાર (ત્રણ ભાગ)	૫।
કમાવતી	૨॥
લક્ષ્મણ	૧।
ગાતા આસોપાલવ	૧॥
સરસ્વતીમાળા વર્ષો ૧ થી ૬	૧૫।

આખું સૂચીપત્ર મંગાવો.

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી ઝવેરીવાડ સામે : અમદાવાદ.

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, ચેસ્ટઓફ્રોલ, ડ્રેસીંગ ટેબલ, સાઈડ બોર્ડ, ઓફીસ ટેબલ, સુટ કેસ, ટેબલ, ખુરશી, રોકીંગ ચેર, આર્મચેરીઝ, ટોપ ટીપોય અને કીચનર વિગેરે. તદ્દન ફોરાગત ભાવે બનાવી આપીશું. અને પસંદી આવ્યા પેહલાના પૈસા નહિ.

બોડસ, ટેબલ્સ અને કીચન ડ્રેસર

જે કમાટી ટેબલટોપ નીચે તૈયાર થાય છે. તેનો બોટા ૬ફેક ટેબલ રહે છે. આપ પોતાના ઓરોના માપસર મોકલો અને રેપાર આવ્યા પછીજ.

L. MISTRY,

51 BREE STREET, BBURGERSDORP, J'BURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2526. 1051

ફીટીંગસ

પાવડર

ગીડી, મારફ, ખાંબાડ, ઠંબારા, બાખી, ચંદા વિગેરે બધળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

ઠાકોરજી પાવડરના ગીન બળે છે. 1114

M. H. DESAI,

એમ. એચ. દેસાઈ,

હોલસેલ ફ્રૂટ મેરચાંટ.

અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ બુનીયનના મોટા પમ્પ આમમાં C. O. D. થી સારૂ રેલીંગ કરી મોકલીએ છીએ.

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 1101

જુના અને જાણીતા ફરમાસુ મીઠાઈઓ અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકો

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી શકશે.

અમારી ફેમમાં ઉત્તમ જાતનું અને ખાસ ઢબનું તૈયાર થયેલ ફરમાસુ મીઠાઈ તમે દરેક જાતનું ફરસાણ, ખાજાર, નરમ બાસાણો વિગેરે મોટા જથ્થામાં મળશે.

ચમ ખાણુ અહિ બધા વા મળે:

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 136 KORT STREET JOHANNESBURG. 135

અઠવાડીઠ પંચાંગ

વાર	ખોરસી ૧૯૪૧ નવેમ્બર	ઢોકુ ૧૯૬૮ કાર્તિક માગશીર્ષ	મુસલમાન ૧૩૬૦ જમાદીલ	પારસી ૧૩૧૧ શેહે. ૬૬મો	સુર્યોદય ક. મી	સુર્યાસ્ત ક. મી.
સુમ	૧૪	વદી ૧૦	૨૩	૧૧	૬–૧૭	૫–૨૬
શની	૧૫	,, ૧૧	૨૪	૧૨	૬–૧૭	૫–૨૫
રવી	૧૬	,, ૧૨	૨૫	૧૩	૬–૧૮	૫–૨૬
સોમ	૧૭	,, ૧૩	૨૬	૧૪	૬–૧૯	૫–૨૬
મંગળ	૧૮	,, ૧૪	૨૭	૧૫	૬–૧૯	૫–૨૭
બુધ	૧૯	સુદી ૧	૨૮	૧૬	૬–૨૦	૫–૨૮
ગુરુ	૨૦	,, ૨	૨૯	૧૭	૬–૨૧	૫–૨૯

Golden Number

OF

"INDIAN OPINION"

SOUVENIR OF THE

Passive Resistance Movement

1906 1914.

Price : Two Shillings.

to be had from

Indian Opinion,

Phœnix, Natal.

The "FRIENDS of INDIA" SERIES

Short biographical sketches of eminent men, who have laboured for the good of India.

Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece.

[illegible],	[illegible],
Sir William Wedderburn	Lord Morley,
Rev. Dr. Miller,	Sir Pherozeshah Mehta,
Lord Ripon,	Swami Rama Tirath,
Ravi Varma,	Sir Salar Jung,
Sir C. Sankaran Nair,	Henry Fawcett,
Sir Henry Cotton,	Lord Hardinge
John Bright,	Krishn Das Pal,
Lal Mohun Ghose,	Edmund Burke,
Mrs. Annie Besant,	Badruddin Tyabji,
Allan O. Hume,	W. C. Bonnerji,
A. M. Bose,	Charles Bradlaugh,
Dadabhai Naoroji,	[illegible],
W. P. Wedderburn,	[illegible],
Raja Ram Mohan Roy,	Dr. R. [illegible],
Dinshaw Edulji Wacha,	R. N. [illegible],
[illegible],	[illegible],
V. Krishnaswami Aiyar,	[illegible],
Babu Surendranath Banerjea,	[illegible],

Nation Building (Annie Besant.) Hindu Social Ideals

Price: One Shilling Each

APPLY :

MANAGER, INDIAN OPINION,
PHOENIX, NATAL.

'INDIAN OPINION'

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

For The Moral, Political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance,

Within the Union	21s.	Annually
" " "	11s.	Half-yearly
Outside the Union	22s. 6d.	Annually
" " "	12s.	Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise

Apply to—

Manager,

Indian Opinion,

Phœnix, Natal.

Indians In South Africa

Hints within the Empire and How they are Treated.

By Henry S. L. Polak.

Price . . . 2s.

To be had from.—

THE MANAGER,
INDIAN OPINION,
Phœnix Natal.

BHULABHAI DESAI

HIS SPEECHES

Published in book form. Of particular interest to students of Politics, Law, Economics and Commerce

The Book contains the great leader's lectures on these and other subjects of national interest.

Price: 8s.

Please write to

"INDIAN OPINION"
Phœnix. Natal.

ઇનોઝ 'ફ્રૂટ સોલ્ટ'

તંદુરસ્તી

ના ચોક્કસ

ભાગે છે!

સામાન્ય દુઃખાવો, કબજીયાત, અપ ચો, ઉલટી, માથાનો દુઃખાવો, ચક્કર આવવા, ઝાડા, ખાટા ઓડકાર, ખરાબ સ્વાદ મોઢામાં, ઊંઘ ન આવવી, ચામડીના રોગો, ખરજવું, ખંજવાળ, ગુમડાં, ફોલ્લીઓ, ખીલ, ચાંદા, ઝેરી તાવો દૂર કરી શરીરને તંદુરસ્ત રાખે છે.

ઇનોઝ 'ફ્રૂટ સોલ્ટ'ની બાટલી ખરીદતી વખતે ખાતરી કરો કે તેના પર ઇનોઝ 'ફ્રૂટ સોલ્ટ' લખેલું છે, અને તેના ઉપર આપેલું ટ્રેડ માર્ક છે.

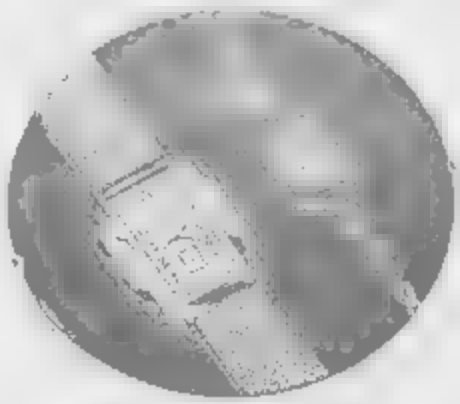
ઇનોઝ 'ફ્રૂટ સોલ્ટ' ખાવાથી તમે તંદુરસ્ત રહેશો.

ENO'S "FRUIT SALT"

The words ENO "FRUIT SALT" and "FRUCTI SOUT" are registered trade marks.
Sole Representatives: HAROLD HITCHIN (S. A.) (Pty. Ltd.)
P. O. Box 805, Capetown. 1434

ELGIN

ઘડીયાળો

અગત્યનું

આફ્રીકામાં એલ્જીન ઘડીયાળો પ્રમાણે ખોટી કંપનીનો ખુલાસો કરવા, મુદ્દા ઉપર (ફ્રેન્ચ પાર્ટનર) મળવાની બાબતો આપવામાં આવે છે.

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER"—LOFF & MARKET STS. JOHANNESBURG.
DURBAN REPRESENTATIVE
H. DAVIDSON, 720 Colonial Mutual Bldgs.,
West Street, DURBAN

The Pen You're

PROUD TO OWN

Enjoy [illegible] possessing the *world's* [illegible] SHEAFFER'S Lifetime Pen and Pencil Set. [illegible] the Premium in the 14K gold point and the [illegible] way writing. The [illegible] low [illegible] controlled feed flow. Balanced [illegible] for writing ease.

Match your pen with the new *permanently* sharp TRIKLINE pencil. Give SHEAFFER'S and [illegible] the world's finest! W. A. Sheaffer Pen [illegible]

SHEAFFER'S

Lifetime

J. C. BEHARILAL & CO.,
35, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

Books for sale.

NOTE.—Remittance should accompany order. V.P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made to "Indian Opinion" at Phœnix. Postage Free on all books.

THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH
By M. K. Gandhi.

This is an autobiography of Mahatma Gandhi printed in two volumes. Price 12s. 6d. for each volume.

THE POWER OF NON-VIOLENCE
[illegible]

The writer has explained the method of resistance by non-violence in modern Western concepts and terminology. The book is worth studying. Price 5s. 6d.

The Story of Ramayana 5s.

ESSYS ON INDIAN ECONOMY—By Mahadev Govind Ranade. Price 4s. 6d.

ESSAYS ON INDIAN ART, INDUSTRY AND EDUCATION.—By E. B. Havell. Price 3s.

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS.—By V. G. Kale, M.A., Price 4s.

[illegible] Printed and Published [illegible] Phœnix, Natal.

INDIAN OPINION

Founded by
·MAHATMA GANDHI·
·IN 1903·

No 46—Vol.-xxxix Friday, 21st November, 1941. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

WHAT ARE WE FIGHTING FOR?

"THE ruin of the old world has revealed that truth and love are the two principles that can redeem human life from wretchedness and hopelessness. There is nothing else to do in life except to serve these principles, no matter what happens to Europe, to Britain, or to America; no matter who, if anyone conquers the world, no matter what catastrophe destroy this or that people, no matter what tyrannies are set up, or—yet again—no matter what are the victories of the mind of man. Therefore it is precisely now, when the world seems to be physically consumed with hate; it is now, when force, fear, lies and ruthless power alone appear to be the realities of human life; it is now that it is time to call upon men to serve truth and love. If anyone asks us how, amidst the bombs, we can even speak of such ideals, we answer that it is the bombs themselves, because of their ultimate purposelessness and insignificance, that have proved to us that there is nothing else worth doing with our lives. But are we now fighting for truth and love? That is not so easy to do. If you are telling lies all the time both to yourself and to the world; if at least half the things you do show that you really agree with the Nazis that men can only be ruled by fear, force and hate; if you are so maltreating your fellow countrymen and women, who are fighting beside you, that it is clear that, in fact, you have no love for them at all—then the more you talk about love and truth the more you will make those great words to stink. In order to fight for truth and love it is necessary for us to transform our dealings with each other. It is necessary for us actually and seriously to start to share burdens and sacrifices; to prove in action that men can be moved by other things than fear and force. We are a long way from having done that so far."

—JOHN STRACHEY.

આપણે શાને માટે લડીએ છીએ?

"જુની દુનીયાના નાશે સિદ્ધ કર્યું" છે કે સત્ય અને પ્રેમ એ બેજ સિદ્ધાંતો માનવ જીવનને દરિદ્રતા અને નિરાશામાંથી ઉગારી શકશે. એ બે સિદ્ધાંતોની સેવા કરવા સિવાય જીવનમાં બીજું કશું કરવાનું નથી, પછી ગમે યુરોપનું ગમે તે થવા બેસે, બ્રીટનનું ગમે શું બને કે અમેરીકાનું ગમે તે થવા બેસે; પછી દુનીયાપર રાજ્ય ગમે તે ચલાવે, ગમે તેમે તે બેકોને ગમે તે આફતોમાં નાશ પડવા બેસે, ગમે તેવા જુલમો થાય, અથવા પછી મનુષ્યના મનને ગમે તેવા વિજયો પ્રાપ્ત કર્યા હોય. એટલે મનુષ્યોને સત્ય અને પ્રેમની સેવા કરવાની તાકીદ કરવાનો આજ વખત છે, જ્યારે દુનીયા બિભત્સતા લાગણીથી જકડાઈ રહી છે અને બળાત્કાર, કપટ, જુઠાણું અને જુલમી સત્તા એજ માનવ જીવનની ખરી વસ્તુઓ બાકી રહી છે હોય પુછશે કે, આપણે જ્યારે બોમ્બ વર્ષી રહ્યા છે ત્યારે આપણા સિદ્ધાંતોની વાત પણ આપણાથી કઈ રીતે થઇ શકે! તેના જવાબ એ છે કે બોમ્બો એજ, તેની અંતિમ નિરર્થકતા અને મુલ્યહીનતાથી આપણને સિદ્ધ કરી આપ્યું છે કે આપણા જીવનનો બીજો કશો ઉપયોગ હોઈ નથિ. પરંતુ વસ્તુતઃ શું આપણે સત્ય અને પ્રેમને માટે લડી રહ્યા છીએ ખરા? એ કરવું કંઈ સહેલું નથી. જો તમે તમારી જાતને અને દુનીયાને આખો વખત જુઠું જ કહ્યાકરતા હોઃ જો તમે કરી રહ્યા હો તેમાંની અરધી વસ્તુઓ એવું બતાવી આપતી હોય કે મનુષ્યોપર ભય, બળાત્કાર અને બિભત્સતાજ રાજ્ય ચલાવી શકે એ નાઝીઓના મતને તમે ખરેખર મળતા થયા હોઃ જો તમારા દેશબંધુઓ અને ભગિનિઓ જે તમારી પડખે ઉભી લડી રહ્યા છે તેમને તમે એવો ખરાબ વર્તણુક બતાવતા હો કે તેઓ પ્રત્યે તમને જરાયે પ્રેમ નથી એ વસ્તુ સ્પષ્ટ દેખી શકાતી હોય—તો પ્રેમ અને સત્ય વિષે તમે કેટલું વધારે બોલ્યા કરશો તેટલાં એ બે મહાન શબ્દો વધારે ગંધ મારતા થઇ જશે. સત્ય અને પ્રેમને માટે લડવાને આપણે એક બીજા સાથેના વ્યવહારમાં પરિવર્તન કરવું પડશે. જવાબદારીઓ અને સ્વાર્થત્યાગોમાં ખરેખર અને મંડીરપણે ફાળો આપવા તૈયાર થવું પડશે અને મનુષ્યોને ભય અને બળાત્કાર સિવાય અન્ય વસ્તુઓ વડે ચલી રાકાય છે એ આપણા વર્તનથી બતાવી આપવું પડશે. અત્યાર સુધીમાં આપણે એમાંનું કશુંયે કર્યું નથી."

—જોન સ્ટ્રેચી.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

નવેમ્બર તા. ૨૫મીથી ૩૦મી સુધી સ્ટીમર મુંબઇ જવા ઉપડશે.
સલુન તેમજ ૩ક પેસેંજરો લેવામાં આવશે.

કરજન આવ્યા પછી તમારે માલ તથા મુનીયન ફ્રાયનાન્સ ઇમ્પ્રુવેશન મુજબ નાણા સાથે લાઈ જવા વિગેરે સંબંધી કામોને મળવાથી અદાલત કરી આપીશું.

રાવીના ઉપર તમારું નામ તથા B. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

ડરબન પેસેન્જર એજન્ટ.

તારથી સ્ટીમરને તપાસ કરનારાઓએ તારનેા જવાબ મોકલી શકાય તેવડા ખાતર તારમાં ચોખાનું પુરૂ સ્ટીમરનામું મોકલવું.

૩ક ડીંડીક ઉંડુ ચીસી સાથે પા. ૧૭ ૧૦ ૦.
,, ,, મુરબીમ ચીસી સાથે પા. ૧૮ ૬ ૯.
,, ,, ચીસી વગર પા. ૧૪ ૨ ૦.
સેકન્ડ કલાસ સીંગલ ચિસી વગર પા. ૪૦ ૧૦ ૦.

સ્ટીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ડીંડીકના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

Phone 2-0432. Tel add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.
390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,
No. 4, Kort Street, Johannesburg.
'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.
Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE
NEW INDIA ASSURANCE
—COMPANY, LIMITED.—

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ ઇંડી વીમા કંપનીમા ફાયરના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોને લગતા વીમાઓ, સામાન્યત વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતરાવી શકાય છે. આંઇ કંપનીને ક્લેઇમ આપવું એ દરેક ઇંડીયન ફરજ છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue
DURBAN.
Telephone 2-5845 'gm.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Loans available from £1000 and upwards at 5% on City Properties.
શહેરની મીલ્કતોના મોરગેજ ઉપર ૫ ટકાના વ્યાજે પા. ૧૦૦૦ યા વધુ રકમો ધીરવાની છે.

Transvaal Office
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street,
JOHANNESBURG
Telephone 33-4478
P. O. Box 3541
Tel. Add. "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

ખૂટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય.

જો તમારે તમામ જીવનની ખરી મજાહ લેવી હોય તો પૂર્ણીકરક પાકો બનાવી તમારી તંદુરસ્તી પાછી મજબુત અને બળવાન બનાવી દો! પણ યાદ રાખશો કે ગુણકારકપણે બોરાકો બનાવવા માટે સારો, તાજો અને ચોકખો ગુહ માલજ વાપરવો. અમારે ત્યાં પાકો બનાવવા માટે ખાસ તાજો અને ગુહ માલ આવી ગયો છે.

અમારે ત્યા ગ્રોસરીસ, પદાર્થ, ગ્રોસરી, પીસ્તા, પંજાબી સાલમ, મકેદ મુસબી, બારદ, મસાલા, કેપર પાટી, ગોખરૂ અને ગમ, ચાર મગજ, મોગરીની, અસલના, ગુંદર, અંબર, સોના મોહોરા વરખ, અબરત, બીજોરે તમામ ઠંડુનું કરીયાણું બાબો પડું, જલ્દી ખુટીજો

ઉપરાંત કોઈ પણ તમામ ગ્રોસરી હમેશ સ્ટોકમાં રહે છે.

હીંદુસ્તાનમાં મશહુર થયેલી સુરતની અસ્લી, પીસ્તા બરફી રૂા. ૩–૬ રતલ, બદામ બરફી રૂા. ૩–૬ રતલ.

મુંબઈના તરેહવાર લુલ્વાઓ બદામ હલ્વો રૂા. ૨–૮ રતલ, મકેદ બદામ હલ્વો રૂા ૨–૬ રતલ, રંગીન બદામી હલ્વો રૂા. ૨–૪ રતલ, મકેદ મલાઇ હલ્વો રૂા. ૨–૦ રતલ અમારે ત્યાંથી મળશે.

નવાબી પાઉડર: શરીરના કોઇ પણ ભાગમાંથી વાસ ૫ મીનીટમાં વાસ નાશ કરી દે છે. ૪ બોટલ રૂા. ૨–૯ પોસ્ટેજ રૂા. જુદાગના માટે. બે વખત ઓર્ડર આપી મંગાવો કરી રો. દેશના ગાહકો ૩૩૬૫૦ રૂા. ૨૨–૬.

P. O. BOX 700. **I. G. H. BASSA,** 153 Grey Street, Durban.

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL

PHONE 20990 CORNER PINE & GREY STS

SITUATED IN THE HEART OF DURBAN'S BUSINESS AREA.

THE HOME OF INDIAN GENTLEMEN

WHERE EVERYBODY GOES FOR REFRESHMENTS OR MEALS

BOARDING & LODGING BY DAY, WEEK OR MONTH.

MOHANLAL VALJEE

(INDIAN PAWNBROKER.)

[illegible] Victoria street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewellaries at reasonable prices to suit your pockets. [illegible]

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant,

દેશ બતનું દરદ અને વેલ્ટેજ સારૂ પોસ્ટ કરી C. O. D થી માલજામા આપશે. બબેઃ—

P. O. Box 842, 139 Brook St. Durban.

Are You a subscriber of 'Indian Opinion' If not, Why not?

ડીક્ષનરી ઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ ડિક્ષનરી મહાત્મા ગાંધીજીની સુચનાથી થયેલા વિદ્યાપીઠના બોર્ડથી કાયમ આપણે સુધારા વધારા સાથે બનાવાયેલી છે. વિદ્યાર્થી આલમ માટે તે ખાસ કરીને અને ઉપયોગી છે. ■ અંતે પરિશિષ્ટ આપેલ, કહેવતો, મોટા શહેરોની વસ્તી, મોટી નદીઓની લંબાઇ, વજન, માપ, કહેવતો, વિગેરે પણ વસ્તુઓનો સમાવેશ થયેલો છે

પાકું પુંઠું પાના ૧૪૦૮ પ્રથેની કીમત રૂા. ૫

"Indian Opinion"

Phoenix, Natal.

ROOPANAND Bros.,

PHONE 20707 88 VICTORIA STREET, DURBAN

BOOKS FOR SALE

Inside Asia (by John Gunther)	14	6
Glimpses Of The World History	10	6
Unity Of India (by Nehru)	12	6
Mahatma Gandhi (by Romain Rolland) ...	10	6
Out Of Dust	11	9
Chaos Before India	12	6
Bengal Famine	4	9
Mahatma Gandhi At Work	10	6
Gita complete 18 parts	10	6
Great Men of India	11	6

By every mail we get the following books

[illegible]

ગુજરાતી માં છપાઈ ગયેલી વૈદિક ધર્મ ની પુસ્તકો.

વેદાનાર્ય આર્ય સભ્યતા ...	...	...	૪ ૦
સત્યાર્થ પ્રકાશ ...	...	...	૫ ૪
ઋગ્વેદાદિ ભાષ્ય ભૂમિકા ...	...		૪ ૧
કુમાર સત્યાર્થ પ્રકાશ ...			૩ ૧
રૂપચોપયોગી ચારે વેદોનો પરસ્પર વ્યવહાર			૬ ૧
વેદિક મનોવિજ્ઞાન મૂત ...	...	...	૧ ૦
ઋગ્વેદ ભાષ્યભૂ ...	...	...	૨ ૧
ઋગ્વેદમાં વિજ્ઞા ...	...	...	૧ ૦
ધર્મની આવશ્યકતા ...			૦ ૩

THE EPIC FAST

(By Pyarelal)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.

320 Pages Price: 2s. 6d.

Obtainable From The Manager

INDIAN OPINION Phoenix, Natal

વેચવાના પુસ્તકો

બાળ સાહિત્ય

નક્ષત્ર માળા (બાળકો માટે જ્યોતિષનો સંગ્રહ)	૧	૪
નાની બેન	વાર્તા	૨	૦
પુંડરીકના પરાક્રમ		૧	૬
પ્રાણી પુરાણ		૧	૪
પુસ્તકાલય		૦	૬
બાપુની કુમ	ઇંટો [illegible]ના પ્રસંગ	૧	૦
બાળ કુંજ	વાર્તાઓ	૨	૦
બાળ કથાવલી	વાર્તાઓ	૨	૦
બાળપોથી ભાગ ૩ જો		૧	૦
ભારતીહાસિક મહાન પુરૂષોની કથાઓ		૧	૬
વિકરાળ વન		૨	૦
બાલરસ (રમુજી પુસ્તક)		૦	૬
હોકસ્યાલની બાળ વાર્તાઓ		૨	૬
હાજરદા		૧	૪
હીરા મોતી		૦	૬
ચમત્કાર અને રીતરસી		૧	૬
બાળ વાર્તા વિનોદ		૨	૦
મમપુરો		૨	૬

હરકોરી બાળાઓમાં બાલતાં પુસ્તકો.

		રૂ.	સે.
૨ જી	,,	૧	૦
૩ જી	,,	૧	૪
૪ થી	,,	૧	૬
૬ ઠ્ઠી	,,	૨	૪
૭ મી	,,	૨	૬

નવસુમ વાંચનમાળા.

૨ જી	ચોપડી	૧	૬
૩ જી	ચોપડી	૧	૯
૪ થી	ચોપડી	૨	૦
૧ લી	ચોપડીના ભાગ	૦	૬
૨ જી	,, ,,	૦	૯
૩ જી	,, ,,	૧	૦
૪ થી	,, ,,	૧	૬
૫ મી	,, ,,	૨	૯
૬ ઠ્ઠી	,, ,,	૨	૦
૭ મી	,, ,,	૨	૪
ગુજરાતી દેશી હીસાબ ભાગ ૧		૦	૬
ભગવદ્ગીત બાલકોપયોગી		૨	૬
બ્યાકરણ બાલસ્તુ		૧	૪
બુરોળ ૪ થા મિત્રની (અંગ્રેજીના ૪થ) નવી આવૃત્તિ		૨	૦
ગુજાશરનો નકશો		૨	૬

ફરીજાકુનું બાળ સેટ ૨૫ પુસ્તકો.

કિંમત રૂ. ૧૨-૬.

પંચામૃત	બાળો અને બાલુવાનોમ
મધુર કરોળીયો.	વાર્તા
નવાબનું પુષ્પ	વાર્તા
જોયુને બાબા કરી	બાલુપા બોગ
માછલી કહેતી	વાર્તા
તારાબેનના પારા	વાર્તા
મેઘિયો	બાર્તા
ટેક	વાર્તા
ઠેકા ઠેકા	[illegible]
જીવજંતુ	જંતુઓની માહીતી
ઉંદર બાલના પારા	વાર્તા
નીળ પુલ	ઉત્કાંતિનો માહીતી
બસંત બારી	બાળની વાર્તા
તપસ્વિરતો	ચિત્રાવ્યુ
વેદનો નદો	વાર્તાઓ
તહ તહ	વાર્તાઓ
ડાકણની તલવાર	વાર્તાઓ
ન બાબા નાદકો	
ટુચકાઓ	રમુજી
[illegible]ની વાર્તા	
[illegible]	
મામડામાં ગયો હતા	મામડા વિશે કહેલુ
નાદા ના નાદકા	વાર્તા
બાલ અને ઢોર	વાર્તા

બાળ વિનોદ માળાના ૨૦ પુસ્તકોના સેટની કીંમત રૂા. ૮-૬

વેચવાના કલર ચિત્રો

કાગળના નમુનાનો ઘુંટર ઇમેજ સ ખબ

[illegible]	,,	૬
જીવન મંત્રણા	૧૬	૬
કમા કલાપ	૬	૬
રત રમા	૯	૦
અજન્તાના કલા મંદિર	૧૬	૬
બેપ્રર ઝબર ચિકમ્ન આલ્બમ	૧૦	

બીજાં કેટલાક નવાં પુસ્તકો

બાળ કારીગરીનું રીકીન ભાગ ૧	-	૬
,, ,, ,, ભાગ ૨	૨	૬
કલાસ કુંડળા (નોવેલ)	૪	૬
ગુલામી પેપર	૩	૦
ગામડાની બહારે (ગાંધીજી ગામડાની રહીતી દાર્શનું)		૬
બાળ ધર્મ ૧ કરાર (નોવેલ)	૩	૬
બાલા અને બીજી વાતો	૪	૦
વિનોદ ચાદીમા (હાસ્ય નોવેલ)	૫	૦
કોંગ્રેસનો ઇતિહાસ (દોઢીયા)	૧૬	૦
હિંદીમાં ૫૦ વરસનો કોંગ્રેસ નો ઇતિહાસ	૩	

કલેકટર બાળા અને બોલવચનો	૫	૦
ઇજનેર પ્રકાશ (અમુકને ઇજનેરી સંગ્રહ)	૨	૦

આ ઓફીસે છપાએલાં પુસ્તકો.

ઠક્કરદાસ બાપ્સેન્સોસ કંપ્લેક્સ એડીનબ્રા

૧૯૩૨ ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં	૧	૬
સીતા ચરિત્ર	૧	૪
બલસર પ્રેસીડેંસી અમલના અગત્યના બાબ	૧	૬
,, ,, ,, ,, ભાગ ૨	૧	૬
નાતિના કાયદો	૧	૦
ઝરીર કંપનીનો વહીવટ અને તેનો સંભાળ		૬
સવોદય		૧
પુર્ણ અને બહિમ		૬
લોકમાન્ય બાલગંગાધર તીલક તેમના મત અને વિચાર		૬
પુસ્તક કમાક પાંચમું જીવન ચરીત્ર		૬
પુસ્તક કમાક પાંચમું બાપણ		૬
મારો જેલનો અનુભવ ભોખાજ મંગીલાલ		૬
મારો જેલનો બીજો અનુભવ ,, ,,		૬
મારો જેલનો ત્રીજો અનુભવ ,, ,,		૬
ગોર સત્યાગ્રહની કથા (સોકરેટીસનો બચાવ)		૬
ગુરમરાજ અને તેના બે બાળકો		૬
જેલના બાબ (બાબાગાંધ બાબતના)		૬
હરિ સ્વરાજ (ગાંધીજીએ મંગેલું)	૧	૦
બાપના બાબે બાબાની ફરજ		૬
છપન દોરી		૬
સુપારાના બાબા		૪
બલ વિના બીજુ કશુ નથી		૪
કરણ ઘઘેલનું [illegible]		૪
માણસ કેવી જમાનાનો ગાંધીજી દોષ		
૧૯૧૬ ગોકલદાસની વાર્તાપદ્ધો		૬
જલગોની કરણી		૪
ગોલમાટીક બોકસ ૧૯૦૮ ના બારા		
ગુજરાતીબ્બ ગ્રેજી		૪
આરોગ્ય વિશે સામાન્ય જ્ઞાન ભાગ ૧ લો		૬
,, ,, ,, ,, ,, ૨ જો		૬

સ્વદેશી નેતાઓના ફોટાઓ

લોકમાન્ય તિલક–અંજરણું, કુમારો તથા પાછી બદેરંગ ત્રાંગી બધી ફોટો.

સાઇઝ ૨૦×૨૫ ઇંચ. કીંમત રૂ. ૧-૬

પંડીત મદન મોહન માલવીયજી–સુંદર રંગીત બધી ફોટો.

સાઇઝ ૨૦×૨૫ ઇંચ કીંમત રૂ. ૧-૬

લાલા લજપતરાય, સરદાર વલભભાઇ અને બદેબરદાસ, મોતીલાલ નેહરૂ, રાજગોપાલાચારી સત્યમુર્તિ, શ્રીમતિ સરોજીની નાયડુ, શ્રીમતિ સ્વરૂપરાણી નેહરૂ, શિવાજી મહારાજ, રાણા પ્રતાપસીંહ, સિવાય બધા ફોટા ત્રાંગી બધી છે. સાઇઝ ૧૪×૧૦. બબેકની કીંમત રૂ. ૧.

Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 24003, Res. 24088.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

INTERNAL VIEW OF OUR SHOP.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES, BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES. Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £20. THE LATEST FROM BENARES CITY. EMBROIDERED SARRIES 27/-, 35/- & up. PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards EMBROIDERED ORGIE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.

Branches 51, WORKS STREET AND 60, WORKS STREET [illegible], MOSS STREET AND 51, WORKS STREET, VERULAM 'Phone 39, Verulam.

દરેક ટપાલમાં અપાર નવા ડિઝાઈનો આવે છે

બનારસની બનારસાણી અને સાદી, તેમજ બાલજાતની બુટીદાર સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી લઈને પા. ૨૦ સુધીની

બનારસથી ક્રમબદ્ધ આવેદની છે.

ઉત્તમ પ્રકારની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર. બનારસની [illegible] સાડીઓ શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર. ઉત્તમમાં ઉત્તમ–ફ્રેન્ચ શી. ૩–૬ યાર્ડ ૪૨ ઇંચ અને ૪૫ ઇંચ પહોળ. સાડીના બોર્ડર ફ્રી બનાવવામાં આવે, જરી ઉપર પહોળ બારની, શી. ૧–૧, શી. ૧–૬, શી. ૨–૬ અને એથી ઉપર. દરેકપ્રકાર આવેલી ઓરગેન્ડ સાડીઓ શી. [illegible], શી. ૩૫ અને એથી ઉપર. [illegible]

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ઓફિસ
૫૬ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

બજારી સાડીઓ માટેના ઓર્ડરો
નેટાલીસમજી જાતે
પી. ફલનફ.
૧૦, બી સ્ટ્રીટ, ન્યુકાસલ.

ગોદામ
૭ ગ્રોસ્ટ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

Phone 33-8432 P. O. Box
Res. 33-8904 7157.

ઈન્ડિઅન ગ્રોસરી કીફાયત ભાવે કયાંથી ખરીદશો?

હમોએ ઇન્ડિઅન ગ્રોસરી વિભાગ ખોલ્યો છે, જેમાં દરેક પ્રકારની હિંદી ગ્રોસરી તેમજ ગાંધી વસાણાની નાની મોટી વસ્તુઓ ઉપરાંત રોજ વાપરવાની હિંદીઓના ઘર ઉપયોગી વસ્તુઓ હમારે ત્યાંથી તદન કીફાયત ભાવે મળી શકશે.

ઓર્ડર મોકલી આપી કરવા વિનંતી છે.

કિંમતના ઓર્ડરો હમારી પોતાની દેખરેખ હેઠળ સારી પેકીંગ કરી મોકલવામાં આવશે.

મીસ્ત્રી બ્રધર્સ

(રામચંદ્ર અને વસુબાઈ વાસણ મિસ્ત્રી)

MISTRY BROS.,

11 Kort Street,
JOHANNESBURG.

હમેા દરેક પ્રકારના વિભાગો પણ ધરાવીએ છીએ: જ્વેલરી, આગ, ક્રોકરી, ઓસ્ટ્રીચ્સ, મોટર, રેલ્વે એજન્ટરી વિગરે.

Phone 2-3381 Tel. add. "Letapee."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

in South African, Canadian and Australian Apples

— & —

Cape Fruit on hand in season

Fresh Fruits, Vegetables And Green Ginger.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રેશ અને વેજીટેબલ્સ એક્સપોર્ટર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન ઍપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રુટ પણ રાખીએ છીએ

તાજું ગ્રીનલું ફ્રુટ અને શાક તથા આદું અમારે ત્યાં હમેશાં સ્ટોકમાં હોય છે.

ઓર્ડરો આવેલા ઉપરજ ખાસ ધ્યાન રાખવામાં આવે છે.

ભાવની રાહ સારુ અને ઘરના C. O. D. થી મોકલીએ.

P. O. Box 765. 108 Prince Edward St. Durban.

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

	Rs.	As.
Lectures from Colombo to Almora	2	8
Jnana—Yoga	1	12
Raja—Yoga	1	4
Karma—Yoga	0	12
Bhakti—Yoga	0	12
Bhakti & Its Way—Yoga (Science of Religion)	1	8
Lectures and Discourses	0	8
In Search of Buddha	0	4
Modern India	0	6
My Master	0	4
Chicago Addresses	0	4

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A comprehensive chronological account of the Master's wonderful life,—the only authorised edition of its kind in English.

(Fourth Edition)

Thoroughly revised and improved with a foreword by MAHATMA GANDHI.

Price Re 1.

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Re. 1. Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

'Phone 28350. Tel. Add. "Naartjes."

A. M. PADAYACHEE

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.

Country orders executed on receipt of Market prices.

We specialise in Cape Fruit and Vegetables.

TRIAL ORDER SOLICITED.

91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING

TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS

FROM YOUR CHEMIST at 6d., 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM

ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ

મેનેજર: મણિલાલ નાથાલાલ પટીવાળા

દરેક જાતની મીઠાઇઓ, ફોરબ્સ ચીની તેમજ મેવા મેવા, મસાલાવાળી અને બનાવીએ છીએ.

અમારું વખણાએલું સુરતી ઘુઘરું, ફેશ, મમરા, મઠીયાં, ગોકળપાક, પાતળા વિગેરે હમેશાં તાજાં બનાવીએ છીએ.

દીવાળીમાં જાતના લાયક સંપળા પાકેા તૈયાર રાખીએ છીએ તેમજ ઓર્ડર પ્રમાણે સ્પેશીયલ બનાવી આપીએ છીએ.

પાર્ટી વિગેરે માટે મેવા પ્રમાણમાં મેાંઘી દાઈ પણ બનતી મીઠાઈ ઓર્ડર પ્રમાણે ટૂંક વખતમાં બનાવી આપીશું.

અહારગામથી મંગાવનારને માલ પુરતી સંભાળથી કાળજીપુર્વક મોકલવામાં આવશે.

PHONE 33-6575. P. O. BOX 3680.

THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART.

34 President Street, Corner Diagonal St., JOHANNESBURG

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 46.—Vol. XXXIX Friday, 21st November 1941.

NOTES AND NEWS

Durban Mayor Opposes Cost Of Living Allowances To Indians And Natives

AT its adjourned meeting on Friday, November 14, the Durban City Council agreed to Europeans receiving a sliding scale of cost of living allowances, ranging from 15 p.c. for those earning under £150 a year to 2 p.c. for those earning up to £650 a year. Indians and Natives will receive a wage of not less than £6 a month, or 4s. 7d. a day, the increase to be spread over a year. This will cost the City about £130,000 this year. To meet this expenditure it is expected that there will be an increase in Municipal rates of 1d. on land and ½d. on buildings for the present financial year. Mr. A. L. Barns, in the course of discussion, said the native was entitled to a proper living allowance based on statistics supplied by the Government. There was a reserve of £150,000 from the sale of native beer; but Durban as a municipality had done nothing for the natives which had not been paid for by the natives themselves. The extra money which the natives were to obtain would be only for a small section. What would the position of the other natives? The Council should provide them with a cheap but hygienic accommodation. "I hope," said Mr. Barns, "that if the Council agrees to the £6 a month for natives it will not consider it has done the last thing for the natives. Various committees and commissions have had the very worst things to say of the Council's handling of native matters. We should show the native how to spend his money to the best advantage, and we should give him recreation." The voting for the scheme for European employees was as follows:—For—Councillors Westgate, Fleming, Johnston, Harris, Fyfe, Heath, Saunders, Burnside, Mayton, Capell, Patterson, Kemp and Benson. Against—Councillors Rainnie, Knight, Kinloch, Barns, Shepstone, Raftery, Wragge and the Mayor. The only opposition to the scheme applying to natives came from Councillors Rainnie, Knight and the Mayor. The seven Councillors who opposed a similar scheme for the Indians were Councillors Rainnie, Knight, Kinloch, Barns, Farrell, Raftery and the Mayor.

This would show which side the wind is blowing.

How Increases Will Apply

Nearly 7 p.c. of Durban's 70,000 natives will benefit by £1 7s. a month as a result of the City Council's decision to pay a minimum wage of £6 a month, or 4s. 7d. a day to its native employees. This represents an increase in the basic wage from £4 4s. 10 £5 11s. 4d. a month, plus a cost of living allowance of 8s. 8d. a month which is already being received. The full amount of the basic wage of £5 11s. 4d. will, however, only be reached in three stages, the last of which will be on August 1 of next year. The first increase will take effect from December 1 when the basic wage will be increased to £4 11s. 4d. with a cost of living allowance of 8s. 8d. a month; the second increase will fall on April 1, 1942, when the wage will rise to £5 2s. 4d. with a cost of living allowance of 8s. 8d. a month; the last stage will be when the basic wage goes to £5 11s. 4d. with 8s. 8d. cost of living allowance. The number of municipally employed natives who will benefit is approximately 4,700, and the cost will be about £43,000 this year. A total of 2,300 Indians will also cost the city a further £20,000. Indians will secure wages on the same basis except that where rations and quarters are provided the value of these will be deducted.

Pretoria Indians Ask For Concessions In Segregated Areas

The executive committee of the Pretoria branch of the Transvaal Indian Congress interviewed the Native and Asiatic Affairs Committee of the City Council of Pretoria on October 16 to urge that Indians be granted freehold titles to the ground which they occupy in the Asiatic Bazaar. This ground was set aside for Asiatic occupation by the Transvaal Republican Government, and in 1930 the Union Parliament passed a law giving municipalities the right to grant freehold title to Asiatic occupants of such ground. At present the Indians occupy the ground in the Bazaar on the basis of a three months' lease. This entails great hardship. No one can borrow money on the basis of leasehold title for the purpose of improving and extending his building. No one can with safety spend money on improvements if he is liable to be removed at any time. The municipalities of Nigel and Johannesburg have to some extent granted freehold title to the Indians. The City Council of Pretoria has hitherto declined to do the same, although there is every reason for its doing so. The deputation was led by Advocate Roshoff and consisted of Messrs. Joshi, Patel, Vally, Shaik Ahmed (president), Manjee and Moolla. The deputation was well received but so far nothing has happened.

Again The Cursed Indians

Members of the Rural Inquiry Commission, consisting of Mr. Hoskins, M.E.C., Messrs. Downes, Fannin and C. Peck, sat in the Greytown Court last week to hear evidence regarding the policy of granting rural licences. Mr. H. F. Cleaver, Assistant Magistrate and Chairman of the Rural Licensing Board of the District, addressing the Board, stated that the time had come when the Government should give a lead to the issuing of licences, as there was a growing feeling among European traders that the Board was by their firm policy in regard to the issuing of new licences, entrenching the Indian trader to the detriment of the European. In Umvoti there were 19 traders, 15 of whom were Indians.

The Native Problem

A European, under the nom de plume "Veritas" in the course of a letter to the *Natal Daily News*, writes as follows:

"In dealing with natives, we must treat them as human-beings, bearing in mind that we have centuries of civilisation behind us, compared with merely decades in their case. We have had the moulding of these people and have made a sorry mess of it. We should regard them as a sacred trust and give them all the help we can to raise them up above their present level. The 'colour bar' is the curse of the country, but in time it will have to go, or at any rate be altered somewhat. I do not mean that I believe in mixed marriages or anything of that sort, nor do the natives desire it; but I cannot see why an accident of birth should debar a native from all the privileges that are enjoyed by Europeans, whether they are fit for decent society or not. As for honesty, the natives have a higher standard than

Europeans. I have been in business 25 years, and I doubt if in that time I have lost as many pounds in the way of bad debts to natives. What I have lost with Europeans would keep me for the rest of my life in luxury. I dare say this letter will raise a bit of dust, but it is time we faced up to facts."

Immigration Office Changes

Mr. H. Geake, Principal Immigration Officer at Durban has retired and has been succeeded by Mr. W. H. Thompson.

Indian Opinion

FRIDAY, 21st NOVEMBER, 1941

Who Are Britain's Enemies?

In the Indian Ante-bellum [illegible] to implement the change [illegible] the point [illegible] to be [illegible] matter on what part of the world he may have settled. Men, women and children are undergoing [illegible] of hardships to flee to and [illegible] soil because India is [illegible] the hospitality of the [illegible] Indians [illegible] interesting in the [illegible] to escape. It is India [illegible] been [illegible] the present war is being fought for democracy and freedom of all [illegible] then Britain should put those high principles into practice in regard to the [illegible] hundred million people of India, who have been kept in bondage under the British rule.

But the facts are that India was dragged in the present war without [illegible] receiving the consent of the people. There is not a single party in India which has expressed any sympathy towards Nazism or Fascism [illegible] it, no doubt, the whole of the [illegible] unarmed British [illegible] India too, which has been eating out the vitals of India during its nearly two hundred years' of regime. The leaders of India have however left the people to carry on their battle for freedom in a [illegible] manner and by self-imposed sufferings. They have done it with undaunted courage. The people of India have been disciplined by their leaders to cultivate patience which is unequalled in the history of [illegible].

During the present war, though no insult was [illegible] at the whole nation, the leaders did not make any extravagant demands. They merely asked that the British Government should declare in [illegible] as that within a specific period after the termination of the war India would be given the right to [illegible] in order to gain the confidence of the people a national Government should be established at the centre during the period of the war.

The Government, however, chose to do nothing of the sort. Even the freedom of speech was denied to the people and they were flung into prison if they dared to exercise it.

Mahatma Gandhi who claims to be the friend of Britain and indeed is the friend of humanity did not wish to embarrass the Government of this critical juncture. But he could not adopt that attitude at the cost of the nation being extinct. He therefore launched Civil Disobedience on an individual scale to [illegible] by protest against the glaring injustice of denying the people the elementary right of free expression of [illegible]. Thousands of people including the most respected leaders were, as a result, flung into prison. Mahatma Gandhi has been conducting [illegible] struggle with the greatest care and anxiety to cause the least possible embarrassment to the authorities.

Then came declaration after declaration that this war was to crush Nazism and for the freedom of all people. The expression "all people" seemed fanciful when four hundred million people under the British rule were not free and millions others were being oppressed.

Naturally therefore when the "Atlantic Charter" was made a great historic event, India was curious to know whether India was included in the blessings that that Charter was to shower. Mr Churchill frankly declared that she was not included. He deserves to be congratulated for his frankness at the risk of incurring the displeasure of the Indian people. The Council of State in India once again asked the question and a denial was once again made by Mr. Churchill. The Council of State has thereupon passed a resolution expressing its disappointment at Mr. Churchill's statement and stating that it would 'hamper the war efforts. The resolution was passed by 10 votes to 6. It is significant that the Government members abstained from voting. The fact that they abstained from voting is a clear indication that even they were not altogether pleased with the attitude adopted by the British Prime Minister. It was a mild but significant rebuke.

Then comes a statement from Mr. Amery, the Secretary for India. There is nothing new in the views he has expressed. He has been saying the same thing over and over again: "We are prepared to give India Dominion status but India is not [illegible] for it. Indians are not of one mind, they are not a homogeneous people." Mr. Amery is satisfied that the British Government has the goodwill and the support of the people and that goodwill and confidence are really lacking between the Indians themselves. Yes, there is a great deal of truth in this assertion, though it would not be quite true to say that Britain has India's willing co-operation in the present war. The imperialistic system is so well established that what is actually lacked is made to appear on the surface as being given willingly. For the qualities that are lacking in the Indian people they have to thank no one else but the blessings of British rule. That is why the people now desire that they be left to mould their own destiny without any outside interference. But these British Statesmen, in whose hands the destiny of Britain is left, are adamant. They will neither agree to Britain leaving India nor allowing India to live in peace. It might be destined, perhaps, that the British people should learn only when it is too late that the Statesmen on whom they have laid their confidence were their worst enemies and were responsible for their downfall. These knocks, these bitter pills, from Mr. Amery, whether we merit them or not, should, at least, shake off the complacency from within us and spur us to sink our differences to attain our common national goal. That would, indeed, be the fittest reply that the Indian people could give.

Everything appears in this issue of a normal nature unless otherwise mentioned has been written and edited by Mahatma Gandhi in connection with the affairs of Indian Opinion.

INDIA AND EMPIRE

WHEN Britain entered the war in September 1939, Canada, Australia, South Africa and New Zealand made their own declarations of war on Germany. The consent of India was not asked. Although India contains three-quarters of the population of the British Empire, has become during the last twenty years far more nationally conscious and has been promised Dominion status, yet she was brought into the war as if she was of no more account than Fiji or British Honduras.

The reply of Congress, which represents the bulk of politically conscious India, was a resolution which condemned Fascist aggression, deplored the British assumption that India would fight irrespective of aims of the war, and said:

"If the war is to defend the *status quo*, imperialist possessions, colonies, vested interests and privileges, then India can have nothing to do with it. If the issue is democracy, then India is intensely in it. If Great Britain fights for the maintenance and extension of democracy, then she must necessarily end Imperialism in her own possessions, establish full democracy in India, and the Indian people must have the right of self-determination by framing their own constitution through a constituent assembly without external interference and must guide their own policy. In that case India would 'gladly associate herself with the other democracies for mutual defence against aggression and for economic co-operation.'" This remarkable document was in effect an offer of full aid in the war provided that the war was for the objects Britain said it was for, and provided that we gave in earnest of our fidelity to those objects by fulfilling our promises to India.

This offer was treated with contempt by the Chamberlain Government, and after the formation of Mr. Churchill's Government, which included Labour members pledged to self-determination for India, no improvement was made. Negotiations have drifted on from that day until this. The Viceroy's conversation with Mahatma Gandhi and other Indian leaders proved abortive, and at every stage Mr. Jinnah's objections to any agreement which enlarged the power of Congress and his proposals for a Moslem State in Northern India have been allowed to side-track the main issue.

Deadlock Complete

Civil disobedience, long threatened and withheld by Congress at length, began in the form of anti-war speeches, and Pandit Nehru, after Mahatma Gandhi the best-loved and most powerful leader in India, was sentenced to four years rigorous imprisonment. Some four thousand Congress leaders have since followed him to gaol. A further effort has recently been made to obtain a settlement. All that Britain has offered is an enlarged Advisory Committee to the Viceroy. Congress now demands complete independence.

Sir Tej Bahadur Sapru proposed a compromise that a representative council should be set up which should have Dominion status in international affairs; at the peace conference, for instance, it would speak on behalf of India. Mahatma Gandhi, who in recent years has earnestly striven for peace with this country, has apparently despaired of any compromise and states that civil disobedience must go on. Mr. Jinnah also objects. When Mr. Amery points out that the two principal disputants refuse the proposals and himself turns them down, the Indian press declares that the British Government has rejected the one chance of compromise.

The deadlock appears to be complete. Of all the blunders Britain's rulers none appears so flagrant or, in the long run, more disastrous, than Britain's refusal of the offer of Congress at the outset of the war. Though Ireland was catastrophically handled in the last war, there was at least the excuse that the extreme party in Ireland was never willing to fight for the British cause.

Congress—Anti-Fascist

No such excuse exists in the case of the far greater and more serious question of India. For Congress was bitterly anti-Fascist, and it had realised the basic fact of our age that "independence" without arms had become impossible. It was willing to throw itself on to the British side. Perhaps our rulers believe that mass opinion in India does not matter. Since India has been allowed few officers, and since the mass of Indians are not fighting men, they are accustomed to feel contempt for threats of Indian revolt.

They can always buy enough Indians to carry on administration. India's poverty ensures that labour will be forthcoming for the war factories, and Indian capitalists are usually willing enough to produce goods for which we will pay. Nothing could be more short-sighted. The policy of seeking always the friendship of Moslems has been disastrous as we have seen in the Near East, where Hitler's propaganda has made positive and more attractive offers. German propaganda to-day is immensely active not only throughout the Near East but also in India. Germany can point to 150 years of British rule, and, ignoring the positive assets that Britain has brought to India, can point out that the mass of Indians remain abjectly poor, that 92 per cent. of them are still illiterate and that Britain has used India as a country for investment, from which she still draws 50 millions in interest alone each year, and treats her as a colony to be administered by civil servants whose pensions the Indian people pay.

That British policy has been set upon the road to Indian freedom since 1909 is less likely to be stressed in German propaganda. It is also likely to be ignored by many Indian listeners, who are only aware of the simple fact that their leaders are in gaol and that India has been dragged into a war in which she has no obvious interest.

Whenever proposals are made for any solution of the Indian problem we are told that it is infinitely complex and that none but the man on the spot understands it. To-day the issue is becoming simple. It may become as simple as a struggle between an expiring British Imperialism and an Indian sentiment which demands the right to make its own muddle in its own way, heedless of the dangers it runs from other more ruthless forms of Imperialism.

Is Settlement Possible?

Soon the sands will have run out. If the Government stated a definite date for Dominion Status and gave the crucial offices of defence and finance to representative Indians, would Congress now accept? Mr. Edward Thompson, who writes with great authority on India, suggested in our columns recently that, late as it was, the British people must understand that those proposals are the least that would induce Indians of any representative quality—Congress, Muslim League or Moderate—to enter the Viceroy's Council. He believes that a settlement on these lines is still possible.

It may now be too late for such a solution. An offer that would once have been hailed with alacrity might now fail to interest those who smart under the sting of humiliation. Mr. Amery, despairing of this line of advance, makes proposals that are in themselves very sensible; he suggests that the communal franchise should give way to an occupational one, which would make the Indian voter think rather as part of an economic than of a political unit.

He suggests that if the Muslims will have nothing to do with Federation because it gives too much power to Congress and too little to minorities which exercise their influence better through the Provinces then the Federation should have less functions, and that both Congress and the Muslim League will do better if the scope of the Centre is reduced and the powers of the Provinces increased.

Well meant and sensible though such

proposals are, they mean little to-day if Britain is to attempt to use India merely as a dumb arsenal during the war, a territory from which the Princes send money, poverty provides soldiers and wealth provides goods—one in which, in Mr. Thompson's words, subordination is taken for granted as a substitute for that comradeship as a democratic cause of which we once boasted.

If in Britain's greatest hour of need India proves an embarrassment and not an ally, if the common people under the flag find that their rulers' talk about freedom is merely so much verbiage to hide the fact that they are locked in a struggle between pluto-democracy and totalitarianism—then the Empire would disintegrate as soon as danger touched its centre.—*The New Statesman & Nation.*

MR. SEEDAT'S CASE

FORTY DAYS OR £20 FINE

WHEN Mr. Dawood Ahmed Seedat appeared before the Durban Magistrate, Mr. F. C. Silk, on Tuesday, Nov 18, on remand, charged under the Emergency Regulations, his counsel, Mr. H. S. Bloom, applied for his discharge, Mr. W. E. White, Prosecutor, having closed the Crown case.

Mr. Seedat was charged with having failed to comply with the conditions imposed upon him, in that he did not report to the Aliens Registration Officer each week, and further, that he attended a meeting on August [illegible] without having obtained the permission of the Control Officer—the Magistrate—the meeting having been convened by the Liberal Study Group.

Mr Bloom argued that the Legislature had imposed a special safeguard and had said that the kind of person whom these regulations concerned was to be a matter for the Minister or the Chief Control Officer and not by any Control Officer.

Only the very heads of the Government were chosen to select the persons on whom these restrictions of their civic liberties were to be imposed. It had not been shown that in this case selection had been made by either the Minister or the Chief Control Officer.

Counsel argued that it had not been proved on what grounds Mr. Seedat was considered to be an enemy subject. There was nothing to show whether he was or was not, or whether the Minister considered he was an enemy of the State.

Counsel submitted that any presumption that Mr Seedat was an enemy subject or a danger to the state fell away where it had been expressly denied, and where, as here it had not been proved by the Crown. It had not been proved that Mr Seedat was the kind of person contemplated by the Act.

The Prosecutor argued that what mattered was whether what had been done had been done legally, and the point for the Court to decide was not whether Mr Seedat was a person who was a danger to the State, but whether in the Minister's opinion he was a danger to the State. It might be that Mr. Seedat was not a danger to the State, but the Minister and the Chief Control Officer would have complied with all the requirements of the section if he had carried out the needful formalities in exercising the discretion he was entitled to exercise.

The Court, he submitted, would not inquire in what way the Minister had exercised discretion, where he had been given absolute discretion, unless it could be shown that the discretion had been exceeded or was not honest.

The application was refused.

Mr. Seedat was found guilty on both counts and was fined £15 or 30 days and £5 or 10 days respectively.

Bail was fixed at £20 pending appeal.

Mr. H. S. Bloom, who had come especially from Johannesburg the same morning to defend Mr. Seedat, left Durban by train the same afternoon.

DEBATE ON COMMUNAL REPRESENTATION

A DEBATE was held between the Stranger and District Literary and Debating Society and the Liberal Study Group of Durban on Sunday, November 16 at the Stranger Picture Palace. On behalf of his society, Dr. V. T. Williams, supported by Messrs. V. G. Augustine, L. J. Joseph and D. D. Lalla moved that "communal representation will be in the interest of the Indian community." The attendance was very good. Messrs. M. Peters and M. I. Timol acted as adjudicators.

Dr. Williams and his supporters argued that although their final goal was not communal but direct representation, yet under the existing circumstances communal representation will be a stepping stone towards that final goal. To-day, although the so-called backward Africans had that representation, yet Indians, who could boast of civilisation and culture as old as history itself, were denied even that. This kind of representation could at least be used as a weapon by Indians to voice their feelings in the Parliament and the Senate. And although it will not be very effective from the numerical point of view yet it could be used to rouse the general public opinion for the benefit of the Indians. To-day Indians were not taking any particular interest in the general affairs of the country for the simple reason that there are none to represent them and speak on their behalf on those affairs. Communal representation would at least mean the success of the principle of representation, and would raise the status of the Indians to a higher level. Half a loaf was better than no bread at all. It did not mean that Indians should forfeit their struggle for direct adult representation. That struggle must go on whether they accept communal representation or not. But to the meantime communal representation will be a great help in the struggle for full democratic rights.

Mr. I. C. Meer opposed the motion on behalf of the Liberal Study Group. He was supported by Messrs. A. Dhoma, M. I. Osterjee and D. A. Seedat. They pointed out that humanity, throughout its existence, struggled for different ideals at different times. This struggle could be divided into three main periods. First, the cry of the people was for the freedom of religion. The people did not achieve what they wanted at this period, which was spread over centuries. They realised that the freedom of religion was useless unless it was backed by political freedom.

Again the people struggled for centuries for political freedom. Here again they failed because the right to vote, the right to put a piece of paper with a cross on it in a ballot box, did not bring to them that security which they wanted. The condition of poor Whites and the conditions of the average white worker of this country was a direct proof of the failure of this political freedom. The non-Europeans, including Indians, are not oppressed in this country because they had no political freedom but they were exploited to maintain a decaying and dying system, the capitalist system. Political freedom would not bring to them real and butter and security from want. This is the third period of the struggle of the people. Communal representation meant

to bluff the Indians and distract their attention from the real issue, the issue of economic security. To the majority of the Indians the right to send a white man to Parliament or the Senate will mean nothing. But higher wages, better living conditions, free education, security of their home and family life and equality of opportunity will mean everything. This was not only their cry, but the cry of the white worker, the African worker and the Coloured worker and, in fact, it was the cry of all the oppressed peoples of the world. If they accepted communal representation now it would give them a false security and a weapon in the hands of their rulers to oppress and exploit them more. They must not be led away on sentimental grounds. Indians of this country must realise that their struggle is not an isolated one. Their struggle is the struggle of all the oppressed peoples of the world, like India, China and all non-European [illegible] of this country. They must identify themselves and their struggle with all these peoples, and fight under the banner of a united front. Therein lay their salvation for a progressive and secure life.

In the debate the Stranger Debating Society won by six points, but in the discussion which followed, almost every speaker emphasised that communal representation will not [illegible] in the interest of the Indian community. Even the [illegible] ment are of the Stranger team admitted this.

In the evening a banquet was given in honour of the visiting group. A representative crowd of the Stranger society was present. Dr. Williams presided. Many speakers including Miss M. V. Naidoo and Miss K. Naidoo spoke. They prophesied the ultimate independence of India, China and all oppressed countries of the world and the final victory of socialism.

In thanking one and all, Mrs. Williams, in conclusion, said there was one matter and another [illegible] for which the non-Europeans of this country and the people of India were fighting.

Doings In India

Begum Aijaz Rasul On Indian Womanhood

"OUR future will be determined, not by our capacity to revolt, but by our training and equipping ourselves for what we aspire. In estimating our individuality, in understanding our potentialities and in moulding our destinies according to our convictions and our traditions lies a great future for us and for society." In these words, Begum Aijaz Rasul, Deputy Speaker, United Provinces Legislative Council, commented on the future of Indian women in the post-war period, in the course of an address to the Simla branch of the Delhi Rotary Club. Begum Aijaz Rasul, at the outset, briefly recounted the progress women had made in the West during the last century. She said that their demands at first were for equal opportunities for training and education and then for the right to work in the closed professions and, lastly, came the demand for suffrage rights. The fight was uneven, the results came partially. In no country was complete equality achieved. She then referred to the last World War and said that disorganisation of the economic and social structure brought about by war, resulting in the lack of trained labour, created an opportunity for women. In the post-war period, with its upheavals throughout the world, women's demands were granted in many countries. The actual gain, measured in terms of social progress to women and to society at large, was enormous. "Woman has her rights guaranteed by law—the right to legal protection, the right to property-holding and contract power, the right to freedom in the vital choices of life, the right to educational opportunities and the right citizenship. There may exist differences between the systems of various countries, but on the whole women are given some place in government, they are employed in services, they can practise law and medicine, they have entered business. Referring to India, she said that the women's movement was the most striking example of the country's progress during the last two decades. "The movement is spreading steadily amongst women of all ranks, rich and poor, educated and ignorant. All this for the dawning of a sense of fresh usefulness for their sex. Men are responsible for keeping women in bondage and making them a prey of false sentiment and narrow prejudices, but I am glad that many of them have begun to realise that enlightened womanhood brings its own quota of knowledge and service." Begum Aijaz Rasul did not believe that there was any antagonism between the two sexes. Their interests were common, and it was in the interests of both that woman assumed her proper place as the complement of man. "In fact, our men should realise that it is the character of its women by which the standard of a nation's civilisation is judged." She concluded: "Women of India also look forward to a considerable broadening of their activities and opportunities in all spheres. They hope that the social laws will be re-adjusted and women will be given opportunities of self-development and self-realisation. They hope that women will have a greater share in the running of the administration of the country. We realise that the most important of all economic rights is the right to work and to have facilities for it. We demand this for the economic relief it will afford for us, for regaining the lost dignity of womanhood and for acquiring an equal status with men."

Congress Stand Justified By Mr. Churchill's Declaration

"The Congress position has been demonstrably vindicated by the unequivocal expression of Mr. Churchill's [illegible] solve to exclude India from the [illegible] tion of the joint Atlantic Declaration, even after the successful termination of the war," stated Pandit Govind Ballabh Pant ex Premier of U.P., who was recently released from the Almora District Jail, interviewed by the *Associated Press*. Pandit Pant reiterated his faith in the Congress policy and Gandhian leadership which, he said, "was fundamentally sound and correct." "It was most unfortunate," he added, "that when humanity was undergoing the agonies of travail of rebirth, the soul of India should have been suppressed and prevented by incorrigible imperialists from making her befitting contribution in conformity with her cherished ideals and self-respect in this world crisis. I have no doubt that it will be one of the gravest wrongs for which British Imperialists will have to answer before the bar of history." "In the meantime," continued Pandit Pant, "we have the privilege of serving under the leadership of Mahatma Gandhi whose eyes pierce through shifting storms and dense darkness are, as ever, steadfastly set on eternal verities. Thus our caravan moves on and on, while many others have cracked and crashed."

NOTICE

HINDU CREMATORIUM SOCIETY

Members are hereby notified that there will be a general meeting of the above society on Sunday, December 7, at 2.30 p.m. in the Surat Hindu Association Hall, 127 Victoria Street, Durban.

Agenda: (1) Minutes, (2) chairman's resignation—election of a new chairman, (3) secretaries' letters of resignation and subsequent correspondence, (4) general.

V. VARANSEE,
P. H. JOSHI,
Joint Hon. Secretaries.

BRITAIN AND INDIA

PRIME MINISTER'S REPLY TO INDIA

IN the House of Commons on Tuesday, Mr. W. Leach (Labour Bradford Central) asked the Prime Minister if he was aware of wide-spread public uneasiness respecting the present position of the Indian, Burmese, Ethiopian and Palestinian issues, and would he consider making some far-reaching democratic declaration on each to fit with the Atlantic Charter, Sapa-Reuter reports from London.

Mr. Churchill replied: "I would refer to the statement I made on September 9 to which I have nothing to add at present.

"As regards Ethiopia, the attitude of His Majesty's Government was made clear in a statement by the Foreign Secretary made in the House of Commons on August 6 last."

India Upset

By 70 votes to six the Council of State in New Delhi on Tuesday passed a resolution recommending that the Viceroy convey to the British Government the deep discontent of the House over Mr. Churchill's statement about the non-application of the Atlantic Charter to India. In the opinion of the House, the resolution says, it is likely to prejudice the war efforts of India at this critical juncture. Government members are reported by Reuter to have abstained from voting.

Mr. Amery's Speech

The problem of India cannot be solved by catch phrases, delared Mr. L. S. Amery, Secretary for India, in a speech at Manchester on Wednesday, states Sapa-Reuter. To say that because Britain was fighting for democracy she should give India what she wanted sounded plausible and generous, but where was the body that could be said to speak for India or even to express an agreed demand?

"There could be no more typical instance of loose thinking," he continued, "than that clamour for what is called the application of the Atlantic Charter to India.

"The principles on which the Prime Minister and President Roosevelt base their hopes for a better future for the world is respect for the right of all peoples to choose the form of government under which they live. How far does that carry us with regard to India? It gives no indication whether India is to be regarded as one people or several.

"It does not say by what method the form of government is to be decided. It lays down no procedure, no time-table. I can well imagine if, in answer to the demand for a statement of our Indian policy, we had answered merely in terms of the Atlantic Charter, the derision and indignation which would have met so vague an answer.

"The answer we gave last August is no less far-reaching in its scope and is far more satisfying in the procedure envisaged and in the pledge involved.

"It defined as our proclaimed and accepted goal that free and equal partnership in the British Commonwealth which is usually referred to as Dominion status. That status, I venture to assert, is the highest in the world."

Mr. Amery declared that Britain now set herself to achieve in co-operation with Indian statesmanship the miracle of building up in India with the speed of a few years that superstructure of responsible freedom which England herself took centuries to complete.

"In spite of suspicion we still retain the underlying goodwill and confidence of India, but above all there is need for goodwill between the Indians themselves.

"What we—and most Indian politicians in the past—have overlooked is that our type of constitution can only work in a relatively homogeneous community, in which parties are the machinery for the expression of differences of views on specific public issues.

"These conditions do not exist in India, at any rate in India of to-day. The task before Indian statesmanship is no doubt immensely difficult, but it certainly is not hopeless. Beneath all the differences of religion, culture, race and political structure there is underlying unity. I would say, indeed, that if some sort of Indian unity had not existed it would have to be invented."

Things In General

Food For Needy Indian School Children

A REPRESENTATIVE gathering of Indian school teachers in Durban met representatives of the Indian Women's Reading and Educational Circle on October 24 to discuss the question of making increased provision for the feeding of children who are attending the Indian schools in Durban and district, and who, through undernourishment, are not benefiting to the full extent from the instruction given by the teachers. As an outcome of the discussion a central committee was appointed on which teachers and members of the circle volunteered to assist and power was given to the committee to add to its membership any members of the public willing to assist. It is intended that a public meeting shall be held at an early date when it is hoped the importance of this work will be explained in detail by authoritative persons both from the educational, health and general community aspects. As it is now late in the year it may be necessary to leave the calling of such a meeting until early in the New Year, but meantime the central committee will proceed with preparations so that when the schools re-open towards the end of January next it may be possible for the serving of meals at the schools to be done on a much larger scale than at the present time. The volunteers for the central committee are: (Teachers): Miss R. Gay, Mesdames C. M. Naidoo, Cyril Naidoo, Misses S. Lawrence and Stephens. (Reading Circle): Mesdames Lawrence and Jithoo, Miss S. Parmasir. Mr. G. Lawrence will act as secretary and treasurer and Miss E. F. English, organiser of the circle, will act as convener of the committee. The work of co-opting helpers is in progress. The central committee will collaborate with the existing Teachers' Relief Committee regarding the administration of any funds raised and in all details regarding the work generally. The Reading Circle is providing an initial amount of £3 for the central committee's initial expenses. All correspondence offering services or funds may be addressed to the hon. secretary and treasurer, Mr. G. Lawrence c/o 114 Salisbury House, Smith Street, Durban.

Jumble Sale

On Saturday afternoon, November 8, when the Indian Women's Association met under the guidance of Councillor Mrs. E. A. Benson, it was unanimously agreed to assist the Fund for Needy Indian School Children by holding quarterly sales in aid of the cause. Arrangements are now in hand for the holding of such a sale on Saturday, December 6, and members of the public, both European and Indian, are asked to co-operate in this effort. Parcels may be left at the residences of Mrs. G. V. Lawrence, 61

Gale Street, Durban, or with Miss E. F. English at 114 Salisbury House (fourth floor) 338 Smith Street.

Andhra Debating And Study Group

An "Andhra Debating and Study Group" was founded by Mr. L. Krisnayn Naidoo on Wednesday, November 5, at "Andhra House," 43 Leopold Street, Durban. The Group's object is to hold regular debates, speeches and studies both in Telugu and English for the training and advancement of its members. There would also be inter-debates with other groups and lectures will be held. These group meetings will be held on the fourth Wednesday in each month at "Andhra House" from 5.30 p.m. to 7 p.m. The group will also consider the holding of adult night classes. A membership of forty including lady members have already enrolled, and intending members are requested to apply to the secretaries. The group is controlled by a cabinet of nine members, namely, Messrs. S. R. Naidoo, chairman; M. N. Reddy and D. S. Naidoo, secretaries; N. S. Chetty, A. V. Elisaria, D. V. Naidoo, R. K. Naidoo, M. C. Naidoo and L. Krishnaya Naidoo.

Pacifist Group

The Rev. W. H. Satchell writes:—A small group of European pacifists has held regular meetings in Durban for the past few years. The group, realising the great debt the world owes to Mahatma Gandhi, as the greatest living exponent of non-violence, now desires to contact South Africans who have accepted his principles. We feel sure there are Indian friends, unknown to us, who are already students and followers of non violence. We shall welcome the opportunity of meeting such persons, and request them to communicate with either Mr. Paul Sykes or the Rev. W. H. Satchell, 13 Bowsey Grove, Durban.

Death Of Mrs. Jane Tommy Ryan

The sad passing away of Mrs. Jane Tommy Ryan on Wednesday last week at her late residence, 27 Standard Road, Maryville, removes another notable personality and lovable member of that renowned David Ernest family in the Transvaal. She was 61 years of age and was ailing for quite a while. The funeral which was attended by a large and representative gathering bore testimony to the high esteem in which she was held by her many relatives and friends and the sterling qualities she earned for herself. She is survived by her 5 daughters, 2 sons and 8 grandchildren and a host of other relatives to mourn their sad loss. Many floral tributes and telegrams of condolence were received.

The Sporting World

Eastern Province I. C. Union

THERE was an excellent attendance at the fifth annual general meeting of the above Union, held at Reddy's Cafe, Wilmer Road recently. Mr. J. Reddy was in the chair and the secretary Mr. D. N. Ranada submitted a full report of the past season's successful activities. Among them being a visit to Port Elizabeth by the Sparks C.C. from Durban against whom the local XI put up a splendid performance, and the participation of Eastern Province in the first S.A.I.C. Tournament staged at Durban last Easter which proved a huge success. The Union is now well established and a successful season is expected by all the supporters of the game in this centre. Wonderful progress has been made since the inception of this Union, the younger members showing up with keen interest and enthusiasm. Time to come Eastern Province will be expected to fly its colours high above others with the talent possessed by the many promising cricketers. The election then took place, the following being elected for the coming season 1941-42:—Patrons: Messrs. George Naidoo and S. R. Pather; hon. life vice-presidents: Messrs. N. P. Ranadn, A. E. Sam, M. Augustine, M. H. Beig and G. Doraswami; vice-presidents: Messrs. V. M. Moodaley, P. S. Vandayar, Dr. S. V. Appavoo, G. Vanthuvan and A. M. Sam; president: Mr. J. Reddy; hon. secretary: Mr. D. N. Ranada, hon. treasurer: Mr. V. R. Palayachee; hon. record clerk: M. G. Ranchod; hon Auditor: Mr. N. P. Umley; Delegate to Eastern Provinces Sports Ground Association: Mr. D. N. Ranada; selection committee: Messrs. G. Vanthuvan, A. M. Sam and N. P. Umley; fixture and ground committee: Messrs. A. Valayathum, N. Rangasamy and D. N. Ranada. All communications to be addressed to the Hon. Secretary, 26, Parliament Street, Port Elizabeth.

Sports At Springfield Estates Sports Ground

Mr. M. Dookran, hon. secretary of the Springfield Estates Sports Board and Springfield District Five-a-Side Contest Board wishes to inform the sporting public that the Springfield Sports Club will hold its Sixth Annual Sports on Sunday, November 9, commencing at 10 a.m. The five-a-side tournament for Mr. Dhanjee's Floating Shield will be played under the K.O. System. Prizes will be awarded to the 1st., 2nd. and 3rd. Athletic sports for adults and children will also be held. An additional attraction for the day is a Thumpa Competition commencing at 1 p.m.

Furthermore, the Springfield Stick and Shield Club will hold its Seventh Annual Sports. The five-aside tournament will be held on Sunday, November 30, at 10 a.m. Prizes will be awarded to the 1st., 2nd. and 3rd. The athletic sports for adults and children will be held on Sunday, December 7, commencing at 9 a.m. Other attractions on the Sports day are a Boxing Exhibition by the Cosmopolitan Gymnastic Club under the management of Mr. S. Mohamed and a Stick and Shield Exhibition by the club members under the management of Mr. K. Lutchman.

Carolina Indian Sporting Club

The third annual general meeting of the Carolina Indian Sporting Club took place in the school hall on November 8, [illegible] secretary, Mr. J. J. Maharaj, [illegible] reported that during the season [illegible] matches were played against Barberton, Middelburg and Piet Retief. The year had been one of the most successful since the inception of the club. The following officials were elected for the ensuing year: Patrons: Messrs. M. I. Dadabhay, T. M. Ally and T. M. Mohamed; president: Mr. I. M. [illegible]; vice-presidents: Messrs. S. P. Tayadia, A. F. Jina and I. T. Mohamed; secretary: Mr. J. J. Maharaj; assistant secretary: Mr. B. S. Lakhi; treasurer: Mr. I. T. Mohamed; auditor: Mr. R. J. Mahraj; captain: Mr. S. A. Bhabha; vice captain: Mr. G. H. Shabbe; selection committee: Messrs. S. A. Bhabha, I. M. Dadabhay, N. I. Pandit, I. C. Mohamed and E. S. Lakhi; reception committee: Messrs. A. A. Naroth, I. Mohamed, H. E. Goolamia, D. D. Tayadia and E. Pather. The officials and members of the above club take this opportunity of expressing their thanks to the Editor of this journal for giving publicity to all articles sent by the club. The club's thanks are also due to the sportsmen of Middelburg, Piet Retief and Barberton for their kind entertainment given when the teams travelled out and for their sportsmanship displayed on and off the field.

YOUR FUTURE FORETOLD

About your Character, Love Affairs, Health, Business, Future, Travel. Thoroughly satisfied. Free particulars from "The Graphologist," P. O. Box 2380, Durban.

WE MANUFACTURE

High class Art-Silk, Piece Goods, Shirting, Coating, Sarees, Sanso Satin, Cotton back Satin, Satin, Kobe Crape, Barby, Cog, Susi Doria, Etc., Etc.

PRICE AND PARTICULARS FREE

LAXMI SILK & COTTON MILLS LTD

SURAT, INDIA

NEW SHIPMENTS
—OF—
3 PIECE DAWN SETS

In Georgette, Crepe de Chine and Satins. Embroidered, Printed and with Indian Jari work in all colours now unpacked.

From 35/- to £6 PER SET.

THE JAPAN BAZAAR

JOHANNESBURG'S SAREE HOUSE

FOR DEPENDABLE GOODS, BETTER VALUES & FRIENDLY SERVICE

SOMETHING NEW BY EVERY INDIAN MAIL

ત્રણ પીસ ઓઢણી સુટનું

આ ડીપાર્ટમેન્ટ હમણાજ આપણે ત્યાં ખોલવામાં આવ્યું છે. તેમાં જોર્જેટના, સાટીનના, અને ડેપ્લીસીનના સુટો, ભરત ભરેલા, છાપેલા તેમજ ઝરી મારવાળા, દરેક નવા રંગોમાં સ્ટોક થયો પા. ૬ જુઓ.

SAREES

REAL BENARES SILK SAREES, [illegible] to match. Brass [illegible] with Gold or Silver work.

From £3 to £18 EACH.

★

Thread Work and Embroidered Georgette and Crepe de Chine SAREES. From 17/6 to 65/- EACH.

★

Stencilled and Embroidered ART SILK SAREES. In all shades from 10/6 EACH.

★

LATEST ITEM STAR SAREES, [illegible] to match.

★

Indian made GEORGETTE and SATIN SAREES [illegible] to match.

From 7/6 EACH.

★

[illegible] Silver, gold, Gilted, Jari [illegible] Fancy SAREE BORDERS, [illegible] Ladies INDIAN SHOES [illegible] COSMETICS, Ladies JEWELLERY, EARRINGS, BROOCHES, BANGLES, NECKLACES, Hand embroidered BLOUSES [illegible] BLOUSE CLOTHS [illegible]

★

Special Value [illegible] Embroidered, Printed [illegible] GEORGETTES, CREPE DE CHINE, ART SILK [illegible]

From 2/3, 3/6, 4/6 & 5/6 PER YARD

★

CHILDREN'S DRESSES

[illegible] pretty Georgette, Crepe de Chine Satin Hand made DRESSES for the little [illegible]

From 3/6 to 10/6 EACH

★

BOYS' SILK & POPLIN SHIRTS

[illegible]

From 2/6 to 6/6 EACH.

★

MEN'S STRIPED & PLAIN SILK SHIRTS, PYJAMAS, SILK HANDKERCHIEFS, TIES, SOCKS, etc. at specially reduced prices

★

WE [illegible] advising our many customers of their visit, that we have now unpacked huge stocks of Silk and Cotton Piece Goods, Ladies', Men's and Children's Ready-made Lines in our Wholesale Department.

WE ARE IMPORTERS OF INDIAN MADE GOODS

શ્રી જાપાન બજાર

જોહાનીસબર્ગનું

જાણીતું સાડી ગૃહ.

★

જાણીતું અને પ્રખ્યાત પામેલું સાડી ગૃહ

પા.ું એકવાર જરૂરીયાત અત્ર રજીસ્ટર કરવા,

નવુંસુંદર નવરંગી સાડીઓ અને તેને રંગની ભરપુર વરાયટીઓ,

બ.જારના ભાવથી સસ્તા કીંમતમાં ભાવે,

જાદરની સાડુ જમાનાની આંગળીને પહોંચી વળવા.

રજે રજ નવી દરે જોહાનીસબર્ગ ખાતે સાડી ડીપાર્ટમેન્ટ પોકયામાં આવ્યું છે.

દરેક પ્રસંગ માટ એક સાથ પધારી આપી કરવા વિજ્ઞાપ્તિ છે.

★

THE JAPAN BAZAAR,
GIDDOMAL & CO.
— WHOLESALE SILK MERCHANTS —
39, MARKET STREET.
P. O. Box 6169. JOHANNESBURG. 'PHONE 33-6229.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
અને ૧૯૦૪માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૯ મું — ડરબનિસ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૧ નવેમ્બર, ૧૯૪૧. — અંક ૪૬

નેટીવ અને ઇંડીઓને રહેણીના ખર્ચના એલાવન્સ સામે મેયરનો વિરોધ

ડરબન સીટી કાઉન્સીલની શુક્રવાર તા. ૧૪ મીએ મળેલી મુલતવી રહેલી મીટીંગે પુરોપીઅનોને વર્ષના પા. ૧૫૦ ના અંદર કમાતા હોય તેઓને ૧૫ ટકાથી બ્રહ્મ વર્ષના પા. ૬૫૦ સુધી કમાતા હોય તેઓને ૨ ટકા સુધીનો કોસ્ટ ઓફ એલાવન્સ (રહેણીના ખર્ચ માટેની વધારા ની રકમ) આપવાનો ઠરાવ કર્યો હતો. ઈંડીઓ અને નેટીવોને ઓછામાં ઓછા માસીક પા. ૬ અથવા દીવસની શી. ૪–૩ મળશે જે વધારો ઓક્ટોબર મહીનાથી પુરો કરી દેવામાં આવશે. આથી કાઉન્સીલ ઉપરોક્ત બે વર્ષ પા. ૧૩૦,૦૦૦ ના બનાવ ખર્ચને પહોંચી વળવાને જમીનપર ૧ પેની અને મકાનોપર ૦॥ પેનીનો દર વધારશે.

મી. એ. એસ. બાન્સે ચર્ચા દરમીઆન જણાવ્યું કે નેટીવને સરકારે પુરા પાડેલા ખાંડકાના ધોરણે સીવીલ એલાવન્સ મળતુ જોઇએ. નેટીવ બીરના વેચાણમાંથી પા. ૨૫૦,૦૦૦ અનામત પડેલા છે. પરંતુ એક મ્યુનીસીપાલીટી તરીકે આપણે નેટીવો માટે નેટીવોએ ભરેલી રકમ ઉપરાંત એક કુટી ઉદાર પણ ખરચવા નથી. નેટીવોને જે વધારાની રકમ મળવાની છે તે તો એક નાના વર્ગને માટેજ છે બીજા નેટીવોનું શું થશે? કાઉન્સીલે તેઓને સસ્તી પણ નંકુશરતી જળની સપ્લાય જોગી સગવડ કરી આપવી જોઇએ. હું આશા રાખું છું કે આ માસીક પા. ૬ આપીને કાઉન્સીલ એમ માની નહી બેસે કે તે તેઓને માટે બધું કરી છુટી છે. અનેક કમીટીઓ અને કમીશનોએ કાઉન્સીલની નેટીવો પ્રત્યેના કર્તવ્યની સખત ટીકાકરેલી છે આપણે નેટીવોને દાબડા થપ જેવી રીતે બચત કરતાં શીખવવું જોઇએ અને તેઓને માટે આરામના સ્થળો પુરાં પાડવાં જોઇએ.

ઉપરની દરખાસ્તોપર મત લેવાતાં નેટીવો ને ચોરાના બાધુ પાડવા સામે કાઉન્સીલરો રેની, નાઇટ અને મેયરે જોરદાર મત આપ્યો હતા. ઈંડીઓને બાધુ પાડવા સામે સાત કાઉન્સીલરો ઉભા થયા હતા જેઓમાં કાઉન્સીલરો રેની, નાઇટ, ફીનક્રોફ્ટ, બાન્સ, ફેરલ, રેઇટરી અને મેયર હતા.

આ ઉપરથી જોઇ શકાશે કે કઇ દીશાએ પવન વાઇ રહ્યો છે.

વધારો કેવી રીતે લાગુ પડશે

પોતાના નેટીવોને ઓછામાં ઓછા માસીક પા. ૬ નો પગાર આપવા રાજની શી. ૪–૩ આપવાના મોટી કાઉન્સીલે કરેલા ઠરાવથી ડરબનના ૭૭,૦૦૦ નેટીવોમાંથી સત્તાવન સાત દહાડે માસીક પા. ૬–૦–૦ નો લાભ થશે. આથી મુળ પા. ૫–૦–૦ નો માસીક પા. ૫–૧૧–૪ વાળા બીજા એલાવન્સ કે હાલ આપાઇ રહ્યું છે તે વધી છે. પરંતુ આ મુળ પા. ૫–૧૧–૪ ના પગારની રકમ પ્રમાણે તબકકો કરી આપવાના આપણે જેનો ઉલ્લેખ તબકકો આવતા વર્ષના ઓગસ્ટની તા. ૧ લીથી અમલમાં આવશે. અત્યારે મુળ પગાર વધારીને પા. ૪–૧૧–૪ કરવામાં આવશે અને માસીક શી. ૯–૮ લીવીંગ એલાવન્સની વધારે આપવામાં આવશે. બીજો વધારો ૧૯૪૨ ના ઓગસ્ટની તા. ૧ લીએ આપવા માં આવશે જ્યારે પગાર પા. ૫–૧–૪ નો થશે અને માસીક શી. ૯–૮ લીવીંગ એલાવન્સની અપાશે. અને ઉપલો વધારો પા. ૫–૧૧–૪ નો થશે અને શી. ૯–૮ લીવીંગ એલાવન્સની અપાશે. મ્યુનીસીપાલીટીના નોકરીવરના સંગ બાગ ૧૭૦૦ નેટીવોને આથી ફાયદો થશે અને સીટી કાઉન્સીલના પા. ૮૩૦૦૦ નો ખર્ચ થશે.

મ્યુનીસીપાલીટીના ઈંડી નોકરોને પણ આજ ધોરણે પગાર વધારી આપવામા આવશે સીવાય કે જ્યા રેશન અને રહેવાને જગ્યા અપાતી હશે ત્યાં તેની કીંમત તેમાંથી બાદ કરવામા આવશે. આથી કાઉન્સીલના ૨૩૨૦ ઈંડીઓ ને ફાયદો થશે અને કાઉન્સીલને પા. ૨૦૦૦૦ નો વધુ ખર્ચ થશે.

એસ્ટ્રેકરેક સત્તામાં પ્રોટેરરીયાના ઇંડીઓ ની મીલકત મહીતીની માગણી

ટ્રાન્સવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની પ્રીટોરીયા બ્રાંચ ની એકઝેકયુટીવ કમીટીએ એશીયાટીક બજારમાં જમીન માલીકીના હકોની માગણી કરવા સીટી કાઉન્સીલની નેટીવ એફેર્સ એશીયાટીક એફેર્સ કમીટીની બેઠકોમાં તા. ૧૬ મીએ મુલાકાત લીધી હતી. આ જમીન ટ્રાંસવાલ પ્રાન્તસત્તાહ સરકારે એશીયાટીકોના વસવાટ માટે ફાળવી કાઢી હતી અને ૧૯૩૬ માં યુનીયન પાર્લામેન્ટે એવા સત્તાઓમાં એશીયાટીકોને જમીન માલીકી ના હકો આપવાની મ્યુનીસીપાલીટીઓને સત્તા આપનારો કાયદો પાસ કર્યો હતો આજે ઈંડીઓ ઉક્ત બજારમા પણ નદીનાના બીલકપર જમીન રાખી શકે છે. જેથી તેઓને પાછી મુશ્કેલીનો સામનો પડે છે. એવી સ્થીતિ વાળી જમીનપર પોતાના મકાનો સુધારવાને મોટા નાણાં ધીરનાં નથી.. વળી જે સ્થળોમાં મોટા પણ પગાર આપવા જતુ પરે એવો અસ્થિર સ્થિતિમાં કોઇ મીલકત સુધારવાનો સહસ્રસાહસિકો અર્થ પણ ન કરી શકે નામનેજ અને તેહાનીસભરોની મ્યુનીસીપાલીટીઓએ કેટલેક દરજ્જે ઈંડીઓને જમીન માલીકીના હકો આપ્યા છે. પ્રીટોરીયા ની સીટી કાઉન્સીલે આજ સુધી તેમ કરવાની ના પાડેલી છે. ડેપ્યુટેશન જેમાં મેસર્સ જોશી, પટેલ, વલી, શેખ મહમદ (પ્રમુખ), મનછા અને મુનુ હતા તેને ઓકસ્વેકટ મીસીસે બીક કહ્યું હતું. ડેપ્યુટેશનને સારો આવકાર મળ્યો હતો પરંતુ હજુ પરીણામ કંઇ આવ્યું નથી.

નેટીવ સવાલ

"નાહાલ ટ્રેડી ન્યુસ" ના એક પત્રમાં "નેટીવ કાફ્રસ" ના તબક્કાસુધી એક યુરોપીઅન નીચે પ્રમાણે કહે છે:

"નેટીવો પ્રત્યેના આપણા વ્યવહારમાં આપણે તેઓ પ્રત્યે અનુકમ્પા જતી નરીકોનો વર્તાવ બતાવવો જોઇએ અને ધ્યાનમાં રાખવું જોઇએ કે તેઓ જ્યારે ફેરફાર દાખલ થવાજ જોઇએ તે ત્યારે આપણી પાછળ રીકાઓ ખુબ સુધારો છે. તેઓને કેળવવાની જવાબદારી આપણા ઉપર છે અને આપણે એ બાબતમાં બેદરકાર થવાશે છે. આપણે તેઓને એક પવીત્ર ટ્રસ્ટ પ્રભુના જોઇએ અને તેઓની હાલની સ્થીતીઓમાં ઉંચે ચઢવાને આપણે તેઓને બનતી સમણ મદદ કરવી જોઇએ. "વર્ણભેદ" એ આ દેશ ને પાયમાલ કરે છે, તે મા ના નાબુદ થવો જોઇએ અથવા તો તેમાં કંઇક ફેરફાર કરવો જોઇએ. તેનો અર્થ એ નથી કે માત્ર ભણ કે એવા કયા વસ્તુમા હું માનું છું. તેમ નેટીવો પણ એ વસ્તુ કબુલ નથી. પરંતુ જન્મના અકસ્માત ના કારણે નેટીવને, યુરોપીઅનો સારા સમાજમાં માનવાને લાયક હોય યા ન હોય તો પણ જે સમણી ખુટો ભોમણી શકે છે, તેમાંથી ઘા સારૂ જાતલ રાખવા જોઇએ એ હું સમજી નથી શકતો પ્રમાણીકપણામાં નેટીવોનું ધોરણ યુરોપીઅનો કરતા ઉંચું છે. હું ૨૫ વર્ષ થયાં વેપારમાં રહું અને મને ખાત્રી છે કે એટલા વરસમા એટલા માણસની પણ નેટીવોમાં ગારી છેતરાણી ખોટી થઇ હોય. જ્યારે યુરોપીઅનો માં જે કોટલું ગુમાવ્યું છે તેટલાથી તો આફ્રીકાનું આખું ઇતીહાસ ઓફીસોમાં માણી શકાય. હું સમજતુ નથી કે આ પત્રનો કર્તા અણઘડાટ થશે પરંતુ હવે એ વખત આવ્યો છે કે જ્યારે સત્ય વસ્તુની સન્મુખ થતાં આપણે ડરવું નહી જોઇએ."

વધુ પાછા કબજામાં લિધી!

ડરબન મ્યુનિસિપાલિટીના સભ્યો મા. હોસ્કીંગ્સ એન્ડ કું.સી. મેસર્સ હાર્ડીંગ્સ, ફેનીન એન્ડ કું. પેઢી સામે આફ્રિકીયે એટાર્નીની કોર્ટમાં ગામઠાઓમાં વેપારના લાયસેન્સો આપવા સંબંધી નીતિપર ખુલાસાઓ સાંભળવા જેવા હતા. ડીસ્ટ્રીક્ટ ડરબન લાયસેન્સીંગ બોર્ડના આસીસ્ટન્ટ મેજીસ્ટ્રેટે બોર્ડ સમક્ષ નીવેદન કરતા જણાવ્યું હતું કે હવે એ વખત આવી લાગ્યો છે કે જ્યારે સરકારે લાયસેન્સો આપવાના સંબંધમાં કોરચણી આપવી જોઇએ કેમ કે યુરોપીયન વેપારીઓમાં એવી લાગણી વધતી જાય છે કે બોર્ડ નવા લાયસેન્સો આપવાના સંબંધમાં પોતાની કંઇ નીતીયા યુરોપીયનોના હીત વીરૂદ્ધ દીવી વેપારીના દાખલ કરતી જાય છે. આગેવારીમાં ૧૯ વેપારીઓ છે જેમાના ૧૫ હીંદી છે.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર તા. ૨૧ નવેમ્બર, ૧૯૪૧.

બ્રીટનના દુશ્મનો કોણ છે?

કોઈ પણ હીંદી જે પોતાને હીંદી કહેવડાવતો હશે તે પોતાની આત્મ્રજાગીમાં આજે જે ગાંસા રહ્યો છે તેના તરફ બેપરવાઇની નજરથી જોઇ નહિજ શકે, પાછી જાણે તે દુનીયાના સામે તે બાજુના વસવાટ કરી રહ્યો હોય. પુરૂષો, બાળકો અને બાળકો આજે તા આઝાદી અને રાષ્ટ્રિય મોક્ષના માટે મહાન સંકટો સહી રહ્યાં છે. આમ છતાંયે હીંદુસ્તાન આઝાદ નાદ થાય ત્યા સુધી તેની બહાર વસતા હીંદીઓની વિચાર કદી પણ સુધરશે નહિ. હીંદુસ્તાનની દલીલ એ છે કે હાલનું યુદ્ધ એ સોકશાહી અને સત્યના સોકના આઝાદી માટે જબાદ રહ્યું હોય તો બ્રીટને એ ઉચ્ચ સિધ્ધાંતો હીંદુસ્તાનના બાબતમાં કેમ લાગુ કરેલ, કે જેમને પોતાના બચાવ કેરના યુદ્ધમાં રોકાયેલા છે. તેમના સંબંધમાં આવશ્યક યુક્તા જોઇએ.

પરંતુ હકીકતો એ છે કે હીંદુસ્તાનને હાલના યુદ્ધમાં પ્રશ્નને પુછયા વિના અને પ્રજાની સંમતિ મેળવ્યા વિના પકડી જબામાં આવ્યું છે. હીંદુસ્તાનમાં કોઇ એવો એક પણ માણસ નથી કે જેણે નાઝીવાદ - ફેસીસ્ટવાદ તરફ મોટી પણ દિલસોજી દર્શાવેલી હોય. પરંતુ બીજી તરફથી એ પણ નિર્વાદ છે કે બ્રીટીશ શાહીવાદ, કે જેણે પોતાના સમગ્રમાં ભરો વર્ષના અમલ દરમીયાન હીંદુસ્તાનના આંતરડાં કોતરી ખાધેલાં છે, તેને પણ સમસ્ત હીંદુસ્તાને ત્યજીદો કાઢયો છે. તેમ છતાં હીંદના નેતાઓ પ્રજાને પોતાની આઝાદી ની લડત આદરવાની અને લાંબે દુશ્મનો ઉભા કરીને ચલાવવા રોકી રહ્યા છે. તેઓએ જે લડત અપૂર્વ હિમતથી ચલાવેલી છે. હીંદના સોકને તેઓના નેતાઓએ અપૂર્વ શાંતિ જેળવવાની તાલીમ આપેલી છે.

હાલના યુદ્ધમાં, જેને કે આમની પ્રજાનું અપમાન કરવામાં આવ્યું હતું, છતાં નેતાઓએ કોઇ પણ અતિસયોક્તિભરેલી માંગણીઓ કરી નથી. તેઓએ આજ જેટલુંજ માગ્યું કે બ્રીટીશ સરકારે આખરના સાધનોમાં લાવર કરવું જોઇએ કે યુદ્ધ પુરૂ થયા બાદ અમુક ચોકકસ મુદતની અંદર હીંદુસ્તાનના નેતાઓના પ્રતિનિધિઓની બહારની કોઇ પણ જાતની દખલગીરી વિના પોતાની જાતે ઘડી લેવાનો હક આપવામાં આવશે. તેઓએ પણ માંગ્યું હતું કે હોદ્દાને વિશ્વાસ બેસી શકે અને કામ સરળતાથી ચાલી શકે તેટલા ખાતર યુદ્ધ ચાલે ને દરમીયાન મધ્યમાં એક પ્રજાકીય સરકાર સ્થાપી જોઇએ.

પરંતુ સરકાર તો એમાંનું કશું પણ કરવાને તૈયાર નહોતી ખરાજ બોગની પોતાના વિચારો વ્યકત કરવાની સ્વતંત્રતા પણ છીનવી લીધી અને તે તેને દુરપયોગ કરવાની પુરતા કરે તેઓને કેદખાનામાં પોરી દેવામા આવ્યા.

મહાત્મા ગાંધીજી, જેઓ બ્રીટનના મીત્ર દોવાનો દાવો કરે છે, અને હકીકતમાં સમસ્ત માનવજાતના મીત્ર છે, તેઓ આ કટોકટીના સમયમાં સરકારને કશો પણ કનડગત કરવા તદ્દન ઇચ્છતા. પરંતુ જે નીતીને તેઓ પ્રજાનો નાશ થઇ જતા તેટલી હદ સુધી બોગવવા તૈયાર નહોતા. આથી તેઓએ વાજબી સ્વાતંત્ર્યનો ભોગ પ્રાથમીક હક તરીકે પ્રેમે વારંવારી છીનવી લેવાના દેખીતા અન્યાયની સામે અસહકારને નિર્દોષ દર્શાવવાને વ્યક્તિગત સવિનયકાંનની લડત ચાલુ કરી. તેના પરિણામે બેકસીબ તેઓ સહીત હજારોને કેદખાનામાં બોગવા દેવામાં આવ્યા. આ લડતની લગામ ગાંધીજીએ પોતાના હાથમાં રાખેલી છે અને સરકારને બોલામાં બોલી અટકાવ પહોંચે તેની સંપૂર્ણ કાળજી રાખી તેઓ લડત ચલાવી રહ્યા છે.

હાલ બાદ જર્મનીના કુચ જર્મનીના થવા લાગી કે આ યુદ્ધ નાઝીવાદનો નાશ કરવાને અને સમગ્ર બોગની આઝાદીને માટે લડાય છે. "સમગ્ર બોગ" એ શબ્દો, બ્રીટીશ સમસ્ત દેહના આશીસ્ત કરોડની પ્રજા જ્યારે આઝાદી બોગવતી નથી અને ભીજા કરોડો ગુલામીમાં પડેલા છે એ બોતાં અર્થહીન જણાય છે. આથી જ્યારે "એટલાન્ટીક ચાર્ટર" ને એક મહાન ઐતિહાસિક પ્રસંગ બનાવી દેવામાં આવ્યો ત્યારે સ્વાભાવિક રીતે જે ચાર્ટરના આશિર્વાદો પણ તેના હીંદુસ્તાનને સ્થાન નહોતે કે કેમ એ જાણવાની હીંદુસ્તાને ઇચ્છા થઇ. ચર્ચીલે તેનો નિખાલસપણે જવાબ આપ્યો કે હીંદુસ્તાનને તેમાં સ્થાન નથી. હીંદુસ્તાનની સામાન્ય પ્રજાનો અસંતોષ વડોદરી તેવાના તેખકે પણ ની ચર્ચીલે આદની નિખાલસતા બતાવી તેને માટે તેમને આવકાર ધન્યવાદ ઘટે છે. ત્યાર બાદ કોંગ્રેસીઓ ત્રણ વખત મળી એજ પ્રશ્ન પુછયો અને મી. ચર્ચીલે દરી તેનો ઇન્કાર કર્યો. એ પરથી કોંગ્રેસીઓ રહેતે મી. ચર્ચીલના એ નિવેદન પ્રત્યે અસંતોષ દર્શાવનારો અને યુદ્ધ પ્રશ્નોમાં તેની દરકત બાબતો એવું જણાવતો નારો ઠરાવ પસાર કર્યો. એ ઠરાવ ૯૦ વિરૂદ્ધ ૬૫ મતે પસાર થયો હતો. અપેક્ષાએ પરવુ એ છે કે સરકારી પક્ષોના મત બાબતમાં તટસ્થ રહ્યા હતા. તેઓ તટસ્થ રહ્યા એ પરથી એ સિધ્ધ થાય છે કે સરકારી પક્ષોને પણ બ્રીટીશ પ્રધાને અખત્યાર કરેલી નકામુની સામે સંતોષ થયો નથી. એ તટસ્થતામાં છુપાયેલ પરંતુ અર્થસૂચક દબાણ સમાયેલ છે.

તે પછી હીંદી પ્રધાન મી. એમરીનું નીવેદન આવ્યું છે. તેમણે દર્શાવેલા મતમાં નવું કશું નથી. એની એજ વસ્તુ તે કરી કરીને કહેતા આવેલા છે: "અમે તો હીંદુસ્તાનને ડોમીનીયન સ્ટેટસ આપવા તૈયાર છીએ પરંતુ હીંદુસ્તાનજ કબુલ તેને મારે લાચાર છે. હીંદીઓ એકમત નથી. તેઓ સમજણીય લોકો નથી." મી. એમરીને ખ્યાલ છે કે બ્રીટીશ સરકાર હીંદી પ્રજાના ચુકાદાને અને અધિકાર મેળવી રહી છે અને ચુકાદો અને બીજાઓની ની ઉપર હોય તો તે હીંદુઓની પોતાની બાબતોજ છે. હા, પણ એમરીએ કહ્યું તેમાં ખરેખર ઉમેરવું રહી ગયું છે, અને કે બ્રીટનને હીંદુસ્તાન હાલના યુદ્ધમાં પોતાની સાથે ગુમાવ્યા સરકાર આપી રહ્યું છે એ વસ્તુ નાદન બાબત નથી. ગાંધીવાદી બંધ એમ કહીને રમાપાયું ... એ વાત ચુકવી લેવાની આવી રહી છે તેને ઉપરથી સ્વેચ્છાએ અપાયેલી હાય એવો આભાસ આપી શકાય છે

જે યુરોપની હીંદુસ્તાનના સોકોમાં લોહ છે તેને માટે તો તેઓએ બ્રીટીશ આમલના આ શોષણોનેજ આભારે માનવાનો ... ઓસ્ટ્રાલ્યા કારણો તેઓ આગળ રજા છે કે તેઓનું બારી તેઓને જહારની કબાયતીઓ વીના પોતાની જાતેજ ચલવા દેશમાં આવે પરંતુ આ બ્રીટીશ રાજનીતીજ્ઞો, કે જેમના હાથમાં બ્રીટનનું બાબા મુકવામાં આવેલું છે, તેઓ આગળ છે ... ન તો તેઓ બ્રીટનને હીંદુસ્તાન ઉપરના દેશે કે ન તો હીંદુસ્તાનને તેઓ શાંતીયા રહેવા દેશે. બ્રીટીશ પ્રજાને માટે કદાચ જેવું નીર્ણાયક યુધ્ધ હશે કે, જેમનામાં તેઓએ વીજયના પ્રદેશો છે એવા તેઓના રાજનીતીજ્ઞોજ તેઓના સકથી મોટા દુશ્મન હતા અને તેઓજ તેઓના પતનનું કારણ હતા. એ પરવુ બાદ તેઓને બચાવે ઘણાનું હશે. પણ, જેમરી તરફથી આ સમયના બા, આ કડા ગોળાઓ, તેને બાબતે બાબત દોરવે ... નહિ ... પણ આપણામાંથી બ્રીટીશના દુર કરનારા અને બહારો દુર કરી દઇ સમાન રાષ્ટ્રિયના ભોગને પહોંચવાની આપણામાં જગત આત્મારી થવા પડશે તેમાંજ.

rtall

મી. સીદાતનો કેસ

ચાણીસ દીવસની જેલ અથવા પા. ૨૦ નો દંડ

મી. હાજી અહમદ સીદાતનો મુલતવી રહેલો કેસ મંગળવાર તા. ૨૮ મીના ડરબનના મેજીસ્ટ્રેટ મા. ગ્રેગ સમક્ષ આવ્યો હતો. મી. અય. એસ. ઇસુએ તેમનો બચાવ કર્યો હતો અને મી. હબીબુ. ઇ. ઘ્હાજર પ્રોસીક્યુટર હતા.

પ્રોસીક્યુટરે પોતાનો કેસ બંધ કરતાં મી. ઇસુએ મી. સીદાતને જોહી મૂકવાની માગણી કરી હતી.

મી. સીદાતના ઉપર એમરજન્સી રેગ્યુલેશન્સની કલમ મુકવામાં આવેલી હતી પણ સાબીત નહિ દોવાનો આરોપ મુકવામાં આવ્યો હતો તે એ કે (૧) દર અઠવાડીએ એસીસ્ટન્ટ રેજીસ્ટ્રેશન ઓફીસર સમક્ષ તે હાજરી આપતા ચુકયા હતા અને (૨) ઓગસ્ટ તા. ૬ ના રોજ કન્ટ્રોલ ઓફીસર-રેજીસ્ટ્રેટની પરવાનગી લીધા વિના લીબરલ સ્ટ્રીટ મુક તરફથી ગોલાગામેની ગીરજે માં તેમણે હાજરી આપી હતી.

મી. ઇસુએ દલીલ કરી હતી કે ધારામવાળાએ એક ખાસ સ્થીતીમાંથી મુકેલી છે અને કહ્યું છે કે આ રેગ્યુલેશન્સ કેવા માણસને લાગુ પાડવામાં આવશે એ પ્રધાન અથવા ગોઇ કન્ટ્રોલ ઓફીસર નક્કી કરાવાશે અને નહિ કે કોઇ પણ કન્ટ્રોલ ઓફીસર નક્કી.

નામરીકા તરીકેની છુટોપર આ પ્રતિનીધી કોનાપર મુકવામાં આવશે એ સરકારના માન હુકમ અધિકારીઓજ પસંદગી કરી શકે આ કેસમા એ પુરવાર નથી થયુ કે આ પસંદગી પ્રધાને અથવા તો ગોઇ કન્ટ્રોલ ઓફીસરે કરેલી છે.

મી. ઇસુએ પણમાં જણાવ્યું કે એ પણ પુરવાર કરવામાં નથી આવ્યુ કે મી સીદાતને કયા આધારે દુશ્મન પ્રજાજન તરીકામાં આવ્યા છે. તે દુશ્મન પ્રજાજન છે કે નથી અથવા પ્રધાન તેને રાજ્યના દુશ્મન માને છે કે કેમ એ પણ બતાવવામાં આવ્યું નથી.

તેમણે કહ્યું કે મી. સીદાત દુશ્મન પ્રજાજન છે આવા રાજ્યને જોખમરૂપ છે એવી માન્યતા જણા એ વસ્તુનો પ્રોસ્ક્યુસે સ્વીકાર કરવામા આવેલો દોય અને ફાઇન તરફથી આ વસ્તુ પુરવાર નહિ થએલી દોય, કે જેનું આ કેસમાં બનેલું છે, ત્યા દર્યા શકતી નથી. મી. સીદાત એ કાયદો જેને લાગુ પાડવાનું ફરમાવામાં આવેલું છે એવી વ્યક્તિના માણસ છે કે કેમ એ પુરવાર નથી થયુ.

પ્રોસીક્યુટરે દલીલ કરી કે જે વસ્તુ જરૂરી છે ન એ કે જે વસ્તુ થએલી છે તો પ્રોસીક્યુટર થએલી છે કે કેમ અને કોર્ટે તે મુદાનો નિર્ણય કરવાનો છે તે એ નથી કે મી. સીદાત રાજ્યને જોખમરૂપ થવાનુ એવી વ્યક્તિનો માણસ છે કે કેમ પરંતુ એ નિર્ણય કરવાનો છે કે પ્રધાનના મત પ્રમાણે તે રાજ્યને જોખમરૂપ છે કે કેમ. કદાચ સીદાત રાજ્યને જોખમરૂપ ન પણ દોય, પરંતુ પ્રધાન અને ગોઇ કન્ટ્રોલ ઓફીસર તેમને આપવામા આવેલી મુખત્યારીને વ્યકતી જરૂરી વિધિઓ અનુસાર પક્કો દોય તો તે કલમની જરૂરીયાતોનો કેસ ચાલેલા ગણાય.

પંચમાં તેમણે કહ્યું કે જ્યા પ્રધાનને કેવા મુખત્યારી આપવામાં આવી દોય ત્યાં તેમણે કેવી રીત મુખત્યારી વાપરવી એ કોર્ટે જોવાનું ન દોય, સિવાય કે એવું બતાવી શકાય કે એ મુખત્યારીની સ્પષ્ટપણે વિરુદ્ધ છે અથવા ગેરવાજબી પણે વાપરવામા આવી.

કોર્ટે અરજી નામંજુર કરી અને મી. સીદાતને દોષિત ઠરાવી પહેલા ગુના માટે પા. ૧૫ નો દંડ અથવા ૩૦ દિવસની કેદની સજા અને બીજાને માટે પા. ૫ નો દંડ નાપવા ૧૦ દિવસની સજા કરી.

મી. ઇસુએ ઠરાવેલા મુદાપર અપીલ કરવાની માગણી કરી હતી અને મી સીદાતનો પા. ૨૦ ના રકમીનપર છોડવામાં આવ્યા છે.

કોમી પ્રતિનિધિત્વપર વિવાદ

સ્ટેંગર એન્ડ ડીસ્ટ્રીક્ટ લોકલબોર્ડ એન્ડ ટીમ્બરટોન સેનીટરી બોર્ડ વચ્ચે રચીવાર તા. ૨૬ મીએ સ્ટેંગરના પીકચર પેલેસમાં "હીંદી કોમને માટે કોમી પ્રતીનીધીત્વ આપવું જોઇએ" એ વીષય ઉપર વીવાદ થએલો હતો. કે. પી. ટી. પીલીમ્બસે એ ઠરખાસ્ત મુકી હતી અને મેસર્સ વી. જી. ઓગસ્ટીન, એલ. જે. ફ્લેક્સ અને ટી. ડી. નાયા તેના સમર્થનમાં બોલ્યા હતા મેસર્સ જી. પીટર્સ અને એમ. આર. ટીમોલ વીરોધક તરીકે બોલ્યા હતા. કે. પી. પીલીમ્બસ અને તેને ટેકો આપનારાઓએ એવા દલીલ કરી હતી કે આપણે અંતીમ ધ્યેય કોમી પ્રતીનીધીત્વનું નથી પરંતુ કાયમ પ્રતીનીધીત્વનું છે જના કાયદાના સેન્સસોમાં એ અંતીમ ધ્યેય પહોંચવાને આ એક પ્રથમ પગથીયું છે. આજે આફ્રિકનો (નેટીવો) જે પછાત વર્ગના કહેવાય છે તેઓ પણ એ જાતનું પ્રતીનીધીત્વ ભોગવી રહ્યા છે અત્યારે હીંદીઓ જેઓ પોતાનો મુધારો અને ગોરકૃતા ઇતીહાસના ભેદમાં પ્રાચીન દોવાનો દાવો કરે છે, તેઓને તે આપવામાં આવ્યુ નથી. આ જાતના પ્રતીનીધીત્વનો ઉપયોગ હીંદીઓ પાર્લામેન્ટ અને સેનેટમાં પોતાનો અવાજ સંભળાવવાના એક હથીયાર તરીકે કરી શકે. એ કે તે સંખ્યા બાબતી દ્રષ્ટિએ બહુ અસરકારક નહી થાય તેમ છતાં હીંદીઓના હાથને મજબુત કરવાને તે ઉપયોગી થઇ પડશે. આજે હીંદીઓ દેશના સામાન્ય કાર્યોમાં ખાસ રસ નથી લેતા કારણ કે એ બાબતોમાં તેઓનું પ્રતીનીધીત્વ બરાબર નારે કે તેઓની વતી બોલનારાઓ કોઇ નથી. બીજા પ્રતીનીધીત્વથી પ્રતીનીધીત્વને હીસાબ કરણ થયો ગણાશે અને હીંદીઓનો દરજ્જો ઉંચો થશે. "ન માગ્યા કરતાં કદાચીત માગ્યો સારો." તેનો અર્થ એવો નથી થતો કે પુરેપુરા સમાન પ્રતીનીધીત્વને બદલે પોતાની સકત હીંદીઓએ ઓછી દેવી. કોમી પ્રતીનીધીત્વ સિવ-કારીએ તો નહી તો પણ એ સકત તો ચાલુ રહેવીજ જોઇએ. પરંતુ દરખાસ્તમાં કોમી પ્રતીનીધીત્વ સંબંધી રેગ્યુલેશનવાળી કલમની બાબતમાં પાર્લામેન્ટ મદદરૂપ થશ પ્રારો.

મી. આર. સી. પીલે મી. મહર સ્ટ્રીટ તરફથી ઉપરોકત દરખાસ્તની વીરૂદ્ધમા બોલ્યા હતા અને મેસર્સ આર. દયેમો, એમ. આર. ઉપરકટ અને ડી. ઓ. પીલાએ તેને ટેકો આપ્યો હતો.

તેઓએ કહ્યું કે મનુષ્યજાતની હસ્તીમાં આપી ત્યારથી જુદે જુદે સાગે જુદા જુદા આદર્શો માર ચલતી આવેલી છે એ સામેના પ્રશ્ન વાત પાછી રાખવામ છે. પ્રથમ બોઅર કોમની સ્વતંત્રતા માટે લડી રહ્યા હતા એ સામે તેઓને જોવાનું હતું એ તેઓ શ્રીકર્મો સુધ્ધા મેળવી સકયા નહોતા. તેઓ સમજતા થયા કે જ્યાં સુધી રાજકીય સ્વતંત્રતા ન મળે ત્યાં સુધી ધર્મની સ્વતંત્રતા નકામી છે. પછી તેઓ સેકાઓ સુધી રાજકીય સ્વતંત્રતા માટે લડયા આવ્યા. અદ્વિ પણ તેઓ નીષ્ફળ નીવડયા. કારણ કે બ્રીટીશ સલ્તાધીકાર, એક કોમના હુકકા પર ચોકડી કરી ત સુંદરપણી પેરણમાં મુકવા તા હતી તેઓ માંગતા હતા એ લડીલડાવનિ તેઓને ન મળી. આ દેશનાં અરીજ ગોરાઓ ની હસ્તી અને ઓરેંજ ગોરા કોમદારની સ્થીતી આ રાજકીય સ્વતંત્રતાની નિષ્ફળતાનો એક સીધો પુરાવો છે હીંદીઓ સહીત બીન-યુરોપીયનોપર આ દેશમાં જુલમ થઇ રહ્યો છે તે એટલા કારણથી નહી કે તેઓને રાજકીય સ્વતંત્રતા નથી પરંતુ મુડીવાદી વૃદ્ધી, કે જેને ટેકો આપેલો છે અને જરૂર પધારીએ પડેની છે, તેને સકારી રાખવાને તેઓ રોવાયેલા હાલ

તેઓનું સોપવું થઇ રહ્યું છે. આ સોદાની સજનો મોટો સવાલ છે. દરમી પ્રતીનીધીઓ એ દોરાજોને ઉતરવાને અને ખરી વસ્તુ, આર્થીક સહીસલામતીની વસ્તુપરથી તેઓનું ધ્યાન ખેંચી લેવાને માટે છે. મોટાભાગના દોરાજોને એક ગોરાને પાર્લામેન્ટમાં કે સેનેટમાં મોકલવાના હકનો કશોજ અર્થ નથી. પરંતુ ઉંચા પગારો, રહેવાની સારી સ્થીતી, મહત્ત શીક્ષણ, પોતાના ઘર અને કટુંબની આર્થીક સહીસલામતી અને સમાન તક એ તેઓને છપોટી થઇ પડશે. આ કંઇ તેઓની એકલાનીજ ખુબ નથી. ગોરા કામદારની આર્થિક કામદારની, કલર્ડ કામદારની અને દક્ષીણમાં કુનીયાના સઘળા કબજાપેલા સોકોની પણ એજ ખુબ છે. જો આપણે આજે સાચી પ્રતીનીધીત્વ સ્વીકારીયું તો તે આપણને મોટી સહીસલામતી આપશે અને આપણા રાજકર્તાઓના હાથમાં આપણને વધારે કચડવાનું અને વધારે ચુસવાનું એક હથીયાર મળી જશે. આપણે લાગણીથી દોરાયા જવાનું નથી. આ દેશના દોરીઓએ સમજવાનું છે કે તેઓની સહત નોકાણી નથી. તેઓની સહત એ હીંદુસ્તાન, ચીન, આ દેશના સમગ્ર બીનગુરોપીયનો અફ્રીકે કુનીયાના સઘળા બીનયુરોપીયનો અફ્રીકે દુનીયાના સઘળા કચડાયેલા સોકોની સહત છે. તેઓએ એ સઘળાઓની સહતને પોતાની કરી દેવી જોઇએ અને એક સંયુક્ત મોરચાની પાયા દેઢળ થવું જોઇએ. તેમાંજ પ્રગતીમાન અને સુરક્ષીત ભવીષ્યને માટે તેઓની ચાવી રહેલી છે.

ગયીમાં સ્ટેંગર ડીસ્ટ્રીક્ટ મોસાયટીની ૨૧ ઓકટોબર ૧૯૪૧ થઇ હતી, પરંતુ ચીચાર બાદ થએલી ચર્ચામાં લગભગ દરેક વોલ્યવારે ગારપુર્વક જણાવ્યું હતું કે કોમ પ્રતીનીધીત્વ દોરી કોમને માટે ફાયદાકારક નથી. સ્ટેંગર ડીસ્ટ્રીક્ટ સભ્યોએ પણ એ વસ્તુ સ્વીકારી હતી.

રાતે બહારથી આવેલા મહેમાનોના માનમાં આપવું આપવું હતું. સ્ટેંગર સોસાયટીની પ્રતીનીધીરૂપ મંડળી હાજર થઇ હતી અને મી. પીલીપ્સએ પ્રમુખસ્થાન લીધું હતું.

ભાવોને લગતા નવા ધારા

તા. ૨૪ ઓકટોબર ૧૯૪૧ ના ગવર્નમેન્ટ ગેઝેટમાં કન્ટ્રોલ ઓફ પ્રાઇસીસ (ભાવો નીયંત્રીત કરવા બાબત) ને માટેના ધારા બહાર પડેલા છે. એ ધારા સાથે બીજી પણ એક નોટીસ નંબર ૨૪૬૬ની આપવામાં આવી છે તેની કલમ દ્વારા તા. ૧૫ મી ઓકટોબરે જે માલ દરોકાનો દોર અને તે વેચવા માટે જે ભાવ રાખેલો હોય તેજ ભાવ વધુમાં વધુ સદા રહેશે. પણ ઓકટોબરની ૧૫ તારીખ પછીથી જે નવો માલ આવે તેના ભાવો પણ ધારા મુજબ નક્કી કરવા જોઇએ. એટલુજ નહિ પણ દરોકામાં જે માલ દોર તના ભાવો પણ ધારા મુજબ નક્કી કરવા જોઇએ. અને તે નક્કી કરવાનું કામ મધ્યસુબેપ્રાંતરેલું અને કોઇક ભાવો સબધ તે તેના કોમાથી કામ ચલાવે માટે શ. ૧૫ ઓકટોબરના ભાવની પુરી માહીતીના આધારે છે. ધારા મુજબ ભાવો નક્કી કરવાને બોડ્ર બનાવ થોડા બાદ એ નોટીસ બિજા લેવાશે અને બારણી ધારા મુજબના ભાવોજ દરેક માલ વેચી શકાશે.

કોઇ પણ માણસ ધારા મુજબ પડતર કીંમત ઉપર દોટલો નફો મેળવી માલ વેચશે તો તે મુનાફાખોર ગણાશે અને તે મુનાફા બદલની પા. પ૦૦ સુધીની કેદ અથવા તે બન્ને સજાને પાત્ર થશે. તેમજ—

કોઇ વેપારી બીજા વેપારીને માલ વેચે અને તે બીજો વેપારી તે બીજા વેપારીને તે માલ વેચે ના પહેલો વેચનાર વેપારી જેટલા વધુમા વધુ ભાવથી ધારા મુજબ વેચી શકાતો હોય તેનાથી કમારે ભાવ વચલા વેચનાર વેપારીથી લઇ શકાશે નહિ અને જો ગણ લેશે તો તે પણ મુનાફો મેળવ્યો અને તેની સજા પણ તેવા પ્રકારનીજ છે.

દાખલા તરીકે કોઇ વેપારીએ શી. ૨૫–૦ કજનથી માલ બીજા વેપારીને વેચ્યો; અને પહેલો વેચનાર વેપારી ધારા મુજબ તે માલ વેચવા હક શી. ૨૬–૦ કજન વેચી શકતો હોય તો બીજો વેપારી તે માલ તે બીજા કોઇ વેપારીને વેચે તો તે કમતી વધુ શી. ૨૬ નો કજનથી વધુ ભાવ લઇ શકે નહિ. જો એ માલ શી. ૨૫–૬ ના ભાવથી બીજા પગે તેના ઉપર તેને દેવેજ કે કારટેજનો બરચ આગળ હોય તો તેટલો તે શી. ૨૬ ઉપરાંત લઇ શકે.

આ ઉપરથી બારીક કોઇ વેપારી બીજા વેપારી પાસે માલ ખરીદે અને તે માલ પોતે જો બીજા કોઇ વેપારીને પણ વેચવા ઇચ્છતો ન હોય તો તેવો પહેલા વેચનાર વેપારી પાસેથી જે ભાવોલ્લેખ લે તેમાં તે વેચનાર વેપારી ધારા પ્રમાણે વધુમા વધુ કેટલો ભાવ લઇ શકે તેનો પત્ર તેની પાસે ભાવોલ્લેખમાં લખાવી લેવું જોઇએ. આમ તદ્દન બારણી પોતે ખરીદ વાર લઇ શકશે નહિ.

આ ધારા મુજબ વેચવાનો ભાવ નક્કી કરવાની રીત એ છે કે તા. ૧ માર્ચ ૧૯૪૧ થી તા. ૨૫ ઓગસ્ટ ૧૯૪૧ ના અરસામાં જે ચીજનો પડતર કીંમત થતી હતી તેના ઉપર વેચવા માટે જેટલા ટકા ચાલવામાં આવતા તે ટકો કીમત પછી તેજ ચીજનો ખરીદ કે પડતર ભાવ પડે ત્યારે તેની ફરજીયાતપણે વેચાણ પડતર ગણી કરતાં તે કેટલા ટકા વધારે છે તે નક્કી કરવું. આજની જો ચીજની પડતર જેટલા ટકા વધારે મોંઘી થતી હોય તેના પ્રમાણમાં આવતો નફાનો દરમાં અમુક ટકાનો ઘટાડો થવો જોઇએ. અને તે ઘટાડો કેટલો કરવો તેને માટેનું કોષ્ટક એ ધારામાં જણાવ્યું છે. દાખલા તરીકે જો આજની ચીજ દોઢો પડતો દોષ તો નફાનો દર ચોથો ઘટ જોઇએ. પોતાના ઇચ્છાનુસાર જે વધારે દોષ તેની દરેક ચીજ અને જરીયાતમાં ખરીદતો જોઇએ તે દરેક ચીજ ૧ વેચવાનો ભાવ આ રીતે નક્કી કરવો જોઇએ.

દાખલા તરીકે આજે દોકાનની કોઇ ચીજ ૨૫ઃ૦ ની

૧. એ ચીજની ૧–૩–૩૯ થી ૩૧–૮–૩૯ ના અરસામા સુ પડતર કીંમત થતી હતી. મારો કે અમુક જાતનો શર્ટ અને તે વખતની તેની કીંમત શી. ૮ ૦ કજન હતી.

૨. તે અરસામાં એ ચીજ વેચવા માટે તેના ઉપર કેટલા ટકા નફો ચલાવવામાં આવતો હતો. દાખલ કે ૪૦ ટકા એટલે કે તેનો વેચવાનો ભાવ કજન શી. ૧૧૨ હતો.

૩. આજે બજારી ધારો ચીજ શર્ટ છે તે શું જાતનો પડયા છે. આકો કે આજે તે શી. ૧૬૦ ના કજન પડયા છે એટલે તેના પડતર ભાવમાં ૩૩ા ટકા વધેલા છે.

[કેટલાક હાલસેલના વેપારીઓ દરીયાપારથી બારોબાર કરેલા બાલમો પકડતર ભાવ (કોસ્ટ) સબધમા ઓછી રીત બારણે છે કે તેની ઇન્વોઇસ, કોમીશન, ડયુટી, બેંક ચાર્જ વીગેરે બધા પછી ઇન્વોઇસની કીંમત ઉપર કેટલા ટકા બારણ બાલનો તે કહાડે છે. પણ આ પછી ૨ ટકાના બીજા ચાર પાંચ ટકા આકસ્મીક બારણ બારેા એટલે કે રીસ્કના ઉપર બધા કરવા પડે એમ બોલે કરવા પડે એ ઇચ્છીએ બારેા છીએ કે એ ઉપલક બારે કોઇને ફાયદો નહિ લોભીઓ અને નવા બાલનો કોસ્ટ મધ્યસ્થામા આ ધારા મુજબ તેના ઉપરક ગણ પાંચ ટકા ઉમેરી શકાય નહિ. પણ ૧૯૩૯ ના અરસાના કોઇ બાલના બાલનો કોસ્ટ મધ્યસ્થામા તેના ટકા ઉપરક ઉમેરી દોષ આને તેટલા ટકામેને કોસ્ટ કહાડવો. તોજ આ તે કારણને તે બધાતના પડતર ભાવના પ્રમાણે તારીખ મધ્યસ્થામા આપે તેનાથી ઉપરબાના બારેા ધારા મુજબ મધ્યસ્થામા ઓછા આવશે એટલુજ નહિ પણ નવી તેને બોલાવેજ મુકસાન થશે કારણ કોઇ પણ બાલ ૧૫ ભાવ ૧૫ ધારા મુજબ વેપારે હકદાર થાય છે તેમાં પહાડો થશે.

૪ ધારામાં આવેલા કોષ્ટક મુજબ નફાના દરનો મુખ્યક ૮૧ (૮૧ ટોકડા) થાય છે. એટલે બાલમા ૪૦ ટકા નફો ચલાવાતા હતા તેને બદલે ૪૦ મુખ્યક ૮૧ ટોકડા એટલે ૩૨ા ટકા ચલાવી શકાય.

૫ આજે જે શર્ટ ઉપર ત્રીજા આંકમાં શી. ૧૬૦ કજનનો બાલનો તે તેના ઉપર કરવા દર ચલાવતા શી. ૩૫–૦ ચલાવી શકાય એટલે શી. ૧૬૦ + શી ૩૫–૦૦ શી. ૧૪૫–૦ ના કજન એ દામમા વધુ બારે તે લઇ શકે. (બાકી)

હિંદ અને સામ્રાજ્ય

'ધ્રુ રેટેસમેન ઍન્ડ નેશન'ના તંત્રીલેખનું

સ્વિનર્ટનબર્ન, જેની ગેરહાજરીમાં લાંબા વખતથી બહરાત થઈ હતી અને ઓક્ટ્રે રાખવામાં આવ્યો હતો તે ઉપર યુદ્ધ વિરૂદ્ધ બોલનારાઓના રમખાણ થયાં અને પંડિત જવાહરલાલ નહેરુ તેમ જ ગાંધીજી પકડાયા બીજે દિવસે કોંગ્રેસના રોષથી રોકપ્રાણ અને બાબાસાહેબ નેતા છે તેમને ચાર વર્ષની સખત કેદની સજા થઈ. અને બાર હજાર જેટલા કોંગ્રેસ નેતાઓ તમામ પોલીસ જેલમાં ગયા. ત્યાર બાદ હમણાંના કરી પાછા સમાધાનીના પ્રયત્નો થયા છે. બ્રીટન પણ ચર્ચ બાઇબલરોયને એક રાજદારે બહોળી સત્તાઓ કમીટી આપવા કબુલ થયા છે. કોંગ્રેસ હવે પૂર્ણ સ્વતંત્રતા માગી રહી છે. સર રાજ બહાદુર સપ્રુજીએ એવું સમાધાન સૂચવ્યું છે કે એક પ્રતિનિધિરૂપ કાર્યવાહક સ્થાપવો કે જેને આંતરરાષ્ટ્રિય બાબતોના કાયદેસર સ્વતંત્ર હોવું જોઇએ. દાખલા તરીકે સુલેહ પરિષદમાં તે હિંદની વતી બોલી શકે. સાંપ્રત જેમણે રમખાણો કર્યાં આ દેશની સાથે સમજુતી કરવાનું પ્રમાણિક પ્રયત્ન કરેલા ... તેમને હવે સમજુતી થાય એ વિષે ઇનકારો ઉચ્ચરવા થાય ... અને હવે તેઓ કહે છે કે સવિનય ભંગ આવું રહેવાજ જોઇએ. ના બ્રહ્મદેશ પણ વિરોધ કરી રહ્યા છે. મા. એમરી બાજુએ એમ કહે છે કે વડાપ્રધાન કરતાંયે મુખ્ય પક્ષો દરખાસ્તો સ્વિકારતા નથી અને પોતે તાત્કાલિક એક દરખાસ્તો રદબાતલ કરી દે છે ત્યારે હિંદના વર્તમાનપત્રો કહે છે કે બ્રીટીશ સરકારે સમજુતીની એકાદી એક તક જવા દીધી.

ગડમથલ સંપૂર્ણ પડી ગયેલો જણાય છે. બ્રીટનના રાજકોની સત્તામાં ભુલોમાં યુદ્ધની રહસ્યાતમાં કોંગ્રેસની મામલીનો બ્રીટને અનાદર કર્યો તેના જેવી ગંભીર અને આકરતજનક ભુલ બીજી એકે જણાતી નથી. જેને કે અલ્સ્ટર-મેન્ડનો બચાવ ગણ યુદ્ધમાં આકરતકારક રીતે હાથમાં લેવામાં આવ્યો હતો છતાં તે વખતે એક પક્ષાનું હતું કે ગ્રાન્ટર્સ્ટન્ડનો ઉપ્ય પક્ષ બ્રીટીશ સરકારને બહાર લડવા માટેતજ નહોતો.

હિંદના એ કરતાં પ્રમાણ ઘણાંયે મહાન અને ઘણાંયે ગંભીર પ્રશ્નને વિષે એ ભુલનું વારી શકાય તેમ નથી. કેમકે કોંગ્રેસ ફેડરેશનનું ચુસ્ત વિરોધી છે અને દરેકાર કામચલાઉ સ્વતંત્રતા સ્વરાજ્ય પછી પડી છે એમ આપણા યુગની મુખ્ય હકીકત સમજે છે. વારંવારની મદદે તે પોતાનું બધુંય પણ આપવા તૈયાર છે. આપણા વાસ્તવ કદાચ માનવા કરો કે હિંદમાં જનતાના મતની કશી પરવા નથી. હિંદુસ્તાનના શાસકરી હાલ પરાયનારાઓની સંખ્યા ગોરાઓ હોવાથી અને બ્રીટનો સહાયક લોકોની બનેલી નાની દીવાથી હિંદુસ્તાનમાં બાકીના બાબતોની ધમકીઓને તીરસકારથી નબાવે રહ્યા છે.

આપણા ગલાબાને પુરતા ઢીંગલા તેઓ ઢગલા ખરીદી શકે છે. હિંદના ગરીબોને તીર્થે યુદ્ધ અંગે ઉપરેલા કારખાનાઓ સમારવાને મજુરી તેઓ સહેલાઇથી મેળવી શકશે. અને મુડીવાદીઓ ... આપણે પૈસા આપણા તૈયાર કરાવે તે ગમ તૈયાર કરવા ખુશી છે. આવી વધારે કુપ્રવૃત્તિ બીજી એકે ન હોઇ શકે. કમનસીબે

જર્મન પ્રચારકામ આજે આજ નહીં પૂર્વમાં જ નહિ પરંતુ હિંદુસ્તાનમાં પણ ઘણુંજ પ્રભાવિત નમ છે. વર્ષ ... કરવા કહેના બ્રીટીશ અમલ તરફ આંગળી ચીંધી રહે છે અને બ્રીટને હીંદુસ્તાનને કરેલા ચોકસ કાયદાઓની અવગણના કરી બતાવ્યા રાજ છે કે હીંદુસ્તાનની જનતા અસલ કંગાલ હાલતમાં છે તેઓનાંના ઉર દરકા નિરસર છે અને ઉદારતમ બ્રીટને હીંદુસ્તાનનો ઉપયોગ ગા સાધન તરીકે કરેલો છે કે જેનાથી તે આજ પર્યંત દર વર્ષે ગજ નાણાનું વ્યાજ બાપ કરે છે અત હીંદુસ્તાનને એક ગોરા રોજવાન તરીકે મળ્યું છે કે જેનો આપણ 'સરકારી નોકરોએ કરવાના છે અને હીંદી પ્રજાએ તેઓને પોતાનો આપવાના છે.

૧૯૩૯ની બ્રીટીશ નીતી હીંદુસ્તાનને રાજ્યબંધારણ માર્ગે લઈ જવાની રહેવી છે એ વસ્તુ પર જર્મન પ્રચારકો ભાર દે એવો ગોકો રોજવ્ય છે. વળી હીંદના ઓલાજનો કોંગ્રેસ પોતાના નેતાઓ જેલમાં છે અને હીંદુસ્તાનને જેમાં તેના કંઇ પણ ભાગ નથી સ્વાર્થમેસો એવાં યુદ્ધમાં ધસડી જવામાં આવ્યું છે, એમ દુનીયા વસ્તુ સમજે છે, તેઓ પણ તની અવગણના કરે એવો વધુ સંભવ છે.

હીંદી પ્રજાના સમાધાનની ખાતરે પણ દરખાસ્તો થાય ત્યારે આપણને કહેવામાં આવે છે કે તે અત્યંત મુંઝવણકારક છે અને તા હાજર દોષ તે સિવાય બીજા કોઇથી પણ તે સમજી શકાય તેમ નથી. આજે એ પ્રશ્ન સરળ બનેલા જણાય છે. એક અરસ પાસના બ્રીટીશ સાથીવાદ અને પોતાની સુચનો છેવટ હાલ છે તે કરતા વધારે જુલમગાર સાથીવાદના આક્રમણની સલામતીના પરવા કર્યા વિના પોતાની રીતે કરવાના પોતાના હકની માગણી કરનારી હીંદની માગણી ચર્ચાના પ્રશ્નો ઘણાંયે સરળ થઇ પડે એવો સંભવ છે.

ચર્ચાત હમણાં રહી જશે. તે સરકાર કોમીનીયન સ્ટેટસ બાબતી કોઇક તારીખ આપે અને સંરક્ષણ અને બાકી બાબતોમાં પ્રતિનિધિરૂપ હોદ્દાઓના હાથમાં આપી દે તો પ્રશ્નો હલ એ વસ્તુ ત્રિપક્ષરના તૈયાર થશે. મી. એડવર્ડ થોમ્પસન જે હીંદુસ્તાનને વિષે પ્રમાણભૂત ગ્રન્થમાં જે તાજા બનાવમાં ઉંડા મુદ્દાપર ચર્ચતાં એવા નુકસાન કરી હતી કે પણ આવર ચર્ચક હોવા છતાં ઘણાંયે પ્રજાએ સમજવું જોઇએ કે કોંગ્રેસ, મુસ્લીમ લીગ ... સિવાયના પ્રતિનિધિરૂપ હોદ્દાઓને જે કોઇ પણ

દરખાસ્તો સ્વીકારી શકે તો આ દરખાસ્તો ઓછામાં ઓછી છે. તે આને છે કે આ ઘેરણે કંઈ પણ સમાધાન થવાની શક્યતા છે.

એવો સમાધાન માટે હવે કદાચ વખત વહી ગયો હશે. જે વસ્તુને એક વખત સદ્ધરમ ઘણાવી લેવામાં આવી હોય તે જેઓ માનભંગની ગુંજાયો પીડાય રહ્યા છે તેઓને આજે કદાચ આકર્ષી નહિ શકે. શ્રી. એમરી ના પાડે લેતાં સંકોચાયાને કેટલીક દરખાસ્તો કરે છે કે જે બને કદાચપણ્ણાવેલી છે: તે કહે છે કે ફ્રાંસી સત્તાધિકાર છે તેને બદલે સત્તાધિકારનું ધોરણ ધંધાનું હોવું જોઈએ કે જેથી ડીંડી સત્તાધિકારી રાજદ્વારી દૃષ્ટિએ વિચાર કરવાને બદલે અર્થની દૃષ્ટિએ વિચાર કરશે.

તે સૂચવે છે કે જે મુસ્લીમોને સમુદ્રતંત્ર પસંદ ન હોય કેમકે કોંગ્રેસના હાથમાં તે વધુ સત્તા મુકે છે અને બહુમતિઓ, જેઓ પ્રાંતો મારફતે પોતાની રમ વધારે વાપરી શકે છે, તેઓના હાથમાં બહુ ઓછી મુકે છે, તો સમુદ્ય તંત્રનું કામ એવું હોવું જોઈએ અને કોંગ્રેસ તેમજ મુસ્લીમ લીગે બધ્યમાં પોતાની સત્તા મેળવવી જરૂરની.

આ દરખાસ્તો બધે ઝગે તેટલી સત્વાનિધાથી મુકાયેલી હોય અને કદાપણ્ણાવેલી હોય છતાં આજે તેની કંઈ કીંમત નથી એ ઓછા ડીંડાના ઉપરોમ હાલના યુદ્ધમાં એક સુગા દોરની જેમ કરવા જાંતવું હોય એક દેશ કે જેમાંથી નહા-રાજાઓ પૈસા મોકલશે, દરિદ્રતા સૈનિકો પુરાં પાડશે, અને મન માલ પુરો પાડશે. એ રીતે તેને ઉપયોગ કરવા જાંતવું હોય, અથવા એક દેશ કે જેમાં, શ્રી. મોર્લ્સનના શબ્દોમાં, આપણે એક વેપા જેની વરાજ કરતા હતા તે સ્વરાજ્યવાદી પ્રજામાં બાતૃત્વના બદલામાં પરનંત્રતા સ્વિકારી લેવા એમાં કંઈ બોકું સમાતું નહી હોય.

ઓટનની આ જબંકર સંકટની ઘડીએ ડીંડુસ્તાન તેનું મીત્ર બધાને બદલે તેને અકબધ કરનાર બની પડશે, જેને એકજ વખ હોવાના સમાન લોકો એવું બનેશે કે સામંતોની સ્વતંત્રતાના વાતો કેવળ ડાંડાઈજ છે. અને આ બનબ્ય સામ્રાજ્યના હૃદયને જેવું અડકશે તેવોજ સામ્રાજ્ય નો નાશ થઇ જશે.

બ્રીટન અને હિંદ

વડા પ્રધાનનો હિંદને જવાબ

આ મની સભામાં મયા મંગળવારે મેન્ચેસ્ટર મેમ્બર શ્રી. એચ.ધ્યુ. સ્ટીવે વડા પ્રધાનને પુછ્યું હતું કે હીંદુસ્તાન, અમો, ઇવાંગેલીકા અને વેસ્લેટાસ્ટનના સલાહોપર લોકો માં ખાસીજ અશાંતી પ્રવર્તી રહી છે એવી તેઓ વાકેફ છે કે નહી અને પ્રજાને વાંધે બદલાણું, મોર્લ્સાસ્તનવાદી અને એટલાન્ટીક ચાર્ટરને શોભે એવું કંઇક નીવેદન કરવાનું તેઓ ધ્યિનિત ધારે છે કે નહી. તેના જવાબમાં શ્રી. ચર્ચીલે કહ્યું કે તા. ૪ સપ્ટેમ્બરના રોજ મેં જે નીવેદન કર્યું હતું તે તરફ ધ્યાન ખેંચ્યું છું. એમા મારે હાલ કંઈ પણ ઉમેરવાનું નથી. ઇવીનિંગપીપા વાંચે તાજેતર સરકારની વધારા ઓગસ્ટ ના ૧૭ મી એ પ્રદેશ મંત્રીઓ આગળ સભાગાં કરેલાં નીવેદનમાં રપષ્ટ કરવામા આવી હતી

હિંદુસ્તાનમાં અશાંતિ

-શ્રુ દિલ્હીમાં કાઉન્સીલ ઓફ સ્ટેટ મયા મંગળવારે, એટલાન્ટીક ચાર્ટર હીંદુસ્તાનને લાગુ નહી પડનારા શ્રી. ચર્ચીલના નીવેદનથી કાઉન્સીલ ઓફ સ્ટેટને ઉંડો આસંતોષ થયો છે એવો ધ્રીટીશ સરકારને સંદેશો પટોંચાડવા વાઇસરોય ની બહાલમ્ય રિનારેા કરાય ૭ વીરૂદ્ધ ૧૦ મતે પસાર કર્યો હતો. કરારમાં જણાવ્યું છે કે આ સભાનો એવો મત છે કે શ્રી. ચર્ચીલનું આવું નીવેદન આ કટોકટીનાં સમયમાં હીંદુસ્તાનના યુદ્ધ પ્રયત્નોમાં હરકતરૂપ થઇ પડશે. સરકાર પક્ષના બેમજોરીએ મત આપ્યો નહોતો.

શ્રી. એમરીનું ભાષણ

મેનચેસ્ટર ખાતે મયા ગુરૂવારે ભાષણ કરતા હીંદી પ્રધાન મા. એસ ઓસ. એમરીએ કહ્યું હતું કે હીંદુસ્તાનને સલાહ રાખ્ય બનાવ્યા છતેની નહી રાહાય એટલાન્ટીક ચાર્ટર મોર્લ્સાસ્તનવાદને ખાટ લડી રહ્યું છે તેથી નહિ હીંદુસ્તાનને તે જે ગાંસે છે તે આપી દેવું જોઇએ એ સાચાબોલા ન રહ્યુલ્ય અને ઉદાર લાગે છે પરંતુ હીંદુસ્તાન માં એક પક્ષ એવી સરકાર મયા છે કે જે તેના વતી બોલી શકે કે સર્વમાન્ય માગણી પક્ષ રજુ કરી શકે! એટલાન્ટીક ચાર્ટર હીંદુસ્તાન ને લાગુ પાડવુ જોઇએ એ બુમના કરતાં વીરોધ ગેર્ટની વીચારનો વધારે નાદરા હાજલો બીજે ઝોકે ન મળી શકે. વડા પ્રધાન અને પ્રેસીડન્ટ રૂઝવેલ્ટે દુનીયાને માટે વધારે સારા ભવીષ્ય માટેની પોતાની આકાંક્ષા સપળા બોલેાના પોતા ની પસંદગીનું રાજતંત્ર સ્થાપવાના હક પ્રત્યેના માનના સિદ્ધાંતપર રચેલી છે. એ વસ્તુ હીંદુસ્તાનના સંબંધમાં આપણને કેટલે સુધી લાગુ પડાય છે? હીંદુસ્તાનને એક પ્રશ્ન સમુદા નો છે કે આનંદ એ તેમાં જણાવવામાં આવ્યું નથી. કઇ રીતનું તંત્ર હોવું જોઇએ અથવા કઇ રીતે તે ચાલવું જોઇએ એ તેમાં દરા વાયું નથી તેમા નથી રીત કે વખત જણા આવા આગળી હીંદ પ્રત્યેની નીતી વીશે નીતે દનની માગણીના જવાબમાં એ આગે એટલાન્ટીક ચાર્ટરની રીતેજ માત્ર જવાબ આપ્યો હોત તો એવા અનીશ્ચીત જવાબથી દેશે નારાજ ઉઠેલા થયા હોત એ કું સારી રીતે અનુમાની શકું છું.

સભા ઓગસ્ટમાં આપે જે જવાબ આપેલો છે તે તેની ગાબોદામાં જરાય ઓછો બદોલો નથી અને તેમાં ધારણામાં આવેલી રીત અને રુબાયેલી પ્રનીદા પક્ષાજ વધારે સંતોષ આપનાર્યા છે,

તેમાં આગારા સ્વીકારાયેલા અને આદેર કરવા મા આવેલા બેમની બ્યાખ્યા આપવામાં આવેલી છે કે બ્રીટીશ મુગનવૈભવમાં દેવતંત્ર અને સમાન ભાગીદારી આપવામાં આવશે ; જેને સાધારણ રીતે ડોમીનીયન સ્ટેટસ કહેવામાં આવે છે. એ દરજ્જાને, કું હીંનતથી કહીશ કે, દુનીયામાં સૌથી ઉંચો છે.

મા. એમરીએ જણાવ્યું કે આજે ઓટન દીંદી રાજનીતિજ્ઞોના સહકારથી હીંદુસ્તાનમાં મોટાજ ધર્મમાં જવાબદાર સ્વતંત્રતાની ક્રમારત બાંધવાનો ચમત્કાર કરવા મથી રહ્યું છે કે જ પુરો કરવા ખુદ ઇગ્લાંડને સેકાઓ લાગ્યા છે વર્ષોની લાગણી પ્રવર્તતી હોવા છતાં અમે હીંદુસ્તાનની બીતર રહેલાં મુશ્કેલીઓ અને વિશ્વાસ કરાયા રહ્યા છીએ પરંતુ સૌથી વીરોધ તો હીંદીઓની પોતાની વચ્ચેજ મુશ્કેલીઓ ની જડર છે

અમે—અને પણ ખરા હીંદી રાજદ્વારીઓએ ભુતકાળમાં—જે વસ્તુની અવગણના કરેલી છે તે એ કે આપણી જનતું બધાંજ સાધારણ રીતે સમજણીય કામનેજ કામ આવી શકે, કે જેની અંદર પડેલા બે ચોક્કસ બાબતોપર મત લેવા કરાવનારા સાધનરૂપ હોય.

આ વસ્તુસ્થીતી હીંદુસ્તાનમાં વસતી નથી, હીંદી રાજનીતીજ્ઞો સામસા અનેક મુશ્કેલ કામ પડેલાં છે એ નીશંક છે પરંતુ તે નીરાકારજનક અવરોધ નથીજ. સપળા ધર્મ, જ્ઞાતી, જાતી અને રાજદ્વારી બંધારણના ભેદો ભેદાય અધરૂપ રહેલું છે. મારે ખરેજ કહેવું જોઇએ કે જ હીંદી આધરૂપ જેવું કંઇ પણ ન હોય તો તે શોધી કાઢવું પડશે.

બ્રીટાનીયા હિંદુ સેવા સમાજ

બ્રીટાનીયા હિંદુ સેવા સમાજની વાર્ષીક જનરલ મીટીંગ રવીવારતારીખ ૨૦ નવેમ્બરના રોજ મળેલી કે જાણે સમાજના હોદ્દા માં મળતો જે. વખતે બ્રીટાનીયા સેમજ ડીસ્ટ્રીક્ટકમાં વસતા તમામ હિંદુ બાધુઓને હાજરી આપવા ખાસ વિનંતી છે.

કાર્યક્રમ : (૧) સેક્રેટરીનો રીપોર્ટ. (૨) ટ્રેઝરરનો આવક જાવકનો હિસાબ તથા રિપોર્ટ. (૩) પ્રમુખ સેમજ બીજા કાર્ય-વાહકોની ચુંટણી. (૪) વરસુરક્ષ.

આ સભા પધ્યોજ અગત્યની હોઈ દરેક સભ્યને વખતસર હાજર થવા આગ્રહભરી વિનંતિ છે.

જી. એસ. મીઝા
સી. એસ. મોદી
જો ઓ સેક્રેટરી

યુદ્ધના ખબરો

આફ્રિકાથી ટપકી ગયા

આ કેટલાયે મુખી મહિના પહેલાં પ્રસિદ્ધ થયા છે ફ્રીટાનાની બે એક મોટામાં મોટી અને ઓફિસર ફ્રીઅર હતી તે ૨૨-૨ ટનની હતી અને ૬૦ હજાર ગેલન ઉપાડતી હતી. ૧૯૩૯ની આખરીમાં તે જર્મની તરફથી કુમી મોકલી લડેર કરવાનો આવ્યા બાદ લાંબી મુસાફરી કરીયાન કરતાકિન જોવામાં આવી હતી. ૧૯૩૭ની ઓગસ્ટમાં તે સોંપ થઇ હતી. તેને બાંધતા દસ વર્ષ થયા હતા અને પા. ૨૦ લાખનો ખર્ચ થયો હતો. બ્રીટીશ સત્તાધીશો કહે છે કે જર્મન રેડરોએ ૧૯૩૯ના બાદ આફ્રિકાના કુમી મથકો તોડવા ત્યારે તેની ઉપયોગીતા જર્મનોને ખબર પડી ગઇ તેથી બ્રીટીશ નૌકા પાર્ટુ ગેન ... હતું પરંતુ આજ તે ... ના ખબર આપવામાં બ્રીટીશ નૌકાખાતાંએ પ્રસિદ્ધ કરી જર્મનો... કરવું છે આફ્રિકરોયલ એ યુદ્ધ દરમીયાન કુલેથી ત્રીજા નંબરના ક્રમના નાની બોટ હતી બ્રીટીશ "ફ્રેરેટ્રાયલ" અને "બ્લોરીયસ" હતી. આફ્રે ટ્રાયલને ટોરપીડો ફાડ્યા પછી તેના સપાના ઉતારૂઓને ટીરેક્ટોપરના ઉતારી લેવામાં આવ્યા હતા અને બા દસ તેને બાંધી જતી હતી પણ કુબાલ્ટરની રક્ષ બાયસ ૬૨ તે કુમી ગઇ

પેસેન્જર મુસાફરીનું કુમી

૮૦૦૦ ટનની બ્રીટીશ ફ્રેઇટર "નોર્ટિઝહામ" જે રોગ્ય બ્રીટીશના કાફલો સાથ પેસેન્જર મુસાફરીઓ મુનાઇટેડ સ્ટેટસ જતી હતી તે ટોરપીડો થઇ ગઇ છે. : આગેરીકાથી આવી બ્રીટન આવવા જતા હતા.

ફ્રેન્ચ ફ્રેંચના આક્રમણ કુબેરી અરકમોટ

પાકિસ્તાન ટનની નોર્વીજીયન ફ્રેઇટર ફ્રેન્ચ મેંચના કાનારની કપ ત્રાકલ દૂર એક ઉદ્યોગ બચાયો અમા સોબાયાના બાલ્કાકામાં કુમી ગઇ છે. તેના કપ સ્ટીમરના ગાર્ડસો ફ્રેંચીઓમાં કેદરી ગયા હતા અને ૧૦૦ પાર દૂરથી સ્ટીમર ને કેબના કેમ હતા. આ સ્ટીમર વોલ્ટરની ના માલની હતી. ગઢાલ્યો તે કેપટાઉન આ સ્થળે જતી હતી.

અમેરીકાનો તટસ્થતાનો કાયદો

મુનાઇટેડ સ્ટેટસની પ્રતીનીધી સભાએ ગુરવાર તા. ૬૩ નીએ તટસ્થતાનો કાયદો ૧૯૯ વિરૂદ્ધ ૨૧૨ મતે ફેરવવાનો ઠરાવ કર્યો ... એને પરીણામે હવે અમેરીકાની સપત્તિ સેવાની આજ્ઞાંટો હવીના ... બંધ રહી શકશે અને બ્રીટન, રશીયા અને બીજી રાજ્યો સાથે સકળ બીજા સમવા દેશોના જાહેરાંએ પરસ્પ રે માલ પહોચાવો કરી શકશે.

મુનાઇટેડ સ્ટેટસમાં બ્રીટીશ બાતાઓ માં હડતાલ

મુનાઇટેડ સ્ટેટસના કોસ્ટમાં મોટી સોસની કંપનીઓને ત્રણસો પુરો પાડનારી ત્રણસના બાણો ના હડતાળ પડી છે. અમાલ્ગમેટ રબ્બરવર્કર્સ ઓફ અમેરીકા નામની સસ્થાએ હડતાળ કર્યો છે.

ઇરાકે જાપાન અને બીચી સાથેનો ડીપ્લોમેટીક સંબંધ

સંકેતમાં એવા ખબર છે કે ઇરાક સરકારે જાપાન અને બીચી સરકારો સાથેનો રાજકીય તોડી નાખવાનો ઠરાવ કર્યો છે. રશીદ આલી ના બળવા વખતે બગદાદમાં જે બન્ને સરકારો ના પ્રતીનીધીઓએ . વાસ્તવ ભાગ્યો હતા તે આ સંબંધ તોડવાનું સત્તાધીકાર મરબ્બ જણાય છે.

જાપાનની નીતી

જાપાનના ત્રીજા પ્રધાન જનરલ ટોજોએ અને પરરેશ બાતાના પ્રધાન બી. સાગેનોરી ટોગોએ ટોકીયોમાં મળા રોગવારે સાંજી પત્રકારોના આગે ભાષણો જાપાનની પરિસ્થિતિ બાબતે કર્યા હતા જનરલ ટોજોએ જણાવ્યું હતું કે જાપાન સરકાર નીચેના ત્રણ મુદ્દાઓપર સ્થા પાન કરવાના આયાસ પ્રયત્ન કરી રહી છે; (૧) ચીનની બાબતનો સંતોષકારક ... સાધવામાં ચીન પર્લ વિના નહિ નાખવું (૨) જાપાનની આસપાસના દેશોએ જાપાનને રાંધી સપ્લાય બાબ નાંદ બાતાવવા એટલીજ નહિ પણ આર્થિક સહકારી ઉભો કરવામાં વિરોધી પગલાં પાછા ખેંચી લેવાં આમ જાપાન સાથેને સાધારણ આર્થિક સંબંધ પાછો ચાલુ કરી દેવો. (૩) પુરેપરનુ યુદ્ધ પુરૂ અથીયામાં નહિ દેવાતાં ગલતોનું પરિણામ શું આવશે તે કહી શકાતું નથી પરંતુ સરકાર પોતાની રાષ્ટ્રિય નીતી પુરા જોરથી ચાલુ રાખવાને એક પક્ષ પકડવું લેવું બાકી નહિ રાખે. જનરલ ટોજોએ કહ્યું કે જાપાન-યા જર્મની અને રશીયા વચ્ચેના યુદ્ધને વિષે બેપરવા રહી નહિ સક્રાય અને સરકાર કુલરમાં રથીરતા કાયમ રાખવાના દરેક પગલાં ધમ રહી છે.

બ્રીટન, મુનાઇટેડ સ્ટેટસ અને નેધરલેન્ડઝ ઇસ્ટ ઇન્ડીઝે જાપાની મુડી રોકા મુકવાના અને હરકી પગલાં લીધાં તે જાપાનનું પ્રધાનો ખાન એમ્બેસી અને કહ્યું કે આ આર્થિક અટકાયત મોનની સાથેના સુમાધાનોના માર્ગ ગંભીર રીતે રોકી રહી છે. એટલુજ નહિ પણ આપણી રાષ્ટ્રેનશાહનની હસ્તિને ગંભીર અટકાયત કરે છે. તેમ છતાં જાપાન ધીરજ પકડી રહ્યું છે અને મસલતોથી શાંતિથી સમાધાન લાવવાનો આપણો પ્રયત્ન કરી રહ્યું છે. પરંતુ જો આપણો હેતુ પાર નહિ પડે તો આપણી રાષ્ટ્રેનશાહને ગંભીર પરિસ્થિતિનો સામનો કરવો પડશે . જનરલ ટોજોએ કહ્યું - ચીનની બાબત બાકી લબાકાઓ પડ્યાં છે. પરંતુ નારકલ ચીયાંગ-કાય-શેકને મદદ કરી રહેલા દેશોની આર્થિક અને હરકી મદદ-ઓ વધી ગઇ છે અને યુદ્ધોના વિરોધને લીધે રસ્તા બંધ પડી ચીનની બાબતમાં સમાધાન લાવવાના વિલ નાખી રહી છે. અંતમાં તેણે જર્મની અને ઇટાલીને તેમની સિદ્ધિને માટ મુબારકબાદી આપી અને આશા દર્શાવી કે આ રાજ્યો અને આપણી રાષ્ટ્રેનશાહ બાબને સફળ થશે. મળતીક,

પરદેશ બાતાના પ્રધાનનું ભાષણ

બી. સાગેનોરી ટોગોએ ધારાસભામાં ભાષણ કરતાં જણાવ્યું કે જાપાનની પરદેશ નીતીનો મુખ્ય સિદ્ધાંત પુર્વ એશીયામાં કાયમની શાંતિ સ્થાપવાનો છે. છેલ્લા ૩૦ વર્ષથી જાપાન એશીયામાં પોતાની સ્થિતિ દરકારી રાખી રહ્યું છે. રશીયાએ જર્મની અને ઇટાલીનો પક્ષ એજ અને કર્યા તેથી સીધુદી કરાર થયા અને એ કરારોએ પર્વ એશીયા અને યુરોપમાં નવી વ્યવસ્થાની રચના કરવામાં મોટા ફાળો આપ્યો છે.

જાપાન ચીન સામે સહકાર સ્થાપવા પ્રયત્ન છે અને ચીનની રાષ્ટ્રિય સરકાર (નેનકીંગમાં સ્થાપેલી સરકાર) સામે સહકાર કરવા ગાઢ છે. યુનાઇટેડ સ્ટેટસ જાપાનને દોડી પાડવાને જાપાન જરૂરી પગલાં લઇ રહ્યું છે ચીનના સંતોષકારક સમાધાન સામે જાપાન ઉપર પ્રતિબંધો તેજ દક્ષિણ સમુદ્રમાં પણ તેટો રસ લે છે. બ્રાઝે ફ્રેંચ ઇન્ડો-ચાયનામાં કાબાદ થયું બાદે બ્રીટન અને યુનાઇટેડ સ્ટેટસે તેને ત્રાસ આપી ત્યારે આપણી મુડી રોકા લીધી આ પ્રમાણે કરી આર્થિક સંબંધ તોડી પાડ્યો. બ્રીટીશ મલયાના અને નેધરલેન્ડઝ ઇસ્ટ ઇન્ડીઝે પણ એ પગલું લીધું

બ્રીટન અને યુનાઇટેડ સ્ટેટસ જાપાનની સામે ઓસ્ટ્રેલીયા, નેધરલેન્ડઝ ઇસ્ટ ઇન્ડીઝ અને ચુંગકીંગને જોડાવાને ઉશ્કેરીને જાપાનને ઘેરી લેવાની હદે ગયાં છે.

બ્રીટન અને યુનાઇટેડ સ્ટેટસના આ દબાણથી આપણી સહનશાહતની હસ્તિ જોખમમાં આવી પડી છે. ચીનની સાથે લાબા ગાળા સ્થાયી જાપાન અને અમેરીકા વચ્ચે સંઘર્ષ બગડતો ગયો છે.

ગમા એપ્રીલથી જાપાન યુનાઇટેડ સ્ટેટસની સામે વાટાઘાટ કરી રહ્યું છે પણ કશી સમજુતી થઇ નથી. યુનાઇટેડ સ્ટેટસ જે દુનીયાની શાંતિ ખરેખર ચાહતું હોય કે એટલું જાપાન પણ ચાહે છે અને જાપાનની જરૂરીયાત અને પુર્વ એશીયાની સ્થિતિને સમજી શકે તો હું માનું છું કે સંતોષકારક સમાધાન થવું અશક્ય નથી.

અસલતોમાં વધુ પડતા ગુમાવવા જેવા નથી એવો વખત આવે કે આપણી સહનશાહતની હસ્તિ જોખમમાં આવી પડે અને એક મોટા રાજ્ય નરીકેનો આપણો ગૌરવ જોખમમાં આવી પડે તો જાપાને તેનો દ્રઢતાથી સામનો કરવો પડશે. આ અતિ ગુરુત્વ સ્થિતિને પહોચી વળવાને સમસ્ત પ્રજાએ એક થવું પડશે

ટ્રાંસવાલ કુટીય કમીટી

બી. છોટુભાઇ પીતાંબર સંબંધમાં સભા જણાવે છે કે ફ્રાટીની સરકારનું ધ્યાન ખેંચવામાં આવે ... ... પણ સભ્યો તરફથી બી. ટ્રાંસવાલ ફ્રાટીની જાહેર સભા બોલાવવા આગ્રહપુરસ્સર સૂચવાયું છે અને તે સિવાય ટ્રસ્તાર કરવો શક્ય ૧૯૪ માર્કેટ સ્કવેર પર આવેલા રીગો થીએટર માં તા. ૧૪-૧૨-૧૯૪૧ ના રવીવારે બપોરના બે વાગે બોલાવવામાં આવી ... તો આશા છે કે ભાતીના દરેક સભ્યો પધારવા ... માટીંગ માં હાજરી આપવા ગાઢ્રહભાની ... ...

વર્તમાન પરિસ્થિતિપર પંડીત પંત

યુ. પી.ના માજી પ્રધાન પંડીત ગોવીંદ વલભ પંત જેઓ હાલ મુકામ પર ઓલ-મોરા ડીસ્ટ્રીક્ટ જેલમાંથી છુટયા છે તેમણે એસોસીએટેડ પ્રેસને મુલાકાત આપતાં જણાવ્યું હતું કે એટલાન્ટીક મહાસનદમાં પ્રેસીડન્ટ રૂઝવેલ્ટ અને ચર્ચીલ વચ્ચે થએલી વાટાઘાટના પરીણામે યુદ્ધ બાદ દેશને દેશને સ્વતંત્ર કરવામાં આવશે તેના મુદ્દા બહાર પાડવામાં આવ્યા છે કે જે એટલાન્ટીક લહીરાત તરીકે ઓળખવામાં આવે છે તેમાંથી યુદ્ધ સફળતાથી પુરૂ થયા બાદ પણ હીંદુસ્તાનને સ્વાત નહી આપવાના બી. સર્ચીલે કરેલા મક્કમ ઇરાદા પરથી કોંગ્રેસે લીધેલી વલણ દેખાતા રીતે વાજબી ઠરે છે. પંડીત પંતે કોંગ્રેસની નીતીનાં અને ગાંધીજીના નેતૃત્વનાં પુનર્વિધાસ દર્શાવતાં જણાવ્યું કે એ નીતી બીલકુલ બરી અને મજબુત છે. માનવજાત જ્યારે પુનર્બન્ધનની અસહ્ય વેદનાઓથી પસાર થઇ રહી છે ત્યારે હીંદુસ્તાનના આત્માને ઉંચા નાખવામા આવી રહી છે અને અગ્રક્રમ શાહીવાદીઓ દુનીયાની આ મહાન મંડલની વેળાએ તેને પોતે ખેલેલા ખાદકી અને સ્વમાન ચડ પોતાનો મોરચ ફોળા આપતાં રોકી રાખી રહ્યા છે. એ અત્યંત કમનસીબની વાત છે. મારી આશા છે કે આ ગાઢકર અન્યાયને માટે બ્રીટીશ સામ્રાજ્યવાદીઓને ઇતિહાસના દરબારના જવાબ આપવો પડશે. કરમીયાનના આવેલ મહાત્મા ગાંધીજી કે જેમની આંખો બાબર તેજાન અને ઘોર અંધકારને પણ ગારીને અતિત્ર ધ્યેયપર રથાર રહેલી છે, તેમના નેતૃત્વ હેઠળ સેવા કરવાનો સદ્ભાગ્ય મળેલો છે. અમે અનેક રાજ્યો જે જ્યારે કયર પામ્યા વગર જોયેલા છે ત્યારે આપણે ધૈર્ય આત્મા રાખી રહ્યો છે.

બ્રીટીશ રાજદ્વારપર બેરીસ્ટર આયંગારનો રસપ્રદ લેખ

મુબઇ પ્રાંતની ધારાસભાના ડેપ્યુટી સ્પીકર બેરીસ્ટર આમજદ રસુલ હીન્દી રાજકારણની સીમલાની રાજધાની યુદ્ધ બાદ હીંદની બ્રીટીશ નીતિ પર આપણે કરવાનું જણાવ્યું હતું કે આપણું આવી, આપણી પાસે કરવાની રાજકીય પરથી નીચોત નહી રાખ પરંતુ આપણે જેની અભીલાષા રાખીએ છીએ તેને માટે તાલીમ પામ્યા તૈયાર થયાં નીચોત ઘરી આપણા અધિકારનો આજ કાલના, આપણી આવી-શક્તિઓ સમજવામાં અને આપણા કદ પોચારો અને સંપ્રદાયો અનુસાર આપણું આવી ચલવા માં આપણા મહાન ભવીષ્યનો અને સમાજના ભવીષ્યના આધાર રહ્યો છે. બીજા રાજકીય પ્રશ્ન પ્રત્યેની બ્રીટીશરોએ કરેલી મનલી વાતે ટુંકમાં સમજાવ્યા બાદ કહ્યું કે હરબાત માં તેઓએ તાલીમ અને દેશવટીને માટે સમાન તકોની માગણી કરી હતી અને પછી તેઓને માટે જે ધંધાઓ બંધ હતા તેમાં કામ કરવાના હકની માગણી કરી અને અદાયીકાર ની માગણી કરી હતી. તેઓની લડત અસ્તમાન હતી, તેના પરીણામો અપુર્ણ હતા. કોઇ પણ દેશમાં સંપુર્ણ સમાનતા પ્રાપ્ત થઇ નથી. છેલ્લાં મહાન યુદ્ધ વેળા પોતાનાં તેમણે કહ્યું કે એ યુદ્ધના પરીણામે આર્થીક અને સામાજીક ક્ષેત્રમાં અસ્તવ્યસ્ત થઇ ગઇ અને કામાપક્ષ મજુરોની અછત થઇ ગઇ તેથી તેઓને તકો મળી. યુદ્ધ બાદ તેઓની માગણીઓ પણ દેશોમાં સ્વીકારાઇ હતી. હીંદુસ્તાન વીષે બોલતા તેમણે કહ્યું કે હિન્દના બે રાજકારણી ઓગોની હીલચાલ આ દેશની મહાન પ્રગતી કરવી છે. મરીબ અને તવંગર, શીક્ષીત અને અશિક્ષિત, સવર્ણ અને અવર્ણ બધાં આજે જાગૃત બની રહી છે સવર્ણ બીજાને પોતાની સ્વતંત્રતાની કિમતોગીરીના નવયુગનો ઉદય થતા જોઇ રહ્યા છે બીજાને બંધનમાં રાખવા માટે આને તેઓને બેદરી લાગણીઓની અને એકચક્રીત શિકારોના ખ્યાલ બનાવવાને પુરેપુરા જવાબદાર છે પરંતુ પણ આનંદ માણ છે કે તબોમાંના વધુ પડતા ભાગ હવે સમજવા લાગ્યા છે કે બીજાઓને બંધનમાં રાખવા થી તે સમાજના ઉપયોગી સ્થાન પરથી પડી જાય છે તેમણે કહ્યું કે બીજી તરફ પરથા એક પ્રજાની સંસ્કૃતીની પરીક્ષા સામ છે વધુમા તેમણે કહ્યું કે બ્રીટીશ સામ્રાજ્ય, રાજદ્વારી ક્ષેત્રે સપળાં ક્ષેત્રોમાં પોતાનું પ્રાપ્ય સ્થાન મેળવવું જોઇએ અને પોતાનું ગુમાવેલું ગૌરવ પાછું મેળવી પુરૂષની સાથે સમાન દરજ્જાને પ્રાપ્ત કરવો જોઇએ.

મુંબઇમાં વિદ્યાર્થીની પરિષદ

મુંબઇમાં બીમતી હંસા મહેતાના પ્રમુખપદ નીચે વિદ્યાર્થીનીઓની પરીષદ મળી હતી. કુમારી ચારૂ મહેતાએ સ્વાગત પ્રમુખ તરીકે વિદ્યાર્થીની પ્રતીનીધીઓનો સત્કાર કરતા વિદ્યાર્થીનીઓએ પોતાનું સ્થાન મેળવવા પ્રયાસ કરવો જોઇએ એ બાબત પર ભાર મુકયો હતો. શ્રી. કપીલા બાંડવાળાએ પરીષદનું ઉદ્દઘાટન કરતા જણાવ્યું હતું કે: તમામ કેળવણી પ્રાપ્ત બાબતો જોઇએ સંપુર્ણ કેળવણી મેળવવાનો દરેક સ્ત્રીને હક હોવો જોઇએ. વિદ્યાર્થીનીઓએ રાજકારણમા ભાગ લેવાની આવશ્ય તેમણે દલીલો કરી હતી. બીમતી હંસા મહેતાએ મનુસ્મરણને પોતાના જણાવ્યું હતું: આપણા દેશને ગમતા પુરૂષોની જરૂર નથી આપણને વિચારપુર્વક બોલનારા અને બોલ્યા પ્રમાણે કામ કરનારાઓની જરૂર છે વીદ્યાર્થીનીઓની સંસ્થામાં પ્રવેશવા જોઇએ. આજે વીદ્યાર્થી જગતમાં જે પક્ષાપક્ષી અને તકરારો છે તેનું કારણ રાજકીય પક્ષના નેતાઓ છે. પરીણદે તેર ઠરાવો પસાર કર્યા હતા તેમાં સહશીક્ષણ, પીઢાપીઠને પ્રજાકીય બનાવવો, વીદ્યાર્થી ફેડરેશનનું કામ આપણ પોષાવવા માટેનો, વીદ્યાપીઠમાં કુલપતી અને ઉપકુલપતીને પ્રજાતંત્રને ધોરણે ચુંટવાની આવશ્યકતા, પરીક્ષા અને અભ્યાસક્રમમાં ફેરફારો વગેરે ઠરાવો મહત્વના હતા.

નાગપુરના કે. કમીશનરે આફી માંગી

નાગપુરમાં ધર્મસંકટ બાદ યુદ્ધ પ્રવાસમાં ટેકો મેળવવા માટે લાહોર સભા બોલાવી અને નાગપુરના ડેપ્યુટી કમીશનર બી. ફરેઝરે જેમાં હાજરી આપી હતી. ડેપ્યુટી કમીશનરે પોતાના અભ્યાસના પંડિત જવાહરલાલ માટે 'અપમાનકર' શબ્દનો ઉપયોગ કરવા બોલ ઉચાર્યા હતા અને ડેપ્યુટી કમીશનરપર પત્થર, પગરખાં અને ગાડુના ટુકડા પણ ફર્યા હતા. પાછળથી ડેપ્યુટી કમીશનરે આ બાબતમાં અફસોસ ભારી માગણીનું નિવેદન બહાર પાડયું હતું.

"ઇન્કીલાબ ઝીન્દાબાદ" ની કીંમત

સરદાર પૃથ્વીસીંહ મુબઇના એક અગ્રેજ બાયરૂના કહ્યું હતું કે "ઇન્કીલાબ ઝીંદાબાદ" જગતની એક મહાનમા મહાન ચીજોમાંનું છે. તેનુ ઉચ્ચારણ કરવાનો તેનેજ અધીકાર છે કે જેની પ્રાણ આપી શકે એની કીંમત છે કુરબાની.

બીકાનેર નરેશના જીવનની અકઇ

બીકાનેર નરેશ અને ૧૭ વર્ષોની ઉમરના તેમના પૌત્ર મધ્ય પુર્વમાં યુદ્ધના મકામ મળ્યા છે એમ ન્યુદિલ્હીથી ફરતા જણાવે છે. દેશી રજવાડાની તવારીખમાં દાદા અને તેના પૌત્ર ના. સર્વેનસાહની સેવામાં આ પ્રમાણે મળા જેવાનો આ પહેલોજ બનાવ બન્યો છે.

જોઇએ છે

શ્રી. પ્રીટોરીયા હીંદુ સેવા સમાજની ગુજરાતી શાળામાં શિક્ષણ આપવા માટે ગુજરાતીનું પુરેપુરૂ તેમજ વ્યાયામ અને સંગીતનું જ્ઞાન ધરાવનાર હીંદુ શિક્ષક ની જરૂર છે. અંગ્રેજીના અભ્યાસી તથા શીક્ષણના અનુભવીને વધારે પસંદ કરવામાં આવશે. પ્રમાણપત્રો સાથે અરજી તા. ૩૦ નવેમ્બર સુધીમાં નીચેના શીરનામે મોકલી દેવી. પગાર ઉચ્ચકાત પ્રમાણે.

શ્રી. એસ. ગોદી,
સેક્રેટરી, શ્રી પ્રીટોરીયા હીંદુ સેવા સમાજ
પો. ઓ. બોક્સ ૬૮૩, પ્રીટોરીયા

સંગીતની મોજ સ્વર્ગીય છે

એટલાજ માટે

દરેક ઘરમાં કોઇપણ વાજીંત્રની જરુર છે

આખી દુનીયાના સમાચાર ઘરમાં બેઠા સાંભળી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**રેડીઓગ્રામ**

હળવું સંગીત અને સુમધુર ફીલ્મોના ગાયનો કુટુમ્બ સાથે વગાડી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**ગ્રામોફોન**

કુટુમ્બમાં અને મીત્રમંડળમાં ગાવા બજાવવાનું ઉત્તમ સાધન—**હારમોનીયમ**

લાકડાં કોલસાના ધુમાડાથી બચી તાત્કાળીક રસોઇ, ચા, કોફી બનાવવાનું ઉત્તમ સાધન—**ઈલેકટ્રીક સ્ટવ**

ગરમીની મોસમમાં દરેક જાતની ઠંડક આપનારી ચીજો મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**રીફ્રીજરેટર**

તબલા, વાયોલીન, મેન્ડોલીન, બેન્જો, સીતાર, ફીલરૂઆ, ગીતાર, કાષ્ટ તરંગ.

નીચેની ફીલ્મોના સેટ અવશ્ય ઘરમાં રાખવા લાયક છે

જ્ઞાનેશ્વર, સંત તુલસીદાસ, બંધન, કંગન, ગોપાલકૃષ્ણ, નરસી ભગત, પંડાસી, મધર ઇન્ડિઆ, અકિરત, ભાભી, આદમી.

ફીલ્મોના સેટ—લીસ્ટ મંગાવો અને તમારું સીલેકશન મોકલો. ભજન, અરબી, રાષ્ટ્રીય સંગીતની રેકોર્ડ પણ સ્ટોકમાં છે.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ ભાવ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—ચારા ફલ્યુટ, સરદાર ફ્લ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ હારમોનીયમ (દરેક જાતનું) યંગ ઇન્ડિઆ, મેગાફોન, હિંદુસ્તાન, ડચીન્સ, ઓડીયન, (ઇન્ડિઅન રેકોર્ડઝ).

ઘરાકનો સંતોષ એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

મંગો યા લખો:

ટેલીફોન ૨૫૮૦૬
,, રેસી. ૨૦૫૬૩

ગોશળીઆ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ,
૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

ફિલ્મના શોખીનોને ખુશ ખબર

ચાલુ વીકમાં ફિલ્મના નવા સેટો આવી ગયાં છે.

પુનર્મીલન (૫) રાજનર્તકી (૪) ખરખી રાણી (૫) દાંડી (૪) રાજીકા (૩) દીવાળી (૩) સુંદરાર (૫) મીના બંધન (૫) ગામી સલાદુદ્દીન (૩).

એ વનરેાડ

અરહુમ ખાદ કવ્વાલનેા છેલ્લેા રેકેર્ડ—No. 16451. **મેાહંમદ અલીલ કવ્વાલનેા છેલ્લેા રેકેાર્ડ—No. 16457.**

ચાલુ કવ્વાલનેા છેલ્લેા રેકેાર્ડ No. 16455.

અરહુમ ખાદ કવ્વાલના છેલ્લામાં છેલ્લા ગામનેાનેા સેટરટ રેકેાર્ડો આવી ગયા છે. વહેલેા તે પહેલેા.

N.	ખાદ કવ્વાલ
16404	ગમ વહાં દુન્યાં પુકારી ભાગી
16411	એક રાતે કુ હતાના
16416	ગલમા સંગ મડ ગઇ અંખયા હમારી
16428	મદીનેકા મુસાફર હું મેરે હકમે દુવા કરના
16434	હમારેા હાથ ગ્રમે સેહીન ચેાથેા રેાનક હે મેહફીલમા
16304	કેાઇ ગમેા ન ગમે મેં નેા ગલીમા
16313	રહમતુલઝીલ આલમીન
16347	ગીકને ગમે થે એક ગુને
16232	મે મેાલે દુન્સે ઇસે હકસે મીલાદેને કે
16273	ચેાદરીલકેા તાસલ્લી
16250	ફકત્યાર મુસલમાનેા
16243	હકકે મે આજ મેહમદે આલી
16289	કુરઆન પઢેા
16367	મેરા મન મેાસે મેાલે
16380	મુજ્યેા દારે મદીનકુમેા મરનેકા ખુશી હે
16390	પારેા સલ્લેમસલાહ પારેા મહમેદઅમાદ

R.L.	ઘસ્લામી રેકેાર્ડ
310	અંધેા પહુચીકા મેાહતાજ
301	અલ્લાહના જબાના

P.E.	
27	સહારા હજરત બીબાસ

G.E.	
4764	અને 4765 ના રેકેાર્ડોનેા સેટ
4723	પત્થરસે દરખ્ત કા ગમના
4726	બુદા હે યાર મેખાને મે
3164	કુલબા સહાદત
6077	ફેસ અરબ
1740	તુમ હેા અલ્લાહ કે

F.T.	
12127	ફિયાળત હજરત અબીકર
12007	મે સખાવત
12504	ઇકબા કુરબાનીકી રેકાર્ડ
12581	તેસરીફ મેાહંમદી

ફ્રન્ટિયર આલમ કવ્વાલ

16270	ઉસને કરબાકીમે ગરીબના ટાલકી
16340	તસ્વીર નબી આંખેાસે દીલમે હતર આમ
16241	તસ્વીર મેાહમદ મેરે દીલમે.
16270	ઉસને કરબાકરબ અલમનટાલકી

આસ્કર કુરીરૂદીન

16332	યા મેાહંમદ યા મેાહંમદ
16340	ખબર આ સીતમગર
16261	ઇસ્લા રાજ હું કલમરમે
16340	અપને અપને પ્યારા દેાલત

મેાહમદ ખાલીલ કવ્વાલ

16427	[illegible] મદીને કુ જલ્દ ચલેા
16426	[illegible] આકરી નજરના મેાહામ્મે સખી
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]

12686	[illegible]
12620	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]

કલ્યાણજીભાઇ અન્ડ પાર્ટી

[illegible]	[illegible]
12917	[illegible]
12826	[illegible]
12560	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]

ફાલુ કવ્વાલ

16378	[illegible]
16422	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]

ફીલ્મ રેકેાર્ડ

વાળી (૫); [illegible] (૪); [illegible] (૫); [illegible] (૫); આસાર (૫); [illegible] (૩); આલી [illegible] (૩); [illegible] (૫); [illegible] (૫); [illegible] (૫

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE
COLUMBIA and "TWIN"

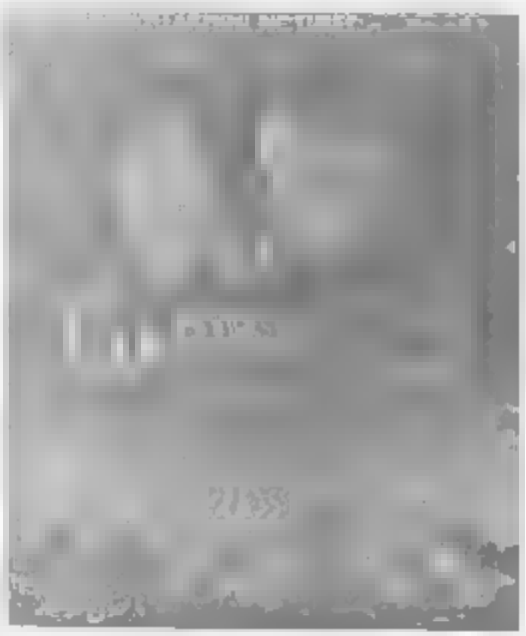
સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકૉર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીલાલ એન્ડ રાજકુમારી

N. 15307 નવી જનમી બબ્બની બા
„ *15308* અંતરનાં બાણમાં એક ફૂલ ઊગ્યું.
„ *15309* સુંદર છબી.
„ *15311* નવું જુનું.

કાસમ અને સમાબાઇ

N. 15327 કું નમારી રાધીકા-રીધીનાં બૈલ.
„ *15328* તું તો કાલને મારે સેતર
„ *15331* ચિપસ્તું વાદળ શરમર વરસે.
„ *15342* રીસાયેલી રસીકડાંને નજરથી દાઇની નજર લાગી જ.
„ *15344* પ્રભુનો પ્રકાર બાગ ૧ લો અને બા ૨ જો
„ *15312* નબ્બાવુંનો પકડા.

N 15314 બાલનો નાચ બા. ૧–૨.
„ *15316* ગેા કહેા.

માસ્ટર ચમ્પક ગ્રેન્ડ પાર્ટી

F.T. 5969 જરાણાનું વરદાન.
„ „ *5971* મંગલ બાજા પ્રભાત.
„ „ *5953* શરાબીનો સંસાર બાગ ૧–૨.
„ „ *5946* સાંજે યમુનાને તીરે.
„ „ *5970* રક્ષાબન્ધન બા. ૧–૨.
„ „ *5956* કાલીંદીને કાંઠે.
„ „ *5937* બાડાનું ઘર.
„ „ *5936* બિજરત બાગ ૧–૨.
„ „ *5952* યુદ્ધ પાંડવો.
„ „ *5954* બાને પુછો.
„ „ *5740* કુલ વીંખવા કું નબતી બાજન.
„ „ *5727* પાસ્વં જીનેસ્વર દર્શન દીજે.

GUJARATI DRAMA SETS

અબધુ કુમાર	(૪)	રેકૉર્ડનો	સેટ.
સીતા બાગ	(૩)	„	„
રાબુર દેવી	(૪)	„	„
શકુંતલા	(૪)	„	„
વીર રાજા	(૧)	„	„
જેસલતોરલ	(૪)	„	„
શેઠ સગાલસા	(૩)	રેકૉર્ડનો	સેટ.

પૃથ્વીરાજ સૌહાબનું નાટક	(૮)		
નરસીંહ મહેતા	(૪)	રેકૉર્ડનો	સેટ.
વલીધનો વારસો	(૪)	„	„
સત્યનારાયણ	(૩)	„	„
નલરાજ ચાવડો	(૫)	„	નાટક
બાલેપર સની ગઢી	(૨)	„	સેટ.
શ્રીકૃષ્ણ જન્મ	(૩)	„	„

FILM RECORDS IN SETS

ત્રીબ્રહ્મા તોપ	(૫)	નરસૈયા (૪)	મારી બાબ (૩)	જગાના (૩)
બાળા (૫)		મામાફેરા સીંગર (૪)	ક્રેગ્રસ (૧)	દુરબાદ (૫)

બારતી *F.T. 5240* દયાપરારની બારતી. *F.T. 5281* બી સત્યનારાયણની બારતી
F.T. 5191 બી મહાદેવની બારતી

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. 105a

"શુદ્ધ ઘી"

વતનમાં પવીત્ર હેતુ બતાવ્યે બાદ કરેલ ગ્રેજ્યુ. જે. માવીંદ ઘીરના બંગલાનું તેરાવળ મકરાણા આરસનું ભવ્યાચરણ આરબ્યું (૨૪૯) ઘી.

અમારે ત્યાંથી ચોખા પ્રમાણમાં મળશે

આપ આરે પુછો વા લખોઃ

સામજી આદિકાના સોલ એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન

૬, ક્રોસ સ્ટ્રીટ,

ડરબન.

SAMJEE DEVSHI & SON

6, Cross Street.

DURBAN. 112

પ્રસ્થાન

અકત?

પ્રસ્થાન માસિક બાર વર્ષ પુરા કરી—તેર પુરૂ કરી—તેરમાં વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :—

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ

જે ગ્રાહકનું સં. ૧૯૯૪ના ફાગણથી આસો સુધીનું લવાજમ રૂા. ૫, બર્મા, પરદેશ માટે રૂા. ૭ા મળી આવ્યું હશે, તેમને પ્રસ્થાન તરફથી બહાર પડેલાં પુસ્તકો ઉપર રૂપ ટકા કમીશન બાદ આપવામાં આવશે. [અપવાદઃ શ્રી ડહીરામાઈ મકરપાળા તથા શ્રી. રામનારાયણ પાઠકનાં પુસ્તકો ઉપર ૧૫ ટકા].

એટલે કે

જે ગ્રાહક લવાજમ રૂા—૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પડી રહેશે.

દસ—બાર રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને અર્ધી લવાજમમાં પડી રહેશે. બોડો ય લાભ તો મળીજ.

ગુજરાતનો આત્મધર્મ, તેમજ પુસ્તકાલયો ને હાયસ્કુલો આ યોજનાનો અવશ્ય લાભ લે.

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

	રૂપિયા
લગ્નપ્રપંચ	૩॥
મૃત્યુશરાનો ઉપાય	૨
રસિયાનું પકવાન	૨
સાબરમતી	૧।
પ્રસન્નવ્યુ પેઢી	૨
ત્રિનયણી	૨॥
પરેલાદિકે	૨
ચતુરંગ	૧।
પ્રેમનો ઢંગ	૧।
સ્ત્રી-પુરૂષ	૧
નવો અવતાર (ત્રણ ભાગ)	૪।
કમાવલી	૨॥
ગમ્મત	૧।
ગાતા આસોપાલવ	૧॥
સરસ્વતીચાળા	
વર્ષે ૧ થી ૬	૧૩।

આખું સુચીપત્ર મંગાવો.

પ્રસ્થાન કાર્યાલયઃ પારસી અગિયારી સામે : અમદાવાદ.

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

પેસેજ મુટ, કાર્પેટીંગરમ મુટ, બેડરોલ, ડ્રેસીંગ ટેબલ, ગાદી ગોદે, ઓફીસ ટેસ્ક, બુક કેસ, ટેબલ, ચેરસ, સ્ટૂલ ટેબલ, આયરનફ્રેમ સ્પ્રીંગ મેટ્રેસ અને ફોલ્ડર ચિજોનું, નવુ ખરીદવા અને જુનીને ફેરફાર કરાવવા પહેલાં અમારો ભાવ પુછવો.

બોડકસ, ટેબલ અને કીચન ડ્રેસર

જે હમારા ફેમરૂમ નીચે તૈયાર થાય છે. તેનો ફરક હમેશ તૈયાર રહે છે. બાજ ફેકટરના આર્ડરોના પ્રાયસ બીકર બંગાનો અને રેપાસ આવ્યા પહોંચો.

L. MISTRY,

81 BREE STREET, BBURGERSDORP, J'BURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2526. 105b

કીટીંગસ

પાવડર

કીડી, મકોડા, ચાંચડ, કંસારા, માખી, વંદા ચિજોને સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કાર્બોલ્સ પાવડરના ટીન મળે છે. 111a

M. H. DESAI,

એમ. એચ. દેશાઈ,

ફોલકસ ફ્રૂટ મરચી,

અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ બુનીયનના ડોર પણ બારમાં C. O. D. થી સારૂ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.

P. O. Box 254 31, Short St. Durban. 110b

ઘુતા અને વતનીતા ફરમાસુ મીઠાશવાળા અને પાકેા બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકેા

પંજાબી સાલમ પાક સિવાય બીજા પાકેા ઓર્ડર આપવાથી મળી શકશે.

અમારી કેટરીંગ ઢબમા આપનુ અલ બનાવું હશેા તેવીવાર મળે જે ફરમાસુ મીઠાશ તથા કરેા બનાવું ફરમાસુ, આકાર, પ્રકાર મરજી સિવાય પેાતા બનાવામાં મળશે.

બધુ બનાવા માટે ઓર્ડર આ મળેા.

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 134 KORT STREET JOHANNESBURG. 111

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખીસ્તી ૧૯૪૧ નવેમ્બર	હીંદુ ૧૯૯૮ માગશર	મુસલમાન ૧૩૬૦ રબ્બુલઆખર	પારસી ૧૩૧૧ શહેનશાહી	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
					કલાક મીનીટ	કલાક મીનીટ
રવિ	૨૩	સુદ ૬	૨	૨૭	૫-૪૭	૬-૩૨
સોમ	૨૪	,, ૭	૩	૨૮	૫-૪૭	૬-૩૧
મંગળ	૨૫	,, ૮	૪	૨૯	૫-૪૮	૬-૩૧
બુધ	૨૬	,, ૯	૫	૩૦	૫-૪૮	૬-૩૧
ગુરૂ	૨૭	,, ૧૦	૬	૩૧	૫-૪૯	૬-૩૦
શુક્ર	૨૮	,, ૧૧	૭	૩૨	૫-૪૯	૬-૩૦
શનિ	૨૯	,, ૧૨	૮	૩૩	૫-૪૯	૬-૩૦

OVALTINE COLD

Gives them Rest and Vitality!

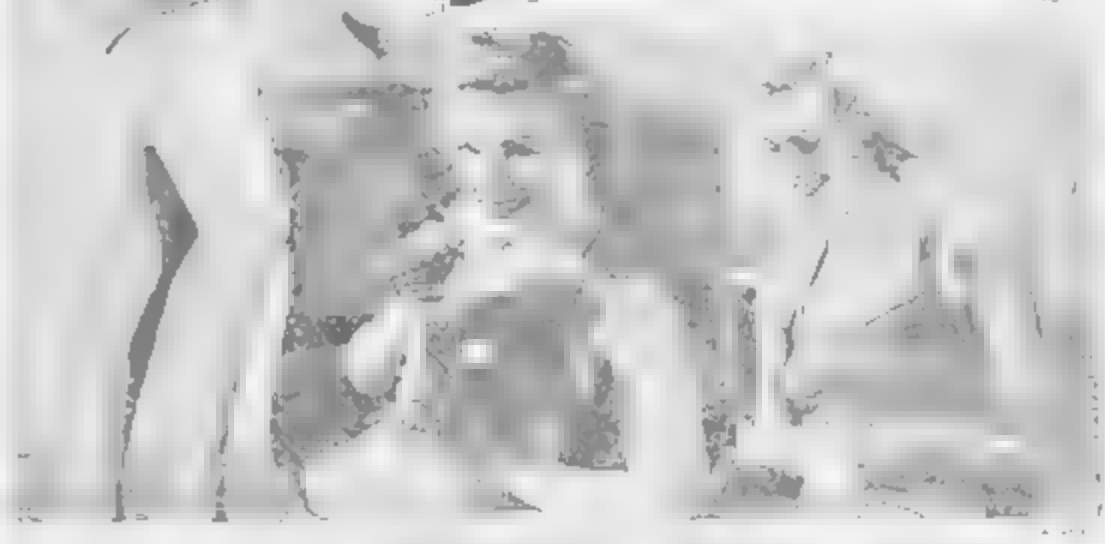

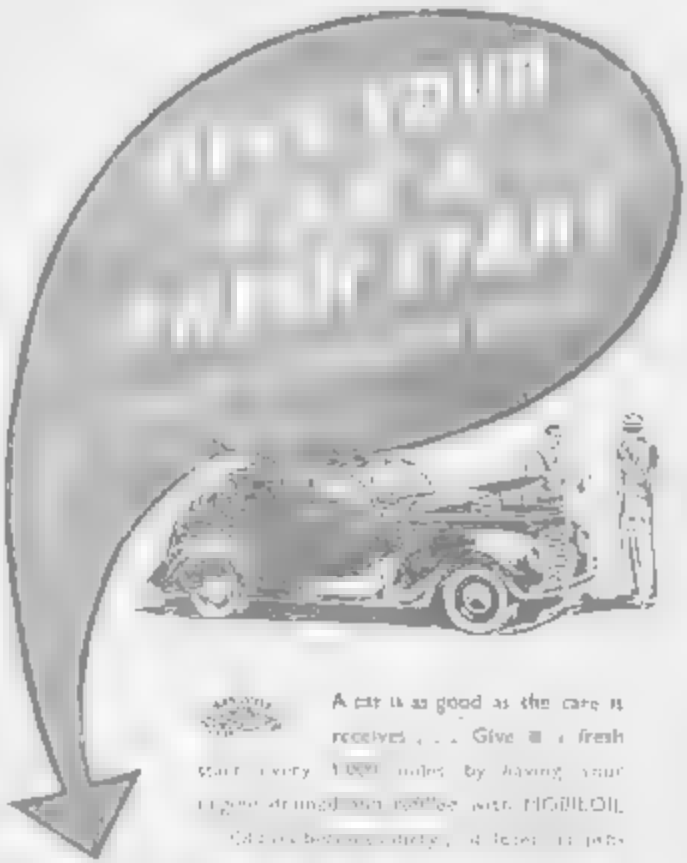

'Start the Ovaltine Habit today

'OVALTINE' IS SERVED AT CAFÉs AND MILK BARS.

A car is as good as the care it receives . . . Give it a fresh start every 1000 miles by having your engine drained and refilled with MOBILOIL . . . Obtain better economy, a faster car, more power, quicker pick-up and longer life. Bearings smooth and moving parts get worn . . . Your car is worth looking after and every-one knows that

Mobiloil

MAKES CARS LAST LONGER!

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA · LIMITED

BHUBABHAI DESAI

HIS SPEECHES

Published in book form Of particular interest to students of Politics, Law, Economics and Commerce

The Book contains the great leader's lectures on these and other subjects of national interest,

Price: 8s.

Please write to

"INDIAN OPINION"

Phoenix, Natal.

ELGIN

ઘડીયાળો

અગત્યનું

અમેરીકામાં બેસ્ટના ઘડીયાળો બનાવે અમેરીકનો પુજાવો છે. આ ઘડીયાળોના, છુટા ભાગો (રનિંગ પાર્ટસ) મંગાવવાની બાબત આપવામાં આવે છે.

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER"—ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

DURBAN REPRESENTATIVE

R. DAVIDSON, 220 Colonial Mutual Bldgs., West Street, DURBAN

તમારી જાતને તંદુરસ્ત રાખો!

માત્ર એકજ ટી સ્પુન ઇનોઝ 'ફ્રુટ સોલ્ટ' સવારે પાણીમાં લેવા થી તમારા આંતરડાં નકામો ખજાનો દુર થાય અને આખાનો દુખાવો, અપચાનાં બધા ચિન્હોને નાબુદ કરે છે.

ઇનોઝ 'ફ્રુટ સોલ્ટ'

ઇનોઝ "ફ્રુટ સોલ્ટ"

ENO'S "FRUIT SALT"

The words "ENO" "FRUIT SALT" and "VRUCHT SOUT" are registered trade marks.

Sole Representatives HAROLD RITCHIE (S. A.) Pty. Ltd., P. O. Box 405. Capetown.

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phoenix, Natal.

1 [illegible]

INDIAN OPINION

No 47—Vol.—xxxix Friday, 28th November, 1941. Registered at the G.P.O. as a Newspaper PRICE FOURPENCE.

BRITAIN'S ATTITUDE TOWARDS INDIA

"We have blundered badly in India. While we have expressed our intention to free every other country, we have made special reservations about liberating India. And this has caused deepest resentment among Muslims and Hindus alike. Why are we here? Because we feel sure that if we relax our hold India will fall to pieces. But why have such fears? Indians are not [illegible]. They have very much political and military sense as the Chinese, the Japanese and the Russians. And they are an exceedingly proud and sensitive people to whom it is [illegible] beyond measure to be treated less liberally than we treat the Egyptians, the Syrians, the Arabs and the Abyssinians. It goes against the grain with Englishmen to keep a single human being within the Empire who is not proud to belong to it. [illegible] myself personally, who was born in India and have for the last 25 years been closely connected with India, it came as a shock to be reproved that we should treat India as anything other than the most loyal comrades and affectionate friends. Trust an Indian and he will be true to you until death. Offend an Indian and he will raise hell. Surely a great many people in this country are [illegible] as this letter and to the big and generous thing give them a definite promise that the very year of restitution we will leave it to the people of India whether or not they wish to remain within the Empire. A huge majority will be given against this. But if there were a thousand they should step aside by the single consideration for the good name of England. It may 'lose us India' but we shall have gained our own soul. And the [illegible] worth many Indias."

Letter published in *The Times* (London). —SIR EDWARD CAREY TO MAHATMA GANDHI

હિંદ પ્રત્યે બ્રીટનની વલણ

"આપણે હિંદુસ્તાનમાં જંગાર જૂલ કરેલી છે. બીજા દરેક દેશને આઝાદ કરવાનો આપણે ઇરાદો દર્શાવેલો છે જ્યારે હિંદુસ્તાનને આઝાદ કરવાના સંબંધમાં આપણે ખાસ અપવાદો રાખેલા છે. આપણે જ હિંદુ અને મુસ્લીમ બંનેમાં વધતા વિરોધની લાગણી ઉપરાન્ત થઇ છે. આપણે આ બાજુ શેડોચાલીએ છીએ? કારણ કે આપણને ભય છે કે આપણે આપણો હાથ દીલો મુકશું તો હિંદુસ્તાન પટી જાંગશે. પરંતુ એવો ભય રાખવો કાંઇ સાચો નથી. ચીનાં, જાપાની અને રશીયનોમાં જે તેટલીજ રાજકારી અને સમજી બુદ્ધિ હીંદીઓમાં છુપે, વળી તેઓ અત્યંત માની લાગણીવશ પ્રજા છે કે જેમને બ્રહ્મદેશીઓનો, મારીઓનો, આરબો અને એબીસીનીયનોના વર્તાવ જેવી ઉદાર વાણુંક બતાવવામાં આવે એ તેઓને દુઃખદાયક લાગે છે. જે માણસ સાસ્રાજ્યનો દ્વેષવાચવામાં ગર્વ લેતો નથી તેવા કોઇ પણ માણસને તેમાં રાખવો એ અંગ્રેજના હાડમા નથી. ! હિંદુસ્તાનમાં જન્મેલો દરેક અને છેલ્લા પદ વર્ષ થયા હીંદીઓ સાથે મારો ગાઢો પરિચય હોવ આપણે હીંદીઓ તરફ અત્યંત પક્ષાદાર ભાવનો અને મામાળુ જોવા કરતા ખીજ રીતે વર્તીએ એ મને એક કડવા દવાસત્યાન લાગે છે હીંદીમાં વિશ્વાસ તુટે ને તે મરણાંત લગી તમને વફાદી રહેશે હીંદીનું અપમાન કરે ને તે દોરાય ઉભું કરી મુકશે. ખરેજ આપણામાં શું એટલી પણ ખાનદાની નથી કે આ બાબતમાં આપણે તુચ્છપણું બતાવવું છોડી દઇને, તદકુમા એકસોજ વર્ષમાં તેઓ સાસ્રાજ્યમાં રહેવા કુદરતે કે કે નથી ઇચ્છતા એ કરારપત્રી તેઓને સ્વતંત્રતા આપીશું, એવું બોકસ પત્રન આપવાની ઉદાર અને શોભીતી પરવુ કેમ કરી શકતા! તેની વિરૂદ્ધમાં ભલે સેંકડો કારણો આપી શકાતા હોય. ભલે દલીલો આપી શકાતા હોય તો પણ એકજ કારણ—ઉગ્લાંડનું નામ—તે બાબત આપણે અલગ થઇ જવું જોઇએ. જોયું દાચ આપણે હિંદુસ્તાન ગુમાવી પણ બેસીએ. પરંતુ આપણો આત્મા બચાવીશું, અને ઉગ્લાંડના આત્માની બાબે અનેક હીંદુસ્તાનોની પણ કોમત શી હોઇ શકે!"

ડેઇલી હાર્ડમેઇ'ના લખેલો પત્ર —સર કાર્સોસ ઇંગ્લરબન્ડ

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

નવેમ્બર તા. ૨૫મીથી ૩૦ મી સુધી સ્ટીમર મુંબઇ જવા ઉપડશે.
સલૂન તેમજ ૩ક્ર પેસેંજરોને લેવામાં આવશે.

કરજન આવ્યા પછી તમારો માલ તથા પુનીયન ફ્રાઇનાન્સ કેમ્પ્યુલેશન મુજબ નાણા સાથે લઇ જવા વિગરે સંબંધી હકીકતો મળવાથી બંદોબસ્ત કરી આપીશું.

કાગળના ઉપર તમારું નામ તથા B. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રો.) લીમીટેડ

હીંદી પેસેન્જર એજન્ટ.

તારથી સ્ટીમરને તપાસ કરનારાઓએ તારનો જવાબ મોકલી આપવા તેટલા ખાતર તારમાં પોતાનું પુરૂં ઠીકાનાવું મોકલવું.

૩ક્ર ડીડીક હિંદુ બીરથી સાથે પા. ૧૭ ૧૦ ૦.
,, ,, મુસલીમ બીરથી સાથે પા. ૧૮ ૬ ૦.
,, ,, બીરથી વગર પા. ૧૪ ૨ ૦.
સેકન્ડ ક્લાસ સીંગલ બિરથી વગર પા. ૪૦ ૧૦ ૦.

સ્ટીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ડીડીરોના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

Phone 2-0432. Tel. add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.
390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,
No. 4, Kort Street, Johannesburg.
'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.
Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE
——COMPANY, LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ જાણીતી વીમા કંપનીમાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસો, કામદારોને લગતા વીમાઓ, સાયકલ વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતરાવી સહાય છે. જાણી કંપનીને ઉલેખન આપવું એ દરેક હીંદીની ફરજ છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue
DURBAN.
Telephone 2-5845 (2 lines).
P. O. Box 1640,
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Loans available from £1000 and upwards at 5% on City Properties.
શહેરની મીલ્કતોના મોરગેજ ઉપર ૫ ટકાના વ્યાજે પા. ૧૦૦૦ યા વધુ રકમો ધીરવાની છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street.
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478.
P. O. Box 3541.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

ખુટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય.

જો તમારે તમામ જીવનની ખરી મજાહ લેવી હોય તો પુષ્ટીકારક પાકો બનાવી તમારી તંદુરસ્તી પાછી મજબુત અને બળવાન બનાવી દો! પણ યાદ રાખશો કે ફાયદાકારક ખોરાકો બનાવવા માટે સારો, તાજો અને ચોકખો શુદ્ધ ગાયનો ઘાપરશો, અમારે ત્યાં પાકો બનાવવા માટે ખાસ તાજો અને શુદ્ધ માલ આવી ગયો છે.

અમારે ત્યા ઘી'ગ્રામા, બદામ, પીસ્તા, ચારોલી, પીસ્તા, ખજુર, ખસખસ, સફેદ મુસલી, ખારક, કમરખ, દેશવર વાટી, ગોખરૂ અને કાજુ, ગાર મગજ, ગોપચીની, અસગંધ, ગુંદર, ... રોગના ઝાડીના કરખ, ત્રફલા, વીજોરે તમામ ઘી'દનું કરીયાણું ગાંધી વકુ, ગર્દી પુરીજો

ઉપરાત દાંદી ભરતી તમામ ગ્રોસરી હમેશ રસ્તામાં રહે છે.

ઘી'ડસ્તાનમાં મશહુર ચર્ખલી સુરતની બરફી, પીસ્તા બરફી શી. ૩–૬ રતલ, બદામ બરફી શી. ૩–૬ રતલ.

મુંબઈના તરહવાર હલ્વાઓ બદામી હલ્વો શી. ૨–૬ રતલ, સફેદ પડવાળો હલ્વો શી ૨–૬ રતલ, રંગીન બદામી હલ્વો શી. ૨— રતલ, સુફેદ મલાઇ હલ્વો શી. ૨–૦ રતલ અમારે ત્યાંથી મળશે.

નવાબી પાઉડર: શરીરના ગમે પ્રકા ગોમાંથી ગમે તે નીતીમાં વાળ સાફ કરી દે છે. ૩ ગોટલ શી. ૨–૬ પોસ્ટેજ રી. યુનીયન માટ. ... પ્રકાર ઓરડર આપી ખાત્રી કરી લો. દેશના ગોદામો: હાઉલ્ટ શી. ૨૨–૬.

P. O. BOX 709. **I. G. H. BASSA.** 153 Grey Street. Durban.

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL

'PHONE 20000 CORNER PINE & GREY STS.

SITUATED IN THE HEART OF DURBAN'S BUSINESS AREA.

THE RESORT OF INDIAN SPORTSMEN

WHERE EVERYTHING FOR THE REFRESHMENT OF MEALS

CATERING A CONTINUE BY DAY, WEEK OR MONTH.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets. [illegible]

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ માલ પોસ્ટ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખો:—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban.

Are You a subscriber of 'Indian Opinion' if not, Why not?

ડીક્ષનરી ઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ ડીક્ષનરી મહાત્મા ગાંધીજીની સુચનાથી મળેલા સ્વદેશીના બોધથી પ્રેરણા આપીને સુધારા વધારા સાથે બનાવેલી છે. વિદ્યાર્થી વર્ગને માટે તે ઉપયોગ કરવી અને ઉપયોગી છે. તેને અંતે ગુજરાતના ગામો, દરો, મોટા શહેરોની વસ્તી, મોટી નદીઓની લંબાઇ, પહાડ, માપ, વજનો, વિગેરે ઉપયોગી વસ્તુઓનો સમાવેશ કરેલો છે.

પાકું પુંઠું પાના ૧૪૦૮ પ્રથમની કીમત રૂા. ૫.

"Indian Opinion"

Phoenix, Natal.

ROOPANAND Bros.,

'PHONE 20707 85 VICTORIA STREET, DURBAN.

BOOKS FOR SALE

Inside Asia (by John Gunther)	11 0
Glimpses Of The World History	13 6
Unity Of India (by Nehru)	11 6
Mahatma Gandhi (Sir Radha Krishnan) ...	10 6
Out Of Dust	6 9
Choice Before India	12 6
Bengal Lancer ...	4 9
Mahatma Gandhi At Work	10 6
Gita complete 18 parts	10 6
Great Men of India	16 —

By every mail we get the following books

Film India	1 0	[illegible]	
Cine Herald	1 0	[illegible]	
My Magazine		[illegible]	
Modern Review	1 0	Motion Picture	1 0

and many more Price list on [illegible]

लीजिए गुजरातीमे छपी हुई वैदिक धर्म की पुस्तकें.

વેદાનામ્યો વાચ્ય પ્રશ્નાવલ	૬ ૧
સત્યાર્થ પ્રકાશ	૫ ૦
ઋગ્વેદાદિ ભાષ્ય ભૂમિકા	૪ ૧
પ્રભાત સત્યાર્થ પ્રકાશ	૩ ૧
રમણીયપર્યા આર્ય પક્ષીનો પરસ્પર વ્યવહાર ...	૩ ૧
વેદિક પ્રોપિયેશામૃત	૧ ૦
ગાતિ ભાસ્કર	૬ ૧
ઉપાસ્ય વિધી	૧ ૦
ધર્મની આવશ્યકતા	૦ ૩

THE EPIC FAST

(By Pyarelal)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.

320 Pages. Price: 2s 6d

Obtainable From The Manager:

INDIAN OPINION, Phoenix, Natal

વેચવાના પુસ્તકો

બીજાં કેટલાક પુસ્તકો

કેમ ભાષા (ગોવેલ)	૭ ૦
ગરબા નવેસરના (મોદી)	૨ ૭
ગુજરાતી (વેહલીમ પુસ્તક)	૪ ૦
ઘડિયાર ઘડિયાર (ઘડિયાનો ભેદ બોધવા)	૧૦ ૦
ચાબરલેનનો મુક્તિ સંગ્રામ	૩ ૦
ચિત્રાક્ષ (રવીન્દ્રનાથ ટાગોરના ગીતોનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ દીપક બાવે)	૪ ૬
ચેપકથીની (રસીક ગોવેલ)	૧ ૦
[illegible]	૩ ૪
છોકરાં ભણો	૭ ૦
જાદુગરની વાતો	૪ ૬
ન્યાયની સાદી રીતે	૯ ૦
ભારત સુબોધક નાટક	૧૪ —
રાષ્ટ્રીય સંગીત ગાયન	૧ ૬
વેતરીના તોરણ (તોરણો બનાવવાની રીતો)	૩ ૦
[illegible]	૪ ૬
[illegible]	૧ ૬
વિરહીના અને બીજી વાતે	૧ ૦
શબ્દ ભેદ સંગ્રહ ભાગ ૨ જો	૨ ૦
શાસ્ત્રી કાકાદાદીની વાતોઓ	૧ ૧
સાવિત્રીનું સાહસ (નાટક)	૧
સ્વભાવ	૩ ૦
સ્નેહ સપ્તમી	૧૭ ૧
સોનેરી કડુક	૧૭ ૦
સ્ટેજ સજાવટ	૧૭ ૧
હાસ્ય રસીકો	૧ ૦
અખબાર પર પ્રકાશ	૧ —
કુસંગ નંદોની (નોવેલ)	૫ ૬
જ્ઞાનના પ્રતીબીમ્બ (નોવેલ)	૩ ૧
ઝગ વાર્તાઓ (અનુવાદક મહાદેવ દેસાઈ)	૪ ૦
પ્રેમનો દંભ (રોબર્ટસોન કૃત નોવેલ)	૫ ૦
બીકેરા ઠાર (નોવેલ)	૫ ૦

બાળ સાહિત્ય

નવરત્ન બાળા (બાળકો માટે શ્લોકોનો સંગ્રહ)	૧ ૪
નાની મેન વાર્તા	૨ ૦
પુંડરીકના પરાક્રમ	૧ ૬
પ્રાણી પુરાણ	૧ ૪
પુરતકાલય	૮ ૬
બાપુની કુમ ટંડી કુમનું પક્ષન	૨ ૦
બાળ કુજ વાર્તાઓ	૨ ૦
બાળવાર્તા ભાગ ૨ જો	૧ ૦
ભાગીદારસિંહ મહાન પુરૂષોની કથાઓ	૧ ૬
ભિખારણ ધન	૨ ૦
મનરસ (રમુજી પુસ્તક)	૦ ૬
રોકુસ્યાનની બાળ વાર્તાઓ	૨ ૬
વીરા મોતા	૦ ૬
સુબાલ અને શીલની	૧ ૬
સાપપૂરો	૨ ૬

સરકારી શાળાઓમાં ચાલતાં પુસ્તકો

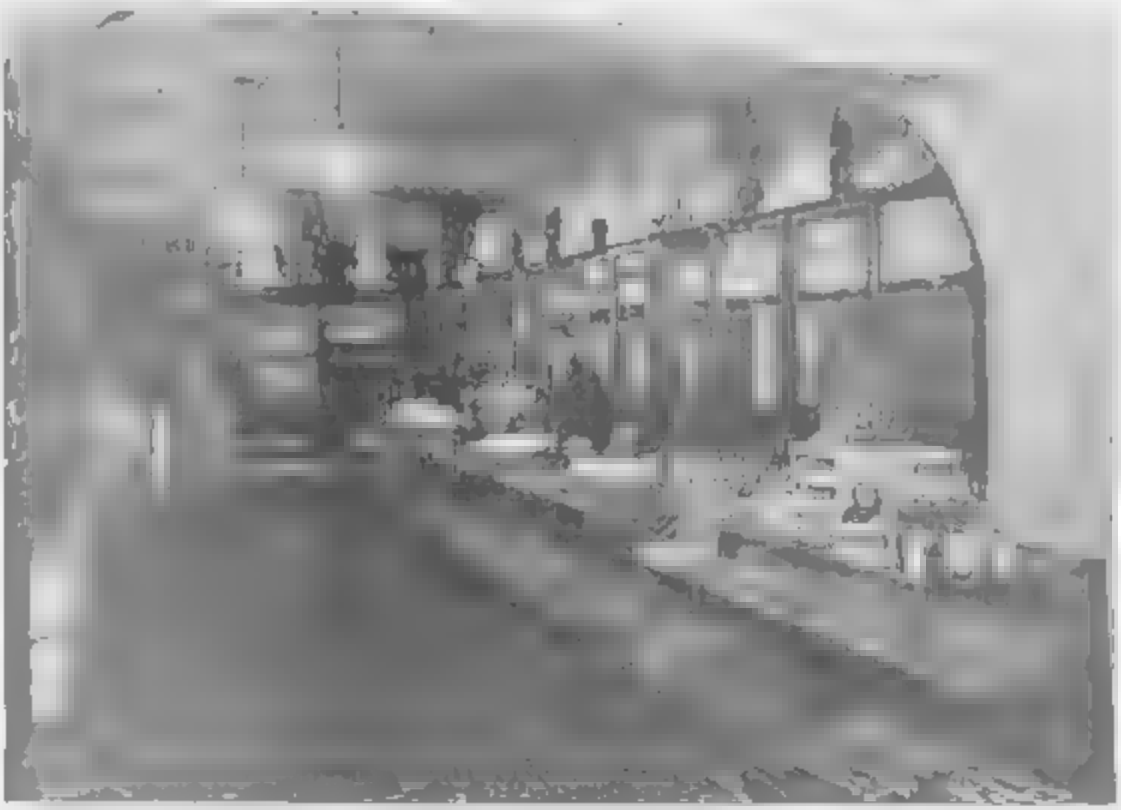
	શી.	પે.
૨ જી ,,	૧	૦
૩ જી ,,	૧	૩
૪ થી ,,	૧	૬
૫ મી ,,	૨	૩
૬ ઠ્ઠી ,,	૨	૬
નવસુધારાપ્રમાણશાળા		
૨ જી ચોપડી	૧	૬
૩ જી ચોપડી	૧	૯
૪ થી ચોપડી	૨	૦
૧ લી ચોપડીના ભાગ	૦	૬
,, ,, ,,	૦	૯
૩ જી ,, ,,	૧	૦
૪ થી ,, ,,	૧	૬
૫ મી ,, ,,	૧	૯
૬ ઠ્ઠી ,, ,,	૨	૦
૭ મી ,, ,,	૨	૩
ગુજરાતી ફેસ્ટી રીડીંગ ભાગ ૧	૦	૬
ગાંધીજીનું બાળકોને કહેલું	૨	૬
બાદશાહનું બાળકું	૧

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 24003, Res. 24348.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

INTERNAL VIEW OF OUR SHOP.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES, BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES. Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £80, THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up. PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards.
EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.

Branches 53, WORKS STREET AND 60, WORKS STREET, GARAGE 7, MOSS STREET AND 58, WORKS STREET, VERULAM.
'Phone 39, Verulam.

દરેક મેઈલમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે

બનારસની કિનારવાળી અને સાદી, તેમજ ભાતભાતની બુટીદાર સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી લઇને પા. ૨૦ સુધીની.

બનારસથી હમણાજ આવેલી છે.

કસબ કામની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર. ભાતભાતની ભાતવાળી સાડીઓ શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર.
કસબનું ક્રેપ–ડી–શીન શી. ૩–૬ નું ચારે ૪૨ ઈંચ અને ૪૫ ઇંચ પનો. સાડીનું મેટરલ ડીઝાઇનનું ૫૫½, ૪૪ ઇંચ પનો વારની, શી. ૧–૬, શી. ૧–૮, શી. ૨–૦ અને તેથી ઉપર. હમણાજ આવેલી ઓરગેટ સાડીઓ શી. ૨૫, શી. ૩૦, શી. ૪૫ અને એથી ઉપર. 1140

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ઝવેરી:
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ માટેના એજન્ટ
જોઇતીયલજી ખાતે
પી. સ્વામજી,
૬૦, કીંગ સ્ટ્રીટ, જુહાનીસ.

ગરાજ
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

Phone 33-8432 P. O. Box
" Res. 33-8994 7157.

ઇન્ડિઅન ગ્રોસરી કીફાયત ભાવે કયાંથી ખરીદશો?

હમોએ ઇન્ડિઅન ગ્રોસરી વિભાગ ખોલ્યો છે, જેમાં દરેક પ્રકારની દિંદી ગ્રોસરી તેમજ ગાંધી વસાણાની નાની મોટી વસ્તુઓ ઉપરાંત રોજ વાપરવાની ક્રિંદીઓના ઘર ઉપયોગી વસ્તુઓ હમારે ત્યાંથી તદન કીફાયત ભાવે મળી શકશે.

ઓર્ડર મોકલી આપવા વિનંતી છે.

કસ્ટમરના ઓર્ડરો હમારી પોતાની દેખરેખ હેઠળ સારી પેકિંગ કરી મોકલવામાં આવશે.

મીસ્ત્રી બ્રધર્સ

(રંગારાયા અને ચુનાઈ કોન્ટ્રાક્ટર્સ)

MISTRY BROS.,

11 Kort Street,
JOHANNESBURG.

હમો દરેક પ્રકારના ચિમાડો પણ ઉતારીએ છીએ: ઇંટકી, આરસ, પાયરી, સિમેન્ટીન્ડ, મોઝેક, વેલ્વેટ ગ્રેનેન્ટી વિગેરે.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Leapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

In South African, Canadian and Australian Apples

Also

Cape Fruit on hand in season

Fresh Fruits, Vegetables And Green Ginger.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

તાજું ગ્રીનજીનું ફ્રૂટ અને ગ્રાહક તથા આકું અમારે ત્યાં હમેશાં સ્ટોકમાં હોય છે.

કસ્ટમરના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે નામચીન સારા અને સસ્તા C. O. D. થી આપીએ.

P. O. Box 765. 106 Prince Edward St. Durban.

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

Lectures from Colombo to Almora	3/-
Bhakti—Yoga	8.
Raj.—Yoga	12.
Karma—Yoga	4/-
Bhakti—Yoga	12.
Karma & Bhakti—Yoga (in one volume)	5.
[illegible]	8.
In Defence of Hinduism	4.
Modern India	6.
My Master	4/-
Chicago Addresses	4/-

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A comprehensive chronology [illegible] life.—
The only authentic [illegible]
(Second Edition)
Thoroughly revised and improved with [illegible]
Price 3/6.

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian History, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland 8s. 4 Foreign 12 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

'Phone 29350. Tel. Add. "Naextion."

A. M. PADAYACHEE

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.

[illegible]

CHIEF ORDER ADDRESS:

91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 198. DURBAN.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING

TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS

FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 3/6 and 6/6; or POST FREE FROM

ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ

ગોલ્ડન મદ્રાસી મીઠાઈવાળા

દરેક જાતની મીઠાઈઓ, બોમ્બમા ઘીની તેયાર મોંઘા ભેવા, મલાઈથી આખે બનાવીએ છીએ

અમારૂં વખણાએલું સુરતી ચુડું, લેપ, અમચા, ચાંદીઆ, બદામ, પાતરા વિગેરે દરરોજ તાજા બનાવીએ છીએ.

શીયાળામાં આવા લાયક સામાન પહોંચ તૈયાર રાખીએ છીએ તેમજ ઓર્ડર મળ્યેથી સ્પેશીયલ બનાવી આપીએ છીએ.

પાર્ટી વિગેરે માટે મોટા પ્રમાણમાં જોઈતી તેવી પણ જાતની મીઠાઈ ઓર્ડર મળ્યે ટુંક વખતમાં બનાવી આપીશું.

બહારગામથી મંગાવનારને માલ પુરતી સંભાળથી કાળજીપુર્વક મોકલવામાં આવશે.

PHONE 33-6575. P.O BOX 3680.

THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART.

34 President Street, Corner Diagonal St., JOHANNESBURG

INDIAN OPINION

Conducted by
MAHATMA GANDHI
In 1903

No. 17.—Vol. XXXIX. Friday, 28th November 1941. Registered at the [illegible] Post [illegible]

NOTES AND NEWS

Contravention Of Volksraad Resolution

IN the Magistrate's Court on November 13, Mr. Jusab Ebrahim Gotdar, well known merchant of Johannesburg and director of the Victoria Land Company, Ltd., Market Street, was fined £5 on behalf of the company and in his personal capacity, for allowing two coloured women, not in the employ of the company, to live on property of the company at 6 Ambrose Street, Doornfontein. This offence is in contravention of Article 104, Volksraad Resolution (1871), which prohibits coloured people from living in proclaimed areas unless they are in domestic service there. Mr. E. H. Levy, of 247 Market Street, Jeppe, who was charged with allowing two coloured women to live on property at 6 Staib Street, Doornfontein, was remanded to November 26. Volksraad Resolution, 25th September, 1871, of Article 104, referred to above, reads as follows:

"Resolved,—That in future no erf-holder in any town in this Republic shall be entitled to allow coloured persons to collect on his erf or erven, with the exception of such as he requires for his special service, and that no such erf-holder shall be entitled to allow coloured persons to live or collect on his erf or erven who have not actually entered into some lawful contract with him, and who are not maintained by him alone, and the Landdrosts of the various towns are instructed to strictly enforce this law in order to prevent vagrancy, theft, and other irregularities arising out of such collecting of coloured persons"

How strange it is that even in these days of enlightenment, when so much is spoken about freedom and democracy, seventy-year old Republican laws should still be enforced to oppress the darker races!

Mr. Jinnah's Id Message

We reproduce elsewhere in this issue Mr. Jinnah's Id message to the Muslims. But for its concluding passage the message is beautiful and is commendable to all including non-Muslims. Inconsistency has, however, crept in in its concluding passage wherein he asks Muslims to work for the establishment of Muslim India. He talks of human brotherhood in one breath and of Muslim brotherhood immediately in the next one. It mars and, in fact, nullifies the beauty of the message. The gospel he preaches is as unholy as is the republican gospel preached in this country by Plaw and company, and of National Socialism preached by the Nazis. We would command the message to our readers for its bright side—that is, to work and to pray for the common brotherhood of man.

Tragic Death Of Mr. Justice Broome's Daughter

The death of Miss Sunin Broome, the 19-years-old daughter of Mr. Justice Broome, of Maritzburg, occurred at the Potgietersrust Hospital on Thursday afternoon, November 20, as a result of a car accident on the Great North Road, 15 miles south of P. P. Rust. Miss Broome and her mother were travelling to Southern Rhodesia on holiday. Police investigation showed that corrugations, followed by a sandy patch in the road, caused the car, which was being driven by Miss Broome, to leave the road and capsize, and she was pinned down. A passing traveller, Mr. Bowden, with the assistance of some natives, succeeded in lifting the car and releasing Miss Broome, who was brought into hospital in Mr. Bowden's van. She died shortly after admission. Miss Broome was educated at Wykeham, where she took and passed her Matriculation examination. She was a good sportswoman, excelling at hockey and swimming. She was a good tennis player and outstanding gymnast. During her last year at school she was head girl and also captain of her house. She was studying massage at the Witwatersrand University.

We have no doubt we are voicing the sentiments of the whole Indian community in extending to Mr. Justice Broome and Mrs. Broome our deepest sympathy in the great and tragic loss sustained by them.

Town-Planning Not Affected By Race Prejudice

The Durban City Council's town-planning schemes are not affected by racial prejudice, according to a report by Mr. H. A. Smith, City and Water Engineer. He was replying to allegations brought by various Indian bodies regarding the Council's proposed expropriation of the Riverside or Umgeni North areas for European housing. Mr. Smith says, with regard to the claim that portions of this area should be reserved for Indian occupation, that the question must be considered from the engineering and town-planning angles. "Theoretically, it is perfectly feasible to reserve the whole of the Mayors Parade and Sunid Parade areas for Indian occupation and no engineering difficulties would occur," he says. "This extreme case is mentioned to set out clearly that town-planning and sociological, as well as engineering, aspects must primarily concern the Department, which is the only patent town-planning authority. Its duties are, therefore, given from a town-planning aspect and are not inspired by racial prejudice, as implied by the Indian bodies." From the town-planning and engineering aspects, says Mr. Smith, it is not desirable to set aside any areas in Umgeni North for Indian occupation. Peculiar circumstances of some of the Indian community would make it possible to set aside either 300 or 800 sites for the use of wealthier Indians, however. "The suggested 800 would probably cause depreciation of much of the surrounding property. The general features of the area lend themselves much more easily to the setting aside of the smaller number," says Mr. Smith. He suggests a minimum value of £1,500 should be placed on these dwellings.

Opportunities For Natives

The proposal to purchase 6,288 acres of ground at Zwartkop, about 20 miles from the City Hall on the Potchefstroom Road for £55,000, came up for discussion at the Council meeting on Tuesday night. It is proposed to make the area a native township where natives could for the first time purchase land in freehold on the instalment system, and erect their own houses. The scheme would be fully developed with roads, stormwater drainage, water supply and sewerage. The total cost of development would be about £2,500,000 spread over several years, but it is expected that this outlay would be repaid eventually from the sale of lots to natives.

Indian Opinion

FRIDAY, 28TH NOVEMBER, 1941

The New High Commissioner

DR. SIR SHAFA'AT AHMED KHAN has come to us as the new High Commissioner for India in the Union. We welcome Sir Shafa'at as a distinguished countryman of ours hailing from the Motherland. We have lost all faith in the High Commissioner's post and we definitely do not welcome him as such. The High Commissioner's office has, so far, done nothing that could not have been done without that office. The position of Indians, since the Capetown Agreement and the establishment of a representative of the Government of India in the Union, has, if anything, deteriorated. If we agreed to the repatriation scheme, which was subsequently changed to assisted emigration scheme, we were told that, in regard to the remaining Indian population, the Government would devise ways and means and take all possible steps for their upliftment to the full extent of their capacity and opportunity and, in the provision of education and other facilities, they shall not be allowed to lag behind other sections of the people.

Nevertheless, however, the immigration laws were made stricter since the Capetown Agreement. Domiciliary rights which Indians had acquired for years without being challenged, were nullified on the score of such people having originally entered illicitly. In the Transvaal the registration certificate was a permanent document the holder of which would never be challenged as to his right of entry or residence in that Province. That certificate was also nullified in cases where the holder had originally illicitly entered and it was also nullified if the holder remained absent from the Transvaal Province over three years. It should be noted here that the Courts of Justice had held, before these new restrictions were imposed, that a document once granted, whether rightly or wrongly, could not be challenged. Trading rights of Indians, too, have been further restricted since the Capetown Agreement and the right of appeal to an impartial tribunal, against the licensing authority's decision in regard to application for a new licence, which was promised under the Capetown Agreement, has not yet been conceded. Instead the licensing laws in the Transvaal were made more stringent since the Agreement and the Transvaal Land Tenure Act of 1932 all but put the last nail in the coffin of the Capetown Agreement. It was a sickly delegation that came from India headed by Sir Fazl-i-Husain, which had to face the Malanites and the Pirowites whose minds had already been made up and were not prepared to budge an inch from the line they had decided to take. In fact they told the delegation in plain words that it was not their business to interfere in the internal affairs of this country and that they should quit. But the delegation was more concerned about its own prestige than the honour of the four hundred million people of India and played the same tactics as Chamberlain played with Czechoslovakia in dealing with Hitler. Sir Fazl-i-Husain opened his mind [illegible], when he was reported to have said, that the position of Indians in South Africa was so bad that if India had arms she would long have declared war against that country. The Transvaal Land Tenure Act of 1932 for the first time definitely established the colour bar in the Union Statute Book against which the Government of India had all along been fighting. Since then we have had the Asiatics Transvaal (Land and Trading) Act, 1939, and the leaders of the community, with the guidance and concurrence of the High Commissioner's office have given a voluntary assurance [illegible] inside our people not to penetrate [illegible] European localities. Now, [illegible] not a deterioration of our position materially as well as morally, we have yet to learn what it could be called.

Much has been made about the granting of the right of ownership of land in [illegible] to Indians in the Transvaal. That so-called "right" could have been [illegible] by Indians in 1885 if the [illegible] were prepared to sacrifice their national honour or to sell their soul for material gains. But they refused to do so.

[illegible] tion that things have slightly improved since the Capetown Agreement but there are still 36 to 40 thousand children of school-going age who have no educational facilities. The existing aided schools are unsatisfactory and, owing to the lack of primary free education, many poor Indians are unable to educate their children.

Social reform is very much needed in the Indian community. There are the capitalistic interests as against the interests of the labouring class. There is a feeling, not unjustified, that in every compromise the rights of the less fortunate and those who have remained straight have been sacrificed to safeguard the vested interests of the more fortunate.

Communalistic tendencies seem also to be growing in this country in recent years, a thing which should never exist in this country where we number only two hundred thousand all told and where there is only one stick with which the rulers have to drive us all whether we may be Hindus, Muslims, Parsis, Christians or Untouchables. In this respect we would refer to the £50,000 scheme the Muslims are proposing to launch for a Muslim College in Natal. We wish, at the outset, to heartily congratulate our Muslim brethren for having had, at last, the heart to put £50,000 of their earnings to public use. But why so conservative, might we ask? In such a small community as we are in this country, why can we not think nationally and work for the upliftment of our community as a whole instead of working on sectional lines? We know this criticism might not suit some of our friends. Public duty, however, demands that we should express our opinion when such a big move is on foot. We would have said the same had any other section been responsible for it.

A few words more to explain why we have no faith in the High Commissioner's post. The position of the High Commissioner for India is different, for instance, to that of the High Commissioner for Canada. There is a democratic rule in Canada and the High Commissioner actually represents the people of Canada. Can the same be said about the High Commissioner for India? We contend it cannot. There is so much estrangement between the Government and the people in India that one cannot represent the Government and the people at the same time. If he represents the Government he does not represent the people and if he represents the people he does not represent the Government. We would go to the extent of saying that even if Pandit Jawaharlal Nehru were to come as High Commissioner for India in the circumstances prevailing at present, there would be a tie up between him and the Government he is supposed to represent, and in the interests of the national honour of the people he would either have to stand on the side of his countrymen in this country or leave this country.

"I have never countenanced unconstitutional methods, nor do I believe in illegal activities," Sir Shafa'at Ahmed Khan is reported to have said. What precisely does he mean thereby? Constitutional methods have been thoroughly exhausted in South Africa, and when the people concerned have no say in the formation of a constitution, they cannot be bound by such a constitution. Illegal activities must certainly be condemned. But it depends on what is interpreted as "illegal activities." If a certain law is considered to be humiliating and all constitutional means to oppose it have been exhausted, it does not necessarily follow that one should obey such a law nor could such disobedience be considered illegal. The

law always provides an alternative. Either you obey the law or you shall have to suffer the penalty. A self-respecting person who considers his soul to be above everything else, will surely be prepared to risk any penalty for disobeying a law which he considers humiliating.

Sir Shafa'at speaks of the sympathy of the Government of India. Mere lip sympathy will take us nowhere. There is not an instance where the Government of India has been able to arrive at an honourable settlement of the question of Indians outside India. And how could it do so when the people at home are discontented with the Government. We want a High Commissioner who would be an ambassador of the people of India in the true sense of the word, who would zealously work to uphold the national honour of the country he represents, speak forcefully and act forcefully when the time comes and lead the people to higher and nobler things in life and not to degradation. The task before Sir Shafa'at Ahmad Khan is a heavy one but it all depends on how he faces it.

'WE MUST ALL LEARN TO BE CONTENT'

MR. SASTRI'S ADVICE

"DIMINUTION of citizenship and even humiliations are, perhaps, unavoidable. While every attempt must be made at their elimination, we must all learn to be content with such relief as we can get from time to time," observed the Rt Hon V. S. Srinivasa Sastri interviewed by the *Hindu* (Madras) recently on the Indo-Ceylon Agreement.

"It is not wise," said Mr. Sastri, "to give way to despair or indulge in desperate counsels, merely because we do not achieve a hundred per cent of our aims for the time being. Proud natures are apt to rebel at the immense contrast between the privileged position of the British in the Commonwealth and the partial citizenship of the people of India which pessimists have described as helotry."

"The second point to remember," continued Mr. Sastri, "is that India is densely populated and affords no room for the settlement of outsiders whether as labourers or otherwise. Our people, hardpressed for the barest subsistence, find it profitable to emigrate and, if possible, settle elsewhere. It is easy to see how this disparity places us at a disadvantage. When we hear that our countrymen are oppressed and denied elementary rights abroad, we are unable to retaliate with any effect. Owing to the political structure of the Commonwealth the ultimate solution of all troubles and quarrels is in London. Our case has to be championed by the India Office which finds itself confronted with the Dominion and Colonial Offices. Not having attained dominionhood, the India Office goes under, occasionally, and our case is lost."

Necessity Of Compromise

Proceeding, Mr. Sastri said: "In the early days of the South African struggle Gandhiji recognised the necessity of compromise to secure elementary rights to the Indians resident in the Union. He had to abandon the theoretical right of the Indians to emigrate to that country and settle there. This compromise is now at the foundation of our negotiations with other parts of the Commonwealth. Someday in the future this may be altered; at present it is one of the postulates of the problem and cannot be ignored.

"In Ceylon as in Malaya and elsewhere, local leaders contend that the existence of a large Indian population is a menace to their prosperity and economic welfare. Their opposition is doubtless unreasonable and the methods by which they propose to tackle the problem are harsh and fail to take account of the services rendered by our community. Patience and a disposition to give and take are required of all who negotiate. At the same time those who criticise the negotiations and appraise the terms of the arrangement must have the same qualities."

Concluding, Mr. Sastri stated: "The Standing Emigration Committee of India have suggested certain amendments to the Indo-Ceylon Agreement. It is not known what they are. I have no doubt in my mind that certain of these amendments, and others that public discussion may disclose, would render the agreement more acceptable and more consistent with the self-respect of India. Let us with the utmost strength to those that advocate our cause. But let us not at the same time handicap them by impracticable demands and wholesale denunciation. It is no service to the country at large or to the immediate sufferers to say that the problem had better remain unsolved if it cannot be solved to our entire satisfaction."

SIGNIFICANCE OF RAMZAN

MR. JINNAH'S MESSAGE TO MUSLIMS

MR. M. A. JINNAH, president of the All-India Muslim League, issued the following statement to the press on October 29:—

"I wish Muslims a happy and prosperous Id. The Month of Ramzan is the month of fasting, prayer and communion with God. It is in this month that the Holy Quran was revealed. It is primarily a spiritual discipline enjoined upon the Musalmans but in the performance of this duty, its value in regard to the moral discipline, and its social and physical value, follows in no small degree. It teaches you what hunger means. It teaches you the lesson that you should be prepared for privation and to undergo a hard trial in the performance of duty. That lesson is repeated from day to day for a whole month and its exercise develops, in no small degree, the moral, physical and ethical side of life. It enables you to feel that you are not a slave of food or appetite but that you should be its master. Its physical value also cannot be underrated; for rest given to the digestive organs of the body for the whole month, only gives them additional health and strength, like the fallow ground which by rest becomes more productive. It is a scientific fact that all organs of the body are so made that rest only increases their capacity for work, and the better the capacity of the digestive organs the more healthy is the physical growth of man. Nor can its social value be underrated.

"Islam lays great emphasis on the social side of things. Everyday the rich and the poor, the great and the small living in a locality are brought together five times in a day in the mosque in terms of perfect equality of manhood and thereby the foundation of a healthy social relationship is laid and established through prayer. Then at the end of Ramzan, comes the new moon, the crescent as a signal for a mass gathering

(Continued on page 322).

THE NEW HIGH COMMISSIONER

THE new High Commissioner for India in the Union, Sir Shafa'at Ahmed Khan, arrived in Johannesburg on Monday, November 24, from Lourenco Marques to assume duty. Sir Shafa'at succeeds Sir Rama Rau who returned to India early this year. Sir Shafa'at is a distinguished historian and politician. He was a delegate to the Round Table Conference in London in 1930-32 and was chairman of the All-India Muslim Conference in 1933-34.

In the course of an interview, Sir Shafa'at said, "India's vast supplies of men and war materials have hardly yet been tapped. Up to date we have 1,000,000 fighting men with the Imperial armies, but there are still 3,000,000 more willing to give their services to the King Emperor."

India to-day was a great arsenal from which guns, ammunition and troops were being sent to the Middle East battle front. Sir Shafa'at Ahmed said he was very happy to be in South Africa.

"I hope with the co-operation of the Government and the great majority of the European population I do something to serve the cause of my fellow-countrymen here," he said.

"My experience in India has given me a particular interest in educational questions and social reform, and it would give me great pleasure if, during my term of office, there were improved educational facilities for South African Indians, and if an earnest effort were made to improve their social conditions."

Will Not Countenance Unconstitutional Methods

The Government and people of India would support the Indian community in any legitimate constitutional efforts, said Sir Shafa'at Ahmed Khan, at a reception given in his honour by the Transvaal Indian Congress in Johannesburg on Wednesday night.

"I have never countenanced unconstitutional methods, nor do I believe in illegal activities," said Sir Shafa'at.

It was with great trepidation that he had accepted the request to take up his appointment in South Africa. He was not unaware of the sort of trouble confronting him.

He had, however, come to the Union with infinite faith in the capacity of the Indian and European communities to co-operate with each other.

The Government of India sympathised with South African Indians in their efforts for self-expression and were in agreement with their legitimate aspirations as they had been expressed from time to time.

He hoped that they would become prominent in the social and political activities of the country.

Sir Shafa'at said that modern India had awakened from a slumber of centuries and had undergone mental and political revolutions, as well as a great industrial revolution.

No country was more eager to take part in the destruction of Hitlerism. There was no vital difference on this issue between the different sections of the population.

Colonel C. F. Stallard, Minister of Mines, said Sir Shafa'at was the representative of a great country, which was making a distinguished contribution towards winning the war for freedom and justice.

South African News In Brief

Treatment Of Indians At Grey's Hospital

A DEPUTATION from the Natal Indian Association (F. M. Burg Khan interviewed Mr Burke, the Provincial Secretary, and Mr. Hugh Parker, the Superintendent of Grey's Hospital, in connection with certain disabilities suffered by the Indian community when attending the hospital. The deputation, comprising Messrs. M. G. Naidoo, D. R. Singh, R. Dookran, P. Lalloo, R. K. Naidoo and S. B. Mangal, pointed out the necessity for an Indian clerk and interpreter at the hospital and the out-patient department. It was also pointed out that at times an out-patient had to wait all day before being attended to. The deputation stressed the need for better utensils in the Lakhi ward where, it was complained, chipped enamel basins, plates and mugs were provided for Indian patients. The question of more accommodation for Indians in the Lakhi ward was also stressed. Both Mr. Burke and Dr. Parker were sympathetic and they promised to adjust matters as best they can.

Umgeni Crematorium Society

The attention of the reader is drawn to a notice, appearing in this issue, of a meeting of the Umgeni Crematorium Society to be held on December 7. We regret to state that in the notice appearing in the last issue, owing to a typographical error, Hindu Crematorium Society was printed instead of Umgeni Crematorium Society.

Ban On Petrol

From Saturday no petrol will be sold in the Union between midday on Saturdays and 6 a.m. on Mondays. Announcing this, Mr. R. Stallaford, Minister of Commerce and Industries, said that his appeals to the public to save petrol had not been heeded and that accordingly the present prohibition had been introduced. If the week-end prohibition of the sale of petrol was ineffectual, the Minister declared, rationing would have to be introduced.

Drought In Northern Natal

Drought continues to be Enemy No. 1 in Northern Natal. It is especially bad in the Msinga, Weenen, Ladysmith and south-western Dundee districts. No ploughing has been possible yet, and many people are beginning to be very seriously affected. Prices of vegetables and fruit are rising, and it is even difficult to get many of these commodities. The most serious feature, however, is the death of thousands of cattle, sheep and goats, and the fact that large areas, especially in Zululand, are being turned into desert.

Maximum Potato Prices

The Price Controller, Mr. A. B. McDonald, has fixed the maximum prices for potatoes sold by producers as well as retailers. For producers the maximum price that may be charged is 25s. per 150 lb. The public may not be charged more than 2½d. a lb. for quantities less than 2½ lb. or 2½ lb. for 6d. for quantities above 2½ lb. These prices will be applicable throughout the Union, but exclude the Mandated Territory of South West Africa.

Indo-European Council

A special meeting of the above body will be held at the Dartnell Crescent School, Durban, at 8 p.m. on Monday, December 1, for the purpose of a discussion with members of the Housing Committee of the City Council on expropriation and housing. Mrs. V. Burnside, chairman of the Housing Committee, will lead the discussion and other members of the committee are expected to be present. A full attendance is desirable and members are invited to ask questions and join in the discussions.

[Every thing said or done in the name of a political nature which is otherwise published has been written and edited by Manilal M. Gandhi to express the views of Indian Opinion.]

Doings In India

Mr. Munshi On India's Future

MR. K. M. MUNSHI, former Home Minister to the Bombay Government, in the course of a statement to the Press, appealing for an "Akhand Hindustan front," says:—"Several Congressmen, while expressing the same views as I hold on the right of self defence, have been making enquiries of me whether they should leave the Congress. That is not for me to say or to decide. Gandhiji, in his statement on my resignation, has plainly told every Congressman what their duty is. Resignation on the issue of self-defence can only be a matter of conscience and the best way for Congressmen is to seek the guidance of Gandhiji. Referring to the present situation, Mr. Munshi says: "Hitler's march into Russia, the appointment of General Wavell to the Indian Command and the continuance of communal riots in the country are unmistakable points to the gravity of the situation in which India finds herself. I feel strongly that unless the country as a whole takes immediate steps to put the house in order it may find itself in the gravest danger. At such a time it is essential that all those who believe in the unity and internal security of an undivided India (Akhand Hindustan) must mobilise and consolidate opinion against the loose talk of dividing India. Several leaders of all communities have already expressed themselves against this attempt to vivisect India. This is not the time to force new constitutions. There is no possibility at present of adjusting communal rights, for no one can foresee the basis of future life. The world, including India and its political parties, is in the melting pot. No one knows the shape they will take when this terrible war ends. The 'Akhand Hindustan' is the undivided India of Hindus, Muslims, Sikhs, Christians, Europeans and Parsis, of everyone who is born in India or who has his home in India. At the end of the war we all hope to live here as brothers, in full freedom to pursue our distinctive growth. At present, therefore, we can only explore the possibility of establishing an 'Akhand Hindustan front,' the lowest common measure of agreement between the largest sections of public opinion in India. If we secure this front, it will give us some chance of securing internal amity and security during the coming year or two and thus preserve our land, our homes and our culture. Unfortunately we have in Mr. Amery, the Secretary of State for India, a gentleman who is anything but helpful. He is not likely to withdraw the veto with which he has invested those who seek the division of the country. His constant emphasis on agreement between political parties before any political advance is made is a flat refusal on the part of Whitehall to help us to solve our problems. Unless this veto is, therefore, taken away and Britain declines to put a premium on communal intransigence it would be idle to expect that Britain will help us in this matter. But that is no reason why an effort should not be made by us to see the dangers ahead and help ourselves. The front need not be an organisation. It is only a common platform evolved by different parties which believe in the internal security and inviolability of India and combine to provide a solution which will eliminate communal strife from this country and preserve the internal economy during the period of international crisis."

Struggle To Last Five Years

In the course of a recent statement on the civil disobedience campaign Mr. Jhatma Gandhi stated: "Complaints are being made in several parts as to the Punjab that the new lists of Satyagrahis are not being passed as fast as they are sent. There is no lack of dispatch in the Punjab or any other province as to the lists. But I am in no hurry to pass them. I repeat for the thousandth time that the present civil disobedience is not only not designed to embarrass authority, but care is being taken as far as possible to avoid all embarrassment. The merit as also the strength of the struggle consists in reducing embarrassment to the minimum whilst the British are engaged in a deadly life-and-death war. Moreover, since our struggle is going to be indefinitely prolonged, I give no less than five years, there need be no hurry to fill jails. Mere filling of jails can bring us no nearer our freedom than we are now. Virtue lies in the people learning through restricted civil disobedience the necessity of discipline, suffering and self-sacrifice. Every true example of Satyagraha acts as a leaven working itself in the mass mind. During the initial stages I was purposely lax in scanning the lists and the result was that many crept in who had no constructive work. Some had even no faith in it. They are a burden on the organisation and positively hinder the march to freedom. I have said repeatedly that constructive work is the foundation for civil disobedience. It promotes discipline and conduces to the growth of non-violence in the worker as time advances. Congressmen must, therefore, expect increasing stiffness on my part. Conditions will be the same but strictness will be confined to their enforcement. This is but natural if we are to grow from strength to strength and if we are to make the struggle increasingly purer. I can conduct it on no other terms.

Sir Muhammad Zafrullah Appointed Federal Court Judge

His Majesty the King has approved of the appointment of the Hon'ble Sir Muhammad Zafrullah Khan to be a Judge of the Federal Court in succession to the late Sir Shah Sulaiman. Born in February, 1893, and educated in Lahore and later in London, Sir Muhammad first came into prominence as crown Counsel in the Delhi Conspiracy Case in 1931-32. He was a member of the Punjab Legislative Assembly from 1930 to 1935, President of the All-India Muslim League in 1931, member of the Provincial Reforms Committee and delegate to the Round Table Conferences in 1930, 1931 and 1932, member of the Consultative Committee in 1933, member of the Viceroy's Executive Council the same year, was delegate to the Joint Select Committee in 1933, held the portfolio of Education, Health and Lands and later became Railway Member in 1935 and Law Member in 1939. He represented India at the League of Nations Assembly earlier in the same year, was re-appointed member of the Executive Council for a further term on April 1940. He took part in the trade negotiations in London in 1938, in which year the trade agreement was signed. He was Chairman of the Eastern Group Supply Conference in 1940.

Pandit Nehru On Khadi

"It is absurd our sitting complacently and allowing our minds to get rusted in this ever-changing world. Khadi has a message of hope for our millions of people. I am convinced." Thus wrote Pandit Jawaharlal Nehru in the course of a letter from Dehra Dun Jail to the Secretary of the Gandhi Ashram, Meerut, on the occasion of Gandhiji's birthday. The letter continued: "I am gratified at the progress Khadi is making. But it distresses me that the pace is not swifter. Because of this I sometimes wonder if we have not got into some kind of rut in our method of work. Year after year the same methods, the same appeals from the same platforms, the same purchases, more or less in fact everything from top to bottom is the same except the fact that you have shifted your headquarters to Goshimgaaj—this does not apply to our province only but to the whole country. A little more intelligence, a wider outlook, a greater and closer study of existing conditions seem to be needed throughout. War time was and is particularly the period when Khadi should advance by leaps and bounds. I regret to observe that not even an attempt is made to think over the whole problem in order to find out where we err or do not fit in with the conditions that prevail. In China, three years ago, a semi private attempt

was made to start industrial co-operatives to promote local production of all kinds of goods, chiefly by cottage industries. That was a different problem from ours and it was intimately related to war conditions there. Even so, it is astonishing how this movement spread and developed on co-operative lines. Now there are more than 30,000 co-operatives functioning successfully, even behind the Japanese lines. This movement saved China from economic collapse and in the long run has been more important than the military resistance. We see here something that fits in with circumstances and, therefore, spreads like a forest fire, and not something that requires continually wet nursing for it to maintain its strength. The Chinese industrial co-operatives cannot be compared to our Khadi movement as they are different in outlook and methods, and yet there is much in common and we can learn greatly from them."

Things In General

Indians In Foreign Countries

No person of nation could ignore the fact that what was good for an Indian in India was not necessarily good for him in Malaya, said Mr. S. Dutt, I.C.S., Agent for the Government of India in Malaya, at a reception given in his honour by the Selangor Indian Association recently. Mr. Dutt emphasised that the primary requirement of a community in a foreign country was unity, adding that it was perhaps easier to achieve this unity in a foreign country than at home for various reasons. He regretted that he had found that differences existed among Indians in Malaya, based not so much on honest differences of opinion on certain fundamental problems as on personal prejudices and, perhaps, mutual misunderstandings. That was deplorable and prevented the community from pulling its full weight in the life of the country. Mr. Dutt, however, said that he was glad to be assured by the leaders of the Indian community throughout the country that they had realised the danger of importing the politics of another country into this country and that what they sought for themselves was not privileged positions but equal opportunities. Mr. Dutt said it was not a crime, however, for an Indian to seek to better the lot of his [illegible]

Wedding Tea Party

A Tea Party in honour of Mr. H. K. Gokal of Lamb Trichardt and members of the wedding party, who had come on the occasion of the marriage of Mr. Govindjee, brother of Mr. H. K. Gokal, to Miss Savita, daughter of Mr. and Mrs. Pragji Vasanjee of Durban which took place on Friday, November 21, and in honour of Kumar M. V. Palana, physical instructor, who has come from Jaipore State, was given by Messrs T. P. Devshi, Manjee Devshi and Victoria Produce Co., in the Durban City Hall (supper room) on Monday, November 24. The most attractive event was the physical feats performed by Mr. Palana. Speeches were made congratulating the wedded couple and wishing them every happiness and prosperity in their future life and also congratulating Mr. Palana for the wonderful mastery he had gained over his body. Garlands and bouquets were also presented. Several donations were made by the parents of the bride and the bridegroom on the auspicious occasion of the wedding which included £25 by Messrs H. K. Gokal and £25 by Messrs T. P. Devshi and Son to the Governor-General's War Fund.

Wedding In Pretoria

A beautiful wedding ceremony took place on Sunday, November 23, in Pretoria when Mr. Balakrishna, son of the late Mr. Thambi Naidoo of Johannesburg and younger brother of Mr. Narainswamy Naidoo who has sacrificed [illegible] occupation and [illegible] tarian movement against the [illegible] (Transvaal Law and Trade [illegible]), was wedded to Miss Rajambal, daughter of Mr. and Mrs. M. Gopalswamy Naidoo of Pretoria. There was a large and representative crowd present and the bride and bridegroom were recipients of numerous congratulatory messages and valuable gifts. D. Y. M. Padso and prominent members of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress, were also present and wished the newly married couple every happiness and prosperity in their future life. A [illegible] presentation was also made on behalf of the Nationalist Group.

Wedding In India

The marriage took place in Rajkot, Kathiawad, India, on Sunday, November 23, of Mr. Shantilal Desai, son of Mr. P. G. Desai of Messrs. Gandhi and Co., well-known firm of Durban, with Miss Mrudula Kothari, daughter of Mr. and Mrs. Manohlal Kothari.

Sydenham Sanathan Dharma Vishnu Mandir

The building sub committee of the above Mandir gratefully acknowledge receipt of the following donations towards the school building now in course of erection at 284 Hamilton Road, Sydenham:—Messrs. H. Bhanwan £25; I. Sookoloo Singh £15 15s.; R. Bandoo Singh £10 10s.; Thomas & Co. Ltd. £10 10s., Rhodesian Timber Co. Ltd., R. Singh, J. Ramprasad, Highwood Dairy, G. Merhoye, S. O. Jagoo, P. P. Pather, R. Boodhoo, Gangaram Ltd., Parsotam Vallab & Co., Harilchal Ghela, G. C. Kaplan £5 5s. each; Durban Glass Works Ltd. £5, N. Narain £3 3s., A. Moonilall £2 10s., V. M. Maharaj, B. Bhagwan £2 2s. each, McKenzie Pettit & Co.; Dullabh Jiwan and Son, S. Lalla Maharaj, Govan Morar, M. H. Desai, Britannia Tailors, R. Ramhorry, T. Tulsi Mathoo, J. B. Singh, R. K. Maharajh £1 1s. each, Gowrie Tiwari £1. Any contributions will be gratefully accepted by the treasurer at Madeline Buildings, Smith Street, Durban.

Nizamia Muslim Society

The following message has been sent by the Nizamia Muslim Society, Maritzburg, to Sir Shafa'at Ahmad Khan, M.A., LL.D., High Commissioner for India in the Union on his arrival in Johannesburg: "The officials and members of the Nizamia Muslim Society extend to you their heartiest welcome to South Africa as High Commissioner for India to the Union. We hope and pray to Allah that you will be given good health and prosperity to carry on with your good work."

Soya Butter

Butter made from soya beans, said to be high in protein content but low in fats, with a creamy sweet flavour, also soya bean oil for salad, are gaining popularity in America.

Arithmetician Dead

Charles Pendlebury, author of several widely known standard works on arithmetic, died in Chiswick, England, recently.

NOTICE

UMGENI CREMATORIUM SOCIETY

Members are hereby notified that there will be a general meeting of the above society on Sunday, December 7, at 2.30 p.m. in the Social Health Association Hall, 127 Victoria Street, Durban.

Agenda: (1) Minutes, (2) chairman's resignation—election of a new chairman, (3) secretaries' letters of resignation and subsequent correspondence, (4) general.

V. VASANJEE,
P. H. JOSHI,
Jt. Hon. Secretaries.

SIGNIFICANCE OF RAMZAN (continued)

on the Id day, again in perfect equality of manhood, which affects the entire Muslim world.

Id-ul-Fitr

"You have gone through the regime of Ramzan for one whole month and now comes the Id-ul-Fitr, which means recurring happiness. It is a day of happiness followed by the performance of duty in order to inculcate upon you and to show to you that true happiness lies in the successful performance of duty. At this moment of your joy, vast congregations will join you all over the world, and while you all should thank the Almighty that He has enabled you to perform your duty and given you strength to make a sacrifice that was required from us by Him, let us prepare ourselves for another duty, no less important and make a firm resolve on this great day, that we will do our duty by our nation that is struggling for its freedom in the country. Let us pray to God that He may give us strength to prove ourselves worthy of this resolve and fulfil it. But while we are engaged in our own struggle for freedom, let us not forget our brethren who in other parts of the world are doing likewise. Let us pray for their success. I feel confident that you all will at this moment reaffirm your resolve to do every thing in your power, and to make every contribution in the shape of time and money and make every sacrifice that is possible to consolidate, harness and make Muslim India really a great nation, specially by building up all departments of national and individual life such as educational, economic and social uplift and thus help further the onward progress in the realisation of our political goal, namely, Pakistan. Our catchword should be faith and discipline."

The Sporting World

Week-end Cricket In Durban

ON Saturday November 22, the "A" Division cricket matches were continued. Muslims played at Sparks on the main ground, while work on the double fixtures. Sparks in their second innings scored 98 runs (V. Allen 31). Muslims were left with 15 runs to make to win on the double innings, which they did for the loss of two wickets (M. I. Yusof 10 not out). On No. 1 ground Stars beat Sastri College on the double innings in a low scoring match. Sastri College scored 41 in their second innings, leaving Stars with only 38 runs to make for a double innings victory. Perhaps the match of the afternoon was that between Kismet and Ottomans on the No. 3 ground. Kismet had 97 runs to make with 7 wickets in hand, and all the afternoon before them. E. Kalljee with an invaluable 50, R. Karodia 17 and A. B. Goovadia 16, steered Kismet to victory. Before the close of play Ismail had knocked up a fast 50 not out in Ottomans second innings. Kismet with their victory over Ottomans now lead the league with Muslims and Ottomans following close on their heels. On Sunday the "A" division cricket matches were played. On the main, Stella batting first scored 64 (Ganesh 34, Timol 5 for 32). Ismail at the close of play had 11 for 3 wickets. On No. 1, Central batting first against Bharat, after having lost two quick wickets, scored 202 for the loss of 6 wickets, when they declared. There was a brilliant third wicket partnership of 90 runs by K. N. Moodley and M. D. Reddy, of which the former scored 48, M. Kisten came on and the fourth wicket partnership realised 61 runs, of which Kisten scored 97 including two sixes. M. D. Reddy carried his bat for an unfinished century—the first of the season. Bharats went down badly and at the close of play had already lost 5 wickets for 20 runs (Kisten 3 for 5, Sukhdeo 3 for 4). Gooyalle scored a fast 120 runs for the loss of 3 wickets (Osman Baobua 61, M. I. Yusof (Unsuits 50 not out), and sent in Orientals to bat. Orientals only scored 5 in their first innings (Osman Baobua 5 for 13). They followed on to score 50 runs for the loss of 4 wickets in their second innings.

Cricket At Krugersdorp

A cricket match played between the Ottoman Juniors C.C. and the Dabhel Muslim C. C. on November 1 resulted in a fine victory for the Ottoman Juniors of Krugersdorp. The hurricane bowling of Messrs. Osman Sayed and Ally contributed largely to the collapse of the Dabhel Muslim C.C.

In Aid Of Unemployment Relief Committee

The N.E.U.F. (P. M. Burg branch) is organising a grand Amateur Boxing Tournament for December 2, the star bout being between Arop Moodley and Tiger Kelly for the Pietermaritzburg Featherweight Championship supported by bouts between Kid Veeran and Kid Chetty, and Seaman Moodley and James Govender. Besides the above there will be nine other bouts consisting of the following:—Kid Kishore vs. Seaman Padayachee, Baby Ahoy vs. Johnny Kid David, Young Naidoo vs. Young Sharkey, Anand vs. Shoe Paddy, Ansary Yacoob vs. Young Reggie, Spider Naidoo vs. B. S. Pillay, Kid Pillay vs. Young Samson, George Pillay vs. Jago Moodley, Kesavaloo vs. Chin David. There will be an exhibition bout between C. P. Naidu who recently fought Mannie Dixon for the South African Featherweight Championship and Rattling Chin, which, it is believed, will be an attraction. The participants have been busy training for the last month and have been putting in quite a lot of work, and as a result the standard of boxing is expected to be high. The fight is being staged under the N.A.U.S. rules. 25% of the nett proceeds will go to the Maritzburg Indian Unemployment Relief Committee.

Duffs Road United Sports Club

A five-a-side football tournament (knock-out system) for school boys only under 16 years of age will be held on Sunday, December 7, at the Duffs Road Sports Ground (weather permitting) at 10 a.m. sharp.

Tongaat Section Juvenile Sports Committee

The above committee will hold its annual sports at the Grange Tongaat section, on Sunday, December 7, commencing at 9.30 a.m. There will be various events to be competed for, including that of a Marathon race for adults and a five-a-side tournament for a beautiful floating trophy. Competitors must be bona fide residents.

The radio star handed the waiter a five-pound note.

'Bring me a whisky and get something for yourself,' he said.

The waiter brought the whisky and a pound change.

'What's the idea?' said the star. 'I've only had one drink, and you've brought only a pound change out of five pounds.'

'But you told me to get something for myself.'

'Well, what did you get?'

'A new overcoat.'

Our Agents

Copies of "INDIAN OPINION" will be obtainable at the following places:—

PATEL'S VEGETARIAN TEA ROOM SUNBRAND TOBACCO WORKS, SINGH'S CAFE, C. DHANJEE, PETER'S LOUNGE, BURMA HOUSE, Grey Street; and V. PATEL, Brook Street; CRYSTAL CAFE, Allen Street; ORIENT FRUITERER, Grey Lane, Durban, and PREMIER MUSIC SALOON, P. M. Burg

NEW SHIPMENTS
—OF—
3 PIECE DAWNI SETS

In Georgette, Crepe de Chine and Satins. Embroidered, Printed and with Indian Zari work in all colours now unpacked.

From 35/- to £6 PER SET.

THE JAPAN BAZAAR

JOHANNESBURG'S SAREE HOUSE

FOR DEPENDABLE GOODS, BETTER VALUES & FRIENDLY SERVICE

SOMETHING NEW BY EVERY INDIAN MAIL

ત્રણ પીસ ઓઢણી સુટનું

નવું શીપમેન્ટ કમખાજ આવ્યું છે જેમા જોરજેટના, સાટીન, અને કેપડીશીન્ના સૂટો, ભરત ભરેલા, ભાતેલા તેમજ ઝરી કામવાળા, દરેક નવા રંગોમા શ્રી ૩૫ થી પા. ૬ સુધી.

SAREES

REAL BENARES SILK SARIES, [illegible] From £3 to £18 EACH.

★

Rosch Work and Embroidered Georgette Crepe de Chine SARIES. From 17 6 to 65/- EACH.

★

Stencilled and Embroidered ART SILK SARIES [illegible] From 10 6 EACH

★

LATEST FILM STAR SAREES, [illegible]

★

Indian made GEORGETTE and SATIN DRESSES, [illegible] From 7/6 EACH

★

[illegible] Ladies' INDIAN SHOES, CHAPPALS, Fancy BEAUTIFUL BANGLES, BARBERS BROOCHES, BANGLES, NECKLACES, Hand embroidered PETTICOATS and BLOUSE LENGTHS [illegible]

★

Special Values in Embroidered, Printed [illegible] CREPE DE CHINE [illegible] ART SILK [illegible] shades

From 2/3, 3/6, 4/6 & 5/6 PER YARD

★

CHILDREN'S DRESSES

[illegible] Georgette, Crepe de Chine Satin Hand made DRESSES [illegible] From 3 6 to 10 6 EACH

★

BOYS' SILK & POPLIN SHIRTS

From 2 6 to 6/6 EACH.

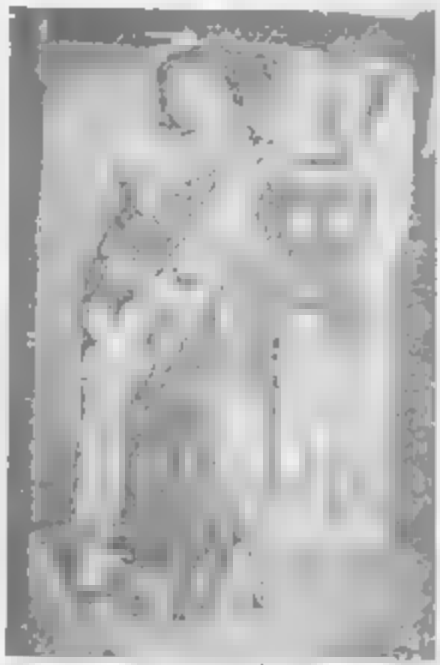
★

MEN'S STRIPED & PLAIN SILK SHIRTS, PYJAMAS, SILK HANDKERCHIEFS, TIES, SOCKS, etc., at specially reduced prices

★

WE [illegible] Silk and Cotton Piece Goods, Ladies', Men's and Children's Ready-made Lines in our Wholesale Department

WE ARE IMPORTERS OF INDIAN MADE GOODS.

શ્રી જાપાન બજાર

જોહાનીસબર્ગનું

જાણીતું સાડી ગૃહ.

જાણીતું અને પ્રખ્યાત થયેલું સાડી ગૃહ

પાછું એકવાર જનતાના મન રંજન કરવા,

નવુંદાર નવરંગી સાડીઓ અને તેને લગતી જરપુર વસ્તુઓ,

બજારના ભાવથી ઘણા ફીક્સમત ભાવે,

જાહેરની ચાલુ જમાનાની માંગણીને પહોંચી વળવા.

૨જે રજ નવી કંપ જોહાનીસબર્ગ માં સાડી ડીપાર્ટમેન્ટ ખોલવામાં આવ્યું છે.

[illegible]

THE JAPAN BAZAAR,
GIDOOMAL & CO.
WHOLESALE SILK MERCHANTS
39, MARKET STREET.
P. O. Box 5169. JOHANNESBURG. 'PHONE 33-6229.

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૯ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૮ નવેમ્બર, ૧૯૪૧. અંક ૪૭.

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર તા ૨૮ નવેમ્બર, ૧૯૪૧.

નવા હાઇ કમીશનર

સર શહાન્શાહ અકબર ખાન મુનીયનમાં ઠીંડના હાઇ કમીશનર તરીકે આપણી વચ્ચે આવ્યા છે. અગે સર શહાન્શાહને માનુ આપીયા આવેલા એક પ્રતિનિધિ તરીકે આવકાર આપીએ છીએ હાઇ કમીશનરના પદ પરથી આવારે વિદાય લીધલ ઉઠી ગયો છે ત્યારે તેથી હાઇ કમીશનર તરીકે તેમને આવ કાર આપી શકતા નથી હાઇ કમીશનરની ઓફીસે આબાર સુધીમાં એવું કોઇ પણ કામ નથી કર્યું કે જે ને ઓફીસ વીના ન થઇ શકે કેપટાઉન એગ્રીમેન્ટ અને યુનીયનમાં ઠીંડ સરકારના પ્રતિનિધિની સ્થાપના થયા બાદ ઠીંડીઓની સ્થાની કંઇ વધ્યા ના બરાબરી જ છે. જો અધપણે રીપેટ્રીએશન સ્કીમ જેને પાછળથી એસીસ્ટેડ એમીગ્રેશન સ્કીમનું નામ આપવામા આવ્યું હતું એ સ્વીકારીએ તો આ પક્ષને કંઇક થયું આવ્યું હતું કે 'બારી કંઇક ઠીંડી ઠીંડી થરતીના મંજુર કરાર તેઓના સોપુર્ણ શક્તિ અને તક અનુસાર તેઓની ઉન્નતિ કરવાના સધળા માર્ગો મોજરો અને બનના સધળાં પગલાં લેશે અને કેળવણી અને અન્ય સગવડોની બાબતમા બ્રીટીશ પ્રજાના અન્ય વર્ગોની બરાબર વસવાયા કેવામાં નહીં આવે.

તેમ છતાં કેપટાઉન એગ્રીમેન્ટ બાદ ઇમીગ્રેશન કાયદા વધારે સખ્ત બનાવવામા આવ્યા. પરિણામને કેમ કે ઠીંડીઓએ કંઇ થયા મોજુદ હતા અને જેને લીધે કરી પ્રજ્ઞ ફિકાવતાનાં આવ્યા નહોતા તે બધાને બારી રીતે આવેલા એ આધારે રદ કરવામાં આવ્યા. ટ્રાંસવાલમાં રેજીસ્ટ્રેશન સર્ટીફીકેટ એ ઠીંડીનું એક કાયદાનું દસ્તાવેજ જેના પાસે હોય તેને ટ્રાંસવાલમાં ગમે તે વખતે દાખલ થવા તા પણ કોઇ પણ રીતે રોકવું નહોતું એ સર્ટીફીકેટ પણ મુળમા જેઓ બોટી રીતે દાખલ થએલા હોય તેમાંથી તો પાસેથી છીનવી લેવામાં આવ્યા. અને બાકીનાઓના સર્ટીફીકેટ પણ જે તે ધરાવનાર મરણ પર્યા ઉપર ટ્રાંસવાલની બહાર રહે તો રદ કરવામાં આવ્યા. બાદ એટલું બાદ રાખવું બનેલ્યું કે આ નવા પ્રતીબંધો પડવામા ન પડેલા ન્યાયની અદાલતે એવો ચુકાદા આપેલ હતા કે એક વખતે એક સર્ટીફીકેટ આપાઇ ગયું. પછી તે બારી વા બોટી રીતે અપાયું હોય તો પણ, તે રદ કરી શકાય નહીં. ઠીંડીઓના વેપારના હકોપર પણ કેપટાઉન એગ્રીમેન્ટ બાદ પ્રતિબંધો મુકવામાં આવ્યા. અને નવા પરવાનાની અરજના સંબંધમાં લાયસેન્સીંગ બતા મીશનના ચુકાદા સામે નિષ્પક્ષપાત અદાલતને અપીલ કરવાનો હક આપવાનું એ એગ્રીમેન્ટ માં પગલ આપવામા આવ્યું હતું ત પણ પાળવા માં આવ્યું નથી તેને બદલે ટ્રાંસવાલમાં કેપ-ટાઉન એગ્રીમેન્ટ બાદ લાયસેન્સના કાયદાની સખ્તાઇ વધારવામા આવી અને ૧૯૩૨ ના પ્રસ્તાવ સેન્ડ ટેન્યુર એકટે કેપટાઉન એગ્રીમેન્ટ ના કરેનમાં જેવી બાકી રહેતી ડેડમા હતું તે પણ કાઢી નાખ્યું. એ વખતે ઠીંદની સર દક્ષાન્હુમેનના પ્રમુખપણા હેઠળ એક મંડલું પ્રતીનીધી મંડળ આવ્યું કે જેને મહાત્મા અને બીજા જેલા ઉચ્ચાધારીઓનો સામનો કરવાનો હતો જેઓએ ઠીંદી પ્રવાસ પીયે પોતાનો નીચય અગાઉથીજ કરી નાખ્યો હતો અને તેઓએ મીથેમાં પોરબથી એક તરફ પક્ષ કહયાને તેઓ તકસાર નહોતા કબીકતમાં તેઓએ એ પ્રતીનીધીમંડળને સત્યમય મોઢ્યા શબ્દોમાં કહી દીધું કે આ દેશની આંતરીક બાબતોમાં તેઓને બાધું બારતાનો હક નથી અને તેઓએ રસ્તો પકડી લેવો. પરંતુ પ્રતીનીધી મંડળને ઠીંદુસ્તાનની ગણીસ કરોડની પ્રજાના રાષ્ટ્રિય સ્વમાનના કરતાં પોતાના મોભા ની વધારે ચીંતા થઇ અને એમ્બારસે. ડીકલર સાથેના અતહારમાં ગેંડાસ્લોવેકીયાવાની સાથે રજા રમ્યા તેવી તે પ્રતીનીધીમંડળ રમત રમી ગયું. બર કન્સલ્ટન્ટ પ્રુમેન પાછળથી ઠીંદુસ્તાનમાં પોતાના મનની વાત ખુલ્લી પાડી કે દક્ષીણ આફ્રિકા ના ઠીંદીઓની સ્થીતી એટલી બરાબર છે કે તેને ઠીંદુસ્તાન બારો આજે વ્યાપાર હોત તો તેઓ કમારનું નેતી સામે યુદ્ધ જાહેર કર્યું હોત.

૧૯૩૨ ના ટ્રાંસવાલ સેન્ડ ટેન્યુર એકટે પકડેલી જ વખત યુનીયનની કાયદાપોથીમાં વર્ણભેદ ગેરકાયદે રીતે દાખલ કર્યો કે જેની સામે ઠીંદ સરકાર શરૂઆતથીજ બરી રહી હતી. બાદ બાદ ૧૯૩૬ નો એશીયાટીકલ (ટ્રાંસવાલ લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ) એકટ આવ્યો અને હાલ કમીશનરની ઓફીસથી દોરવણી અને સંમતીથી કામના નેતાઓએ નાતાલમાં સરકારને એવી મરજીયાત બાંધી આપી કે ઠીંદીઓને કહેવાતા યુરોપીયન સત્તાઓમાં પ્રવેશ નહીં કરવાનું તેઓ સમજી રહેશે.

જો આપણી સ્થીતી આર્થીક રીતે તેજ નજદીક રીતે બગડી નહીં કહેવાય તો ચું કહેવાય એ અમારે હજુ સમજવાનું બાકી રહેશે.

ટ્રાંસવાલમાં ઠીંદીઓને માટે જુદાજુદા સ્થાપવા મા આવેલા સત્તાઓમાં ઠીંદીઓને જગીન મહીનાના હકો આપવામા આવ્યા તેને મોટું મહત્વ આપવામાં આવ્યું છે પરંતુ એ હકોવાતો હક તો ઠીંદીઓ ૧૮૮૬ બાંજ ભોગવી રહ્યા હોત તો એ પ્રકારના નેતાઓ આપણે બાજાને બાદર પોતાના રાષ્ટ્રિય સ્વમાનનો ભોગ આપવા બરાબર પોતાનો આત્મા વેચી દેવા તૈયાર થયા હોત પરંતુ તેમ કરવાથી તેઓએ ઇનકાર કર્યો.

કેળવણીના સંબંધમાં કહાય કડી શકાય કે કેપટાઉન એગ્રીમેન્ટ બાદ સ્થિતિ કંઇક સુધરેલી છે. પરંતુ તેમ છતા આજ હજુ પણ નિરાંશ જવાની વયના ૧૦ થી ૨૦ હજાર બાળકોને માટે કેળવણીનું કંઇ પણ સાધન નથી. હાલ સરકારી મદદ મળતી શાળાઓની સ્થિતિ પણજ અસંતોષકારક છે અને ઠીંદીઓને માટે પ્રાથમીક અકલ શિક્ષણની યોજના નાંખ દીધાથી પણ મુરીબ ઠીંદીઓ પોતાના બાળકોને કેળવણી આપી શકતા નથી.

સમાજ સુધારાની દીશા હોવાના પણજ જરૂર છે. મતીદારોના અને મજુરવર્ગોના લાકો વચ્ચે અસહકારમણ આવી રહી છે. ઠોકોમાં એવી બાગણી વર્તી રહી છે, અને તે ગેરવાજબી નથી, કે ઠીંદી સવાલની પ્રત્યેક સમાધાનીમાં નસીબ-દારોના સ્વાર્થિત સાધનને રક્ષણ એવા નસીબ-દારોના અને જેઓ રીયા રહ્યા છે તેઓના ભોગે કરવામાં આવ્યું છે.

કોમીસાદા વૃત્તિ પણ આ દેશમાં હમણાના વર્ષોમાં વધતી જતી હોવામાં આવે છે કે જે બારી રીતે આ દેશમાં વર્ષો આપણી સેવ્યા માત્ર જે સ્વમની બ અને બધા રાજકર્તાઓ આપણને સોને પક્ષી તે ઠીંદુ કે, મુસલીમ હો કે, પારસી, ખ્રીસ્તી અને અસ્પૃસ્ય હો, તેઓને એકજ લાકડીએ હાંકી રહ્યા છે. ત્યાં કરી પણ નાંખ દેવા લેવાએ.

આ બાબતમાં અમે મુસલીમ બાઇઓ નાટાલ માં એક મુસલીમ કોલેજ સ્થાપવાને માટે બાકીદ ૪૦,૦૦૦ ની યોજના બનાવમાં મુકવાની તૈયારી કરી રહ્યા છે તેને વિષે ધ્યાન ખેંચીએ છીએ. સોથી પ્રથમ તો અમારા મુસલીમ બાઇઓને અમે મુબારકબાદી આપીએ છીએ કે પોતાની કોમમાંથી બાકીની મોટી રકમ બદેર કાર્યમાં આપવાની તેઓને છેવટે પ્રેરણા થઇ છે. પરંતુ એટલા સંકુચિત મનની શો જરૂર? આ દેશ માં આપણે એક બીજાની કોમ છીએ તેમાં આપણે રાષ્ટ્રિયદષ્ટિયા કેમ વિચાર ન કરી સકીએ અને જુદા જુદા વર્ગોના પોતપોતે કામ કરવાને બદલે સમસ્ત કોમની ઉન્નતિને માટે કામ કેમ ન કરીએ? આગે બતાવીએ છીએ કે અમારી આ રીતે કેટલાક બાકીઓને નાંખ રહે. પરંતુ આવું એક મોટું કામ પોતાનો આવી રહ્યું હોય ત્યારે તેને વિષે અમારો મત દર્શાવવો એ અમારી એક બંદર ફરજ સમજીએ છીએ. બીજા કોઇ પણ વર્ગે એવું કાર્ય ઉઠાવ્યું હોત તો પણ અમે આજ કર્યું હોત.

હવે હાઇ કમીશનરના પદનાં ચલણે વિશ્વાસ કેમ નથી રહ્યો તેના ખુલાસામાં ચૌહાણ સાહેબ કહીશું. દોઢના હાઇ કમીશનરનું પદ રાખવા તરીકે કેનેડાના હાઇ કમીશનરના પદ કરતાં જુદું છે. કેનેડામાં ઇંગ્લાસન છે અને લાંબો હાઇ કમીશનર અરેખર કેનેડાની પ્રજાનો પ્રતિનિધિ છે. શું એજ વસ્તુ દોઢના હાઇ કમીશનરને વિષે કહી શકાય ખરી? અમારા મત પ્રમાણે નહિજ કહી શકાય. દોઢસ્તાનમાં સરકાર અને પ્રજા વચ્ચે એટલો બધ છે કે કોઇ સરકાર અને પ્રજાનું એક સાથે પ્રતિનિધિત્વ ધરાવીજ નહિ શકે. જો તે સરકારનું પ્રતિનિધિત્વ ધરાવે તો તે પ્રજાનું નહિ ધરાવી શકે અને જો પ્રજાનું ધરાવે તો સરકારનું નહિ ધરાવી શકે. અમે એટલે સુધી કહીશું કે જો ખુદ પંડિત જવાહરલાલ નેહરૂ પણ હાલના સંજોગોમાં દોઢના હાઇ કમીશનર તરીકે આ દેશમાં આવે તો જે સરકારનું તેઓ પ્રતિનિધિત્વ ધરાવતા હોય તે સરકારની અને તેમની વચ્ચે ચકમક ઝરે અને પ્રજાના રાષ્ટ્રિય સ્વમાનના હકમાં તેમને આ દેશમાં પોતાના દેશબંધુઓની બાજુએ ઉભા રહેવું પડે અથવા તો આ દેશ છોડી ચાલ્યા જવું પડે.

સર ઝફરુલ્લા અહમદ ખાન બોલી ગયા જણાવ્યા છે કે "બંધારણ વિરૂદ્ધની રીત, મેં કદી પણ સાંભળી નથી, અને ગેરકાયદે પ્રવૃત્તિ ઓર્ગા હું માનતો નથી." એમ કહીને તેઓ વસ્તુતઃ શું કહેવા ઇચ્છે છે? દક્ષિણ આફ્રિકા માં બંધારણસરના હલાલે પુરેપુરા બેચાર થઇ ચુકેલા છે અને બાકાતાવળગતા મોઢાનો ને બંધારણ પકડવામા કશો અવાજ ન હોય તેવા બંધારણથી તેવા બોઠો બંધાય છે પણ નહિ. ગેરકાયદે પ્રવૃત્તિઓ બેશક વખોડવીજ જોઇએ પરંતુ "ગેરકાયદે પ્રવૃત્તિઓ" કોને કહેવાય તેના ઉપર આધાર રહેલો છે.

અમુક કાયદો જો અપમાન ભરેલો જણાતો હોય અને તેનો વિરોધ કરવાને સબબ બંધારણ સરના હલાલે બેચાર થઇ ચુકેલા હોય તો એવું નથી કરી શકાતું કે એવા કાયદાને પાળે અમુજ જોઇએ અને જો પ્રમાણે તાળે નહીં મનું તો ગેરકાયદે નહીં ગણાય. કાયદામાં કશોક એ વસ્તુ હોય છે. બા તો કાયદાને પાળો પાળો અને જો નહીં પાળો તો તમારે તેની સજા ભોગવવી પડશે. એક સ્વમાનપ્રીય માણસ જે પોતાના આત્માને સર્વથી પર ગણે છે તે જરૂર જે કાયદાને પોતે અપમાન ભરેલો જાણતો હશે તેને તાબે થવાના કરતા જરૂર બાબા પોકારવાનું પસંદ કરશે.

સર ઝફરુલ્લા-ખત દોઢ સરકારની દીક્ષણાફ્રિકા વિષે બોલ્યા છે. ગૌહાંતી દીક્ષણાફ્રિકાથી કોમ નથી પણ અસાર સુધીમાં એવો એક પણ દાખલો નથી કે જેમાં દોઢસ્તાનની અદાર વસી રહેલા દોઢીઓના સવાલનું દોઢ સરકારથી માન ભરેલું પ્રમાણ થયું હોય. અને ત્યાં પરમાંજ સરકારથી પ્રજાને આયંતોષ હોય ના બાબ પણ શી રીતે. આપણે તો એવા હાઇ કમીશનર જોઇએ કે જે તેના ખરા અર્થમાં દોઢી પ્રજાના પ્રતિનિધિ હોય. જે દેશનું પ્રતિનિધિત્વ ધરાવતા હોય તે દેશનું રાષ્ટ્રિય સ્વમાન ટકાવી રાખવાને તે બંધનથી કામ કરે. વખત આવે સારે જેની સામુ અને જરૂર પડયે જેલ હોય અને લોકોને અહિંસાત્મિકે નહિ પરંતુ જીવનની ઉચ્ચ વસ્તુઓએ કોરી જાય.

સર ઝફરુલ્લા-ખત અહમદ બાનની સામે મુશ્કેલ કામ રહેલું છે. પરંતુ સબળા આધાર તેને કેવા રીતે કામમાં લે છે તેના ઉપર રહ્યો છે.

પ્રજાસત્તાકના લખતના ઠરાવનો અમદ

જાનીસબર્ગની મેટ્રોપોલ હોટેમાં નવેમ્બર તા. ૨૨ મીએ જોહાનીસબર્ગના અગ્રીતા વેપારી ગી. જુસુબ કલાદીન સાહેબ જેઓ વીટ્વેટરસ્રાન્ડ બેંક કંપની લીમીટેડ, સાઉથ સ્ટ્રીટના ડીરેક્ટર છે, તેમને બે કલાક સીએ, જે કંપનીની નોકરીમાં નહી હતી, તેમને ૬ એબ્બરેાડ સ્ટ્રીટ, ટોર્નહીલ્ડીનાદા આવેલી કંપનીની ઓફસોમાં રહેવા દેવા માટે કંપનીને તેમજ તેમને પોતાને પા. પ નો દંડ થયો હતો. ૧૯૩૧ ના પ્રાન્ત સબાર ના વખતમાં જોહાનસબર્ગના રજીસ્ટ્રાર ની રૂએ આ આરોપ મુકાયો હતો. જે કાનની નોકરો સીવાય બસ બોકાને ગ્રોકસેક્સ લગાવા રહેવાની બંધી કરે છે. એ કરાવ નીચે પ્રમાણે છે

> ભવિષ્યમાં આ દીપકમીકના કોઇ પણ સદસ્યના કોઇ પણ જગાનના માલીકની પોતાની જમીન જગાનો પર પોતાની બાદ અંગત નોકરી સીવાય બસ જરૂર દોય ન સીવાય, કોઇ પણ કારણે લેવા જગા પાસે રાખશે નહી અને તેવા પણ જગીનના માલીકથી કારણે બોમેને પોતાની જગાન જગીનોમાં રહેવા કે જગા વેચા દમ સકારો નહીં સીવાય કે તેઓ કામદાર તેના કારણ પણ કન્ટ્રાકટમાં કામના થયેલા હશે અને તેના નકારથી તેઓના નીકાદ થતે હશે. અને આ કારણે બોમેના જગાવાસી થતી ચોરી. બીજા કે બીજા અનીસ્ટાતાઓ ... કાયદા જુદા જુદા સકેરેના બાબીકારીઓ ને આ કારણનો ઝબત અમલ કરવાની સુચના આપવામાં આવે ...

આમાંજના છે કે બાકા સુધરેલા જમાના આ જમારે કેળવણના અને રોકસાસણવાડની ઓટમાં બધી વાતો બાબ રહી છે તેવા સમયમા પણ સીકોર બાબેના જુના જમાનાના કબાનના કાયદાનો આવા રોકાયર બુલમ કરવાની આ રીતે અમલ થય રહ્યો છે.

શ્રી. છગનલાલનો ઇદનો સંદેશો

શ્રી. છગનલાલે ઇદ પર ગુરજીવોને પાઠવેલો સંદેશો આ અંકમાં અન્ય સ્થળે પ્રસીદ્ધ કરીએ છીએ. તેનો આખરી ભાગ ખાસ કરીને સંદેશો ઘણોજ સુંદર છે. અને બીજા-મુસલીમોને એ પણ મદદ કરવા કહેવા છે. પરંતુ કમનસીબે આખરી ભાગમાં જણા શ્રી. છગનલાલ મુસલીમોને પાકિસ્તાન સ્થાપવાનું કામ કરવા કહે છે આ આસંગતા પુરી થઇ છે. એક બાજુએ શ્રી છગનલાલ માનવ બાઇકલની વાત કરે છે અને બીજા બાજુમા મુસલીમ બાઇકલની વાત કરે છે સંદેશાની સુંદરતાને તે કલંકીત કરી દે છે ...

નાખ્યા કરી દે છે. ... એ કુપદેશ એટલો ... નામાર કે એટલો આ દેશમાં "રીપબ્લીક" સ્થાપવાનો મોકો આવે તેમના તિરીકારોનો અને "સાચો સમાજવાદ" બાપવાનો નાકીઓનો છે. અને આપણા વાચકો સમક્ષ જે સંદેશો તેની સારી બાજુ મદદ કરીને સ્વમાન બાઇકલ માટે બંદગી અને કામ કરવા માટે રજુ કરીએ છીએ.

શ્રી. જગદીશ ખુશાલી 'પુલીસ' કરૂણ અવસાન

મેરીટબર્ગના જગદીશ ખુશાલી ૨૯ વર્ષની યુવી ગીસ મોનીકા ખુશાલ મેટ નોર્મ રોડપર પ. ... રસ્તા ૧૫ બાઇક ઇસી . મોટર ... બાન થયાનો બુધવાર નવેમ્બર ... ૨૦ મીએ પી. પી. રસ્તાના બસપીતાલમાં બાવસાન થયું છે. મીસ ખુશ અને તેની માતા રેલવેપર સવાર રોકસબર્ગના જય રહ્યાં હતા. પોલીસ તપાસપરથી જણાયું છે કે રસ્તો બાબા બાબે દોષ અને તેમા રેની ગાડી બાગ બાવવાથી કાર ... મીસ ખુશ ઘાયલ થતાં હતા તે રસ્તાપરથી ઉડી ઉંધી વળી ગઇ. ... મીસ ખુશ તેની નીચે ચગદાઇ ગયા. રસ્તે જનાર મુસાફર ... બાઇકલ કેટલાક તેડીયેા ની મદદથી કાર ઉભી કરી મીસ ખુશને "ડાર જેવા ઘાયલ અને ગી. બાઇકલની વેનમાં તેમને કરાંતીતાસમાં લઇ જવામા બાબ્યા બના બેઠા પખત બાદ તે મરણ પામ્યા મીસ ખુશે ... દેનમાં ગેસ્ટરેનની ગરિક્ષા બાપી હતી તે બાઇકલ બોલાવી હતા. ... તરતા ... જણાતાં હતાં. ... પણ સારી રીતના હતા. અને ઘાયલ ... રીકવેરકસેરેન્સ પુનાવસીંદીના ... (બિનાગ્રેડ) નું કામ કરી બાબતાં હતાં ... બાવસાન બુધ બાબ મીસીસ ખુશના પતિ ... બાવસાન થયેલી બહેન ... બાવ અતિ ... બાઇકલ બાઇકલ બાબે તેઓ ... ઘાઇક દીવસોમા ... બાવીએ બીજે બાબે તેમ ... બાબામા બાબારો ખરાબી છે કે ખુશીયાલની ... દીવા દોમણી બાબબાવી બાબે બાઇકલ કરીએ છીએ.

... બોર્ડીંગ ... બાબી

... બોર્ડી ... ઇ બોઇસ ... બોનજીનીસ ... બી. ... ગ. ... ઇ ... રીબાબાવાડ બાબાર બાબબેની ... બાઇકલના બબા ખુશાલીબાબાના ... બાઇકલ બાટે દીવાનો બાલાબ બાબીરી ... ... બોનજીસના ... બીબેની ખુશી ... દીવા બાંબાઓની ... બાબાબ્યા છે કે ... બાબ બોર્ડ ... બાબીરીબાબાના ... બાબ્યા છે કે ... બાબ બોર્ડ ... બાબીરીબાબાના ... બાબ્યા નથી ... બા ... બાઇકલ બાબે ... બાબીરી દીવાનો ... બાબાબ ... બાબાની ... બાબાબીના ... બી. ... બાબે બાબાબ્યા ... બાબ ... બોનજીનીસ ... બાબ ... બાબાની ... બાબ ... બાબ ... બોનજીનીસ ... બાબ ... બાબ ... બાબ

અને એનજીનીયરીંગની દૃષ્ટિએ આપણી નોંધમાં ઈંદીઓના વસવાટને માટે બાદ પણ પણ વધુ પ્રમાણમાં રાખવા ધારવા યોગ્ય નથી. ઈંદી કોમના કેટલાક શોખીન આમ સંજોગોને લક્ષમાં

૨૦૦ થી ૮૦૦ ફુટના વધારે પૈસાદાર ઈંદીઓને માટે પ્રમાણમાં રાખવાનું બની શકશે. સાથે વાર્ષિક ૮૦૦ ફુટના આજુબાજુની મિલકતોની કીંમત બહારી નામનારા બહુ થશે. એ વખતે

નું પ્રમાણ સ્વરૂપ જોતાં સુધરાઈની જાહેરી સંખ્યા પ્રમાણમાં કરવી સહેલી બહુ પડશે. આ મકાનો ઓછામાં ઓછા ૫ ૧૫૦૦ની કીંમતના હોવા જોઈએ એવી ધા. રમીએ સૂચના કરી છે.

આપણે સૌએ સંતોષી થવાની જરૂર છે

ના. શાસ્ત્રીજીની સલાહ

હિંદ અને સીલોન પર્યે થયેલા કરારના સંબંધમાં મદ્રાસના 'હીંદુ' પત્રને એક મુલાકાતમાં ના. શાસ્ત્રીજીએ જણાવ્યું હતું કે નાગરીકત્વ વિનાના બહુ પડતું અને આપણાનો થયા એ કહેવા અનિવાર્ય છે. એ દૂર કરવાનો પ્રયત્ન જો કે બની શકે તેટલો કરવો જોઈએ પરંતુ એ સાથે બનતા બનાવ જે કોઈ પણ રાહત મળે તેથી આપણે સંતોષ માનવા શીખવાની જરૂર છે. આપણી સામેપીના સાથે સા દક્ષા કરાર વ્યાપકપણે તુરતજ ન ગણે તેવા આપણે અધીરા બની જવું કલ્યાણકારક નહિ ગણાય. કરિષ્ટ રહેવાયેલાઓ મેમનવેલ્થમાં બીજાના પ્રજાની સ્વતંત્ર સ્થિતિ અને હીંદુસ્તાનની પ્રજાનું અપૂર્ણ નાગરીકત્વ કે જેને નિરાશાવાદીઓ ગુલામી વરીને વર્ણવે છે, એ બંને વચ્ચેના મહાન ખાઈની સામે બંધ ઊઠાવે એ સંભવીત છે. બીજી વસ્તુ યાદ રાખવાની છે તે એ છે કે હીંદુસ્તાનની વસ્તી ઘણી ગીચ છે અને બહારના લોકોને તેમાં મજુરો કે બીજાઓ તરીકે રહેવાને માટે જરાય સ્થાન નથી. આપણા લોકોને પોતાનું મુલ્યવાન પણ કરી નહિ શકાય તેવું, પરદેશ જવું અને બની શકે તો ત્યાં સ્થાયી પડું ફાવકારક થઈ પડયું છે. આ અસમાનતાએ આપણને કેટલા અગત્યકુળ સંજોગોમાં મુકી દીધા છે એ સહેલાઈથી જોઈ શકાય છે.

પરદેશમાં આપણા દેશબંધુઓ પર જુલમ ગુજારવામાં આવે છે અને પ્રાથમીક હકો પણ

આપવામાં આવતા નથી એ સાંભળીને હીંદુ લાકે તેને આપણે અસરકારક રીતે વિરામ કરી શકતા નથી. કોમનવેલ્થના રાજદ્વારી બંધારણને બાજુએ મુકવા તકલીફો અને તકરારો અંતિમ સમાધાન લાવવામાં બહુ શકે તેમ છે. આપણા કેસની ઢીલાશ ધરાવતા કોમો એ કારણે કરવાની દોષ છે કે જેને ડોમીનીયનો અને સરેયાનોની ઓફીસોને જવાબ આપવો પડે છે, હીંદુસ્તાનને ડોમીનીયનનો દરજ્જો મેળવેલો નહિ. કોમથી તેનો અવાજ બહુ ચર્ચાતો સંભળાતો નથી અને તેનો કેસ પડી ભાંગે છે.

સમાધાનીની જરૂર

આગળ ચાલતા શાસ્ત્રીજીએ કહ્યું કે જુના વખતની દક્ષિણ આફ્રિકાની સકત વખતે પુનીવર્સ આ વસી રહેલા હીંદીઓને માટે પ્રાથમીક હકો મેળવવાને સાંધીજીને સમાધાની કરવાની જરૂર સ્વિકારવા પડી હતી. હીંદીઓનો એ દેશમાં જબ વસવાટ કરવાના બીજ સિદ્ધાંત તરીકેનો હક તેઓએ જતો કરેલો પડયા હતો. આ સમાધાની મામનવેલ્થના અન્ય ભાગો સાથેની મુશ્કેલીનો મામકરમ થઈ પડી છે. અવિવેકમાં કોમક દિવસે તેમાં કદાચ ફેરફાર થશે. અત્યે તો સમાધાન એ બીજ મુદાની વસ્તુ થઈ પડી છે અને તના અવરજવરના થઈ શકે તેમ નથી.

મલાયાનો કેમ સીલોનમા પણ સ્થાનિક નેતાઓ બીજી દલીલ કરે છે કે હીંદુસ્તાનની મોટી વસ્તી તેઓની આબાદી અને આર્થિક મુખા-

કારીને બાધરૂપ છે. તેઓનો વિરોધ બેશક મેસરાબ્બી છે અને એ સાધનને બાધમાં લેવાની તેઓની રીત ખુલ્લા છે અને આપણી કોમે બાજુએ મુકવી જોઈએ. જેઓ મકાન કરી રહ્યા છે તેઓએ આ બીજ અને આપણી બાજના કોમી જોઈએ. તેમ જેઓ મસલતોની ટીકા કરતા હોય અને સમાધાનીની શરતોને પડોકારતા, હોય તેઓનામાં પણ એજ ગુણ હોવા જોઈએ.

અંતમા શાસ્ત્રીજીએ કહ્યું કે કોન્ફરન્સ ઓમીશ્નર કમીટીઓ સીલોન-સીલોન કરારમા આપણે સુધારા સુચવ્યા છે એ શું છે એ જાણવામા આવ્યું નથી. ગઇ સાલના કરતા પણ સ્થીતિ નથી કે સુધારાવધારા આપણને બહોર થયો પરથી સાધારણના આપણને બીજા સુધારા કરારને ચપારે સ્વિકારવા યોગ્ય અને હીંદુસ્તાનના સ્વમાનને વધારે અનુકુળ થઇ પડશે. આપણા કેસની ઢિલાશ કરનારાઓને આપણે સહકાર પ્રગટાવીએ. પરંતુ એ સાથે અત્યવહાર ગાળવી ઓ કરીને અને તેઓના પ્રાણે સરકાર વધારી કાઢીને આપણે તેઓના કામોમાં અડચણ ન નાખીએ. કોઈ સમાધાનો સોદાથી સંતોષજનક રીતે નિકાલ નહિ આવી શકાતો દોષ તેટલા માટે મેં નિકાલ લાવવા પ્રયત્ન છે. કોઈ દેવો ન્યાયા શોધ છે એમ કહેવું તમા દેવના કે જેઓ દુઃખી થઇ રહ્યા છે તેઓની સેવા નથી રહી.

રમઝાનનું રહસ્ય

મી. જીન્નાહનો મુસ્લીમોને સંદેશ

ઓલ ઈન્ડિયા મુસ્લીમ લીગના પ્રમુખ મી. જીન્નાહએ અકટોબર તા. ૨૦ મીએ નીચે પ્રમાણેનું નિવેદન બહાર પાડયું હતું:

મુસ્લીમોને હદ સુખ અને આબાદી આપનારી નીવડો એમ હું પ્રાર્થું છું. રમઝાન માહનો એ રોજા રાખવાનો અને ખુદાની બંદગી કરવાનો મહિનો છે. આ મહિનામાં પાક કુરાન પ્રકટ થયું હતું મુળમા મુસલમાનોપર એક માર્મિક ચિંતનપાલનની ફરજ મુકવામા આવી છે તમાપિ એ ફરજ બજાવતાં તેની નૈતિક ચિંતનપાલન સીવાયની તમામ સામાજીક તેમ શારીરિક કીંમત પણ કોઈ ઓછી નથી. મુખ્ય શું છે તે એ તમને શીખવે છે તે તમને સાબવે છે કે તમારી ફરજ બજાવવામા તમારે દુઃખ વેઠવાપડાને અને બારે કસોટીમાંથી પસાર બવાને તૈયાર રહેવું જોઈએ. એક આખા મહિના સુધી એ પાઠ દરરોજ તમને શીખવવામાં આવે છે અને એથી તમારાં જીવનની નૈતિક, શારિરિક અને ધાર્મિક બાજુનો કોઈ બીજા પ્રમાણમાં વિકાસ નથી થતો. તમને એ સવજતાં શીખવે છે કે તમે બળ અને ગુણના ગુલામ નથી પરંતુ તેના બાંધીદા છો. તેની શારિરિક કીંમત પણ ઓછી નથી: કેમકે ગરીબની પાચે-દીઓને આળો. મહિનો આરામ બાપવાની તે વધારે તંદુરસ્ત અને મજબુત અને છે એવી રીતે બાકી જમીન પણ વધારે રહેવાથી ઘણાજ ફાયદારૂપ બને છે. એક વૈજ્ઞાનિક સત્ય છે કે ગરીબની રાખણી ગ્રંન્થીઓ એવી બનેલી છે કે તેને આરામ આપવાથી કાર્ય કરવાની શક્તિ વધે છે અને પાચેન્દ્રીઓની શક્તિ જેમ વધારે દોષ છે તેમ માણસ વધારે તંદુરસ્ત બને છે. તેમ તેની સામાજીક કીંમત પણ કોઈ ઓછી નથી.

પ્રસ્તુત વસ્તુઓની સામાજીક બાજુપર વધારે જ ભાર મુકે છે. એકજ સત્તામાં રહેતા તવંગર અને ગરીબ, મોટા અને નાના સૌ વિશ્વના બાંધે વખત સમાન બાનારીઓ તરીકે મસ્જીદમાં આવે છે અને બા બંદગીદ્વારા એક તંદુરસ્ત સામાજીક સંબંધનો પાયો રોપાય છે. બાદ બાદ રમઝાનને અંતે નવો ચાંદ દેખાય છે ત્યારે બહુ દિવસે સમગ્ર જગતમાંથે ફરી સમાન માનવી એવો તહેવાર એકત્ર થવાની તૈયારી આપે છે જે સમસ્ત મુસ્લીમ જગતને લાગુ પડે છે.

તમે રમઝાનનો આખો મહિનો ચિંતનપાલન માંથી પસાર કરી ગયા છો અને હવે ઈદ-ઉલ-ફિતર આવે છે જેનો અર્થ ઉપરીને આભારની મુખ થાય છે. એ દિવસ કરવા જાહેરમાં પહેલી આવતા મુખનો દિવસ છે અને તમને યાદગારી આપે છે કે બધે સુખ પહોંચાડવાની કે જ ભાવનાનો માજ સમાપ્ત થયો છે. આ તમારી આનંદની

ઘડીમાં સકળ જગતના વિશાળ સમુદાયો તમારી સાથે જોડાશે અને તમારી ફરજ બજવવાની તમને શક્તિ આપવા માટે અને આપણી પાસેથી તેમણે માંગેલી મદદની આપવારી આપણને આપેલી શક્તિ માટે ખુદાનો આભાર માનવા સાથે આપણે એટલીજ અગત્યની એક બીજી ફરજને માટે તૈયાર થઇએ અને આ મહાન દિવસે એવો દૃઢ ઇરાદો કરીએ કે આપણે આપણી મનુ, કે જે આ દેશમાં આઝાદીને માટે ઘડી રહી છે, તેના પ્રત્યે આપણી ફરજ બજાવીશું. આપણે ખુદાને બંદગી કરીએ કે આ ફરજને માટે લાયક બનવાની આપણે તે શક્તિ બક્ષે. પરંતુ આઝાદીની આપણી પોતાની સહજમાં રોકાયેલા બળ આપણે જગતના અન્ય ભાગોમાં પણ એજ રાત લડી રહેલા આપણા ભાઇબંધોને આપણે ન ભૂલીએ. તેઓની સફળતાને માટે પણ આપણે બંદગી કરીએ. મારી ખાત્રી છે કે આ ઘડીએ તમે સૌ મુસલીમ બંધુને માટે ખાસ કરીને પ્રાર્થના કરશો. આપણે ખુદાને બંદગી કરીએ કે આ ફરજને માટે લાયક બનાવવાને

કરતાં અમેરીકાના માલ ઉપર ફ્રેઇટ વધારે ચડશે અને જપાનના માલ ઉપર ફ્રેઇટ તેથી પણ વધારે પ્રમાણમાં ચડે તો તે રાહતને ધ્યાનમાં રાખી સરેરાસ કીમત ગણી શકાય તે જે રીતે કે:

અમુક ઓર્ડર વર્ગના શહેરોમાં ડમારી માલે આજે સ્ટોકમાં

૧૦ જથ્થા રૂા. ૬૦ લેખે પા. ૧૫
૬ ,, રૂા. ૪૦ ,, પા. ૧૨
૧૨ ,, રૂા. ૨૫ ,, પા. ૦૦
૨૮ જથ્થા પા. ૫૪ સરેરાસ પડતર પડે રૂા. ૩૭-૮ થાય

બીજા ઓર્ડર વર્ગના શહેરોમાં નાના ૧૭ જથ્થા રૂા. ૬૦ લેખે આવ્યો તો પણ ઉપરની ગણત્રી મુજબ સરેરાસ પડતર

૨૮ જથ્થા રૂા. ૬૮-૭ લેખે પા. ૫૪
નવા આવ્યા ૧૨ ,, રૂા. ૧૭-૦ લેખે પા. ૩૬
એકમે સરેરાસ પડતર રૂા. ૪૫ જથ્થાની પડે

આગલી પડતર રૂા. ૩૮-૭ સામે સરખાવતાં એ પડતર બાર ૬૬૭ ટકા વધીને આવ્યા. એ વધારાના ભાવ માટે ડ્રાફ્ટમાં નોંધતાં મુખ્ય હકીકત છે. એ રાહે ઉપર આગળ ૩૦ ટકા નફો ચડાવતાં ૬૭ ટકા ઉપર ૩૦ ટકા ઉમેરતાં ૮૭ ટકા ઉપર ચડાવી શકો. એથી વધારે ચડાવાય નહિ.

કોઇ પક્ષકારે કોર્ટને પોતે જેટલો નફો લેવાનો અધીકાર હોય તેથી વધારે નફો લઇને માલ વેચ્યો હશે તો તેની સામે એ ગુન્હો બદલ મળે તે પગલાં લેવાય તે ઉપરાંત જેને તે માલ વેચ્યો હોય તે પક્ષકાર એ વધારે લીધેલી રકમની બેવડી રકમ વસુલ કરી પણ મળે

જે કોઇ પક્ષકારે કોર્ટને પોતે જેટલો નફો લેવાનો અધીકાર હોય તેથી વધારે નફો લઇને માલ વેચ્યો હશે તો તેની સામે એ ગુન્હો બદલ મળે તે પગલાં લેવાય તે ઉપરાંત જેને તે માલ વેચ્યો હોય તે પક્ષકાર એ વધારે લીધેલી રકમની બેવડી રકમ વસુલ કરી પણ મળે અને ત્રણ મહીના સુધી તે પ્રમાણેની રકમ ભરપાઇ નહિ કરે ત્યાં સુધી તેને કેદમાં રાખવામાં આવશે.

જે કોઇ પણ પક્ષકાર (ખેપારી કોમ કે નહિ કોમ) પાસે તેની જરૂરીઆત ઉપરાંત અથવા તેના ખેપારને અંગે યોગ્ય વખત સુધી પહોંચે તે ઉપરાંત કન્ટ્રોલરના અભીપ્રાય મુજબ વધારે માલ હોય તો તે માલ અથવા કન્ટ્રોલરના અભીપ્રાય મુજબ પ્રજાના ભલા માટે જરૂરનો જથ્થામાં તો તેટલો માલ બીજા કોઇ પણ પક્ષકારને પકડવા પ્રમાણે જે ભાવ મંજાતો તે માલ પણ પક્ષકારને અધીકાર હોય તેટલો ભાવ કાપ તે માલ તેને આપવા કન્ટ્રોલર હુકમ કરી શકે.

આ ધારા વિરુદ્ધ બીજા કોઇ પણ કાયદાની રૂએ કોઇ પણ શીક્ષાનો ભાર મુકવામાં આવ્યો હોય તોપણ આ ધારા નીચે પડશે નહિ.

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

પેટ્રોલ ઉપર અંકુશ

વેપાર અને ઉદ્યોગ ખાતાના પ્રધાન મા. સ્ટટફર્ડે જાહેર કર્યું છે કે આ શનીવારની બપોર બાર વાગ્યાથી સોળવારે સપ્ટેમ્બરના ઈ'વાગ્યા ના વચગાળામાં આખા સુનીયનમાં કોઇ પણ સ્થળે પેટ્રોલ વેચા શકાશે નહીં તેમણે એક નોટીફેશન કરતાં જણાવ્યું હતું કે લોકોને પેટ્રોલ ખરીદવાની તેમની અપીલોને ખાસ દેવામાં આવ્યું નથી અને તેથીજ આ પ્રતીબંધ દાખલ કરવામાં આવ્યો છે અને બીજ ઓર્ડરના આ પ્રતીબંધમાં પેટ્રોલના વેચાણ પર જાસ્ત નહીં થાય તો પેટ્રોલ રેશન કરવાના પગલાં લેવામાં આવશે.

આલુનો વધુમાં વધુ ભાવ

પ્રાઇસ કન્ટ્રોલર મી. ઇ. બી. મેકેરોનહ્યુ પ્રોડયુસરો તેમજ હોટેલ વેચનારાઓ માટે આલુ ના વધુમાં વધુ ભાવ ઠરાવ્યા છે. પ્રોડયુસરો ૧૫૦ રતલની આલુની બોરની વધુમાં વધુ રા. ૨૫ લાલ શકશે. પ્રજાને રા રતલથી ઓછા માટે રા પેનીના રતલ લેખે અને રા રતલથી વધુ માટે રા રતલની ૬ પેની પ્રમે વેચી શકાશે. આ ભાવો આપણા સુનીયનના છાયુ પ્રદેશ સાઉથ વેસ્ટ આફ્રિકાને લાગુ નહીં પડે.

નાર્ધનું નાટાલમાં સુકાયજ્ઞ

નેટાલના નાટાલમાં વરસાદ નહીં થવાથી ગંભીર સ્થીતી થઇ પડી છે. મકાઇ, ઘાસ, લેડીસમીથ અને સાઉથ વેસ્ટર્ન ડન્ડી ડીસ્ટ્રીક્ટસ માં સ્થીતી વધારે ખરાબ છે. હજુ જમીન ખેડી નથી શકાતી અને પાણા લોકોને ગંભાર હરત પહોંચી રહી છે સાકળાકાર અને ઢોર ના ભાવો ચડતા જાય અને આ વસ્તુઓ મળવી પણ મુશ્કેલ થઇ પડી છે સૌથી ચિંતા ગંભીર સ્વરૂપ તો એ છે કે ઢોર, ઘેટાં અને બકરાં હજારોની સંખ્યામાં મરણ પામી રહ્યાં છે અને ક્રુગરસેન્ડમાં ઘાસ કરી રીલીફ સભાઓ ચેરાન થઇ પડયા છે.

પ્રમીગ્રેશન ઓફીસમાં ફેરફારો

કરજન ઇમીગ્રેશન ઓફીસર મી. એચ. બીલ નીવૃત્ત થયા છે અને તેમની જગ્યા એ મી. કબાલ્યુ. એચ ગ્રેહમસ્ટન આવ્યા છે. ઓરેસ્ટાવીચોકાના આસીસ્ટન્ટ ઓફીસરોએ પોતાને હાર તોરામાં નવાજ્યા હતા.

ક્રુગરસેન્ડમાં ખુન

નવેમ્બર ના. ૮ મીના રોજ ક્રુગરસેન્ડમાં મી. જોસેફ કોલીયર નામના ગોરાને તેમના ઘર ની બારીમાંથી ગોળીઓ મારી હાર કરવામાં આવ્યો હતા અને તેની પોલીસને ખબર આપી હતી સ્ટેરલબુમની પોલીસે એક નેટીવ બોય અને સાધારણ નેટીવને આ ખુન માટે પકડયા છે પોલીસ એક સીગલ બેરલ શોટગનનો અને ઓર કુલ્લી કારતુસના ખપ્પાને લાંબેલો છે.

ફીનીક્સ સંસ્થાને ભેટ

ગયે અઠવાડીયે મી. પ્રાગજી વલ્લભજીના પુત્રો જેન સપોનારા સ્યુકસસ્ટ્રીખાટેના શ્રી. એચ. કે. ગોકળના બાસ શ્રી ગોવીંદજીની સાથે થએલાં સગના સુખ પ્રસંગે ફ્યુકસસ્ટ્રીખાટે, પ્રોટારીયા અને જોહાનીસબર્ગથી કરજન આમેલા મહેમાનો એ સમા દરબારે ફીનીક્સ સેટલમેન્ટની મુલાકાત લીધી હતી. તે પ્રસંગે નીચે પ્રમાણેની રકમ ફીનીક્સ સંસ્થાને ભેટ આપવામાં આવી હતી જે આભાર સાથે સ્વીકારીએ છીએ: **ફ્યુકસસ્ટ્રીખાર્થી** મી. એમ. જેશાણી પા. ૨-૨૧-૦, સુરત ટ્રેડીંગ કુંપની પા. ૧-૨-૦, કુંવરજી ગોકળદાસની કું. હસ્તે નારણદાસ કુંવરજી પા. ૧-૨-૦, કે એસ. શાહ, કલાપ્યુ બધર્સ, હસ્તક કાનજીની કું., જેરાજ ભાખુજી એન્ડ સન્સ, નારણ કરસન એન્ડ કું., પ્રત્યેક રૂા. ૧૭-૬, એસ. કે ગોકળ પા. ૧-૨-૦, વી. ગોકળની કું., એ એસમા એન્ડ સન્સ, કે. બી. પ્રવાસી, બી. કે. પટેલની કું., રૂા એસ ઇબ્રાહ, એસ. બ્યુરીયા એન્ડ સન્સ, મકેના એન્ડ સન્સ. કે. ગુકરજી એન્ડ સન્સ પ્રત્યેક પા. ૧-૨-૭. **જોહાનીસબર્ગથી** બી. એમ. કાનજીલાલ એન્ડ કું. અને રીડી રાટે કું., પ્રત્યેક પા. ૨-૧-૦, **પ્રીટારીયાથી** એમ. જી. કાલા એન્ડ કું (જે. એરધન કું.) અને જી. કાળાની કું. પ્રત્યેક પા. ૨-૧-૦, **ડરબનથી** રામજી દેવશી તથા પરસોતમ દેવશી અને પ્રાગજી વલ્લભજી પ્રત્યેક પા. ૨-૨-૦, વીકટોરીયા પ્રોડયુસ કું., ચુનીલાલ ઝવેરી, એસ. પી. ચાવર એન્ડ સન્સ હસ્તે દાનજીભાઇ (મેરીટઝબર્ગ) પ્રત્યેક પા. ૧ ૨-૭ કુલ પા. ૨૭-૧૬-૬.

ટ્રાંસવાલ પ્રાંતીય કમીટી

મી. છોટુભાઇ પોતાંબર જે'ભર્યા લખ્યા જણાવે છે કે પ્રાંતીય કમીટીનાં સભ્યોનું ધ્યાન ખેંચવામાં આવે છે કે, મને મળ્યા સભ્યો નારહ્યો મી. ટ્રાંસવાલ પ્રાંતીય કમીટીની બહેર સભા બોલાવવા આગ્રહપુર્વકનું લેખીત રેકમીશીરત થએલું છે અને તે ઉપર વિચાર કરતાં મીટીંગ ૨૯૪ માર્કેટ સ્ટ્રીટપર આવેલા રીઝો થીએટર માં તા. ૧૪-૧૨-૧૯૪૧ ને રવીવારે બપોરના બે વાગે બોલાવવામાં આવી છે. તો આવા છે કે જ્યાતીનાં દરેક સભ્યો વખતસર મીટીંગ મા હાજરી આપવા મહેરબાની કરશે.

૫૦. ૫૦,૦૦૦ નો મુરબ્બીઓ કોલેજ

નાટાલમાં પા. ૫૦,૦૦૦ ના ખરચે એક મુસ્લીમ કોલેજ સ્થાપવાની ડીલમાલ ચાલી રહી છે. આ કોલેજમાં મુસ્લીમ સંસ્કૃતિ શીખવવામાં આવશે. ૩૫૦ જરીબ છોકરાંઓ માટે આ કોલેજમાં સમાવેશ કરવામાં આવશે. આ પ્રસ્તુ રજાનીઓ મુસ્લીમો લક્ષ રહ્યાં છે. તેઓ નાટાલના મુસ્લીમ વેપારીઓને આ યોજના પાર પાડવાને છુટ્યા હાથે આપવા ભાગણી કરે છે. નાના નાના ફાળાને એકત્ર કરી એક મોટો ફાળો કરવામાં આવશે અને કોલેજની બધવ્યવસ્થા બોર્ડ ઓફ ડીરેકટરોના હાથમાં રહેશે.

હિંદના બંધિયકપર શ્રી. મુનશી

મુંબઇ સરકારના માજી રવદેશ મંત્રી શ્રી. કનૈયાલાલ મુનશીએ "અખંડ હિંદુસ્તાન નો મોખરે" રયાપવાની વીનંતી કરનારું એક જાહેર નીવેદન કરતાં નીચે પ્રમાણે જણાવ્યું હતું :

"કટલાક કોંગ્રેસવાદીઓએ રવરક્ષાના હક વિષે મારા મનને ચાનુકરીને ગાન પુછી રહ્યા છે : તેઓએ કોંગ્રેસમાંથી નીકળી જવું કે નહીં. એ વસ્તુ મારાથી કદી કે કરાવી નહીં શકાય. મારાં રાજનામાપર સાથીઓએ કરેલા નીવેદનમાં સાથીઓએ પ્રત્યેક કોંગ્રેસવાદીની ફરજ શું છે એ જણાવી દીધેલું છે. રવરક્ષાને બાનદાર રાજનામું આપી દેવું એ બાબત વ્યક્તિના અંતઃકરણ ની છે અને કોંગ્રેસવાદીઓ બાદ રહેવા સારો માર્ગ એ છે કે તેઓના ગાંધીજીની દોરવણી મારાની. હાલની પરિસ્થતિ વીષે શ્રી મુનશી એ જણાવ્યું કે : હીંદસરે રજીયાપર કરેલું આ કમ્બ જનરલ બેયલની હીંદના વરકરના રાજ પદા તરીકે નીમણુક અને દરબા ચાલી રહેલા કામો રવબાવો, એ હીંદુસ્તાન કે સંબંધ રિમાંડ ના મુકાયું છે તેના એકસ મુદા છે. મારો એવો દઢ મત છે કે આ દેશ પોતાનું ઘર સારૂ કરવાના પુરેતજ પમણા નહીં કે ના તે બંધાર કોમવારી આતા પહરી આપ રાજ્ય છેલ્લે અમકપણા અને એક અખંડ હીંદુસ્તાન ની આતરીક સુરક્ષીતતામા માનતા દોય તે સપણાઓએ હીંદુસ્તાનના બાગણ માટી નમ્રપણાની બીનજરૂરીયાતોને કોમ મજબુત વીરોધ બતાવવો આવશ્યક છે. બાગમ પાડવા ના આ પ્રયત્નની સામે જુદી જુદી કોમોના અનેક નેતાઓએ તો પોતાનો વીરોધ દર્શાવી દીધો છે. આ બધાને આગળ પુર્વક નવાં બંધારણો દાખલ કરવાનો નથી. કોમો કોમની બોકપણી હાલ થરી અસરકમ છે કેમકે બાબાબાનું કુશન હેવું કરી એક દોડ કળી શકતું નથી. કુમીયા, જેમા હીંદુસ્તાન અને તેના રાજદારી પહોંચે પણ સમાવેશ થાય છે, તે હાલ ગહોના પડેલું છે. યુદ્ધને અંતે નેનો પાદ કેવો હશે એ કોમ કહી શકતું નથી. અખંડ હીંદુસ્તાન એ હીંદુ, મુસ્લીમ, શીખ, પ્રારતી, યુરોપીયન અને પારસીનું કેનો હીંદુસ્તાનમાં જન્મ થયો છે અથવા જેનું હીંદુસ્તાનમા વતન છે તેઓનું અવીભાજ્ય દીદ છે. યુદ્ધને અંતે આપણે સર્વ આ દેશમા આપણી જુદી જુદી પ્રગતી કરવા ના સેયુર્ણ છુટકારા સાથે બાઇઓ તરીકે રહેવા ની આશા રાખીએ છીએ. આપણે આજે આપણે એક "અખંડ હીંદુસ્તાનનો મોખરો" રવાપવાની એટલે કે હીંદના લોકમતના સત્તરી મોટા વર્ગો વચ્ચે સમજુતીનું ઓજામા ઓજા સમાન તત્વની શકયતાનો વીચાર કરી શકીએ. જો આ મોખરો આપણે રવાપી શકીએ તો આવતા બેક વર્ષ દરમીયાન આપણને આંતરીક સહીસલામતી બાબતો શકવાનો કંઇ તક મળશે અને એ રીતે આપણે આપણો દેશ આપણા હાથ અને આપણી સેરતની બાગણા કરાવીશું. દુર્ભાગ્યે પ્રધાન ના એજરીમાં આપણે એવા એક મદદગાર નથી. આ દેશના બાગણા રવબાવા છતાંયે જે તેઓને આબરૂમાં આવેથી કુલ નવા તે પાછો બેંચી બે એવો સંબંધ નથી. કંઇ પણ રાજદારી પ્રગતી થાય તે પહેલા રાજદારી પક્ષો વચ્ચે સમજુતી થવાની બાબતપર તે સતત ભાર મુકતા રહ્યા છે તેનો અર્થ આપણા સવાલ નું સમાધાન લાવવામા નહીંવત આપણા હાથ બહારહોવાની સાફ નાજ માનું છે. એટલે આ કુલ સત્તા પાછી બેંચી નહીં લેવામ અને પ્રતિકુળ કોમો પ્રતનીધીઓને એટલું બધું મોટું સ્વરૂપ આપવા નું બંધ નહીં કરે ત્યા સુધી પ્રાદેશ બાબાબા ના આપણને મદદ કરે એવો આશા બાકી છે. પરંતુ એ કોમ આપણી સામે પડેલા તેમનો બોજા આપણે આપણી જાત કુલ નહીં કરવા નું કશુ કારણ નથી. એ મોખરો એક સંસ્થા હોવાની જરૂર નથી. હીંદુસ્તાનને અખંડ રાખવા મા અને તેની આતરીક સુરક્ષીતતા ટકાવવામા જેઓ માનતા દોય તે જુદા જુદા પક્ષોનો જો એક સમાન પ્લેટફોર્મ રહી શકે બાંધી આ દેસમાંથી કોમી રમખાણો રીતે નાબુદ થઇ જાય અને આંતરરાષ્ટ્રિય ક્ષીતના બાબત કરમાન માનમાં આંતરીક નાબુદ સંબંધો રથીતી કઇ રીતે નીકાપી રાખો શકાય તેનો એકત્રીત મળને વીચાર કરી શકાય.

લડત પાંચ વર્ષ ચાલશે

સવીનય ભંગની લડતના સંબંધમાં ગાંધીજીએ કુંક મુદત વિષર કરેમાં નીવેદનમાં જણાવ્યું હતું કે:

"પંજાબ અને અન્ય રથલોએથી એવો કરીયાદો આવી રહી છે કે સત્યાગ્રહીઓના નવા જોરદાર મોરચાય છે તેટલી કડપથી તે પાસ થતાં નથી. પંજાબ અને અન્ય પ્રાંતોમાંથી જોરદાર આપવામા તો ટીક પરીણામ નથી, પરંતુ હું તેને પાસ કરવાની ઉતાવળમાં નથી. કલકત્તામા પ્રસંગ હું કરી કહું છું કે હાલની સવીનય ભંગ ની લડત સત્તાધીશોને કનકત કરવાને સંબંધી નથી એટલુજ નહીં પરંતુ કંઇ પણ કનકત થી અટકાવવાના બનતાં સપર્ણ પગલા લેવાય છે. સફળતા મુખ્ય અને જોરનો આધાર ઓરીસ્ય જાપન પરમાના ભય પર યુદ્ધના રોકાયેલા છે ના દરબારના કનકત બોબામાં જોબો ના રીતે કરવી પડે તેનાપર રહ્યો છે પણી આપણી જન્મ સ્વભોગ્ય મુદત સુધી પબારાની દેખ, કેની હું બોજ નાંખી મુદત કરાવું છું, જેનો બરી મુકવાની કરવામા કરવાની હું કદી જરૂર જોતો નથી. આજ જેલા બરી દેવાયીજ આપણે છીએ તેના કરતાં આઝાદીની ત્યારે નજીક પહેલાંથી રાકવાના નથી. ખરો મુખ્ય લોકોએ પ્રતીબંધોના સપીતપ બાદરારા શોરણપાલન, દુઃખસહન કરવાનું આત્મ રવાગીભાગ કીબવામાં રહ્યો છે. સત્યાગ્રહનો પ્રત્યક્ષ બોરો ચાપનો જનતાના મનપર અસર કરનારો હથીયારરૂપ છે. સત્યાગ્રહીઓ સત્યાગ્રહીઓના નીશ્ચારો દૂ બનાવી કરીને જારીક રખાવ કરતો નહીંતો. અને પરીણામ એ આવ્યું કે બધા એવા કાબબ થઇ ગયા કે જેઓએ કંઇ પણ રચનાત્મક કામ કરવું જોઇતું હોવાને બાનવા ખ્યાલ પણ નહોતા. દુનિયા લોકો આ સંસ્થાને બાદરપ છે અને આઝાદીનો કુબમા ગોલ્ડન અક્ષરમાં લ ... દું કેરીને કેરીને કહી ગયો છું કે રચનાત્મક કામો એ સવીનયભંગની લડતના પાયા છે. તનાથી શોરણપાલનને વેગ મળે છે અને પ્રબળ જનમતને કોળવાથી બનાવી શકાય છે. ગોહલે કોંગ્રેસવાદીઓએ મારી પાસેથી નાબારન પબારે સત્યાગ્રહની આશા રાખવી પડશે. સરકાર એની ગમે રહેશે પરંતુ એ સરકારના અબમાનો સભ્યાગ્રહ તાપરવામા આવશે. આપણું બધા આપણે પબારવા માંગતા દોઇએ અને આપણી લડતને આપણે બધારે પવિત્ર બનાવવા માગતા દોઇએ તો આ કાર્ય સ્વાભાવીક છે. એ કરતાં બીજી રીતે મારથી તે ચલાવી નહીં શકાય.

શ્રી અહમદ ઝકરહલ્લાહ ફૈઝલ કેહેનના જવાબ

નામદાર શહેનશાહે મરહુમ સર તાહ મુહમ્મદ ઝફરહલ્લાહખાનની જગ્યાએ એનરેબલ સર મહમદ ઝફરહલ્લાહ ખાનની ફેડરલ કોર્ટના જજ તરીકે નીમણુક મંજુરી કરી છે. સર મહમદ ઝફરહલ્લાહનો જન્મ ૧૮૯૩માં થયો હતો અને સારોદર અને લંડનમાં નીવાણપાક્ષ કરી હતો. ૧૯૩૧-૩૨ માં દીલ્હી કાયદારા કેસનાં તેઓ સરકારી વકીલ તરીકે પ્રબધાનીમા આવ્યા હતા. ૧૯૨૬ થી ૧૯૩૫ સુધી તેઓ પંજાબ પારાસભાના પ્રમુખ હતા. ૧૯૩૨ માં ગોલ ટેબ્લિયા મુસ્લીમ લીગ ના પ્રમુખ હતા. ૧૯૩૦, ૧૯૩૧ અને ૧૯૩૨ મા પ્રાંતોક રીફોર્મ્સ કમીટીના સભ્ય અને રાઉંડ ટેબલ કોન્ફરન્સના સભ્ય હતા. ૧૯૩૨ માં સરકારની મસલતી કમીટીના મેમ્બર હતા અને એજ વર્ષમાં વાયસરોયની એકઝેકયુટીવ કાઉન્સીલના

મેમ્બર નીમાયા હતા. ૧૯૨૬ ના જૂનમાં ડરબન મ્યુનિસિપલ કમીટીના ઇલેક્શન હતા. ૧૯૨૬ના ઓક્ટોબરમાં ધારાસભામાં ફેરબદલી, ગૃહસ્થતી અને જનરલના પ્રધાન હતા અને ૫૯૭૬થી તેના પ્રધાન બન્યા હતા અને ૧૯૨૬ના ૧ ડિસેમ્બર બન્યા હતા. એજ વર્ષમાં ત્રીજા એક નેતાઓમાં ઘૂંટણના પ્રતિનિધિ

ગુજરાતપુત્રો

ડરબનમાં દેશના

ડરબનની બ્યુહલ્ટીની પેઢી ડી. દેવશી વીરાણાના સુપુત્ર ચિ. પ્રાણજીવનદાસ પુત્રી ચિ. કાંતાબેન સાથે તા. ૧૬-૧૧-૨૧ ના રોજ ડરબનમાં શુભ લગ્ન ઉજવાયા હતા. લગ્નપ્રસંગે ડરબનના ઘણા ગૃહસ્થો હાજર રહ્યા હતા. આ પ્રસંગે ડરબનના કારોબારી મંત્રી શ્રીમાન ગોકળદાસ રાયચુરા તરફથી ચિ. પ્રાણજીવનદાસ તથા ચિ. કાંતાબેનને ચાંદીની ફ્રેમમાં મઢેલ સુંદર માનપત્ર આપવામાં આવ્યું હતું. તે ઉપરાંત

પ્રમુખનાં કાર્યાલયો ચુંટાયા હતા. પ્રમુખ મીઠારામ જયરામદાસ, મંત્રી : કુલસમભાઇ કેશવજી, ખજાનચી : બાબુભાઇ બી. રામજી, કમીટી મેમ્બરો તુલસીદાસ ભગવાન, મકનજી બાબુભાઇ, ભગવાનજી ગોવીંદજી, છગનલાલ ગોવીંદજી, રણછોડજી ગોવીંદજી વગો, કુલસમ-ભાઇ ડાહ્યાભાઇ, બચુભાઇ ચતુરભાઇ આમલી. કીમેટારીઅન માટે અભિનંદન ચાર્જિસ રૂા. ૫ રાખવામાં આવી હતી કિમેટારીયમ બંધાવવા માટે ફંડ પા. ૧૦૨૬-૯-૯ થયો હતો જેમાંથી ખર્ચ બાદ ફંડ પા. ૯૭૬૨-૨-૮ થયો હતો અને કમીટી પાસે બેંકમાં પા. ૫૪-૬-૫ જમા છે.

૧૯૨૨ ડર્બન હિંદુ સોસાયટી

ડ. સ. હીંદુ સોસાયટીની તા. ૫-૧૦-૪૧ ની મીટીંગમાં પોર્ટ એલીઝાબેથથી આવેલા બાબુજીના વતનીઓનું સ્વાગત થયું હતું. પ્રાસંગીક નીવેદનો બાદ તેઓએ નીચે મુજબ ભેટ આપેલી જે આભાર સાથે સ્વીકારાઇ હતી. મેસર્સ તુલસીદાસ ભગવાન રૂા. ૧૦-૦, નરોત્તમદાસ મોરારજી પા ૧-૨-૦, નરસીંહભાઇ વાલજીભાઇ રૂા. ૧૦-૩, જીવાભાઇ આસારા રૂા. ૧૦-૦ મેરચાનાં બોક્સ પા. બાબુભાઇ જીવનજી સ્વદેશ જતા કોપ મેરચાનાં પ્રમુખ તેમની સફરા સફર કુશળી હતી શ્રી. બાબુભાઇએ સોસાયટીને પા. ૬-૧-૦ અને ઈ. ઓ.ને રૂા. ૫ ભેટ આપ્યા હતા.

દીલ્હીમાંતરો પર્વતપર ચડી આવેલી ગુનીયનની એક યુવતિ

કોલીબાબિનો ૨૦ કેનીમામાં ૧૬૩૨૧ ફીટ ઉંચો પર્વત છે જે આફ્રિકામાં રોયો હોવો મનાય છે. જોહાનીસબર્ગની એક યુવાન માત્ર ૭૬ૅન ઓફાર એ પર્વત ચઢી આવેલી છે તે કેનીયામાં નવીનું કામ છે ૨૦ દીવસની રજા ગણતા ૨૦ માં અપર સાહસ ખેડયું હતું. પહેલે દીવસ ૬૧ માઇલ ચડી ઘાસ્કન ઓય ૧૬ ગામ હતા બીજા દીવસની મુસાફરી એ કરવાનું કામ હતી અને છેલ્લા સાત માઇલ અરફમા ચઢવાનાં હતાં બે રાત રાતે તેણે ચઢવાનું શરૂ કર્યું અને ૧૦ કલાક ને ટોચપર ચઢી ગઇ. ચઢતાની સાથે અરબી કલાક બેભાન દશામાં સેમ થઇ પડી અને ઉતરવાનું શરૂ કર્યું. ઉતરતા તેને કંઇ મુશ્કીલાત નહીં આવી, પર્વતની રાંચે ચઢનારને પર્વતના ત્રાપક તરફથી હમેશાં નાબુદ રહેનારા એ પર્વત ઉપર ઉતરતાં કુલ આપવામાં આવે છે એ કુલના મુખ્ય પારખ કરી તે આવતા તેણે તેના મીત્રોએ વધાવી લીધી હતી

સુધારેલ

ગાંધી જયંતી પ્રસંગે ડર્બન સંદનમાં મળેલા મણાના પ્રસીદ્ધ થયેલા રીપોર્ટમાં જ્યાં રૂ. ૫૨૫૬ પા. ૫-૫-૦ છપાયું હતું તેને બદલે બજેટના બજાર ગીની ૫ વાંચવું અને સૈ. ઝવેરાબેન દી. બી. પરમ રૂા. ૧૦-૩ ને બદલે ગોરીયન બજાર રૂા. ૧૦-૩ વાંચવું.

વિવિધ વર્તમાન

પરદેશમાં વસતા હિંદીઓ

મલાયામાં હીંદ સરકારના એજન્ટ રા. એસ દત્ત, આઇ. સી. એસ. એ લાંબી પ્રતિક્ષાન એસોસીએસને તેમના માનમાં આપેલા મેળાવડા મા બાપણ કરતાં જણાવ્યું હતું કે, જે વસ્તુ હીંદુસ્તાનમાં એક હીંદીને માટે સારી હોય તેજ મલાયામાં પણ તેને માટે સારી ન હોય એમ કેમથી કહી નહિ શકાય. પરદેશમાં એક કોમની મુખ્ય જરૂરીયાત રોપની છે. અને પણ કારણોને લઇને સ્વદેશના કરતા એક પ્રદેશમાં એ રંગ રાખવેર વધારે સહેલો છે. હું જોઇને દિલગીર થયો હું કે મલાયામાં હીંદીઓમાં તકરાર છે તે અમુક અગત્યના સવાલોપર પ્રમાણીક મતફેરોને લીધે એટલી બધી નથી પરંતુ અંગત દ્વેષોને લીધે અને કદાગ અરસપરસ ગેરસમજુતીઓને લીધે છે. એ વસ્તુ શોચનીય છે અને એક કોમને દેશના જીવનમાં પોતાની સંપૂર્ણ શક્તિ અર્પણ કરતાં તે રોકે છે. મા કહ્યું કહ્યું કે આખા દેશના હીંદીઓ તરફથી મને એવી ખાતરી મળી છે કે બીજા દેશની રાજ ખટપટ આ દેશમાં આમાત કરવાનું તેમનું ધ્યેય તેઓ હીં સમજી શકયા છે અને આ દેશમાં તેઓ માનભરેલા રહેવા મેળવવાની એટલી બધી લાલસા નથી રાખતા પરંતુ તેઓને સમાન તક મળવી જોઇએ એમ માને છે. મા. દત્તે કહ્યું ન એક હીંદીએ પોતાના દેશબંધુ ઓની રિથતિ સુધારવાને પ્રયત્ન કરવો જ કોઇ ગુનો નથી.

રશીયામાં વાંદાપર કર

સોવીયેટ સરકારે વાંદાઓ અને ઉંદરનો નહિ દોષ તેવા પરણેલાં જોડાંપર ખાસ કર નાખ્યો છે. ૨૬ થી ૪૫ વર્ષની વયના પુરૂષોને અને ૨૬ થી ૪૫ વર્ષની સ્ત્રી બાઓને કર લાગુ પડશે, બાળકોના જન્મ થતાં કર લાગુ પડતો અટકી જશે. સરકારી નોકરોને, વિદ્યાર્થીઓને, પેનશનરોને અને બીજાને ફરજીયાત સખાવતો ભરાવવાનું બાકી રહ્યું પડયું છે તેઓને આ નીયમમાંથી મુકત કરવામાં આવ્યા છે.

• • •

મેકીસમાંક ડીસ્ટ્રીકટમાં એક ખોરી ઓપર ખાણકારે કરવાના ટુના માટે આકાંક્ષ કનકાના નામના ૬૩ વર્ષની વયના એક નેટીવને નેટીવ હાઇ કોર્ટે ૧૧ વર્ષની જેલ અને ૭ ફટકાની સજા કરી છે.

• • •

રા. રામજી છોભાનું હાસ્ટ્રે લંડનમાં તા. ૧૩-૧૧-૪૧ ના રોજ અવસાન થયું હતું.

સ્વર્ગવાસના પરવાર્થે શ્રી. પ ફીનીક્સ તેમનાને ગોકલવામાં આવી છે જે સાભાર સ્વિકારીએ છીએ.

આમગેની કીમેટારીયમ સોસાયટી

આમગેની કીમેટારીયમ સોસાયટીના સભ્યોને આથી જણાવવામાં આવે છે કે સોસાયટીની એક જનરલ મીટીંગ રવીવાર ડીસેમ્બર તા. ૭મીના રોજ બપોરે ૩॥ વાગે ૬૨૫૨૯, વરલ વીકટોરીયા સ્ટ્રીટપર આવેલા સુરત હિંદુ એસોસીએશન હોલમાં મળશે.

કાર્યક્રમ : (૧) મીનીટસ. (૨) પ્રમુખનું રાજીનામું-નવા પ્રમુખની ચુંટણી, (૩) સેક્રેટરી ના રાજીનામાના પત્રો અને ત્યાર બાદના પત્રો, (૪) સામાન્ય.

વી. વસનજી
પી. એસ. મેસી
જો. મા. મંત્રીઓ

જોઇએ છે

શ્રી. પ્રીટોરીયા હિંદુ સેવા સમાજની ગુજરાતી શાળામાં શિક્ષણ આપવા માટે ગુજરાતીનું પુરેપુરૂં તેમજ વ્યાયામ અને સંગીતનું જ્ઞાન ધરાવનાર હિંદુ શિક્ષક ની જરૂર છે. સંગ્રેજીના અભ્યાસી તથા શીક્ષણના અનુભવીને વધારે પસંદ કરવામાં આવશે. પ્રમાણપત્રો સાથે અરજી તા. ૩૦ નવેમ્બર સુધીમાં નીચેના સીરનામે મળવી જોઇએ. પગાર લાયકાત પ્રમાણે.

સી. એસ. મોદી,
સેક્રેટરી, શ્રી પ્રીટોરીયા હીંદુ સેવા સમાજ
પી. ઓ બોક્સ ૧૮૩, પ્રીટોરીયા

પ્રીટોરીયા હિંદુ સેવા સમાજ

પ્રીટોરીયા હિંદુ સેવા સમાજની વર્ષગાંઠ જનરલ મીટીંગ રવીવાર તા. ૩૦ નવેમ્બર ના રોજ બપોરે ૩ વાગે સમાજના હોલ માં મળશે જે વખતે પ્રીટોરીયા તેમજ ડીસ્ટ્રીકટમાં વસતા તમામ હિંદુ ભાઇઓને હાજરી આપવા ખાસ વિનંતી છે.

કાર્યક્રમ : (૧) સેક્રેટરીનો રીપોર્ટ. (૨) ટ્રેઝરરનો આવક ખર્ચનો હિસાબ તથા રિપોર્ટ. (૩) પ્રમુખ તેમજ બીજા કાર્ય-વાહકોની ચુંટણી. (૪) પરચુરણ.

આ સભા પ્રસંગે આજીવન સેવાઓ કરેલ સભ્યને વખતસર હાજર થવા આગ્રહભરી વિનંતિ છે.

જી. એચ. મીસ્ત્રી
સી. એસ. મોદી
જો. આ. સેક્રેટરી

સ્થાપના ૧૯૨૩. સ્થાપક "સ્વદેશી."

શ્રી લક્ષ્મી સીલ્ક એન્ડ કોટન મીલ્સ લી., સુરત.

સેમ્પલ સાટીન, સાટીન, કેટનબેક સાટીન, ઓરગ્રી, સીલ્કબાફ, મુસરૂ-ડોરીઆસ, ટોબ્રે, સાડી, શર્ટીંગ, કોટીંગ, વિગેરે વિગેરે.

ઉપરોકત મીલ સમયસરની હરિફાઇમાં સુંદર આબરૂ, અજમત ટકાવે, મુસોગ્રીસ, ચમકદાર, પકકાર કામટ બનાવે છે આપની જરૂરીયાત માટે સુરતની લક્ષ્મી મીલનુંજ કાપડ ખરીદો અને વિરોધ મટિરી માટે મળોઃ

શ્રી લક્ષ્મી સીલ્ક એન્ડ કોટન મીલ્સ લીમીટેડ, કપડવીઠ, સુરત, (India)

સંગીતની મોજ સ્વર્ગીય છે

એટલાજ માટે

દરેક ઘરમાં કોઇપણ વાજીંત્રની જરુર છે

આખી દુનીયાના સમાચાર ઘરમાં બેઠા સાંભળી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**રેડીઓગ્રામ**

હળવું સંગીત અને સુમધુર ફીલ્મોના ગાયનો કુટુમ્બ સાથે વગાડી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**ગ્રામોફોન**

કુટુમ્બમાં અને મીત્રમંડળમાં ગાવા બજાવવાનું ઉત્તમ સાધન—**હારમોનીયમ**

લાકડાં કોલસાના ધુમાડાથી બચી તાત્કાળીક રસોઇ, ચા. કોફી બનાવવાનું ઉત્તમ સાધન—**ઈલેકટ્રીક સ્ટવ**

ગરમીની મોસમમાં દરેક ઋતની ઠંડક આપનારી ચીજો મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**રીફ્રીજરેટર**

તબલા, વાયોલીન, મેન્ડોલીન, બેન્જો, સીતાર, દીલરુબા, ગીતાર, કાષ્ટ તરંગ.

નીચેની ફીલ્મોના સેટ અવશ્ય ઘરમાં રાખવા લાયક છે

જ્ઞાનેશ્વર, સંત તુલસીદાસ, બંધન, કંગન, ગોપાલકૃષ્ણ, નરસી ભગત, પૈગામ, મધર ઇન્ડિઆ, અઉરત, ભાભી, આદમી.

ફીલ્મોના સેટ—લીસ્ટ મંગાવો અને તમારું સીલેકશન મોકલો. ભજન, મરઠા, રાષ્ટ્રીય સંગીતની રેકોર્ડ પણ સ્ટોકમાં છે.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—અલ્પમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ હારમોનીયમ (દરેક જાત ના) યંગ ઇન્ડિઆ, મેગાફોન, હિંદુસ્તાન, ક્રાઉન્સ, ઓડીયન, (ઇન્ડિઅન રેકોર્ડઝ).

ઘરાકનો સંતોષ એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

મળો યા લખોઃ

ટેલીફોન ૨૫૮૦૬
,, રેસી. ૨૦૩૭૭

ગોશળીઆ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ,
૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

ફિલ્મના શોખીનોને ખુશ ખબર

ચાલુ વીકમાં ફિલ્મના નવા સેટો આવી ગયાં છે.

પ્રનગીલન (૫) ગાલ્નતંજ્ઞા (૪) ધરમા રાણી (૫) ગાંતી (૪) રામીકા (૩) દીવાળી (૭) સેરકાર (૫) સીના ઑપન (૫) ગાજી ગલાદુદીન (૩).

એ વતરેાક

મરહુમ પ્યારૂ કવ્વાલનેા છેલ્લેા રેકેર્ડ—No. 16451. મેાહંમદ ખલીલ કવ્વાલનેા છેલ્લેા રેકેર્ડ—No. 16457.

ફાલુ કવ્વાલનેા છેલ્લેા રેકેર્ડ No. 16455.

મરહુમ પ્યારૂ કવ્વાલના છેલ્લામાં છેલ્લા ગાયનોનેા લેટરલ રેકાર્ડો આવી ગયા છે. વહેલેા તે પહેલેા.

N. પ્યારૂ કવ્વાલ

16404 જબ વહાં દુનિયાં પુકારી જાયગી
16411 ઝોક રાતે કુ હસાના
16416 બલામાં સબ મા ગઇ અંખમા હમારી
16425 મદીનેકા મુસાફર હું મેરે હકમે દુવા કરના
16434 હજારેા હઇ ત્રગે તેરીન વેાહી રેાનક હે મેહફીલમા
16304 કેાઇ જાએ ન જાએ મેં તેા જવગા
16313 રહમતુલ્લાહીલ આલમીન
16347 ગાલને ત્રએ ધે ઝેક ખુતે
16332 જો ગીલે ઉન્સે ઉને હારો ગાલાટેન હું
16273 વેાહદીલકેા તાલબલી
16250 કુરબાર મુસલમાનેા.
16243 હસકે મે આજ ઝેહમરે આવી
16289 કુરઆન મટેા
16367 મેરા મન મેરા એલે
16380 મુજમ દારે સહાબુલ્લાહે અરનેકી ખુશા
16390 યારેા સલ્લેઅલાદ યારેા સલ્લેઅલાદ

R.J. બ્રસ્લાબ્રી રેકેર્ડ

306 આંખા બદુરીકા મેાજીઝા
301 આશિકેા જલવા
P.E.
27 રાહાદત હજરત બીલાલ
G.E.
4764 આને *4765* બે રેકાર્ડોનેા સેટ
જંગલમે કાફરેાકેા પકડી પીલાનેકા મેાજીઝા
4723 પાચરસે હજરત મા ઇસના
4736 ખુદા મે આરે મેપાનેં મે
3164 કુલબા રાહાદત
0677 દેવ આરબ
4740 તુમ દેા અલ્લાહ કે
F.T.
12127 રિયાસત હજરત ગણીર
12907 દે ત્રખાપત
12508 મકબા કુરબાનીકા રેકાર્ડ
12781 તારીફ મેાહંમદી

કુબ્બે આલમ કવ્વાલ

16270 ઉસને ઝરાદીયે મેાહબત હાલદી
16349 તસવ્વર તબી આંખેાસે દીલમે ઉતર આએ
16241 તસ્વીર મેાહમદ મેરે દીલમે.
16270 ઉસને ઝરાદીયે મેાહબતકાલદી

મારૂફર ફકીરૂદીન

16332 યા મેાહંમદ યા મેાહંમદ
16340 મકર આ સીતમગર
16261 જીસમા રાજ હે કલધરમે
16340 અપને અપને ધારા દેાલત

મેાહમ્મદ ખલીલ કવ્વાલ

16423 આવેા આ । મદીને કુ જાએ ચલેા
16326 ...ના બધની નગરમાં મેાલાએ મળ્યા
16333 સાવરણા નહી રેહેા
16312 હમારા ...ના બાગ કરબાનવાલા
16231 સારા મુજે પીલાદે
16306 કુલબાની ...ય મહાન
16379 કહા જાએ વાદ હાસ

F.T. માસ્ટર અમદુલ ...ાર

12650 મે પાનકા બાનાર્યા
12620 વેાદ દર્બાર ...ા
12254 દે ...ાપ ઉનપે ...
12165 હમારે ...એ ...

કલ્લનબાન મેસ્ત્ર પાર્ટી

12215 કહતા ... મુના ...ા તેરી ...ીએ
12917 ઝલ ...ા ...ના કુ ...ા ...ાદ મેાદાર
12520 નહાસીલ ...ા આકુસેહરા મે
12860 મે ...ા ...ીને ...ાર ...ાર
...ાકર ...ા ...ને ...લમન
...ાદર ...ાહકના ...ેર
12740 મને ...કનદાયે નરકા

ફાલુ કવ્વાલ

...તુરે ...ાદર દીવાના પ્યારે રસુલે અરબી
...ાત ...ા ...ે નહાની ...ગેબી
...Vish ...ા ...ર ગુજરે
...ખતારે મદીનેમે
10378 ચલે દેા કદમ ઓર કમાયત ઉઠાદી
10388 આજ નબી દરબાર દરસદીખાદેા

ફીલ્મ રેકેર્ડ

બાબી (૫); નીરગસા (૪); તુસરીદાર (૫); ...ેમન (૧); ...ાઝાર (૫); કેાહર (૩); ...મી ...ાના (૨); ...ાધુલ (૫); ...ેપન (૬); ...ોરત (૫); નદી કીનારે (૫); ...દમી (૫); નસારીર (૫); ...ન્દીબા કુકે (૫)

ફાના સેહ

શારીન ...રદાર (૬); ...ીવ્ય ...જલ (૪); ...ાયબ કુમાર (૨); તુરેબેહલ (૬), ...ખાની ...જલ (૩), ...તી ...ીતના ૨)

દર મહીને નવા રેકેર્ડ અમારે ત્યાંથી મળશે. તેના દર મહીને કેટલેાગ અમારે ત્યાંથી મંગાવી લેવેા.

RADIO RECORD TRADING CO.

88, VICTORIA STREET, DURBAN. 38A MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG.

SOLE INDIAN AGENTS IN SOUTH AFRICA
H.M.V. COLUMBIA & TWIN RECORDS.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE COLUMBIA and "TWIN"

સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકૉર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીલાલ ઍન્ડ રાજકુમારી

N. 15307 નવી બનસી ખાનદી બ.
„ *15308* અંતરનાં બારણાં ઓહ કુણ ઉઘ્યું.
„ *15309* સુંદર બબી.
„ *15311* નવ બુનું.

કાસમ અને સમાબહાર

N. 15327 દૂ તમારી રાધીકા-રાધીનાં ખેલ.
„ *15328* તું તો હાલને મારે સેતર
„ *15331* વિપદનું વાદળ શીરપર વરસ્યું.
„ *15344* રીસાયેલી રસીકાને નજરચોર ચોરની નજર લડી છે.
„ *15344* બલનો પડકાર બાજુ ૧ લો અને બા ૨ જો
„ *15312* નબ્બાવૂનો પલ્લા.

N 15314 ન્યાયનો નાદ બા. ૧–૨.
„ *15310* જો હલો.

આરસર ચમપક ઍન્ડ પાર્ટી

F.T. 5969 અમુલ્યાનું પરધાન.
„ „ *5971* મંગલ આજ પ્રભાત.
„ „ *5953* શરાબીનો સંસાર બાજુ ૧–૨.
„ „ *5946* સાંજે નમુનાને તીરે.
„ „ *5970* રહાબ્બન્સન બા. ૧–૨.
„ „ *5956* બાલીદાને કહિ.
„ „ *5937* બાગનું ઘર.
„ „ *5936* હિજરત બાજુ ૧–૨.
„ „ *5952* ચુકો બાલ્યકેદ.
„ „ *5954* બાને પુછો.
„ „ *5740* કુલ વીખ્યા દૂ બબતી સાજન.
„ „ *5737* પાર્લ્સ બનેશ્વર દર્શન ઇચ્છે.

GUJARATI DRAMA SETS

બવબ કુમાર	(૩)	રેકૉર્ડનો	સેટ.
સીતા બાજ	(૩)	„	„
રાજુક દેવા	(૩)	„	„
શકુંતલા	(૪)	„	„
વીર રાજા	(૬)	„	„
ઐસલતોરવ	(૩)	„	„
સૌદ્ર રાબાલસા	(૩)	રેકૉર્ડનો	સેટ.

પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનું નાટક	(૮)		
નરસિંહ મહેતા	(૩)	રેકૉર્ડનો	સેટ.
વીરધનો વારસો	(૩)	„	„
સજનારામજી	(૩)	„	„
વનરાજ બાવરો	(૫)	„	નાટક
બલબેર સતી પ્રવિ	(૨)	„	સેટ.
બાકૃષ્ણ જન્મ	(૨)	„	„

FILM RECORDS IN SETS

બરીબબી તોપ	(૫)	નીરબલા	(૪)	મારી બાંખ	(૩)	બબાના	(૩)
બાબી	(૫)	બામાદેના રીંગર	(૪)	કંબબન	(૧)	દુરબાદ	(૫)

બારતી *F.T. 5246* ડોબતારની બારતી. *F.T. 5281* બી સજનારામજીની બારતી.
F.T 5191 બી મહાદેવની બારતી.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

13, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ. જોહાનીસબર્ગ. 1058

"શુદ્ધ ઘી"

દરબનમાં પહેલીજ હેરમ બાજુએ પાક કરેલ ઝમ. જે. માર્કાવાળા ડબ્બાનું વેચાણ મથુરાદાસ જદવજીની ફેકટરીનું બનાવેલું ગણાય છે.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

ભાવ માટે પુછો યા લખોઃ

સામજી દેવશી એન્ડ સન

૬, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, દરબન.

SAMJEE DEVSHI & SON

6, Cross Street, DURBAN. 113

પ્રસ્થાન માટે?

પ્રસ્થાન માસિક બાર વર્ષ પુરા કરી—તેર પૂરું કરી—તેરમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :—

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ

જે ગ્રાહકનું સં. ૧૯૯૪ના કારતકથી આગળ ચુકીનું લવાજમ રૂા. ૫, ભમો, પરદેશ માટે રૂા. ૭ા ગણી મોકલશે, તેમને પ્રસ્થાન તરફથી અઢાર પોથાં પુસ્તકો ઉપર રૂપ ટકા કમીશન કાપી આપવામાં આવશે. [અપવાદ: શ્રી. પ્રવીણલાલ મકનજીના તથા શ્રી. રામનારાયણ પાઠકનાં પુસ્તકો ઉપર ૧૫ ટકા].

એટલે કે

જે ગ્રાહક લગભગ ૨૦—૨૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પડી રહેશે.

૬૦—બાર રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને આખો સવાલમમાં પડી રહેશે. શોધો ૬ લાભ તો મળશેજ.

ગુજરાતનો આગળનું, તેમજ પુસ્તકાલયો ને લાઇબ્રેરીઓ આ યોજનાનો જરૂર લાભ લે.

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

	રૂપિયા.
ગગનપ્રપંચ	૩॥
ધુમ્મસનાનો ઉપાય	૨
રસિયાનું હાડવૈદ્ય	૨
લાજરવતી	૧।
પ્રસન્નતાનું વૈદક	૨
કિનચપો	૧॥
ઘરેણાવિકરે	૨
ચતુરંગ	૧।
પ્રેમનો ઢંબ	૧।
સ્ત્રી-પુરૂષ	૧
નવો આવનાર (બહુ જામ)	૫।
કથાવલી	૨॥
સમસુખ	૧।
ગાતા આસોપાલવ	૧॥
સરસ્વતીમાળા વર્ષ ૧ થી ૬	૧૩।

આખું સુચીપત્ર મંગાવો.

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી અગિયારી સામે : અમદાવાદ.

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, ચેસ્ટરફીલ્ડ, ડ્રેસીંગ ટેબલ્સ, કાર્ડ ટેબલ્સ, સોફીસ ટેબલ્સ, સુટ કેસ, ટેબલ્સ, ચેરસ, સ્ટોલ સ્ટુલ, બાસ્કેટવર્કસ, સોપ સ્ટેન્ડસ અને ફેન્સર વિગેરે, તદ્દન મોકાપર ભાવે ખરીદી કરવી. અને પ્રમાણી કામ ગેરંટીવાળા મુકવા નહિ.

બેકસ, ટેબલ્સ અને કીચન ટ્રેસર

જે કમારી દેખરેખ નીચે તૈયાર થાય છે તેનો ચોક્કસ ઢબેજ તૈયાર રહે છે. બાજ કોટલના ગ્રાહકોના ખાસીસ વીકટ મંગાવો અને તૈયાર કામમ કમાશે.

L. MISTRY,

51 BREE STREET, BBURGERSDORP, J'BURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2526. 1058

ફીટીંગ્સ

પાવડર

ફીડી, ગાદલા, સાંધા, કંચારા, માખી, વંદા વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

ફાર્મિંગ પાવડરના ટીન મળે છે. 1114

M. H. DESAI,

એમ. એચ. દેસાઈ,

હોલસેલ ફ્રૂટ મેરચી,

અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ કુનીતના કોઇ પણ જાતમાં C. O. D. થી સારૂ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 1090

જુના અને જાણીતા ફરમાસુ ઔઠધકોનો અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકો

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી શકશે.

અમારી ફેકટરીમાં હેલ્થ ગાયાનું ખાસ અનુભવી હકીમો તરફથી મળે કે કરમાસુ મીકાઈ તમા દરેક અનુભવ કરવાનું, આગાહ, ગરમ મસાલાઓ વિગેરે ઘોટા જથ્થામાં મળશે.

પધારવા માટે ઉંચા ચા મળશે

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-6577. 13a KORT STREET JOHANNESBURG. 135

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી ૧૯૪૧ નવેમ્બર ડીસેમ્બર	હીંદુ ૧૯૯૮ માગશરાળી	મુસલમાન ૧૩૬૦ જીલકાદ	પારસી ૧૩૧૧ શહેનશાહી ૬ઠ્ઠી	સુર્યોદય કલાક મીનીટ	સુર્યાસ્ત કલાક મીનીટ
શુક્ર	૨૮	સુદી ૧૦	૪	૨૫	૪–૫૨	૬–૩૬
શની	૨૯	,, ૧૧	૫	૨૬	૪–૫૧	૬–૩૭
રવી	૩૦	,, ૧૨	૬	૨૭	૪–૫૧	૬–૩૮
સોમ	૧	,, ૧૩	૭	૨૮	૪–૫૧	૬–૩૯
મંગળ	૨	,, ૧૪	૮	૨૯	૪–૫૧	૬–૪૦
બુધ	૩	,, ૧૫	૯	૩૦	૪–૫૨	૬–૪૧
ગુરૂ	૪	વદી ૧	૧૦	૧	૪–૫૩	૬–૪૨

Books for sale.

NOTE.—Remittance should accompany order V.P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made to "Indian Opinion" at Phœnix. Postage Free on all books.

THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH
By M. K. GANDHI

This is an autobiography of Mahatma Gandhi printed in two volumes. Price 12s. 6d. for each volume.

THE POWER OF NON-VIOLENCE
By Richard B. Gregg.

The writer has explained the method of resistance by non-violence in modern Western concepts and terminology The book is worth studying. Price ... ... 5s.

The Story of Ramayana ... 5s

ESSYS ON INDIAN ECONOMY—By Mahadev Govind Ranade Price ... 4s 6d.

ESSAYS ON INDIAN ART, INDUSTRY AND EDUCATION — By E. B. Havell Price 3s

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS.— By V. G. Kale, M.A., Price ... 4s

Golden Number

OF

"INDIAN OPINION"

SOUVENIR OF THE

Passive Resistance Movement

1906—1914.

Price : Two Shillings.

to be had from:

Indian Opinion,

Phœnix, Natal.

The "FRIENDS of INDIA" SERIES

Short biographical sketches of eminent men, who have laboured for the good of India.

Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece.

Lord Macaulay,	Lord Minto.
Sir William Wedderburn	Lord Morley,
Rev. Dr. Miller.	Sir Pherozeshah Mehta,
Lord Ripon.	Swami Rama Tirath,
Ravi Varma,	Sir Salar Jung,
Sir C. Sankaran Nair.	Henry Fawcett,
Sir Henry Cotton.	Lord Hardinge
John Bright,	Krishna Das Pal,
Lal Mohan Ghose.	Edmund Burke,
Mrs. Annie Besant.	Badruddin Tyabji.
Allan O. Hume,	W. C. Bonnerji,
A. M. Bose,	Charles Bradlaugh.
Dadabhai Naoroji.	Dawan C. Ratagopalulu,
V. P. Madhava Rao C.I.E.,	Rao Bahadur R. N. Mudholkar,
Raja Ram Mohan Roy,	Dr. Rash Behari Ghose.
Dinshaw Edulji Wacha,	H. H. Sir Sayaji Rao Gackwar
Ishwer Chander Vidyasagar	Kashinath Trimbak Telang.
V. Krishnaswami Aiyar,	Nawab Mohsin-ul-Mulk.
Babu Surendranath Banerjea.	Behramji M. Malbai,

Nation Building (Annie Besant.) Hindu Social Ideals

Price: One Shilling Each

APPLY:
MANAGER, INDIAN OPINION,
PHOENIX, NATAL.

BHULABHAI DESAI
HIS SPEECHES

Published as book form Of particular interest to students of Politics, Law, Economics and Commerce

The Book contains the great leader's lectures on these and other subjects of national interest.

Price: 8s.

Please write to:

"INDIAN OPINION"
Phoenix. Natal.

Indians in South Africa

Helots within the Empire and How they are Treated.

By Henry S. L. Polak.

Price 2s.

To be had from:—

THE MANAGER,
INDIAN OPINION
Phœnix. Natal.

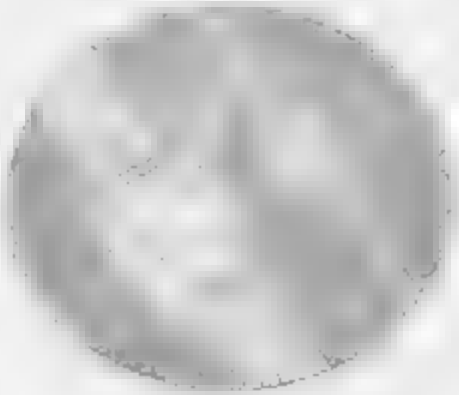
A World Reputation

THE name CYMA
is familiar through
founded on the
of every
smallest part in
every CYMA
watch, re
a timepiece
standing

ELGIN

ઘડીયાળો

આ ચિત્રનું

અમેરીકામાં એલજીન ઘડીયાળો પ્રથમ અમેરીકનો બનાવે છે. આ ઘડીયાળોના, મૂલ્ય બાબો (રનેજ પાર્ટસ) બનાવવાની યાત્રો આપવામાં આવે છે.

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER"—KLOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

DURBAN REPRESENTATIVE
H. DAVIDSON, 320 Colonial Mutual Bldgs.,
West Street, DURBAN.

'INDIAN OPINION'

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

For The Moral, Political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union	21s	Annually
" "	11s.	Half-yearly
Outside the Union	22s. 6d.	Annually
" "	12s.	Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise.

Apply to—

Manager,
Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

It's easy to give or
own the world's finest

and is matched with the new *permanently pointed* FINELINE pencil.

Give the *world's finest* — give SHEAFFER'S.
W. A. Sheaffer Pen Co., Fort Madison, Iowa, U.S.A.

SHEAFFER'S
Lifetime

I. C. ASHABHAI & CO.,
55, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.
P.O. Box 1935 Phone 33-4781

8 DEC 1941

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No 48—Vol.-xxxix Friday, 5th December, 1941. Registered at the G.P.O as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

WOMAN AS LEADER

"THE fact that we men have life a ill in the world mean that our mother [illegible] walked the way of the Cross [illegible] merely [illegible] through which we [illegible] forgotten incident [illegible] for our willing [illegible] that we should go forth in the [illegible] saving of all mankind. If we have [illegible] men will [illegible] that in the end the women have already gone much further than we [illegible] and [illegible] inspire us. Without their [illegible] we shall inevitably fail.

—JOHN S. HOYLAND.

નેતા તરીકે સ્ત્રીનું સ્થાન

"આ દુનીયામાં આપણે પુરૂષો જીવીએ છીએ એ હકીકતજ એ સિદ્ધ કરે છે કે આપણી માતાઓએ સત્યાગ્રહનો ધર્મ પાળ્યો હતો, દેહને કષ્ટ આપવાનો માર્ગ ગ્રહણ કર્યો હતો. તે નહિ કે માત્ર આપણને જન્મ આપવાનું કષ્ટ સહીને પરંતુ આપણા બાળપણના રોજીંદા જીવનમાં વીસરાઈ જવાએલા અનેક બનાવોથી. આપણે માટે તેણે સ્વેચ્છાએ અને આનંદથી દુઃખો ઉઠાવ્યાં હતા, કેમકે તે આપણને ચાહતી હતી. આજે આપણને હાકલ થઈ રહી છે કે સઘળા માનવીઓને ઉગારવાને આપણે પણ આનંદથી દુઃખ ઉઠાવવાની જોઈએ ભાવનાને માર્ગે વિચરવું જોઈએ. આપણામા જો બુદ્ધિ હોય તો આપણે પુરૂષો સમજી શકીશું કે આ કાર્યમાં આપણા કરતાં સ્ત્રીઓ વધારે આગળ વધેલી છે, અને તેથી તે આપણને દોરી અને પ્રોત્સાહન આપી શકે છે. તેના નેતૃત્વ વિના આપણી નિષ્ફળતા અનિવાર્ય થશે."

—જોન જોન હોયલેન્ડ.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

સકુન તેમજ ૩૬ પેસેંજરો લેવામાં આવશે.

ડરબન આવ્યા પછી તમારો માલ તથા યુનીયન કાસનાલ્ય રેમ્યુસેશન મુજબ નાણા સાથે લઈ જવા વિગેરે સંબંધી હકીકત મળવાથી બંદોબસ્ત કરી આપીશું.

કાગળના ઉપર તમારું નામ તથા B. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રો.) લીમીટેડ

ફીરી પેસેન્જર એજન્ટ.

તારથી સ્ટીમરને તપાસ કરનારાઓએ તારનો જવાબ મોકલી શકાય તેવા ખાતર તારમાં પોતાનું પુરૂં સરનામું મોકલવું.

૩૬ ફીરીટ ક્લિંડુ વીશી સાથે પા. ૧૭ ૧૦ ૦.
,, ,, મુસ્લીમ વીશી સાથે પા. ૧૮ ૬ ૬.
,, ,, વીશી વગર પા. ૧૪ ૨ ૦.
સેકન્ડ કલાસ સીંગલ વિશી વગર પા. ૪૦ ૧૦ ૦.

સ્ટીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ફીરીટના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

Phone 2-0432. Tel add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.
390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,
No. 4, Kort Street, Johannesburg.
Phone 33-1453. P. O. Box 6220.
Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE
COMPANY, LIMITED.

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ કંપની તરફ કંપનીમાં જીવનવીમા, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસો, કામદારોને લગતા વીમાઓ, સામાન્ય વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતરવાની કરાર છે. કોઈ [illegible] આપવું હોય દરેક કીંમતની કરજ છે

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue
DURBAN.
Telephone 2-5845 Gen.
P. O. Box 1640.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Loans available from £1000 and upwards at 5% on City Properties.
શહેરની મીલકતોના મોરગેજ ઉપર ૫ ટકાના વ્યાજે પા. ૧૦૦૦ યા વધુ રકમો ધીરવાની છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street.
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478.
P. O. Box 3641.
Tel Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

ખુટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય

જો તમારે તમામ જીવનની ખરી મજાહ લેવી હોય તો પુષ્ટીકારક પાકો બનાવી તમારી તંદુરસ્તી પાછી મજબુત અને બળવાન બનાવી દો! પણ યાદ રાખશો કે દ્રાયફ્રાકારક ખોરાકો બનાવવા માટે સારો, તાજો અને ચોખ્ખો શુદ્ધ બાજરો વાપરશો. અમારે ત્યાં પાકો બનાવવા માટે ખાસ તાજો અને શુદ્ધ માલ આવી ગયો છે.

અમારે ત્યાં સીંગોડા, બદામ, ચારોલી, પીસ્તા, પંજાબી બાદામ, સફેદ મુસલી, બારક, કમાચી, મોપટ પટી, ખોબરૂ અને ગાળ, આદુ તમામ મોપચોની, અમરત, ગુંદર, અંબર, સોના ચાંદીના વરખ, ગલકંદ, ઘીમેરે તમામ દીંદનું કરીયાણું મોંઘી પડ્યું, નવી મુરીઓ શિયાળ દરેક ઘરની તમામ મોસરી હમેશ સ્ટોકમાં રહે છે.

દીંદરતાનમાં મશહુર થએલી સુરતની બરફી, પીસ્તા બરફી રીા. ૩-૬ રતલ, બદામ બરફી રીા. ૩-૦ રતલ.

મુંબઈના તરેહવાર હલ્વાઓ ખમણી હલ્વો રીા. ૧-૬ રતલ, સફેદ પરવાળા હલ્વો રીા. ૨-૬ રતલ, રંગીલ બદામી હલ્વા રીા. ૨-૦ રતલ, મુરબ્બા મલાઇ હલ્વો રીા. ૩-૬ રતલ બનારસે ખાંચો તમામ

નવાબી પાઉડર: ઉંમરના કોઇ પણ ગાગમાંથી માત્ર બે ચમચીમા બાળ સાફ કરી દે છે ૩ બોટલ રીા. ૨ પાસ્ટેજ રી. કીમીશ માટે. બોટ ખ્યાત ઓરડર આપી બાબો કરી જા. દેશના મોકલાં ૩૦૦૬: રીા. ૨૨-૦.

P. O. BOX 700. **I. G. H. BASSA.** 153 Grey Street. Durban.

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM, RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL

PHONE 20390 CORNER PINE & GREY STS.

SITUATED IN THE HEART OF DURBAN'S BUSINESS AREA.

THE HOUSE OF INDIAN HOSPITALITY.

WHERE EVERYBODY GOES FOR REFRESHMENTS OR MEALS

BOARDING & LODGING BY DAY, WEEK OR MONTH.

MOHANLAL VALJEE

(INDIAN PAWNBROKER)

113, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets. 3410

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant,

દરેક જાતનું ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ સારૂ ભેગિસ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. મગેાઃ—

P. O. Box 842, 139 Brook St. Durban.

Are You a subscriber of 'Indian Opinion' if not, Why not?

દીક્ષ ન રી ઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ દીક્ષનરી મહાત્મા ગાંધીજીની સુચનાથી મગેલા તત્વાર્થાના કોષથી મોહનના આધારે સુધારા વધારા સાથે બનાવેલી છે. વિદ્યાર્થી માત્રને માટે તે જરૂર જરૂરની અને ઉપયોગી છે. તેમાં અંતે કહિરના નામો, કરસ, મોટા શહેરોના રસ્તા, મોટી નદીઓની લંબાઇ, વજન, માપ, ટેલિગ્રામ, વિગેરે પરથી વસ્તુઓના ભાવોનેક પ્રમેયો છે.

પાકુ પુંઠું પાના ૧૪૦૮ પ્રમેયની કિમત રીા. ૫.

"Indian Opinion"

Phoenix, Natal.

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

Lectures from Colombo to Almora	5
Bhakti Yoga	12
Raja Yoga	4
Karma Yoga	12
Bhakti Yoga	12
Karma & Bhakti—Yoga [illegible]	5
Lectures & Discourses	6
In Defence of Hinduism	4
Modern India	6
My Master	4
Chicago Addresses	4

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A comprehensive chronological [illegible] Ramakrishna Vedanta, — the only authorised edition of [illegible] Life.

(Seventh Edition)

Thoroughly revised and improved with a [illegible] Swami Saradananda

Price Rs. 3

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4, Foreign 10 Shillings

Apply for a complete Catalogue:—

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,

4, Wellington Lane, Calcutta, India.

THE EPIC FAST

(BY PYARELAL)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.

320 Pages, Price 2s. 6d.

Obtainable From The Manager

INDIAN OPINION, Phoenix, Natal

વેચવાના પુસ્તકો

ગીતા' કેસવાળા પુસ્તકો

પ્રેમ યાત્રા (નોવેલ)	૭	૦
જીવતા નર્મદાશંકર (જીવની)	૨	૭
કિનારાની (વિદેશીય પુસ્તકો)	૪	૦
કુંવર સાહેબ (કુંવર શ્રીખવાનો ગોમાંચક)	૧૦	૦
આગરકરનો મુક્તિ સંગ્રામ	૩	૦
ઉત્સર્ગ; રવીન્દ્રનાથ ટાગોરના બંગાળી ગીતોનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ (છપાય છે)	૪	૬
રૂપકુંવરબા (રસિક નોવેલ)	૧	૦
સાળરમતી	૪	૮
ઉષા ચક્રમા	૭	૦
ગુરુવીરની વાતો	૪	૬
બારમી સદીનું ફ્રાંસ	૪	૦
ભારત સ્યુઝીક બાકડ	૧૫	૦
રાષ્ટ્રીય સંગીત બાકડ	૧	૬
મોતીના તોરણ (તોરણો બનાવવાની રીતો)	૩	૦
વીર જયદેવ	૪	૬
પંખા	૧	૬
વિરાંગના અને બીજી વાર્તા	૪	૦
બધુ ગ્રેજ્યુએટ બાકડ ૨ જો	૨	૦
પારસી ગાયકવારી વાનાઓ	૧	૬
અખિલાનું ગાડું (નાટક)		૬
રસબાર	૩	૦
સ્નેહ લક્ષ્મી	૭	૬
સોનેરી સાંકળ	૭	૦
સંદેહ સમાધાન	૭	૬
ઢારમ રસોઇ	૬	૦
ગુજરાતી પર પ્રકાશ	૨	૦
દુર્ગેશ નંદિની (નોવેલ)	૫	૬
કપાલના પ્રતીબિંબ (નોવેલ)	૩	૬
બાળ વાર્તાઓ (અનુવાદક મહાદેવ દેસાઇ)	૦	૮
પ્રેમનો ઇન્સ (રોમાન્ટીક કેસ નોવેલ)	૫	૦
બીરબલ ધાર (નોવેલ)	૧	૦

બાળ સાહિત્ય

નકશા બાબા (બાળકો માટે સ્કેચોનો સંગ્રહ)	૧	૪
નાની મેન વાર્તા	૨	૦
પુંડરીકના પરાક્રમ	૧	૬
બાબુની પુરાણ	૧	૬
પુલકાસન	૨	૬
બાપુની કુંજ ઢાંઢીકુચનું બાળધન	૧	૦
બાળ કુંજ વાર્તાઓ	૨	૦
બાબાબાની બાગ ૨ જો	૧	૦
બાબતીહાસિક મહાન પુરુષોની કથાઓ	૧	૬
વિકરાળ બન	૨	૦
બાળરસ (રમુજી પુસ્તક)	૦	૬
હીરૂબાનની બાળ વાર્તાઓ	૨	૬
હીરા મોતી	૦	૮
ગુલાબ અને ચંપકલી	૧	૬
મધપુડો	૨	૬

સરકારી લાયબ્રેરીઓમાં મોકલાતાં પુસ્તકો

		શી.	પે.		
૨ જી	,,	૧	૦		
૩ જી	,,	૧	૩		
૪ થી	,,	૧	૬		
૫ મી	,,	૨	૩		
૬ ઠ્ઠી	,,	૨	૬		
૭ મી	,,	૨	૯		
૧ લી ગોપડીના બાબ'				૦	૬
૨ જી	,,	,,		૦	૯
૩ જી	,,	,,		૧	૦
૪ થી	,,	,,		૧	૬
૫ મી	,,	,,		૧	૯
૬ ઠ્ઠી	,,	,,		૨	૦
૭ મી	,,	,,		૨	૩

Why Children need *Extra* nourishment *of the right Kind During Summer*

EVERY MOTHER knows that the nutritional needs of children require special care and thought during summer. A child's rapid growth, ceaseless activity of brain and body, and great expenditure of energy on hot days, demand an ample supply of the appropriate nutritive elements to prevent summer fatigue.

You will be greatly helped in meeting these nutritional needs if you make Ovaltine your child's regular daily beverage, and especially is it appreciated as a "cold" when they come home "hot" after games on a summer day.

Let them drink delicious "Ovaltine" mixed cold and wake up refreshed for another day's play.

Ovaltine
MIXED
Cold

Builds up Strength and Vitality

Manufactured by A. Wander Limited, London, England.

OVA 42 41

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 24003, Res. 24446.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

INTERNAL VIEW OF OUR SHOP.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES, BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES. Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £80, THE LATEST FROM BENARES CITY. EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up. PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.

Branches: 59, WICKS STREET AND 60, WICKS STREET, GARAGE 7, MOSS STREET AND 58, WICKS STREET, VERULAM. 'Phone 39, Verulam.

દરેક સ્ટીમરમાં આપણ તથા હિંદથી આવે છે

બનારસની ફીનારવાળી અને સાદી, તેમજ બાલચાલની જુદીજાદ સાડીઓ શી. ૧૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી બધને પા. ૨૦ સુધીની

બનારસથી ક્રમબદ્ધ આવેલી છે.

ફ્રેન્ચ ક્રેપની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર. બાલચાલની બાલચાણી સાડીઓ શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર. ફ્રેન્ચનું ક્રેપ–ડી–ચીન શી. ૩–૬ થી ૧૨ ૪૨ ઇંચ અને ૪૫ ઇંચ પહોળ. સાડીને બોર્ડર ડીઝાઇનનું કપડું, ૪૨ ઇંચ પહોળ ચારની, શી. ૧–૬, શી. ૧–૮, શી. ૨–૦ અને તેથી ઉપર. ક્રમબદ્ધ આવેલી ક્લોરસેટ સાડીઓ શી. ૨૫, શી. ૩૦, શી. ૪૫ અને એથી ઉપર.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

બ્રાંચિસ:
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

બધારી સાડીઓ માટેના ઓર્ડર્સ નેટાલીસલમ માટે
પી. રતનજી,
૬૦, બી સ્ટ્રીટ, જોહાનિસબર્ગ

ગરાજ
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

Phone 33-8432
„ Res. 33-8994
P. O. Box 7157.

ઈન્ડિઅન ગ્રોસરી કીફાયત ભાવે કયાંથી ખરીદશો?

હમોએ ઇન્ડિઅન ગ્રોસરી વિભાગ ખોલ્યો છે, જેમાં દરેક પ્રકારની હિંદી ગ્રોસરી તેમજ ગાંધી વસાણાની નાની મોટી વસ્તુઓ ઉપરાંત રોજ વાપરવાની હિંદીઓના ઘર ઉપયોગી વસ્તુઓ હમારે ત્યાંથી તદ્દન કીફાયત ભાવે મળી શકશે.

ઓર્ડર મોકલી આપી કરવા વિનંતી છે.

દરકીના ઓર્ડરો હમારી પોતાની દેખરેખ હેઠળ સારી પેકિંગ કરી મોકલવામાં આવશે.

મીસ્ત્રી બ્રધર્સ

(ગોરાઓ અને હબસી બાદ કરી)

MISTRY BROS.,

11 Kort Street.

JOHANNESBURG.

હમો દરેક પ્રકારના વિમાઓ પણ ઉતારીએ છીએ: જીંદગી, આગ, બગલરી, એકસીડન્ટ, મોટર, રેલ્વે ગેરેન્ટી વગેરે.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapen."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

in South African, Canadian and Australian Apples

Cape Fruit on hand in season

Fresh Fruits, Vegetables And Green Ginger.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્ષપોર્ટર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

તાજું સીઝનનું ફ્રૂટ અને શાક તથા આદું અમારે ત્યાં હમેશાં સ્ટોકમાં હોય છે.

દરકીના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે નાચીજ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 765. 108 Prince Edward St. Durban.

ROOPANAND Bros.,

'PHONE 20707

85 VICTORIA STREET, DURBAN.

LATEST ARRIVAL OF BOOKS

	£	s.	d.
Complete Works Of Vivekananda 7 Volumes	3	15	0
Life Of Vivekananda 2 Volumes	1	5	0
Life Of Rama Krishna 2 Volumes		6	0
Great Men Of India		16	0
Gita—Complete With Sanskrit Text And Meanings In English		10	6
Daily Thought And Prayers		5	6
The Last Message Of Shri Krishna 387 Pages		7	6
How To Be A Yogi—(by Swami Abhenanda)		6	0
Teachings Of Shri Rama Krishna		4	6
Reincarnation And Immortality—(by Swami Parmananda)		4	6
India And Her Problems		3	0
Hinduism—(by Vivekananda)		2	0
Essentials Of Hinduism		1	6
Short Life Of Vivekananda		1	6
Short Life Of Rama Krishna		1	6
Does The Soul exist After Death?		1	0

By every mail we get the following books

Film India	1 6	[illegible]	1 0
Cine Herald	1 [illegible]	[illegible]	[illegible]
My Magn [illegible]	0	Mo[illegible]	[illegible]
Modern Review	1 0	[illegible]	1 0

and many more Postage extra

'Phone 24330. Tel. Add. "Naartjes."

A. M. PADAYACHEE

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.

Country orders executed at lowest Market prices.

We supply wedding requirements also

TRIAL ORDER SOLICITED.

91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,

P. O. BOX 198. DURBAN.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING

TYSONO BRAND (PAIN-EX CURE) HEADACHE POWDERS

FROM YOUR CHEMIST at 2d., 1/6 3/6 and 4/6 or POST FREE FROM

ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ

પેસેન્જર મહીનામાં આફ્રીકામાં સહીસલામત

દરેક જાતની મીઠાઈઓ, બોટલ્ના પીનો તેમજ જાતના મેવા, મસાલાથી અમે બનાવીએ છીએ.

અમારું વખણાએલું સુરતી ચુડુ, ચેવ, ભજીયા, ગાંઠીયા, ગાંઠીયા, પાપડા વિગેરે દરરોજ તાજા બનાવીએ છીએ.

શીયાળામાં બાવા લાયક સમારા પાકો તયાર રાખીએ છીએ તેમજ ઓર્ડર પ્રમાણે રસોઈયા બનાવી આપીએ છીએ.

પાર્ટી વિગેરે માટે મોટા પ્રમાણમાં મોકલવી કેઈ પણ જાતની મીઠાઈ ઓર્ડર પ્રમાણે ટુંક વખતમાં બનાવી આપીશું.

બહારગામથી મંગાવનારને માલ ડુપ્લી મંગાવવો કાળજીપુર્વક પેકકરવામાં આવશે.

PHONE 33-6575. P. O. BOX 3680.

THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART.

34 President Street, Corner Diagonal St., JOHANNESBURG

8 DEC 1941

INDIAN OPINION

founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 48.—Vol. XXXIX Friday, 5th December 1941. Registered at the G.P.O. as a Newspaper

Indian Opinion

FRIDAY, 5TH DECEMBER 1941

Mr. Sastri's Advice

We have always had great respect for the Rt. Hon. V. S. Srinivasa Sastri for his learning. In that respect he stands before the world as one of the brightest stars of India. It has, therefore, not been very pleasant to us to have to differ from the views expressed by him on matters of public interest. Last week we reproduced an interview Mr. Sastri recently gave to the *Hindu* (Madras) on the Indo-Ceylon Agreement. We wish to deal here with his statements as they affect India generally. "Diminution of ownership and even humiliations are, perhaps, unavoidable. While every attempt must be made at their elimination, we must always be content with such relief as we can get from time to time," thus observes Mr. Sastri. "It is not wise" he further states "to give way to despair or indulge in desperate counsels, merely because we do not achieve a hundred per cent. of our aims for the time being." Mr. Sastri's generosity and love for the British seems to exceed that of Mahatma Gandhi because, while the latter denounces British rule in India right out and says that Britain has drained the very life-blood of India, Mr. Sastri describes as pessimists those who refer the "partial ownership, as he calls it, of the people of India as before." Mr. Sastri goes on further to remind us that, "India is densely populated and affords no room for the settlement of outsiders whether as settlers or otherwise. Our people, hard-pressed for the barest subsistence, find it profitable to emigrate and, if possible, settle elsewhere." Mr. Sastri however, does not tell us that even though India is so crowded, no room for the settlement of outsiders, not only are there no restrictions imposed on outsiders entering and settling in India but they are actually being welcomed with open arms. For our people in India, on the other hand, though being hard-pressed for the barest subsistence, the doors of the Dominions and the Colonies in the British Empire are barred and bolted against them notwithstanding the fact that they have abundance of space to hold more than half of India's population in perfect happiness. Mr. Sastri very rightly ascribes this disparity to India not having attained dominionhood, and states that, "owing to the political structure of the Commonwealth the ultimate solution of all troubles and quarrels is in London. Our case has to be championed by the India Office which could well be confronted with the Dominion and Colonial Offices. Not having attained dominionhood, the India Office goes under occasionally, and our case is lost."

Now how are these ills to be remedied? India for very many years, in fact until the advent of Mahatma Gandhi on the scene in 1915 to lead the struggle for independence, shall we say, for the attainment of dominionhood, merely by petition and by passing resolutions not of action but merely of protest. That did not lead India very far. It kept her in the same position. In fact further fetters were forged by her rulers in order to stop once and for all the growing nationalism which the people of India, from whatsoever quarter it came, took as nowhere. It was all which we demonstrated our resentment to the [illegible] subjected to such [illegible] our preparedness to suffer death rather than submit to them that we began to be taken notice of. Mr. Sastri was able to [illegible] of the subjects [illegible] and children [illegible] Dyerism [illegible] for Independence only [illegible] the women and children [illegible] underwent those [illegible] has reached [illegible] aspired goal to live, and neither Mr. Sastri nor anyone can decide that she has it is because of what Mr. [illegible] describes as "desperate counsel" [illegible] Mahatma Gandhi [illegible] Mr. Sastri [illegible] Pandit Nehru which the people took to heart.

The compromising spirit of Mahatma Gandhi is well [illegible] being [illegible] Mahatma Gandhi has always [illegible] be not [illegible] and the [illegible] are that there should be no [illegible] but a legislation that the [illegible] tary rights of citizenship should be extended to all irrespective of race or colour. The [illegible] deputations that have [illegible]

by the Government of India have, to their eal not to allow the Indian problem to remain unsolved wittingly or unwittingly sacrificed even those high principles and the respective Agents of the Government of India in the Union claim that they have been and are following in their footsteps. Our struggle in South Africa has never been for worldly gains but for our national self-respect, which should be above everything—above life itself. It is for that reason that the present war is claimed to be fought. If leaders like Mr. Sastri are going to advocate the theory of "half a loaf is better than no loaf," such theory stands good only where the fight is for loaves. But no fight is worth fighting where the gain aspired is loaves at the expense of of one's soul. The compromises which the Government of India and their various representatives have been entering into with the Governments of the Union of South Africa and other parts of the British Empire, where Indians have settled, have been such and hence those who are more concerned about higher things in life than material gains are found wanting in the spirit of reconciliation. The same is the case in India and if the people would have remained "content" as Mr. Sastri would like them to be, she would never have made the progress she has made. Indians in South Africa, too, unless they are prepared to pursue a policy of non-submission and to challenge any law that they consider objectionable and to suffer the penalty thereof, they will be the betrayers of India and the high ideals for which she stands.

NOTES AND NEWS

Pandit Nehru And Other Leaders To Be Released

THE release of civil disobedience prisoners in India is announced in an official communique, says a Sapa-Reuter's message from New Delhi. "The Government of India" says the announcement, "confident of the determination of all responsible opinion in India to support the war effort until victory is secured, has reached the conclusion that those civil disobedience prisoners whose offences have been formal or symbolic in character can be set free. Effect will be given to this decision as soon as possible. There are Provinces in which numbers and local conditions may cause delay, but before the end of the year the Government hopes that throughout India all such persons will have been set free. With them will be released Maulana Abul Kalam Azad and Pandit Jawaharlal Nehru."

£50 Fine Reduced To £5

The maximum fine of £50 for being absent without leave from his regiment which was imposed upon Absolom Zungu, a native soldier, by the Magistrate at Eshowe, was reduced on Monday last to a fine of £5 or 28 days' imprisonment with hard labour by a review judgment of the Supreme Court, Maritzburg. The Attorney-General considered that the sentence should be drastically reduced, Zungu had absented himself without leave from his regiment from September 9 to September 26. He was sentenced to £50 fine or six months' imprisonment. The review judge asked the Magistrate why he had imposed the maximum sentence. The Magistrate said that Zungu's conduct was defiant of military authority and he took a serious view of the offence. Mr. Justice Carlisle said that no doubt the accused's conduct was defiant, but the offence of which he was guilty was one on which European soldiers were continually being tried.

Education Of Natives

The Administrator-In-Executive-Committee had decided to appoint an Advisory Committee on Native Education, whose duty it will be to make recommendations to the Advisory Board for Native education in the Transvaal, the S.A. Press Association reports from Pretoria. The Committee will consist of two members of the Transvaal African Teachers Association, one member representing teachers not members of the Transvaal African Teachers Association, one member representing the Native Representative Council, two members (nominated by the Transvaal Education Department) to represent parents' committees, one member to represent schools under the exclusive control of Bantu churches (also to be nominated by the Education Department), and one supervisor of Native education as a representative of the Education Department.

Danger Of Inflation

A warning that people should heed the advice of the Minister of Finance, Mr. J. H. Hofmeyr about the present financial position in South Africa was given by Professor E. H. D. Arndt, head of the Department of Banking at the Pretoria University, in an address to the Pretoria Women's Club on Thursday November 27, states the S.A. Press Association. "Inflation concerns everybody," he said. "Everybody ought to be interested because some time or other all will be concerned. The whole object of money is to buy the things we need, and if there is an increase in money relative to the available supply of goods, then prices must naturally rise." People who gained from inflation, however, could never gain permanently, and they gained at the expense of other sections of the community. It was a fact in present economic organization, different groups and classes of individuals existed. They were all affected differently. The Government was affected because during inflation, the prices of its materials and supplies increased, thereby causing an increase in the public debt, since buildings and public works erected with loan funds cost more.

Durban Indian Housing

At a meeting of the Indo-European Council, Mr. Maurice Webb presiding, appreciation was expressed to Councillors V. Burnside and H. G. Capell for attending and explaining the intentions of the Durban City Council in respect to Indian housing. Having heard their explanations, the Council resolved that all question of appropriation of Indian-owned properties at Riverside, Springfield and Sydenham be not proceeded with; that the City Council be urged to proceed forthwith with the Wentworth-Merebank housing scheme on land owned by Europeans or Indians and available for the purpose, and to provide there houses, economic, sub-economic, with transport, educational, recreational and other amenities. In no circumstances should any small plot-holder be disturbed, except for the provision of essential services.

Indian Anti-TB Film Show

Through the courtesy of the Natal Anti-TB Association and the managers of the Avalon Theatre a film is being shown dealing with the preventive aspect of TB on Sunday, December 7, at 11.30 am. Dr. Dormer, the Superintendent of the King George V Hospital, will give a running commentary of the film. Admission is free.

Bengal Cabinet Resigns

It is officially announced in Calcutta, says Sapa-Reuter, that the Bengal Cabinet has resigned. The Cabinet will continue in office until the Governor accepts the resignation.

THE AWAKENING OF INDIA

MR. PAREKH'S ADDRESS

MR. P. R. PAREKH, who was in India for the last ten months, addressed the Liberal Study Group, Durban, on "The Awakening of India" on Sunday last. The hall was crowded. Mr. I. C. Meer presided.

In his address Mr. Parekh said, "the long subjugation through which India has passed reveals that right from the breakdown of the fabric of the mighty Moghul Empire to this day, when she is under foreign domination, India never had the freedom to handle her own problems, to frame her own laws and to control the destiny of her people. Two centuries of British rule in India has produced nothing but poverty and prostitution, moral as well as physical, for her teeming millions. One can safely say that the great majority of the people are literally starving. The average earning of an Indian is two annas per day, equivalent to two pennies. Of this two annas he has to feed and clothe himself and his family of three or four or probably more. How poor the people are can be illustrated by a single example. In Kashmir, which is regarded as the Switzerland of Asia, the people are so poor that they cannot clothe themselves adequately in order to protect their bodies from cold. They carry an earthern bowl full of burning charcoal in front of their chests in order to be warm. This practice undermines the health of the people and their chests are simply burnt and their lives shortened. The average Indian gets only one meal a day and even that is neither sufficient nor nourishing. This all happens in a country which is regarded as one of the richest countries in the world. India's wealth is exploited to such an extent by British Imperialism that her people are literally starving and dying for food. India is exploited and kept in subjugation by a power who is supposed to be fighting for democracy and freedom.

"Hindu-Muslim riots, of which one hears a lot," the speaker said, "usually take place as a result of the activities of the hirelings of the Imperialist power. 'Divide and Rule' was the policy of Britain when she placed India under her bondage and still she adheres to that policy. The so-called disunity of India, about which almost all the politicians of Britain rave, is only on the surface. The people of India are united as they were never united before against their common enemy, British Imperialism. Their unity can be vouched by their support and backing to the Indian National Congress, the largest and the most powerful body in the country. To-day Gandhiji leads the Congress because he has the support of the vast masses of the people. He stands for non-violence.

"The struggle of India is not an isolated one. The struggle of four hundred and twenty million people of India inspires and encourages other oppressed peoples of the world to strive for freedom. One fifth of humanity cannot be isolated from the rapid changes through which the world is passing. Whatever happens in India will have its repercussions in this country as well as in other countries. India's struggle symbolises the struggle of all the oppressed peoples. The people of India, China, Africa and others are crying for a New Order. Of what brand will this New Order be? Definitely it will not be of the Pirow brand. Neither will it be of the Churchill nor the Hitler brand. It will be a New Order based on political as well as economic freedom of all the peoples, irrespective of their caste, creed, colour or nationality—the abolition of the exploitation of man by man. The struggle of these people will not be in vain. They are bound to succeed. And their success, the New Order, shall be Socialism."

Non-Europeans And The War

Mr. D. Molteno M.P., the Native representative in Parliament, addressed the Liberal Study Group on "Non-Europeans and the War" at the M. K. Gandhi Library Hall, Durban, on last Saturday. Mr. C. I. Amra presided. Mr. Molteno first outlined the history of the colour bar in this country. He maintained that the colour bar was a by-product of the economic system of this country. Africans formed the largest group of this country. And almost all the industries —especially the mining and agriculture— of South Africa, were based on the assumption that cheap labour would be provided by the bulk of the population—the non-Europeans and especially the Africans. Therefore the colour bar could not be removed or wiped out by evolutionary methods, because it was based on the economic slavery of the non-Europeans. To remove the colour bar this economic system must be changed.

The gradual industrialization of the Union, owing to the war conditions, would create a scarcity of unskilled labour on the one hand and on the other it would bring the bulk of the industrial workers—the non-Europeans—together. This would [illegible] in their interests.

Mr. Molteno visualised socialism for Great Britain and the United States of America. Socialist Europe and the United States, he said, will mean the undermining of the value of gold. This will have its effects on the South African economic system. The mining interests of this country will be undermined. The undermining of [illegible] economic system will [illegible] as the [illegible] dermining of its bye product, the colour bar. All these will be [illegible] the change of [illegible] in the outside world. Fascism stands for world [illegible] nation. This is not only due to the fact that it has achieved great victories the in last three years, but fascism is a creed of dominating interests of many countries of the world. These interests want to establish fascism in the world while the workers of the world want to establish socialism. Therefore [illegible] must be destroyed. Brit[illegible] the will not the power to set [illegible] second nazi power. She and the United States can, at their worst, turn to the old policy of keeping the balance of power between the nations.

Mr. Molteno declared that the present war was not an imperialist war. According to Lenin's definition of [illegible] periodist war, this war was not on [illegible] re-division of the world. Because [illegible] the conditions to start a civil war in order to curb the imperialist war did not exist. Britain was and is fighting for her very independence. [illegible] Europeans of this country should [illegible] tinue their struggle despite of the war. The struggle against the colour bar must go on.

After Mr. Molteno's lecture many of the Group and others took part in a lengthy discussion. They pointed out that when this war began it was an imperialist war. Britain and [illegible] did not declare war for the [illegible] ence of Poland. They declar[illegible] cause they found that Hitler was encroaching on their interest[illegible] countries could not declare w[illegible] preservation of the independ[illegible] other country when in the[illegible] own empires great countries were enslaved. The non-European peoples of this country as well as of India and other [illegible] realised that as they were not called upon to give their views on this war, they should not say anything. But their fight against fascism in [illegible] own countries must go on. While their sympathies go to the people [illegible] U.S.S.R. as well as to the people of Britain, yet since they had not a [illegible] the matter, they could not give [illegible] direct help to these peoples [illegible] fighting against fascism in their own countries. There still exist the possibilities of an alliance between imperialism and Nazism against social[illegible] against the oppressed people and workers of the world. [illegible] Europe must realise this and, therefore, they must eliminate these possibilities by breaking down fascism. Their fight for their rights, for the smashing of the colour bar must go on.

SOUTH AFRICA IS NOT A DEMOCRACY

SAYS MRS. BALLINGER

"THIS war for democracy has thrown into relief the fact that South Africa is not a democracy; that there are avenues of development which should be open to every man but which are not."

This statement was made by Mrs. Margaret Ballinger, M.P. Native representative, at a luncheon given in her honour last week by the Maritzburg branch of the National Council of Women at the Women's Club.

A big section of the population, she said, felt strongly on this failure of democracy—this was proved because the Native population had not given as much support to the war as was expected of them and had responded with little enthusiasm.

"This section of the community," she said, "has not responded because it feels that this is a war to defend our liberties and not theirs. They show no real interest in the war. The Native population feels it does not belong to the political organisation of the country, that it has no future."

"It behoves every European to face this critical and alarming situation resolutely to help the Natives and so help turn the tide while there is yet time.

"The Native is waiting for a practical demonstration of democracy before giving full co-operation."

Mrs. Ballinger pointed out that it was not going to be easy to change Native policy suddenly, but she was glad to see that South Africa had at last discovered it would not do to keep the Native down.

The land situation would have to be reversed and the industrial colour bar changed.

"The Natives look anxiously to us for generosity. The time is coming for social services among Natives, where they are far more needed than among Europeans.

"A service earnestly hoped for is old age pensions—a sore spot among the Natives. Provision for this is made among Europeans and Coloureds. But in a Native his broken-down tribal life, the Native is regarded as an unskilled labourer and he has no chance to save for the time when he is past working.

"Ninety per cent of aged Natives outside the reserves are paupers. They have found it impossible while working to put aside anything for old age maintenance. For the aged town Native this question is even more serious. Aged poverty is a crushing burden on the people."

The Natives felt bitterly the absence of disability grants, Mrs. Ballinger declared.

"Soon we shall be shamed in the eyes of the Western World with beggars and cripples who will be a reflection on our democracy. Disability grants ought to be open to Natives."

Assistance under the Children's Protection Act and Mothers' Grants was also refused Natives.

"If a principle is right for Europeans and for the privileged sections of a community, then it is right for the unprivileged. These are the reasonable demands which could be put to the Government."

The Government had obviously been stirred by the Native attitude to the war. Possibly they realised that we must change our system, she said.

"I maintain that the Government suspects that the rank and file will not give them support. They are afraid that the Back Benches will oppose them. A progressive democracy is required. Let South Africa try out the extension of these services to Natives," said Mrs. Ballinger.

THE POLITICAL SITUATION IN INDIA

IN a lengthy survey of the present political situation in India, Sir Jagdish Prasad urges in the columns of the *Twentieth century* the release of political prisoners to bring about a change in the present phase to end the dead-lock in the country. One possible solution, he says, may be a national Government in the provinces for the period of the war without prejudice to ultimate party rivalry after the war.

Before such a solution could be thought of, political leaders will have to forego insistence on purely party governments on the one hand and Governments based on the two-nation theory on the other. The preliminaries of such proposals cannot, however, be mooted so long as all the Congress Premiers and a number of other eminent men such as Pandit Jawaharlal Nehru are in prison. Moreover their continued incarceration is the occasion for much ill-feeling among large sections of the people which makes calm consideration difficult.

The treatment of political prisoners inside jails, which varies between province and province, helps to keep up the tension. In some provinces, the sound principle is adopted that nothing should be done inside the jails to make a political prisoner feel more bitter when he comes out than when he goes in. In others, the dominant note of policy is, that the man has deliberately hampered war effort at a time of great peril to the whole Empire and, therefore, deserves no special consideration.

The argument will no doubt be advanced that, unless there is a previous guarantee that the Civil Disobedience movement will be abandoned, those who are released prematurely will have to seek re-imprisonment almost immediately, and all that the policy of premature release would have achieved would be renewed public excitement and increased bitterness of feeling. It would be idle to deny the existence of such a possibility but the risk is worth taking as the Government are strong enough to take it. Political happenings do not always conform to logic. If logic had always prevailed, the General who was among the last to surrender to the English in the Boer War would not today be a Field-Marshal in the British Army and one of the staunchest supporters of the British cause.

It is not beyond the range of possibility that events may have brought a change of view in those now in prison, and that their meeting together as free men to take stock of the situation may effect in it a much desired improvement.

So much for the two alternatives. As regards the third alternative of an intermediate form of Government between autocracy and responsible government, it would be well to postpone its discussion till such time as it becomes clear that one-man rule is to continue indefinitely.

Referring to the position in the Non-Congress Provinces, Sir Jagdish Prasad says:—It is admitted that not once during the Congress regime did the Governors find occasion to exercise their powers to protect Minorities and that on the whole their relations with their Congress Ministers were friendly and helpful. And yet, so suddenly had the British attitude hardened that it was asserted by persons in authority that it was not necessary for condemning the Congress Governments that they should have done any actual harm to the Muslims and that it was enough if the Muslims should harbour a feeling that they had been wronged. Influential men did not hesitate to express the view that if the Congress went back to office without coming to a settlement with the Muslims, the whole of North-

ern India would go up in flames. It is against this background that Mr. Amery's utterances should be judged.

He concludes with the following pertinent observations:—The Government of India Act is still on the Statute Book. It has not so far been repealed. If it can be improved or replaced by consent within a reasonable time, well and good. If not, the British Government must act, as it acted in 1935 in spite of strong opposition from powerful men in its own party. It should redeem the pledges it has so often made to the people of India and proceed to establish a Government at the Centre, united and strong and based on those principles of freedom which have been so successfully applied to the British Dominions, which have proved of such immense value wherever the security of British people has been threatened and which have brought America to its side in this war. India has for centuries experimented with despotism and autocracy. She yearns for freedom and *free institutions*. [illegible] British people who have [illegible] parliamentary institutions for the world give India a reasonable chance of experimenting with them.

PAKISTAN MERE ILLUSION

PANDIT MALAVIYA'S OBSERVATIONS

THE necessity for unity and for every community in India having a nationalistic outlook was emphasised by Pandit Madan Mohan Malaviya in his address to the Allahabad University Union in Senate Hall. Mr. S. C. Purohit, president of the Union, presided and welcomed Pandit Malaviya.

Pandit Malaviya began by saying how difficult it was for him to resist the invitation from the students of the Allahabad University and how disappointed he was that on the last occasion he was not able to come. He had many years ago felt for the Hindu students who had no suitable place of residence in Allahabad while there were in existence a Christian mission hostel and the Muslim Boarding House. He had held in founding the Hindu Boarding House but he felt that even now there was not adequate residential accommodation available for students.

Referring to the great tragedy of war Pandit Malaviya said that catastrophic changes were being wrought in the world—kingdom after kingdom was losing its independence. What would be the result of the war nobody knew.

What position did India occupy in this conflagration was the next question to which Malaviyaji referred. He said that Mr. Churchill's recent statement dissociating India from the Atlantic Charter had thrown cold water on the bright hopes of the people in India that were aroused by the announcement of that charter. He felt that the statement like that of the British Prime Minister would be of no importance if all communities in India were determined to fight for their Motherland, and urged that every section of the community in India should have a nationalistic outlook and Hindus, Muslims, Christians and Sikhs should all alike feel for India as their mother.

Panditji thought that they were helpless so long as they did not make a resolve that they would be ready to make every sacrifice for their country. The young men, he said, should shout out most vociferously from every housetop that India would no longer remain in bondage after the war was over. He recited a verse with the refrain: *apne desh mein apna raj* and called upon the audience to repeat it with him.

But, said Malaviyaji, before hoping to secure any success in that resolve, they must make themselves physically fit, and he wished to see a race of able-bodied Indians, physically fit and capable of hard work. Military training and physical culture should be incorporated in the University curriculum and no degree, he suggested, should be awarded before a certificate of physical fitness was secured by the student. Truth, Brahmcharya, regular physical exercise, mental study, love for the country and spirit of sacrifice, were the six great virtues which should be inculcated by every young man of the country. If they resolved to establish Swaraj, Swaraj would be established in no time. No Churchill or Linlithgow could give them independence. It would be brought about by their own efforts.

Pandit Malaviya deplored communal dissensions in the country and remarked that the days of a pure Hindu Raj or a pure Muslim Raj were gone and the next Raj would be the Raj of Hindustanis. Pakistan idea, he said, was a mere illusion, the establishment of which would keep them in bondage for ever. He thought that the circumstance most responsible for the spirit of separatism was the introduction of separate electorates.

Vice-Chancellor

Thanking Pandit Malaviya for his accepting the students' invitation to come to the University, Pandit Amarnath Jha, the vice-chancellor, said that it was difficult for persons of his generation, who grew up in the shadow of his (Pandit Malaviya's) great figure, to speak of him in language that would savour of exaggeration. But among the great national figures Malaviyaji had a pre-eminent position. He was a great figure in the nineties of the last century and continued to be a great figure still. They of Allahabad took particular pride in him as he was one of them, educated there and graduating from there.

Mr. Jha referred to Pandit Malaviya's career as a journalist, as a lawyer and as Congressman and described his presidential address of the Lahore Congress in 1909 as a marvellous achievement having been produced at a very short notice. As the founder of the Hindu Boarding House, as one of the secretaries of the Minto Memorial Committee, he had given to Allahabad two great monuments. The Hindu University, the vice-chancellor added, was founded not merely for the imparting of religious education, but every aspect of education was being fostered under its care.

Mr. Jha once more thanked Pandit Malaviya for his presence and wished him many more years of life.

Mr. S. C. Purohit, the president, announced at the close of Pandit Malaviya's address that the working committee of the Union had decided to request Malaviyaji to accept the honorary membership of the Union—which Pandit Malaviya accepted amid thunderous applause from the students.

Everything appearing [illegible]

INDIA TO-DAY

By R. PALME DUTT

Price 6s. 6d. including postage

Apply to:

The Manager,
'Indian Opinion'
Phoenix, Natal.

Things In General

Five Years For Housebreaking

A POINT of law reserved by the Witwatersrand Supreme Court was argued in the Appellate Division, Bloemfontein. Moses Batterman was convicted before Mr. Justice Ramsbottom and a jury on two counts of house-breaking with intent to steal and theft, and sentenced to five years' imprisonment with hard labour. The trial Court reserved as a point of law the question whether there was any evidence upon which Batterman could reasonably have been convicted. There was no evidence led that he was present when the offences were committed, but the jury found that he had employed natives to do the stealing and provided a lorry to remove the stolen goods. Argument is proceeding.

The High Commissioner Arrives In Durban

Sir Shafa'at Ahmed Khan, the New High Commissioner for India to South Africa arrived in Durban on Wednesday morning. He was welcomed at the railway station by officials of the Natal Indian Association and various other bodies. In an interview with the *Daily News*, Sir Shafa'at said India has thrown her [illegible] into the war—she has [illegible] men into the [illegible] in another [illegible] has switched her entire [illegible] to war production, and is feeding the Empire with an enormous amount of war material. And there is to-day throughout India probably greater Indo-European harmony than at any other time in the country's history. Sir Shafa'at said that he regarded it as a happy augury that his arrival in the Union should coincide with the British drive in Lybia, where South African and Indian troops are fighting side by side against a common enemy. Referring to conditions among the Indians in South Africa, Sir Shafa'at declared that with better Indo-European co-operation and with Government help, the social conditions could be much improved. He is particularly interested in educational questions, and declares that it would give him great pleasure to see improved educational facilities for South African Indians. A welcome reception was given in honour of the High Commissioner by the Natal Indian Association at the City Hall, Durban, on Wednesday night.

£[illegible] Damages For Breach Of Promise

At the Durban Civil Sessions Mr. Justice Carlisle has given judgment in favour of Sivalakshmi Naidoo, of Durban, against Swamijia Naidoo, of the [illegible] district, for £350 as damages for seduction and breach of promise of marriage. The case arose out of a marriage between the parties in August, 1938, according to the rites of the Hindu religion, and the plaintiff's claim was that it was the defendant's duty to obtain registration of the marriage under the provisions of the laws relating to marriages of Indians. The Court found that the defendant failed to prove his defence that the failure to register the marriage was due to the alleged refusal by the plaintiff to enter into an ante-nuptial contract. Mr. A. Milne appeared for the plaintiff, instructed by Messrs. Clark and Clark, and Mr. Eugene Renaud, K.C., and Mr. W. E. Hands for the defendant.

Wedding At Louistrichardt

A grand wedding ceremony took place on Saturday, November 29, at Louistrichardt, Transvaal, when Miss Mangalagauri, daughter of Mr. Kalyanjee Sunderjee, the well-known merchant of that town, was given away to Mr. Rishubhai, son of Mr. Pragji Vasanji, nephew of Mr. T. P. Dovshi, well-known merchant of Durban. The bridegroom, accompanied by his father and about fifty guests from Natal, Transvaal and Lourenco Marques, went by cars arriving in Louistrichardt in the early morning of Saturday. The party was received and entertained to Johannesburg by Mr. V. Gokal, and in Pretoria by Mr. Nathalal of Messrs. Gopaldas Kala & Co. In Pietersburg special arrangements were made to entertain the bridegroom and the wedding party at a local hotel and at the border of Louistrichardt from Pietersburg the bride's parents and relatives and all prominent residents of the town were present to welcome them. Elaborate preparations were made for four days' residence of the wedding party in Louistrichardt. The wedded couple and their parents were recipients of numerous messages of congratulations and blessings. During the four days there were several functions held in honour of the wedded couple and the wedding party. On Saturday a Tea Party was given by Mr. H. K. Gokal in honour of his brother's wedding which took place in Durban the week before last and the guests from Durban. Another party was given on Sunday by Mr. and Mrs. Kalyanjee Sunderjee in honour of the wedding of their daughter and the guests from Natal. On Tuesday a grand Tea Party was given by Messrs. A Gokal & Sons,, and Messrs V. Gokal and Co., in honour of the wedding of Mr. Govindjee the brother of Mr. H. K. Gokal and the guests from Natal. In all these three functions the Mayor and the Mayoresses of the town and prominent Europeans were present and practically all the Indian ladies, bedecked in beautiful saries, added to the grandeur of the functions. Speeches were made both by Europeans and Indians to suit the occasion and replies thanking the hosts were made by Messrs. V. J. Thakker and M. M. Gandhi on behalf of the visitors. Functions were also held in honour of the wedded couples and the guests by Mr. Vithaldas Ghelani, president of the Zeitpansberg Indian Congress, and Mr. Jadavjee Khoja. The wedded couple and the Party left Louistrichardt at 10 p.m. on Tuesday and arrived in Durban at midnight on Wednesday.

New Editor For 'The Rand Daily Mail'

Mr. G. Rayner Ellis has been appointed editor of *The Rand Daily Mail* in succession to the late Mr. L. Rune Macleod, says the S.A. Press Association in Johannesburg. He was chief assistant editor of the *The Rand Daily Mail* since 1931, and in March of this year was appointed acting editor.

Chairman Of Motor Tribunal

Mr. M. G. Pamla has been appointed chairman of the Appeal Tribunal under the Motor Ordinance, in place of Mr. E. W. Baxter, K.C., who has resigned.

Rationing Of Petrol

A Johannesburg message from the S.A. Press Association says more cars were seen on the roads during the first week end of the petrol ban than is usual at week-ends. Representatives of the A.A. and R.A.C. predict that the ban will have little effect on the consumption of petrol and that fair rationing will soon have to be resorted to.

Tram Tickets To Cost More

Tram and bus travellers will have to pay more for their coupon tickets. This was decided at last Friday's meeting of the Durban City Council. The discount on tickets was reduced from 25 per cent. to 10 per cent., which was estimated will bring in £16,000. Tickets will now cost 2.7d. and 4.6d. instead of 2d. and 3d. The consent of the Local Road Transportation Board to the change as it affects bus services has to be obtained.

6 p.m. Closing For Shops

New regulations governing the opening of shops in Maritzburg and Port Shepstone on Friday nights were published in the *Provincial Gazette* dated November 27. From Friday last shops in the two centres will not remain open after 6 p.m. on Friday nights.

Sydenham Vishnu Mandir

The Sydenham Sanathan Dharma Vishnu Mandir announces that their building sub-committee will leave Dur-

ban on December 16 for Northern Natal and Transvaal in order to raise funds to complete the school building now in course of erection at 234 Randles Road, Sydenham. They make an earnest appeal to all friends and well-wishers for their generous support.

Friends Of The Sick Association

The working committee of the Friends of the Sick Association acknowledges the following monthly gifts (first list):—

Messrs. A. H. Moosa & Sons, £6 10s. monthly (six months); Messrs. Lookhut Bros. & Co. Ltd., £5 monthly (six months); Estate Musaa Hajee Cassim, £2 10s. monthly (six months); Messrs. E. M. Parak, £3 monthly (six months); Messrs. Hansot Trading Co, £2 monthly; Dr. K. M. Seedat, £2 monthly; D. M. Seedat Charitable Trust, £3 10s monthly; Messrs. A. I. Kajee (Pty) Ltd, £3 monthly; Messrs. Omar Khan (General Dealer), £1 monthly; L. Rajcoomar (Undertaker), 10s. monthly (12 months); Dr. Brahmin, £1 1s. monthly; Messrs. Quality Products, £2 monthly (three months); Messrs. D. Georghe, General Dealer, £1 monthly (six months); Messrs. V. P. Naidoo & Sons, 10s. monthly (six months) per Mrs. Lily Peters, £2 10s. monthly; Messrs. A. R. Ramith, 5s. monthly (six months). Total to date £11 5s. The Friends of the Sick Association is a voluntary association of workers endeavouring to combat TB by providing relief in the form of suitable and adequate food to Indian sufferers and their dependants who are in need.

The Sporting World

Frank Nagen Wins Natal Open

ON Sunday November 30, the Natal Indian Open Golf Championship was held at Corrie Fonntain, over 36 holes for the 'Bambata Memorial Trophy,' which was presented in 1939. J. M. Pillay, champion in 1939 and M. N. Pillay last years winner, were among the thirty who had entered for the championship. Play continued in spite of the pouring rain and was for the most part keen and well contested. Frank Nagen led the field at the eighteenth hole with a score of 69, followed by H. Alladin 70, A. M. Cooper, M. N. James, J. Sowpersadh and K. James each with 71, J. Nathan and J. M. Pillay 72 each. Frank Nagen, playing steadily, returned a score of 70 for the final 18 holes. His score of 139, for the 36 holes was the best for the day. A. M. Cooper qualified for second place with a score of 145. J. Newpersadh and Jack Nathan followed with 143 and 144 respectively, Nathan and Sawpersadh, incidently, have the unique distinction of having beaten in a foursome the English professionals Padgham and Cox, when they toured this country. The rest of the players finished off in this order:—J. M. Pillay 146, K. James 147, A. Wahab and H. Alladin 148, T. S. Percy 149, A. Moonsamy, M. N. James and R. Sam 150, M. A. Sam and A. A. Khan 151, C. M. Mathoo 153, G. P. Naidoo and M. Nagen 155, P. Seethal 162. Mr. R. L. Soodhan in a short speech commented on the fine performance put up by the winners, and said that he entertained the hope of taking a Natal team to participate in championships in the other provinces, particularly the O.F.S. Mr. Moir the president presented the trophies.

Week-end Cricket Fixtures

Saturday December 6:—Central vs. Dharat No. 1 ground; Ismot vs. Stella main ground; Greyville vs. Orientals No. 3 ground. Sunday December 7.—Stars vs. Ismot main ground, Muslims vs. Sastri College No. 1 ground, Ottomans vs. Sparks No. 3 ground. Saturdays matches are a continuation of "B" Division matches played on Sunday November 23.

Tennis Championships In Transvaal

The Transvaal Coloured tennis championships were concluded last week end, wherein entries were received from leading players of Coloureds and Indians. After the eliminating rounds R. Jajbhay the South African champion, played A. Hoskins in the semi-finals. This match was well contested. Jajbhay was perfect in his forearm attacks, which Hoskins was unable to resist and thus lost in 3 straight sets to Jajbhay. In the finals Jajbhay beat W. Thomas (the ex-Natal champion), score 6-1, 6-2, 6-3. In the gent's doubles Jajbhay and Dupreez played Thomas and Hoskins in the finals and won after a gruelling and well balanced match by 3 sets to 2. In the mixed doubles Jajbhay won in the finals against W. Thomas and Partner, score 4-6, 6-0, 6-3. It is interesting to note that Jajbhay has once again created a new record in the Coloured Union by having won all three titles, and now holds 31 championships including South African, Coloured, Indian and non-European, and many provincial championships, etc. within the short period of 7 years, having broken all previous records among tennis enthusiasts in South Africa. Mr. Jajbhay, it is understood, has intimated that he is retiring from taking part in South African championships, which will be a great loss to tennis enthusiasts in the Transvaal. He may take part in local tournaments if circumstances permit him to do so.

Springfield Estates Sports Board

Mr. M. Dookran, hon. secretary of the Springfield Estates Sports Board and Springfield Five-a-side Contest Board, wishes to announce to the sporting public that, owing to inclement weather the five-a-side tournament, organised by the Springfield Stick and Shield Club on November 30, has been postponed to Sunday, December 21. The matches will be played at the Springfield Estates Indian Sports Ground, Quarry Road, Springfield, commencing at 10 a.m. The athletic sports for adults and children will be held as usual on Sunday, December, commencing at 2 p.m. It is expected that there will be a good crowd present owing to the varied nature of the day's programme.

They hadn't been married very long, but their first real quarrel had lasted for a week. They made it up at last, and as she nestled in his arms she murmured: 'Oh, Robert darling—I was wrong to treat you as I did. You will forgive me, won't you, for being so angry with you all last week?' 'Forgive you, dearest? I certainly will!' he cried.' But you know, I vowed over thirty bob while we weren't on speaking terms!'

* * *

A boy was asked which was the greater evil, hurting another's feelings or his anger.

"The feelings," he said.

"Right," said the gratified questioner "But why is it worse to hurt the feelings?"

"Cause you can't tie a rag round them," replied the youngster.

To Club Secretaries

Secretaries are requested to send in their reports for publication to reach us not later than Wednesday mornings.

Madresa Anjuman Islamia Of Kholvad

Notice is hereby given to all Kholwadians that the annual General Meeting of the above institution and its various departments will be held on the 25th December 1941 at the Gandhi Hall, Johannesburg.

Agenda: (1) Financial statement. (2) Election. (3) General.

E. E. HAYAT, } Jt. Hon.
S. M. DESAI, } Secretaries.

NEW SHIPMENTS
—OF—
3 PIECE DAWNI SETS

In Georgette, Crepe de Chine and Satins. Embroidered, Printed and with Indian Tari work in all colours now unpacked.

From 35/- to £6 PER SET

THE JAPAN BAZAAR

JOHANNESBURG'S SAREE HOUSE

FOR DEPENDABLE GOODS, BETTER VALUES & FRIENDLY SERVICE

SOMETHING NEW BY EVERY INDIAN MAIL

ત્રણ પીસ ઓઢણી સુટનું

નવું શીપમેન્ટ ઉતારવામાં આવ્યું છે જેમાં જોર્જેટના, સાટીન, અને ઇમ્બ્રોઈડરના સૂટો, ભારત ભરેલા, વગેરેના વેલ્યુ નવી ડીઝાઇનમાં, દરેક નવા રંગોમાં શરૂ. ૩૫ શી થી પા. ૬ સુધી.

SAREES

REAL BENARES SILK SAREES, [illegible] Brocade, Heavy [illegible] Gold or Silver [illegible]

From £3 to £18 EACH.

★

[illegible] Embroidered Georgette Crepe de Chine SAREES.

From 17/6 to 65/- EACH.

★

[illegible] Embroidered ART SILK SAREES [illegible] all shades

From 10/6 EACH.

★

LATEST FILM STAR SAREES, [illegible] with wonder [illegible]

★

Indian made GEORGETTE and SATIN BLOUSES [illegible]

From 7/6 EACH.

★

[illegible] Heavy Silver, Gold, Tissue [illegible] Fancy SAREE BORDERS, [illegible] Ladies' INDIAN SHOES, SLIPPERS, Ladies' HANDBAGS, BANGLES, [illegible] JEWELLERY, NECKLACES, [illegible] HEADSCARVES, SCARVES [illegible]

★

[illegible] Embroidered, Printed and [illegible] GEORGETTE & CREPE DE CHINE ART SILKS. Fast [illegible] in [illegible] shades

From 2/3, 3/6, 4/6 & 5/6 PER YARD.

★

CHILDREN'S DRESSES

Wool and [illegible] Georgette, Crepe de Chine and Satin Hand-made DRESSES for the little ones [illegible]

From 3/6 to 10/6 EACH.

★

BOYS' SILK & POPLIN SHIRTS

[illegible] Striped and Checked.

From 2/6 to 6/6 EACH.

★

MEN'S STRIPED & PLAIN SILK SHIRTS, PYJAMAS, SILK HANDKERCHIEFS, TIES, SOCKS, etc. at specially reduced prices

★

We [illegible] advising our many [illegible] that we have now unpacked [illegible] Silk and Cotton Piece Goods, Ladies', Men's and Children's Ready-made Lines at our Wholesale Department [illegible] IMPORTERS OF INDIAN MADE goods

ધી જાપાન બજાર

જોહાનીસબર્ગનું

જાણીતું સાડી ગૃહ.

જાણીતું અને પ્રખ્યાત પામેલું સાડી ગૃહ

પૂરું એકધારું જનતાના મન રંજન કરવા,

નવુનદ્ર નવરંગી સાડીઓ અને તેને લગતી બરપુર વસ્તુ મંગાવી,

બહારના ભાગથી ઘણા ડીપ્રાયન આવ્યા,

જાહેરની સાલુ જમાનાની માંગણીને પહોંચી વળવા.

હવે ૨જ નવી કલે જોહાનીસબર્ગમાં સાડી ડીપાર્ટમેન્ટ ખોલવામાં આવ્યું છે.

દરેક પ્રસંગ માટે એક વાર પધારી આપો કરવા અલામણ છે.

[illegible] અને [illegible] ની [illegible]

[illegible]

[illegible]

[

ઇન્ડિયન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
સને ૧૯૦૩માં સ્થાપાયું.

પુસ્તક ૩૯ મું — ડીનીકસ, શુક્રવાર, તારીખ ૫ ડીસેમ્બર, ૧૯૪૧. — અંક ૪૮.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર તા. ૫ ડીસેમ્બર, ૧૯૪૧

શાસ્ત્રીજીની સલાહ

નાતાલ ધારાસભાના શાસ્ત્રીજીની વિદ્વત્તા માટે અમને તેમના પ્રત્યે ઉંડું માન છે. એ બાબતમાં તેઓ જગતની સમક્ષ બારતવર્ષના એક ઝળકતા તારા સમાન છે. આ કારણની જાહેર બાબતોમાં તેમનાથી વિરૂદ્ધ મત દર્શાવતાં અમને ખેદ ઉપજે છે. ગયે અઠવાડીયે હાઉસ અને સ્ટીફન વચ્ચે થએલા કરારપર શાસ્ત્રીજીએ મદ્રાસના 'હીંદુ' ને આપેલી મુલાકાતનો હેવાલ અમે પ્રસિદ્ધ કરી ગયા હતા. અહિ તેમના કથનમાંથી હીંદીઓને સામાન્ય રીતે લાગુ પડતી બાબતોનીજ ચર્ચા કરીશું. શાસ્ત્રીજીએ કહ્યું છે કે: "નાગરીકત્વ છીનવી લેવામાં આવે અને અપમાનો પણ સહન કરી લેવાં પડે એ કોઈપ્રકાર અનિવાર્ય થઇ પડે છે. જો વસ્તુ નાબુદ કરવાને જો કે દરેક પ્રયત્ન થયો જોઇએ, છતાં આપણે સૌએ જે કંઇ પણ રાહત બાબતો બનત મેળવી શકાવી હોય તેટલાથી સંતોષ માનતાં શીખવું જોઇએ." તેમણે વધુમાં કહ્યું કે: "આપણી ધારેલી વસ્તુ કાલ દુરતને માટે સો યે સો ટકા ન મેળવી શકાય તેથી નીરાશ થઇ જવું અથવા તો આકરી સલાહો આપવા મંડી પડવું એ કદાચણ્યુરેવું નથી ગણાય." શાસ્ત્રીજી ની ઉદારતા અને સ્ટીફન પ્રત્યેનો પ્રેમ ગાંધીજીના કરતાં પણ ચડી જતો જણાય છે, કેમકે, ગાંધીજી તો હાલમાંના બ્રીટીશ અમલને નકામ વખોડી કાઢે છે અને બ્રીટને હીંદુસ્તાનનુ જીવન રક્ત ચુસી બાબેલુ ન્યમ કહે છે, જ્યારે શાસ્ત્રીજી હીંદુસ્તાનના લોકોના "બધુ-નાગરીકત્વ" ને બદલે "ગુલામી" તરીકે વર્ણવેલે તેમને "નિરાશાવાદી" ની ઉપમા આપે છે. શાસ્ત્રીજી વધુમા આપણને યાદ આપે છે કે "હીંદુસ્તાન એક ખંડીજ ગીચ વસતીવાળો દેશ છે અને બહારના લોકોને માટે તેમાં મજુરો તરીકે કે કોઇ પણ અન્ય રીતે જવા નથી. આપણા લોકોને પેટ પુરતી રોજી કમાવાના પણ સાંસા હોઈ પરદેશ ગમન કરી જવું અને બની શકે તો ત્યાં સ્થાયી થવું લાભદાયી થઇ પડયુ છે." તેમ છતાં શાસ્ત્રીજી આપણુ ને એ નથી કહેતા કે હીંદુસ્તાનમાં તો પરદેશીઓના વસવાટને માટે બારોબાર જગ્યા નથી છોતા છતાં પણ પરદેશીઓને હીંદુસ્તાનમાં દાખલ થવા સામે કોઇ પણ જાતના પ્રતિબંધો નથી મુકાયા એટલુંજ નહી પરંતુ પરદેશીઓને ખુલ્લે હાથે આવકારવામાં આવે છે જ્યારે બીજી તરફથી હીંદુસ્તાનમાં આપણા લોકોને પેટપુરતી પણ રોજી મેળવવાના સાંસા હોવા છતાં બ્રીટીશ સામ્રાજ્યના સ્વતંત્ર ડોમીનીયનો અને સંસ્થાનોના દ્વાર તેઓને માટે બંધ કરી દેવાયાં છે, જો કે તેમાં હીંદુસ્તાન ની અરબી ઉપર વસ્તી મુખે રહી શકે એટલી જગ્યા ખાલી પડેલી છે. આ અસમાનતાનું કારણ શાસ્ત્રીજી વાજબીપણે હીંદુસ્તાનને ડોમીનીયનનો દરજ્જો મળ્યો નથી એ આપે છે, અને કહે છે કે, "સામ્રાજ્યના હાલના રાજદારી બંધારણ ને લીધે અપણી નકલીફો અને તકરારોનું અંતિમ સમાધાન સ્ટર્લીંગના હાથમાં રહ્યું છે. આપણા કેસની હિમાયત કરવી ઇન્ડિઆ ઓફીસના હાથમાં છે કે જેને ડોમીનીયન અને કોલોનીયલ ઓફીસોનો સામનો કરવાનો હોય છે. હીંદુસ્તાનને ડોમીનીયનનો દરજ્જો નહી ગયેલો હોઇ ઇન્ડિઆ ઓફીસનું કશું ચાલતું નથી અને વળતે વખતે આપણો કેસ નિષ્ફળ જાય છે."

ત્યારે હવે આ અન્યાયોનો ઇલાજ શો કોઇ શકે? પણ વર્ષો સુધી બ્રીટને હંફાવ્યા માં ગાંધીજી હીંદુસ્તાન આવ્યા ત્યાં સુધી હીંદુસ્તાન આઝાદી માટેની પોતાની લડત, અમથા તો કહોને કે ડોમીનીયનનો દરજ્જો પ્રાપ્ત કરવાની પોતાની લડત પણ પૂરતુંય બળ અને ઠસકો-કાયમ કરવાના નહી પરંતુ માત્ર વિરોધ દર્શાવનારા-ગીજ તરી રહ્યું હતું. આથી હીંદુસ્તાનનું દળદર જવાયે નહી ફીટયુ. તેની સ્થીતી જેવી હતી તેવી ને તેવીજ રહી, બલકે હીંદુસ્તાન ના લોકોમાં જાગ્રત થતી રાષ્ટ્રિય ભાવના ને ઉગતી ડામી દેવાને તેને માટે વધુ જંજીરો પહેરાવામાં આવી. શાંતીથી કાયદા ને તાબે થવાના માર્ગથી આપણી પ્રગતિ નહી થઇ શકે, આપણી ઉપર નાખવા માં આવેલાં અપમાનો સામે આપણો વિરોધ દર્શાવ્યો અને તેને નમવા કરતાં મૃત્યુને ભેટવાની આપણી તૈયારી બતાવી ત્યારે જ આપણો અવાજ ધ્યાનમાં લેવાવા લાગ્યો. ૧૯૩૦ ની સવીનય ભંગની લડત માં સ્ત્રીઓ અને બાળકો પર ગુજરી રહેલા સીતમ વીષે શાસ્ત્રીજી સખ્ત શબ્દો મા બોલી શકયા તેનું કારણ માત્ર એજ હતું કે સ્ત્રીઓ અને બાળકો હીંમતથી એ દુઃખો સહન કરી રહ્યાં હતાં. જો હીંદુસ્તાન આજે પોતાના ધ્યેયની સમીપ જઇ શકયું હોય, અને જઇ રહ્યું છે એ શાસ્ત્રીજી કે કોઇથી પણ ઇન્કાર થઇ શકે તેમ નથી, તો તે શાસ્ત્રીજી જેને "આકરી સલાહો" કહે છે તેવી ગાંધીજી તેમજ પંડિત જવાહરલાલ નેહરૂ જેવા અન્ય રાષ્ટ્રિય નેતાઓ તરફથી મળેલી સલાહોને લોકોએ દીલમાં લીધી હોવાથીજ થઇ શકયું છે.

અમને ભય છે કે ગાંધીજીની સમાધાની કરવાની યુક્તિનો ગેરઅર્થ થઇ રહ્યો છે. ગાંધીજી ઘણીવાર કહેતા આવેલા છે કે સિદ્ધાંતની બાબતમાં સમાધાની નહી થઇ શકે અને આ દેશમાં તેવી બાબતો એ છે કે કાયદાનાં વળગેાટ ન હોઇ શકે; નાગરીકત્વના બાયગીક હકો જાતી કે વર્ણના ભેદ સીવાય સૌને સમાનપણે અપાવા જોઇએ. હીંદુસ્તાનની સરકારે

આ દેશમાં મોકલેલા પ્રત્યેક પ્રતિનીધી-મંડળોએ હીંદી સવાલ ઉકેલ્યા વિનાનો ન રહી જાય તેની અત્યંત ચીંતામાં જણ્યે યા અજાણ્યે એ ઉચ્ચ સિદ્ધાંતોનો પણ ભોગ આપી દીધેલો છે અને ચુની-ચુનમાં એક પછી એક આવેલા હીંદ સરકારના એજન્ટો પોતે તેઓને પગલે ચાલી રહેલા છે એવો દાવો કરે છે. દક્ષીણ આફ્રિકામાં આપણી લડત દુન્યવી લાભોને માટે કદી નહોતી હતી. આપણા રાષ્ટ્રીય સ્વમાનને માટે હતી, જે વસ્તુ અન્ય સઘળી વસ્તુઓથી બલકે જીવનથી પણ પર હોવી જોઇએ. હાલનું યુદ્ધ પણ એટલાજ કારણસર લડાઈ રહેલું કહેવામાં આવે છે. જો શાસ્ત્રીજી જેવા નેતાઓ "બીલકુલ રોટી ન મળે તે કરતાં અરધી લઇ લેવી સારી" એ સિદ્ધાંતની હીમાયત કરતા હોય તો એ સીદ્ધાંત ત્યાં જ લાગુ પડે જ્યાં લડાઇ કેવળ રોટીને માટેજ હોય, પરંતુ જ્યાં, ઈષ્ટ કરેય પોતાના આત્માના ભોગે રોટી મેળવવાનો હોય તેવી લડત લડવાનો કશો અર્થજ નથી. હીંદ સરકારે અને તેના પ્રતીનીધીઓએ દક્ષીણ આફ્રિકાની સરકારની સામે તેમજ બ્રીટીશ સામ્રાજ્યના અન્ય ભાગોમાં જ્યાં હીંદીઓ વસી રહ્યા છે ત્યાં આવીજ જાતની સમાધાનીઓ કરેલી છે અને તેથીજ જેઓ દુન્યવી લાભો ના કરતાં જીવનની વધારે ઉચ્ચ વસ્તુઓને વીષે ચીંતા કરે છે તેઓનામાં સંતોષની ભાવનાની ખોટ જોવામાં આવી રહી છે. એજ વસ્તુ હીંદુસ્તાનમાં પણ છે અને જો લોકો શાસ્ત્રીજી ઇચ્છે છે તેમ સંતોષ માનીને બેસીજ રહ્યા હોત તો હીંદુસ્તાને આજે કરેલી છે તેવી પ્રગતિ તે કદી કરી શકયુજ નહી હોત. દક્ષીણ આફ્રિકા ના હીંદીઓ પણ જો નહી નમવાની નીતી અહણ કરવાને અને અપમાન ભરેલા કાયદાનો સામનો કરી દુઃખ ભોગવવા ને તયાર નહી થાય તો હીંદુસ્તાન તેમજ તેના ઉચ્ચ આદર્શોનો તેઓએ દ્રોહ કરેલો ગણાશે.

અંગ્રેજ યુરોપીય યુદ્ધમાં જીતે તો...

શ્રી. મહાદેવ દેસાઇએ અમદાવાદમાં એક પ્રવચન આપતા છેવટનો પીરાય હીસો હતો. તેમને જણાવ્યું હતું કે:

કેટલાક કહે છે કે લડાઇ તો પાંચ વર્ષ ચાલવાની છે. ગાંધીજી કહે છે કે આપણે પણ લડીએ છીએ એ રીતે લડાજ કરવાનું છે. કેટલાક કહે છે કે જર્મનો હારશે તો આપણી કહેવાતી સ્વતંત્રતા મળવાની છે, ને કેટલાક કહે છે કે જો અંગ્રેજ હારશે તો તેથી તો આજના કરતા પણ વધારે કહેવાતી સ્વતંત્રતા આપણી ગવાની છે. પણ આ માન્યતા ભ્રમ ભરેલી છે. લડાઇ પછી તેમની પણ જેવી કહેવાતી સ્વતંત્રતા હશે તેવી આ પણને પણ હશે. તે સમયે આપણે આપણી લડતને જુદાજ રીતે લડી લેવા પડશે અને એ આપણા હાથની વાત છે. આજે વાસે જનતામાં જોવા જેટલા માણસો જણાતા હોય, કે બધે પણને નીસરતા જણાતી હોય છતાં ગાંધીજી આજે કહે છે કે તેઓ સરકારને આડા ગજાના મુકવા નથી માગતા. પરંતુ પછીથી તો, તેઓ કહે છે કે આપણે જેલ લડત આપણી પડશે. કેટલાક કહે છે કે કુદરત બધા પણ અંગ્રેજને આપણને સાધ્યવારમાં કચડી નાખશે; પરંતુ ઇતિહાસ તો તેવા ઉલટું કહે છે. આપણા બળવાને લડાઇ પછીને સાત દીવસમાં કચડી દીધા હતા પરંતુ લડાઇ પુરી થયા પછી જોજ આપણેને લડત ચલાવી અને છતેલું જીવન ખરેખર જે નહોતું આપતુ તે તેને આપવું પડયું.

બીજો હાથવો રહીયાનો પણ છે. રહીયા અને તે પછી જેપાનની સત્તા જાગી. તે વખતે લડાઇ પુરી થયા આવી હતી અને મજુર સરકારની નીતીરીતી પણ ઘડાઇ હતી. તેવામાં લડાઇ ના વખતે જેપાને ગાયું ઉંચકયું હોત તો રહીયા નો ઇતીહાસ આજે જુદોજ હોત.

વીજયના બીજને પછી લડાઇની તાકાત નથી રહેવાની. આપણે તો આશા અને ધર્મા પર જીવનારા થીએ. અને જેનું યુદ્ધ પણ અધીકતર દાવ જેણે તો આશા અને ધર્મા પરજ જીવવું રહ્યું

વિજય માટે રાજ્યત્યાગ કે રાજ્યત્યાગ!

યુદ્ધનો આજે જો કોઇ પણ નૈતિક વીરોધ કરી રહ્યું હોય તો તે હીંદ અને તેની કોંગ્રેસજ છે. બાકી આજે સરકારને કે બીજાને તેની કોંગ્રેસ ન હોય, અને ગમે આજે અમેરીકે તેમના બારણામાં "નીઃશસ્ત્રપણા" નો સ્પષ્ટ રીતે સ્વીકાર કોંગ્રેસ ન હોય છતા એટલું તો કહેવુંજ પડયું છે કે, જાપાનમાં સશસ્ત્રદાગ કરવા વિના સમાધાનું નથી. બાકીના "છન્નીયાણ" ચોકા સમયમાં નથી આવતો પરન્તુ વર્ષો પછી સ્થપાયલો રહીયાનો "ચન્નીયાણ" પણ આજે તો ત્રાજવામાં લટકે છે. બાકી તે સ્થળ હોય પણ આજે તો તે ગારી ગયું છે. નામ તેનું હીંસાબળ પણ હવે તેમ આવે તેમ નથી કેમ પાલન આજે સમજાય એમ છે. આપણને તો તેના પ્રભાવમાં હજારમાં આપતું પણ સહકાર નથી આજ જે વસ્તુ સ્વતન્ત્રતા છે આપને જે વસ્તુને બેકાર નીવડની આપણે જોઇ રહીએ છીએ તેનું સ્વરૂપ પણ હવે તો આ મારે સેવવાં જોઇએ!

રૂદરની પ્રજાનો બધાને દાંતની રોનાએ લીધો હતો ત્યારે નાની પ્રજાએ અસહકાર કરતાં રોમની સ્થીતી અસહાય કરી મુકી હતી. આમાં બહીસાનો રીયાર નહી થયો દોય છતાં નીઃશસ્ત્ર પ્રતીકાર સીવાય બીજો કોઇ વિજયનો માર્ગ નથી એ વાત તેણે સીદ્ધ કરી બતાવી છે.

યુદ્ધ શું શીખવે છે?

આજનું યુધ્ધ આપણને પોકારી પોકારીને કહે છે કે બાદી એ ત્રાસ્પત વસ્તુ છે કે જે માટે આખીજ આપણને દીલ્લી થોથી બજારી રહ્યા છે. આજકાલમાં ઘોડા સમય પર કેટલાક યુવાનો મોટરમાં કરીને જોવું ગોરતા એ સાંભળ્યા હતા : "લડાઇ આવે છે, અને બોલો પન પડશે." કે પૂછું કે જો બોમ્બો પડશે તો મોના ઉપર પડશે તેનો કોઇએ વીચાર કર્યો છે ખરો? બોમ્બ પડશે તો સરકારી મથકો પર પડવાના છે અને એ મથકોમાં નીર્દોનાં ઝુંપડાં પણ આવવાનાં છે. ચીનમાં તો પણ ઝુંપડાં ભાંગી પડ્યાં અને તેથી લાં હજારો રેફ્યુજી થઇ ગયા છે. હજારો રૂપીયાના બંગલે તૈયાર થતા બોમ્બો કોઇ એ બે રૂપીયાના રેફ્યુજી પર કે નાનાં ઝુંપડા પર પડવાના છે? એવો તો કુદરત આપણો દુશ્મન હશે એમ તમે માનો છો? મોબોલોજ અને બાકી એજ તાપત વસ્તુઓ છે એ વાત આજના યુધ્ધે સાબીત કરી બતાવી છે

હોમરી અમરત્વ

રાજન કે આંખે મુંબઇમાં અનુભવેલા કેટલાક પ્રસંગો ટેપરથી અને રાજનની સારી રકમો આપનારાં મુસલીમ બીરાદરોની લાગણી ભરી વાતો પરથી મને જણાયું છે કે હીંદુઓ અને મુસલમાનોને માટે આજેજ સુકકો છે એ બીજાની સારી અપેક્ષા જરા પણ રખી નથી. અને પાકીસ્તાન કે બાકીસ્તાન આજે આવતાં હોય, પણ તે તો ગાલ્યાં જવાનાં છે અને હીંદુ-મુસ્લીમ અપેક્ષા એજ સાથે રહેવાનાં છે.

બુધ્ધદેવાર્ય સ્વામીમાં ગયેલા શ્રી રામજી કેશવજીની તબીયત બગડી આવવાથી તેઓ હજીના પાછા આવી શકયા નથી. તેઓ હાલતરી સારવાર હેઠળ છે. તબીયત સુધરતાં તેઓ કેનેડામાં કરજન આવશે.

ચાર્લ્સ બેનેટજાપરી જેના મણીનપરના મન્થો પણ જાણીતા છે તે કુંક મુદતપર ચોકસીક ઈન્ડીઆ ખાતે મરજુ પામ્યા છે.

અમેરીકામા ચોપા બીન્સ જેટલા પ્રમાણિત થતા હોય છે કે તેનું બકર ખાં સેમોને મારે તેવ પણ અનાજમ છે જેમાં ચરબી કરનારો ભાગ ઓછો અને સત્વ વધારે હોય છે.

ગાંધીજીનો સત્યાગ્રહ અને ઇસાઇ ધર્મ

["ગાંધી અભિનંદન ગ્રન્થ" જે ગાંધીજીને તેમની ૭૨ મી વર્ષગાંઠે શ્રી. રામાકૃષ્ણન તરફથી ભેટ અપાયો હતો તેમાંના શ્રી. જોન એસ. હોમલેન્ડના લેખનો અનુવાદ.]

સને ૧૯૩૮ ની સરહદપ્રાંતની આખરીમાં મદ્રાસમાં પ્રોટે. રાજનેતાઓની એક સભા ભરાઇ હતી. સર્વ દેશોમાંથી અને બાયબલની આફ્રિકા અને પૂર્વના નવા ચર્ચોના પ્રતિનિધિઓ એ વાત ઉપર વિચાર કરવા ભેગા થયા હતા કે પ્રભુખ્રીસ્તના શીક્ષાંત મુજબ દુનિયાની વર્તમાન સમસ્યાઓનો કેવો કેમ કરવો. આ મહાસભા ડોનકેનસ્ટ્રા પહેલાં એક આપૂર્વ ઘટના બની. આગેવાન પ્રતીનીધી ભારતી નેતાઓમાંના પોતાને એક દીકુ નેતા—ગાંધીજીના દરજ્જે અને એમના ચરણોમાં બેસી કેટલાક સાક્ષાત્કાર મેળવવા ગયા. એમનો ઉલ્લેખ એ હતો કે ગાંધીજી પાસેથી પ્રભુખ્રીસ્તનો ઉપદેશ આચરણમાં મુકવાનો સારામાં સારી રીત કઇ છે એ શીખવું. એ નીર્વીવાદ છે કે આની પહેલા કોઇ બીજા ખ્રીતીઓએ આન્તરરાષ્ટ્રીય સભાના ખ્રીસ્તી નેતાઓએ આવો પ્રશ્ન ઉઠાવ્યો નહોતો. હમણા જ્યારે તેઓ આ પ્રશ્ન ઉઠાવે છે ત્યારે પહેલી વાત એ સ્પષ્ટ થાય છે કે ખ્રીસ્તીઓ મારમે જુગતા છે. (આધુનીક પંચવાદ અને સામ્રાજ્યવાદ સામે સમજુતી કરવાનુંજ આ પરીણામ છે). આ બનાવ ઘણો વ્યાપક અને ઉંડો મહત્વનો છે. અને બીજી વાત એ કે હીંદુસ્તાનના આ મહાન ઋષી ઇસુ ખ્રીસ્તના જીવનની વાતો આપણાથી નીકટના સારી રીતે સમજે છે, અને જેને દુનીયાના આગે આપણા આગણ વધેલા છે, એ ખ્યાલ અને વિશ્વાસ પણ ઘણો દૂર છે.

આ ખ્રીસ્તી નેતાઓ સાથે ગાંધીજીની જે મહત્વપુર્ણ વાતચીત થઇ એમાં એમને પહેલો પ્રશ્ન જનનો કીધો. થોડા શબ્દોમાં એમણે પોતાનો વિશ્વાસ પ્રગટ કર્યો કે, "મારા વિચાર મુજબ ધર્મ અને બ્રહ્મચારીની સેવા સાથે સાથે નથી કરી શકાતી. મને ભય છે કે બ્રહ્મચારીને હીંદુસ્તાનની સેવા કરવા મોકલી દઇ ધર્મ લાંબ રહ્યા છે. પરિણામ એ આવશે કે ધર્મ પોતાનો મહત્વ ગુમાવશે...મેં ઘણીવાર અનુભવ્યું છે કે જ્યારે કોઇ ધાર્મીક સંસ્થા પાસે જરૂરીયાત કરતા પધારે ધન હોય છે ત્યારે બાપ રૂપે છે કે કલ્યાણને એ સંસ્થા ધર્મ પ્રત્યેની પોતાની મહત્વ ન ગુમાવી જેટે અને ધન ઉપર નિર્ભર ન થઇ જાય. ધન ઉપર નિર્ભર થવું ઊંડાવું પડશે.

"દક્ષિણ આફ્રિકામાં મેં જ્યારે સત્યાગ્રહ શરૂ કર્યો ત્યારે મારા ખીસ્સામાં એક પેન્સી પણ ન હતી. અને હું મંજીર વિચાર કર્યો વગરજ આંદોલન જગાવ્યો. મારી સાથે બધુ હજાર બાબુસોનો સંપર્ક હતો. મેં વિચાર્યું, "કાં તો ઈશ્વર નહિ તો મારવાનનો ધક્કો હતો તો એ જરૂર મારા કરશે." હીંદુસ્તાનથી ધન ચાલ્યું આવ્યું. મારે રોકવું પડ્યું. કારણ કે જોયું ધન આવ્યું કે સેવા પણ શરૂ થયું. પહેલા જ્યારે સેવા પાછી આવે ઘોડી ખાંડવા સંપૂર્ણ રહેતા ત્યાં હતે તરફ તરફની વાતીઓની મંજણીઓ થવા લાગી.

"આ નવી વર્ષો પોતાનો પ્રયોગ છુપો. મેં કહ્યું હતું કે કોઇ પ્રકારની આર્થીક સહાયતા લેવા વખતજ તે શરૂ કરવી, નહિ તો મારા મરણ બાદ બધી અવ્યવસ્થા ઉભી થઇ જશે. **સાચી વાત તો એ છે કે જે કુટુંબે આર્થીક કંગીરતાનો નિશ્ચય થઇ જાય છે તે કુટુંબજ આધ્યાત્મીક દીવાળાપણાનો પણ નિશ્ચય થઇ જાય છે.**"

આ ઉલ્લેખ વાકય ગાંધીજીના આદર્શોનો સર્વોત્તમ નમુનો છે. એમણે વારંવાર એ વાત ઉપર

પંડિત જવાહરલાલ અને અન્ય નેતાઓનો ધુંટકારો

પુ. દિલ્હીથી ૬ઠ્ઠા જણાવે છે કે સવિનય ભંગને અંગે કેદમાં પુરાયેલાઓની ઝોટી મુકવાનું જણેર કરનારી એક સરકારી પાટી બહાર પડી છે. એ પાટીમાં જણાવ્યું છે કે:

"યુદ્ધમાં વિઘ્ન ગ્રામ થાય નહિ એ માટે મુખી મુખ પ્રયત્નોમાં કેદ્રા વ્યાપવાનો હીંદમાં સર્વણા જણાવ્યા સેકશનનો નિશ્ચય છે એવી ખાત્રીથી હીંદ સરકારે એવો નિર્ણય કર્યો છે કે સવિનય ભંગને અંગે કેદમાં પુરાયેલાઓ. જેઓના મુખ્ય સિદ્ધાંત હાથલજ મંગેલા છે તેઓને ઝોટી મુકી શકાશે. આ નિર્ણયને બનતી ત્વરાએ અમલમાં મુકવામાં આવશે. એવા પ્રાંતો છે કે જ્યાં અને સ્થાનિક પરિસ્થિતિને લીધે હીક પ્રાણ છતાં વર્ષની આખરી સુધીમાં એવા સબળા કેદીઓને મુક્ત કરી દેવાની સરકાર આશા રાખે છે. તેઓની સાથે પંડિત જવાહરલાલ નેહરૂ તથા મૌલાના અબુલ કલામ આજાદને પણ ઝોટી મુકવામાં આવશે.

જો દુઃ કહ્યું છે કે નકારી ઇચ્છાથી નીયોજીતક રહેલ ઉપર અમીકાર જમાવ્યો અને આર્થી સાધનોને હસ્તગત કરી લેવાના કોઇ પણ ચાલુ આંદોલનો આખ્યાત્મીક રીતાય કરનારા છે. સ્વેચ્છાથી અને સ્વાર્થ ત્યાગની ભાવનાથી પ્રેરાયેલા સ્વયંસેવકો પણ એ આંદોલનથી લોલુપ બની જાય છે અને જે એનાથી મદદ મળે છે તે ઉદાર થાય છે અને દરીદ્ર થાય છે. આંદોલન અને એનો દોર ઘરબાર મારી રીતે અને મતુસ્યથી એકજ માણસથી દુરોવાની ટાળ બની જાય છે. અને પુરાણ અને પતન સારે અનીવાર્ય બની જાય છે, અને ઘર પ્રકારના દંભ અને છળ કપટ શરૂ થાય છે.

લેખકને મહાત્મારી, અને પુર્વ બાદ ધન-અર્પણનો કાંઇક અનુભવ છે. એને આધારે એમને ખાત્રી છે કે ગાંધીજી ઠીક કરે છે. વસ્તુતઃ છતીત આધ્યાત્મીક આંદોલનો ધન સંબંધી જેટલો દુર રહેશે એટલું એનું જોર વધશે. ગાંધીજીના આ વીચારોની ઉત્પત્તી "અપરીગ્રહ" ના સીદ્ધાંતમાં તેમના વિશ્વાસમાંથી ઉત્પન્ન થઇ છે. આ સીદ્ધાંત ફ્રાંસીસના અનુયાયીઓના 'રસ્તલાઇ—નૈષ્ઠકતીક સંપત્તી—નો ઉપદેશના સીદ્ધાંતને મળતો છે. ગાંધીજીના અસંત નીકટના એક શીષ્ય આ વાત કુદરતી એમને કહી : "ધન એ કુદરતની મુર્તીને બાદ છે કે જેને માટે તમે તગારો પ્રાણ અર્પવા તૈયાર છો, પણ જ્યારે ધન નહિ હોય અને તમે વિશુધ્ધ નહિ થાવ તો તમારું કાર્ય બાદ પડશે, અને કદાચ ધનને અભાવે ચાલ સારી રીતે બાદ પડશે."

બીજો—અને બાદ મહત્વનો—પ્રશ્ન જે ખ્રીસ્તી નેતાઓ અને ગાંધીજીની વાતચીત દરમીયાન ચર્ચાયો તે એ હતો કે "કાકુ" ની બાબતમાં સાથે કેવી રીતનું વર્તન રાખવું જોઇએ. અમારા અંગ્રેજો માટે એ કીંમતી ચાવી કે આપણે આ પ્રશ્ન ઉપર વીચાર કરતા પહેલા આપણે સમજે કે ઘણા લોકો આપણા અંગ્રેજોની ઝપટમાં 'કાકુ' ખાતામાં કરે છે. બ્રીટીશ સામ્રાજ્યમાં નવ નવી આબાદીઓ રોજબરા પછી સન ૧૯૧૯ પહેલા યુરોપે અરધપરધે ભાગ કરી દઇ અને બારથી ધીરજ અને શાંતીથી આપણે એકઠા કીધે ત્યે વાત બીજા રાષ્ટ્રોને લેતોપ નથી આપતા તેથી જ તે નથી માનતા કે આંતરરાષ્ટ્રીય યુદ્ધના નવા જોખમોથી આપણે ઓછા 'કાકુ' કીધે. જે મોટા બ્રીટીશ સામ્રાજ્યની અંદર કુટુમ્બપુર્ણ સ્થિતિમાં છે, તેઓ બાસ ઉત્સુક છે કે આ આંતરરાષ્ટ્રીય 'કાકુગીરી' થી આપણો સંબંધ-ખુબો ઉકળો ઉઠે અને જર્મની, ઇટાલી તથા જાપાનની સાથેની દોડમાં આપણે કોઇ ભાગ ન લેવો.

ગાંધીજીએ આ વાત જોર દઇ જણાવી કે જેમની અહીંસામાં શ્રદ્ધા છે અને તેને આચરણમાં મુકવાના પ્રયત્નો કરે છે તેઓએ એ માનવું જોઇએ કે આધુનીક આંતરરાષ્ટ્રીય 'કાકુગીરી' નો આ અસંત અપ્રીય અને બીનજરૂરનો સામનો પણ અહીંસાથી કરી શકાય છે અને કરવો જોઇએ. એમને જણાવ્યું : "બાળનો પ્રયોગ એમ તેટલો ન્યાય સંગત કેમ ન હોય પણ અંતે એ આપણે એજ મુસીબતમાં નાખશે કે જેમાં હીટલર અને મુસોલીનીની તાકાત નાખે છે. જો એમ હશે તો કેવળ પ્રભાવનોજ. જેમને અહીંસામાં શ્રદ્ધા છે તેમને તેનો પ્રયોગ રોજ સમયે કરવો જોઇએ. પછી ભલે આપણે અનુભવીએ કે આપણે આપણું મનુષ્ય જીવન દીવાસની સાથે પકડી રાખ્યા છીએ. જોવો બાબ બાપ છતાં 'કાકુઓ' નું હૃદય પણ જોર દીવસ પીગળશે એ આશા આપણે ન મુકવી જોઇએ."

(અનુસંધાન માટે જુઓ પાન ૪૨૩ પા.)

રાજકીય રંગ ઢંગ

—રાજકારણવાક —
મોહનલાલ હોમ, બલસાડ.

વૈશ્વિક કહેવાતું આવ્યું છે કે જગતમાં એક મહાન ક્રાંતી થવાની છે. પરંતુ એ ક્રાંતી કેવા પ્રકારની હશે તેનો ઉલ્લેખ એ ક્રાંતીની ધુરા પાકનારાઓ કોઇ પણ સ્વરૂપમાં કરી શકયા નથી. એ સમય હવે નજીક આવી રહ્યો છે કે જ્યારે એ વસ્તુસ્થીતીનો ઉલ્લેખ આપો આપ થઇ રહ્યો છે.

દીવસદુદીવસ રાજકીય ગુત્થીઓ દ્વારપેચો દ્વારા સમય સાનુકુળતા અને સંજોગોને અનુસરીને પોતાનું આધીપત્ય જમાવવાને અર્થે થતા એટલા અધાત પ્રયાસો આદરી રહ્યા છે. ગત પખવાડીઆનાં બનાવોનું અહીં પૃથ્મકરણ કરીએ.

કેટલાક સમયથી પાસીફીકમાં યુદ્ધના વાદળો ઘેરાઇ રહ્યા છે એવી વાતો ફેલાઇ રહી હતી. જપાને પોતાના એક ખાસ દુત અમેરીકા મોકલી આપ્યો છે. આ સ્ટેટ ડીપાર્ટમેન્ટમાં પુનાહરેટ સ્ટેટનાં મંત્રી કોર્ડેલ હલ સાથે એમણે વાટાઘાટો શરૂ કરી દીધી છે એવે બાબતે આ પ્રકરણ બની રહ્યું છે ત્યારે બીજી તરફે, એજ સમયમાં, જપાનની કાપેટ (પાર્લામેન્ટ) ને ખુલ્લી મુકતા વેળા પ્રધાન એમ્પરર હીરોહીતોએ પ્રાયોગીક નીવેદનમાં સ્પષ્ટતાથી એ વસ્તુસ્થીતીનો ઉલ્લેખ કરી દીધો છે કે હાલ યુદ્ધમાં પરી રાજ્યોની એકતા પ્રકારે કૃત્ત થવાનીજ છે. બલ્કે જપાન પ્રમે તે સંજોગોમાં પણ જર્મન કૃતની આકાંક્ષાઓ પ્રત્યે હૃદયથી સેવા રહ્યું છે.

એવો જગતવીદોનો છે કે જપાન પરી રાજ્યમાં સામેલ છે એટલે એ પોતાનોજ રીજ્ય કરશે એ સ્વાભાવીક છે, છતાંય બીજી તરફે અમેરીકા રવાના કરેલ દુત પાછળનાં રહસ્ય શું છે તે ગંભીરપુર્વક માન છે.

આજની લડાઇમાં સામેલ કોઇ પણ રાજ્ય, પોતાને માથે એ દોષારોપણ જોવાને ઇચ્છતું નથીજ કે લડાઇ શરૂ કરવાની પહેલ પોતે કરી છે. પોતાને માથે અનાયાસે યુદ્ધનો પોતળે બાંધવામાં આવ્યો છે. એજ વસ્તુ જર્મન સમક્ષ રજુ કરવાને એ રાજ્યે કરી અને થયેલા છે. એવીજ દશા જપાનમાં પણ પ્રવર્તી રહી છે.

એ તદ્દન સાચુ પ્રશ્ન છે. પ્રાપ્ત થયેલ તકનો એકેએ પુર્ણતાથી ઉપયોગ કરવા માગે છે. કારણકે એવી અપુલ્ય તક કોઇ પણ ત્રાજે પાછી આપવા નો નથી એ તેઓ સારી રીતે સમજે છે

પાસીફીકમાં જે યુદ્ધનાં વાદળો ઘેરાઇ રહ્યા છે તેમાં ત્યાં યુદ્ધ તો અપરમ યથાર્થજ છે, એની કોઇ પણ ના પાડી શકે એમ નથીજ. બ્રીટને ડોમેરીજ, સીંગાપોર વીગેરે સ્થળોને મુસ્તહકમ બનાવ્યા છે. યુનાઇટેડ સ્ટેટે પીલીપાઇનમાં સ્વરક્ષણની તૈયારીઓ કરી દીધી છે. ડચ ઇસ્ટ ઇન્ડીઝ, ઓસ્ટ્રેલીઆ, ન્યુઝીલેન્ડ, ચાઇના, અને મીત્રરાજ્ય બાકીનાએ પણ આત્મ રક્ષણની સંપુર્ણ તૈયારી કરી દીધી છે. આ બાબતને જપાનનો આક્રમણનો ભય છે.

ફ્રાંસ અને ફ્રાંસપેલ એ બંને પ્રજાઓએ પોતાની તક નથી સાધી એમ કેમ કહી શકીએ? જપાનને પણ હાથ આવેલ તક સાધવી છે અને બહાનામાં તે આગે ઉતરવું છે પરંતુ તેમ કરતાં દુનીયાને કેમ એમનો નથીજ જણાવવા માગતું કે લડાઇ અમે લાદેલ કરી છે. જાણકારો એ સડાકોનો બોજો અમારા ઉપર લાદવામાં આવ્યો છે એ બતાવવાને પાનર યુરોપીયનોની બોલી કુટનીને સોંપીની અમુક શરતો સહીત પુનાહરેટ સ્ટેટસમાં રવાના કરી. એ શરતોની મુખ્યતને ત્યાં બાજનો નીચે મુજબ છે.

(૧) જપાન ચીન સામે યુદ્ધ લડી રહ્યું છે તેની કેફીયત પુર્વાકૃતીમાં અમેરીકા આગે ખોટને જપાનને પુરતા સાથ આપવો.

(૨) રાજકીય, આપારીક અને આર્થીક બાબતોનું કે જે અમેરીકા અપવા તો પડોશે જપાનની કરતે ગેરકાનુની આવ્યો છે તે બાબતો લેવા.

(૩) જપાન અને ચીનની મુદી ખોટને અમેરીકાએ જપ્ત કરી છે તે છુટી કરી દેવી

આવી શરતો અમેરીકા એ માન્ય ન રાખી. એને પીજેન્સની શરતો પ્રમાણે એટલે અમેરીકા કે બ્રીટન તે નહીંજ સ્વીકારે. આમ થતા પાસીફીકમાં જપાન કરતાં આક્રમણ કરવું તે વધારજ અમેરીકા કદાચ યુદ્ધ જાહેર કરે [illegible] અમેરીકા પોતાજ [illegible] પણ જપાન બીજી લડાઇના ઉનરસે આ સુચવે છે કે લડાઇ ના પિંજણી છે, પરંતુ આવા ગાળે લડવામાં આવે છે એ વસ્તુસ્થીતી જપાન ને જબ્બરદસ્તની બનાવના રાજ્યોની પકડમાં ધકી પડી છે

સીંગાપોરમાં ઇટલ્યા ચોકા સમાચારી દીવી સૈન્યની અદ્ભુત બાજની બની રહી છે. બ્રીટન આ દ્વારા આક્રમણ સામે અજમચેતીનાં પગલાં અવશ્ય ભરી રહ્યું છે પરંતુ તે તકેદારીઓ લાંબાકાળ ચીવટથી કે કેમ તે શંકાનો વીષય બની રહેશે. પોતાજ સમય ઉપર એમ બતાવવા પ્રયત્ન કરવામાં આવ્યું હતું કે જપાને દસ લાખના સૈન્ય ગંજાવરીઆની સરહદ પર તહેનાત રાખ્યું છે હવે જણાવવામાં આવે છે કે પણીજ મોટી લશ્કરી ધમાલ ચીનનાં યુદ્ધનાં પ્રાંત નક્કર થઇ રહી છે. આ બધી બાબો અને આંગ્લ-રશીયની યુનાઇટેડ સરકાર પ્રત્યેના વાગેને તોડવાની વર્ષોની સફાગ એમ છે. આજે તો ઇરાનીનાં આગવાના અને બલાવવાનાં ઇરાકો ના નેતાઓની સાથે આજનાં રાજ્યો લશ્કરી દોરદમામ બતાવે છે ભુતું રહશે અને આવીતું આક્રમણ કરે છે બાબત રહશે.

અમેરીકા બ્રીટન અને રશીયાને હીટલર સામે ની લડાઇ અંગે અતુટ બાહરપણ મદદ— સર્વ સરંજામ—આપવાને કટી બદ્ધ બન્યું છે. પરંતુ ત્યાં આગળનાં કારખાનાઓમાં કલાકો ઉપર કલાકો પડવા લાગી છે. વીમાન બનાવવા નાં કારખાનાઓમાં, નૌકાદળનાં નેપોલાઓમાં, કોલસાની ખાણોમાં અને બીજાં બધાંયે ઔદ્યોગીક રમણોમાં હડતાલો નહી બલકે લાખોની સંખ્યા માં કામદારો પણ પ્રકાર અને એવી બીજા સકારણ ઉદેશોને લક્ષને હડતાળો પાડી અમેરીકા ની સર્વ સેરંજામની જંજાવર યોજનાને અરથુરિક કટકે મદાદી રહ્યાં છે. રાજકર્તાઓ વીમાસણ માં પડયા છે. કેટલાક કારખાનાઓ જંબ થતાં સરકારે તેનો કબજો લીધો છે અને પણ બીજા કારખાનાઓનો જો હડતાળીઓ કામ શરૂ ન કરે તો કબજો લેવામાં આવશે એવી સખાવાઠી જરૂરી ધમકીઓ પ્રમા ન કબજેદારે આપી દીધી છે.

બધા લાંબા સમય પુર્વે ઓવીનો યુગ અપેક્ષ એક સમયનાં રાષ્ટ્રપતી અને આખીલ હીંદ મહાસભાનાં ડીરેક્ટર જનોકનાં મહત્વીય નેતા એ. સુભાષચંદ્ર બોઝ જર્મનીમાં દેશવાટી વાતે હાલ તરત ચર્ચાત્મક સ્વરૂપ લીધું હતું. પરંતુ હવે એ વસ્ત્ર સાચો દેશવાટુ જર્મનીથી સત્તાવાર રીતે સુચવાયું છે. જર્મની જવાનો એમનો મુખ્ય ઉદેશ શું હશે તે તો હાલ કલ્પનાનો વીષય બની રહે છે, છતાંયે એ વસ્ત્ર ચોક્કસ કંઇક રચનાત્મક સ્વરૂપ હવે પકડી આવશે ખરાજ.

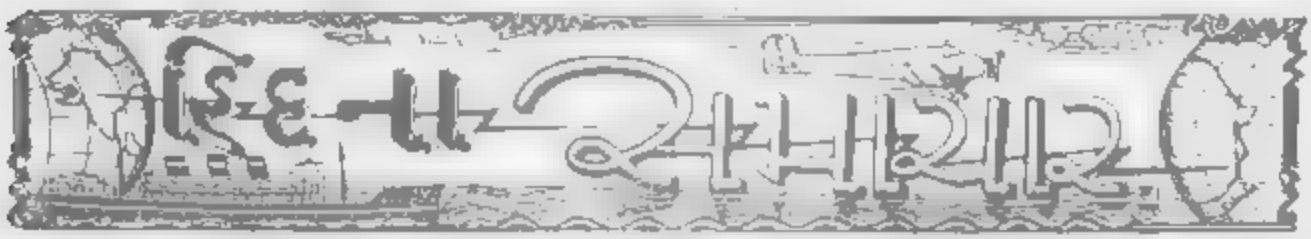
ગત વીશ્વયુદ્ધ પણ હીંદને આઝાદી અપાવવા ને અર્થે, પ્રતીવાદી હીંદીઓએ જર્મની જવાને અમુક શરતો અને ગુપ્તમંત્રણા યોજનાઓ ઘડી હતી, પરંતુ જર્મન પરાજય થતાં તે યોજનાઓ પણ નાશીપાસ થઇ ગઇ હતી.

કોમારણપણાનું પ્રત્યક્ષજ્ઞાનનો હેતુ હાલ તો યુદ્ધ સ્વરૂપ ભરાઇરહ્યું રહી જવા પામશે. કદમ ના દહાડે વીરોધ કાયદાઓ વાતો એક યા બીજી રીતે કેસાઇપણાનો જ. બીજીશ સાદીપાદની આંખોનો રાજદ્રોહી, દેશદ્રોહી કે પ્રાણઘાતકોહી કહેશે કોંગ્રેસ પોતાનાં સ્વદેશનું હીત જોખમનાં ઢગે વસેલું હોય, હદયનાં પ્રત્યેક ધબકારે જોડી ના બીજાએ બીજામાં પણ માનવી આત્મ હીતી જંખના હોય એવા એક મનુષ્યનાં એ મહાન નેતા સુભાષ બાબુને માટે એ શબ્દ પ્રયોગ કરવાનો અને સ્વાધીનતા યુગાવા બેઠેલ હીંદીઓ ને જોઓ નાકશે એ સ્વભાવીકજ છે

બાકી સાચ્ચ એકજ વસ્ત્ર રહેલા છે હીંદને સ્વાધીનતા પ્રાપ્ત કરાવવાની પ્રત્યેક કોમના પ્રીય હીંદીની મુખ્ય અને મહત્વની ધરજ રહી છે. સ્વતંત્રતા એ સાચ્ચ વસ્ત્ર છે તેને

પ્રાપ્ત કરવાનાં સાધનોજ જુદા છે. પુજ્ય મહાત્માજી અને અખીલ હીંદ મહાસભા (કોંગ્રેસ) અહીંસામય સાધનથી તે સ્વતંત્રતા પ્રાપ્ત કરવા ની અખીલાષાઓ સેવે છે. જ્યારે બીજાઓ હીંસા રીતે એટલે તેથી વીરુદ્ધ રીતે તેજ અંતીમ વસ્તુને ઝંખે છે. અંતીમ ધ્યેય એકજ છે. માનવુમોની સ્વર્ગીય સ્વાધીનતાના સ્વપ્ન બાગેય જુદા છે. ૫ દુનીએ માગેજ દેખાદે છે.

સમય અને સંજોગો આ વસ્તુસ્થીતી ઉપર હવે પછીનાં બારીક્યમાં વધુ પ્રકાશ રેડશે એ નીર્વીવાદ છે.

ગાંધીજીનું સ્વરાજ્ય કે સમાજવાદી તંત્ર

નાગપુર, બીકાનેર અને મહારાષ્ટ્ર પ્રાંતિક સમીતીઓએ રૂા. ૧૧,૦૦૦ ગાંધીજીને તથા ખાતે અર્પણ કર્યા ત્યારે ગાંધીજીએ જાહેર કરતાં જણાવ્યું કે, મારે મન સ્વરાજ્ય એટલે સમુદાયોનું સ્વરાજ્ય છે. એનો અર્થ કેવળ સત્તા ની ફેરબદલીજ નથી. સ્વરાજ્યની મારી બાબતમાં મુજબ, હીંદીઓના કરોડમાં કરોડ લોકોને પણ દુઃખ, ધી, રાજકારણ અને કળા વગેરે બતાવા જોઇએ. દરેક સ્ત્રી પુરૂષને સ્વરાજ્ય કેવળ પુરતો ખોરાક અને રહેવા માટે ગોચ્ય ઘર હોવાં જોઇએ. બહુમતીની ચળવળે લશ્કર પર કાબુ આવ્યા કરી નથી, એવી ટીકાના જવાબમાં ગાંધીજીએ જણાવ્યું કે, સત્યાગ્રહની યાદુ કાર્યરત અને સંપુર્ણ સંતોષ છે અહીંસા ના નીયમ પ્રમાણે તે પોતાની રીતે ધીમે ધીમે વિકાસ પામશે.

આઝાદીની પ્રગતિ

એક હીવસ એવો હતો ત્યારે ગાંધીજીને આઝાદીનું મોટા બનાવું ધીનાંનું કયાંય નહોતું મળ્યું. આજે આવી એવા રોમાંચ પુરૂષ કે સ્ત્રીની પથી આજથી સંતોષી શકે છે. આઝાદ પ્રશ્ન થઇ ત્યારે ગયના ગાદના રેંટીયા ઘરોનાં ખાણીયામાં પુજા ખાતા હતા. આજે દેશભરમાં લાખોના રેંટીયા ચાલે છે લાખોના રેંટીયા બે રળનાર બન્યા છે. ચર્ખા સંઘ શરૂ થયો ત્યારે મુઠી નામની હતી. આજે ૭૮ ૪૦ લાખ એમાં રોકાયા છે, ૨૩૫૦૦૦ થી વધુ માણસોને રોટલા અપાય છે. ૬૦૦ થી વધુ ખાદી ભંડારો ચાલે છે. ૧૯૨૦ માં આદી એક રાજકારણ માન્યતાનું ચિન્હ હતું. ૧૯૪૧ માં એ હીંદની પારાવાર મરીબાના નીવારણના એકજ અમોઘ સાધન તરીકે સ્વીકારાઇ છે. ૧૯૪૦ ની સાલમાં ચર્ખાસંઘને દરજ્જે કામ કરતા કારીગરોના સભ્યો, ૨,૩૬,૧૪૬ ની છે. આ કારીગરો હીંદુસ્તાનનાં ૫૭,૪૫૧ ગામોમાં પથરાયેલા છે. કારીગરોની જાતવાર સંખ્યા નીચે મુજબ છે.

હરીજન ૧૯,૬૪૫, બીજા હીંદુ ૧,૭૦૬૭૬૪ મુસલમાન ૫૭,૨૦૮, બીનહીંઓ ૨૮,૮૫૦, કુલ્લે ૨,૩૬,૧૪૬.

ખાદી કામ વાપરનારના પાકીટે પાકે હિંદુસ્તાનના નાના નાના ગામડાંઓના ઝુંપડે ઝુંપડે હાજે પડતી ચરખા સંઘની મારફત ગોઠવણી કરાય છે અને ૨૦ વર્ષને અંતે હાલ આંકડાશાસ્ત્ર દ્વારા કરવાના કામમાં આવશે રૂા ૨,૧૦,૦૦,૦૦૦ જેવા રકમ અપાય છે ગયા પાંચ વર્ષમાં મુખ્યત્વે વેચાણોમાં સુંદર પ્રગતિ કરી છે. વર્ષોવાર આંકડા નીચે મુજબ છે –

૧૯૪૬–૪૭	રૂા.	૬,૧૧,૬૬૮–૦–૦
૧૯૪૭–૪૮	,,	૪,૮૦,૦૦૦–૦–૦
૧૯૪૮–૪૯	,,	૫,૬૦,૦૦૦–૦–૦
૧૯૪૯–૫૦	,,	૭,૬૮,૨૧૨–૧૨–૮
૧૯૫૦–૫૧	,,	૯,૩૪,૦૦૦–૦–૦

શ્રીમતી કમલા દેવી અને મી. કે કુપરે

મી. કે કુપરનો તા આપણે ગોળમેજીજ દીવસે તેઓ પ્રોટેસ્ટ કરવાના માટીનો બાલા ના સભ્ય હતા. તે એમને દુર પુર્વના પુરૂ મોરચાનું એકીકરણ ( ) માટે દુર પુર્વમાં મોકલવામાં આવ્યા છે. કમળા એમાં જોડામાં આવ્યા છે.

આ મહાશય આ નરક આવવાં પહેલાં પ્રચાર માટે અમેરીકા ગયા હતા. શ્રી કમલાદેવી પણ હતા. ચોકમાંની એક જાહેર સભામાં મી. કે કુપરે એક જાહેર ભાષણ હતું, તેમાં તેમણે હીંદ વીષે કેટલીક ગેરસમજો દુર કરી હતી. કરેલા વાતોની સાબીતીઓ આપવા માટે સભામાંથી કેટલાકોએ ગાંડીઓ લખવા પત્રોનાં માગણી કરી, પરંતુ તે પ્રશ્નોના જવાબ આપવાનું કંઈ લક્ષ્ય જણાયું નહીં. પ્રમુખે સભા વીસર્જન કરવાનું જાહેર કર્યું. એટલામાં બાતા સમુદાયમાંથી શ્રીમતી કમલાદેવી સીડીઓની બાજુ પરથી આવી પ્લેટફોર્મ ઉપર ચડી ગયા પ્રમુખ સાહેબની દરકાર કરીને તેમણે બોલવાનું કામ પોતાના હાથમાં લીધું. શ્રીમતી કમલાદેવીના હાથમાં આવી ગયા હતા. પ્રમુખે ઉભા થઈ જઈ કમલાદેવીને કહ્યું કે "તમે મી. કે કુપરને કોઇ પણ પ્રશ્ન પુછી શકો છો."

મી. કે કુપરે અમેરીકન સભાની બાબત સમજાવેલા અમેરીકાનો જોર ખુબના પક્ષ ન્યુ એવા પ્રશ્નો કમલાદેવીએ પુછવા માંડયા. બાદ ખોટીશ સામ્રાજ્યના મહારથી મી. કે કુપર ઉકેરાઇ જઇ ખુબ પાટી ઉઠયા. "તમે એશીઆના ટીકે .... તમે ગોરાઓના તેમ શું સમજો! જુલ્મ અને જુલ્મગારો સીવાય તમે બીજું શું જોયું છે!

કમલાદેવીએ આનો જડબાતોડ જવાબ આપી દીધો. આમ સભામાં પ્રશ્નોત્તરથી સભાનું વાતાવરણ તંગ બની ગયું. બોલ્યા ખુબો પાછી મી. કે કુપરને પુછવા લાગ્યા.

"હીંદ વિષે શું કહો છો! મી. કે કુપર! હદિને મુકત કેમ કરતા નથી!"

મી કે કુપર આવી પ્રશ્નપરંપરાથી ખુબ કંટાળી ગયા હોવાને તેમણે મુળ પ્રશ્નોનો જવાબ આપવાને બદલે કહ્યું કે "હીંદમાં સામેના આપણા યુદ્ધ સાથે હીંદી પ્રશ્નને શો સંબંધ છે!"

આ મહાશય કે કુપર કમળાં હીંદ આવ્યા ને આપણા કમલાદેવી પણ હીંદમાં આવેલાં છે.

શ્રીમતી કમલાદેવી શું કહે છે?

દુનીયાનો પ્રવાસ કરી કમળાજ માતૃભુમીમાં આવેલાં શ્રીમતી કમલાદેવી ચટ્ટોપાધ્યાય અમાર સુધીમાં જુદા જુદા પ્રસંગે કરેલાં પ્રવચનોમાંથી નવીન અને રસીક વાતો જાણવા મળે છે.

તેમણે પુન્ન શરૂ થયા પછી લંડનની મુલાકાત લીધી હતી. ત્યાં તેમણે બ્રીટનનાં સાધનોનો બીલકુલ અભાવ અને પ્રજામાં મુંઝવણ અને અકળાટ જોયાં ત્યાંનાં જુવાન વર્ગમાં આ યુદ્ધ પર પરંપરાથી ઉપજેલી ભાવનતા જોઇ, અને જીવન છોડવા જેવું નથી એવી જનતની નીરાશા બાયેલી પણ તેમના જોવામાં આવી. છેલ્લાંઠ વિષે આપણે છાપામાં રોજ વાંચીએ છીએ, તેથી જુદીજ જાતનો અભિપ્રાય કમલાદેવી આપે છે.

તેઓ અમેરીકા ગયાં, તેમને જુનો મુડીવાદ દફી રહેલા ગારે મોટો મારતો હોય એવું લાગ્યું. અમેરીકનો ચીનને મદદ આપવા માટે ખુબ ઉત્સાહ દર્શાવે છે, પણ તે સાથે ચમકી રહેલા જાપાનને દાબો બેસવાનું કામ પણ તેમને આજવી ભાગે છે. કમલાદેવી કહે છે કે અમેરીકા બધી વસ્તુઓને મંદાની અને પૈસાની દ્રષ્ટિથી જુએ છે. અમેરીકનોનો મોટો ભાગ લડાઇથી વીરુદ્ધ છે.

જાપાનમાં તેમણે હીંદ પ્રત્યે બારે કમલદર્દી બોધ જાપાનીઓ ચીનનાં બાબતે ચીનમાં ગયા છે, એવું માને છે, અને કહે છે કે જાપાન કોમ શોક ઉપલાંઠ તથા અમેરીકાના હથીઆરરૂપ થઇ ચીનને લડાવી મારે છે." કમલાદેવીએ ગાંધીજીની મુલાકાત લીધી હતી અને અમેરીકા ના કેટ મંત્રીઓએ હાથે કાંતેજ અને વણેલ કપડું તથા ચીનમાંથી હાથ બનાવટી ચીજો આપેલ તે ગાંધીજીને ભેટ ધરી હતી.

મોટર ઉદ્યોગ પ્રત્યે સરકારની બેદરકારી સિવે શ્રી. ચાંદ્રચંદ

શેઠ ચાંદ્રચંદ હીરાચંદ એક નીવેદનમાં જણાવે છે કે હીંદી વજીરે હીંદી મોટર ઉદ્યોગ સંબંધમાં મી. ગાંધી એમને આપેલા જવાબ પરથી તેમની ધારણા નોંધારી જણાય છે. તેઓ એમ જણાવતા ડોય એમ લાગે છે કે મોટરો નું ઉત્પન્ન યુદ્ધ-પ્રયાસોના બાજારૂપ નથી. તેમને આમ બેદરકારે દોરવાની જવાબદારી હીંદી સરકારની છે મોટર-ઉદ્યોગની યોજના છેલ્લા પાંચ વર્ષથી હીંદી સરકાર પાસે છે. જડાય બાદ આ ઉદ્યોગપતિઓએ યુદ્ધને અંગે તેમની બાબતોમાં સુધારા વધારા કર્યા છે અને તેઓ સરકારને આગ્રહ કરે છે કે તેણે આ યોજનાને યુદ્ધ-પ્રયાસ તરીકે ગણવી. પણ હીંદી સરકાર પોતાની ફરજ બજાવવામાં નિષ્ફળ નીવડી છે. અને તે બંધ એમ જણાવે છે કે આ ઉદ્યોગ શરૂ કરવાથી યુદ્ધમાં અંતરાય સરકારની છે મોટર-ઉદ્યોગની યોજના છેલ્લા પાંચ વર્ષથી હીંદી સરકાર પાસે છે. જડાય બાદ આ ઉદ્યોગપતિઓએ યુદ્ધને અંગે તેમની બાબતોમાં સુધારા વધારા કર્યા છે અને તેઓ સરકારને આગ્રહ કરે છે કે તેણે આ યોજનાને યુદ્ધ-પ્રયાસ તરીકે ગણવી. પણ હીંદી સરકાર પોતાની ફરજ બજાવવામાં નિષ્ફળ નીવડી છે. અને તે બંધ એમ જણાવે છે કે આ ઉદ્યોગ શરૂ કરવાથી યુદ્ધમાં અંતરાય આવે છે. જડાય પહેલા બાદ આશરે ૨૮ કરોડ રૂપીયાની કીંમતની ૬૦,૦૦૦ મોટરો બનાવવાની વરદી પરદેશી ઉદ્યોગપતિઓને આપવામાં આવી છે. હીંદની કર ભરનારી બાહમ આ પૈસા આવે છે છતા હીંદને મોટર-ઉદ્યોગ શરૂ કરવાની ના પાડવામા આવે છે

તેઓ આ બાબતમાં ઓસ્ટ્રેલીયા તથા કેનેડા નું ઉદાહરણ આપીને હીંદી સરકાર હીંદમાં ઉદ્યોગ-ધોકાણ પ્રત્યે કરેલી બેદરકારી બતાવે છે તે કમનશીબ છે

લ્યુઇસ્ટ્રીખાર્ટમાં લગ્ન પ્રસંગ

ગયે અઠવાડીયે ટ્રાંસવાલની ઉત્તર સરહદ પરના નાનકડાં શહેર લ્યુઇસ્ટ્રીખાર્ટમાં હીંદુ સગાંઓ એક સમ પ્રસંગ બહુજ સુંદર રીતે ઉજવ્યો હતો. દક્ષિણ આફ્રિકામાં ગુજરાતી હીંદુઓમાં લગ્ન ક્રીયાઓ પ્રમાણમાં બહુજ ઓછી માપ છે અને સ્વદેશમાં તેવા પ્રસંગને માટે જે સાધનો હોય છે તેની આ દેશમાં બોટ હોવાથી એ ક્રીયાઓ એટલી સુંદર રીતે પાર ઉતરતી નથી. પરંતુ લ્યુઇસ્ટ્રીખાર્ટમાં થએલાં આ સમમાં સ્વદેશની ઝાંખ આંખો આવતી હતી. લ્યુઇસ્ટ્રીખાર્ટ એ એક નાનું સરખું પણ બહુ સુંદર શહેર છે. જોહાનીસબર્ગથી મુસોબીલ બ્રાન્ચ પકેટોની ગાડીઓ એ શહેર પસોહ્યું છે. બાજના પ્રવાસમાં લાંબા બાપ કરવા પડે છે, હીંદીમાં હીંદી સગવડ પડે છે. વરસાદમાં વરસાદ પણ સારો પડે છે. સાધારણતઃ તે બારેમાસ લીલું જમ જોવામાં આવે છે. જોહાનીસબર્ગથી છવાઇ રહેલા પ્રદેશમાં આવી રહેલ લ્યુઇસ્ટ્રીખાર્ટ શહેર એ શહેરનું શહેર અને બામાનું બામું છે. પ્રદેશ વિસ્તાર દોગાયો મોટો મુલ્યો રહો હશે છે પોતાના મકાનોની આસપાસ પુષ્કળ ફાલીઓ અને રેખા ગાઢ ઝાડની જોતી કરે છે જેથી મકાનો ની શોભામાં કુદરતી ચમકારો બાપ છે. આ બાબ્ય શહેર શહેરની સાધારણ પ્રજીમતાથી વિરુદ્ધ કોક મોટા કુદરતનો આનંદ અનુભવી શકે છે આજુબાજીના ગોલાણ વાળીના આધારપર ઝમખાની રહેલા પારા પૃથ્વીપરના માનવીઓના આનંદના સ્થળમાં સ્થર પ્રવાસના જણાય છે અને અજવાળીયા માં સુર્યના તાપથી તપ્યા રહેલી ભુમીને અને તે પર વસતાં પ્રાણીઓને શીતળ ચાંદની આહ્લાદ જનક થઇ પડે છે.

આ સુંદર નાના શહેરમાં ગુજરાતી હીંદુ બાહમોએ આવી વેપારે સાથે પોતાના સમાજ માં પણ ડીક ડીક વધારો કર્યો છે. તેઓ સમાજ સાધારણતઃ સાદી સ્થિતિના વેપારીઓ છે અને પુરુષો સેગજ ઓછા, કેટલાની સંખ્યા પણ પ્રમાણમાં દક્ષીણ આફ્રિકાના બીજા શહેરો કરતાં વારોબ છે, તેઓએ વિદેશી વાતાવરણના પ્રતિકુળ સંજોગોમાં રહીને પણ પોતાની હીંદુ સંસ્કૃતિ ડીક ડીક જાળવી રાખેલી છે.

ચાલુ વર્ષમાં આ શહેરપર કુદરત કંઇક રૂઠેલી હોય એવું જણાય છે. અનાવૃષ્ટિને લીધે દુષ્કાળની સ્થિતિ પ્રવર્તી છે અને મોટો સેગજ જનપદો ચારી રહ્યા છે.

પરંતુ આ લગ્નના શુભ પ્રસંગે કુદરત પણ કેમ જાણે લગ્નની ખુશાલીમાં સામેલ થતા આવી હોય તેમ ચમકવાની પ્રજા પર શીતળ જળવૃષ્ટિ કરી ભુખ અને તૃષાથી ટળવળ રહેલાં જીવોની આંતરડીઓને શાંત પાડી રહી હતી.

આ લગ્ન લ્યુઇસ્ટ્રીખાર્ટના જાણીતા નીવાસી શેઠ શ્રી. ઓમજી કલ્યાણજી સુંદરજીના સુપુત્રી બેન મંજુલાગૌરીના કરજનના જાણીતા નીવાસી શ્રી. પુરુષોત્તમ દેવશીના બાજીબ્ય શ્રી. પ્રાગજી વસનજીના સુપુત્ર બાબુ બચુભાઇ વેરે થઇ રહ્યાં હતાં.

કરજનથી વરરાજા અને જાન ગુરુવારની રાતે નવના સુમારે પાંચ મોટરોમાં લ્યુઇસ્ટ્રીખાર્ટ જવા રવાના થઇ હતી. બીજે દીવસે બપોરે ૧ વાગે લેડસ્મીથજથી આંબણ પહોંચતાં શ્રી. કલ્યાણજી સુંદરજી પોતે લ્યુઇસ્ટ્રીખાર્ટે જોહાનીસબર્ગ તેમજ પ્રીટોરીયાના બાહમોએ જાનનો સત્કાર કર્યો હતો અને મેસર્સ પી. મોરબા એન્ડ કુ., તા શ્રી. જમજીતજીબાઇના મુકામે સહુ જનોનો આવકાર આપ્યા હતા. બહિ નાસ્તો પાણી કરી વરરાજાની જાન પ્રીટોરીયા રિસામ થઇ હતી બપોરે મેસર્સ જી. કાળા એન્ડ કુ. ના શ્રી નાથાલાલબાઇના મુકામે જોજનનો સમારંભ ગોઠવાયો હતો. સાંજે ૪॥ વાગે રિસામ થઇ રાત્રીના ૮॥ વાગે પીટર્સબર્ગમાં આગળ પહોંચતાં લ્યુઇસ્ટ્રીખાર્ટના બાહમો તેઓનો સત્કાર કરવા હાજર થયા હતા અને જાનને પીટર્સબર્ગમાં સહુ જુદા જુદાની એક હોટલમાં નાસ્તો પાણી કરાવવામા આવ્યાં હતાં. આ પ્રસંગે વરસાદ ડીક ડીક પડી રહ્યો હતો અને મોટાના મનરંજન કરી રહ્યો હતો. સાંજે ૬ વાગે રિસામ ૧૨ માઇલ જાન લ્યુઇસ્ટ્રીખાર્ટ પહોંચ્યા હતા ત્યાં શ્રી. કલ્યાણજીબાઇ અને તેમના કુટુમ્બીજનો ઉપરાંત લ્યુઇસ્ટ્રીખાર્ટના સત્તાધીશ સભ્યો જાણીતા બાહમો જાનનો સત્કાર કરવા આતુરતાથી રાહ જોઇ રહ્યા હતા.

જનમાં કરજન, પ્રીટોરીયા, જોહાનીસબર્ગ અને લોરેન્કો મારકિવસથી મળીને ચાળીસેક પચાસ બાહમો થયા હતા. તેઓને માટે ઉતારાની સગવડ લ્યુઇસ્ટ્રીખાર્ટના જાણીતા વતની શ્રી. નારણદાસ કુંવરજીના મકાનોમાં કરવામાં આવી હતી. જનપાંચોને શ્રી. કલ્યાણજીબાઇના પરોણા ઉપરાંત લ્યુઇસ્ટ્રીખાર્ટના પરોણા બહુધા માં આવ્યા હતા અને મેસર્સ પાંડેરીયા, મેસર્સ મહેતા, વલ્લભજી બોલ્ડ, શ્રી મોરબા, એ મોરબા, વીઠલદાસ મોલાણી, કે. એસ. શાહ, ઝીણાભાઇ પ્રસારી વિગેરે તેમ તેઓની બાતર બરદાસ કરી રહ્યા હતા

જનને માટે રસોબાનું કામ કેલાગોબાબેથી આવેલા એક બાહમે બહુજ સુંદર રીતે કર્યું હતું લ્યુઇસ્ટ્રીખાર્ટમાં વાળંદની ગેર હોય ગદ્દામાનોની તકેદારીમાં હાજર રહેવા પ્રીટોરીયાના જુના વતિ અને સત્યાગ્રહના વખતમાં જાંબીજને સુંદર મદદગારી આપનાર ઝવેરાભાઇ મદ્રાસીને રોકવામાં આવ્યા હતા.

શુભ લગ્ન ગુરુવારની રાતે કરજનના શ્રી. ગોરધનદાસ મહારાજના હસ્તે થયાં હતાં. નવ દંપતિને અને તેમના માત પિતાને અભિનંદન પાઠવનારા અનેક સંદેશા જુદા જુદા બાજોમાંથી આવ્યા હતા.

જમણવારો

શનીવારે બેટ જમણો લ્યુઇસ્ટ્રીખાર્ટની હોટલ મા શ્રીયુત અને શ્રીમતિ બ્રેચ. ૧ મોરબા તરફથી તેમના બાઇ શ્રી. ગોવીંદજીના કરજનમાં થએલા લગ્નની ખુશાલીમાં અને જનમાં આવેલા બાહમોના માનમાં થયો હતો. બીજે જમણો રવીવારે બ્રેજ રહે શ્રીયુત અને શ્રીમતી કલ્યાણજી સુંદરજી તરફથી પોતાના સુપુત્રીના શુભ લગ્ન ની ખુશાલીમાં અને પાહાસ અને ટ્રાંસવાલથી જનમાં આવેલા મહેમાનોના માનમા થયો હતો. બ્રેજ રાતે શ્રી. વીઠલદાસ મેલાણી ગ્રાહકપેન્સ બગ્ર ધર્ન્ડાબન કોંગ્રેસના પ્રમુખ તરફથી નવ યુગલ અને મહેમાનોના માનમા જલસો થયો હતો શનીવારે બપોરે શ્રી. વલ્લભજી બોલ્ડ તરફથી ઘણે હતો અને મંજળવારે સાંજે મેસર્સ બ્રે. મોરબા એન્ડ સન્સ અને મેસર્સ શ્રી. મોરબા એન્ડ કુ. તરફથી મહેમાનોના માન મા અને શ્રી. બ્રેચ. કે. મોરબાના બાઇ શ્રી. મોરબીદજીના જનની ખુશાલીમાં થયો હતો. પહેલા બે અને છેલ્લા જલસામાં હીંદીઓ ઉપરાંત લ્યુઇસ્ટ્રીખાર્ટના મેયર અને મેયરેસથી બબ્બે પ્રતીષ્ઠિત પુરુષોમનોએ હાજરી આપી હતી અને લ્યુઇસ્ટ્રીખાર્ટની સભળા હીંદી ગૃહોએ પણ હાજરી આપી હતી. નવયુગલોને આશીર્વાદ આપનારાં, તેઓના વાલીદોને અભિનંદન આપનારાં અને મહેમાનોનું સ્વાગત કરનારાં ભાષણો થયાં હતાં મી. પી. કે. ઠક્કર અને શ્રી. મણીલાલ ત્રાંપીજે મહેમાનો વતિ આભાર માન્યો હતો.

મંગળવારની રાતે ૧૦ વાગે વર કન્યાને લઇ જાન લ્યુઇસ્ટ્રીખાર્ટથી રવાના થઇ હતી. બુધવારની રાત ૧૨ વાગે કરજન આવી સહ હતી.

(૬૮૬ પાનાથી ચાલુ)

થોડીક વાર બાદ એવા કોઇ ઉત્પાદક અનુભવ વિચાર કરવા લાગ્યા કે જે પોતાની જિંદગી અહિંસામય કાર્યને માટે છુટનને નીચેના સમજાવા આપી શકે. ગાંધીજીએ અહિં એમનો કડવો અનુભવ સંભળાવ્યો કે, જે ૧૯ મી સદીના આખરી દશકાઓમાં દક્ષિણ આફ્રિકા પરોક્ષ્યા બાદ સાત વરસ પછી તેમને થયો હતો. (આ પદના ટ્રેનમાંથી કાઢી મુકવા તે, તમા સીમરામવાળા એ કરેલા ગુમસાની છે). આ પદનાથી ગાંધીજીની સફળતાના જે મૂળ પ્રગટ છે. એક એ કે તેમને જાત ઉપર કાબુ મેળવ્યો: પણોપના કોઇ પણ સંકટના નીવારણ-ઓને એની કલ્પના પણ નહિ આવે ૨ હિંદુસ્તાનના મોટા ગોરાઓને કેવા કાયરો બનાવ્યા છે.—અધમા નીકળતાં હાડ કીરાનોને એક મોટો કોઇ બીજા લોકમાંથી ઉતરી આવેલો કુદરતી સત્તાઓપર દૈવી પ્રભુત્વ ધરાવનાર પ્રાણી સમજતા હતા. એજ કારણે એનાનાં ગુલામી મનોવૃત્તી પેદા થઇ હતી. એની સામે અબલીન થવું અને એની આજ્ઞા વિના આના કાનીએ માનવીએ એજ બાબતું કરવું હતું. એ સાચું કહેવાયું છે કે ગાંધીજીએ પોતાના દેશવાસીઓને જે સૌથી મોટી ભેટ આપી છે તે આ ગોરાઓના જમ ઉપર વિજયની. ગાંધીજીએ હીંદુસ્તાનીઓને—ખાસ કરી કીસાનોને શીખવ્યું છે કે ગોરાઓ સામે ટટાર છાતી રહેતે એમની આંખો સામે આંખો મીલાવો અને એમની આજ્ઞા કે દેશદીતને હાનીકારક—નુકસાનકારક જણાય તેનો નીડરપણે છડેચોક સંત કરો. જેમ ડર-ભય ચેપી છે તેમજ નીડરતા અને નિર્ભયતા. ગાંધીજીમાં નિર્ભયતાની ભાવના છે અને એમનામાં અવશ્ય શક્તી છે કે જેનાથી તેઓ બીજાના હૃદયને રપર્શી શકે છે. એમને બારડોલી કીસાનોમાં એ નિર્ભયતા જારી કીધી છે કે, અન્યાયી કર તેઓ ન ભરે. નાણુકાના છેવરીઓ પછી ભલે તેમનેં ગમે તે રીતે કનડે. જેઓ હીંદુસ્તાનને ચાહે છે, તેમને માટે આ સિદ્ધ કરવાને કે સમપર વીજય પ્રાપ્ત કરવાની ગાંધીજીના ચારિત્યમાં અનુપમ શક્તિ છે, આ દાકડરણ તેમને માટે પૂર્ણ સંતોષ.

* * *

કુટુમ્બીઓના કુટુમ્બીજનોને એ સમજવું જરૂરી છે કે ગાંધીજીએ અહિંસક રહીને બીજાને માટે સ્વૈચ્છા એ દુઃખ સહન કરવાના આદોલનમાં પોતાના દેશવાસીઓને કેમી દશને કરી એક વાર ચોખ્ખા—નીડર સિદ્ધાંતને પ્રકાશીત કર્યો છે કે, જે પર્યંતના સ્વાર્થમય, વિલાસમય, અને ભાસત્વ ભાવનાના અંધકારમાં ડુબેલો હતો. ગ્રેટબ્રીટન કાલીના આરંભીક કાળમાં સમગ્ર દેહ સતાબ્દી ભુખી બ્રિસ્તી પ્રજે કોમ (કષ્ટ સહન) નો અનેક રીતે ઉપદેશ દીધો, પરંતુ સર્વોચ્ચમાણી સ્વાર્થત્યાગની આત્મા તેનું કોઇ પરીણામ ન આવ્યું. અને એ કેવળ શક્તીઓના મોક્ષનું એક ફક્ત ચીન્હ માત્ર રહી ગયુ છે. અમારા સંસર્ગની સામે એક મહાન કામ છે (અને જો તે કરી ન શકાય તો સમગ્ર માનવીઓમાં અમારો વંશજો પાછળ રહી જશે) એ કામ એ છે કે તેઓ એવા કેમની શોધ કરે કે જેને કોઇ કોઇ પણ અન્યાય, પુષ્ટ અને ક્રીયા કરવાના રહેતા જાતના અક્ષર સિદ્ધાંતના પ્રતિક કરવાં કોમ અમારે પાછું ઝાંખવું રહ્યું કે કપુત્રીતના "કોઇને ગાલ મારી પાછળ ગાલો" એ શબ્દોનો ખરેર અર્થ શું છે? અમારે કેવા પ્રકારનું શીક્ષણ કે જેમ એનો કર્યું તેના આગે પણ સ્વૈચ્છાએ કષ્ટ અને ઘણુ સહન આલીંગન દઇ શકાએ. આ બધે આપણે સુધારાની બારનાયો—મનુષ્ય જાતીને માપ અને અન્યાયો. ભગવાનને—સર્વોપરી શક્તીઓ રહીને, અન્યાયો અને પીડક તરફ મોટો પણ કોમ થા દ્વેશકાપનના પરાક્રમો વગર, એની સામે "જેતાની સાથે તેના" ના આકાર ન કરતા, કરવાનું છે, અને આ બધું નાશવંત, ખીરતા, મીથ્યાત્વ, તથા અકલ્પાવનાયીજ કરવાનું છે.

પરંતુ ખ્રસ્તીસ્તના રાજનયી એ પ્રતીત થાય છે કે કષ્ટરના નવા રૂપમાં બોમ્બ એજ ખ્રસ્તીસ્તને કોસ કરવાનું કારણ હતું. ગાંધીજીના સંદેશમાં પણ એજ વિશ્વાસની ભાવના છે. આપણે ફરી એક કષ્ટરી નાખી સત્યાને અનુકરણ કરવાનો છે. પરમાત્માની કામ વીજોજ કોસ અને અહિંસાની પાંખી છે. આટલીને ગાર્ગ કેવળ કેટલાક શાંતીવાદીઓના કોસ તરંગો નથી પાપ અને અન્યાયના સકળ વીજયનો આજ પુજારી અમર આર્ગ છે. આટલી ગાંધી ભાવા દુનીયાનો સર્વ ધર્મો-વલ્ય અને વ્યકતીઓ ઉપર પડે છે ગાનારીક રમખાણ ઉપર આજ કષ્ટરની કોપાલમા લખ્યા છે.

(અપુર્ણ)

—૦—

અખબર પત્રો

ટ્રાંસવાલ ક્ષત્રીય કમીટી

ટ્રાંસવાલ ક્ષત્રીય કમીટીના સેક્રેટરી લખે છે કે:— તા. ૨૧-૧૧-૪૧ ના 'ઇન્ડિઅન ઓપીનીઅન' માં છીબુભાઇ પીતાંબર તરફથી ટ્રાંસવાલ ક્ષત્રીય કમીટીની મીટીંગ તા. ૧૮-૧૨ ના રવીવારે બોલાવવાની છપાયેલી જાહેર ખબર માટે નીચે જણાવેલા પ્રશ્નોના ખુલાસો કરશો.

(૧) ટ્રાંસવાલ ક્ષત્રીય કમીટીના સભ્યોએ જે રીકવીઝીશન મોકલ્યું તે તેઓએ સેક્રેટરી અમર ઉપપ્રમુખને મોકલ્યું હતું?

(૨) મંડળના બંધારણ નીયમ મુજબ રીકવીઝીશનથી મીટીંગ કોણ બોલાવી શકે?

(૩) તા. ૨૫-૫-૪૧ ના તમારી સાંજણીયા જાહેર સભા બોલાવી હતી તે તમારે મુલતવી રાખવાની સાંજણીનો હેતુ શો હતો?

(૪) તા. ૨૭-૧૦-૪૧ ના ઉપપ્રમુખ અને એક બીજા સભ્ય તરફથી જે પત્ર તમને પહોંચાડયો હતો તેનો જવાબ આપવાની તરદી લીધી હતી કે?

આશા છે કે છીબુભાઇ પીતાંબર ઉપર પુછેલા મુદ્દાઓનો 'ઇન્ડીઅન ઓપીનીઅન' માં જાહેર ની જલ્દ માટે ખુલાસો કરશે.

સીડનમ સનાતન ધર્મ વિષ્ણુ મંદીર

સીડનમ સનાતન ધર્મ વિષ્ણુ મંદીર આથી જણાવે છે કે ઉકત સંસ્થાની બીલ્ડીંગ સબ-કમીટી ૨૮૪ રેન્ડલ્સ રોડ, સીડનમપર જંકાઇ રહેલું રહેલતું મકાન પુરૂ કરવાને ફન્ડ માંડે તા. ૨૬ ડીસેમ્બર ૧૯૪૧ ના રોજ કરવાનું નોકસ તાદામના જુદા જુદા ઉપકારી સભ્યો મોકલ્યું અને ગુણગ્રાહકોને પોતાનો ઉદાર હાથ લંબાવવા તે વીનંતી કરે છે.

શ્રી. ટ્રાંસવાલ માયાયત ક્ષત્રીય સમાજ સેવા મંડળનો ફાળો.

(તા. ૩૦-૧૧-૧૯૪૧ ના અંકથી ચાલુ)

મેસર્સ આબ. કો. આસાવાલાની કુંપની અો પટેલ એજન્સી પ્રોપ્રાયટરો લીનોટેક પ્રત્યેક પા. ૧૦—૦—૦, પલ્લવભાઇ પટેલ બી એન્ડ કુંપની અને જયપાન બજાર પ્રત્યેક પા. ૨૫—૦—૦, નાથુભાઇ એન્ડ ભાણુભાઇ ભાભા અધરો પા. ૫૫—૦—૦, ગાસ્કર અધર્સ પા. ૧૫—૧૫—૦, એલ. કે. ૬૨ષ્ટીટસ એન્ડ સન્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમેટેડ, વામલ અધરો, પટેલ અધર્સ, નારણભાઇ વાલજી કુલસની પ્રત્યેક પા. ૧૦—૧૦—૦, એન્ડ્રોસ્ટર ટ્રેડીંગ કંપની અને એન. ત્રેગા પા. ૭—૭—૦, બીજી અધરો પા. ૬—૬—૦ ઓ. એમ. પટેલ એન્ડ કુંપની, એમ. એ. કુવાદીઆ, પટેલ એન્ડ સન્સ, એમ. મીઠો, એન. કે. ગોપાલ એન્ડ કુંપની નરસીભાઇ પ્રભુભાઇ પ્રત્યેક પા. ૫—૫—૦, સીટી સ્ટોર કુંપની પા. ૫—૦—૦, પી. આણુભાઇ એન્ડ કુંપની પા. ૪—૪—૦, કે. ગોપાલ એન્ડ કુંપની, એમ એલ. પટેલ એન્ડ કુંપની, ઓ. આર. પટેલ, એન. પી. પટેલ પ્રત્યેક પા ૨—૨—૦.

(અપુર્ણ)

—૦—

સુધારો

"જોખમે છે" ના મથાળા નીચે શ્રી. પ્રીટોરીયા હીંદુ સેવા સમાજની જે જાહેર ખબર છપાઇ છે તેમાં સરતચુકથી જોઇતીના મંત્રી જી. એસ. મીઠીનું નામ છાપવું રહી ગયું છે તે તરફ વાંચકોનું ધ્યાન ખેંચીએ છીએ.

નોટીસ

અદરેલા અનાજુબન ધરસ્લામ ઓફ્રે ઓફલાવ

આ નોટીસથી સર્વ ઓલ્ડટ્રાન્સવાલીઓને ખબર આપવામાં આવે છે કે ઉપલી સંસ્થા ની અને તેને લગતા જુદા જુદા ખાતાઓની વાર્ષીક સભા તા. ૨૫ ડીસેમ્બર ૧૯૪૧ ના બપોરે ૨ વાગે બાંધી હોલ જોહાનીસબર્ગ મુકામે મળશે જે પ્રસંગે કબજાસર પધારવા અલેખવાની કરશોજ.

કાર્યક્રમ: (૧) વીલાગ, (૨) નવી ચુંટણી, (૩) સાધારણ.

ધ. એ. કોપાલ
એચ. એમ. રેશાબ
જોઇન્ટ સેક્રેટરીઓ

તકલી

મૂળ લેખક: શ્રી. કમલાકાંત વર્મા

અનુવાદક: રા. ગોવિંદજી નીલાબાઈ દેશાઈ

(તા. ૧૪-૧૧-૧૯૪૧ ના અંકથી ચાલુ)

ભૂત કાળની સ્મૃતિ તાજી કરી પૃથ્વી બોલી—"અને એના પછીનો પ્રતિષ્ઠાન તારા વીકાસનો પ્રતીકવાસ છે. માનવે તારે નીગોજ કર્યું હતું અને તેં માનવતાનું. માણસમાં પહેલ વહેલો સજ્જનનો આવીર્ભાવ થયો તે દીવસનો તેમનો સંકોચ, હોળા, પીકાર, સુંદરતા વગેરેનો ખ્યાલ કરવો પણ મુશ્કેલ છે.

એક દીવસે એને પોતાની અપૂર્ણતાની અનુભૂતીમાં માનવતાનું આત્મદર્શન થયું. આજે કોઇ સંપૂર્ણતાની કલ્પનામાં એને પરમાત્માનું દર્શન થયું. આજે મનુષ્ય પોતાની જાતનો સુંદર બનાવવા માટે શૃંગાર સજવા નીકળી પડયો છે.

"તેણે વાદળો, રંગ બેનુષ્ય, પાસ અને ફુલો માંથી રંગ માગી લીધો અને મને અને મારા આખા પરીવારને તેમાં રંગીને તારા અપીરામ પર્તનના પ્રવાહમાં ઠોકી દીધો અને પાછું તારી મહેનત બચાવવાને અને તારી જગ્યા અનેક ગણી વધારવાને માટે તારા પગમાં રથ અને ચરખા લગાડીને જે દીવસે તારો અવીનય શૃંગાર કરવા માં આવ્યો હતો, તેને જોયાનું મને બીયાદ છે કે તું પણ તને તારી જાતને ઓળખી શકત નહીં."

"મારો શૃંગાર!" નાકીએ આશ્ચર્ય ચકિત થઇ પુછયું.

"હા, તારો શૃંગાર! પણ હોવો રહે, તારી પણ દાદ દેવી છે. એ જોઇ કહાવી છે કે જેનો સંબંધ માનવતાની સાથે છે અને કદાચ તેનાથી પણ અધીક સંબંધ તારો શૃંગાર સાથે છે.

"કાળના પ્રથમ પ્રભાત બીંદુ ઉપર વિધાતાએ જ્યારે પંચમહાભૂતોની સૃષ્ટિ ઉત્પન્ન કરી હતી, ત્યારે તેના જોડામાં અસીત્વની પીરાટ વ્યર્થતા અને અપર્યાપ્તતા તેને બાદવા લાગી. અને એક દીવસે દુનીયાનું એકમવાપણું ટાળવાને માટે તેણે પંચતત્વના ટુકડા લઇને પોતાના આત્માના પ્રભુ ભાંડી દીધા, અને સારથી સચેતનનો જન્મ થયો.

"પણ પુરુષના પુરુ પોતી જવા અને દુનીયાની ઉદાસી દૂર ન થઇ. તેનું એકાંતપણું જતું રહ્યું પણ એકલાપણું નહીં ગયું. બીજાની ચમકારા જતી, બીજાંરણી ગાઇ ગાઇને યાદ જતી, કળીઓ પાસો બાંધીને કરમાઇ જતી, અને તેમને સચેતન પ્રાણી ભાવશુન્ય આંખો થી તેને જોઇને મોં ફેરવી લેતા. પ્રકૃતિનો ઉમરાની સુધારી સચેતનતા અબોધ બનાવવા ને ઓઢામાં લઇને ઝાંખી સાથે ચાંપીને ઘર-ઘર ફરવા લાગી.

"બ્રહ્મને વિધાતાએ વિચાર્યું કે એક એવી રચના ઘડવી જોઇએ કે જેનાથી બીજાની વિશ્રુતી ઓનું પોવન સાર્થક થાય. એવી રચના બનાવવા માં એક દોષ એ હતો કે ભોગ્ય અને ભોક્તા, આત્મ અને રમ બંનેને એક સાથે રાખીને કુદરતમાં ઉપભોગ લાલસાનો અમની પ્રજ્વલીત કરવો હતો.

"વીધાતાએ પ્રકૃતીને બોલાવી અને પુછયું, "આખરે તું શું ઝાગે છે?"

પ્રકૃતી સંકોચાઇને ચુપ રહી ગઇ.

વીધાતાએ ગંભીર થઇને કહ્યું "જુઓ, હું જાણું છું તું યુવતી છે, અને તમારે સાર્વ વૈવનની વેદનાઓને પણ હું સમજું છું.

પ્રકૃતી ચમકી ઉઠી અને જવાને માટે ઉભી થઇ. ત્યારે વીધાતાએ તેને રોકીને કહ્યું, "સાંભળો! આજે જે હું નીર્માણ કરવાનો છું તે અસાધારણ અને અદ્ભુત હશે એમાં ફકત ચેતનાજ નહીં અનુભુતી પણ હશે, અને તે શૌદર્ય અને સક્તિનું ઉપાસકજ નહીં હશે, પરંતુ તેમાં પોતાની ઉપાસનાને સફળ બનાવવાની સક્તિ પણ હશે તે પ્રેમ કરવાનું જ નહીં પણ વરદાન પ્રાપ્ત કરવાનું પણ જાણશે પરંતુ તું એ જાણી લે કે એને માટે ઉપાસ્યનું સર્જણ ગૌરવ વરદાન એ સર્જણ એટલે અધિકારો પણ બનશે એનો ગૌરવાભાજ એનું પુરસ્ક બનશે. મારે હવે કંઇ નથી કહેવું, હવે તું જઇ શકે છે

કુંવરણી આલંત ઉદાસ પણ હૃદયમાં અલંત પ્રફુલ્લીત બની પ્રકૃતી આગી ગઇ અને તે દીવસે ચેતનાની અનુભુતીનું બીંદુ મુખી વીધાતાએ માનવતાની રચના કરી

"પણ" તકલીએ પુછયું, "જો વીધાતાનો એટલી બધી હતી તો પછી તેણે માનવતાને બનાવી શા માટે?"

"જો માનવતા નહિ, તો એની ગાયક પણ પરતુ તો એને બનાવીજ પડે. પણ હા, એને અનુભુતીપટાને જોટલો સજગ બનાવીને એના આત્મ નિમગ્ન પણને એટલા વીખુણા એણે શા માટે બનાવ્યો એ આશ્ચર્ય જોક પ્રશ્ન છે, અને તેનો જવાબ મારી પાસ નથી.

"સારું, ત્યારે!"

પોતી ઘર પછી પુછી બોલી : "વીધાતાની આજ્ઞા મુજબ અંતી રાત્ર નીકળી. પ્રકૃતિ-પોતનના આકર્ષણથી માનવ નહીં બચી શકયો અને માનવની વાસના પર પ્રકૃતી પણ ઢળી પડી."

વાદળોની અંદરથી પ્રકાશ આપતી વીજળી ને માનવે કહ્યું, 'તું ત્યાં એકલી કેમ ઘુમી રહી છે, પ્રાયે! મારી પાસે આવ. હું તને મારા પ્રાણમાં પસાતી રાખીશ. આ નીલનમા તારા અને મારા જીવનની સાર્થકતા છે."

અને વીજળી આવેશમાં આવી ઘુબાક્ષ નભ પણ ઘુણી રહી ન શકી, આખરે એક દીવસે બહુ સજ્જન પામતી તેણે તેના હાથમાં આત્મ સમર્પણ કરી દીધું.

"પછી માનવે પૃથ્વીના ગર્ભમાંથી, સમુદ્રની લહેરોમાંથી, સૂર્યના પ્રકાશમાંથી, અને પવનના સુસવાટાઓથી, અને અસંખ્ય અન્ય વિશ્રુતીઓ ની સાથે પ્રેમ અને પરીચય વધારવાનો આરંભ શરૂ કરી દીધો. માનવ ગોકુળનો કનૈયો બની ગયો અને પ્રાકૃતીક વીશ્રુતીઓ મજની ગોપીઓ બની એની સાથે રાસ લીલાસ કરવા લાગી, અને આંખમીચામણીના ખેલમાં એક દીવસે તેઓ કયાં ને કયાં, કેટલે દૂર નીકળી ગયાં, તેનું કોઇને ભાન પણ ન રહ્યું. (અપૂર્ણ)

શ્રી. ટ્રાંસવાલ કાળી હિતવર્ધક મંડળ જોહાનીસબર્ગ

જાહેર સભા

ઉપરોકત મંડળની એક જાહેર સભા તા. ૧૪-૧૨-૧૯૪૧ ને રવિવારે બપોરે ૨ વાગે ગાંધી હોલમાં નીચેનાં બાબતોનાં કામકાજ માટે ભરવામાં આવશે.

કામકાજ: (૧) મીનીટ. (૨) મુખ્યત્વનાં કાર્યોની ચોજના. (૩) પરચુરણ.

આ સભામાં પધારવા બધાભાઇઓને કરવામાં આવનાર છે. બાકી રહ્યાનિક, સીક, ઓટોદરીયા અને કંડીના સાર્વ ગુલકર્યો તથા મુખ્યોને ખાસ તાજદી આપવા ખાસ વિનંતિ છે.

ભાણાભાઇ ફકીરભાઇ પટેલ,
લલ્લુભાઇ નરસિંહભાઇ પટેલ,
સે. મા. મંત્રીઓ.

બોકસ ૧૬૩૬.
૬૬, પ્રીસીડન્ટ સ્ટ્રીટ.
જોહાનીસબર્ગ.

ફીનોની ગુજરાતી સ્કુલ

શીક્ષક જોઇએ છે

બોલ્લામાં બોલું એકીક સુધીનું જ્ઞાન ધરાવનાર અને શીક્ષકનું કામ કરેલું હોય તેવા અનુભવી અને હોશીયાર શીક્ષકની જરૂર છે. સર્ટીફીકેટની નકલો સાથે નીચેના સરનામે અરજી કરવી. પગાર લાયકાત મુજબ

સેક્રેટરી, ફીનોની ગુજરાતી સ્કુલ.
પી. ઓ. બોકસ ૪૮૦.
ફીનોના. (ટ્રાંસવાલ)

સંગીતની મોજ સ્વર્ગીય છે

ઍટલાજ માટે

દરેક ઘરમાં કોઇપણ વાજીંત્રની જરુર છે

આખી દુનીયાના સમાચાર ઘરમાં બેઠા સાંભળી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—રેડીઓગ્રામ

ઘળવું સંગીત અને સુમધુર ફીલ્મોના ગાયનો કુટુમ્બ સાથે વગાડી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—ગ્રામોફોન

કુટુમ્બમાં અને મીત્રમંડળમાં ગાવા બજાવવાનું ઉત્તમ સાધન—હારમોનીયમ

લાકડાં કોલસાના ધુમાડાથી બચી તાત્કાળીક રસોઇ, ચા, કોફી બનાવવાનું ઉત્તમ સાધન—ઈલેકટ્રીક સ્ટવ

ગરમીની મોસમમાં દરેક જનની ઠંડક આપનારી ચીજો મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—રીફ્રીજરેટર

તબલા, વાયોલીન, મેન્ડોલીન, બેન્જો, સીતાર, ગીલરૂબા, ગીતાર, કાષ્ટ તરંગ.

નીચેની ફીલ્મોના સેટ અવશ્ય ઘરમાં રાખવા લાયક છે

જ્ઞાનેશ્વર, સંત તુલસીદાસ, બંધન, કંગન, ગોપાલકૃષ્ણ, નરસી ભગત, પંડાસી મધર

ઇન્ડિઆ, અઉરત, ભાભી, આદમી.

ફીલ્મોના સેટ—લીસ્ટ મંગાવો અને તમારું સીલેકશન મોકલો. ભજન, મરબા, રાષ્ટ્રીય સંગીતની રેકોર્ડ પણ સ્ટોકમાં છે.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—પારા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ હારમોનીયમ (દરેક જાતના) યંગ ઇન્ડિઆ, મેગાફોન, હિંદુસ્તાન, હચીન્સ, ઓડીયન, (ઇન્ડિઅન રેકોર્ડઝ).

ગ્રાહકનો સંતોષ એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

મળો યા લખોઃ

ટેલીફોન ૨૫૮૦૬
,, રેસી. ૨૦૩૭૭

ગોશળીઆ (ગ્રામોફોન) લીમીટેડ,
૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

ફિલ્મના શોખીનોને ખુશ ખબર

ચાલુ વીકમાં ફિલ્મના નવા સેટો આવી ગયાં છે.

પુનર્મીલન (૫) સાજનબંધુ (૪) મરજી રાણી (૫) દીલ્લા (૪) રાખીબા (૩) દીવાલી (૩) સેરબાર (૫) મીના બંધન (૫) માઝી સલામતદીન (૩).

એ વતરોઢ

મરહુમ પ્યારે કવ્વાલનો છેલ્લો રેકોર્ડ—No. 16451. મોહંમદ અલીલ કવ્વાલનો છેલ્લો રેકોર્ડ—No. 16457.

હાલુ કવ્વાલનો છેલ્લો રેકોર્ડ No. 16455.

મરહુમ પ્યારે કવ્વાલના છેલ્લામાં છેલ્લા ગાયનોના બરાબર રેકોર્ડો આવી ગયા છે. વહેલો તે પહેલો.

N.	પ્યારે કવ્વાલ
16404	જમા વહાં દુઆ પુકારી ગયગી
16411	એક રોતે કે હસાના
16416	બસમા સ્રેજ મત ગ્રમ અંબિયા હમારી
16428	નદીનેવા મુસાફર દૂ મેરે હકમે દુવા કરના
16434	હજારો છે ત્રણે સેફીન ચોટી રેનક દે મેહફીલની
16304	કોણ ભજે ન ભજે મેં તો ભજીશ
16313	રહમતુલ્લાહીલ આલમીન
16343	મીનને ગ્રમ થ ગેબ પુત
16352	જો માલે છુન્સે ઉસે હકકો મોમારેન ે
16373	વેહદીલકો તામસલી
16350	કુરબાર મુસલમાનો
16212	હસકે મે આજ ગોહમદે આલ'
16249	કુરઆન પરો
16307	મોરા મન મોહન મિલ
16356	મુજ ા કરે નબ્બાબે મરસેમા ખુદા ે
16390	પારો સલ્લેઅલાહ પારો સલ્લેહમ્મદર

K.I	ગ્રમલાની રેકોર્ડ
506	અખા પટ્ટણીકા ગોહજા
507	આશાઢા ગ્રમણ
K.E.	
27	સહાદત હસરત બીલાલ
K.E.	
1761	અને 1765 બે રેકોર્ડોનો સેટ
	ગ્રંગલમે સાકરીકા પહની પીયાનેકા મોહજા
1725	પેમરસે દરબ્બ હક કસમના
1720	ખુદા દે સારે ગોમાને મે
1264	કરબળા સહાદા
6677	રેહ્ય આમ
1710	તુમ દો અલમાહ ે
K.I	
12127	રિવાયત હસરત ગયીર
12907	દે સબારત
12305	પ્રદર્શ કુરબાનીકા રેહડ'
12781	નારીએ ગોહંમદી

	કુમ્રે આલમ કવ્વાલ
16270	ક્રિસ્ને કરનારીમે ગોકુલ ગામકી
16349	તસ્વીર નબી આંખોસે દીલમે કૈદ આખ
16241	તસ્વીર મોહમદ મેરે દીલમે,
16270	ક્રિસ્ને કરનારીમે ગોકુલ ગામકી

	અરસદ ફરીદુદ્દીન
16332	યા મોહંમદ યા મોહંમદ
16340	પ્રભર આ રીતમગર
16261	જીસકા રાજ દે કલધરમે
16340	અપને અપને પાકી દોલત

	મોહમદ અલીલ કવ્વાલ
16423	આવો આવો મદીને મુ જાએ અમો
16420	પ્રભા આપની નજરમાં બોલાએ સબા
16133	સાંવરમ. નહીં રેહેા
16312	હમારા નબી સબ પરસ્તારવાલા
16301	સાબી મુજે પીલાદે
16300	મુમતાજ ગાય ગઝાલ
16320	કહાં સબે વાદ બોત

K.I.	અરસદ અબદુલ -ગાક
12010	મે પીનેકી આલ્તિ
12030	વોહ હમીએ ખુદા
12343	દે અલ્લાહ કેનમે દમ દે
12105	હમારે કાસેટે કાનીક ા

	કલનખાન એન્ડ પાર્ટી
12215	કેહના દે મુસ્ત આકા તેરી ગલીમે
12917	ઇસ તરહ ખતા હું સબ કબેનેટે મોહાન
12526	તહસીમ મે કાકૂસેહરા મે
12560	મે તો પીર છાડ મારે
[illegible]	આકકર જબ ચેમને ગોકાગન
[illegible]	દરબ્બે ગદેના રીવા
[illegible]	મરે મહતલબે સરમે

	કાલુ કવ્વાલ
[illegible]	તુરે અનવર રોખાના પ્યારે રસુલ અરબી
[illegible]	પ્યાન મારા કે નહાલી ભજેગી
[illegible]	પ્રેમ બના પર મુજસે
[illegible]	ખુલપાસે મદીનેમે
[illegible]	ચલે દો કદમ ઓર કબાબત કૈદાદી
[illegible]	આજ નબી દરબાર કરસાદીબાદો

	ફીલ્મ રેકોર્ડ
આખા (૫);	નીરમલા (૪); તુલસીદાસ (૫); કંચન (૬);
આઝાદ (૫);	ઠેાકર (૩); અબી બાબા (૩); બબુલ (૫);
બંધન (૬);	ઓરત (૫); નદી કીનારે (૫); લક્ષ્મી (૫);
	પુકારીર (૫); ધનકીબા કુડે (૫)

	કામર સેટ
શારીન	કરબાદ (૬); બીલ્વ મંગલ (૪); અરબ કુમાર (૨);
	નરેરેકરન (૬), કબકાની મંગલ (૩), અની મુખીનબા ૨).

૬૨ મહીને નવા રેકોર્ડ અમારે ત્યાંથી મળશે. તેના ૬૨ મહીને કેટલોગ અમારે ત્યાંથી મંગાવી લેશો.

RADIO RECORD TRADING CO.

88, VICTORIA STREET, DURBAN. 38A MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG.

Phone 21843 Durban.

SOLE INDIAN AGENTS IN SOUTH AFRICA
H.M.V. COLUMBIA & TWIN RECORDS.

Phone 33-7255. Johannesburg.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE COLUMBIA and "TWIN"

સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકોર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીલાલ એન્ડ રાજકુમારી

N. 15307 નથી બનવી બનવાની તા
„ *15308* અંતરનાં બાકળાં જો૰ કુલ ઊગ્યું.
„ *15309* સુંદર છબી.
„ *15311* નવું જીવન.

કોમેડ્ય અને સમાજચોકો

N. 15327 હું તમારી સપોટા-ટીપોનાં ખેલ.
„ *15328* તું તો હાસને મારે સેતર
„ *15331* વિપદનું વાદળ ફીરપર વરસે.
„ *15342* રીમાપેળા રસીકાને નજરથી કોઇની નજર લટી છે.
„ *15344* પ્રભુનો પાકાર બાજુ ૧ લો અને બા ૨ જો.
„ *15312* નબ્બાણુંનો ધક્કો.

N. 15314 નાથને નામ બા. ૧–૨.
„ *15316* ગેર કંઈ.

માસ્ટર બચ્ચુભાઇ ગ્રેન્ડ પાર્ટી

F. T. 5070 નરસૈયાનાં વસ્ત્રાન.
„ „ *5071* પંચમ આફ્રે પ્રભાત
„ „ *5935* તુલસીનો સંસાર બા. ૧–૨.
„ „ *5940* સાંજે યમુનાને તીરે.
„ „ *5970* રક્ષાબન્ધન બા. ૧–૨
„ „ *5956* ગાતી'દાને કરો.
„ „ *5937* બાગનું ઘર.
„ „ *5936* ક્રિષ્ણન બાગ ૧–૨.
„ „ *5952* મુજ પાસવો.
„ „ *5954* પાને પુછો.
„ „ *5740* ■ રીખવા દે મઝની સાજન.
„ „ *5727* પાર્લ્વ ક્રોનેશ્વર દર્શન દીજે.

GUJARATI DRAMA SETS

શ્રવણ કુમાર	(૩)	રેકોર્ડનો સેટ.	પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનું નાટક	(૮)	
સીતા હરણ	(૩)	„ „	નરસંહ મહેતા	(૩)	રેકોર્ડનો સેટ.
રાજા રેવી	(૩)	„ „	પદ્મણીનો વારસો	(૩)	„ „
શકુંતલા	(૪)	„ „	સજનારાધણ	(૩)	„ „
વીર રાજા	(૧)	„ „	વનરાજ ચાવડો	(૫)	„ નાટક
કોસલતોરણ	(૩)	„ „	જલંધર સતી વૃંદા	(૨)	„ સેટ.
શેઠ હગાલસા	(૩)	રેકોર્ડનો સેટ.	શ્રીકૃષ્ણ જન્મ	(૨)	„ „

FILM RECORDS IN SETS

મરીબાઈ તોપ	(૫)		નીરબલા	(૪)	મારી આંખ	(૩)	જમાના (૩)
બાબી	(૫)		આબાદાન સીંગર	(૪)	ડંગમન	(૧)	ફુરસાદ (૫)

આરતી *F.T. 5246* દત્તાત્રયની આરતી *F.T. 5281* મા સજનારાધણની આરતી
F.T. 5191 ■ મહાદેવની આરતી

Telephone 33-3382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન ૩૩-૩૩૮૨.

વલ્લભજી રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેાગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. 105a

"શુદ્ધ ઘી"

દરબનમાં પહેલીજ વહેલ બજારમાં પ્રથમ કરેલ એમ. જી. આહીર ઘીવાળા જંગલીનું તેારણવાળા મકાનવાળા અપસ્ટેરની ફેકટરીનું બનાવેલું ઘી આપણું (૨૫) ઘી.

અમારે ત્યાંથી મેવા પ્રમાણમાં મળશે.

બાર આને પુરો વા લીટર,
સાથે આફ્રિકાના સેાલ એજન્ટ.

SAMJEE DEVSHI & SON
72 Victoria Street,
DURBAN.

શામજી દેવશી એન્ડ સન
૭૨ વીકટેારીયા સ્ટ્રીટ,
ડરબન. 112

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, વેરડરોબ, કરટેઈન પેસ્ટ, સાઈડ બોર્ડ, ઓફીસ ટેબલ, ટી ટેબલ, ટેબલ, ચેરસ, સોફા ટેબલ, આમલારીટેબલ, રોપ ફીટીંગ અને ફોલ્ડર ચિજેરે. નવુ બીડાવવા અને જુનીને સારી કરવી. અને પધારી લાભ લેવાના મુકરેા નહિ

બેડસ, ટેબલ અને કીચન ટ્રેસર

જે હમારી દુકાનેમાં નથી તેવાને માટે છે. તેનેા નમુના હમેશ તૈયાર રહે છે. બાર દેાકાના લાકેાના માટેસ ફીટ. મંગાવેા અને રેપાર આવ્યા પમારેા.

L. MISTRY,
51 BREE STREET, BBURGERSDORP, J'BURG.
'PHONE 33-4691. BOX 2526. 105b

કીટીંગસ

પાવડર

ફીકી, ખરાબ, માંખેા, કંથારા, આખી, ચંડા ચિજેરે મારવા જંતુઓનેા

નાશ કરે છે.

કીટીંગ પાવડરના ટીન મળે છે. 111a

M. H. DESAI,
એમ. એચ. દેશાઈ,
હોલસેલ ફ્રૂટ મેરચટ,
અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ બુનીયનના કેાઈ પણ બારમાં C. O. D. થી સારુ પેકેાંગ કરી મેાકલીએ છીએ.
P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 110a

વતના અને બહારના ફરમાસુ મીઠાઈવાળા અને પાકેટ બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકેા

પંજાબી સાલમ પાક સિવાયે બીજા પાકેા ઓર્ડર આપવાથી મળી રહેશે.

અમારી ફેકટરીમાં ઉત્તમ બનાવટ અને બનાવ કબેલા તપાસ્યા પછે જ ફરમાસુ મેાકલીએ છીએ દરેક જાતનું ફરસાણ, અથાણાં, પરવા મસાલેા સિવાયે દેશના જંગલમાં મળશે.

વધુ લખવા મારે કરતાં આ ગણેા.

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 13a KORT STREET JOHANNESBURG. 115

પ્રસ્થાન

અમૂલ્ય ભેટ!

પ્રસ્થાન માસિક બાર વર્ષ પુરાં કરી—તેરમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :—

"પ્રસ્થાન"ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ

જે ગ્રાહકનું સં. ૧૯૯૪ના ફાગણથી આસેા સુધીનું લવાજમ રૂા. ૫, બર્મા, પરદેશ માટે રૂા. ૬ા મળી ગયું હશે, તેમને પ્રસ્થાન કાર્યાલય તરફથી બહાર પડેલાં પુસ્તકો ઉપર રૂપ ટકા કમીશન કાપી આપવામાં આવશે. (બાકીનાં ૫૦ કમીશનમાં મણકાળા વધ્યા છે. રામનારાયણ પાઠકનાં પુસ્તકો ઉપર ૧૫ ટકા.)

ઓછસે કે

જે ગ્રાહક લવાજમ ૨૭—૨૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પડી રહેશે.

દશ—બાર રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને અર્ધું લવાજમના પડી રહેશે. બેાટો વધારે ખાતા તો મળશેજ.

ગુજરાતનેા આત્મધર્મ, તેમજ પુસ્તકાલયેા ને વાચકવૃંદેા આ ચેાજનાનેા જરૂર લાભ લે.

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

	રૂપિયા.
વસ્ત્રાપરંચ	૪॥
ગુજરાતનેા કપાસ	૨
રસિકગાનું વડતાર	૨
સાબરમતી	૨।
પરણ્યાનું પેઢક	૨
ત્રિનયણી	૧॥
ધરેબારિયે	૨
ચતુરંગ	૨।
ગ્રેમનેા દંભ	॥
બી-પુરૂષ	૧
નવેા આવનાર (બધુ બાકી)	૫।
કુમારપાલ	૨॥
ધ્રુવસ્વામિની	૧।
ગાતા આસેાપાલવ	૧॥
સરસ્વતીચંદ્ર ભાગ ૧ થી ૪	૧૭।

આખું ગુચ્છપત્ર મંગાવેા.

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી અગિયારી સામે : અમદાવાદ.

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી ૧૯૪૧ ડીસેમ્બર	હીજરી ૧૯૬૮ માગેસાખે	મુસલમાન ૧૩૬૦ જમાદાલ	પારસી ૧૩૧૧ શહેનશાહી	સુમેરૂદય ક. મી.	સુમેરૂઅસ્ત ક. મી.
શુક્ર	૫	પડી ૨	૧૩	૬	૪—૫૨	૬—૪૨
શની	૬	,, ૩	૧૪	૭	૪—૫૨	૬—૪૨
રવી	૭	,, ૪	૧૫	૮	૪—૫૨	૬—૪૨
સેામ	૮	,, ૫	૧૬	૯	૪—૫૨	૬—૪૪
મંગળ	૯	,, ૬	૧૭	૧૦	૪—૫૨	૬—૪૫
બુધ	૧૦	,, ૭	૧૮	૧૧	૪—૫૩	૬—૪૬
ગુરૂ	૧૧	,, ૮	૧૯	૧૨	૪—૫૩	૬—૪૭

Books for sale.

NOTE.—Remittance should accompany order V.P. ORDERS will not receive attention Postal Orders to be made to "Indian Opinion" at Phœnix. Postage Free on all books

THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH
By M. K. Gandhi

This is an unabridgeged edition of Mahatma Gandhi printed in two volumes. Price 12s 6d for each volume.

THE POWER OF NON-VIOLENCE
By Richard B. Gregg

The writer has explained the method of resistance by non-violence in modern Western concepts and terminology. The book is worth studying. Price 5s. 6d

The Story of Ramayana ... ... 6d.

ESSAYS ON INDIAN ECONOMY—By Mahadev Govind Ranade Price 4s 6d.

ESSAYS ON INDIAN ART, INDUSTRY AND EDUCATION — By E. B. Havell Price ... 3s

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS — By V. G. Kale, M.A., Price ... 4s.

GIVE YOUR CAR A FRESH START

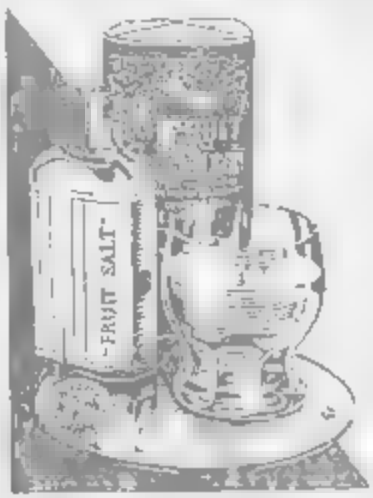
EVERYONE appreciates a fresh start and your car is no exception to the general rule . . . Its engine which—in addition to the miles registered by the speedometer—operates the many "invisible miles" spent while starting and idling needs the fresh start which a "Drain and Refill" with MOBILOIL provides. After every 1,000 miles give it this necessary attention remembering that

Mobiloil

MAKES CARS LAST LONGER!

VACUUM OIL COMPANY (OF SOUTH AFRICA) LIMITED

શું તમારામાં જોર, ચેતન અને ઉત્સાહ છે?

આરામનો કુમાવેા, ચિંતાને ભગાડેા, અપચેા અને આળસ જેવા બધુ કમજોરીને આભારી છે. જો સુખમય જે કે "એનેાજ ફ્રૂટ સોલ્ટ" નામારે સેવાની જરૂર છે. "એનેાજ" શારિરની આંતરિક ચુસ્તી કરી જેટની બધી બીમારી-ઓ દુર કરે છે. રોજ સવારે એક ટી ચમચ ફ્રૂટ સોલ્ટ એક ગ્લાસ પાણી સાથે લેવાથી તમને બહુ ફાયદા રહેશે.

ENO'S 'FRUIT SALT'

BHULABHAI DESAI
HIS SPEECHES

Published in book form. Of particular interest to students of Politics, Law, Economics and Commerce.

The Book contains the great leader's lectures on these and other subjects of national interest.

Price: 8s

Please write to,

"INDIAN OPINION"
Phoenix, Natal.

'INDIAN OPINION'

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

For The Moral, Political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union	21s.	Annually
" " "	11s.	Half-yearly
Outside the Union	22s. 6d.	Annually
" " "	12s	Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise

Apply to—

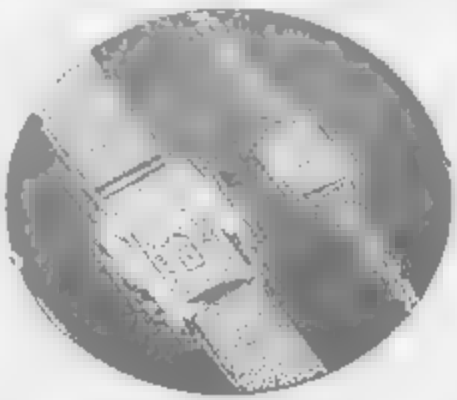
Manager,

Indian Opinion,

Phœnix, Natal.

ELGIN

ઘડીયાળો

અગત્યનું

અમેરીકામાં એલ્જીન ઘડીયાળો પ્રથમ્ નમ્બરની મનાયે છે. આ ઘડીયાળોના, જુદા જુદા (રેયર પાર્ટસ) મગવાની બાબત આપવામાં આવે છે.

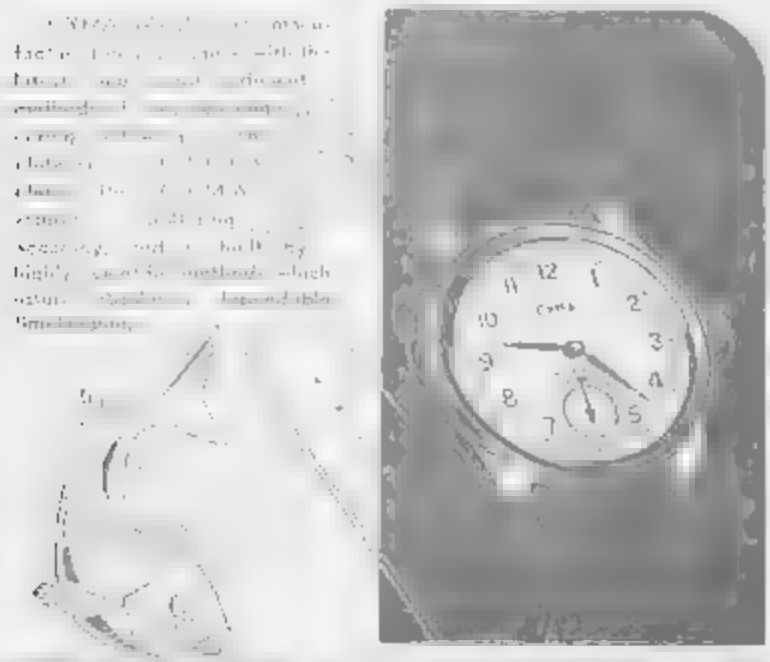
KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER"—SLOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

DURBAN REPRESENTATIVE

D. DAVIDSON, 720 Colonial Mutual Bldgs., West Street, DURBAN

Unfaltering Accuracy

CYMA

ON TIME ALL THE TIME

Golden Number

OF

"INDIAN OPINION"

SOUVENIR OF THE

Passive Resistance Movement

1906—1914.

Price : Two Shillings.

to be had from:—

Indian Opinion,

Phœnix, Natal.

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phœnix Settlement, Victoria, Natal.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No 49—Vol.-xxxix FRIDAY, 12TH DECEMBER, 1941 Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

LIBERTY AND THE STATE LAW

"SUBMISSION to the State Law as the price exacted pays for his personal liberty. Submission, therefore, to a State wholly or largely unjust is an immoral barter for liberty. A citizen who thus realises the evil nature of a State is not satisfied to live on its sufferance, and therefore appears to the others who do not share his belief to be a nuisance to society, whilst he is endeavouring to compel the State without committing a moral breach to arrest him. Thus considered, civil resistance is a most powerful expression of a soul's anguish and an eloquent protest against the continuance of an evil State."

—GANDHIJI.

રાજ્યનો કાયદો અને સ્વતંત્રતા

"રાજ્યના કાનુનને શરણ થવું એ એક નાગરીક પોતાની અંગત સ્વતંત્રતાની કીંમત આપે છે. એટલે એક રાજ્ય, જે સંપૂર્ણપણે અથવા મોટે ભાગે અન્યાયી હોય, તેને શરણ થવું એ પોતાની સ્વતંત્રતા માટે અનીતીભરેલો સોદો ગણાય. જે નાગરીક રાજ્યના અનિષ્ટને આ પ્રમાણે સમજે છે તે તેને પરવશ પડ્યે રહેવા નથી ઇચ્છતો, અને તેથી, બીજાઓ, જે તેની માન્યતાને મળતા નથી થતા, તેમની નજરમાં તે સમાજને હરકતકર્તા જણાય છે, જ્યારે તે પોતે નીતીનો ભંગ કર્યા વિના રાજ્યને પોતાને પકડવાની ફરજ પાડવાનો પ્રયત્ન કરે છે. આ રીતે જોતાં, સવિનય કાનુનભંગ એ આત્માની વ્યથા વ્યક્ત કરનારૂં અને એક અનિષ્ટ રાજ્ય ચાલુ રાખવા સામે પોતાનો વિરોધ વ્યક્ત કરીને દયાવનારૂં એક અતિ બળવાન શસ્ત્ર છે."

—ગાંધીજી.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

મહુન તેમજ ૩૬ પેસેંજરો લેવામાં આવશે.

દરબન આવ્યા પછી તમારો માલ તથા મુનીયન ફ્રાઇનાન્સ કૅમ્પલેશન મુજબ નાણા સાથે લઈ જવા વિગેરે સંબંધી હકીકતો મળવાથી બંદોબસ્ત કરી આપીશું.

કાગળના ઉપર તમારું નામ તથા B. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રો.) લીમીટેડ

લીંડી પેસેન્જર એજન્ટ.

તારથી ફરીઅરને તપાસ કરનારાઓએ તારનો જવાબ મોકલી આપવા તેટલા ખાતર તારમાં પોતાનું પૂરું ઠીકાનાનું મોકલવું.

૩૬ કીંડી હિંદુ બીસી સાથે પા. ૧૭ ૧૦ ૦.
,, ,, મુસલીમ બીસી સાથે પા. ૬૮ ૬ ૬.
,, ,, બીસી વગર પા. ૬૪ ૨ ૦.
સેકન્ડ કલાસ સીંગલ બિસી વગર પા. ૪૦ ૧૦ ૦.

ફરીઅરોની આવજાવની તારીખોમાં અને કીંડીરના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

Phone 2-0432. Tel add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.
390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,
No. 4, Kort Street, Johannesburg.
'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.
Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE
COMPANY, LIMITED.

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ કંપની નીચા દરોથી જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોનું સગતા વીમાઓ, લગભગ વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતારવાની તકલ્દ છે. કોઈ કંપનીને ઉતારવા આપવું એ દરેક દીંડીની ફરજ છે

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue,
DURBAN.
Telephone 2-5845 Con.
P. O. Box 1540.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Loans available from £1000 and upwards at 5% on City Properties.
શહેરની મીલ્કતોના મોરગેજ ઉપર ૫ ટકાના વ્યાજે પા. ૧૦૦૦ યા વધુ રકમો ધીરવાની છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE.
Diagonal Street.
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478.
P. O. Box 1641
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

ખુટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય.

જો તમારે તમામ જીવનની ખરી મજાહ લેવી હોય તો પુષ્ટીકારક પાકો ખનાવી તમારી તંદુરસ્તી પાછી મજબુત અને બળવાન બનાવી દો! પણ યાદ રાખશો કે ફેલ્યકારક ખોરાકો બનાવવા માટે સારો, તાજો અને ચોકખો શુદ્ધ માલજ વાપરવો. અમારે ત્યાં પાકો બનાવવા માટે ખાસ તાજો અને શુદ્ધ માલ આવી ગયો છે.

અમારે ત્યાં ચીંગોલા, બદામ, મારોલી, પીસ્તા, મંગળી બાલમ, સફેદ મુસલી, બારક, ઇલાચી, કેપર પાટી, ખોબરા અને બીજા, તા વગેરે, ચાપનોની, બાલગમ, ગુલાબ, અબ્બર, સોના ચાંદીના વરખ, અબરન, પીળારે તમામ હીંદનું કરીયાણું ભર્યો વહુ, બદલી પાડ. ઉપરાંત હીંદી બજારી તમામ બેસરી હમેશ સ્ટોકમાં રહે છે.

હીંદુસ્તાનમાં બસાદુર ચંગોલી સુરતની બરફી, પીસ્તા બરફી રો. ૩-૬ રતલ, બદામ બરફી રો. ૩-૬ રતલ.

મુંબઈના તરેહવાર હલ્વાઓ બદામી હલ્વો રો. ૨-૮ રતલ, સફેદ મખાના હલ્વો રો. ૨-૮ રતલ, રંગીન મખાના હલ્વા રો. ૨-૦ રતલ, સુકો મખાણ હલ્વો રો. ૩-૦ રતલ બજારે બાદી બજારી

નવાબી પાઉડર: શરીરના કોઇ પણ ભાગમાંથી બાલ જે નીકળતા રાખ કાયમ કરી દે છે. ૨ બોટલ રો. ૩-૦ પોસ્ટેજ રૂ. જુદીના માટે, ઓર્ડર બજાર ઓરડર બાબી બાતો કરી બો. દેશના ગોરદાં: ૭૩×૬૩ રો. ૨૨-૬.

P. O. BOX 709. **I. G. H. BASSA,** 153 Grey Street. Durban.

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL.

PHONE 20000 CORNER PINE & GREY STS.

SITUATED IN THE HEART OF DURBAN'S BUSINESS AREA.

THE HOUSE OF INDIAN SPECIALITIES.

WHERE EVERYBODY CALLS FOR REFRESHMENTS OR MEALS.

BOARDING & LODGING BY DAY, WEEK OR MONTH.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

182. Victoria Street, Durban

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets. 1341

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

રેલ બગડું ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ સારૂ પેસેજ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખો:—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban.

Are You a subscriber of 'Indian Opinion' if not, Why not?

દીક્ષનરી ઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ દીક્ષનરી મહાત્મા ગાંધીજીની સુચનાથી મગેલા વિદ્યાપીઠના જોડણી કોશના આધારે સુધારા વધારા સાથે બનાવામેલી છે. વિદ્યાર્થી આલમ માટે તે અગત્ય ભરેલી અને ઉપયોગી છે. તેને અંતે ક્રિશ્ચના બાઓ, કરો, મોટા કદેરોની ચરતી, મોટી નદીઓની બંબાઇ, વજન, માપ, કદેવતો, બિજોરે પણી વસ્તુઓનો સમાવેશ થયેલો છે.

પાકું પુંઠું પાના ૧૪૦૮ પ્રથમની મામલ રો. ૫.

"Indian Opinion"

Phoenix, Natal.

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

Lectures from Colombo to Almora

Bhakti - Yoga

Karma - Yoga

Jnana - Yoga

Raja - Yoga

Karma & Bhakti—Yoga (in one volume)

Reminiscences of Hinduism

In Defence of Hinduism

Modern India

My Master

Complete Addresses

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A comprehensive chronological version of the Master's ... the only authorised edition of its kind in ...

(Fourth Edition)

Thoroughly revised and improved with a Foreword by Mahat... Gandhi

Price, Re. 1

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Re. 4, Foreign 11 Shillings

Apply for a complete Catalogue:—

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,

4, Wellington Lane, Calcutta, India.

THE EPIC FAST

(BY PYARELAL)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.

320 Pages. Price: 2s. 6d.

Obtainable From The Manager

INDIAN OPINION, Phoenix, Natal

ROOPANAND Bros.,

PHONE 20707 — 85 VICTORIA STREET, DURBAN.

LATEST ARRIVAL OF BOOKS

	£	s.	d.
Complete Works Of Vivekananda 7 Volumes	3	15	0
Life Of Vivekananda 2 Volumes ..	1	5	0
Life Of Rama Krishna 2 Volumes	1	5	0
Great Men Of India		16	0
Gita—Complete With Sanskrit Text And Meanings In English		10	6
Daily Thought And Prayers		5	6
The Last Message Of Shri Krishna (82 Pages		7	6
How To Be A Yogi—(by Swami Abhenanda)		6	0
Teachings Of Shri Rama Krishna		4	6
Reincarnation And Immortality—(by Swami Parmanandaji		4	0
India And Her Problems ..		3	0
Hinduism—(by Vivekananda) ..		2	0
Essentials Of Hinduism ..		1	6
Short Life Of Vivekananda		1	6
Short Life Of Rama Krishna ..		1	0
Does The Soul exist After Death?		1	0

By every mail we get the following books

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
My [illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

'Phone 28350. Tel. Add "Naarjee."

A. M. PADAYACHEE

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.

Country orders executed at the best Market prices

[illegible]

TRIAL ORDER SOLICITED.

91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING

TYSONO BRAND (PAIN-CURE) HEADACHE POWDERS

FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM

ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLGATE, DURBAN

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ

મેનેજર: મણિલાલ ચકુભાઇ નારીગરવાળા.

દરેક જાતની મીઠાઇઓ, ફોરબા ઘીની તેમજ મોંઘા ભેજા, મસાલાથી અમે બનાવીએ છીએ

અમારૂં વખણાએલું સુરતી મુસુ, સેવ, મમરા, ગાંઠીઆ, ભજીઆ, ખાજા વિગેરે દરરોજ તાજા બનાવીએ છીએ.

મીયાણામાં બાવા લાયક સમારા પાકો તયાર રાખીએ છીએ તેમજ ઓર્ડર મળ્યેથી ફરેશીયલ બનાવી આપીએ છીએ.

પાર્ટી વિગેરે માટે મોટા પ્રમાણમાં બેઇતી કેઇ પણ જાતની મીઠાઇ ઓર્ડર મળ્યે ટુંક વખતમાં બનાવી આપીશું.

બહારગામથી મંગાવનારને માલ પુરતી સંભાળથી કાળજીપુર્વક મોકલવામાં આવશે.

PHONE 33-6575. P. O. BOX 3680.

THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART.

34 President Street, Corner Diagonal St., JOHANNESBURG

Phone 33 8432 — P. O. Box
„ Res. 33-8894 — 7157.

ઇન્ડિઅન ગ્રોસરી કીફાયત ભાવે કયાંથી ખરીદશો?

હમેશાં ઇન્ડિઅન ગ્રોસરી વિભાગ ખોલ્યા છે, જેમાં દરેક પ્રકારની ઇંડી ગ્રોસરી તેમજ ગોળી વસાવાની નાની મોટી વસ્તુઓ ઉપરાંત રોજ વાપરવાની જિંદગીના ઘર ઉપયોગી વસ્તુઓ હમારે ત્યાંથી તદન કીફાયત ભાવે મળી શકશે.

ઓર્ડર મોકલી આપી કરવા વિનંતી છે.

કીંમતના ઓર્ડરો હમારી પોતાની દેખરેખ હેઠળ સારી પેકીંગ કરી મોકલવામાં આવશે.

મીસ્ત્રી બ્રધર્સ

(રાજકોટ અને જામનગર વાળા)

MISTRY BROS.,

11 Kort Street,
JOHANNESBURG.

હમેશાં દરેક પ્રકારના વિભાગો પણ ઉતારીએ છીએ: જીંજલી, આગ, બ્રાસલેરી, ઓકસીડેન્ટ, ગોટર, રેલ્વે કોન્ટ્રાક્ટ વિગેરે.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

In South African, Canadian and Australian Apples

—AND—

Cape Fruit on hand in season

Fresh Fruits, Vegetables And Green Ginger.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

તાજું સીઝનનું ફ્રૂટ અને શાક તથા આદું અમારે ત્યાં હમેશાં સ્ટોકમાં હોય છે.

કંકોના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન રેવામાં આવે છે તાજી માલ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 765. 106 Prince Edward St. Durban.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 24003, Res. 28546.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

INTERNAL VIEW OF OUR SHOP.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES, BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES. Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £80. THE LATEST FROM BENARES CITY EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up. PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards. EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.

Branches: 58, WIGHS STREET AND 59, WIGHS STREET, GARAGE 7, MOSS STREET AND 58, WIGHS STREET, VERULAM. 'Phone 39. Verulam.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે

બનારસની કોતરવાળી અને સાદી, તેમજ બાતબાતની ખુટીદાર સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી માંડને પા. ૮૦ સુધીની

બનારસથી હમણાજ આવેલી છે.

ક્રમળ કામની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર. બાતબાતની બાતવાળી સાડીઓ શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર. કસબનું ક્રિપ–ડી–ચીન શી. ૩–૬ નું ૩૨ ૪૨ ઉંચ અને ૪૫ ઉંચ પનેા. સાડીનું બેંડરટ ડીઝાઇનનું ૫૫૬, ૬૪ ઇંચ પનેા વારની, શી. ૧–૧, શી. ૧–૬, શી. ૨–૦ અને તેથી ઉપર. હમણાજ આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ શી. ૨૫, શી. ૩૦, શી. ૪૫ અને એથી ઉપર.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ગૃહ

૧૪૧, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

બ્રાંચિસ:
૫૩ અને ૧૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

બનારસી સાડીઓ મંગાવના એજન્ટ
જોહાનીસબર્ગ ખાતે
પી. રતનજી,
૧૭, બી સ્ટ્રીટ, ન્યુલાઈન.

ગોદામ
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

RIO THEATRE

194 Market Street, Johannesburg. 'Phone 22-9254.

Monday, Tuesday, Wednesday & Thursday
December 22nd, 23rd, 24th & 25th
MATINEES WEDNESDAY & THURSDAY AT 3 P.M.
SPECIAL LADIES MATINEE TUESDAY 23RD AT 3 P.M.

'XMAS ATTRACTION.

BOMBAY TALKIES PROUDLY PRESENTS THEIR LATEST & GREATEST

"NAYA SANSAR"

"નવા સંસાર"

Starring ASHOK KUMAR of "BANDHAN" fame.
RENUKA DEVI The Sensation of "BHABI"

DANCES
WITH VERVE DAZZLE & THEME
SONGS
WITH THE SPARK OF POESY & THE
MESSAGE OF PEACE & PATRIOTISM

Country Patrons may book by
TELEPHONING 22-9254.
BOOK NOW!

"બંધન"ની પ્રખ્યાતિના
અશોક કુમાર
અને
"ભાભી"ની પ્રખ્યાતિની
રેણુકા દેવી
આપના સુંદર ભાગ ભજવે છે.
દિલચશ્પ સંગીત સાથે હાસ્યરસ અને કરુણરસથી
ભરપુર.

બહાર આગળના લોકો નં. ૨૨૯૨૫૪ પર
ટેલીફોન કરી સીટ બુક કરી શકશે.

ADMISSION: ADULTS 3/- CHILDREN 1/1
SPECIAL LADIES MATINEE 1/9

17 DEC 19

INDIAN OPINION

founded by
MAHATMA GANDHI

No. 49.—Vol. XXXIX Friday, 12th December 1941.

NOTES AND NEWS

Colour-Bar In Education Condemned

THE Rev. Vernon Inman, in his sermon at St. Paul's Anglican Church, Durban, last Sunday night, condemned in severe terms the colour-bar existing in the system of education in South Africa. "In the recently published Five Point Manifesto, published by the leaders of English Christianity, said Mr Inman, the second and perhaps most challenging point was: 'Every child, regardless of race or class, should have equal opportunities of education, suitable for the development of his peculiar capacities.' "We all know how far our education system in South Africa lies from this ideal," he continued. "What equal opportunities of education lie in our land, where only the poorest are deprived of free education? I refer to the Indians and natives, who, on the whole, have to pay for every hour of schooling they receive. We know the usual excuses put forward for this state of affairs—the educated native or Indian is only spoilt by his education; he begins to get ideas of his own importance and he tends to lower the European standard of living by doing the same job for less money. There is nothing new in these excuses. They are exactly the same as those put forward by the privileged classes who opposed the growth of free and popular education in Britain a hundred years ago. There, however, all such selfish opposition was brushed aside, and I make bold to say that 90 per cent of the ancestors of the English-speaking people who live in Durban to-day benefited by the introduction of that free education." Mr Inman said that it was wrong to believe that a section of a population could lead their social life in isolation. Elsewhere in Africa, especially on the West Coast, much higher standards of education and living were accorded to the native peoples. He pointed out that this compared with the position in England and in Russia before the 1917 Revolution. In one case there was a clear recognition of the right of education—in the other hardly any. The resulting fate that overtook the ruling caste of Russia was horrible; but it should serve as a lesson that large masses of the population cannot be kept in ignorance without eventual bloodshed and strife. "All class distinctions in education must be abolished, declared Mr Inman. "The snobbery of the old school tie cannot be tolerated any longer, and special schools for the privileged and wealthy will have to be put to better uses. For me to say this, is no light matter, since the most important of these schools in South Africa are largely governed by our own church, and I am well aware of the good work they do. To attack the church on the matter of the privileged schools would be grossly unfair, yet, none the less, there can be no place for such institutions in an ideal system of education."

'Natal Daily News' On High Commissioner's Plea For Unity

"In pleading for unity in the reception in the City Hall last week, Sir Shafa'at Ahmad Khan, the new High Commissioner for India, went to the heart of the Indian 'problem' in South Africa," writes the *Natal Daily News*. "A house divided cannot stand, and while it fails to achieve solidarity the Indian community here will never succeed in winning the rights of citizenship that it seeks." But the High Commissioner did not address his plea only to the Indians. Their motto must be "unity and solidarity," but to have constructive results there must also be co-operation from the Europeans. Will this be forthcoming? It never has yet, except from a few lonely souls and in grudging measure. But times are changing. The war that is being fought in all spheres—spiritual and moral as well as material and political—is breaking down the ruts and walls of privilege and the bastions of prejudice. The old order is going, and it is impossible to believe that in its going it will leave South Africa untouched. It is certain that whatever new deal is made must include the races as well as the classes. In that can be found a practical basis for optimism even in such a thorny problem as this which confronts us in this country. Sir Shafa'at Khan has also wider grounds for confidence. He has the faith that moves mountains. Despite all that has happened he still believes in Indo-European co-operation as the solvent. In joining in welcoming him to this country we add the hope that his faith will prove more than justified. There can, at least, be no better augury for success than that he should begin his difficult, thankless task, "inspired by the ideal of goodwill between the European and the Indian."

Gandhiji's Telling Reply To Government

At least 300 Congress prisoners, including the President, Maulana Abul Kalam Azad, and Pandit Jawaharlal Nehru, have been released in accordance with the Government's order, Supa Reuter reports from Bombay, in a message dated December 4. In Wardha, Mahatma Gandhi, in a special interview said: "I have said before the event, and I must repeat that so far as I am concerned, the Government's decision cannot evoke a single responsive or appreciative chord in me. If the Government of India were confident of full support in the war effort, the logical conclusion would be to keep the civil disobedience prisoners in custody, because they produce a jarring note. The only meaning I can attach to their release is that the Government expects the prisoners to have changed their opinions regarding their self-invited solitude. I am hopeful that the Government will soon be disillusioned."

"God Save The King" Case— Conviction Set Aside

The Appellate Division at Bloemfontein on Friday, December 5, allowed the appeal of Jacobus Christiaan Alberts, who was convicted in the Taungs Magistrate's Court under the National Security Regulations for failing to stand when "God Save the King" was being played in a cinema hall. The Court held that there was a material difference between the English and Afrikaans versions of the regulation under which Alberts had been convicted, the English version being of wide import and the Afrikaans version having a restricted application. As the regulation was a penal one, the restricted version had to be adopted, and this did not apply to a meeting of the kind in question. The conviction and sentence was therefore set aside.

Gandhiji Advises Calling Of Congress Committee Meetings

Mahatma Gandhi has advised Maulana Abul Kalam Azad, the president of the All-India National Congress, to convene an early meeting of the All-India Congress Committee and the Congress Working Committee. Gandhiji said that while he had no authority to halt the civil disobedience movement, he considered that there should be no more civil disobedience pending the holding of the proposed meeting.

New Party In Bengal

Following the resignation of the Bengal Cabinet headed by Abdul Kasim Fazlul Huq, a new Party called the Progressive Coalition Party has been formed under the leadership of Fazlul Huq, reports Reuter in Calcutta. Mr. M. A. Jinnah, president of the All-India Muslim League, has telegraphed to Fazlul Huq calling for an explanation of his action within 48 hours, failing which disciplinary action will be taken by the Muslim League.

Indian Opinion

FRIDAY, 12TH DECEMBER, 1941

Japan And The War

DECEMBER 7 will be remembered with horror for the entry of Japan into the war. However grim and horrifying it may appear there was nothing surprising in it. Japan was threatening from the time when she demanded the closing of the Burma Road to which Britain yielded at the risk of betraying China. Japan had been provoked ever since Britain and the United States of America evinced their sympathy with China and rendered her all material and moral help against Japan. She has been further provoked by U.S.A. stopping her oil supply. It was a case either of Britain or the U.S.A. declaring war on Japan or the latter declaring war on the former. Japan has taken the initiative. The [illegible] to which she has done so no longer causes amazement. It was Italy who first set the example in such methods of warfare, when she pounced upon Abyssinia, which received the virtual encouragement both of Britain and of the League of Nations, because neither of them showed any anxiety to [illegible] sanctions against her.

It is too true that America has actually been dragged into the arena by Japan. It is [illegible] to be seen, however, if Britain's expectation of gaining victory over the Axis Powers will be fulfilled thereby. We are not so optimistic. As the war is growing in dimensions the gloomier the outlook appears to be. It is difficult, nay, impossible to say which Power is to emerge victorious and which is to be vanquished; or whether it is the will of Providence by this awesome method to unburden the earth of all sin and superfluity. His ways are inscrutable and He alone and not those who are on the battlefield nor those who are directing or, rather, misdirecting them there, guides the destiny of mankind and of the world He has created. We are therefore unmoved and do not in the least feel inclined to join in the chorus of "up in arms and to the front to avenge the enemy."

Is there no way whereby this insanity which has taken a grip over the whole world could be removed? We know we are indulging in vain thoughts and yet, what a blessing it would be if all the Powers at war were to take a pause during Xmas time and set to think of the deeds they have committed, to think of their Creator and prayerfully ask His guidance. What a blessing it would be if they all realised that none of them could claim that their hands are clean and that they are truly fighting for the freedom of mankind, and set themselves cleansing their own hearts and hands, freeing all the people they have kept in subjugation and for the exploitation of the privileged classes; humbled themselves and surrendered themselves to Almighty God and sought His guidance and abided by it. But we know these words at this moment are meaningless, for it is the very Devil that has descended over us and he will vanish only when he has had his toll!

We are, however, happy to see, though faint as it may be, a silver lining to the very dark and gloomy cloud. We find that the hard knocks of the war are beginning to bring about a change in the hearts of mankind and to somewhat subdue their arrogance. We find in India that the British Government has at last seen the wisdom of handing over to the people their beloved leaders who had been kept in prison for fighting for their just cause. It has at last realised the futility of suppressing the freedom of thought and legitimate speech. Let us hope it will before long realise its own inconsistency in denying four hundred million people under its rule what it is professing to be fighting for in the present war.

We find here in South Africa, however slow it may be, a change in the attitude of the ruling class towards the Natives. They seem to be beginning to realise how neglectful they have been towards them. They are beginning to realise the folly of the colour bar and the folly of making these invidious distinctions based on race and colour when all can stand shoulder to shoulder on the battlefield. There is a growing feeling also that Indians have not been given justice in this country. Referring to the changing of the times the *Natal Daily News* says: "The war that is being fought in all spheres—spiritual and moral as well as material and political—is breaking down the ancient walls of privilege and the bastions of prejudice. The old order is going, and it is impossible to believe that in its going it will leave South Africa untouched." The Mayor of Durban, Mr. R. Ellis Brown, in his speech at the welcome reception to the High Commissioner for India, said: "One of the results of this conflict and of the part which Indians and South African troops are both taking in it will be a better understanding between those who have participated in it. It must be so. It is unbelievable that it will not be so. ... I will go further and say that here in Durban, far from the front line, there not only will be, but is already, a better feeling between race and race because of this peril which both are sharing," and he expressed the hope that, long before the hour strikes we shall have cause to rejoice that some of the barriers that have existed for so long between Europeans and Indians have been swept away. ... There is no reason why it should not be so. East may be East and West West, as Kipling said, but East or West, we all came from the same source, and we are all moving towards the same goal."

These are very encouraging words and though there is indeed a great deal of inconsistency between the speech and the action, we have no reason to believe that the speech has not come from within the heart and that before long the action will be guided by the speech. These are signs of a brighter future but God forbid that this terrible human slaughter and the destruction of years of human ingenuity should be the price to be paid for it.

HIGH COMMISSIONER'S UTTERANCES

WE were able to give only a brief report of the speech of Sir Shafa'at Ahmad Khan, the new High Commissioner for India in the Union, delivered at the welcome reception given in his honour by the Natal Indian Association in the City Hall, Durban, on Wednesday, December 3. We are now able to give a fuller report.

While there had been a change in office from Agent General to the High Commissioner, the basic conception of his duty was the same, he is reported to have said. "Because I am High Commissioner I have not ceased to be your colleague in defending the rights of Indians in South Africa.

"It will be my natural ambition and aspiration to advance your cause and depend on your co-operation that my aim can be realised.

"It is sometimes said that the office of the High Commissioner is merely a Government of India department. It is the concern of the department of overseas to maintain, preserve and champion the interests of Indians overseas. It has been rare when there has been any difference of opinion on this matter. Technically I am an official, but before this for the last 15 years I have been a non-official.

"I feel in carrying out my duty and task I have been motivated by the ideals of public service."

He earnestly advised Indians to keep their connection with India, which must be the fountain of their spiritual strength. "Keep in touch with us," he said. "We think that those who had left us were some of our best part. They had carved a career in a new land."

During his term of office, he said, he wished to bring about complete solidarity under one public banner. Their motto must, in this country, be unity and solidarity. Any difference would be suicidal. If they started any differences along sectional and religious lines it would be disastrous. "Keep your ranks united so that you may give an example which will be followed by your people in India. Without unity, I think it will be impossible to raise your status."

Proceeding, Sir Shafa'at said that he came to this country inspired by the ideal of goodwill which was possible between the European and Indian. He had found that there were best elements in the two communities. He felt that the future of Natal depended upon the cordiality existing between European and Indian. He had spent 14 years in England, and in his own country he had seen the success that was possible when the two races worked together. India was now practically a master in her own household, six out of the eleven ministers in the Central Government were Indians. After the war India would have Dominion status. This wonderful success arose out of the co-operation of the European and Indian. He hoped South Africa would note how this success was achieved and that it might be extended to the Union.

Speaking on the war Sir Shafa'at said that it concerned and involved the fate of every Indian. It was their duty to support the British Government with men and money. If they wanted to know what Hitler thought of Indians they should read Mein Kampf, in which he ridiculed the Indian community.

Prime Minister's Message

GENERAL SMUTS (Prime Minister) sent the following message to the Natal Indian Association on the occasion of the welcome reception given in honour of the new High Commissioner for India in the Union: —

"I am very glad to hear that the Natal Indian Association is giving an official welcome to the new High Commissioner for India. He will find a sincere welcome from every section of the public of South Africa, not only for his high personal qualities and distinguished record, but also and especially as the representative of his Government, his great country and its peoples. He follows in a line of notable Indian representatives of whom Mr. Sastri was the first and Sir Ramu Rau the latest. All of them have contributed to the advance of the Indian people in South Africa and to the establishment of good relations between them and the best of our people. We feel assured that Sir Shafa'at's services will likewise be at the disposal of South Africa for both these purposes, and, while welcoming him cordially, we wish his mission the fullest measure of success. May his association with South Africa and its peoples be a fortunate one and a record of fruitful human service."

Indians were fighting side by side with the British and they had a million men. He would be glad to see two millions. He was sure that Indians had never lagged behind any other community in this war and were not afraid to sacrifice life and blood.

Concluding, the High Commissioner declared that South African Indians should carry on the struggle for an improved condition, but they must be constitutional and work with the closest co-operation with the Government.

"My advice to you is, never despair, never sit down with arms folded. Have a firm trust in your neighbour, for confidence begets confidence. I earnestly advise you to look to the future, try to improve your lot economically and spiritually. I know that you have grievances, and I shall do all that lies in my power. I know, too, that you are denied many things. I can promise you that you have the best and supreme claim on me. I and my office will do all we can," said Sir Shafa'at in conclusion.

The Mayor's Speech

The Mayor of Durban, Mr R. Ellis Brown, who presided over the meeting, is reported to have said: "As first citizen for the time being, it is my duty and privilege to right to extend a welcome to Sir Shafa'at Ahmad Khan, the newly appointed High Commissioner for India in the Union of South Africa. I extend that welcome with great heartiness and I am sure I speak for all the citizens of Durban, as well as for myself, when I say that I hope that during his term in South Africa he will have a very happy period of service.

"The High Commissioner comes to South Africa at a very critical hour in the nation's history. At the present moment India and South Africa are both engaged in a deadly struggle against the greatest menace to civilisation that South Africa or India has ever known—perhaps the greatest the world has ever known—and it is satisfying to know that in this crisis South Africa and India are standing together.

"One of the results of this conflict and of the part which Indian and South African troops are both taking in it will be a better understanding between those who have participated in it. It must be so. It is unbelievable that it will not be so.

"Peril is a great leveller. When strong men stand side by side in the hour of danger—when they look together into what everybody knows is likely to be their last moment—when they fight and plan and suffer and put forth every effort they can to protect each other and to stave off the fate which they well know threatens them—when they do this, I say, the inevitable consequence is mutual respect, and from that time forth they are bound to be friends.

"When the Indians and Europeans who are fighting together to-day in North Africa emerge from the conflict there will be a feeling between them which nothing else could possibly have brought about. They will know each other for the first time, and that knowledge will work wonders.

"I will go further and say that here in Durban, far from the front line, there not only will be, but is already, a better

feeling between race and race because of the pall which both are sharing, and I am hopeful, sir, that your coming will help to deepen and cement that feeling, and, long before the hour strikes for your return to India, we shall have come to rejoice that some of the barriers that have existed for so long between you countrymen and mine have been swept away and that we have all come to understand and appreciate and enjoy together the great heritage into which we have entered.

"There is no reason why it should not be so. East may be East and West West, as Kipling said, but East or West, we all came from the same source, and we are all moving towards the same goal."

At The Orient Club

The High Commissioner for India, Sir Shafa'at Ahmad Khan, was the guest of honour at a garden party given by the Orient Club, Isipingo, on Saturday, December 6. There were present about 1,000 guests.

Sir Shafa'at Ahmad Khan referred to the need for social service. As a humble worker in the cause of social reform, he impressed upon the Indians present the vital need for social service to their less fortunate brethren. Their religions enjoined upon them the vital necessity for charity. The need for a hospital for Indians in Durban and Johannesburg was imperative. Well-equipped technical institutions for Indian working men were also needed.

NATIONALIST BLOC OF N.I.A.

The following statement is issued by the Nationalist Bloc of the Natal Indian Association in connection with the turn of events since the entry of the Union of Soviet Socialist Republics in the world conflict —"When the war between the British Empire and the ruling German imperialism broke out in September, 1939, the Nationalist Bloc of the Natal Indian Association, called upon the Government of South Africa to extend democratic rights to the Indian community in order to prove their contention that this war was for the preservation of human liberty and for the independence of nations. It was demanded that the high sounding principles of democracy be given effect to before the Indian people could be expected to devote any of their energies to the successful prosecution of the war. The opposition of the Indian community to participate in the war arose out of their mistrust of the aims for which the war was said to be fought. It was, therefore, important to give the Government an opportunity to prove its sincerity. The demand was made for the extension of democratic rights to the people of this country. But the failure of the Government to give effect to this demand proved beyond any question of doubt that the war aims, in so far as they have been expressed, were only lip-service to the principles of democracy. They were being used in an attempt to bluff the community into submerging their struggle for elementary rights of citizenship and pooling their resources in the war to draw the imperial chestnuts out of the fire. If the Indian community supported the war efforts of the Government of this country, it meant, in effect, that they were assisting to perpetuate their own helotry. The Nationalist Bloc refused to be the victims of this subterfuge. They demanded that the Government first give proof of its sincerity. In the absence of such proof, they have refused to lend their support to the war aims of the Government.

The Nationalist Bloc of the Natal Indian Association has consistently upheld this attitude. But with the entry of the Union of Soviet Socialist Republics into the world conflict, a radical change has been effected in the international situation. The majority of our people are confused as to the stand of the Nationalist Bloc. The Nationalist Bloc now declares to the Indian community in particular and to the public in general its attitude in the present international situation. We extend our sincere sympathies to the peoples of the U.S.S.R. in their struggle against the Nazi aggressors. The Soviet Union is the only country in the world where all the nationalities live side by side in complete harmony; where all peoples are given every opportunity so that their culture may develop and flourish; where oppression and economic slavery has been done away with for all time. To the peoples of the Soviet Union we say: "May your struggle against Nazi tyranny be a successful one."

The fact that the Nazi hordes have launched a wanton attack against the Soviet Union has rendered the U.S.S.R. an ally of the British Empire. But our sympathy with the peoples of the Soviet Union does not mean our sympathy with the rulers of the British Empire. Our struggle against the oppression engendered by the British Empire still goes on. Our fight for the granting of the elementary human rights must be consistently waged until we have established in this country a system of government in which there exists no longer racial oppression; until the people of this country have been given a full status in the life of the country.

The Nationalist Bloc of the Natal Indian Association, therefore, reaffirms its stand taken at the outbreak of the war, and calls upon the Indian people to wage a relentless struggle for the attainment of democratic rights in South Africa and for the extension of the Atlantic Charter to the oppressed communities of South Africa and the Colonial Empire.

SUGAR WAGE BOARD MEETS IN DURBAN

THE Wage Board, which has been appointed to investigate conditions in the sugar industry in Natal with a view to establishing a wage determination for the industry, held a public sitting in Durban on Monday. The board has been in Natal since December 2 making preliminary inquiries, but on Monday it heard evidence from employers and employees. The board is composed of Dr. J. H. Botha, chairman, and Mr. F. W. Foley. In its memorandum to the board the Natal Sugar Millers' Association stated that most of the natives working in the sugar mills and in the fields were recruited from Pondoland, where recruitment for the sugar industry competed with recruitment for the Rand gold mines. Any increase in the wages of natives in the sugar industry would result in serious repercussions on the recruitment of natives for the mines. Mr. W. T. Hobbins, who represented the South African Cane Growers' Association, said that there was in the sugar industry a very close relationship between factory and agricultural workers, a relationship which was not experienced in any other industry. If the wages of the mill workers were raised there would be immediate repercussions in the field workers. When asked by the board to describe the effects of the war on the industry, Mr. Ross Armstrong, chairman of the Natal Cane Growers' Association, said that maintenance costs had increased considerably. In his memorandum to the board, Mr. H. A. Naidoo, secretary of the Natal Sugar Industry Employees' Union, said that his union was totally opposed to any form of differentiation in wages paid to workers in the town and rural areas. There could be no question of the industry not being able to pay increased wages to employees, as the lack of competition made it possible to maintain the industry on a profitable basis. Mr. P. de Beer, represent-

ing the Unifoloi Corporated Sugar Planters, Ltd., pointed out to the board that it would be very difficult to make one determination for an industry which stretched over an area of about 350 square miles and in which conditions varied considerably from place to place. The board then confined itself to the discussion of classification of employees.

Child Labour In The Mills

The Sugar Wage Board completed its sittings in Durban on Tuesday. In a second memorandum to the board, the Natal Sugar Industry Employees' Union condemned the health, sanitary and housing conditions on the estates.

The memorandum also condemned the custom of employing children in the mills and fields. These children, it stated, were employed at 10s. a month with an increase of 2s. 6d. yearly. The children received half rations and no education. They were forced to work because the wages earned by their parents were inadequate.

Dr. Botha said that the board would report to the Minister of Labour, Mr. W. ff. Mullaly, after which recommendations would be published in the Government Gazette when objections could be lodged.

A Warning

A warning to Natal sugar industry employers that they were proposing a wage minimum for labourers far beyond the standard already set by the Wage Board for labourers in urban areas in Natal, and that the board held that the group of skill in rural industries is not less than that in urban industries, was voiced in Durban on Tuesday by Dr. J. H. Botha, chairman of the Wage Board.

Mr. F. W. Foley, who, like Dr. Botha, said his comments were not intended to bind the board, said he could not agree to a wage which would make it impossible for an employee to live in decent conditions and with something slightly more than frugal supplies. He could not see how it would be possible for anyone to live and bring up a family on 22s. a week.

Regarding the employment of non-European females at sugar factories the employers asked that they should be paid on a basis of [illegible] per cent of the male wage for the same service. The employers proposed a basis of two-thirds of the male rate.

Employers were emphatic that, if the determination operated not too harshly on the industry, the board would not accept that the employees would make very little, if any, differentiation in the wages of men employed in the fields for the during of [illegible] periods.

When the board was calling for wage proposals for various types of employee an employer said that if the employer's original suggestion of £3 a week for non-European crane drivers was accepted by the Government he would cease employing non-Europeans and would engage European women at that rate as he could not get European men.

CITY COUNCIL APPROVES OF ANTI-INDIAN PENETRATION LEGISLATION

ALLEGATIONS that Indian penetration was assuming alarming proportions in Durban were made at a meeting of the City Council on Friday, December 5.

By a large majority, the Council agreed to support the resolution adopted at the annual meeting of the Natal Municipal Association at Dundee on October 21.

This resolution stated that, "notwithstanding anything contained in the report of the Broome Commission, this conference of Natal local authorities holds most emphatically that Indian penetration is a very serious menace in this Province, and hereby calls upon the Government to introduce legislation at the next Session of Parliament upon the lines laid down by the Minister of the Interior to the deputation from the Durban City Council on December 7, 1938....."

After considerable discussion the Council turned down a proposal that it should provide legislation, which would enable it to become a party to the registration of the anti-Asiatic clause against private property and to pay the cost of registering the clause.

An appeal to Councillors to withdraw the resolution dealing with the menace of penetration was made by Mrs. Edith Henson.

She felt that Indians in South Africa and Indians overseas were doing a tremendous lot for the British Commonwealth in the war.

The question of penetration was a trifling one compared with the larger issues at stake. If it were not for the greed of Europeans selling to Indians there would not be half the amount of penetration.

Mr. J. M. Harris maintained that the Council had explored every avenue to try to improve the position, but only last week he had heard of cases of penetration. It was simply disgraceful and had got to stop.

"We can admire the Indian and his courage in the field," said Mr. Harris. "We all know that Indians have done great service in the war, but this is a different matter. We want to give justice to the Indians, but we also want to give it to Europeans."

Mr. J. Fyfe wanted to know whether the Council had received a letter from the Principal Immigration Officer asking that a meeting of the Lawrence Committee be called.

The Town Clerk, Mr. E. B. Scott, replied that a letter had been received asking about the position of the Lawrence Committee and its present undertakings.

He knew, said Mr. Fyfe, that the Minister had asked the Immigration Officer to call a meeting to discuss a residence in Avondale Road.

If no action were taken he intended getting into touch with the Minister.

Mr Wilfred Knight appealed to Councillors to exercise a little common sense. The present was not the time to deal with the question of penetration. Europeans should be educated to realise that Indians could be gentlemen and men of education.

Mr A. L. Barns pointed out that the resolution was the unanimous vote of the Municipal Association, and he could not see why the City Council should be asked to vote on the question.

It would be wrong for the Council to "kill" it.

If the Council did not support the resolution the position would be misrepresented to suit certain sections, said Mr H. G. Capell.

Dealing with the suggestion that the Council should bear the cost of preparation and registration of anti-Asiatic clauses on title deeds, Mr. Wilfred Knight contended that the Council had no right to differentiate against one section of the community. It would be a case of taking money from the Indians as ratepayers and then using it against them.

Mr. Fyfe said he had nothing against the Indians, but there were unscrupulous speculators who were getting [illegible] pean areas. He knew of [illegible] of penetration in one [illegible] wanted justice for all, [illegible] men's Agreement" [illegible] tion was not being kept.

Madressa Anjuman Islamia Of Kholvad

Notice is hereby given to all Kutchwadians that the annual [illegible] of the above institution and [illegible] departments will be held on the 25th December 1941 at the Gandhi Hall, Johannesburg.

Agenda: (1) Financial statement, (2) Election, (3) General.

E. E. BAYAT, } Jts. Hon
S. M. DESAI, } Secretaries.

INDIAN OPINION CORRESPONDENCE.

SPIRITUAL PHILOSOPHIES

To The Editor, "Indian Opinion."

SIR, "There has also been a great mental revolution in our country," said Sir Sha'at Ahmad Khan. "This attempt by her social workers and savants to weave together scattered fragments of her varied creeds into spiritual unity, which infuse new life into her body, has had the happiest results." The spiritual philosopher is playing his part in this great world-drama. That he will be in a better position to offer a more attractive form of religious belief to the workers of the world—when they shall have emerged victorious from their coming battle with those world conditions which they regard as inimical to their interests—than the one now presented to them by out-worn and out-of-date orthodox ecclesiasticism, seems to me, a humble Zulu, indubitable. Being tolerant of every form of belief, social, moral or spiritual, the true spiritualist is prepared to recognise a living truth in whatever form it may be presented; and so does he work in harmony with his brother man despite his creed or country, his colour or his language. As a religion spiritualism transcends all forms of faith because in its wide encircling sweep it embraces them all, culling the best and purest from each and rejecting that which is inferior. It is older than matter and synchronises with eternity. Pre-existing religious belief, it preceded religion and was its precursor. Out of it sprang the ancient religions of the world which anteceded history. The temples of ancient Khem, of Chaldea, of Assyria and Babylonia and of India, laid their foundations on the solid bed-rock of spiritualism. And out of it issued forth all the religions of historical time—Brahmanism, Buddhism, Confucianism, Taoism, Shintoism, Christianism, Mohamedanism, Swedenborgianism, Theosophism and every other religious belief of ancient times or modern. I here intrude the remark that Christianity, as is not always remembered, is, by origin, an Eastern religion adapted with remarkable success to Western minds and changed in the process. The concept of the "Spiritualist" is necessarily a broad and lofty one, and his outlook on life must be from a high coign of vantage. Recognising that the One religion of the Fatherhood and Motherhood of God and the Brotherhood of Man, he promises pure Christianity and predicts a belief in the best and purest of all the religions of the world—ancient or modern.—Yours etc.,

Greytville. JOSAYA MAPHUMULO.

R. K. KHAN HOSPITAL AND DISPENSARY TRUST

AT the instance of the Trustees of the R. K. Khan Hospital and Dispensary Trust the following statement is published for the information of the public. The balance sheets for the years 1939-40 and 1940-41 reflect the following figures:—1939-1940—Landed properties, including plots sold on hire purchase, investments, bonds, and moneys in the Building Societies, and in the bank £42,783 8s. 5d. 1940-1941—Landed properties, including plots sold on hire purchase, investments, bonds, and moneys in the Building Societies, and in the Bank £43,359 0s. 3d.

The Trust has three free dispensaries where indigent Indians receive free medical attention and free medicine. The dispensary at Clairwood is open daily except Sundays. Dr. G. M. Naicker attends here and the average attendance per month is 2063. This was opened on January, 1, 1938. The one at Somtseu Road is under the care of Dr. N. P. Desai. The average attendance is 900 per month. This was opened on January 1, 1939. The dispensary at Umgeni on the road to Sea Cow Lake is open from 8 a.m. to 9 a.m. Dr. G. M. Naicker attends one hour daily and the average attendance is 689 per month. This was commenced on July 1, 1939.

In response to a request made by the Aryan Benevolent Home, Pietermaritzburg, the Trust has opened a dispensary at the Home, Pietermaritz Street, where Dr. S. R. Deendayalu will be in attendance one hour daily.

The Trust was in communication with the Natal Provincial authorities for some time with a view to erecting a maternity home for Indians in Beatrice Street on the site where the Sastri Social Centre now stands. The Trust offered to erect the maternity home and asked the Provincial authorities to maintain it. The Provincial authorities would not take over the maintenance thereof and the scheme fell through. Again the Provincial Council was approached to take over the maintenance of a free dispensary in St Theresa Road, Mayville, the buildings for which the Trust offered to erect. Here, again, despite the efforts of Dr. R Stevenson who was then Superintendent of the King Edward VIII Hospital, the Provincial authorities would not definitely say that it would take over its maintenance.

In view of the attitude of the Provincial authorities, the Trustees have no alternative but to carry out one of the two wishes of the late Mr. R. K. Khan, and that is to conduct free dispensaries for indigent Indians commensurate with the income of the Trust. That these dispensaries are serving the poor is exemplified by the attendance in each of the dispensaries.

The average monthly costs of the Clairwood, Somtseu Road and Umgeni dispensaries are £63 1s 0d, £24 3s 0d, and £24 14s. 0d respectively and the average monthly income of the Trust is £230, and this income is mainly derived from moneys invested on bonds and rents from the Smith Street buildings known as the Madeline Buildings.

A large portion of the Trust assets is represented by the big acreage of land at Merebank, which sells at a slow rate and which is now the subject of the Durban Municipal scheme of expropriation.

Apart from the dispensaries that are conducted, the Trust gave £1100 to the St. Aidan's Hospital for the erection of a wing with twelve beds, two of which are always reserved for indigent Indians. This ward has been named after the late Mr R K Khan.

The Trust also donated the sum of £363 to the same hospital for the purchase of an X Ray Apparatus, and for the erection of a room to house the Apparatus a sum of £338 was given. Recently a sum of £54 16s. 6d. was donated for the purchase of special mattresses for Indian tuberculotics.

The McCord Zulu Hospital which takes Indian patients made an appeal to the Trust for a donation when the hospital was being erected. The Trust donated £100 towards the hospital.

The trustees wish to place on record their sense of appreciation for the past services rendered by the two lady doctors namely, Dr. K. Goonam and Dr. M Ismail, and their thanks to Dr. G. M Naicker and Dr. N. P. Desai who are presently in charge of the dispensaries.

———oOo———

Everything appearing in this issue of a political nature unless otherwise stated has been written and edited by Mandal St. Gandhi to express the views of Indian Opinion.

Things In General

Schwezer Reneke Supports Passive Resistance

A MEETING of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress was held at Schwezer Reneke recently, Mr. G. M. I. Pahad presided. The meeting was held to support the Passive Resistance movement going on in Johannesburg. Speeches were made by Messrs. Aboo B. Cajee and D. I. Cajee who explained the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Act 1939, which discriminated against Indians as a race and imposed humiliating conditions on them in regard to trading and residential rights. They said they had no intention to embarrass the Government in these trenchous times but that no self respecting person could submit to such an offensive piece of legislation. In response to a call for volunteers Messrs. A. Surtee, Bally Cajee, D. I. Cajee, Abdul Hamid Cajee, Essop Desai and Aboo B. Cajee joined up.

Underfed Indians

The committee appointed at a representative meeting of teachers and social workers in Durban on October 24 has made the following report on the investigations which have been carried on for some time past:—"There are about 3,000 children attending schools for Indians in Durban and up and down the coat of Natal, who are seriously undernourished. We have definite reports from 26 schools of 299 children now being fed and 1,242 pupils still requiring to receive a meal a day to improve their vitality for them to benefit by the instruction given them at school. These 26 schools are in Durban and we understand that the need is far greater in the districts. There are another 30 schools in the district of Durban and further out in the country, where poverty among Indian families is even greater; so we are not over-estimating when we say 3,000 children at Indian schools require a meal to be served to them daily. Roughly, this is 3,000 for 20 days, giving 60,000 meals per month at 2d. per meal making a total of £500 per month as the amount required to handle the problem effectively. There are sources from which a proportion of this sum can be drawn, but an appeal to the generosity of the public will have to be made if the situation is to be met. The work of feeding these children is vital, in that, as a result of malnutrition, other diseases have become rife, including tuberculosis. One of the reports received from an Indian headmaster appealing for help states that cases of swooning and vomiting are very prevalent in his school, due entirely to lack of food." The Indian Women Social Workers are hoping to hold jumble sales quarterly to assist with the "Food for Needy Children" funds, and the first took place on Saturday, December 6, at the Methodist Hall in Grey Street. Secretaries of all organisations likely to be able to help will be communicated with at an early date.

Clairwood Govt.-Aided Indian Infant Girls' School

The Clairwood Indian Infant Girls' School had a parents' day on Saturday last. There was a large gathering of parents, school children and some distinguished visitors including the school managers and the headmasters of the Chatsworth, Clairwood junior and senior boys' schools. Miss D. Isaacs, the headmistress of the school, after giving a sumptuous dinner to the visitors, entertained the parents with a show organised by her staff. The remarkable feature of the show was the splendid way in which the little ones acquitted themselves of the parts assigned to them. The physical jerks, the recitations and the acting were highly commendable and bore testimony to the good training the little ones have received in so short a period, as the school came into existence just nine months ago. After the show Miss Isaacs, the headmistress, thanked the parents for their presence and stressed the importance of mutual co-operation between the parents and the teachers and the necessity of the education of the girls, and appealed to them to send their girls regularly to school. Messrs. G. H. Hindson, A. Gray and H. S. Done also emphasised the need for educating the little ones. Mr. N. Gangan moved a vote of thanks to the parents. The parents, after inspecting the handwork, especially the knitting and sewing, which were of a very high standard, were entertained to tea.

Sydenham Vishnu Mandir

The Sydenham Sanatan Dharma Vishnu Mandir acknowledges the following further donations towards the school building now in the course of erection at 284 Randles Road, Sydenham: Mr. [illegible] L. Rajkoomar £5 5s., Harilal Nathoo & Bhoola & Sons £1 2s., Raghavjee Manjee, Gooliabh Govind, Kalyan Dooliabh & Sons, Jethalal Narain, Mahadeo & Co., [illegible], Juram Premjee, P. Hargovan & Co., [illegible], Victoria Produce Co. £1 1s., each. Donations may be sent to the treasurer, Madeline Buildings, 433 Smith Street, Durban.

N.E.U.F. Presents Floodlight [illegible]

The non-European United Front presents a floodlight show of gymnastic displays, orchestra, [illegible], fireball swinging, club swinging, vaulting horse, feats of strength, etc., on Monday, December [illegible] at 7.45 p.m. (weather permitting) at the Currie's Fountain, Durban. Tickets are obtainable at Peter's Lounge, Grand Cafe, Singh's Cafe and 1, Pembroke Chambers, 173 West Street, Durban.

Duffs Road Five-a-side Tournament

The schools 5 a-side tournament was held at the Duff's Road Sports Ground on Sunday, December 7. In the final match between Verulam "A" and Mount [illegible] scored the former by 4 goals to 1 goal and 1 minor. Mr. [illegible] Cato, the Secretary of the [illegible]

નોટીસ

મકરેણા અનજુમન બરસાદ ઓફ્ ખોજાવડ

આ નોટીસથી સર્વ ખોજાવડવાસી ભાઇઓને ખબર આપવામાં આવે છે કે ઉપલી સંસ્થા ની સને તેને લગતા જુદા જુદા બાતમોની બારણીઠ સભા તા. ૨૫ ડીસેમ્બર ૧૯૪૧ ના અઠોરે ૨ વાગે આંધી મોલ ખોજાનીશાળ ખુશાલે મળશે જે મસલે કમસર પગલાં અહેરમાની કરશે.

કાર્યક્રમ: (૧) ઇસપ, (૨) નવી ચુંટણી, (૩) સામાન્ય.

ધ. ઈ. ખીમાણ
એસ. એમ. દરાણ
મે.ન્ટ સેક્રેટરીઓ

Indians In South Africa

Helots within the Empire

and

How they are Treated.

By Henry S. L. Polak.

Price ... ... 2s.

To be had from:—

THE MANAGER,

INDIAN OPINION,

Phoenix, Natal.

NEW SHIPMENTS
—OF—
3 PIECE DAWNI SETS

All Georgette, Crepe de Chine and Satins. Embroidered, Printed and with Indian Zari work in all colours now unpacked.

From 35/- to £6 PER SET

THE JAPAN BAZAAR

JOHANNESBURG'S SAREE HOUSE

FOR DEPENDABLE GOODS, BETTER VALUES & FRIENDLY SERVICE

SOMETHING NEW BY EVERY INDIAN MAIL

ત્રણ પીસ ઓઢણી સુટનું

નવુ શીપમેન્ટ હમણાજ આવ્યુ છે. જેમા જોર્જેટના, સાટીના, અને ક્રેપડીશીનના સુટો, ભરત ભરેલા, છાપેલા તેમજ ઝરી મારવાળા, દરેક નવા રંગોમા રહી ૩૫ થી ૫૦. ૬ સુધી.

SAREES

REAL BENARES SILK SAREES, ... Gold or Silver work

From £3 to £18 EACH.

★

Tinsel Work and Embroidered Georgette and Crepe de Chine SAREES.

From 17 6 to 65 - EACH.

★

Sequined and Embroidered ART SILK SARIES ... Colours

From 10 6 EACH.

★

LATEST FILM STAR SARIES, ... Georgette ... Crepe de Chine ... Colours

From 7/6 EACH

★

Indian made GEORGETTE and SATIN BLOUSES ... Colours

From 7/6 EACH

★

... Gold, Tinsel and Fancy SAREE BORDERS ... Indian

SHOES ... CHAPPALS ... BANGLES, HANDBAGS, PETTICOATS, BRASSIERES, SUITCASES, HANDKERCHIEFS ... BLOUSES

★

Special Value ... Embroidered Chiffon ... Crepe de Chine GEORGETTES, CREPE DE CHINE ... ART SILKS

From 2/3, 3/6, 4/6 & 5/6 PER YARD

★

CHILDREN'S DRESSES

... Georgette, Crepe de Chine DRESSES ...

From 3 6 to 10 6 EACH

★

BOYS' SILK & POPLIN SHIRTS

From 2 6 to 6 6 EACH

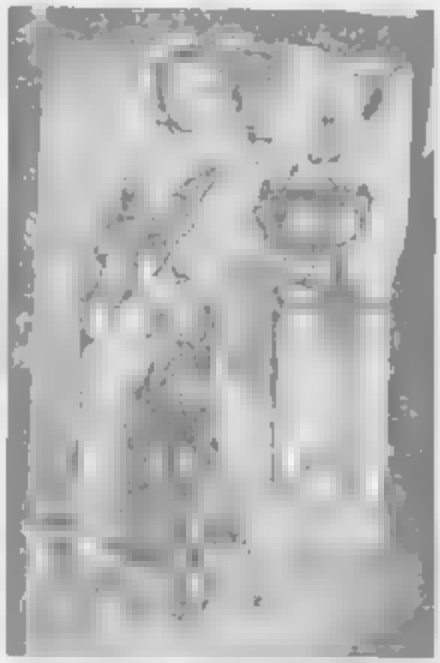
★

MEN'S STRIPED & PLAIN SILK SHIRTS, PYJAMAS, SILK HANDKERCHIEFS TIES, SOCKS etc. at specially reduced prices

★

WE ... Cotton Piece Goods, Ladies', Men's ... Children's Ready-made Lines ... Department

... DRESS MAKING ...

શ્રી જાપાન બજાર

જોહાનીસબર્ગનું

જાણીતું સાડી ગૃહ.

જા.ણીતું અને પ્રખ્યાત પામેલું સાડી ગૃહ

પા.છું એકવાર જનતાના મન રંજન કરવા,

ન.મુનેહ ૪ નજરંગી સાડીઓ અને તેને લગતી બરપુર વસ્તુઓ,

અ.જના આવથી બમણા ડીફરથત ભાવે,

જા.દેરની ચાલુ જમાનાની માંગણીને પહોંચી વળવા.

રજ રજ નવી દર્બે જોહાનીસબર્ગ માં સાડી ડીપાર્ટમેન્ટ બોલવામાં આવ્યું છે.

દરેક પ્રસંગે આવ એક વાર પધારી આપી કરવા જલામણ છે.

... ...

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

અઠવાડિક પ્રસિદ્ધ થતું હતું
અને ૧૯૦૪માં બંધ પડ્યું.

પુસ્તક ૩૯ મું. ડરબન, શુક્રવાર, તારીખ ૧૨ ડીસેમ્બર, ૧૯૪૧. અંક ૬૯

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર તા. ૧૨ ડીસેમ્બર, ૧૯૪૧

જાપાન અને યુદ્ધ

ડીસેમ્બર તા. ૭મીનો દીવસ જાપાનનો યુદ્ધમાં પ્રવેશ થવાની ભયંકર ઘટના તરીકે ઇતિહાસમાં લખાઇ જશે. ગમે તેટલી ભયંકર અને આઘાત કરનારી જણાય છતાં એ વસ્તુમાં આશ્ચર્યજનક કશું નથી. ગભરાનો રસ્તો બંધ કરવાની તેણે માગણી કરી અને ધ્રીટને ચીનનો દ્રોહ કરવાના જોગમે તેને નમતું આપ્યું ત્યારથીજ જાપાન ધમકી તો આપી રહ્યું હતું. ધ્રીટન અને યુનાઇટેડ સ્ટેટસે જાપાનની વીરૂદ્ધ ચીન તરફ દીલસોજી બતાવી અને નૈતીક તેમજ વ્યવહારૂ મદદ આપી ત્યારથીજ જાપાનને ઉશ્કેરવામાં આવ્યું હતું. વળી યુનાઇટેડ સ્ટેટસે જાપાન તેલ જતું અટકાવીને એ ઉશ્કેરણીમાં વધારો કર્યો હતો. વાત આ તો ધ્રીટન અથવા યુનાઇટેડ સ્ટેટસે જાપાન સામે યુદ્ધ જાહેર કરવાની અથવા તો જાપાને એ બેમાંથી એક યા બન્નેની સામે યુદ્ધ કરવાની આવી રહી હતી અને જાપાને તેમાં પહેલ કરી છે. જે રીતે તેણે પહેલ કરી છે તેમાં પણ આશ્ચર્ય પામવા જેવું કશું નથી. સોથી પ્રથમ તો દાણદો મંડાલીએ બેસાડયો હતો ત્યારે એણીસીનીયા પર તેણે ધાતકી ચઢાઇ આણી અને ધ્રીટને અને લીગ ઓફ નેશન્સે તેને વ્યવહારૂ સંમતી આપી હતી, કેમકે તેના એ કૃત્ય સામે પગલાં લેવાની તેઓએ કશી પણ ચીંતા બતાવી નહોતી.

એ ખરજ છે કે અમેરીકાને જાપાને અનિચ્છાએ યુદ્ધમાં ઘસડેલું છે. પરંતુ ધરી રાજ્યોપર વિજય મેળવવાની ધ્રીટનની આશા જેથી ફળીભુત થશે કે કેમ એ જોવાનું રહ્યું છે. અને એટલા બધા આશાવાદી નથી. યુદ્ધ જેમ જેમ કદમાં વધતું જાય છે તેમ તેમ પરિસ્થિતિ વધારે ભયંકર થતી જાય છે. કદાચ રાજ્ય વિજયી નીવડશે અને કદાચ પરાજય થશે, અથવા તો ઇશ્વરે આવી કુદરત રીતે પૃથ્વીપરના પાપ અને ભારનો નાશ કરવાનો સંકેત કર્યો હશે કે શું એ કહેવું મુશ્કેલ બલકે અશકય છે. ઇશ્વરની ગતિ અકળ છે. પરંતુ મનુષ્ય જાતીનું અને તેણે રચેલી સર્વનું ભાવિ તેનાજ હાથમાં છે, નહી કે, જેઓ રણભુમીમાં છે તેઓના અથવા તો જેઓ તેઓને ત્યાં જવા દોરી કે ભમાવી રહ્યા છે તેઓના. આથી "ચારે તરજ ચાલો અને દુશ્મનનું વેર વાળવા રણસંગ્રામે ચઢો" એ ઘોષણાની અમને કશી અસર થતી નથી તેમ તેમાં સુર પુરવાનું જરાયે દીલ પણ થતું નથી. શું આ ઘેલછા, કે જેણે આખી દુનીયાને જકડી લીધેલી છે, તેને દુર કરવાનો કંઇ ઇલાજજ નથી? અમે જાણીએ છીએ કે અમારા આ વિચારો મીથ્યા છે છતાં પણ યુદ્ધમાં ઉતરેલાં સઘળાં રાજ્યો નજીક આવી રહેલા ક્રીસ્તમસનાં પવિત્ર દીવસોમાં પોતાના સરજો બાજુ એ મુકી દઇને ઘડીભર વીરામ લે અને તેઓએ ઠરેલાં ઘોર કૃત્યોનો જરા વિચાર કરે; પોતાના સરજનહારને સંભાળે અને દીનભાવે તેની દોરવણી માટે પ્રાર્થના કરે તો કેવું આશીર્વાદરૂપ થયું ગણે? આખરે તેઓના હાથ ચોખ્ખા છે અને તેઓ બરોબર મનુષ્ય જાતીની સ્વતંત્રતા માટે લડી રહ્યા છે એવો તો તેઓમાંના કોઇથી પણ દાવો થઇ શકે તેમ નથી અથવા જો તેઓનામા સમજણ આવે અને તેઓ પોતાના હુકમો અને હાથ સાફ કરવા મંડી પડે અને પોતાના અમલ હેઠળ દબાયેલા અને શ્રીમંત વર્ગોના ભોગને માટે રાખેલા સઘળા લોકોને આઝાદ કરે અને નવા જની પરમકૃપાળુ ઇશ્વરની સહાય માંગી તેને અનુસરે તો કેવું આશીર્વાદરૂપ થઇ પડે? પરંતુ અમે જાણીએ છીએ કે આ શબ્દોનો આ ચાળતે કશો અર્થજ નથી કેમકે આપણી ઉપર આજે દઇતનું સામ્રાજ્ય સ્થપાયું છે અને પોતાનો કર વસુલ કર્યા વીના તે આપણને છોડશે નહી.

તેમ છતાં ઘનઘોર વાદળમાં અત્યંત ઝાંખી તોયે રૂપેરી રેખા નિહાળીને અમને કંઇક સંતોષ થાય છે. આપણે જોઇએ છીએ કે યુદ્ધના સપ્તન માર્ગોથી માનવીઓના માં હૃદયપલટો થવા લાગ્યો છે અને તેઓના મહ રળવા લાગ્યો છે. હીંદુસ્તાનમાં આપણે જોઇએ છીએ કે બ્રીટીશ સરકારને લોકોના માનીતા નેતાઓ, જેમને ન્યાયની લડત લડવાના કારણે કેદખાનામાં ઓંધી રાખવામાં આવ્યા હતા, તેઓને લોકોને પાછા સ્વાધીન કરવાનું કહાપણ આપ્યું છે. તેને છેવટે સુજ્યું છે કે વીચાર સ્વાતંત્ર્ય અને વાજબી વીચારો વ્યકત કરવાના સ્વાતંત્ર્યપર કાબુ મુકવો વ્યર્થ છે. આપણે આશા રાખીએ કે જેને માટે તે આ યુદ્ધમાં લડી રહેલું હોવાનો દાવો કરે છે તે વસ્તુ તેના અમલ હેઠળની ચાલીસ કરોડની પ્રજા પાસેથી છીનવી લેવાની પોતાની અસંગતતા પણ તે નુરતામાં સમજતી થઇ જશે.

અહીં દક્ષીણ આફ્રીકામાં આપણે જોઇએ છીએ કે રાજકર્તાઓની આ દેશના મુળ વતનીઓ (નેટીવો) તરફની વલણમાં ઘણોજ ફીકરો છતાં કંઇક ફેરફાર થવા લાગ્યો છે. તેઓ પ્રત્યે તેઓએ કેટલી નીષ્કાળજી બતાવેલી છે એ તેઓને ભાન થવા લાગ્યું છે. વસ્તીવધારાની મુખ્યતા અને ઘણુંખરાંમાં સઘળા જોહાનીસ ઉભા કરી શકતા હોવા છતાં અહીં તેઓના સામે જમીની અને વધુના અધારે જોહાવો પાડવાની મુર્ખાતાનું તેઓને ભાન થવા લાગ્યું છે. વળી હીંદીઓને પણ આ દેશમા ઇન્સાફ આપવામાં આવ્યો નથી એ પણ તેઓ સમજવા લાગ્યા છે. સમયપલટો થઇ રહેલો હોવા વીષે જાણતાં 'નાતાલ ટેલી ન્યુસ' કહે છે કે "પૃથ્વિ કે જે સઘળા —આર્થીક, નૈતીક અને તેમજ આધિક અને રાજકીય—વર્તુળોમાં લડાઇ રહ્યું છે તે બાજ ધુંધ અને ધ્વંશોની જુની દીવાલો તોડવું જાય છે. જુની વ્યવસ્થા નષ્ટ થતી જાય છે અને તેના જગા માટે તે દક્ષીણ આફ્રીકાને બનાવટ મુકી જશે એમ માનવું

લેવું અશક્ય છે.” ડરબનના મેયર મી. ફ્રેઝર એલીસ પ્લાઝિન હૌંદના હાઇ કમીશનરના માનમાં થએલી સભામાં બોલતાં બોલ્યા હતા કે: “આ યુધ્ધ અને હૌંદી તેમજ દક્ષીણ આફ્રીકાનું ભવિષ્ય જે તેમાં ભાગ લઇ રહ્યું છે તેનું એક પરીણામ એ આવશે કે તેમાં ભાગ લેનારાઓ વચ્ચે સારી સમજુતી સ્થપાશે. એ વસ્તુ થવીજ જોઇએ. ન થાય એ અસંભવીત છે. . . . હું એમણે વખીને કહીશ કે રસ્તુમુખીથી ઘણે દુર અહીં ખુદ ડરબનમાં જતી આતી વચ્ચે થવારે સારી સમજુતી સ્થપાશે એટલુંજ નહીં બલકે સ્થપાઇ રહી છે. કેમકે બન્ને જાતીઓ એક સાથે સંપર્ક સાધી રહી છે. આપણે આશા રાખીશું કે ઘડી આવી પહોંચે તેની લાંબી મુદત પહેલાં અંગ્રેજો અને હૌંદીઓ વચ્ચે હસ્તી ધરાવી રહેલા કૃત્રીમ અંતરાયો દુર થઇ જશે. એમ નહિ થવાનું કશું કારણ નથી. પુર્વ એ પુર્વ અને પશ્ચીમ એ પશ્ચીમ રહેશે એમ કીપલીંગે કહ્યું હોય પરંતુ પુર્વ હોય યા પશ્ચીમ હો આપણે સૌ એકજ માર્ગથી આવેલા છીએ અને એકજ ધ્યેય જઇ રહ્યા છીએ.”

આ વચનો કીંમત આ નારા છે. જો કે એ વચનો અને વર્તન વચ્ચે દુખીતી અસંગતતા રહેલી છે તેમ છતાં તે હકીકત આંધી નથી નીકળ્યા અને વર્તનને દોરનારા નહીં થઇ પડે એમ માની લેવાનું કશું કારણ નથી. આ ચીન્હો ઉજ્જવળ ભવિષ્યને માટે ઘુમસુચક છે પરંતુ શું આ ભયંકર માનવ સંહાર અને સેકડો વર્ષોની અનુભવની કૃતીઓનો નાશ એ તેની કીંમત આપવી પડશે? ઇશ્વર તેમાંથી બચાવે.

કેળવણીની સમાન તકોબાબત ખાં સી ધર્માધ્યાર્નું સ્પષ્ટ વકતવ્ય

ડરબનના રોન્ટ પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએશન સ્કુલમાં સભા રવીવારે પ્રવચન કરતાં રેવરન્ડ વરનન કનમેને દક્ષિણ આફ્રિકામાં કેળવણીની કદીમાં વર્તતા વર્ણભેદને સખ્ત શબ્દોમાં વખોડી કાઢયો હતો. તેમણે કહ્યું કે: “ઇંગ્લાંડના ખાસની ધર્મના નેતાઓએ હુક મુકતપણે પ્રસિધ્ધ કરેલા બંધ મુદ્દાના ઠરાવોના બીજો અને સૌથી અગત્યનો મુદ્દો એ છે કે: ‘પ્રત્યેક બાળકને, જાતી કે વર્ણનો ભેદ પાડયા વિના તેની શક્તિઓ નો બીલકુલ કેળવણીને માટે જરૂરી કેળવણીની સમાન તકો અપાવી જોઇએ.’ આ આદર્શથી દક્ષિણ આફ્રિકામાં આપણે કેટલા દુર છીએ એ આપણે સૌ જાણીએ છીએ. આ દેશમાં જ્યા સરીખમા સરીખ વર્ગને માટે પણ કેળવણીની કશી વ્યવસ્થા નથી ત્યાં સમાન તકોની વાતજ કયાં રહી? અહિ હું હૌંદીઓ અને નેટીવોનું સુચન કરું છું, કે જેઓને નિશાળમાં કેળવણી પામવાને ઘરેક દરેક કલાકની ફી ભરવા પડે છે. આ વસ્તુસ્થિતિને માટે આપવામાં આવતાં સાધારણ બહાના આપણે જાણીએ છીએ—કેળવાયેલો નેટીવ કે હૌંદી કેળવણી પામ્યો નથી અમારી ભાષા કે; તેને તેની પોતાની અગત્યતાનું ભાન થાય છે અને અંગ્રેજ્યો થઇ રહે એજ કાર્ય ઓછે ભાગે કરીને તે અંગ્રેજનું પોશણ ઉતારી પાડે છે. આ બહાનાઓમાં નવું કશું નથી. એકસો વર્ષ પર જીવનમાં મહત કેળવણીના પ્રચાર સામે વિરોધ કરનાર એ ટોરો એવાજ બહાનાં હતાં. પરંતુ એ જોયા સ્વાર્થી વિરોધને દુર કરી દેવામાં આવ્યો હતો અને હું દ્રઢ મતથી કહી શકું છું કે આજે ડરબનમાં વસી રહેલા અંગ્રેજોના પુર્વજોમાંના દશ ટકાને મહત કેળવણીની પ્રથા દાખલ થવાથી ફાયદો થયો હતો.” આ બનાવને કહ્યું કે વસ્તીનો એક વર્ગ પોતાનું સામાજીક જીવન એકાન્તવાસમાં ગાળી શકે એ માન્યતા બીલકુલ બુલભરેલી છે. આફ્રિકામાં જન્મ રહેલે બાલ કરી વેસ્ટ કોસ્ટપર નેટીવોની કેળવણીનું અને રહેણીકરણી પોશણ બદલું ઉંચું છે, આ સ્થિતિની સરખામણી ઇગ્લાંડની સ્થિતિ અને ૧૯૧૭ની ફ્રાંસ પહેલાંની રશીયાની સ્થિતિની સાથે થઇ શકે એક દાખલામાં કેળવણીનો હક સ્પષ્ટ રીતે સ્વિકારવામાં આવ્યો હતો ત્યારે બીજામાં તેનો સહંતર અસ્વિકાર કરવામાં આવ્યો હતો. પરિણામ એ આવ્યું કે રશીયાના રાજકર્તાઓપર સજજ આફત આવી પડી. એ પરથી પડેલો સોદાની જરૂર છે કે સામાન્ય જનતાને અજ્ઞાનતામાં રખડાવવાથી તેનું આર્તિક પરિણામ ખુનખેજી અને અરાજકતાજ આવે છે. મી. બનમેને જણાવ્યું કે કેળવણી માંગી લેવાના ગોદવાવો નષ્ટ થવા જોઇએ. જુની આંધળ પ્રથા હવે ચાલુ નહિ થઇ શકે અને પૈસાદારો અને સારી સ્થિતિના લોકોને માટે ખાસ નિશાળો હોવાનો નિયમ હવે ચાલી નહિ શકે. આ પ્રમાણે કહેવું એ મારે માટે ગેરવ્યું સહેલું નથી કેમકે દક્ષિણ આફ્રિકામાં સૌથી અગત્યની આવી નિશાળો ગોરે ભાગે આપણા પોતાનાજ દેશો તરફથી સ્થાપવામાં આવે છે અને હું સારી રીતે જાણું છું કે તે ખરેખ સારું કામ કરી રહી છે. દેશબંધુ આપણે નિશાળો માટે પ્રહાર કરવો એ જોકે અસંત જરવાજનો સ્વભાવ, છતાં કેળવણીની આદર્શ કદીમાં એવા જનતી સેવકોને માટે સ્થાન નજ હોઇ શકે.

ગ્રુપ એરિયા કમીશનરની હકીકતપર ‘નાતાલ ટેલી ન્યુઝ’

‘નાતાલ ટેલી ન્યુઝ’ લખે છે:

“અમે અઠવાડીયા સાંટી હાલમાં તેમના થએલાં સ્વાગત પ્રસંગે હૌંદના નવા ગ્રુપ કમીશનર સર શહેજાદ અહમદ ખાને સંપ ચિંતે હકીકત કરીને દક્ષિણ આફ્રિકા । હૌંદી કલ્યાણનું મુળ પકડયું હતું “જે ઘરમાં કુસંપ હોય તે ઘર ટકી શકતું નથી અને હૌંદી કોમમાં જ્યાં સુધી સંપ નહિ થાય ત્યાં સુધી નાગરીકત્વના હકો જે તેઓ માગી રહ્યા છે તે તેઓ કદી મેળવી નહિ શકે.”

“પરંતુ હાલ કમીશનરે એ હકીકત માત્ર હૌંદીઓનેજ નહોતી કરી. તેમણે કહ્યું હતું કે હૌંદીઓનો મુલાકાત ગ્રુપ વોપો જોઇએ પરંતુ તેના રચનાત્મક પરિણામો તોજ આવી શકે જો અંગ્રેજોનો પણ સહકાર મળે. શું એ મળશે ખરો? અમાર મુજી તો નથી મળતો. કારણ કે વરપાસાઠના વરદથી અને તે પણ કમનસીબ પરંતુ સત્ય હકે બહલાતો ભય છે. મુદ્દે કે જે સબળા—આર્થીક અને નૈતિક તેમજ આર્થીક અને રાજકીય—સ્તુંભોમાં જડાઇ રહ્યું છે તે ખાસ કરીને અને દેશોની જુની ઇમારતે તેવું ભય છે જુની વ્યવસ્થા નષ્ટ થતી ભય છે અને એ જાનવું અશક્ય છે કે તેના જવાની સાથે તે દક્ષિણ આફ્રિકાને અનામત રહેવા દેશે. એટલું તો ચોક્કસ છે કે જે કોઇ પક્ષ નવી વ્યવસ્થા ઘડી તેના કર્યાની આગેવાની તેમજ પડીશે સમાયેલ થશે. તેમાંજ આ દેશમાં આપણી સમક્ષ ઉભેલા જેવા મુંઝવણભરેલા સવાલમાં પણ આશાનું સ્થાન રહેલું છે. નર રાજકારણ બાજુ વિશ્વાસને માટે એવાંય બહોળા આધાર રહ્યો છે, તેમનામાં પણ લોકોને પણ દ્રઢાવે એવો શ્રધ્ધા રહેલો છે. જે સમયનું જાણી જાય છે તે છતા પણ તેઓ માને છે કે આ સવાલનું સમાધાન હૌંદી અને અંગ્રેજ વચ્ચે સહકારથીજ થઇ શકશે. અમે તેમને આ દેશમાં આવકાર આપતાં આશા રાખીએ છીએ કે તેમની બે બહાદુર વાજબીપણું સંપુર્ણપણે સિધ્ધ થશે. પોતાનું મુકરેલ અને પસંદીત કાર્ય અંગ્રેજો અને હૌંદીઓ વચ્ચે સુમેળભાવના આદર્શ થી પ્રેરીત થઇને તેઓ શરૂ કરી રહ્યા છે એ કરતાં વિશેષ તેની સફળતાનું મુખ્યસુચક બીજું શું હોઇ શકે?”

ગાંધીજીનો સરકારને સખ્તમાં સખ્ત જવાબ

મુંબઇથી રીપોર્ટર ા ૪ મીના રોજના સરેરાશ મુજબ હાલ સરકારના કરનાતની રૂબરૂ રાષ્ટ્રપતિ નીમાયા । અબુલ કલામ આઝાદ અને પંડિત જવાહરલાલ નેહરૂ સહીત ઓગણમાં ઓળા ગામ કોંગ્રેસ હાઇકમાંડોને છોડી મુકવામાં આવ્યા છે વાયોમાં ગત ખાસ મુલાકાતમાં મીસીઝ્સે જણાવ્યું હતું કે આ બનાવની આગાહી હું કરી ચુકી છું આજ કરીથી કહું છું કે મને પોતાને આગે વળગે છે ત્યાં સુધી સરકારનો આ કરવામાં મારે ઓછે કર્યું પણ કરવું રોગ નથી, અને હીંદ સરકારને પુરા મજાનોગા પુર્વ ટેકાની ખાત્રીજ હોય તો બારી રીત તો સવિનય ગાંજ અંગે પકડાએલા કેદીઓને બંધનમાંજ રાખવા જોઇતા હતા કેમકે તેઓ વિકારતાં થઇ પડે છે, પરંતુ તેઓને છોડી મુકવામાં આવ્યા છે તેનો અર્થ હું તો આજ એજ કરું છું કે સરકારીઓ બંધનમાં પડી રહેવા સંબધી પોતાના વિચારો તેઓએ બદલ્યા છે એમ સરકાર માને છે. મારી ઉમેદ છે કે સરકારની એ બીલ કુંક મુદ્દા આજ દુર થઇ ગઇ હશે.

ગાંધીજીની રાષ્ટ્રપતિને સલાહ

રાષ્ટ્રપત મૌલાના અબુલ કલામ આઝાદને ગાંધીજીએ જનતી તારીફે ઓલ ઇન્ડિયા કોંગ્રેસ કમીટી અને કોંગ્રેસ વર્કીંગ કમીટીની મીટીંગો બોલાવવાની સત્તા આપી છે. ગાંધીજીએ કહ્યું છે કે સવિનય ભંગની સખ્ત અટકાયતોની બન કે તેમને સતા નથી બના લીધા મીટીંગો બોલે તે દરમીયાન સરકાર મોકુફ રહેવી જોઇએ એમ તમને લાગે છે.

હાઇ કમીશનરની ઉકિત

બુધવાર ડીસેમ્બર તા. ૩જીના રવજન સીદી દોલતના નાટાલ યુનિયન એસો-સીએશન તરફથી પ્રમેલા સ્વાગત વખતે નવા હાઇ કમીશનર સર રાધાબત અહમદ ખાને કરેલા વાર્તાલાપનો સવા અંકમાં અમે ટૂંક સારભ આપી ગયા હતા. આ અંકમાં તેનો વધુ ભાગ આપીએ છીએ.

તેમણે કહ્યું હતું કે "એલેક્ઝાન્ડ્રાલના પદ માંથી હાઇ કમીશનરનું પદ બધુ તેમાં તેમા દરજ્જામાં કશો ફરકનો તૈયાર થતો નથી. હું હાઇ કમીશનર થયો હું તેથી દક્ષીણ આફ્રિકા માં હીંદીઓના હાનું સમાન કરવામાં તમારો સાથી ગઈ ગયો નથી. તમારો અવાજ સાભળવા વધારવાની મારી સ્વાભાવીક અભીલાષા રહેશે અને મે પાર પાડવા માટે તમારા સહકાર પર મારો આધાર રહેશે.

"કોઇક વાર એમ કહેવાય છે કે હાઇ કમીશ-નરની ઓફીસ એ કેવળ હીંદનું એક સરકારી ખાતું છે. પરદેશોનાં ખાતાની એ માન્યતા છે કે પરદેશમાં વસતા હીંદીઓના હકોને ટકાવી રાખવા, રક્ષણ રાખવા અને તેની હીમાયત કરવી. આ ખાબતમાં કેમ પણ મતભેદ થયો હોવાના દાખલા બ્યવહારમાં જોવામા આવ્યા છે. સીવીલ માં હું એક સરકારી અધીકારી છું પરંતુ એ પહેલાં હુંલ્લાં ૧૫ વર્ષ થયાં હું બીન-સરકારી હતો. હું માનું છું કે મારી ફરજ બજાવવા મા હું બન્નેય સેવાના આદર્શોયા જ પ્રેરીત થયો છું."

હીંદીઓને તેમણે હીંદુસ્તાન સાથેનો સંબંધ ટકાવી રાખવા બધાબ્યુ અને કહ્યું કે એ તમારે માટે એક આધ્યાત્મીક કરો છે.

"અમારી સાથેનો સંબંધ ટકાવી રાખો. જેઓ અમને જોડી ગયા છે તેઓને અમે અમારા સારામા સારો ભાગ માનીએ છીએ. તેઓએ એક નવા દેશમાં બધ નવી કારકીર્દી ઘડી છે.

"મારી નોકરીની મુદત દરમીયાન મારી ધ્યેયના હીંદીઓને એકબીજ નજદીક સંપર્ક દેશના સંપુર્ણ પણે એકત્રીત કરવાની છે. કોઇ પણ બાબતના જોદો આત્મવિશ્વાસ નીવડશે. જો તમે વર્ગમિ કે ધાર્મીક જોદો પાડશો તો તે આત્મવિશ્વાસ નીવડશે. તમે સૌ એકત્ર થઇને રહો કે જેથી રજદેશમાં તમારો બાબતો તમારો કામકો સહ થઇ શકે. અઠવાડીયા તમારા દરમ્યાન સુધરવો અશક્ય થઇ પડશે."

વધુમાં સર રાધાબતે કહ્યું કે "હીંદી અને અંગ્રેજ વચ્ચે સુમેળ્યા રધાપવાના આદર્શથી પ્રેરાસાહીત થઇને હું આ દેશમાં આવ્યો છું. હું એક રાજકીય છું કે બન્ને કોમોમાં સારા તત્વો રહેલાં છે. નાટાલના બંધારણ આધાર હીંદી અને અંગ્રેજ વચ્ચેના સુમેળ પર રચાયો છે. મેં ઇંગ્લાંડમાં ૧૪ વર્ષ ગાળ્યા છે અને મારા પોતાના દેશમાં હું જોઇ શકયો છું કે બન્ને જાતીઓ એક સાથ રહી કામ કરે તેમા પ્રજાનું ભલું થયા છે. હીંદુસ્તાન હવે પોતાના ધરનું પોતે જાતે માલીક બની ગયું છે. બધરસ્થ સરકારમાં અગીયારમાંથી ૭ પ્રધાનો હીંદી છે. યુધ બાદ હીંદુસ્તાનને બંધારણીય દરજ્જો મળશે. આ સુંદર સફળતા હીંદી અને અંગ્રેજ વચ્ચેના સહકારથી જ મળી છે. હું આશા રાખું છું કે દક્ષીણ આફ્રિકા આ રાહબરા કઇ રીતે હીંદ બહ છે તેની નોંધ લેશે અને પુનીયનમાં પણ તે સિદ્ધ થશે."

યુધ્ધ બોલતાં સર રાધાબતે કહ્યું કે "તેના પર દરેક હોદ્દે હીંદીના બાકિનો આધાર રહેલો છે. બ્રીટીશ સરકારને મધુબ બને નાબુદ્દાબાયો મદદ કરવાની તેઓની ફરજ છે. બ્રીટસ્ત હીંદીઓના ત્યાગ શું મારે છે એ જો તમે જાણવા ચાહતા હો તો તેનું 'બ્રીયેન કંપ' પુસ્તક વાંચી જોજો. તેમાં હીંદી પ્રજાની જે નીંદા કરે છે. હીંદીઓ બ્રીટીશની બાજોજેક રહીને લડી રહ્યા છે. દસ લાખ હીંદીઓ મેદાનેજંગમાં છે. હું બીજા લાખ જોવા બન્યુ છું. મારી ખાત્રી છે કે આ યુધ્ધમાં હીંદીઓ કોઇ પણ કોમની પછાત રહ્યા નથી અને પોતાનું બોહી અને બન આપતાં ડરતા નથી."

અંતમાં તેમણે કહ્યું કે "દક્ષીણ આફ્રિકાના હીંદીઓએ પોતાની રથીની સુધારવાને પોતાના બહત માલુ રાખવાની જે પરંતુ તેઓએ બધારબ્ય સર અને સરકારની સાથે સંપુર્ણ સહકારથી બહર્યું જોઇએ.

"મારી તમને સલાહ એ છે કે નાસીબાસ બધ હાથ જોડી બેસી ન રહેતા. તમારા પડોશી માં પુર્ણ વીશ્વાસ રાખજો. વીશ્વાસથી વીશ્વાસ પેદા થાય છે. તમારાં બાળીબ્ય તરફ દ્રષ્ટ રાખો અને તમારી આબોરુ તેમજ આધ્યાત્મિક સ્થીતી સુધારો. હું બાણું છું કે તમારે બધી કરીબાદો છે અને હું મારી શક્તિ મુજબ બનતું કરીશ. હું બાણું છું કે તમને બધી વસ્તુઓ નથી બળી. હું તમને વચન આપું છું કે તમારો સૌથી પ્રથમ અને મોટામાં મોટો દાવો મારા પર રહેશે. હું અને મારી ઓફીસ અમારાથી બનતું કરી છૂટું."

મેયરનું બાપબ્ય

મેયર મી. ફપરે એલીસ બાઉન જેમણે માર્દોમનું પ્રમુખસ્થાન લીધું હતું તેમણે કહ્યું કે:

"હાલ તુરતના પ્રથમ નાગરીક તરીકે દક્ષીણ આફ્રિકામાં નીમાયેલા હીંદના નવા હાઇ કમીશ-નર સર રાધાબત અહમદ ખાનને આદરપુર આપવાની મારી ફરજ છે અને તેમ કરતાં મને બધોજ આનંદ થાય છે. હું તેમને હાર્દિક આવકાર આપું છું અને ઇચ્છું છું કે તમારી સર્વીસની મુદત બધીજ સુખરૂપ નીવડો. મારી બાત્રી છે કે એ પ્રસ્તાવમાં કરજનના બધા નાગરીકોના મને પુર્ણ સાથ છે.

"હાઇ કમીશનર પ્રજની તયારીબામાં એક બારે ફટોગ્રાફીના વ્યવસાયમાં દક્ષીણ આફ્રિકા આવ્યા છે. આજે હીંદુસ્તાન અને દક્ષીણ આફ્રિકા એ બન્ને દેશો દક્ષીણ આફ્રિકા કે હીંદુસ્તાન, બધારે, દુનીયાએ કદી નથી જોયા એવા સુધારા ને આવી પડેલા એક મહાન બાબતી સામે ખુબ બાર મુકમાં દેખાયેલા છે. અને સંતોબની બાત છે કે બધા કસોટીના સમયે એ બન્ને દેશો એક સાથે ઉભેલા છે.

"આ યુદ્ધનું અને તેમાં હીંદના અને દક્ષીણ આફ્રિકાના યુધરનો જે ભાગ લઇ રહ્યા છે તેનું એક મરીબાણ કુએ આવશે કે તેમાં સામેલ થએલાઓ વચ્ચે તમારે મારી સબધુતી બશે. એમ ન બાય એ નાનીબ નથી લાગ્યા.

"સંકટ એ મહાન ઓજાર છે. બણબાન માનુબો જ્યારે સંબોગોના વમળમાં ઝોકાબેલ હોય છે, મેતની ઘડીએ એક બીજાનું રક્ષણ કરવાને એક સાથે ઉભા રહી જાય છે, યોજનાઓ ગોઠવે છે અને દુબો મહત કરે છે ત્યારે તેનું અનિવાર્ય પરીબામ અરસ-પરસ માન ઝુધવ્યા સીવાય બીજું આવી શકે જ નહીં અને એ ઘડીયો તેઓ બીજ બને છે.

"ઉત્તર આફ્રિકામાં હીંદીઓ અને અંગ્રેજો ખેલાંતેલ રહી જે લડાઇ લડી રહ્યા છે તેનો અંત આવતાં તેઓનો વચ્ચે જે સામ્યથી પ્રવર્તશે તેના કોઇ પણ બીજી વસ્તુથી કુદવાનું અશક્ય છે. તેઓ એક બીજાને સહયો પ્રથમજ ઓળખતા થશે અને એ જ્ઞાન અન્યબણીઓ ઉત્પન્ન કરનાર નીવડશે. એથી બધીને હું કહીશ કે લડાઇના મેદાનથી ઘણોજ દુર બુદ્ધ આ કરજના મોજા આ અદ્રશ્ય, કે જેમાં બન્ને બાજ સહ રહ્યા છે, તથી જાતી વ્યક્તો વચ્ચેનો સંબંધ સુધરશે એટલુજ નહી પરંતુ સુધરી જશે. અને હું આશા રાખું છું કે આપના આગમનથી એ સંબંધ વધારે ઉંડો અને દ્રઢ બનશે અને આપને પુનઃ હીંદુસ્તાન જવાનો પ્રબાત આવે તે પહેલાં આપના દેશબંધુઓ અને ગોરા દેશ બંધુઓ વચ્ચે રહેલા અંતરાયોમાંના કેટલાક દુર થઇ ગયેલા હોવાનો અને એક મહાન વારસામાં આપણે પ્રવેશ કરી રહ્યા છીએ તે સમજવા અને તેની કદર બુજવાનો આનંદ અનુભવીશું.

એ વસ્તુ નહી બનવાનું કશું કારણ નથી. આપે બોધીએ કહ્યું છે તેમ પુર્વ તે પુર્વ અને પશ્ચિમ તે પશ્ચિમ રહેશ પરંતુ આપણે બેઓ એકજ ભાગોથી આવેલા છીએ અને એકજ ખોળે જન્મ રહ્યા છીએ."

—o—

ઓરીયેન્ટ કલબમાં

રવીવાર ડીસેમ્બર તા. ૭મીએ મસીર્બોમાં આવેલી ઓરીયેન્ટ કલબમાં નવા હાઇ કમીશનર સર રાધાબત અહમદ ખાનના માન માં મોર્ડન પાર્ટી આપવામાં આવી હતી. ૧૨૦૦ જેટલા અહેમાનો હાજર હતા. સર રાધાબત અહમદ ખાને સમાજ સેવાની જરૂર પર ભાર મુકતાં જણાબ્યું કે એક નવા સમાજ સુધારાનું કામ કરનાર તરીકે હું કહીશ કે તમારા બંનતા ઓછા બાગ્યશાળી બાઇઓમાં સમાજ સેવા કરવાની બન્ને જરૂર છે. તમારે ધર્મ તમને પરોપકાર કરવાનું ફરમાન કરે છે. કરજન અને એલેકાનીસબર્ગમાં હીંદીઓને માટે એક ઇસ્પીતાલની અને મજુર વર્ગના હીંદીઓ માટે પુરતી બગડા સાથે ટેકનિકલ ઇન્સ્ટીટ્યુટો ની બધીજ જરૂર છે.

હિંદીઓનું પ્રવેશન

કાયદાની માગણીને સીટી કાઉન્સીલનો ટેકો

ડરબન સીટી કાઉન્સીલની ડીસેમ્બર તા. ૫ મીએ મળેલી મીટીંગમાં ડરબનમાં પુરોપીયનોના સત્તાઓમાં હીંદીઓનું પ્રવેશન નિરાશા જનક રીતે વધતું જતું હોવાની ફરિયાદો કરવા માં આવી હતી. ઓકટોબર તા. ૨૧ મીએ ડર્બીના મળેલી નાટાલ મ્યુનીસીપલ એસોસીએશન ના વાર્ષિક મીટીંગમાં પસાર થએલા ઠરાવનો હવાલો લીધે મોટી બહુમતિથી ટેકો આપ્યો હતો. આ ઠરાવમાં એવું જણાવવામાં આવ્યું હતું કે "મુમ કમીશન રીપોર્ટમાં ગમે તે હોય પણ નાટાલની રવાનિક સત્તાઓની આ કોન્ફરન્સ એવો દઢ મત ધરાવે છે કે હીંદીઓનું પ્રવેશન આ પ્રાંતમાં અતિ ગંભીર ભય ઉપજાવી રહ્યું છે અને મુકરી પ્રધાને તા. ૫ ડીસેમ્બર ૧૯૩૮ ના રોજ ડરબન સીટી કાઉસીલના રેપ્રેઝેન્ટેશનને જણાવેલા પોરણપર પાર્લામેન્ટની આવતી બેઠક માં કાયદો લાવવા સરકારને વિનંતિ કરે છે."

પણ્ણી ચર્ચા બાદ કાઉસીલે બાનગી મીલકતોના હાયટલ ટીકામાં હીંદીઓને તે વેચવાની બાબી કરનારી કલમ દાખલ કરવાના પોતે સામેલ થઇ શકે અને તે નબાવવાનો ભય આપી શકે એવો કાયદો લાવવાની ફરજાત પર પુરતો ટેકો નહિ મળવાથી છટી પડ હતી.

મીસીસ એલીય બેનસને પ્રવેશનના બધ વિષેનો ઠરાવ પાછો ખેંચી લેવા કાઉસીલરોને વિનંતિ કરી હતી તેણે જણાવ્યું કે દક્ષિણ આફ્રિકામાં અને દરિયાપાર હીંદીઓ ગાલ્ વુદ્ધમાં બ્રીટીશ સામ્રાજ્યને ઘણીજ મદદ કરી રહ્યા છે. તેમણે કહ્યું કે બીજા મોટા સવાલોની આગળ પ્રવેશનનો આ સવાલ કશો વિસાતનો નથી. જો પુરોપીયનોને મીલકતો હીંદીઓને વેચવાનો ક્ષોભ ન રાખે તો આજે કે તેનું અરધું પણ પ્રવેશન રહે નહિ.

મી. જે. એમ. ફેરીસે કહ્યું કે કાઉસીલે સ્થિતિ સુધારવાને પોતાનાથી બનતું સધળું કર્યું છે. પરંતુ હજુ ઘણા આઘાડીયામાંજ પ્રવેશન બધાના બનવ બન્યા છે. એ વસ્તુ ખરેખર ગરમજરની છે અને તેને અટકાવ્યા વગર છુટકો નથી. વધુમાં મી. ફેરીસે કહ્યું કે હીંદીને અને યુદ્ધના મેદાનમાં તેની હિંમતને આપણે યથાણી સમજીએ. આપણે શૌ જાણીએ છીએ કે હીંદીઓએ યુદ્ધમાં મહાન સેવા બજાવેલી છે પરંતુ આ એક જુદી વાત છે. આપણે હીંદીઓને ઇન્સાફ આપવા માંગીએ છીએ પરંતુ આપણે યુરોપીયનોને પણ ઇન્સાફ આપવા માંગીએ છીએ

મી. જે. કાઇ પુછયું કે સીટી કાઉસીલને પ્રીન્સીપલ કમીશ્નર ઓફીસર તરફથી કોર્ટ-ઇ કમીટીની મીટીંગ બોલાવવા સુચનારો કાગળ મળ્યો હતો કે નહિ?

ટાઉન ક્લાર્ક મી. ઇ. પી. સ્કોટે જણાવ્યું કે મોરેન્સ કમીટીની રિમણ અને હાલની કામ્પ્લ્સનો વિષે તપાસ કરનારો એક કાગળ મળ્યો હતો.

મી. કાઇ કહ્યું કે હું ધારું છું કે પ્રધાને એકન્ડેમ રોડના એક રહેઠાણના બદલ બીજા ચ્યો કરવાને મીટીંગ બોલાવવા કમીશ્નર્સનાં ઓફીસરને સુચના કરી હતી.

જો એ બાબતના કંઈ પણ પત્રવ્યવહાર બંધાગ નહિ આવે તો હું પ્રધાનને એ બાબતમાં મળવા ધારું છું.

મી. વીલફ્રેડ નાયર કાઉસીલરોને આધારભુ બુદ્ધિ વાપરવા જણાવ્યું. હાલનો વખત પ્રવેશના સવાલને જોખવાનો નથી પુરોપીયનોને સમજાવવું જોઇએ કે હીંદીઓ પણ સહરમો અને સુશિક્ષિત જનો બની શકે છે.

મી. એ એલ. બાન્ડ્રો જણાવ્યુ કે કાઉસીલ ઠરાવને ટેકો નહિ આપે તો સ્થિતિનો ખોટો અર્થ કરવામા આવશે.

ટાઉનલ ટીકામાં હીંદીઓ વિરુદ્ધની કલમ નાબુદીનો કાઉસીલે ખર્ચ ઘટાડવાની સુચનાના સંબંધમાં મી નાયરે જણાવ્યું કે કાઉ-સીલને કોમના કોઇ પણ વર્ગની સામે જોહુકમ પાડવાનો હક નથી. એ તો હીંદીઓ પાસેથી રેટપેયરો તરીકે પૈસા લઇને તેના તેમોની સામે જ ઉપયોગ કરવા જેવું થયું.

મી. કાઇ કહ્યું કે મને હીંદીઓની વિરુદ્ધ કશ નથી પરંતુ નિર કુશ સિરાદીતાઓ યુરોપીયન સત્તાઓમાં દાખલ થઇ રહ્યા છે એમાજ ઘણા માં ડરબનીઓ એવા કેસ મારી જાણમાં છે. હું બધાને માટે ઇન્સાફ માગું છું. પરંતુ પ્રવેશનના સંબંધમાં મહ સામના કરવા પડવાનો આવ્યા નથી.

આન હોસ્પીટલ એન્ડ ડીસપેન્સરી ટ્રસ્ટ

મરહુમ આર. કે આન પોતાની મીલકતનું ટ્રસ્ટ કરી ગયા છે જે આર. કે આન હોસ્પીટલ એન્ડ ડીસપેન્સરી ટ્રસ્ટ તરીકે ઓળખાય છે. આ ટ્રસ્ટના ટ્રસ્ટીઓએ બહેર પ્રજાની જાણ માટે નીચે પ્રમાણે નિવેદન બહાર પાડયું છે. ૧૯૩૯–૧૯૪૦ અને ૧૯૪૦–૧૯૪૧ ના બે વર્ષનું સરવૈયું નીચે મુજબના આંકડામાં બતા-વેલું છે.

૧૯૩૯–૪૦ માં રમાવર મીલકતો જેમાં હાલ પરગેઝયો વેચાગેલા જમીનના ટુકડા, રોકાગેલી રાકમ, બોન્ડ અને મીલ્ડીંગ સોસાયટીઓ અને બેંકોમાં પડેલા નાણાંનો સમાવેશ થાય છે. પા. ૪૨૫૮૬–૯–૫ ૧૯૪૦–૧૯૪૧ માં પા. ૪૪૩૫૬–૭–૩. ટ્રસ્ટની પણ મહત ડીસપેન્સરી-ઓ છે જ્યાં ગરીબ હીંદીઓને મહત દાકતરી તપાસ અને દવા મળે છે.

કોરલુકની ડીસપેન્સરી સોમવાર સિવાય બાકીના દિવસોએ ખુલ્લી રહે છે. ડો. જી. એમ. નાયકર તેમાં હાજરી આપે છે અને આસિક ૨૦૬૦ જેટલા દરદીઓ તપાસાય છે. આ ડીસપેન્સરી તા. ૧ જાન્યુઆરી ૧૯૩૮ ના ખુલી મુકાઇ હતી.

સેમ્બસ રોડની ડીસપેન્સરીમાં ડા. એન પી. દેસાઇ હાજરી આપે છે. તેમાં ૬૭૬ જેટલા દરદીઓ તપાસાય છે. અને ડીસપેન્સરી તા. ૧ જાન્યુઆરી ૧૯૩૯ ના ખુલી મુકાઇ હતી.

આગ્રેની બાજે રીવાઇલેકના રહનાપરની ડીસ-પેન્સરી સવારે ૮ થી ૯ વાગ્યા સુધી ખુલ્લી રહે છે. તેમાં ડો. જી એમ. નાયકર હાજરી આપે છે અને માસિક ૧૮૬ જેટલા દરદીઓ તપાસાય છે. આ ડીસપેન્સરી તા. ૧ જુલાઇ ૧૯૩૯ થી શરૂ કરવામાં આવી હતી.

મેરીટઝબર્ગ આર્મન એનેવોલન્ટ હોમની વિનંતિથી ટ્રસ્ટે હમણાજ પણ મીટરબેરીટઝ રટ્રીટ, મેરીટઝબર્ગમાં આવેલા કોલગ્રુ ડીસપેન્સરી ખોલી છે જેમાં ડો. એમ આર. દીનદાયલુ હાજરી આપે છે.

ખીમટાઇ રટ્રીટમાં હાલ જ્યાં બાજુ સોશ્યલ સેન્ટર આવેલું છે ત્યાં એક સુવારક ખાતું બોલવા ટ્રસ્ટે નાટાલ પ્રાંતિક સરકાર સાથે પત્રવ્યવહાર કર્યો હતો. ટ્રસ્ટે મકાન બાંધી આપવા કબુલ્યું હતું અને પ્રાંતિક સરકારને તે ચલાવવા વિનંતિ કરી હતી. પરંતુ પ્રાંતિક સરકારે કંઈ ગ્રાન્ટણી રિયકારી નહિ તેથી એ યોજના પડી ભાંગી છે. સેન્ટ થેરેસા રોડ મેરીનવાળી ડીસપેન્સરીનું મકાન પણ ટ્રસ્ટે બાંધી આપવા કબુલી પ્રાંતિક સરકારને તે ચલાવવા ગ્રાન્ટણી કરી હતી પણ એ ગ્રાન્ટણી સરકારે રિયકારી નહિ.

પ્રાંતિક સરકારની આ વલણને લીધે ટ્રસ્ટને મરહુમ મી. આર. કે. આનની બોગાંની એકજ ઇમ્પા પાર પાડવી રહી હતી અને તે ટ્રસ્ટની આપક અનુસાર ગરીબ હીંદીઓ માટે મહત

ઇવાપાના ચલાવવાની ડીસ્પેન્સરીઓના દરદીઓની ઘણી હાજરીપરથી તે મરીઓની જરૂરીયાત પુરી પાડી રહી છે એ સિદ્ધ થાય છે.

કલેરવુડ, સેાનદસ રેાડ અને અગમેનીપરની ડીસ્પેન્સરીઓના સરેરાશ માસિક ખરચ અનુક્રમે પાઉંડ ૬૭–૧૦–૦, પાઉંડ ૨૪–૭–૦ અને પા. ૨૪–૧૪–૦ માલ છે. અને દરદની સરેરાશ માસિક આવક પા. ૨૩૦–૭–૦ છે .. આવક રમીશ રહીતના મેડીસીન બાબ્દોઝસાર્યથી થાય છે.

દરદની ગુદીનેા મેાટેા ભાગ મીયરજે કરી આવેલી વિસ્તાર જમીનમા છે જેનુ વેચાણ હાલે ધીમે ધીમે થાય છે અને જે હવે કરબના કમ્યુનીસી પાલીટીની એકસપ્રેાપ્રીએશન સ્કીમમાં આવી જાય છે.

આ ડીસ્પેન્સરીઓ ચલાવાય ઉપરાંત દરરે પા. ૧૧૦૦–૦–૦ની રકમ બાર બીજાનાનુ એક ીંજ આપતા સેન્ટ એડન્સ હેાસ્પીટલને આપી હતી જેનાના બે બીજાના કમેરા ગરીબ હાેંદીઓ તે માટે અનામત રહે છે. આ વેાર્કને મરહુમ મી. આર. કે. ખાન વેાર્કનું નામ આપવામાં આવ્યું છે.

દરરે પા. ૬૬૬ ની રકમ એજ હેાસ્પીટલને એકસ-રે નું યંત્ર ખરીદવા અને પા. ૬૬૬ એ યંત્ર રાખનારને એક રૂમ બાંધવા આપી હતી.

કુક ગુકન ઉપર વધુ પા. ૫૪–૧૬–૬ ની રકમ જીવના હાેંદી દરદીઓ માટે બાસ ગાદલાં ખરીદવા આપી હતા.

મેકેાર્ક હુલ્ક હેાસ્પીટલ કે હાેંદી દરદીઓ બે જે તેણે બે હેાસ્પીટલ બંધાવી હતી તેના તે બધાને બહુ ગમી હતા દરરે તેને પા. ૨૦૦ ની રકમ આપી હતી.

દરદીઓ ડેા. કે ગુપ્તમ અને ડેા. એમ. મરમાણસે ઝુહાલાગમાં આપેલી સેવાઓ માટે તેમેાનેા આભાર માને છે અને પ. જી. એમ. નાયકર અને ડેા. એન: પી. દેસાઇ જેમેા હાલ ડીસ્પેન્સરીઓ ચલાવી રહ્યા છે તેમેાનેા આભાર માને છે.

અંગ્રાળામાં નવી પાર્ટી

અંગ્રાળના પ્રધાનમંડળે રાજીનામું આપ્યા બાદ ગવર્નર જનરલ તરફથી તેડાગ એક પ્રેાગ્રેસીવ કેબીનેટના પાર્ટી નામનેા નવેા પક્ષ ઉભેા થયેા છે. મુસ્લીમ લીગના પ્રમુખ મી. એમ. એ. જીનાહએ પ્રધાનમંડળ રચવાને તારે કરી પેાતાના આ પક્ષમાં માટે ૪૮ કલાકમાં ખુલાસેા માંગેા છે અને નહિ મળે તેા સાસ્તાજીને માટે લીગ તરફથી તેમની સામે કામ ચલાવવાની ધમકી આપેલી છે.

રશીયામાં જર્મનેાને બહેલી નુકસાની

મેાસ્કેાનુ પત્ર 'પ્રાવડા' લખે છે કે સેાવીયેટ યુનીયન સામેના પાંચ અઠવાડીયાના યુદ્ધ દરમીયાન માર્યા ગયેલા, ઘાયલ થયેલા અને કેદ થયેલા જર્મનેાની સંખ્યા ૬૦ લાખની થાય છે. એ ઉપરાંત જર્મનેાએ ૧૫૦૦૦ ટેંકેા, ૧૩૦૦૦ વિમાનેા, ૬૯૦૦૦ બંદુકા અને ગેારીલેાકીક રાકેટસેાની મેાટી સંખ્યા ગુમાવી છે.

લીટલની બે મેાટી બનવારેા કુબી ગઈ

બ્રીટીશ બનવાર "પ્રીન્સ ઓફ વેલ્સ" (૩૫૦૦૦ ટન) અને કુઝર "રીપલ્સ" (૩૨૦૦૦ ટન) મલાયા પરના જાપાનના કુમલાનેા સામનેા કરતાં કુબી ગઇ હેાવાનું એડમીરાલ્ટી તરફથી જાહેર થયું છે પેકીંગેાથી આવેલા ખબર જણાવે છે કે મલાયાના પુર્વ કીનારાપર જાપાનના દરિયાઇ વિમાનેાથી તેને કુબાડવામાં આવી છે. "પ્રીન્સ ઓફ વેલ્સ" માં ૧૫૦૦ માણસેા અને "રીપલ્સ" માં ૧૨૦૦ હતા. "પ્રીન્સ ઓફ વેલ્સ" અને "હુડ" એ બે બ્રીટીશની મેાટામાં મેાટી બનવારેાએ "બીસ્માર્ક" અને "બીસ્માર્ક" જરમન બનવારેાનેા પીછેા પકડયેા હતેા જેમા "હુડ" કુબી ગઇ હતી અને "પ્રીન્સ ઓફ વેલ્સ" જખમી થઇ હતી. વધા "પ્રીન્સ ઓફ વેલ્સ" એ ગનવાર હતી કે જેમાં પ્રા. ચર્ચીલ અને પ્રેસીડન્ટ રૂઝવેલ્ટ વચ્ચે એટલાન્ટીક મહાસાગરમાં ઐતિહાસીક વાટાઘાટ થઇ હતી "રીપલ્સ" બનવાજ કરબન આવી હતી જે વખતે જનરલ સ્મટસે તેના બચાવેા કર્યા હતા અને ચર્ચીલરને બાપણુ આપ્યું હતું.

અમેરીકાના જાપાનીઝોને જાપાન સરકાર સામે વિરેાધ

જાપાનીઝ અમેરીકન સીટીઝનશીપ લીગ કે જેના અમેરીકામાં ૨૦,૦૦૦ મેમ્બરેા છે તેના પ્રતિનિધિઓએ જાહેર કર્યું છે કે જાપાનના આક્રમણખારે લીગ વખેાડી કાઢે છે અને યુનાઇટેડ સ્ટેટસમાં વસતા જાપાનીઝેા અમેરીકા પ્રત્યેની પેાતાની વફાદારી જાહેર કરે છે. એસએનજેલ્સ ખાતેના જાપાનીઝ માર્ગદર્શનના તંત્રીમાનપત્ર 'ઇસી ન્યુઝે' પેાતાની સેવાઓ યુનાઇટેડ સ્ટેટસના સંરક્ષણ અર્થે ન્યાય ખાતાને અર્પેલ કરેલી છે.

એમરજન્સી રેગ્યુલેશન્સની રૂએ થએલ સમ અપીલેટ કેાર્ટે રદ કરી

એક સીનેમામાં 'ગેાડ સેવ થી કીંગ' વગડતી વખતે ઉભેા નહી થવા બદલ જેેાસેફ હેાલ્ડીમાન આલ્બર્ટસ નામના માણસને મેજીસ્ટ્રેટ કેારે માં ગુનેગાર ઠરાવી સજા કરવામાં આવી હતી. તેની સામે અપીલેટ કેાર્ટને અપીલ થતાં એ કેાર્ટે ગુનેા અને સજા રદ કરી છે.

રશીયાની લડાઇ એકકુકે

મેાસ્કેાપરની બાજ ઠંડીને લીધે જર્મની તરફથી મેાકુફ રાખવામા આવી છે. હિટલર જર્મીન મેસેજ છે ત્યા જાપાન યુદ્ધમાં ઉતર્યું તે બાબત મા જર્મનેાની ચલબુદી તે ચેાખ્ખટ કરશે.

સાપ્તાહિક

હાઇ કમીશનર લિખે

'મ્રન્ડઅન ઓબ્ઝિનિઅન' ના તંત્રી જોગ,

સાહેબ, નીચેની બાબતપર પ્રકાશ પાડશેા:

૧. અંહેના હાેદના હાઇ કમીશનર કે એસબી પેાતાનેા ત્રણ વર્ષનેા રીયાટે, કયા પત્રકાર જાહેર કરે છે?

૨. કેાઇ પત્રકારને હાઇ કમીશનરેાની પરવાનગી પ્રમ બાગણ પ્રકાશ પાડવેા દેાષ તેા તે ઉપલા રીપેાર્ટેા (અભ્યાસ માટે) કયાંથી મેળવી શકે?

૩. હાેદી એજન્ટ કે હાઇ કમીશનરેાના મંત્રીઓ ઇરેાગીયન રેગ હેાય છે?

૪. અહીં આવતા હાેદી હાઇ કમીશનરને આ દેશની સરકારને સત્તાધાર–ખુશ્રા માન દેવાની ફરજ છે કે નહિ?

આવજીભાઇ રવા
સેાની છગનરાજ વસરામ.

જવાબ

(૧) દર વર્ષે રીપેાર્ટ હાેદ સરકાર તરફથી એક ચેાપાનીમાં રૂપે બહાર પાડવામા આવે છે.

(૨) હાઇ કમીશનરના સેક્રેટરીને સખવાથી મેળવી શકાશે.

(૩) હાઇ કમીશનરને સખવાથી અરજ કરીશે. કહેવાય છે કે આ દેશમાં વર્ણદ્વેષ હેાવાથી એક હાેદી કરતાં અંગ્રેજને દરેક રમણે જવું સહેલું થઇ પડે એ કારણથી અંગ્રેજ સેક્રેટરી રાખવેા અનુકુળ થઇ પડે છે.

(૪) બીજા દેશેાના હાઇ કમીશનરેાની માફક હાેદના હાઇ કમીશનરને સરકાર તરફથી પહેલું સ્થાન અપાય છે. સરકારી નેાકરેાને જાહેર માન આપવાની પ્રથા તેા હાેંદુસ્તાનમાં છે જ્યાં તેમેાને પ્રજાના નેાકર નહિ પણ દેવતા સમજવા માં આવે છે એ સઘા હાેદી નેતાઓએ અહિ દરકારી રાખેલી છે.—અ. ઇ. એા.]

—o—

પરચુરણ

—યુનાઇટેડ પાર્ટીની કેપ પ્રાંતિક કેાંગ્રેસની કેપ ટાઉનમાં ગયા મંગળવારે મળેલી બેઠકમાં બાપણ કરતાં જનરલ સ્મટસે કહ્યું હતું કે મને ઘણી વાર વિચાર થયેા છે કે જાપાને આ દુનીયામાં કેાંઇ પણ સિદ્ધ કર્યું છે ખરૂં? પરંતુ જાએ કેાંઇ પણ નહિ કર્યું" હેાય પણ અમેરીકનેાને અને આપણને દુનીયાને કેવાણાસર બતાવવાને એક કર્યાં છે.

—યુનાઇટેડ સ્ટેટસ, વેસ્ટ આફ્રિકા અને બેલ્જીયન કેાંગેા વચ્ચે નવી એરસર્વીસ શરૂ થઇ છે. અઠવાડીયામાં ૬૨ મહિનાની તા. ૧ લી અને ૨૧ મીએ યુનાઇટેડ સ્ટેટસથી મેલ ઉપડશે. અમેરીકા યુદ્ધમાં ઉતર્યું" તે પહેલાના આ ખબર છે.

—મુખ્યાર હીસેમ્બર તા. ૨ જીની રાતે ૧૦ વાગે રંગુનમાં બરતીકંપના બે સખ્ત આંચકા લાગ્યા હતા.

—યુનીયને જાપાન સામે યુદ્ધ જાહેર કર્યું છે.

—યુનાઇટેડ સ્ટેટસમાં જાપાનની મુદ્દી પાકીન્ડ ૬,૮૦,૦૦,૦૦૦ ની અકસટતામા આવે છે.

બ્રીટનેન્ડ, ઓસ્ટેરી અને ડચેનીયા કે રશીયા સામેના યુદ્ધમાં જર્મનીને મદદ કરી રહ્યાં છે તેમેાની સામે યુનીયન બાંઠવનું મીત્ર હેાઇ તેણે યુદ્ધ જાહેર કર્યું છે. એટલે એ દેશેા દુશ્મન તરીકે ગણાશે.

જાપાને બ્રીટન અને અમેરીકા સામે જાહેર કરેલું યુદ્ધ

ગયા રવીવાર ડીસેમ્બર તા. ૭મીએ પેસીફીક મહાસાગરમાં હવાઇમાં આવેલાં મોટા નૌકા મથક પર્લ હારબરપર જાપાની ટુકડીઓ કરી જાપાને યુનાઇટેડ સ્ટેટસ અને બ્રીટન સામે યુદ્ધ જાહેર કર્યું છે.

પ્રેસીડન્ટ રૂઝવેલ્ટે હવાઇપરના હુમલાની વીગત જાહેર કરતાં જણાવ્યું કે ઓવાહુ જે હવાઇ ટાપુઓમાં મુખ્ય ટાપુ છે કે જેનાપર હોનોલુલુ આવેલું છે ત્યાંની સપળા નૌકા અને લશ્કરી પ્રવૃત્તીઓપર દરોડા પાડવામાં આવ્યો હતો.

બચાવ કરવા આવી રહ્યા હતા તેટલામાં બ્રીજ ખબર આવ્યા કે પ્રીલીપાઇન્સની રાજધાની મનીલાના આકાશના દુર પુર્વ ખુણામાં આવેલાં લશ્કરી અને વીમાની મથકોપર જાપાને બોંબે વીમાની ટુકડો મોકલ્યા.

ત્યારબાદ હવાઇથી એવું જાહેર થયું કે યુનાઇટેડ સ્ટેટસની લશ્કરી આસામોટ વેરેમાં બારકડા સાથ જતી હતી તેને સેન ફ્રેન્સીસ્કોની ૧૩૦૦ માઇલ પશ્ચિમે ટોરપાડો કરવામાં આવી છે. આ ઉપરથી હવાઇની પ્રજાએ જાપાનીઓ નોકારદળથી મારો થવાની ખબર જણાય છે.

ઉપરોક્ત યુનાઇટેડ સ્ટેટસની એક માલની આસમોટ સેન ફ્રેન્સીસ્કોની ૧૭૦૦ માઇલ પશ્ચિમે થી પણ તકલીફના સીગનલ કરી રહી હતી અને એ આસમોટ ટોરપાડો થઇ છે કે નહી એ જણાયું નથી

ન્યુમીઠંથી એક સંદેશા મુજબ હવાઇપરના આ હુમલામાં ૨૪૫ વીમાનોએ ભાગ લીધો હતો.

ત્યારબાદ હવાઇથી આ ખબર પ્રસાર થયા ત્યારે જાપાનીઝ એલચીઓ મી. કુરસુ અને એમ્બસેડર નોમુરા સરકારી બાનામા હતા.

સીંગાપોરમાં તકેદારીઓ

જાપાનના આ આક્રમણીતમક હુમલાનો સામનો કરવા સીંગાપોરમાં નૌકા, લશ્કરી અને વીમાની દળના અમલદારો અને માણસોને પાછા કામ પર બોલાવી લેવામા આવ્યા છે

રંગુનથી ખબર છે કે જાપાના પ્રેરણાથી કામદારોમાં મોટા રવીવારે સુધારો કરવામાં આવ્યો છે. જેની રૂએ સપળા સશકત માણસો પાસેથી દુશ્મના સામે લડવાને કંઇ પણ પગલાં લેવાની અમલદાર સરકારના લશ્કરને સહકારો કરી આપવા નવી ભર્તી સરકારને સત્તા આપવામાં આવી છે.

ટોકીયોથી હોનોલુલુ ખાતે જાપાને દુશ્મનો કર્યો છે તે ૩૪૫૦ માઇલ દુર છે અને સાન ફ્રાન્સીસ્કો (અમેરીકા) થી ૨૧૦૦ માઇલ દુર છે.

હોનોલુલુથી એક રેડીયોના રીપોર્ટે મુજબ યુનાઇટેડ સ્ટેટસનાં એક લશ્કર વહાણ ઓહાવા હોવાને પર્લ હારબરમા બાણે મુકવામાં આવ્યું હતું. ઓહવાહોમા ૨૯૦૦૦ ટનનું હતું અને ૧૪ ઇંચની દસ તોપો ધરાવતી હતી.

બીજો રેડીયો રીપોર્ટ કહે છે કે ઓવાહુમાં ૨૦૦ માણસો માર્યા ગયા હતા.

પર્લ હારબર એ પેસીફીકના ક્રુઝર્સ્ટર તરીકે ઓળખાય છે. એ બાદ ૧૨ ચોરસ માઇલનું છે અને દરીયો શાંત હોય ત્યારે પાણીનું ઉંડાણ ૬૦ ફીટ છે. આખું અમેરીકાનું નૌકાદળ ત્યાં રહી શકે છે. બારામાં એક વીશાળ ડ્રાય ડોક છે કે જેમાં મોટી આસમોટ દાખલ થઇ શકે છે.

પ્રીલીપાઇન્સ એ જાપાનના તાબાના પ્રદેશો અને નેધરલેન્ડઝ વચ્ચે પુલરૂપ છે. પ્રીલીપાઇન્સ ટાપુઓ જેમાં હજારો નાના મોટા ટાપુઓનો સમાવેશ થાય છે તેની છેક ઉત્તરે આવેલા લુઝનની ઉત્તર સરહદથી ફોરમોસા ૨૦૦ માઇલ છે. દક્ષીણ સરહદથી ૭૦૦ માઇલ દુર બોરનીયો છે.

અમેરીકનોએ ૪૩ વર્ષમાં પ્રીલીપાઇન્સમાં સડકો વીગેરે જાપો પણ સુધારો કર્યો છે. મનીલા એ અમેરીકાની દખણ એક આધુનીક શહેર છે.

પ્રથમ અમેરીકાએ યુદ્ધ જાહેર કર્યું

સોમવારે બ્રીટીશ પાર્લામેન્ટમાં વડા પ્રધાન મી. ચર્ચીલે બ્રીટને જાપાન સામે યુદ્ધ જાહેર કરેલું હોવાનું જણાવ્યું હતું. તેમણે જણાવ્યું કે પ્રારંભમાં ચીનાઓ-કામ-શેકને લગતે ખાત્રી આપેલી છે કે હવેથી બ્રીટને અને ચીનાઓએ સમાન દુશ્મનો સામનો કરવાનો છે. મી. ચર્ચીલે જણાવ્યું કે પ્રથમ જેનું કરવાનું હતું કે અમેરીકાને જાપાન સામે યુદ્ધમાં ઘસડવું પડે તો એકજ ધક્કાની અંદર બ્રીટન પણ તેની સામે યુદ્ધ જાહેર કરશે પરંતુ બ્રીટનનું યુદ્ધ જાહેર કરવામાં પહેલ કરતી પહી છે કારણ જાપાને મલાયા પર હુમલો કર્યો છે અને બાર બાદ પેરાશોટોથી જાહેર થયું હતું કે જાપાન લાંબ કમાન્ડે ગ્રેટ બ્રીટન અને યુનાઇટેડ સ્ટેટસ સામે યુદ્ધ જાહેર કર્યું છે.

સેનેટનો ઠરાવ સર્વાનુમતી હતો. પ્રતીનીધી સભામાં એક વિરલ મત હતો.

જર્મનની તકેદારી

સીંગાપોરથી ટુકર જણાવે છે કે હીંદુસ્તાનમાં જાપાનીઝની ધરપકડ થઇ રહી છે. તેઓની કેટલી સંખ્યા છે એ જાહેર નથી થયું પણ ૧૯૩૯ માં યુદ્ધ શરૂ થયું તે વખતે ૧૯૨ ની હતી જર્મનો કામચલાઉ વડા પ્રધાને રંગુનમાં જણાવ્યું છે કે જર્મો તકેદાર છે. મારી ખાત્રી છે કે દુશ્મનનો સામનો કરવાના કોઇ પણ પ્રસંગમાં આ દેશ પછાત પડશે નહીં.

જાપાને યુદ્ધ જાહેર કર્યું તે અગાઉ બનેલા બનાવો

જાપાને યુદ્ધ જાહેર કર્યું તે પહેલાં જુલાઇ ૧૯૪૧ થી બનેલા બનાવોની ટુંકી યુનાઇટેડ પ્રસે નીચે પ્રમાણે નોંધ કાપી છે:

જુલાઇ ૧૭: આસરા પ્રધાનમંડળનાં નૌકા મંત્રીને બદલાયાં તે ઉપરાંત અમેરીકાનાં જાપાને મોકલેલાં અલ્ટીમેટમનો વીગો સરકાર ઇન્કાર કરે છે.

જુલાઇ ૨૪: વીચી સરકાર કહે છે કે જાપાન ને ઇન્ડો ચાઇનામાં નવાં મથકો આપવામાં આવશે યુનાઇટેડ સ્ટેટસ જાપાન સામે ઇન્ડોચાઇના પર આક્રમણ કરવાનો આરોપ મુકે છે અને જાહેર કરે છે કે ત્યાં કંઇ પણ પગલું લેવાશે તો દુર પુર્વમાં અમેરીકાના બાકો એમ્બર્ગમાં આવી પડશે.

જુલાઇ ૨૫: બ્રીટન અને યુનાઇટેડ સ્ટેટસ જાપાનીઝ નાણું રેાકી દે છે.

જુલાઇ ૨૯: ઇન્ડો-ચાઇનાના સમાન રક્ષણ માટે જાપાન સાથે વીચી સરકાર કોલ કરાર કરેલા જાહેર કરે છે.

જુલાઇ ૩૧: જાપાનના વર્તમાન પગલા સામ્રાજ્ય વીરૂદ્ધ પ્રચાર થઇ રહે છે અને કહે છે કે બ્રીટન તેનો બીજા "નાઝીઝમ" તરીકે ઉપયોગ કરવા માગે છે.

ઓગસ્ટ ૧: યુનાઇટેડ સ્ટેટસ જાપાના તેલ બોયકોટનું બંધ કરે છે. ઇન્ડો-ચાઇનાના બંદરો પર જાપાનના વાહનોનો માલ પ્રોપ થતો રહેશે જણાવાય છે.

ઓગસ્ટ ૭: ચીનુ કોનાસ પ્રધાન ચંકાઇ શકનામુ આપી દે છે. ઓસ્ટ્રેલીયા પોતાનાં જહાજપર માણસો લાવ્યું. પ્રસીડન્ટ રૂઝવેલ્ટ મંત્રણાનું બાનાના અમલદારોને બોલાવ્યે છે.

ઓગસ્ટ ૧૩: જાપાન ફીલીપાઇન્સ નામોરના પોરમુગીઝ બાગમા ઓરડ્ડીપાયો પાંચસો બાણસ નવો વીમાનો મથકે મોકલે છે.

ઓગસ્ટ ૨૮: જાપાન યુનાઇટેડ સ્ટેટસનો કહે છે કે જે કંઇ પણ સગાધાન કરવું હોય તે નવેમ્બર તા. ૧૫ પહેલાં થઇ જવું જોઇએ.

નવેમ્બર ૫: ડચ ઇસ્ટ ઇન્ડીઝ જાપાન જતી તેજની આસમોટો રોકે છે.

નવેમ્બર ૬ મી. ચર્ચીલ જાહેર કરે છે કે જો અમેરીકા અને જાપાન વચ્ચે યુદ્ધ થશે તો બ્રીટન એક કલાકની અંદર તેમાં જોડાશે.

નવેમ્બર ૧૯ જનરલ ટોજો જાપાનની પાર્લામેન્ટમાં કહે છે કે સરકાર અને નૌકાદળ કોઇ પણ સંજોગોને માટે તૈયાર છે.

નવેમ્બર ૨૩: યુનાઇટેડ સ્ટેટસ, બ્રીટન, ચીન, ઓસ્ટ્રેલીયા અને હોલેન્ડ એ પાંચ રાજ્યો વચ્ચે વોશીંગટનમાં વાટાઘાટ.

નવેમ્બર ૨૪: વોશીંગટનમાં જાપાનના એલચીને બંને અમેરીકાનો મુસોદ્દાની શરતો માનવામાં આવે છે તે પંદરવાડીયામાં આવે છે.

નવેમ્બર ૨૬ : એવા ખબર પડે છે કે જાપાન જો કદીએ તરફ વધુ દોસ્તાઈ નહીં કરે અમો રશીયા સામે આક્રમણ ના કરે અને પોતાનું લશ્કર એવા રીતે ગોઠવે કે જેથી અમારા રશીયા જોખમ નહીં આવે તો અમેરીકા સંધી કરવા તયાર છે.

નવેમ્બર ૨૮ : જાપાનનું લશ્કર ઇન્ડોચાઇનામાં સંખ્યાબંધ ઊતરતું જાય છે તેથી મામલત પર ગમે તે ઘડીએ આક્રમણ થશે એ બાબતથી સ્થિતિ તંગ થતા છે.

ડીસેમ્બર ૨ : યા ફ્રાંકલેન્ડ જાપાન પાસે પોતી શરતોનો ડીસ્તાલ રાખે ખુલાસો માગે છે

ડીસેમ્બર ૩ : જાપાન કહે છે કે પુનાનામાં ચીનના સરકારની દોસ્તાયોને લીધે જાપાનને પોતાનું લશ્કર ફેરવવું પડયું છે.

ડીસેમ્બર ૫ : જાપાનનો અમેરીકાને જવાબ પહોંચાડવામાં આવે છે.

ડીસેમ્બર ૬ : જાપાન યુદ્ધ શરૂ કરે છે

જાપાને યુદ્ધ આરે આવીને ઊભું કારણ

સોમવારે રેડીયોમાં એક સરકારી નીવેદન જાહેર પડયું હતું એમાં જણાવ્યું હતું કે જો કે જાપાનને દક્ષીણ એશીયામાં બ્રીટન અને યુનાઇટેડ સ્ટેટસ સામે આક્રમણ કરવાની ફરજ પડી છે છતાં બારપુર્વ જણાવવું જોઇએ કે અમને એ પ્રદેસમાં વસતા લોકોની સામે કંઇ પણ વિદ્વેષ નથી. અમે માત્ર અમેરીકા અને બ્રીટનના જુલમનો અંત લાવવા અને પુર્વ એશીયાને પોતાના યોગ્ય અને અધિકાર સ્થાન માં ફરી આપવા અને સમાન આબાદીમાં ભાગ લેવા પ્રતીજ્ઞાબધ્ધ છીએ. જાપાન અને યુનાઇટેડ સ્ટેટસ વચ્ચેની વાટાઘાટ ભાંગી પડવા નું કારણ એ જણાવાયું છે કે ટોકીયોએ પેસીફીકમાં સમાધાની લાવવાનો બધીજ ધીરજથી પ્રયત્ન કર્યો હોવા છતાં વોસીંગટને પ્રતીકુળ વલણ બતાવી હતી. વધુમાં નીવેદન જણાવે છે કે: હવે એ વખત આવી લાગેલો છે કે જ્યારે ૧૮ કરોડ જાપાનીઓએ એકત્ર થઇ મનથી આખી પ્રજાનું ભાગ્ય આ પ્રયત્નની પાછળ આપવું જોઇએ કે જેથી પુર્વ એશીયામાંથી અનીષ્ટ તત્વોનો જાપાન સદાને માટે નાશ કરી નાખી શકે અને શહેનશાહની છત્રછાયા પાર પાડી શકે.

ખબરપત્રો

સ્વાશ્રયસેવકોનો સત્યાગ્રહને ટેકો

જોહાનીસબર્ગમાં ચાલી રહેલી સત્યાગ્રહની લડતને ટેકો આપવા ટ્રાંસવાલ નેટાલીસ્ટ પ્લેઇ ગીટીંગ ટુંક મુદતપર સ્વાશ્રયસેવકોમાં ના છ એમ. આફ્રે પહાડના પ્રમુખપણા હેઠળ મળી હતી મેસર્સ અબુ બી કાજી, ડી. આઇ. કાજી તેમજ બી. પહાડે ભાષણો કર્યાં હતાં અને એશોસીએશન (ટ્રાંસવાલ સેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ) એકટ દાખલો સામે એક લડી લેવાની રીતે કેવી રીતે બેર અસર પાડનારો છે અને વસવારના અને વેપારના સંબધમાં કેવી અપમાન ભરેલી હતો તેઓના ઉપર ભાષણકારો ઉતરી ગયા હતા તેઓએ કહ્યું કે આપણે આવા કટોકટીના વખતમાં સરકારને કનડગત કરવા નથી ઇચ્છતા પરંતુ આવા એક અપમાનકારક કાયદાને કોઇ પણ સ્વમાનપ્રેમી માણસ તાબે નજ થઇ શકે બાદ ભાદ લડતમાં જોડાવાને સ્વયંસેવકોની માગણી થતાં મેસર્સ એ. સુરતી, સાલે કાજી, વી. આઇ. કાજી, અબદુલ હમીદ કાજી, ઇસપ દેસાઇ અને અબુ બી. કાજી જોડાયા હતા

જોહાનીસબર્ગમાં લગ્નનો જલસો

જોહાનીસબર્ગે આને બુધવાર તા. ૩જી ના રોજ સાંજે હોલમાં શ્રી. મારતર અબજી તરફથી તેમના ભાગીદાર શ્રી નાથુભાઇ ગોવીંદજી ભીખી નાં પુત્રો શ્રી. લાલા બહેનના હોંકમાં જેરમા સાથે ધર્મોમાં શુભલગ્નની ખુશાલીમાં ટી પાર્ટી આપવામાં આવી હતી. નવ દંપતિને આશીર્વાદ આપનારા કુમારી દિવ્ય પ્રભા, મંગા કુમારી ભીખાભાઇ માસ્તર, કુમારી કમળા લલ્લુ ભાઇ, મોંઘાભાઇ દેસાઇ, ભીખાભાઇ કરસનજી પટેલ, ડી. વે. પારેખ, રણછોડભાઇ પાટીદાર, પરસોત્તમભાઇ ખોજમા, મોગીંદભાઇ નાના ભાઇ ભીખી, નાથુભાઇ ભગાભાઇ, સુખીરભાઇ, મણીભાઇ ગાંધા પટેલ, બી કેપીટન, નરસીંહ પરશુભાઇ, મી નવાઠીમા રીજેરેજે આપણે કર્યો હતાં. શ્રી. ભીખાભાઇ ઠ. મારતરે સહુનો આભાર માન્યો હતો. આ શુભ પ્રસંગ નીમીત્તે શ્રી મારતર અબજી તરફથી નીચે મુજબ દાન આપવામાં આવ્યું હતું : શ્રી. સાંધી ભારત દીક્ષાશ્રમ, શ્રી. ભારત સારદા મંદીર, શ્રી. ટ્રાંસવાલ પ્રાન્તપતી એસોસીએશન, શ્રી પ્રાન્તપતી દીક્ષાર્થી આશ્રમ નવસારી, શ્રી ગુજરાત પ્રાંત પ્રાન્તપતી સભા અમદાવાદ દરેક પાંચ પાંચ પીની અને 'ફાન્ટઅન ઓફીસ,' એક પીની.

પ્રોટેસ્ટરીયા હિંદુ સેવા સમાજ

પ્રોટેસ્ટરીયા હીંદુ સેવા સમાજની વાર્ષીક જનરલ ચુંટણીની સભા જે અગાઉ વરસ થયાં ભરાઇ ન હતી તે ગત તા. ૭ મીના રોજ સમાજના હોલમાં ભરવામાં આવી હતી. પ્રમુખ સ્થાને શ્રી. પી. એમ. તેશી હતા મંત્રી તેમજ આભારવીધી ના કામો રજુ થયા બાદ નીચે પ્રમાણે નવી ચુંટણી થઇ હતી :

પ્રમુખ : શ્રી. નાથાલાલ છ. શાહ, ઉપપ્રમુખો : રામભાઇ નારણ, રામલાલ મુલુ, પ્રેમાભાઇ લાલાભાઇ, કુલાભાઇ ગોપાલદાસ શાહ અને બી. એમ. તેશી, મંત્રો : છગનભાઇ એસ. મોદી, ખજાનચી : જમનાદાસ રણછોડજી, સભ્યો : નરસીકભાઇ પ્રેમાભાઇ, ભાણા ભાઇ દયાળજી, નાથુભાઇ પરાગ, લાલાભાઇ રામજી, નરસીકભાઇ મંગાભાઇ, છોકુભાઇ ભગા ભાઇ, મુનીલાલ ભાણા, મોરારજી સુખાભાઇ, ભાણાભાઇ રતનજી, લીલાધર ગોપાલદાસ, લીલા ભાઇ નારણ, એન. બી રજપુત, હીરાભાઇ રામભાઇ, નરનભાઇ લીલાભાઇ, ઓડીટર : રતનજી નારણ બીજો.

શાદીનો જલસો

અમલીન્ટોના જાણીતા વેપારી હાજી ઇસ્માઇલ અહમદ સાલેજીના ચુકામે પોતાની વાજેજ અને ઝરીનાની શાદી રવીવાર તા. ૭મીના રોજ બપોરના કરવા થઇ હતી. આવેલા શુ. કા. જકાતની શાદી બી. અહમદ ઇ. કડવા સાથે, બીજી શુ કા જકાતની શાદી બી. અબદુલ કાદર આ. પાદીયા સાથે અને હજરા મુસ્તુ સાલેજીની સાદી બી. ઇબ્રાહીમ અહમદ કડવા સાથે થઇ હતી. જરાત પોલીટેકનીકસટન અને જોહરથી આવી હતી. જલસામા નાટાલના જાણીતા ભાગેમાંથી મોટી સંખ્યામાં મોટા હાજર થયા હતા. શાદીખાદ બાબુને ઇનામ આપી જલસો બરખાસ્ત થયો હતો.

અવસાન

ડરબનના જાણીતા વેપારી અને સુરત હોંદુ એસોસીએશનના એક જાણીતા મેમ્બરો બી. ગોવીંદભાઇ મણીભાઇના ધર્મપત્નિના અણચીંતવ્યા અવસાનના ખબર તારથી અમે આંચકાદીયે આવ્યા છે. શ્રી. ગોવીંદભાઇના પ્રથમ પત્નિ ગુજરી જવા બાદ તેઓએ બીજા લગ્નપરજ કરી હતા. તેમને ત્યાંથી બા ત્રણ બેન અને તેમના પર આવી પડેલાં સંકટ માં તેમના સબળા બીબી તેમના તરફ ઉઠી દીલસોઝ જણી. સ્વર્ગસ્થના આત્માને ઇશ્વર ચિરશાંતિ બક્ષે.

શ્રી. ઠાંકરદાસ આચાર્યનું ક્ષત્રીય સમાજ સેવા મંડળનો ફાળો

(ગતાંકથી ચાલુ)

ભગુભાઇ પટેલ, ડી. એન. પટેલ બાલા ગોવીંદ, મણીભાઇ ભાણાભાઇ, નારણભાઇ બાબર, ડી. છ. પટેલ, જે. એસ. પટેલ, પ્રભુભાઇ બીજા, બી. એન. પટેલ એન્ડ કંપની, મકનભાઇ કલ્યાણજી, કે. કેશાભાઇ, બાપુ બાબર મલ્યેક પા. ૨–૬–૦, ડી. પ્રભુ, કુવરજી ગોવાળ પટેલ, છગનભાઇ બીજા, ગોવાભાઇ કાદીયોર, નારણ ભાઇ છગન, ડી. આર પટેલ, છગનભાઇ ભાગ ભાઇ, મણીલાલ મકન ટેલર, નારણભાઇ ભગવાન, ભગાભાઇ મકન, એમ. છ. પટેલ, કાલા ભાઇ શેઠ, ડી. છ. પટેલ, બી. બી. પટેલ, બીખાભાઇ નારણભાઇ, ભગનભાઇ ઉકા, પભુભાઇ મકન, વલભાઇ રણછોડ મલ્યેક પી. ૧૦–૬, નાનાભાઇ બાંધીમા પી. ૫–૦, ભગાબીજ પ્રભુ પી. ૫–૩ (અપુરૂ)

સુધારો

ગત અઠવાડીયે સ્યુકસટીબારના મકાનમાં લગ્ન ના રીપોર્ટમાં જલસાઓની બાબતમાં બે નામો ગરબડથી રહી ગયાં હતાં. સ્યુકસટીબારે હોંદુ સેવા સમાજ તરફથી તેમજ શ્રી. કે. કે. રાદીમા તરફથી નવયુગલનો તેમજ જહારથી આવેલ મહેમાનોનો સત્કાર કરવામાં આવ્યો હતો.

તકલી

મૂળ લેખક: શ્રી. કમલાકાંત વર્મા

અનુવાદક: રા. ગોવિંદજી નીછાભાઈ દેસાઇ

(ગતાંકથી ચાલુ)

પુષ્પી આટલી મક્ક ત્યારે તકલીએ રોકીને કહ્યું: "પણ સાંભળ તો! તું જે પહેલી કહાણી કહી રહી હતી તે પૂરી તો નથી ગઇ?"

"નહીં, હું પૂરી નથી. હવે તે પરજ આવું છું. કહી ચૂકી છું કે એક દીવસે સંપૂર્ણ સુંદરતાની જ્યોતીમાં માનવને પરમાત્મા—તત્વની ઝાંખી થઇ, અને તે વખતે તન્મય થઇ જવાને માટે તે આકુળ વ્યાકુળ થઇ ગયો. એ વ્યાકુળતા એ એના શૃંગારનું રૂપ ધારણ કર્યું" હતું."

"પણ તે વખતે એનાથી એક ભયંકર ભૂલ થઇ ગઇ, અને તે એ કે તેણે શૃંગારને ઉપાસના ને બદલે તેનું સાધન બનાવી દીધો. એની હૃદયમાં પવીત્રતાનું સ્થાન સદાકાળે સમ થઇ ગયું. એની ભક્તિ અસ્તીત્વ બની ગઇ- અને રૂપ, રંગ અને આકાર પ્રકારમાં રહેલા સૌંદર્યને તે શૃંગારની સાધન સુલભતા સાધ્યો, તે વખતે ખબર પડી કે એના પગની પાની સુધી પહોંચતા એકવાર કરીયો ભાંગ્યા ઉઠયું.

"પરંતુ એમ કેમ બન્યું?" તકલીએ પુછ્યું "કદાચ એટલા માટે કે માનવ સૌંદર્ય પોતાના અને સૌંદર્ય ઉપભોગ ને અવસર નહિ રાખી શક્યો. એમા સંસ્કારત્વની ભાવના પણ પ્રબળ હતી તે જે સૌંદર્યનું નીરીક્ષણ કરતો હતો તો પોતાની કલ્પની સાથે કાંઇ ને કાંઇ ઉમેરી સમગ્રને એણે પોતાને હાથે કાંઇ પીલને સમપૅણ કરી શકે એવી ભાવનાશક્તિનો એમાં નીતાંત અભાવ થઇ ગયો તેણે જીવન કરતાં મૃત્યુને પુરક માન્યું અને શરીરને આત્મા કરતાં ઓછા દરજ્જે શરીર મંજુષા રાખ્યો. અને મૃત્યુ સાથે આત્માનો મેળાપ રાખ્યો. એના જીવનના આકાશપાટને ઉદયના નીરાશાવાદે ઢાંકી દીધો અને તે નીરાશાવાદના અંધકારમાં એની બધી આસ્તિક ભાવનાઓ ડૂબી ગઇ. પછી ભલે ને એ નીરીશ્વર અને નૈતિક ન્યાય વીહીન સંસારમાં ઉપભોગથી અધીક બીજું શું બચ્યું? "કાયુ બનશે કયા અંધારામાં વાસનાઓ રવાનાકીક પૂરી નીકળે છે!"

"અને ત્યારે તે પશ્ચાત પ્રાકૃતિક વિભુતીઓનો પરીત્યજ એના જીવનમાં એક મહાન દુર્ભાગ્યની માફક આવી પહોંચ્યો."

"અનેક દીવસો પહેલાં બીધાતાએ વીચાર કર્યો, અને ઠીકજ વીચાર કર્યો હતો કે માનવનો સૌથી મોટો શત્રુ પ્રકૃતિનું ગૌપન છે, અને તેનું કારણ એ નથી કે પ્રકૃતિમાં રહસ્ય કોઇ દુરાગ્રહ પ્રેરે પણ એટલા માટે કે તે માનવને ઉપભોગનું બળવર વસાણવામાં સમર્થતાપ કરતાં વધારે બાધાદીની ઉભી કરેછે.

"જ્યારે વ્યક્તિ જે ઝરણાંમાં પોતાના દુરાગ્રહ નો નાશ કરી શકે છે, અચેતન બન્યા પછી તે તેનામાં આત્મહત્યા પણ કરી શકે છે. પ્રકૃતીની જે શક્તિ આસમાનના તારા તોડીને માણી શકતી હતી તે માનવતાને છીન્નભીન્ન પણ કરી શકતી હતી. તમારી માનવતાના હાથમાં જે શક્તિ પ્રસુનનાદ બની રાતની હતી, વીકાસી માણસના હાથમાં જઇને તે પ્રલયનું તાંડવ બની ગઇ."

તકલી કંઇ ગભરાઇથી: "પણ તે કહાણી તો રહીજ ગઇ..."

પુષ્પીએ હસીને કહ્યું: "બોલો, હવે હું એ ઉપરજ આવી રહી છું. માનવે પ્રાકૃતિક વાસુનીયો યા કાંઇ પોતાનોજ શૃંગાર નહીં, પોતાના સૌંદર્યના સાધનોનો શૃંગાર કર્યો. પણ ત્યાર કરી દીધો અને તે એટલા માટે કે એની ઉપભોગની કામનીઓ જાગ્રતીયા બની રહે. જેમ જેમ તેનો પ્રકૃતી ઉપર વીજય થતો ગયો તેમ તેમ તે પ્રાકૃતિક શક્તીને પોતાના સાધનોમાં બોકતો ગયો, અને જેમ જેમ એનાં સાધનો પ્રબળ બનતાં ગયાં, તેમ તેમ પ્રકૃતી ઉપર એનો અધીકાર વધતો ગયો. એ પ્રમાણે એક દુષિત ચક્ર બની ગયુ, અને એ ચક્રનો પરીપ દીવસે દિવસે વધતો ગયો.

"આવારીમાં એક યુગ એનો આવ્યો, જ્યારે તારા પગના નીજયોની જરોત ઝાંખી થઇ ગઇ, જેવાં..."

તકલી કંઇ ઉછી: "ગાસ પગના નીજયો!"

"હા, હા, નીજયો!"

"ને, આકાશમાં ચમકે છે તે!"

"હા, તે, અને ત્યારે તારી બની એટલી પ્રબળ બની ગઇ કે તું એની કલ્પના પણ ન કરી શકે. માનવ પોતાના વીજય પર હસી રહ્યો હતો. એણે એના જીવનના પ્રત્યેક ક્ષેત્રમાં પ્રકૃતીઓની શક્તીઓનો વિનીયોગ કર્યો અને પોતાને બલ એનું સારથીપણું કરતો હતો. પણ તે પળને તે અદૂરદર્શી હતો અને ન સમજી શક્યો કે તે વીજયજ એનો સૌથી મોટો પરાજય હતો. આખો દુનીયાને જીતીને તેણે પોતાની જાતને ખોઇ દીધી."

"આ વીજયના પરાજયમાં સમજી ગયો નથી." તકલીએ કહ્યું: "શું એનો અર્થ એ છે કે..."

"એનો અર્થ બહુ સીધો છે. વીધાતાએ જ્યારે માનવને બનાવ્યો ત્યારે એના શરીરમાં જીવન ધારણ કરવાને અને ઉપયોગ અને ઉપભોગની આવશ્યક વસ્તુઓને મેળવવાને માટે એક શક્તીનો નાનો કોષ પણ રાખવામાં આવ્યો હતો, પણ માનવ તો બહુજ બુદ્ધિમાન હતો ને! તેણે વીચાર કર્યો-ગાઢો શક્તિ-કોષ તો બહુ નાનો છે. હવે જ્યારે હું ઉપભોગની મારી શક્તીનો વધુ ગાઢો અંશ દ્વારા ઉપભોગની સામગ્રી ભેગી કરવામાં ખર્ચ કરી દઉં તો પછી એનો ઉપયોગ કઇ શકતીયો કરે. ત્યારે પ્રબુદ્ધ બુધ્ધીકીક પ્રણાલી શક્તીની માફક તેણે વીચાર્યું"—હું ઉપભોગની સામગ્રીઓ ભેગી કરવામાં તો પ્રકૃતીની શક્તિ ખરાબ અને પોતાની શક્તિ દ્વારા ઉપભોગ કરવાને માટે રહેવા દઉં. આ પ્રમાણે અધીકમાં અધીક ઉપભોગ કરવાને માટેજ તેણે પોતાની શક્તિનો સંચય કરી રાખ્યો. પણ આ વિદ્વતા ભર્યા તર્કમાં એક નાની અમથી વાતને તે ભુલી ગયો. પોતાની સમગ્ર શક્તિને ઉપભોગને માટે કેન્દ્રીત કરીને તે પોતાના વ્યક્તિત્વ નું જે મંત્રીકરણ કરી રહ્યો હતો, એમાં એનો આત્મા સંક્રમણમાનમાંના કાચના વાસણમાં રાખેલા પક્ષીની માફક પણજ સુંદર પણ પ્રાણ વગરનું બની જશે અને ત્યારે એક દીવસે જ્યારે દુનીયા કરવત લઇ ઉઠશે, તે દીવસે તે સક્ષમ બનીને પોતાને બચાવી શકશે નહીં, એ એની કલ્પનામાં પણ નહીં આવશે એવો પણ એક દીવસ આવશે કે આ માનવ એનો વિચાર પણ નહીં કરી શકે." (અપૂર્ણ)

શ્રી. ટ્રાંસવાલ ફ્રાંકી હિંદુસ્થાનીક મંડળ જોહાનીસબર્ગ

આદેશ સભા

ઉપરોક્ત મંડળની એક જાહેર સભા તા. ૨૪-૧૨-૧૯૪૧ ને બુધવારે બપોરે ૨ વાગે મોંધી હોલમાં નીચેનાં અતિ અગત્યનાં કામકાજ માટે ભરવામાં આવશે.

કામકાજ: (૧) મીનીટ. (૨) મુખ્યકામાં કરવાની યોજના. (૩) પરચુરણ.

આ સભામાં પધારવા અગત્યના કારણે કરવામાં આવનાર છે. બાકી રહ્યાનિક. ઉપ, મંડિદારીયા અને કંપનીના સર્વે ચૂકરણો તથા ચુકાનેદારોને સભામાં હાજરી આપવા ખાસ વિનંતિ છે.

બાબુભાઇ ફકીરભાઇ પટેલ,
ઝવેરભાઈ નરસિંહભાઇ પટેલ,
સેક્રે. મા. મંત્રીઓ.

ઓફીસ ૧૧૩૯.
૩૯, રોસીડન્ટ સ્ટ્રીટ,
જોહાનીસબર્ગ.

ફીનોની ગુજરાતી સ્કુલ

શીક્ષક જોઇએ છે

એકાકામાં આખું મેળીક સુધીનું ભણ ભણાવનાર અને શીક્ષણનું કામ કરેલું હોય તેવા અનુભવી અને હોશીયાર શીક્ષકની જરૂર છે. સર્ટીફીકેટોની નકલો સાથે નીચેના સરનામે અરજ કરો. પગાર લાયકાત મુજબ

સેક્રેટરી, ફીનોના ગુજરાતી સ્કુલ.
પી. ઓ ઓફીસ ૪૮૭.
ફીનોના (ટ્રાંસવાલ)

સંગીતની મોજ સ્વર્ગીય છે

એટલાજ માટે

દરેક ઘરમાં કોઇપણ વાજીંત્રની જરુર છે

આખી દુનીયાના સમાચાર ઘરમાં બેઠા સાંભળી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—રેડીઓગ્રામ

કળકું સંગીત અને સુમધુર ફીલ્મોના ગાયનો કુટુમ્બ સાથે વગાડી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—ગ્રામોફોન

કુટુમ્બમાં અને મીત્રમંડળમાં ગાવા બજાવવાનું ઉત્તમ સાધન—હારમોનીયમ

લાકડાં કોલસાના ધુમાડાથી બચી તાત્કાળીક રસોઇ, ચા. કોફી બનાવવાનું ઉત્તમ સાધન—ઈલેકટ્રીક સ્ટવ

ગરમીની મોસમમાં દરેક જાતની ઠંડક આપનારી ચીજો મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—રીફ્રીજરેટર

તબલા, વાયોલીન. મેન્ડોલીન. બેન્જો, સીતાર. ફીલરૂબા, ગીતાર. કાષ્ટ તરંગ.

નીચેની ફીલ્મોના સેટ અવશ્ય ઘરમાં રાખવા લાયક છે

જ્ઞાનેશ્વર, સંત તુલસીદાસ, બંધન, કંગન, ગોપાલકૃષ્ણ, નરસી ભગત. પંડાસી. મધર ઇન્ડીઆ. અઉરત. ભાભી. આદમી.

ફીલ્મોના સેટ—લીસ્ટ મંગાવો અને તમારું સીલેકશન મોકલો. ભજન. ગરબા, રાષ્ટ્રીય સંગીતની રેકોર્ડ પણ સ્ટોકમાં છે.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ. સરદાર ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ હારમોનીયમ (દરેક જાતનું) યંગ ઇન્ડિઆ. મેગાફોન, હિંદુસ્તાન. ડચીન્સ, ઓડીયન, (ઇન્ડીઅન રેકોર્ડસ).

ઘરાકનો સંતોષ એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

મળો યા લખોઃ

ટેલીફોન ૨૫૮૦૬ ગોશળીઆ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ,
.. રસ્તી. ૨૦૬૭૩ ૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

ફિલ્મના શોખીનોને ખુશ ખબર

ચાલુ વીકમાં ફિલ્મના નવા સેટો આવી ગયાં છે.

પુનર્મીલન (૫) રાજનર્તકી (૪) પરબી રાણી (૫) હાલી (૪) રાખીકા (૩) દાવાલી (૩) સંસ્કાર (૫) મીના બંધન (૫) માત્રી સલાદુદ્દીન (૩).

એ વનરોક

મરહુમ પ્યારે કવ્વાલનો છેલ્લો રેકોર્ડ—No. 16451. મોહંમદ ખલીલ કવ્વાલનો છેલ્લો રેકોર્ડ—No. 16457.
ચાલુ કવ્વાલનો છેલ્લો રેકોર્ડ No. 16455.

મરહુમ પ્યારે કવ્વાલના છેલ્લામાં છેલ્લા ગાયનોનો બેનમૂન રેકોર્ડો આવી ગયા છે. વહેલો તે પહેલો.

N. **પ્યારે કવ્વાલ**

16404 જબ વહાં દુનમાં પુકારી અજાઝી
16411 એક રોતે કુ હસાના
16416 બલમાં સજે મદ ભરા અંખિયા કમારી
16428 મદીનેકા મુસાફર હું મેરે હકમે કુવા કરના
16434 હજારો ઉંદ ગએ મેહીન મોદી રોનક દે ગેહરીમવી
16305 મોજ બજે ન બજે મેં તો બજાવું
16315 ઈજાબતુલકીલ આલમીન
16347 પીને બજે પે એક ખુતે
16222 એ મીસે ઉન્સે ઉસે દમસે પીલાદે તે
16273 મોહદીબક્ષ નામબજી
16250 કુરબાર મુસલમાનો.
16243 કાફે મે આજ એહમદે આવ્યા
16259 કુરબાન પદો
16367 મેરા મન મોમે ચાલે
16380 મુજના દારે બહબુબમે બરનેમા ખુશી તે
16390 મારો સલ્લેઅલાહ મારો નબ્બેહબ્બલાહ

R L. **ધ્રુસ્કાદમી રેકોર્ડ**

301 અંખા બદુદીકા મોજના
301 અબાહકા કબવા

P.E.

27 સહાદત હજરત બીબાજ

G.E.

4764 અને *4765* બે રેકોર્ડોનો સેટ
અંબલમે કાફેરોકા બાની પીલાનેકા મોજના
4725 પરબરદે દરબ્બત કા જબના
4726 જુદા દ મારે મોબાને મે
3164 કુતબા સહાદત
6677 રેસ અાબ
1740 તુમ મેરા અલ્લાહ કે

F.T.

12127 વિસાબત હજરત બબીર
12907 દે સબ્બાબત
12308 મારા કુરબાનીના રેકાર્ડ
13781 તોસીફ મોહંમદી

કુબ્બે આલમ કવ્વાલ

16270 ઉસને દરબારીમે ગોલમન ડાલદી
16349 તસ્વીર નબી આંખોસે દીલમે ઉતર આપ
16241 તસ્વીર મોહમદ મેરે દીલમે.
16270 ઉસને દરબારીપે અલબનડાલદી

મારૂફ ફકીરૂદ્દીન

16352 મા મોહંમદ મા મોહંમદ
16340 બબર આ સીતમગર
16261 ઇસકા રાજ હે કુલબરમે
16340 અપને અપને બાબી દોસત

મોહમદ બાલીલ કવ્વાલ

16423 આયો આજ મદીને કુ જાએ અમો
16426 પિયા બાપની નજરવા બોલાએ અબી
16433 સાંવરવાં નહી રોકો
16312 હમારા નબી સબ મરદાનવાલા
10221 સાબો મુજે પીલાદે
16366 મુહમબી કાબે સબાબ
16379 કદા બજે બાદ બોજ

F.T **માસ્ટર અબ્દુલ વહાદ**

12650 મે બાનેદી બાબાંદિ
12620 મોહ બબીબ બુરા
12254 દે મલાબ ચિનગી બબ દે
12165 હમારે બનસેબે બાતીલ તે

કલ્બનબાન એન્ડ પાર્ટી

12215 ઉઠા દ મુસા બાબા તેરી તજલીમે
12917 ઇસ તરફે બબાદ હું સબ રહેનારે મોહાબ
12526 બહારીબ દે સાકુંસેહરા મે
12860 ગે તો ધીર બાજ મારે
12657 [illegible]
12[illegible] [illegible]
12[illegible] [illegible]

કાલુ કવ્વાલ

16388 નુરે અનવર દીબાના પ્યારે રસુલે અરબી
16421 બાન બાબા કિ બહાલી બજેગી
16389 બીબ બના પર મુજબે
16[illegible] બુલબાલે મદીનેકે
16378 ચલે દો કદમ બોર હબાબત વધારી
16388 બાજ નબી દરબાર દરબદીબાદો

ફીલ્મ રેકોર્ડ

બાબી (૫), નીરમલા (૪); તુલસીદાસ (૫); બંજન (૧); બાજાદ (૫); રોબર (૩); અલી બાબા (૨); બબુલ (૫); બંધન (૬); ઔરત (૫); નદી કીનારે (૫); ઇકબા (૫); મુસાફીર (૫); ધનકીબા દુકે (૫)

કામ્બ સેટ

શાદીન દરબાર (૧); બીલ્વ મંગલ (૪); બવબ કુમાર (૨); બદેવેદન (૧). કૃષ્ણની મંગલ (૩). કની સુપીતમા ૨).

દર મહીને નવા રેકોર્ડ અમારે ત્યાંથી મળશે. તેના દર મહીને કેટલોગ અમારે ત્યાંથી મંગાવી લેશો.

RADIO RECORD TRADING CO.

88, VICTORIA STREET, DURBAN. 38A MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG.

Phone 21843 Durban. SOLE INDIAN AGENTS IN SOUTH AFRICA H.M.V. COLUMBIA & TWIN RECORDS. Phone 33-7255. Johannesburg.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE
COLUMBIA and "TWIN"

સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકૉર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીલાલ એન્ડ રાજકુમારી

N. 15307 નવી જનસી બનવી ન.
„ *15308* અંતરનાં બારમાં બોલ કુમ કર્યું.
„ *15309* સુંદર બબી.
„ *15311* નવું બુટ.

કાશ્મ અને સમાજાધ

N. 15327 ઈ તમારી રાખીબા–રીબાનાં બેબ.
„ *15328* તું તો હાબને મારે સેતર
„ *15336* વિખરતું ચારણ શંકરપર વરસે.
„ *15342* રીબાબે બી રસીકાને નજરથા કોઇની નજર લડી છે.
„ *15344* પ્રબનો પકાર બાગ ૧ બો અને બા ૨ બો
„ *15312* નબાબીનો પકાર.

N. 15314 નાબનો નાબ બા. ૧–૨.
„ *15316* બો બંદો.

માસ્ટર બબપક એન્ડ પાર્ટી

F.T. 5969 બમુબાનું વરદાન.
„ „ *5971* મંગેસ બાટ પ્રબાત.
„ „ *5953* સરાબીનો સંસાર બાગ ૧–૨.
„ „ *5946* સાંજે બમુનાને તીરે.
„ „ *5970* રેહાબ-બત બા. ૧–૨.
„ „ *5956* કાબીદોને ગોંદો.
„ „ *5937* બાબાનું ઘર.
„ „ *5936* બિજરત બાગ ૧–૨.
„ „ *5952* ગુબો પાલબોશ.
„ „ *5954* બાને પુછો.
„ „ *5740* કુમ પીબુવા ઈ બાબતી સાજન.
„ „ *5727* પાર્બ બનેશ્વર દર્શન દીજે.

GUJARATI DRAMA SETS

બવજ કુમાર	(૭)	રેકૉર્ડનો સેટ.	પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનું નાટક	(૮)	
સીતા બાબ	(૬)	„ „	નરસૈંહ મહેતા	(૭)	રેકૉર્ડનો સેટ.
રાજા રેવી	(૬)	„ „	વડીલનો વારસો	(૬)	„ „
શકુંતલા	(૪)	„ „	સજનારાબણ	(૬)	„ „
વીર હાજા	(૧)	„ „	ચનરાજ બાવરો	(૫)	„ નાટક
બેસબલોરબ	(૬)	„ „	જલબર સની ૧૦૨	(૨)	„ સેટ.
[illegible] ઉબાલસા	(૬)	રેકૉર્ડનો સેટ.	બીકૃષ્ણ જ-બ	(૨)	„ „

FILM RECORDS IN SETS

મરીબણી તોપ	(૫)		નીરબલા	(૪)	મારી બાંબ	(૬)	જબાના (૬)
બાબા	(૫)		બાબાઈન સીંગર	(૪)	કંગ્રેશન	(૧)	ફરબાક (૫)

બારતી *F.T. 5246* દશાવતારની બારતી. *F.T. 5281* બી સબનારાબણની બારતી.
F.T. 5191 બી મહાદેવની બારતી.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન ૩૩-૫૩૮૨.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તું મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેાગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. 105

"શુદ્ધ ઘી"

દરબનમાં પહેલીજ હરોળ ખાતાએ પાસ કરેલ એમ. જે. માડોદ શ્રીના જંગલનું તેરવાળ મધુરાદાસ ભરવાળી દેખરેખની બનાવટનું ઓરીજીનલ (શુદ્ધ) ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે

આવ આજે પુછેા યા લખેાઃ

સાઉથ આફ્રિકાના સેાલ એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન SAMJEE DEVSHI & SON

૭૨ વીકટેારીયા સ્ટ્રીટ, દરબન. 72 Victoria Street, DURBAN. 111

પ્રસ્થાન માસિક

પ્રસ્થાન માસિક આજે ૧૫ વર્ષ પુરા કરી-૧૬ મું પુરું કરી-૧૭ મા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે –

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ

જે ગ્રાહકનું વ. ૧૯૬૮ના કારણથી આજીવન મુલ્યનું લવાજમ રૂા. ૫, બાકી, પરદેશ માટે રૂા. ૭ા. ભરી ગયું હશે, તેમને પ્રસ્થાન સામેલમાં ત્રણથી ચાર પસંદ પુસ્તકો ઉપર રૂપ દઠા કમીશન કાપી આપવામાં આવશે (આપનારઃ શા. ચત્રેાભુવન મકનજીના લવા શે. રાવનારાયણ પરીખના પુસ્તકો ઉપર ૧૫ દઠા).

એટલે કે

જે ગ્રાહક લવાજમ ૮-૦-૨૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પડી રહેશે.

દસ-બાર રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને અર્ધો લવાજમાના પડી રહેશે. બેડિંગ ૫ માલ તેા મળશેજ.

ગુજરાતનેા આમભર્ગ, રોમાંચ પુસ્તકાલયેા ને હાઈસ્કુલેા આ સેાગાનેા જરૂર લાભ લે.

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકેા

	રૂપિયા.
મરતમપંચ	૩॥
ગુજરાતનેા રેનેસાંસ	૨
રશિયાનું પારતર	૨
સાબરમતી	૧।
પરમસ્થ ચેહર	૨
ઉિનયાે	૧॥
ધરેબાહિરે	૨
મધુરંમ	૧।
પ્રેમનેા ઢંગ	૧।
ઓ-પુરુષ	૧
નવેા આવતાર (પ્રથમ ભાગ)	૫।
પ્રેમાવતી	૨॥
ધમસુખ	૧।
માના આસેાપાલવ	૧॥
સરસ્વતીમણા	
વર્ષ ૧ લું ૬	૧૩।

આખું સુચીપત્ર મંગાવેા.

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી અગિયારી સામે : અમદાવાદ.

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, પેરલરેામ, કીચન ટેબલ, સાઈડ બોર્ડ, ઓફીસ ડેસ્ક, બુક રેક, ટેબલ, બરફ, ટી ટેબલ, આલમારીઓ લેાપ ટીપોય અને ફેન્સર ચિજેરી, વધુ વીગતવાર માટે અમારી સાઈટ અને અમારી સાથ મેલવવા ચુકશેા નહિ

બેારસ, ટેબલક્લ અને કીચન ટ્રેસર

જે હમારી દેખરેખ નીચે તૈયાર થાય છે. જેમાં વરસ હમેશ નેવાર રહે છે અને ભારત દેશકના આદેશના પ્રમાણ બીલ્ડ બંગલેા અને ફેલ્સ આકામ વધારે.

L. MISTRY,

51 BREE STREET, BBURGERSDORP, J'BURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2626. 105

કીર્ટીંગસ

પાવડર

ગ્રીસી, ખરકટ, સાંસડા, કેાંચારા, ખાખી, વંદા વિગેરે સઘળા જંતુઓનેા

નાશ કરે છે.

કીર્ટીંગ પાવડરના ટીન મળે છે. 111

M. H. DESAI,

એમ. એચ. દેસાઈ,

હોલસેલ ફ્રૂટ મરચાંટ.

અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલના કુનીગનના કેામ પણ બાબતમાં C. O. D. થી માલ પેકીંગ કરી મેાકલીએ છીએ.

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 110

જુના અને જાણીતા ફરમાશુ મીઠાઈવાળા અને પાકેા બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકેા

પંજાબી સાહબ પાઠ વિગેરે બીજા પાકેા ઓર્ડર આપવાથી મળી રહેશે.

અમારી ફેકટરીમાં બનાવેલું બધું બનાવ હંમેશા તાજાં મળે તે ફરમાશુ મોકલી તમે ખાતરી કરાવશુ, આભાર, માલ મસાલેા વિગરે પેાતા જોવામાં મળશે.

વધુ લખવા માટે લખેા યા મળેાઃ

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 13a KORT STREET JOHANNESBURG. 105

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી ૧૯૪૧ ડીસેમ્બર	હીંદુ ૧૯૯૮ માગશરાપે	મુસલમાન ૧૩૬૦ રજબાદ	પારસી ૧૩૧૧ શેહે. મહીનેા	સુર્યોદય કે. મી.	સુર્યાસ્ત કે. મી.
શુક્ર	૧૨	વદી ૯	૨૮	૯	૮-૫૨	૬-૪૩
શની	૧૩	,, ૧૦	૨૯	૧૦	૮-૫૩	૬-૪૩
રવી	૧૪	,, ૧૧	૨૯	૧૧	૮-૫૩	૬-૪૨
સેામ	૧૫	,, ૧૨	૨૯	૧૨	૮-૫૩	૬-૪૨
મંગળ	૧૬	,, ૧૩	૨૯	૧૩	૮-૫૩	૬-૪૨
બુધ	૧૭	,, ૧૪	૨૯	૧૪	૮-૫૩	૬-૪૧
ગુરૂ	૧૮	,, ૧૫	૨૯	૧૫	૮-૫૩	૬-૪૧

Books for sale.

NOTE.—Remittance should accompany order. V.P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made to "Indian Opinion" at Phœnix. Postage Free on all books

THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH
By M. K. Gandhi

This is an autobiography of Mahatma Gandhi printed in two volumes. Price 12s 6d. for each volume.

THE POWER OF NON-VIOLENCE
By Richard B. Gregg

The writer has explained the method of resistance by non-violence in modern Western concepts and terminology. The book is worth studying. Price 5s. 6d

The Story of Bachayan 9d

ESSAYS ON INDIAN ECONOMY—By Mahadev Govind Ranade. Price .. 4s. 6d.

ESSAYS ON INDIAN ART, INDUSTRY AND EDUCATION—By E. B. Havell Price .. .. 3s.

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS—By V. G. Kale, M.A. Price .. .. 4s.

The "FRIENDS of INDIA" SERIES

Short biographical sketches of eminent men, who have laboured for the good of India.

Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece.

Lord Morley,	Lord Minto,
Sir William Wedderburn,	Lord Minto,
Rev. J. Miller	[illegible]
Lord Ripon,	Swami Rama Tirath,
Rao Vertes,	Sir Salar Jung,
Sir C. Sankaran Nair,	Henry Fawcett,
Sir Henry Cotton,	Lord Hardinge
John Bright,	Krishna Das Pal,
Lal Mohun Ghose,	Edmund Burke,
Mrs Annie Besant,	Rabindra Nath [illegible]
Allan O. Hume,	W. C. Bonnerji,
A. M. Bose,	Charles Bradlaugh,
Dadabhai Naoroji	Dinsa U. Ranganadhu,
V. D. Madhava Rao C.I.E.,	Shri Gokhale, L. V. Mudholkar,
Raja Ram Mohun Roy,	[illegible]
[illegible]	[illegible]
Ishwar Chunder Vidyasagar	Krishnaji Lakshman Nulkar,
V. Krishnaswami Aiyar,	Narain Ganesh Mudi,
Babu Surendranath Banerjea,	Pherozeshah M. Mehta,
Natesa Sastri,	Annie Besant,
Natesa Sastri,	Hindu Social Reform

Price: One Shilling Each

APPLY:
MANAGER, INDIAN OPINION,
PHOENIX NATAL.

BHULABHAI DESAI
HIS SPEECHES

Published in book form. Of particular interest to students of Politics, Law, Economics and Commerce.

The Book contains [illegible] on these and other subjects of national importance.

Price: 5s

Please write to
"INDIAN OPINION"
Phoenix Natal.

BOOKS FOR SALE

OUT OF DUST—By D. J. Kenka.	Price 6s 9d
BATTLE The Life Story Of Winston Churchi —By Hugh Main	Price. 3s 6d,
INDIA TO-DAY—By R. Palme Dutt	Price. 5s. 6d
THE CRY FOR JUSTICE [illegible]	Price ..

Obtainable from:
The Manager,
INDIAN OPINION
Phoenix, Natal.

'INDIAN OPINION'

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

For The Moral, Political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union	21s.	Annually
" " "	11s.	Half-yearly
Outside the Union	22s. 6d.	Annually
" " "	12s.	Half-yearly

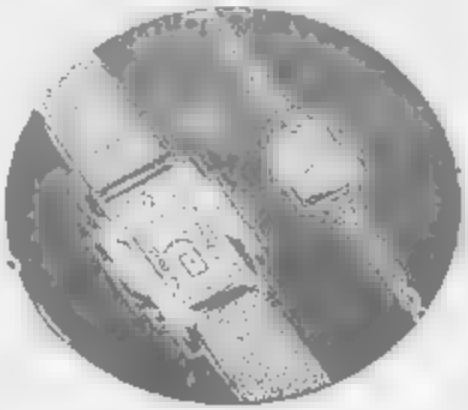
Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise

Apply to—

Manager,
Indian Opinion,
Phœnix, Natal

ELGIN

ઘડીયાળો

અગત્યનું

અમેરીકામાં બનેલાજ ઘડીયાળો પ્રથમ અમેરીકનો બનાવે છે. આ ઘડીયાળોના, જુદા જાગો (રેપેર પાર્ટસ) બનાવાની બાબતો આપવામાં આવે છે.

KATZ & LOURIE LTD.

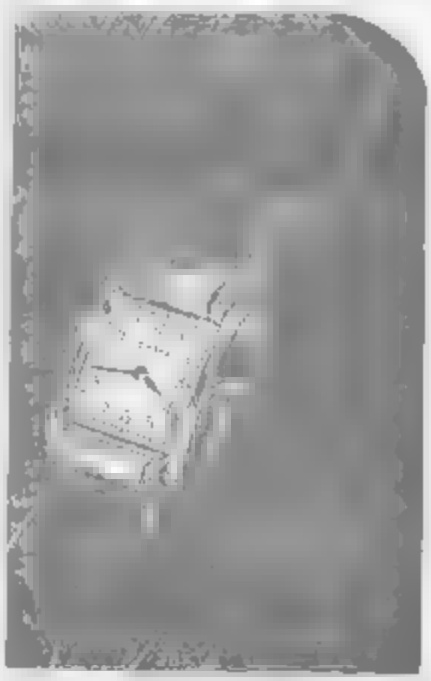
"DIAMOND CORNER"—ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

DURBAN REPRESENTATIVE

B. DAVIDSON, 720 Colonial Mutual Bldgs., West Street, DURBAN

Where Beauty Foregathers

CYMA [illegible]

CYMA

ON TIME ALL THE TIME

Golden Number

OF

"INDIAN OPINION"

SOUVENIR OF THE

Passive Resistance Movement

1906—1914.

Price : Two Shillings.

to be had from:—

Indian Opinion,

Phœnix, Natal.

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phœnix, [illegible], Natal.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 50—Vol. xxxix. FRIDAY, 19TH DECEMBER, 1941 Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE

FRANCHISE

"THE meanest mechanic, the poorest peasant and day-labourer, has important rights respecting his personal liberty that of his wife and children, his property, however inconsiderable, his wages, his earnings the very price and value of each day's hard labour, which are in many trades and manufactures regulated by the power of Parliament. Every law relative to marriage, to the protection of wife, sister or daughter, against rape and brutal lust, to every contract or agreement with a capricious or unjust master, interests the manufacturer, the common, the servant, as well as the rich subjects of the State. Some share, therefore, in the power of making those laws which deeply interest them, and to which they are expected to pay obedience, should be referred even to this inferior but most useful set of men in the community; and we ought always to remember this important truth, acknowledged by every free State—that all Government is instituted for the good of the mass of the people governed, that they are the original fountain of power, and even of revenue, and in all events, the last resource."

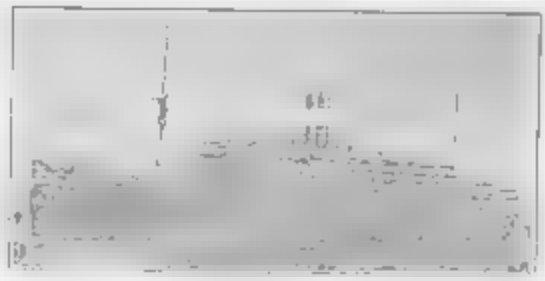
—JOHN WILKES.

મતાધિકાર

"એ કે હકદારમાં હલકો કારીગર, ગરીબમાં ગરીબ ખેડૂત અને મજુર, તેને પણ પોતાના અંગત છુટાપણાને લગતા અગત્યના હકો હોય છે. પોતાની સ્ત્રી અને બાળકો, પોતાની મીલકત, મકકી ને ભલે ગમે તેવી નજીવી હોય, પોતાનો પગાર, પોતાની કમાઇ, પ્રત્યેક દિવસની સખ્ત મજુરીનો ભાવ અને કીંમત એ સઘળાને લગતા હકો હોય છે, કે જેને પણ ધંધા અને કારખાનાઓમાં પાર્લામેન્ટની સત્તા લાગુ પડે છે. ત્રાસ મેળવી પ્રત્યેક કામદો, પત્ની, બહેન કે દીકરીના વાલી બનવા સામેના રક્ષણ મેળવી કામદો, વાલીઓ કે અન્યાયી માલીકની સામે મેળવેલા પ્રત્યેક કરારને લાગતો કાયદો કારખાનાવાળાને, ગોલકીયાને, મજુરને તેમજ રાજ્યની પૈસાદાર રૈયતોને સમાનપણે લાગુ પડે છે. આથી કામદાઓ, કે જેમાં તેઓનો ઉંડો સ્વાર્થ રહેલો છે, અને જેને તાબે થવાની તેઓની પાસેથી આશા રાખવામા આવે છે, તે પહેલાની સત્તામા આ હકદારમાં હલકા વર્ગના પ્રજાના સૌથી ઉપયોગી ભાગોને હિસ્સો અપાવોજ જોઇએ; અને પ્રત્યેક સ્વતંત્ર રાજ્ય તરફથી વિચારણામાં આવેલું આ અગત્યનું સત્ય આપણે યાદ રાખવું જોઇએ કે, પ્રત્યેક સરકાર, જેમની ઉપર તે અમલ ચલાવતી હોય, તે સામાન્ય આમજનતાના હિતને માટેજ સ્થપાએલી હોય છે; અને તેની સત્તા, તેની આબાદી અને તેના સઘળા સાધનોનો મુળ આધાર એ જનતા ઉપરજ રહેલો હોય છે."

—જોન વીલ્કસ.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

મહુન તેમજ ૩૬ પેસેંજરો લેવામાં આવશે.

દરબન આવ્યા પછી તમારે આલ તથા ગુનીયન ફ્રાઇનાન્સ ઇન્સ્યુરેશન મુજબ નાણા સાથે લઈ જવા વિશેરે સંબંધી હકીકતે અગવાથી અદાબસ્ત કરી આપીશું.

કાગળના ઉપર તમારું નામ તથા B. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રો) લીમીટેડ

ડીરેકી પેસેન્જર એજન્ટ્સ.

તારથી રવીમરને તપાસ કરનારાઓએ તારનો જવાબ મોકલી શકાય તેટલા ખાતર તારમાં પોતાનું પુરૂં સરનામું મોકલવું.

૩૬ ડીરેક હિંદુ રીશી સાથે પા. ૧૭ ૧૦ ૦.
,, ,, મુસલીમ રીશી સાથે પા. ૧૮ ૬ ૬.
,, ,, રીશી વગર પા. ૧૪ ૨ ૦.
સેકન્ડ કલાસ રીંગલ ડિશી વગર પા. ૮૦ ૧૦ ૦.

રવીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ડીરેકોના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

Phone 2-0432, Tel add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.

390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,

No. 4, Kort Street, Johannesburg.

'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.

Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE

—COMPANY, LIMITED.—

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ કંપની બીજા કંપનીમાં કરવાનાં, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોને બનતા બીનાઓ, કામવટ વિગેરે દરેક જાતના બીનાઓ ઉતારવાની તજામ છે. કંપની કંપનીને ઉતેજન આપવું એ દરેક હીંદીની ફરજ છે

Natal Office:

"INDIA HOUSE"

17, First Avenue,

DURBAN.

Telephone 2-5845 Cen.

P. O. Box 1610.

Tel. Add: "RUSTOMJEE"

Durban.

Loans available from £1000 and upwards at 5% on City Properties.

શહેરની મીલ્કતોના મોરગેજ ઉપર ૫ ટકાના વ્યાજે પા. ૧૦૦૦ યા વધુ રકમો ધીરવાની છે.

Transvaal Office:

ROOMS NO. 12 & 13,

BARKLY ARCADE,

Diagonal Street,

JOHANNESBURG

Telephone 33 4478

P. O Box 3841

Tel Add "RUSTOMJEE"

JOHANNESBURG

JALBHOY RUSTOMJEE

Principal Representative For The Union Of South Africa.

ખુટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય.

જો તમારે તમામ જીવનની ખરી મજાહ લેવી હોય તો પુષ્ટીકારક પાકો બનાવી તમારી તંદુરસ્તી પાછી મજબુત અને બલવાન બનાવી દો! પણ યાદ રાખશો કે ટોનીકકારક બોરકો બનાવવા માટે સારો, તાજો અને ચોકખો રૂડ જ માલજ વાપરજો, અમારે ત્યાં પાકો બનાવવા માટે બધો તાજો અને રૂડ માલ આવી ગયો છે.

અમારે ત્યાં શીંગોડા, બદામ, પારોલી, પીસ્તા, પેન્ટની સાલબ, સકેદ મુસલી, બાવલ, ઇલાયચી, કોપરા પાકી, મોખાહ અને બધુ, ચાર તરબુજ, મોપચીની, અકબત, ગુંદર, અંબર, સોના રૂપાના વરખ, અબરનો, વગેરે તમામ ઠીકનું કરીબાણું ભાવો વધું, બરી ખુટીજો છેવટના ઠાઠી બરવી ત્યાર મોસરી હમેશ રોકામાં રહે છે.

ઠીકતાનમાં મશહુર બનેલી સુરતની બરફી, પીસ્તા બરફી રૂા. ૩-૬ રતલ, બદામ બરફી રૂા. ૩-૬ રતલ.

મુંબઈના તરેહવાર હલ્વાઓ બદામી હલ્વો રૂા. ૨-૮ રતલ, સફેદ પકવાન હલ્વો રૂા. ૨-૬ રતલ, રંગીન બદામી હલ્વો રૂા. ૨-૪ રતલ, સફેદ મલાઇ હલ્વો રૂા. ૧-૮ રતલ અમારે ત્યાંથી મળશે.

નવાબી પાઉડર: શરીરના કોઇ પણ ભાગમાંથી બાલ કે બીનજરૂરી વાળ સાફ કરી દે છે. ૩ બોટલ રૂા. ૩-૮ પોસ્ટેજ ઠી. પુરીપના માટે. એક રૂપાળ ઓરડર આપી આજી કરી લો. દેશના ઓર્ડરો: હમેશ રૂા. ૨૨-૬.

P. O. BOX 700. **I. G. H. BASSA.** 153 Grey Street, Durban.

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM, RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL

'PHONE 20990. CORNER PINE & GREY STS.

SITUATED IN THE HEART OF DURBAN'S BUSINESS AREA.

THE MECCA OF INDIAN SPORTSMEN.

WHERE EVERYBODY GOES FOR REFRESHMENTS OF MEALS

BOARDING & LODGING BY DAY, WEEK OR MONTH.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

132, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets. 1941

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક બનતું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સારૂ પોસ્ટ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખોઃ—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban. 1-1

Are You a subscriber of 'Indian Opinion' if not, Why not?

દીક્ષ ન રી ઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ ઉપયોગી મહાત્મા ગાંધીજીની સુચનાથી થયેલા ત્રણાપીના જેલથી કાળના આધારે સુધારા વધારા સાથે બનાવાયેલી છે. વિદ્યાર્થી આલમ માટે તે ખાસ કરેલી અને ઉપયોગી છે. તેમાં અંતે ક્રિશ્ચન આશ્રમ, કરો, મોટા કહેરોની યાદી, મોટી નદીઓની લંબાઇ, બળ, માપ, કહેવતો, વિગેરે પણી વસ્તુઓનો સમાવેશ થયેલો છે.

પાકું પુંઠું પાના ૧૪૦૮ કિંમતની ટપાલ રૂા. ૫.

"Indian Opinion"

Phoenix, Natal.

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

	Rs.	As.
Lectures from Colombo to Almora	2	8.
Inana—Yoga	1	12.
Raja—Yoga	1	4.
Karma—Yoga	0	12.
Bhakti—Yoga	0	12.
Karma & Bhakti—Yoga (in one volume)	1	8.
Essentials of Hinduism	0	8.
In Defence of Hinduism	0	4.
My Master.	0	4.
Chicago Addresses	0	4.

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A comprehensive chronologicat account of the Master's wonderful life:—the only authorised edition of its kind in English

(Fourth Edition)

Thoroughly revised and improved with a foreword by MAHATMA GANDHI.

Price. Re 1.

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4, Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,

4, Wellington Lane, Calcutta, India.

THE EPIC FAST

(BY PYARELAL)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.

320 Pages. Price: 2s. 6d.

Obtainable From The Manager:

INDIAN OPINION, Phoenix, Natal.

ROOPANAND Bros.,

PHONE 20707 — 65 VICTORIA STREET, DURBAN.

LATEST ARRIVAL OF BOOKS

	£	s.	d.
Complete Works Of Vivekananda 7 Volumes	3	15	0
Life of Vivekananda 2 Volumes	1	5	0
Life Of Ramn Krishna 2 Volumes	1	5	0
Great Man Of India		16	6
Gita—Complete With Sanskrit Text And Meanings In English		10	6
Daily Thought And Prayers		8	6
The Last Message Of Shri Krishna 182 Pages		7	6
How To Be A Yogi—(by Swami Abhenanda)		6	0
Teachings of Shri Ramn Krishna		4	6
Reincarnation And Immortality—(by Swami Paramanda)			3
India And Her Problems	3	0	
Hinduism—(by Vivekananda)	2	0	
Essentials Of Hinduism	1	6	
Short Life Of Vivekananda	1	6	
Short Life Of Ramn Krishna	1	0	
Does The Soul exist After Death ?	1	0	

By every mail we get the following books

[illegible]	[illegible]	[illegible]	1 0
[illegible]	[illegible]	[illegible]	1 0
My Master	[illegible]	[illegible]	1 0
[illegible]	[illegible]	[illegible]	1 0
[illegible]	[illegible]	[illegible]	1 0

Phone 33-8432 — P. O. Box 7157.
" Res. 33-8994

ઈન્ડિઅન ગ્રોસરી કીફાયત ભાવે કયાંથી ખરીદશો?

હમારે ઇન્ડિઅન ગ્રોસરી વિભાગ ખોલ્યો છે, જેમાં દરેક પ્રકારની ફ્રેંચ ગ્રોસરી તેમજ ગાંધી વસાહતની નાની મોટી વસ્તુઓ ઉપરાંત રોજ વાપરવાની જિંદગીઓના ઘર ઉપયોગી વસ્તુઓ હમારે ત્યાંથી તદન કીફાયત ભાવે મળી શકશે.

ઓર્ડર મોકલી આપવા વિનંતી છે.

કસ્ટમરોના ઓર્ડરો હમારી પોતાની દેખરેખ હેઠળ સારી પેકીંગ કરી મોકલવામાં આવશે.

મીસ્ત્રી બ્રધર્સ

(રામાસ અને દક્ષણી ગ્રાસ મિલો)

MISTRY BROS.,

11 Kort Street,
JOHANNESBURG.

હમો દરેક પ્રકારના વિમાઓ પણ ઉતારીએ છીએ: જીંદગી, આગ, બગલરી, એકસીડન્ટ, મોટર, રેલ્વે બેગેજ વિગેરે.

'Phone 23150. — Tel. Add. "Nanrjee."

A. M. PADAYACHEE

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.

[illegible] at lowest Market prices

TRIAL ORDER SOLICITED

91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN.

'Phone 2-3381 — Tel. add. "Letapoo."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

In South African, Canadian and Australian Apples

— also —

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Leaches which have just come in Market.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING

TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS

FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM

ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્ષપોર્ટર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

લીચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે લાચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 766. 106 Prince Edward St. Durban.

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ

પ્રોપ્રાઈટર: મણીભાઈ ભાણાભાઈ નરોત્તમભાઈ.

દરેક જાતની મીઠાઈઓ, ફોરબ્સ ઘીના તેમજ સોમા મેવા, મસાલાથી અમે બનાવીએ છીએ

અમારું કબજાગ્રેસુ સુરતી ચુરમું, સેવ, મમરા, ગાંઠીઆ, ગાંઠીઆ, ખારા વિગેરે હરરોજ તાજા બનાવીએ છીએ.

શીયાળામાં ખારા લાયક સુધળા પાકો તૈયાર રાખીએ છીએ તેમજ ઓર્ડર મળ્યેથી સ્પેશીયલ બનાવી આપીએ છીએ.

પાર્ટી વિગેરે માટે મોટા જથ્થામાં જોઈતી ઠોઈ પણ જાતની મીઠાઈ ઓર્ડર મળ્યે ટુંક વખતમાં બનાવી આપીશું.

બહારગામથી મંગાવનારને માલ 'ફુરતી સંભાળથી કાળજીપુર્વક મોકલવામાં આવશે.

PHONE 33-6575. — P. O. BOX 3680.

THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART.

34 President Street. Corner Diagonal St. JOHANNESBURG

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 28003, Res. 28005.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

INTERNAL VIEW OF OUR SHOP.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES, BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES. Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £30. THE LATEST FROM BENARES CITY EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up. PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards. EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.

Branches: 59, WICKS STREET AND 60, WICKS STREET. GARAGE 7, MOOR STREET AND 58, WICKS STREET, VERULAM. 'Phone 39, Verulam.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે

બનારસની કીનારવાળી અને સાદી, તેમજ ભાતભાતની બુટીદાર સાડીઓ રૂા. ૬૦, રૂા. ૮૫, રૂા. ૧૦૫ થી લઈને પા. ૨૦ સુધીની.

બનારસથી હમણાજ આવેલી છે.

કસબ કામની સાડીઓ રૂા. ૨૫ અને રૂા. ૩૫ થી ઉપર. ભાતભાતની ભાતવાળી સાડીઓ રૂા. ૧૨–૬ અને રૂા. ૧૭–૬ થી ઉપર. કસબનું ક્રેપ–ડી–ચીન રૂા. ૩–૬ નું ૧૨ ૪૨ ઇંચ અને ૪૫ ઇંચ પહોળું. સાદીનું વેરેસ્ટ ડીઝાઇનનું કપડું, ૪૨ ઇંચ પહોળા વારનું, રૂા. ૧–૬, રૂા. ૧–૮, રૂા. ૨–૦ અને તેથી ઉપર. હમણાજ આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ રૂા. ૨૫, રૂા. ૩૦, રૂા. ૪૫ અને જેથી ઉપર. ૧૮૦

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

બ્રાન્ચિસ
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ ઓર્ડરના બેજવાબદારીસર્વ માટે
પી. કલ્યાણ,
૬૦, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

મારાજ
૭ મૂર સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

RIO THEATRE

194 Market Street, Johannesburg. 'Phone 22-9254.

Monday, Tuesday, Wednesday & Thursday
December 22nd, 23rd, 24th & 25th
MATINEES—WEDNESDAY & THURSDAY AT 3 P.M.
SPECIAL LADIES MATINEE—TUESDAY 23RD AT 3 P.M.

'XMAS ATTRACTION.

BOMBAY TALKIES PROUDLY PRESENTS THEIR LATEST & GREATEST

"NAYA SANSAR"

"નયા સન્સાર"

Starring ASHOK KUMAR of "BANDHAN fame.
RENUKA DEVI The Sensation of "BHABI

DANCES
WITH VERVE DAZZLE & THEME

SONGS
WITH THE SPARK OF POESY & THE MESSAGE OF PEACE & PATRIOTISM.

Country Patrons may book by
TELEPHONING 22-9254.
BOOK NOW!

"બંધન" ની પ્રખ્યાતિના
અશોક કુમાર
અને
"ભાભી" ની પ્રખ્યાતિની
રેણુકા દેવી
આમાં સુંદર ભાગ ભજવે છે.
ઉલ્લાસપ્રેમ સંગીત સાથે ઝાકમઝોલ અને કરૂણરસથી
ભરપૂર.

બહારગામના ગ્રાહકો નં. ૨૨-૯૨૫૪ પર
ટેલીફોન કરી સીટ બુક કરી શકશે.

ADMISSION: ADULTS 3/- CHILDREN 1/1
SPECIAL LADIES MATINEE 1/9

INDIAN OPINION

MAHATMA GANDHI IN 1903

No. 50.—Vol. XXXIX Friday, 19th December 1941.

NOTES AND NEWS

Viceroy's Appeal To India

AN appeal to the people of India to forget domestic differences and work together in the common cause "at a critical moment in the history of mankind" was made by the Viceroy, Lord Linlithgow, when he addressed the annual meeting of the Associated Chambers of Commerce last Monday, says Supa-Reuter in Calcutta. The bursting of the Far Eastern war clouds had clouds had brought the war even more closely to India, he said, and India was no longer a spectator of those tremendous events. The guarantees, undertakings and pledges given by the British Government about constitutional developments would remain valid as they were when first given. The Viceroy, in referring to the constitutional question, said: "Let it not be forgotten that when this war broke out, India in provincial autonomy had begun to move and had indeed made an important step along the road to that equality of status with the Dominions which it had been our object to achieve. That more complete fulfilment of that process by the establishment of Federation should not have been realised by the date of the outbreak of war has always been a matter of profound grief to me. Had we been able, before the outbreak, to have brought federation into being, so many problems that confront us now would have been solved."

We have our doubts if the Viceroy's words will in the least appease the people of India. India has asked of Britain only one thing and that is that she will be granted the freedom for which the present war is claimed to be waged, within a stipulated date after the termination of the war. The very fact that the British Government has not deemed it necessary, even at such a critical period in the history of its rule in India to grant that, shows clearly that it is so confident of the support of India that it is not in the least concerned whether the people of India are willing or not. Why then waste words and irritate the already wounded feelings of the Indian people?

Petition Against Sale Of Land To Indians

Southern Umlazi Health Board at its monthly meeting last week considered a petition signed by members of the public protesting against the sale of Lot 21, Little Amoutimoti, to an Indian. Copies of the petition were forwarded to the Administrator and the Registrar of Deeds, the Board supporting the protest. The Registrar, in reply, submitted that the land in question was subject to no restraint and it was suggested that representations should be made to the present owner.

Warning By General Smuts

A solemn warning to the country to be on guard against possible attempts to change the Constitution of the Union was issued by the Prime Minister, General Smuts, when he addressed the closing session of the Cape United Party Congress. He said that there were no limits to which they would not go to prevent an attempt to force a racial republic on the people of South Africa. General Smuts said that one of the most encouraging signs at recent conferences of the Party was the spirit of goodwill, co-operation and unity of purpose which had been present. They might have to face other dangers after the war. The Opposition sections were to-day divided, and fighting among each other, but on one point they were unanimous, namely, to force a republic on South Africa. This furious propaganda that was going on in the country for a republic was a complete denial and reversal of the Constitution decided upon at the time of Union 30 years ago. "South Africa's system of Government is based on hearty co-operation between all sections of the people. We shall never allow one racial group, be it English or Afrikaans, to be top-dog in this country," declared General Smuts. The greatest ramp that could overcome South Africa would be an attempt by one section to bring about a constitutional change along racial lines. There were those who did not understand these things, and followed the example of other countries. If such people were going to gamble with the future happiness and unity of South Africa, he trusted that enough right-minded people would remain to see that it did not happen. "The people of South Africa will not allow it, and if I am still alive I shall not allow it," said General Smuts. "For there is no limit to which we shall not go to prevent anything of this sort happening. We threaten nobody, but we give notice of our intentions in simple and solemn terms." General Smuts said that he saw a dark cloud overhanging the future. One could not go on talking about constitutional changes and inciting the people without expecting trouble later on. He felt it his duty solemnly to warn the country against what might happen. The internal danger in the Union was perhaps greater than the danger from outside. He hoped that on the road of Providence this utter madness in South Africa and elsewhere would subside. They must see that what had been built up through sacrifice and co-operation was not destroyed by their scatterbrain friends.

Malan's Reply To Smuts's Appeal

Dr. D. F. Malan, leader of the Herenigde Party, addressing a meeting on Thursday night December 11 at Potchefstroom, said Britain's chances of winning the war had deteriorated as a result of the spread of the war to the Pacific. Britain had depended on the support of the United States, but America herself was now engaged in the Pacific. Referring to the Prime Minister's recent speech to the Cape United Party Congress in which he appealed for a united front to face the new world situation, Dr. Malan said that it was clear that the Government was in need of more money. This was perhaps the reason why Parliament was to meet earlier than usual. The Prime Minister had appealed to the Opposition to support the war effort, but he had made two stipulations. The first was that the Opposition should admit that it was wrong on September 4, 1939, and the second was that it should renounce the republican ideal. "The price is too high," said Dr. Malan, "because it touches one's inner conviction. It is dearer even than the price of one's life." Afrikanerdom would never give up the republican ideal. The Opposition still believed that participation in the war was not in the interest of South Africa. If Japan was a danger to South Africa for reasons of colour, then Russia with its Communism was a still greater danger. Japan had no one in the Union except her diplomatic representatives, but Russia had her Communists here.

Warning To Cruel Parents

Sentences of imprisonment were imposed in the Magistrate's Court at Port Elizabeth last Monday on George Bright and his wife, Divina Bright, of Swartkops, who were found guilty of cruelty to Bright's two young sons by a former marriage, reports the S.A. Press Association. Bright and his wife were charged on two counts under separate clauses of the Children's Protection Act. Mrs. Bright was sentenced to 10 weeks' hard labour on each count, making 20 weeks in all. Bright was fined £20 (or two months' hard labour) on the first count and two months' hard labour without the option of a fine on the second count. The Crown evidence was that Bright's two children, Kenneth, aged six, and Roy, aged four, were systematically starved and ill-treated by Mrs. Bright. Addressing Mrs. Bright, the Magistrate said he found the allegations proved against her beyond possibility of doubt. During the period November 15 to 21 she had been seen to perpetrate acts of violence on the two children in circumstances clearly indicating a state of mind evilly disposed towards them. He further found that during that period she supplied the children with food which, as the medical evidence showed, was inadequate for the maintenance of moral health. Turning to George Bright, the Magistrate said it was difficult to fathom whether he was entirely a knave or a fool. He had met these serious charges simply by saying in effect "I don't know." Passing sentence, the Magistrate said Mrs. Bright had been found guilty of a crime of the blackest order. "Not only have you sinned against the laws of the State, but your cruel deeds have served to outrage the finer moral feelings and sensitiveness of a civilised community of which you have proved yourself such an unworthy member.

Indian Opinion

FRIDAY, 19TH DECEMBER, 1941

No Substance In British Promises

MR. SRINIVASA SASTRI, friend of Pandit Jawaharlal Nehru and to that of better known Mahatma Gandhi and his followers, is credited in responsible quarters whose views on constructive progress in India are disliked by the British Government and not frowned down as unworthy of any consideration. But it should make the British Government reflect a little on its folly when a personality like the Rt. Hon. V. S. Srinivasa Sastri, who is an undoubted friend of the British Empire and the most moderate of the moderates of India is moved to utter some sharp criticism on the methods of the British Government. It is with that view that we would like to quote Mr. Sastri here. Mr. Sastri was speaking recently from the presidential chair at a public meeting in Mylapore (Madras). This is what he said:

The British newspapers and English friends of India, were constantly reminding them that at this time the mind of the Britisher was full of friendliness and sympathy with the people of India; and when the war was over unless Indians played their cards very badly it was almost certain that they would rise to a position of complete equality with Great Britain herself. Some of us, said Mr Sastri, are not inclined to take these statements and estimates at face-value. My experience does not lead me to place any faith whatever in these well-meaning statements.

During the war under pressure of necessity and trials, he said, there was a section of the British people who looked out to the world seeking sympathy and such people think of India in a friendly spirit. If they had a chance at the end of the war and the disposition of things were in their hands, possibly they would meet India's wishes. But our experience is that when the day of reckoning comes, the honest man is no longer there on the stage. Edward Thompson and Sir Francis Younghusband would not be there and their voices would not prevail. The sophists, economists and calculators would fill the forefront of the stage and India would have to deal with them. Mr. Churchill who was the most prominent man to-day and wielded the destinies of half the globe in England and whose attitude towards India was well-known would certainly have the most powerful voice in the final arbitrament of things.

'I am not saying,' proceeded Mr Sastri, 'that we shall be thoroughly disappointed and humiliated. I am only saying that there is no considerable substance in these promises that newspapers and our good friends make to us of the great things that are in store when the war is over and when India's ambitions have to be taken into account.

We will be forgiven if we wholeheartedly support Mr. Sastri in the views he has expressed above. Ever since the war has taken a more serious turn with its spreading in the Pacific we hear a fresh call to the members of the British Commonwealth to gird up their loins and be prepared to overthrow the evil forces which are menacing the high ideals of democracy and human freedom. Has not the time come even now to be a little more frank and more honest with those whose help is sought in fighting this grim battle? No one has the slightest sympathy with Hitlerism and those who have allied with that cult but should not that very 'ism' be eradicated from within ourselves and thus win the confidence of the millions whose moral and material help in this great hour of trial will be a boon and a blessing?

—oOo—

Fountain Of Wisdom

Every man feels instinctively that all the beautiful sentiments in the world weigh less than a single lowly action.

MR. N. R. SERKAR ON BRITISH POLICY IN INDIA

ON the eve of Mr. N. R. Serkar's taking charge of his office in the Viceroy's Executive Council some of the Calcutta Journalists met him to discuss the present political situation and the reasons of his acceptance of office. Following is the substance of what Mr Serkar stated.

Mr. Serkar said that the political situation in the country was never so lifeless or confused. The movement in the country had lost direction and vigour and it might now be said to be in a state of stalemate.

The British attitude was still unbending and oblivious of the shattering changes that had taken place the world over specially after the fall of France. The surging tide of events could not be stopped by the invocation of the ancient formula. The monotonous insistence in London on perfect internal unity among all the different elements of national life preliminary to any constitutional advance was naturally rather irritating to Indian feelings because they found that British statesmen, when speaking to other nations like the Americans, adopted an altogether different tone and enunciated sentiments about independence and freedom which they did not seem to be willing to consider in the case of India. Unity was a precious asset, Mr. Serkar admitted. But was it ever a pre-requisite of freedom in any country? If so, South Africa could not have got her freedom forty years ago. Neither could freedom be given to the many European countries under Nazi occupation whose freedom England had solomnly pledged to restore. Was there, perfect internal unity in Ireland? Was China so united that her freedom should be guaranteed by Britain and America? Perfect internal unity thus though not an essential prerequisite to political freedom was no doubt necessary for the effective preservation of the freedom of a nation when this freedom was achieved. And Mr Serkar considered that towards the achievement of this unity freedom itself was a vital and deciding factor and history taught us that freedom led to unity.

Britains' Duty

The international situation Mr. Serkar continued, demanded that Britain should without delay declare her willingness to admit India as a full, free and equal partner in the British Commonwealth of Nations. But he remarked that she might of course quite reasonably expect India to enter into some sort of an agreement by which her vital economic interests would be safeguarded. The mere insistence on her historic obligations would not do. Viewed from this angle the recent statements of British statesmen had rather aggravated the situation. The declaration that the Atlantic Charter did not apply to India was most disheartening and had made many distinguished and moderate Indian politicians doubt the genuineness of Britain's War aims.

On the other hand the policy and attitude of the Congress and the Muslim League did not appear to be based on a full appreciation of the grave situation that confronted the country. The League laid greater emphasis on the sharing of power and very little on the wresting of power.

Mr. Serkar, however, was quite sure that the big minds of the Congress were not idle. They were resting perhaps, but they were also watching carefully and ceaselessly. It might be quite a logical argument that in the absence of political power and unless our political demand were fully met we would not make any move; but the danger that threatened the horizon was such that we could not merely rest on logic. It would be better if we realised that when one's house was on fire one should forget all grievances about rights or facilities and should combine to extinguish it.

Why He Accepted Viceroy's Offer

In spite of all these circumstance Mr. Serkar accepted the Viceroy's offer because he had not lost all hopes. His political background and associations were quite well-known and he could not imagine that people like him had been invited to join the Executive Council without a definite political purpose. He could not believe that they had been invited merely to run certain administrative departments of the Government of India. Quite a number of exceedingly able men were available to the Viceroy for that purpose. The step taken by His Excellency was certainly not a great political advance or a big political concession which could satisfy Indians. But on the other hand, it could not be said that it was entirely devoid of political significance. The consideration of these factors had naturally weighed with him a good deal in his acceptance of the Viceroy's offer. Even in these fateful times and in spite of serious limitations he felt in all humility that he might be of some service in his new position to bring India nearer to her goal. The fervent hope that he might help, to however small a degree, to make that path smooth and clear was the chief incentive that led him to accept the Viceroy's offer.

T.I.C. AND THE NEW HIGH COMMISSIONER

THE following is contained in a leaflet issued by the Executive of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress:

"On November 26 the self-styled officials of the Transvaal Indian Congress gave a welcome reception to the new High Commissioner for the Government of India, Sir Shafaat Ahmed Khan, at Carlton Hotel, behind closed doors, in the name of the Transvaal Indian Congress.

"Needless to say, the majority of those present were the known "yes men" of these self-styled officials.

"WE WOULD LIKE TO KNOW:

"How they could presume to represent Congress? Why did they depart from the established custom of arranging a public reception even though the Gandhi Hall was booked for that purpose;

"Why these rejected Officials persist in ignoring the wishes and demands of the Indian community for a mass meeting where a Constitution could be adopted and Policies laid down.

"IS IT BECAUSE—

"They consider the Transvaal Indian Congress to be their private property;

"the Minister of Interior refused to regard them as being representatives of a properly constituted body:

"they would not comply with the recommendations the South African Indian Congress made in an Official report submitted in September 1939;

"they misled Sir B. Rama Rau when they agreed to accept his formula which they later rejected;

"votes of no confidence in them were passed by branches of the Congress throughout the Transvaal and confirmed by 6,000 Indians at the historic meeting of 9th July 1939

"OR IS IT BECAUSE—

"their hands are stained with the blood of their compatriots shed on Black Sunday the 4th June 1939."

Doings In India

Non-Violence In Practice

WRITING under the caption "Blankets for Soldiers," in the *Khadi Jagat*, Mahatma Gandhi has answered the question whether selling of blankets to soldiers will not amount to helping the war. "I have no right, he says, "to inquire about the caste of my customers while selling my wares to him and, therefore, I must sell my wares to all, including soldiers. Theoretically speaking, this amounts to helping the war; but we cannot live in India or, for that matter, in any part of the world without rendering such theoretical help to the war, because everything we do or say helps the war. Travelling in a train or posting letters or even eating one's own food is all some kind of helping the war, for everything that the individual does, in one way or other, helps the war. The fact is that no one can faithfully follow the noble principle of non-violence to its logical conclusions." Mahatma Gandhi further illustrates this point by referring to Euclid's definition of a line which has no dimensions, but in practice even when a fine line is drawn it assumes some thickness. The principle of non-violence, Mahatma Gandhi maintains, is also subject to such limitations and conditions. People can follow it only as far as practicable. Mahatma Gandhi adds that he could easily have forbidden the sale of blankets to soldiers but this would have meant a matter of shame to him inasmuch as he would be concealing thereby his honest view. "Where can I fix the limits?" asks Mahatma Gandhi. "Should I not sell rice and pulses as a dealer to soldiers? As a chemist am I not to sell quinine and other drugs to soldiers? Does my non-violence permit such a trade? Should I restrict my trade by inquiring about the caste of my customers? The answer is, if my trade helps society and does not help in destroying society, I should not worry about the caste of my customer and it becomes my duty to sell my merchandise even to a soldier."

Berar Princess On Dr. Tagore's Contribution

Presiding over the women's Tagore Memorial meeting, held at the Lady Hydari Club, Hyderabad, Her Highness the Princess of Berar paid a glowing tribute to the Poet. A condolence resolution expressing profound admiration for Dr. Tagore's contribution to the ideal of a world-unity and peace was adopted. Referring to India's contribution to art and literature, Her Highness observed, "It is a fact that hurts me deeply and wounds my national pride that the beauty and all-enriching culture of India which was in the full vigour and pride of its manhood, while Western civilisations were either non-existent or in their cradles needing scores of years' careful nurturing even to reach their adolescence, should have passed into lethargic slumber; that, ugly and poisonous superstitions should have been substituted for truth, that limitations should have replaced the dignified, simple traditions and that we should have forgotten to remember our past history and our culture." Proceeding, Her Highness said that it was not Socrates or Plato, however great their right to near perfection, who gave the world its first lessons in philosophy, the first teachers came from the burning plains, the dense jungles and the blue hilltops of their peninsula. "In the words of Sir Charles "a greater poem than the Iliad was the Mahabharata—a truly supreme contribution of Asia to the literature of the world." However, unsurpassable and magnificent their inspiration and technique, it was not Aeschylus, Sophocles Euripedes who introduced drama to the world, but Kalidasa was its creator. It was not in the churches of Florence or in Venice that the first great symphonies of colour were composed, but many centuries before, in the dark and lonely caves hewn into the rocks of the Deccan in colours made out of clay and leaves. It was this idea, concluded Her Highness, that Tagore wanted to give to his world, to his country and to his generation. It was, however, not his generation alone but generations to come who would take up the banner he put into their hands and march towards a brighter future that would redeem the present and excel the past. It was this modern Indian renaissance that Tagore must have dreamt of; as in the case of the masters of old Western renaissance, his work encompassed a vast field; it had branches that stretched in every direction; he was a true Da Vinci. A number of prominent Indies of Hyderabad paid their tributes to Dr. Tagore. Mrs. Sarojini Naidu dwelt on the spirit that animated his poetry and prose. She referred to the ideals of "Viswa Bharati" and extolled his vision of a new world order, when, through the process of a cultural synthesis of nations, the human mind, triumphant over matter, would liberate the spirit of the world from its bondage of international hatred and strife.

No Partition Of India On Communal Basis

"There can be no partition of India on the communal basis and India will remain a united nation for ever despite the vain attempts of a few interested persons to vivisect it." Thus observed Khatiba-i-Hind Sardar Begum Akhtar, president of the All-India Muslim Woman's League and a well-known poetess and journalist who arrived in Jubbulpore from Cawnpore. Begum Akhtar is a staunch nationalist woman worker who has discarded the purdah and is striving to bring about communal unity in India. She is well learned in Persian, Arabic, Urdu and Hindi and is the author of a number of books. She is also the editor of the *Harem*, an Urdu weekly in Cawnpore. She had been on a tour of the Far East to study the educational progress of women in that part of the continent. She addressed public meetings in Jubbulpore and attended a poets' gathering where she recited her inspiring poems which were highly appreciated by the public.

'Khadi' Saviour Of The Poor

"I want Sevagram to be self-sufficient in its clothing by producing Khadi and villagers should produce their necessaries of life," declared Mahatma Gandhi addressing a Gandhi Jayanti meeting. "Learning and service," he said, "should go hand in hand and I am glad that here in the Khadi Vidyalaya you are having both, which is different from university training." He exhorted the villagers to devote themselves more to cleanliness and sanitation. He also appealed for more constructive work specially to Khadi which is the saviour of the poor. He added that if women and children under 12 spin and produce Khadi daily for some time, India can be self sufficient in its cloth demands and their idle hours would be well utilised. Sevagram celebrated Gandhi Jayanti when in the sacrificial congregational spinning Mahatma Gandhi also participated. The villagers arranged an eight-hours' spinning, carding and weaving programme.

Everything appearing in this issue of a political nature unless otherwise mentioned has been written and edited by Manilal M. Gandhi to express the views of INDIAN OPINION.

Madressa Anjamen Islamia Of Kholvad

Notice is hereby given to all Kholwadians that the annual General Meeting of the above Institution and its various departments will be held on the 25th December 1941 at the Gandhi Hall, Johannesburg, at 2 p.m.

Agenda: (1) Financial statement, (2) Election, (3) General.

S. E. BAYAT, } Jt. Hon.
S. M. DESAI, } Secretaries.

South African News In Brief

Smuts Talks To Cape Graduates

ADDRESSING the graduates at the University of Capetown, after conferring degrees, as Chancellor of that University, General Smuts said they were entering upon their careers at a time of exceptional gravity and difficulty throughout the world and in South Africa. "I think one has to search the pages of history to find a time of changes so far-reaching, so radical, so critical and difficult as ours," he said; "but I am sure that will not appal you. To those who face life with courage, difficulties are opportunities. Severe tests will be applied to you, far more severe than the tests and examinations that you have happily behind you. I trust that the coming tests of life will be equally successfully faced and will only serve to bring out what is best in you." What, he went on, had the University done for its graduates? It had given them the opportunity of forming personal associations which would be of the greatest and most lasting value in their lives. It had trained them for the various avocations they were going to follow. But far more important, it had equipped them with intellectual and moral standards without which they would be nothing in this world but intellectual and social barbarians. Human civilisation had worked out certain principles which formed the code of civilised man. Truth, honour, decency, candour and above all, respect for these things—these were some of the basic things which belonged to this code. They were more valuable than all the learning of all the books and without them Western civilisation as they knew it would cease to be. They were the capital on which their civilisation lived and without them they would be morally and intellectually bankrupt. However hard life might be and however bitter its experiences, as long as they honoured and respected and observed the code of civilised man which they learned at the University, they would never be far from the right road.

Minister Of Justice Gets Wider Powers

A special Gazette issued on Monday, December 15, gives the Minister of Justice wide powers to prosecute to trace perpetrators of acts of violence or sabotage. Under the War Measures Act the Minister is given power to arrest any person whom he suspects upon reasonable grounds of having taken part in any offence or intended offence detrimental to the Government's war effort. Persons in possession of any information of such offences may also be detained for questioning.

Rural Dealers' Licensing Inquiry

Mr. H. Hoskins, M.E.C., chairman of the Rural Dealers' Licensing Inquiry Committee, sitting in Maritzburg last Monday, expressed regret that no Indian storekeeper had come forward to give evidence before the committee at any of its sittings but had left it to the Natal Indian Congress. The committee heard evidence of representatives from the Natal Indian Congress. It was urged in evidence that the local authorities of Natal employed Indians as unskilled labourers and as the result of the white labour policy the number of Indians employed on the railways' services had decreased from 3,000 to 400, and they were all unskilled labourers. These limitations of means of employment, it was stated, had led to Indians seeking outlets for their progress and economic improvement in the direction of agriculture and commerce, particularly small storekeeping in the suburban and rural areas. The Congress declared that, "the suggestion of the Natal Municipal Association that no new or additional general dealer's licence be issued within a radius of five miles outside any urban area is a glaring proof of the deep-rooted anti-Indian feeling and purely parochial outlook that manifests itself in all the doings of the local authorities and their association."

Potato Price Control

The new regulation controlling the prices of potatoes is more far-reaching than the original measure announced by the Price Controller. The maximum price that a person, who is not a licensed dealer, may sell potatoes to a licensed dealer is 35s. per 150lb. A licensed dealer selling to another licensed dealer may charge not more than cost plus 10 per cent. Whether a person is a licensed dealer or not, the maximum price he may charge to a person who is not a licensed dealer is as follows: For quantities of less than 2½lb., 2½d. per lb. for good quality; for quantities of 2½lb. and more, 2 2-3d. per lb. to next ½ L for good quality—that is, 2½lb. for 6d. No licensed dealer who has acquired goods from another licensed dealer may resell those goods or any portion of them to a licensed dealer in excess of that which the licensed dealer who sold the goods in the first instance is permitted to charge in the ordinary course of business, plus costs of transportation.

Newcastle By-Election

Mr. R. H. Robertson (U.P.) has been elected in the Parliamentary by election in Newcastle caused by the death of Mr. O. R. Nel (U.P.). Prof. A. H. de Tolt (Nat.) who stood against Mr. Robertson, lost by 1338 votes.

United Front Meeting At Tongaat

The Non-European United Front, Durban, opened its campaign for establishing branches throughout Natal by holding the first mass meeting at Tongaat on Sunday last. The meeting was held at the Gokhale Memorial Hall at 1 p.m. A good number of Africans, including ladies, were present and the hall was packed to capacity. Mr. K. I. Choonoo presided. Messrs. C. I. Amra, E. I. Meer and G. Poonan of Durban addressed the meeting. The speakers stated that a united front was the only solution of the colour bar which exists in this country. The task which lay before the non-Europeans was not an easy one. The following provisional committee was formed for the establishment of a Non-European United Front branch at Tongaat:—Chairman, Mr. K. I. Choonoo; secretary and treasurer, Mr. I. Harbans; committee: Messrs. Rev. J. Taklan, G. M. Naidoo, Samia Naidoo, S. R. Birbal and Isaac Stevens. Mr. H. Harbans moved a vote of thanks to the chair as well as to the visiting members. The meeting terminated at 5.30 p.m.

Fountain of Wisdom

There is only one duty and one safe course and that is to try to be right and not to fear to do or say what you believe to be right.—MR CHURCHILL.

* * *

Cultural freedom is the capacity to regard the human-being as an end in itself. It is this kind of freedom that must be regarded as the highest kind of freedom.—SIR S. RADHAKRISHNAN.

* * *

The work of teaching will be respected when the things that are taught begin to deserve respect.—EDWARD HOWES.

INDIA TO-DAY

BY R. PALME DUTT

Price 6s. 6d. including postage

Apply to:

The Manager,
'Indian Opinion'
Phoenix, Natal.

Things In General

How City Council Looks After Its Employees

A LARGE number of ratepayers attended a special general meeting of the South Coast Junction Area Indian Ratepayers' Association at Clairwood on December 14. The revised rules and constitution were read and adopted. The secretary, Mr. S. Gopal, placed before the meeting a lengthy report of the correspondence between the Association and the City Council in connection with the civic amenities in the area. The following is a copy of a letter sent by the City and Water Engineer to the Town Clerk, dated December 5:—"With reference to your letter of November 20, Councillor Mr. T. Kinloch has now handed me a list of roads to which the secretary refers. The total cost of the work involved would amount to approximately £18,000 and it is therefore impossible to give effect to the resolution of the Works Committee, as provision has not been made in current estimates. In order to relieve the position, however, I have the opportunity to concentrate additional maintenance gangs on the area, and these have been operating there now for the last ten days or so. Particular attention, as far as circumstances permit, will be given to the repair of those roads included in the list submitted. Furthermore, provision will be made on next year's draft estimate for the hardening of further roads." A discussion took place and ratepayers spoke in scathing terms against the City Council's method of approaching the demands of the residents of the area. Roads in a bad state of disrepair were dumped with black coal cinders which have proved very annoying to residents. Numerous requests have been made to the Council to have the roads but without success. For over five years the matter is still being dodged by the City Council. The meeting passed the resolutions condemning the present methods of the City authorities in repairing the roads in the area and requesting the City Council to give immediate attention to this and other matters affecting the ratepayers of the area failing which the meeting has threatened to refuse to pay rates.

Arya Pratinidhi Sabha

On Sunday last, 21 Carlisle Street, Durban, was the scene of much excitement and jubilation when a very large concourse of people,—men, women and children from different parts of Natal assembled in a spirit of comradeship to celebrate the redemption of land purchased six years ago for £2,000. Mr. R. Bodasingh presided. Reviewing the Sabha's activities for the last 16 years, the secretary Mr D. G. Satya Deva stated that the Arya Pratinidhi Sabha had at all times championed the cause of the Hindus and from time to time arranged and organised Vedic conferences. The entertainment part of the programme consisted of 33 interesting musical and elocution items contributed by the affiliated bodies and conducted by Mr. P. R. Singh. The pupils of the Pleasislaer and the Mount Partridge Arya Samaj Hindi Schools were particularly outstanding. The treasurer's financial statement reflected £1634 6s 8d, as assets of the Sabha. Among the speakers were Messrs. B. S. Singh, G. Merhoye, B. Sooba, Pandits Jugmohan, Aadhbodanie, R. J. Maharaj, Shivtaram, Pahn Padamsingh, Messrs. S. Dookran and Ganga Bissoon. Inspiring religious songs were sung by Mr. Raghubeer. All present, numbering about 1,000, were provided with lunch.

P.E. Indian Women's Association

A correspondent from Port Elizabeth writes: The Port Elizabeth City Hall was packed to its capacity on Wednesday night, December 10, when an excellent show with a variety of entertainment was given by the P.E. Pantomime Society (European) in aid of the P. E. Indian Women's Association. From the commencement to the final item, the audience enjoyed every scene produced and it was really worthwhile to witness such a good show. A Xmas tree will be given by the P. E. Indian Association in the Rudolph Street Hindu Primary School in the near future and it is expected to prove a huge success. The organisers of the show deserve to be congratulated for staging it to such a pronounced success.

Free Dispensary For Indigent Indians

The trustees of the G. R. Khan Hospital and Dispensary Trust have opened a free dispensary for indigent Indians in the Benevolent Home, 500 Pietermaritz Street, Pietermaritzburg, where free medical attention and medicine will be given. The Aryan Benevolent Society has kindly given the premises free of charge for the use of the dispensary. Hours of attendance 2 to 3 p.m. daily excepting Sundays.

Sastri College Magazine

Sastri College Magazine, Vol. No. 3, December 1941, is just out. As usual, it is a neat little publication with essays, short notes and poetry on various topics. It takes note of the fact that from this year the College has been graded as H.I. which is the highest grade of High school recognised in Natal. In June the Senate Executive of the University of South Africa decided to recognise Sastri College as an approved institution for the training of candidates for the University Education Diploma.

The Manor Magazine

The Manor Magazine published by the Cato Manor Government-Aided Indian School, Vol. XIII, December 1941, is just out. It is a neatly published bulky magazine containing a number of news and sports items, short essays written by the pupils and various interesting cartoons which are very creditable to the pupils.

Bose's Brother Arrested

Mr. Sarat Chandra Bose, a brother of Mr. Subhas Chandra Bose, who is suppected to be at present in Germany, has been detained under the Defence Regulations, according to a Sapa-Reuter message from New Delhi. The authorities, states a communique, are satisfied that there have been contacts between Mr. Sarat Chandra Bose and the Japanese which rendered his immediate arrest necessary.

Muslim Marriage Officer

El Haj Maulana Mohamed Hanieff Afrique has been appointed by the Minister of the Interior as a marriage officer in the Province of Natal to solemnise marriages in Muslim faith. Maulana Hanieff is a South African-born Moslem, having been born in Durban. He took his studies in Dhoban, Bandal, Lahore, and in other parts of India and Arabia. He went on pilgrimage to Mecca and was knighted Hajee. He is also one of the best Muslim Theologians in Natal having been educated in Arabic, Urdu, Persian, Gujarati and English. He was appointed in 1931 as Principal of the Madressa Talimul Islam with which is simultaneously the Nirimbi Muslim Society, and also Minister in Charge of the East Street Mosque. The Maulana is the first Muslim marriage officer appointed in Maritzburg.

Death At Dannhauser

The death of Mr. Peter Narain, who was just completing his 34th year, has been a great shock to the Indian community of Dannhauser. After four days' illness he passed away on November 29, leaving behind his widow and a child of eight years to mourn their sad loss. The deceased was an all-round sportsman. He was an ardent footballer. He represented the Northern Districts of Natal against "All India" in 1931 and played football for Dannhauser for a number of years. This year he was a member of the Dannhauser United Indian Football Club. He was also a reliable hunter and a keen fisherman. He was a carpenter and a bricklayer by profession. The floral tributes and wreaths which were sent in were from the officials and members of Dannhauser United Indian Football Club, S. Bhawani, D. S. Maharaj, R. Loganathan, M. V. Pillay, A. P. Pillay and others.

The Sporting World

Kismet Wins The League

ON Tuesday, a bright sunny morning heralded the opening of the season's concluding league matches. Normann easily beat Stars, and Sparks beat Santri College by 18 runs. The Davidson brothers opened Sparks' innings. Ayob, Bhiga and Jadwat bowled well but the Davidsons took no chances. Between them they scored 105 runs in well over 150 minutes, when Selvam took a brilliant catch to dismiss Jimmy Jack for 50. Sparks declared their innings just after lunch having lost 5 wickets for 185 runs, Davidson scoring 57. College opened disastrously, as usual, but Omar and Jadwat "got going," scoring 35 and 29 respectively, Omar's 35 being the highest scored by a College batsman this season. At one stage College almost looked like winning, but they were all out for 117—their highest score this season.

The Muslim-Kismet match on No. 3 ground, the final for the League Cup, provided a dramatic finish. Kismet winning by 38 runs. Manjoo won the toss and sent in Muslims to bat. Asmal and Dawood Parak opened Muslim's innings. Coovadia and Ismail Randeree opened the bowling. Asmal was caught off Randeree with only 3 runs on the board. S. Hendricks joined Parak and the partnership realised 68 runs, Hendricks scoring 21. Parak was soon out to Manjoo, having scored 43 runs. M. I. Yusuf joined Goolam Mahomed. M. I., batting freely, had already hit 3 fours and a six, when, going out for another big hit, he mistimed and Dr. Ismail brought off a difficult catch in the slips to dismiss him for 26. The bowlers were now on top and the next six wickets fell for 21 runs; of these Manjoo, who had been bowling a steady length taking 4 wickets and Coovadia 2 wickets. Muslims were all out at 12.35 p.m. for 115. Roy Naffajee, behind the stumps, had quite a field day, catching out 2 batsmen and stumping another, leaving only 2 byes. Manjoo and Coovadia, of course, had their say with the ball. Kismet opened with Omarjee and Ahmed Randeree. At lunch Omarjee was already out for 1. Soon after lunch Kismet lost another 3 wickets and the score stood at 4 for 37, when Roy Naffajee and Coovadia added 16 runs in a fighting fifth wicket partnership. Hendricks bowled Roy for 21. Coovadia was run out and the score stood at 84 for 6. It seemed that Muslims would still save the game, but Jadwat and Dr. Ismail added a valuable 20 runs. Jadwat was out to Asmal and Khurwa, the next batsman to Yusuf. At this stage Kismet had 2 wickets in hand and 12 runs to make, to win. Both Yusuf and Asmal were bowling accurately. Dr. Ismail, ably assisted by Ismail Randeree, won the game for Kismet. Having once passed the score the pair made merry and the 9th wicket fell at 151, the partnership realising 67 runs. Randeree scored 27 and Dr. Ismail 33 not out. Kismet, by virtue of their victory, are 1941's league champions a title of which they have been rather unwillingly deprived for the last two years, and which was rightly theirs both in 1939 and 1940.

Eastern Province Cricket Results

The following are the results of the matches recently played for the George Naidoo League Cup:—Aryans 1st innings 29 (M. B. Kara 5 for 21, T. B. Kara 4 for 5); Orients 1st innings 112 for 5 wickets declared (G. Vanthevan 62, A. M. Rathinam 21, S. Sharma 3 for 12). Aryans 2nd innings 37 (B. J. Govindjee 12, T. B. Kara 4 for 10, T. Morgan 4 for 21.) Orients won by an innings and 46 runs.

Swaraj 1st innings 43 (P. Rammia 26, H. Verrie 5 for 12); Regents 1st innings 66 (M. G. Kader 18, H. Verrie 18, T. Nayna 4 for 21). Swaraj 2nd innings 39 (T. Verrie 5 for 11), Regents 2nd innings 26 for 1 wicket (M. G. Kader not out 23). Regents won by 9 wickets.

Aryans 1st innings 104 for 5 wickets declared (M. M. Balasra 30 not out, D. Nagar 16, P. Bhagwan 13, B. J. Govindjee 11); Swaraj 1st innings 25 (T. N. Ilanda 4 for 11), Swaraj 2nd innings 76 (G. Padayachee 30.) Aryans won by an innings and 3 runs.

Orients 1st innings 163 (T. Makan 46, G Vanatheran 34, T. Morgan 23, M. B. Kara 13); Regents 1st innings 52 (M. G. Kader 18, A. M. Sam 11; Regents 2nd innings 35 for 3 wickets. Orients won by 111 runs on 1st innings.

Aryans 1st innings 51, 2nd innings 43; Regents 1st innings 63, second innings 32 for 6. Regents won by four wickets.

Orients 1st innings 145 (T. Makan 43 not out, G. Vanthevan 34, H. Ismail 25; Swaraj 1st innings 55, 2nd innings 14. Orients won by an innings and 76 runs.

Dundee United Cricket Club

At the annual general meeting of the above club the following officials were elected for the ensuing year:—Hon. life vice-presidents: Messrs. John H. Davids, A. H. I. Rawat, Fred Kallie, C. M. Bob and Bob Narrandes; patrons: Messrs. S. G. Poor, C. M. Ayob, E. M. Langton, H. W. Maple, G. Francis and W. Olly; president: Mr. S. Manickum; vice-presidents: Messrs. G. H. Poor, N. K. Naidoo, E. M. Hanna, A. M. Chhanah, M. C. Poor, K. Doopking and Mrs. Kirkwood; hon. secretary and treasurer: Mr. Moruyjee Ratnajee; assistant secretary: Mr. D. Doraswamy; captain: Mr. Cassim M. Essay; vice-captain: Mr. M. N. Naicker; manager: Mr. Bob Narrandes; hon. auditor: Mr. N. B. Narrandes; delegates to Northern District I.C.U.: Messrs. S. Manickum and M. N. Naicker; select committee: Messrs. C. M. Essy, M. N. Naicker, M. Ratnajee and M. C. Poor.

Springfield Sporting Club

The above club celebrated its sixth annual sports on Sunday, November 23 on the Springfield Estates Sports Ground. There was a vast concourse of people numbering over 1,000. In spite of the intense heat a keen sporting spirit prevailed throughout the day. The first inside tournament for Dhanlo's floating shield attracted a huge crowd and as the matches reached the final they became more thrilling and interesting. Thirty teams contested for the shield and the final was played between Pirates and Eagles "B." The former team proved to be victorious whilst the latter received the second prize. The third prize was won by Morgans "A." The athletic sports for adults and children also proved successful although there were not many items. The main item was a 10 mile flat which was easily won by P. J. Rein of the Royal Athletic and Cycling Club. The second and third were Pankran and Ishman respectively both of Rochdale's Sporting Club. Whilst the sports had been in progress all "Thanos" enthusiasts were busy at a "Thanos" competition. There were thirty teams and "Jolly" O were the winners and "Heidy Hospital" runners up. When all the items for the day had been successfully completed, Mr. M. Dookran, the acting president, thanked the officials for their invaluable assistance and co-operation. The prizes were distributed by Mr. M. Ramdhani (Avoca) who is a patron of the club.

2nd Durban-Malvern Rover Scouts' Crew

At the fifth annual general meeting of the above Crew which was held recently at the Alexcon Indian School, Malvern, the following office-bearers were elected for the ensuing year:—Patrons: Messrs. D. Rajbansee, F. F. King, D. Johnson, Hajee E. H. Ismail and G. Munger; president: Mr. N. Needhee; vice-presidents: Messrs. O. A. Pillay, F. M. Charles, M. Sheikh, S. M. Saib, S. B. Maharajh, K. Samuels and O. R. Warriner; hon. treasurer: Mr. S. M. Saib; hon. secretary: Mr. M. V. Naicker; assistant secretary: Mr. P. N. Moodley; Rover leader: Mr. N. Needhee, assistant Rover leader: Mr. M. Isaacs; senior scout: Mr. R. Maharajh; hon. auditor: Mr. V. K. Naidu. A contingent of twelve Rovers, viz. Messrs. M. J. Isaacs (asst. Rover leader), O. A. Pillay, M. V. Naicker, P. N. Moodley, S. Angel Naidoo, I. V. Govender, M. C. Reddy, J. P. Naicker, M. M. Govender, S. Nayager and Glenn Moodley will camp at Port Elizabeth from December 26 to January 6.

Miss D. Nelson Perreaix of Durban has won a competition, "The Reader's Research" of 'Filmindia.' She is one of the first Indian girls in the Union to win this competition.

NEW SHIPMENTS
—OF—
3 PEGE DAWNI SETS

In Georgette, Crepe de Chine and Satins. Embroidered, Printed and with Indian Jari work in all colours now unpacked.

From 35/- to £6 PER SET.

THE JAPAN BAZAAR

JOHANNESBURG'S SAREE HOUSE

FOR DEPENDABLE GOODS, BETTER VALUES & FRIENDLY SERVICE

SOMETHING NEW BY EVERY INDIAN MAIL

ત્રણ પીસ ઓઢણી
સુટનું

નવું શીપમેન્ટ હમણાંજ આવ્યું છે જેમાં જોરજેટના, સાટીન, અને કેપડીશીનના સુટો, ભરત ભરેલા, છાપેલા તેમજ જરી કામવાળા, દરેક નવા રંગોમાં રૂા. ૩૫ થી પા. ૬ સુધી.

SAREES

REAL BENARES SILK SAREES, with [illegible] with gold or silver work

From £3 to £18 EACH

★

Tinsel Work and Embroidered Georgette and Crepe de Chine SAREES.
From 17/6 to 65/- EACH

★

Stencilled and Embroidered ART SILK SAREES in all shades
From 10/6 EACH

★

LATEST FILM STAR SAREES, [illegible]

★

Indian made GEORGETTE and SATIN BLOUSES, [illegible]

From 7/6 EACH

★

Silver, Gold, Tinsel, Jari [illegible] Fancy SAREE BORDERS, [illegible] Leather INDIAN SHOES, CHAPPALS, Fancy JEWELLERY, NECKLACES, EARRINGS, BROOCHES, BANGLES, Hand-embroidered PETTICOATS, BLOUSES, DUNGREES, [illegible]

★

Special Values in [illegible] Embroidered, Printed and Checked GEORGETTES, CREPE DE CHINE and ART SILKS, [illegible] in [illegible] shades

From 2/3, 3/6, 4/6 & 5/6 PER YARD

★

CHILDREN'S DRESSES

[illegible] made of pretty Georgette, Crepe de Chine and Satin. Hand made DRESSES for the [illegible] Sizes Birth to 2d

From 3/6 to 10/6 EACH

★

BOYS' SILK & POPLIN SHIRTS

[illegible] Sizes, Plain and Striped

From 2/6 to 6/6 EACH

★

MEN'S STRIPED & PLAIN SILK SHIRTS, PYJAMAS, SILK HANDKERCHIEFS, TIES, SOCKS, etc. at specially reduced prices

★

WE [illegible] Cotton Piece Goods, Ladies', Men's and Children's Ready-made Lines at our Wholesale Department

WE ARE IMPORTERS OF INDIAN MADE GOODS

શ્રી જાપાન બજાર

જોહાનીસબર્ગનું

જાણીતું સાડી ગૃહ.

જા[illegible]ણીતુ અને પ્રખ્યાત પામેલું સાડી ગૃહ

પા[illegible]ખું એકવાર જનતાના અભિપ્રાય મેળવવા,

ન[illegible]મુનેદર નવરંગી સાડીઓ અને તેને લગતી બીજી વસ્તુઓ,

ખા[illegible]ત્રી થઇ આવવી જ એ ઇચ્છવાયોગ્ય ભાવ,

જા[illegible]દરની ચાલુ જાત નાની મોટાઇને પહોંચી વળવા.

ર[illegible]ન કંપની હવે જોહાનીસબર્ગ ખાતે કાયમી ડીપાર્ટમેન્ટ ખોલવામાં આવ્યું છે.

દરેક પ્રસંગે અમારે એક વાર પધારી આપો કરવા બહાલમણ છે.

[illegible] ... ૨૭/૬ થી ૨૫/-

[illegible] ... ૨૭/૬ થી ઉપર

[illegible] ... ૫/૬ થી ૩૫/-

[illegible] ... ૩/૬ થી ૧૦/૬

[illegible] ... ૨/૬ થી ૬/૬

[illegible] ... ૨/૩, ૩/૬, ૪/૬ અને ૫/૬ થી

[illegible] ... ૨૫/૬ થી ૨૫/- સુધી

[illegible] ... ૨૭/૬ થી ૬૫/- સુધી

[illegible] ... ૫/૬ થી ૨૫/૬ સુધી

THE JAPAN BAZAAR,

GIDOOMAL & CO

WHOLESALE SILK MERCHANTS

39, MARKET STREET,

P. O. Box 5169. JOHANNESBURG. 'PHONE 33-6229.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

નાતાલના સંપાદકના હસ્તે
અને ૧૯૦૩માં સ્થાપિત.

પુસ્તક ૩૯ મું — ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૧૯ ડીસેમ્બર, ૧૯૪૧. — અંક ૫૯

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર તા. ૧૯ ડીસેમ્બર, ૧૯૪૧

બ્રીટીશના વચનોનું મીથ્યાપણું

શ્રીયુત સુભાષચન્દ્ર બોઝ, પંડીત જવાહરલાલ નેહરૂ અને ખુદ મહાત્મા ગાંધીજી અને તેમના અનુયાયીઓને પણ ઉગ્રવાદીઓ તરીકે ગણવામાં આવે છે અને તેમના દીલમાં બંધારણીય સુધારા સંબંધી વીચારો બ્રીટીશ સરકારને અણગમતા લાગે છે અને તેથી ધ્યાન દેવાને નાલાયક ગણી કાઢવામાં આવે છે. પરંતુ જ્યારે નામદાર શાસ્ત્રીજી જેવા, જે બ્રીટીશ સામ્રાજ્યના જબરા ઉપાસક અને દીમાયતી છે, અને હીંદુસ્તાનના નીનીતેમાં સૌથી નીનીત છે, તે પણ જ્યારે બ્રીટીશ સરકારની રીતોની સખ્ત ટીકા કરવાને દોરવાય ત્યારે બ્રીટીશ સરકારે પોતાની ગંભીર ખુલ્લું અવશ્ય ધ્યાન થવું જોઇએ. એ દ્રષ્ટિએ અમે નામદાર શાસ્ત્રીજી ના વચનો અહીં ટાંકવાને લલચાઇએ છીએ. ના. શાસ્ત્રીજી ટ્રંક મુકતપર મયલાપુર (મદ્રાસ) માં એક જાહેર સભાના પ્રમુખસ્થાનેથી બોલી રહ્યા હતા. આ રહ્યા તેમના વચનો:

"બ્રીટીશ વર્તમાનપત્રો અને હીંદના અંગ્રેજ મીત્રો આપણને વખતો વખત યાદ દે છે કે, "આ વખતે બ્રીટીશને હીંદના લોકો તરફ સંપુર્ણ મીત્રભાવ અને દીલસોજી છે અને યુદ્ધના અંત આવ્યા બાદ તેઓ ખુદ ગ્રેટબ્રીટન ની સંપુર્ણ સમાનતાએ પહોંચી શકશે, સીવાય કે, હીંદુસ્તાન જાતેજ પોતાની બાબત બહોજ ખરાબ રીતે રમશે." શાસ્ત્રીજીએ કહ્યું કે "આપણા માંના ઘણાખરાને આ વચનો પર વીશ્વાસ બેસી શકતો નથી. મારો પોતાનો અનુભવ મને શુભાભીલાષીઓ ઉચ્ચારાયેલા આ વચનોપર જરાએ ઇતબાર મુકવાને દોરતો નથી."

તેમણે વધુમાં જણાવ્યું કે, "આ યુદ્ધ દરમીયાન વીપત્તિના કપાયાને લઇને બ્રીટીશ પ્રજાનો એક વર્ગ દુનીયા સમક્ષ દીલસોજી માટે નજર કરી રહ્યો છે અને એવા લોકો હીંદુસ્તાનને વીષે મીત્રભાવે વીચાર કરી રહ્યા છે. યુદ્ધ પુરૂં થયા બાદ જો તેઓને તક મળે અને વસ્તુઓનો નીકાલ લાવવાનું તેઓ ના હાથમાં હોય તો સંભવીત છે કે હીંદુસ્તાનની પ્રતિજ્ઞાઓ તેઓ જરૂર પુરી પાડે. પરંતુ આપણો અનુભવ એ છે કે કયામતનો દીવસ આવે છે ત્યારે પ્રમાણીક માણસ રંગભુમીપર જોવામાં આવતોજ નથી. એડવર્ડ ગ્રેગ્રેમ-સન અને સર ફ્રાંસીસ બંગહામબ્રાન્ડ જેવા હીંદના મુહૃદમીત્રો ત્યાં હોતાજ નથી અને તેમનો અવાજ સાંભળવા માં આવતો નથી. ફંજીલો, અર્થ શાસ્ત્રીઓ અને ગણુંધીવાળો રંગભુમીને મોખરે દશે અને હીંદુસ્તાનને તેમની સાથે મામાકીક કરવી પડશે. અને છેવટનો ફેંસલો કરવામાં શ્રી. ચર્ચીલ, જે આજે સૌથી અગત્યનો વ્યક્તિ છે અને ઇંગ્લાંડમાં બેઠા પૃથ્વીના અરધા ભાગનું ભાગ્ય ઘડી રહ્યા છે, અને જેમની હીંદ અર્થેની વલણ ભારી રીતે ભાળીતી છે, તેમનોજ સૌથી મોટો અવાજ હશે.

"હું એમ કહેવા નથી ઇચ્છતો કે આપણે બીલકુલ નીરાશ થવું અને આપણું માનભંગ થશે. એટલુંજ કહેવા ઇચ્છું છું કે વર્તમાનપત્રો અને આપણા મુમીત્રો યુદ્ધ પુરૂં થશે ત્યારે અને હીંદુસ્તાનની અભીલાષાને ધ્યાન દેવા નો વખત આવશે ત્યારે આપણે માટે ભંડારમાં સારી સારી વસ્તુઓ ગોઠવી દેવાના જે વચનો આપી રહ્યાં છે તેમાં તથ્ય રહેલું નથી."

ના. શાસ્ત્રીજીએ ઉપર દર્શાવેલા વિચારો ને અમે સહૃદય ટેકો આપીએ છીએ. જ્યારથી યુદ્ધ પેસીફીકમાં ફેલાયું અને તેણે વધારે ગંભીર સ્વરૂપ ધારણ કર્યું ત્યારથી બ્રીટીશ સામ્રાજ્યના લોકોને શાંત સજ્જ થઇ લોકશાસન અને માનવસ્વાતંત્ર્યના ઉચ્ચ આદર્શોને ભોગમમાં નાંખી રહેલા અનીષ્ટ તત્વોનો નાશ કરવા તયૈયાર થવાની ફરી હાકલ કરવામાં આવી રહી છે. પરંતુ શું હીંદીઓ એ વખત આવ્યો નથી કે જ્યારે આ ભયંકર યુદ્ધમાં જે લોકોની સહાયતાની ઉપેક્ષા કરવામાં આવી રહી છે તેઓ પ્રત્યે વધારે નીખાલસ અને વધારે પ્રમાણીક વર્તન બતાવવું જોઇએ? હીટલરવાદ અને એ વાદની સાથે મીત્રતા થી જોડાયેલાઓ પ્રત્યે કોઇને જરા સરખીયે દીલસોજી નથી પરંતુ શું એજ વાદ જે આપણા પોતાનાં પર કરી રહી છે તેનો નાશ થવો નહી જોઇએ કે જેથી આ ભયંકર આફતના સમયમાં કરોડો માનવીઓનો નૈતીક અને વ્યવહારીક ટેકો આશીર્વાદરૂપ થઇ પડે તેટલા ખાતર તેઓનો પુરો વીશ્વાસ સંપાદન કરી શકાય?

—: o :—

ચીન જાપાનનું મીત્ર બનશે કે નહિ

જાપાનની આમની સભામાં એક પ્રશ્ન પુછાયેલ હતો કે ચીન હવે જાપાનનું પુરેપુરા અર્થમાં મીત્ર બનશે કે નહી. તેના જવાબમાં પરદેશ ખાતાના નાયબ મંત્રી મા. રીચર્ડ સોએ જણાવ્યું કે "પંડીત પ્રધાન ચોખવટ કરી ચુક્યા છે કે પરી રાજ્યો સામેના આપણા સમાન યુદ્ધ મા ચીનને આપણે મીત્ર તરીકે આવકારીએ છીએ. મીત્રરાજ્યોનાં ભરસપરસ મજબુતો માં ચીન સ્વાભાવીક રીતે સામેલ થશે એ બન્ને દેશો વચ્ચ નાતો તરીકેના જોયાત કરાર થશે કે કેમ એ પ્રશ્ન જવાબમા મા. સોએ જણાવ્યું કે હું દીલગીર છું કે એ બાબતમાં હું કશો વધારે માહીતી આપી શકતો નથી. હાલ પુરતતો અમારા તેમજ ગ્રામરેસ્ટર આપણે બીજો કોઇએ

વર્ષોદ્વેશ ટેટલો ઉંડો છે એ આ ઉપર થી જોઇ શકાય છે. ચીન એ ચીન-જાપાની રાજ્ય દીવાયો બ્રીટીશ સરકારથી ચાખા શબ્દો માં એમ નહી કહી શકાયું કે ચીન બ્રીટા ન મીત્ર છે. તેના જવાબનો અર્થ તો એટલોજ થાય છે કે ધરીરાજ્યોની સામે સહકારમા ના વરદહસ્ત છે હસે કરજો તે મીત્ર છે. એ ત તરફ પ્રમ થાય. દુશ્મન બની જવા સંભવ છે.

વાઇસરૉયની ક્રિપ્સને અપીલ

ગઈ સેસાઈટિ ચેમ્બર્સ ખાતે મળતી નવા મેમ્બરોની સભા સોમવારે કલકત્તામાં મળેલી પાર્ટીના મીટીંગમાં ભાષણ કરતાં વાઇસરૉય લૉર્ડ લીનલીથગોએ ઈંડીની પ્રજાને "મુશ્કેલ જનતીની તવારીખમાં આ ફટોકટીના વખતે" અંદર અંદરના તફાવતો ભૂલી જઈ સમાન ધર્મમાં એકત્ર થઈ કામ કરવા વીનંતી કરી હતી. તેમણે કહ્યું કે દુર પુરમાં યુધ્ધનાં વાદળ ફાટવાથી યુધ્ધ હતું તે કરતાં પણ હીંદુસ્તાનની વધારે નજદીક આવેલું છે. અને હીંદુસ્તાન હવે એ મહાન ખનાવોનું ત્યાત પ્રેક્ષક નથી રહ્યું. અંધારધુ સંબંધી બ્રીટીશ સરકાર તરફથી આપવામાં આવેલી ખાંહેધરીઓ, કબુલાતો અને પ્રતીજ્ઞાઓ પ્રથમ આપવામાં આવી હતી તેવીજ કાયમ રહેશે. અંધારધુ સંબંધી સવાલ વીષે બોલતાં વાઇસરૉયે કહ્યું કે "એ વસ્તુ ભુલવી નહીં જોઇએ કે આ યુધ્ધ કોની નીકળ્યું તે વખતે હીંદુસ્તાન પોતાને સ્વરાજ્યથી આગળ વધ્યો રહ્યું હતું અને ગ્રેટબ્રીટનને સાથે સમાન દરજ્જો, કે જે આપણે સિધ્ધ કરવા પ્રયત્નીએ છીએ, તેના માટે અગાઉનું પગલું ભરી રહ્યું હતું. યુધ્ધ ફાટયું તે પહેલાં ફેડરેશન સ્થાપીને એ યોજનાનું વધારે સંપુર્ણ પાલન નહીં થઇ શકયું તેનો મને હંમેશાં ખેદ રહ્યો છે. યુધ્ધ શરૂ થયું તે પહેલાં જો ફેડરેશન હસ્તિમાં આવી શકયા હોત તો આજે જે સવાલો આપણી સામે આવી પડેલા છે તેમાંના ઘણાનો સકેલ થઇ ગયો હોત."

હીંદુસ્તાનની પ્રજાને વાઇસરૉયના આ શબ્દો કંઈ પણ અસર કરી શકે એમ આપને લાગતું નથી. ઓકટોબરી પોસેથી તો હીંદુસ્તાને એકજ બાબતી કરેલી છે અને તે એ કે જે આઝાદી તે માટે આ યુધ્ધ લડાઇ રહ્યું હોવાનો દાવો કરવામાં આવે છે એ આઝાદી, યુધ્ધ પુરું થયા બાદ અમુક નીર્ણીત મુદતમાં હીંદુસ્તાનને આપવા માં આવશે જોઇએ. આ માગણીનો જવાબ જીવનને આવી આફતને વખતે પણ સ્પષ્ટ શબ્દો માં આપવો હિમ્મત ભર્યું નથી એ એટલુંજ બતાવે છે કે બ્રીટીશ સરકારને હીંદુસ્તાનની મદદની એટલી બાતરી છે કે તેની મરજીથી અને રાજી ખુશીથી તે આપે કા ન આપે તેની તેને પરવા નથી. તો પછી નકામા શબ્દો ઉચ્ચારી દાઝયા પર ડામ દેવાનો શો અર્થ!

ક્રિપ્સનું જમીન વેચવા સામે પીટીશન

સખત અમલદારી ઢબ્બ મોડે ગયે અઠવાડીયે મળેલી માસીક મીટીંગમાં સીટક આસીસ્ટંટો માં સોદ ૨૧ ની જમીન હીંદીને વેચવા સામે વીરોધ દર્શાવનારી ગોરસ્ત્રીઓએ કરેલાં પીટીશન ની ચર્ચા કરી હતી. આ પીટીશનની કોપીઓ એકીગાનારેટર અને રજીસ્ટ્રાર ઓફ ડીડ્સ પર મોકલવામાં આવી હતી. વીરોધને જોરે પણ ટેકો આપ્યો હતો. રજીસ્ટ્રારે જવાબમાં જણાવ્યું હતું કે ઉકત જમીન પર કોઇ પણ જાતનો પ્રતીબંધ નથી અને તેથી તેના વાસના માલીક ને રજુમાન કરવા સુચવવામાં આવ્યું હતું.

જાયકી માનો બાળકોપર અત્યાચાર

પોર્ટ એલીઝાબેથની મેજીસ્ટ્રેટ કોર્ટમાં સ્ટાર્ટ-કેપ્સના બ્યોજ્ર બાઇટ અને તેની પત્નિ ટીયા ના બાઇટની બાઇટની આગલી પત્નિથી થએલા બે બાળકોપર બાતકીપણે ગુજારવા માટે ગુનેગાર કરાવી સમા સોમવારે કેદની સજા થઇ હતી. બાઇટ અને તેની પત્નીપર બાળકોના સંરક્ષકોને સજતા બાબતની જુદી જુદી ફરીયે નો કેસો બે આરોપો મુકવામાં આવ્યા હતા. મીસીસ બાઇટને પ્રત્યેકને માટે ૬૦ બકવાડીયાં ની એટલે ૨૦ બકવાડીયાની સખ્ત કેદની સજા થઇ છે અને બાઇટને પહેલા આરોપ માટે ૫. ૨૦ નો દંડ અથવા બે માસની સખ્ત કેદની સજા અને બીજાને માટે બે માસની સખ્ત કેદની સજા થઇ છે. કોર્ટની તપાસથી એ હતી કે બાઇટના બે બાળકો કેનેથ (ઉમર ૬) અને રોબ (ઉમર ૪) ને મીસીસ બાઇટ તરફથી એક સખ્તી રીતે ભુખે મારવામાં આવતા હતા અને તેઓ તદ્દન ગેરવર્તણુંક બતાવવામાં આવ્યો હતો. મીસીસ બાઇટને છોડીને મેજીસ્ટ્રેટે કહ્યું કે તમારી સામેના આરોપો નીસંકપણે પુરવાર થયા છે. તા. ૧૪ થી તા. ૨૧ નવેમ્બર સુધી આ બન્ને બાળકોપર તેઓના તરફનો અસુમનો બોજ્યો જણાય આવે એવા સંજોગોમાં તમે સાત જુલમ ગુજારેલા જોવામાં આવ્યો છે. વળી એ મુદત દરમ્યાન બાળકોની ડાકતરી જુબાનીપરથી સાબીત થયું છે તેમ સાધારણ તંદુરસ્તી જળવાય રહે તેવો બોરાક પણ પુરો પાડયો ન હતો.

બચાવ બામનને [illegible] મેજીસ્ટ્રેટે કહ્યું કે મીસીસ બાઇટ એક બાળામાં કાળા કપડાં માટે ગુનેગાર કર્યા છે "તમે આવા રાક્ષસનાં કામ ની સાથે આપરાધ ગણે છે એટલુંજ નહીં પરંતુ તમારા બાતકી કૃત્યોથી મોહ ગુમરેલી ફોજ કે જેના તમે એક નાલાયક બ્યકિત છો તેની કામગા નેતિક બાગણીઓને તમે ઘાયલ કરેલું છે."

આવા ક્રીસ્સા જે પુરાવે પુનરાવર્તન કરેલા હશે તેવા અનેક ઘરોમાં વર્તતાં હશે કે જેની સત્તા બ્રીટીશને કબ્જો નથી પણ નહીં હોય હીંદી સમાજમાં તેના અનેક દાખલા જોવામાં આવે છે. ઉપલા દાખલા પરથી તેવા બાબતોમાં ઘડો બોધ પડે છે. અને સાથેના બાળકોપર થઇ રહેલા અત્યાચાર જોનારાની લાગણી દોષ તેઓએ તેવા ગાબાબોને સાવચેતી આપની જોઇએ અને ત ન બે તો તેઓને નીદોષ બાળકોના બદલે પાતર સજાપાત્રીને હવાલે કરવા જોઇએ.

રબ્બરની અપીલને મહાત્માનો જવાબ

કેરનીક પાર્ટીના લીડર ડૉ. ટી. એમ. મહાને પોર્ટરવીલ ખાતે ગુરૂવાર તા. ૧૧ મીની રાતે બાષણ કરતાં જણાવ્યું કે વેસીરીકમાં યુદ્ધ ફેલાયું હોવાથી હવે બોલનો યુદ્ધમાં વીજય થવાના ચીન્હો થયા છે કેમ યુનાઇટેડ પાર્ટી કોંગ્રેસ માં રહ્યા પ્રમાને કરેલું બાષણ, જેમાં તેમણે નવી પરિસ્થિતિને પહોંચી વળવા સંયુકત મોરચો ઉભો કરવા વીનંતી કરી હતી, તેનું સુચન કરતાં ડૉ. મહાને જણાવ્યું કે એ દેખીતુંજ છે કે સરકારને વધારે નાણાની જરૂર છે. પાર્લામેન્ટ સામાન્ય રીતે મળે છે તે કરતાં વધારે બેઠકો બોલાવવાનું કારણ પણ એજ લાગે છે. વડા પ્રધાને ઓપોઝીશનને યુધ્ધમાં ગાઢ કરવા અપીલ કરી છે પરંતુ તેમણે બે શરત મુકેલી છે. એક કે ઓપોઝીશનને તા. ૮ સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૯ માં પોતે ગોઠવ હતા એવું કબુલ કરવું, અને બીજું કે તેવું રીપબ્લીક સ્થાપવાનો નીશ્ચય કોરી દેવો.

ડૉ. મહાને કહ્યું કે એ "પ્રા'મત બાપની પણીજ" બોલી છે કેમકે એ સવાલ માણસના અંતરને હલાવનારો છે. માણસના જન કરતાં યે તે વધારે બોલી છે. આફ્રિકાનરો રીપબ્લીકનો રીઢાંત કદી પણ છોડી શકશે નહીં. ઓપોઝીશન કબુલ પણ એવું માને છે કે યુધ્ધમાં સામેલ થવું એ દક્ષીણ આફ્રિકાના બાહાનું નથી. જો જાપાન દક્ષીણ આફ્રિકાને વર્ણના કારણે જોખમ ભરેલું દોષ તો રશીયા તેના સામ્યવાદના કારણે એ કરતાં વધારે જોખમકારક છે. જાપાનને યુનીયનમાં તેના રાજદારી પ્રતીનીધીઓ સીવાય બીજું કોઇ નથી. પરંતુ રશીયાને તો તેના સામ્યવાદીઓ બાદિ છે.

રૂરલ ડીસ્ટ્રીક્ટ્સ સાયસેન્સીંગ ઈનકવાયરી કમીટી

રૂરલ ડીસ્ટ્રીક્ટ્સ સાયસેન્સીંગ ઇન્કવાયરી કમીટી ના પ્રમુખ બી. એચ. દેસ્ટરે ગયા સોમવારે એરીટઝબર્ગમાં મળેલી બેઠકમાં હીંદી દુકાનદારોને કમીટી સમક્ષ જુબાની આપવા નોતરૂં આપતા અને એ હાલ નાટાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસને સોંપી દીધેલું છે તે માટે ખેદ દર્શાવેલ હતા. યુરોપીયન જુબાની આપનારાઓએ ફરીયાદ કરી હતી કે ફેરીયાઓ દુકાનદારોના ધંધાને હરકત કરી રહ્યા છે આ બાબત હીંદી દુકાનદારોને પણ લાગુ પડતી હોવા છતાં પરંતુ તેઓ તરફથી એ બાબતમાં જુબાની આપી નથી. કમીટીએ નાટાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના પ્રતીનીધીઓની જુબાની લીધી હતી. એવું જણાવવામાં આવ્યું હતું કે નાટાલના સ્થાનીક સત્તાધીશો હીંદીઓને સાધારણ મજુરો તરીકે રાખે છે અને ગોરી મજુરોની નીતી ના પરીણામે રેલવે બાતામાં નોકરી કરતા હીંદી ઓની સંખ્યા ૪૦૦૭ માંથી ૪૦૦ ની થઇ ગઇ છે. અને તેઓ સપ્પા સાધારણ બાજુરી રાખેલા મજુરો છે. નોકરીના બાબતો આ પ્રમાણે મર્યાદીત હોઇ હીંદીઓને પોતાની આર્થીક પ્રગતીને માટે બીજી અને વેપાર તરફ નજર કરવી પડેલી છે. અને ખાસ કરી બાગડાઓ માં નાની દુકાનો ચલાવી રહ્યા છે. કોંગ્રેસે જણાવ્યું કે નાટાલ મ્યુનીસીપલ એસોસારીએશન ની કોમ પણ શહેરની બાસ બાજલના પીસ્તાર ની અંદર નવું કે જબરદસ્ત જનરલ ડીલર લાયસેન્સ નહીં આપવાની સુચના હીંદીઓ વીરૂધ્ધ લાગણી કેટલા ઉંડા મુળ નાખી રહી છે અને રક્ષણીય સત્તાધીશો કેટલી સંકુચીત દ્રાષ્ટિ એ છે એ પુરવાર કરે છે.

વ્યવહારમાં અહિંસા

"સો બજેરા મારે ધાબળા" એ મથાળા હેઠળ ખાદી જગતમાં ગાંધીજીએ સોલજરોને ધાબળા વેચવા એ યુદ્ધમાં મદદ કરેલી ન કહેવાય એ પ્રશ્નનો જવાબ આપ્યો છે. તેઓ કહે છે કે "મારા ગ્રાહકને મારો માલ વેચતી વખતે તે કામ કરતીને છે એ પૂછવાનો મને કશો હક નથી અને તેથી મારે મારો માલ સપ્લાય કરવો નહીં એમ કહેવાનો પણ મને હક નથી. આ સિદ્ધાંતમાં તે યુદ્ધમાં મદદ કરેલી ગણાય ખરી. પણ એવા સિદ્ધાંતમાં મદદ કર્યા વિના તો આપણે હિંદુસ્તાનમાં રહી પણ ન શકીએ તેમ દુનિયાના કોઇ પણ ભાગમાં ન રહી શકીએ. કારણ કે દરેક વસ્તુ કરતાં આપણે યુદ્ધમાં મદદ કરીએ છીએ. રેલગાડીમાં મુસાફરી કરતાં કે કાગળો ટપાલમાં નાખતાં કે આપણે ચોતાનો ખોરાક ખાતાં પણ આપણે કંઇકને કંઇક યુદ્ધમાં મદદ કરીએ છીએ. દરકે દરેક વ્યક્તિ પ્રત્યેક વસ્તુ કરતાં એક યા બીજી રીતે યુદ્ધમાં મદદ કરે છે. દાખલા એ છે કે કોઇપણ પણ અહિંસાના શુદ્ધ સિદ્ધાંતનું તેના વ્યવહારુ નીકૂંપ સુધી પ્રમાણિકપણે પાલન કરી શકાતું નથી. તેનું એક પણ દષ્ટાંત આપતાં ગાંધીજી મુશ્કેલીની બીજીની બાબતો તરફ ધ્યાન ખેંચે છે. એ બીજીને ખાસ નથી ગણતા. પરંતુ વ્યવહારુ રીતે ગમે તેવા પાતળા લોટી દોરીએ તો પણ તેને કંઇક આધાર તો હોવજ છે. અહીંસાના સિદ્ધાંતને લિયે પણ એજ પ્રમાણે થવું જોઇએ અને કરતો રહેવો છે. જોમ તેને વ્યવહારુ રીતે ગણી શકે તેટલી હદ સુધીજ પાળી શકે.

ગાંધીજી બધુમાં જણાવે છે કે સોલજરોને ધાબળા વેચવાની કે બનાવી કરી શકત પરંતુ તેમ કરતાં મારે કુદરતનું બલ તેમજ મારા પ્રમાણિક મીત્રોના મારે દબાવવા પડતા હોત. મથોડા શું કર્યા ગણી શકું? શું મારે વેપારી તરીકે સોલજરોને ચોખા દાળ ન વેચવા? શું દવાખાનાવાળા તરીકે મારે તેને કવીનીન કે બીજી દવાઓ ન વેચવી? શું મારી અહિંસા મને એ રીતે વેપાર કરવાની છૂટ આપે છે? મારા ગ્રાહકને તેની જાત પૂછીનેજ વેચવા પુરતો મારો વેપાર મર્યાદીત કરવો? તેનો જવાબ એજ છે કે જો મારા વેપારથી સમાજ ને મદદ થતી હોય અને સમાજનો નાશ કરવા માં મદદ નહી થતી હોય તો મારે મારા પરાક્રમ ની જાત કામ ન તેની ચીંતા નહી કરવી અને તો પછી મારો માલ સોલજરોને વેચવાની મારી ફરજ થઇ પડે છે.

ડ્રાં. ઇં. કોંગ્રેસ અને નવા હાઇ કમીશનર

ડ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ નેશનલીસ્ટ મુખ એકઝેકયુટીવ તરફથી નીચેની કદરદાન અહાર પાડવામાં આવી છે:

"નવેમ્બર તા. ૨૬ મીએ ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના જાને જાની બેઠેલા કાર્યકર્તાઓએ હોદા નવા હાઇ કમીશનર તરે સાહેબ અહમદ ખાનનું સ્વાગત કરવા કાસ્ટલ હોટેલમાં એક આવકારો ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસને નામે મેળાવડો કર્યો હતો.

કહેવાની આવશ્યક જરૂર હોય કે તેમાં હાજર થએલા પણ ખરા આ જાને જાની બેઠેલા કાર્યકર્તાઓના કાબેલ અભ્યુદારાઓજ હતા. આગે આભારવા કમીશ્નર સાહેબ કહે:

તેઓ કઇ રીતે કોંગ્રેસનું પ્રતિનિધિત્વ કરવાનો દાવો કરી શકે છે? અને આંખો હોય બુદ્ધ થએલા હોવા છતાં જાહેર મેળાવડો ગોઠવવાના ચાલતા આવેલા રિવાજનો તેઓએ કા માટે ભંગ કર્યો?

આગે આભારવા કમીશ્નર સાહેબ કહે:

આ બાબત થએલા કાર્યકર્તાઓ કોંગ્રેસનું બંધારણ મંજુર કરવાને અને તેની નીતી સ્વીકારવાને માસ મીટીંગ બોલાવવાની હીંદી કામની બાબતોની કેમ અવગણના કરી રહ્યા છે?

શું એટલા માટે કે—

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસને તેઓ પોતાની ખાનગી મીલકત સમજે છે?

પ્રથમ પ્રધાને તેઓને બંધારણસર રીતના પ્રતિનિધિઓ તરીકે સ્વિકારવાની ના પાડી છે?

સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૯ માં સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસે એક અખબાર રીપોર્ટમાં કરેલી જાહેરાતો તેઓએ જાણી નથી?

સર રાગરાવે સુચવેલી સમાધાનીની યોજના તેઓએ પાળવાનું કબુલ કરીને પછી તેને રદ કરી તેમને દગો દીધો છે?

આપણા ટ્રાંસવાલમાં કોંગ્રેસની શાખાઓએ તેઓનામાં અવિશ્વાસ દર્શાવનારા ઠરાવો પાસ કર્યા છે અને તેને તા. ૬ જુલાઇ ૧૯૩૬ ના રોજ મળેલી ૬૦૦૦ ની મેદની વાળી ઐતિહાસિક મીટીંગે અનુમોદન આપ્યું છે?

કે પછી એટલા માટે કે—

તા. ૪ જુન ૧૯૩૬ ના કાળા રવીવારના પોતાના દેશીભાઇઓના ખુનથી તેઓના હાથ ખરડાયેલા છે?

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

ગરીબ સ્ટ્રિંજીઓ માટે મફત દવાખાનું

આ ૨ જે. ખાન ટ્રસ્ટીઝ એન્ડ ટ્રસ્ટ્રેન-સરી ટ્રસ્ટના ટ્રસ્ટીઓએ ૫૦૦ પીટરમેરીટઝ સ્ટ્રીટ, મેરીટઝબર્ગમાં આવેલા જેનેવોલન્ટ હોમમાં એક મફત દવાખાનું ખોલેલું છે જેમાં ગરીબોને મફત દાકતરી તપાસ અને દવા આપવામાં આવશે. આર્મેન જેનેવોલન્ટ સોસાયટીએ દવાખાના માટે પોતાનું મકાન મફત આપેલું છે. રવીવાર સીવાય દવાખાનું દરોજ બપોરે ૨ થી ૩ વાગ્યા સુધી ખુલ્લું રહેશે.

પા. ૨૦૦૦ ઉચાપત કરનાર બેંક કેશ્યર

શ્રી રેમન્ડ ડીવરી નામના નાઇસ્ટરૂબની બારકલેઝ બેંકના એકાઉન્ટ-કેશ્યરે તા. ૨ જુલાઇ ૧૯૪૦ અને તા. ૫ નવેમ્બર ૧૯૪૧ સુધીમાં પા ૧૦૧૬-૮-૭ની ચોરી કરેલી હોવાના ગુના માટે રેન્ડ કોમ્પીનલ સેસન્સમાં મી. જસ્ટીસ બાનરે તેને ૧૮ માસની સખ્ત કેદની સજા કરી છે.

આસુના ભાવોપર અંકુશ

પ્રાઇસ કન્ટ્રોલર તરફથી આસુના ભાવો નવા ઠરાવાયા છે. વેપારી નહી હોય તેવા માણસથી એક વેપારીને યા ૨૫ યા પા ૧૫૦ સેમે વેચી શકાશે

એક વેપારી બીજા વેપારીને ખરીદ યા ૧૦ ટકાથી વધારે ભાવે વેચી નહી શકે.

એક માણસ વેપારી હોય યા નહી તેનાથી વેપારી ન હોય એવા માણસ પણ માણસ પાસે યા વધારેમાં વધારે આના નીચે પ્રમાણે લઇ શકાશે:

અડી રતલની અંદરને માટે રતલે અડી પેની લેખે. અડી રતલ અને એથી વધારે ૧ પેનીના અડી રતલ લેખે.

જે વેપારીએ બીજા વેપારી પાસેથી માલ લીધેલો હોય તે વેપારી ૧ માસ કે તેનો કોઇ

(બાકીનો માટે જુઓ ૪૦૨ પાનું)

યુદ્ધના ખબરો

હિટલરનું ભાષણ

ગુરુવાર તા. ૧૧ મીએ રીકસ્ટાગ સમક્ષ ભાષણ કરતાં હિટલરે કહ્યું કે મત વર્ષમાં ઓલહાસિક બતાવેલી બની ચુકયા છે અને હવેના વર્ષમાં આપણે મહાન ફરવો કરવાના છે. જર્મન પ્રજા ઉપરે સોંપેલું અધુરું કામ કરી રહી છે. યુરોપમાં મેં જે મોખરો રચેલો છે તેને અજાતન રાખવાનો મારો દૃઢ નિશ્ચય છે. જર્મનો પોતાના જોકાણે માટે લડી રહ્યા છે. એ જર્મની સામે ઉભેલું નહિ હોત તો યુરોપ પર મોટું તોફાન ઘુરી પડયું હોત અને યુરોપનો સફાને માટે નાશ થયો હોત. ૧૯૪૧નું વર્ષ રશીયનોને મધ્ય યુરોપપર ફરી ચઢાવાનો પ્રયત્ન કરવાને અનુકુળ વર્ષ જણાયું હતું અને એજ વર્ષમાં મા. ચર્ચીલે જર્મની સામેના જોકાણના યુદ્ધમાં નવો ફેરફાર થવાનું વચન આપ્યું હતું. અમારો નીયમ છે કે અમારે દુશ્મનને પહેલો ઘા કદી કરવા નહિ દેવો. આથી અમારે જલદી પગલાં લેવા પડયા હતા. જર્મનોની નુકસાનીમાં ૧,૬૨,૩૧૪ માણો ગયા છે, ૪૩,૩૩૮ ગુમ થયા છે અને ૫,૭૭,૬૬૯ બીમાર થયા છે. રશીયાની નુકસાનીમાં ૩૮,૦૧,૬૬૫ ઠેર થયા હતા, ૫૬,૬૩૨ ટાંકીઓ અને તોપો લઇ લેવામાં આવી અથવા નાશ કરવામાં આવી, ૧૭,૩૨૨ વિમાનો લેવામાં અથવા નાશ કરવામાં આવ્યાં. જર્મની એ એજ યુરોપનું રાજ્ય છે કે જેને ઉત્તર અમેરીકા ભવિષ્ય અમેરીકામાં કંઇ પણ સહાનુભૂતિ છે નહિ તેમ તેની અભિલાષા પણ નથી. રૂઝવેલ્ટ અને મારા વિચારોના આરસાન જર્મનીનો નકારપર છે. મારા અનુભવોનો લાભ મેં સાથીઓને આપ્યો છે ત્યારે રૂઝવેલ્ટે ૧૫,૦૦૦ કાઉવાના ઉચ્ચ મોહોદ્દાનેજ આપ્યો છે. તેમ છતાં એક વસ્તુ અમારી વચ્ચે સમાન્ય છે. અમે બન્ને એવા રાજ્યોના મુખ્ય છીએ કે જે રાજ્યોના સંપૂર્ણ નાશને માટે બોકસાસન આભારી છે. શાંતિના વખતમાં રૂઝવેલ્ટની આર્થીક નીતી ચાલુ રાખવામાં આવી હોત તો વિનાશ થઇ જતા. રૂઝવેલ્ટે યુરોપની બાબતોમાં પ્રથમ તો ભયંકર વિનાજ આણ્યું આણ્યું છે અને બીજું જેટલો અમેરીકાની બાબતોમાં જર્મનોને દોષ શકે તેટલો તેને યુરોપની બાબતોમાં આણું આરચાનો હક હતો. યુરોપમાં યુનાઇટેડ સ્ટેટસના રાજદારીઓપર ટુમલો કરતાં તેણે કહ્યું કે આ દુનીયા કામ કરવાને માટે છે નહિ કે ઇનરપીટી અને દમાગાજ માટે. યુનાઇટેડ સ્ટેટસના નાગરીકો બાદશાહી વિમાની દળમાં જોડાતા હતા અને બ્રીટીશ વિમાનીઓ યુનાઇટેડ સ્ટેટસમાં તાલીમ લેતા હતા. રૂઝવેલ્ટ જર્મની વિરૂદ્ધ ૧૯૩૭ની સાલથી પ્રચાર કરી રહેલ છે અને રૂઝવેલ્ટની બાબતો બદલી ગિબેલો છે આજે મેં યુનાઇટેડ સ્ટેટસ બાતના જર્મન એજન્ટોને પોતાનો પાસપોર્ટ આપી દીધા છે. બાદ હિટલરે જાહેર કર્યું કે જર્મનીએ યુનાઇટેડ સ્ટેટસ સામે યુદ્ધ જાહેર કર્યું છે. જર્મની જાપાન અને ઇટાલીએ ત્રણ કાર્યે એક સંધીપર સહી કરી છે જેમાં વિજય બાદ જ્યાં સુધી યુદ્ધ ચાલુ રાખવાનું કબુલ્યું છે અને યુદ્ધ પુરું થયા બાદ નવી વ્યવસ્થા માટે સાથે રહી કામ કરવાનું કબુલ્યું છે. હિટલરે એક કલાક વીસ મીનીટ ભાષણ કર્યું હતું.

મુસોલીનીનું ભાષણ

મુસોલીનીએ ગુરૂવાર તા. ૧૨ મીએ ભાષણ કરતાં ઇટાલીએ યુનાઇટેડ સ્ટેટસ સામે યુદ્ધ જાહેર કરેલું હોવાનું જણાવ્યું હતું. તેણે કહ્યું કે ત્રીપુટી રાજ્યો વચ્ચેના કરાર એ હવે વિજય પ્રાપ્ત કરવાના નિશ્ચય કરનાર ૨૫ કરોડ લોકોનાં બરકરનું લોહાણ છે. પ્રેસીડન્ટ રૂઝવેલ્ટને વિષે તેણે કહ્યું કે તે એક આપખુદ લોકશાસનપાદી છે કે જેણે યુદ્ધની જાહેર કરી હતી અને તેને માટે (બ્રીટનથી તૈયારી કરી હતી. જાપાને અમેરીકાપર કરેલા અસંકર પ્રહારો માટે તેણે જાપાનને મુબારકબાદી આપી. અંતમાં તેણે કહ્યું કે આજે ત્રીપુટી રાજ્યો (જર્મની, જાપાન અને ઇટાલી) મહાન યુદ્ધનું એક મંત્ર બનેલાં છે અને આવતી કાલે એક બ્રાવી શુભેચ્છ કરનારા પણ તેઓજ હશે.

ચારી રાજ્યોનું સંગઠન

રોમ રેડીયો મુજબ ઇટાલી, જર્મની અને જાપાને યુનાઇટેડ સ્ટેટસ અને ગ્રેટ બ્રીટન સામે લશ્કરી સેકસનના કરાર પર સહી કરી છે એ કરારના યુદ્ધમાં વીજય થયા બાદ નવી જવાબદારી રક્ષાપવાને ત્રણે દેશો વચ્ચે નીકટ સંબંધ રહેવા તું જણાવવામાં આવ્યું છે. તેની મુખ્ય કલમો નીચે પ્રમાણે છે:

(૧) ઇટાલી, જર્મની અને જાપાન યુનાઇટેડ સ્ટેટસ અને ગ્રેટ બ્રીટન તરફથી તેઓની ઉપર ડેાકી બેસાડવામાં આવેલું યુદ્ધ અંત સુધી સાથે રહી લડશે.

(૨) ઇટલી, જર્મની અને જાપાન યુનાઇટેડ સ્ટેટસ કે ગ્રેટ બ્રીટન સાથે અલગથલગ સંપૂર્ણ સમજુતી થયા વીના યુદ્ધ વીરામ કે સુલેહ નહી કરવા કબુલ કામ છે.

(૩) ઇટલી, જર્મની અને જાપાન યુદ્ધનો વીજયી અંત આવ્યા બાદ પણ ૧૯૪૦ ના સપ્ટેમ્બરમાં ત્રીપુટી કરાર થયા તે અનુસાર નવી વ્યવસ્થા સીલ કરવાના કામમાં સાથે મળી કામ કરવાનું માથુ રાખશે.

અમેરીકાએ જરમની ઇટાલી સામે યુદ્ધ જાહેર કર્યું

પ્રેસીડન્ટ રૂઝવેલ્ટે ડીસેમ્બર તા. ૧૧ મીએ બપોરે જર્મની અને ઇટાલી સામે યુદ્ધ જાહેર કરવાના જાહેરનામાપર સહી કરી હતી. અમેરીકાની કોંગ્રેસ સમક્ષ જાહેર થએલું એ જાહેરનામું નીચે પ્રમાણે હતું:-

ડીસેમ્બર તા. ૧૧ મીએ જર્મન સરકાર જે આખી દુનીયાનું રાજ્ય મેળવવાને બહાર પડયું છે તેણે યુનાઇટેડ સ્ટેટસ સામે યુદ્ધ જાહેર કર્યું છે. બાંધા રખનથી જે જણાવામાં આવેલું અને જેની રાહ જોવાઇ રહી હતી તે બન્યું છે. આખી દુનીયાને ગુલામીમાં રાખવાનો પ્રયત્ન કરી રહેલાં બળો હવે દુનીયાના આ ભાગ તરફ વળ્યા બાકયાં છે. સંસ્કૃતિ, જીવન અને ખુદાપરસ્તી સામે આવેલા મોટો પ્રહાર અગાઉ કદી થયો નથી. દીલ કરવી અત્યંત લોખમ-જરૂરી છે. સ્વતંત્ર રહેવાનો જેઓએ નિશ્ચય કરેલો છે તે દુનીયાના સઘળા લોકોનો સંયુકત અને દરીત પ્રયત્નયીજ જંગલીપણા અને કેદ-નીયતના બળાપર વિજય થઇ શકશે.

ઇટાલીએ પણ યુનાઇટેડ સ્ટેટસ સામે યુદ્ધ જાહેર કર્યું છે. આથી હું કોંગ્રેસને યુનાઇટેડ સ્ટેટસ અને ઇટાલી વચ્ચે પણ યુદ્ધની સ્થિતિ વર્તતા હોવાનું દિવાકારવા વિનંતિ કરું છું.

જાપાન યુદ્ધમાં દાખલ થયાની અસર

ઇંગ્લેન્ડનાક વેરફેર્સના પ્રધાન મા. જી ડોબટ ને લંડનમાં વર્તમાન પત્રોના પ્રતીનીધીઓને મુલાકાત આપતાં જણાવ્યું હતું કે આપણે દ્રઢપણે જાપાનનો યુદ્ધમાં પ્રવેશ થવાનો સ્વાગત કર્યું એ નથી બચાવ કે ઓછા સહેલાયથી પાર ઉતરી જશે. જાપાનના આપણે સાધનો કે લશ્કરી, દરીયાઇ અને વીમાની સાધનોનો ઓછો આંક કરવો ભુલભરેલું ગણાશે. જાપાનના પ્રત્યેક યા પુત્ર સંગ્રામે અને વીજયનો દીવસ દુર હોવાની તે કે વીજયની ખાતરી હવે વધારે વેગ છે કેમકે હવે રશીયા અને અન્ય મીત્રરાજ્યો ઉપરાંત અમેરીકાની પણ આપણને પુરી મદદ મળશે. તેમણે જણાવ્યું કે જાપાનની પાસે ૬૪ મહીના સુધી યુદ્ધ ચલાવી શકાય તેટલું તેલ છે.

જાપાનોનો દાવો

જાપાનના નૌકાખાતાના પ્રધાન એડમીરલ શીગાકાએ જાપાનની ધારાસભામાં મંગળવારે જણાવ્યું હતું કે અગાઉ સુપ્રીમાં જાપાને ૧૫ દુશ્મનની યેધારી આગબોટો પકડેલી છે જેનું ટનેજ ૧૨૬૦૦૦ ટન થતા આવે છે. અને ૩૮૦ નહિકાખાનાની આગબોટો સીંગેલી છે. "પ્રીન્સ ઓફ વેલ્સ" અને "રીપલ્સ" નાશ થઇ તે પીને બોલતાં તેણે કહ્યું કે જાપાનના નહિકાદળે બ્રીટીશ નહિકાદળ સીંગાપોરથી રવાના થયાની ખબર મેળવ્યા બાદ તેની સામે મોરચો બાંધવાની યોજના કરી હતી પરંતુ તેની સ્થિતિ ને જાણે તેમ થઇ શકયું નહોતું. ડીસેમ્બર તા. ૧૦ મીની સવારે જાપાનીઝ વીમાની નહિકા અને સબમરીને "પ્રીન્સ ઓફ વેલ્સ" અને "રીપલ્સ" ને મલાયાના કીનારાની બહાર ડોપી કાઢી હતી અને તુરતજ તેનો પીછેા પકડી કેટલાક કલાક બાદ તેનો નાશ કર્યો.

—રોયટરોમાં મળેલા જાપાનીઝ રેડીયો ડોકયારદ મુજબ રંગુનપર સખ્ત બોમ્બમારો ચાલુ હતા. બરગાએ આ બાબત પાછળથી ખોટા ઠરાવ્યા છે.

—મલાયા, સીંગાપોર અને હોંગકોંગપર બાકાશ પુર બોમ્બથી મારી રહી છે.

તકલી

મૂળ લેખક: શ્રી. કમલાકાંત વર્મા

અનુવાદક: રા. ગોવિંદજી નીલાબાઈ દેસાઈ

(ગતાંકથી ચાલુ)

"પણ આખરે ન દીવસ પણ આવી ગયા. દુનીયાએ કલ્પના કેરવી, અને તે દીવસે જંત્રા મૂળ માનવતાના ટુકડે ટુકડા થઈ ગયા. ક્ષુધ-ભોગયો લોક આવ્યો, મોકાયો સ્વાર્થ અને વધારેયો સંઘર્ષ, માનવતાના બાકી ટુકડા બાંદોબાંધે ગબડવાવા પડ્યા.

"અને ત્યારથી એમાં બે મહત્વપુર્ણ પરીવર્તન આવ્યાં. પહેલું એ કે પ્રકૃતીના રહસ્યપર ચાલતાં રોપ્યા બાદ માનવ પોતાના પગ પર ચાલતાં શીખ્યા. તે પ્રકૃતીને હારી બનાવવાને નીકળ્યો હતો, પણ પોતેજ એનો દાસ બની ગયેલ. બીજું એ કે એની પોતાની શક્તીની કીંમત એની આંખ આગળ પડી ગઇ. નોકરીને માટે બધ્યતી કરતાં મંત્રજ સારૂ દેખાય છે. અસ્તીત્વ અદ્રશ્ય દોષ છે, અને કોને કે એનો મનમાન્યો ઉપયોગ કરી શકાતો નથી, પણ મંત્ર તો પોતાના રચનાની ઇચ્છાઓનું પુંજીભુત સ્વરૂપ છે માનવતાના એક વર્ગે પ્રકૃતીની સામે ષડયંત્ર રચ્યા બીજા વર્ગોને કબજો લઇ લીધા, અને પાછી તીસોમાં પ્રકૃતીના રહસ્યોમને માટે એક બાજુને બીજા બાજુએ કહ્યું: "યુદ્ધ કેવા."

"તે યુગ આવશ્યકતાનો નહી, પ્રસુરતાનો હતો. પરંતુ એ પ્રસુરતાનું સારૂ સત્વ કેવળ એજ વર્ગના હાથમાં રહ્યું, જેના અધીકારમાં તે ઉત્પાદક મંત્ર હતું. બીજા વર્ગોની પાસે ન તો ઉત્પાદનનું ઉપકરણ હતું અને નહોતી પોતાનામાં એવી શક્તી જેની કીંમત એટલી કોય કે એના વિનીમયમાં તેઓ તે ઉત્પાદિત સમૃદ્ધિને મેળવી શકે. તેમને પ્રકૃતિની શક્તિ તો મળી નહીં, જે પોતાની શક્તિ હતી તે પણ બોજ બેઠા અને જે કંઇ બચાવેલી શક્તિ હતી એના વીનીમયને માટે કોઇ કીંમત રહી ન હતી. એ યુગની પ્રસુરતાજ એની દરીદ્રતા બની મહ વીધાતાથી આશા સાથી નોકળી. મહૃતનું વરદાનજ અભિશાપ બની ગયું.

"અને...અને...હું!" તકલીએ ક્રોધક સમજી ને પુછ્યું.'

"તું પણ એ નીયમનો કોઇ અપવાદ ન હતી. પણ તેને સુધી બનજો, એમાં તારો વાંક ન હતો. દોષ તો આખી માનવતાનો હતો. જેણે પ્રકૃતિ ઉપર વીજય મેળવ્યો, પણ એના મુલ્યમાં આના તરીકે આત્મા આપવો પડ્યો અને રહ્યું રક્ત. અધીકારોનો મહાન સંગ્રામ શરૂ થયો. નીર્જીવને પ્રાપ્ત કરવાને માટે સજીવ મરવા—મારવા તયાર થઇ ગયો. માનવતાએ આત્મહત્યા પર કમર કરી લીધી. આકાશ અને પૃથ્વી કંપી ઉઠી, વિધાતાનું આસન બધરી ઉઠ્યું. અને ત્યારે પૃથ્વી ઉપર એક મોટી મહત્વપુર્ણ ઘટના બની. પુર્ણ શાંતીમાં એક મહાન આત્મશક્તિનો ઉદય થયો.

"તે મહાન આત્મા માનવતાનું સૌથી મોટું રાખ્ખર બની ગયો. દુનીયાએ તેને મહાત્મા કહી સંબોધન કર્યું. જેણે પોતાના જીવનમાં વચ્ચે વચ્ચે આત્મ શુદ્ધિનો જે કઠોર વ્રત કીધો એનાથી એમ માલમ પડે છે કે તે ક્યાં પહોંચ્યો હતો, ક્યાં હિંસની સારી ભાવના લુપ્ત થઇ ગઇ હતી, અને વિશ્વની સારી સહોદરતાનું દાયીત્વ જીવંતીની બાદક તે કલમ એકલાએ ઉપર સુંદર પ્રતીનીધી રાખ્ખર પરજ તુટી પડે છે. પણ દાસત્વ દુર કરીને પણ તે તે વખતે માનવતાને ઉપર આવી શક્યો નહીં. અને મારો વીશ્વાસ છે કે જો તેણે પુરાને ખોળ્યો કાઢ્યો હોત, તો માનવતાનો ઇતીહાસ આજે કોઇ બીજોજ હોત.

"તેણે બતાવ્યું કે પશુત્વના કરતાં દેવત્વની તીર્થ માત્રાનુંજ નામ મનુષ્યત્વ છે, અને તે મહાત્મા પારેલી જન્માએ પહોંચવું એજ વિધાતા ના માનવની કસોટી છે. એ કસોટી કેમ રાખવા માં આવી અને એની રહસ્યાત કયાંથી થઇ અને અંત શું આવશે એ માનવ સમજી શકતો નથી. મનુષ્ય પૃથ્વી પર આવે છે, અને પાછોમા તરે છે, એ પ્રમાણે પોતાની સીમાઓના અંદર તે તર્ક કરે છે અને તેની મહાર કલ્પ વિશ્વાસ પુર્વક આ ચુનૌતીનો સ્વીકાર કરીને પોતાના લક્ષ્ય સુધી પહોંચવાને માટે સામો પ્રયત્ન કરવો એજ જીવનનો સૌથી મોટો પુરૂષાર્થ છે.

"જરૂર તે છે જે સત્ય છે, અને રસ્તો તે છે જે અહિંસા છે. 'સત્ય' અને 'અહીંસા' એ બે શબ્દથી તેણે મન્વંતરોની બાદક માનવતા ના બધા રોગોને માટે એક નૈતિક આયુર્વેદ શાસ્ત્રની માનવતાને સૌથી મોટી આપત્તિ વીષયાસક્તિ છે. પશુત્વની ચુંબન શક્તિ એજ વીષયાસક્તિ છે. પણ પૃથ્વીની ચુંબનશક્તીની બાદક એને પણ હરાવીને જે ઉપર આવે છે તે બરોબર આપાદી કરે છે. પશુત્વના સ્વભાવનો દેવત્વની સાધનાથી પરાજીત કરી દેવું એજ સૌથી નૈતિક સ્વાસ્થ્ય- બાબા છે

"પણ સારે આ પરાજયમાં મનુષ્યની નૈતિક દુર્બળતાથી પણ અધિક મુરકેલી નાખી એની બૌદ્ધિક સક્ષમતાએ. પોતે પોતાની જાત ઉપર વીજય ન મેળવી શકવાથી મનુષ્ય પોતાની સમગ્ર શક્તિથી પ્રકૃતીને હરાવવાને નીકળી પડ્યો, અને જેમ જેમ પ્રકૃતીના આવરણો એની સામે ખુલતાં ગયાં તેમ તેમ તેનું માંહપણ વધતું ગયું.

"પ્રકૃતી માયાવિની છે. મોહીની બનીને માનવ ને અમૃતથી વંચીત રાખવાને માટેજ માનો તેણે પોતાના યૌવનનો ચારે બાજુ ભંડાર એની સામે ખુલ્લો કરી દીધો. અને જે ક્ષણમાં માનવ એની મોહકતામાં ફસાયો ત્યારથી તે પોતાના ભવિષ્યના સુખ માટે વિષમ ભાગ બની ગયો.

"અને ત્યારે મહાત્માએ કહ્યું—જે માનવ પોતાના મહાન ધ્યેય પર પહોંચવા ચાહતો હોય, તો પ્રકૃતીના જાદુપાશથી પોતાની જાતને છોડાવવી પડશે. અત્યું સર્વોદયનો આધાર ઉર્ધ્વગતી ના કહીને બોલાતો હતો અને માનવે પણ પ્રકૃતિના પ્રેમી નહીં પણ ઉપાસક બનવું જોઇએ. અને જે દીવસે માહ્યલની આ ભાવના એની આંખોમાં ચરી જશે તે દીવસે તે સત્ય અને સૌંદર્ય આદીને એની સામે ફેલાશે.

"મહાત્માનો સિદ્ધાંતવાદી કરતાં પણ વધારે અનુકરણ ત્યાગ. પોતાના જીવનમાં આ મહાન સત્યનો એણે કેવળ પ્રચારજ નહીં કર્યો, પ્રયોગ પણ કર્યો અને તકલી! તારા જીવનની જે મહાનતા પર મોટો અહેસાસ કરે છે તો એ છે કે પોતાના પ્રયોગોનું પ્રથમ ક્ષેત્ર તેણે તને બનાવી."

તકલી કંપી ઉઠી, પણ કંઇ બોલી નહીં. પુછી કહેવા લાગી: "તેણે તારા પગમાંથી બીજાના પેઠા પરખા કાઢી નાખ્યા અને તારા સંચાલન માટે એક ચાર કરીયો માનવશક્તિનો ઉપયોગ કર્યો. તે તને ઉચ્ચતાના શીખર પરથી નીચે ઉતારી લાવ્યો જેથી માનવશક્તી તારી મુલાકાત લઇ શકે અને તારી ગતી ઓછી કરી જેથી માનવ તારા ગળામાં હાથ નાખી ચાલી શકે. તેણે સહિષ્ણુતાનું સ્વરૂપ બદલી નાખ્યું. ચુંબકારની પરીભાષા બદલાવી નાખી અને કલાનો અર્થ પ્રગટ કર્યો. તેણે જીવનના મધુ—પાત્રમાંથી મદીરાને કાઢી દીધો અને તેમાં સ્વચ્છ પાણી ભરી દીધું.

"પણ તે વખતે એનો વિરુદ્ધભાષી વીરોધ થયો. મદીરાથી ભરેલી સભ્યતાએ એના પગ નશાથી બરડાયેલા હતા બાપું બાની રહ્યું હતું, અને જીભ બધ બધ થઇ રહી હતી, તેણે તેને બધું નવન, કમ બરડલવાળો રાજદોહી દુષ્કાર એવા એવા શબ્દોથી નવાજ્યો. એ બધા વીરોધ નો તેણે એક વીરની બાદક સામનો કર્યો. એના જીવનનો મોટો ભાગ જોખંડના સળીયા ની અંદર જેલની અંધારી કોટડીમાં પસાર થયો અને છેલ્લી વખતે તેને જે મહાનીર્વાણ ની યાત્રા કરવી પડી હતી તે એટલા માટે કે પોતાનાર વીરાટ-સત્યની પુર્ણાહુતી કરવા માટે માનવતાએ વીરાણ કુદ રચ્યું હતું અને ત્યારે મહાત્માએ સરલ આત્માઓને સમજાવ્યું કે એવા દીવ્યાત્મા અનીતી પુર્ણ યુદ્ધમાં ભાગ લઇ ઉપયોગની વેદી ઉપર પોતાનો બલી ચઢાવવો એ પોતાને અને માનવતાને બંનેને બાબ સમાન છે. મને યાદ છે, જ્યારે પ્રજાની નૌબળ ચારે બાજુ ચાલી રહી હતી ત્યારે તેણે સાંજો ત્રાસ સહને કહ્યું હતું: "બા, તે તમારોજ તો પુત્ર છે અને..."

"પણ એ તો અસંગતીત લાગતું હતું કે..."

"હા, પણ જ્યારે આશંકા મોજા અને છે ત્યારે તો સંતો પણ બોલ છે! આ યુગે

મહાત્માજીને ઉલેખમાં કરી, ઉપદેશોને ઠોકર મારી, પણ જે મહાન સત્યને ન ઠોકર મારી શક્યા. જેને તેઓ અવીચ્છવાણી કહ્યા કરતા. વિશ્વાસ નો અંત સંઘર્ષ અને સંઘર્ષનો અંત વિધ્વંસ, અને અમારે ક્રાંતી આવી, અને અંતમાં કેટલાએ યુગ પછી જ્યારે વિશ્વનું પુનર્નિર્માણ શરૂ થયું, તેા તેના પાયામાં જે બે મુલતત્વ રાખવામાં આવ્યા 'સત્ય અને અહિંસા.'

આખરીમાં કાળાદેહના અસીમ પ્રસારમાં પેાતાનેા માર્ગ બેાધને, વધી રેાકે, બાધા પછી માનવ પાછેા ત્યાં પહેાંચ્યેા, જ્યાંથી તેણે યાત્રા શરૂ કરી હતી. પણ સ્વરૂપ તેજ હેાવા છતાં સંપૂર્ણ ફેરવાઈ ગયા હતા.

અને તકલી! આજે તેજ પુણ્યપ્રભ જ્યારે તારી મુગમુગની પાદાક્ષ નીકા તુટી ગઇ. આજ સુધી તારું સંગ્રહાલય પ્રકૃતિએ કર્યું હતું, હવે માનવ કરશે. આજ દીન સુધી તેં ઉર્ધ્વગતિ કરવાનું શીખવાડયું, હવે ક્ષય કરવાનું શીખવાડ. જેણે દિવસે મહાત્માએ પેાતાના આત્મા એ પેાતાના આત્માના સંગીત પર તાલ દેતાં દેતાં તારું ચીર-પરિચિત ચક્ર ફરીથી શીખ્યું હતું અને આજે એ નીકોતાના તંતુકારની કળાથેરે તું માનવતાનું નવનીધાન શરૂ કરી રહી, તે શરૂ આવી ગઇ છે.

આજથી ન જાણે કેટલા પુત્ર પહેલાં, ઈશ તે સમયમાં તેણે કહ્યું હતું. "આ, તે તમારેા પુત્ર છે..." અને આજે પુત્ર પુત્ર પછી તેજ સમયમાં...એજ પવીત્ર વેળાએ...તેણે..."

માલમ પડયું. પુણ્યનું મણું ભરાઇ આવ્યું છે, ઇશ્વરની આંખ જેણે બીજી તરફ ફેરવી લીધી અને ત્યારે તકલીએ દીર્ઘ શ્વાસ લઇ ફરીથી નાચવું શરૂ કર્યું. (સંપૂર્ણ)

ખબરપત્રો

પ્રીટારીયા હિંદુ સેવા સમાજ

પ્રીટારીયા હીંદુ સેવા સમાજના પ્રમુખ શ્રી. જીવનદાસ ગેારધનદાસ તથા તેમજ સભ્યેા શ્રી. ભીખાભાઇ પાલા, કાલાભાઇ ધુવા તથા સમાજ શાળા તથા બ્યાયામ શાળાના શીક્ષક ભાઇઓ દયાળભાઇ સ્વદેશ જતા હેાવાથી તેમના માનમાં એક સભા બેાલાવવામાં આવી હતી. પ્રમુખસ્થાનેથી શ્રી. પી. એમ. નેથરીએ શ્રી જીવણ ભાઇની સમાજ સેવાના મુક્ત કંઠે વખાણ કર્યાં હતા અને તેમના જવાથી સમાજને ન પુરી શકાય એવા ખેાટ લાગશે એ બદલ દીલગીરી જાહેર કરી હતા. સેમાજ તરફથી સેક્રેટરી શ્રી મી. એસ. મેાદીએ એકને એક માનપત્ર આપ્યું હતું શ્રીયુત શ્રી. દયાળભાઇને શાળાના બાળકેા તેમજ રેલ્વે તરફથી સ્ટેશન-પ્લેન્ટફેાર્મ પર શ્રી. એડ કરવા માં આવી હતી. શ્રી. રેાલતરામ દેશાઇ, નાનાભાઇ તેમજ શ્રી. મીલાદરાયાએ દેશ જતા ભાઇઓની સેવાની કદર કરતા ટુંકે બાષણેા કર્યા હતાં. દેશ જતા ભાઇઓએ નીચે પ્રમાણેની જોહની રકમેા આપી હતી :

શ્રી. જીવનદાસ તન્ના સમાજને પા. ૫–૫–૦ એમને બ્યાયામ શાળાને પા. ૨–૨–૦, શ્રી. ભીખાભાઇ પાલા સમાજને પા. ૨–૦–૦, કાલાભાઇ ધુવા સમાજને પા. ૨–૨–૦, દયાળભાઇ તથા બ્યાયામ શાળાને પા. ૧–૦–૦, વલ્લભભાઇ બ્યાયામ શાળાને પા. ૧–૧–૦

આર્ય યુવક વ્યાયામ શાળા; જોહાનિસ

આર્ય યુવક વ્યાયામ શાળાના આશ્રય નીચે ટુંકે મુદત ઉપર મુલીયનમાં આવેલા પ્રવાસી કુમાર એમ. જી પલાના ઇન્દોર શાળાના આકર્ષક વ્યાયામના પ્રયાગેા જોહાનીસબર્ગના પાદીદાર હેાલમાં થયા હતા. હેાલ આખેા ચીકાર ભરાઇ ગયેા હતેા. યુરેાપીયન નરનારીએ પણ હાજર હતા. વીટવાટરસ્રેન્ડ યુનીવરસીટીના રીજીસ્ટ્રાર ડાયરેક્ટર ડા. જોર્ડિસ પણ હાજર હતા. ૮ વાગે પ્રયેાગેા શરૂ થયા હતા. પ્રયેાગેામાં ખાસ કરીને ટખક, પુરસી, બેાટલ બેલેન્સીંગ, કાઉર, બેાર્ડ બેલેન્સીંગ, ખાઇસીકલ બેલેન્સીંગ, જમ્બેનપરનાં બેલેન્સેા, અદ્‌ભુત મસલ કંટ્રેાલ, એક ઉંચ ઝાડે લેાકેાનેા સળીયે ઝાલીપર કપાવવેા વી ન્યીના બેાલમેા હાથ ચારી આવેા વગેરે અસંખ્ય આકર્ષક પ્રયેાગેા થયા હતા. સાથે સાથે બ્યાયામ શાળાના વિદ્યાર્થીઓએ પણ મલખંબ, પીરામ્બ જમ્પ, સીંકલબાર વગેરે પર બ્યાયામ કરી બતાવ્યેા હતેા.

પ્રયેાગની અધવચમાં બ્યાયામશાળાના પ્રમુખ તરફથી એક ઠંક મારે અપીલ બહાર પડી હતી, બીજા વરતાંતેામાં તેને સમર્થન આપ્યું હતું. ખાસ જણાવવામાં આવ્યું હતું કે આ પ્રયેાગેા બાદમી કુમાર એમ. જી પલાનાએ આર્ય યુવક બ્યાયામ શાળા, ગાંધી આશ્રમ વીગેરમાં પણ બારંબાર સારસ્વ મંદીરનાં બાળકેા કર્યા હતા. આવા અદ્‌ભુત પ્રયેાગેા જોઇને વખ શ્રી. કુમારની નીસ્વાર્થ સેવાના વીચારેા પ્રત્યે ઇંડર્ગા તરત ખાદ કરવા માંડી બેાલાજ વખત માં પા. ૮૦–૦–૦ જેટલી રકમ થઇ ગઇ હતી. તે રકમેા ઉપર જણાવેલી સંસ્થાઓને પહેાંચાડવા માં આવેા શ્રી કુમારના આ પરેાપકારી કાર્યને બધાએ વખાણ્યું હતું અને તેમને ધન્યવાદ આપ્યા હતા. કુમારની બ્યાયામના વીષયમાં કેાંગ્રેસીકારી કામગીરી બદલ શ્રી આર્ય યુવક બ્યાયામ શાળા તરફથી તેમને એક સેાનાના મેાંઘ આપવામાં આવ્યા હતા પ્રમુખે નાણાંઓના મકમાટ વખ્યે તેને રજુકરી દીધેા હતેા. જોહાનીસબર્ગના શ્રી ગાંધી આરત વીજાલય તથા પી કરેરા ઇન્ડિયન ગર્લ્સ સ્કુલ શાળાના બાળકેાએ પણ તેમણે ગાંધી હેાલમાં બાળકેાનાં બ્યાયામનેા પ્રચાર માટ એ હેતુથી બહત પ્રયેાગેા કરી બતાવ્યા હતા. છેવટે તેમણે જોહાનીસબર્ગની ટેાનીક કેાલેજમાં પણ બ્યાયામના સુંદર પ્રયેાગેા કરી યુરેાપીયન નર નારીઓના મન હરી લીધાં હતાં

કુમારે પલાનાને અહીના ઇતીહેસમાં આવા એ વધુ મુદત લંબાવી નહી આપવાની તે આ કેમ ઢાંકી ગયા છે.

અભિનંદન

કરજનના જાણીતા વેપારી શ્રી. દાદા ઓસમાનના જમાઇ શ્રી. કાસમ મહમદ મેાકરીયા જોહાનીસબર્ગમાં ટુંકે મુદતની માંદગી ભેાગવી તા. ૨૬–૧૧–૪૧ ના રેાજ ખુદાની રહેમતે પહેાંચી ગયા છે. મરહુમ પેાતાની પાછળ પેાતાનાં પત્નીબા અને ૭ બાળકેા મુકી ગયા છે. ખુદા તેઓને શીરજ આપે અને મરહુમના કુટુંબને શાંતી બક્ષે. મરહુમની દફનક્રીયામાં પણ બાહ્યેા હાજર હતા. તેઓ સહુનેા તેમજ દીલસેાજી પાઠવનારા બાહ્યેાનેા શ્રી. દાદા ઓસમાન આ પત્રદ્વારા આભાર માને છે.

(૪૬૬ પાનાથી ચાલુ)

પણ બાજ ત્રીજા વેપારીને પહેલા વેપારીએ જે બાજ લીધેલેા હેાય તે વસ્તુ ડીલીવરીએ બાજે કરતાં વધારે બાજે તેમાં ગણાશે નહીં.

ન્યુ કાલેડનમાં બાહ્યબલેકસ્ટેશન

મી. એ. આર. તેજાના મરહુમી બુકાલપમાં પાર્લામેન્ટની બાકી પડેલી બેઠક માટે બાય-બલેકસ્ટેશન થતાં શ્રી આર. બી રેાબર્ટસન ચુંટાયા છે. શ્રી રેાબર્ટસન યુનાઇટેડ પાર્ટીના છે. તેમની વીરૂદ્ધ પ્રેાફેસર એચ. જ. ડયુટેાઇસ ઉભા થયા હતા પરંતુ તેમને ૧૩૨૮ બેાટ્સ મત મળ્યા હતા.

કરજનમાં અંધકાર (બ્લેક આઉટ) ના અખતરા

ગયા રવીવારે કરજનમાં અખતરા કાયમના બ્લેક આઉટ થયા હતા તે વખતે કેવાનું જણાવાયું હતું પરંતુ પાછળથી જણાવાયું છે કે હજુ પણ વખતે વખતે બ્લેક આઉટના અખતરા થશે પરંતુ લેાકેાને મુંઝણું લાગવા સીવાય બીજી કશાયેા ભેાગવવી આપવામા આવશે નહીં. મુંઝણું અરપી મીનીટ સુધી લાગશે. એટલે બધે તે વખતે બેાકેાએ બ્લેક આઉટની તકેદારી રાખવી.

—:o:—

બ્લેકવેલ હિંદની સહેલાણીએ

શ્રી. બ્લેકવેલ એમ. પી. કે યુનીયન સરકાર તરફથી કરજનાની મુલાકાતે ગયા બે ત કાપ ઓકટ્રેાયમાં છે. ખાંથી ખબર છે કે હીઝ સરકારે તેમને આમંત્રણ આપ્યું છે જેથી તેેા દીવસ તે ન્યુઝીલેાન્ડ જઇ આવતાં તેમના સન્માનમાં અહી આવી પહેાંચશે.

—:o:—

અમદાવાદના ભારતી સાહિત્યમંડળે પ્રગટાવેલ 'વીર ભવાહર' નામનું પુસ્તક મુંબઇ સરકાર જપ્ત કરેલું જાહેર કર્યું છે. અમદાવાદના પેાલીસે ભારતીય સંઘની જડતી લઇ આ પુસ્તક ની ૯૮૦ નકલેા જપ્ત કરી છે.

ગુજરાતી

શ્રી. સુબાવચંદ મોજી જ્યાં કામ કરતો હતો તે ઓફિસ આજે બંધ છે તેમના પિતા શ્રી. હરજીવન ચંદ મોજીને હૃદય બંધ પડવાના આજ્યાત્ય ન્યુરીલ્જીયો ફટકે બીજા થયા છે. સરકારી ખબરો જણાવે છે કે હોસ્પિટલોને લાગેલ થયો છે કે શ્રી હરજીવન મોજી અને બાજીરાવો વચ્ચે સુબંધ ચાલી રહ્યો છે અને એ કારણથી તેમને તુરત પકડી લેવાની જરૂર જણાઇ છે.

* * *

સુધવારે સ્પેરીકાના ફ્રેડરીકસ્ટા ટાપુપર ૧૯૩૦ ની સાલ બાદ મોટો ધરતીકંપ થયો હતો. જણાવાય છે કે ૬૮૦ લોકો મર્યા જવા છે અને ૧૭૦૦ ની ગંભીર ઇજા થઇ છે. ૧૧૨ ઘરો નાશ થયા છે અને ૨૫૬ ને નુકસાન થયું છે. ફ્રેડરીક જમ્યાએ રેલવે અને ટેલીફોન વ્યવહાર તૂટી પડયો છે.

દુર્ગના મુખ્ય ભાગમાં પણ ધરતીકંપ થયેલો જણાવાય છે. ૮૦૦ લોકો મર્યા અને એક હસ્પીતાલને નુકસાન થયું છે.

* * *

મેટલાદમાં શ્રી. સવાજી રૂગ્ધાજીભાગમાં એક યુવાએ એક નાના એક છોકરા તે બે છોકરી મળીને ત્રણ બાળકોને જન્મ આપ્યો હતો, ત્રણે બાળકો હયાત છે.

* * *

શેઠ જુમ્મા હિકમ મીરસાહેબે ૬૨૬૭ રૂપીયા ગુજરાત યુનીવર્સીટી ગીરાવાળાને રૂપીયા બાર હજાર દાનમાં આપ્યા છે.

* * *

શ્રી. ભિખુલદાસ વસનજી ઝેવરાનબીએ એક નિવેદનમાં જણાવ્યું છે કે મારા એક મીનરલ ધાતને મારાજ નામનો શ્રી નરોત્તમદાસ ઝેવરે બનાવીને અખબારોમાં છપાવ્યા મનુષ્યોએ હું મરી ગયો એમ પારીને દિલસોજીના મેસેજાઓ મોકલ્યા છે. પણ હું હજી જીવતો જાગતો ને તંદુરસ્ત છું ને જેમણે દિલસોજીના મેસેજાઓ મોકલ્યા તેમનો આભાર માનું છું.

* * *

૧૮ કુટ જેટલી ઉંચાઇથી નાયાગરા પડે તો મોપરી તોડી નાખે એવું મોટું વજનદાર મોટી શીશીપાસન ટાપુઓમાં થતી ગ્રાનકેના નામની માછલીની ચીપમાંથી બની આવ્યું છે.

* * *

પેમ્બુ—ઝાલરેટના પ્રખ્યાત પેગોડા—ઓફ મંદિરમાંથી રૂા. ૩ હજારનો ખજાનો ચોરાયો.

* * *

ત્રાવણકોર રાજ્યની મહત્વની મંદિરો તમામ હીંદુ જોઇ માટે ખુલ્લા મુકાયાં ન હોય તેવી માટે બંધ કરવા જણાવ્યું છે.

મુબઇમાં હીંદ સાપ્તાહિક લી. ના નામે બીજું અખબાર બહાર પડે. આ કંપની ઠર કરી હોમ રૂલનાં સંપૂર્ણ હીમાયતી સાપ્તાહિક ચલાવે.

* * *

અલ્લાહાબાદનું જોતું જનાબ ગાંધીજીના અખાડાનો, ગાંધીજી અને વાર્તાલાપનો સંગ્રહ ૭૦ પાનામાં બહાર પાડશે. આ સંગ્રહ ગાંધી આશ્રમમાં રહેતા શ્રી. ઠીંગોરાણીએ તૈયાર કર્યો છે.

* * *

જબલપુરના હરીજન આગેવાન શ્રી. મહાદેવ દેસાઇ હસતે ખુલ્લી મુલાકાત છે.

* * *

અમદાવાદ મ્યુનીસીપાલીટીને શેઠ મંગળદાસ જેસીંગભાઇ તથા શેઠ મણીલાલ જેસીંગભાઇએ પ્રાથમિક શાળાઓના બે મકાનો બંધાવવાની રસ્તે રૂા. ૧૦ હજારનું દાન કર્યું છે.

* * *

પુસ્તકાલયના મંત્રી શ્રી. અવેરચંદ મેઘાણી તથા મુદ્રક અને પ્રકાશક શ્રી. નાગરલાલ શાહ સામે અમદાવાદમાં ચાલતા અકબારબધી પુસ્તકાલય કાર્ટુન કેસમાં બંનેને નિર્દોષ કરાવી છોડવા છે.

* * *

કલકત્તાની ન્યુ થીએટર્સની નવી શ્રી. કાનન બાળા હવે એમ. પી. પ્રોડકશનમાં જોડાય છે.

* * *

અલ્લાહાબાદના હીંદુસ્તાન કોઓપરેટીવ ઇન્સ્યોરન્સ સોસાયટીના અધિપતિ શ્રી. દેવદાસ ગાંધી ઉપર કોર્ટકેટના નવા વધારા ૬૭૮૮ કર પ્રમાણે અહમદ સંબંધી રીમાથી કોર્ટના તીરસ્કારનો કેસ થયો છે.

* * *

ગરીબના આશ્રેજી કન્યાશાળાનું મકાન બાંધવા માટે મુબઇના શ્રી સી. બી. નકોતાએ રૂપીયા ૧૦,૦૦૦ દાનમાં આપ્યા છે.

* * *

રાજકોટમાં વ્યાયામ મંદિર બાંધવા માટે શ્રી. નાનજી કાલીદાસે રૂા. ૫૦૦૦ આપ્યા છે.

* * *

બંગાળની રમાલ ઓફીસોમાં તા. ૧ લી ઓકટોબરથી બંગાળી ટાઇપ સેટ કરવામાં આવ્યો છે. આ સમય રોમન્ડ ટાઇપ કરતાં એક કલાક આગળ છે.

* * *

મેસર્સ ગાસ્ટરની બ્રધર્સ (કોલાનિસ્ટસ) તરફથી પા. ૬-૧૦-૦ પ્રીનીકસ મંદિરને મળ્યા છે જે આભાર સ્વીકારીએ છીએ.

* * *

પુલના બીજનને ગયા બંગળવારે સુધીમાં કુલ પા. ૮,૩૭,૮૭,૧૪,૦૦૦ નો ભર્યો થયો છે.

અણુવા જોગ

(ભાષાંતર : ગોવીંદજી મગનભાઇ દેસાઇ)

કેટલીક બરીબાબો ઉપર તમોએ ઓમેગા (Omega) શબ્દ લખ્યા હશે. પણ ઓમેગા એટલે શું? ઓમેગા એ ગ્રીક મુળાક્ષરનો છેલ્લો અક્ષર છે. આ ઉપરથી એનો અર્થ એવો થાય છે કે, કોઇ પણ વસ્તુનો છેલ્લો શબ્દ કોઇ પણ વસ્તુના છેડો કે બીજા ઉપર એ શબ્દ લખેલો હોય તેનો અર્થ એ થાય કે, એની ખરીદાઇ કરી શકે તેવી બીજી વસ્તુ દુનીયામાં નથી.

જો તમે બહોળા નમુનની કપા મેળવવા ચાહતા હો તો તમારે તમને સૌથી પ્રથમ મુખ્યોએ કરેલી વાતો કહેવી.

મુખ્યોએની મુખ્યતા ડાહ્યાઓના કહ્યામાં રહતાં વધારે માણસોને આકર્ષે છે.

કેટલાક માણસો ગરીબ જન્મે છે, કેટલાક ગરીબાઇ મેળવે છે, અને કેટલાક પીત્તળીઓનાપર ગરીબાઇ કોરી ખેસાડે છે.

એમ કહેવાય છે કે મોટરો મોટરવાળાને આળસુ બનાવે છે, પરંતુ તેઓ પગે ચાલવા વાળાને તો પુરતા પ્રમાણમાં સપળા બનાવેજ છે.

ચીકાગોની કોર્ટમાં એક કેસ ચાલતો હતો તે વખતે એક વકીલે ૪૮૦૦ શબ્દનો એક પ્રશ્ન પુછ્યો હતો તેનો જવાબ 'ના' હતો.

નોટીસ

અદરેજા અનજુમન ઇસ્લામ ઓફ ફોરબંદર

આ નોટીસથી સર્વ ફોરબંદરવાસીઓને અખબર આપવામાં આવે છે કે ઉપલી સંસ્થા ની અને તેને લગતા જુદા જુદા ખાતાઓની વાર્ષીક સભા તા. ૨૫ ડીસેમ્બર ૧૯૧૪ ના બપોરે ૨ વાગે ગાંધી હોલ ખોજાવાડામાં' મુકામે મળશે જે પ્રસંગે વખતસર પધારવા અદેરબાની કરશો.

કાર્યક્રમ : (૧) હાજરી. (૨) નવી ચુંટણી, (૩) સામાન્ય.

ઇ. એ. કોયાત
એજા. એમ. દેસાઇ
જોઇન્ટ સેક્રેટરીઓ

ફીનોની ગુજરાતી સ્કુલ

શીક્ષક જોઇએ છે

ઓછામાં ઓછું મેટ્રીક સુધીનું જ્ઞાન ધરાવનાર અને શીક્ષકનું કામ કરેલ હોય તેવા અનુભવી અને હોશીયાર શીક્ષકની જરૂર છે. સર્ટીફીકેટોની નકલો સાથે નીચેના સરનામે અમલી કરવી. પગાર સાધારણ મુજબ

સેક્રેટરી, ફીનોની ગુજરાતી સ્કુલ)
પી. ઓ ફોકસ ૬૮૦,
ફીનોના (ટ્રાંસવાલ.

EMPIRE THEATRE

BOOM STREET, PRETORIA.

SPECIAL EID ATTRACTION

BOMBAY TALKIES

PROUDLY PRESENTS THEIR MIGHTY SUCCESSOR TO "BANDHAN"

"NAYA SANSAR"

"નયા સંસાર"

STARRING
ASHOK KUMAR
(OF BANDHAN FAME)
RENUKA DEVI
(THE SANSATION OF BHABHI)
Supported by the cast of "BANDHAN."

DANCES
With verve, dazzle and theme.

SONGS
With the spark of poesy, and the message of peace patriotism!

★

ઇદનું ખાસ આકર્ષણ

બોમ્બે ટોકીઝ

નું "બંધન" પછીનું સૌથી સુંદર ચિત્ર

એમ્પાયર થીએટર

'બુમ સ્ટ્રીટ. પ્રીટોરીયા માં બતાવવામાં આવશે.

"બંધન" ની ખ્યાતિના અશોક કુમાર અને "ભાભી" ની ખ્યાતિની રેણુકા દેવી નેમાં સુંદર ભાગ ભજવે છે.

★

so far BOMBAY TALKIES' BEST.

સંગીતની મોજ સ્વર્ગીય છે

એટલાજ માટે

દરેક ઘરમાં કોઇપણ વાજીંત્રની જરુર છે

આખી દુનીયાના સમાચાર ઘરમાં બેઠા સાંભળી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—રેડીઓગ્રામ

કળકું સંગીત અને સુમધુર ફીલ્મોના ગાયનો કુટુમ્બ સાથે વગાડી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—ગ્રામોફોન

કુટુમ્બમાં અને મીત્રમંડળમાં ગાવા બજાવવાનું ઉત્તમ સાધન—હારમોનીયમ

લાકડાં કોલસાના ધુમાડાથી બચી તાત્કાળીક રસોઇ, ચા, કોફી બનાવવાનું ઉત્તમ સાધન—ઈલેકટ્રીક સ્ટવ

ગરમીની મોસમમાં દરેક જાતની ઠંડક આપનારી ચીજો મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—રીફ્રીજરેટર

તબલા, વાયોલીન, મેન્ડોલીન, બેન્જો, સીતાર, દીલરૂબા, ગીતાર, કાષ્ટ તરંગ.

નીચેની ફીલ્મોના સેટ અવશ્ય ઘરમાં રાખવા લાયક છે

જ્ઞાનેશ્વર, સંત તુલસીદાસ, બંધન, કંગન, ગોપાલકૃષ્ણ, નરસી ભગત, પડોસી, અમર ઇન્ડિઆ, અઉરત, ભાભી, આદમી.

ફીલ્મોના સેટ—લીસ્ટ મંગાવો અને તમારું સીલેકશન મોકલો. ભજન, ગરબા, રાષ્ટ્રીય સંગીતની રેકોર્ડ પણ સ્ટોકમાં છે.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ હારમોનીયમ (દરેક જાત ના) યંગ ઇન્ડિઆ, ગ્રામોફોન, હિંદુસ્તાન, હચીન્સ, ઓડીયન, (ઇન્ડિઅન રેકોર્ડસ).

ઘરાકનો સંતોષ એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

મળો યા લખોઃ

ટેલીફોન ૨૫૮૦૬
,, રેસી. ૨૫૬૭૭

ગોશળીઆ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ,
૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

ફિલ્મના શોખીનોને ખુશ ખબર

આલુ વીકમાં ફિલ્મના નવા સેટો આવી ગયાં છે.

પુનર્મીલન (૫) રાજનર્તકી (૪) પરમ રાણી (૫) હોલી (૪) રાખીકા (૩) દીવાળી (૭) ચંદ્રકાર (૪) સોના ખંધન (૫) આઝી સલાહુદ્દીન (૩).

એ વનરેકર્ડ

મરહુમ પ્યારે કવ્વાલનો છેલ્લો રેકોર્ડ—No. 16451. મોહંમદ ખલીલ કવ્વાલનો છેલ્લો રેકોર્ડ—No. 16457.
આલુ કવ્વાલનો છેલ્લો રેકોર્ડ No. 16455.

મરહુમ પ્યારે કવ્વાલના છેલ્લામાં છેલ્લા ત્રાયનોનો ગ્રેટરટ રેકોર્ડો આવી ગયા છે. વહેલો તે પહેલો.

	N.	પ્યારે કવ્વાલ
16404		જબ વહાં દુન્યાં પુકારી જાયગી
16411		એક રોતે કુ હસાના
16416		જલ્સાં સંજ થઇ ગઇ અંધારા હુગારી
16428		મદીનેકા મુસાફર કુ મેરે હકમે દુવા કરના
16434		હુજારો ઉંદ મજો લેજીન વેદી રોનક કે મેહફીલકી
16304		પ્રેમ જાજે ન જાજે મેં તો જાણી
16313		રહમતુલલીલ આલમીન
16347		મીને મજે મે ખેલ ખુદ
16232		એ મીલે ઉસે હમે હસે મીલાદને ૮
16273		વેહદીલકેા તામલ્લી
16250		દુસ્યાર મુસલમાનો.
16243		હકકે મે આજ મોહમદે આલી
16289		કુરબાન જરા
16367		મેરા મન મોસે બોલે
16380		મુજમા દારે મહબુબપે મરનેકી ખુશી ૮
16390		મારેા સલ્લેગલાહ મારેા અલ્લહમ્બાદ
	K L.	ખરલાકની રેકોર્ડ
	306	અમા વદુદીકા મેાહજા
	301	અલાહકા જલસા
	P E.	
	27	હકાકના હજરત બીલાલ
	G.E.	
	4764	અને *4705* બે રેકોર્ડોના સેટ અંજલમે કાહેરેમે નબી બીલાનેકા મેાહજા
	4723	પાકરસે દરબા ૩ ગજના
	4726	ખુદા કે મારે મેખાને મે
	3164	કુતબા હકાકત
	6677	ઈદ્ધ અરબ્ય
	1740	તુમ દેા અલ્લાહ ૮
	F.T.	
	12127	કિવામત હજરત બશીર
	12907	કે સબ્યાપત
	12308	મદના કુરબાનીકી રેસ્ટ
	12781	તોસીફ મોહંમદી
		કુબ્બે આલમ કવ્વાલ
	16270	ઉસને કરવારીમે ગોલમન કાસદી
	16349	તસ્વીરે નબી આંખોસે દીલમે ઉતર આય
	16241	તસ્વીર મોહમદ મેરે દીલમે.
	16270	ઉસને કરવારેમે અલમલકાસદી

		આસ્તર કુદીરૂદીન
	16332	યા મોહંમદ યા મોહંમદ
	16340	પ્યર આ રીતમકર
	16201	જુલમ રોજ કે કલમરમે
	16340	અપને અપને પાસ દોલત
		મોહમદ ખલીલ કવ્વાલ
	16423	આયેા આજ મદીને કુ જાએ ચલેા
	16426	ઇમા અપની નજરનાં ગોલાએ સબા
	16433	સાવરમા નહીં કુવા
	16322	હમારા નાબી જામ પરશાનબાલા
	16221	સાથ મુજે લીલાઈ
	16366	મુસ્તફાની શાને સમાનત
	16379	કહાં જાએ પાક શાસ
	F.T.	આસ્તર અબ્દુલ હજાર
	12666	મે પાગલી બાલનાકિ
	12020	વેહદ હબીબે ખુદા
	12254	કે મહબુબ ઉમર ૮ તન દે
	12165	હમારે કબીદે કાતીબ મે
		કલ્યાનખાન એન્ડ પાર્ટી
	12215	દેહના દે મુસ્તા આકા તેરી ગલીમે
	12917	ઇસ તરહ ખાતા હું સબ મદીનેકી સોગન્ધ
	12826	તહસીબ કે સાયેમદરસા મે
	12866	મે તેા પીર બાબા પાસ
	[illegible]	આકાર જબ ઉસને ત્યાલમન
	[illegible]	કબરમ પાકરના દીદાર
	[illegible]	મકે મદીનેપે સકદા
		કાદુ કવ્વાલ
	[illegible]	નુરે અનવર દીખાના પ્યારે રસુલે અરબી
	[illegible]	બાબા અબ્બા કિ તદાની જાએગી
	[illegible]	દીલ બાબા પર જાએ
	[illegible]	યુસુફવાલ મદીનેમે
	[illegible]	ચલે દેા કદમ ઔર કબાગત ઉઠાદી
	[illegible]	આજ બાબી કરબાર કરસદીખાદેા

ડીલક્સ રેકોર્ડ

બાબી (૫); નીરગલા (૪); તુલસીદાસ (૫); ખંજન (૬); અબાજાદ (૫); ડોકર (૪); અસી બાબા (૨); અબ્દુલ (૫); ખંધન (૬). ચોરસા (૫); નદી કિનારે (૫), અકબી (૫), સુલતાદેર (૫); ઇન્દીઆ ડ્રામે (૫)

૩ાબા સેટ

શારીન કરબાર (૬); બીજ મંઝલ (૪); અલબ્યુ કુમાર (૨); નૂરેમેહતાબ (૬), કરબાની મંઝલ (૩), કબી સુગીતબા ૩).

૬૨ મહીને નવા રેકોર્ડ અમારે ત્યાંથી મળશે. તેના ૬૨ મહીને કેટલોગ અમારે ત્યાંથી મંગાવવી લેશેા.

RADIO RECORD TRADING CO.

88, VICTORIA STREET, DURBAN. 38A MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG.

Phone 21843 Durban.

SOLE INDIAN AGENTS IN SOUTH AFRICA
H.M.V. COLUMBIA & TWIN RECORDS.

Phone 3-7255. Johannesburg.

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE COLUMBIA and "TWIN"

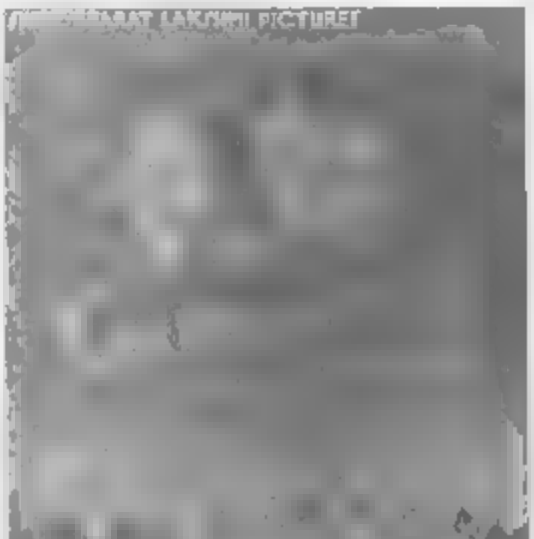
સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકોર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીલાલ એન્ડ રાજકુમારી

N. 15307 નવી બનસી બજાવી જા
„ *15308* અંતરનાં આશમાં એક ફુલ લેજ્યું.
„ *15309* સુંદર છબી.
„ *15311* નવું જાનુ.

કાસમ અને સમાબાઇ

N. 15327 દૂ તમારી રાધીકા-તીર્થાનાં ગેલ.
„ *15328* તું તો હાલને મારે સેતર
„ *15331* બિપહલું ચાકળા શીરપર વરસે.
„ *15342* રીસાયેલી રસીકાને નજરથી કોઇની નજર બદી છે.
„ *15344* પ્રભુનો પકકાર આજ રહેલો અને આ રહેલો
„ *15312* નબ્બાણુનો ધક્કા.

N. 15314 નાથનો નાદ ભા. ૧–૨.
„ *15316* બેન ભડો.

આશ્રર ચમપક એન્ડ પાર્ટી

F.T. 5969 જરાકનું વરદાન.
„ „ *5971* બંગલ આઠ પ્રભાત.
„ „ *5953* કરણીનો સંસાર ભાગ ૧–૨.
„ „ *5940* સાંજે યમુનાને તીરે.
„ „ *5970* રક્ષાબન્ધન ભા. ૧–૨.
„ „ *5956* બાલાંદાને કરીશ.
„ „ *5937* બાગનું ઘર.
„ „ *5930* વિજરત ભાગ ૧–૨.
„ „ *5952* મુકો પાણવડો.
„ „ *5954* બાને પુછો.
„ „ *5740* કુલ વીણવા હું ગયાની બાજન.
„ „ *5727* પાલ્વ બનેલાવર કહ્યું ઠીકે.

GUJARATI DRAMA SETS

અવધ કુમાર	(૪)	રેકોર્ડનો સેટ.	પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનું નાટક	(૮)	
સીતા બાગ	(૪)	„ „	નરસિંહ મહેતા	(૩)	રેકોર્ડનો સેટ.
રાણક દેવી	(૩)	„ „	વડીલનો વારસો	(૩)	„ „
કરૂણિકા	(૪)	„ „	સજ્જનારાયણ	(૩)	„ „
વીર રાજા	(૨)	„ „	ચતરાજ ચાવડો	(૫)	„ નાટક
જેસલતોરલ	(૩)	„ „	બાજીંદર સતી રૂડી	(૨)	„ સેટ.
શેઠ સગાબસા	(૩)	રેકોર્ડનો સેટ.	શ્રીકૃષ્ણ જન્મ	(૨)	„ „

FILM RECORDS IN SETS

મરીબકો તોપ	(૫)	નીરબલા	(૪)	મારી આંખ	(૩)	બજાના	(૩)
બાબી	(૫)	બાબાકેરાન સીંગર	(૪)	કંગ્રેસન	(૧)	દુરબાદ	(૫)

આરતી *F.T. 5246* દયાવતારની આરતી. *F.T. 5281* શ્રી સજ્જનારાયણની આરતી.
F.T 5191 શ્રી મહાદેવની આરતી.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ. જોહાનીસબર્ગ. 1951

"શુદ્ધ ઘી"

દરબનમાં પબ્લીક હેલ્થ ખાતાએ પાસ કરેલ એમ. જે. આકોર્ડ બીજાના અંગ્રેજી વેરાવળ મકુભાઇના અસલની દેખરેખની બનાવટનું ઘી આપણું (શુદ્ધ) ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

ભાવ માટે પુછો યા લખો.

માલદાર આફ્રિકાના સેલ એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન 52 વીકટોરીયા સ્ટ્રીટ, દરબન.

SAMJEE DEVSHI & SON 72 Victoria Street, DURBAN. 1114

પ્રસ્થાન માટે!

પ્રસ્થાન માસિક બાર વર્ષ પુરાં કરી–તેર પુરું કરી–તેરમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :—

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને ખાસ જાહેર

જે ગ્રાહકનું છે', ૧૯૯૪ના ફરતકર્યા આસો સુધીનું લવાજમ રૂા. ૫, બર્મા, પરદેશ માટે રૂા. ૭૫ ગણી મોકલી દેશે, તેમને પ્રસ્થાન કાર્યાલય તરફથી બહાર પડેલાં પુસ્તકો ઉપર રૂપિયે ૨૫ ટકા કમીશન કાપી આપવામાં આવશે. [અપવાદ: શ્રી. ચકોરભાઇ બહારવાળા લખ્યા શ્રી. રામનારાયણ પાઠકનાં પુસ્તકો ઉપર ૧૫ ટકા].

ઓફર શું છે

જે ગ્રાહક લવાજમ ૨૦–૨૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પડી રહેશે.

૬૫–૭૫ રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને અર્ધો લવાજમમાં પડી રહેશે. કોઇ ય ખાસ તો મળશેજ.

ગુજરાતનો આબરૂદાર, તેજાબ પુસ્તકાલયો ને કાર્યકરોનો આ ઓફરનાનો મફત લાભ લે.

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

	રૂપિયા.
બ્રહ્મપ્રલય	૪૫
બ્રાહ્મણોનો ઉધ્ધાર	૨
રક્ષિતાનું ઘડતર	૨
સાળરમતી	૧૫
ધરમજ્યુ વૈદક	૨
ડિનામાઈ	૧૫
ધરેણાકિરે	૨
ચતુરંગ	૧૫
પ્રેમનો દંભ	૧૫
સ્ત્રી-પુરૂષ	૧
નવો અવતાર (ચરુ ભાગ)	૫૦
કમાવલી	૨૫
લગ્નસુખ	૧૫
માતા આરોગ્યદાયક	૧૫
સરસ્વતીમાળા વર્ષ ૧ થી ૬	૧૫

આપનું સુચીપત્ર મંગાવો.

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી ઝવેરીની સામે : અમદાવાદ.

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, લેધરસેટ, ડ્રેસીંગ ટેબલ, ચાર્જ ટેબલ, સોફાસેટ ટેસ્ક, સુટ કેસ, કેબલ, મેસ, કો ટેસ, ખાસકાર્ટસ, રોપ ફીટીંગ અને ફીટર ફિગેરે, નવુ કોન્ટ્રાક્ટ આવે ખરીદ કરીએ. અને પધારો બાલ ચેમબર્સ યુકો નહિ

બોકસ, કેબલ અને ફીચન ડ્રેસર

જે કમાટી કેબીનેટ નીચે તૈયાર થાય છે. તેનો દરેક ફર્નીચર તૈયાર રહે છે. બાજ કોકના ઓર્ડરના આધારે ફીટર મંગાવી અને રેડ્યર આજમ થયો.

L. MISTRY,

51 BREE STREET, SBURGERSDORP, J'BURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2626. 1951

ફીટીંગ્સ

પાવડર

ઘી, માકડ, ખાંડ, કંદારા, માખી, વંદા વિગેરે મકળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

ફીટીંગ્સ પાવડરના ટીન મળે છે. 1114

M. H. DESAI,

એમ. એચ. દેશાઈ,

કેલસેલ ફ્રુટ મરચાંટ,

અમે દરેક જાતના ફ્રુટ અને વેજીટેબલ જુનીમતના ઉતારૂ પણ બાકમાં C. O. D. થી સારૂ ચેકોંગ કરી મોકલીએ છીએ.

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 1951

જુના અને જાણીતા ફરમાસુ મીઠાઇવાળા અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના ચોક્કસ પાકો

પંજાબી લાલચ પાક વિગેરે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી શકશે.

અમારી ગ્રાહકમાં ઉત્તમ ખાનારું અને અનાજ કપડામાં તફાવત મળે છે ફરમાસુ મીઠાઈ નમુના દરેક જાતના ફરસાણ, બાખાર, સરમ મસાલો વિગેરે મોકલ અમાર્યા મળશે.

વધુ લખવા માટે લખો યા મળો.

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 13a KORT STREET, JOHANNESBURG. 1951

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ઈસ્વી ૧૯૪૧ ડીસેમ્બર	હીજરી ૧૩૬૯ પોષ	મુલકમાન ૧૩૫૦ જમાદીલ જમાદીલ	પારસી ૧૩૧૧ શહે. ૬ઠ્ઠી	સુર્યોદય કે. મી.	સુર્યાસ્ત કે. મી.
સુક્ર	૧૯	સુદી ૧૫	૨૯	૮	૬–૫૧	૬–૫૨
શની	૨૦	,, ૨	૧	૯	૬–૫૨	૬–૫૨
રવી	૨૧	,, ૩	૨	૧૦	૬–૫૨	૬–૫૨
સોમ	૨૨	,, ૪	૩	૧૧	૬–૫૩	૬–૫૩
મંગળ	૨૩	,, ૫	૪	૧૨	૬–૫૩	૬–૫૪
બુધ	૨૪	,, ૬	૫	૧૩	૬–૫૪	૬–૫૪
ગુરૂ	૨૫	,, ૭	૬	૧૪	૬–૫૪	૬–૫૫

Books for sale.

NOTE.—Remittances should accompany order V.P. ORDERS will not receive attention Postal Orders to be made to "Indian Opinion at Phoenix Postage free on all books

THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH
By M. K. Gandhi

[illegible] Price 12s 6d. [illegible]

THE POWER OF NON-VIOLENCE
By Richard B. Gregg

The writer has explained the method of resistance by non-violence in modern Western concepts and terminology The book is worth studying. Price . . 5s. 6d

The Story of Ramayana 6d

ESSAYS ON INDIAN ECONOMY—By Mahadev Govind Ranade. Price — 4s. 6d.

ESSAYS ON INDIAN ART, INDUSTRY AND EDUCATION.—By E. B. Havell Price — — 3s.

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS.—By N. G. Kale, M.A., Price — — 4s.

GIVE YOUR CAR A FRESH START!

When [illegible] the beginning of another thousand miles it's time for a fresh start. Engine oil becomes dirty in service, loses its protective properties and to prevent undue wear Drain it out every thousand miles and refill with Mobiloil for better performance and safety—

Mobiloil

MAKES CARS LAST LONGER!

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA LIMITED

The Pen You're PROUD TO OWN

Enjoy pride of possessing for another the world's finest pen—SHEAFFER'S Lifetime "Touchtouch" Guaranteed for the Platinum in the 14K gold point all for super-smooth, two-way writing "Flow-Rite" feed [illegible] Balance [illegible]

Make your [illegible] with the new permanently [illegible] pen. Give SHEAFFER'S and you give the world's finest! W. A. Sheaffer Pen [illegible]

SHEAFFER'S Lifetime REG U.S. PAT. OFF.

[illegible]

J. C. ARCHIBALD & CO.,
[illegible]

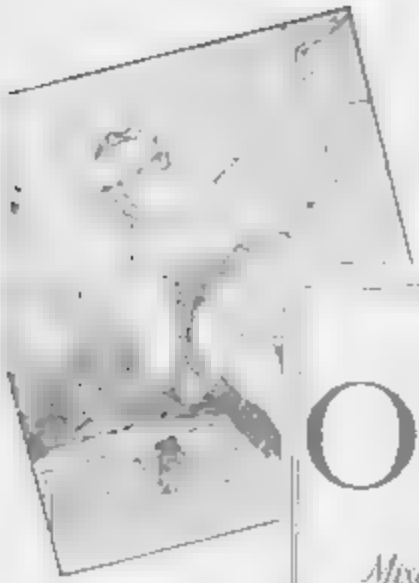
Indians In South Africa

Helots within the Empire
and
How they are Treated.

[illegible] 2s.

[illegible]

THE MANAGER,
[illegible]

Delicious

Ovaltine

Mixed **Cold**

Refreshing and Sustaining gives

Quick Energy

For its cool, refreshing delightfulness alone, 'Ovaltine' Cold is outstanding as a summer drink.

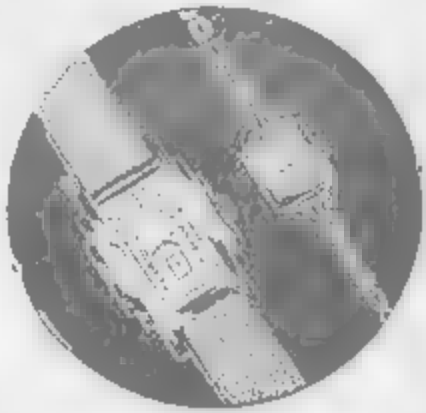
But 'Ovaltine' Cold is much more than a delightful hot weather beverage. It provides vitalising and nerve-building nourishment which is of exceptional value. It supplies quick new energy and helps to build up vigorous good health.

'Ovaltine' is, in itself, a complete and perfect tonic food beverage. Whenever you feel tired or without energy, have a glass of delicious 'Ovaltine' Cold—and note how refreshed and invigorated you feel.

Wander Limited
Dept. 7
65A 40 41

ELGIN

ઘડીયાળો

અગત્યનું

અમેરીકામાં બેસ્ટજન ઘડીયાળો પ્રથમ અમેરીકનો બનાવે છે આ ઘડીયાળોના, જુદા જાદા (રેગ્યુલર પાર્ટસ) મળવાની ખાત્રી આપવામાં આવે છે.

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER"—KLOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

DURBAN REPRESENTATIVE

H. DAVIDSON, 720 Colonial Mutual Bldgs., West Street, DURBAN

ઇનોઝ 'ફ્રુટ સોલ્ટ'

તંદુરસ્તી

ના ચોક્કસ

માર્ગ છે!

બાથનો દુઃખાવો, કબજીયાત, બદ હજમીને દરરોજ એક આસ પાણી માં એક ટી સ્પુન ઇનો નાખી પીવાથી નાબુદ કરી શકાય છે. ઇનો શરીરના ઝેરી તત્વો દુર કરી કુદરતને તંદુરસ્ત રાખે છે.

ઇનોઝ 'ફ્રુટ સોલ્ટ' અતિ ન ભાવતા પ્રસંગ કરે છે અને તાજ સહાયતીવર્ધક છે. આલ્કોહલ તથા કેમીસ્ટમાંથી એક બોટલ ન આવે ત્યાંને અવશ્ય તેનાથી પરહેજ કામળો મળે.

ENO'S "FRUIT SALT"

The words "ENO" "FRUIT SALT" and "VRUGTE SOUT" are registered trade marks.

Sole Representatives: HAROLD RITCHIE (S. A.) Pty. Ltd.,

P. O. Box 805, Capetown.

BHULABHAI DESAI

HIS SPEECHES

Published in book form: of particular interest to students of Politics, Law, Economics and Commerce.

The Book contains the great leader's lectures on these and other subjects of national interest.

Price: 8s.

Please write to

"INDIAN OPINION"

Phoenix, Natal.

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 51—Vol. XXXIX FRIDAY, 20TH D[illegible], 1941. Registered as a P.O. as a Newspaper.
PRICE FOURPENCE.

WHO IS THE MOB?

"All the cities you have taken all the names which have returned before your leaders, are but paltry subjects of self-congratulation, if your lust divides against itself, and your dragoons and your executioners must be let loose against your *fellow-citizens*. You call these men a mob, desperate, dangerous and ignorant and seem to think that the only way to quiet the *bruta multorum capitum* is to lop off a few of its superfluous heads. But even a mob may be better reduced to reason by a mixture of moderation and firmness than by additional irritation and re-doubled penalties. Are we aware of our obligations to a mob? It is the mob that labour in your fields and serve in your houses—that man your navy and recruit your armies—that have enabled you to defy all the world, and can also defy you when neglect and calamity have driven them to despair. You may call the people a mob but do not forget that a mob too often speaks the sentiments of the people. And here I must remark with what alacrity you are accustomed to fly to the succour of your distressed allies, leaving the distressed of your own country to the care of Providence."

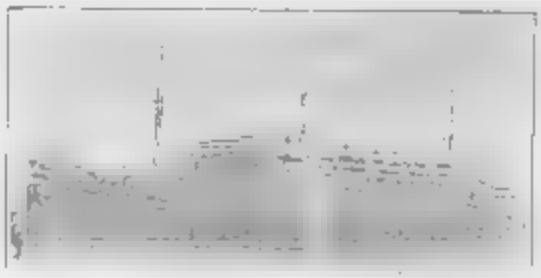
—LORD BYRON.

તોફાની ટોળું એટલે શું?

"તમે જ્યારે તમે તેટલાં લશ્કરો ઝળી વીંધેલાં હોય, તમારા સેનાપતિઓની આગે ગમે તેટલાં લશ્કરો પાછા હઠી ગયેલા હોય, જો સઘળું તુચ્છ આત્મસ્તાપાનો વિષય છે, જો ખુદ તમારા પોતાના દેશજાંજ આગલા પડી ગયેલા હોય અને તમારા સીપાઇઓ અને મારાઓને તમારા સ્વજનતી બંધુઓની સામે ત્રાસ મવર્તન માટે છૂટા મૂકી દેવામા હોય, જો લોકોને તમે જોખમકારક, અજ્ઞાન, તોફાની ટોળાંની ઉપમા આપો છો; અને જોગ માનના જન્તુઓ છો, કે તેઓને શાંત પાડવાનો ઉપાય તેઓમાંના દેહધારીના મસ્તક ઘટાડવા દેવાં જોઇ છે. પરંતુ તોફાની ટોળાંને પણ વધારે ઉશ્કેરણી અને સખત સજાઓના કરતાં સમજુતી અને દયાથી દોરવણી આપી શકાય છે. જો ટોળાં પ્રત્યેની આપણી જવાબદારી આપણે સમજીએ છીએ ખરા? એ ટોળાંના માણસોજ તમારા ખેતરોમાં મજુરી કરે છે, તમારાં ઘરોમાં તમારી સેવા કરે છે, તમારાં નૌકાદળમાં ભરતી કરે છે અને તમારા લશ્કરમાં રંગરૂટો તરીકે જોડાય છે. તેઓજ સારાં જગતનો મુકાબલો કરવાની તમને શક્તિ આપે છે અને નિષ્કાળજી અને સંકટમાં હતાશ પડ જવા તે તેઓ: તમારો પણ સામનો કરી શકે છે. તમે જનતાને તોફાની ટોળું કહેશો, પરંતુ એ ભૂલી ન જશો કે ■■ તોફાની ટોળુંજ ઘણી વેળાએ જનતાની ખરી લાગણીઓ વ્યક્ત કરે છે, અને અહિં મને કહેવા દો કે તમારા સંકટગ્રસ્ત મીત્રોને મદદ કરવા બાબતે તમે જેવાળાથી દોડી જવાને તૈયાર બનો છો ત્યારે પીઠમાં રહેલા તમારા પોતાના દેશબંધુઓને તો તમે પ્રભુને શરણે મુકી દીધેલા છે."

—લોર્ડ બાયરન

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

સહુન નેમજ ૩૬ પેસેંજરોને લેવામાં આવશે.

ડરબન આવ્યા પછી તમારે માલ તથા પુનીયન કાર્ગનાન્સ પેસેજરોના ખુશખબર નામના સાથે લઈ જવા વિનંતિ સૂબંધી હકીકત મળવાથી જરૂરિયાત કરી આપીશું.

કાગળના ઉપર તમારું નામ તથા S. I. Boat Point, Durban, લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

કીંગ્સ પેસેન્જર એજન્ટ.

તારથી રવાનગીને તપાસ કરનારાઓએ તારનો જવાબ મોકલી શકાય તેટલા ખાતર તારમાં પોતાનું પુરૂ સરનામું મોકલવું.

૨૬ ડીગ્રી ફ્રિંડ્ર ચીકણી સાથે પા. ૧૭ ૧૦ ૦.
,, ,, બુરલીમ ચીકણી સાથે પા. ૧૮ ૬ ૬.
,, ,, ચીકણી વગર પા. ૧૪ ૨ ૦
સેકન્ડ કલાસ સીંગલ બિસ્કી વગર પા. ૬૦ ૧૦ ૦.

રવાનગીની આવનારની તારીખોમાં અને ડીગ્રીના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

Phone 2-0432. Tel add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.
390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,
No. 4, Kort Street. Johannesburg.
'Phone 33-1453 P. O. Box 6220.
Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE
—COMPANY, LIMITED—

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ કંપની નીચે પ્રમાણેની જાતોના, આગ, મોટર કાર મોટર ગાડી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામકારોને લગતા વીમાઓ, બાબતમાં વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતારવાની સરકાર છે. કોઈ કંપનીને રોકવાનું હોય તેણે કોંટીની કરવું છે

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue,
DURBAN.
Telephone 2-5845 Con.
P. O. Box 1510.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Loans available from £1000 and upwards at 5% on City Properties.
શહેરની મીલ્કતોના મોરગેજ ઉપર ૫ ટકાના વ્યાજે પા. ૨૦૦૦ થી વધુ રકમો ધીરવાની છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street.
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478.
P. O Box 1841.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

ખુટેલી શક્તિ પુરવાનો કીમતી સમય.

જો તમારે તમામ જીવનની ખરી મજાહ લેવી હોય તો પુરૂષાકારને પાકા બનાવી તમારી તંદુરસ્તી પાળી વનસ્પતિ અને બળવાન બનાવી દો! પણ યાદ રાખજો કે કૃત્રિમકારક ખોરાકો બનાવવા માટે સાધો, તાજો અને ચોકખો શુદ્ધ માલજ વાપરજો. અમારે ત્યાં પાકો બનાવવા માટે માલ તાજો અને શુદ્ધ માલ આવી ગયો છે.

અમારે ત્યાં શીંગોદા, બદામ, અરોલી, પીસ્તા, પંજાબી બદામ, મકર મુસલી, બારક, બલાગો, કોપરા કરી, ખોપા ખાન ઘણુ, બારે જાત ચોખ્ખીની, અસલના, ગુંદર, અંબર, મોના ખારેક પરખ, જાયફળ, નીલેરે તમામ દીકનું કરીયાણું ગોધો કહ, બદી ચુરીઓ

ઉપરાત કોંદા બરણી તમામ મોસરી હમેશ સ્ટોકમાં રહે છે.

હીંદુસ્તાનમાં મશહુર પચેલી સુરતની બરફી, પીસ્તા બરફી શી. ૩–૬ રતલ. બદામ બરફી શી. ૩–૬ રતલ.

મુંબઈના તરેહવાર હલ્વાઓ બદામી હલ્વો શી. ૨–૮ રતલ, સફેદ મલાઈનો હલ્વો શી. ૨–૬ રતલ, રંગીન બદામી હલ્વ શી. ૨–૮ રતલ, સફેદ મલાઇ હલ્વો શી. ૨–૦ પાસલ આખરે બાંધી બાંધશે.

નવાણી પાઉડર: શરીરના દોષ પણ બાજમાંથી માત્ર બે બીનરૂમાં રામ બાણ કરી દે છે. ૧ બોટલ શી. ૩–૬ પોસ્ટેજ ફ્રી. પુનમિન માટે. બોલ વખત બોટલ મંગાવી ખાતરી કરી લો.

દેશના ગ્રાહકો: બલ્કમાં શી. ૨૨–૬.

P. O. BOX 709. **I. G. H. BASSA,** 153 Grey Street, Durban.

PETER'S LOUNGE

TEA ROOM, RESTAURANT & RESIDENTIAL HOTEL.

PHONE 20990 CORNER PINE & GREY STS.

SITUATED IN THE HEART OF DURBAN'S BUSINESS AREA.

THE MECCA OF INDIAN SPORTSMEN.

WHERE EVERYBODY GOES FOR REFRESHMENTS OR MEALS.

BOARDING & LODGING BY DAY, WEEK OR MONTH.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets. 1346

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રટ અને વેજીટેબલ સારૂ પેકિંગ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. એજેાઃ—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban. 1346

Are You a subscriber of 'Indian Opinion' If not, Why not?

ક્રીશ્ચન રીવ્યુ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ ક્રીશ્ચનરી મહત્મા ગાંધીજીની સુચનાથી મીશનેરા વિદ્યાર્થીના જોડણી પ્રમાણે આધારે સુધારા વધારા સાથે બનાવાયેલી છે, વિદ્યાર્થી આલમ માટે તે અગત્ય ભરેલી અને ઉપયોગી છે. તેને અંતે ક્રીશ્ના આશ્રમ, ફ્રીનીક્ષ, મોહન કલેકશનની વસ્તી, મોટી નદીઓની લંબાઇ, પ્રજા, બાપ, કલેવરો, વિગેરે ઘણી વસ્તુઓનો સમાવેશ થયેલો છે.

પાકું પુંઠું પાના ૧૧૦૮ પ્રથેકની કીમત શી. ૫

"Indian Opinion"

Phoenix, Natal.

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

Lectures from Colombo to Almora	—	—	—	2
Jnana-Yoga	—	—	—	2
Raja-Yoga	—	—	—	2
Karma-Yoga	—	—	—	2
Bhakti-Yoga	—	—	—	2
Karma & Bhakti-Yoga in one volume			—	1
Essentials of Hinduism			—	0
In Defence of Hinduism	—	—	—	0
Modern India	—	—	—	0
My Master	—	—	—	0
Chicago Addresses	—	—	—	0

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A comprehensive chronological account of the Master, compiled by him, — the only authentic publication of its kind in English.

(Fourth Edition)

Thoroughly revised and improved with a foreword by MAHATMA GANDHIJI.

Price Re 1.

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Re. 4, Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

THE EPIC FAST

BY PYARELAL

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.

320 Pages. Price: 6s 0d.

Obtainable From The Manager.

INDIAN OPINION. Phoenix, Natal

વેચવાના પુસ્તકો

બીજા કેટલાક પુસ્તકો

પ્રેમ બાણ (નોવેલ)	૭	૦
ઝવેરાત તહેવારો (મોટી)	૨	૭
ડિનચર્યા (ચિત્રોવાળું પુસ્તક)	૪	૦
ડુબ્બર સાગર (ડુબ્બર શીખવાનો ભોમિયો)	૧૦	૦
આયર્લેન્ડનો મુક્તિ સંગ્રામ	૪	૦
ગિતાંજલિ (રવીન્દ્રનાથ ટાગોરના ગીતોનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ ટીપણ થાયે)	૪	૧
ચપટચાતી (રસદીક નોવેલ)	૧	૦
જ્ઞાનસરિતા	૩	૪
ઇંધણ ઝમા	૭	૦
ટુરગીનેફની વાર્તા	૪	૬
ઝવેરીની અદીનું હસિ	૫	૦
ભારત સ્યુઝીક માઇક	૧૫	૦
રાષ્ટ્રીય સંગીત માઇક	૧	૧
મોતીના તોરણ (તોરણો બનાવવાની રીતો)	૩	૦
વીર જયદેવ	૪	૧
વંધ્યા	૧	૧
વિરહના અને બીજી વાતો	૫	૦
વધુ જેમ સંગ્રહ ભાગ ૨ જો	૨	૦
પારસી ગાયકવારી તવારીખ	૧	૧
અભિજ્ઞાનું ગાટ (નાટક)		૧
રહસ્યકાર	૩	૦
રનેહ લક્ષ્મી	૭	૧
સોનેરી સદ્ધક	૭	૦
સ્ટેજ ગમતના	૭	૧
હાસ્ય રસીકા	૬	૦
અંધકાર પર પ્રકાશ	૨	૦
દુમેરા ગાંધીની (નોવેલ)	૫	૧
જીવનના પ્રતીબીંબ (નોવેલ)	૩	૧
ચબ્બ વાર્તાઓ (અનુવાદક મહાદેવ દેસાઈ)	૪	૦
પ્રેમનો દંડ (ટોલ્સટોય કૃત નોવેલ)	૫	૦
બીકેમા ઠાર (નોવેલ)	૫	૦

બાળ સાહિત્ય

નવરત્ન બાળા (બાળકો માટે જીવનોનો સંગ્રહ)	૧	૪
નાની બેન વાર્તા	૩	૦
પુંડરીકના પરાક્રમ	૧	૧
બાપુજી કુરાણ	૧	૪
પુસ્તકાલય	૦	૧
બાપુની કુમ કાંડીકુમનું વર્ણન	૧	૦
બાળ કુંજ વાર્તાઓ	૧	૦
બાળજ્યોતિ ભાગ ૪ થો	૧	૦
ભારતીહાસિક મહાન પુરૂષોની કથાઓ	૧	૧
વિક્રમના ચમત્કાર	૨	૦
સબરસ (રસમય પુસ્તક)	૦	૧
હીરાચાંદની બાળ વાર્તાઓ	૨	૧
હીરા મોતી	૦	૬
ચુલાબ અને ચંપલી	૧	૧
મથકુરો	૨	૧

જરકારી શાળાઓમાં ચાલતાં પુસ્તકો

			શી.	પે.
૨ જી	ચોપડી		૧	૦
૩ જી	,,		૧	૩
૪ થી	,,		૧	૬
૫ મી	,,		૨	૪
૬ ઠ્ઠી	,,		૨	૬
૭ મી	,,		૨	૬
૧ લી	ચોપડીનું અર્ધ		૦	૬
૨ જી	,,	,,	૦	૯
૩ જી	,,	,,	૧	૦
૪ થી	,,	,,	૧	૬
૫ મી	,,	,,	૧	૯
૬ ઠ્ઠી	,,	,,	૨	૦
૭ મી	,,	,,	૨	૩

નવયુગ વાંચનમાળા.

૨ જી	ચોપડી	૧ ૬
૪ થી	ચોપડા	૨ ૦
ગુજરાતી રેંટા ડીક્ષાય ભાગ ૧		૦ ૧
અંકશાસ્ત્રીત બાલકારાવાનું		૨ ૬
બાકરણ પાન્સરત્ન		૧ ૪
બ્રોગ્રાફી ૪ થા ધોરણની (અંગ્રેજી ૫૬) નવી આવૃત્તિ		૬ ૦
મુખોપાઠનો નકશો		૨ ૩

આજ સિનેમાટ બાળાના ૨૦ પુસ્તકોના સેટની કીંમત શી. ૮-૬

વેચવાના કલા ચિત્રો

કંપાના નમુનાનો સુંદર ચિત્ર સંગ્રહ

મ મળાષ્ટક	૯	૧
જીવન મંગળ	૧૦	૪
કથા વલાપ	૬	૬
રંગ રેખા	૬	૦
અજન્તાના કલા ચમત્કાર	૧૬	૬
વોયર કલર ચિત્રકાર આલ્બમ	૧૦	

બીજાં કેટલાક નવાં પુસ્તકો

કલા કારીગરીનું શાસ્ત્ર ભાગ ૧	૨	૬
,, ,, ,, ભાગ ૨	૨	૬
કમાલ પુંડલા (નોવેલ)	૪	૬
ગુલામની તેમાર	૩	૦
ગાંધીજીની બહાર (ગાંધીજી સામાની રમાતી રહસ્યવાર્તા)		૬
ચરખ ધર્મ કે કરાર (નોવેલ)	૩	૬
ચલતા અને બીજી વાર્તા	૩	૦
ચિનોદ ચાદીકા (હાલ્ય નોવેલ)	૫	૦
ટોમિસનો ઇતિહાસ (ટોંકીગી)	૭	૦
હિંદીમેં ૬૦ વરસકા કાંગ્રેસકા ઇતિહાસ	૭	
કવિતા માળા અને મોહનમાળા	૫	૦
છુટ્ટા પ્રકાશ (અનુ'ન ઇરવથી સંવાદ)	૨	૦

આ ઓફીસે છપાએલાં પુસ્તકો

ડ્રોઇંગ્સ બાબ્લેન્સીસ ટ્રેઝરર મોર્ડિનન્સ

૧૯૩૨ ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં	૧	૬
સીતા વનવાસ	૧	૩
જલના પ્રયોગો અથવા આત્મકથા ભાગ ૧	૧	૬
,, ,, ,, ,, ભાગ ૨	૧	૬
નીતિના કાવ્યો	૧	૦
શરીર બંધારણના વધારો અને તેની સંભાળ		૬
સ્વરોદય		૬
પુર્વ અને પશ્ચિમ		૬
લોકમાન્ય બાલગંગાધર તીલક તેમના મત અને વિચાર		૬
મુસ્લીમ કમાલ પાશાનું જીવન ચરીત્ર		૬
મુસ્તફા કમાલ પાશાનું ભાષણ		૬
મારો જેલનો અનુભવ લેખક: મ ગાંધીજી		૬
મારો જેલનો બીજો અનુભવ ,, ,,		૬
મારો જેલનો ત્રીજો અનુભવ ,, ,,		૬
જેક સત્યાગ્રહની કથા (સોક્રેટીસનો બચાવ)		૬
મુસ્લમાન અને તેના બે બાદશાહો		૬
જેલના કાબ્ય (સ્વતંત્રતા)		૬
હોમ રૂલ (ગાંધીજીએ લખેલું)	૧	૦
કાયદા સામે બળવાની દરજ		૬
જીવન ઝોરી		૬
મુસ્લમોના બચાવ		૬
બસ ચિંતા બીજું કશુ નથી		૬
ડરબન શહેરનું વર્ણન જોક કાબ્ય		૬
બાબુસ કેટલી જમીનનો માલીક થાય		
ઝકો ટોલ્સટોયની વાર્તાઓ		૬
જરમાની ચડ્યો		૬
ઝોબાબાદીક ઝોક ૧૯૦૮ ના બારા		
ગુજરાતી—અંગ્રેજી		૬
આરોગ્ય વિશે સામાન્ય જ્ઞાન ભાગ ૧ લો		૬
,, ,, ,, ,, ૨ જો		૬

સ્વદેશી નેતાઓના ફોટાઓ

લોકમાન્ય તિલક-બંગડી, કુમળો તથા પાઘડી વગેરેના જાતની જાણી ફોટા.

સાઇઝ ૨૦×૧૫ ઇંચ. કીંમત શી. ૧-૬

પંડીત મદન મોહન માલવીયજી-સુંદર રંગીત અર્ધો ફોટો.

સાઇઝ ૨૦×૧૫ ઇંચ કીંમત શી. ૧-૬

ગાંધી બજરંગલાલ, સરદાર બલવંતસિંહ અને સરોજીનાદેવી, મોતીલાલજી નેહરૂ, રાજગોપાલાચારી, સેનગુપ્તા, શ્રીમતિ નરોજાની નાયડુ, શ્રીમતિ સ્વરૂપરાણી નેહરૂ, શિવાજી મહારાજ, રાણા પ્રતાપસીંહ જેવા બધા ફોટા ત્રણેની અર્ધી છે. સાઇઝ ૧૪×૧૦. પ્રત્યેકની કીંમત શી. ૧.

Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 29003, Res. 29434.

CHOONILALL BROS. (PTY.) LTD.,

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

INTERNAL VIEW OF OUR SHOP.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES, BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES. Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £30, THE LATEST FROM BENARES CITY EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up. PRINTED VARIOUR LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards. EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.

Branches: 93, WICKS STREET AND 60, WIRAS STREET. GARAGE 7, MOSS STREET AND 60, WICKS STREET, VERULAM. 'Phone 39. Verulam.

દરેક સ્ટીમરમાં જપાન તથા હિંદથી આવે છે

બનારસની ભીનારવાળી અને સાદી, તેમજ ભાતભાતની બુટીદાર સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી લઇને પા. ૨૦ સુધીની.

બનારસથી ઇમ્બ્રોડરી આવેલી છે.

ક્રેપ ડાગની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર. ભાતભાતની ભાતવાળી સાડીઓ શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર. ક્રેપળનું ૬૫–ટ્રી–ગ્રીન શી. ૩–૧ નું ૧૪૨ ૪૨ ઇંચ અને ૪૫ ઇંચ પનો. સાડીનું બેસ્ટ ટ્રીપ્રોનનું ૬૫નું, ૪૪ ઇંચ પનો વારની, શી. ૧–૬, શી. ૧–૮, શી. ૨–૦ અને તેથી ઉપર. ઇમ્બ્રોડર આવેલી જોરજેટ સાડીઓ શી. ૨૫, શી. ૩૦, શી. ૪૫ અને એથી ઉપર. 1760

ચુનીલાલ બ્રધર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

સ્ટોર્સ
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ મફતમાં મોકલવા
ઓર્ડરોની સાથે
પી. ઓર્ડર,
૧૦, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ગરાજ
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

ROOPANAND Bros.,

'PHONE 20707 — 85 VICTORIA STREET, DURBAN.

LATEST ARRIVAL OF BOOKS

	£	s.	d.
Complete Works Of Vivekananda 7 Volumes	3	15	0
Life Of Vivekananda 2 Volumes	1	5	0
Life of Rama Krishna 2 Volumes	1	5	0
Great Men Of India		16	6
Gita complete With Sanskrit Text And Meanings In English		10	6
Daily Thought And Prayers		5	6
The Last Message Of Shri Krishna 352 Pages		7	6
How To Be A Yogi—(by Swami Abhenanda)		6	0
Teachings Of Shri Rama Krishna		4	6
Regeneration And Immortality—(by Swami Paramanand)		4	6
India And Her Problems		3	0
Hinduism—(by Vivekananda)		2	0
Essentials Of Hinduism		1	6
Short Life Of Vivekananda		1	6
Short Life Of Rama Krishna		1	6
Does The Soul travel After Death ?		1	0

By every mail we get the following books

Phone 33-8432 — P. O. Box 7157.
" Res. 33-8984

ઈન્ડિઅન ગ્રોસરી કીફાયત ભાવે કયાંથી ખરીદશો?

હમેશાંએ ઇન્ડિઅન ગ્રોસરી વિભાગ ખોલ્યો છે, જેમાં દરેક પ્રકારની હિંદી ગ્રોસરી તેમજ ગાંધી પસાકાની નાની મોટી વસ્તુઓ ઉપરાંત રોજ વાપરવાની હિંદીઓના ઘર ઉપયોગી વસ્તુઓ હમારે ત્યાંથી તદન કીફાયત ભાવે મળી રહેશે.

ઓર્ડર મોકલી આપી ખાત્રી કરવા વિનંતી છે.

કર્ણોના ઓર્ડરો હમારી પોતાની દેખરેખ હેઠળ સારી પેકીંગ કરી મોકલવામાં આવશે.

મીસ્ત્રી બ્રધર્સ

(રામદાસ મોતી મુળાણી વગેરે વિગેરે)

MISTRY BROS.,

11 Kort Street,
JOHANNESBURG.

હમેશા દરેક પ્રકારના વિલાયતી પણ ઉતારીએ છીએ: જીંજરી, આમ, અનનસરી, એપરીકોટ્સ, મોરબ્બા, જેલ્લી ગ્રેપ્સ્ટ્રી વિગેરે.

'Phone 20350. — Tel. Add. "Naarijee."

A. M. PADAYACHEE

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.

Consult us before you buy elsewhere.

TRIAL ORDER SOLICITED.

91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN.

'Phone 2-3381 — Tel. add. "Letapee."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

In South African, Canadian and Australian Apples

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Leaches which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

લીચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

કાગળના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે તાજી અને સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 766. 106 Prince Edward St. Durban.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING

TYSONO BRAND (PAIN-CURE) HEADACHE POWDERS

FROM YOUR CHEMIST 1/- 2/- and 4/6, or POST FREE FROM

ERNEST TYSON, CHEMIST TOLLGATE, DURBAN

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ

મેસર્સ મણીલાલ મકનજી ગણેશવાલા

દરેક જાતની મીઠાઇઓ, ગોળ્યા ઘીની તેમજ મોંઘા મેવા, મસાલાથી અને બનાવીએ છીએ.

અમારૂં કારખાનું સુરતી ખુશ્કી, સેવ, ગમમ, ગાંઠીયા, ભઠ્ઠા, પાવા વિગેરે દરરોજ તાજા બનાવીએ છીએ.

પરિયાણામાં બાવા લાયક લેવા માટે તૈયાર રાખીએ છીએ તેમજ ઓર્ડર મુજબ સ્પેશીયલ બનાવી આપીએ છીએ.

પાર્ટી વિગેરે માટ માટા પ્રમાણમાં જોઈતી કોઈ પણ જાતની મીઠાઈ ઓર્ડર મુજબ ટુંક વખતમાં બનાવી આપીશું.

બહારગામથી ઓર્ડરોની માલ પુરતી કાળજીથી કાળજીપુર્વક મોકલવામાં આવશે.

PHONE 33-6675. — P. O. BOX 3580.

THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART.

34 President Street, Cor. Diagonal St., JOHANNESBURG.

INDIAN OPINION

MAHATMA GANDHI

No. 47—Vol. XXXIX Friday, 26th December 1941.

Indian Opinion

FRIDAY, 26TH DECEMBER, 1941

The Oppressed People's Prayer

A GREAT deal of blame for anti-Asiatic agitation in South Africa is often put on the shoulders of the Afrikaans people whereas really speaking, it is in Natal, which is known to be the most pro-British Colony where such agitation appears to be the strongest. One would have thought that at present, at least, when the war is fast spreading throughout the world and when all the man-power and all the material resources that can possibly be had are required on the battlefield, nothing would be done to aggravate racial feelings but that everything possible would be done to allay such feelings wherever they may be existing. Natal, however, seems to have proved a failure in this respect. War or no war it is pursuing its agitation with all its might against Indian penetration into so-called European localities.

The Durban City Council has decided to ask for powers for the Lawrence Committee to control Indian penetration and to ask the Minister to consider the advisability of promoting legislation to provide that [illegible] interest in land in this city between parties of different races (excluding transactions involving Natives) shall be valid unless the approval of the Lawrence Committee by a suitable majority is first had and obtained.

That such a step should be taken after the Broome Commission has enquired into the whole question of Indian penetration and has reported that there is no such danger is conclusive proof that the City Council is not inclined to be guided by reason.

We were never in favour of the Lawrence Committee and especially of the European community co-operating with it. Our objection, we think was fully justified when we find on the Committee persons like Mr. J. M. Harris who is not prepared to take the word of a judicial Commission. This is what he is reported to have said:

> "As the Broome Commission was against the Europeans there was now nothing to stop penetration. According to the Broome Commission report there was no depreciation in the value of property as a result of purchases by Indians. That was a ridiculous statement."

Mr. H. B. Shepstone another member of the Lawrence Committee is reported to have bemoaned the fact that within the last few weeks two or three properties had been sold in the Avondale-Eleventh Avenue-Cowey Road area and that one European who was opposed to Indian penetration had sold to Indians. We do not consider it an honour for any self respecting community to be represented on a Committee with men who have such a settled anti-Asiatic policy.

If it is a crime in these days for people who are subjected to injustices, to actively protest against those injustices, is it a lesser crime on the part of those who agitate for and perpetrate such injustices? If the former are liable to be punished, the latter, in our opinion, are liable to much greater punishment.

We welcome the comments made by the *Natal Daily News* on the Durban City Council's decision to ask for legislation laying down the principle of segregation in regard to acquisition of ownership of land by Indians. Whether our contemporary has been moved to offer these comments on the merits of the case itself or because of the crisis that is shaking the world and because the Government is clamouring for recruits and the Commonwealth is [illegible] with the splendid deeds of Indian troops in Libya, on both these counts they are worthy of the most serious consideration by the Durban City Council in particular and by all anti-Asiatics in general and they should surely move them to retrace their steps.

The point we would like to emphasise however, is that if a thing is inherently bad it is bad at all times. An evil cannot be good in times of peace and bad only in times of trouble. If those who are agitating for the policy of segrega-

... and for denying citizenship rights to non-Europeans because of their race or colour, are really guilty of precipitating a bitter, dangerous, racial quarrel, and it is so in peace time as well as in the present troublous times. In fact such evils perpetrated in peace time are wholly responsible for what we to-day find to have grown into a world conflagration. South Africa, indeed, should learn the bitter lesson and change her way towards her own oppressed people who are denied the elementary rights of freedom for which the present war is claimed to have been waged.

Colonel Denys Reitz, Deputy Prime Minister ... a Christmas message to the Native people of the Union has said:

> "The spirit of goodwill and fellowship seems in so great a measure to have deserted us and feelings of bitterness and hatred have supplanted it. And yet we may take heart, for the things for which we are fighting—justice, mercy and truth—are the real embodiment of all that Christmas stands for. We confidently and reverently believe that we are engaged in this war against Powers of Evil which would overthrow all the blessing that was born into the world on the first far-off Christmas Day ... We can only be happy in the knowledge that our cause is just and that we are upholding those standards of life and of conduct which alone make life worth living."

These are fine words but our experience in South Africa is that their interpretation into deeds is ... lacking. We, who are subjected to injustices in this country by our rulers, have our own battle to fight for justice, mercy and truth—the embodiment of all that Christmas stands for, and to uphold those standards of life and of conduct which alone make life worth living. In wishing that the New Year may bring us better days and the blessings of peace, our only hope and prayer is that it may bring sanity to all those who are destined to rule over the people, for that alone can make the world a happier place to live in.

FINDING AGAIN

By

THE VERY REV. W. A. PALMER

(The Dean Of Johannesburg)

THE modern period of history began with the age of discovery. Since the beginning of the fifteenth century the task of exploitation has been carried on without interruption until in our time the whole world has been known and accessible. The geographical opening up of the world was accompanied by the ever-multiplying discoveries of science and technical invention. Says Dr J. H. Oldham in "The Root of our Trouble":

> "A marvellous new world of expanding knowledge, and, unending interest and delight began to unfold itself. Man found themselves in possession of undreamed of power to harness the forces of nature to human purposes. The leading spirits of the age in exultant mood bent the whole of their energies to the task of understanding, appropriating, mastering, and enjoying this wonderful world."

There have been great gains, knowledge, enlightenment, philanthropy, healing; but in spite of all this we see a world in its present state, with men as the slaves of the very economic system they have brought into existence, mankind to-day, rushing headlong in a powerful car it has never really learnt to control; man, in his desire to be free, has flung aside or neglected the restraints of religion, or the curbs of the moral law, and, instead of being free, is the victim of a slavery more vast and more cruel than ever.

Why is this? It is because man has been thinking independently, individually, and on the plane of materialism. His own true nature has been neglected, and his relationship to other nations and other men ignored, forgotten, or ruthlessly brushed aside. Other persons were but means to his own advancement, and the means of production which came his way, were for his own enrichment and purposes.

There has been a reaction, but let Dr. Oldham utter a warning:

> "The nature of this ego-centric outlook is not essentially altered by the fact that men have found out that they can often best achieve their individual purposes by co-operating with another. In the literature of Nazism there is a constant insistence on the superiority of the "we" feeling to the "I" feeling. "The common good above the individual good" was a favourite slogan. That is the expression of an important truth, and it became an emancipating experience to many. But its meaning is ambiguous—it is quite possible for the "we" to be nothing more than an enlarged "I." The fact that men need to associate themselves with others, in order to achieve their aims, does not, in itself, change the selfish and egoistic nature of those aims. It may only mean that individual egoism finds a new strength in collective egoism."

Before any common action can be safe, there is fundamental thinking to be done. Certainly the presence in our midst of false nationalism, social distinctions, colour bar, means that not only Christians but all theists have not faced up to the humanitarian obligations and consequences arising from their theological beliefs. To put it bluntly, if men believe in the Fatherhood of God, to what are they committed in the brotherhood of man? This has got to be thought out in its relationship of nation to nation; colour to colour, class to class. The individualism and materialism of four centuries, through which man neglected his own spiritual nature, and, therefore, his relationship to others of the same nature, more than anything has destroyed the world's balance. There are signs that men are awakening to the shame and danger of a continuance of this. The still small voice is heard even in the pandemonium of the present age. It tells us *not* that we are lost, but that for centuries our true selves have been mislaid. The old fine faculties still exist. Can they be found, renewed, and live again?

CITY COUNCIL AND INDIAN PENETRATION

'NATAL DAILY NEWS' COMMENTS

AT a meeting of the Durban City Council on Monday, December 22, it was decided to ask the Government to confer greater authority on the Lawrence Committee as the present powers of that body are not sufficient to deal with Indian penetration. It was decided to ask the Minister to consider the advisability of promoting legislation to provide "that no alienation of any interest in land in this city between parties of different races (excluding transactions involving natives) shall be valid unless the approval of the Lawrence Committee by a suitable majority is first obtained."

Commenting on the above the *Natal Daily News* writes:—Is the Durban City Council bent on driving the Indian community into civic rebellion? By recommending at its meeting that the Lawrence Committee should seek statutory powers, the Council is playing straight into the hands of the extremists and of the local hot gospellers of non-co-operation. The Lawrence Committee was formed to tackle Indian "penetration"—that is the buying of properties in European areas by Indians—by means of persuasion. Representatives of the Indian community are members, and where the committee has had a chance of operating it has had successes. It would have been more successful still if the Council members had treated it more seriously and respected it. As it is, only two meetings of the Committee have been called since November, 1940, and before the method has been given a proper test the Council is now clamouring for the big stick against Indians and Europeans alike. The complaint is that because it has not the power to forbid a European from selling to an Indian or to stop an Indian buying from a European in a European area, the committee is useless. In declaring that there is a necessity for such powers, it has to be noted, the Council thrusts aside the Broome Commission's findings on the same problem, and apparently considers they can be disregarded. We doubt if the Government will set aside so lightly the results of that able and impartial investigation.

No Government is going to treat seriously a request for powers to deal with a problem which one of its own judicial commissions has declared does not exist in serious proportions at all. It makes it almost certain that if the Durban City Council persists in this course it is once more going to expose itself to *ridicule and contempt.* It—and with it the whole city—will be accused again of being blind, reactionary and prejudiced. It will be pointed out that in a crisis that is shaking the world, Durban cannot rise above its own petty concerns or achieve a broader perspective. At the height of conflict, with Governments clamouring for recruits, and while the Commonwealth is still ringing with the splendid deeds of Indian troops in Libya, the Durban Council must raise a most painful racial issue against the Indian people. Even if it had firm ground to stand on and if the property system was going to remain unaltered, this action would be bad enough. As it is, the whole thing suggests a perverse obstinacy. Every member of the City Council must know that if statutory powers were granted to the Committee, the Indian leaders would be unable to serve on it. Co-operation would be replaced by compulsion, and compulsion in this matter means segregation. That is something which the Indian people are absolutely and unalterably opposed. Their leaders would have no choice but to resign and then continue the struggle with all the means at their disposal. This is precisely the situation that certain extremists ardently desire to see brought about. Is it too late for the Council to think again? There is still time to seize the obvious solution and, instead of embarrassing the Government or precipitating a bitter, dangerous, racial quarrel, end the dispute by giving the Indians somewhere to live.

INDIA'S VOICE ON INDIANS IN SOUTH AFRICA

THE *Hindustan Times* writes:—Though it is an endearing trait, always to expect the very best from people, it is not always the wisest policy. Sir Shafa'at Ahmed Khan on the eve of his departure to South Africa as India's High Commissioner said in Bombay that he was placing a great deal of faith in the statesmanship of Field-Marshal Smuts, the Prime Minister of South Africa, and hinted, though he did not explicitly say so, that such faith might move the mountain of anti-Asiatic bias in South Africa. We wish we could whole heartedly share in Sir Shafa'at Ahmed's faith and wish him god-speed confidently. The Field-Marshal's latest pronouncement regarding the future of Palestine, however, does not give us any ground for that kind of faith. It shows only too clearly that racialism does cloud the vision of even the most liberal of South African Europeans when discussing problems in which Asiatics are concerned, even though as South Africans they may not be directly interested. This and the prevalence of "Hertzogism," the new creed of white racial supremacy to be attained through totalitarian methods, in certain very influential sections of South African public opinion, should give pause to the kind of optimism which seems to be inspiring Sir Shafa'at Ahmed Khan.

It is true that since the war began the more intelligent European settler in South Africa has shown faint signs of uneasiness with regard to the policy he has been hitherto adopting in his treatment of Indians. Perhaps the concessions made in the Broome Report to Indian sentiment—viz. that the "penetration" of Indians in Natal and Transvaal need not as yet be regarded as dangerous—is one result of such a change. But the Indian in South Africa may well hold that one swallow does not make a summer. Generally speaking he is to-day as much discriminated against, as much suspected and as powerless politically as he ever was. In Natal, which, according to population figures, should have been an Indian stronghold, the Indian has no franchise. We hope Sir Shafa'at Ahmed Khan has read the piteous resolution demanding even a restricted franchise recently passed by the Natal Indian Congress at its third conference at Durban. So cowed and hopeless are a quarter of a million of our countrymen living there that they are content with a very humble demand for a limited representation in a State which recognises, as a matter of course, the white man's right to universal adult franchise. There is no reason when the rest of the world is talking about charters of liberty and the "Four Freedoms" why the Indian in Natal should not at least aspire wholly and courageously for the whole content of civic liberty. It is Sir Shafa'at Ahmed Khan's duty to inspire in them that courage.

South Africa is the touchstone that will prove the emigrant Indian's right of proper treatment everywhere else. It is in South Africa where the Indian was first deliberately and constitutionally humbled; and it is only when he is able to assert his rights unquestioned in South Africa that other countries will make up their minds to treat the Indian with dignity. We hope Sir Shafa'at Ahmed Khan will bear this always in mind. Unlike his predecessors, he is going out to represent a Government in which Indians are in a majority. He has also the advantage of having at the head of the Department Mr. M. S. Aney whose views on the emigrant Indian question are well known. It is our sincere hope that he may succeed in a greater measure than any of those who went before him.

JESUS CHRIST AND HIS MESSAGE

The following address delivered by Mr S K Das Gupta, M.A., B.L., on the occasion of the Christmas celebrations (1940) at the Ramakrishna Mission Ashrama, New Delhi, is reproduced from *Prabuddha Bharata*:—

At the present crisis in the world's history when the materialism of the West has almost reached its climax, when the Crucified Saviour is being re-crucified with all the barbarity and brutality which human ingenuity can devise and the principles for which he lived and laid down his life on the Cross have been put into cold storage, it seems particularly appropriate that we on this side should, while celebrating his Nativity, take this opportunity of discussing his life and his message. I do not, however, claim to have studied the Christian scriptures with that thoroughness which would entitle me to speak to you with any degree of authority or to tell you anything which you do not already know. I will only try to touch briefly on a few salient points and events of his life and share my thoughts with you in order to find out what I or anyone else not belonging to the denominational or doctrinal Christian faith can learn from his life and his message.

The life of Jesus Christ, in order to be properly appreciated, has to be studied against a historical background. To the Hindu mind his advent is a fulfilment of the message delivered by the Lord Sri Krishna in the Gita that whenever virtue declines and vice triumphs in this world the Lord incarnates Himself in human form so that there may be a rehabilitation of his kingdom on earth. A close examination of the lives of almost all prophets establishes the fundamental truth of this principle, and, from this point of view, the birth of Jesus may be said to have been a historical necessity. The great Roman Empire which wielded power and supremacy over a large part of the world in those days had fallen from the highest pinnacles of glory to the lowest depths of degradation. Religion at that time was at a discount and a premium was put upon all kinds of the most abominable vice. The royal courts set an example of debauchery, cruelty and the most horrible and unspeakable orgies which have ever disfigured the pages of history. In the language of the historian Tacitus, "In Rome all things hideous and shameful from every part of the world found their centre and became popular." The result was that the royal courts in Rome became a by-word of infamy and immorality, and the common people, as usual, were only too happy to imitate the example set by the highest in the land. In Judea, Syria, Palestine were reproduced faithfully the conditions then prevailing in Roman society. Corruption, debauchery, harlotry and vices of all kinds found a ready home, and in matters of religion the hypocrisy and sham that prevailed are brought home to us in the accounts of the Pharisees and the Sadducees in the New Testament.

It was in this eventful period of the world's history that God thought it fit to send down His beloved son in order that He might once again lead His people along the true path and deliver them from the morass into which they had fallen, and which would only have the effect of leading them on to complete destruction and annihilation. It is a remarkable fact that before coming into this world God invariably gives a warning of His arrival,—a thing which we find to be true in the lives of most of the prophets from the earliest times downwards. When he entered the womb of Mary to be born as the son of Joseph who wanted to "put her away privily" because of shame, the Lord appeared unto him in a dream and apprised him of the real situation, telling him that the son who would be born to him was to be called Jesus. And so it happened. The events that took place after the birth of Jesus bear an almost uncanny resemblance to those that occurred after the birth of Sri Krishna. All Hindus are aware of the troubles through which the child Krishna and his parents had to pass, how the wicked king Kansa who had been forewarned of the coming death at the hands of Sri Krishna had determined to take his life, how the Lord appeared to Vasudeva in a dream and instructed him to remove the child to Brindavan, how the baby was then transported at dead of night to Brindavan and smuggled into the house of the cowherd Nanda, to be tended by his wife Yashoda. Substitute Herod for Kansa and Egypt for Brindavan and you have a repetition of the incident almost to the minutest details. We read in St. Matthew of the Lord appearing before Joseph in a dream and telling him to flee to Egypt with his family in order to save the newly born child from the wrath of Herod, and of how Joseph actually fled to Egypt and Herod massacred all children below two years of age, etc. It is rather interesting to note that the other three Gospels besides St. Matthew make no mention of these events, not even St. Luke who claims to write with knowledge of contemporary events; but no great importance need be attached to that.

After this we do not hear very much about the activities of Jesus except that he was found to be a very precocious child who was gifted with a fund of wisdom which could only be characterized as supernatural. The most abstruse problems of theology which defied the brains of the wisest men in those days were solved by him with an amount of clarity which left them wondering. "And all that heard him were astonished at his understanding and answers" (Luke).

From the age of twelve until about the age of thirty two when he emerged into the world we do not hear anything about him. The most diligent researches into history have failed to penetrate the veil that shrouds this period of his life. To me it seems as if this was his period of preparation, the period of Sadhana and Tapasya, the period of training for his ultimate emergence into the world like an incendiary bomb which would set the whole world on fire and in the end revolutionize it and change it out of shape. When we find him coming out we see him undergoing the last stage of his Sadhana in the shape of initiation at the hands of John the Baptist who anointed him with the holy water of Jordan, to be followed by a message from on high, "This is My beloved son, in whom I am well pleased."

Thus equipped he comes out to deliver the message of his Heavenly Father. But he was not still free from his trials and tribulations. The temptations thrown in his way by Satan and the final overcoming of those temptations remind us of similar experiences in the lives of most of the world's teachers. The Hindu Shastras speak of similar temptations thrown in the way of Nachiketa who wanted to learn and realize the supreme truth, and in Buddhistic theology we read of an exactly similar experience in the life of Buddha, when Mara, the god of evil, tries to make him deviate from the path which leads to ultimate Nirvana, and had to admit defeat. Even coming down to our own times we read of similar experiences in the life of Sri Ramakrishna who spurned at all temptations thrown in his way by Mathur Babu and Lachminarayan Marwari. This, to my mind, is symbolical of the great truth that no one who cannot renounce the pleasures and joys of this world can ever hope to attain the highest realization.

After this Jesus started delivering his message to the world, and the question now arises as to what that fundamental message was. To my mind the essence of his preaching resolves itself into this basic precept that the aim of all human life is to realize the divinity which is latent in every individual. "The kingdom of God is within you," he said, and the first and foremost duty of man is to enter that kingdom in order that

be their enjoyment of everlasting peace and happiness. In Chapter 12 of St. Mark this is made clear in language which leaves no ambiguity about it:

"And thou shalt love the Lord thy God with all thy heart, and with all thy soul, and with all thy mind, and with all thy strength; this is the first commandment." And he goes on to say that the only way to achieve this consummation is through renunciation. So long as there is attachment to worldly things the kingdom of heaven will only remain a distant vision and a dream which can never be realized. Sell all thou hast, and distribute unto the poor, and thou shalt have treasure in heaven." "It is easier for a camel to go through the eye of a needle than for a rich man to enter the kingdom of God."

"Verily I say unto you, there is no man that hath left house or parents or brethren or wife or children for the kingdom of God's sake, who shall not receive manifold more in the present time and the world to come life everlasting."

Therefore all forms of worldly attachment had to be renounced. It has to be noticed that Jesus Christ was a Sannyasin who had nothing in the world to call his own and only lived in ecstasy of communion with God Himself. "The foxes have holes, and the birds of the air have nests; but the Son of Man hath not where to lay his head." He was himself a shining example of the precept which he preached: "Take no thought of the morrow, for the morrow shall take thought for the things of itself,"—an advice which can only be given by one who has shaken off the slightest vestige of attachment for the things of the earth. But then it would be wrong to suppose that Jesus wanted all men to be Sannyasins. He knew that all cannot be put into one mould and that among his followers there would be Sannyasins like himself who, renouncing all, would take upon themselves the task of spreading his gospel far and wide and also householders who would realize God by following his precepts. He therefore laid down for each of these classes,—at least that is how I read the Bible—a separate code of conduct so that each might progress towards God-realisation in his own particular way. For the householders he lays down a code of conduct which tells them to repent for their sins, to obey their parents, warns them against stealing and against bearing false witness, against adultery even in thought, against all kinds of hypocrisy which was characteristic in those days of the Pharisees and the Saducees. "Blessed are the pure in heart," says he, "for they shall see God." It is this purity on which the greatest stress has been laid. The heart is the source and the fountain of all our actions, and if the heart is not pure our outward actions and words are of no consequence, whatever we may do. He puts no stress on external observances which to him are of no value, "for out of the heart proceed evil thoughts ... things which defile a man." It is exactly the same sentiment which finds an echo in Kabir's couplet words, *Man mukh ek* [illegible] in word, thought and deed, which alone can confer a passport to the eternal happiness of God's kingdom.

His second commandment was "Love thy neighbour as thyself." "If a man smite thee on thy right cheek, turn to him the left also," and so on. Although the reason for this tolerance and forbearance has not been expressed by him in so many words, the Hindu mind finds it easy to follow. *Sarvabhute Narayana*'—the same divinity which dwells in my neighbour also and if in return for a tooth or an eye I do him a greater injury it is not the other person whom I am injuring but I harm myself because I injure the same divinity which is in within both of us.

Again in another passage he gives us some idea of his concept of the kingdom of God.

"Suffer little children to come unto me for of such is the kingdom of God. And Jesus called a little child unto him and set him in the midst of them.

And said, Verily I say unto you, except ye be converted, and become as little children, ye shall not enter into the kingdom of heaven.

Whosoever therefore shall humble himself as this little child, the same is the greatest in the kingdom of heaven."

The greatest stress is here laid on humility like that of a little child. A child is sincere, trustful, humble, and man must also possess all these qualities in order to qualify himself for God's kingdom. As Sri Ramakrishna used to say, 'One who realises the divinity within him becomes like a child who has no strong attachments to anything.' It is this faith of a child, absolute unswerving faith which is required. And the virtue of this faith is extolled in these words:

"Verily I say unto you, if ye have faith as a grain of mustard seed, ye shall say unto this mountain, 'remove hence to yonder place,' and it shall remove, and nothing shall be impossible unto you."

It is this supreme virtue of faith which [illegible] Peter to walk on the sea to go to His side:

"But when he saw the wind boisterous, he was afraid; and beginning to sink he cried, saying, Lord, save me."

And immediately Jesus stretched forth his hand and caught him and said unto him, O thou of little faith, wherefore didst thou doubt?' And when they were come into the ship, the wind ceased.

An exactly similar incident is related in the Buddhist *Jatakas* of a lay disciple of the Master whom he was living in Jetavana who had to cross the river Aciravati to meet the Enlightened One and, not finding a boat on the shore, walked across the river meditating on the Lord Buddha. When crossing half way he saw waves, his ecstasy in meditating on the Buddha became less and his feet began to sink, but he again strengthened his ecstasy in meditating on the Buddha, and reached Jetavana. It is this faith which moves mountains and makes dry ground of oceans and rivers that enabled the sick, the lepers and the palsied to be cured, and the dead to come to life again, at the hands of Jesus.

Another virtue which has to be cultivated for attaining the kingdom of heaven, and which has been mentioned before, is humility. "Blessed are the poor in spirit for theirs is the kingdom of heaven." He himself is a living example of this humility so much so that before the Last Supper we find him washing the feet of his own disciples with towel and water. And he extols the virtue of humility in these words, Whosoever exalteth himself shall be abased, and he that humbleth himself shall be exalted."

And he finishes up his exhortations with this final admonition: "Be ye therefore perfect, even as your father which is in heaven is perfect."

Having given these injunctions to his lay disciples he also prepared his Sannyasin disciples for their great work. Jesus knew that after him this small band would go out to the four corners of the earth to spread his gospel for the ultimate redemption of mankind, and he prepared them accordingly. It is a remarkable fact that all the prophets of this earth have prepared a small but select band of disciples who, renouncing all worldly possessions and attachments, have devoted themselves to proclaiming the glad tidings after the departure of their beloved Masters. Buddha, Chaitanya, Ramakrishna,—to name only a few, can be cited as examples of those whose monastic disciples spread the message of the Masters far and wide. In the same way Jesus Christ prepared a small and select band of men who, after his departure, would renounce everything and spread his gospel in all directions. They were people set in very humble walks of life,—fishermen mostly who plied their nets on the [illegible] of Galilee,—but he prepared them to become fishers of men. To them he only preached the great virtue of renunciation and of not having any thought or worries about living and eating and sleeping. Everything must be sacrificed unreservedly for the sake of the Higher Life. Not for them to lay up treasures upon earth which thieves steal and moth and dust corrupt but to lay up treasures in heaven. He impresses upon them the supremacy of the eternal life as compared to the transitory benefits of the world. To gain the whole world and lose one's own soul is the height of foolishness. He tells them that no one

can serve God and Mammon. He gives them an injunction not to take any thought for their life and what they shall eat or drink, nor for their body what they shall put on. Was not the life more than meat and the body than raiment? They had only to look at the fowls of the air who never sowed or reaped nor gathered into barns but were cared for by the Heavenly Father; and were they not better than those? What necessity had they to think of raiment? Were not the lilies of the field who did neither toil nor spin more glorious than Solomon with all his riches? And if God chose to dress in that fashion the grass of the field which would be cast into the oven the next day, would He not do very much more for them in order that they might be fed and clothed? Did He not know what their needs would be? Therefore his injunction was that without caring for these things they should first seek the kingdom of God and His righteousness and all these things would be added unto them, even without their caring for the morrow. He warns them against accumulation of property of any kind:

"Provide neither gold, nor silver, nor brass in your purse; nor scrip for your journey, neither two coats, neither shoes, nor yet staves; for the workman is worthy of his meat."

It was a very hard life for which he was preparing them. When one of them wanted to go back for a short time in order to bury his father who had just died, he stopped him saying, "Let the dead bury the dead." For them there was no looking back or going half way. All worldly ties had to be cut asunder and the only tie that would remain would be with God, to whose will there must be a complete and unconditional surrender. It was only after they had passed through this school of rigorous discipline that they would be qualified to become torch-bearers of the gospel of Christ in lands and climes which had become Godless.

It is interesting to compare these injunctions of Jesus Christ with the Noble Eightfold Path laid down by Buddha for the attainment of salvation, viz., right views, right aspiration, right speech, right action, right livelihood, right endeavour, right watchfulness and right meditation. This was the path, "of which the Tathagata has gained perfect knowledge, which produces insight and knowledge, and conduces to tranquility, to supernatural faculty, to complete enlightenment, to Nirvana."

A question is commonly asked as to whether this kingdom of heaven which Jesus Christ visualised refers to the present or to some future existence. Although there are passages in which he speaks of the 'world to come,' it is permissible to assert that the advent of God's kingdom even in one's present existence is not by any means ruled out. As one Biblical writer puts it, 'the future has become present and the present is projected into the future. The future salvation has become for us present, and yet has not ceased to be future.' The fact that immediately before the advent of Jesus we find St. John the Baptist preaching in the wilderness of Judea, "Repent ye, for the kingdom of heaven is at hand,"—a sentence which is later on repeated by Jesus himself,—is a sufficient warrant for assuming that the words 'Thy kingdom come' in the Lord's prayer did not refer to anything to be realised in some incomprehensible distant future but a blessing to be gained in this life itself.

(To be continued)

Things In General

Mass Meeting

INDIAN educationists will address a mass meeting of Indians on the need of education at the Manor Gardens Hindu Association Hall on Sunday at 2 p.m. The meeting will be held under the auspices of the Indian Educational Union, and individuals and organisations are invited to pool ideas and devise means to impart both vernacular and English to the children. There are several hundred children living in the Mayville and central Durban areas who are denied any form of education owing to lack of accommodation. Indian buses will depart from the Indian bus rank in Victoria Street at regular intervals from 1 p.m.

Tribute To Indian Firemen

A first-class demonstration of fire-fighting was staged at the Durban Corporation Fever Hospital at Congella by a squad of 10 Indian workers under Mr. H. G. Hughes. For more than 15 months now these Indians have been training under Mr. Hughes, himself an old fireman, and the display they gave on Tuesday would have done credit to any fire department says the *Natal Mercury*. From the ward "fire" they had three wards and the boiler room of the hospital, all in different blocks, covered by hoses inside a minute and a half. Two of the hoses had to be connected up with hydrants in the street. The Indians are exceptionally keen on their work, Mr. Hughes told a press representative, and they are now thoroughly efficient. They can cover the whole hospital in a matter of minutes. The hospital sets its own standard equipment and receives no "outside" assistance whatever.

Gandhiji On U.S. Entering War

"I cannot welcome the entry of the United States into the war," said Mahatma Gandhi in an interview at Bardoli on Saturday, Cape-Reuter reports from Bombay. "American tradition singles her out as an arbitrator and mediator between warring nations. By her territorial vastness, her amazing energy and her unrivalled financial status, and owing to the composite character of her people, she is the one country that could have saved the world from the unthinkable butchery that is going on. I do not know whether America could have avoided entry into the war. I have no data for giving a decisive opinion on the question. I only express the opinion that it might have been possible for her to have played a pacific part.

A.I.C.C. To Meet At Wardha On January 15

According to a Reuter's message from Bardoli the Working Committee of the Indian National Congress is at present sitting there. An important decision arrived at by the Working Committee is the calling of a meeting of the All-India Congress Committee on January 15, 1942. They will review the political situation and ratify and endorse whatever decisions the Working Committee itself takes.

A Telugu Lecture

Under the ægis of the Andhra Debating and Study Group a lecture on the "Hindu Religion" in Telugu was delivered by Mr. K. Veeraswamy Rao at the "Andhra House," 43 Leopold Street, Durban, on Wednesday evening. Dr. [illegible] in the course of his lecture he touched upon various aspects underlying the principles of the Hindu religion. There was a full house and Mr. S. R. Naidoo presided.

WANTED: QUALIFIED TEACHER

Applications are invited from qualified teachers of either sex able to teach in English up to Standard 2 according to Government syllabus. Apply in writing enclosing testimonials and salary required to: M. I. LAVANGER, Secretary, Stanger Madressa Anjuman Islam, P.O. Box 57, Stanger.

WANTED Teacher qualified to teach Urdu and Arabic. Apply in writing enclosing testimonials and salary required to: M. I. LAVANGER, Secretary, Stanger Madressa Anjuman Islam, P. O. Box 57, Stanger.

The Sporting World

Cricket

ON Sunday last, Bharat continuing their first innings against Greyville, fared badly and were all out for 60, of which H. Days scored 36. Greyville with a lead of 61 on the first innings, went in to bat again, scored 1 wicket for 4 wickets, and declared (G. Naidoo 23). Bharats went in to play out time, but O. Baskus and Abrahams proved too much for them. They were all out for 15 runs (G. S. Patel 10 not out). There were no other matches as Central beat Orientals, and Young Central beat Stella on the afternoon of the first day, Saturday, December 13. Cricket enthusiasts in Durban are looking forward to the visits of two Cape teams in January. One of them is "Rocklands" who are to be the guests of Sparks. They were due to arrive in Durban on the 27th of this month, and scheduled to play a representative Durban side on the same afternoon. But Mr. Abbas of Sparks reports that he has received a telegram from Capetown saying that owing to some railway difficulties "Rocklands" cannot arrive here on December 27. They will, however, be here on January 3. They will probably clash with the Hamidias who are coming on January 5. They will be the guests of Kismet. The Hamidias, it is understood, will also play [illegible] Durban clubs. The selectors, Messrs. [illegible] Naidoo, Pillay, Jeeon and Moonsamy, announced [illegible] Bharat [illegible] Hamidia [illegible] Durban [illegible] Hamidia [illegible] Durban [illegible] Hamidia [illegible] Durban

NEW SHIPMENTS
—OF—
3 PIECE DAWNI SETS

In Georgette, Crepe de Chine and Satine. Embroidered Printed and with Indian Art work in all colours now unpacked

From 35/- to £6
PER SET.

THE JAPAN BAZAAR

JOHANNESBURG'S SAREE HOUSE

FOR DEPENDABLE GOODS, BETTER VALUES & FRIENDLY SERVICE

SOMETHING NEW BY EVERY INDIAN MAIL

નવા પીસ ઓઢણી સુદ્ધાં

નવું શીપમેન્ટ કમ્પ્લીટ આવ્યું છે જેમાં જોરજેટના, સાટીન, અને ઈમ્બ્રોડરીવાળા સુટો, ભરત ભરેલા, છાપેલા તેમજ જરી સમવાળા, દરેક નવા રંગોમાં રૂા. ૨૫ થી પા. ૬ સુધી.

SAREES

REAL BENARES SILK SAREES, [illegible] Borders to match. Beautiful [illegible] Gold or Silver work.
From £3 to £18 EACH.

★

Tinsel Work and Embroidered Georgette and Crepe de Chine SAREES.
From 17/6 to 65/- EACH.

★

Stencilled and Embroidered ART SILK SAREES in all shades
From 10/6 EACH.

★

LATEST FILM STAR SAREES, [illegible] and in [illegible] with wonderful [illegible] Borders

★

Indian made GEORGETTE and SATIN BLOUSES. Huge range of [illegible] to match all sizes
From 7/6 EACH.

★

[illegible] Silver, Gold, Tinsel, Jari and Fancy SAREE BORDERS, [illegible] Ladies' INDIAN SHOES, [illegible] CHAMPALS, Fancy JEWELLERY, EARRINGS, BROOCHES, BANGLES, NECKLACES. Hand-embroidered PETTICOATS and BLOUSES LENGTHS [illegible]

★

Special Value [illegible] Embroidered, Printed [illegible] CHECKED GEORGETTES, CREPE DE CHINE and ART SILKS [illegible]
From 2/3, 3/6, 4/6 & 5/6 PER YARD.

★

CHILDREN'S DRESSES
[illegible] Georgette, Crepe de Chine and Voile Handmade DRESSES for the Little ones in all [illegible] 18 to 32
From 3/6 to 10/6 EACH.

★

BOYS' SILK & POPLIN SHIRTS
[illegible] Striped and Checked.
From 2/6 to 6/6 EACH.

★

MEN'S STRIPED & PLAIN SILK SHIRTS, PYJAMAS, SILK HANDKERCHIEFS, TIES, SOCKS, etc. at specially reduced prices

★

We [illegible] great pleasure in advising our many [illegible] that we have now opened [illegible] stocks of Silk and Cotton Piece Goods, Ladies', Men's and Children's Ready-made Lines in our Wholesale Department

WE ARE IMPORTERS OF INDIAN MADE GOODS

શ્રી જાપાન બઝાર

જોહાનીસબર્ગનું

જાણીતું સાડી ગૃહ.

જા. ણીતું અને પ્રખ્યાત પામેલું સાડી ગૃહ

પા. ડું ઓફવાર જનતાના મન રંજન કરવા,

ન. વીનત્તમ નવરંગી સાડીઓ અને તેને લગતી જરૂરત વસ્તુઓ,

બ. જા-રના ભાવથી ઘણા ઊંચા ક્વોલિટીના બાવ,

જા. ઉદરની ચાલુ જરૂરાતની માંગણીને પહોંચી વળવા.

ર જ નવી ઢબે જોહાનીસબર્ગનું જાણીતું ડીપાર્ટમેન્ટ ઓપનમાં આવ્યું છે.

દરેક પ્રસંગ માટે એકવાર પધારી ખરીદી કરવા જલ્સામણ છે.

[illegible]

THE JAPAN BAZAAR,
GUDOOMAL & CO.
— WHOLESALE SILK MERCHANTS —
39, MARKET STREET.
P. O. Box 5169. JOHANNESBURG. 'PHONE 33-6229.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન

મહાત્મા ગાંધીજીના હાથે
સને ૧૯૦૪માં સ્થાપાયું.

પુસ્તક ૩૯ મું — ફીનીક્સ, શુક્રવારે, તારીખ ૨૬ ડીસેમ્બર, ૧૯૪૧. — અંક ૫૨.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"
શુક્રવાર તા. ૨૬ ડીસેમ્બર, ૧૯૪૧

કચડાયેલા લોકોની પ્રાર્થના

દક્ષિણ આફ્રિકામાં એશીયાટીકો વિરૂદ્ધ ચળવળને માટે ઘણો ખરો રોષ આફ્રિકાન્સ લોકોપર ઠાલવી દેવામાં આવે છે. પરંતુ ખરી રીતે નાટાલ, કે જે સૌથી બ્રીટીશ પ્રાંત ગણાય છે, ત્યાંજ એ ચળવળ સૌથી વધારે જોર ધરાવી રહી છે. આજે જ્યારે યુદ્ધ ભયંકર સ્વરૂપમાં આખી દુનીયાપર પોતાનો પંજો નાખી રહ્યું છે અને જ્યારે તેટલાં સઘળાં મનુષ્યબળની તેમજ સઘળાં સાધનબળની યુદ્ધના મેદાનમાં જરૂર છે, તેવે વખતે સાધારણ રીતે એમ મનાય કે જાતીય દ્વેષની લાગણીઓ ઉશ્કેરાય એવું કશું નહિ કરવામાં આવે અને તેને બદલે એવી લાગણી એમને શાંત પાડવાને બનતું સઘળું કરવામાં આવશે. પરંતુ નાટાલ એ બાબતમાં નિષ્ફળ નીવડ્યું છે. યુદ્ધ હો યા ન હો તે તો કહેવાતા યુરોપીયન લત્તા ામાં હીંદીઓના કહેવાતા પ્રવેશની સામે જેટલા જોર થી થઈ તેટલા ઉત્સાહથી પોતાની ચળવળ ચાલુ રાખી રહ્યું છે.

ડરબન સીટી કાઉન્સીલે હીંદી ાના પ્રવેશપર અંકુશ મુકવાની હોરેન્સ કમીટીને વધુ સત્તા આપવાની અને ડરબન શહેરમાં નેટીવો સિવાય અન્ય જુદી જુદી જાતીઓ વચ્ચે જમીનના વેચાણ અને ખરીદી હોરેન્સ કમીટીને પુછ્યા વિના અને તેની યોગ્ય બહુમતિની સંમતિ મેળવ્યા વિના નહિ થઇ શકે એવી મતલબનો કાયદો લાગવાનું બીલ પસાર કરવાની પ્રધાનને માગણી કરનારો ઠરાવ કર્યો હતો.

વ્રૂમ કમીશને એ આખા સવાલની તપાસ કર્યા પછી અને તેવો કશો ભય જણાતો નથી એવો રીપોર્ટ કર્યા પછી આવું પગલું લેવામાં આવે એપરથી એટલુંજ સિદ્ધ થાય છે કે સીટી કાઉસીલ સત્ય વસ્તુમાં હોવાનો આંગ્રહજ નથી.

અમે હોરેન્સ કમીટીની અને ખાસ કરી હીંદી ઠેકાણે તેમાં સામેલ થવાની પ્રથમથી જ વિરૂદ્ધ હતા. મી. જે. એમ. હેરીસ કે જે એક ન્યાયાધીશના પ્રમુખપણા હેઠળ મળેલાં કમીશનના સુકાદાપર પણ વિશ્વાસ મુકવા તૈયાર નથી, તેવા માણસ કમીટીના સભ્ય છે એ જોતાં અમારો એ વિરોધ વાજબીજ ઠરે છે. મી. હેરીસ કાઉન્સીલની મીટીંગમાં આ પ્રમાણે બોલ્યા હતાઃ

> "વ્રૂમ કમીશન યુરોપીયનોની વિરૂદ્ધ હોઇ હવે એવું કશું પણ નથી રહ્યું કે જે પ્રવેશ થતો અટકાવી શકે.... વ્રૂમ કમીશનના રીપોર્ટ મુજબ હીંદીઓએ મકાનો ખરીદવાથી મકાનોની કીંમત ઘટી ગયેલી નથી. આ કથન બીલકુલ ખુબીભરેલું છે.

હોરેન્સ કમીટીના બીજા એક સભ્ય મી ડી. જી. મેકક્રટન એ વસ્તુને રજુ કરતા હતા કે છેલ્લાં થોડાંક અઠવાડીયામાં એવન-ડેલ પ્રોપર્ટીઓ એવન્યુ-કાપી રોડના લત્તા માં જે કેટલી પ્રોપર્ટીઓ હીંદી ાને વેચવામાં આવી છે, અને આ યુરોપીયન, જે હીંદીઓના પ્રવેશનો વિરોધ કરનારો છે, તેણેજ હીંદીને તે વેચેલી છે.

જે કમીટીપર એવા સભ્યો હોય કે જેમની એશીયાટીકો વિરૂદ્ધની નીતી ઘડાઇ ચુકેલી છે, તે ા કમીટીપર એક સ્વતંત્રતાપ્રીય હીંદી કોમના પ્રતીનીધીઓ બેસે તેમાં અમે માન સમજતા નથી.

આવા કટોકટીના દિવસોમાં, જે લોકોની ઉપર અન્યાયો થઇ રહ્યા હોય તે લોકોએ એ અન્યાયોની સામે સક્રિય વિરોધ કરવો આ જો ગુનો હોય તો તેવા અન્યાયોની હિમાયત કરવી અને તેવા અન્યાયો કરવા એ શું જોઇએ ગુનો ગણાય? જે અન્યાયનો વિરોધ કરનારાઓ સજાને પાત્ર ગણાય તો તેવા અન્યાયો કરનારાઓને કેટલી વધારે સજાને પાત્ર ગણાવા જોઇએ?

જમીન માલીકી ધરાવવાના સંબંધમાં સેગ્રેગેશનની નીતી સ્થાપિત કરનારા કાયદા ની માગણી કરનારા ડરબન સીટી કાઉસીલ ના ઠરાવ પર 'નાટાલ કેલી ન્યુઝ' ની ટીકાને અમે આવકારીએ છીએ. અમારાં સહયોગીએ એ ટીકા એ સવાલનાજ ગુણ-દોષપરથી કરેલી હોય કે પછી મહાન યુદ્ધ આજે દુનીયાને હચમચાવી રહ્યું છે તે કારણથી અને સરકાર રંગરૂટો માટે બોકાર કરી રહી છે અને સામ્રાજ્ય લીબીયા માં હીંદી લશ્કરે કરેલાં પરાક્રમો અને બનાવેલી બહાદુરીથી ગુંજી રહ્યું છે તે કારણથી તેમ કરવા પ્રેરાયેલું હોય એ બેમાંથી ગમે તે હોય તો પણ બારા કરીને ડરબન સીટી કાઉસીલે અને સામાન્ય રીતે સઘળા એશીયાટીકોના વિરોધીઓએ તેને અતિ ગંભીરપણે ધ્યાન દેવાની અને તેઓનું પગલું પાછું ખેંચી લેવાનું ડહાપણ વાપરવાની જરૂર છે.

પરંતુ અમે જે મુદ્દાપર બાર દેવા પ્રવૃત્તીઓ કીએ તે એ કે એક વસ્તુ જે ખરાબજ હોય તો તે સદા કાળજ ખરાબ હોવી જોઇએ. ખરાબ વસ્તુ હોય તે શાંતિના સમયમાં સારી અને સંકટના સમયમાં ખરાબ થઇ શકતી નથી. જેઓ સેગ્રેગેશન ની નીતીને માટે બળવળ કરી રહ્યા છે અને જાતી કે વર્ણના કારણે બીન-યુરોપીયનોને નાગરીકત્વના હકો નહિ આપવાની બળવળ કરી રહ્યા છે, તેઓ જો બરોબર એક જાતીયદ્વેષ ફેલાવનારી ઝેરી અને તોફાનકારી તકરાર ઉત્પન્ન કરવા માટે ગુનેગાર હોય તો હાલના સંકટના સમયમાં કે તેટલાજ ગુનેગાર તેઓ શાંતિના સમયમાં પણ છે હકીકતમાં શાંતિના સમયમાં જેવાં અનિષ્ટો પોષવામાં આવે છે તેજ આજે જે દાવાનળ આખી દુનીયા માં સળગી ઉઠેલું છે તેને માટે જોખમકાર છે.

દક્ષિણ આફ્રિકાએ એ કડવો પાઠ શીખવાની અને પોતાનાજ કચડાએલા લોકો, જેમને, હાલનું યુદ્ધ જેને માટે લડાઇ રહેલું હોવાનો દાવો કરવામાં આવે

છે, તે સ્વતંત્રતાના પ્રાયશ્ચિત્ત રૂપેથી વર્જીત રાખવામાં આવ્યા છે, તેઓ પ્રત્યેની પોતાની રીત બદલવાની જરૂર છે.

યુનીયનના ડેપ્યુટી પ્રાઇમ મીનીસ્ટર રાઇટ ઓનરેબલ રીચર્ડ યુનીયનના નેતીવોને ક્રીસ્ટમસનો સંદેશો પાઠવનારાંએક નીવેદન માં નીચે પ્રમાણે જણાવ્યું છે:

"શુભેચ્છા અને ભ્રાતૃત્વની ભાવના આપણામાંથી નાબુદ થઇ ગઇ છે અને ઝેરવેરની લાગણીઓએ તેનું સ્થાન લીધેલું છે. તેમ છતાં જે વસ્તુઓને માટે આપણે લડી રહ્યા છીએ તે–ઈન્સાફ, દયા અને સત્ય–ક્રીસ્ટમસમાં મુર્તીમંત છે અને તેમાંથીજ આપણે હિંમત લઇ રહ્યા છીએ. આપણે પૂર્ણ શ્રદ્ધાથી અને ભક્તિભાવે માનીએ છીએ કે આ યુદ્ધમાં આપણે એ અનિષ્ટ તત્વોની સામે લડી રહ્યા છીએ કે જે ક્રીસ્ટમસ નો સૌથી પ્રથમ દિવસ ઉદ્ઘાટ્યો એ વખતના સમાચા શુભાશિર્વાદનો નાશ કરી દેનારાં છે. . . . આપણો સવાલ ન્યાયી છે અને જેને માટે જીવવું સાર્થક છે એવાં જીવન અને વર્તનના ધોરણોને આપણે ટકાવી રાખી રહ્યા છીએ એ જ્ઞાનમાં આપણે સુખ માનીએ છીએ."

આ શબ્દો ઘણા સુંદર છે પરંતુ આપણો અનુભવ એ છે કે એ શબ્દોને વર્તનમાં ઉતારવામાં આ દેશ બીલકુલ નાકામ છે. આપણે જેઓ આ દેશમાં આપણા રાજકર્તાઓના અન્યાયોના ભોગ થઇ પડેલા છીએ તેઓને તો ઇન્સાફ, દયા અને સત્ય, કે જે ક્રીસ્ટમસમાં મુર્તીમંત છે, તેને માટે આપણી પોતાનીજ લડત લડવા ની રહી છે, અને જેને માટે જીવવું સાર્થક છે તે જીવન અને વર્તનના ધોરણો ટકાવી રાખવાના છે. આવતું નવું વર્ષ આપ સૌને આવા દિવસો લાવનારું અને શાંતિ ના આશિર્વાદ આપનારું નીવડો એવું ઇચ્છવા સાથે અમારી ઇશ્વર પ્રત્યે એટલીજ પ્રાર્થના છે કે હીંદુસ્તાન રાજ્ય કરવાને નિમાયેલાઓને તે બુદ્ધિ બક્ષો કે જેથી આ જમત સુખે રહેવાનું સ્થળ બની રહે.

ઘરડાં મગજ

– મરાઠી 'અમૃત'માં લખનાર –
(આચાર્ય વિનોબા ભાવે)

એક ગામડાના પુષ્કળ ઉમરે પહોંચેલા એકને આપણે એને ઘરડો થયો અગર વૃદ્ધ થયો એમ કહીએ છીએ. આવા ઉંચા આંકડે વયોવૃદ્ધ માણસો આપણા દેશમાં વાસ્તવિક મળી આવે છે. હીંદુસ્તાનના લોકોની જીંદગી ૨૪ વર્ષની જ મધ્યમ. યુરોપ, અમેરીકા વગેરે દેશોમાં એનું પ્રમાણ બમણું છે એટલે આ તો વયોવૃદ્ધ માણસો મળી આવે છે.

પણ આપણા દેશમાં વયોવૃદ્ધ માણસોએ ઓછા હોય છતાં પણ એમની સામે તેની બેાટ નીના ઘરડાંઓએ ભારી ઠાઠી છે. આ ઘરડા કોણ! નવીન કંઇક શીખવાની જેની દાનત નથી, ઇચ્છા નથી, તમા છેવટ નથી એ બધાં જ ઘરડા કહેવાય. આવા ઘરડાંઓ તો આપણા દેશમાં જ્યાં ત્યાંથી જ્યારે પગલે મળી આવશે. નાનપણમાં જે કંઇક નવીનતા હતું તે બધું, તે પછી જરા મોટા થઇ કામ ધંધે લાગી ગયા અને પછી કંઇક નવું શીખી લેવાનું રહીગયું એટલે બાકીનું જેવું છે તેવું બસ છે અને બાકી બધી આવે છે. આ જડતા તો અણગમો અને બોલેલા બધે વયોમાં જણાય છે

એક દીવસ રાષ્ટ્રીય શાળાના એક શીક્ષકને મેં સહેજ સૂચવ્યું. "ભાઇ, તમે થોડું બોલું હીંદી તો શીખો લો. હીંદીને તો આપણે રાષ્ટ્રભાષા તરીકે સ્વીકારી છે અને રાષ્ટ્રીય શાળામાં તો હીંદીનું અધ્યયન ફરજીયાત થવું જ જોઇએ. ઘણા હીંદી કંઇ અઘરી ભાષા છે એવું તો નથીજ. તદ્દન સહેલી છે—અને એથી કરીને જ હીંદી રાષ્ટ્રભાષા છે. હીંદીએ રાષ્ટ્રભાષાનું સ્થાન લીધું છે. એકાદ ચોપડી લાંબી કર્યા બાદ હીંદી ભાષા તો રમતવાતમાં તમે શીખી લેશો અને તમે શીખી લેશો એટલે અનાયાસે તમારા વીદ્યાર્થીઓને પણ ચોકું પડ્યું હીંદી શીખવાડી શકશો." પેલા ભાઇએ મને કોરાકટ્ટ જવાબ્યું: "તમારું કહેવું તો વાજબી લાગે છે. એમ તો નથીજ કે હીંદી અઘરી ભાષા છે. બીજાને ખાતર કહું તો આપણાથી કશે કહ્યું નાં શીખવા બેસાય એવું નથી. અમારી પાસે મોજશોખ ની તાલપણની જ મુદ્દી કે તેમાંના વખતે ડીકલાર્ગે નેહરૂ આગારી પારોથી ગામ કરવા લોક જોઇએ તો ગાસને બદલે બીજા કામ કરવા શીખીએ પણ ત્યાંસુધી બીજાના બેસવાની કે નવું નવું શીખી મેવાની ખાસ મહેરબાની કરીને ના કરતા હવે બાકી બધીને બાદ આપે તો બસ્સા!" ગરીબ બાપડો છતાં ઠાઠીને પણ કટાક્ષોક્તિ બાણે છે. આનું નામ તે ઘરડાં.

આ એક બાજુ માણસો હીંદી શીખવાની ના પાડે છે ત્યારે કેટલા કહે છે: "હીંદુ–મુસ્લીમની એકતા ટકાવી રાખવા તથા દેશમાં ખોળખાવા પાડનારા તત્વોના દીલ ઓળખી લેવા હીંદી શીખો." અમોએ એક બીજાનો અભ્યાસ લેવા જોઇએ. એમ કરવાથી ઓબાદીના પીપીના ગાડા બંધાશે. પેરસ્પરનું દિલો અને ખ્યાલો વચ્ચે આપોઆપ દૂર થઇ જશે. તો માટેજ દેવનાગરી લીપીની સાથે સાથે રાષ્ટ્રીય શાળાઓમાં ઉર્દુ લીપીનું જ્ઞાન આપવું જોઇએ એમ તેમ કરતા રહીં એટલે શીક્ષકે પ્રથમ ઉર્દુ લીપીનું થોડું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરી લેવું જોઇએ." તો પછી આવો શીક્ષક મંત્રીમંડળ બધે "ભાઇ સાહેબ, મુસલમાન ભોકાનું તો બધું જ ઉર્દુ. એ અમારાથી કેમ રીતે શીખાય!" પેલા શીક્ષકનો આ જવાબ છે. બાકી બધા એના દીલમાં આ વાત નહતો. તેના દિલની વાત તો એટલીજ કે "હવે નવેસર શીખવાનું નહીં બને."

અને સુતર કાંતવાનું કહીએ તો? બસ, પછી તો પુછોજ મા "મહેનત ને કામના વખત મળવાની મારામારી. અને કદાચ મારો કે જરાતરા કુસ્કદ મળે તો પણ આજ સુધી જે કામ કર્યું નથી તે હવે કેમ બનવાનું? પાદે પદે કાંટા કઢ રીતે ચલવાના!" આ જવાબોજ કરવાના થાય. "જે આજ સુધી થયું નથી, તે હવે પછી થઇ શકવાનું નથી" એનું નામજ ઘરડાં મગજ. આ ઘરડાંને બેટમી વાત કાં ન સમજાવે કે અત્યાર સુધી જે થયું નથી એવું તો કેટલુંયે હવે પછી નજર આગળ મંડાનું છે!" મારા દીકરા–દીકરીનું લગ્ન અત્યાર સુધી થયું નથી તે હવે પછી થવાનું છે તે કૂ સારી પેઠે સમજી શકે પ્રેમ આજ સુધી કદી પારે હવે સુતર કાંતવું પડ્યું તે હવે પછી કાંતી શકાય તે મને કે ન સમજાય! આનો જવાબ તો સ્પષ્ટ અને સરળ છે. આજ સુધી મેં સ્વરાજ મેળવ્યું નથી, તે મારે અને મેળવી લેવાનું . એ ખ્યાલમાં નથી રાખ્યું તથા અને આવે સાથેજ સ્વરાજ સુધી કૂ મુકો નથી બદા હવે પછી પણ પડવાનું છે એ પાકું બાકી રહ્યું નથી

કે ખાવા કે ઉઘવા આજ સુધી મુકો નથી તેવા હવે પણ કાંઇ કરવું પડવાનું નથી; જેમ ઘરડાં મગજની દીવાલની પેઠી ઉંચી ચણી બાકી બાપીશ ના. નદી કે સમાધાકારના પાયા વળશે, તારો! પાત મળે.

—: o :—

ઇંડ મુબારક

આવતા સોમવારે બકરી ઇંડ છે તો મુળ પ્રસંગે અમારા મુસ્લીમ ભાઇઓને ઇંડ મુબારક પ્રસિદ્ધીએ છીએ.

દ. આ.નો હિંદી સવાલ

તે પર હીંદુસ્તાનનો અવાજ

'હિંદુસ્તાન ટાઇમ્સ' દક્ષીણ આફ્રિકાના હીંદીઓના સવાલપર એક અગ્રલેખ નીચે પ્રમાણે લખે છે:

સર શહાબ્દત અહમદ ખાને હાલના હાઇ કમીશનર તરીકે દક્ષીણ આફ્રિકા જવા ઉપડતાં પહેલાં મુંબઇમાં જણાવ્યું હતું કે દક્ષીણ આફ્રિકાના વડા પ્રધાન શ્રીયુત માર્શલ જનરલ સ્મટસની રાજનીતીજ્ઞતામાં પોતે મબ્રોજ વિશ્વાસ મુકે છે અને, તે કે ચોક્કસ શબ્દોમાં નહીંતું કહ્યું પરંતુ સુચન કર્યું હતું, કે એવો વિશ્વાસ દક્ષીણ આફ્રિકાનાં હીંદી સાથેના ઝેસના ઝંખર ને ઠમાવી મારશે. અમે પ્રસ્તુતીએ છીએ કે સર શહાબ્દત અહમદ ખાનના વિશ્વાસમાં આગે પક્ષ સહેલ સામેલ થઇ શકીએ અને આશીપૂર્વક શુભેચ્છા બાકી રાખીએ પરંતુ પેલેસ્ટાઇનના બાબતના સંબંધમાં શ્રીયુત માર્શલે હમણાંજ કરેલી જાહેરાત અમને એવો વિશ્વાસ રાખવાને કંઇ પણ આધાર આપતી નથી. એ જાહેરાત સ્પષ્ટ રીતે બતાવી આપે છે કે એટીમારીકોને લગતા બાબતની બાબતો કરતાં દક્ષીણ આફ્રિકાના સૌથી ઉદારમતવાદી અંગ્રેજ ની દ્રષ્ટિ પર પણ જાતીભેદનું આવરણ આવી જાય છે. આ અને હર્ટઝોગવાદને દુર્બળ બનેલેા નબળા પંથ, કે જે દક્ષીણ આફ્રિકામાં એક હત્યુ શાસનતંત્ર સ્થાપવાનો પ્રચંડ પ્રચાર કરી રહ્યો છે, તે જોતાં

સળગતું વિશ્વ

: લેખક :
મોહનલાલ અંબાશંકર ભટ્ટસાહેબ

ચુદ્ધની, માનવ સંહારની ભયંકરતા અભૂતપૂર્વ રીતે, આજે દીસાઈએ, આ વિશાળ જગતનાં ઘેર ઘુમ્યાથી બીજા ખૂણા સુધી પ્રજ્વલિત થઈ ગઈ છે. એ જે ધાંધા ચાલી રહ્યો એમાં માનવ સંહાર લીલાએ મુખ્યત્વે કરીને યુરોપ ખંડમાંજ પોતાનું આધિપત્ય જમાવેલું હતું. હવે એ વિગ્રહની જ્વાળા આખાયે ઉત્તર અને દક્ષિણ અમેરીકા, તેમજ દૂર પુર્વના જાપાન અને બીજા પ્રદેશોમાં પ્રસરી ગઈ. એવો એક પણ મહાસાગર કે સમુદ્ર ના દીસે, એવો માનવ ભરચક વસ્તીથી ભરપુર પ્રદેશ ના દીસે કે જ્યાં એ કાલાનળની પ્રદિપ્ત ચીનગારીઓ પ્રસરી ન દીસે, અથવા તો પ્રસરવાની અણી ઉપર ના દેખાય.

સારૂયે માનવ જગત હવે યુદ્ધોની પરંપરામાં તેની સમગ્ર રમાવટ અને જંગમ સામગ્રીઓ સહીત સંપુર્ણતાથી સંડોવાયું છે. એ મહાન સંહાર—લીલા હવે પછી સુધી આ વિશાળ માનવ સમુદાયમાં, દાનવતા, આઘાતો અને વિનાશ એટલા બધા પ્રમાણમાં ફેલાવશે કે એના ભોગ બનેલાઓને એક યા બીજી રીતે જીવનમાં જબરાત વેદનાઓ સહન કરવી પડશે કે જેની આપણે આજે કલ્પનાયે ન કરી શકીએ.

યુદ્ધોમાં આબાદી ન દીસે, એમાં તો વિનાશ લીલા જ રમ્યે ન દીસ શકે. કરોડો મનુષ્યોનાં અનેક વર્ષોનાં સતત પરીશ્રમે રચાયેલ સામગ્રીઓ અને તે કાજે કુદરતે પેદા કરેલ કરોડો માનવ જીવોનો ભોગ એ યુદ્ધની પરંપરામાં વિનાશ થતા દીસે છે, આ કદાચ અનેક પક્ષને એ ભોગો અર્પવા છતાંયે જો છેવટે આબાદી સંપત્તિની દીસે તો તેમાં હારી જનાર પક્ષનાં સુપરત્વ ગુમાવવાયી એ વસ્તુસ્થિતિ ગણી શકે છે.

આજ વિશ્વ યુદ્ધ હવે એની સમતોલાવસ્થાએ પહોંચ્યું છે. લડ્યાતે કેવળ એક બાજુ નહોતી હતું. વિરોધ પક્ષો આખુંયે પ્રોટેક્ટ અને ફ્રે મ સામ્રાજ્યો અને પોતાના તરીકે અમેરીકા ઉભું હતું. જાપાનમાં સમજી અને બગર્યા પણ છ દેશો પણ તેમની દુકડીમાં બેદોઢાસો જબરજસ્ત આરોહણો મચાવી રહ્યાં છે. જર્મની પહેલી અને જાપાન બીજે નંબરે છે. બીજા અમેરીકા અને રશીયા બીજી તરફ સામનો કરી રહ્યા છે. પરદેશ પણ પાછો વિપુલ યુદ્ધ તૈયારી ઓ અને આક્રમણનો અણુબોમ્બ ધરાવે છે. બીજાં પક્ષોને આત્મ રક્ષણ માટે બચાવ કરવાનો છે. આક્રમણકારો આગળ ધપવા છે બચાવ કરનારાઓએ પીછે હઠ કરવી છે.

* *

સેંકડોના રાજ્યોની આ લડાઈમાં નિર્બળ નાનાં દેશો અટવાયા છે, કચડાયા છે અને તદન બેહાલ બન્યા છે. તેમને જ્યાં રક્ષણ મળે તેમનો પક્ષ તેમણે લીધો છે. જેવી જેવા તેમની આસપાસ પરિસ્થિતિ, તેવો તેવો માર્ગ તેમણે આપમેળે મક્કમ કર્યો છે.

યુરોપ અને એશીયાનાં આ બે મહાન વિભાગોમાં ઘણી રાજ્યોમાં નાના પ્રદેશો પોલંડ, ડેન્માર્ક, બલ્ગેરીયા, યુગોસ્લેવીયા, ગ્રીસ, ફ્રાન્સ, બેલ્જીયમ, હોલેન્ડ વીગેરેએ યુરોપમાં આવેલ યુદ્ધને પોતાનો સહકાર નોંધાવ્યો છે. એશીયામાં સીયામ, મંચુરીયા અને ફ્રેંચના ભાગો આક્રમણકારોએ સાથ આપ્યો છે. બીજા રાજ્યોનાં પક્ષમાં યુરોપનાં ખંડોએ ઉલ્લેખ પ્રદેશોની પક્ષપાત થયેલ સરકારોએ અને અમેરીકા યુદ્ધના મંડાયાના દક્ષિણ અમેરીકાનાં પ્રદેશો રીપબ્લીક રાજ્યો પૈકી મેક્સીકો, ગ્વાટેમાલા, આલ્સેન્સાલ્વડ, ગ્રીકો, પેરૂ, વેનેઝુએલા, પુએરટે, ઉરાગ્વે અને પનામા વીગેરે ભળ્યા છે.

અનેકોની ઉપર પક્ષ પક્ષમાં નહિ બોલનારા આબાદી સ્વતંત્રતાના જે મોટા ભાગ નાના રાજ્યો રહી જવા પામ્યા છે તેઓ કદી પણ તટસ્થતાપુર્વક રહેવાના નથી. પોતે યા બીજી રીતે તેમની સ્વતંત્રતા ઉપર ખૂનસ વહેલો મે છે. આવતા મતાંતરમાં તેમની પરિસ્થિતિ સુધી વચ્ચે સેતુબારી જેવી બની રહી છે.

મહા રાજ્યોના પક્ષમાં એકંદરે ત્રીસ કરોડ જેટલા માનવ સમુદાયનું બોલાય પણ છે, જ્યારે મોટા રાજ્યોના પક્ષમાં તેમાંથી આર વધુ પ્રમાણમાં એકસો ને ત્રીસ કરોડ મનુષ્યોનું બળ છે. એમાં બ્રીટીશ સામ્રાજ્યનાં બીજ મુલ્કો, ચીન, રશીયા અને અમેરીકા ઉપરાંત પ્રમાણે એકંદરે મોટા તિરાજ્ય માનવબળ ધરાવે મોટી સંખ્યાનું પક્ષ સમર્થક માનવબળ ધરાવે ગણવા જોઈએ. પક્ષના સિદ્ધાંત ઉપરે બળ ઉપરી, રાજકારણી નામા માનવ સમુદાયની સ્વાર્થીનતાની દિષ્ટીનીતિ પક્ષપાત રહીત આવતા કરી બનાવ પક્ષમાં અંતીમ વિજય નિર્ણાયક ઠરે

હવે પાશ્ચીકની રહસ્યોદ્ઘાટન પરત્વે આપણે દ્રષ્ટીપાત કરીએ યુરોપમાં ચાલી રહેલ વિગ્રહ સાથે જાપાનને તો કશોયે સીધો સબંધ હતો જ નહિ, તેમ જ વિગ્રહથી એને ફાયદો કે નુકશાન પણ ન હતો. દૂર પુર્વનાં પોતાનાં પ્રદેશ અને તેની આજુબાજુના સ્થળો કબજે જોવે ચાલાકીને અને બાજા રાજ્યોના સબંધે સંકળાયેલો હતો. પોતાનાં પુર્વજોની એક સમયની મોજુદગી ચીન અને એ પ્રદેશ ઉપરના બાંડ ભારે જાપાન મગરૂરી ધરાવે છે તે એશીયામાં બાદશાહીને પરિણામની કિ રાજ્ય હોવાની પ્રેરણા સત્તાધીશોએ જિંદગીજાક કરી નાખ્યું અને આવતા આપસમાં ઝઘડીને તે તે પ્રદેશોની રક્ષાકવચ અને જંગમ સંપત્તીઓ પર આપણે લાભ ઉઠાવીને જીવવું અને આબાદી ભોગવી રહ્યા હતા તે ધરાતે એ સ્વાતંત્ર્ય પ્રિય અને સ્વમાની જાતીનાં અંતરમાં દાવાનળ પ્રજ્વલતો હતો. યુરોપ અને અમેરીકાના મુખ્ય સત્તાધીશો વરસોથી એશીયામાં ઘાંચ ચીરીને કેવી રીતે તેને બાઈ રહ્યા હતા. જાપાનનું અમલ કરવા રૂપીરે સુરી રહ્યા હતા અને આ બધું એ જાપાનની દ્રષ્ટિમર્યાદામાંજ બની રહ્યું હતું.

પ્રદાલીની સ્વમાન ગિરમા અને સ્વતંત્રતા ઉપર માલ્હાનો ભાંગી ઢાપુ જેટલો કંટક રૂપ રહી જવા પામ્યો છે તેજ રીતે અમેરીકાનાં પ્રીલીપાઈન અને બીજા ટાપુઓ, બ્રીટીશનાં સિંગાપોર અને રંગુનબોર જવાન વર્ષો પહેલાજ સ્વમાનપ્રાપ્ત નિવડેલા છે. જાપાની ઝંડી સામે રહેલ એ સમુદાયનો પરદેશી અત્યાચાર પામ પ્રેમ પણ દેશ ભર્યા મુખી નિર્બળ દેશ ઉપર નવો આપત્ય સર્જન કરે છે, પરંતુ તે નિર્બળતા દુર થતાં તેનો સામનો કરીને તે વસ્તુસ્થિતિનો કાયમને માટે દફનાવવા કરીબદ્ધ થતે છે.

* *

ગતાની વર્તમાન દશા અને જે યુદ્ધમાં એક સમયના સર્વમેત્ર સબળતા બ્રીટીશ અને અમેરીકન સાથેનો તે ઓ પરિસ્થિતિ ઉદ્ભવે ઉત્પન્ન છે. જો દુર પુર્વમાં અમેરીકન કે બ્રીટીશોનું આધીપત્ય ન દોત તો આ યુદ્ધની આવશ્યકતા કદી પણ ન હતી. ગમેતેમ અને મુખ્ય કારણો વિના કારણ સબળતું વિશ્વ પુર્ણ શાંતિ ભોગવતું દોત જો પ્રત્યેક દેશ સ્વતંત્ર અને સ્વમાની દોત, સર્વે સ્વતંત્રતા દોત તો યુદ્ધની પરંપરા નજ સંભવે. પરંતુ સત્તાનો લોભ દેશોને આકરો આવે છે આવતાજાત મનુષ્યમાં તો આવશ્યક સત્તાનો લોભ અને ગર્વ દૃષ્ટિગોચર છે. પરંતુ આપણે કારણ બનીને એ દુર્ઘટના ભોગવવા આપ્યું છે ત્યારે પાછી પીઠ નિર્દોષ પ્રજા તેનો ભોગ બને ને આવો પછી તેવાની અસરોમાંથી પ્રાકૃતી કારણના ને ચીનગારીઓ પ્રદિપ્ત થાય છે

ત્રિગતની સ્વમાન ગિરમા પક્ષ દીપકાની જ સ્વપાને અમેરીકા અને બ્રીટન પરત્વે જોવે. પરમુખાપ્રા કેટલો સમાનો છે કે જેની ... જગત આબબંધકિત બન્યું છે. કેવળ બાંગ્લાદેશ જેટલો બનાવથી બાદા દેખાવનો સામનો કરીને રશીયાએ સ્વપાના તેનો જોરી કરી દીધી છે અને સ્વપાનીત્ર સ્વરક્ષણને પોતાનાં પ્રદેશમાં પક્ષને ગમોગી કરવા જબરો માર્ગ આપી દીધો છે રશીયાને દીર્ઘદેશ માર્ગ જે દેશને માટે ભવિષ્યમાં ઘાતકારી નીવડવાનો છે, કારણ કે બ્રીટન કે બ્રીટન દોમ પણ બીજા રાજ્યોના ભારણે જતાં જોવે દોમ પક્ષ પ્રકારનો લાલ પણ લાવવાનો ન હતો. સંપુર્ણ સ્વાધીન તૈયારીઓ વિગ્રહ યુદ્ધમાં ઉદારેલું બ્રીટન રોજગાર્સ સંજોગોમાં રાજ પક્ષ બીજા રાજ્યને ઘરી રાજ્યનાં આક્રમણથી બચાવવામાં તદન નિષ્ફળ નીવડ્યું હતું અને આવી વિષમ પરિસ્થિતિને લક્ષમાં લાવ રાજ્યોનો આક્રમણવિરોધક પ્રોટેક્ટ રાજ્યને માટે ઝુમાણી જેવું છે, અને બ્રીટને કારણે રવમાન પક્ષ એશીયાવાસીઓ લાવા દોય તેની સામે રક્ષણની ગારંટીથી પ્રયત્નશીલ બન્યા જાપાના દોય તે બરોબરમાં રોપ્યો

પહોંચ રાજકીય માણ પ્રાપ્ત કરી શકાશે એવું પણ એ મીણાગતાં પર્વતાન સાલકોએ પ્રથમથી જ વિચાર્યું હતું

સીંગાપોર ખાતે હવે જમાનની સબ્બ્ધ આ-૧૦. પ્રજાઓની તરીકે બ્રીટીશોએ ઘણું કર્યું ૫ ઉભાર આવીનન વીમાઓમાં કાયદા બાબતો પ્રમાણેમાંથી રહણ અર્થે દોડ પણ પ્રકારની પ્રજાઓની બાબતો એ કદમોનો પીગાનોમાં પેઠા કરી શકાય જ નથી. જે ઝડપી ઉંગે જમાને આકમણ કર્યું છે તેટલીજ ત્વરિત મોટા પાયા પરની એની તૈયારીઓ હતી તો તો સમરણના વહાન સાથે પણજ વહેલી નહે એ અંગેના સીંગાપોર કે ફોનમોમ અમલ તો અમેરીકન આર્મીત ફીલીપાઇન સેમજ ડચ્ચીમ્ય પ્રકારના ડચ્ચ ડચ્ચ ઇન્ડીઓના બળા ઘુમાટા આવી અને બ્રિટીશોના પ્રદેશોનો બચાવ ચેનકેન પ્રકારે પોતાને ચમજ કરી શકશે. પરંતુ એની એ બાબા તકવારીઓની આંતરીક પરીસ્થિતિ પોષાયમય હશે તો તો પરીણામ એને માટે બાબદાયા નજ નીવડે.

જૈાગોલીક દ્રષ્ટિએ બચાવ કુદરતી રીતે એક સેનો ઘણા પ્રમાણ ધરાવેજ છે. નાના સ્વરૂપના દ્વીપમાં એ દેશનો આખો વિસ્તાર પ્રસરેલો દોપાયો તમજ અમાં બધા દુશ્મનોનો બાબ રહે એવા પ્રદેશો ગોલે ચમણાજ કમજ કરેલા દોરાયો, એ દેશનાં મુખ્ય મોટાં સહેરો દરિયા કીનારાજ્યો હોવાથી દુશ્મનોએ પણ જમ શકશે કે કમ તે બંદર પરોજ તોપાનું રહે છે. નાનો દેશ અને ગોટું સૈન્યબળ એ દેશનાં રહણ અર્થે બંજયની સમ નીવડવાનું ૮

ભવિષ્ય કવે ગમે તે હો, આજે તો વિશ્વના ની ચોનઆરીઓમાં ભયાનકતા પ્રારબ્ધ કરીને સામે જમનમા જે આંદોલનો મચાવી દીધાં છે એમાંથી પણ હજારે કેવી મહાન ઇચ્છાઓ જન્મ પલાર થશે તેજ વિચારણીય પ્રશ્ન રહેલો છે. એ બધુકની જવાબાઓ હાલ પૂરતાં નવાજ દુનીયા મકરશે એટલું કહપનીજ આપણે તો વાસ્તવ તરફ દૃષ્ટિપાત માનવો રહ્યો

અમેરીકા યુદ્ધમાં પડયું તે વિષે ગાંધીજીના મત

ગઇ દેવાલીમાં રમા સ્ટીમરે એક મુલા-કાતમાં ગાંધીજીએ જણાવ્યું હતું કે, "અમેરીકા યુદ્ધમા દાખલ થયું એ હું આપકાર દાયક ગણતો નથી. અમેરીકાની રિયતિ યુદ્ધ કરનારી પ્રજાઓ કરતાં કમવતી કરવી સલામતી છે. તેના વિસ્તાર પ્રદેશ, તેની આલબર્જનક શક્તિ, તેના આલેક આદર્શ દરજ્જાને, અને તેની મૌલિક પ્રજા એ બધાંને પેરે અમેરીકા એ એકજ એવો દેશ છે કે જે આજે વિસારી શકિ શકાય એવી ખાસી રહેલી બલવાંથી દુનીયાને ઉગારી શકયું હોત. અમેરીકા યુદ્ધમા દાખલ મના આટલો શકયું હોત ; કેમ એ હું નથી જાણતા એ સવાલ પર ચોકસ મત આપવા જેટલું મારી પાસે ગાધાન નથી. હું માત્ર એકલોજ અભિપ્રાય આપી શકું ; સુબોધ કરનાર તરીકેનો ભાગ તેનાયેા કદાચ બજવી શકાયો હોત."

હિટલર સેનાપતિ બન્યા

ડીસેમ્બર તા. ૧૯ મીયા ૨૫ હિટલરે જર્મન સરકારના મુખ્ય સેનાપતિનું પદ પોતાના હાથ માં લીધું ૮. ફીલ્ડ માર્શલ કેાલ ગેમાંડરને દુરમાન કરવામા આવ્યા ૮ અને બીજા ઘણા સેનાપતીઓને પણ ઘરભગ કરવામાં આવ્યા છે આ પગલું યુદ્ધની બદલાએલી પરિસ્થિતિને લીધે હર હિટલરે અંતર અવાજથી લીધેલું જણાય છે. એ પદ લેતાં હર હિટલરે એક નિવેદન સરકારી લિપાદીઓને ઉદ્દેશીને બહાર પાડયું હતું જેમા તે જણાવે છે કે:

"સ્વતંત્રતા અને આપણા લોકોની ભાવિષ્યની ઉન્નતિની સલિસલામતિ માટેનું અને દર વીસ કે પચીસ વર્ષે નવાં કારણ દેખા દેતા, જે કે ખરી રીતે તો ચાકકુદો મુદીવાદીઓના લાભોને ખાતર, આપણી ઉપર યુદ્ધનું જોખમ આવી પડયું અટકાવવા માટેનું આ યુદ્ધ હવે આખરીને પહોંચ્યું છે. જર્મન રીચ અને જર્મની અને આખા પ્રજા માત્ર રાજ્યોને સ્વતંત્રતા એક દુનીયાનું બલદાન આપ્યા અને એક નવું ચ્રમ સમજ્યા બીજ સાંપડયું છે આપણે જેના સ્વતંત્રને પણ કેટલે ને કેટલે બલદાનથી મુંજાવાની તાકાત હતી એ પ્રદર્શન થયેા હતા. વિજયોના વેગે પેસીફીકમાં અમેરીકાની મનવારોને અને સીંગાપોર ના બ્રીટીશ લશ્કરને જાપાનના લશ્કર તરફથી નાશ થવાથી અને પૂર્વિય એશીયામાં અનેક બ્રીટીશ અને અમેરીકન મથકોના કબજાને લઇ સેનાપો દોરાયેલા યુદ્ધે નવું અને આપણે માટે અનુકુળ સ્વરૂપ પકડયું ૮. હવે આપણું સમસ્ત દુનીયાને ખાતરીના નિર્ણયકાર આવવાનું ૮, પૂર્વના ઘરઘરે અને જોખમકારકના દુશ્મનની સામે દુનીયાની તમારીઓમાં ઓલેઠ વિજયો મેળવ્યા પછી હવે અમારાજ શસ્ત્રોએ આવી લાગવાયા જેવી જરૂર પડયું ૮. વસ્તુસ્થતિ આવતાં સુધી તેણે એટલીજ બહાદુરીથી અને એટલાજ ધીરોદાત્તી જે જોગવેલું છે તેવું રહણ કરવું પડશે. નવા પ્રુર્વના ભોખરાવરથી ૨૫ વર્ષપર રશીયાની ઝાર સીમાવાયેથી સામ્રાજ્યોમાં જર્મન ૮. સૈ.નોએ ૮ જોગવ્યું હતું ત કરતા કંઇ ચિંતા ગોળવવાની આલા રાખવાની નથી. પ્રત્યેક જર્મન સૈનીકે આપણા વહાલા માતૃભોને રક્ષણાર્થે બેલાડવાના છે."

મી. ચર્ચીલને પુછાએલા પ્રશ્નોના જવાબ

પ્રેસીડન્ટ રૂઝવેલ્ટની વર્તમાનમંત્રીની પરિષદ ની મંગળવારની રાત્રી મી. ચર્ચીલને પુછાયેલા પ્રશ્નના જવાબમાં મી અમેરીકે જણાવ્યું હતું ૮ જ્યાં સુધી દુર પુર્વમાં મીત્ર રાજ્યો સામે યુદ્ધો કરી રહે ત્યા સુધી મી'સાપોરનું રક્ષણ કરવામાં આવશે, તેમજે કહ્યું કે રશીયામાં જર્મનીને પહોંચી વળવા બ્રીટીશોની આકમણ કરવાની શક્તિપર હાલ તુરત કંઇ અસર નહિ કરે. રેસ્ટા ચોક્કસ માહીતી મુજબ પીસ્તરલ્સોના માણમાં વધ્યું છે કે ફ્રેંચ તેના જવાબમાં મી. ચર્ચીલે કહ્યું ૮ "રશીયાની મુલ્ક મદદ કે તેને માટે અને મુકાબલે સ્ટેટસ અને પોલન પડયોપડમ ઉભાં રહ્યાં ૮ તેને માટે મારા મનને જે રાહત થઇ છે તે વર્ણવી શકતો નથી." પ્રેસીડન્ટ રૂઝવેલ્ટ અને મી. ચર્ચીલ બન્નેએ મીત્રરાજ્યોની વિજય મેળવવાની શક્તિને વિષે વધુજ ખાત્રી દર્શાવી હતી. મીત્રરાજ્યોનો એક સૌથી મુખ્ય સેનાપતિ નીમવાની શક્યતા વિષે મી. ચર્ચીલે કહ્યું કે એ બનવું વધુજ મુશ્કેલ છે. આ યુદ્ધમાં આખી દુનીયા સંકેાવાઇ છે અને આખી દુનીયાનું સેનાપતિપણું કરી શકે એવો એક પણ માણસ હજુ પેદા થયો હોય એમ હું માનતો નથી. બલકે ખુદ નેપોલીયનથી પણ એ નહોતું થઇ શકયું. વડા પ્રધાને મોસ્કો સ્ટેલીન અને સેવાસ્ટોપોર કરેલાં સુંદર સામનાની નોંધ કરતાં કહ્યું હતું કે જર્મનીને જબરદસ્ત ફટકો પડયો છે. કેટલ નવા મોરચાપર જર્મની તરફથી આકમણ થવાના સંબંધ વિષે તેમણે કહ્યું કે આ બાબતમાં ગેરીલેરેનીપણામાં તેમજ ૧૯૪૨ ના ઉનાળામાં આકમણ થવાની વાતો પણ સંભળાય છે. હું ધારું છું કે કંઇક તો થશેજ પરંતુ કયાં અને કયે વખતે એ ન કહી શકાય.

ચર્ચીલ–રૂઝવેલ્ટ વચ્ચે વાર્તાલાપ

બ્રીટીશ વડા પ્રધાન પ્રેસીડન્ટ રૂઝવેલ્ટની સાથે વાર્તાલાપ કરવા વોશીંગ્ટન ગયા છે. અમેરીકા ના બરકરી અને હરીફાઇ ખાતાંના અમલદારો અને મી ચર્ચીલ અને તેમના સ્ટાફ વચ્ચે મંત્રણાઓ ઓક પખવાડીયા ચાલી હતી.

ઓલ ઇન્ડિઆ કોંગ્રેસ કમીટી તા. ૨૧ મીએ પટનામાં મળશે.

બારડોલીથી ૬૨૨ના સરદાર મુજબ ઓલ ઇન્ડિઆ કોંગ્રેસ વર્કીંગ કમીટીનું કામ બારડોલી ના ગાદી રહ્યું છે. મંત્રણાવારની બેઠકમાં એક અગત્યનો ઠરાવ એ થયો છે કે ઓલ ઇન્ડિઆ કોંગ્રેસ કમીટીની બેઠક તા. ૨૫ જાન્યુઆરી ૧૯૪૨ ના વર્ષોમાં બોલાવવી. એ કમીટી વર્તમાન રાજકીય પરીસ્થિતિનું અવલોકન કરશે અને વર્કીંગ કમીટી જે કંઇ પણ નીર્ણય ઉપર આવે તેને ટેકો આપશે.

કેપટાઉનમાં ફરી ધરતીકંપના આંચકા

ગયા રવીવારે કેપટાઉનમાં ધરતીકંપનો સાધારણ આંચકો આવ્યો હતા કે જે દશ સેકન્ડ રહ્યો હતો. બીજા આંચકો જરા પછીથી સવા સોમવારે સવારે આવ્યો હતો જે ૧૫ સેકન્ડ રહ્યો હતા.

રંગુનપર જાપાનનો બૉમ્બ મારો

મંગળવાર બરમાની રાજધાની રંગુનપર જાપાનના વીમાનોએ બૉમ્બનો મારો ચલાવ્યો હતો. ૧૦ વાગી ૨૦ મીનીટ આસ્રે મારો શરૂ થયો હતો. નવ જાપાન ના બૉમ્બરો અને બ્રીક લડાયક વીમાન તેની માડવામાં આવ્યાં હતા. ત્રણ બ્રીટીશ લડાયક વીમાનો તુટી પડયા હતાં.

સુરત હિંદુ ગુજરાતી શાળાનો સાતમો વાર્ષિક મેળાવડો

સ્વરાજ્યના શાળાનો વાર્ષિક મેળાવડો ૫૬ ગોપીપુરા મેઈનરોડપર આવેલા શાળાના મકાનમાં તા. ૨૧ મી ડીસેમ્બર ૧૯૪૧ ના રવીવારે સોસાયટી ના પ્રમુખ રા. મોરારજી તરીભાઇ દેસાઇના પ્રમુખપદે ઉજવવામાં આવ્યો હતો. શહેરનાં ગુજરાતી નામરીકોથી હોલ બાપોર અરાબ થયો હતો. બીજોની હાજરી બાસ આકર્ષક હતી. પ્રેક્ષકોના રંજન માટે શાળાના બાળકો અને બાલીકાઓ પાસે રીક્ષકોએ તબપર કરાવેલાં બાળગીતો, રાષ્ટ્રીયગીતો, કરબાઓ, રાસો અને રમતો બોધદાયક સંવાદો રજુ કરવામાં આવ્યા હતા. બાદ પ્રમુખ શા મોરારજી હરીભાઇ દેસાઇએ સભાનું કામકાજ શરૂ કર્યું હતું. શાળાના હેડ માસ્તર રા. નારણજી વી. પટેલ તરફથી શાળાનું વાર્ષીક પરીક્ષા નું પરીણામ વાંચી સંભળાવવામાં આવ્યું હતું શાળાના પ્રીન્સીપાલ રા. મોરારજી મુળા ભાઇએ વાર્ષીક રીપોર્ટ રજુ કરી જણાવ્યું કે આ શાળાની સ્થાપના સને ૧૯૩૪ ના વરસ થી થઇ બાર વરસ થયાં આજ સુધી માતૃભાષા ગુજરાતીની સારી કેળવણી આપવામાં આવી છે અને દેશની પરંપરાથી અંકાયતિત લેખાં, ભુગોળ, ઇતીહાસ, બ્યાકરણ, સદ્ગિચાન લેખન વીગેરે વીષયો સારી રીતે શીખવવામાં આવે છે અને તેનો સારા બાળકો સારી રીતે લાભ લે છે. શાળાના સાહકો પોતાની જિંદગી નો બાગ બાર પણ સ્વદેશની પરંપરાથી નિષ્ઠાર્મી-ઓને આપી રહ્યા છે. જેનું પરીણામ ૬૭ ટકા આવ્યું છે જે પ્રશંસાપાત્ર છે. આ શાળાની ઉન્નતી અર્થે સોસાયટીના સભ્યો અને બોરીસરો ન લોક મંદનમ કરી કંઇ જોગ કરી શાળાને પંદરા નંબરની ઇમારતમાં મુકવાની આજ્ઞાઓ સેવી રહ્યા છે તેમાં સર્વે ગૃહસ્થો પમાણક્તિ મદદ કરતા રહેશે એવા વીશ્વાસ રાખવામાં આવે છે.

શ્રી. જેમ. બી નાણા અને શ્રી. મણીભાઇ ભાંધાએ પ્રાસંગીક વીવેચનો કરી સંસ્થાના ગોચાલકો તથા શીક્ષકોને તેમણે ઉત્તમ રીતે બજાવેલી ફરજ બદલ ધન્યવાદ આપ્યો હતો અને શાળાની પ્રગતીના પ્રશ્નો હતા.

આ વર્ષની શાળાની પરીક્ષા રા. ગોપાલભાઇ મણીભાઇ પટેલ તરફથી લેવામાં આવી હતી તેઓએ બાળકોની પ્રશંસા કરી હતી અને તેમના પુનારદક ઇનામ બાળકોને પ્રમાણની વહેંચણી કરવામાં આવી હતા. સોસાયટીના સેક્રેટરી રા. ટી. એન. મુખા તરફથી હાજર રહેલા મહેમાનો અને બહેનો અને બાળકોનો આભાર માનવામા આવ્યો હતો. પટેલ વેજીટેરીઅન ફીરમના માલીક મી. આર. એમ. પટેલે બાળકો ને બીસ્કીટ વહેંચી તે બદલ તેઓનો અને વર્ષ દરમ્યાન જુદા જુદા મહેમાનો તરફથી પ્રસંગો પાત બીસ્કીટની લહાણી કરવામાં આવી હતી તેઓનો આભાર માનવામાં આવ્યો હતો અને વહેમાનરમના શારીરિક શ્રમ સાથે મેળાવડો બરખાસ્ત થયો હતો.

મરણ

સુધરાઈમાંકેના જાણીતા વેપારી શ્રી. કલ્યાણજી સુંદરજી એમની સુપુત્રીના હનુમાન બબની ખુશાલી ઉજવાઇ હતી તેમના પુત્ર શ્રી. બાબુભાઇ જે કોમાટીપુરામાં વેપાર ચલાવે છે તેમના પત્ની પલીનું ગયે અઠવાડીયે હાર્ટ જબાથી હૃદયપર થએલા આઘાતથી અચાનક મરણ થયું છે. સ્વર્ગસ્થ આત્માને ઇપર શાંતી મળે અને સ્વજનોના પતી તેમજ અન્ય કુટુમ્બીજનોને ધીરજ અને દીલા... મળે.

—:o:—

પરચુરણ

નાગપુર, બીહાર અને મહાકોશલ પ્રાંતીક સમીતીઓ તરફથી બાપુજીને પોતાની વર્ષગાંઠને દીવસે રૂા. ૧૨૦૦૦ ની થેલી અને ૬ કોટા ૬૦ લાખ વાર સુતર અર્પણ કરવામાં આવ્યું હતું.

બાપુજીએ એ પ્રસંગે કહ્યું હતું કે બાદી જનતા ને કામ અને બોરાક આપવા માટે તકિતમાન છે એ સિવાંત બેકારીના નીવારણ માટે પણ એ દાખલારૂપ જોયો છે

—o—

અમદાવાદમાં 'સલ્તનતની પહેલી' સંસ્થાના આશ્રય તળેની સભામાં શ્રીમતી જોસીએ બહેનો ને ઉદ્દેશી સ્વય સાળાવતી વખતે પુરતી સાવ-ચેતી રાખવા માટે તેમજ બીજોઓએ સંમતી વખતે સુતરાઉ કપડાં ના પહેરતાં રેશમી કપડા કે જે જલ્દી નથી સળગતાં તે પહેરવા જોઇએ એમ જણાવ્યું હતું. પુરૂષો માટે તેમણે ખાસ ભારપુર્વક એ કહ્યું હતું કે બાદીઓ પો તેનાં કુર્તા સળગતાં જો તે રબરો કરી કે કંબલ ન લેવાં તેમજ પથારીમાં સુને બીડી પીવી ના જોઇએ. દીવા પર સેમ્યુલોઇડના રોક કે ઘરમાં તેના રમકડાં ન રાખવા જોઇએ એમ કહ્યું કે તે જબદી સળગી ઉઠે છે.

—o—

ગોવાલના જબુસર વેપારી મેસર્સ કપ એન્ડ મદન તરફથી રીનીકપ સંસ્થાને ગયલી મીની ૧ સાભાર સ્વીકારીએ છીએ.

જાણવા જોગ

(સંપાદક: મોહનદાસ નાગજીભાઈ દેસાઇ)

જમાનનું નીકામળ દુનીયામાં બીજે નંબરે સમ્રાજ્ય છે અને ત્રીસ લાખનું સહકર છે.

૧૦૦ વર્ષ પહેલાં જે ૨૫ વર્ષનો માણસ બીજી પીઢે તો તે બીજી જીવાને બરોબર નાનો છે એમ મનાતું. આજે એવો હિસાબ લેવામાં આવે છે.

ફ્રાંસ અને જર્મનીમાં ઇ. સ. ૧૯૬૫ માં પરેલવરેલી મોટર સાઇકલોએ દેખાવ દીધો.

ટેલીફોક માંધુદાઓમાં ૩૭,૦૦૦ જેટલી બાબી જો દેવ છે.

૬૦ માઇલની ઝડપે દોડતી આગબોટી જો મોજ પણ જબરાએ ઉભી ન રહે તો આખા યુનાઇટેડ સ્ટેટસની દરેક દરેક રેલ્વેની રહર દિવસમાં મુસાફરી કરી શકે.

સેકેરીન (Saccharone) જે બાંડ કરતાં ૨૦૦ બબી વધારે મીઠી છે, તેની શોધ એક અમેરીકન વૈજ્ઞાનિકે ઇ. સ. ૧૯૭૮ માં અકસ્માત કરી હતી.

બસકાળા કરા દોષ લાલ કરીબામાં ફરતાં પહાડોને દર બે બી-દીરે સીરીન વસાડી સીગ્નલ બાપવો પડે છે.

બાંચકના પત્ર જો કે ફૂટે ઉંચ જેટલાજ બાંબા દોય છે, છતાં તે બાત ફૂટ જેટલું બંતર કુદી શકે છે.

(૪૦૭ પાનાથી ચાલુ)

છે. તે, અને તેની સાથે આપું સુંદર, બાંધણું અને ઇચ્છા દોવા માટે વખોબાશે. જોવું બતાવવા માં આવશે કે આખી દુનીયાને હચમચાવી રહ્યો છે એવા કટોકટીના વખતે પણ કરબન પોતાની સંકુચીત કડિને છોડી દઇ દુરદેશી વાપરી શકતી નથી. યુદ્ધ જબારે પરીસામાએ પહોંચેલું છે અને સરકાર રંજકટો માટે બોકાબી રહી છે અને સામ્રાજ્ય લીબીયામાં દીંડી હાર-ર નાં સુંદર પરાક્રમોની પ્રશંસાયો ગુંજી રહ્યું છે ત્યારે કરબન સીટી કાઉન્સીલ દીંડીઓ સામે અસંત દુઃખદ બતીબદ્ધેલનો સબસ્ત ઉઘાડી રહી છે. જો તેને બાકી વખાણ જોબાને બાધાર દોત અને જમાન રાંજમી કુદી જોતી છે તેવીને તેવીજ રહી દોત તો પણ બાકું પગકું બારાબજ ગણાત સીટી કાઉન્સીલના દરેક સભ્યે બાજનું જોઇએ કે કોબીને કાયદેસર મતા બાપવામાં બાવે તો દીંડી નેતાઓ ન પર કામ કરી નહી શકે. સરકારની જબાબે જબરદસ્તી બાવા બાબ અને બા બાબતમાં જબરદસ્તી જોઇએ સેક્રેજેરીબજ થયું, ને જેની સામે દીંડીઓનો બનીવાર પીરોધ છે. તેઓ ના નેતાઓને રાજીનામું બાપવા પીના ખુટકો ન રહે અને પછી પોતાની બાગણ જે સાધનો પડેલા દોય તે પડે સલત બાયુ રાખે. બાજ વસ્તુ રબીની બમુક ઉચ્ચબુવાદીઓ બાતુરતાથી જોવા મળે છે. યું કાઉન્સીલે ફરી વીચાર કરવાને બદલે થપ થયું છે! સરકારને કનડ-બત કરતા કરતાં બબરા ભબંકર પરીણામ ઉત્પન્ન થાય તેવું કરવાના કરતાં દીંડી-ઓને કબાંક પણ રહેવાનું સ્થળ બાપીને સમા-ધાન લાવવાનો વખત હજુ વહી નથી ગયો.

જોઇએ છે—ઉરદુ અને અરબી બાષાની તાલીમ પામેલા શિક્ષક—મદીનાહોટ અને બોલતા પગાર સાથે સગો: સેક્રેટરી, રટેંગર અનજુ-મન ઇસ્લામ, પી. ઓ. બોકસ ૫૭, રટેંગર.

ખૂનનું અાતર

(હીંદી ઉપરથી અનુવાદ)

"બાપુજી! ઉમન હજી ન આવ્યો.'

"આવશેજ હવે નીરૂ !"

"હા' કમારે આવશે, સાત તો વાગી ગયા! પાણી નથી, કાકડા પણ હજી રાંધવાના છે, આ બધું કમારે થશે. અને કમારે હું રસોઇ કરીશ!"

"નીરૂ! થોડી વાર તો, માણસ છે કોઇક કામ આવી પડ્યું હશે."

"બસ, બાપુજી તમે'તો બધા પર દયાજ દયા કરો છો. એટલેજ તો નોકરો માથે ચઢે છે."

"અરે મારા બાપા પર તો ટોળા પણ નથી ચડી શકતી બાપુજી તો શું ચડીજ શકે!"

"તમે તો મારી વાતને એમ હસવામાંજ કાઢી નાંખો છો." એમ કહેવાનો બહાનો કરતી નીરૂ અંદર ગઇ અને બળતા લેડી, ચોક હલાવ પછી તો બાપુ આવ્યા અને કહ્યું: "હવે તો બાર વાગ્યા બાપુજી, ને હજી નથી આવ્યો."

હવે મને પણ ચીંતા થઇ. હું ઉઠયો.

નીરૂએ કહ્યું: "બાપુજી આજે એને ધમકાવજો. કહેજો કે હવે આગ કરશે તો મોકરી પરથી કાઢી મુકશું."

નીરૂની વાત સાંભળતાંજ હું ચમકી ઉઠયો. દીલમાં દર્દ થયું. જાણે કુનો જખમ તાજો થયો. પરંતુ હું મારી વેદનાને દબાવી ગયો. કોઇક વાર અંધારું ગોકુળ જોવાને અને કોઇક ગોકુળ થવાની ઇચ્છાને નીરૂએ વાત ન પકારી. હું બોલી જરવા લાગ્યો પરંતુ નીરૂએ ઢાયણીયો બાજર અને ટેરડું ખુંચવી લીધું. હું લાકડા ફાડવા લાગ્યો. નીરૂ પાણી ભારી આવી અને મેં બારણાં કાઢી રાખ્યાં. રસોઇ થવા લાગી.

* * *

રસોઇ થઇ ગઇ અને આગે બત્તીઓ જગી પણ ઉમન ન આવ્યો. નીરૂ બાપણ અજપાળી રહી હતી. થોડીક થોડીક વારે ઉમન પર પુષ્પાંજલીઓ તેના મુખ માંથી વરસવા કરતી હતી તે તો બાજે દીકજ પણ વચ્ચે વચ્ચે મારી દયા ઉપર પણ તે દયા કરતી હતી. એટલામાં ઉમન આવ્યો. નીરૂએ માન્યું હતું કે હું ઉમનને જોઇશુંજ ગુસ્સે થઇશ. પરંતુ મારી બોલાવી મેં ઉમન ને પુછ્યું: "કેમ ઉમન તને આજે વાર કેમ થઇ!" નીરૂનું મુખ જોઇ ગયું ઉમને કરતા કરતાં જવાબ આપ્યો: "શેઠ મારી દીકરી ઘણીજ માંદી છે."

"અરે રે! તો તું આજેજ શું કામ! અમારૂ કામ તો પછી રહેત. હવે એને કેમ છે!"

"એમજ છે શેઠ."

"કોણ વૈદ્ય તેડી લાવ્યો?"

"કોઇ તો પાણો જરૂરી જ."

"નહી શેઠ! જે કોઇ બાકી રહ્યું છે તેટલું કામ કરી દઉં. આજે નીરૂબાઇને ઘણા તકલીફ પડી હશે."

"એ તો ચાલ્યાજ કરે એની ચીંતા તું ન કર."

પરંતુ ઉમને બાકીનું કામ પુરૂં કર્યું. અને કસરને બારે ગારી આપતો ચાલ્યા ગયો. એના ગયા પછી નીરૂ બોલી. "બાપુજી સાંજ કહ્યું" કે એને બોલાવજ તમે એનાપર ગુસ્સે ન થયા બીચારાની છોકરી માંદી છે અને એને આવે એને આવવાની સાંજેજ રીટકાર બતાવ્યો હોત તો તેને કેટલું દુઃખ થાત. પણ મને ઠપકો બાપુજી કે તમને કેવી રીતે ખબર પડી કે એની દીકરી માંદી છે?"

"મને કેમ કરતાં ખબર પડે નીરૂ!"

"તો તમને ક્રોધ કેમ ન આવ્યો.'

"વગર સમજે ક્રોધના ઉપર કોપ કયા રીતે કરૂં! પેલ ક્રોધ કરવો હોય તો પહેલાં બરાબર કારણ જાણી લેવું જોઇએ."

"પણ મને તો પહેલાં ક્રોધ આવે છે અને બારે બરાબર વાત સમજી લઉં તો શાંતી થાય છે."

"નીરૂ બેટા! તું જ શું પણ મોટે ભાગે બધાજ એમજ ઘણ કરે છે. હું પણ પહેલાં એમજ કરતો. પણ એવા એવા પાન બની ગઇ કે જેથી મારી જે ખુબ સહનને મારે સુધરી ગઇ."

"શું વાત બાપુજી?"

"પછી, કોઇક વાર સંભળાવીશ."

"ના, હમણાજ સંભળાવો બાપુજી!" મારા મોઢામાંથી બાત કઢાવવા મને બન્ને હાથે ઓરી રીતે હલાવવા મંડી, જાણે બાકને હલાવી રહ્યા હોઇએ છે. એની હઠ જોઇને એજ વખતે મારે એને વાત સંભળાવવી પડી. મેં એને કહ્યું: "આને વાતો ન સમજીશ એ એક સક્ત પરદા છે."

નીરૂ બોલી—"ખુબ પણ. વાતો નથી આનું કયા સમજીશ, ઇતીહાસ સમજીશ." પરદાના રમસ્યથી "એની ઝબકીની ઉત્સાહ કે નીરૂ હાસ્ય પણ મને હસાવી ન શકયું. મેં વાત શરૂ કરી.

* * *

"બંદર વર્ષ પહેલાની વાત છે. જ્યારે હું યુવા, પચરાથી રમની બ્રહ્મની બાળપણ હતી. ત્યારે આપણે પેર એક નોકર હતો. નામ મધવજીભ, પરંતુ એની કરીનામાં કારણે આ મોટું નામ બોલવાની તસ્દી કોણ લેત તો એનાથી ધનિકોમાં અવયવ છે. એની બરીનો ને કારણે મોટા બોલે 'માધો' બાકીના 'માધુ' કહી બોલાવતા. બધા એ નામ બોલાવને જવાબ આપતો. અને કામ કરતો. હું એને માધવ કહેતો. એટલા માનથી પણ એ ગરમાતો.

"એની પત્નીનું નામ હતું, રાધીકા. માધવ રાધા. બાજર નથી કે રાધાતાને માધવને રાધા આવડી સુષ્ટ કે માધવ ઉપર કવીઓ સવાર થયું અને રાધા નામ પાડયું. બેર જેમ હોય તેમ ખરૂ.

"હા! આજે જમનની જેમ તે પણ તે દીવસે મોડો આવ્યો. અપરાંજ જે બોના પર પાસલ, પખ્યા, પાછા, કામચોર, આળસુ, વીગેરે પુષ્પો જોવી અને પછી પુછયું 'કેમ અલ્યા આજે આટલો મોડો કેમ આવ્યો. કાંઇક ચોરી બોરી કયા છે! ધર્મ આવી ગયો છે! નોકરી નથી કરવી! ન કરવી હોય તો ન કર પણ કરે છે સાં સુધી તો તારે વખતસર આવવુંજ પડશે, નહી તો નોકરી પરથી કાઢી મુકીશ.'

"આમ મારૂં પુરાણું હતું. પછી બીચારો માધવ શું જવાબ આપે! ડરતાં ડરતાં બોલ્યો: 'સરકાર કાલથી આખી રાધીકા માંદી છે.'

માધવે બીચારૂં કે, 'આપની સખીબા' કહી એ રાધાને નારા ઝરમૂમાં મુકી દે, પરંતુ તે વખતે હું મનુષ્ય કયાં હતો. મેં ગુસ્સામાંજ કહ્યું: 'આલ હવે બહાના ન બતાય. આજે તું માંદો છે. કાલે રાધા માંદી છે. પરમ દીવસે બધુક અને કધુક. આમ બહાના બતાવવાજ કરવા. પણ એમ કામ નહી ચાલે. નોકરીયો જરૂરે અને બધી માંદગી મેર રહેશે ચેર.'

"કાઠીયાવાડના મોટા માણસોની જેમ હું પણ સમજતો કે કરીબોને માંદા પડવાનો હક નથી. અને જો માંદા પડે તો આરામ લેવાનો કે સેવા કરાવવાનો તેમને શું હક છે! મેં માધવ ને શું કહ્યું અને એના ઉપર શું વીતી રહ્યું છે એનો તો મને બ્યાલ પણ ન આવ્યો.

"માધવને રાતના બત વાગે રજા મળતી, પરંતુ કામ પુરૂં કરી તે પહેલું ઘરે આવ્યો જતો. આમાં મને કાંઇ પણ નુકસાન ન હતું એટલે હું પણ ઉદાર હતો. તે દીવસે તે ન તો મારા સામે બોલ્યો કે ન હસ્યો અને નથી બબડતો કે આંખ ફાડયા કે પી ગયો. પણ ઉદાસ ચહેરે તેને નવ વાગ્યા સુધી કામ કર્યાજ કર્યું. બાર વાગે તે જમ્યો કે નહીં એની ચીંતા મેં ન કરી, કારણ હું એમ માનતો કે કરીબોને ભુખ લાગે ત્યારે તે આપ મેળે તેની બબાડાની જરૂર નથી હોતી. તે દીવસે જ્યારે નવના કાંટા પટીયાળામાં વરસવા લાગે તે ગયો. મેં માન્યું મારા ગુસ્સાની ઠીક અસર થઇ છે.

"માધવ ફરી બીજે દીવસે પણ દશ વાગ્યા સુધી ન આવ્યો. મને ક્રોધ તો આવ્યો, પરંતુ તેની સાથે સાથે મોટી ચીંતા, થોડી ચીંતા અને થોડી દયા પણ આવી. વિચાર્યું—ન જાણે કદાચ ઘરે બરજ તેની સ્ત્રી માંદી હોય! ચાલ થોડો તેનો આવું. મારા આ વર્તનથી તેના મારા તરફના માનમાં વધારો થશે અને તે બહાનાજ કરે તો મોટા ઉઘાડી થશે.

"હું એને માધાયી તે પગ મુકી અંદેશાનમાં દાખલ થવા ચાલી નીકળ્યો." (અપુર્ણ)

EMPIRE THEATRE

BOOM STREET, PRETORIA.

SPECIAL EID ATTRACTION

BOMBAY TALKIES

PROUDLY PRESENTS THEIR MIGHTY SUCCESSOR TO "BANDHAN"

"NAYA SANSAR"

"નયા સંસાર"

STARRING
ASHOK KUMAR
OF BANDHAN FAME
RENUKA DEVI
THE SANSATION OF BHABHI
Supported by the cast of "BANDHAN."

DANCES
With verve, dazzle and theme.

SONGS
With the spark of poesy, and the message of peace patriotism!

★

ઇદનું ખાસ આકર્ષણ

બોમ્બે ટોકીઝ

નું "બંધન" પછીનું સૌથી સુંદર ચિત્ર

એમ્પાયર થી એટર

બુમ સ્ટ્રીટ, પ્રિટોરીયા માં બતાવવામાં આવશે.

"બંધન" ની ખ્યાતિના અશોક કુમાર અને "ભાભી" ની ખ્યાતિની રેણુકા દેવી નેમાં સુંદર ભાગ ભજવે છે.

★

so far BOMBAY TALKIES' BEST.

સંગીતની મોજ સ્વર્ગીય છે

એટલાજ માટે

દરેક ઘરમાં કોઇપણ વાજીંત્રની જરુર છે

આખી દુનીયાના સમાચાર ઘરમાં બેઠા સાંભળી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**રેડીઓગ્રામ**

કળામું સંગીત અને સુમધુર ફીલ્મોના ગાયનો કુટુમ્બ સાથે વગાડી આનંદ મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**ગ્રામોફોન**

કુટુમ્બમાં અને મીત્રમંડળમાં ગાવા બજાવવાનું ઉત્તમ સાધન—**હારમોનીયમ**

ગ્રાકડાં કોલસાના ધુમાડાથી બચી તાત્કાળીક રસોઇ, ચા. કોફી બનાવવાનું ઉત્તમ સાધન—**ઇલેકટ્રીક સ્ટવ**

ગરમીની મોસમમાં દરેક જાતની ઠંડક આપનારી ચીજો મેળવવાનું ઉત્તમ સાધન—**રીફ્રીજરેટર**

તબલા, વાયોલીન, મેન્ડોલીન, બેન્જો, સીતાર, ટીલરૂબા, ગીતાર, કાષ્ટ તરંગ.

નીચેની ફીલ્મોના સેટ અવશ્ય ઘરમાં રાખવા લાયક છે

જ્ઞાનેશ્વર, સંત તુલસીદાસ, બંધન, કંગન, ગોપાલકૃષ્ણ, નરસી ભગત, પડોસી, મજદુર ઇન્દુબા, અઉરત, ભાભી, આદમી.

ફીલ્મોના સેટ—લીસ્ટ મંગાવો અને તમારું સીલેકશન મોકલો. ભજન, મરબા, રાષ્ટ્રીય સંગીતની રેકોર્ડ પણ સ્ટોકમાં છે.

સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—અલ્પમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—ચારા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ હારમોનીયમ (દરેક જાત.) મગ ઇન્ડિઆ, મેગાફોન, હિંદુસ્તાન, હર્ચીન્સ, ઓડીયન, (ઇન્ડિઅન રેકોર્ડઝ).

ઘરાકનો સંતોષ એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

મળો યા લખોઃ

ટેલીફોન ૨૫૮૦૬
,, ટેલી. ૨૦૩૭૭

ગોશળીઆ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ,
૧૭૯એ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's (Pty.) Ltd.,

'Phone 25806. 179a Grey Street, Durban.

ફિલ્મના શોખીનોને ખુશ ખબર

ચાલુ વીકમાં ફિલ્મના નવા સેટો આવી ગયાં છે.

પુનર્મિલન (૫) રાજનર્તકી (૪) પરબી રાણી (૫) દાસી (૪) સપેરો (૩) દિવાળી (૩) મંદિર (૪) રીના ખંધન (૫) ગાજી સલાદુદીન (૩).

ડબલ પતરાંએ

મરહુમ બાઇ કલ્યાણનો છેલ્લો રેકર્ડ—No. 16451. મોહમ્મદ અલીજી કલ્યાણનો છેલ્લો રેકર્ડ—No. 16457.
ચાલુ કલ્યાણનો છેલ્લો રેકર્ડ No. 16455.

મરહુમ બાઇ કલ્યાણના છેલ્લામાં છેલ્લા બાકીના [illegible]
રેકોર્ડો આવી ગયા છે વહેલો તે પ્રાપ્ત કરો.

N.	બાઇ કલ્યાણ
16404	વ્હાલા વહેલા દુનિયા પુમારી ભજનગી
16411	એક રોતે કે હસાના
16416	બલમાં સંગ લટ ગઇ અંખિયા હમારી
16428	મારનિયા મુસાફર કું મેરે હકમ કુવા [illegible]
16434	હજારો છેર ગએ તેહાન પોથી રેલવા ન ગેલવીમેળા
16304	કોઇ ભાએ ન ભાએ મેં તો ભણી
16313	રહમતુલ્લાહીલ આલમીન
16347	માલે મન મેં મેહ પા।
16232	કે માલે ઢોનો ઢેર હતા મીયાં
16273	પોકદીલકો તાલવાલી
16250	દુલ્હાર મુસલમાનો
16243	હલકે મેં આવ ગોકમરે આલી
16259	કુરબાન મરો
16367	મેરા મન મોમ મોલે
16380	મુજમ કરે મકાતુમપ મરનાર પુરી
16390	મારો અલ્લેબાસાહ મારો અલ્લેહબાસા

R.I.	મરહુમની રેકર્ડ
306	અંધા યદુદીકા મોજીઝા
301	આશકના બલના

P.E	
27	સકારત હમરત બીલાલ

G.E	
4764	અને 4765 બે રેકોરોનો સાર અંબમમે મારોનો મળી ઇલાનના મારબા
4723	પયગરસે ઇસ્લામ મા હમના
4726	બુદ્ધા દ બાર [illegible] મે
3164	કુરબાન સકારત
6677	દેવ આરબ
1740	તુમ મેરા અલ્લાહ ન

F.T.	
12127	રિવાયત હમરત બશીર
12907	કે સખાવત
12508	મદની કુરબાની ના રેકોર
12761	નોકરીએ ગોલ્ડનહીં

કુબેર આલમ કલ્યાણ

16270	ઉસને કુરબાનીમ બોલ્યન પાકરા
16349	તકદીર બની બગડ્યા દીલનો ઉત [illegible]
16241	તકદીર મોહમદ મને દિલા
16270	ઉસને કુરબાનમ અસમનતાબા

આસ્કર ફકીરુદ્દીન

10332	બા મોહ [illegible] ના મોહમદ
10340	બબર આ સીતમગર
10201	ઇલ્મના ચારા [illegible] કલમરમે
10210	અપના આપને પાકી દોલત

મોહમદ આલીજી કલ્યાણ

[illegible]	[illegible] ના [illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	સાબલા મદ્દી રહી
1031	હમારા બની આમ કરદાનવાલા
1032	આવા મુજ પોકારે
[illegible]	[illegible]
10270	[illegible]

F.T	આસ્કર અબદુલ કાદર
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]

કુલસમબાનુ ઝેનબ પાર્ટી

[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]

કાલુ કલ્યાણ

[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]

ફીલ્મ રેકર્ડ

આબી (૫) નીરમહા (૪); ગુલશીદાસ (૫); ગંગન (૬); અમરાવત (૫) દેવર (૩); આલી આમા (૨); અબુરા (૫); નખબ (૬) ગોકરણ (૫); નવી દુનીયે (૫); લક્ષ્મી (૫); નગરદીરે (૫), મન્દીઆ ડુકે (૫)

ટાના સેટ

[illegible] કરતાર (૬); બીજ ગંગલ (૪); સબબ કુમાર (૨); [illegible] (૬), [illegible] ગંગલ (૩), ઝાબી મુનીતા ૨).

૬૨ મહીને નવા રેકર્ડ અગાઉ ત્યાંથી આવશે. તેના ૬૨ મહીને કેટલોગ અમારે ત્યાંથી મંગાવી લેશો.

RADIO RECORD TRADING CO.

88, VICTORIA STREET, DURBAN 38A MARKET STREET, BARKLY ARCADE, JOHANNESBURG.

Phone 21643 Durban

SOLE INDIAN AGENTS IN SOUTH AFRICA
H.M.V. COLUMBIA & TWIN RECORDS.

Phone 3-7255. Johannesburg

RADIO RECORD TRADING Co.,

38a Market Street, Barkly Arcade, JOHANNESBURG,
and 88 VICTORIA STREET, DURBAN.

SOLE AGENTS FOR

HIS MASTER'S VOICE COLUMBIA and "TWIN"

સંત તુલસીદાસનો પાંચ રીકોર્ડનો સેટ આવી ગયો છે.

હરીલાલ એન્ડ રાજકુમારી

N. 15307 નવી બનરી બલાવી જા.
„ *15308* અંતરનાં બાગમાં એક ફુલ ઉગ્યું.
„ *15309* સુંદર બની.
„ *15311* નવું જુનું.

ડ્રામ અને સમાજવાદ

N. 15327 હું તમારી રાખીશ-પીધાનાં ખેલ.
„ *15328* તું તો હાલને મારે સેતર
„ *15331* વિપદનું વાદળ શીરપર વરસે.
„ *15342* રીસાયે શી રસીકને નજરથી કોઇની નજર ચઢી છે.
„ *15344* પ્રજાનો પકાર આજ રહ્યો અને બા રહ્યું
„ *15312* નબ્બાવુંનો મક્કા.

N. 15314 બાપનો બાપ ભા. ૧-૨.
„ *15316* ઉંચા બંધો.

માસ્ટર ચમનલાલ એન્ડ પાર્ટી

F.T. 5969 બહુમાનું વરદાન.
„ „ *5971* મંગલ આજ પ્રભાત.
„ „ *5953* સરાણીનો સંસાર ભાગ ૧-૨.
„ „ *5946* સાંજે યમુનાને તીરે.
„ „ *5970* રહ્યાબન્ધન ભા. ૧-૨.
„ „ *5956* રાનીદાને કહો.
„ „ *5937* બાવાનું ઘર.
„ „ *5936* હિજરત ભાગ ૧-૨.
„ „ *5952* મુકો પ્રાણવડો.
„ „ *5954* જાને પુછો.
„ „ *5740* કુલ પીધુવા કું ગયતી ભાજન.
„ „ *5727* મારવું જનેશવર કર્ણન દીજે.

GUJARATI DRAMA SETS

ભક્ત કુમાર	(૩)	રેકોર્ડનો	સેટ.	પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનું નાટક	(૮)		
સીતા ભાગ	(૩)	„	„	નરસંહ મહેતા	(૩)	રેકોર્ડનો	સેટ.
રાજા રેવી	(૩)	„	„	વકીલનો પારસો	(૩)	„	„
શકુંતલા	(૪)	„	„	સજનારાયણ	(૩)	„	„
વીર રાજા	(૬)	„	„	ચનરાજ ચાપડો	(૫)	„	નાટક
જેસલતોરલ	(૩)	„	„	બાલ્મેર રાણી રૂદો	(૨)	„	સેટ.
સેટ રાજાબક્ષા	(૩)	રેકોર્ડનો	સેટ.	શ્રીકૃષ્ણ જન્મ	(૨)	„	„

FILM RECORDS IN SETS

ગરીબકી તોપ (૫)	નીરબલા (૪)	મારી આંખ (૩)	બગાના (૩)
બાળી (૫)	માયકેલ સીંગર (૪)	કંચન (૧)	કુરબાન (૫)

આરતી *F.T. 5246* સ્વામીનારની આરતી. *F.T. 5281* શ્રી સજનારાયણની આરતી
F.T. 5191 શ્રી મહાદેવની આરતી.

Gandhi Heritage Portal

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-૫૩૮૨.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ બ્યારે વાં

તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. 105a

"શુદ્ધ ઘી"

દરબનમાં પ્રથમીક દુકાન બજારોએ પાસ કરેલ એમ. જે. માકોર્ડ

ઝીરના જંગલનું વેજીટલ મકરાણમ બજારોની દુકાનોની

બનાવેલું શ્રેષ્ઠમાં શ્રેષ્ઠ (ગુદ્ધ) ઘી.

બજારે ત્યાંથી મોટા

પ્રમાણમાં મળશે.

ભાવ માટે પુછો યા લખો.

સાથે બાદિકાના સેાલ એજન્ટ.

સામજી દેવશી એન્ડ સન | **SAMJEE DEVSHI & SON**

૭૨ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, | 72 Victoria Street,

દરબન. | DURBAN. 112

પ્રસ્થાન અફતી

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

	રૂપિયા.
મનનપ્રપંચ	૩૫
ધૂમ્રપરાનો ઉપાય	૨
રસિલાલું ધનતર	૨
સાજરમતી	૧૫
ફરજસ્થ વૈદ્ય	૨
હિન્દમાતી	૧૫
ધરેલાહિરે	૨
ચતુરંત્ર	૧૫
પ્રેમનો ઢંસ	૧૫
ક્રી-યુદ્રય	૧
નવો અવતાર (ચણ ભાગ)	૫૫
કમાનલી	૨૫
ભમણુખ	૧૫
ભાતા આસોપાલવ	૧૫
સરસ્વતીમાળા વર્ષ ૧ થી ૬	૧૫૫

આખું સુચીપત્ર મંગાવો.

પ્રસ્થાન ભાસિક બાર વર્ષ પુરાં કરી–તપ પુરું કરી–તેરમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :—

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ

જે ગ્રાહકનું સં. ૧૯૯૪ના ફાગણથી આસો સુધીનું લવાજમ રૂા. ૫, ભમો, પરદેશ માટે રૂા. ૬૫ મળી આવું હશે, તેમને પ્રસ્થાન કાર્યાલય તરફથી અહાર પડેલાં પુસ્તકો ઉપર રપ ટકા કમીશન કાપી આપવામાં આવશે. [અમદાવાદ શ્રી. ચમનલાલ બજરબાળા તથા શ્રી. રામનારાયણ પાઠકનાં પુસ્તકો ઉપર ૧૫ ટકા].

ઓછો કે

જે ગ્રાહક લગભગ ૨૦–૨૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પડી રહેશે.

દસ–બાર રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને અર્ધી લવાજમમાં પડી રહેશે. બેડો ૫ લાભ તો મળશેજ.

ગુજરાતનો આબરુદાર, તેમજ પુસ્તકાલયો ને લાયબ્રેરીઓ આ ઓફરનો જરૂર લાભ લે.

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી અગિયારી સામે : અમદાવાદ.

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, સોફાસેટ, કોચીસ બેસ્ટ, આર્મી બેડ, ઓફીસ ટેબલ, ટુલ ટેબલ, ટેબલ, ચેરસ, ટી ટેબલ, બ્રાસબેડસ્ટેડ, સોપ બોકસ અને બીજાત્ર ચિજોરે. તદ્દન જીદાગત ભાવે બનાવી આપીશ. અને પસારી બાબ મેળવવા ચુકશો નહિ.

ઓફીસ, રેબલ અને કીચન ફર્નીચર

જે કામારી રેબલરેબ નીચે તૈયાર થાય છે. તેનો ફોટો કાર્ડ પર તૈયાર રહે છે. બાબ ઓફીસના ઓર્ડરો બાબત બીજા બંગલો અને રેબલ બાબત લખો.

L. MISTRY,

51 BREE STREET, BBURGERSDORP, J'BURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2525. 105b

કીટીગ્રસ

પાવડર

બીડી, બાકર, બાંબાક, કંસારા, બાબી, વંદા

ચિજોરે બધાના જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

ઈટીંગ્રસ પાવડરના ટીન બધે છે. 111a

M. H. DESAI,

એમ. એચ. દેશાઈ,

હોલસેલ રીટેલ વેપારી,

અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ કુનીકનના ભેગ પણ બાબતાં C. O. D. થી માલ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 119b

જુના અને જાણીતા ફરમાસુ ગ્રીકાબજો અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકો

પંજાબી બાલમ પાક ચિજોરે બીજા પાકો ઓર્ડર બાપવાથી મળી રહેશે.

અમારી ફર્મમાં બનમ બાવાનું બત બનાવું હબેશાં તૈયાર મળે છે ફરમાસુ મીઠાઈ તથા દરેક જાતનું ફરસાણ, બાબાર, લગ્ન બાસાઓ ચિજોરે ગિરા બાબતમાં મળશે.

બધુ બાજુના માટે લખો યા મળો:

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 13a KORT STREET, JOHANNESBURG. 135

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી ૧૯૪૧-૪૨ ડીસેમ્બર જાનેવારી	હીંદુ ૧૯૯૮ પોષ	મુસલમાન ૧૩૬૦ જમાદીબ	પારસી ૧૩૧૧ શહે. અમી	સુર્યોદય કે. મી.	સુર્યાસ્ત કે. મી.
શુક્ર	૨૬	સુદી ૮	૯	૨૩	૪–૫૯	૬–૫૪
શની	૨૭	,, ૯	૮	૨૪	૫– ૦	૬–૫૪
રવી	૨૮	,, ૧૦	૬	૨૫	૫– ૦	૬–૫૪
સોમ	૨૯	,, ૧૧	૧૦	૨૬	૫– ૧	૬–૫૫
મંગળ	૩૦	,, ૧૨	૧૧	૨૭	૫– ૨	૬ ૫૫
બુધ	૩૧	,, ૧૩	૧૨	૨૮	૫– ૨	૬–૫૫
ગુરૂ	૧	,, ૧૪	૧૩	૨૯	૫ ૩	૬– ૫

Gandhi Heritage Portal

Books for sale.

NOTE.—Remittance should accompany order. V.P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made to "Indian Opinion" at Phœnix. Postage Free on all books.

THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH
By M. K. Gandhi

This is an autobiography of Mahatma Gandhi printed in two volumes. Price 12s. 6d. for each volume.

THE POWER OF NON-VIOLENCE
By Richard B. Gregg.

The writer has explained the method of resistance by non-violence in modern Western concepts and terminology. The book is worth studying. Price ... ... 5s. 6d.

The Story of Ramayana ... ... 6d.

ESSAYS ON INDIAN ECONOMY—By Mahadev Govind Ranade. Price ... 4s. 6d.

ESSAYS ON INDIAN ART, INDUSTRY AND EDUCATION.—By E. B. Havell Price ... ... 3s.

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS.—By V. G. Kale, M.A., Price ... ... 4s.

BHULABHAI DESAI
HIS SPEECHES

Published in book form. Of particular interest to students of Politics, Law, Economics and Commerce.

The Book contains the great leader's lectures on these and other subjects of national interest.

Price: 8s.

Please write to:
"INDIAN OPINION"
Phoenix, Natal.

Indians In South Africa
Helots within the Empire and How they are Treated.
By Henry S. L. Polak.

Price ... ... 2s.

To be had from:—
THE MANAGER,
INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

The "FRIENDS of INDIA" SERIES
Short biographical sketches of eminent men, who have laboured for the good of India.

Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece.

Lord Macaulay,	Lord Minto,
Sir William Wedderburn	Lord Morley,
Rev. Dr. Miller,	Sir Pherozeshah Mehta,
Lord Ripon,	Swami Rama Tirath,
Ravi Varma,	Sir Salar Jung,
Sir C. Sankaran Nair,	Henry Fawcett,
Sir Henry Cotton,	Lord Hardinge,
John Bright,	Kristo Das Pal,
Lal Mohun Ghose,	Edmund Burke,
Mrs. Annie Besant,	Badruddin Tyabji,
Allan O. Hume,	W. C. Bonnerji,
A. M. Bose,	Charles Bradlaugh,
Dadabhai Naoroji,	Diwan C. Rangacharlu,
V. P. Madhava Rao C.I.E.,	Rao Bahadur R. N. Mudholkar,
Raja Ram Mohun Roy,	Dr. Rash Behari Ghose,
Dinshaw Edulji Wacha,	H. H. Shri Sayaji Rao Gaekwar
Ishwar Chander Vidyasagar	Kashinath Trimbak Telang,
V. Krishnaswami Aiyar,	Nawab Mohsin-ul-Mulk,
Babu Surendranath Banerjea,	Behramji M. Malbari,

Nation Building (Annie Besant,) Hindu Social Ideals

Price: One Shilling Each

APPLY:
MANAGER, INDIAN OPINION,
PHOENIX, NATAL.

Golden Number

OF

"INDIAN OPINION"

SOUVENIR OF THE

Passive Resistance Movement

1906—1914.

Price : Two Shillings.

to be had from:—

Indian Opinion,

Phœnix, Natal.

Gandhi Heritage Portal

'INDIAN OPINION'

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

For The Moral, Political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union	21s.	Annually
,, ,, ,,	11s.	Half-yearly
Outside the Union	22s. 6d.	Annually
,, ,, ,,	12s.	Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise

Apply to—

Manager,
Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

ELGIN

ઘડીયાળો

અગત્યનું

અમેરીકામાં બેસ્ટ્ન ઘડીયાળો પ્રથમ અમેરીકનો બનાવે છે. આ ઘડીયાળોના, ફુલ્લ ભાગો (રેડર પાર્ટસ) મગાવવાની આજ્ઞા આપવામાં આવે છે.

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER"—ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

DURBAN REPRESENTATIVE:
B. DAVIDSON, 720 Colonial Mutual Bldgs., West Street, DURBAN

વેચવાના પુસ્તકો

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

મારી કેદની કથા (પં. જ. નેહરૂ)	૧૨	૧
ધર્મ સંસ્થાપના (ગીતાના અક્ષરશ: વિવેચના વિચારો અને બોધો)	૧	૧
મહાત્મા ગાંધીજી (સ્મરણો)	૦	૧
રાષ્ટ્રવીર શિવરાજ	૧	૧
અસહકાર-ની મિમાંસા	૬	૧
આપણી કેફમો ભાગ ૨ જો	૫	૧
સ્વર્ગની પ્રતિકૃતિ	૨	૧

ધાર્મિક સાહિત્ય

મહાભારતના પાત્રો	૧૦	૦
સંતબાવની મહર્ષિ દલાલનું જી. ચ.	૨	૦
વ્રતમાર્તંડકાર	૧	૦
મહાવીર ઋષભદેવજી	૨	૧
ભગવદ્ગીતા ગીતાનો ગાંધીજીએ કરેલો અનુવાદ	૧	૦
ગાંધી પ્રભાત (ગાંધીજી)	૧	૦
ઉપનિષદ વાટિકા	૦	૮

શ્રી. રમણલાલ વસંતલાલ દેસાઇ કૃત

કોયલા	૭	૦
ગ્રામ લક્ષ્મી ભાગ ૨	૦૦	૧
દિવ્યચક્ષુ	૭	૦
પુણ્યપ્રભુ	૭	૦
સ્વદેશ ઘડ	૦૮	૦
સંપત્તિ હરણ અને બંધુકના	૭	૦
ઘરમ નામ	૧	૧

રમણલાલની નવલ કથાઓ

ભીક્ષુ ભાગ ૨	૧૭	૦
ભંડારણ	૩	૦
ઉષા	૬	૦
પલ્લી કુમાર	૩	૦
સ્વામી	૪	૦
અપૂર્વ ભારતી	૭	૬
જાદુગર	૬	૦
ભમરી	૫	૬
જીવન ધારા	૩	૦
ભરીચ ચીન	૭	૬
ગુણવતા	૫	૦
નવીના	૬	૦

શ્રી. ચાંદમંડના બધાં પુસ્તકો સુંદર રસપ્રદ ટોપ છે. આ બધાં ઉપરાંત પ્રકાશનો છે.

નવલ કથાઓ

કેશાવાણી અને બીજી વાતો (અરબ કથાઓ)	૮	૦
કુરબાનીની કથાઓ	૦	૦
મહારે આંગણ (૬ ટૂંકી વાતો નોવેલ)	૫	
ગૃહરાજ (નોવેલ)	૮	૦
બાપા (વાર્તા)	૦	૮
ભાગીદારનો ઢાસ્ય ભંડાર	૬	૦
જયોત્સ્નાના	૫	૦
ઓરતીની રાણી	૫	૬
ભાંજરાના બળ (૬ ટૂંકી વાર્તાઓ)	૩	૦
નાની તલવાર (રાજપુત કથા)	૪	૦
દૃષ્ટિપરીવર્તન (ડિક્સડોયની બોધક કાર્ટુનો	૪	
રેખી ગોવરધ્ધી (નોવેલ)	૭	૦
પુત્ર શિખા	૩	
નારી હૃદય (કથાઓ)	૪	૦
પ્રેમાલય (મુંબઇ રસીક નવલકથા) ભા. ૧	૬	૦
,, ,, ,, ભા. ૨	૪	૦
પુરાતન જનોત (નોવેલ)	૧	૦
પ્રેમ પ્રભાવ (નોવેલ)	૫	૦
પુનરીણી	૩	૦
બીજાને બધે અને બીજી વાતો	૩	૦
ગુજરાતી દીપક ભાગ ૨ જો	૨	૦
રાજીણી (અરબી સુપ્રસીદ્ધ નોવેલનો અનુવાદ)	૧	૦

નવલકથાઓ તથા વાર્તાઓ

ભારીકા (વાર્તાઓ)	૫	૦
ચકુડા	૨	૧
રખડુ રોબી ભાગ ૨ (સાહસીકોની કથા)	૧	૧
રાણા પ્રતાપ (ઐતીહાસીક કથા)	૩	૦
મગ મોહન ત્રહાની	૩	૦
,, ,, મોટી	૫	૦
મેરાનમાં	૩	૧
ભમે ભમા (રમુજી નોવેલ)	૫	૧
સોરાષ્ટ્રની રસધાર (સોરાષ્ટ્રની ઐતીહાસીક કંઈ કથાનો સંગ્રહ) ભાગ ૧	૩	૦

Manager Indian Opinion
Phoenix, Natal

Printed and published by Manilal M. Doctor at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

Gandhi Heritage Portal